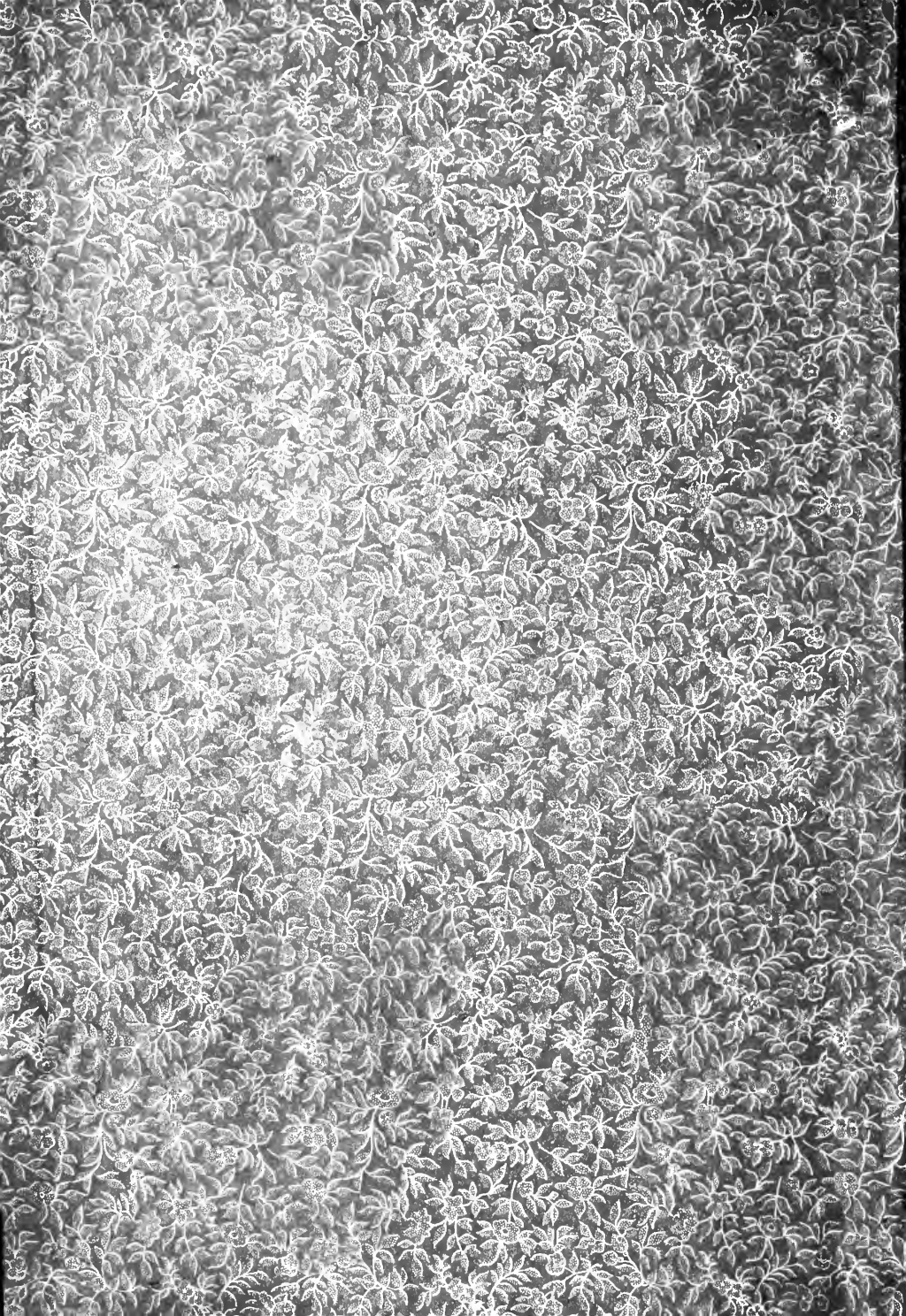
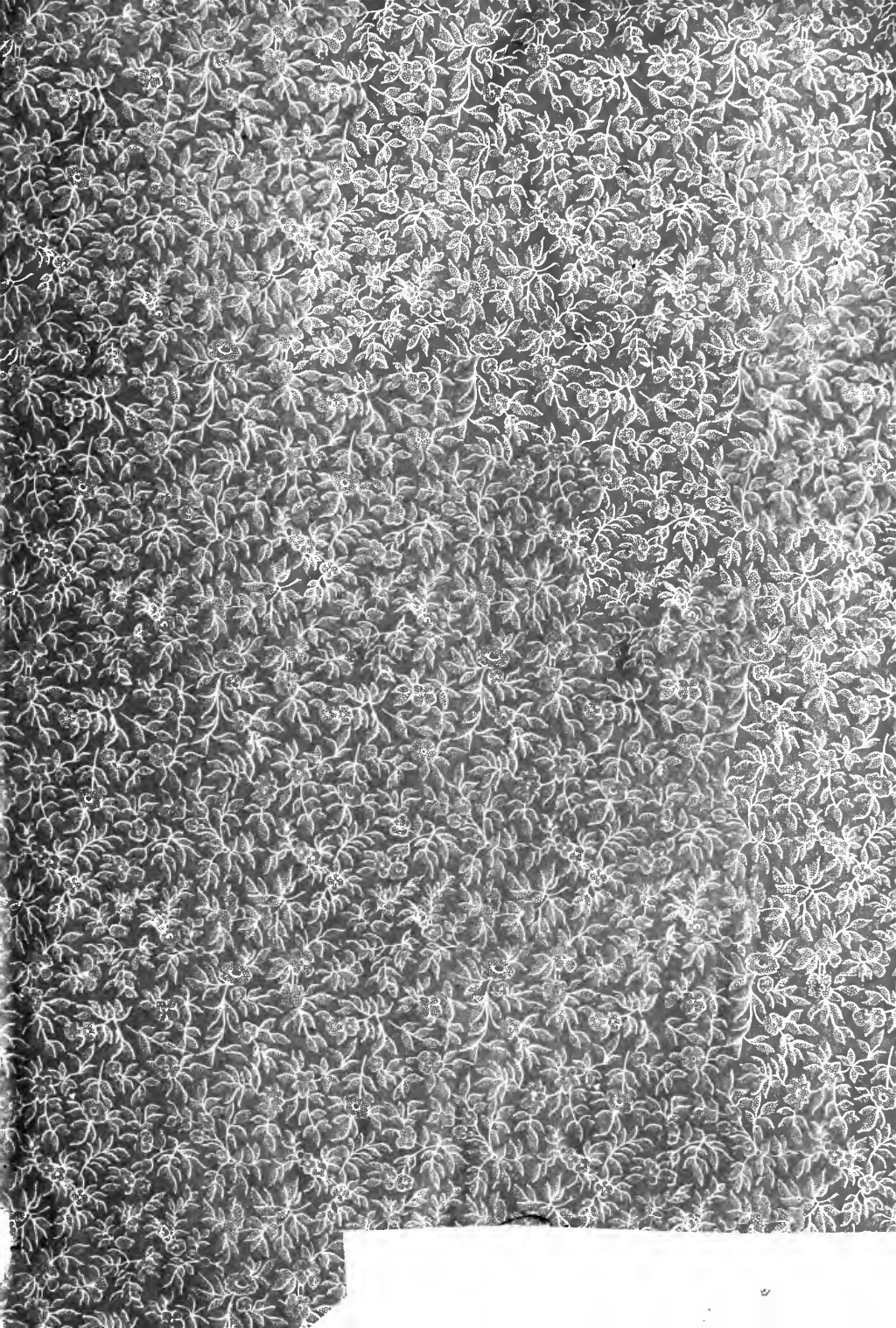

3 1761 06193418 8

Vollständiges
Handwörterbuch
der
deutschen und polnischen Sprache
in vier Bänden

bearbeitet von

Franz Konarski, Adolf Jnlender,
Dr. Felix Goldscheider und Dr. Albert Zipper.

Zweite Abteilung:

Deutsch-polnischer Teil.

II. Band

W—Z und Verzeichnis der Eigennamen.

Wien.

Verlag der k. u. k. Hofbuchhandlung Moritz Perles

I. Seilergasse 4.

(Warschau: G. Centnerszwer & C.)

Dokładny słownik
języka polskiego i niemieckiego
w czterech tomach

opracowali

Franciszek Konarski, Adolf Inlender,
Dr. Feliks Goldscheider i Dr. Albert Zipper.

Dział drugi:

Część niemiecko-polska.

Tom II.

M—Z oraz spis imion własnych.

Wiedeń.

Nakładem c. i k. księgarni nadwornej Maurycego Perlesa

I. Seilergasse 4.

(Warszawa: G. Centnerszwer i Sp.)

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Przedmowa.

Do przedmowy tomu I. mało co dodać mamy. Niniejszy tom II. części niemiecko-polskiej opracował Dr. Feliks Goldscheider, wsparty radą i pomocą kilku przyjaciół, którzy czas i zdolności chętnie oddali na służbę leksykografii. Udział podpisanego także w tym tomie był podobny jak w dziele całym.

Dwunasty mija rok od czasu, kiedy wydaliśmy pierwsze zeszyty Słownika. Że mimo niemałych trudności, które powstawały z rozmaitych powodów, dzieło rozpoczęte prowadzono dalej i doprowadzono do końca, w pierwszym rzędzie to zasługa nakładcy; nie zawiodło hasło jego: *perseverantia et labore*. Puszczamy tedy w świat już nie zeszyty tylko, nie pojedyncze tomy, ale nareszcie całość, którą prospekt zapowiadał. Ten najnowszy a zarazem najdokładniejszy Słownik języków polskiego i niemieckiego niechaj się okaże sługą dobrym i doradcą wiernym, ktokolwiek jego usług i rady potrzebować będzie!

We Lwowie, w marcu 1908 r.

Prof. Dr. Albert Zipper.

Skrócenia grammatyczne. — Grammatische Abkürzungen.

act. strona czynna, Aktivum, tätige Form.

adi., *adject.* przymiotnik, Adjektiv, Eigenschaftswort.

adv. przysłówek, Adverb, Umstandswort.

coll., *collect.* imię zbiorowe, Kollektivum, Sammelname.

coni., *conjunct.* spójnik, Konjunktion, Bindewort.

dim., *dimin.* imię zdrobniałe, Diminutivum, Verkleinerungswort.

f. rodzaju żeńskiego, Femininum, weiblichen Geschlechts.

indecl. rzeczownik nieodmienny, Substantivum indeclinabile, unabänderliches Hauptwort.

int., *interi.* wykrzyknik, Interjektion, Empfindungswort.

m. rodzaju męskiego, Masculinum, männlichen Geschlechts.

n. rodzaju nijakiego, Neutrum, sächlichen Geschlechts.

num. liczebnik, Numerales, Zahlwort.

part. imiesłów, Partizip, Mittelwort.

pass. strona bierna, Passivum, leidende Form.

pp., *part. perf.* (*pass.*) imiesłów czasu przeszłego (strony biernej), Partizip perfecti (passivi), Mittelwort der Vergangenheit (der leidenden Form).

pl., *plur.* liczba mnoga, Plural, Mehrzahl.

pl. t., *plur. tant.* rzeczownik tylko w liczbie mnogiej używany, Plurale tantum, bloß in der Mehrzahl gebräuchliches Hauptwort.

ppr., *part. praes.* imiesłów czasu teraźniejszego, Partizip praesentis, Mittelwort der Gegenwart.

praep. przyimek, Präposition, Vorwort.

pron. zaimek, Pronomen, Fürwort.

r., *refl.* zwrotny, reflexiv, rückbezüglich.

s. rzeczownik, Substantiv, Hauptwort.

sf. rzeczownik żeński, Substantivum femininum, weibliches Hauptwort.

sm. rzeczownik męski, Substantivum masculinum, männliches Hauptwort.

sn. rzeczownik nijaki, Substantivum neutrum, sächliches Hauptwort.

sing. tant. rzeczownik tylko w liczbie pojedynczej używany, Singulare tantum, bloß in der Einzahl gebräuchliches Hauptwort.

v. czasownik, Verbum, Zeitwort.

va., *utr.* czasownik przechodni, Verbum activum, transitivum, tätig übergehendes Zeitwort.

vn. czasownik nieprzechodni, Verbum neutrum, unübergehendes Zeitwort.

vr., *refl.* czasownik zwrotny, Verbum reflexivum, rückbezügliches Zeitwort.

v. = zobacz, vide, siehe.

— po *pl.* oznacza, że liczba mnoga nie różni się od liczby pojedynczej.

= oznacza, że czasownik jest rozdzielny (n. p. ab = gehen: ich gehe ab ic).

' oznacza zgłoskę akcentowaną.

Słownik niemiecko-polski.

Deutsch-polnisches Wörterbuch.

M.

M, *n. indecl.* trzynasta głoska, dziesiąta spółgłoska niemieckiego abecadła; **M.** skrócenie za **Mark** marka, **Weite** mila, **Monat** miesiąc.

Maa'ndrißh, *adi.* kręty; *adv.* kręto.

Maat, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *kamrat m.*, *towarzysz m.*; *adjutant m.*, *kwatermistrz m.* (*marynarka*).

Maa'ischast, *sf. pl.* =en, *stowarzyszenie kupieckie*; *załoga okrętowa*, *adjutanci pl.* (*marynarka*).

Maccaro'ni, *s. pl.* *makaroni pl.*, *makaron włoski*.

Mäce'n, **Mäcena't**, **Mäce'natum**, *ob.* *Mäzen* i t. d.

Mada'ndel(baum), *sm.* = **Wacholder** *jałowiec m.*

Ma'che *sf.* 1) *robienie n.*, *roboty f.*, *etw.* *in der* — *haben* *mieć co w robocie*; *jmndm in der* — *haben*, *in die* — *neh-men* *robić kogo pięknym*; *mieć kogo w obrotach*, *wziąć kogo w obroty*, *okładać kogo kijem*, *skórę komu garbować*; 2) *technika f.*, *zręczność f.*, *sztuka f.* *wywoływania efektów* (*teatr*); 3) *er versteht* (*się* *auf*) *die* — *zna wszystkie sztuczki*, *wie jak wejść na widownie*.

Ma'chen, *I.* (*haben*) *czynić*, *uczynić*, *robić*, *zrobić*; **kleider** — *suknie robić*, *zyć*; **Bücher** — *pisać książki*; **das Bett** — *pościć łóżko*; **Feuer** — *roz-*

niecić ogień; **Licht** — *zaświecić świecę*, *lampę*; **das Essen** — *gotować jadło*; **was macht die Rechnung?** *ile czyni*, *wynosi rachunek?* **es macht nichts** *to nic nie szkodzi*; **was machst du?** *co porabiasz?* **jak ci się powodzi?** **er wird es nicht mehr lange** — *niedługo już pociągnie*, *wkrótce umrze*; *etw.* — *zaspokoić potrzebę cielesną*; **in's Bett**, *in die Hofen* — *zrobić do łóżka*, *do spodni*; **mit etw. den Anfang** — *rozpocząć czem, co*; **Aus-spruch auf etw.** — *rościć sobie prawo do czego*; **Appetit** — *wzbudzić apetyt*; **Aussehen** — *wywołać wrażenie*, *zwrócić uwagę*, *narobić hałasu*; **einen Ball** — *zrobić bilę* (*w bilardzie*); **się einen Begriff** — *pojąć*, *wyobrazić sobie co*; **jmndm Beine** — *nóg komu dodać*; **Ernst** — *istotnie co zrobić*, *wziąć się rzeczywiście do czego*; **einen langen Haß** — *wydlużyć szyję*; **Hochzeit** — *wyprawić wesele*; **jmndm Hoffnung**, **Mut** — *wzbudzać w kim nadzieję*, *dodawać komu otuchy*; **jmndm Rummer** — *sprawić komu zmartwienie*; **das machte mir eine schlaflose Nacht** *to sprawiło mi noc bezsenną*; **einen guten Preis** — *uzyskać dobrą cenę*; **Befanntschaft** — *zabrać znajomość*; **gemeinschaftliche Sache mit jmndm** — *mieć z*

kim wspólny interes, *wspólnie z kim działać*, *porozumieć się z kim względem czego*, *połączyć się z kim dla wspólnej sprawy*; **jmndm Schande** — *robić komu wstyd*; **Schulden** — *długi robić*; **einen Wiß** — *zrobić*, *powiedzieć dowcip*; **wiel aus sich** — *wysoko kogo cenić*; **wiel aus sich** — *udawać wielkiego człowieka*; **ich weiß nicht**, **was ich aus ihm** — *ja nie wiem, co mam z niego zrobić*; **nie wiem za co go mieć**; **dabei ist etw. zu** — *tu można coś zrobić*, *coś zarobić*, *skorzystać*; **er macht in Zucker**, **in Getreide handluge** *cukrem*, *zbożem*; **man kann in diesem Artikel nicht viel** — *na tym artykule (towarze) nie można wiele zarobić*; **zum Sklaven** — *zrobić niewolnikiem*; **jmndm zum Fürsten** — *wynieść kogo do stanu książęcego*; **jmndm zum Dieb** — *zrobić kogo złodziejem*; **ein Feld zu einer Wiese** — *przemienić pole w łąkę*; **zu Geld(e)** — *spieniężyć*, *sprzedać*, *zrealizować*; **zur Regel** — *ustanowić jako regułę*, *jako prawidło*; **glücklich**, **unglücklich** — *uszcześliwić*, *unuszcześliwić*; **jmndm angjt** *albo bange* — *nagnać komu strachu*, *strwożyć kogo*; **er macht** (*albo treibt*) **es gar zu arg** *nadto sobie pozwala*, *zaiste źle się prowadzi*; **er macht die**

Sache ärger, als sie ist pogorsza rzecz; gorzej rzecz przedstawia niż jest; praeadda; maluje, przedstawia rzecz w nadto czarnych kolorach; jmnbn betrunten — upić kogo; jmnbn böse — rozgniewać kogo; fett — utuczyć; frühlich — rozweselić; gleich — zrównać, wyrównać; jmnbn den Kopf heiß — dopiec komu, rozgniewać kogo; jmnbn lächerlich — ośmieszyć kogo; sich die Sache leicht utatwić sobie rzecz, ulżyć sobie; rein — oczyszczać; er macht mir daß Leben sauer zatrąwa mi życie; jmnbn schamrot — sprawić, by ktoś raka spiekał; jmnbn schlecht — źle o kim mówić, osławiać kogo; schmutzig — zbrukać; jmnbn daß Herz schwer — obciążać komu serce; es jmnbn schwer — utrudzić komu; streng — zaprzeczyć; zu nichte — zniszczyć, zrujnować; jmnbn etw. meiß — wmówić co w kogo; jmnbn glauben, vergerßen — sprawić, by ktoś uwierzył, zapomniał; II. sich —, *vr.* (haben) robić się, stać się; sich beruhmt — wślawić się; sich um etw. verbient — zasłużyć się około czego; sich gefürchtet — stać się postrachem; sich verhaßt — ściagnąć na siebie nienawiść; sich mit etw., mit jmnbn befannt — zaznajomić się z czem, z kim; sich mächtig (albo breit, mauffig) — zadzierać nos, nadymać się; sich zurecht — przygotować się; sich an die Arbeit — zabrać się do roboty, jąc się roboty; sich an jmnbn — zabierać się do kogo; sich auf den Weg — wybrać się w drogę; sich aus dem Staube (albo davon) — wynieść się, zemknąć, uciec; sich über jmnbn — (albo hermachen) wsiąść na kogo, chwycić kogo, zjeździć kogo; sich zum Schiedsrichter — objąć urząd rozjemczy; sich zum Herrn von etw. — stać się nad czem panem, zawładnąć czem; er macht sich gut zu Pferde dobrze wygląda na koniu; die Schüler — sich gut uczniowie

sprawują się, uczą się nieźle, nie zgorsza; die Sache (albo es) macht sich rzecz się robi, postępuje; die Sache wird sich von selbst — rzecz sama przez się zrobi się; die Sache hat sich schon gemacht rzecz już zrobiona, załatwiona, załagodzona; daß macht sich gut to dobrze wygląda, tak dobrze jest; besser sie trafia, trafiło (= daß trifft sich gut); es machte sich, daß . . . trafiło się, zdarzyło się, że . . . ; ich mache mir nichts daraus nie robię sobie nic z tego, nie zależy mi nic na tem; ich mache mir nichts aus ihm nie dbam o niego, nie zważam na niego; sich jmnbn zum Freunde — pozyskać czyją przyjaźń; sich über etw. Gedanken — namyślać się nad czem, niepokoić się czem; sich Hoffnung — żywić nadzieję, spodziewać się; er macht sich ein Vergnügen daraus z przyjemnością to czyni; sich etw. zur Gewohnheit — przyzwyczaić się do czego; sich (viel) zu schaffen — krzątać się, udawać zajętego; III. *vn.* (haben) mach, daß wir fortkommen rusz się, kończ, byśmy odejść mogli; mach, daß du fortfommst! precz stąd! mach nicht lange nie baw się! spiesz się! mach machst du? co porabiasz? jak się masz? daß mach, wenn man nicht folgt to są skutki nieposłuszeństwa; daß mach, weil er trogig ist to stąd pochodzi, że jest uparty; IV. gemacht *pp.* i *adi.* =e Blumen sztuczne kwiaty; =e Edelsteine fałszywe, naśladowane, imitowane drogie kamienie; =e Trauer uda(wa)ny żal; du bist ein gemacht Mann wyrobiłeś sobie już stanowisko, masz zapewniony byt; er ist zum Beamten wie gemacht jest stworzony na urzędnika.

Ma'djenschaft, *sf. pl.* =en, intryga *f.*, machinacya *f.*, krepanina *f.*

Ma'dher, *sm.* =s *pl.* —, działacz *m.*; ein — von Romanen fabrykant powieści.

Ma'dherci', *sf.* robota lada-jaka, licha.

Ma'dherlohn, *sm.* =(e)s *pl.* -löhne, zapłata *f.* za robotę, od roboty.

Machiavelli'smus (wym.: makiawelizmus) *sm.* —, *pl.* -lismen, makiawelizm *m.*

Machinatjo'n, *sf. pl.* =en, knowanie *n.*, machinacya *f.*, intryga *f.*

Mächt, *sf. pl.* Mächte, 1) moc *f.*, władza *f.*, potęga *f.*; możność *f.*; mit albo auß aller — z całej siły, mocy; daß steht nicht in meiner — to nie jest w mojej mocy; die — haben, etw. zu tun mieć władzę, możność, upoważnienie do czynienia czego; jmnbn — zu etw. geben dać komu upoważnienie do czego, umocować kogo do czego; die — der Liebe moc, potęga, siła miłości; auß eigener — z własnej mocy; — über jmnbn haben mieć nad kim władzę; sich in der — haben opanowywać siebie samego; 2) mocarstwo *n.*, potęga *f.*; die europäisden Mächte mocarstwa europejskie; krieglührende Mächte mocarstwa, strony walczące; die himmlisden Mächte władze niebieskie; bewaffnete — siła zbrojna, wojsko *n.*; die feindliche — wojsko nieprzyjacielskie; eine große — auf den Weinen haben mieć wielkie siły (wojsko) w pogotowiu.

Ma'dhtbreit, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pełnomocnictwo *n.*, upoważnienie *n.* na piśmie.

Ma'dhtfülle, *sf.* pełnia *f.* władzy.

Ma'dhtgeber, *sm.* =s, *pl.* —, mocodawca *m.*, mandant *m.*

Ma'dhtgeberin, *sf. pl.* — innen, mocodawczyni *f.*, mandantka *f.*

Machthaber, *sm.* =s, *pl.* —, mocarz *m.*, potentat *m.*; mandataryusz *m.*, pełnomocnik *m.*

Ma'dtig, *I. adi.* możny, potężny, mocny, silny; ogromny; gruby; =es Her wielkie, potężne wojsko; die Mächtigen potentaci *pl.*, monarchowie *pl.*; moźnowładcy *pl.*, moźni panowie; =er Beweggrund wa-

zny motyw, silna pobudka; einer Sache — sein mieć rzecz jaką w swojej mocy, być panem czego; seiner nicht — sein nie być panem siebie, nie mieć mocy nad sobą; er ist vor Freude seiner nicht — nie posiada się z radości; seiner Sinne nicht — sein stracić przytomność; er ist der deutschen Sprache — władca niemieckim językiem, zna, umie język niemiecki; er Wald ogromny, bardzo rozległy las; II. *adv.* potężnie, mocno, silnie; ogromnie, bardzo; er ist — reich jest nadzwyczaj, bardzo bogaty.

Mia'chtigkeit, *sf.* władza *f.*; siła *f.*; grubość *f.*; — eines Ganges szerokość *f.* żyły (górn.); — eines Schiffes pojemność *f.* okrętu.

Mia'chtlos, *adi.* bezsilny, bezwładny, niemocny; *adv.* bezwładnie, bezsilnie.

Mia'chtlosigkeit, *sf.* bezwładność *f.*, bezsilność *f.*, niemoc *f.*

Mia'chtspruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =sprüche, rozkaz *m.* władcy, nakaz najwyższy; einet — tun dać rozkaz na mocy swej władzy, rozstrzygnąć w sposób nieodwołalny.

Mia'chtstellung, *sf.* *pl.* =en, władza *f.*, potęga polityczna.

Mia'chtvoll, *adi.* potężny.

Mia'chtvollkommenheit, *sf.* zupełność *f.* władzy, władza najwyższa, absolutna; auß eigen — z własnej mocy.

Mia'chtwort, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, słowo energiczne, bardzo dobitne; wyrok samowolny; ein — sprechen, reden wyrzec słowo decydujące.

Mia'chtwert, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, robota ladajaka, partanina *f.*; bazgranina *f.*; elendes — nędzna ramota.

Maniculatur, *sf.* obacz Maniculatur.

Mada'm(e), *sf.* *pl.* =n, pani *f.*, jejność *f.*

Mäd'chen, *sn.* =š, *pl.* —, dziewczyna *f.*, dziewczę *f.*, panna *f.*; (niekiedy) kochanka *f.* = Geliebte; kleines — dziewczynka *f.*, panienska *f.*,

panieneczka; junges — młode dziewczę, dziewczeczka *f.*; altes — stara panna; anderes Städtchen, anderes — ze zmianą mieszkanka zmienia się kochanka; — für alles służąca do wszelakich robót, panna do wszystkiego.

Mäd'chenerziehungsanstalt, *sf.* *pl.* =en, instytut *m.* dla panien, zakład naukowy dla kształcenia panienek.

Mäd'chenhaft, *adi.* panieński, dziewczęcy, dziewczęcy; *adv.* dziewczęco, dziewczęco.

Mäd'chenjäger, *sm.* =š, *pl.* —, ten co na dziewczęta poluje.

Mäd'chenpensionat, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pensjonat *m.* dla panienek, dla dziewcząt.

Mäd'chenraub, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, porwanie *n.* dziewczycy, panny, panien.

Mäd'chenrüber, *sm.* =š, *pl.* —, porywacz *m.* dziewicy.

Mäd'chenschaft, *sf.* panienstwo *n.*, dziewczęcość *f.*

Mäd'chenschule, *sf.* *pl.* =n, szkoła panieńska, żeńska.

Mäd'chenverführer, *sm.* =š, *pl.* —, uwodziciel *m.*, zwodziciel dziewcząt.

Mäd'chenvolk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, grono *n.*, zgraja *f.* dziewcząt (żartobliwie).

Ma'de, *sf.* *pl.* =n, czerw *m.*, mól *m.*, robak *m.*

Made'rwein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wino *n.* z Madery.

Mäd'el, *sn.* =š, *pl.* —, dziewczyna *f.*, panienska *f.*

Made'moiselle, (wym.: madmoazel), *sf.* *pl.* =n, panna *f.*

Ma'denfänger, Ma'denfreijer, *sm.* =š, *pl.* —, kleszczojad *m.*

Ma'denhäcker, *sm.* =š, *pl.* —, bąkojad *m.*

Ma'densack, *sm.* =(e)š, *pl.* =sack, żer *m.* dla robaków, grzeszne cielsko.

Ma'denwurm, *sm.* =(e)š, *pl.* =würmer, glistnica *f.*, rop *m.*

Ma'dig, *adi.* robaczywy, roztoczony od robaków.

Mado'nna, *sf.* *pl.* =onnen, Madonna *f.*, Najświętsza Panna.

Mado'mnenbild, *sn.* =(e)š,

pl. =er, obraz *m.* Madonny, Najświętszej Pauny.

Madrigal, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, madrygal *m.*

Magazi'n, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, magazyn *m.*, skład *m.*; ins — bringen złożyć w magazynie.

Magazi'narbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, ładownik *m.*, nakładacz *m.*

Magazi'naußseher, Magazi'nverwalter, *sm.* =š, *pl.* —, magazynier *m.*, składowy *m.*, nadzorca *m.* składu.

Magazi'nbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, księga *f.* nakładów.

Magazi'nfräse, *sm.* =(e)š, *pl.* =fräne, żóraw magazynowy.

Magd, *sf.* *pl.* Mägde, dziewczka *f.*; dziewka służebna, służebnica *f.*, służąca *f.*; (poet.) dziewica; Maria, reine — Maryo, przeczysta dziewico.

Mäd'gdebienst, *sm.* =š, *pl.* =e, służba *f.*, robota *f.* dziewki.

Mäd'gdelein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Magd, dziewczoja *f.*

Mäd'gdelohn, *sm.* =(e)š, *pl.* =löhne, zapłata *f.* służebnej dziewce.

Ma'ge, *sm.* =n, *pl.* =n, (prze-starzale) krewny *m.*

Ma'gen, *sm.* =š, *pl.* — i Mägen, żołądek *m.*; pepek *m.* (ptactwa, drobiu); der zweite — der Wiederfäuer czep *m.*, czepiec *m.*; zum — gehörig, den

— betreffend żołądkowy; einen schwauchen — haben mieć słaby żołądek; sich den — verderben zepsuć sobie żołądek; einen guten — haben mieć dobry, strawny żołądek, (przenośnie:) umieć znosić nieprzyjemne rzeczy; ich hab' es im — leży mi to w żołądku; (przenośnie:) mam dość tego; ich habe ihn im — nie mogę go znieść; einem hungrigen — ist schlecht prebigen głodnego żołądka bajka nie zabawieć, racya nie odbyć, głodny żołądek uszu nie ma; voller — lobt daß Fasten o poście mówić, najadłszy się łacno.

Ma'gen = ad. żołądkowy.

Mia'genarznei, *sf.* *pl.* =en, lekarstwo *n.* na żołądek.

Ma'genbeschwerden, *sf. pl.* boleści *pl.* w żołądku, niestrawność *f.*

Ma'genbrennen, *sn.* =*ß*, (palenie *n.* w żołądku) zgaga *f.*

Ma'genbrud, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =brüche, przepuklina żołądkowa.

Ma'gendrüden, *sn.* =*ß*, gniesienie *n.*, ciśnienie *n.* w żołądku.

Ma'gendrüse, *sf. pl.* =*n*, gruczoł żołądkowy, trzustka *f.* (anatomia).

Ma'genentzündung, *sf. pl.* =*en*, zapalenie *n.* żołądka.

Ma'genfieber, *sn.* =*ß*, febra gastryczna, gorączka zamulna.

Ma'geneschwulst, *sf. pl.* =schwülste, wzdęcie *n.* żołądka.

Ma'geneschwür, *sn.* =(e)*ß*, *pl.* =*e*, wrzód *m.* w żołądku.

Ma'genhaut, *sf.* błona żołądkowa (anatomia).

Ma'genhautschleimstoff, *sm.* =(e)*ß*, trawiennik *m.*

Ma'genhusten, *sm.* =*ß*, kaszel żołądkowy.

Ma'genkrämpf, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =krämpfe, kurcz *m.* żołądka.

Ma'genkrankheit, *sf. pl.* =*en*, choroba żołądkowa.

Ma'genkräher, *sm.* =*ß*, *pl.* —, lura *f.*, złe wino palące w żołądku.

Ma'genleiden, *sn.* =*ß*, *pl.* — obacz Magenkrankheit.

Ma'genmittel, *sn.* =*ß*, *pl.* —, lekarstwo *n.* na żołądek.

Ma'genmund, *sm.* =(e)*ß*, ujście *n.* żołądka (anatomia).

Ma'genpflaster, *sn.* =*ß*, *pl.* —, plaster *m.* na żołądek.

Ma'genpfortner, *sm.* =*ß*, *pl.* —, odźwiernik *m.* (anatomia).

Ma'genpille, *sf. pl.* =*n*, pigułka *f.* na wzmocnienie żołądka.

Ma'genpulssader, *sf.* tętnica trzewna (anatomia).

Ma'genruhr, *sf.* ślizienica *f.*

Ma'genstoff, *sm.* =(e)*ß*, sok żołądkowy.

Ma'gensture, *sf.* kwas żołądkowy.

Ma'gensturz, *sm.* =*eß*, *pl.* =*en*, boleści *pl.* żołądka, w żołądku.

Ma'genstärkend, *adi.* żołądek wzmacniający.

Ma'genstärkungstropfen, *sm. pl.* krople żołądkowe, krople żołądek wzmacniające.

Ma'genstein, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =*e*, sirutka *f.*

Ma'genübel, *sn.* =*ß*, *pl.* —, choroba żołądkowa.

Ma'genweh, *sn.* =(e)*ß*, ból *m.* żołądka.

Ma'genwein, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =*e*, wino żołądek wzmacniające.

Ma'genwürst, *sf. pl.* =würste, maciek *m.*, żołądek wioprowy nadziany jak kiszka.

Ma'genwurz, *sf.* ajer pospolity, gałgan wielki, obrazki *pl.* (roślina).

Ma'genwurzbranntwein, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =*e*, ajerówka *f.*

Ma'ger, *I. adi.* 1) chudy; suchy, wychudły, wycieńczony, mizerny, cienki, źle wyglądający; etmaß — chuderlawy; =eß Gesicht chuda, chudła twarz; — werben chudnąć, (wy)chudnieć; — machen chudzić; — werden lassen zachudzać; 2) jałowy; =eß Fleisch chabanina *f.*; =e Rost jałowa potrawa; =e Brühe cienka polewka; =e Maßzeit uboga uczta, skąpo wymierzona jedzenie; =er Boden jałowy grunt, ziemia nieurodzajna; =e Zeiten ciężkie czasy; =eß Einkommen mały, mizerny dochód; =eß Gebicht jałowy poemat; =er Bericht sprawozdanie niewyczerpujące, niezupełne, nadto krótkie; ein =er Bergleich ist besser als ein fetter Prozeß lepsza ugoda łyeczana, niż prawo żelazne; lepszy dukat przed procesem, niżli trzy po procesie; II. *adv.* chudo, sucho, cienko, mizernie, jałowo; die Saat steht — urodzaje mizernie wyglądają; imndn — bemirten przyjąć, ugościć kogo ubogo, mizernie.

Ma'gerheit, *sf.* chudość *f.*; ubóstwo *n.*, mizerność *f.*; = Dürftigkeit; jałowosć *f.* (np. gruntu).

Ma'gerfrau, *sn.* obacz Sabfrau.

Ma'gern, *vn.* (haben) chudnąć.

Magie', *sf.* magia *f.*, czaroksięstwo *n.*

Ma'gier, *sm.* =*ß*, *pl.* —, magik *m.*

Ma'gisch, *adi.* magiczny, czaroksięski, czarodziejski; *adv.* magicznie.

Magi'ster, *sm.* =*ß*, *pl.* —, magister *m.*, mistrz *m.*

Magi'sterwürde, *sf.* godność *f.* magistra, powaga nauczycielska.

Magi'stra't, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =*e*, magistrat *m.*, urząd miejski.

Magi'stra'tsmitglied, *sn.* Magistratsperson, *sf.* członek *m.*, urzędnik *m.*, radca *m.* magistratu.

Magi'stratu'r, *sf. pl.* =*en*, magistratura *f.*, urząd *m.*; urzędnicy *pl.* (magistratu), władza *f.* urzędników (magistratu).

Magna't, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, magnat *m.*, możny pan.

Magna'tentum, *sn.* =*ß*, magnateria *f.*

Magne'sia, *sf.* magnezja *f.*; gebrannte — ziemia gorzka, niedokwas *m.* magnezu; kohlenfaure — magnezja biała, węglan *m.* magnezyi.

Magne'sium, *sn.* =*ß*, magnez *m.* (metal ziemny).

Magne'siumlicht, *sn.* =(e)*ß*, światło magnezowe.

Magne't, *sm.* =*en* i =(e)*ß*, *pl.* =*en* i =*e*, magnes *m.*; nit dem — befreichten nacierać magnezem, magnesować, magnetyzować.

Magne't-, *adi.* magnezowy.

Magne'tbüchse, *sf. pl.* =*n*, busola *f.*

Magne'teisen, *sn.* =*ß*, *pl.* —, żelazo namagnesowane.

Magne'teisenstein, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =*e*, żelazo magnetyczne, żelazniak magnetyczny.

Magne'telektrisch, *adi.* magnetyczno-elektryczny.

Magne'tgehäuf, *sn.* =*ß*, *pl.* —, busola *f.*

Magne'tisch, *adi.* magnetyczny; =e Anziehung przyciąganie magnetyczne; *adv.* magnetycznie.

Magnetiſen'r, (wym.: -zür)
sm. =s, pl. =e, magnetyzer m.

Magnetiſie'ren, va. (haben)
magnetyzować, nadawać własność magnesu.

Magnetiſmuß, sm. —, pl.
=men magnetyzm m.

Magne'tnadel, sf. pl. =n,
strzałka f., igła f. magneso-
wa; faule, tote — nieczuła,
zupełnie nieczuła igła ma-
gnesowa.

Magne'tpol, sm. =(e)s, pl.
=e, biegun magnetyczny.

Magni'fikus, sm. Rektor —
rektor magnificus.

Magni'fikenz, sf. pl. =en,
magnificencya f. (tytuł rek-
tora).

Magnifi'k, adi. wspaniały;
adv. wspaniale.

Magno'lie, sf. pl. =n, bo-
browe drzewo.

Mahago'ni, sn. =s, mahoń m.

Mahago'nibaum, sm. Ma-
hagoniholz, sn. mahoń m.,
mahoniowe drzewo.

Mahago'nimöbel, n. pl.
meble pl., sprzęty pl. maho-
niowe. [košby]

Mäh'bar, adi. dojrzały do
Mäh'd, sf. pl. =en, košba
f., sieczenie trawy; pokos m.

Mäh'der, sm. obacz Mäher.

Mäh'en, va. (haben) kosić,
siec; viel — nakosić, nasieć.

Mäh'er, sm. =s, pl. —,
kosiarz m., košnik m.

Mäh'erin, sf. pl. =innen,
kosiarka f.

Mäh'ezzeit, sf. czas m. košby,
košzenia.

Mäh'l, sn. =(e)s, pl. =e,
jedzenie n., jadło n.; obiad m.,
wieczera f., uczta.

Mäh'len, va. maſle, maſſt,
maſt, maſtē, habe gemahlen,
mleć; wer zuerst kommt, maſt
zuerſt kto pierwszy do młynna
zajedzie, temu pierwszej zmiela;
der Wagen maſtē im Sande
koła wozu mieliły w piasku.

Mäh'lgang, sm. =(e)s, pl.
=gänge, mącznica f., ganek m.
w młynie.

Mäh'lgast, sm. =(e)s, pl.
=gäste, dający mleć.

Mäh'lgeld, sn. =(e)s, pl.
=er, zapłata f. od mlewa, py-
tlówka f.

Mäh'lgerechtigkeit, sf. pl.
=en, przywilej m. mlewa.

Mäh'lgereine, sn. =s, pl.
—, kotok m., lotoczek m.

Mäh'lgroschen, sm. obacz
Mäh'lgeld.

Mäh'hlich, adi. i adv. obacz
allmählich.

Mäh'häſten, sm. =s, pl.
=käſten, mącznica f.

Mäh'hlohn, sm. obacz Mäh'
geld.

Mäh'hmeße, sf. pl. =n,
miarka dawana młynarzowi
od mlewa; pytlówka f.

Mäh'hmühle, sf. pl. =n,
młyn m. (do mielenia zboża).

Mäh'hrecht, sn. =(e)s, pl. =e,
prawo n., przywilej m. mlewa.

Mäh'hſchaf, sm. =es, posag
m., oprawa f., wiano n.

Mäh'hsteuer, sf. pl. =n, po-
datek m. od mlewa.

Mäh'hstrom, sm. =(e)s, pl.
=ströme, wir m., wał m.,
walec m.

Mäh'hzahn, sm. =(e)s, pl.
=zähne, zęb trzonowy.

Mäh'hzeit, sf. pl. =en, ma-
dzenie n., jadło n., obiad m.,
wieczera f.; geſegnete —!
smacznego! dobrego apetytu!

Mäh'hzwang, sm. =(e)s, przy-
mus m., obowiązek m. miele-
nia zboża w pewnym młynie.

Mäh'hbrief, sm. =(e)s, pl.
=e, list upominający, przypo-
minający.

Mäh'hue, sf. pl. =n, grzywa f.

Mäh'hnen, va. (haben) przy-
pominać, przypomnieć; napo-
minac, przestrzegać; einen
an ſein Verprechen — przy-
pomnieć komu przyrzeczenie;
einen wegen einer Schuld —
upominać (się) u kogo o dług.
Mäh'hner, sm. =s, pl. —,
napominacz m., upominacz
m.; ein ungeſtümer — natar-
czywy, przykry upominacz,
wierzyciel.

Mäh'hniq, adi. grzywiasty.

Mäh'hſchreiben, sn. =s, pl.
—, pismo napominające, upo-
minające.

Mäh'hnung, sf. pl. =en, na-
pominianie n., napomnienie n.,
przypominianie n., przypo-
mnienie n., upominanie n. się;
prestroga f.

Mäh'hzettel, sm. obacz
Mahnbrief.

Mäh'r, sm. =(e)s, pl. =e, mora
f., złota f.

Mäh'hrē, sf. pl. =n, szkapa f.,
szkapisko n., bronowłok m.

Mäh'hrct, sf. pl. =n, drobian-
ka f. z piwa.

Mäh'hwabbaum, sm. =(e)s, pl.
=bäume, maśkoz m.

Mäh', sm. =(e)s, maj m.;
der — deß Lebens wiosna f.,
kwiat m. życia.

Mäh'(en)z, adi. majowy.

Mäh'baum, sm. =(e)s, pl.
=bäume, brzoza f.; maj m., =
brzozowe gałązki do majenia.

Mäh'blume, sf., Mäh'blüm-
chen, sn., =glöckchen, konwalia
f., lanka f., lanuszka f. (ro-
ślina).

Mäh'butrer, sf. majowe ma-
śko.

Mäh'd, sf. dziewczyna f.,
dziewoja f.

Mäh'e, sf. pl. =n, (poet.) maj
m., gałązki brzozowe do maje-
nia; mit =en ſchmücken umać.

Mäh'enbaum, sm. =(e)s, pl.
=bäume, maj m.

Mäh'fabrt, sf. =en, Mäh'feſt,
sn. =es, pl. =e, majówka f.

Mäh'fiſch, sm. =es, pl. =e,
sardela f.

Mäh'täſer, sm. =s, pl. —,
chrząszcz m., chrząszcz m.,
maik m.

Mäh'täſchen, sn. =s, pl. —,
kot w maju urodzony; kotki
pl. u wierzby.

Mäh'kur, sf. pl. =en, ku-
racya majowa.

Mäh'luſt, sf. pl. =luſte, ma-
jowe, wiosenne powietrze.

Mäh'monat, Mäh'mond, sm.
=(e)s, pl. =e, (miesiąć) maj m.

Mäh'ran, sm. obacz Majo-
ran.

Mäh'roſe, sf. pl. =n, róża
majowa, wiosenna.

Mäh's, sm. =ſes, kukurydza f.

Mäh'ſig, sm. =es, pl. =e, i

Mäh'ſche, sf. pl. =n, brzczyzka
f., zawar m. na piwo, zacier
m.; moſzcz m., wino jeszcze
kiszące.

Mäh'ſchbottich, sm. =(e)s, pl.
=e, zaciernica f.

Mäh'ſchen, va. (haben) za-
cierać, zatrzedć.

Ma'ischteuer, *sf. pl. -n*, brzeżkowe *n.*, kółkowe *n.*
 Ma'ischtroh, *sm. -(e)š, pl. -träge, przycier m.*
 Ma'istolben, *sm. =š, pl. —*, kisć *f.* kukurydzy.
 Ma'istengel, *sm. =š, pl. —*, Ma'istroh, *sn. -(e)š*, kaczan *n.* kukurydzy.
 Ma'itrant, *sm. =(e)š, pl. -tränke*, wino majowe.
 Maître'ite, (wym.: metres), *sf. pl. -n*, metresa *f.*, kochanka *f.*
 Ma'iwurm, *sm. =(e)š, pl. -würmer*, maik *m.*
 Majestä't, *sf. pl. =en*, majestat *m.*, wspaniałość *f.*, blask *m.*; kaiserliche, königliche — cesarska, królewska potęga; jako tytuł: Seine — der Kaiser, der König Jego Cesarska Mość, Najjaśniejszy Cesarz, Król; Sw. — Wasza Cesarska, Królewska Mość; Ihre =en Najjaśniejsi Państwo.
 Majestä'tisch, *adi.* majestacyjny, wspaniały; *adv.* majestacyjnie, wspaniale.
 Majestä'tsbeleidigung, *sf. pl. =n*, obraza *f.* majestatu.
 Majestä'tsbrief, *sm. =(e)š, pl. =e*, dyplom cesarski, królewski.
 Majestä'tsrecht, *sn. =(e)š, pl. =e*, prawo *m.* majestatu, prerogatywa *f.* panującego.
 Majestä'tsverbrechen, *sn. =š, pl. —*, zbrodnia *f.* obrażonego majestatu.
 Majestä'tsverbrecher, *sm. =š, pl. —*, obrazieli *m.* majestatu. [jolika *f.*
 Major'ika, *sf. pl. =ten*, major'ika, *sm. -(e)š, pl. =e*, major *m.*
 Major'an, *sm. =(e)š*, majoran *m.*, majeranek *m.*
 Majorat, *sn. =(e)š, pl. =e*, ordynacja *f.*
 Majorat'erbe, *sm. -n, pl. -n*, następcza *m.* w ordynacji.
 Majorat'sgut, *sn. -(e)š, pl. =güter*, dobro ordynacyjne, ordynacja *f.*
 Majorat'sherr, *sm. -n, pl. =en*, ordynat *m.*
 Majore'nn, *adi.* pełnoletni.
 Majorennität, *sf.* pełnoletność *f.*

Majo'rin, *sf. pl. =innen*, żona *f.* majora.
 Majorität, *sf. pl. =en*, większość *f.*
 Majorität'sfel, *sf. pl. =n*, wielka, początkowa litera.
 Ma'fel, *sm. =š, pl. —* plama *f.*, przywara *f.*, zmaza *f.*
 Mäfelci, *sf. pl. =en, 1)* przysiążenie *n.*, cenzurowanie *n.*; 2) meklarstwo *n.*, stręczycielstwo *n.*
 Ma'felig, Ma'felhaft, *adi.* splamiony, nadszarpany.
 Ma'felloš, *adi.* niezmazany, niesplamiony, czysty, bez zmaazy.
 Ma'fellošigkeit, *sf.* czystość *f.*, nieskazalność *f.*, prawość *f.*
 Mä'feln, *vn. (haben) 1)* przysięgać czemu, krytykować, ganić, wybredzać, wymyślać; 2) meklować, faktorować, stręczyć, nastęrczać.
 Ma'fi, *sm. =š, pl. =š*, makako *n.* (rodzaj małpy).
 Maffaro'ni, i Maccaro'ni, *s. pl.* makaron włoski.
 Maffaro'nisch, *adi.* makaroniczny.
 Ma'fker, Mä'fker, *sm. =š, pl. —*, 1) faktor *m.*, mekler *m.*, stręczyciel *m.*; den — machen pośredniczyć; 2) tylko Mä'fker, przysięgacz *m.*, pedant *m.*
 Mä'fkergebüh'r, *sf. pl. =en*, Mä'fkergehd, *sn.*, Mä'fkerlohn, *sm.* faktorne *n.*, meklerne *n.*
 Mä'fkergehdäft, *sn. =(e)š, pl. =e*, interes meklerski, stręczycielstwo *n.*
 Mä'fkerprämie, Mä'fkerprovision, *sf.* obacz Mä'fkergebüh'r.
 Mä'fker'le, *sf. pl. =n*, makrela *f.*, wrzecienica *f.* (ryba).
 Mä'fker'lencht, *sm. =(e)š, pl. =e*, licznopletw *m.*
 Mä'fker'ne, *sf. pl. =n*, makaronik *m.*
 Makulatur, *sf. pl. =en*, makulatura *f.*, papier stary, zużyty.
 Mal, *sn. =(e)š, pl. =e*, i Mä'ter, 1) plama *f.*, znak *m.*, cecha *f.*, znamię *n.*; 2) *pl.* tylko =e, raz *m.*; das erste — pierwszy raz, po raz pierwszy; zum zweiten, dritten =e po raz drugi, trzeci; dießes eine

(einzige) — ten jedyny raz; manch's — często; nicht ein einziges = ani razu; jedesmal wenn . . . ilekroć; mit einem =e wtem, nagle, w okamgnieniu; zu wiederholten =en powtórnie, po kilkakroć; zu verschiebenen =en często-kroć, w rozmaitych czasach; einmal, zweimal raz, dwa razy; einmal raz, ongi, w swoim czasie; nicht einmal nawet nie; ein andermal innym razem; auf einmal równocześnie, wraz, razem; alle-mal, jedesmal (za) każdym razem, zawsze; dießmal tym razem, tą razą; ein für alle-mal raz na zawsze; keinmal ani razu, nigdy; einmal über das andere zawsze na nowo; einmal um's andere kolejno, naprzemian; raz po raz; wievielmal? ile razy? zweimal, dreimal po wiel dwa, trzy razy tyle, jeszcze raz, dwa razy tyle; 3) *adv.* (skrócenie zamiast einmal) sage — powiedzno; komm — her! pójdz na tu! ich wil — sehen popatrzę ja, jestem naprawdę ciekawy; es ist — nicht anders cóż robić, tak się rzecz ma a nie inaczej.
 Mala'ccanuk, *sf. pl. =nüsse*, nasierdz *f.*
 Malachit, *sm. =(e)š, pl. =e*, zielenica *f.* (kamień).
 Malaria, *sf.* malarya *f.*, febra bagnista.
 Mal'blatt, *sn. =(e)š, pl. =blätter*, szablono *m.* (u malarzy).
 Maler'ia'nt, *sm. =en, pl. =en*, złoczyńca *m.*
 Maler'iz, *sn. =es, pl. =e*, zbrodnia *f.*; wystepok *m.*
 Ma'len, *I. va. (haben)* malować; nach dem Leben — malować z natury; in Öl — malować olejno; in Wasserfarben — malować wodnemi farbami, akwarellą; ein Zimmer — malować pokój; man muß den Teufel nicht an die Wand — nie maluj dyabła na ścianie (byś się nie przyśnił); ich werbe dir maš — spodziewajno się tego, czekajno na to (ironicznie); wte

gemalt jak gdyby malowane; sie ijt zum — schön tak piękna, że ją malować; einen Charakter — malować, opisywać charakter; II. sich —, *vr.* (haben) 1) malować się, różować się; 2) malować się, przebijać się, okazywać się; = sich abspiegeln.

Ma'ler, *sm.* =s, *pl.* —, malarz *m.*; malarz pokojowy, = Stubenmaler.

Ma'ler-, *adi.* malarski.

Malerei', *sf.* *pl.* =en, malarstwo *n.*, sztuka malarska; sposób *m.* malowania; obraz *m.* (malowany).

Ma'lerfejel, *sm.* =s, *pl.* —, sztaluga *f.* (malarska).

Ma'lergold, *sn.* =e, *pl.* —, złoto malarskie.

Ma'lerin, *sf.* *pl.* =innen, malarka *f.*

Ma'lerisch, *adi.* malowniczy, malowny; *adv.* malowniczo, malownie; =e *sn.* malowniczość *f.*

Ma'lerkunst, *sf.* *pl.* =Künste, malarstwo *n.*, sztuka malarska. [malarskie.]

Ma'lerleinwand, *sf.* płótno
Ma'lerpinfel, *sm.* =s, *pl.* —, pędzel malarski.

Ma'lerspatel, *sm.* =s, *pl.* —, szpachla *f.*, szpalówka *f.*

Ma'lerstube, *sf.* *pl.* =n, malarnia *f.*

Malhe'r, (wym.: malör) *sn.* =s, *pl.* =e, i =s, nieszczęście *n.*

Malice, (wym.: malis) *sf.* *pl.* =n, złość *f.*, złośliwość *f.*

Malizjös, *adi.* złośliwy; *adv.* złośliwie.

Ma'U(c)post, *sf.* *pl.* =en, kuryer *m.*, sztafeta pocztowa.

Ma'meu, *va.* obacz zetmalmen.

Ma'küule, *sf.* *pl.* =n, słup graniczny.

Ma'ler, *sm.* =s, *pl.* —, małdr *m.*, ćwiertnia *f.*

Ma'leren, *va.* (haben) pobierać zapłatę od młwa; mierzyć zboże małdrem.

Malte'jer, **Malte'jeritter,** *sm.* =s, *pl.* —, kawaler maltański.

Malte'jerkreuz, *sn.* =s, *pl.* —, krzyż maltański.

Malte'jerorden, *sm.* =s, zakon maltański.

Malte'jeritter, *sm.* obacz Maltejer.

Malträte'ren, *va.* (haben) maltretować, źle się obchodzić z kim.

Malwa'fjer, **Malwa'fjerwein,** *sm.* małmazya *f.*, wino *n.* małmazkie.

Ma'Ue, *sf.* *pl.* =n, ślaz *m.* (ogrodowy). [waty.]

Ma'Uenartig, *adi.* ślazowy.

Ma'U, *sn.* =es, skód *m.*; an ihm ijt Pöpsen und — verloren obacz pod Pöpsen; — börrer ozdżyć, suszyć skód.

Ma'Uzgang, *sm.* =e, *pl.* =gänge, skódwiny *pl.*

Ma'Uzier, *sn.* =e, *pl.* =e, pivo skódowe.

Ma'Uboden, *sm.* =s, *pl.* =böden, strych *m.* na skód.

Ma'Ubotlich, *sm.* =e, *pl.* =e, beczka, w której się ziarna zbożowe skóduje.

Ma'Udarre, **Ma'Ubörrer,** *sf.* suszarnia skódowa, oźdnica *f.*

Ma'Uzeihen, *sn.* =s, *pl.* —, znak graniczny.

Ma'Uzen, *va.* i *vn.* (haben) skód robić, przyrządzać ziarna zbożowe na skód.

Ma'Uzer, **Ma'Uzer,** **Ma'Uzmeister,** *sm.* =s, *pl.* —, skódownik *m.*, mielczarz *m.*

Mälzerei', *sf.* *pl.* =en, skódownia *f.*, oźdnia *f.*, mielcuch *m.*

Ma'Uzertraft, *sm.* i *sn.* =es, =e, esencya skódowa.

Ma'Uzertraftbonbons, *sn.* *pl.* =e, pastylki skódowe.

Ma'Uzhaus, *sn.* obacz Mälzerei.

Ma'Ukrüfte, *sf.* *pl.* =n, łopata *f.* (do przrzucania) skódu.

Ma'Uzmühle, *sf.* *pl.* =n, młyn *m.* do mielenia skódu.

Ma'Uzucker, *sm.* =s, *pl.* —, cukier skódowy.

Mama', *sf.* *pl.* =s, mama *f.*

Mama'chen, *sn.* =s, *pl.* i =s, mamunia *f.*, mamusia *f.*

Mamelin'ß, *sm.* =en, *pl.* =en, mameluk *m.*

Mammon, *sm.* =s, mamona *f.*, skarb *m.*, bogactwo *n.*, doczesne dobra *pl.*

Ma'mmonsdienner, *sm.* =s, *pl.* —, **Ma'mmonsfredjt,** *sm.* =e, *pl.* =e, człowiek mamonie służący, oddany.

Ma'mmut, *sn.* =e, *pl.* =s, i =e, mamut *m.*

Mamje'U, *sf.* *pl.* =en, i =s, 1) = Mademoiselle; alte — stara panna; 2) panna sklepowa.

Man, *pron. indefin.* używane w wyrażeniach nieosobistych, francuskie on, w polskim języku nie istnieje, tłumaczy się rozmaicie, niekiedy liczbą mnogą, także przez się lub kto; was wird — sagen? [co ludzie powiedzą, świat powie? — sagte mir powiedziano, mówiono mi, ktoś mi powiedział; wenn — fragen, bitten darf jeśli spytać, prosić wolno; daß tauu — erfahren o tem można się dowiedzieć; — kann ihn rufen można go zawołać; wenn — uns sähe gdyby nas kto widział; — verlangt zu wissen chcą wiedzieć; — redet sich oft ein, daß . . . często sobie wmawiamy, że . . . ; — fand ihn verwundet znaleziono go rannego; — schickte nach dem Arzte posłano po lekarza; — bittet die Herren einzutreten prosimy panów, proszą, by panowie weszli; — erlaube mir niechaj mi wolno będzie, pozwólcie mi; — kommt ktoś nadchodzi; — klopf, läutet ktoś puka, dzwoni; — störe mich nicht niech mi nikt nie przeszkadza; — schenke mir niech mi kto podaruje; — höre skuchajcie, słuchajmy.

Manna de, *sf.* *pl.* =n, mada *f.*, bachantka *f.*

Manast'n, *sm.* =e, *pl.* =e, górzyc *m.*; krótkodziób *m.* (ptak).

Mauch, *pron.* 1) *indecl.* — ein Mann niejedyn człowiek; — eine Frau, — ein Kind niejedna kobieta, niejedno dziecko; 2) =er, =e, =es, niektórzy, niejedyn; =e unferer Freunde niektórzy nasi przyjaciele; =e Freude niejedna uciecha; wie zen Tag hat er nicht gegessen!

ileż to dni nie jadł! *er* lacht am Morgen, der am Abend meint kto rano się śmieje. wieczór płacze, kto rano za wiele się śmieje, wieczór płakać może; so =es Mal, liebe Mal niejedno raz, ileż to razy; =es niejedno, nie mało, dużo; =e niekórzy, wielu; ich habe dir =es zu jagen mam ci niejedno (wiele) do powiedzenia.

Ma'ndherlei, *adi. indecl.* różny, rozmaity; auf — Art w rozmaity sposób, rozmaitym sposobem; — Gerüchte różne wieści, pogłoski.

Ma'ndhmal, *adv.* czasem, nieraz, niekiedy; kilka razy, często, niejednokrotnie.

Ma'ncine'nenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, jabłusznik *m.*, koniszał *m.*

Manda'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, *mandant m.*, mocodawca *m.*, zlecennik *m.*

Mandari'n, *sm.*, =(e)š, i =en, *pl.* =e, i =en, *mandaryn m.*

Mandari'ne, *sf.* *pl.* =n, (pomarańcza) *mandarynka f.*

Manda't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *mandat m.*, zlecenie *n.*, pełnomocnictwo *n.*; przekaz pocztowy (w Szwajcaryi).

Mandata't, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *mandataryusz m.*, pełnomocnik *m.*

Ma'ndel, *sf.* *pl.* =n, 1) migdał *m.* (owoc i gruczoł w gardle); =n, *pl.* im Halse guziki *pl.*; 2) mędel *m.*, ćwierć *f.* kopy.

Ma'ndel, *adi.* migdałowy. **Ma'ndelbaum**, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, drzewo migdałowe. **Ma'ndelbräune**, **Ma'ndel=entzündung**, *sf.* zapalenie *n.* migdałów (w gardle).

Ma'ndelförmig, *adi.* migdałowy.

Ma'ndelhäher, *sm.* =š, *pl.* —. **Ma'ndelkrähe**, *sf.* *pl.* =n, *kraska f.*, krasnowronka *f.* (ptak).

Ma'ndelsteic, *sf.* otrąbki *pl.* **Ma'ndelmilch**, *sf.* mleczanka migdałowa, orszada *f.*

Ma'ndelmilchstoff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *mlecznik m.*

Ma'ndeln, 1) *va.* (haben) liczyć, mierzyć na mędle;

wiązać w snopy; 2) *vn.* (haben) das Getreide mandelf gut zboże daje dużo mędi.

Ma'ndelnuß, *sf.* *pl.* =nüsse, orzech migdałowy.

Ma'ndelöl, *sn.* =(e)š, *olejek migdałowy.*

Ma'ndelseife, *sf.* *pl.* =n, *mydło migdałowe.*

Ma'ndelspeise, *sf.* *pl.* =n, *potrawa f.*, *legumina f.* z migdałów.

Ma'ndelstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *migdałowiec m.* (kamień).

Ma'ndeltaube, *sf.* obacz *Mandelhäher.*

Ma'ndelteig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *ciasto migdałowe.*

Ma'ndeltorte, *sf.* *pl.* =n, *tort migdałowy.*

Ma'ndeltraut, *sm.* =(e)š, *pl.* =träufe, *orszada f.*

Ma'ndelweide, *sf.* *pl.* =n, *wierzba migdałowa.*

Ma'ndelzehnte, *sm.* =n, *pl.* =en, *dziesięcina snopowa.*

Ma'ndelweise, *adv.* mędlami, na mędle.

Mandoli'ne, *sf.* *pl.* =n, *mandolina f.*

Mandri'ŭ, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *mandryl m.* (małpa).

Ma'nen, *sm.* *pl.* cienie *pl.*, *duże pl.* zmarłych (mitologia).

Ma'nga'n, *sn.* =(e)š, *brunatnik m.* (kruszec).

Ma'ngce, i **Ma'ngel**, *sf.* *pl.* =n, *magiel m.*

Ma'ngel, *sm.* =š, *pl.* **Mängel**, 1) niedostatek *m.*, brak *m.*, bieda *f.*; — an Lebensmitteln brak żywności; er hat — an Geld brak mu pieniędzy; — an etw. haben mieć brak czego, nie mieć czego; aus — an Gelegenheit dla braku sposobności; es ist kein — an Käufern nie braknie na kupujących, jest dosyć kupujących; daran ist kein — nie braknie tego, nie zbywa na tem; in — geraten przyjsć do niedostatku, popasć w biedę; er leidet großen — jest w wielkim niedostatku, w wielkiej biedzie; diesem — kann man abhelfen temu niedostatkowi można zapobiedz; 2) wada *f.*; wadliwość *f.*; jeder Mensch hat

Mängel każdy człowiek ma wady; — in der Verpackung wadliwość opakowania (kolej.).

Ma'ngelbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =et, *maglownica f.*

Ma'ngelhaft, *adi.* niezupełny, niedostateczny, niecałkowity; mający braki, wadliwy; *adv.* niezupęknie, niedostatecznie; wadliwie.

Ma'ngelhaftigkeit, *sf.* niedostateczność *f.*, niecałość *f.*, niedokładność *f.*; wadliwość *f.*

Ma'ngelholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, *walek m.* (do maglowania).

Ma'ngeln, I. *va.* (haben) także *Ma'n=gen*, *maglować*; den Teig — tacać, walcować ciasto; II. *v. impers.* (haben) niedostawać, brakować, braknąć, zbywać na czem, potrzebować a nie mieć czego; Kleingeld mangelt ihm oft brak mu często drobnej monety; es mangeln noch zwei Kronen an der Summe niedostaje jeszcze dwóch koron do tej sumy; an gutem Willen mangelt es ihm nicht nie zbywa mu na dobrej woli; lasse es dir an nichtš — nie żałuj sobie niczego; an mir soll es nicht — co do mnie ociagać się nie będe, uczynię co będę mógł.

Ma'ngelstube, *sf.* *pl.* =n, *maglownia f.*

Ma'ngelstüb, *sn.* =(e)š, *pl.* =tücher, *magielnik m.*, *maglownik m.*

Ma'ngelwalze, *sf.* *pl.* =n, *walek m.* do maglowania.

Ma'ngfutter, **Ma'ngforn**, *sn.* =š, *pasza mieszana, żyto z pszenicą mieszane.*

Ma'nggold, *sn.* =(e)š, *patrak m.*, *botwina f.*, *ćwikła f.*, *karota f.*

Ma'nichä'er, *sm.* =š, *pl.* —, *manicheusz m.*, *wierzyciel na przykrzyony (gwara studencka).*

Manie'r, *sf.* *pl.* =(e)n, *mania f.*; urojenie *n.*

Manier, *sf.* *pl.* =en, *maniera f.*, *sposób m.*; *sposób zachowywania się*, *obyczaj m.*; nach feiner — na swój sposób; mit guter — z dobrami manierami, grzecznie, ukła-

dnie, uprzejmie; was ist das für eine —? co to za sposób? das ist feine — to się nie godzi; er hat keine ren nie ma ułożenia, nie umie się zachowywać.

Maniric'ren, *va.* (haben) manierować.

Maniric'tf, *adi.* wyszukany, wykwinny; zmanierowany, przesadny, nienaturalny.

Maniric'theit, *sf.* zmanierowanie *n.*, przesada *f.*, nienaturalność *f.*

Manic'rlidj, *adi.* grzeczny, ugrzeczniiony, dobrze ułożony, umiejący się zachować przyzwoicie, obyczajny; *adv.* grzecznie.

Manic'rlidjkeit, *sf.* grzeczność *f.*, ugrzecznienie *n.*, dobre ułożenie; obyczajność *f.*

Manif'ist, *sn.* =*e*š, *pl.* =*r*, manifest *m.*, orędzie *n.*; ein — erlassen wydać, ogłosić manifest.

Manifestatio'n, *sf.* *pl.* =*en*, manifestacja *f.*, objawienie *n.*

Manifestatio'nseid, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, przysięga manifestacyjna.

Manifestie'ren, *va.* (haben) manifestować, objawiać, okazywać; złożyć przysięgę manifestacyjną; podać do aktu sądowego.

Manipulatio'n, *sf.* *pl.* =*en*, manipulacja *f.*, wykonywanie *n.* jakiej roboty, kierowanie *n.* czem.

Manipulic'ren, *va.* (haben) manipulować, kierować czem, zarządzać czem.

Ma'nf, *sn.* =*š*, *pl.* =*š*, zanik *m.*, ubytek *m.*; Feststellung deš =*š* stwierdzenie *n.* użytku (kolejki, i handel).

Mann, *sm.* =*(e)š*, *pl.* Männer, 1) człowiek *m.*; maž *m.*; junger, alter, kranker — młody, stary, chory człowiek; zum =*e* heranwachfen podrosnąć na człowieka; gefęhter — stateczny, poważny człowiek; ein — in seinen besten Jahren, in mittleren Jahren człowiek w kwiecie, w sile wieku, w średnim wieku; der gemeine — człowiek z ludu, prostak *m.*, chłopci *pl.*, pospólstwo *n.*; sich

als ein — zeigen okazać się mężem; — für — chłop w chłopa, jeden po drugim, wszyscy razem; — gegen — kämpfen walczyć pojedynczo, jeden z jednym; wiewiel beträgt eš, machť eš auf den —? ile wypada na każdego?; drei — hoch we trzech, po trzech, samotrzeć; hundert — sto ludzi, sto głów; mit — und Maus ze szczętem, do szczętu; ich fenne meinen — wiem z kim mam do czynienia, znam ja swoich; ich halte mich an meinen — ja się trzymam tego, odwołuję się do tego, od kogo to mam; an den rechten, unrechten — łomnie trafić dobrze, źle; ein ganzer — maž w całym tego słowa znaczeniu; das ist ein — für mich ten człowiek mnie się podoba; er ist nicht =*š* genug dazu nie jest na tyle mężem, nie ma na tyle odwagi, nie podola temu, nie ma sił po temu; etw. an den — bringen pozbyć się czego, sprzedać co; feinen — stehen być mężem, mieć odwagę, stawiać wszystkim czoło; podolać, dać czemu rade; feinen — stellen przyczynić się swoją częścią; wenn Not an den — (fommt) jak potrzeba zmusi, jak bieda wlezie za kołnierz, jak się okaże konieczna potrzeba; ich bin dir =*š* dafür ja ci za to ręczę; ein — ein Wort kto dał słowo, dotrzymać go winien; den Herrgott einen guten — sein lassen nie tykać niczego, nie mieszać się do niczego; uns fehlt noch der vierte — jeszcze czwartego brakuje (do gry); 2) maž *m.*, małżonek *m.*; einen — haben mieć męża; einen — nehmen wyjść za maž; wie — und Frau leben żyć jak maž i żona; sie ist der — im Hause ona w domu panem, rozkazuje; 3) *pl.* Mannen, wasal *m.*; 4) *pl.* Mann; wojownik *m.*, żołnierz *m.*; człowiek *m.*, głowa *f.* (jeśli tylko o liczbie chodzi); eine Armee von 100000 — wojsko stotysięczne; ich brauche 100 — potrzebuję stu ludzi; 5)

alter — stary (na nowo odkopany) chodnik, starodawne wyrobisko (górnictwo).

Ma'anna, *sf.* manna *f.*

Ma'annabirne, *sf.* *pl.* =*n*, gruszką późno dojrzewająca.

Ma'annagraš, *sn.* =*š*eš, *pl.* =*gräjer*, manna *f.* (roślina).

Ma'unbar, *adi.* dojrzały, dorosły; zdolny, zdalny do zamążpójścia; — werden dojrzewać, dojrzeć, (z)mężnieć.

Ma'unbarkeit, *sf.* wiek dorosły, dojrzały; męskość *f.*, męstwo *n.*

Ma'unghen, *sn.* =*š*, *pl.* —, *dim.* od Mann, 1) człowieczek *m.*; ein saubereš — porządkowa figurka; ein sonderbareš — osobliwsza figura; mein —, mein liebeš —! mój kochany mężulko!; 2) samiec *m.*; 3) der Hafe machť — (także Männerghen) kot (zając) dał kominka, siedzi na tylnych skokach; — auf — abdruden sporządzić zwykły przedruk (dzieła, książki).

Ma'unnergefangverein, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, stowarzyszenie n. śpiewaków.

Ma'unnergeschlecht, *sn.* =*(e)š*, ród męski.

Ma'unnermord, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, mężobójstwo *n.*

Ma'unnertrue, *sf.* 1) wierność *f.* mężczyzn, mężów; 2) mikołajek polny (roślina).

Ma'unnervoll, *sn.* =*(e)š*, mężczyźni *pl.*, pleć męska.

Ma'unnerwürde, *sf.* godność męska.

Ma'umęsalter, *sn.* =*š*, wiek męski; im besten — w sile wieku.

Ma'umęsarbeit, *sf.* *pl.* =*en*, robota *f.* dla mężczyzny.

Ma'umęsmord, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, mężobójstwo *n.*, małżonkobójstwo *n.*

Ma'umęsmut, *sm.* =*(e)š*, odwaga męska.

Ma'un(e)šstamm, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*stämme*, szczep męski, linia męska.

Ma'unęšstimme, *sf.* *pl.* =*n*, głos męski.

Ma'umęswort, *sn.* =*(e)š*,

słowo *n.* człowieka honorowego.

Ma'neswürde, *sf.* obacz Männerwürde.

Ma'nhafft, *adi.* mężny, dzielny, odważny, waleczny, bitny; *adv.* mężnie, odważnie, walecznie.

Ma'nhafftigkeit, *sf.* męstwo *n.*, odwaga *f.*, waleczność *f.*, bitność *f.*

Ma'nhafft *sf.* 1) męskość *f.*, męstwo *n.*; jnndm die — nehmen pozbawić kogo męskości; 2) męstwo *n.*, odwaga *f.*, waleczność *f.*; = Mannhaftigkeit; 3) powinność lenicza.

Ma'nhoch, *adi.* obacz Mannhoch.

Ma'nigfalt, **Ma'nigfaltig**, *adi.* rozmaity, różny, rozliczny, wieloraki, rozmaitego rodzaju; *adv.* rozmaicie, rozlicznie.

Ma'nigfaltigkeit, *sf.* rozmaitość *f.*, rozliczność *f.*, wielorakość *f.*

Ma'niglich, *pron. indef. indecl.* (przestarzałe) wir entbieten — unseren Gruß pozdrawiamy wszystkich i każdego z osobna; (dziś używane tylko w zwrocie) es ist — bekennt wiadomo wszystkim, każdemu z osobna, wiadomo powszechnie.

Ma'nin, *sf. pl.* =innen, 1) niewiasta *f.* (biblia); 2) = Mannweib.

Ma'nlein, *sm. =s, pl.* —, *dzm. od Mann*, człowieczek *m.*, mężyk *m.*

Ma'nlich, *I. adi.* 1) męski; =es Geschlecht płeć męska; rodzaj męski (gramatyka); =e Linie linia męska, ród męski; =es Glied członek męski; =es Aussehen wygląd męski; =es Alter wiek męski; sie hat eine =e Stimme ma organ, głos męski; =es Weib kobieta o postawie męskiej, mająca wygląd męczyzny; 2) =e Gewalt władza *f.* męża nad żoną; =e Reime rym męski; 3) mężny, odważny, waleczny; =es Weib mężna, odważna kobieta; =e Tat czyn męzny; =er Entschluß postanowienie odważne; =er

Stil styl jedrny, dosadny; =e Hand pismo męskie, męczyzny; *II. adv.* po męsku; męźnie, odważnie; — aussehen wyglądać po męsku; sich — nehmen bronić się męźnie.

Ma'nlichkeit, *sf.* męskość *f.*; męstwo *m.*

Ma'nloch, *sn. =e)s, pl.* =löcher, wąż *m.*, łaz *m.*, otwór roboczy (górn.).

Ma'nlochdeckel, *sm. =s, pl.* —, przykrywa *f.* wżazu (górn.).

Ma'nlosigkeit, *sf.* okrota *f.*

Ma'nnsbild, *sn. =e)s, pl.* =er, męczyzna *m.* (poufale).

Ma'nnsblut, *sn. =e)s, pl.* =pochybek *m.*

Ma'nnschaft, *sf.* 1) męskość *f.*; = Mannheit; 2) —, *collectiv. pl.* =en, ludzie *pl.*; die junge — eines Ortes młodzież *f.*, młodzież *f.* pewnej miejscowości; außerlesene — dobrany lud, chłop w chłopa; 3) żołnierze *pl.*, wojsko *n.*, siła zbrojna, korpus *m.*, żołnierstwo podwładni (w przeciwstawieniu do przełożonych poruczników); górnicy *pl.*; załoga okrętowa.

Ma'nnschaftsbuch, *sn. =e)s, pl.* =bücher, rodowód górniczy.

Ma'nnscheu, *adi.* mająca wstręt od męczyzny.

Ma'nns-, *adi.* męski.

Ma'nnsdie, *adi.* i *adv.* grubości męczyzny.

Ma'nnserbe, *sm. =n, pl. =n*, dziecko *m.* płci męskiej; dziecko lenna męskiego, dziecko lenna w linii męskiej.

Ma'nnsgedenken, *sn.* obacz Menschengedenken.

Ma'nnsgestalt, *sf. pl. =en*, postawa *f.*, postać męska.

Ma'nnsheud, *sn. =e)s, pl. =en*, koszula męska.

Ma'nnshoch, *adi.* wysoki jak męczyzna, wysokości męczyzny; *adv.* na męczyznie, na chłopca wysoko.

Ma'nnshöhe, *sf.* wysokość *f.* męczyzny.

Ma'nnskleidung, *sf. pl. =en*, męska suknia, męski ubiór, strój.

Ma'nnsfloster, *sn. =s, pl.* =floster, klasztor mnisii.

Ma'nnskraft, *sf. pl. =kräfte*, siła męska, męskość *f.*

Ma'nnslänge, *sf.* wzrost *m.* (długość *f.*) męczyzny.

Ma'nnsleute, *sm. pl.* męczyźni *pl.* (poufale).

Ma'nnsname, *sm. =nS, pl. =n*, imię męskie.

Ma'nnsperjon, *sm. pl. =en*, męczyzna *m.*, chłop *m.*

Ma'nnspflicht, *sf. pl. =en*, obowiązek *m.* męczyzny; powinność małżeńska (męża).

Ma'nnsstaud, *sm. =e)s*, dziwotka *f.*, naradka *f.* (roślina).

Ma'nnsstneider, *sm. =s, pl. =*, krawiec męski, dla męczyzny.

Ma'nnsstamm, *sm. =e)s, pl. =stämme*, szczep męski, linia męska.

Ma'nnsstucht, *sf.* obacz Mannstoltheit.

Ma'nnsüchtig, **Ma'nnstoll**, *adi.* lubieżna; *adv.* lubieżnie.

Ma'nnstief, *adi. i adv.* na chłopa głęboko.

Ma'nnstoltheit, *sf.* szal lubieżny (u kobiet).

Ma'nnstreu(e), *sf.* 1) wierność męska; 2) latawiec *m.*, latawica *f.*, płodzień *m.*, mikołajek polny, mikołajek górny, baba rzyć, boży dar (roślina).

Ma'nnsstrolch, *sn. collectiv. =e)s*, męczyźni *pl.*

Ma'nnsstucht, *sf.* karność *f.* (szczególnie wojskowa).

Ma'nnsweib, *sn. =e)s, pl. =er*, 1) hermafrodyta *m.*, człowiek dwupłciowy, dwupłciowiec *m.*; 2) męska kobieta, kobieta jak dragon.

Manomet'er, *sn. i sm. =s, pl. =*, manometr *m.*, paromierz *m.*

Manomet'erhahn, =s, *pl. =hähne*, **Manomet'ertwechsel**, *sm. =s, pl. =*, kurek *m.* manometru.

Manomet'ertlaternen, *sf. pl. =n*, latarka manometrowa.

Manö'ver, *sn. =s, pl. =*, manewr *m.*, manewry *pl.*, ćwiczenia wojskowe.

Manöbrie'ten, *vn.* (haben) manewrować, odbywać ćwiczenia, obroty wojskowe.

Manja'rde, *sf. pl.* =en, Manja'rdestube, *sf. pl.* =n, Manja'rdezimmer, *sn.* =s, *pl.* —, poddasz n., izba *f.* na poddaszu.

Manjsch, *sm.* =es, obacz Matich i Manjscherei.

Ma'nschen, *vn.* obacz Mantjschen.

Manjsche'tte, *sf. pl.* =n, mankiet m., mankietek m.; er hat =n, die =n wadeln ihm strach go bierze, stracha się, jest w strachu.

Manjsche'ttenfieber, *sn.* =s, gorączka *f.* ze strachu, trenna *f.*

Manjsche'ttenknopf, *sm.* =es, *pl.* =knöpfe, spinka *f.* (od) do mankietów.

Manjsche'ttenmacher, *sm.* =s, *pl.* —, mankietnik m.; =in, *sf. pl.* =innen, mankietnica *f.*

Mäntel, *sm.* =s, *pl.* Mäntel, 1) płaszcz m.; zartutka *f.*; sich in den = hüllen zawiąć się w płaszcz, owinać się płaszczem; den = umnehmen, umhängen zartutkę na siebie wziąć, zarzucić płaszcz (na siebie); den = nach dem Winde hängen, drehen patrzeć skąd wiatr wieje, płynąć z prądem, stosować się zawsze do okoliczności; mit dem = der Liebe bebeden pokryć płaszczkiem miłości, pobrażać; der Sache einen = umhängen obacz pod Mäntelchen; 2) — eineß Mtenbündels okładka *f.*, opaska *f.* zbioru aktów; — einer Glocke, eineß Kegels, powierzchnia *f.* dzwonu, stożka; (w leśnictwie) ostatnie, graniczne drzewa lasu.

Mäntelchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dimin.* od Mantel, płaszczek m.; zartutka *f.*, mantylka *f.* (dla kobiet); kołnierz m. prakatów; der Sache ein — (albo einen Mantel) umhängen okryć co płaszczkiem, upozorować co.

Mäntelkind, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, dziecko nieślubne uprawnione przez następne małżeństwo.

Mäntelfragen, *sm.* =s, *pl.* =fragen, kołnierz m. do, 1) płaszcz.

Mäntelplatten, *sf. pl.* ostawy *pl.*

Mäntelrad, *sm.* =(e)s, *pl.* =räder, mantelzak m., łomok m., łomoczek m.

Mäntelstod, *sm.* =(e)s, *pl.* =stöcke, sztaluga *f.* na płaszcz.

Mäntelzug, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sukno n. na płaszcz.

Manti'le, (wym.: -tij), *sf. pl.* =n, mantylka *f.*; kołnierz m., zartutka (kobieca).

Ma'ntschen, *vn.* (haben) mieszać, babrać; nieporządnie co robić; gmatwać.

Ma'ntscher, *sm.* =s, *pl.* —, babrać m.; gmatwacz m.

Mantjscherei, *sf. pl.* =en, mieszanina *f.*, babrania *f.*; gmatwanina *f.*

Manua'l, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, manual m., książka doręczna (dla tymczasowych zapisków); manual m., klawiatura *f.*, organów.

Manufaktur, *sf. pl.* =en, wyrób m. (rękodzielniczy), rękodzielnia *f.*, rękodzieło n.; fabryka *f.*, warsztat rękodzielniczy.

Manufakturarbeit, *sf. pl.* =en, robota rękodzielnicza; przemysł rękodzielniczy.

Manufakturist, *sm.* =en, *pl.* =en, Manufakturarbeiter, *sm.* =s, *pl.* —, rękodzielnik m.

Manufakturwaren, *sf. pl.* towary *pl.*, wyroby rękodzielnicze.

Manuskri'pt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, manuskrypt m., rekopis(m) m.; ein Stück in = dzieło w rekopisie.

Ma'ppe, *sf. pl.* =n, teka *f.*

Ma'ra'ne, *sf. pl.* =n, marena *f.*, brzena *f.* (ryba).

Ma'ra'smus, *sm.* marazmus m., ogólny upadek sił wskutek podeszłego wieku.

Ma'rbel (także Märbel), *sm.* =s, *pl.* —, płyta marmurowa, marmur m.

Mä'rchen, *sn.* =s, *pl.* —, bajka *f.*, powiastka *f.*, opowieść fantastyczna; — erzählen, erdichten pleść bajki, zmyślać.

Mä'rchendichter, Mä'rchen=erzähler, *sm.* =s, *pl.* —, baj-

kopisarz m.; bajkarz m. (zarobliwie).

Mä'rchenhaft, *adi.* bajeczny; *adv.* bajecznie.

Mä'rchenhaftigkeit, *sf.* bajeczność *f.*

Mä'rchenwelt, *sf. pl.* =en, świat m. bajek, świat wymarzony, zmyślony, fantastyczny.

Ma'rder, *sm.* =s, *pl.* —, kuna *f.* (zwierzę); (przenośnie) złodziej n.

Ma'rderfell, *sn.*, Ma'rder=pelz, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kunie futro, kuny *pl.*

Mä're, *sf. pl.* =n, Mär, *sf. pl.* =en, nowina *f.*, wieść *f.*, wiadomość *f.*; opowieść *f.*, podanie n.

Mare'lle, *sf. pl.* =n, morela *f.* (owoc).

Margare'tenblümchen, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Gänseblume.

Margare'tenbirne, *sf. pl.* =n, małgorzatka *f.* (owoc).

Margari'n, *sn.* =s, margaryna *f.*

Margina'lien, *sm. pl.* przypiski marginesowe, przypiski *pl.*, uwagi *pl.* na brzegu książki napisane.

Marie'napfel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, rodzaj jabłka wczesnego.

Marie'nbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, obraz m. Panny Maryi, Najświętszej Panny.

Marie'nblümchen, *sn.* Marie'nblume, *sf.* obacz Gänseblume.

Marie'nbruder, *sm.* =s, *pl.* =brüder, braciśzek m. z zakonu Karmelitów.

Marie'ndienst, *sm.* =es, nabożeństwo n. na cześć Panny Maryi.

Marie'ndistel, *sf. pl.* =n, oset miękkie (zielen).

Marie'ndorn, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, róż m., róża polna.

Marie'nfest, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, uroczystość *f.*, święto n. Najświętszej Panny.

Marie'nglaß, *sn.* =fes, kamienny łup-k, mika *f.*

Marie'nglödchen, *sn.* =s, *pl.* —, lanuszka *f.*, lanka *f.* (roślina).

Marie'ngraß, *sn.* =fes, *pl.*

=gräser, miódunka *f.*, kłosówka *f.*, trawa wonna, trawa Panny Maryi.

Marie'nbühnen, Marie'nbühn, *sn.*, Marie'nfäser, *sm.*, Marie'nfälchen, *sn.* = *s.*, *pl.* — biedrunka *f.* (gatunek chrząszcza).

Marie'nbiummelstöcklein, *sn.* = *s.*, *pl.* —, kakolik *m.* (roślina).

Marie'nfäser, *sm.* = *s.*, *pl.* —, biedrunka *f.* (chrząszcz). Marie'nfördchen, *sn.* ob. Gänjeflume.

Marie'nniize, *sf. pl.* = *n.*, marzymierka *f.* (roślina).

Marie'nniesel, *sf. pl.* = *n.*, kocia mieta (roślina).

Marie'nröschen, *sn.* = *s.*, *pl.* —, Marie'noße, *sf. pl.* = *n.*, różyczka Panny Maryi, firletka *f.*

Marie'nfommer, *sm.* = *s.*, *pl.* —, babie lato; = Altweiberfommer.

Marie'ntag, *sm.* obacz Marienfest.

Marie'nränen, *sf. pl.* nawrot popszlity (gatunek prosa).

Marie'nwürmchen, *sn.* = *s.*, *pl.* —, biedrunka *f.* (chrząszcz).

Marina'de, *sf. pl.* = *n.*, marynata *f.*

Mari'ne, *sf. pl.* = *n.*, marynarka *f.*

Mari'nenministerium, *sn.* = *s.*, *pl.* = *n.*, ministerjum *n.* marynarki.

Mari'nejoldat, *sm.* = *n.*, *pl.* = *n.*, marynarz *m.*

Mari'nebild, *sn.* = *e.* (*s.*), *pl.* = *e.*, obraz przedstawiający sceny z życia marynarzy lub zdarzenia na morzu.

Mari'newesen, *sn.* = *s.*, marynarka *f.*

Mari'neren, *va.* (haben) marynować; marinierter Fisch ryba marynowana; marinierte Fische marynaty *pl.*

Mari'nete, *sf. pl.* = *n.*, łąteczka *f.*, łątka *f.*, maryonetka *f.*

Mari'netenbude, *sf. pl.* = *n.* Mari'netenpiel, *sn.*, = *e.*, *pl.* = *e.*, Mari'netentheater, *sn.*, = *s.*, *pl.* — teatr *m.*, komedya *f.*, marynetek.

Mari'netentheaterbesiher, *sm.* = *s.*, *pl.* —, łątkarz *m.*

Mari'tim, *adi.* morski.

Markt, *I. sn.* = *e.* (*s.*), 1) szpik *m.* (w kościach), tuk *m.*; — der Bäume rzeń *m.*, drzeń *m.* (w drzewach); — des Ohstes osrodek *m.*, jądron *n.*, mięso *n.* (owoców); verlan'geretes — obacz Rückenmarkt; das — aus einem Knochen ziehen wydobyć, wyssać szpik z kości; voll — rdzenny; die Kälte dringt durch — und Bein zimno przenika wskróś; 2) siła *f.*; treść *f.*, zawartość *f.*; ein Mensch ohne — człowiek bez siły, bez woli, bez energii; ein Buch ohne — książka bez treści; er hat — in den Knochen ma siłę w kościach; fein — in den Knochen haben nie mieć siły (w kościach); imndm das — aus den Knochen ziehen, imndm bis auß — [aus]sagen wyssać kogo do ostatniej kropli; II. *sf. pl.* = *n.*, 1) znak *m.* (graniczny), cecha *f.*; 2) prowincya *f.*, kraj *m.*, marchia *f.*; die — Brandenburg marchia braundenburska; 3) eine — Gold, Silber grzywna złota, srebra; 4) *plur.* Markt marka *f.* (moneta).

Marktbaum, *sm.* = *e.* (*s.*), *pl.* Marktbaume, drzewo graniczne; = Grenzbaum.

Marktbein, *sn.* = *e.* (*s.*), *pl.* = *e.*, Marktbein, *sm.* = *s.*, *pl.* —, kóś *f.* ze szpikiem, pełna szpiku, rura szpikowa.

Markte, *sf. pl.* = *n.*, marka *f.*; znak *m.*, piętno *n.*; szton *m.* (znak w grze); znaczek listowy, pocztowy (= Briefmarkte); znaczek stemplowy, stempel *m.* (= Stempelmarkte); znak fabryczny (= Fabrikzeichen); Wein von guter — dobre, szlachetne wino.

Markten, *I. va.* (haben) 1) ein Feld — odgraniczać pole, pociągnąć granice między polami; 2) znaczyć (handel, np. pakunki pocztowe); II. *vn.* das Erz markt ruda wyduje pół funta kruszu szlachetnego na cetrnar metryczny.

Marktenjammung, *sf. pl.*

= *n.*, zbiór *m.* znaczków pocztowych.

Marktenjammung, *sm.* = *e.*, ochrona prawna znaków fabrycznych.

Marktender, *sm.* = *s.*, *pl.* —, markietan *m.*, bazarnik *m.*

Marktenderbude, *sf. pl.* = *n.*, kantyna wędrowna.

Marktenderei, *sf. pl.* = *n.*, markietanstwo *n.*

Marktenderin, *sf.*, *pl.* = *n.*, markietanka *f.*, bazarnica *f.*

Marktendern, *vn.* (haben) trudnić się markietanstwem.

Marktenoffe, *sm.* = *n.*, *pl.* = *n.*, opolczyk *m.*, kopnik *m.*

Marktenoffenschaft, *sf. pl.* = *n.*, opole *n.*

Marktengerechtigkeit, *sf.* prawo *n.* wyznaczania granic; sądownictwo powiatowe.

Marktgraf, *sm.* = *n.*, *pl.* = *n.*, margrabia *m.*

Marktgräfin, *sf. pl.* = *n.*, margrabina *f.*

Marktgräflich, *adi.* margrabski.

Marktgräflichkeit, *sf. pl.* = *n.*, Marktgrafentum, *sn.* = *e.* (*s.*), *pl.* = *n.*, margrabstwo *n.* (pierwsze na oznaczenie posiadłości, drugie godności i posiadłości).

Markieren, *I. va.* (haben) 1) znaczyć, naznaczyć; 2) frazować, wymawiać wyrazy dobitnie jeden za drugim; II. sich —, *vr.* (haben) wyróżniać się, wpadać w oczy; III. markiert pp. i *adi.* = *e.* Gesticht wyrzasta twarzy; = Züge rysy charakterystyczne, dobitne.

Markig, rzadko Markfist, *adi.* pełny szpiku, szpikowaty; = e Hebe jedrna mowa.

Markknoschen, *sm.* obacz Marktbein.

Marklinie, *sf. pl.* = *n.*, linia graniczna.

Markloß, *adi.* bez szpiku; bezsilny.

Markloß, *sm.* = *s.*, marcholt *m.* (ptak bajeczny).

Markscheide, *sf. pl.* = *n.*, granica *f.*, linia graniczna.

Markscheidkunst, Markscheidnung, *sf.* sztuka *f.* roz-

mierzania granic; miernictwo *n.* (polne i górnicze).

Ma'rifchneider, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, miernik polowy, miernik górniczy, geometra górniczy.

Ma'rifchneiderbof, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* böde, chyba *f.*, chybienie *n.* (górnictwo).

Ma'rifchwanum, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =fchwämme, rdzeniak *m.* (choroba).

Ma'rifstein, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =e, kamień graniczny, granicznik *m.*

Ma'rifstrahl, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =en promień rdzenny.

Ma'rifsubftanz, *sf.* substancya szpikowa.

Markt, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* Märkte, targ *m.*, targowisko *n.*, rynek *m.*; miasteczko *n.* (= Marktflecken), jarmark *m.*; morgen wird — sein jutro (od)bedzie (się) targ; zu =e, auf den — gehen iść na targ; die Märkte beziehen, bereifen bywać, handlować na targach; den — befuchen wysyłać towary na targ; zu =e bringen przynieść na targ; (przenosić): wyjechać z czem, odezwać się z czem; seine Haut zu =e tragen nadstawić skóry, wystawiać się na niebezpieczeństwo; jundm den — verderben targ komu popsuć, popsuć komu interes; den — drüden wywołać obniżkę cen targowych.

Marktbetrieb, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =e, sprawozdanie targowe.

Marktblude, *sf.* *pl.* =n, buda jarmarczna.

Marktfien, *vn.* (haben) um etw. — targować się o co; kupować lub sprzedawać (na targu); mit feiner Ehre, feinem Gemiffen — frymarczyć swoim honorem, sumieniem.

Marktflecken, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, miasteczko targowe, jarmarkowe.

Marktfreiheit, *sf.* prawo *n.*, przywilej *m.* odbywania targów, jarmarków.

Marktgänger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, sprzedający *m.* na targu.

Marktgängig, *adi.* 1) =er Preis cena targowa; 2) łatwy do zbycia.

Marktgühren, *sf.* *pl.* jarmarczne *n.*, targowe *n.*

Marktgeld, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =er, pieniądze *pl.* na zakupno na targu; pieniądze targowe, jarmarczne, utargowane na jarmarku; targowe *n.*, jarmarczne *n.*, opłata *f.* za wolność sprzedawania na targu.

Marktgerechtigkeit, *sf.* ob. Marktfreiheit.

Markthalle, *sf.* *pl.* =n, wiatka targowa.

Markthelfer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pomocnik jarmarczny.

Marktkauf, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =kaufe, kupno targowe; cena targowa.

Marktkleute, *sm.* *pl.* ludzie targowi kupujący lub sprzedający na targu.

Marktmann, *sm.* obacz Marktgänger.

Marktmeyer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, dozorca targowy.

Marktordnung, *sf.* *pl.* =en, regulamin targowy.

Marktplatz, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =pläze, plac targowy, targowica *f.*, targowisko *n.*; rynek *m.*

Marktpreis, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =e, cena targowa.

Marktrecht, *sn.* ob. Marktfreiheit i Marktordnung.

Marktrufet, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wywoływacz *m.*, zachwalacz targowy.

Marktschreier, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, zachwalacz *m.* własnego towaru; szarlatań *m.*, kuglarz *m.*, szalbierz *m.*

Marktschreierei, *sf.* *pl.* =en, zachwalanie *n.* własnego towaru; szarlataństwo *n.*, kuglarstwo *n.*, szalbierstwo *n.*

Marktschreierisch, *adi.* szarlatański, kuglarski, szalbierczy; *adv.* po szarlatańsku, kuglarczo, szalbierczo.

Marktsind, *sm.* obacz Marktbube.

Markttag, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =e, dzień targowy.

Marktwechsel, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =e, ruch targowy, targ *m.*

Marktwogt, *sm.* obacz Marktmeyer.

Marktwieb, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =er, kobieta na targu sprzedająca.

Marktzettel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, sprawozdanie targowe, spis *m.* cen targowych.

Marktzoll, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =zölle, cło jarmarczne.

Markzung, *sf.* *pl.* =en, linia graniczna, granica *f.*; przestrożenie *f.*, powiat *m.*

Markzeihen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, kopiec *m.*

Markzeihen, *sm.* = \bar{s} , obacz Markel i Marmor.

Markmelade, *sf.* *pl.* =n, marmelade *f.*

Markmelu, *adi.* marmurowy.

Markmelstein, *sm.* =e \bar{s} = Marmel.

Markmor, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =e, marmur *m.*; farrarifcher — marmur karajyjski, z Karary; — arbeiten obrabiać, ociosywać marmur; in — arbeiten z marmuru wyrabiać; in — graben ciosać z marmuru; aus — z marmuru, marmurowy *adi.*

Markmorarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota *f.*, wyrób *m.* z marmuru.

Markmorarbeiter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, marmurnik *m.*

Markmorart, *sf.* *pl.* =en, rodzaj *m.* marmuru.

Markmorartig, *adi.* marmurowaty, marmurkowy.

Markmorbeden, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wanna marmurowa.

Markmorbild, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =er, posąg *m.*, popiersie *n.* z marmuru.

Markmorblod, *sm.* = $(e)\bar{s}$, =blöcke, bryła *f.* marmuru.

Markmorblume, *sf.* *pl.* =n, hiacynt *m.*

Markmorbrecher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, marmurnik *m.*

Markmorbrud, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =brüche, kopalnia *f.* marmuru, marmurnia *f.*

Markmorbrinnen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, studnia *f.* z marmuru.

Markmorbüfte, *sf.* *pl.* =n, popiersie *n.* z marmuru.

Markmorcedehse, *sf.* *pl.* =n, marmurka *f.*

Markmorflecken, *sm.* *pl.* plamy *pl.*, żyły *pl.* w marmurze.

Markmorfüß, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =füße, marmurek *m.*

Markmorgrube, *sf.* *pl.* =n,

kopalnia *f.* marmuru, marmurnia *f.*

Ma'rmoreherz, *sn.* =ens, *pl.* =en, serce twarde jak skała, jak kamień.

Ma'rmore'ren, *va.* (haben) marmurować, marmurkowo malować, marmurkową powłokę dawać; =viertes Papier papier marmurkowy, marmurowany.

Ma'rmorefalt, *adi.* zimny jak marmur.

Ma'rmoren, *adi.* marmurowy.

Ma'rmorepalast, *sm.* = (e)š, *pl.* =paläste, pałac marmurowy.

Ma'rmoreplatte, *sf. pl.* =n, tablica marmurowa, marmurka *f.*

Ma'rmorepal, *sm.* = (e)š, *pl.* =fäße, sala marmurowa.

Ma'rmoressäule, *sf. pl.* =n, słup marmurowy, kolumna marmurowa.

Ma'rmorestheifer, Ma'rmorestueider, *sm.* =š, *pl.* —, szlifiarz *m.* marmuru, marmurnik *m.*

Ma'rmorestueideanstalt, *sf. pl.* =en, pilarnia *f.*

Ma'rmorestein, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, marmur *m.*

Ma'rmoretafel, *sf.* obacz Marmorplatte.

Ma'rmoretisch, *sm.* =es, *pl.* =e, stół marmurowy.

Ma'rmorewand, *sf. pl.* =wände, ściana marmurowa, marmurem wykładana.

Ma'rod, *adi.* zmęczony, zużony.

Ma'roden'r, (wym.: -dör) *sm.* =š, *pl.* =e, i =š, maroder *m.*, żołnierz waleśający się i rabujący.

Ma'rodie'ren, *va.* (haben) maroderować, waleśać się i rabować (o żołnierzach podczas wojny).

Ma'roleder, *sn.* =š, *sa-* fian *m.*, marokin *m.*

Ma'ro'ne, *sf. pl.* =n, kasztan *m.*, maron *m.*

Ma'roni't, *sm.* =en, *pl.* =en, Maronita *m.*

Ma'roqui'n, (wym.: -ke) *sm.* =š, *pl.* =š, marokin *m.*, safian *m.*; papier safianowy.

Ma'roqui'nband, *sm.* = (e)š, *pl.* =bände, oprawa safianowa, w safian.

Ma'ro'ute, *sf. pl.* =n, kaprys *m.*, urojenie *n.*

Ma'rqueni'r, (wym.: -köi) *sm.* =š, *pl.* =e i =š, markier *m.*, kielnier *m.*

Ma'rqui's, (wym.: -ki) *sm.* —, *pl.* —, markiz *m.*

Ma'rquija't, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, markizostwo *n.*

Ma'rqui'se, (wym.: -kize) *sf. pl.* =n, markizowa *f.*

Ma'r'sch, *sf. pl.* =en, ziemia bagnista, łęgowata; łęgowisko *n.*, żuławy *pl.*

Ma'r'sch, *sm.* =es, *pl.* Ma'r'sche, marsz *m.*, pochód *m.*; sich in — setzen, sich auf den — begeben udać się, puścić się w pochód; auf dem — e sein być w pochodzie; — schlagen, blaśen bębnić, trąbić marsza; ein forcierter — marsz forsowny, przyspieszony; interi. —! marsz! naprzód!

Ma'r'schall, *sm.* = (e)š, *pl.* =š, i Ma'r'schälle, marszałek *m.*; — sein marszałkować.

Ma'r'schall-, *adi.* marszałkowy, marszałkowski.

Ma'r'schall(š)stab, *sm.* = (e)š, *pl.* =stäbe, laska *f.*, buława marszałkowska.

Ma'r'schall(š)tafel, *sf. pl.* =n, stół marszałkowski.

Ma'r'schall(š)würde, *sf.* godność marszałkowska, marszałkostwo *n.*

Ma'r'schbefehl, *sm.* = (e)š, =e, rozkaz *m.* do wymarszu, do wyruszenia.

Ma'r'schbereit, Ma'r'schfertig, *adi.* gotów do wyruszenia.

Ma'r'schbereitschaft, *sf. pl.* =en, gotowość *f.* do wyruszenia.

Ma'r'schboden, *sm.* =š, *pl.* =böden —, ziemia bagnista, łęgowata.

Ma'r'schfieber, *sn.* =š, *pl.* —, febra bagnista, malarya *f.*

Ma'r'schie'ren, *va.* (sein) maszerować, ruszyć, być w pochodzie; in Reih' und Glied — maszerować w szeregach.

Ma'r'schig, *adi.* bagnisty, łęgowaty.

Ma'r'schkrankheit, *sf.* obacz Ma'r'schfieber.

Ma'r'schland, *sn.* = (e)š, *pl.* =länder, łęgowisko *n.*, żuława *f.*

Ma'r'schländer, *sm.* =š, *pl.* —, żuławianin *m.*

Ma'r'schländerin, *sf. pl.* =innen, żuławianka *f.*

Ma'r'schlied, *sn.* = (e)š, *pl.* =er, marsz śpiewany.

Ma'r'schlinie, *sf. pl.* =n, droga *f.*, kierunek *m.* marszu, pochodu.

Ma'r'schordnung, *sf. pl.* =en, porządek *m.* marszu.

Ma'r'schroute, (wym.: rute) *sf. pl.* =n, marszruta *f.*; = Ma'r'schlinie; książka podróżowa, paszport *m.*

Ma'r'schtafel, (wym.: -sejez), *sf.* marsyljanka *f.* (piesń).

Ma'r'schfeld, *sn.* = (e)š, *plac* *m.* musztry, ćwiczeń.

Ma'r'schgast, *sm.* = (e)š, *pl.* =gäste, stopień *m.* w służbie marynarskiej.

Ma'r'schlaterne, *sf. pl.* =n, latarnia *f.* u masztu zwierzchniego.

Ma'r'schsegel, *sn.* =š, *pl.* —, żagiel *m.* u masztu zwierzchniego.

Ma'r'stall, *sm.* = (e)š, *pl.* =ställe, stajnia *f.*

Ma'r'ter, *sf. pl.* =n, męka *f.*, katusza *f.*, udrczenie *n.*

Ma'r'terband, *sf. pl.* =bände, katownia *f.*, tortura *f.*

Ma'r'terer, *sm.* =š, *pl.* —, katownik *m.*, dręczyciel *m.*

Ma'r'tergerät, *sn.*, =es, *pl.* =e, Ma'r'terinstrument, *sn.* =es, *pl.* =e przyrząd *m.* do katowania.

Ma'r'terholz, *sn.* =es, drzewo *n.*, łożo *n.* do męczenia, do katowania; krzyż *m.*; (przenośnie:) męczennik *m.*, człowiek wyschły jak szczypta.

Ma'r'terlammer, *sf. pl.* =n, katownia *f.*, męczarnia *f.*

Ma'r'terkreuz, *sn.* =es, *pl.* =e, krzyż *m.* udrczenia.

Ma'r'terleben, *sn.* =š, życie męczęskie.

Ma'r'tern, *va.* (haben) dręczyć, męczyć; katować; sich — udrczać się, zamecząć się; trapić się; sehr — wy-

męczyć; zu Tode — umęczyć, zameczyć.

Ma'rcypahl, *sm.* =(e)š, *pl.* -pähle, pal męczeński, katowski.

Ma'rcertrafe, *sf.* *pl.* =n, kara z męczarniami połączona, kara umęczenia; kara okrutna.

Ma'rcertod, *sm.* =eš, śmierć męczénka.

Ma'rcerboß, *adi.* pelen męczarni, udręczeń, utrapień; okrutny.

Ma'rcerwerkzeug, *sn.* ob. Wartergerät.

Ma'rcerwoche, *sf.* wielki tydzień.

Marta'lgeseß, (wym.: -cjal) *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa wojenna, prawo wojenne.

Marta'liß, *adi.* marsowy, marsowaty.

Ma'rtinsfest, *sn.* Ma'rtinßtag, *sm.* =eš, święto *n.*, dzień *m.* Marcina.

Ma'rtinsgans, *sf.* *pl.* =gän=je, geś świętomarcińska.

Ma'rtinßhorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =hörner, rogół świętomarciński, szcrodruk *m.*

Ma'rtirer, *sm.* =š, *pl.* —, męczennik *m.*

Ma'rtirer=, *adi.* męczénski.

Ma'rtirerbüch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, Ma'rtirergeschichte, *sf.* *pl.* =n, martyrologia *f.*, historia męczénka.

Ma'rtirerin, *sf.* *pl.* =innen, męczennica *f.*

Ma'rtirerkrone, *sf.* *pl.* =n, korona męczénka.

Ma'rtirertod, *sm.* =eš śmierć męczénka.

Ma'rtirertum, *sn.* =š, *pl.* =rien, męczeństwo *n.*

Ma'rtirerverzeißniß, *sn.* =nißeß, *pl.* =niße, martyrologia *f.*

Ma'rumfrau, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, kocie ziele.

Maru'nte, *sf.* *pl.* =n, morela *f.*; gatunek dużych śliwek.

März, *sm.* =eš, *i* =en, *pl.* =e, marzec *m.*; zum — gehörig, im — geboren, geßät *i* t. d. marcowy.

März=, *adi.* marcowy.

Märzbie, *i* Märzbenier

sn. =(e)š, *pl.* =e, piwo marcowe.

Märzente, *sf.* *pl.* =n, kaczka w marcu wylężona, marcówka *f.*

Märzgebäckchen, *sn.* obacz Schneckgebäckchen.

Märzhafe, *sm.* =n, *pl.* =n, (zając *m.*) marczak *m.*

Märzhenne, *sf.* *pl.* =n, kura w marcu wylężona, marcówka *f.*

Marzipa'n, *sm.* =š, *pl.* =e, marcypan *m.*

Marzipa'nbäcker, *sm.* =š, *pl.* —, marcypannik *m.*

Märzlied, *adi.* marcowy.

Märzmonat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, miesiąc *m.* marzec.

Märzweilchen, *sn.* =š, *pl.* —, fiołek *m.*

Märzweiser, *sn.* =š, powietrze marcowe.

Ma'ße, *sf.* *pl.* =n, 1) oczko *n.* (*pl.* oka), zadziernik *m.*; eine — fallen lassen spuścić oczko; eine — aufnehmen podnieść oczko; die =n zunehmen, abnehmen przybierać, ujmować ók; 2) kokarda *f.*, fontaś *m.*

Ma'ßig, *adi.* z ók złożony.

Maßjähre, *sf.* *pl.* =n, 1) machina *f.*, maszyna *f.*, fleine — maszynka *f.*; die — aufstellen ustawić maszynę; die — einstellen zastanowić maszynę; eine — anlassen puścić maszynę w ruch; mit der —, auf der — gemacht maszyna, na maszynie zrobiony, maszynowy; (mechanika:) Bieg— gietarka *f.*; Bohr— wiertarka *f.*; Börtel— obrębarka *f.*; Dampf— maszyna parowa; dynamo-elektrijche — maszyna dynamo-elektryczna; Frais— pilarka *f.*, pilnica *f.*; Gefimßscheibe— maszyna do wyrobu gzymśów; Loch— przebijarka *f.*; magnet-elektrijche — maszyna magneto-elektryczna; magnetische Sortier— maszyna do sortowania; Nagel— gwóździarka *f.*; Röhrendichtung— szczelnarka *f.* rur; Siederohrerweiterung— maszyna *f.* do roztaczania rur płomiennych; Sortier— sor-

townica *f.*, maszyna do sortowania wiór; Zweigylinder—, Zwillingß— maszyna sprzężona, maszyna dwucylindrowa; 2) (obraz.) ogromna osoba; automat *m.*; er ist eine bloße — jest tylko maszyna, automatem.

Maßjährearbeit, *sf.* *pl.* =en, robota maszynowa, wyrób fabryczny.

Maßjährearbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, robotnik fabryczny.

Maßjährebeaufseher, *sm.* =š, *pl.* —, dozorca *m.* maszyn.

Maßjährebau, *sm.* =(e)š, budowa *f.* maszyn.

Maßjährebrust, *sf.* *pl.* =brüste, belka czołowa.

Maßjähreführer, *sm.* =š, *pl.* —, maszynista *m.*, parowoznik *m.*; = Lokomotivführer.

Maßjähregebäude, *sn.* =š, *pl.* —, parowozniarnia *f.*, parowozownia *f.*

Maßjähremäß, Maßjähremäßig, *adi.* mechaniczny, machinalny; *adv.* mechanicznie, machinalnie.

Maßjährehaus, *sn.* obacz Maßjähregebäude.

Maßjährekarb, *sf.* *pl.* =n, korba *f.* maszyny, korba maszynowa.

Maßjähremeister, *sm.* =š, *pl.* —, maszynista *m.*, mechanik *m.*

Maßjähremessung, *sm.* =er, *pl.* =en, (człowiek) automat *m.*

Maßjähremetall, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, bronz maszynowy.

Maßjährenöl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, oliwa *f.* do smarowania machin.

Maßjähreraum, *sm.* obacz Maßjähregebäude.

Maßjähreschloß, *sm.* =š, *pl.* —, ślusarz *m.* mechanik.

Maßjährewesen, *sm.* =š, mechanika *f.*

Maßjähreindustrie, *sf.* *pl.* =en, maszynerya *f.*, skład *m.*, bieg *m.* maszyny.

Maßjähreist, *sm.* =en, *pl.* =en, maszynista *m.*, mechanik *m.*

Maße, Maßel, *sf.* *pl.* =n, krostka *f.*, strupek *m.*

Maßesucht, *sf.* trad *m.*

Maßer, *sf.* *pl.* =n, 1) także

sm. s, *pl.* —, *plama f.*, *plamka f.*; 2) *sm.* i *sf.* skój *m.*, *flader m.* w drzewie; *daß Holz hat schöne* — albo *n* drzewo ma ładne słoje, jest ładnie fladowane; 3) drzewo stojowate, fladowate; = *Ma'jerholz*; 4) *n*, *pl.* odra *f.*; *kur m.*, żarnice *pl.*

Ma'jerbildung, sf. pl. = *en*, wyboczenie *n* skojów.

Ma'jersted, sm. = (e) s, *pl.* = *e*, *planka f.* (na ciełe, w drzewie i t. p.).

Ma'jerholz, sn. = s, drzewo stojowate, fladowate.

Ma'jerig, rzadko Ma'jericht, adi. stojowaty; nakrapiany.

Ma'jern, adi. z drzewa stojowatego.

Ma'jern, I. va. (haben) nakrapiać, cętkować, fladować; *gemasertes Holz* drzewo fladowane; *II. vn.* (haben) przebywać, mieć odre.

Ma'jernieber, sn. gorączka *f.* z odra połączona.

Ma'jholder, sm. obacz *Maßholder*.

Ma'jke, sf. pl. = *n*, maska *f.*; *die* — *anlegen, vornehmen* przywdziać maskę, zamaskować się; *die* — *abnehmen*, *ablegen, abwerfen* zrzucić maskę, zdemaskować się; *jinund die* — *abnehmen*, *abziehen, vom Gesichte abreißen* zdeżyć komu maskę, zdemaskować kogo; 2) maska *f.*, płaszczyk *m.*, *pokrywa f.*; *udanie n.*, *pozór m.*; *wymówka f.*; *unter der* — *der Freundschaft* pod pozorem przyjaźni, z udaną przyjaźnią; 3) maska *f.*, maseczka *f.* = osoba zamaskowana; —, *ich kenne dich* znam cie, maseczko.

Ma'jstenball, sm. *Ma'jstenfest, sn.*, *Ma'jstentanz, sm.* bal maskowy, maskarada *f.*, *taniec m.* w maskach.

Ma'jstentrabbe, sf. pl. = *n*, owalec *m.* (skrupiaki).

Ma'jstenzug, sm. = (e) s, *pl.* = *ę*, *güge, pochod m.* masek, maskarada *f.*

Ma'ster'nde, sf. pl. = *n*, maskarada *f.*

Ma'st'eren, I. va. (haben)

maskować, zamaskować; *zastlaniać, ostaniać*; (obraz.) *udawać*; *II. sich* —, *vr.* (haben) *przywdziać* maskę, (zamaskować się.

Ma'stulinum, sn. = s, *pl.* = *lina*, wyraz *m.* rodzaju męskiego (gramatyka).

Ma'sliebchen, sn. obacz *Ma'slieb.*

Maß, sn. = s, *pl.* = *e*, 1) *miara f.*, *wymiar m.*; *Baub* — *podziątka* *związana*, *taśma f.*; *Flächen* — *miara* *powierzchni*; *Rötpen* — *miara* *bryłowości*, *miara* *objętości*; *Kreuz* — *wymiar* *ukośny*, *przekatny*; *Längen* — *miara* *długości*; *Raum* — *miara* *objętości*; *Epur* — *wymiar* *roztawy* *kół*; *Stich* — *wymiar* *roztawy* *osi*; *Zusammengelegtes* — *podziątka* *składana*; *richtiges* — *und Gemicht* *sprawiedliwa*, *przyzwrotna* *miara* *i* *waga*; *ein volles*, *genaues, gestrichenes, knappes* — *miara* *pełna*, *dokładna*, *strychowana*, *skapa*; — albo *daß* — *nehmen* (*zu einem Kleide*) *brać*, *wziąć* *miarę* *na suknię*; *nach* — *angefertigt* *zrobiony*, *sporządzony* *według* *miary*; *daß* — *überstreiten* *przebrać* *miarę*; *nach dem* = *meiner Kräfte* *w* *miarę* *sił* *moich*, *stosownie* *do* *moich* *sił*; *er beurteilt alle nach dem gleichen* = *ocenia* *wszystkich* *wedle* *jednej* *miary*, *modły*; *daß recht* — *treffen* *utrać* *miarę*, *znaleźć* *przyzwrotną* *miarę*, *umiarkować*; *daß* — *vollmachen* *dopełnić* *miary*; *sein* — *ist voll* *dopełnił* *miary*; *in vollem* = *obficie*, *hojnie*; *in hohem* = *w* *wysokim* *stopniu*, *nadzwyczaj*; *in dem* = *wie* . . . *w* *miarę*, *jak* . . . ; *daß zum vollen* = *Fehlende* *niedomiar* *m.*; 2) *korczyk m.*, *półkorzec m.* (*miara* *do* *zboża*); *litr m.* (*miara* *do* *trunków*), *w* *tem* *znaczeniu* *także* *sf.*); *ein* — *von* *100 Schritt* *staje* *pl.*; *ein(e)* — *Bier* *litr* *piwa*; *mit* *gehäufem* — *zumessen* *nadmierzyć*; *gehäufetes* — *nadmiar* *m.*; 3) (*przenosię*) *miara f.*, *umiarkowanie* *n.*, *upamiętanie* *n.*; *mit* — *z* *mia-*

raz, *umiarkowanie* *adv.*; *ohne* — *bez* *miary*, *bez* *upamiętania*; — *halten* *zachować* *miarę*, *granicę*, *powstrzym(yw)ać* *się*; *kein* — *halten*, *daß* — *überstreiten*, *über* *daß* — (*hinaus*) *gessen* *przebrać* *miarę*, *przekroczyć* *granicę*; *weder* — *noch* *Ziel* *halten* *nie* *zachować* *ani* *miary* *ani* *granicę*; *daß richtige* — *haben* *wymierzyć* *się* *z* *czem*.

Mass'age, (wym.: -saż) sf. pl. = *n*, *masaż m.* (*medycyna*).

Massakrie'ren, va. (haben) *masakrować*, *wyrzwać*, *wyciąć*, *zniszczyć*.

Mäß'chen, sn. s, *pl.* —, *dim.* od *Maß*, *miarka f.*, *miareczka f.*

Ma'sse, sf. pl. = *n*, 1) *masa f.*, *mnogość f.*, *wielka* *liczba*; *ryczalt m.* (*handel*); *plumpe, unförmliche* — *bezsztatna* *masa*; — *von* *Menschen* *tłum* *m.* *ludzi*; *die* = *en* *masy* *pl.*, *tłumy* *pl.*; *die große* — (*der Leute*) *tluszczą* *f.*; *gmin m.*; *eine* — *Schulden* *niezliczone* *długi*; *in* — (= *in* *Menge*, *in* *Fülle*) *w* *wielkiej* *ilości*, *liczbie*; *masami*, *w* *masach*; *ryczaltem* (*handel*, = *massenweise*); *die* — *eines* *Falliten* *masa*, *majątek* *upadłego* (*w* *konkursie*); 2) *materya f.*, *substancja f.*; *flüssige* — *substancja* *płynna*, *ciężko* *płynne*, *plyn m.*

Ma'ste, sf. tylko *w* *pl.* = *n* *używane*; *über* *die* = *n*, *über* *alle* = *n*, *ohne* = *n* *nad* *miarę*, *nadzwyczajnie* *adv.*, *nazbyt* *adv.*, *bez* *miary*; *befantern* *maßen* *jak* *wiadomo*; *dermaßen*, *daß* . . . *tak*, *że* . . . ; *folgendermaßen* *w* *sposób* *następujący*; *gebührender*, *Schuldigermaßen* *w* *należyty*, *w* *przyzwrotny* *sposób*, *jak* *należy*; *einiger*; *gewissermaßen* *nijako*, *w* *piewien* *sposób*, *do* *pewnego* *stopnia*, *niby*.

Ma'sten, con. *zważywszy*, *że*.

Ma'jengläubiger, sm. = s, *pl.* —, *wierzyciel m.* *upadłości* *albo* *masy* *spadkowej*.

Ma'jengut, *sn.* = (e)š, *pl.* = güter, towar zbiorowy, towar wielki (kolejn.).

Ma'jenschaft, *adi.* w wielkiej liczbie, liczny, niezliczony; *adv.* masami, w masach, licznie; ryczałtem (handel).

Ma'jenschaftigkeit, *sf.*, ogrom *m.*, niezliczoność *f.*

Ma'jensurator, *sm.* = š, *pl.* = en, kurator *m.*, zawiadowca *m.* (masy) upadłości.

Ma'jennivelement, (wym.: welma) *sn.* = š, *pl.* = š, całkowa *f.* brył.

Ma'jensproduktion, *sf.* *pl.* = en, produkcya *f.* na wielką skalę.

Ma'jensprofil, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rys *m.* brylowatości.

Ma'jensverwalter, *sm.* ob. Ma'jensurator.

Ma'jensweise, *adv.* obacz ma'jenschaft.

Ma'jerte, *sf.* *pl.* = n, jawor *m.*

Ma'jflaſche, *sf.* *pl.* = n, miarkówka *f.*

Ma'jgabe, *sf.* miara *f.*, stosunek *m.*; nach — według, stosownie do . . ., w miarę (jak).

Ma'jgebend, *adi.* kompetentny, rozstrzygający, właściwy; wysoki, wpływowy; =e Persönlichkeit osobistość kompetentna; daß ist für mich nicht — to dla mnie nie jest rozstrzygające.

Ma'jgebung, *sf.* 1) zaznaczenie *n.* granic, przepis *m.*, norma *f.*, reguła *f.*; 2) ob. Ma'jgabe.

Ma'jhalten, *sn.* = š, Ma'jhaltung, *sf.* miara *f.*, umiarkowanie *n.*; reguła *f.*

Ma'jhaltend, *adi.* zachowujący miarę, umiarkowany.

Ma'jholder, *sm.* = š, klon *m.*

Ma'jholderhorn, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, poklon *m.*

Ma'jholderholz, *sn.* = eš, klenina *f.*

Ma'jfig, *adi.* masywny, mający wielką zawartość, ciężki, mięszczy.

Ma'jfig, I. *adi.* 1) umiarkowany, wstrzemięzliwy; skromny; mierny, stosowny; =er Preis cena mierna, nie-

wysoka; =eš Vermögen skromny, mały majątek; von =er Größe średniego wzrostu; — im Essen umiarkowany w jedzeniu; 2) w wyrazach złożonych *n. p.* heßennäßig bohater, jak bohater; II. *adv.* umiarkowanie, wstrzemięzliwie; skromnie, miernie, stosownie.

Ma'jigen, I. *va.* (haben) miarkować, umiarkować; uśmierzać, uśmierzyć; powściągnąć, powściągać; die Stimme — zniżyć głos; den Schritt — zwolnić kroku; seinen Zorn — powściągnąć giew; gemäßigte Zone strefa umiarkowana; II. *siĉ* —, *vr.* (haben) umiarkować się, uśmierzyć się, powściągnąć się; daß Gewitter hat sich gemäßigt burza uśmierzyła się, zładziła się; mäßige biĉ! uspokój się!

Ma'jigkeit, *sf.* mierność *f.*, umiarkowanie *n.*, wstrzemięzliwość *f.*; skromność *f.*

Ma'jigkeitsgesellschaft, *sf.* *pl.* = en, Ma'jigkeitverein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, towarzystwo *n.*, stowarzyszenie *n.* wstrzemięzliwości.

Ma'jigung, *sf.* umiarkowanie *n.*; panowanie *n.* nad sobą.

Ma'jig, I. *adi.* masywny, z jednego materiału zrobiony; odlewany; =eš Gebäude budynek wskróś murowany; =eš Gold, Silber złoto, srebro bite, lite, brylowate; von =em Gold z czystego, szczerogo złota; (obraz.) =er Mensch człowiek rubaszny, prosty, nieokrzesany, grondał *m.*; II. masywnie; (obraz.) nieokrzesanie; — werden brylować.

Ma'jigane, *sf.* *pl.* = n, Ma'jkrug, *sm.* = (e)š, *pl.* = krüge, litrówka *f.*

Ma'jglade, *sf.* *pl.* = n, kompas *m.*

Ma'jglic, *sn.* i *dim.* Ma'jliebchen, *sn.* = š, *pl.* —, stokróć *f.*, stokrótka *f.*; großes — matecznik *m.*, królki *pl.* włośniwe, książki *pl.*, główki *pl.* św. Jana.

Ma'jlos, *adi.* niepowsięgniony, nieumiarkowany, bez-

mierny; *adv.* niepowsięgnięciem, bez miary.

Ma'jlosigkeit, *sf.* nieumiarkowanie *n.*, bezgraniczność *f.*, bezmiar *m.*

Ma'jnahme, *sf.* *pl.* = n, sposób, w jaki się coś zarządza, środek (zarządcy).

Ma'jregel, *sf.* *pl.* = n, środek *m.*, sposób *m.*; — nehmen, treffen, ergreifen użyć środka, chwycić się środka; ich werde meine = n danach nehmen zastosuję do tego moje środki, postąpię stosownie do tego.

Ma'jregeln, *va.* (haben) ukarać (w drodze dyscyplinarnej).

Ma'jstab, *sm.* = (e)š, *pl.* = stäbe, 1) miara *f.*, poziątka *f.*; verjüngter, verfeinerter — podziątka zmniejszona; 2) norma *f.*, reguła *f.*, prawidło *n.*; den gleichen — an alle anlegen sędzić wszystko według tej samej (jednej) modły.

Ma'jstod, *sm.* = (e)š, *pl.* = stöcke, metrówka *f.*

Ma'jverhältnisse, *sn.* *pl.* rozmiary *pl.*

Ma'jvoll, *adi.* umiarkowany, skromny; *adv.* umiarkowanie, skromnie.

Ma'jweise, *adi.* — verkaufen sprzedawać według miary; sprzedawać na litry.

Ma'j, I. *sm.* = eš, *pl.* = e(n), maszt *m.*; sämtliche = en eines Schiffes masztowina *f.* okrętu; II. *sf.* bez *pl.* karm *f.*, opas *m.*, tucznik *m.*, wypas *m.*; tuczenie *n.*, karmienie *n.*, paszenie *n.*; żerność *f.*; Schweine, Döſen auf der (also in) — haben mieć świnie, woły na karmi; in die — tun postawić (w stajni) do tuczenia, postawić na paszy; in die — treiben (wy)pedzić na pastwisko.

Ma'jt, *adi.* tuczny, karmny.

Ma'jtbaumholz, *sn.* = eš, *pl.* = hölzer, brusy *pl.*

Ma'jtbaum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, maszt *m.*

Ma'jdarum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bärme, kiszka odchodowa.

Ma'jidarmgefroße, *sn.* =s, śródjelicie *n.*, przyodchodna *f.*

Ma'jten, *va.* (haben) paść, tuczyć, karmić; rozpychać, rozepchać (gesi); sich -- tuczyć się; dobrze się odżywiać; sich fehr -- rozucznieć.

Ma'jtenwert, *sn.* obacz Maftwert.

Ma'jtgauß, *sf. pl.* =gänje, geß tuczna, karmna.

Ma'jthuhn, *sn.* =(e)s, *pl.* =hühner, kurczę tuczne, karmne.

Ma'jtig, *adi.* 1) tuczny, tłusty, opasły; 2) w wyrazach złożonych: dreimaßtiges Schiff okręt o trzech masztach.

Ma'jtig, *sm.* =es, mastyk *m.*, żywica mastykowa.

Ma'jtigbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, mastykowiec *m.*, lentyszek *m.*

Ma'jtigkraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, storzyszek *m.*

Ma'jtikalb, *sn.* =(e)s, *pl.* =fälb, ciele tuczne, karmne.

Ma'jtifeil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, klin masztowy.

Ma'jtiforb, *sm.* =(e)s, *pl.* =förbe, kosz masztowy.

Ma'jtifuh, *sf. pl.* =fühe, krowa tuczna, karmna, spaśna.

Ma'jtifloß, *adi.* bezmasztowy, bez masztów.

Ma'jtiochß, *sm.* =jes, *pl.* =jen, wół tuczny, karmny, spaśny; (przenośnie:) człowiek tłusty jak wieprz.

Ma'jtifchiff, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt masztowy.

Ma'jtifchwein, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wieprz tuczny, spaśny.

Ma'jtifeil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, lina masztowa.

Ma'jtifignal, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sygnał masztowy, słupowy.

Ma'jtifiall, *sm.* =(e)s, *pl.* =fäße, karmnik *m.*, kubel *m.*

Ma'jtifüß, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, bydło tuczne, karmne.

Ma'jtitaue, *sn. pl.* obceje *pl.*, karnat *m.*

Ma'jtung, *sf.* masztownia *f.*

Ma'jtung, *sf.* tuczenie *n.*, karmienie *n.*

Ma'jtwich, *sn.* =(e)s, bydło tuczające się, na karmi be-

dące; bydło tuczne, wypasowe, tucznik *m.*

Ma'jtwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, masztownia *f.*, maszty *pl.*

Ma'jtzeit, *sf. pl.* =en, czas *m.* karmi.

Ma'jtjins, *sm.* =jes, *pl.* =je, żerne *n.*

Ma'jtjret, *sm.* =s, *pl.* =s, Ma'jtjret, (także: Ma'jtjret) *sf. pl.* =s, mazurek *m.*

Matado'r, *sm.* =en, i =s, *pl.* =e, i =en, matador *m.*, osoba wpływowa; rej wodzący *m.*

Mataria'l, *sn.* =s, *pl.* =lien, materyał *m.*, watek *m.*; =lien, *pl.* towary *pl.* kolonialne.

Mataria'lhandel, *sm.*, Mataria'lhandlung, *sf. pl.* =en, Mataria'lgeschäfft, *sn. pl.* =e, handel *m.* towarów kolonialnych, korzennych, droguerya *f.*

Mataria'lgraben, *sm.* =s, *pl.* =gräben, wykop boczny (kolejn.).

Materiali'stinnß, *sm.* —, materializm *m.*

Materiali'st, *sm.* 1) materialista *m.*; 2) kupiec towarami korzennymi, kolonialnymi handlujący; 3) przysadczek *m.* (górnictwo).

Materiali'stisch, *adi.* materialny, materialistyczny.

Mataria'lladen, *sm.* =s, *pl.* =läden, handel *m.*, sklep *m.* towarów kolonialnych, korzennych.

Mataria'lpräliminare, *sn.* =s, *pl.* =riten, wykaz ogólny potrzebnych materyałów (kolejn.).

Mataria'lverbrauchsvermerk, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, księga *f.* rozchodu materyałów, zapiski *pl.* spotrzebowanych materyałów (kolejn.).

Mataria'lverwaltung, *sf. pl.* =en, zarząd *m.* materyałów (kolejn.).

Mataria'lwaren, *sf. pl.* towary *pl.* korzenne, kolonialne.

Mataria'lwarenhändler, *sm.* =s, *pl.* —, kupiec handlujący towarami korzennymi, kolonialnymi, drogista *m.*

Mataria'lwarenhandlung, *sf. pl.* =en, Mataria'lwarenladen, *sm.* =s, *pl.* =läden,

handel *m.*, sklep *m.* towarów korzennych, droguerya *f.*

Mataria'lzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, pociąg materyałow (kolejn.).

Matarie, *sf. pl.* =n, 1) materya *f.*, tworzywo *n.*; 2) ropa *f.*, otok *m.*

Matarie'l, *adi.* materialny; =e Urfahe przyczyna materialna, istotna; =er Mensch człowiek materialistyczny, epikurejczyk *m.*; *adv.* materialnie.

Matjemati'k, i Mathema'tik, *sf.* matematyka *f.*

MatHEMA'tiker, *sm.* =s, *pl.* —, matematyk *m.*

MatHEMA'tisch, *adi.* matematyczny; *adv.* matematycznie.

Mat'jesbering, *sm.* =(e)s, *pl.* =s, śledź pocztowy.

Matra'ße, *sf. pl.* =n, matrac *m.*

Mat'reffe, *sf. pl.* =n, tresa *f.*, utrzymanka *f.*

Matri'fel, *sf. pl.* =n, matrykuła *f.*

Matrifuklie'ren, *va.* (haben) imatrykułować, wciągnąć, zapisać do matrykuły.

Matri'ze, *sf. pl.* =n, matryca *f.*, klisz *m.*

Matro'ne, *sf. pl.* =n, matrona *f.*

Matro'se, *sm.* =n, *pl.* =n majtek *m.*

Matro'senheuer, *sf. pl.* =n, żołąd *m.* majtków.

Matß, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) rozrzedzona masa; Igniazka *f.*, błoto, w którym się lgnie; 2) zupełna przegrana (w grze w karty); nicht auß dem =e kommen przegrywać ustawicznie zupełnie, nie zrobić w ciągu gry ani jednej lewy.

Matßig, *adi.* ob. Matßig.

Matßigen, *I. va.* 1) zgnieść, rozmiażdżyć; rozrzedzać; 2) wygrać zupełnie (w grze w karty); II. *vn.* (haben) rozmięknąć, rozmoknąć, rozrzedzić; być pogniecionym, zmiażdżonym, nadpsutym (o owocach).

Matßig, *adi.* rozmiękły, rozmokły; =e Straßen blo-

tniste ulice; -es Obst zgnity owoc.

Matt, I. *adi.* osłabiony, bezsilny, wyczerpany, słaby; zmęczony, znudzony; mdły; müde und — zmęczony do upadłego; — machen osłabić, zmęczyć, znudzić; wycięczyć; — feßen (albo machen) zamatawać (w grze szachów); — werden zmęczyć się, zużyć się, mdleć, słabieć; äußerst — słabiuchny; =e Stimme słaby głos; =er Wein mdłe wino; =es Licht słabe światło; =e Rede mowa słaba, bez werwy, bez ognia; =er Schmerz żart bez dowcipu, mdły; =er Markt targ ospały, nieożywiony; =e Augen oczy bez wyrazu; =er Blick wzrok zamglony; =e Farben mdłe, słabe kolory; die Farben werden — kolory znikają, słabną, płowieją; =es Glas matowe, nieprzezroczyste szkło; =er Diamant dyament bez ognia; Gold, Silber — machen matować złoto, srebro; II. *adv.* mdło, słabo, bezsilnie.

Matte, *sf. pl. n.*, 1) mata *f.*, rogoża *f.*, rogożka *f.*; Reißstroh — rogożka ryżowa; Stroß — rogoża słomiana, słomianka *f.*; 2) łąka (zwłaszcza górską).

Mattenflechter, **Mattenmacher**, *sm. =s, pl.* —, rogożnik *m.*

Mattheit, *sf.* mdłość *f.*, słabość *f.*

Mattigkeit, *adi.* bez siły żywotnej; tchórzliwy.

Mattigkeit, *sf. pl. =en*, mdłość *f.*, osłabienie *n.*, znudzenie *n.*, zmeczenie *n.*, nuża *f.*

Maturität, *sf.* dojrzałość *f.*

Maturitätseramen, *sn. =s, pl. =mina*, **Maturitätssprüfung**, *sf. pl. =en*, egzamin *m.* dojrzałości, matura *f.*

Maturitätssprüfungszengnis, *sn. =s, pl. =s*, świadectwo *n.* (z) egzaminu dojrzałości.

Maturitätsszeugnis, *sn. =s, pl. =s* świadectwo dojrzałości.

Matz, *sm. =es, pl. =e* i **Mätze**, Maciek (imię); (przenośnie:) prostak *m.*, grondał *m.*

Mätzchen, *sn. =s, pl. =*, *dim.* od **Matz**, prostak *m.*, grondał *m.*; — machen żarciki robić.

Maße, *sf. pl. =n*, maca *f.*

Mau'djeln, *va.* (haben) oszukiwać, cyganić.

Mau'dler, *sm. =s, pl. =*, oszust *m.*, cygan *m.*

Mau'en, *vn.* (haben) miauczeć.

Mau'er, *sf. pl. =n*, mur *m.*; **Bau'ett** — mur poboczny; **Bruchstein** — mur kamienny

dziki, mur dziki; **Cyklopen** — mur cyklopowy; **Feuer** — mur ogniochronny; **Futter** — mur podporowy, mur odporowy, oblicowanie *n.*; **gemischte** — mur miesany; **Guß** — mur lany; **Haupt** — mur główny;

Kai — obrzeż mурowany, mur przybrzeżny; **Keller** — mur piwniczny; **Mittel** — mur środkowy; **Pise** — mur ziemio-

lity; **Scheide** — kamin — mur dzielący, mur przedzielony, mur kominowy; **Schicht** — mur warstwowy; **Stein** — mur kamienny; **Stirn**, **Schild** — mur przyczółkowy; **Stütz** — mur podporowy; **Trümmer** — mur nadziany; **Ziegel** — mur ceglany, mur z cegły; die chi-

nesische — chiński mur; einen Ort mit =n umgeben, =n um einen Ort ziehen opasać miejscowość murem; die =n einer Stadt mury miasta; die =n einer Festung niederreißen, schleifen zburzyć, znieść mury twierdzy; fest wie eine — silby jak mur; eine — quer durchziehen przemurować.

Mau'erabstak, *sm. =es, pl. =sätze*, odsadzka *f.*, ławeczka *f.*, uskok *m.*

Mau'eranschlag, *sm. =e, pl. =schläge*, ogłoszenie do muru przybite, przylepione, afisz *m.*

Mau'eranger, *sm. =s, pl. =*, zamurze *n.*

Mau'ersattel, *sf. pl. =n*, stonóg *m.*

Mau'erbank, *sf. pl. =bänke*, leźnia *f.*, płatwa *f.*, murłat *m.*

Mau'erbeschlag, *sm. =e, pl. =schläge*, saletra *f.*, sól na murach osiadająca.

Mau'erblende, *sf. pl. =n*, murek *m.*

Mau'erbogen, *sm. =s, pl. =*, obłęk *m.*, łęk *m.*

Mau'erböschung, *sf. pl. =en*, szkarpa murowana.

Mau'erbrecher, *sm. =s, pl. =*, taran *m.*, murołom *m.*

Mau'erbreitjen, *sn. =s, pl. =*, zacierka mularska, gont murarski.

Mau'erbruch, *sm. =e, pl. =brüche*, rozwalina *f.* nurny.

Mau'erschen, **Mau'errippich**, *sm. =s, pl. =e*, bluszcz murowy.

Mau'ersel, *sm.* obacz **Mau'ersattel**.

Mau'ersalk(e), *sm. =en, pl. =en*, pustolka *f.*, sokół murny.

Mau'ersfest, *adi.* mocny jak mur; warowny.

Mau'ersfaß, *sm. =es*, butwienie *n.*, zbutwiałość *f.* muru.

Mau'ersfüllung, *sf.* obacz **Mörtel**.

Mau'ergrün, *sn. =s*, bluszcz *m.*

Mau'ergrund, *sm. =e, pl. =fundament* murowany.

Mau'ergruß, *sm. =es, pl. =güsse*, mur lany.

Mau'erhammer, *sm. =s, pl. =*, siekierka młotkowata, młotek mularski.

Mau'erfalk, *sm. =e, pl. =*, wa-
pno mularskie.

Mau'erkelle, *sf. pl. =n*, kielnia *f.*, kielnica *f.*, czerpaczka *f.*

Mau'erkies, *sm.* obacz **Mörtel**.

Mau'erkit, *sm. =e, pl. =e*, kit mularski.

Mau'erlette, *sf. pl. =n*, obacz **Mauerläufer**.

Mau'erfrau, *sm. =es, pl. =frauen*, wieniec wiewióry.

Mau'erfrau, *sn. =e, pl. =kräuter*, bez *m.*, hebd *m.*, pomurce Ziele, pomurnik *m.*

Mau'erlatte, *sf. pl. =n*, podkładzina *f.*, podwalinka *f.*, płatwa *f.*, murłat *m.*

Mau'erläufer, *sm. =s, pl. =*, kowalik murowaty, pomurek *m.* (ptak); rotflügeliger — mentel *m.*

Mau'erschem, *sm. =e, pl. =* glina murarska.

Mau'ermautel, *sm.* =s, *pl.* =mäntel, cembrowanie *n.*, futrowanie *n.*, odzież *f.* muru.

Mau'ermeister, *sm.* obacz Maurermeister.

Mau'ern, *va.* (haben) murować.

Mau'ernachtigall, *sf.* *pl.* =e, popek *m.*, słowik murowy.

Mau'erpfeifer, *sm.* =s, *pl.* —, przyszczenica *f.*, przyszczeniec *m.*, rozchodnik *m.* (zielo).

Mau'erplatte, Mau'crquader, *sf.* *pl.* =n obacz Mauerlatte.

Mau'erraute, *sf.* *pl.* =n, zanokcica *f.*, stonogowiec (zielo).

Mau'ersalpeter, *sm.*, Mau'erjalz, *sn.* obacz Mauerbeschlag.

Mau'erschichte, *sf.* *pl.* =n, warstwa *f.*, pokład *m.*

Mau'erschwalbe, *sf.* *pl.* =n, jaskółka murowa, jerzyk *m.*, gładosz *m.*

Mau'erschweiss, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Mauerbeschlag.

Mau'erspecht, *sm.* =es, *pl.* =e obacz Mauerläufer.

Mau'erspeise, *sf.* obacz Mörtel.

Mau'erstein, *sm.* =(e)z, *pl.* =e, kamień murowy, cegła *f.*, murówka *f.*

Mau'erverband, *sm.* =(e)z *pl.* =bände, układ *m.* spojów.

Mau'erverkleidung, *sf.* *pl.* =en, opierzenie *n.*

Mau'erwerk, *sn.* =(e)z, mury *pl.*; mularska robota.

Mau'erwurm, *sm.* =es, *pl.* =würmer obacz Mauerassel.

Mau'erwinde, Mau'erwurz, *sf.* obacz Mauereseu.

Mau'erziegel, *sm.* =z, *pl.* —, cegła *f.*, murówka *f.*

Mau'fe, *sf.* parch *m.*, strup koński w pecinach.

Maul, *sn.* =(e)z, *pl.* Mäuler, 1) pysk *m.* (u zwierząt); 2) pysk *m.*, papa *f.*, gęba *f.* (u ludzi, pospolicie zamiast Mund); — und Nase aufsperrn z podziwienia gębę na oścież otworzyć; daš — aufstun gębę otworzyć; daš — nicht aufstun nie otworzyć

gęby, nie odezwać się, nie powiedzieć ani słowa; jmnndn außš — schlagen w gębę kogo uderzyć, w papę, w pysk komu dać; jmnndm daš — stopfen gębę komu zatkać; zbie kogo z tropu; sich selbst außš — schlagen uderzyć się w gębę, w język się ukasić; sprostować siebie samego; daš albo sein — halten trzymać język za zębami, milczeć; halt daš —! stul gębę! stul pysk! milcz!; er hält sein — keinen Augenblick still gęba mu nieostoi na chwile, ustawicznie gada; daš — hängen lassen, ein schiefes — machen spuścić nos na kwintę; daš — krümmen, rümpfen, verziehen skrzywić gębę; daš — voll nehmten chwalić się; ein großes — haben mieć dużą gębę, gadać dużo, przechwalać się, mieć gębę wyszczerkaną; ein böses — haben mieć zły, złośliwy język; ein loses, ungewahnes, freches — haben, mit dem — vorweg sein mieć wyparzoną gębę; sein — in allem haben woleń mieszać się do wszystkiego, wściubiać wszędzie swój nos; reden wie es einem ins — kommt gadać, co ślina do gęby (albo na język) przyniesie; daš — zu weit aufstun za nadto gębę otworzyć, nadto otwarcie mówić; sich daš — verbrennen język sobie sparzyć, nierozważnie gadaniem sobie zaszkozić; sich daš — wischen obcierać sobie gębę (nie mając nic do jedzenia); jmnndm nach dem =e reden, um daš — gehen gadać komu po myśli; jmnndm Donig umš — streichen lizać się komu; jmnndm etw. ins — schmieren włożyć komu jedzenie do gęby; jmnndm übers — fahren ostro na kogo powstać, ofuknąć, skarcić kogo; sein — zu gebrauchen wiffen, nicht außš — gesfallen sein, daš — auf dem rechten Fleck haben umieć się wygadać, znaleźć zawsze wymówkę, nie dać się zbici z tropu; hast du kein — ? za-

pomniałeś języka w gębie?; tu daš — auf! otwórz gębę! odpowiedź!; ein lederes — haben lubić żakotki, łasować; daš — wässert ihm danach, daš Wasser läuft ihm im — zusammen ma oskomy, ma do tego żądze; jmnndm etw. vor dem =e wegnehmen, wegfiſchen wziąć komu co z przed nosa; in der Leute Mäuler kommen na ludzkie języki dostać się, wystawić się; 3) otwór *m.* u hebla; 4) muł *m.* = Maultier.

Mau'lasse, *sm.* =n, *pl.* =n, gap *m.*, gawron *m.*; =n feilhalten, feilhaben dosłownie: gawrony sprzedawać; wytrzeszczyć oczy, rozdziawić gębę, gapić się, gawronić się.

Mau'lbearbaum, *sm.* =(e)z, *pl.* =bäume, morwowe drzewo, morwa *f.*

Mau'lbearblätter, *sn.* *pl.* morwony *pl.*

Mau'lbere, *sf.* *pl.* =n, morwa *f.* (jagoda).

Mau'lbearfeigenbaum, *sm.* =(e)z, *pl.* =bäume, sykomorwa *f.*, figomorwa *f.*

Maul'ſchen, *sn.* =z, *pl.* —, *dim.* od Maul, gąbka *f.*, gębusia *f.*, gębunia *f.*, buzia *f.*, pyszczek *m.*; (przenośnie): calus *m.*, pysio *m.*

Mau'lbirrthöe, *sf.* die — haben bezustannie gębą kłapać, gadać.

Mau'lbrescher, *sm.* =z, *pl.* —, gaduła *m.*, kłapacz *m.*

Mau'len, *vn.* (haben) dąsać się, pyskować.

Mau'lesel, *sm.* =z, *pl.* —, muł *m.* [waty.

Mau'leselartig, *adi.* mułowo.

Mau'leselchen, *sn.* =z, *pl.* —, *dim.* od Maultesel, muł *n.*

Mau'leselspürer, *sm.* =z, *pl.* —, mulnik *m.*

Mau'lesefcin, *sf.* *pl.* =innen, mulcica *f.*

Mau'leseltreiber, *sm.* =z, *pl.* —, mularz *m.*, pastuch *m.* muł *m.*

Mau'lsaul, *adi.* milczący, małomowny.

Mau'lsäule, *sf.* dziegna *f.*

Mau'lsfreund, *sm.* =(e)z, *pl.* =e, przyjaciel *m.* gęba.

Mau'lfüßler, *sm.* =s, *pl.* —, straszak *m.*

Mau'lhänger, *sm.* =s, *pl.* —, mruk *m.*

Mau'lsheld, *sm.* =en, *pl.* =en, bohater *m.* geba.

Mau'lflemme, *sf.* *pl.* =n, 1) obacz Kaufnebel; 2) kurcz *m.* szczek.

Mau'lfnebel, *sm.* =s, *pl.* —;

Mau'lfkorb, *sm.* =(e)s, *pl.* =förbe, kaganiec *m.*, nagebek *m.*

Mau'lschelle, *sf.* *pl.* =n policzek *m.* [szczek]

Mau'lsperre, *sf.* kurcz *m.*

Mau'lstafel, *sf.* *pl.* =n, 1) policzek = 2) geba *f.* (szek-roka) jak cholewa; 3) gaduła *m.*; 4) piróg *m.*

Mau'ltier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, muł *m.*; kleines, junges — mule; zu den =en gehörig mułowaty.

Mau'ltierartig, Mau'ltiermäßig, *adi.* mułowaty.

Mau'ltrommel, *sf.* *pl.* =n, drumla *f.*

Mau'lwert, *sn.* =(e)s, sie hat ein gutes — ma dobry pysk, jest wyszczekana.

Mau'lwurf, *sm.* =(e)s, *pl.* =würfe, kret *m.*

Mau'lwurfsfalle, *sf.* *pl.* =n, pułapka *f.* na krety.

Mau'lwurfsgrille, *sf.* *pl.* =n, świerczokret *m.*

Mau'lwurfsbauern, Mau'lwurfsbügel, *sm.* =s, *pl.* —, Mau'lwurfsloch, *sn.* =es *pl.* =löcher kretowisko *n.*

Mau'rer, *sm.* =s, *pl.* —, mularz *m.*, murarz *m.*

Mau'rer-, *adi.* mularski, murarski.

Mau'rerarbeit *sf.* *pl.* =en, robota mularska, mularka *f.*

Mau'rererei, *sf.* mularka *f.*

Mau'rergerichte, *sm.* =n, *pl.* =n, czeladnik mularski.

Mau'rerhandwerk, *sn.* =(e)s, mularstwo *n.*

Mau'rerfelle, *sf.* *pl.* =n, kielnica *f.*, czerpaczka *f.*

Mau'rermeister, *sm.* =s, *pl.* —, majster mularski.

Mau'rerpeise, *sf.* obacz Mörstel.

Mau'rerzunft, *sf.* *pl.* =zünfte, cech mularski.

Maus, *sf.* *pl.* Mäuse, 1) mysz *f.*; junge, kleine — myszka *f.*; du kleine —! ty moja myszko!; sie gingen mit

Mann und — zu Grunde zgineli wszyscy, do szczytu; eine fluge — hat mehr wie ein Loch schzwany lis zwykl mieć kilka kryjówek; wenn

die — satt ist, schmeckt das Mehl bitter sytej myszy smierdzi mąka; das ist den Mäusen gepiffen to na wiatr powiedziane, to jakby grochem o ścianę rzucił; wie

Mäuse in der Speckseite leben żyć jak mysz o szperce, żyć w dobrobycie; der Käsen Scherz ist der Mäuse Tod kiedy się kot z myszą bawi, to ja niedługo zadławi; er hat Mäuse (także Grillen) im Kopfe ma swoje kaprysy; 2) muszkuł *m.* w ręce; 3) blińde — ciuciubabka *f.*; = Blinde-

tuh.

Mau'schelu, *vn.* (haben) z żydowskiego zaciągac (w mowie).

Mau'schen, Mau'stein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Maus, myszka *f.*, myszę *n.*; mein Mäuschen moja myszko! moja rybko!

Mau'schenstill, *adi.* cichy jak myszka, cichuteńki; *adv.* cichuteńko; es ist — cicho jakby mak zasiał; — sitzen przycupnąć.

Mau'se, *sf.* linienie *n.* się, pierzenie *n.* się.

Mau'sebuffard, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, myszółw *m.* (ptak).

Mau'sedarm, *sm.* =(e)s, mokrzyca *f.*, ptasia męta, niedośpiatek mały, muchotrzcze *m.*, muszec mały, kurzsolep *m.*, kurzomor *m.*, mokrzec *m.*, gwiazdnica *f.* (ziele).

Mau'sedorn, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, iglica włoska, myszopłoch *m.*, mysza wiecha (ziele).

Mau'sedred, *sm.* =(e)s, mysze łajno, myszyniec *m.*

Mau'sefahl, Mau'sefarbig, Mau'sefrau, *adi.* płowy jak mysz, myszaty; =es Pferd

myszak *m.*

Mau'sefalle, *sm.* =en, *pl.* =en, myszółw *m.* (ptak).

Mau'sefalle, *sf.* *pl.* =n, Iapica *f.*, łapka *f.* na myszy.

Mau'sefarbe, *sf.* myszata barwa.

Mau'sefraß, *sm.* =es, mysi wygryz, dziura przez myszy wygryziona.

Mau'segerste, *sf.* mysi jęczmień, myszyniec *m.*

Mau'segitt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, truciźna *f.* na myszy.

Mau'sefatze, *sf.* *pl.* =n, kot łowiący (dobrze) myszy.

Mau'sefohr, *sn.* =(e)s, *pl.* =löcher, mysia dziura, jama.

Mau'sen, I. *vn.* (haben) myszy łowić, myszkować; die Rahe läßt das — nicht nie oduczysz kota, aby za myszami nie gonił; II. *va.* (haben) ścigać, zwędzić, sprzątać, kraść; III. *sich* —, *vr.* (haben) obacz sich maujern.

Mau'senest, *sm.* =(e)s, *pl.* =er, mysie gniazdo.

Mau'seohr, *sn.* =(e)s, *pl.* =en, I *dim.* Mau'seohrchen, Mau'seohrlein, *sn.* =s, *pl.* —, 1) mysie ucho, uszko; 2) ptasie oczko, pacierzyczka *f.*, niedośpiatek *m.*, bożymech *m.*, kosmaczek *m.* (ziele).

Mau'ser, I. *sm.* =s, *pl.* —, 1) kawałek *m.* złodzieja, smyk z ręcznie kradnący; 2) myszółw *m.* (ptak); 3) dzika kaczka pierząca się a latać nie mogąca; II. *sf.* linienie *n.* się, pierzenie *n.* się, zrzucaenie *n.* skóry lub skorupy; czas *m.* linienia się; in der — sein lenić się, pierzyć się, zrzucać skórę, skorupę.

Mauserei, *sf.* *pl.* =en, kradzież *f.*

Mau'sern, *sich* —, *vr.* (haben) linic się, pierzyć się, wypierzać się.

Mau'seschwanz, *sm.* =es, *pl.* =schwänze, mysi ogon; ukwap *m.*, mysi ogon (roślina).

Mau'sestill, *adi.* obacz Mäuschenstill.

Mau'setot, *adi.* nieżywiuteńki, dobyt.

Mau'sefahl, Mau'sefarben, Mau'segrau, *adi.* myszaty.

Mau'fig, *adi.* sich — machen wynosić się, pyszyć się, nadymać się.

Mau'slein, *sn.* obacz Mäuschen.

Mausoleum, *sn.* =s, *pl.* =leen, mauzoleum *n.*, grobowiec *m.*

Maut, *sf.* *pl.* =en, myto *n.*, cło *n.*, opłata *f.*; komora celna.

Mautamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, komora celna.

Mauthaus, *sn.* =seš, *pl.* =häuser, komora celna.

Mautner, *sm.* =s, *pl.* —, celnik *m.*, mytalik *m.*, strażnik *m.*

Mautschein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Mautscheinsettel, *sm.* =s, *pl.* —, poświadczenie *n.* opłaconego cła.

Mauzen, *vn.* (haben) ob. Mauen.

Maximalpreis, *sm.* =seš, =je, cena najwyższa.

Maximaltarif, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, taryfa najwyższa.

Maxime, *sf.* *pl.* =n, zasada *f.*

Maximum, *sn.* =(s), *pl.* =ma, największość *f.*, największość *f.*

Majonnaise, (wym.: -nez) *sf.* *pl.* =n, majones *m.*

Mäzger, *sm.* =s, *pl.* =e, mecenas *m.*, mąż wspierający sztuki i naukę.

Mäzgerat i Mäzgeratentum, *sn.* =s, mecenatostwo *n.*, wspieranie *n.*, protegowanie *n.* sztuki, nauki.

Mazerieren, *va.* (haben) macerować, moczyć w jakim płynie.

M. C. skrócenie zamiast meines Erachtens mojem zdaniem, o ile mnie się zdaje.

Mechanik, *sf.* *pl.* =en, mechanika *f.*

Mechaniker, *sm.* =s, *pl.* —, Mechanikus, *sm.* *pl.* =ter, mechanik *m.*

Mechanisch, *adi.* mechaniczny; *adv.* mechanicznie; — lernen uczyć się mechanicznie.

Mechanismus, *sm.* —, *pl.* =men, mechanizm *m.* [czec.]

Medaer, *vn.* (haben) bezdai'le, *sf.* *pl.* =n, medal *m.*; die Kehrseite der — odwrotna strona medalu.

Medaille'rer, (wym.: -jör) *sm.* =s, *pl.* =e, i =s, medalier *m.*, szttycharz *m.* medalów.

Medaillo'n, (wym.: -ja) *sn.* =s, *pl.* =e i =s, medalion *m.*, medalik *m.*

Media'nfolio, *sn.* =s, i Me'dia'nfolub, *sn.* =s, wielkie folio, wielka osemka.

Media'npapier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, duży arkusz papieru.

Mediatijie'ren, *va.* (haben) odjąć udziałność (księciu panującemu).

Medifame'nt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, środek leczniczy, medycyna *f.*

Medifame'ntentaften, *sm.* =s, *pl.* =fasten, skrzynka ze środkami leczniczymi.

Medifa'fiter, *sm.* =s, *pl.* —, zły lekarz; szarlatan *m.*

Me'dikus, *sm.* —, *pl.* Me'dici, m-dyk *m.*, lekarz *m.*

Me'dio, *adv.* wpośrodku; — Juli w połowie lipca.

Medifance' (wym.: -zans), *sf.* *pl.* =n, złośliwość *f.*

Meditatio'n, *sf.* *pl.* =en, medytacja *f.*, rozmyślanie *n.*

Meditire'ren, *vn.* (haben) medytować, rozmyślać.

Me'dium, *sn.* =s, *pl.* =dien, 1) medyum *n.*, środowisko *n.*; 2) osobnik przydatny do spirytystycznych doświadczeń; 3) pewna strona czasownika (w języku starogreckim).

Medizj'n, *sf.* *pl.* =en, lekarstwo *n.*, medycyna *f.*; sztuka lekarska, medycyna *f.*; gerichliche — medycyna sądowa.

Medizjina'rat, *sm.* =(e)s, *pl.* =räte, rada sanitarna; radca sanitarny.

Medizj'ner, *sm.* =s, *pl.* —, medyk *m.*; słuchacz *m.*, uczeń *m.* wydziału lekarskiego.

Medizjine'ren, *vn.* (haben) lekarstwo brać, zażywać; lekarzyć.

Medizj'nisch, *adi.* medyczny, lekarski; =e Fakultät wydział lekarski, medyczny, medycyna *f.*

Medu'se, *sf.* *pl.* =n, 1)

Meduza *f.* (mitologia); 2) gwiazda *f.* (morskie zwierze).

Medu'senhaupt, *sn.* =(e)s, *pl.* =Häupter, głowa *f.* Meduzy.

Meer, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, morze *n.*, ocean *m.*; das Mittel-ländische, Schwarze — morze Śródziemne, Czarne; jenseits des =eš za morzem; am =e gelegen nadmorski; unter dem =e (befindlich) podmorski; auf dem =e na morzu; über (das) — fahren puścić się za morze in das hohe — fahren puścić się na pełne morze; die Tiere des =eš zwierzęta morskie.

Meer-, *adi.* morski.

Meer'aal, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, węgorzoryb *m.*

Meer'rabgrund, *sm.* =(e)s, *pl.* =gründe, otchłań morska.

Meer'rampfer, *sm.* =s, *pl.* —, szczawik morski (roślina).

Meer'räuf, *sf.* *pl.* =n, tępogłów *m.* (ryba).

Meer'rass(e)n, *sm.* =n, *pl.* =n, leśczak *m.* (ryba).

Meer'rbusen, *sm.* =s, *pl.* —, zatoka (morska).

Meer'rdrache, *sm.* =n, *pl.* =n, smok morski.

Meer'reichel, *sf.* *pl.* =n, pa-
kla *f.* (wierzby).

Meer'renze, *sf.* *pl.* =n, ciosłaina morska.

Meer'rengel, *sm.* =s, *pl.* —, aniol *m.*, raszpla *f.* (ryba morska).

Meer'reisarm, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, odnoga morska.

Meer'reisboden, *sm.* =s, *pl.* —, dno *n.* morza, morskie.

Meer'reisbrandung, *sf.* *pl.* =en, wzdymanie *n.* się morza, łamanie *n.* się fali.

Meer'reisfläche, *sf.* powierzchnia *f.*, poziom *m.* morza.

Meer'reisflut, *sf.* *pl.* =en, wezbranie *n.* morza, wały *pl.*, fale *pl.* morskie.

Meer'reisgebiet, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, dorzecze morskie.

Meer'reisgebände, *sn.* =s, *pl.* —, wyrzeże morskie.

Meer'reisgrund, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dno *n.* morza, morskie; auf dem =e na dnie morza.

Mee'reşkäfte, *sf. pl.* =n, brzeg morski, wybrzeże n.

Mee'reşkålund, *sm.* =(e)š, *pl.* =šklünde, otchłań morska.

Mee'rešpiegel, *sm.* =š, pozioł m. morza.

Mee'rešstille, *sf.* spokojność *f.*, cisza *f.* na morzu.

Mee'rešstrand, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pobrzeże n., brzeg m. morza.

Mee'rešströmung, *sf. pl.* =en, prąd morski.

Mee'reštiefe, *sf. pl.* =n, głębia *f.* morza, otchłań morska.

Mee'rešwelle, Mee'rešwoge, *sf. pl.* =n, balwan morski, fala morska.

Mee'rešahrt, *sf. pl.* =en, jazda *f.*, podróz morska.

Mee'rešarbe, *sf. pl.* =n, kolor m. morza, wody morskiej, kolor zielonobłękitny.

Mee'rešengel, *sm.* =š, *pl.* —, kopr morski, babia sól (roślina).

Mee'rešgabel, *sf. pl.* =n, kurkoryb m. (zwierzę).

Mee'rešgewächš, *sn.* =š, *pl.* =š, roślina morska.

Mee'rešlödlein, *sn.* obacz Meerminde.

Mee'rešgott, *sm.* =(e)š, *pl.* =götter, bożek morski, bóg m. morza.

Mee'rešgras, *sn.* =š, *pl.* =gräser, trawa morska, szuwar m., mech morski, pawęznica *f.*

Mee'rešgrundel, *sm.* =š, *pl.* —, kietbiówka *f.* (ryba morska).

Mee'rešgrün, *adi.* zielony jak morska woda, seledynowy.

Mee'rešhafen, *sm.* =š, *pl.* =häfen, port morski.

Mee'rešhahn, *sm.* =(e)š, *pl.* =hähne, korpak m. (ryba morska).

Mee'rešecht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wiatłsz pospolity (ryba).

Mee'rešerškafft, *sf.* paowanie na morzu, morzowładctwo n.

Mee'reširse, *sf.* wilde — nawrót polny (roślina).

Mee'rešjose, *sf. pl.* =n, trąba morska.

Mee'rešigel, *sm.* =š, *pl.* —, jeź morski.

Mee'rešjungfer, *sf. pl.* =n, syrena *f.*

Mee'reškalb, *sn.* =(e)š, *pl.* =fäliber, ciełe morskie.

Mee'reškater, *sm.* =š, *pl.* —, Mee'reškate, *sf. pl.* =n, koczokodan m., kotomakpa *f.*

Mee'reškiršbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, chrościna *f.* jagoda *f.*, niedźwiedzie grono.

Mee'rešklippe, *sf. pl.* =n, skata *f.* w morzu.

Mee'rešköhl, *sm.* =(e)š, kapusta wyrostkowa, nadmorska.

Mee'reškrebs, *sm.* =š, *pl.* =š, rak morski.

Mee'reškrinse, *sf. pl.* =n, żób m., rzęsa *f.*, drzerzega *f.* (roślina).

Mee'rešluft, *sf.* obacz See-luft.

Mee'rešmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, tryton m. (mitologia); marynarz m.

Mee'rešmelde, *sf. pl.* =n, łoboda poszarpana, kosmata (roślina).

Mee'rešmuschel, *sf. pl.* =n, koncha morska.

Mee'rešnadel, *sf. pl.* =n, iglica *f.* (ryba).

Mee'rešpalme, *sf. pl.* =n, pięciokwit m.

Mee'rešportulak, *sm.* obacz Meermelde.

Mee'rešräuber, *sm.* obacz Seeräuber.

Mee'rešrettig, *sm.* =(e)š, elurzan m.

Mee'rešsalz, *sn.* =š, sól morska.

Mee'rešsäule, *sf. pl.* =n, trąba morska.

Mee'rešschaum, *sm.* =(e)š, morska piana.

Mee'rešschaumkopf, *sm.* Mee'rešschaumpfeife, *sf.* fajka *f.* z morskiej piany.

Mee'rešschnepe, *sf. pl.* =n, bekaśnik m., kruk morski (ryba).

Mee'rešschwalbe, *sf. pl.* =n, piaskowiec m.

Mee'rešschwein, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, delin m., grubień m., zbrojnowgrzbiet m. (ryba); štachellose — chciwożer m.; świnka morska.

Mee'rešschweinden, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Meeršchwein, świnka morska.

Mee'rešsenf, *sm.* =(e)š, rukwiel m., dzióbak m. (roślina).

Mee'rešskorpion, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, najez m.

Mee'rešspinne, *sf. pl.* =n, obrzyd m., gładyz m., koszarzeń m., inaczek m. (ryba).

Mee'rešstachel, *sm.* =š, *pl.* —, krzyżowniczi *f. pl.* (roślina).

Mee'rešstichling, *sm.* =š, *pl.* =e, modrzeniec m. (roślina).

Mee'rešstrand, *sm.* obacz Meeršstrand.

Mee'rešstraße, *sf.* obacz Meerenge.

Mee'rešstich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, strefa morska.

Mee'rešstrom, *sm.* =(e)š, *pl.* =ströme, prąd m. morza.

Mee'reštrudel, *sm.* =š, *pl.* —, wir morski.

Mee'reštang, *sm.* obacz See-tana.

Mee'reštiefe, *sf.* obacz Meerštiefe.

Mee'rešungeheuer, *sn.* =š, *pl.* —, potwór morski.

Mee'rešwärts, *adv.* do morza, ku morzu, w stronę morską.

Mee'rešweibchen, *sn.* syrena *f.*, ne-reida *f.* (mitologia).

Mee'rešwels, *sm.* =š, *pl.* =š, łosoś m., sum m. (ryba).

Mee'rešwelt, *sf. pl.* =en, morszczyzna *f.*

Mee'rešwinde, *sf. pl.* =n, jeślinek m., brzoskiew morska (roślina).

Mee'rešwolf, *sm.* =(e)š, *pl.* =wölfe, hyena morska; wilk morski; okoń morski.

Mee'rešwunder, *sn.* =š, *pl.* —, potwór morski; dziwoląg m., dziwotwór m.

Mee'rešzeifig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, czeczotka *f.* (ptak).

Mee'rešzwiebel, *sf. pl.* =n, cebula morska, ostawka pomorska.

Megäre, *sf.* 1) megera *f.*, fura *f.*; (mitologia); 2) (*pl.* =n) fura *f.*, jęzda *f.*, zła kobieta.

Mehl, *sn.* =(e)š, mąka *f.*; feines, daš feinste — mąka

najlepsza; auß — bestehend mączny; mit — bestreuen, in — wätzen omaczyć; sich mit — beschmieren omaczyć się.

Miehl=, *adi.* mączny.

Miehlartig, *adi.* mączysty.

Miehlbahn, *sf. pl.* =en, portuicna f. (w młynie).

Miehlbeerbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, hordovina f.

Miehlbecre, *sf. pl.* =n, lórowka brusznica f.

Miehlbettel, *sm.* =š, *pl.* —, pytel m.

Miehlbirne, *sf. pl.* =n, mącznica f.

Miehlbrei, *sm.* =(e)š, papka f. z maki, lemieszka f.

Miehlfaß, *sn.* =fješ, *pl.* =fässer, beczka f. na mąkę, tylnka f.

Miehlfrüchte, *sf. pl.* zboże n.

Miehlgehalt, *sm.* =(e)š, mączność f., zawartość mączna.

Miehlgraupe, *sf. pl.* =n, kruszonka f., zacierki *pl.*

Miehlhaltig, *adi.* mączny.

Miehlhandel, *sm.* =š, handel m. maki, sklep mączny.

Miehlhändler, *sm.* =š, *pl.* —, mączarz n.

Miehlig, rzadko: Miehlidht, *adi.* mączny, mączysty.

Miehlkäfer, *sm.* =š, *pl.* —, mącznik m. (chrząszcz).

Miehlkammer, *sf. pl.* =n, mącznica f.

Miehlkasten, *sm.* =š, *pl.* =fästen, skrzynia f. na mąkę, mącznica f.

Miehlkeifer, *sm.* =š, *pl.* —, klajster m. z maki.

Miehlkloß, *sm.* =eš, *pl.* =klöße, kluska f. z maki.

Miehlmütle, *sf. pl.* =n, mól mączny.

Miehlmuß, *sn.*; Miehlpappe, *sf.* papka f. z maki, lemieszka f.

Miehlrad, *sm.* =(e)š, *pl.* =fäße, worek m. maki, na mąkę; plump wie ein — niezgrabny.

Miehlrieb, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sito n. do maki.

Miehlspeise, *sf. pl.* =n, mączna potrawa, legumina f.

Miehluppe, *sf. pl.* =n, polewka mączna, smelka f., zacierka f.

Miehltau, *sm.* =(e)š, miodówka f., czarnuszka f., mączak m., szezoga f.

Miehlwurm, *sm.* =(e)š, *pl.* =würmer, mącznik m., worek m., robak mączny.

Miehlzucker, *sm.* =š, faryna (biała), mączka cukrowa.

Mehr, *comp.* od viel, *adi.* i *adv.* 1) więcej; bardziej; um so — tem więcej; tem bardziej; noch etw. — jeszcze więcej; trochę więcej; immer —, immer — und — coraz bardziej; coraz to więcej; — als je więcej; bardziej niż kiedykolwiek; auf — als eine Art w rozmaity sposób, na kilka sposobów; um so viel — o tyle więcej; — als genug, als zuviel, als nötig więcej niż potrzeba, nadto; (gar) nichts — nic więcej; kein Wort —! ani słowa więcej!; er wollte nichts — davon wissen nie chciał nic więcej o tem wiedzieć; und dergleichen — i inne temu podobne rzeczy; — lang als breit więcej długi niż szeroki; hat er noch — Brüder? czy ma więcej braci?; er zählt — als 80 Jahre ma przeszło osmdziesiąt lat; es ist nicht — als billig to tylko (albo zupełnie, bardzo) słaższna (rzecz); es ist nicht — als zu wahr to niestety prawda; — als zu gut nadto dobry; — wert sein być więcej wartym, mieć większą wartość; — (oder) weniger, — (oder) minder mniej (czy) więcej; 2) (o czasie); nicht — już nie; nicht — lange już niedługo; da ist keine Hilfe — tu już niema ratunku; er denkt nicht — daran już nie myśli o tem; 3) mit — Kraft z większą siłą.

Mehr, *sn. indecl.* taś — oder Weniger przewyżka f. i zniżka f.; daś — soll entschließen większość niechaj rozstrzygnie; = Mehrheit.

Miehräftig, *adi.* kilkugależysty, rozsohaty.

Miehraufwand, *sm.* =(e)š, *pl.* =wände, wydatek dodatkowy, wydatek przekraczający preleminarz.

Miehrbietter, *sm.* =š, *pl.* —

i Me'rbietende(r), *sm.* =den, *pl.* =den, dający więcej, lepszy oferent, licytant.

Me'hrblätt(e)rig, *adi.* wielolistny.

Me'hrblütig, *adi.* kilkunkwiatowy.

Me'hrdentig, *adi.* wieloznaczny; niejasny.

Me'hrannahme, *sf. pl.* =n, większy przychód, powiększenie n. dochodu.

Me'hren, *va.* (haben) powiększać, mnożyć, pomnażać; sich —, *er.* powiększać się, pomnażać się, rozmnażać się.

Me'hrenteils, *adv.* po większej części; zwykle.

Me'hrer, *sm.* =š, *pl.* —, powiększyciel m., pomnożyciel m.

Me'hrere, *pron. pl.* kilka, kilku; więcej.

Me'hreres, *pron. n.* więcej; morgen ein — jutro więcej o tem (pogadamy).

Me'hrerwähnt, Me'hrge-

nannt, *adi.* kilkakrotnie wspomniany; wyżej wspomniany.

Me'hrfach, Me'hrfältig, *adi.* kilkoraki, kilkokrotny, wielokrotny; *adv.* kilkakrotnie, wielokrotnie.

Me'hrgebot, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, lepsza oferta (przy licytacjach).

Me'hrgewicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, waga większa, przewaga f.

Me'hrheit, *sf. pl.* =en, 1) większość f.; 2) liczba mnoga (gramatyka).

Me'hrheitsbeschluss, *sm.* =fješ, *pl.* =schlüsse, decyzja f., uchwała f., postanowienie n. większości; durch — większością głosów.

Me'hrjährig, *adi.* kilkoletni.

Me'hrmalig, *adi.* kilkakrotnie; *adv.* kilkakrotnie.

Me'hrmalß, *adv.* kilkakrotnie, nieraz, często.

Me'hrseitig, *adi.* wielostronny; wieloboczny (geom.).

Me'hrzählig, *adi.* kilkozęłskowy, wielozęłskowy.

Me'hrzätig, *adi.* kilkodniowy.

Me'hrteilig, *adi.* kilkoczęłkowy.

Me'hrung, *sf. pl.* =en, zwiększenie n., pomnożenie n.

Me'hrwert, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wyższa, większa wartość.

Me'hrwertversicherung, *sf.* *pl.* =en, zabezpieczenie *n.* większej wartości.

Me'hrzahl, *sf.* 1) liczba mnoga (gram.); 2) większość *f.*

Mei'den, *va.* meideſt, meidet, mied, habe gemieden, unikać kogo, czego, stronić, chronić się, uchraniać się (od) czego, strzedz się, wystrzegać się czego, (o)mijać; daß Böſe — wystrzegać się złego; die Geſahr — uchraniać się od niebezpieczeństwa; er muß die Stadt — nie może pokazać się w mieście.

Mei'er, *sm.* =š, *pl.* —, włodarz *m.*; dzierzawca *m.*, zagrodnik *m.*

Meierei, *sf.* *pl.* =en, folwark *m.*, folwarczek *m.*, zagroda *f.*, dworzyszczyna *n.*; dzierzawa *f.*

Mei'ergut, *sn.*, Mei'erhof, *sm.* = Meierei.

Meierin, *sf.* *pl.* -innen, włodarka *f.*, dzierzawczyni *f.*, gospodyni *f.*

Mei'ertraut, *sn.* obacz Raubtraut.

Mei'ern, *va.* (haben) 1) oszukiwać, oszukać; 2) łajać, karcici.

Mei'le, *sf.* *pl.* =n, mila *f.*; eine Meile — milka *f.*, milczka *f.*

Mei'lenbreit, *adi.* (na) milę szeroki.

Mei'lengehd, *sn.* =(e)š, zwykłe tylko *pl.* =er, milowe *n.*, pomilne *n.*

Mei'lenlang, *adi.* (na) milę długi.

Mei'lenmaß, *sn.* =š, *pl.* =e, miara milowa.

Mei'lenmaße, *sf.* *pl.* =n, skup milowy.

Mei'lenstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień milowy.

Mei'lenweit, *adi.* na milę odległy; bardzo daleki; *adv.* w odległości mili; niezmiernie daleko.

Mei'lenzeiger, *sm.* =š, *pl.* —, miłoskaz *m.*

Mei'ler, *sm.* =š, *pl.* —, mielerz *m.*, mielerzysko *n.*, stos węglarski.

Mei'lerdecke, *sf.* *pl.* =n, opona *f.*

Mei'lerholz, *sn.* =eš, *pl.* =höler, drzewo węglowe.

Mei'lerkohle, *sf.* *pl.* =n, węgiewi drzewny.

Mei'lerstelle, Mei'lerstätte, *sf.* *pl.* =n, mielezysko *n.*, mieścisko *n.*

Mein, I. *pron. pers. genet.* (zamiast meiner) gebente — I pamiętaj o mnie! II. *pron. posses.* 1) —, =e, —, mój, moja, moje; — Haus mój dom; =eš Wiſſen o ile (ja) wiem; =eš Crachtens o ile (ja) sądzę; dieſer — Bruder ten oto mój brat; die Meinen moi, moja rodzina; ich habe daß Meine (daß Meinige) getan ja swoje zrobiłem; dieſer Gut iſt — to mój kapeluszy; 2) (bez rzeczownika:) der, die, daß =e; =er, =e, =eš; ſein Vater und =er jego i mój ojciec; III. *rzeczownikowo:* daß — und Dein moje i twoje; er macht keinen Unterſchied zwiſchen — und dein nie robi różnicy między mojem a twojem.

Mei'neid, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krzywoprzysięstwo *n.*; einen — ſchwören, begehren fałszywie przysiędź, popełnić krzywoprzysięstwo.

Mei'neidig, *adi.* krzywoprzysiężny; — werden stać się winnym krzywoprzysięstwa, złamać przysięgę; der =e, *sm.* krzywoprzysięzca *m.*

Mei'nen, *va.* i *vn.* (haben) 1) myśleć, sądzić, mniemać; waš meinst du dazu? co o tem sądzisz? meinst du? myślisz? tak rozumiesz? ich meine, daß . . . sądzę, że . . .; daß will ich — zapewne, że tak jest; nie inaczej! daß sollte man nicht — nikby nie sądził; waš meinst du? jak sądzisz? jak powiadasz? 2) rozumieć; waš meinst du damit? jak to rozumiesz? co chcesz przez to powiedzieć? meinst du mich? czy o mnie mówisz? czy do mnie to stosujesz? wie iſt dieſe gemeint? jak to rozumieć? eš iſt gut, böſe gemeint to życzliwie, nieżyczliwie; bin ich damit ge-

meint? czy o mnie mowa? czy to do mnie się stosuje, odnosi?; 3) ich meinte eš nicht tego nie chciałem powiedzieć, tego nie miałem na myśli; er meint eš gut, ehtlich mit dir dobrze ci życzy, postępuje z tobą dobrze, pocziwie; die Sonne meint eš gut słońce silnie przygrzewa.

Mei'ner, I. *pron. pers. genet.* od ich; ich war — nicht mächtig nie byłem panem siebie samego, nie mogłem siebie opanować; II. —, meine, meineš, *pron. posses.* obacz pod mein.

Mei'nerſeitš, *adv.* z mojej strony, co się mnie tyczy.

Meineſgleichen, *adi.* in-decl. mnie równy.

Mei'netwegen, Mei'netwegen, *adv.* 1) dla mnie, ze względu na mnie, z mojej przyczyny; tu eš — zrób to dla mnie; 2) — mag er eš tun! co do mnie, niechaj to zrobi! nun —! niech i tak będzie! mniejsza o to!

Mei'nige, (der, die, daß) *pron. posses.* (bez rzeczownika używane) mój, moja, moje; daß — moja rzecz, moja własność; ich habe daß — getan ja swoje zrobiłem; ob. też pod mein.

Mei'nnung, *sf.* *pl.* =en, 1) mniemanie *n.*, zdanie *n.*, myśl *f.*, sąd *m.*, opinia *f.*; ich bin der — jestem tego zdania, sądze, że . . .; ich bin derſelben, eben der — jestem tego samego zdania, i ja tak samo sądze; ich bin deiner — jestem twego zdania, zgadzam się z tobą; ſeſt an ſeiner — hangen, hartnäckig bei ſeiner — beharren, auf ſeiner — beharren uſilnie, uparcie zostawać przy swoim zdaniu, obstawać za swoim zdaniem; anderer — werden, ſeine — ändern zmienić zdanie, zapatrywanie; die öffentliche — opinia publiczna; vorgefaſſte — uprzedzenie *n.*; nach meiner —, meiner — nach mojem zdaniem; er hat eine zu hohe — von ſich za nadto wysokie ma mniemanie o sobie,

nadto się ceni; eine gute, schlechte — von jmdm haben sądzić o kim dobrze, źle; ich habe ihm meine — گفت powiedziałem mu swoje zdanie, powiedziałem mu co myślę; jmdm eine bessere — (von jmdm, von etw.) bei-bringen zmieniać czyj sąd (o kim, o czym) na lepszy; ich werde ihn um seine — fragen zapytam go o jego zdanie; 2) myśl *m.*, zamiar *m.*; es war meine — nicht, dich zu beleidigen nie chciałem ciebie obrazić; ich sagte es nicht aus böser — nie powiedziałem tego w złej myśli.

Mei'nungsänderung, *sf. pl.* =en, zmiana *f.* zdania, zapatrywania.

Mei'nungsaustrausch, *sm.* =es, wymiana *f.* myśli.

Mei'nungsäußerung, *sf. pl.* =en, objawienie *n.* zdania.

Mei'nungsunterschied, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, różnica *f.* zdań, zapatrywań.

Mei'nungswechsel, *sm.* =s, zmiana *f.* zdania, zapatrywania.

Mei'ran, *sm.* obacz Ma-

Mei'ße, *sf. pl.* =n, sikora *f.* (ptak); schwarz — sznówka *f.*

Mei'ßel, *sm.* =s, *pl.* —, dźwito *n.*; nasiek *m.*; Flach— dźwito płaskie, szerokie; Kranz— dźwito płaskie wązkie, siekacz krzyżowy; Halbmond—, gebogener — pieszynka słusarska; Hohl— dźwibacz *m.*, żłobak *m.*; Schrott—, Stiel— przecinak trzonkowy, przykładowy; Stiel— dźwito zwycięzajne.

Mei'ßeln, *va.* (haben) dźwitem obrabiać, wyrabiać, wyrobić.

Mei'ßt, *sup.* od viel, I. *adi.* największa ilość ludzi; die =en Menschen największa ilość ludzi; die =en Stimmen najwięcej głosów, większość głosów; die =en większość, największa liczba; daß =e najwięcej; daß =e bieten najwięcej ofiarować; II. *adv.* najwięcej, po większej części, prawie, nie-

mal; es geschieht — so prawie zawsze tak się dzieje; was mich am =en freut, ist . . . co mnie najwięcej cieszy, to jest . . .

Mei'ßbegünstigt, *adi.* najbardziej uwzględniany.

Mei'ßbegünstigungsklausel, *sf. pl.* =n, klauzula *f.*, zastrzeżenie *n.*, zawarowanie *n.* największego uwzględnienia.

Mei'ßbegünstigungsvertrag, *sm.* =(e)s, *pl.* =träge, traktat (handlowy) na podstawie największego uwzględnienia.

Mei'ßbietend, *adi.* najwięcej dający, ofiarujący; — bleiben dać najwięcej; etw. an den =en albo — (*adv.*) verkaufen sprzedać co przez licytację.

Mei'ßens, **Mei'ßentells**, *adv.* zazwyczaj, po największej części, najczęściej, najwięcej.

Mei'ßter, *sm.* =s, *pl.* —, 1) majster *m.*; — werden majstrem zostać; 2) mistrz *m.*; — einer Sache werden dostać co w swoją moc, pokonać jaką rzecz; — eines Pferdes werden ukiełzać konia; jmdm = werden pokonać, prześcignąć, przewyższyć kogo; seiner selbst nicht — sein nie być panem samego siebie; seiner Leidenschaft — werden powściągnąć swoje namiętności; er hat seinen — gefunden znalazł wyższego nad siebie; jmdm den — zeigen pokazać komu pana; den — spielen grać rolę mistrza, znakomitej osoby; in etw. — sein być w czym mistrzem, celować w czym; Übung macht den — nikt się nie rodzi mistrzem, pracy, wprawdy do tego potrzeba; 3) Chrystus der — Christus Pan nasz; 4) — vom Stuhle mistrz łoży (masońskiej).

Mei'ßterarbeit, *sf. pl.* =en, robota mistrzowska.

Mei'ßterbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dyplom *m.*, patent *m.* na majstra.

Mei'ßterchen, **Mei'ßterlein**, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Mei'ßter, majsterek *m.*, mistrzyk *m.*

Mei'ßtergefang, *sm.* =(e)s, *pl.* =fänge, śpiew mistrzowski, poeta rzemieślnicza (w niemieckiej literaturze).

Mei'ßtergefell, *sm.* =en, *pl.* =en, czeladnik majstra zastępujący.

Mei'ßterhaft, **Mei'ßterlich**, *adi.* mistrzowski, misterny, wyborny, doskonały; *adv.* po mistrzowsku, misternie, wybornie, doskonale.

Mei'ßterhand, *sf. pl.* =hände, ręka mistrzowska, mistrza.

Mei'ßterin, *sf. pl.* =innen, majstrowa *f.*; mistrzowa *f.*, mistrzyni *f.*

Mei'ßterlich, *adi.* i *adv.* obacz mei'ßterhaft.

Mei'ßtern, *va.* (haben) 1) władać, mieć w swojej mocy; 2) ganić, krytykować, błędy wytykać; jmdm = wollen chcieć kim kierować (przyganiając mu ustawicznie); er will alles — wszystko chce krytykować.

Mei'ßterrecht *sn.* =(e)s, *pl.* =e, prawo *n.* majstrostwa, majstroskie; daß = erlangen zostać majstrem.

Mei'ßterfang, *sm.* obacz Meisterfang.

Mei'ßterfänger, **Mei'ßterfinger**, *sm.* =s, *pl.* —, śpiewak cechowy, majstersinger *m.*

Mei'ßterfah, *sm.* =es, *pl.* =fänge, kompozycja mistrzowska, doskonała; zdanie doskonałe.

Mei'ßterfah, *sf.* 1) majstrostwo *n.* (w rzemiośle); 2) mistrzostwo *n.*, doskonałość *f.*; mit — po mistrzowsku, doskonale *adv.*; 3) cech *m.* majstrów.

Mei'ßterspiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, gra mistrzowska, doskonała; (w grze w karty:) ostatnia gra, partya.

Mei'ßterreich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, sztu(cz)ka mistrzowska; sztuczny obrót, wykręt.

Mei'ßterstück, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, arcydzieło *n.*, dzieło mistrzowskie; majstersztyk *m.*, dzieło *n.* na majstra (w rzemiośle); także = Meisterstück.

Mei'ßterstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.*

=ſtühle, krzeſło *m.* mistrza (łóży mazoſkie).

Mei'ſterwerf, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dzieło mistrzowskie, arcydzieło *n.*

Mei'ſterwurz, *ſf.* opich leśny, miarż wodny wielki, miſtrżowiec *m.*, miſtrżownik *m.*, oleśnik *m.*, olszawnik *m.*, starodub *m.*; ſchwarzę — kručze ziele, jerzmianka więkſza.

Mei'ſterzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, pociągnięcie miſtrżowskie (np. w ſzachach).

Melancho'lie, *ſf.* melancholia *f.*

Melancho'liſer, *sm.* =š, *pl.* —, melancholik *m.*

Melancho'liſch, *adi.* melancholiczny; *adv.* melancholicznie.

Mela'nge, (wym.: -łaż), *ſf.* *pl.* =n, mieszanina *f.*; melanz *m.* (biała kawa).

Mela'ſſe, *ſf.* melas *m.*

Me'le, *ſf.* *pl.* =n, lebioda *f.*, łoboda *f.* (roślina); kleine — kamosa *f.*, geſia stopa; anti'wiſche — rzechlin *m.*

Me'leamt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd *m.* (do zgłoſzeń, bióro meldankowe).

Me'lden, I. *va.* (haben) donosić, donieſić, oznajmiać, oznajmić, uwiadamić, uwiadomić; jnndm etw. (ſchriftlich) — donieſić komu co, zawiadomić kogo o czym (liſtownie); — laſſen dać znać; den Empfang einer Sendung — potwierdzić odbiór przesyłki; wie man uns aus Staffen meldet jak nam z Włoch donoszą; die Urſache — podać przyczynę; mit Ehren (mit Reſpekt) zu — mówić bez obraży, za pozwoleniem; ſein Spiel — oznajmić ſwoje karty; von etw. (in einem Buche) — wspomnieć o czym (w ksiąſce); ſich — laſſen kazać ſię opowiedzieć; II. ſich —, *vr.* (haben) zgłaszać ſię, zgłoſić ſię, opowiadać ſię, opowiedzieć ſię (komu); ſich zu einer Stelle — zgłaszać ſię o miejsce, o poſadę, podawać ſię na miejsce, na poſadę; die Gläubiger haben ſich zur Maſſe gemeldet wierżyciele zgłoſili

ſwoje wierżelności do masy; der Winter meldet ſich zima ſię zgłasza, daje ſię odczuwać; das Fieber meldet ſich gorączka zaczyna już przechodzić po kościach; der Hund meldet ſich pies zaszczekał.

Me'lder, *sm.* =š, *pl.* —, donosiciel *m.*

Me'lderin, *ſf.* *pl.* =innen, donosiicielka *f.*

Me'ldung, *ſf.* *pl.* =en, doniesienie *n.*, zawiadomienie *n.*; notyfikacya *f.*; informacya *f.*; raport *m.* (wojskowoſć); wzmianka *f.*

Melilo'te, *ſf.* i Melilo'ten'flee, *sm.* =š, melot *m.*, melilot *m.* (gatunek koniczyzny).

Melie'ren, *va.* (haben) mieſzać; -liertes Tuch sukno nakrapiane, mienione; grau -liertter Bart broda siwawa.

Me'liſ, i Me'liſguder, *sm.* melis *m.* (cukier).

Meli'ſſe, *ſf.* *pl.* =n, melisa *f.*, rojownik *m.* (roślina).

Melk, *adi.* dojny; brzemieniny; eine =e Kuh dojna krowa.

Me'lkemer, *sm.* =š, *pl.* —, skopek *m.*, skopiec *m.*

Me'lfen, *va.* molf, (melkte), habe gemolfen, doić.

Me'lfen, *sm.* =š, *pl.* —, doiciel *m.*

Melkeri', *ſf.* *pl.* =en, dojenie *n.*; dojnia *f.* (miejsce gdzie doją; = Senneret).

Me'lferin, *ſf.* *pl.* =innen, dojka *f.*, doicielka *f.*

Me'lfkaf, *sn.*; Me'lfkübel, *sm.* dojnica *f.*, skopiec *m.*, skopek *m.*

Me'lfkuh, *ſf.* *pl.* =kühe, dojna krowa.

Me'lfkübe, *ſf.* *pl.* =n, dojenik *m.*

Me'lfzett, *ſf.* *pl.* =en, czas *m.* doju.

Melodie', *ſf.* *pl.* =n, melodya *f.*, nuta *f.*

Melo'diſch, *adi.* melodyjny, ſpiewny; *adv.* melodyjnie, ſpiewnie.

Melodra'ma, *sn.* =š, *pl.* =men, melodramat *m.*

Melo'ne, *ſf.* *pl.* =n, melon *m.*

Melo'nenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, melonowiec *m.*, figowiec właſciwy.

Melo'nenbeet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, inspekt *m.*, grzędła *f.* na melony.

Melo'nenfern, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, jądro *n.*, nasienie melonowe.

Melo'nenkürbis, *sm.* =ſſes, *pl.* =e, bania melonowa, mitra *f.*

Melo'nenqualle, *ſf.* *pl.* =n, dreez *m.* (rodzaj pająka).

Me'ltan, *sm.* =(e)š, rosa *f.*, szron *m.*

Membra'ne, *ſf.* *pl.* =n, błona *f.*

Me'mme, *ſf.* *pl.* =n, kuropluch *m.*, stara baba (przeñoſnie); eine feige — tchórz *m.*

Me'mmenhaft, *adi.* tchórzliwy; *adv.* tchórzliwie.

Memoi'ren, (wym.: -moaren) *s. pl.* pamiętniki *pl.*

Memorabi'lien, *s. pl.* rzeczy godne pamięci; pamiętniki *pl.*

Memoria'l(e), *sn.* =I(e)š, *pl.* =Ie, I=lien, memoriał *m.*; próſba *f.*, poślanie *n.*

Memori'ren, *va.* (haben) uczyć ſię na pamięć.

Me'na'ge, (wym.: -naż) *ſf.* *pl.* =n, menaż *m.*, utrzymanie *n.* gospodarstwa domowego, gospodarstwo *n.*

Me'nagerie', (wym.: -żeri) *ſf.* *pl.* =n, menażerya *f.*, zwierzętnia *f.*

Me'nagie'ren, (wym.: -żiren) *va.* (haben) oszczędzać, niewydatkować.

Menakani't, *sm.* =(e)š, menakanit *m.* (kruzec).

Mena'keiſenſtein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, tytanian *m.* żelaza.

Me'ngbar, *adi.* dający ſię (z)mieſzać.

Me'nge, *ſf.* *pl.* =n, mnóstwo *n.*; tłum *m.* (o ludziach); mnogoſć *f.* (o rzeczach); eine ſchwere — co niemiara; er hat Geld die — ma mnóstwo pieniędzy; die groſſe — tłum, gmin *m.*, poſpółstwo *n.*; in — obficie, podostatkiem *adv.*

Me'ngelwurz, *ſf.* kędzierzawy szczaw (ziele).

Me'ngen, I. *va.* (haben) mieſzać; untereinander — pomieſzać; II. ſich —, *vr.* (haben) (w)mieſzać ſię; ſich unter die Zufchau — wmieſzać ſię między widzów; ſich in etw.

— (w)mieszać się, wtrącać się w co; sich in alles — wszędzie nos wściubiwać, do wszystkich się wtrącać.

Wengerei', *sf.* mieszanie *n.*, mieszanina *f.*

We'ngfuter, We'ngforn, *sn.* zboże mieszane, mieszanina *f.*

We'ngfel, *sn.* =s, mieszanina *f.*, pomieszek *m.*

We'ngung, *sf.* *pl.* =en, mieszanie *n.*, mieszanina *f.*

We'nning, *sm.* =(e)s, i We'n-nige, *sf.* minia *f.*, czerwień ołowna, niedokwas drugi ołowiu. [Menonita *m.*

Menonit, *sm.* =en, *pl.* =en,

Menich, 1) *sm.* =en, *pl.* =en, człowiek *m.*; osobnik ludzki, osoba *f.*; die Lehre vom =en antropologia *f.*; fein — nikt; alle =en wszyscy (ludzie); ein ehrlicher — człowiek poczciwy, poczciwiec *m.*; die =en rodzaj, ród ludzki, człowieczy; — werden przydziać człowieczeństwo, uczłowieczyć się, zostać człowiekiem; den alten =en ausziehen, ablegen, töten wyluzować się z dawnej natury, zostać nowym człowiekiem; eine Menge =en mnóstwo, tłum ludzi; unter =en kommen wejść między ludzi, bywać w towarzystwach; wir sind alle nur =en wszyscy jesteśmy tylko ludźmi; wer ist ber —? kto jest ten (człowiek) tu? 2) *sn.* =es, *pl.* =er, dziewczka *f.*, prosta kobieta; nierządnicza *f.*

We'nschen-, *adi.* człowieczy, ludzki.

We'nschenähndlich, *adi.* podobny do człowieka.

We'nschenaal, *sn.* =s, *pl.* —, wiek *m.*, generacja *f.*

We'nschenausammlung, *sf.* *pl.* =en, zbiegowisko *n.*

We'nschenart, *sf.* *pl.* =en, 1) ród *m.*, rodzaj ludzki; 2) natura ludzka.

We'nschenseind, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, mizantrop *m.*, odludek *m.*

We'nschenseindlich, *adi.* nieprzyjazny ludziom, mizantropiczny.

We'nschenseindlichkeit, Wenschenfeindschaft, *sf.* mizan-

trozizm *m.*, nieprzyjaźń *f.* ku ludziom.

We'nschensreisser, *sm.* =s, *pl.* —, ludożerca *m.*

We'nschensreisserei', *sf.* ludożerstwo *n.*

We'nschensfreund, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, filantrop *m.*, przyjaciel *m.* ludzi, ludzkości.

We'nschensfreundlich, *adi.* ludzki, wylany dla ludzi; uprzejmy; miłosierny.

We'nschensfreundlichkeit, *sf.* filantropia *f.*, ludzkość *f.*

We'nschensgattung, *sf.* *pl.* =en, rasa ludzka, plemię *n.*

We'nschensgedenken, *sn.* pamięć ludzka; seit — od niepamiętnych czasów.

We'nschensgebränge, *sn.* =s, *pl.* —, ścisak *m.*, tłok *m.*, natłok *m.*

We'nschensgefühl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, uczucie ludzkie, ludzkości.

We'nschensgerippe, *sn.* =s, *pl.* —, szkielet człowieczy.

We'nschensgeschlecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, plemię ludzkie, ród ludzki.

We'nschensgestalt, *sf.* *pl.* =en, postać człowieka, ludzka.

We'nschensgewühl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zgłębienie *m.*

We'nschensgunst, *sf.* sprzyjanie *n.*, życzliwość *f.* ludzi.

We'nschenshandel, *sm.* =s, handel *m.* ludźmi.

We'nschenshaß, *sm.* =s, nienawiść *f.* ludzi.

We'nschenshasser, *sm.* =s, *pl.* —, nieprzyjaciel *m.* ludzi, rodu ludzkiego, mizantrop *m.*

We'nschensherz, *sn.* =ens, *pl.* =en, serce ludzkie.

We'nschensjäger, *sm.* =s, *pl.* —, ludołowiec *m.*

We'nschenskenner, *sm.* =s, *pl.* —, znawca *m.* ludzi.

We'nschenskenntnis, *sf.* znajomość *f.* ludzi.

We'nschenskind, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, człowiek *m.*, istota ludzka; die =er ludzie *pl.*, ród ludzki.

We'nschenslot, *sm.* =(e)s, łąno ludzkie.

We'nschensunde, *sf.* 1) znajomość *f.* ludzi; 2) antropologia *f.*

We'nschensunft, *sf.* *pl.* =künste, sztuka ludzka.

We'nschenleben, *sn.* =s, życie ludzkie.

We'nschenteer, *adi.* bezludny, odludny; (przez ludzi) opuszczone, niezamieszkały; wymarły.

We'nschenteere, *sf.* odludność *f.*, bezludność *f.*

We'nschentehre, *sf.* nauka *f.* o człowieku, antropologia *f.*

We'nschenteilnahme, *sf.* miłość *f.* ludzkości, filantropia *f.*

We'nschensmenge, *sf.* *pl.* =n, tłum *m.* (ludzi).

We'nschensmöglich, będący w mocy ludzkiej, o ile w mocy ludzkiej.

We'nschensmord, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, morderstwo *n.*

We'nschensnatur, *sf.* *pl.* =en, natura ludzka.

We'nschensopfer, *sn.* =s, *pl.* —, ofiara *f.* z ludzi.

We'nschenspad, *sn.* =(e)s, motłoch *m.*, szumowiny ludzkie.

We'nschenspäher, *sm.* =s, *pl.* —, ciemiężca *m.*, dręczyciel *m.* ludzi.

We'nschensrasse, *sf.* *pl.* =n, rasa ludzka, ludzi.

We'nschensraub, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ludokradztwo *n.*, wykradanie *n.* ludzi.

We'nschensräuber, *sm.* =s, *pl.* —, ludokradca *m.*

We'nschensrecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, prawo *n.* ludzkości, ludzkie, przyrodzone.

We'nschensagung, *sf.* *pl.* =en, ustawa ludzka, przykazanie ludzkie.

We'nschenschen, *adi.* stroniący od ludzi; odludek *m.* We'nschenschen, *sf.* wstret *m.* od ludzi, odludność *f.*

We'nschenschilder, *sm.* =s, *pl.* —, zdzierca *m.*, drapieżca *m.* ludzi.

We'nschensschlag, *sm.* =(e)s, rasa *f.* ludzi.

We'nschenseele, *sf.* *pl.* =n, dusza ludzka; keine — war da nie było żywej duszy.

We'nschensohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =söhne, syn człowieczy; Chrystus, zbawiciel *m.*

Me'nſchenverkäufer, *sm.* =*š*, *pl.* —, ludokupiec *m.*, handlujący ludźmi.

Me'nſchenverſtand, *sm.* =*(e)š*, rozum ludzki; der natürliehe, gemeine, gefunde — chłopski, zdrowy, prosty rozum.

Me'nſchenvolk, *sn.* =*(e)š*, ród ludzki; lud *m.*, ludzie *pl.*

Me'nſchenwerk, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, dzieło ludzkie.

Me'nſchenwiß, *sm.* =*š*, do-wieip *m.*, rozum ludzki.

Me'nſchenwohl, *sn.* =*(e)š*, dobro *n.* ludzi, ludzkości.

Me'nſchenwürde, *sf.* go-dność *f.* człowieka.

Me'nſchheit, *sf.* 1) ludzkość *f.*, rodzaj *m.*, ród ludzki; 2) człowieczeństwo *n.*, natura ludzka; die — Chriſti człowieczeństwo Chrystusowe.

Me'nſchlein, *sn.* =*š*, *pl.* —, *dim.* od Me'nſch człowieczek *m.*

Me'nſchlich, I. *adi.* 1) ludzki, człowieczy; die =*en* Dinge ludzkie rzeczy, sprawy; nach =*en* Begriffen; według pojęć ludzkich; nach =*er* Vorausſicht o ile człowiek przewidzieć może; eß ißt ihm etwaß =*š* begegnet spotkało go coś ludzkiego; wenn mir etwaß =*š* begegnen ſollte gdyby mnie rzecz ludzka spotkała (koniec spotkał); die =*e* Natur człowieczeństwo *n.*; — machen uczyćwiczyc; — werden uczyćwiczyc się; 2) miłosierny; II. *adv.* ludzko, po ludzku; miłosiernie.

Me'nſchlichkeit, *sf.* ludzkość *f.*, natura ludzka, przyrodzenie ludzkie; miłosierność *f.*; słabość ludzka, słabości ludzkie, ułomność *f.* (pod względem moralnym).

Me'nſchwerdung, *sf.* wcie-lenie *n.* (Pańskie).

Menſtruation, *sf.* *pl.* =*en*, miesiączka *f.*, regularność miesiączna.

Menſur, *sf.* *pl.* =*en*, 1) miejsce *n.* pojedynku; poje-dynek *m.*; auf die — gehen (ſteigen) pojedynkować się; 2) menzura *f.* wymiar *m.*, (muzyka).

Me'ntor, *sm.* =*š*, *pl.* =*en*,

mentor *m.*, przewodnik *m.*, doradca *m.*, nauczyciel *m.*, opiekun *m.*

Mennett, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, menuet *m.*

Mergel, *sm.* =*š*, *pl.* —, margiel *m.*, glej *m.*; mit — düngen obacz mergeln.

Mergelartig, *adi.* marglo-waty, glejowaty.

Mergelboden, *sm.* =*š*, *pl.* —, grunt marglisty.

Mergelgrube, *sf.* *pl.* =*n*, marglarnia *f.*

Merg(e)lig, *adi.* marglisty.

Mergeln, *va.* (haben) gnoić marglem, marglować.

Mergelsteier, *sm.* =*š*, *pl.* —, łupek marglowy.

Meridia'n, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, południk *m.*

Meri'no, *sm.* =*(š)*, *pl.* =*š*, i Meri'noſchaf, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, merynos *m.*, owca merynosowa.

Meri'nowolle, *sf.* merynos *m.*, wełna merynosowa.

Merk, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, marek *m.*, amonek *m.*, suitka *f.* (roślina).

Merfant'i(iſch), *adi.* merkantylizny, kupiecki.

Mer'kbar, *adi.* widoczny, znaczący; dający się zapamiętać; *adv.* widocznie, znacznie.

Mer'kbuch, Mer'kbüchlein, *sn.* notatnik *m.*, książeczka *f.* dla zapisków; książeczka *f.* z wzorami do znaczenia bielizny.

Mer'ken, I. *va.* (haben) 1) poznawać, domyślać się, uważać, (s)postrzegać, (s)postrzedz, miarkować; czuć; ich merke eß wohl uważam, widzę, czuję to dobrze; ich merke wohl, wo er hinauswollte spostrzegłem, zmiarkowałem dobrze, do czego zmierzał; ich merkte ſeine Abſichten zmiarkowałem jego zamiary; ohne etw. zu — nie spostrzegłszy nic; wohl zu — na co dobrze uważać należy; na co dobrze proszę uważać; etw. — zwąchać pismo nosem (poufale); etw. — laſſen (zwykle ſich etw. — laſſen) dać co poznać (po sobie),

wydać się z czem; ſich nicht — laſſen nie dać poznać po sobie, ukrywać, ukryć, nie wyjawiać, nie wyjawić; laß dir nicht — nie daj poznać po sobie, nie daj tego poznać, udawaj, że nic nie wiesz; 2) ſich etw. — ſpamietać, w pamięci zachować; merk dir daß (s)pamietaj, zapisz to sobie w pamięci; auf etwaß — uważać na co, uwagę mieć zwróconą na co; 3) znaczyć (bielizne).

Me'rkenſwert, *adi.* godny uwagi, pamięci.

Me'rker, *sm.* =*š*, *pl.* —, 1) zapisujący, spostrzegacz *m.*; 2) krytyk (który zapisywał błędy majstersingerów).

Me'rkligh, *adi.* spostrzegalny, widoczny, znaczący; *adv.* widocznie, znacznie; ſich — machen dać się widzieć, słyſzieć, czuć; ein =*er* unterſchiedlicznaznaczna, wielka różnica.

Me'rkmal, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, cecha *f.*, znak *m.*, oznaka *f.*, znamię *n.*; unterſcheiden =*deß* — znamię wyróżniające.

Me'rß, *sm.* ſinen guten — haben mieć dobrą pamięć.

Mer'kur, *sm.* =*š*, merkurysz *m.*, żywe srebro.

Mercuria'liſch, *adi.* merkuryalny.

Mercuria'liſalbe, *sf.* *pl.* =*n*, szara maść.

Me'rkwürdig, *adi.* pamiętny, godny pamięci, uwagi, znakomity, osobliwy; nadzwyczajny; =*er* Kauz oryginal *m.*; daß =*ge* an der Sache ißt . . . godne uwagi, osobliwym w tej sprawie jest . . .; *adv.* — i merkwürdigerweiße osobliwym sposobem, osobliwszem zdarzeniem.

Me'rkwürdigkeit, *sf.* *pl.* =*en*, osobliwość *f.*; rzecz godna widzenia, uwagi.

Me'rktzeichen, *sn.* =*š*, *pl.* —, oznaka *f.*, wskazówka *f.*; znak *m.* dla pamięci.

Me'rktan, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, szczipak morski.

Me'rte, *sf.* *pl.* =*n*, kos *m.* (ptak).

Me'rztühe, *sf.* *pl.*, Me'rzt-

schäße, *sn. pl.*, krowy *pl.*, owce *pl.* brakowe, wybrakowane, brakówki *pl.*

Me'rzbich, *sn.* =(e)š, brak *m.*, bydło wybrakowane.

Me'fctich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, barwica wonna, wiatrobne, gwiaździste ziele.

Me'fctur, *sm.* =š, *pl.* —, zakrystyan *m.*, kościelny *m.*

Me'famt, *sn.* =(e)š, msza *f.*
Me'fband, *sn.* =(e)š, *pl.* -bänder, podziatka zwijana, taśma *f.* do mierzenia.

Me'fbar, *adi.* dający się wymierzyć, wymierny.

Me'fbartel, *sf.* wymierność *f.*

Me'fbefucher, *sm.* =š, *pl.* —, sprzedający *m.* lub kupujący *m.* na targu.

Me'fbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* -bücher, 1) mszad *m.*; 2) księga jarmarczna, spis jarmarczny.

Me'fbude, *sf. pl.* =n, buda jarmarczna.

Me'fbdiener, *sm.* =š, *pl.* —, ministrant *m.*, służący do mszy.

Me'fse, *sf. pl.* =n, 1) msza *f.*; hoße — msza wielka, suma *f.*; stille — cicha msza; frühe — (Grühmesse) pierwsza, poranna msza; — lesen, śpiewana; die — abhalten mszę odprawić, mieć; — hören mszy słuchać; die — verjäumen, zur — zu spät kommen spóźnić się na mszę, przyjść na mszę świecąc; in die — gehen iść na mszę; zur — läuten na mszę dzwonić; die — bebiehen do mszy służyć; 2) wielki, walny targ, jarmark *m.*, kontrakty *pl.*; die =n bejuchen, bejehen jeździć po jarmarkach, zwiedzać jarmarki; die =n bejichten posyłać towary na jarmarki.

Me'fſen, mißeſt i mißt, mißt, maß, maßeſt, maße, habe ge-meßeſen, I. *va.* 1) mierzyć, wymierzyć, pomierzyć, namierzyć; mit der Elle, nach der Elle — mierzyć łokciem, na łokcie; jnmdm mit den Augen — mierzyć kogo oczyma; mit den Augen — mierzyć okiem, na oko; richtig, gut — domie-

rzyć; zu viel — nadmierzyć; 2) gemessene Befehle erteilen dać wyraźne rozkazy; gemesseten reden mówić powoli i wyraźnie; II. *vn.* zawierać; dieses Glas mißt einen Liter ta szklanka zawiera litr; er mißt anderthalb Meter jest półtora metra wysoki; III. sich —, er sich mit jnmdm — mierzyć się z kim, równać się z kim; probować się, walczyć, pojedynkować się z kim.

Me'fſen, *sn.* =š i Me'fſung, *sf. pl.* =en, mierzenie *n.*, pomiar *m.*

Me'fſer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) *sm.* miernik *m.*, geometra *m.*; 2) *sn.* nóż *m.*; kleineš — nożyk *m.*; elendeš — nożyna *f.*; ungeschärfteš — nożyisko *n.*; zum — greifen chwycić się do noża, porwać się za nóż; mit dem — verwunden zranić, skaleczyć nożem; Krieg biß aufš — wojna, bójka na noże; jnmdm daš — an die Kehle jeſten zapędzić kogo w ciasny kąt, przyprzeć kogo do ściany, nagrozić komu; daš — ſißt ihm (albo er hat daš —) an der Kehle miecz mu wisí nad karkiem, wielkie niebezpieczeństwo mu grozi; daš große — führen, mit dem großen — ſchneiden przasadzać.

Me'fſerbänkchen, Me'fſerböckchen, *sn.* =š, *pl.* —, grabki *pl.* (stołowe).

Me'fſerbeſteck, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, noże stołowe.

Me'fſerchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od nóż, nożyk *m.*

Me'fſerfiſch, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, bekaśnik *m.*, ostrz *m.* (ryba).

Me'fſergriff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e; Me'fſerheft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, trzonek *m.* noża.

Me'fſerhändler, *sm.* =š, *pl.* —, nożownik *m.*

Me'fſerklänge, *sf. pl.* =n, ostrze *n.* noża.

Me'fſerklöhchen, *sn.* =š, *pl.* —, grabki *pl.*

Me'fſerrücken, *sm.* =š, *pl.* —, tyłec *m.* noża.

Me'fſerſchale, *sf. pl.* =n, oprawa *f.*, okładzina *f.* noża.

Me'fſerſchneide, *sf. pl.* =n, nożenki *pl.*

Me'fſerſchmied, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nożownik *m.*

Me'fſerſchmiedarbeit, *sf. pl.* =en, nożownictwo *n.*

Me'fſerſchneide, *sf. pl.* =n, ostrze *n.* noża.

Me'fſerſpiße, *sf. pl.* =n, koniec *m.* noża; eine — (voll) na koniec noża.

Me'fſerſtich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ukłócie *n.* nożem.

Me'fſerſtichel, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, trzonek *m.* noża.

Me'fſerträger, *sm.* =š, *pl.* —, grabki *pl.*

Me'fſerwunde, *sf. pl.* =n, rana nożem zadana.

Me'fſahne, *sf. pl.* =n, chora-giewka miernicza, proporczyk *m.*

Me'fſfreiheit, *sf. pl.* =en, przywilej jarmarczny, przywilej odbywania targów.

Me'fſfremde(r), *sm.* =den, *pl.* =en, Me'fſgaſt, *sm.* =(e)š, =gäfte, przybyły na jarmark.

Me'fſgeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, 1) miernicze *n.*; 2) mszalne *n.*

Me'fſgerät, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sprzęt mszalny, paramenty *pl.*

Me'fſgeſchenk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, podarunek *m.* z jarmarku.

Me'fſgewand, *sn.* =(e)š, *pl.* =wänder, ornat *m.*

Me'fſglocke, *sf. pl.* =n i *dim.*

Me'fſglockchen, *sn.* =š, *pl.* —, sygnaturka *f.*

Me'fſgut, *sn.* =(e)š, *pl.* =güter, towar *m.* (jarmarczny).

Me'fſhemd, *sn.* =(e)š, *pl.* =en, komża *f.*

Me'fſiſaš, *sm.* —, meszasz *m.*, zbawiciel *m.*

Me'fſing, *sn.* =(e)š, mosiądz *m.*; rotes — tombak *m.*; ſtreckbareš — mosiądz kujny, kowany; weißeš — mosiądz biały.

Me'fſing-, *adi.* mosiężny, z mosiądzu.

Me'fſingarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, mosiężnik *m.*

Me'fſingblech, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, blacha mosiężna.

Me'fſingen, *adi.* mosiężny.

Me'fſinghändler, *sm.* =š, *pl.* —, mosiężnik *m.*

Me'fſinglötung, *sf. pl.* =en, lutowiny mosiężne.

Me'fſingöhlager, *sm.* =š, *pl.* =ſchlager, mosiężnik *m.*

Meßsingware, *sf. pl.* =n, towar mosiężny.

Meßstette, *sf. pl.* =n, tańców mierniczy. [szne n.

Meßstorn, *sn.* =(e)š, me-
Meßstunde, Meßstunst, *sf.*
miernictwo n.

Meßstündige(r), *sm.* =gen, *pl.*
=en; Meßstünfter, *sm.* =š, *pl.*
=, miernik m.

Meßleute, *s. pl.* ludzie jar-
marczni, na jarmark przybyli.
Meßopfer, *sn.* =š, *pl.* —,
ofiara mszalna.

Meßprieſter, *sm.* =š, *pl.* —,
mszarnik m.

Meßprute, *sf. pl.* =n, pręt
mierniczy.

Meßschnur, *sf. pl.* =šnüre,
sznurek mierniczy.

Meßstab, *sm.* =(e)š, *pl.*
=stäbe, miernik m., miara f.

Meßstadt, *sf. pl.* =städe,
miasto, w którym odbywają
się jarmarki.

Meßtange, *sf.*, Meßstod,
sm. obacz Meßprute.

Meßtag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
dzień jarmarczny, targowy;
dzień, w którym msza się
odbywa.

Meßtisch, *sm.* =eš, *pl.* =e,
stolik mierniczy.

Meßtuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =tü-
cher, korporał m.

Meßung, *sf. pl.* =en, mie-
rzenie n., pomiar m.

Meßware, *sf. pl.* =n, towar
jarmarczny.

Meßwoche, *sf. pl.* =n, ty-
dzień, w którym wielki targ
się odbywa, tydzień jarmar-
kowy.

Meßzeit, *sf. pl.* =en, czas
m. wielkiego targu; czas
odbywającej się mszy.

Meße, *sf. pl.* =n, jaszczyk m.

Meßiße, *sm.* =n, *pl.* =n,
mieszanie m. (rasy białej i
czarowej).

Met, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, miód
m., miodek m. (sycony do pi-
cia).

Metallum'n, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, pobiałuk m.

Metall, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
metal m., kruszec m.; edle =e
metale szlachetne; Metallien =
kruszc ługowcowy; —
der alkalischen Erden kruszec

ługowcowo-ziemisty, kruszec
grzący; eigentlicheš Erdme-
tall kruszec ziemisty, ziemiec
m.; leichteš — kruszec lekki;
schwereš — kruszec ciężki.

Metalllich, Metallar-
tig, *adi.* kruszcowaty, meta-
liczny.

Metallarbeiter, *sm.* =š, *pl.*
—, metalownik m.

Metallbeschidung, *sf. pl.*
=en, przymieszka f. kruszc,
aligacya f.

Metallen, *adi.* kruszcowy,
metaliczny; eine =e Stimme
pełny, metaliczny głos.

Metallglas, *sn.* =eš, kruszc-
cowe, metaliczne szkło.

Metallgold, *sn.* =(e)š, =e,
blaszki metaliczne świecące.

Metallisch, *adi.* metaliczny.

Metallisiren, *va.* (haben)
metalizować, przywozić do
stanu metalicznego.

Metallisierung, *sf. pl.* =en,
metalizacya f.

Metallkalk, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, wapno metalowe.

Metallkühnig, *sm.* =(e)š,
kruszc zupełnie czysty.

Metallkunde, Metalllehre,
Metallurgie, *sf.* metalurgia
f.; kruszcownictwo n., huto-
wnictwo kruszcowe.

Metallmischung, *sf. pl.* =en,
aligacya f.

Metallographie, *sf.* meta-
lografia f.

Metalloid, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, pierwiastek chemiczny.

Metallreich, *adi.* kruszc-
czysty.

Metallstift, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, igła f. do kalkowania.

Metallurg, *sm.* =en, *pl.*
=en, metalurg m.; hutnik m.

Metallurgie, *sf.* metalurgia
f., kruszcownictwo n.

Metallurgisch, *adi.* meta-
lurgiczny.

Metallverbindungs, Metall-
verbindung, *sf. pl.* =en, spłyn m.

Metamorphose, *sf. pl.* =n,
metamorfoza f., przemiana f.,
przeistoczenie n.

Metamorphosiren, *va.* (ha-
ben) przemieniać, przemienić,
przeistaczać, przeistoczyć.

Metapher, *sf. pl.* =n, me-
tafora f., przenośnia f.

Metaphorisch, *adi.* meta-
foryczny, przenośny; *adv.*
przenośnie.

Metaphysik, *sf.* metafizyka
f., nauka f. o rzeczach nad-
zmysłowych.

Metaphysiker, *sm.* =š, *pl.*
—, metafizyk m.

Metaphysisch, *adi.* meta-
fizyczny, nadzmysłowy.

Metastase, *sf. pl.* =n, me-
tastaza f., przejście n. cho-
roby z jednej części ciała do
drugiej.

Metastase, *sf. pl.* =n, me-
tastaza f., przestawienie n.
lity, przełożenie n., prze-
kładnia f. (gramatyka).

Metempsychose, *sf. pl.* =n,
metempsychoza f., wędrówka
f. dusz ludzkich po śmierci.

Meteor, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
meteor m., zjawisko napo-
wietrzne.

Meteorreisen, *sn.* =š, *pl.*
—, żelazo meteoryczne.

Meteorisch, *adi.* meteory-
czny.

Meteorit, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
meteoryt m.

Meteorolog(e), *sm.* =en, *pl.*
=en, meteorolog m.

Meteorologie, *sf.* meteoro-
logia f.

Meteorologisch, *adi.* mete-
orologiczny.

Meteoroskop, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, meteoroskop m.

Meteorstein, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, aeryolit m.

Met'er, *sm.* i *sn.* =š, *pl.*
—, metr m.

Met'er-, *adi.* metryczny.

Met'ermaß, *sn.* =eš, miara
metryczna.

Methode, *sf. pl.* =n, me-
toda f.; mit — metodycznie
adv., według pewnej metody.

Methodik, *sf.* metodyka f.

Methodisch, *adi.* metody-
czny; *adv.* metodycznie.

Methodologie, *sf.* metodo-
logia f.

Metier, (wym.: -tje) *sn.*
=š, *pl.* =š, rzemiosło n., po-
wołanie n.

Metonymisch, *sf. pl.* =n, me-
tonimia f., zamiennia f. (figura
retoryczna).

Metonymisch, *adi.* meto-

nimiczny; auf -e Weise metonimicznie *adv.*

Me'trif, *sf. pl.* -en, metryka *f.*, wierszowanie *n.*, miarowość *f.*

Me'triřh, *adi.* metryczny, miarowy; *adv.* metrycznie.

Metrono'm, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, metronom *m.* (muzyka).

Metropo'le, *sf. pl.* -en, metropolia *f.*, stolica *f.*

Metropoli't, *sm.* -en, *pl.* -en, metropolita *m.* (arcybiskup *m.* obrządku wschodniego).

Metropolita'nirřhe, *sf. pl.* -n, kościół metropolitalny, katedra *f.*

Me'trum, *sn.* -š, *pl.* Metra i Metren, miara *f.* wiersza.

Me'třederei, *sf. pl.* -en, miodowarnia *f.*, miodosytia *f.*

Me'tt, *sn.*, -eš, mięso wierzowe bez tłuszczu (do nadziewania kielbasa).

Me'tte, *sf. pl.* -n, jutrznia *f.*

Me'ttenjuben, *sm. pl.* Me'ttengewebe, *sn.* babie lato.

Me'ttenglöřlein, *sn.* -š, *pl.* —, dzwonek zwołujący na jutrznię.

Me'ttwurřt, *sf. pl.* =würřte, kiełbasa wieprzowa.

Me'tte, *sf. pl.* -n, 1) maca *f.*, miarka *f.*; korzec *m.*; 2) nierządnicza *f.*

Me'tzelei', *sf. pl.* -en, rzeź *f.*, siekanina *f.*, rąbanina *f.*

Me'tzeln, *va.* (haben) rzezać, wycinać, wyciąć, zabijać.

Me'tzen, *I. va.* (haben) 1) mierzyć na korce; 2) rzadko zamiast me'tzeln, zabijać; *II. vn.* (haben) odciągać sobie miarkę od mlewa (młynarstwo).

Me'tzengeld, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, zapłata *f.* za miarkę (od mlewa).

Me'tzenweise, *adv.* korcami, na korce.

Me'třger, *sm.* -š, *pl.* —, rzeźnik *m.*

Me'třgerbant, *sf. pl.* =bänke, rzeźnia *f.*, jatka *f.*

Me'třgeret', *sf. pl.* -en, rzeźnictwo *n.*; rzeź *f.*; = Gemetřel.

Meudzelei', *sf. pl.* -en, 1)

zмова *f.*, machinacya *f.*; 2) = Meudřelmord.

Meudřelmord, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, morderstwo podstępne, nasadnicze, skrytobójstwo *n.*

Meudřelmörder, *sm.* -š, *pl.* -n, morderca podstępny, nasadniczy, skrytobójca *m.*

Meudřelmörderiřh, *adi.* skrytobójczy, zbójcecki; *adv.* skrytobójczo, po zbójcecku.

Meudřeln, 1) *vn.* (haben) zmawiać się, spiskować; 2) *va.* (haben) zamordować podstępnie.

Meudřler, *sm.* -š, *pl.* —, skrytobójca *m.*

Meudřleriřh, *I. adi.* skrytobójczy; zdradliwy, podstępny; *II.* — i Meudřlings, *adv.* skrytobójczo; zdradliwie, podstępnie, ukradkiem, zdradą, podstępem.

Meu'te, *sf. pl.* -n, 1) sfora *f.* psów; 2) bunt *m.*

Meuterei', *sf. pl.* -en, spisek *m.*, bunt *m.*, spiknienie *n.*, powstanie *n.*; żur — reizen podżagać do powstania; — machen spiskować, powstać, zbuntować się.

Meuterer, *sm.* -š, *pl.* —, buntownik *m.*

Meuteriřh, *adi.* buntowniczy; *adv.* się — empören zbuntować się.

Meutern, *vn.* (haben) spiskować, powstać, buntować się.

M. E. Z., skrótowiec zamiast mitteleuropäische Zeit, czas średnioeuropejski.

Mezzani'n, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, półpiętrze *n.*, międzypiętrze *n.*

Mezzosopra'n, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, niższy sopran.

Miaz'ma, *sn.* -(š), *pl.* -men, miazma *f.*, miazmat *m.*, zarazek *m.*

Mia'nen, *vn.* (haben) miauczeć.

Miđ, *pron. pers.* (accus. od ich) mnie, mię; was — betrifft, angeht co się mnie tyczy, co do mnie; ich empfehle — dir polecam się twej pamięci, żegnam cie.

Michae'liř, Michae'li, Michae'liřfest, święto *n.*, dzień św. Michała.

Michae'liřmesse, *sf. pl.* -n, wielki targ świętomichałski.

Miđel, *sm.* -š, 1) Michaal (mie); 2) ein — (także ein grober, dummer —) prostack *m.*, gbur *m.*, maciek *m.*; der deutřche — niemiecki maciek, poczciwy, spokojny niemczyzna.

Miđer, *sn.* -š, *pl.* —, gorset *m.*, stanik *m.*

Mie'te, *sf. pl.* -n, mina *f.*; wyraz *m.* twarzy, pozór *m.*; freudliche — mina uprzejma; mit derchřstlicher — z szyderczą miną; eine heilige, fromme — annehmen przybrać minę świętego; kühe, teufe, breite — gesta, szumna mina; śmiała postawa; finstere, saure, mürrische — kwaśna, ponura mina; ich lese es in seinen -en widzę po jego minie, czytam w jego twarzy; er verzog feine — nie drgnął, nie dał poznać wzruszenia; mit unveränderter — z niewzruszoną twarzą; — machen, etw. zu tun robić minę, jakoby się chciało co uczynić; — machen nastrajać, nastroić, nastawić minę; gute — zum böřen Spiel machen nadrabiać minę.

Mie'nender, Mie'nenforscher, *sm.* -š, *pl.* —, fizyognomista *m.*

Mie'nenpiel, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, mimika *f.*

Mie're, *sf. pl.* -n, rote — kurzyślak czerwonny (roślina).

Mie'řmuschel, *sf. pl.* -n, kosmatyk *m.*, maćgiew *f.*, omułka *f.*

Mie'te, *sf. pl.* -n, 1) serowiec; *m.* = Miłbe; 2) stóg *m.* siana; 3) najem *m.*; komorne *n.*; żur — wohnen mieszkać w najmie, w komornem, w najętym mieszkaniu; żur — geben wziąć w najem, wynająć; wir — haben mieć w najmie; die — aussagen, kündigen wypowiedzieć komorne, najem, mieszkanie; Rauf bricht — kupno niszczący najem; 4) komorne *n.*, czynsz *m.*; rüđfändige — czynsz zaległy; fällige — czynsz zapadły, płatny.

Mie'ten, *va.* (haben) najmować, nająć, wziąć w najem; godzić, ugodzić; = dengen.

Mie'ter, *sm.* =s, *pl.* —, najemca *m.*, komornik *m.*, lokator *m.*

Mie't(š)frau, *sf.* *pl.* =en, (kobieta) wynajmująca *f.*, właścicielka *f.*

Mie'tfuhre, *sf.*, Mie'tfuhrwerk, *sn.* fura najęta, do najęcia.

Mie't(š)geld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, zapłata *f.*, należność *f.* za najem, komorne *n.*, czynsz *m.*

Mie'thaus, *sn.* =ješ, *pl.* =häufer, dom najemny, do wynajęcia.

Mie'therr, *sm.* =n, *pl.* =en, wynajmujący *m.*, właściciel *m.*

Mie'tig, *adi.* zamolony, mólisty.

Mie'tjahr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rok *m.* najmu.

Mie'tkuffe, *sf.* *pl.* =n, kareta *f.*, powóz *m.* do najęcia.

Mie'tleute, *s.* *pl.* lokatorzy *pl.*, komornicy *pl.*

Mie'tling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, najemnik *m.*, zaciężnik *m.*; (obraz.) człowiek przekupny, kubaniarz *m.*

Mie'tpennig, *sm.* =(e)š, komorne *n.*, czynsz *m.*

Mie'tpfend, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, koń *m.* do najęcia, najety.

Mietš-, *adi.* najemny, zaciężny.

Miet(š)kajerne, *sf.* *pl.* =n, wielki dom z mieszkaniami najmowanemi.

Mie't(š)kontrakt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kontrakt *m.*, umowa *f.* najmu.

Mie't(š)mann, *sm.* =(e)š, *pl.* =leute, najemca *m.*, komornik *m.*

Mie't(š)partei, *sf.* *pl.* =en, partya najmująca, lokator *m.*

Mie'tsolbat, *sm.* =en, *pl.* =en, zaciężnik *m.*

Mie'tsträu'en, *sf.* *pl.* woj-sko zaciężne.

Mie'tsvertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, kontrakt *m.* najmu.

Mie'tweise, *adv.* najmem, w najmie, najemnie.

Mie'tzettel, *sm.* =š, *pl.* —, (ogłoszenie) wywieszane na

bramie lub w oknie:) do wynajęcia.

Mie'tzinš, *sm.* =ješ, *pl.* =je, czynsz *m.* najmu, komorne *n.*

Mie'tze, *sf.* *pl.* =n, 1) = Marie; 2) kotka *f.*, koteczka *f.*

Mie't'glic (wym.: -lje), *sf.* *pl.* =n, miła włoska.

Migrä'uc, *sf.* migrena *f.*, ból *m.* głowy.

Mikrom'e'ter, *sm.* i *sn.* =š, *pl.* —, mikrometr *m.*, diobniomiar *m.*

Mikro'ph'o'n, *sn.* :(e)š, *pl.* =e, mikrofon *m.*

Mikro'sko'p, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, mikroskop *m.*, drobnowidz *m.*

Mikro'sko'pišć, *adi.* mikroskopiczny.

Mi'lan, *sm.* :(e)š, *pl.* =e, [schwarz;brauner — kania czarna (ptak).

Mi'lbe, *sf.* *pl.* =n, mól *m.*, mólik *m.*, kleszczyk *m.*; serowiec *m.*; roztocz przywłośny.

Mi'lbig, *adi.* pełny serowców, mólików, zamolony.

Milč, *sf.* mleko *n.*; jüše — mleko słodkie; saure — kwaśne mleko; dicē — mleko obrzyżte; geronnene — mleko zsiadłe; zusammengefahrene — mleko zwarzone; abgerahmtē — mleko zbierane; wie — und Blut außsehen wyglądać jak krew z mlekiem, wyglądać zdrowo, dobrze, mieć rumiane policzki; der

Wein ist die — der Örtsej wino jest mlekiem dla starców; — von den Zischen mlecz *m.* (rybi).

Milč, *adi.* mleczny.

Milčader, *sf.* *pl.* =n, żyła mleczna.

Milčähnl'ich, Mi'ldhartig, *adi.* mleczny, mlekowy.

Milčanjan'mlung, Mi'ld=janung, *sf.* zastój mleczny.

Milčbart, *sm.* :(e)š, *pl.* =bärte, broda meszkiem obrosła, meszek *m.* (pierwsze włosy w brodzie, w wąsach); špiczak *m.*, młokos *m.*, młodzieńczyk *m.*, okrzos *m.*, mleczak *m.*

Milčbärtig, *adi.* mający brodę meszkiem obrosłą, młodzieńczy.

Milčbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, mlekwiec *m.*

Milčblattern, *sf.* *pl.* ospa krowia, krowiuki *pl.*

Milčblume, *sf.* *pl.* =n, mlecznica *f.*, krzyżownica *f.* (rosłina).

Milčbrei, *sm.* =(e)š, papka *f.* z mleka.

Milčbröt, Mi'ldbrötchen, *sn.* bułka *f.* na mleku (pieczona).

Milčbrüder, *sm.* =š, *pl.* =brüder, mleczny brat, spółwychowaniec *m.*, jednoczeńnik *m.*

[czoł mleczny.

Milčdrüse, *sf.* *pl.* =n, gruczoł mleczny.

Milčmeier, *sm.* =š, *pl.* —, skopiec *m.* (na mleko).

Milčen, *vn.* (haben) mleko dawać; wydzielać mlecz (o rosłinach); =de Ruš mlekodajna, dojna krowa; =der Zisch mleczak *m.*

Milčer, *sm.* =š, *pl.* —, mleczak *m.* (ryba samiec).

Milčerei, *sf.* *pl.* =en, mleczarnia *f.*, mlecznica *f.*

Milčergiebigkeit, *sf.* mlekodajność *f.*, mleczność *f.*

Milčfarbe, *sf.* kolor mleczny.

Milčfarben, *adi.* mleczny, jak mleko biały.

Milčfaß, *sn.* =ffeš, *pl.* =füßer, skopiec *m.*

Milčferkel, *sm.* =š, *pl.* —, prosię *n.* mleczak *m.*

Milčfieber, *sn.* =š, gorączka pokarmowa.

Milčflaße, *sf.* *pl.* =n, flaszka *f.* z mlekiem; — mit Zulp pypka *f.* dla dzieci.

Milčfrau, *sf.* *pl.* =en, mleczarka *f.*

Milčgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, przewód mleczny (anatomia).

Milčgebend, *adi.* mlekodajny.

Milčgebiß, *sn.* =ffeš, *pl.* =ffe, mleczne zęby.

Milčgeiß, *sn.* =eš, *pl.* =e, 1) naczynie *n.* do mleka; 2) naczynie mleczne (anatomia).

Milčgelte, *sf.* *pl.* =n, skopek *m.*

Milčgejicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, twarz mleczna, bardzo blada.

Mi'ldiglaß, *sn.* =ješ, *pl.* =glä-
fer, szklanka *f.* do mleka;
szkło *n.* mlecznego koloru.

Mi'ldighaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
mecz *m.*, meszek *m.* na bro-
dzie. pierwsze włoski.

Mi'ldigfaltig, *adi.* mleczysty.

Mi'ldighändler, *sm.* =š, *pl.*
—, mleczarz *m.*

Mi'ldigharu, *sm.* =(e)š, mle-
komocznica *m.*

Mi'ldig, rzadko Mi'ldidjt,
adi. mleczysty, mleczny; mle-
czasty (o roślinach).

Mi'ldigsajet, *sm.* =š, kawa
f. z mlekiem, kawa biała.

Mi'ldigsalz, *sn.* =(e)š, *pl.*
=fäther, cięteł esące.

Mi'ldigsauner, *sf.* *pl.* =n,
mleczarnia *f.*

Mi'ldigsanne, *sf.* *pl.* =n, kone-
weczka *f.* na mleko, mleczniak
m.

Mi'ldigsteller, *sm.* =š, *pl.* —,
piwnica *f.* na mleko.

Mi'ldigst, *sf.* mleczne jądło.

Mi'ldigkraut, *sn.* =(e)š, *pl.*
=kräuter, mlecznik *m.* (roślin-
na).

Mi'ldigkrug, *sm.* =(e)š, *pl.*
=krüge, dzbanek *m.* na mleko.

Mi'ldigkuh, *sf.* *pl.* =kühe, kro-
wa dojna.

Mi'ldigkur, *sf.* *pl.* =en, kura-
cja mleczna.

Mi'ldigmann, *sm.* =(e)š, mle-
czarz *m.*

Mi'ldigmesser, *sm.* =š, *pl.* —,
mlekomierz *m.*

Mi'ldigner, *sm.* =š, *pl.* —,
mleczak *m.* (ryba samiec).

Mi'ldigpächter, *sm.* =š, *pl.*
—, pachciarz *m.* (który za-
aredownał mleko).

Mi'ldigpächterin, *sf.* *pl.* =in-
nen, pachciarka *f.*

Mi'ldigpeterjilie, *sf.* *pl.* =n,
zębownik *m.*, olszaniec *m.*,
oleśnik *m.*, opiecz leśny ko-
przywy (roślina).

Mi'ldigprodukt, *sn.*, =es, *pl.*
=e nabiał *m.*

Mi'ldigpumpe, *sf.* *pl.* =n,
mlekościąg *m.*, pompka *f.* do
ściągnięcia mleka z nabiegłych
piersi.

Mi'ldigrahm, *sm.* =(e)š, śmie-
tan(k)a *f.*

Mi'ldigreich, *adi.* obfity w
mleko, mleczny.

Mi'ldyreichtum, *sm.* =(e)š,
mleko-dajność *f.*, mleczność *f.*

Mi'ldysaft, *sm.* =(e)š, *pl.*
=säfte, sok mleczny, pokarmo-
wy, pokarmnik *m.*, chyl *m.*,
miażga *f.*; mlecz roślinny; in-
— verwandeln miażgowac;
— enthaltend mleczasty.

Mi'ldysaftbereitung, Mi'ldy-
säftigung, *sf.* chylacja *f.*, mia-
żgowanie (fizyologia).

Mi'ldysaftgefäße, *sn.* *pl.* na-
czynia mleczna.

Mi'ldysaftpflanze, *sf.* *pl.* =n,
mlecz psi, świni, ostomlecz *m.*

Mi'ldysäure, *sf.* *pl.* =n, kwas
mleczny.

Mi'ldyschauer, *sm.* =š, ogrzą-
ka mleczna.

Mi'ldyschorf, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, ognipióro *n.*, strupień *m.*

Mi'ldyschwamm, *sm.* =(e)š,
pl. =schwämme, mleczaj *m.*;
rotbrauner — bedła ruda.

Mi'ldyschweizer, *sf.* *pl.* =n,
mleczna siostra, spółwycho-
wanica *f.*

Mi'ldyspeise, *sf.* *pl.* =n, mle-
czna potrawa, postna potrawa,
mleczwo *n.*

Mi'ldystein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
mleczak *m.*

Mi'ldystern, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, śniedek *m.* (roślina).

Mi'ldystraße, *sf.* mleczna
droga (astronomia).

Mi'ldystraßenstern, *sm.* =(e)š,
pl. =e, mgławidło *n.*, mgła-
wisko *n.*

Mi'ldigsuppe, *sf.* *pl.* =n, po-
lewka *f.* z mleka; wie eine —
aussehen być bardzo bladym.

Mi'ldigtopf, *sm.* =(e)š, *pl.*
=töpfe, garnek *m.* na mleko.

Mi'ldigtuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =tü-
cher, cedzidło *n.*

Mi'ldigverhärtung, *sf.* *pl.*
=en, zaprażenie *n.* mleka.

Mi'ldigvertäufer, *sm.* =š, *pl.*
—, mleczarz *m.*

Mi'ldigvernichtend, *adi.* mle-
kotratny.

Mi'ldigversetzung, *sf.* *pl.* =n,
przerzut *m.* mleka (medycyna).

Mi'ldigware, *sf.* *pl.* =n, mle-
czwo *n.*, nabiał *m.*

Mi'ldigwarze, *sf.* *pl.* =n, bro-
dawka piersiowa.

Mi'ldigwasser, *sn.* =š, ser-
wotka *f.*

Mi'ldigweiß, *adi.* biały jak
mleko, bieluchny.

Mi'ldigwirtschaft, *sf.* *pl.* =en,
gospodarstwo nabiałowe.

Mi'ldigzahn, *sm.* =(e)š, *pl.*
=zähne, mleczny ząb, najpierw-
szy ząb.

Mi'ldigzucker, *sm.* =š, cukier
mleczny.

Milch, *I. adi.* 1) miękki; —
machen zmiekczyć; — werden
zmiekczeć; 2) łagodny; =e
Luft, =es Wetter łagodne po-
wietrze; =er Wind wietrzyk *m.*;
=er Wein łagodne, nieostre
wino; =e Strafe łagodna ka-
ra; — werden (z)łagodnieć;
— machen (z)łagodnić; =ere
Saiten aufziehen spuścić z to-
nu, stać się pobłażliwszym;
3) czuły, uczynny, dobroczyn-
ny; =e Gabe dar dobroczynny;
=e Stiftung zakład dobroczyn-
ny, fundacja dobroczynna; II.
adv. miękko; łagodnie; czule,
uczynnie, dobroczynnie; po-
błażliwie.

Milch, *sf.* miękkość *f.*; ł-
godność *f.*; uczynność *f.*; po-
błażliwość *f.*

Milchderer, *sm.* =š, *pl.* —,
łagodzień *m.*

Milchdorn, *va.* (haben) ł-
godzić, złagodzić, umiarkować;
der Wind mildert die Hitze
wiatr łagodzi gorąco; eine
Strafe — złagodzić, zmniej-
szyć karę; milbernde *ppr.* Um-
stände okoliczności łagodzące.

Milchderung, *sf.* *pl.* =en, zła-
godzenie *n.*, umiarkowanie *n.*;
— der Kristalle sklinowanie
n. minerałów.

Milchdiger, *adi.* łagodnego
serca, miłosierny.

Milchdigerkeit, *sf.* ł-
godność *f.* serca, miłosierdzie *n.*

Milchreich, *adi.* szczerobro-
wy; *adv.* szczeroblowie.

Milchtdätig, *adi.* dobroczyn-
ny; *adv.* dobroczynnie.

Milchtdätigkeit, *sf.* dobro-
czynność *f.*

Militä'r, 1) *sn.* =š, wojsko
n., żołnierz *pl.*; służba wojs-
kowa; beim, im — stehen
służyć w wojsku; 2) *sm.* =š, *pl.*
=š, żołnierz *m.*, wojskowy *m.*

Militä'r=, *adi.* wojskowy.

Militärwörter, *sm.* =s, *pl.* —, certyfikata *m.*

Militärdienst, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, służba wojskowa, wojskowość *f.*

Militärfrei, *adi.* wolny od służby wojskowej.

Militärgericht, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, sąd wojskowy.

Militärgehebuch, *sn.* = (e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* ustaw wojskowych, kodeks wojskowy.

Militärgränze, *sf.* *pl.* =n, pogranicze wojskowe.

Militärisch, *adi.* wojskowy, żołnierski; *adv.* wojskowo, po wojskowemu, po żołniersku.

Militarismus, *sm.* —, militarizm *m.*

Militärpflichtig, *adi.* popitosowy; *der* Militärpflichtige kantonista *m.*

Militärstand, *sm.* = (e)s, stan żołnierski, zawód wojskowy.

Militärwesen, *sn.* =s, wojskowość *f.*

Miliz, *sf.* *pl.* =en, milicya *f.*; wojsko nieregularne, wojsko miejskie.

Millemium, *sn.* =s, *pl.* =nien, tysiąclecie *n.*

Miljard, *sf.* *pl.* =n, miliard *m.*

Miligramm, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, miligram *m.*

Millimeter, *sm.* =s, *pl.* —, milimetr *m.*

Million, *sf.* *pl.* =en, milion *m.*

Millionär, *sm.* =s, *pl.* =e, milioner *m.*, bogacz posiadający milion(y).

Milz, *sf.* *pl.* =en, śledziona *f.*

Milzbrand, *sm.*, Milzentzündung, *sf.* zapalenie *n.* śledziony; księgosusz *m.* (u bydła).

Milzfarn, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, śledzionka *f.* (roślina).

Milzkrankheit, *sf.* choroba śledziony; hipochondrya *f.*

Milzkrant, *sn.* = (e)s, *pl.* =kräuter, paprotnica *f.*, włośnica *f.*, kiwior *m.*, bindas *m.*, śledzianka *f.* (roślina).

Milzucht, *sf.* ból *m.* śledziony, śledziennica *f.*; splen

m., hipochondrya *f.*, minutki *pl.*

Milzuchtig, *adi.* chory na śledzionę, hipochondryczny.

Milzuchtige(r), *sm.* =n, *pl.* =n, śledziennik *m.*, hipochondryk *m.*

Milzverstopfung, *sf.* *pl.* =en, zatkanie *n.* śledziony.

Mimic, *sm.* =n, *pl.* =n, aktor *m.*

Mimik, *sf.* mimika *f.*

Mimisch, *adi.* mimiczny; *adv.* mimicznie.

Mimose, *sf.* *pl.* =n, mimozja *f.*, czułek *m.*, czułodrzew *m.* (roślina).

Minarett, *sn.* = (e)s, *pl.* =s, i =e, minaret *m.*, wieża *f.* na meczetach.

Minder, I. *adi.* mniejszy; *die* =e Anzahl mniejsza liczba; *von* =er Güte mniej dobry, gorszego gatunku; *die* vier =en Weifen cztery niższe święcenia; II. *adv.* mniej; — gut mniej dobry, (nieco) gorszy; *nicht* mehr, *nicht* — nie więcej, nie mniej.

Minderbedarf, *sm.* = (e)s, zmniejszenie *n.* popytu.

Mindereinnahme, *sf.* *pl.* =n, zmniejszenie *n.* dochodu, ubytek *m.* w dochodzie.

Mindergebot, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, oferta gorsza.

Mindergewicht, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, ubytek *m.* wagi.

Mindergut, *adi.* mniej dobry, gorszy.

Minderheit, *sf.* *pl.* =en, mniejszość *f.*

Minderjährig, *adi.* małoletni. [letność *f.*

Minderjährigkeit, *sf.* małoletniość

Mindern, 1) *va.* (haben) zmniejszać, zmniejszyć, ujmować; uśmierzać (= lindern); 2) *sich* —, *vr.* (haben) zmniejszać się, zmniejszyć się, ubywać.

Minderung, *sf.* *pl.* =en, zmniejszenie *n.*; ubytek *m.*

Minderwert, *sm.* = (e)s, mniejsza wartość; niższość *f.*

Minderwertig, *adi.* mający mniejszą wartość, niższy, podniejszy.

Minderwertigkeit, *sf.* niższa wartość.

Minderzahl, *sf.* mniejsza liczba; mniejszość *f.*

Minderbetrag, *sm.* najmniejsza kwota.

Minderbietende(r), *sm.* =n, *pl.* =n, najmniej ofiarujący, dający.

Minderste, *adi.* najmniejszy; *der* — Preis najniższa cena, ostatnia cena; *nicht* das —, *nicht* im =n weale nie, weale nie, bynajmniej; *zum* =n przymniej.

Mindestens, *adv.* (co) najmniej, przynajmniej.

Minderfordernde(r), *sm.* =n, *pl.* =n, najmniej żądający.

Mine, *sf.* *pl.* =n, mina *f.*, podkop *m.*; *eine* — legen minę założyć; *eine* — springen lassen minę zapalić, wysadzić w powietrze; (obraz.) *alle* =n springen lassen zewsząd miny podsadzić, użyć wszystkich środków.

Minenarbeiter, *sm.* =s, *pl.* —, podkopnik *m.*

Minegang, *sm.* = (e)s, *pl.* =gänge, chodnik prowadzący do podkopu.

Minegräber, *sm.* obacz Minenarbeiter.

Mineral, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, i =lien, minerał *m.*; *Lehre* von den =lien mineralogia *f.*

Mineral-, *adi.* mineralny.

Mineralbrunnen, *sm.*, Mineralquelle, *sf.* źródło *n.* wody mineralnej.

Mineralhaftig, *adi.* mineralny.

Mineralienkabinett, *sn.*, =es, *pl.* =e, Mineralienkabinet, *sm.*

Mineralogie, *sf.* *pl.* =en, gabinet mineralogiczny, zbiór *m.* minerałów.

Mineralkunde, *sf.* mineralogia *f.*

Mineralisch, *adi.* mineralny.

Mineralog, *sm.* =en, *pl.* =en, mineralog *m.*

Mineralogie, *sf.* mineralogia *f.*

Mineralogisch, *adi.* mineralogiczny.

Mineralöl, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, olej skalny.

Mineralpech, *sn.* = (e)s, *pl.* =s, asfalt *m.*

Minera'laquelle, *sf. pl.* =n, źródło mineralne, źródło uzdrawiające, lecznicze.

Minera'leich, *sn.* =(e)š, ogół *m.* minerałów, rzeczy kopalnych, kopalnictwo *n.*

Minera'lstaub, *sm.* =(e)š, miąż *m.*

Minera'lwaſſer, *sn.* =š, *pl.* =wäſſer, woda mineralna, lecznicza; warme Mineral=wäſſer ciepliczki *pl.*

Miner'u (wym.: -nör), *sm.* =š, *pl.* =e i =š, podkopnik *m.*

Miniatur, *sf. pl.* =en, miniatura *f.*; in — malen malować miniatury.

Miniaturbild, Miniaturgemälde, *sn.* obraz miniaturowy, miniatura *f.*

Miniaturmaler, *sm.* =š, *pl.* —, malarz *m.* miniatur, miniaturzysta *m.*

Miniaturmalerei, *sf.* malowanie *n.* miniatur.

Minie'ren, *va.* (haben) podkopywać, podkopać; zu Tage — poprowadzić podkop otwarty.

Minie'rer, *sm.* =š, *pl.* —, podkopnik *m.*

Minie'rspinne, *sf. pl.* =n, ptasznik *n.* (pająk).

Minie'runge, *sf. pl.* =en, podminowanie *n.*, podkopywanie *n.*

Minima'lbetrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, kwota najmniejsza.

Minima'lschicht, *sf. pl.* =en, wozbowe najmniejsze, przewoźne najmniejsze (kolejka).

Minima'lschiffahrt, *sm.* =eš, *pl.* =fähre, cena zasadnicza najmniejsza, przewoźne najmniejsze (przewoźnictwo).

Minima'lspreis, *sm.* =eš, *pl.* =fe, cena najniższa.

Minima'ltarif, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, taryfa najniższa.

Minima'lpegel, *sm.* =š, *pl.* —, wodoskaz różniczkowy.

Minima'lthermometer, *sn.* =š, *pl.* —, termometr różniczkowy.

Minimum, *sn.* =(š), *pl.* =ma, najmniejszość *f.*

Mini'ster, *sm.* =eš, *pl.* —, minister *m.*; bevollmächtigter — minister pełnomocny; — deš Äußern minister spraw

zagranych, zewnętrznych; — deš Innern minister spraw wewnętrznych; — deš öffentlichen Unterrichts minister oświaty.

Mini'sterial-, *adi.* ministerjalny.

Ministeria'lteilung, *sf. pl.* =en, oddział *m.*, departament *m.* (w) ministerjum.

Ministeria'lberatung, *sf. pl.* =en, (na)rada *f.* ministrów.

Ministeria'lrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, rada ministerjalny.

Ministerie'll, *adi.* ministerjalny.

Minist'rium, *sn.* =š, *pl.* =rien, ministerjum *n.*; — deš Innern ministerjum spraw wewnętrznych; — deš Äußern ministerjum spraw zagranicznych; — für Kultus und Unterricht ministerjum wyznań i oświaty; — der Finanzen ministerjum skarbu; Anhänger deš =š ministerjalny; dem — feindlich antyministerjalny, opozycyjny.

Mini'sterriß, *sf. pl.* =jen, przesilenie ministerjalne.

Mini'sterportefeuille (wym.: -portje), *sn.* =š, *pl.* =š, teka *f.*, urząd *m.*, godność *f.* ministra, ministerstwo *n.*

Mini'sterpräſident, *sm.* =en, *pl.* =en, minister prezydent.

Mini'sterrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte rada *f.* ministrów, rada gabinetowa.

Mini'sterstelle, *sf. pl.* =n, urząd *m.* ministra, ministerstwo *n.*

Mini'sterverfügung, *sf. pl.* =en, rozporządzenie ministerjalne, reskrypt *m.*, dekret ministerjalny.

Mini'sterwechsel, *sm.* =š, *pl.* —, zmiana *f.* ministerjum, gabinetu.

Ministra'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, ministrant *m.*, do mszy służący *m.*

Minist'rien, *vn.* (haben) ministrować, do mszy służyć.

Min'num, *sn.* —, minia *f.*, niedokwas drugi ołowiu.

Min'ne, *sf. pl.* =n, miłość *f.* (czysta, idealna).

Min'nedichter, *sm.* =š, *pl.*

—, trubadur *m.*, piewca *m.* miłości.

Min'neglück, *sn.* =(e)š, szczęście *n.*, powodzenie *n.* w miłości.

Min'nelied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, śpiew miłosny.

Min'nelohn, *sm.* obacz Min=neföld.

Min'nen, *va.* (haben) kochać, miłować.

Min'neſang, *sm.* =(e)š, śpiew *m.* miłosny, o miłości.

Min'neſänger, Min'neſinger, *sm.* =š, *pl.* —, minnesinger *m.*, trubadur *m.*, bard *m.*, piewca *m.* miłości.

Min'neſold, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nagroda *f.*, odwzajemnienie *n.* za miłość.

Min'neglück, *adi.* przyjemny, miły, luby, miłosny; =e Maid dzieweczyna miłość wzbudzająca.

Minore'nn, *adi.* małoletni *m.*

Minorennität, *sf.* małoletność *f.*

Minori't, *sm.* =en, *pl.* =en, Minorjta *m.*, Franciszkanin *m.*

Minorität, *sf. pl.* =en, mniejszość *f.*

Min'irel, *sm.* =š, *pl.* =š, minstrel *m.*, śpiewak *m.*, poeta wędrowny (w średnich wiekach).

Minue'nd, *sm.* =en, *pl.* =en, odjemna.

Min'niß, *adv.* mniej.

Min'niß, *sn.* —, deficyt *m.*, brak *m.*

Min'nißelektrizität, *sf.* elektryczność ujemna.

Min'nißziden, *sn.* =š, *pl.* —, znak *m.* odciągania, znak ujemności; mit — verſehene Größen ilości ujemne.

Minu'tel, *sf. pl.* =n, mała litera.

Minu'te, *sf. pl.* =n, minuta *f.*; in der — za chwilkę, natychmiast *adv.*

Minu'ten-, *adi.* minutowy.

Minu'tenuhr, *sf. pl.* =en, zegar(ek) minuty pokazujący.

Minu'tenweiße, *adv.* co minuta, minuta po minucie.

Minu'tenweijer, Minu'tenziger, *sm.* =š, *pl.* —, skazówka minutowa, minutnik *m.*

Mim'tiensals, *sn.* =eš, *pl.* =z, rumówka *f.*, beczkowa sól.
 Minutiö's (wym.: -ciös),
adi. dokładny, drobnostkowy;
adv. dokładnie, drobnostkowo.

Mi'nze, *sf. pl.* =n, mięta *f.*
 (roślina); englische — mięta
 pieprzowa = Pfefferminze.

Mir, *pron. pers.* trzeci przy-
 padek od ich, mnie, mi; er
 sagte es — on mi to powie-
 dział; gib es — daj mi to;
 das nenne ich — einen Feß! —
 to ci pilność! to się pilnością
 nazywa! — nichts, dir nichts
 ni stad, ni zowad; wie du —,
 jo ich dir jak ty mnie, tak ja
 tobie; jak Kuba Bogu, tak
 Bóg Kubie.

Mirabe'lle, Mirabe'llen-
 pflaume, *sf. pl.* =n, mirabela
f. (zatonek śliwy).

Mirabil'i, *sm.* —, sól glau-
 berska.

Mira'tel, *sn.* =š, *pl.* —, cud
m., cudowisko *n.*

Mirakulö's, *adi.* cudowny.

Misanthro'p, *sm.* =en, *pl.*
 =en, mizantrop *m.*, nienawi-
 stnik *m.* ludzi, odludek *m.*

Misanthropie, *sf.* mizan-
 tropia *f.*, nienawiść *f.* ludzi,
 wstręt *m.* do ludzi.

Misanthro'pisch, *adi.* mizan-
 tropiczny, nienawidzący ludzi.

Mi'schart, *sf. pl.* =en, rasa
 mieszana, bastardowa.

Mi'schbar, *adi.* mieszalny.

Mi'schbarkeit, *sf.* mieszal-
 ność *f.*

Mi'schbestand, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =stände, drzewostan mieszany.

Mi'schehe, *sf. pl.* =n, mał-
 żeństwo mieszane.

Mi'schen, I. *va.* (haben) mie-
 szać; untereinander — pomie-
 szać, zmieszać wszystko ra-
 zem; Wein mit Waſſer —
 mieszać wino z wodą; Metalle
 — mieszać, łączyć z sobą me-
 tale; Karten — mieszać, taso-
 wać karty; II. sich —, *vr.*
 (haben) mieszać się; sich inš
 Geſpräch — (w)mieszać się do
 rozmowy; er mißt sich in
 fremde Angelegenheiten mie-
 sza się, wtrąca się do obcych
 spraw; III. gemischt, *pp.* i
adi. mieszany; -er Zug pociąg
 mieszany; -e Ehe małżeństwo

mieszane; es war eine sehr =e
 Geſellſchaft było towarzystwo
 bardzo mieszane.

Miſch-, *adi.* mieszany.

Mi'schfarbe, *sf. pl.* =n, kolor
 mieszany.

Mi'schfutter, Mi'sch Korn, *sn.*
 =š, pasza mieszana, zboże mie-
 szane, mieszanica *f.*

Mi'schgeſchlecht, *sn.* obacz
 Miſchart.

Mi'schling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
 mieszaniec *m.*; bastard *m.*;
 mulat *m.*; o psach: złajnik *m.*

Mi'schma'tch, *sm.* =eš,
 mieszanina *f.*, gmatwanina *f.*;
 zlewak *m.*

Mi'schraſſe, *sf.* obacz Miſch-
 art.

Mi'schung, *sf. pl.* =en, mie-
 szanie *n.*, mieszanina *f.*; —
 von Getreidearten mieszanica
f.; — von Metallen miesza-
 nina metaliczna, aliaż *m.*,
 spłyn *m.*; (obraz.) zamieszanie
n., zamęt *m.*, odmet *m.*

Mi'schungsgewicht, *sm.* =(e)š,
pl. =e, równoznacznik *m.*,
 równoważnik *m.*, chemiczna
 proporcya (chemia).

Mi'schungſrechnung, *sf. pl.*
 =en, reguła *f.* mieszaniny, re-
 guła mieszana (arytmetyka).

Mi'schwort, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =e, wyraz mieszany (z dwóch
 lub więcej języków).

Miſſera'tel, *adi.* lichy, nę-
 dzny, chuderlawy; ein =bleš
 Leben psie życie; *adv.* — han-
 deln nędznie postąpić.

Miſſerabilität, *sf. pl.* =en,
 lichota *f.*, nędzota *f.*, chuder-
 lactwo *n.*

Miſſe're, *sf.* miżerya *f.*, nę-
 dza *f.*, lichota *f.*

Miſſere're, *sn.* =š, *pl.* =š, 1)
 mizerere *indecl.*, początek *m.*
 psalmu żałobnego; 2) mizerere
indecl. (choroba).

Miſſogyn, *sm.* =en, *pl.* =en,
 nieprzyjaciel *m.* kobiet,
 stroniący *m.* od kobiet.

Mi'spel, *sf. pl.* =n, niesplik
m., niespółka *f.* (owoc i drze-
 wo).

Miſſſella'neen, Miſſſe'llen,
pl. miscellanea *pl.*, rozmaito-
 ści *pl.*

Miſſe'a'chten i Miſſe'-achten,
 miſſachte, habe miſſa'chtet i miſſ-

geachtet, *ra.* pogardzać czem,
 pomiać czem, niezważać na
 co.

Mi'schachtung i Miſſa'chtung,
sf. pogarda *f.*, poniewierka *f.*
 Miſſa'l(e), *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
 1) mszał *m.*; 2) duże litery
 (drukarstwo).

Mi'sarten i Miſſa'rten, miſſ-
 arte, bin miſſgeartet, odrodzić
 się, wyrodzić się.

Mi'sbehagen, *sn.* =š, nie-
 smak *m.*, nieupodobanie *n.*,
 niedogodność *f.*; niemiłe uczu-
 cie, niedyspozycja *f.*

Mi'sbildung, *sf. pl.* =en,
 wadliwe ukształcenie, ułom-
 ność *f.*

Mi'sbilligen, miſſbi'llige,
 mi'sbilligt, habe gemi'sbilligt
 i miſſbi'lligt, *va.* nie zgadzać
 się z czem, na co, ganić.

Mi'sbrauch, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =bräude, nadużycie *n.*; —
 treiben mit etw. nadużywać
 czego.

Mi'sbrau'chen, miſſbrau'che,
 miſſbraucht, habe gemi'sbraucht
 i miſſbraucht, *va.* nadużywać,
 nadużyć; ein Mädchen —
 uwieść dziewczynę.

Mi'sbräu'chlich, *adi.* nie-
 prawny, wprowadzony przez
 nadużycie; *adv.* nieprawnie,
 przez nadużycie.

Mi'sden'ten i Mi's=deuten,
 miſſdeute, habe miſſdeutet i ge=
 miſſdeutet, *va.* źle, mylnie,
 inaczej zrozumieć, tłumaczyć.

Mi'sdentung, *sf. pl.* =en,
 źle, mylnie zrozumienie, tłum-
 aczenie.

Mi'sſen, miſſe, miſſeſt i miſſt,
 miſt, miſte, habe gemiſt, *va.*
 nie mieć czego; obchodzić się,
 obejść się bez czego; ich kann
 es nicht — bez tego obejść
 się nie mogę.

Mi'sſerfolg, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =e, nieudanie *n.* się, niepowo-
 dzenie *n.*

Mi'sſernte, *sf. pl.* =n, nie-
 urodzaj *m.*, złe zbiory *pl.*

Mi'sſetat, *sf. pl.* =en, czyn-
 zły, zbrodniczy, zbrodnia *f.*

Mi'sſtäter, *sm.* =š, *pl.* —,
 złoczyńca *m.*, zbrodniarz *m.*

Mi'sſtäterin, *sf. pl.* =innen,
 złoczyniela *f.*, zbrodniarka *f.*
 Mi'sſa'llen, miſſſalle, miſſ-

fällt, mißfällt, mißfiel, habe mißfallen, *vn.* nie podobać się, sprawiać niesmak, nieukontentowanie; nie w smak iść.

Mißfallen, *sn.* =s, niesmak *m.*, niezadowolenie *n.*, nieukontentowanie *n.*

Mißfällig, *adi.* przykry, niemiły, nieprzyjemny, niepodobający się; *adv.* z niezadowoleniem, z przykrością; sich über etw. — äußern wyrazić się o czym nieprzychylnie, zganić *co*.

Mißfarbc, *sf. pl.* =n, niemiły, przykry, niestosowny kolor, kolor niezgadający się z otoczeniem.

Mißförmig, *adi.* źle ukształcony, niekształtny.

Mißgeburt, *sf. pl.* =en, 1) poronienie *n.*, niewczesny płód; 2) potwór *m.*, poczwarka *f.*, cudotwór *m.*, dziwoląg *m.*

Mißgelaut, *adi.* źle usposobiony.

Mißgeschick, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, los przeciwny, zawistny, przeciwieństwo *n.*, niepomyślność *f.*, przygoda *f.*; niedola *f.*, nieszczęśliwy wypadek.

Mißgestalt, *sf. pl.* =en, potworny kształt, szpetność *f.*; potwór *m.*, dziwoląg *m.*

Mißgestaltet, Mißgestaltig, *adi.* brzydki, potworny, szpetny; =er Mensch brzydka *m.*

Mißgestimmt, *adi.* rozstrojony (o instrumentach muzycznych); źle usposobiony, w złym humorze.

Mißgewächs, *sn.* =s, *pl.* =e, zaśniat *m.*

Mißglück, *sn.* =s, mißglückt i es mißglückt, es ist mißglückt, nie poszczęścić się, nie powodzić się, niepowieść się, nie udawać się, nie udać się.

Mißgönneu, mißgönne, mißgönnt, habe mißgönnt, *va.* nie życzyć, zazdrościć.

Mißgriff, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pomyłka *f.*, uchybienie *n.*, usterka *f.*, usterka *m.*; einen — tun źle się wziąć do rzeczy, niewłaściwie postąpić sobie.

Mißgunst, *sf.* niezyczliwość *f.*, zawzięć *f.*, zazdrość *f.*

Mißgünstig, *adi.* niezyczli-

liwy, zawistny, zazdrośny; *adv.* niezyczliwie, zawistnie, zazdrośnie.

Mißhandeln i Mißha'n=deln, mißhandeln, mißhandelst, habe mißhandelt i gemißhandelt, *va.* źle się obchodzić z kim. (s)krzywdzić, maltretować, męczyć kogo.

Mißha'ndlung, *sf. pl.* =en, obelżywe, źle, srogie obejście się, żelzenie *n.*, shaftnienie *n.*, krzywda *f.* (także na ciele).

Mißheirat, *sf. pl.* =en, niepomyślne, niestosowne małżeństwo, mezalians *m.*; niedobra para.

Mißhellig, *adi.* niezgodny.

Mißhelligkeit, *sf. pl.* =en, niezgoda *f.*; niesnaska *f.*, poważnienie *n.*

Mißho'n, *sf. pl.* =en, misya *f.*, postannictwo *n.*

Mißhonia't, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, misyonarz *m.*

Mißj'te, *sf. pl.* =n, list wierzysłny.

Mißjahr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rok *m.* neurodzaju.

Miß=te'nnen, mißtenne, miß=tennt, mißtannte, habe mißtannt, zapoznawać, zapoznać; omylić się, niepoznać.

Mißteunniß, *sf. pl.* =nisse, zapoznanie *n.*, omyłka *f.*, źle wyobrażenie o czem.

Mißklang, *sm.* =(e)s, *pl.* =klänge, dysharmonia *f.*, dyssonans *m.*, dźwięk niezgodny, rozdźwięk *m.*

Mißkredit, *sm.* =(e)s, zły kredyt, dyskredyt *m.*; jmdm in — bringen kredyt komu zepsuć, zdyskredytować kogo; in — kommen stracić kredyt, wiare.

Mißlaunig, Mißlaunig, *adi.* w niedobrym, w kwaśnym, w nieswoim humorze.

Mißlaut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dyssonans *m.*, dysharmonia *f.*, rozdźwięk *m.*

Mißlautend, *adi.* dysharmonijny, rozdźwięczny.

Miß=leiten, *va.* (haben) źle prowadzić, złą drogę wskazać, z drogi sprowadzić.

Mißlich, *adi.* niepewny, wåtpliwy, przykry, kryty-

czny, ślizki, niebezpieczny, trudny, zagmatwany; =e Lage przykre położenie; *adv.* es sieht — mit ihm aus, es steht — mit ihm sprawy jego źle stoja, źle z nim, jest w krytycznym położeniu.

Mißlichfeit, *sf.* przykreść *f.*, ślizkość *f.*, niebezpieczeństwo *n.*, krytyczność *f.*

Mißlieb, *adi.* uprzykrzony, niechętnie widziany; sich bei jmdm — machen uprzykrzyć się komu; etw. — adv. aufnehmen niechętnie co przyjąć (do wiadomości).

Miß=li'gen, mißling, miß=lang, ist mißlungen, *vn.* (zwykle *impers.*) nieudać się, niepowodzić się, niepowieść się, chybić; ein mißlungener Plan niedoszedły zamiar, plan; miß=lungenes Werk chybotne dzieło.

Mißli'gen, *sn.* =s, niepowodzenie *n.*, nieudanie *n.*, sie.

Mißmut, *sm.* =(e)s, nieukontentowanie *n.*, niechęć *f.*, niezniechęcenie *n.*, smutek *m.*, osowiałość *f.*

Mißmutig, *adi.* niechętny, zniechęcony, znudzony, smutny; — werden osowieć.

Miß=ra'ten, mißrate, miß=rätst, mißrät, mißriet, mißraten, I. *vn.* (sein) nieudać się, źle się udać, chybić; ein miß=ratenes Kind źle dziecko; II. miß'raten, *va.* (haben) jmdm etw. — odradzić *co* komu.

Mißstand, *sm.* =(e)s, *pl.* =stände, zły stan (rzeczy), niedogodność *f.*, anomalia *f.*; brak *m.*, brak *m.*, wada *f.*; Mißstände abstellen zapobiedz niedogodnościom, nadużyciom, zaradzić brakom.

Miß=stimmun, *va.* (haben) 1) źle nastroić, niezgodnie wystroić (o instrumentach muzycznych); 2) w zły humor wprawić, popsać humor; mißgestimmt sein być w kwaśnym humorze; der Markt ist mißgestimmt targ jest zły, niskie są ceny na targu.

Mißstimmung, *sf.* niesnaska *f.*, dysharmonia *f.*; kwaśny, zły humor, źle usposobienie, niechęć *f.*, niezado-

wolenie *n.*; — *des* *Marthes* depresya *f.*, zniżka *f.* cen (handel).

Wißton, *sm.* = (e)š, *pl.* = tšne, ton fałszywy, niezgodny, dyssonans *m.*

Wiß-tšnēn, *mißtšne*, *miß-tšnšt*, *habe mißtšnt*, *vn.* fałszywie, niezgodnie brzmieć.

Wiß-trauen i **Wiß-trau'en, *mißtraue*, *mißtrauft*, *habe gemißtraut* i *mißtrau't*, *vn.* nieufać, niedowierzać, niedowierzyć.**

Wißtrauen, *sn.* = š, *nieufność f.*, *niedowierzanie n.*; *podejrzanie n.*; — *erwecken* *wzbudzić* *podejrzanie*; — *hegen* *niedowierzać*; — *in imndm*, *in etm.* *hegen* *niedowierzać* *komu*, *czemu*.

Wißtrauenswortum, *sn.* = š, *pl.* = wota, *wotum n.*, *wyras m.*, *wyrażenie n.* *nieufności*.

Wißtrauisch, *adi.* *niedowierzający*, *nieufny*, *podejrzliwy*.

Wißvergnügen, *sn.* = š, *nieukontentowanie n.*, *niechęć f.*, *niesmak m.*; *nieprzyjemność f.*

Wißvergnügt, *adi.* *nieukontentowany*, *niechętny*; — *maßen* *zniechęcić*; — *werden* *zniechęcić się*.

Wißverhältnis, *sn.* = ššš, *pl.* = nišše, *zły stosunek*, *dysproporcya f.*, *asymetrya f.*; *nierówność f.*, *niestosowność f.*, *różnica f.*; *nieodstateczność f.* = *Unzulänglichkeit*; *niezgodność f.*, *niezgodna f.* (*między osobami*); *im* — *ju* *etm.* *stehen* *stać w nierównym do czego stosunku*.

Wißverstand, *sm.* = (e)š, 1) *ograniczona inteligencya f.*, *brak m.* *rozumu*, *rozgarnienia*; *złe*, *mylne wyobrażenie*, *pojmowanie*; 2) *nieporozumienie n.*

Wißverständlich, *adi.* *mylny*, *błędny*; *adv.* *mylnie*, *wskutek złego zrozumienia*.

Wißverständniß, *sn.* = niššš, *pl.* = nišše, *nieporozumienie n.*, *złe wyrozumienie*; *niezgodność f.* (*jako skutek nieporozumienia*).

Wiß-verstehen, *miß-verstehen*,

miß-verstehst, *miß-versteht*, *miß-verstand*, *habe miß-verstanden*, *va.* *złe zrozumieć*.

Wißverwaltung, *sf.* *zły zarząd*, *zła administracya*.

Wißwachs, *sm.* = wachšš, *nieurodzaj m.*, *chybienie n.* *plonów*. [spodarka.

Wißwirtschaft, *sf.* *zła go-*

Wiß, *sm.* = (e)š, 1) *ekskrementa pl.*, *odchody pl.*, *łajzwo bydlęce*, *gnój m.*; *zum* — *gehörig* *gnojowy*; — *vom Rindvieh* *gnój wołowy*, *krowi*, *krowinieć m.*; — *vom Pferde* *gnój koński*; 2) *gnój m.*, *na-wóz m.*, *mierzwa f.*; *mit* — *bestreuen* *gnoić*; (*obraz.*) *daß gehört auf den* — *to na gnój można wyrzucić, to już nie nie warte*; *Geld wie* — *haben* *mieć* *pieniędzy* *jak gnoj*; *daß ist nicht auf seinem* = *gewachsen* *to się nie wylęgło w jego głowie*; *reiner* — (*czyste śmiecie*), *głupstwo n.*; = *Unsinn*; 3) *śmiecie n.*; 4) *męła f.*, *pomorszczyzna f.*

Wiß, *adi.* *gnojowy*.

Wißbauer, *sm.* = š, *i* = n, *pl.* = n, *gnojownik m.*, *na-woźnik m.*; *wywozący śmiecie*.

Wißbeet, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, *inspekt m.*, *grzęda* *wygnojona*, *zagonek* *gnojowy*.

Wißtel, *sf.* *pl.* = n, *kuniec* *gniazdo*, *kołtun m.*, *kłab m.*, *czapka f.*, *wicher m.*, *wilczenie m.*, *kuniec m.*, *jemiel m.*, *jemiola f.* (*krzew*).

Wißtelbeert, *sf.* *pl.* = n, *jemiółowa jagoda*.

Wißtelbroffel, *sf.* *pl.* = n, *jemiółucha f.* (*ptak*).

Wißten, *I. vn.* (*haben*) 1) *gnoić*, *gnój oddawać*, *puszczać* *z siebie*; 2) *eš* *mištet* *mrzy*, *pomorszczyzna pada*; *II. va.* (*haben*) *gnoić*, *gnojem* *rolę uprawiać*, *mierzwić*.

Wißtšnt, *sm.* = en, *pl.* = en, *śmieciucha f.*, *gnojek m.*, *zięba górna* (*ptak*); *przenośnie*: *gnojek m.*, *człowiek* *plugawy*.

Wißtštege, *sf.* *pl.* = n, *na-wozowiec m.* (*mucha*).

Wißtšorke, *sf.* *pl.* = n, **Wißtš-gabel**, *sf.* *pl.* = n, *widły* *gnojowe*, *do gnoju*.

Wißgrube, *sf.* *pl.* = n, *dół m.* *na gnój*; *z gnojem*, *gnojowisko n.*, *gnojnica f.*

Wißhaufen, *sm.* = š, *pl.* = —, *kupa f.* *gnoju*, *gnojowisko n.*; *śmiecioko n.*

Wißtig, *adi.* 1) *zagnojony*, *gnojem powalany*; (*obraz.*) *plugawy*; 2) *mglisty*.

Wißtaude, *sf.* *pl.* = n, *gnoj-janka f.*

Wißtšfer, *sm.* = š, *pl.* = —, *bobelka f.*, *krówka f.*, *żuk m.*, *śmierdziuch m.* (*gatunek chrząszcza*).

Wißtarren, *sm.* *obacz* *Miřtwagen*.

Wißtšade, **Wißtšjše**, *sf.* *pl.* = n, *gnojówka f.*, *gnoj-nica f.*

Wißtšwamm, *sm.* = (e)š, *pl.* = tšwämme, *czernidłak m.*

Wißtšätte, *sf.* *gnojnik m.*, *gnojowisko n.*

Wißtšvieh, *sn.* = š, *pl.* = er *bestya f.* (*przezwyko*).

Wißtwagen, *sm.* = š, *pl.* = —, *wóz m.* *do gnoju*.

Wit, *I. praep.* *z, ze*, (*częstokroć* *nie łomaczy się* *wcale*, *lub też* *kładzie się* *rzeczownik w szóstym przypadku*); *mit imndm* *wohnen* *mieszkać z kim*; *miteinander* *razem*, *wraz*; *alle miteinander* *wszyscy*, *wszyscy* *razem*; — *Gott* *z Bogiem*, *przy Bożej pomocy*; *ein gleiches* *Alter* — *imndm* *haben* *być z kim w równym wieku*; — *imndm* *verwandt sein* *być z kim spokrewnionym*, *być* *czymś* *krewnym*; *daß* *Haus* *mit vier Fenstern* *dom o czterech oknach*; *der Mann* — *dem* *schwarzen* *Barte* *człowiek z czarną brodą*, *o czarnej brodzie*; *Wagen* — *zwei* *Nägern* *wóz o dwóch kołach*; — *einem* *Stoß* *in der* *Hand* *z* *laską* *w rękę*; — *Tränen* *in den* *Augen* *ze* *łzami* *w oczach*; *was* *ist* — *dir?* *wie* *steht* *eš* — *dir?* *co* *ci* *się* *przydarzyło?*; *jak* *sie* *masz?* *jak* *stoją* *twoje* *sprawy?*; *eš* *ist* — *ihm* *aus* *jest* *stracony*; *und* *damit* *ist* *eš* *aus* *in* *na* *tem* *kouiec*; *eine* *Flasche* — *Wein* *butelka f.* *z* *winem*, *wina*;

— Seide fäden haftować jedwabiem; — der Feder schreiben pisać piórem; — dem Messer schneiden krajać nożem; — Farben malen malować farbami; — dem Säbel verwunden zranić szablą; — Sonnenaufgang ze wschodem słońca; — der Zeit z czasem; — dem Abend z wieczora, pod wieczór; — lauter Stimme głośno *adv.*; — bloßen Füßen boso *adv.*; — goldenen Lettern złotemi literami; — Namen nennen nazwać, zawałać po imieniu; die Zeit — Schreiben zubringen zabijać czas pisanie; — Still-schweigen übergehen pominać milczeniem; — Steiß pilnie; umyslnie; — genauer Not zaledwie, ledwo co; — Mühe z nateżeniem, zaledwie; — Gewalt przymoc; — Recht słusznie; — Unrecht niesłusznie; er tat es — Absicht umyslnie to uczynił; — einem Worte (jednem) słowem; — wenigen Worten w kilku słowach, kilku słowami; — der ersten Klasse fahren jechać pierwszą klasą; — einem Male nagle, wtem; — nichten weale nie; — diesen Worten ging er fort to powiedziałwszy odszedł; jmdm — offnen Armen empfangen przyjąć kogo otwartemi ramionu; — etw. anfangen rozpocząć czem; — Eisen beladen naładować żelazem; sich — etw. abgeben, beischäftigen zajmować się czem; vergleichen — . . . porównywać z . . .; — dem Tode bedrohen grozić śmiercią; — Wohlthaten überhäufen obsypywać dobrodziejstwami; — einem Knaben niederkommen porodzić, powić chłopca; ich weiß nicht, was ich damit anfangen soll nie wiem, co z tem począć; er ist — der Bezahlung zufrieden jest zadowolony ze zapłaty; II. *adv.* razem, (w)spólnie, także; — anfassend dołożyć reki; ich bin — dabei ja przyłączam się także; — zu einer Leiche gehen isć (także) na pogrzeb;

daß gehört — dazu to także do tego należa; daran lag es — to także po części było przyczyną.

Mit'angelegte(r), *sm.* =n, *pl.* (-n), współoskarżony *m.*

Mit'anwesend, *adi.* obecny wraz z innymi.

Mit'arbeit, *sf.* współpracownictwo *n.*

Mit'arbeiten, *va.* arbeite, arbeitest, arbeitet mit, arbeitete mit, habe mitgearbeitet, współnie pracować, współpracować; pomagac, pomóc.

Mit'arbeiter, *sm.* =s, *pl.* —, współpracownik *m.*

Mit'arbeitlerin, *sf.* pl. =innen, współpracowniczka *f.*

Mit'arbeiterschaft, *sf.* współpracownictwo *n.*

Mit'beflagte(r), *sm.* =n, *pl.* (-n), współobwiniony *m.*, współoskarżony *m.*

Mit'bekommen, *va.* bekomme, bekommst, bekommt mit, bekam mit, habe mitbekommen, dostać razem (z innymi), dostać udział; sie hat viel mitbekommen dostała, miała wielki posag.

Mit'belohnen, *va.* (haben) nadać wspólne lenno, nadać lenno w tym samym czasie; obciążyc papier wartościowy lombardem razem z innymi.

Mit'besitz, *sm.* =es, *pl.* =e, wspólne posiadanie, spólna posiadłość, spółka *f.*

Mit'besitzen, *va.* besitze, besitzest i besitzt, besitzt mit, besaß mit, habe mitbesessen, posiadać spólnie, wspólnie z innymi.

Mit'besitzer, *sm.* =s, *pl.* —, spólny posiadacz, współposiadacz *m.*; spółnik *m.*

Mit'beteiligt, *adi.* mający w czem spólny udział.

Mit'bewerben, *vr.* bewerbe mich, bewirbst dich, bewirbt sich mit, bewarb mich mit, habe mich mitbeworben; *vr.* współubiegać się, konkurować.

Mit'bewerber, *sm.* =s, *pl.* —, współubiegacz *m.*, współzawodnik *m.*, konkurent *m.*

Mit'bewerberin, *sf.* pl. =in-

nen, współzawodniczka *f.*, konkurentka *f.*

Mit'bewerbung, *sf.* pl. =en, współzawodnictwo *n.*, konkurencya *f.*, konkury *pl.*

Mit'bewohner, *sm.* =s, *pl.* —, spółmieszkaniec *m.*

Mit'bezahlen, *vr.* (haben) ponosić, ponieść część kosztów, wydatków, zapłacić za siebie; ich bezahle für dich mit zapłacę za siebie i za ciebie, zapłacę za nas obu.

Mit'bieten, *vr.* biete, bietest, bietet mit, bot mit, habe mitgeboten, wnieść ofertę wraz innymi, brać, wziąć udział w licytacji.

Mit'bringen, *va.* bringe, bringst, bringat mit, brachte mit, habe mitgebracht, przynosić, przynieść (ze sobą), sprowadzać, sprowadzić; (etw. Geiratsgut) — wnieść posag; jmdm etw. — przywieźć, przynieść komu co.

Mitbrüder, *sm.* =s, *pl.* =brüder, spółbrat *m.*; bliźni *m.*

Mit'brüderschaft, *sf.* konfraternia *f.*

Mit'bürge, *sm.* =n, *pl.* =n, współreczytel *m.*

Mit'bürger, *sm.* =s, *pl.* —, współobywatel *m.*

Mit'bürgerin, *sf.* pl. =innen, współobywatelka *f.*

Mit'bürgerschaft, *sf.* pl. =en, współreczytelstwo *n.*

Mit'christ, *sm.* =en, *pl.* =en, brat *m.* w Chrystusie, współchrześcijanin *m.*

Mit'dajcin, *sn.* =s, spólny byt.

Mit'dürfen, *vr.* darf, darfst, darfst mit, durfte mit, habe mitgedurft, mieć pozwolenie lub możność pójść, isć, jechać i t. p. z innymi; ich darf nicht mit niewolno mi pójść (z wami, z tobą).

Mit'eigentum, *sn.* =s, *pl.* =tümer, wspólna własność, współwłasność *f.*

Mit'eigentümer, *sm.* =s, *pl.* —, współwłaściciel *m.*

Mitteina'nder, *adv.* wspólnie, razem, wraz, jeden z drugim, ze sobą; daß — leben pożyćie *n.*; alle — wszyscy (ilu ich jest).

Mit-einstieffen lassen, *va.* lasse, lässest i läßt, läßt —, ließ —, habe — lassen, wtracac, wtracac, napomknac, dac, do zrozumienia.

Mit-empfinden, *vn.* empfinde, empfindest, empfindet mit, empfang mit, habe mitempfinden, wspolczuc.

Mit-empfinden, *sn.* =s, Mit-empfindung, *sf.* wspolczucie n. Mit-erbe, *sm.* =n, *pl.* =en, spoltdziedzic *m.*

Mit-erbin, *sf.* *pl.* =innen, spoltdziedziczka *f.*

Mit-erden, *vn.* (haben) spoltdziedziczyc, miec udzial w dziedziectwie.

Mit-essen, *vn.* esse, issest i isst, isst mit, as mit. habe mitgeessen, jadać, jesć razem z drugimi; jesć razem z czem.

Mit-esser, *sm.* =s, *pl.* —, 1) towarzyszy *m.* przy jedzeniu, spolbiesiadnik *m.*; 2) zaskornik *m.*, przyszczyk *m.* w kaciku ust.

Mit-fahren, *vn.* fahre, fährst, fährt mit, fuhr mit, bin mitgefahren, jechać w towarzystwie drugich.

Mit-folgen, *vn.* (sein) isć za kim w towarzystwie drugich, odprowadzac (odprowadzić) wraz z innymi; der mitfolgende Brief list (tu) załączony.

Mit-freuen, *sidh* —, *vr.* (haben) wspolnie się cieszyć, dzielic z kim radość.

Mit-fühlen, *va.* (haben) spolczuc.

Mit-führen, *va.* (haben) wozic, wiezić, nosic, nieść ze soba.

Mit-gabe, *sf.* *pl.* =n, dar *m.*; rzecz oddana, wręczona; posag *m.*, wiano *n.*

Mit-gast, *sm.* =es, *pl.* =gäste, gość *m.*, spolbiesiadnik *m.*

Mit-geben, *va.* gebe, gibst, gibt mit, gab mit, habe mitgegeben, dac komu co (by wzial ze soba); dac posag, wiano, wyposazyć.

Mit-gefangene(r), *sm.* =n, *pl.* =(n), spolwyzien *m.*

Mit-gefühl, *sn.* =s, spolczucie n., sympatya *f.*

Mit-gehen, *vn.* gehe, gehst,

geht, ging mit, bin mitgegangen, isć z kim (razem). towarzyszyć komu; das geht noch mit to jeszcze ujdzie; etw. — heißen ukrasć co; (w grze w karty:) pomagac grającemu.

Mit-genieffen, *vn.* genieße, genießest i genießt, genießt mit, genies mit, habe mitgenossen, uzywac wspolnie z drugimi; uczestniczyc, miec w czem udzial.

Mit-genosß, Mit-genosße, *sm.* =n, *pl.* =n, spolnik *m.*, towarzyszy *m.*, uczestnik *m.*

Mit-genossenschaft, *sf.* *pl.* =en, spoluczestnictwo n., spolnictwo n.

Mit-genossin, *sf.* *pl.* =innen, spoluczestniczka *f.*, spolniczka *f.*, towarzyszy *f.*

Mit-genusß, *sm.* =nusses, spolnie uzywanie.

Mit-gepell(c), *sm.* =en, *pl.* =en, spolczeladnik *m.*; towarzyszy *m.*, kolega *m.*

Mit-gift, *sf.* *pl.* =en, posag *m.*

Mit-glied, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, czlonok *m.*; — einer Kirchengemeinde parafianin *m.*

Mit-gliedschaft, *sf.* czlonkostwo n.

Mit-haben, *va.* habe, hast, hat mit, hatte mit, habe mitgehabt, miec ze soba.

Mit-halten, halte, hältst, hält mit, hielt mit, habe mitgehalten, I. *va.* trzymac co spolnie z kim; II. *vn.* nie ociagac się, obchodzic co spolnie, wziac w czem udzial.

Mit-helfen, *vn.* helfe, hilfst, hilfst mit, half mit, habe mitgeholfen, dopomagac, dopomóc.

Mit-herausgeber, *sm.* =s, *pl.* —, spolwydawca *m.*

Mit-herrschaft, *sf.* spolwlasnosć *f.*; wspolrządy *pl.*

Mit-hilfe, *sf.* *pl.* =n, dopomaganie n., kooperacya *f.*; pomoc *f.*, wsparcie n.

Mit-hin, *adv.* wiec, przeto, zatem.

Mit-inhaber, *sm.* =s, *pl.* —, spoltdzierzyciel *m.*

Mit-taifer, *sm.* =s, *pl.* —, spolcesarz *m.*

Mit-kämpfen, *vn.* (haben)

walezyc, bic się wraz z innym, brac udzial w walce.

Mit-kämpfer, *sm.* =s, *pl.* —, towarzyszy *m.* broni.

Mit-klagen, *vn.* (haben) skarżyć, uskarzac się wraz z drugim.

Mit-kläger, *sm.* =s, *pl.* —, spolnie skarżacy, spolskarżyciel *m.*

Mit-kommen, *vn.* komme, kommst, kommt mit, kam mit, bin mitgekommen, przyjsc, pójsc razem z drugimi; nicht — können nie (módz) pójsc z innymi; nie zdazyć, pozostac w tyle (szczegolnie o uczniach).

Mit-kriegen, I. *va.* (haben) 1) = mitbekommen; 2) oberwachen wraz z drugimi; II. *vn.* (haben) wojowac wraz z drugimi.

Mit-laden, *vn.* (haben) smiac się takze.

Mit-lassen, *va.* lasse, lässest i läßt, läßt mit, ließ mit, habe mitgelassen, puscić kogo, pozwolic komu, by co uczynil, poszedl i t. p. wspol z drugimi.

Mit-laufen, *vn.* laufe, läufst, läuft mit, lief mit, bin mitgelaufen, biegać, biedz wraz z drugimi; uchodzic; es mag so — moze tak pozostac, uchodzic.

Mit-laut, =(e)s, *pl.* =c, Mit-lauter, *sm.* =s, *pl.* —, spolgloska *f.*

Mit-lebend, *adi.* spolczesny; die =en spolczesni.

Mit-leid i Mit-leiden, *sn.* =s, litosć *f.*, politowanie n.; ubolewanie n., milosierdzie n.; aus — z litosci, przez litosć; — fühlen znac litosć; — mit jmbm haben, hegen, fühlen miec litosć nad kim, litowac się nad kim; — erwecken, erregen pobudzac do litosci, obudzic litosć; — erregend do litosci pobudzajacy.

Mit-leiden, *vn.* leide, leidest, leidet mit, litt mit, habe mitgelitten cierpieć wspol z drugim.

Mit-leidenchaft, *sf.* spolne cierpienie, spolcierpienie n.; in — ziehen weagnac,

wciążąc w co (u. p. w stracie pieniędzy).

Mitteid(en)swert, **Mitteidenswürdig**, *adi.* godny politowania.

Mitteider, *sm.* =s, *pl.* —, cierpiący wspólnie; litujący się; es ist besser Meider als — zu haben lepiej mieć zazdroścących niżli żalujących; wole, aby mi zagrzano, niż aby mnie żalowano.

Mitteiderregend, *adi.* litość obudzający.

Mitteidig, *adi.* litościwy, litośny; =e Seele litościwa dusza, litościwe serce; — gegen die Armen sein być litościwym dla ubogich; — machen, stimmen wzruszyć, pobudzić do litości; *adv.* litościwie, litośnie; — ansehen (po)patrzeć na kogo litościwie.

Mitteidsäußerung, *sf.*, **Mitteidsbeziehung**, *sf.*, *pl.* =en, **Mitteidsbeweis**, *sm.* =es, *pl.* =t, okazanie n., wyrażenie n., oświadczenie n. żalu.

Mitteidslos, *adi.* bez litości, nielitościwy.

Mitteidsvoll, *adi.* pełny litości.

Mitteidswert, **Mitteidswürdig**, *adi.* godny litości, politowania.

Mit-lernen, *va.* i *vn.* (haben) uczyć się razem z kim; uczyć się równocześnie.

Mit-machen, I. *va.* (haben) robić co wspólnie z drugimi, czynić to co drudzy robią; Feldzüge — brać udział w wyprawach wojennych; alles — być dobrym towarzyszem, brać udział we wszystkich zabawach; er hat viel mitgemacht dużo przeszedł, dokazał niejednej rzeczy, pił z niejednej beczki, bywał tu i tam; II. *vn.* (haben) willst du —? chcesz nam towarzyszyć?

Mitmensd, *sm.* =en, *pl.* =en, bliźni m.

Mit-müssen, *vn.* muß, mußst, muß mit, mußte mit, habe mitgemußt zniewolonym być do . . ., musieć iść, robić i t. p. wspólnie z drugimi.

Mit-nehmen, *va.* nehmen,

nimmst, nimmst mit, nahm mit, habe mitgenommen, 1) zabierać, zabrać, wziąć ze sobą; nimm auch diesen Korb mit weß i ten kosz (ze sobą); 2) eine Stunde — brać lekcey wraz z kim innym; alles, auch den kleinsten Gewinn — korzystać z wszystkiego, nie gardzać niczem, nie gardzić i najdrobniejszym zyskiem; daß ist immerhin mitzunehmen nie należy tem gardzić, to bądź co bądź przyjąć, wziąć można; 3) zmęczyć, osłabiać, osłabić; die Krankheit hat ihn sehr mitgenommen choroba bardzo go osłabiła; Sorgen haben ihn hart mitgenommen troski go znękały; 4) jmdm — wziąć kogo w obroty, dać się komu we znaki, dopiec, dokuczać komu.

Mitni-dhten, *adv.* bynajmniej, wcale nie.

Mit-ra, *sf.* =tren, mitra *f.* biskupia i książęca.

Mittraifen'sc, (wym.: -trajűz), *sf.* =pl. =t, kartaczówka *f.*, organki *pl.*

Mittraifen'senbrenner, *sm.* =s, *pl.* —, palnik wielorurkowy, palnik wieloknotny (kolejny).

Mit-raten, *vn.* rate, rätst, rät mit, habe mitgeraten, brać udział w naradzie, radzić wspólnie z drugimi; zgadywać wspólnie z innymi.

Mit-rechnen, I. *va.* (haben) 1) rachować z kim razem, pomagać komu przy rachowaniu; 2) dorachować; wrachować, wliczyć, policzyć; nicht — niewliczać, wyliczyć z rachunku; die Unkosten mitgerechnet (nicht mitgerechnet) po wrachowaniu kosztów, wliczając, wliczywszy koszta, wraz z kosztami (nie wliczając kosztów, bez kosztów); II. *vn.* (haben) daß rechnet nicht mit to w rachubę nie wchodzi.

Mit-reden, I. *vn.* (haben) brać udział w rozmowie, w dyskusyi; mówić razem, równocześnie; nicht mitzureden haben nie mieć prawa mówienia; du hast hier nicht mitzureden nie masz tu głosu, to

nie twoja sprawa; er fann davon nicht — nie zna się na tem, nie ma o tem pojęcia; II. *va.* (haben) ich habe auch ein Wort mitzureden ja także chcę (mam prawo) słówko powiedzieć, to mnie także obchodzi.

Mitregent, *sm.* =en, *pl.* =en, **współrząca *f.*, współregent m.**

Mitregentschaft, *sf.* współrządy *pl.*

Mit-reisen, *vn.* (sein) podróżować razem z kim, towarzyszyć komu w podróży.

Mitreisende(r), *sm.* =en, *pl.* =e(n), towarzysze *m.* podróży.

Mit-reiten, *vn.* reite, reitest, reitet mit, rüt mit, bin mitgeritten, jeździć, jechać wierzchem wspólnie z drugimi, w towarzysztwie.

Mit-samt, *praep.* wraz, razem, wspólnie.

Mit-schleppen, *va.* (haben) włożyć ze sobą.

Mit-schmauser, *sm.* =s, *pl.* —, godownik m.

Mit-schuld, *sf.* współwina *f.*

Mit-schuldig, *adi.* spółwinny.

Mit-schuldige(r), *sm.* i *sf.* =en, *pl.* =e(n), spółwinowajca m., spółwinowajczyni *f.*

Mit-schuldner, *sm.* =s, *pl.* —, spółdłużnik m.

Mit-schüler, *sm.* =s, *pl.* —, spółfuczeń m.

Mit-schülerin, *sf.* *pl.* =innen, spółuczennica *f.*

Mit-schweizer, *sf.* *pl.* =n, spółsiostra *f.*, spółwychowanka *f.*

Mit-sein, *vn.* bin, bist, ist mit, war mit, bin mitgewesen, istnieć równocześnie, być razem; er ist mit dabei on także jest, bierze udział w tem.

Mit-singen, *va.* i *vn.* singe, singst, singt mit, sang mit, habe mitgesungen, razem z kim śpiewać; akompaniować, wtórować komu przy śpiewie.

Mit-sollen, *vn.* (haben) ich hätte mit(sahren, gehen), sollen miałem, winienem był także pojechać, pójść.

Mit-spielen, *vn.* (haben) grać razem z kim, brać udział w grze; (obraz.) nicht mehr —

usunąć się; jnndm übel — zagraża komu na nosie, dać się komu we znaki, wypłatać komu nieprzyjemnego figła.

Mit=średni, *vn. i va.* (haben) obacz Mitreden.

Mit=stimmen, *vn.* (haben) głosować wraz z innymi, oddać także swój głos.

Mit=streiten, Mit=streiter, obacz Mitkämpfen, Mitkämpfer.

Mit=tag, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, południe *n.* (jako czas, godzina i jako strona świata); den — betreffend południowy; es geht auf — południe się zbliża, niedaleko do południa; gegen — około południa, ku południowi, około 12. godziny; zu — essen, — halten obiadować; zu — bleiben zostać na obiedzie; — machen przerwać robotę dla obiadu; aus — z południa; heute — dziś w południe.

Mit=tagessen, *sn.* =ś, *pl.* —, obiad *m.*; beim — przy obiedzie, podczas obiadu.

Mit=tagig, Mit=taglich, 1) południowy; obiadowy; 2) ku południowi leżący, zwrócony.

Mit=tagig, 1) Mittag=, *adi.* południowy; obiadowy; 2) *adv.* w południe, w południowej (obiadowej) porze.

Mit=tagblume, *sf.* *pl.* =n, południk *m.*

Mit=tagbrot, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, obiad *m.*

Mit=taggegen, *sf.* *pl.* =en, strona południowa.

Mit=taggefellshaft, *sf.* *pl.* =en, towarzystwo obiadowe.

Mit=tagglode, *sf.* *pl.* =n, dzwon(ek) południowy; dzwonicie *n.* na południe.

Mit=tagglut, Mit=tagshöhe, *sf.* *pl.* =(e)n, upał południowy; upał *m.* w porze południowej.

Mit=tagshöhe, *sf.* *pl.* =n, wysokość południowa (astron.).

Mit=tagkreis, *sm.* =jeś, *pl.* =je, południk *m.*

Mit=taglüfte, *sf.* *pl.* =n, wybrzeże południowe.

Mit=taglinie, *sf.* *pl.* =n, południk *m.*

Mit=tagluft, *sf.* *pl.* =lüfte,

powietrze południowe, z południa.

Mit=tagsmahl, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e i =mähler; Mit=tagsmahlzeit, *sf.* *pl.* =en, obiad *m.*

Mit=tagmesse, *sf.* *pl.* =n, msza południowa, dwunastówka *f.*

Mit=tagspredigt, *sf.* *pl.* =en, kazanie południowe.

Mit=tagruhe, *sf.* odpoczynek *m.* w południe, po obiedzie, przypołudnia *f.*; — halten południować.

Mit=tagsschlaf, *sm.*, Mit=tagsschlafen, *sn.* =ś, Mit=tagsschlummer, *sm.* =ś drzemka poobiednia; sein(en) — halten drzemać, przespiać się po obiedzie.

Mit=tagseite, *sf.* *pl.* =n, strona południowa.

Mit=tagsonne, *sf.* słońce południowe, w samo południe.

Mit=tagstunde, *sf.* *pl.* =n, godzina południowa; godzina obiadowa.

Mit=tagstafel, *sf.* Mit=tagstisch, *sm.* obiad *m.*

Mit=tagwind, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, wiatr południowy.

Mit=tagzeit, *sf.* czas południowy, pora południowa; pora obiadowa.

Mit=tagzirfel, *sm.* =ś, *pl.* —, południk *m.*; towarzystwo obiadowe.

Mit=tagwärts, *adv.* ku południowi, na południe.

Mit=te, *sf.* środek *m.*, pośredek *m.*; średnica *f.*; grono *m.*; in der — liegen, befind=lich środkowy, średni, pośredni; die richtige, genaue — sam środek; gerade in der — w samym środku; aus der — ze środka; einer aus unjerer — jeden z pośród nas, jeden z naszego grona, towarzystwa; (in der) — biesz Monats w połowie tego miesiąca; in der — des Winters w połowie zimy; = mitten im Winter; in der — der Stadt = mitten in d. St. w śródmieściu; in der — des Weges angelangt stanawszy w połowie drogi; in die — nehmen otoczyć, osaczyć; die Wahrheit liegt stets in der — prawda zwykle pośrodku leży;

2) średnia droga; połowa *f.*; die richtige albo goldene — (= Mittelweg) droga pośrednia; die — nehmen wziąć przecięcie; die — halten pośredkować.

Mit=teilbar, *adi.* dający się udzielić, mogący być udzielnym, przystępny; zaraźliwy = ansteckend.

Mit=teilbarkeit, *sf.* możność *f.* udzielenia, przystępność *f.*; zaraźliwość *f.*

Mit=teilen, I. *va.* (haben) jnndm etw. — udzielać, udzielić, używać, użyć komu czego; donosić, donieść, zawiadomić kogo o czym, dać komu znać; schriftlich — donieść listownie, pisemnie; teile mir deine Adresse mit podaj mi swój adres; II. sich —, *vr.* (haben) 1) komunikować się, znosić się ze sobą; 2) sich jnndm — zwierzać się, zwierzyć się, wynurzyć się komu; 3) udzielać się (o chorobach).

Mit=teilen, *adi.* zwierzający się innym, przystępny.

Mit=teilhaber, *sm.* =ś, *pl.* —, mający współudział, spółnik *m.*

Mit=teilhaft, *adi.* obacz Mit=teilend.

Mit=teilhaftigkeit, *sf.* przystępność *f.*

Mit=teilung, *sf.* *pl.* =en, 1) udzielenie *n.*, zakomunikowanie *n.*, czego; 2) doniesienie *n.*, wiadomość *f.*, informacja *f.*; offizielle, offiziöse — urzędowy, rządowy komunikat; unter — des Preises z podaniem ceny.

Mit=teilungsgabe, *sf.* dar *m.* opowiadania.

Mit=tel, *sm.* =ś, *pl.* —, 1) środek *m.*, pośredek *m.*, grono *n.*; = Mitte; 2) środek *m.* (zaradczy, pomocniczy), sposób *m.*; narzędzie *n.*; das — finden znaleźć sposób, drogę; alle — versuchen próbować wszystkich środków; die äußersten albo alle erdentlichen — anwenden użyć wszelkich możliwych środków; neue — anwenden zmienić sposób postępowania; hier gibt's kein — mehr tu

już środka, rady niema, tu niema już co robić; der Zwed heilig die — cel uświęca środki; 3) środek *m.*, lekarstwo *n.*; 4) — *pl.* majątek *m.*, zasoby *pl.* (pieniężne); ein Mann von großen =n człowiek bardzo bogaty, mający wielki majątek; seine — sind erthöpft jego zasoby są wyczerpane; auß eigenen =n z własnych zasobów; — zum Studieren środki, pieniądze na naukę; er erhält sich auß eigenen =n sam się utrzymuje, utrzymuje się z własnych zasobów; bei =n sein mieć majątek, być bogatym; 5) pośredniczenie *n.*, pośrednictwo *n.*; sich ins — legen, schlagen, ins — treten objąć pośrednictwo, pośredniczyć w czem, wdać się w co (jako pośrednik); 6) średni druk (= Mittelschrift, druk).

Mittelader, *sf. pl.* =n, żyła (po)średkowa.

Mittelalter, *sn.* =s, 1) wiek średni = die mittleren Jahre; 2) średnie wieki *pl.* (historia).

Mittelalterlich, *adi.* średniowieczny.

Mittelart, *sf. pl.* =en, średni rodzaj, gatunek.

Mittelbar, *adi.* pośredni; *adv.* pośrednio.

Mittelbarkeit, *sf.* pośredniość *f.*

Mittelbauholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, budulec średni.

Mittelbegriff, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pojęcie pośrednie (logika).

Mittelbier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, piwo średnie, podlej sze.

Mittelbeck, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, międzypokład *m.*

Mittelbein, *sn.* =(e)s, *pl.* =(e)r, rzecz między dwiema iu-nemi pośredniująca; ni tak ni siak; coś z tego, a coś z tamtego.

Mittelbrudampfmachine, *sf. pl.* =n, maszyna parowa o średnim ciśnieniu.

Mittelernte, *sf. pl.* =n, mierny plon, mierne zbiory.

Mittelfarbe, *sf. pl.* =n, kolor pośredni.

Mittelfein, *adi.* średnio-cienki, średniego gatunku.

Mittelfell, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, błona międzyplucna, średniopiersiowa (anatomia).

Mittelfenster, *sn.* =s, *pl.* —, okno środkowe.

Mittelfinger, *sm.* =s, *pl.* —, palec średni, serdeczny.

Mittelfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, śródoże *n.*, środek *m.* nogi.

Mittelfgang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, 1) chód średni, zwyczajny; 2) korytarz środkowy (domu); 3) droga, ścieżka środkowa, przez środek, (ogrodu) wiodąca.

Mittelfattung, *sf. pl.* =en, średni gatunek.

Mittelfeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, średnia część; średni członek (n. p. u palca).

Mittelförß, *adi.* średniej wielkości; średniego wzrostu.

Mittelförße, *sf. pl.* =n, średnia wielkość; Mann von — człowiek średniej wielkości; Gestalt über — postać nad zwykłą wielkość.

Mittelfurt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pas środkowy (u mostów).

Mittelfut, *adi.* średniej dobroci, średniego gatunku.

Mittelfut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, towar *m.* średniego, miernego gatunku.

Mittelfhand, *sf. pl.* =hände, śródręce *n.* (anatomia).

Mittelfarsen, *sm.* =s, *pl.* —, skoczek *m.*, kroczek *m.* (ryba).

Mittelfucht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, średniak *m.* (górn.)

Mittelfuge, *sf.* średnie tony głosno, półgłos *m.*

Mittelfüßlich, *adi.* śródziemny; =es Meer morze Śródziemne.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, linia środkowa; równik *m.*

Mittelfuß, *adi.* bez środków, bez zasobów, ubogi.

Mittelfußigkeit, *sf.* brak *m.* środków, zasobów, ubóstwo *n.* Mittelfußigkeitseugniß, *sn.* =fßeß, *pl.* =fße świadectwo *n.* ubóstwa.

Mittelfußmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =leute, człowiek średniej klasy, średniego stanu, miernego

majątku; pośrednik *m.* = Mittelsmann.

Mittelfuß, *sn.* =es, *pl.* =e, średnia miara; mierność *f.*, miernota *f.*

Mittelfußig, *adi.* mierny, pomierny; zwykły; przeciętny; dieß ist unter dem Mittelfußigen to mniej niż mierne, to stoi poniżej mierności; =er Zahrestrag przeciętny dochód roczny; =e Beanlagung mierne, przeciętne, niezszególne zdolności.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, maszt środkowy, główny.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, mur środkowy.

Mittelfuß, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, morze śródziemne.

Mittelfuß, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, mąka średnia, poślednia.

Mittelfuß, *sf. pl.* =en, partya umiarkowana, centrum *n.*, środek *m.* (parlament).

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =männer, śródkowiec *m.*

Mittelfuß, *sm.* =s, *pl.* —, filar *m.*, słup środkowy.

Mittelfuß, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, mierzyn *m.*, mierzyniec *m.*, mierzyn *m.*, koń *m.* miernego wzrostu.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, podkładka środkowa.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt środkowy, środek *m.*, pośrodek *m.*; centrum *n.*, metropolia *f.*; — der Industrie główny, środkowy punkt przemysłu; im — befindlich (po)środkowy; im =e vereinigen zesrodkować.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, podkładka środkowa.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt środkowy, środek *m.*, pośrodek *m.*; centrum *n.*, metropolia *f.*; — der Industrie główny, środkowy punkt przemysłu; im — befindlich (po)środkowy; im =e vereinigen zesrodkować.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, podkładka środkowa.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt środkowy, środek *m.*, pośrodek *m.*; centrum *n.*, metropolia *f.*; — der Industrie główny, środkowy punkt przemysłu; im — befindlich (po)środkowy; im =e vereinigen zesrodkować.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, podkładka środkowa.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt środkowy, środek *m.*, pośrodek *m.*; centrum *n.*, metropolia *f.*; — der Industrie główny, środkowy punkt przemysłu; im — befindlich (po)środkowy; im =e vereinigen zesrodkować.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, podkładka środkowa.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt środkowy, środek *m.*, pośrodek *m.*; centrum *n.*, metropolia *f.*; — der Industrie główny, środkowy punkt przemysłu; im — befindlich (po)środkowy; im =e vereinigen zesrodkować.

Mittelfuß, *sf. pl.* =n, podkładka środkowa.

Mittelfuß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt środkowy, środek *m.*, pośrodek *m.*; centrum *n.*, metropolia *f.*; — der Industrie główny, środkowy punkt przemysłu; im — befindlich (po)środkowy; im =e vereinigen zesrodkować.

=männer; Mi'ttelperſon, *ſf.* *pl.* =en, poſrednik *m.*; agent *m.*; rozjemka *m.*

Mi'ttelſt, *praep.* z *gen.*, za, za pomocą, przez.

Mi'ttelſtand, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =ſtände, ſredni ſtan.

Mi'ttelſtänderbarriere, *ſf.* *pl.* =n, kołowrot *m.* (koleju).

Mi'ttelſtation, *ſf.* *pl.* =en, ſtacja poſrednia.

Mi'ttelſtatur, *ſf.* *pl.* =en, ſredni wzrost.

Mi'ttelſte, *adi.* ſredni, ſrodkowy, centralny.

Mi'ttelſtimme, *ſf.* *pl.* =n, głos ſredni; niſzy ſopran; baryton *m.*

Mi'ttelſtrod, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =ſtrodę, mezanin *m.*; laſka *f.*, kij *m.*, ul *m.*; ſredniej jakosci lub wielkości.

Mi'ttelſtraße, *ſf.* *pl.* =n, ſrednia droga, ſrodek *m.*; die — einſchlagen pójść ſrednią drogą, ſredniej drogi, ſrodka ſię trzymać; die goldene — złota miara, droga poſrednia.

Mi'ttelſtück, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =e, kawałek *m.* ze ſrodka, poſrodek *m.*; intermezzo *n.* (teatr).

Mi'ttelſtud, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =e, sukno *n.* ſredniej dobroci, ſredniego gatunku.

Mi'ttelwall, *sm.* =(e)ſ *pl.* =wälle, wał ſrodkowy; korytna *f.*

Mi'ttelwand, *ſf.* *pl.* =wände, ſcianna ſrodkowa.

Mi'ttelwaſſerſtand, *sm.* =(e)ſ, ſredni ſtan wody, ſrednia woda.

Mi'ttelweg, *sm.* obacz Mittelſtraße.

Mi'ttelwort, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =wörter, imieſłów *m.*

Mi'ttelzahn, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =zähne, ſredni zab.

Mi'ttelzeit, *ſf.* *pl.* =en, poſredni czas; poſredni iloczias (prozodya).

Mi'ttelzeitig, *adi.* =er Zoſal głoska obojetna (prozodya).

Mi'tten, *adv.* — am Tage wſród dnia, w jaſny dzien; — in der Stadt w ſrodku miasta, w ſródmieſciu; — albo tief in der Nacht wſród

noey; — im Winter wſród zimy; er war — im Schreiben wſród pisania, gdy na dobre piſał; — durch albo entzwei ſchlagen w ſrodku przebiec, przełamać na dwie połowy; — auf dem Wege, — unterwegs wſród drogi; — brin w ſamym ſrodku; — durch przez, wſkrós; etw. — herausſchneiden wyciąć co ze ſrodka.

Mi'tternacht, *ſf.* *pl.* =nächte, północ *f.* (pora czasu i okolica nieba); um — o północy; gegen — koło północy; gegen — gelegen północny, ku północy położony.

Mi'tternächtig, Mi'tternächtlich, *adi.* północny, nocny.

Mi'tternachts, *adv.* o północy.

Mi'tternachtsgegend, *ſf.* *pl.* =en, północna ſtrona.

Mi'tternachtsſchmauß, *sm.* =ſes, *pl.* =ſchmauße, podkurek *m.*

Mi'tternachtsſtunde, *ſf.* *pl.* =n, północna godzina.

Mi'tternachtswind, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =e, wiatr północny.

Mi'ttfaſten, *ſf.* *pl.* ſrodopocie *n.*

Mi'ttäter, *sm.* =ſ, *pl.* —, spółdziałacz *m.*

Mi'ttler, *adi.* ſredni, ſrodkowy; =e Schnelligkeit ſrednia ſzybkość; =e Qualität ſredni, mierny gatunek.

Mi'ttler, *sm.* =ſ, *pl.* —, poſrednik *m.*, pojednawca *m.*; agent *m.*, ſtreżyciel *m.* (= Maſter).

Mi'ttleramt, *sn.* =(e)ſ, urząd poſredniczy, pojednawczy, poſrednictwo *n.*

Mi'ttlerin, *ſf.* *pl.* =innen, poſredniczka *f.*

Mi'ttlerod, *sm.* =(e)ſ, śmierć pojednawcza (Chryſtusa).

Mittlerweile, *adv.* tymczasem.

Mi't-lönen, *vn.* (haben) brzmieć razem, równocześnie.

Mi'ttrauer, *ſf.* wspólna żałoba; wyraz *m.* współczucia.

Mi't-trinken, *vn.* trinkt, trinkt, trank mit, habe mitgetrunken, pić z innymi.

Mi'ttjummer, *sm.* =ſ, połowa *f.* lata; przesilenie letnie.

Mi't-tun, *va.* i *vn.* tuſt, tut, =tat mit, habe mitgetan, współdziałać, brać udział.

Mi'ttwinter, *sm.* =ſ, połowa *f.* zimy; przesilenie zimowe.

Mi'ttwoch, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =e, ſrodaf.; (beſ) =ſ, w ſrode.

Mi'tu'nter, *adv.* niekiedy, czasami.

Mi'tunterſchrift, *ſf.* *pl.* =en, drugi podpis, kontrasygnacyja *f.*

Mi't-unterzeichnen, *va.* i *vn.* (haben) podpisywać, podpisać wspólnie z innym(i), kontrasygnować.

Mi'turheber, *sm.* =ſ, *pl.* —, spółſprawca *m.*

Mi'turſache, *ſf.* *pl.* =n, wspólna przyczyna, przyczyna uboczna.

Mi'tverbannte(r), *sm.* =n, *pl.* (=n), spółwygnaniec *m.*

Mi'tverbrecher, *sm.* =ſ, *pl.* —, spółnik *m.* zbrodni.

Mi'tverſchworene, *adi.* spółſpiskowy; der Mitverſchworene spółnik *m.* ſpisku.

Mi'tverwalter, Mi'tverweſer, *sm.* =ſ, *pl.* —, spółrządca *m.*, spółzawiadawca *m.*

Mi'tvormund, *sm.* =ſ, spółopiekun *m.*, opiekun przydany.

Mi'tvormundſchaft, *ſf.* *pl.* =en, spółopiekta *f.*

Mi't-wandern, *vn.* (ſein) podróżować, odbywać pielgrzymkę, wędrowkę wraz z innymi.

Mi't-weinen, *vn.* (haben) płakać z innymi, płakać także.

Mi'twelt, *ſf.* ſwiat obecny, ſpółczesny, ſpółczesność *f.*

Mi't-wirken, *vn.* (haben) wspólnie działać, dopomagać, przyczyniać ſię; brać udział.

Mi'twirfung, *ſf.* spółdziałanie *n.*, pomoc *f.*, przyłożenie *n.* ſię do czego; unter — ze współdziałaniem.

Mi't-wiffen, *vn.* weiß, weißt, weiß, wußte mit, habe mitgewußt, um etw. — wiedzieć

także o czem, być co wta-
jemnicznym.

Mi'twiffen, *sn.* =s, *ohne*
mein — bez mojej wiado-
mości, wiedzy.

Mi'twiffen, *sm.* =s, *pl.* —
spółwiedzący *m.*

Mi't'wollen, *vn.* (haben)
chcieć też pójść, pojechać,
wyjść i t. d.

Mi't'zählen, I. *va.* (haben)
1) policzać, policzyć (razem
do czego); 2) liczyć z kim
razem; II. *vn.* (haben) być
policzonym, zawartym w pe-
wnej liczbie; das (er) zählt
nicht mit to (on) się nie liczy,
nic nie znaczy, nie ma ża-
dnego znaczenia.

Mi't'zueher, *sm.* =s, *pl.* —
spółbierant *m.*, towarzyszący
w uczcie.

Mi't'zeuge, *sm.* =n, *pl.* =n,
spółświadek *m.*

Mi't'ziehen, *ziehen*, *zieht*,
zieht, *zog* mit, *mitgezogen*,
I. *va.* (haben) 1) razem z kim
ciągnąć; 2) ciągnąć za sobą,
ze sobą; II. *vn.* (sein) razem
z kim udać się w drogę, iść
za drugimi, (wy)ruszyć także.

Mi't'zweck, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
cel uboczny, drugorzędny.

Mi'xtur, *sf.* *pl.* =en, mie-
szanka *f.*, mikstura *f.*

Mnemo'nik, *sf.* Mnemo-
te'chnik, *sf.* sztuka *f.*, nauka *f.*
dopomagania pamięci, mne-
monika *f.*, mnemotechnika *f.*

Mob, *sm.* =s, *pospółstwo*
n., *hołota f.*

Mö'bel, *sn.* =s, *pl.* —,
mebel *m.*, sprzęt pokojowy;
alte — stary grat; (prze-
nośnie:) stary sługa.

Mö'belhandlung, *sf.* *pl.* =en,
sklep *m.* z meblami, maga-
zyn *m.*, skład *m.* mebli.

Mobi'l, *adj.* ruchomy; —
maßen uruchomić; dieser Greis
ist noch sehr — ten starzec
bardzo jeszcze rzeński.

Mobilia'r, *sn.* =(e)s, *sprzęty*
domowe, meble *pl.*

Mobilia'rbeist, *sm.* =es,
majątek ruchomy.

Mobilia'rerbe, *sm.* =n, *pl.*
=n, *dziedziec m.* majątku ru-
chomego.

Mobilia'rerefutation, *sf.* *pl.*

=en, *egzekucya f.* na rucho-
mościach.

Mobiliar'vermögen, *sn.*
obacz Mobiliarbesitz.

Mobi'l'en, *s. pl.* rucho-
mości *pl.*; sprzęty domowe,
meble *pl.*

Mobilisj'e'ren, *va.* (haben)
uruchomić, uruchomić, po-
stawić wojsko w stanie go-
towości do wyruszenia na
wojnę.

Mobilisj'e'ring, *Mobi'l-*
machung, sf. uruchomienie *n.*

Möblie'ren, *va.* (haben)
(u)meblować, zaopatrzyć w
sprzęty pokojowe.

Mö'chte, *möchte*, *obacz*
mögen.

Mödalität, *sf.* *pl.* =en,
sposób *m.* (postępowania);
die =en szczegóły *pl.*, wa-
runki *pl.*

Mö'de, *sf.* *pl.* =n, *moda f.*,
nowość *f.*; nowy sposób,
wyczaj; nach der — podług
mody, modnie; es ist —
to jest w modzie; — werden,
in die — kommen wejść w
modę; aus der — kommen
wyjść z mody; wieder —
werden wejść znowu w modę;
in die — bringen modę wpro-
wadzić; die — angeben na-
dawać ton, dyktować modą;
sich immer nach der — felden
ubierać się podług najnowszej
mody; alle =n mitmachen,
immer der — folgen iść zaw-
sze za modą.

Mö'deaffe, *sm.* =n, *pl.* =n,
modniś *m.*, *elegant m.*, *gła-
dysz m.*; modnisia *f.*, *e-
gantka f.*

Mö'deartifel, *sm.* =s, *pl.*
—, *towar modny*, *rzecz mo-
dna*; neueste — nowości *pl.*
Mö'dedame, *sf.* *pl.* =n,
elegantka f.

Mö'degef, *sm.* *obacz* Möde-
affe.

Mö'dehandel, *sm.* =s, *han-
del m.* mód, nowości.

Mö'dehändler, *sm.* =s, *pl.*
—, *kupiec nowościami han-
dlujący*; *modniarz m.*

Mö'dehändlerin, *sf.* *pl.*
=innen, *modniarka f.*

Mö'dehandlung, *sf.* *pl.* =en,
skład m. *towarów modnych.*

Mö'deherr, *sm.* =n, *pl.* =en,
elegant m.

Mö'dejournal (wym.: -żur-
nal), *sn.* =s, *pl.* =e, *żurnal m.*

Mö'defleid, *sn.* =(e)s, *pl.*
=er, *suknia modna.*

Mö'defrauktheit, *sf.* *pl.* =en,
modna choroba.

Mö'defupfer, *sn.* *pl.* *mie-
dzioryty w żurnalach.*

Mö'del, *sm.* =s, *pl.* =(n),
modła f., *wzór m.*, *wzorzec*
m.; *pomiarka f.*, *moduł m.*,
wymiar m.

Mö'dell, *sn.* =(e)s, *pl.* =e,
model m., *modelka f.*; *wzór*
m., *pomiarka f.*, *wymiar m.*,
forma f.; — stehen *pozować*
jako model.

Mö'dellie'ren, *va.* (haben)
modelować, *formować*, *odle-
wać*, *odlać*; *wyciskać*, *wy-
cisnąć.*

Mö'dellie'rer, *sm.* =s, *pl.* —,
modelownik m., *odlewacz m.*

Mö'dellie'rtön, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, *wyciskowa glina.*

Mö'del'sammlung, *sf.* *pl.*
=en, *zbiór m.* *modelów*, *wzo-
rów.*

Mö'del'steherin, *sf.* *pl.* =in=
nen, *modelka f.*

Mö'deln, *va.* (haben) *mode-
lować*, *kształtować.*

Mö'denarr, *sm.* *obacz* Mö-
deaffe.

Mö'denarrin, *Mö'depuppe*,
Mö'depüppchen, sf. *kobieta*
strojąca się jak lalka, *stroj-
nisia f.*

Mö'der, *sm.* =s, *próchno n.*,
zbutwiałość f., *pleśń f.*; zu
— werden *zbutwieć*; in —
zerfallen *rozsypanie się wskutek*
zbutwienia; von — angegriffen
nabutwiały.

Moderaten'flampe (wym.:
moderatrör), *sf.* *pl.* =n, *lampa*
łukowa, *lampa sprężynowa*,
lampa z miarkownikiem.

Mö'derduft, *sm.* =(e)s, *pl.*
=düfte, *stęchli(z)na f.*, *stę-
chłość f.*; *zaduch m.*, *odor m.*
(z)glinizny.

Mö'derde, *sf.* *próchnica f.*

Mö'derfisch, *sm.* =es, *pl.* =e,
bezkór m. (ryba).

Mö'dergeruch, *sm.* =(e)s, *pl.*
=rüche, *stęchłość f.*; — anneh-
men *stęchnąć.*

Mo'derhaft, *adi.* stęchły.
Mo'derluft, *sf. pl.* =luftę, zaduch *m.*

Mo'd(e)rig, Mo'd(e)richt, *adi.* stęchły, stęchliwą trącający, zaplesniały, spróchniały, zbutwiały; — werden stęchnąć.

Mo'dern, *vn.* (sein) próchnieć, (z)butwieć, zaplesnieć, gnicić.

Mode'rn, *adi.* modny; *adv.* modnie.

Mode'rne, *sf.* modna oświata, modna sztuka i literatura.

Modernisier'en, *va.* (haben) modernizować, odnawiać.

Mo'dersneider, *sm.* =s, *pl.* —, krawiec podług mody robiący.

Mo'derschriftsteller, *sm.* =s, *pl.* —, pisarz w modzie będący, modny.

Mode'it, *adi.* skromny; *die* =en spodnie *pl.* (Zartobliwie); *adv.* skromnie.

Mo'destoff, *sm.* =(e)s, *pl.* =t, materya modna.

Mo'desucht, *sf.* naśladownictwo *n.* mód, pasya *f.* do ubierania się modnie.

Mo'derheit, *sf. pl.* =en, błażeństwo *n.*, głupota *f.* mody.

Mo'detracht, *sf. pl.* =en, strój modny.

Mo'dewaren, *sf. pl.* towary modne, nowości *pl.*

Mo'dewelt, *sf.* świat elegancki, świat *m.* elegantów.

Modifikatio'n (wym.: -cjon), *sf. pl.* =en, modyfikacja *f.*, odmiana *f.*

Modifizier'en, *va.* (haben) modyfikować, odmieniać, odmienić.

Mo'disch, *adi.* modny; *adv.* modnie; ich — kleiden ubierać się podług mody.

Modi'stin, *sf. pl.* =innen, modniarka *f.*

Modulatio'n (wym.: -cjon), *sf. pl.* =en, modulacja *f.*, zmiana *f.* (głosu).

Mo'dus, *sm.* —, *pl.* Modi, tryb *m.*, sposób *m.*

Mo'deln, *vn.* (haben) oszukiwać.

Mo'dgen, *vn.* mag, magst, mag, möchte, habe gemocht i mögen; 1)

módz; daß mag wahr sein to może być prawda; daraus möchte wohl nichts werden prawdopodobnie (albo: może) z tego nic nie będzie; sie mögen es tun niechaj to zrobisz; wer es auch (immer) gesagt haben möge (albo mag) ktokolwiek bądź to powiedział; mag dem sein wie ihm wolle jakkolwiek bądź rzecz się ma; es mag daraus entstehen, was da will niech cobądź z tego wyniknie; er mag noch so gut sein choćby nawet był bardzo dobry; er möchte damals zwanzig Jahre alt sein mógł wtedy mieć lat dwadzieścia; man möchte rasend werden zwaro-waćby można; Sie möchten sich doch wohl irren zdaje mi się, że pan się myli; tu es nicht, es möchte dich reuen nie czyni tego, mógłbyś pożałować; 2) (dla wyrażenia życzenia) mögest du glücklich sein! obyś był szczęśliwy! mag doch die ganze Welt es wissen niechaj świat cały to wie; möchte er doch kommen! oby tylko przyszedł! 3) (zamiast sollen:) er mag gehen! może odejść! ich minstet, daß er kommen möge życzę sobie, by przyszedł; sagen Sie ihm, er möge (mag) später kommen powiedz mu panu, żeby przyszedł później; ich fürchtete, du möchtest nicht kommen obawiałem się, że nie przyjdiesz; 4) chcieć, lubić; er mag kein Bier nie chce piwa; ich mag diesen Menschen nicht (leiden) nie cierpię tego człowieka; ich mag ihn sehr gern bardzo go lubię; lieber — woleć; ich möchte gern chciałbym; ich möchte lieber wolałbym; ich möchte gern (wohl) wissen chciałbym, radbym wiedzieć; fast möchte ich glauben prawie że wierzę; ich habe es nicht tun — nie chciałem tego uczynić; ich hätte es nicht sehen — wolałbym był nie widzieć tego; ich mag dich nicht so reben hören niemiło mi, słyszeć ciebie tak mówiącego.

Mo'gler, *sm.* =s, *pl.* —, oszust *m.*

Mo'glich, *adi.* możliwy, mo-

żliwy, do spełnienia; ist es —? czy to być może? czy to podobna? doprawdy? es ist — to być może; so schnell als — jak najprędzej; so bald (als) wie — jak najrychlej; so gut als es mir — war o ile mogłem; es ist mir nicht — nie moge; etw. — machen umozliwić, etozebnić co, dokonać czego; alles =e annehmen, sein =steś tun użyć wszelkich możliwych środków, uczynić co tylko można (było); alles =e versprechen obiec(yw)ać złote góry; daß einzige mir =e Mittel jedyny środek, który mi jest przystępny; nicht —! czy to możliwe? doprawdy!

Mo'glichensfalls, Mo'glicherweise, *adv.* w razie możliwości, o ile możliwe, jeśli można; może być, że...; ewentualnie.

Mo'glichkeit, *sf. pl.* =en, możliwość *f.*, możebność *f.*; wahrscheinlichstwo *n.*; nach — wedle możliwości; es ist keine — jest niemożliwe; ist die —? doprawdy? czy to możebne? keine — des Gelingens niema podobieństwa, by się udało; alle =en berechnen, voraussehen obliczyć, przewidzieć wszelkie możliwości, ewentualności; jmdm die — verschaffen, zu... umozliwić komu, żeby...

Mo'glichst, *I. adi.* die =e Vorsicht największa przeczorność, przeczorność, jak można największa; ich habe mein =es getan zrobiłem com (tylko) mógł; *II. adv.* — gut jak najlepiej; — bald jak najrychlej.

Mo'hn, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, mak *m.*; wilder — maczek *m.*, bielmok *m.*; gebauter — mak ogrodowy.

Mo'hnen, *adi.* makowy.

Mo'hartig, *adi.* makowaty.

Mo'hnlume, *sf. pl.* =n, kwiat makowy.

Mo'hnarz, *sn.* =es, sok makowy, opium *n. indecl.*

Mo'hnhaupt, *sn.* =(e)s, główka *f.* maku, makówka *f.*

Mo'hkopf, *sm.* obacz Mo'hnhaupt.

Mo'hnfuchen, *sm.* =s, *pl.* —,

mączniczek *m.*; makuch *m.*; makucha *f.*, wyłoczyny *pl.* z maku.

Mo'hanapf, *sm.* = (e)š, *pl.* = näpfe, makotra *f.*

Mo'huöl, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, olej makowy.

Mo'hujaft, *sm.* = (e)š, *pl.* = jäfte, sok makowy, opium *n.*

Mo'hujałz, *sn.* = eš, *pl.* = e, makowian *m.*

Mo'hujaame(u), *sm.* = enš, *pl.* = n, nasienie makowe.

Mo'hujaüre, *sf. pl.* = n, kwas makowy.

Mo'huftengel, *sm.* = š, *pl.* = —, makowina *f.*

Mo'huftoff, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, narkotyka *f.*

Mohr, I. *sm.* = en, *pl.* = en, murzyn *m.*; weißer — albinos *m.*, bielec *m.*; einen = en weiß machen wollen chceć umyć murzyna, wodę przetakiem nabierać, daremna podejmować pracę; = en haben mieć tremę, bać się; II. *sm.* = (e)š, mora *f.* (jedwabna materia).

Mo'hrband, *sn.* = (e)š, *pl.* = bänder, wstążka morowa.

Mo'hr, *sf. pl.* = n, karota *f.*, marchew *f.*; wilde — sroczę gniazdo, pasternak płonny, polna marchew, świniak *m.*

Mo'hren =, *adi.* marchwiany.

Mo'hrenfarben, Mo'hren = farblich, *adi.* czarny (jak murzyn).

Mo'hrenfeld, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, marchwisko *n.*

Mo'hrenkopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = köpfe, głowa *f.* murzyna; köhn *m.* z karym łbem, murzynek *m.*, czarnołeb *m.*

Mo'hrenköpfchen, *sn.* = š, *pl.* = —, pliszka *f.*, murzynek *m.*, czerniczek *m.*

Mo'hrenland, *sn.* = (e)š, *pl.* = länder, kraj murzyński.

Mo'hrenanz, *sm.* = eš, *pl.* = tänze, tancerze murzyński.

Mo'hrin, *sf. pl.* = innen, murzynka *f.*

Mo'hrlich, *adi.* murzyński; *adv.* po murzyńsku.

Mo'hrriibe, *sf. pl.* = n, karota *f.*, marchew *f.*

Moire' (wym.: moare), *sn.* i *sm.* = (š), *pl.* = š, mora *f.* (materia jedwabna).

Mofa'de, *sf. pl.* = n, gatunek aksamitu.

Mofa'nt, *adi.* złośliwy, drwiący.

Mofic'ren, *sich* —, *vr.* *sich* über jmandu — drwić sobie z kogo.

Mof'fa, *sm.* = š, Mo'ffa = fafje, *sm.*, = š, mokka *f.*, kawa arabska, turecka.

Mofa'ffe, *sf.* molas *m.*, miedcenne utwory *pl.* (geologia).

Mofa'ffeperiode, *sf.* okres *m.* miedcennowych utworów (geologia).

Mofch, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, salamandra *f.*, jaszczurka ogniowa.

Mof'idenhauer, *sm.* = š, *pl.* = —, niekarz *n.*

Mof'fii'l, *sn.* = š, *pl.* = e, drobina *f.*

Mofk obacz Meifen.

Mof'ke, *sf.* serwatka *f.*; żetyca *f.*; zu — werden serwatczec.

Mof'kfentur, *sf. pl.* = en, kuracja żetyczna.

Mof'krei', *sf. pl.* = en, mleczarnia *f.*

Mof'lig, *adi.* serwatczany.

Mof'ligkeit, *sf.* serwatczaność *f.*

Mofk, *adi.* mol, pół tonu niżej (muzyka).

Mof'lig, *adi.* miękki; bardzo przyjemny, wygodny, rozkoszny.

Mof'ltton, *sm.* = (e)š, *pl.* = töne, ton *m.* z mol (muzyka).

Mof'lttonart, *sf. pl.* = n tonacya, gama molowa.

Mof'ln'fte, *sf. pl.* = n, plaw *n.*

Mof'lo, *sm.* = š, *pl.* Mofli, molo *m.*, tama nadmorska.

Mof'lybda'n, *sn.* = š, molibdan *m.* (minerał).

Mof'lybda'njäure, *sf. pl.* = n, kwas molibdowy, molibdenowy.

Mome'nt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, I. *sm.* moment *m.*, chwila *f.*; entſcheidender — chwila rozstrzygająca, decydująca; II. *sn.* 1) przyczyna *f.*, pobudka *f.*; 2) moment *m.*, moment ilości; Biegungs—, Angriffš— moment zgięcia; ſtatifcheš —

moment statyczny; Trägheitsmoment moment bezwładności (mechanika).

Momenta'n, *adi.* natychmiastowy; chwilowy; *adv.* natychmiast, w okamgnieniu; chwilowo.

Mome'ntbild, *sn.* = eš, *pl.* = er, Mome'ntphotografik, *pl.* = n, fotografia błyskawiczna, zrobiona na poczekaniu.

Mona'de, *sf. pl.* = n, jednostka *f.*, wszczętek *m.* (filozofia).

Mona'rch, *sm.* = en, *pl.* = en, monarcha *m.*, panujący *m.*

Mona'rdie', *sf. pl.* = n, monarchia *f.*

Mona'rdin, *sf. pl.* = innen, monarchini *f.*, panująca *f.*

Mona'rdifch, *adi.* monarchiczny, monarszy; *adv.* monarchicznie.

Mona'rdifšmuz, *sm.* — monarchizm *m.*

Mona'rdifšt, *sm.* = en, *pl.* = en, monarchista *m.*

Mo'nat, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, miesiąc *m.*; im laufenden — w bieżącym miesiącu; in drei = en za trzy miesiące; Wechſel auf zwei = e weksel płatny po dwóch miesiącach; am dritten vorigen = š trzeciego ubiegłego miesiąca; vor drei = en przed trzema miesiącami; den wiewielten deš = š haben wir? którego dziś?

Mo'nat(e)lang, *adv.* (cały-mi) miesiącami.

Mo'natlich, *adi.* miesięczny; die = e Reinigung, daš Monatliche obacz Monatsflut; drei = en, wierzmonatlich trzy = czteromiesięczny, co trzy, co cztery miesiące; *adv.* miesięcznie, co miesiąc.

Mo'natſabſchlufš, *sm.* = ſfeš, *pl.* = ſchlüſſe, zamknięcie *n.* rachunków, wykazów miesięcznych, bilans miesięczny.

Mo'natšbezug, *sm.* obacz Monatsgeb.

Mo'natšflufš, *sm.* = eš, *pl.* = flüſſe, miesięczka *f.*, regularność *f.*

Mo'natšfrist, *sf. pl.* = en, termin miesięczny; binnen — w przeciągu miesiąca.

Mo'natšgëld, Mo'natšgehalt, *sn.* miesięczne *n.*, zapłata *f.* za miesiąc; pieniądze *pl.* na miesięczne wydatki.

Mo'natšheft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, poszyt *m.* miesięcznika, miesięcznik *m.*

Mo'natšlohn, *sm.* obacz Monatšgëld.

Mo'natšrapport, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, sprawozdanie miesięczne, raport miesięczny.

Mo'natšroſe, *sf.* *pl.* =n, róża miesięczna.

Mo'natšſchrift, *sf.* *pl.* =en, pismo miesięczne, miesięcznik *m.*

Mo'natštag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* miesiąca.

Mo'natštaude, *sf.* *pl.* =n, gołab domowy.

Mo'natšüberſicht, *sf.* *pl.* =en, przegląd miesięczny, miesięcznik *m.*

Mo'natš(š)weiſe, *adv.* miesięcznie, co miesiąc, na miesiąc.

Mo'natšzeit, *sf.* czas miesięczny, miesiąc *m.*

Mönch, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) mnich *m.*; ein — werden zostać mnichem; kleiner — mniszek *m.*; die Kutte macht nicht den —; eš ſind nicht alle =e, die ſchwarze Kappen tragen kaptur nie uczyni mnichem; 2) ścierwnik *m.* (ptak); 3) brodawnik mleczowy, podróżnik pospolicity (roślina); 4) koń wałach.

Mönchen, *I. vn.* (haben) być mnichem; myśleć jak mnich; *II. va.* (haben) 1) mnichem zrobieć; 2) wałaszyć.

Möncherei, *sf.* mnichostwo *n.*

Mönchiſch, *adi.* mnichowski; *adv.* po mnichowsku.

Mönchlein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Mönch mniszek *m.*

Mönchſ-, *adi.* mniszy, zakonny.

Mönchſgelübde, *sn.* *pl.* śluby zakonne.

Mönchsgewand, *sn.* =(e)š, *pl.* =wänder, habit mniszy.

Mönchſkappe, *sf.* *pl.* =n, 1) kaptur *m.* (mniszy); 2) mniszek zły (roślina).

Mönchſkloſter, *sn.* =š, *pl.*

— i =kloſter, klasztor *m.* mui-chów.

Mönchſkutte, *sf.* *pl.* =n, habit mniszy, kapica *f.*

Mönchſlatein, *sn.* =š, łacina mnisza, zepsuta.

Mönchſleben, *sn.* =š, życie klasztorne.

Mönchſorden, *sm.* =š, *pl.* —, zakon *m.* mnichów.

Mönchſplatte, *sf.* *pl.* =n, 1) tonzura *f.*; 2) lekarski mniszek, mnisza główka, papawa *f.*, wilczy ząb, świni pysk, mlecz świni, wołowe oczy, dmuchawiec *m.*, brodawnik *m.*, podróżnik pospolicity (roślina).

Mönchſrhobarber, *sm.* =š, kubiłściór *m.* (roślina).

Mönchſſchrift, *sf.* *pl.* =en, pismo gotyckie; dzieło przez mnicha napisane.

Mönchſſtand, *sm.* =(e)š, stan *m.* muicha, mnichostwo *n.*; in den — treten oblec habit, wstąpić do zakonu; den — verlaſſen, dem =e entſagen zrzucić habit, wystąpić z zakonu.

Mönchſweſen, *sn.* =š, mnichostwo *n.*

Mönchſzucht, *sf.* rygor klasztorny, reguła klasztorna.

Mönchtum, *sn.* =(e)š, mnichostwo *n.*

Mond, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, księżyc *m.*; miesiąc *m.* (= Monat i w mowie ludowej zamiast księżyc); der — ſcheint księżyc świeci; voller — pełnia *f.* (księżyc); neuer — nów *m.* (księżyc); halber — półksiężyc; der zunehmende, abnehmende — księżyc rosnący, ubywający.

Mond-, *adi.* księżycowy.

Mön'ndabend, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wieczór księżycowy.

Mön'ndaufgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, wschód *m.* księżycy.

Mön'ndaug, *sn.* =š, *pl.* =n, oko lunacyjne.

Mön'ndahn, *sf.* *pl.* =en, droga księżycowa.

Mön'ndblind, *adi.* lunacyjny (o koniach).

Mön'ndblindheit, *sf.* obacz Mondauge.

Mön'dbrüche, *sm. pl.* fazy *pl.*, kwadry *pl.*, lunacye *pl.*, zmiany *pl.* księżycy.

Mön'nd(en)jahr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rok księżycowy.

Mön'de(n)lang, *adi.* kilka miesięcy trwający; *adv.* przez kilka miesięcy, miesiącami.

Mön'ndſarn, *sm.* obacz Mondraute.

Mön'ndſterniſ, *sf.* *pl.* =niſſe, zaćmienie *n.* księżycy.

Mön'ndſörmig, *adi.* księżycowaty.

Mön'ndhell, *adi.* jasny; =e Nacht noc jasna, księżycowa.

Mön'ndhelle, *sf.* poświata *f.*

Mön'ndhörner, *sn. pl.* rogi *pl.* księżycy.

Mön'ndkalb, *sn.* =(e)š, *pl.* =kälber, zaśniad *m.*, niedoszły płod; dziwotwór *m.*

Mön'ndkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, zapartnica *f.*, miesięcznica *f.* (roślina); obacz także Mondraute.

Mön'ndmilch, *sf.* mleczko kamienne, glinka tkaśta.

Mön'ndmonat, *sm.* =š, *pl.* =e, miesiąc księżycowy.

Mön'ndnacht, *sf. pl.* =nächte, noc księżycowa.

Mön'ndpfaſen, *sf. pl.* obacz Mondbrüche.

Mön'ndraute, *sf. pl.* =n, naścierzy *pl.*, podejrzon *m.*, długosz *m.*, gronowiec *m.* (roślina).

Mön'ndſamen, *sm.* =š, *pl.* —, miesięczne ziarno, miesięcznik *m.* (roślina).

Mön'ndſcheibe, *sf. pl.* =n, tarcza *f.* księżycy.

Mön'ndſchein, *sm.* =(e)š, Mo'ndlicht, *sn.* =(e)š, światło *n.* księżycy.

Mön'ndſchnecke, *sf. pl.* =n, szkarlat *m.*, szkarlat *m.* (mięczak).

Mön'ndſichel, *sf. pl.* =n, róg *m.* księżycy, półksiężyc *m.*

Mön'ndſtahl, *sm.* =(e)š, dółto półksiężycowe.

Mön'ndſtein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień księżycowy, sele-nit *m.*

Mön'ndſtrahl, *sm.* =(e)š, *pl.* =en, promień *n.* księżycy.

Mön'ndſucht, *sf.* lunatyzm

m., nocobład m., miesięcz-
nicтво n., sennowłóctwo n.

Mo'ndfüchtig, *adi.* luna-
tyczny, nocobładny; der Mond-
füchtige, *sm.* lunatyk; bie =
sf., lunatyczka f.

Mo'ndveichten, *sn.* obacz
Mondraute.

Mo'ndumlauf, *sm.* =(e)š,
pl. =läufe, lunacya f., obieg
m. księżycza.

Mo'ndviertel, *sn.* =š, *pl.* —,
kwadra f.

Mo'ndwandlung, *sf. pl.* =en,
lunacya f.

Mo'ndwechfel, *sm.* =š, *pl.*
—, zmiana f. księżycza, od-
miana księżycowa, obieg m.
księżycza.

Mo'ndzahl, *sf.* epakta *pl.*,
nowica f.

Mo'ndzyklus, *sm.* — *pl.*
=len, księżycowy cykl, obieg,
okres.

Mo'nten, *pl.* pieniążki *pl.*
(zartobliwie zamiast Geld).

Mo'nitium, *sn.* =š, *pl.* =ta,
napomnienie n., przestroga f.

Mo'ndhorn, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, monokord m. (instrument
muzyczny).

Mo'nogamie', *sf.* monoga-
mia f., jednożeństwo n.

Mo'nogamisch, *adi.* mono-
gamiczny.

Mo'nogami'ft, *sm.* =en, *pl.*
=en, monogam m., jednożeń-
niec m.

Mo'noqram, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, monogram m.

Mo'nographie, *sf. pl.* =n,
monografia f., opracowanie
naukowe pewnego specjalne-
go przedmiotu.

Mo'nolog, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
monolog m., rozmowa f. z sa-
mym sobą.

Mo'nomanie', *sf. pl.* =n,
monomania f., urojenie n.,
obłąkanie n., urojona wy-
obraźnia.

Mo'nopoli, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
monopol m., samokupstwo n.,
prawo n. wyłącznej sprze-
daży lub wyrabiania czego.

Mo'nopoli'fte ren, *va.* (haben)
monopolizować, zastrzedz praw-
wo wyłącznej przedaży lub
wyłącznego wyrabiania czego.

Mo'nopoli'ft, *sm.* =en, *pl.*

=en, monopolista m., samoku-
piec m.

Mo'nothei'smus, *sm.* —, mo-
noteizm m., jednobożność f.,
uzna(wa)nie n. jednego
Boga.

Mo'nothei'ft, *sm.* =en, *pl.* =en,
monoteista m., monoteusz m.,
jednobożnik m.

Mo'nothei'ftich, *adi.* mono-
teistyczny, jednobożny.

Mo'noto'n, *adi.* monotony,
jednodźwięczny, jednostajny;
nudny, nudzący.

Mo'notonie', *sf. pl.* =n, mono-
tonia f., jednodźwięczność
f., jednostajność f.; nudy *pl.*

Mo'nftra'tiz, *sf. pl.* =en,
monstrancya f.

Mo'nftrö's, *adi.* monstral-
ny, potworny, szpetny; straz-
zny.

Mo'nftrum, *sn.* =š, *pl.* =ftra,
monstrum n., potwór m.,
dziwoląg m., dziwotwór m.,
poczwara f.; strazydło n.

Mo'nfu'n, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
monsun m. (wiatr); der —
hat eingefeßt nastal monsun.

Mo'ntag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
poniedziałek m.; blaue n.
=feiern, machén poniedziałko-
wać.

Mo'ntägig, Mo'ntäglich,
adi. poniedziałkowy; *adv.* co
poniedziałku.

Mo'ntags=, *adi.* poniedział-
kowy.

Mo'nta'nindustrie, *sf.*, prze-
mysł górniczy, górnictwo n.

Mo'nten'r, (wym.: mató'r),
sm. =š, *pl.* =e i =š, monter m.,
składacz m., ustawiacz m.
machin.

Mo'ntie'ren, *va.* (haben) 1)
ustawi(a)ć, zestawi(a)ć (ma-
chine); 2) w ludzi opatrzyć
(okrętu); 3) (u)mundurować,
ubierać, ubrać (wojskowość).

Mo'ntie'ring, *sf. pl.* =en, 1)
ustawienie n., zestawienie n.
(machiny); 2) opatrzenie n.
(okrętu) w ludzi; 3) munde-
runek m., umundurowanie n.,
ubranie n. (wojskowość).

Mo'ntie'ring'splatz, *sm.*,
Montierungswerkstätte, *sf.* ze-
stawnia f.

Mo'ntu'r, *sf. pl.* =en, munde-
dur m., ubiór wojskowy, urzę-

dowy, służebny; Kartoffeln
in — ziemniaki nieubierane.

Mo'nume'nt, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, pomnik m., monument m.

Mo'numenta'l, *adi.* monu-
mentalny, pomnikowy.

Mo'or, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
bagnó n., trzęsawisko n.,
oparzynsko n., oparzelisko n.

Mo'or=, *adi.* bagnisty, mo-
czarowaty; mułowy, mu-
listy.

Mo'or'bad, *sn.* =(e)š, *pl.*
=bäder, kąpiel mułowa, bło-
tna, borowinowa.

Mo'or'boden, *sm.* =š, Mo'or=
grund, *sm.* =(e)š, *pl.* =gründe.
rdzawka f.

Mo'or'rede, *sf. pl.* =n, czarna
ziemia bagnista.

Mo'or'rig, (rzadko mo'or'rich)
oparzynsty, błotnisty, bagnis-
ty, ligawiczny.

Mo'or'rager, *sn.* =š, *pl.* —,
pokład mułowy.

Mo'or'rand, *sn.* =(e)š, *pl.*
=länder, ligawica f., lgniaczka
f., trzęsawica f.

Mo'or'rmeise, *sf. pl.* =n, bło-
tniczka f. (ptak).

Mo'or'rfchnepe, *sf. pl.* =n,
bekas funtowiec m., dubelt n.
(ptak).

Mo'os, *sn.* =fesh, *pl.* =fe, 1)
mch m.; geho'rntes — widlak
m.; isländisches — mech is-
landzki, tarconik islandzki;
mit — bedeft omszony; mit —
überwachsen mszcć się, ome-
chnieć; mit — bedehte, be-
wachsen Gegend, Streife mszar
m.; 2) dzięgi *pl.*, pieniądze
pl. (w mowie studenckiej).

Mo'os=, *adi.* mchowy.

Mo'os'artig, *adi.* mchowaty.

Mo'os'banf, *sf. pl.* =bänfe,
ławka mchem obrosła, po-
kryta.

Mo'os'beere, *sf. pl.* =n, ba-
żyna f., żórawina f., klukwa
f. (roślina).

Mo'os'flechte, *sf. pl.* =n, po-
rost kamienny (roślina).

Mo'os'haube, *sf. pl.* =n;
Mo'os'fauwendel, *sm.* =š, *pl.*
—, czepeczek m.

Mo'os'fig, *adi.* mszysty,
omszaty, mchem obrosły.

Mo'os'fapfel, *sf. pl.* =n, cze-
peczek m.

Moo'sfeld, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ostonka *f.*

Moo'stroje, *sf. pl.* -n, róża mszysła.

Moo'schwamm, *sm.* =(e)š, *pl.* =šwämme, biela *f.*, bielak *m.* (roślina).

Moo'stengel, *sm.* =š, *pl.* —, odmiłek *m.*

Mopš, *sm.* Mopšes, *pl.* Möpfe, 1) mops *m.* (pies); się (langweilen wie ein — nudzić się straszliwie; 2) przenośnie: niedoługa *m.*, gderacz *m.*; 3) *pl.* Möpfe pieniądze (w mowie studenckiej).

Mö'pšchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Mopš, mopsik *m.*

Mö'pjen, I. *va.* (haben) krać; II. się —, *vr.* (haben) nudzić się straszliwie.

Mö'pšgesicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, twarz mopsia.

Mö'pšig, *adi.* mopsiasty; mrukliwy.

Mö'pšnaje, *sf. pl.* -n, nos mopsi, zadarty.

Möquan't, (wym.: mokant), *adi.* szyderczy, złośliwy; *adv.* szyderczo, złośliwie.

Möquie'ren, (wym.: moki- ren), się —, *vr.* (haben) szydzić, kpić sobie.

Mora'l, *sf.* 1) moralność *f.*, obyczajność *f.*; nauka moralna, etyka *f.*; — prebigen morały prawic, moralizować, moralności nauczać; 2) morał *m.*, sens moralny, nauka *f.* (wyptywająca z bajki, opowiadki).

Mora'lgefeh, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, prawidło moralne.

Mora'lisch, *adi.* moralny; =e Betrachtungen anstellen moralizować; *adv.* moralnie.

Moralis'e'ren, *va.* (haben) moralizować, morały prawic; uobyczajać, uobyczajać.

Moral'ist, *sm.* =en, *pl.* =en, moralista *m.*, nauczyciel *m.* obyczajności, cnoty.

Moralität', *sf.* 1) moralność *f.*; 2) —, *sf. pl.* =en, widowisko sceniczne średniowieczne.

Mora'lphilosophie, Mora'l-wissenschaft, *sf.* filozofia moralna.

Mora'lpredigt, *sf. pl.* =en,

prawienie *n.* morałów, napominanie *n.*

Mora'ne, *sf. pl.* =n, morena *f.*, przewał *m.* (geologia).

Mora'nt, *sm.* =es, *pl.* Mo-räfte, bagno *n.*, błoto *n.*, trzęsawisko *n.*, moczar *m.*; im =e stecken bleiben utkwic w błocie.

Mora'steifenstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, żelaziak błotnisty (ciało kopalne).

Mora'stig, *adi.* bagnisty, grząski; =e Gegend bagnisko *n.*, bagna *pl.*

Mora'strabbe, *sf. pl.* =en, błotnik *m.* (skorupiak).

Morator'ium, *sn.* =(š), *pl.* =rien, matorium *n.*, przedłużenie *n.* okresu zapłaty, wypłaty (prawo).

Mö'rdel, *sf. pl.* =n, smardz *m.*, smarz *m.* (gatunek grzyba); gemeine — piestřenica *f.*; piestrzyca *f.*; braune — infułka *f.*

Mö'rd, *sm.* =es, *pl.* =e, mord *m.*, morderstwo *n.*; einen — begehen popełnić morderstwo.

Mö'rdanschlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =schläge, zamiar morderczy, zamach *m.* na czyje życie.

Mö'rdart, *sf. pl.* =ärte; Mö'rdbeil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, topór zabójczy.

Mö'rdbegier(he), *sf.* pragnienie *n.* rozlewu krwi, żądza *f.* krwi.

Mö'rdbrenner, *sm.* =š, *pl.* —, podpalacz rozbójniczy.

Mö'rdbrennerci, *sf.* podpalanie rozbójnicze, zbrodnia *f.* podpalania.

Mö'rdbrennerisch, *adi.* =e Miene mina zbójckiego podpalacza.

Mö'rden, I. *va.* (haben) mordować, pomordować, zamordować, zabijać, zabić; II. *vn.* (haben) popełnić morderstwo, krew rozlewać.

Mö'rdet, *sm.* =š, *pl.* —, morderca *m.*; zabójca *m.* (nie-właściwie zamiast Totschläger).

Mö'rdergarbe, *sf. pl.* =en, jaskinia *f.* zbójców, łotrów; aus feinem Herzen keine — machen co na sercu, to mieć i na języku.

Mö'rderschand, *sf. pl.* =hände,

ręka *f.* zbójcy, zbójcka, zabójca.

Mö'rderschülte, *sf.* obacz Mö'r-dergrube.

Mö'rdersch, *adi.* morderczy, zabójczy, zbójceki; =e Erschlag bitwa mordercza, krwawa; *adv.* morderczo, zbójcecko, po zbójceku.

Mö'rdertich, *adi.* 1) = mör-derisch; 2) okropny, okrutny, straszny; — schreien strasznie, okropnie krzyżeć.

Mö'rdgeschichte, *sf. pl.* =n, historia *f.*, opowieść *f.* o morderstwie; okropne zdarzenie, okropna historia.

Mö'rdgeschell(e), *sm.* =en, *pl.* =en, pomocnik *m.*, uczestnik *m.* morderstwa; opryszek *m.*

Mö'rdgewehr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, broń mordercza.

Mö'rdgier, *sf.* obacz Mö'rd-berge.

Mö'rdio! *interi.* pomocy! gwałt! Zeter und — schreien okropnie, straszliwie wrzeszczeć.

Mö'rdkeller, *sm.* =š, *pl.* —, kazemata *f.*

Mö'rdlärm, *sm.* =š, straszny, piekielny krzyk.

Mö'rdlust, *sf.* obacz Mö'rd-berge.

Mö'rdlustig, *adi.* pałający żądza morderstwa.

Mö'rdmü'ßig, *adi.* okropny, dyabelny; *adv.* okropnie, dyabelnie; — fast dyabelnie zimno.

Mö'rdnecker, *sn.* =š, *pl.* —, nóż morderczy; sztylet *m.*

Mö'rderschlag, *sf. pl.* =en, bitwa mordercza, krwawa.

Mö'rdsiinn, *sm.* =(e)š, zmysł zbójceki, popęd *m.* do mordowania, zabijania.

Mö'rdshunger, *sm.* =š, wilczy apetyt, głód.

Mö'rdskerl, *sm.* =š, *pl.* =e, zuch *m.*

Mö'rdschüt, Mö'rdswut, *sf.* obacz Mö'rdbegierde.

Mö'rdsweg, *sm.* =es, *pl.* =e, niegodzowie zła droga, droga *f.* na złamanie karku.

Mö'rdtat, *sf. pl.* =en, morderstwo *n.*, czyn zabójczy.

Mö'rdverjud, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, usiłowanie *n.* morderstwa.

Mo'rdwajje, *sf. pl.* =n, broń mordercza, zabójcza.

Mo'relle, *sf. pl.* =n, morela f., mierzlika f. (drzewo i owoc).

Mo'reß, *s. indecl.* jmnóm — leżen nauczyć kogo mores, nauczyć kogo rozumu, zmyć komu głowę.

Morganatijch, *adi.* =e Ehe małżeństwo morganatyczne.

Mo'rgen, *sm.* =ß, *pl.* —, 1) rano n., poranek m., ranek m.; der andrechende — świt m., świtanie n., brzask m. (ranny); ein schön — piękny poranek; eines schönen =a pewnego (pięknego) poranku; diesen —, heute — dziś z rana; der — des Lebens poranek życia, wiosna życia; guten —! dzień dobry! jmnóm einen guten — wińskich życzyć komu dobrego dnia, powiedzieć komu dzień dobry; (zartobliwie:) ja guten —! czekajno! spodziewaj się no! am frühen — wraz z dniami, ze świtem, raniuteńko, bardzo rano, zaraz z rana; vom frühen — bis zum späten Abend od rana do późnego wieczora; gegen — koło rana; (des) =s z rana; 2) wschód m.; 3) morg m. (miara powierzchni).

Mo'rgen, *adv.* 1) jutro *adv.*; — früh, — abend jutro rano, z rana, jutro wieczorem; — in (über) zehn Tage(n) od jutra za dziesięć dni; von — an (aber) od jutra (poczwszy); lieb heute als — lepiej dziś niż jutro, jak najprędzej; heute mit, — dir dziś mnie, jutro tobie; heut (oder) — dziś jutro, dziś lub jutro; von heute auf — verschoben odłożyć, zwłóczyć do jutra; 2) rzeczownikowo: das — jutro n., dzień jutrzejszy. [rauny]

Mo'rgen-, *adi.* ranny, poranek Mo'rgenandacht, *sf. pl.* =en, poranne nabożeństwo.

Mo'rgenanzug, *sm.* =e(e)ß, *pl.* =ßige, (po)ranny strój.

Mo'rgenarbeit, *sf. pl.* =en, poranna robota.

Mo'rgenaufwartung, *sf. pl.* =en; Mo'rgenbesuch, *sm.* =e(e)ß, *pl.* =e, odwiedziny *pl.* z rana.

Mo'rgenandgabe, *sf. pl.* =n, wydanie poranne (dziennika).

Mo'rgenblatt, *sn.* =e(e)ß, *pl.* =blätter, dziennik poranny.

Mo'rgenbrot, *sn.* =e(e)ß, pierwsze śniadanie.

Mo'rgend, *adi.* jutrzejszy; der =e Tag dzień jutrzejszy, jutro; auf den =en Tag verschieben odłożyć do jutra, do dnia następnego.

Mo'rgendämmerung, *sf. pl.* =en, świt m., brzask m.; die — bricht an świta.

Mo'rgendlich, *adi.* poranny; wczesnie wstający.

Mo'rgenfrische, *sf.* chłód poranny.

Mo'rgengabe, *sf. pl.* =n, wiano n., przywianek m.; die — schenken wianować.

Mo'rgengebet, *sn.* =e(e)ß, *pl.* =e, modlitwa poranna.

Mo'rgengrauen, *sn.* =ß, świt m., brzask m.; mit — ze świtem, o świcie.

Mo'rgengruß, *sm.* =eß, *pl.* =grüße, powitanie poranne, dzień dobry; zum — na dzień dobry.

Mo'rgenfühle, *sf.* obacz Morgenfrische.

Mo'rgenland, *sn.* =e(e)ß, wschód m., kraje *pl.* wschodnie; die drei Könige aus dem =e trzej królowie ze wschodu.

Mo'rgenländer, *sm.* =ß, *pl.* =er, mieszkawiec m. krajów wschodnich.

Mo'rgenländisch, *adi.* wschodni.

Mo'rgenlicht, *sn.* =e(e)ß, (po)ranne światło.

Mo'rgenlied, *sn.* =e(e)ß, *pl.* =er, pieśń poranna.

Mo'rgenluft, *sf. pl.* =lüfte, powietrze poranne; *dim.* Mo'rgenluftchen, *sn.* =ß, *pl.* —, wietrzyk poranny.

Mo'rgenrot, *sn.* =ß, Mo'rgenrotte, *sf.* jutrenka f., zorza poranna.

Mo'rgenruhe, *sf.* spoczynek poranny.

Mo'rgenß, *adv.* rano, z rana; früh — bardzo rano, raniuteńko, raniusięńko.

Mo'rgenschimmer, *sm.* =ß, ranny brzask.

Mo'rgenschlaf, Mo'rgen=

schlummer, *sm.* =ß, ranny sen, ranna drzymka.

Mo'rgenfesten, *sm.* obacz Morgenfesten.

Mo'rgenseite, *sf. pl.* =n, strona wschodnia, wschód m.

Mo'rgenfonne, *sf.* słonce poranne, wschodnie.

Mo'rgenfröhen, *sn.* =ß, *pl.* —, serenada poranna.

Mo'rgenstern, *sm.* =e(e)ß, *pl.* =e, 1) gwiazda poranna, jutrenka f.; 2) pałka, u góry kolecami żelaznymi wybijana.

Mo'rgenstunde, *sf. pl.* =n, godzina poranna; — hat Gold in der Munde kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje.

Mo'rgentau, *sm.* =e(e)ß, rosa poranna.

Mo'rgenwache, *sf. pl.* =n, ranna straż; die — schlägen bić pobudkę, bębnić na pobudkę.

Mo'rgenwärts, *adv.* ku wschodowi, na wschód.

Mo'rgenwind, *sm.* =e(e)ß, *pl.* =e, wiatr poranny; wiatr wschodni.

Mo'rgenzeit, *sf.* poranek m.

Mo'rgenzeitung, *sf. pl.* =en, gazeta poranna, dziennik poranny.

Mo'rgig, *adi.* jutrzejszy. Mo'rgi'si Mo'rd's, *adi.* opryskliwy.

Mo'rrhium, *sn.* =ß, morfina f.

Mo'rsch, *adi.* spróchniały, nadbutwiały, zbutwiały; — werden próchnić, zbutwieć.

Mo'rschicht, *sf.* spróchniałość f., zbutwiałość f.

Mo'rschapparat, *sm.* =e(e)ß, *pl.* =e, aparat m., urządzenie m. Morzego (telegraf).

Mo'rser, *sm.* =ß, *pl.* —, moździerz m.; in dem — stoßen tłuć w moździerz; einen — abfeuern wystrzelić z moździerza.

Mo'rserschen, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Mo'rser, moździerz m.

Mo'rsersche, *sf. pl.* =n, tłuć moździerzowy, pistal m.

Mo'rschloß, *sm.* =ß, *pl.* —, klucz m. Morzego (telegraf).

Mortalität, *sf.* śmiertelność f.

Mo'rtel, *sm.* =ß, *pl.* —, za-

prawa wapienna, zaprawa mularska; cement *m.*; den — anmachen zaprawić wapno; den — umrühren gracować wapno.

Mórtelarbeit, *sf. pl. =en*, sztukateria *f.*

Mórtelfelle, *sf. pl. =n*, kielnia *f.* do zaprawy mularskiej.

Mórtelshaufel, *sf. pl. =n*, graca mularska.

Mórteltrog, *sm.*; **Mórtel-mulde**, *sf.*; **Mórtelpfanne**, *sf.* skrzynia wapienna.

Mortifikation, *sf. pl. =en*, mortyfikacja *f.*, umorzenie *n.*, nieważnienie *n.* (prawo).

Mortifizieren, *va.* (haben) umorzyć, nieważnić (prawo).

Mórtelverputz, *sm. =es, pl. =e*, wyprawa wapienna.

Mosaik, *sf. pl. =en i sn. =(s), pl. =e*, mozaika *f.*, mozaika *f.*

Mosaik, *adi.* mozaikowy, mozaikowy.

Mosaikarbeiter, *sm. =s, pl. =*, mozaista *m.*

Mosaik, *adi.* mojąszowy, starozakony.

Mosjacc, *sf. pl. =n*, meczet *m.*

Mosjuch, *sm. =*, piżmo *n.*

Mosjuchschuß, *sm. =jen, pl. =jen*, piżmówól *m.*

Mosjuchstier, *sn. =(e)s, pl. =e*, piżmowiec *m.*

Moskit, *sm. =s, pl. =s*, moskito *m. indecl.* (rodzaj komarów).

Moskowi't, *sm. =en, pl. =en*, Moskowi'ter, *sm. =s, pl. =*, Moskal *m.*, Rosyanin *m.*

Mosklem, *sm. =(s), pl. =s i =le'min*, muzulmanin *m.*

Mosk, *sm. =es, pl. =e*, moszcz *m.*

Mos'tartig, *adi.* moszczowaty.

Mos'ten, *va.* (haben) tłoczyć, wyciskać moszcz.

Mos'tfeller, *sf. pl. =n*, **Mos'tpresse**, *sf. pl. =n*, tłocznia *f.* do wyciskania moszczu.

Mos'trich, **Mos'tiert**, *sm. =(e)s*, musztarda *f.*

Mos'trichbüchse, *sf. pl. =n*; **Mos'trichtöpfchen**, *sn. =s, pl. =*, musztardniczka *f.*

Mos'tte, *sf. pl. =n*, motet *m.*, motetto *n.* (muzyka).

Motio'u, *sf. pl. =en*, 1) ruch *m.*, poruszenie *n.* ciała; sich — machen używać ruchu, ruszać się; 2) mocya *f.*, wniosek *m.*; eine — einbringen, ablehnen zrobić, odrzucić wniosek.

Moti'v, *sn. =(e)s, pl. =e*, 1) powód *m.*, pobudka *f.* do czego; 2) motyw *m.* (muzyka, sztuka).

Motivieren, *vn.* (haben) motywować, wyłuszczać powody do czego, upowadzać, uzasadniać.

Motivierung, *sf. pl. =en*, (u)motywowanie *n.*, argumentowanie *n.*, uzasadnienie *n.*

Mot'or, *sm. =s, pl. =en*, motor *m.*, silnica *f.*, ruchodawca *m.*

Mot'te *sf. pl. =n*, mól *m.*, czerw *f.*

Mot'tenraß, *sm. =es*, **Mot'ten**, *sn. =s*, dziury *pl.* od mólów, molotoczym *m.*

Mot'tenfrüßig, *adi.* od mólów pogryziony, pocięty.

Mot'tentraut, *sn. =(e)s*, mszyca *f.* (roślina).

Mot'tenpulver, *sn. =s, pl. =*, proszek *m.* na mole, owady.

Mot'ttig, *adi.* mólisty.

Mot'to, *sn. =(s), pl. =s*, moto *n.*, dewiza *f.*, godło *n.*; sentencya *f.*, myśl *f.*

Moussieren, (wym.: mus.) *vn.* (haben) musować, pienie się.

Moussierend, *adi.* musujący, pieniący się.

Mö'we (Mü've), *sf. pl. =n*, mewa *f.*, wrona morska; weiße — piaskowiec *m.*

Muß, *sm. =s*, 1) bąknięcie *n.*, mruknięcie *n.*; nicht einen — von sich geben, keinen — tun siedzieć cicho, nie mruknąć nawet; nicht — sagen, antworten ust nie otworzyć, nie powiedzieć słowa; 2) odwaga *f.*

Mü'de, *sf. pl. =n*, 1) zły humor, grymas *m.*, kaprys *m.*, dziwactwo *n.*; er hat =n ma swoje grymasy; 2) narów *m.*; ein Pferd mit =n, koń znarowiony; 3) niedogodność *f.*, trudność *f.*; die Sache hat

ihre =n są trudności w tej sprawie; er macht ihr eine Menge =n sprawa jej wiele trudności, niedogodności; 4) = Müde; 5) = Mutterſchwein.

Mü'de, *sf. pl. =n*, 1) komar *m.*; aus einer — einen Glesfen machen dosłownie: z komara słonia zrobić; przesadzać; 2) mały plasterek na twarzy; 3) mała bródka.

Mü'den, *vn.* (haben) 1) pisać, bakać, bąknąć, przebąknąć, trunąć; er darf nicht — nie śmie trunąć, ani mu pisać nie wolno; müde nicht! ani mi piśnij! 2) ruszyć się nieco wypalając ze strzelby (wojsko).

Mü'denfünger, *sm. =s, pl. =*, goniący komary; chimeryk *m.*, kapryśnik *m.*, dziwak *m.*

Mü'denfett, *sn. =(e)s*, komarze sado; imdn nach — sichen posłać kogo po ptasie mleko.

Mü'denflor, *sm. =(e)s, pl. =e*, **Mü'dengarn**, **Mü'denneß**, *sn. =es, pl. =e*, siatka *f.*, zasłona *f.* od komorów.

Mü'denschafel, *sm. =s, pl. =*, żadło *m.* komara.

Mü'denstich, *sm. =(e)s, pl. =e*, ukąszenie *n.* komara.

Mü'der, *sm. =s, pl. =*, świętoszek *m.*, ścichapek *m.*

Mü'derei, *sf.* hipokryzja *f.*; dąsanina *f.*

Mü'derhaft, **Mü'derisch**, *adi.* świętoszkowaty.

Mü'disch, *adi.* grymasny, kapryśny; narowisty, uporny.

Mü'disen, *vn.* (haben) obacz Mü'den.

Mü'de, *adi.* 1) zmęczony, zmordowany, znużony, strudzony; zum Umfallen — sein upadać ze zmęczenia; — machen zmęczyć, znużyć, strudzić; — werden zmęczyć się, znużyć się, strudzić się; sich — arbeiten, gehen, laufen, sprechen spracować się, scho-dzić się, zbiegać się, zgadać się, (albo:) zmęczyć się pracą, chodzeniem, bieganiem, gadaniem; 2) = überdrüssig; deß Lebens — sein sprykrzyż sobie życie, być znużony ży-

ciem; einer Sache — werden sprykrzyć sobie co.

Mü'delci', *sf. pl. =en, gme-*
ranina f., uzdranie n.

Mü'delu, *vn. (haben) gme-*
rać, guzdrać.

Mü'delsauber, *adi. ładny.*

Mü'digkeit, *sf. znużenie n.,*
strudzenie n., zmęczenie n.;
(obraz.) uprzykrzenie n.,
obrzydzenie n., vdr — um-
fallen, umsinken upadać za
znużenia.

Müßig, *sm. =(e)ß, pl. =e, 1)*
zarekawek m.; 2) (bez *pl.*)
stechlizna f.

Mü'ße, *sf. pl. =n, zwora*
f., spona f., nasówka f., ob-
jemka f., mufa f.; nasada f.,
pochwa f.

Mü'ßel, I. *sf. pl. =n, mu-*
fel m.; II. *sm. =ß, 1) pysk*
m., ryj m.; 2) zwierzę *m.*
(w szczególności pies) z ob-
wiślimi wargami; 3) człowiek
m. z obwisłymi policzkami;
4) gderacz *m., mruk m.;*
5) koczokan *m. szczególnie*
u studzien (architektura).

Mü'ßelgewölbe, *sn. =ß, pl.*
—, kaplica f.

Mü'ßelig, *adi. mrukliwy,*
gderający.

Mü'ßelofen, *sm. =ß, pl.*
=öfen, muflowy piec.

Mü'ßelscherben, *sm. pl.*
okrzaski pl. muśli.

Mü'ßeln, 1) *va. i vn. (ha-*
ben) powoli żuć trzymając
usta zamknięte; 2) *vn. (ha-*
ben) gderać, mruzcąc.

Mü'ßeln, *vn. (haben) 1) być*
zadasyany, dąsać się, mru-
zcąc; 2) także mü'ßeln *te-*
chnać, cuchnąć.

Mü'ßelverbindung, *sf. pl.*
=en, połączenie nasuwkowe,
połączenie objemkowe (me-
chanika).

Mü'ßig, *adi. 1) zły, zachmu-*
rzony; mrukliwy; =ß Gesicht
mopsia twarz; 2) także
mü'ßig, stęchły, cuchnący;
=er Geruch stęchlizna f.; —
adv. riechen, schmecken stęch-
lizną trącić, cuchnąć; durch
und durch — werden prze-
technać.

Mü'ßig, *adi. obacz Müf-*
ßelig.

Mü'ßi, *sm. =(ß), pl. =(ß),*
mufty m. (kapłan, sędzia
u Turków).

Muhammeda'ner, *sm. =ß,*
pl. —, mahometanin m.

Muhammeda'nerin, *sf. pl.*
=innen, mahometanka f.

Muhammeda'nißch, *adi. mah-*
ometaniski.

Muhammedani'smuß, *sm.*
—, mahometanizm m.

Mü'ße, *sf. pl. =n, fatyga*
f., staranie n., praca f.; trud
m., trudy pl., mozoł m., kło-
pot m., wysilanie n. się, sta-
ranie n. się; znużenie n.; mit
wieler albo großer — z wiel-
kim trudem; mit — und Not
zaledwo; — machen trudzić,
fatygować, mozolić; sich —
geben zadawać sobie pracę,
starać się; sich feine — geben
nie zadawać sobie pracy, nie
starać się; sich alle erdenkliche
— geben, sich feine — ver-
drießen lassen, feine — sparen,
schuen nie żałować fatygi,
nie szczędzić pracy, trudu,
nie polenić się; sich die —
nehmen zadawać sobie pracę,
fatygować się; es nimmt sich
niemand die —, daß Buch zu
lesen nikomu nie chce się
czytać tej książki; willst du
dieße — übernehmen? chcesz
się podjąć tej pracy? große
— mit etw. haben mieć z czem
wiele pracy, trudu, mozołu;
ich habe große — gehabt ihn
zu überzeugen wiele trudu
miałem, nim go przekonałem;
die — umsonst haben na dar-
mo się natrudzić; sich große
— geben starać się usilnie;
vergebliche (verlorene) — da-
remny trud, marna praca; er
macht sich vergebliche — na
próżno się trudzi, zadaje so-
bie pracę; daß hat mir viel
— gekostet, gemacht kosztowało
mnie to wiele pracy; es ko-
stete mir —, ihm daß zu sagen
musiałem bardzo się wysilić,
by mu to powiedzieć; es ist
nicht der — wert, es lohnt
die — nicht to nie warto,
szkoda na to pracy; es ver-
lohnt sich wohl der —, daß . . .
warto, by . . . ; viel — auf etw.
wenden ślezczać nad czem,

gorliwie pracować około czego;
die Mühen des Lebens kło-
poty, trudy życia.

Mü'helos, *adi. wolny od*
kłopotów, trudów, łatwy; adv.
bez kłopotów, bez trudów;
łatwo, z łatwością.

Mü'hellosigkeit, *sf. wolność*
f. od kłopotów, od trudu;
łatwość f.

Mü'hen, *vn. (haben) ryczeć*
(o krowie).

Mü'hen, *sn. =ß, ryczenie n.*
(krowy).

Mü'hen, sich —, *vr. (haben)*
trudzić się, męczyć się, sta-
rać się, pracować, ubiegać się.

Mü'hevoll, *adi. pełny tru-*
dów, kłopotów, kłopotliwy,
mozołny; trudny.

Mü'hlabach, *sm. =(e)ß, pl.*
=bäche, strumień obracający
młyńskie koło, młynówka f.

Mü'hlaberg, *sm. =(e)ß, pl.*
=e, góra, na której młyn
(wiatrak) stoi.

Mü'hlabentel, *sm. =ß, pl.*
—, pytel m.

Mü'hlabursch(e) *sm. =en, pl.*
=en, młynarczyk m.

Mü'hlden, *sn. =ß, pl. —,*
dim. od Mühle, młynek m.,
mały młyn.

Mü'hldamm, *sm. =(e)ß, pl.*
=dämme, jaz młyński, grobla
f., tama f. zwracająca wodę
na koło młyńskie.

Mü'hle, *sf. pl. =n, 1) młyn*
m.; — mit drei Gängen młyn
o trzech obrotach; unterßlä-
gige — walecznik m., wal-
nik m., koreczak m.; daß Ge-
treibe zur —, auf die — schif-
fen zbroże postać do młynna;
die — geht młyn miele, jest
w ruchu; die — steht młyn
stoi; die — stellen górny ka-
mień podnieść; die — zu-
saunen lassen górny kamień
spuścić; daß ist Wasser auf
feine — to woda na jego
koło, to właśnie gratka dla
niego; daß Wasser auf feine
— leiten na swój młyn wodę
zwracać, swoich korzyści pil-
nować; 2) młynek m. (do mie-
lenia kawy i t. p. i gra).

Mü'hleisen, *sn. =ß, pl. —,*
paprzyca f., biegun młyński,
wrzeciono n.

Mühlbau, *sm.* = (e)š, stawianie *n.* młynów.

Mühlbaum, *sm.* obacz Mühlbaum.

Mühlflugel, *sm.* = š, *pl.* —, śmiga *f.*, skrzydło wiatrakowe, wiatraka.

Mühlgeringtheit, *sf. pl.* =en, przywilej młynarski.

Mühlgetriebe, *sn.* = š, *pl.* —, obrtnik młyński, maszyna młyńska.

Mühlgeraben, *sm.* = š, *pl.* =graben, obacz Mühlgerinne.

Mühlhaus, *sn.* = [e]š, *pl.* =häuser, młynica *f.*

Mühlordnung, *sf. pl.* =en, regulamin młyński.

Mühlpadt, *sf. pl.* =en, dzierzawa *f.* mlyna.

Mühlspiel, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, gra *f.* w młynka, mlynek *m.* (gra).

Mühlzwang, *sm.* = (e)š, obowiązek *m.* mielenia w pewnym mlynie.

Mühlstel, *sm.* = š, *pl.* —, osieł młyński.

Mühlgang, *sm.* = (e)š, *pl.* =gänge, obrót *m.* (młyński).

Mühlgerinne, *sn.* = š, —, koryto *n.* (młyńskie).

Mühlgülden, *sn.* = š, *pl.* —; Mühlflapper, *sf. pl.* =n, grzechotka *f.*, gruchotka *f.* młyńska, w mlynie.

Mühlgraben, *sm.* obacz Mühlbach.

Mühlknappe, *sm.* =n, *pl.* =n, młynarczyk *m.*

Mühllauf, *sm.* = (e)š, *pl.* =läufe, osada *f.* koła młyńskiego.

Mühlmeister, *sm.* = š, *pl.* —, przełożony młynarski.

Mühlpefer, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, koń młyński.

Mühlrad, *sn.* = (e)š, *pl.* =rā=der, koło młyńskie; mittel=schlächtiges, ober=schlächtiges, unter=schlächtiges — koło młyńskie środkobierne, nadsiebierne, podsiebierne.

Mühlradgeld, *sn.* = (e)š, *pl.* =er, kołowe *n.*

Mühlross, *sm.* obacz Mühlpferd.

Mühlstein, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, kamień młyński; Ober=biegacz *m.*; er läßt nichts liegen

als glühend Eijen und =e do=stornie: nie zostawia nic nie=zaruszone jak tylko żarzące żelazo i kamienie młyńskie; kradnie co się tylko da.

Mühlsteinfisch, *sm.* = eš, *pl.* =e, samogłów *m.* (ryba).

Mühlteich, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, staw *m.* (dostarczający mlynu wody).

Mühlrichter, *sm.* = š, *pl.* —, koryto młyńskie.

Mühlwasser, *sn.* = š, woda młyńska, mlynowka *f.*

Mühlwehr, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, jaz młyński, spust *m.*

Mühlwert, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, kołowrot młyński.

Mühlzwang, *sm.* obacz Mühlzwang.

Mühlmchen, *sn.* = š, *pl.* —, *dim.* od Mühle, ciocia *f.*, ciotunia *f.*

Mühlme, *sf. pl.* =n, ciotka *f.* (= Mutter=schwester); stryjka *f.* (= Vater=schwester); siostrzenica *f.*, bratanica *f.* (= Nichte); kuzynka *f.* (= Base); nianka *f.*, bona *f.*

Mühlmal, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, albo *sf. pl.* =en, trud *m.*, móżdżek *m.*, przykrość *f.*

Mühlham, *adi.* mozolny, żmudny, ciężki, trudny; =e Schreibweise ciężki sposób pisanja; =e Arbeit mozolna praca; =e Werk pracowite dzieło; *adv.* mozolnie, żmudnie, ciężko, trudno; sich — ernähren z wielką biedą zarabiać na wyżywienie; — erwerben, sammeln z trudnością nabyć, zebrać.

Mühlhamkeit, *sf.* mozolność *f.*, żmudność *f.*

Mühlheilig, *adi.* uciążliwy, mozolny, żmudny, kłopotliwy; znekany, utrapiony; ihr alle die ihr — und beladen seid wy wszyscy co jesteście utrapieni i ciemieni.

Mühlheiligheit, *sf. pl.* =en, móżdżek *m.*, trud *m.*, przykrość *f.*, utrapienie *n.*; die =en des Lebens dolegliwości życia; die =en einer Reise niewygody (w) podróży.

Mühlhaltung, *sf. pl.* =en, mozolne zatrudnienie, fatygacja *f.*; einem für seine — danken

(po)dziękować komu za=fatygę.

Mulatte, *sm.* =n, *pl.* =n, mulat *m.*

Mulattin, *sf. pl.* =innen, mulatka *f.*

Mulde, *sf. pl.* =n, 1) niecka *f.*, korczak *m.*, kopanka *f.*; 2) zagłębienie *n.*, kotlina *f.* Muldenförmig, *adi.* nieckowaty.

Muldengebölbe, *sn.* = š, *pl.* —, sklepienie nieckowate.

Muldenlinie, *sf. pl.* =n, linia *f.* zagłębien.

Mull, *sm.* i *sn.* = (e)š, 1) śmieciisko *n.*; 2) muslin *m.* (materya).

Müll, *sm.* = (e)š, 1) śmieciisko *n.*, odpadki *pl.*; 2) czerwień farbiarski.

Müller, *sm.* = š, *pl.* —, 1) młynarz *m.*; 2) mącznik *m.*, owad mącznikowaty.

Müller, *adi.* młynarski. Müllerblau, *adi.* niebieskawy, bładoniebieski.

Müllerburšč(e), *sm.* =en, *pl.* =en, młynarczyk *m.*

Müllerei, *sf. pl.* =en, młynarstwo *n.*

Müllerhandwerk, *sn.* = (e)š, młynarstwo *n.*

Müllerin, *sf. pl.* =innen, młynarka *f.*; córka *f.* młynarza, młynarczanka *f.*

Müllertuch, *sm.* obacz Müllerburšč.

Müllerlohn, *sm.* = (e)š, *pl.* =löhne, mlewo *n.*, zapłata *f.* od mlewa.

Müllgrube, *sf. pl.* =n; Mühlhaufen, *sm.* = š, *pl.* —, śmieciowisko *n.*

Müllm, *sm.* = (e)š, 1) ziemia prochowata, próchniasta; 2) proch *m.* drzewa rozpadłego na próchno; próchno *n.*; 3) kruszczyć zmiażdżony.

Müllmen, *va.* (haben) drobić, w proch obracać, zmiażdżyć.

Müllmig i Müllmicht, *adi.* 1) miatki, zmiażdżony, przsiekowaty; =eš Polz drzewo spróchniałe, szelz robaki stoczone; 2) (obraz.) wątpliwy. Müllplextelegraphie, *sf.* telegrafowanie *n.* za pomocą aparatów ze zwojami.

Mu'tiplegunischalter, *sm.* =s, *pl.* —, przemiennik *m.*, zwrotnik *m.* u telegrafów ze zwojami.

Mu'ltiplicatio'nd, *sm.* =en, *pl.* =en, (liczba) mnożna *f.*

Mu'ltiplicatio'u, (wym.: -cjou), *sf. pl.* =en, 1) mnożenie *n.*; 2) zwoje *pl.* (telegraf).

Mu'ltiplicatio'nszejden, *sn.* =s, *pl.* —, znak *m.* mnożenia.

Mu'ltiplicator, *sm.* =s, *pl.* =en, mnożnik *m.*

Mu'ltiplicieren, *va.* (haben) mnożyć.

Mu'mie, *sf. pl.* =n, mumia *f.*; zur — machen zamienić w mumie; wie eine — werden nabrać wyglądu mumii.

Mumifizieren, *va.* (haben) przemieniać ciało zmarłego w mumie.

Mumm, *sm.* =s, keinen — haben 1) nie mieć odwagi; nie mieć woli, nie być dysponowanym; 2) — — mum mum! bobak *m.*, dziad *m.* (którym dzieci straszą).

Mu'mme, *sf.* 1) gatunek mocnego piwa; 2) maska *f.*, poczwarą *f.*; 3) zwierzę trzebione.

Mu'mmel, *sf. pl.* =n, 1) także Mu'mmel oder albo Mu'mmelmann, bobak *m.*, dziad *m.*; obacz pod Mumm; 2) grzybia *f.*, grzybień *m.* (roślina).

Mu'mme(l)n, 1) *vn.* (haben) bąkać, mruzczyć, wymawiać wyrazy bakliwym tonem; 2) żuć = muffeln; 3) *va.* (haben) owinąć

Mu'mmenschanz, *sm.* =es; Mu'mmenspiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e; Mummerei', *sf. pl.* =en, maskarada *f.*, przebranie *n.* do niepoznania; mamidło *n.*

Mu'mps, *sm.* —, brednie *pl.*, bzdurstwa *pl.*

Mumps, *sm.* —, mums *m.* (choroba).

Mu'mschauja'de, *sf. pl.* =n, fanfaronada *f.*, junakiera *f.*

Mund, *sm.* =(e)s, *pl.* rzadko =e albo Munder używa się raczej *sing. collect.* lub Mäuler, 1) usta *pl.*, gęba *f.*; zum =e führen, an den — setzen ponieść do gęby, do ust, do ust przyłożyć; jnmdm etw. in den

— stecken włożyć co komu do ust; ein — voll ile do ust wziąć można, cała gęba; Nase und — aufsperrn rozdziawić gębę; vom =e abbarren, absparen od ust, od gęby sobie odejmować; den — spigen zsnurować gębę; den — hängen lassen spuścić nos na kwintę; den — krümmen, verziehen skrzywić gębę, kręcić nosem; jnmdm den — stopfen gębę komu zawiązać, zaszyć, zamknąć, zmusić kogo do milczenia; sich den — verbrennen sparzyć sobie gębę (także przenośnie); sich den — wischen otrześć sobie gębę; otrześć sobie suchą gębę, t. j. nie dostać nic do jedzenia ani do picia; der — wässert ihm barnach aż ślinka do gęby mu idzie; jnmdm den — wässern machen (nach etw.) wabudzić w kim pożądlivość, apetyt (do czego, na co); den — voll nehmen chętnie się; auf den — küssen w usta pocałować; alle hingen an seinem =e (dosłownie: wszyscy na usciech jego zawisli), wszyscy przysłuchiwali mu się uważnie; von der Hand in den — leben żyć z dnia na dzień; er ist wie auf den — gefallen jakby w gębę (w pysk) dostał, zmieszał się bardzo; er ist nicht auf den — gefallen, er hat den — auf dem rechten Fleck umie się wygadać, obronić, nie zapomina nigdy języka w gębie; er riecht aus dem =e czuć mu z ust; den — auf-tun usta otworzyć; den — nicht auf-tun ust, gęby nie otworzyć, słowa nie powiedzieć; einen bösen, losen — haben mieć zły, złośliwy język; den — halten trzymać język za zębami, milczeć; reiten — über etw. halten nie zdradzić czego ani jednym słówkiem, zachować co w tajemnicy; den — nicht halten können nie umieć milczeć, mieć długi język; jnmdm die Worte in den — legen w usta komu co włożyć, poddać komu, co ma mówić; jnmdm nach dem =e reden mówić komu po myśli,

schlebiać komu; jnmdm den — verbieten gębę komu zawiązać, nakazać komu milczenie; jnmdm das Wort aus dem — nehmen wyjąć, wziąć komu (słowo) z gęby, powiedzieć to, co drugi właśnie powieździe chciał; in aller Leute =e sein, — kommen być przez wszystkich obmawianym, popaść na wszystkich języki, stać się przedmiotem rozmów, obmów; in der Leute — bringen osławić; beständig im =e führen mieć ustawicznie na języku; von — zu =e z ust do ust; kein Blatt vor den — nehmen mówić bez ogródek; weß das Herz voll ist, deß geht der — über co w sercu to i na języku; 2) otwór *m.*; der — eineß Gefäßes otwór naczynia.

Mu'ndart, *sf. pl.* =en, dyalekt *m.*, narzecze *n.*

Mu'ndartlich, *adi.* narzeczu właściwy, w narzeczu używany.

Mu'ndbäcker, *sm.* =s, *pl.* —, piekarz *m.*

Mu'ndbedarf, *sm.* =(e)s, żywność *f.*, prowiant *m.*

Mu'ndbissen, *sm.* =s, *pl.* —, keś.

Mu'ndblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, indisches — list indyjski (roślina).

Mu'ndöfen, *sn.* =s, *pl.* —, dim. od Mund, usteczka *pl.*, buzia *f.*, gąbka *f.*, gębula *f.*, gębusia *f.*

Mu'ndel, *sn.* =s, *pl.* —, pupil *m.*, pupilka *f.*, osoba pod opieką lub kuratelą stojąca.

Mu'ndelgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pieniądze popularne, do pupila należące.

Mu'ndelgut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, dobro popularne, majątek *m.* pupila.

Mu'ndelsache, *sf. pl.* =n, sprawa, rzecz pupila dotycząca.

Mu'ndelsicherheit, *sf.* bezpieczeństwo popularne (prawo).

Mu'ndelstand, *sm.* =(e)s, stan *m.* pupila, małoletność *f.*, niesamotność *f.*

Mu'nden, *vn.* (haben) smakować; daß wolte ihm nicht recht — to nie bardzo mu sma-

kowało, nie bardzo mu się podobalo, nie było po jego myśli.

Mü'nden, *vn.* (haben) ucho-
dzić, wpadać, wpływać.

Mü'ndfaul, *adi.* nie lubiący
wiele mówić, milczący, mało-
mówny; skorbatowyy.

Mü'ndfütle, *sf.* gnilec *m.*
(w uszczach), pleśniawki *pl.*,
skorbut *m.*; dziegna *f.*
(u zwierząt).

Mü'ndgerecht, *adi.* obacz
mundrecht.

Mü'ndgejdwür, *sn.* =(e)š,
pl. =e, wrzód *m.* w ustach.

Mü'ndharmonika, *sf.* *pl.* =š,
harmonika ustna, drumla *f.*

Mü'ndhöhle, *sf.* jama ustna.

Mü'ndholz, *sn.* =eš, *pl.* =höl-
zer, ligustr *m.*, korciпка *f.*
(krzew).

Mündic'ren, *va.* (haben)
przepisywać, kopiować, munda-
dować.

Mü'ndig, *adi.* pełnoletni;
— sein być pełnoletnim; —
werden stać się pełnoletnim,
dojść do pełnoletności, do
swych lat; — erklären, spre-
chen upełnoletnić.

Mü'ndigkeit, *sf.* pełno-
letność *f.*

Mü'ndklemme, *sf.* kurcz *m.*
szczęk.

Mü'ndknebel, *sm.* =š, *pl.* —,
knebel *m.*

Mü'ndkoch, *sm.* =(e)š, *pl.*
=köche, kucharz nadworny.

Mü'ndkügelchen, *sn.* =š, *pl.*
—, placuszek *m.*, poważeczka
f., poważuszka *f.*, kołaczyk *m.*

Mü'ndlack, *sm.* =(e)š, opła-
tek *m.* do pieczętowania.

Mü'ndleich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
otwór *m.* u studni.

Mü'ndleim, *sm.* =(e)š, lep
gumowy.

Mü'ndlich, *adi.* ustny; =e
Brüfung ustny egzamin; =e
Überlieferung ustna tradycja; =eš
Testament ustny testament; =eš
Verfahren ustne postepo-
wanie; *adv.* ustnie, żywemi
słowy.

Mü'ndlichfeit, *sf.* ustność
f.; das Prinzip der — zasada
ustności (prawo).

Mü'ndloch, *sn.* =(e)š, *pl.*
=löcher, otwór ustowy (u pieca,
strzelby i t. p.).

Mü'ndmehl, *sn.* =(e)š, mąka
najprzedniejsza.

Mü'ndöffnung, *sf.* *pl.* =en,
otworzenie *n.* ust; otwór ustowy.

Mü'ndpfeife, *sf.* *pl.* =en,
świąstпка ustowa, gwizdek
ustowy.

Mü'ndpomade, *sf.* obacz
Mundsalbe.

Mü'ndportion, (wym. :-cjon)
sf. *pl.* =en, racya *f.* żywności.

Mü'ndraub, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, kradzież *f.* żywności; ra-
bunek polowy (prawo).

Mü'ndrecht, *adi.* sposobny,
przydatny, w sam raz przy-
rzadzony; einem — tun czy-
nić co stosownie do czyjego
smaku, odgadnąć czyj smak;
— gemachter Bericht sprawo-
zdanie ułożone odpowiednio
do czyjego życzenia.

Mü'ndschent, *sm.* =(e)š, pod-
czaszy *m.*, cześnik *m.*; kre-
densarz *m.*

Mü'ndschentamt, *sn.* =(e)š,
cześnikstwo *n.*, podczastwo *n.*

Mü'ndschleimhautentzün-
dung, *sf.* *pl.* =en, zapalenie *n.*
błony śluzowej.

Mü'ndschliefer, *sm.* =š, *pl.*
—, zwieracz *m.*, muszkuł
zwierający (anatomia).

Mü'ndschwamm, *sm.* =(e)š,
pl. =schwämme, i *dim.*
schwämmchen, *sn.* =š, *pl.* —,
afry *pl.*, pleśniawki *pl.* (cho-
roba); bełłka *f.* (grzyb).

Mü'ndsemmel, *sf.* *pl.* =n,
bułka *f.*

Mü'ndspere, *sf.* *pl.* =n,
szczekocisk *m.*

Mü'ndspiegel, *sm.* =š, *pl.*
—, wziernik *m.*, wzieradło
ustowe (chirurgia).

Mü'ndstellung, *sf.* *pl.* =en,
układ *m.* ust (przy wyma-
wianiu głosek).

Mü'ndstück, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, munsztuk *m.*; wędzido
n. (końskie); ein gutes —
besitzen mieć ostry język, być
wygadany, wyszczekanim.

Mü'ndtot, *adi.* milczący
(z musu); jmnndn — erklären
zakneblować komu usta.

Mü'ndum, *sn.* =š, *pl.* =da,
kopia *f.*, odpis *m.* (na czysto).

Mü'nduug, *sf.* *pl.* =en, —

eines Gefäßes otwór *m.* u na-
czynia; — einer Kanone wylot
m. działa; — eines Flusses
ujsie *n.* rzeki; — des Ge-
wehrlaufes oko *n.* rury.

Mü'ndungswerte, *sf.* *pl.*
=n, kaliber *m.* (strzelby,
działa).

Mü'ndvoll, *sm.* tyle ile
naraz do ust wziąć można,
pełna gęba.

Mü'ndvorrat, *sm.* =(e)š, *pl.*
=räte, zapas *m.* żywności, pro-
wiant *m.*

Mü'ndwasser, *sn.* =š, *pl.*
=wässer, płókanie *n.*, woda *f.*
do ust.

Mü'ndwerk, *sn.* =(e)š, ein
gutes — haben mieć dobry
języczek, tego szczekać.

Mü'ndwinkel, *sm.* =š, *pl.*
—, kąt ustowy.

Münizze'niz, *sf.* hojność *f.*,
szczodrość *f.*

Münitio'n, (wym. :-cjon)
sf. *pl.* =en, amunicya *f.*, za-
soby wojenne, zapasy bojowe.

Münition'staren, Münitio'n'swag, *sm.* =š, *pl.* —,
wóz amunicyjny, jaszczyk *m.*

Münizipal', *adi.* municy-
palny, zarządu gminy doty-
czący.

Münizipal'beamte(r), *sm.*
=en, *pl.* =en, urzędnik muni-
cypalny, urzędnik *m.* gminy
miejskiej.

Münizipal'behörde, *sf.* *pl.*
=n, urząd miejski.

Münizipal'garde, *sf.* *pl.* =n,
gwardya miejska.

Münizipal'ität, *sf.* *pl.* =en,
municypalność *f.*, urząd
miejski.

Mü'nteln, *vn.* (haben) prze-
bąkiwać o czym, szeptać so-
bie do ucha, opowiadać sobie
w tajemnicy; man munkelt
(davon) przebąkiwając, mówią
po cichu (o tem), słycać;
im Dunkeln ist gut — ciem-
ność sprzyja tajemnicom.

Mü'nter, *sm.* i *sn.* =š, *pl.*
—, katedra *f.*, kościół kate-
dralny, tum *m.*

Mü'nter, I. *adi.* 1) obudzo-
ny, czujny, czuwający; =
wach; — werden obudzić się,
ocucić się, otrzeźwić się;
er ist noch — jeszcze nie spi;

ich blieb die ganze Nacht —
czuwałem całą noc; 2) we-
soły, żywy, żwawy = fröh-
lich, lebendig; jmndn — ma-
dchen rozweselić kogo; —
werden rozweselić się; =
Augen, Bewegungen żywo
oczy, żwawe ruchy; 3) zdro-
wy, rześwy, czerstwy, krze-
pki = gesund, kräftig, rüstig;
ein = er Greis krzepki staru-
szek; ein = es Mädchen zuch
dziewucha; II. *adv.* wesoło,
żwawo, żywo, rześwo; (nur)
immer —! dalejże wesoło!

Mu'nterfeit, *sf.* czujność *f.*,
czuwanie *n.*; żywość *f.*, żwa-
wość *f.*, rześkość *f.*; weso-
łość *f.*

Mii'nz-, *adi.* menniczy;
pieniężny.

Mii'nzabdruck, *sm.* =(e)š,
pl. =brüde, odcisk *m.* mo-
nety.

Mii'nzamt, *sn.* =(e)š, *pl.*
=ämter, Mii'nzamtalt, *sf.* *pl.*
=en, mennica *f.*; urząd men-
niczy.

Mii'nzarbeiter, *sm.* =š, *pl.*
—, robotnik *m.* w menuicy,
menniczny.

Mii'nzbeamte(r), *sm.* =en,
pl. =en, urzędnik menniczy.

Mii'nzbezeichnung, *sf.* *pl.*
=en, legatura *f.*, przymieszanie
n. nieszlachetnego kruszcu do
szlachetnego.

Mii'nzbeschreibung, *sf.* *pl.*
=en, opisanie *n.* monet, nu-
mizmatyka *f.*

Mii'nzdirektor, *sm.* =š, *pl.*
=en, dyrektor *m.* mennicy.

Mii'nz, *sf.* *pl.* =-n, 1) mięta
f., miętka *f.* (ziele); 2) mo-
neta *f.*, pieniądz *m.*, pieniądze
pl.; =n prägen bić monetę;
=n in Umlauf setzen, =n aus-
geben puścić w obieg monetę;
=n einziehen wycofać monetę
(z obiegu); kleine — moneta
drobna, zdawkowa; landes-
übliche, gangbare — moneta
obiegowa; vollwichtige —
moneta dokładna; geringhaf-
tige, leichte — moneta niedo-
kładna; beßmittelle — mo-
neta okrojona; klingende —
brzęcząca moneta; jmndn
mit gleicher — bezahlen płacić
komu równą monetą,

wy wzajemnie się komu; etw.
für bare — nehmen brać co
za prawdę; 3) moneta pa-
miątkowa = Denkminnze; 4)
mennica *f.*

Mii'nzinheit, *sf.* *pl.* =en,
jednostka monetarna.

Mii'nz, *va.* (haben) bić
monetę, pieniądze; es auf
jmndn — wziąć kogo na cel;
daß man auf mich gemünzt
to na mnie było ułożone,
wymierzone.

Mii'nz, *sn.* =š, bicie *n.*
monety, pieniądze.

Mii'nzfenner, *sm.* =š,
obacz Münzfenner.

Mii'nzger, *sm.* =š, *pl.* —,
mincarz *m.*

Mii'nzfälcher, *sm.* =š, *pl.*
—, fałszerz *m.* monet; =
Falschmünzer.

Mii'nzfälschung, *sf.* *pl.* =en,
fałszowanie *n.* monet; =
Falschmünzerei.

Mii'nzfrage, *sf.* *pl.* =n,
kwestya monetarna.

Mii'nzfreiheit, *sf.* obacz
Münzrecht.

Mii'nzfuß, *sm.* =es, stopa
monetarna.

Mii'nzgebühr, *sf.* *pl.* =en,
Mii'nzgefälle, *sn.* =š, opłata
mennicza.

Mii'nzgehalt, *sm.* =es, *pl.*
=e, zawartość *f.*, część *f.*
kruszcza szlachetnego w mo-
necie, czystość *f.* monety.

Mii'nzgepräge, *sn.* =š, *pl.*
—, odcisk *m.* monety.

Mii'nzgerechtigkeit, *sf.* ob.
Münzrecht.

Mii'nzgesetz, *sn.* =es, *pl.* =e,
ustawa monetarna.

Mii'nzgewicht, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, waga *f.*, ciężkość *f.* mo-
nety.

Mii'nzgleicher, *sm.* obacz
Münzwardein.

Mii'nzgold, *sn.* =(e)š, złoto
menniczne.

Mii'nzherr, *sm.* =-n, *pl.* =en,
1) = Münzmeister; 2) książę
mający prawo bicia monet.

Mii'nzjustierer, *sm.* obacz
Münzwardein.

Mii'nzkabinett, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, gabinet numizmatyczny,
zbiór *m.* monet.

Mii'nzkenner, *sm.* =š, *pl.*
—, znawca *m.* monet, nu-
mizmatyk *m.*

—, znawca *m.* monet, nu-
mizmatyk *m.*

Mii'nzkonvention, (wym.:
-cion) *sf.* *pl.* =en, konwencya
monetarna.

Mii'nzkosten, *s.* *pl.* koszta
pl. bicia monet.

Mii'nzkunde, *sf.* nauka *f.*
o monetach, numizmatyka *f.*

Mii'nzkundig, *adi.* znający
się na monetach; der Münz-
kundige znawca *m.* monet;
numizmatyk *m.*

Mii'nzkundlich, *adi.* numi-
zmatyczny.

Mii'nzkunst, *sf.* mincar-
stwo *n.*

Mii'nzmeister, *sm.* =š, *pl.*
—, przełożony *m.* nad men-
nicą, menniczny *m.*

Mii'nzordnung, *sf.* *pl.* =en,
urządzenia mennicze, regula-
min *m.* menniczy; ustawa
monetarna; system mone-
tarny. [bitnia *f.*

Mii'nzpresse, *sf.* *pl.* =n, wy-
kwestya monetarna.

Mii'nzprobe, *sf.* *pl.* =n,
próba mennicza.

Mii'nzrand, *sm.* =(e)š, *pl.*
=ränder, brzeg *m.* monety.

Mii'nzrecht, Mii'nzregal,
sn. =(e)š, *pl.* =e, prawo *n.*
bicia monety.

Mii'nzsammlung, *sf.* *pl.*
=en, zbiór *m.* monet.

Mii'nzschlag, *sm.* =(e)š, bi-
cie *n.* monet; odcisk *m.* mo-
nety.

Mii'nzschläger, *sm.* =š, *pl.*
—, wybijacz *m.* monet.

Mii'nzschneide, *sf.* *pl.* =n,
wycinadnia *f.*

Mii'nzschreiber, *sm.* =š, *pl.*
—, niszarz menniczy.

Mii'nzschrift, *sf.* *pl.* =en,
napis *m.* na monecie, na brze-
gu monety.

Mii'nzsilber, *sn.* =š, srebro
menniczne.

Mii'nzsorte, *sf.* *pl.* =n, ga-
tunek *m.* monety.

Mii'nzstadt, *sf.* *pl.* =städte,
miasto mające prawo bicia
monet; miasto w którym znaj-
duje się mennica.

Mii'nzstatt, Mii'nzstätte, *sf.*
pl. =n, mennica *f.*; miejsce
n. bicia monet.

Mii'nzstempel, *sm.* =š, *pl.*
—, stempel menniczy.

Mü'nzstreckwert, *sn.* = (e)š, ciagnia *f.*

Mü'nzsystem, *sn.* = š, *pl.* = e, system monetarny.

Mü'nztablette, *sf. pl.* = n, Mü'nztafel, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, spis m. monet; spis cen monet.

Mü'nztafel, *sf.* bicie n. monet.

Mü'nzverfälscher, Mü'nzverfälschung, obacz Mü'nzfälscher, Mü'nzfälschung.

Mü'nzvertrag, *sm.* obacz Mü'nzkonvention.

Mü'nzwaage, *sf. pl.* = n, waga mennicza.

Mü'nzwäger, *sm.* = š, *pl.* =, ważyk menuiczny.

Mü'nzwährung, *sf. pl.* = en, waluta *f.*

Mü'nzwardein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, probierz m. monety.

Mü'nzwert, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, wartość *f.* monety.

Mü'nzwesen, *sn.* = š, mincarstwo *n.*; mennictwo *n.*; system monetarny.

Mü'nzwissenschaft, *sf.* ob. Münzkunde.

Mü'nzzeichen, *sn.* = š, *pl.* =, znak menniczny.

Mü'nzzeichen, *sm.* = eš, *pl.* = šaje, legatura *f.*, aliaż *m.*

Muräne, *sf. pl.* = n, murena *f.*, marena *f.*, węgorzik *m.* (ryba).

Mürbe, *adi.* miękki (o owocach, o mięsie), kruchy (o mięsie, o cieście, o drzewie); = eš, Eisen jarkie żelazo; — werden (s)kruszyć, zmieknąć, zmieknąć; (przenośnie:) spokojnie; — machen miękzyć, kruszyć; jmandn — machen przytrzeć komu rogów, zrobić kogo pokornym.

Mürbe, Mü'rbigkeit, *sf.* miękkosć *f.*, kruchosć *f.*; (obraz.) pokornosć *f.*

Murks, *sm.* = seš, brudas *m.*

Mürken, *va.* 1) sprzątnąć, zabić kogo pokryjomu; 2) partaczyc; gmerać, szperać.

Mürmelstein, *sm.* = eš, *pl.* = e, mrużek *m.*, mruk *m.* (ryba).

Mürmel, *vn.* i *va.* (haben) 1) przabakiwać, przabaknąć; man mürmelt davon przabakują o tem; 2) mrużec, mrukli-

wym głosem mówić; in den Bart — mrużec pod nosem (dosłownie: w brode); eš mürmelt der Bach strumyk szemrze.

Mürmeltier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, bobak *m.*, świstak *m.*, świszcz *m.* (zwierzę); er schläft wie ein — spi jak bobak.

Mürner, *sm.* = š, *pl.* =, mrużysław *m.* (żartobliwa nazwa kota).

Mürren, *vn.* (haben) sarkac, gderać, mrużec, markotać, szemrać; (o psie:) warczec.

Mürren, *sn.* = š, szemranie *n.*, mrużenie *n.*

Mürriß, *adi.* zrzedny, ponury, mrukliwy, markotny, kwaśny, kapryśny; tetryczny, dziwaczny; = eš Wesen mrukliwość *f.*, zrzedność *f.*, ponurość *f.*, tetryczność *f.*; = eš Gesicht ponura, kwaśna mina; *adv.* zrzednie, ponuro, mrukliwie.

Mürkopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = köpfe, gderacz *m.*, zrzęda *m.*, markot *m.*, tetryk *m.*, dziwak *m.*

Mürköpfig, *adi.* zrzedny, zrzędlawy.

Muß, *sn.* Mużes, *pl.* Muje, powidła *pl.*, marmelada *f.*, owoce gesto rozgotowane; jarzyna gesto rozgotowana.

Mußel, *sf. pl.* = n, koncha *f.*, małż *m.*, muszla *f.*; versteinerte = n muszle kopalne; Ohrmuschel małżownica *f.*

Mußelhäutlich, Müßelartig, *adi.* konchowy.

Mußelart, *sf. pl.* = en, gatunek *m.* muszli.

Mußelbant, *sf. pl.* = bante, łożysko *n.* małżów.

Mußelbruch, *sm.* = (e)š, *pl.* = brüche, małżowniec *m.*

Mußelbrühe, *sf. pl.* = n, rosół *m.* z małżów.

Mußelerde, *sf.* ziemia, w której się muszle znajdują.

Mußelgang, *sm.* = (e)š, poziom *m.* małżów.

Mußelförmig, *adi.* muszlowaty.

Mußelgebirge, *sn.* = š, *pl.* =, góry *pl.* zawierające muszle.

Mußelgericht, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, ostracyzm *m.*

Mußelgehäube, *sn.* = š, *pl.* =, zszypisko *n.*, zszypowisko *n.* muszel, skorup.

Mußelgold, *sn.* = (e)š, złoto malarskie w muszelnkach rozrobione.

Mußelig, *adi.* muszlowaty, konchowy.

Mußelkabinett, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, zbiór *m.* muszel.

Mußelkalk, *sm.* = (e)š, wapień muszlowy.

Mußelkenntnis, Müßelkunde, *sf.* konchologia *f.*, nauka *f.* o małżach, skorupiakach.

Mußelkrebs, *sm.* = seš, *pl.* = je, muszlowy rak.

Mußellinie, *sf. pl.* = n, linia muszlowa, konchoida *f.*, ślimacznica *f.*

Mußelsammlung, *sf. pl.* = en, zbiór *m.* muszel.

Mußelsand, *sm.* = (e)š, warstwa *f.* (piasku) z trzeciego okresu geologicznego, w której znajdują się muszle.

Mußelstühle, *sf. pl.* = n, skorupa *f.*

Mußelsticht, *sf. pl.* = en, warstwa muszlowa, pokład muszlowy.

Mußelstüber, *sn.* = š, srebro malarskie w muszelnkach rozrobione.

Mußeltier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, małż *m.*, skorupiak *m.*

Mußelwagen, *sm.* = š, *pl.* = kareta *f.* w formie muszli.

Mußelwächter, *sm.* = š, *pl.* =, strzeżek *m.* (skorupiak).

Mußelwert, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, robota *f.* z muszel; małżowiny *pl.*

Mußic, *sf. pl.* = n, muza *f.*

Mußmann, *sm.* = eš, *pl.* = männer, muzumania *m.*, mahometanin *m.*, bisurmanin *m.*

Mußmannin, *sf. pl.* = inuen, muzumanka *f.*, mahometanka *f.*

Mußmannisch, *adi.* muzumański, turecki; *adv.* po muzumańsku, po turecku.

Mußmalnaden, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, noworocznik poetyczny.

Mußenberg, *sm.* = (e)š, góra *f.* muz, Parnas *m.*

Mu'jenborn, *sm.* =(e)š, źródło kastalskie.

Mu'jendicust, *sm.* =eš, *pl.* =e, służenie *n.* muzom; pisanie *n.* poezyi.

Mu'jenfreund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przyjaciel *m.* muz, sztuk pięknych.

Mu'jengott, *sm.* =eš, bóg *m.* muz (przewodniczący muzom) Apollo.

Mu'jengüßling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ulubieniec *m.* muz.

Mu'jenhalle, *sf.* *pl.* =-n, przybytek *m.* muz.

Mu'jenhuß, *sf.* poezya *f.*

Mu'jenpferd, *sn.* =(e)š, rumał *m.* muz, Pegaz.

Mu'jenquell, *sm.* obacz Mujenborn.

[muz.]

Mu'jenschar, *sf.* chór *m.*

Mu'jenst, *sm.* =eš, *pl.* =e, siedlisko *m.* muz.

Mu'jensohn, *sm.* =(e)š, *pl.* =šhne, syn *m.*, wychowaniec *m.* muz, poeta *m.*

Mu'jentempel, *sm.* =š, *pl.* —, świątynia *f.* muz.

Mu'jeum, *sn.* =(š), *pl.* Mujeen, muzeum *n.*

Muscie'ren, *vn.* (haben) obacz Musizieren.

Musie'rt, *adi.* wykładany; =e Buchstaben ozdobne litery.

Mu'ßf, *sf.* 1) muzyka *f.*, gedzba *f.*; — verstehen znać (się na) muzyce; in — setzen układać, ułożyć na nutę, ułożyć, napisać muzykę do czego; — machen wyprawić muzykę, gedzić; 2) muzyka, muzykanci *pl.*, gedzbiarze *pl.*, kapela *f.*, banda *f.*; die — bestellen zamówić muzykę (t. j. muzykantów); die — einer Stadt kapela miejska.

Musika'tien, *s. pl.* kompozycje muzyczne, nuty *pl.*

Musika'tienhändler, *sm.* =š, *pl.* —, bandujący *m.* nutami.

Musika'tienhandlung, *sf.* *pl.* =-n, skład *m.* nut.

Musika'tisch, *adi.* muzyczny; śpiewny; gedzbiarski; =eš Instrument narzędzie muzyczne, gedziebne; =eš Gehör słuch muzyczny; =eš Talent muzyczność *f.*; — sein być muzycznym, mieć z przyrodzenia dar do muzyki.

Musika't, *sm.* =-n, *pl.* =-n, muzykant *m.*, grajek *m.*, gedzbiarz *m.*; ein herumziehender — grajek wędrowny; gute Menschen, aber schlechte =-n dobrzy ludzie, ale niezdarńi.

Mu'ßabend, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wieczorek muzyczny.

Mu'ßbande, *sf.* *pl.* =-n, banda *f.*, orkiestra *f.*

Mu'ßchor, (wym.: -kor) *sm.* =(e)š, *pl.* =šhore, chór *m.*, orkiestra *f.*

Mu'ßdirektor, *sm.* =š, *pl.* =to'ren, dyrektor *m.* orkiestry.

Mu'ßfiter, *sm.* =š, *pl.* —, muzyk *m.*, znawca *m.* muzyki, kompozytor *m.*

Mu'ßfreund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, amator *m.*, przyjaciel *m.* muzyki.

Mu'ßfkenner, *sm.* =š, *pl.* —, znawca *m.* muzyki.

Mu'ßlehrer, *sm.* =š, *pl.* —, nauczyciel *m.* muzyki.

Mu'ßlehrerin, *sf.* *pl.* =-innen, nauczycielka *f.* muzyki.

Mu'ßliebhaber, *sm.* =š, *pl.* —, amator *m.*, dyletant *m.* muzyki.

Mu'ßstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, utwór muzyczny, kompozycja *f.*

Mu'ßstunde, *sf.* *pl.* =-n, lekcyja *f.* muzyki.

Mu'ßunterricht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nauka *f.* muzyki.

Mu'ßverein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, towarzystwo muzyczne.

Mu'ßverständige(r), *sm.* =-gen, *pl.* =-ge(n), znawca *m.* muzyki, muzyk *m.*

Mu'ßarbeit, *sf.* *pl.* =-en, robota mozaikowa.

Mu'ßbild, *adi.* mozaikowy.

Mu'ßmalerei, *sf.* *pl.* =-en, mozaikowanie *n.*

Mu'ßzie'ren, *vn.* (haben) grać na muzycznych narzędziach.

Muska'tblüte, *sf.* *pl.* =-n, muszkatułowy kwiat.

Muska'te, *sf.* *pl.* =-n, muszkat *m.*, gałka muszkatułowa.

Muska'ter, *sm.* =š, wino muszkatułowe, muszkat *m.*

Muska'terbirne, *sf.* *pl.* =-n, muszkatołka *f.*

Muska'tersalbe, *sm.* =š, część *f.*

Muska'tertraube, *sf.* *pl.* =-n, grono muszkatołowe.

Muska'tennuß, *sf.* obacz Muska'te.

Muska'tennußbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =-bäume, muszkatołowiec *m.*

Mu'ßfel, *sm.* =š, *pl.* =-n, *i sf.* *pl.* =-n, muszkat *m.*, muszkat *m.*, mięsioia *f.*; stark von =-n muskularny, mięsisty; die gesamten =-n muskulatura *f.*; die — betreffend muskulowy.

Mu'ßfelban, *sm.* =(e)š, muskulatura *f.*

Mu'ßfelbeschreibung, *sf.* myologia *f.*

Mu'ßfelbewegung, *sf.* *pl.* =-en, kurczenie *n.* i rozciąganie *n.* się muskułów.

Mu'ßfelsafer, *sf.* *pl.* =-n, włókno muskułowe.

Mu'ßfelhaut, *sf.* *pl.* =-häute, omięsna *f.*, ściągista pochwa mięśni.

Mu'ßfelhülle, *sf.* fibröse — szewek *m.*

Mu'ßfelig, *adi.* muskularny.

Mu'ßfelkraut, *sf.* siła *f.* w muskułach.

Mu'ßfeltrampf, *sm.* =(e)š, *pl.* =-trämpfe, kurcz *m.* w muskułach.

Mu'ßfellehre, *sf.* myologia *f.*, nauka *f.* o muskułach.

Muska'tschwund, *sm.* =(e)š, atrofia *f.*, zanik *m.* muskułów.

Mu'ßfelstärke, *sf.* siła *f.* w muskułach.

Mu'ßfelstränge, *sm.* *pl.* —, ścięgna muskułowe.

Mu'ßfelsystem, *sn.* =(e)š, system muskularny, muskulatura *f.*

Muska'te, *sf.* *pl.* =-n, muszkieta *m.*

Muska'tenfener, *sn.* =š; Muska'tensalbe, *sf.* *pl.* =-n, ogień *m.*, strzelanie *n.* z muszkietów.

Muska'tentügel, *sf.* *pl.* muszkietowa kula.

Muska'tenschuß, *sm.* =eš, *pl.* =-schüsse, strzał *m.* z muszkietu.

Muska'teier, *sm.* =(e)š, *pl.* =-e, muszkietaik *m.*, muszkietyer *m.*

Muska'to, *sm.* =š, *pl.* =š moskito *m.* (rodzaj komarów).

Mu'ßfuchen, *sm.* =š, *pl.* =-n,

placek *m.* marmeladą (powidłami) nadziany.

Muskulatur, *sf. pl.* = *en.* muskulatura *f.*

Muskulös, *adi.* muskularny, mięsisty; tęgi, silny.

Muß, *n. indecl.* *mus m.*, przymus *m.*, konieczność *f.*; ein bitteres — twarda, nieuchronna (dosłownie: gorzka) konieczność; — ist ein bitterer (es) Kraut, — ist eine harte Muß dosłownie: konieczność jest gorzkim ziołem, twardym orzechem; z koniecznością trudna sprawa, z mussem daremna walka.

Mußig, *sf.* spokojny czas, czas wolny (od zatrudnień), wczas *m.*; mit — spokojnie, z wczasem; — haben, *etw. zu tun* mieć czas wolny, spokojny do czego.

Mußelin, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e.* muslin *m.* (materya).

Mußelinen, *adi.* muslinowy.

Müssen, *muß, muß, mußte, mußte, gemußt, przy inf.* czasownika głównego: habe müssen, *vn.* (haben) 1) dla wyrażenia potrzeby, konieczności przyrodzonej lub naturalnej: musieć; alle Menschen — sterben wszyscy ludzie muszą umierać; man muß essen, um zu leben trzeba jeść, aby żyć; man muß arbeiten, um zufrieden zu sein kto chce być zadowolony, pracować musi, trzeba pracować, by być zadowolonym; ich muß das Geld sofort haben muszę mieć pieniądze natychmiast, potrzebuję pieniędzy natychmiast; man muß bald *etw.* veranlassen potrzeba będzie wnet coś zarządzić; man muß nachgeben trzeba ustąpić; man muß sich der Notwendigkeit fügen konieczności poddać się trzeba; muß er das tun? czy musi to uczynić? wiewiel — wir bezahlen? ile musimy (ile wypada nam) zapłacić? was muß ich hören? co też ja słyszeć muszę? man mußte vor allem wissen przedewszystkiem wypadałoby wiedzieć; ich muß gehen muszę odejść; er hat

gehen — musiał odejść, zmuszono go do odejścia; ich muß befennen muszę przyznać; ich mußte lachen musiałem się śmiać, nie mogłem powstrzymać się od śmiechu; daß muß dich nicht erschrecken niech ciebie to tylko nie przestrasza; du mußt mich nicht verraten tylko mnie nie zdradź; daß mußst du von ihm nicht verlangen tego od niego żądać nie możesz; du mußt aber auch geruß kommen tylko na pewno przyjdź; daß muß ja nicht sein to nie musi być, to nie jest konieczne; 2) dla wyrażenia przypuszczenia, prawdopodobieństwa, logicznej konieczności: er muß (wohl) vermögen sein musi być zamożny, zapewne jest zamożny; er muß jeßt schon zu Hause sein o tej porze pewnie już jest w domu; er wird kommen, er mußte denn frank sein przyjdzie, chyba (że jest) żeby był chory; wer muß es nur gewesen sein? któżby to mógł być? welche Zeit muß es wohl sein? która też może być godzina? was muß das bedeuten? co też to może znaczyć? 3) fortgehen — musieć odejść; muß ich schon fort? (zamiast fortgehen) czy już odejść muszę? du mußt hinein (zamiast hineingehen) musisz wejść; ich muß nach Hause muszę wrócić, pójść do domu.

Müsser'n, *sm.* =š, *bedłka zamsowa* (roślina).

Mußstunden, *sf. pl.* godziny *pl.* wolne (od zajęcia).

Mußieren, *vn.* (haben) musować, pienieć się.

Mußig, *adi.* 1) wolny od zatrudnień; próżnujący, próżniacki, próżniaczy; — gehen próżnować; seine Zeit — hinbringen beczynnienie czas przepędzać; — leben żyć w beczynności; seine Kinder — gehen lassen dać, pozwolić dzieciom próżnować; was sißest du so —? czego tak siedzisz, nie nie robisz? = *e* Stunde godzina wolna (od zajęcia); 2) bezużyteczny (w handlu); = *e* Geld, = *e*š Kapital pienią-

dze leżące bez pożytku, kapitał martwy; ich lasse mein Geld nicht — liegen nie trzymam moich pieniędzy bez użycia; die Waren liegen nun — da towary leżą teraz tu bezużytecznie; 3) czyzy, próżny, daremny, nieużyteczny; = *e* Fragen, — Worte próżne pytania, słowa; = *e*š Geschmäk czeza, głupia gadanina.

Mußigen, *va.* (haben) musić, zmusić; ich sehe (fühle) mich bemüßigt jestem zmuszony, muszę.

Mußiggang, *sm.* = (e)š, *bezczylnność f.*, próżnowanie *n.*, próżniactwo *n.*; lenistwo *n.*; sein Leben im — zubringen na próżniactwie przepędzać życie; — ist aller Vaster Anfang albo — ist des Teufels Ruhebank próżnowanie jest źródłem wszystkich występków, z próżniaka dyabeł się cieszy, próżnowanie dyabelskie odpoczywanie.

Mußiggänger, *sm.* =š, *pl.* —, *próżniak m.*

Mußiggängerin, *sf. pl.* —innen, *próżniaczka f.*

Mußiggängerisch, *adi.* próżniacki; *adv.* po próżniacku.

Mußiggehen, *sn.* =š, *próżnowanie n.*

Mußigkeit, *sf.* próżniactwo *n.*, lenistwo *n.*

Müſter, *sn.* =š, *pl.* —, 1) *próba f.*, *próbka f.*; — ohne Wert próbka bez wartości; nach — verkaufen sprzedawać według próby; 2) wzorzec *m.*, wzór *m.*, *moda f.*, *podoba f.*; nach dem — arbeiten pracować według wzorca; 3) wzór *m.*, *deseñ m.* (na materyach); *Zuch mit eingewirktem* — sukno wzorowane, wzorne, wzorzyste, sukno z tkany deseñem; 4) *przenośnie: wzór m.*, *ideał m.*, przykład *m.*; er ist ein — von Treue jest wzorem wierności; ein — von Ehe-mann wzór *m.*, *ideał m.* małżonka; nach dem — za przykładem; sich jmbn, *etw. zum* — nehmen wziąć kogo, co sobie za wzór, brać *wzór*, przykład *z kogo, z czego.*

Wu'iter-, *adi.* wzorowy.
Wu'iteraufstalt, *sf. pl.* =en, zakład wzorowy.

Wu'iterbild, *sn.* -(e)š, *pl.* =er, obraz wzorowy, obraz za wzór służący, służący mogący.
Wu'iterblatt, *sn.* -(e)š, *pl.* =blätter, wzorek *m.*

Wu'iterbuch, *sn.* :(e)š, *pl.* =bücher; 1) zbiór *m.* wzorów, próbek; 2) książka wzorowa, doskonała, klasyczna.

Wu'iterer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) inspektor *m.*, intendant *m.*; 2) ten co wzoruje materye.

Wu'itergültig, *adi.* wzorowy, przykładowy; klasyczny.

Wu'itergültigkeit, *sf.* wzorowość *f.*, przykładowość *f.*

Wu'iterhaft, *adi.* wzorowy, przykładowy; =eš Betragen wzorowe sprawowanie się; *adv.* wzorowo, przykładowie.

Wu'iterhaftigkeit, *sf.* wzorowość *f.*, przykładowość *f.*

Wu'iterform, *sf. pl.* =eu, *typ m.*, pierwowzór *m.*

Wu'iterkarte, *sf. pl.* =n, karta *f.* z wzorami, z próbkami.

Wu'iterkuabe, *sm.* =n, *pl.* =n, chłopiec sprawujący się wzorowo.

Wu'iterlager, *sn.* =š, *pl.* —, skład *m.* wzorów, modeliów, prób.

Wu'iter(land)wirtschaft, *sf. pl.* =n, gospodarstwo wzorowe; szkoła *f.* gospodarstwa.

Wu'itern, *va.* (haben) 1) badać, oglądać, rewidować; 2) mus(z)trować, lustrować, sprawiać, przeglądać, przejrzeć wojsko, rewii wojska odbywać; 3) mit dem Blide — zmierzyć wzrokiem (od stóp do głowy); 4) Stoffe — wzorować, wzorkować, wzorzyć materye; gemusterte Zeuge wzorsty, wzorne materye, materye w deseń.

Wu'iterplah, *sm.* =eš, *pl.* =plähe, plac *m.* mus(z)try (wojskowej).

Wu'iterprobe, *sf. pl.* =n, próbka wzorowa.

Wu'iterreise, *sf. pl.* =n, podróż *f.* pomocnika handlowego celem nawiązania stosunków handlowych.

Wu'iterreiter, *sm.* =š, *pl.* pomocnik handlowy podróżujący (żartobliwie).

Wu'iterriß, *sm.* =fßeš, *pl.* =riße, podoba *f.*

Wu'iterrolle, *sf. pl.* =n, 1) zwitek *m.* z próbkami; 2) spis *m.*, rejestr *m.* żołnierzy lub załogi okrętowej, kontrola popisowa.

Wu'iterstechneider, *sm.* =š, *pl.* —, przykrawywacz *m.* próbek; krawiec pierwszorzędný, doskonały.

Wu'iterstchrift, *sf. pl.* =en, 1) dzieło doskonałe, klasyczne; 2) wzorek *m.* kaligrafii.

Wu'iterstchriftsteller, *sm.* =š, *pl.* —, autor *m.*, pisarz wzorowy, klasyczny.

Wu'iterstchule, *sf. pl.* =n, szkoła normalna, przygotowawcza; szkoła wzorowa (za wzór służący mająca).

Wu'iterstchüler, *sm.* =š, *pl.* —, uczeń wzorowy, przykładowy.

Wu'iterstchütz, *sm.* =eš, ochrona *f.* znaków fabrycznych.

Wu'iterstück, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, 1) wzór *m.* poezyi lub prozy, wymiek wzorowy (z dzieła jakiego poety lub pisarza); 2) *pl.* =e, studya rysunkowe.

Wu'iterung, *sf. pl.* =en, 1) inspekcya *f.*, badanie *n.*, obejrzenie *n.*; über etrn. — halten badać, rewidować co; 3) przegład *m.*, popis *m.*; rewia *f.*, lustracya *f.*, mus(z)tra *f.* (wojska); die — halten, abhalten, über die Truppen, die Truppen die — passieren lassen odbyć rewii, przegład wojska; die — passieren przejść przez mustrę; zur — kommen stanać do popisu.

Wu'iterungsgefühft, *sn.* =(e)š, popis *m.*, pobór wojskowy.

Wu'iterungsliste, *sf. pl.* =n, spis *m.*, rejestr *m.* żołnierzy.

Wu'iterungstag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* popisu wojskowego.

Wu'iterungstermin, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, powołanie *n.* do popisu wojskowego.

Wu'iterweberei, Wu'iterwirtherei, *sf. pl.* =en, tkania *n.*, tkalnica *f.* deseni, wzorów.

Wu'iterwerk, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, dzieło wzorowe, klasyczne.

Wu'iterwirthschaft, *sf.* obacz Musterlandwirtschaft.

Wu'iterwohnhaus, *sn.* =fšeš, *pl.* =häuser, typ *m.* domu mieszkalnego (pod względem budowy).

Wu'iterwort, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, wzór *m.* odmiany, paradigmat *m.* (rzeczowników, słów i t. p.; gramatyka).

Wu'iterzeichner, *sm.* =š, *pl.* —, rysownik *m.* wzorów, deseni.

Wu'iterzeichnung, *sf. pl.* =en, deseń *m.*, karton *m.*, wzorek *m.*

Wut, *sm.* =(e)š, 1) umysł *m.*, stan *m.* umysłu; guten (=š) =eš sein być dobrej myśli; frohen, freudigen =eš sein być zadowolonym, uradowanym; getrosten =eš sein być spokojnym, nie obawiać się; verbroffenen =eš sein być kwaśnym, nie mieć chęci do niczego; wie ist dir zu =e? jak się czujesz? jak ci jest na sercu? mir ist übel zu =e źle mi, źle się czuję, jestem nieswoj; wenn er wütete, wie mir zu =e ist gdyby wiedział, co się w mojem sercu dzieje, gdyby znał stan mego umysłu; eš war ihm nicht wohl dabei zu =e przykro mu to było, niemilego stad doznawał uczucia, niemilo mu było słyszeć to, patrzeć na to, widzieć to; es ist mir zu =e als ob . . . czuję się, jak gdyby . . . , zdaje mi się, jakoby . . . ; mir ist lächerlich zu =e śmiać mi się chce; 2) odwaga *f.*, serce *n.*, śmiałość *f.*, męstwo *n.*, dziarskość *f.*; przytomność *f.* umysłu; życie *n.*, ogień *m.*; dobra myśl, otucha *f.*; gniew *m.* (sein — an jmbm kühlen obacz pod Mütchen); — haben, befißen mieć odwagę, być odważnym; — fassen, fassen nabrać serca, odwagi; wieder — fassen nabrać znów odwagi, otuchy; den — ver-

lieren, sinken lassen stracić odwagę, upadać na sercu; jnndm — machen, einsprechen, zusprechen, einlösen, einhauen dodać komu serca, śmiałości, odwagę w kim wzbudzić, ośmielić kogo; jnndm den — (be)nehmen, rauben odjąć komu odwagę, uniesmielić kogo; feinen (ganzem) — zusammennehmen zebrać całą swoją odwagę; nur —! śmiało! odważnie!

Muta'tor, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =en, samoprzewywalcz galwaniczny (elektryka).

Mu'then, *sn.* = \bar{s} , *sein* — an jnndm fühlen zemścić się na kim, napastwić się nad kim.

Mu'ten, *I. vn.* (sein) tylko jako *pp.* zu etw. gemutet sein mieć do czego chęć, skłaniać się do czego; wohl gemutet sein być wesołym, zadowolonym; *II. va.* (haben) eine Grube auf einem Felde — starać się o pozwolenie (o przywilej) uprawiania kopalni na pewnym gruncie.

Mu'terfüllt, *adi.* pełny odwagi, otuchy, odważny.

Mu'terren, *vn.* (haben) mutować, głos zmieniać (wyrastając na młodzieńca).

Mu'tig, *adi.* odważny, śmiały, mężny, żywy, dziarski; = \bar{s} Pfend racy, żywy koń, koń pełen ognia; *adv.* odważnie, śmiało, dziarsko, z odwagą.

Mu'tigkeit, *sf.* odważność *f.*; dzielność *f.*; ogień *m.* (o koniach).

Mu'tlos, *adi.* niemający odwagi, serca, zwątpiony, upadły na duchu; — sein nie mieć odwagi; — werden stracić odwagę, stracić ducha; jnndm — machen odjąć komu odwagę.

Mu'tlosigkeit, *sf.* brak *m.* odwagi, zwątpienie *n.*

Mu'tmaßen, *va.* mutmaß, mutmaßest i mutmaßt, mutmaßt, habe gemutmaßt, przyszczać (= annehmen, voraussetzen), domniemywać, domniemać się, domyślać, domyślić się, dorozumiewać, dorozumieć się czego (= ver-

muten); wnosić, wnioskować, wnieść (= schließen); podejrzyczać (= argmöhnen); przyszczać, przyszcścić (= als wahrscheinlich voraussetzen); przeczuwać, przeczuć (= ahnen).

Mu'tmaßlich, *I. adi.* domniemany, domysłny, (prawdopodobny, pewny, oparty na domniemaniu, na domyśle; =*r* Erde spadkobierca domniemany; =*e* Berechnung obliczenie przybliżalne; = \bar{s} Alter wiek prawdopodobny; *II. adv.* domniemanie, domysłnie, podobno, przez domysł, przez domniemanie, z domysłu.

Mu'tmaßlichkeit, *sf.* domniemanie *n.*, prawdopodobieństwo *n.*

Mu'tmaßung, *sf. pl.* =en, domysł *m.*, domniemanie *n.*; =en anstellen zapuszczać się w domysły.

Mu'tmaßungsweise, *adv.* przez domysł, przez domniemanie, przez przypuszczenie.

Mu'tmaßlich, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, certyfikat *m.*, pozwolenie *n.* uprawiania kopalni.

Mu'tung, *sf. pl.* =en, żądanie *n.* udzielenia prawa uprawiania kopalni.

Mu'tter, *sf. pl.* Mütter, 1) matka *f.*, rodzicielka *f.*; — werden stać się, zostać matką; urodzić, powić dziecko; nach der — atten, der — ähneln, nachgeraten, nachschlagen wdać się w matkę; auf die — bezüglichen matczyzny, macierzyńskiej, macierzysty; die — Gotteß Matka Boska, Bogarodzica; — der Armen matka biednych; Wißbegierde ist die — des Wißsens chęć wiedzy jest źródłem, początkiem wiedzy; die — Erde ziemia rodzicielka; 2) macica *f.* (= Gebärmutter); 3) nasrubek *m.*, mutra *f.*, muterka *f.* (= Schraubenmutter); 4) matryca *f.* (drukarstwo); 5) lager *m.* (u wina), drożdże *pl.* (u piwa), gniazdo *n.* (u octu).

Mu'tterader, *sf. pl.* =n, żyta maciczna (anatomia).

Mu'tterart, *sf.* auf — jak matka.

Mu'tterange, *sn.* *pl.* =n, oko macierzyńskie.

Mu'tterband, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =bänder, wiązadło maciczne (anat.).

Mu'tterbeißwerde, *sf.* bole *pl.* maciczne, macinnica *f.*

Mu'tterbiene, *sf. pl.* =n, matka *f.* pszczół, królowa *f.*

Mu'tterboden, *sm.* = \bar{s} , ziemia rodzinna.

Mu'tterbruder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =brüder, brat *m.* matki, wuj *m.*

Mu'tterbruderstraße, *sf. pl.* =en, wujenka *f.*

Mu'tterbrust, *sf. pl.* =brüste, pierś *f.* matki, macierzyńska.

Mu'tterbusen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, łono *n.* matki, macierzyńskie.

Mu'tterchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Mutter, mameczka *f.*, matula *f.*, matuś *f.*, matuleńka *f.*, mamunia *f.*; altteß — staruszka *f.*, babina *f.*; guteß — babunia *f.*; babuleńka *f.*

Mu'tterdrüse, *sf. pl.* =n, guz łożyskowy, łożyszczce *n.* (anatomia).

Mu'ttererbe, *sn.* = \bar{s} , spadek *m.* po matce.

Mu'ttererde, *sf.* 1) ziemia ojczysta, rodzinna; 2) ziemia roślinna, próchnica *f.*, humus *m.*

Mu'tterfieber, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, gorączka połogowa.

Mu'tterfleden, *sm.* obacz Muttermal.

Mu'tterform, *sf. pl.* =en, pierwowzór *m.*

Mu'tterfreude, *sf. pl.* =n, radość *f.* matki, uciecha macierzyńska; =n genießen zostać matką.

Mu'tterfüllen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, klaczka *f.*, kobyłka *f.*

Mu'ttergestein, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, matryca *f.* (górn.).

Mu'ttergewächß, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , zaśniad *m.* (medycyna).

Mu'tterglüß, *sn.* =(e) \bar{s} , szczególnie matki, macierzyńskie.

Mu'ttergottesbild, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*r*, obraz *m.* Matki Boskiej, Naświętszej Panny.

Mu'ttergunmi, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} i Mu'tterharz, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =e, galban *m.*

Mu'tterharzpfanze, *sf. pl.* =n, galbanowiec *m.*

Mu'tterhaje, *sm. =n, pl. =n*, samica *f.* zająca.

Mu'tterhans, *sn. =jes, pl. =haiser*, matcznik *m.*

Mu'tterherz, *sn. =en, pl. =en*, serce *n.* matki, macierzyńskie.

Mu'tterhalb, *sn. =(e)š, pl. =hälber*, jałówka *f.*, jałowczka *f.*

Mu'tterkind, *sn. =(e)š, pl. =er*; dziecko ulubione mamuni, pieczęszek *m.*

Mu'tterkirche, *sf. pl. =n*, kościół główny.

Mu'tterklee, *sm. =š*, lucerna *f.*

Mu'tterkorn, *sn. =(e)š*, mącznica *f.*, śniedź *f.*, głównica *f.*, żytnica *f.*, żyto rogowe, sporysz *m.*, namielec *m.*, nasionak *m.*

Mu'tterkrampf, *sm. =(e)š, pl. =krämpfe*, kurecz *m.*, spazm macieczny, macinnik *m.*

Mu'tterkrank, *adi.* historyczny.

Mu'tterkrankheit, *sf. pl. =en*, macianica *f.*, choroba macieczna.

Mu'tterfrau, *sm. =es, pl. =fränge*, krządek *m.*, podstavek macieczny (anatomia).

Mu'tterfrant, *sn. =(e)š, pl. =kräuter*, maruna *f.*, rumianek *m.*

Mu'tterfress, *sm. =jes, skir m.* macicy (medycyna).

Mu'tterfuchen, *sm. =š, pl. =*, łożysko *n.*

Mu'tterlamm, *sn. =(e)š, pl. =lämmer*, owca *f.*, maciorka *f.*

Mu'tterland, *sn. =(e)š*, kraj macierzyński, rodzinny.

Mu'tterlange, *sf. pl. =n*, ług słony, roztworzyna *f.*, zółta *f.*

Mu'tterleib, *sm. =(e)š, pl. =er*, żywot *m.* matki, łono *n.* matki; vom =e an od urodzenia; unschuldig wie das Kind im =e niewinny jak dziecko w łonie matki, jak dziecko nienarodzone jeszcze.

Mu'tterlein, *sn. =š, pl. ob. Mütterchen.*

Mu'tterlich, I. *adi.* matczyn, macierzyński, macierzysty; in

=er Weiße, mit =er Liebe po macierzyńsku jak matka, miłością macierzyńską; von =er Seite ze strony, po stronie matki; Bruder, Schwester =er Seite brat przyrodny, siostra przyrodna z jednej matki; =er Boden ziemia macierzyńska, rodzinna; II. *adv.* — plegen pielęgnować jak matka, po macierzyńsku; — (albo mü'tterlicherseits) verwannt krewny po stronie matki, w linii macierzyńskiej.

Mü'tterlichkeit, *sf.* macierzystość *f.*

Mu'tterliebe, *sf.* miłość *f.* matki, macierzyńska.

Mu'tterloš, *adi.* niemający matki, sierota *f.* bez matki.

Mu'ttermal, *sn. =(e)š, pl.* znamie przyrodzone, blizna, z którą się ktoś urodził.

Mu'ttermaß, *sn. =es, pl. =e*, modła ustawowa miar i wag.

Mu'ttermilch, *sf.* mleko *n.* matki, macierzyńskie; mit der — eingefogene Anschauungen zapatrywania wyssane z mlekiem matki.

Mu'ttermord, *sm. =(e)š, pl. =e*, matkobójstwo *n.*

Mu'ttermörder, *sm. =š, pl. =*, matkobójca *m.*

Mu'ttermörderin, *sf. pl. =innen*, matkobójczyni *f.*

Mu'ttermund, *sm. =(e)š, 1)* usta *m.* matki; 2) ujście macieczne (anatomia).

Mu'tternacht, *adi.* nagi jak na świat przyszedł, jak go Pan Bóg stworzył, naguteńki; *adv.* naguteńko.

Mu'tternesse, *sf. pl.* goździki nasienne.

Mu'tterpfennige, *sm. pl.* wsparcie pieniężne, dar pieniężny dany pokryjomu dziecku przez matkę, grosiwo *n.* od mamuni.

Mu'tterpferd, *sn. =(e)š, pl. =e*, klacz *f.*, kobyła *f.*

Mu'tterpflicht, *sf. pl. =en*, powinność *f.* matki, macierzyńska. [sterya *f.*

Mu'tterplage, *sf. pl. =n*, hi-

Mu'tterrecht, *sn. =(e)š, pl. =e*, prawo macierzyńskie.

Mu'tterrolle, *sf. pl. =n*, spis *m.* popisowych (wojskowość).

Mu'tterschaf, *sn. =(e)š, pl. =e*, owca *f.*, maciorka *f.*

Mu'tterschaft, *sf.* macierzyństwo *n.*

Mu'tterscheide, *sf. pl. =n*, pochwa macieczna (anatomia).

Mu'tterschmerz, *sm. =es, pl. =en*, cierpienie *n.* matki; ból macieczny.

Mu'tterschnitt, *sm. =(e)š, pl. =e*, ciecie cesarskie (operacya).

Mu'tterschoß, *sm. =es, pl. =e*, łono *n.* matki, macierzyńskie.

Mu'tterschraube, *sf. pl. =n*, naśrubek *m.*, nutra *f.*

Mu'tterschwein, *sn. =(e)š, pl. =e*, maciora *f.*

Mu'tterschwester, *sf. pl. =n*, siostra *f.* matki, ciotka *f.*

Mu'tterseele, *sf.* żywa dusza; ich traf keine — nie zastałem twój duszy.

Mu'tterseelenallein, *adi.* samiuteńki; *adv.* samiuteńko.

Mu'ttersegen, *sm. =š*, błogostawieństwo *n.* matki.

Mu'tterseite, *sf. von =* verwannt sein być spokrewnionym po stronie matki, przez matkę, w linii macierzyńskiej.

Mu'ttersohn, *sm. =(e)š, pl. =öhne* i *dim.* Mu'ttersöhndchen, *sn. =š, pl. =*, synalik *m.* matki, benjaminek *m.*, pieczęszek *m.*

Mu'ttersorgen, *sf. pl.* troski *pl.*, kłopoty *pl.* matki.

Mu'tterspiegel, *sm. =š, pl. =*, lustro *n.* do badania (le-karskiego) macicy.

Mu'ttersprache, *sf. pl. =n*, język ojczysty, mowa ojczysta; język macierzysty, pierwotny, pierwiastkowy.

Mu'tterstaat, *sm. =(e)š, pl. =en*, kraj macierzysty, kraj w stosunku do kolonii.

Mu'tterstand, *sm. =(e)š*, macierzyństwo *n.*

Mu'tterstadt, *sf. pl. =städte*, miasto macierzyste (w stosunku do innych miast pozakładanych przez jego mieszkańców).

Mu'tterstein, *sm. =(e)š, pl. =e*, macieczny kamień.

Mu'tterstelle, *sf.* miejsce *n.* matki; bei jmdm — vertreten

zastępować komu matkę, być komu matką.

Muttertod, *sm.* = (e)š, *pl.* = štöde, pień macierzysty (wina); macierzy, główny ul.

Mutterteil, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, majątek *m.*, spadek *m.* po matce, macierzyzna *f.*

Muttervater, *sm.* = š, *pl.* = väter, ojciec *m.* matki, dziad *m.* po matce.

Mutterweh, *sn.* = (e)š, *pl.* = en, bole *pl.* maciczne.

Mutterwild, *sn.* = (e)š, *samica f.* grubego zwierza.

Mutterwis, *sm.* = eš, dowcip wrodzony, naturalny.

Mutterwurzel, *sf.* *pl.* = n, macica *f.*

Mutterwut, *sf.* szal lubieżny u kobiet, nimfomania *f.*

Mutterzäpfchen, *sn.* = š, *pl.* = , czopek macierzy.

Mutterzichten, *sn.* obacz **Muttermal**.

Mutterzimt, *sm.* = eš, kasya drzewna, strączyniec *m.*, sieżybób *m.* (roślina).

Mützwoll, *adi.* pełen odwagi.

Mützwille(n), *sm.* = nš, swawola *f.*, swywola *f.*, płochość *f.*, rozpusta *f.*, psoty *pl.*, pustota *f.*, złośliwość *f.*, zuchwałość *f.*; = n treiben pustować, rozpustować, swawolnić, swywolnić; mit = n z rozpusty, swawolnie.

Mützwilig, I. *adi.* płocho, swawolny, rozpustny, pusty, psotny, zuchwały; = er Menſch psotnik *m.*; = eš Weib psotnica *f.*; = er Streich swawolny uczynek, wybryk *m.*; = e Befeldigung swawolna obraza; = et Bankſtrot oszukańcze bankructwo; II. *adv.* płocho, swawolnie, rozpustnie, zuchwale.

Mützwiligerweise, *adv.* ob. **Mutwiliq** *adv.*

Mützwiligkeit, *sf.* obacz **Mutzwille**.

Mütze, *sm.* = eš, 1) muc *m.*, kołn *m.* lub inne zwierzę z kusym ogonem; 2) człowiek kuso ubrany; głuptas *m.*; 3) kusa suknia.

Mütze, *sf.* *pl.* = n, 1) czapka *f.*; — mit Schirm, mit Schild kaszkieciak *m.*; viereckige — czapka czworograniasta, ro-

gata, konfederatka *f.*; — der Biſchöfe czapka biskupia, infuła *f.*; — unter der Königs-, Kaiſerkrone czapka książęca, mitra *f.*; die — zum Gruß abziehen, abnehmen, Lüften czapkę zdejść, ruszyć czapki, uchylić czapki dla powitania, czapkować; sich die — aufsetzen czapkę wdziać; 2) czepek *m.*, czepec *m.*, żóładek drugi zwierząt odzuwających.

Mützen, *va.* (haben) skraćcać, obcinać.

Mützensutter, *sn.* = š, *pl.* —, podszewka *f.* u czapki.

Mützensmacher, *sm.* = š, *pl.* —, czapuik *m.*

Mützensmacherin, *sf.* *pl.* = innen, czapniczka *f.*

Mützenschnecke, *sf.* *pl.* = n, mitra *f.* (gatunek ślimaka).

Mützenschirm, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, daszek *m.*, rydelek *m.*

Mützig, *adi.* kusy.

Mütord, *sm.* = š, *pl.* = š, milord *m.*

Miryade, *sf.* *pl.* = n, miryada *f.*; krocie *pl.*, ilość niezliczona, ćna *f.*

Miryameter, *sm.* = š, *pl.* —, miryamet *m.*, dziesięć kilometrów.

Miryobolane, *sf.* *pl.* = n; **Miryobolannenbaum**, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, mirobolan *m.*

Miryrrhe, (wym.: -mirre), *sf.* *pl.* = n, mirra *f.*, żywica *f.*; mit = n keräuchern okadzać mirrą.

Miryrrhendolce, *sf.* *pl.* = n, przewłoka *f.*, giersz *m.*, gir *m.*, girz *m.* (roślina).

Miryrrhenessig, *sm.*; **Miryrrhenöl**, *sn.*; **Miryrrhenwein**, *sm.* ocet *m.*, oliwa *f.*, wino *n.* mirzany, mirowy, z mirrą.

Miryrrte, (wym.: mirte), *sf.* *pl.* = n, mirt *m.*

Miryrrtenartig, *adi.* mirtowy, mirtowaty.

Miryrrtenbaum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, drzewo mirtowe, mirt *m.*

Miryrrtegebüsch, *sn.*; **Miryrrtenhain**, *sm.* = eš, *pl.* = e; **Miryrrtenwald**, *sm.* = eš, *pl.* = wälder, gaik *m.*, gaj *m.*, las *m.* mirtowy.

Miryrrtenranz, *sm.* = eš, *pl.* = ränze, wieniec mirtowy.

Miryrrtenrauch, *sm.* = (e)š, *pl.* = sträucher, krzew mirtowy, mirt *m.*

Miryrrtenwein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, mirtynek *m.*

Miryrrtenzweig, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, gałązka mirtowa.

Mysteriöš, *adi.* mistyczny, tajemniczy; *adv.* mistycznie, tajemniczo.

Mysterium, *sn.* = š, *pl.* = rien, misterium *m.*, tajemnica *f.*; mysterya *pl.* (archeologia).

Mysticišmus, *sm.* obacz **Mystizismus**.

Mystifikatio'n, (wym.: -cjon), *sf.* *pl.* = en, mistyfikacja *f.*, odrwiwanie *n.*, łudzenie *n.*, mamienie *n.*, oszukiwanie *n.*

Mystifizieren, *va.* (haben) mistyfikować, odrwivać, uwodzić, łudzić, mamić.

Mystik, *sf.* mistyka *f.*, nauka *f.* mistycyzmu.

Mystiker, *sm.* = š, *pl.* —, mistyk *m.*, nauczyciel *m.*, zwolennik *m.* mistycyzmu; tajemniś *m.*, skrytosz *m.*

Mystisch, *adi.* mistyczny, tajemniczy; *adv.* mistycznie, tajemniczo.

Mystizišmus, *sm.* —, mistycyzm *m.*, nauka *f.* przedmiotów nadmysłowych, wiara *f.* w rzeczy nadmysłowe, badania *pl.*, zaciekania *pl.* się w krainie ducha; tajemniczość *f.*

Mystik, *sf.* *pl.* = n, **Mystikus**, *sm.* —, *pl.* = then, mit *m.*, klechda *f.*, opowieść bajeczna (o bogach); bajka *f.*

Mystikschreiber, *sm.* = š, *pl.* —, mitograf *m.*

Mystisch, *adi.* mityczny, bajeczny.

Mytholog(e), *sm.* = n, *pl.* = n, mitolog *m.*

Mythologie', *sf.* *pl.* = n, mitologia *f.*, nauka *f.* o pogańskich bożkach.

Mythologijſch, *adi.* mitologiczny; *adv.* mitologicznie.

N.

N, *n. indecl.* czternasta głoska, jedenasta spółgłoska niemieckiego abecadła; *Serr* N. N. pan N. N.

Na! *interi.* —, laß sehen! pokażno! —, mach schnell! hejże! gdzież tam! ani myśli! werde nur nicht böse! no, nie gniewaj się! —, nu! a wiec! hejże! gdzież tam! ani myśli!

Naabkraut, *sn.* = (e)š, *pl.* -kräuter, przytulia *f.* (roślina).

Na'be, *sf. pl.* -n, piasta *f.*, głowa *f.* (u koła); rura *f.*, tuba *f.*

Na'bel, *sm.* = š, *pl.* Näbel, 1) peppek *m.*; den — unterbinden podwiązać peppek; zum — gehörig, den — betreffend pepkowy; 2) peppek *m.*, znaczek *m.* (po łacinie: hilus, botanika); 3) ognisko *n.*; = Brennpunkt; 4) zamek *m.*, zawornik *m.* (architektura).

Na'belader, *sf. pl.* -n, żyła pepkowa.

Na'belbinde, *sf. pl.* =n, pasek pepkowy, opaska pepkowa.

Na'belbrud, *sm.* = (e)š, *pl.* -brüde, przepuklina pepkowa.

Na'belkörnig, *adi.* pepkowaty.

Na'belgegend, *sf.* okolica przypepkowa.

Na'belhöhle, *sf.* jama, wklęsłość pepkowa.

Na'belkraut, *sn.* = (e)š, *pl.* -kräuter, rozłóg *m.*, liścienie *n.*, ziele przymiotowe.

Na'beln, *va.* (haben) ein Kind — dziecku peppek podwiązać.

Na'belpunkt, *sm.* = (e)š, peppek *m.*

Na'belstild, *sm.* = (e)š, *pl.* -er, tarcza wypukła.

Na'belstirn, *sf. pl.* = schüre, i **Na'belstrang**, *sm.* = (e)š, *pl.* = stränge, sznureczek pepkowy, powrozek pepkowy, powpovina *f.*; bie — zubinden zawiązać, podwiązać pepowinę.

Na'belstirn, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, dzik amerykański.

Na'belwulst, *sm.* = eš, *pl.* = wulste, przypięcie *n.*

Na'belwurm, *sm.* = (e)š, *pl.* = wurmer, wrzodek pepkowy, koło pepka.

Na'ben, *va.* (haben) ein Rad — piastę dorabiać, robić do koła.

Na'benbohrer, *sm.* = š, *pl.* —, swider *m.* do wiercenia piast.

Na'benholz, *sn.* = eš, *pl.* = hölzner, drzewo zdadne na piasty.

Na'benloch, *sn.* = (e)š, *pl.* = löcher, otwór *m.* w piaście.

Na'benring, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, obręcz *f.* w piaście, na piaście, ryfa *f.*

Na'bab, *sm.* = š, *pl.* = š, nabab *m.*, nabob *m.*, bogacz *m.*

Nach, *I. adv.* 1) na oznaczenie miejsca: mir —! za mną! 2) czasowo: — wie vor jak wprzód tak i potem, zawsze to samo; — und — powoli, pomału, zwolna; nachgerade z czasem, nakoniec, wreszcie; eš ist nachgerade Zeit już prawie czas; eš wird nachgerade unerträglich prawie nie do wytrzymania; II. *praep.* z *dat.* 1) na oznaczenie czasu, porządku, następstwa: po; — dem Sturm po burzy; — Tischę po obiedzie; — Christi Geburt po narodzeniu Chrystusa, po Chrystusie; — vier Wochen po czterech tygodniach; — Empfang des Gegenwärtigen po otrzymaniu niniejszego (pisma); — Sicht po okazaniu; — dir po tobie, za tobą; einer — dem anderen jeden po drugim; alle — einander wszyscy po kolei; 2) na oznaczenie kierunku dążenia lub położenia: do, ku; — der Stadt do miasta; — der Stadt zu ku miastu; — Osten na wschód, do wschodu; — Osten zu ku wschodowi; — Hause do domu; ich reife — Rom jądę do Rzymu; — Deutschland do Niemiec; die Fenster gehen

— der Straße (hin) okna wychodzą na ulicę; — Berlin bestimmt przeznaczony do Berlina, dla Berlina; — sich ziehen ciągnąć za sobą; — allen Richtungen zerstreuen rozprószyć na wszystkie strony; 3) na oznaczenie celu dążenia: po, za; — jmdm, — etw. schicken po kogo, po co posłać; — der Uhr sehen patrzeć na zegarek, patrzeć, która godzina; nach jmdm sehen patrzeć za kim, doglądać kogo; — etw. sehen patrzeć za czym, dozorować co, doglądać czego; sich — etw. umsehen obejrzeć się za czym, starać się o co, upatrzyć co; — Nachę schreien o pomstę wołać; — Brot schreien wołać o chleb, żądać chleba; mit Steinen — jmdm werfen kamieniami rzucać za kim; Steine — dem Fenster werfen rzucać kamieniami do okien; — jmdm, — etw. fragen pytać się o kogo, o co; ich frage nichts — ihm nie dbam o niego; sich — etw. erkundigen dowiadywać się o co; zielen, schießen — etw. celować, strzelać do czego; — etw. streben zmierzać, zdążać do czego, starać się o co; ubiegac się za czym, o co; jmdm — dem Leben trachten nastawać na czyje życie; sich — etw. sehnen tęsknić za czym, życzyć sobie czego; gierig, begierig — etw. žądny, łaknący czego; 4) według, podług, stosownie do; sich — der Mode kleiden ubierać się podług mody, modnie; sich — etw. richten stosować się do czego, według czego; ich kenne ihn dem Namen — znam go z nazwiska; dem Befehle — według ustawy; deinem Befehle — stosownie do twego rozkazu; Ihrem Wunsch — albo — Ihrem Wunschę według pańskiego życzenia; meiner Meinung — według mego zdania; dem

Scheine — o ile się zdaje; allem Anscheine, aller Wahrscheinlichkeit — według wszelkiego prawdopodobieństwa; — **Belieben** według upodobania, do woli; — **der Elle**, — **Metern**, — **Gewicht verkaufen** sprzedawać na lokcie, na metry, na wagę; **der Reize** — albo — **der Reize** po kolei, kolejno; — **dem, was ich gesehen habe** (sądząc) według tego, com widział; **daß Kind — der Mutter nennen** nazwać dziecko po matce, dać dziecku imię matki; — **der Natur malen** malować podług natury, z natury; **ein Gemälde** — **Tizian** obraz w sposobie Tycyana, obraz będący kopią Tycyana; — **dem Scheine urteilen** sądzić z pozorów; — **dem Gedächtnisse vortragen** wykladać z pamięci; — **Noten singen** spiewać z nut; — **alphabetischer Ordnung** w porządku alfabetycznym; **eß ist acht** — **bieser Uhr** na tym zegarku jest ósma (godzina); **seinem Zeichnen** — **ist er Schuster** jest szewcem z profesji; **der Regel** — według reguły; **zazwyczaj**; **wenn es — mir ginge** gdyby zrobiono, gdyby sprawę załatwiono jak ja chcę, jak ja myślę, gdyby mnie posłuchano; 5) — **Wein, Tabak riechen** trącić winem, tytońniem; — **Erde schmecken** mieć smak ziemi.

Na'ch-achten, vn. (haben) einer Sache — stosować się do czego; wziąć z czego wzór, przykład.

Na'chachtung, sf. norma f., reguła f.; jmnbdn etw. zur — **jagen** powiedzieć komu co, iżby miał na to uwagę, aby się stosował do tego, dla jego zastosowania.

Na'ch-äffen, va. i vn. (haben) małpować, naśladować niewolniczo, ślepo.

Na'chäffer, sm. =s, pl. — małpiarz *n.* [małpiarka *f.*

Na'chäfferin, sf. pl. =innen.

Na'chäffung, sf. pl. =en, Nachäfferei, sf. pl. =en, małpiarstwo *n.*

Na'chahmbar, adi. dający się naśladować, naśladowania godny.

Na'ch-ahnten, va. i vn. (haben) naśladować; podrabiać (= fälschen); **jmnbdn** — **naśladować kogo; jmnbdn in etw.** — **naśladować kogo w czym; jmnbds Stimme** — **naśladować, udawać czyj głos; nachgeahmte Edelsteine** podrobione drogie kamienie, imitacje *pl.* drogich kamieni.

Na'chahmend, adi. naśladowujący, naśladowczy.

Na'chahmer, sm. =s, pl. — naśladowca *m.*, naśladownik *m.*; **podrabiacz m., fałszerz m. (= Fälscher).**

Na'chahmerin, sf. pl. =innen, naśladownica *f.*, naśladowniczka *f.*; **fałszerka f. (= Fälscherin).**

Nachahmerci, sf. pl. =en, (ślepe) naśladownictwo *n.*

Na'chahmung, sf. pl. =en, naśladowanie *n.*; **imitacja f., fałszerstwo n.**

Na'chahmungsgabe, sf. dar m. naśladowania, talent naśladowczy.

Na'chahmungssucht, sf. chęć f., żądza f., mania f. naśladowania, naśladownictwa, naśladowcza; **naśladownictwo n.**

Na'chahmungssüchtig, adi. skory do naśladowania.

Na'chahmungstrieb, sm. =e(s), popęd m. do naśladowania.

Na'chahmungswut, sf. ob. Nachahmungssucht.

Na'chahmungswert, =würdig adi. godny naśladowania.

Na'chahtheit, sf. pl. =en, robota dodatkowa, nadzwyczajna; **poprawka f.; kopia f., naśladowanie n.**

Na'ch-arbeiten, I. vn. (haben) einem Muster — **robić według wzoru, robić na wzór; II. va. (haben)** 1) kopiować, naśladować; 2) poprawiać, poprawić; 3) **die verlorene Zeit** — **odrodzić** czas stracony; 4) **za karę się uczęć** w szkole.

Na'ch-arten, vn. (sein) jmnbdn — **być do kogo podobnym, wdać się w kogo, wrozić się; er artef seiner Mutter**

nach podobny do swojej matki, wdał (wdaje) się w swoją matkę.

Na'chartung, sf. podobieństwo *n.*, wdanie *n.* się.

Na'char, sm. =s i -n, pl. =n, sąsiad *m.*; **als gute =n** jak dobrzy sąsiedzi; **wer einen guten — hat, ist gut bewacht bei Tag und Nacht** bezpiecznie sypia, kto dobrych sąsiadów ma; **jmnbds — sein** sąsiadować z kim; =s sąsiedzi, sąsiedni.

Na'charin, sf. pl. =innen, sąsiadka *f.*, sąsiada *f.*

Na'charbahn, sf. pl. =en, kolej sąsiednia.

Na'chardorf, sn. =e(s), pl. =dörfer, wieś sąsiednia.

Na'chargrundstück, sn. =e(s), pl. =e, grunt sąsiedni.

Na'charhaus, sn. =ies, pl. =häuser, dom sąsiedni.

Na'charland, sn. =e(s), pl. =länder, kraj sąsiedni.

Na'charlich, adi. sąsiedni, sąsiedzki, ościenny; =e **Freundschaft halten** żyć jak dobrzy sąsiedzi; **adv.** po sąsiedzku, sąsiednio, ościennie.

Na'charchaft, sf. 1) sąsiedztwo *n.*; **in nächster** — **w najbliższem sąsiedztwie; gute — halten** żyć jak dobrzy sąsiedzi; 2) **zbiorowo: sąsiedzi pl.**

Na'charchaftlich, adi. sąsiedzki; **adv.** po sąsiedzku, w sąsiedztwie.

Na'charleute, s. pl. sąsiedzi *pl.*, sąsiedztwo *n.*

Na'charmann, sm. =e(s), pl. =leute, sąsiad *m.*

Na'charnaht, sm. =e(s), pl. =en, państwo sąsiednie, ościenne, graniczne.

Na'charstadt, sf. pl. =städte, miasto sąsiednie, najbliższe.

Na'charstation, sf. pl. =en, stacja sąsiednia.

Na'chartarif, sm. =e(s), pl. =e, taryfa sąsiedzka (kolejn.).

Na'charvolk, sm. =e(s), pl. =völker, naród sąsiedni.

Na'chbau, sm. =e(s), pl. =e, budowa późniejsza, przybudowanie *n.*

Na'ch-bauen, va. i vn. (haben) później (wy)budować, dobudować, przybudować.

Na'ch-bedenken, *va.* i *vn.* bedente, bedenktst, bedenkt nach, bedachte nach, habe nachbedacht, potem rozważyć, rozmyślić się, zastanowić się, za późno rozważyć; *vergessen und nachbedacht hat manchem schon großer Leid gebracht* kto wrpóźdy działa a potem rozważa, na wielką szkodę często się narzała.

Na'ch-bedingen, *va.* i *vn.* bebinge, bebingst, bedingt nach, beding nach, habe nachbedingen, wymówić sobie, zawarować sobie potem, później, zarzwać umowę dodatkową, dodać późniejsze zastrzeżenie.

Na'chbedingung, *sf. pl. -en*, warunek później dodany, warunek dodatkowy, uzupełniająca.

Na'chbehelf, *sm. -(e)ß, pl. -e*, środek drugorzędny, dodatkowy.

Na'chbekommen, *va.* bekomme, bekommst, bekommt nach, bekam nach, habe nachbekommen, dostać potem, później, dostać jeszcze, w dodatku, jako uzupełnienie.

Na'chbellen, *vn.* (haben) jmdm — szcekać za kim, iść za kim szcękając na niego.

Na'chbericht, *sm. -(e)ß, pl. -e*, sprawozdanie późniejsze, dodatkowe, uzupełniające; uzupełnienie *n.* sprawozdania, dodatek *m.* do sprawozdania; epilog *m.*, słowo końcowe (autora).

Na'chbessern, *va.* i *vn.* (haben) poprawiać, wygładzać (rzecz już gotową lub już raz poprawianą); *Weine bessern sich durch Liegen nach* wina polepszają się, stają się lepszymi wskutek leżenia.

Na'chbesserung, *sf. pl. -en*, poprawianie *n.*, poprawka późniejsza, powtórna.

Na'chbestellen, *va.* (haben) zamówić później, dodatkowo, jeszcze raz; *jmdm -n* — kazać komu przyjść potem, później.

Na'chbestellung, *sf. pl. -en*, zamówienie późniejsze, dalsze, dodatkowe.

Na'chbeten, *va.* i *vn.* (haben)

odmawiać za kim modlitwę, modlić się, pacierz mówić za kim; *jmdm* — pomawiać za kim, powtarzać, powtórzyć co drugi powie; *jmdm blind* — postępować za kim ślepo, być czym ślepym poplecznikiem.

Na'chbeten, *sm. -s, pl. -*, ślepy powtarzacz słów czyich, cudzych; ślepy poplecznik.

Na'chbeterei, *sf. pl. -en*; Na'chbetung, *sf.* ślepe powtarzanie słów cudzych.

Na'chbetrag, *sm. -(e)ß, pl. -träge*, kwota *f.*, suma dodatkowa, wydatek lub dochód dodatkowy.

Na'chbewilligen, *va.* (haben) przyzwolić później, dodatkowo.

Na'chbewilligung, *sf. pl. -en*, przyzwolenie dodatkowe, późniejsze.

Na'chbezahlen, *va.* (haben) zapłacić później, dodatkowo, zapłacić resztę, dopłacić.

Na'chbezählung, *sf. pl. -en*, zapłata późniejsza, dodatkowa, dopłata *f.*, zapłata *f.* reszły.

Na'chbieter, *sn. -(e)ß, pl. -e*, podpiwek *m.*, cienkusz *m.*

Na'chbieten, *va.* i *vn.* biete, bietest, bietet nach, bot nach, habe nachgebieten, wnieść ofertę później; wnieść ofertę dodatkową; wnieść lepszą ofertę.

Na'chbild, *sn. -(e)ß, pl. -er*, 1) kopia *f.*, podobizna *f.*; 2) obraz przedmiotu jakiego wywołany na siatkówce oka.

Na'chbilden, *va.* (haben) kopiować, przerysowywać, przerysować, odwzorować; naśladować; fałszować, podrabiać.

Na'chbilden, *sn. -s*, kopowanie *n.*, odwzorowywanie *n.*, imitowanie *n.*, podrabianie *n.*

Na'chbildner, *sm. -s, pl. -*, imitator *m.*, odwzorowywacz *m.*, naśladowca *m.*; fałszerz *m.*, podrabiacz *m.*

Na'chbildung, *sf. pl. -en*, kopia *f.*, imitacja *f.*, naśladowanie *n.*; podrobienie *n.*; genaue — einer Handschrift, eines Bildes podobizna *f.* rękopisu, obrazu.

Na'chbiß, *sm. -fß, pl. -fße*, zakaska *f.*

Na'ch-bitten, *va.* bitte, bittest, bittet nach, bat nach, habe nachgebeten, (za)prosić później, potem, po kim.

Na'ch-blättern, *vn.* (haben) kartki, karty w książce przerzucać, szukać co w książce.

Na'ch-bleiben, *vn.* bleibe, bleibst, bleib nach, blieb nach, bin nachgeblieben; 1) zostawać, zostać w tyle; 2) pozostać, zostać jako reszta; *es sind zehn Kronen nachgeblieben* pozostało (jeszcze) dziesięć koron; 3) przeżyć; *nachgebliebene Vermögen* spadek *m.*, sched a *f.*; 4) za karę zostać w szkole poza lekcyami; = Nachhaken.

Na'chbleibsel, *sn. -s, pl. -*, pozostałość *f.*

Na'chblicken, *vn.* (haben) jmdm — patrzeć za kim (oddalającym się).

Na'chblühn, *vn.* (haben) po raz drugi kwitnąć, zakwitnąć.

Na'chblüte, *sf. pl. -n*, drugi kwiat, rozkwit.

Na'ch-bohren, *va.* (haben) znowu, potem, raz jeszcze wiercić; rozszereżyć dziurę ponownym wierceniem.

Na'chbrechen, *vn.* breche, brichst, brich nach, brach nach, habe nachgebrochen, kopać dalej w nadpoczętym szybie (górn).

Na'ch-bringen, *va.* bringe, bringst, bringt nach, brachte nach, habe nachgebracht; 1) *jmdm* etm. — nieść co za kim, przynieść komu co; 2) przynieść później (to co brakowało).

Na'chbrunst, *sf.* drugie, późniejsze gonienie się.

Na'chbrut, *sf. pl. -en*, drugi, późniejszy poród, lag.

Na'ch-brüthen, *vn.* (haben) później, po raz drugi wysiadyc, wylegać.

Na'ch-buchstäbieren, *va.* (haben) sylabizować, zgłoskować za kim.

Na'chbürge, *sm. -n, pl. -n*, drugi poręczyciel, ręczyciel, ręczyciel drugiego rzędu, drugorzędny.

Ra'dbürgſchaft, *ſf. pl. -en*, poręczenie *n.*, ręczenie *n.* drugiego rządu, drugorzędne, ſubſydjarne.

Ra'dbüße, *ſf. pl. -n, 1)* kara zapłacona po zakończeniu ſprawy (prawo); *2)* późna pokuta.

Ra'd-büßen, *va. (haben)* (od) pokutować później; *er wird eß* — da mu ſię to później we znaki, odczuje ou to później.

Ra'd-batieren, *va. (haben)* datować później, kłaść datę późniejszą.

Ra'dbatierung, *ſf. pl. -en*, datowanie późniejsze, data późniejsza.

Ra'dbeut, *I. adv. później*, potem, następnie; *je* — ſtoſownie do, według okoliczności; *II. conj. gdy, jak, kiedy, ſkoro, podług tego jak*; — *er dieß gefagt hatte, ſetzte er ſich* to powiedziałſzwy, uſiadł; *er wird eß vielleicht tun*, — *er reißt ſich überlegt haben wird* może to uczyni, *gdy ſię doſtatecznie rozmyśli; (ie) — eß fommt, (ie) — eß ſich trifft* jak ſię zdarza, ſtoſownie do okoliczności.

Ra'd-denken, *vn. denke, denkſt, denkt nach, dachte nach, habe nachgedacht*; *1)* jmnđm — zagłębiać ſię w czyje myśli, w czyj ſpōsōb myślenia; *2)* einer Sache, über etw. — *przemysliwać, rozmyślać nad czem, myśleć, zaſtawiać ſię nad czem, rozważać co w myśli, myślać o rozbierać, zgłębiać; zamyślać ſię; eit wenig* — podmać.

Ra'ddenken, *ſn. =ß, myślenie n., rozmyślanie n., zaſtawianie n., zaſtawianie n. ſię, rozważenie n., rozważa f.; ohne* — bez rozważy, nierozważnie *adv.*, bezmyślnie *adv.*; *in* — *verſunten* zatopiony, *po-grażony* w myślach; *zum* — *bringen* upamiętać.

Ra'ddenkend, *adi. zamyślony; ein=er Menſch* człowiek rozważny, zaſtawiający ſię, człowiek z rozważy, z zaſtawianiem.

Ra'ddenklich, *adi. zamy-*

ślony, zađumany, rozważający, zaſtawiający ſię; *jmnđn* — *machen, ſtimmen* wprawić kogo w za-myślenie, w zađumę; — *werden* za-myślić, zađumać ſię.

Ra'ddenklichkeit, *ſf. 1)* rozpamiętywanie *n.*, za-myślenie *n.*; *2)* krytyczny, poważny, obawę wzbudzający ſtanczego.

Ra'ddidichten, *va. (haben)* etw. jmnđm, einem Werke — *naśladować* jakiego poeetę, jaki poemat, jakie wiersze.

Ra'ddichter, *ſm. =ß, pl. —*, naśladowca *m.*; tłumacz *m.* (dzieła poetycznego).

Ra'ddichtung, *ſf. pl. -en*, naśladowanie *n.* poematu, poemat naśladowany; przekład poetyczny.

Ra'ddrängen, *I. va. (haben)* cisnąć z tyłu; *II. vn. i ſich —*, *vr. (haben)* cisnąć ſię z tyłu, za kim; *dem Feinde* — gonić taż za nieprzyjacielem.

Ra'ddringen, *vn. dringe, bringſt, bringt nach, drang nach, iſt nachgedrungen* gwałtownie wſtąpić, wejść, wciśnąć ſię gdzie potem; *dem Feinde in die Stadt* — wtargnąć do miasta, ſcigając nieprzyjaciela.

Ra'ddrud, *ſm. =(e)ß, pl. =e i =brüde; 1)* przedruk *m.*; — *verboten* przedruk wzbroniony; *2)* dobitność *f.*, doſadność *f.*, nacisk *m.*, przycisk *m.*; *moc f.*, siła *f.*, dzielność *f.*, energia *f.*; *mit* — dobitnie, energicznie; *ſeinen Worten* — *geben* wymawiać ſłowa dobitnie, z przyciskiem; *auf etw.* — *legen* oddać co dobitniejszym głosem; *ich lege viel — darauf* zależy mnie wiele, bardzo na tem; *mit* — *ſprechen, handeln* mówić, działać energicznie, skutecznie; *ſeine Rede war ohne* — *mowa* jego była bez siły.

Ra'ddrucken, *va. (haben)* przedrukowywać, przedrukować.

Ra'ddrücken, *va. (haben)* przyciskać, przycisnąć mocniej, raz jeszczę.

Ra'ddrucker, *ſm. =ß, pl. —*, przedrukowycwz *m.*, przedrukujący *m.*

Ra'ddrücklich, Ra'ddrudsboll, *I. adi. dobitny, doſadny, mocny, silny, energiczny, ostry*; =*er Stil* styl doſadny; =*e Strafe* kara ostra, surowa; *II. adv. dobitnie, doſadnie, mocno, silnie, energicznie, ostro*; — *betonen* dobitnie akcentować, wymawiać; *jmnđn* — *vermeifen* ostro skarcić kogo; — *empfehlen* gorąco polecić.

Ra'ddrücklichkeit, *ſf. dobitność f.*, doſadność *f.*, siła *f.*, moc *f.*, energia *f.*

Ra'ddunſeln, *vn. (ſein)* ciemnieć, ściemnieć z czasem.

Ra'ddurſt, *ſm. =(e)ß*, pragnienie *n.* po przepitku.

Ra'dweid, *ſm. =eß, pl. =e*, przysięga wykonana po zeznaniu.

Ra'dweifer, *ſm. =ß*, emulacya *f.*, gorliwe naśladowanie; — *erwecken* wzbudzić emulacyę.

Ra'dweiferer, *ſm. =ß, pl. —*, emulant *m.*, gorliwy naśladowca.

Ra'dweifern, *vn. (haben)* jmnđm — emulować z kim, gorliwie naśladować kogo, ubiegać ſię z kim o co.

Ra'dweiferung, *ſf. emulacya f.*, gorliwe naśladowanie.

Ra'dweiferſwert, *adi. godny naśladowania.*

Ra'dweifen, *vn. (ſein)* jmnđm — *spieszyć, pędzić, gonić* za kim.

Ra'dweifeneinander, *adv. kolejno, po kolei, jeden po drugim.*

Ra'dwempfinden, *vn. empfinde, empfindeſt, empfindest nach, empfand nach, habe nachempfunben*; *1)* czuć co później, potem, po uſtaniu przy-czynny; *2)* jmnđm etw. — *obacz nachfühlen.*

Ra'dwempfindung, *ſf. pl. =en, 1)* czucie później ſię odzywające; *2)* *obacz* Ra'dgefühl.

Ra'dſten, *ſm. =ß, pl. —*, łódka *f.*, czółno *n.*, czółenko *n.*

Ra'dſtenförmig, *adi. łódkowaty.*

Ra'dſtenführer, *ſm. =ß, pl.*

—, sternik *m.*, przewoźnik *m.*

Na'herbe, *sm.* =n, *pl.* =n, dziedziec podstawiony.

Na'herbin, *sf. pl.* =innen, dziedziaczka podstawiona.

Na'herbschaft, *sf. pl.* =en, dziedzictwo podstawnione.

Na'hernte, *sf.* drugie żniwo, pożynek *pl.*

Na'ch-erzählen, *va.* (haben) powtarzać, powtórzyć co inny opowiada; man erzält ihm unjaubere Geschichten nach opowiadają o nim brudne historyjki, sprawki.

Na'ch-erzählung, *sf. pl.* =en, opowiadanie *n.*, opowieść *f.* według wzoru; streszczenie *n.*

Na'ch-essen, *vn.* esse, ißest i ißt nach, aß nach, habe nachgegessen, potem, później jeść, zjeść po czem, po kim.

Na'ch-essen, *sn.* =s, potrawa podana po innej; zakąska *f.*

Na'ch-erzieren, *vn.* (haben) odbywać, odbyć ćwiczenia za kare.

Na'ch-fahren, *vn.* fahre, fährst, fährt nach, fuhr nach, bin nachgefahren; 1) jechać za kim; einem nachgefahren kommen dojechać kogo; 2) den Bergleuten — spuścić się za górnikami (dla obaczenia ich roboty).

Na'ch-fahrer, *sm.* =s, *pl.* —, następca *m.*

Na'ch-fahrt, *sf. pl.* =en, następstwo *n.*

Na'ch-färben, 1) *va.* (haben) kolorować raz jeszcze; 2) *vn.* (haben) die Farbe färbt nach kolor przebija, udziela się innym.

Na'ch-feier, *sf. pl.* =n, obchód późniejszy, uroczystość później obchodzona; zakończenie *n.* uroczystości; drugi dzień święta.

Na'ch-feiern, *va.* (haben) obchodzić później.

Na'ch-feilen, *va.* (haben) przypisywać powtórnie, raz jeszcze; *vn.* (haben) przenosić: an einer Arbeit — pracować, wykończyć pracę.

Na'ch-feuern, *vn.* (haben) 1) jnmdm — strzelać za kim, na kogo odchodzącego, od-

dalającego się; 2) strzelić po raz drugi, raz jeszcze; 3) dokładać, dołożyć paliwa, utrzymywać ogień (w piecu).

Na'ch-fieber, *sn.* =s, *pl.* —, gorączka po przebytej chorobie występująca.

Na'ch-flattern, *vn.* (sein) lecieć, latać za kim (trzepocąc skrzydłami).

Na'ch-fliegen, *vn.* fliege, fliegst, fliegt, flog nach, bin nachgeflogen, jnmdm — lecieć za kim; du wirst gleich! —! wylecisz i ty zaraz! i ciebie niedługo wyrzucą!

Na'ch-fliehen, *vn.* fliehe, fliehst, flieht, floh nach, bin nachgeflohen, jnmdm — uciekać za kim.

Na'ch-fließen, *vn.* fließe, fließt, fließt, floß nach, bin nachgeflossen, dir fließen meine Tränen nach za tobą łzy moje płyną, łzy moje wszędzie ciebie ścigają, wciąż oplakują ciebie; es fließt nach Blut aus der Wunde nach krew jeszcze sączy się z rany.

Na'ch-fluchen, *vn.* (haben) jnmdm — kląć za kim (= powtarzać czyje kławy lub ścigać kogo kławami).

Na'ch-folge, *sf.* 1) następowanie *n.*, następstwo *n.*; 2) wstępowanie *n.* w czyje ślady, naśladowanie *n.*; — Jesu Christi naśladowanie Jezusa Chrystusa.

Na'ch-folgegete, *sn. pl.* ustawy stanowiące o następstwie.

Na'ch-folgen, *vn.* (sein) 1) jnmdm — iść, postępować za kim; jnmdm auf dem Fuße — iść tuż za kim; jnmdm auf Schritt und Tritt — chodzić, iść za kim krok w krok, nie odstąpić kogo; 2) jnmdm im Amte — następować, nastąpić po kim w urzędzie; 3) jnmdm als Muster — naśladować kogo; 4) nachfolgen *ppr. i adi.* następujący, następny.

Na'ch-folger, *sm.* =s, *pl.* —, następca *m.*; naśladowca *m.*; zwolennik *m.*

Na'ch-folgerin, *sf. pl.* =innen,

następczyni *f.*; naśladowczyni *f.*; zwolenniczka *f.*

Na'ch-folgen, *Na'ch-folgend*, *adv.* następującym sposobem, jak następuje.

Na'ch-fordern, *va.* (haben) żądać potem, później, następnie, żądać dodatku, uzupełnienia, przedłożyć rachunek dodatkowy.

Na'ch-forderung, *sf. pl.* =en, żądanie późniejsze, dodatkowe.

Na'ch-forschen, *vn.* (haben) einem Dinge, jnmdm — poszukiwać, szukać czego, kogo śledzić, badać co, kogo, przepytować się, rozpytywać się, wypytować się o co; jnmds Bergangenheit — dochodzić czyjejs przeszłości, szperać w czyjej przeszłości; gerichtlich — śledzić sądownie, wytoczyć śledztwo.

Na'ch-forscher, *sm.* =s, *pl.* —, śledzący *m.*, badacz *m.*

Na'ch-forschung, *sf. pl.* =en, poszukiwanie *n.*, badanie *n.*, dochodzenie *n.*, śledzenie *n.*, śledztwo *n.*; =en anstellen über etm. przedsięwziąć śledztwo, dochodzenia w jakiej rzeczy, dochodzić czego; zasięguć informacyi (w handlu); durch — (=en) entdecken wykryć przez dochodzenie, wysledzić, wybadać.

Na'ch-frage, *sf. pl.* =n, 1) dopytywanie *n.* się, wypytwanie *n.* się, pytać *m.*, wywiad *pl.*; — über jnmdn hielten wypytwać się, dowiadywać się o kogo; 2) żądanie *n.*, pokupność *f.*, popyt *m.* (handel); häufige — wielki popyt; die — nach diesem Artikel ist wenig (sehr) beliebt, es ist wenig (viel, häufige) — nach diesem Artikel mały (wielki) jest popyt o ten towar, mało (bardzo) się pytają, dopytują o ten towar; 3) ich danke für die — dziękuję za pamięć.

Na'ch-fragebureau, (wym.: -büro), *sn.* =s, *pl.* =s, biuro wywiadowcze.

Na'ch-fragen, *vn.* (haben) einem Dinge — dopytywać się, popyt(ywać) się, wypy-

tywać się o co; nach etw. — żądać, pożądać czego; bei jnmdm —, ob . . . zapytać kogo, dowiedzieć się u kogo, czy . . . ; da und dort nach etw. — przypytać się o co.

Na'dyrjrit, *sf. pl.* =en, termin późniejszy, nowy, odłożenie n. terminu, odwłoka f.

Na'dyrroit, *sm.* =(e)s, *pl.* -fröste, późny mróz.

Na'dyrrißling, *sm.* =s, druga, powtórna wiosna.

Na'dyr-fühlen, *va.* (haben) jnmdm etw. — odczuwać co z kim, żywić te same uczucia co drugi; ich fann es ihm so recht — najzupełniej odczuwam, co on czuł.

Na'dyr-führen, *va.* (haben) prowadzić za sobą, za kim.

Na'dyr-füllen, *va.* (haben) znnowu napełnić, dopełnić, dolać, dosypać, dokończyć, aby było pełno; den Wein, ein Weinsfaß — dolać wina, dopełnić wina w beczce.

Na'dyr-gärren, *vn.* (haben) odziewać.

Na'dyr-gären, *vn.* gäre, gärrt, gärt, gor nach, habe nachgegoren, kisać, fermentować ponownie, po raz drugi.

Na'dyr-gären, *sn.* =s, Na'dy-gärung, *sf.* fermentacja ponowna, druga.

Na'dyr-gebären, gebäre, gebierst, gebiert, gebar nach, habe nachgeboren, I. *va.* urodzić, porodzić po śmierci ojca; II. nachgeboren *pp.* i *adi.* po śmierci ojca zrodzony; der nachgeborene pogrobowiec m.; meine nachgeborenen Geschwister bracia moi po mnie rodzeni, moi młodszy bracia; die nachgeborenen potomkowie *pl.*

Na'dyr-geben, gebe, gibst, gibt, gab nach, habe nachgegeben, I. *va.* 1) później dać, dać jeszcze, dodać; noch Geld — dodać pieniędzy; 2) ustępować, ustąpić, odstąpić, oddawać; nichts von seinem Rechte — nie ustąpić nic ze swego prawa; jnmdm nichts —, in etw. — nie ustępować komu w niczem, ustępować komu w czem; er gibt niemandem etw. nach nie

ustępuje nikomu w niczem; sie geben einander nichts nach an Schlichkeit jeden gorczy od drugiego; II. *vn.* 1) ustępować, ugiąć się, uchylić, usuwać się (z właściwego kierunku), popuszczać, popuścić; der Boden gibt unter den Füßen nach, die Erde gibt sich nach; 2) ustępować, zezwalać, zezwolić, przystać na co; den Witten — przychylić się do prosby; er gibt zu viel nach jest nadto pobłażliwy, powolny; jnmds Wünschen — skłonić się do czyjego żądania; jnmds Launen — usłuchać czyich kaprysów; der Klügere gibt nach, mądrzejszy ustępuje; III. nachgebend, *ppr.* i *adi.* ustępujący, nie stawiający oporu, ulegający, giętki; powolny, zgodny.

Na'dyr-geben, *sn.* =s, ustępowanie n., uleganie n., powolność f., zgodność f.

Na'dyrgeboren, *adi.* obacz nachgebären II.

Na'dyrgebung, *sf. pl.* =en, usunięcie n. się.

Na'dyrgebot, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, późniejsze podanie, ostateczna, wyższa oferta.

Na'dyrgeburt, *sf. pl.* =en, miejsce n., łożysko n., czepec m.

Na'dyrgefühl, *sn.* =s, *pl.* =e, uczucie późniejsze, odczuwanie następne.

Na'dyr-gehen, *vn.* gehe, gehst, geht, ging nach, bin nachgegangen, 1) jnmdm — chodzić, iść za kim; jnmdm auf dem Fuße, auf Schritt und Tritt — chodzić, iść krok w krok za kim, na krok nie odstąpić kogo, jak cień chodzić za kim, po piętach komu deptać; jnmdm heimlich — śledzić kogo; der Spur — tropić; einer Sache — chodzić za czem, szukać czego, badać co; seinen Geschäften — chodzić za interesami, pilnować swoich spraw; dem

Trunke, den Vergnügungen — oddać się pijaństwu, zabawom; 2) die Uhr geht zehn Minuten nach, zegar idzie o dziesięć minut za powoli, spaźnia się o 10 minut.

Na'dygefallen, *adi.* =e Werte dzieła pośmiertne.

Na'dygemacht, *adi.* zrobiony podług, na wzór, na sposób, naśladowany; podrobiony, fałszowany, fałszywy.

Na'dygerade, *adv.* obacz pod nach.

Na'dygericht, *sn.* =es, *pl.* =e, obacz Rauchen.

Na'dygeruch, *sm.* =(e)s, daß hat einen üblen — to pozostawia niemiły zapach, odór po sobie.

Na'dygeschmack, *sm.* =(e)s, posmak m.; übler — obrzazg m.

Na'dygiebig, *adi.* ustępujący, uległy, zgodny, zgodliwy.

Na'dygiebigkeit, *sf.* uległość f., powolność f., zgodliwość f.

Na'dy-gießen, *va.* gieße, gießest i gießt, gießt, goß nach, habe nachgegossen; 1) dolewać, dolać; In die Lampe — dolać oliwy do lampy; 2) eine Bittsäule — odlewać, odlać posąg; odlewać podług wzoru.

Na'dy-glimmen, *vn.* glimme, glimmst, glimmt, glomn nach, bin nachgeglimmen i Na'dy-glühen, *vn.* (haben) tleć, tlić się, żarzyć się jeszcze potem, później.

Na'dy-graben, *vn.* grabe gräbst, gräbt, grub nach, habe nachgegraben, kopać, dokopywać się (szukając czego); dem Schätze — szukać skarbu w ziemi.

Na'dy-graben, *sn.* =s, Na'dy-grabung, *sf. pl.* =en, kopanie n. w celu odkrycia lub znalezienia czego, poszukiwanie n. pod powierzchnią ziemi, w górze.

Na'dy-gras, *sn.* =es, potraw m Na'dy-grafen, *va.* (haben) kosić potraw.

Na'dy-grübeln, *va.* (haben) über etw. — ślezczyć nad czem.

Na'dygrübeln, *sn.* =s, ślezczenie n.

Na'dhgrummet, *sn.* =s, drugi potraw.

Na'dh-guften, *vn.* (haben) jmnđm — patrzeć za kim (odchodzącym).

Na'dhguß, *sm.* -gußes, *pl.* -guße, dolewanie *n.*, dolanie *n.*; kopia *f.* odlewu (gipsowego).

Na'dhhall, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ogłos *m.*, odgłos *m.*; oddźwięk *m.*

Na'dh-hallen, *vn.* (haben) odgłos dawać, odzywać się, odezwać się, powtarzać dźwięk.

Na'dhhalt, *sm.* =(e)s, pomoc *f.*, podpora *f.* zapasowa.

Na'dh-halten, *halte*, *hältst*, *hält*, *hielt* *nach*, *habe* *nachge-* *halten*, I. *vn.* wytrzymywać, wytrzymać, trwać długo; II. *va.* trzymać później; die *Stunde* — opuszczoną lekcję odbyć później.

Na'dhhaltig, *adi.* trwałe, wytrzymały.

Na'dhhaltigkeit, *sf.* trwałość *f.*, wytrzymałość *f.*

Na'dhhand, *sf.* koń naręczny, przypręgowy; zarełka *f.* w grze w karty; = *Hint-* *terhand*.

Na'dh-handeln, *vn.* (haben) einem *Befehle* — czynić stosownie do rozkazu, wykonać rozkaz.

Na'dh-hangen, Na'dh-hängen, *vn.* *hange*, *hängst*, *hängt*, *hing* *nach*, *habe* *nachgeh-* *angen*, 1) *einer Sache* — oddawać się, oddać się; poświęcić się czemu; *Träumereien* — dumać; *feinen Gedanken* — zajmować się swojemi myślami, pograżać się w myślach; *dem Trunke, einer Leidenschaft* — oddać się pijaństwu, namiętności; 2) z ogarami na smyczy nadwietrzać zwierza; *der Fahrt* — trzymać się tropu (o psie, myśliwstwo); 3) *ein Seil* — popuścić linę (ze gługa).

Na'dh-härten, *vn.* (sein) stwardnieć później.

Na'dhhan, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, powrotny wyrab (lasu).

Na'dh-hauen, *vn.* *haue*, *haut*, *haut*, *hie* *nach*, *habe* *nachge-* *hauen*, 1) drugi raz, po-

wtórnie ciąć, powtórzyć cięcie; 2) cieszać podług wzoru.

Na'dh-heilen, *vn.* (haben) zgoić się potem, goić się powoli.

Na'dh-heizen, *va.* (haben) zapalić powtórnie; dotożyć, dodać paliwa.

Na'dh-helfen, *vn.* *helfe*, *hilfst*, *hilft*, *half* *nach*, *habe* *nachge-* *holfen*, *dopomagać*, *dopomódz*.

Na'dh-helfer, *sm.* =s, *pl.* —, pomocnik *m.*

Nachhe'r, *adv.* potem, później; następnie; *balb*, *kurz* — wkrótce potem; *vorher* *und* — przedtem i potem.

Na'dh-herbst, *sm.* =es, późna jesień, schyłek *m.* jesieni, czas pojesienny.

Na'dh-herbstlich, *adi.* pojesienny.

Nachhe'rig, *adi.* późniejszy; następny; przyszyły; *der Jitzt* *kl.*, =er *könig* *von* . . . książę *N.* (a) późniejszy król . . .

Na'dh-heßen, *va.* (haben) szcuzić psy na kogo; *vn.* (haben) zwierza uciekającego dościgać psami gończymi.

Na'dh-heu, *sn.* =(e)s, potraw *m.*

Na'dh-hieb, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) powtórne, dodatkowe cięcie (szermierka); 2) drugi zrab (leśnictwo).

Na'dh-hilfe, *sf.* *pl.* =n, pomoc *f.*

Na'dh-hinten, *vn.* (sein) jmnđm — kulejąc iść za kim; (obraz.) naśladować kogo mierzalnie, źle.

Na'dh-hochzeit, *sf.* *pl.* =eu, poprawiny *pl.* (weselue), powtórzyny *pl.*

Na'dh-holen, *va.* (haben) 1) (pójść i) sprowadzić, przynieść, przywieźć rzecz brakującą, zapomnianą lub pozostawioną w tyle; 2) *etw.* *Bestäumtes* — odrabiać, odrobić, powetować coś zaniedbanego; dogonić.

Na'dh-hut, *sf.* 1) odwód *m.*, tylna straż (wojskow.); 2) pastwisko poślednie, późniejsze paszenie.

Na'dh-impfen, *va.* (haben) później ospę zaszczerpić.

Na'dh-jagen, I. *va.* (haben)

jmnđm *Sunde* — popędzić psy za kim; II. *vn.* (sein) 1) jmnđm — puścić się za kim, pędzić za kim, gonić, ścigać kogo; 2) (obraz.) uganiać się za czem; *den Ehren* — uganiać się za zaszczytami.

Na'dh-lauten, *va.* (haben) przegryzać, przekąsić; (obraz.) jmnđm *etw.* — powtarzać mechanicznie czyje słowa.

Na'dh-laufen, *va.* (haben) dokupić.

Na'dh-klang, *sm.* =(e)s, *pl.* =klänge, 1) echo *n.*, odgłos *m.*, oddźwięk *m.*, dźwięk przeciągły, podźwięk *m.*; (obraz.) wspomnienie *n.*

Na'dh-flappen, *vn.* (sein) przyjść za późno, po wszystkiemu.

Na'dh-flatzen, *va.* (haben) jmnđm *etw.* — pleść co za kim, powtarzać czyje plotki.

Na'dh-flattern, Na'dh-flimmen, *vn.* *flimme*, *flimmst*, *flimmt*, *flomm* *nach*, *bin* *nach-* *geflossen*, leżeć, drapać się za kim.

Na'dh-flingen, *vn.* *flinge*, *flingst*, *flingt*, *flang* *nach*, *habe* *nachgeflogen*, *podzwięk*, *dźwięk*, *odgłos* *wydawać*, *brzmieć*.

Na'dh-fochen, *va.* (haben) ugotować później, potem, jeszcze; dogotować co (o nie było odrazu dobrze zgotowane).

Na'dh-follern, *vn.* (sein) jmnđm — (s)toczyć się za kim.

Na'dh-fomme, *sm.* =n, *pl.* =n, potomek *m.*; następcza *n.*; *die* =n, *pl.* potomkowie *pl.*, potomstwo *n.*; potomność *f.*; = *Nachwelt*; *ohne* =n *sterben* *umrzej* *bezpomnie*.

Na'dh-fommen, *vn.* *fomme*, *fommt*, *fommt*, *fam* *nach*, *bin* *nachgefommen*, 1) przyjść później, potem; jmnđm — iść za kim, przyjść za kim; 2) jmnđm *in einer Arbeit* *nicht* — können *nie* *mó* *z* (za kim) *komu* *zdążyć* *w* *robocie*, *nie* *mó* *z* *tak* *przedko* *pracować* *jak* *on*; jmnđm — dogonić kogo, dotrzymać komu kroku; 3) *einer Sache* — wykony-

wać, wykonać co; wykryć co = hinter etw. kommen; ſeiner Pflicht, Echuldigkeit — dopełnić powinności, ſpełnić zobowiązanie; einem Befehle — wykonać, ſpełnić rozkaz; einem Verſprechen — dotrzymać przyrzeczenia, uiścić się w ſłowie.

Na'chkommenſchaft, *ſf.* potomstwo *n.*, potomkowie *pl.*; potomność *f.*; = Nachwelt.

Na'chkömmling, *ſm.* -(e)š, *pl.* -e, potomek *m.*

Na'ch-können, *vn.* kann, können, kann, konnte nach, habe nachgekonnt znaczy tyle co: nachkommen, nachfahren i t. p. können móżić, jechać i t. p. za kim; ich kann dir nicht nach nie zdążyć za tobą, tobie, nie dotrzymam tobie kroku.

Na'chkoſt, *ſf.* zakąska *f.*, owoce *pl.*, deser *m.*, wety *pl.*

Na'chkoſten, *s. pl.* koſta *pl.*, wydatki późniejsze, dodatkowe.

Na'chkrankheit, *ſf. pl.* =en, dolegliwości pozostałe po jakiej chorobie.

Na'ch-kriechen, *vn.* kriechen, kriecht, kriech, trotz nach, bin nachgetrohen, jmdm — czółgać się, wlec się, leźć, szłapać z tyłu za kim.

Na'ch-kriegen, *va.* (haben) obacz nachbekommen.

Na'chkunft, *ſf.* 1) późniejsze przybycie (rzadko używ.); 2) potomstwo *n.*

Na'ch-künſteln, *va.* (haben) naśladować, podrobić kunsztownie.

Na'chkur, *ſf. pl.* =en, doleczenie *n.*, zakończenie *n.* kuracyi.

Na'ch-laffen, *va.* (haben) powtarzać jakając się.

Na'ch-laß, *ſm.* =ſſeš, *pl.* -läße 1) pozostałość *f.*, puſzczyna *f.*, dziedzictwo *n.*, spadek *m.*; zapis *m.* = Vermächtnis; 2) pofolgowanie *n.*, folga *f.*, ulga *f.*, zmniejszenie *n.*; 3) ustanek *m.*, przestaniek *m.*, przerwa *f.*; ohne — arbeiten pracować bez przerwy, bezustannie; 4) rabat *m.* (handel), opust *m.*; opust przewozowego, obniżka *f.*

(= Reſattie, kolejnictwo); 5) przebaczenie *n.*, darowanie *n.* winy; rozgrzeszenie *n.*

Na'ch-laſſen, laſſe, läßeſt i läßt, läßt, ließ nach, habe nachgelaſſen, I. *va.* 1) pozostawiać, pozostawić po ſobie; dieſer Wein läßt keinen Gled nach to wino nie pozostawia po ſobie plam; 2) pozwolić, dać komu iść z tyłu; puścić, wpuścić kogo potem; Waſſer — przypuścić wody; 3) pozostawić po ſobie, przekazać w spadku, zapisać; daß nachgelaſſene Vermögen ſpuſzczyna *f.*, spadek *m.*, dziedzictwo *n.*; 3) die nachgelaſſenen Erben, die nachgelaſſenen (pozostali) ſpadekbiery *pl.*; nachgelaſſeneſ Wert dzieło poſmiertne; 4) zwalniać, zwolnić, popuſzczać, popuścić; ulgę ſprawić, ulżyć; daß Zeit, die Zügel — popuścić liny, cugli; jmdm an der Strafe — zwolnić komu karę, darować część kary; Sünden — rozgrzeszać, rozgrzeszyć; 5) upuſzczać, upuścić, uſtąpić; etw. vom Preiße, von, an einer Forderung — nieco z ceny, z należytości (pretensyi) upuścić; ich kann von dieſen Anſätzen nichts — nie mogę nic upuścić z tych cen, z tych warunków; II. *vn.* 1) o rzeczach: zwolnić, uſtąć, uſtawiać, ſfolgować, uſmierzyć się, zmniejszyć się; der Regen, der Wind läßt nach deſzcz, wichher uſtaje; der Froſt hat nachgelaſſen mróz ſfolgował, popuſcił; die Hitze läßt nach upał zmniejsza się; die Krankheit hat nachgelaſſen choroba przesiłiła się; der Schmerz ließ nach ból uſmierzył się; 2) o osobach: uſtawiać, poprzestać, zaniechać czego, odſtąpić (od) czego; im Laufe — zwolnić bieg; er läßt im Eifer nach albo ſein Eifer läßt nach uſtaje w gorliwości, gorliwość jego ſłabnie; im Gleiß — opuſzczać się; er hat von ſeiner früheren Strenge nachgelaſſen zlagodził dawną swoją surowość; nachlaſſender *ppr.* i *adi.* Puls puls przerywany.

Na'ch-laſſen, *ſn.* =š, obacz Na'chlaſſung.

Na'ch-laſſenſchaft, *ſf. pl.* =en, majątek (po kim) pozostały, pozostałość *f.*, puſzczyna *f.*

Nachläſſig, I. *adi.* niedbały, opieſzały, nieſtaranny; neuwähig, obojętny; rozlaſzły; — im Kleiden niedbały, zaniedbany w stroju; II. *adv.* niedbale, opieſzale, nieſtannie; nieważnie, obojętnie, rozlaſzle; — gefeibet niedbale ubrany; =eš Gebaren opieſzałość *f.*, nieostrożność *f.*

Na'chläſſigkeit, *ſf.* niedbalstwo *n.*, niedbałość *f.*, opieſzałość *f.*; nieostrożność *f.*

Na'ch-laſſung, *ſf. pl.* =en, zwolnienie *n.*, uſtanie *n.*, zmniejszenie *n.*, opust *m.*

Na'ch-lauf, *ſm.* =(e)š, *pl.* =läufe, 1) biegnięcie *n.* za kim, za czym; 2) druga wódka.

Na'ch-laufen, *vn.* laufe, läuſt, läuft, ließ nach, bin nachgelaufen, 1) biegać, biedz za kim, za czym, uganiać się, ubiegać się o co; den Mädchen — biegać za dziewczętami; 2) o płynach: ſplywać, płynąć, biec; der Branntwein, der nachläuft wódka później pędzona.

Na'ch-laute, *ſm.* =(e)š, *pl.* =e, połoś *m.*

Na'ch-leben, *vn.* (haben) 1) żyć podług czego, ſtosoownie do czego; den Geſeßen — żyć jak ustawy każą, przestrzegać w życiu ustawy; 2) przeżyć.

Na'chleben, *ſn.* =š, życie późniejsze; ostatek *m.*, ſchyłek *m.* życia.

Na'chlebende(r), *ſm.* =n, *pl.* =n, pozostały *m.* po kim zmarłym.

Na'ch-legen, *va.* (haben) dodać, dołożyć, dokładać; Holz — dołożyć drwa na ogień, do ognia.

Na'ch-leiern, *vn.* (haben) jmdm — brzdąkać, dudlić, piſzczać za kim; mechanicznie robić to, co drugi robi.

Na'ch-leiſten, *va.* (haben) ſwiadczyc, uiścić się z czego później.

Na'ch-lernen, *va.* (haben) potem się (na)uczyć, douczyć się, uzupełnić braki w nauce.

Na'chlese, *sf. pl.* =n, pokłosie *n.*, zbieranie *n.* ostatków (*o* zbożu); powinobranie *n.* (zbieranie reszty winogron).

Na'ch-lesen, *va.* (haben) 1) resztę zbierać; 2) czytać, odczytywać, odczytać, przeczytać, sprawdzić przez czytanie; czytać za kim (*t. j.* powtarzając, co ktoś odczytuje), czytać za kim.

Na'ch-leuchten, *vn.* (haben) jmdm — świecić (iść, stojąc) za kim.

Na'ch-liefern, *va.* (haben) dostawiać, dostawić, dostarczyć później, dostawić resztę.

Na'chlieferung, *sn.* =s, Na'chlieferung, *sf. pl.* =en, późniejsza dostawa, późniejsze dostarczenie; uzupełnienie *n.* dostawy.

Na'ch-machen, *va.* (haben) naśladować kogo, co; kopio-wać; podrabiać, fałszować; jmdm — przedrzeźniać się komu; es jmdm — naśladować kogo; jmdm s. Stimme — udawać czyj głos; 2) nach-gemacht, *pp. i adi.* naśladowany, podrobiony, sfalszowany; =er Wechsel wksel fałszywy, podrobiony; =e Unterchrist podpis fałszywy; =er Schlüssel klucz dorobiony; =e Perlen perły imitowane, nieprawdziwe.

Na'ch-machen, *sn.* =s, Na'ch-machung, *sf. pl.* =en, naśladowanie *n.*, imitacja *f.*, kopia *f.*; podrobienie *n.*, fałszykat *m.*

Na'ch-mahd, *sf.* druga kośba; potraw *m.*

Na'ch-malen, *va.* (haben) 1) jmdm — naśladować czyj sposób malowania; ein Gemälde — odmalować, przemalować z obrazu, wymalować podług obrazu; 2) odnawiać, ednowić obraz, malowidło.

Na'chmalen, *sm.* =s, *pl.* —, kopista *m.* obrazów.

Na'chmalig, *adi.* późniejszy.

Na'chmalß, *adv.* potem, później, następnie.

Na'chmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =männer, następca *m.*; zyrant następny, późniejszy.

Na'ch-marschieren, *vn.* (sein) maszerować z tyłu, za kim.

Na'ch-mehl, *sn.* =(e)s, druga mąka.

Na'ch-messe, *sf. pl.* =n, 1) druga msza; 2) koniec *m.* jarmarku.

Na'ch-messen, *vn.* messe, mißest i mißt, mißt, maß nach, habe nachgemessen, mierzyć, wymierzyć, przemierzyć; raz jeszcze mierzyć dla sprawdzenia miary rzeczywistej.

Na'ch-mittag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, popołudnie *n.*; am — po południu *n.*; Anfang des =(e)s przy popołudniu *n.*

Na'ch-mittägig, nach-mittägig, *adi.* popołudniowy.

Na'ch-mittags, *adv.* popołudniu.

Na'ch-mittags-, *adi.* popołudniowy.

Na'ch-mittags-gottesdienst, *sm.* =(e)s, Na'ch-mittags-kirche, *sf.* nabożeństwo popołudniowe, nieszpory *pl.*

Na'ch-mittags-predigt, *sf. pl.* =en, kazanie popołudniowe.

Na'ch-mittags-ruhe, *sf.*, Na'ch-mittags-schlaf, *sm.* =(e)s, Na'ch-mittags-schlafchen, *sn.* =s, odpoczynek popołudniowy, drzemka popołudniowa.

Na'ch-mittags-zeit, *sf.* czas popołudniowy, popołudnie *n.*

Na'ch-modell, *va.* (haben) modelować, wyrabiać podług wzoru.

Na'ch-mögen, *vn.* mag, magt, mag, möchte nach, habe nachgemocht, skrócenie zamiaś: nachgehen, nachfahren, nachreiten i t. p. mögen chcieć iść, jechać, jechać wierzchem i t. p. potem, później, za kim, z tyłu.

Na'ch-münzer, *sm.* =s, *pl.* —, fałszerz *m.* monet.

Na'ch-müssen, *vn.* muß, muß, muß, mußte nach, habe nachgemußt, musieć stapać, iść, jechać i t. d. później, potem, za kim, z tyłu.

Na'ch-nahme, *sf. pl.* =n, po-

wziętek *m.*, pobranie *n.*, zaliczenie *n.*; — im vorhinein zaliczka *f.* = Barvorfuß.

Na'ch-nahmeauffassung, *sf. pl.* =en, cofnięcie *n.* zaliczenia, zwolnienie *n.* z zaliczki.

Na'ch-nahmebegleitschein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kwit zaliczeniowy, karta powziętna, powziętna *f.*

Na'ch-nahmebetrag, *sm.* =(e)s, *pl.* =träge, kwota *f.*, suma *f.* zaliczki, zaliczka *f.*

Na'ch-nahmebuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* zaliczek, księga powziętków, księga pobrań.

Na'ch-nahmeprovision, *sf. pl.* =en, zaliczkowe *n.*

Na'ch-nahmeregister, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Nach-nahmeregisterbuch.

Na'ch-nahmefendung, *sf. pl.* =en, przesyłka *f.*, posyłka *f.* za pobraniem.

Na'ch-nehmen, *va.* nehmen, nimmt, nahm nach, habe nachgenommen, 1) wziąć później, potem, dobrać więcej; 2) ściągać przy wysyłce (towaru) należytość.

Na'ch-ordnen, *va.* (haben) ustawić, umieścić na drugim, na ostatnim miejscu.

Na'ch-pfeifen, pfeife, pfeift, pfeift, pißt nach, habe nachgepißt, *vn.* powtarzać gwizdząc, naśladować gwizdząc; II. *va.* eine Urte — gwizdać arcy; jmdm — naśladować czyje gwizdanie; ich kann nun meinem Gelde — pieniądze moje stracone, mogę je szukać.

Na'ch-pflanzen, *va.* (haben) zasadzić później, potem; uzupełniać, uzupełnić drzewostan nowymi drzewkami.

Na'ch-proppen, *va.* (haben) później (za)szczepić drzewka.

Na'ch-pinteln, *va.* (haben) obacz Nachmalen.

Na'ch-plappern, *sm.* =s, *pl.* —, paplacz *m.*, papuga *f.* (przenośnie).

Na'ch-plappern, *va.* (haben) paplać, pleść, powtarzać za kim mechanicznie; jak papuga, mówić pacierz za panią matką.

Ra'd)plauderer, *sm.* obacz Ra'd)plapperer.

Ra'd)plaubern, *va.* (haben) obacz Ra'd)plappern.

Ra'd)polieren, *va.* (haben) pociągnać na nowo pokostem.

Ra'd)poltern, *vn.* (sein) stać, iść za kim hałaśliwie, iść za kim pomrukując.

Ra'd)porto, *sn.* =s, *pl.* =ti i =s, porto *n.*, portoryum dodatkowe, opłata pocztowa dodatkowa, uzupełniająca.

Ra'd)prägen, *vn.* (haben) 1) odbijać, wybijać później; noch Geld — wybić jeszcze monety; 2) odbijać, odbić według wzoru; imitować, podrabiać, fałszować.

Ra'd)probe, *sf.* *pl.* =n, prze-ciwpróba *f.*

Ra'd)prüfen, *va.* (haben) 1) egzaminować kogo powtórnie, powtarzać, poprawiać z kim egzamin, odbywać, odbyć z kim egzamin poprawczy, poprawkę; 2) rewidować, przeglądać, przetrząsać.

Ra'd)prüfung, *sf.* *pl.* =en, 1) egzamin poprawczy, poprawka *f.*; 2) rewizja *f.*, przegląd *m.*

Ra'd)quellen, *vn.* quelle, quillt, quillt, quoll nach, bin nachgequollen, tryskać, płynąć jeszcze, później.

Ra'd)rangszug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, pociąg podrzędny (kolejn.).

Ra'd)rasen, *vn.* (sein) jmnmdm — jak szalony ścigać kogo, wrzeszczeć za kim.

Ra'd)raufeln, *vn.* 1) (haben) zaszczeknąć, szczekać potem, szczekć wydawać; 2) (sein) z łoskotem dażyć z tyłu za kim, za czem.

Ra'd)raumen, *sm.* =(e)s, zrąb *m.*, pnie *pl.* po wycięciu drzew pozostale.

Ra'd)räumen, *vn.* (haben) sprzątać, porządkować po raz drugi; posprzątać, uprzątnąć resztę później.

Ra'd)rechnen, *va.* (haben) rachować, porachować, przeliczać, przeliczyć; jeszcze raz liczyć, sprawdzać rachunek; dodać do rachunku; rachować za kim, wraz z kim.

Ra'd)rechner, *sm.* =s, *pl.* —, kalkulator *m.*, sprawdzająca *m.* rachunki, rewident *m.*

Ra'd)rechnung, *sf.* *pl.* =en, liczenie *n.*, rachowanie *n.*; późniejsze obliczanie; sprawdzanie *n.* rachunków; liczenie *n.* po kim, wraz z kim.

Ra'd)recht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, prawo późniejsze, późniejszej; prawo zastrzeżone.

Ra'd)rede, *sf.* *pl.* =n, 1) epilog *m.*, domówienie *n.*, słowo końcowe, zakończenie *n.*; 2) replika *f.*, głos powtórny powoda (prawo); 3) obmowa *f.*, obmowisko *n.*; üble — ośława *f.*; jmnmd in üble — bringen wystawić kogo na obmowę, spotwarzyć, oślawić kogo; in üble — kommen dostać się na języki, oślawić się.

Ra'd)reden, *va.* (haben) 1) mówić za kim, powtarzać po kim, powtarzać coś sły-szanego; 2) jmnmdm etw. — mówić co o kim (poza oczy); jmnmdm übles — obmawiać, obmówić, obgadywać, obgadywać kogo; so etw. möchte ich mir nicht — lassen nie chciałbym, by o mnie coś podobnego mówiono.

Ra'd)redet, *sm.* =s, *pl.* —, obmowca *m.*

Ra'd)redner, *sm.* =s, *pl.* —, mowca następujący, mowca przemawiający po innych.

Ra'd)reichen, 1) *va.* (haben) podać co komu oddalającemu się, podać później; 2) *vn.* (haben) starczyć jeszcze dłużej, na później.

Ra'd)reifen, *vn.* (sein) później dojrzewać (po zebraniu).

Ra'd)reise, *sf.* *pl.* =n, podróż *f.* za kim.

Ra'd)reisen, *vn.* (sein) jmnmdm — jechać za kim, puścić się za kim w podróż; gonić kogo (w podróży).

Ra'd)reißen, reiße, reißeſt i reißt, reißt, riß nach, nachgerissen, 1) *vn.* (sein) rozdzierać się, drzeć się coraz więcej; 2) *va.* (haben) porywać, porwać, ze sobą, za sobą; 3) ry-sować, szkicować ołówkiem.

Ra'd)reiten, *vn.* reite, reiteſt,

reitet, ritt nach, bin nachgeritten, z tyłu jechać konno, wierzchem; jmnmd — jeżdżić, jechać wierzchem za kim, pedzić na koniu za kim.

Ra'd)rennen, *vn.* reune, rennst, rennt, rannte nach, bin nachgerannt, gonić, biedz z tyłu; jmnmd — pedzić za kim; (obraz.) ich werbe ihm nicht — nie będę ubiegać się o jego względy.

Ra'd)rene, *sf.* žal *m.* po niewczasie.

Ra'd)richt, *sf.* *pl.* =en, wiadomość *f.*, wieść *f.*; sprawozdanie *n.*; znak *m.* = Wint; przestroga *f.* = Warnung; informacja *f.*; — geben uwiadamić, zawiadomić, zawiadomić, dać znać; =en, auß dem Auslande wiadomości, nowiny z zagranicy; =en ein-ziehen über etw. zasięgać wiadomości, informacji o czem; dieß zur — to do zastosowania się; zur —! do wiadomości! ich lasse es mir zur — dienen przyjmuję do wiadomości.

Ra'd)richtendienst, *sm.* =es, służba *f.* rekognoskowania (wojskow.).

Ra'd)richter, *sm.* =s, *pl.* —, wykonawca *m.* kary (śmierci), kat *m.*

Ra'd)richtgeber, *sm.* =s, *pl.* —, uwiadamiacz *m.*, informator *m.*

Ra'd)richtlich, *adi.* słujący do uwiadomienia; *adv.* dla wiadomości; za uwiadomieniem, stosownie do wiadomości przesłanej.

Ra'd)rieden, *vn.* rieche, riechst, riecht, roch nach, habe nachgerochen, wydawać jaki zapach potem, później.

Ra'd)rieſeln, *vn.* (sein) płynąć zwolna za czem, ku czemu.

Ra'd)ringen, *vn.* ringe, ringst, ringt, rang nach, habe nachgerungen, einer Sache — usilnie ubiegać się o co.

Ra'd)rinnen, *vn.* (sein) ob.nachfließen.

Ra'd)rollen, *vn.* 1) (haben) toczyć za kim, za czem; 2) (sein) toczyć się za czem.

Ra'dj-rüden, I. *va.* (haben) posuwać, posunąć dalej, naprzód; II. *vn.* (sein) jnnndm — posuwać się, posunąć się za kim, ruszyć za kim; dem Feinde — ruszyć, posunąć się za nieprzyjacielem; in eine höhere Stelle — posunąć się na wyższe stanowisko, awansować.

Ra'dj-rudern, *vn.* (sein) za kim, z tyłu wiosłować.

Ra'dj-ruf, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) nawoływanie n. za kim; 2) nekrolog *m.*; 3) słowa pośmiertne, pamięć *f.* (o zmarłym).

Ra'dj-rufen, *rufe*, rußt, ruft, rief nach, habe nachgerufen, 1) *vn.* jnnndm — wołać za kim, nawoływać oddalającego się; 2) *va.* jnnndm etw. — wołać co za oddalającym się.

Ra'dj-rühm, *sm.* =(e)š, sława pośmiertna, wiekopomność *f.*

Ra'dj-rühmen, *va.* (haben) chwalić; jnnndm etw. — z chluba o kim mówić; daß muß man ihm — na jego pochwałę powiedzieć to trzeba, trzeba mu w tem oddać pochwałę, to trzeba mu przyznać.

Ra'dj-sagen, *va.* (haben) 1) obacz Nachreden; 2) jnnndm etw. zum Ruhme — obacz Nachrühmen.

Ra'dj-salzen, *va.* (haben) dosalać, dosolić.

Ra'dj-sammeln, *va.* (haben) zbierać, zebrać później, dozbierać.

Ra'dj-satz, *sm.* =eš, *pl.* =sätze, zdanie następne, następnik *m.*

Ra'dj-schaffen, I. *va.* schaffen, schaffen, schafft, schuf nach, habe nachgeschaffen, 1) tworzyć później, potem; 2) jnnndm etw. — tworzyć na wzór czyjego dzieła; II. *va.* schaffen nach, habe nachgeschafft, sprawić, kupić, nabyć potem, później, dokupić; jnnndm etw. — posłać co za kim, dostawić co komu później.

Ra'dj-schall, *sm.* =(e)š, dźwięk później słyszany się dający, odgłos *m.* dźwięku.

Ra'dj-scharren, *vn.* (haben) grzebać tam i sam; einem Schafe — grzebać za skarbem, szukać skarbu grzebiąc.

Ra'dj-schaufen, *vn.* (haben) 1) jnnndm — patrzeć za kim oddalającym się; 2) zairzeć, przeglądać, przeglądnąć.

Ra'dj-schein, *sm.* =(e)š, światło pozostałe, blask pozostały.

Ra'dj-schicht, *sf.* *pl.* =en, szychta nadzwyczajna, praca nadzwyczajna górników.

Ra'dj-schicken, *va.* (haben) etw. — posłać później; jnnndm sein Gepäck — posyłać, posłać za kim pakunek; jnnndm Espäher — posłać, puścić za kim szpiegów.

Ra'dj-schieben, *va.* schiebe, schiebst, schiebt, schob nach, habe nachgeschoben, z tyłu popychać, popchać, popchać naprzód.

Ra'dj-schießen, schieße, schießt, schießt, schießt, schoß nach, habe nachgeschossen, I. *va.* 1) jnnndm eine Kugel — kulą strzelić za kim; 2) w handlu: Gelder — naddawać, naddać pieniądze; den Rest einer Summe — dopłacić resztę sumy; II. *vn.* 1) strzelać z tyłu za kim oddalającym się; 2) jnnndm, einer Sache — puścić się, polecieć szybko za kim, za czem, wytrysnąć, płynąć szybko za kim, za czem; 3) wypuszczać liście, gałęzie.

Ra'dj-schiffen, I. *vn.* (sein) jnnndm — płynąć za kim, ścigać kogo na wodzie; II. *va.* (haben) wysyłać, wysłać później wodą, drogą wodną.

Ra'dj-schimpfen, *vn.* (haben) jnnndm — lżyć odchodzącego, za odchodzącym obelgi rzucić, ścigać kogo obelżywami słowy.

Ra'dj-schlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =schläge, 1) późniejsze uderzenie; 2) nuta przyczepna, dopełniająca (muzyka).

Ra'dj-schlagebuch, Ra'dj-schlagewert, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, =werke, poradnik *m.*, encyklopedia *f.*

Ra'dj-schlagen, schläge, schlägt, schlägt, schlug nach,

habe nachgeschlagen, I. *va.* 1) uderzyć po kim; eine Note — nutę uderzyć, wybić, wziąć po innej; 2) podbierać, fałszować (pieniądze); = nachprüfen; 3) ein Wort, eine Stelle in einem Buche — szukać słowa, ustępu w książce; porównywać, sprawdzać; ein Buch — otworzyć książkę (aby wyszukać w niej jakiś ustęp); II. *vn.* 1) in einem Buche — otworzyć książkę, (aby wyszukać, sprawdzić jaki ustęp); 2) dem Erze — szukać kruszcu (górn.); 3) wroddzić się, wdać się w kogo; = Nacharten.

Ra'dj-schlingeln, sich —, *vr.* (haben) wężykowato dążyć, biedz, płynąć, snuć się za czem.

Ra'dj-schleichen, *vn.* schleiche, schleicht, schleicht, schlich nach, bin nachgeschlichen, jnnndm — cichaczem leżeć, isć, skradać się za kim, ukradkiem za kim łazić; jnnndm spähend — łazić za kim szpiegując go; sich —, *vr.* wśliznąć się, cichaczem wsunąć się, ukradkiem wejść.

Ra'dj-schlendern, *vn.* (sein) jnnndm — szlapać, łazić, wlec się za kim.

Ra'dj-schleifen, *va.* (haben) I. schleife, schleift, schleift, schliß nach, habe nachgeschliffen, (na)ostrzyć raz jeszcze, powtórnie; II. schleifte nach, nachgeschleift, włóczyć, wlec za sobą; ein Bein — wlec za sobą nogę.

Ra'dj-schleppen, I. *va.* i *vn.* sich —, *vr.* (haben) wlec, wyciąć, wlec za sobą; sich mit-sam — wlec się (za kim z tyłu) z mozołem, z natężeniem.

Ra'dj-schlendern, *va.* (haben) jnnndm etw. — rzucić co za kim.

Ra'dj-schlüssel, *sm.* =š, *pl.* —, klucz dorabiany; wytrych *m.*

Ra'dj-schmad, *sm.* obacz Nachgeschmad.

Ra'dj-schmecken, *vn.* (haben) zostawić, zostawić, posmak w ustach.

Ra'dj-schmelzen, schmelze,

schmilzt, schmilzt, schmolz nach, nachgeschmolzen, 1) *va.* (haben) topicie później, dotapiać, dotopić jeszcze; 2) *vn.* (sein) później się topić.

Na' d'schmerz, *sm.* obacz Nachweh.

Na' d'schmerzchen, *vn.* (haben) później boleć.

Na' d'schmierern, *va.* i *vn.* (haben) 1) (po)smarować ponownie, drugi raz; 2) jmdm etw. — źle kopiować, namalować, nasmarować według czyjego wzoru.

Na' d'schneiden, *va.* schneide, schneidest, schneidet, schnitt nach, habe nachgeschnitten, 1) noch Brot — przykrajac jeszcze chleba, ukroić z drugiego bochenka; 2) jmdm etw. — krajać, wykrawać, przykroić co na wzór czyj.

Na' d'schneitt, *sm.* obacz Nacherte.

Na' d'schreiben, *va.* i *vn.* schreibe, schreibst, schreibt, schreib nach, habe nachgeschrieben, 1) pisać za mówiącym; einen Vortrag — spisywać, spisać wykład; 2) pisać podług wzoru; 3) pisać, napisać później; in einem Briefe — dopisać w liście, do listu; jmdm — pisać do kogo po tegoż oddaleniu się; 4) jmdm — naśladować, podrabiać czyje pismo, czyj podpis; 5) przepisywać, wypisywać, odpisywać, odpisać, kopiować, popelnic plagiat; = Ab-, aus-schreiben.

Na' d'schreiber, *sm.* s, *pl.* — piszący *m.* za mówiącym; stenograf *m.*; piszący podług wzoru; naśladowca *m.* obcego pisma; przepisywacz *m.*, wypisywacz *m.*, kopista *m.*; plagiator *m.*

Na' d'schreiben, *va.* i *vn.* schreie, schreibst, schreit, schrie nach, habe nachgeschrieben, jmdm — krzyzcć za oddalającym się, donośnym głosem wołać za kim; naśladować czyj głos.

Na' d'schriift, *sf.* *pl.* = en, 1) pisanie *n.* za mówiącym; 2) kopia *f.*, przepis *m.*; 3) pismo podrobione, naślado-

wane; 4) (in einem Briefe) dopis *m.*, dopisek *m.* (w liście).

Na' d'schriiftlich, *adi.* dopisany; *adv.* w dopisku, dopiskiem.

Na' d'schub, *sm.* = (e)s, *pl.* = schübe, 1) powtórna, następną posyłka; powtórny rzut; dodatek *m.*; 2) zastępca *m.* w grze; 3) wojsko rezerwowe, wysyłane dla uzupełniania szeregów przednich.

Na' d'schur, *sf.* *pl.* = en, powtórne postrzyżyny.

Na' d'schiiren, *vn.* (haben) rozżarzać ponownie, grzebać ponownie w ogniu.

Na' d'schiuß, *sm.* = schusse, *pl.* = schüsse, 1) dopłata *f.* (reszty); 2) strzał późniejszy, strzał jeszcze się komu należący; 3) nowa, spóźniona latorośl, gałązka *f.*; 4) bochenki chleba wsadzane do pieca po upieczeniu innych.

Na' d'schlußverbindlichkeit, *sf.* *pl.* = en, zobowiązanie *n.* (do) dopłaty.

Na' d'schmitten, *va.* (haben) dosypać jeszcze, przylać, dolać; dodac.

Na' d'schwaden, *sm.* = s, *czad m.* (metallurgia).

Na' d'schwarm, *sm.* = (e)s, *pl.* = schwärme, drugi rój pszczoł, drugan *m.*, powtórki *pl.*

Na' d'schwärmen, *va.* (haben) roić się po raz drugi.

Na' d'schwaßen, *vn.* (haben) obacz Nachplappern.

Na' d'schweben, *vn.* (sein) einer Sache — unosząc się w powietrzu ścigać *co*, dążyć za jaką rzeczą.

Na' d'schwellen, *vn.* schwellen, schwillt, schwillt, schwill nach, bin nachgeschwollen, później napuchnąć, nabrzmić, wzebrać.

Na' d'schwimmen, *vn.* schwimme, schwimmst, schwimmt, schwamm nach, habe nachgeschwommen, płynąć z tyłu, za kim.

Na' d'schwingen, schwingen, schwingst, schwingt, schwing nach, habe nachgeschwungen, 1) *va.* jmdm etw. — mach-

nać, machać czem za kim; 2) drgać potem, jeszcze; 3) sich — *vr.* poruszać się z tyłu, za kim.

Na' d'schwören, *vn.* schwöre, schwörst, schwört, schwur i schwor nach, habe nachgeschworen, przysięgać, przysiąc po kim, za kim; powtarzać, powtórzyć przysięgę.

Na' d'schwung, *sm.* = (e)s, wznesienie *n.* się szybkie za kim, za czem.

Na' d'schwur, *sm.* = (e)s, *pl.* = schwüre, późniejsza przysięga; powtórzenie *n.* przysięgi.

Na' d'segel, *vn.* (sein) z tyłu płynąć (żaglowcem), płynąć za kim.

Na' d'sehen, *sehe, siehst, sieht, sah nach, habe nachgesehen, I. vn.* 1) jmdm — patrzeć za kim, na kogo oddalającego się; 2) zobaczyć, spojrzeć, zajrzeć; uważać; *sieh nach, mer da ist* zobacz kto jest; *sieh nach, daß es getan ist* uważaj, by się stało; in einem Buche — zajrzeć do książki, szukać w książce; 3) er hat die Gelegenheit nicht bemitt, nun mag er — nie korzystał ze sposobności, niech teraz za nią patrzy (kiedy uleciała); II. *va.* 1) obaczyć *co*, przeglądać, przejrzeć (dla przekonania się), sprawdzać, badać; die Rechnung — zajrzeć w rachunek, rewidować rachunek; seine Bestände, Borräte — spisywać, sporządzać inventarz; 2) jmdm etw. — przepuścić, wybaczyć komu *co*, nie brać komu za złe, pobrazać, patrzeć przez palce, przez szpary; die Strafe — darować karę, ułaskawić.

Na' d'sehen, *sm.* = s, 1) patrzanie *n.* na *co*, za *czem*; przegladanie *n.* czego, rewizya *f.*, sprawdzanie *n.*, badanie *n.*; 2) daß (leere) — (nic) als daß —) haben nie nie dostać, odejść z kwitkiem, z próżnymi rękami, doznać zawodu.

Na' d'senden, *va.* sende, sendest, sendet, sandte und sendete nach, habe nachgeant

und nachgehendet; obacz Nachschiden.

Na'ch=jehen, I. *va.* (haben) 1) kłaść w tyle, później, potem; 2) obacz nachpflanzen; 3) ponowić wstawkę, wstawić na nowo (w grze); 4) dodać, złożyć wiersz dodatkowy (drukarsstwo); 5) einen Erben — podstawić dziedzica; 6) postponować, upośledzać, upośledzić; mniej cenić; II. *vn.* (haben) jnndm — gonić, ścigać kogo, puścić się w pogoń za kim.

Na'ch=jehen, *sn.* =s, Na'ch=jehung, *sf.* 1) unieszczenie *n.* w tyle; 2) postponowanie *n.*, lekceważenie *n.*, niecenienie *n.*; 3) pogoń *f.*, pościg *m.*, ściganie *n.*

Na'ch=jehzen, *vn.* (haben) jnndm — wdychać za kim.

Na'ch=jeln, *vn.* (sein) zamiast nachgegangen, nachgefahen i t. p. sein; sie sind uns nach poszli za nami.

Na'ch=jicht, *sf.* 1) zajrzenie *n.* do czego, przeglądanie *n.*, rewidowanie *n.*, przegląd *m.*, rewizya *f.*; Vorjicht ist besser als — lepiej rzecz zbadać wprzód niż potem; 2) wgląd *m.*, pobłażanie *n.*, wyrozumiałość *f.*, wyrozumienie *n.*, pobłażliwość *f.*; dylata *f.*, dylacya *f.*, odroczenie *n.*, odwłoka *f.* (handel); — einer Strafe darowanie *n.* kary, ulaskawienie *n.*; — mit jnndm albo gegen jnndm haben, gegen jnndm üben mieć dla kogo wgląd, być wobec kogo wyrozumiałym, pobłażać, przepuścić komu; mit jnnds Fehlern — haben pobłażać czym wadom; ich bitte um gültige — proszę o łaskawe względy; — mit einem Schuldner haben zezwolić dłużnikowi na odwłokę; ohne — gegen jnndm vorgehen postępować przeciw komu bezwzględnie, surowo.

Na'ch=jichtig, *adi.* względny, pobłażający, pobłażliwy, wyrozumiały; — sein pobłażać, patrzeć przez palce; *adv.* względnie, pobłażliwie, wyrozumiale.

Na'ch=jichtigkeit, *sf.* pobłażliwość *f.*

Na'ch=jichtlos, *adv.* bezwzględnie, surowo.

Na'ch=jichtstage, *sm. pl.* dnię *pl.* czas *m.* odwłoki (handel).

Na'ch=jichtsvoll, *adi.* pobłażający, pobłażliwy, łaskawy, względny; *adv.* pobłażliwie, łaskawie, względnie.

Na'ch=jidern, *vn.* (sein) przeciekać, ciec jeszcze, później.

Na'ch=jieben, *va.* (haben) powtórnie, później (prze)siać.

Na'ch=jieden, *va.* siebe, siedzieć, sieść, soti nach, habe nachgefotten, dowarzać, dowarzyć.

Na'ch=jilbe, *sf. pl.* =n, przyrostek *m.*

Na'ch=jingen, singe, singst, singt, sang nach, habe nachgefungen, I. *vn.* śpiewać za kim, zaśpiewać po kim; II. *va.* powtarzać, powtórzyć śpiew (śpiewając).

Na'ch=jinken, *vn.* sinte, finst, finft, sank nach, bin nachgefunten, upaść, opaść potem, z tyłu za czem; usuwać się, usunąć się (o ziemi).

Na'ch=jinnen, *va.* sinne, sinnst, sinnt, sann nach, habe nachgesonnen, über etw. — dumać, przemyślać, rozmyślać, zastanawiać się nad czem.

Na'ch=jinnend, *adi.* zadumany, zamysłony, pogrążony w myślach.

Na'ch=jitzen, *vn.* sitze, sitzest, sitzt, saß nach, bin nachgejessen, siedzieć w tyle, za kim; zostać za karę w szkole poza godzinami nauki.

Na'ch=jitzen, *sn.* =s, areszt szkolny.

Na'ch=jommer, *sm.* =s, *pl.* —, polecie *n.*, schyłek *m.* lata.

Na'ch=jorge, *sf. pl.* =e, późniejszy kłopot; Vorgeorge verhitet — kto się wprzód dobrze namysli, nie ma potem kłopotu.

Na'ch=jpähen, *vn.* (haben) szpiegować, śledzić; den Naturgeheimnissen — badać tajniki natury, dochodzić taj-

ników natury, zaciekać się nad tajnikami natury.

Na'ch=jpäher, *sm.* =s, *pl.* —, szpieg *m.*; badacz *m.*

Na'ch=jpähung, *sf. pl.* =en, szpiegostwo *n.*, śledzenie *n.*; badanie *n.*, dochodzenie *n.*, zaciekanie *n.* się.

Na'ch=jpiel, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, zakończenie *n.*, sztuczka *f.*, farsa *f.* odegrana na zakończenie, epilog *m.*

Na'ch=jpielen, *vn.* i *va.* (haben) 1) grać potem; 2) jnndm — grać za kim, powtarzać to, co kto gra, naśladować czyją grę, grać tak jak ktoś gra; 3) nach dem Gehör — grać ze słuchu; 4) zagrać ten sam kolor, taką samą kartę, jaką zagrał drugi.

Na'ch=jpotten, *vn.* (haben) przedrzeźniać, drwić z kogo oddalającego się.

Nach=jprechen, *va.* spreche, sprichst, sprichst, sprach nach, habe nachgesprochen, jnndm etw. — powtarzać, powtórzyć co za kim.

Na'ch=jprederei, *sf. pl.* =en, (mechaniczne, bezmyślne) powtarzanie słów czyich.

Na'ch=jprengen, *vn.* (sein) jnndm — puścić się za kim w cwał, cwałem (na koniu) pędzić za kim.

Na'ch=jpringen, *vn.* springe, springst, springt, sprang nach, bin nachgesprungen, biegnąc, biedz z tyłu; jnndm — skoczyć za kim; spring ihm nach skocz przedko za nim.

Na'ch=jspülen, *va.* (haben) jeszcze raz wyplukać, poplukać.

Na'ch=jspüren, *vn.* (haben) dem Wilde — tropić zwierza, szukać tropu, iść tropem zwierzyny; einer Sache — śledzić, badać rzecz, dochodzić rzeczy; heimlich — podpatrywać.

Na'ch=jspüren, *sn.* =s, Na'ch=jspürung, *sf. pl.* =en, tropienie *n.*; śledzenie *n.*, badanie *n.*, dochodzenie *n.*

Na'ch=jpiierer, *sm.* =s, *pl.* —, tropiciel *m.*, śledziiciel *m.*,

poszukiwacz *m.*, dochodziciel *m.*; szpieg *m.*

Nächst, *praep.* z *dat.*, po, obok, opodal, tuż, (tuż) przy; — der Schule blisko, w pobliżu, obok szkoły; er wohnt hier — an mieszka tu opodal; — den Eltern liebe ich dich am meisten po rodzicach ciebie najbardziej kocham.

Nächststammeln, *vn.* (haben) powtarzać, powtórzyć co jakliwie.

Nächstbeste, *adi.* 1) najlepszy z następujących; 2) pierwszy lepszy; = der erste beste.

Nächstem, *adv.* 1) bezpośrednio, wkrótce; 2) zaraz potem, następnie; 3) oprócz tego.

Nächst, *I. adi.* (*superlat.* od nahe) 1) najbliższy, bezpośredni; die — Stadt najbliższe miasto; unsere =n Verwandten nasi najbliżsi krewni; die =n Beziehungen najściślejsze stosunki; der — Weg najkrótsza droga; der — Zweck cel bezpośredni; die — Vergangenheit przeszłość bezpośrednia, niedaleka; das — Recht prawo najsilniejsze; 2) przyszły, następujący; die — (nächstkommende) Woche przyszły tydzień; mit =m, des =n, =r Zeit, =r Tage tymi dniami, w tych dniach, wkrótce; bei =r Gelegenheit przy najbliższej, przy pierwszej sposobności; mit =r Post odwrotną pocztą; schon am =n Tage już na drugi dzień, nazajutrz; das — mal na drugi raz, najbliższym razem; die zwei =n Zeilen dwa następne wiersze; II. 1) Nächste(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, bliźni *m.*; jeder ist sich selbst der =e każdy sobie najbliższy, bliższa koszula ciała niż kaptan; du sollst deinen =n lieben wie dich selbst kochaj bliźniego jak siebie samego; 2) Nächste(s), *sm.* =ten, rzecz najbliższa, najpierwsza, najważniejsza; III. *adv.* 1) am =n najbliższe; dieser Grund liegt am =n ten powód jest najbliższy, najważniejszy;

unsere Eltern stehen uns am =n nasi rodzice są nam najbliżsi; 2) nächstens wkrótce, w najbliższym czasie.

Nächststen, *stehe, stichst, sticht, stach nach, habe nachgestellt, vn.* I. *va.* wyszychować, wyręć co podług wzoru; II. *vn.* 1) jmnem — kłuć, pechnąć oddalającego się; 2) starsza zabić (w grze w karty); 3) spuszczać się za górnikiem (górn.); 4) wziąć dla próby kawałek, część z całości (handel).

Nächststen, *vn.* *stehe, stehst, steht, stand nach, habe i bin nachgestanden, 1* stać, następować po czem; 2) nachstehend *adi.* poniżej stojący, następujący; die =den Worte następujące wyrazy; auf =de Weise w sposób następujący; =d verzeichnete niżej spisano; wie =d bemerkt jak pomżej zauważono; ich teile dir =d mit niniejszem donoszę ci; 3) jmnem an etw. albo in etw. — ustępować komu w czem, nie dorównywać, nie wyrównać komu w czem; być pośledniejszym, mieć mniej wagi, znaczenia; an Alter — być młodszym; an Rang — mieć niższy stopień.

Nächststehend, *adi.* i *adv.* 1) pośledni; 2) obacz Nachstehen pod 2).

Nächststeigen, *vn.* *steige, steigst, steigt, stieg nach, bin nachgestiegen, jmnem* — łązić, leźć, wlażyć (do góry), złażyć (na dół) za kim.

Nächststellen, *I. va.* postawić, położyć co w tyle, potem; eine Uhr — cofnąć zegar; 2) *vn.* jmnem — zasadać się, nastawać na kogo; przesładować kogo; den Bürgeln — zasadać się na ptaki; 3) *vr.* sich — stawiać się do wojska w późniejszym terminie.

Nächststeller, *sm.* =s, *pl.* —, przesładowca *m.*

Nächststellerin, *sf.* *pl.* =innen, przesładowczyni *f.*

Nächststellerisch, *adi.* podstępny; *adv.* podstępnie.

Nächststellung, *sf.* *pl.* =en,

Nächststellen, *sn.* =s, 1) ustawienie *n.* w tyle, ustawienie późniejsze; 2) późniejsze stanownictwo, stawienie się do wojska; 3) zasadzka *f.*; przesładowanie *n.*

Nächstlicke, *sf.* miłość *f.*, bliźniego.

Nächststen, *adv.* wkrótce, rychło, w najbliższym czasie.

Nächsteuer, *sf.* *pl.* =n, dopłata *f.* poboru, podatek nadzwyczajny, podatek później nałożony.

Nächstlicern, *vn.* 1) (haben) uiszczyć dopłatę podatku, zapłacić nadzwyczajny podatek; zapłacić później podatek; 2) (sein) sterować za kim, w tyle.

Nächstfolgend, Nächstkommend, *adi.* następujący, następny; der =e Tag dzień następny.

Nächstig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kopia *f.* szychy, rycina nasładowana.

Nächstigsten, *va.* (haben) później wyszyć, wyhaftować, uzupełnić haft; wyhaftować według wzoru.

Nächststehen, *vn.* (sein) iść za kim (zartobliwie i w mowie prostackiej).

Nächststimmen, 1) *va.* (haben) dostróić, poprawić strój instrumentu muzycznego; 2) *vn.* (haben) głosować po kim, później, powtórnie.

Nächstständig, *adv.* w jak najkrótszym czasie.

Nächststern, *vn.* (haben) szperać, gmerać, przeszukiwać. Nächstopfen, *va.* (haben) natkać bardziej, mocniej (n. p. fajkę); dodać jeszcze (tytoniu do fajki).

Nächststopfeln, *vn.* (haben) pokłosić, resztki (kłosów) zbierać.

Nächststoppler, *sm.* =s, *pl.* —, zbieracz *m.* resztek (kłosów).

Nächststoß, *sm.* =es, *pl.* =stöße, powtórne pechnięcie, uderzenie *n.* po odbiciu razu przeciwnika (szermierka).

Nächststoßen, *stoße, stößest i stößt, stößt, stieß nach,*

habe nachgestoßen, I. *va.* 1) pchać, (po)pchnąć z tyłu; 2) ułuc jeszcze więcej (cukru, pieprzu i t. d.); II. *vn.* powtórnie pchnąć, uderzyć; pchnąć (po odbiciu razu przeciwnika (szermierka).

Nachtstotern, I. *va.* (haben) etw. — jakającym głosem powtarzać co (po kim); II. *vn.* (haben) jmdm — żakać się za kim, naśladować czynie jakanie.

Nachtstreben, *vn.* (haben) einem Dinge — piąć się, dążyć do czego, starać się, ubiegać się o co, uganiać się za czym; jmdm — starać się dosięgnąć kogo, wziąć sobie kogo za wzór, współzawodniczyć z kim.

Nachtstreifen, *va.* (haben) jmdm die Arme — wyciągać ręce za kim (oddalającym się).

Nachtstreuen, *va.* (haben) dosypać, dościelić, dostać (np. słomy); jmdm Blumen — sypać za kim kwiaty.

Nachtstriden, I. *vn.* (haben) dokończyć pończochę lub iną robotkę na drutach; II. *va.* (haben) zrobić co na drutach podobną wzoru.

Nachtströmen, *vn.* (sein) strumieniem płynąć potem, z tyłu; (przenośnie:) puścić się za kim tłumnie.

Nachtstürmen, *vn.* (sein) 1) wzburzyć się, zerwać się późniwie z gwałtownością; 2) jmdm — ruszyć, lecieć, puścić się za kim, ścigać kogo.

Nachtsturz, *sm.* =*es*, *pl.* =*stürze*, 1) zawalenie *n.* się w tył, w przepaść; 2) powtórna rewizya, powtórne sprawdzenie (bandal).

Nachtstürzen, I. *vn.* (sein) 1) jmdm, einer Sache — paść, upaść, wpaść, wypaść, zapaść, zawałić, zwalić się po kim, po czym; 2) jmdm — puścić, rzucić się za kim (w celu ścigania go); II. *va.* (haben) etw. — zwalić, strącić, (z)rzucić co po kim, po czym (w przepaść); noch ein Glas Wein — wlać w siebie duszkiem jeszcze jedną szklankę wina.

Nachtübergangen, *adi.* bezpośrednio ubiegły, miniony; der =*e* Tag przeddzień *m.*

Nachtvorhergehend, *adi.* bezpośrednio poprzedzający.

Nachtwachen, *va.* (haben) 1) szukać, poszukiwać; 2) bei jmdm um etw. — upraszać kogo o co, żądać co od kogo; wnieść do kogo podanie o co.

Nachtwachen, *sn.* =*s*, Nachtwachung, *sf.* *pl.* =*en*, 1) poszukiwanie *n.*, przeszukiwanie *n.*; 2) prośba *f.*, podanie *n.*

Nachtsucher, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) poszukiwacz *m.*; 2) prosiący *m.* o co.

Nachtjüngstlich, *adi.* popołudowy.

Nacht, *sf.* *pl.* =*Nächte*, noc *f.*; zur — gehörig nocny; *es* ist schon — już noc; *es* wird — noc nastaje, zapada; in der Nacht —, bei —, bei =*s* w nocy, nocą, w nocnej porze; bei Anbruch der —, bei anbrechenber — za nadejściem nocy; spät in der —, bei später — późno w noc; mitten in der — wśród nocy; bis spät in die — jmeim do późnej nocy; über — przez noc; vor — przed nocą, zanim noc zapadnie; die ganze — (hinburch) (przez) całą noc; die Stille der — cisza nocna; er arbeitet die ganze — hinburch pracuje całą noc, robi z nocy dzień; Tag und — dzień i noc, we dniei w nocy; bei — und Nebel davongehen zemkną w ciemnościach nocnych, oddalić się pokryjomu; zu — essen jeść wieszczę; eine schlechte — haben mieć złą noc; eine schlaflose — haben mieć noc bezsenną, nie zmrzyć przez całą noc oka; schlaflose Nächte haben cierpieć na bezsenność; jmdm gute — wünschen życzyć komu dobrej nocy; gute —! dobra noc! dobrej nocy! spokojuj nocy! (przenośnie:) gute —, Hoffnung und Glück zegnaw was, nadziejo i szczęście! die — aufbleiben, durchwachen nie kłaść się spać, czuwać przez noc; über — an einem Orte bleiben zostać

w jakim miejscu na noc, przemocować gdzie; für die — vorbereiten przygotować na noc; bei — sind alle Rüge schwarz, alle Ragen grau w nocy wszystkie krowy (koty) czarne (bure), każda krowa czarna.

Nachttag, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, poprawiny *pl.*

Nachtanbruch, *sm.* =*(e)s*, nadejście *n.*, zapad *m.* nocy.

Nachtangeln, *sn.* =*s*, łowienie *n.* ryb w nocy.

Nachtangriff, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, uataczka nocna (wojsk.)

Nachtanker, *sm.* =*s*, *pl.* —, kotwica rezerwowa.

Nachttaugen, I. *vn.* (haben) jmdm — puścić się za kim w tanecznych skokach, naśladować kogo w tańcu; (przenośnie:) postępować za czym przykładem (rozkazem), czynić to co drugi (każe); II. *va.* (haben) einen Tanz — naśladować tańca.

Nachtarbeit, *sf.* *pl.* =*en*, praca, robota nocna; wypracowanie *n.* przy świecy, przy świetle.

Nachtarbeiter, *sm.* =*s*, *pl.* —, robotnik nocny.

Nachtarbeiterin, *sf.* *pl.* =*innen*, robotnica nocna.

Nachttaufen, *va.* (haben) potem, powtórnie chrzczyć; (przenośnie:) Wein — dolewać wody do wina.

Nachttaumeln, *vn.* (sein) tacać się, potoczyć się za kim.

Nachtbeden, *sn.* obacz Nachtdelir.

Nachtbedekt, *adi.* cieniami nocy okryty.

Nachtbild, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*er*, obraz noc przedstawiający; (przenośnie:) okropny, przerażający obraz.

Nachtblume, *sf.* *pl.* =*n*, kwiat nocny; astra *f.*

Nachtdieb, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, złodziej nocny.

Nachtdiebstahl, *sm.* =*(e)s*, =*fähle*, nocna kradzież.

Nachtdienst, *sm.* =*es*, służba nocna.

Nachtteil, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, niekorzyst *f.*, uszczerbek *m.*, szkoda *f.*, strata *f.*; obraza

f., zło *n.*; niedogodność *f.*; ohne — für . . . bez uszczerbku dla . . .; das gereicht, schlägt aus, fällt aus mir albo für mich zum — to mi szkodę przynosi, to jest z moją stratą, szkodą; jmdm gegenüber im — sein być w gorszem położeniu, niż kto inny; — bringen szkodę przynosić, uszczerbek czynić; im = e sein, stehen, sich befinden mieć stratę, szkodę, być w położeniu niekorzystniejszym; jmdm in — bringen wyrządzić komu szkodę, być przyczyną czyjej straty; mit — verkaufen sprzedać ze stratą; fein — ohne Vorteil niema nic złego, co by na dobre nie wyszło.

Na'chteilig, I. *adi.* niekorzystny, szkodliwy, uszczerbek przynoszący; niedogodny; jmdm — sein szkodzić komu, komu uszczerbek przynosić; = e Folgen szkodliwe, zle następstwa; = e Gerücht pogłoska niekorzystna; II. *adv.* niekorzystnie, szkodliwie; niedogodnie; — ipreden von jmdm niekorzystnie, nieprzychylnie, źle o kim mówić.

Na'chteiligkeit, *sf. pl.* = en, niekorzyść *f.*

Na'chtelang, *adv.* po całych nocach, nocami.

Na'chten, *vn.* (haben) 1) eš nachtelt *v. impers.* noc zapada, noc się robi; 2) nocować; = Übernachten.

Na'chterscheinung, *sf. pl.* = en, widmo nocne.

Na'chtesen, *sn.* = s, *pl.* —, wieczerza *f.*, kolacja *f.*

Na'chteln, *sf. pl.* = n, sowa nocna, puszczyk *m.*

Na'chtalter, *sm.* = s, *pl.* —, nocnica *f.*, ćma *f.*, motyl nocny.

Na'chtfeuer, *sf. pl.* = n, uroczystość nocna.

Na'chtfeuer, *sn.* = s, *pl.* —, ogień nocny, w nocy roznieciony, utrzymywany.

Na'chtsteger, *sm.* = s, *pl.* —, dziwonos *m.* (zwierzę).

Na'chtstrom, *sm.* = eš, *pl.* = ströme, przymrozek *m.*

Na'chtgebet, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, modlitwa wieczorna.

Na'chtgarn, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, sieć *f.* na skowronki.

Na'chtgebilde, *sn.* = s, *pl.* —, mara nocna.

Na'chtgedanke, *sn.* = n, *pl.* = n, myśl ponura, okropna.

Na'chtgesicht, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, potyczka nocna.

Na'chtgeist, *sm.* = eš, *pl.* = er, duch nocny.

Na'chtgesang, *sm.* = (e)š, *pl.* = sänge, śpiew nocny.

Na'chtgeshirr, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, urynek *m.*, nocnik *m.*

Na'chtgesticht, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, i Na'chtgespenst, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, widmo *n.*, strasznyło nocne, omacnica *f.*

Na'chtgestirn, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, gwiazda nocna.

Na'chtgewand, *sn.* = (e)š, *pl.* = wänder, strój nocny.

Na'chtgleiche, *sf.* *pl.* = n, —) *sf.* zrównanie *n.* dnia z nocą (astronom.).

Na'chtglaube, *sf. pl.* = n, czepiek nocny.

Na'chtgemd, *sn.* = (e)š, *pl.* = en, koszula nocna.

Na'chtgerberge, *sf. pl.* = n, gospoda *f.*, oberża nocna, zajazd *m.* na nocleg; nocleg *m.*

Na'chtimmel, *sm.* = s, niebo nocne, gwiazdziste.

Na'chtig, *adi.* obacz Nächtlid.

Na'chtigall, *sf. pl.* = en, słowik *m.*

Na'chtigallen-, *adi.* słowiczy.

Na'chtigallenschläg, *sm.* = s, śpiew *m.* słowika, słowiczy.

Na'chtigen, *vn.* (haben) nocować, przemocować, noclegować.

Na'chtimbis, *sm.* = s, *pl.* = iße, przekąska wieczorna, wieczerza *f.*

Na'chtisch, *sm.* = eš, wety *pl.*, owoce *pl.*, przysmaki na koniec obiadu podawane.

Na'chtjade, *sf. pl.* = n, kaptanik nocny.

Na'chtjappe, *sf. pl.* = n, czapeczka nocna.

Na'chtkauf, *sm.* = eš, *pl.* = käufe, puszczyk *m.*

Na'chtkerze, *sf. pl.* = n, 1) świeca nocna; 2) wiesiołek *m.* (roślina).

Na'chtkeid, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, suknia nocna.

Na'chtlager, *sn.* = s, *pl.* —, nocleg *m.*, kocowisko *n.* (także dzikich zwierząt, legowisko *n.*, leżysko *n.*); — halten nocować.

Na'chtlagerstuhl, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, dom noclegowy.

Na'chtlampe, *sf. pl.* = n, i *dim.* Na'chtlampchen, *sn.* = s, *pl.* —, lampka nocna, światło nocne.

Na'chtleuchter, *sm.* = s, *pl.* —, lichtarz nocny.

Na'chtlich, *adi.* nocny; = er Weile i Nächtlidherweile, *adv.* w nocy, w nocnej porze.

Na'chtlicht, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, światło nocne; świeca nocna; schwimmenbeš = lich = chen (*dim.*) knotek *m.*

Na'chtluft, *sf.* powietrze nocne.

Na'chtmahl, *sn.* = (e)š, *pl.* = e i = mähler, wieczerza; heiligeš = Wieczerza Pańska; = Abendmahl.

Na'chtmaht, *sm.* = eš, *pl.* = e, *sf.* zmora *f.*; = Alp.

Na'chtmarſch, *sm.* = eš, *pl.* = märeſche, marsz nocny, nocą odbyty.

Na'chtmetze, *sf. pl.* = n, msza wieczorna.

Na'chtmotte, *sf. pl.* = n, ćma *f.*

Na'chtmuſik, *sf. pl.* = en, sereuada *f.*

Na'chtmütze, *sf. pl.* = n, czapka *f.*, czapeczka nocna; (przenośnie:) śpiuch *m.*, ospalec *m.*

Na'cht-tönen, *vn.* (haben) później jeszcze brzmieć, dźwięczeć.

Na'chtpatrouille, (wym.: -patruj), *sf. pl.* = n, patrol nocny.

Na'chtposten, *sm.* = s, *pl.* —, straż nocna, stróż nocny.

Na'chtquartier, *sn.* = s, *pl.* = e, nocleg *m.*; jmdm — geben dać komu nocleg, przemocować kogo.

Na'chtwab, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, straż tylna, odwóz *m.*; (przenośnie) im — sein być

mało rozwiniętym na swój wiek.

Na'chttrabe, *sm.* =n, *pl.* =n, kozotój *m.*, lelek *m.*, ślepowron *m.* (ptak).

Na'cht=traben, *vn.* (sein) kłusować z tyłu; jmnbm — kłusować za kim.

Na'chttrachten, *vn.* (haben) obacz Nachstreben i Nachstellen.

Na'chttrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, 1) dopłata *f.*; 2) dopoknienie *n.*, dodatek *m.* (n. p. do dzieła), suplement *m.*

Na'cht=tragen, *va.* trage, trägt, tragi, trug nach, habe nachgetragen, 1) nosić, nieść z tyłu, za kim; 2) dodawać, dodać, dopełniać, dopełnić, dopłacić później; 3) jmnbm etw. — pamiętać komu co, nie zapomnieć, nie darować komu czego; 4) nachtragend, *adi.* mściwy.

Na'chtträq(er)isch, *adi.* mściwy.

Na'chtträglid, *I. adi.* 1) dodatkowy, uzupełniający; późniejszy, późniony; 2) rzadko zamiast nachtragend, mściwy; *II. adv.* dodatkowo, w dodatku, w dopełnieniu; potem, jeszcze, później.

Na'chttragearittel, *sm.* =š, *pl.* —, artykuł dodatkowy.

Na'chttragēbudget, (wym.: -büdžt), *sn.* =š, *pl.* =š, dodatek *m.* do budżetu, wydatek późniejszy.

Na'chttragēprüfung, *sf.* *pl.* =en, egzamin poprawczy, poprawka *f.*

Na'chttragēzahlung, *sf.* *pl.* =en, dopłata *f.*, zapłata późniejsza.

Na'cht=treiben, treibe, treibst, treibt, trieb nach, habe nachgetrieben, *I. va.* 1) pedzić z tyłu, za kim; 2) es jmnbm — obacz pod Nachtm; *II. vn.* jeszcze raz, ponownie wypuszczać, kielkować.

Na'chtreicher, *sm.* =š, *pl.* —, ślepowon *m.* (ptak).

Na'chtreife, *sf.* *pl.* =n, podróż nocna.

Na'cht=treten, *vn.* trete, trittst, tritt, trat nach, bin nachgetreten; jmnbm — stapać, iść za kim; przenośnie: w

czyje ślady wstępować, naśladować kogo (niewolniczo).

Na'chtretet, *sm.* =š, *pl.* —, postępujący *m.* za kim; poplecznik *m.*; naśladowca *m.* (niewolniczo).

Na'chttrieb, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ponowne, powtórne wypuszczenie, kielkowanie.

Na'cht=trinken, trinfe, trinkst, trinkt, trank nach, habe nachgetrunken, *I. va.* popijać, popić (n. p. wodę po lekarstwie); *II. vn.* jmnbm — odpowiedzieć komu na toast.

Na'cht=trippeln, *vn.* (haben i sein) dreptać z tyłu, za kim.

Na'chttripper, *sm.* =š, *pl.* —, rzeźczka przewlekła; gościec *m.* u starych wojaków.

Na'chttrod, *sm.* =(e)š, *pl.* =röde, neglż *m.*, ubiór wieczorny, ranny domowy.

Na'chttröden, 1) *vn.* (sein) wyszukać później; schnąć powoli; 2) *va.* (haben) potem (wys)suszyć.

Nachttruhe, *sf.* spoczynek nocny; cisza nocna.

Na'chttrunde, *sf.* *pl.* =n, ront nocny, obchód *m.*, objażdżka *f.* straży nocnych.

Na'chttrupp, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, odwód *m.*

Nachts, *adv.* w nocy, nocą, w nocnej porze.

Na'chtshabe, *sf.* *pl.* =n, ćma *f.*

Na'chtshatten, *sm.* =š, *pl.* —, 1) nocny cień; 2) nocne cienie *f.*, rzemieńce *m.*, psianka *f.*, słodkogórz *m.*, wilcza wiśnia, wilcze jagody *pl.* (roślina).

Na'chtshicht, *sf.* *pl.* =en, robota nocna (górnictwo).

Na'chtshichter, *sm.* =š, *pl.* —, górnik w nocy pracujący, robotnik nocny.

Na'chtshlafend, *adi.* bei =er Zeit w nocy; o godzinie niewłasciwej.

Na'chtshmetterling, *sm.* ob. Nachtfalter.

Na'chtshneße, *sf.* *pl.* =n, ślinik *m.*

Na'chtshwalbe, *sf.* *pl.* =n, nocna jaskółka.

Na'chtshwärmer, *sm.* =š,

pl. —, 1) birbant *m.*, nocny włóczęga, hulaka *m.*; 2) nocnica *f.*; = Nachtfalter.

Nachtschwärmer, *sf.* *pl.* =en, hulanka *f.*, hulatyka *f.*, birbantka nocna.

Na'chtshweiß, *sm.* =eš, *pl.* =e, poty nocne.

Na'chtshignal, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, sygnał nocny (kolejn.).

Na'chtshitzen, *sn.* =š, siedzenie *n.*, pracowanie *n.* po nocach.

Na'chtspinne, *sf.* *pl.* =n, pajak nocny.

Na'chtshändchen, *sn.* =š, *pl.* —, serenada nocna; nokturn *m.* (utwór muzyczny).

Na'chtshille, *sf.* cisza nocna, spokój nocny.

Na'chtshück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obraz przedstawiający noc; (przenośnie:) obraz ponury, przerażający, opis *m.* zdarzenia przerażającego, smutnego.

Na'chtstudium, *sn.* =š, *pl.* =bien, uczenie *n.* się po nocach, nauka *f.* w nocnej porze.

Na'chtstühl, *sm.* =(e)š, *pl.* =stühle, stolec *m.*

Na'chtstunde, *sf.* *pl.* =n, godzina nocna.

Na'chttau, *sm.* =(e)š, rosa nocna.

Na'chtstisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, i *dim.* Na'chtstischchen, *sn.* =š, *pl.* —, gotowalnia *f.*, stolik nocny.

Na'chttopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =töpfe, urnał *m.*, nocnik *m.*

Na'chttreffen, *sn.* =š, *pl.* —, potyczka nocna.

Na'cht=tun, *va.* tue, tußt, tut, tat nach, habe nachgetan; jmnbm etw. — naśladować kogo w czym, robić to co drugi robi; eš jmnbm — wollen chcieć rywalizować, spóżywać nocny z kim.

Na'cht=tunnen, *va.* (haben) powtórnie tynkować, poprawiać tynkowanie.

Na'chtverhüllt, *adi.* pokryty cieniami nocy.

Na'chtviole, *sf.* *pl.* =n, fiołki nocne, wieczornik smutny, miesięcznica *f.* (roślina).

Na'chtvogel, *sm.* =š, *pl.*

=vögel, 1) nocny ptak; 2) óma *f.*, omacnica *f.*; 3) przenośnie: hulaka nocny, birbant *m.* = Nachtschwärmer 1).

Na'chtwache, *sf. pl.* =n, straż nocna, stróża *f.*

Na'chtwachen, *sn.* =s, *pl.* —, czuwanie *n.* w nocy.

Na'chtwächter, *sm.* =s, *pl.* —, stróż nocny; przenośnie: dureń *m.*, ospalec *m.*; das ist unter dem — to poniżej krytyki.

Na'chtwächterhorn, *sn.* =(e)s, *pl.* =hörner, róg *m.* stróża nocnego.

Na'chtwächterkontrolluhr, *sf. pl.* =en, zegar *m.* do kontrolowania stróżów nocnych.

Na'chtwächterlied, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pieśń *f.* stróża nocnego.

Na'chtwandeln, I. *vn.* (haben) spać chodzić przy świetle księżycy; II. *sn.* =s, lunatyzm *m.*, nocobłąd *m.*, miesięcznictwo *n.*, sennowłóctwo *n.*

Na'chtwanderer, *sm.* =s, *pl.* —, wędrujący w nocy, birbant *m.*

Na'chtwandler, *sm.* =s, *pl.* —, lunatyk *m.*, somnambul *m.*, sennowłok *m.*

Nachtwandlerei, *sf.*, Na'chtwandlerum, *sn.* =s, lunatyzm *m.*, somnambulizm *m.*, nocobłąd *m.*, sennowłóctwo *n.*

Na'chtwandlerin, *sf. pl.* =innen, lunatyczka *f.*, somnambulka *f.*

Na'chtweischen, *sn.* =s, ob. Nachtmahr.

Na'chtwind, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wiatr nocny.

Na'chtzeit, *sf.* nocna pora, noc *f.*; zur — w nocy.

Na'chtzeng, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, bielizna nocna, pościel *f.*

Na'chtzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, pociąg nocny (kolejny).

Na'chtübel, *sn.* =s, *pl.* —, nieszczęście *n.*, zło będące następstwem innego.

Na'chtüben, *va. i vn.* (haben) ćwiczyć (się) później; nagrodzić ćwiczeniem czas stracony.

Na'chturlaub, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, urlop dodatkowy.

Na'chturteilen, *vn.* (haben) potem, powtórnie sądzić; jnmdm — sądzić za kim, powtórzyć sąd, zdanie czyje.

Na'chtverlangen, *va.* (haben) żądać później, potem; żądać powtórnie, dodatkowo; żądać rzeczy zamówionej a nie przyslanej, zamawiać więcej tego samego towaru (handel).

Na'chtversichern, *va.* (haben) ubezpieczyć podwójnie, dodatkowo.

Na'chtversicherung, *sf. pl.* =en, ubezpieczenie późniejsze, dodatkowe, podwójne.

Na'chtverzollen, *va.* (haben) oclić później; uiścić cło dodatkowo.

Na'chtverzollung, *sf. pl.* =en, opłata późniejsza cła; cło dodatkowo.

Na'chtwachsen, (wym.: -wachsen), I. *vn.* wachje, wächst i wächst, wächst, wuchs nach, bin nachgewachsen; 1) rosnać, (u)rosć później, potem; 2) na nowo urosć; powoli odrastać; 3) jnmdm — dorastać, dorosnąć, dorosć kogo, dorównać komu wzrostem; II. nachwachsend, *ppr. i adi.* podrastający, dorastający, odrastający; die =e Jugend młódź dorastająca, podrastająca.

Na'chtwägen, *va. i vn.* wäge, wägt, wägt, wog nach, habe nachgewogen ważyć jeszcze raz, przeważyc (dla sprawdzenia wagi rzeczywistej).

Na'chtwägen, *sn.* =s, Na'chtwägung, *sf.* ważenie powtórne, sprawdzanie *n.* wagi.

Na'chtwahl, *sf. pl.* =en, późniejszy, powtórny, dodatkowy wybór.

Na'chtwählen, *va.* (haben) wybierać, wybrać potem, później, dodatkowo.

Na'chtwälzen, *va.* (haben) toczyć co z tyłu, za kim; sich jnmdm — toczyć się za kim.

Na'chtwandeln, *vn.* (sein); jnmdm — przechadzać się, krok w krok za kim postępować; (przenośnie:) naśladować kogo.

Na'chtwandern, *vn.* (sein);

jnmdm — powędrować, wędrować, iść, pójść za kim.

Na'chtwanfen, *vn.* (sein); jnmdm — iść, pójść za kim niepewnym krokiem, zataczając się.

Na'chtwascheln, *vn.* (sein); jnmdm — iść za kim kiwając się jak kaczką.

Na'chtwehen, *s. pl.* ból później się odzywający, ból po chorobie jakiej pozostały; bole poporodowe; (przenośnie:) nieszczęsne następstwo, przykre skutki.

Na'chtwein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, podwinek *m.*, lura *f.*

Na'chtweinen, *vn. i va.* (haben); jnmdm (Tränen) — płakać za kim, po kim, opłakiwać czyj wyjazd lub czyją śmierć; (rzadko:) płakać jak drugi.

Na'chtweiss, *sm.* =s, *pl.* =s; 1) den — führen, liefern (von, über etw.) udowodnić, wykazać, sprawdzić co; 2) wykazać.

Na'chtweissbar, na'chtweisslich, *adi.* mogący być udowodniony, wykazalny, sprawdzić się dający; zuany, powszechnie wiadomy, notoryczny.

Na'chtweissbureau, (wym.: -büro), *sn.* =s, *pl.* =s, kantor wywiadowczy.

Na'chtweissanität, *sf.* obacz Nachweisungsanität.

Na'chtweisen, *weife, weisen i* weist, weist nach, habe nachgewiesen; I. *vn.* jnmdm mit dem Finger — palcem wskazywać za kim; II. *ca.* 1) jnmdm etw. — (was er sucht) wskazać komu (to czego szuka), sprawdzić kogo na trop; jnmdm eine Stelle in einem Buche — wskazać, pokazać komu ustęp w książce; jnmdm seine Irrtümer — wykazać komu czyje błędy; 2) udowodniać, udowodnić; wykazać; seinen Adel urkundlich — wykazać, udowodnić za pomocą dokumentów swoje szlachectwo; sein Recht — wykazać swoje prawo.

Na'chtweiser, *sm.* =s, *pl.* —, 1) wskaziciel *m.*, wykaziciel *m.*; — von Arbeit dyrektor *m.*, ten co robotę przydziela; 2) spis *m.* rzeczy; indeks *m.*

Na'chweijezahl, *sf. pl.* =en, liczba *f.* strony w księdze handlowej.

Na'chweijstich, *adi.* dajacy się wykazać; *adv.* oczywiście.

Na'chweijung, *sf. pl.* =en, wskazanie *n.*, informacja *f.*; wykazanie *n.*, wykaz *m.*, dowód *m.*; genau — über etw. haben być o czym dobrze poinformowanym, znać co dobrze.

Na'chweijungsanstalt, *sf. pl.* =en, Na'chweijungsbureau, (wym.: -büro, *sn.* =s, *pl.* =s, kantor wywiadowczy, biuro wywiadowcze.

Na'chweijungszichen, *sn.* =s, *pl.* —, odsyłacz *m.*

Na'chwelt, *sf.* potomość *f.*; czasy przeszłe, przyszłość *f.*; potomkowie *pl.*; die späteste — najpóźniejszy potomkowie, najdalsza przyszłość; einen Namen auf die — bringen przekazać potomstwu imię.

Na'chwerfen, *va.* werse, wirfst, wirft, warf nach, habe nachgeworfen; 1) przyrzucać, dorzucać, przyrzucić, dorzucić; 2) jmnmd etw. — rzucić co za kim.

Na'chwiegen, *va.* obacz Nachwägen.

Na'chwimmeln, *vn.* (sein); jmnmd — rojem, rojami sytać się za kim.

Na'chwinken, *vn.* (haben); jmnmd — ręką albo głową kiwać za kim, znaki dawać oddalajacemu się.

Na'chwinter, *sm.* =s, *pl.* —, pozimek *m.*

Na'chwirfen, *vn.* (haben) później (jeszcze) skutkować, na długo skutkować.

Na'chwirkung, *sf. pl.* =en, skutek późniejszy; konsekwencya *f.*, wynik *m.*

Na'chwollen, *vn.* will, willst, will, wollte nach, habe nachgewollt, jmnmd — chcieć iść, jechać, gonić i. t. p. za kim.

Na'chwort, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, słowo końcowe, zakończenie *n.*, konkluzja *f.*, epilog *m.*

Na'chwuß, (wym.: -wuks), *sm.* =jes, *pl.* =wüßfe, odrost *m.*, odrostek *m.*, młodziźna *f.*, (przenośnie): młodziź

nowo dorosła, synowie *pl.* i córki *pl.*, potomstwo *n.*

Na'chzahlten, *va.* (haben) zapłacić później, potem, zapłacić resztę, dopłacić.

Na'chzählen, *va.* i *vn.* (haben) przeliczać, przeliczyć jeszcze raz; jmnmd — liczyć po kim (sprawdzając jego liczenie).

Na'chzahlen, *sn.* =s, i Na'chzahlung, *sf. pl.* =en, zapłata późniejsza, zapłata dodatkowa, zapłata reszty, dopłata *f.*

Na'chzählen, *sn.* =s, i Na'chzählung, *sf. pl.* =en, przeliczanie *n.* (ponowne), sprawdzanie *n.* (liczenia).

Na'chzeichnen, *va.* (haben) rysować według wzoru; przerysowywać, przerysować, kopiować.

Na'chzeichnen, *sf. pl.* =en, przerys *m.*, kopia *f.*

Na'chzeugen, *va.* (haben) spłodzić później.

Na'chziehen, ziehe, ziehst, ziehst, zog nach, nachgezogen, I. *va.* (haben) 1) ciągnąć co z tyłu, za kim, za sobą; 2) pociągać za sobą, mieć w skutku, spowodować; daß wird böse Folgen nach sich ziehen to spowodzi złe następstwa; 3) Linien — linie przeciągać, pociągać atramentem; II. *vn.* (sein) 1) jmnmd — ciągnąć, iść, postępować za kim, przeprowadzić się do tego samego domu co drugi; 2) langjam — włożyć się; 3) poruszyć, posunąć figurę na zachownicy w odparciu posunięcia figury przez przeciwnika.

Na'chzinsen, *sm.* =jes, *pl.* =je, czynsz dodatkowy, dopłata *f.* komornego; =zinsen *pl.* odsetki *pl.* od odsetek.

Na'chzirkeln, *va.* (haben) naśladować, przekopiować, przerysować bardzo dokładnie.

Na'chzittern, *vn.* (haben) drgać, drzeć jeszcze; der Schmerz zitterte in seiner Stirme nach ból drgał jeszcze w jego głowie.

Na'chzotteln, *vn.* (haben) jmnmd — włożyć się, wlec się za kim.

Na'chzücht, *sf. pl.* =en, późniejszy przychówek; pośledni, ostatni rój (pszczoły).

Na'chzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, 1) ciągnięcie *n.*, postępowanie *n.* w tyle, z tyłu; 2) poruszenie *n.* figurą na szachownicy w odpowiedzi przeciwnikowi; 3) odwód *m.* (wojskowość).

Na'chzügel, *vn.* (sein) iść, pozostawać w tyle; maroderować, odłączać się od reszty wojska.

Na'chzügler, *sm.* =s, *pl.* —, spażniający się, zostający w tyle, maroder *m.*, maruder *m.* (wojskowość).

Na'ckei, *sm.* =(e)s, ein kleiner — mały golas, małe dziecko gołe.

Na'den, *sm.* =s, *pl.* —, 1) kark *pl.*; kregi *pl.*; (czasem:) szyja *f.* (= Hals), grzbiet *m.* (= Rücken); zum — gehörig karkowaty; (obraz.) jmnmd den Fuß auf den — setzen (dosłownie:) postawić komu nogę na karku, siaść, wsiąść komu na kark; achtzig Jahre auf dem — haben mieć osmdziesiąt lat; etw. auf dem — haben mieć co na karku, musieć znosić co; jmnmd auf dem — liegen, sitzen siedzieć komu na karku, naprzykrzać się, dokuczać komu; er hat einen eisernen, harten, störrigen — to twardego karku człowiek, nie daje się upokorzyć, nie daje się przekonać, jest uparty; jmnmd den — beugen nagiąć komu karku, zmusić kogo do posłuszeństwa; die Angst sitzt ihm im — strach go przejmuję; er hat den Schelm im —, der Schelm sitzt ihm im — jest pełny zbytków, szewany lis z niego; der Beamte schlägt ihm (ihn) in den — poznać zawsze urzędnika po wszystkim, co zrobi, co powie; 2) tylec *m.* topora.

Na'dend, na'dendig, *adi.* obacz Nach.

Na'denhaar, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, włosy na kark spadające.

Na'dennerven, *sm. pl.* nerwy karkowe.

Na'denjdlag, *sm.* =(e)s, *pl.*

-schläge, uderzenie *n.* w kark; aprowanie *n.* na rycerza = Ritterschlag; (obraz.) =schläge von etw. bekommen ponieść w skutek czego szkoda.

Nadt (na'đet, na'đten, na'fig, na'đicht), *I. adi.* 1) nagi, goły; nieodziany, nieokryty, obnażony; =er Arm obnażone ramie; ganż —, splitternadt goły jak bicz, jak bizun, jak palec, jak święty turecki; (o ptakach) bez pierza; = von Haaren entblößt łysy; auf dem =en Boden schlafen spać na gołej ziemi; =e Gegend goła okolica, okolica bez drzew; 2) (obraz.) mit =em (błosem) Auge gołym okiem; die =e Wahrheit goła, szczerza prawda; mit =en Worten bez ogródek, wyraźnie; =) goły, ubogi, biedny; die =en Hefsteden przyodziewać gołych, ubogich; *II. adv.* nago, goło.

Nadtarmig, *adi.* o obnażonych ramionach.

Nadtbeinig, *adi.* gołonogi, bosy.

Nadtthals, *sm.* =es, *pl.* =hälle, łysowron *m.* (zwierze).

Nadttheit, *sf.* *pl.* =en, nagość *f.*, gołość *f.*; o wtośach: łyśość *f.*, pleszowatość *f.*; (obraz.) ubóstwo *n.*, bieda *f.*

Nadtthiemer, *sm.* =s, *pl.* —, czernitwa *f.* (zwierze).

Nadttopf, *sm.* =es, *pl.* =föpf, łysak *m.*

Nadttrone, *sf.* *pl.* =n, nagoznit *m.*

Nadttrüden, *sm.* =s, *pl.* —, gołogrzebiet *m.* (ryba).

Nadttsamig, *adi.* =e Pflanzen nagoziarnowe rośliny.

Nadt, *sf.* *pl.* =n, 1) igła *f.* (do szycia); große — iglica *f.*; eine — einfädeln nawlekać, nawlec igłą; eingefädelt —, — voll Zwirn igła nawleczona; mit der — arbeiten pracować igłą; sich auf die — verstehen rozumieć się na robotach igła, znać iglarskie rzemiosło; sich mit der — ernähren żyć, utrzymywać się z igły, z szycia; das ist mit der heißen — gemacht to szyć sobotnim szyćchem, na niedzielny targ, to robione spie-

sznie, niedbale; 2) szpilka *f.*; mit einer — (mit =n) befestigen, feststeden przypiąć, przyczepić szpilką (szpilkami), przyszpilić; wie auf =n sitzen siedzieć jak na szpilkach; 3) igła, strzałka magnesowa; 4) igła, szpilka, kolki *pl.* (liście drzew szpilkowych); 5) igła, igły morskie, żebriny *pl.* (gatunek muszli skamieniałych).

Nadtarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota igła wykonana.

Nadtbaum, *sm.* =e)s, *pl.* =bäume, drzewo szpilkowe, szpilkowate, iglaste.

Nadtbehälter, *sm.* =s, *pl.* —, igielniczka *f.*

Nadtblatt, *sn.* =e)s, *pl.* =blätter, liść szpilkowaty, szpilkowy, iglasty, kolki *pl.*

Nadtbrief, *sm.* =e)s, *pl.* =e, papier *m.*, kartonik *m.* ze szpilkami.

Nadtbüchse, *sf.* *pl.* =n, igielnik *m.*, iglica *f.*, igliczka *f.*; *dim.* =büchschén, *sn.* =s, *pl.* —, igielniczek *m.*

Nadtchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Nadel, igielka *f.*, szpileczka *f.*

Nadtbraht, *sm.* =e)s, *pl.* =bräfte, drut *m.* na szpilki, na igły.

Nadtfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* igieł, szpilek.

Nadtfish, *sm.* =es, *pl.* =e, iglica *f.* (ryba).

Nadtformig, *adi.* iglasty; *adv.* iglasto.

Nadtgeld, *sn.* =e)s, *pl.* =er, pieniądze *pl.* na szpilki; porękwawiczne *n.*, pierścionkowe *n.*

Nadtgehät, *sm.* =e)s, *pl.* =e, iglica *f.* (ryba).

Nadtholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, drzewo iglaste, szpilkowe, szpilkowate.

Nadtstiffen, *sn.* =s, *pl.* —, poduszeczka *f.* do szpilek i igieł, jadwichna *f.*, jadwiszka *f.*

Nadtstoppf, stopf, *sm.* =e)s, *pl.* =n)öppe, główka *f.*, żebek *m.* u igły, szpilki, pleszka *f.*

Nadtstoch, *sn.* =e)s, *pl.* =stößer, dziurka *f.*, ucho *n.*, uszko *n.* u igły.

Nadtstühr, *sn.* =s, *pl.* =e,

ucho *n.*, uszko *n.* (u) igły; es ist leichter, daß ein Knebel durch ein — gehe, denn daß ein Heider ins Reich Gottes komme łatwiej wielbłąd przez uszko igły przelezie, niżli bogaty dostąpi królestwa niebieskiego.

Nadtstippe, *sf.* *pl.* =n, koniec *m.* igły, szpilki.

Nadtstid, *sm.* =e)s, *pl.* =e, 1) ukłucie *n.* igła, szpilką; 2) ścieg *m.*

Nadtverkaufser, *sm.* =s, *pl.* —, iglarz *m.*, igielnik *m.*

Nadtwald, *sm.* =e)s, *pl.* =wälder, las iglasty, las drzew iglastych.

Nadtwehr, *sf.* *pl.* =en, jaz iglicowy, jaz igliczny.

Nadtir, i Nadtir, *sm.* =s, nadyr *m.*, półniebo *n.*, półniebie *n.*

Nadtler, *sm.* =s, *pl.* —, iglarz *m.*, szpilkarz *m.*

Nadtlerhandwerk, *sm.* =e)s, i Nadtlerci, *sf.* iglarstwo *n.*, szpilkarstwo *n.*

Nadtlerin, *sf.* *pl.* =innen, iglarka *f.*, szpilkarka *f.*

Nadtlerware, *sf.* *pl.* =n, towar iglarski, szpilkarski.

Nägel, *sm.* =s, *pl.* Nägél, 1) paznokieć *m.* (paznokieć *m.*), pazur *m.*; an den Nägeln fauen, nagen obgryzać, gryźć paznokcie; (obraz.) zamysłać się; die Nägel abschneiden, beschneiden obcinać, obryzać paznokcie; Riß mit dem — zadraskańcie paznokciem (zadane); eingewachsen — wrosnięty paznokieć; er gibt nicht einen — (feinen —) breit nach nie ustąpi na palec; er wird es nicht eher tun, als bis ihm das Feuer auf den Nägeln (auf die Nägel) brennt nie uczyni tego wrzód, nim go nie przypią do ściany; etw. (bis) auf den — wissen, können wiedzieć, rozumieć co należyć, doskonale; 2) ówiek *m.*, gwóźdź *m.*, gózdź *m.*; hölzerner — kołek *m.*; Bankeisen — uszak *m.*, gwóźdź uszak; blinde Nägel gwóździe tępe; Bett — gwóźdź tarcicowy, deskowy, deskal *m.*; Dielen —, Quertopf — głowacz *m.*, plesznik *m.*; Kupf-

gwoźdź podkowny, podkówek *m.*; *kurzer* — mit breitem Kopfe *bratnal m., bretnal m.; kleiner* — ćwieczek *m.*; *Latten* — gwoźdź łatowy, łatny, łatniak *m.*; — mit Widerhaken gwoźdź posiekany; *Roß* —, *Essfitten* —, *Stuffatur* — gwoźdź sufitowy, trzciniał *m., sufitnik m.*; *Schienen* —, *Näfen* —, *Oberbauhaken* — szynal *m., szyniak m., gwoźdź do szyn;* *Schiff* — szkutnik *m., gwoźdź korabi;* *Schindel* — gontal *m., gwoźdź gontowy;* *Schloß* — gwoźdź zamkowy; *Schrauben* — gwoźdź śrubowy; *Sparrn* — gwoźdź krokwiowy, krokwiak *m., ćwiek obiciowy, ćwiek tapicerski;* *ein* — *ein schlagen* wbić gwoźdź; *mit einem* — *befestigen* przybijać, przybić, przytwierdzić gwoździem; *mit Nägeln befestigen* obić gwoździami; *eß war ein* — *zu seinem Sarge* to było gwoździem do jego trumny, to go zabiło, przyspieszyło jego śmierć; *den* — *auf den Kopf treffen* na włos utrafić, doskonale poradzić; *etw. auf den* — *hängen* zawiesić co na kołku, zupełnie czego zaniechać, nie zajmować się czem więcej; *einen (hohen, gewaltigen)* — *haben* nosa do góry zadzierać, być dumnym, wyniosłym; *er hat einen* — *im Kopfe* ma (jakiegoś) ćwieka w głowie.

Na'gelbein, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, ostatni człon palca (anatomia).

Na'gelblume, *Na'gelblüte*, *sf.* kwiatnienie *n.* paznokci.

Na'gelbohrer, *sm.* = š, *pl.* —, świderek *m.*

Na'gelbrüte, *sf.* *pl.* = n, szczytówka *f.* do paznokci.

Na'gelden, *sn.* = š, *pl.* —, *dim.* od *Nägel*, gwoździak *m., gwoździćzek m.*

Na'g(e)lein, *sn.* = š, *pl.* —, *dim.* od *Nelke*, g(w)oździćzek *m.* (korzeń do potraw).

Na'geleisen, *sn.* = š, żelazo *n.* na gwoździe.

Na'gelfabrik, *sf.* *pl.* = en, gwoździarnia *f.*

Na'gelfell, *sn.* = (e)š, skrzy-

dełko *n., bielmo n.* w oku (choroba końska).

Na'gelfeile, *sf.* *pl.* = n, pilniczek *m.* do paznokci.

Na'gelfest, *adi.* gwoździem, gwoździami przybijany, przybity; *maß niet- und* — *ist* co przynitowane i gwoździami przybite.

Na'gelfeste, *sf.* *pl.* = n, strupnica *f., pruszyk m.* (roszlina).

Na'gelfest, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, obacz *Nagetblume*.

Na'gelfest(e), *sf.* okrucho-
wiec *m.* (geologia).

Na'gelförmig, *adi.* kształt gwoździu mający, w kształcie gwoździa.

Na'gelgeschwür, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, *zauokcica f.* (medycyna).

Na'gelhammer, *sm.* = š, *pl.* = *hämmer*, 1) młot *m.* do przybijania, wbijania gwoździ; 2) także *Na'gelhammerwerk*, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, gwoździarnia *f.*

Na'gelhandel, *sm.* = š, handel *m.* gwoździami, gwoździarstwo *n.*

Na'gelhändler, *sm.* = š, *pl.* —, gwoździarz *m.*

Na'gelhändlerin, *sf.* *pl.* = innen, gwoździarka *f.*

Na'gelhandlung, *sf.* *pl.* = en, sklep *m.* z gwoździami, sklep gwoździarski.

Na'gelsopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = *köpfe*, i *Na'gelsuppe*, *sf.* *pl.* = n, *główka f.* gwoździa.

Na'gelkram, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, kram gwoździarski.

Na'gelkrämer, *sm.* = š, *pl.* —, gwoździarz *m.*

Na'gelkrämerin, *sf.* *pl.* = innen, gwoździarka *f.*

Na'gelkraut, *sn.* = (e)š, *pl.* = *kräuter*, goździeniec *m.* (roszlina).

Na'gelsloch, *sn.* = (e)š, *pl.* = *löcher*, dziura *f.* od gwoździa, na gwoźdź.

Na'gelspflähe, *sf.* *pl.* = n, pleszka *f.* (gwoździa).

Na'gelmal, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, 1) znak *m.* od gwoździa; 2) zadraśnięcie *n.* paznokciem.

Na'gelmaschine, *sf.* *pl.* = n, gwoździarka *f.*

Na'gelmaschel, *sf.* *pl.* = n,

błyszczan *m.* (gatunek muszli).

Na'geln, *va.* (haben) gwoździem, gwoździami przybijać, przybić.

Na'gelneu, *adi.* nowutki, nowiućki, dopiero z igły, z fabryki, z pod prasy.

Na'gelprobe, *sf.* *pl.* = n, prób(k)a *f.*; *die* — *maßen* przekonać się, że ktoś wypił do kropelki; *von diesem Weine ist nicht einmal die* — *übrig* gęstwiec nie pozostało ani kropelki tego wina.

Na'gelschaft, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, oście *pl.*

Na'gelschere, *sf.* *pl.* = n, nożycki *pl.* do paznokci.

Na'gelschmied, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, gwoździarz *m.*

Na'gelschmiede, *sf.* *pl.* = n, kuźnia gwoździarska, gwoździarnia *f.*

Na'gelschmiedeware, *sf.* *pl.* = n, robota gwoździarska, gwoździarstwo *n.*

Na'gelspiße, *sf.* *pl.* = n, 1) koniec *m.* gwoździa; 2) koniec *m.* paznokcia.

Na'gelwert, *sn.* = (e)š, (stare) gwoździe *pl.*

Na'gelwurzel, *sf.* *pl.* = n, korzeń *m.* paznokcia.

Na'geltier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, bezogon *m.*

Na'gelung, *sf.* *pl.* = en, przybijanie *n.* gwoździami, gwoździe poprzybijane.

Na'gelwange, *sf.* *pl.* = n, *Na'gelzieher*, *sm.* = š, *pl.* —, obcegi *pl.* do wyciągania gwoździ, wyciągacz *m.* do gwoździ.

Na'gelziehring, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, rak *m.*

Na'gen, *va. i vn.* (haben) 1) gryźć; *an einem Knochen* — obgryzać, gryźć kość; *an den Nägeln* — gryźć, obgryzać paznokcie; 2) (przenośnie:) *am Hungertode* — cierpieć głód, nędznie się żywić, biedę klepać; *der Kummer nagt an seinem Herzen* zgryzoty trawia mu serce; *sein Gemissen nagt ihn* sumienie *n.* gryzie; *=de Sorge* troska trawiąca; *=der Kummer* trawiące smartwienie; *=der Schmerz* doskwierny,

dokuczliwy ból; =der Wurm robak toczący; er mir'd daran zu — haben będzie miał z tem nie ma do kłopotu, da mu się to we znaki.

Ra'ger, *sm.* =s, *pl.* —, gryzoń *m.* (zoologia).

Ra'geschnabel, *sm.* =s, *pl.* =schnäbel, pilik *m.*

Ra'getier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, gryzoń *m.*, zwierzę gryzące, zwierzę chwytnie.

Ra'gewurm, *sm.* =(e)s, *pl.* =würmer, robak toczący; (obraz.) wyrzut *m.* sumienia.

Ra'gler, *sm.* =s, *pl.* —, gwoździarz *n.*

Ra'glerhandwerk, *sn.* =(e)s, rzemiosło gwoździarskie, gwoździarstwo *n.*

Ra'gwurz, *sf.* *pl.* =en, dwulistnik *m.* (roślina).

Ra'hart, *sf.* *pl.* =en, sposób *m.* szycia.

Ra'hbar, *adi.* przstępny.

Ra'hbeutel, *sm.* =s, *pl.* —, woreczek *m.* na robótki.

Ra'he (naś), *I. adi.* *comp.* näher, *sup.* nächste, 1) (na oznaczenie czasu i odległości:) blizki; ganz — bardzo blizki; =liegend, anstehend tuż obok położony, przytykający; — und fern blizko i daleko, wszędzie; =bei blizko, obok; in =er Nächsticht na widoku, w blizkiej przyszłości; dem Tode — sein być blizkim śmierci;

2) (przenośnie:) =r Verwandter blizki krewny; =er Freund bardzo dobry przyjaciel; =Gefahr blizkie, grożące niebezpieczeństwo; *II. adv.* blizko, niedaleko; — bei dem Hause blizko domu; er wohnt — bei mir blizko mnie, niedaleko, w mojem sąsiedztwie mieszka; — dabei liegen być tuż obok położonym, przytykać, graniczyć; dem Ziele — kommen zbliżyć się, zbliżyć się do celu; der Wahrheit — kommen zbliżyć się do prawdy; fomm mir nicht zu —! nicht so — zu mir! nie zbliżaj się bardzo do mnie; (przenośnie:) — daran sein być blizkim czego, zamierzać co, chcieć co uczynić; ich war — daran, ihm alles zu sagen o mała, żem

mu wszystkiego nie powiedział, mało brakowało, bym mu wszystkiego nie powiedział; daß geht mich — an, daß berührt mich — to mnie blizko dotyczy, to mi bardzo dolega, to mnie bardzo jest przykro; sein Unglück geht mir sehr — jego nieszczęście bardzo mnie martwi, przykrość mi sprawa; sich etw. — gehen lassen brać sobie co do serca; jmdm — kommen zbliżyć się do kogo; dorównać komu; er kommt ihm nicht — nie może z nim się równać, z nim się mierzyć; sie kommen einander sehr — bardzo do siebie są podobni; jmdm etw. — legen dać komu co wyraźnie do zrozumienia, namówić kogo do czego; jmdm — stehen być z kim w ściślejszych stosunkach, być czyimś poufałym przyjacielem; jmdm (zu) — treten obrazić kogo, narazić się komu, przykrość komu sprawić, skrzywdzić kogo, szkoda komu wyrządzić; der Wahrheit zu — treten rozmiąć się z prawdą; es liegt sehr — to łatwo odgadnąć, to się samo przez się rozumie.

Ra'he, *sf.* *pl.* =n, blizkość *f.*; obecność *f.* = Gegenwart; in der — w poblizku, z blizka; hier in der — tu w poblizku, w sąsiedztwie; — der Verwandtschaft blizkość pokrewieństwa; in der — betrachten oglądać z blizka, dokładnie. Rahebei', *adv.* obok, tuż obok, w sąsiedztwie.

Rahchi'n, *adv.* obacz Rahezu.

Raheliegend, *adi.* blizki, poblizki; =e Gründe łatwo zrozumiałe powody.

Ra'hen, *vn.* (sein) i sich —, *vr.* (haben) zbliżać się, przybliżyć się, zbliżyć się, przybliżyć się do kogo; er naht sich seinem Ende dogorywa, umiera.

Ra'hen, *va.* (haben) szyc; weiß — szyc bieliznę; mit weiten Etichen — fastrygować, szerokimi ściegami przyzywać, zeszywać; mit Durchstichen, Steppstichen — ste-

bnować, szyc ściegami, zachodzącymi za poprzeczną.

Ra'hen, *sn.* =s, szycie *n.*

Ra'her, *comp.* od nahe, *I. adi.* blizszy; =er Weg krótsza droga; =e Umstände blizsze szczezőły; =e Auskunft dokładniejsza informacja; bei =er Betrachtung przy, po blizszem obejrzeniu, rozważeniu; daß Semd ist uns — als der Rock blizsza koszula ciała niż surdut; *II. Ra'her(e)s, n.* blizsze szczezőły, wyjaśnienia *pl.*, informacye *pl.*; =es zu erfragen bei . . . blizsza wiadomość u . . . (handel); *III. adv.* bliziej; — treten, kommen zbliżyć się; um der Sache — zu kommen by się zbliżyć do rzeczy; — bringen, rücken, legen przybliżyć, przysunąć; jmdm — kennen znać kogo bliziej, dość dobrze; etw. — kennen znać co dobrze, gruntownie; — befehen unterjuchen obejrzać, zbadać co lepiej, dokładniej; er hat sich nicht — erklärt nie dał się blizszego wyjaśnienia, nie oświadczył się dokładnie.

Ra'herci', *sf.* *pl.* =en, szycie *f.*; robota szycia.

Ra'herin, *sf.* *pl.* =innen, szwaczka *f.*; krawcowa *f.*

Ra'hern, 1) *va.* (haben) zbliżać, przybliżać, zbliżyć, przybliżyć; 2) sich —, *vr.* (haben) zbliżać się, przybliżać się, zbliżyć się, przybliżyć się; dochodzić do; sich dem Ende — zbliżać się ku końcowi, kończyć, kończyć się; sich der Vollendung — zbliżać się do wykończenia.

Ra'herrecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, blizsze, silniejsze prawo do czego; prawo *n.* pierwsokupu.

Ra'herung, *sf.* *pl.* =en, przybliżenie *n.*, zbliżenie *n.* (się).

Ra'herungsweiß, *adv.* w przybliżeniu.

Ra'herungswert, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wartość zbliżona.

Ra'hestehend, *adi.* blizki (*n.* *p.* krewny); w związku będący.

Ra'hez, *adv.* prawie.

Nä'lgarn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przedza *f.* do szycia, nici *pl.*
 Nä'lgarnpf, *sm.* =(e)š, *pl.*
 -kämpfe, walka *f.* z blizka, na
 male oddalenie.

Nä'lgasten, *sm.* =š, *pl.*
 =kästen, i *dim.* Nä'lgästchen,
sn. =š, *pl.* —, pudełko *n.*,
 szkatułka *f.*, zawierająca przy-
 bory do szycia.

Nä'lgaffen, *sn.* =š, *pl.* —,
 poduszka *f.*, poduszczyk *f.*
 do szycia.

Nä'lgkorb, *sm.* =(e)š, *pl.*
 -körbe, i *dim.* Nä'lgörbchen,
sn. =š, *pl.* —, koszyk *m.*,
 koszyczek *m.* z przybarami
 do szycia.

Nä'lgmäddchen, *sn.* =š, *pl.*
 —, i Nä'lgmamsel, *sf.* *pl.*
 =en i =š, szwaczka *f.*

Nä'lgmaschine, *sf.* *pl.* =n,
 maszyna *f.* do szycia.

Nä'lgnaedel, *sf.* *pl.* igła *f.*
 do szycia.

Nä'lgnahmen, *sm.* =š, *pl.*
 —, krosno *n.*, krosienka
pl.

Nä'lgboden, *sm.* =š, *pl.*
 —, ziemia plon wydająca;
 das Geld ist der — der Indu-
 strie pieniądze ożywiają, utrzy-
 mują przemysł.

Nä'lgren, *I. va.* (haben)
 1) karmić, żywić, pożywiać,
 pożywić; ein Kind — karmić
 dziecko; das Geschäft nähret
 seinen Mann interes żywi
 człowieka, daje człowiekowi
 chleba; 2) przenośnie: Haß,
 Groll — podsycać nienawisć,
 złość, pałać nienawiscią, zło-
 ścią; einen Aufruhr — pod-
 trzymywać, podżegać powsta-
 nie; eine Hoffnung — żywić
 nadzieję; II. sich —, *vr.* (ha-
 ben) von etw. żywić się
 czem, utrzymywać się z czego,
 żywić, wyżyć czem; sich
 von seiner Hände Arbeit —
 żywić się pracą rąk swoich;
 sich von eitlem Hoffnungen —
 żywić się płoną nadzieją;
 sich kümmerlich — ledwo się
 miodz wyżyć, żyć niedźnie;
 III. *vn.* (haben) dawać poży-
 wienie, być pożywym; IV.
ppr. i *adi.* nabręd pożywny.

Nä'lgren, *sm.* =š, *pl.* —,
 żywiciel *m.*, karmiciel *m.*

Nä'lgrenin, *sf.* *pl.* =innen,
 żywicielka *f.*, karmicielka *f.*
 Nä'lgraft, *adi.* karmny,
 pożywny, posilny; der Boden
 ziemia produktywna, żyzna;
 =es Geschäft interes intratny,
 korzystny.

Nä'lgkraftigkeit, *sf.* poży-
 wność *f.*, karmność *f.*, posil-
 ność *f.*

Nä'lgkung, *sm.* =eš, *sf.* =e,
 naparstek *m.*

Nä'lgkraft, *sf.* siła poży-
 wna, pożywność *f.*, posilność *f.*

Nä'lgmittel, *sn.* obacz Nä-
 lungsmittel.

Nä'lgstand, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =stände, stan żywiący, produ-
 kujący, zarobkujący.

Nä'lgstoff, *sm.* obacz Nä-
 lungstoff.

Nä'lgkung, *sf.* 1) karm *f.*,
 karmia *f.*, pokarm *m.*, poży-
 wienie *n.*, posiłek *m.*, jadło
n., potrawa *f.*; pasza *f.*; —
 zu sich nehmen brać pokarm,
 jeść; diese Speise gibt wenig
 — potrawa ta jest mało po-
 żywna; hinter der — sein cie-
 szyć się dobrem zdrowiem,
 mieć zawsze dobry apetyt;
 sie hat keine — nie ma po-
 karmu (w piersiach); 2) wy-
 żywienie *n.*; zarobek *m.*;
 feiner — nachgehen szukać
 chleba; jmdm feine — ent-
 ziehen pozbawić kogo chleba;
 die — geht schlecht trudny
 jest zarobek; es ist wenig
 — in diesem Orte trudny
 jest zarobek, niewiele można
 zarobić w tem miejscu; 3)
 — für den Geist obrok du-
 chowy.

Nä'lungsfähigkeit, *sf.*
 sok pokarmowy (fizyologia).

Nä'lungsfanal, *sm.* =(e)š,
 przewód żołądkowy.

Nä'lungslös, *adi.* niepo-
 żywny, nieposilny; (obraz.)
 niezyskowy (handel, inter-
 es).

Nä'lungslösigkeit, *sf.* nie-
 pożywność *f.*, brak *m.* wyży-
 wienia; — einen Orteš brak
 zarobku, przemysłu w pewnej
 miejscowości.

Nä'lungsmangel, *sm.* =š,
 brak *m.* żywności, chleba.

Nä'lungsmittel, *sn.* =š,

pl. —, pokarm *m.*, żywność *f.*;
 die — wiktuały *m.* *pl.*

Nä'lungsquelle, *sf.* *pl.* =n,
 źródło *n.* żywienia się, poży-
 wienia, wyżywienia, zarobku.

Nä'lungsaft, *sm.* =(e)š,
pl. =äfte, sok pokarmowy.

Nä'lungsjorgen, *f.* *pl.*
 troski *pl.*, kłopoty *pl.* o ka-
 wałek chleba, o wyżywienie;
 mit — kämpfen walczyć o byt,
 o wyżywienie; keine — haben
 nie mieć trosk o życie.

Nä'lungstoff, *sm.* =(e)š,
pl. =e, materya pożywna, ży-
 wiąca.

Nä'lungswert, *sm.* =(e)š,
pl. =e, wartość pożywna.

Nä'lungszweig, *sm.* =(e)š,
pl. =e, gałąź *f.* przemysłu,
 zarobkowania, profesya *f.*

Nä'lgvater, =š, *pl.* =väter,
sm. opiekun *m.*

Nä'lgkule, *sf.* *pl.* =n, szko-
 ła *f.* szycia.

Nä'lgfide, *sf.* jedwab *m.*
 do szycia, jedwab skrecony.

Nä'lgstube, *sf.* *pl.* =n, szwal-
 nia *f.*

Nä'lgstunde, *sf.* *pl.* =n, lek-
 cya *f.* szycia.

Nacht, *sf.* *pl.* Nächte, 1) szy-
 cio *n.*; szew *m.*; aufgetrennte
 — szew rozparany; aus der
 — gehen wyparsknąć; (prze-
 nośnie:) jmdm auf die —
 (= auf den Zahn) fühlen
 ciągnąć kogo za język, wy-
 badywać, próbować kogo;
 2) blizna *f.* na twarzy.

Nächtere!, *sf.* *pl.* =en, szy-
 cio *n.*, robota szyta.

Nächtlerin, *sf.* *pl.* =innen,
 szwaczka *f.*

Nächtlich, *sm.* =eš, *pl.* =e,
 stolik *m.*, pulcik *m.* do szy-
 cia.

Nächtzeug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
 przybory *m.* *pl.* do szycia;
 robota szyta.

Nächtwin, *sm.* =(e)š, *pl.*
 —, nici *pl.* do szycia.

Nai'v, *adi.* naiwny, natu-
 ralny, prostoduszny; *adv.*
 naiwnie, prostodusznie.

Naiwität, *sf.* *pl.* =en, nai-
 wność *f.*, szczerota *f.*, szczerza
 prostota.

Naja'de, *sf.* *pl.* =n, najada
f., rusałka *f.* (mitologia).

Na'me, *sm.* =nš, *pl.* =n, 1) imię *n.*, nazwisko *n.*, nazwa *f.*, miano *n.*; jmndm einen =n geben, beilegen (na)dać komu imię, nazwisko, nazwać kogo; man gab ihm den =n Alfred (na)dano mu imię Alfred; schimpfliche =n beilegen szkalować obelżywemi nazwiskami; einen =n annehmen przybrać nazwisko, nazwać się; sich jmnds =n beilegen, anmerken, aufnotieren zapisać sobie czyje imię, nazwisko; wie ist Ihr (werter) —? jak panu, pani na imię? godność pańska, pani? wie heißt daš Mädchen mit seinem =n? jak się nazywa dziewczyna? jak dziewczynka na imię? jmndn um seinen =n fragen spytać kogo, jak się nazywa, jak mu na imię; darf ich um Ihren =n bitten? wolno zapytać o pańskie imię? =nš albo mit =n nazwiskiem; ich kenne ihn nur dem =n nach znam go tylko z imienia, z nazwiska; dem =n nach (= nomine) z nazwiska, nominalnie; im =n des Kaisers w imieniu cesarza; in Gottes =n w imię Boskie, Pańskie; grüß alle in meinem =n kłaniaj się wszystkim w mojem imieniu; odemnie; unter ankommenem, fremdem, falschem =n pod przybranem, obcem, zmyslnem imieniem, nazwiskiem; jmndn bei(m) =n nennen, rufen nazwać kogo, zawołać (na) kogo po imieniu; die Dinge (daš Kind) beim rechten =n nennen naz(y)wać rzeczy właściwem imieniem, właściwie; mit =n aufführen wymienić, wspomnieć po nazwisku, imieniu; den =n zu etw. hergeben użyzyć nazwiska, imienia do czego; in jmnds =n handeln działać w czyjem imieniu, w czyjś zastępstwie; auf den =n lautend na imię, na nazwisko opiewający; 2) (obraz.) pozór *m.*, płaszczyk *m.*; unter dem =n der Freundschaft pod pozorem, pod płaszczykiem przyjaźni; daš Kind muß einen

=n haben sprawa musi mieć jakieś pozory; 3) imię *n.*, sława *f.*, reputacja *f.*; sich einen =n machen wyrobić sobie nazwisko, uzyskać sławę; er hat einen guten =n ma dobrą sławę, reputację; sein =n wird in der Erinnerung fortleben imię jego w pamięci pozostanie; jmndn um seinen (guten) =n bringen pozbawić kogo dobrego imienia, ostatek kogo.

Na'menanzeiger, *sm.* =š, *pl.* —, spis *m.* imion, nazwisk.

Na'menaufzählung, *sf.* *pl.* =en, wymienienie *n.*, wyliczanie *n.* imion, nazwisk.

Na'menbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, księga *f.*, spis *m.* imion, nazwisk.

Na'menchrist, *sm.* =en, *pl.* =en, pozorny chrześcijanin.

Na'menfürst, *sm.* =en, *pl.* =en, książę tytułarny.

Na'mengebung, *sf.* *pl.* =en, nada(wa)nie *n.* imion, nazwisk.

Na'mentönig, *sm.* =š, *pl.* =e, król tytułarny.

Na'mentliste, *sf.* *pl.* =n, ob. Namenregister.

Na'mentlos, *adi.* 1) bezimienny, bez nazwiska; 2) niepodobny do wyrażenia, do opisania, niewypowiedziany; =fer Schmerz ból niewypowiedziany; =šes Glend ostateczna, najstraszniejsza nędza; *adv.* nie do wypowiedzenia, nie do wyrażenia; — unglücklich nieskończenie nieszczęśliwy; 3) nieznan, obskurny.

Namenlosigkeit, *sf.* bezimiennosc *f.*

Na'menplatte, *sf.* *pl.* =n, obacz Namenfeld.

Na'menregister, *sn.* =š, *pl.* —, rejestr *m.*, spis *m.* imion, nazwisk.

Na'menruf, *sm.* obacz Namensaufruf.

Na'menfeld, *sm.* =(e)š, *pl.* =er, sztyldzik *m.* z imieniem, nazwiskiem.

Na'menš, *adv.* imieniem, nazwiskiem.

Na'mensauffruf, *sf.* =(e)š, *pl.* =e, odczytanie *n.*, wywoływanie *n.* imion, nazwisk,

wywoływanie po imieniu, po nazwisku; apel *m.*; Wahl durch — wybór przez głosowanie imienne; den — machen odczytać, wywołać imiona, nazwiska; den — vornehmen przystąpić do odczytania, do wywoływania imion, nazwisk.

Na'mensbruder, *sm.* =š, *pl.* =brüder, imiennik *m.*, druh *m.*

Na'mensfest, *sn.* =eš, *pl.* =e, imieniny *pl.*

Na'mensgedächtnis, *sn.* =iffes, pamięć *f.* dla imion, dla nazwisk.

Na'mensgedicht, *sn.* =eš, *pl.* =e, akrostyk *m.*

Na'menshörtel, *sm.* =š, *pl.* —, floresy *pl.* u podpisu.

Na'menstag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* imienia, imieniny *pl.*

Na'mensunterschrift, *sf.* *pl.* =en, podpis *m.* (imieniem, nazwiskiem).

Na'mensverschweigung, *sf.* *pl.* =en, zamilczenie *n.* imienia, nazwiska, bezimiennosc *f.*

Na'mensverwechslung, *sf.* *pl.* =en, przemiań *f.*, pomieszanie *n.* imion, nazwisk.

Na'mensverzichtnis, *sn.* =iffes, *pl.* =iffe, spis *m.* imion, nazwisk.

Na'mensvetter, *sm.* =š, *pl.* —, imiennik *m.*

Na'menszug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, podpis *m.*; mit seinem =e versehen podpisać.

Na'mentaufsch, *sm.* =eš, zamiana *f.* imion, nazwisk.

Na'mentlich, I. *adi.* imienny; =er Aufruf odczytanie *n.*, wywołanie *n.* imion, nazwisk; =e Abstimmung głosowanie imienne; zur =en Abstimmung schreiten przystąpić do głosowania imiennego; in =er Weise imiennie, po nazwisku; II. *adv.* 1) imiennie; po imieniu; jmndn — aufrufen wywołać kogo po imieniu, po nazwisku; — abstimmen głosować imiennie; — aufzählen wyliczyć wyczerpująco, imię po imieniu, nazwisko po nazwisku; 2) zwłaszcza; daš geht schwer, — wenn er nicht einverstanden ist to tru-

dna, szczególnie jeśli on się nie zgadza.

Na'menverzeichnis, *sn.* = *ijes*, *pl.* = *ije*, spis *m.* imion, nazwisk.

Na'menwechsel, *sm.* = *s*, *pl.* —, zamiana *f.* imion, nazwisk.

Na'mhaft, *adi.* 1) po imieniu, nazwiskiem oznaczony, znany z imienia, z nazwiska; — maßen wymieniç, oznaczyć imiennie, nazwiskiem, wyszczególnić; 2) dobrze, powszechnie znany; 3) znaczy, niemały; *eine* = *e* Summe kwota znaczna; *ein* = *er* Schaden znaczna, niemała szkoda; 4) znakomity.

Na'mlich, *I. adi.* *der*, *die*, *das* = *e*, *teu*(że) *sam*, *ta*(ż) *sama*, *to*(ż) *samo*; identyczny; *II. adv.* to jest, jako to, jak następuje; mianowicie.

Na'mlichkeit, *sf.* tożsamość *f.*, identyczność *f.*

Na'nie, *sf. pl.* = *n*, *nenia f.*, pieśń żałobna.

Na'ning, *sm.* = *s*, *pl.* = *s*, *nankin m.*

Napf, *sm.* = *(e)s*, *pl.* *Näpfe*, czara *f.*, miska głęboka, waza *f.*; donica *f.*

Näpfdjen, *sn.* = *s*, *pl.* —, *dim.* od *Napf*, czarka *f.*, miseczka *f.*, doniczka *f.*, łuszczałek *m.*

Na'pfförmig, *adi.* czarkowaty, kształt miski mający.

Na'pftuden, *sm.* = *s*, *pl.* —, *baba f.*

Na'pffnecke, *sf. pl.* = *n*, *czaszka f.* męczak *m.*

Na'ptha, *sn.* i *sf.* = *(s)*, *nafta f.*, olej skalny, ropa ziemna.

Naphthali'n, *sn.* = *s*, *naftalina f.*

Napoleonod'r, (wym.: *le-ador*), *sm.* = *s*, *pl.* = *e* i = *s*, *napoleonod'r m.*, 20 franków (w złocie). [leński.]

Napoleonisch, *adi.* *napo-*
Na'rde, *sf. pl.* = *n*, *blizna f.* (po ranie pozostała); *dziób m.* (po ospie); *znak m.* z uszkodzenia (w drzewie); *ziarno n.*, *groszek m.* (w skórze); *plama f.* (na łupie owocu).

Na'rben, *I. vn.* i *sich* —, *vr.* (haben) w bliznę się zbierać,

zabliżniać się (o ranie); *II. va.* (haben) *das* *Leder* — skóre ziarnistą wyprawiać; *genarbt* = *es* *Leder* skóra groszkowana, ziarnista.

Na'rbenbildung, *sf. pl.* = *n*, *zabliżnianie n.* się.

Na'rbenseite, *sf. pl.* = *n*, *liczko n.* (skóry).

Na'rbig, *adi.* 1) pełny blizn, bliznami okryty; *dziobaty*, *ospowaty*; 2) = *es* *Leder* skóra groszkowata; = *es* *Obst* plamisty owoc.

Na'rde, *sf. pl.* = *n*, *narduszek m.*, *palczatka f.* (roślina).

Na'rdenähre, *sf. pl.* = *n*, *narda f.* (roślina).

Na'rdenbalsam, *sm.* = *s*, *bal-sam nardowy.*

Na'rdenkraut, *sn.* = *(e)s*, *pl.* *kräuter*, *kuklik goździkowy* (ziele).

Na'rdenöl, *sn.* = *(e)s*, *pl.* = *e*, *olejek nardowy.*

Na'rdenwurz, *sf. pl.* = *n*, **Na'rdenwurz**, *sf. pl.* = *n*, *narduszek m.* (roślina).

Narko'te, *sf. pl.* = *n*, *narko-za f.*, *uspienie n.* środkami chemicznymi.

Narkoti'n, *sn.* = *s*, *narkotyk m.*, *środek usypiający.*

Narkoti'sch, *adi.* *narkoty-czny*, *usypiający*; = *es* *Mittel* *narkotyk m.*, *środek usypia-jący*; = *e* *Stoffe* *narkotyki pl.*

Narkotisi'e'ren, *va.* (haben) *narkotyzować*, *usypiać* *środ-kami chemicznymi.*

Narkotisi'e'ring, *sf.* *narko-tyzowanie n.*, *usypianie n.* *środkami chemicznymi.*

Narkotisi'e'ringmittel, *sn.* = *s*, *pl.* —, *narkotyk m.*, *środek m.* do usypiania.

Narr, *sm.* = *n*, *pl.* = *n*, *głupiec m.*, *dureń m.*, *kiep m.*; *waryat m.*; *blazen m.*; *zum* = *n* *werden* *zwaryować*, *zglu-pieć*; *er* *ist* *ein* *ausgemachter*, *großer*, *vollkommener* —, *ein* — *in* *Gold* *jest* *skończony* *głupiec*, *głupiec* *wierutny*; *ein* *guter* — *pocziwy* *głupiec*; *er* *ist* *kein* — *nie* *jest* *głupcem*, *zna* *sich* *na* *swoich* *sprawach*; *imnd* *zum* = *n* *maßen*, *halten*, *haben* *głupca* *z* *kogo* (*z*) *robić*, *na* *durnia* *kogo* *wystawić*, (*za*)

kpić, (*za*) *drwić* *sobie* *z* *kogo*, *drwiny* *sobie* *z* *kogo* *robić*; *sich* *zum* = *n* *maßen* *blazna* *z* *siebie* *robić*; *den* = *n* *spielen* *blazna* *udawać*, *blaznować*; *sich* *zum* = *n* *hergeben*, *haben* *lassen* *daß* *z* *siebie* *blazna* *robić*; *man* *möchte*, *könnte* *zum* = *n* *darüber* *werden* *można* *by* *zwaryować*; *sich* *wie* *ein* — *stellen* *udawać* *głupiego*; *einen* = *n* *an* *imndm* *gefressen* *haben* *szalenie*, *ślepo* *się* *w* *kim* *roz-kochać*, *szaleć* *z* *kim*; *er* *ist* *ein* *halber* —, *er* *hat* *etw.* *vom* = *n* *an* *sich* *brak* *mu* *jednej* *kloпки*; *ein* — *macht* *wiele* *albo* *ihter* *hundert* *jeden* *szalony* *stu* *szalonych* *zrobi*; *ein* — *kann* *mehr* *fragen*, *als* *zehn* *Weise* *beantworten* *können* *łat-wiej* *się* *głupiemu* *pytać*, *niż* *mądrymu* *odpowiadać*; *Hoffen* *und* *Harren* *macht* *man* *den* *zum* = *n* *nadzieja* *matką* *głup-cich*; *Kinder* *und* = *n* *sagen*, *reden* *die* *Wahrheit* *dzieci* *i* *blazny* *lubią* *prawdę* *mówić*; *Gerren* *und* = *n* *haben* *frei* *reden* *panom* *i* *kpom* *wszystko* *wolno* (*mówić*); *jedem* = *n* *gefällt* *jeine* *Rappe* (*dostownie*: *każdemu* *blaznowi* *podobą* *się* *własna* *czapka*), *każda* *liszka* *swój* *ogon* *chwali*; *hänge* *dem* = *n* *nicht* *Schellen* *an*, *man* *sennt* *ihn* *so* *i* *bez* *dzwonek* *poznać* *blazna*; = *n* *haben* *mehr* *Glück* *als* *Recht* (*dostownie*: *głupcy* *mają* *więcej* *szcześcia* *niż* *ślu-szności*), *głupiemu* *zwykle* *los* *sprzaja*.

Na'rren, *sn.* = *s*, *pl.* —, *dim.* od *Narr*, *głuptasik m.*, *blazenek m.*; *durniutka f.*

Na'rren, *I. va.* (haben) *drwić* *z* *kogo*, *drwiny*, *żarty* *z* *kogo* *robić*; *oszukiwać* = *betriügen*; *II. vn.* (haben) *blaznować*, *figle* *robić*, *żarty* *stroić*.

Na'rren-, *adi.* *blazeński.*

Na'rrenfest, *sn.* = *(e)s*, *pl.* = *e*, *świeto n.*, *zabawa f.* *blaznow.*

Na'rrenge'schwäh, **Na'rren-ge'wäh**, *sn.* = *es*, *głupia* *gada-nina.*

Na'rrenhaft, *adi.* *blazeński*, *durny*; *adv.* *po* *blazeńsku*, *po* *głupiemu*, *głupio.*

Ra'rrrenhaus, *sn.* =fēs, *pl.* =häuser, dom *m.* obłąkanych, waryatów; *ins* — kommen dostać się do domu obłąkanych, zwaryować; *es ist das reinste* — to istny dom waryatów.

Ra'rrrenjade, *sf.* *pl.* =n, Ra'rrrenleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, bluza *f.*, ubiór *m.* dla obłąkanych; kurtka błazeńska, strój błazeński; kaftan *m.*

Ra'rrrenkappe, Ra'rrrenmütze, *sf.* *pl.* =n, czapka błazeńska.

Ra'rrrenliebe, *sf.* ślepa, szalona miłość.

Ra'rrrenposse, *sf.* *pl.* =n, błazeństwo *n.*; =n treiben błaznować, głupstwa robić.

Ra'rrrenreit, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, powióz *m.* do wodzenia głupców; *imndn am =e führen* wodzić kogo za nos.

Ra'rrrenreissen, *f.* *pl.* błazeństwa *pl.*, figle *pl.*

Ra'rrrenreiß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, czyn błazeński, błazeństwo *n.*, figiel *m.*

Ra'rrrenradt, *sf.* *pl.* =en, strój błazeński.

Ra'rrrenwärter, *sm.* =s, *pl.* =, dozorca *m.* obłąkanych.

Ra'rrrenwärterin, *sf.* *pl.* =innen, dozorczytni *f.* obłąkanych kobiet.

Ra'rrretei', *sf.* *pl.* =en, błazeństwo *n.*, głupstwo *n.*

Ra'rrrheit, *sf.* *pl.* =en, głupota *f.*; mania *f.*, waryactwo *n.*; dziwaczność *f.*; =en machen, begehén popełni(a)ć głupstwa.

Ra'rrrin, *sf.* *pl.* =innen, głupia *f.*; waryatka *f.*, dziwaczka *f.*

Ra'rrriß, I. *adi.* głupi, błazeński; obłąkany; dziwaczny; śmieszny, do śmiechu pobudzający; =er Menßch blazen, waryat; =es Zeug treiben, begehén głupstwa robić, figle stroić; *sich* — stellen udawać głupiego, blazna; — werden durnieć; II. *adv.* głupio; śmiesznie, dziwacznie.

Ra'rrrwal, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, jednonożec morski (ryba).

Ra'rrriße, *sf.* *pl.* =n, narcyz *m.*, narcyzak biały, kwiecie kościelne, kwiat królewski,

szyszkowy korzeń, zlotogłów *m.* (roślina).

Ra'rrrißellilie, *sf.* *pl.* =n, nadobnia *f.* (roślina).

Ra'sa'l, *adi.* nosowy.

Ra'sa'l laut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, głoska nosowa.

Ra'salie'ren, *va.* (haben) wymawiać przez nos.

Ra'scheu, *sn.* =s, *pl.* =, *dim.* od Ra'se, nosek *m.*

Ra'schen, *va.* i *vn.* (haben) *an* albo *von* etw. — ukradkiem czego ujeść, upić, zalasować czego; lasować, smaczne kąski zajądąć; *sie* najßt gern lubi łakotki; (obraz.) auß einem Buche — czytać książkę z ciekawości na wrywki, czytać książkę (zakazaną) pokryjomu.

Ra'scher, *sm.* =s, *pl.* =, łakotnik *m.*; lasoch *m.*, lason *m.*

Ra'scheri', *sf.* *pl.* =en, 1) lasowanie *n.*; pokryjome zajądanie *n.*; 2) lasotliwość *f.*, łakotliwość *f.*; 3) przysmaczek *m.*, lakocie *pl.*

Ra'scherin, *sf.* *pl.* =innen, łakotnica *f.*

Ra'schhaft, *adi.* lasotliwy, łakotliwy.

Ra'schhast, *sf.* *pl.* =n, Ra'schmanl, *sn.* =(e)s, *pl.* =mäuler, i *dim.* Ra'schmäntchen, *sn.* =s, *pl.* =, łakotnik *m.*, łakotnica *f.*

Ra'schluft, *sf.* chętko *f.* do lasowania.

Ra'schwerk, *sn.* =(e)s, łakocie *pl.*

Ra'se, *sf.* *pl.* =n, 1) nos *m.*; zur — gehörig nosowy; breite — szeroki nos; gebogene — orli nos; aufgeworfene — zadarty nos; kleine niedliche — nosek *m.*; große, lange — nosisko; *er* hat eine große — to nosal; *sich* die — putzen, wischen utrząć nos; durch die — sprechen, sängen mówić, spiewać przez nos; Ausprache durch die — wymowa przez nos; *sich* die — zuhalten zat(y)kać sobie nos; etw. vor, an die — halten przytknąć co do nosa; ihm blutet die — albo *er* blutet auß der — krew mu cieknie z nosa; eine gute, feine — haben (także przeno-

śnie:) mieć dobry nos, mieć dobre powonienie; ein angenehmer Geruch steigt mir in die — przyjemny zapach zalačuje mnie; über imndn, über etw. die — rümpfen krzywić, marszczyć nos; die — hoch tragen nos załziarać do góry; die — aufblähen, aufbläen zadziarać nosa, wyżej nosa gębie nosić; Maul und — weit aufsperrén rozdziawić gębę, dziwować się; *sich* die — ganz gehörig begießen, przypruszyć, podochoćić, podpić sobie porządnie; die — immer in den Büchern haben (dosłownie: mieć nos zawsze w książkach,) ślepyć wiecznie nad książkami; die — in alles stecken wszędzie nos wścibiać, wtrącać się we wszystko; seine — auß (von) etw. lassen przestać się mieszać w co, nie chcieć więcej o czem słyszeć; imndm eine — dreßen wywieść kogo w pole, oszukać kogo, zadzwieć sobie z kogo; imndm eine — geben dać komu nosa, zganić kogo; eine —, eine lange — befommen dostać nosa, wziąć po nosie; mit einer langen — abziehen z kwitkiem odejść, nie nie wskórać; imndn mit einer langen — abziehen lassen z kwitkiem kogo odprawić, odmówić co komu; die — hängen lassen zwiesić, spuścić nos (na kwintę); (w połączeniu z przyimkami:) fass' dich an deine —! jupj' dich an deiner eigenen —! (dosłownie: chwyc się, szarpnij się za własny nos!) patrz swego nosa! patrz tego, co masz pod nosem! imndn an (albo bei) der — herunzuführen za nos kogo wodzić; imndm an (albo in, unter) die — lassen śmiać się komu w twarz, w oczy; ich sehe es dir an der — an, daß du lügst (dosłownie: widzę po twoim nosie, że kłamiesz,) nos ci się krzywi, marszczy; imndm etw. an (albo auf) die — binden, festén wzmówić w kogo co; auf die — fallen upaść na nos, ryc ziemie nosem; imndm auf der — spielen, tanzen grać komu

po nosie; jmnndm etw. aus der — rücken ukryć co przed kim; jmnnd in der — haben nie zaosić, nienawidzić kogo; das heißt ihm in die — to mu nieprzyjemnie, to go dręczy; das sticht ihm in die — tego mu się zachciewa, ma na to chrapkę; jmnnd in die — bekommen zwietrzyć, zwąchać co; jmnndu mit der — auf etw. stoßen wyłożyć komu co jak na talerzu; der — nach gehen iść prosto (nosa); nicht über die — hinweg sehen nie widzieć dalej nosa, mieć ciasny widnokrąg; es seht ihm über der — brak mu mózgu w głowie; ich habe mir schon viel Wind um die — gehen lassen widziałem już wiele w mojem życiu; jmnndm etw. unter die — reiben wyłajać, zbурczyć kogo; jmnnd unter die — sehen popatrzeć komu w oczy, w twarz wyzywająco; etw. vor der — liegen haben mieć co pod nosem; er nahm ihm das Buch vor der — weg wziął, porwał mu książkę z przed nosa; jmnnd die Tür vor der — zuschlagen zamknąć komu drzwi przed nosem; 2) nos m. (u rozmaitych przedmiotów); — am Struge nos u dzbana; — eines Schiffes (Schiffsnase) nos okrętu; — eines Dachziegels nos cegły; — am Hobel (Hobel Nase) nos, róg struga; — der Vorlage nos głowy mufłowej (górnictwo).

Nä'setu, *vn.* (haben) przez nos mówić, gęgotać; =de Stimme głos nosowy, gęgliwy.

Näsen, *adi.* nosowy.

Näsenband, *sn.* =(e)ß, *pl.* =bänder, naprysk m., nanośnik m., kaganiec m.

Näsenbein, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, nosowa kość.

Näsenbildung, *sf.* *pl.* =en, kształt m., ukształtowanie n. nosa.

Näsenblatt, *sn.* =(e)ß, *pl.* =blätter, list przyczolowy (botanika).

Näsenblume, *sf.* *pl.* =n, szelązek m., szelężnik m., pieniązek m. (roszlina).

Näsenbluten, *sn.* =ß, cie-

czenie n. krwi z nosa; er hat — ciecze mu krew z nosa.

Näsenbuchstabe, *sm.* obacz Näsenlaut.

Näsendrücker, *sm.* obacz Näsenquetscher.

Näsenflügel, *sm.* =ß, *pl.* —, skrzydło n., bok m. nosa.

Näsen gang, *sm.* =(e)ß, kanał m., przewód m. nosowy.

Näsengeßwür, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, wrzód m. w nosie.

Näsengeßwächß, *sn.* =ß, *pl.* =je, polip m. w nosie.

Näsenhai, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, krawędź n. (zwierze).

Näsenhöhle, *sf.* jama nosowa.

Näsenklemmer, Näsenkneifer, *sm.* =ß, *pl.* —, cwikier m., pincenez n.

Näsenknorpel, *sm.* =ß, *pl.* —, chrząstka nosowa.

Näsenkuppe, *sf.* koniec m., wierzchołek m. nosa.

Näsenlaut, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, głoska nosowa.

Näsenloch, *sn.* =(e)ß, *pl.* =löcher, Näsenöffnung, *sf.* *pl.* =en, nozdrze n.; =löcher der Tiere nozdrza *pl.*

Näsenerven, *m.* *pl.* nerwy *pl.* w nosie.

Näsenpolyp, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, polip m. w nosie, krakacica f.

Näsenpopel, *sm.* =ß, słuź nosowy.

Näsenquetscher, *sm.* =ß, *pl.* —, trumna f. o płaskiem wieku.

Näsenriemen, *sm.* =ß, *pl.* —, nanosek m. (dla koni).

Näsenring, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, pierścionek m., kółko n. do przesadzania przez nozdrza.

Näsenrißen, *sm.* =ß, grzbiet m., wierzch m. nosa.

Näsenrümpfen, *sn.* =ß, skrzywienie n. nosa.

Näsenstapel, *sm.*, Näsenstcheidwand, *sf.* ściana f. (anatomia).

Näsenstleim, *sm.* =(e)ß, słuź nosowy, smark m.

Näsenstleimhaut, *sf.* *pl.* =häute, błona słuźowa w nosie.

Näsen spike, *sf.* *pl.* —, koniec m. nosa.

Näsenstüber, Näsenstuel-

ler, *sm.* =ß, *pl.* —, szczutek m., prztyk m.; jmnnd einen — geben dać komu szczutka w nos.

Näsentier, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, ostrosnos m.

Näsenton, *sm.* =(e)ß, *pl.* =töne, ton nosowy.

Näsenwärmer, *sm.* =ß, *pl.* —, mała chustka na szyję (żartobliwie).

Näsenwurzel, *sf.* korzeń m., osada f. nosa.

Näsenzange, *sf.* obacz Näsenring.

Näseweiser, *I. adi.* przechery, zarozumiały; lubiący się mieszać we wszystko, natrętny, niedyskretny, nazbyt śmiały, nazbyt ciekawy; *II. sm.* —, *pl.* =weise, przechera m., wścibski m.

Näseweisheit, *sf.* zarozumiałość f., mędrkostwo n., wtrącanie n. się we wszystko, niewczesna ciekawość, przecherność f., wścibskość f.

Näsewühren, *va.* (haben) za nos wodzić.

Näsehorn, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e i =höfner, nosorożec m. (zwierze gruboskórne).

Näsehornläser, *sm.* =ß, *pl.* —, nosorożec m. (chrząszcz).

Näsehornvogel, *sm.* =ß, *pl.* =vögel, dzióborożec m. (ptak).

Näße, *I. adi.* mokry, wilgotny; — machen zmoczyć; sich — machen, — werden zmoknąć; ganz — werden, durch und durch — werden całkiem przemoknąć, zmoknąć wskrosz, do nitki; näßes Auge oko łzami zmoczone; — von Schweiß potem skapany; näßes Wetter pora dżdżysta, słotna, słota f.; etmas — mokrawy; näße Waren płyn *pl.*, napoje *pl.*; nasser Boden grunt wilgotny; nasser Ort mokrzyzna f.; (obraz.) es wird näße Augen sehen wiele lez się poleje; ein nasser Bruder człowiek lubiący pić, lykturn m., lykacz m., opój m., moczynas m.; nasser morderda m.; oszust m.; *II. adv.* mokro, wilgotno.

Näße, *sn.* Näßeß, płyn m., ciecz f.

Nä'ffe, *sf.* mokrósć *f.*, wilgóć *f.*; vor — zu bewahren, zu schützen albo — schadet! chronić przed wilgocią! (handel, przewoźnictwo).

Nä'ssen, *I. va.* (haben) zmoczyć; *II. vn.* (haben) wilgotnić, pocić się, sączyć się, ciec; mokrzyć, moczyć (= moc oddawać); es näßt (deszcz) rosi; die Wunde näßt rana sączy się.

Nä'stalt, *adi.* zimny i wilgotny. [gotne.]

Nä'stälte, *sf.* zimno wilgotny; **Nä'stling**, *sm.* =s, *pl.* =e, świnka *f.*

Natio'n, (wym.: -cjon), *sf.* *pl.* =en, naród *m.*

Nationa'l, *adi.* narodowy.

Nationa'lleihe, *sf.* *pl.* =n, pożyczka narodowa, u narodu zaciągnięta.

Nationa'lcharakter, *sm.* =s, *pl.* =e, charakter narodowy.

Nationa'lbank, *sm.* =(e)s, fundacja narodowa na korzyść inwalidów wojskowych.

Nationa'le, *sm.* =(s), *pl.* =(s), rodowód *m.*, matrykuła *f.*, paszport wojskowy, stan *m.* służby, arkusz osobowy.

Nationa'lehre, *sf.* honor *m.* narodu.

Nationa'lflagge, *sf.* *pl.* =n, flaga *f.*, chorągiew *f.*, bandera *f.* narodowa.

Nationa'lgarde, *sf.* *pl.* =n, gwardya narodowa.

Nationa'lgeist, *sm.* =(e)s, duch *m.* narodu.

Nationa'lgericht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, **Nationa'lspise**, *sf.* *pl.* =n, potrawa narodowa.

Nationalisj'e'ren, 1) *va.* (haben) nacjonalizować, unarodawiać, unarodowić, przyswoić narodowi; nadać obywatelstwo; 2) *sih* — *vr.* (haben) nacjonalizować się, unarodowić się; stać się obywatelem.

Nationalisj'e'rung, *sj.* *pl.* =en, nacjonalizowanie *n.*, unarodowienie *n.*, nadanie *n.* obywatelstwa.

Nationalität, *sf.* *pl.* =en, narodowość *f.*

Nationalität'sfrage, *sf.* *pl.* =n, kwestya narodowościowa

Nationa'lkonvent, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, konwent *m.*, zgromadzenie narodowe.

Nationa'l-literatur, *sf.* *pl.* =en, literatura narodowa, piśmiennictwo narodowe.

Nationa'lökonomic, *sf.* ekonomia społeczna, gospodarstwo narodowe.

Nationa'lparlament, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, parlament narodowy.

Nationa'lrechtum, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, prawo narodowe.

Nationa'l'schuld, *sf.* *pl.* =en, dług narodowy.

Nationa'l'stolz, *sm.* =es, dumą narodową.

Nationa'l'staat, *sm.* =(e)s, *pl.* =en, państwo narodowe.

Nationa'lversammlung, *sf.* *pl.* =en, zgromadzenie narodowe, sejm walny.

Nationa'lzeitung, *sf.* *pl.* =en, gazeta narodowa.

Nativität, *sf.* *pl.* =en, horoskop *m.*, przepowiednia *f.* przyszłości z gwiazd; einem die — stellen horoskop komu ustawić, przepowiedzieć komu przyszłość.

Nativität'ssteller, *sm.* =s, *pl.* —, ustawiacz *m.* horoskopów, przepowiadacz *m.* losu, przyszłości z gwiazd.

Nativität'sstellerei, *sf.* ustalenie *n.* horoskopów, przepowiadanie *n.* losu z gwiazd.

Nat'rium, *sn.* =s, sod *m.*

Nat'riumbitarborat, *sn.* =(e)s, dwuwęglan *m.* sody.

Nat'riumborat, *sn.* =(e)s, boran *m.* sody.

Nat'riumhypofulfit, *sn.* =(e)s, podsiarczyn *m.* sody.

Nat'riumoxyd, *sn.* =(e)s, tlenek sodowy.

Nat'riumphosphat, *sn.* =(e)s, fosforan *m.* sody.

Nat'ron, *sn.* =s, soda *f.*; kohlensaures — węglan sody; doppeltkohlensaures *m.* dwuwęglan *m.* sody; schwefelsaures — Glauberska sól, siarkan sodowy.

Nat'ronhaltig, *adi.* sodę zawierający.

Nat'ronsalpeter, *sm.* =s, salitra sodowa.

Nat'ronsalz, *sn.* =es, *pl.* =e, sól sodowa.

Nat'ronseife, *sf.* *pl.* =n, mydło sodowe.

Nat'ter, *sf.* *pl.* =n, żmija *f.*; braune — żmijogad *m.*

Nat'terbart, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, konwalnik *m.*, nażyca *f.* (roślina).

Nat'terbiß, *sm.* =fjes, *pl.* =fje, ukąszenie *n.* żmii.

Nat'terblume, *sf.* *pl.* =n, krzyżownica *f.*, mlecznica *f.* (roślina).

Nat'terctnörterich, *sm.* =(e)s, obacz **Nattermurz**.

Nat'terkrant, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, czerniówka *f.* (roślina).

Nat'terwurz, *sf.* *pl.* =zn, żmijowiec *m.*, miodunka gajowa (roślina).

Nat'terzauße, *sf.* *pl.* =n, obacz **Natterbart**.

Nat'terzunge, *sf.* *pl.* =n, 1) język *m.* żmii; (przenośn.) jaszczurczy, złośliwy język; 2) nasieźrzał *m.*, języcznik *m.* (roślina).

Natu'r, *sf.* *pl.* =en, 1) natura *f.*, przyroda *f.*, przyrodzenie *n.*; von — eigen naturalny, przyrodzony; von —, der — nach z natury; das liegt in der — des Menschen to tkwi w naturze człowieka; nach der — zeichnen, malen rysować, malować według natury; nach der — leben żyć podług natury; das ist wider die — to naturze przeciwne; ein von — fester Ort miejsce z natury warowne, warownia naturalna; 2) natura *f.*, usposobienie *n.*, charakter *m.*; die =en sind verschieden usposobienia różne są; er ist ängstlicher — jest bojaźliwy; sie ist sanfter — jest łagodna, łagodnego usposobienia; verliebter — sein być kochliwego usposobienia; eine gute — haben mieć dobrą naturę, być silnym; Gemüthlichkeit ist die andere —, wird zur anderen — przyzwyczajanie staje się drugą naturą; 3) er ist ein Freund der — jest przyjacielem przyrody; in der freien

— na wolnem powietrzu, na wolności, na wsi; in — załhen płacyd w naturze; 4) członki wstydliwe (w szczególności kobiet).

Natura'l-, w samej rzeczy, a nie wartością pieniężną świadczone; n. p. =quattier pomieszkane przywiązane do posady.

Natura'licu, *pl.* 1) twory przyrodnicze, przyrody; mit — (albo in natura) bezzałhen płacyd w naturze, płodami przyrodniczymi; 2) przedmioty, płody przyrodnicze, służące do nauki historii naturalnej.

Natura'licnfabinett, =(e)š, *pl.* =e, Natura'licnfammlung, *sf. pl.* =en, zbiór przyrodniczy.

Natura'licnfammler, *sm.* =š, *pl.* —, zbieracz m. tworów przyrodniczych.

Naturalisatio'n, *sf.* obacz Naturalisierung.

Naturalisier'en, *va.* (haben) naturalizować, uadać prawo obywatelstwa, indygenat; sich —, *vr.* (haben) nabyć obywatelstwo, zostać obywatelem.

Naturalisier'ung, *sf. pl.* =en, naturalizacya *f.*, nadanie *n.*, nabycie *n.* prawa obywatelstwa.

Naturalis'mus, *sm.* —, naturalizm *m.*

Naturalis'te, *sm.* =en, *pl.* =en, naturalista *m.*; ein — im Singen ten co się nauczył śpiewać ze słuchu.

Naturalis'tisch, *adi.* naturalistyczny; *adv.* naturalistycznie.

Natura'l'lasten, *f. pl.* ciężary *pl.*, podatki *pl.*, daniny *pl.* w naturze.

Natura'l'eistung, *sf. pl.* =en, świadczenie *n.*, uiszczenie *n.*, zapłata *f.* w naturze.

Natura'l'stücke, *sn. pl.* złamki *pl.* soli.

Natura'l'verwaltung, *sf. pl.* =en, utrzymanie *n.* (w naturze); utrzymanie wojska przez mieszkańców.

Natura'l'zins, *sm.* =š, *pl.* =š, czynsz *m.* w naturze.

Natur'anlage, *sf. pl.* =n, usposobienie *n.*, temperament *m.*; talent wrodzony, zdolność przyrodzona.

Natur'arzt, *sm.* =eš, *pl.* =ürzte, lekarz leczący bez lekarstw aptecznych.

Natur'rausgleich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, — der Wagen wymiana wzajemna wozów (kolejn.).

Natur'rbegebenheit, *sf.* obacz Naturereignis.

Natur'rbeobachtung, *sf. pl.* =en, śledzenie *n.*, badanie *n.* natury, przyrody.

Natur'rbeschreibung, *sf. pl.* =en, opis *m.* natury.

Natur'rbitd, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, obraz *m.*, natury, pejzaż *m.*

Natur'rburſche, *sm.* =n, *pl.* —, człowiek naturalny, nieogładzony przez cywilizacyę.

Natur'rburſchentum, *sn.* =š, naturalność *f.*

Natur'r'dichter, *sm.* =š, *pl.* —, poeta *m.* samouk.

Natur'r'dienst, *sm.* =(e)š, ubóstwianie *n.* przyrody, kult *m.* natury.

Nature'll, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, usposobienie wrodzone, przyrodzenie *n.*, przyrodność *f.*; temperament *m.*, charakter *m.*, talent *m.*

Natur'ereignis, *sn.* =iſſeš, *pl.* =iſſe, Natur'erscheinung, *sf. pl.* =en, zjawisko *n.* przyrody, w przyrodzie, fenomen *m.*

Natur'erczeugnis, *sn.* =iſſeš, *pl.* =iſſe, plód *m.*, twór *m.* przyrody.

Natur'fehler, *sm.* =š, *pl.* —, wada przyrodzona.

Natur'forſcher, *sm.* =š, *pl.* —, badacz *m.* przyrody, przyrodnik *m.*

Natur'forſchung, *sf.* badanie *n.* natury, przyrodnictwo *n.*

Natur'freund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przyjaciel *m.* natury, przyrody.

Natur'gabe, *sf. pl.* =n, dar wrodzony, zdolność *f.*

Natur'gebreden, *sn.* =š, *pl.* —, wada wrodzona.

Natur'gefühl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, poczucie *n.* (piękności) natury.

Natur'gemäš, *adi.* stoso-

wny do natury, naturalny; *adv.* podług natury, naturalnie.

Natur'geſchichte, *sf.* historia naturalna.

Natur'geſchichtlich, *adi.* dotyczący historii naturalnej.

Natur'geſetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo *n.* natury, przyrody; prawidło naturalne.

Natur'getreu, *adi.* naturalny, podobniuchny; *adv.* =zeitnen rysować wiernie podług natury.

Natur'glaube(n), *sm.* obacz Naturreligion.

Natur'gläubige(r), *sm.* =gen, *pl.* =gen, naturalista *m.*

Natur'rheillehre, *sf. pl.* =n, medycyna naturalistyczna.

Natur'rheilverfahren, *sn.* =š, leczenie naturalistyczne.

Natur'rhistoriker, *sm.* =š, *pl.* —, przyrodnik *m.*, znający *m.* historie naturalną, zajmujący się historją naturalną.

Natur'rhistorisch, *adi.* obacz Naturgeſchichtlich.

Natur'rkenner, *sm.* =š, *pl.* —, Natur'rfundige(r), *sm.* =gen, *pl.* =gen, znawca *m.* przyrody.

Natur'rkenntnis, *sf. pl.* =niſſe, znawstwo *n.* przyrody.

Natur'rkind, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, dziecko *n.* natury, człowiek nie zepsuty jeszcze.

Natur'rkörper, *sn.* =š, *pl.* —, przedmiot przyrodniczy, ciało naturalne.

Natur'rkraft, *sf. pl.* =kräfte, siła naturalna, fizyczna.

Natur'rfunde, *sf.* znawstwo *n.* przyrody; nauki przyrodnicze.

Natur'rlaut, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, głos *m.*, dźwięk *m.* naturalny.

Natur'rlehre, *sf.* fizyka *f.*

Natiu'rl'ich, I. *adi.* naturalny; wrodzony, właściwy (komu, czemu); prawdziwy, nie sztuczny, nie wymuszony; prosty; =š kind dziecko naturalne, nieprawe; =e Religion religia naturalna; =er Wiš dowcip naturalny, wrodzony; =er Menſchenverſtand rozum naturalny, prosty, chłopski; eines=en Todes sterben umrzeć śmiercią naturalną; auf =e Weiſe erklären tłumaczyć,

wyjaśnić w sposób naturalny; II. *adv.* naturalnie, podług natury, stosownie do natury; — schreiben, sprechen pisać, mówić naturalnie; dieß, die Sache geht nicht — (także mit -en albo rechten Dingen) żu to się nie dzieje sposobem naturalnym, muszą w tem być jakieś czary, to nie czysta sprawa; die Sache geht ganz — żu dzieje się to zupełnie naturalnie, w prosty sposób wytłómaczyć; er fonnte — (albo =erweife) dem nicht zustimmen naturalnie (rozumie się), że nie mógł na to się zgodzić; wird er herkommen? —! czy przyjdzie tutaj? naturalnie! oczywiście! rozumie się!

Natü'rlicherweife, *adv.* sposobem naturalnym, naturalnie; (jako odpowiedź potwierdzająca:) naturalnie! oczywiście! rozumie się! (patrz pod natürllich).

Natü'rlichkeit, *sf.* pl. =en, naturalność *f.*, prostota *f.*, samorodność *f.*

Natü'rlichkeit, *sm.* =en, pl. =en, człowiek *m.* w stanie natury; dziecko *n.* natury, prostaczek *m.*

Natü'rnotwendigkeit, *sf.* pl. =en, konieczność naturalna, nieodzowna.

Natü'rordnung, *sf.* porządek *m.* w naturze, naturalny.

Natü'rpflicht, *sf.* pl. =en, obowiązek przyrodzony, powinność naturalna.

Natü'rphilosophie, *sf.* filozofia *f.* natury.

Natü'rprodukt, *sn.* =(e)ß, pl. =e, twór *m.*, plód *m.* przyrody, naturalny.

Natü'rrecht, *sn.* =(e)ß, pl. =e, prawo naturalne.

Natü'rreich, *sn.* =(e)ß, pl. =e, królestwo *n.* natury.

Natü'rreligion, *sf.* pl. =en, obacz Natü'rverehrung.

Natü'rsehnitzel, *sn.* =ß, pl. —, szycel naturalny, nie smarzony w bułce.

Natü'rlichkeit, *sf.* pl. =en, 1) piękność *f.* natury, przy-

rody; 2) piękność naturalna (= natürliche Schönheit).

Natü'rlichkeit, *sf.* pl. =en, rzecz niezwykła, rzadka w naturze.

Natü'rlich, *sm.* =(e)ß, zmysł *m.* dla (piękności) natury, przyrody.

Natü'rlich, *sn.* =(e)ß, pl. =e, igrzysko *n.* natury; dziwołów *m.*

Natü'rstand, *sm.* obacz Naturzustand.

Natü'rstudien, *sf.* pl. rysunki *pl.*, obrazy *pl.* z natury.

Natü'rtrieb, *sm.* =(e)ß, pl. =e, instykt *m.* (zwierząt); popęd przyrodzony (u człowieka); den =e folgen iść za popędem natury, instyktu słuchać, instyktem się rządzić.

Natü'rverehrung, *sf.* pl. =en, kult *m.* natury, ubóstwianie *n.* przyrody.

Natü'rvoik, *sn.* =(e)ß, pl. =völker, lud *m.* w stanie natury (żyjący).

Natü'rwaht, *adi.* obacz Naturgetreu.

Natü'rwaht, *sf.* pl. =en, podobizna najzupełniejsza; prawda oczywiście.

Natü'rwesen, *sn.* =ß, pl. —, istota naturalna.

Natü'rwidrig, *adi.* przeciwny naturze, sprzeczny z naturą; *adv.* przeciw, wbrew naturze.

Natü'rwidrigkeit, *sf.* pl. =en, stan przeciwny naturze, nie-naturalność *f.*, anormalność *f.*

Natü'rwissenschaften, *f.* pl. nauki przyrodnicze.

Natü'rwissenschaftlich, *adi.* dotyczący nauk przyrodniczych, przyrodniczy.

Natü'rwichsig, *adi.* naturalny, oryginalny, samorodny, niesztuczny.

Natü'rwichsigkeit, *sf.* naturalność *f.*, oryginalność *f.*, samorodność *f.*

Natü'rwunder, *sn.* =ß, pl. —, end *m.*, dziwo *n.* natury.

Natü'rzustand, *sm.* =(e)ß, pl. =stände, stan *m.* natury, naturalny.

Natü'rzwed, *sm.* =(e)ß, pl. =e, cel *m.* natury.

Nau'c, *sf.* pl. =n, i Nau'cu, *sm.* =ß, pl. —, barka *f.*, łódka *f.*

Nau'mant, *sm.* =(e)ß, pl. =e, selenek *m.* srebra.

Nau'tik, *sf.* nauyka *f.*, sztuka żeglarska.

Nau'tiker, *sm.* =ß, pl. —, nautyk *m.*, na żeglarsztwie się zający, sztuca żeglarskiej poświęcający się.

Nau'tisch, *adi.* nautyczny, żeglarski.

Navigatio'n, (wym.: -cjon), nawigacja *f.*, żeglowanie *n.*

Navigatio'nsschule, *sf.* pl. =n, szkoła nautyczna.

Ne'bel, *sm.* =ß, pl. —, 1) mgła *f.*, mamka *f.* (ogrodnictwo); dider, didcher — gesta mgła, mgławica *f.*; leichter, dünner, schwacher — lekka mgła; der Wind hat den — vertrieben, wejagt wiatr rozpedził mgłę; mit — umhüllen omglic; sich mit — überziehen zamglic, omglic się; der — steigt mgła idzie w górę; der — fällt mgła opada; — der Unwissenheit ciemnota *f.*; 2) = Nebelstern.

Ne'belartig, *adi.* mglisty.

Ne'belbant, *sf.* pl. =bänke, tuman *m.* mgły (żegluga).

Ne'belberg, *sm.* =(e)ß, pl. =e, góra *f.* z mgły, mgła w kształcie góry się wznosząca.

Ne'belbilder, *n.* pl. obrazy latarni magicznej.

Ne'belbilderapparat, *sm.* =eß, pl. =e latarnia magiczna.

Ne'belbogen, *sm.* =ß, pl. —, tęcza *f.* w mgle.

Ne'beldecke, *sf.* pl. =n, zasłona mglista.

Ne'belduist, *sm.* =(e)ß, pl. =düst, para mglista.

Ne'belserne, *sf.* pl. =n, odalanie mgliste, nieskończone.

Ne'belsecht, *adi.* wilgotny od mgły.

Ne'belstee, *sm.* =(e)ß, pl. =e, mglista plama, bliźniarka *f.* (astronomia).

Ne'belgebilde, *sn.* =ß, pl. —, i Ne'belgestalt, *sf.* pl. =en, figura z mgły utworzona.

Ne'belgewölk, *sn.* =(e)ß, mgła *f.*, chmura mglista.

Ne'belglocke, *sf.* pl. —, dzwon na okrętach do wza-

jemiego dawanania sobie sygnałów podczas mgły na morzu.

Ne'belgran, *adi.* szary.

Ne'belhaft, *adi.* obacz Ne-belig.

Ne'belhorn, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, róg *m.*, sygnał *m.*, syrena *f.* od mgły; telefon *m.* od mgły (marynarka).

Ne'belhülle, *sf.* *pl.* = n, osłona *f.*, powłoka *f.*, mglista.

Ne'belig, ne'blig, rzadko: ne'belicht, *adi.* 1) mglisty mgławcy; es ist -es Wetter powietrze jest mgliste, mglisto na dworze; — werden mgła opada; 2) (obraz.) mglisty, niejasny, niezrozumiały.

Ne'belkappe, *sf.* *pl.* = n, 1) kapuza *f.* przeciw mgłę; 2) obacz Tarntappe.

Ne'belkrähe, *sf.* *pl.* = n, wrona popielata.

Ne'belland, *sn.* = (e)š, *pl.* = ländler, 1) kraj mglisty, kraj, w którym mgły często panują; 2) tuman *m.* mgły (żegluga).

Ne'belmonat, *sm.* = (e)š, listopad *m.*

Ne'beln, *vn.* (haben) 1) *v. impers.* mglić się; es ist mgli sie; 2) (obraz.) być mglistym, niejasnym, niewyraźnym; daß — und Schwebeln rojenie i marzenie.

Ne'belpefife, *sf.* *pl.* = n, gwizdawka *f.* do dawanania sygnałów w czasie mgły.

Ne'belregen, *sm.* = š, *pl.* —, mgła jakby deszcz spadająca, pomorszczyzna *f.*

Ne'belricht, *sf.* *pl.* = en, warstwa *f.* mgły.

Ne'belsignal, *sn.* obacz Nebelhorn.

Ne'belshleier, *sm.* = š, *pl.* —, mglista opona.

Ne'belstein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, obłocznik *m.*

Ne'belstern, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, mgławica *f.*

Ne'belwetter, *sn.* = š, mgliste powietrze.

Ne'ben, *praep.* 1) (z *dat.* i *accus.*) przy, obok, podług; er saß — mir siedział przy, obok mnie; er setzte sich — mich usiadł obok mnie; — einander obok siebie; dich — ein-

ander tuż obok siebie; — einander her gehen iść obok siebie; — her przy boku; — (vor) dem Hause podle, wzdłuż domu; 2) (z *dat.* = nebst, außer) oprócz; — anderem, — anderen Dingen między innymi (rzeczami).

Ne'ben=, poboczny, przyboczny, uboczny, postronny.

Ne'benabgeben, *sf.* *pl.* czynsz dodatkowy.

Ne'benabsicht, *sf.* *pl.* = en, cel uboczny, skryty, tajemny.

Ne'benadresse, *sf.* *pl.* = n, adres *m.* w potrzebie.

Ne'benallee, *sf.* *pl.* = n, alea uboczna, chodnik poboczny.

Ne'benaltar, *sm.* = (e)š, *pl.* = täre, ołtarz poboczny.

Ne'benamt, *sn.* = (e)š, *pl.* = ämter, urząd poboczny, dodatkowy, przydany; zajęcie uboczne; = Nebenbeschäftigung.

Nebena'n, *adv.* tuż obok, zaraz podle.

Ne'benarbeit, *sf.* *pl.* = en, robota uboczna; przymytek *m.* (górn.).

Ne'benart, *sf.* *pl.* = en, gatunek, rodzaj uboczny; rasa przez krzyżowanie powstała (historia nat.).

Ne'benartikel, *sm.* = š, *pl.* —, 1) artykuł dodatkowy, uboczny (prawo); 2) towar, który nie stanowi głównego przedmiotu handlu jakiegos.

Ne'benast, *sm.* = (e)š, *pl.* = äste, odnóżka *f.*

Ne'benausgabe, *sf.* *pl.* = n, 1) wydatek uboczny, dodatkowy, nadzwyczajny; 2) wydanie uboczne, mniejsze, wyciąż *m.* z dzieła większego.

Ne'benausgang, *sm.* = (e)š, *pl.* =gänge, wychód uboczny, ratunkowy.

Ne'benbahn, *sf.* *pl.* = en, tor uboczny, kolej uboczna, drugorzędna.

Ne'benbau, *sm.* obacz Nebenbaubäude.

Ne'benbedeutung, *sf.* *pl.* = en, znaczenie uboczne, drugie, dalsze.

Ne'benbegriff, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, pojęcie uboczne, drugie, drugorzędne, dalsze.

Nebenbei', *adv.* 1) tuż obok = nebenan; 2) oprócz tego; ubocznie; er übt dießes Handwerk nur — aus wykonywa to rzemiosło tylko ubocznie, tylko dorywczo, tylko w chwilach wolnych; — gesagt nawiasem, nawiasowo mówiąc.

Ne'benbemertung, *sf.* *pl.* = en, uwaga uboczna, nawiasowa, od niechcenia rzucona.

Ne'benberidjt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, sprawozdanie dodatkowe, uzupełniające.

Ne'benbeschäftigung, *sf.* *pl.* = en, zatrudnienie uboczne.

Ne'benbestandteil, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, część składowa uboczna, drugorzędna.

Ne'benbetrachtung, *sf.* *pl.* = en, rozważanie uboczne.

Ne'benbeweis, *sm.* = feš, *pl.* = fe, dowód dodatkowy, pomocniczy.

Ne'benblatt, *sn.* = (e)š, *pl.* = blätter, 1) dodatek *m.* do dziennika; 2) przylistek *m.*, przysada liściowa (botanika).

Ne'benblätt(er)ig, *adi.* przylistny, przysadolisty.

Ne'benblid, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, rzut oka uboczny, spojrzenie *n.* z ukosa.

Ne'benblumentrone, *sf.* *pl.* = n, przykoronek *m.* (botanika).

Ne'benbottich, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, przykadek *m.*

Ne'benbühler, *sm.* = š, *pl.* —, współzawodnik *m.*, spółubiegacz *m.*, rywal *m.*

Ne'benbühlerin, *sf.* *pl.* = innen, współzawodniczka *f.*, rywalka *f.*

Ne'benbühleridj, *adi.* współzawodniczący, rywalizujący.

Ne'benbühleridjhaft, *sf.* *pl.* = en, współzawodnictwo *n.*, współzawodnictwo *n.*, spółbieganie *n.* się, rywalizacja *f.*

Ne'benbürge, *sm.* = n, *pl.* = n, współrzęcytel *m.*

Ne'benbürgidjhaft, *sf.* *pl.* = en, współrzęcytelstwo *n.*

Ne'bendienst, *sm.* = eš, *pl.* = e, usługa uboczna.

Ne'bending, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rzecz uboczna, rzecz mniejszej wagi.

Nebencina'nder, *adv.* obok siebie, tuż przy sobie; — stellen ustawić, położyć obok siebie; (zum Bergleiche) — stellen porównywać ze sobą; — bestehen współistnieć.

Nebeneinanderstellung, *sf.* *pl.* =en, ustawienie *n.*, stanowisko *n.* obok siebie; zum Bergleiche porównywanie *n.* ze sobą.

Nebeneinfahrt, *sf.* *pl.* =en, wjazd boczny.

Nebeneingang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, wchód boczny.

Nebeneinkommen, *sn.* =š, **Nebeneinkünfte**, *pl.*, **Nebeneinnahme**, *sf.* *pl.* =n, dochód uboczny, akcydens *m.*, przychód *m.*, obrywki *pl.*, obrywcze *n.*

Nebenerbe, *sm.* =n, *pl.* =n, współdziedzic *m.*

Nebenfach, *sn.* =(e)š, *pl.* =fächer, 1) przegródka boczna; 2) zatrudnienie, powołanie uboczne.

Nebenfaden, *sm.* =š, *pl.* =fäden, **Nebenwächſ**, *sm.* =ješ, socznik *m.*, maczułka *f.*

Nebenfigur, *sf.* *pl.* =en, figura podrzędna.

Nebenfluß, *sm.* =ſješ, *pl.* =flüsse, rzeka boczna, dopływ *m.*

Nebenforderung, *sf.* *pl.* =en, żądanie uboczne; wiarytelność dodatkowa, uboczna.

Nebenradht, *sf.* *pl.* =en, przykładowanie *n.*, ładunek pomniejszych.

Nebenfrage, *sf.* *pl.* =n, pytanie uboczne, przygodne.

Nebengang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, chodnik boczny, ścieżka, dróżka boczna.

Nebengasse, *sf.* *pl.* =n, boczna ulica, uliczka *f.*

Nebengebäude, *sn.* =š, *pl.* =, przybudowanie *n.*, przybudówka *f.*, budynek przyległy, oficyna *f.*

Nebengebühr, *sf.* *pl.* =en, należytość uboczna, dodatkowa.

Nebengedanke, *sm.* =nš, *pl.* =n, myśl uboczna, tajna, niewyjawiona.

Nebengeleise, *sn.* =š, *pl.*

—, tor boczny, poboczny, postronny (kolejn.).

Nebengemach, *sn.* =(e)š, *pl.* =mächer, sala boczna, pokój boczny.

Nebengeschaft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, interes drugorzędny; zatrudnienie, zajęcie uboczne; filia *f.* (handlu głównego).

Nebengesmach, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, smak drugi, obcy; einen — haben trącić czem.

Nebengesetz, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ustawa dodatkowa.

Nebengestein, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, oskał *m.*, przyskał *m.*

Nebengewinn, **Nebengewinnſt**, *sm.* =eš, *pl.* =z, zysk boczny, nadzwyczajny, przypadkowy.

Nebengraben, *sm.* =š, *pl.* =gräben, rów potoczny.

Nebengrund, *sm.* =(e)š, *pl.* =gründe, powód postronny, podrzędny.

Nebehandlung, *sf.* *pl.* =en, działanie boczne, podrzędne, epizod *m.* (w dramacie).

Nebehandlungshaus, *sn.* =ješ, *pl.* =häuser, filia *f.* (handlu głównego).

Nebenhauſ, *sn.* =ješ, *pl.* =häuser, dom przyległy, sąsiedni.

Nebenher, *adv.* 1) — gehen, laufen iść, biedz obok; 2) = nebenbei; prócz tego; w tym samym czasie; dopadkiem, dorywczo, nawiasem.

Nebenhoden, *sm.* =š, *pl.* =, przyjądek *m.*, przymadrek *m.*

Nebenidee, *sf.* *pl.* =n, myśl uboczna, podrzędna.

Nebeninteresse, *sn.* =š, *pl.* =n, interes uboczny, drugorzędny; interes własny, prywatny.

Nebenhof, *sm.* =(e)š, *pl.* =höfe, podwórzec boczny.

Nebenhammer, *sf.* *pl.* =n, komora boczna, komórka.

Nebentirch, *sf.* *pl.* =n, kościół filialny.

Nebentlage, *sf.* *pl.* =n, skarga uboczna.

Nebenkosten, *pl.* kosztów ubocznych, dodatkowych, nadzwyczajnych.

Nebenkreis, *sm.* =ješ, *pl.* =je, koło boczne.

Nebenlinie, *sf.* *pl.* =n, linia równoległa (geometrya); linia boczna; kolej boczna, drugorzędna.

Nebenmann, *sm.* =eš, *pl.* =männer, sąsiad *m.*; przybocznik *m.*

Nebenmarkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =märkte, przyrynek *m.*

Nebenmauer, *sf.* *pl.* =n, przymurek *m.*; — am Ofen na'epa *f.*

Nebenmensch, *sm.* =en, *pl.* =en, bliźni *m.*

Nebennittel, *sn.* =š, *pl.* =, środek drugorzędny.

Nebenmond, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, boczny księżyc.

Nebenniere, *sf.* *pl.* =n, nadnercze *n.*, przynerki *pl.*

Nebenordnung, *sf.* *pl.* =en, koordynacja *f.*, współrzędność *f.*

Nebenperson, *sf.* *pl.* =en, osoba drugorzędna.

Nebenparre, *sf.* *pl.* =n, probostwo przydatkowe, filialne, kapelania *f.*

Nebenparrer, *sm.* =š, *pl.* =, wikaryusz *m.*, kapelan *m.*

Nebenpeiler, *sm.* =š, *pl.* =, przystupie *n.*, przystawa *f.*

Nebenpforte, *sf.* *pl.* =n, furka *f.*

Nebenplan, *sm.* =(e)š, *pl.* =pläne, zamysł *m.*, plan drugorzędny, uboczny, tajemny, skryty.

Nebenplanet, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, planeta boczna, satelit *m.*

Nebenposten, *sm.* =š, *pl.* =, straż sąsiednia, straż *f.* po prawej lub po lewej (wojskow.); posada dodatkowa, zajęcia uboczne.

Nebenpreis, *sm.* =ješ, *pl.* =je, nagroda druga, mniejsza, akcesyt *m.*

Nebenprodukt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wytwór dodatkowy, powstały po produkcji wytworu głównego.

Nebenpunkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, punkt podrzędny.

Nebenraum, *sm.* =(e)š, *pl.* =räume, ubikacja dodatkowa, mniejsza; przestrzeń boczna.

Re'benrechnung, *sf. pl.* =en, rachunek osobny.

Re'benregierung, *sf. pl.* =en, kamaryla *f.*

Re'benrolle, *sf. pl.* =n, rola *f.* drugiego rzędu, mniejsza, podrzędna.

Re'benrösch, *sf. pl.* =en, względ uboczny, drugorzędny.

Re'bensaal, *sm.* =(e)š, *pl.* =sále, sala poboczna, mniejsza.

Re'bensache, *sf. pl.* =n, rzecz podrzędna, rzecz *f.* mniejszej wagi, bagatela *f.*; =n, *f. pl.* akcesorya *pl.*

Re'bensächlich, *I. adi.* drugorzędny, mniej ważny; przypadkowy; obojętny; *II. adv.* drugorzędnie, mniejszej wagi; przypadkowo; obojętnie.

Re'bensatz, *sm.* =eš, *pl.* =sätze, zdanie poboczne, podrzędne.

Re'benschaften, *sm.* =š, *pl.* —, przyciśń *m.*

Re'benschaft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, nawa (kościelna) poboczna.

Re'benschlüssel, *sm.* =š, *pl.* —, drugi klucz.

Re'benschoß, Re'benschoß=ling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, latorośl z boku wyrastająca.

Re'benschild, *sf. pl.* =en, dług pomniejszy, drobniejszy.

Re'bensonne, *sf. pl.* =n, drugie słońce.

Re'benspielen, *pl.* obacz Nebenkosten.

Re'benspieler, *sm.* =š, *pl.* —, figurant *m.* (teatr).

Re'benstation, *sf. pl.* =en, stacya drugorzędna; stacya leżąca między dwiema głównymi (kolejn.).

Re'benstehend, *adi.* obok stojący, bliski, sąsiedni; wie — jak obok powiedziano, napisano.

Re'benstrang, *sm.* =(e)š, *pl.* =stränge, tor boczny (kolejn.).

Re'benstraße, *sf. pl.* =n, ulica, droga poboczna, drugorzędna.

Re'benstube, *sf. pl.* =n, izba poboczna, bokówka *f.*, alkierzyk *m.*

Re'benstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kawałek podrzędny; =e, *pl.* akcesorya *pl.*, przynależności *pl.*

Re'benstunden, *sf. pl.* go-dziny nadobowiązkowe.

Re'benteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, część podrzędna.

Re'bentür, *sf. pl.* =en, drzwi *pl.* poboczne.

Re'bentisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, stół osobny, stół na boku stojący.

Re'bentitel, *sm.* =š, *pl.* —, drugi, mniejszy tytuł.

Re'benton, *sm.* =eš, *pl.* =töne, przydźwięk *m.*

Re'benträger, *sm.* =š, *pl.* —, dźwigar drugorzędny, podłużnica *f.*

Re'benreppe, *sf. pl.* =n, schody *pl.* boczne, dla służby.

Re'benumstand, *sm.* =(e)š, *pl.* =stände, okoliczność uboczna, pomniejsza, mniejszej wagi.

Re'benursache, *sf. pl.* =n, przyczyna poboczna, drugorzędna.

Re'benverdienst, *sm.* obacz Nebenverdienst.

Re'benvertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, umowa uboczna, kontrakt osobny.

Re'benverwandte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, krewny *m.* w linii pobocznej.

Re'benvormund, *sm.* =(e)š, *pl.* =münter, współopiekun *m.*

Re'benvorteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zysk utoczny, dodatkowy.

Re'benwäldchen, *sn.* =š, *pl.* —, przylasek *m.*

Re'benwall, *sm.* =(e)š, *pl.* =wälle, wał poboczny.

Re'benwand, *sf. pl.* =wände, ściana przyległa.

Re'benweg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, droga boczna, manowiec *m.*

Re'benwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dzieło podrzędne, dorywcze.

Re'benwind, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wiatr z boku wiejący.

Re'benwinkel, *sm.* =š, *pl.* —, kąć przyległy (geometrya).

Re'benwort, *sn.* =(e)š, *pl.* =wörter, przysłówek *m.*

Re'benzimmer, *sn.* =š, *pl.* —, pokój przyległy, gabinecik *m.*

Re'benzoll, *sm.* =(e)š, *pl.* =zölle, cło dodatkowe, nadzwyczajne.

Re'benzollamt, *sn.* =(e)š, *pl.*

=ämter, przykomorok *m.* (celny).

Re'benzweig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cel *m.*, zamiar drugorzędny; zamiar tajemny.

Re'benzweig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, gałązka poboczna; odmiana *f.*, odnóżka *f.*; voll von =en odnożysty, odnóżkowaty.

Nebst, *praep.* z *dat.* razem z kim, z czem, wraz z kim, z czem; oprócz (= außer); — den Kosten wraz z kosztami, włączając wydatki.

Nebul's, *adi.* mglisty.

Ne'den, *va.* (haben) drażnić, nagabać, nagabnąć, zaczepiać kogo, drażnić się z kim, nie dać komu pokoju; drwić z kogo; was sich liebt, das neßt sich co się lubi, to się czubi.

Ne'der, *sm.* =š, *pl.* —, draźniciel *m.*, filut *m.*

Nederei', *sf. pl.* =en, drażnienie *n.*, drwinki.

Ne'derlein, *sf. pl.* =innen, draźnicielka *f.*, filutka *f.*

Ne'disch, *adi.* 1) lubiący drażnić; 2) zabawny, śmieszny.

Ne'e, *adv.* nie; gdzież tam! (w mowie prostackiej zamiast nein).

Ne'er, *sf. pl.* =en, wir w rzeczy powstały przez cofanie się wody objającej o mieliznę lub inną przeszkodę.

Ne'ffe, *sm.* =n, *pl.* =n, synowiec *m.*, bratanek *m.*, siostrzeniec *m.*

Ne'ffenbegünstigung, *sf. pl.* =en, nepotyzm *m.*

Ne'ffenschaft, *sf.* siostrzeństwo *n.*, bratanstwo *n.*; wszyscy siostrzeńcy i bratanekowie razem.

Negati'u, *sf. pl.* =en, przeczenie *n.*, negacya *f.*

Negati'v, *I. adi.* ujemny; przeczący, odmowny; negatywny; =e Unzeitige (= Fehl-ausweis) wykaz próżny (kolejn.); *II. n.* =š, *pl.* =e == Negativbild.

Negati'vbild, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, obraz negatywny.

Negati've, *sf.* ujemnia *f.*

Negativität', *sf.* ujemność.

Negati'vplatte, *sf.* obacz Negativbild.

Ne'ger, *sm.* =s, *pl.* —, murzyn *m.*

Ne'gerin, *sf.* *pl.* =innen, murzynka *f.*

Ne'gerhandel, *sm.* =s, handel *m.* murzynami.

Ne'gercaste, *sf.* rasa murzyńska.

Ne'gerdijst, *sn.* okręt wiozący murzynów niewolników.

Ne'gerflave, *sm.* =n, *pl.* =u, niewolnik murzyński.

Ne'gie'ren, *va.* (haben) przeżyć.

Ne'gie'rung, *sf.* *pl.* =en, przeczynie *n.*

Ne'gligé', (wym.: -że), *sn.* =s, *pl.* =s, strój nocny, rauny, negligiz *m.*

Ne'gociatio'n, (wym.: -cjon), *sf.* *pl.* =en, rokowanie *n.*, negocjacja *f.*

Ne'gociant, *sm.* =en, *pl.* =en, negocjant *m.*, agent *m.*, pośrednik *m.*

Ne'hmen, *va.* nehmen, nimmst, nimmt, nahm, habe genommen, 1) brać, zabrać, wziąć; przyjmować, przyjąć; mit sich — wziąć ze sobą; er nimmt von jedermann Geld bierze pieniądze od wszystkich, gdzie się trafi; er nimmt Geld bierze pieniądze, kuby, jest przekupny; was — Sie für dieses Bild? wiele pan żądasz za ten obraz? 2) odejmować, odbierać, odjąć, odebrać; jmand, sich das Leben — odebrać komu, sobie życie; er nahm ihm alle Hoffnung odjął mu wszelką nadzieję; (obraz.) sie — einander nichts w niczem sobie nie ustępują; wart pałac Paca a Pac pałaca; sich nichts — lassen nie ustępować, nie ustąpić nikomu, trzymać się; das läßt er sich nicht — nie można go przekonać, nie chce odstąpić od swego (zdania), nie chce się tego rzec; ich lasse mit von meinen Rechten nichts — nie zezwólę na uszczerbek, na obrazę mych praw; jmand die Freiheit — pozabawić kogo wolności; jmand eine Bürde von den Schultern — zdjąć komu ciężar z barków, ulżyć komu; woher (es) — und nicht

flehen? skąd wziąć, nie ukradłszy? eine Festung — wziąć, obsadzić, zdobyć twierdzę; 3) pojmować, pojąć, zrozumieć = auffassen; wenn du es so nimmst skoro ty tak rzecz bierziesz, tak to rozumiesz; wie man's nimmt zależy od zapatrywania; 4) w połączeniu z rzeczownikami; Abschied — (po)żegnać się, rozstać się; Abschied — von etw. zaniechać, rzec się czego; seinen Anfang — rozpocząć się; Anstand — wahać się, robić trudności; Anstoß an etw. — gorszyć się czem; Anteil — współczuć, mieć współczucie; Ausgung — ein Ende — skończyć się, zakończyć się; Einsicht in etw. — wglądać w co; — mir den Fall dajmy na to, przypuściwszy; sich die Freiheit — pozwalać, pozwolić sobie; Maß — brać, wziąć miarę; sich die Mühe — pracę sobie zadać; sich alle Mühe — usilnie się starać; den Mund (das Maul) voll — przechwalać się, wymyślać; sein Nachtlager irgendwo — przenocować gdzie; für jmandn Partei — popierać kogo, stać po czyjej stronie, być czym stronnikiem, popiecznikiem; — Sie Maß proszę usiąść; sich ein Recht — uzurpować prawo; Reißaus — dać drapak, drapać, zbiedz; Schaden — szkoda ponieść, doznać uszczerbku, stracić co; Stunden — lekcy brać; Teil — an etw. brać, wziąć w czem udział; współczuć (= Anteil —); Urlaub — wziąć urlop, pójść na urlop; sich Zeit — nie spieszyć się; etw. als Ziel — brać co na cel; 5) z przymiotnikami i przysłówkami: fest — przyaresztować; gefangen — pojąć, uwięzić, wziąć do niewoli; mit etw. fürlieb, vorlieb — zadowolić się czem; es (mit etw.) genau — być w czem dokładnym, brać co ściśle; er nimmt es nicht so genau nie bierze tego tak ściśle, nie uraża się o to; er nimmt die Sache allzu leicht nadto lekceważy rzecz; überhand—

rozmnożyć się, rozszerzać się; er nahm es sehr übel wziął to bardzo za złe; nimm es nicht für ungut nie zymaj się na to, nie bierz tego za złe; 6) an Bord — wziąć, przyjąć, ładować na pokład, na okręt; an sich — wziąć, zatrzymać dla siebie, przywłaszczyć sobie; du fannst dir an ihm, daran ein Beispiel — weź sobie z niego, z tego przykład; jmandn außs Korn — wziąć kogo na cel; etw. auf sich — podejmować się, podjąć się czego; rüchzy za co (= bürgen, gutstehen); die Folgen wirst du auf dich — odpowiesz za skutki; jmand beim Worte — wziąć kogo za słowo; jmand für einen anderen — wziąć kogo za kogoś innego; etw. für Scherz, für Ernst — wziąć co za żart, na seryo; er nahm ihn in sein Haus przyjął go do swego domu; jmand in Kost — wziąć, przyjąć kogo na pensję; ins Schlepptau — przyczepić inny okręt do swojego; (obraz.) opanować kogo zupełnie; in Empfang — odebrać, przyjąć; in die Hand — wziąć do ręki; etw. in Augenschein — oglądać co; in Besitz — wziąć, objąć w posiadanie; nimm dich in acht! strzeż się!; in Anspruch — mieć pretensję do czego; jmand in Anspruch — korzystać z czych usług, zatrudniać kogo; etw. in Arbeit — rozpocząć co robić, zabrać się do czego; jmand ins Gebet — badać, przesłuchiwać kogo ostro; jmand mit sich — wziąć kogo ze sobą; etw. über sich — wmieścić się do czego; wziąć, przywdziać co na siebie; den Weg unter die Füße — puścić się w drogę; Absticht — von etw. skopiewać, odpisać co; zu sich — wziąć, przyjąć do siebie; er hat heute noch nichts zu sich genommen nie wziął dziś jeszcze nic do ust; zum Manne, zur Frau — pojąć żonę, wyjść za mąż, zaślubić sobie; jmand zum Zeugen — wziąć kogo za świadka; Gott hat sie zu sich genommen Bóg ją

do siebie powołał; 7) się — = się bene'mnen zachowywać się; 8) *v. imper.* eš nimmt mich wunder dziwi mnie.

Ne'mnen, *sn.* =š, branie *n.*, wzięcie *n.*

Ne'mner, *sm.* =š, *pl.* —, bioryca, przyjmujący; — eines Wechſels akceptant *m.* (wekslu).

Ne'mnung, *sf. pl.* =en, mierzeja *f.*

Neid, *sm.* =eš, zazdrość *f.*, zawiść *f.*; auß przez zazdrość, z zazdrości; — gegen jmnnd hegen żywić zazdrość przeciw komu; — erwecken, erregen wzbudzić zazdrość; er vergeht vor — umiera z zazdrości; vor — berſten wollen pękać z zazdrości.

Neiden, *va.* (haben) obacz Beneiden.

Neidenſwert, *adi.* obacz Beneidenſwert.

Neider, *sm.* =š, *pl.* —, zazdrośnik *m.*, zawistnik *m.*

Neidhammel, *sm.* =š, *pl.* —, Neidhart, *sm.* =š, *pl.* =e, człowiek zazdrośny.

Neiderin, *sf. pl.* -innen, zazdrośnica *f.*, zawistnica *f.*

Neidiſch, *adi.* zazdrośny, zawistny, niezyczliwy; — auf jmnnd fein być na kogo zazdrośnym; etw. mit =en Augen betrachten zazdrośnym okiem na co patrzeć.

Neidloſ, *adi.* niezazdrośny, niezawistny.

Neidloſigkeit, *sf.* brak zazdrości.

Neige, *sf. pl.* =n, pochyłość *f.*; schylek *m.*, ostatek *m.*; eš geht auf die — (już) się kończy, zmniejsza, idzie ku końcowi; auf der — fein być na schyłku; eš geht mit ihm auf die — już krucho z nim, już reszta, ostatkami goni, niewiele mu się już należy; już blizki śmierci, grobu; biš auf die — auſtrinten, leeren wypić, wypróżnić do szczytu, do ostatniej kropli.

Neigen, *I. va.* (haben) chylić, nachylać, nachylić, schylać, skłaniać, skłonić; *II. vn.* i sich —, *vr.* (haben) schylać

się, schylić się; sich vor jmnnd — chylić się przed kim, oddać komu pokłon przez schylenie się; (przeñośnie:) korzyć się przed kim; sich wohin — skłaniać się, nakłaniać się w jaką stronę; der Sieg neigte sich auf die Seite der Römer zwycięstwo przechyliło się na stronę Rzymian; sich zu etw. — być do czego skłonnym; er neigt (sich) zur Verführung łatwo się przeziebia; der Tag neigt sich dzień już na schyłku; sich dem Ende (zu Ende) — zbliżać się do końca, mieć się ku końcowi, być na ukończeniu.

Neigung, *sf. pl.* =en, 1) nachylenie *n.*, spad *m.*, schył *m.*, pochyłość; pochylenie *n.* się (z grzeczności); inklinacya *f.* igły magnesowej; deklinacya *f.* (astronomia); 2) (przeñośnie:) skłonność *f.*, pociąg *m.*, chęć *f.* do czego; — zu einem Stande powołanie *n.*; er hat dazu! — ma do tego upodobanie, chęć; auß — z ochoty, z upodobania; nach seiner — leben żyć wedle swego upodobania; — zu, für jmnnd haben mieć do kogo sympatyę; — zu jmnnd ſaſſen polubić kogo.

Neigungsebene, Neigungſfläche, *sf. pl.* =n, płaszczyzna pochyła.

Neigungſgrad, *sm.* =eš, *pl.* =e, stopień *m.* nachylenia, schyła, spadu.

Neigungſheirat, *sf. pl.* =en, małżeństwo *n.* z przywiązania.

Neigungſwinkel, *sm.* =š, *pl.* —, kąt *m.* pochylenia; — der Magnethadel inklinacya *f.* igły magnesowej.

Nein, *I. adv.* nie; — ſagen powiedzieć nie; — und aber=maš! —! nie i jeszcze raz nie! — doch! ależ nie! auf etw. mit — (mit einem Nein) antworten, etw. mit — beantworten odpowiedzieć na co, (że) nie, dać przeczącą odpowiedź, zaprzeczyć; *II. Nein.* *sn.* =š, nie; er beharrt bei seinem — obstaje przy swoim nie.

Nekrolog, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nekrolog *m.*, pismo *m.*, artykuł *m.* o zmarłym.

Nekrologie, *sf. pl.* =n, nekrologia *f.*, spis *m.*, wykaz *m.* umarłych.

Nekromant, *sm.* =en, *pl.* =en, nekromant *m.*, czarnoksiężnik *m.*

Nekromantie, *sf.* nekromancya *f.*, wywoływanie *n.* duchów zmarłych.

Nektar, *sm.* =š, nektar *m.*, napój *m.* olimpijskich bogów.

Nektarium, *sm.* =š, *pl.* =rien, nektaryum *n.* (botanika).

Neſſe, *sf. pl.* =n, goździk *m.*, goździk *m.* (roślina); goździk korzeny (= Gewürz=nelke); mit =n gewürzt goździkami przyprawiony.

Neſſenartig, *adi.* goździkowaty.

Neſſenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, goździkowiec *m.*

Neſſenbeet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, grzędą *f.* z goździkami.

Neſſenblume, *sf. pl.* =n, goździk ogrodowy.

Neſſenblüte, *sf. pl.* =n, kwiat goździkowy.

Neſſenbranntwein, *sm.* =(e)š, goździkówka *f.*

Neſſengeruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =rüche, zapach *m.* goździków.

Neſſenkoralle, *sf. pl.* =n, goździkowiec *m.*, pieczętnik *m.*

Neſſenöt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, olejek goździkowy.

Neſſenpfeffer, *sm.* =š, pieprz jamajski.

Neſſenſtoß, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſtöße, krzak *m.* goździków.

Neſſenwurz, *sf. pl.* =en, kuklik goździkowy (roślina).

Neſſenjum(me)t, *sm.* =(e)š, cynamon goździkowaty, kasya goździkowa.

Neſſeſſ, *sf.* Nemezis *f.* (mitologia), zemsta *f.*

Neſſenbar, *adi.* dający się nazwać, mogący być nazwanym.

Ne'mnen, nennſt, nennt, nannte, habe genannt, *I. va.* nazywać, nazwać, zwać, dać imię, nazwisko; wymienić (nazwisko), wspominać, wspomnieć; jmnnd bei seinem Namen — nazwać kogo po

nazwisku; die Dinge (das Kind) beim rechten Namen — naz(y)wać rzeczy właściwem imieniem, właściwie; jundn einen Affen — przezwąć kogo małpą; daß nenne ich aufrichtig to jest szczerłość; daß nenne ich einen Freund to zowie się, to jest przyjaciel; II. ſich —, *vr.* nazywać się, zwać się, podać, wymienić swoje nazwisko; wie nennt er ſich? jak się nazywa? er nennt ſich ſein Freund nazywa się jego przyjacielem, twierdzi, że jest jego przyjacielem; III. genannt, *pp.* i *adi.* zwany, wymieniony; Ludwig — der Fromme Ludwig (na)zwany Pobożnym; der oben, vor, vorhin — wyżej wymieniony, wyrażony; ſogenannt tak zwany; rzekomy.

Ne'nneuswert, *adi.* godny wzmiarki, znaczny = antyfeluſch.

Ne'nner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, mianownik *m.*, dzielnik *m.*; Brüche auf einen gemeinſchaftlichen — bringen ſprowadzić ułamki do wspólnego mianownika.

Ne'nufall, *sm.* =(e) \bar{s} , mianownik *m.*, pierwszy przypadek deklinacji.

Ne'nnung, *sf.* *pl.* =en, wymienienie *n.*, wzmiarka *f.*, wspomnienie *n.*; zgłoszenie *n.*; ohne — der Namen bez wymienienia, nie wymieniając nazwisk.

Ne'nnwert, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =werte, wartość nominalna; zum —, nach dem — po wartości nominalnej, al pari (handel, giełda).

Ne'nnwort, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =wörter, imię *n.* (gramatyka).

Neolo'g, *sm.* =n, *pl.* =en, neolog *m.*, reformator *m.* języka.

Neologie', *sf.* *pl.* =en, neologia *f.*, tworzenie *n.* nowych wyrazów, nowych form językowych.

Neologi'smuß, *sm.* — *pl.* =men, neologizm *m.*, nowo utworzony sposób wyrażania się.

Neophit, *sm.* =en, *pl.* =en, przechrzta *m.*

Neophitin, *sf.* *pl.* =innen, przechrzcianka *f.*

Nepoti'smuß, *sm.* —, nepotyzm *n.*, protegowanie *n.* krewnych.

Nerei'de, *sf.* *pl.* =n, nereida *f.* (mitologia).

Nergelei', *sf.* *pl.* =en, zrzedność *f.*, dokuczliwość *f.*; (uszczypliwe) krytykowanie *n.* Dürgeelig, *adi.* zrzedny, dokuczliwy; uszczypliwie krytykujący.

Ne'rgeln, *va.* (haben) zrzedzić, dokuczać; uszczypliwie krytykować, wyszydzać.

Ne'rgler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, zrzedka *m.*; uszczypliwy krytyk.

Nerou'niſch, Neronia'niſch, *adi.* neronowski; okrutny.

Nerv, *sm.* = \bar{s} i =en, *pl.* =en, nerw *m.*; an den =en leiden cierpieć na nerwy; daß greift die =en an to działa na nerwy, drażni nerwy.

Ne'rvenaufall, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =fälle, atak nerwowy.

Ne'rvenaufregung, *sf.* *pl.* =en, irytacja *f.*, podrażnienie *n.* nerwów.

Ne'rvenband, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =bänder, żyłospój *m.*

Ne'rvenbeſchreibung, *sf.* *pl.* =en, neurologia *f.*, nauka *f.* o nerwach.

Ne'rvenbündel, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, zwój *m.* nerwów.

Ne'rvendurchſchneidung, *sf.* *pl.* =en, neurotomia *f.*, przecięcie *n.* nerwów.

Ne'rventzündung, *sf.* *pl.* =en, zapalenie *n.* nerwów, neuritis *f.*

Ne'rvenfaden, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =fäden; Ne'rvenfaser, *sf.* *pl.* =n, włókno *n.*

Ne'rvenfieber, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, nerwowa febra, gorączka.

Ne'rvengewebe, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, tkanka nerwowa.

Ne'rvenknoten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kostka martwa.

Ne'rventrant, *adi.* chory na nerwy.

Ne'rventrantheit, *sf.* *pl.* =en, choroba *f.* nerwowa, nerwów.

Ne'rventunde, Ne'rventehre,

sf. nauka *f.* o nerwach, neurologia *f.*

Ne'rvenleiden, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, choroba nerwowa.

Ne'rvenröhre, *sf.* *pl.* =n, strzykawka *f.*

Ne'rvenſchlag, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =ſchläge, Ne'rvenſtuß, *sm.* =ſtoß, *pl.* =ſtöße, porażenie *n.* nerwów.

Ne'rvenſchmerz, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =en, ból *m.* nerwów, neuralgia *f.*

Ne'rvenſchwach, *adi.* o słabych nerwach, nerwoy.

Ne'rvenſchwäche, *sf.* osłabienie *n.* nerwów, nerwowość *f.*

Ne'rvenſtärkend, *adi.* wzmacniający nerwy.

Ne'rvenſtärkung, *sf.* *pl.* =en, wzmocnienie *n.* nerwów.

Ne'rvenſystem, *sn.* =(e) \bar{s} , system nerwowy.

Ne'rvenwarze, *sf.* *pl.* =n, Ne'rvenwärſchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, brodawka nerwowa.

Ne'rvenzergliederung, *sf.* *pl.* =en, neurotomia *f.*

Ne'rvenzittern, *sn.* = \bar{s} , drżawka nerwowa.

Ne'rvenzuckungen, *sf.* *pl.* konwulsje nerwowe.

Ne'rvenzuſall, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =fälle, atak nerwowy.

Ne'rvenzweig, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, odnoga *f.* nerwu.

Ne'rvig, *adi.* nerwisty, żyłasty; (przeñośnie:) dośladny, moeny, dzielny, jedrny.

Ne'rvigkeit, *sf.* żyłowatość *f.*; (przeñośnie:) dośladność *f.*, dzielność *f.*, jedrność *f.*

Nervö's, *adi.* nerwowy.

Nervosität', *sf.* nerwowość *f.*

Nerz, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, łasica kanadyjska (zwierzę).

Ne'rzjeſſe, *n.* *pl.* futro *n.* łasie kanadyjskich.

Ne'ſſel, *sf.* *pl.* =n, pokrzywa *f.*; kleine — żegawka *f.*; taube — martwa pokrzywa; mit =n brennen sparzyć pokrzywą.

Ne'ſſelartig, *adi.* pokrzywowy.

Ne'ſſelausſchlag, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =ſchläge, pokrzywka *f.* (wysypka).

Re'sselbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* -bäume, obrośnięta *f.* (botanika).

Re'sselblase, *sf.* *pl.* =n, pęcherzyk *m.* (od sparzenia pokrzywą).

Re'sselbrand, *sm.* =(e)š, palenie *n.* od sparzenia się pokrzywą.

Re'sselfalter, *sm.* =š, *pl.* —, pokrzywiak *m.* (motyl).

Re'sselfieber, *sn.* =š, *pl.* —, gorączka pokrzywkowa, pokrzywka gorączkowa.

Re'sselfarn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pokrzywka *f.*, przędza *f.* z pokrzywianej łądygi.

Re'sselfrantheit, *sf.* **Re'sselfriesel**, *sn.* obacz **Re'sselfaushlag**.

Re'sselfönig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pokrzywiczek *m.* (ptak).

Re'sselfschmetterling, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz **Re'sselfalter**.

Re'sselfucht, *sf.* obacz **Re'sselfaushlag**.

Re'sselfucht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pokrzywka *f.*, etamin *m.* (materya).

Re'st, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, gniazdo *n.*; ein — bauen gniazdo (u)lepić; ein — Almeida mrowisko *n.*; aus dem — nehmen z gniazda wybierać; (przenośnie:) spät aus dem =e frieden wyleźć późno z pod koldry, z łózka; eigen — ist stets das best každemu gniazdo miłe, w którym się wylegnie; das eigene =e =schmuhen paskudzić własne gniazdo; ein elendes — mizerna mieszcina, gniazdo; ein — Diebe szajka *f.* złodziejów.

Re'stchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od **Re'st**, gniazdeczko *n.*

Re'stei, *sn.* =eš, *pl.* =er, jaje *n.* do podkładania, podłożona.

Re'stel, *sf.* *pl.* =n, rzemyk *m.*, sznurek *m.* do podwiązania, ściągania czego, igliczka *f.* do sznurowania.

Re'stelband, *sn.* =(e)š, *pl.* =bänder, tasiemka *f.*, sznurek *m.* do ściągania czego.

Re'stellod, *sn.* =(e)š, *pl.* =löcher, dziurka *f.* do sznurowania.

Re'stelu, *vn.* (haben) sznurować, ściagać, podwiązywać.

Re'stelnadel, *sf.* *pl.* =n, szpilka *f.* do ściągania, skupiania czego.

Re'stelstift, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, okówka *f.* u tasiemki.

Re'sterban, *sm.* =eš, lepienie *n.* gniazi.

Re'stjebdern, *sf.* *pl.* piórka, któremi ptaszęta obrastają w gnieździe.

Re'sthöhchen, **Re'sthöfchen**, **Re'sthüflein**, *sn.* =š, *pl.* —, ptaszę najpóźniej wyległe, najmłodsze; (przenośnie:) najmłodsze, najukochańsze dziecko. benjaminiek *m.*

Re'stling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) gniazdownię *n.*, ptak nie wylatujący jeszcze z gniazda; 2) =Re'stflüchlein, najmłodsze dziecko.

Re'stwolf, *sm.* =(e)š, *pl.* =wölfe, wilezę *n.*, wileżatko *n.*

Re'tt, *adi.* czysty, schludny, chędogi; ładny, zgrabny; das ist — von dir ładnie z twojej strony.

Re'ttheit, **Re'ttigkeit**, *sf.* czystość *f.*, schludność *f.*, chędogość *f.*; zgrabność *f.*, lubość *f.*

Re'tto, *I. adv.* netto, po odciążeniu kosztów, bez rabatu; *II. sn.* = **Re'ttobetrag**, =einnahme, =ertrag, =gewinn, =gewicht, =last, =preis.

Re'ttobetrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, kwota *f.*, suma *f.* czysta bez kosztów.

Re'ttocinnahme, *sf.* *pl.* =n, dochód czysty.

Re'ttoertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, **Re'ttogewinn**, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zysk czysty.

Re'ttogewicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, **Re'ttolast**, *sf.* *pl.* =en, ciężar użyteczny.

Re'ttopreis, *sm.* =eš, *pl.* =e, cena stała, cena bez opustu, bez rabatu.

Re't, *sn.* =eš, *pl.* =e, 1) sieć *f.*, siatka *f.*; kleines — siateczka *f.*; das — werfen, auswerfen, stellen, ausspannen, auslegen sieć zarzucić (na ryby), siatki zastawić (na ptaki, na zwierzyńce); inš —

gehen, fallen wpaść w siatkę; im (mit dem) =e fangen łowić siecią; jmdm ein — albo =e stellen siatki na kogo zastawić; inš — loden zwabić do sieci, w zasadzkę; sich in seine eigenen =e verstricken wpaść we własne siatki; 2) sieć kolejowa, sieć dróg żelaznych = Eisenbahnnetz; 3) siatka brzuchowa.

Re'tader, *sf.* *pl.* =n, żyła siatkowa.

Re'tartig, *adi.* siatkowaty.

Re'tballpiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, lawn-tennis (gra w piłkę).

Re'tbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, korycin *m.*

Re'tbeder, *sm.* =š, *pl.* —, **Re'tschüsselchen**, *sn.* =š, *pl.* —, miseczka *f.* do mycia palców; rozek *m.* z wodą u kądzieni.

Re'tbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, przepuklina kałdunowa, przerwanie *n.* siatki brzuchowej.

Re'tchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od **Re't**, siateczka *f.*

Re'then, 1) *va.* (haben) zwilżyć, maczać, namoczyć, pokrapiać, pokropić, skrapiać, skropić; 2) *vn.* (haben) pocić, sączyć się, cieć; moczyć (łowiectwo).

Re'thüntzundung, *sf.* *pl.* =en, zapalenie *n.* opony brzusznej.

Re'thfenster, *sn.* =š, *pl.* —, okno siatkowe.

Re'tflügler, *sm.* =š, *pl.* —, siatkoskrzydły (owad).

Re'tförmig, *adi.* siatkowaty; *adv.* siatkowato.

Re'thaut, *sf.* *pl.* =häute, opona *f.* w brzuchu; siatkówka *f.* w oku.

Re'thäutchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od **Re'thaut**, siatkówka *f.* w oku.

Re'thautentzündung, *sf.* *pl.* =en, zapalenie *n.* siatkówki.

Re'thoralle, *sf.* *pl.* =n, siatecznica *f.*

Re'tmagen, *sm.* =š, *pl.* =mägen, żołądek siatkowaty, czepiec *m.* (odżuwaczy).

Re'tmelone, *sf.* *pl.* =n, melon chrzopawy, siatkowaty.

Re'tjeil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, nawłoka *f.*

Ne'kštange, *sf. pl.* =n, kij *m.*, drąg *m.* u sieci.

Ne'kšteller, *sm.* =s, *pl.* —, stawiający *m.* siłta.

Ne'kštrider, *sm.* =s, *pl.* —, siatkarz *m.*, siatnik *m.*

Ne'kštriderin, *sf. pl.* =innen, siatkarka *f.*

Ne'kšwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, siatki *pl.*, sieci *pl.*

Ne'kšwertträger, *sm.* =s, *pl.* —, belka siatkowa (budown.).

Ne'kšwurf, Ne'kšzug, *sm.* =(e)s, =würfe, =züge, zarzucenie *n.* sieci.

Ne'kšwürst, *sf. pl.* =würste, salceson *m.* z cielęciny.

Neu, *I. adi.* nowy, świeży, nowożytny, niedawno istniejący; ganz —, neuest najnowszy, najświeższy, ostatni, nowiuténki; =es Jahr nowy rok; =er Mond nów *m.* (księżyc); =er Ausbruch nowy wyraz, neologizm *m.*; =e Seejische świeże ryby morskie; =e Erbsen świeży, młody, tegoroczny groch; =e Nachrichten nowe wiadomości, nowiny; =e Bücher nowe, dopiero co wyszłe książki; er schönste =en Mut nabrał znów odwagi; =e Kräfte samemfn przychodzić znów do sił; er ist in dieser Sache — jest w tej rzeczy nowicyuszem, niedoświadczony; die Gier nach =em żądza nowości; was gib't =es? co słyhać nowego? das ist ganz —, etw. ganz =es to całkiem coś nowego, coś innego; das ist mir etw. ganz =es to dla mnie zupełnie coś nowego, nowina, pierwszy raz o tem słyszę; das ist mir nichts =es to nie nowina dla mnie; es geschieht (gibt) nichts =es unter der Sonne niema nic nowego pod słońcem; von =em na nowo, od początku; =ere Geschichte historia nowożytna; =ere Sprachen języki nowożytny, żyjące; die =eren nowożytni *pl.*; die =esten współcześni *pl.*; wieder — machen odnowić; das ist nicht mehr — to już spowszedniało, już stare; II. *adv.* nowo, świeżo, niedawno; — angekommen nowo, świeżo nadeszły, przybyły; aufs =e, von

=em na nowo, znowu; ein Buch — auflegen wydać książkę ponownie, zrobić drugie wydanie książki; ein Stück — befehen obsadzić nowo sztukę (teatralną); — zürichten odświeżyć, odnowić; =e Beleben natchnąć nowem życiem.

Neu'angeworben, *adi.* nowo, świeżo nabyty, uzyskany. Neu'angeworbene(r), *sm.* =nen, *pl.* =nen, nowozaczący *m.*, rekrut *m.*

Neu'aufgelegt, *adi.* na nowo, powtórnie wydany.

Neu'baden, *adi.* świeży, świeżo pieczony; nowiuténki; (przenośnie:) =er Adel nowo upieczone szlachectwo, szlachectwo świeżej daty.

Neu'bau, *sm.* =(e)s, nowa budowa.

Neu'bauten, *f. pl.* nowe budowle, budynki.

Neu'bekehrte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, nowonawrócony *m.*, neofita *m.*

Neu'bekehrte, *sf.* =n, *pl.* =n, nowonawrócona *f.*, neofitka *f.*

Neu'bildung, *sf. pl.* =et, nowotwór *m.*

Neu'bruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, =brüche, nowina *f.*, świeżo wykarczowany grunt.

Neu'druck, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przedruk *m.*, nowe wydanie.

Neu'deutsch, *adi.* nowoniemiecki.

Neu'e, *sn.* =n, nowość *f.*, coś nowego, nowa rzecz; ponowa *f.* (towietwo).

Neu'entdeckt, *adi.* niedawno odkryty.

Neu'erding, *adv.* niedawno, świeżo; znowu, ponownie.

Neu'erer, *sm.* =s, *pl.* —, nowator *m.*, lubiący nowości wprowadzać.

Neu'errunden, *adi.* niedawno wynaleziony.

Neu'erlich, *adv.* niedawno, świeżo.

Neu'ern, *va. i vn.* (haben) odnawiać, na nowo przemieniać.

Neu'erung, *sf. pl.* =en, odnowienie *n.*, nowość *f.*; reforma *f.*; =en machen, treffen, einführen nowości wprowa-

dzając, zmiany czynić; =en aufbringen zmiany wymyślać.

Neu'erungsliebe, Neu'erungslust, Neu'erungsfucht, *sf.* żądza *f.* nowości, zmiana, duch nowatorski, nowatorstwo *n.*

Neu'erungsfühtig, Neu'erungsfühtig, *adi.* żądny, pragnący nowości.

Neu'erungsfühten, *sf.* obawa *f.* przed nowościami, zmianami, niechęć *f.* ku reformom.

Neu'erungsfühter, *sm.* =s, *pl.* —, nowator *m.*, reformator *m.*

Neu'erfräuzöflich, *adi.* nowofrancuski.

Neu'gebaden, *adi.* obacz Neubaden.

Neu'geboreu, *adi.* nowourodzony; ich fühle mich wie — czuję się jakby na nowo urodzony; =es Kind noworodek *m.*

Neu'geburt, *sf.* obacz Wiebergaburt.

Neu'gemacht, *adv.* nowo, świeżo zrobiony, nowy; prze-robiony, odnowiony.

Neu'gestaltung, *sf. pl.* =en, reorganizacja *f.*, nowe uporządkowanie.

Neu'gier, Neu'gierde, *sf.*, ciekawość *f.*; seine, jund's — bestriedigen za-pokoić swoją, czyją ciekawość.

Neu'gierig, *adi.* ciekawy; niedyskretny; jund'n — machen rozciekawieć kogo; =e Blicke auf etw. merfen spoglądać na co ciekawie; *adv.* ciekawie; niedyskretnie.

Neu'gläubige(r), *sm.* =gen, *pl.* =gen, nowowierca *m.*, neofita *m.*

Neu'gold, *sn.* =(e)s, imitacja *f.* złota.

Neu'griech, *sm.* =n, *pl.* =n, Grek terazniejszy.

Neu'griechisch, *adi.* nowogrecki.

Neu'heit, *sf. pl.* =en, nowość *f.*, nowa rzecz; oryginalność *f.*

Neu'hochdeutsch, *adi.* nowoniemiecki.

Neu'igkeit, *sf. pl.* =en, nowość *f.*, nowina *f.*; =des Tages nowina (z) dnia dzisiejszego; allerlei =en rozmaitości *pl.*

Neu'igkeitsjäger, Neu'ig-

feitskrämerei, *sm.* =s, *pl.* —, nowiniarz *m.*, nowinkarz *m.*

Neu'igkeitskrämerei, *sf.* *pl.* =en, nowiniarstwo *n.*

Neu'igkeitskrämerein, *sf.* *pl.* =innen, nowiniarka *f.*

Neu'jahr, *sn.* =s, nowy rok; zu — na nowy rok, z nowym rokiem; jundm zu — Glück wünschē życzyćkomu nowego roku; frühlichē, glücklichē —! Profit —! szczęśliwego, dobrego, nowego roku!

Neu'jahrabend, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wigilia *f.* nowego roku, Sylwester *m.*

Neu'jahrsest, *sn.* =es, *pl.* =e, święto *n.*, uroczystość *f.* nowego roku.

Neu'jahrsgeschenk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, podarunek *n.* na nowy rok, kołoda *f.*; noworocznik *m.*; = sammeln kołodować.

Neu'jahrnacht, *sf.* obacz Neujahrabend.

Neu'jahrstag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* nowego roku, nowy rok.

Neu'jahrswunsch, *sm.* =es, *pl.* =wünsche, powinszowanie *n.* nowego roku.

Neu'land, *sn.* obacz Neubruch.

Neu'lateinisch, *adi.* nowołaćski.

Neu'lich, *adi.* niedawny; *adv.* niedawno; — morgen onegdaj rano.

Neu'licht, *sn.* =(e)s, nów *m.*

Neu'ling, *sm.* =s, *pl.* =e, nowicysz *m.*, fryc *m.*

Neu'lot, *sn.* =s, dekagram *m.*

Neu'modisch, *adi.* nowomodny; *adv.* nowomodnie.

Neu'mond, *sm.* =(e)s, nów *m.* (księżyc).

Neun, *I. num. ord.* dziewięć, dziewięciu, dziewięcioro; — Uhr dziewiąta godzina; um — Uhr o dziewiątej (godzinie); II. — *f.* (liczba) dziewięć, dziewiątka *f.*

Neu'nauge, *sn.* =s, *pl.* =n, minog *m.* (ryba).

Neunblättrkraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, dziewięclicznik *m.* (roślina).

Neu'ned, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, dziewięciokąt *m.*

Neu'nezig, *adi.* dziewięciokątny.

Neu'ner, *sm.* =s, *pl.* —, 1) dziewiątka *f.*; 2) jeden z dziewięciu; 3) żołnierz *m.* (z) dziewiętego pułku.

Neu'nerlei, *adi. indecl.* dziewięcioraki; *adv.* dziewięciorako.

Neu'nfach, Neu'nfällig, *adi.* dziewięć razy taki, tak wielki, dziewięćkrotny, dziewięciorny, dziewięcioraki; ich mußte das =e bezahlen musiałem dziewięć razy tyle zapłacić. [ciocienny]

Neu'nfsächig, *adi.* dziewięciorak; Neu'nndert, *num.* dziewięćset.

Neunhundertste, *adi.* dziewięćsetny. [cioletni]

Neu'njährig, *adi.* dziewięć lat przypadający.

Neu'njährlich, *adi.* co dziewięć lat przypadający.

Neu'nmal, *num.* dziewięć razy, dziewięćkroć.

Neu'nmalig, *adi.* dziewięćkrotny, dziewięć razy powtórzony.

Neunmü'nerig, *adi.* dziewięciopęcikowy (botanika).

Neunmü'natig, *adi.* dziewięciomiesięczny.

Neunmü'natlich, *adi.* co dziewięć miesięcy (przypadający).

Neu'npsündig, *adi.* dziewięciofuntowy.

Neu'nseitig, *adi.* dziewięciostronny, dziewięcioboczny.

Neu'nstüblich, *adi.* dziewięciogłoskowy.

Neu'nstübner, *sm.* =s, *pl.* —, wiersz dziewięciogłoskowy (wierszowanie).

Neu'nstimmig, *adi.* dziewięciogłosowy, na dziewięć głosów.

Neu'nstrahllich, *adi.* dziewięciopromienny.

Neu'nstündig, *adi.* dziewięciogodzinny, dziewięć godzin trwający.

Neu'nstündlich, *adi.* (powtarzający się, powtarzany) co dziewięć godzin.

Neu'ntägig, *adi.* dziewięciodniowy.

Neu'ntäglich, *adi.* (powtarzający się, powtarzany) co dziewięć dni.

Neuntau'send, *num.* dziewięć tysięcy.

Neu'nte, *adi.* dziewiąty.

Neu'nteilig, *adi.* składający się z dziewięciu części.

Neu'ntel, *sn.* =s, *pl.* —, dziewiąta część; zwei — dwie dziewiąte.

Neu'nteus, *adv.* po dziewiąte.

Neu'nthalb, *adi. indecl.* półdziewiąta.

Neu'ntöter, *sm.* =s, *pl.* —, dzierzba *f.*, srokosz *m.* (ptak); großer, roter — cierniokręty srokoszek.

Neu'nwödig, *adi.* dziewięciorygodniowy.

Neu'nwöchentlich, *adi.* co dziewięć tygodni (przypadający).

Neu'nzadig, *adi.* dziewięciokończysty.

Neu'nzahl, *sf.* dziewiątka *f.*

Neu'nzehn, *num.* dziewiętnaście.

Neu'nzehnerlei, *adi. indecl.* dziewiętnastoraki; *adv.* dziewiętnastorako.

Neu'nzehnfach, Neu'nzehn-fällig, *adi.* dziewiętnastoraki, dziewiętnastokrotny.

Neu'nzehnmonatig, *adi.* dziewiętnastomiesięczny.

Neu'nzehnmonatlich, *adi.* dziewiętnastomiesięczny, co dziewiętnaście miesięcy (przypadający).

Neu'nzehntausend, *num.* dziewięćnaście tysięcy.

Neunzehnte, *adi.* dziewięćnasty.

Neu'nzehntel, *sn.* =s, *pl.* —, dziewięćnaście części; drei — trzy dziewięćnaste.

Neu'nzehntens, *adv.* po dziewięćnaste.

Neu'nzig, *num.* dziewięćdziesiąt.

Neu'nziger, *sm.* =s, *pl.* —, dziewięćdziesiątletni; in den neunziger Jahren w latach dziewięćdziesiątych, około roku dziewięćdziesiątego.

Neu'nzigerlei, *adi. indecl.* dziewięćdziesięcioraki.

Neu'nzigfach, Neu'nzigfältig, *adi.* dziewięćdziesiątkrotny, dziewięćdziesięcioraki.

Neu'nzigjährig, *adi.* dzie-

więćdziesiątletni; ein -er dziewięćdziesięcioletni starzec.

Neu'zigste, *adi.* dziewięćdziesiąty.

Neu'zigstel, *sn.* =*s*, *pl.* —, dziewięćdziesiąta część; fünf — pięć dziesięćdziesiątych.

Neu'zigsten^s, *adv.* po dziewięćdziesiąte.

Neu'zöllig, *adi.* dziewięćciolety.

Neuralgie, *sf. pl.* =*n*, ból *m.* nerwów, neuralgia *f.*

Neuralgisch, *adi.* neuralgiczny.

Neu'satz, *sm.* =*s*, *pl.* =*s*ätze, nowy, świeży skład czcionek drukarskich; ponowne kielkowanie.

Neu'scheffel, *sm.* =*s*, *pl.* —, pół litra.

Neu'silber, *sn.* =*s*, imitacja *f.* srebra.

Neu'stadt, *sf. pl.* =*s*tädte, nowe miasto, nowsza część miasta.

Neu'testamentlich, *adi.* nowozakony, z nowego testamentu; =*e* Forschung badania nad nowym testamentem.

Neutra'l, *adi.* neutralny, bezstronny; obojętny, zobojętniony (chemia); *adv.* neutralnie, bezstronnie; sich — verhalten, — bleiben neutralnie się zachować.

Neutralisier'en, *va.* (haben) neutralnym uczynić; zneutralizować, zobojętnić (chemia).

Neutralisier'ung, Neutralisatio'n, *sf. pl.* =*n*, neutralizowanie *n.*; zobojętnianie *n.* (chemia).

Neutralität, *sf. pl.* =*n*, obojętność *f.*, neutralność *f.*; zwauffnete — neutralność bezbronna, pod bronią.

Neutralität'sbruch, *sm.* =*s* Brüche, *pl.* =*s* brüche, złamanie *n.*, pogwałcenie *n.* neutralności.

Neutra'lisat, *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, sól zneutralizowana, zobojętniona.

Neu'trum, *sn.* =*s*, *pl.* =*s*tra, rodzaj nijaki, imię *n.* nijakiego rodzaju (gramatyka).

Neu'verjüngt, *adi.* nowo-odmłodzony.

Neu'vermählt, *adi.* nowo-

zaślubiony; die Neuvermählten nowożeńcy *pl.*

Neu'zeit, *sf.* nowożytność *f.*

Neu'zeitig, *adi.* nowożytny.

Neu'zeitigkeit, *sf.* nowożytność *f.*, modność *f.*

Neu'zoll, *sm.* =*s*(e)*s*, centymetr *m.*

Ne'zuss, *sm.* —, związek *m.*, połączenie *n.*

Nicht, *adv.* 1) nie; — weniger als nie mniej jak; — mehr nie więcej; — einmal ani; — ei n mal ani razu; nie-raz; noch — jeszcze nie; — mehr już nie; ganz und gar —, durchaus — wcale nie; beifeibe — w żaden sposób; tu daß beifeibe —! strzeż się to uczynić! — daß ich wüßte o ile wiem; — wahr? — so? nie-prawda? nie jestże tak? — doch a) ależ nie! gdzież tam! b) daj, dajcie temu pokój; nie ró b, nie róbcie tego! auch du — ty też nie, nawet i ty nie; man hielt ihn nie für reich, auch war er es — nie uchodził nigdy za bogatego, nie był też w istocie bogaty; wo — jeśli nie, w przeciwnym razie; mit seiner Gelehrsamkeit ist es — weit her nie wielka też tam jego uczoność; es ist eine Ewigkeit, daß (albo seit) ich ihn — gesehen habe od wieków nie widziałem go już; 2) zu =*e*, zu nichte machen niweczyć, zniweczyć, zniszczyć; zu =*e*, zu nichte werden zniszczyć, spełznąć na niczem, nie dojść do skutku; mit =*n* bynajmniej, wcale nie.

Nichtachtung, *sf.* nieuszanowanie *n.*, brak *m.* uszanowania; zuiewaga *f.*, nieuwaga *f.*; — der Gelehrte lecke-waß-nie *n.* ustaw.

Nichtanerkennung, *sf. pl.* =*n*, nieuznanie *n.*

Nichtangabe, *sf. pl.* =*n*, niepodanie *n.* do wiadomości.

Nichtannahme, *sf. pl.* =*n*, nieprzyjęcie *n.*, niedoszło- przycięcie.

Nichtanwesenheit, *sf.* nieobecność *f.*

Nichtausfolgung, Nichtauslieferung, *sf. pl.* =*n*,

nieoddanie *n.*, niedostawienie *n.*

Nichtausführung, *sf. pl.* =*n*, niewykonanie *n.*

Nichtbeachtung, Nichtbeobachtung, *sf. pl.* =*n*, niezachowanie *n.* czego, nietroszczenie *n.* się o co.

Nichtbefolgen, *sn.* =*s*, Nichtbefolgung, *sf. pl.* =*n*, zachowanie *n.* się przeciwne rozkazowi, przepisowi, niepostaszeństwo *n.*

Nichtberechtigung, *sf.* inkompetencya *f.*, brak *m.* prawa, uprawnienia.

Nichtbestehen, *sn.* =*s*, nieistnienie *n.*

Nichtbewilligung, *sf. pl.* =*n*, odmowa *f.* pozwolenia.

Nichtbezahlung, *sf. pl.* =*n*, nieuiszczenie *n.*

Nichtchrist, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, =*n*, nieierny *m.*

Nichtdasein, *sn.* =*s*, nieistnienie *n.*

Nichtduldung, *sf.* nietolerancya *f.*, brak *m.* wyrozumiałości.

Nichtden, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Nichts, siostrzeniczka *f.*

Nichte, *sf. pl.* =*n*, siostrzenica *f.*, synowica *f.*

Nichteinhalten, *sn.* =*s*, niedotrzymanie *n.*

Nichteinmischung, *sf. pl.* =*n*, niemieszanie *n.* się w co.

Nichtersolg, *sm.* =*s*(e)*s*, *pl.* =*e*, niepomysłny skutek, brak *m.* sukcesu.

Nichtersüllung, *sf.* niespełnienie *n.* (się).

Nichtersaugung, *sf.* nieuzyskanie *n.*

Nichterscheinen, *sn.* =*s*, Nichterscheining, *sf.* niestawienie *n.* się; niestawienictwo *n.*, kontumacya *f.*, zaozność *f.*; daß — betrefsend zaozny, kontumacyjny; wegen =*s* iraffällig werden popaść w zaozność; daß Urteil wegen =*s* einleiten rozpocząć postępowanie w zaozności (prawo).

Nichtersähmung, *sf.* niewymienienie *n.*, pominięcie *n.*, milczenie *m.*

Nichtgaugbar, *adi.* niepo-

platny, niepokupny, nieposzukiwany.

Ni'chtgelehrte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, nieuczony *m.*

Ni'chthaltung, *sf.* (deß Gefekes) niezastosowanie *n.* się (do ustawy), nieprzestrzeganie *n.* (ustawy); (deß Wortes, deß Versprechens) niedotrzymanie *n.* (słowa, przyrzeczenia).

Ni'cht=Idj, *sn.* =s, nie ja, niejaka *f.* (filozofia).

Ni'chtig, *adi.* błahy, nie nieznaczący, marny, próżny, daremny, znikomy, nietrwały; nieważny; für — (für null und —) erklären uznać co za nieważne, niebyłe; — (null und —) machen unważnić, odebrać moc.

Ni'chtigkeit, *sf.* *pl.* =en, błahość *f.*, marność *f.*, znikomość *f.*, próżność *f.*, niecość *f.*; nieważność *f.*

Ni'chtigkeitsklärung, *sf.* *pl.* =en, uznanie *n.*, oświadczenie *n.* nieważności, unieważnienie *n.*

Ni'chtigkeitsbeschwerte, *sf.* *pl.* =en, zalenie *n.* nieważności (proces).

Ni'chtigkeitsklage, *sf.* *pl.* =n, skarga *f.* o unieważnienie wyroku.

Ni'chtfenner, *sm.* =s, *pl.* —, nieznawca *m.*, nieznający się (na czym), laik *m.*

Ni'chtleiter, *sm.* =s, *pl.* —, zły przewodnik (fizyka).

Ni'chtmilitär, *sm.* =s, *pl.* —, niewoj-skowy *m.*, cywilita *m.*

Ni'chttrauch(er)coupé, *sn.* =s, *pl.* =s, przedział *n.* dla niepalących (kolejn.).

Ni'chttraucher, *sm.* =s, *pl.* —, niepalący *m.*; für —! dla niepalących! (kolejn.).

Nichts, *I. pron. indef. indecl.* nic; hat er — gebracht? —! nie przyniósł nic? nie! er hat sonst — gesagt nic zresztą nie powiedział; gar —, ganz und gar —, durchaus — nic a nic, weale nic; er weiß von der Sache gar — nie wie nic weale o tej rzeczy; er tut — als schlafen nic innego nie robi, tylko spi; — andereš

nic innego; sonst —, weiter — nie więcej; wenn es — weiter ist jeśli o nic więcej się nie rozchodzi; — Neues, Gutes nic nowego, nic dobrego; daß tut —, schadet — to nic nie szkodzi; daß hat — zu sagen, zu bedeuten to nic nie szkodzi, to obojętne; ich kümmere mich — darum nie dbam weale o to, to mnie zupełnie obojętne; mir — dir — ni stąd ni zowąd, nie wiedzieć z jakiego powodu, dlaczego, jak gdyby nigdy nic, nie biorąc na nic względu; — weniger (als) bynajmniej; — desto weniger mimo to (jednak); aus — kommt —, wird — z niczego nic nie będzie, zero do zera czyni znów zero; es wurde — daraus nie udało się, nie stało się; und ihm wird — werden nic z niego nie będzie, nie wyjdzie na nic dobrego; er wollte mit der Sache — mehr zu tun haben nie chciał mieć z tem nic więcej do czynienia; für — (= umsonst) za nic, za darmo; um — und wieder — za nic a nic, nie wiedzieć o co, bez wszelkiego powodu; etw. für — adhten uważać co za nic; es ist — daran a) to nieprawda, niema w tem odrobiny prawdy; b) to nic nie warte; es läßt sich damit — anfangen nie można nic z tem zrobić; es ist — damit to nieprawda; — davon! nic więcej o tem! przestańmy o tem mówić; daß ist — dagegen to wobec tego (wporównaniu) nicem nie jest; zu — machen, in — auflösen w nic obrócić, zniweczyć; zu — werden niecstwieć, znicestwić; wer — magt, geminnt — kto nie waży, nie ma nic; II. —, *sn.* nic *n.*, niecość *f.*, nicstwo *n.*; daß große — wielkie nic; aus dem — emporgiehen wydstać z nicstwa; sich aus dem — emporenarbeiten wybić się, wypłynąć; Gott schuf die Welt aus dem — Bóg z niczego świat stworzył; weiß — niedokwas cynku, urewiec *m.* (chemia).

Ni'chtsbedeutend, *adi.* nic nieznaczący.

Nichtsdestowe'niger, *adv.* mimo to, jednakże, przecież.

Ni'chtfrein, *sn.* =s, niebycie *n.*, niebyt *m.*, nieistnienie *n.*

Ni'chtsinn, *sm.* =es, *pl.* =e, niepoń *m.*, ladaco *m.*

Ni'chtsinnig, Ni'chtsinnig, Ni'chtsinnig, *adi.* niewarty, nie nie warty; głupkowaty; niegodziwy; *adv.* do niczego. — ni stąd ni zowąd, nie wiedzieć z jakiego powodu, dlaczego, jak gdyby nigdy nic, nie biorąc na nic względu; — weniger (als) bynajmniej; — desto weniger mimo to (jednak); aus — kommt —, wird — z niczego nic nie będzie, zero do zera czyni znów zero; es wurde — daraus nie udało się, nie stało się; und ihm wird — werden nic z niego nie będzie, nie wyjdzie na nic dobrego; er wollte mit der Sache — mehr zu tun haben nie chciał mieć z tem nic więcej do czynienia; für — (= umsonst) za nic, za darmo; um — und wieder — za nic a nic, nie wiedzieć o co, bez wszelkiego powodu; etw. für — adhten uważać co za nic; es ist — daran a) to nieprawda, niema w tem odrobiny prawdy; b) to nic nie warte; es läßt sich damit — anfangen nie można nic z tem zrobić; es ist — damit to nieprawda; — davon! nic więcej o tem! przestańmy o tem mówić; daß ist — dagegen to wobec tego (wporównaniu) nicem nie jest; zu — machen, in — auflösen w nic obrócić, zniweczyć; zu — werden niecstwieć, znicestwić; wer — magt, geminnt — kto nie waży, nie ma nic; II. —, *sn.* nic *n.*, niecość *f.*, nicstwo *n.*; daß große — wielkie nic; aus dem — emporgiehen wydstać z nicstwa; sich aus dem — emporenarbeiten wybić się, wypłynąć; Gott schuf die Welt aus dem — Bóg z niczego świat stworzył; weiß — niedokwas cynku, urewiec *m.* (chemia).

Ni'chtsinnig, *adi.* niewarty, nie nie warty; głupkowaty; niegodziwy; *adv.* do niczego. — ni stąd ni zowąd, nie wiedzieć z jakiego powodu, dlaczego, jak gdyby nigdy nic, nie biorąc na nic względu; — weniger (als) bynajmniej; — desto weniger mimo to (jednak); aus — kommt —, wird — z niczego nic nie będzie, zero do zera czyni znów zero; es wurde — daraus nie udało się, nie stało się; und ihm wird — werden nic z niego nie będzie, nie wyjdzie na nic dobrego; er wollte mit der Sache — mehr zu tun haben nie chciał mieć z tem nic więcej do czynienia; für — (= umsonst) za nic, za darmo; um — und wieder — za nic a nic, nie wiedzieć o co, bez wszelkiego powodu; etw. für — adhten uważać co za nic; es ist — daran a) to nieprawda, niema w tem odrobiny prawdy; b) to nic nie warte; es läßt sich damit — anfangen nie można nic z tem zrobić; es ist — damit to nieprawda; — davon! nic więcej o tem! przestańmy o tem mówić; daß ist — dagegen to wobec tego (wporównaniu) nicem nie jest; zu — machen, in — auflösen w nic obrócić, zniweczyć; zu — werden niecstwieć, znicestwić; wer — magt, geminnt — kto nie waży, nie ma nic; II. —, *sn.* nic *n.*, niecość *f.*, nicstwo *n.*; daß große — wielkie nic; aus dem — emporgiehen wydstać z nicstwa; sich aus dem — emporenarbeiten wybić się, wypłynąć; Gott schuf die Welt aus dem — Bóg z niczego świat stworzył; weiß — niedokwas cynku, urewiec *m.* (chemia).

Ni'chtstuer, *sm.* =s, *pl.* —, nieroba *m.*, próżniak *m.*

Ni'chtstuerer', *sf.*, Ni'chtstunt, *sn.* =s, próżniactwo *n.*

Ni'chtswisser, *sm.* =s, *pl.* —, nieuk *m.*

Ni'chtswijererei', *sf.*, Ni'chtswissen, *sn.* =s, nieuctwo *n.*

Ni'chtswürdig, *adi.* niegodziwy, niecny, nieczemny, podły.

Ni'chtswürdigkeit, *sf.* niecność *f.*, nieczemność *f.*, podłość *f.*

Ni'chtübertragbar, *adi.* nie dający się przenieść, nie mogący być przeniesiony; nie mogący być ustąpiony, cedowany, nieprzelewalny (prawo).

Ni'chtübertragbarkeit, *sf.* niemożność *f.* przeniesienia; nieprzelewalność *f.* (prawo).

Ni'chtübung, *sf.* niećwiczenie *n.*, zaniechanie *n.* ćwiczenia.

Ni'chtverantwortlichkeit, *sf.* nieodpowiedzialność *f.*

Ni'chtverbindlichkeit, *sf.* *pl.* =en, brak *m.* zobowiązania, powinności.

Ni'chtvertragen, *sn.* =s, nieznośnienie *n.*

Ni'chtvollstreckung, Ni'chtvollziehung, *sf.* *pl.* =en, niewykonanie *n.*, zaniechanie *n.* wykonania.

Ni'chtvorhandensein, *sm.* =s, brak *m.*; niebyt *m.*, niebytność *f.*

Ni'chtwirklichkeit, *sf.* nie-rzeczywistość *f.*, niejawa *f.*

Ni'chtwissen, *sn.* =s, brak *m.* wiedzy; nieuctwo *n.*

Nichtwolken, *sn.* = \bar{s} , niechcenie *n.*

Nichtworthalten, *sn.* = \bar{s} , niedotrzymanie *n.* słowa.

Nichtwählbarkeit, *sf.* nieobieralność *f.*

Nichtzahlung, *sf. pl.* =*eu*, niewypłata *f.*, niewypłacenie *n.*, niezapłacenie *n.*

Nichtzulassung, *sf. pl.* =*en*, niedopuszczenie *n.*

Nichtzustimmung, *sf. pl.* =*en*, nieprzyzwolenie *n.*, niezgodzenie *n.* się.

Nickel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — 1) nikiel *m.* (kruszec); 2) człowiek wstrętny; niechluj *m.*; kobieta niechlujna, śladra *f.*

Nickelarsenik, Nickelbeislag, *sm.*, Nickelblüte, *sf.*, Nickeloder, *sm.*, arsenian *m.* niklu, okra niklowa.

Nickelglanz, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, błyszcz *m.* niklu, szary nikiel.

Nickelminne, *sf. pl.* =*n*, moneta niklowa, z niklu.

Nicken, *vn.* (haben) 1) kiwać, kiwnąć (głową), mrugać, mrugnąć (oczami) na znak przyzwolenia; 2) drzymać, zdrzynać, zdrzymać się; 3) *va.* uderzyć w kark (łowietwo).

Nicken, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — 1) głową kiwający, oczami mrugający; 2) einen — tun zdrzymnąć się, drzymkę odprawić(a).

Nickelste, *sf. pl.* =*n*, lepnicza zwiśla (roślina).

Nickstuhl, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*f*ühle, fotel *m.* do drzymki.

Nickstunde, *sf. pl.* =*n*, godzina *f.* drzymki, drzymka *f.*

Nie, *adv.* nigdy; er hat das — gesagt nigdy tego nie powiedział; wirst du hingehen? —! pójdiesz tam? nigdy!

Nieder, *I. adi.* 1) niski, niższy; von *em* Stande nizkiego pochodzenia; die *en* Klassen niższe klasy; Hohe und Niedere wielcy i mali, moiżni i mniejsi; =e Weihen niższe święcenia; der =e Adel drobna szlachta; = $\bar{e}\bar{s}$ Volk pospólstwo, tłaszcza; =e Gerichstbarkeit niższe sądownictwo; =e Mathematik niższa matematyka; 2) podły, nieczy; =e Gesinnung

podły sposób myślenia, podła usposobienie; *II. adv.* na dół, w dół; auf und — gehn przechadzać się tam i napowrót; — mit ihm! zabić go! na śmierć z nim! na pohybel mu! das Haus ist — (gebrannt) dom się spalił; — auf die Knie! na kolana!

Nieder-beugen, Nieder-biegen, *va.* beuge, beugst, beugt, biege, biegst, biegt, bog nieder, habe niedergebogen zginać, naginać, zgiąć, nagiąć, nachylać, nachylić ku dołowi, na dół; (przenośnia:) nekać, znekać; sich —, *vr.* zgiąć się, nachylić się, pochylić się ku dołowi, na dół, ku ziemi, przygarbiać, przygarbić.

Nieder-blasen, *va.* blase, bläst, bläst nieder, habe niedergebblasen, stanąć wielkim piecem (górn.).

Nieder-blicken, *vn.* (haben) patrzeć, spoglądać na dół, ku ziemi.

Niederbord, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* =*e*, pokład niższy (marynarka).

Niederbrechen, *vn.* breche, brichst, brichst, brach nieder, niedergebroschen; *va.* (haben) zburzyć, rozwalić; *vn.* (sein) ugiąć się, przełamać się, runąć.

Nieder-brennen, *vn.* brenne, brennst, brennt, brannte nieder, niedergebrennt, *va.* (haben) spalić, popalić do szczytu; *vn.* (sein) spalić się do szczytu, dopalić się.

Nieder-bringen, *va.* bringe, bringst, bringt, bracht nieder, habe niedergebbracht, 1) jmnbn — pokonać, powalić kogo; 2) pogłębić szyb = Abteufen.

Nieder-bücken, *va.* (haben) schylich, nachylić, pochylić na dół, ku ziemi; sich —, *vr.* (haben) schyłać się, schylić się.

Niederdeutsch, *adi.* dolno-niemiecki.

Nieder-donneru, *va.* (haben) 1) gromem powalić na ziemię, piorunem rzucić o ziemię (2) (obraz.) ofuknąć, zgromić (grzmącym głosem); wie niedergebdonnert dassehen, niedergebdonnert sein być jakby

gromem uderzony, przerazić się; stać jak wryty.

Niederdruck, *sm.* = $(e)\bar{s}$, nizkie ciśnienie (mechanika).

Niederdruckdampf, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{a} mpfe, para *f.* o nizkiem ciśnieniu.

Niederdruckdampfmaschine, *sf. pl.* =*n*, maszyna parowa o nizkiem ciśnieniu.

Niederdrücken, *va.* (haben) cisnąć, przycisnąć, nacisnąć, gunąć, przygnieść, zgnieść, przyłaczać, przyłaczyć; (obraz.) gnębić, przygnebić, przygniatać, przygnieść; die Preise — obniżyć ceny; niedergebdrückt *pp. i adi.* zgnieciony, przygnieciony; znekanuy, smutny; sich —, *vr.* skulić się.

Nieder-ducken, *vn.*, i sich —, *vr.* (haben) skulić się, przycupnąć. [rung.]

Niedere, *sf.* obacz Niedere; Nieder-fahren, 1) *vn.* fahre, fährst, fährt, fuhr nieder, bin niedergefahren, zstępować, zstąpić, zjeżdżać, zjechać, spuszczać się, spuścić się na dół; 2) *va.* (haben) jmnbn — wieźć kogo z góry na dół; rozjechać, przejechać kogo.

Niederfahrt, *sf. pl.* =*en*, zjazd *m.*, zstępowanie *n.* na dół.

Niederfall, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{a} lle, upadnięcie *n.*; zgięcie *n.* kolana przed kim.

Nieder-fallen, *vn.* falle, fällt, fällt, fiel nieder, bin niedergefallen; 1) spadać, spaść, upaść; vor jmnbn — upaść przed kim na kolana; 2) siadać (o grubym zwierzu); 3) osiadać, osiąść (chemia).

Nieder-fällen, *va.* (haben) powalić na ziemię.

Nieder-flehen, *va.* (haben) Segen auf jmnbs Haupt — błagać niebo o zesłanie błogosławieństwa na czyją głowę.

Nieder-fliegen, *vn.* fliege, fliegst, fliegt, flog nieder, bin niedergeflogen, zlatywać, zlecieć z góry na dół.

Nieder-gang, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{a} nge, 1) schodzenie *n.* na dół; — der Sonne zachód *m.* słońca; 2) (obraz.) upadek *m.*

Niedergerücktheit, *sf.*,
Niedergerücktheit, *sn.* =s,
zuekanie *n.*; osowiałość *f.*,
smutek *m.*

Niedergehen, *vn.* gehe,
geht, geht, ging nieder, bin
niedergegangen, schodzić,
zejść; zachodzić, zająć
(astron.); upadać, ubywać
(o wodzie); obniżyć się, spadać,
spaść (o cenach).

Niedergehen, *sn.* =s, wjazd
m. (górn.).

Niedergericht, *sn.* =(e)s,
pl. =e, sąd niższy, sąd pierw-
szej instancyi.

Niedererschlagen, *adi.* 1)
mit =en Augen ze spuszczo-
nemi oczami; 2) osiadły,
zsiadły (chemia); 3) (obraz.)
zniekany; stroskany, skłopotany,
osowiały, smutny.

Niedererschlagenheit, *sf.*
zuekanie *n.*, osowiałość *f.*,
smutek *m.*

Niederhageln, *va.* (haben)
gradem zbić, powalić.

Niederhalten, *va.* halte,
hältst, hält, hielt nieder, habe
niedergehalten, trzymać co
spuszczone na dół, trzymać
co na dole; (obraz.) jmnnd —
trzymać kogo w korbach,
w uległości.

Niederhängen, **Nieder-
hängen**, *vn.* hänge, hänge,
hängst, hängt, hing nieder,
habe niedergehängen, zwisać
na dół.

Niederhauen, *va.* haue,
haut, haut, hieb nieder, habe
niedergehauen, ściąć i powalić
na ziemię; wycinać, wyciąć
w pień, zabić.

Niederhocken, *vn.* (sein)
kucnąć, w kuczki usiąść, przy-
cupnąć, przysiąść, przysieść.

Niederholen, *va.* (haben)
sprowadzić, znieść, znieść
z góry na dół.

Niederholz, *sn.* =es, drze-
wa *pl.* nizkiego drzewostanu.

Niederjagd, *sf.* *pl.* =en,
polowanie mniejsze (na małą
zwierzyznę).

Niederkämpfen, *va.* (haben)
zwalczyć, pokonać.

Niederkämpfen, *va.* (ha-
ben) kartaczami zwalić, po-
walić.

Niederfauern, *vn.* (sein),
i sich —, *vr.* (haben) obacz
Niederhocken.

Niederklappen, *va.* (ha-
ben) spuścić.

Niederknien, *vn.* (sein)
uklekać, ukleknąć.

Niederlohlen, *sn.* =s, —
des Weilers modzenie *n.* się
mieleraza.

Niederkommen, *vn.* komme,
kommt, kommt, kam nieder,
bin niedergekommen; 1) przyjsć
na dół; 2) porodzić, zleznąć;
mit einer Tochter — powić
córkę; vor der Zeit, zu früh
— poronić.

Niederkunft, *sf.* połów *m.*,
poród *m.*; vor der — przed
połogiem; unzeitige — poro-
nienie *n.*

Niederlage, *sf.* *pl.* =n, 1)
pogrom *m.*, porażka *f.*, kleska
f., pobitka *f.*; eine — erleiden
ponieść klęskę, porażkę, zo-
stać pobitym; jmnnd eine
— beibringen pobić kogo;
2) skład *m.* (towarów); de-
pozyt *m.*

Niederlagegebühr, *sf.* *pl.*
=en, składowe *n.*, opłata *f.*
za skład.

Niederlagerecht, *sn.* =(e)s,
pl. =e, prawo *n.* składu, de-
pozytu.

Niederland, *sn.* =(e)s, *pl.*
=länder, kraj w nizinie le-
żący, nizina *f.*, żuławy *pl.*

Niederländer, *sm.* =s, *pl.*
—, żuławianin *m.*

Niederländisch, *adi.* nider-
landzki; =e Epitgen bruksel-
skie konorki; =e (Walter-
) Schule szkoła flamandzka.

Niederlassen, lasse, lässt
i läßt, läßt, ließ nieder, habe
niedergelassen, I. *va.* spu-
szczać, spuścić (na dół); den
Vorhang — spuścić zasłonę;
eine Brücke — zwodzić,
zwieść most; II. sich —, *vr.*
osiadać, usiadać, usieść, usiąść;
osadowić się; sich bleibend —
usiąść na stałe; sich häuslich
— zamieszkać.

Niederlassung, *sf.* *pl.* =en,
spuszczenie *n.* (się) na dół;
osada *f.*, osiedliny *pl.*; ko-
lonia *f.*

Niederlassungsrecht, *sn.*

=(e)s, *pl.* =e, prawo *n.* osie-
dlenia się.

Niederlegen, 1) *va.* (ha-
ben) składać, złożyć, kłaść,
położyć; die Waffen —
(= sich ergeben) złożyć broń,
poddać się; Geld, Waren —
złożyć pieniądze (w depozy-
cie); tovary (na składzie);
sein Amt — złożyć urząd,
zrzec się urzędu, podać się
do dymisy; das Handwerk —
porzucić rzemiosło; die Krone
— złożyć koronę, zrzec się
tronu, abdykować; 2) sich —,
vr. (haben) kłaść się, poło-
żyć się.

Niederlegen, *sn.* =s, **Nie-
derlegung**, *sf.* *pl.* =n, skła-
danie *n.*, złożenie *n.*; skład
m., depozyt *m.*; zrzeczenie *n.*
się, abdykacya *f.*

Niederliegen, *vn.* liege,
liegt, liegt, lag (da)nieder,
bin i habe (da)niedergelegen,
leżę na ziemi, być pochyl-
onym na dół; er liegt krank
danieder leży chory w łóżku,
jest obłożnie chory; der Han-
del liegt danieder handel
zupełnie podupadł.

Niedermachen, *va.* (haben)
1) łajać, złajać; 2) obalać,
obalić; wyrzynać, wyrznąć,
wysieć, zabijać, zabić.

Niedermeßeln, *va.* (haben)
w pień wyciąć, wyrznąć, wy-
mordować.

Niedermeßlung, *sf.* *pl.*
=en, wycięcie *n.* w pień, wy-
rznienie *n.*, wymordowanie *n.*

Niederneigen, *va.* (haben)
ku dołowi nachylić, nagiąć.

Niederreißen, *va.* reiße,
reißest i reißt, reißt, riß
nieder, habe niedergeissen,
obalić urywając, zdzierając,
ściągać, ściągnać na dół
urwawszy; rozwalać, rozwa-
lić, zwałać, zwalić, burzyć;
niszczyć, zniszczyć.

Niederreißen, *sn.* =s, **Nie-
derreißung**, *sf.* obalanie *n.*
przez urwanie; zwalanie *n.*,
zwalenie *n.*, burzenie *n.*, zb-
rzenie *n.*

Niederreiten, reite, reitest,
reitet, ritt nieder, nieder-
geritten; 1) *vn.* (sein) zjechać
wierzchem z góry na dół;

2) *va.* (haben) jadąc wierzchem stratować.

Nie'der-rennen, *renne*, rennst, rennt, rannte nieder, niedergerannt, 1) *va.* (haben) w szybkim biegu potrącić i przewrócić; 2) *vn.* (sein) biedz, zbiedz na dół.

Nie'der-rollen, 1) *vn.* (sein) toczyć się, stoczyć się na dół; der Vorhang rollt nieder zasłona spada; 2) *va.* (haben) toczyć, stoczyć na dół.

Nie'der-säbeln, *va.* (haben) ścigać, rozsiec szablą, zarabac, porabac palaszem.

Nie'der-schießen, *schieße*, schießest i schießt, schießt, schoß nieder, niedergehoffen, I. *vn.* (sein) spaść, spuścić się szybko (jak strzała) z góry; II. *va.* (haben) strzałem, strzałami powalić na ziemię, zastrzelić; rozstrzelać; Festungswerte — strzałami armatnimi zburzyć, zniszczyć szanice, waly.

Nie'der-schlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, 1) opad *m.*; atmosphärische =schläge opady atmosferyczne; 2) stracenie *n.*, strącek *m.*, osad *m.*, precipitat *m.* (chemia); einen — biten osiadać, osiąść (na doje); 3) spadek *m.* (muzyka).

Nie'der-schlagen, *schläge*, schlägst, schlägt, schlug nieder, niederge schlagen, I. *va.* (haben) 1) zwalić, obalić na ziemię; zabić, trupem położyć; 2) spuścić; die Augen — spuścić oczy ku ziemi, nurkiem patrzeć; 2) precipitować, osadzać, strącać (chemia); 4) uśmierzać, łagodzić (medycyna); 5) znieść, skasować, zniweczyć, umorzyć (prawo); die Klage — skargę umorzyć, oddalić, wstrzymać; einen Prozeß — proces znieść, umorzyć, zaniechać sporu; einen Beweis — zbić dowód; Kosten — znieść koszta; Gerüchte — słumiać pogłoski; Irrtümer, Zweifel — usunąć omyłki, wątpliwości; 6) jmnbn — zasmucić, zakłopotać kogo, wywołać w kim zwątpienie; jmnbs Mut — zwałić czyją odwagę, odjąć komu odwagi;

daß hat ihm alle Hoffnung — to odjęło mu wszelką nadzieję; II. *vn.* (sein) upadać, upaść, powalić się; osiadać, osiąść (chemia); III. niederschlagen, *ppr.* i *adi.* precipitować, osad tworzycy, strącający (chemia); uśmierczający, łagodzący (medycyna); =es Mittel środek przeczyszczający; IV. niederschlagen, *pp.* i *adi.* obacz artykuł w porządku alfabetycznym.

Nie'derschlagmittel, *sn.* =s, *pl.* —, ciało strącające, precipitujące (chemia); środek uśmierczający, przeczyszczający (medycyna).

Nie'derschlagung, *sf.* *pl.* =en, obalenie *n.*; precipitowanie *n.*, osadzenie *n.*, strącanie *n.* (chemia); — eines Prozeßes umorzenie *n.* procesu.

Nie'der-schlingen, *va.* schlinge, schlingst, schlingt, schlang nieder, habe niederschlingen, **Nie'der-schlingen**, *va.* (haben) połykać, połknąć; eine Beleidigung — połknąć urazę.

Nie'der-schmettern, *va.* (haben) powalić z trzaskiem o ziemię, gromem powalić, strzaskać; jmnbn mit Gründen — pokonać kogo powodami.

Nie'derschnellen, I. *vn.* szybko spadać; II. *sn.* =s, — der Wage nagłe pochylenie się ramienia wagi.

Nie'der-schreiben, *va.* schreibe, schreibst, schreibt, schrieb nieder, habe niederschrieben, napisać, zapisać.

Nie'derschrift, *sf.* *pl.* =en, spisanie *n.*, zapisanie *n.*; skrypt *n.*, pismo *n.*

Nie'der-segeln, *vn.* (sein) żeglować na dół.

Nie'der-senken, *va.* (haben) zniżać, zniżyć; pochylić, spuścić na dół; einen Satz ins Grab — trumnę spuścić do grobu; ins Wasser — zatopić; einen Schacht — pogłębić szyb (górn.); die Nacht senkt sich nieder zapada noc.

Nie'der-senkung, *sf.* *pl.* =en,

zniżenie *n.*, pochylenie *n.*, spuszczenie *n.*; zatopienie *n.*

Nie'der-setzen, I. *va.* (haben) 1) sadzać, posadzić; stawić, postawić; 2) złożyć, ustanawiać, ustanowić, zamianować; II. sich —, *vr.* (haben) usiadać, usiąść, usieść.

Nie'der-sinken, *vn.* sinke, sinkst, sinkt, sank nieder, bin niedersinken, upadać, upaść na dół, na ziemię; pochyłać się; auf die Knie — upaść na kolana.

Nie'der-sitzen, *sitze*, sitzt i sitzt, **Nie'der-gefessen**, I. *vn.* (sein i haben) usiąść; II. *va.* (haben) etw. — usiedzieć co, splaszycyć, złamać, zgnieść co, siadając na niem, przysiąść.

Nie'derstadt, *sf.* *pl.* =städte, niższa część miasta.

Nie'derstämmig, *adi.* nizkopienny.

Nie'der-stampfen, *va.* (haben) stratować.

Nie'der-stechen, *va.* steche, stichst, sticht, stach nieder, habe niederstechen, przebić, przeszycyć szpadą, sztylblem (i powalić na ziemię), zażgać.

Nie'der-steigen, *vn.* steige, steigst, steigt, stieg nieder, bin niedersteigen, schodzić, zejść na dół.

Nie'der-stellen, *va.* (haben) postawić.

Nie'der-stimmen, *va.* (haben) przegłosować.

Nie'der-stoßen, *va.* stoße, stoßest i stoßt, stoßt nieder, habe niederstößen, 1) obalić, zepchnąć na dół, popchnąć tak, iż spadnie na ziemię; 2) obacz Niederstechen.

Nie'der-strecken, *va.* (haben) powalić na ziemię; obalić na ziemię przebiwszy, zastrzelisz, zabić.

Nie'der-stürzen, I. *va.* (haben) obalić, powalić na ziemię; II. *vn.* (sein) zwalić się, runąć, paść.

Nie'der-tauchen, I. *va.* (haben) zanurzyć; II. *vn.* (sein) zanurzyć się (w wodzie).

Nie'derträchtig, *adi.* niekoczemy, podły; — werden

nikezemnieć, podlic się; *adv.* nikezemnie, podle.

Nie'derträchtigkeit, *sf. pl.* -en; Nie'dertracht, *sf.* nikezemność *f.*, podłość *f.*; podły nezynek; = Niedeträchtige Handlung.

Nie'der-träufeln, *vn.* (sein) kroplami spadać.

Nie'der-treten, *va.* trete, trittst, tritt, trat nieder, habe niedergetreten, podeptać, zdeptać, rozdeptać, zatratować, stratować; die Schuhe — przydeptać trzewiki.

Nie'der-trinken, *va.* trinke, trinkst, trinkt, trank nieder, habe niedergetrunk, etw. — wlać w siebie co; jmnon — spoić kogo do upadłego, spoić kogo tak, by się pod stół powalił.

Nie'der-tröpfeln, Nie'der-tropfen, *vn.* (sein) obacz Niedeträufeln.

Nie'derung, *sf. pl.* -en, 1) miejsce nizko położone; nizi-na *f.*, żuława *f.*, żuławy *pl.*; 2) — eines Lebens pogorszenie *n.* lenna.

Nie'derwald, *sm.* -(e)š, *pl.* -wälder, nizkopienny las.

Nie'derwalwirtschaft, *sf. pl.* -en, nizkopienné gospodarstwo.

Nie'derwärts, *adv.* na dół, ku dołowi, ku ziemi.

Nie'derwasserstand, *sm.* -(e)š, nizki stan wody, mała woda.

Nie'der-werfen, *va.* werfe, wirfst, wirft, warf nieder, habe niedergeworfen rzuć o ziemię, obalać, obalić, powalić, pokładać; sich —, *vr.* (haben) rzuć się na ziemię; sich vor jmdm — rzuć się przed kim na kolana.

Nie'derwerfen, *sn.* -š, Nie'derwerfung, *sf.* rzućenie *n.* o ziemię, powalenie *n.*, obalenie *n.*

Nie'derziehen, *va.* ziehe, ziehst, zieht, zog nieder, habe niedergezogen, ciągnąć, ściągać, ściągnąć na dół; spuzsaczać, spuścić na dół.

Nie'dlich, *adi.* ładny, ładniutki, ładniusiutki, śliczny, miłutki; sich — machen (bei jmdm) umizgać się do kogo;

adv. ładnie, ładniutko, ładniusiutko, ślicznie, miłutko.

Nie'dlichkeit, *sf.* ładność *f.*, śliczność *f.*

Nie'dnagel, *sm.* -š, *pl.* -nägel, zadziorek *m.* u paznokcia.

Nie'drig, *I. adi.* 1) nizki, pozomy; sehr — niziutenki; der -e Stand des Wassers nizki stan wody; -er Wuchs nizki, mały wzrost; -er machen, stellen zniżyć; -er Preis nizka, umiarkowana cena; -ster Satz, Preis ostatnia cena; die Preise werden -er ceny spadają, obniżają się; -e Herkunft nizkie pochodzenie; 2) nikezemny, podły; popolity, ordynarny; = Gefinnung nikezemny sposób myślenia; *II. adv.* nizko; podle, nikezemnie; popolicie, ordynarnie; — spielen grać nizko; — denken albo gefinnt podle myślący; — geboren nizko urodzony, nizkiego pochodzenia.

Nie'drigkeit, *sf.* nizkość *f.*; podłość *f.*, nikezemność *f.*

Nie'mals, *adv.* nigdy.

Nie'mand, *pron.* nikt; — ist gekommen nikt nie przyszedł; — als er nie kto inny jak on; — anders nikt inny.

Nie're, *sf. pl.* -n, nerka *f.*; das geht mir an die -n to mnie do żywego porusza.

Nie'ren-, *adi.* nerkowy.

Nie'renbecken, *sn.* -š, *pl.* —, miednica nerkowa (anatomia). Nie'renbeschwerde, *sf. pl.* -n, dolegliwość *f.* w nerkach.

Nie'renbraten, *sm.* -š, *pl.* —, pieczeń nerkowa, nerkówka *f.* [nerki *pl.*]

Nie'rendrüsen, *sf. pl.* przy-

Nie'renentzündung, *sf. pl.* -en, zapalenie *n.* nerek.

Nie'renerz, *sn.* -eš, *pl.* -e, żyłopór *m.* (górn.).

Nie'rensetz, *sn.* -(e)š, kwiat *m.*, wydziłina *f.* nerek.

Nie'rensförmig, *adi.* nerkowaty.

Nie'rengieß, *sm.* -eš, piasek *m.* w nerkach.

Nie'renkrank, *adi.* chory na nerki.

Nie'renkrankheit, *sf. pl.* -en,

Nie'renleiden, *sn.* -š, *pl.* —, choroba *f.* nerek.

Nie'renleidend, *adi.* chory na nerki.

Nie'renschmerz, *sm.* -eš, *pl.* -en, ból *m.* w nerkach.

Nie'renstein, *sm.* (e)š, *pl.* -e, kamień *m.* w nerkach (choroba); nerkowiec *m.* (minerat).

Nie'renstück, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, kawałek *m.* nerki; kawałek pieczeni z nerka.

Nie'rensucht, *sf.* choroba *f.* nerek.

Nie'rensüchtig, *adi.* chory na nerki.

Nie'rentalg, *sm.* -š, obacz Nierenfett.

Nie'renwech, *sn.* -š, ból *m.* w nerka-h.

Nie'renkrampf, *sm.* -(e)š, *pl.* -krämpfe, kichawka *f.*

Nie'renkräuter, *sn.* -(e)š, *pl.* -kräuter, jarzamianka *f.*, kichawiec *m.*, pierzeń *m.*

Nie'reln, *vn.* (haben) 1) mówić przez nos = näseln; 2) rosić (o deszczu).

Nie'relregen, *sm.* -š, *pl.* —, drobny deszcz.

Nie're(m)ittel, *sn.* -š, *pl.* —, środek *m.* na kichanie.

Nie'ren, *vn.* (haben) kichać, kichnąć.

Nie'ren, *sn.* -š, kichanie *n.*; (öfteres —) kichawka *f.*; (einmaliges) kichnięcie *n.*

Nie'renpulver, *sn.* -š, *pl.* —, kichaczka *f.*

Nie'renwurz, *sf. pl.* -en, ciemiernik czarny, ciemierzycza czarna (roślina).

Nie'rer, *sm.* -š, *pl.* —, kichacz *m.*

Nie'rebrauch, *sm.* -(e)š, użytkowanie *n.*; lebenslänglicher — dożywocie *n.*; den — haben (an einer Sache) mieć na czem prawo użytkowania, użytkować (prawo).

Nie'rebranchen, *va.* (haben) użytkować.

Nie'rebrancher, *sm.* -š, *pl.* —, użytkowca *m.* (prawo).

Nie'rebrancheseß, *sm.* -eš, posiadanie użytkowne (prawo).

Nie'rebrancherecht, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, prawo *n.* użytkowania.

Nie'renruher, *sm.* -š, *pl.* —, użytkowca *m.* [wurz.]

Nie'swurz, *sf.* obacz Niese-

Niet, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, nit *m.*, zakówka *f.*

Nie'tbolzen, *sm.* = š, *pl.* —, stworzeń *m.* nita, trzpień *m.* nita, stworzeń *m.* zakówki.

Nie'tbolzenkopf, *sm.* = eš, *pl.* = köpfe, zakówka *f.* nita.

Nie'te, *sf.* *pl.* = n, 1) nita *f.*, los niewygrający, karta *f.* bez wygranej; mit einer — herauskommen, sitzen bleiben nie wygrać, mieć los niewygrający; 2) nit *m.*, zakówka *f.*

Nie'ten, *va.* (haben) nitować, ćwiekować, zaklepać.

Nie'ten, *sn.* = š, **Nie'tung**, *sf.* nitowanie *n.*, zaklepanie *n.*

Nie'tfest, *adi.* silnie znitowany, zanitowany, zaklepany.

Nie'thammer, *sm.* = š, *pl.* = hämmer, nitownik *m.*

Nie'tkloben, *sm.* = š, *pl.* —, próboj *m.*

Nie'tkopf, *sm.* = eš, *pl.* = köpfe, główka *f.* nita, nakówka *f.* nita.

Nie'tmaschine, *sf.* *pl.* = n, nitownica *f.*

Nie'tnagel, **Nie'tstift**, *sm.* = š, *pl.* = nägel, = st, 1) nitownik *m.*, gwóźdź *m.* do nitowania; 2) zadziorek *m.* paznokcia.

Nigroma'nt, *sm.* obacz **Ne-tromant**.

Nihil'i'smus, *sm.* —, nihilizm *m.*

Nihil'i'st, *sm.* = en, *pl.* = en, nihilista *m.*

Nihil'i'stisch, *adi.* nihilistyczny.

Nikoti'n, *sn.* = (e)š, nikotylna *f.*

Ni'krofodil, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, krokodyl pospolity.

Ni'kladš, *sm.* = šeš, *pl.* = še, pletwólusk *m.*

Ni'pferd, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, hipopotam *m.*

Ni'mbus, *sm.* —, nimbus *m.*; powaga *f.*

Nimm, *imper.* od **nehmen**, bierz!

Ni'mmer, *adv.* nigdy; nie... więcej; du wirst ihn — sehen nie zobaczysz go więcej.

Ni'mmermehr, *adv.* nigdy a nigdy, przynigdy.

Ni'mmermehrstag, **Ni'mmerstag**, *sm.* = (e)š, *pl.* = e,

święty Nigdy; auf den — verschieben odroczyć na św. Nigdy.

Ni'mmerfatt, *adi.* nienasycony, wiecznie głodny.

Ni'mmerfatt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, 1) obzartuch *m.*, dziurawy worek; 2) dławiążad *m.* (ptak).

Ni'mmerwiederschen, *sn.*, auf —! żegnaj na zawsze!

Nimmst, *niunt*, obacz pod **nehmen**.

Nipp, *sm.* —, chlip *m.*; einen — tun chlipnąć.

Nippen, *va.* (haben) chlipnąć, troszkę się napić, pić po trosze, pić po kropli, usta zmaczać; etw. — uchlipnąć.

Ni'ppflut, *sf.* *pl.* = en, najniższy przypływ morza.

Ni'ppfaden, *f.* *pl.* drobniaczki *pl.*

Ni'ppstich, *sm.* = eš, *pl.* = e, stolik *m.* ua drobniaczy.

Ni'rgend, **Ni'rgends**, **Ni'rgensdwo**, *adv.* nigdzie; — anders nigdzie indziej; von — her zni(s)kąd; wohin? — (wo-)hin dokąd? nigdzie.

Ni'rgendheim, *sn* = (e)š, *pl.* = e, kraj urojony, utopieczny.

Ni'sche, *sf.* *pl.* = n, nyża *f.*; framuga *f.*, sklepik *m.*, murek *m.*; skrytka *f.*

Ni'schel, *sm.* = š, *pl.* —, czupryna *f.*

Ni'š, *sf.* *pl.* Ni'še, gnida *f.*

Ni'šig, *adi.* mający gnidy, zagnidzony.

Ni'sten, *vn.* (haben) gnieździć się, gniazdo słać; uswadowić się, osiedlić się, mieć swoje gniazdo, domostwo; sich an jmnudn — przytulać się do kogo.

Nit, *adv.* = Nicht.

Nitroglyzeri'n, *sn.* = š, nitrogliceryna *f.*

Nivean', (wym.: -wo'), *sn.* = š, *pl.* = š, poziom *m.*

Nivean'bruchzeit, *sm.* = š, *pl.* —, słupek spadkowy, spadkoskaz *m.*, skażnik *m.* pochylności drogi.

Nivean'fläche, *sf.* *pl.* = n, płaszczyna *f.* poziomu.

Nivean'linie, *sf.* *pl.* = n, linia *f.* poziomu.

Nivean'schiebebahn, *sf.* *pl.* = n, przesuwnica *f.* w poziomie (koleju.).

Nivele'ment, (wym.: -ma), *sn.* = š, poziomowanie *n.*, niwelacja *f.*

Nivele'tte, *sf.* poziom *m.* nawierzchni, poziom torowiska (kolejn.).

Nivele'ren, *va.* (haben) poziomować, wyrównywać, wyrównać, zrównywać, zrównać.

Nivele'referrohr, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, luneta poziomnicza.

Nivele'rinstrument, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, przyrząd poziomniczy, instrument niwelacyjny.

Nivele'rlatte, *sf.* *pl.* = n, pret spadkowy, łąta niwelacyjna, łąta do poziomowania.

Nivele'rspfad, *sm.* = (e)š, *pl.* = pfäde, słupek poziomniczy.

Nivele'rscheibe, *sf.* *pl.* = n, tarcza *f.* pretu spadkowego, tarcza łąty do poziomowania.

Nivele'runng, *sf.* *pl.* = en, poziomowanie *n.*, niwelacja *f.*

Nivele'rwage, *sf.* *pl.* = n, waga *f.* do niwelowania.

Niz, *adv.* nie = Nichts.

Niz, *sm.* = eš, *pl.* = e, topielec *m.*, duch wodny.

Ni'rbüme, *pl.* = n, grzybień żółty (roślina).

Ni'rt, *sf.* *pl.* = n, topielica *f.*, topielnica *f.*, świtezianka *f.*, nimfa wodna, rusalka *f.*

No'bel, *adi.* wielkopański; = ble **Passionen** haben mieć zachcianki wielkiego pana, chorować na wielkiego pana; — sein, eš — geben, być hojnym, wydawać wiele pieniędzy, grać wielkiego pana.

Nobilitä'ten, *va.* (haben) nobilitować, uszlachcić, nadać szlachectwo.

Nodh, *I. adv.* 1) jeszcze; — nicht jeszcze nie; — ist eš **Zeit** jeszcze czas; daß müssen wir — hören to jeszcze posłuchać musimy; — heute dziś jeszcze; ich bin — heute krank jestem dziś jeszcze, jestem dotąd chory; — lange nachher jeszcze długo potem; — diesen Monat w tym miesiącu jeszcze; eš ist — lange nicht genug jeszcze zawsze niedość, brakuje je-

szeze wiele; ich und — einige ja i jeszcze kilku, prócz mnie jeszcze kilku; — ein bißchen jeszcze trochę; — eine Frage jeszcze jedno pytanie; nur — eine Frage jeszcze jedno tylko pytanie; — etwas jeszcze coś; — etwas? jeszcze coś? was? — co jeszcze? wer? — kto jeszcze? — einmal jeszcze raz; — einmal so viel jeszcze raz tyle; — einmal so groß dwa razy większy; — dazu prócz tego, nadto; dazu kommt — dodać należy, że . . .; das fehlte! tego jeszcze brakowało! — lieber wollte ich, — lieber wäre es mir . . . wolałbym, żeby . . .; 2) choćby; er mag — so vorfichtig sein choćby był niewiem jak przeczorny; — so wenig choćby jak najmniej; ich mag — so viel bitten choćby jak najbardziej prosit; II. *coni. ani*; weder . . . — ani . . . ani, ni . . . ni.

Nominalig, *adi.* powtórny.
Nominalis, *adv.* jeszcze raz, powtórnie, na nowo.

Nomden, *sm.* =s, *pl.* —, kluska *f.*

Nomhlen, *vn.* (haben) हुआ się.

Nomhlypeter, *sm.* =s, *pl.* —, *Nomhlypeterjuse*, *sf.* próznik *m.*, prózniczka *f.*

Nomlenš *vo lenš*, chcąc nie chcąc.

Noma'de, *sm.* =n, *pl.* =n, *nomada m.*, człowiek koczujący.

Noma'denleben, *sn.* =s, życie koczownicze.

Noma'denvolk, *sn.* =(e)s, *pl.* =vöter, naród koczowniczy.

Noma'disch, *adi.* koczowniczy.

Nomadische'ren, *vn.* (haben) koczować.

Nom'men, *sn.* =s, *pl.* *Nomina*, imię *n.* (gramatyka).

Nomenklatur, *sf.* *pl.* =en, *nomenklatura f.*, słownictwo *n.*

Nominal, *adi.* nominalny, imienny.

Nominalwert, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wartość nominalna, imienna.

Nominativ, *sm.* =s, *pl.* =e,

mianownik *m.*, pierwszy przypadek (gramatyka).

Nomine'll, *adi.* nominalny; na imię opiewający.

Nominalance, (wym.: naszaląs), *sf.* niedbałość *f.*, obojętność *f.*

Nomhala'nt, (wym.: naszalą), *adi.* niedbały, obojętny; *adv.* niedbale, obojętnie.

Nom'ne, *sf.* *pl.* =n, *nona f.* (w muzyce).

Nom'nius, *sm.* —, *pl.* =niusse, drobnomiar *m.*

Nom'nien, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od *Rome*, zakonniczka *f.*

Nom'ne, *sf.* *pl.* =n, 1) zakonnica *f.*, mniszka *f.*; — werden zakonnicą zostać, wstąpić, pójść do klasztoru; 2) wkłęsa dachówka; 3) grie-dyche — czernica *f.* (owoc).

Nom'nenbrot, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pierniczek nadziewany (jaki zakonnice pieką).

Nom'nenkleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =et, *Nom'nenkleidung*, *sf.* *pl.* =en, habit zakonniczy.

Nom'nenkloster, *sn.* =s, *pl.* =kloster, klasztor panieński.

Nom'nenleben, *sn.* =s, życie zakonnicze.

Nom'nenorden, *sm.* =s, *pl.* —, zakon panieński.

Nom'nenstleier, *sm.* =s, *pl.* —, welon zakonniczy; den — hejmen zakonnicą zostać.

Nom'nenstüme, *sf.* *pl.* =n, óma *f.*, prządka mniszka *f.*

Nom'nenstracht, *sf.* *pl.* =en, strój zakonniczy.

Nom'nenweihe, *sf.* obłóczony *pl.*

Nom'nenzelle, *sf.* *pl.* =n, cela zakonnicza.

Nom'plu'stra, *n.* szczyt *m.*, kraniec *m.*; — von Grech-heit szczyt *m.* zuchwałstwa.

Nom'sens, *sm.* — i =es, *pl.* =e, *nonsens m.*, głupstwo *n.*

Nom'ppe, *sf.* *pl.* =n, węzełek wełniany, pęczek *m.* w suknie.

Nom'ppeisen, *sn.* =s, *pl.* —, nóż *m.*, szczypecz *pl.* do rozskubywania, do wyskubywania pęczków w przędzy, w suknie.

Nom'ppen, *va.* (haben) szczy-

pać, wyskubywać pęczki, węzełki z sukna.

Nord, *sm.* =es, północ *f.* (strona świata); wiatr północny.

Nord =, *adi.* północny.

Nordbahr, *sf.* *pl.* =en, kolej północna.

Nordbär, *sm.* =en, *pl.* =en, niezłwiedz północny.

Nordbreite, *sf.* *pl.* =n, szerokość północna.

Nord'en, *sm.* =s, północ *f.*; gegen, gen — ku północy; im — gelegen północny; von — herkommend północny;

Vöcker des -s ludy *pl.* krajów północnych, północnicy *pl.*; der Wind weht aus — wieje wiatr północny; dem — angehörig arktyczny; dem — entgegenesetzt antarktyczny.

Nord'enbreite, *sf.* obacz *Nordbreite*. [*Nordsonne*.

Nord'sonne, *sf.* obacz *Nordgegen*, *sf.* *pl.* =en, okolica północna.

Nordgrenze, *sf.* *pl.* =n, granica północna.

Nordisch, *adi.* północny; =e Räfte zimno północne, zimno przenikliwe jak na północy; =e Vöcker ludy północne.

Nordländer, *sm.* =s, *pl.* —, mieszkaniec *m.* krajów północnych, północnik *m.*

Nordlich, *adi.* północno-krajowy, północny.

Nordlich, I. *adi.* północny; =e Breite szerokość północna; =es Eismeer morze Lodowate Północne; II. *adv.* ku północy; — liegen być położonym ku północy; — liegend ku północy położony, północny; =er wyżej na północ.

Nordlicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e i =er, zorza północna.

Nordmeer, *sn.* =(e)s, ocean Północny.

Nordöst, *sm.* =s, 1) strona północno-wschodnia, wielki wschód; 2) wiatr północno-wschodni.

Nordöstering, *sf.* zboczenie *n.* igły magnesowej od północy ku wschodowi (żegluga).

Nordö'stlich, adi. północno-wschodni; *adv.* ku północno-wschodniej stronie.

Nordö'stwind, sm. = (e)š, *pl.* =e, wiatr północno-wschodni.

Nordö'ppol, sm. =š, biegun północny.

Nordö'ppereffahrt, Nordö'ppereffahrt'sfahrt, sf. *pl.* =en, wyprawa *f.*, podróż *f.* do bieguna północnego.

Nordö'ppunkt, sm. = (e)š, punkt północny.

Nordö'schein, sm. = (e)š, zorza północna.

Nordö'seer, sf. ocean Północny; morze Niemieckie.

Nordö'seite, sf. strona północna; spust opaczny.

Nordö'sonne, sf. słońce północne, biegunowe.

Nordö'stern, sm. = (e)š, gwiazda polarna, biegunowa.

Nordö'wärts, adv. ku północny.

Nordwe'st, sm. =š, 1) strona północno-zachodnia, wielki zachód; 2) wiatr północno-zachodni.

Nordwe'stlich, adi. północno-zachodni; ku północno-zachodniej stronie.

Nordwe'stwind, sm. = (e)š, *pl.* =e, wiatr północno-zachodni.

Nordö'wind, sm. = (e)š, *pl.* =e, wiatr północny.

Rörgelei, Rör'gelein, obacz Rergelci, Rergelcin.

Norm, sf. pl. =en, norma *f.*, reguła *f.*, przepis *m.*, zasada *f.*, sposób *m.* postępowania; ałš — dienen służąc za normę, regułę; jur — nehmen przyjąć jako normę, regułę.

Norma'l, adi. normalny, regularny, wzorowy.

Norma'lbelastung, sf. pl. =en, obciążenie zwykle; — deš Zuges obciążenie prawidłowe pociągu (koleja).

Norma'lfrachtfaß, sm. =eš, *pl.* =fäke, cena zwykła przewozu, wozbowe zwykle (przewoźnictwo).

Norma'lgefehwindigkeit, sf. pl. =en, chyżość prawidłowa.

Norma'lgewicht, sn. = (e)š, *pl.* =e, ciężar prawidłowy.

Norma'lhabeprofil, sn. = (e)š,

pl. =e, światło *n.* łałunka, profil ładunkowy, przekrój ładunkowy (koleja).

Norma'lmaß, sn. =eš, *pl.* =e, miara wzorowa, miara prawidłowa.

Norma'lpreis, sm. =fese, *pl.* =fe, cena prawidłowa, cena zwykła, cena normalna.

Norma'lfaß, sm. =eš, *pl.* =fäke, obacz Norma'lpreis.

Norma'lshule, sf. pl. =n, szkoła normalna.

Norma'lspannung, sf. pl. =en, nateżenie prostopadłe, nateżenie normalne, nateżenie zwykle.

Norma'lspur, Norma'lspurweite, sf. prawidłowa szerokość toru (koleja).

Norma'ltag, sf. pl. =n, cena zwykła, prawidłowa.

Norma'luhr, sf. pl. =en, zegar normalny, zegar do regulowania innych zegarów.

Norma'lzustand, sm. = (e)š, stan normalny, zwykły.

Nörz, sm. obacz Netz.

Nörzel, sm. =š, *pl.* =, pół kwarty, półkwarcie *n.*

Not, sf. pl. Röte, (*i adv.*) potrzeba *f.*, konieczność *f.*; bieda *f.*, nędza *f.*; im Falle der — na wypadek potrzeby, w potrzebie; wenn — an Mann geht, an Mann ist jak potrzeba przycisnąć; eš geht — an Mann potrzeba ludzi; auß der — eine Tugend machen upozorować potrzebę cnotą; — macht erfinderisch potrzeba rozum ostry, uczy rozum; — lehrt beten komu bieda dokuczy, tego się modlić nauczyć; — bricht Eisen, — kennt kein Gebot potrzeba, bieda łamie prawo; höchte — miszerya *f.*, nędza *f.*; in — sein być w potrzebie, w biedzie; seine (liebe) — mit etw. haben mieć z czem wielką biedę; er maßt unš viele — wiele trosk nam sprawa; in (tausenb) Angsten und Nöten sein być w wielkiem niebezpieczeństwie; Freunde kennt man in der — przyjacioł w potrzebie się poznaje; in großer — sein być w wielkiej biedzie, w nędzy; — leiden biedować, będę klepać;

er leidet an allem — brak mu wszystkiego (do życia); schwere — wielka choroba, epilepsya; daß dich die schwere —! boddajcie wielka choroba porwała! żeby cię dyabli wzięli! mir ist etw. — albo not potrzeba mi czego; eš ist —, daß... potrzeba, koniecznym jest, by...; ich habe — trudno mi, mam trudności; eš wird keine — haben, zu... nie będzie trudno...; die Sache hat —, eš hat damit — rzecz jest pilna; eš hat keine — mit dir nie masz się czego obawiać; Friede tut dem Lande — kraj potrzebuje pokoju; wenn eš — tut w razie potrzeby; eš tut —, daß... jest koniecznym, potrzeba, by...; was unš — tut czego nam potrzeba; eš tut mir äußerst — bardzo potrzebuję; auß — z biedy, z konieczności; in — und Elend leben żyć w biedzie i nędzy, będę klepać; mit —, mit Mühe und — z biedą, ledwo; mit genauer, harter — z wielką biedą; mit genauer — daconsommen ledwo ująć; ohne — bez potrzeby; über — więcej niż potrzeba, nadto; ich habe etw. von nöten (vonnöten) potrzebuję czego; eš ist von nöten potrzeba; jur — od biedy; in Nöten sein być w biedzie.

Nota, sf. pl. =š, nota *f.*, memorandum *n.*, rachunek *m.*

Nota'beln, sm. pl. magnaci *pl.*

Notabene, adv. nota bene, dla pamięci.

Notabilität, sf. pl. =en, znakomitość *f.*

Notadise, sf. pl. =n, ós tymczasowa, prowizoryczna.

Notadresse, sf. pl. =n, adres *m.* na wypadek potrzeby.

Notantfer, sm. =š, *pl.* =, kotwica rezerwowa.

Nota'r, sm. = (e)š, *pl.* =e, notaryusz *m.*, rejent *m.*; pisarz *m.*

Notaria't, sm. = (e)š, *pl.* =e, notaryuszostwo *n.*, notaryat *m.*, urząd notaryuszowski, rejentowski; pisarstwo *n.*; biuro *n.* notaryusza.

Notaria'tsgebühren, *sf. pl.* należyci notaryaluy.

Notaria'tsdiplom, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, dyplom notaryuszowski.

Notaria'tsgramen, *sn.* = š, egzamin notaryuszowski.

Notaria'tsinstrument, Notaria'tsdocument, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, dokument notaryalny.

Notaria'tsiegel, *sm.* = š, *pl.* —, pieczęć notaryuszowska.

Notaria'tszeugniš, *sn.* = iješ, *pl.* = iſſe, świadectwo notaryalne.

Notarie'ſ, Nota'riiſch, *adi.* notaryalny; *adv.* notaryalnie.

Not'auſgang, *sm.* = (e)š, *pl.* = gänge, wyjście *n.* bezpieczeństwa.

Not'aufer, *sm.* = š, *pl.* —, kotwica *f.* na ostatnią potrzebę; (przenośnie:) ostatnia nadzieja.

Not'bau, *sm.* = (e)š, budowla *f.* z potrzeby, budowla tymczasowa, na predece wystawiona; nora *f.* lisów i borsuków, w której nie przebywają stale (zowiecwo).

Not'behelf, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, rzecz *f.* od ostatniej potrzeby, środek zaradczy w potrzebie użyty.

Not'brüde, *sf. pl.* = n, most tymczasowy, prowizoryczny.

Not'brunnen, *sm.* = š, *pl.* —, zbiornik *m.* wody na wypadek ognia.

Not'damm, Not'deid, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, grobla tymczasowa.

Not'drang, *sm.* = (e)š, konieczność nieodzowna.

Not'dringend, *adi.* konieczny, nagły, pilny; *adv.* koniecznie, nagle, pilnie.

Not'durst, *sf.* potrzeba *f.*; zur — hinreichend od biedy wystarczający; nach — stosownie do potrzeby, tyle ile potrzeba; ſeine — verrichten odbywać potrzebę naturalną.

Not'dürftig, *adi.* wystarczający od biedy, starzący na konieczne potrzeby, skąpy, szczupły; biedny, mizerny; *adv.* od biedy; eš reichſt — hin starczy od biedy.

Not'dürftigkeit, *sf.* ciasność *f.*, szczupłość *f.* = Knappheit; potrzeba *f.*, niedostatek *m.*

Not'e, *sf. pl.* = n, 1) nuta *f.*, znak muzyczny; = n, *pl.* nuty *pl.*; nach = n fingen, spielen śpiewać, grać z nut; = n abſchreiben odpisywać, kopiować nuty; in = n ſetzen muzykę do czego dorobić, ułożyć; (przenośnie:) eš geht nach = n idzie jak z nut, porządnie, jak się należy; 2) nota *f.*, memorandum *n.*, rachunek *m.*; 3) nota *f.*, przypisek *m.*, uwaga *f.*; 4) nota (urzędowa, dyplomatyczna); 5) banknot *m.*, pieniądz papierowy.

Not'eid, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, przysięga *f.* z konieczności, przysięga nakazana.

Not'enausgabe, *sf. pl.* = n, emisya *f.*, wydawanie *n.*, puszczenie *n.* w obieg banknotów.

Not'ebank, *sf. pl.* = en, bank emitujący, wydający banknoty.

Not'enteilage, *sf. pl.* = n, dodatek muzyczny do jakiego pisma.

Not'entblatt, *sn.* = (e)š, *pl.* = blätter, karta *f.* nut.

Not'entbuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = bücher, książka *f.* nut.

Not'endruck, *sm.* = (e)š, druk nutowy, wydawnictwo *n.* nut.

Not'endrucker, *sm.* = š, *pl.* —, drukarz *m.* nut.

Not'entfeder, *sf. pl.* = n, pióro *n.* do pisania nut.

Not'entheft, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, poszyt *m.* nut.

Not'enthandel, *sm.* = š, Not'enthandlung, *sf. pl.* = en, handel *m.* nut.

Not'entopf, *sm.* = eš, *pl.* = töpfe, główka *f.* nuty.

Not'entladen, *sm.* = š, *pl.* = läden, sklep *m.* z nutami.

Not'entleiter, *sf.* skala *f.*

Not'entlesen, *sn.* = š, czytanie *n.* nut.

Not'entlettern, *sf. pl.* = n, czcionki nutowe.

Not'entlinie, *sf. pl.* = n, linia nutowa.

Not'entmappe, *sf. pl.* = n, mapa *f.* na nuty.

Not'entpapier, *sn.* = (e)š, papier nutowy.

Not'entpult, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, pulpit *m.* do nut.

Not'entrecht, *sn.* = (e)š, prawo

n. wydawania pieniędzy papierowych, banknotów.

Not'entſchlüſſel, *sm.* = š, klucz nutowy.

Not'entſchreiber, *sm.* = š, *pl.* — pisarz *m.*, przepisywacz *m.* nut.

Not'entſchwanz, *sm.* = eš, *pl.* = ſchwänze, ogonek *m.* u nuty.

Not'entſtecher, *sm.* = š, *pl.* —, szyćcharz *m.* nut.

Not'entumlauf, *sm.* = (e)š, obieg *m.* pieniędzy papierowych, banknotów.

Not'entzettel, *sf.* obacz Notenzettelie.

Not'erbe, *sm.* = n, *pl.* = n, dziedzic konieczny, dziedzic przeciwtestamentowy.

Not'etfall, *sm.* = (e)š, *pl.* = fälle, przypadek *m.* koniecznej potrzeby, potrzeba *f.*; im = e w razie potrzeby.

Not'etfest, *adi.* wytrzymały na wszelką próbę; dzielny.

Not'etfeuer, *sn.* = š, *pl.* —, ogień dany na znak potrzeby pomocy.

Not'etfrist, *sf. pl.* = en, termin konieczny, ostateczny.

Not'etgründungen, *adi.* potrzeba, koniecznością zmuszony, poniewolny.

Not'etgeld, *sn.* = eš, pieniądze odożone na przypadek, na nieprzewidziane potrzeby.

Not'etgeſchrei, *sn.* = š, krzyk wzywający ratunku.

Not'etgroſchen, *sm.* obacz Notpiennig.

Not'ethafen, *sm.* = š, *pl.* = häfen, port *m.* bezpieczeństwa, ratunkowy.

Not'et Helfer, *sm.* = š, *pl.* —, pomocnik *m.* w potrzebie.

Not'et Hilfe, *sf.* pomoc *f.* w potrzebie.

Not'etkette, *sf. pl.* = n, łańcuch pomocniczy, łańcuch zapasowy.

Not'etkettenglied, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, ogniwo *n.* łańcucha zapasowego.

Not'etknäppel, *sf. pl.* = n, Not'etknäppelung, *sf. pl.* = en, sprzęgło zapasowe, sprzęgło boczne.

Notie'rbuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = bücher, książka *f.* do zapi-sków, do notatek.

Notie'ren, *va.* (haben) zapi-

sywać, zapisać, notować, zanotować; diese Notizen — ... akcyje mają cenę, za akcyje żądają; tierte Preise ceny wykazane; hoch, niedrig — notować wysoko, nisko, wykazywać cenę wysoką, niską (handel).

Notie' rung, *sf. pl.* =en, zapisywanie *n.*, zapisanie *n.*, notowanie *n.*; wykaz *m.* kursu, ceny papierów wartościowych.

Notifikation' n, *sf. pl.* =en, notyfikacja *f.*, oznajmienie *n.*

Notifikieren, *va.* (haben) (za)notyfikować, oznajmiać, oznajmić.

Nötig, *adi.* potrzebny; konieczny; durchaus, unumgänglich — nieodzownie potrzebny; dringend — pilny; es ist — potrzeba, trzeba; es ist durchaus — koniecznie potrzeba; etw. — haben potrzebować czego; ich habe etw. dringend — potrzebuję koniecznie czego, potrzeba mi koniecznie czego; das Nötige czego potrzeba, co potrzebne; das Nötige zum Zeichnen czego do rysowania potrzeba.

Nötigen, *va.* (haben) 1) przymuszać, zmuszać, zmusić, poniewolić, naglić, znaglić; ich sehe mich genötigt jestem zmuszony; 2) prosić usilnie = dringend bitten; er läßt sich — daje się prosić; er läßt sich nicht — nie trzeba go bardzo prosić.

Nötigenfalls, *adv.* w razie potrzeby, jeśli potrzeba.

Nötigung, *sf. pl.* =en, muszenie *n.*, zmuszanie *n.*, przymuszenie *n.*, zmuszenie *n.*, przymus *m.*

Notiz, *sf. pl.* =en, notatka *f.*; — wiadomość *f.*; — von etw. nehmten zauważać, pamiętać co, zapisać sobie, zwracać uwagę na co; przyjąc co do wiadomości; zu — kommen powziąć wiadomość; sich =en machen notować, zapisywać (sobie).

Notizbuch, *sn.* =(e)ß, *pl.* =bücher, notatka *f.*, notatnik *m.*, książeczka *f.* na zapiski.

Notizjahr, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e,

rok *m.* głodu, rok nieurodzaju.

Notklausel, *sf. pl.* =n, zastrzeżenie *n.* na wypadek konieczności (handel).

Notlage, *sf.* obacz Notfall. Notleidend, *adi.* cierpiący biedą, biedny.

Notleine, *sf. pl.* =n, lina *f.*, sznur *m.* u sygnału niebezpieczeństwa.

Notlinge, *sf. pl.* =n, kłamstwo *n.* z potrzeby.

Notmasz, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, maszt *m.* od ostatniej potrzeby.

Notmittel, *sn.* =ß, *pl.* —, środek konieczny, ostateczny.

Notnagel, *sm.* =ß, *pl.* =nägel, gwóźdź wbity z potrzeby (w braku innego lepszego) (przenośnie:) popychadło *n.*, człowiek, którym się wszyscy wyręczają w razie potrzeby; środek ostateczny, najgorszy raz, ostateczność *f.*

Notorisch, *adi.* (każdemu) znany, powszechnie wiadomy, notoryczny.

Notpeinlich, *adi.* kryminalny, karny.

Notpfeunig, *sm.* =ß, grosz odłożony na potrzebę, na biedę; sich einen — beiseite legen oszczędzić sobie parę groszy na starość.

Notrecht, *sn.* =(e)ß, prawo *n.* konieczności.

Notreife, *adi.* przed czasem dojrzały, wczesny.

Notreise, *sf.* dojrzałość przedczesna.

Notrunder, *sn.* =e, *pl.* —, wiosło *n.* od potrzeby.

Notruf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, wołanie *n.* o pomoc.

Notruch, *sf. pl.* =n, rzecz konieczna, pilna, sprawa piekająca.

Notschuß, *sm.* =jßeß, *pl.* =schüsse, strzał dany na znak potrzeby pomocy.

Notsignal, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, sygnał *m.* niebezpieczeństwa, trwogi, sygnał alarmowy.

Notstall, *sm.* =(e)ß, *pl.* =ställe, stajnia prowizoryczna, tymczasowa.

Notstand, *sm.* =(e)ß, stan

n. konieczności; potrzeba *f.*, bieda *f.*

Nottaufe, *sf. pl.* =n, chrzest *m.* z wody, chrzest w nagłej potrzebie; einem Kinde die — geben ochrzcić dziecko na przedzie z wody.

Notteufel, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, zachowek *m.* (prawo dziedzictwa).

Notthür, *sf. pl.* =en, drzwi *pl.* do wyjścia w razie niebezpieczeństwa.

Notwahl, *sf. pl.* =n, wybór konieczny, poniewolny.

Notwehr, *sf.* obrona konieczna, poniewolna.

Notwendig, *adi.* konieczny, koniecznie potrzebny; unumgänglich, durchaus — nieodzownie, nieodbycie potrzebny.

Notwendigerweise, *adi.* koniecznie.

Notwendigkeit, *sf.* konieczność *f.*, konieczna potrzeba; unumgängliche — nieodzowna konieczność; dringende — piekająca potrzeba; gebieterische — nieodbita konieczność; in die — verjehen przywieść do konieczności, zmusić.

Notwerk, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, dzieło konieczne, sprawa pilna.

Notwort, *sn.* =(e)ß, *pl.* =wörter, wyraz w potrzebie (z braku innego) użyty.

Notzeichen, *sn.* =ß, *pl.* —, znak donoszący o niebezpieczeństwie, alarm *m.*

Notzucht, *sf.*, Notzuchtigung, *sf. pl.* =en, zgwałcenie *n.*, gwałt *m.*

Notzuchtigen, *va.* (haben) gwałcić, zgwałcić.

Notiz, *pl.* nowości *pl.*, towary, książki świeżo nadeszłe.

Novelle, *sf. pl.* =n, nowela *f.* (literatura); nowela *f.*, ustawa uzupełniająca dawniejszą ustawę (prawo).

Novellenhaft, *adi.* nowelistyczny.

Novellensreiber, Novellendichter, *sm.* obacz Novellist.

Novellist, *sm.* =en, *pl.* =en, nowelista *f.*, pisarz *m.* powieści.

Nowellistiu, *sf. pl.* =innen, nowelista *f.*, pisarka *f.* powiastek.

Nowellistich, *adi.* nowelistyyczny.

Nowember, *sm.* =s, listopad *m.*

Nowität, *sf. pl.* =en, nowość *f.*; nowina *f.*

Nowitätzeitel, *sm.* =s, *pl.* —, ogłoszenie *n.* nowości księgarskich.

Nowizt, *sm.* =n, *pl.* =n, i *sf. pl.* =n, nowicyusz *m.*; (przenośnie:) fryc *m.*, niedoświadczony; nowicyuszka *f.*

Nowizität, *sn.* =(e)s, *pl.* =t, nowicyat *m.*, czas *m.* próby w klasztorach.

Nun, *adv.* (zamiast nun) nu? co? jak? jakże? na —! nani! no no!

Nun, *sn. indecl.* moment *m.*; in einem —, im — w okamgnieniu, w mig.

Nunance, (wym.: nüas), *sf. pl.* =en, odcień *m.* (także przenośnie).

Nunancieren, (wym.: nüasiren), *va.* (haben) odcieniać, cieniować; modulować, zmieniać głos.

Nuncktern, *adi.* 1) czyzy *adi.*; *adv.* (na) czczo; ich bin noch — jestem jeszcze na czczo, nie jadłem i nie piłem jeszcze, jeszcze nie śniadałem; =et Magen czyzy, próżny żołądek; 2) trzeżowy, wstrzemięźliwy, umiarkowany; — machen roztrzeźwiać, roztrzeźwić; — werden wytrzeźwić, wyszumić (przenośnie: przyjąć do siebie, obudzić się); 3) (obraz.) zimny, spokojny, rzeczowy; ganj =es Urteil sąd nieuważliwy; 4) czyzy, jałowy, niesmaczny; =e Rede jałowa mowa.

Nunckternheit, *sf.* czczość *f.*; trzeżowość *f.*, wstrzemięźliwość *f.*; spokój *m.*; jałowość *f.*, niesmaczność *f.*

Nunckel, *sf.* (najczęściej:) *pl.* =n, (kluska *f.*) kluski *pl.*; (italienische) makaran *m.*, makaron *m.*; dünne, breite =n łazanki *pl.*; Gäufe — galka *f.* (z ciasta do upychania gości).

Nunckelbäder, *sm.* =s, *pl.* —, makaroniarz *m.*

Nunckelbrett, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, stolnica *f.* od makaronu.

Nunckelstede(rl), *s. pl.* łazanki *pl.*

Nunckelform, *sf. pl.* =en, forma *f.* na makaran.

Nunckelhändler, Nunckelmacher, *sm.* =s, *pl.* —, makaroniarz *m.*

Nunckelholz, *sn.* =es, *pl.* =höfzer, wałek *m.* do makaronu.

Nunckelru, *va.* (haben) galkami karmić, tuczyć, upychać.

Nunckelrolle, *sf.* obacz Nunckelholz.

Nunckelsuppe, *sf. pl.* =n, rosół *m.* z makaronem.

Nunckelsteg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ciasto *n.* na makaron.

Nunckelwalze, *sf.* obacz Nunckelholz.

Nunckität, *sf. pl.* =en, nagłość *f.*, rycina przedstawiająca nagą osobę.

Nunck, *adi.* nieważny, nie nie znaczący, nie nie wart (zwykle tylko w połączeniu z nichtig).

Nunck, *sf. pl.* =en, nula *f.*, zero *n.*; das Thermometer steht auf —, unter — termometr wskazuje zero, niżej zera; eine (wahre) — sein nie nie znaczyć.

Nunckität, *sf. pl.* =en, nieważność *f.* (pierwotna).

Nunckitätstafel, *sf. pl.* =n, skarga *f.* o nieważnienie.

Nunckpunkt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt zerowy, zero *n.*

Nunckwasserstand, *sm.* =(e)s, *pl.* =stände, najniższy stan wody, zero *n.* wody.

Nunckzirfel, *sm.* =s, *pl.* —, cyrkiel *m.* do kółek małych.

Nunckzahl, *sn.* =s, *pl.* =tia, liczebność *m.*

Nunckzahl, *adi.* liczbowy.

Nunckzahl, (wym.: -cjon), *sf. pl.* =en, liczbowanie *n.*

Nunckzahlen, *va.* (haben) numerować, liczbować, oznaczać liczbami; liczyć.

Nunckzahlen, *adi.* liczbowy; *adv.* liczbowo.

Nuncknummer, *sm.* —, *pl.* =ri, liczba *f.*, numer *m.*

Nuncknummer, *sf.* numizmatyka *f.* znawstwo *n.* monet.

Nuncknummertafel, *sm.* =s, *pl.* —, numizmatyk *m.*, znawca *m.* monet.

Nuncknummer, *sf. pl.* =n, numer *m.*, liczba *f.*; — Sicher spielen isć na pewniaka; mit -n versehen numerować, liczbami oznaczać; jmdm auf — Sicher bringen przyaresztować, zamknąć kogo do więzienia; eine gute — bei jmdm haben mieć (dobry) kredyt u kogo.

Nuncknummerholz, *sn.* =es, *pl.* =höfzer, drewniko numerowane.

Nuncknummerfolge, *sf. pl.* =n, następstwo *n.* liczb, serya *f.*

Nunck, *adv. i coni.* 1) teraz; was (ist) — (zu tun)? cóż teraz począć? von — an odtąd; — und nimmermehr przeuigdy; — gut! dobrze więc! — hört! słuchajcież! słuchajcie! —! powoli! bez pośpiechu! 2) użyte do wyprowadzenia wniosku: ponieważ, że zaś, że więc, a że; alle Menschen sind sterblich, — sind die Reichen auch Menschen . . . wszyscy ludzie są śmiertelni, a ponieważ bogaci są ludźmi . . .; —, hatte ich es nicht vorausgesehen? no cóż, nie przewidziałem tego? — so sei es denn! niechajże tak będzie! — ja! — ja doch! a niech tam! niech sobie tam! dobrze, dobrze! —, daß ist stark! zaprawdę, nadto tego! da es — einmal so ist, — es einmal so ist skoro tak jest; — traf es sich, daß . . . zdarzyło się zaś (więc), że . . .; — (da albo wo) er zurückgesehen ist skoro powrócił.

Nuncknummern, *adv.* teraz, obecnie, ninie.

Nuncknummern, *adi.* terazniejsz, obecny.

Nuncknummern, (wym.: -cja-), *sf. pl.* =en, nuncjatura *f.*

Nuncknummern, (wym.: -cjun), *sm.* —, *pl.* =tien i Nuntii, nuncjusz *m.*

Nunck, *adv.* tylko; wyłącznie,

jedynie; er kann alles verlangen, — nicht dies wszystkiego żądać może, tylko tego nie; es waren alle da, — er nicht wszyscy byli obecni prócz niego; er tat es — aus Eitelkeit zrobil to jedynie z próżności; du darfst — befehlen potrzebujesz tylko rozkazać; wenn — gdyby tylko; wenn er — jeśli on jest jeno by był pilny; wäre ich — an seiner Stelle! gdybym jeno ja był na jego miejscu; er mag — gehen! niech tylko idzie! — weiter! naprzód! geh! — idźże więc! — fort! tylko dalej! sage mir! — powiedz mi, proszę! — nicht verzweifeln! tylko nie rozpaczaj! laßt mich — machen! pozostawcie to tylko mnie! — Mut! odwagi! warte —, es soll dir schlecht bekommen! poczekaj jeno, dostaniesz, oberwiesz ty! wie kommst du — hieher? w jaki też sposób tu przyszedłeś? co też za licho ciebie tu sprowadziło? was meint er —? co też on myśli, myśleć może? wie heißt er — gleich? jak też to on się nazywa? er ist — eben angekommen właśnie w tej chwili nadszedł, nadjechał; er war — (= eben) hier w tej chwili był tu — vor drei Tagen noch przed trzema dniami dopiero; wer —, was —, wo —, w jak, gdzie, jak, gdzie, gdzie; was du — wünschen magst, cokolwiek sobie życzysz; sobald ich es — tun kann skoro tylko to będę mógł uczynić; er ist dem Vater so ähnlich als er — sein kann podobny do ojca, że dalej nie idzie; das ist das Beste, was du — tun kannst to najlepsze, co uczynisz.

Ruß, *sf. pl.* Rüsse, 1) orzech *m.*; Rüsse knaden orzechy grzyź; taube — pusty orzech, swistak *m.*; das ist keine taube — wert to nie warte złamanego szelaga; jmdm eine harte — zu knaden geben dać komu twardy orzech do zgryzienia; wir haben noch eine — miteinander zu knaden mamy jeszcze ze sobą do pogadania;

in die Rüsse gehen a) iść na orzechy; b) zabłądzić, zgubić się; um Rüsse spielen grać o orzechy, t. j. o małe sumy; 2) trybik *m.* (lewaru) dzwigniki (mechanika).

Rußbaum, *sm.* -(e)s, *pl.* =bäume, orzechowe drzewo, orzech *m.*

Rußbaumholz, *sn.* =es, orzechowe drzewo. [häher.

Rußbeißer, *sm.* obacz Ruß-

Rußbraun, Rußfarben, *adi.* ciemnoorzechowy, orzechowego koloru, orzechowy; cisawy.

Rußfähen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Ruß, orzeszek *m.*

Rußgarten, *sm.* =s, *pl.* =gärten, ogród orzechowy.

Rußhäher, Rußheher, *sm.* =s, *pl.* —, orzechówka *f.*, sotka *f.* (ptak).

Rußholz, *sn.* obacz Rußbaumholz.

Rußkern, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, jądro *n.* orzecha.

Rußknader, *sm.* =s, *pl.* —, 1) obacz Rußhäher; 2) dziadek *m.* do orzechów, kleszczki *pl.* do orzechów.

Rußlaub, *sn.* =(e)s, orzechowe liście.

Rußnade, *sf. pl.* =n, Rußwurm, *sm.* -(e)s, *pl.* =würmer, orzechowice *m.*

Rußnussel, *sf. pl.* =n, siorospojka *f.*

Rußöl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, olejek orzechowy.

Rußschale, *sf. pl.* =n, łupina *f.* (zielona) na orzechu; skórka *f.* na orzechu.

Rußstange, *sf. pl.* =n, Rußstraud, *sm.* =(e)s, *pl.* =sträucher, krzak orzechowy.

Rußwald, *sm.* -(e)s, *pl.* =wälder, Rußwäldchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* las(ek) orzechowy.

Rußfarn, *sf. pl.* nozdrza *pl.*, chrapy *pl.*

Ruß(e), *sf. pl.* Ruten, złobek stolarski, rowek *m.*, wpust *m.*, paz *m.*

Rußten, *va.* (haben) robić wpusty, rowki.

Rußthobel, *sm.* =s, *pl.* —, strug wpustnik *m.*, wpust *m.*, fugownik *m.*

Rußtäge, *sf. pl.* =n, pita *f.* z osada.

Rußbeutel, *sm.* =s, *pl.* —, węzełek *m.* do ssania dla dzieci, smoczek *m.*

Rußfähen, *vn.* (haben) ssać.

Rußfähdchen, *sn.* =s, *pl.* —, smoczek *m.*

Ruß, *sm.* =es, zu — und Frommen dla dobra, na korzyść; sich etw. zu nutze (zu nutze) machen korzystać z czego.

Rußanwendung, *sf. pl.* =en, zastosowanie praktyczne, korzystanie *n.*; moralische — moral *m.*, nauka moralna.

Rußarbeit, *sf.* robota użyteczna.

Rußbar, *adi.* pożyteczny, będący do użycia, dający się użyć, mogący być użytym, to, z czego można korzystać, użytkować, zysk przynoszący; =es Land ziemia uprawna; — machen obrócić na co, uczynić zyskownym; zu etw. — machen obrócić na jaki użytek; Land — machen uprawiać ziemię, grunt.

Rußbarkeit, *sf.* użyteczność *f.*

Rußbarmachung, *sf.* obrócenie *n.* na co, użytkowanie *n.* Rußbäume, *sm. pl.*, Rußbaumhölzer, *sn. pl.* drzewo użytkowe, budowlane.

Rußberechnung, *sf. pl.* =en, obliczenie *n.* zysku.

Rußbringend, *adi.* korzyść, zysk przynoszący, użyteczny, pożytkowny.

Ruß(e), Ruße, Ruß, *adi.* użyteczny; (zu) nichts — sein na nic się nie przydać, być do niczego; viel — sein być bardzo użytecznym; es wäre mir nützer (*comp.*) przydałoby mi się bardziej.

Rußheffst, *sm.* -(e)s, skutek użyteczny, siła skuteczna.

Ruß(e), I. (także nüt(e) *vn.* (haben) przydawać się, być pożytecznym, pomocnym; zu etw. — stuzić do czego, przydać się na co; er hat mir viel genützt bardzo mi był użytecznym, bardzo mi pomógł; das wird dir wenig nüt(e) to mało ci się przyda; wozu nüt(e)

daß? na co to się przyda? do czego to służy? daß nützt mir nichts to mi się na nic nie przyda; daß nützt und schadet auch nichts to nie pomoże ani nie zaszkodzi; II. *va.* (haben) (s)korzystać, użyć = benutzen; sein Geld — ciągnąć zyski ze swego kapitału; die Gelegenheit — korzystać ze sposobności.

Ru'hen, *sm.* =s, 1) korzyść *f.*; zysk *m.*; przychód *m.*; użytek *m.*; daß ist von großem — für die Wohlfahrt to bardzo korzystne dla dobrobytu; — bringen przynosić korzyści; großen — haben, genießen przynosić wielkie korzyści; zu jmds — ausschlagen wyjść na czyją korzyść; aus etw. — ziehen, schlagen ciągnąć z czego korzyści, korzystać z czego, pożytkować, użytkować z czego; ohne — bez korzyści, bez zysku; mit — verkaufen sprzedać korzystnie, ze zyskiem; zu welchem —? na co? es ist von keinem — na nic się nie przyda; daß gereicht mir zum — to jest dla mnie korzystne, z korzyścią; ich sage es zu deinem — mówię to dla twego dobra; auf keinen — sehen patrzeć na swój zysk, szukać własnej ko-

rzyści; einen schönen — bringen, abwerfen przynosić piękny zysk; der allgemeine — dobro publiczne; 2) chęć *f.* zysku, prywatna *f.* = Eigennutz; 3) rzadko zamiast Nützbrauch użytkowanie *n.*

Ru'hgarten, *sm.* =s, *pl.* -gärten, ogród użytkowy.

Ru'hholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzler, drzewo użytkowe.

Ru'hkilometer, *sm.* =s, *pl.* —, kilometr użyteczny.

Ru'hkraft, *sf.* siła skuteczna.

Ru'hlast, *sf.* *pl.* =en, ciężar użyteczny.

Ru'hleistung, *sf.* *pl.* =en, praca skuteczna, użyteczna.

Ru'hlich, *adi.* pożyteczny, użyteczny; korzystny, zyskowny; pomocny; odpowiedni (do celu); zu etw. — sein być do czego przydatnym, służyć do czego; *adv.* pożytecznie, użytecznie, korzystnie, zyskownie.

Ru'hlichkeit, *sf.* użyteczność *f.*, pożyteczność *f.*; zyskowność *f.*

Ru'hlichkeitsrückichten, *sf.* *pl.* względę *pl.* na użyteczność, względy utylitarne.

Ru'hlos, *adi.* niekorzystny, nieużyteczny, daremny, próżny, nieproduktywny; *adv.*

niekorzystnie, nieużytecznie, daremnie.

Ru'hlosigkeit, *sf.* nieużyteczność *f.*, nieproduktywność *f.*, jałowość *f.*, daremność *f.*

Ru'hnießer, *sm.* =s, *pl.* —, użytkowca *m.*

Ru'hnießerin, *sf.* *pl.* =innen, użytkowczyni *f.*

Ru'hnießung, *sf.* *pl.* =en, użytkowanie *n.*

Ru'hung, *sf.* *pl.* =en, używanie *n.* = Benutzung; użytkowanie *n.* = Ru'hnießung; dochód *m.*, zysk *m.* = Gewinn, Ertrag.

Ru'hungsanschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, obrachowanie *n.* dochodów.

Ru'hungsfläche, *sf.* *pl.* =n, obszar użytkowy dochód przynoszący.

Ru'hungswert, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zysk *m.*

Ru'mpfe, *sf.* *pl.* =n, 1) nimfa *f.*; 2) poczwarka *f.*

Ru'mphenlast, Ru'mphenmäßig, *adi.* podobny do nimfy; *adv.* jak nimfa.

Ru'mphenhäutchen, *sn.* =s, *pl.* —, dziewcznica *f.*, koszulka *f.*, wylina *f.*

Ru'mphenchar, *sf.* *pl.* =en, grono *n.* nimf.

D.

D, *n.* indecl. piętnasta głoska, czwarta samogłoska niemieckiego abecadła; D, skrócenie zamiast Dstn *m.* wschód *m.*

D! *interi.* o! ach! och! — Freude! ach, co za uciesza! — ich Unglücklicher ach, ja nieszczęśliwy! — wollte doch Gott! oby Bóg chciał! — ja! zapewne! — nein! o nie! — nicht doch! nie, nie! — meh! ach! aj, aj! — wenn doch! oby (też)!

Da'ste, *sf.* *pl.* =n, oaza *f.*

Dv, I. *praep.* z 3. przyp. 1) nad, na; — unseren Häuptern nad naszymi głowami; — den Gesetzen wachen czuwać nad ustawami; 2) wyżej, po-

wyżej; Österreich — der Einnß Austria powyżej Anizy; 3) z powodu, dla = wegen; 4) = während, podczas (prze starzałe); II. *coni.* 1) czy, czyli, jeżeli, ażali; ich nicht, — er kommt nie wiem, czy przyjdzie; es fragt sich, — es wahr ist pytanie, czy to prawda; — er wohl wiederkommt? czy też on wróci? 2) als —, gleich —, gleich als — jak gdyby; er tut, er stellt sich, als — er nichts hörte udaje, jakoby nie słyszał; mir ist es, als — ich daß schon gehört hätte zdaje mi się, jak gdybym to już był słyszał; 3) na —! no i jak jeszcze! 4) — . . . auch

jakkolwiek, chociaż, choć = obgleich, obgleich, obwohl; III. *adv.* wyżej (tylko w wyrazach złożonych jak obgeannt, obgedacht i. t. p.).

D'badst, *sf.* strzeżenie *n.*; baczność *f.*, baczenie *n.*; etw. in — nehmen troszczyć się o co; nadzorować co; zatrzymać co w pamięci; spostrzedz co; sich vor etw. in (= in acht) nehmen wystrzegać się czego; — geben uważać; pilnować, doglądać; —! baczność!

D'bemeldet, D'bennannt, D'befagt, *adi.* wyżej wymieniony.

D'bdach, *sn.* =(e)s, schronienie *n.* (pod dachem); przy-

tułek *m.*, jmnđm — geben, gewähren dać komu schronienie, przytułek u siebie; bei jmnđm — haben mieć u kogo przytułek; unter — bringen schronić pod dach.

D'badaj(š)loš, *adi.* bez schronienia, bez przytułku, bezdomny, tułacz; Wasyl für D'badajloše przytulisko, schronisko dla bezdomnych, dla włóczęgów, dla żebraków; — sein nie mieć dachu nad głową.

D'badajlosigkeit, *sf.* bezdomność *f.*, tułactwo *n.*; włóczęgostwo *n.*

Obduktio'n, *sf. pl.* -en, obdukcya *f.*

Obedie'nj, *sf.* posłuszeństwo *n.*

D'Beine, *sn. pl.* nogi wykrzywione w formie O.

D-beinig, *adi.* krzywnogi.

Obeli'st, *sm.* =en, *pl.* =en, obelisk *m.*

Obeli'stenförmig, *adi.* mający kształt obeliskusa.

D'heu, *adv.* 1) u góry, na górze, z góry, w górze; etw. — anfaſſen chwycić co u góry; etw. — abſchneiden uciąć wierzchnią, górną część czego; ſich — halten, ſchwimmen stać, pływać na górze, po wierzchu; — auf dem Tiſche u góry, na najwyższym miejscu stołu; — auf dem Berge na szczycie, u szczytu góry; von — (herab, herunter) z góry, z wysokości; z wyższych sfer; der Segen kommt von — błogosławieństwo z góry, z nieba, spada, przychodzi; jmnđn von — herab behandeln traktować kogo z góry, obchodzić się z kim lekceważąco; nach — (hin, hinauf) w górę, na górę; jmnđn von — biš unten beſehen, betrachten oglądać kogo od góry do dołu, od stóp do głowy; von unten nach — z dołu do góry, ku górze; — wohnen mieszkać na górze, na piętrze, mieszkać nad kim; — bleiben pozostać na górze; (obraz.) utrzymać się na zajmowanym stanowisku; den

Kopf — behalten zachować zimną krew, przytomność umysłu; — hin powderzchownie, lekce; — ſein górować; 2) wyżej, wyż, zwyż; wie — jak wyżej; wie ich ſchon — erwähnt habe jak(em) już wyżej wspomniał; — bemerkt, — beſagt, — erwähnt, — gedacht wyż wspomniany, wzmiankowany.

D'benan, *adv.* u góry, na czele; — gehen iść na czele, w pierwszym rzędzie, przewodzić, przodować; — ſißen siedzieć na pierwszym miejscu.

D'benauf, *adv.* na górze, na wierzchu; — ſchwimmen pływać po wierzchu; (przenośnie): — behandeln traktować powierzchownie; jezt išt er — już teraz wygrał, wybił się, dostał się na wierzch, wyszedł z kłopotu, wszystko przezwyciężył.

D'benauš, D'benhinauš, *adv.* — hinaus wollen daleko sięgać, chcieć wielkich rzeczy, być bardzo ambitnym; — sein być płochym, nierozważnym, nierozmyslnym; wpadać łatwo w złość.

D'wend(a)rauf, D'wend(a)rüber, *adv.* nadto, ponadto.

D'wendrein, (noch — drein), *adv.* do tego jeszcze, prócz tego, a do tego, nadto.

D'benhin, *adv.* 1) w górę, do góry; 2) powierzchownie, lekce, ladajak(o), niedbale, byle zbyć, od niechcenia; eine Arbeit — verrichten załatwiać robotę ladajako, byle ją zbyć; etw. nur — behrühren lekko czego dotknąć, wspomnieć nawiasem.

D'benhinauš, *adv.* obacz Obenauš.

D'ber, *adi.* obacz Obere.

D'ber, *sm.* =š, *pl.* —, wyznik *m.* (w kartach niemieckich).

D'beradmiral, *sm.* =š, *pl.* =e, admirał naczelny.

D'berälteſte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, najstarszy *m.* w cechu.

D'beramtman, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, najwyższy urzędnik kameralny; naddzierzawca *m.*

D'berappellationsgericht, *sn.* =(e)š, trybunał najwyższy, kasacyjny.

D'berappellationsrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, radca *m.* sądu najwyższego.

D'berarm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ramię górnę, bark *m.*, (częściej) *pl.* barki.

D'berarzt, *sm.* =eš, *pl.* =ärzte, starszy lekarz, lekarz naczelny.

D'beraufſeher, *sm.* =š, *pl.* —, nadzorca *m.*, naczelnik *m.*

D'berauſſicht, *sf.* nadzór *m.*, najwyższy dozór, przełożęństwo *n.*

D'berbau, *sm.* =(e)š, wierzchnia część budynku, domu, górne piętro; budowa wierzchnia, budowa torowa, nawierzchnia *f.*; eijerner — nawierzchnia żelazna; Langſchwellen — nawierzchnia z podkładami podłużnymi; dreiteitiger Langſchwellen — nawierzchnia troista z podkładami podłużnymi; einseitiger Langſchwellen — nawierzchnia z podkładami podłużnymi jednolita; mehreteitiger Langſchwellen — nawierzchnia z podkładami podłużnymi złożona; zweiteitiger Langſchwellen — nawierzchnia z podkładami podłużnymi dwoiſta; — mit Einzelunterlagen, englischer — nawierzchnia z podsadami; Querſchwellen — nawierzchnia z podkładami poprzecznymi (kolejn).

D'berbanamt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, naczelny urząd budownictwa.

D'berbaud, *sm.* =(e)š, nadpepze *n.* (anat.).

D'berbaudgegend, *sf.* nadpepze *n.* (anat.).

D'berbauherr, *sm.* =n, *pl.* =en, naczelny architekt, budowniczy; naczelnik *m.* budownictwa.

D'berbaumeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, starszy budowniczy.

D'berbauarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, robotnik torowy, nawierzchnik *m.*, torowy *m.* (kolejna).

U'berbauarbeiterpartie, U'berbauartie, *sf. pl.* -n, oddział roboczy torowy, drużyna robocza torowa (kolejn.).
U'berbaulangschwelle, *sf. pl.* -n, podkład podłużny; einfache — podkład podłużny pojedynczy; zusammengelegte — podkład podłużny złożony (kolejn.).

U'berbauquerschwelle, *sf. pl.* -n, podkład poprzeczny, próg m.; eiserne — żelazny podkład poprzeczny; halbrunde — (szalantige Querschwelle, unbefestigte Querschwelle) półcylindrowy podkład poprzeczny; hölzerner — drewniany podkład poprzeczny; faulige — (behauene Querschwelle) podkład poprzeczny graniasty, podkład poprzeczny ociosany (kolejn.).

U'berbefehl, *sm.* -s, naczelne dowództwo, naczelnicтво n.

U'berbefehlshaber, *sm.* -s, *pl.* —, naczelnik m., wódz naczelny.

U'berbefehlshabersajt, *sf.* obacz U'berbefehl.

U'berbergamt, *sn.* -(e)s, *pl.* -ämter, naczelny urząd górniczy.

U'berberghauptmann, *sm.* -(e)s, *pl.* -hauptleute, główny naczelnik górnictwa.

U'berbergmeister, *sm.* -s, *pl.* —, główny dozorca kopalni.

U'berbergtrat, *sm.* -(e)s, *pl.* -räte, nadradca, starszy radca górniczy.

U'berbett, *sn.* -(e)s, *pl.* -en, pierzyna f.

U'berbibliothekar, *sm.* -s, *pl.* -e, przełożony m. biblioteki.

U'berboden, *sm.* -s, *pl.* -böden, poddasze n.

U'berbogen, *sm.* -s, *pl.* —, wierzchnia część łuku.

U'berzeremonienmeister, *sm.* -s, *pl.* —, naczelny mistrz ceremonii.

U'berdeck, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, pokład wyższy, górny (statku); sufit m. (pokoju).

U'berdeutsch, *adi.* górnoniemiecki.

U'bere, *adi.* góiny, wierzchni, wyższy, naczelny; wierzchni = oberherrlich; główny = hauptständig; die — Gerichtsbarkeit wyższe sądownictwo; die -n Klassen klasy wyższe; die — Donau wyższy Dunaj; mit Erlaubnis der Oberen za zezwoleniem przełożonych.

U'bereinehmer, *sm.* -s, *pl.* —, nadpoborca m., starszy poborca.

U'bererzader, *sf. pl.* -n, wierzchnica f. (górn.).

U'beretage, (wym.: -taž), *sf. pl.* -n, wyższe piętro.

U'berfeldherr, *sm.* -n, *pl.* -en, wódz naczelny.

U'berfeuerwerker, *sm.* -s, *pl.* —, rakielnik naczelny; starszy podoficer artylerji.

U'berfiskal, *sm.* -s, *pl.* -e, nadprokurator m., starszy prokurator skarbu.

U'berfläche, *sf. pl.* -n, powierzchnia f.; auf der — befindlich powierzchnowy, wierzchni.

U'berflächlich, *adi.* powierzchowny (w znaczeniu właściwym i przenośnym); =e Kenntnis znajomość powierzchowna; =er Mensch człowiek powierzchowny; *adv.* powierzchownie.

U'berflächlichkeit, *sf.* powierzchowność f.; lekkomyślność f.

U'berforstamt, *sn.* -(e)s, *pl.* -ämter, urząd nadleśniczy, nadleśnictwo n., nadleśniczość n.

U'berförster, *sm.* -s, *pl.* —, nadleśniczy m.

U'berforstmeister, *sm.* -s, *pl.* —, naczelnik m. leśnictwa, leśniczy generalny.

U'berforstrat, *sm.* -(e)s, *pl.* -räte, nadradca m., starszy radca lasowy.

U'berfuß, *sm.* -es, *pl.* -füße, wierzchnia część nogi, zakrywienie n. nogi.

U'bergeheimschreiber, *sm.* -s, *pl.* —, protonotaryusz m. (hierarchia kościelna).

U'bergemach, *sn.* -(e)s, *pl.* -mächer, wyższe piętro, pokój m. na piętrze, na górze.

U'bergeneral, *sm.* obacz U'berbefehlshaber.

U'bergericht, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, sąd wyższy, trybunał apelacyjny.

U'bergerichtsbarkeit, *sf.* wyższe sądownictwo.

U'bergerichtsherr, *sm.* -n, *pl.* -en, właściciel posiadłości, mający nad poddanyimi sądownictwo (historya).

U'bergerichtshof, *sm.* obacz U'bergericht.

U'bergerichtsrat, *sm.* -(e)s, *pl.* -räte, radca apelacyjny, radca m. trybunału wyższego.

U'bergeschloß, *sn.* -es, *pl.* -esse, wyższe piętro.

U'bergesell, *sm.* -en, *pl.* -en, starszy czeladnik.

U'bergespan, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, nadżupan m. (komitatu węgierskiego).

U'bergewalt, *sf. pl.* -en, wyższa władza.

U'bergewand, *sn.* -(e)s, *pl.* -mänter, wierzchnia odzież.

U'bergewehr, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, broń ramienna, karabin m.

U'bergraben, *sm.* -s, *pl.* -gräber, kanał górny, przepływowy.

U'bergurt, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, pas górny.

U'bergymnastium, *sn.* -s, *pl.* -stien, wyższe gimnazjum.

U'berhalb, *praep.* z 2. przypad., nad, powyżej; *adv.* powyżej.

U'berhand, *sf.* 1) przedręka f., wierzchnia część, grzbiet m. ręki; 2) pierwszeństwo n., wyższość f.; die — haben mieć wyższość, przewagę; die — behalten przeważać, przewazyć; die — bekommen, gewinnen (über jmdn.) wziąć górę, górować (nad kim); jmdm die — lassen, geben, einräumen dać komu przewagę.

U'berhandelsgericht, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, wyższy sąd handlowy.

U'berhaupt, *sn.* -(e)s, *pl.* -häupter, 1) górna część głowy; 2) (przenośnie:) głowa f.; zwierchnik m., naczelnik m.

U'berhaus, *sn.* -es, 1) wierzchnia część domu; 2) izba

wyższa (w parlamencie angielskim).

S'berhaut, *sf. pl.* =häute, wierzchnia skóra, oskórka *f.*, naskórka *f.*, przyskórnia *f.*, miazdra *f.* (anat.); *unter der* — befindlich podskórny; — *der Pflanzen* oskórnia *f.*

S'berhefen, *sf. pl.* wierzchnie drożdże, podmłoda *f.*

S'berhemd, *sn.* =(e)š, *pl.* =en, wierzchnia koszula.

S'berherr, *sm.* =n, *pl.* =en, naczelny, udzielny pan, władca *m.*, zwierzchnik *m.*

S'berherrlich, *adi.* zwierzchniczy, udzielny.

S'berherrlichkeit, *sf.* najwyższa władza, zwierzchnictwo *n.*

S'berherrschafft, *sf.* najwyższa władza, panowanie *n.*; supremacya *f.*; hegemonia *f.*, przodownictwo *n.*

S'berhimmel, *sm.* =š, górne niebo.

S'berhofgericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, najwyższy sąd nadworny.

S'berhofmarschall, *sm.* =(e)š, *pl.* =schälle, wielki marszałek nadworny.

S'berhofmeister, *sm.* =š, *pl.* —, wielki ochmistrz.

S'berhofprediger, *sm.* =š, *pl.* —, pierwszy kaznodzieja nadworny.

S'berhofrichter, *sm.* =š, *pl.* —, najwyższy sędzia nadworny.

S'berhobcit, *sf.* zwierzchnictwo *n.*, władztwo *n.*

S'berholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, stare drzewo w lesie.

S'berhüttenamt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd jeneralny hutniczy.

S'berin, *sf. pl.* =innen, przeorysza *f.*

S'beringenieur, *sm.* =š, *pl.* =e, inżynier starszy, nadinżynier *m.*

S'berjäger, *sm.* =š, *pl.* —, pierwszy łowczy; podoficer *m.* strzelców.

S'berjägermeister, *sm.* =š, *pl.* —, wielki łowczy.

S'berkammerer, *sm.* =š, *pl.* —, **S'berkammerherr**, *sm.* =n, *pl.* =en, pierwszy podkomorzy, pierwszy szambelan.

S'berkanzler, *sm.* =š, *pl.* —, wielki kanclerz.

S'berkeim, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, narostek zarodkowy (biologia).

S'berkellnermeister, *sm.* =š, *pl.* —, wielki podczaszny.

S'berkellner, *sm.* =š, *pl.* —, starszy kelner, płatniczy *m.*

S'berkieser, **S'berkinubaden**, *sm.* =š, *pl.* —, **S'berkinubade**, *sf. pl.* =n, górna szczeka, żuchwa *f.*

S'berkirchenrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, najwyższa rada kościelna, konsystorz *m.*; rada konsystorzalny.

S'berklasse, *sf. pl.* =n, wyższa klasa.

S'berkleid, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, wierzchnia suknia, wierzchnia odzież.

S'berkoch, *sm.* =(e)š, *pl.* =köche, starszy kucharz.

S'berkommando, *sn.* obacz **Oberbefehl**.

S'berkondukteur, *sm.* =š, *pl.* =e, nadkonduktor *m.*, pociągowy starszy, konduktor starszy.

S'berkonsistorialrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, rada konsystorzalny.

S'berkörper, *sm.* =š, *pl.* —, górna część ciała.

S'berküchenmeister, *sm.* =š, *pl.* —, wielki kuchmistrz.

S'berland, *sn.* =(e)š, *pl.* =länder, kraj wysoko położony, górzysty.

S'berländer, *sm.* =š, *pl.* —, mieszkaniec *m.* górnego kraju, górnokrajowiec *m.*

S'berlandesgericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =n, wyższy sąd krajowy.

S'berlandesgerichtsrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, rada *m.* wyższego sądu krajowego.

S'berlauf, *sm.* =(e)š, =läufe, 1) górny bieg rzeki; 2) wierzchni pokład (okrętu).

S'berleder, *sn.* =š, skóra zwierzchnia; przyszwia *f.* (u buta), wierzch *m.* (u trzewika).

S'berlehen, *sn.* =š, *pl.* —, główne lenno.

S'berlehensherr, *sm.* =n, *pl.* =en, najwyższy lennodawca.

S'berlehensherrschaft, *sf.* najwyższa władza lennicza.

S'berleib, *sm.* =(e)š, *pl.* =er, wierzchnia, górna część ciała.

S'berleitung, *sf. pl.* =en, główne, najwyższe kierownictwo.

S'berleutnant, *sm.* =š, *pl.* =š, porucznik *m.*

S'berlicht, *sm.* =(e)š, światło górne; ponadświetlnia *f.* (architekt.); poddasze *n.*

S'berligger, *sm.* =š, *pl.* —, mieszkaniec *m.* miejscowości położonej wysoko nad rzeką. **S'berlippe**, *sf. pl.* =n, wargi górne.

S'berlof(i), *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pokład wierzchni (okrętu).

S'bermacht, *sf.* władza *f.*, potęga *f.*, przewaga *f.*

S'bermann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, 1) obacz **Obrmann**; 2) dozorca *m.* (w fabryce); 3) sąsiad od prawej strony w szeregu (wojskow.); 4) wyższy sędzia polubowny, superarbitr *m.*; 5) (obraz.) *seinen* — *finden* znaleźć pana nad sobą.

S'bermarschall, *sm.* obacz **Oberhofmarschall**.

S'bermaschinenmeister, *sm.* =š, *pl.* —, mechanik naczelny, naczelnik *m.* wydziału mechanicznego, naczelnik *m.* służby woźniczej.

S'bermasz, *sm.* =eš, *pl.* =e, maszt górny.

S'bermeister, *sm.* =š, *pl.* —, nadmajster *m.*; starszy *m.* cechu.

S'bermündigent, *sm.* =en, *pl.* =en, wielki podczaszny.

S'bermünzwarden, *sm.* =š, *pl.* =e, dyrektor *m.* mennicy.

S'beroffizier, *sm.* =š, *pl.* =e, oficer *m.* wyższej rangi, oficer ze sztabu jeneralnego.

S'berpfarre, *sf. pl.* =n, główne probostwo.

S'berpfarrer, *sm.* =š, *pl.* —, paroch *m.* głównego probostwa.

S'berpostamt, *sm.* =(e)š, *pl.* =ämter, naczelny, główny urząd pocztowy.

S'berpostdirektor, *sm.* =š, *pl.* =en, naczelny, główny dyrektor poczt.

S'berpostmeister, *sm.* =š, *pl.* —, naczelnik *m.* poczty.

S'berpräsident, *sm.* =en, *pl.*

en, pierwszy, naczelny prezydent.

Śberprieſter, *sm.* =ś, *pl.* —, arcykapłan *m.*, najwyższy kapłan.

Śberprieſtertum, *sm.* =ś, arcykapłaństwo *n.*

Śberprima, *sf.* najwyższa klasa gimnazjalna (w Niemczech).

Śberquartiermeiſter, *sm.* =ś, *pl.* —, oboźny *m.*

Śberrabbiner, *sm.* =ś, *pl.* —, wielki rabin.

Śberrealſchule, *sf.* *pl.* =n, wyższa szkoła realna.

Śberrechnungsſammer, *sf.* *pl.* =n, główna izba obrachunkowa.

Śberrihter, *sm.* =ś, *pl.* —, sędzia wyższy, sędzia wyższej instancji, sędzia apelacyjny.

Śberrinde, *sf.* *pl.* =n, wierzchnia kora.

Śberrod, *sm.* =(e)ś, *pl.* =röde, wierzchnia suknia, kapota, wierzchni surdut.

Śberś, *sn.* —, śmietana *f.*; śmietanka *f.*

Śberſak, *sm.* =eś, *pl.* =ſäße, założenie główne, zdanie pierwsze, naczelne (logika).

Śberſchacht, *sm.* =eś, *pl.* =e, gichta wielkopiecowa.

Śberſchaffner, *sm.* =ś, *pl.* —, 1) pierwszy rzędca; 2) pociągowy starszy, nadkonduktor *m.* (kolejn.).

Śberſchafmeiſter, *sm.* =ś, *pl.* —, wielki skarbnik.

Śberſchenk, *sm.* =en, *pl.* =en, wielki podcaśzy.

Śberſchenkel, *sm.* =ś, *pl.* —, udziec *m.*, górna część uda.

Śberſchicht, *sf.* *pl.* =en, warstwa wierzchnia, górna.

Śberſchieber, *sm.* =ś, *pl.* —, przesuwać starszy, urzędnik *m.* pociągów, przetokowy *m.*

Śberſchiff, =werk, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, górna część okrętu.

Śberſchlächting, *adi.* =eś Waſſerrad, nadsiębierne koło; =e Mühle z wierzchu wodę spuszczaający młyn.

Śberſchmelzer, *sm.* =ś, *pl.* —, nadmajster *m.*, cynkowni.

Śberſchule, *sf.* *pl.* =n, szkoła wyższa.

Śberſchulrat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =räte, naczelna rada szkolna; nadradca szkolny.

Śberſchwelle, *sf.* *pl.* =n, nadęrzwieg *n.*

Śberſegel, *sn.* =ś, *pl.* —, najwyższy żagiel.

Śberſt, *adi.* obacz Dberſte.

Śberſt, *sm.* =en, *pl.* =en, pułkownik *m.*

Śberſtaatsanwalt, *sm.* =(e)ś, *pl.* =wälte, prokurator starszy.

Śberſtaatsanwaltschaft, *sf.* *pl.* =en, prokuratorja *f.* przy sądzie wyższym.

Śberſtabſarzt, *sm.* =eś, *pl.* =ärzte, lekarz *m.* sztabu jeneralnego.

Śberſtadt, *sf.* *pl.* =ſtädte, wyższa część miasta.

Śberſtallmeiſter, *sm.* =ś, *pl.* —, wielki koniuszy.

Śberſte, *adi.* (suprl. od obere) najwyższy; najważniejszy, główny, naczelny; der — Gipfel deś Bergeś najwyższy szczyt góry; daś — Stoćwert eineś Hauſeś najwyższe piętro domu; die — Gewalt najwyższa władza; der — Prięſter arcykapłan *m.*; der — Miniſter minister prezydent; er iſt der — in der Klaſſe ſeñ pierwszym w klasie; daś Oberſte zu unterſt albo daś Unterſte zu oberſt fehren albo alleś zu unterſt und zu oberſt fehren przewrócić wszystko do góry nogami.

Śberſte, I. *sm.* =n, *pl.* =n, naczelnik *m.*, przywódca *m.*, pryncypał *m.*; II. *sm.* =n, rzecz najwyższa, najwyższej położona, szczyt *m.*

Śberſteiger, *sm.* =ś, *pl.* —, nadsztygar *m.* (górn.).

Śberſtelle, *sf.* *pl.* =n, najwyższe miejsce.

Śberſtenſtelle, *sf.* *pl.* =n, pułkownikostwo *n.*

Śberſteueramt, *sn.* =(e)ś, *pl.* =ämter, główny urząd podatkowy.

Śberſteuerinnehmer, *sm.* =ś, *pl.* —, starszy poborca podatkowy.

Śberſteuermann, *sm.* =(e)ś, *pl.* =leute, starszy, pierwszy sternik.

Śberſtimme, *sf.* *pl.* =n,

głos wyższy; sopran *m.*; tenor *m.*

Śberſtudent, *sm.* =ś, *pl.* =ś, podpułkownik *m.*

Śberſtodwert, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, wyższe piętro.

Śberſtübgen, *sn.* =ś, *pl.* —, poddasze *n.*; (przenośnie;) bei ihm iſt'ś im — nicht richtig niedobre ma w głowie, brak mu kleпки w głowie.

Śberſtube, *sf.* *pl.* =n, izba *f.* na wyższym piętrze.

Śberſtwa'chtmeiſter, *sm.* =ś, *pl.* —, starszy wachmistrz; major *m.* (kawaleryi).

Śbertaſſe, *sf.* *pl.* =n, kubek *m.*, czarka *f.*, filiżanka *f.*

Śbertaſten, *sf.* *pl.* klawiszze krótkie (muzyka).

Śberteil, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, górna część, zwierzchnica *f.*; — deś Strömeś wyżnia *f.*, wierzchowie *n.*

Śbertribunal, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, trybunał, sąd wyższy.

Śberverdeck, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, pokład górny (okrętu).

Śbervormund, *sm.* =(e)ś, *pl.* =münder, nadopiekun *m.*, opiekun główny.

Śbervormundschaft, *sf.* *pl.* =en, nadopieka *f.*

Śbervormundſchaftsgericht, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, sąd (nad-)opiekuńczy.

Śbervorſteher, *sm.* =ś, *pl.* —, pierwszy przełożony.

Śberwähnt, *adi.* wyżej wspomniany, wzmiankowany.

Śberwärtz, *adv.* wyżej, ku górze.

Śberwaſſer, *sm.* =ś, *pl.* —, górna, wierzchnia woda;

— *pl.* woda z góry nadchodząca; daś — haben, bekommen mieć górę, być górą, wygrać.

Śberwelt, *sf.* górny świat.

Śberzähne, *sm.* *pl.* górne zęby.

Śberzeug, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, materya wiecznina, wierzch *m.*

Śberzo'klam, *sn.* =(e)ś, *pl.* =ämter, wyższy urząd cłowy.

Śbgedacht, Śbgemeldet, Śbgenannt, *adi.* = obengedacht i t. d. obacz pod Oben.

D'bgleit'ch, (także rozłącznie: ob . . . gleich), *coni.* acz, aczkolwiek, choć, chociaż, lubo.

D'bhut, *sf.* opieka *f.*, piecza *f.*, dozór *m.*; ochrona *f.*; etw. in seine — nehmnen wziąć co pod (swój) dozór; jmdm in seine — nehmnen wziąć kogo w swoją opiekę, pieczę; opiekować się kim, strzedz, ochraniać kogo; der — jmds anvertrauen powierzyć, poruczyć czyjej opiece.

D'big, *adi.* powyższy, wyżej wzmiankowany, wspomniany, przytoczony; auß dem et erhellt, daß . . . z tego, co wyżej powiedziano, jasno się pokazuje, że . . .

D'bjekt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przedmiot *m.*

D'bjektiv, I. *adi.* przedmiotowy; *adv.* przedmiotowo; II. *sn.* =(e)š, *pl.* =e = D'bjektivglas.

D'bjektivdioptr, *sn.* =š, *pl.* —, przeziernik przedmiotowy (instrument).

D'bjektivglas, *sn.* =ješ, *pl.* =gläser, szkło przedmiotowe, soczewka przedmiotowa.

D'bjektivität, *sf.* przedmiotowość *f.*

D'blate, *sf.* *pl.* =n, opłatek *m.*; hostya *f.*; andrut *m.*

D'blatendäcker, *sm.* =š, *pl.* —, andruciarz *m.*

D'blatenschatel, *sf.* *pl.* =n, pudełko *n.* na opłatki, z opłatkami; szkatułka *f.* na hostye.

D'blatellerchen, *sn.* =š, *pl.* —, talerzyk *m.* na hostye.

D'blei', *sf.* *pl.* =en, ofiara *f.*, dar uczyniony kościołowi.

D'bligegen, *vn.* liege, liegt, liegt, lag ob, habe obgelegen; 1) zazwyczaj *v. impers.* es liegt mir ob, zu . . . jest moim obowiązkiem, moją powinnością, mojem zadaniem; powinieniem; 2) einer Sache — zajmować się czem, zając się czem, oddawać się czemu; den Wissenschaften — oddawać się naukom, uprawiać nauki; Pflichten, die uns — obowiązki na nas ciężące;

meine obliegende Pflicht obowiązek na mnie ciężący, obowiązek, który spełnić winniem.

D'bligegenheit, *sf.* *pl.* =en, rzecz, której dopilnować trzeba; powinność *f.*, obowiązek *m.*

D'bligat', *adi.* obowiązkowy; osobno grający (muzyka).

D'bligatio'n, (wym.: -cjon), *sf.* *pl.* =en, obligacya *f.*, zobowiązanie *n.*; obligacya *f.*, skrypt dłużny.

D'bligatio'nš, *adi.* obligacyjny.

D'bligato'rišch, *adi.* przymusowy; er Unterricht nauka obowiązkowa.

D'bligig, *sn.* =š, zobowiązanie *n.*, odpowiedzialność *f.* (handel).

D'bmacht, *sf.* władza *f.* nad czem; władza zwierzchnia.

D'bmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, — eines Vereines prezes *m.*, przewodniczący *m.* stowarzyszenia; — der Geschworenen starszy przysięgły(ch); — einer Partei przywódca *m.* stronnictwa; sędzia rozjemczy, polubowny.

D'boe, *sf.* *pl.* =n, oboe *n.*, obój *m.* (instrument muzyczny).

D'bolnš, *sm.* —, *pl.* D'bolen, obol *m.*

D'brigkeit, *sf.* *pl.* =en, zwierzchność *f.*

D'brigkeitlich, *adi.* zwierzchniczy, urzędowy, rządowy.

D'brist, *sm.* =en, *pl.* =en, pułkownik *m.*

D'bjch'on, (także rozłącznie: ob . . . schon), *coni.* acz, aczkolwiek, chociaż.

D'berva'tuz, *sf.* *pl.* =en, obserwancya *f.*, zwyczaj *m.*, obyczaj *m.*; strenge — surowa reguła zakonna.

D'berva'tuzmäšig, *adi.* zwyczajowy; *adi.* podług zwyczaju.

D'bervatio'nštorpš, (wym.: -cjonškor), *sn.* —, *pl.* —, korpus obserwacyjny (wojskowy).

D'bervato'rium, *sn.* =(š), *pl.* =rien, obserwatoryum *n.*, gwiazdarnia *f.*

D'bsticht, *sf.* rzadko zamiast Lustfcht.

D'bstigen, *vn.* (haben) zwyciężyć, pokonać, przemoż, tryumf odnieść; dem Feinde — zwyciężyć nieprzyjaciela; einer Gefahr — pokonać niebezpieczeństwo; obstiegend, *ppr.* i *adi.* zwycięzki.

D'bstieglid, *adi.* zwycięzki; =es Urteil wyrok pomysłuy.

D'bstir', *adi.* obskurny, nieznan, lichy.

D'bstura'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, obskurant *m.*, człowiek ciemny, nieprzyjaciel *m.* oświaty.

D'bsturanti'smaš, *sm.* —, obskurantyzm *m.*, ciemnota *f.*, niechęć do oświaty.

D'bstolet', *adi.* przestarzały; = Veraltet.

D'bst, *sn.* =eš, owoc *m.*, owoco *pl.*

D'bst=, *adi.* owocowy.

D'bstbau, *sm.* =eš, hodowla *f.* owoców.

D'bstbauer, *sm.* =š, *pl.* —, hodowca *m.* owoców.

D'bstbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, drzewo owocowe.

D'bstbaumzucht, *sf.* obacz D'btbau.

D'bstblüte, *sf.* *pl.* =n, kwiat *m.* drzewa owocowego.

D'bstboden, *sm.* =š, 1) *pl.* =böden, strych *n.* na owoce; 2) ziemia nadająca się do uprawy owoców.

D'bstbraunwein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wódka owocowa, owocówka *f.*

D'bstbröcher, *sm.* =š, *pl.* —, tyczka *f.* do oddamywania i zdejmowania owoców z drzewa.

D'bstbrei, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, marmelada *f.* z owoców.

D'bstbude, *sf.* *pl.* =n, kram owocowy.

D'bstbarre, *sf.* *pl.* =n, suzarnia *f.* owoców.

D'bsterte, *sf.* *pl.* =n, zbiór *m.*, zbieranie *n.* owoców.

D'bstfrau, *sf.* *pl.* =en, owocarka *f.*

D'bstgarten, *sm.* =š, *pl.* =gärten, ogród owocowy, sad *m.*

D'bstgärtner, *sm.* =s, *pl.* —, sadowy *m.*, sadownik *m.*
D'bstgärtneret', *sf.* sadow-
wnictwo *n.*

D'bstgöttin, *sf.* bogini *f.*
owoców, Pomona.

D'bsthandel, *sm.* =s, handel
m. owocami.

D'bsthändler, D'bsthöfer,
sm. =s, *pl.* —, owocarz *m.*,
owocnik *m.*

D'bsthändlerin, D'bsthö-
ferin, *sf.* *pl.* -innen, owo-
carka *f.*

D'bsthandlung, *sf.* *pl.* =en,
owocarnia *f.*

D'bsthürde, *sf.* obacz Dbst-
datre.

D'bsthüter, *sm.* =s, *pl.* —,
stróż pilujący owoców.

D'bstjahr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e,
rok obfity w owoce.

D'bstkäfer, *sm.* =s, *pl.* —,
owocowiec *m.* (chrząszcz).

D'bstkammer, *sf.* *pl.* =n,
izba *f.* na przechowywanie
owoców, owocnica *f.*

D'bstkeller, *sm.* =s, *pl.* —,
piwnica *f.* na przechowy-
wanie owoców.

D'bstkern, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
jądro owocowe, pestka *f.*

D'bstkernbraunwein, *sm.*
=(e)s, *pl.* =e, pestkówka *f.*

D'bstkorb, *sm.* =(e)s, *pl.*
=körbe, koszyk *m.* na owoce.

D'bstkuchen, *sm.* =s, *pl.* —,
placek *m.* z owocami.

D'bstkultur, *sf.* ob. Dbstbau.

D'bstkunde, D'bstlehre, *sf.*
nauka *f.* o owocach, pomo-
logia *f.*

D'bstler, *sm.*, D'bstlerin,
sf. obacz Dbsthändler, Dbst-
händlerin.

D'bstmade, *sf.* *pl.* =n, ro-
bak toczący owoc.

D'bstmarkt, *sm.* =eš, *pl.*
=märkte, rynek, targ owocowy.

D'bstmoſt, *sm.* =eš, *pl.* =e,
moszcz *m.* z owoców.

D'bstmus, *sn.* =eš, *pl.* =se,
marmelada *f.*, powidła *pl.*
z owoców.

D'bstpflanzung, *sf.* *pl.* =en,
miejsce owocowemi drzewami
zasadzone, sad *m.* [bau.

D'bstpflege, *sf.* obacz Dbst-
D'bstreich, *adi.* obfitujący
w owoce.

D'bstruktio'u, *sf.* *pl.* =en,
obstrukeya *f.*, zatwardzenie
n. (medycyna); = Verstop-
fung; obstrukeya *f.* (parla-
mentaryzm).

D'bstruktio'nsmacher, *sm.* =s,
pl. —, =ktioni'st, *sm.* =en, *pl.*
=en obstrukeyoniſta *m.* (parla-
mentaryzm).

D'bstruktio'nšpolitik, *sf.* poli-
tyka obstrukeyoniſtyczna,
obstrukeya *f.* (parlamentar-
yzm).

D'bstschale, *sf.* *pl.* =n, skór-
ka *f.*, łupka *f.* na owocu.

D'bststiel, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
stopka *f.*, szypułka *f.*

D'bststeller, *sm.* =s, *pl.* —,
talerzyk *m.* na owoce.

D'bstwein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
wino z owoców, cyder *m.*

D'bstzeit, *sf.* czas *m.* doj-
rzewania owoców.

D'bstzucht, *sf.* obacz Dbst-
bau.

D'bstzüchter, *sm.* =s, *pl.* —,
hodowca *m.* owoców.

D'bstzö'n, *adi.* gorszący, nie-
przyzwyczajony.

D'bstzücht, *sf.* *pl.* =en,
rzecz gorsząca, żart nie-
przyzwyczajony.

D'bwalten, *vn.* (haben) 1)
zachodzić, istnieć; eš waltet
hier ein großer Irrtum ob
zachodzi w tem wielka omył-
ka; unter den obwaltenden
Umständen dla zachodzących
okoliczności, wśród obecnych,
chwilowych okoliczności; 2)
einem Dinge — mieć nad czem
władzę.

D'bwohl, D'bzwar, (także
rozłącznie: ob... wohl, ob...
zwar), *coni.* acz, aczkolwiek,
jakkolwiek, chociaż.

D'chlofra't, *sm.* =en, *pl.* =en,
ochlokrata *m.*

D'chlotrat'ie, (wym.: -ci),
sf. *pl.* =en, ochlokracya *f.*

D'chlotra'tisch, *adi.* ochlo-
kratyczny.

D'chš, (wym.: oks), *sm.* =fen,
pl. =fen, 1) wół *m.*; alter,
starker — karw *m.*; junger —
wolec *m.*, wołek *m.*, juniec
m.; die =fen hinter den Pflug
spannen z tytu pług a woły
zaprządź; wleźć na drzewo,
kopać rzepę, przewrotność

robić; da stehen die =fen am
Berge otóż w tem sęk, otóż
w tem trudność największa;
man kann vom =fen nicht mehr
verlangen als Rindfleisch czego
się spodziewać od wołu, jak
nie mięsa, z wołu tylko mięso;
du sollst dem =fen, der da bricht,
das Maul nicht verbinden nie
zawijajz pyska wołowi, co
nłóci; nie broń temu, co przy-
czem pracuje, wzięć nieco dla
posiłku; 2) (przenośnie:) wół
m., cap *m.*, osieł *m.*, głupiec *m.*

D'fshen, *vn.* (haben) 1) obacz
rindern; 2) pracować, uczyć
się zapamiętało; = Bliffeln
(wyraz studencki).

D'fshen-, *adi.* wołowy.

D'fshenartig, *adi.* podobny
do wołu, wołowy.

D'fshenauge, *sn.* =s, *pl.* =n,
wołowe oko; wole oczy, ja-
stry *pl.*, kolotocznik *m.* (ro-
ślina); dymnik okrągły z dasz-
kiem (budownictwo); jaja
sadzone.

D'fshenäugig, *adi.* mający
wole (= wysadzone) oczy.

D'fshenbauer, *sm.* =s u. =n,
pl. =n, chłop pracujący wo-
łami.

D'fshenblase, *sf.* *pl.* =n,
woli pecherz.

D'fshenbraten, *sm.* =s, *pl.*
—, wołowa pieczeń.

D'fshenbremſe, *sf.* *pl.* =n,
bąk *m.* (owad).

D'fshendarm, *sm.* =eš, *pl.*
=därme, jelito wołowe.

D'fshenfell, *sn.* obacz D'fshen-
haut.

D'fshenfleisch, *sn.* =eš, wo-
łowe mięso, wołowina *f.*

D'fshenfrošh, *sm.* =eš, *pl.*
=fröšhe, rodzaj dużej żaby
(rana boans).

D'fshengalle, *sf.* żółć wo-
łowa.

D'fshengespann, *sm.* =(e)s,
pl. =e, para *f.* wołów.

D'fshenhader, *sm.* =s, *pl.*
—, bąkojad *m.* (ptak).

D'fshenhast, *adi.* wołowy;
(przenośnie:) wołowaty, nie-
zgrabny jak wół, głupi jak
cap, jak cielę; ogromny; *adv.*
wołowato.

D'fshenhandel, *sm.* =s, han-
del *m.* wołami.

D'ſjenhändler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wolarz *m.*, wołownik *m.*
 D'ſjenhändlerin, *sf.* *pl.* —innen, wolarzka *f.*
 D'ſjenhaut, *sf.* *pl.* =häute, wołowa skóra.
 D'ſjenhirt, *sm.* =en, *pl.* =en, wolarz *m.*, wołopas *m.*
 D'ſjenhorn, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =hörner, wołowy róg.
 D'ſjenhunger, *sm.* = \bar{s} , wielki apetyt.
 D'ſjenkalb, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =kälber, cielak *m.*, cielec *m.*
 D'ſjenknecht, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, parobek *m.* do wołów, rataj *m.*
 D'ſjencopf, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =köpfe, głowa *f.* wołu, wołowy łeb; (przenośnie): ośla, głupia głowa.
 D'ſjeneder, *sn.* = \bar{s} , wołowa skóra wyprawna.
 D'ſjenmarkt, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =märkte, targ *m.* na woły, wołowy targ.
 D'ſjenmäſſig, *adi.* obacz D'ſjenhaft.
 D'ſjenmaul, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =mäuler, wołowy pysk.
 D'ſjenmauſſalat, *sm.* =e \bar{s} , potrawa *f.* z pyska wołowego.
 D'ſjenmiſt, *sm.* =e \bar{s} , gnój wołowy.
 D'ſjenrüden, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wołowy grzbiet.
 D'ſjenſchwanz, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =schwänze, ogon *m.* wołu.
 D'ſjenſtall, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =ſtälle, stajnia *f.* na woły, wołarnia *f.*, wołownia *f.*
 D'ſjentour, (wym.: -tur), *sf.* nach der — vorrüden poſtepować w awansie według starszyny.
 D'ſjentreiber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, poganiazcz *m.* wołów, wolarz *m.*
 D'ſjenwamme, *sf.* *pl.* =n, podgardle *n.* wołu.
 D'ſjenziemer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wołowiec *m.*, bykowiec *m.*; imndm den — geben bykowcem komu skórę wyłatać.
 D'ſjenzunge, *sf.* *pl.* =n, ozór wołowy; (nazwa roślin): borak *m.*, czerwiec *m.*, miodunka farbierska, długosz *m.*, farbownik *m.*, organki *pl.*; kleine — krzywosz *m.*

D'ſſig, *adi.* obacz D'ſſenhaft.
 D'ſſer, *sm.* = \bar{s} , ochra *f.*, okra *f.*
 D'ſſergelb, *adi.* żółty jak ochra.
 D'troi', *sm.* obacz D'troi.
 D'dali'ste, *sf.* *pl.* =n, odaliska *f.*
 D'de, *sf.* *pl.* =n, oda *f.*
 D'de, *adi.* niezamieszkały, odludny, nieuprawny, niezabudowany, niezarosły drzewami; smutny, monotony; nudny; — machen (s)pustoszyć; — werden (s)pustoszeć; — liegen odłogiem leżeć; — liegen laſſen odłogiem zaſtawić.
 D'de, *sf.* *pl.* =n, pustość *f.*, pustynia *f.*; czczość *f.*, nudy *pl.*
 D'dem, *sm.* = \bar{s} , oddech *m.* (wyraz poetyczny zamiast Atem).
 D'dendichter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, piarz *m.* od.
 D'der, *coni.* albo, czy, czyli, lub; entweder . . . oder albo . . . albo.
 D'derkahn, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =kähne, berlinka *f.*
 D'dermennig, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =e, rzepak *m.*, rzepik *m.* (roślina).
 D'dheit, D'digkeit, *sf.* ob. D'de.
 D'den, *sm.* = \bar{s} , *pl.* D'ſjen, piec *m.*; einen — ſeßen laſſen dać uſtawić piec; den — heizen (za)palic w piecu; Brot in den — ſchieben chleb do pieca wsadzać; hinter dem — liegen, ſißen, hoßen siedzieć za piecem; gemauerter Stk am — przypiecek *m.*; ein Ort hinter dem — za piecem *m.*
 D'denauffaß, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =ſäße, nasada *f.* pieca.
 D'denbank, *sf.* *pl.* =bänke, ławka *f.* przy piecu; auf der — liegen za piecem leżeć.
 D'denblaſe, *sf.* obacz D'ſſentopf.
 D'denbruch, *sm.* =(e) \bar{s} , tucya *f.*, grzyby wielkopiecowe, krusiec *m.* ołowiu, siarczyk *m.*
 D'dendede, *sf.* *pl.* =n, czeluć *f.*

D'dengabel, *sf.* *pl.* =n, widełki *pl.* do pieca.
 D'dengalmci, *sm.* = \bar{s} , ob. D'ſſenbruch.
 D'dengang, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =gänge, kampania *f.*
 D'dengeſimſ, *sn.* =ſe \bar{s} , *pl.* =ſe, gzyms *m.* nad piecem.
 D'denheizer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, palacz *m.*
 D'denhoder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, zimolaz *m.*, piecuch *m.*, zapiecnik *m.*
 D'denfachel, *sf.* *pl.* =n, kachel *m.*, kafel *m.* do pieca, z pieca.
 D'denklappe, *sf.* *pl.* =n, zaſłonka piecowa.
 D'denkruide, *sf.* *pl.* =n, ożóg *m.*, pogrzebaczka *f.*
 D'denloch, *sn.* =e \bar{s} , *pl.* =löcher, otwór *m.* w piecu.
 D'denmund, *sm.* obacz D'ſſendede.
 D'denplatte, *sf.* *pl.* =n, blacha, na której piec stoi.
 D'denrohr, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, i D'denröhre, *sf.* *pl.* =n, rura *f.* do pieca, u pieca, w piecu.
 D'denruß, *sm.* =e \bar{s} , sadza *f.* z pieca.
 D'denſchauſel, *sf.* *pl.* =n, łopatka *f.* do pieca.
 D'denſchieber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, zasuwa piecowa.
 D'denſchirm, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, ekran *m.*
 D'denſchwärze, *sf.* grafit *m.*
 D'denſcher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, zdun *m.*
 D'denſcher, *sm.* ob. D'ſſenhoder.
 D'dentopf, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =köpfe, garnek miedziany wmurowany do pieca.
 D'dentür, *sf.* *pl.* =en, drzwiczki *pl.* u pieca.
 D'denvorſcher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, naczynie *n.*, skrzynia *f.* na węgle i popiół.
 D'denwiß, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, pomiotło *n.*
 D'dſſen, *I. adi.* 1) otwarty; ganz, weit — na wciąż otwarty; bei =en Türen przy otwartych drzwiach; mit =en Armen empfangen przyjąć z otwartymi rękoma; =ett Leib haben, — Leibes fein

mieć wolny stolec; =ne Wun-
den otwarte rany; ein =es
Geschäft haben mieć sklep,
kawiarnię, restauracyę; 2)
niekryty; =es Gebäude budy-
nek bez dachu; =e Brust
obnażona pierś; — bleibender
Betrag suma, kwota niepo-
kryta, nieuiszczona; 3) wolny;
nieobsadzony; =er Hafen wol-
ny, otwarty port; =e See
pełne morze; =es Fehen wolne
lenno; =e Stelle wolne, nie-
obsadzone miejsce, wolna po-
sada; =es Eis lód popiekany;
=er Wind wiatr pomyślny;
=er Platz miejsce wolne, nie-
obwarowane; =es Feld otwar-
te, wolne pole; =er Paß wolne
przejście; — lassen zostawić
wolne miejsce, nie zapisać;
etw. — liegen lassen zosta-
wić co na widoku; =er Brief
list otwarty, niezapieczęto-
wany; =er Wechsel weksel,
przekaz pieniężny nieogran-
niczony; =e Rechnung rachun-
ek otwarty; mit jnmdm in
=er Rechnung stehen mieć
z kim rachunek otwarty; —
zu Tage liegen być ja-
wnem; 4) publiczny; auf =er
Straße na publicznej drodze;
=e Handelsgesellschaft jawna
spółka handlowa; auf =er
Tat ertappen przychwycić
na gorącym uczynku; =e
Tafel halten mieć otwarty
stół, przyjmować do stołu
nieproszonych gości; =e Ver-
sammlung publiczne zgroma-
dzenie; 5) =e Frage kwestya,
sprawa nierozstrzygnięta;
eine Frage — lassen pozos-
tawić sprawę w zawieszeniu;
6) otwarty, pojętny; =er Kopf
otwarta głowa; 7) otwarty,
szczerzy, prostoduszny; =er
Blick otwarty, szczerzy wzrok;
=er Feind jawny nieprzyja-
ciel; II. *adv.* otwarcie; szcze-
rze, prostodusznie; — heraus-
sagen wypowiedzieć otwarcie;
— gelassene Frage kwestya
pozostawiona w zawieszeniu,
nierozstrzygnięta; — gesehen
wyznać szczerze; nicht — zu
Tage tretend niejawny.

O'ffenbar, *adi.* widoczny,
oczywisty, jawny, powsze-

chnie znany, wiadomy; =e Lüge
kłamstwo oczywiste; *adv.*
widocznie, oczywiście, jawnie;
— machen wyjawić; — werden
wyjść na jaw; daß ist —
unrichtig to oczywiście nie-
słuszne.

O'ffenbaren, I. *va.* (haben)
objawiać, objawić, wyjawiać,
wyjawić; ogłaszać, ogłosić;
Gott offenbart seine Macht in
seinen Werken Bóg objawia
swoją moc przez swoje dzieła;
Gott hat uns sein Wort geoffen-
bart Bóg objawił nam swoje
słowo; jnmdm sein Herz —
wyjawić, odkryć komu swoje
serce; (ge)offenbarte Religion
religia objawiona; II. *sich* —,
vr. (haben) objawić się, wy-
jawić się, wyjść na jaw;
sich (albo sein Herz) — od-
kryć swoje serce.

O'ffenbarung, *sf.* *pl.* =en,
objaw *m.*, objawienie *n.*, wy-
jawienie *n.*; göttliche — obja-
wienie Pańskie.

O'ffenbarungseid, *sm.* =es,
pl. =e, przysięga manifesta-
cyjna, wyjawiająca.

O'ffenbarungsglaube, *sm.*
=es, wiara *f.* w objawienie.

O'ffenbarungsgläubig, *adi.*
wierzący w objawienie.

O'ffenheit, *sf.* otwartość *f.*,
szczerzość; — des Verstandes
pojętność *f.*; mit — otwarcie,
szczerze.

O'ffenherzig, *adi.* otwartego
serca, otwarty, szczerzy, pro-
stoduszny, naiwny; *adv.*
z otwartym sercem, otwarcie,
szczerze; — sprechen mówić
szczerze.

O'ffenherzigkeit, *sf.* *pl.* =en,
otwartość *f.* (serca), szcze-
rość *f.*, naiwność *f.*, prostoduszność *f.*; (zartobliwie:) der
Roth hat =en surdut, suknia
ma dziury.

O'ffenkundig, *adi.* po-
wszechnie wiadomy, znany;
jawny; etw. — werden lassen
podać co do powszechnej wi-
adomości, rozgłosić co.

O'ffenkundigkeit, *sf.* noto-
ryczność *f.*, powszechna wi-
adomość, jawność *f.*

O'ffenlich, *adi.* zaczepny;
adv. zaczepnie.

O'ffenlich, *sm.* =nisseß,
pl. =nisse, przymierze zacze-
pne, sojusz zaczepny.

O'ffenliche, *sf.* zaczepka *f.*,
wstępny bój; die — ergreifen
przejsć do zaczepki, zaczepić.

O'ffenlichkrieg, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, wojna zaczepna.

O'ffenlichwaffe, *sf.* *pl.* =n,
broń zaczepna.

O'ffenstehend, *adi.* stojący
otworem, rozarty; nieroz-
strzygnięty.

O'ffentlich, I. *adi.* publi-
czny, jawny; =es Gerichts-
verfahren jawne postępowanie
sądowe; =er Gottesdienst
publiczne nabożeństwo; =e
Vorlesung odczyt publiczny,
odczyt, do którego każdy ma
wstęp; =es Wohl dobro publi-
czne, ogólne, powszechne;
auf =er Straße na publicznej
ulicy; =es Mädchen dziewczyna
publiczna, prostytutka *f.*;
=es Haus dom publiczny,
burdel *m.*; II. *adv.* publicznie,
jawnie; ganz — wszem wo-
bec; *sich* — hören lassen mó-
wić, śpiewać publicznie; —
bekanntmachen podać do po-
wszechnej wiadomości, roz-
głosić, wyjawić; — bekannt
werden stać się powszechnie
wiadomem, znanem; etw. —
verbreiten rozgłaszać, roz-
głosić co publicznie.

O'ffentlichkeit, *sf.* publi-
czność *f.*, jawność *f.*; in der
— publicznie, jawnie, po-
wszechnie; vor (in) die —
bringen, der — übergeben
podać do powszechnej wiado-
mości, rozgłosić, ogłosić; an
die — treten wyjść na widok
publiczny, pokazać się lud-
ziom (o ludziach); wyjść na
jaw, stać się powszechnie
wiadomem (o rzeczach); die
— scheuen unikać publiczno-
ści, ludzi, bać się wyjść na
widok publiczny.

O'fferen, *va.* (haben)
oferować, ofiarować.

O'ffer(en)auschreibung,
O'ffer(en)verhandlung, *sf.* *pl.*
=en, rozpisanie *n.*, ogłoszenie
n. ofertowe.

O'ffer(en)briefe, *sm.* *pl.*
listy, cyrkularze ofertowe.

Dff'erte, *sf. pl.* =n, oferta *f.*, ofara *f.*, propozycja *f.*

Dffizja't, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, oficyał *m.*

Dffizja'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, oficyalista *m.*

Dffizje'ł, *adi.* urzędowy; *adv.* urzędowo.

Dffizje'r, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, oficer *m.*

Dffizje'r=, *adi.* oficerski.

Dffizje'r(š)burſche, *sm.* =n, *pl.* —, służący oficerski.

Dffizje'r(š)corpš (i =forpš), *sn.* —, *pl.* —, oficerowie *pl.*, starszyzna *f.*

Dffizje'r(š)examen, *sn.* =š, *pl.* —, egzamin *m.* na oficera.

Dffizje'r(š)kaſino, *sn.* =š, *pl.* =š, kasyno oficerskie.

Dffizje'r(š)mäſig, *adi.* oficerowi właściwy, oficerski; *adv.* po oficersku.

Dffizje'r(š)rang, *sm.* =(e)š oficerstwo *n.*, stopień *m.* oficera.

Dffizj'u, *sf. pl.* =en, 1) apteka *f.*; 2) warsztat *m.*, pracownia *f.*

Dffizjine'ł, *adi.* sprzedawany w aptece, objęty spisem środków leczniczych.

Dffizjio'š, *adi.* inspirowany przez rząd, pochodzący ze źródła rządowego.

Dffizjum, *sn.* =(š), *pl.* =zien, urząd *m.*; *ex officio* z urzędu.

Dffinen, *I. va.* (haben) otwierać, otworzyć; die Augen — otworzyć oczy; (przenośnie:) jmand die Augen — otworzyć komu oczy, dać komu co poznać; jmand ſein Herz — wynurzyć, odkryć komu swoje serce; jmand den Verſtand — obostrzyć czy rozum; einen Brief — otworzyć, rozpieczętować list; eine Flaſche — otworzyć, odkorkować, odetkać flaszkę; (przenośnie:) jmand ſein Haus — pozwolić komu wstępu do swego domu, przyjąć kogo u siebie; einen Hafen — otworzyć port, pozwolić okrętom zawijać do portu; einen Weg — otworzyć drogę, dozwolić przejścia; den Leib — stolec sprowadzić; eine Leiſche

— przeprowadzić sekye zwłok; die Glieder — rozsunąć szeregi (wojskow.); II. ſich —, *vr.* (haben) otwierać się, utworzyć się; rozkwitać; rozwijać się (o kwiatach); (przenośnie:) wynurzać, wynurzyć się; ſich einen Weg — utworzać sobie drogę; ſich ein wenig — rozchylić się; III. öffnend, *adi.* i *ppr.* przecyszczający (medycyna).

Dffiner, *sm.* =š, *pl.* —, otwieracz *m.*, roztwieracz *m.*

Dffjuung, *sf. pl.* =en, otwieranie *n.*, otwarcie *n.*; otwór *m.*; szczelina *f.*; czelusić *f.*; dziura *f.*; — einer Leiſche sekye *f.*; (wolny) stolec *m.*; = Leiſeöffnung.

Dffjuungsmittel, *sn.* =š, *pl.* —, środek przecyszczający.

Dff, *I. adv.* często, częstokroć; ſo — er kommt ille razy, ilekroć przychodzi; wie — ? jak często? ilekroć? nicht — rzadko; ich kann eš nicht — genug wiederholen muše to nienstantie, ile razy sposobność się nadarzy, powtarzać; ich gehe — dorthin bywam tam często; gar, sehr — częsciuchno; II. (rzadko) *adi.* częsty, kilkakrotny; = Beſuche częste odwiedziny; die alzu = Wiederholung za częste powtarzanie.

Dffter, (*comp.* od oft) *I. adv.* częściej; je —, deſto mehr im częściej, tem więcej, tem bardziej; öfterš często, czasami, czasem; II. *adi.* częsty, kilkakrotny; = Beſuche częste odwiedziny; = Beſuche kilkakrotne próby, doświadczenia; zum =en, deš =en kilkakrotnie, często.

Dffteft, (*sup.* od oft) *I. adv.* am (zum) =en i (rzadko) ofteften najczęściej; II. (rzadko) *adi.* najczęstszy.

Dfftmalig, *adi.* częstokrotny, częsty, kilkakrotny.

Dfftmalš, *adv.* kilka razy, często, nieraz.

Dh! *interi.* o! ach!
D'heim, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, i (rzadko) **Dhm**, *sm.* =š, *pl.*

Dhme, stryj *m.*, stryjczek *m.* (brat ojca), wuj *m.*, wujczek *m.* (brat matki); der — und ſeine Frau stryjostwo *n.*, wujostwo *n.*

Dhm, *sm.* i *sn.* =š, *pl.* =e, **Dhne**, *sf. pl.* =n, **Dhnen**, *sm.* =š, *pl.* —, dawna miara na płyny (137—150 litrów).

Dhm, *sn.* =š, omada *f.* (elektryczność).

Dhmkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =krauter, skrytek *m.* (roślina).

D'hublatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, korzeniówka *f.* (roślina).

D'hue, *I. praep.* (z 4. przyp.) bez, krom, prócz; er iſt — Beſchäftigung jest bez zajęcia, nie ma zajęcia; — Zweifel, — Frage bez wątpienia, bez pytania, bez kwestyi; er ſtarb — Teſtament zmał bez teſtamentu; — Unterſchied bez różnicy; — Zwang bez przymusu; — mein Wiſſen bez mojej wiedzy; eš regnete — Unterlaß deſzcz padał bez przerw, bezustannie; — Falſch, — Feuchteil bez fałszu, bez obłudy, szcerze; — Berzug bez zwłoki, bezzwłocznie, natychmiast; — Umſchweiße bez ogródek, w krótkich słowach, pokrótce; — weiter(e)š nie pytając o nic, nie zważając na nic, bez wszelkich komplementów; II. *coni.* (w połączeniu z ju albo daš — tłumaczy się rozmacie, najczęściej przez imiesłowy); er ging fort, — auf mich zu warten (— daš er auf mich wartete) odszedł nie czekając na mnie; er tat eš, — zu wiſſen (— daš er mußte), waš er tat zrobił to, nie wiedząc co robi; er gab ſich viele Mühe, — etwas auszurichten wiele sobie pracy zadał, ale nie nie wskórał; III. eš albo die Sache iſt (gar) nicht — (nicht ſo ganz —) w tem jest coś (prawdy, coś dobrego), to nie bez podstawy; ſie iſt gar nicht — nie jest wcale brzydka; (w mowie studenckiej:) — ſein nie mieć pieniędzy, być bez centa.

D'huedem, **D'huedicš**,

D'huehin, *adv.* bez tego, i tak; zresztą; mimo to; idy hätte ihn — befußt bylbym go i tak odwiadzil; eß wird — geſchehen ſtanie ſię i bez tego, w kaźdym razie; ohnedies bin ich recht zufrieden zresztą doſć jeſtmem zadowolony; daß iſt — hin wenig to już i tak mało; er weiß eß schon — hin zresztą już to wie.

D'hueglei'dhen, *adi.* bez porównania.

D'huerachtet, D'huengerachtet, D'huengefahr, D'huilängit, rzadko zamiast unerachtet, ungeachtet i t. d.

D'huena'ſe, *sm.* beznos *m.*

D'huerso'rge, *sm.* Hans — człowiek *n.* bez kłopotów, żyjący bez trosk.

D'huemacht, *sf. pl.* -en, niemoc *f.*, słabość *f.*, bezsilność *f.*, bezwładność *f.*; młdość *f.*, omdlenie *n.*; in — fallen zemdlewać, (ze-)mdleć, omdlewać, omdleć; in — liegen w mdłościach leżać.

D'huemächtigt, *adi.* bezsilny, bezwładny, słaby; niedołężny; omdlały, zemdlały; — werden omdleć, zemdleć; einen -en wieder ins Leben bringen, rufen oczucić, dotrzeć wic zemdlonego.

D'hu', *inter.* oho! — nicht so hüßig! oho! powoli!

D'hr, *sn.* -(e)ß, *pl.* -en, 1) ucho *n.*; kleines — uszko *n.*; die -en spitzen nastawiać uszy; die -en hängen lassen zwiesić, opuścić uszy; jmandu an den -en zapfen, reißen, ziehen, jmand bei den -en kriegen targać, ciągnąć kogo za uszy; jmand an den -en nehmen, fassen, bei den -en kriegen chwycić kogo za uszy; auf einem -e nicht hören nie słyszeć na jedno ucho; er hat einen Mund bis an die -en, er kann sich in die -en beißen, ma gębę od ucha do ucha, może siebie samego w ucho ugryźć; jmand an die -en, hinter die -en schlagen uderzyć kogo w twarz, dać komu policzek, natrzeć komu uszy; jmandm etw. ins —

fagen powiedzieć komu co do ucha; daß — wohin hatten nadsluchiwać; die -en klingen, sausen, brausen mit w uszach mi dzwoni, szumi; jmandm die -en vollschreien wrzeszczeć do kogo, że aż go uszy bola, zagłuszyć kogo wraskiem; er wurde bis über die -en rot zacerwienił się po uszy; sich aufß — legen położyć się spać; jmandm daß Jell über die -en ziehen zedrzeć skórę z kogo, obłupić kogo za skóry, zedrzeć kogo; jmandm in den -en liegen oklektać komu uszy, kłopotać komu głowę prośbami, przestrogami, radami; er ist noch nicht trocken hinter den -en jeszcze nie oschnął za uszami, ma jeszcze mleko pod nosem, jeszcze młody, niedoświadczony; er hat den Schalk hinter den -en, er hat eß (biß, faußbiß) hinter den -en szczywany lis, arcyszalbierz; sich etw. hinter die -en schreiben zapisać sobie co za uszami, zapamiętać sobie co; jmandm flausen albo einen Klob ins — setzen narobić kłopotu, zaniepokoić kogo; Bohnen in den -en haben udawać głuchego; eine übers — bekommen, kriegen dostać po uszach, dostać policzek; jmandm übers — haben dać komu policzek; oszukać kogo; bis über die -en po uszy, zupełnie, całkowicie; er steßt bis über die -en in Schulden siedzi w długach, ma długi po uszy; er ist bis über die -en verliebt zakochany gorąco; sich die Welt um die -en schlagen widzieć dużo świata; 2) ucho *n.*, sluch *m.*; ich habe ein gutes — mam dobry sluch; ich bin ganz — całem ciałem slucham, slucham z największą, z natężoną uwagą; ich habe kein — (für Musik) nie mam sluchu (dla muzyki); für jmandß Bitte kein — haben nie mieć nszu na czyją prośbę, nie chcieć wysłuchać czyjej prośby; jmandm ein geneigtes — leihen skłonić uszy

ku komu, wysłuchać kogo; eß ist mir zu -en gekommen doszło do mej wiadomości, zasłyszalem; zu -en bringen, doniesić, donosić; tauben -en prebigen głuchemu prawić, na wiatr gadać, grochem o ścianę rzucać; seinen -en nicht frauen nie wierzyć własnym uszom; 3) zagięcie *n.* w książce; 4) = D'hr.

D'hr =, *adi.* uszny.

D'hr, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, — einer Nadel uszko *n.* u igły, iglane.

D'hraffe, *sm.* -n, *pl.* -n, długouszka *f.* (zwierze).

D'hrbaumel, D'hrbaumel, D'hrbommel, *sf. pl.* -n, kółczyk *m.*

D'hrden, *sn.* :ß, *pl.* —, *dim.* od D'hr, uszko *n.*, małe ucho.

D'hrdrüse, *sf.* obacz D'hrspeicheldrüse.

D'hren, *va.* (haben) przebijać uszka u igieł; uszy przyprowiać.

D'hrenarzt, *sm.* -eß, *pl.* -ärzte, lekarz *m.* dla chorób usznych, otyatra *n.*

D'hrenband, *sn.* -eß, *pl.* -bänder, opaska uszna (anat.).

D'hrenbeichte, *sf. pl.* -n, spowiedź tajna.

D'hrenbläser, *sm.* -ß, *pl.* —, zausznik *m.*, podszepnik *n.*

D'hrenbläserci', *sf. pl.* -en, zausznictwo *n.*, podszep *m.*

D'hrenbläserin, *sf. pl.* -innen, zausznica *f.*, zauszniczka *f.*

D'hrenbrausen, *sn.* :ß, szum *m.* w uszach.

D'hrendrüse, *sf. pl.* -n, gruczoł przysuszny.

D'hrenentzündung, *sf. pl.* -n, zapalenie *n.* ucha.

D'hrensluß, *sm.* -ßes, cieczenie *n.* z uszu.

D'hrengellen, *sn.* obacz D'hrentlingen.

D'hrengeschwür, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, wrzód *m.* w uchu.

D'hrenkißel, *sm.* -ß, łechtanie *n.* w uszach, świerzbiczka *f.* w uszach; (prze-nośnie:) rzecz głaszcząca uszy, pochlebstwo *n.*

D'hrenklingen, *sn.* = \bar{s} , dzwoniczenie *n.*, szum *n.* w uszach.
 D'hrenkrankheit, *sf. pl.* = $\bar{e}n$, choroba uszna.
 D'hrenläuten, *sn.* obacz D'hrenklingen.
 D'hrenreißer, *sn.* obacz D'hrenschmerz.
 D'hrensaufen, *sn.* = \bar{s} , szum *m.* w uszach.
 D'hrenschmalz, *sn.* = $\bar{e}s$, tłuszcz uszny, woskowina *f.*, woskówka *m.*
 D'hrenschmauß, *sm.* = $\bar{f}e\bar{s}$, rozkosz *m.*, biesiada *f.* dla uszu.
 D'hrenschmerz, *sm.* = $\bar{e}s$, *pl.* = $\bar{e}n$, ból *m.* uszu.
 D'hrenspiegel, *sm.* = $\bar{e}s$, *pl.* —, wziernik *m.* do badania uszu.
 D'hrensprühe, *sf. pl.* = \bar{n} , strzykawka uszna.
 D'hrenweh, *sn.* obacz D'hrenschmerz.
 D'hrenzeuge, *sm.* = \bar{n} , *pl.* = \bar{n} , świadek nauszny.
 D'hrenzwang, *sm.* = $(e)\bar{s}$, ból *m.* uszu ze złudzeniami słuchu połączony.
 D'hreule, *sf. pl.* = \bar{n} , sowa uszata.
 D'hreifeige, *sf. pl.* = \bar{n} , policzek *m.*; *jmandm eine* — geben wyciąć komu policzek, policzkować kogo.
 D'hreifeigen, *va.* (haben) policzkować.
 D'hrefinger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, palec mały.
 D'hreflügel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, muszelka uszna, zewnętrzna część ucha.
 D'hreförmig, *adi.* kształt ucha mający, uchowaty, uszaty.
 D'hrehänge, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kółczyk *m.*
 D'hrehöhle, *sf. pl.* = \bar{n} , wnętrze *n.* ucha.
 D'hrelijen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, węzłowie *n.*, jasek *m.*
 D'hrenorpel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, chrząstka *f.* w uchu.
 D'hre läppchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, uszko *n.*, mięksiz *m.*, koniuszek uszny.
 D'hreloch, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = $\bar{l}ö$ cher, otwór uszny.
 D'hre löffel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —,

łyżeczka *f.*, łopatka *f.* do uszu, dżubiuch *m.*
 D'hrenschel, *sf. pl.* = \bar{n} , koncha *f.*, małżowina *f.* ucha.
 D'hre ring, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , kółczyk *m.*
 D'hre schnecke, *sf. pl.* = \bar{n} , uchowiec *m.* (anat.).
 D'hre speicheldrüse, *sf. pl.* = \bar{n} , gruczoł przyuszny.
 D'hre trommel, *sf. pl.* = \bar{n} , bebenek *m.* w uchu (anat.).
 D'hre trompete, *sf. pl.* = \bar{n} , trąbka *f.* Eustachiusza (anat.).
 D'hre wurm, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = $\bar{w}ürmer$, szczypawka *f.* (owad).
 D'hre zipfel, *sm.* obacz D'hre läppchen.
 D'hre zerreißend, *adi.* rozdzierający uszy, przygłuszający.
 D'hre zupatio'n, *sf. pl.* = $\bar{e}n$, okupacja *f.*, zajęcie *n.*, zawłaszczenie *n.*
 D'fono'm, *sm.* = $\bar{e}n$, *pl.* = $\bar{e}n$, ekonomista *m.*, człowiek gospodarny; gospodarz wiejski; ekonom *m.*, rządca *m.*
 D'fonomie', *sf.* ekonomia *f.* (nauka); gospodarstwo *n.* gospodarność *f.*, oszczędność *f.*
 D'fonomie'verwaltung, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, rządca *m.*
 D'fono'mijsh, *adi.* ekonomiczny, gospodarny, oszczędny; gospodarstwa wiejskiego dotyczący; *adv.* ekonomicznie, gospodarnie, oszczędnie.
 D'fonomijie'ren, *vn.* (haben) gospodarzyć, oszczędzać.
 D'fdae'der, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, ośmiościan *m.* (geometrya).
 D'fdae'drißh, *adi.* ośmiościenny.
 D'fda'v, *sn.* = \bar{s} , ósemka *f.* (format książki); grzeß — (= Großformat) ósemka wielka; *in* — w ósemce.
 D'fda'vband, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = $\bar{b}ände$, tom *m.* formatu ósemkowego.
 D'fda've, *sf. pl.* = \bar{n} , oktawa *f.* (w muzyce); oktawa *f.* (ośmiodniowe nabożeństwo).
 D'fda'vformat, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , format półtęwartkowy.
 D'fda'ber, *sm.* = \bar{s} , październik *m.*

D'fda'ber-, *adi.* październikowy.
 D'fda'v, (wym.: — troa), *sm.* *i sn.* = (s) , *pl.* = \bar{s} , wyłączne prawo, przywilej *m.*; akcyza *f.*, opłata miejska.
 D'fda'v'ren, (wym.: -tro(a)iren) *va.* (haben) narzucić (ustawę, regulamin i. t. p.).
 D'fda'v'rg, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , obacz D'fda'v'rlinje.
 D'fda'v'riinspektion, *sf. pl.* = $\bar{e}n$, inspekcja naoczna.
 D'fda'v'rlinje, *sf. pl.* = \bar{n} , soczewka najbliższa oka (w instrumentach optycznych).
 D'fda'v'rzuge, *sm.* = \bar{n} , *pl.* = \bar{n} , świadek naoczny.
 D'fda'v'ratio'n, *sf. pl.* = $\bar{e}n$, okulizowanie, oczkowanie *n.*
 D'fda'v'rien, *va.* (haben) okulizować, oczkować, szczerpieć przez oczkowanie; *inß* trei-bende Auge — okulizować w żywe oczko; *inß* schlafende Auge — okulizować w martwe oczko.
 D'fda'v'rien, *sn.* = \bar{s} , obacz D'fda'v'rie.
 D'fda'v'rie'messer, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, nożyk *m.* do oczkowania.
 D'fda'v'st, *sm.* = $\bar{e}n$, *pl.* = $\bar{e}n$, okulista *m.*, lekarz *m.* chorób ocznych.
 D'fda'v'e'nißh, *adi.* ekumeniczny, ogólny; = $\bar{e}s$ Konzil, sobór powszechny (historia kościelna).
 D'fda'v'ident, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , za-chód *m.*
 D'fda'v'identa'lißh, *adi.* zachodni.
 D'fda', *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , oliwa *f.*, olej *m.*; ätherißeß — olejek *m.*, olej wyskokowy, olej eteryczny; Brenn — olej palny, olej świetlny; Hanf — olej siemienny, olej konopny; Knochen —, Klauen — olej kostny; Lein — olej lniany; Mineral — olej skalny; Oliven — oliwa *f.*; Palm — olej palmowy; Rüß —, Rapß — olej rzepakowy; Schmier — olej do smarowania; Saffian —, Troden — olej szybko schnący, wysychający; Pflanzen —, vegetabilischeß — olej roślinny; ranjigeß — olej zjełczały;

feines — olejek *m.*; — pressen oliwę wyciskać; frischgepreßtes — świeża oliwa; heiligtes — święty olej, krzyżmo *n.*; mit — tranken zapuścić olejem; mit — bestreichen, besprengen, salben (na)maścić olejem; mit — anmachen przyprowadzić oliwą; in — sieden, baden smarzyć, piec na oliwie, w oliwie; in — malen malować olejno; — ins Feuer gießen oleju przylać do ognia, olejem ogień gasić.

Öl, *adi.* olejny, oliwny.

Ölanstrich, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, powłoka olejna, powłoka barwą olejną.

Ölartig, *adi.* olejowaty.

Ölbaum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, drzewo oliwne.

Ölbaumpflanzung, *sf.* *pl.* = en, plantacya *f.* drzew oliwnych.

Ölbecre, *sf.* obacz Ölve.

Ölbehälter, *sm.* = š, *pl.* —, naczynie *n.* na oliwę; obacz Lampenförper.

Ölberg, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, góra oliwna, ogrojec *m.*

Ölbild, *sm.* obacz Ölgemälde.

Ölbilderdruck, *sm.* obacz Öldruck.

Ölblatt, *sn.* = (e)š, *pl.* = blätter, liść oliwny.

Ölbüchse, *sf.* *pl.* = n, puszka *f.* na oliwę, z oliwą.

Öldruck, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, olejnodruk *m.*

Ölender, *sm.* = š, *pl.* —, oleander *m.*, bobkowa róża, pchochowiec pospolity, kościanceczki *pl.* (roślina).

Ölster, *sm.* = š, *pl.* —, przewierzbia *f.*, olejnik *m.* (drzewo).

Ölen, *va.* (haben) olejem lub oliwą (po)smarować, (po)mazać, (na)mazać, (na)maścić, zapuścić, napuścić; ein Schloß — napuścić zamek oliwą; den Salat — przyprowadzić salata oliwą.

Ölertag, *sm.* = (e)š, Ölertag, *sf.* *pl.* = n, zbiór *m.* oliwek.

Ölenn, *sn.* = š, = Ölweffeljäure.

Ölfabrik, *sf.* *pl.* = en, olejarnia *f.*

Ölfarbe, *sf.* *pl.* = n, farba olejna; mit (in) = n malen malować olejno.

Ölfarben, *adi.* olejnego, oliwnego koloru.

Ölfarbenruck, *sm.* = (e)š, oleografia *f.*, druk *m.* farbami olejnymi.

Ölfarbenhändler, *sm.* = š, *pl.* — sprzedający *m.* farby olejne.

Ölfaß, *sn.* = fess, *pl.* = fässer, beczka *f.* na olej, na oliwę, z olejem, z oliwą, z oleju, z oliwy.

Ölfirniß, *sm.* = fess, *pl.* = fite, pokost olejny.

Ölflasche, *sf.* *pl.* = n, flaszka *f.* na oliwę, od oliwy; heilige — ampułka *f.* ze świętym olejem.

Ölfließ, = (e)š, *pl.* = e, Ölfließen, *sm.* = š, *pl.* —, plama *f.* od oleju, od oliwy.

Ölfrüchte, *sf.* *pl.* oliwki *pl.*

Ölgarten, *sm.* = š, *pl.* = gärten, ogród oliwny, oliwnica *f.*, oliwnik *m.*

Ölgefäß, *sn.* = š, *pl.* = e, naczynie *n.* na olej, na oliwę.

Ölgemälde, *sn.* = š, *pl.* —, malowidło olejne, obraz olejny.

Ölgeschmack, *sm.* = (e)š, smak oliwny, olejny.

Ölgewächse, *sn.* *pl.* krzewy oliwne.

Ölgöße, *sm.* = n, *pl.* = n, dureń *m.*, ciotek *m.*

Ölhaltig, *adi.* olej, oliwę zawierający, oleisty.

Ölhaltigkeit, *sf.* oleistość *f.*

Ölhandel, *sm.* = š, handel *m.* olejem, oliwą.

Ölhändler, *sm.* = š, *pl.* —, handlarz *m.* olejem, oliwą, olejnik *m.*

Ölheße, *sf.* *pl.* = n, gaszcz *m.* z oleju, z oliwy, fusy oliwne.

Ölhaltig, *adi.* olej, oliwę zawierający, oleisty.

Ölrig i (rzadko) **Ölrigt**, *adi.* olejowaty, oleisty, olejny; sich ölig machen, olejem, oliwą się potłuścić.

Ölrigkeit *sf.* oleistość *f.*

Ölrigkeit, *sm.* = en, *pl.* = en, oligarcha *m.*, możnowładca *m.*

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* = n, oligarchia *f.*, możnowładztwo *n.*

Ölrigkeit, *adi.* oligarchiczny, możnowładczy.

Ölrigkeit, *adv.* niegdys, kiedyś, w przeszłości; zu Ölrigen Zeiten ging daß noch an za naszych pradziadów to jeszcze uchodziło.

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* = n, oliwka *f.*; eingemachte = n solone oliwki.

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* = en, gatunek *m.* oliwek.

Ölrigkeit, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, drzewo oliwne.

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* = n, zbiór *m.* oliwek.

Ölrigkeit, *sf.* barwa oliwkowa.

Ölrigkeit, *sm.* = š, *pl.* = big, Olivengrün, *adi.* oliwkowy.

Ölrigkeit, *adi.* mający kształt oliwki, oliwkowaty.

Ölrigkeit, *sm.* = š, *pl.* = gärten, ogród oliwkowy.

Ölrigkeit, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, gaik oliwkowy.

Ölrigkeit, *adi.* oliwkowzielony, oliwkowy.

Ölrigkeit, *sn.* = es, drzewo oliwne.

Ölrigkeit, *sn.* = (e)š, = e, oliwa *f.* (z oliwek).

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* = n, olejnia *f.*

Ölrigkeit, *sm.* = š, *pl.* —, olejnik *m.*

Ölrigkeit, *sm.* obacz Olivenbain.

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* = n, oliwniczka *f.*

Ölrigkeit, *sf.* *pl.* —, prasa *f.* do wyciskania oliwy; olejnia *f.*

Ölrigkeit, *sm.* = š, *pl.* —, olejnik *m.*

Ölrigkeit, *sm.* = (e)š, *pl.* = krüge, dzbanek *m.* na olej.

Ölrigkeit, *sm.* = š, *pl.* —, placek *m.* na oleju; kotłacz olejny, makuch *m.*, olejczyk *m.*

Ölrigkeit, *sm.* = š, *pl.* —, gniatacz *m.* do makuobów.

Maden, *sm.* =s, *pl.* =läden, sklep *m.* z oliwą, z olejem.

Mager, *sn.* =s, *pl.* —, skład *m.*, magazyn *m.* olejów, oliwy.

Mampe, *sf. pl.* =n, lampa olejna.

Meße, *sf. pl.* =n, zbiór *m.* oliwek.

Mm, *sm.* =(e)s, =e, 1) próchno *n.* w drzewie; 2) rodzaj jaszczurki.

Malter, *sm.* =s, *pl.* —, malarz malujący olejno.

Malerei, *sf. pl.* =en, malowanie *n.*, malarstwo olejne; obraz olejny.

Mann, *sm.* =es, *pl.* =männer, olejarz *m.*

Meßer, *sm.* =s, *pl.* —, olejomierz *m.*

Mühle, *sf. pl.* =n, olejarnia *f.*, olejnia *f.*

Müller, *sm.* =s, *pl.* —, olejnik *m.*, olejarz *m.*

Knußbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, stradałka *f.*

Palme, *sf. pl.* =n, olejowiec *m.*, olejnik *m.*, masłopalma *f.*

Papier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, papier olejem napuszczony; papier transparentowy.

Pflanzen, *sf. pl.* rośliny olejne, olejodajne.

Presse, *sf. pl.* =n, tłocznia olejna, olejnia *f.*, olejarnia *f.*

Preßer, *sm.* =s, *pl.* —, olejnik *m.*, olejarz *m.*

Trettich, *sm.* =s, *pl.* =e, rzodkiew olejna.

Kaue, *sm.* =ns, rzepak olejny.

Kaß, *sm.* obacz **Ölfeße**.

Köfläger, *sm.* obacz **Ölmüller**.

Keife, *sf. pl.* =n, mydło olejne.

Kstoff, *sm.* =(e)s, oleina *f.* (chemia).

Ktonne, *sf. pl.* =n, beczka *f.* z olejem, do oleju, z oleju.

Krester, *s. pl.* obacz **Ölfeße**.

Lung, *sf. pl.* =en, namazanie *n.*, namaszczenie *n.*, na-

puszczenie *n.*, (po)smarowanie *n.* olejem; bie leßte — ostatnie (olejem świętym) namaszczenie; bie leßte — entpfangen olej św. przyjąć.

Olymp, *sm.* =(e)s, 1) Olimp *m.* (góra); vom hohen — herab ze szczytu Olimpu; auf dem — wohnend, sich auf den — beziehend olimpijski; 2) najwyższa galeria w teatrze.

Olympiade, *sf. pl.* =n, olimpiada *f.*, czteroletni przeciąg czasu.

Olympiadenrechnung, *sf.* liczenie *n.* czasu według olimpiad.

Olympiadißch, *adi.* =e Periode olimpiada *f.*

Olympißeiger, *sm.* =s, *pl.* —, zwycięzca *m.* w igrzyskach olimpijskich.

Olympier, *sm.* =s, *pl.* —, bóg olimpijski.

Olympißch, *adi.* olimpijski.

Oweide, *sf. pl.* =n, wierzba oliwna.

Ozweig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, gałązka, różeczka oliwna.

Omega, *sn.* =(s), *pl.* =s, omega *f.* (litera grecka).

Omlette, *sf. pl.* =n, omlet *m.*; grzybek *m.* (potrawa z jaj).

Omnen, *sn.* =s, *pl.* Omnia, wróżba *f.*, znak *m.*

Omniß, *adi.* złowieszczy, złowroźbny.

Omniß, *sm.* —, *pl.* — i =buisse, *pl.* =buisse, omnibus *m.*, powóz *m.* dla wszystkich.

Omniß, *adi.* wszechmoeny.

Omniß, *sf.* wszechmoc *f.*

Onanie, *sf.* onania *f.*, onanizm *m.*, samogwałt *m.*

Onanie, *vn.* (haben) samogwałtowi się oddawać.

Onaniß, *sm.* =en, *pl.* =en, onanista *m.*, samogwałciciel *m.*

Onfel, *sm.* =s, *pl.* —, wuj *m.*

Onfelchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Onfel wujaszek *m.*

Ontologie, *sf. pl.* =n, ontologia *f.*, nauka *f.* o istnieniu (filozofia).

Ontologißch, *adi.* ontologiczny.

Onuß, *sn.* —, *pl.* Onera, ciężar *m.*

Onyx, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, onyks *m.* (kamień).

Opal, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, opal *m.* (kamień).

Opalglanz, *sm.* =es, lusk *m.* opalu.

Opalizeren, *vn.* (haben) opalizować, mieniać kolory.

Oper, *sf. pl.* =n, opera *f.*

Operater, *sm.* =s, *pl.* =e, operator *m.*, chirurg *m.*

Operatio, *sf. pl.* =en, rękoczyn *m.*; operacja *f.*; leczenie *n.* ułomności, kallektwa; eine — vollziehen wykonać operację; sich einer — unterziehen poddać się operacji.

Operatio, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pole *n.* działań wojennych (wojskowość).

Operatio, *sn.* =(e)s, *pl.* =pläne, plan operacyjny, plan działań wojennych.

Operativ, *adi.* operacyjny.

Operette, *sf. pl.* =n, operetka *f.*

Operieren, *vn.* (haben) operować; działać; *va.* (haben) immdn — operować kogo; sich — lassen dać się operować, poddać się operacji.

Operneut, *sn.* =(e)s, złotokost *m.* (zólty).

Opernartig, *adi.* podobny do opery, na sposób opery.

Opernbuch, *sn.* obacz **Operntext**.

Operndichter, *sm.* =s, *pl.* —, poeta opery piszący.

Operngläß, *sn.* =seß, *pl.* =gläßer, **Operngucker**, *sm.* =s, *pl.* —, binokle *pl.*, lorneta teatralna.

Opernhaf, **Opernmäßig**, *adi.* operowy, melodramatyczny.

Opernhaus, *sn.* =seß, *pl.* =häuser, dom *m.* opery, teatr *m.* do oper, opera *f.*

Opernkompontist, *sm.* =en, *pl.* =en, kompozytor *m.* oper.

Opernmuß, *sf.* muzyka operowa.

Opernfänger, *sm.* =s, *pl.* —, operzysta *m.*, śpiewak *m.*

D'pernjägerin, *sf. pl.* -innen, operzystka *f.*, śpiewaczka *f.*

D'perntext, *sm. =eš, pl. =e,* tekst m. opery, libretto *n.*, słowa do muzyki operowej.

D'pernzettel, *sm. =š, pl.* —, afisz teatralny.

D'pfer, *sn. =š, pl. —, 1)* ofiara *f.*, ofiarowanie *n.*; *ein* — bringen ofiarę składać, czynić, przynieść; *imndm etw. zum* — bringen złożyć komu co w ofierze; *ein* — schlachten bydłę zabić na ofiarę; *er murde ein* — seiner Sábjudt stał się ofiarą swojej chciwości; *er fiel als* — dieser Krankheit padł ofiarą tej choroby; *2)* zwierzę, bydłę ofiarne = Opfertier; *3)* ofiara *f.*, poświęcenie *n.*; *ich habe ihm viele* — gebracht wiele mu poświęciłem; *keine* — scheuen, vor keinem — jurückschrecken nie szczędzić, nie lekkać się ofiar, poświęceń.

D'pferaltar, *sm. =(e)š, pl.* =täre, ołtarz ofiarny.

D'pferbeder, *sm. =š, pl.* —, puhar ofiarny.

D'pferbeden, *sn. =š, pl. —,* naczynie ofiarne.

D'pferbeil, *sn. =(e)š, pl. =e,* topór ofiarny.

D'pferbereit, D'pferfreudig, *adi.* ofiarny.

D'pferbinde, *sf. pl. =n,* opaska, jaką w starożytności ofiarnicy na czolo kładli.

D'pferbrauch, *sm.* obacz D'pfergebrauch.

D'pferbrot, *sn. =(e)š, pl.* =e, chleb ofiarny.

D'pferdiener, *sm.* obacz D'pferer.

D'pferer, *sm. =š, pl. —,* ofiarnik *m.*

D'pferfest, *sn. =eš, pl. =e,* uroczystość ofiarna.

D'pferflamme, *sf. pl. =n,* ogień, płomień ofiarny.

D'pferfreudig, *adi.* obacz D'pferbereit.

D'pfergabe, *sf. pl. =n,* ofiara *f.*

D'pfergebet, *sn. =(e)š, pl.* =e, modlitwa ofiarna, ofertorium *n.*

D'pfergebrauch, *sm. =(e)š, pl.* =bräuche, obrządek ofiarny.

D'pfergefäß, *sn. =eš, pl.* =e, naczynie ofiarne.

D'pfergelt, *sn. =eš, pl. =er,* pieniądze ofiarne.

D'pfergerät, D'pfergesdirr, *sn. =eš, pl. =e* obacz D'pfergefäß.

D'pferkasten, *sm. =š, pl.* =kästen, skrzynka *f.* na datki ofiarne.

D'pferfeld, *sm. =(e)š, pl.* =e, kielich ofiarny.

D'pferfuden, *sm. =š, pl.* —, palek ofiarny.

D'pferlamm, *sn. =(e)š, pl.* =lämmer, baranek dany, zabity na ofiarę; baranek Boży, Chrystus.

D'pfermahl, *sn. =(e)š, pl.* =e, D'pfermahlzeit, *sf. pl. =en,* biada ofiarna.

D'pfermesser, *sn. =š, pl.* —, nóż ofiarny.

D'pfern, *I. va. i vn. (haben)* ofiarę czynić, ofiarować, zabić na ofiarę; poświęcać się; *II. —, sn. =š,* ofiarowanie *n.*, ofiara *f.*, poświęcenie *n.*

D'pferpfennig, *sm.* obacz D'pfergeld.

D'pferpriester, *sm. =š, pl. —,* kapłan ofiary czyniący, ofiarowanie odprawiający, ofiarnik *m.*

D'pferstale, *sf. pl. =n,* czara ofiarna.

D'pferstmann, *sm.* obacz D'pfermahl.

D'pferstätte, *sf. pl. =n,* miejsce ofiarne.

D'pferstod, *sm.* obacz D'pferkasten.

D'pfertier, *sn. =(e)š, pl.* =e, zwierzę na ofiarę przeznaczone.

D'pferstisch, *sm. =eš, pl. =e,* stół ofiarny.

D'pferstod, *sm. =eš,* śmierć *f.* z poświęcenia się.

D'pferstrank, *sm. =(e)š,* napój ofiarny.

D'pferung, *sf. pl. =en,* ofiarowanie *n.*, czynienie *n.* ofiary; poświęcenie *n.*

D'pfervieh, *sn.* obacz D'pfertier.

D'pferwein, *sm. =(e)š, pl.* =e, wino ofiarne.

D'pferwillig, *adi.* ofiarny, gotów poświęcić się.

D'pferzug, *sm. =(e)š, pl.* =züge, pochód ofiarny.

D'pfi't, *sm. =(e)š,* serpentyn *m.* (mineral).

D'pia't, *sn. =(e)š, pl. =e,* opiat *m.*, powidło makowe.

D'pium, *sn. =š,* opium *n.*

D'piumraucher, *sm. =š, pl.* —, palacz *m.* opium.

D'ppone'nt, *sm. =en, pl. =en,* oponent *m.*, przeciwnik *m.*

D'pponice'ten, *vn. (haben)* oponować, zarzuty czynić, przeciwieć się.

D'pportu'u, *adi.* korzystny; *adv.* korzystnie.

D'pportuni'it, *sm. =en, pl.* =en, oportunist *m.*, patrzający *m.* korzyści swej.

D'pportuni'stiich, *adi.* oportunistyczny, korzyścią się powodujący.

D'pportunität, *sf.* korzystność *f.*

D'ppositio'u, *sf. pl. =en,* opozycja *f.*; zarzut *m.*, przeciwienie *n.* się.

D'ppositione'll, *adi.* opozycyjny, sprzeciwiający się, należący do opozycji.

D'ppositio'nš=, *adi.* opozycyjny.

D'ppositio'nšblatt, *sn. =eš, pl.* =blätter, dziennik opozycyjny.

D'ppositio'nšmann, *sm. =(e)š, pl.* =männer, członek *m.* opozycji, partyj przeciwny.

D'ppositio'nšpartei, *sf. pl.* =en, opozycja *f.*, stronnictwo opozycyjne, przeciwne.

D'ptati'u, *sm. =(e)š, pl. =e,* tryb życzący (gramatyka).

D'ptie'reu, *va. (haben)* wybierać, wybrać jedno z dwójga, oświadczyć się za czym, przystąpić do czego.

D'ptie'runng, *sf. pl. =en,* opcya *f.*, wystąpienie *n.*

D'ptiif, *sf.* optyka *f.*, nauka *f.* o świetle.

D'ptiifer, *sm. =š, pl. —,* D'ptiifnš, *sm. —, pl. =kuffe,* i'stici, optyk *m.*

D'ptima't, *sm. =en, pl. =en,* arystokrata *m.*

Optimi'smus, *sm.* —, optymizm *m.*, wiara *f.* w dobroć świata.

Optimi'st, *sm.* =en, *pl.* =en, optymist *m.*, wierzący *m.* w dobroć świata.

Optimi'stiſch, *adi.* optymistyczny; *adv.* optymistycznie.

Optio'n, *sf.* *pl.* =en, opeya *f.*, wybór *m.*, oświadczenie *n.* się za czem.

Optiſch, *adi.* optyczny; =e *Eaufſung* optyczne zdziwienie; *adv.* optycznie.

Opul'e'nt, *adi.* sowy, obfity; *adv.* sownie, obficie.

Opul'e'nz, *sf.* obfitość *f.*, sowoitość *f.*

Op'us, *sn.* —, *pl.* Opera, dzieło *n.*

Dra'fel, *sn.* =s, *pl.* —, wyroczenia *f.*; ein — befragen pytać wyroczenie; — ſprechen wyrokować; wie ein — ſprechen, ſich als ein — aufſpielen udawać wyroczenie; er iſt das — für das Volk jest wyrocznią dla ludu.

Dra'felhaft, **Dra'felmäſſig**, *adi.* na sposób wyroczeni, dwuznaczny, zagadkowy; *adv.* dwuznacznie.

Dra'fel'n, *vn.* (haben) wypowiedać wyroczenie, wyrokować.

Dra'felſpruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =ſprüche, wyrzeczenie *n.* wyroczeni, wyroczenia *f.*

Dra'nge, (wym.: -raże), *sf.* *pl.* =n, pomarańcza *f.*

Dra'ngen, (wym.: -ražen), *adi.* pomarańczowy; *adv.* pomarańczowo.

Dra'ngenbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, drzewo pomarańczowe.

Dra'ngenblüte, *sf.* *pl.* =n, kwiat pomarańczowy.

Dra'ngenfarben, **Dra'ngensfarbig**, **Dra'ngengelb**, *adi.* pomarańczowy.

Dra'ngengarten, *sm.* =s, *pl.* =gärten, pomarańczarnia *f.*; oranżerya *f.*, cieplarnia *f.*; = Treibhaus.

Dra'ngengelb, *sn.* kolor pomarańczowy.

Dra'ngerie', *sf.* *pl.* =en, ob. **Dra'ngengarten**.

Dra'ngensaft, *sm.* =(e)s, sok, syrop pomarańczowy.

Dra'ngensſchale, *sf.* *pl.* =n, łupka *f.* (z) pomarańczy.

Dra'ngenwaſſer, *sf.* =s, woda *f.* ze sokiem pomarańczowym i z cukrem.

Dra'ngu'tan, *sm.* =s, *pl.* =s, orangutan *m.* (małpa).

Dra'to'riſch, *adi.* oratorski, krasomówczy, krasomowny.

Dra'torium, *sn.* =s, *pl.* =rien, oratoryum *n.*

Dra'te'ſter, *sn.* =s, *pl.* —, orkiestra *f.*

Dra'te'ſterkonzert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, koncert orkiestralny, koncert *m.* z orkiestrą.

Dra'te'ſtermuſik, *sf.* muzyka orkiestralna.

Dra'tide'e, *sf.* *pl.* =n, orchidea *f.* (roślina).

Dra'tiſ, *sf.* storczyk *m.* (roślina). [kowaty]

Dra'tiſartig, *adi.* storczy-

Dra'ten, *sm.* =s, *pl.* —, 1) zakon *m.*; geiſtlicher, Ritter- — zakon religijny, rycerski; in einen — treten wstąpić do zakonu; 2) order *m.*, oznaka *f.*; einen — bekommen otrzymać order.

Dra'tenſalter, *sn.* =s, wiek przepisały do wstąpienia do jakiego zakonu.

Dra'tenſband, i *dim.* **Dra'tenſbändchen**, *sn.* =s, *pl.* =bänder, -bändchen, 1) wstęga orderowa; 2) gatunek motyla.

Dra'tenbrüder, *sm.* =s, *pl.* =brüder, członek *m.* bractwa, towarzystwa wspólną regułą związanego; braciszek *m.*, zakonnik *m.*

Dra'tenſdame, *sf.* *pl.* =n, kawalerka *f.*

Dra'tenſfran, *sf.* obacz **Dra'tenſchwefter**.

Dra'tenſgeiſtliche(r), *sm.* =chen, *pl.* =che(n), zakonnik *m.*

Dra'tenſgeiſtlicheit, *sf.* duchowieństwo zakonne.

Dra'tenſgeſtütze, *sn.* =s, *pl.* —, ślub zakonny; die — ablegen złożyć śluby zakonne.

Dra'tenſgeneral, *sm.* =s, *pl.* =e, generał *m.* zakonu.

Dra'tenſgeſellſchaft, *sf.* *pl.* =en, kongregacya *f.*, bractwo *n.* zakonu.

Dra'tenſglied, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, członek *m.* zakonu.

Dra'tenſhaus, *sn.* =ſes, *pl.* =häuser, klasztor *n.*

Dra'tenſkette, *sf.* *pl.* =n, łańcuch *m.* zakonu rycerskiego, łańcuch orderowy.

Dra'tenſkleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, habit zakonny.

Dra'tenſkrenz, *sn.* =es, *pl.* =e, krzyż *m.* zakonny; krzyż orderowy, krzyż *m.* orderu.

Dra'tenſleute, *s.* *pl.* zakonnic, moiſi *pl.*

Dra'tenſmeiſter, *sm.* =s, *pl.* —, mistrz *m.* zakonu (rycerskiego, orderowego).

Dra'tenſperſon, *sf.* *pl.* =en, zakonnik *m.*, zakonnica *f.*

Dra'tenſprüfung, *sf.* *pl.* =n, komenda *f.*, prebenda *f.*

Dra'tenſregel, *sf.* *pl.* =n, reguła zakonna, zakonu.

Dra'tenſritter, *sm.* =s, *pl.* —, kawaler *m.* orderu, zakonu.

Dra'tenſchwefter, *sf.* *pl.* =n, siostra zakonna, zakonnica *f.*

Dra'tenſtand, *sm.* =(e)s, stau zakonny.

Dra'tenſtern, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, gwiazda *f.* orderu.

Dra'tenſtracht, *sf.* obacz **Dra'tenſtrich**.

Dra'tenſverbrüderung, *sf.* *pl.* =en, bractwo zakonne.

Dra'tenſverleihung, *sf.* *pl.* =en, nadanie *n.* orderu.

Dra'tenſzeichen, *sn.* =s, *pl.* —, znak orderowy.

Dra'tenſjudt, *sf.* rygor zakonny, karność zakonna.

Dra'tentlich, I. *adi.* 1) lubiący porządek, porządny, uporządkowany; regularny, dokładny; zwyczajny; prawidłowy; =er Menſch człowiek porządny; ein =es Leben ſühren prowadzić, wieść życie porządne, moralne, statkować; =es Mädchen dziewczyna porządna, cnotliwa; =e Leute ludzie porządni, zaci, dobrze wychowani; =er Zuſter płacący punktualnie, na czas; =er Puls puls regularny; der =e Preis cena zwyczajna; die =en Mittel środki zwyczajne, dozwolone; =er Gerichtsſtand sąd zwyczajny, przynależny, kom-

petentny; =er Professor, profesor zwyczajny; =e Versammlung zwyczajne zgromadzenie; 2) nalezyty; ein =es Berhör należyte przesłuchanie; =e Grobheiten należyte, wyraźne grubiaństwa; es fetzte =e Prügel porządna była bijatyka; II. *adv.* porządnie, regularnie, dokładnie, zwyczajnie, należyte; — legen, Stellen porządnie polozyć; postawić; der Puls schlägt — puls bije prawidłowo; — leben żyć porządnie; — schelten porządnie wyłajać; du hast deine Sache — gemacht zrobiłeś swoją rzecz porządnie, jak się należy; er war — froh, daß... był bardzo rad, że...; er nahm es — (albo ernstlich) ułeb wziął na prawdę za zle; es regnet — (tütigtig), es ist — falt pada porządny deszcz, jest porządnie zimno.

D'rdentlichkeit, *sf.* porządność *f.*, regularność *f.*; przyzwyczajenie *f.*

D'rder, *sf.* *pl.* =s i =n, rozkaz *m.*; żądanie *n.*; polecenie *m.*; zlecenie *n.*; biß auf weitere — do dalszego (nowego) rozkazu, jak długo niema innego rozkazu; — geben dać rozkaz, rozkazać; — erhalten otrzymać rozkaz; — patieren słuchać, postępować według rozkazu; an meine eigene —, an die — von mir selbst na moje własne zlecenie; der — gemäß stosownie do zlecenia; per — du Musti za wyższym rozkazem.

D'rdina'lgahl, *sf.* *pl.* =en, liczba porządkowa.

D'rdinär, *adi.* 1) zwyczajny, regularny; =er Preis cena zwyczajna; =es Gut towar mający zwyczajne właściwości; 2) ordynarny, pospolity, prostacki.

D'rdinaria't, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, ordynaryat *m.*; profesura zwyczajna; gospodarstwo *n.* klasy.

D'rdinarium, *sn.* =(s), *pl.* =rien, bilans zwyczajny.

D'rdinarius, *sm.* —, *pl.* =rit, profesor zwyczajny (uniwersytetu); gospodarz *m.* klasy (w szkołach).

D'rdinate, *sf.* *pl.* =n, rzędna *f.* (matematyka).

D'rdina'tenachse, *sf.* *pl.* =n, oś *f.* rzędnych (matematyka).

D'rdinatio'u, *sf.* *pl.* =en, udzielanie *n.* święceń, konsekracya *f.*; ordynacya lekarska.

D'rdinieren, *sm.* (haben) udzielać święcenia, wyświęcać; ordynować, przepisować (o lekarzach).

D'rdnen, *va.* (haben) układać, ułożyć, porządkować, uporządkować, urządzać, urządzić; seine Angelegenheiten — uporządkować swoje sprawy; die Truppen — (u)szykować wojsko; nach Klassen — uporządkować wedle klas, klasyfikować.

D'rdnen, *sm.* =s, układanie *n.*, porządkowanie *n.*, urządzanie *n.*; szykowanie *n.* (wojska); klasyfikacya *f.*

D'rdner, *sm.* =s, *pl.* —, urządzieli *m.*, porządkujący *m.*

D'rdnung, *sf.* *pl.* =en, 1) urzządzenie *n.*, uporządkowanie *n.*, porządek *m.*, ład *m.*, szyk *m.*, rząd *m.*; in — w porządku; ohne alle — bez wszelkiego porządku, w zupełnym nieładzie; daß Zimmer in — bringen zrobić porządek w pokoju, uporządkować pokój; seine Angelegenheiten in — bringen uporządkować swoje sprawy; die Truppen in — stellen ustawić wojsko w rzędy; hier ist etw. nicht in — tu coś nie jest w porządku; daß finde ich ganz in der — znajduję, że to zupełnie słuszne; aus seiner — kommen wyjść ze zwykłego trybu; aus der — bringen, die — stören zmieszać porządek; ein Meer aus der — bringen zepsuć, zmilczyki wojska; auf — halten pilnować, przestrzegać porządku; die militärische — dyscyplina, karność wojskowa, rygor wojskowy; der — wegen dla porządku; zur — rufen wezwać do porządku; die göttliche und menschliche — przekazy boskie i ludzkie; 2) dywizya *f.*, klasa *f.*, oddział *m.*; 3) reguła *f.*, statut *m.*, statuty *pl.*

D'rdnungs=, *adi.* porządkowy.

D'rdnungsgemäß, *adi.* stosownie do porządku, uporządkowany, ułożony, uregulowany; metodyczny; *adv.* stosownie do porządku.

D'rdnungsliebe, *sf.*, D'rdnungssinn, *sm.* =(e)s, zamiłowanie *n.*, poczucie *n.* porządku, rzadność *f.*

D'rdnungsliebend, *adi.* lubiący porządek.

D'rdnungslos, *adi.* nieporządkny; *adv.* bez porządku, bez ładu.

D'rdnungsmäßig, *adi.* obacz D'rdnungsgemäß.

D'rdnungsstruß, *sm.* =es, *pl.* =e, wezwanie *n.*, upomnienie *n.* do porządku (parlamentaryzm).

D'rdnungsstrafe, *sf.* *pl.* =n, kara *f.* za niedopilnowanie przepisów, kara porządkowa.

D'rdnungswidrig, *adi.* przeciwny porządkowi, nieporządkny; nieregularny; *adv.* przeciwko porządkowi; nieregularnie.

D'rdnungszahl, *sf.* *pl.* =en, liczba porządkowa.

D'rdonna'ng, *sf.* *pl.* =en, 1) ordynans *m.*, rozkaz *m.*; auf — sein być na ordynansie; 2) = D'rdnonanz'olbat.

D'rdonna'ngsoldat, *sm.* =en, *pl.* =en, żołnierz *m.* na ordynansie.

D'rdonna'ngoffizier, *sm.* =s, *pl.* =e, oficer *m.* na ordynansie.

D'rdre, *sf.* obacz D'rdre. D'rdre'de, *sf.* *pl.* =n, oreada *f.* (mitologia).

D'rdga'n, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, organ *m.*, narzędzie *n.*

D'rdganisatio'n, *sf.* *pl.* =en, organizacya *f.*, urządzenie *n.* D'rdganisator, *sm.* =s, *pl.* =en, organizator *m.*, zarządzający *m.*

D'rdganisch, *adi.* organizacyjny, ustrojowy; *adv.* organizacyjnie, ustrojowo.

D'rdganisieren, *vn.* (haben) (z)organizować, urządzać, urządzić.

D'rdganisier'ung, *sf.* organizowanie *n.*, urządzanie *n.*

Organismus, *sm.* —, *pl.* —*men*, organizm *m.*, urządzenie *m.*
Organist, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, organista *m.*

Orgel, *sf.* *pl.* =*n*, organy *pl.*; katarzyna *f.* = Drehtorgel.

Orgelbalg, *sm.* =*(e)š*, pl. =*balg*, miech *m.* u organów.

Orgelbank, *sf.* *pl.* =*banke*, ławka *f.* u organów.

Orgelbau, *sm.* =*es*, stawianie *n.*, budowanie *n.* organów, organmistrzostwo *n.*

Orgelbauer, *sm.* =*š*, *pl.* —, organmistrz *m.*

Orgelbühne, *sf.* Orgelchor *sn.* =*(e)š*, *pl.* Orgelchöre, chór *m.* na organy, chór, na którym się organy znajdują.

Orgelgehäuse, *sn.* =*š*, *pl.* —, Orgelkasten, *sm.* =*š*, *pl.* =*kasten*, skrzynia *f.* do lub u organów.

Orgelklang, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*klänge*, (od)głos *m.* organów.

Orgelkonzert, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, koncert *m.* na organach.

Orgelkade, *sf.* obacz Orgelgehäuse.

Orgeln, *vn.* (haben) grać na organach; grać na katarzynie.

Orgelpedal, *sn.* =*š*, pedał *m.* u organów.

Orgelweise, *sf.* *pl.* =*n*, piszeszka *f.* u organów.

Orgelregister, *sn.* =*š*, *pl.* —, rejestr *m.* w organach.

Orgelspiel, *sn.* =*(e)š*, gra *f.* na organach.

Orgelspieler, *sm.* =*š*, *pl.* —, grający *m.* na organach, organista *m.*

Orgelstimme, *sf.* *pl.* =*n*, Orgelton, *sm.* =*es*, *pl.* =*töne*, obacz Orgelklang.

Orgeltreter, *sm.* =*š*, *pl.* —, kalkancista *m.*

Orgelwerk, *sn.* =*(e)š*, wewnętrzne urządzenie organów; organy *pl.*

Orgelzug, *sm.* obacz Orgelregister.

Orgie, *sf.* *pl.* =*n*, orgia *f.*, szalona zabawa, rozpusta *f.*

Orient i **Orie'nt**, *sm.* =*(e)š*, wschód *m.*

Orienta'le, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, mieszkaniec *m.*, syn *m.* wschodu.

Orienta'lish, *adi.* wschodni.

Orientali'st, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, orientalista *m.*, znawca spraw i języków wschodnich.

Orientie'ren, *va.* (haben) objaśniać, objaśnić; sich —, *vr.* (haben) rozpoznawać się, rozpoznawać się, rozpatrywać się, rozpatrzywać się.

Orientie'ring, *sf.* rozpoznawanie *n.* się.

Orientie'ringövermögen, *sn.* zmysł rozpoznawczy.

Ori'gina'l, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, oryginalny *m.*; (przenośnie:) dziwak *m.*, oryginalny *m.*

Ori'gina'l, *adi.* oryginalny.

Ori'gina'le, *adi.* oryginalny, samorodny.

Ori'gina'lausgabe, *sf.* *pl.* =*n*, wydanie oryginalne.

Ori'ginalität, *sf.* *pl.* =*en*, oryginalność *f.*, prawdziwość *f.*, samorodność *f.*

Ori'gina'l'mensch, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, oryginalny *m.*, dziwak *m.*

Ori'gine'll, *adi.* oryginalny; dziwny, dziwaczny; zabawny.

Ori'a'n, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, orkan *m.*, gwałtowny wiatr.

Ori'e'an, *sm.* =*š*, orlean *m.* (roślina).

Ori'e'ansbaum, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*bäume*, arnota *f.*

Ori'goshiff, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, okręt wojenny.

Ori'ame'nt, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, ornament *m.*, ozdoba *f.*

Ori'amentie'ren, *va.* (haben) ozdabiać, ozdobić.

Ori'a'nt, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, ornat *m.*, strój duchowny i królewski.

Ori'nitholog(e), *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, ornitolog *m.*, badacz *m.*, znawca *m.* ptaków.

Ori'nithologie, *sf.* ornitologia *f.*, nauka *f.* o ptakach.

Ori'nithologi'sch, *adi.* ornitologiczny.

Ori'ographie, *sf.* orografia *f.*, opis *m.* gór.

Ori'phe'um, *sn.* =*š*, *pl.* =*š* i =*phen*, orfeum *n.*, teatr *m.* rozmaitości.

Ori'fel'le, (wym.: =*sej*), *sf.* orsela *f.*, mech skalny.

Ori, I. *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, i **Ori'er**, 1) miejsce *n.* (w ogólności); punkt *m.*, miej-

scowość *f.*, okolica *f.*; — der Handlung Wien rzecz dzieje się w Wiedniu (dramat.); an einem =*e* ankommen przybyć do jakiego miejsca, dokąd; den — verändern zmienić miejsce; etw. wieder an seinen — stellen postawić znów na dawne miejsce; er ist immer an — und Stelle jest zawsze na miejscu; an — und Stelle gelangen przybyć na miejsce przeznaczenia; an allen =*en* und Enden wszędzie; am rechten =*e* na właściwym miejscu; er ist hier nicht an seinem rechten =*e* on tu nie jest na właściwym miejscu, to nie jest zajęcie odpowiadające jego zdolnościom, jego wiedzy, jego zręczności; zu rechter Zeit und am rechten =*e* na czas i gdzie należy; etw. am rechten =*e* angreifen wziąć się właściwie, dobrze, zręcznie do czego; etw. am unrechten =*e* angreifen rozpocząć co, wziąć się do czego niezręcznie, niewłaściwie; es ist hier am =*e* (zu erwähnen) tu miejsce, sposobność (wspomnienie); es ist hier nicht der — davon zu reden nie tu miejsce, by o tem mówić; — der Zusammenkunft miejsce zejścia się, schadzki; jmdm an einen — bestellen zamówić kogo na oznaczone miejsce; Zeit und — bestimmen oznaczyć czas i miejsce, omówić schadzkę; die Stelle findet sich am angegebenen =*e* (w skróceniu: a. a. O.) ustęp ten znajduje się na wspomnianem miejscu, we wspomnianem dziele (piśmiennictwo); aller =*en* wszędzie; es ist höheren es befohlen worden nakazano z góry, od najwyższej władzy, od rządu; gehöri'gen =*š* melden donieść władzy właściwej; er wird ihn geeigneten =*š* empfehlen poleci go odpowiednim osobom; öffentlicher — miejsce publiczne; ein gewisser — ustęp *m.*; — auf der Seite ubocze *n.*; 2) chodnik *m.*, spacznica *f.* (górnictwo); II. *sm.*

i *sn.* =(e)š, *pl.* Źrte; 1) krawędź *f.*; róg *m.*; koniec *m.*; 2) szydło *n.*, szwajca *f.*

Źrtband, *sn.* =(e)š, *pl.* -bänder, skówka *f.* u pochwy szpady.

Źrthodo'y, *adi.* prawowierny, prawosławny, zagorzały w wierze.

Źrthodogic', *sf.* prawowierność *f.*, prawosławie *n.*

Źrthographi'e, *sf.* ortografia *f.*, pisownia *f.* (prawidłowa).

Źrthogra'phisch, *adi.* ortograficzny; *er* Fehler błąd ortograficzny; *adv.* ortograficznie; — *schreiben* pisać ortograficznie, bezbłądnie.

Źrthopädie', *sf.* ortopedia *f.*, leczenie *n.* ułomnych.

Źrthopä'disch, *adi.* ortopedyczny.

Źrtlich, *adi.* miejscowy; *adv.* miejscowo.

Źrtlichkeit', *sf.* *pl.* =en, miejscowość *f.*

Źrtola'n, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ortolan *m.*, trznadź lombardzki (ptak).

Źrtändverb, *sn.* =š, *pl.* -ia i =ien, przysłówki miejscowy (gramatyka).

Źrtāngabe, *sf.* *pl.* =n, wskazanie *n.*, oznaczenie *n.* miejsca; adres *m.*

Źrtāngehörig, *adi.* przynależny do pewnego miejsca, miejscowy.

Źrtābeförde, *sf.* *pl.* =n, władza miejscowa.

Źrtābefähigkeit, *sf.* *pl.* =en, własność *f.* miejsca.

Źrtābedreibung, *sf.* *pl.* =en, opis *m.*, opisanie *n.* miejsca topografia *f.*

Źrtāchaft, *sf.* *pl.* =en, miejscowość *f.*, siedlisko *n.*, osada *f.* (jako to: miasto, wieś i t. p.); kanton *m.* (w Szwajcaryi).

Źrtācheit, *sn.* =(e)š, =e, bark *m.*, barczyk *m.*, bierce *pl.*, orczyk *m.*

Źrtāgebrauch, *sm.* =(e)š, *pl.* =bräuche, zwyczaj miejscowy.

Źrtāgedächtnis, *sn.* =niffes, pamięć *f.* dla miejscowości.

Źrtāgeistliche(r), *sm.* =en, *pl.* =en, ksiądz miejscowy.

Źrtāgeistlichkeit, *sf.* duchowienstwo miejscowe.

Źrtāgemāš, *adi.* stosowny do zwyczaju miejscowego; *adv.* stosownie do zwyczaju miejscowego.

Źrtākenntnis, *sf.* *pl.* =iffē, znajomość *f.* miejscowości.

Źrtāpfarrer, *sm.* =š, *pl.* —, proboszcz miejscowy.

Źrtāpolizei, *sf.* policja *f.*, miejscowa straż bezpieczeństwa.

Źrtāsin, *sn.* =(e)š, zmysł *m.* rozpoznawania się w miejscowości.

Źrtāveränderung, *sf.* *pl.* =en, zmiana *f.* miejsca.

Źrtāvorficher, *sm.* =š, *pl.* —, przełożony *m.* gminy, wójt *m.*

Źrtāzeit, *sf.* *pl.* =en, godzina miejscowa, czas *m.* południka miejscowego.

Źrtāgnostic', *sf.* kamienioznawstwo *n.*

Źrtē, *sf.* *pl.* =n, ucho *n.*, uszko *n.*; kluczek *f.*; fontaż *m.* postronka (łowiecwo).

Źrt(en), *sm.* =š, wschód *m.*; *ge(ge)n* — na wschód; *aus* Źrtēn ze wschodu.

Źrtē, *sm.* =š, wiatr wschodni.

Źrtēn'bel, *adi.* widoczny.

Źrtentati'on, *sf.* ostentacja *f.*, wystawa *f.*, chępliwość *f.*, popisywanie *n.* się.

Źrtentati'v, *adi.* ostentacyjny, chępliwy, popisujący się; *adv.* ostentacyjnie, chępliwie.

Źrtēolo'g(e), *sm.* =en, *pl.* =en, osteolog *m.*, znawca *m.*, badacz *m.* kości.

Źrtēologie', *sf.* osteologia *f.*, nauka *f.* o kościach.

Źrtēr-, *adi.* wielkanocny.

Źrtērabend, *sm.* =š, *pl.* =e, wigilia *f.* przed Wielkanocą, Wielka sobota.

Źrtērblume, *sf.* *pl.* =n, kozidrześć *f.*, kozidrzyst *m.*

Źrtērei, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, jaje wielkanocne, święcone jajko, krasanka *f.*, kraszanka *f.*

Źrtērfeier, *sf.* obchód *m.* Wielkiejnocy.

Źrtērfeiertag, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, święto wielkanocne, Wiel-

kanoc *f.*; *erster*, *zweiter* — pierwsze, drugie święto Wielkiejnocy.

Źrtērferien, *s.* *pl.* ferie wielkanocne, wypoczynek wielkanocny.

Źrtērfeſt, *sn.* =es, *pl.* =e, święto wielkanocne, Wielkanoc *f.*

Źrtērfladen, **Źrtērfuden**, *sm.* =š, *pl.* —, placek wielkanocny.

Źrtērfladē(glückwunſch)karte, *sf.* *pl.* =en, życzenia wielkanocne.

Źrtērferze, *sf.* *pl.* =n, świeca wielkanocna.

Źrtērlanm, *sn.* =(e)š, *pl.* =lāmmer, baranek wielkanocny.

Źrtērlidh, *adi.* wielkanocny; *adv.* po wielkanocnemu, jak na Wielkanoc.

Źrtērlidht, *sn.* obacz **Źrtērferze**.

Źrtērlied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pieśń wielkanocna.

Źrtērlilie, *sf.* *pl.* =n, narcyz złoty.

Źrtērluzci, *sf.* smolnik *m.*, kokornak *m.* (roślina).

Źrtērmarkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =märkte, **Źrtērmesse**, *sf.* *pl.* =n, jarmark *m.*, wielki targ wielkanocny.

Źrtērmouat, *sm.* =(e)š, kwiecień *m.*

Źrtērmōntag, *sm.* =(e)š, poniedziałek wielkanocny.

Źrtērn, *s.* *pl.* Wielkanoc *f.*; *zu* — na Wielkanoc; *vor* — przed Wielkanocą; *gegen*, *um* — około Wielkiejnocy; *die* — halten święcić Wielkanoc.

Źrtērnacht, *sf.* *pl.* =nächte, noc wielkosobotnia.

Źrtērpalmē, *sf.* *pl.* =n, palma święcona na Wielkanoc.

Źrtērpredigt, *sf.* *pl.* =en, kazanie wielkanocne.

Źrtērſōnntag, *sm.* =(e)š, niedziela wielkanocna.

Źrtērſpiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dramatyczne przedstawienie smartwychwstania Pańskiego.

Źrtērtag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień wielkanocny.

Źrtērweilchen, *sn.* =š, *pl.* —, bratek *m.*

D'ſterwodje, *ſf.* Wielki tydzień.

D'ſterzeit, *ſf.* czas wielkonocony.

D'ſterzweig, *ſm.* obacz Dſterpalme.

D'ſtergend, *ſf. pl.* =en, strona f., okolica wschodnia.

D'ſtergrenze, *ſf. pl.* =n, granica wschodnia, od wschodu.

D'ſtiendienſt, *ſm.* =s, *pl.* —, żeglujący *m.* do Indyi Wschodnich.

D'ſtiendienſt, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt pośredniczący w handlu z Indjami Wschodnimi.

D'ſtlich, *adi.* wschodni; =e Länge wschodnia długość; *adv.* — von na wschód od.

D'ſtuord'ſt, *ſm.* =s, wschodniopółnocny wschód; wiatr wschodniopółnocnowschodni.

D'ſtraj'ſmuſ, *ſm.* —, *pl.* =men, ostracyzm *m.*

D'ſtſeite, *ſf. pl.* =n, wschodnia strona.

D'ſtjudo'ſt, *ſm.* =s, wschodniopółnocni wschód; wiatr wschodniopółnocniowschodni.

D'ſtwärts, *adv.* ku wschodowi, na wschód.

D'ſtwind, *ſm.* =(e)s, *pl.* =e, wiatr wschodni, wschodzien *m.*

Dzſjillatio'n, *ſf. pl.* =en, oscylacja f., wielowrot *m.*, wahanie *n.* się, kołysanie *n.* się, drganie *n.*

Dzſjillte'ren, *vn.* (haben)

oscylować, poruszać się, wahać się, kołysać się, drgać.

D'tter, *ſf. pl.* =n, żmija f. = Watter; wydra f. = Fitch-otter.

D'tterbalg, *ſm.* =es, *pl.* =bälge, skórka f. ze żmii; futerko *n.* z wydry.

D'tterbiß, *ſm.* =bißes, *pl.* =biße, ukaszenie *n.* żmii.

D'tter(n)ſaug, *ſm.* =(e)s, *pl.* =fänge, połów *m.* wydr.

D'tterfell, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, futerko *n.* z wydry.

D'tter(u)gift, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, jad *m.* żmii.

D'tterjagd, *ſf. pl.* =en, polowanie *n.* na wydry.

D'tterungezücht, *ſn.* =(e)s, jaszczurcze plemię, gadzina f.

D'tternurzt, *ſf. pl.* =en, głupich *m.* (roślina).

D'tterzunge, *ſf. pl.* =n, jaszczurczy język; (przeżnośnie:) złośliwy język.

Dutrie'ren, (wym.: utr.), *va.* (haben) przesadzać.

Duvertüre, (wym.: uwertüre), *ſf. pl.* =n, uvertura f., rozpoczęcie *n.*, otworzenie *n.*, wstęp *m.*, wstęp muzyczny do opery lub koncertu.

Dwa'l, *adi.* owalny, podługowaty, podłużnookrągły, jajowaty.

Dwa'l, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, owal *m.*, owalność f., okrągłość f., jajowatość f.

Dwa'tium, *ſn.* =(s), *pl.* =rien, owarium *n.*, jajnik *m.* (anat.).

Dvatio'n, *ſf. pl.* =en, owacja f., okrzyk *m.* uwielbienia, poklask *m.*

Dra'ſſäure, *ſf.* kwas szczawikowy.

D'rhoſt, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, oksejt *m.*, okset *m.* (dawna miara).

Dry'd, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, tlenik *m.* (chemia).

Drydatio'n, *ſf. pl.* =en, oksydacja f., stlenienie *n.*, utlenienie *n.*

Drydie'rbar, *adi.* dający się stlenić.

Drydie'ren, *va.* (haben) oksydować, utleniać; *vn.* (ſein) oksydować, stleniać się, stlenić się.

Drydie'rung, *ſf. pl.* =en, oksydowanie *n.*, stlenianie *n.*

Drydu'l, *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, tlenek *m.* (chemia).

Drydulatio'n, *ſf. pl.* =en, zniepokaszanie *n.*

Dryge'n, *ſn.* =s, kwasoród *m.* (chemia).

D'zean, *ſm.* =(e)s, *pl.* =e, ocean *m.*

D'zean'niſch, *adi.* oceanſki, morski.

Dzcani'den, *ſf. pl.* Oceanidy *pl.* (mitologia).

Dzo'n, *ſm.* =s, ozon *m.*

Dzo'nartig, Dzo'nähulich, *adi.* ozonowaty.

Dzo'nhaltig, Dzo'nig, *adi.* zawierający ozon.

Dzo'nmeiſſer, *ſm.* =s, *pl.* —, ozonomierz *m.*

ſ.

ſ, *n. indecl.* szesnasta litera, dwunasta spółgłoska alfabetu.

ſ'ſ'an, *ſm.* =s, *pl.* =e, pean *m.* (pieśń zwycięska).

ſaar, I. *ſn.* =(e)s, *pl.* =e, para f.; stadło *n.*; ein — Strümpfe para pończoch; ein — Däſen, ein — Pferde para wołów, para koni; ein glückliches — szczęśliwa para; ein — Eheleute para małżonków, mąż i żona; ein paſſendes — dobrana para;

ein nicht zuſammenpaſſendes — para źle dobrana; ſie werden wohl ein — werden będzie zapewne z nich para, zapewne pobiorą się; zu einem — zuſammentun, zuſammenſtellen zestawić parę, połączyć; ſie bilden ein würdigeſ — dobrana z nich para, jeden godzien drugiego, wart Pac pałaca a pałaca Paca; — und —, zu, in —en gehen iść parami, do dwóch; ein — nach dem anderen para za parą; den Feind zu —en treiben po-

skromie nieprzyjaciela, zmusić nieprzyjaciela do ucieczki; II. *num. indef.* zamiast einige; ein — kilka, parę; ein — Tage parę, kilka dni; vor ein — Tagen przed parą dniami; ich ſchreibe nur (ein) — Zeilen napiszę tylko parę (dwa, kilka) wierszów; in ein — Stunden za parę godzin; auf ein — Worte na parę słów, na słówko; ein —mal parę razy, kilka razy; III. *adi.* dieſe Schuhe ſind nicht — te buty nie są do pary; — oder un-

parz spielem grać w cet i lichu, do pary i nie do pary.

Paar'en, I. *va.* (haben) parami układać, ustawiać, (dwie rzeczy), (z)łączyć ze sobą, parzyć; kojarzyć; II. *sih* —, *vr.* (haben) łączyć się; spółkować; parzyć się (o ptakach).

Paar'rig, *adi.* w parze, w parach, parami.

Paar'tropf, *sm.* =(e)š, *pl.* =töpfe, dwojak *m.*, dwa garnki razem.

Paar'zung, *sf.* *pl.* =en, łączenie *n.*, ustawianie *n.* parami; złączenie *n.* się, spółkowanie *n.*; parzenie *n.* się (o ptakach).

Paar'zungzeit, **Paar'zeit**, *sf.* czas *n.* parzenia się.

Paar'weise, *adv.* parami, po parze.

Pacht, *sf.* *pl.* =en, i *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) dzierżawa *f.*, arenda *f.*; in — geben zadzierżawić, dać, puścić w dzierżawę; in — haben mieć, trzymać w dzierżawie, dzierżawić; in — nehmen wziąć w dzierżawę, wydzierżawić; 2) obacz **Pachtgeld**.

Pa'chtanslag, *sm.* =(e)š, *pl.* =schläge, taksa dzierżawna, oszacowanie *n.* dzierżawy, oznaczenie *n.* dochodu z dzierżawy.

Pa'chtbauer, *sm.* =š, i =n, *pl.* =n, chłop dzierżawiący grunta.

Pa'chtbrief, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kontrakt *m.* dzierżawy, umowa dzierżawna, arendowa (*na* piśmie).

Pa'chten, *va.* (haben) wziąć w dzierżawę, dzierżawić, arendować.

Pa'chter, **Pä'chter**, *sm.* =š, *pl.* —, dzierżawca *m.*, pachciarz *m.*, arendarz *m.*

Pa'chterin, **Pä'chterin**, *sf.* *pl.* =innen, dzierżawczyni *f.*, arendarka *f.*

Pa'chtgeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, dzierżawa *f.*, opłata arendowna, czynsz dzierżawny.

Pa'chtgrundstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, grunt zadzierżawiony.

Pa'chtgut, *sn.* =(e)š, *pl.*

=güter, dzierżawa *f.*, posiadłość *f.*, wioska *f.* w dzierżawie trzymana, zadzierżawiona. [gut.]

Pa'chthof, *sm.* obacz **Pacht-Pächthaber**, *sm.* obacz **Pachter**.

Pa'chtjahr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rok *m.* dzierżawy.

Pa'chtvertrag, *sm.* obacz **Pachtbrief**.

Pa'chtzinsilling, *sm.*, **Pa'chtsumme**, *sf.* obacz **Pachtgeld**.

Pa'chtung, *sf.* *pl.* =en, dzierżawa *f.*; kontrakt *m.* dzierżawy; posiadłość *f.*, wieś zadzierżawiona.

Pa'chtvertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, umowa dzierżawna, kontrakt *m.* dzierżawy.

Pa'chtweise, *adi.* tytułem, z tytułu dzierżawy.

Pa'chtzins, *sm.* =ješ, *pl.* =se, czynsz dzierżawny.

Pack, I. *sn.* =(e)š, hałastra *f.*, hultajstwo *n.*, hołota *f.*, łoty *pl.*, łajdaki *pl.*; — schlägt sich, — verträgt sich hołota to się czubi to się kocha; II. *sm.* i *sn.* =(e)š, *pl.* =e, i **Päcke**, paka *f.*, paczka *f.*; pakunek *m.*; toboł *m.*, tłumok *m.*; plik *m.* (papierów); ein — von etw. machen, etw. in einen — zusammenlegen, zusammenschneiden zrobić z czego tobolek, spakować co; mit Saß und — ze wszystkimi manatkami.

Pa'dan i **Pa'dan**, *sm.* =š, nazwa psa: porwiesz, łapaj; wielki pies, chwytny *m.*; żartobliwie u pospółstwa: straż miejscska.

Pa'dbindfaden, *sm.* =š, *pl.* =fäden, szpagat *m.*

Pa'dboden, *sm.* =š, *pl.* =böden, strych *m.* do pakowania towarów.

Pa'dbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, deska *f.* u powozu do składania pakunków.

Pä'dchen, **Pä'dlein**, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* ob. **Pack**, paczka *f.*; es hat jeder sein — zu tragen każdy swój krzyż dźwiga (dźwigać musi).

Pa'deiß, *sn.* =ješ, *pl.* =e, **Pa'den**, *sm.* =š, *pl.* —, wielki toboł.

Pa'den, I. *va.* (haben) 1) pakować; voll — napakować; in Ballen — pakować w toboły; in Fässer — wkładać do beczek; seinen Koffer — pakować do kufra; sich die Tadjhen voll — napchać sobie kieszenie; 2) porywać, porwać, schwycić, uchwyścić, capić, złapać; wzruszyć, zająć, zainteresować; Entsetzen pachte mich zgroza mnie przejął; II. *sih* —, *vr.* (haben) odejść, iść precz, uciec; pack dich! precz stąd! ruszaj!

Pa'der, *sm.* =š, *pl.* —, 1) pakownik *m.*, ten co towary pakuje; tragarz *m.*, posługacz tłumokowy = Gepäcksträger (koleju.); 2) chwytny *m.* = Wolfshund; tüchtiger — chwytny pies.

Pa'derci, *sf.* *pl.* =en, pakowanie *n.*; schlechte — złe opakowanie.

Pa'derloh, *sm.* =(e)š, *pl.* =löhne, koszt *pl.* (o)pakowania; zapłata (dzienna) pakownika, tragarza.

Pa'desfel, *sm.* =š, *pl.* —, osieł *m.* do noszenia ciężarów; (obraz.) parobek *m.*; jmds — sein być czym jakby posługaczem; der — in der Familie sein być posługaczem w swojej rodzinie, być wołem roboczym.

Pa'det, *sm.* obacz **Paket**.

Pa'dfong, *sn.* obacz **Pa'dfong**.

Pa'dgaru, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sznur *m.*, szpagat *m.* do wiązania tłumoków, tobołów.

Pa'dhaus, *sn.* =ješ, *pl.* =häuser, **Pa'dhof**, *sm.* =(e)š, *pl.* =höfe, pakownia *f.*, skład *m.* towarów na dworcu, na urzędzie cłowym.

Pa'dkammer, *sf.* *pl.* =n, izba *f.* do składania pakietów.

Pa'dkaufen, *sm.* =š, *pl.* — skrzywnia *f.* u wozu na pakunki.

Pa'dkuecht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, luzak *m.*

Pa'dkorb, *sm.* =(e)š, *pl.* =körbe, kosz *m.* na pakunki, na tłumoki.

Pa'ktoſten, *s. pl.* koszta *pl.* opakowania.

Pa'kleinwand, *sf.*, **Pa'kleinen**, *sn.* = \bar{s} , grube płótno do obszywania pak i pakietów, płótno worowe, paklak *m.*

Pa'klohn, *sm.* obacz **Pa'ferlohn**.

Pa'kmeiſter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, starszy tragarz; konduktor pakunkowy.

Pa'knadel, *sf. pl.* =*n*, igła *f.* do obszywania pak.

Pa'kpapier, *sn.* = $(e)\bar{s}$, gruby papier do pakowania, do owijania pakietów.

Pa'kperd, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, koń juczny.

Pa'ktraum, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*räume*, miejsce *n.* na tłumoki.

Pa'ktriemen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, rzemyk *m.* do pakowania.

Pa'kſattel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*fättel*, siodło juczne, juki *pl.*, burdy *pl.*

Pa'ktoſt, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*ftöcke*, drażek *m.* do pakowania, pakulec *m.*, krepulec *m.*

Pa'kſtrid, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, sznur *m.* do wiązania pak, pakunków.

Pa'kſtroh, *sn.* = $(e)\bar{s}$, słoma *f.* do pakowania.

Pa'kträger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, tragarz *m.* [leinwand].

Pa'kſtuch, *sn.* obacz **Pa'kſwagen**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wóz tłumokowy (kolejn.), wóz ładowny.

Pa'kwerk, **Pa'kzeug**, *sn.* = $(e)\bar{s}$, opakowanie *n.*

Pa'kſwirn, *sm.* obacz **Pa'ckgarn**.

Pädago'g(e), *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, pedagog *m.*

Pädago'giſt, *sf.* pedagogika *f.*, nauka *f.* wychowywania.

Pädago'giſch, *adi.* pedagogiczny; *adv.* pedagogicznie.

Pädago'giſſe'ren, *vn.* (haben) prawie o pedagogice, dawać nauki, wychowywać.

Pädago'gium, *sn.* = (\bar{s}) , *pl.* =*gien*, pedagogium *n.*, zakład wychowawczy.

Pa'dde, *sf. pl.* =*n*, żaba *f.*, ropucha *f.*

Pa'diſchah, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , padyszach *m.*, sułtan *m.*

Paſſ! *interi.* paſ! pyk! ganz — (także baſſ) ſein über etw. być czem bardzo zdziwiony, zapomnieć ze zdziwienia nad czem języka w gębie.

Paſſ, *sm.* = $(e)\bar{s}$, wystrzał *m.*; pykanie *n.*, pyknięcie *n.* ustami.

Paſſen, *vn.* (haben) pykać, pyknać (ustami, pałac fajkę).

Paſſame'nt, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, mieszanina *n.* kruszców.

Pa'ſſe, (wym.: -że), *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, paż *m.*

Pa'ſſenhaus, *sn.* =*ſeß*, *pl.* =*ſäuffer*, szkoła *f.* paziów.

Pa'ſſenreich, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, żart paziowski.

Pa'ſſina, *sf. pl.* = \bar{s} , strona *f.*, stronica *f.*

Paſſin'ren, *va.* (haben) strony liczbować.

Paſſo'de, *sf. pl.* =*n*, pagoda *f.* (świątynia *f.* i bożyszczce *n.*).

Paſ! *interi.* pa! ba!

Paſſ, (wym.: per). *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , par *m.* (parlamentaryzm).

Paſſie', (wym.: peri'), **Paſſi'ſchaft**, *sf.* parostwo *n.*, godność *f.* para.

Paſſſammer, (wym.: pers.), *sf. pl.* =*n*, izba *f.* parów, izba wyższa, senat *m.* (parlament.).

Paſſſſchub, (wym.: pers.), *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*ſchübe*, mianowanie *n.* nowych parów (parlament.).

Paſſe't, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, pakiet *m.*, zawiniątko *n.*, toboł *m.*, tobolek *m.*; — **Paſſiere** plik *m.* papierów.

Paſſe'tannaſſme, *sf.* przyjmowanie *n.* tobołków (do przewozu, do przesyłki).

Paſſe'tauſſgabe, *sf.* wydawanie *n.* tobołków.

Paſſe'tbeſtände, *sf.* przewóz *m.* tobołków.

Paſſe'tboot, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, statek pocztowy.

Paſſe'tden, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od **Paſe't**, pakieciak *m.*

Paſe'tpoſt, *sf. pl.* =*en*, poczta przesyłająca tobołki.

Paſe'tſchiſſ, *sn.* obacz **Paſe'tboot**.

Paſe'tſendung, *sf. pl.* =*en*, przesyłka *f.* tobołków.

Pa'tſong, *sn.* = \bar{s} , pakfonk *m.*

Pa'tt, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, umowa *f.*, układ *m.*

Pa'ttie'ren, *vn.* (haben) układać się, ułożyć się, umawiać się, umówić się; *va.* (haben) ułożyć, postanowić w drodze umowy, przez umowę.

Pa'ladin, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, palatyn *m.*, wojewoda *m.*

Pa'laſt', (wym.: -le), *sn.* —, *pl.* —, obacz **Pa'laſt**.

Pa'laograp'h, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, paleograf *m.*, badacz *m.*, znawca *m.* pism starożytnych.

Pa'laographie', *sf.* paleografia *f.*, znajomość *f.* pism starożytnych.

Pa'laograp'hijſch, *adi.* paleograficzny, dotyczący pism starożytnych.

Pa'laöntolo'g(e), *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, paleontolog *m.*, badacz *m.* skamieniałości zwierzęcych i roślinnych.

Pa'laöntologie', *sf.* paleontologia *f.*, znajomość *f.* skamieniałości zwierzęcych i roślinnych.

Pa'laſt, *sm.* =*eß*, *pl.* =*aſte*, pałac *m.*

Pa'laſtartig, *adi.* w rodzaju pałacu; =*eß* **Pa'uß** wspinały dom.

Pa'laſtanſſeher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, margrabia *m.*

Pa'laſtame, *sf. pl.* =*n*, dama pałacowa.

Pa'laſtra, *sf. pl.* =*tren*, palestra *f.*, miejsce *n.* zapasów.

Pa'laſtrevolution, *sf. pl.* =*en*, rewolucja pałacowa.

Pa'latin, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, 1) = **Pa'laſtgraf**; 2) palatyn *m.*, namiestnik cesarski (dawniej na Węgrzech); 3) *sm.* i *e*, *sf. pl.* =*n*, rodzaj kołnierza futrzanego.

Pa'letoit, (wym.: palto), *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , palto *n.*, surdut wierzchni.

Pa'leſte, *sf. pl.* =*n*, paleta *f.* (malarska).

Pa'limpſe't, *sn.* =*eß*, *pl.* =*e*, palimpsest *m.*

Palingenejje', *sf.* odrodzenie *n.*

Palinodie', *sf. pl.* =en, pieśń odwołująca inną dawniejszą (literatura grecka); odwołanie *n.*

Palisade', *sf. pl.* =n, palisada *f.*, ostrokokół *m.*; mit =n versehen, durch =n schützen obacz Palisadieren.

Palisadenfrau', *sm.* =eš, *pl.* =fränze, wieniec ostrokokólny.

Palisadenwerk', *sn.* obacz Pfahlwerk.

Palisadenzaun', *sm.* =(e)š, *pl.* =zäune, płot ostrokokólny.

Palisadieren', *va.* (haben) palisadować, palami, ostrokokółem otoczyć, zasłonić.

Palisander', *sm.* =š, Palisanderholz', *sn.* =eš, drzewo palisandrowe.

Palla'dium', *sn.* =(š), *pl.* =dien, posąg Pallas Ateny; palladyum *n.*, rzecz święta, użyczająca ochrony.

Palla'sisch', *sm.* =eš, *pl.* =e, pałac *m.*

Palliativ', *sn.* =š, *pl.* =e, Palliativmittel', *sn.* =š, *pl.* —, paliatywa *f.*, tymczasowy środek zaradczy.

Pallium', *sn.* =(š), *pl.* Pallien, palium *n.*

Palmbaum', *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, palmowe drzewo, palma *f.*

Palmblatt', *sn.* =(e)š, *pl.* =blätter, liść palmowy.

Palm', *sf. pl.* =n, 1) palma *f.*, palmowe drzewo; palmowa gałązka = Palmzweig; die — (des Sieges) gewinnen, erringen osiągnąć palmę (zwy cięstwa); 2) indyjski dwumasztowy statek; 3) miara *f.* długości, pieśń *f.*

Palmehain', *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Palmehwald', *sm.* =eš, *pl.* =wälder, gaik, las palmowy.

Palmehaus', *sn.* =feš, *pl.* =häuser, cieplarnia *f.* z palmami.

Palmte', *sf. pl.* =n, obacz Palmstengel.

Palmfrucht', *sf. pl.* =früchte, owoc palmowy, daktyl *m.*

Palmgarten', *sm.* =š, *pl.* =gärten, ogród palmowy.

Palmgrauen', *sf. pl.* sago *n.*

Palmöl', *sn.* =(e)š, *pl.* =e, olej palmowy.

Palmsonntag', *sm.* =š, niedziela palmowa, kwietna.

Palmstengel', *sm. pl.* dłońiatka *f.*, dłońiatki *pl.*, pepawa *f.*

Palmwein', *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wino palmowe.

Palmwoche', *sf.* Wielki tydzień.

Palmzucker', *sm.* =š, cukier palmowy.

Palmzweig', *sm.* =(e)š, *pl.* =e, gałązka palmowa, palmeczka *f.*

Pamphlet', *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pamflet *m.*, pismo oszczercze.

Pamphletist', *sm.* =en, *pl.* =en, Pamphletfchreiber', *sm.* =š, *pl.* —, pamflecista *m.*

Panace'e', (także Panaze'e)', *sf. pl.* =n, panacea *f.*, lekarstwo powszechne.

Panamahut', *sm.* =eš, *pl.* =hüte, (także krótko: Panama, *sm.* =š, *pl.* =š), kapeluszanamijski, panama *n.*

Panathenä'en', *sn. pl.* obchody panatenejskie (archeologia).

Panazkraut', *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, stosił *m.*, wielosił *m.*, leczyzwrzód *m.* (roślina).

Pandekten', *s. pl.* pandekta *pl.* (prawo).

Pandora', *sf.* (także Pandur', *sn.* i Pando're, Pandure', *sf.*) bandurka *f.*, mandolina *f.*

Pandorabüchse', *sf.* (Büchse der Pandora) puszka *f.* Pandory.

Pandur', *sm.* =en, *pl.* =en, pandur *m.* (węgierski żandarm); die kleinen =en mali pandurzy (o dzieciach złe wychowanych).

Panee'l', *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obicie *n.* deskami ściany od spodu, futrowanie podnie.

Panegyrikus', *sm.* —, *pl.* =rici i =rifen, panegiryk *m.*, wiersz pochwalny, mowa pochwalna.

Panegyrikus', *adi.* panegiryczny, chwalcący, wychwalający; *adv.* panegirycznie, wychwalająco.

Panie'r', *sn.* =(e)š, *pl.* =e, (główna, wielka) chorągiew *f.*

Panie'ren', *va.* (haben) panierować, mięso bulką okładać (i potem wysmażać).

Panie'rträger', *sm.* =š, *pl.* —, chorąży *m.*

Panik', *sf.* panika *f.*, (ślepy) popłoch *m.*

Panischrief', *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przekaz *m.* na żywność (klasztorowi dany).

Panisch', *adi.* paniczny; =er Schrecken panika *f.*, ślepy popłoch, strach *m.* bez przyczyny.

Panue', *sf.* lotka *f.* sokoła (łowiectwo).

Panue'l', *sn.* obacz Paneel.

Panora'ma', *sn.* =š, *pl.* =š i =men, panorama *n.*, malowidło *n.* w krag.

Pan'schen', *va.* (haben) ob. Pant'schen.

Pan'ze', *sf. pl.* =n, i Pan'sen', *sm.* =š, *pl.* —, 1) pierwszy żołądek odzwojący; żwacz *m.* jeleni i sara; 2) brzuch *m.*; 3) = Kalbaune.

Panslawi'smus', *sm.* —, panslawizm *m.*, wszechsłowianizm *m.*

Panslawi'st', *sm.* =en, *pl.* =en, panslawista *m.*, wszechsłowianin *m.*

Panslawi'stisch', *adi.* panslawistyczny, wszechsłowiański.

Pan'ster', *sm.* =š, *pl.* —, Pan'sterzeug', *sn.* =(e)š, *pl.* =e, panstra *f.*, przyrząd *m.* do podnoszenia i spuszczenia kół panstrowych.

Pan'stierre', *sn.* =eš, *pl.* =räder, koło panstrowe, dolne koło w przedsiębiernym młynie, obracające dwa biegi.

Pan'talon', (wym.: -łas), *s. pl.* pantalon *pl.*, portki *pl.*; = Hose.

Pantey'smus', *sm.* —, panteizm *m.*, wiara *f.* w bóstwo wszechświata.

Panthei'st', *sm.* =en, *pl.* =en, panteista *m.*

Panthei'stisch', *adi.* panteistyczny.

Pan'theon', *sn.* =š, *pl.* =š, Panteon *m.*, świątynia *f.* wszech bożków (archeologia).

Pa'nther, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, **Pa'ntherier**, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, pantera *f.*

Pa'ntherfell, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, skóra *f.* pantery.

Panti'ne, *sf.* *pl.* =n, pantofel *m.* z drzewa, patynek *m.*

Pantoffel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — i =n, pantofel *m.*, patynek *m.*; trzewik przydeptany; **unter dem** — stehen być pod pantoflem, spodnicę nosić; w spodnicy, w czepku chodzić; **unter dem** — kommen dać się zawojować żonie; sie schwingt den — ona w spodniach chodzi, ona panem w domu.

Pantoffelbaum, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , Bäume, korkowy dąb.

Pantoffelblume, *sf.* *pl.* =n, trzewiczek *m.* (botanika).

Pantoffelchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Pantoffel, 1) pantofelek *m.*; 2) cynowód *m.*, orlik pospolity (roślina).

Pantoffelheld, *sm.* =en, *pl.* =en, rycerz pantoflowy, mąż zawojowany przez żonę.

Pantoffelholz, *sn.* =e \bar{s} , drzewo korkowe.

Pantoffelmacher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pantoflarz *m.*, szewc *m.* co pantofle robi.

Pantoffelregiment, *sn.* =(e) \bar{s} , rządy pantoflowe, fartuszkowe.

Pantomime, *sf.* *pl.* =n, pantomima *f.*, migoruchy *pl.*

Pantomimenspieler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pantomimik *m.*

Pantomimik, *sf.* pantomimika *f.*

Pantomimiker, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pantomimik *m.*

Pantomimisch, *adi.* pantomimiczny; *adv.* pantomimicznie.

Pantsch, *sm.* =e \bar{s} , 1) brzuch *m.*; 2) mieszanina *f.*, zakłócenie *n.* (plynu jakiego).

Pantschen, *va.* (haben) zakłócać wodę rękami; mieszać, przyprawiać (wino i t. p.).

Panzen, *sm.* obacz Panjen. **Panzer**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pancernik *m.*, kirys *m.*, zbroja *f.*; — des Magnets kotwica *f.* u magnesu.

Panzerdrehurm, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =türme, wieża pancerna ruchoma.

Panzerfisch, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, kirysnik *m.* (ryba).

Panzerflotte, **Panzerflotte**, *sf.* *pl.* =n, flota *f.*, fregata *f.* z pancernych okrętów składająca się.

Panzerhahn, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =hähne, kurkoryb *m.* (ryba).

Panzerhandschuh, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, rękawica żelazna.

Panzerhomb, *sn.* =e \bar{s} , *pl.* =n, koleczuga *f.*

Panzerkleid, *sn.* obacz Panzerrock.

Panzermacher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wyrabiający *m.* panczerze.

Panzeru, I. *va.* (haben) uzbrajać panczerem; objąć okręt blachą pancerną; gepanzert pancerny; II. *schiff* —, *vr.* (haben) wdziać panczer, zbroję, kirys.

Panzerplatte, *sf.* *pl.* =en, blacha pancerna; die Schiffe mit =n bekleiden objąć okręty blachą pancerną.

Panzerreiter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pancernik *m.*

Panzerrock, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =röcke, koleczuga *f.*

Panzererschiff, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, okręt pancerny, pancernik *m.*

Panzerier, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, armadył *m.*, pancernik *m.*, łuskokryt *m.*

Panzerträger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pancernik *m.*

Panzerurm, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =türme, wieża pancerna.

Panzerurmischiff, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, okręt *m.* z wieżą pancerną.

Panzerung, *sf.* *pl.* =en, uzbrojenie pancerne.

Pao'nie, *sf.* *pl.* =n, piwonია *f.* (roslina).

Papa', *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , papa *m.*, tatuś *m.*, tata *m.*

Papagei', *sm.* =en i =(e) \bar{s} , *pl.* =en, papuga *f.*; schwaßen wie ein — gadać jak papuga; alles nachsprechen wie ein — powtarzać wszystko jak papuga.

Papagei'artig, **Papagei'** =mäßig, **Papagei'** =ehaft, *adi.*

papugowaty, papuży; *adv.* papugowato, papużo.

Papagei'en, *adi.* papuży.

Papagei'(en)grün, *adi.* papuzi, papuzio zielony.

Papagei'fisch, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, nagozab *m.* (ryba).

Papagei'taucher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, papuga morska, papugonur *m.* (ptak).

Pä'pchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, **Pä'perl**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Papagei, papwika *f.*

Papetei', *sf.* *pl.* =en, paplanina *f.*, mała płoćeczka.

Pä'peltans, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =pplot *m.*, gaduła *m.*

Pä'peltese, *sf.* paplotka *f.*

Päpelig, *adi.* gadatliwy.

Päpeln, *vn.* (haben) paplać, paplotać; (rzadko:) *va.* (haben) pieścić; = Hätscheln.

Papeterie', *sf.* *pl.* =n, przybory *pl.* do pisania, szkatułka *f.* z papierem; sklep *m.* z papierem.

Papier', *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, 1) papier *m.*; Abzug — papier do odbijania; Glas — papier naszkolony; Indigo — papier niebieski do odbijania; Paus — papier przezroczysty, kalka *f.*; rastriert — papier linowany, pokratkowany; Sand — papier napiaskowany; Tapeten — papier na obicia; Zeichen — papier rysunkowy; geleimtes — papier klejowy; von — papierowy; ein Bogen — arkusz *m.* papieru; ein Buch — libra *f.* papieru; zu — bringen napisać, spisać, (poetycznie:) wylewać, wylać na papier; in — (ein)wickeln zawinąć w papier, owinąć papierem; =e, *pl.* papiery *pl.*, akty *pl.*, dokumenty *pl.*; die =e versiegeln opieczętować papiery; 2) papier wartościowy, walory *pl.*

Papier'rabfalle, **Papier'rabgänge**, *sm.* *pl.* odcinki, odpadki papierowe.

Papier'radel, *sm.* = \bar{s} , szlachectwo dyplomowe, nadane.

Papier'artig, *adi.* podobny do papieru.

Papier'raufwiedler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, nawijadło *n.* (telegraf).

Papierbeschwerer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, ciężarek *m.* na papieru.

Papierblatt, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =blätter, kartka *f.*, ćwiartka *f.* papieru.

Papierblume, suchokwiat *m.* (roślina); kwiat sztuczny, papierowy.

Papierbogen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, arkusz *m.* papieru.

Papierchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Papier, papierek *m.*

Papierdrache, *sm.* = n , *pl.* = n , latawiec *m.*, żurzel papierowy.

Papierdrucker, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, fabrykant *m.* papieru malowanego.

Papierdünn, *adi.* cienki jak papier.

Papierdüte, *sf.* *pl.* = en , tytka *f.* z papieru.

Papierren, *adi.* papierowy, z papieru; (obraz.) na papierze tylko istniejący; *er* Stil suchy, nudny sposób pisania.

Papierfabrik, *sf.* *pl.* = en , fabryka *f.* papieru, papiernia *f.*

Papierfabrikant, *sm.* = en , *pl.* = en , fabrykant *m.* papieru, papiernik *m.*

Papierfabrikation, *sf.* papiernictwo *n.*

Papierfenster, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, okno *n.* z papierowymi szybami.

Papierfchen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, świstek *m.* (papieru).

Papiergeld, *sn.* = $(e)\bar{s}$, pieniądz papierowy.

Papiergeschäft, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = e , handel *m.* papieru, papierem.

Papiergras, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =gräser, papirus *m.*

Papierhandel, *sm.* = \bar{s} , handel *m.* papieru.

Papierhändler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kupiec papierem handlujący, papiernik *m.*

Papierhandlung, *sf.* *pl.* = en , sklep *m.* z papierem.

Papierklennne, *sf.* *pl.* = n , szczypta *pl.*, kłamra *f.*, kluba *f.* do ściskania, przytrzymywania papieru.

Papierkoble, *sf.* *pl.* = n , dyzodyl *m.*, węgiel ziemny.

Papierkorb, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =körbe, kosz *m.* na makulaturę.

Papierladen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =läden, sklep *m.* z papierem.

Papierklumpen, *sm.* *pl.* gałgany *pl.*

Papiermasse', (wym.: -masze). *sn.* = \bar{s} , masa papierowa.

Papiermacher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, papiernik.

Papiermäßler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, stręczyciel *m.*, pośrednik *m.* w handlu papierami wartościowymi.

Papiermarkt, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =märkte, giełda *f.* dla handlu papierami wartościowymi.

Papiermasse, *sf.* masa *f.* na papier; masa papierowa; wielka ilość papierów.

Papiermühle, *sf.* *pl.* = n , papiernia *f.*

Papiermüller, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, papiernik *m.*

Papieröl, *sn.* = $(e)\bar{s}$, olejek papierowy.

Papierpresser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Papierbeschwerer.

Papierrolle, *sf.* *pl.* = n , zwitek *m.* papieru.

Papierrolle, *sf.* *pl.* = n , nożycki *pl.* do papieru.

Papierrolle, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , obrzynki *pl.*, skrawki *pl.* papieru.

Papierrollen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, odwijadło *n.* (telegraf).

Papierrolle, *sf.* obacz Papierrolle.

Papierrolle, *sm.* obacz Papierrolle.

Papierrolle, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pasek *m.* papieru; pasek *m.*, taśma *f.* Morsego (telegraf).

Papierrolle, *sf.* *pl.* = n , tapeta papierowa, obicie papierowe; papier *m.* do objiania.

Papierrolle, *sm.* obacz Papierrolle.

Papierrolle, *sf.* = Papierrolle.

Papierrolle, *sm.* = $(e)\bar{s}$, obieg *m.* papierów wartościowych.

Papierrolle, *sm.* obacz Papierrolle.

Papierrolle, *sm.* = $(e)\bar{s}$, obieg *m.* papierów wartościowych.

Papierrolle, *sm.* obacz Papierrolle.

Papierrolle, *sf.* waluta papierowa.

Papierrolle, *sf.* *pl.* = n , roboty *pl.* z papieru.

Papierwarengeschäft, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = e , sklep *m.* z wyrobami papierowymi.

Papierwäsche, *sf.* bielizna *f.* z papieru.

Papierwidel, *sm.* obacz Papillote.

Papierzug, *sn.* obacz Papiermasse.

Papillote, *sf.* *pl.* = n , (anat.) brodawka *f.*

Papillote, (wym.: -pijote), *sf.* *pl.* = n , papilot *m.*, kretka *f.*, włosokręt *m.*, zwitek *m.*, zwitka *f.*; = n maßen zakrecać, zawijać papiloty.

Papierrolle, *adi.* = er Topf garnek *m.* Papina.

Papierrolle, *sm.* —, papistostwo *n.*, zwolennictwo *n.* papieża.

Papierrolle, *sm.* = en , *pl.* = en , papista *m.*, papieżnik *m.*, zwolennik *m.* papieża.

Papierrolle, *sf.* stronictwo *n.* papistów; papistostwo *n.*

Papierrolle, *adi.* papistowski; *adv.* po papistowsku.

Papierrolle, *sm.* = \bar{s} , 1) klajster *m.*, (z)lepka *f.*; 2) papka *f.* dla dzieci.

Papierrolle, *sf.* *pl.* = en , robota *f.*, wyrób *m.* z tektury.

Papierrolle, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pracownik wyrabiający przedmioty z tektury.

Papierrolle, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{s} , okładka tekturowa; książka oprawna w tekturę.

Papierrolle, *sm.* = $e\bar{s}$, *pl.* —, papier klejowy, tekturowy.

Papierrolle, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, okładka (książki) tekturowa.

Papierrolle, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{s} , okładka tekturowa.

Papierrolle, *sf.* 1) tektura *f.*; in — binden w tekturę oprawić; 2) klajster *m.*, lepka *f.*; 2) papka *f.* dla dzieci.

Papierrolle, *sf.* *pl.* = n , topola *f.*; jchwarzę — sokora *f.*, jaczob *m.*, jarzab *m.*; weißę — jawrzec *f.*, suchorzyna *f.*; römische — kędzierzawiec *m.*

Papierrolle, *sf.* *pl.* = n , aleja topolowa.

Papierrolle, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{s} , aleja topola *f.*

Pa'pplblume, *sf. pl.* =n, śláz m.

Pa'pplgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, ulica topolowa, chodnik topolami wysadzony, aleja topolowa.

Pa'pplgehölz, *sn.* =eš, topolina *f.*

Pa'pplholz, *sn.* =eš, *pl.* =höizer, topolina *f.*, topolowe drzewo.

Pa'ppln, *va.* (haben) ein Kind — karmić dziecko (papak).

Pa'pplfraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =träuter, śláz leśny, topolówka *f.* (zielo).

Pa'pplöl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, topolowy olejek.

Pa'pplrose, *sf. pl.* =n, ślázowa róża.

Pa'pplstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ślázowy kamień, malachit *m.*

Pa'pplwald, *sm.* =eš, *pl.* =walder, topolowy las, topolina *f.*

Pa'pplweide, *sf. pl.* =n, topola biała, zwyczajna.

Pa'ppen, *adi.* tekturowy, z tektury zrobiony.

Pa'ppen, *va. i vn.* (haben) 1) papak, jeśe (papak); 2) papka karmić, karmić dziecko; 3) lepić, kleić; 4) wyrabiać z tektury.

Pa'ppendekfel, *sm.* =š, *pl.* —, tektura *f.*; okładka tekturowa.

Pa'ppenheimer, *sm.* =š, ich fenne meine — znam ja swoich, znam was.

Pa'ppenmacher, *sm.* =š, *pl.* —, tekturnik *m.*

Pa'ppenstiel, *sm.* um einen — za bezcen; daš ist feinen — mert to nie warte i torby sieczki; ich gäbe keinen — darum złamanego szelaga nie dałbym za to.

Pa(p)perlapa'pp! *inter.* ot gadanie!

Pa'ppig i rzadko: Pa'ppicht, *adi.* kłajstrowaty, lepki.

Pa'ppfalten, *sm.* =š, *pl.* — i *dim.* Pa'ppfältchen, *sn.* =š, *pl.* —, skrzyńka *f.*, skrzyńeczka tekturowa.

Pa'ppschädel, *sf. pl.* =n, pudelko tekturowe, z tektury.

Pa'ppwaren, *sf. pl.* wyroby tekturowe, tektury *pl.*

Paprika, *sf.* papryka *f.*

Papst, *sm.* =eš, *pl.* Papste, papież *m.*

Päpstelei, *sf.* papistostwo *n.*

Päpstlich, *adi.* obacz Pa-

pistlich.

Pa'pitrone, Pa'pitmütze, *sf.* korona papieska, tyara *f.*

Päpster, *sm.* =š, *pl.* —, papista *m.*

Päpstlich, *adi.* papieski; =e Würde godność papieska; =er Segen błogostawieństwo papieskie; =e Krone tyara *f.*, korona papieska; =er Stuhl stolica apostolska; =eš Gebiet kraj papieski, państwo kościelne; =er Solbat żołnierz papieski; Seine Päpstliche Heiligkeit Jego Świętobliwość.

Pa'pstum, *sn.* =(e)š, pa-
piestwo *n.*, godność papieska.

Pa'pstwahl, *sf. pl.* =en, wybór papieski.

Pa'pstwürde, *sf.* godność papieska.

Papyrus, *sm.* —, Papyrus rüstande, *sf. pl.* =n, papirus *m.*, roślina papierowa.

Parabel, *sf. pl.* =n, 1) parabola *f.*, równorzędnia *f.* (geometria); 2) parabola *f.*, przypowieść *f.*, przypowieśćka *f.*, porównanie *n.*

Parabelträger, *sm.* =š, *pl.* —, belka paraboliczna; ganzer — belka paraboliczna zbieżna; halber — belka paraboliczna niezbieżna.

Parabolisch, *adi.* 1) także Parabolförmig, paraboliczny (geometria); 2) paraboliczny, alegoryczny, przenośny; *adv.* parabolicznie, przenośnie.

Paraboloid, *sn.* =š, paraboloid *m.* (geometria).

Parade, *sf. pl.* =n, 1) parada *f.* (wojskowa), rewia *f.*, musztra *f.*, przegląd *m.* wojska; die — über ein Regiment abhalten, abnehmen odbyć przegląd pułku; sich in — aufstellen ustawić się w szeregach dla przeglądu; 2) parada *f.*, przepych *m.*, wystawność *f.*, okazałość *f.*; mit etw. — machen parado-

wać czym, popisywać się czym.

Parade-, *adi.* paradny.

Paradeanzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, strój paradny, od parady; suknia świąteczna.

Paradeaufzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, obacz Parade 1).

Paradebett, *sn.* =(e)š, *pl.* =en, wystawny katafalk.

Paradepferd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, koń *m.* od parady.

Paradepflanz, *sm.* =eš, *pl.* =pläge, plac *m.* musztry, przeglądu wojska.

Paradeschritt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krok paradny.

Paradestück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przedmiot paradny, okazały.

Paradeuniform, *sf. pl.* =en, uniform *m.*, ubiór służbowy, wojskowy od parady.

Paradewagen, *sm.* =š, *pl.* —, powóz paradny, od parady.

Paradezimmer, *sn.* =š, *pl.* —, pokój paradny, ozdobny, wspaniały.

Paradieren, *vn.* (haben) mit etw. — popisywać się czym.

Paradies, *sn.* =dieses, *pl.* =diese, 1) raj *m.*; ins — kommen dostać się do raju, nastąpić raju; 2) paradys *m.*, najwyższa (ostatnia) galerya w teatrze.

Paradiesäpfel, *sm.* =š, *pl.* =äpfel, rajskie jabłko.

Paradiesäpfelbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, przewierzbia *f.*, olejnik *m.*

Paradiesbirne, *sf. pl.* =n, rajaska gruszka.

Paradiesfäuge, *sf. pl.* =n, błogostawka *f.*

Paradiesholz, *sn.* =eš, drzewo aloesowe.

Paradiesjagd, *adi.* rajski; *adv.* rajsko.

Paradieskorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =förner, amonek *m.*, rajskie ziarno.

Paradiesvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, rajski ptak, latawiec *m.*

Paradigma, *sn.* =š, *pl.* =men i =mata, paradygma *f.*, wzór *m.* (gramatyka).

Parado'z, *adi.* dziwaczny,

osobliwszy, rozumowi przeciwny, sprzeczny.

Paradzie', *sf. pl.* =n, sprzeczność *f.*, dziwaczność *f.*, przeciwnieństwo *n.*, paradoksyja *f.*

Parado'ron, *sn.* =s, *pl.* =ra, paradoks *m.*, zdanie sprzeczne, dziwaczne, osobliwsze.

Parafii'u, *sn.* =(e)s, parafina *f.*

Paragra'ph, *sm.* =en, *pl.* =en, paragraf *m.*, rozdział *m.*, ustęp *m.*; in -en bringen, abteilen (także paragraphie'ren) rozdzielić na paragrafy, na ustępy.

Paragra'phzeichen, *sn.* =s, *pl.* —, znak *m.* paragrafu, paragraf *m.*

Paralla'ge, *sf. pl.* =n, dwugład *m.* (astron.).

Paralle'l, *adi.* równoległy, *adv.* równoległe; — mit etw. równoległy, -gle do czego.

Paralle'lbahn, *sf. pl.* =en, kolej równoległa.

Paralle'lbüchse, *sf.* obacz Parallelwert.

Paralle'l, *sf. pl.* =n, 1) linia równoległa; 2) paralela *f.*, porównanie *n.*; eine — zwischen zwei Menschen ziehen porównywać dwóch ludzi; 3) = Parallelstelle.

Parallelepi'ped, *sn.* =s, *pl.* =pede, równoległoscian *m.* (geom.).

Parallelführung, *sf. pl.* =n, równoleżnica *f.* cylindra parowego (mechanika).

Paralleli'smus, *sm.* —, rzadko: Parallelität, *sf.* równoległość *f.* (geometria); zgodność *f.*, odpowiedność *f.*

Paralle'lkreis, *sm.* =jes, *pl.* =je, równoleżnik *m.*

Paralle'ltaufend, *adi.* równoległy; *adv.* równoległe.

Paralle'llinie, *sf. pl.* =u, linia równoległa.

Parallelogra'mm, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, równoległobok *m.* (geom.).

Paralle'lstelle, *sf. pl.* =n, miejsce podobne, ustęp *m.*, rozdział podobny.

Paralle'lträger, *sm.* =s, *pl.* —, belka równoległa.

Paralle'lwert, *sn.* =(e)s, *pl.*

=e, tama podłużna, tama skrzydłowa równoległa, tama wzdłużprądowa.

Paralle'lzirkel, *sm.* =s, *pl.* —, równoleżnik *m.*

Parali'sis, *sf.* paraliż *m.*, porażenie *n.*, ubezwładnienie *n.*, trętwia *f.*

Paralyt'ic'ren, *va.* (haben) paraliżować, sparaliżować, ubezwładnić; (przenosić:) niweczyć, wstrzymać, zapobiedz, pokrzyżować.

Paralyt'isch, *adi.* paraliżyczny.

Para'phe, *sf. pl.* =n, parafa *f.*, cyfra *f.*, znak *m.* imienia.

Parapherna'l, *adi.* parafernalny, zapasogowy (prawo).

Parapherna'l'ien, *sf. pl.* Parapherna'l'güter, *sn.* *pl.* majątek (dochód) parafernalny, majątek (dochód) żonie oprócz posagu jej do dowolnego użytku oddany (prawo).

Paraphra'se, *sf. pl.* =n, parafraza *f.*, opisanie *n.*

Paraphra'sie'ren, *va.* (haben) parafrazować, opisywać, opisać.

Paraj't, *sm.* =en, *pl.* =en, paszczyt *m.*; (przenosić:) darmojad *m.*

Paraj't'isch, *adi.* paszczytny.

Para't, *adi.* gotowy; sich — halten być na pogotowiu.

Pär'chen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Paar, parka *f.*; para *f.* zakochanych.

Pardon'! *interi.* bums! oto leży!

Pa'rdel, **Pa'rder**, *sm. pl.* —, = Panther.

Pardo'n, (wym.: -da), *sm.* =s, pardon *m.*, przebaczenie *n.*; — geben pardonować, przebaczyć, ułaskawić.

Parenthe'se, *sf. pl.* =n, parenteza *f.*, nawias *m.*

Parenthe't'isch, *adi.* nawiasowy; *adv.* nawiasem, nawiasowo.

Parso'rrehund, (wym.: parfors-), *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pies gończy do szczuwania, chart *m.*

Parso'rcejagd, *sf. pl.* =en, polowanie *n.* z chartami, nagonka *f.*

Parfu'm, (wym.: -fe), *sm.*

=s, *pl.* =s, perfuma *f.*, pachnidło *n.*

Parfümerie', *sf. pl.* =n, perfumerya *f.*, perfumy *pl.*, pachnidła *pl.*

Parfümeur, *sm.* =s, *pl.* =s, fabrykant *m.* perfum.

Parfu'mfläschchen, (wym.: parfę-), *sn.* =s, *pl.* —, flaszeczka *f.* na perfumy, flakonik *m.*

Parfu'mhändler, (wym.: parfę-), *sm.* =s, *pl.* —, perfumownik *m.*

Parfu'mhandlung, (wym.: parfę-), *sf. pl.* =en, sklep *m.* z perfumami, perfumerya *f.*

Parfümie'ren, *va.* (haben) perfumować, wonić, skrapiać wonnościami.

Pa'ri, *adv.* pari; al — über, unter — stehen stać al pari, wyżej, niżej pari (handel).

Pa'ria, *sm.* =s, *pl.* =s, paryas *m.*

Parie'ren, I. *va.* (haben) zastawić się od cięcia; einen Stoß — odbić cięcie (szermierka); II. *vn.* (haben) 1) słuchać, być posłusznym; 2) założyć się.

Pa'rifurs, *sm.* =fes, kurs *m.*, cena *f.* al pari (giełda).

Par'i'et, I. *sm.* =s, *pl.* —, Par'i'erin, *sf. pl.* =innen, Par'yzianiu *m.*, Paryżanka *f.*; 2)

a) papucze *pl.*, pantofle *pl.* (poranne); b) długa i cienka szpada = Stoßdegen; II. *adi.* paryski; die — Bluthochzeit noc św. Bartłomieja; — Blau blickt paryski.

Pa'ri'skraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, jednojagoda *f.*, wronie oko, choroliś *m.*, wilczy pieprz (roślina, także Einbeere).

Parität, *sf.* równość *f.*; równouprawnienie *n.*

Parität'isch, *adi.* równouprawniony.

Par't, *sm.* =(e)s, *pl.* =e i =s, Pa'rksantel, *sf. pl.* =n, 1) park *m.*, ogród *m.*, plantacye *pl.*; 2) tabor *m.* (kolejowy); = Wagenpark.

Parfe'tt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) parkietowa podłoga, podłoga posadzkowa z deszczu-

łek drewnianych; 2) parkiet m., (w teatrze).

Partietie'ren, *va.* (haben) parkietować, kłaść posadzkę z deszczulek drewnianych.

Partie'tisch, *sm.* =s, *pl.* =e, miejsce (numerowane) w parkiecie (w teatrze).

Parlame'nt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, parlament m., rada f. państwa; **Mitglied** des =s poseł do rady państwa; **das** — eröffnen, schließen, vertragen zagać, zamknąć, odroczyć obrady rady państwa; **das** — auflösen rozwiązać parlament.

Parlamentä'r, *sm.* =s, *pl.* =e, parlamentar m., pośrednik m., posłanek m.

Parlament'rsflagge, *sf.* *pl.* =n, biała chorągiew.

Parlamentä'rier, *sm.* =s, *pl.* =, członek m. rady państwa.

Parlamentä'risch, *adi.* parlamentarny; *adv.* parlamentarnie.

Parlamentä'risch, *sm.* —, parlamentaryzm m., parlamentarność f.

Parlamentä'rschiff, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt układający się o pokój.

Parlamentie'ren, *vn.* (haben) parlamentować, układać się przez wysłańców.

Parlame'ntsakte, *sf.* *pl.* =n, akt parlamentarny.

Parlame'ntsbauer, *sf.* sesja f. parlamentu.

Parlame'ntsferien, *sf.* *pl.* ferie parlamentarne, czas wolny od obrad parlamentu.

Parlame'ntsmitleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, członek m. parlamentu, poseł m.

Parlame'ntsendordnung, *sf.* *pl.* =en, regulamin m. parlamentu.

Parlame'ntssitzung, *sf.* *pl.* =en, posiedzenie n. parlamentu, izby państwa.

Parlie'ren, *vn.* (haben) mówić płynnie jakim językiem; paplać.

Parmesa'nisch, *adi.* parmezański, z Parmy.

Parmesa'nische, *sm.* =s, parmezan m. (ser).

Parma'straut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, bluszczoper m., błyszczek m., dziewięciernik błotny (roślina).

Parochia'kirchje, *sf.* *pl.* =n, kościół parafialny.

Parochia'lschule, *sf.* *pl.* =n, szkoła parafialna.

Parochie', *sf.* *pl.* =n, parochia f., parafia f.

Parodie', *sf.* *pl.* =n, parodia f.

Parodie'ren, *va.* (haben) parodiować.

Paro'le, *sf.* *pl.* =n, hasło n., odzew m.; **die** — ausgeben, geben dać, ogłosić hasło.

Paro'li, *sn.* =(e), *pl.* =s, podwójna stawka (w grze w karty); (przenośnie:) immdm ein — bieten stawić komu czoło; odplacić komu równą monetą.

Paronymie', *sf.* *pl.* =n, pokrewność f. wyrazów (gramatyka).

Paroxy'smus, *sm.* —, *pl.* =men, paroksyzm m., napad m. (medycyna).

Parquet', *sn.* obacz **Partett**.

Pa'rtschlohl, *sm.* =(e)s, kapusta włoska, kędziorka f.

Part, *sm.* i *sn.* =(e)s, *pl.* =e, część f.; rola f.; **ich für mein(en)** — co do mnie; **halbpart!** zysk po połowie!

Partei', *sf.* *pl.* =en, 1) partya f., strona f., stronnictwo n.; **für immdn** — nehmen, ergreifen stanąć po czyjej stronie; **sich zu immds** — schlagen, zu immds — halten, es mit immds — halten, **sich für immds** — erklären przyłączyć się do czyjej partyi, do czyjego stronnictwa, należeć do czyjego stronnictwa, oświadczyć się za czyjśm stronnictwem; **sie schlossen sich zu einer** — zusammen utworzyli stronnictwo, połączyli się w partycę; **es mit einer** — halten należeć do jednej partyi, do jednego stronnictwa; **er hält es mit allen** =en z wszystkimi partyjami przestaje; — **nehmen für immdn** być czyim

stronnikiem, bronić kogo, obstawać za kim; **sich einer** — anschließen przyłączyć się do jakiego stronnictwa; **sich zu einer anderen** — schlagen zmienić stronnictwo, przejść do innego obozu; **nicht** — nehmen pozostać neutralnym; 2) oddział m. (wojskowy); **eine feindliche** — oddział nieprzyjacielski, chorągiew nieprzyjacielska; **auf** — ausgehen wyruszyć na rabunek, na plondrowanie; 3) strona f. (prawo); **die klagenbe**, **die angeklagte** — strona skarżąca, strona oskarżona, powód m., pozwany m.; **die beiden** =en (obie) strony; **in einer Sache** — sein być stroną w jakiej sprawie, być w sprawie interesowanym; 4) in diesem Hause wohnen nur einige =en w tym domu mieszka tylko kilka partyi.

Partei'blatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, gazeta f., dziennik m. stronnictwa.

Partei'disziplin, *sf.* rygor w stronnictwie panujący.

Partei'führer, *sm.* =s, *pl.* =, **Partei'haupt**, *sn.* =(e)s, *pl.* =haupter, przywódca m., głowa f. stronnictwa, partyi.

Partei'gänger, *sm.* =s, *pl.* =, stronnik m., zwolennik m., partyzant m.; partyzant wojenny.

Partei'gängererei, *sf.* *pl.* =en, stronnicość f., partyzantstwo n.

Partei'geist, *sm.* =(e)s, *pl.* =uch m. stronnictwa, partyi.

Partei'genoss, *sm.* =nossen, *pl.* =nossen, stronnik m., zwolennik m.; **sie sind** =nossen należą do tego samego (do jednego) stronnictwa.

Partei'guthabung, *sf.* *pl.* =en, **Partei'plus**, *sn.* —, nadpłata f. (przewoźnictwo).

Partei'isch, **Partei'lich**, *adi.* partyalny, stronny, stronnicy; *adv.* partyalnie, stronnie, stronnico.

Partei'kampf, *sm.* =(e)s, *pl.* =kämpfe, walka f. stronnictw, walka partyjna.

Partei'leidenschaft, *sf.* *pl.* =en, namiętność partyjna,

stronnicza; namiętność polityczna.

Partei'lichheit, *sf.* parcyalność *f.*, stronność *f.*, stronniczość *f.*

Partei'loß, *adi.* nie należący do żadnego stronnictwa, bezstronny; *adv.* bezstronnie.

Partei'losigkeit, *sf.* nielanieźnie *n.* do żadnego stronnictwa, neutralność *f.*, bezstronność *f.*

Partei'mann, Partei'nehmer, *sm.* obacz Parteigenoß.

Partei'nahme, *sf.* branie *n.* udziału w czem, przyłączenie *n.* się do jakiego stronnictwa, oświadczenie *n.* się za czem.

Partei'organ, *sn.* obacz Parteiblatt.

Partei'politik, *sf.* polityka *f.* stronnictwa, partyjna.

Partei'programm, *sn.* = (e)ß, *pl.* = e, program *m.* (zamiary *pl.* i cele *pl.*) stronnictwa.

Partei'sache, *sf.* *pl.* = n, sprawa *f.* stronnictwa.

Partei'standpunkt, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, sposób *m.* zapatrywania się stronnictwa.

Partei'treue, *sm.* = eß, Partei'treueigkeit, *sf.* *pl.* = en, wiara *f.* w stronnictwie, miłość stronnictwami.

Partei'sucht, Partei'wut, *sf.* partyzantstwo *n.*, zawziętość *f.* stronnictwa.

Partei'süchtig, *adi.* chciwy stronnictw.

Partei'ung, *sf.* *pl.* = en, frakcja *f.*, odłam *m.* stronnictwa.

Partei'unwesen, *sn.* = ß, niewłaściwości stronnictwa.

Partei'wesen, *sn.* = ß, natura *f.* stronnictwa, partyzantstwo *n.*

Partei're, (wym.: -ter), *sn.* = (ß), *pl.* = ß, 1) parter *m.*, mieszkanie dolne, dół *m.* = Erdgehoß; — wohnen mieszkać na dole; 2) parter *m.*, miejsce na dole (w teatrze); 3) parter *m.* (w ogrodzie), trawnik *m.*, trawniki *pl.*, grzędy *pl.* kwiatów.

Partei'rebejude, *sm.* = ß, *pl.* —, widz *m.* w parterze (w teatrze).

Partei'republikum, *sn.* = ß,

publiczność *f.* w parterze, parter *m.* (collect.).

Partei'rewohnung, *sf.* *pl.* = en, mieszkanie *n.* w parterze, mieszkanie na dole.

Partei'rzimmer, *sn.* = ß, *pl.* —, pokój *m.* w parterze, pokój na dole.

Partia'l, *adi.* częściowy.

Partia, *sf.* *pl.* = n, 1) partya *f.*, część *f.*, cząstka *f.* (handel); in = n częściowo *adv.*; 2) drużyna *f.*; oddział roboczy, drużyna robocza; = Arbeitergruppe, Arbeiterabteilung; fliegende — oddział roboczy ruchomy, przelotny, drużyna robocza przelotna; — mit Standort oddział miejscowy, drużyna miejscowa; 3) wycieczka *f.*, przechadzka; = Landpartie, Ausflug; mit von der — sein wziąć udział w wycieczce; 4) partya *f.* (w grze); mit von der — sein zagrać z innymi; 5) partya *f.*, małżeństwo *n.*, żeniactwa *f.*; eine gute — maßen dobrą partję zrobić, dobrze się ożenić, dobrze wyjść za mąż; sie schlagt jede — auß odrzuca wszelką partję, nie chce iść za mąż; sie ist eine gute — jest dobrą partją.

Partie'geld, *sn.* = (e)ß, *pl.* = er, bilardowe *n.*

Partie'll, *adi.* parcyalny, cząstkowy, częściowy, udziałowy.

Parti'fel, *sf.* *pl.* = n, cząstka *f.*; partykuła *f.* (gramatyka).

Partikulari'smus, *sm.* —, partykularyzm *m.*, dążności *pl.* do odosobnienia.

Partikulari'st, *sm.* = en, *pl.* = en, partykularysta *m.*, dążący *m.* do odosobnienia.

Partikulari'stisch, *adi.* partykularystyczny, dążący do odosobnienia.

Partikula'rtarif, *sm.* = (e)ß, *pl.* = n, taryfa *f.* z uwzględnieniem; = Begünstigungstarif.

Partikulie'r, (wym.: -kölje), *sm.* = ß, *pl.* = ß, człowiek prywatny; partykularz *m.*, ka-

pitalista, utrzymujący się z własnych pieniędzy.

Parti'sche, *sf.* *pl.* = n, berdysz *m.*, dzida *f.* z toporem.

Parti'tiv, *adi.* udziałkowy (gramatyka).

Parti'tur, *sf.* *pl.* = en, partytura *f.* (muzyka).

Parti'z, *sn.* = (e)ß, *pl.* = pien, Parti'zium, *sn.* = ß, *pl.* = pien, imiesłów *m.*; — des Präsens, der Vergangenheit imiesłów czasu teraźniejszego, czasu przeszłego (gramatyka).

Partizipia'l, *adi.* imiesłowowy; *adv.* imiesłowowo (gramatyka).

Partizipia'konstruktion, *sf.* *pl.* = en, konstrukcja imiesłowowa, składnia imiesłowowa.

Partizipie'ren, *vn.* (haben) brać udział, mieć udział w czem.

Partner, *sm.* = ß, *pl.* —, partner *m.*, grający *m.* z kim razem (n. p. w karty); spółnik *m.*, towarzysz *m.* (handel, marynarka).

Partnerschaft, *sf.* spółka *f.*

Parton'i, (wym.: -tu), *adv.* na wszelki wypadek, koniecznie, absolutnie.

Parvenu', (wym.: -w(e)nü), *sm.* = (ß), *pl.* = ß, parweniusz *m.*, dorobkiewicz *m.*

Parze, *sf.* *pl.* = n, parka *f.*, bogini *f.* losu.

Parze'ße, *sf.* *pl.* = n, parcela *f.*, kawał *m.*, kawałek *m.*, część *f.*, cząstka *f.*, dział *m.* (rol).

Parzellie'ren, *va.* (haben) parcelować, rozdzielać, rozdrabniać, rozdrobnić.

Pasch, *sm.* = eß, *pl.* = e, jedoaka liczba ok na każdej kostce rzuconych (gra w kostki).

Pascha, *sm.* = ß, *pl.* = ß, basza *m.*

Pa'schabezirt, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, Pa'schal'f, *sn.* = (ß), *pl.* = ß, baszostwo *n.*

Pa'schatum, *sn.* = ß, baszostwo *n.*

Pa'schawirtschajt, *sf.* gospodarka baszowska, rządy baszowskie.

Pa'schen, 1) *va.* (haben)

przemycać, przemycić; 2) *vn.* (haben) grać w kostki.

Pa'scher, *sm.* =s, *pl.* —, przemytnik *m.*

Pa'schhandel, *sm.* =s, przemytnictwo *n.*

Pa'spel, *sm.* =s, *pl.* =n, **Pa'spelschur**, *sf. pl.* =schürte, tasienka *f.*, obrábka *f.*

Pa'squill, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, paszkwil *m.*, pismo obelżywe.

Pa'squilla'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, paszkwilant *m.*, autor *m.* pism obelżywych.

Pa'squillie'ren, *va. i vn.* (haben) pisać paszkwile.

Pa'st, *sm.* Pa'stes, *pl.* Pa'sse, 1) przejście *n.*, przechód *m.*, przełęcz *f.*, wóz *m.* (w górach); przemyk *m.*; 2) koczowisko *n.*, ślad *m.* (łowictwo); 3) paszport *m.*, przepustka graniczna; 2) jednochód *m.*, kłus *m.*, szłap *m.* (konia); (den) — gehen iść jednochodem, kłusem; halber — półkłus.

Pa'st, *adv.* zu — kommen przyjeść w porę.

Pa'st'bel, *adi.* jaki taki, dość dobry, niezgorszy, niczego.

Pa'ssa'ge, (wym.: -saż), *sf. pl.* =n, 1) przejście *n.*, przechód *m.*, droga *f.*, pasaż *m.*; 2) pasaż *m.*, biegnik *m.* (muzyka).

Pa'ssagie'r, (wym.: -żir), *sm.* =(e)s, *pl.* =e, podróżnik *m.*, podróżny *m.*, podróżujący *m.*

Pa'ssagie'rbe'förderung, *sf. pl.* =en, przewóz *n.*, przewoźnictwo *n.* podróżnych.

Pa'ssagie'r'buch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga okrętowa.

Pa'ssagie'r'bureau, (wym.: -żirbüro), *sn.* =s, *pl.* =s, biuro *n.* dla podróżnych.

Pa'ssagie'r'geld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, cena *f.* jazdy.

Pa'ssagie'r'gut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, pakunek *m.*

Pa'ssagie'r'tube, *sf. pl.* =n, poczekalnia *f.* (dla podróżnych).

Pa'ssagie'r'verkehr, *sm.* =(e)s, ruch osobowy.

Pa'ssagie'r'zettel, *sm.* =s, *pl.* —, kartka *f.* jazdy.

Pa'ssagie'r'zug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, pociąg osobowy.

Pa'ssah, *sn.* =s, **Pa'ssahfest**, *sn.* =es, *pl.* =e, Wielkanoc *f.* u żydów.

Pa'ssamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd paszportowy.

Pa'ssa'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, przechodzący *m.*, przechodni *m.*

Pa'ssa'twind, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wiatr wyczajny, wiatr niezmienny.

Pa'ssbureau, (wym.: -büro), *sn.* =s, *pl.* =s, obacz Pa'samt.

Pa'ss'en, *I. vn.* (haben) 1) auf jnmdn — czekać na kogo, wyglądać kogo; czatować na kogo; spiegiwać kogo; 2) pasować, nie grać (w grze w karty); 3) zu jnmdn — stosować się do kogo, przypadać do kogo; zu etw. — stosować się do czego, przydawać, przydać się do czego; sie passen zu einander, zusammen dobrali się, zgadzają się; dieje Farben — gut zusammen te kolory dobrze się zgadzają; er paßt in jede Gesellschaft może wejść w każde towarzystwo; er paßt nicht zum Handwerker nie nadaje się na rzemieślnika, nie rodził się na rzemieślnika; daß Kleid paßt mir nicht suknia nie nadaje mi się, nie dobra, nie stosowna dla mnie; daß paßt nicht hieher to tu nie należy, nie przydaje się; wie daß paßt! jak się to dobrze złożyło! daß paßt wie die Faust aufs Auge to jak pięść do nosa (dosłownie: na oko); 4) falls es dir paßt skoro ci się podoba, skoro ci jest na rękę; daß paßt mir to mi w raz, to mi się podoba; daß paßt ihm gerade in seinen Kram tego mu właśnie potrzeba, to woda na jego młyn; II. sich —, *vr.* (haben) daß paßt sich nicht to się nie godzi, to nie przystoi, tego nie wypada robić.

Pa'ss'en, *I. adi.* (i *ppr.* od passen) stozowny, dobrany, przygodny; zu einander — parzysty; es Kleid stozowna,

dobra, dobrze leżąca suknia; =es Wort wyraz odpowiedni; =e Bemertung słuszna uwaga; =e Gelegenheit odpowiednia sposobność; =es Betragen zachowanie się przyzwoite; II. *adv.* stozownie, przygodnie; — antworten dać stozowną odpowiedź, odpowiedzieć jak się należy; er hielt es für — uważał za stozowne.

Pa'ss'freiheit, *sf.* zwolnienie *n.* od paszportu, wolny ruch, przejazd.

Pa'ss'gang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, jednochód *m.*, kłus *m.* (konia).

Pa'ss'gänger, *sm.* =(e)s, *pl.* —, stępek *m.*, szłapak *m.*, jednochodnik *m.* (koń).

Pa'ss'glas, *sn.* =-es, *pl.* =gläser, szklanka *f.* z obrączkami okazującymi podział miary.

Pa'ss'hauf, *sm.* =es, konopie nieobrobione.

Pa'ss'ibar, *adi.* przebytny, przeprowadny; co ujdzie.

Pa'ss'ien, *I. va.* (haben) 1) ein Regiment Reue — lassen odbyć przegląd pułku przechodzącego; 3) przebywać, przebyć, przechodzić, przejść, przejechać; eine Straße — przejść przez ulicę; einen Fluß — przepłynąć, przejść przez rzekę; die Truppen über den Fluß — lassen przeprowadzić wojsko przez rzekę; jnmdn — lassen pozwolić komu przejść, przepuścić kogo; jnmdn nicht — lassen wzbronie! komu przejścia; paßiert! wolna droga, wolne przejście! II. *vn.* (sein) 1) uchożdzie, ujdzie; es mag — to jeszcze ujdzie; daß wird er nicht so — lassen nie puści on tego mimo (albo: plażem); 2) stać, zdarzyć się = sich ereignen; ist nichts Neues paßiert? nie zaszło, nie wydarzył się, nie stało się nic nowego? was ist ihm paßiert? co mu się wydarzyło? co go spotkało?

Pa'ss'erschein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Pa'ss'erzettel, *sm.* =s, *pl.* —, przepustka *f.*

Pa'ss'io'n, *sf. pl.* =en, pasya

f., namietność *f*; męka Pańska.

Passionier'en, *siód* —, *vr.* (sein) für etw. roznamietnić się do czego.

Passionier't, *adi.* namietny, zapamiętały.

Passio'nsbetrachtung, *sf.* *pl.* -en, rozmyślanie *n.* męki Pańskiej.

Passio'nblume, *sf.* *pl.* -n, męczennica *f.*, kwiat Bożej męki.

Passio'nsbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* -bücher, księga *f.* o męce Pańskiej.

Passio'nsgeschichte, *sf.* opowiadanie *n.* o męce Pańskiej.

Passio'nskreuz, *sn.* =eš, *pl.* -e, Boża męka, krzyż *m.* z wizerunkiem umęczonego Zbawiciela.

Passio'nslied, *sn.* =eš, *pl.* -er, pieśń *f.* o męce Pańskiej.

Passio'nsprediger, *sm.* =š, *pl.* —, wygłaszający *m.* kazania wielkopostne.

Passio'nspredigt, *sf.* *pl.* -en, kazanie wielkopostne.

Passio'nspiel, *sn.* =(e)š, *pl.* -e dramat osnuty na męce Pańskiej.

Passio'nswoche, *sf.* Wielki tydzień.

Passio'nszeit, *sf.* czas wielkiego postu.

Passi'v, *adi.* bierny; *adv.* biernie; *siód* — verhalten biernie się mieć, biernie się zachowywać.

Passi'v, *sn.*, Passi'vum, *sn.* =š, *pl.* =va, i =ven, 1) bierność *f.*; 2) strona bierna (gramatyka); 3) *pl.* Passiven, Passiva stau bierny, długi *pl.* (kupiectwo).

Passivität, *sf.* bierność *f.*

Passi'vhandel, *sm.* =š, handel bierny, handel przywozowy.

Passi'vschulden, *sf.* *pl.* długi należne, należności biernie.

Pa'ßkarte, *sf.* *pl.* =n, karta legitymacyjna; paszport *m.*

Pa'ßlich, *adi.* obacz Passend.

Pa'ßlichkeit, *sf.* stosowność *f.*, odpowiedność *f.*

Pa'ßst, *sm.* —, *pl.* —, ustęp (piśmiennictwo).

Pa'ßwesen, *sn.* =š, urządzenia paszportowe.

Pa'ßzwang, *sm.* =(e)š, przymus paszportowy.

Pa'ße, Pa'ßta, *sf.* *pl.* =ten, pasta *f.*

Pa'ste'll, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pastel *m.*; in — malen malować pastelami.

Pa'ste'llbild, *sn.* =eš, *pl.* =er, obraz pastelowy, pastel *m.*

Pa'ste'llfarben, *sf.* *pl.* farby pastelowe.

Pa'ste'llmalerei, *sf.* *pl.* =en, Pa'ste'llgemälde, *sn.* =eš, *pl.* -e, obacz Pa'stellbild.

Pa'ste'llstift, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krejon pastelowy.

Pa'ste'llzeichnung, *sf.* *pl.* =en, rysunek pastelowy.

Pa'ste'tchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Pa'stete, pasztecik *m.*

Pa'ßtete, *sf.* *pl.* =n, paszтет *m.*; da haben wir die —! oto piękna sprawa!

Pa'ste'tenbäder, *sm.* =š, *pl.* —, paszтетnik *m.*

Pa'ste'tenbäckerei, *sf.* *pl.* =en, piekarnia *f.*, pieczenie *n.* paszтетów.

Pa'ste'tenform, *sf.* *pl.* =en, forma *f.* na paszтетy.

Pa'ste'tenteig, *sm.* =(e)š, ciasto paszтетowe.

Pa'stina'fe, *sf.* *pl.* =n, pasternak *m.*, jelenie oko, łania broń (roślina).

Pa'stor, *sm.* =š, *pl.* Pa'stor'en, pastor *m.*, duchowny ewangelicki.

Pa'stor'a'l, *adi.* pastoralny, kapłański, kościelny.

Pa'stor'a'lkonferenz, *sf.* *pl.* =en, konferencja *f.*, obrada *f.* pastorów, proboszczów.

Pa'stor'a'l'symphonie, *sf.* *pl.* =n, symfonia pastoralna.

Pa'stor'a'ltheologie, *sf.* teologia pastoralna.

Pa'stor'amt, *sn.* =(e)š, pastorstwo *n.*

Pa'stor'a't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pastorat *m.*, pastorstwo *n.*, urząd *m.*, godność *f.* pastora; dom *m.*, mieszkanie *n.* pastora.

Pa'stor'in, *sf.* *pl.* -innen, żona *f.* pastora, pastorowa *f.*

Pa'te, *sm.* =n, *pl.* =n, 1) ojciec chrzestny, kum *m.*; bei jnndm

— stehen (albo sein) trzymać kogo do chrztu; 2) = Patentfind. [mszalna.

Pa'te'ne, *sf.* *pl.* =n, patyna

Pa'tenbrief, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, list chrzestny, kumowski.

Pa'tengelb, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, chrzestny podarunek, wiazarek *m.*, chrzestne *n.* w pieniądzech.

Pa'tenge'schenk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wiazarek *m.*, chrzestne *n.*, podarek chrzestny.

Pa'tenkind, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, chrzestny *m.* (syn), chrzestna *f.* (córka), dziecko chrzestne.

Pa'tenschaft, *sf.* ojcostwo chrzestne; powinowactwo *n.* przez chrzest, kumostwo *n.*

Pa'tenstelle, *sf.* — bei einem Kinde vertreten trzymać dziecko do chrztu, być ojcem chrzestnym (matką chrzestną) dziecka.

Pa'tent, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pozwolenie *n.* na wykonywanie przemysłu; patent *m.*, przywilej *m.* (na wynalazek); świadectwo zatwierdzające; certyfikat *m.* służby (wojskowość); ein — auf etw. nehmen, lösen wziąć, uzyskać na co patent; jnndm ein — erteilen udzielić, przyznać komu patent.

Pa'tent, *adi.* elegancki, strojny; ein =er Kerl strojniś *m.*, wytwornis *m.*; zuch *m.*

Pa'tentamt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd patentowy.

Pa'tentbrief, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pismo udzielające patent, patent *m.*, przywilej *m.*

Pa'tentgebühr, *sf.* *pl.* =en, patentowe *n.*

Pa'tentgesetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa patentowa, dotycząca patentów.

Pa'tentgesetzgebung, *sf.* *pl.* =en, ustawodawstwo patentowe, dotyczące patentów.

Patentier'en, *va.* (haben) patentować; eine Erfindung — lassen wziąć patent, podać o patent na wynalazek.

Pa'tentinhaber, *sm.* =š, *pl.* —, posiadacz *m.* patentu, uprzywilejowany *m.*

Pa'tentlampe, *sf.* *pl.* =n, lampa patentowa.

Pate'ntliste, *sf. pl.* =n, spis *m.* patentów, przywilejów (nadanych).

Pate'ntpapier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, papier patentowy.

Pate'ntrecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, patent *m.*, przywilej *m.*, prawo *n.* wyrabiania, wyzyskiwania jakiego wynalazku; prawo patentowe, ustawodawstwo *n.* o patentach.

Pate'ntschuld, *sm.* =eš, ochrona *f.* wynalazków.

Pate'ntträger, *sm.* obacz **Patentinhaber**.

Pate'ntüberreter, *sm.* =š, *pl.* —, przestępca *m.* patentu.

Pa'ter, *sm.* =š, *pl.* **Patres**, ojciec duchowny.

Paterno'ster, *sn.* =(š), *pl.* —, ojezenasz *m.*; różaniec *m.*; — mit **Schellen** różaniecnik krążkowy, pieniążkowy.

Paterno'sterbje, *sf. pl.* =n, paciorkowiec *m.*, modli groszek *m.* (roślina).

Paterno'sterwert, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, różaniec *m.* (mechanika).

Pathe'tisch, *adi.* patetyczny, uroczysty, bardzo poważny; daš **Pathe'tische**, daš =e **Wesen** patetyczność *f.*; *adv.* patetycznie, uroczystie.

Patholo'g(e), *sm.* =en, *pl.* =en, patolog *m.*, znawca *n.* chorób.

Pathologie', *sf. pl.* =en, patologia *f.*, znawstwo *n.* chorób.

Pathologie', *adi.* patologicznie, chorobliwie.

Patholo'giš, *adi.* patologicznie; chorobliwy; *adv.* patologicznie; chorobliwie.

Pa'thos, *sn.* —, patos *m.*, wyraz *m.* wzniósłego uczucia.

Patie'nce, (wym.: pasyas), *sf. pl.* =n, pasyans *m.*

Patie'nt, (wym.: -cyent), *sm.* =en, *pl.* =en, pacjent *m.*, chory *m.*

Patie'ntin, (wym.: -cyentin), *sf. pl.* =innen, pacjentka *f.*, chora *f.*

Patie'ntenstube, *sf. pl.* =n, izba *f.* dla pacjentów, dla chorych.

Patie'ntenzahl, *sf.* liczba *f.* pacjentów, chorych.

Pa'tin, *sf. pl.* =innen, chrzestna *f.* (matka); chrzestna córka.

Pa'tina, *sf.* patyna *f.*, powłoka *f.* starości (na przedmiotach metalowych, kamieniach i t. p.).

Patinie'ren, *va.* (haben) pokrywać patyną, nada(wa)ć kolor starego brązu.

Patoiš, (wym.: patoa'), *sn.* —, *pl.* —, narzecze *n.*, gwara *f.*

Patria'rch, *sm.* =en, *pl.* =en, patriarcha *m.*

Patriarcha'l, **Patriarcha'lish**, *adi.* patriarchalny; *adv.* patriarchalnie.

Patriarcha't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, patriarchia *f.* (dyeceza *f.* patriarchy); patriarchat *m.* (godność *f.* patriarchy).

Patria'rdenkreuz, *sn.* =eš, *pl.* =e, krzyż patriarchalny.

Patria'rdenstift, *sm.* =eš, *pl.* =e, siedziba *f.*, stolica *f.* patriarchy.

Patria'rdenwürde, *sf.* godność *f.* patriarchy, godność patriarchalna.

Patric'ier (i **Patric'zier**), *sm.* =š, *pl.* —, patrycyusz *m.*, obywatel *m.*, mieszczanin *m.* wyższego rodu i stanowiska.

Patric'ierstand, *sm.* =(e)š, patrycyat *m.*, patrycyuszostwo *n.*; patrycyuszowie *m. pl. collect.*, uprzywilejowane rody miejskie.

Patric'ierwürde, *sf.* **Patric'ierium**, *sn.* =š, patrycyuszostwo *n.*

Patric'isch, *adi.* patrycyuszowski; *adv.* po patrycyuszowski.

Patrimonia'lgericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd patrymonialny.

Patrimonia'lgerichtšbarfeit, *sf.* sądownictwo patrymonialne.

Patrimonia'lgüter, *sn.* *pl.* dobra patrymonialne.

Patrimo'nium, *sn.* =š, *pl.* =nien, patrymonium *n.*; ojcowizna *f.*; — **Santi Petri** państwo kościelne.

Patric'ot, *sm.* =en, *pl.* =en, patryota *m.*, miłośnik *m.* ojczyzny.

Patrio'tiu, *sf. pl.* =innen, patryotka *f.*, miłośniczka *f.* ojczyzny.

Patrio'tisch, *adi.* patryotyczny; *adv.* patryotycznie.

Patrioti'smus, *sm.* —, patryotyzm *m.*, miłość *f.* ojczyzny.

Patri'tit, *sf.* patrytystka *f.*, nauka *f.* o ojcach kościoła.

Patri'ze, *sf. pl.* =n, patryca *f.*, stempel *m.* (drukarnstwo). [trici'er]

Patri'zier, *sm.* obacz **Patro'nium**.

Patro'ni'num, *sn.* =(š), *pl.* =nia i =nien, patrocinium *n.*, ochrona *f.* (klienta przez patrona, dyecezyi lub kościoła przez jakiego świętego).

Patro'ne, *sf.* obacz **Patrouille**.

Patrouill'ren, *vn.* obacz **Patrouillieren**.

Patrou'n, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) patron *m.*; protektor *m.*, opiekun *m.*, orędownik *m.*; 2) kollator *m.*, przedstawca *m.*, nadawca *f.*, prawomocnik *m.* do nadawania lub przedstawiania na probostwo, na prebende, na urząd kościelny; 3) kapitan *m.* (marynarka); 4) **Luftiger** — wesoly towarzysz; **lieblicher** — birbant *m.*; **langweiliger** — nudziarz *m.*

Patrou'nat, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, patronat *m.*, prawo *n.* patronatu.

Patrou'natšparre, *sf. pl.* =n, probostwo nadawane za przedstawieniem patrona, probostwo *n.* kollacji prywatnej.

Patrou'natšrecht, *sn.* =(e)š, prawo *n.* patronatu, patronat *m.*, prawo *n.* prezentowania na probostwo.

Patrou'natšrechte, *sn. pl.* prawa wypływające z patronatu.

Patro'ne, *sf. pl.* =n, 1) ładunek *m.*, nabój *m.*; 2) patron *m.* (przez który maluje się ściany); 3) wzór *m.*, modła *f.* (krawiectwo, tkactwo); 4) uchwyt *m.*, futro *n.* tokarki.

Patro'neupapier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz **Patroune** 2).

Patro'n(en)tasche, *sf. pl.* =n, ładownica *f.*

Patrone'ſſe, *sf. pl.* =n, patronesa *f.*, gospodyni *f.* balu.

Patro'nin, *sf. pl.* =innen, patronka *f.*, opiekunka *f.*, ordonowniczka *f.*; kollatorka *f.*

Patroni'ſſe'ren, *ra.* (haben) bronić, opiekować się kim, czem, patronizować.

Patrony'mifon, *sn.* = (s), *pl.* =ta, imię *n.* syna lub córki, utworzone z imienia ojca.

Patrony'miid, *adi.* po ojcu nazwany.

Patron'isse, (wym.: -truj), *sf. pl.* =n, patrol *m.*, objażdżka wojskowa, straż objażdżowa, pochodowa; reitende — rozjazd *m.* (wojskow.).

Patroniſſe'ren, (wym.: -trujren), *vn.* (haben) patrolować, objeżdżać, obchodzić wojskowo; wyszukać, wybadać stanowisko nieprzyjaciela.

Patſch! *interj.* chlust! klaps!

Patſch, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) klaps *m.*, uderzenie głodne (reka); 2) brudna wilgoć.

Pa'tſche, *sf. pl.* =n, 1) częściej *dim.* Pa'tſchden, Pa'tſcherl, *sn.* =s, *pl.* —, rączka *f.*, łapka *f.*, łapeczka *f.*; 2) blocko *n.*, szaruga *f.*, kałuża *f.*; (obraz.) in der — sein, sitzen być, siedzieć w błocie, być w kłopotcie, w ambarasie; in die — kommen wleźć w błoto, nabawić się kłopotu.

Pa'tſchen, I. *vn.* (haben) 1) wydawać dźwięk jak: chlust! klaps! pac! fröhlich in die Hände — klaskać wesoło w ręce; es regnet, das es patſcht taki deszcz leje, że aż chlaszcze; er ist gefallen, daß es gepatſcht hat upadł, że aż ziemia zadudniała; 2) także patſcheln (sein) brnąć, chlastać (się po błocie); II. *ra.* (haben) klapsnąć, pacnąć, chlastać, chlusać, dać klapsa; jmdm — dać komu policzek.

Pa'tſchband, *sf. pl.* =hände, *i dim.* Pa'tſchbändchen, *sn.* =s, *pl.* —, rączka *f.*, łapeczka *f.*

Pa'tſchnaß, *adi.* mokry, zmokły do nitki.

Pa'tte, *sf. pl.* =n, wyłogi *pl.*, kłapa *f.*, kłapka *f.* (krawiectwo).

Pa'ttig, *adi.* zuchwały, zarozumiały; *adv.* zuchwale, zarozumiale; sich — machen nadymać się pychą.

Pa'ttigkeit, *sf.* zuchwałość *f.*, zarozumiałość *f.*

Paufa'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, pojedynkujący się (w mowie studenckiej).

Pauf'arzt, *sm.* =es, *pl.* =ärzte, Pauf'doktor, *sm.* =s, *pl.* =en, lekarz asystujący przy pojedynku.

Pauf'e, *sf. pl.* =n, 1) kocioł *m.* (do bębnienia); die =n schlagen bić w kotły; jmdm mit =n und Trompeten empfangen przyjąć kogo z trąbami i kofkami, z wszelkimi honorami, z wielkimi oznakami radości; (przenośnie:) dich wie eine — nadęty jak bęben, gruby jak beczka; der — ein Loch machen ukończyć, zrobić nagle koniec sprawie; 2) błona bębenkowa w uchu = Trommelfell; 3) mowa nudna; jmdm eine — halten wyrzynać komu kazanie, prawić komu nudne morały.

Pauf'en, I. *vn.* (haben) 1) bić, walić, bębnić w kotły; auf dem Klavier — brzdąkać na fortepianie; 2) także sich —, *vr.* pojedynkować się, bić się na szpady, na pałasze; 3) mieć nudną mowę; II. *va.* (haben) jmdm gehörig — ubić, okładać, walić kogo porządnie; die Kanzel — walić w ambonę (mając kazanie); Moral — prawić nudne morały.

Pauf'enfell, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, 1) skóra *f.* na kotle, na bębnie; 2) błona bębenkowa w uchu.

Pauf'engehörhu(c), *sn.* = (e)s, *pl.* =e, *m.* kotłów, bębnow.

Pauf'entlang, *sm.* = (e)s, *pl.* =känge, dźwięk *m.* kotłów (do bębnienia).

Pauf'entöpfel, Pauf'enjählegel, Pauf'enstöck, *sm.*

= (e)s, *pl.* —, =töcke, palka *f.* (do kotłów).

Pauf'enthall, *sm.* obacz Paufentlang.

Pauf'entlagen, *sn.* =s, bębnienie *n.*, walenie *n.* w kotły.

Pauf'entläger, *sm.* =s, *pl.* —, pałkierz *m.*

Pauf'enwirbel, *sm.* =s, *pl.* =s, huk *m.* kotłów.

Pauf'er, *sm.* =s, *pl.* —, pałkierz *m.*; pojedynkujący się.

Pauferei', *sf. pl.* =en, poedynek *m.* (mowa studencka).

Pauf'fudſ, *sm.* =es, *pl.* =füße, teo, który musi nieść szpady na miejsce pojedynku (mowa studencka).

Pauf'ſkirde, *sf.* kościół *m.* św. Pawła.

Pauf'i'niß, *adi.* =e Brieje listy *pl.* św. Pawła.

Pauf'eri'smuß, *sm.* —, niedza *f.*, ubóstwo *n.*

Pauf'ſbad, *sm.* =s *i dim.* Pauf'ſbäddchen, *sn.* =s, *pl.* —, pyzaty; kleiner — dzieciak pyzaty, pucołowaty.

Pauf'ſbadt, *sf. pl.* =n, nadęty, pyzaty policzek; człowiek pucołowaty.

Pauf'ſbädig, *adi.* pucołowaty, pyzaty.

Paufſch, Pauf'schen, obacz Baufſch, bauſchen.

Paufſch'le, *adi.* ryczałtowy, hurtowny.

Paufſch'le, *sn.* =s, *pl.* =ien, ryczałt *m.*

Paufſch'leutsdädigung, *sf. pl.* =en, odszkodowanie ryczałtowe.

Pauf'sche, *sf. pl.* =n, woreczek *m.* z węglem na proch utartym.

Pauf'scheifen, *sn.* =s, stare żelazo, żelaziwo *n.*

Pauf'schel, Pauf'schel, *sm.* =s, *pl.* —, wielki młot górniczy.

Pauf'schquantum, *sn.* =s, ryczałt *m.*

Pauf'se, *sf. pl.* =n, 1) pauza *f.* (muzyka); przestanek *m.*, przerwa *f.*, odpoczynek *m.*; 2) kalk *m.*, rysunek przerysowany na papierze przebijającym.

Bau'sen, I. *va.* (haben) przerysowywać na przebijającym papierze, kalkować; II. *vn.* (haben) obacz **Bau'sieren**.

Bau'senweise, *adv.* pauzami, przestankami.

Bau'sezeit, *sn.* =s, *pl.* —, znak m. pauzy, pauza *f.*

Bau'stellen, *vn.* (haben) pauzować, przestawać, odpoczywać.

Bau'spapier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kalka *f.*, papier przezroczysty (do przerysowywania).

Bau's! *interj.* klaps! bums!
Bau'sian, *sm.* =s, *pl.* =e, pawian m. (małpa).

Bau'sillon, (wym.: -wija), *sm.* =s, *pl.* =s, pawilon *m.*, przybudynek *m.*, domek ogrodowy, namiot *m.*

Bau'streife, (wym.: peaż-), *sf.* *pl.* =n, szlak odnajęty, szlak pospólny, wspólny, wydzierzawiony (kolej.).

Bau'svertrag, *sm.* =(e)s, *pl.* =träge, umowa *f.* o wspólne używanie kolei.

Bau'szug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, pociąg *n.* na szlaku wspólnym.

Bech, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) smola *f.*; pak *m.*, pakówka *f.*, smola szewska; weißeß — bielują *f.*; flüssiges, siedendes — smola gorąca; mit — be'streichen, überziehen smolą wysmarować, osmalać, osmolić; mit — be'schmiert, be'schmiert osmolony; wer — angreift, be'judekt sich kto się dotyka smoly, zmaże się od niej; kto się smoly tyka, ten smolą traci; 2) (przenośnie); nieszczeście *n.*, niepowodzenie *n.*; ich habe immer — nigdy mi się nie powiedzie, nie uda; es ist mirlich — to zaprawdę niepowodzenie.

Be'chartig, *adi.* smołowaty, smolasty, smolisty.

Be'chbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, drzewo dające smole.

Be'chblende, *sf.* *pl.* =n, czarny urat (mineralogia).

Be'chblume, *sf.* obacz **Be'ch-nelle**.

Be'chbrenner, *sm.* =s, *pl.* —, smolarz *m.*

Be'chbüchse, *sf.* *pl.* =n, smolnica *f.*

Be'chdampf, *sm.* =(e)s, *pl.* =dämpfe, obacz **Be'chrauch**.

Be'chdraht, *sm.* =(e)s, *pl.* =drähte, dratwa *f.*

Be'cheln, I. *vn.* (haben) trącić smolą; żartobliwie zamiast **Be'ch** haben mieć niepowodzenie; II. *va.* (haben) 1) zbierać z drzew żywicę; 2) obacz **Be'chen**.

Be'chen, I. *vn.* (haben) smole palić; II. *va.* (haben) obacz **Be'chen**.

Be'cherde, *sf.* *pl.* =n, ziemia smolna, smolista.

Be'cherz, *sn.* =eß, *pl.* =e, czarnokrusz *m.*

Be'chfackel, *sf.* *pl.* =n, pochodnia smołowa.

Be'chfaden, *sm.* =s, *pl.* =fäden, nitka smolą wysmarowana, dratwa *f.*

Be'chfichte, *sf.* *pl.* =n, sosna norweska.

Be'chfinster, *adi.* ciemniusienny, ciemny choć oko wykół.

Be'chhaube, *sf.* obacz **Be'ch-kappe**.

Be'chholz, *sn.* =eß, *pl.* =hölzer, drzewo smolne.

Be'chhütte, *sf.* *pl.* =n, smolarnia *f.*; (obraz.) biß in die — (jinein), biß in die aschgraue — aż do ostatecznych granic możliwości.

Be'chig, rzadko **Be'chicht**, *adi.* smolny, smolasty.

Be'chkappe, *sf.* *pl.* =n, czapeczka smolą obłana.

Be'chkeffel, *sm.* =s, *pl.* —, kocioł *m.* do rozpuszczania smoly.

Be'chklumpen, *sm.* =s, *pl.* —, bryła *f.*, gruzel *m.* smoly.

Be'chkoble, *sf.* *pl.* =n, węgiel smolny.

Be'chkranz, *sm.* =eß, *pl.* =kränze, wieniec smol(a)ny.

Be'chkühe, *sf.* *pl.* =n, smolarnia *f.*

Be'chler, *sm.* =s, *pl.* —, smolarz *m.*

Be'chmütze, *sf.* obacz **Be'ch-**

Be'chnelle, *sf.* *pl.* =n, smółka *f.*, lepnica ogrodowa, kupkowa (roślina).

Be'chpfen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec smołowy.

Be'chpfaune, *sf.* *pl.* =n, panew *f.* na smole; kaganiec *m.*
Be'chpfaster, *sn.* =s, *pl.* —, plaster smołowy; jembm. ein — auf den Mund legen zatkać komu gębę.

Be'chrauch, *sm.* =(e)s, *dym m.* ze smoly.

Be'chrinne, *sf.* *pl.* =n, wcięcie w drzewie dla spływania żywicy.

Be'chschwarz, *adi.* czarniutki.

Be'chsfieder, *sm.* =s, *pl.* —, smolarz *m.*

Be'chstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kamień smolny, smołowień *m.*

Be'chtaune, *sf.* *pl.* =n, jodła *f.*, sosna *f.*

Be'chtonne, *sf.* *pl.* =n, beczka *f.* ze smolą.

Be'chtopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =töpfe, garnek do rozpuszczania smoly.

Be'chtorf, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, torf *m.*, zgnilec smolny.

Be'chtrög, *sm.* =(e)s, *pl.* =tröge, spust *m.* pieca smołowego.

Be'chvogel, *sm.* =s, *pl.* =vögel, człowiek, któremu się nie nie udaje.

Be'chwinde, *adi.* obacz **Be'ch-**

Be'chwinde, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) pedał *m.* (muzyka); daß — treten, anwenden, gebrauchen przyciskać (nogą) pedał; 2) (żartobliwie:) pedaly *pl.* =nogi.

Be'chwinde, *sm.* =en, *pl.* =en, pedant *m.*, drobiazgowiec *m.*, szkolarz *m.*

Be'danterei, **Be'danterie**, *sf.* *pl.* =en, pedanteria *f.*, szkolarnstwo *n.*, drobiazgowość *f.*

Be'dantisch, *adi.* pedantyczny, szkolarski, drobiazgowy, ściśle wykonywujący; *adv.* pedantycznie, po szkolarsku.

Be'danti'smus, *sm.* —, pedantyzm *m.*, pedanteria *f.*, szkolarnstwo *n.*

Be'dell, *sm.* =s i =en, *pl.* =e(n), bedel *m.* (uniwersytecki); woźny sądowy.

Beer, **Beersaat**, *sf.* *pl.* =en, konkoprzyca *f.* (roślina).

Be'gel, *sm.* =s, *pl.* —, wodokaz *m.*; Magimal- und Minimal- wodomierz różni-

czkowy; — mit Schwimmer wodomierz pływakowy; ſelbſt-regiſtrierender — wodomierz, wodokaſk ſamokreślny; Uſhr — wodomierz zegarowy, wodomierz ze wskaźówka.

Pe'gelhöhe, *sf.*, Pegelſtand, *sm.* =eš, wysokość *f.* wody, ſtan *m.* wody.

Peil, *sn.* -š, 1) przyływ *m.* morza; wysokość *f.* przy-
plywu; 2) woda *f.*, zgłębnik *m.*, ołowianka *f.*

Peilen i Pe'geln, *I. va.* (haben) sondować, zgłębiać, mierzyć (marynarka); *II. vn.* (haben) pić, zapijać się.

Peilhöhe, *sf. pl.* =n, wy-
sokość *f.* przy-
plywu.

Peilſt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ſonda *f.*, ołowianka *f.*, pion *m.* do badania głębokości.

Pein, *sf.* katusza *f.*, męka *f.*, męczarnia *f.*, udrę-
czenie *n.*, utrapienie *n.*

Peinigen, *va.* (haben) drę-
czyć, męczyć, trapić; Peini-
gend, *adi.* i *ppr.* dręczący, trapiący, męczący, przykry.

Peiniger, *sm.* =š, *pl.* —, dręczyciel *m.*, trapiiciel *m.*; kat *m.*

Peinigung, *sf.* dręczenie *n.*, męczenie *n.*, trapienie *n.*

Peinlich, *I. adi.* 1) męczący, bardzo dolegliwy, nader bolesny, trudzący; 2) skrupulatny, akuratywny, nader do-
kładny, dokładny aż do dzi-
wactwa, do znudzenia, trwo-
żliwy, niepokojny (w swoich
czynnościach, sprawach); 3)
kryminalny; =e Frage krymi-
nalna inkwizycyjna; =er Richter
sędzia kryminalny; =es Gericht
sąd kryminalny; =e Geſetze
ustawy kryminalne; 4) nie-
przyjemny, przykry; =e Lage
przykre położenie; *II. adv.*
męcząco, bardzo dolegliwie;
nieprzyjemnie, przykro; skru-
pulatnie; — genau nadzwyczaj
dokładnie; kryminalnie; —
gegen jmnđm verfahren
wytoczyć postępowanie kry-
minalne przeciw komu, sędzić
kogo kryminalnie.

Peinlichkeit, *sf.* dolegli-
wość *f.*, bolesność *f.*; skru-
pulatność *f.*, trwożliwość *f.*;

(w działaniu) nudna akura-
tność; nieprzyjemność *f.*, przy-
krość *f.*

Peinvoll, *adi.* pełny udrę-
czeń, bardzo dręczący.

Peiſter, *sm.* =š, *pl.* —, piskorz *m.* (ryba).

Peiſtſchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Peiſche, biczyk *m.*,
batołek *m.*

Peiſtſche, *sf. pl.* =n, bat *m.*,
batog *m.*, bicz *m.*; szpicruta *f.*,
precik *m.*, różczka *f.*, wić *f.*,
witka *f.* = Reitpeitſche; mit
der — ſchlagen biczem okła-
dać, smagać; mit der —
knallen, klatſchen z bicia trza-
skać, trzasnąć.

Peiſtſchen, *va.* (haben) bi-
czem bić, okładać, chłostać,
biczować; der Regen peiſtſcht
(an) die Scheiben deszcz uderza,
bije o szyby.

Peiſtſchengeknall, *sn.* =(e)š,
trzaskanie *n.* z bicia.

Peiſtſchenhieb, *sm.* =(e)š, *pl.*
=z, uderzenie *n.*, smagnięcie
m. batem, biczem; =e befom-
men dostać baty; zu =en ver-
urteilen skazać na baty.

Peiſtſchengeknall, *sm.* =(e)š,
pl. =e, trzask *m.* bicia.

Peiſtſchenriemen, *sm.* =š,
pl. —, rzemień *m.* bicia.

Peiſtſchensſchlag, *sm.* obacz
Peiſtſchenhieb.

Peiſtſchenschnur, *sf. pl.*
-ſchnüre, trzaskawka *f.*

Peiſtſchenſtiel, Peiſtſchenſtoß,
sm. =(e)š, *pl.* =e, -ſtöße, bi-
czysko *n.*, trzonek *m.* od bicia.

Peiſtſcher, *sm.* =š, *pl.* —,
biczownik *m.*

Peſtſche, *sf. pl.* =n, be-
kieszka *f.*

Peſtſchir, *adi.* pieniężny;
die =en Verhältnisse ſtoſunki
pieniężne, finanse *pl.*; *adv.*
pieniężnie.

Peſtſchir, *sf. pl.* =n, peſe-
ryna *f.*, kołoiierz pielgrzyski,
kołnierz wiſzący u pſaszca,
zarzutka *f.*

Peſtſchir, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
pelikan *m.* (ptak); ſchwarzer
— komorau *m.*

Peſtſche, *sf. pl.* =n, 1) skórka
f., łupina *f.*; — der Kartoffeln
mundur *m.*; 2) ruchome części
dekoracyi teatralnych.

Peſten, *va. i vn.* (haben)
obierać z łupiny.

Peſtſtortſeln, *sf. pl.* zie-
mniaki *pl.* w mundurze,
w łupinach.

Peſtſton, (wym.: -tš), *sn.*
=š, *pl.* =š, pluton *m.*, rząd
m., oddział *m.* żołnierzy.

Peſtſtonfeuer, *sn.* =š, *pl.*
—, ogień plutonowy, ogień
dany przez oddział żoł-
nierzy.

Peſz, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1)
skóra zwierzęcia pokryta
włosem, sierść *f.*, sierć *f.*;
futro *n.*, kożuch *m.*; mit —
füttern, beſeßen podszycić,
podbić, wyłożyć futrem; mit
— gefüttert futrzany; 2)
(obraz.) jmnđm (etnš) auf den
— brennen, ſchießen prosto na
kogo strzelać; jmnđm auf den
— rücken przyprzeć kogo do
ściany, napaść na kogo;
jmnđm den — auſklopfen,
jmnđm die Motten aus dem
=e klopfen skórę komu wy-
trzepać, wybić kogo; auf den
— triegen dostać w skórę;
jmnđm den — waſchen wy-
trzeć komu kapitułę; jmnđm
den — waſchen und ihn nicht
naß machen uprać komu ko-
żuch a wefny nie maczać;
karcić kogo delikatnie, tak,
by tego nie czuć; jmnđm eine
Lauſ albo Läuſe in den —
ſeßen zaniepokoić kogo, nara-
bić komu kłopotu; 3) kożu-
szek *m.* (na śmietanie lub
śmietance); 4) głos głuchy,
grobowy.

Peſzbeſaß, *sm.* =eš, *pl.*
-ſäße, obzycie *n.* futrem.

Peſzen, *va.* (haben) 1) ein
Tier — łupić zwierzę, odzie-
rać zwierzę ze skóry; 2) ki-
jem kogo okładać; 3) szcze-
pić, kożuszkuwać (ogro-
dnictwo).

Peſzfutter, *sn.* =š, pod-
szewka futrzana.

Peſzhandel, *sm.* =š, handel
m. futrami.

Peſzhändler, *sm.* =š, *pl.*
—, handlujący *m.* futrami.

Peſzhandlung, *sf. pl.* =n,
skład *m.* kożuchów, futer,
wyrobów futrzanych.

Peſzhandſchuh, *sm.* =(e)š,

pl. =e, rekawiczka futrzana, rekawiczka futrem podszyta.

Pe'ljig, rzadko Pe'ljidjt, adi. futrem pokryty, włosom porosły.

Pe'ljjade, sf. pl. =n, kurtka f., katanika f. futrem podszyta.

Pe'ljtragen, sm. =s, pl. —, koźnierz futrzany.

Pe'ljladen, sm. =s, pl. —, sklep m. z futrami.

Pe'ljmeiser, sn. =s, pl. —, nóż m. do kożuchowania, do szcepienia (ogrodu).

Pe'ljmade, Pe'ljmotte, sf. pl. =n, kożuchowiec m., mól futro psujący.

Pe'ljmantel, sm. =s, pl. =mäntel, płaszcz futrem podszyty.

Pe'ljmüße, sf. pl. =n, czapka futrzana.

Pe'ljreis, sn. =jeß, pl. =jer, szczep m. do kożuchowania.

Pe'ljrod, sm. =(e)ß, pl. =röde, szuba f., kiereja f., futerko n.

Pe'ljrdub, sm. =(e)ß, pl. =e, trzewik futrem wybity.

Pe'ljstiesel, sm. =s, pl. —, but futrem wybity.

Pe'ljzung, sf. kożuchowanie n., szcepienie n. (ogrodu).

Pe'ljzverbräunung, sf. obacz Pe'ljzsaß.

Pe'ljwaren, sf. pl., Pe'ljwert, sn. =(e)ß, futra pl., futro n., towary futrzane.

Pena'ten, s. pl. penaty pl., bogi domowe (mitologia); meine — dom mój.

Penda'nt, (wym.: pąda), sm. =s, pl. =s, pendaat m., pendant m., pobocznik m., podobnik m., podobne drugie coś.

Pe'ndel, sn. i sm. =s, pl. —, wahadło n.

Pe'ndelbewegung, sf. pl. =en, oscylacja f., ruch m. wahadła.

Pe'ndelscheibe, sf. pl. =n, tarcza f. wahadła.

Pe'ndeln, vn. (haben) oscylować, poruszać się tam i sam.

Pe'ndelschlag, sm., Pe'ndelschwingung, sf. obacz Penbelbewegung.

Pe'ndelstange, sf. pl. =n, pręt m. wahadła.

Pe'ndeluhr, sf. pl. =en, zegar m. z wahadłem.

Pe'ndelzug, sm. =(e)ß, pl. =züge, pociąg jeżdżący tam i napowrót między dwoma stacyami.

Peni'bel, adi. męczący, trudzący; dokładny, pedantyczny.

Pe'niß, sm. —, pl. =nisse, członek męski.

Penna'l, I. sn. =(e)ß, pl. =e, piórnik m.; II. sm. =(e)ß, pl. =e, fryc m., żak m., świeżo w szkole zapisany uczeń.

Pennali'stünß, sm. —, surowe obchodzenie się z uczniami nowo przybyłymi.

Pe'nndrüder, sm. =s, pl. =brüder, towarzysz karczemny.

Pe'nne, sf. pl. =n, karczma f.; łóżko n.

Pe'nnen, vn. (haben) spać pod gołem niebem.

Penjo'n, (wym.: pąnsion ale i pension), sf. pl. =en, 1) pensya f., emerytura f.; mit — verabschiedet pensjonowany, przeniesiony w stan spoczynku, w emeryturę; eine — geben pensjonować, dać emeryturę; 2) pieniądze pl. na jedło, stołowe, alimenty

pl. =Kostgeld; 3) także Penjo'n'stänstalt, sf. pl. =en, i Pension'a't, sn. =(e)ß, pl. =e, pensya f., pensjonat m., zakład naukowy, wychowawczy, konwikt m.; pensya f.; in (eine) — tun (bringen, geben) oddać na pensję; er ist bei meinem Freund in — jest u mego przyjaciela na pensyi, mieszka i stojuje się u mego przyjaciela.

Penjo'n'a't, sm. =(e)ß, pl. =e, także Pension'i'st, sm. =en, pl. =en, 1) pensjonarz m., emeryt m.; 2) pensjonarz m., stołownik m.; uczeń będący na pensyi, w konwiku.

Penjo'n'a'rin, sf. pl. =innen, pensjonarka f., uczennica f., wychowanka f. ze zakładu naukowego.

Penjo'n'a't, sn. =(e)ß, pl. =e, obacz pod Pension a).

Penjo'n'a'ren, va. (haben)

pensjonować, zpensjonować, dać emeryturę.

Penjo'nier'e(r), sm. =n, pl. =n, pensjonarz m., emeryt m.

Penjo'nier'ring, sf. pl. =en, zpensjonowanie n., przeniesienie n. w stan spoczynku.

Penjo'n'stäustalt, sf. obacz pod Pension a).

Penjo'n'sträge, sm. =(e)ß, pl. =träge, wpłata f. do funduszu pensyjnego, do kasy emerytalnej.

Penjo'n'sberechtigung, sf. prawo n. do emerytury.

Penjo'n'sfondß, sm. —, pl. —, fundusz emerytalny.

Penjo'n'skasse, sf. pl. =n, kasa emerytalna.

Penjo'n'spreis, sm. =jeß, pl. =se, cena f. pensyi (mieszkania ze stołem).

Penjo'n'sschule, sf. pl. =n, pensya f., pensjonat m., zakład wychowawczy (w którym uczniowie lub uczenie mieszkają i stołują się).

Penjo'n'sstand, sm. =(e)ß, in den — treten pójść na pensję, na emeryturę, przenieść się w stan spoczynku.

Penjo'n'svorsteher, sm. =s, pl. —, przełożony m., dyrektor m. pensjonatu; =in, sf. pl. =innen, przełożona f., dyrektorka f. pensjonatu.

Pe'n'ium, sn. =(s), pl. =jeu i =ja, zadanie n. (szkolne).

Pentac'der, sm. =s, pl. —, pięciocian m.

Pentago'n, sn. =(e)ß, pl. =e, pięciokąt m.

Pentagra'mm, sm. =(e)ß, pl. =e, pentagram m. magiczny.

Penta'meter, sm. =s, pl. —, pentamet m., wiersz pięciomiarowy.

Penta'rdj, sm. =en, pl. =en, pentarcha m. (historya).

Pentarch'a't, sn. =(e)ß, Pentarch'ic, sf. pentarchia f., rząd m. pięciu (historya).

Pentaten'dj, sm. =s, pięcioksiąg starego zakonu (biblia).

Per, praep. — Monat na miesiąc, miesięcznie; — Jahr na rok, rocznie; — Post poczta; imndn — du anreden tykać kogo, mówić komu ty;

— voll bezahlen zapłacić co do centa.

Perceptio'n, Perzeptio'n, *sf.* pl. =en, percepcya *f.*, pojęcie *n.*, pojmowanie *n.*

Pe'reant, (*pl.* pe'reant), *interi.* pereat! niech zginie! na pohybel!

Perempto'rijsch, *adi.* stanowczy; =er Termin, =e Frist termin, czasokres zawity; *adi.* stanowczo, zawicie.

Perenne'rend, *adi.* trwały, ciągle, nieprzerwany; *adv.* trwale, ciągle, nieprzerwanie.

Perfe'kt, *adi.* 1) dokonany, spełniony, dobitny (*n. p.* targ); 2) doskonały.

Perfe'ktum, *sn.* =s, *pl.* =ta, czas przeszły dokonany (*gramatyka*).

Perfe'ktbildung, *sf.* pl. =en, tworzenie *n.* czasu przeszłego (*gramatyka*).

Perfe'ktstamm, *sm.* =(e)s, *pl.* =stämme, źródełków *m.* czasu przeszłego.

Perfi'd(e), *adi.* niewierny, fałszywy, podstępny, nieczny.

Perfi'de', *sf.* pl. =n, fałsz *m.*, podstępność *f.*, diećność *f.*

Pergame'nt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pergamin *m.*; (stary) dokument *m.*

Pergame'ntartig, *adi.* pergaminowaty; *adv.* pergaminowato.

Pergame'ntband, *sm.* =(e)s, *pl.* =bände, oprawa pergaminowa; książka w pergaminu oprawna.

Pergame'ntbereiter, *sm.* =s, *pl.* —, pergaminnik *m.*

Pergame'nten, *adi.* pergaminowy.

Pergame'nthandschrift, *sf.* pl. =en, rękopis *m.* na pergaminie.

Pergame'ntpapier, *sn.* =(e)s, papier pergaminowy.

Perhorre'sje'reu, *va.* (haben) odrzucić (świadka, sędziego); obrzydzić (sobie).

Perihel'ium, *sn.* =s, przystosowany punkt (astronomia).

Perikle'tijsch, *adi.* perykleowski.

Perio'de, *sf.* pl. =n, 1) okres *m.* (*gramatyka*); verwickelte — okres zawity; elegante —

krasomówny okres; in =n schreiben, sich ausdrücken pisać, wyrażać się w okresach; 2) peryod *m.*; okres *m.* (czasu), czasokres *m.*

Perio'denbau, *sm.* =(e)s, budowa *f.* okresów (*gramatyka*).

Periodicität, Periodizität, *sf.* peryodyczność *f.*, czasowość *f.*, powrotność *f.*

Perio'disch, *adi.* peryodyczny, czasowy, powracający; =e Druckschrift peryodyczne pismo, czasopismo *n.*; *adv.* peryodycznie, czasowo.

Peripate'tiker, *sm.* =s, *pl.* —, perypatetyk *m.* (*filozofia*).

Peripate'tisch, *adi.* =e Philo= sophie filozofia perypatetyków.

Peripetie', *sf.* pl. =n, kres rozstrzygający; chwila rozstrzygająca.

Peripherie', *sf.* pl. =n, obwód *m.*, okół *m.*, otok *m.*

Periphr'ase, *sf.* pl. =n, opis *m.*, wyjaśnienie *n.* czego innymi słowami.

Perka'l, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, perkal *m.*

Perkusjo'n, *sf.* pl. =en, wstrząśnienie *n.*; opukiwanie *n.* (*medycyna*).

Perkusjo'n'stinte, *sf.* pl. =n, Perkusjo'n'sgewehr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, fuzya *f.*

Perkusjo'n'shammer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, młoteczek *m.* do opukiwania (*medycyna*).

Perfutie'reu, *va.* (haben) opukiwać (*medycyna*).

Perl, *sf.* obacz Perlschrift.

Pe'rllartig, *adi.* perlłowaty; *adv.* perlłowato.

Pe'rllasche, *sf.* potaż najczystszy.

Pe'rllasche, *sf.* pl. =n, drobna fasolka.

Pe'rlleder, także Perlzeder, *sf.* pl. =n, filika wrzosoliscia.

Pe'rllidjen, *sn.* =s, *pl.* —, *sn.* dim. od Perle, perelka *f.*

Pe'rle, *sf.* pl. =n, perła *f.*; Schnur =n sznurka *f.* perel; fassche — detka *f.*; =n aufreihen, anreihen nawlekać perły; eingefädelte =n bisiorki *pl.*; mit =n besetzen obszywać perlami; =n vor die Säue werfen ciskać perły przed

świnie; sie ist die — unter den Frauen jest perłą kobiet, jest najpiękniejszą, najcenniejszą kobietą; die schönste — in der Krone des Monarchen najpiękniejsza perła w koronie monarchy (o kraju przynoszącym największe dochody lub dostarczającym najbitniejszych żołnierzy i t. p.). Pe'rle=, Pe'rle, *adi.* perlłowaty.

Pe'rle, *vn.* (haben) 1) opadać kroplami; perlić się, szumieć, burzyć się, musować (o winie, piwie i t. d.); der Wein perlt im Glase perli się wino w szklance; 2) błyszczyć jak perła, jak perły; Tränen perlten ihm in den Augen łzy w oczach mu błyszczały. [Perlartig.

Pe'rleartig, *adi.* obacz

Pe'rleaufter, *sf.* obacz

Perlmuſchel.

Pe'rleband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, wstążka perlami wyszywana.

Pe'rlebank, *sf.* pl. =bänke, łożysko *n.* perlowych muszel.

Pe'rlebesatz, *sm.* =es, *pl.* =sätze, obszycie *n.* z perel.

Pe'rleborde, *sf.* pl. =n, perlanka *f.*

Pe'rlefang, *sm.* =(e)s, Pe'rleſſcherei, *sf.* połów *m.* perel.

Pe'rleſänger, Per'leſiſcher, *sm.* =s, *pl.* —, perelnik *m.*

Pe'rleſang, *sm.* =es, połysk *m.* perel, perlowy.

Pe'rlehalbband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, naszyjnik perlłowy, z perel.

Pe'rlehandel, *sm.* =s, handel *m.* perlami.

Pe'rlehandler, *sm.* =s, *pl.* —, perelnik *m.*

Pe'rlehell, *adi.* jasny jak perła.

Pe'rlekrantz, *sm.* =es, *pl.* =kränze, wieniec *m.* z perel.

Pe'rlekrone, *sf.* pl. =n, korona *f.* z perel, perlami wysadzana.

Pe'rlemuſchel, *sf.* obacz

Perlmuſchel.

Pe'rleſchmud, *sm.* =(e)s, strój *m.* z perel.

Per'sienſchnur, *sf. pl.* = ſchnür, sznurka *f.* perel.

Per'sienſtäderei, *sf. pl.* = en, wyszywanie *n.* perłami.

Per'sienſucher, Per'sientaucher, *sm.* = ſ, *pl.* —, perelnik *m.*

Per'sienle, *sf. pl.* = n, sowa płomykowa. [lor.]

Per'sifarbe, *sf.* perłowy kolor, perłowy.

Per'sifarben, *adi.* perłowego koloru, perłowy.

Per'sigerſte, *sf.*, Per'sigruppen, *sf. pl.* perłowa kaszka, perłowe krupki.

Per'sigras, *sn.* = ſes, *pl.* = gräſer, trawa perłowa, konopka *f.*

Per'sihirje, *sf.* wróble proso.

Per'sihuhn, *sn.* = (e)ſ, *pl.* = hühner, perlinka *f.* (kura afrykańska).

Per'silig i rzadko Per'tlicht, *adi.* perlasy, perlisty.

Per'silfirſche, *sf. pl.* = n, wiśnia perłowa, nakrapiana.

Per'sifraut, *sn.* = (e)ſ, *pl.* = träuter, nawrot pospolity (gatunek proso).

Per'siland, *sm.* = (e)ſ, pory pospolite (roślina).

Per'silmuſchel, *sf. pl.* = n, perłopław *m.*, koncha perłowa, muszla perłowa.

Per'silmutter, *sf.* macica perłowa, masa perłowa.

Per'silmutterartig, *adi.* perlowały.

Per'silmuttern, *adi.* z perłowej macicy.

Per'silmutterſalter, *sm.* = ſ, *pl.* —, perłowiec *m.*

Per'silſaß, *sn.* = eſ, jarka *f.*

Per'silſchnur, *sf. pl.* = ſchnüre, jagódki *pl.*, różaniec *m.*, paciorki *pl.* (architektura).

Per'silſchrift, *sf. pl.* = en, pismo najdrobniejsze (drukarnstwo).

Per'silſtein, *sm.* = (e)ſ, *pl.* = e, perłowiec *m.*

Per'silſucht, *sf.* perlicia *f.* (choroba bydłęca).

Per'silte, *sm.* = ſ, zielona herbata.

Per'silvogel, *sm.* = ſ, *pl.* = vögel, perłowiec *m.*

Per'silzwiebel, *sf. pl.* = n, perłowa cebula, perłówka *f.*

Per'silzwirn, *sm.* = (e)ſ, *pl.* = e, nici najcieńsze.

Perman'ent, *adi.* ciągly, niestajacy.

Perman'enz, *sf.* ciągly trwałość, ciąglyść *f.*

Permutatio'n, *sf. pl.* = en, permutacja *f.* (matematyka).

Peror'ien, *va. i vn.* (haben) perorować, przemawiać, przemówić, mówić uczenie, nudnie, rozwlekle.

Perpend'ikel, *sm. i sn.* = ſ, *pl.* —, (linia) prostopadła *f.*;

perpendykuł *m.*, wahadło *n.*, pion *m.*

Perpendikulär, Perpendikulär, *adi.* perpendykularny, prostopadły, pionowy.

Perpetu'irlich, *adi.* ciągly trwały.

Perpetuum mobile, *sn.* —, ruch ciągly.

Perple'r, *adi.* zmieszany, zakłopotany.

Perro'n, (wym.: perä), *sm.* = ſ, *pl.* = ſ, peron *m.*, przytorze *n.*, deptak *m.*; gebedter — przytorze kryte; Inſel — chodnik międzytorowy (kolejn.).

Perro'ngewäſſswagen, *sm.* = ſ, *pl.* —, wózek łukowkowy, trójkole *n.*, trójkółek *m.* (kolejn.).

Per'siffo, *sm.* = ſ, pestkowa wódka, pestkówka *f.*

Per'son, *sf. pl.* = en, 1) osoba *f.*; osobistość *f.*; phyſiſche — osoba fizyczna; juridiſche, juridiſche — osoba prawna (prawo) = en, *pl.* osoby *pl.*, podróżni *pl.* (przewoźnictwo); in (eigener) — we własnej osobie, osobiście; ich für meine — ja dla mojej osoby, co mojej osoby dotyczy, ja z mojej strony, co do mnie; pro —, auf die — na osobę, na głowę; eine ge-meine — człowiek prosty, prostacki; die Eiſerſucht in — uosobiona, wcielona za-zdrość; 2) postać *f.*, postawa *f.*, wzrost *m.*; er iſt klein von — jest małego wzrostu; hüßlich von — pięknej postawy, powierzchowności; ich kenne ihn von — znam go osobiście.

Perſona'l, *sn.* = (e)ſ, *pl.* = e, personal *m.*, ludzie *pl.*, osoby

należące do składu, do urzędu; daß — einer Eiſenbahn personal, ludzie, urzędnicy i służdy kolei.

Perſona'latt, *sm.* = eſ, *pl.* = e, dokument dotyczący pewnej osoby, pewnych osób.

Perſona'lareſt, *sm.* = (e)ſ, arest osobisty.

Perſona'lbeſchreibung, *sf. pl.* = en, opis *m.* osoby.

Perſona'lſien, *pl.* personalia *pl.*, rzeczy *pl.*, okoliczności dotyczące osoby; zapiski osobiste.

Perſonalität, *sf. pl.* = en, osobistość *f.*

Perſona'lpronomen, *sn.* = ſ, *pl.* = nomina, zaimek osobisty.

Perſona'lſteuer, *sf. pl.* = n, podatek osobisty, pogłowne *n.*

Perſona'lunion, *sf. pl.* = en, unia personalna, związek osobisty.

Perſona'lverzeidniß, *sn.* = niſſe, *pl.* = niſſe, spis *m.* personalu, osób do składu wchodzących.

Perſo'nenbahnhof, *sm.* = (e)ſ, *pl.* = höfe, dworzec osobowy (kolejn.).

Perſo'nenbeförderung, *sf. pl.* = en, przewóz *m.* osób; Güterzug mit — pociąg mieszany (kolejn.).

Perſo'nenbeſchreibung, Perſo'nenſchilderung, *sf. pl.* = en, opis *m.* osoby.

Perſo'nen dampfer, *sm.* = ſ, *pl.* —, parowiec osobowy.

Perſo'nenfahrwerk, *sn.* = ſ, *pl.* = e, powóz *m.*, podwoła *f.*, tura *f.*

Perſo'nenhalle, *sf. pl.* = n, wiata osobowa (kolejn.).

Perſo'nenkontrolle, *sf.* kontrola *f.* podróżnych, kontrola biletów (kolejn.).

Perſo'nenname, *sm.* = nſ, *pl.* = n, nazwa *f.*, imię *n.* osoby, osób.

Perſo'nenpoſt, *sf. pl.* = en, poczta osobowa.

Perſo'nenſtand, *sm.* = (e)ſ, ludność *f.*

Perſo'nſteuer, *sf.* obacz Perſonalſteuer.

Perſo'nenverkehr, *sm.* = (e)ſ,

ruch osobowy (przewoźnictwo).

Perso'nenverwechslung, *sf.* *pl.* =en, zamiana *f.* osób, pomyłka *f.* co do osób.

Perso'nenverzeichnis, *sn.* =nisseš, *pl.* =nisse, spis *m.* osób.

Perso'nenwagen, *sm.* =š, *pl.* — i, =wägen, wóz osobowy, powóz *m.*; kombiniert — wóz osobowy dwuklasowy, dwuklasówka *f.* (kolejn.).

Perso'nenwechsel, *sm.* =š, zmiana *f.* osób.

Perso'nenzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, pociąg osobowy (kolejn.).

Perso'nenzuglokomotive, *sf.* *pl.* =n, parowóz osobowy.

Personificie'ren, Personifizie'ren, *va.* (haben) uosabiać, uosobić; die personifizierte Christheit uosobiona uczciwość; sich mit jmdm — identyfikować się z kim.

Personifikation, Personifizierung, *sf.* *pl.* =en, personifikacja *f.*, uosobienie *n.*, przeobrażenie *n.* rzeczy w osobe.

Persönlich, *adi.* osobisty; *adv.* osobicie; =eš Erscheinen osobiste stawienie się; =eš Fürwort zaimek osobisty; =e Sicherheit bezpieczeństwo osobiste, osobę; =e Anspielung przymówka osobista, przytyk osobisty; =e Einkommen dochód osobisty; =e Freiheit wolność osobista; das ist meine ganz =e Meinung to moje najosobistsze zdanie, zapatrywanie; — werden domawiać się; jmdm kennen znać kogo osobicie; —! do jak własnych! (na listach).

Persönlichkeit, *sf.* *pl.* =en, 1) osobowość *f.*, osobistość *f.*, osoba *f.*; hochstehende — dostojna osobistość, dostojnik; juristische — osobowość prawną; 2) postać *f.*, powierzchowość *f.*; angenehme — przyjemna powierzchowość; 3) przytyk *m.*; przymówka *f.*, alluzja *f.*; = Persönliche Anspielung, Anzüglichkeit.

Perspektiv, *sn.* =(e)š, *pl.*

=e, dalekowiedz *m.*, szkło zbliżające, perspektywa *f.*, teleskop *m.*

Perspektive, *sf.* *pl.* =n, perspektywa *f.*, widok *m.*; scenografia *f.* (teatr); (obraz.) widok na przyszłość, nadzieja *f.*

Perspektivbild, *adi.* w perspektywie przedstawiony, scenograficzny; =e Zeichnung pogląd *m.*, widok *m.*; *adv.* w perspektywie, scenograficznie.

Perspektivmaler, *sm.* =š, *pl.* —, malarz scenograficzny.

Perspektivmalerei, *sf.* *pl.* =en, malarstwo *n.* według reguł perspektywy; malarstwo scenograficzne.

Pertinenzien, *sf.* *pl.* przynależności *pl.*, przyległości *pl.*

Perubalsam, *sm.* =š, balsam peruański.

Perücke, *sf.* *pl.* =n, peruka *f.*, nagłówek włosiany, włosogłówek *m.*, włosogłówka, (zartobliwie:) łysoskrytka *f.*

Perüdenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, drzewo farbiarskie.

Perüdenkopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, głowa *f.* do peruk (fryzjerstwo).

Perüdenmacher, *sm.* =š, *pl.* —, perukarz *m.*

Perüdenstod, *sm.* =(e)š, *pl.* =stöße, obacz Perüdenkopf.

Perurinde, *sf.* kora peruwiańska.

Perze'nt, *sn.* obacz Prozent.

Pessimismus, *sm.* —, pesymizm *m.*, uprzedzenie *n.*, niemiernie *n.*, że cały świat zły, zapatrywanie *n.* się na wszystko ze złej strony.

Pessimist, *sm.* =en, *pl.* =en, pesymista *m.*

Pessimistisch, *adi.* pesymistyczny; *adv.* pesymistycznie.

Pest, *sf.* mór *m.*, pomór *m.*, zaraza *f.*, morowe powietrze, dżuma *f.*; (obraz.) bicz *n.*, plaga *f.*

Pestähnlich, Pestartig, *adi.* morowy, zaraźliwy (jak powietrze).

Pestartigkeit, *sf.* morowość *f.*, zaraźliwość *f.*

Pestärzner, *sf.* *pl.* =en, lekarstwo *n.* na dżumę.

Pestarzt, *sm.* =eš, *pl.* =ärzte, lekarz *m.* (dla) zadżumionych.

Pestbeule, Pestblase, *sf.* *pl.* =n, guz dżumowy, dymienica pomorowa, dymienica powietrzna, wrzód pomorowy, wrzodzienica morowa, morówka *f.*

Pestdunst, *sm.* =(e)š, *pl.* =düfte, wyziew zaraźliwy.

Pestfleck, *sm.* =(e)š, ocet *m.* (korzenny) na zarazę, na pomór.

Pestfleden, *sm.* =š, *pl.* —, plama pomorowa.

Pestgeruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =rüche, cuch *m.*, zaduch pomorowy, zaraźliwy.

Pestgestank, *sm.* =(e)š, smród pomorowy.

Pesthaft, *adi.* obacz Pestähnlich.

Pesthaud, *sm.* =(e)š, dech zaraźliwy.

Pesthaus, *sn.* =seš, *pl.* =häuser, szpital *m.* dla zapowietrzonych, zadżumionych.

Pestilenz, *sf.* *pl.* =en, morowe powietrze, dżuma *f.*

Pestilenzialisch, *adi.* zaraźliwy, zapowietrzony, morowy.

Pestkrant, *adi.* chory na morową zarazę, zarażony morowem powietrzem, zadżumiony; Pestkrante(r), *sm.* =en, *pl.* =en, zadżumiony *m.*

Pestkrant, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, morowy korzeń, czarne ziele, lepiesznik *m.*, lepieznik pospolity, kłobuk *m.*, kłobuczniak *m.*, podbiał szeroki.

Pestluft, *sf.* *pl.* =lüfte, morowe powietrze.

Pestmal, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Pestfleden.

Pestmittel, *sn.* =š, *pl.* —, środek *m.*, lekarstwo *n.* na morową zarazę.

Peststoff, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, jad *m.*, zarazek morowy, dżumowy.

Pestwurz, *sf.* *pl.* =n, miłośna zielona.

Pestzeit, *sf.* *pl.* =en, czas *m.* pomoru, powietrza.

Peta'rde, *sf.* *pl.* =n, pe-

tarda *f.*, rozwalacz *m.*, prochopał *m.*; mit =n spręgen petardami rozwalać, wysadzić w powietrze.

Petardie'rer, *sm.* =s, *pl.* —, petardnik *m.*

Pete'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, petent *m.*, proszący *m.*

Pe'termännchen, *sn.* =s, *pl.* —, smocznik *m.* (zwierze).

Pe'tersfisch, *sm.* =es, *pl.* =e, leszczak *m.* (ryba).

Peterji'lie, *sf.* pietruszka *f.*; (obraz) — pflüden = pietruszkować (o pannach na balu); ihm ist die — verhängelt zdarzyło mu się coś nieprzyjemnego.

Peterji'lien, *adi.* pietruszkowy.

Peterji'licnartig, *adi.* pietruszkowy.

Pe'terskirche, *sf.* kościół *m.* św. Piotra.

Pe'terspfennig, *sm.* =s, świętopietrze *n.*

Pe'tersschlüssel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) klucz *m.* św. Piotra; 2) pierwiosnek *m.* (roślina).

Peti't, (wym.: pti), *sm.* =s, Petiti'schrift, *sf.* *pl.* =en, drobny druk.

Petitio'n, *sf.* *pl.* =en, petycja *f.*, podanie *n.*, prośba *f.*, żądanie *n.*, wniosek *m.*; eine — einreichen wnieść petycję, podanie.

Petitionie'ren, *vn.* (haben) petycyonować, podawać, prosić.

Petitio'n'srecht, *sn.* =e(s), prawo *n.* wnoszenia petycji.

Petitio'n'sverhandlung, *sf.* *pl.* =en, narada *f.* nad petycjami.

Petito'risch, *adi.* petytoryjny, zawierający żądanie.

Peti'tchrist, *sf.* obacz Petit.

Peti'tum, *sn.* =s, *pl.* =ta, żądanie *n.*

Petreja'ft, *sn.* =e(s), *pl.* =e, skamieniałość *f.*

Petreja'ftenfunde, *sf.* nauka *f.* o skamieniałościach.

Petro'leum, *sn.* =s, olej skalny, ziemny.

Petro'leumföcher, *sm.* =s, *pl.* —, piecyk naftowy.

Petro'leumlampe, *sf.* *pl.* =n, lampa naftowa.

Petro'leummotor, *sm.* =s, *pl.* =en, motor pędzony olejem skalnym.

Pe'tschaf, *sn.* =e(s), *pl.* =e, pieczęć *f.*, pieczętka *f.*; das — aufbrüchen wycisnąć pieczęć, opeczutować.

Pe'tschafstücker, *sm.* =s, *pl.* —, pieczętkarz *m.*

Pe'tsche, *sf.* *pl.* =n, 1) suszarnia *f.* w salinach; 2) wiosło *n.* u tratwy.

Petschie'r, *sn.* =e(s), =e, obacz Petschafst.

Petschie'ren, *va.* (haben) pieczętować; spalić przy egzaminie.

Pe'tto, *etw.* in — haben mieć co napiętego, starać się o co, zamyslać o czym.

Peß, *sm.* =es, *pl.* =e, niedźwiedź *m.*, mysio *m.*

Pe'che, *sf.* *pl.* =n, 1) niedźwiedzica *f.*; 2) suka *f.*; 3) = Peßer; 4) nierządnicza *f.*; 5) = Petsche 2).

Pe'hen, *vn.* (haben) gegen jmdn — denuncyować kogo, donosić przeciw komu.

Pe'her, *sm.* =s, *pl.* —, denuncyant *m.*, donosiciel *m.*

Pfad, *sm.* =e(s), =e, droga *f.*, ścieżka *f.*; — der Tugend droga, tor cnoty.

Pfa'dfinder, *sm.* =s, *pl.* —, torujący *m.* drogę (także przenośnie).

Pfa'dlos, *adi.* bezdrożny, nieprzebyty.

Pfa'ffchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Pfa'ff(e), księżulek *m.*

Pfa'ff(e), *sm.* =en, *pl.* =en, ksiądz *m.*; zazwyczaj lekceważąco: pop *m.*

Pfa'ffdiener, *sm.* =s, *pl.* —, Pfa'ffenfreund, *sm.* =e(s), *pl.* =e, słuzalec *m.*, przyjaciel *m.* księży.

Pfa'ffenherrschaft, *sf.* księżę panowanie.

Pfa'ffenholz, =hölzchen, =hütlein, =täppchen, *sn.* montwa *f.*, trzmielina (roślina).

Pfa'ffenmäßigkeit, *adi.* obacz Pfa'ffisch.

Pfa'ffenregiment, *sn.* =e(s), obacz Pfa'ffenherrschaft.

Pfa'ffenröhlein, *sn.* =s, *pl.* —, kaczyniec *m.* (roślina).

Pfa'ffenfuß, *sm.* =e(s), *pl.* =

=füße, księży wór (na jałmużnę); — hat keinen Boden księżego worka nie natkasz.

Pfa'ffentun, *sn.* =e(s), księża *pl. coll.*; (lekceważąco:) popostwo *n.*; panowanie *n.* księży.

Pfa'ffenwesen, *sn.* =s, Pfa'ffenwirtschafft, *sf.* księże stousunki, urzędowania, księże gospodarstwo.

Pfa'ffisch, *adi.* księży, popowski.

Pfa'fflein, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Pfa'ffen.

Pfa'hl, *sm.* =e(s), *pl.* Pfa'hle, pal *m.*, kół *m.*, drążek *m.*; stęp *m.*, przegierz *m.* = Schandpfa'hl; einen — einschlagen pal wbić; mit Pfa'hlen befestigen

palami, kołami utwierdzić, wzmocnić; mit Pfa'hlen besetzt otoczony palami; auf Pfa'hlen bauen budować na palach; die Neben an Pfa'hlen binden, burż Pfa'hle stützen latorośle

podpierać drążkami; jmdn. an einen — stecken na pal kogo wbić; jmdn. an den — Pfa'hl stellen postawić kogo pod słupem, wystawić kogo pod przegierz; zwischen seinen vier Pfa'hlen sitzen siedzieć między swojemi czterema ścianami, być u siebie, w swoim domu.

Pfa'hlbau, *sm.* =e(s), pale powbijane, palowanie *n.*

Pfa'hlbanten, *sf.* *pl.* osady nawodne, najeziorne, nawodzisko *n.*

Pfa'hlbrüde, *sf.* *pl.* =n, most *n.* na palach.

Pfa'hlbürger, *sm.* =s, *pl.* —, przedmieszczanin *m.*, podgrodzianin *m.*

Pfa'hlden, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Pfa'hl, palik *m.*, drążek *m.*

Pfa'hlreimbmaschine, *sf.* *pl.* =n, obacz Pfa'hlramme.

Pfa'hlen, *va.* (haben) palować, opalować, palami otaczać; na pal, na kół wbić.

Pfa'higraben, *sm.* =s, *pl.* =gräben, rów palami zagrodzony.

Pfa'higrund, *sm.* =e(s), =gründe, fundament *m.*, pod-

stawa *f.* z palów powbijanych.

Pfa'hlhebemaschine, *sf. pl.* =n, machina *f.* do wydobycia palów z ziemi, z wody.

Pfa'hlgrellboot, *sm.* =(e)š, *pl.* =böße, odbój palowy.

Pfa'hlräume, *sf. pl.* =n, **Pfa'hlräume**, *sm.* =š, *pl.* —, izbica *f.* do wbijania palów.

Pfa'hltreibe, *sf. pl.* =n, częstokół *m.*

Pfa'hlrost, *sm.*, **Pfa'hlwert**, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ruszt palowy, krata *f.* na palach.

Pfa'hlwand, *sf. pl.* =wände, palisada *f.*, ostrokół *m.*, częstokół *m.*

Pfa'hlwehr, *sf. pl.* =en, zapora *f.*, zastawa kołowa.

Pfa'hlwerk, *sn.* obacz **Pfa'hlroft**.

Pfa'hlwurzel, *sf. pl.* =n, macica *f.*, korzeń główny, pionowy, podrzewny (botanika).

Pfa'hlzau, *sm.* =(e)š, *pl.* =jaune, płot *m.* z palów, płot palisadowy, ostrokół *m.*

Pfalz, *sf.* —, *pl.* =en, 1) pałac cesarski; 2) palatynat *m.*

Pfa'lzgraf, *sm.* =en, *pl.* =en, palatyn *m.*

Pfa'lzgräfin, *sf. pl.* =innen, palatynowa *f.*

Pfa'lzgrafenwürde, *sf.* godność palatynacka, palatynat *m.*

Pfa'lzgräflich, *adi.* palatynowski, palatynat *m.*

Pfa'nd, *sn.* =(e)š, *pl.* **Pfänder**, zastaw *m.*; poręka *f.*, poręczenie *n.*, ubezpieczenie *n.*; hipoteka *f.*; fant *m.* (w grze); er leicht Geld auf Pfänder wypożycza pieniądze na—zastawy; zum =e setzen dać w zastaw; als — in Händen haben mieć w zastawie, jako zastaw (w reku); jmdm. etw. als — überlassen zostawić komu co na zastaw; ein — einlösen wykupić zastaw; nach verstrichener Frist versällt das — po upłynionym terminie (do wykupu) zastaw przepada; jmdm. sein Haus als — verschreiben ustanowić

dla kogo hipotekę na swoim domie; ein — der Freund=schaft zakład *m.* przyjaźni; seine Ehre zum =e setzen dać w zakład honor; sein Wort als — geben słowo dać w zakład, słowem ręczyć; Pfänder spielen grać w fanty.

Pfa'ndaustalt, *sf. pl.* =en, obacz **Pfa'ndhaus**.

Pfa'ndbar, *adi.* mogący być danym w zastaw, służyć jako zastaw.

Pfa'ndbar, *adi.* mogący być wzięty w zastaw, nadający się do ustanowienia hipoteki.

Pfa'ndbrief, *sm.* =(e)š, *pl.* =z, list zastawny.

Pfa'ndbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, księga *f.* zastawów.

Pfa'ndbürg, *sm.* =n, *pl.* =n, zakładnik *m.*

Pfa'nddarlehen, *sn.* =š, *pl.* —, pożyczka *f.* na zastaw, hipoteka *f.*

Pfa'nden, *va.* (haben) wziąć w zastaw, zajmować, zająć, zagrabiać, zagrabieć.

Pfa'nden, *sn.* =š, obacz **Pfa'ndung**.

Pfa'nder, *sm.* =š, *pl.* —, ciężacz *m.*, grabiciel *m.*, fantownik *m.*, zajmiel *m.*

Pfa'nderpiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, gra *f.* w fanty.

Pfa'nderverleiher, *sm.* obacz **Pfa'nderleiher**.

Pfa'ndgeber, *sm.* =š, *pl.* —, zastawca *m.*

Pfa'ndgebühr, *sf. pl.* =en, fantowe *n.*, zajmowe *n.*, zakładne *n.*

Pfa'ndgeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =r, 1) = **Pfa'ndgebühr**; 2) pieniądze otrzymane za zastawem.

Pfa'ndgläubiger, *sm.* =š, *pl.* —, wierzyciel hipoteczny.

Pfa'ndgut, *sn.* =(e)š, *pl.* =güter, hipoteka *f.*

Pfa'ndhaus, *sn.* =š, *pl.* =häuser, dom *m.* zastawy, dom zastawowy, zastawnia *f.*, urząd zastawniczy, lombard *m.*

Pfa'ndinhaber, *sm.* =š, *pl.* —, dzierżyciel *m.* zastawu, zastawnik *m.*

Pfa'ndflage, *sf. pl.* =n, skarga hipoteczna.

Pfa'ndlehen, *sn.* =š, *pl.* —, lenno hipoteką obciążone.

Pfa'ndleihe, *sf. pl.* =n, obacz **Pfa'ndhaus**.

Pfa'ndleiher, *sm.* =n, *pl.* —, wypożyczający *m.* na zastaw, zastawnik *m.*

Pfa'ndnehmer, *sm.* =š, *pl.* —, biorący *m.* zastawy, zastawca *m.*

Pfa'ndobjekt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przedmiot *m.* zastawu, rzecz zastawiona, zastaw *m.*

Pfa'ndrecht, *sn.* =(e)š, 1) prawo *n.* grabienia, zajmowania, wzięcia zastawu; 2) prawo *n.* zastawu, prawo zastawowe, przepisy prawne o zastawie.

Pfa'ndschäzer, *sm.* =š, *pl.* —, taksator *m.*, oceniacz *m.* (wartości przedmiotów zastawionych).

Pfa'ndschein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, revers *m.* na zastaw, poświadczenie *n.* zastawu.

Pfa'ndschilling, *sm.* =(e)š, 1) kwota zastawowa, kwota otrzymana na zastaw; 2) zaatek *m.*; = **Hanbge**; 3) wykupne zastawowe; = **Löse**geld; 4) pociąg *n.*, karopłatna *f.*; = **Straf**geld.

Pfa'ndschuld, *sf. pl.* =en, dług zastawowy, hipoteczny.

Pfa'ndschuldner, *sm.* =š, *pl.* —, dłużnik hipoteczny, zastawca *m.*

Pfa'ndsicberheit, *sf.* zabezpieczenie *n.* przez zastaw.

Pfa'ndstiid, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rzecz zastawowa, zastaw *m.*

Pfa'ndung, *sf. pl.* =en, zajęcie *n.*, grabienie *n.*

Pfa'ndungsbefehl, *sn.* =(e)š, *pl.* =, nakaz *m.* zajęcia.

Pfa'ndungsprotokoll, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, protokół *m.*, spis urzędowy aktu zajęcia, zagrabienia.

Pfa'ndverleiher, *sm.* obacz **Pfa'ndleiher**.

Pfa'ndverschreibung, *sf. pl.* =en, hipoteka *f.*, list zastawny.

Pfa'ndvertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, kontrakt zastawny, umowa *f.* o zastaw.

Pfa'ndweise, *adv.* tytułem zastawu, jako zastaw.

Pfa'ndzettel, *sm.* obacz Pfandschein.

Pfa'ne, *sf. pl.* =n, 1) panewka *f.*; naczynie *n.* do wazzenia piwa, soli i t. d.; 2) patelnia *f.*; flache — patelka *f.*; in die — hauen w pień wyciąć, wyrzucić, wysiec, bigosu narobić; 3) panewka *f.*; Pulver auf die — schütten prochu dosypać na panewkę; 4) puszka *f.*, panewka *f.* (anatomia); aus der — treten, wejść wyskoczyć z przysięgi, zwichnąć się; 5) dachówka wkleśta; = Dachpappe.

Pfa'nnendeckel, *sm.* =s, *pl.* —, nakrywka *f.* panwi, patelni, panewki.

Pfa'nnenflügel, *sm.* obacz Kesselflügel.

Pfa'nnengebädene(s), *sn.* =n, smażenina *f.*

Pfa'nnengeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, panewne *n.*

Pfa'nnenfuchen, *sm.* obacz Pfannenfuchen.

Pfa'nnenlager, *sn.* =s, *pl.* —, walcica *f.*

Pfa'nnenmeister, *sm.* =s, *pl.* —, dozorca *m.* huty solnej.

Pfa'nnenשמיד, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, panwiarz *m.*, patelniarz *m.*

Pfa'nnenstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, panwiowe przywary, wykownicy panwiowe.

Pfa'nnenstiel, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, trzonek *m.* u patelni.

Pfa'nnenziegel, *sm.* =s, *pl.* —, dachówka wkleśta.

Pfa'ner, *sm.* =s, *pl.* —, właściciel *m.* huty solnej.

Pfa'nnfuchen, *sm.* =s, *pl.* —, naleśnik *m.*, pampuch *m.*

Pfarr-, *adi.* farny, parafialny, plebański, proboszczowski.

Pfarrader, *sm.* =s, *pl.* =äder, rola plebańska, proboszczowska.

Pfarramt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd parafialny, plebania *f.*, probostwo *n.*

Pfarrbesetzungsrcht, *sn.* =(e)s, prawo *n.* patronatu.

Pfarrbezirk, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, parafia *f.*

Pfarrbuch, *sn.* =(e)s, *pl.*

=bücher, księga parafialna, rejestr parafialny.

Pfarrdienst, *sm.* =es, służba parafialna, duszpasterstwo *n.*

Pfarrdorf, *sn.* =(e)s, *pl.* =dörfer, wieś parafialna, wieś proboszczowska.

Pfarrre, *sf. pl.* =n, urząd *m.* proboszcza, duszpasterstwo *n.*; probostwo *n.*, plebania *f.*, parafia *f.*

Pfarrrei, *sf. pl.* =en, obacz Pfarre.

Pfarrreilich, *adi.* parafialny, proboszczowski.

Pfarrreintünfte, *s. pl.* dochody z parafii, z probostwa.

Pfarrrer, *sm.* =s, *pl.* —, proboszcz *m.*, pleban *m.* (na wsi); pastor *m.* (ewangelicki).

Pfarrerin, *sf. pl.* =innen, pastorowa *f.*

Pfarrfrau, *sf.* obacz Pfarr-

Pfarrgebäude, *sn.* =s, *pl.* —, budynek proboszczowski.

Pfarrgebühren, *sf. pl.* opłaty studowe, akcydensa *pl.*

Pfarrgemeinde, *sf. pl.* =n, gmina parafialna, parafia *f.*

Pfarrgenoss, *sm.* =nosien, *pl.* =nosien, parafianin *m.*

Pfarrgüter, *sn. pl.* dobra proboszczowskie.

Pfarrhaus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, dom proboszczowski, probostwo *n.*, plebania *f.*

Pfarrherr, *sm.* =n, *pl.* =en, obacz Pfarrer.

Pfarrhof, *sm.* =(e)s, *pl.* =höfe, dwór *m.*, dom proboszczowski, probostwo *n.*, plebania *f.*

Pfarrhufe, *sf. pl.* =n, rola proboszczowska.

Pfarrkind, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, parafianin *m.*, parafianka *f.*

Pfarrkirche, *sf. pl.* =n, kościół parafialny.

Pfarrland, *sn.* =(e)s, ziemia parafialna.

Pfarrleute, *s. pl.* parafianie *pl.*

Pfarrschule, *sf. pl.* =n, szkoła parafialna.

Pfarrstempel, *sn.* =s, *pl.* —, pieczęć proboszczowska.

Pfarrsprengel, *sm.* =s, *pl.* —, parafia *f.*

Pfarrstelle, *sf. pl.* =n, drobostwo *n.*, plebania *f.*

Pfarrverweiser, *sm.* =s, *pl.* —, Pfarrvikar, *sm.* =s, *pl.* =e, wikary *m.*, wikaryusz *m.*, zawiadowca *m.* parafii, zastępca *m.* parocha.

Pfarrwohnung, *sf.* obacz Pfarrhaus.

Pfarscheut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Pfarrzins, *sm.* =es, *pl.* =je, dziesięcina *f.* (opłacana plebanowi).

Pfau, *sm.* =(e)s i =en, *pl.* =e, i =en, paw *m.*; junger — pawik *m.*; stolz wie ein — pyszny jak paw; sich wie ein — brüsten, ipreizen nadać się jak paw, jak indyk.

Pfaühlich, *adi.* podobny do pawia, pawi.

Pfaueartig, Pfauegleich, *adi.* obacz Pfaühlich.

Pfaueauge, *sn.* =es, *pl.* =en, 1) oko pawie; 2) pawik *m.*, lśniak *m.* (rodzaj motyla).

Pfaueblume, *sf. pl.* =n, pawiówka *f.*, trzylisnik *m.*

Pfaueci, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pawie jaje.

Pfauefeder, *sf. pl.* =n, pawie pióro.

Pfauekraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =kräuter, rdest czarny, pawiniec *m.* (ziele).

Pfaue Schwanz, Pfaue =schweif, *sm.* =es, *pl.* =schwänze, =e, pawie ogon.

Pfauentaube, *sf. pl.* =n, pawiówka *f.* (rodzaj gołębia).

Pfauewedel, *sm.* =s, *pl.* —, wachlarz *m.* z pawich piór.

Pfaueweidchen, *sn.* =s, *pl.* —, pawica *f.*

Pfaufan, *sm.* =(e)s, *pl.* =e i =en, pawioczub *m.*, pawiobażant *m.*

Pfauhahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =hähne, paw *m.* (samiec).

Pfauehue, *sf. pl.* =n, pawica *f.*

Pfauehuhn, *sn.* =(e)s, *pl.* =hühner i *dim.* Pfauehühchen, *sn.* =s, *pl.* —, pawiatko *n.*

Pfaue rad, *sn.* =(e)s, *pl.* =räder, roztoczony ogon pawia.

Pfauentaube, *sf.* obacz Pfauentaube.

Pfe'be, *sf. pl.* =n, bania *f.*, dynia *f.*

Pie'ffer, *sm.* = \bar{s} , pieprz *m.*; gestoener — tkuzony pieprz; spanischer — pieprznik *m.*; nit — würgen pieprzem przyprawić; nit — beistrenen posypać pieprzem, (po)pieprzyć; (obraz.) das war ein Schlag auß dem — natarł mu pieprzu w nos, to było uderzenie, jak gdyby kto ukropem oblał; da liegt der Hase im — w tem sek, w tem główna rzecz, w tem cała wina, to źródło nieszczęścia; da liegt er im — oto jest w kłopotcie; jnnnd hinwünschen, wo der — wächst przepędzić kogo, gázie pieprz roślinie.

Pfe'ffer, *adi.* pieprzowy.
Pfe'fferartig, *adi.* pieprzowaty.

Pfe'fferbaum, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =bäume, pieprzowe drzewo.
Pfe'fferbrühe, *sf.* *pl.* = \bar{n} , zupa pieprzona.

Pfe'fferbüchse, **Pfe'fferdose**, *sf.* *pl.* = \bar{n} , **Pfe'fferfäßchen**, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , pieprzniczka *f.*, posypywacz *m.* do pieprzu.
Pfe'fferfarben, *adi.* pieprzkowy.

Pfe'fferfah, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, **Pfe'fferfasser**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , pieprzojad *m.* (ptak).

Pfe'ffergurke, *sf.* *pl.* = \bar{n} , korniszon *m.*

Pfe'fferig, *adi.* obacz Pfe'fferartig.

Pfe'fferkorn, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =förner, ziarno *n.* pieprzu.

Pfe'fferkraut, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =früuter, pieprzycza *f.*, cąbr *m.*, cząbrz *m.*, cąbrzycza *f.*, dzięcielina *f.*, kanianka *f.* (ziele).

Pfe'fferkuchen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , piernik *m.*

Pfe'fferkuchebücker, **Pfe'fferküchler**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , piernikarz *m.*

Pfe'fferküchlein, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , cukierek miętowy.

Pfe'fferküchlerci, *sf.* *pl.* = \bar{n} , piernikarstwo *n.*; piernikarnia *f.*

Pfe'fferküchlerin, *sf.* *pl.* = \bar{n} , piernikarka *f.*

Pfe'fferminze, *sf.* *pl.* = \bar{n} , mieta pieprzowa.

Pfe'fferminzkuchen, *sm.* = \bar{s} ,

pl. = \bar{n} , **Pfe'fferminzküchlein**, **Pfe'fferminzküchchen**, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , cukierek miętowy.

Pfe'fferminzknapf, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , **Pfe'fferminztee**, *sm.* = \bar{s} , odwar miętowy, herbata *f.* z mięty pieprzowej.

Pfe'fferminzwasser, *sm.* = \bar{s} , woda miętowa.
Pfe'ffermühle, *sf.* *pl.* = \bar{n} , młynek *m.* do mielenia pieprzu.

Pfe'ffern, I. *va.* (haben) pieprzyć; tüchtig — napięprzyć, opieprzyć; (obraz.) gepfefferte Worte pieprzone, przykre słowa; gepfefferte Antwort pieprzona, cięta odpowiedź; gepfefferte Preise opieprzone, wysokie ceny; jnnnd den Pelz — wytrzepać komu skórę, obić kogo; II. *vn.* (haben) zapalić się w gniewie, rozgniewać się; auf jnnnd los — łajać kogo.

Pfe'ffernuß, *sf.* *pl.* = \bar{n} üsse i *dim.* **Pfe'ffernüßchen**, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , gąłka *f.* z piernikowego ciasta, piernikowy orzech; pierniczek okrągły.

Pfe'fferöl, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, olejek *m.* z mięty pieprzowej.

Pfe'fferpilz, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, **Pfe'fferpflaum**, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* = \bar{s} chwämme, krowiak biały, rzeszotnik *m.*

Pfe'fferrad, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* = \bar{s} äde, wór *m.* z pieprzem; (przenośnie:) kramarz *m.*

Pfe'fferrieb, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, sito *n.* do przesiewania pieprzu.

Pfe'fferstaude, *sf.* *pl.* = \bar{n} , **Pfe'fferstrauch**, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* = \bar{s} träucher, pieprzowy krzak.

Pfe'fferstoff, *sm.* =(e) \bar{s} , pieprzeń *m.*

Pfe'ffervogel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} ögel, pieprzojad *m.*

Pfe'ffchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , *dim.* od Pfeife, 1) piszczałeczka *f.*, dudka *f.*, dudeczka *f.*; 2) fajeczka *f.*, luleczka *f.*

Pfe'ffe, *sf.* *pl.* = \bar{n} , 1) piszczałka *f.*, fujarka *f.*, gwizdalka *f.*, świstaczka *f.*; Dampf—, Signal— gwizdek

parowy; die —, auf der — blasen grać na piszczałce, na fujarce; nach jnnnd — tanzen jak kto zagra, tak tańczyć, skakać; stuehać kogo ślepo; jnnnd nach seiner — tanzen lassen kazać komu tańczyć, jak się zagra; die — einstecken, einziehen, im Saß halten zagrać z innego tonu, zmienić ton, zmaleć; man muß sich = \bar{n} schneiden, weil (solange albo während) man im Rohre sitzt drüce lyka, kiedy się draż, póki się dadzą, korzystać z okoliczności; 2) rura *f.*, rurka *f.* (u jakiego narzędzia); 3) piszczel *f.*, kość wydrżona (anatomia); 4) obrączka *f.* (z kory do szczepienia; ogrodnictwo); 5) fajka *f.*, lulka *f.*; eine idnerne — glinianka *f.*, stambulka *f.*; die — stopfen fajkę nałożyć; die — anrauchen, anzünden, anbrennen zapalić fajkę; — rauchen palić fajkę.

Pfe'fen, *va.* i *vn.* Pfeife, Pfeift, Pfeist, Pfeiff, habe gepfeiffen, 1) świstać, gwizdać, świsnąć, (za)gwizdnąć, piszczeć; auf einer Pfeife — grać na piszczałce; jnnnd — gwizdnąć na kogo; zu — anfangen zagwizdać; beim Atmen — mieć oddech gwizdający; e \bar{s} Pfeift ihm auf der Brust gra mu na piersiach; 2) (przenośnie:) Pfeift der Wind daher? stad wider? wieje? tak to rzeczy stoją? do tego zmierza? auß dem letzten Loch — gonić ostatkami; auß demselben Loch — grać z tego samego tonu, być w porozumieniu; auf etm., auf jnnnd — śmiać się z czego, z kogo, nie troszczyć się o co, o kogo; ich will ihm was — niechaj tylko czeka, dam mu to (ironicznie); wer gern tanzt, dem ist leicht gepfeiffen łatwo temu gwizdać, co lubi tańczyć; kto co lubi, tem mu łatwo dogodzić; 3) einen — wypić kieliszek; er Pfeift gern einen lubi napić się.

Pfe'fenabguß, *sm.* =gusses, *pl.* =güsse, odlewek *m.*

Pfeifenbeschlag, *sm.* = (e)š, *pl.* = schläge, okucie *n.* u fajki, do fajki.

Pfeifenbläser, *sm.* = š, —, piszczyk *m.*

Pfeifenboden, *sm.* = š, *pl.* = böden, spód *m.* organów (w którym osadzone są piszczałki).

Pfeifenbrenner, *sm.* = š, *pl.* —, wypalacz *m.* fajek glinianych, fabrykant *m.* glinianek.

Pfeifend, *adi.* piskliwy.

Pfeifendeckel, *sm.* = š, *pl.* —, nakrywka *f.* u fajki.

Pfeifenerde, *sf.* obacz Pfeifenenton.

Pfeifenfabrikant, *sm.* obacz Pfeifenmacher.

Pfeifenform, *sf.* *pl.* = en, forma *f.* na fajki.

Pfeifenförmig, *adi.* piszczałkowaty, rurkowaty.

Pfeifengestell, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, Pfeifenhalter, *sm.* = š, *pl.* —, fajczarnia *f.*

Pfeifenkopf, *sm.* = eš, *pl.* = köpfe, główka *f.* (do fajki); fajka *f.* (bez cybuchy); tüftischer — stambulka *f.*

Pfeifenmacher, *sm.* = š, *pl.* —, fajkarz *m.*; fabrykant *m.* piszczałek.

Pfeifenmundstück, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, musztuk *m.*, ustnik *m.* u fajki, u cybuchy.

Pfeifenmaße, *sf.* *pl.* = n, kutas *m.* u fajki.

Pfeifenpurzer, Pfeifenrümer, *sm.* = š, *pl.* —, przetyczka *f.* (do czyszczenia fajki).

Pfeifenrohr, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rura *f.* do gwizdawki (kolejo.); cybuch *m.*

Pfeifenrippe, *sf.* obacz Pfeifenmundstück.

Pfeifenstiel, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, 1) trzonek *m.* od fajki, cybuch *m.*; das ist feinen — wert to nie nie warte; 2) (poufale) cienkie nogi; 3) kregle bilardowe.

Pfeifenstopfer, *sm.* = š, *pl.* —, upychaczka *f.*

Pfeifenstrauch, *sm.* = (e)š, *pl.* = sträucher, cybusznik *m.*, dzielniamin dziki, jaśminek bukietowy, lilak *m.* (botanika).

Pfeifente, *sf.* *pl.* = n, kacz-

ka piszczałka *f.*, kaczka świstna.

Pfeifenton, *sm.* = (e)š, glina *f.* u fajki.

Pfeifenwerk, *sn.* = (e)š, piszczałki *pl.* (w organach).

Pfeifenzünder, *sm.* = š, *pl.* —, papierek *m.* do zapalania fajki, zapalnik *m.*

Pfeifer, *sm.* = š, *pl.* —, gwizdacz *m.* (ustami); piszczyk *m.* (grający na piszczałce).

Pfeiferei, *sf.* *pl.* = en, granie *n.* na piszczałce; ciągłe gwizdanie, gwizdanina *f.*

Pfeifhase, *sm.* = n, *pl.* = n, szczekuska *f.* (gryzoń).

Pfeil, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, strzała *f.*, strzałka *f.*; mit — en schießen, = e schießen, schießern, werfen rzucać, puszczać, ciskać strzały, strzałami; mit dem = treffen, durchbohren trafić, przeszyć strzałą; den — in die Kerbe legen, den — auflegen założyć strzałę na ciecigiwę; er schoß wie ein — fort pogonił (szybko) jak strzała; seine = er sind abgehossen już się wyzerpał, już użył wszystkich sposobów, środków.

Pfeildonnerstein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, belemnit *m.*, dyable pazury.

Pfeiler, *sm.* = š, *pl.* —, filar *m.*, słup *m.*, pilaster *m.*; podpora *f.* (= Stütze); podstawa *f.*; Bogen — filar sklepienia, filar podsklepienny; Brücken — filar mostowy; Land — przyczółek *m.*; Mittel — filar środkowy; Strebe — przypora *f.*; filar odporny.

Pfeileraubau, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, wybieranie *n.* węgla z żarów (górn.).

Pfeilerbau, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, słupowa odbudowa, calizna *f.*

Pfeilerbogen, *sm.* = š, *pl.* = bögen, żyły *pl.* podwoi.

Pfeilerbrücke, *sf.* *pl.* = n, most *m.* na słupach.

Pfeilerhinterhaupt, *sn.* = eš, *pl.* = häupter, tył *m.*, zatyłek *m.* filaru.

Pfeilerkopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = köpfe, główka *f.* filaru, nagłówek *m.* filaru.

Pfeilerpiegel, *sm.* = š, *pl.* —, zwierciadło *n.* na filarach.

Pfeilervorspitz, *sf.* *pl.* = n, dziób *m.* filaru, przód *m.* filaru, przedebie *m.* filaru.

Pfeilerweite, *sf.* przestzeń *f.* między dwoma oknami.

Pfeilisch, Pfeilrecht, *sm.* = eš, *pl.* = e, swirena *f.*

Pfeilförmig, *adi.* strzałkowaty; *adv.* strzałkowato.

Pfeilgerade, *adi.* prosty (*adv.* prosto) jak strzała.

Pfeilgeschwind, Pfeilgeschnell, *adi.* szybki jak strzała; *adv.* szybko jak strzała, z szybkością strzały.

Pfeilgift, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, trucizna *f.* do strzał.

Pfeilköcher, *sm.* = š, *pl.* —, koleczan *m.*, sajdak *m.*

Pfeilkraut, *sn.* = (e)š, *pl.* = kräuter, strzałka *f.*, uszyca *f.* (zielo).

Pfeilnabt, *sf.* *pl.* = nähte, szew strzalisty, strzałowe spojenie (anatomia).

Pfeilnatter, *sf.* *pl.* = n, pstróżka *f.*

Pfeilregen, *sm.* = š, grad *m.* strzał.

Pfeilschlange, *sf.* *pl.* = n, pstróżka *f.*

Pfeilschnell, *adi.* nadzwyczaj szybki; obacz Pfeilgeschwind.

Pfeilschrift, *sf.* obacz Reilschrift.

Pfeilschußweite, *sf.* odległość *f.* rzutu strzały.

Pfeilschüh(e), *sm.* = en, *pl.* = en, łucznik *m.*

Pfeilspiße, *sf.* *pl.* = n, koniuszek *m.* strzały.

Pfeilstein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, belemnit *m.* (mineralogia).

Pfeilwunde, *sf.* *pl.* = n, rana strzałą zadana.

Pfeilwurf, *sm.* = (e)š, *pl.* = würfe, rzut *m.* strzały.

Pfeinigg, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, fenig *m.*, grosz *m.*; feinen — Geld haben nie mieć grosza przy duszy, być goły jak bicz; er hat bei Heller und — bezahlt zapłacił do feniga; das ist feinen — (albo Heller) wert to nie warte i grosza; wer den — nicht ehrt, ist des Talers nicht wert kto nie szan-

nuje grosza, nie wart zło- tego; kto nie dba na gro- sze, nie godzien talara; er hat einen schönen — dabei gewonnenen zarobil na tem ładny grosz.

Pfe'nigjudjer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, sknera *m.*, kutwa *m.*

Pfe'nigjudjerei, *sf.* skner- stwo *n.*, kutwiarstwo *n.*

Pfe'nigtraut, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = fräter, stowróbł *m.*, uspi- wrzód *m.*, bażanowiec pienią- żek *m.*, polej gęsi, weźownik *m.*, złotnik mniejszy (zielo).

Pfe'niglcht, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = er, świeczka *f.* za centa, tojówka *f.*

Pfe'nigmagazin, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, dziennik groszowy, centowy.

Pfe'nigweise, *adv.* grosza- mi; — eriparen oszczędzić groz za groszem, grosz do grosza.

Pfe'nigwert, Pfe'nwert, *sm.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, towar bardzo tani (handel).

Pferd, *sm.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, i Pfe'rde, *sf.* *pl.* = *n*, 1) ogo- dzenie *n.*, miejsce parkanem, chrustem ogrodzone, zagroda *f*; koszar *m.*, hurta *f.*; 2) gnój *m.*, mierzwa *f.*, bobki owcze.

Pfe'rden, I. *va.* (haben) hurtować owce, zamykać by- dło na polu w koszarach; Sagen — weiskać do czego rozmaite rzeczy; 2) mierzwić, gnoić = düngen; II. *vn.* (haben) bobczyć (o owcach).

Pfe'rden, *sn.* = \bar{s} , (na) mierz- wienie *n.* roli ogrodzonej.

Pfe'rdenhütte, *sf.* *pl.* = *n*, chata *f.* pastucha przy hur- tach, jurta *f.*

Pfe'rdenlager, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, leże *n.* owiec w hurtach.

Pfe'rdenrecht, *sn.* = (e) \bar{s} , pra- wo *n.* hurtowania, prawo *n.* zakładania koszar.

Pferd, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, koń *m.*; — kleinest — konik *m.*; — mit gestügtem Schweife koń anglizowany; elendeß — szkapa *f.*; zugeritteneß, eingefahrenes — koń ujeżd- żony, wprawny do po- ciągu; zu = e steigen, siasć

na koń, dosiąć konia; vom = e steigen zsiąć z konia; vom = e fallen spaść z konia; auf natem = e bez siodła; Sol- daten zu = e kounica *f.*; zu = e dienen służyć konno, u konnicy; mit vier = en (albo mit wieren) fahren jechać czwórka; vom = e auf den Esel fonunen zsiąć z konia na osła; sich aufs hohe (albo große) — seken wynosić się, pysznić się; die = e hinter den Wagen spannen, daß — beim Schwanze aufzäumen zaprzdać konie za wozem; er arbeitet wie ein — pracuje jak koń; eigensinnig wie ein — uparty jak kozieł, jak cap, jak dya- beł, jak żyd w tańcu; alle = e reiten znać się na wszystkim; auch daß beste — stolpert (und hat vier Beine) koń ma cztery nogi a potknie się; daß —, welches den Hafer verbietet, besonimt ihn nicht (dosłownie); koń, który na owies zasłu- guje, nie dostaje go; nam prace, innym kołacze.

Pfe'rdeartig, *adi.* koński.

Pfe'rden, *sn.* = *n*, *pl.* —, *düm.* od Pferd, konik *m.*, konię *n.*

Pferde-, *adi.* koński.

Pfe'rdenpfel, *sm.* obacz Pferdmeister.

Pfe'rdearbeit, *sf.* *pl.* = *en*, końska praca, robota ciężka, żmudna.

Pfe'rdearz(e)nei, *sf.* *pl.* = *en*, końskie lekarstwo.

Pfe'rdearz(e)neikunde, Pfe'rdearz(e)neikunst, *sf.* konowalstwo *n.*, nauka *f.*, sztuka *f.* leczenia koni.

Pfe'rdearz(e)neischule, *sf.* *pl.* = *n*, szkoła weteryna- ryjna.

Pfe'rdearzt, *sm.* = e \bar{s} , *pl.* = ärzte, konował *m.*, lekarz *m.* do koni.

Pfe'rdeausführverbot, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, zakaz *m.* wy- wozu koni.

Pfe'rdeausstellung, *sf.* *pl.* = *en*, wystawa *f.* koni.

Pfe'rdebahn, *sf.* *pl.* = *en*, kolej konna.

Pferdebahnwagen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wóz *m.* kolei konnej.

Pfe'rdebändiger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, poskromiciel *m.* koni.

Pfe'rdebeschlag, *sm.* = (e) \bar{s} , *pl.* = schläge, okucie końskie.

Pfe'rdebülume, *sf.* obacz Löwenzahn.

Pfe'rdebohne, *sf.* *pl.* = *n*, bób *m.*, bon *m.*

Pfe'rdebremse, *sf.* *pl.* = *n*, bak *m.*, ślep *m.*, ślepek *m.* (mucha).

Pfe'rdedede, *sf.* *pl.* = *n*, na- ścielnik *m.*, dera *f.*, czóldar *m.*

Pfe'rdedieb, *sm.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, złodziej *m.* na konie, koniokrad *m.*

Pfe'rdediebstahl, *sm.* = (e) \bar{s} , *pl.* = stähle, kradzież końska.

Pfe'rdeisenbahn, *sf.* obacz Pferdebahn.

Pfe'rdefleisch, *sn.* = e \bar{s} , koń- skie mięso, konina *f.*, szka- pina *f.*

Pfe'rdesfliege, *sf.* obacz Pferdebremse.

Pfe'rdefreier, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, tukan *m.*

Pfe'rdefuß, *sm.* = e \bar{s} , = füße, końska noga, kopytonóg *m.*; der Zeufel fann den — nicht verbergen nie skryje dyabeł końskiego kopyta.

Pfe'rdefutter, *sn.* = \bar{s} , koń- ska pasza, strawa *f.* dla koni, obrok *m.*

Pfe'rdegerät, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, sprzęt koński.

Pfe'rdegeschirr, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, szory *pl.*, uprząż *f.*, rzał *m.* na konia, na konie.

Pfe'rdegöpel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kołowrot konny, goniar- nia *f.*

Pfe'rdegras, *sn.* = seß, tom- kownica *f.*, zubrówka *f.*

Pfe'rdequert, *sm.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, poprąg *m.*

Pfe'rdehaar, *sn.* = (e) \bar{s} , *pl.* = e, włosie końskie.

Pfe'rdehaaren, *adi.* z wło- sia końskiego.

Pfe'rdehandel, *sm.* = \bar{s} , han- del *m.* końmi.

Pfe'rdehändler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, koniarz *m.*, handlarz *m.* koni.

Pfe'rdehaut, *sf.* *pl.* = häute, skóra końska.

Pfe'rdeheilkunde, *sf.* wete- rynarya *f.*

Pfe'rdehirt, *sm.* =en, *pl.* =en, pastuch *m.* do koni.

Pfe'rdehuf, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kopyto końskie.

Pfe'rdejud, *sm.* =en, *pl.* =en, po prostacku zamiast Pferdehändler.

Pfe'rdejunge, *sm.* =n, *pl.* =n, chtëpak *m.* do koni.

Pfe'rdekamm, *sm.* =(e)š, *pl.* =kämme, grzebień *m.* do czesania koni.

Pfe'rdefarren, *sm.* =š, *pl.* —, koniarka *f.* (koleju).

Pfe'rdefastanie, *sf.* obacz Roßfastanie.

Pfe'rdefauf, *sm.* =(e)š, *pl.* =aufe, kupno *n.* koni.

Pfe'rdefeuer, *sm.* =š, *pl.* —, znawca *m.* koni, zuający się na koniach.

Pfe'rdefucht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, parobek *m.* do koni, formal *m.*, koniucha *m.*

Pfe'rdekopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =öpfe, końska głowa.

Pfe'rdefot, *sm.* obacz Pferdehuf.

Pfe'rdekräft, *sf.* *pl.* =kräfte, koń mechaniczny, koń parowy, siła *f.* konia; eine Dampfmaschine von zehn dreißig =kräften machina parowa siły dziesięciu, trzydziestu koni.

Pfe'rdekräze, *sf.* *pl.* =n, krzyczca *f.*

Pfe'rdekum(met), *sn.* =š, *pl.* =e, chomat *m.*, chomąto *n.*

Pfe'rdekuude, *sf.* hippika *f.*, konioznawstwo *n.*

Pfe'rdekuust, *sf.* *pl.* =künste, kołowrot konny.

Pfe'rdekur, *sf.* *pl.* =en, końska kuracya, kuracya *f.* środkami gwałtownymi.

Pfe'rdeleine, *sf.* *pl.* =n, obszak *m.*, linka *f.* do koni.

Pfe'rdelester, *sm.* =š, *pl.* —, powodziel *m.* koni, woznica *m.*

Pfe'rdeliebhaber, *sm.* =š, *pl.* —, miłośnik *m.* koni, koniarz *m.*

Pfe'rdeliebhaberei, *sf.* *pl.* =en, upodobanie *n.* w koniach, koniarstwo *n.*

Pfe'rdemähne, *sf.* *pl.* =n, grzywa końska.

Pfe'rdemäfler, **Pferdemat-**

ler, *sm.* =š, *pl.* —, stręczyciel *m.* w handlu końskim, koniarz *m.*

Pfe'rdemarkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =märkte, targ koński.

Pfe'rdemäßig, *adi.* i *adv.* po końsku, jak koń; =eš sieber końska gorączka.

Pfe'rdemensch, *sm.* =zn, *pl.* =en, centaur *m.*, pół konia a pół człowieka.

Pfe'rdemiete, *sf.* *pl.* =i, uajem *m.* konia.

Pfe'rdemilch, *sf.* końskie mleko.

Pfe'rdeinze, *sf.* końska, dzika mięta, miętkiew żabia.

Pfe'rdeinst, *sm.* =eš, koński gnój.

Pfe'rdenarr, *sm.* =en, *pl.* =en, ślepy miłośnik koni, zapalony koniarz.

Pfe'rdepfloh, *sm.* =(e)š, *pl.* =pfloße, drażek *m.* do wiązania koni.

Pfe'rdephilister, *sm.* =š, *pl.* —, najemca *m.* koni (w mowie studenckiej).

Pfe'rdepuhr, *sm.* obacz Pferdehuf.

Pfe'rderasse, *sf.* *pl.* =n, rasa końska, ród koński.

Pfe'rderrenbahn, *sf.* *pl.* =en, hipodrom *m.*, miejsce *n.* wyścigów, tor wyścigowy.

Pfe'rderennen, *sn.* =š, *pl.* —, wyścigi *pl.*, gonitwy konne.

Pfe'rdefamen, *sm.* =š, *pl.* =n, kopra koński.

Pfe'rdefchau, *sf.* przegląd *m.* koni.

Pfe'rdeschlächtere, *sf.* *pl.* =n, rzeźnia końska.

Pfe'rdeschmud, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, strój koński.

Pfe'rdeschritt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, step *m.* (koński), stępa *f.*; großer — szłap *n.*

Pfe'rdeschwamm, *sm.* =(e)š, *pl.* =schwämme, gąbka *f.* do zmywania koni; bedłka *f.*, bełzki *pl.* (wetrynary).

Pfe'rdeschwanz, *sm.* =(e)š, *pl.* =schwänze, Pfe'rdeschweif, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, koński ogon.

Pfe'rdeschwenne, *sf.* *pl.* =n, pławisko *n.*, pławnia *f.*, pław *m.*

Pfe'rdestall, *sm.* =(e)š, *pl.* =ställe, stajnia *f.* dla koni.

Pfe'rdestriegel, *sm.* =š, *pl.* —, zgrzeblo końskie.

Pfe'rdefag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień kouny, dzień, w którym odrabia się pańszczyzna konna.

Pfe'rdebränke, *sf.* *pl.* =n, miejsce *n.* (do) pojenia koni.

Pfe'rdeverleiher, **Pfe'rdevermieter**, *sm.* =š, *pl.* —, wynajemca *m.* koni, wynajmujący *m.* konie.

Pfe'rdewagen, *sm.* =š, *pl.* —, koniarka *f.* (koleju).

Pfe'rdewechfel, *sm.* =š, *pl.* —, zmiana *f.* koni.

Pfe'rdezahn, *sm.* =(e)š, *pl.* =ähne, kiel *m.*, koński ząb; kukurudza amerykańska.

Pfe'rdezug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sprzęt koński.

Pfe'rdezdut, *sf.* chów *m.* koni, stadnina *f.*

Pfe'rdezüchter, *sm.* =š, *pl.* —, hodowca *m.* koni.

Pfe'rderer, *sm.* =š, *pl.* —, odbywający *m.* zaciąg konny.

Pfe'rte, *sf.* *pl.* =n, płatew *f.*, leźnia *f.*; first — płatew grzebietowa.

Pfe'rteendach, *sn.* =(e)š, *pl.* =dach, dach leźniowy, płatewowy.

Pfe'rstange, *sf.* *pl.* =n, dutki *pl.*

Pfi'ff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) świsnięcie *n.*, gwizdniecie *n.*, gwizdanie *n.*, świst *m.*, gwizd *m.*; jmdm einen — tun gwizdując na kogo; jmdm auf den — gehorchen słucać kogo na każde skinienie; słucać jak pies trąby; einen — tun gwizdując, świsnąć; 2) przebiegłość *f.*; sztuczny obrot, sztuka *f.*, fortel *m.*, figiel *m.*; er verfißt den — zna tę sztukę; to szczwany lis; daß sind =e und Rante to same wykrety i podejścia; 3) drobnotka *f.*; = ein Gerings; chwilka *f.*; 4) lyk *m.*, ósemka *f.* wina (w Austrii); einen — tun lyknać.

Pfi'fferling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) pieprznik *m.*, rydz *m.*, liscia *f.* (grzyb); 2) fraszka *f.*, nie *n.*, świstak *m.*; daß ist keinen — mert to złamanego szelaga nie warte.

Přifüg, *adi.* szczywany, chytry, podstępny; filuterny; sprytny, obrotny; ein = er Kerl, Mensch szczywany lis, szpak m.; *adv.* chytro, podstępnie; sprytnie, obrotnie.

Přifügkeit, *sf.* chytrność f., podstępność f.; obrotność f.
Přifügkuß, *sm.* —, *pl.* = fuße, szpak m., frant m., filut m.

Přifügtabend, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, wigilia f. Zielonych Świątek.

Přifügblume, *sf.* obacz Přifügrofe.

Přifügten, *sn.* — i *pl.* Zielone Świątki.

Přifügtag, *sm.*,
Přifügzeit, *sn.* obacz Přifügten.

Přifügfreude, *sf.* uciecha f. w czasie Zielonych Świątek.
Přifüggrün, *sn.* =ß, maj m.
Přifüglich, *adi.* zielonoświąteczny; *adv.* po zielonoświątecznemu.

Přifügmontag, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, poniedziałek (drugi dzień) Zielonych Świątek.

Přifügtdyße, **Přifügtdyß**, *sm.* = ten, *pl.* = ten, wół (zielonoświąteczny; geßhmüßt, gepugt wie ein — ustrojony jak koczokodau.

Přifügtröje, *sf.* *pl.* = n, piwonia f.

Přifügtonntag, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, niedziela Zielonych Świątek.

Přifügtrögel, *sm.* = (e)ß, *pl.* = ödgel, wywiołga f.

Přifügtröde, *sf.* *pl.* = n, tydzień zielonoświąteczny.

Přifügzeit, *sf.* czas m. Zielonych Świątek.

Přifüßlich, *sm.* =ß, *pl.* = e, **Přifüßdyße** *sf.* *pl.* = n, **Přifüßdyße**, *sf.* *pl.* = n, brzoskwinia f. (owoc).

Přifüßbaum, *sm.* = (e)ß, *pl.* = bäume, drzewo brzoskwiniove, brzoskwa f.

Přifüßblatt, *sn.* = (e)ß, *pl.* = blätter, liść brzoskwiniovy.

Přifüßblüte, *sf.* *pl.* = n, kwiat brzoskwiniovy.

Přifüßblüt(en)farben, *adi.* koloru brzoskwiniowego.

Přifüßkern, **Přifüßkern**, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, jądro brzo-

skwiniowe, pestka brzoskwiniova.

Přila'uzbar, *adi.* dający się zasadzić, rozsadni.

Přila'uzden, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Přilanze, roślina f.

Přila'uze, *sf.* *pl.* = n, roślina f., rozsada f., wysadka f.

Přila'uzeifen, *sn.* =ß, *pl.* —, znacznik m.

Přila'uzen, *adi.* roślinny.

Přila'uzen, *va.* (haben) sadzić, zasadzać, szcześcić; viel — nasadzać; die Fahne auf den Turm — zatknąć chorągiew na wieży; die Skanonen auf die Wälle — zatoczyć działa na wałach; jmdm die Tugend ins Herz — zaszczyć w czym sercu cnotę; eine Familie an einen Ort — osadzić rodzinę na jakim miejscu (na stałe mieszkanie); sich in Wien fest — osiąść w Wiedniu.

Přila'uzenabdruck, *sm.* = (e)ß, *pl.* = drücke, odcisk m. roślinny.

Přila'uzenanatomic, *sf.* anatomia f. roślin.

Přila'uzenähnlich, **Přila'uzenartig**, *adi.* wegetabiliczny, podobny do rośliny; pflanzenartig leben wegetować.

Přila'uzenart, *sf.* *pl.* = en, rodzaj m. roślinny.

Přila'uzenasthe, *sf.* popiół roślinny.

Přila'uzenbeet, *sn.* = (e)ß, *pl.* = e, grzędka f. na rośliny.

Přila'uzenbeschreiber, *sm.* =ß, *pl.* —, opisywacz m. roślin.

Přila'uzenbeschreibung, *sf.* *pl.* = en, opisywanie n., opis m. roślin.

Přila'uzenbildung, *sf.* *pl.* = en, formacja f., ukształtowanie n. roślin, wegetacja f.

Přila'uzenbuch, *sn.* = (e)ß, *pl.* = bücher, herbarium n., herbaryzus m., zielnik m.

Přila'uzenweiß, *sn.* = (e)ß, *pl.* = e, albumina f.

Přila'uzenweißstoffe, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, szlejniki m.

Přila'uzenerde, *sf.* *pl.* = n, ziemia roślinna.

Přila'uzenejfer, *sm.* =ß, *pl.* —, wegetaryanin m., roślinojesca m.

Přila'uzenjaser, *sf.* *pl.* = n, komoreczka m.

Přila'uzenjaser, *sm.* =ß, *pl.* —, badacz m. roślin, botanik m.

Přila'uzenjessend, *adi.* roślinnożerczy.

Přila'uzenjesser, *sm.* =ß, *pl.* —, roślinnożerca m.

Přila'uzengallerte, *sf.* *pl.* = n, skrzepka roślinna.

Přila'uzengift, *sn.* = (e)ß, *pl.* = e, trucizna roślinna.

Přila'uzenhaus, *sn.* = jeß, *pl.* = häufer, cieplarnia f.

Přila'uzenteim, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, kiel m., zawiązek m. (rośliny).

Přila'uzenteimer, *sm.* =ß, *pl.* —, botanik m.

Přila'uzenteimstück, **Přila'uzentunde**, *sf.* botanika f.

Přila'uzentoten, *sm.* =ß, *pl.* —, kolanko n.

Přila'uzentoble, *sf.* *pl.* = n, węgiel roślinny.

Přila'uzentost, *sf.* pożywienie roślinne, strawa roślinna.

Přila'uzenlaugenfalz, *sn.* = eß, *pl.* = e, potaż m.

Přila'uzenleben, *sn.* =ß, życie roślinne, życie wegetabiliczne; ein — führen wegetować, żyć jak rośliną.

Přila'uzenlehre, *sf.* botanika f., nauka f. o roślinach.

Přila'uzenteim, *sm.* = (e)ß, klej roślinny.

Přila'uzenteile, *sf.* zbieranie n. roślin.

Přila'uzenmarkstoffe, *sm.* = (e)ß, rdzenniki m.

Přila'uzennahrung, *sf.* ob. Pflanzentost.

Přila'uzenphysiologie, *sf.* fizjologia f. roślin.

Přila'uzenöl, *sn.* = (e)ß, *pl.* = e, olej roślinny.

Přila'uzenprejße, *sf.* *pl.* = n, tłoczniak f. do roślin.

Přila'uzenreich, I. *sn.* = (e)ß, królestwo roślinne; II. *adi.* obfity, bogaty w rośliny, roślinisty.

Přila'uzensaft, *sm.* = eß, *pl.* = saft, sok roślinny.

Přila'uzensalz, *sn.* = eß, *pl.* = e, sól roślinna, sól ługowa.

Přila'uzensammler, *sm.* =ß, *pl.* —, zbieracz m. roślin.

Pflanzensammlung, *sf. pl.* =en, zbiór *m.* roślin, zielnik *m.*, herbaryum *n.*

Pflanzensäure, *sf. pl.* =n, kwas roślinny.

Pflanzenschleim, *sm.* =(e)š, obacz Pflanzenleim.

Pflanzenschule, *sf. pl.* =n, szkółka *f.*, rozsadnik *m.*, płożnik *m.*

Pflanzenspeise, *sf. pl.* =n, potrawa roślinna.

Pflanzstecher, *sm.* =š, *pl.* —, nóż *m.* do wycinania szparagów.

Pflanzstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =z, kamieniorośl *pl.*

Pflanzstoff, *sm.* =(e)š, materia roślinna.

Pflanztier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, zwierzę z *m.*, zieleniec *m.*

Pflanzversteinerung, *sf. pl.* =en, obacz Pflanzenstein.

Pflanzwelt, *sf.* roślinność *f.*

Pflanzwuchs, *sm.* =š, wzrost *m.* roślin, vegetacja *f.*

Pflanzer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) szpeciciel *m.*, sadziciel *m.*, uprawca *m.*; osadnik *m.*; 2) znacznik *m.*; = Pflanzholz.

Pflanzgarten, *sm.* =š, *pl.* =gärten, szpecznica *f.*, sadnik *m.*, płożnik *m.*

Pflanzgärtner, *sm.* =š, *pl.* —, szpecznik *m.*, szpecznikarz *m.*

Pflanzholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, znacznik *m.*

Pflanzkämpfe, *sf. pl.* =n, szkółka drzewna.

Pflanzling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szpec *m.*, sadzonka *f.*, płożka *f.*; (przenośnie:) latorośl *m.*, wychowanek *m.*

Pflanzort, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, plantacja *f.*, plantaż *m.*; osada *f.*

Pflanzreis, *sn.* =š, *pl.* =e, obacz Pflanzling.

Pflanzschule, *sf. pl.* =n, 1) szkółka *f.*, szpecznik *m.*, szpecznica *f.*, płożnik *m.*; (przenośnie:) seminaryum *n.*, szkoła *f.* kształcenia się do czego.

Pflanzstadt, *sf. pl.* =städte, miasto osadne, osadnicze, osada *f.*, kolonia *f.*

Pflanzstädter, *sm.* =š, *pl.* —, osadnik *m.*

Pflanzstätte, Pflanzstätte, *sf. pl.* =stätten, 1) = Pflanzort; 2) = Pflanzschule.

Pflanzung, *sf. pl.* =en, 1) szpeczenie *n.*, sadzenie *n.*, zasadzenie *n.*; 2) plantacja *f.*, porośl *f.*, krzeworost *m.*, zakrzewie *n.*; 3) osada *f.*; = Niederlassung.

Pflaster, *sn.* =š, *pl.* —, 1) plaster *m.*, plastr *m.*, okładka *f.*, maściokładka *f.*; englisch = angielski plastr; ein = itreichen plastr (na) smarować; ein = auflegen, mit = bestreichen plastr przyłożyć, plastrum nasmarować; (przenośnie:) daš wird ein — auf seine Wunde sein to będzie plastrum na jego ranę, to go pocieszy, to mu w cierpieniu ulgę przyniesie; 2) bruk *m.* = Straßenpflaster; daš = einer Straße aufreihen zerwać bruk ulicy; daš = legen bruk dawać, brukować; (przenośnie:) daš ist hier ein teurer — tutaj bruk drogi, wielka tu drożyzna; daš = ist ihm hier zu heiß geworden bruk go tu w nogi palił, musiał stąd wyjechać; daš = treten bruk zbijać, chodzić beczczynnie po ulicach.

Pflaster-, *adi.* brukowy.

Pflasterstein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Pflaster, plasterek *m.*

Pflasterer, *sm.* =š, *pl.* —, brukarz *m.*

Pflastergeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, 1) zapłata *f.* za brukowanie; 2) brukowe *n.*, opłata *f.* od bruku.

Pflasterhammer, *sm.* =š, *pl.* =hämmer, młotek brukarski, kilof *m.*

Pflasterhantel, *sf. pl.* =n, motyka brukarska.

Pflasterjungfer, *sf.* obacz Pflasteramme.

Pflasterkasten, *sm.* =š, *pl.* —, skrzynka *f.* na plastery; (żartobliwie:) mizerny cyrulik, szarlatan *m.*

Pflasterkoffer, *sm.* =š, *pl.* —, doktor *m.* do plastrów, plastrowicz *m.*, mizerny lekarz.

Pflasterlohn, *sm.* =(e)š, *pl.* =löhne, zapłata *f.* za brukowanie.

Pflastermesser, *sn.* =š, *pl.* —, nożyk *m.* do krajania plastrów.

Pflaster, *va.* (haben) 1) (Straßen —) brukować (ulice); 2) plastrum obłożyć, nasmarować. [wanie *n.*

Pflaster, *sn.* =š, brukownik *m.*, Pflasterweg, Pflasterstößel, *sm.* =š, *pl.* —, kłoc *m.* do ubijania bruku, baba *f.*

Pflastermacher, *sm.* =š, *pl.* —, plastrowicz *m.*; (pogardliwie:) aptekarz *m.*, mizerny cyrulik, szarlatan *m.*

Pflasterer, *sm.* =š, *pl.* —, brukarz *m.*

Pflasterpatel, *sm.* =š, *pl.* —, szpateł *m.*, kopystka *f.*, łopata *f.* do smarowania plastrów.

Pflasterstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień brukowy.

Pflasterstreicher, *sm.* obacz Pflastermacher.

Pflastertreter, *sm.* =š, *pl.* —, brukowiec *m.*, próżniak *m.*

Pflasterung, *sf. pl.* =en, brukowanie *n.*

Pflaum, *sf. pl.* =n, śliwka *f.*; getrocknete, gebörte — śliwka suszona; getörmte — śliwki gotowane; gelbe — lubaszka.

Pflaumbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, śliwa *f.*, śliwowe drzewo.

Pflaumbranntwein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, śliwowica *f.*

Pflaumfarbig, *adi.* koloru śliwkowego.

Pflaumgarten, *sm.* =š, *pl.* =gärten, śliwnik *m.*

Pflaumholz, *sn.* =zš, śliwina *f.*

Pflaumeren, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, jądro *n.*, pestka *f.* śliwki.

Pflaumeröl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, olejek *m.* z jąder śliwkowych.

Pflaumerstücken, *sm.* =š, *pl.* —, placek *m.* ze śliwkami, bliny *pl.*

Pflaumenmus, *sn.* =š, *pl.* =e, powidła śliwkowe

Pflan'menjuppe, *sf. pl.* =n, sliwczanka *f.*

Pfle'ge, *sf.* 1) nadzór *m.*, zarząd *m.*; vormundschaftliche — opieka *f.*; 2) wychowywanie *n.*, hodowanie *n.*, pielęgnowanie *n.*, pielęgnacya *f.*, zajmowanie *n.* się, opiekowanie *n.* się czem, staranie *n.* o co, piecza *f.*; — der Kranken pielęgnowanie, obsługa *f.* chorych; ein Kind in — nehmen wziąć do siebie dziecko na wychowanie; ein Kind in — haben wychowywać dziecko, mieć pieczę nad dzieckiem; jmands — ein Kind anvertrauen poruczyć dziecko czyjej opiece, pieczy, powierzyć komu wychowanie dziecka; einen Vogel, Pflanzen in — nehmen podjąć się hodowania ptaka, pielęgnowania roślin, chodzenia około roślin; der Kranke hat eine gute — chory ma dobrą pielęgnacyę, chory starannie jest pielęgnowany; — der Bienen chów *m.* pszczół, pszczelnictwo *n.*; — der Wissenschaften uprawianie *n.* nauk, zajmowanie *n.* się naukami.

Pfle'gebedürftig, *adi.* potrzebujący opieki, pielęgnacyi.

Pfle'gebejohlene(r), *sm.* =en, *pl.* =en, opiece, pieczy poruczony *m.*

Pfle'gebejohlene, *sf. pl.* =n, opiece, pieczy poruczona *f.*

Pfle'geeltern, *s. pl.* (rodzice) wychowujący *pl.*, wychowawcy *pl.*, żywicieli *pl.*

Pfle'gekind, *sn.* =(e)ś, *pl.* =er, dziecię na wychowanie wzięte.

Pfle'gemutter, *sf. pl.* =mütter, opiekunka matkę zastępująca, żywicielka *f.*, wychowawczyni *f.*, druga matka.

Pfle'gen, *pflegt*, *pflegt*, *I. va.* 1) pflög, habe gepflogen, Umgang mit jmandm — obcować, przystawać z kim; mit jmandm Freundschaft — przyjaźnić się z kim; mit jmandm Briefwechsel — wymieniać z kim listy, być z kim w korespondencyi; mit jmandm Unterhandlungen —

traktować z kim, rokować z kim, umawiać się, układać się z kim; 2) pflegte, habe gepflegt, mieć o czem staranie, pieczę, troskliwość, troszczyć się o co, opiekować się czem; jmandm — pielęgnować, opatrywać, dogłądać, pilnować kogo, mieć o kim staranie; jmandm hegen und — strzedz kogo, bronić kogo, mieć kogo w opiece, otaczać kogo opieką troskliwą; jmands Befanntschaft — utrzymywać z kim stosunki przyjazne; sich — dogadzać sobie, wygodę sobie robić, wygodnia żyć, wczasować; Rünste und Wissenschaften — uprawiać sztuki i nauki, zajmować się sztukami i naukami; Wein gut zu — verstehen umieć obchodzić się z winem; *II. vn.* 1) pflög, habe gepflogen, einer Sache — zważać na co = auf etw. achten; używać, zażywać czego = genießen; Rat — narady odbywać; Rat mit jmandm — naradzać się z kim; Nach lange gepflogenem Räte po długich naradach; der Ruhe — spokojności używać, wczasować (się), wczasu używać, wypoczywać; seiner Gesundheit, seines Leibes — pilnować zdrowia, pamiętać o swoim zdrowiu, dogadzać ciału, robić sobie wygodki; seiner Bequemlichkeit — patrzeć na swoją wygodę, dbać o swoją wygodę; der Liebe — miłostkom się oddawać, miłostek pilnować; 2) pflegte, habe gepflegt mieć zwyczaj, zwyknąć, lubić (czesto łomaczy się przez częstotliwą formę zależnego czasownika); er pflegt vormittags auszugehen zwykł przed południem z domu wychodzić; er pflegt nicht viel zu sprechen nie mówi, nie lubi wiele mówić; der Mai pflegt schön zu sein najazwyczaj jest piękny; er pflegt zu uns zu kommen bywa u nas; er pflegt dorthin zu gehen chodzi, chadza tam; mein Bruder pflegte zu sagen brat mój mawiał; jo pflegt

es zu gehen tak to zazwyczaj bywa; wie es zu gehen pflegt jak (to) zazwyczaj bywa; er pflegt nicht zu lügen nie ma zwyczaju kłamać.

Pfle'ger, *sm.* =s, *pl.* —, wychowawca *m.*, żywiciel *m.*, piastun *m.*; opiekun *m.*; dozorca *m.*, zawiadowca *m.*

Pfle'gerin, *sf. pl.* =innen, wychowawczyni *f.*, żywicielka *f.*, piastunka *f.*; opiekunka *f.*; dozorczyńca *f.*, zawiadowczyni *f.*

Pfle'gejohle, *sf. pl.* =n, zakład wychowawczy, alumnat *m.*

Pfle'gejohu, *sm.* =(e)ś, *pl.* =öhne, wychowaniec *m.*, wychowanek *m.*

Pfle'getochter, *sf. pl.* =töchter, wychowanica *f.*, wychowanka *f.*

Pfle'gevater, *sm.* =s, *pl.* =väter, wychowawca *m.*, wychowujący *m.*, drugi ojciec.

Pfle'gling, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, obacz Pflegekind.

Pfle'gthast, *sf. pl.* =en, pielęgnowanie *n.*, staranie *n.* się, opiekowanie *n.* się.

Pfle'gung, *sf.* obacz Pflege.

Pflcht, *sf. pl.* =en, 1) powinność *f.*, obowiązek *m.*; zobowiązanie *n.*; = Verpflichtung; bürgerliche, eheliche =en powinności obywatelskie, małżeńskie; eine heilige — święty obowiązek; amliche =en obowiązki urzędu; die =en gegen die Eltern powinności względem rodziców; seine — tun, erfüllen, ausüben dopełnić powinności, wypełnić powinność; seine — beobachten pilnować powinności; seine =en erfüllen pełnić swoje obowiązki; seine =en vernachlässigen nie pilnować swoich obowiązków; =en übernehmen przyjąć na się obowiązki; eine — übernehmen zobowiązać się; jmandm zu seiner — anhalten przymusić kogo do wypełnienia obowiązku, dopilnować kogo, aby wypełnił obowiązek; er machte es sich zur —, zu . . . pczytał sobie za obowiązek, . . . ; es ist eine — (zamiast es ist nötig, vor-

geschrieben) przepisano, nakazano; aus — z powinności; ich halte es für meine —, es ihm zu sagen mam sobie, poczytuję sobie za obowiązek, powiedzieć mu to; auf — und Gewissen według powinności i przekonania; imndm in Eid und — nehmen odebrać od kogo przysięgę wierności; imndm die letzte — (= Ehre) erweisen oddać komu ostatnią cześć; 2) danina *f.*; 3) krótki pokład u otwartych łodzi.

Přliřhtaufer, *sm.* =s, *pl.* —, kotwica *f.* na ostatnią potrzebę.

Přliřhtanteil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zachówek *m.* (prawo spadkowe).

Přliřhtbar, *adi.* obowiązany do pewnych powinności, posług, poddany.

Přliřhtbeitrag, *sm.* =(e)s, *pl.* =träge, składka obowiązkowa, contingent *m.* (wojskowość).

Přliřhtbruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =brüche, naruszenie *n.* powinności, wykroczenie *n.* przeciwko obowiązkowi; felonía *f.*, wiarołomstwo *n.*

Přliřhtbrüchig, *adi.* naruszający powinność, wykraczący przeciwko obowiązkowi; wiarołomny.

Přliřhteißer, *sm.* =s, gorliwość *f.* w wypełnianiu obowiązków, powinności.

Přliřhteißrig, *adi.* gorliwy w pełnieniu obowiązków, powinności.

Přliřhtenlehre, *sf. pl.* =n, nauka *f.* o powinnościach, etyka *f.*

Přliřhtentreit, *sm.* =(e)s, sprzeczność *f.* obowiązków.

Přliřhterfüllung, *sf.* dopełnianie *n.*, dopełnienie *n.* powinności.

Přliřhtexemplar, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, egzemplarz obowiązkowy.

Přliřhtfrei, *adi.* wolny od powinności, od obowiązków.

Přliřhtgebot, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, nakaz *m.* powinności.

Přliřhtgefühl, *sn.* =(e)s, poczucie *n.* powinności.

Přliřhtgemäß, *adi.* obacz Přliřhtmäßg.

Přliřhtleistung, *sf. pl.* =en, 1) świadczenie obowiązkowe; 2) dopełnienie *n.* powinności; 3) złożenie *n.* przysięgi wierności.

Přliřhtmäßig, *adi.* zgodny z powinnością, z obowiązkiem, stosowny do powinności, do obowiązku, powinności, obowiązkowi odpowiadający; obowiązkowy, powinny, słuszny; *adv.* według powinności, zgodnie z powinnością; obowiązkowo.

Přliřhtmäßigkeit, *sf.* zgodność *f.* z powinnością.

Přliřhtschuldig, *adi.* odpowiadający powinności, z powinności obowiązany do czego; należny, prawny; *adv.* odpowiednio do powinności.

Přliřhtschuldigt, *adi.* jak z powinności, z obowiązku należy.

Přliřhtteil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zachówek *m.* (prawo spadkowe).

Přliřhttreu, *adi.* wierny obowiązkowi, powinności swojej wiernie dochowujący.

Přliřhttreue, *sf.* wierność *f.* w pełnieniu powinności.

Přliřhtvergeßen, *adi.* przemieńczerzy, niepamiętny powinności, bez wiary i wstydu.

Přliřhtvergeßenheit, *sf.* zapomnienie *n.* o powinności, przemieńczerstwo *n.*, wiarołomstwo *n.*

Přliřhtverletzung, *sf. pl.* =en, uchybienie *n.*, naruszenie *n.* powinności.

Přliřhtverjähmniß, *sf. pl.* =niße, zaniedbanie *n.* powinności, obowiązkowi.

Přliřhtwiderig, *adi.* przeciwny powinności, niezgodny z obowiązkiem; *adv.* przeciwko powinności, niezgodnie z obowiązkiem.

Přliřhtwiderigkeit, *sf. pl.* =en, sprzeczność *f.* z powinnością.

Přliřht, *sm.* =(e)s, *pl.* Přliřhte, 1) koł *m.*, kołek *m.*, palik *m.*; drewniany gwóźdź; mił Přliřhten befestigen obacz pod Přliřhten; mit Přliřhten befesten

zatyczyć; 2) chochła *f.*, tyczka *f.* u niewodu rybackiego.

Přliřhten, *va.* (haben) kołkiem, kołkami przytwierdzać, przybijać, przymocowywać; ćwiekami drewnianymi podbić.

Přliřhten, *va.* (haben) zerwać, zrywać, urywać, urwać; wyrwać (pierz), skubać (wełnę); Salat — skubać, czyścić, przebierać sałatę (oskubując zepsute liście); mit der Zeit přliřht man Rosen nie od razu Kraków zbudowano; ein Hühdgen mit imndm zu — haben mieć z kim na pieńku, mieć z kim coś jeszcze do załatwienia.

Přliřht, *sm.* =(e)s, *pl.* Přliřhte, plóg *m.*, plużyce *pl.*; Land unter dem =e rola pod plugiem, ziemia orna; die Hand an den — legen jać się pracy; das ist mein Acker und — (albo Haben und —) to moja rola i mój plóg; to jedyny mój sposób zarobku, to jedyne rzemiosło, które znam; die Ochsen hinter den — spannen zaprządź woły poza plóg, przewrotnie co robić; mit imndm an einem =e ziehen być z kim zaprzęgniętym do tej samej roboty.

Přliřhtgart, *sf. pl.* =en, sposób *m.* orania, uprawiania ziemi.

Přliřhtgassen, *sm.* =s, *pl.* —, grządziel *m.*

Přliřhtgar, *adi.* orny; =er Acker rola pod plóg.

Přliřhtbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, grządziel *m.*

Přliřhtgeissen, *sn.* =s, *pl.* —, krój *m.*

Přliřhtgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, Přliřhtglohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =löhne, zapłata *f.* za orkę.

Přliřhtgen, *va.* (haben) orać; beim — etw. finden wyorać co; beim — das Eigentum des Nachbarn sich zuignen podorać się; (obraz.) das Meer — (także furdgen) morze krajać, przerzynać, pruć (okretem); den Sand — w piasku orać, niewdzięczną rolę uprawiać, daremną podejmować pracę; mit fremdem Kalbe —

stroić się w cudze piórka; heimlich mit jnmdm — porozumieć się z kim pokryjomu; die Stube auf und ab — chodzić po izbie tam i sam, wzdłuż i wszerz.

Pflü'gen, *sn.* = \bar{s} , orka *f.*, oranika *f.*

Pflü'ger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, oracz *m.*

Pflü'gerin, *sf. pl.* =innen, oraczka *f.*

Pflü'gerlohn, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =löbne, zapłata za orkę.

Pflü'gfrone, *sf. pl.* =n, pańszczyzna *f.* z pługiem.

Pflü'ggabel, *sf. pl.* =n, socha *f.*

Pflü'ggestell, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =e, płużysko *n.*

Pflü'ghafen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, socha *f.*

Pflü'ghaupt, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =haupter, nasad *m.*

Pflü'gholz, *sn.* =e \bar{s} , *pl.* =hölzler, odkładnica *f.*

Pflü'gfarre, *sf. pl.* =n, płużysko *n.*

Pflü'gfehre, *sf. pl.* =n, uwróć *f.*, uwróć *m.*, uwrocie *n.*; stajska *pl.*, gony *pl.*

Pflü'gkörper, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, nasad *m.*

Pflü'gkrumme, *sf. pl.* =n, socha *f.*

Pflü'gland, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =länder, orny grunt.

Pflü'gmeißer, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, krój *m.*

Pflü'gnase, *sf. pl.* =n, nos *m.* u pługą.

Pflü'gohse, *sm.* =n, *pl.* =n, wół *m.* u pługą.

Pflü'grad, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =räber, koło *n.* u pługą.

Pflü'greute, *sf. pl.* =n, Pflü'grodel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, styk *m.*, kozica *f.*, klek *m.*

Pflü'gsäuge, *sf. pl.* =n, krój *m.*

Pflü'gschar, *sf. pl.* =en, lemiesz *m.*, łopata *f.*, radło *n.*

Pflü'gscharbein, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, kość lemieszowa, kość radłowa, kość międzynozdrzowa (anatomia).

Pflü'gscharre, *sf. pl.* =n, styk *m.*, kozica *f.*, klek *m.*

Pflü'gscharren, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, płużek *m.*, śniegowczyk *m.* (kolejn.).

—, płużek *m.*, śniegowczyk *m.* (kolejn.).

Pflü'gchleise, *sf.* włoki *pl.*

Pflü'gged, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =e, krój *m.*

Pflü'gohle, *sf. pl.* =n, nasad *m.*

Pflü'gsterze, *sf. pl.* =n, czepija *f.*

Pflü'gstier, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, obacz Pflugohse.

Pflü'gstöckchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, płużysko *n.*

Pflü'gtreiber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, oracz *m.*

Pflü'gung, *sf.* oranie *n.*

Pflü'gvieh, *sn.* =(e) \bar{s} , bydłęta pługowa. [czyk *m.*]

Pflü'gwage, *sf. pl.* =n, oracz *m.*

Pflü'gwende, *sf.* obacz Pflugtehr.

Pflü'rtader, *sf.* wrotnica *f.*, żyła brama (anatomia).

Pflü'rtchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Pforte, furka *f.*

Pflü'rte, *sf. pl.* =n, 1) brama *f.*, furta *f.*; 2) słupy staldowe w śluzie; 3) die hohe albo Ottomanische — Wysoka (Otomaska) Porta.

Pflü'rtnet, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) furtyan *m.*, odźwierny *m.*, portyer *m.*; 2) dozorca *m.* więzienia; 3) odźwiernik *m.* (anatomia).

Pflü'rtnetin, *sf. pl.* =innen, furtyanka *f.*, odźwierna *f.*; żona *f.* dozorca więzienia.

Pflü'rtnetwohnung, *sf. pl.* =en, mieszkanie *n.* odźwiernego.

Pflü'sch, *sm.* =e \bar{s} , wabik *m.* (szczególnie na dzików).

Pflü'sten, *sm.* = \bar{s} , rzadko Pflü'ste, *sf. pl.* =n, 1) słup *m.*, słupiec *m.*, wegar *m.* (u drzwi), futryna *f.* (u okna); podwoje *pl.*, podwój *m.*, przywój *m.*, wierzeja *f.*; 2) — deß Hunders trzonek *m.* u wiosła.

Pflü'stig, *adi.* mały i krępy.

Pflü'tchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Pfoote, łapka *f.*; gib da \bar{s} (gib 's) — (her)! daj łapkę!

Pflü'te, *sf. pl.* =n, 1) łapa *f.*; kopyto *n.*, pazur *m.*; 2) (zartobliwie:) ręka *f.* = Hand; noga *f.* = Fuß; sich die — verbrennen uparzyć sobie palce, sparzyć się, źle wyjść na

czem; jnmdm auf die — klopfen po łapach kogo uderzyć; jnmdm auf die — treten na nogi komu stąpić; 3) =n, *pl.* bażranina *f.*, źle pismo.

Přrie'm, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, Přrie'men, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, Přrie'me, *sf. pl.* =n, 1) szydło *n.*, szwajca *f.*; 2) = Přrie'mentraut.

Přrie'meisen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, żelazko *n.* u szydła.

Přrie'menartig, Přrie'menförnig, *adi.* szydłowaty.

Přrie'mengünster, *sm.* obacz Přrie'mentraut.

Přrie'mengras, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =gräler, trawa piórowa, narduszek *m.*, barw *m.*, kręczyńka *f.*

Přrie'mentraut, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =träuter, łoczydło *n.*, szydło *n.*, żarnowiec *n.* (ziele).

Přröpf, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* Přröpfe, Přro'pfen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) zatycka *f.*, korek *m.* (do butelki); czopek *m.* = Zapfen; przybitka *f.* (do strzelby); zatykadło *n.* (armaty); 2) (obraz.) da \bar{s} ist für den =en to jak na lekarstwo; auf dem =en sitzen być w złem położeniu; 3) (tylko Přropi) = Přropfreis.

Přro'pffbar, *adi.* dający się szcześcić.

Přro'pfen, *va.* (haben) 1) wtykać, pakować, wsadzać; sich voll (mit Speis) napechać się jadłem; gepřropt voll napechany; Pflaschen — zatykać, korkować butelki; 2) szcześcić, wszczepiać, zaszczepić, zaszczepiać, zaszczepić; Bäume — szcześcić drzewa; auf den Stamm — szcześcić na pniu; da \bar{s} Reiß in die Ritze — zraz wszczepić za korę; in den ganzen Spalt — w szparę szcześcić; gepřroptste Bäume szczepie.

Přro'pfengeld, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =er, korkowe *n.*

Přro'pfenmaschine, *sf. pl.* =n, korkownica *f.*

Přro'pfenzieher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, grajcarek *m.*, wyrwicz *m.*, wyrwiczopek *m.*, korkociąg *m.*, trybuszon *m.*

Přro'přer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) odkorkiwacz *m.*; 2) szczepiciel *m.*

Přro'přing, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, roślina (za)szczepiona.

Přro'přmeißel, *sm.* =š, *pl.* —, dółtko *n.* do szczepienia (ogrodnictwo).

Přro'přmeißer, *sn.* =š, *pl.* —, nożyk *m.* do szczepienia (ogrodn.).

Přro'přreis, *sn.* =š, *pl.* =šer, *vraz m.*, szczep *m.*, przykład *m.*, odzimek *m.*, przyszczepek *m.*, latorośl *f.* do szczepienia.

Přro'přschule, *sf. pl.* =n, szkółka *f.* (szczepionych drzewek).

Přro'přfung, *sf. pl.* =en, szczepienie *n.* (ogrodnictwo).

Přro'přwachs, *sn.* =š, *pl.* =šješ, *wosk ogrodnicy* (używany przy szczepieniu).

Přro'přwerkzeug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, narzędzie *n.* do szczepienia drzew.

Přro'přzieher, *sm.* obacz Přropřenzieher.

Přrů'nde, *sf. pl.* =n, 1) prebenda *f.*, beneficjum *n.*; 2) Benefiz einer —, prebendarz *m.*; 3) opactwo *n.*, komenda *f.*; 4) miejsce *m.* w zakładzie ubogich, stała jałmużna.

Přrů'ndenbenefizier, *sm.* obacz Přrů'ndner.

Přrů'ndenbenefizierungsrecht, *sn.* =(e)š, *prawo n. nadawania prebendy.*

Přrů'ndenbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, *księga f.* prebend dycecejalnych.

Přrů'ndenhandel, *sm.* =š, *symonia f.*

Přrů'ndeninhaber, *sm.* obacz Přrů'ndner.

Přrů'ndenregister, *sn.* obacz Přrů'ndenbuch.

Přrů'ndenhaus, *sn.* =š, *pl.* =häufer, 1) = Pfarrhaus; 2) dom *m.* ubogich, przytulisko *n.* dla ubogich.

Přrů'ndner, *sm.* =š, *pl.* —, 1) prebendarz *m.*, beneficjaryusz *m.*; 2) ubogi żyjący w przytulisku, pobierający stałą jałmużnę.

Přuhl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1)

kałuża *f.*, ługowisko *n.*, bagnisko *n.*, błoto *n.*; — der Hölle, Hölle — otchłań piekielna; 2) pret *m.*, grzebień *m.*, pratek *m.* (architekt.).

Přühl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wezglowie *n.*, wezglówek *m.*, poduszka *f.*, posłanie *n.*, kółko *n.* z posłaniem.

Přühllicht, *adi.* bagnisty, błotny.

Přühlhühneje, *sf. pl.* =n, rycyk *m.* (ptak).

Přühlvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, długodziób *m.*

Přui! *inter.* fe! —! šchäme dich! fe, wstydz się!

Přui'en, I. *vn.* (haben) wołać fe! hańba! wstydz! II. *va.* (haben) jmnudn pluć komu w twarz.

Přund, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, funt *m.*; — Sterling funt sterling; nach —en, funtami, na funty; (przenośnie:) talent *m.*, zdolności *pl.*; sein — vergraben zakopać talent (biblia).

Přundbirne, *sf. pl.* =n, gduła *f.* (gatunek gruszeki).

Přů'nder, *sm.* =š, *pl.* —, 1) wazyciel *m.*, 2) ryba jednofuntowa; 3) w wyrazach złożonych: Zwei-, Sechspfünder nabój armatni dwu-, sześciufuntowy.

Přů'ndgewicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, waga funtowa.

Přů'ndhaus, *sn.* =š, *pl.* =häufer, waga miejska, publiczna.

Přů'ndig, *adi.* funtowy.

Přů'ndleder, *sn.* =š, skóra gruba (funtowa).

Přů'ndrose, *sf. pl.* =n, piononia *f.* = Přingstroje.

Přů'ndschle, *sf. pl.* =n, podszwa *f.* z grubej skóry, funtowa podszwa.

Přů'ndweise, *adv.* funtami, na funty.

Přů'ndzinn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, cyna zwykła, ordynarna.

Přů'ndzwirn, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nić gruba, ordynarna.

Přů'schen, *vn.* (haben) partacz, partolić, kleić; jmnudn ins Handwerk psuć komu rzemiosło, mieszać się do spraw, których się nie rozumie.

Přů'scher, *sm.* =š, *pl.* —, partacz *m.*, fuszler *m.*; szarlatan *m.*

Přů'scherin, *sf. pl.* =innen, partaczka *f.*

Přů'scharbeit, *sf. pl.* =en, Přů'schwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Přů'scherei, *sf. pl.* =en, partactwo *n.*, partanina *f.*

Přů'scherhaft, *adi.* partacki, fuszlerski; *adv.* po partacku, po fuszlersku.

Přů'scheru, *va.* (haben) obacz Přů'schen.

Přů'sche, *sf. pl.* =n, kałuża *f.*, bagno *n.*

Přů'sch(en)naß, *adi.* przemokły do nitki.

Přů'schenwasser, *sn.* =š, *wo*da *f.* z kałuży.

Přů'sig, *adi.* kałużysty, błotnisty.

Přů'schon, *sm.* =(š), *pl.* =š, faeton *m.*, kolaska *f.*, lekki pojazd.

Přů'slang, *sf. pl.* =langen, falanga *f.*

Přů'seroga'men, *pl.* rośliny jawnopłciowe.

Přů'seroga'misch, *adi.* jawnopłciowy.

Přů'some'n, *sn.* =š, *pl.* =e, fenomen *m.*, nadzwyczajne zjawisko.

Přů'somena'l, *adi.* fenomenalny, niezwykły, nadzwyczajny; *adv.* fenomenalnie, niezwykłe, nadzwyczajnie.

Přů'santazie', *sf. pl.* =n, fantazja *f.*, wyobraźnia *f.*, urojenie *n.*, przywidzenie *n.*

Přů'santazie'gebilde, *sn.* =š, *pl.* —, twór *m.* urojenia, urojenie *n.*

Přů'santazie'mensch, *sm.* =en, *pl.* =en, człowiek *m.* bujnej wyobraźni.

Přů'santazie'reich, Přů'santazie'voll, *adi.* pełen fantazyi, o bujnej fantazyi.

Přů'santazie'tren, *vn.* (haben) fantazyować, marzyć, roić; dziwaczyć, majaczyć, gadać od rzeczy.

Přů'santazie'spiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, gra *f.* wyobraźni.

Přů'santazie'stück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, fantazja *f.* (muzyka).

Phantaſmagorie', *sf. pl.* =n, fantazmagorya *f.*, przywidzenie *n.*

Phanta'it, *sm. =en, pl. =en*, fantasta *m.*, fantastyk *m.*, marzyciel *m.*, dziwak *m.*

Phanta'iterci', *sf. pl. =en*, urojenie *n.*, widzimisie *n.*

Phanta'itju, *sf. pl. =innen*, fantastka *f.*, marzycielka *f.*, dziewczaka *f.*

Phanta'itjich, *adi.* fantastyczny, urojony, przywidziany, wymarzony, dziwaczny; =er Menſch obacz Phantaft; *adv.* fantastycznie, dziwacznie.

Phanto'm, *sn. =(e)š, pl. =e*, fantom *m.*, mara *f.*, złudzenie *n.*, przywidzenie *n.*; lalka *f.* (medyc.).

Pha'rao i Pha'raospiel, *sn. =(e)š, pl. =e*, faraon *n.* (gra).

Pha'raonšmauš, *sf. pl. =ntäuſe*, Pha'raonšraife, *sf. pl. =n*, mysz faraonowa, mysz egipska.

Pharijäu'er, *sm. =š, pl. —*, faryzeusz *m.*, obłudnik *m.*, świętoszek *m.*, nabożniś *m.*

Pharijäu'ertum, *sn. =(e)š*, Pharijäu'šmuš, *sm. —*, faryzeuszostwo *n.*, obłuda *f.*, kłamana nabożność.

Pharijäu'ijich, *adi.* faryzeuszowski, obłudny; po faryzeuszowsku, obłudnie.

Pharmakoli'ih, *sm. =en, pl. =en*, arsenian *m.* wapna.

Pharmatologie', *sf.* farmakologia *f.*, nauka aptekarska.

Pharmakopö'e, *sf. pl. =n*, farmakopea *f.*, księga *f.* przepisów dla sporządzania lekarstw.

Pharmazeut', *sm. =en, pl. =en*, farmaceut *m.*, aptekarz *m.*; uczeń farmaceutyki; asystent aptekarski.

Pharmazeut'it, *sf.* farmaceut(ü)tyka *f.*, nauka *f.*, sztuka *f.* utworu lekarstw, sztuka aptekarska.

Pharmazie', *sf.* farmacja *f.*

Pha'ro, *sn. =š, tarao n.* (gra).

Pha'ruš, *sm. —, pl. —*, latarnia morska.

Pha'je, *sf. pl. =n*, faza *f.*, zmiana *f.* postaci, stanu rzeczy, położenia.

Philanthrop', *sm. =en, pl. =en*, filantrop *m.*, przyjaciel *m.* ludzkości.

Philanthropie', *sf.* filantropia *f.*, miłość *f.* ludzkości.

Philanthrop'ijich, *adi.* filantropiczny, ludzki, uczynny.

Phileu'je, *sf. pl. =n*, córka *f.* gospodyni, córka pani domu (w mowie studenckiej).

Philharmoniſch, *adi.* filharmoniczny.

Philippika, *sf. pl. =š i =ten*, filipika *f.*, mowa nieustraszona przeciw komu lub czemu.

Philister, *sm. =š, pl. —*, filister *m.*, filistyn *m.*, (znaczy w mowie studenckiej;) niestudent *m.*; pedant *m.*; właściciel *m.* domu (mieszkania); pożyczający konie do przejażdżki = Pferdophilister; koń pożyczony; dno *n.* puharu lub fajki.

Philisterci', Philisterchäftigkeit, *sf.* filisterya *f.*, pedanterya *f.*, drobnostkowość *f.*, małostkowość *f.*

Philisterhaft, Philistörš, *adi.* filisterski, pedantyczny, małostkowy; *adv.* po filistersku, pedantycznie, małostkowo.

Philisterium, *sn. =š, pl. =rien*, filisteryum *n.*, (znaczy w mowie studenckiej;) niestudenci *pl.*, życie pozauniwersyteckie, mieszczańskie; inš — treść porzucić życie uniwersyteckie.

Philisterium, *sn. =š*, obacz Philisterei.

Philolog(e), *sm. =en, pl. =en*, filolog *m.*, badacz *m.* języków, językoznawca *m.*

Philologenversammlung, *sf. pl. =en*, zjazd *m.*, kongres *m.* filologów, językoznawców.

Philologie', *sf. pl. =n*, filologia *f.*, nauka *f.* języków, językoznawstwo *n.*

Philologiich, *adi.* filologiczny, dotyczący językoznawstwa.

Philome'le, *sf. pl. =en*, słowik *m.*

Philosoph, *sm. =en, pl. =en*, filozof *m.*; przyjaciel *m.* mądrości, mędrzec *m.*

Philosoph'e, *sn. =(e)š, pl. =e*, zdanie filozoficzne.

Philosophie', *sf. pl. =n*, filozofia *f.*; mądrość *f.*, nauka *f.* mądrości.

Philosophie'ren, *vn.* (haben) filozofować, rozmawać; mędrkować.

Philosophin, *sf. pl. =innen*, filozofka *f.*

Philosophisch, *adi.* filozoficzny; =es System system filozoficzny; *adv.* filozoficznie.

Phio'le, *sf. pl. =n*, fioła *f.*, fiołka *f.*, ampulka *f.*, fiaszeczka *f.*

Phlegma, *sn. =š, pl. =e*, flegma *f.*, powolność *f.*, oziębłość *f.*, obojętność *f.*, spokojne uspoobienie.

Phlegmatiker, *sm. =š, pl. —*, flegmatyk *m.*, ozięblec *m.*, obojętnik *m.*, ozięzałec *m.*

Phlegmatisch, *adi.* flegmatyczny, powolny, obojętny, spokojny, zimnej krwi; *adv.* flegmatycznie, powolnie, obojętnie, spokojnie, z zimną krwią.

Phlogi'itjich, *adi.* palny (chemia starożytna).

Phlogi'ston, *sn. =š*, żywioł palny (chemia starożytna).

Phonetik, *sf.* fonetyka *f.*, glosownia *f.*

Phonetisch, *adi.* fonetyczny; =e Orthographie pisownia fonetyczna; *adv.* fonetycznie.

Phonograph, *sm. =en, pl. =en*, fonograf *m.*

Phosphat, *sn. =(e)š, pl. =e*, fosfat *m.* (chemia).

Phosphor, *sm. =š, pl. =e*, fosfor *m.* (chemia).

Phosphor-, *adi.* fosforowy. Phosphoreszieren, *vn.* (haben) świecić się, błyszczeć.

Phosphoreszieren, *sn. =š*, fosforescencya *f.*, świecenie *n.* Phosphoreszierend, *adi.* świecący.

Phosphoreszenz, *sf.* fosforescencya *f.*, świecenie *n.*

Phosphorhaltig, *adi.* fosforowy.

Phosphorig, Phosphorig, *adi.* fosforyczny.

Phosphorieren, *va.* (haben) fosforyzować.

Phosphormetalle, *sn.* *pl.* fosforzaki *pl.*

Phosphorfaner, *adi.* -er Kalk fosforyt *m.*, fosforan *m.* wapna; -res Salz fosforan *m.*

Phosphorsäure, *sf.* *pl.* -n, kwas fosforowy.

Phosphorsilber, *sn.* = \bar{s} , fosforan *m.* srebra.

Phosphorsäurehölzchen, **Phosphorzündhölzchen**, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, zapalka fosforowa.

Phosphorverbindung, *sf.* *pl.* -en, fosforek *m.*

Phosphorwasserstoff, *sm.* (=e \bar{s}), *pl.* -e, fosforek *m.* wodoru.

Photograph, *sm.* =en, *pl.* =en, fotograf *m.*

Photographie, *sf.* *pl.* =n, fotografia *f.*; sztuka fotograficzna.

Photographieständer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, ramka stojąca na fotografie.

Photographieen, *va.* (haben) fotografować; (sich) — lassen fotografować się.

Photographisch, *adi.* fotograficznie; *adv.* fotograficznie.

Photometer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, fotometr *m.*, światłomierz *m.*

Photometric, *sf.* fotometryka *f.*, światłomiernictwo *n.*

Photosphäre, *sf.* *pl.* =n, fotosfera *f.*, (o)krąg świetlny słońca. [typia *f.*

Phototypie, *sf.* *pl.* =n, fototypia *f.*

Phra'se, *sf.* *pl.* =n, fraza *f.*, frazes *m.*, zdanie *n.*, określenie *n.*, zwrot *m.* mowy, sposób *m.* mówienia; wyrażenie *czcze* bez treści; wie die — lautert jak to się mówi; das sind nur =n to tylko gadanina; =n machen mówić frazesy; =n dreschen paplać *czcze* frazesy.

Phra'senbildner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, frazeolog *m.*

Phra'sendreschler, **Phra'sendrescher**, **Phra'senmacher**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, frazesowicz *m.*

Phra'sendreserei, *sf.* *pl.* =en, frazeologia *f.*; paplanie *n.* frazesów.

Phra'senhaf, *adi.* frazeologiczny; pefny frazesów, retoryczny (także phra'senreich).

Phra'senreichtum, *sm.* = (=e \bar{s}), obfitość *f.* frazesów; retoryka *f.*

Phra'sensammlung, *sf.* *pl.* =en, Phra'senschatz, *sm.* =e \bar{s} , zbiór *m.* frazesów, frazeologia *f.*

Phra'seologie, *sf.* *pl.* =n, frazeologia *f.*; i pisanie *n.*, wymowa *f.*, wyrażenie piękne, składne, dźwięczne.

Phra'sieren, *vn.* (haben) frazować (muzyka).

Phra'sieren, *sf.* frazowanie *n.* (muzyka).

Phrenolo'g, *sm.* =en, *pl.* =en, frenolog *m.*, badacz *m.* czaszek.

Phrenologie, *sf.* *pl.* =n, frenologia *f.*, nauka *f.* o czaszkach.

Phyllo'gera, *sf.* *pl.* = \bar{s} i =ren, filoksera *f.* (owad).

Phy'sharmonika, *sf.* *pl.* = \bar{s} i =ten, fisharmonika *f.*

Phy'sik, *sf.* fizyka *f.*

Phy'sikalisch, *adi.* fizykalny.

Phy'sik'at, *sn.* = (=e \bar{s}), *pl.* =e, fizykat *m.*, urząd *m.* i powiat *m.* lekarza (fizyka) powiatowego.

Phy'siker, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, fizyk *m.*, znawca *m.*, badacz *m.* przyrody.

Phy'sikus, *sm.* —, *pl.* Phy'sici, fizyk *m.*, lekarz powiatowy.

Phy'siognom, *sm.* =en, *pl.* =en, fizyognom *m.*, fizyognomista *m.*, badacz *m.* składu, rysów twarzy; znawca *m.* usposobienia ludzi z rysów, ze składu twarzy.

Phy'siognomie, *sf.* *pl.* =n, fizyognomia *f.*, skład *m.*, wyraz *m.*, rysy *pl.* twarzy, twarzokład *m.*; cała zewnętrzna postać i powierzchowność człowieka.

Phy'siognomifer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Phy'siognom.

Phy'siognomisch, *adi.* fizyognomiczny; *adv.* fizyognomicznie.

Phy'siolo'g, *sm.* =en, *pl.* =en, fizyolog *m.*, badacz *m.* czynności organizmu ludzkiego.

Phy'siologie, *sf.* *pl.* =n, fizyologia *f.*, nauka *f.* o czynnościach organizmu.

Phy'siologisch, *adi.* fizyologiczny; *adv.* fizyologicznie.

Phy'sisch, *adi.* fizyczny, przyrodny, cielesny; *adv.* fizycznie, przyrodnie, cielesnie.

Pianist'uo, *sn.* = (\bar{s}), *pl.* = \bar{s} , pianino *n.*, fortepian mniejszy.

Pianist', *sm.* =en, *pl.* =en, pianista *m.*, grający *m.* na fortepianie.

Pianistin, *sf.* *pl.* =innen, pianistka *f.*

Pia'no, *adv.* cicho *adv.*, delikatnie *adv.*

Pia'no, **Pianosorte**, *sn.* = (\bar{s}), *pl.* = \bar{s} , fortepian *m.*

Piano(forte)spieler, *sm.* = \bar{s} , —, **Piano(forte)pfeilerin**, *sf.* *pl.* =innen, pianista *m.*, pianistka *f.*

Piari'st, *sm.* =en, *pl.* =en, pijar *m.* (zakonnik).

Pia'ter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, piaster *m.* (moneta).

Pi'chel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, podbródek *m.*

Pi'cheln, *vn.* i *va.* (haben) 1) smolcić, golić, lykac, pić; 2) wydobywać żywicę.

Pi'chen, *va.* (haben) 1) smolą (o)smarować, oblać, zamazać, smolcić; 2) wydobywać żywicę.

Pi'chen, *sn.* = \bar{s} , osmalanie *n.*, oblewanie *n.* smolą.

Pi'chholz, *sn.* =e \bar{s} , *pl.* =hölzer, drewniko *n.* do gładzenia szwów, rygowalnica *f.* (szewstwo).

Pi'chleinwand, *sf.* *pl.* =e, płótno smolne, płótno smolą powleczone.

Pi'chler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) pijak *m.*; 2) smolarz *m.*

Pi'chwach, *sn.* =e \bar{s} , *pl.* =e, zasklep *m.* (pszczelnictwo).

Pid, *sm.* = (e \bar{s}), *pl.* =e, 1) kolniece *n.* dziobem, dziobniecie *n.*; 2) tyktak *m.* zegara; 3) (obraz) ansa *f.*, złość *f.*, nienawiść ukryta; *einem* — auf jnmdn haben mieć anse do kogo, nienawidzić kogo.

Pi'de, *sf.* *pl.* =n, motyka kończasta; = Epithade.

Pi'del, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pęcherzek *m.*; = Bläschen.

Pi'delstote, *sf.* *pl.* =n, pikulina *f.*, mały flet, flecik *m.*

Pi'delhaube, *sf.* *pl.* =n, hełm *m.*, szyszak *m.* (pruski).

Pi'elhering, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, 1) śledź wędzony; 2) treniś *m.*, bufon *m.*, śmieszek *m.*, pajac *m.* (teatr).

Pi'elig, *adi.* pokryty pęcherzykami.

Pi'ien, *va.* (haben) 1) dziobać, dziobnąć, kłuć; zu Tode — zadziobać; 2) kończastem narzędziem uderzać w co; Steine — obrabiać, ociosywać kamienie; 3) *vn.* (haben) robić tak (o zegarze).

Pi'dling, (także Büd'ling), *sm.* = (e)š, *pl.* = e, śledź wędzony.

Pi'd(enie)ń, *sn.* = š, *pl.* = e, i = š, piknik *m.*, zabawa z tańcami składana.

Piedesta'l, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, piedestał *m.*, podstępnie *n.*, podstępnie *m.*, podstawa *f.*, podstawnik *m.* posągów, pomników.

Pie'ł, *sf.* *pl.* = en, 1) tylna część spodu okrętu; 2) *sm.* = š, szczyt *m.*, wierzchołek *m.* góry.

Pie'pjen, *vn.* (haben) 1) także Pie'pen, pisać, pisać (o ptaszkach a szczególnie kurczętach); 2) kwilić, być nieco chorym (o dzieciach).

Pie'perling, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, piskla *m.*, bezustannie żałować się, płaczący; purchatka *f.*, papinkowate stworzenie, delikacik *m.*

Pie'p'ganš, *sf.* *pl.* = gänse, Pie'p'göšjel, *sn.* = š, *pl.* = 1) małe kury gąsiatko, piskle *n.*; 2) dziecko kwilące, chore.

Pie'p'huhn, *sn.* = (e)š, *pl.* = hühner, kurczątka *n.*, piskle *n.*

Pie'p'maň, *sm.* = eš, *pl.* = e, Pie'p'maňchen, *sn.* = š, *pl.* = 1) ptaszyna *f.*, piskle *n.*

Pie'p'vogel, *sm.* = š, *pl.* = vögel, ptaszyna *f.*, piskle *n.*; żartobliwie o pruskim orderze czerwonego orła.

Pie'raas, *sn.* = aasēš, *pl.* = äser, Pie'rejel, *sm.* = š, *pl.* = 1, wabik *m.* na ryby, dżdżownik *m.* (robak).

Pie'tä't, *sf.* pietyzm *m.*, nabożeństwo *n.*, miłość *f.*, litość *f.*; — gegenüber den

Ettern uszanowanie *n.* dla rodziców.

Pie'tä'floš, *adi.* bez pietyzmu, bez uszanowania.

Pie'tä'tlošigkeit, *sf.* brak *m.* pietyzmu, nieuszanowanie *n.*

Pie'tä'tsmuš, *sm.* = 1, pietyzm *m.*

Pie'tä't, *sm.* = en, *pl.* = en, pietysta *m.*; nabożniś *m.*, świętoszek *m.*

Pie'tä'tin, *sf.* *pl.* = innen, pietystka *f.*; świętoszka *f.*, nabożnisiśka *f.*

Pie'tä'terei', *sf.* obacz Pie'tä'tsmuš.

Pie'tä'tstich, *adi.* pietystyczny, nabożnisiowski.

Pie'tä't, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, barwnik *m.*

Pie't, I. *sm.* = š, *pl.* = š, szczyt *m.*, wierzchołek *m.* góry; II. *sn.* = š, *pl.* = š, 1) pik *m.* (barwa w kartach francuskich, tyle co w polskich żółdź); 2) ansa *f.*, niemiłość *f.*; obacz pod Pie't 3).

Pie'tä't, *adi.* 1) ostry (w smaku, zapachu); 2) (przeznaczenie) dogryzający, uszczypliwy; pieprzny.

Pie'tanterie', *sf.* *pl.* = n, pikanterya *f.*, słowo uszczypliwe, uszczypliwość *f.*, facecja pieprzna.

Pie'taš, *sn.* = šēš, *pl.* = šē, as pikowy.

Pie'tubc, *sm.* = n, *pl.* = n, niżnik pikowy.

Pie'tdame, *sf.* *pl.* = n, dama pikowa.

Pie'te, *sf.* *pl.* = n, 1) pika *f.*, dzida *f.*, balabarda *f.*; von der — auf dienen przebiez wszystkie stopnie służby (wojskowej) począwszy od najniższego; 2) = Pie't 3).

Pie'te, *sm.* obacz Piqué.

Pie'teisen, *sn.* = š, *pl.* = 1, żelezic *m.* u piki.

Pie'tenstoš, *sm.* = eš, *pl.* = tōšē, pchnięcie *n.* pika.

Pie'tenträger, Pie'tenie'r, *sm.* = š, *pl.* = 1, pikinier *m.*, pikownik *m.* [kesza *f.*

Pie'teide, *sf.* *pl.* = n, be-

Pie'tit, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, 1) pikietka *f.* (wojskow.); 2) pikiet *m.* (gra w karty).

Pie'tsein, *adi.* wyborny, przedni.

Pie't'reu, I. *va.* (haben) kłuć, ukłuć; dokuczać, dogryzać, dogryźć, obrazić; er ist über dein Betragen = iert jest urażony twojem obejściem; auf jmndn = iert sein mieć złość na kogo, urażę do kogo; II. sich —, *vr.* (haben) się auf etw. — uwziąć się na co, koniecznie chcieć co mieć, koniecznie chcieć czego dokazać.

Pie'tä'ter, *sm.* = š, *pl.* = 1, pilaster *m.*, słup uwieźły, filar uwieźły, filar w mur wcielony.

Pie'tä't, Pie'tä't, *sm.* = š, pilaw *m.* (potrawa).

Pie'tger, *sm.* = š, *pl.* = 1, panik *m.*, pielgrzym *m.*

Pie'tger-, *adi.* pielgrzyski.

Pie'tgerfahrt, *sf.* *pl.* = en, pielgrzymka *f.*, pielgrzymstwo *n.*, pątnictwo *n.*; eine — unternehmen udać się na pielgrzymkę, pielgrzymkę odprawić.

Pie'tgerhut, *sm.* = (e)š, *pl.* = hüte, kapelus pielgrzyski.

Pie'tgerin, *sf.* *pl.* = innen, pątnica *f.*, pielgrzymka *f.*

Pie'tgerkleid, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, suknia pielgrzyska.

Pie'tgerlutte, *sf.* *pl.* = n, płaszcz pielgrzyski.

Pie'tgerleben, *sn.* = š, życie pielgrzyskie.

Pie'tgeru, *vn.* (sein) pielgrzymować, pątnikować.

Pie'tgerstätt, *sf.* pielgrzymstwo *n.*, pielgrzymka *f.*; die — budōš Leben pielgrzymka życiowa.

Pie'tgerstär, *sf.* *pl.* = en, gromada *f.* pielgrzymów.

Pie'tgerstätt, *sm.* = (e)š, *pl.* = stättē, kij pielgrzyski.

Pie'tgerstätt, *sf.* *pl.* = n, torba pielgrzyska.

Pie'tgrim, *sm.* = š, *pl.* = e, obacz Pilger.

Pie'tle, *sf.* *pl.* = n, pigułka *f.*, placuszek *m.*; = n einnehmen pigułki zażywać; (obraz.) eine bittere — schlucken poćknąć gorzką pigułkę, znieść cierpliwie zarzut; die — vergulden, vergolden, die bittere

— verjüßen ocukrzyć, pozłocić, osłodzić gorzką pigułką, piołunowe słowa miodem przyprawić, zarzut oblec w grzeczne słowa; die — verbittern słowa goryczą przyprawić.

Pi'lenbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, deszczulka *f.*, na której robi się pigułki.

Pi'lenboſe, *sf. pl.* =n, pudełko *n.* na pigułki, z pigułkami.

Pi'lenbreher, *sm.* =š, *pl.* —, piguliński *m.*, pigułka *f.* (żartobliwie lub szyderczo o aptekarach).

Pi'lenform, *sf. pl.* =en, forma *f.* na pigułki; kształt *m.* pigułki.

Pi'lenförmig, *adi.* mający kształt pigułki.

Pi'lenmaſſe, *sf. pl.* =n, masa *f.* na pigułki.

Pi'lenſchachtel, *sf. pl.* =n, pudełko *n.* na pigułki, z pigułkami.

Pi'lensteig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ciasto *n.* na pigułki.

Pi'lot, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) sternik *m.*; 2) gatunek ryby.

Pilz, *sm.* =eš, *pl.* =e, grzyb *m.*; =e anieżeń sadzić grzyby; =e leſen grzyby zbierać; (przenośnie:) wie die =e auš der Erde waſchen wyrastać jak grzyby z ziemi (po deszczu); in die =e gehen *a)* iść na grzybobranie; *b)* pójść na grzyby, zniknąć, dać drapaką, drapać.

Pilz-, *adi.* grzybowy.

Pi'lzähnlid, Pi'lzartig, *adi.* grzybiasty, grzybowaty.

Pi'lzbeet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, grzęda grzybowa.

Pi'lzerei, *adi.* obfity w grzyby.

Pi'lzefuchen, Pi'lzefehen, *sn.* =š, grzybobranie *n.*

Pi'lzförmig, *adi.* grzybowaty, kształt grzyba mający.

Pi'lzig, rzadko Pi'lzid, *adi.* grzybowaty, grzybiasty.

Pi'lzforalle, *sf. pl.* =n, grzybowianiec *m.*

Pi'lzkunde, *sf.* grzyboznawstwo *n.*, nauka *f.* o grzybach, mikologia *f.*

Pi'lzlager, *sn.* =š, *pl.* —, grzybnia *m.*, przedrodek *m.*, Pi'lzmalbe, *sf. pl.* =n, piestrzennik *m.*

Pi'lzauce, (wym.: =sos), *sf. pl.* =n, sos grzybowy.

Pi'lzäure, *sf.* kwas grzybowy, grzybian *m.*

Pi'lzsporen, *sf. pl.* zarodki *pl.* grzybów.

Pi'lzstiel, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, łodyga *f.* grzyba.

Pi'lzstöff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, grzybnik *m.*; grzybownik *m.*

Pime'nt, *sm.* i *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Pime'ntpfeffer, *sm.* =š, pieprz jamajski.

Pimpel', *sf.* włośność *f.*, delikatność *f.*; zniewieszciałość *f.*

Pimpelfriſche, *sm.* delikatniś *m.*, chuchrak *m.*, niewieścium *m.*

Pimpelig, *adi.* bardzo delikatny, włośny.

Pimpellieſe, *sf.* dziewczyna bardzo delikatna, włośna; płaczka *f.*

Pimpelmeiſe, *sf. pl.* =n, sikorka niebieska = Blau-meisse.

Pimpeln, *vn.* (haben) być bardzo delikatnym, włośnym; skomleć, płaczliwie narzekać.

Pimpernuß, *sf. pl.* =nüſſe, kłokociny orzech, kłokocina *f.*, klekoczka *f.*, zakląk *m.*

Pimpine'le, *sf. pl.* =n, Pimpernell, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, biedrzeniec *m.*, sowa strzała (roślina).

Pinakothe', *sf. pl.* =en, pinakoteka *f.*, galeria *f.* obrazów.

Pi'naugbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, żuwna cierpniiana.

Pina'ſſe, *sf. pl.* =n, wazki okret.

Pince'tte, (wym.: pesete), *sf. pl.* =n, pinceta *f.*, obciążki chirurgiczne.

Pi'ngc, *sf. pl.* =n, spadliśko *n.*, kotlina *f.* (górnictwo).

Pingu'i'n, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pingwin *m.*, skocz *m.* (zwierzę).

Pi'nie, *sf. pl.* =n, Pi'nienbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, Pi'nienkiefer, *sf. pl.* —, pinela *f.*, smerek *m.*

Pi'nienhain, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, gaj smerekowy.

Pi'nienharz, *sn.* =eš, *pl.* =e, żywica smerekowa.

Pi'nienzapfen, *sm.* =š, *pl.* —, szyszka smerekowa.

Pi'nfte, *sf. pl.* =n, łódź ładowna chyża i wysoka.

Pi'nſeln, *vn.* (haben) możyć, oddać nieco moczu.

Pi'nſen, *vn.* (haben) uderzać (stałą) o krzemień; bić młotem o kowadło.

Pi'nſepauf, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kowal *m.* (w mowie dziecięcej).

Pi'nſert, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zieba *f.*, wab(ik) *m.*

Pi'nſe, *sf. pl.* =n, 1) lotka *f.*, główne pióro u skrzydła sokoła; 2) środek *m.* tarczy do strzelania; 3) ćwiek *m.*, gwóźdź *m.*, kołek *m.*; 4) czop *m.* = Zapfen.

Pi'nſen, *va.* (haben) 1) = Zinten maſchen fortelu zażyć, oszukiwać, uciekać się do wybiegów; 2) składać czcionki drukarskie; = Setzen.

Pi'nſenſäſe, *sf. pl.* =n, piła *f.* do przyrzynania kółków.

Pinoli'n, *sn.* —, olej smerekowy, pinolina *f.* (chemia).

Pi'nſel, *sm.* =š, *pl.* —, penzel *m.*, pendzel *m.*; Haar — pendzel z włosów, włośnik *m.*, kiść *f.*, kiścień *m.*; Maurer — pendzel murarski; er weiß den — gut zu führen umie się z pendzlem obchodzić, jest dobrym malarzem; er hat einen hüſnen — ma śmiały pendzel, śmiało maluje; 2) (przenośnie:) rura *f.*, głupiec *m.*; = Einfaltspinsel.

Pi'nſeldſen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Pi'nſel, pendzelek *m.*

Pi'nſelſt', *sf. pl.* =en, 1) pendzlowanie *n.*, pociąganie *n.* pendzlem; (pogardliwie:) gwazdanina *f.*, złe malowanie; 2) głupota *f.*; 3) skwirczenie *n.*, skomlenie *n.*, płkanie *n.*, jeremiada *f.*

Pi'nſ(e)ler, *sm.* =š, *pl.* —, 1) ten co pendzuje; (pogardliwie:) gwazdacz *m.*; bazarła *m.*, nieumiejętny ma-

larz; 2) rura *f.*, głupiec *m.*; = Einfaltspinsel.

Pińselförmig, *adi.* mający kształt pendzla; *adv.* w kształcie pendzla.

Pińselführung, *sf.* wodzenie *n.* pendzla, sposób *m.* malowania.

Pińselfhaft, *adi.* głupowaty; *adv.* głupowato.

Pińselfeln, I. *va.* (haben) pendzlem smarować, mazać, pendzlować; II. *vn.* (haben) 1) obchodzić się z pendzlem, malować = den Pinselführen; 2) gwazdać, bazgrać, źle malować, 3) skwierzeć, skomlić, płakać, jęczeć.

Pińselfiel, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, Pińselfiod, *sm.* =(e)ś, *pl.* =śtódce, trzonek *m.* u pendzla.

Pińselfstrich, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, pociągnięcie *n.* pendzlem.

Pińselftrog, *sm.* =(e)ś, *pl.* =tróge, naczynie *n.*, w którym splukuje się pendzel.

Pińselfwischer, Pińselfwischlappen, *sm.* =ś, *pl.* —, kawał płótna do obcierania pendzla.

Pińselfzug, *sm.* obacz Pinselfstrich.

Pińselfte, *sf.* *pl.* =n, półgarcówka *f.*, kwarta *f.*

Pińselfte, obacz Vincette.
Pionier, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, pionier *m.*, saper *m.*, kopacz *m.*; (obraz.) inicyjator *m.*, torujący *m.* drogę (nauce, sztuce).

Pioniertum, *sn.* =ś, odważna inicyjatywa.

Piņpe, *sf.* *pl.* =n, 1) fajka *f.*; baś ijt mir — to mnie obojętne; 2) beczka *f.*, kufa *f.*

Piņpen, *vn.* (haben) piszczeć, piskotać.

Piņpend, *adi.* piskliwy; *adv.* piskliwie.

Piņpenstäbe, *sm.* *pl.* piple *pl.*, pipelki *pl.*, pipewki *pl.*, klepki *pl.*, wańczos *m.*

Piņper, *sm.* =ś, *pl.* —, świergotek *m.*

Piņpē, *sm.* Pipšēš, 1) pypiec *m.* (u kur); den — reišen pypiec zedrzyć; 2) (przełożenie:) er hat einen — węg dostało mu się, ma szkodę; ma w sobie zarodek śmier-

telnej choroby; er hat alle Augenblide den — co chwila coś mu brakuje, dolega!

Piqné, (wym.: -ké), *sm.* =ś, *pl.* =ś, pika *f.* (materya).

Pique't, (wym.: -ket), *sn.* obacz Piffett.

Piqni'ren, (wym.: -kiren), *vn.* obacz Piffieren.

Pira't, *sm.* =en, *pl.* =en, korsarz *m.*, rozbójnik morski.

Pira'tentum, *sn.* =ś, Pira'teute', *sf.* korsarstwo *n.*

Piro'l, *sm.* =ś, *pl.* =ś i =e, wilga *f.*, gwizda *f.*; = Gold-amfel (ptak).

Pirouette, (wym.: -ruette), *sf.* *pl.* =n, piruet *m.*; eine — iđslagen wykonać piruet = Pirouettieren, *vn.* (haben).

Pirsch, *sf.* obacz Birsch.

Pir'sang, *sm.* =ś, *pl.* =ś, banan *m.* (drzewo).

Pir'sangpflanzen, *sf.* *pl.* bananowate, bananowe 10-sliny.

Pir'schen, *vn.* obacz Piffen.

Pir'seln, Piffern, *vn.* (haben) szeptać.

Pir'sfen, *vn.* (haben) oddawać mocz, ciućciać, szczać; iuś Bett — szczać w łózk.

Pir'setter, *sm.* =ś, *pl.* —, szczoeh *m.*

Pir'sfern, *vimp.* miđ piffett, eś piffett miđ szczać mi się chce.

Pir'sfoir, (wym.: pisoar), *sn.* =(e)ś, *pl.* =ś i =e, mokrzyca *f.*, mokrzyzny *pl.*, szczalnik *m.*, pisoar *m.*

Pir'short, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e,

Pir'sraum, *sm.* =(e)ś, *pl.* =räume, obacz Piffoir.

Pir'stopf, *sm.* =(e)ś, *pl.* =töpfe, nocnik *m.*, urnał *m.*

Pir'swinkel, *sn.* =ś, *pl.* —, obacz Piffoir.

Pista'zie, *sf.* *pl.* =n, pistacya *f.* (drzewo i owoc).

Pista'zienbaum, *sm.* =(e)ś, *pl.* =bäume, pistacyowe drzewo, pistacya *f.*, pistakowiec *m.*

Pista'ziennuß, *sf.* *pl.* =nüsse, pistacyowy orzech.

Pisto'le, *sf.* *pl.* =n, Pisto'l, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, 1) pistolet *m.*; doppelläufige — pistolet o dwóch lufach; sich auf =n iđslagen, auf =n losgehen bić

się na pistolety; auf =n fordern wyzwać na pistolety; auf jmdm mit ber — schießen strzelać na kogo z pistoletu; sich mit einer — er'schießen zastrzelić się pistoiletem; jmdm die — auf die Brust setzen przyłożyć komu pistolet do piersi; (przełożenie:) przy-przed kogo do ściany, zmusić kogo do czego; 2) pistol *m.*, luidor *m.* (moneta).

Pisto'leuduell, *sn.* =ś, *pl.* =e, pojedynek *m.* na pistolety.

Pi'stolengriff, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, kolba *f.* (u) pistoletu.

Pi'sto'lenhalter, *sf.* *pl.* =n, olstro *n.*, puzdro *n.*, puzderko *n.* na pistolet.

Pi'sto'lentugel, *sf.* *pl.* =n, kula pistoletowa.

Pi'sto'lenlauf, *sm.* =(e)ś, *pl.* =läufe, lufa *f.*, rura *f.* pistoletu.

Pi'sto'lenşuß, *sm.* =iđşußēš, *pl.* =iđşüße, (wy)strzał *m.* z pistoletu.

Pi'sto'lenşußweite, *sf.* *pl.* =n, odległość *f.* strzału pistoletowego.

Pi'sto'n, (wym.: pista), *sn.* =ś, *pl.* =ś, waltornia pistonowa (instrument muzyczny).

Pi'tahanj, Pi'tehauf, *sm.* =eś, konopie indyjskie.

Pittore'sk, *adi.* malowniczy; *adv.* malowniczo.

Pla'cet, *sn.* =(ś), *pl.* =ś, placet *n.* indecl., potwierdzenie *n.*

Pla'de, *sf.* *pl.* =n, opona wozowa, płachta wozowa, pokrowiec *m.*

Placie'ren, (wym.: -siren), *va.* (haben) umieszcząć, umieścić; posadzać, posadzić; da und dort — rozmieszczać, rozmieścić.

Placie'rung, (wym.: -sirung), *sf.* *pl.* =en, umieszczenie *n.*, lokacya *f.*

Placie'rungsbureau, (wym.: -sirungsbüro, *sn.* =e, *pl.* =e, Placie'rungsinstitut, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, biuro *n.* lokacyi, biuro dla umieszczeń, biuro wywiadowcze.

Pład, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, rzadko Pład'en, *sm.* =ś, *pl.* —, 1) plama *f.*; 2) pła-

tek m., łata f.; = aufgesetzter Klücker; 3) płyta f. = Platte; 4) ein — Landes pląt m. ziemi; 5) guz m. (w jedwabiu, wełnie, bawełnie); 6) bilet m. wstępu na wyścigi konne.

Plä'deln, va. (haben) łatać, naprawiać.

Plä'den, I. va. (haben) 1) obkładać, wykładać co czem; przyklejać, przykleić; zwilżoną ziemię przez ubijanie wzmacniać; 2) grompować, rozczesywać ponownie wełnę; 3) obacz Plä'deln; 4) dręczyć, ciemnieżyć, uciskać, dokuczać; = Plagen; II. się —, vr. (haben) męczyć się, mazać się.

Plä'der, sm. =s, pl. —, 1) dręczyciel m., ciemniezca m., ździerca m.; wymusić m.; 2) strzał nierówny, zapóźny, nie w swoim czasie (wojskow.); 3) błąd kardynalny, główny, ciężki.

Plä'derei, sf. pl. =en, 1) dręczenie n., męczenie n., ciemnienie n., ciemniostwo n., dokuczliwość f.; 2) mazać pl., trudy pl., męka f., uciążliwość f.; kłopot m., zacheb m.; = Schererei.

Plä'dern, vn. (haben) 1) strzelać, strzelić nierówno, nie razem (z drugim), strzelić za późno; 2) popełnić błąd.

Plä'dder, sm. =s, deszcz nawalny.

Plä'dderr, vimpers. es pläddert leje jak z cebra.

Plä'fo'nd, (wym.: -fą), sm. =s, pl. =s, strop m., pułap m.

Plä'ga'ischluß, sm. =schlußes, pl. =schlüsse, kadencya plagalna, kościelna (muzyka).

Plä'ge, sf. pl. =n, 1) plaga f., kłeska f., kara boska; die ägyptischen =n plagi egipskie; 2) udrczenie n., utrapienie n., meczarnia f., kłopot m.; bieda f.; jeder Tag hat seine — niema dnia bez kłopotu.

Plä'gegeist, sm. =es, pl. =er, dręczyciel m., trapić m., trapić m.

Plä'gegöttin, sf. pl. =innen, farya f., erynia f.

Plä'geleben, sn. =s, życie pełne utrapień, kłopotów.

Plä'gen, I. va. (haben) trapić, dręczyć, męczyć, dokuczać, ciemnieżyć, uciskać; er wird von seinen Gläubigern sehr geplagt wierzyciele dokuczają mu bardzo; plagt dich der Teufel? czy cie zły duch kusi, napastuje? II. sich —, vr. (haben) mazać się, męczyć się; sich mit etw. — kłopotać się czem, męczyć się nad czem; biedzić, biedolić się z czem.

Plä'ger, sm. =s, pl. —, dręczyciel m., człowiek dokuczający.

Plä'geteufel, sm. =s, pl. —, zły duch dręczyciel, dyabeł m.; trapić m., trapić m. = Plagegeist.

Plä'gi'r, sm. =s, pl. =e, i Plä'gi'rin, sm. —, obacz Plagiator.

Plä'gi't, sn. =(e)s, pl. =e, plagiat m., kradzież literacka.

Plä'gi'tor, sm. =s, pl. =to- ren, plagiator m., księgo- kradca m.

Plä'id, (wym.: pled), sm. =s, pl. =s, szal m., chusta f.

Plä'idie'ren, (wym.: ple-), vn. (haben) bronić, mieć mowę w sądzie, przed trybunałem.

Plä'idoye'r, (wym.: pledoaje), sn. =s, pl. =s, obrona f., mowa obronna.

Plä'fanterie, sf. pl. =n, żart m. = Wit, Scherz.

Plä'fi'r, sn. obacz Plä'fier.

Plä'fa't, sn. =(e)s, pl. =e, plakat m., obwieszczenie n. (wywieszzone lub przyklepione dla ogółu).

Plan, adi. 1) płaski, równy; 2) jasny, zrozumiały; adv. równiutko, ławo.

Plan, sm. =(e)s, pl. Pläne, 1) płaszczyna f., równina f., równia f.; 2) plan m., rysunek m., rys n., zarys m.; den — eines Gebäudes auf- nehmen, entwerfen zdjąć plan z budynku, narysować, zrobić plan na budynek; 3) osnowa f., układ m., rozkład m.; der — zu einem Drama osnowa, układ dramatu; ein ge- druckter — prospekt m.; er arbeitet immer nach einem ge-

wissen =e pracuje zawsze według pewnej metody; 4) (pl. także Pläne, jednak rzadko), zamiar m.; plan m., układ m., przedsięwzięcie n.; komplot m., spisek m.; es war nicht in meinem =z nie miałem tego zamiaru, nie zamierzałem tego; einen — entwerfen ułożyć plan; einen — durchführen wykonać plan, zamiar; einen — vereiteln zniweczyć, udaremnić plan, zamiar; einen Plan durchführen popsuć, pomieścić szyki.

Plä'ne, sf. pl. =n, płachta f. = Plache.

Plä'ne, sf. pl. =n, płaszczyna f., równina f.

Plä'ne'macher, sm. =s, pl. —, Plä'nes'mied, sm. =(e)s, pl. =e, układający m. plany, projektanta n.

Plä'nen, vn. (sein) i va. (haben) zamierzać, układać, robić plany; im geheimen — uknuć.

Planet, sm. =en, pl. =en, planeta f.; einem den =en lesen wrożyć komu; unter einem glücklichen =en geboren sein być rodzonym, rodzić się pod szczęśliwą gwiazdą.

Planeta'risch, adi. planetarny.

Planeta'rium, sn. =(s), pl. =rien, przyrząd m. do demon- stracyi ruchu planet.

Planet'enbahn, sf. pl. =en, droga f. planety.

Planet'enjahr, sn. =(e)s, pl. =e, rok planetowy.

Planet'enkarte, sf. pl. =n, mapa planetarna.

Planet'enlauf, sm. =(e)s, pl. =läufe, obieg m. planet.

Planet'enlejer, sm. =s, pl. —, planetnik m., z planet wrozący m.

Planet'enmaschine, sf. ob. Planetarium.

Planet'enstand, sm. =(e)s, aspekt m.

Planet'enystem, sm. =(e)s, pl. =e, system planetarny.

Planetoid, sm. =en, pl. =en, planetoid m., asteroid m.

Planie'ren, va. (haben) 1) równać, zrównywać, skopy- wać, gładzić, planować; Me-

taß — wygładzać, równać, klepać kruszce; 2) Papier — maczać papier w klejowej wodzie, leutrykować.

Planie'ren, *sn.* =s, równanie *n.*, skopywanie *n.*, gładzenie *n.*; leutrykowanie *n.*

Planie'rer, *sm.* =s, *pl.* —, wygładzacz *m.* kruszców.

Planie'rhammer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, młotek *m.* do klepania i równania kruszców.

Planiglo'b, *sm.* =en, *pl.* =en, Planiglo'bium, *sn.* =(s), *pl.* =bien, półkula ziemiska.

Planimetrie', *sf.* *pl.* =n, planimetrya *f.*, płaskomiernictwo *n.*, nauka *f.* o rozmiarach powierzchni i płaszczyn.

Planime'triß, *adi.* planimetryczny.

Planke, *sf.* *pl.* =n, blanka *f.*, parkan *m.*; mit =n versehen blankować, (o)parkanić.

Plänkelei', *sf.* *pl.* =en, utarczka *f.* ze strzelaniem.

Plänkefeuer, *sn.* =s, *pl.* —, strzały dawane podczas utarczki.

Plänkeln, I. *vn.* (haben) uciierać się strzałami, harcować z nieprzyjacielem, niepokoić nieprzyjaciela ciągłymi napadami, szarpać, flankierować; II. *va.* (haben) młócić zboże.

Plänken, *va.* (haben) blankować, parkanić.

Plänkeinzäunung, *sf.* *pl.* =en, Plänkebege, *sn.* =s, *pl.* —, Plänkenwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Plänkenzaun, *sm.* =(e)s, *pl.* =zaune, parkan *m.*, palanka *f.*

Plänker, *sm.* =s, *pl.* —, harcownik *m.*, flankier *m.*

Plänlos, *adi.* nie mający planu, zamiaru; nierozważny; *adv.* bez planu, bez zamiaru; nierozważnie.

Plänlosigkeit, *sf.* brak *m.* planu, brak zamiaru; nierozważa *f.*

Plänmacher, *sm.* obacz Plänemacher.

Plänmäßig, *adi.* stosowny do planu, do układu; odpowiadający zamiarowi; metodyczny, systematyczny; *adv.* stosownie do planu, do układu,

według planu, układu; metodycznie, systematycznie.

Plänmäßigkeit, *sf.* stosowność *f.* do planu, do zamiaru; postępowanie metodyczne, systematyczne.

Plantage, (wym.: -taż), *sf.* *pl.* =n, plantacja *f.*, zaroił *f.*, zaroiłina *f.*

Plänum, *sn.* =s, torowisko *n.*, plant *m.* kolei żelaznej.

Pläuvoll, *adi.* obacz Plänmäßig.

Plänzeicher, *sm.* =s, *pl.* —, rysownik *m.* planów.

Plapperet', *sf.* *pl.* =en, gadanina *f.*, paplanina *f.*

Pläpperer, *sm.* =s, *pl.* —, gaduła *m.*, papla *m.*, świegot *m.*

Pläpperhaft, *adi.* gadatliwy, świegotliwy.

Pläpperhaftigkeit, *sf.* gadatliwość *f.*, świegotliwość *f.*

Pläpperhaus, *sm.* obacz Plapperer.

Pläpperliese, *sf.* *pl.* =n, świegotka *f.*, papla *f.*, paplotka *f.*, terkotka *f.*

Pläppermaul, *sn.* =(e)s, *pl.* =mäuler, gaduła *m.* i *f.*, plotkarz *m.*, plotucha *f.*, papla *m.* i *f.*, paplacz *m.*, paplot *m.*, paplotka *f.*, plotkarka *f.*, szczebiot *m.*, szczebiotka *f.*

Pläpperu, *vn.* (haben) gadać, paplać, paplotać, szwargotać, bredzić.

Pläppersicht, *sf.* obacz Plapperliese.

Plärrauge, *sn.* =s, *pl.* =n, oko zaczerwienione i kaprawe; wywinięcie *n.* powieki (medycyna).

Plärrren, *vn.* (haben) 1) płakać, drzeć się, beczeć; 2) śpiewać głosem skrzekliwym; wrzeszczeć.

Pläse'er, *sn.* =(e)s, przyjemność *f.*; zabawa *f.*, rozrywka *f.*

Pläse'rlieh, *adi.* przyjemny, zabawny; oddający się przyjemnościom, rozrywkom.

Plästel, *sf.* plastyka *f.*, wypukłość *f.*; rzeźbiarstwo *n.*, snyderstwo *n.*

Plästlich, *adi.* plastyczny, wypukły, wydatny; rzeźbiony.

Plästigkeit, *sf.* plastyczność *f.*, wypukłość *f.*, wydatność *f.*, wyrazistość *f.*

Pläta'ne, *sf.* *pl.* =n, jawor wodny, wodoklon *m.* (drzewo).

Plätaun', (wym.: -to), *sn.* =(s), *pl.* =s, płaskowzgórze *n.*, wysoczyzna *f.*; płaza *f.* nasypu, płaza wykopu (kolejn.).

Plätaun'wagen, *sm.* =s, *pl.* —, wóz pomostowy (kolejn.).

Plätin', *sn.* =s, Plätina, *sn.* =s, platyna *f.* (kruszyce).

Plätin', *adi.* platynowy.

Plätin'braut, *sm.* =(e)s, *pl.* =bräute, drut platynowy.

Plätin'haftig, *adi.* zawierający platynę.

Plätin'ren, *va.* (haben) pokrywać platyną, platynować.

Plätin'moor, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Plätin'schwamm, *sm.* =(e)s, *pl.* =schwämme, gąbka platynowa.

Plätin'ner, *sm.* =s, *pl.* —, platonik *m.*, zwolennik *m.* Platona.

Plätin'sch, *adi.* platoniczny; in =er Weise i — *adv.* platonicznie.

Plätin'smus, *sm.* —, platonizm *m.*, nauka *f.* Platona.

Plät'sch! *interj.* klaps! puc!

Plät'sch, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) plusk *m.*, ton pluskający; 2) (obraz.) gap *m.*, dureń *m.*

Plät'schen, *vn.* 1) (haben) także Plät'schern, *vn.* (haben) bąbolic, bąblic, pluskać, pluszczeć, plusnać, pluskotać; die Quelle plät'schert źródło pluska, szemrzeć; es regnet, daß es plät'scht leje jak z cebra; 2) wpaść, upaść na co tak, że aż pluśnie, plusnać w co (do wody).

Plät'scherbrunnen, *sm.* =s, *pl.* —, wodotrysk *m.*

Plät'schern, *sn.* =s, plusk *m.* (wody); plusnięcie *n.* (do wody).

Plät'schfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, 1) szeroka, płaska nogga; 2) (obraz.) gap *m.*

Plät'schfüßig, *adi.* płaskonogi; gapowaty.

Plät'schig, *adi.* 1) pluskający; 2) płaskonogi.

Pła'tschnaß, *adi.* przemokły do nitki.

Platt, *I. adi.* 1) płaski, równy; daß =e Land płaszczyna *f.*, równina *f.*, nizina *f.*; =eß Daß płaski dach; =e Plaż nos spłaszczony; auf der =en Erde liegen leżeć na gołej ziemi; — machen płaszczyc; spłaszczyc; brüßen spłaszczac, spłaszczyc; =schlagen rozplaszczac, rozplaszczyc; — werden spłaszczyc się; 2) (przenośnie:) płaski, płytki, nudny; gminny, pospolity, prostacki; =er Wiß płaski, płytki dowcip; =eß Zeug schwägen gadać bzdurstwa bez treści; =er Ausdrück wyraz prostacki, pospolity; — *adv.* sprechen mówić dialektem, narzeczem (dolnoniemieckiem); =e Ausprüche chłopska, gminna wymowa; 3) die =e Wahrheit czysta, prosta prawda; daß ist eine =e Süge to oczywiste kłamstwo; daß ist ein =er Widerspruch to oczywista sprzeczność; ich sagte es ihm — *adv.* heraus powiedziałem mu to bez ceremonii, bez ogródki; er schlug es ihm — *adv.* ab wrecz, wprost mu odmówił; *II. sn.* =eß, narzecz dolnoniemieckie.

Plattanal, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, Plattalein, *sm.* =(e)ß, *pl.* =er, wegorzosum *m.*

Plattbant, *sf. pl.* =bänke, kątnik płatkowy.

Plattbolzen, *sm.* =ß, *pl.* —, dusza *f.* do żelazka.

Plattbord, *sm.* ob. Daßbord.

Plattbrett, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, deska *f.* do prasowania.

Plattchen, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Platte, płytka *f.*, blacik *m.*; blaszka *f.*

Plattdecke, *sf. pl.* =n, pułap *m.*, powała *f.*

Plattdeutsch, *adi.* niższoniemiecki, dolnoniemiecki; *adv.* po dolnoniemiecku.

Platte, *sf. pl.* =n, 1) płyta *f.*; blat *m.* (stołu); tło *n.* pieca; blacha *f.*; dünne Metallplatte blaszka *f.*; 2) podkładka *f.*; Mittel — podkładka środkowa; Stoß —

podkładka końcowa, podkładka czołowa, podkładka stykowa; 3) wieko *n.*; 4) półmisek *m.*, danie *n.*; 5) łysina *f.*; korona *f.*, tonzura (księży); eine — haben mieć łysinę, być łysym; eine — bekommen łysieć, dostawać łysinę; 6) szajka *f.*, kompania *f.* złodzieiów, rozbijaczy (po wiedeńsku).

Plattene, *sf. pl.* =n, płaszczyna *f.*

Platt-eisen, *sf. pl.* =n, i Platt-eisen, *sn.* =ß, *pl.* =n, żelazko *n.* (do prasowania).

Platt-eiße, *sf. pl.* =n, płaszczka *f.*, siądra *f.* (ryba).

Platt-en, *va.* (haben) wykladać, pokrywać płytami.

Platt-en, *va.* (haben) 1) płaszczyc, płaski kształt nadawać, wyrównywać, wygładzać; Goldbraut — (wy)klepać drut złoty; 2) die Wäijde — prasować bieluzę.

Platt-enabzug, *sm.* =(e)ß, *pl.* =züge, odbitka *f.* płyty stereotypowanej (drukarswo).

Platt-endrud, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, stereotypia *f.*

Platt-enkönig, *sm.* =ß, *pl.* =e, król *m.* łysych, łyson *m.*

Platt-enschrift, *sf. pl.* =en, stereotypia *f.*; mit — drucken stereotypować; mit — gebrucht, hergestellt stereotypwany.

Platt-er, *sm.* =ß, *pl.* —, 1) klepacz *m.* złota, srebra;

2) prasownik *m.*

Platt-erße, *sf. pl.* =n, groszek bulwowy, leźdzwian *m.*, cieciora *f.*

Platt-erdingß, *adv.* bezwarunkowo, bezwzględnie; koniecznie; daß ist — unmöglich to wprost niemożliwe, to żadną miarą być nie może; — nicht bezwarunkowo nie, na żaden sposób.

Platt-erfisch, *sm.* obacz Platt-eiße.

Platt-erflügler, *sm.* =ß, *pl.* —, żyłkoskrzydły owad.

Platt-erform, *sf. pl.* =en, platforma *f.*, dach płaski, miejsce płaskie, wzniesienie płaskie; — in der Glasthütte spłaszczolec *m.*

Platt-erjan, *sf. pl.* =en, Platt-erinnen, *sf. pl.* =innen, prasownicza *f.*, prasowaczka *f.*

Platt-erfuß, *sm.* =eß, *pl.* =füße, 1) stopa *f.*, podszwa *f.* (u nogi); 2) szeroka, płaska noga.

Platt-erfüßig, *adi.* płaskonogi.

Platt-ergrüdt, *adi.* przyplaszczony, spłaszczony.

Platt-ergold, *sn.* =(e)ß, złoto *n.* w blaszkach.

Platt-erhammer, *sm.* =ß, *pl.* =hämmer, młot *m.* do klepania kruszców, blach.

Platt-erheit, *sf.* 1) płaski kształt, płaskość *f.*; 2) *pl.* =en, (obraz.) płaskość *f.*, trywialność *f.*, banalność *f.*

Platt-erren, *va.* (haben) blaszką nakładać, wykladać; =teß Silber srebro nakładane.

Platt-erarbeite, Platt-er-rung, *sf. pl.* =en, roboty (blaszką) wykładane.

Platt-erapf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =töpfe, płaska głowa; (obraz.) głowa tepa, ograniczona.

Platt-erapfzig, *adi.* płaskogłowy; tępagłowy.

Platt-erlein, *sn.* =ß, listewka *f.*, prawidełko *n.*

Platt-ermühle, *sf. pl.* =n, maszyna *f.* do płaszczenia drutu.

Platt-erriße, *sf. pl.* =n, płaski uos.

Platt-errißig, *adi.* płaskonosy.

Platt-errißer, *sm.* =ß, *pl.* —, 1) obacz Platt-er; 2) płatnerz *m.*, wyrabiacz *m.* panczerzy.

Platt-errißnabel, *sm.* =ß, *pl.* =schnäbel, płaskodziób *m.*

Platt-errißtahl, *sn.* obacz Platte, Platteisen.

Platt-errißstein, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, łupnik *m.*

Platt-errißstisch, *sm.* =eß, *pl.* =e, stół *m.* do prasowania.

Platt-errißtuch, *sn.* =(e)ß, *pl.* =tücher, płótno *n.*, chusta *f.* do pokrycia deski do prasowania.

Platt-errißwalze, *sf. pl.* =n, magiel *m.*

Platt-errißwäijde, *sf.* Platt-erriß-zug, *sn.* =(e)ß, bieluzna *f.* do prasowania.

Plattwe'g, Plattzu', *adv.* wprost, wrecz, bez ogródk.

Plattwe'ß, *sm.* =eß, *pl.* =fe, kosmacz *m.*

Plattwürmer, *sm.* =(e)ß, *pl.* =würmer, przysysek *m.*, wyplawka *f.*; =würmer, plazińce *pl.*

Platz, *sm.* =eß, *pl.* Plätze, 1) plac *m.*, miejsce *n.*; freier, unbauter — majdan *m.*; eß haben alle — dla wszystkich jest miejsce, wszyscy się mieszczą; eß ist fein — mehr niema więcej miejsca; — finden znaleźć miejsce, dostać miejsce; er hat in Wien feinen — gefunden nie znalazł w Wiedniu miejsca, zajęcia; jnuden — machen miejsce komu zrobić, miejsca komu ustąpić; sich — machen zrobić sobie, znaleźć miejsce, utorować sobie drogę, przedostać się, przepchać się; — da! — gemacht! ustąpić! rozstąpić się! usuńcie się! z drogi! wieder an feinen — bringen, tun ustawić, położyć na dawne miejsce; er ist immer auf dem =e jest zawsze na miejscu; der Schreiftisch nimmt zu viel — weg biurko za wiele miejsca zabiera, zajmuje; seine Bemerkung war nicht am =e uwaga jego nie była na miejscu, nie była stosowna, była niewczesna; eß bitben einige Tausende auf dem =e kilka tysięcy zostało na placu, poległo w bitwie; unsere Soldaten behaupteten den — nasi żołnierze dotrzymali placu, zwyciężyli; nicht oom =e gehen nie ruszyć się z miejsca; der Wahrheit — geben uchylić się przed prawdą; jnnds Bitten — geben wysłuchać czyich prośb; er tat eß auf dem =e natychmiast to uczynił; 2) miejsce *n.*, siedzenie *n.*; — nehmen usiąść; nehmen Sie —! proszę usiąść! vom =e aufstehen z miejsca (po)wstać; feinen — belegen oznaczyć, że miejsce zajęte (kładąc co na niem); nummerierte Plätze miejsca numerowane, liczbami oznaczone; referierte Plätze miejsca re-

zerwowane, zachowane, zastrzeżone; wenn ich an deinem =e wäre gdybym był na twojem miejscu; er ist am =e jest na miejscu, nadaje się, odpowiada; 3) miejscowość *f.*, miasto *n.*; ein feiter, befestigter — miejscowość obwarowana, twierdza *f.*, forteca *f.*; ein offener — miejsce otwarte, wolne; auf dem Wiener =e na rynku wiedeńskim; auf dem =e kaufen, verkaufen kupić, sprzedać na miejscu, natychmiast; von dieser Ware ist nichts mehr am =e niema nic już z tego towaru na rynku, na targu, w handlu; 4) miejsce *n.*, urząd *m.*; 5) placek *m.*; = Plätzehen; 6) huk *m.*, łoskot *m.*, trzask *m.*, eksplozja *f.*; mit einem =e zerspringen z trzaskiem pęknąć.

Plattadjutant, *sm.* =en, *pl.* =en, adjutant *m.* placu.

Plattbedarf, *sm.* =(e)ß, potrzeba miejscowa, lokalna.

Plattbüchse, *sf.* *pl.* =n, pukawka *f.*

Plattchen, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Platz, 1) szcuple miejsce; 2) placek *m.*, cukierek *m.*

Platt, *sf.* pęknięcie *n.*; vor Ärger die — kriegen pękać ze złości.

Platt, *sf.* *pl.* =n, placek *m.*, cukierek *m.*

Platt, *vn.* (haben) 1) trzeszczeć, łoskot, huk wydawać, eksplodować, wybuchać; eine Bombe ist geplatt pęka bomba; eß regnet, daß eß platt deszcz leje, że aż hućcy; 2) pękać, pęknąć; vor Ärger, vor Lachen — pękać ze złości, od śmiechu; mit etw. heraus — wyrwać się z czym; aufeinander — zetrzeć się ze sobą; daß Theater war zum — voll teatr był przepelniony; die Naht ist geplatt szew pęka.

Platt, *sn.* =ß, 1) huczenie *n.*, wybuch *m.*, eksplozja *f.*; 2) pęknięcie *n.*

Plattgeld, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, placowe *n.*, składowe *n.* od powierchni.

Plattgeschäft, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, interes miejscowy (handel).

Plattgold, *sn.* =(e)ß, złoto trzeszczące.

Plattinspektion, *sf.* inspekcja miejscowa, czuwalnia *f.*

Plattkenntnis, *sf.* *pl.* =ffe, znajomość *f.* miejsca, stosunków miejscowych.

Plattkommandant, *sm.* =en, *pl.* =en, komendant *m.* placu, komendant miejscowy.

Plattkommando, *sn.* =ß =en, komenda *f.* placu.

Plattmajor, *sm.* =ß, *pl.* =e, major *m.* placu.

Plattmangel, *sm.* =ß, brak *m.* miejsca.

Plattpreis, *sm.* =eß, *pl.* =fe, cena miejscowa, targowa (handel).

Plattregen, *sm.* =ß, *pl.* —, deszcz nawalny, ulewny, nawalnica *f.*, ulewa *f.*

Plattveränderung, *sf.* *pl.* =en, zmiana *f.* miejsca.

Plattwechsel, *sm.* =ß, 1) zmiana *f.* miejsca, przesiedlenie *n.*; 2) wymiana umiejscowienia (handel).

Plauderei, *sf.* *pl.* =en, gawęda *f.*, gawędka *f.*, pogadanka *f.*; gadanina *f.*, paplanina *f.*; plotka *f.*

Plauderer, *sm.* =ß, *pl.* —, gawędziarz *m.*, gaduła *m.*; plotkarz *m.*

Plauderschaft, *adi.* gadatliwy, pletliwy, szczebiotliwy; plotkarzki.

Plauderschaftigkeit, *sf.* gadatliwość *f.*, pletliwość *f.*, szczebiotliwość *f.*; plotkarstwo *n.*

Plauderhand, *sm.* =eß, *pl.* =hänse, Plauderliese, *sf.*, *pl.* =n, Plaudermaß, *sm.*, =eß, *pl.* =mäße, Plaudermaul, *sn.* =eß, *pl.* =mäuler, obacz Plaudertasche.

Plaudern, *vn.* (haben) rozmawiać, gadać, gawędzić, gwarzyć; pleść, szczebiotać; ein Langes und Breites — długo i szeroko rozprawiać; auß der Schule — wygadać się, powiedzieć, co należało zamleścić.

Plauderſack, *sm.* =(e)ß, *pl.*

=jāde, gaduła *m.* i *f.*, papła *m.* i *f.*

Flau'derjtunde, *sf. pl.* =n, i *dim.* Flau'derjtündchen, *sn.* =š, *pl.* —, godzina *f.*, godzinka *f.* pogadanki, chwila na pogadankę przeznaczona.

Flau'dertafel, *sf. pl.* =n, papła *m.* i *f.*, terkot *m.*, terkotka *f.*, pleciuch *m.*, gaduła *m.*, gadulska *f.*; plotkarz *m.*, plotkarka *f.*

Flau'derton, *sm.* =(e)š, styl gawędziarski (literat.)

Flau'f'bel, *adi.* prawdopodobny, wiarygodny.

Flau'fibilität, *sf.* prawdopodobieństwo *n.*, wiarygodność *f.*

Flau'z! *interi.* buch!

Flau'z, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) klapsnięcie *n.*, pacnięcie *n.*; 2) flaki *pl.*

Flau'(t)je, *sf. pl.* =n, flaki *pl.*

Flau'zen, *vn.* (sein) klapsnąć, pacnąć.

Flēbe'jer, *sm.* =š, *pl.* —, plebejusz *m.*

Flēbe'jtich, *adi.* plebejuszowski; *adv.* po plebejuszowsku.

Flēbiž'i't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, plebiscyt *m.*, postanowienie *n.* ludu.

Flēš, *sf.* i *sm.* Flēšes, plebs *m.*, lud *m.*; motłoch *m.*

Flēite, *sf. pl.* =n, bankructwo *n.*; — machen zbankrutować (wyraz kupiecki).

Flēite, *adv.* — gehen zbankrutować.

Flēja'den, *sf. pl.* Plejady *pl.*, siedmiogwiazd *m.*, dżdżownice *pl.*, baby *pl.* (astronomia), kwoczek *f.*

Flē'tron, *sn.* =š, *pl.* =tren, plektrum *n.*, pałeczka *f.* (muzyka starożytna).

Flē'mpe, *sf. pl.* =n, 1) krótka spada; 2) zły trunek (w szczególności zły, ostale piwo), zlewki *pl.*

Flēna'rtigung, *sf. pl.* =en, pełne posiadzenie.

Flēnopotentiät, *adi.* pełnomocniejszy.

Flēnterwirtschaf, *sf. pl.* =en, gospodarstwo plondrujące.

Flē'num, *sn.* =š, ogół *m.*, pełność *f.*, pełne zebranie;

im — w plenum, na pełnym zebraniu.

Flēona'šmuš, *sm.* —, *pl.* =men, pleonazm *m.*

Flēona'jtich, *adi.* pleonastyczny; *adv.* pleonastycznie.

Flē'thi, Kretzi und — Paweł i Gawek, Piotr i Paweł, ludzie *pl.* rozmaitego rodzaju.

Flē'ufe i Flē'nje, *sf. pl.* =n, naleśnik *m.*

Flē'njen, *vn.* (haben) popłakiwać, płakać.

Flē'njenpanne, *sf. pl.* =n, patelnia *f.* do naleśników.

Flē'nth, *sm.* =eš, *pl.* =e, Flē'ntic, *sf. pl.* =n, podstawa *f.* (słupu); cokół *m.* (architektura).

Flē'nde, *sf. pl.* =n, 1) pieczęć ołowiana, plomba *f.* (handel, przewoźnictwo); 2) plomba *f.* (do zęba).

Flē'mbenpräget, *sm.* obacz Plombierjange.

Flē'mbenverſchlüš, *sm.* =šjes, *pl.* =šchlüšje, zaplombowanie *n.*, zamknięcie *n.* otwieraną pieczęcią; verſchlēter — zaplombowanie naruszone (cło, przewoźnictwo).

Flombie'ren, *va.* (haben) plombować towary, plombe do towarów przytwierdzać; plombować zab.

Flombie'rtjdmur, *sf. pl.* =šjdmüre, szpagat *m.* do plombowania.

Flombie'rtjange, *sf. pl.* =n, kleszcze plombowe, szczype plombowe, obcegi *pl.* do plombowania.

Flōš, *interi.* buch!

Flōš, *sm.* =eš, *pl.* =e, klapsnięcie *n.*, brzdęknięcie *n.*; auf den (dem) — na zawołanie, w momencie, natychmiast; auf dem — ſchaffen wystraszać *co.*

Flō'še, *sf. pl.* =n, płoć *f.*, płocica *f.*, płotka *f.*, podleszczyk *m.* (ryba).

Flō'hlich, *I. adi.* szybki i niespodziewany, raptowny, nagły, nieprzewidziany, natychmiastowy; *II. adv.* nagle, niespodziewanie; — ſterben nagle umrzeć; ganž — wcale niespodziewanie.

Flō'hlichkeit, *sf.* nagłość *f.*, raptowność *f.*

Flu'derhofen, *sf. pl.* pludry *pl.*, szarawary *pl.*, długie i szerokie spodnie.

Flu'derhofenträger, *sm.* =š, *pl.* —, pludrak *m.*

Flump, *adi.* ciężki, ociężały, niekształtny, niezgrabny, gruby; bez powabu, prostacki; =er Menſch niezgrabna *m.*; gap *m.*; =eš Weſen niezgrabność *f.*; =e Lüge niezgrabne, oczywiste kłamstwo; =er Spaß prostacki żart; =e Manieren niezgrabne maniere, niezgrabne ułożenie; ſich —, in =er Weiſe benehmen zachowywać się niezgrabnie.

Flump, flumpš! *interi.* klaps! puc!

Flu'mpe, *sf. pl.* =n, pompa *f.*

Flu'mpen, *I. va.* (haben) pompować; *II. vn.* (haben) z szelestem wpaść, wpaść (do wody), upadać, upaść; mit etw. heraus — wyrwać się z czym.

Flu'mpheit, *sf.* niezgrabność *f.*, grubość *f.*; gapowatość *f.*

Flumpš! obacz Flump! Flumpš, *sm.* =šes, *pl.* =se, klapsnięcie *n.*

Flu'mpſad, *sm.* =(e)š, 1) także Flu'mpſadſpiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pytką *f.* (gra *f.* w pytkę); — ſpielen grać w pytkę; 2) osoba prostacka i gapiowata.

Flu'mpſen, *vn.* (sein) ob. Plumpen 2).

Flu'nder, *sm.* =š, rupiec *m.*, rupiecie *pl.*, grat *m.*, graty *pl.*, stary sprzęt; gałgany *pl.* = Lumpen; 2) bagatela *f.*, drobnostka *f.*

Flünderci, *sf. pl.* =en, plądrowanie *n.*, łupienie *n.*, grabienie *n.*, grabież *f.*

Flü'nderer, *sm.* =š, *pl.* —, łupieżca *m.*, grabieżca *m.*, rabuś *m.*

Flu'nd(c)rig, *adi.* bez żadnej wartości, zły; pogardliwy, podły.

Flu'nderkammer, *sf. pl.* =n, izba *f.*, komórka *f.* na stare graty.

Plu'ndertram, *sm.* = (e)š, 1) ob. Plunder; 2) (*pl.* = tráme) sklep tandetny.

Plu'ndermann, *sm.* = eš, -manner, Plu'ndermaj, *sm.* = eš, *pl.* = nůdę, gałganiarz *m.*, zbieracz *m.* gałganów.

Plu'ndern, *va.* (haben) rabować, łupić, grabić, plundrować; einen Schriftsteller, ein Buch — zrabować autora, książkę, popełnić kradzież literacką na pisarzu, na książce.

Plu'ndern, *sn.* = š, Plu'nderung, *sf.* *pl.* = en, rabunek *m.*, łupież *f.*, grabież *f.*; literarische Plünderung kradzież literacka, plagiat *m.*

Plu'nderungsfucht, *sf.* grabieżność *f.*, łupieżność *f.*

Plu'ral i Plura'l, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, liczba mnoga (gramatyka).

Pluralität, *sf.* mnogość *f.*

Plu'š, *adv.* więcej.

Plu'š, *sn.* —, nadmiar *m.*, przewyżka *f.*, nadliczka *f.*

Plu'š, *sm.* = eš, *pl.* = e, plusz *m.*; Plu'šjam(me)t, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, aksamit pluszowy.

Plu'šartig, *adi.* podobny do pluszu.

Plu'šen, *adi.* pluszowy, z pluszu.

Plu'šdifferenz, *sf.* *pl.* = en, różnica *f.* o więcej.

Plu'šmacher, *sm.* = š, *pl.* —, robiący nadwyżki (na niekorzyść drugich); blagier *m.*

Plu'šquampferktum, *sn.* = š, *pl.* = ſekta, czas zaprzeszy (gramatyka).

Plu'šzeichen, *sn.* = š, *pl.* —, znak *m.* dodawania.

Pluta'rdiſch, *adi.* plutokratyczny.

Plutokratie, *sf.* plutokracja *f.*, rzady *pl.* bogatych.

Pluto'niſch, *adi.* 1) plutonicy, tyczący się boga Plutona; 2) plutonicy, ognio- wy, przez ogień powstały (geologia).

Pluton'iſmuš, *sm.* —, składy ogniowe (geologia).

Plu'ſer, *sm.* = š, *pl.* —, gąsior *m.*, gąsiorek *m.*, kamionka *f.*, bańka *f.*; = ſrug.

Pluvia'l, *sn.* = š, *pl.* = e,

Pluvia'le, *sn.* = š, *pl.* —, pluwiak *m.*, kapa kapłańska.

Pluviometer, *sm.* = š, *pl.* —, deszczomierz *m.*

Pneuma'tik, *sf.* 1) pneumatyka *f.*, nauka *f.* o własnościach powietrza; 2) pneumatyka *f.*, obrez gumowa powietrzem nadęta (na kołach pojazdów i samochodów).

Pneuma'tiſch, *adi.* pneumatyczny, (po)wietrzny; *adv.* pneumatycznie, (po)wietrznie.

Pö'bel, *sm.* = š, gmin *m.*, współstwo *n.*; der gemeinste — szumowiny *pl.*, mołoch *m.*

Pö'belart, *sf.* sposób prostacki, gminny, karczemny.

Pö'belaušrud, *sm.* = (e)š, *pl.* = drůdę, wyraz gminny, prostacki, karczemny.

Pö'bele'i, *sf.* *pl.* = en, prostactwo *n.*, karczemność *f.*, nieokrzęsaność *f.*; wyrażenie się, zachowywanie się karczemne.

Pö'belhaft, Pö'belmäšig, *adi.* gminny, prostacki, nieokrzęsany, karczemny; *adv.* po prostacku, nieokrzęsanie, karczemnie, po karczemnemu.

Pö'belhaftigkeit, *sf.* gminność *f.*, prostactwo *n.*, nieokrzęsaność *f.*, karczemność *f.*

Pö'belhaufen, *sm.* = š, *pl.* —, gminna kupa, tłuszcza *f.*, tłum *m.* gminu.

Pö'belherrſchaft, *sf.* ochlokracja *f.*, gminnowładztwo *n.*

Pö'beljuſtiz, *sf.* sądownictwo ludowe, sąd doraźny ludowy, ukaranie *n.* ubiciem.

Pö'belmäšig, *adi.* obacz Pöbelhaft.

Pö'belſprache, *sf.* *pl.* = n, mowa gminna, prostacka, karczemna.

Pö'belwort, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, wyraz gminny, prostacki, karczemny.

Po'ch, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, 1) uderzenie *n.*, klaps *m.*; einige bekommen dostać kilka klapsów; 2) obacz Puſſpiel.

Po'chbrett, *sn.* obacz Puſſbrett.

Po'chen, *I. vn.* (haben) 1) pukać, kołatać, stukać; man

pocht, eš pocht, eš wird gepocht ktoś puka; ich höre — słyszę pukanie, słyszę, że ktoś puka; mir pochte das Herz serce mi pukało, mocno biło; starf — kołatać; 2) (obraz.) auf etw. — dufać w co, chełpić się z czego, przechwalać sięczem, zuchwalić się z czego; 3) Po'ch spielen obacz pod Puſſ; *II. va.* (haben) ſla'chš — klepać len; Erz — rudę tłuć.

Po'chen, *sm.* = š, 1) — deš Herzens bicie *n.* serca; 2) (obraz.) dufanie *n.* w co, chełpienie *n.*, przechwalanie *n.* się; 3) — deš Erzeš tłućzenie *n.* rud.

Po'cher, *sm.* = š, *pl.* —, 1) przechwalca *m.*, chełpliwiec *m.*; 2) tłućczarz *m.* (rud).

Po'cherri', *sf.* *pl.* = en, pukalina *f.*, pukanie powtarzające się.

Po'cherz, *sn.* = eš, *pl.* = e, Po'chgang, *sm.* = (e)š, *pl.* = gänge, ruda tłućzkowa.

Po'chhammer, *sm.* = š, *pl.* = hhammer, 1) młot *m.* do tłućczenia rud, tłuć *m.*; 2) (także Po'chmühle, *sf.* *pl.* = n, i Po'chwert, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, tłućzka *f.*, tłućczkarnia kruszcowa, stępy *pl.* do tłućczenia rud.

Po'chherd, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, miejsce *n.* do spławiania tłućzonych kruszców.

Po'chmehl, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rudna mączka.

Po'chspiel, *sn.* obacz Puſſspiel.

Po'chsteiger, *sm.* = š, *pl.* —, sztygar *m.* tłućzki.

Po'chtrog, *sm.* = (e)š, *pl.* = trůge, koryto *n.* do tłućczenia kruszców.

Po'chwert, *sn.* obacz Puſſhammer.

Po'chwertſaſ, *sm.* = eš, *pl.* = ſaſe, stępor *m.* (górnictwo).

Po'cht, *sf.* *pl.* = n, krosta *f.* = Blatter; = n *pl.* ospa (choroba).

Po'chtenartig, *adi.* ospowaty.

Po'chtena'ſchlag, *sm.* = (e)š, *pl.* = ſchläge, wysypka ospowa.

Po'chtenbe'er, *sn.* = š, *pl.* —, gorączka ospowa.

Po'chengift, *sn.* = (e)š, iad ospowy.

Po'kengrube, *sf.* obacz Po'kennarbe.

Po'kennhaus, *sn.* =*ŝeš*, *pl.* =*häuŝer*, szpital *m.* dla ospowatyeh.

Po'kennholz, *sn.* obacz Po'kennimpfung, *sf.* *pl.* =*en*, szczepienie *n.* ospy.

Po'kentrant, *adi.* chory na ospe.

Po'kennarbe, *sf.* *pl.* =*n*, dziób *m.* (ospowaty).

Po'kennarbig, *adi.* dziobaty, ospowaty.

Po'kennarbigkeit, *sf.* dziobatość *f.*, ospowatość *f.*

Po'k(en)holz, *sn.* =*eš*, gwał-jak *m.*, drzewo święte.

Po'kig, *adi.* chory na ospe; ospowaty.

Po'dagra, *sn.* =*š*, podagra *f.*, gościec *m.*, suchoból *m.*, denność *f.*

Po'dagriŝ, *adi.* podagryczny.

Po'dagriŝt, *sn.* =*en*, *pl.* =*en*, podagryk *m.*

Po'de'it, *sn.* =*eš*, *pl.* =*e*, pre-stanek *m.* na schodach, spo-czynek schodowy, podest *m.*

Po'de'itige, *sf.* *pl.* =*n*, schody łamane.

Po'der, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, sie-dzenie *n.*, zadek *m.*

Po'dium, *sn.* =*š*, *pl.* =*dien*, podyum *n.*, podwyższenie *n.*

Po'eŝie', *sf.* *pl.* =*(e)n*, poezya *f.*; poemat *m.*, utwór poety-czny, wiersz *m.*, wiersze *pl.*

Po'eŝie'lehre, *sf.* poetyka *f.*

Po'eŝie'loš, *adi.* obrany z po-ezyi, niepoetyczny.

Po'e't, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, poeta *m.*, wierszopis *m.*

Po'eta'iter, *sm.* =*š*, *pl.* —, wierszokleta *m.*

Po'eterei', *sf.* *pl.* =*en*, 1) rymowanie *n.*, pisanie *n.* wiers-zów; 2) wiersze, rymy częŝto-chowskie, wierszoklectwo *n.*

Po'e'tiŝ, *sf.* poetyka *f.*, nauka rymotwórcza.

Po'e'tin, *sf.* *pl.* =*innen*, po-etka *f.*, wierszopiska *f.*

Po'e'tiŝh, *adi.* poetycki, poetyczny, rymotwórczy, ry-mopiski; *adv.* poetycko, po-etycznie.

Po'e'tiŝie'ren, *vn.* (haben) poezyować, wierszować, wier-

ŝe tworzyć, składać; *va.* (haben) poetyzować, przeoble-kać w barwy poetyckie.

Po'gge, *sf.* *pl.* =*n*, ro-pucha *f.*

Po'hl, *sm.* =*š*, włos *m.* akŝa-mitu.

Po'hlen, *va.* (haben) czy-ścić z włosów skóry (garbar-stwo).

Po'i'nt, (wym.: poe), *sm.* =*š*, *pl.* =*š*, punkt *m.*

Po'i'nte, (wym.: poe't), *sf.* *pl.* =*n*, poeta *f.*, myśl najdo-bitniejsza, dowcipny pomysł, esencya *f.*, treść *f.* dowcipu, opowiadania i t. p.

Pointie'ren, (wym.: poe'tiren), *va.* (haben) 1) einen Wiž — zaostrzyć dowcip, czynić do-wcip dobitnym; 2) brać na cel, celować; 3) znaczyć punkty; zŝawiać na kartę (w grze hazardowej).

Po'tal, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, puhar *m.*, roztruchan *m.*

Po'tel, *sm.* =*š*, *pl.* —, so-lona woda, rosół *m.* do ma-rynaty.

Po'telbrühe, *sf.* *pl.* =*n*, woda słona do przypraw, do marynat, woda *f.* z wymo-czonych ŝledzi.

Po'telŝaŝ, *sn.* =*ŝeš*, *pl.* =*fäŝer*, beczka *f.* na solone, marynowane mięso.

Po'telŝeiŝh, *sn.* =*eš*, pek-lówka *f.*, solonka *f.*, mięso solone, marynowane.

Po'telŝering, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, ŝledź solony, marynowany.

Po'teln, *va.* (haben) mary-nować, zasałać, peklować.

Po'telrindŝeiŝh, *sn.* =*eš*, wołowina peklowana, solona.

Po'telwaren, *sf.* *pl.* mięŝi-wa solone, marynaty *pl.*

Po'tulie'ren, *vn.* (haben) ban-kietować, ucztować, biesia-dować.

Po't, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, bie-gun *m.*; zu dem =*e* gehö'rig podbiegunowy (geografia); negativer — biegun ujemny; positiver — biegun dodatni (elementu galwanicznego); magnetiŝcher Nord — biegun magnesu północny; magnetiŝcher Süd — biegun magnesu południowy; =*e* deš galvani-

ŝchen Elementeš bieguny ele-mentu galwanicznego, stosu galwanicznego (fizyka).

Po'la't, *sm.* =*eu*, *pl.* =*en*, 1) gminnie i poufale zamiast Po'le Polak *m.*; 2) obacz Pö'liŝt'er 2); 3) polski koń; 4) kurec *n.*; 5) uderzenie *n.* rószcżka, witka.

Po'la'dei', *sf.* gminnie i po-ufale zamiast Polen, Polska *f.*

Po'lanziehung, *sf.* *pl.* =*en*, przyciąganie *n.* się biegunów.

Po'la't, *adi.* podbiegunowy.

Po'la'r'bär, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, niedźwiedź biały, północny, lodowaty.

Po'la'rŝudš, *sm.* =*ŝeš*, *pl.* =*füŝe*, lis północny.

Po'la'rgegenden, *sf.* *pl.* oko-lice podbiegunowe.

Polarisa'tio'n, Polarisie' rung, *sf.* *pl.* =*en*, polaryzacya *f.*, biegunowanie *n.* (ŝwiatła).

Polarisa'tion's'trom, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*ŝtröme*, prąd *m.* polaryzacyi.

Po'la'riŝh, *adi.* polaryzu-jący.

Polarisje'ren, *va.* (haben) polaryzować (fizyka).

Polarisjo'p, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, biegunoska *m.*

Polariz'a't, *sf.* bieguno-wość *f.*

Po'la'rkreiž, *sm.* =*ŝeš*, *pl.* =*e*, koło biegunowe.

Po'la'rländer, *sn.* *pl.* kraje biegunowe, podbiegunowe.

Po'la'rlicht, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*er*, ŝwiatło północne, zorza pół-nocna.

Po'la'rmeer, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, morze lodowate.

Po'la'rŝtern, *sm.* =*(e)š*, gwiazda biegunowa, polarna, północna, żeglarska.

Po'la'rvo'el, *sn.* *pl.* mie-szkańcy *pl.* krajów podbiegunowych.

Po'la'rzone, *sf.* *pl.* =*n*, strefa podbiegunowa.

Po'lder, *sm.* =*š*, *pl.* —, żu-ława *f.*

Po'le'miŝ, *sf.* *pl.* =*en*, pole-mika *f.*, spór *m.* (literacki, naukowy).

Po'le'miŝer, *sm.* =*š*, *pl.* —, polemik *m.*, wiodący *m.* spór.

Po'le'miŝh, *adi.* polemiki-

czny, sporny; *adv.* polemicznie, spornie.

Pole'nta, *sf.* mamałyga *f.*, lemieszka kukurudziana.

Po'lentum, *sn.* =s̄, polskość *f.*

Po'lhöhe, *sf.* *pl.* =n, wysokość biegunowa (astron.).

Police, (wym.: —lis), także Polizze, *sf.* *pl.* =n, policja *f.*, karta asekuracyjna, dowód *m.* ubezpieczenia.

Polichien'li, (wym.: -schi-), *sm.* =s̄, *pl.* =e, pajac *m.*, trefniś *m.* (we włoskiej a szczególnie neapolitańskiej komedyi improwizowanej).

Polie'r, *sm.* obacz Polierer. Polie'reu, *va.* (haben) polerować, gładzić, ogładzać; czyścić.

Polie'reu, *sn.* =s̄, Polie'rung, *sf.* polerowanie *n.*, gładzenie *n.*

Polie'rer, *sm.* =s̄, *pl.* —, 1) polerownik *m.*; 2) podmajstrzy *m.*, nadczeladnik *m.*, zastępca *m.* murarza lub budowniczego.

Polie'rfeile, *sf.* *pl.* =n, dłuto *n.* do polerowania.

Polie'rfliz, *sm.* =eš, *pl.* =e, Polie'rflappen, *sm.* =s̄, *pl.* —, szmata *f.* do polerowania, lustrowania, czyszczenia.

Polie'rheibe, *sf.* *pl.* =n, toczyldo *n.*

Polie'rstahl, *sm.* =(e)š, polerownik *m.*, stalica *f.*

Polie'rstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień *m.* do polerowania.

Polie'rt, *adi.* polerowany, wygładzony.

Polie'rzah, *sm.* =(e)š, *pl.* =zähne, ząb *m.* do polerowania.

Polikli'nist, *sf.* *pl.* =en, poliklinika *f.*

Polija'nder, *sm.* obacz Pa'lijander.

Po'lijch, Polisch, *adi.* rzadko i gminnie zamiast polnisch.

Politi'k, *sf.* polityka *f.*; (przenośnie:) przebiegłość *f.*, wybieg *m.*

Politi'ker, *sm.* =š, *pl.* —, polityk *m.*, mąż *m.* stanu.

Politi'kist, *sm.* —, *pl.* =tici, polityk *m.*; przebiegłec *m.*, chytrek *m.*, ćwik *m.*, łepak *m.*, szczwany lis.

Politi'kisch, *adi.* polityczny; (przenośnie:) przebiegły, szczwany, ostrożny, chytry; *adv.* politycznie; przebiegle, chytro, ostrożnie.

Politi'kiser, *vn.* (haben) politykować, rozprawiać o polityce, o rządach i sprawach krajowych, państwowych, międzynarodowych; zajmować się polityką.

Politi'kiser, *sm.* =s̄, *pl.* —, człowiek (ciągle) politykujący.

Politi'e'reu, *va.* (haben) politurować, połysk, blask nadawać.

Politur', *sf.* *pl.* =en, 1) politura *f.*, polerunek *m.*; połysk *m.*, blask *m.*; 2) (przenośnie:) ogładzenie *n.*, ogładza *f.*

Polizei', *sf.* 1) policja *f.*, straż *f.* bezpieczeństwa i porządku; 2) także Polizei'amt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd policyjny.

Polizei'=, *adi.* policyjny.

Polizei'agent, *sm.* =en, *pl.* =en, ajent policyjny.

Polizei'amt, *sn.* obacz Polizei' 2).

Polizei'aufsicht, nadzór policyjny, dozór *m.* policyi.

Polizei'beamte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, urzędnik policyjny.

Polizei'behörde, *sf.* *pl.* =n, władza policyjna, władza bezpieczeństwa publicznego.

Polizei'buch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, czarna księga policyi.

Polizei'bureau, *sn.* obacz Polizeiamt.

Polizei'diener, *sn.* =š, *pl.* —, stuga policyjny, policyant *m.*

Polizei'direktor, *sm.* =š, *pl.* =en, dyrektor *m.* policyi.

Polizei'erlaß, *sm.* =fšeš, *pl.* =fše, rozporządzenie policyjne.

Polizei'gefängnis, *sn.* =fšeš, *pl.* =fše, Polizei'gewahrsam, *sn.* =(e)š, areszt policyjny.

Polizei'gericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd policyjny.

Polizei'inspektor, *sm.* =š, *pl.* =en, inspektor *m.*, nadzorca *m.* policyjny.

Polizei'kommissär, *sm.* =š, *pl.* =e, komisarz policyjny.

Polizei'korps, (wym.: -kor), *sn.* —, ogół *m.* urzędników i sług policyjnych.

Polizei'lich, *adi.* policyjny, do policyi się odnoszący, od policyi; =es Vergehen przestępstwo policyjne, przez policyę karane; imndn unter =e Aufsicht stellen oddać kogo pod dozór policyjny, dozór policyi, *adv.* policyjnie; — verboten policyjnie, przez policyę wzbronione, zakazane.

Polizei'mann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, policyant *m.*

Polizei'ordnung, *sf.* *pl.* =en, porządek *m.*, regulamin *m.* policyjny, dla policyi, ustawy i urzędzenia policyjne.

Polizei'präsident, *sm.* =en, *pl.* =en, prezydent *m.* policyi.

Polizei'sache, *sf.* *pl.* =n, sprawa policyjna.

Polizei'spion, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Polizei'spigel, *sm.* =š, *pl.* —, konfident *m.*, poufnik *m.*, ajent *m.* policyi.

Polizei'taat, *sm.* =(e)š, *pl.* =en, państwo policyjne.

Polizei'tunde, *sf.* *pl.* =n, urzd policyjny.

Polizei'tunde, *sf.* *pl.* =n, godzina *f.* (nakazana przez policyę) zamykania rozmaitych lokali publicznych.

Polizei'system, *sn.* =š, *pl.* =e, system policyjny.

Polizei'ton, *sm.* =(e)š, *ton m.*, sposób *m.* policyantom właściwy.

Polizei'vergehen, *sn.* =š, *pl.* —, przestępstwo policyjne.

Polizei'verordnung, *sf.* ob. Polizei'erlaß.

Polizei'wache, *sf.* *pl.* =n, straż policyjna.

Polizei'wesen, *sn.* =š, *pl.* =e, policyja *f.*, policyjność *f.*, wszystko co policyę dotyczy.

Polizei'widrig, *adi.* przeciwny ustawom, rozporządzeniom policyjnym; (obraz.) =e Gesicht twarz *f.*, wygład =š złoceńcy, zakazany pysek.

Polizei'wirtschaft, *sf.* gospodarka policyantowska, wybryki *pl.* policyi.

Polizji'ft, *sm.* =en, *pl.* =en,

policyant *m.*, strażnik *m.* porządku; geheimert — konfident *m.*, poufnik *m.* policyi.

Po'ka, *sf. pl.* =*š*, polka *f.* (taniec).

Po'kad, *sm.* =*š*, *pl.* =*e*, laszek *m.* (ryba).

Poll, *sm.*, Pollmehl, *sn.* =*š*, mąka średnia, poślednia.

Po'llen, *sm.* =*š*, *pl.* —, Po'lleumasse, *sf. pl.* =*n*, pyłkowina *f.* (botanika).

Pollutio'u, *sf. pl.* =*en*, polucya *f.*

Po'lniŃŃ, *adi.* polski; *adv.* po polsku; daš PolniŃŃe polszczyzna *f.*, polski język; inš =*e* überŃŃen na polskie przetłmaczyć, spolszczyć; (obraz.) daš iŃt eine =*e* WirtŃŃŃaft to (polska) zła gospodarka.

Polonai'Ńe, (wym.: -nez), *sf. pl.* =*n*, polonez *m.*, polski taniec.

PoloniŃŃ'ren, *va.* (haben) polszczyć; ŃiŃŃ —, *vr.* (haben) spolszczyć *ŃiŃŃ*, wyszczęć.

Po'lfert, *sm.* i *sn.* =*š*, *pl.* —, poduszka *f.*, wezgłowie *n.*; wyŃŃielenie *n.*, wysłanie *n.*, wypchanie *n.*; = PolŃŃerung.

Po'lfertant, *sf. pl.* =*bänke*, ławka *f.* z poduszkami.

Po'lfertbett, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*en*, dywan *m.*, otomana *f.*, kobierzec *m.*, spocznik *m.*, leżanka *f.*

Po'lferthaare, *sn. pl.* obacz PolŃŃermolle.

Po'lfert, Po'lfertmacher, *sm.* =*š*, *pl.* —, fabrykant *m.* poduszek; tapicer *m.*, wyŃŃielacz *m.* sprzętów pokojowych, poduszek powozowych.

Po'lfertmöbel, *sn. pl.* meble wyŃŃielane.

Po'lferten, *va.* (haben) wyŃŃielać, wystać, wypychać, wypchać. [ŃŃern.]

Po'lferten, *sm.* obacz Polar-Po'lfertŃŃiel, *sm.* =*š*, *pl.* —, Po'lfertŃŃ, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, Po'lfertŃŃuhl, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*ŃŃühle*, krzeŃŃo wyŃŃielone, Ńiedzenie wypchane, wyŃŃielone, stołek wysłany.

Po'lfertwolle, *sf.* barwica *f.*, barwiczka *f.*

Po'lfertabend, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, wieczór przedweselny, wigilia *f.* wesela.

Po'lfertci', *sf. pl.* =*en*, łomotanie *n.*, hałasowanie *n.*

Po'lfertcer, *sm.* =*š*, *pl.* —, hałaŃnik *m.*, wrzaskun *m.*, złoŃnik *m.*, pasyonat *m.*, paliwoda *m.*; alter — stary gderacz.

Po'lfertgeiŃt, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*er*, 1) duch *m.*, dyabełek *m.*, kobold *m.* rumocący, łoskocący; 2) hałaŃnik *m.*, stukacz *m.*, pukacz *m.*; hałaburda *m.*

Po'lferthammer, *sm.* =*š*, *pl.* =*hämmer*, kotlarski młot drewniany.

Po'lfertig, *adi.* 1) hałaŃliwy, łoskotliwy, łomotliwy; 2) do starych gratów naleŃący, nie uie warty.

Po'lfertkammer, *sf. pl.* =*n*, izba *f.* na stare graty.

Po'lfertn, *vn.* (haben) 1) łomotać, łoskot robić, gruchotać; an der Tür — walić we drzwi, rumotać do drzwi; 2) hałasować, hałaŃliwie gadać, wrzaski wyprawiać; poltern=de(r) Alte(r) stary rzręda; 3) in dieŃem Hause poltert eš w tym domu straszy; 4) (sein) poruszać się z łoskotem; auš dem Zimmer — wyjść z pokoju z hałasem, z trzaskiem; inš Haus — wpaść do domu z rumotem; von der Treppe — hrymnać ze schodów.

Po'lfertn, (wym.: -tra), *sm.* =*š*, *pl.* —, tchórz *m.*, człowiek bez odwagi; 2) przechwalec *m.*, samochwał *m.*

Polyandrie', *sf.* poliandrya *f.*, wielomeŃstwo *n.*; wieloprećikowoŃŃ *f.* (botanika).

PolyandriŃŃ, *adi.* polian-dryczny, wieloprećikowy (botanika).

Polychrom'm, Polychrom'a=tiŃŃ, *adi.* polichromatyczny, wielobarwny.

Polychromie', *sf.* polichromia *f.*, wielobarwnoŃŃ *f.*

Polye'der, *sn.* =*š*, *pl.* —, wieloŃcian *m.* (geometria).

Polygamie, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, poligamista *m.*, wieloŃzeniec *m.*, wieloŃzenca *m.*

Polygamie', *sf.* poligamia *f.*, wieloŃzenieŃstwo *n.*

PolygamiŃŃ, *adi.* poligamiczny, wieloŃzeniecy.

Polyglo'tt, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, poliglota *m.*, zuający *m.* wiele języków.

Polyglo'ttiŃŃ, *adi.* poliglottyeczny, wielojęzykowy.

Polyglo'u, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, wielokąt *m.* (geometria).

Polygona'l, Polygo'niŃŃ, *adi.* wielokątny.

Polygraph'ph, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, 1) człowiek wiele piszący; 2) rodzaj maszyny do kopiowania, odbijania.

Polygraphie'ren, *va.* (haben) odbijać, kopiować na maszynie odpowiednio zbudowanej.

PolygyniŃŃ, *adi.* =*e* Platan=Ńen roŃliny wieloŃłupkowe.

PolyhiŃ'tor, *sm.* =*š*, *pl.* =*hiŃ'toren*, polihistor *m.*; uczo-ny *m.*

Polyho'm, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, wielomian *m.* (matematyka).

Polyho'miŃŃ, *adi.* wielomianowy.

Poly'p, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, polip *m.*, wielonoŃg *m.*, zwierzkorzew *m.*, uklejec *m.*; naroŃl *f.* (n. p. w nosie).

Poly'pendartig, Poly'pen-haft, *adi.* uklejewaty.

Polypponie', *sf.* polifonia *f.*, wieloŃłosowoŃŃ *f.*

Polyppo'niŃŃ, *adi.* polifoniczny, wieloŃłosowy.

Polyppö'š, *adi.* naroŃlinowy (chirurgia).

Polyte'chniker, *sm.* =*š*, *pl.* —, politechnik *m.*

Polyte'chnikum, *sn.* =*š*, *pl.* =*en*, politechnika *f.*

Polyte'chniŃŃ, *adi.* politechniczny.

Polythe'i'smus, *sm.* —, politeizm *m.*, wielobóŃstwo *n.*

Polythe'i'Ńt, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, politeista *m.*, zwolennik *m.*

Polythe'i'ŃtiŃŃ, *adi.* politeistyeczny, bałwochwalcy.

Poma'de, *sf. pl.* =*n*, 1) pomada *f.*; nacierka *f.* (włosowa); 2) (obraz.) obojetoŃŃoŃŃ *f.*, oziębłoŃŃ *f.*; daš iŃt mir (ganŃ) — to mi obojetoŃne, nie mi na tem nie zaleŃy.

Poma'dig, *adi.* 1) pomadowany; 2) flegmatyczny, powolny; obojętny.

Poma'digkeit, *sf.* flegmatyczność *f.*; obojętność *f.*

Pomadifje'ren, *va.* (haben) pomadować, smarować (włosy).

Pomera'nje, *sf. pl.* =n, pomarańcza *f.*

Pomera'nzen, *sm.* =s, pomarańczówka *f.* (wódka).

Pomera'nzen-, *adi.* pomarańczowy.

Pomera'nzenbaum, *sm.* = (e)s, *pl.* =bäume, drzewo pomarańczowe.

Pomera'nzenbitter, *sm.* =s, pomarańczówka *f.*

Pomera'nzenblüte, *sf. pl.* =n, kwiat pomarańczowy.

Pomera'nzenfarbe, *sf.* barwa pomarańczowa.

Pomera'nzenfarben, Pomera'nzenfarbig, *adi.* pomarańczowy.

Pomera'nzenfrucht, *sf. pl.* =früchte, pomarańczak *m.*

Pomera'nzenmadc, *sf. pl.* =n, pomarańczowiec *m.* (owad).

Pomera'nzenöl, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, olejek pomarańczowy.

Pomera'nzenjast, *sm.* = (e)s, sok pomarańczowy.

Pomera'nzenjohle, *sf. pl.* =n, skórka pomarańczowa.

Pomera'nzentrank, *sm.* = (e)s, napój *m.* z pomarańcz.

Pomera'nzenwasser, *sn.* =s, woda pomarańczowa.

Pomolo'g(e), *sm.* =en, *pl.* =en, pomolog *m.*, znawca *m.* drzew owocowych.

Pomologie', *sf.* pomologia *f.*, sadownictwo *n.*, owocoznawstwo *n.*

Pomp, *sm.* = (e)s, pompa *f.*, wspaniałość *f.*, okazałość *f.*, przepych *m.*

Po'mpfaft, *adi.* pompacyjny, wspaniały, okazały, przepyszny; *adv.* pompacyjnie, wspaniale, okazale, przepysznie.

Po'mpfaftigkeit, *sf.* obacz Pomp.

Pompier, (wym.: -pie), *sm.* =s, *pl.* =s, pompier *m.*, strażnik ogniowy.

Pompö's, *adi.* obacz Pomphaft.

Pomuchel, *sm.* =s, pomuchla *f.* (ryba).

Pöna'le, *sn.* = (s), 1) kodeks karny, ustawa karna; 2) kara *f.*, grzywna *f.* (prawo); — für Ablenkung der Wagen, für Fehlinstradierung grzywna za zboczenie, zdróżne *n.*, zboczne *n.*; — für Überlastung grzywna za przeciążenie, przeciążne *n.*; Verzögerung — grzywna za przetrzymanie, za opóźnienie, wozowe *n.* za spóźnienie; Wagen — grzywna wozowa (kolejn.).

Ponceau', (wym.: päso), I. *adi.* ponsowy; II. — *sn.* pons *m.*, ponsowy kolor.

Ponie'ren, *va.* (haben) płacić (mowa studencka).

Pönit'iz, *sf.* žal *m.*, skrucha *f.* = Reue; pokuta *f.* = Buße.

Pönitentia'r, *sm.* =s, *pl.* =e, penitencjaryusz *m.*, wielki spowiednik (ustrój kościelny).

Pöntijer, *sm.* =es, *pl.* =e i Pontifex, kapłan najwyższy, papież *m.*

Pontifik'ale, *sn.* =s, *pl.* =sten, suma *f.*

Pontifik'algewänder, *sn. pl.* uroczysty strój kapłański.

Pontifik'at, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, pontyfikat *m.*; papiesstwo *n.*, godność papieska.

Pontifikje'ren, *vn.* (haben) odprawiać sumę.

Ponto'n, (wym.: pąta), *sm.* =s, *pl.* =s, ponton *m.*, czółno mostowe, mostołódz *f.*

Ponto'nbrücke, *sf. pl.* =n, most czajkowy, most pontonowy.

Pontonie'r, (wym.: pątonje), *sm.* = (e)s, *pl.* =e, pontonier *m.*, żołnierz mostowy.

Pöny, *sm.* i *sn.* =s, *pl.* =s, mały konik, kuc *m.*, kucyk *m.*

Pöpanz, *sm.* =es, *pl.* =e, bobo *m.*, bobak *m.*, straszydło *n.*, poczwara *f.*

Pöpe, *sm.* =n, *pl.* =n, pop *m.*

Pöpel, *sm.* =s, smark *m.*, glut *m.*; ropa *f.* (z wrzodu).

Pöpelig, *adi.* obacz Plunberig.

Pöpelmaß, *sm.* ten co wiaż w nosie dżabie.

Pöpeln, *vn.* (haben) in der Nase — dżabać w nosie.

Pöpo', *sm.* =s, tyłek *m.*, zadek *m.*

Pöppenblume, *sf.* obacz Löwenjahn.

Pöpulär, *adi.* popularny, ludowy, rodzimy, przystępny; — maßen spopularyzować, uprzystępnic ludowi; *adv.* — i in =er Weise popularnie, przystępnie.

Pöpopularisje'ren, *va.* (haben) spopularyzować, czynic przystępnym dla ludu, uprzystępniać.

Pöpopularität, *sf.* popularność *f.*, mir *m.* u ludu.

Pö're, *sf. pl.* =n, pory *pl.*, dziurka potna, dziurka przeziwca, przeziwnik *m.*; =n habend dziurkowaty.

Poro's, Porö's, Pö'rig, *adi.* dziurkowaty.

Pörosität, *sf.* dziurkowatość *f.*

Pö'rphyr, *sm.* =s, *pl.* =e, porfir *m.* [rowy.]

Pö'rphyr(e)n, *adi.* porfiry.

Pö'ren, *sm.* =s, por *m.*, płodziezek *m.*, łuk domowy, łuk wielki (iarzyna).

Pörsch, Pörs, *sm.* =es, bagno *n.* (roślina).

Pörs, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, port *m.*, przystań *f.*; (przenośnie): cel *m.*, zamiar *m.*

Pörsäl, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, portal *m.*, brama *f.*, drzwi *pl.*, wchód *m.*

Pörschäl'te, (wym.: portszesz), *sf. pl.* =n, lektyka *f.*, nosze *pl.*

Pörschjelle, (wym.: portfej), *sn.* = (s), *pl.* =s, portfel *m.*, torebka *f.*, teka *f.* na papiery; teka ministerjalna.

Pörsmonnaie, (wym.: portmonetka), *sn.* =s, *pl.* =s, portmonetka *f.*, sakiewka *f.*, torebka *f.* na pieniądze.

Pörspec', *sn.* =s, *pl.* =s, portepero *n.*, namiecnik *m.*

Pörspec'sähn(d)rich, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, podchorzący *m.*

Pö'rter, *sm.* =s, Pö'rterbier, *sn.* = (e)s, porter *m.* (piwo angielskie).

Portie'r, (wym.: -tje), *sm.* -s, *pl.* -s, portyer *m.*, szwajcar *m.*, odzwierny *m.*

Portie'rc, (wym.: -tjer), *sf.* *pl.* -n, portyera *f.*, zasłona *f.* u drzwi.

Portie'rløge, *sf.* *pl.* -n, odzwiernia *f.*

Portituf, *sm.* —, *pl.* —, portyk *m.*, krążanek *m.*, okolośniepie *n.*, wiata *f.*

Portio'n, *sf.* *pl.* =en, 1) część *f.*, cząstka *f.*; 2) portycya *f.*, dawka *f.*, danie *n.*

Portla'ndzement, *sm.* =(e)s, cement portlandzki.

Portla'ndfalk, *sm.* =(e)s, wapno portlandzkie.

Portla'ndfciin, *sm.* =(e)s, wapiak portlandzki.

Porto, *sn.* =s, *pl.* =s i -ii, portoryum *n.*, porto *n.*, listowe *n.*, opłata listowa, przesyłkowe *n.*, opłata przesyłkowa.

Portojsrei, *adi.* wolny od opłaty; *adv.* bezpłatnie.

Portofreiheit, *sf.* wolność *f.* od opłaty.

Portopflichtig, *adi.* podległy opłacie.

Portofak, *sm.* =es, *pl.* =fakę, zasada *f.*, stopa *f.* opłaty listowej, przesyłkowej; portoryum *n.*, porto *n.*

Portovergütung, *sf.* *pl.* =en, zwrot *m.* portoryum, zwrot opłaty listowej, przesyłkowej.

Porträt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, portret *m.*, wizerunek *m.*, obraz *m.* osoby.

Porträtmaler, *sm.* =s, *pl.* —, portrecista *m.*

Porträtmaleri, *sf.* *pl.* =en, portret *m.*; malowanie *n.* portretów.

Porträtie'ren, *va.* (haben) portretować, malować czyj obraz.

Portulak, *sm.* =s, portulaka *f.*, kurza noga ogrodowa (roślina).

Portulatmelde, *sf.* *pl.* -n, szatecznik *m.*

Portwein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wino portowe, wino z Oporto.

Portwafel, *sn.* obacz **Portulat**.

Porzella'n, *sn.* =(e)s, porcelana *f.*; chińskiścis — por-

celana chińska; Reißner — porcelana saska.

Porzella'n, *adi.* porcelanowy.

Porzella'nartig, *adi.* podobny do porcelany.

Porzella'nbrunnerei, *sf.* ob. Porzellanfäbric.

Porzella'nerde, *sf.* obacz **Porzellanton**.

Porzella'nfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* porcelany.

Porzella'nfigürchen, *sn.* =s, *pl.* —, figurka porcelanowa, z porcelany.

Porzella'ngefäß, *sm.* =es, *pl.* =e, naczynie porcelanowe.

Porzella'nglas, *sn.* =fes, szkło *n.* mlecznego koloru.

Porzella'nglasur, *sf.* *pl.* =en, szkliwo *n.* na porcelanie.

Porzella'nglätte, *sf.* *pl.* -n, polewa porcelanowa.

Porzella'nhandel, *sm.* =s, handel *m.* porcelan.

Porzella'nhandlung, *sf.* obacz **Porzellanniederlage**.

Porzella'nkrebs, *sm.* =fes, *pl.* =je, uwódz *n.*

Porzella'nmalcr, *sm.* =s, *pl.* —, malujący *m.* na porcelanie.

Porzella'nmalerei, *sf.* *pl.* =en, malowanie *n.* na porcelanie; malowidło *n.* na porcelanie.

Porzella'nmuschel, *sf.* *pl.* =n, porcelanka *f.*, zwińciec *m.*

Porzella'niederlage, *sf.* *pl.* =n, skład *m.* porcelany.

Porzella'nofen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec *m.* do wypalania porcelany.

Porzella'njdnecke, *sf.* obacz **Porzellannuschel**.

Porzella'njdhrant, *sm.* =(e)s, *pl.* =jdhrante, szafa *f.* na porcelanę, do przechowywania naczyń porcelanowego.

Porzella'nservice, (wym.: -wis), *sn.* =s, *pl.* —, serwis porcelanowy.

Porzella'nton, *sm.* =(e)s, porcelanówka *f.*, gliuka porcelanowa.

Porzella'nwafel, *sf.* *pl.* =n, waza porcelanowa, z porcelany.

Porzella'nbergoldung, *sf.* pozłota *f.* na porcelanie.

Porzella'nwaren, *sf.* *pl.* porcelana *f.*, wyroby porcelanowe.

Porzella'nweiß, *adi.* biały jak porcelana.

Porzella'njiegel, *sm.* =s, *pl.* —, cegła porcelanka *f.*

Posame'nt, *sn.* =(e)s, (zwykle w) *pl.* =n, pasaman *m.*, plecionka *f.*, ozdoba pleciana.

Posame'ntenfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* pasamanów, plecioneł.

Posamentie'rarbeit, *sf.* *pl.* =en, szmuklerska, pleciana robota.

Posamentie'rer, *sm.* =s, *pl.* —, **Posamentie'r**, *sm.* =s, *pl.* =e, pasamonik *m.*, szmuklerz *m.*, splatacz *m.*, fabrykant *m.* splotów, ozdób plecionych.

Posamentie'rerei, *sf.* i **Posamentie'rhandwert**, *sn.* =(e)s, szmuklerstwo *n.*

Posamentie'rwaren, *sf.* *pl.* pasamany *pl.*, ozdoby plecione.

Posau'ne, *sf.* *pl.* =n, puzon *m.*, trąba *f.*

Posau'nen, *vn.* (haben) trąbić (na puzonie); (obraz.) etw. ausposaunen trąbić o czym, roztrąbić co.

Posau'nenbläser, *sm.* =s, *pl.* —, puzonista *m.*

Posau'neneugel, *sm.* =s, *pl.* —, pyzaty *m.*

Posau'nenruf, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, **Posau'nenschall**, *sm.* =(e)s, odezwanie *n.* się, odgłos *m.* trąby.

Posau'neuschnecke, *sf.* *pl.* =n, klinowiec *m.*, trąbek *m.*

Posau'nenton, *sm.* =(e)s, *pl.* =töne, głos *m.* trąby.

Posauni'it, *sm.* =en, *pl.* =en, puzonista *m.*

Pos'e, *sf.* *pl.* =n, I. pióro *n.* = Federstiel; in den -n liegen leżeć w łóżku; II. poza *f.*, postawa *f.*; =n machen pozować.

Positio'n, *sf.* *pl.* =en, pozycya *f.*, postawa *f.*; stanowisko *n.*; położenie *n.*; = Lage.

Positio'nsgeschüh, *sn.* =es, *pl.* =e, działko pozycyjae.

Positio'nslänge, *sf.* *pl.* =n, długość *f.* wskutek pozycyi (gramatyka).

Poſtitio'nšwintel, *sm.* =š, *pl.* —, kąt pozycyjny (astro-nomia).

Poſiti'v, *adi.* pozytywny, dodatni, twierdzący, stano-wczy, pewny; *adv.* — i in =er Weije pozytywnie, doda-tnio, pewnie, na pewno.

Poſiti'v, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, I. *sm.* stopień równy, pierwszy (gramatyka); II. *sn.* 1) po-zytywka *f.*, orgauki *pl.*; 2) obraz dodatni (fotografia).

Poſitiwizm, *sm.* —, po-zytywizm *m.* (filozofia).

Poſitiwi'ſt, *sm.* =en, *pl.* =en, pozytywista *m.* (filozofia).

Poſitiwiti'ät, *sf.* pozyty-wność *f.*, dodatność *f.*; pe-wność *f.*

Poſitu'r, *sf.* *pl.* =en, po-stawa *f.*; in — ſein być go-towym (do czego); ſich in — ſeßen gotować się (do czego).

Poſte, *sf.* *pl.* =n, 1) figiel *m.*, żart *m.*, żarcik *m.*, bufona-da *f.*; =n maßen, treiben, reißen głupstwa robić, figle wyprawiać, żarciki stroić, figlować; mit jnndm =n treiben żartować z kim, żartować z kogo, żarty sobie z kogo robić; =n ſchwäßen głupstwa gadać; (daš ſind) =n! to żarty! to figle! głupstwa! 2) farsa *f.*, komedyjka *f.* (gmiu-na), krotochwila *f.*

Poſten, *sm.* =š, *pl.* —, figiel *m.*, psikus *m.*, psota *f.*; jnndm einen — ſpielen figla komu wypłatać, spłatać; jnndm etw. zum — tun zro-bić komu co na złość, na psotę, na przekorę.

Poſtenhaft, *adi.* figlarny, śmieszny, krotochwilny; *adv.* figlarnie, śmiesznie.

Poſtenhaftigkeit, *sf.* śmie-zność *f.*

Poſtenmacher, Poſten-reiſer, *sm.* =š, *pl.* —, figlarz *m.*, śmieszek *m.*, błazen *m.*; den — ſpielen błaznować.

Poſtenreiſerei, *sf.* *pl.* =en, błaznowanie *n.*

Poſtenreiſerin, *sf.* *pl.* =innen, śmieszka *f.*, figlarka *f.*

Poſtenreiſerijš, *adi.* figlarski, błazeński.

Poſſenſchreiber, *sm.* =š, *pl.* —, pisarz *m.* komedyjek, fars.

Poſſenpiel, Poſſenstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, farsa *f.*, żart *m.* (sceniczny), komedyjka *f.*, krotochwila *f.*

Poſſenpieler, *sm.* =š, *pl.* —, 1) aktor grający w kro-tochwili; 2) = Poſſenreiſer.

Poſſeſſiv, I. *adi.* dzier-żawczy; II. Poſſeſſiv, *sn.* =š, Poſſeſſivum, *sn.* =š, *pl.* =ven i =va, zaimek dzier-żawczy (gramatyka).

Poſſeſſorium, *sn.* =š, *pl.* =rien, posiadanie *n.*

Poſſeſſorienklage, *sf.* *pl.* =n, skarga *f.* o posiadanie, skarga posesoryjna.

Poſſeſſoriſch, *adi.* posia-dania dotyczący; =e Klage skarga o posiadanie.

Poſſie'rlich, *adi.* pocieszny, ucieszny, zabawny, figlarny; śmieszny; dowcipny.

Poſſie'rligkeit, *sf.* pocie-zność *f.*, zabawność *f.*, figlar-ność *f.*

Poſt, *sf.* *pl.* =en, 1) po-czta *f.*, urząd pocztowy; die — betreffend pocztowy; auf die — geben, zur —, auf die — bringen nadać na pocztę, na pocztę, zanieść na pocztę; mit der — ſchicken pocztą przesłać; mit heutiger — dieſiejszą pocztą; mit nächſter, umgehender — od-wrotną pocztą; fahrende — dylizans *m.*, poczta wozowa; reitende — poczta konna, eſtafeta *f.*, kurjer *m.*; mit der — fahren jechać pocztą, dylizansem; (obraz.) bei ihm geht alleš auf der — u niego wszystko pocztą (t. j. niezmiernie szybko) idzie; 2) wiadomość *f.*; eine ſchlimme — niedobra wiadomość.

Poſt=, *adi.* pocztowy.

Poſtadreßbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, ſkorowidz po-cztowy.

Poſtagentur, *sf.* *pl.* =en, agencja pocztowa.

Poſta'liſch, *adi.* pocztowy.

Poſtament, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, postament *m.*, podłupie *n.*, podstawa *f.*

Poſtamt, *sn.* =(e)š, *pl.*

=ämter, Poſtamt, *sf.* *pl.* =en, urząd pocztowy.

Poſt(amtš)asſiſtent, *sm.* =en, *pl.* =en, asyſtent pocztowy.

Poſtamtſchlüſſ, *sm.* =ſieš, *pl.* =ſchlüſſe, dobieg *m.* poczt, ką-čność pocztowa.

Poſtamtweiſung, *sf.* *pl.* =en, przekaz pocztowy; burſch, mit-teleš — ſenden przesłać pre-kazem pocztowym.

Poſtbeamte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, urzędnik pocztowy.

Poſtbedientete(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, sługa pocztowy, za-jęty *m.* przy poczcie.

Poſtbeförderung, *sf.* *pl.* =en, przewóz *m.* pocztę, słu-żba pocztowa; der Zug hat — pociąg wiezie pocztę.

Poſtbericht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wykaz pocztowy.

Poſtbote, *sm.* =n, *pl.* =n, poſtaniec pocztowy, pocztowy *m.*

Poſtbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, księga pocztowa.

Poſtbureau, *sn.* =š, *pl.* =š, biuro pocztowe, urząd po-cztowy.

Poſtchäiſe, (wym.: -szesz), *sf.* *pl.* =n, wóz pocztowy, dylizans *m.*

Poſtdampfer, *sm.* =š, *pl.* —, Poſtdampffliſſ, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, parowiec pocztę wio-zący, parowiec pocztowy.

Poſtdatireu, *va.* (haben) oznaczyć datą późniejszą.

Poſtdebit, *sm.* =(e)š, debit pocztowy, prawo *n.* rozsyłki (dzienników, piſm).

Poſtdeklaration, *sf.* *pl.* =en, deklaracja pocztowa, oświadczenie pocztowe.

Poſtdirektion, *sf.* *pl.* =en, dyrekcja *f.* poczt(y).

Poſtdirektor, *sm.* =š, *pl.* =en, dyrektor *m.* poczt(y).

Poſtſteinlauf, *sm.* =(e)š, poczta nadesza, nadchodząca.

Poſtſteinzahlung, *sf.* *pl.* =en, zapłata *f.* w drodze pocztowej, przekaz pocztowy.

Poſten, *sm.* =š, *pl.* —, 1) posterunek *m.*, stanowisko *n.*, stójka *f.*, czata *f.*, czaty *pl.*, straż *f.* (wojskowa); verlor-ner — stracony posterunek; auf dem — na straży; auf

— stehen stać na posterunku, na straży; auf dem — stehen, sein stać na straży; czatować; 2) miejsce *n.*, urząd *m.*, funkcyja *f.*; 3) partya *f.* towarów, pewna ilość towarów; 4) pozycyca *f.* (w rachunku); einen — eintragen, streichen zapisać, wykreslić pozycyę; 5) suma *f.*, kwota pieniężna; das hat ihn einen hüßchen — (Geld) gefosset to kosztowało go ładną sumę; 6) kuleczka ołowiana grubości grochu (kowiectwo).

Po'stenkette, *sf. pl. =n*, linia, na której porozstawiane są posterunki.

Po'stenlauf, *sm. =e*(ē)š, bieg pocztowy.

Poste restante, (wym.: postresta'nt), zatrzymać, zachować, pozostawić na poczcie.

Po'stexpedition, *sf. pl. =en*, ekspedycja pocztowa, urząd wydawczy, wysyłkowy.

Po'stjelleisen, *sn. =š*, *pl. =*, torba pocztowa, tłumok pocztowy.

Po'stfrei, *adi.* wolny od pocztowego; — machen opłacić pocztowe.

Po'stfreiheit, *sf.* wolność *f.* od pocztowego.

Po'st(frei)marke, *sf. pl. =n*, znaczek listowy, pocztowy.

Po'stgeld, *sn. =e*(ē)š, *pl. =er*, opłata pocztowa, pocztowe *n.*

Po'stgerechtigkeit, *sf. pl. =en*, przywilej *m.* utrzymywania poczty.

Po'stgesch, *sn. =e*š, *pl. =e*, ustawa pocztowa, o poczcie stanowiąca.

Po'stgut, *sn. =e*(ē)š, *pl. =güter*, towar pocztą przesłany.

Po'sthalter, *sm. =š*, *pl. =*, pocztarz *m.*

Po'sthaus, *sn. =*seš, *pl. =häuser*, dom pocztowy, poczta *f.*

Po'sthering, *sm. =e*(ē)š, *pl. =e*, śledź pocztowy.

Po'sthorn, *sn. =e*(ē)š, *pl. =e*, trąbka pocztarska.

Po'sthum, *adi.* pośmiertny.

Po'sthumus, *sm. =*, *pl. =mt*, pogrobowiec *m.*, pogrobiek *m.*

Po'stieren, *va. (haben) po-*

stawić, porozstawiać (na stanowiskach); sich —, *vr. (haben) stanać*, ustawić się (na stanowisku); usadowić się.

Po'stille, *sf. pl. =n*, postyla *f.*, zbiór *m.* kazań na wszystkie niedziele.

Po'still(i)o'n, (wym.: postija), *sm. =š*, *pl. =e*, pocztarek *m.*, pocztylion *m.*, przewoźnik *m.* listowni, woźnik *m.* urzędu wysyłkowego.

Po'stjacht, *sf. pl. =en*, jacht pocztowy.

Po'stkarte, *sf. pl. =n*, 1) mapa pocztowa; 2) karta pocztowa, spis *m.* listów, toboleków pocztą przesyłanych; 3) korespondentka *f.*, pocztówka *f.*

Po'stkasse, *sf.* kasa pocztowa.

Po'stknecht, *sm. =e*(ē)š, *pl. =e*, sługa pocztowy.

Po'stkonvention, *sf. pl. =en*, konwencya pocztowa, układ pocztowy.

Po'stkreis, *sm. =*seš, *pl. =*te, obwód pocztowy.

Po'stkutsche, *sf. pl. =n*, wóz pocztowy, dyliżans *m.*

Po'stkutschcher, *sm. =š*, *pl. =*, woźnica pocztowy.

Po'stlagernd, *adi.* obacz Poste restante.

Po'stmandat, *sn.* obacz Botanweisung.

Po'stmarke, *sf. pl. =n*, znaczek listowy, pocztowy.

Po'stmile, *sf. pl. =n*, mila pocztowa.

Po'stmeister, *sm. =š*, *pl. =*, pocztmistrz *m.*, utrzymujący *m.* pocztę, przełożony *m.* pocztę.

Po'stannahme, *sf. pl. =n*, powziętek pocztowy; gegen — za powziętkiem pocztowym.

Po'stnachricht, *sf. pl. =en*, doniesienie pocztowe, wiadomość pocztą przesłana.

Po'stannern'ndo, *adv.* płacąc później, z dołu; — zahlen płacić po otrzymaniu czego, po upływie pewnego czasu.

Po'st, *sn. =*, — fassen, nehmen stanać, zając stałe miejsce, stanowisko, usadowić się.

Po'stordnung, *sf. pl. =en*, regulamin pocztowy.

Po'stpaket, *sn. =e*(ē)š, *pl. =e*, pakiet *m.* pocztą przesłany, przesyłka pocztowa.

Po'stpapier, *sn. =e*(ē)š, papier listowy (pocztowy).

Po'stpferd, *sn. =e*(ē)š, *pl. =e*, koń (pocztowy).

Po'stpflichtig, *adi.* co musi być pocztą przesyłane.

Po'strat, *sm. =e*(ē)š, *pl. =räte*, rada pocztowa.

Po'strecht, Po'stregal, *sn. =e*(ē)š, *pl. =e*, prawo pocztowe; obacz Postgerechtigkeit.

Po'streise, *sf. pl. =n*, podróż *f.* pocztą, w dyliżansie.

Po'streiter, *sm. =š*, *pl. =*, pocztylion konny.

Po'stroute, *sf. pl. =n*, ruta pocztowa, szlak pocztowy.

Po'stsäule, *sf. pl. =n*, słup pocztowy, milowszack pocztowy.

Po'stschaffner, *sm. =š*, *pl. =*, konduktor *m.*, zawiadowca *m.* dyliżansu.

Po'stschein, *sm. =e*(ē)š, *pl. =e*, poświadczenie pocztowe.

Po'stschiff, *sn. =e*(ē)š, *pl. =e*, statek pocztowy.

Po'stschluf, *sm. =*ffeš, *pl. =*schlüsse, zamknięcie *m.* urzędu pocztowego; vor — w godzinach urzędowych.

Po'stschreiber, *sm. =š*, *pl. =*, pisarz pocztowy, na poczcie.

Po'stsekretär, *sm. =š*, *pl. =e*, sekretarz *m.* poczty.

Po'ststempel, *sm. =š*, *pl. =*, =ta i =te, dopisek *m.*

Po'stsparkasse, *sf. pl. =n*, pocztowa kasa oszczędności.

Po'ststation, *sf. pl. =en*, stacya pocztowa.

Po'ststempel, *sm. =š*, *pl. =*, stempel pocztowy.

Po'ststraße, *sf. pl. =n*, droga pocztowa, trakt pocztowy, gościniec pocztowy.

Po'ststube, *sf. pl. =n*, izba pocztowa, urząd pocztowy; poczekalnia *f.* dla podróżujących dyliżansem.

Po'ststück, *sn. =e*(ē)š, *pl. =e*, tobolek pocztowy.

Po'sttag, *sm. =e*(ē)š, *pl. =e*, dzień pocztowy, dzień, w którym pocztą przychodzi albo

odechodzi; mit nächstem — następną pocztą.

Po'stäglich, *adi.* każdym dniem pocztowym.

Po'starris, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, aryfa pocztowa, spis m. opłat pocztowych.

Po'stamba, *sf. pl.* -n, gołąb pocztowy.

Po'stulat, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, postulat m., wymaganie n.

Po'stuli'ren, *va.* (haben) postuluwać, wymagać.

Po'stverbaud, *sm.* -(e)š, *pl.* =bände, Po'stverein, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, związek pocztowy.

Po'stverdruf, *sm.* =šes, cienki (wielinowy) papier listowy.

Po'stverkehr, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, ruch pocztowy.

Po'stvertrag, *sm.* -(e)š, *pl.* =träge, konwencya pocztowa, układ pocztowy.

Po'stverwalter, *sm.* =š, *pl.* —, zarządca m. poczty.

Po'stverwaltung, *sf. pl.* =en, zarząd m. poczt.

Po'stwortschuß, *sm.* =šes, *pl.* =schüsse, zaliczka pocztowa.

Po'stwagen, *sm.* =š, *pl.* —, dyliżans m., wóz pocztowy.

Po'stwagenremise, *sf. pl.* =n, wozownia pocztowa.

Po'stwechsel, *sm.* =š, przepis m. pocztowych koni.

Po'stweg, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, droga pocztowa.

Po'stwejen, *sn.* =š, pocztowość f., poczciarstwo n., zarząd m. poczt, poczty pl.

Po'stzeichen, *sn.* =š, *pl.* —, stempel pocztowy.

Po'stzettel, *sm.* obacz Po'stchein.

Po'stzug, *sm.* -(e)š, *pl.* =züge, pociąg pocztowy; pociąg osobowy.

Po'stzwang, *sm.* -(e)š, przymus pocztowy; dem — unterworfen obacz Po'stpflichtig.

Potentia't, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) potentat m., mocarz m.; monarcha m.; 2) =en, *pl.* poufale zamiast Füße nogi.

Potentia'l, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, potencyja m. (matematyka).

Potentia'lsfläche, *sf. pl.* =n, powierzchnia f. (równego) potencyjału.

Potentialität, *sf.* potencyalność f. (fizyka).

Pote'nz, *sf. pl.* =en, 1) potęga f., stopień m.; eine Zahl zur dritten — erheben wynieść liczbę do trzeciej potęgi (matematyka); 2) możność f., moc f.; siła meska.

Potenzie'ren, *va.* (haben) potęgować; wynosić liczbę do pewnej potęgi.

Potenzie'ring, *sf.* potęgowanie n., wynoszenie n. do potęgi.

Po'tpourri, (wym.: -puri), *sn.* =š, *pl.* =š, potpuri n., zbieranina muzyczna.

Pott, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, garniek m.

Po'ttaje, *sf.* potaż m.

Po'ttachenfluß, *sm.* =šes, okrasa f., surowiec m.

Po'ttachenjederei, *sf. pl.* =en, potażarnia f.; — im Walde majdan potażowy.

Po'ttachenjedereiauffeher, *sm.* =š, *pl.* —, majdanik m.

Po'ttisch, Po'ttisch, *sm.* =es, *pl.* =e, wieloryb głowacz m., dziwogłów m., krytozab m.

Po'stauf'send! Po'st Welten! Po'st Welt! Po'st Wetter! *interi.* daj go katu! a to rzecz dziwna! a to historia! do dyabła!

Poussa'de, (wym.: pu-), Poussa'ge, (wym.: pusaż), *sf. pl.* =n, miłostka f.; kochanka f., ukochana f. (w mowie studenckiej).

Poussie'ren, *va.* (haben) 1) imndn — pusować kogo, pchać kogo; etw. — pusować co, krzątać się około czego, chcieć co jak najprędzej do skutku doprowadzić; sich — pchać się, piąć się do góry, wznosić się coraz wyżej; 2) mieć z kim miłostki.

Poula'rde, (wym.: pu-), *sf. pl.* =n, pularda f.

Pouvo'it, (wym.: puvoar), *sn.* =š, władza f., moc f., umocowanie n.

Pra'mbulum, *sn.* =š, *pl.* =bula, preambulum n., słowo wstępne, rozwelekta przedmowa.

Präbenda'r, *sm.* =š, *pl.* =e, prebendaryusz m.

Präbende, *sf. pl.* =n, prebenda f.

Präcedenz i Präcedenz, *sf. pl.* =en, 1) pierwszeństwo n.; = Vorritt; 2) obacz Präcedenzfall.

Präcedenzfall i Präcedenzfall, *sm.* =(e)š, *pl.* =fälle, precedens m., sprawa osądzona; sich nach —fällen richten kierować się wyrokami dawniej zapadłymi.

Präceptor i Präceptor, =š, *pl. sm.* =en, nauczyciel m.

Pracht, *sf. pl.* Prächte, świetność f., wspaniałość f., okazałość f., przepych m., parada f.; wystawność f.; das ist eine — to pyszne, przepyszne, wspaniałe.

Prachtanwand, *sm.* -(e)š, wystawność f., przepych m.; rozrzutność f. = Verschwendung.

Prachtanzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, wspaniały pochód, okazała procesya, parada f.

Prachtanngabe, *sf. pl.* =n, wydanie ozdobne.

Prachtband, *sm.* =(e)š, *pl.* =bände, oprawa ozdobna; wydanie ozdobne.

Prachtbau, *sm.* =es, *pl.* =e, pyszna, wspaniała budowla. [tadebett.]

Prachtbett, *sn.* obacz Pa-Prachtexemplar, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, egzemplarz m., okaz m. wspaniały.

Prachtgarten, *sm.* =š, *pl.* =gärten, pyszny ogród.

Prachthimmel, *sm.* =š, *pl.* —, baldachim m.

Prächtig, *adi.* wspaniały, okazały, paradny, pyszny, ozdobny; świetny; =es Eßten wyborne jedzenie; *adv.* wspaniale, okazale, paradnie, pysznie, ozdobnie, świetnie, wyborne.

Prächtigkeit, *sf.* wzborność f., paradność f., świetność f., wspaniałość f.

Prächtiger, *sm.* =š, *pl.* =e, człowiek wyborny, doskonały.

Prächtigkeit, *sn.* =(e)š, *pl.* =et, suknia paradna, suknia f. od parady.

Prächtliche, *sf.* upodobanie n. w przepychu.

Fra'chtliebend, *adi.* lubiący przepych, wystawę.

Fra'chtlicie, *sf. pl.* -n, pysznokwiat *m.*, wdziękosława *f.*

Fra'chtlos, *adi.* niewystawny, nieozdobny; *adv.* bez wystawności, bez przepychu.

Fra'chtpalme, *sf. pl.* -n, miaglina *f.*

Fra'chtstadt, *sf. pl.* -städte, wspaniałe, przepyszne miasto.

Fra'chtstieffel, *sm.* -s, *pl.* —, krzesło paradne, tron *m.*

Fra'chtsprache, *sf.* wspaniałomówność *f.*

Fra'chtstück, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, przedmiot wspaniały, rzecz wspaniała.

Fra'chtstucht, *sf.* żądza *f.* przepychu.

Fra'chtsüchtig, *adi.* żądny przepychu.

Fra'chtvor, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, brama wspaniała.

Fra'chtvoll, *adi.* przepyszny, wystawny; *adv.* przepysznie, wystawnie.

Fra'chtwagen, *sm.* -s, *pl.* —, powóz wspaniały, paradny, powóz *m.* od parady.

Fra'chtwerk, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, dzieło przepyszne wykonane, dzieło świetne; wspaniałe wydane dzieło, dzieło (książka) z przepychem wydane.

Präcipita't i Präzipita't, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, obacz Nieder-schlag 2).

Präcipitie'ren i Präzipitie'ren, *va.* (haben) obacz Niederschlagen 2).

Präci's i Präzi's, *adi.* dosadny, dobitny, dokładny; -er Stil krótki, zwiezły sposób pisania; *adv.* dobitnie, zwiezle; — um acht Uhr punktualnie, punkt o ósmej (godzinie).

Präcijie'ren i Präzije'ren, *va.* (haben) dobitnie, dokładnie oznaczyć.

Präcisio'n i Präzizio'n, *sf.* precyzja *f.*, dokładność *f.*, dosadność *f.*, dobitność *f.*, ścisłość *f.*; treściwość *f.*, zwiezłość *f.*

Präcisio'nswage i Präzi-

si'o'nswage, *sf. pl.* -n, waga nadzwyczajnie czuła.

Prädestinatio'n, *sf. pl.* -en, predestynacja *f.*, przeznaczenie *n.*

Prädestinie'ten, *va.* (haben) przeznaczyć.

Prädika't, *sm.* -en, *pl.* -en, predykant *m.*, kaznodzieja *m.*

Prädika't, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, 1) orzeczenie *n.*, predykat *m.* (gramatyka); 2) tytuł *m.*; 3) stopień *m.* postępu (w szkole).

Prädisponie'ren, *va.* (haben) skłaniać do czego.

Prädispositio'n, *sf. pl.* -en, predyspozycja *f.*, skłonność *f.*

Prädominie'ren, *vn.* (haben) przeważać, przemagać.

Präfe'tt, *sm.* -en, *pl.* -en, prefekt *m.*, przełożony *m.*, naczelnik *m.*

Präfekt'r, *sf. pl.* -en, prefektura *f.*; naczelnictwo *n.*, przełożęństwo *n.*

Präfi'g, *sn.* -es, *pl.* -e i -a, przyrostek *m.* (gramatyka).

Prä'gedrud, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, druk wypukły.

Prä'gecißen, *sn.* -s, *pl.* —, stempel *m.*, matryca *f.*

Prä'gegebüßr, *sf. pl.* -en, Prä'gekosten, *s. pl.*, Prä'ge-lohn, *sm.* -(e)s, *pl.* -löhne, opłata mennicza, muncarskie *n.*

Prä'gen, *va.* (haben) 1) wybijając, wybić; Geld — bić pieniądze; 2) (obraz.) sich etw. ins Gedächtnis — wbić sobie co w pamięć; jmdm etw. ins Herz, ins Gemüt — wpoić co w czyje serce, w czyj umysł.

Prä'gen, *sn.* -s, wybijanie *n.*, bicie *n.* (monet).

Prä'geort, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, mennica *f.*

Prä'ger, *sm.* -s, *pl.* —, odbijacz *m.*; wybijacz *m.* (monet).

Prä'gesak, Prä'geschak, *sm.* -es, opłata mennicza.

Prä'gestätte, *sf. pl.* -n, mennica *f.*

Prä'gestempel, *sm.* -s, *pl.* —, stempel *m.* do wybijania monet.

Prä'gestoß, *sm.* -(e)s, *pl.* -stöße, matryca *f.*

Prä'gewert, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, łocznia *f.* [ka *f.*

Pragna'tit, *sf.* pragmatyka
Pragna'tiße, *adi.* pragmatyczny; die -e Sanktion sankcja pragmatyczna; *adv.* pragmatycznie.

Pragna'tt, *adi.* znaczący, dosadny; dokładny, trafny, dobitny, jedrny; *adv.* znacząco, dosadnie; dokładnie, dobitnie, trafnie, jedrnie.

Pragna'uz, *sf.* dobitność *f.*, dosadność *f.*, dokładność *f.*, trafność *f.*, jedrność *f.*

Prä'gitempel, Prä'gitoß, obacz Prä'gestempel, Prä'gestoß.

Prä'gung, *sf.* wybijanie *n.*, bicie *n.*

Prä'gunterlage, *sf. pl.* -n, matryca *f.*

Prä'hlen, *vn.* (haben) 1) mit etw. — chełpić się czym, z czego; chwalić się, przechwalać się czym, chlubić się czym; popisywać się czym; przesadzać; blagować; 2) wpaść w oczy, zwracać na siebie uwagę, uderzać (o rzeczach, kolorach).

Prä'hlen, *sn.* -s, chełpienie *n.* się, przechwalanie *n.* się, przechwałka *f.*, blaga *f.*, popiewanie *n.* się; przesadzanie *n.*

Prä'hler, *sm.* -s, *pl.* —, chełpiący się, chełpliwiec *m.*, chełpiciele *m.*, przechwalca *m.*, fanfaron *m.*, blagier *m.*

Prä'hlerci', *sf. pl.* -en, chełpa *f.*, chełpliwość *f.*, przechwałka *f.*; fanfaronada *f.*, blaga *f.*

Prä'hlerin, *sf. pl.* -innen, chełpicielka *f.*, blagierka *f.*

Prä'hlerisch, I. *adi.* chełpliwy, samochwalny; pyszny, butny, dumny, próżny; II. *adv.* chełpliwie; butnie, z pychą, duma.

Prä'hlist, *adi.* obacz Prä'hlerisch.

Prä'hlistand, *sm.* -es, *pl.* -hände, samochwał *m.*, blagier *m.*

Prä'hlfucht, *sf.* skłonność *f.* do chełpienia się, do przechwalania się, chełpliwa żyłka.

Fra'hsüchtig, *adi.* lubiący się chwalić, chełpliwy.

Frahm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, prom *m.*

Fra'iric', *sf. pl.* -n, preryca *f.*

Fra'judi', *sn.* =eš, *pl.* =e,

1) sprawa w pierw rozstrzygnięta, przesądzenie *n.*; 2) strata *f.*

Fra'judizic'ren, *va.* (haben) przesądzać.

Fra'kludie'ren, *va.* (haben) prekludować, uchylić, odrzucić, wykluczyć (prawo).

Fra'klusio'n, *sf. pl.* =en, prekluzja *f.*, wyłączenie *n.*, wykluczenie *n.*, uchylenie *n.*, odpalenie *n.*, odmówienie *n.*, przedawnienie *n.* (prawo).

Fra'klusio'nstermin, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, termin prekluzyjny, termin nieprzekraczalny (prawo).

Fra'krit, *sn.* =(e)š, prakryt *m.*, język pierwotny staroindyjskich szczepów.

Fra'kritiſch, *adi.* prakrycki, rodzimy, ludowy.

Fra'krit, *sf. pl.* =en, praktyka *f.*, doświadczenie *n.*, biegłość *f.*, ćwiczenie *n.*, znajomość *f.*; =en, *pl.* praktyki *pl.*, machinacje *pl.*, (podstępne) zabiegi *pl.*, wybiegi *pl.*, obroty *pl.*

Fra'krita'bel, *adi.* dający się użyć, wykonać; nur dieser Weg ist — tylko tej drogi można użyć; tylko po tej drodze można jechać, chodzić.

Fra'krita'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, praktykant *m.*; uczeń *m.* (w handlu, w rzemiośle, w przemyśle).

Fra'kritiſch, *sm.* —, *pl.* =kriſche, Fra'krit, *sm.* =š, *pl.* —, 1) praktyk *m.*, człowiek doświadczony, biegły, wprawny; 2) lekarz praktyczny, praktykujący; 3) (obraz.) er ist ein alter — to stary praktyk, to ćwik, to bywalec.

Fra'kritiſch, I. *adi.* praktyczny, doświadczony, biegły, wprawny, znawczy; użyteczny, dający się zastosować do życia = Nützlich; wygodny; dieser Stoß ist sehr — ten surdat jest bardzo praktyczny, wygodny = Bequem;

er ist ein =er Mensch jest praktycznym człowiekiem, umie sobie poradzić; =er Arzt lekarz praktyczny, praktykujący, praktyka się trudniący; II. *adv.* praktycznie.

Fra'kritizic'ren, I. *vn.* (haben) praktykować, doświadczać, wykonywać, zajmować się, trudnić się czem; lekarzyć; =der Arzt lekarz praktykujący, praktyka, leezieniem się zajmujący; er =kier nicht mehr już więcej nie praktykuje, nie lekarzy; II. *va.* (haben) etw. auf die Seite — skrócić co, skrać co; immdm etw. auß der Taſche, in die Taſche — wyjąć co komu zreczenie z kieszeni, włożyć co komu zreczenie do kieszeni.

Fra'kra't, *sm.* =en, *pl.* =en, prałat *m.*

Fra'kra'tenabzeiden, *sn. pl.* ozaki *pl.* prałackie.

Fra'kra'tenam't, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd *m.* prałata, prałactwo *n.*, prałatura *f.*

Fra'kra'tengewand, *sn.* =(e)š, *pl.* =mänder, suknia prałacka.

Fra'kra'tenſtand, *sm.* =(e)š, Fra'kra'tenſtellung, Fra'kra'tenwürde, *sf.* prałatura *f.*, prałactwo *n.*, stanowisko *n.* prałata, godność prałacka.

Fra'kra'tu'r, *sf. pl.* =en, prałatura *f.*, prałactwo *n.*

Fra'kra'timina'r=, *adi.* przedugodny.

Fra'kra'timina'rc, *sn.* =š, *pl.* —, wykaz *m.* potrzebnych materiałów lub pieniędzy.

Fra'kra'timina'rien, *sn. pl.* preliminaria *pl.*, przedugoda *f.*, wstępne układy, rokowania *pl.*

Fra'k, *adi.* I) wyprężony, wyężony, mocno naciągnięty; elastyczny, sprężysty; pełny i okrągły, wydęty; =e Waſſen policzki wydęte; =e Dirne zdrowa, tęga dziewoja; 2) opięty, do ciała przylegający (o sukniach); — *adv.* sitzen (o sukniach); — *adv.* liegen, anliegen opięto *adv.* leżeć.

Fra'k, *sm.* =(e)š, odbicie *n.*; uderzenie *n.*

Fra'kſen, *vn.* (haben i sein) uderzyć o co; aneinander — zetknąć się, zetrzeć się; gegen

die Wand — uderzyć mocno, obić się o ścianę, o mur; der Ball ist von der Wand gepraſt piłka odbiła się, odskoczyła od ściany; daß Licht praſte mir in die Augen światło raziło mnie w oczy.

Fra'kſen, *sn.* =š, odbicie *n.* się, obijanie *n.* się.

Fra'kheit, *sf.* wyprężoność *f.*, wyteżoność *f.*; elastyczność *f.*; tęgość *f.*, zdrowie *n.*; opiętość *f.*, ciasność *f.* (sukni).

Fra'kſkraft, *sf.* elastyczność *f.*, sprężystość *f.*

Fra'klicht, *sn.* =(e)š, światło odbite; światło bardzo silne i rażące.

Fra'kſchuß, *sm.* =ſſeš, *pl.* =ſchuße, strzał *m.* na odbitkę, strzał odbity, strzał czołgający.

Fra'kſtein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień *m.* przy domu lub drodze, o który się koło obija.

Fra'kſtoß, *sm.* =eš, *pl.* =ſtoße, obacz Fra'k.

Fra'kſtriller, *sm.* =š, *pl.* —, tryl odbitkowy, krótki (muzyka).

Fra'kswinkel, *sm.* =š, *pl.* —, kąt *m.* odbicia (fizyka).

Fra'kludie'ren, *vn.* (haben) przegrywać, grać wstęp, preludować (muzyka).

Fra'kludium, *sn.* =š, *pl.* =dien, preludium *n.*, przegrywka *f.*, wstęp *m.*, poprzedzenie *n.* (muzyka).

Fra'kmedizic'ren, *va.* (haben) naprzód rozmyślić.

Fra'kmedizic'rt, *adi.* rozmyślony; =eš Verbrechen rozmyślona zbrodnia.

Fra'knie, *sf. pl.* -n, nagroda *f.*; premia *f.*, przedpłata *f.*, wpłata *f.* zabezpieczenia.

Fra'knienanleihe, *sf. pl.* =n, pożyczka premiowa.

Fra'kniengeſchäft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Fra'kniendhandel, *sm.* =š, interes premiowy, handel premiowy, terminowy.

Fra'kniendlotterie, *sf. pl.* =n, loterya premiowa.

Fra'knienschein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, bilet premiowy.

Prä'mienverteilung, *sf. pl.* =en, rozdawanie *n.* nagród, premiowanie *n.* (w szkole).

Prä'miie'ren, *va.* (haben) premiować, dać nagrodę; prä'miiert premiowany, nagrodzony.

Prä'miisse, *sf. pl.* =n, założenie.

Prä'mium, *sn.* =(s), *pl.* =mien, premium *n.*, nagroda *f.* (szkolna).

Prä'monstrat'e'nser, *sm.* =s, *pl.* —, Norbertanin *m.*

Prä'monstrat'e'nserin, *sf. pl.* =nen, Norbertanka *f.*

Prä'monstrat'e'nserorden, *sm.* =s, zakon norbertański.

Prä'ngen, *vn.* (haben) błyszczeć, świetnym się wydatwać, pysznie wyglądać; wyróżniać się, w oczy wpadać; in Purpur — błyszczeć w purpurze; mit etw. — popisywać się czem, pysznić się czem, wynosić się z czego; am Schandpfaß — stać pod pręgierzem.

Prä'nger, *sm.* =s, *pl.* —, pręgierz *m.*; immdn an den — stellen wystawić, postawić kogo pod pręgierzem; am — stehen stać pod pręgierzem.

Prä'nke, *sf. pl.* =en, łapa *f.*

Prä'numera'ndo, *adv.* —, zahl'en placić prenumerando, naprzód, przed czasem.

Prä'numera'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, prenumerator *m.*, przedplaciciel *m.*

Prä'nummeratio'n, *sf. pl.* =en, prenumerata *f.*, przedpłata *f.*

Prä'nummeratio'nsliste, *sf. pl.* =n, lista *f.*, spis *m.* prenumeratorów, przedplacicieli.

Prä'numeratio'nspreis, *sm.* =s, *pl.* =s, cena prenumeracyjna, cena *f.* przedpłaty.

Prä'nummerie'ren, *va.* i *vn.* (haben) prenumerować, placić, zapłacić z góry, zaliczać, zaliczyć; zamawiać, zamówić, zapisywać, zapisać naprzód (czasopismo, dzieło).

Prä'okkupie'ren, *va.* uprzędzić; prä'okkupiert sein być uprzędzonym; być zajęтым.

Prä'para'nd, *sm.* =en, *pl.* =en, uczeń przygotowujący

się do egzaminu, przysposobiony *m.* do popisu.

Prä'para'ndeanstalt, *sf. pl.* =en, szkoła przygotowawcza.

Prä'para'nt, *sm.* =en, *pl.* =en; **Prä'para'tor**, *sm.* =s, *pl.* =en, preparator *m.*, przysposobiacz *m.*, przyprawiacz *m.*, przyprawiciel *m.* (chemia i anatomia).

Prä'para't, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, preparat *m.* (chemiczny lub anatomiczny).

Prä'paratio'n, *sf. pl.* =en, preparacja *f.*, przygotowanie *n.*, przysposobienie *n.*

Prä'parie'ren, *va.* (haben) preparować, przyprawiać (anatomia i chemia); sich auf eine Lektion — przygotowywać się do lekcji.

Prä'pondera'ng, *sf. pl.* =en, przewaga *f.*

Prä'ponderie'ren, *vn.* (haben) przeważać, przeważać.

Prä'positio'n, *sf. pl.* =en, przymek *m.* (gramatyka).

Prä'positio'nal, *adi.* przyimkowy.

Prä'putium, *sn.* =s, *pl.* =-tien, napletek *m.* = Vorhaut.

Prä'rie', *sf.* obacz Prairie.

Prä'rogati'v, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, **Prä'rogati've**, *sf. pl.* =n, prerogatywa *f.*, przywilej *m.*, prawo wyłączne.

Prä'sens, *sn.* —, *pl.* Prä'sentia, czas teraźniejszy (gramatyka).

Prä'sent, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, podarunek *m.*

Prä'senta'bel, *adi.* mogący być przedstawiony, mogący dać się widzieć.

Prä'senta'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, przedstawiciel *m.*; prezentant *m.*, okaziciel *m.* (wekslu).

Prä'sentatio'n, *sf. pl.* =en, prezenta *f.*, przedstawienie *n.*, prezentowanie *n.*, okazanie *n.* (wekslu); bei — za okazaniem, na okazanie.

Prä'sentatio'nshreiben, *sn.* =s, *pl.* —, prezenta *f.*, pismo przedstawiające.

Prä'sentatio'nstfrist, *sf. pl.* =en, czas na przedstawienie zakreślony, termin *m.* prezentacyi.

Prä'sentie'ren, *va.* (haben) prezentować, przedstawiać, podawać; daß Gewehr — prezentować broń, czynić, okazać cześć bronią; sich nett — schludnie, ładnie, zgrabnie wyglądać; einen Wechsel — okazać weksel.

Prä'sentie'rbrett, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, **Prä'sentie'rteller**, *sm.* =s, *pl.* —, taca *f.*, talerz *m.* do podawania.

Prä'senz, *sf.* prezencja *f.*, obecność *f.*, przytomność *f.*

Prä'senzgelde, *sn. pl.* emolumenta prezencyjne, dochód *m.* z prezencji.

Prä'senzliste, *sf. pl.* =n, spis *m.* obecnych.

Prä'senzstärke, *sf.* siła zbrojna w czasie pokoju.

Prä'senzzeit, *sf.* czynna służba wojskowa.

Prä'servati'v, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, **Prä'servati'vmittel**, *sn.* =s, *pl.* —, zaberpwatywa *f.*, ochrona *f.*, zabezpieczenie *n.*, zapobiegliwość *f.*; środek zaradczy, ochronny.

Prä'servie'ren, *va.* (haben) ochraniać, ochronić, zapobiegać, zapobiedz.

Prä'ses, *sm.* —, *pl.* — i Prä'siden, prezes *m.*, przewodniczący *m.*, naczelnik *m.*

Prä'side'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, prezydent *m.*, prezes *m.*, przewodniczący *m.*

Prä'side'ntenstelle, *sf. pl.* =n, prezesostwo *n.*, przewodnictwo *n.*

Prä'side'ntenstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =stühle, krzesło prezesowskie.

Prä'side'ntenwahl, *sf. pl.* =en, wybór *m.* prezydenta, przewodniczącego.

Prä'side'ntenwürde, *sf.* godność prezesowska, prezesostwo *n.*

Prä'side'ntschafft, *sf.* prezydencja *f.*, prezydentura *f.*

Prä'sidie'ren, *vn.* (haben) prezydować, przewodniczyć.

Prä'sidia'l, *prezydyalny.*

Prä'sidium, *sn.* =s, *pl.* =dien, prezydium *n.*, przewodnictwo *n.*, prezes *m.*

Prä'sseln, *vn.* (haben) trzeszczeć, pryskać; strzelać; ber

Haſel praſſelte an die Fenſter grad z łoſkotem uderzał o okna.

Präffeln, *sn.* =*š*, chrobot *m.*, trzask *m.*

Präffen, *vn.* (haben) hulac, rozpustowac, trwonit (pie-niaſdze), zbytkowac, rozrzutnie żyć.

Präffer, *sm.* =*š*, *pl.* —, hulaka *m.*, marnotrawca *m.*, utracyusz *m.*

Präfferci, *sf. pl.* =*en*, hulanie *n.*, marnotrawienie *n.*, zbytkowanie *n.*, rozrzutne życie.

Präſtabilitäten, *va.* (haben) ustanowit naprzód, od początka.

Präſtatio'n, *sf. pl.* =*en*, preſtacja *f.*, ſwiadczenie *n.*, danina *f.*

Präſtatio'nspflichtig, *adi.* daninny.

Präſtieren, *va.* (haben) ſwiadczyć.

Präſumieren, *va.* (haben) preſumowac, przypuſzczac, domniemywac ſię, domyſlac ſię.

Präſumtion, *sf. pl.* =*en*, preſumcja *f.*, domniemanie *n.*, przypuſzczenie *n.*, domysł *m.*

Präſumtion, *adi.* preſumtywny, przypuſzczalny, domniemany, domyſlny.

Prätendent, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, pretendent *m.*, roſciiciel *m.* (prawa, godności).

Prätendieren, *va.* (haben) pretendowac, ſzadac, domagac ſię.

Prätention, *sf. pl.* =*en*, preteuſya *f.*, wymaganie *n.*, domaganie *n.* ſię, ſzadanie *n.*, roſzczenie *n.*; zarozumiałość *f.*

Prätentiō's, *adi.* pretenſjonalny, wymagający, ſzadający; zarozumiały.

Prätentium, *sn.* =(*š*), *pl.* =*ta*, czas preſzły (gramatyka).

Prätter propter, *adv.* mniej więcej, w przybliſzeniu, około.

Prätter, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, pretekst *m.*, pozór *m.*, udanie *n.*; wymówka *f.*

Prättor, *sm.* =*š*, *pl.* =*en*, pretor *m.* (w ſtarym Rzymie).

Prätoria'ner, *sm.* =*š*, *pl.* —, pretoryanin *m.*

Prätoria'niſch, *adi.* pretoryański.

Prättorwürde, *sf.* godność *f.* pretora, pretura *f.*

Prätſch, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*; = *š*rahler.

Prätſchen, *vn.* (haben) = *š*rahlen.

Prätur, *sf. pl.* =*en*, pretura *f.*, urząd *m.* pretora.

Prätze, *sf. pl.* =*n*, łapa *f.*; poufale: gib mir die — dai mi łapkę, rękę.

Prävalieren, *vn.* (haben) mieć przewagę, przeważac.

Präventive, *sn.* =*š*, baś — ſpielen uprzedzić kogo, wyprzedzić kogo, zniweczyc czyje zamiary.

Präventivhaft, *sf. pl.* =*en*, areszt prewentywny, areszt zapobiegawczy.

Präventivmaßregeln, *sf. pl.* środki *pl.*, zarządzenia *pl.* zapobiegające.

Prätziß, *sf.* 1) praktyka *f.*, wykonywanie *n.*; in der — w praktyce; — betreiben trudnić ſię praktyką; die — aufgeben zaniechac praktyki, przestać praktykowac; 2) klientela *f.* (adwokata, lekarza); er hat eine auſgebehtnte — ma liczná klientelę.

Prätzigen, *vn.* (haben) kazac, mieć kazanie; Gottes Wort — ſłowo Boże opowiadac; die Tugend — mowa ſwoją do cnoty zachęcac; (vor) tauben Ohren — głuchym uſzom kazac, groch na ſcianę rzucac, na próżno komu co gadać; den Winden — na wiatr nauki dawac; Gelehrten iſt gut — mądrej głowie doſć dwie ſłowie.

Prätziger, *sm.* =*š*, *pl.* —, kaznodzieja *m.*; pastor ewangelicki.

Prätziger, *adi.* kaznodziejski.

Prätzigeramt, *sn.* =*eš*, *pl.* =*ämter*, urząd kaznodziejski, kaznodziejstwo *n.*

Prätzigerfrau, *sf. pl.* =*en*, Prätzigerin, *sf. pl.* =*innen*, żona *f.* pastora ewangelickiego, paſtorowa *f.*

Prätzigerkrähe, *sf. pl.* =*n*, gwarek *m.*, szczebiot *m.*

Prätzigmönch, *sm.* =(*eš*), *pl.* =*e*, mnich kaznodzieja *m.*, Dominikanin *m.*

Prätzigerorden, *sm.* =*š*, *pl.* —, zakon kaznodziejski, zakon dominikański.

Prätzigerseminar, *sn.* =(*eš*), *pl.* =*e*, ſeminaryum *n.* dla paſtorów ewangelickich.

Prätzigerſtelle, *sf. pl.* =*n*, urząd *m.* pastora ewangelickiego, duſzpasterstwo *n.*

Prätzigtou, *sm.* =(*eš*), ton kaznodziejski.

Prätzigerwohnung, *sf. pl.* =*en*, mieszkanie *n.* pastora ewangelickiego.

Prätzigt, *sf. pl.* =*en*, kazanie *n.*; eine — halten mieć kazanie; zur — läuten dzwonic na kazanie; in die — gehen iſc na kazanie; unter der — podczaſ kazania; jmdm eine — halten kazanie komu powiedziec, wyłajac kogo.

Prätzigtamt, *sn.* obacz Prätzigeramt.

Prätzigtamtſtanditat, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, kandydat *m.* do paſtorſtwa, do kaznodziejſtwa.

Prätzigtbuch, *sn.* =(*eš*), *pl.* =*bücher*, Prätzigtſammlung, *sf. pl.* =*n*, zbiór *m.* kazań.

Prätzigen, *va.* (haben) praczyć, przysmażac, przysmażyć; *vn.* (haben) skwarzyc ſię.

Preis, *sm.* =*eš*, *pl.* =*ſe*, 1) cena *f.*; cena pokrywająca koſzta produkcji = *Koſtenpreis*; feſte Preise ceny ſtałe; laufende =*ſe* ceny bieżące; vorgeſchriebene =*ſe* ceny przepiſane; billiger — cena umiarkowana; der äußerſte, genaueſte — cena oſtatnia; übliher — cena zwyczajna; den — beſtimmen cenę naznaczyć, cenę (u)ſtanowić; die =*ſe* feſtſetzen uſtanowić ceny; Getreide ſteht hoch im — zboże wyſoko stoi w cenie; daß Getreide hat keinen — zboże jest bez ceny, jest niezmiernie drogie (albo teź:) bardzo tanie; die =*ſe* heraufſetzen, erhöhen podnieſc ceny; die =*ſe* herabſetzen

zniżyć ceny; die =ſe deſ Ge- treides ſind geſtiegen, gefallen ceny zboża podniosły się, spadły; im =ſe ſteigen, fallen, ſinken podnieść się, spaść w cenie; über (um) den = einig werden ugodzić się o cenę; unter dem =ſe verkaufen niżej ceny, niżej wartości, niżej kosztów produkcyi sprzedać; um dieſen — za tę cenę, po tej cenie; um keinen — (der Welt) za żadną cenę, za żadne pieniądze, za nic w świecie; ich täte es um keinen — (der Welt) nie zrobiłbym tego za nic w świecie; ich merde es um jeden — verkaufen ſprze- dam to za jakąbądź, jak- kolwiek cenę; zu jedem =ſe losſchlagen pozbyć za wszelką cenę; nicht zu ſeinem =ſe kommen nie uzyskać (nawet) kosztów (produkcyi); im =ſe ſein być w cenie, popłacać; hoch im =ſe ſtehend poplatny; den — von etw. angeben, fordern zacenić co; 2) nagroda *f.*; premium *n.*; einen — auſſeßen, auſſchreiben nagrodę wyznaczyć, rozpiſać; auf jmds Kopf einen — ſeßen nagrodę wyznaczyć, nazuaczyć za czyją głowę; einen — erhalten, davon- tragen, gewinnen otrzymać; odnieſć nagrodę; jmdm einen — zuerkennen, zuſprechen przy- znać, przyſądzić komu nagrodę; die =ſe auſteilen roz- da(wać) nagrody; um den — rennen ubiegać się, biedz o nagrodę (wyścigi); ohne Schweiß (albo Fleiß) ſein — bez pracy nie będą kołaczę; 3) cześć *f.*, chwała *f.*; — ſei Gott! chwala Panu! ich muß es zu ſeinem =ſe ſagen muſzę to na jego chwałę powiedzieć.

Frei'sabſchlag, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =ſchläge, redukcya *f.* ceny, rabat *m.*, odliczka *f.*, odli- czenie *n.*, opuszczenie *n.*, potrącenie *n.*

Frei'sangabe, *sf. pl.* =*n.*, **Frei'sanſaß**, *sm.* =eſ, *pl.* =ſäße, ustanowienie *n.* ceny, zacenienie *n.*

Frei'sanſchlag, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =ſchläge, oszacowanie *n.*

Frei'saufgabe, *sf. pl.* =*n.*, zadanie *n.* do nagrody.

Frei'sauſſchreibung, *sf. pl.* =*en.*, rozpiſanie *n.*, naznacze- nie *n.* nagrody.

Frei'sauſſetzung, *sf. pl.* =*en.*, wyznaczenie *n.* nagrody.

Frei'sauſſteilung, *sf.* obacz **Frei'sverteilung**.

Frei'sbemerkung, *sf. pl.* =*en.*, oznaczenie *n.* ceny.

Frei'sbeſtimmung, *sf. pl.* =*en.*, oznaczenie *n.* ceny; cena oznaczona.

Frei'sbewerber, *sm.* =ſ, *pl.* —, ubiegający się o nagrodę.

Frei'sbewerberin, *sf. pl.* =*innen*, ubiegająca się o nagrodę.

Frei'sbewerbung, *sf. pl.* =*en.*, ubieganie *n.* się o nagrodę.

Frei'scourant, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =e, wykaz *m.* cen bieżących, cennik *m.*

Frei'sdrücker, *sm.* obacz **Frei'sverdrerber**.

Frei'selbeere, *sf.* obacz **Frei'selbeere**.

Frei'sen, *va.* =ſeſti preiſt, preiſt, prieß, habe geprieſen, wielbić, ſławić, wystawiać, uwielbiać, wywielbiać, wy- chwalać; Gott — wielbić Bo- ga; ein geprieſener Mann mąż uwielbiany, wielbiony, po- wszechnie chwalony.

Frei'serhöhung, *sf. pl.* =*en.*, podwyższenie *n.*, zwyczajka *f.* cen(y).

Frei'sernmäßigung, *sf. pl.* =*en.*, zniżenie *n.*, zniżka *f.* cen(y).

Frei'sſechter, *sm.* obacz **Frei'skämpfer**.

Frei'sfrage, *sf. pl.* =*n.*, py- tanie do nagrody podane, py- tanie, za którego odpowiedź naznaczono nagrodę.

Frei'sgeben, *va.* gebe, gibſt, gibſt preis, gab preis, habe preisgegeben, wydać na ſztcych, porzucić, opuszczać, poſtawić; eine Stadt — oddać miasto na lup; er iſt der Hungersnot preisgegeben wystawiony jeſt na głód; jmdm dem Ge- lächter — wystawić kogo na poſmiewisko; dem Winde preisgegebenes Schiff statek

oddany wiatrom na pastwę; die Ehre — poświęcić, oddać honor, rzekać się honoru; alleß — poświęcić wszystko; er gibt ſich einer großen Ge- ſahr preis wystawia się na wielkie niebezpieczeństwo; ſich den Laſten — odda(wać) się wyſtepkom; ſein Leben dem Wohle deß Vaterlandes — życie oddać, poświęcić, na- razić dla dobra ojczyzny; ſich — poświęcać się, poświęcić się, (z)robić z siebie ofiarę; (o kobietach:) prostytuować się, odda(wać) się nierządowi, wszeteczeńſtwu.

Frei'sgebung, *sf.* wydanie *n.* na ſztcych, poruczenie *n.*; ofiara *f.*, zrzeczenie *n.* się; prostytutcyca *f.*, nierząd *m.*; mit — z poświęceniem czego, poświęcając co, z zrzeczeniem się czego, zrzekając się czego.

Frei'sgefördert, *adi.* nagrod- zony; =er Dichter, Künſtler poeta, artyſta uwieńczony, laureat *m.*

Frei'sgedicht, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =e, poemat uwieńczony na- groda.

Frei'sgeſang, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =ſänge, pieśń pochwalna, hymn *m.*; pieśń uwieńczona nagrodą.

Frei'sgewinner, *sm.* =ſ, *pl.* —, wygrywający *m.* nagrodę.

Frei'skämpfer, *sm.* =ſ, *pl.* —, zapaśnik *m.*, gladiator *m.*

Frei'slich, *adi.* obacz **Preis= würdig**.

Frei'skurant, *sm.*, **Preis=**

liſte, *sf. pl.* =*en.*, obacz **Preis=**

courant. **Frei'skuſtſpiel**, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =e, komedia uwieńczona nagrodą.

Frei'smedaille, *sf. pl.* =*n.*, medal przeznaczony na nagrodę.

Frei'snotierung, *sf. pl.* =*en.*, notowanie *n.*, zapisywanie *n.*, wypisywanie *n.* cen (haudel).

Frei'srichter, *sm.* =ſ, *pl.* —, członek *m.* komisji dla wyznaczenia nagród, wyzna- czyciel *m.* nagrody.

Frei'srüdgang, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =gänge, spadek *m.*, zniżka *f.* cen.

Pre'šjah, *sm.* =eš, *pl.* =jäge, *taksa f.*, *oznaczenie n.* cen.

Pre'šjdicheu, *sn.* =š, *strzelanie premiowe, strzelanie n.* o nagrodę.

Pre'šjchrift, *sf. pl.* =en, *utwór (rozprawa, dzieło) do nagrody podany (-a, -e), nagrodą uwieczniony (-a, -e).*

Pre'šjkwantung, *sf. pl.* =en, *fluktuacya f.*, *niestalość f.*, *zmienność f.*, *chwiejność f.* cen.

Pre'šsturz, *sm.* =eš, *pl.* =stürze, *nagłe obniżenie się, nagły spadek cen.*

Pre'štabelle, *sf. pl.* =n, *cennik m.*

Pre'šveränderung, *sf. pl.* =en, *zmiana f.* cen.

Pre'šverderber, *sm.* =š, *pl.* —, *psowacz m.* cen.

Pre'šverminderung, *sf. pl.* =en, *obniżenie n.* cen.

Pre'šverteilung, *sf. pl.* =en, *rozdawanie n.* nagród; *premiowanie n.*

Pre'šverzzeichniš, *sn.* =šš, *pl.* =šše, *spis m.*, *wykaz m.* cen, *cennik m.*

Pre'šwürdig, *adi.* 1) *nie za drogi, niedrogi, wcale nie drogi, odpowiedni wartości, stosowny; etw.* — (*adv.*) *taufen kupić co za stosowną cenę, kupić co niedrogo, dobrze; 2) chwalebny, godny pochwały.*

Pre'šwürdigkeit, *sf.* 1) *cena stosowna, taniłość f.; 2) chwalebność f.*

Pre'šzettel, *sm.* ob. *Preis=* *courant.*

Pre'šhelbeere, *sf. pl.* =n, *kamioneczka f.*, *czzerwona borówka, czerwienica f.*, *żórawinka f.*, *gogodzka f.*

Pre'št, *adi.* *nędzny, pożałowania godny, trudny; adv.* *nędznie, do pożałowania, trudno.*

Pre'š, *sm.* =(e)š, 1) *długość f.* *nastawionych sieci łowieckich; 2) = Prall.*

Pre'šbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, *odbijak m.*

Pre'šbock, *sm.* =(e)š, *pl.* =böcke, *odbój m.*; — *mit Butter* *odbój o zderzakach; Pfahl=*

odbój palowy; Verfaberampen= *odbój ładowni (kolejn.).*

Pre'šce, *sf.* 1) *wyrzucenie n.* *do góry z płachty rozciągnionej (łowiectwo); odbijanie n.* *od czego, odbitka f.; dem Fuchse die — geben* *lisa podrzucac (położyćwszy go na płachcie lub sieci); 2) = Prešlnetz; 3) gospoda, w której zdzierają (w mowie ludowej).*

Pre'šlen, *va.* (haben) 1) *odbijać od czego, podbijac, podzrucac do góry przez odbijanie; einen Fuchš — lisa podzrucac na płachcie (łowiectwo); 2) dać wpaść do łapki, do matni; zdzierac, zedrzać, okpić, oszukać; jmdm um etw. — odrwić, orznąć kogo na czem.*

Pre'šlen, *sn.* =š, *obacz Prešlerei 2).*

Pre'šler, *sm.* =š, *pl.* —, 1) *odbijacz m.*, *podzrucacz m.*; 2) *oszukaniec m.*, *zdzierca m.*, *odrwicacz m.*; *derus m.*; 3) *klaps m.*, *uderzenie n.*; = *Prallstoß.*

Prešlerei, *sf. pl.* =en, 1) = *Breſle 1); 2) oszukaństwo n.*, *okpiwanie n.*, *zdzierstwo n.*

Pre'šlerisch, *adi.* *zdzierczy.*
Pre'šlgarn, Pre'šlnetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, *siatka f.* *do podzrucania lisów.*

Pre'šschlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =schläge, *uderzenie odbijające.*
Pre'šschuß, *sm.* =šš, *pl.* =schüsse, *strzelanie n.* *na odbitkę.*

Pre'šsteine, *sm. pl.* *stróże.*
Pre'šstoß, *sm.* *obacz Prall=* *stoß.*

Pre'štrentant, (*wym.*: *premie=*), *sm.* =š, *pl.* =š, *porucznik m.*

Pre'štminister, *sm.* =š, *pl.* —, *prezydent m.* *rady ministrów.*

Pre'šhyter, *sm.* =š, *pl.* —, *kapłan m.*

Pre'šbyteria'ner, *sm.* =š, *pl.* —, *prezbteryjanin m.*

Pre'šbyterium, *sn.* =(š), *pl.* =rien, *prezbteryum n.*

Pre'šden, *vn.* (haben i sein) *biedz prędko; va.* (haben) = *Prügeln.*

Preš, *adi.* *obeisty; daš Kleid liegt — an* *suknia leży obcisło, zbyt opięto; (w grze w bilard) der Ball steht — kula stoi przy samej bandzie.*
Pre'šangelegenheiten, *sf. pl.* *sprawy dziennikarstwa dotyczące.*

Prešsant, *adi.* *pilny; adv.* *pilno.*

Pre'šbalken, *sm.* =š, *pl.* —, *szpaga wierzchnia u prasy (drukarskiej).*

Pre'šbar, *adi.* *ściśliwy, ściskaç się dający.*

Pre'šbarkeit, *sf.* *ściśliwość f.*

Pre'šbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, *drag m.* *u prasy (drukarskiej).*

Pre'šbengel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) *trzonek m.* *u prasy drukarskiej; 2) gryzmoła dziennikarski (zartobliwie).*

Pre'šbinde, *sf. pl.* =n, *naciskadło n.*, *uciskadło n.*

Pre'šbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, *deska f.* *u prasy.*

Pre'šbureau, *sn.* =š, *pl.* =š, *biuro prasowe, dziennikarskie.*

Pre'šße, *sf. pl.* =n, 1) *prasa f.*, *łocznia f.*; *hydraulische —* *prasa hydrauliczna, łocznia wodna; (Druck=)* *prasa drukarska; daš Buch ist unter der —* *książka jest pod prasą, jest w druku; zur* *albo* *unter die — gehen* *iść pod prasę, do druku; in* *albo* *unter die — geben* *dać pod prasę, do druku; die — ver-* *lassen, auß der — kommen* *wyjsc z pod prasy, z druku; Tuch in die — geben* *sukno dać do prasy; 2) prasa f.*, *dziennikarstwo n.*; 3) *połysk m.* *(w prasie nabyty), gładkość f.*; *dem Tuch die — geben* *sukno wygładzić w prasie, dać sukno połysk przez ściśnięcie prasą; oas* *Tuch hat zu viel — sukno za długo było w prasie, za nadto ma połysku; 4) szkoła wojskowa przygotowawcza (poufale); 5) pobór przymusowy majtków (marynarka).*

Pre'šsen, *va.* (haben) 1) *cisnąć, ściskaç, gnieść; pra-*

sować, tłoczyć, wygniatać, wyciskać; Zitronen — wyciskać cytryny; Wein — wygniatać, tłoczyć winogrona; Öl — wyciskać olej; Tuch — sukno gładzić w prasie; Leder — wygniatać skórę; Papier — papier w prasie ścisnąć; Blech — karbować blachę; den Hut auf den Kopf — naciskać kapelusz na głowę; gepreßt sitzen siedzieć ciasno; das Theater war gepreßt voll teatr był pełniusiński, przepełniony; ans Herz — przycisnąć do serca; 2) Matrosen, Soldaten — gwałtem brać do marynarki, w rekruty; den Wind — chwytac wiatr; die Segel — wystawiać żagle na wiatr; Schiffe — zabierać okręty, nakładać embargo na okręty; 3) (przenośnie:) die Untertanen — uciskać, ciemiężyć poddanych; Kunden — zmuszać, musić gości do zakupu (handel); jmand zu etw. — (z)musić kogo do czego; der Zorn preßte ihr Tränen aus den Augen złość wycisnęła jej łzy z oczu; mein Herz ist gepreßt serce moje ścisnione, przejęte żal, strachem; die Not preßte ihn schon sehr bieda bardzo go już gniołka, uciskała, dokuczała, doskwierała mu.

Pre'ssen, *sm.* =ś, ciśnienie *n.*, ściskanie *n.*, gniesienie *n.*; prasowanie *n.*, tłoczenie *n.*; wygniatanie *n.*, wyciskanie *n.*; uciskanie *n.*

Pre'sser, *sm.* =ś, *pl.* —, 1) wyciskacz *m.*, wyczołcznik *m.*, prasownik *m.*; 2) (obraz.) die Preßerin, die Not bieda, ciemiężycielka; — von Matrosen werbownik *m.* poniewolnych majtków; 3) rzadko zamiast: Bedränger, Dränger triapiel *m.*, dręczyciel *m.*, ciemięzca *m.*

Pre'sserzeugniß, *sn.* =fesz, *pl.* =ffe, wytwór *m.* druku, dzieło drukowane.

Pre'sserei, *sf.* wolność *f.* druku, prasy, dziennikarstwa.

Pre'ssingang, *sm.* =(e)ś, wysyłka *f.* na poniewolne zbieranie majtków (w Anglii).

Pre'sserei, *sn.* =eś, *pl.* =e, ustawa prasowa.

Pre'ssereibung, *sf.* *pl.* =en, ustawodawstwo prasowe.

Pre'ssgerat, *sm.* =eś, połysk *m.* (w prasie nabyty).

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, drożdże *pl.*

Pre'ssgerat, I. *va.* (haben) naglić, napędzać do pośpiechu; preßiert sein bardzo się spieszyć, nie mieć czasu; II. *vn.* (haben) eß preßiert sehr sprawa bardzo nagląca; eß preßiert nicht sprawa nie jest nagląca.

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =en, prasy *f.*, ciśnienie *n.*; (obraz.) naglenie *n.*, przypieranie *n.*

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, węgiel tłoczony.

Pre'ssgerat, *sm.* =ś, *pl.* —, tłok *m.*

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, głowizna *f.*

Pre'ssgerat, *sn.* =(e)ś, *pl.* =kräuter, mlecznik *m.* (roślina).

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, naciskadło *n.*, uciskadło *n.*

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, moszcz *m.* (z winogron wyciskany).

Pre'ssgerat, *sm.* =fesz, *pl.* =ffe, proces prasowy, proces przeciw dziennikowi.

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, pompa tłocząca.

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, śruba *f.* do ściskania prasy.

Pre'ssgerat, *sm.* *pl.* gładkie tektury do okładania sukna, które ma być włożone do prasy.

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, walec *m.* u prasy.

Pre'ssgerat, *sf.* =n, Preßstöß, *sm.* =(e)ś, *pl.* =stöße, drążek *m.* u prasy.

Pre'ssgerat, *sm.* =ś, *pl.* —, stempel *m.* do wygniatania skóry. [topf]

Pre'ssgerat, *sf.* obacz Preßgerat

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =en, 1) ciśnienie *n.*, ścisnienie *n.*; prasowanie *n.*; wycisk *m.*; 2) (obraz.) ucisk *m.*, ciemiężenie *n.*

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, stowarzyszenie dziennikarskie.

Pre'ssgerat, *sn.* =ś, *pl.* —, przestępstwo prasowe, drukiem popełnione.

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, wino wytłaczane.

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, wiatr z boku wiejący (żegluga).

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =mürfte, salceson *m.*, głowizna *f.*

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, ograniczenie *n.* wolności druku, niewola *f.* druku, prasy.

Pre'ssgerat, (wym.: -stiz), *sn.* —, powaga *f.*, znaczenie *n.*

Pre'ssgerat, *adv.* jak najszybciej (muzyka).

Pre'ssgerat, *adv.* prędko (muzyka).

Pre'ssgerat, (wym.: -ciös), *adi.* kosztowny; (przenośnie:) wykwintny, kunsztowny; wymuszony.

Pre'ssgerat, (wym.: -cjo-), *s. pl.* kosztowności *pl.*

Pre'ssgerat, *sn.* =ś, przasactwo *n.*

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, obwarzanek *m.*

Pre'ssgerat, *sf.* obacz Biße.

Pre'ssgerat, *adi.* swędzący; pikantny, ostry w smaku, zapachu.

Pre'ssgerat, *va.* i *vn.* (haben) 1) kłuć; swędzić; 2) przymawiać, przytykać; 3) smakować, pachnąć ostro.

Pre'ssgerat, *sn.* =ś, kłucie *n.*, swędzenie *n.*, mrowie *n.*

Pre'ssgerat, *adi.* kłujący, swędzący; -er Wein ostre wino.

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e,

Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =u, wazki przesynek między ławami piaskowymi (żegluga).

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, Pre'ssgerat, *sf.* *pl.* =n, i *dim.*

Pre'ssgerat, *sn.* =ś, *pl.* —, prymka *f.*, zwitka *f.* tytoniu do żucia, do sysania.

Pre'ssgerat, *vn.* (haben) żuć, gryźć tytoni.

Pre'ssgerat, *sm.* =ś, *pl.* —, ksiądz *m.*, kapłan *m.*; einen — weihen wyświęcać kapłana.

Pre'ssgerat, *adi.* kapłański.

Pre'ssgerat, *sm.* =(e)ś, *pl.* =ämter, urząd kapłański.

Prie'iterche, *sf. pl.* =n, małżeństwo n. kapłanów.

Prie'iterfreund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przyjaciel m. księży, klerykał m.

Prie'itergewand, *sn.* =eš, *pl.* =wänder, ubranie kapłańskie.

Prie'iterhaft, *adi.* kapłański; *adv.* po kapłańsku.

Prie'iterherchaft, *sf. pl.* =en, urząd kapłański, teokracja f.

Prie'iterhut, *sm.* =(e)š, *pl.* =hüte, kapelusz kapłański.

Prie'iterin, *sf. pl.* =innen, kapłanka f.

Prie'iterfappe, *sf. pl.* =n, i *dim.* Prie'iterfäppchen, *sn.* =š, *pl.* —, biret m.; kalotka f.

Prie'iterlich, Prie'itermä'ſig, *adi.* kapłański, księży; *adv.* po kapłańsku.

Prie'itermantel, *sm.* =š, *pl.* =mün el, płaszcz kapłański.

Prie'iterorden, *sm.* =š, *pl.* —, zakon duchowny; in den — treten przyjąć święcenia w zakonie.

Prie'iterpartei, *sf. pl.* =en, stronnictwo klerykalne.

Prie'iterrod, *sm.* =(e)š, *pl.* =röcke, suknia kapłańska, rewerenda f., sutana f., habit m.

Prie'iterſchaft, *sf.* stan kapłański, kapłaństwo n.; duchowieństwo n. *collect.*

Prie'iterſtand, *sm.* =(e)š, stan kapłański, kapłaństwo n.; in den — treten zostać kapłanem, księdzem.

Prie'iterſtum, *sn.* =š, kapłaństwo n.

Prie'iterweihe, *sf. pl.* =n, święcenie n. kapłańskie; die — geben wyświęcić na kapłana; die — erhalten otrzymać święcenie kapłańskie.

Prie'iterweſen, *sn.* =š, wszystko co kapłaństwa, duchowieństwa dotyczy.

Prie'iterwohnung, *sf. pl.* =en, mieszkanie n. kapłana.

Prie'iterwürde, *sf. pl.* =n, godność kapłańska.

Pri'ma, *sf. pl.* =men, 1) pryma f., ostatnia, najwyższa klasa gimnazyów niemieckich, a najniższa gimnazyów

austryackich; 2) — Sorte, Qualität przedni gatunek, najlepsza jakość (handel).

Pri'mado'na, *sf. pl.* =š i =donnen, prymadonna f., pierwsza śpiewaczka.

Pri'ma'ner, *sm.* =š, *pl.* —, pierwszoklasista m., uczeń m. prymy, najwyższej (względnie najniższej) klasy.

Pri'ma'r, *adi.* pierwszy, pierwotny.

Pri'ma'rius, *sm.* =š, *pl.* =mare, prymaryusz m., naczelny lekarz (w szpitalu); Paſtor — pierwszy, przełożony pastor, rektor m.

Pri'ma'rſchule, *sf. pl.* =n, szkoła elementarna, początkowa.

Pri'ma'rſpannung, *sf. pl.* =en, natężenie pierwszorzędne (elektr.).

Pri'ma's, *sm.* —, *pl.* =ſe i =maten, prymas m. (w Polsce); areybiskup prymas m. (na Węgrzech).

Pri'ma'skirche, *sf. pl.* =n, kościół prymasowski.

Pri'ma'sorte, *sf. pl.* =n, najprzedniejszy gatunek.

Pri'ma't, *sn.* i *sm.* =(e)š, *pl.* =e, prymasostwo n., przewodnictwo n.

Pri'ma'viſta, *adv.* na pierwszy rzut oka (muzyka); za pierwszym okazaniem, natychmiast po okazaniu (handel).

Pri'ma'ware, *sf. pl.* =n, towar najprzedniejszy, najlepszej jakości.

Pri'mawechſel, *sm.* =š, *pl.* —, weksel pierwotny.

Pri'mc, *sf. pl.* =n, 1) pryma f., pierwsze ranne modły w kościele lub w chórze; 2) najlepszy gatunek = Pri'ma; 3) pierwszy druk, pierwsza odbitka; 4) pryma f., pierwsze cięcie, pierwsze złożenie się fechtarskie; 5) prym m., pierwszy głos (muzyka).

Pri'mel, *sf. pl.* =n, pierwiosnek m., niedźwiedzionka f.

Pri'miti'v, *adi.* prymitywny, pierwotny, pierwiastkowy, nierozwinięty.

Pri'mi'z, *sf. pl.* =ien, pry-

micya f., pierwsza msza kapłana.

Pri'mi'tien, Pri'mi'zien, *sf. pl.* prymicye *pl.*

Pri'mu's, *sm.* —, *pl.* — i =mi, prymus m., pierwszy w klasie.

Pri'ma'hl, *sf. pl.* =en, liczba pierwsza (matematyka).

Pri'nz, *sm.* =en, *pl.* =en, książę m.; — Gemahl książę małżonek; kaiserlicher — cesarszewicz m.; königlicher — królówic m.; wie ein — leben żyć jak książę, po książęcemu.

Pri'nzen', *adi.* książęcy.

Pri'nzen'erzieher, Pri'nzenhofmeiſter, Pri'nzenlehrer, *sm.* =š, *pl.* —, wychowawca m., guwerner m., nauczyciel m. książąt.

Pri'nze'ſſin, *sf. pl.* =innen, księżna f., księżniczka f.; kaiserliche — cesarszewiżówna f.; königliche — królowna f.

Pri'nzi'p, *sn.* =(e)š, *pl.* =ien i =e, zasada f., maksyma f.; im — w zasadzie, zasadniczo.

Pri'nzipa'l, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) pryncypał m., przełożony m., naczelnik m. zakładu, interesu, mistrz m., majster m., chlebodawca m.; 2) pryncypał m. (regist organowy).

Pri'nzipali'tät, Pri'nzipa'lſchaft, *sf. pl.* =en, pryncypałostwo n., stan m. pryncypała, majstra, naczelnika; rodzina f. pryncypała.

Pri'nzi'pienfeſt, *adi.* wierny swoim zasadom, stały w swoich przekonaniach.

Pri'nzi'pienhaft, *adi.* stosowny do zasad; wierny pewnym zasadom.

Pri'nzi'pienreiter, *sm.* =š, *pl.* —, pedant m.

Pri'nzi'pienſtreit, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, spór m. o zasady.

Pri'nzi'plo's, *adi.* bez zasad. Pri'nz'lich, *adi.* książęcy; *adv.* książęco, po książęcym, po książęcemu.

Pri'nzmetall, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pryncymetal m.

Pri'or, *sm.* =š, *pl.* Pria'oren, przeor m.

Priaor't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,

przeor(ostwo *n.*, pierwszeństwo *n.*

Priora'tirche, *sf. pl.* =*n.*, kościół przeoryszowski.

Priorei', *sf. pl.* =*en.*, przeorstwo *n.*

Prio'renwürde, *sf.* godność *f.* przeora.

Prio'rin, *sf. pl.* =*innen.*, przeorysza *f.*

Priorität, *sf. pl.* =*en.* 1) pierwszość *f.*, pierwszeństwo *n.*; 2) =*en.*, *pl.* = Prioritätsobligationen.

Prioritätsaktien, *sf. pl.* akcje *pl.* pierwszeństwa.

Prioritätsanleihe, *sf. pl.* =*n.*, pożyczka hipotekarna, emisja *f.* obligacji, zapisów dłużnych.

Prioritätsobligation, *sf. pl.* =*en.*, obligacja *f.* pierwszeństwa, zapis *m.* długu nadający pierwszeństwo.

Prioritätsstreit, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, spór *m.* o pierwszeństwo.

Prioritätsurteil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wyrok stanowiący o pierwszeństwie.

Pri'se, *sf. pl.* =*n.* 1) łup *m.*, zdobycz *m.*, zdobycz morska, zabór *m.*; eine — machen schwytać okręt; alš gute — erklären uznać za dobrą, prawidłową zdobycz (prawo międzynarodowe); 2) eine — Schnupftabak szczypta *f.*, niuch *m.* tabaki; eine — nehmen, jemand anbieten zażyć (nieco) tabaki, częstować kogo tabaką; 3) (obraz.) eine unangenehme — nieprzyjemna osoba, rzecz.

Pri'sen, *vn.* (haben) zażywać tabakę.

Pri'sengerder, *sn. pl.* okup *m.* (prawo międzynarodowe).

Pri'sengericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd zabórczy, do spraw zabórczych, w sprawach zdobyczy morskiej, sąd admirałski.

Pri'sengüter, *sn. pl.* zdobycze morskie, dobra mogące być przedmiotem zaboru, łupy morskie.

Pri'sengericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =*n.* zdobyczy morskiej.

Pri'sma, *sn.* =(š), *pl.* =*men.* przyrząd *m.*, graniastosłup *m.*

Pri'smatijch, *adi.* przyrządyczny, graniastosłupowy.

Pri'tsche, *sf. pl.* =*n.* 1) trzepaczka *f.*, leszczatka *f.* (błaznowi, arlekinów); klepadło *n.*, pałka *f.*, bat *m.*; die — befommen trzepankę dostać; jemand die — geben wytrzepać kogo, odprawę komu dać, wygnać kogo z domu; 2) ławeczka *f.* (za saniami) = Sigbrett; 3) spracza *f.*, tapczan *m.* (do spania) = Schlafstätte; 4) talarek *m.*, listek *m.*, skibka *f.*; Apfel in =n schneiden krajać jabłka w talarki.

Pri'tschen, *va.* (haben) 1) uderzyć batem, bić, trzepać, trzepnąć; wygnać, wyfrować z domu, ze służby; er ist gepri'tscht przesadzono go przez kij; 2) (z)równać; = Blatieren.

Pri'tsch(en)meister, *sm.* =š, *pl.* =, arlekin *m.*, błazen *m.*, śmieszek *m.*

Priwa't, *adi.* prywatny, niepubliczny, osobisty, domowy; *adv.* prywatnie.

Priwa'tabkommen, *sn.* =š, *pl.* =, układ prywatny, przyjazny.

Priwa'tabjichten, *sf. pl.* zamiary *pl.*, cele prywatne, osobiste.

Priwa'tangelegenheit, *sf. pl.* =*en.* sprawa osobista, interes prywatny.

Priwa'taudienz, *sf. pl.* =*en.* audyencya prywatna, posłuchanie osobno dane.

Priwa'tbahn, *sf. pl.* =*en.* kolej prywatna, niepaństwowa.

Priwa'tbeamte(r), *sm.* =*n.*, *pl.* =*n.* urzędnik prywatny, oficyalista *m.*

Priwa'tdozent, *sm.* =*en.*, *pl.* =*en.* docent prywatny.

Priwa'teigentum, *sn.* =š, własność prywatna, osobista.

Priwa'terziehung, *sf. pl.* =*en.* wychowanie domowe.

Priwa'tfuhrwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pojazd prywatny, pański.

Priwa'tgebrauch, *sm.* =(e)š, użytek prywatny, osobisty, domowy.

Priwa'tgeschmack, *sm.* (tylko w zdaniu:) das ist — to rzecz gustu, upodobania.

Priwa'tgesellschaft, *sf. pl.* =*en.* towarzystwo *n.*, stowarzyszenie prywatne.

Priwa'thaft, *sf.* sekwestracya *f.*, zajęcie *n.*; etw. in — bringen zasekwestrować, zająć co.

Priwa'thaus, *sn.* =š, *pl.* =häuser, dom prywatny.

Priwa'theilanstalt, *sf. pl.* =*en.* prywatny zakład zdrowia.

Privatier, (wym.: -tje), *sm.* =š, *pl.* =š, człowiek prywatyzujący, człowiek żyjący z własnego majątku, partykularz *m.*

Privatim, *adv.* prywatnie, osobicie; poufnie, niepublicznie.

Privatinteresse, *sn.* =š, *pl.* =*n.* interes prywatny, osobisty, prywatna *f.*

Privatirrenhaus, *sn.* =š, *pl.* =häuser, prywatny zakład dla obłąkanych.

Privatisten, *vn.* (haben) prywatyzować, żyć z własnych funduszów, domować, nie piastować żadnego urzędu.

Privatstimm, *sn.* =(š), *pl.* =*ma.* odczyt, wykład zupełnie prywatny (na uniwersytecie).

Privatstasse, *sf. pl.* =*n.* kasa prywatna.

Privatkollegium, *sn.* =(š), *pl.* =*gien.* odczyt *m.*, kurs prywatny uniwersytecki.

Privatleben, *sn.* =š, życie prywatne, domowe.

Privatlehrer, *sm.* =š, *pl.* =, nauczyciel prywatny, domowy.

Privatlektüre, *sf. pl.* =*n.* lektura prywatna, czytanie domowe.

Privatmann, *sm.* =eš, *pl.* =leute, człowiek prywatny, partykularz *m.*

Privatmeinung, *sf. pl.* =*en.* zdanie *n.*, zapatrywanie osobiste.

Privatperson, *sf. pl.* =*en.* osoba prywatna, nie piastująca urzędu ani żadnej godności publicznej.

Priva'trecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, prawo prywatne.

Priva'trechtlich, *adi.* stosowny do prawa prywatnego, na podstawie p. p.; *adv.* stosownie do prawa prywatnego.

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =en, względ prywatny, osobisty, szczególnie.

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =n, sprawa prywatna, osobista.

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =n, szkoła prywatna, niepubliczna.

Priva'trechtlich, *sm.* =š, *pl.* =e, sekretarz prywatny.

Priva'trechtlich, *sm.* =(e)š, życie prywatne, domowe.

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =n, lekcyja prywatna, osobna.

Priva'trechtlich, *sn.* obacz Privatkollegium.

Priva'trechtlich, *sm.* =(e)š, nauka prywatna, domowa.

Priva'trechtlich, *sf.* obacz Privatkollegium.

Priva'trechtlich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, droga prywatna.

Priva'trechtlich, *sn.* =š, *pl.* —, pokój osobny.

Priva'trechtlich, *sn.* =š, *pl.* =š, przewet m., wychodek m., ustep m.

Priva'trechtlich, *sn.* =š, *pl.* =gien, Priva'trechtlich, *sn.* =š, *pl.* =gien, przywilej m.; patent m.; uwolnienie n. od jakiego obowiazku.

Priva'trechtlich, *va.* (haben) uprzywilejować, nadać przywilej; privilegierter Stäubiger wierzyciel uprzywilejowany, mający pierwszeństwo przed innymi.

Priva'trechtlich, *na.* od; — Mitte od tysiąca; das — und Kontra okoliczności przemawiające za i przeciw.

Priva'trechtlich, *sm.* =š, *pl.* =ben, obacz Probefandidat.

Priva'trechtlich, *adi.* wypróbowany, doświadczony, znakomity, dobry; das ist ein =es Mittel to środek wypróbowany, znakomity.

Priva'trechtlich, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Probe, próbka f.

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =n, 1) próba f.; doświadczenie n., dochodzenie n.; auf die — stellen,

wystawić na próbę, próbować, wypróbować; man stellte ihn auf eine harte — wystawiono go na ciężką próbę; eine — anstellen, machen mit etw. próbę z czem robić, próbować co; die — (auf eine Rechnung) machen zrobić próbę (rachunku), sprawdzić rachunek; die — seiner Geschäftlichkeit ablegen dać dowody, złożyć próbę swojej w czem zręczności; die — halten, die — gut bestehen wytrzymać, trzymać próbę, okazać się dobrym, zdaturym, odpowiednim; zur (auf die) — geben, nehmen dać, wziąć na próbę; der Diener ist nur auf — bei uns służący jest u nas tylko na próbę, przebywa czas próby; Kauf zur — kupno na próbę; es kommt auf die — an trzeba(by) próbować, spróbujmy! fakte — próba na zimno (kolejn.); 2) próba f., próbka f., pokaz m., okaz m., wzorek m.; model m.; =n schöner Handschrift wzorki piękne pisma, kaligraficzne; =n aus einem Schriftsteller przykłady, wyniki z pism jakiego autora; Kauf nach, laut — kupno według próby; (poufale:) nicht die — ani odrobiny, ani okruszyny, wcale nic, nic a nic; 3) próba f. (teatrualna); erste — pierwsza próba; ein Stück zur — bringen próbować sztuce; in die — gehen iść na próbę; Leses — próba czytana; General — próba ostateczna.

Priva'trechtlich, *sm.* =(e)š, *pl.* =drüde, =züge, druk m. na próbę, odbitka f. (drukarstwo).

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =en, robota f. na próbę, próba f.

Priva'trechtlich, *sf. pl.* =en, obciążenie doświadczalne, obciążenie próbne.

Priva'trechtlich, *sm.* =(e)š, *pl.* =blätter, numer okazowy.

Priva'trechtlich, *sm.* =š, *pl.* —, arkusz na próbę odbity, odbitka f.; zweiter — druga odbitka.

Priva'trechtlich, *sn.* =š, *pl.* =n, resztką f. (handel).

Pro'befahren, *sn.* — einer Lokomotive próba f. biegu parowozu (kolejn.).

Pro'befahrt, *sf. pl.* =en, jazda próbna.

Pro'befähigen, *sn.* =š, *pl.* —, flaszeczka próbna, okazowa.

Pro'befang, *sm.* =(e)š, śpiew m. na próbę, próba śpiewana.

Pro'beweicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, waga probiercza, ciężar normalny.

Pro'behold, *sn.* =es, złoto n. podług próby, złoto trzymające przepisaną próbę.

Pro'behaltig, *adi.* trzymający próbę.

Pro'behaltigkeit, *sf.* dotrzymanie n. próby.

Pro'behest, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, poszyt okazowy (księgarstwo).

Pro'bejahr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rok m. próby, nowicyatu; sein — absolvieren odbyć rok próby.

Pro'bekandidat, *sm.* =en, *pl.* =en, kandydat nauczycielski, nauczyciel pomocniczy.

Pro'bekorn, *sn.* =(e)š, 1) ziarno probiercze (przy próbowaniu złota lub srebra); 2) *pl.* =förner, próba f. zboża, żyta, zboże n. na próbę.

Pro'belection, *sf. pl.* =en, lekcyja próbna.

Pro'belieferung, *sf. pl.* =en, 1) próbki *pl.*, okazy *pl.* (handel); 2) = Probeheft.

Pro'bemäßig, *adi.* odpowiadający próbnie; *adv.* odpowiednio do próby.

Pro'bemehl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, mąka f. na próbę.

Pro'bemünd, *sm.* =es, *pl.* =e, nowicyusz m.

Pro'benünze, *sf. pl.* =n, moneta na próbę wybita.

Pro'benutzer, *sn.* =š, *pl.* —, wzór m. (na próbę), próbka f.

Pro'ben, *va.* (haben) próbować, doświadczać; eine Rolle — próbować rolę (teatr).

Pro'benonne, *sf. pl.* =n, nowicyuszka f.

Pro'benummer, *sf. pl.* =n, numer okazowy.

Pro'bepredigt, *sf. pl.* =en, kazanie konkursowe.

Pro'berolle, *sf. pl.* =n, pierwszy występ na scenie, debut *m.*

Pro'besthiefen, *sn.* =s, strzelanie próbe.

Pro'bestkrift, *sf. pl.* =en, pismo *n.* na próbę; wzorek kaligraficzny.

Pro'bestkuß, *sm.* =fjes, *pl.* =schüße, strzał *n.* na próbę dany.

Pro'bestsilber, *sn.* =s, srebro *n.* podług próby, srebro trzymające przepisana próbę.

Pro'beststück, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kawałek na próbę służący, próbka *f.*, model *m.*; sztuka na próbę zrobiona, próba *f.*

Pro'beweise, *adv.* na próbę, dla doświadczenia; przewidywanie, do pomocy; = Aufhilfsweise.

Pro'bezeit, *sf. pl.* =en, czas *m.* próby; nowicyat *m.*; feine — befehen odbyć czas próby.

Pro'berbar, *adi.* próbny, doświadczalny, mogący być wypróbowany.

Pro'berren, *va.* (haben) próbować, doświadczać, doświadczyć, dochodzić, poszukiwać; kosztować = kosten; Proberren geht über Studieren rzadko ten szwankuje, co przedtem próbuję.

Pro'berren, *sn.* =s, próbowanie *n.*, doświadczenie *n.*, próba *f.*

Pro'berren, *sm.* =s, *pl.* —, probierz *m.*

Pro'berthahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =hähne, kurek probierczy (mechanika).

Pro'berthaus, *sf.* sztuka *f.* próbowania kruszców, probierstwo *n.*

Pro'berthaus, *sf. pl.* =en i =s, panna do próbowania sukien (w magazynach krawieckich), probierka *f.*

Pro'berthaus, *sf. pl.* =n, igielka probierska.

Pro'berthaus, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kamień probierski, probierczy; gładzik *m.* (mineral).

Pro'berthaus, *sf. pl.* =n, probiernia *f.*

Pro'berthaus, *sm.* =s, *pl.* —, kupela *f.*

Pro'berthaus, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wentyl probierczy (mechanika).

Pro'berthaus, *sf. pl.* =n, waga probiercza.

Pro'berthaus, *sm.* =s, *pl.* —, probierka *f.*

Pro'berthaus, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, problemat *m.*, zagadnienie *n.*, zadanie *n.*, zapytanie trudne do rostrzygnięcia, zagadka *f.*

Pro'berthaus, *adi.* problematyczny, zagadkowy, wątpliwy, niepewny, nierozwiązany, nierozstrzygnięty; *adv.* problematycznie, wątpliwie.

Pro'berthaus, *sm.* obacz Propst.

Pro'berthaus, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) produkt *m.*, wyrób *m.*, wytwór *m.*, utwór *m.*; 2) iloraz *m.* (matematyka).

Pro'berthaus, *sf. pl.* =n, giełda zbożowa.

Pro'berthaus, *sm.* =s, handel zbożowy, handel *m.* artykułami żywności.

Pro'berthaus, *sm.* =s, *pl.* —, handlarz *m.* zbożem, artykułami żywności.

Pro'berthaus, *sm.* =(e)s, *pl.* =märkte, targ zbożowy, targ *m.* na żywności.

Pro'berthaus, *sf. pl.* =en, 1) produkcja *f.*, (wy)twórczość *f.*, wydawanie *n.* pódów; 2) przedstawienie *n.* (sceniczne), produkcja *f.*

Pro'berthaus, *adi.* wytwórczy.

Pro'berthaus, *s. pl.* kosztu produkcji, wytwarzania.

Pro'berthaus, *adi.* twórca, płodny.

Pro'berthaus, *sf.* stowarzyszenie *n.* wytwórców, producentów, spółka wytwórcza.

Pro'berthaus, *sf.* twórczość *f.*, płodność *f.*

Pro'berthaus i Pro'berthaus, *sm.* =en, *pl.* =en, wytwórca *m.*, producent *m.*

Pro'berthaus i Pro'berthaus, *I. va.* (haben) 1) produkować, wyrabiać, tworzyć, wydobywać (zboże z roli, twory kopalniane z kopalni); stać się

powodem czego, dać czemu początek, wywołać co = veranlassen; 2) produkować, okazać = vorzeigen; przedstawiać, przedstawic (na scenie); II. sich —, *vr.* (haben) produkować się, popisywać się, popisać się.

Pro'berthaus, *adi.* nieświęty; świecki.

Pro'berthaus, Pro'berthaus, *sf. pl.* =en, profanacja *f.*, znieważenie *n.*, shanbienie *n.*

Pro'berthaus, *sf.* historyka świecka.

Pro'berthaus, *va.* (haben) (s)profanować, znieważać, znieważyc, zbezcześcić; polyspolitować.

Pro'berthaus, *sm.* =fjes, *pl.* =ffe, profesya *f.*, ślub zakonny; — tun wstąpić do zakonu, klasztoru, zostać mnichem, zakonnicą.

Pro'berthaus, *sf. pl.* =en, profesya *f.*, rzemiosło *n.*; eine — lernen (nazmiasto się rzemiosła; von — z profesyi, według rzemiosła, zajęcia; eine — treiben wykonywać rzemiosło).

Pro'berthaus, *sm.* =en, *pl.* =en, profesjonalista *m.*, rzemieślnik *m.*

Pro'berthaus, *sm.* =s, *pl.* =so'ren, profesor *m.*; außerordentlicher, ordentlicher — nadzwyczajny, zwyczajny profesor; — der Mathematik profesor matematyki.

Pro'berthaus, Pro'berthaus, profesorski.

Pro'berthaus, *sf. pl.* =innen, profesorka *f.*; żona profesora, profesorkowa *f.*

Pro'berthaus, *sf. pl.* =en, Pro'berthaus, *sf. pl.* =n, profesorstwo *n.*, urząd *m.*, posada *f.* profesora; katedra uniwersytecka; eine — bekommen otrzymać katedrę.

Pro'berthaus, *sm.* =(e)s, stopień *m.* profesora.

Pro'berthaus, *sm.* =s, tytuł *m.* profesora.

Pro'berthaus, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, profil *m.* (malarstwo); krój *m.*, okrój *m.*, przekrój *m.*, rozkrój *m.*, przecięcie *n.* (bu-

downictwo); *Massen*—rys *m.* brylowatości; *Berteilung*—, *Transport*—rys rozwoju, profil rozwoju; im — malen, jeidnem malować, odrysować w profilu, z boku.

Profi't, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *zysk m.*

Profi'ta'bel, *Profi'tbringend*, *Profi'tlich*, *adi.* zyskowy.

Profi'ten, *sn.* =š, *pl.* —, 1) mały zysk, obrywka *f.*, obłów *m.*; 2) = *Ziřifneht*.

Profi'tie'ren, *vn.* (haben) zyskiwać, zyskać, zarobić, korzystać; ich habe dabei nichts profittiert nie skorzystałem przy tem, nie zyskałem na tem nic.

Pro for'ma, *adv.* pro forma, na pozór, dla pozor.

Profor'mawechsel, *sm.* =š, *pl.* —, *weksel pozorny*, na pozór wystawiony.

Profor'sh, *sm.* =eš, =řeš i =řen, *pl.* =e, =řje i =řen, *Profor's*, *sm.* =eš i =řen, *pl.* =e i =řen, *profos m.*, stopka *m.* (pułkowy, więzienny).

Prognof'e, *sf.* *pl.* =n, *prognoza f.*, *przepowiednia f.*, *zapowiedź f.* (czego).

Prognof'itton, *sn.* =(š), *pl.* =fa i =řen, *prognostyka f.*, *wróźba f.*, *przepowiednia f.*; *jmandm ein* — *stellen* prognozykować, przepowiadać, wróżyć komu.

Prognof'itřich, *adi.* prognostyczny, wróźebny, przepowiedny.

Prognof'itřie'ren, *va.* (haben) *jmandm etw.* — *prognostykować*, *przepowiadać*, *wróżyć komu co.*

Prognof'itřie'ruug, *sf.* *pl.* =en, *prognozykowanie n.*, *przepowiadanie n.*, *wróźenie n.*

Progra'mm, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) *program m.*, *obwieszczenie n.*, *wymienienie n.*, *oznaczenie n.* (wykładów, odczytów, widowisk i t. d.); 2) *rozprawa szkolna*, także *Progra'mmabhandlung*, *sf.*

Progra'mmge'mäř, *Progra'mmäřig*, *adi. i adv.* według programu, stosownie do programu.

Progra'mm(en)řhau, *sf.*

przegląd m. *rozpraw szkolnych.*

Progreřřio'n, *sf.* *pl.* =en, *progresyaf.*, *postęp m.*, *wzmaganie n.* się; *steigende* — *postęp wzrastający.*

Progreřřiv, *adi.* *progresyjny*, *postępowy*, *stopniowo wzmagający się*; *adv.* *progresywnie.*

Prohibiti'o'n, *sf.* *pl.* =en, *prohibicya f.*, *zakaz m.*, *wzbronienie n.*; = *Verbot*.

Prohibiti'v, *Prohibito'riřich*, *adi.* *prohibytywny*, *prohibicyjny*, *zakazujący*, *wzbraniający.*

Prohibiti'vgeřetř, *sn.* =eš, *pl.* =e, *ustawa wzbraniająca*, *zakazująca*, *zakaz m.*

Prohibiti'vřystem, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *system prohibytywny*, *zakazujący*; *Anhänger deř* = *ř* *prohibicyonista m.*

Prohibiti'vřoll, *sm.* =(e)š, *pl.* =žölle, *ćło prohibytywne*, *wzbraniające.*

Proje'kt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *projekt m.*, *zamiar m.*, *pomysł m.*, *zamysł m.*; *wymyřł m.*; *wniosek m.*; *rys m.*, *zarzys m.*, *rzut m.*

Proje'ktenmacher, *sm.* =š, *pl.* —, *projekcista m.*, *wymyřłacz m.* *projektów*, *człowiek pełny pomysłów*, *zamiarów.*

Proje'ctie'ren, *va.* (haben) *projektować*, *zamierzać*, *układać*, *wymyřłać*; *propozycye czynić*, *wnosić*, *wnieść.*

Proje'ctil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *nabój m.* = *Geřeřoř*.

Proje'ctio'n, *sf.* *pl.* =en, *projekcyja f.*, *rzut m.*; *horizontale* — *rzut poziomy* (geometrya).

Proje'ctio'nřebene, *Proje'ctio'nřřlächel*, *sf.* *pl.* =n, *płaszczyzna projekcyjna*, *płaszczyzna f.* *rztu.*

Proje'ctie'ren i Proje'ctie'ren, *va.* (haben) *rysować.*

Proklamatio'n, *sf.* *pl.* =en, *proklamacya f.*, *odezwa f.*, *ogłoszenie n.*, *obwieszczenie n.*, *manifest m.*, *obwołanie n.*, *wywołanie n.*; = *Kundmachung*, *Aufruf*; — *der Brautleute ogłoszenie zawrzeć*

się mającego małżeństwa z ambony, *zapowiedź f.*; = *Aufgebot*.

Proklamie'ren, *va.* (haben) *proklamować*, *ogłaszać*, *wywoływać*; *ein Brautpaar*, *Berlobte* — *ogłaszać z ambony zabierających się do stanu małżeńskiego.*

Profo'řsul, *sm.* =š, *pl.* =n, *prokonsul m.* (historya rzymska).

Profořřula'riřich, *adi.* *prokonsularny.*

Profořřula't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *prokonsul m.*

Profor'a, *sf.* *prokura f.*, *pełnomocnictwo n.*; *per* — *per procura*; *die* — *erteilen* *udzielić prokurę*; — *haben* *mieć prokurę* (handel).

Profor'ařführer, *Profor'a-träger*, *sm.* =š, *pl.* —, *prokurent m.*, *pełnomocnik m.*, *zarządca m.*, *zawiadowca m.* (handel).

Profor'a'tor, *sm.* =š, *pl.* =en, *prokurator m.*; *oskarżyciel publiczny.*

Profor'i't, *sm.* =en, *pl.* =en, *obacz Profor'ařführer.*

Prolego'mena, *sn.* *pl.* *odczyt wstępny*, *wstęp m.*, *przedmowa f.*

Prole'přie, *sf.*, *Prole'přie*, *sf.* *pl.* =n, *odpowiedź uprzedzająca zarzut* lub *pytanie* *częściej* *nie uczynione* (gramatyka, retoryka).

Proletaria't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *proletaryat m.*, *stan ubogi*, *bezmajątkowy.*

Proleta'rier, *sm.* =š, *pl.* —, *proletaryusz m.*, *człowiek żyjący z pracy rąk*, *robotnik m.*, *wyrobnik m.*, *pracownik dzienny.*

Prolo'g, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *prolog m.*, *przedmowa f.*, *odezwa poprzedzająca.*

Prolongatio'n, *sf.* *pl.* =en, *prolongacya f.*, *przedłużenie n.*; *odwłoka f.*

Prolongie'ren, *va.* (haben) *prolongować*, *przedłużać*, *przedłużyć*; *einen Wechsel* — *przedłużyć weksel.*

Promemo'ria, *sn.* =(š), *pl.* =š, *memoria n.*, *zapisek m.* *dla pamięci*, *wypraco-*

wanie *n.*, przedstawienie *n.* rzeczy.

Promena'de, *sf. pl. -n*, promenada *f.*, przechadzka *f.*; plantacya *f.*, miejsce *n.* do przechadzki.

Promena'denanng, *sm. -(e)ß, pl. -züge*, ubiór *m.* do przechadzki.

Promenie'ren, *vn. (haben)* przechadzać się.

Promethe'isch, *adi.* prometeuszowski; *der =e* Junie iskra prometeuszowska.

Pro Mi'ße, *adv.* od tyśiąca, za tyśiąc.

Promotio'n, *sf. pl. -en*, promocyja *f.*, posuwanie *n.*, posunięcie *n.*, przesadzenie *n.* na wyższy stopień, wywyższenie *n.*; nada(wa)nie *n.* stopnia akademickiego.

Promo'tor, *sm. -ß, pl. -en*, promotor *m.*, nadający stopień akademicki.

Promovie'ren, *I. va. (haben)* promowować, wywyższać, posunąć na wyższy stopień; *zum Doktor* — promowować na doktora, ogłosić doktorem; *II. vn. (haben i sein)* *zum Doktor* — doktoryzować się.

Prompt, *adi.* prędki, akuratywny, punktualny; *=e* Bezahlng punktualna zapłata, zapłata na czas; *=e* Antwort prędka i bezzwłoczna odpowiedź; *adv.* — bezahlen zapłacić punktualnie, na czas.

Promptheit, *sf.* punktualność *f.*, akuratność *f.*

Promulgie'ren, *va. (haben)* ein Geſetz — promulgować, ogłaszać, ogłosić ustawę; *= Kundmachen*.

Promulgie'rung, *sf. pl. -en*, promulgacya *f.*, ogłoszenie *m.*; *= Kundmachung*.

Promo'm(en), *sn. -ß, pl. -mina*, zaimek *m.* (gramatyka); *= ſütwort*.

Pronomina'l, *adi.* zaimkowy.

Propädeu'tif, *sf.* propedeutyka *f.*, przygotowanie *n.*, nauka wstępna (szczególnie do filozofii).

Propädeu'tiſch, *adi.* propedeutyczny, przygotowawczy, wstępny.

Propaga'nda, *sf.* propaganda *f.*, rozkrzewianie *n.*, rozszerzanie *n.*, rozpowszechnianie *n.* jakich zasad.

Propagandi'ſt, *sm. =en, pl. -en*, propagandzista *m.*, rozkrzewiciel *m.*, rozpowszechniający *m.*, roznosiciel *m.* zasad.

Propagandi'tiſch, *adi.* propagandy dotyczący.

Propagatio'n, *sf.* rozszerzanie *n.*, rozpowszechnianie *n.*; *= Ausbreitung*.

Propagie'ren, *va. (haben)* propagować, rozkrzewiać, wstawiać się za czym; *= Ausbreiten*.

Prope'ſer, *sm. -ß, pl. -*, śruba okretowa; propeler *m.*, okret śrubowy.

Pro'pſer, *adi.* czysty, schludny; wyraźny.

Proph'e't, *sm. =en, pl. -en*, prorok *m.*, wieszcz *m.*; *falscher* — fałszywy prorok; *der — gilt nichts in ſeinem Vaterlande* nikt nie jest prorokiem we własnej ojczyźnie, w swoim kraju wiary nie mają prorocy.

Proph'e'tengabe, *sf.* dar *m.* prorokowania.

Proph'e'tin, *sf. pl. -innen*, prorokini *f.*, wieszczka *f.*

Proph'e'tiſch, *adi.* proroczy, wieszczy; *adv.* proroczco, wieszczco.

Proph'e'te'n, *va. (haben)* prorokować, wróżyć; przepowiadać, przepowiedzieć.

Proph'e'te'ng, *sf. pl. -en*, proroekowanie *n.*, prorocstwo *n.*, przepowiadanie *n.*, przepowiednia *f.*

Prophyla'ktiſch, *adi.* profilaktyczny, zapobiegający; *= Vorbeugend*.

Prophyla'ktiſ, *sf.* profilaktyka *f.*, zapobieganie *n.* (chrobom, zarazom); *= Vorbeuung*.

Propone'nt, *sm. =en, pl. -en*, proponent *n.*, podający *m.* wniosek.

Propone'ren, *va. (haben)* proponować, wniesić, wnosić, podać wniosek; *= Vorſchlagen*.

Proportio'n, *sf. pl. -en*, proporcya *f.*, stosunek *m.*,

stosowność *f.*; umiar *m.*, rozmiar *m.*

Proportiona'l, *adi.* stosunkowy. **Proportiona'le**, *sf., pl. -n*, liczba stosunkowa; *die mittlere* — średnia *f.*, pośrednia *f.*

Proportionalität, *sf.* proporcjonalność *f.*, stosowność *f.*, stosunkowość *f.*, rozmiarowość *f.*, odpowiedność *f.*, równy stosunek wielkości lub rozmiaru.

Proportiona'lineal, *sn. =ß, pl. -e*, lineal *m.* z podziałką.

Proportionie'ren *va. (haben)* proporcjonować, nadać proporcye, nadać odpowiedni rozmiar.

Proportionie'rt, *adi. i pp.* od proportionieren, proporcjonalny, stosowny; składny, miarkowny; *adv.* proporcjonalnie, składnie, miarkownie.

Proportio'nſzahl, *sf. pl. -en*, liczba stosunkowa.

Proportio'nſzirfel, *sm. -ß, pl. -*, cyrkiel *m.* z podziałką. **Propoſitio'n**, *sf. pl. =en*, propozycya *f.*, wniosek *m.*; *= Vorſchlag*.

Propoſer i **Pro'pſer**, *adi.* obacz **Proſer**.

Proſit, *sm. =eß, pl. Proſiſte*, proboszcz *m.*

Proſi'te'i', *sf. pl. =en*, probostwo *n.*

Proſi'te'riſche, *sf. pl. =n*, kościół proboszczowski.

Proſi'te'lich, *adi.* proboszczowski.

Prore'ktor, *sm. -ß, pl. -en*, prorektor *m.*, zastępca *m.* rektora.

Prorektora't, *sn. =(e)ß, pl. -e*, prorektorat *m.*, prorektorstwo *n.*

Prorogatio'n, *sf. pl. =en*, prorogacya *f.*, przedłużenie *n.*; — *deß Gerichtſtandes* dobrowolne, umowne poddanie się sądowi niewłaściwemu.

Prorogie'ren, *va. (haben)* prorogować, przedłużać, przedłużyć; *= ter* Gerichtſtand sąd właściwy z umowy.

Proſa, *sf.* proza *f.*, mowa zwyczajna, niewiązana, niewierszowa.

Proſa'ifer, *sm.* obacz **Proſiſt**, **Proſaſchriftſteller**.

Prosa'ijch, *adi.* prozaiczny, niewierszowy, nieskładany; =eš Leben życie prozaiczne, monotonne, jednostajne; *adv.* prozaicznie, nie wierszem.

Prosa'ist, *sm.* =en, *pl.* =en, **Pro'saschriřtsteller**, *sm.* =š, *pl.* =, prozaik *m.*, autor prozą piszący.

Pro'saschriřt, *sf.* *pl.* =en, pismo *n.*, dzieło *n.* prozą pisane, niewierszowe.

Pro'sasřil, *sm.* =(e)š, styl prozaiczny, sposób *m.* pisania dzieł niewierszowych.

Proscenium i **Prořje'nium**, *sn.* =š, *pl.* =nien, proscenium *n.*, przedszcena *f.*, przednica *f.*, miejsce *n.* przed zasłoną w teatrze.

Prosceniumeloge, (wym.: -łoże), *sf.* *pl.* =n, łoża *f.*, przegródka *f.*, klatka *f.* w proscenium.

Prořly't, *sm.* =en, *pl.* =en, prozelita *m.*, (nowo) nawrócony *m.*, przechrta *m.*

Prořly'tenmacher, *sm.* =š, *pl.* —, nawracający *m.* na swoją wiarę, twórca *m.* prozelitów.

Prořly'tenmacherci, *sf.* nawmawianie *n.*, nawracanie *n.* na swoją wiarę, gorliwość *f.* w nawracaniu, zwabianie *n.* prozelitów.

Prořly'tin, *sf.* *pl.* =innen, prozelitka *f.*, nawrócona *f.*

Prořit! *interi.* na zdrowie! — *Neujahr!* dosiego, dobrego, szczęśliwego Nowego roku! (ironicznie:) ja, —! Niechże! masz tobie teraz! bądźże zdrów! toby ci się zdało, nie prawda?

Prořkribie'ren, *va.* (haben) proskrybować, wyganiać, wygnać, wywołać z kraju, skazywać, skazać na wygnanie = ächten; *der* Prořkribierte banita *m.*, wygnaniec *m.*, wywołaniec *m.*

Prořkriptio'n, *sf.* *pl.* =en, proskrypcja *f.*, wygnanie *n.*, wywołanie *n.* z kraju; = Akt.

Prořkriptio'nēliste, *sf.* *pl.* =n, spis *m.* skazanych na wygnanie.

Prořodie', *sf.* prozodya *f.*, iloczas *m.*

Prořodijch, *adi.* iloczasowy.

Prořopopöie', *sf.* *pl.* =n, uosobienie *n.* (retoryka).

Prořspe'kt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) prospekt *m.*, widok *m.*; 2) prospekt *m.*, pogład *m.*, rys *m.* (budown.); 3) prospekt *m.*, ogłoszenie *n.*

Prořspe'ktuř, *sm.* —, *pl.* =spekte, obacz **Prořspekt** 3).

Prořperie'ren, *vn.* (haben) prosperować, utrzymywać się w dobrym stanie, mieć dobry byt, doznawać pomyślności; = Gedeihen.

Prořperitāt', *sf.* prosperowanie *n.*, dobrobyt *m.*, pomyślność *f.*

Proř! = **Prořit!**

Prořtata, *sf.* *pl.* =tā, prostała *f.* (gruczoł); = **Vorřteherbrüe.**

Prořtitue'ren, *va.* (haben) prostytuować, (s)hańbić, spodlić; *řich* — *vr.* (haben) prostytuować się, wystawić się na hańbę, spodlić się, oddawać się wszeteczństwu; *die* Prořtituierte prostytutka *f.*, wszetecznica *f.*

Prořtitue'ruug, **Prořtitue'tio'n**, *sf.* prostytuowanie *n.*, prostytucja *f.*, hańbienie *n.*, spodlenie *n.*, bezeczność *f.*, zniewaga *f.*, wszeteczstwo *n.*

Prořtagonis't, *sm.* =en, *pl.* =en, protagonista *m.*, główna osoba; bohater *m.* (teatr).

Prořtegie'ren, (wym.: -żiren), *va.* (haben) protegować, wspierać, wspomagać, bronić, popierać, sprzyjać, opiekować się.

Prořte'in, *sn.* =š, proteina *f.* (chemia).

Prořte'ijch, *adi.* proteuszowski, zmienny.

Prořtektio'n, *sf.* *pl.* =en, protekcyja *f.*, poparcie *n.*, obrona *f.*, opieka *f.*

Prořtektionis't, *sm.* =en, *pl.* =en, zwolennik *m.* ceł ochronnych.

Prořtektor, *sm.* =š, *pl.* =en, protektor *m.*, obrońca *m.*, opiekun *m.*; = **Gönnnet.**

Prořtektorat, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, protektorat *m.*, obrona *f.*, opieka *f.*

Prořte'st, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) protestacyja *f.*, przeczenie *n.*, zaprzeczenie *n.*, zażalenie *n.*, odparcie *n.*; — *einlegen gegen etw.* protestować przeciw czemu, odierać, odeprzeć co, nie pozwalać na co; 2) protest *m.*; — *gegen jmdm einlegen, aufnehmen, erheben* założyć przeciw komu protest; — *mangelř Zahlung, Annahme* protest z powodu niezapłaty, nieprzyjęcia; — *aufnehmen* sporządzić protest; *einen Wechsel mit — zurücschicken* zwrócić weksel za protestowany (handel).

Prořte'stalt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, akt protestacyjny, protest *m.*

Prořtestant, *sm.* =en, *pl.* =en, protestant *m.*, ewangelik *m.*

Prořtestantin, *sf.* *pl.* =nen, protestantka *f.*, ewangeliczka *f.*

Prořtestanti'ntijch, *adi.* protestancki, ewangelicki.

Prořtestanti'smuř, *sm.* —, protestantyzm *m.*

Prořtestatio'n, *sf.* *pl.* =en, **Prořte'sterhebung**, *sf.* *pl.* =en, protestacyja *f.*, założenie *n.* protestu, zaprzeczenie *n.*, zażalenie *n.*, protest *m.* (wekslowy).

Prořteřtie'ren, *vn.* (haben) protestować, założyć protestacyę, zaprzeczać, zbijać co, nie zgadzać się z czem, nie pozwalać na co; *einen Wechsel* — zaprotestować weksel.

Prořteřtie'ruug, *sf.* *pl.* =en, — *eines Wechels* zaprotestowanie *n.* weksla.

Prořteřtöřten, **Prořteřtpe'řen**, *s.* *pl.* koszta *pl.* protestu (handel).

Prořteřtler, *sm.* =š, *pl.* —, protestujący *m.*, niezgadający *m.* się.

Prořteřsartig, *adi.* proteuszowski.

Prořteřu'n, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, granit lojkowy.

Prořteřo'łł, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, protokół *m.*, wywód słowny, zapis *m.*; *amtlichs* — zapis *m.*, spis *m.* urzędowy, zeznanie urzędownie spisane; *etw. řu* — *nehmen*, inř — *eintragen* zapisać co w proto-

kole; zu — geben zeznawać, zeznać, dać zapisać w protokole; ein — über etw. aufnehmen protokół z czego spisać, spisać co protokolarnie; — führen prowadzić protokół, protokołować; daß — versehen odczytać protokół; daß — gutheißen uznać, potwierdzić, przyjąć do wiadomości protokół.

Protokolla'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, Protoko'lführer, *sm.* =s, *pl.* —, protokolant *m.*, spisujący *m.* protokół.

Protokolla'rtich, *adi.* protokolarny; =e Einvernahme przesłuchanie protokolarne.

Protokoll'i'ft, *sm.* =en, *pl.* =en, protokolant *m.*, protokolista *m.*, spisujący *m.* protokół.

Protoko'lfbud, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* protokołów.

Protokollie'ren, 1) *va.* (haben) protokołować, zapisywać do protokołu; — lassen zadać zapisu do protokołu; 2) *vn.* (haben) prowadzić protokół.

Protokollie'rung, *sf. pl.* =en, protokołowanie *n.*, wpisywanie *n.* do protokołu.

Protoko'lfammlung, *sf. pl.* =en; księga *f.*, zbiór *m.* protokołów. (*u* notaryusza).

Protokonota'r, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, protonotaryusz *m.* (papięski).

Prototy'p, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, prototyp *m.*, pierwowzór *m.*, wzór pierwotny.

Proß, *sm.* =en, *pl.* =en, obacz Proße II.

Proßbolzen, *sm.* =s, *pl.* —, sworzec *m.* (artylerya).

Proße, I. *sf. pl.* =n, przódka *f.* (artylerya); II. *sm.* =n, *pl.* =n, bogacz nadymany.

Proßen, I. *va.* (haben) eine Kanone — zaprzodkować działo; II. *vn.* (haben) być nieprzyjemnym, nadymanym bogaczem, sadzić się.

Proßentum, *sn.* =s, nadymanie *n.*, sadzenie *n.* się.

Proßenhaft, Proßig, *adi.* nadymany, sadzący się.

Proßwagen, *sm.* obacz Proße I.

Provença'lich, (wym.: w-a-sal-), *adi.* prowansalski.

Prove'nceröl (wym.: w-a-ser—) *sn.* =(e)s, *pl.* =e, oliwa prowanska.

Provia'nt, *sm.* =(e)s, *pl. e.* prowiant *m.*, żywność *f.*, zapasy *pl.*, zasoby *pl.* żywności; mit — versehen zaopatrzyć w żywność.

Provia'ntamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd prowiantowy.

Provia'ntboot, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, łódź prowiantowa.

Provia'nthaus, *sn.* =feß, *pl.* =häuser, skład *m.* żywności, magazyn prowiantowy, wojskowy.

Provia'ntie'ren, *va.* (haben) prowiantować, zaopatrywać w żywność, gromadzić zapasy (dla wojska).

Provia'ntie'rung, *sf. pl.* =en, prowiantowanie *n.*, zaopatrywanie *n.* w żywność.

Provia'ntkolonne, *sf. pl.* =n, oddział wojskowy dla prowiantowania.

Provia'ntmagazin, *sn.* obacz Provia'nthaus.

Provia'ntmeister, *sm.* =s, *pl.* —, dostawca *m.* żywności dla wojska, dozorca *m.* prowiantów.

Provia'ntschiff, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt prowiantowy.

Provia'ntverwalter, *sm.* =s, *pl.* —, zarządca *m.*, dozorca *m.* prowiantów.

Provia'ntwagen, *sm.* =s, *pl.* —, wóz prowiantowy, furgon *m.*

Provia'ntwejen, *sn.* =s, sprawy prowiantowe, sprawa *f.* żywności dla wojska.

Provi'nz, *sf. pl.* =en, prowincya *f.*, obwód *m.*, ziemstwo *n.*, część *f.* kraju; in der — wohnen mieszkać na prowincyi; in, auß der — prowincjonalny; Bemohner der — prowincjonalista *m.*, ziemianin *n.*

Provincia'l, provinzie'l, *adi.* prowincjonalny, ziemski.

Provinzia'l, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, prowincyał *m.*

Provinzial'a't, *sn.* =(e)s, urząd *m.*, godność *f.* prowincyała.

Provincia'le, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz Provinzler.

Provinziali'smus, *sm.* —, *pl.* =men, prowincjonalizm *m.*, ziemszczyzn *m.*, wyraz ziemski, gmiany.

Provinzia'landtag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Provinzia'lrat, *sm.* =(e)s, *pl.* =räte, sejm prowincjonalny, rada prowincjonalna, ziemska.

Provinzia'lschulrat, *sm.* =(e)s, *pl.* =räte, rada szkolna prowincjonalna, ziemska; radca szkolny prowincjonalny.

Provi'nz(ia'l)stadt, *sf. pl.* =städte, miasto prowincjonalne.

Provinzia'lstände, *sm. pl.* stany prowincjonalne, sejm prowincjonalny.

Provinzia'lsynode, *sf. pl.* =n, synod prowincjonalny.

Provi'nzler, *sm.* =s, *pl.* —, prowincjalista *m.*, ziemianin *m.*

Provi'nzlerin, *sf. pl.* =innen, prowincjalistka *f.*, ziemianka *f.*

Provisjo'n, *sf. pl.* =en, 1) żywność *f.*, zapas *m.* żywności; 2) prowizya *f.*, zarobek *m.*, zysk *m.*, należność *f.* za prowadzenie jakiej czynności, za zajęcie się jaką sprawą.

Provi'sor, *sm.* =s, *pl.* =so'ren, prowizor *m.* (aptekarcki), zarządca *m.* lekarni.

Provisjo'risch, *adi.* prowizoryczny, tymczasowy, czasowy, dorywczy; *adv.* prowizorycznie, (tym)czasowo, dorywczo.

Provisjo'rium, *sn.* =(s), *pl.* =rien, prowizoryum *n.*, tymczasowość *f.*, urządzenie tymczasowe, tymczasowy stan rzeczy.

Provokatio'n, *sf. pl.* =en, prowokacya *f.*, powołanie *n.* się, odwołanie *n.* się; pozwanie *n.*, wyzwanie *n.*, podnieta *f.*

Provozie'ren, *va.* (haben) prowokować, odwoływać się; wyzywać, podniecać.

Prozedu'r, *sf. pl.* =en, procedura *f.*, postępowanie sądowe; sposób *m.* postępowania, bieg *m.* sprawy.

Proze'nt, *sn.* -(e)š, *pl.* —, procent *m.*, odsetka *f.*, stowe *n.*; zu 6 — na sześć od sta; zu wieviel —? na jaki procent? na jakie odsetki? zu niedrigen —ten, na niskie odsetki.

Proze'ntig, *adi.* w wyrazach złożonych jak: fünfprozentige Rente renta pięcioprocentowa.

Proze'ntlich, **Proze'ntlich**, *adi.* procentualny.

Proze'ntrechnung, *sf.* *pl.* —en, rachunek procentowy.

Proze'ntsaß, *sm.* =š, *pl.* —sätze, wysokość *f.* odsetki, odsetka zwykle pobierana, stopa *f.*; zasada *f.* odsetkowa.

Prozentual, *adi.* procentowy.

Proze'ß, *sm.* =š, *pl.* —esse, 1) proces *m.*, bieg *m.*, tryb *m.*, rozwój *m.*, działalność *f.*; chemischer — proces chemiczny; 2) proces *m.*, sprawa *f.*, prawowanie *n.*, sprawa sądowa, postępowanie sądowe; einen — anfangen, einleiten, anstrengen, anhängig machen proces, sprawę wytoczyć, sprawę wprowadzić; einen — führen proces, sprawę prowadzić, toczyć; in — mit jmdm liegen być z kim w procesie, mieć z kim sprawę; der — schwebt, ist anhängig proces toczy się, prowadzi się, jest w toku; den — gewinnen, verlieren proces, sprawę wygrać, przegrać; jmdm einen — an den Hals hängen w proces kogo uwikłać, nabawić kogo procesu; mit jmdm, mit etw. kuzen — machen krótko się z kim, z czem odbyć, nie robić wiele ceremonii, wiele zachodu z kim, z czem.

Proze'ßakten, *s. pl.* akty procesowe.

Proze'ßform, *sf.* *pl.* —en, sposób *m.* postępowania sądowego.

Proze'ßführer, *sm.* =š, *pl.* —, prowadzący *m.* proces, sprawę (t. j. zastępca prawny strony procesującej się i stro-
na sama).

Proze'ßführung, *sf.* *pl.* —en, prowadzenie *n.* procesu.

Prozeßieren, *vn.* (haben) procesować się, prowadzić proces przeciw komu, prawować się, skazyć, pieniać.

Prozeßion, *sf.* *pl.* —en, procesya *f.*, pochod uroczysty; — halten odbywać procesy; an der — teilnehmen, in der — mitgehen iść z procesya.

Prozeßkosten, *s. pl.* koszta *pl.* procesu.

Prozeßnutzen, *sm.* =š, przeczyszczenie *m.*

Prozeßordnung, *sf.* *pl.* —en, procedura sądowa, ustawa *f.* o postępowaniu sądowym, postępowanie sądowe.

Prozeßsache, *sf.* *pl.* —n, sprawa procesowa, sądowa.

Prozeßsüdt, *sf.* pieniaćtwo *n.*

Prozeßsüchtig, *adi.* pieniacki; ein P—ger pieniacz *m.*; eine P—ge pieniaczka *f.*

Prozeßverfahren, *sn.* =š, postępowanie procesowe, sądowe.

Prozeßwesen, *sn.* =š, wszystko *o* procesie, postępowania sądowego dotyczy.

Prozeßwut, *sf.* obacz Prozeßwut.

Prüde, *adi.* przesadnie delikatny, bez powodu wstydlivość.

Prüderie, *sf.* przesadna delikatność, przesadna wstydlivość.

Prüdel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) obacz Brodem; 2) robota zła, niestaranna; 3) bagno *n.* (myślństwo).

Prüdelci, *sf.* obacz Prüscherei.

Prüdelig, *adi.* obacz Prüscherei.

Prüdeln, *vn.* (haben) obacz Prüscherei.

Prüfen, *va.* (haben) 1) próbować, roztrząsać, roztrząsać, rozbiierać, rozebrać, rozpoznawać, rozpoznać; eine Rechnung — sprawdzać rachunek; geprüfte Freundchaft przyjaźń doświadczona; 2) egzaminować, pytać (szkolnictwo); 3) doświadczać, doświadczyć, nawiedzać, nawie-

dzić = Heimsuchen; Gott prüft uns Bóg nas doświadcza.

Prüfbar, *adi.* mogący być zbadany, dający się sprawdzić.

Prüfstein, *sn.* =š, *pl.* —, sonda *f.*, ślednik *m.*, łopystka *f.*, zgłębnik (chirurgia).

Prüfend, *adi.* badawczy, pytający; —er Blick badawczy wzrok.

Prüfer, *sm.* =š, *pl.* —, probierz *m.*, roztrząsacz *m.*, badacz *m.*, sprawdzacz *m.*; egzaminator *m.*, pytający *m.*

Prüfling, *sm.* -(e)š, *pl.* —e, kandydat *m.* (przy egzaminie).

Prüfstein, *sm.* obacz Probierstein.

Prüfung, *sf.* *pl.* —en, 1) doświadczenie *n.*, doświadczenie *n.*, roztrząsanie *n.*, badanie *n.*; nach reiflicher — po gruntownym, należytem zbadaniu; 2) egzamin *m.*, popis *m.* (szkolny); schriftliche, mündliche — egzamin piśmienny, ustny; sich der — unterziehen poddać się egzaminowi; bei (in) der — durchfallen przepaść przy egzaminie, nie złożyć, nie zdać egzaminu; die —en hinter sich haben przebyć, pozdawać egzamina; 3) próba *f.*, nawiedzenie *n.*, dopuszczenie *n.* (czego) na kogo = Heimjuchung; harte — ciężka próba; Tag der — dzień próby, nawiedzenia; 4) pokusa *f.* = Versuchung.

Prüfungsarbeit, *sf.* *pl.* —en, Prüfungsaufgabe, *sf.* *pl.* —n, zadanie popisowe, praca egzaminacyjna, wypracowanie egzaminacyjne.

Prüfungsbehörde, *sf.* *pl.* —n, Prüfungskommission, *sf.* *pl.* —en, komisya egzaminacyjna.

Prüfungstunde, *sf.* *pl.* —n, godzina *f.* egzaminu, popisu; (obraz.) godzina próby, doświadczenia.

Prüfungstag, *sm.* -(e)š, *pl.* —e, dzień *m.* egzaminu, popisu; (obraz.) dzień próby, doświadczenia.

Prüfungszeit, *sf.* *pl.* —en, czas *m.* egzaminów, popisów; (obraz.) czas próby, doświadczenia.

Prüfungszenguis, *sn.* =fēs, *pl.* =ffe, świadectwo *m.* egzaminu, popisu.

Prügel, *sm.* =s, 1) kij *m.*; laga *f.*; 2) kije *pl.*, baty *pl.*, batogi *pl.*, bizuny *pl.*, plagi *pl.*, chłosta *f.* = Schläge; — bekommen w skórę dostać; eine Tracht — bekommen porceye kijów dostać; jnmdm — geben skórę komu wytrzepać; — aušteilen plagami często-wać, skórę trzepać (jednemu po drugim); jnmdm eine Tracht — verabreichen lanie komu sprawić; jnmdm — zwischen die Füße werfen przeskadzacz komu, psuć co komu.

Prügelrei, *sf. pl.* =en, bicie *n.*, baty *pl.* = das Prü-geln; bijatyka *f.*; = Schlä-gerei.

Prügelholz, *sn.* =es, drzewo opatowe, składające się z cienkich kawałków.

Prügeljunge, *sm.* =n, *pl.* =n, **Prügelknabe**, *sm.* =n, *pl.* =n, poszurkaniec *m.*, koziel ofiarny.

Prügeln, *va.* (haben) bić, trzepać, batożkować, chłostać, kijami okładać; sich (= ein-ander) — bić się; tüchtig — walczyć; zu Tode — ubić, zaka-kantować.

Prügeln, *sn.* =s, bicie *n.*, chłostanie *n.*, okładanie *n.* kijami.

Prügelstrafe, *sf. pl.* =n, kara *f.* chłosty, kara cielesna.

Prügelsuppe, *sf.* trzepanka *f.*; jnmdm mit einer — empfangen skórę komu wytrze-pać.

Prühe, *Prühe*, *sf. pl.* =n, pruela *f.*, katarzynka *f.* (duża śliwka); śliwki obrane i bez pestek zasuszone.

Prunk, *sm.* =(e)s, przepych *m.*, okazałość *f.*, wystawność *f.*, świetność *f.*; — zeigen przepych okazywać; — treiben z przepychem żyć, występować; — im Stile świetność, krasa *f.* (w) stylu.

Prunkbett, *sn.* =(e)s, *pl.* =en, łożo paradne, świetnie przystrojone.

Prunken, *vn.* (haben) mit

etw. — wynosić się, popisywać się czem, okazywać co; pysznić się, sadzić się na co. **Prunfend**, *adi.* obacz **Prunkhaft**.

Prunfer, *sm.* =s, *pl.* —, ten co się wynosi, popisuje czem; miłośnik *m.* przepychu, wystawności.

Prunferci, *sf.* obacz **Prunkfucht**.

Prunfgemach, *sn.* =(e)s, *pl.* =mächer, komnata, sala przepysznie urządzona, umeblo-wana.

Prunfhast, *adi.* świetny, wspaniały, okazały.

Prunfhastigkeit, **Prunf-liebe**, *sf.* tubowanie *n.* się w przepychu, zamięłowanie *n.* do przepychu, okazałości.

Prunflieband, *adi.* lubiący przepych, okazałość.

Prunflos, *adi.* bez wysta-wności, skromny; *adv.* skromnie.

Prunflosigkeit, *sf.* brak *m.* przepychu, wystawności, skromność *f.*

Prunfmahl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, uczta wystawna.

Prunfparad, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, koń *m.* od parady.

Prunfredner, *sf. pl.* =n, mo-wa popisowa, przemowa krasomówcza, deklamacya *f.*

Prunfredner, *sm.* =s, *pl.* —, mowca szumny, górno-lotny; deklamator *m.*

Prunfucht, *sf.* żądza *f.* wystawności, przepychu, wy-stawności *f.*

Prunfuchtig, *adi.* żądny przepychu, wystawności.

Prunfuoll, *adi.* pełny prze-pychu, blasku, przepyszny, wystawny; =es Wesen wy-stawność *f.*, przepych *m.*; =er Stil szumny styl.

Prunfwagen, *sm.* =s, *pl.* —, powóz *m.* od parady.

Prunfzimmer, *sn.* obacz **Prunkgemach**.

Prunfen, *vn.* (haben) par-skać, dmuchać (o koniach, kotach); o ludziach: kichać mocno (parskając), wybuch-nąć śmiechem źle powstrzy-manym, dmuchać ze złości;

im Schlafe — chrapać jak borsuk.

Pryta'ne, *sm.* =n, *pl.* =n, pry-taniu *m.* (historja grecka).

Prytane'um, *sn.* =(s), *pl.* =neen, prytaneum *n.* (historja grecka).

Psalm, *sm.* =(e)s, *pl.* =en, psalm *m.*; =en (ab)ſingen psalmy śpiewać.

Psalm(en)buch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* psalmów, psalterz *m.*

Psalm(en)dichter, *sm.* =s, *pl.* —, psalmista *m.*

Psalmi'st, *sm.* =en, *pl.* =en, psalmista *m.*

Psalmodie', *sf. pl.* =n, psalmodia *f.*, śpiewanie *n.* psalmów.

Psalm(en)sänger, *sm.* =s, *pl.* —, psalmista *m.*

Psalmodie'reu, *vn.* (haben) psalmy śpiewać.

Psalter, *sm.* =s, *pl.* —, 1) psalterz *m.*; 2) książki *pl.*, księgi *pl.*, trzeci żołądek od-żuwaczy.

Pseud', *adi.* nieprawdzi-wy, fałszywy, udany, zmyślony, podrobiony, samo-zwańczy.

Pseudapostel, *sm.* =s, *pl.* —, samosłaniec *m.*

Pseudapostolismus, *sm.* —, samosłanstwo *n.*

Pseudonym, I. *adi.* także **Pseudonym'isch**, udany, zmyślony, przybrany; II. *sn.* =s, *pl.* =e, pseudonim *m.*, nazwisko przybrane, zmyślone.

Pseudonymität, *sf.* pseudo-dim *m.*, zmyślone nazwisko (autora).

Pfeifenkraut, *sn.* obacz **Flohsraut**. [puga *f.*

Pfeiftich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pa-
Pfe! interi. pst! cicho!

Psyche, *sf. pl.* =n, 1) Psycho *f.* (mitologia); 2) die menschliche — dusza ludzka.

Psychia'ter, *sm.* =s, *pl.* —, psychiatra *m.*, lekarz *m.* dla chorób umysłowych.

Psychia'trisch, *adi.* psy-
chiatryczny.

Psychik, *adi.* psychiczny.
Psycholo'g(e), *sm.* =en, *pl.* =en, psycholog *m.*, badacz *m.* duszy.

Psychologie', *sf. pl.* =n, psychologia *f.*, nauka *f.* o duszy.

Psycholog'isch, *adi.* psychologiczny; *adv.* psychologicznie.

Pubertät, *sf.* wiek dojrzały, dojrzałość *f.*

Publice, *adv.* publicznie, wobec publiczności.

Publik, *adi.* publiczny, powszechnie wiadomy, znany.

Publikandum, *sn.* =s, *pl.* =tanda, odezwa *f.*, obwieszczenie *n.*

Publikatio'n, *sf. pl.* =en, publikacja *f.*, ogłoszenie *n.*, wystawienie *n.* na widok, wydanie *n.*

Publikum, *sn.* =s, 1) publiczność *f.*, powszechność *f.*; zgromadzenie *n.*, słuchacze *pl.*, widzowie *pl.*; 2) *pl.* =ta publikum *n. indecl.*, odczyt bezpłatny (na uniwersytecie).

Publizie'ren, *va.* (haben) publikować, ogłaszać, ogłosić, obwieszczać, obwieścić, podać do wiadomości powszechnej, wydać, wystawić na widok.

Publizie'ring, *sf. pl.* =en, obwieszczenie *n.*

Publizist, *sm.* =en, *pl.* =en, publicysta *m.*, pisarz *m.*, wydawca *m.* czasopisma, dziennikarz *m.*; znawca *m.* prawa publicznego.

Publizist'isch, *sf.* publicystyka *f.*, dziennikarstwo *n.*

Publizist'isch, *adi.* publicystyczny, dziennikarski.

Publizität, *sf.* jawność *f.*, powszechność *f.*

Puck, *sm.* =s, puk *m.* (duch).

Puckel, *sm.* obacz **Buckel**.

Puckern i **Pucken**, *vn.* (haben) daś Herz pukert mir serce mi puka.

Puckeleisen, *sn.* =s, *pl.* —, żelazo po raz wtóry czyszczone, fryszowane.

Puckeln, *va.* (haben) Me-talle — czyścić, fryszować kruszce po raz wtóry.

Puckelosen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec pudlingowy, pudlingarnia *f.*

Puckelstahl, *sm.* =(e)s, stal powtórnie czyszczona.

Puckeln, *sn.* =s, **Puckel**=proszki, *sm.* =fes, powtórne czyszczenie, fryszowanie kruszców, pudlingowanie *n.*

Puckling, *sm.* =s, *pl.* =e i =s, **Pucken**, *sm.* =s, *pl.* —, budyn m. (legumina angielska).

Puckel, *sm.* =s, *pl.* —, **Puckeln**, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,

1) pudel *m.*, pies kudłaty; daś also war deś =s kern a wieg to kryło się pod maską; 2) gruby błąd; einen — machen spudłować; einen — schteßen baka strzelić; palnąc, gwałstwo zrobić; 3) pedel *m.* (w mowie studenckiej).

Puckelbagedid, *adi.* pełny, napchany.

Puckhündin, *sf. pl.* =innen, pudlica *f.*

Puckkopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =töpfe, głowa kędzierzawa, głowa *f.* jak u pudla.

Puckmitze, *sf. pl.* =n, czapka barankowa, futrzana.

Puckeln, *vn.* (haben) 1) pływac jak pudel; 2) pudłować, źle strzelać; baka palnąc.

Puckelnärrisch, *adi.* arcyzabawny, śmieszny, komiczny.

Puckelnas, *adi.* przemokły do nitki.

Pucker, *sm.* =s, puder *m.*, ryżowa mączka.

Puckerbeutel, *sm.* =s, *pl.* —, woreczek *m.*, torebka *f.* na puder.

Puckerbüchse, *sf. pl.* =n, pudełko 'n. na puder, z pudrem.

Puckerig, *adi.* pudrem obionny, obsypany.

Puckermantel, *sm.* =s, *pl.* =mäntel, podwołóśnik *m.*, pudermantel *m.*

Puckern, *va.* (haben) pudrować, upudrować, pudrem obsyp(yw)ać.

Puckerquast, *sm.* =es, ' *pl.* =e, puszek *m.* do pudrowania.

Puckerstachel, *sf.* obacz **Puckerbüchse**.

Puckerzucker, *sm.* =s, miążki cukier.

Puff! *interi.* puff! bec!

Puff, *sm.* =(e)s, *pl.* =Puffe,

1) klaps *m.*, uderzenie *n.*, kułak *m.*; Puffe austeilen, geben klapsać, kułakować; er kann

einen — vertragen ma grubą, nieczułą skórę; 2) = Puff=spiel; 3) bufa.

Puffarmel, *sm.* =s, *pl.* —, rekaw bufiasty, z bufami.

Puffbohne, *sf. pl.* =n, bób ogrodowy.

Puffdebrett, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, deska *f.* do gry pufa.

Puffen, *I. vn.* (haben) 1) puścić, puścić, buchać, buchnąć; schlagen, daś es pufft bić, że aż się rozlega; daś es nur so pufft jak (się) należy; 2) in die Luft — strzelać w powietrze, strzelać prochem tylko; nie trafić w cel; *II. vn.* (haben) szturchać, szturkać, szturknąć.

Puffen, *sm.* =s, *pl.* —, 1) rozdający *m.* kułaki; 2) klaps *m.*, uderzenie *n.*, kułak *m.*; 3) kruciczka *f.*, pistolecik *m.*; 4) poduszeczka powstrzymująca od zderzenia; 4) zderzak *m.*, odbijak *m.* (kolejn.); 5) rodzaj lekkiej leguminy = Luftlauf.

Puffig, *adi.* bufiasty (o sukniach); niedelikatny, szorstki, grubiański.

Puffspiel, *sn.* =(e)s, puf *m.* (rodzaj gry).

Puff! *interi.* pu!

Pulcinella, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, białen *m.*

Pulsen, *va.* i *vn.* (haben) wybierać, dłubać, skubać, oskubywać.

Pulle, *sf. pl.* =n, butelka *f.*

Puls, *sm.* =es, *pl.* =se, puls *m.*, tętno *n.*; immben den (albo an den) — fühlen macać, wziąć kogo za puls;

starker, schwacher, langsam, schneller, erregter, aussehender — puls silny, słaby, powolny, szybki, wzbudzony, przerywany; 2) — der Glöcke uderzenie *n.* sercem w dzwon.

Pulsader, *sf. pl.* =n, arterya *f.*, tętnica *f.*

Pulsatio'n, *sf. pl.* =en, bicie *n.* pulsu.

Pulsie'ren, *vn.* (haben) pulsować, bić, tętnić.

Pulsie'ring, *sn.* =s, **Pulsie'ring**, *sf.* pulsowanie *n.*, bicie *n.*, tętnienie *n.*

Pułsmiejser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pulsomiar *m.*, pulsometr *m.*, wskaźniciel *m.* tętna, tętnicy.

Pułsłischlag, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =schläge, bicie *n.*, uderzenie *n.* pulsu.

Pułsłischlagmiejser, *sm.* ob. Pułsmiejser.

Pułsstillstand, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, **Pułsstilldung**, *sf.* *pl.* =en, wstrzymanie *n.*, zastanowienie *n.* się pulsu.

Pułswärmer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, ogrzewacz *m.*

Pułs, *sm.* i *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , 1) pulpita *m.*, biurko *n.*; 2) chodnik podziemny (w twierdzy).

Pułsdach, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =dächer, dach jednospadowy, jednookapowy, półszczytowy.

Pułs, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) proch *m.*; zu — stoßen, zerreiben utłuc, utrzeć na proch, miarko; zu — werden w proch się obrócić; 2) proszek *m.* (lekarstwo i do czyszczenia zębów); 3) proch strzelniczy; rauchlosß — proch bezdymny; zu — und Blei verurteilt skazany na rozstrzelanie; (obraz.) er hat — gerochen nawąchał się prochu, ostrzelany to żołnierz; er kann kein — riechen nie może prochu wąchać, jest tchórzem; er hat kein — verschossen wyczerpał się, zużył się, zużył wszystkie środki; er hat daß — nicht erfunden nie wynalazł prochu, geniuszem nie jest; daß ist keinen Schuß — wert to się nie zda psu na budo, to torby sieczki nie warte.

Pułsvertig, *adi.* do prochu podobny, proszkowany.

Pułsversch, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od. Pulver, mały proszek (lekarstwo).

Pułsbeutel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, prochownicza *f.*

Pułsfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* prochu, prochownia *f.*

Pułsfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, prochownik *m.*

Pułsfaß, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =fässer, beczka *f.* z prochem, na proch.

Pułsverflasche, *sf.* *pl.* =n, butelka *f.* na proch, prochownicza *f.*

Pułsvergang, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =gänge, mina podziemna (do wysadzania prochem).

Pułsverhaus, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =häuser, prochownia *f.*; składowy prochowy (na okreeie).

Pułsverhorn, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =hörner, róg *m.*, rożek *m.* na proch.

Pułsverig, *adi.* prochowy; okurzony, zakurzony.

Pułsverisatio'n, *sf.* *pl.* =en, pulweryzacja *f.*, sproszkowanie *n.*

Pułsverisator, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =en, rozpylacz *m.*

Pułsverisierbar, *adi.* dający się sproszkować.

Pułsverisieren, *va.* (haben) na proch, na proszek zamienić, utrzeć, sproszkować, sproszkować, pulweryzować.

Pułsverräumer, *sf.* *pl.* =n, prochownia *f.*; składowy prochowy, składowy prochowy.

Pułsverfaren, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, jaszczek *m.*

Pułsverfassen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, skrzynia *f.* na proch, z prochem.

Pułsverforn, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =förner, ziarnko *n.* prochu strzelniczego.

Pułsverladung, *sf.* *pl.* =en, ładunek *m.* prochu.

Pułsvermagazin, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , magazyn prochowy, prochownia *f.*

Pułsvermaß, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} , miarka *f.* do prochu.

Pułsvermasse, *sf.* mieszanina *f.* na proch.

Pułsvermeister, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, sporządzający *m.* mieszaninę na proch.

Pułsvermine, *sf.* *pl.* =n, mina prochowa.

Pułsvermörser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, morderca prochowy.

Pułsvermühle, *sf.* *pl.* =n, młyn prochowy, prochownia *f.*

Pułsvermüller, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, fabrykant *m.* prochu, prochownik *m.*

Pułsvern, *va.* (haben) sproszkować, sproszkować.

Pułsverprobe, *sf.* *pl.* =n, próba *f.* prochu.

Pułsverraume, *sf.* *pl.* =n, kałar wybuchowy.

Pułsverrauch, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, dym *m.* ze spalonego prochu.

Pułsverrad, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =räder, worek *m.* z prochem, na proch; kieszka zapalnicza.

Pułsverrathen, *I. sf.* wstręć *m.* do prochu; *II. adi.* stroniący od prochu, tchórzliwy.

Pułsvertonne, *sf.* *pl.* =n, beczka *f.* z prochem, na proch.

Pułsverturn, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =türme, prochownia *f.*

Pułsververdwörung, *sf.* spiszek prochowy (historja).

Pułsverwagen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wóz prochowy, jaszczek *m.*

Pu'na, *sm.* = (\bar{s}) , *pl.* = \bar{s} , puma *f.* (zwierze).

Pu'np, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , kredyt *m.*; auf — nehmen brać, wziąć na kredyt, na borg; bei jmdm einen — anlegen pożyczyc sobie u kogo pieniędzy, naciagnąć kogo.

Pu'np, *sf.* *pl.* =n, pompa *f.*; Dampfstaum — pompa tętnicza; Druck — pompa tłoczająca; Saug — pompa ssąca; Saug- und Druck — pompa ssąco-tłoczająca.

Pu'np, *va.* i *vn.* (haben) 1) pompować, dobywać, wydestać, wytłoczyć (wodę lub powietrze); 2) pożyczyc, pożyczyc, wypożyczać, wypożyczyć, kredytować.

Pu'npenbaggermaschine, *sf.* *pl.* =n, pogłębiarka ssąca.

Pu'npenbohrer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, świder *m.* do wierzenia rur pompowych.

Pu'npenhub, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* =höbe, udźwig *m.*, skok *m.*, tłok *m.* pompy.

Pu'npentollen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, tłok *m.*, stepar *m.*, bebenek *m.* pompy.

Pu'npenmacher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, fabrykant *m.* pomp.

Pu'npenrohr, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , rura pompowa.

Pu'npenjanger, **Pu'npenstempel**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, stempel *m.* w pompie.

Pu'mpenſchwengel, *sm.* =*s*,
pl. —, machadło n. u. pompy.

Pu'mpenſtauge, *sf.* *pl.* =*n*,
 drag m. u. pompy.

Pu'mpenſtieſel, *sm.* =*s*, *pl.*
 —, kadłub m. pompy.

Pu'mpenſtod, *sm.* =*(e)s*, *pl.*
 =*ſtöde*, główna rura u. pompy.

Pu'mpenwärter, *sm.* =*s*, *pl.*
 —, dozorca m. pompy, pom-
 powy m.

Pu'mpenwerk, *sn.* =*(e)s*, *pl.*
 =*e*, maszyna f. do pompo-
 wania.

Pu'mpenzylinder, *sm.* =*s*,
pl. —, rura błonkowa.

Pu'mpenſidel, *sm.* =*s*, *pl.*
 —, razowy chleb westfalski.

Pu'mpſhofen, *sf.* *pl.* *pl.* *pl.*
pl., szerokie spodnie.

Pu'mpſampe, *sf.* *pl.* =*n*,
 lampa f. z pompy; — mit
 Uhrwerk lampa mechaniczna.

Pu'mpſtieſel, *sm.* *pl.* buty
pl. z szerokimi cholewami.

Pu'mpwert, *sn.* =*(e)s*, *pl.*
 =*e*, pompa f.; = Pumpe;
 system m. pomp.

Pumpſ! *interi.* być!

Pu'niſch, *adi.* punicki.

Pu'niſche, *sf.* *pl.* =*n*, bobo-
 wnica f. (roślina).

Punkt, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, 1)
 punkt m., kropka f.; einen
 — machen, ſetzen punkt zro-
 bić, kropkę położyć; mit =*n*
 bezeichnen oznaczyć punkta-
 mi, kropkami, wykropkować;
 einen feſten — ſuchen szukać
 ſtałego, obronnego punktu;
 die Truppen auf einen — zu-
 ſammenziehen ſciągnąć wojsko
 na jedno miejsce; 2) (prze-
 nośnie): daſ ſtimmt auf den
 — zgadza się co do joty,
 ani na włos nie chybja; —
 elf Uhr punkt o jedynastej;
 eſ iſt — elf Uhr właśnie je-
 dynasta; die einzelnen =*e* deſ
 Vertrages poſzczególne punkta-
 —, warunki umowy; der
 ſtreitige — punkt sporny,
 kwestya sporna; der ſchwie-
 rige — trudny punkt, ſęk;
 — für — durchgehen przejść,
 rozbiierać punktami, każdy
 punkt osobno; in allen =*n*
 we wszystkich punktach, pod
 każdym względem; den reſt-
 ten — treffen trafić właśnie

na punkt, odgadnąć rzecz,
 uchwycić rzecz z właściwej
 strony; auf dem =*e* ſtehen,
 etwas zu tun mieć zamiar,
 coś uczynić, chcieć właśnie
 co zrobić.

Punktatio'n, *sf.* *pl.* =*en*,
 1) punktacja f. (medycyna);
 2) punktacja f., spisanie n.
 punktów, warunków umowy,
 przedugoda f.

Pu'ntaugen, *sn.* *pl.* przy-
 oczki *pl.*

Pu'ntſchen, *sn.* =*s*, *pl.* —,
dim. od Punkt, punkcik m.,
 kropczka f.

Pu'ntſeln, ob. Punktieren.

Pu'ntſie'arbeit, *sf.* *pl.* =*en*,
 kropkowanie n., cętkowanie n.

Pu'ntſie'rbuch, *sn.* =*(e)s*, *pl.*
 =*bücher*, księga f. do krop-
 kowieszczenia.

Pu'ntſie'ren, *va.* (haben)
 punktować, kropkować, krop-
 ki na czem robić, cętkować;
 punktey robić (medycyna);
 z punktów wieszczyć, kropko-
 wieszczyć; punkcikami ryto-
 wać.

Pu'ntſie'ren, *sn.* =*s*, punk-
 towanie n., kropkowanie n.,
 cętkowanie n.

Pu'ntſie'rfunft, *sf.* kropko-
 wieszczenie n.

Pu'ntſie'rmanier, *f.* sposób
 m. rytowania zapomocą punk-
 cików.

Pu'ntſie'rnadel, *sf.* *pl.* =*n*,
 igiełka sztycharska do punk-
 towania.

[waty.]

Pu'ntſie'rt, *adi.* kropko-
 wany.

Pu'ntſie'rtung, *sf.* obacz
 Punktieren.

Pu'ntſtalle, *sf.* *pl.* =*n*,
 skłotwa f., nakłutek m.

Pu'ntſtich, *adi.* punktualny,
 akuraty, słowny; *adv.* punk-
 tualnie, akuratnie.

Pu'ntſtichſeit, *sf.* punktu-
 alność f., akuratność f., do-
 kładność f., słowność f.

Pu'ntſtierchen, *sn.* =*s*, *pl.*
 —, zwierzątko pierwiastkowe,
 monada f.

Pu'ntum, *sn.* =*(s)*, *pl.* =*ta*,
 punkt m., kropka f.; daſ
 ſage ich dir und damit —!
 to ci powiadam i koniec na
 tem! i basta!

Pu'ntu'r, *sf.* *pl.* =*en*, 1)

punkcya f. (medycyna); 2)
 punktura f. (rytownictwo).

Pu'ntwciſe, *adv.* punktami,
 wszystkie punkta kolejno,
 każdy punkt z osobna.

Pu'ntſch, *sm.* =*eſ*, *pl.* =*i*
 Pu'ntſche, *poncz m.*

Pu'ntſchbowl (wym.: bole),
sf. *pl.* =*n*, naczywie, w któ-
 rem się poncz miesza, waza
 f. do ponczu, z ponczem.

Pu'ntſcheſſenz, *sf.* *pl.* =*en*,
 Pu'ntſchertraſt, *sm.* =*(e)s*, *pl.*
 =*e*, esencya ponczowa.

Pu'ntſchnapf, *sm.*, Pu'ntſch-
 tertine, *sf.* obacz Pu'ntſchbowl.

Pu'ntſchen, *vn.* (haben) pić
 poncz.

Pu'nt, Pu'nte, *sf.* *pl.* =*(e)n*,
 szczyt m., wierzchołek m.

Pu'ntzen, *sm.* =*(e)s*, *pl.* —,
 Pu'ntze, *sf.* *pl.* =*n*, wybijak
 m., cecha f. (na wyrobach
 ze szlachetnych kruszców).

Pu'ntzen, pu'ntze'ren, *va.*
 (haben) wybijać, wybić, ce-
 chować.

Pu'pſt, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*,
 pupil m., małoletni m., pod
 opieką zostający.

Pu'pſtariſch, *adi.* pupi-
 larny; =*e* Sicherheit uloko-
 wanie n. kapitału bardzo
 pewne.

Pu'pſtſe, *sf.* *pl.* =*n*, 1) pu-
 pilka f., małoletnia f., pod
 opieką zostająca; 2) żreni-
 ca f.

Pu'pſtſenweiterung, *sf.*
pl. =*n*, rozszerzenie n. źre-
 nicy.

Pu'pſtſengelder, *sn.* *pl.* ma-
 jątek m. małoletnich.

Pu'pſtſengericht, *sn.* =*(e)s*,
pl. =*e*, Pu'pſtſenkollegium, *sn.*
 =*(s)*, *pl.* =*gien*, sąd opie-
 kuńczy.

Pu'pſſchen, *sn.* =*s*, *pl.* —,
dim. od Puppe, lalczka f.;
 (obraz.) dziecko n.

Pu'pſſe, *sf.* *pl.* =*n*, 1) lalka
 f.; mit =*n* ſpielen dawić się
 lalkami; daſ geht bis in die
 =*n* to przechodzi wszelkie
 granice; 2) dziecko n.; 3)
 poczwarka f. (owadów).

Pu'ppen, *I. vn.* (haben)
 lalką się bawić; II. ſich —,
vr. (haben) w poczwarkę się
 zamieni(a)ć, zapoczwaczyć się.

Pu'ppenbalg, *sm.* = (e)š, *pl.* = bálge, naga lalka.

Pu'ppengeſicht, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, Pu'ppenlarve, *sf.* *pl.* = n, twarz *f.* (jak u) lalki.

Pu'ppenhaus, *sn.* = eš, *pl.* = häuſer, Pu'ppenheim, *sn.* = š, *pl.* = e, domostwo *n.*, gospodarstwo *n.* lalki.

Pu'ppentopf, *sm.* = eš, *pl.* = ſöp'e, głowa *f.* (jak u) lalki.

Pu'ppenfram, *sm.* = (e)š, *pl.* = främe, 1) kram *m.*, sklep *m.* z lalkami, zabawkami; 2) lalki *pl.*, zabawki *pl.*

Pu'ppenfrämer, *sm.* = š, *pl.* =, kramarz handlujący lalkami, zabawkami.

Pu'ppenſpiel, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, marionetki *pl.*, łątki *pl.*, przedstawienie *n.*, lalek *ru.* chliwych, łątek; daš — vom Doktor Fauſt dram. *m.* o doktorze Fauście, grany przez marionetki.

Pu'ppenſpieler, *sm.* = š, *pl.* =, kuglarz *m.*

Pu'ppenſtude, *sf.* obacz Puppenhaus.

Pu'ppentheater, *sn.* = š, *pl.* =, teatr *m.* marionetek, łątek, lalek *ru.* chliwych.

Pu'ppenweſt, *sn.* obacz Puppenfram.

Pu'ppenzug, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, stroje dla lalki; lalki *pl.*, zabawki *pl.*; = Puppenfram.

Pu'ppenzuſtand, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, owad *m.* w stanie poczwarki.

Pu'ppern, *vn.* (haben) drgać, trząść się.

Pur, *adi.* czysty; auš er Reugierde jedynie z ciekawości.

Pur'e, *adv.* wręcz, wprost; — abſtehen wprost odmówić.

Pürce, *sn.* = š, *pl.* = š, *pire n.*

Purgauz, *sf.* *pl.* = en, purgans *m.*, lekarstwo przeczyszczające; = Abſüßmittel.

Purgatorium, *sn.* = (š), *czyszcic m.*

Purgier'en, *va.* (haben) przeczyszczać, przeczyszczyć; ſich —, *vr.* (haben) wziąć na przeczyszczenie.

Purgier'end, *adi.* przeczyszczający, rozwalniający, purgujący.

Purgier'eraut, *sn.* = (e)š, *pl.* = träuter, konitrud *m.*

Purgier'mittel, *sn.* = š, *pl.* =, środek przeczyszczający, lekarstwo przeczyszczające, purgans *m.*

Purgier'pflanzen, *sf.* *pl.* = chebnij *pl.*

Purgier'pflanze, *sf.* *pl.* = n, pigułka przeczyszczająca.

Purgier'pulver, *sn.* = š, *pl.* =, proszek przeczyszczający.

Purgier'salz, *sn.* = eš, *pl.* = e, sól przeczyszczająca.

Purifikation, *sn.* = en, puryfikacja *f.*, czyszczenie *n.*, oczyszczenie *n.*

Purifizieren, *va.* puryfikować, oczyszczać, oczyścić; die Sprache — oczyszczać, poprawiać język (z obcych wyrazów, z naleciałości ziemszczyzny).

Puri'smus, *sm.* =, puryzm *m.*, oczyszczanie *n.* języka z obcych wyrazów, z ziemszczyzny.

Puri'st, *sm.* = en, *pl.* = en, purysta *m.*, poprawca *m.* języka, oczyszcziciel *m.* języka z obcych wyrazów. [czny.]

Puri'stiſch, *adi.* purystyczny.

Purita'ner, *sm.* = š, *pl.* =, purytanin *m.*

Purita'nerium, *sn.* = š, Pu'rifika'tion'smus, *sm.* =, purytanizm *m.*

Purita'niſch, *adi.* purytański; *adv.* po purytańsku, jak purytanin.

Pur'pur, *sm.* = š, purpura *f.*, szkarłat *m.*; mit — färben farbować w purpurze; rot wie — werden zacerwienić się jak szkarłat; in — gekleidet w purpurę przybrany, szkarłatem odziany; mit dem — bekleidet werden otrzymać purpurę, zostać kardynałem; der königliche — królewska purpura.

Pur'pura, *sf.* obacz Pur'purfieber.

Pur'purfarbe, *sf.* *pl.* = n, kolor purpurowy.

Pur'purfarben, Pur'purfarbig, *adi.* purpurowego koloru, purpurowy.

Pur'purfieber, *sn.* = š, *ob.* Fledfieber.

Pur'purgewand, *sn.* = (r)š,

pl. = wänder, odzienie purpurowe, szkarłatae.

Pur'purglänzend, *adi.* błyszczący w purpurze.

Pur'purchut, *sm.* = (e)š, *pl.* = hüte, kapelusze purpurowe, kardynałski.

Pur'purkleid, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, suknia purpurowa.

Pur'purlippen, *sf.* *pl.* = usta purpurowe.

Pur'purmantel, *sm.* = š, *pl.* = mäntel, płaszcz purpurowy.

Pur'purmuschel, *sf.* obacz Pur'purſchnecke.

Pur'purn, Pur'purrot, *adi.* purpurowy, szkarłatowy, szkarłatny.

Pur'purröte, *sf.* purpurowa czerwość, purpura *f.*, szkarłat *m.*

Pur'purſchnecke, *sf.* *pl.* = n, ślimak purpurowy, żółwik morski, rozpolec *m.*, szkarłatnik *m.*

Pur'purträger, *sm.* = š, *pl.* =, purpurał *m.*, kardynał *m.*

Pur'purvogel, *sm.* = š, *pl.* = vögel, Pur'purchuhn, *sn.* = (e)š, *pl.* = hühner, modrzyk *m.*

Pur'purwangen, *sf.* *pl.* = purpurowe policzki, purpurowe jagody.

Pur'purweide, *sf.* *pl.* = n, wikle *pl.*, wiklina *f.*, wiklisko *n.*

Pur'ren, *vn.* (haben) 1) latać brzęcząc (o owadach); 2) gmerać, dłuwać (o kurach); 3) wołać na straż, obwoływać zmianę straży (marynarka).

Pürsch, Pürschjen, obacz Birsch, Birschen.

Pur's(s)elig, *adi.* 1) luby, miły; 2) bardzo zajęty; daš ist eine e Arbeit to robota wymagająca wiele cierpliwości, mozolna.

Pur's(s)eln, *vn.* (haben) an etw. — zajmować się czem cierpliwie.

Pur'sta, *sf.* *pl.* = ten, pusta *f.*, step węgierski.

Pur'st, *sm.* = (e)š, Pur'ste, *sf.* oddech *m.*

Pur'stel, *sf.* *pl.* = n, pęcherzyk *m.* (na ciele).

Pur'sten, *vn.* (haben) puchać, dmuchać, sapać, ciężko oddychać.

Fu'it(e)rohr, *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, dmuchawka *f.*

Fu'tiden, *sn.* = ś, *pl.* —, *dim.* od Bute i Buter, 1) mały indyk; 2) osoba głu-
piutka, śmieszna.

Fu'te, *sf. pl.* = n, 1) in-
dyczka *f.*; 2) obacz Butden 2).

Fu'ter, *sm.* = ś, *pl.* —,
Fu'terbahn, Fu'tbahn, *sm.*
= (e)ś, *pl.* = hühne, indyk *m.*

Fu'terbraten, *sm.* = ś, *pl.*
—, pieczeń *f.* z indyka, in-
dyk pieczony.

Fu'terrat, *adi.* czerwony
jak indyk.

Fu'tsch, *sm.* = eś, *pl.* = e,
zamach *m.* polityczny, minia-
tura wa rewolucya.

Fu'tschen, *I. vn.* (haben)
wykonać zamach polityczny,
wznieść małą rewolucyę;
II. *va.* (haben) pobudzać,
podniecać do powstania, do
rewolucyi.

Futt putt! *interi.* tju!
tju! tju!

Fu'ttühndchen, *sn.* = ś, *pl.*
—, indycze *n.*; indyczątko *n.*

Fu'ttig, *adi.* gniewliwy,
rozniewany.

Fuß, *sm.* = eś, 1) ozdoba *f.*;
strój *m.*; 2) wyprawa ścienna,
tynek *m.*

Fuße, *sf.* obacz Lichtpuße.

Fußel, *sm.* = ś, *pl.* —, ma-
lec *m.*, pędrak *m.*, karzeł *m.*

Fußelig, *adi.* bardzo mały,
kartowaty.

Fuß'en, *I. va.* (haben) 1)
czyścić, szcztokować; Schuße
— buty czyścić; Bäume —
drzewa okrzysywać, obrzynać;
die Kerze, baß Licht — obja-
śnić, uciierać, utrzyć świecę;
Fische — łuszczyć ryby; Fuß-
ner — czyścić kurczęta;
sich die Nase — utrzyć nos;
die Mauer — obrzucać mur
(tynkami), wyprawiać ściany;
2) ozdabiać, (o)zdobić, stroić,
ustrajać, wystrajać, wystroić;
II. *sich* —, *vn.* (haben) stroić
się, wystroić się; sie pußt sich
lubi się stroić.

Fußoße, *sf. pl.* = n, stroj-
niska *f.*

Fuß'en, *sn.* = ś, czyszczenie
n.; tynekowanie *n.*; zdobienie
n., strojenie *n.*

Fuß'er, *sm.* = ś, *pl.* —, 1)
czyściciel *m.*; 2) repymenda
f., zarzut *m.*, nagana *f.*

Fuß'federn, *sf. pl.* pióra
pl. do przystrojenia (kapelusza,
sukni).

Fuß'gemaß, *sn.* = (e)ś, *pl.*
= mäßer, pokój *m.* do ubiera-
nia się, pokój gotowalniany.

Fuß'geschäfft, *sn.* = eś, *pl.*
= e, sklep modniarski.

Fuß'grube, *sf. pl.* = n, po-
pielnica *f.*, dół gasielny.

Fußhadern, *sm. pl.* szmaty
pl., gałgany *pl.*

Fußhandel, *sm.* = ś, handel
m. strojami.

Fußhändler, *sm.* = ś, *pl.*
—, handlarz *m.* strojów.

Fußhandlung, *sf.* obacz
Fussgeschäfft.

Fußig, *adi.* śmieszny, po-
cieszny; mały, drobny (we
wzroście).

Fußkanal, *sm.* = (e)ś, *pl.*
= näte, popielnica *f.* = Aschen=
grube.

Fußkästchen, *sn.* = ś, *pl.* —,
skrzyneczka *f.* na stroje.

Fußkopf, *sm.* = (e)ś, *pl.*
= köpfe, głowa *f.* do strojów
(modniarstwo).

Fußkran, *sm.* = Fuß 1).

Fußkreide, *sf. pl.* = n, kreda
f. do czyszczenia.

Fußladen, *sm.* = ś, *pl.* —,
sklep modniarski.

Fußlappen, *sm.* = ś, *pl.* —,
szmata *f.* do czyszczenia, ści-
erania.

Fußleder, *sn.* = ś, *pl.* —,
skóra *f.* do czyszczenia (*n.* p.
butów, sprzętów metalowych).

Fußliebend, *adi.* lubiący
się stroić.

Fußmacherei, *sf.* modniar-
stwo *n.*

Fußmacherin, *sf. pl.* = innen,
modniarka *f.*, strojarka *f.*

Fußmaterial, *sn.* = (e)ś, *pl.*
= ien, czyściidło *n.*

Fußnarv, *sm.* = en, *pl.* = en,
strojniś *m.*, elegant *m.*

Fußnärrin, *sf. pl.* = innen,
strojnisia *f.*, elegantka *f.*

Fußpulver, *sn.* = ś, *pl.* —,
proszek *m.* do czyszczenia.

Fußsterc, *sf. pl.* = n
szcypce *pl.* (do objaśniania
świec).

Fußstube, *sf. pl.* = n, 1) po-
kój gotowalniany, toaleta *f.*;
2) izba, w której broń się
czyści.

Fußstucht, *sf.* upodobanie
n. w strojach, mania *f.*
strojenia się.

Fußstüchtig, *adi.* lubiący
się stroić.

Fußstisch, *sm.* = eś, *pl.* = e,
i *dim.* Fußstischchen, *sn.* = ś,
pl. —, gotowalnia *f.*, toaleta
f., stół *m.* (stolik *m.*) do
strojów.

Fußwaren, *sf. pl.* towary
strojowe, do stroju.

Fußwerg, *sn.* = (e)ś, kłaki
pl., pakuly *pl.*

Fußzimmer, *sn.* = ś, *pl.* —,
izba paradna.

Fußwieg, *sf.* zatrucie *n.*
krwi.

Fußwä'e, *sm.* = n, *pl.* = n,
pigmeusz *m.*, karzeł *m.*

Fußwä'endast, Fußwä'ifsch,
adi. karłowaty.

Fußwä'el, Fußwä'elisch,
adi. piramidalny; olbrzymi;
adv. piramidalnie; olbrzymio.

Fußwä'el, *sf. pl.* = n, pi-
ramida *f.*, ostrosłup *m.*; die
Gewehre in = n setzen kara-
biny w piramidy ustawić.

Fußwä'elform, *sf. pl.*
= en, kształt *m.* ostrosłupa.

Fußwä'elformig, Fuß-
wä'elisch, *adi.* piramidalny,
ostrosłupowy, ostrosłupny;
adv. piramidalnie, ostrosłu-
powo.

Fußwä'elpappel, *sf. pl.*
= n, kowak *m.*

Fußwä'el, *sm.* i *sn.* = ś
pl. —, pirometr *m.*, ognio-
mierz *m.*, żaromierz *m.*

Fußwä'elknif, *sf.* pirotechni-
ka *f.*, nauka *f.* sztucznych
ogni.

Fußwä'elknifer, *sm.* = ś, *pl.*
—, pirotechnik *m.*

Fußwä'elknifsch, *adi.* piro-
techniczny.

Fußwä'elknif, *sm.* = (e)ś, *pl.*
= e, zwycięstwo pirrusowe,
zgubne zwycięstwo.

Pythagore'er, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, Pitagorejczyk *m.*
Pythagore'isch, *adi.* pitago-

rejski; =er Lehrsaß prawidło
n. Pitagoresa, zdanie pitago-
rejskie.

Py'thia, *sf. pl.* -en, pitya
f., wróka *f.*

Py'thiſch, *adi.* pityjski.

Q.

Q, q, *n. indecl.* siedmnaſta
głoska, trzynnaſta spółgłoska
niemieckiego abecadła; skró-
cenia: Q. 7. zamiast Qua-
dratfuß stopa kwadratowa;
Q. M. zamiast Quadratmeiße
mila kwadratowa.

Qua'büc, *sf. pl.* -n, 1)
= Quappe; 2) (także Quabbel,
sm. = \bar{s} , *pl.* —) trzęsawica *f.*,
trzęsawisko *n.*; 3) narośl *f.*
z tłuſzczu, tłuſzczak *m.* (na
ciele ludzkim lub zwierzę-
cym); podgardle *n.* (u wołów,
krów); 4) dzieciak tłuſciuch-
ny.

Qua'büelig, *adi.* 1) cielisty,
pulehny, trzęsący się od tłu-
stości; 2) trzęsawisty; 3)
niesmaczny, nudny, mdły
(o potrawach); mit iſt — nu-
dzi mnie.

Qua'büeln, *vn.* (haben)
trząść się (o rzeczach tłu-
stych jak galareta, sadło
i t. p. lub o ziemi bagnistej
poddającej się pod nogami).

Quadelei', *sf. pl.* =en, 1)
psota *f.*, figiel *m.*; 2) niezde-
cydowanie *n.*, wahanie *n.* się.

Qua'delhaſt, Qua'delig,
adi. 1) niezdecydowany, waha-
jący się; 2) figlarny.

Qua'deln, *vn.* (haben) 1)
figlować; 2) wahać się, zwle-
kać; być zmiennym.

Qua'dſalber, *sm.* = \bar{s} , *pl.*
—, partacz lekarski, olejkarz
m., szarlatan *m.*

Qua'dſalberei', *sf. pl.* -en,
szarlatanſtwa *n.*, szarlatan-
nerya *f.*, olejkarstwo *n.*; le-
karstwo szarlatańskie.

Qua'dſalbern, 1) *vn.* (haben)
szarlatanować, partaczyć w le-
czeniu, leczyc pokryjomu;
2) *va.* (haben) jmnbn zu Tode
— wyprowadzić kogo na tamten
ſwiat przez złe leczenie.

Qua'd, *adi.* zły; mdły.

Qua'ddel, *sf. pl.* -n, go-
rączka pokrzywna; = Neſſel-
fieber, pokrzywka *f.*

Quaddelei', Qua'ddeln, o-
bacz Quadelei, Quadeln.

Qua'der, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, i *sf.*
pl. =n, ciosowy kamień,
cios *m.*

Qua'derbruch, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.*
=brüche, ciosokom *m.*

Qua'dermaner, *sf. pl.* -n,
mur przyborowy, ciosowy.

Qua'dermanerwerk, *sn.*
=(e) \bar{s} , *pl.* =e, ściany *pl.*, mury
pl. z ciosów.

Qua'dern, *adi.* =er Stein
ciosowy kamień, cios *m.*

Qua'derſtein, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.*
=e, Qua'derſtück, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.*
=e, obacz Quader.

Qua'derwerk, *sn.* obacz
Quadermaerwerk.

Quadra't, *sm.* =en, *pl.* =en,
ćwiercian *m.*, ćwiartka *f.*,
kwadrant *m.* (geometrya i
astronomia).

Quadra't, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e,
kwadrat *m.*, czworobok *m.*;
druga potęga liczby, liczba
wzniesiona do drugiej potęgi;
eine gegebene Zahl zum —
erheben daną liczbę wznieść
do kwadratu, do drugiej po-
tęgi. [towy]

Quadra't=, *adi.* kwadra-

Quadra'tförmig, *adi.* kwa-
dratowy, czworoboczny.

Quadra'tfuß, *sm.* = \bar{s} , stopa
kwadratowa.

Quadra'tiſch, *adi.* kwadra-
towy; wzniesiony do drugiej
potęgi; =e Gleichung zrówna-
nie drugiej potęg.

Quadra'tmaß, *sn.* =e \bar{s} , *pl.*
=e, miara kwadratowa.

Quadra'tmeiße, *sf. pl.* =n,
mila kwadratowa.

Quadra'tmeter, *sm.* i *sn.*
= \bar{s} , *pl.* —, metr kwadratowy.

Quadra'trute, *sf. pl.* =n,
pręt kwadratowy.

Quadra'tfläche, *sm.* =(e) \bar{s} ,
pl. =e, kwadra *f.*, kwadratura
f. (astronomia).

Quadra'tſchuh, *sm.* =(e) \bar{s} ,
stopa kwadratowa.

Quadratu'r, *sf.* kwadra-
tura *f.*, czworograniastość *f.*;
die — des Kreißeß albo des
Kreifeß kwadratura koła.

Quadra'turzel, *sf. pl.* -n,
pierwiastek kwadratowy (ma-
tematyka).

Quadra'turzelrechnung,
sf. pl. -en, ścienny rachunek.

Quadra'tzahl, *sf. pl.* =en,
liczba kwadratowa.

Quadra'tzoll, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.*
—, cal kwadratowy.

Quadrie'ren, *va.* (haben)
kwadrować, wznosić, wznieść
do drugiej potęgi; ćwiarto-
wać, dzielić na kwarty, na
czworoboki; nadawać, nadać
kształt czworoboku; ciąć na
kwadraty, wycinać kwadraty.

Quadri'ga, *sf. pl.* =gen,
kwadryga *f.*, zaprząg czworo-
konny; = Biergeſpann.

Quadri'ſte, (wym.: kadri'j),
sf. pl. -n, kadryl *m.*

Quadriſtic'ten, (wym.: ka-
driji'ren), *va.* (haben) tkąć w
czworoboki; quadrilierter
Stoff materya z czworobo-
kami.

Quadriſtio'n, *sf. pl.* =en,
kwadrylion *m.*

Quadrup'el, I. *adv.* po-
czwórny; II. *sm.* = \bar{s} , *pl.* —,
ilość poczwórna.

Quadrup'elallianz, *sf. pl.*
=en, przymierze poczwórne.

Quai, (wym.: -ke), także
Kai, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , nadbrze-
że *n.*, kejs *m.*

Quai'gebühr, *sf. pl.* =en,
ładowne *n.*, opłata *f.* za
użycie nadbrzeża.

Quai'fran, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.*
=e, żóraw nadbrzeżny (do
ładowania).

Quai'mauer, *sf. pl.* =n,
obrzeg mrowany, mur przy-
brzeżny.

Quai'zoll, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.*
=zölle, ładowne *n.*

Quak! interi. kwak! kwa!
Qua'ten, *vn.* (haben) skrze-

częć, rzęgotać (o żabach); kwakać (o kaczkach).

Dua'fend, *ppr.* i *adi.* skrzeczący, kwaczący.

Dua'fen, *sn.* =s, skrzek *m.*, rzęgot *m.*

Dua'feu, *vn.* (haben) wrzeszczeć, kniazić (o zającach); popłakiwać, skrzeczeć (o dzieciach); kwakać (o kaczkach).

Dua'fen, *sn.* =s, wrzask *m.* (zająca); popłakiwanie *n.*; kwakanie *n.*

Dua'fente, *sf. pl.* =n, gągoł *m.*, kaczka karkodzioba.

Dua'fer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) kwakier *m.*; 2) skrzek *m.*, skrzekna *m.*, skrzekała *m.*

Dua'ferci, *sf. 1)* —, *pl.* =en, skrzek *m.*; 2) = Dua'fertum.

Dua'fergemeinde, *sf. pl.* =n, Dua'fergejellschaft, *sf. pl.* =en, gmina kwakiarska, towarzystwo kwakiarskie, kwaków.

Dua'ferglaube, *sn.* =ns, wiara kwakiarska, kwaków.

Dua'ferin, *sf. pl.* =innen, kwakierka *f.*

Dua'fermäsig, Dua'ferriß, *adv.* kwakiarski; *adv.* po kwakiarsku.

Dua'fertum, *sn.* =(e)s, kwakierstwo *n.*

Dua'ffen, *vn.* (haben) tyle co quafen.

Dual, *sf. pl.* =en, męka *f.*, katusza *f.*, męczarnia *f.*, utrapienie *n.*, boleść *f.*; die ewigen =en wieczyste utrapienia; die =en der Verdammten katusze potępionych.

Dua'fen, I. *va.* (haben) męczyć, dręczyć, udrezczać, trapić, utrapiać, utrapić; dokuczać, dokuczyć, niepokoić; zu Tode = zameczyć na śmierć; jmnbn mit Fragen = męczyć kogo pytaniami; =der Schmerz, nieznośny, męczący ból; =de Gedanken trapiące myśli; das Gewissen quält ihn sumienie go dręczy; sie wird von Angst gequält obawa ją dręczy; du bist mirklisch ein gequälter Mann jesteś naprawdę człowiekiem obarczonym pracą, troskami, trapionym zgryzotami; tüch=

tig — wymęczyć; II. *siß* —, *vr.* (haben) 1) męczyć się, dręczyć się, trapić się; *siß* recht seht — namęczyć się; *siß* etwas — pobiedzić się; 2) ciężko pracować; *siß* mit einer Arbeit — męczyć się, pocić się nad robotą.

Dua'fer, *sm.* =s, *pl.* —, dręczyciel *m.*, trapiiciel *m.*

Dua'ferci, *sf. pl.* =en, męczenie *n.*, dręczenie *n.*, kłopot *m.*; dokuczanie *n.*

Dua'ferin, *sf. pl.* =innen, dręczycielka *f.*, trapiicielka *f.*

Dua'feriß, *adv.* męczący, dręczący, trapiący.

Dua'fgciß, *sm.* =eß, *pl.* =er, sekutuik *m.*, utrapienie *m.*, męczyciel *m.*

Dualifftatio'n, *sf. pl.* =en, kwalifikacya *f.*, określenie *n.* przymiotów; uzdatnienie *n.*, zdatność *f.*

Dualifftatio'nstabelle, *sf. pl.* =n, tabela kwalifikacyjna (w urzędach).

Dualifftiz'erren, I. *va.* (haben) kwalifikować, uzdatniać (o czeg); II. *siß* —, *vr.* (haben) kwalifikować się do czego, na co, zdać się na co.

Dualifftiz'erung, *sf.* kwalifikowanie *n.*, opisywanie *n.* przymiotów.

Dualität, *sf. pl.* =en, gatunek *m.*, jakoś *f.*, wartość wewnętrzna.

Dualitätiv, *adv.* jakościowo; =e Anahlyje rozbiór jakościowy.

Dua'lte, *sf. pl.* =n, żagawica *f.*, żagawka morska (zoologia).

Dualm, *sm.* =(e)s, 1) dym duszący, zaducha *f.*; (obraz.) — machen pleść głupstwa, blagować; 2) omdłość *f.*; 3) powódź *f.*

Dua'lmen, I. *vn.* (haben) parę, dym z siebie wydawać; kopać; (obraz.) głupstwa pleść, blagować; der Dampf qualmt heraus wybuchała kłębam para; II. *va.* (haben) die Stube voll — naćmić, nadymieć, nakopać pełną izbę (pałac fajkę, tytoń).

Dua'lwig, *adv.* parny, pe-

len kłębistego dymu; =e Lampe kopca lampą.

Dua'lniß, *sn.* i *sf. pl.* =ffe, męka *f.* (rzadko zamiast Dual).

Dua'lfter, *sm.* =s, *pl.* —, flegma *f.*, plwociny *pl.* (gminny wyraz).

Dua'lftern, *va.* (haben) pluć, wyrzucać flegmę (gminnie).

Dua'lvoll, *adv.* pełen udrezczeń, trapiący.

Dua'ndel, *sm.* =s, *pl.* —, średziennik *m.*

Dua'ndelohle, *sf. pl.* =n, drobny węgiel.

Dua'ndelpfaß, *sm.* =(e)s, *pl.* =pfähle, Dua'ndelrute, Dua'ndelstange, *sf. pl.* =n, średzienna tyka, średzienny słupek.

Dua'ndelschacht, *sm.* =(e)s, *pl.* =schächte, przestrzeń *f.* między średziennikami.

Dua'ngel, *sm.* =s, *pl.* —, znajda *m.*, podrzutek *m.*

Quantität, *sf. pl.* =en, ilość *f.*; iloczas *m.* (gramatyka).

Quantitätiv, *adv.* ilościowo; =e Anahlyje rozbiór ilościowy.

Dua'ntum, *sn.* =(s), *pl.* =ta, ilość *f.*, kwota *f.*, suma *f.*, część *f.*

Dua'ppe, *sf. pl.* =n, 1) miętus *m.* (ryba); 2) jmnbn eine — sießen dać komu policzek (wyraz prostacki).

Duarantä'ne, (wym.: karantä'n), *sf. pl.* =n, kwarantana *f.*, czterdziestodniówka *f.*; — halten kwarantanę odbywać.

Duarantä'nantalt, *sf.*

Duarantä'nhaus, *sn.* lazaret *m.*

Duarantä'nflage, *sf. pl.* =n, biała chorągiew.

Duarantä'nvorschriften, *sf. pl.* przepis *pl.*, regulaminy dla kwarantan.

Dua'rgel, *sm.* obacz Dualtäfse.

Duarf, *sm.* =(e)s, 1) twaróg *m.*; (w Austrii = Topfen); 2) błocisko *n.*, błocko *n.*, geste błoto; den alten = mieder aufstühren błoto na nowo rozgrzebać, rzecz nie-

miła, zapomniana wznowić; **fiß aus dem** — zjechać wywinąć się z rzeczy niemiłej, wy dostać się z trudnej sytuacji; 3) **fraszka f.**, **bagatela f.**, **nie n.**; **an jeden** — rühren wszędzie nos wściubić, do każdej drobnostki się wtrącać; **darum sühre ich mich einen** — nie dbam o to wcale; **er soll einen** — bekommen fige dostanie.

Qua'rfbrot, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, chleb *m.* z twarogiem, twarogiem posmarowany.

Qua'rfen, *vn.* (haben) ob. **Quarren.**

Qua'rfig, *adi.* podobny do twarogu; błotny (rzadko).

Qua'rfäße, *sm.* =ß, *pl.* —, twaróg *m.*, gomółka *f.*

Qua'rfloß, *sm.* =eß, *pl.* =fföse, piróg leniwy z twarogiem.

Qua'rfkorb, *sm.* =(e)ß, *pl.* =förbe, kosz *m.* na gomółki.

Qua'rfsad, *sm.* =(e)ß, *pl.* =säde, worek *m.* do ociekania twarogu; (przenośnie:) człowiek bardzo brudny, brudas *m.*

Qua'rfchnitte, *sf.* *pl.* =n, obacz **Quarfbrot**.

Qua'rfstein, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kamień *m.* do wyciskania gomółek.

Qua'rrc, *sf.* *pl.* -n, skrzek *m.*, dziecko ustawnie skrzące; **terkotka f.**, **zrzęda f.**, **mruczydło n.**, **brzęczydło n.**, **mrukliwa**, **zrzędna żona**; **durß die** — **tam er zur Pfarre** dla urzędu (dosłownie: probostwa, posady pastorskiej) ożenił się z zrzędą, dostał urząd z brzęczydłem; **er hatte eher die** — **als die Pfarre** wprzód miał brzęczydło (mrukliwą żonę) a potem urząd; **erst die Pfarre dann die** — wprzód urząd a potem żeniaczka.

Quarre', (wym.: karé), *sn.* =ß, *pl.* =ß, czworobok *m.*; **ein** — bilden ustawić czworobok (wojskowość).

Quarren, *vn.* (haben) skrzące, popłakiwać (o małych dzieciach); **terkotac**, **zrzędzić**, **mruczeć** (o dorosłych); **zre-gotac** (o żabach); **jmdm die**

Dhren voll — *va.* **terkotac** komu za uszami, zagłuszyć kogo swem zrzęzieniem.

Quarren, *sn.* =ß, skrzek *m.* (dzieci); **zrzęzenie n.**, **gderanie n.** (dorosłych); **zre-got m.** (żab).

Quar'rcr, *sm.* =ß, *pl.* —, **zrzęda m.**, **gderacz m.**

Quar'rrig, *adi.* skrzelkiwy, zrzęzny, terkotliwy.

Quart, *I. sn.* =(e)ß, *pl.* =e, 1) **kwarta f.**, **ćwierć garnca**; 2) **ein Buch in** — **książka w ćwiartce**, **w czwórce**; **II. sf. pl.** =n, **kwarta f.** (szermierka i muzyka).

Quarta, *sf. pl.* =ten, **kwarta f.**, **czwarta klasa** (trzecia klasa gimnazyów niemieckich).

Quarta'l, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, **kwartał m.**, **ćwierć roku**; **kwartałne n.**, **komorne trzecz-miesięczne**, **zapłata trzecz-miesięczna**.

Quarta'l, *adi.* kwartałny, **ćwierćroczny**, **trzechmiesięczny**.

Quarta'labonnement, *sn.* =ß, *pl.* =ß, **abonament kwartałny**, **przedpłata ćwierćroczna**.

Quarta'luinete, *sf. pl.* =n, **najem ćwierćroczny**, **kwartałny**.

Quarta'lrapport, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, **sprawozdanie kwartałne**, **ćwierćroczne**.

Quarta'lrchnung, *sf. pl.* =en, **rachunek kwartałny**.

Quarta'lsäufer, *sm.* =ß, *pl.* —, **pijak nałogowy upijający się tylko od czasu od czasu**.

Quarta'ltag, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, **termin kwartałny**.

Quarta'luiefe i **Quarta'liter**, *adv.* kwartałnie, **ćwierćrocznie**, **co kwartał**, **co trzy miesiące**.

Quarta'lzählung, *sf. pl.* =en, **zapłata kwartałna**, **trzechmiesięczna**.

Quarta'lzins, *sm.* =fjß, *pl.* =fj, **komorne kwartałne**, **ćwierćroczne**.

Quarta'ucer, *sm.* =ß, *pl.* —, **uczeń m.** **czwartej klasy gimnazjalnej**.

Quarta'njieber, *sn.* =ß, *pl.* —, **czwartaczka f.** (febra co czwarty dzień powracająca).

Quarta'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, **kwartant m.**, **książka f.** w czwórce, w ćwiartce.

Qua'rtband, *sm.* =(e)ß, *pl.* =bände, **Qua'rtbuch**, *sn.* =(e)ß, *pl.* =bücher, **obacz Quartant**.

Qua'rtblatt, *sn.* =(e)ß, *pl.* =blätter, **ćwiartka f.** papieru.

Qua'rtel, *sf. pl.* =n, **kwarta f.** (w muzyce, w szermierce).

Quarte'tt, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, **kwartet m.** (muzyka).

Qua'rtflasche, *sf. pl.* =n, **butelka kwartowa**.

Qua'rtformat, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, **ćwiartka f.**, **czwórka f.** (format).

Qua'rtbest, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, **zeszyt m.**, **poszyt m.** w czwórce.

Quartie'rc, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, 1) **kwarta f.**, **mieszkanie n.**; **Rost und** — **stół i mieszkanie**; **jmdm** — **geben** dać **komu mieszkanie**; **sein** — **auf-schlagen** zamieszkac, **rozbić swój namiot**; 2) **kwarta f.**; — **machen**, **bestellen** **kwatrować**; **die** =e **ausstellen** **przeznaczać** (poszczególным, żołnierzom) **kwatere**; **bei jmdm in** — **liegen** stać u kogo na **kwarterze**, **mieć u kogo kwatere**; **ein** — **aufheben** opuścić **kwatere** (wojskowość); 3) **dzielnica f.** miasta; 4) **kwarta f.** (miara na płynny); 5) **pardon m.**, **darowanie n.** życia; **um** — **bitten** prosić o **pardon**; — **geben** dać **pardon**; 6) **straż f.** (na okręcie).

Quartie'rbillet, *sn.* obacz **Quartierzettel**.

Quartie'rgen, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od **Quartier**, **kwat-terka f.**

Quartie'rcen, *va.* (haben) obacz **Einquartieren**.

Quartie'rcreich, *sf.* **wolność f.** od kwatunku (wojskowego).

Quartie'rgeber, *sm.* =ß, *pl.* —, **dający kwatunek**.

Quartie'rgeld, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, **zapłata f.** za mieszkanie, **kwatunkowe n.**

Quartiermacher, *sm.* =s, *pl.* —, stanowiczy *m.* (wojskow.).

Quartiermeister, *sm.* =s, *pl.* —, kwatermistrz *m.* (wojskow.).

Quartiermeisterstab, *sm.* =e)s, *pl.* =stabe, kwatermistrzostwo *n.*

Quartierpflichtig, *adi.* obowiazany do kwaterunku wojskowego.

Quartier rung, *sf. pl.* =en, rozpuszczanie *n.* zlota (mientwo).

Quartierwache, *sf. pl.* =n, straz f. na okrecie.

Quartierzettel, *sm.* =s, *pl.* —, bilet kwaterunkowy, na kwatere, palet *m.*

Quartiermaß, *sn.* =e)s, *pl.* =e, kwartówka *f.*

Quartierseite, *sf. pl.* =n, strona *f.* ewiartki papieru.

Quartierstöß, *sm.* =e)s, *pl.* =stöße, cios kwartowy, uderzenie kwartowe (szermierka).

Quarz, *sm.* =e)s, *pl.* =e, kwarc *m.*, kwarzec *m.*

Quarz-, *adi.* kwarcowy.

Quarzähnlich, Quarzartig, *adi.* kwarcowaty.

Quarzkruste, *sf. pl.* =n, skorupka *f.* kryształów kwarcowych (mineralogia).

Quarzfeld, *sm.* =je)s, *pl.* =fen, krzemieniec *m.*

Quarzgebirge, *sn.* =s, *pl.* —, góra kwarcowa.

Quarzhaltig, Quarzig, Quarzigt, *adi.* kwarcowy.

Quarzkrystall, *sm.* =e)s, *pl.* =e, kwarc krystalizowany.

Quarzsand, *sm.* =e)s, piasek kwarcowy.

Quarzhelm, Quarzeln, *vn.* (haben) obacz Quarzeln.

Quarzen, *vn.* (haben) bulać; mit etw. — trwonić co.

Quarzeren, *sf. pl.* =en, hulatyka *f.*, bankietowanie *n.*

Quarst, *adv.* niby, prawie; pozornie.

Quarstgelehrte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, pseudouczony *m.*, uczony z pozorów.

Quarsteln, *vn. i va.* (haben) gadać ni to ni owo, pleść trzy po trzy, bzdurzyć.

Quastja, *sf.*, Quastjabol, *sn.* =e)s, gorzeć *m.* (botanika).

Quast, *sm.* =e)s, *pl.* =e, kiść malarska, pendzel *m.*

Quast, *sm.* =e)s, *pl.* =e, i Quastje, *sf. pl.* =n, kutas *m.*, chwost *m.*; kleine Quaste kutasik *m.* (także Quastlein, *sn.* =s, *pl.* —).

Quastig, *adi.* obsyty, ozdobyony kutasami.

Quastor, *sm.* =s, *pl.* =to'ren, kwestor *m.*

Quastoramt, *sn.* =e)s, *pl.* =to'ren, urząd *m.* kwestora, kwestura *f.*

Quastorriich, *adi.* kwestorski.

Quastur, *sf. pl.* =en, kwestura *f.*, urząd *m.*, godność *f.* kwestora.

Quastmber, *sm.* =s, *pl.* —, kwarant *m.*; suchedni *pl.*

Quastmber, *sf. pl.* =n, kwatarno *n.* (loterya).

Quastst! interj. chlust! klaps!

Quastst, *adi.* głupi, bezsensowny.

Quastst, *sm.* =e)s, 1) chłasnienie *n.*, klapsnienie *n.*; 2) głupstwo *n.*, bzdurstwo *n.*; = Unstn.

Quaststelig, *adi.* obacz Quabbelig.

Quaststeln, *vn.* (haben) 1) obacz Quabbeln; 2) chodzić jak kaczka.

Quaststeln, I. *vn.* (haben) 1) chłasnąć, klapsnąć, upaść z łoskotem; das Wasser quatst in den Stiefeln woda chrzascze, chłascze w butach; er schlug ihn ins Gesicht, daß es quatstelte chłasnął go w twarz, dał mu policzek, że aż zadudniało; 2) chodzić jak kaczka = watscheln; II. *va.* (haben) 1) gnieść owoce na marmeladę; 2) bzdurzyć, gadać trzy po trzy.

Quaststelig, *adi.* miękki; trzęsawisty, błotnisty; *adv.* miętko; błotnisto.

Quaststopp, *sm.*, Quaststoppelje, *sf.*, Quaststoppel, *sm.* paplacz *m.*, papla *f.*

Quaststopp, *adi.* przemo- kły do nitki.

Quaststweich, *adi.* rozlazly.

Quastst, *sf. pl.* =n, odwrotna strona skóry szewskiej.

Quastst, *adi.* żywy, wesoly, zwiny.

Quastst, *sf. pl.* =n, Quaststengras, *sn.* =se)s, *pl.* =gräser, perz *m.*; voll Quaststperzasty *adi.* [waty.

Quaststentartig, *adi.* perzowaty.

Quaststenege, *sf. pl.* =n, brona *f.* do wyrwania perzu.

Quaststewurzel, *sf. pl.* =n, korzeń perzowy.

Quaststilver, *sn.* =s, żywe srebro, rtęć *f.*, merkuryusz *m.*; versüßtes — chlorek *m.* merkuryusza, kalomel *m.*; ägendes salzsaures — sublimat *m.*; er hat — im Leibe to żywe srebro, jest niezmiernie żywy, ruchawy.

Quaststilverartig, *adi.* rtęciowaty.

Quaststilverauflösung, *sf. pl.* =en, rozczyn *m.* merkuryusza.

Quaststilvererz, *sn.* =e)s, *pl.* =e, ruda merkuryuszowa.

Quaststilverhaltig, *adi.* rtęciowy.

Quaststilvern, *adi.* 1) rtęciowy; 2) (obraz.) także Quaststilverig, nadzwyczaj żywy, ruchawy.

Quaststilverkrankheit, *sf.* obacz Quaststilververgiftung.

Quaststilverniedererschlag, *sm.* =e)s, *pl.* =schläge, Quaststilverpräzipitat, *sn.* =e)s, *pl.* =e, osad *m.*, precypitat *m.* rtęci.

Quaststilveroxyd, *sn.* =e)s, *pl.* =e, niedokwas *m.* rtęci.

Quaststilverpräparate, *sn.* *pl.* preparaty rtęciowe.

Quaststilverplaster, *sn.* =s, *pl.* —, plaster merkuryalny.

Quaststilverpulver, *sf. pl.* =n, maso merkuryalna, szara maso.

Quaststilverquelle, *sf. pl.* =n, słupek rtęciowy.

Quaststilversublimat, *sn.* =e)s, *pl.* =e, sublimat *m.*

Quaststilververgiftung, *sf. pl.* =en, zatrucie *n.* rtęcią.

Quaststilververgoldung, *sf. pl.* =en, pozłacanie *n.* w ogniu.

Que'ten, *vn.* (haben) wyć (o psach); popłakiwać (o dzieciach).

Quelle, *sm.* -(e)š, *pl.* -e = Quelle.

Que'lle, *sf.* *pl.* =n, 1) źródło *n.*, zdroj *m.*; gefaßte (= Brunnen) krynica *f.*; 2) (przenośnie:) źródło *n.*, początek *m.*; ich weiß es auß guter, auß glaubwürdiger — wiem to z dobrego, z wiarygodnego źródła; er hat sein Wert nach ungedruckten -n bearbeitet opracował swoje dzieło na podstawie dokumentów, pism, źródeł dotąd nie wydanych; Gott ist die — alles Guten Bóg jest początkiem wszelakiego dobra; an der — sein, sitzen być, siedzieć u źródła.

Que'llen, *quelle*, *quillst*, *quillt*, *quoll*, *gequollen*, I. *vn.* (sein) 1) wytryskiwać, wytryskać, wytrysnąć, sączyć się; das Wasser quillt aus den Bergen woda wytryska z gór; Tränen quollen dem Rinde aus den Augen z oczu dziecka lzy spływały, płynęły; heißes Blut quoll aus der Wunde gorąca krew sączyła się z rany; 2) pęcznić; Erbsen — beim Kochen auf groch pęcznije gotując się; II. *va.* (haben) 1) dać ciec, wydawać z siebie; 2) dać czemu napęcznić, namoczyć co; Erbsen — (albo — lassen) (na)moczyć groch.

Que'llenfunder, Que'llengräber, *sm.* =š, *pl.* —, odnalazca *m.*, kopacz *m.* źródła.

Que'llenforscher, *sm.* =š, *pl.* —, badacz *m.* źródeł (naukowych, literackich).

Que'llenforschung, *sf.* *pl.* =en, Que'llenstudium, *sn.* =š, *pl.* -dien, badanie *n.* źródeł (naukowych, literackich), badanie gruntowne, oparte na źródłach.

Que'llengrund, *sm.* =(e)š, *pl.* -gründe, zdrojowisko *n.*

Que'llenhell, *adi.* jasny jak woda ze źródła.

Que'llenteer, *adi.* bez źródła; bez wody.

Que'llenmäßig, *adi.* odpowiadający źródłom, dokumen-

tom, dowodom; autentyczny, prawdziwy; *adv.* podług źródeł, dokumentów; autentycznie.

Que'llenreich, *adi.* obfity w źródła, źródlisty, zdroisty.

Que'llenschaer, Quellen-sucher, *sm.* obacz Quellen-sinder.

Que'llenstudium, *sn.* obacz Quellenforschung.

Que'llgras, *sn.* =seš, *pl.* -gräser, śmiałek wodny (roszlina).

Que'llmoos, *sn.* =seš, *pl.* -je, zdrojek *m.* (roszlina).

Que'llnymph, *sf.* *pl.* =n, nimfa zdrojowa, najada *f.*

Que'llsalz, *sn.* =eš, *pl.* =e, warzonka *f.* (sól *f.*) z źródlanej wody.

Que'llsand, *sm.* =(e)š, miarki, drobny, lgnący piasek przy źródłach.

Que'llwasser, *sn.* =š, *pl.* —, woda źródłana, zdrojowa.

Que'lldel, *sm.* =š, macierzanka *f.*; tömischer — dziecielina *f.* (roszlina).

Que'lldelstahseide, *sf.* *pl.* =n, cąbrzyca *f.*, dziecielnica *f.*, kanianka mniejsza.

Que'lldelöl, *sn.* =(e)š, olej *m.* z macierzanki.

Quengelei, *sf.* *pl.* =en, 1) zrzędenie *n.*, dokuczanie *n.*, sekowanie *n.*; 2) bezustanne narzekanie, kwęczenie *n.*

Que'ngelich, *adi.* dokuczliwy; kwękający.

Que'ngeln, *vn.* (haben) 1) przyganiać, zrzędzić; mit jmdm — dokuczać komu; 2) narzekać bezustannie, kawęczać.

Que'ngler, *sm.* =š, *pl.* —, przyganiacz *m.*, zrzęda *m.*; kwękała *m.*

Quent, *sn.* =eš, *pl.* =e, i *dim.* Que'ntchen, *sn.* =š, *pl.* —, kwintka *f.*, kwintlik *m.*

Quer, I. *adi.* 1) poprzeczny; 2) (obraz.) obacz Quersköpfig; II. *adv.* 1) poprzecznie, w poprzek; — durchgehen przechodzić, przejść; — über die Straße gehen przejść przez ulicę; querselbein poprzez pola; — blicken patrzeć na ukos; — gegenüber wskos

naprzeciw; kreuz und — na wszystkie strony; 2) (przenośnie:) na wspak, przewrotnie, źle; die Sache geht — rzecz źle stoi; — ansehen popatrzeć na ukos.

Que'radhje, *sf.* *pl.* =n, oś poprzeczna.

Que'rant, *sf.* *pl.* =ärte, siekierka obosieczna, cieślica *f.*, przysiek *m.*, bindas *m.*, pierzchnia *f.*

Que'rbalken, *sm.* =š, *pl.* —, belka poprzeczna, podciąg *m.*, szlemię *n.*

Que'rband, *sn.* =(e)š, *pl.* =bänder, poprzecznik *m.*, szpaga *f.*, przewiązanie *n.*

Que'rbank, *sf.* *pl.* =bänke, ławka poprzeczna, wpoprzek postawiona.

Que'rbau, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przecznicowy całokształt.

Que'rbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, poprzecz *m.*

Que'rblick, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, spojrzzenie ukośne.

Que'rbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, deska poprzeczna.

Que'rbrunn, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, złamanie poprzeczne, wpoprzek.

Que'rbühne, *sf.* *pl.* =n, tama poprzeczna.

Que'rdamm, Quer'deich, *sm.* =(e)š, *pl.* =dämme, =deiche, grobla poprzeczna.

Que'rder, *sm.* =š, *pl.* —, chrząstkowiec *m.*

Que'rdruchschnitt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przecięcie poprzeczne.

Que're, *sf.* poprzek *m.*, poprzecze *n.*, szerz *m.*; in die (der) —, der — nach wpoprzek, wszerz; etw. in die — legen położyć co wpoprzek; die Länge und die — wzdłuż i wszerz; in die Kreuz und — (g)zygzakiem; jmdm in die — kommen wejść komu w drogę, zająć komu drogę; (przenośnie:) stanąć komu na zawadzie, przeszkodę komu czynić, bródzić komu; etw. in die Länge und in die — erzählen opowiadać co do kładnie, szczegółowo, roz-wlekle; es ist ihm etw. in die — gekommen natrafił na jakąś przeszkodę; es geht mit

alles in die — wszystko mi na opak idzie; etw. in die — nehmen wziąć co opacznie, za złe, źle co zrozumieć.

Duc'rafjer, *sf. pl.* =n, włókno poprzeczne.

Duc'rel, *sf. pl.* =fen, skarga f., uzalenie n. się; Duc'rellen, *pl.* zatargi pl., kłótnie pl., sprzeczki pl.

Duc'relbein, *adv.* poprzecz pola; (obraz) — reben mówić nie do rzeczy, wyrwać się jak Filip z konopi.

Duc'rflöte, *sf. pl.* =n, flecik m., tujarka f.

Duc'rfügel, *sm.* =s, *pl.* —, skrzydło poprzeczne (budynku).

Duc'rfolio, *sn.* =s, folial potężny (format książki).

Duc'rforsah, *sm.* =es, *pl.* =jäge, wyrostek m. ślepej książki (anatomia).

Duc'rfrage, *sf. pl.* =n, pytanie krzyżowe; jmdm =n stellen zadawać komu pytania krzyżowe.

Duc'rfurche, *sf. pl.* =n, brzoza poprzeczna, przegonia f.

Duc'rgang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, chodnik poprzeczny.

Duc'rgasse, *sf. pl.* =n, przecznicza f., zaułek m.

Duc'rgaben, *sm.* =s, *pl.* =gräben, rów poprzeczny, przekop m.

Duc'rhieb, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, cios poprzeczny (szermierka).

Duc'rholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, podyma f., rozpona f., śnit m., krzyżownica f., poprzeczka f., kociuba f.

Duc'rfopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, sprzeka m., kapryśnik m.; dziwak m.

Duc'rföpfig, *adi.* sprzeczny, kapryśny; dziwaczny.

Duc'rl, *sm.* obacz Quirl.

Duc'rlage, *sf. pl.* =n, poprzeczność f.

Duc'rlaufend, *adi.* poprzeczny.

Duc'rlatte, *sf. pl.* =n, łąta poprzeczna.

Duc'rlieue, *sf. pl.* =n, poręcz poprzeczna.

Duc'rlieute, *sf. pl.* =n, szpaga f.

Duc'rliegend, *adi.* poprzeczny.

Duc'rlinie, *sf. pl.* =n, linia poprzeczna; przekątnia f.

Duc'rmagnet, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, magnes poprzeczny.

Duc'rmauer, *sf. pl.* =n, mur poprzeczny.

Duc'rnaht, *sf. pl.* =nähte, szew poprzeczny.

Duc'rpfeife, *sf. pl.* =n, flecik m., piszczałka f.

Duc'rpofil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okroj poprzeczny.

Duc'rcreifen, *sm.* =s, *pl.* —, spacznicza f.

Duc'rcriff, *sm.* =ffe, *pl.* =ffe, szpara f., rysa poprzeczna; profil m.

Duc'rfad, *sm.* =(e)s, *pl.* =fäde, sakwa f., biesaga f.

Duc'rfattel, *sm.* =s, *pl.* =fättel, siodło poprzeczne, siodło kobiece.

Duc'rfidiff, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, poprzeczna nawa (kościół).

Duc'rfidlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =fhläge, chodnik poprzeczny (górnictwo).

Duc'rfchnitt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, cięcie n., przecięcie poprzeczne; przekrój poprzeczny.

Duc'rfchnittfläche, *sf. pl.* =n, profil m., okroj m.

Duc'rfidwelle, *sf. pl.* =n, podkładka poprzeczna (kolej).

Duc'rfprung, *sm.* =(e)s, *pl.* =sprünge, skok m. wpoprzek; rysa poprzeczna, pęknięcie poprzeczne.

Duc'rfstange, *sf. pl.* =n, drąg poprzeczny.

Duc'rfstafte, *sf. pl.* =n, przecznicza f.

Duc'rfstrebe, *sf. pl.* =n, rozpora poprzeczna.

Duc'rfstreifen, *sm.* =s, *pl.* —, pręga poprzeczna.

Duc'rfstreich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, linia f., kreska poprzeczna; jmdm einen — durch die Fehnung machen pomieszać komu szyki, zniweczyć czyje plany.

Duc'rfstück, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kawałek poprzeczny, część poprzeczna.

Duc'rtal, *sn.* =(e)s, *pl.* =täler, dolina poprzeczna.

Duc'rtäger, *sm.* =s, *pl.* —, dźwigar poprzeczny, poprzecznicza f.

Duc'rtreibern, *sf. pl.* intrygi pl., zabiegi pl., podstępny pl.

Duc'rtüßer, *adv.* wpoprzek; naprzeciw; = Gegenüber.

Duc'rtula'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, kwerulant m., wiewcny skarżyciel; pieniać m.

Duc'rtulic'reu, *vn.* (haben) pieniać; wiewcnie się skarżyć.

Duc'rtwall, *sm.* =(e)s, *pl.* =wälle, wał m., szaniec poprzeczny.

Duc'rtwand, *sf. pl.* =wände, ściana poprzeczna, przepierzenie n.

Duc'rtweg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, droga poprzeczna.

Duc'rtze, *sf. pl.* =n, 1) bąbel m., pęcherzyk m. (na ciele); 2) motylca f.; = Drehwurm.

Duc'rtzopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, 1) owca mająca motylce; 2) = Duc'rtopf.

Duc'rtzue, *sf. pl.* =n, ścisładło n., kleszcze pl.; = Klemme.

Duc'rtzueisen, *sn.* =s, *pl.* —, żelazo n. do ścisłania.

Duc'rtzue, *va.* (haben) gnieść, zgnieść; den Saft aus Drangen — wygniatać, wyciskać, wycisnąć sok z pomarańczę; das Metall — kruszyć płaszczyc, kuć na blaszki.

Duc'rtzue, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, znak m. od zgniecenia, potłuczenia (na ciele).

Duc'rtzuehammer, *sm.* =s, =hämmer, młot m. do płaszczyczenia kruszców.

Duc'rtzuehaue, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, głoska zębowo-szyżaca.

Duc'rtzuehaue, *sf. pl.* =n, nos płaszczyc.

Duc'rtzuehaue, *sf. pl.* =en, zgniecenie n., stłuczenie n., płaszczyczenie n., stłuczyna f., kontuzya f.; =n bekommen potłuc się.

Duc'rtzuehaue, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, tłoźnia zwiasowa, guiełcalnia f.

Duet'schwunde, *sf. pl.* =n, obacz Duetschung.

Duenc, (wym.: kö), *sn.* =s, *pl.* =s, 1) kiej *m.*, kij bilardowy; 2) (przenośnie) — bilden ustawić się gąsiorem.

Quid, *adi.* rzeźki, świeży.

Qui'darbeit, *sf. pl.* =en, amalgamacya *f.*, utracenie *n.*

Qui'dborn, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, żywe źródło, zdroj *m.* żywej wody.

Qui'dbrei, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, amalgam *m.*, ortęć *f.*

Qui'den, *va.* (haben) 1) zamiast: erquiden pokrzepić, pokrzepić; 2) amalgamować.

Qui'derz, *sn.* =es, *pl.* =e, ruda merkuryuszowa.

Qui'dgold, *sn.* =(e)s, amalgam *m.* złota.

Qui'dsand, *sm.* =(e)s, drobny, miarki piasek.

Qui'dwasser, *sn.* =s, *pl.* —, woda merkuryalna.

Qui'dam, *sm.* =s, pewien (człowiek), ktoś.

Qui'dproquo, *sn.* =s, *pl.* =s, kwiprokwo *n.*, nieporozumienie *n.*

Qui'df, *sn.* =(e)s, kwik *m.*, kwiczenie *n.*

Qui'dfen, Qui'dfsen, *vn.* (haben) kwiczeć.

Qui'dtig, Qui'dtend, *adi.* kwikliwy.

Qui'dzje'nt i Qui'dzje'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, kwiescent *m.*, (urzędnik) będący w stanie odpoczynku.

Qui'dzje'nj, *sf. pl.* =en, kwiescencya *f.*, stan *m.* odpoczynku (urzędnika).

Qui'dzje'ren, Qui'dzje'ren i Qui'dzje'ren, *l. vn.* (haben) spoczywać, być w stanie odpoczynku; II. *va.* (haben) przenieść w stan odpoczynku (urzędnika).

Qui'dt'smuß, *sm.* —, kwieciem *m.*, zupełna nieczynność ducha, bierność *f.*

Qui'dt'st, *sm.* =en, *pl.* =en, kwietysta *m.*

Qui'dt'stin, *sf. pl.* =innen, kwietystka *f.*

Qui'dt'sch, Qui'dt'schen, *ob.* kwiet, kwieten.

Qui'dt'sen, *vn.* (haben) wytryskać, wytrysnąć; = Duellen.

Quinquenna'l, *adi.* pięcioletni.

Quinquen'num, *sn.* =s, *pl.* =nien, kwinkwenium *n.*, pięcioletnie *n.*; dodatek pięcioletni.

Qui'nta, *sf. pl.* =ten, piąta (w Niemczech druga) klasa gimnazjalna.

Qui'nta'ner, *sm.* =s, *pl.* —, uczeń *m.* piątej (w Niemczech drugiej) klasy (gimnazjalnej).

Qui'nte, *sf. pl.* =n, kwinta *f.* (muzyka); =n, *pl.* wybiegi *pl.*, wykrety *pl.* = Flaufen.

Qui'ntessenj, *sf. pl.* =en, najdelikatniejsza esencya, sama esencya *f.*, sama treść; (obraz.) najlepsze *n.*, kwiat *m.* (czego), najprzedniejsza część.

Qui'nte'tt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kwintet *m.* (muzyka).

Qui'proquo, *sn.* obacz Quidproquo.

Quirina'l, *sm.* =(e)s, kwiry'al *m.*

Qui'r'nijch, *adi.* kwiryński (rzymska hist.).

Qui'r'ten, *sm. pl.* Kwiryci *pl.* (rzymska hist.).

Qui'rtl, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) mątw *f.*, koziołek *m.*, kolotuszka *f.*; 2) okołek *m.*, kłos *m.* (botanika); 3) (obraz.) człowiek niespokojny, wiercipięta *m.*

Qui'rtblumen, *sf. pl.* kwiatki dokoła umieszczone (botanika).

Qui'rten, *va.* (haben) mieszać, mącić za pomocą mątwki.

Quitt, *adv.* wolny, uwolniony; einer Sache — sein być wolnym od czego, pozbyć się czego; wir sind — kwita z nami.

Qui'tte, *sf. pl.* =n, pigwa *f.* (owoc).

Qui'ttenapfel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, jabłko pigwowe, pigwa *f.*

Qui'ttenartig, *adi.* pigwowy.

Qui'ttenbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, pigwowe drzewo, pigwa *f.*

Qui'ttenbirne, *sf. pl.* =n, pigwowa gruszka.

Qui'ttengelb, *adi.* żółty jak pigwa, żółtaczyny.

Qui'ttenkonserve, *sf. pl.* =n, Qui'ttenmuß; *sn.* =ies, *pl.* =je, powidła pigwowe.

Qui'ttenpfeisid, *sm.* =s, *pl.* =e, pigwowa brzoskwinia.

Qui'ttenjaft, *sm.* =(e)s, *pl.* =äfte, pigwowy sok.

Qui'ttenstrauch, *sm.* =(e)s, *pl.* =sträucher, pigwowe drzewo pigwa *f.*

Quittie'ren, *va.* (haben) 1) kwitować, pokwitować, skwitować, poświadczyć odebranie, zapłatę, dać dowód odbiorczy; zaspokoić, zwolnić; quittierte Rechnung rachunek pokwitowany; 2) den Dienst — podać się do dymisji, rzec się urzędu.

Quittie'rungscheiden, *sn.* =s, *pl.* —, znak *m.* pokwitowania (telegraf).

Qui'ttung, *sf. pl.* =en, kwit *m.*, dowód odbiorczy, dowód zapłaty, poświadczenie *n.* odbioru, poświadczenie otrzymania należności; eine — ausstellen kwit wystawić.

Qui'ttungsbuch, *sn.* =(e)s *pl.* =bücher, książka kwitowa, kwitaryusz *m.*

Qui'ttungsgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, kwitowe.

Quo'dlibet, *sn.* =s, *pl.* =s, kwodlibet *m.*, zbiór *m.* rozmaitości, to i owo, całość złożona z kawałków rozmaitych (muzyka), potpourri *n.*; (obraz.) mieszanina *f.*, pstrokacizna *f.*

Quo'te, *sf. pl.* =n, kwota *f.*, suma *f.*, ilość *f.*; część *f.*

Quotie'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, iloraz *m.*

Quotie'ren, *va.* (haben) rozkładać, dzielić w pewnym stosunku; dziłbować.

Quotie'renung, *sf. pl.* =en, — der Steuern repartycya *f.*, rozdział *m.*, rozkład *m.* podatków.

Quo'tum, *sn.* =s, *pl.* Quota, obacz Quote.

R.

R, *n. indecl.* 18. głoska, 14. spółgłoska abecadła niemieckiego.

Raa, *sf. pl.* =en, zobacz Rahe.

Raba'tt, *sm.* =(e)š, rabat *m.*, odliczka *f.*, odliczenie *n.*, upuszczenie *n.*, opust *m.* z ceny; — geben upuścić z ceny, dać rabat, odliczkę.

Raba'ttberechnung, Raba'tt-rechnung, *sf. pl.* =en, odliczenie *n.*, upuszczenie *n.* z ceny; dyskont *m.*, eskont *m.*

Raba'tt, *sf. pl.* =n, 1) rabata *f.*, skrawek *m.*, pasek wązki, obsadzony kwiatami lub zielenią (ogrodnictwo); 2) wyłoga *f.*, obrąbek *m.*, obwódka *f.* u sukni.

Rabbat'ien, *va.* (haben) dawać, dać rabat, upuszczać z ceny.

Rabbat'ierwert, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, drewniania spustaica.

Rabbelci', *pl.* =en, gadanina *f.*

Ra'bbeler, *sm.* =š, *pl.* —, pleciuch *m.*

Ra'bbeln, *vn.* (haben) gadać prędko, niezrozumiale, mleć, gadać bezustannie; pleść trzy po trzy.

Ra'bbi, *sm.* =(š), *pl.* =š, i Rabbi'ner, *sm.* =š, *pl.* —, rabin *m.*

Rabbina't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e; Rabbi'neramt, *sn.* =(e)š, rabinat *m.*, urząd *m.* rabina.

Rabbi'nišch, *adi.* rabiński; *adv.* po rabińsku.

Rabbin'išmus, *sm.* —, *pl.* =men, rabinizm *m.*

Rabbin'iš, *sm.* =en, *pl.* =en, rabinista *m.*, zwolennik *m.* rabinizmu.

Ra'be, *sm.* =n, *pl.* =n, kruk *m.*; wie ein — krächzen krakać jak kruk; (obraz.) ein weißer — raróg *m.*; das ist ein weißer — to rzecz niezwykła; er ist alt wie ein — jest stary jak Metuzalem, jest bardzo stary; wie ein — fehlen kraść jak kruk; den =n zur Speiße werden kruki paść

swojem ciałem, nie zostac' pogrzebanym.

Ra'benaaš, *sn.* =š, *pl.* =šer i =aaš, ścierwo *n.* dla kruków.

Ra'ben-, *adi.* kruczy.

Ra'benählich, Ra'benartig, *adi.* podobny do kruka, kruczy.

Ra'benart, *sf.* rodzaj kruczy; (obraz.) nieludzkie obchodzenie się rodziców z dziećmi.

Ra'beneltern, *s. pl.* niegodziwi, tyrańscy rodzice.

Ra'benfarbig, *adi.* czarny jak kruk, kruczy.

Ra'benfeder, *sf. pl.* =n, krucze pióro.

Ra'benfell, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, krucza skóra; (przenośnie:) ein alteš — stare straszdyło (o brzydkiej kobiecie).

Ra'bengefächze, *sn.* =š, Ra'bengefächrei, *sn.* =(e)š, skrzek *m.*, krakanie *n.* kruków.

Ra'benhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, krucze włosy, włosy czarne jak kruk.

Ra'benkrähe, *sf. pl.* =n, gawron *m.*

Ra'benmutter, *sf. pl.* =müt-ter, matka niegodziwa, nieludzka.

Ra'bennešt, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, krucze gniazdo, siedlisko *n.* niegodziwych.

Ra'benšlachť, *sf.* bitwa (mityczna) pod Rawenną.

Ra'benšchnabel, *sm.* =š, *pl.* =šchnäbel, 1) dziób *m.* kruka; 2) kotewka *f.*

Ra'benšchnabelfortšak, *sm.* =eš, kotewka *f.* (anatomia).

Rabenschwanz, *sm.* =eš, *pl.* =šchwänze, kruczy ogon.

Ra'benšwarz, *adi.* czarny jak kruk, kruczy.

Ra'benstein, *sm.* obacz Nichtpląš.

Ra'benstimme, *sf. pl.* =n, głos kruczy, skrzekliwy jak kruk.

Ra'beuater, *sm.* =š, *pl.*

=väter, ojciec niegodziwy, nieludzki.

Ra'benwürger, *sm.* =š, *pl.* —, siwopiór *m.*

Rabia't, *adi.* rozwścieklony, szalony.

Rabuli'ist, *sm.* =en, *pl.* =en, rabulista *m.*, krętak *m.*, przekrętacz *m.* prawa, matacz *m.*, pieniacz *m.*

Rabulistere'i, *sf. pl.* =en, matactwo *n.*

Rabuli'stišch, *adi.* rabulistyyczny, matacki.

Ra'šbegierde, *sf.* żądza *f.* zemsty.

Ra'šbegierig, *adi.* pragnący, łaknący zemsty.

Ra'št, *sf.* zemsta *f.*, pomsta *f.*; — nehmen, üben für etw. (ze)mścić się za co; an jmdm wegen etw. — nehmen mścić się na kim za co; um (nach) — šgreien wołać o pomstę; auf — sinnen, — brüten rozmyślać nad zemstą; nach — dürsten, — atmen łaknąć zemsty; vor — glühen, flammen pałać zemstą; vor — entbrennen zapalić się zemstą; seine — stillen nasycić, zaspokoić zemstę; auf — z zemsty, przez zemstę, dla zemsty.

Ra'šcaff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, czyn *m.* zemsty, czyn zemsta podyktowany.

Ra'šedurst, *sm.* =(e)š, żądza *f.*, pragnienie *n.*, łaknienie *n.* zemsty.

Ra'šengel, *sm.* =š, *pl.* —, anioł mściwieli *m.*

Ra'šgefühl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, uczucie *n.* zemsty.

Ra'šgeist, *sm.* =(e)š, mściwy duch.

Ra'šegglühend, *adi.* pałający zemstą.

Ra'šegott, *sm.* =(e)š, *pl.* =götter, bóg *m.* zemsty.

Ra'šegöttinnen, *sf. pl.* Fur-rye *pl.*, Erynye *pl.*, Eumenidy *pl.*, boginie *pl.* zemsty.

Ra'dhen, *sm.* =š, *pl.* —, paszeka *f.*, paszczeka *f.*; czeluść *f.*; (obraz.) jmdm

etw. auß dem — reißen wydrzeć komu co z paszczy; jmnnd alleß in den — fteden wszystkim pchać w kogo, pchać komu w gardło.

Nä'chen, I. *va.* (haben) mścić, pomścić, zemścić; eine Beleidigung an jmnnd — pomścić na kim obrazić; II. *ich* —, *vr.* (haben) zemścić się, pomścić się, mścić się; *ich* an jmnnd wegen etw. — zemścić się na kim za co.

Nä'chenblume, *sf.* *pl.* =n, kwiat wargowy; = Lippenblume.

Nä'chenblütker, *sm.* *pl.* rośliny *pl.* mające kwiaty wargowe; = Lippenblütker.

Nä'chenbräune, *sf.* zapalenie n. gardła, angina *f.*, ślinogórz *m.*

Nä'chenblütig, *adi.* wargowy (o kwiatach).

Nä'chenförmig, *adi.* pa-zozekowaty.

Nä'chenhöhle, *sf.* *pl.* =n, jama gardława.

Nä'chentatarrh, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, katar gardławy.

Nä'chenpuffer, *sm.* =ß, *pl.* —, cierpkie, złe wino; mocna wódka.

Nä'chenschildkröte, *sf.* *pl.* =n, żółwiozwierz *m.*

Nä'cher, *sm.* =ß, *pl.* —, mściciel *m.*; der — seiner Ehre mściciel swej czci.

Nä'cherin, *sf.* *pl.* =innen, mścicielka *f.*

Nä'ch(e)gier, Nä'ch(e)lust, Nä'ch(e)sucht, *sf.* mściwość *f.*, zawziętość *f.*

Nä'ch(e)gierig, Nä'ch(e)lustig, Nä'ch(e)süchtig, *adi.* mściwy, zawzięty.

Nä'ch(e)swert, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, miecz *m.* zemsty.

Nä'ch'tiſch, *sf.* rachytis *f.*, angielska choroba.

Nä'ch, *sm.* =ß, *pl.* =e; Nä'ch'werk, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, przyrząd *m.*, do przymocowania reji do masztu (marynarka).

Nä'che, *sf.* *pl.* =n, kraska *f.*

Nä'chen, 1) *va.* (haben) skrobać; 2) *vn.* (haben) pracować bezustannie; = Rader.

Nä'cher, *sm.* =ß, *pl.* —, raskarz *m.*, hycel *m.*, bestya *f.*;

armer — biedaczysko; (kleiner) — bachor *m.*

Nä'chern, *vn.* (haben) pracować bezustannie, mozolić się (się abraćern).

Näb, *sn.* =(e)ß, *pl.* Näber, 1) koło *n.*; kleinere — kółko *n.*; (kolejnictwo:) Kuppel — koło sprężone; Lauf —, Schlepp — koło wolne; loses — koło zlizowane; Salen-guß —, Guß — koło lane, koło lane pełne; Schwung — koło zamachowe, koło rozpedowe, szalone; Speichen — koło sprychowe; Treib — koło pedowe; Trieb = koło pedzone; 2) welocyped *m.*, koło *n.*; = Fahrrad; 3) unter die Näber kommen, von den Näbern gefaßt werden dostać się pod koła, być pochwyconym przez koła; 4) ein — schlagen koła, koziołka przewrócić; der Pfau schlägt ein — paw ogon roztacza; 5) koło *n.*, do łamania lub wplatania złoczyńców (w dawnym prawie karnem); auß — fledten na koło wpleść; zum — verurteilen skazać na koła; 6) daß fünfte — am Wagen sein być piątym kołem u wozu, być zbędnym, nadliczbowym.

Nä'bdstand, *sm.* =(e)ß, *pl.* =stände, rozstawa *f.* kół.

Nä'bdache, *sf.* *pl.* =n, ós *f.* koła.

Nä'bdarm, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, krag *m.*, śmiga *f.* koła.

Näbdau', *sm.* =ß, ob. Nandal.

Nä'bdahn, *sf.* *pl.* =en, skok *m.* (górn.).

Nä'bdand, *sn.* =(e)ß, *pl.* =bänder; Nä'bdeschlag, *sm.* =(e)ß, *pl.* =schläge, obręcz *f.* koła.

Nä'bden, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Näb, kółko *n.*, kółeczko *n.*

Nä'bdampfer, *sm.* =ß, *pl.* —, parowiec kołowy.

Nä'bd, *sf.* *pl.* =u, obacz Raden.

Nä'bdredjen, *va.* radebreche, =brecht, =brecht, radebrechte, habe geradebrecht, łamać; eine Sprache — kaleczyć język, mówić źle językiem jakim.

Nä'bdache, Nä'bdache, *sf.* *pl.* =n, motyka *f.* (do karczowania).

Nä'bdel, *sn.* =ß, *pl.* —, kółeczko *n.*; sito *n.*

Nä'bdeln, *va.* (haben) 1) przesiewać; 2) zeszurować.

Nä'bdelführer, *sm.* =ß, *pl.* —, herszt *m.*, przywódca *m.*; wodzirej *m.*

Nä'bdemäher, *sm.* =ß, *pl.* —, kołodziej *m.*

Nä'bdemäher =, *adi.* kołodziejowski.

Nä'bdemäherhandwerk, *sn.* =(e)ß, kołodziejstwo *n.*

Nä'bden, *sm.* =ß, *pl.* —, mietlica *f.*, kółonica *f.*, kostrzewa miotła *f.* (roślina).

Nä'bden, *va.* (haben) karczować; kółol wyrwać.

Nä'bd, *sm.* =ß, *pl.* —, przetak *m.*

Nä'bdbohler, *sm.* =ß, *pl.* —, świder *m.* z kółkami.

Nä'bdreise, *sf.* *pl.* =n, pilnik *m.* do kółek.

Nä'bdgehäuf, *sn.* =ß, *pl.* —, koperta *f.* zegarka.

Nä'bdern, I. *va.* (haben) 1) kołem łamać, skazać na łamanie kołem; *ich* bin wie gerädert jestem jak kołem zbity, jak gdyby kto we mnie kości połamał; 2) kołem przejechać, potłuc, zgnieść; 3) koła, kółka do czego dawać; 3) przesiewać na przetaku; II. *vn.* (haben) koziołki przewracać (= ein Näb schlagen).

Nä'bdervaar, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, para *f.* kół.

Nä'bdersaß, *sm.* =eß, dobót *m.* kół.

Nä'bderschneidemaschine, *sf.* *pl.* =n, zębarka *f.*

Nä'bderspeiche, *sf.* prawidło *n.* do kół.

Nä'bdersystem, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, kołoskład *m.*, koła *pl.*

Nä'bdertochen, *sn.* =ß, *pl.* —, wrotka *f.* (zoologia).

Nä'bdertsehung, *sf.* *pl.* =en, transmisyja *f.* (mechanika).

Nä'bdwerk, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, kołoskład *m.*, koła *pl.*, tryby *pl.*

Nä'bdfahrer, *sm.* =ß, *pl.* —, bicyklista *m.*, cyklista *m.*, welocypedysta *m.*

Nia'dfahrerbahn, *sf. pl.* =en, welodrom *m.*

Nia'dfahrerin, *sf. pl.* iinnen, bicyklistka *f.*, cyklistka *f.*, welocypedystka *f.*

Nia'dfahrt, *sf. pl.* =en, Nia'd'fahren, *sn.* =s, jazda *f.*, jeżdżenie *n.* bicyklem, welocypedem, kołem, na bicyklu, welocypedzie, kole.

Nia'dvoergelege, *sn.* =s, *pl.* —, wrzecienica *f.*, przewód kołowy.

Nia'dfelge, *sf. pl.* =n, dzwono *n.* koła.

Nia'dformig, *adi.* kolisty, kołowaty; *adv.* kolisto, kołowato.

Nia'dgeleise, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Radspur.

Nia'dgestell, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, osada *f.* koła.

Nia'dhaete, Nia'dhaue, *sf.* obacz Hadehaete, =haue.

Nia'dhalter, *sm.* =s, *pl.* —, Radhemmung, *sf. pl.* =en, hamulec *m.*

Nia'dhobel, *sm.* =s, *pl.* —, żłobkowiec *m.*

Nadia'l, *adi.* promienny.

Nadia'larterie, *sf. pl.* =n, tętnica sprychowa (anatomia).

Nia'dienwinkel, *sm.* =s, *pl.* —, kąt między dwoma promieniami koła (geom.).

Nadie'ren, *va.* (haben) 1) skrobać, wyskrobać; 3) ryc, wyryc, szychchować (za pomocą serwaseru igłą napuszczanego).

Nadie'rer, *sm.* =s, *pl.* —, rytownik *m.*, szychcharz *m.*

Nadie'rerin, *sf. pl.* iinnen, rytownicza *f.*, szychcharka *f.*

Nadie'rgrund, *sm.* =(e)s, tło (z wosku), na którym się rycje, szychchuje.

Nadie'rgunmi, *sn.* =s, radyrka *f.*

Nadie'rfkunst, *sf.* sztuka *f.* rycia, szychchowania (za pomocą serwaseru igłą napuszczanego).

Nadie'rmeijer, *sn.* =s, *pl.* —, nożyk *m.* do wyskrobywania.

Nadie'ruadel, *sf. pl.* =n, rylec *m.*, igła *f.* do szychchowania (za pomocą serwaseru).

Nadie'rung, *sf. pl.* =en, ryciua *f.*, obraz ryty, szychchowany (za pomocą serwaseru).

Nadie'rwasser, *sn.* =s, serwaser *m.* do szychchowania.

Nadie's, *sn.* =es, *pl.* =je, *i dim.* Nadi'e'schen, *sn.* =s, *pl.* —, rzodkiew *f.*, rzodkiewka *f.*

Nadita'l, *adi.* radykalny, dokładny, zupełny, zasadny, sięgający aż do korzeni, pierwiastkowy; *adv.* radykalnie, dokładnie, zupełnie, zasadnie.

Nadita'l, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pierwtownik *m.* (chemia).

Nadita'le(r), *sm.* =en, *pl.* =en, radykalista *m.*, radykał *m.*

Naditali'smus, *sm.* —, radykalizm *m.* (polityka); dokładność *f.*, zasadność *f.*

Nadita'lkur, *sf. pl.* =en, kuracja radykalna, leczenie gruntowne.

Nadiome'ter, *sm. i sn.* =s, *pl.* —, promiemiernicz *m.* (fizyka).

Nia'diu's, *sm.* —, *pl.* =dien, promień *m.* (koła).

Nia'draeten, *sm.* =s, *pl.* —, pudło *n.* (w którym umieszczone są koła statków).

Nia'dkranz, *sm.* =es, *pl.* =fränze, wieniec *m.* koła, otok *m.* koła, obwód *m.*, okółek *m.*

Nia'dlauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, bieg *m.*, obieg *m.* koła.

Nia'dlauffläche, *sf. pl.* =n, toczna kołowa, toczna *f.*, powierzchnia biegowa.

Nia'dlinie, *sf. pl.* =n, cykloida *f.*

Nia'dmacher, *sm.* =s, *pl.* —, kołodziej *m.*

Nia'dmantel, *sm.* =s, *pl.* =mäntel, płaszcz kolisty (szczególnie dla kobiet), rotunda *f.*

Nia'dnabe, *sf. pl.* =n, piasta *f.* koła.

Nia'dnagel, *sm.* =s, *pl.* =nägel, szynal *m.*

Nia'dreif(en), *sm.* obacz Radband.

Nia'dschaukel, *sf. pl.* =n, szufia *f.* w kole młyńskim lub w kole parowca.

Nia'dscheibe, *sf.* obacz Radnabe.

Nia'dschiene, *sf. pl.* =n, obrecz *f.* na kole.

Nia'dschlagen, *sn.* =s, wrzucanie *n.* koziółków; da's ist zum — moznaby zmysly postradać.

Nia'dschuh, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, hamulec *m.*

Nia'dspeide, *sf. pl.* =n, szprycha *f.* koła, spica *f.*

Nia'dsperrre, *sf. pl.* =n, zapora *f.*, łańcuch *m.* do hamowania koła.

Nia'dspindel, *sf. pl.* wrzeciona *pl.* kótek zębatych.

Nia'dsport, *sm.* =(e)s, sport kołowy, kolarstwo *n.*

Nia'dspur, *sf. pl.* =en, kolej *f.* (kołem na ziemi wyryta).

Nia'dspurfranz, *sm.* =es, *pl.* =fränze, obrzeże *n.* koła, rąbek *m.*, krysa *f.*

Nia'dstand, *sm.* =(e)s, *pl.* =stände, rozstawa *f.* osi, rozstawa *f.* kół, odległość *f.* osi.

Nia'dtange, *sf. pl.* =n, drag międzykołowy.

Nia'dwelle, *sf. pl.* =n, koło *n.* na walec.

Nia'dwettfahren, *sn.* =s, wyścigi kołowe, na kołach, na bicyklach.

Nia'dzahh, *sm.* =(e)s, *pl.* =zähne, ząb *m.* u koła.

Nia'dzapfen, *sm.* =s, *pl.* —, czop *m.* u koła.

Nia'dzirfel, *sm.* =s, *pl.* —, obód *m.*

Nia'dzfel, *sf. pl.* =n, 1) sieć *f.* (rybołówstwo); 2) górne zęby jelenia (łowiect.); 3) dzierglica *f.* (do lnu).

Nia'dzfeln, *va.* (haben) 1) obacz Radffen; 2) len drapac; (poufale:) przetrzepać.

Nia'ffen, *I. va.* (haben) 1) etw. an sich — garnać, przygarnać co (do siebie); alles an sich — zagarniać, zabierać, zabrać, chwycić, porwać, zmiatać wszystko; 2) układać w fałdy (krawiectwo); 3) podnieść (suknie); II. *vn.* (haben) nach etw. — chwieć wyciągać za czem rękę.

Ra'jsholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, chróst *m.*, drewno *n.*, patyki *pl.* (wichrem postrącane z drzew).

Raffina'de, *sf. pl.* =n, rafinada *f.*, cukier przeczyszczony, wódka przeczyszczona.

Raffinem'e'nt, (wym.: -fin-mą), *sn.* =š, *pl.* =š, przebiegłość *f.*

Raffinerie', *sf. pl.* =n, 1) rafinerya *f.*, przeczyszczalnica *f.* (cukru, wódki); 2) (przenośnie:) przebiegłość *f.*

Raffiner't, *sm.* =š, *pl.* =š i =e, rafinator *m.*, przeczyszczacz *m.* (cukru, wódki).

Raffinie'ren, I. *va.* (haben) rafinować, czyścić, przeczyszczać, przeczyszczyć (cukier, wódka); II. Raffinie'tt, *pp.* i *adi.* 1) rafinowany, czysty, przeczyszczony; 2) (obraz.) rafinowany, chytry, przebiegły, wyrachowany; 3) *adv.* chytrze, przebiegle.

Raffinie'ren, *sn.* =š, Raffinie'rung, *sf.* rafinowanie *n.*, przeczyszczanie *n.* (cukru, wódki).

Raffinie'rshmelzen, *sn.* =š, doczyszczanie *n.* surowizny.

Raffinie'rtheit, *sf. pl.* =en, wyrafinowanie *n.*, chytryść *f.*, przebiegłość *f.*, wyrachowanie *n.*

Ra'jfmaschine, *sf. pl.* =n, grabiarka *f.*

Ra'jzahn, *sm.* =eš, *pl.* =š, ząbne, kiel *m.* (zab).

Ra'gen, *vn.* (sein) sterzeć, wytawać; in die Höhe — wznosić się; erragt über alle — wszystkich przewyższa.

Ra'genwurz, *sf. pl.* =en, storczyk *m.*, dwójlist *m.*, gnieźnik *m.*, nowitnik *m.*, dwulistnik *m.* (roślina).

Ragout', (wym.: -gu), *sn.* =š, *pl.* =š, potrawka *f.*; bigos *m.*; (obraz.) mieszanina *f.* bez ładu.

Ra'he, *sf. pl.* =n, reja *f.* (marynarka).

Ra'heliet, Ra'heliet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, lina *f.* u rei.

Ra'heseget, *sn.* =š, *pl.* —, żagiel do rei przymocowany.

Ra'heftange, *sf. pl.* =n, reja *f.* (marynarka).

Rahm, *sm.* =(e)š, 1) śmietana *f.*, śmietanka *f.*; den — abschöpfen zbierać, śmietan(kę); 2) = Raß; 3) = Rahmen.

Rahmapfel, *sm.* =š, *pl.* =äpfel, urodlin *m.*

Rahmbeere, *sf.* obacz Brombeere.

Rahmchen, *sn.* =š, *pl.* —, 1) ramka *f.*, rameczka *f.*; 2) krosno *n.*

Rahmen, *sm.* =š, *pl.* —, 1) rama *f.*, ramka *f.*; in — fassen w ramy oprawić; 2) krosna *pl.*, krosienka *pl.*; eine Leinwand, eine Stiderei in den — spannen rozpiąć płótno, haft na krosnach, wprawić płótno, haft w krosna; im — stichen haftować na krosienkach; 3) oprawa *f.*, osada *f.* (n. p. piłki ręcznej).

Rahmen, I. *va.* 1) zbierać z mleka śmietankę = Abrahmen; 2) oprawiać, wprawić, wprawić w ramy = einrahmen; II. *vn.* (haben) napadać na zajmąca ze wszystkich stron (o psach).

Rahm(en)spiegel, *sm.* =š, *pl.* —, lustro poprawne w ramy.

Rahmenstiderei, *sf. pl.* =en, haft *m.* na krosienkach (robiony). [tankowy.

Rahmhaltig, *adi.* śmie-Rahmhobel, *sm.* =š, *pl.* —, hybel *m.* do robienia ram.

Rahmholz, *sn.* =eš, drzewo stolarskie.

Rahmig, *adi.* okopcony; pijany.

Rahmfaune, *sf. pl.* =n, Ra'hmtopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =töpfe, imbryczek *m.* do śmietanki.

Rahmfäße, *sm.* =š, *pl.* —, ser śmietankowy.

Rahmfelle, *sf. pl.* =n, Rah'mlöffel, *sm.* =š, *pl.* —, Ra'hmsieb, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, łyżka *f.*, chochelka *f.*, sitko *n.* do (nabierania, zbierania, przedczadzania) śmietanki.

Rahmfunden, *sm.* =š, *pl.* —, placek śmietankowy.

Rahmpudding, *sm.* =š, *pl.* =š; Ra'hmpeise, *sf. pl.* =n, budyn śmietankowy, legumina śmietankowa, krema *f.*

Rahmtörtchen, *sn.* =š, *pl.* —, ciastko śmietankowe.

Rahmtorte, *sf. pl.* =n, tort śmietankowy.

Rahn, Ra'hraig, *adi.* chudy, wysmukły.

Rai, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz Roden.

Rain, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, granica *f.*, miedza *f.*

Rainbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, drzewo na miedzy stojące.

Rainblume, *sf. pl.* =n, stokroć *f.*

Rainfar(re)n, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Raingarde, *sf. pl.* =n, wrotycz *m.*, wroteczka *f.* (roślina).

Rainfohl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, mlecz *m.*, brzoskiew polna.

Rainfuchswalbe, *sf. pl.* =n, jaskółka *f.*

Rainweide, *sf. pl.* =n, łoża *f.*, łożyna *f.*, bagno *n.*, ligustr *m.*

Rais'on, (wym.: -reza), *sf.* 1) rozum *m.*; imidit zur — bringen do rozumu, do pomiarowania się, do upamięntania się kogo przyprowadzić, nauczyć kogo rozumu; 2) powód *m.*; daš ist feine — to nie jest powód; 3) uwaga *f.*, perswazyja *f.*, refleksya *f.*; er wird schon — annehmen zreflektuje on się.

Raisonna'bel, *adi.* rozsądny; słuszny.

Raisonneme'nt, (wym.: rezonna), *sn.* =(š), *pl.* =š, rezonowanie *n.*, rezonowanie *n.*, rozprawianie *n.*, zastanawianie *n.* się nad czym, robienie *n.* uwag nad czym.

Raisonneu'r, (wym.: rezonür), *sm.* =š, *pl.* =e, rozprawiacz *m.*, gadacz *m.*, gadacki *m.*

Raisonne'reu, (wym.: rezonieren), *vn.* (haben) rozumować, rozprawiać, rezonować o czym; er muß immer — zawsze musi mieć, chce mieć szacunec; über imidit, über etwaš — mówić o kim, o czym źle, krytykować kogo, co.

Na'icu, *va.* (haben) 1) rachować, liczyć; 2) przesiewać.

Na'ja(h), (wym.: radza), *sm.* = (s), *pl.* = s, radza *m.*, książę indyjski.

Na'jaš, *sm. pl.* poddani chrześcijańscy w Turcyi.

Na'jo'ten, *va.* (haben) skopywać, skopać.

Na'jo'lpfing, *sm.* = (e)š, *pl.* = pfänge, plug *m.* do skopywania.

Na'fel, Ne'fel, *sm.* = š, *pl.* —, 1) duży pies owczarski; 2) grądal *m.*, prostak *m.*; = Jlael.

Na'feln, Ne'feln, *sich* —, *vr.* (haben) zachowywać się źle, nie mieć objęcia, siedzieć nieprzyzwocie.

Na'fete, *sf. pl.* = n, rakietka *f.*, raca *f.*; -n steigen lassen puszczać rakiety.

Na'fetenfeuer, *sn.* = š, *pl.* —, ogień rakiety.

Na'fetenhülse, *sf. pl.* = n, pochw *f.* racy.

Na'fettmacher, Na'fettverfertiger, *sm.* = š, *pl.* —, rakieter *m.*

Na'fettstab, Na'fettstück, *sm.* = (e)š, *pl.* = stäbe, = stöcke, pręt, do którego się raca przywiązuje.

Na'fetzwillig, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, wiązka *f.* rac.

Na'ffe, *sf. pl.* = n, derkacz *m.*, chrósciel *m.*, wodnik *m.* (ptak).

Na'ffenreifer, *sm.* = š, *pl.* —, czapla *f.*, modronos *m.*

Na'ffenreifen, *sn.* = š, stare żelazko.

Na'ffisch, *sm.* = eš, *pl.* = e, czosnek niedźwiedzi.

Ramm, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, ob. Rammfer.

Na'mbär, *sm.* = en, *pl.* = en, Na'mmbloč, Na'mmbloč, Na'mmloš, *sm.* = eš, *pl.* = bloče, = böče, = flöge, Rammfäze, *sf. pl.* = n, Na'mmgerüst, *sn.* = eš, *pl.* = e, baba *f.*, baba kafarowa. bitnia *f.*, kafar *m.*

Na'mmbloč, *sm.* = (e)š, *pl.* = böče, 1) cap *m.*, kozioł *m.*, królik *m.*, zając *m.* samiec; 2) obacz Rammbar.

Na'mme, *sf. pl.* = n, kafar

m., baba *f.*; Dampf— kafar parowy; Hand— baba ręczna; Kunst— kafar z wychwytem; Pulver— kafar wybuchowy; Zua— kafar sznurowy.

Na'mmel, *sm.* = š, *pl.* —, Na'mmelbloč, *sm.* = eš, *pl.* = böče, cap *m.*, kozioł *m.*, baran *m.*

Na'mmelig, *adi.* parzący się, grzejący się (o kotach, zającach, królikach).

Na'mmeln, 1) *vn.* (haben) parzyć się, grzać się (o kotach, zającach, królikach); 2) wbijać, wbić kafarem w ziemię.

Na'mmelzeit, *sf.* czas *m.* parzenia się, parszkoty *pl.*

Na'mmen, *va.* wbijać, wbić (kafarem w ziemię); ugodzić okręt taranem.

Na'mmer, *sm.* = š, *pl.* —, kafarnik *m.*

Na'mmter, *sm.* = š, *pl.* —, kot *m.*, koczor *m.*, tryk *m.*, królik *m.*, zając *m.* samiec *m.*

Na'mmstijf, Na'mmstjoru, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, okręt *m.*, z taranem, taran *m.* u okrętu.

Na'mmstöpf, *sm.* = eš, *pl.* = föpfe, barani łeb.

Na'mmstöß, *sm.* = eš, *pl.* = stöße, uderzenie taranem zadane.

Na'mmstück, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, bidło *n.*

Na'mpe, *sf. pl.* = n, 1) przejazd *m.*, zjazd *m.*; rogatka *f.*; 2) kinkiety *pl.* (w teatrze).

Na'mpenabsperrbaum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, zapora *f.*, zapadka *f.* u przejazdu (kolejn.).

Na'mpengeleise, *sn.* = š, *pl.* —, tor *m.* lądowni (kolejn.).

Na'mpenlichter, *sm. pl.* światła *pl.* kinkietów (teatr).

Na'mpenwächter, *sm.* = š, *pl.* —, przejazdowy *m.*, stróż rogatkowy.

Ramponieren, *va.* (haben) psuć, zepsuć, pogorszyć.

Ramisch, *sm.* = eš, *pl.* = e, 1) rodzaj gry; 2) im — kaufen kupić ryczałtem, hurtem; 3) licytacja *f.*

Na'mischu, *va.* (haben) kupować, sprzedawać hurtem, ryczałtem.

Na'msel, *sf. pl.* = n, czosnek dziki, śmierdzący.

Na'nd, *sm.* = (e)š, *pl.* Na'nder, 1) brzeg *m.*, rąbek *m.*, krawędź *f.*, marginał *m.*, margines *m.*, załamek *m.*, obrączka *f.*, otok *n.*; ein Buch mit breitem = e książka o szerokich brzegach; am = e einés Buches stehend marginesowy; mit Na'ndern versehen marginować; den = beschneiden obrzynać, oberznąć brzeg; ein Gut mit breitem = e kapelem o szerokiej kresie; das Glas füllte er bis zum = e napelniał szklankę po brzeg; äußerster — kraj *m.*; äußerster = des Mittelbeetes bart *m.*, obszleg *m.*, ogrzewaczka *f.*; er steht am = e des Abgrundes, des Grabes stoi nad przepaścią, nad grobem, jest blizkiem zguby, śmierci; ich bin schon am = e mit meinen Mitteln wyczepałem już moje środki, brak mi już środków; mit etw. zu = e kommen dojść z czem do końca, dać sobie z czem radę, wydołać czemu; mit etw. nicht zu = e kommen nie móc dojść z czem do końca, nie móc dać sobie z czem rady, nie wydołać czemu; außer — und Band sein stracić równowagę, nie posiadać się; 2) (pospolicie) gęba *f.*, dziób *m.*; den — halten stulić gębę, dziób.

Na'nda'l, *sm.* = (e)š, [hałas *m.*, tartas *m.*

Na'ndalie'ren, *vn.* (haben) hałasować, wrzaski wyprawiać.

Na'nda'lfuchš, *sm.* = ješ, *pl.* = fuchše, studentek prowokujący pojedynki.

Na'ndanmerker, Na'ndbemerker, *sm.* = š, *pl.* —, glosator *m.*, komentator *m.*

Na'ndanmerkung, Na'ndbemerkung, *sf. pl.* = en, dopisek *m.* na brzegu, uwaga marginesowa, przypisek narzędny.

Na'nddukat, *sm.* = š, *pl.* —, obrączkowy dukat, karbowaniec *m.*

Na'nderklärung, *sf. pl.* = en, objaśnienie *n.* na brzegu,

glosa marginesowa, kometariz m.

Ná'udern, Ná'udeln, *va.* (haben) zaginać, zaginać, brzeżi robić, marginować; karbować, dawać obwódki (u monety).

Ná'udglosse, *sf. pl.* =n, uwaga *f.* na marginesie, glosa *f.*

Ná'udleiste, *sf. pl.* =n, listwa brzegowa.

Ná'udloß, *adi.* bez brzegów.

Ná'udnote, *sf. ob.* Randbemerkung.

Ná'udständig, *adi.* nabrzeżny.

Ná'udstein, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kamień nabrzeżny (u studni).

Ná'udstück, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kawałek *m.* (od) brzegu.

Ná'udvermerk, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, obacz Randanmerkung.

Ná'udverierung, *sf. pl.* =zn, 1) ob. Handleiße; 2) zwoj *m.*

Ná'udzeichnung, *sf. pl.* =en, rysunek *m.* na brzegu, marginalny.

Nauß, *sm.* =(e)ß, *pl.* Nánße, Nánßstück, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, brzeg *m.*; an des Baches Nánß na brzegu strumyka.

Nánßchen, *sn.* =ß, *pl.* —, *dím.* od Nánß, Brot — przylepka *f.* (chleba).

Nang, *sm.* =(e)ß, *pl.* Nánge, 1) ranga *f.*, stopień *m.*, zuzaczenie *n.*, miejsce *n.*, godność *f.*; daß erlaubt mir der — nicht mehr nie moge tego więcej czynić ze względu na mój stopień, stopień mój na to nie zezwala więcej; einen — einnehmen, befestigen zajmować pewne miejsce; ein Mann von hohem =e człowiek wielkiego znaczenia, wysokiej godności; er nimmt den ersten — ein zajmuje pierwsze miejsce, ma największe znaczenie, przewodzi; ein Befehlter ersten =eß pierwszorzędnny uczoney; ein Gauner ersten =eß arcyzotr; seinem =e nichtß vergeben nie ubliżyć swemu znaczeniu, nie poniżyć swej godności, być zupełnie na swoim miejscu; sich um einen höheren — bemühen ubiegać

sie, starać się o wyższą rangę, wyższy stopień; jmand den — streittig machen stać komu na przeszkodzie w otrzymaniu pierwszeństwa; jmand den — ablaufen ubiedz kogo, prześcignąć, wyprzedzić kogo, odebrać komu pierwszeństwo; jmand den ersten — einräumen dać, przyznać komu pierwszeństwo; 2) rząd *m.*; eine Loge im ersten — loża pierwszego rzędu.

Ná'ange, *sm.* =n, *pl.* =n, *wisus m.*, hultaj *m.*, bęben *m.*, niepoń *m.*

Ná'angeln, I. się —, *vr.* (haben) ruszać się ustawicznie, nie stać, nie siedzieć spokojnie; II. *va.* (haben) ściągać żuźle (hutn.).

Ná'agenhaft, *adi.* hultajski, wisusowski; *adv.* po hultajsku.

Ná'angfolge, *sf. pl.* =n, porządek *m.*; nach der — według stopnia, według godności. znaczenia.

Ná'ang'erbahnoj, (wym.: rażir—), *sm.* =(e)ß, *pl.* =höfe, dworzec zestawowy (kolejn.).

Ná'ang'erdienst, *sm.* =(e)ß, służba przetokowa (kolejn.).

Ná'ang'erren, (wym.: rażiren), *va.* (haben) 1) porządkować, ustawiać według rangi, układać według ważności, wartości; sich —, *vr.* porządkować swoje sprawy, (po)splacać długi; 2) przesuwac, zestawiać (wozy kolejowe).

Ná'ang'erreise, *sn.* =ß, *pl.* —, tor zestawniczy, zestawowy (kolejn.).

Ná'ang'errotomotive, Ná'ang'ermaschine, *sf. pl.* =n, parowóz zestawowy (kolejn.).

Ná'ang'ertray, *sm.* =ß, *pl.* —, przetokowy *m.* (kolejn.).

Ná'ang'ermeister, *sm.* =ß, *pl.* —, przetokowy starszy, ustawiciel *m.* pociągów (kolejn.).

Ná'ang'ersignal, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, sygnał manewrowy przy zestawianiu pociągów. sygnał przetokowy.

Ná'ang'ersklasse, *sf. pl.* =n, klasa *f.*, kategoria *f.*, ranga *f.*, stopień *m.*

Ná'angliste, *sf. pl.* =n, Rang- und Quartierliste rocznik wojskowy.

Ná'angordnung, *sf. pl.* =en, porządek *m.* rang, stopni, dostojestw; nach der — według porządku stopni; = Rangfolge.

Ná'ang'reit, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, Ná'ang'reitigkeit, *sf. pl.* =en, spór *m.* o pierwszeństwo.

Ná'ang'rufe, *sf. pl.* =n, stopień *m.*

Ná'ang'sucht, *sf.* chciwość *f.* znaczenia, stopnia, godności.

Ná'ang'süchtig, *adi.* chciwy znaczenia, stopnia, godności.

Ná'ang'unterschied, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, różnica *f.* stopnia, znaczenia.

Nauß, *adi.* chyży, zwinny; wazki, warty; =eß Gahrzeug lódz słabo zbudowany.

Ná'auße, *sf. pl.* =n, łęt *m.*, was *m.*, wić *f.* (u roślin).

Ná'auße, *s. pl.* zamachy *pl.*, podjęcia *pl.*, praktyki *pl.*, intrygi *pl.*; — schmieden intrygować, knować, spiskować.

Ná'außmacher, *sm.* obacz Nánßschmied.

Ná'außen, 1) *vn.* (sein) i się —, *vr.* (haben) piąć się po czym, wić się około czego, czepiać się czego (o roślinach, jak bluszczyt, groch, wino); 2) *vn.* (haben) puszczać, wypuszczać latorośle.

Ná'außenartig, Ná'außenförnig, Ná'außenhaft, Ná'außen, *adi.*, =artige Gemächse rośliny wąsate, pnące się.

Ná'außenbaum, *sm.* =(e)ß, *pl.* =bäume, drzewko pnące się.

Ná'außenbarst, *sm.* =eß, *pl.* =e, promieniec *m.*

Ná'außenbarst, *sn.* =eß, *pl.* =e, obacz Nánßenartig.

Ná'außenbied, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, intrygant *m.*, wichroś *m.*, wichrzylic *m.*

Ná'außenbiedend, Ná'außenbüchtig, Ná'außenvoll, *adi.* pełen intryg, wykrętów, intrygancki, podstępny; oszukańczy.

Ná'außen, *adi.* wąsaty, wiciowaty, pnący się, rozłożysty (o roślinach).

Ra'nforn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, krostka *f.* na języku świnia (choroba).

Ra'nf'el, *sf.* *pl.* =n, jaskier *m.*; fruchtende — żerucha *f.* (roślina).

Ra'nje, *sf.* *pl.* =n, świnia *f.*; =sau.

Ra'nzden, Ra'nzel, *sn.* =š, *pl.* —, łomoczek *m.*, tobołek *m.*; (obraz.) sich ein — anmäßen wypasać sobie brzuch.

Ra'ngen, *sm.* =š, *pl.* —, łomok *m.*, torba podróżna.

Ra'ngen, *vn.* (haben) 1) biegać, przewracać się na różne strony, robić łoskot; 2) grzać się, gonić się, ciekąć się, huknąć, kiernosić (o zwierzętach); 3) jęczeć, przygorzknąć.

Ra'nzig, *adi.* jelki, przycorzi, przysmierdli, nadpsuty, stęchły; =er Geshmad jełkość *f.*; einen =en Geshmad haben trącić stęchliźnie, być przycorzkim, jełkim; — werden jęczeć, przygorzknąć.

Ra'nzigkeit, *sf.*, Ra'nzig=jein, *sn.* =š, jełkość *f.*, przysmierdłość *f.*

Ra'nzion, *sf.* *pl.* =en, okup *m.*; = Lösegeld.

Ra'nzion'ren, *va.* (haben) okupić; = Loskaufen.

Ra'nzlein, *sn.* =š, *pl.* —, łomoczek *m.*

Ra'nzzeit, *sf.* czas *m.* parzenia, gonienia się; — deš Wolfes cieczka *f.*

Ra'pert, *sn.* =š, *pl.* =e, laweta *f.*, ośada *f.* armaty na kołach; die Kanonen auf die =e legen osadzać działa.

Raphar'lich, *adi.* rafałowski.

Rapie'r, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rapier *m.*, szpada szermierska; er führt gut das — dobrze umie obchodzić się ze szpadą, dobry z niego szermierz.

Rapie'ren, *vn.* (haben) bić się, rąbać się na rapier.

Ra'ppe, *sm.* =n, *pl.* =n, 1) koń kary, koń wrony, karosz *m.*; 2) mokrzyca *f.*; puchlina *f.* w nogach (choroby końskie).

Ra'ppel, *sm.* =š, dziwaczny

humor; szaleństwo *n.*; einen kleinen — haben mieć bzika.

Ra'ppelig, *adi.* wartogłowy, niespełna rozumu mający; — werden o wartogłowić, oszaleć.

R'appeltoyf, *sm.* =(e)š, *pl.* =föpje, głowa przewrócona, pomieszana; pól waryata, postrzeleniec *m.*, wartogłów *m.*, burzliwiec *m.*, uparciuch *m.*, dziwak *m.*

Ra'ppeltöpfig, Ra'ppeltöpfigh, *adi.* obacz Rap=petta.

Rappe'll, *sm.* =(e)š, odwołanie *n.*, rozkaz *m.* do odwrotu (wojskow.).

Ra'ppeln, *vn.* (haben) 1) chrobotać, brząkać, dzwonić, robić łoskot, wrzawę; 2) obacz Rabbeln; 3) eš rappelt bei ihm przewraca mu się w głowie, niepełna ma rozumu, pstro mu w głowie, brak mu piątej klepki; 4) sich —, *vr.* spieszyc się = sich sputen.

Ra'ppen, *sm.* =š, *pl.* —, (drobna moneta szwajcarska) grosz *m.*, cent *m.*

Rappo'rt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, raport *m.*, donos *m.*, doniesienie *n.*, sprawozdanie *n.*; (przewoźnictwo:) Mängelš— doniesienie o uszkodzeniu, doniesienie uszkodowe; Monats— sprawozdanie miesięczne, raport miesięczny; Nachtragš— doniesienie dodatkowe; Quartals— sprawozdanie kwartalne, ćwierćroczne; — mit Schuldberechnung wykaz *m.* należności ogólnych za użycie obcych wozów, raport dłużny, doniesienie *n.* wraz z zaraobowaniem; Tages—, täglicher — doniesienie codzienne, donos codzienny, raport codzienny; Unfallš— doniesienie o wypadku.

Rapporteu'r, *sm.* =š, *pl.* =e, składający *m.* raport, donoszący *m.* o czem, donosiiciel *m.*

Rapportie'ren, *va.* (haben) raportować, donosić, donieść.

Raps, Reps, *sm.* =ješ, rzepak *m.*, rzepich *m.*

Raps-, Reps-, *adi.* rzepakowy.

Ra'psen, *va.* (haben) łapać, porywać, grabić, rwać, szarpać.

Ra'pšglanzfäfer, *sm.* =š, *pl.* —, stodyszek rzepakowic *m.*

Ra'pšfuchsn, *sm.* =š, *pl.* —, makuch *m.*

Ra'pšöl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, olej rzepakowy.

Ra'pšinš, *sm.* —, 1) napad *m.*, szal *m.*; 2) = Rappel.

Rapu'nz, *sn.* =š, *pl.* —, Rapu'nz, *sf.* *pl.* =n, Rapu'nzel, *sm.* =š i *sf.* *pl.* =n, rapontyka zielna, rozspanka jarzynna, satatka *pl.*

Rapu'nzjelwurzel, *sf.* *pl.* =n, rapunkula *f.*, wiesiołek dwuletni.

Rapu'ne, *sf.* 1) gra *f.* kartami francuskimi; 2) chapanina *f.*, drapanina *f.*, łapanina *f.*, grabież *f.*; etw. in die — geben, werfen wystawić, oddać co na łup, na grabież; in die — gehen zatracić się.

Rar, I. *adi.* rzadki, niezwykły, osobliwy, drogi, nadzwyczajny; (poufale:) sich — machen rzadko przychodzić; — werden stawać się rzadkim; II. *adv.* rzadko; niezwykłe.

Rarheit, *sf.* rzadkość *f.*; kosztowność *f.*

Rarität, *sf.* *pl.* =en, rzadkość *f.*, rzecz rzadka.

Rarität'enkabinett, *sn.* =(e)š, *pl.* =e; Rarität'enkammer, *sf.* *pl.* =n, gabinet *m.* rzadkości, zbiór *m.* rzadkich rzeczy.

Rarität'ensammler, Rarität'enjäger, *sm.* =š, *pl.* —, zbieracz *m.* rzadkości, rzeczy rzadkich.

Rasar'nen, *vn.* (haben) wrzask robić.

Rasch, *sm.* =eš, *pl.* =e, rasa *f.*, haras *m.* (materya wełniana).

Rasch, I. *adi.* szybki, chyży, szparki, skory, posuwisty; popędliwy, gwałtowny, prędki = aufbraufend; = Antwort szybka odpowiedź (także: odpowiedź nierozmyslna);

II. *adv.* szybko, chyżo, szparksko, skoro, posuwicie; gwałtownie, popędliwie.

Ra'scheln, vn. (haben) sprawić lekki szmer, szeleścić.

Ra'schheit, sf. szybkość *f.*, chyżość *f.*, gwałtowność *f.*

Ra'sch'n, adv. bez rozmyślenia, lekkomyślnie.

Ra'schmacher, sm. =s, *pl.* —, wyrabiacz *m.* harasów.

Ra'sen, sm. =s, *pl.* —, darń *f.*, darnina *f.*, murawa *f.*; — stechen darninę kopać; mit — belegen darniowac, odarniowac, darnią wyłożyć.

Ra'sen, vn. (haben) szaleć.

Ra'sen, sn. =s, obacz Ra'seren.

Ra'senartig, adi. podobny do darni.

Ra'senbank, sf. pl. =bänke, ławka *f.* z darni.

Ra'senbekleidung, sf. pl. =en, Ra'senbelag, *sm.* =(e)s, *pl.* =läge, odarnienie *n.*, odarniowanie *n.*; Flachsra'senbelag darniowanie koźuchowe; Ropf— darniowanie murowe.

Ra'send, I. adi. i ppr. od rajen szalony, wściekły; — werden oszaleć, wściekać się; — machen wrpawić w wściekłą złość; da's ist zum Ra'sendwerden oszaleć można; =e Schmerzen szalone, okropne boleści; =er Hunger wilczy głód, apetyt; =er Lärm hafas piekielny; =es Geld ogromna suma; II. *adv.* szalenie; ogromnie, bardzo, niezwykle; er ist — verliebt szalenie jest zakochany; — müde do upadłego zmęczony.

Ra'sende(r), sm. =n, *pl.* =n, szalenie *m.*; =de, *sf. pl.* =n, szalona *f.*

Ra'seneijenerz, Ra'senstein, sm. =es, *pl.* =e, ruda podarniowa, żelaziak darniowy.

Ra'senerde, sf. pl. =n, ziemia darniowa.

Ra'senhügel, sm. =s, *pl.* —, pagórek darniasty.

Ra'senmeister, sm. =s, *pl.* —, oprawca *m.*

Ra'senplatz, sm. =es, *pl.* =plätze, darnina *f.*, murawa *f.*

Ra'sen(schneid)messer, sm. =s, *pl.* —, darnik *m.*, nóż darniarski.

Ra'sen(schneid)schaukel, sf. pl. =n, darniówka *f.*, łopata *f.* do darni.

Ra'senschoffe, sf. pl. =n, Ra'sentid, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kawał *m.* ziemi darnią zarosłej, kawałek *m.* darni.

Ra'sentischer, sm. =s, *pl.* —, rydelek *m.* do wybierania darni.

Ra'sentepid, sm. =(e)s, *pl.* =c, Ra'sendede, *sf. pl.* =n, murawa jak kobierzec rozszkana.

Ra'serei', sf. pl. =en, szal *m.*, szaleństwo *n.*; wściekłość *f.*; in — geraten wpaść w szal; zur — bringen do szaleństwa przyprowadzić, przywieść; bi's zur — lieben szalenie kochać.

Ra'serbeden, sn. =s, *pl.* —, miedniczka *f.* (do mycia twarzy po goleniu).

Ra'serbest, Ra'serzeug, sn. =(e)s, *pl.* =c, przybory *pl.* do golenia.

Ra'seren, I. va. (haben) golić; (obraz.) Häuser, Bäume (ab)— zburzyć, zniszczyć, rozrzuć domy, powalić, pościnać drzewa; II. *się* —, *vr.* (haben) golić się.

Ra'sermesser, sn. =s, *pl.* —, brzytwa *f.*; da's — abziehen brzytwę przeciągać, ostrzyć.

Ra'serreise, sf. pl. =n, mydło golarskie.

Ra'serrolon, sn. =s, *pl.* =s, Ra'serstube, *sf. pl.* =n, salon *m.* do golenia, golarnia *f.*

Ra'serzeug, sn. obacz Ra'serbest.

Ra'sig, adi. darnisty.

Ra'sonieren, vn. (haben) obacz Ra'sonieren.

Ra'spel, sf. pl. =n, raszpla *f.*, napilnik *m.*, tarka *f.*, tarnik *m.*, skrobacz *m.*, skrobaczka *f.*

Ra'spelbrot, sn. =es, *pl.* =e, rodzaj chleba przedniego.

Ra'spelsteile, sf. pl. =n, ob. Ra'spel.

Ra'spelhaus, sn. =es, *pl.* =häuser, dom roboczy.

Ra'spelmeißel, sm. =s, *pl.* —, dółto *n.* do robienia raszpli.

Ra'spelmühle, sf. pl. =n, tartak *m.*

Ra'speln, va. (haben) raszpłować, piłować napilnikiem; (obraz.) Süßholz — prawić paniom komplementy.

Ra'spelspäne, sm. pl. oskrobiny *pl.*, opiłki *pl.*, raszpłowiny.

Ra'sse, sf. pl. =n, rasa *f.*, ród *m.*; die =n kreuzen krzyżować rasy; da's Pferd hat — to rasowy koń.

Ra'ssel, sf. pl. =n, terkotka *f.*, grzechotka *f.*

Ra'sseln, I. va. (haben) grać hafaśliwie na jakim instrumencie muzycznym; II. *vn.* (haben) brząkać (o łańcuchach), szczekać (o oreżach), chrzęścić, turkotać (o wozach); trzeszczeć, gruchotać, łoskotać.

Ra'sseln, sn. =s, Ra'sselei', *sf. pl.* =en, turkotanie *n.*, szczekanie *n.*, chrzęszczenie *n.*, turkot *m.*, szczyk *m.*, chrzęst *m.*

Ra'sselnd, adi. łoskotliwy, łoskotny, turkotliwy.

Ra'ssen=, adi. rasowy.

Ra'sseneigentümlichkeit, sf. pl. =en, właściwość rasowa, znamię *n.* rasy.

Ra'ssenhaß, sm. =hes, niewawiść rasowa.

Ra'ssentampf, sm. =(e)s, *pl.* =kämpfe, walka rasowa, rodowa.

Ra'ssentrennung, sf. pl. =en, krzyżowanie *n.* się ras.

Ra'st, sf. odpoczynek *m.*, spoczynek *m.*, wypoczynek *m.*, wytchnienie *f.*; — machen odpoczywać, odpocząć; an einem Orte — machen zatrzymać się w jakim miejscu (dla wypoczynku); weber — noch Ruhe haben nie mieć spokojnej chwili do wytchnienia, nie mieć czasu wolno odetchnąć; ohne — und Ruhe bez przerwy, bezustannie; jundm weber — noch Ruhe lassen nie dać komu spocząć, odetchnąć.

Ra'sten, vn. (haben) odpoczywać, odpocząć, wczasować, wytchnąć sobie; an einem Orte — zatrzymać się na jakim miejscu dla wypoczynku.

Ra'fifloš, I. *adi.* niespracowany, niezmordowany; bezustanny; II. *adv.* niespracowanie, niezmordowanie; bezustannie.

Ra'fifloſigkeit, *sf.* niespracowanosc *f.*, niezmordowanosc *f.*, bezustannosc *f.*

Ra'fifori, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, Ra'fifplah, *sm.* = eš, *pl.* = plähe, miejsce *n.* wypoczynku.

Ra'fifra'l, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rastral *m.*, rastrum *n.*, liniociąg *m.*, pięcioliniak *m.* (muzyka).

Ra'fifri'ren, *va.* (haben) rygować, liniować papier (o *p.* na nuty).

Ra'fifstunde, *sf.* *pl.* = n, godzina *f.* wypoczynku, odpoczynek *m.* po robocie.

Ra'fiftag, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, dzień *m.* wypoczynku, dniówka *f.*, odpoczynek *m.*

Ra'fifut, *sf.* *pl.* = en, wyškrobanie *n.*; wygolenie *n.*

Rat, *sm.* = (e)š, 1) *pl.* Ratſchläge rada *f.*, porada *f.*, radzenie *n.*; jmndm um — fragen, zu = e ziehen pytać kogo o radę, wezwać kogo do rady;

sich = š ſchaffen, erhalten bei jmndm zasięgać, zasięgnąć czyjej rady, poradzić się kogo; jmndm — geben, erteilen dać komu radę, poradzić komu; jmndm mit gutem — beistehen wspierać, wesprzeć kogo dobrą radą; auf meinen — (hin) za moją (po)radą; mit — und Rat radą (słowem) i czynem; mit jmndm über etw. zu = e gehen naradzać się z kim nad czem; mit sich zu = e gehen naradzać się z kim nad czem; mit sich zu = e gehen namyślać się, zastanawiać się, radzić się swego rozumu, swej głowy; 2) *pl.* Ratſchläge rada *f.*, sposób *m.*, środek *m.*, zarządzenie *n.*; — ſchaffen zaradzać; da muß ratſch — geſchafft werden temu trzeba spiesznie zaradzić; ſchnell — ſchaffen zaradny; sich feinen — wissen nie umieć sobie poradzić; ich weiß mir feinen — mehr już nie wiem, co robić; dasu fann noch — werden temu można jeszcze

zaradzić; etw. zu = e halten oszczędzać, ochraniać co, oszczędnie z czem się obcho-dzić; die Zeit zu = e halten roztropnie używać czasu; er versteht daß Seinige nicht zu — zu halten nie umie szanować grosza, niedobry z niego gospodarz; kommt Zeit, kommt — jak przyjdzie czas, znajdzie się i rada; da ist guter — teuer tu zdałaby się dobra (mądra) rada; to trudna sprawa, to twardy do zgryzienia orzech; guter — kommt über Radt in ciagu nocy może przyjsć mądra rada; 3) *pl.* Räte, rada *f.*, ciało obradujące; der hohe — wysoka rada; 4) *pl.* Räte, radca *m.*, rajca *m.*

Rata'fija, *sm.* = š, *pl.* = š, ratafia *f.* (nalewka owocowa). Rata'nhia i Rata'nhä-wurzel, *sf.* ratania *f.* (aptekarstwo).

Ra'te, *sf.* *pl.* = n, rata *f.*, upłata *f.*; in -n, ratenweise zahlen spłacać ratami, upłatami.

Ra'ten, *va.* rätst, rät, riet, habe geraten; 1) radzić, doradzać, radę dawać; jmndm —, etw. zu tun radzić komu, by co uczynił; jmndm zu etw. — radzić, doradzać komu co; daß möchte ich dir nicht — tegobym tobie nie radził; jmndm zu seinem Besten — radzić komu na jego dobro; jmndm gut, übel — radzić komu dobrze, źle, dać komu dobrą, złą radę; wenn ich mir nur zu — wüßte gdybym tylko wiedział, począc, gdybym tylko znalazł sposób; daß wollte ich dir geraten haben takbym ci radził; er will sich nicht — lassen nie słucha rady; damit ist mir nicht geraten to mi nie pomoże, to na nic mi się nie zda; wem nicht zu — ist, dem ist auch nicht zu helfen komu nie można radzić, nie można i pomódz, trudno temu pomódz, co nie słucha rady; 2) zgadywać, zgadnąć = erraten; domyslać się, do-rzumiewać się; rate einmal!

zgadnijoo! hin und her — długo się namyślać; 3) geraten *pp.* stosowny, odpowiedni; etw. für geraten halten uważać co za stosowne, za rzecz pożyteczną, odpowiednią; ich halte daß auf jeden Fall für daß Geratenste to zdaje mi się na wszelki przypadek najlepszem.

Ra'tenweise, *adv.* ratami, upłatami, upłacając.

Ra'tenzahlung, *sf.* *pl.* = en, spłata *f.* na raty, upłatami.

Ra'ter, *sm.* = š, *pl.* —, 1) odgadywacz *m.*, zgadywacz *m.*; 2) doradca *m.*

Ra'tgeber, *sm.* = š, *pl.* —, doradca *m.*, poradnik *m.*

Ra'tgeberin, *sf.* *pl.* = innen, doradczyni *f.*

Ra'thaus, *sn.* = feš, *pl.* = häuser, ratusz *m.*, wieznica *f.*, wieznica *f.*, dom radny.

Ra'thausſaal, *sm.* = (e)š, *pl.* = säle, sala ratuszowa, sala obradowa, sala do obrad miejski-h.

Ratifikation'u, *sf.* *pl.* = en, ratyfikacja *f.*, potwierdzenie *n.*, zatwierdzenie *n.*

Ratifikation'ren, *va.* (haben) ratyfikować, potwierdzić, zatwierdzić.

Rati'n, *sm.* = š, *pl.* = e, szorstkie sukno; rodzaj materii wełnianej.

Ra'tin, *sf.* *pl.* = innen, żona *f.* radcy, radczyni *f.*

Ratio'n, *sf.* *pl.* = en, racya *f.*, porcy *f.* żywności (dla żołnierza, konia).

Rational'i, *adi.* 1) dający się wyrachować, obliczyć (matematyka); 2) racjonalny, rozumowy, zgodny z rozumem.

Rationali'ismus, *sm.* —, racjonalizm *m.*, badanie rozumowe, zgodność *f.* z rozumem, sposób rozsądny; nauka oparta na doświadczeniu i rozumie.

Rationali't, *sm.* = en, *pl.* = en, racjonalista *m.*, człowiek doświadczony, rozumny, rozumny.

Rationali'tiſch, *adi.* racjonalny, rozumny, rozumowy, zgodny z rozumem; *adv.* ra-

cyonalnie, zgodnie z rozumem.

Rationalität, *sf.* racjonalność *f.*

Rationell, *adi.* racjonalny, rozumny, wyrozumowany; = *Wirtschaft* wyrozumowane gospodarstwo; *adv.* racjonalnie, rozumnie.

Rätlich, *adi.* stosowny, odpowiedni; zbawienny, pożyteczny; 2) rady lub radcy dotyczący; = *Würde* godność radcy.

Rätlichkeit, *sf.* stosowność *f.*, odpowiedność *f.*; zbawienność *f.*, użyteczność *f.*

Rätlos, *adi.* bezradny, niedołężny.

Rätlosigkeit, *sf.* bezradność *f.*, niedołęstwo *n.*

Rätfam, *adi.* obacz Rätlich; eš wäre — trzeba by, powinoby się.

Rätfamkeit, *sf.* obacz Rätlichkeit.

Rätbedürftig, *adi.* potrzebujący (po)radę.

Rätbeschluss, *sm.* = *§*eš, *pl.* = *§*chlüsse, uchwała *f.* rady.

Rätbote, *sm.* = *n*, *pl.* = *n*, służba magistracki, woźny miejski.

Rätche, *sf.* *pl.* = *n*, terkotka *f.*, grzechotka *f.*, klekotka *f.*

Rätchen, *vn.* (haben) terkotać, grzechotać, skrzeczeć.

Rätschlag, *sm.* = (e)š, *pl.* = *§*schläge, rada *f.*

Rätschlag, *vn.* (haben) über etw. — naradzać się nad czym.

Rätchluss, *sm.* = *§*eš, *pl.* = *§*chlüsse, uchwała *f.* (rady); nach göttlichem — z boskiego wyroku, sądu.

Rätstener, *sm.* = š, *pl.* —, obacz Rätbote.

Rätfel, *sn.* = š, *pl.* —, zagadka *f.*; ciężki problemat, trudne zagadnienie; rzecz niejasna; er ist mir ein — jest dla mnie zagadką; ein — aufgeben zagadkę zadać; ein — auflösen, erraten zagadkę rozwiązać, odgadnąć.

Rätfelfrage, *sf.* *pl.* = *n*, pytanie zagadkowe (niejasne, zawile).

Rätfelhaft, *adi.* zagadkowy, nieodgadniony, niejasny, tajemniczy; *adv.* zagadkowo; niejasno, tajemniczo.

Rätfelhafte(s), *sm.* = *ten*, Rätfelhaftigkeit, *sf.* zagadkowość *f.*, niejasność *f.*, tajemniczość *f.*

Rätfelspruch, *sm.* = (e)š, *pl.* = *§*prüche, wyrocznia zagadkowa.

Rätfelton, *sm.* = (e)š, ton zagadkowy.

Rätfelwort, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e*, wyraz zagadkowy.

Rätferholung, *sf.* *pl.* = *en*, zasięganie *n.*, zasięgnięcie *n.* rady.

Rätgeschlecht, *sn.* = (e)š, *pl.* = *er*, rodzina patrycyuszowska.

Rätsherr, *sm.* = *n*, *pl.* = *en*, radea *m.*, senator *m.*, konsyliarz *m.*

Rätsherrlich, *adi.* radziecki, senatorski.

Rätsherrwürde, *sf.* radziectwo *n.*

Rätsteller, *sm.* = š, *pl.* —, piwnica *f.* pod ratuszem.

Rättskollegium, *sn.* = (š), *pl.* = *gien*, collegium radzieckie, rada miejska.

Rättsrente, *s. pl.* oder Rättsmann.

Rättsmann, *sm.* = (e)š, *pl.* = *leute*, Rättsmitglied, *sn.* = (e)š, *pl.* = *er*, członek *m.* rady miejskiej, radny (miejski); senator *m.* (w wolnych miastach niemieckich).

Rättsperson, *sf.* *pl.* = *en*, osoba *f.* do rady (miejskiej) należąca, radea *m.*

Rättsaal, *sn.* = (e)š, *pl.* = *äte*, obacz Rathausaal.

Rättschluss, *sm.* = *§*eš, *pl.* = *§*chlüsse, uchwała *f.* (rady miejskiej).

Rättschreiber, *sm.* = š, *pl.* —, pisarz *m.* rady miejskiej, pisarz miejski.

Rättsjung, *sf.* *pl.* = *en*, posiedzenie *n.* rady (miejskiej).

Rättsstube, *sf.* *pl.* = *n*, sala *f.* obrad (rady miejskiej).

Rättsstuhl, *sm.* = (e)š, *pl.* = *stühle*, fotel *m.*, krzesło *n.* radnego (miejskiego).

Rätstäg, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e*, dzień *m.* obrad, posiedzenia (rady miejskiej).

Rätsturm, *sm.* = (e)š, *pl.* = *türme*, wieża ratuszowa.

Rättsversammlung, *sf.* *pl.* = *en*, zebranie *n.*, zgromadzenie *n.*, posiedzenie *n.* (rady miejskiej).

Rättswage, *sf.* *pl.* = *n*, waga miejska.

Rättswahl, *sf.* *pl.* = *en*, wybór *m.* do rady (miejskiej).

Rättszimmer, *sn.* obacz Rättsstube.

Rätte, *sf.* *pl.* = *n*, szczur *m.*; er schläft wie eine — spi jak szczur(ek).

Rätte, *sf.* *pl.* = *n*, kobel *m.* (pies).

Rättseln, *va.* i *vn.* (haben) 1) obacz Rättseln; 2) obacz Rättseln.

Rättsenartig, *adi.* szczirowaty.

Rättsenfalle, *sf.* *pl.* = *n*, łapka *f.* na szczirowy.

Rättsenfänger, *sm.* = š, *pl.* —, szczirowłocza *m.*

Rättsengift, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e*, trucizna *f.* na szczirowy.

Rättsenfüß, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e*, spłot *m.* szczirowy; (obraz.) ein wägrer — niepodobienstwo *n.*, zagmatwanie *n.*, niemożliwe zamieszanie.

Rättsenneß, *sn.* = (e)š, *pl.* = *er*, gniazdo szczirowe.

Rättsenpulver, *sn.* = š, *pl.* —, proszek *m.* na szczirowy.

Rättsenschwanj, *sm.* = eš, *pl.* = *schwänje*, ogon szczirowy; (obraz.) mysi ogon, warkocz cienki i krótki.

Rättsenwolf, *sn.* = (e)š, *mnóstwo n.* szczirowy.

Rättsler, *sm.* = š, *pl.* —, ratler *m.* (pies).

Rätts, *sm.* = eš, *pl.* = *e*, tchórz *m.*; = *Sittis*.

Rätts, *sf.* *pl.* = *n*, 1) szczirow *m.* = *Ratte*; 2) chybiona *f.* w grze bilardowej w kregle.

Rättsenfaß, *adi.* 1) łosy jak kolauo; 2) ubogi, goły jak święty turecki.

Raub, *sm.* = (e)š, łup *m.*, zabór *m.*, drapież *f.*, grabież *f.*, łupież *f.*, zdobycz *f.*; rabunek *m.*, łapiestwo *n.*, łu-

pienie n., grabienie n.; den — unter sich teilen podzielić zdobycz, łup, grabież między siebie; auf — ausgehen wyjść na rabunek, na łup, grabieży szukać; vom = leben żyć z grabieży, z łupstwa; — auslösen łupieżyc; — zur See korsarstwo n.; ein — der Flammen werden stać się pastwą płomieni; der — der Sabinerinnen porwanie Sabine.

Rau'banfall, *sm.* = (e)š, pl. =fälle, napad rozbójniczy.

Rau'banstraße, *sf.* pl. =n, wydanie bezprawne (piśmiennictwo).

Rau'bbau, *sm.* = (e)š, rabunkowa robota, wychwytlive prowadzenie robót; gospodarstwo nieracyjne; — treiben gospodarować nieracjonalnie.

Rau'bbegierde, *sf.* Raubgier.

Rau'bbiene, *sf.* pl. =n, pszczoła napastliwa, truteń m., trzmiel m.; (obraz.) rabus m.

Rau'ben, *va.* (haben) rabować, łupić, zagrabić, zgrabic, drapieżyć, łupieżyc, zdzierać, zedrzeć; jmdm das Leben — pozbawić kogo życia; das raubt ihm den Schlaf to mu sen odbiera; er raubte ihr das Herz serce jej wydarł, wzbudził w niej miłość gwałtowną ku sobie.

Rau'ben, *sn.* =š, obacz Raub.

Rau'ber, *sm.* =š, pl. —, rabus m., łupieżca m., rozbójnik m., zbojca m., zaborca m., ździezca m.; — am Licht wilk m.; — an Pflanzen pustosroł f.

Rau'berbande, *sf.* pl. =n, szajka f. rozbójników.

Rauberei', *sf.* pl. =en, łupiestwo n., rozbój m., rozbójnictwo n.; — treiben łupiestwem, rozbojem się trudnić, łupieżyc, rozbijać; — zur See korsarstwo n.; literarische — kradzież literacka.

Rau'bergeschichte, *sf.* pl. =n, opowiadanie n. o zbojcach; (obraz.) historia zmyślona, nieprawdopodobna.

Rau'berhand, *sf.* pl. =hände, ręka łotrowska, rozbójnica.

Rau'berhauptmann, *sm.* = (e)š, pl. =leute, herszt m. rozbójników, naczelnik m. bandy opryszków.

Rau'berhöhle, *sf.* pl. =n, jaskinia f. łotrów, rozbójników; jama zbojcka.

Rau'berhorde, *sf.* pl. =n, obacz Rauberbande.

Rau'berin, *sf.* pl. =innen, rozbójniczka f.

Rau'berisch, *adi.* łotrowski, rabusiowski, rozbójniczy, łupieżczy, zbojecki; cheiwy rabunku; *adv.* po rabusiowski, po zbojcku.

Rau'berloch, *sn.* = (e)š, pl. =löcher, jama, kryjówka zbojcka.

Rau'bern, *va.* (haben) obacz Rauben.

Rau'berfähr, *sf.* pl. =en, obacz Rauberbande.

Rau'bervolk, *sn.* = (e)š, zgraja f. łotrów; (pl. =völker), lud m. łupiestwem się trudniący.

Rau'berwesen, Rau'berunwesen, *sn.* =š, rozbójnictwo n.

Rau'berisch, *sm.* =eš, pl. =e, ryba drapieżna.

Rau'bergeschwader, *sn.* =š, pl. —, flota rozbójnicza.

Rau'bergestindel, *sn.* =š, łotrowska zgraja, szajka f., stek m. rabusiów, opryszków.

Rau'bgier, Rau'bbegier, Rau'blust, Rau'bfucht, *sf.* cheiwość f. łupu, łupiestwo n., drapieżność f., drapiestwo n.

Rau'bgierig, *adi.* cheiwy rabunku, łupu, drapieżny.

Rau'bgut, *sn.* = (e)š, pl. =güter, dobytek rabunkiem, łupiestwem nabyty, łup m., grabież f.

Rau'bmord, *sm.* = (e)š, pl. =e, morderstwo rabunkowe, zbojctwo n.

Rau'bmörder, *sm.* =š, pl. —, morderca zbojecki, zboj m.

Rau'bnest, *sn.* = (e)š, pl. =er, gniazdo n., siedlisko n., rozbójników, rozbójnia f.

Rau'britter, *sm.* =š, pl. —, raubryter m., rycerz rozbój-

nik m., rycerz rabus m. (historia średniowieczna).

Rau'bschiff, *sn.* = (e)š, pl. =e, okręt rozbójniczy, korsarski.

Rau'bschiffer, *sm.* =š, pl. — korsarz m.

Rau'bschloß, *sn.* =ffeš, pl. =schlöffer, zamek (rycerski) rozbójniczy.

Rau'bschüh, *sm.* =en, pl. =en, kłusownik m.

Rau'bstaat, *sm.* = (e)š, pl. =en, państwo rozbójnicze.

Rau'bsucht, *sf.* cheiwość f. łupiestwa, rabunku.

Rau'bsüchtig, *adi.* cheiwy rabunku, drapieżny.

Rau'btier, *sn.* = (e)š, pl. =e, zwierz drapieżny, zwierzę drapieżne.

Rau'bvogel, *sm.* =š, pl. =vögel, ptak drapieżny.

Rau'boolk, *sn.* = (e)š, pl. =völker, lud łupiestwem się trudniący, szajka f. zbojów.

Rau'bwild, *sn.* = (e)š, dzikie drapieżne zwierzę.

Rau'bwirtschaft, *sf.* obacz Raubbau.

Rau'bwut, *sf.* szal łupieżczy, łupiestwo n.

Rau'bzeng, *sn.* collect. = (e)š, zwierzęta szkodliwe.

Rau'bzug, *sm.* = (e)š, pl. =züge, wyprawa f. po łupy, wyprawa rozbójnicza.

Rau'ch, *adi.* obacz Raub.

Rau'ch, *sm.* = (e)š, dym m.; — auströmen, geben, sich in — auflösen dym wydawać, dymić się, przemienić się w dym; nach — schmecken, riechen dymem trącić, czuć; mit — anfüllen zadymić; voller — nadymiony; Fleisch in den — hängen mięso w dymie zawiesić, mięso w kominie wędzić; in — aufgehen z dymem pójść, spalić się; in — aufgehen lassen z dymem puścić, spalić; kein Feuer ohne — niema ognia bez dymu, niema rózy bez kolców; kein — ohne Feuer niema dymu bez ognia, niema skutku bez przyczyny; (przenośnie:) — und Brot haben mieć dom i utrzymać.

Nau'chabteil, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, przedział *m.* dla palących (kolejn.).

Nau'chabzug, *sm.* -(e)š, *pl.* -züge, kominiek *m.*

Nau'chagat, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, agat *dymny.*

Nau'chaltar, *sm.* -(e)š, *pl.* -täre, ołtarz ofiarny.

Nau'chbad, *sn.* -(e)š, *pl.* -bäder, nakadzenie *n.* (medycyna).

Nau'chartig, *adi.* dymisty.

Nau'chbar, *adi.* dający się palić.

Nau'ndcoupé, *sn.* =š, *pl.* =š, obacz Nau'chabteil.

Nau'chen, I. *va.* (haben) palić, kurzyć, dymić, kopcić (tyton, fajkę); *ſie* raucht daš Zimner voll nadymili, nakopčili pokój; II. *vn.* (haben)

1) dymić się, kurzyć się, kopcić; *der* Ofen raucht dymi się z pieca; eš raucht in der Küche dymi się w kuchni; 2) parę z siebie wydawać, parować; *daš* Brot raucht noch para wychodzi jeszcze z chleba; (obraz.) *er* arbeitet, *daš* ihm der Kopf raucht tak pracuje, że mu się aż z głowy kurzy; *er* lügt, *daš* ihm der Kopf raucht tak kłamie, że się aż kurzy za nim.

Nau'chend, *adi.* palący; kurzący się.

Nau'cher, *sm.* =š, *pl.* —, palący *m.*, palacz *m.*

Nau'cherbidje, *sf.* *pl.* =n, kadzielniczka *f.*

Nau'cherer, *sm.* =š, *pl.* —, kadziiciel *m.*

Nau'cheressen, *sf.* *pl.* =en, esencja *f.* do kadzenia.

Nau'cherig, *adi.* dymny, dymnisty, okopciaty, kurny, przydymiony; — werden okopcić; — machen okopcić, przydymić.

Nau'cherigkeit, *sf.* okopciałość *f.*

Nau'cherkammer, *sf.* *pl.* =n, dymnik *m.*, wędzarnia *f.*

Nau'cherkerze, *sf.* *pl.* =n, Nau'cherkugeln, *sn.* =š, *pl.* —, trociczka *f.*

Nau'chern, *va.* (haben) wędzić (mięso, ryby); *die* Stube — kadzić w izbie; voll —

nakadzać, nakadzić; von unten — podkadzić, podkurzać, podkurzyć; mit Weißrauch — kadziło palić.

Nau'chern, *sn.* =š, Nau'cherung, *sf.* *pl.* =en, 1) nakadzenie *n.* (medycyna); 2) wędzenie *n.* (mięsa, ryb); 3) kadzenie *n.* (w izbach); 4) — mit Weißrauch palenie *n.* kadziła; 5) — der Seidenraupen podkadzanie *n.* jedwabników.

Nau'cherpfanne, *sf.* *pl.* =n, kadzielnica *f.*

Nau'cherpulver, *sn.* =š, *pl.* —, proszek *m.* do kadzenia, kadziło *n.*

Nau'cherwerk, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, kadziło *n.*

Nau'chfang, *sm.* -(e)š, *pl.* =fänge, komin *m.*, dymnica *f.*

Nau'chfanggeld, *sn.* -(e)š, *pl.* =er, Nau'chfangsteuer, *sf.* *pl.* =n, podymne *n.*, dymowe *n.*, komirowe *n.*

Nau'chfanglehrer, *sm.* =š, *pl.* —, kominiarz *m.*

Nau'chfangrohr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rura płomienna.

Nau'chfangschlot, *sm.* =(e)š, *pl.* =e i =schlote, komin *m.*

Nau'chfangschlotziegel, *sm.* =š, *pl.* —, cegła kominówka *f.*

Nau'chfangsteuer, *sf.* obacz Rauchfanggeld.

Nau'chfangverzehrungs=apparat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Rauchverzehr.

Nau'chfarben, Nau'chfarbig, *adi.* dymowego koloru.

Nau'chfärber, *sm.* =š, *pl.* —, farbierz *m.* kuśnierskich wyrobów, futer.

Nau'chfah, *sn.* =fšeš, *pl.* =fäffer, kadzielnica *f.*, trybularz *m.*

Nau'chfleisch, *sn.* =eš, mięso wędzone, wędlina *f.*, wędzonka *f.*

Nau'chfrost, *sm.* obacz Rauchfrost.

Nau'chfüßig, *adi.* kudlatonogi.

Nau'chfutter, *sn.* obacz Rauchfutter.

Nau'chganß, *sf.* *pl.* =gänje, geß wędzona.

Nau'chgar, *adi.* dosyć wędzony.

Nau'chhandel, *sm.* =š, handel *m.* futrami.

Nau'chhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlujący *m.* futrami, kuśnierz *m.*

Nau'chhonig, *sm.* =š, miód przasny; biten *m.*

Nau'chig, *adi.* dymny, nadymiony, nakopcony.

Nau'chabinett, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, pokój *m.* dla palących, izba *f.* do palenia.

Nau'chhammer, *sf.* obacz Räucherhammer.

Nau'chhafen, *sm.* =š, *pl.* —, dymnica *f.*, dymnisko *n.*

Nau'chhafenfür, *sf.* *pl.* =en, drzwi *pl.* dymnicy.

Nau'chafenrohrwand, *sf.* *pl.* =wände, zasłona *f.* do rur wpustawych, ściana rurowa w dymniku, ściana przewodowa w dymniku.

Nau'chafenstirnwand, *sf.* *pl.* =wände, przednia ściana dymnika.

Nau'chfohle, *sf.* *pl.* =n, węgiel niedopalony jeszcze.

Nau'chleder, *sn.* =š, *pl.* —, skóra kosmata.

Nau'chlinde, *sf.* *pl.* =n, brzość *m.*

Nau'chloch, *sn.* =(e)š, *pl.* =löcher, Nau'chluke, *sf.* *pl.* =n, dymówka *f.*, cepuch *m.*, czopucha *f.*

Nau'chloß, *adi.* bezdymny; =es Pulver bezdymny proch.

Nau'chopper, *sn.* =š, *pl.* —, ofiara kadziłowa.

Nau'chsaal, *sm.*, Nau'chstube, *sf.*, Nau'chzimmer, *sn.* sala *f.*, izba *f.*, pokój *m.* dla palących, do palenia.

Nau'chstänle, *sf.* *pl.* =n, słup *m.* dymu.

Nau'chschwalbe, *sf.* *pl.* =n, jaskółka kominna, dymówka *f.*

Nau'chschwanz, *sm.* =eš, *pl.* =schwänze, ogon kosmaty.

Nau'chschwarz, *adi.* czarny jak dym; dymem okopcony.

Nau'chservice, (wym. :-wis), *sn.* =š, *pl.* —, garnitur *m.* do palenia (tytoniu, cygar).

Nau'chseide, *sf.* *pl.* =n, gatunek grubego jedwabiu.

Nau'chtabal, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, tyton *m.*

Kau'chumbiist, *adi.* otoczony dymem.

Kau'chverbot, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, zakaz *m.* palenia (tytoniu).

Kau'chverscherer, *sm.* = s, *pl.* —, chłoniącym *m.*, dymochłon *m.*, oddymień *m.*.

Kau'chwaren, *sf. pl.* futra *pl.*, kozuchy *pl.*

Kau'chwarenhandel, *sm.* = š, *bandel m.* futrami, kozuchami.

Kau'chwarenhändler, *sm.* = š, *pl.* —, handlujący *m.* futrami, kozuchami.

Kau'chwarenhandlung, *sf. pl.* = en, *skład m.* futer, kozuchów.

Kau'chwaße, *sf.* obacz Kauhwade.

Kau'chweizen, *sm.* = š, *ostka f.*, wasatka *f.*, kosmatka *f.*

Kau'chwelš, *sm.* = šes, *pl.* = se, kosmacz *m.* (ryba).

Kau'chwerk, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, 1) kosmacina *f.*; = Kauchwaren; 2) kadzidło *n.*; = Kauchwert.

Kau'chwolfe, *sf. pl.* = n, *obłok m.* dymu; *dim.* Kau'chwölffchen, *sn.* = š, *pl.* —, *obłoczek m.* dymu.

Kau'ch, *sf. pl.* = n, *krosta f.*

Kau'che, *sf.* parch *m.*

Kau'dig, *adi.* parszywy, parchaty; — sein mieć parchy; — werden oparszywieć; zparszywieć; — machen zaparszywieć; ein = eš *Eschafstedt* *die* ganze Herde an owce parszywa odłóż od stada, bo wnet we wszystkich też będzie wada.

Kau'digkeit, *sf.* parszywość *f.* 'rauf!' skrócenie zamiast herauf! na górę! w górę!

Kau'fbold, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *zawadyaka m.*, *zaczepnik m.*, *zawalidroga m.*, *rębacz m.*, *zabijak m.*

Kau'fden, *sm.* = š, *pl.* —, 1) = Kaufboot; 2) *długa szpada, kord m.*, *kordelas.*

Kau'f, *sf. pl.* = n, 1) *drabka f.* do zakładania siana (w stajni); 2) *migalica f.* do lnu, *dzierzgoń m.*; = Flachsbedel.

Kau'feln, *va.* (haben) *len* *dzierzgać, miedlić.*

Kau'fen, *I. va.* (haben) *wyrwać, wyskubywać, szarpać, rwać, skubać, targać; Unkraut* — chwast *wyrwać, plewić; sich die Haare (aus)raufen* *wyrwać sobie włosy; der Mann rauft* *grzebiąc drze, szarpie, wydziera włosy; Flachs* — len *obrywać, dzierzgać, miedlić; II. vn.* i *sich* —, *vr.* (haben) *bić się, za łby się wodzić, za łby się włożyć, swarzyć się.*

Kau'fer, *sm.* = š, *pl.* —, *obacz Kaufbold.*

Kauferei', *sf. pl.* = en, *bijatyka f.*, *draka f.*, *zalebki pl.*, *skubanina f.*

Kauffeder, *sf. pl.* = n, *pióro n.* = skrzydła (sokoła).

Kaufhandel, *sm.* = š, *pl.* = händel, *sprzeczką f.* z *bijatyką*; = Kauferei.

Kaufheld, *sm.* = en, *pl.* = en, *obacz Kaufbold.*

Kauflust, Kauflust, *sf.* *skłonność f.* do *bijatyki.*

Kauflustig, Kauflustig, *adi.* *skłonny do bijatyki.*

Kaufgraf, *sm.* = en, *pl.* = en, *tytuł m.* niektórych *rodzin szlacheckich zamieszkałych nad wyższym Renem.*

Kauh, *I. adi.* 1) *nierówny, chropowaty, chropawy, szorstki, szeczinowaty; = borstig; 2) ochryply, chrapliwy; = heiser; = e Stimme ochryply głos; ich habe einen Hals* *sucho mi w gardle; 3) ostry, przykry; ein er Wind* *przykry wiatr; 4) (obraz.) szorstki, nieokrzesany, dziki, surowy; die e Seite herausfehrent* *okazał się surowym; II. adv.* *nierówno, chropowato, chropawo; szorstko, ostro, surowo, nieokrzesanie; jundm* — *begegnen, jundm* — *behandeln* *ostro się z kim obchodzić.*

Kauhbanf, *sf. pl.* = bänke, Kaufhobel, *sm.* = š, *pl.* —, *spuszcz m.*, *ruban m.*, *rubauk m.*

Kauhbein, *sm.* = (e)š, *człowiek nieokrzesany, źle wychowany.*

Kauhbeinig, *adi.* *nieokrzesany.*

Kau'heit, *sf. pl.* = en, *szorstkość f.*, *chropawość f.*, *chropowatość f.*, *chrapliwość f.*, *ochrypłość f.*, *ostrość f.*, *dzikość f.*, *nieokrzesaność f.*

Kau'hen, *va.* (haben) *kosmacić, barwić, czesać (sukno, welue).*

Kau'hfroist, *sm.* = eš, *pl.* = fröste, *zamróz m.*

Kau'hfutter, *sn.* = š, *pl.* —, *podszewka kosmata, futrzana.*

Kau'hobel, *sm.* *obacz Kaufbanf.*

Kau'higkeit, *sf. pl.* = en, *obacz Kauheit.*

Kau'hreif, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *zamróz m.*

Kau'hshleifer, *sm.* = š, *pl.* —, *szlifier m.* do *wielkich instrumentów.*

Kau'hstuppe, *sf. pl.* = n, *wązkoopletw m.*, *szorstkość m.*

Kau'hverputz, *sm.* = eš, *wyprawa f.* pod *gout*, *wyprawa surowa.*

Kau'hwade, *sf. pl.* = n, *waka dymna (górn.).*

Kau'hzinf, *sm.* = (e)š, *cynk pospolity.*

Kau'hzeit, *sf. pl.* = en, *piezrenie n.* się *ptaków.*

Kau'ke, *sf. pl.* = n, *rukiew f.*, *wrzodowiec m.*, *stulisz miotłowy (roślina).*

Kaum, *sm.* = (e)š, *pl.* *Räume, przestrzeń f.*, *miejsce n.*; *weiter* — *rozległość f.*; *unbegrenzt* — *prześcwór m.*; *der leere* — *próżnia f.*; — *einnehmen* *zajmować miejsce; das hat in der Schublade* — *to zmieści się w szufladzie; es ist noch* — *da jeszcze jest miejsce; — zwischen zwei Zeiten* *międzywiersz m.*, *(druk.); jundm* — *geben* *ustąpić komu miejsce; einer Bitte* — *geben* *przychylić się do prośby; einem Gedanken* — *geben* *oddawać się myśli; der Versuchung* — *geben* *uleść pokusie; dem Zorne* — *geben* *dać unieść się złości; Räume stoßen, räumen* *ramować, luftować, rusztować (górn.); schädlicher* — *prześczeń w cylindrze* *szkodliwa (mechanika).*

Rau'ndistanz, *sf. pl.* =en, odstęp miejscowy; *Fahren in* — jazda *f.* w odstępach miejscowych (kolejn.).

Rau'meifen, *sn.* =s, *pl.* —, uciążaczka *f.* (górn.).

Rau'men, *va.* (haben) 1) wyróżniać, wyróżnić, opróżnić; 2) ustępować, ustąpić; *der Feind hat die Stadt, die Festung geräumt* nieprzyjaciel ustąpił z miasta, wyniósł się z fortecy; *imndm den Pfad* — ustąpić się komu; *daß Feind* — usuwać się, usunąć się; 3) sprzątać, sprzątnąć, oczyszczać, oczyścić; *aus dem Wege* — sprzątnąć (z drogi); *Papiere vom Tische* — sprzątnąć papiery ze stołu; *die Straße vom Schutte* — ulicę z gruzów oczyścić, gruz sprzątnąć z ulicy; *alle Hindernisse aus dem Wege* — usunąć wszystkie przeszkody; *den Keller* — wyprzątnąć piwnicę; *einen Brunnen* — wyczyszczyć studnię; *imndm aus dem Wege* — sprzątnąć kogo, zabić kogo potajemnie.

Rau'men, *sn.* =s, wypróżnienie *n.*; ustępowanie *n.*, ustąpienie *n.*; sprzątanie *n.*, sprzątnienie *n.*, oczyszczanie *n.*, oczyszczenie *n.*.

Rau'mer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) czyszciciel *m.*; 2) rozwiertnik *m.*

Rau'mersparniß, *sf.* oszczędzenie *n.*, oszczędność *f.* miejsca.

Rau'mgröße, *sf. pl.* =n, wielkość geometryczna.

Rau'mig, *adi.* przestronny.

Rau'minhalt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pojemność *f.*

Rau'minhaltmessung, *sf. pl.* =en, mierzenie *n.* pojemności.

Rau'mlehre, *sf.* geometrya *f.*

Rau'mlich, *adi.* dotyczący przestrzeni, miejsca, zapełniający jaką przestrzeń; *in-er Beziehung* co do przestrzeni; *adv.* pod względem przestrzeni; *sie sind jezt* — getrennt są teraz miejscem rozłączeni.

Rau'mlichkeit, *sf. pl.* =en, lokal *m.*, miejsce *n.*, ubikacja *f.*, izba *f.*

Rau'mloch, *sn.* =(e)s, *pl.* =löcher, oddech *m.*; = Luftloch.

Rau'mloß, *adi.* nie mający objętości, nie zajmujący miejsca.

Rau'mmangel, *sm.* =s, brak *m.* miejsca, przepełnienie *n.*

Rau'mmaß, *sn.* =es, *pl.* =e, miara *f.* pojemności.

Rau'mtarif, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, taryfa objętościowa (kolejn.).

Rau'mute, *sf.* pełne morze.

Rau'mung, *sf. pl.* =en, obacz Räumen.

Rau'mverschwendung, *sf. pl.* =en, rozrzutność *f.* miejsca, niepotrzebne zajmowanie miejsca, niepotrzebne szafowanie miejscem.

Rau'men, *va.* (haben) szeptać, szepuć; *imndm etw. ins Ohr* — szeptać komu co do ucha.

Rau'mpe, *sf. pl.* =n, 1) gąsienica *f.*, liszka *f.*, wążonka *f.*; =n im Kopfe haben mieć dziwne urojenia; 2) mucha *f.*, żaba *f.* (choroba końska); 3) =n, *pl.* buliony *pl.* (u szlif); = Schleife, Troddel.

Rau'mpen, *vn.* (haben) gąsienice zbierać; *va.* (haben) z gąsienic obierać.

Rau'mpenraß, *sm.* =es, objędenie *n.* przez gąsienice.

Rau'mpennest, *sn.* =es, *pl.* =er, guizdo *n.* gąsienic.

Rau'mpenschere, *sf. pl.* =n, nożyce *pl.* do zbierania gąsienic.

Rau'mpentöter, *sm.* =s, *pl.* —, gąsienicznik *m.* (owad).

Rau'mpig, *adi.* pokryty gąsienicami, pełny gąsienic.

'raus! skrócenie zamiast heraus! wychodzi! wychodźcie!

Rausch, *sm.* =es, *pl.* Rausche, podpitek *m.*, przepitek *m.*, podchmielenie *n.*; (przenosić) upojenie *n.*, szal *m.*; *einen* — haben mieć w głowie, w czubku; *sich einen* — antrinken podpic, podchmielić, podochocić sobie; *einen leicht-* — haben mieć trochę w głowie, być napół pijanym; *sich einen leicht-* — antrinken podchmielić sobie nieco; *einen*

schweren — haben być zupełnie pijanym; *den* — aus-schlafen przespać się po przepitku, wyszumieć, wytrzeźwić się; (obraz.) *der* — der Freude upojenie radości; *als der erste* — vorüber war gdy pierwszy szal minął.

Rauschbeere, *sf. pl.* =n, bagniówka *f.*, małpia jagoda, łochynia *f.*

Rauschdjen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Rausch, lekki podpitek; *sich ein* — antrinken podpic sobie, podchmielić sobie, podochocić się; *ein* — haben być podochocionym.

Rauschjen, *vn.* (haben) 1) szumieć (o rzekach); szeleścić (o wietrze, liściach); szmer wydawać (o sukniach); chwarszeceć, chrząstać, chrząścić; *die Musik rauscht* muzyka rżnie, huczy, brzmi hucznie; 2) łochać się (o wilkach, dzikach).

Rauschjen, *sn.* =s, 1) szum *m.*, szelst *m.*, szmer *m.*; 2) łochanie *n.* się, cieczka *f.* (wilków, dzików).

Rauschjen, *adi.* szumny, huczny; =e Musik huczna muzyka; =e Feste głośne, wrzawliwe zabawy.

Rauschjerer, *sm.* =s, *pl.* —, krzakała *m.*, charkała *m.*

Rauschjgelb, *sn.* =s, złotokost *m.*; roteß — czerwony złotokost.

Rauschjgold, *sn.* =(e)s, obacz Schittergold.

Rauschjgrün, *sn.* =s, zielony kolor roślin.

Rauschjig, *adi.* 1) szumiący, gąsieniczny; 2) podпиты, podochocony.

Rauschjmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek upajający, lekarstwo odurzające; środek *m.* przeciw upojeniu.

Rauschjrot, *sn.* =(e)s, czerwony złotokost.

Rauschj Silber, *sn.* obacz Schitter Silber.

Rau'spern, *vn.* i *sich* —, *vr.* (haben) charkać, krzakać, krzakać, odkrzakać.

Rau'spern, *sn.* =s, krzakanie *n.*, charkanie *n.*, charczenie *n.*

Kau'te, *sf. pl.* =n, 1) ruta *f.*, hojnorostka *f.* (roślina); 2) romb *m.*, rombus *m.*, równoległobok *m.*, czwartak *m.*; längliche — romboid *m.*, nierównoległobok *m.*, czwartaczek *m.* (geometria); 3) toczona powierzchnia dyamentu, raut *m.*

Kau'tenartig, **Kau'tenförmig**, *adi.* rombowy, romboidalny, czwartakowy, czwartaczkowy, czworokątny.

Kau'tenfläche, *sf. pl.* =n, powierzchnia czworokątna, powierzchnia w czwartaki szlifowana, toczona.

Kau'tenfranz, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =fränze, wieniec rucianny.

Kau'tenöl, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, olejek rucianny.

Kau'tenring, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, pierścień *m.* z rautami.

Kau'tenstein, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, kamień w czwartaki toczony, raut *m.*

Kau'tenstraud, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =sträucher, krzak *m.* ruty.

Kau'tenwein, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, wino ruty przyprawione.

Kavelin, (wym.: -le), *sn.* =*š*, *pl.* =*e*, rawelin *m.*, tarcza wałowa, przedszaniec *m.*

Kajon, (wym.: reja), *sm.* =*š*, *pl.* =*š*, rejon *m.*, obwód *m.*; = Umkreis.

Kajzia, *sf. pl.* =*š*, razzia *f.*, obława *f.* (n. p. na włościzów).

Ka'gens, *sn.* —, *pl.* =zien i -tien, odczynnik *m.* (chemia).

Keagien, *vn.* (haben) oddziaływać (także przenośnie); odczyniać (chemia).

Keagierend, *adi.* oddziaływający, odczyniający.

Keaktio'n, *sf. pl.* =n, reakcja *f.*, oddziaływanie *n.* (wsteczne), dążność przeciwna, wstrzymywanie *n.* postępu (polityka); oddziaływanie *n.*, odczynianie *n.* (chemia).

Keaktio'när, I. *adi.* wsteczny, zacołany, reakcyjny; II. *sm.* =*š*, *pl.* =*e*, wstecznik *m.*, zacołaniec *m.*, reakcyonaryusz *m.*

Keaktio'nsmann, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =männer, obacz **Keaktio'när** *sm.*

Keaktio'nspartei, *sf. pl.* =n, partya reakcyjna, partya wsteczników, zacołanców.

Keaktivieren, *va.* (haben) reaktywować, przemieścić napowrót w stan czynności.

Keal, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, real *m.* (pieniądz hiszpański).

Keal, *adi.* realny, rzeczywisty, istotny.

Kealenzyklopädie, *sf. pl.* =n, encyklopedia *f.* wszech rzeczy, zbiór *m.*, księga *f.* nauk i umiejętności.

Keal'gymnasium, *sn.* =*š*, *pl.* =-ien, gimnazjum realne.

Keal'gar i **Ke'algar**, *sn.* i *sm.* =*š*, obacz **Kausgrot**.

Keal'tien, *s. pl.* 1) realia *pl.*, przedmioty rzeczywiste, istotne; 2) także **Keal'tkenntnis**, *sf. pl.* wiadomości, nauki, umiejętności pozytywne, rzeczowe.

Keal'tinjurie, *sf. pl.* =n, obelga *f.*, obraza czynna, uczynkowa, uraza czynna.

Keal'isatio'n, *sf. pl.* =n, realizacja *f.*, urzeczywistnienie *n.*; zrealizowanie *n.*, spieniężenie *n.*

Keal'isierbar, *adi.* dający się zrealizować, urzeczywistnić, spieniężyć.

Keal'isieren, I. *va.* (haben) urzeczywistniać, urzeczywistnić; (z)realizować, spieniężyć; II. *ich* —, *vr.* (haben) urzeczywistnić się, ziścić się.

Keal'isieren, *sn.* =*š*, **Keal'isieren**, *sf. pl.* =n, obacz **Keal'isation**.

Keal'ismus, *sm.* —, *pl.* =men, realizm *m.*, rzeczywistość *f.*, istotność *f.*, nauka *f.* o prawdziwej istotności i rzeczywistości.

Keal'ist, *sm.* =n, *pl.* =en, realista *m.*, zwolennik *m.* nauki pozytywnej, prawdziwej, istotnej, rzeczywistej; uczeń szkoły realnej.

Keal'istisch, *adi.* realistyczny; *adv.* realistycznie.

Keal'ität, *sf. pl.* =n, realność *f.*, rzeczywistość *f.*; posiadłość *f.*, dom *m.*

Keal'kenntnis, *sf. pl.* ob. **Keal'tien** 2).

Keal'lehrer, **Keal'schullehrer**, *sm.* =*š*, *pl.* —, nauczyciel *m.* szkoły realnej.

Keal'lexikon, *sn.* =*š*, *pl.* =-ta, **Keal'wörterbuch**, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =bücher, słownik *m.* umiejętności pozytywnych.

Keal'schule, *sf. pl.* =n, szkoła realna.

Keal'schüler, *sm.* =*š*, *pl.* —, uczeń *m.* szkoły realnej.

Keal'twissenschaft, *sf. pl.* =n, nauka *f.*, umiejętność pozytywna.

Keal'sektur, *sf. pl.* =n, obacz **Rückversicherung**.

Keal'sumieren, *va.* (haben) reasumować, ponowić, na nowo rozpocząć, wrócić do czego.

Keal'sumtio'n, *sf. pl.* =n, reasumacja *f.*, ponowienie *n.*, odnowienie *n.*, rozpoczęcie *n.* na nowo.

Keal'bauge, *sn.* =*š*, *pl.* =n, oczko *n.* latorośli winnej.

Keal'be, *sf. pl.* =n, latorość winna, szcep winny.

Keal'beil, *sm.* =n, *pl.* =n, buntownik *m.*, rokoszaniu *m.*

Keal'bellieren, *vn.* (haben) (z)buntować się, podnieść rokosz.

Keal'bin, *sf. pl.* =innen, buntownicza *f.*

Keal'bellio'n, *sf. pl.* =n, bunt *m.*, rokosz *m.*

Keal'blisch, *adi.* buntowniczy, *adv.* buntowniczo; — machen podbuntować, zbuntować.

Keal'beußer, *sm.* =*š*, *pl.* =üßer, rola winnymi szcepami zasadzona.

Keal'benasche, *sf.* popiół *m.* ze spalonych latorośli.

Keal'benauge, *sn.* obacz **Rebauge**.

Keal'benblatt, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =blätter, liść winny.

Keal'benblut, *sn.* =*(e)š*, winna posoka, wino *n.* (poet.).

Keal'benbolde, *sf. pl.* =n, galucha *f.*, pęczyna *f.*, przyjemka *f.* (rośl.).

Keal'bengeleände, *sn.* =*š*, *pl.* —, chłodnik winem obrosły.

Keal'benholz, **Re'bhölz**, *sn.* =*š*, *pl.* =hölzer, drzewo *n.* z winnej macicy.

Re'benhügel, *sm.* =s, *pl.* —, wzgórek winem porosły.

Re'benlaub, Re'blaub, *sm.* = (e)s, liść winny.

Re'benmesser, *sn.* =s, *pl.* —, nóż *m.* do obcinania latorośli.

Re'benmotte, *sf.* *pl.* =n, obcinacz *m.* (owad).

Re'benpfahl, *sm.* = (e)s, *pl.* =pfähle, tyka *f.* do winnej latorośli, tyka winnicza.

Re'benreich, *adi.* obfitujący w wino.

Re'benraut, *sm.* = (e)s, *pl.* =räute, sok winny, wino *n.*

Re'benreifer, *sm.* =s, *pl.* —, płonka winna, obłąk *m.*, odkład winny.

Re'benstab, *sm.* = (e)s, *pl.* =stäbe, kij *m.*, laska *f.* z winnej macicy.

Re'benstecher, *sm.* =s, *pl.* —, Re'benwurm, *sm.* = (e)s, *pl.* =würmer, wryjek *m.* (owad).

Re'bererte, *sf.* *pl.* =n, różdżka winna.

Re'bgewächs, *sn.* =ies, *pl.* =je, latorośl *f.*

Re'bgewinde, *sn.* =s, *pl.* —, girlanda *f.* z liści winnych.

Re'bhölz, *sn.* ob. Rebenhölz.

Re'bhente, *sf.* *pl.* =n, kura *f.* (łow.).

Re'bhuhn, *sn.* = (e)s, *pl.* =hühner, kuropatwa *f.*; — mit blasser Färbung farbówka *f.*; fettes — puzna *f.* (kuropatwa).

Re'bhühnergarn, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, rozjadz *m.* (łow.).

Re'blaus, *sf.* *pl.* =läuse, filoksera *f.* (owad).

Re'blauskrankheit, *sf.* filoksera *f.*

Re'benmesser, *sn.* ob. Rebenmesser.

Re'benpfahl, *sm.* ob. Rebenpfahl.

Re'bschoß, *sm.* =fies, *pl.* =ffe, Re'bschößling, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, różdżka winna, wyrostek winny.

Re'bstof, *sm.* = (e)s, *pl.* =föße, winna macica.

Re'bus, *sm.* i *sn.* —, *pl.* — i =ffe, rebus *m.*, zagadka obrazowa.

Re'cense'nt i Re'cense'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, recenzent *m.*, krytyk *m.*

Re'cense'nt i Re'cense'nt, *va.* (haben) krytykować, oceniać, ocenić, osądzić.

Re'censo'n i Re'censo'n, *sf.* *pl.* =en, recenzja *f.*, krytyka *f.*, rozbiór krytyczny, ocena *f.*

Re'cepisse, Recept, obacz Re'cepisse, Rezept.

Re'ceß, obacz Re'ceß.

Re'chen, *sm.* =s, *pl.* —, 1) grabie *pl.*, grablisko *n.*; 2) wieszadło *n.* (na odzienia); = Re'berrechnen.

Re'chen, *vn.* (haben) grabić, zagrabieć, zbierać, gromadzić grabiami.

Re'chenamt, *sn.* ob. Re'chenkammer.

Re'chenangabe, *sf.* *pl.* =n, zadanie rachunkowe.

Re'chenbrett, *sn.* = (e)s, *pl.* =er, obacz Re'chentafel.

Re'chenbuch, *sn.* = (e)s, *pl.* =bücher, książka rachunkowa, do nauki rachunków.

Re'chenempel, *sn.* =s, *pl.* —, zalanie rachunkowe, rachunek *m.*

Re'chenfehler, *sm.* =s, *pl.* —, błąd rachunkowy, błąd *m.* w rachunku.

Re'chenkunst, *sf.* sztuka rachunkowa, arytmetyka *f.*

Re'chengente, (wym.: -zeni), *sn.* =s, *pl.* =s, Re'chenkünstler, *sm.* =s, *pl.* —, arytmetyk *m.*, bardzo biegły w rachunkach, rachmistrz *m.*

Re'chenlehrer, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel *m.* rachunków.

Re'chenmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna rachunkowa.

Re'chenmeister, *sm.* =s, *pl.* —, 1) = Re'chenlehrer; 2) = Re'chengenie.

Re'chenreue, *sm.* =s, *pl.* =e, liczman *m.*, liczbom *m.*

Re'chenhaft, *sf.* rachunek *m.*; sprawozdanie *n.*; — über etw. geben, oblegać składać z czego rachunek, zdawać z czego sprawę; von jmdm — fordern, verlangen żądać od kogo rachunku, zdania sprawy; jmdm zur — ziehen, sich von jmdm — ablegen lassen pociągnąć kogo do odpowiedzialności, żądać od kogo zdania sprawy.

Re'chenhaftigkeitsabrechnung, *sf.* *pl.* =en, Re'chenhaftigkeitsbericht, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, złożenie *n.* rachunku (z czego); sprawozdanie *n.* (o czym), zdanie *n.* sprawy (z czego).

Re'chenhaftspflichtig, *sf.* obowiązek *m.* zdania sprawy, obowiązek odpowiedzialności, odpowiedzialność *f.*

Re'chenhaftspflichtig, *adi.* obowiązany do odpowiedzialności, odpowiedzialny.

Re'chenstieber, *sm.* =s, *pl.* —, Re'chenstab, *sm.* = (e)s, *pl.* =stäbe, rachubnica przesuwowa.

Re'chenstunde, *sf.* *pl.* =n, lekcja *f.* rachunków.

Re'chentafel, *sf.* *pl.* =n, tabliczka rachunkowa.

Re'chentisch, *sm.* =es, *pl.* =e, stół *m.*, stolik *m.* do rachunków.

Re'chenunterricht, *sm.* = (e)s, nauka *f.* rachunków.

Re'chere, (wym.: reszer-szen), *sf.* *pl.* poszukiwania *pl.*, dochodzenia *pl.*

Re'chnen, I. *va.* (haben) 1) etw. — liczyć, obliczać, obliczyć, rachować co = be-rechnen; die Arbeit will ich gar nicht — roboty nie liczę weale, nie mówię wealo o robocie; 2) zusammen — dodawać; rechne diesen Betrag dazu dolicz tę kwotę; man rechnet ihn unter die Gelehrten liczą go między uczonych, uważają go za uczonego; du tanst ihn zu deinen Freunden — możesz go zaliczać do swoich przyjaciół, możesz go uważać za swego przyjaciela; man rechnet sein Alter auf achtzig Jahre rachują mu osmdziesiąt lat; II. *vn.* (haben) 1) rachować; — lernen uczyć się rachować; falsch, nicht richtig — rachować mylnie, robić myłki w rachunku; im Kopfe — liczyć, rachować w głowie; 2) (obraz.) auf jmdm, auf etw. — rachować na kogo, na co, spuszczać się, spuścić się na kogo, na co, pokładać w kim, w czym nadzieję; mit jmdm, mit etw. — liczyć się z kim, z czym,

uważać na kogo, na co; darauf konnte er nicht — na to liczyć nie mógł, tego nie mógł się spodziewać.

Rechnen, *sn.* =s, liczenie *n.*, rachowanie *n.*; sich im — üben ćwiczyć się w rachunkach; im — unterrichten uczyć rachunków.

Rechner, *sm.* =s, *pl.* —, rachownik *m.*, rachujący *m.*

Rechnung, *sf.* *pl.* =en, 1) rachowanie *n.*, liczenie *n.*, kalkulacja *f.*, rachuba *f.*; alles in — ziehen wziąć wszystko w rachubę; (przenośnie) zważać na wszystko; wenn du in — ziehst, daß... jeśli weźmiesz w rachubę, jeśli zważysz, że...; den Verhältnissen — fragen uwzględniać, uwzględnić stosunki, zważać na stosunki; 2) zlanie *n.* sprawy, sprawozdanie *n.* = Rechenhaft; jemand — ablegen wyrachować się, wylczyć się komu; 3) rachunek *m.*; rachunek kupiecki = Faktura; geschriebene — rachunek na piśmie; Betriebsausgaben — rachunek wydatków ruchu (kolej.); Geld — rachunek pieniężny; Material — rachunek materiałów; Monats — rachunek miesięczny; laufende — rachunek bieżący; spezifiziert — rachunek wyszczególniony; auf — geben, kaufen dać, kupić na rachunek, na kredyt; die — aufstellen wystawić, napisać rachunek; die — ausziehen, ausstreiben wypisać rachunek, zrobić wyciąg rachunku z księgi; in — stellen, auf die — setzen wstawić w rachunek, zapisać na rachunek; die — stimmt, ist richtig rachunek zgadza się; die =en führen prowadzić rachunki; mit jemand in — stehen mieć z kim rachunek bieżący; eine — in Ordnung bringen, bezaßeln uporządkować, (z)likwidować, zapłacić rachunek; laut — według rachunku; er hat das für (auf) seine — getan uczynił to na swoją rękę; 4) (obraz.) rachuba *f.*, oczekiwanie *n.*, nadzieja *f.*, widoki

m. pl.; sich in seiner — täuschen omylić się w swoich oczekiwaniach; sich — auf etw. machen liczyć na co, oczekiwać co, spodziewać się czego; jemand einen Strich durch die — machen popsuć komu rachuby, szyki, pomieszać komu plany, zniweczyć czyje zamiary; das wäre ein Strich durch die — to pomieszałoby rachuby; seine — bei etw. finden dobrze wyjść na czem, nie stracić, zarobić na czem, wyjść na swoje, mieć przy czem korzyść; die — ohne den Wirt machen (zrobić rachunek bez gospodarza) wystrzelić bez prochu, rozpocząć co, nie namyśliwszy się wprzód, czy będzie można dokonać.

Rechnungs(ab)legung, *sf.* *pl.* =en, wylczenie *n.* się, zdanie *n.* sprawy z czego.

Rechnungsabschluß, *sm.* =sßes, *pl.* =schlüsse, zamknięcie *n.* rachunku; bilans *m.*

Rechnungsamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd rachunkowy; buchalterya *f.*

Rechnungsart, *sf.* *pl.* =en, 1) sposób *m.* liczenia; 2) die vier =en cztery działania arytmetyczne.

Rechnungsaufgabe, *sf.* *pl.* =n, zadanie rachunkowe.

Rechnungsauszug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, wyciąg *m.* z rachunku.

Rechnungsbeamte(r), *sm.* =ten, *pl.* =ten, urzędnik rachunkowy.

Rechnungsbeispiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, przykład rachunkowy, arytmetyczny.

Rechnungsbeleg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, allegat *m.* do rachunku.

Rechnungsbetrag, *sm.* =(e)s, *pl.* =träge, suma *f.*, kwota *f.* rachunku, na jaką rachunek opiewa.

Rechnungsbrett, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, szczyty *pl.*, liczydło *n.*, liczyk *m.*

Rechnungsbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* rachunków.

Rechnungsdepartement, (*wym.*: -departma), *sn.* =s, *pl.* =s, wydział obrachun-

kowy, oddział rachunkowy, urząd rachunkowy.

Rechnungsfehler, *sm.* =s, *pl.* —, Rechnungsirrthum, *sm.* =(e)s, *pl.* =tümer, błąd rachunkowy, myłka *f.* w rachunku, w obliczeniu.

Rechnungsführer, *sm.* =s, *pl.* —, prowadzący *m.* rachunki, rachmistrz *m.*

Rechnungsführung, *sf.* *pl.* =en, rachmistrzostwo *n.*, buchalterya *f.*

Rechnungshof, *sm.* =(e)s, *pl.* =höfe, izba obrachunkowa.

Rechnungsjahr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rok bieżący rachunków, rok rachunkowy, skarbowy.

Rechnungskammer, *sf.* ob. Rechnungshof.

Rechnungsleger, *sm.* =s, *pl.* —, zdawca *m.* rachunków.

Rechnungsprüfung, *sf.* *pl.* =en, egzamin rachunkowy.

Rechnungsrat, *sm.* =(e)s, *pl.* =räte, radca rachunkowy, radca *m.* przy urzędzie rachunkowym.

Rechnungsrevisor, *sm.* =s, *pl.* =en, kontrolor *m.*, sprawozdawca *m.* rachunków.

Rechnungsrippe, *sf.* *pl.* —, działanie arytmetyczne.

Rechnungstabellen, Rechnungs tafeln, *sf.* *pl.* tablice arytmetyczne.

Rechnungsbücherflag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, kalkulacja tymczasowa, obliczenie prowizoryczne.

Rechnungsbeweisen, *sn.* =s, rachunkowość *f.*

Recht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) prawo *n.*; bürgerliches, kirchliches, gemeines, idmliches — prawo cywilne, kościelne, powszechne, rzymskie; natürliches, geschriebenes, positives — prawo natury, prawo pisane, pozytywne; die =e studieren uczyć się prawa; Doktor der =e, beider =e, doktor prawa, doktor praw obojga; Proffessor der =e profesor prawa; von =s megen z prawa, wedle prawa; 2) prawo *n.* do czego, tytuł *m.* do czego = Unrecht; ein — über jemand, über etw. haben mieć prawo nad kim,

nad czem; — über Leben und Tod prawo życia i śmierci; bürgerliche, politische, soziale = prawa obywatelskie, polityczne, społeczne; ein — auf eine Sache haben mieć prawo do rzeczy; ein — auf einer Sache haben mieć prawo na rzeczy; — zu etw. haben mieć prawo do czego, mieć wolność zrobienia czego; seine = e geltend machen bronić, dochodzić swoich praw, wykazać swoje prawa; auf seinem = e bestehen obstawać przy swoim prawie, bronić swego prawa; jmds = e verteidigen bronić czyich praw; jmdm zu seinem = e verhelfen dopomóc komu do dojścia (do) swego prawa; jmdm in seine = e greifen, in jmds = e greifen uzurpować, rościć sobie, przywłaszczać sobie czyje prawa; zu = e bestehen obowiązywać; mit welchem = e? jakiem prawem? na jakiej podstawie? Verluft der bürgerlichen = e utrata praw obywatelskich, śmierć cywilna; das — der Erstgeburt prawo pierwotstwa; 3) słusność *f.*, sprawiedliwość *f.*; er hat das — auf seiner Seite słusność jest po jego stronie; sich selbst zu seinem = e verhelfen wymierzyć sobie samemu sprawiedliwość; jemandem — widerfahren lassen oddać komu sprawiedliwość, przyznać komu słusność; mit — prawnie, słusznie; ohne — nieprawnie, niesłusznie; mit Zug und —, mit vollem = e zupełnie prawnie, jak najsłuszniej; mit — oder Unrecht słusznie czy niesłusznie; — behalten wygrać sprawę, mieć słusność; — finden znaleźć sprawiedliwość; — suchen szukać sprawiedliwości; — sprechen sprawiedliwość wymiarzać, sądzić (sprawy); es ist Rechtes należy się, słusznem jest; jeßem sein — káßdemu sprawiedliwość; Gewalt geht vor — gdzie przemoc mówi, prawo milczy; wo nichts ist, hat der Kaiser sein — verloren z próżnego nie należe.

Recht, I. *adi.* 1) prawy (w przeciwstawieniu do link, lewy); die = e Hand prawa ręka; auf der = en Seite po, na prawej stronie, z prawej strony, po, na prawej; er ist meine = e Hand jest moją prawą ręką, jest mi bardzo pomocnym, potrzebnym; die = e Seite eines Stoffes, eines Zeuges lice *pl.*; 2) dobry, należyty, słuszny, odpowiedni; der = e Weg droga prosta, należyta, odpowiednia; vom = en Wege abkommen zablądzić, stracić należytą drogę; (obraz.) zejść na bezdroża, na manowce; das = e Maß, Verhältnis odpowiednia, należyta miara, odpowiedni stosunek; der = e Ausbruch wyraz stosowny; zur = en, zu = er Zeit ankommen przybyć na czas (właściwy), punktualnie; etw. an der = en Stelle angreifen wziąć się do czego właściwie, jak należy; er hat das Herz auf dem = en Fleck ma serce, dobry z niego człowiek; das Maul auf dem = en Fleck haben mieć gębę wyprawną, wyparzoną, być wyszczekany; du kommst gerade an den = en Mann albo an den Rechten trafites właśnie na odpowiedniego, na tego, któregoś szukał; das kann nicht mit = en Dingen zugehen nie idzie to drogą sprawiedliwą, nie idzie to jak należy; nie dzieje się to sposobem naturalnym, muszą w tem być jakieś czary; 3) prawy, prawdziwy, sprawiedliwy, uczciwy, przyzwyczajony; = e Kinder prawe dzieci; sein = er Bruder, seine = e Schwester jego rodzony brat, rodzona siostra; der = e Erbe słuszny, prawny dziedzic; das Kind beim = en Namen nennen nazwać co właściwym imieniem, jak należy; 4) wielki, istotny = groß; keine = e Lust haben nie mieć wielkiej chęci; ich hatte eine = e Freude darüber to mi wielką sprawiło radość, szczerze się tem ucieszyłem; das ist eine = e Plage to duży kłopot; du bist ein = er Eßelm porządny z ciebie hultaj; er

hat etw. Rechtes gelernt znacznej nabył nauki; es ist nichts Rechtes nie jest to nie wielkiego, znacznego, nie są to wielkie rzeczy; du bist mir der = e ty właśnie do tego, tyś mi to zuch! das wäre was Rechtes a toby też dopiero było co pięknego; da ist er an den = en gekommen a to dopiero trafił na tegiego, wybrał się do tegiego! 5) = er Winkel kąt prosty (geom.); 6) dogodny, życzeniu odpowiadający; mir ist es — ja się zgadzam, ja przystaję; wenn es dir — ist jeśli nie masz nie przeciw temu, jeśli ci się podoba; wie es — ist (tak) jak się powinno robić, jak należy; das war ihm gar nicht — to wcale mu się nie podobało, nie był wcale z tego zadowolony; dir kann niemand etw. — machen tobie nikt w niczem nie dogodzi; das ist nicht mehr als — und billig to tylko słusne, sprawiedliwe; II. *adv.* 1) bardzo, dosyć; porządnie; — gern bardzo chętnie, jak najchętniej; — lange bardzo, dosyć długo; ich bitte — sehr bardzo proszę; es ist — kalt porządnie zimno; 2) dokładnie, odpowiednio, właśnie = genau; ich weiß es nicht — nie wiem tego dokładnie, dobrze; 3) prawo, słusznie; ganz —! zupełnie słusznie! — ja! bravo! du hast nicht — daran getan niedobrze zrobiłeś; — handeln postąpić (sobie) uczciwie, jak na porządnego człowieka przystało; bin ich hier — bei Herrn X? czy mieszka tu pan X? 4) mar kann es nicht allen Leuten — machen wszystkim ludziom nie można dogodzić; es geschieht mir — dobrze mi tak, zaskrzyłem na to; wenn ich — sehe, höre, mich — erinnere jeśli mnie oczy nie żądzą, słuch nie myli, jeśli pamięć mnie nie myli; nun erst — właśnie teraz, teraz dopiero; — schreiben pisac ortograficznie. Rechte, *sf. pl.* = n, prawa ręka, prawica *f.*; zur = n po

prawicy, po, na prawej stronie.

Recht, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, prostokąt *m.*, równokąt *m.*

Rechtlich, *adi.* prostokątny, równokątny.

Rechten, *vn.* (haben) mit jmdm um (über) etw. — prawnować się, spierać się, sprzeczać się, spór wieść z kim o co.

Rechten, *adv.* słusznie, prawnie; in aller Form — po formie, według przepisów; alles was — ist wszystko co prawo wymaga, co z prawa się należy.

Rechtfertigen, *va.* (haben) usprawiedliwiać, usprawiedliwić, uniewinniać, uniewinnić, oczyszczać, oczyścić; sich —, *vr.* (haben) usprawiedliwiać się, usprawiedliwić się, uniewinniać się, uniewinnić się.

Rechtfertigend, *adi.* usprawiedliwiający, uniewinniający.

Rechtfertiger, *sm.* =s, *pl.* —, usprawiedliwiciel *m.*, rzecznik *m.*, obrońca *m.*

Rechtfertigung, *sf.* *pl.* =en, usprawiedliwienie *n.*, uniewinnienie *n.*; etw. zu feiner — sagen, anführen, vorbringen powiedzieć, przytoczyć co na swoje usprawiedliwienie.

Rechtfertigungsgrund, *sm.* =(e)s, *pl.* =gründe, powód usprawiedliwiający.

Rechtfertigungsschrift, *sf.* =en, pismo usprawiedliwiający, obrona *f.*

Rechtgläubig, *adi.* prawowierny; *adv.* prawowiernie.

Rechtgläubige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, **Rechtgläubige**, *sf.* *pl.* =n, prawowierny *m.*, prawowierna *f.*

Rechtgläubigkeit, *sf.* prawowierność *f.*

Rechthaber, *sm.* =s, *pl.* —, kłótnik *m.*, sprzeka *f.*, zwadnik *m.*

Rechthaberei, *sf.* *pl.* =en, upartość *f.* w zdaniu, obstawanie uparte przy swoim zdaniu; zwadliwość *f.*

Rechtlerin, *sf.* *pl.* =innen, kobieta kłótniwa, zwadliwa, sprzeka *f.*

Rechtshaberisch, *adi.* uparty w zdaniu, zwadliwy.

Rechtlich, *I. adi.* 1) prawny, =er Beistand pomocnik prawny, adwokat *m.*; =es Erkenntnis orzeczenie sądowe, wyrok *m.*; 2) prawy, uczciwy, poczciwy; =er Mensch uczciwy człowiek, uczciwiec *m.*; *II. adv.* 1) prawnie; jmdm — belangen pozwać kogo do sądu; 2) słusznie, prawnym sposobem, uczciwie.

Rechtlichkeit, *sf.* 1) prawność *f.*, legalność *f.*; 2) prawość *f.*, uczciwość *f.*

Rechtliebend, *adi.* lubiący słuszność, prawość, prawy.

Rechtlich, *adi.* prosty, prostopadły; *adv.* prosto, prostopadłe.

Rechtlos, *I. adi.* 1) nieprawny, bezprawny; nieprawny; 2) wyjęty z pod prawa, pozbawiony opieki prawa; *II. adv.* nieprawnie, bezprawnie; nieprawo.

Rechtlosigkeit, *sf.* 1) bezprawie *n.*; 2) wyjęcie *n.* z pod prawa, pozbawienie *n.* opieki prawnej.

Rechtmäßig, *I. adi.* 1) prawdziwy, rzeczywisty, słuszny; = wirklich; 2) prawy, prawny, prawem dozwolony, prawem postanowiony, z prawem zgodny, ważny (według prawa); =e Ehe prawne, ważne małżeństwo; =es Gericht sąd właściwy; *II. adv.* prawdziwie, słusznie; prawnie, prawnie, ważnie.

Rechtmäßigkeit, *sf.* 1) słuszność *f.*; — der Forderung słuszność pretensyi; 2) prawość *f.*, prawność *f.*, ważność *f.* (według prawa); = Rechtsgültigkeit; właściwość *f.*, kompetencja *f.*; = Befugnis.

Recht, *adv.* na prawo, w prawo, po prawej stronie, po prawicy; — um! — schwenk! w prawo zwrot! — und links sein używać równie dobrze prawej i lewej do pracy, do pisanja i t. d.

Rechtabtretung, *sf.* *pl.* =en, ustąpienie *n.* prawa.

Rechtangelegenheit, *sf.* *pl.* =en, sprawa prawna.

Rechtsanspruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =sprüche, pretensya prawna, roszczenie prawne.

Rechtsanwalt, *sm.* =(e)s, *pl.* =wälte, rzecznik *m.*, adwokat *m.*, obrońca *m.*

Rechtsbefähigte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, przykładający *m.* się do nauki prawa, uczeń *m.* prawa, prawnik *m.*

Rechtsbeistand, *sm.* =(e)s, *pl.* =stände, doradca prawny, adwokat *m.*

Rechtsbelehrung, *sf.* *pl.* =en, pouczenie *n.* co do prawa (sądy przysięgłych).

Rechtsberaubung, *sf.* *pl.* =en, pozbawienie *n.* prawa.

Rechtsbeständig, *adi.* prawomocny; = rechtskräftig; ważny (prawnie).

Rechtsbeständigkeit, *sf.* prawomocność *f.*; ważność *f.* (prawna).

Rechtsbungung, *sf.* *pl.* =en, pogwałcenie *n.* prawa.

Rechtsbewußtheit, *sm.* =s, poczucie *n.* prawa, sprawiedliwość.

Rechtsboden, *sm.* =s, podstawa prawna.

Rechtschaffen, *I. adi.* poczciwy, rzetelny, prawy; *II. adv.* poczciwie; — leben żyć poczciwie; (w mowie poufalej zamiast sehr gewaltig) bardzo, tego; — arbeiten wiele, bardzo pracować; sich — langweilen tego się nudzić.

Rechtschaffenheit, *sf.* prawość *f.*, rzetelność *f.*, poczciwość *f.*, godziwość *f.*

Rechtschreibung, *sf.* *pl.* =en, ortografia *f.*, pismo *n.*

Rechtsdrehend, *adi.* prawozwrotny (mechanika).

Rechtsinwand, *sm.* =(e)s, *pl.* =wände, zarzut prawny.

Rechtsverfahren, *adi.* biegły w prawie.

Rechtsverfahrenheit, *sf.* biegłość *f.* w prawie.

Rechtsklärung, *sf.* *pl.* =en, wyjaśnienie *n.*, wytłumaczenie *n.* prawa.

Rechtsfall, *sm.* =(e)s, *pl.* =fälle, przypadek prawny, sprawa *f.*

Rechtsform, *sf. pl.* =en, forma prawna, prawem przepisana.

Rechtsformalität, *sf. pl.* =en, formalność prawna, prawem przepisana.

Rechtsfrage, *sf. pl.* =u, kwestya prawna, pytanie prawne.

Rechtsgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, postępowanie sądowe, procesowe, procedura sądowa; bieg *m.* sprawy, tok *m.* procesu.

Rechtsegefühl, *sm.*, Rechtsfinn, *sm.* =(e)š, obacz Rechtsbewußtsein.

Rechtsehrsamkeit, *sf.* umiejętność *f.* prawa, prawnictwo *n.*

Rechtselehrer, *I. adi.* znający prawo; *II.* Rechtselehrer(t), *sm.* =en, *pl.* =en, prawnik *m.*

Rechtsegebände, *sn.* =š, system prawny.

Rechtsgleichheit, *sf.* równość *f.* wobec (w obliczu) prawa.

Rechtsgrund, *sm.* =(e)š, *pl.* =gründe, argument *m.*, powód *m.*, tytuł *m.* (prawny).

Rechtsgrundsatz, *sm.* =eš, *pl.* =sätze, zasada prawna.

Rechtsgültig, *adi.* prawnie ważny.

Rechtsgültigkeit, *sf.* ważność prawna, prawność *f.*

Rechtsgutachten, *sn.* =š, *pl.* =, opinia prawna.

Rechtshandel, *sm.* =š, *pl.* =händler, spór prawny, sprawa sądowa, proces *m.*

Rechtshilfe, *sf. pl.* =n, pomoc prawna.

Rechtshenker, *sm.* =š, *pl.* =, prawoznawca *m.*

Rechtshenntnis, *sf. pl.* =nisse, prawoznawstwo *n.*

Rechtsherr, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wykręt prawny, wybieg adwokacki.

Rechtshilfskonsulent, *sm.* =en, *pl.* =en, konsulent *m.*, doradca prawny.

Rechtshosten, *s. pl.* koszta sądowe, procesowe.

Rechtshraft, *sf.* moc *f.* prawa, prawomocność *f.*

Rechtshraftig, *adi.* prawo-

mocny; — werden stać się prawomocnym.

Rechtshunde, *sf.* znajomość *f.* prawa, prawoznawstwo *n.* *I.* Rechtshundig, *I. adi.* znający prawo; *II.* Rechtshundig(t), *sm.* =en, *pl.* =en, znawca *m.* prawa.

Rechtshlehre, *sf. pl.* =n, nauka *f.* prawa.

Rechtshlehrer, *sm.* =š, *pl.* =, nauczyciel *m.* prawa.

Rechtshmittel, *sn.* =š, *pl.* =, środek prawny.

Rechtshnachfolger, *sf.* następczość prawna.

Rechtshnachfolger, *sm.* =š, *pl.* =, następcza prawny.

Rechtshnorm, *sf. pl.* =en, norma prawna, przepis prawny.

Rechtshpflege, *sf.* zarząd *m.* wymiar *m.* sprawiedliwości.

Rechtshphilosophie, *sf.* filozofia *f.* prawa.

Rechtshprechung, *sf.* wypowiedzianie *n.* zdania prawnego, wymierzanie *n.* sprawiedliwości.

Rechtshpunkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, punkt prawny.

Rechtshregel, *sf. pl.* =n, reguła prawna, przepis prawny.

Rechtshsache, *sf. pl.* =n, obacz Rechtsandel.

Rechtshsatz, *sm.* ob. Rechtsgrundatz.

Rechtshschutz, *sm.* =eš, ochrona przez prawo użyczona, ochrona prawna.

Rechtshfinn, *sm.* ob. Rechtsbewußtsein.

Rechtshspruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =sprüche, wyrok sądowy; orzeczenie przysięgłych; przysądzenie *n.*; = Zuspruch.

Rechtshstaat, *sm.* =(e)š, *pl.* =en, państwo konstytucyjne.

Rechtshstand, *sm.* =(e)š, *pl.* =stände, właściwość *f.*, kompetencya *f.*, przynależność *f.* sądu.

Rechtshständig, *adi.* przynależny do pewnego sądu, podpadający pod sądownictwo.

Rechtshstreit, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, spór prawny.

Rechtshtitel, *sm.* =š, *pl.* =, tytuł prawny.

Rechtsh'm, *adv.* ob. Rechts.

Rechtshungültig, *adi.* prawnie nieważny, bezprawny.

Rechtshurkunde, *sf. pl.* =n, dokument prawny, wiarogodne pismo prawne.

Rechtshverbindlichkeit, *sf. pl.* =en, zobowiązanie prawne.

Rechtshverdreher, *sm.* =š, *pl.* =, kretacz prawny.

Rechtshverdrechung, *sf. pl.* =en, nakreślenie *n.* prawa.

Rechtshverfahren, *sn.* =š, *pl.* =, postępowanie sądowe;

peinlicheš — postępowanie sądowe kryminalne, karne.

Rechtshverfassung, *sf. pl.* =en, urządzenie sądowe, organizacya *f.* sądów.

Rechtshverhältniš, *sn.* =š, *pl.* =š, stosunek prawny.

Rechtshverhandlung, *sf. pl.* =en, rozprawa sądowa.

Rechtshverletzung, *sf. pl.* =en, obraza *f.* prawa.

Rechtshverständig(t), *sm.* =en, *pl.* =en, rozumiejący prawo, prawnik *m.*

Rechtshverwaltung, *sf. pl.* =en, zarząd *m.* sprawiedliwości.

Rechtshverweigerung, *sf. pl.* =en, odmówienie *n.* wymiaru sprawiedliwości.

Rechtshvorbehalt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zastrzeżenie prawne.

Rechtshweg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, droga prawna, sądowa; den — beschreiten, betreten, einschlagen wytoczyć sprawę przed sąd.

Rechtshweiche, *sf. pl.* =n, zwrotnica prawozrotna (kolejny).

Rechtshwidrig, *adi.* prawnu przeciwny, nieprawny.

Rechtshwidrigkeit, *sf. pl.* =en, nieprawność *f.*, nielegalność *f.*

Rechtshwissenschaft, *sf. pl.* =en, umiejętność *f.*, nauka *f.* prawa, prawnictwo *n.*

Rechtshwissenschaftlich, *adi.* prawniczy.

Rechtshwohlthat, *sf. pl.* =en, dobrodziejstwo *n.* prawa.

Rechtshzuständigkeit, *sf.* właściwość *f.*, kompetencya *f.* sądu.

Rechtshzwang, *sm.* =(e)š, kompetencya *f.* z ustawy,

kompetencya konieczna (prawo).

Niechtwincelig, *adi.* prostokątny; =es Bierck prostokąt *m.*

Niechtzeitig, *adi.* w należytym, w swoim czasie odbywający się; *adv.* na czas.

Niechtzeitigkeit, *sf.* wcześnieść *f.*

Niechidi'u i **Niechidi'u**, *adi.* obacz **Niechidilla**.

Niechpie'ut i **Niechpie'ut**, *sm.* =en, *pl.* =en, *recypient m.*, *przyjemnik m.* (chemia).

Niechpie'ren i **Niechpie'ren**, *va.* (haben) *przyjąć* = auf-, *einnehmen*.

Niechprociat'i i **Niechprociat'i**, *sf.* wzajemność *f.*

Niechpro't i **Niechpro't**, *adi.* wzajemny; *adv.* wzajemnie.

Niechitati'u i **Niechitati'u**, *sf. pl.* =en, *recytacya f.*

Niechitati'u i **Niechitati'u**, *sn.* =s, *pl.* =e, *recitativo n.*, *śpiewne opowiadanie (muzyka).*

Niechit'e'ren i **Niechit'e'ren**, *va.* (haben) *recytować, odmawiać.*

Niech, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, *rek m.*, *drażek m.* (gimnastyka).

Nieche, *sm.* =n, *pl.* =n, *bohater m.*, *rycerz m.*

Niecheisen, *sn.* =s, *fryzowane żelazo.*

Niechen, *va.* (haben) 1) *przeciągać, rozciągać, wyciągać, wydłużać* (np. sznyć); 2) *rozpłaszczać, brejtować* (żelazo); *sić* —, *vr.* (haben) *przeciągać się* (n. p. ziewając).

Niechenhaft, *adi.* obrzymi, *bohaterski.*

Niechhammer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, *młot wodny topornicy.*

Niechholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, *uaciągadło n.*

Niechdmed, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *fryszownik m.*, *brejtownik m.*

Niechübung, *sf. pl.* =en, *ćwiczenie n.* (gimnastyczne) *na drażku.*

Niechaffent'r, *sm.* =s, *pl.* =e, *redaktor m.*

Niechaktio'n, *sf. pl.* =en, *redakcyja f.*

Niechaktione'll, *adi.* *redakcyjny.*

Niechbdern, *va.* (haben) *roz-*

piąć żagle stosownie do wiatru (żegluga).

Nieche, *sf. pl.* =n, 1) *mowa f.*, *mówienie n.*; *die Gabe der* — *dar wymowy; gebundene, ungebundene* — *wiązana, niewiązana mowa, poezya, proza; wovon ist die* — *o czym się mówi? davon ist hier keine* — *o tem tu mowy niema; das ist nicht der* — *wert nie warto o tem mówić; die* — *tam dann auf ihn* *potem na niego przeszła rozmowa, o nim mówić zaczęto; die in* — *stehende Sache* *rzecz w mowie będąca, rzecz, o której się mówi; zwischen uns kann keine* — *davon sein* *między nami o tem mowy być nie może, nic to nie znaczy; um wieder auf unsere* — *zu kommen* *by znów powrócić do tego, o czym mówiliśmy; jnndm in die* — *fallen* *przerzywać komu rozmowę; jnndm* — *und Antwort* *stehen* *sprawić się komu, odpowiedzieć komu; jnndm zur* — *stellen* *sięben* *pociągnąć kogo do odpowiedzialności, żądać od kogo zdania sprawy; seltsame* =n *führen* *dziwaczne rzeczy mówić; es geht die* — *mówią; es geht stark die* — *davon* *wszędzie, wszyscy o tem mówią; 2) rozmowa f.* = *Gespräch; 3) przemowa f.*, *mowa f.*, *odezwa f.*, *głos m.* = *Wortrag; eine* — *halten* *mieć mowę, przemawiać; — auf der Kanzel* *kazanie; eine* — *an eine Versammlung* *halten* *mieć rzec do zgromadzenia; das ist die* — *eines Abgeordneten* *to głos jednego z posłów; jnndm eine* — *halten* *powiedzieć komu kazanie, wyciąć komu kapitułę; es hat ihm die* — *verschlagen* *zapomniał języka w gębie.*

Niechcart, *sf. pl.* =en, *sposób m.* *mówienia, dykcyja f.*

Niechbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, *figura retoryczna, krasomowcza, przenośnia f.*

Niechblume, **Niechblüte**, *sf. pl.* =n, *zwrot krasomowczy.*

Niechdefertig, **Niechdegewandt**, *adi.* *wymowny.*

Niechdefertigkeit, **Niechdegewandtheit**, *sf.* *mowność f.*, *wymowa f.*

Niechdefigur, *sf.* *obacz* **Niechdefbild**.

Niechdeflostel, *sf. pl.* =n, *frases retoryczne.*

Niechdefluß, *sm.* =fles, *tok m.*, *plynność f.* *mowy.*

Niechdeform, *sf. pl.* =en, *sposób m.* *mówienia; tryb m.* (gramat.).

Niechdefreiheit, *sf.* *wolność f.* *przemawiania.*

Niechdegabe, *sf.* *dar m.* *mówienia, wymowy.*

Niechdefkunst, *sf.* *retoryka f.*, *wymowa f.*

Niechdefkunstler, *sm.* =s, *pl.* —, *retor m.*, *mistrz m.* *wymowy.*

Niechdelust, *sf.* *ochota f.* *do mówienia, gadatliwość f.*

Niechdelustig, *adi.* *gadatliwy, wielomowny.*

Niechden, *I. va.* (haben) *mówić, gadać; über etwas* — *mówić o czym; laut, leise* — *mówić głośno, na głos, po cichu; polnisch* — *mówić po polsku; vor sich hin* — *mówić, mruzczyć sobie pod nosem; — wir von etw. anderem* *mówmy o czym innym; lassen* *wir ihn* — *dajmy mu mówić, niech sobie mówi; er läßt* *mit sich* — *z nim można mówić, z nim łatwo można dojść do końca; in den Tag hinein* — *gadać bez rozważa, bez namysłu; jnndm* *das Wort* — *przemawiać za kim, bronić kogo; jnndm nach dem Munde* — *schlebiac komu; jnndm ins Gewissen* — *przemawiać do czystego sumienia; in den Wind* — *na wiatr mówić; aus ihm redete der Wahnsinn* *szal z niego przemawiał; du hast* *gut* — *! tobie łatwo mówić! jnndm* *das* — *verbieten* *zabronić komu mówić; von sich* — *machen, viel Redens von sich* *machen* *dać powód do mówienia o sobie; stac* *się sławnym, osławić się; II. vn.* (haben) *mówić, przemawiać, mieć mowę; un deutlich* — *marmotać.*

Niechdend, *adi.* *mówiący, wyrazisty, wymowny = auß-*

druckvoll; =e Perjon osoba mówiąca, mowca *m.*; =e Kunst sztuki mowne (poezya i wymowa).

Re'densart, *sf. pl.* =en, sposób *m.* mówienia, frazes *m.*; eigentümliche — wyrażenie językowi właściwe, właściwość *f.* języka; daß sind nur =en! to są tylko frazesy! to tylko czcze słowa! =en machen möglich piękne słówka; jmdm mit =en abspfeifen zbyć kogo pięknymi słowy.

Re'deprunt, *sm.* =(e)š, wykwiństwo *f.*, przesada *f.* w mówieniu.

Rederei', *sf. pl.* =en, gadanina *f.*; plotka *f.*

Re'deſat, *sm.* =eš, *pl.* =ſäße, zdanie *n.* w mowie.

Re'deſchluß, *sm.* =ſſeš, *pl.* =ſchüſſe, zakończenie *n.* mowy.

Re'deſchmuck, *sm.* =(e)š, ozdoba *f.* mowy.

Re'deſchwalt, Redeſchwallt, *sm.* =(e)š, nadętość *f.* w mowie.

Re'deſchwung, *sm.* (e)š, wzniesłość *f.* w mówieniu.

Re'deſucht, *sf.* mania *f.* mówienia, gadatliwość *f.*

Re'deteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, część *f.* mowy (gramatyka).

Re'deton, *sm.* =(e)š, *pl.* =töne, akcent *m.*, przycisk *m.* retoryczny.

Re'deübung, *sf. pl.* =en, ćwiczenie *n.* się w mówieniu.

Re'deweije, *sf. pl.* =n, 1) Redensart; 2) sposób *m.* mówienia.

Re'dewendung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.* w mowie, w mówieniu.

Re'dewut, *sf.* obacz Redeſucht.

Redigie'ren, *va.* (haben) redagować.

Redlich, *I. adi.* poczciwy, rzetelny; szczerzy; ſich =e Mühe um etw. geben nie szczerze trudu dla jakiej rzeczy, szczerze zająć się czem; *II. adv.* poczciwie, rzetelnie; szczerze; er meint eš — mit ihm chce tylko jego dobra.

Redlichkeit, *sf.* poczciwość *f.*, rzetelność *f.*; szczerześć *f.*

Redner, *sm.* =š, *pl.* —,

mowca *m.*; geistlicher — kaznodzieja *m.*

Rednerbüchse, *sf. pl.* =n, mównica *f.*

Rednergabe, *sf.*, Redner=talent, *sn.* =(e)š, dar *m.* wymowy.

Rednerisch, *adi.* krasomowski, krasomówczy, retoryczny; *adv.* po krasomowsku, retorycznie.

Rednerkunst, *sf.* sztuka krasomowska.

Rednerstuhl, *sm.* =(e)š, *pl.* =stühle, katedra *f.* dla mowcy.

Rederton, *sm.* =(e)š, *pl.* =töne, przycisk *m.*, ton *m.* retoryczny.

Redoute, (wym.: -dute), *sf. pl.* =n, 1) reduta *f.*, bal maskowy; 2) szaniec czworokątny.

Redresse'ren, *va.* (haben) redresować, poprawić.

Redselig, *adi.* gadatliwy, wielomowny, rozprawny; — werden rozgadać się.

Redseligkeit, *sf.* gadatliwość *f.*, wielomowność *f.*, rozprawność *f.*

Reduzie'rbar i Reduzie'rbar, *adi.* dający się zmniejszyć.

Reducie'ren i Reduzie'ren, *va.* (haben) redukować, zmniejszać, obniżać, obniżyć; zamieniać, zamienić; er sieht jeht sehr reduziert auß bardzo ubożać, mizernie teraz wygląda.

Reduktio'n, *sf. pl.* =en, redukcja *f.*, zmniejszenie *n.*, zmiana *f.*, przemiana *f.*

Reduplicie'ren i Reduplie'zie'ren, *va.* (haben) reduplikować, podwajać (gramatyka).

Reduplitiatio'n, *sf. pl.* =en, reduplikacja *f.*, podwojenie *n.* (gramatyka).

Rede, *sf.* obacz Rede.

Real, *I. adi.* 1) istotny = real; =er Unterschied istotna różnica; 2) gruntowny; =e Kenntniſſe gruntowne wiadomości; daß hat keine =e Wichtigkeit to nie ma żadnej podstawy istotnej; 3) rzetelny, porządnym; =e Handelshaus rzetelny dom handlowy; *II. adv.* istotnie; gruntownie; rzetelnie; =e bedienen rzetelnie obsłużyć (*n. p.* w sklepie).

Reellität, *sf.* gruntowność *f.*; rzetelność *f.*, porządek *m.*

Reep, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, linia *f.* (żegluga).

Reepſchläger, *sm.* =š, *pl.* —, powroźnik *m.*

Reſaktie', *sf. pl.* =n, obniżka *f.*, opust *m.*, obniżenie *n.* (przewoźnictwo).

Reſſſtorium, *sn.* =š, *pl.* =rien, refektarz *m.*, izba stołowa, pokój jadalny, jadalnia *f.* (w klasztorach).

Reſſſer't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, referat *m.*, sprawozdanie *n.*

Reſſſenda'r, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) sprawozdawca *m.*, przedstawiciel *m.* sprawy; 2) referendaryusz *m.*, młody prawnik praktykujący u trybunału (w Niemczech).

Reſſere'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, referent *m.*, sprawozdawca *m.*, przedstawiciel *m.* sprawy.

Reſſer'ng, *sf. pl.* =en, informacja *f.*, wiadomość *f.*

Reſſerie'ren, *va.* (haben) referować, zdać sprawę; donosić, donieść.

Reſſ, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) jasła *pl.*, kosz pleciony z prętów; 2) prądko *pl.* u kosy; 3) mały żaglik.

Reſſen, *va.* (haben) baš =eagel — zwinąć żagiel.

Reſſſſta'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, starający *m.* się o co, reſſſſtant *m.*

Reſſſſſſie'ren, *I. va.* odbijać, odrzucać (światło, promienie); *II. vn.* (haben) 1) zastanawiać się, rozważać; 2) auf etw. — wſpółubiegać się, starać się o co, aspirować na co.

Reſſſſſſtor, *sm.* =š, *pl.* =o'ren, reflektor *m.*, odbijacz *m.* (fizyka).

Reſſſſſſe', *sm.* =eš, *pl.* =e, refleks *m.*, odbicie *n.*, odrzut *m.*

Reſſſſſſſbewegung, *sf. pl.* =en, ruch bezwiedny (fizyologia).

Reſſſſſſio'n, *sf. pl.* =en, 1) refleksya *f.*, odbicie *n.* (światła); 2) rozwaga *f.*, zastanowienie *n.*

Reſſſſſſio'nſpiegel, *sm.* =š, *pl.* —, reflektor *m.* (fizyka).

Reſſſſſſio'nſwinkel, *sm.* =š, *pl.* —, kąt *m.* odbicia.

Reflexi'v, *adv.* zwrotny (gramatyka).

Reflexi'vum, *sn.* =s, *pl.* -va, słowo zwrotne (gramatyka).

Refo'rm, *sf. pl.* =en, reforma *f.*, przekształcenie *n.*, ulepszenie *n.*, poprawa *f.*

Reformatio'n, *sf. pl.* =en, reformacja *f.*, poprawa *f.*; przeistoczenie *n.*

Reformatio'n'sbestrebung, *Refo'rm'nsbewegung, sf. pl.* =en, ruch reformacyjny.

Reformatio'n'sgeschicht, *sf.* historia *f.* reformacji.

Reformatio'n'szeit, *sf.*, Refo'rmzeit, *sn.* =s, czas *m.*, epoka *f.* reformacji.

Reforma'tor, *sm.* =s, *pl.* -to'ren, reformator *m.*, odnowiciel *m.*, poprawca *m.*

Reformato'riich, *adi.* reformatorski.

Refo'rmbedürftig, *adi.* wymagający reformy, zmiany, poprawy.

Refo'rmbestrebung, *sf. pl.* -en, dążność reformatorska, dążenie *n.* do reformy, do zmiany.

Reformie'ren, I. *va.* (haben) reformować, zreformować, zaprowadzać zmiany, poprawiać, poprawić; II. reformiert, *pp.* i *adi.* (z)reformowany; die =e Religion religia reformowana, kalwinizm *m.*

Reformie'rt(e), *sm.* -ten, *pl.* -ten, Reformierte, *sf. pl.* -ten, kalwinista *f.*, kalwinistka *f.*

Refracti'v, (wym. : -fre), *sm.* =s, *pl.* =s, refren *m.*, wiersz powracający, zwrotka powracająca.

Refractio'n, *sf. pl.* =en, refrakcja *f.*, łamaie *n.* się promieni.

Refractio'n'swinkel, *sm.* =s, *pl.* =, kąt *m.* łamania się promieni.

Refrakt'or, *sm.* =s, *pl.* -to'ren, refraktor *m.*

Refrigerat'or, *sm.* =s, *pl.* -to'ren, obaczkülfler.

Rejusi'e'ren, (wym. : -fü-), *va.* (haben) odrzucać, odrzucić.

Rega'l, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1)

regat *m.*, pozytywka *f.* (muzyka); 2) policja *f.*, półka *f.*

Rega'l(e), *sn.* =s, *pl.* =lien, Rega'lrecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, prawo służące panującemu, przywilej monarchy, regalia *pl.*

Regalie'ren, *va.* (haben) 1) = schenken; 2) jmdm mit etw. — regalować, uraczyć, uczęstować kogo czem.

Rega'ta, *sf. pl.* -ten, regatta *f.*, wyścigi *pl.* łodziami.

Re'ge, *adi.* 1) ruchawy, ruszający się, ruchliwy, żywy, poruszony, wzbudzony; — machen poruszyć, w ruch wprawić; — werden poruszyć się, rozruszać się; der Schmerz wird wieder — ból się znów odzywa; jmds Aufmerksamkeit — machen obudzić czyją uwagę; 2) — machen spłoszyć, wypłaszac, wypłoszyć zwierzyne; 3) das Bergwerk wird — kopalnia obiecuje dobre dochody; das Gestein wird — skała grozi urwaniem (górn.).

Re'gel, *sf. pl.* =n, 1) reguła *f.*, norma *f.*; zasada *f.*; prawidło *n.*, przepis *m.* (prawny); metoda *f.*; er bindet sich an keine — nie kępuje się prawidłami; dies diene dir als — to niechaj ci służy za regułę, za prawidło; das tannt nicht als — dienen to nie może służyć za regułę, to nie jest regułą; sich etw. zur — machen wziąć sobie co za prawidło; eine Regel befolgen, beobachten trzymać się jakiego prawidła; gegen die — verstoßen uchybić, zgrzeszyć przeciwko prawidłu; in der — z reguły, zwyczajnie; keine — ohne Ausnahme, die Ausnahme bestätigen nur die — niema reguły bez wyjątku; Regelbetri, *f.* reguła trzech (matematyka); 2) reguła zakonna; 3) regularność *f.* = Monatsfluß.

Regellos, *adi.* nieregularny; niemiarkowany = unmäßig; wyuzdany = zügellos; *adv.* nieregularnie.

Re'gello'sigkeit, *sf.* nieregularność *f.*; niemiarkowanie

n.; wyuzdanie *n.* = Zügellosigkeit.

Re'gelmäßig, *adi.* regularny, prawidłowy, kształtny, uregulowany = geregelt; foremny; symetryczny = ebenmäßig; metodyczny = methodisch; *adv.* regularnie; — wiederkehrend regularnie powracający, peryodyczny.

Re'gelmäßigkeit, *sf.* regularność *f.*; prawidłowość *f.*; foremność *f.*, kształtność *f.*

Re'geln, *va.* (haben) (u)regulować, urządzić podług pewnego prawidła; sich —, *vr.* (haben) regulować się.

Re'gelrecht, *adi.* podług prawideł ułożony, zastosowany do prawideł, przepisowy; normalny; *adv.* stosownie do prawideł, przepisowo; normalnie.

Re'gelwidrig, *adi.* przeciwny regule, sprzeczny z prawidłem, nieprzepisowy; anormalny; *adv.* przeciw regule, przeciw prawidłu, nieprzepisowo; anormalnie.

Re'gelwidrigkeit, *sf.* sprzeczność *f.* z prawidłem, anomalja *f.*

Re'gen, I. *va.* (haben) ruszać, poruszać, ruszyć, poruszyć; II. sich —, *vr.* (haben) ruchać się, poruszać się, poruszyć się, ruszyć się; er regt sich nicht mehr nie rusza się już, nie daje już znaku życia; sich wider jmdn — powstać przeciw komu, stawić komu opór; es regt sich kein Lüftchen ani się wietrzyk nie ruszy.

Re'gen, *sm.* =s, deszcz *m.*; feiner, leiser — deszczek *m.*; starker, heftiger — gruby, mocny, obfity deszcz; auf — folgt Sonnenschein po deszczu słońce świeci, po deszczu pogoda; aus dem — in die Traufe kommen dostać się z deszczu pod rynnę, pod okap.

Re'gen-, *adi.* deszczowy, dżdżysty.

Re'genbad, *sm.* (e)s, *pl.* -bäder, potok *m.* (z deszczu powstały).

Re'genbad, *sn.* =(e)š, *pl.* =bãder, kąpiel kroplista.

Re'genbogen, *sm.* =š, *pl.* —, tęcza *f.*

Re'genbogenfarbe, *sf. pl.* =n, kolor tęczy; in =n koloru tęczy, tęczowego.

Re'genbogenhaut, *sf. pl.* =häute, tęczówka *f.* (anatomia).

Re'genbogentreis, *sn.* =šes, *pl.* =se, Ink m. tęczy.

Re'genbogenspiel, *sn.* =(e)š, tęczowanie *n.*

Re'genbringend, *adi.* =er Wind wiatr deszcz przynoszący.

Re'gendach, *sn.* (e)š, *pl.* =dächer, dach przed domem od deszczu chroniący.

Re'gendicht, *adi.* nie przepuszczający deszczu, nieprzemakalny.

Regeneratio'n, *sf. pl.* =en, regeneracya *f.*, odrodzenie *n.*, odnowienie *n.*, przetworzenie *n.*

Regenera'tor, *sm.* =š, *pl.* =to'ren, generator *m.*, wskrzesiciel *m.*, odnowiciel *m.*, przetworzyciel *m.*

Regenerie'ren, *va.* (haben) regenerować, odradzać, przewartwiać.

Re'genfang, *sm.* =(e)š, *pl.* =fänge, zbiornik *m.* deszczówki.

Re'genfaß, *sm.* =šes, *pl.* =fässer, beczka *f.* na deszczówkę, beczka z deszczówką.

Re'genfroß, *sm.* =es, *pl.* =fröste, żabka deszczowa.

Re'genfalle, *sf.* kawałek *m.* tęczy (żegluga).

Re'genwitter, *sn.* =š, *pl.* —, burza *f.* z deszczem.

Re'genquiß, *sm.* =šes, *pl.* =güsse, ulewa *f.*, deszcz ulewny, rzęsyty.

Re'genhut, *sm.* =(e)š, *pl.* =hüte, Re'genkappe, *sf. pl.* =n, kapelusze *m.*, czapka *f.*, kapuza *f.* od deszczu chroniąca.

Re'genjahr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rok deszczowy, słotny.

Re'genkarte, *sf. pl.* =n, mapa przedstawiająca ilość opadów.

Re'genkreis, *sm.* =šes, *pl.* =se, dżdżyste chmury wkoło rozpostarte.

Re'genröte, *sf. pl.* =n, ropucha po deszczu się ukazująca.

Re'genläufer, Re'genpfeifer, *sm.* =š, *pl.* —, Re'genvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, siewka *f.*, deszczownik *m.*, dżdżownik *m.*, ładowiec *m.*

Re'genluft, *sf. pl.* =lüfte, powietrze dżdżyste.

Re'genmantel, *sm.* =š, *pl.* =mäntel, płaszcz *m.* od deszczu, oponicza *f.*

Re'genmenge, *sf. pl.* =n, ilość *f.* deszczu spadłego.

Re'genmesser, *sm.* =š, *pl.* —, deszczomierz *m.*

Re'genmonat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, miesiąc deszczowy, słotny.

Re'genperiode, *sf. pl.* =n, pora deszczowa, czas słotny, słota *f.*

Re'genpfeifer, *sm.* obacz Regenläufer.

Re'genriene, *sf. pl.* =n, rytna *f.* (do spływu deszczu).

Re'genrod, *sm.* =(e)š, *pl.* =röde, obacz Regenmantel.

Re'genstauer, *sm.* =š, *pl.* —, deszcz przechodzący, krótkotrwały.

Re'gensturm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, parasol *m.*, deszczochron *m.*; den — aufspannen otworzyć parasol.

Re'gensturmfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, Re'gensturm-macher, *sm.* =š, *pl.* —, parasolnik *m.*

Re'gensturmständer, *sm.* =š, *pl.* —, podstawnik *m.* na parasole.

Re'genstucht, *sf. pl.* =en, parów wskutek deszczu powstały, wyrwa deszczowa.

Re'genstuwanger, Re'gen-schwär, *adi.* peten deszczowych waporów.

Re'genstrom, *sm.* =(e)š, *pl.* =ströme, strumień *m.* deszczu, z deszczu powstały.

Regie'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) regent *m.*, rzadca *m.*, rządzący *m.* krajem; 2) monarcha *m.*, panujący *m.*

Re'gentag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień dżdżysty, dżdża *f.*

Regie'ntenhaus, *sn.* =šes, *pl.* =häuser, dom panujący.

Regie'ntenwechsel, *sm.* =š, zmiana *f.* panujących.

Regie'tin, *sf. pl.* =innen, 1) regentka *f.*, rządczyni *f.*; 2) panująca *f.*

Re'gentropfen, *sm.* =š, *pl.* —, kropla *f.* deszczu.

Regie'ntschaf, *sf. pl.* =en, regencya *f.*, rząd *m.* krajem.

Re'genvogel, *sm.* obacz Regenläufer.

Re'genwasser, *sn.* =š, deszczówka *f.*

Re'genwetter, *sn.* =š, dżdżyste powietrze; anhaltendes — słota *f.*; stürmischer — plusk *m.*, pluchota *f.*

Re'genwind, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dżdżysty wiatr.

Re'genwinfel, *sm.* =š, *pl.* —, kąm *m.*, okolica *f.*, skąd zwykły deszcz nadchodzić.

Re'genwolke, *sf. pl.* =n, chmurzyca *f.*

Re'genwurm, *sm.* =(e)š, *pl.* =würmer, glista ziemna, dżdżownik *m.*

Re'genzeit, *sf. pl.* =en, czas dżdżysty, pora deszczowa.

Regie'sten, *sf. pl.* =n, regesta *pl.*, spisy *pl.* (historia).

Regie', (wym.: -zi), *sf. pl.* =n, monopol *m.*, zarząd własny (publiczny).

Regie'betrieb, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zawiadostwo własne, zawiadostwo na własną rękę.

Regie'rbar, *adi.* dający się kierować.

Regie'ren, I. *va.* (haben)

1) kierować, władać; ein Schiff — kierować okrętem; ein Pferd — kierować koniem;

2) rządzić, władać; einen Staat — rządzić państwem; gut — rządzić dobrze, sprawować dobrze rządy; regie'rend *ppr.* i *adi.* panujący, rządzący; II. —, *sn.* =š, kierowanie *n.*, władanie *n.*; rządzić *n.*, rządy *pl.*, panowanie *n.*

Regie'rer, *sm.* =š, *pl.* —, rządcza *m.*, władca *m.*

Regie'runq, *sf. pl.* =en, 1) kierowanie *n.*, władanie *n.*;

2) rząd *n.*, władza *f.*, zwierzchność *f.* = Behörde; mit Genehmigung der — za

zezwoleńiem rządu; 3) panowanie *n.*, rządu *pl.* = Herrschaft; zur — gelangen, die — antreten objąć rządu; die — niederlegen złożyć rządu; die Bügel der — ergreifen objąć ster rządów; sich der — bemächtigen zawładnąć rządami; unter, während der — des verstorbenen Kaisers za panowania zmarłego cesarza. Regie' rungš=, *adi.* rządowy.

Regie' rungšanhänger, *sm.* =š, *pl.* —, poplecznik *m.*, stronnik rządowy, rządu.

Regie' rungšantritt, *sm.* =e)š, objęcie *n.* rządów, wstąpienie *n.* na tron.

Regie' rungšart, *sf.* obacz Reiterungsform.

Regie' rungšbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =e(n), urzędnik rządowy, państwowy.

Regie' rungšbescheid, *sm.* =e)š, *pl.* =e, rozporządzenie rządowe.

Regie' rungšbevollmächtigte(r), *sm.* =ten, *pl.* =t(e)n, pełnomocnik rządowy, państwowy, ambasador *m.*

Regie' rungšbezirk, *sm.* =e)š, *pl.* =e, powiat *m.*, okręg rządowy.

Regie' rungšblatt, *sn.* =e)š, *pl.* =blätter, dziennik urzędowy = Amtsblatt; dziennik rządowy.

Regie' rungšerlaß, *sm.* =ſſeš, *pl.* =läſſe, rozporządzenie rządowe.

Regie' rungšform, *sf.* *pl.* =en, kształt *m.*, forma *f.* rządu.

Regie' rungšgebäude, *sn.* =š, *pl.* —, dom *m.*, budynek rządowy.

Regie' rungšgegner, *sm.* =š, *pl.* —, przeciwnik *m.* rządu.

Regie' rungšgewalt, *sf.* *pl.* =en, władza rządowa.

Regie' rungšandidat, *sm.* =en, *pl.* =en, kandydat rządowy, rządu (w wyborach).

Regie' rungškreiſe, *sm.* *pl.* koła rządowe.

Regie' rungškünſt, *sf.* *pl.* =künſte, sztuka *f.* rządzenia.

Regie' rungšpartei, *sf.* *pl.* =en, stronnictwo rządowe.

Regie' rungšrat, *sm.* =e)š, *pl.* =räte, rada rządowy.

Regie' rungšſitz, *sm.* =eš, *pl.* =e, siedziba *f.* rządu.

Regie' rungšſystem, *sn.* =e)š, *pl.* =e, system rządowy, rządzenia.

Regie' rungšverweſer, *sm.* =š, *pl.* —, regent *m.*, rządcą *m.*

Regie' rungšwechſel, *sm.* =š, *pl.* —, zmiana *f.* rządu, rządcy, panującego.

Regie' rungšzeit, *sf.* czas *m.* panowania, rządów, panowanie *n.*

Regie' tranšport, (wym.: reži—), *sm.* =e)š, *pl.* =e, woźba bezpłatna (przewoźnictwo).

Regime' nt, *sn.* =e)š, *pl.* =er, 1) pułk *m.*, regiment *m.* (wojskow.); 2) rząd *m.*, zarząd *m.*, gospodarstwo *n.*; daš alte — stare rządu; daš — führen prowadzić, mieć rząd; ſeine Frau führt daš — in Hauſe jego żona rządzi, prowadzi rząd, jest panem w domu.

Regime' nterweiſe, *adv.* pułkami, w pułkach.

Regime' ntš=, *adi.* pułkowy.

Regime' ntšadjuťant, *sm.* =en, *pl.* =en, adjuťant pułkowy.

Regime' ntšarzt, *sm.* =eš, *pl.* =ärzte, lekarz pułkowy.

Regime' ntšauditor, *sm.* =š, *pl.* =e, audytor pułkowy.

Regime' ntšinhaber, *sm.* =š, *pl.* —, właściciel *m.*, szef *m.* pułku.

Regime' ntškaſſe, *sf.* *pl.* =n, kasa *f.* pułku, pułkowa.

Regime' ntškommandant, *sm.* =en, *pl.* =n, Regime' ntškommandeur, *sm.* =š, *pl.* =e, komendant *m.* pułku.

Regime' ntškoſten, *s.* *pl.* Regimentskoſten.

Regime' ntšmuſik, *sf.* *pl.* =en, muzyka pułkowa.

Regime' ntšquartiermeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, kwatiermistrz *m.* pułku.

Regime' ntšſtambour, *sm.* =š, *pl.* =š i =e, dobošz pułkowy.

Regime' ntškoſten, *s.* *pl.* auf — leben żyć kosztem publicznym, cudzym kosztem.

Regio' n, *sf.* *pl.* =en, 1) okolica *f.*, dzielnica *f.* = Bezirk; 2) sfera *f.*; er lebt in höheren =en żyje w wyższych, w górnych sferach.

Regional' iſmuš, *sm.* —, partykularyzm *m.*, zaściankowość *f.* (polityka).

Regiſſen' r, *sm.* =e)š, *pl.* =e, reżyser *m.*, rządcą *m.* (artystyczny) teatru.

Regi' ſter, *sn.* =š, *pl.* —, 1) rejestr *m.*, spis *m.*; wypis *m.*, wykaz *m.*, wyciąg *m.*; skorowidz *m.*; księga *f.* zapisu; ein — machen, verfertigen, anfertigen, anlegen rejestr, spis (z)robić, układać, ułożyć, (wy)gotować; inš — eintragen wciągnąć, wpisać do rejestru, (za)rejestrować; — für Militärtranšporte dziennik *m.*, zapis *m.* przewoźwojska (kolejn.); — für Separatperſonenzüge dziennik pociągów osobowych nadzwyczajnych; daš ſchwarzę — czarna księga; im ſchwarzen — ſiehen stać w czarnej księdze, być źle zapisanym; daš gehört inš alte — to stare rzeczy, to do dawnych dziejów należy; er gehört inš alte — to człowiek starej daty; 2) spis *m.* rzeczy (w ksiągkach); im — nachſehen zajrzeć do spisu rzeczy; 3) rejestr *m.* (muzyka); (obraz.) alle — ziehen wszelkich środków użyć, dołożyć wszelkiego uſiłowania; ein andereš — aufziehen zmienić ton, przejść na inny temat; 4) rejestr *m.* (drukarski).

Regi' ſteramt, *sn.* obacz Registratur.

Regi' ſterbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =e(n), urzędnik *m.* registry.

Regi' ſtergebühr, *sf.* *pl.* =en, należytość *f.*, opłata *f.* od wpisu do księgi.

Regi' ſterſchiff, *sn.* =e)š, *pl.* =e, okręt rejestrowy.

Regi' ſterzug, *sm.* =e)š, *pl.* =züge, rejestr *m.* (w organach).

Registra'tor, *sm.* =*s*, *pl.* -to'ren, *registrator m.*, urzędnik utrzymujący papiery, księgi, akta, archiwista *m.*

Registru't, *sf.* *pl.* =en, *registratura f.*, archiwum *n.*, skład *m.*, miejsce *n.*, przechowania książek, papierów, aktów.

Registru't-beamte(r), *sm.* obacz Registerbeamter.

Registru't-crapparat, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =e, *przyrząd m.* do rejestrowania.

Registrie'ren, *va.* (haben) rejestrować, wpisywać, zapisywać, wciągać w rejestr, w księgę.

Registrie'runng, *sf.* *pl.* =en, *rejestrowanie n.*, wpisywanie *n.*, wciąganie do rejestru, do spisu.

Registrie'runngsgebühr, *sf.* obacz Registergebühr.

Regleme'nt, (wym.: -mą), *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, *regulamin m.*, przepis *m.*, urządzenie *n.*, rozporządzenie *n.*

Reglementa'riß, *adi.* obacz Reglementmäßig.

Regleme'ntsmäßig, (wym.: -mąs-) *adi.* regulaminowy, przepisany, stosowny do regulaminu; *adv.* stosownie do regulaminu.

Regleme'ntswidrig, *adi.* przeciwny regulaminowi, przepisowi; *adv.* przeciw regulaminowi.

Re'gler, *sm.* =*s*, *pl.* —, *regulator m.*, porządkujący *m.*

Re'gnen, *vn.* i *v.* *impers.* (haben) padać; dünn, śnieg, feinst — mżyć; stark — trześć; (obraz.) es regnet Gold złoto z deszczem spadało; es regnet Feuer und Schwefel ognisty i siarczysty deszcz padał; es regnet Steine auf sie hinunter jak grad spadał na nich kamienie; es regnet Prügel tęga była trzepanka.

Re'gueriß, *adi.* (rzadko) Re'guich, *adi.* dżdżysty, dżdżawy, słotny; es sieht — auß zdaje się, że deszcz będzie, na deszcz się zanosi.

Regre'ß, *sm.* =*ffes*, *pl.* =*ffe*, *regres m.*, *zwrotne*

poszukiwanie, odzyskiwanie *n.*; — nehmen żądać regresu, zwrotnie poszukiwać, wykonywać skargę o rekojmie.

Regre'ßnehmer, *sm.* =*s*, *pl.* —, *zwrotnie poszukujący m.*

Regre'ßpflichtig(e)r, *sm.* =en, *pl.* =*n*, *zwrotnie obowiązujący m.*

Regressio'n, *sf.* *pl.* =en, *obacz Rückbewegung.*

Re'gsam, *adi.* żywy = lebhaft; żwawy, rączy, ruchawy = flint; czynny = tätig.

Re'gsamkeit, *sf.* żywość *f.*, żwawość *f.*, rączność *f.*, ruchawość *f.*, czynność *f.*

Regulá'r, *adi.* regularny, stały.

Regulati'v, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =e, *regulamin m.*, urządzenie *n.*

Regulá'tor, *sm.* =*s*, *pl.* =to'ren, *regulator m.*, miarkownik *m.*, poskramiak *m.*; Zentrifugal— regulator odśrodkowy; Dampf— regulator parowy (mechanika).

Regulá'torkopf, *sm.* =*s*, *pl.* =*öpfe*, *głowica f.* regulatora.

Regulá'torkreuzrohr, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =e, *rozplyw m.* przewodu.

Regulá'torturbel, *sf.* *pl.* =n, *korba f.* regulatora.

Regulá'torrohr, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =e, *wplyw m.* przewodu.

Regulá'torjieber, *sm.* =*s*, *pl.* —, *przepustnica f.* regulatora.

Regulá'torschwierhahn, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =hähne, *Regulá'torschwierhase, sf.* *pl.* =n, *maźniczka f.* regulatora.

Regulá'torstange, *sf.* *pl.* =n, *trzon m.* regulatora.

Regulá'torstiftbüchse, *sf.* *pl.* =n, *szczelnica f.*, *dławica f.* regulatora.

Regulá'torwelle, *sf.* *pl.* =n, *wał m.* regulatora.

Regulie'ten, *va.* (haben) regulować, urządzać, porządkować, uporządkować; kierować = leiten.

Regulie'thebel, *sm.* =*s*, *pl.* —, *drażek m.* regulatora.

Regulie'runng, *sf.* *pl.* =en, (u)regulowanie *n.*, urządzenie *n.*, (u)porządkowanie *n.*

Re'gung, *sf.* *pl.* =en, *ruch m.*, ruszenie *n.*, poruszenie *n.*; (obraz.) wzruszenie *n.*, uczucie *n.*; — daß Gewissens glos sumienia.

Re'gungelös, *adi.* nieruchomy; *adv.* bez ruchu.

Re'gungseligkeit, *sf.* nieruchomość *f.*

Reh, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =e, *rogacz m.*, sarna (samiec) = Rehbock; sarna *f.* (samica) = Rehgeiß.

Rehabilitatio'n, Rehabilitie'runng, *sf.* *pl.* =en, *rehabilitacya f.*, przywrócenie *n.*, zwrócenie *n.* sławy, oczyszczenie *n.* z zarzutu, powrót *m.* do dobrej sławy, odzyskanie *n.* dobrej sławy.

Rehabilitie'ren, *va.* (haben) rehabilitować, przywrócić (komu) dobrą sławę.

Re'hbock, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =böcke, *rogacz m.*

Re'hböcklein, *sn.* =*s*, *pl.* —, *sarnię n.*, sarniako *n.*

Re'hbraten, *sm.* =*s*, *pl.* —, *sarnia pieczeń, sarnina f.*

Re'hbraun, Re'hfaß, Re'hfarben, *adi.* sarniego koloru.

Re'he, *sf.* *pl.* =n, *ochwat m.* (choroba końska); die — bekommen zochwacić się.

Re'hfell, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =e, *sarnia skóra (niewyprawna).*

Re'hfleisch, *sn.* =*s*, *sarnina f.*, *sarnie mięso.*

Re'hfuß, *sm.* =*s*, *pl.* =füße, *sarnia noga.*

Re'hfüßig, *adi.* o sarnich nogach; (przenośnie:) nogi szybko jak sarna mający, szybko nogi.

Re'hgeiß, *sf.* *pl.* =en, *sarna f.* (samica).

Re'hhaß, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =häßer, *sarnię n.*, *sarniako n.*

Re'hhaute, *sf.* *pl.* =n, *udziec m.*, *pośladek sarni.*

Re'hhaue, *sf.* *pl.* =n, *sarnię n.*, *sarniako n.*

Re'hleder, *sn.* =*s*, *pl.* —, *sarnia skóra (wyprawna).*

Re'hledern, *adi.* z sarniej skóry.

Re'hling, *sm.* =*s*, *pl.* =e, *koziabrodka f.*, *kozak m.* (roślina).

Re'hojnung, *sf.* łajno sarnie, bobki sarnie (łow.).

Re'hojosten, *sm.* =*s*, *pl.* —, lootka *f.*, lotka *f.*, śrut *m.* na sarny.

Re'hrüen, *sm.* =*s*, *pl.* —, cąbr sarni.

Re'hschlegel, *sm.* =*s*, *pl.* —, posładek *m.*, udziec sarni.

Re'hschrot, *sm.* i *sn.* obacz Rejhojosten.

Re'hspejser, *sm.* =*s*, *pl.* —, sarna dostająca rogi.

Re'hwild, *sn.* =(e)*s*, sarnia zwierzyzna.

Re'hwildbret, *sn.* =*s*, sarnie mięso, sarnina *f.*

Re'hsjidein, *sn.* =*s*, *pl.* —, sarnie *n.*, sarniátko *n.*

Re'hsjerge, *sf.* *pl.* =*n*, sarna *f.* (samica).

Re'hsjemer, *sm.* =*s*, *pl.* —, cąbr sarni.

Re'bahle, *sf.* *pl.* =*n*, wiertak *m.*, świder karbowy, drylownik *m.*

Re'be, *sf.* *pl.* =*n*, Re'be'eijen, *sn.* =*s*, *pl.* —, tarka *f.*, tarto *n.*; auf dem — reiben trzeć na tarle.

Re'bebrett, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*er*, zacierka *f.*, tarka murarska.

Re'bebürste, *sf.* *pl.* =*n*, szczotka *f.* do tarcia, do wycierania, do nacierania.

Re'beijen, *sn.* =*s*, *pl.* —, żelazko *n.* do skrobania, skrobaczka *f.*

Re'beuile, *sf.* *pl.* =*n*, tłuk *m.*, tarlica *f.*

Re'belappen, *sm.* =*s*, *pl.* —, ścierka *f.*

Re'ben, reibe, reibst, reibst, riech, habe gerieben, I. *va.* trzeć, uciierać, natrzeć, utrzeć; zu Pulver — na proszek utrzeć, proszakować; Kren — trzeć obrzan; Farben — trzeć farbę; Geschirr, den Fußboden — szorować naczynie, podłogę; hin und her — pocierać; jnndm etw. unter die Nase — wypominać, wytykać, wytknąć komu co, przytyk komu robić; jnndm die Ohren — natrzeć komu uszu; II. sich —, *vr.* 1) sich die Hände — zacierać ręce; sich die Augen — trzeć, przcierać sobie oczy; sich an der Wand

— trzeć się o ścianę; das Rad reibt sich kolo uciiera się; 2) ścierać się; sich an jnndm — ścierać się z kim; nie znosić się z kim; III. gerieben *pp.* i *adi.* tarty, utarty; (obraz.) przebiegły; =er Mensch człowiek przebiegły, szczwany, ćwik *m.*

Re'ben, *sn.* =*s*, Re'bung, *sf.* *pl.* =*n*, 1) tarcie *n.*; gleitende — tarcie posuwiste; rollende — tarcie potoczyste; 2) (obraz.) tarcie *n.*, zająście *n.*, niesnaska *f.*

Re'ber, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) ten, co trze, naciera, rozciera; 2) narzędzie *n.* do rozcierania, wycierania, rozcierało *n.*, nacierało *n.*

Reiberei, *sf.* *pl.* =*n*, 1) (ciągłe) tarcie *n.*, nacieranie *n.*; 2) (obraz.) zająście *n.*, starcie *n.*, niesnaska *f.*

Re'befand, *sm.* =*es*, piasek *m.* do szorowania.

Re'beschale, *sf.* *pl.* =*n*, miseczka *f.* do rozcierania, moździerz *m.*

Re'bestein, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, marmurka *f.*, kurant *m.*

Re'bscheit, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, — an Wagen podejma *f.*

Re'betuch, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*tücher*, płachta *f.* do szorowania.

Re'bewisch, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, szmata *f.*, wiecheć *m.* do szorowania.

Re'bungskoeffizient, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, współczynnik *m.* tarcia (mechanika).

Re'bungselektrizität, *sf.* elektryczność *f.* wskutek tarcia.

Re'bungsfäche, *sf.* *pl.* =*n*, powierzchnia *f.* tarcia.

Re'ich, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, państwo *n.*; das — Gottes królestwo niebieskie; Dein — komme przyjdź królestwo Twoje; das heilige römische — święte cesarstwo rzymskie; das Deutsche — rzesza niemiecka, Rzesza; die drei = der Natur trzy królestwa natury.

Re'ich, I. *adi.* 1) bogaty; — an etw. bogaty w co, obfitujący; — an Gold bogaty

w złoto; er ist — an Wit ma wiele dowcipu, jest bardzo dowcipny; =e Erzaber bogata żyła (kraszcowa); =e Ernte bogate żniwo; eine =e Erbschaft mającen odziedziczyć znacznym majątek; ein =er Mann bogacz; — sein być bogatym; — werden zbogacić się; sehr — werden rozbogacić się; jnndn — machen zbogacić kogo; 2) obfity; =e Ernte obfite żniwo; =er Ertrag obfity plon; II. *adv.* bogato; obficie; — beschenken hojnie obdarzyć; — bewirten wspaniale ugościć; die Ernte ist — ausgefallen żniwo było obfite.

Re'ichen, I. *va.* (haben) podawać, podać; jnndm die Hand — podać komu rękę; (obraz.) er kann ihm nicht das Wasser — nie wart mu wody podać, nie umył się do niego; das Abendmahl — udzielić komunii św.; einem Armen Almosen — dać ubogiemu jałmużnę; jnndm hilfreiche Hand — udzielić komu pomocy; II. *vn.* (haben) 1) sięgać = langen; mit der Hand nach etw. — sięgać po co, do czego, za co; rękę po co wyciągnąć, by dosięgnąć; er kann so weit nicht — nie dosięgnie tak daleko; 2) rozciągać się = sich erstrecken; siegac, dosiegac; die Güte Gottes reicht weit dobroć Boga daleko się rozciąga, nie ma granic; jnndm bis an die Schultern — sięgać komu do barków; der Großen Arme — weit moczary ręce daleko sięgają, władza moczary jest wielka; soweit das Auge reicht jak daleko wzrokiem dosięgnie, jak daleko okiem sięgnąć; 3) starczyć, wystarczyć = hinreichen, genügen; mit etw. — wystarczyć czem; das Geld reicht nicht piniądze nie wystarczyły; er wird damit nicht — to mu nie (wy)starczy.

Re'ichhaltig, *adi.* bogaty, obfity, obfitujący, sowity; ein =es Lager skład dobrane zaopatrzoniy; *adv.* bogato, obficie, sownie.

Rei'ghaltigkeit, *sf.* bogactwo *n.*, obfitość *f.*, sownitość *f.*

Rei'ghlich, *I. adi.* 1) obfity, hojny, sowity, suty; =e Ernte obfite żniwo; =e Belohnung hojna nagroda; fejn =es Auskommen haben mieć spore dochody; 2) dostateczny, spory; =es Gewicht spora waga; *II. adv.* obficie, hojnie, sowicie, suto, dostatecznie, sporo; — bezahlen hojnie zapłacić; — gemessen sporo mierzone.

Rei'ghlichkeit, *sf.* obfitość *f.*, bojność *f.*, sownitość *f.*, sutość *f.*

Rei'chs-, *adi.* państwowy, krajowy; cesarski.

Rei'chsabschied, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, uchwała *f.* sejmu niemieckiego (historja).

Rei'chsdacht, *sf.* banicja *f.*, wywołanie *n.* z kraju.

Rei'chsdadel, *sm.* =š, szlachta udzielna.

Rei'chsdadler, *sm.* =š, *pl.* —, orzeł *m.* państwa (herb).

Rei'chsamt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd państwowy.

Rei'chsangehörige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, poddany *m.*, przynależny do państwa.

Rei'chsanzeiger, *sm.* =š, *pl.* —, monitor *m.*, gazeta rządowa.

Rei'chsapfel, *sm.* =š, jabłko *n.* (znak godności monarchej).

Rei'chsbank, *sf.* *pl.* =en, bank państwowy.

Rei'chsbanner, *sm.* =š, *pl.* —; Rei'chsfahne, *sf.* *pl.* =n, sztandar cesarski.

Rei'chsbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, urzędnik *m.* państwa, państwowy.

Rei'chsbote, *sm.* :n, *pl.* =n, poseł *na* sejm.

Rei'chsbürger, *sm.* =š, *pl.* —, obywatel *m.* państwa.

Rei'chsdeputation, *sf.* *pl.* =en, deputacja *f.* państwa.

Rei'chsärde, *sm.* =n, *pl.* =n, dziecko *m.* korony, następca *m.* tronu.

Rei'chserzkanzler, *sm.* =š, *pl.* —, wielki kanclerz państwa.

Rei'chsfeind, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nieprzyjaciel *m.* państwa.

Rei'chsfolge, *sf.* następstwo *n.* na tronie państwa.

Rei'chsfrei, *adi.* udzielny. Rei'chsfreiherr, *sm.* =n, *pl.* =en, baron *m.* rzeszy niemieckiej.

Rei'chsfürst, *sm.* =en, *pl.* =en, książę udzielny, książę Rzeszy.

Rei'chsfuß, *sm.* =es, stopa monetarna Rzeszy.

Rei'chsgeld, *sm.* =(e)š, *pl.* =er, pieniądz państwowy.

Rei'chsgerecht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, trybunał *m.* państwa (w Austrii); najwyższy sąd Rzeszy.

Rei'chsgesichte, *sf.* dzieje *pl.* państwa.

Rei'chsgesetz, *sn.* =es, *pl.* =e, ustawa państwowa.

Rei'chsgesetzblatt, *sn.* =(e)š, *pl.* =blätter, dziennik *m.* ustaw państwowych.

Rei'chsgesetzsammlung, *sf.* *pl.* =en, zbiór *m.* ustaw państwowych.

Rei'chsgraf, *sm.* =en, *pl.* =en, hrabia *m.* rzeszy niemieckiej.

Rei'chsgrafschaft, *sf.* *pl.* =en, hrabstwo *n.* rzeszy niemieckiej.

Rei'chsgrundgesetz, *sn.* =es, *pl.* =e, ustawa zasadnicza.

Rei'chsgulden, *sm.* =š, *pl.* —, złoty niemiecki, reński *m.*

Rei'chshaupt, *sn.* =(e)š, *pl.* =haupter, głowa *f.* państwa, panujący *m.*

Rei'chshauptstadt, *sf.* *pl.* =städte, stolica *f.* państwa.

Rei'chshaushalt, *sm.* =es, gospodarstwo *n.*, bilans *m.* państwa.

Rei'chsheer, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wojsko *n.* państwa; armia *f.* rzeszy niemieckiej.

Rei'chshilfe, *sf.* *pl.* =n, zasilki *pl.* państwa.

Rei'chsiniquien, *sn.* *pl.* insygnia *pl.*, oznaki *pl.* władzy państwowej; klejnoty koronne.

Rei'chskammergericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, najwyższy sąd państwa.

Rei'chskanzlei, *sf.* *pl.* =en, kancelarya cesarska.

Rei'chskanzler, *sm.* =š, *pl.* —, kanclerz *m.* państwa.

Rei'chskasse, *sf.* *pl.* =n, kasa *f.* państwa.

Rei'chskassenchein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, państwowy pieniądz papierowy, nota państwowa.

Rei'chskleinodien, *sn.* *pl.* klejnoty koronne.

Rei'chskriegswesen, *sn.* =š, organizacja wojskowa państwa.

Rei'chskrone, *sf.* *pl.* =n, korona *f.* państwa, korona monarcha.

Rei'chskund, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kraj *m.* Rzeszy (niemieckiej), do monarchii należący.

Rei'chskuchen, *sn.* =š, *pl.* —, lenno państwowe, cesarskie.

Rei'chskurf, *sf.* *I. pl.* =en, granica *f.* państwa; *II. pl.* — marka (moneta).

Rei'chsmittelbar, *adi.* zmediatyzowany, pośredni.

Rei'chsoberhaupt, *sn.* =(e)š, *pl.* =haupter, głowa *f.* państwa, monarcha *m.*

Rei'chspost, *sf.* *pl.* =en, poczta *f.* rzeszy niemieckiej.

Rei'chspostamt, *sn.* =(e)š, *pl.* =ämter, urząd *m.* poczty Rzeszy.

Rei'chspostmeister, *sm.* =š, *pl.* —, pocztmistrz *m.* Rzeszy, dyrektor *m.* poczty Rzeszy.

Rei'chsrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte 1) rada *f.* państwa; 2) poseł *m.* do rady państwa, członek *m.* rady państwa.

Rei'chsritter, *sm.* =š, *pl.* —, rycerz *m.*

Rei'chsdacht, *sf.* *pl.* =n, sprawa *f.* państwa.

Rei'chsdirector, Rei'chsdirector, *sn.* =š, *pl.* —, berło monarche.

Rei'chsdiluf, *sm.* =ffeš, *pl.* =schlüsse, postanowienie *n.*, uchwała *f.* sejmu państwowego (historja niemiecka).

Rei'chsigel, *sn.* =š, *pl.* —, pieczęć *f.* państwa.

Rei'chsstadt, *sf.* *pl.* =städte, freie — wolne miasto.

Rei'chsstände, *sm.* *pl.* stany *pl.* państwa.

Rei'chsteuer, *sf.* *pl.* =n, podatek państwowy.

Rei'chtstag, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, *sejm m.*; — halten sejmować.

Rei'chtstagabgeordnete(r), *sm.* -en, *pl.* -en, poseł *m.* na sejm Rzeszy, do rady państwa.

Rei'chtstagabschied, *sm.* ob. Landtagsabschied.

Rei'chtstaggebäude, *sn.* -š, *pl.* —, gmach sejmowy.

Rei'chtstagssitzung, *sf.* *pl.* -en, posiedzenie *n.* sejmu, sejmowe.

Rei'chtstaler, *sm.* -š, *pl.* —, talar cesarski.

Rei'chtstruppen, *sf.* *pl.* wojsko *n.* państwa.

Reichs'nunmittelbar, *adi.* bezpośredni.

Rei'chtsverfassung, *sf.* *pl.* -en, urządzenie *n.*, konstytucya *f.* państwa.

Rei'chtsversammlung, *sf.* *pl.* -en, zgromadzenie *n.*, zebrań *n.* stanów państwa.

Rei'chtsverwejer, *sm.* -š, *pl.* —, rzadca *m.* państwa.

Rei'chtswort, *sm.* -(e)š, *pl.* -džate, namiestnik cesarski.

Rei'chtswährung, *sf.* *pl.* -en, waluta *f.* państwa.

Rei'chtswappen, *sn.* -š, *pl.* —, herb *m.* państwa.

Rei'chtszepter, *sn.* obacz Reichscepter.

Rei'chtum, *sm.* -(e)š, *pl.* -tümer, bogactwo *n.*; obfitość *f.*, pełnia *f.*; = Fülle; rozmaitość *f.*; = Mannigfaltigkeit.

Reiſ, *adi.* dojrzały, do- stały; rozkwitły; — werden dojrzeć, dostać; ein Mann in zren Jahren człowiek dojrzały, w dojrzałym wieku; ein Buch für die ere Jugend książka dla dojrzałej młodzieży; vor der Zeit — wcześ- nie dojrzały.

Reiſ, *sm.* -(e)š, szron *m.*, śron *m.*; ein mit — bedecktes Haupt głowa szronem okryta, siwa; ber — im Warte śnie- żny włos w brodzie.

Reiſ, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, 1) obręcz *f.*; obrączka *f.*, pierścione *m.*; = Ring; eiserne -en um ein Faß legen, ein Faß mit eisernen -en binden

obrzecze żelazne dać na beczkę; =en um etw. schlagen nabijać obręczę; den -en treiben wpędzać obręcz; durch einen — springen skakać przez obręcz; 2) skówka *f.*, zwora *f.*, zwieradło *n.*; = Zwinge; 3) żłobek *m.* (architektura).

Rei'ſchen, *sn.* -š, *pl.* —, *dim.* od Reiſ obrączka *f.*

Rei'ſe, *sf.* dojrzałość *f.*, dostatość *f.*, dospiałość *f.*; dojrzewanie *n.*; = Reif- merben; Zeit ber — czas dojrzewania, dojrzewanie; zur — gefangen, kommen dojsć do dojrzałości, dojrzeć, do- stać; zur — bringen do- prowadzić do dojrzałości; das Zeugnis ber — swia- dectwo dojrzałości.

Rei'ſeln, Ri'ſeln, *va.* (ha- ben) robić rowki; żłobkować (architekt.).

Rei'ſen, I. *va.* (haben) 1) do dojrzałości doprowadzić, dojrzałym czynić; przyspie- zyc; 2) dawać, dać na co obręczę; II. *vn.* (haben) dojr- zewać, dojrzeć, dostać; das Obst reift owoce dojrzewają; II. *v. impers.* śronieć; es reift śroni, szron się robi, śron pada; IV. gereift, *pp.* i *adi.* dojrzały.

Rei'ſen, *sm.* -š, *pl.* —, obręcz *f.*; obrączka *f.*

Rei'ſenholz, *sn.* -es, *pl.* =höfzer, drzewo *n.* na obręczę.

Rei'ſenspiel, *sn.* -(e)š, za- bawa *f.* w obręczę.

Rei'ſepriifung, *sf.* *pl.* -en, egzamin *m.* dojrzałości, ma- tura *f.*

Rei'ſezeugnis, *sn.* -ſſes, *pl.* -ſſe, świadectwo *n.* dojr- załości.

Rei'ſtoben, *sm.* -š, *pl.* —, imadło *n.* ze szczękami po- chyłemi.

Rei'ſtäd, I. *adi.* dojrzały; dostateczny; nach -er Über- legung po dojrzałym namyśle; II. *adv.* dojrzałe; dostate- cznie; ſich etw. — überlegen dojrzałe co rozważyć; eine Frage — überlegen dobrze, gruntownie namyśleć się nad kwestyą.

Rei'ſmacher, Rei'ſbinder, *sm.* -š, *pl.* —, bednarz *m.*

Rei'ſmonat, *sm.* -(e)š, listo- pad *m.*

Rei'ſrod, *sm.* -(e)š, *pl.* -röde, krynolina *f.*; rogówka *f.*

Rei'ſſchlagen, *sn.* -š; Rei'ſ- ſpiel, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, zabawa *f.* w obręczę.

Rei'ſwerden, *sn.* -š, dojr- zewanie *n.*, dojrzenie *n.*

Rei'ſzange, *sf.* *pl.* -n; Rei'ſzieher, *sm.* -š, *pl.* —, obcegi bednarskie; naciąg *m.*

Rei'ſgen, Rei'ſen, *sm.* -š, *pl.* -n, taniec *m.* w koło; rej *m.*; den — anführen prze- wodzić tańcowi, rej wodzić; ein höllischer — piekielny rej.

Rei'ſgenführer, *sm.* -š, *pl.* —, przewodnik *m.* tańca; wodzirej *m.*; =in, *sf.* *pl.* -innen, przewodniczka *f.* tańca.

Rei'ſgentanz, *sm.* obacz Reigen.

Rei'he, *sf.* *pl.* -n, 1) kolej *f.*; der — nach koleją, po kolei, z kolei, kolejno; ber — nach etw. ergehen opo- wiadać co po kolei, w po- rzadku, jedno po drugim; ber — nach drankommen iść, dostawać kolejno, jeden po drugim; an wen iſt die — ? na kogo kolej? es iſt jezt die — an dir! teraz kolej na ciebie! auß ber — fragen py- tać nie z kolei, wyrzykiem; die — ſchließen być ostatnim z kolei; der Becher ging die — herum puhar krążył ko- lejno; die — wird auch an ihn kommen i nad niego przyjdzie kolej, przyjdzie kreska na Matyska; 2) rząd *m.*, szereg *m.*, szyk *m.*; eine — Hüſer, Bäume rząd domów, drzew; eine — ſchöner Bähne rząd pięknych zębów; — von Perlen sznurek perł; in — und Glied aufſtellen rzędem, rzędami, w szeregu, szere- gami ustawić; in — und Glied marschieren maszerować rzędami, szeregami; — und Glied halten trzymać się w szeregu; die — ſchließen być ostatnim w rzędzie, w sze- regu; auß ber — treten wy-

stąpić z szeregu; imdn nicht auß der — heraustréten lassen nie wypuścić kogo z szeregu; sich durh die — der Feinde durchhauen przebić się przez szyki nieprzyjaciół; in einer — sitzen siedzieć w jednym rzędzie; 3) łańcuch *m.*, pasmo *n.* (także przenośnie); eine — von Bergen łańcuch gór; eine — von Unglücksfällen pasmo nieszczęść, ciągłe nieszczęścia; 4) serya *f.*, następstwo *n.*, porządek *m.*, rząd *m.*; nach einer langen — von Jahren po długich latach; eine — von guten Tagen wiele dni szczęśliwych; eine — von Zimmern rząd pokoi (jeden po drugim).

Reihen, I. *va.* (haben) rzędem, w szeregu stawiać, ustawiać, ustawić, układać, ukłóżyć; szycować; Perlen auf eine Schnur — nawlekać perły na nitkę, na sznupek; II. sich —, *vr.* (haben) ustawiać się, ustawić się rzędem, w szeregu, szycować się; nastepować (besonders) po sobie; II. *vn.* (haben) deptać (kolejność).

Reihen, *va.* szyc wielkim ściegiem.

Reihen, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz Reigen.

Reihenfolge, *sf.* *pl.* =*n*, następstwo *n.*, kolej *f.*; die richtige — innehalten zachować właściwy porządek.

Reihenmarsch, *sm.* =*s*, *pl.* =*m*arsch, marsz *m.* w szeregu, w rzędach.

Reihenfaat, *sf.* *pl.* =*n*, zasiew *m.* rzędem.

Reihentanz, *sm.* obacz Reigen.

Reihenweise, *adv.* rzędami, szeregami, w rzędach, w szeregu.

Reiher, *sm.* =*s*, *pl.* —, czapla *f.*; junger — czaple *n.*; auf — beißen łowić czaple.

Reiherbeize, *sf.* *pl.* =*n*, Reiherjad, *sf.* *pl.* =*n*, łów *m.* na czaple.

Reiherbusch, *sm.* =*s*, *pl.* =*b*üsch, Reiherstrauß, *sm.* =*s*, *pl.* =*-*träuße, Reiherstuß, *(cu)*,

sm. =*s*, *pl.* —, kitka czapla, kitka z czaplich piór.

Reiherente, *sf.* *pl.* =*n*, kaczka gwizdząca, świstoa *m.*

Reiherfalke, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, sokół wyuczony do łowu czapli.

Reiherfeder, *sf.* *pl.* =*n*, czaple pióro.

Reiherhütte, *sf.* *pl.* =*n*, stanowisko *n.*, buda *f.* na czaple.

Reiherhübel, *sm.* =*s*, *pl.* =*-*hübel, czapli dziób; iglica weszkowata, kosiczka *f.* (roślina).

Reihnagel, *sm.* =*s*, *pl.* =*n*agel, sworzeń *m.* powozu.

Reihum, *adv.* po kolei, kolejno.

Reihzeit, *sf.* deptanie *n.*, parzenie *n.* się kaczek.

Reim, *sm.* =*(e)*s, *pl.* =*e*, rym *m.*; männlicher, stumpfer — rym męski; weiblicher, klingender — rym żeński; reiner — rym czysty; unreiner — rym nieczysty, naciągany; gleitender — rym łokciowy; schwebender — rym lotny; abwechselnde =*e* rymy przekładane; feinen — finden nie znaleźć rymu; (obraz.) ich finde feinen — darauf nie znam sposobu na to; =*e* machen rymować, wiersze pisać; in =*e* bringen ułożyć wierszem; einen — abgeben rymować się; sich einen — auf etw. machen können umieć sobie co wytłómaczyć.

Reimart, *sf.* *pl.* =*n*, rodzaj *m.* rymu; sposób *m.* rymowania.

Reimausgabe, *sf.* *pl.* =*n*, zadanie rymowe.

Reimbald, *sm.* =*(e)*s, *pl.* =*e*, Reimschmied, *sm.* =*(e)*s, *pl.* =*e*, rymopis *m.*, wierszokleta *m.*

Reimchronik, *sf.* *pl.* =*n*, kronika rymowana.

Reimen, I. *va.* (haben) rymować, wiązać słowa, do rymu dobierać; (pogardliwie) kleić wiersze; II. *vn.* (haben) rymować się, zgadzać się do rymu; zgadzać się, stosować się, kleić się; (obraz.) etw. nicht zusammen — können nie móc czego skleić, po-

godzić ze sobą, nie móc czego pojąc; wie reimt sich das? jakże to ze sobą pogodzić? reim dich oder ich freije dich jak się nie zgodzisz, to cię zjem (o rymach częstochowskich).

Reimer, *sm.* =*s*, *pl.* —, rymokleta *m.*, wierszokleta *m.*

Reimerei, Reimschmiederei, *sf.* *pl.* =*n*, rymoklectwo *n.*, klecenie *n.* wierszów.

Reimfall, *sm.* =*(e)*s, *pl.* =*-*fälle, spadek *m.*, kadencya *f.* (w wierszu).

Reimfehler, *sm.* =*s*, *pl.* —, bład *m.* w rymie.

Reimgedicht, *sn.* =*(e)*s, *pl.* =*e*, poemat rymowany.

Reimgesingel, *sm.* =*s*, czcze brzmienie rymów.

Reimkunst, *sf.* sztuka *f.* rymowania.

Reimmeister, *sm.* =*s*, *pl.* —, mistrz *m.* w rymowaniu.

Reimerikon, *sn.* =*s*, *pl.* =*-*bücher, słownik *m.* rymów, księga rymowa.

Reimlos, *adi.* nierymowany.

Reimhilfe, *sf.* *pl.* =*n*, zgłoska rymująca się z drugą.

Reimjudt, *sf.* mania *f.* rymowania.

Reimwort, *sn.* =*(e)*s, *pl.* =*e*, wyraz rymujący się z drugim.

Rein, I. *adi.* 1) czysty; =*e* Wäſche czysta bielizna; die Treppe ist — schody są czyste; =*e*s Wasser czysta, przezroczysta woda; =*e*s Gold czyste, szczerze złoto; =*e* Wein czyste, niemieszane wino; 2) (przenośnie): czysty, niezaczyn, bez skazy =*e* makellos; =*e*r Charakter czysty charakter; =*e* Jungfrau niepokalana dziewczysta; =*e*s Herz, Gemissen czyste serce, sumienie; =*e* Gewinn czysty zysk; =*e*s Deutsch sprechen mówić czysto po niemiecku; =*e* Ausſprache czysta, dobra wymowa; =*e* Luft czyste powietrze; die =*e* Wahrheit czysta, zupełna prawda; auß =*e*r Bergſchickheit wyłącznie, tylko wskutek niepamiętania, za-

pomnienia; etw. — machen, waschen oczyścić, wyczyścić co, umyć, wyprać co do czysta; sich — waschen oczyścić się z zarzutu, podejrzenia, wykazać swoją niewinność, usprawiedliwić się; =en Mund halten dochować tajemnicy, trzymać język za zębami, nie wypaplać; =en Tisch machen znieść ze stołu, sprzątać wszystko ze stołu; (także przenośnie:) zrobić czemu koniec; etw. ins reine bringen załatwić, zakończyć co; etw. ins =e schreiben przepisać co na czysto; mit jmdm über etw. ins =e kommen ułatwić się, ułożyć się z kim co do czego zupełnie; jmdm =en Wein einflößen powiedzieć komu czysta, szczerze, prawdziwie; das ist ein Bösewicht von =stem Wasser to łotr skończony; von dieser Schuld ist er — od tej winy jest wolny; =e Hände haben mieć nieskalane ręce; II. adv. czysto; szczerze; zupełnie, absolutnie; das ist — ungläublich tego wcale uwierzyć nie można; das ist — unmöglich to wcale niepodobna, to byle żadną miarą nie może; — gar nichts nie a nie; — austrinken wypić do ostatniej kropli; — auserßen wyjeść do szczytu; eine Sprache — sprechen mówić jakim językiem czysto, poprawnie; das Haus — halten dom utrzymywać w czystości; das ist — hinausgemorfenes Geld to są pieniądze wyraźnie wyrzucone; er ist aus dem Spiele — ausgegangen czysto wyszedł z gry, ani nie wygrał, ani nie przegrał; er ist — verrückt czysty z niego wariat.

'rein! adv. skrócenie zamiast herein! proszę! proszę wejść! wolno wejść!

Reineclau'de, (wym.: ren-cłod), sf. pl. =n, rodzaj śliwek żółtych albo zielonawych.

Reineinuahme, sf. pl. =n, dochód czysty.

Reinecke, sm. =s, lis mykita.

Reinertrag, sm. =(e)s, pl. =träge, Reingewinn, sm. =(e)s, pl. =e, zysk czysty.

Reinerfall, sm. =(e)s, pl. =fälle, niemiła niespodzianka, oszukanie n. się.

Reingewicht, sn. (e)s, pl. =e, waga czysta, netto, bez opakowania.

Reingold, sn. =(e)s, złoto czyste, szczerze.

Reinhauf, sm. =es, len miedlony.

Reinheit, sf. czystość f.; szczerłość f.; niewinność f.

Reinen, I. va. (haben) 1) czyścić, oczyścić, wyczyścić, wyczyścić; von Flecken — oczyścić z plam, wywabić plamy; die Schuhe vom Role — (o)czyścić trzewiki z błota; die Bücher vom Staube — (o)czyścić, obetrzeć, otrzepać książki z kurzu; Getreide — młynkować zboże; 2) przeczyszczać, przeczyszczać (medycyna); II. sich —, vr. (haben) oczyszczać się, czyścić się; sich vom Staube — strzepać z siebie proch; sich von etw. — usprawiedliwić się z czego; sich vom Verdachte — oczyścić się z podejrzenia.

Reinen, sn. =s, Reiningung, sf. pl. =en, czyszczenie n., oczyszczenie n.; Maria — gromnica f.

Reinigend, adi. czyszczący, oczyszczający; przeczyszczający.

Reiner, sm. =s, pl. —, czystościel m., oczyszciciel m.; — der Sprache purysta m., oczyszciciel m., poprawca m. mowy, języka.

Reiningungseid, sm. =es, pl. =e, przysięga oczyszczająca, usprawiedliwiająca.

Reiningungsmittel, sn. =s, pl. —, środek m. czyszczenia; lekarstwo przeczyszczające, na przeczyszczenie.

Reiningungsoffer, sn. =s, pl. —, ofiara oczyszczalna.

Reiningungsort, sm. =es, pl. =e, oczyszczalnia f.

Reinkultur, sf. pl. =en, hodowla f. laseczników.

'reinlegen, va. zamiast her-eintegen (poufałe).

Reinelich, adi. chędogi, schludny, czysty; adv. chędogo, schludnie, czysto.

Reinelichkeit, sf. chędogość f., ochędostwo n., schludność f., czystość f.

Reinschreiber, sm. =s, pl. —, przepisywacz m.

Reinschrift, sf. pl. =en, pismo przepisane na czysto.

Reis, sm. Reises, pl. Reise (Reisorten) ryż m.; — in Milch gekocht ryż na mleku.

Reiss, sn. Reises, pl. Reiser, gałązka f., latorośl f., odrostek m., szcep m.; (dürre) Reise pl. chróst m., roźdzce pl.

Reiss, adi. ryżowy.

Reissacker, sm. =s, pl. =acker, pole zasiane ryżem.

Reissban, sm. =(e)s, uprawa f. ryżu.

Reissbesen, sm. =s, pl. —, miotłeczka f., miotła ryżowa.

Reissbranntwein, sm. =(e)s, pl. =e, wódka f. z ryżu, arak m.

Reissbrot, sm. =(e)s, pl. =e, papka ryżowa, gęsta zupa ryżowa.

Reissbrot, sn. =(e)s, pl. =e, chleb m. z ryżu.

Reissbrühe, sf. pl. =n, zupa ryżowa.

Reissbund, sn. =(e)s, pl. =e, Reissbündel, sn. =s, pl. —, wiązka f. chróstu.

Reisschen, sn. =s, pl. —, dim. od Reis n., różeczka f., gałązeczka f.

Reife, sf. pl. =n, podróż f.; eine — zu Lande, zu Wasser podróż lądem, lądowa, na morzu, morska; zu einer — sich rüsten, Anstalten, Vorbereitungen machen gotować się do podróży; eine — antreten, sich auf die — machen puścić się w podróż, w drogę; auf =n gehen iść, udać się w podróż; auf =n sein podróżować, podróż odbywać; auf der — begriffen sein być w drodze; eine — nach Wien unternehmen przedsięwzięć podróż do Wiednia; — ins Ausland podróż za granicę; wo geht die — hin? dokąd jedziesz

dokąd zamýślasz jechać? dokąd bogowie prowadzą? *Gin- und Rüdteije* podróz do... i napowrót; *auf der Rüdteije* z powrotem, w powrocie, wracając; *imndm glüclliche* — wünschén zyczyć komu szczęśliwej podróży; *glüclliche* —! szczęśliwej drogi! jedź z Bogiem! niech Bóg prowadzi!

Rei'seabentener, *sn.* =*s*, *pl.* —, przygoda *f.* (w) podróży.

Rei'seanzug, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*z*ite, odzienie podrózne.

Rei'seapothekę, *sf.* *pl.* =*n*, apteczka podrózna.

Rei'sebedarf, *sm.* =(e)*s*, potrzeby podrózne.

Rei'sebegleiter, *sm.* =*s*, *pl.* —, towarzyszt m. podróży.

Rei'sebericht, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, sprawozdanie *n.* z podróży.

Rei'sebesreiber, *sm.* =*s*, *pl.* —, opisujący *m.*, opisuwacz *m.* podróży.

Rei'sebesreibung, *sf.* *pl.* =*n*, opis *m.* podróży.

Rei'sebezeit, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, skrzyneczka *f.* z nożami i widelcami lub innymi potrzebami podróznymi.

Rei'sebett, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*n*, łózko podrózne.

Rei'sebibliothek, *sf.* *pl.* =*n*, biblioteka *f.* dla podrózujących; zbiór *m.* opisów podróży.

Rei'sebilber, *sn.* *pl.* widoki *pl.*, obrazy *pl.*, wrażenia *pl.* z podróży.

Rei'sebuch, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*bücher*, 1) rozkład *m.* jazdy; 2) przewodnik *m.* dla podrózujących.

Rei'sebündel, *sn.* =*s*, *pl.* —, toczmek podrózny, zawiniątko podrózne.

Rei'sebede, *sf.* *pl.* =*n*, kołdra podrózna.

Rei'sebüßen, *sf.* *pl.*; *Rei'seentschädigung*, *sf.* *pl.* =*n*, zwrot *m.* kosztów podróży.

Rei'seerinnerung, *sf.* *pl.* =*n*, wspomnienie *n.* z podróży.

Rei'sefertig, *adi.* gotowy do podróży; *sich* — machen (przy)gotować się do podróży; — sein być przygotowanym, gotowym do podróży.

Rei'sejieber, *sn.* =*s*, gorączka podrózna; *chęc* *f.* podrózowania.

Rei'seflasche, *sf.* *pl.* =*n*, flaszka podrózna, opłatanka *f.*

Rei'seführer, *sm.* =*s*, *pl.* —, przewodnik *m.* dla podrózujących.

Rei'sefegefährte, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, towarzyszt *m.* podróży.

Rei'sefegefolge, *sn.* =*s*, *pl.* —, orszak *m.* towarzyszący w podróży.

Rei'sefegeld, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*er*, pieniądze *pl.* na podróz, na drogę, nadrózne *n.*; także = *Rei'seentschädigung*.

Rei'sefegenheit, *sf.* *pl.* =*n*, sposobność *f.* do podróży; powóz *m.*

Rei'sefepäck, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, kumok *m.*, pakunek *m.* (podrózny).

Rei'sefepäckanklebzettel, *sm.* =*s*, *pl.* —, nalepka kumokowa.

Rei'sefegerät, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, sprzęt podrózny.

Rei'sefegesellschaft, *sf.* *pl.* =*n*, towarzystwo podrózujące.

Rei'sefegesellschaft, *sm.* =*s*, *pl.* —, towarzysz *m.* podróży.

Rei'sefegewand, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*wänder*, odzienie podrózne.

Rei'sefehandbuch, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*bücher*, przewodnik *m.* dla podrózujących, bedeker *m.*

Rei'sehut, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*hütte*, kapeluszt *m.* od podróży.

Rei'sefarte, *sf.* *pl.* =*n*, mapa drogi wskazująca, mapa drozna.

Rei'sefasten; *dim.* *Rei'sefästchen*, *sn.* =*s*, *pl.* —, skrzynka *f.*, skrzyneczka *f.* na sprzęty podrózne.

Rei'sefleid, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*er*, suknia podrózna, od podróży.

Rei'sefoßer, *sm.* =*s*, *pl.* —, kufer *m.*, skrzynka *f.* do podróży; *fleiner* — walizka *f.*, walizka *f.*

Rei'sefoßen, *s.* *pl.* kosztu *pl.* podróży.

Rei'sefüche, *sf.* *pl.* =*n*, kuchnia przenośna.

Rei'sefutsche, *sf.* *pl.* =*n*, kareta *f.* do podróży.

Rei'sefußt, *sf.* *chęc* *f.* podrózowania, ochota *f.* do podróży.

Rei'sefußtig, *adi.* mający *chęc* do podróży, lubiący podrózować.

Rei'sefmantel, *sm.* =*s*, *pl.* =*mäntel*, płaszcz *m.* do podróży.

Rei'sefmäßig, *adi.* podrózny, jak do podróży; *sich* — anziehen, austrüsten ubrać się, opatrzyć się we wszystkie potrzeby jak do podróży.

Rei'sefmüde, *adi.* zmęczony podrózą; któremu już się sprzykrzyły podróże.

Rei'sen, *vn.* (sein) podrózować; jeździć, jechać; *zu Fuß*, *zu Pferde*, *zu Wagen*, *zu Wasser*, *zu Lande* — podrózować pieszo, konno, (po) wozem, wodą, ładem; *nach Stalien* — (po)jechać do Włoch; *in Stalien* — podrózować po Włoszech, we Włoszech; *durch Stalien* — przejeżdżać, przejechać przez Włochy; *mit der Bahn*, *mit dem (zu) Schiff* — podrózować, jechać koleją, okrętem; *über München nach Paris* — (po)jechać na Monachium do Paryża; *nach Hause* — (po-)wracać do domu; *hin und zurück* — jechać tam i na powrót; *hin und her* — podrózować tam i sam; *er ist schon sehr viel gereist* podrózował już bardzo wiele; *diesen Weg sind wir noch nie gereist* tą drogą nigdy jeszcze nie jeździliśmy; *jeden Tag achtzig Kilometer* — ujechać codziennie osmdziesiąt kilometrów; *sich müde* — zmęczyć się podrózą; *gereist pp. i adi. weit* — ten, co wiele podrózował; *ein gereister Mann* człowiek, który wiele podrózował, bywalec *m.*

Rei'sende(r), *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, podrózujący *m.*, podrózny *m.*; komiwojażer *m.*

Rei'sende, *sf.* *pl.* =*n*, podrózująca *f.*, podrózna *f.*

Rei'seoufel, *sm.* =*s*, *pl.* —, człowiek mający mauię po-

dróżowania; (żartobl.) pomocnik, agent handlowy podróżyjący.

Rei'sepaß, *sm.* =fšš, *pl.* =pässe, paszport *m.*, zezwolenie podróżne, przepustka graniczna.

Rei'sepennig, *sm.* =š, *pl.* =e, pieniążek *pl.* na drogę.

Rei'seplan, *sm.* =(e)š, *pl.* =pläne, projekt *m.* podróży.

Rei'seprediger, *sm.* =š, *pl.* —. kaznodzieja wędrowny.

Rei'sepolster, *sm.* i *sn.* =š, *pl.* —, poduszka podróżna, do podróży.

Rei'sepult, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pulpit *m.*, książkoczek *f.* do podróży.

Rei'serock, *sm.* =(e)š, *pl.* =röcke, surdut podróżny, suknia podróżna, do podróży.

Rei'seroute, *sf.* *pl.* =n, droga *f.* (jaką się ma podróżować).

Rei'sersammelberechtigt=te(r), *sm.* =en, *pl.* =en, ugajnik *m.*

Rei'sesack, *sm.* =(e)š, *pl.* =säcke, worek podróżny.

Rei'seschreibzeug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szkatułka podróżna do pisania.

Rei'sespejen, *s. pl.* wydatki *pl.* w podróży.

Rei'sestock, Rei'sestab, *sm.* =(e)š, *pl.* =stöcke, =stäbe, laska podróżna.

Rei'sesucht, *sf.* żądza *f.* podróżowania.

Rei'sesüchtig, *adi.* pragnący podróży.

Rei'setaste, *sf. pl.* =n, torba podróżna.

Rei'seunfall, *sm.* =(e)š, *pl.* =fälle, wypadek *m.*, nieszczęście *n.* w podróży.

Rei'seunfallversicherung, *sf. pl.* =en, ubezpieczenie *n.* od wypadków w podróży.

Rei'sewagen, *sm.* =š, *pl.* —, powóz *m.*, landara *f.*; leichter, ungedeckter — bryczka *f.*

Rei'sewerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dzieło *n.* o podróżach, zawierające opisy podróży.

Rei'sewetter, *sn.* =š, guteß — haben mieć piękną pogodę podczas podróży.

Rei'sezehrung, *sf.* obacz Reiepenia.

Rei'sezeit, *sf. pl.* =en, czas *m.* podróży; czas do podróży stosowny.

Rei'sezug, *sn.* =(e)š, sprzęty *pl.*, rzeczy *pl.* podróżne, do podróży potrzebne, do podróży przygotowane, w drogę wzięte.

Rei'seziel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, cel *m.* podróży.

Rei'sfeld, *sn.* obacz Reie=ader.

Rei'seholz, *sn.* obacz Reiefig.

Rei'sig, *sn.* =š, chróst *m.*, chróście *n.*, chmyż *m.*, suchoreż *m.*

Rei'sig, *adi.* jezdny.

Rei'sig(e)r, *sm.* =en, *pl.* =en, jezdny żołnierz; die =en, *pl.* jazda *f.*

Rei'simehl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ryżowa ma(cz)ka, puder *m.*

Rei'smühle, *sf. pl.* =n, młyn *n.* do mielenia ryżu.

Rei'spunding, *sm.* =š, *pl.* =š, budyń ryżowy, z ryżu.

Rei'spüte, *sf. pl.* =n, potrawa *f.* z ryżu.

Rei'stroh, *sn.* =(e)š, ryżowa słoma.

Rei'suppe, *sf. pl.* =n, zupa ryżowa, z ryżu.

Rei'swurf, *sf. pl.* =würfte, kizka ryżowa, ryżem nadziana.

Rei'stauß nehmen pierzchać, pierzchać, czmychnąć, zmykać, zemknać, pryskać, prysnąć, dać drapak, spalić buty, uciec.

Rei'stblei, *sn.* =eš, molibden *m.*, grafit *m.*

Rei'st Brett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, deska rysownicza, stolnica rysunkowa, rysownica *f.*

Rei'sen, reiße, reißeſt i reißeſt, reiße, reiße, geřißen, I. *va.* (haben) rwać, drzeć; *etw.* in Stücke — podrzeć co na kawalki, poszarpać, rozszarpać co = zerreißen; ein Loch in *etw.* — zrobić w czym dziurę; (przenośnie:) uniestwić co; sich den Hut vom Kopfe — zedrzeć sobie kapelusza z głowy; einen Brief entzwei — podrzeć list; sich ern — drzeć pierze; *etw.*

an sich — porwać co, zagarniać, zagarnąć co, zagrabiać co, przywłaszczyć sobie co, opanować co; die Menge reiße mich mit sich fort ihm porwał mię z sobą; jmdm *etw.* auß der Hand — wydrzeć komu co z ręki; jmdm die Kleider vom Leibe — zedrzeć komu suknie z ciała; sich die Haare auß dem Kopfe — włósy sobie rwać, wyrwać z głowy; sich den Finger an einem Nagel — zadrzeć, zadrasnąć sobie palec o gwóźdź; Pflanzen auß dem Boden — wyrwać rośliny z ziemi; man konnte sie nicht auseinander — nie można ich było rozerwać; einen Fisch — rozplatać rybę; Holz — drzewo łupać; Laten — łąty drzeć, łąty robić łupiąc drzewo; jmdm auß der Gefahr — wyrwać kogo z niebezpieczeństwa, ocalić kogo w niebezpieczeństwie; jmdm auß einem Irrtum — wywieść kogo z błędu; Pöffen — błaznować; Wiße — dowcipkować; Zoten — sprośnie żartować; II. *v. impers.* eß reiße mich im Arm, in den Gliedern, im ganzen Körper rwie mnie w ramieniu, drze mnie po członkach, rwie mnie po całym cieles; III. *vn.* (sein) rwać się, urwać się, zerwać się; (roze)drzeć się; wenn alle Striße (Stränge) — kiedy się wszystkie powrozy porwą, w najgorszym razie; da riß mir die Gedul nateczas już mi cierpliwości nie stało, już mi się cierpliwości przebrało; anfangen zu — nadrzeć się; IV. sich —, *vr.* (haben) się um *etw.* — drzeć się o co, wydzierać sobie co, dobijać się o co, iść o co na udnę; sich um jmdm — wydzierać sobie kogo; ich reiße mich nicht sehr um dieseß Vergnügen nie zaależy mi bardzo na tej przyjemności.

Rei'sen, *sn.* =š, 1) darcie *n.*; — in den Gliedern rwanie *n.*, reumatyzm *m.* w członkach — im Bauch

zniecie *n.* w brzuchu; 2) szkicowanie *n.* (rysunki).

Rei'fend, *I. adi.* 1) gwałtowny, szybki, bystry; =er Stom wartki strumień; 2) drapieźny; =es Tier drapieźny zwierz; *II. adv.* die Ware geht — ab rozrywają towar, drą się o towar, towar szybko odchodzi.

Rei'fner, *sm.* =s, *pl.* —, 1) znacznik *m.* (stolarski); 2) utwór muzyczny, zachwycający bardzo słuchaczy.

Rei'ffeder, *sf. pl.* =n, 1) pióro rysunkowe, piórko *n.* do liniowania papieru; 2) futerałik *m.* do ołówka.

Rei'ffohle, *sf. pl.* =n, węgiel *m.* do rysowania.

Rei'ffmaß, *sm.* =es, *pl.* =e znacznik stolarski.

Rei'ffnagel, *sm.* =s, *pl.* =nagel, obacz Reißstift.

Rei'fflinie, *sm. sf. pl.* =n, linia rysownicza, lineal rysowniczy.

Rei'ffstift, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kredka *f.* do rysowania.

Rei'ffzah, *sm.* =(e)s, *pl.* =zähne, ząb psi (anatomia).

Rei'ffzeug, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, narząd rysunkowy, rysowadło *n.*, sztuciec rysowniczy.

Rei'ffzettel, *sm.* =s, *pl.* —, cyrkiel rysowniczy.

Rei'tanzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, ubiór *m.* do jazdy wierzchem.

Rei'tbahn, *sf. pl.* =en, ujeżdżalnia *f.*

Rei'tbar, *adi.* =es Tier zwierzę ujeżdżone, spokojne.

Rei'tdecke, *sf. pl.* =n, czaprak *m.*

Rei'tel, *sm.* =s, *pl.* —, drażek *m.*, kijek *m.*, pałeczka *f.*, odbijak *m.*

Rei'teln, *va.* (haben) bić, uderzyć pałeczką.

Rei'ten, reite, reitest, reitet, ritt, geritten, *I. va.* (haben) jechać, jeździć na koniu, wierzchowcu; er reitet immer einen Schimmel jeździć zawsze na siwku; ein Pferd zu Schanden — zajeździć konia, zniszczyć konia (złą) jazdą; die Pferde in die Schwemme — prowadzić konie do wody;

jundn über den Haufen — powalić kogo koniem o ziemię, stratować kogo koniem; (obraz.) einen Dichter — cytować bezustannie jakiegoś poeetę, jeździć na jakimś poeecie; den reitet der Teufel zły duch go nagaba, kieruje nim; *II. vn.* (sein) jeździć, jechać wierzchem, konno; auf einem Pferde — jechać na koniu, na wierzchowcu; auf einem Steden — jeździć na kiju; spazieren — jechać wierzchem na przechadzkę; (im) Schritt — jechać stępią; (im) Trab — jechać człapem, szłapem, kłusowac; (im) Galopp — jechać cwałem, cwałować; einen Weg — jechać wierzchem pewną drogą; (obraz.) auf etw. (herum) — mówić ciągle o tem samym; auf Schusters Hapen — isć pieszo; sich müde — zjeździć się; sich wund — osedzić; sich den Wolf — dostać z jazdy wilka, obary.

Rei'ter, *sm.* =s, *pl.* —, 1) jeździec *m.*; er ist ein guter — jest dobrym jeźdźcem, umie dobrze jechać konno; 2) jezdny *m.*, konny *m.* (żołnierz), kawalerzysta *m.*; ein Regiment — pułk jazdy; 2) spanische — rogatki *pl.* (w twierdzach).

Rei'teraufzug, Rei'tertrupp, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, Rei'terschar, *sf. pl.* =en, kawalkada *f.*, pochód jezdny.

Rei'terdienst, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, służba konna.

Reiterei, *sf. pl.* =en, jazda *f.*; konnica *f.*, kawaleria *f.*

Rei'terführer, *sm.* =s, *pl.* =e, podchorąży *m.* od jazdy, kornet *m.*

Rei'tergefecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, potyczka *f.* między konnicą, potyczka konna.

Rei'terhaufen, *sm.* =s, *pl.* —, oddział *m.* konnicy.

Rei'terin, *sf. pl.* =innen, jeźdźczyna *f.*

Rei'terünste, *sf. pl.* zrzecane ćwiczenia, ewolucje *pl.* na koniu.

Rei'tern, *va.* (haben) przewodzić.

Rei'terposten, *sm.* =s, *pl.* —, straż konna.

Rei'terregiment, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pułk *m.* jazdy, konnicy.

Rei'terrolle, *sf. pl.* =n, szara maść.

Rei'terrolle, *sf. pl.* =en, bitwa *f.* wojsk konnych, bitwa konna.

Rei'tersmann, *sm.* =es, *pl.* =leute, obacz Reiter.

Rei'terspiel, *sn. pl.* igrzyska konne.

Rei'terstandbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, Rei'terstatue, *sf. pl.* =n, posąg *m.* na koniu.

Rei'terstein, *sm.* =s, *pl.* —, but *m.* do jazdy konnej.

Rei'terstück, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Rei'terstückchen, *sn.* =s, *pl.* —, igrzyska konne; zrzeczny zwrot jeździec.

Rei'terwade, *sf. pl.* =n, straż konna.

Rei'terzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, kawalkada *f.*

Rei'tgerste, *sf. pl.* =n, przęciak *m.*, trzcinka *f.* do konnej jazdy.

Rei'tgras, *sm.* =es, *pl.* =gras, ser, trzcinnik *m.*, ostrzyca *f.*

Rei'thandschuh, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rekawiczka *f.* do konnej jazdy.

Rei'thofen, *sf. pl.* spodnie *pl.* do konnej jazdy, szarawary *pl.*

Rei'tjade, *sf. pl.* =n, kurtka *f.* do konnej jazdy.

Rei'tkleid, *sn.* obacz Reit-anzug.

Rei'tknecht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, masztalerz *m.*, dozorca stajenny.

Rei'tkunst, *sf.* sztuka *f.* jeźdźstwa konno.

Rei'tlehrer, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel *m.* jazdy konnej.

Rei'tnagel, *sm.* =s, *pl.* =nagel, punkt *m.* przesuwniczy (górn.)

Rei'treitste, *sf. pl.* =n, ob. Reitgerste.

Rei'terfied, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Rei'terfuß, *sn.* =fies, *pl.* =fies, koń wierzchowy, koń podwierzch, wierzchowiec *m.*

Rei'terplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, plac *m.*, miejsce *n.* do jeźdźstwa konno.

Rei'tpoſt, *sf. pl.* =n, poczta konna.

Rei'troß, *sm.* =(e)ß, *pl.* =röſe, surdut *m.* do konnej jazdy.

Rei'tſattel, *sm.* =ß, *pl.* =ſattel, siodło *n.* na konia.

Rei'tſchule, *sf. pl.* =n, ujeżdżalnia *f.*, jeżdżarnia *f.*, maneż *f.*

Rei'tſtückel, *sm.* =ß, *pl.* =, but *m.* do konnej jazdy.

Rei'tuerricht, *sm.* =(e)ß, *Rei'tſtunde, sf. pl.* =n, nauka *f.*, lekcyja *f.* jazdy konnej.

Rei'twechſel, *sm.* =ß, *pl.* =, weksel *m.* z grzeczności.

Rei'tweg, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, droga *f.* do jazdy konnej.

Rei'twolf, *sm.* =(e)ß, osiednienie *n.*

Rei'tzug, Reitgeſchirr, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, rzad *m.* na konia.

Rei'z, *sm.* =eß, *pl.* =e, 1) podnieta *f.*; 2) powab *m.*, pociąg *m.*, urok *m.* = Zauber; ponęta *f.*, siła przyciągająca = Anziehungskraft; 3) wdzięk *m.* = Liebreiz, Anziehungskraft.

Rei'zbar, *adi.* 1) wrażliwy; 2) drażliwy; 3) porywczy, popędliwy; = jäh'ornig.

Rei'zbarkeit, *sf.* 1) wrażliwość *f.*; 2) drażliwość *f.*; 3) porywczosć *f.*, popędliwość *f.*

Rei'zen, *va.* (haben) 1) pobudzać, pobudzić, wzbudzać, wzbudzić; podniecać, podniecić; die Reugierde — wzbudzić ciekawość; den Appetit, die Begierde — zaostrzyć apetyt, obudzić żądze; zum Laſen — pobudzić do śmiechu; 2) drażnić; jmnbn (auf) — rozdrażnić kogo; 3) pociągać do siebie, wabić, nęcić.

Rei'zen, *sn.* =ß, obacz Reizung.

Rei'zend, *adi.* 1) podniecający, pobudzający; =ß Mittel podniecający środek; 2) drażniący; 3) śliczny, powabny, pełen wdzięków, czarodziejski; e Gegenb powabna, uroczą okolica.

Rei'täfer, *sm.* =ß, *pl.* =, omomilek *m.*, brzoźnoplamek *m.*, przyszcenica *f.* (rodzaj muchy hiszpańskiej).

Rei'zter, *sm.* =ß, *pl.* =, rydz *m.* (grzyb).

Rei'zloß, *adi.* niepowabny, bez wdzięku; nie podniecający, nie zaprawny korzeniarni.

Rei'zlosigkeit, *sf.* brak *m.* powabu, wdzięku.

Rei'zmittel, *sm.* =ß, *pl.* =, środek podniecający, pobudzający, drażniący; (obraz.) pobudka *f.*, bodziec *m.*; — zum Böſen pokusa do złego.

Rei'zung, *sf. pl.* =en, 1) pobudzanie *n.*, podniecanie *n.*; 2) drażnienie *n.*; 3) pociąganie *n.*, wabienie *n.*

Rei'zvoll, *adi.* pełen wdzięku, powabu.

Rekapitulatio'n, *sf. pl.* =en, rekapitulacyja *f.*, zestawienie *n.*, powtórzenie *n.*

Rekapitulie'ren, *va.* (haben) (z)ekapitulować, zestawiać, zestawiać, powtarzać, powtórzyć, (po)ściagać (n. p. pozytywne rachunku).

Re'kel, *sm.* =ß, *pl.* =, grondał *m.*, gbur *m.*

Re'telhaft, *adi.* grondałski; *adv.* po grondałsku.

Reklamatio'n, *sf. pl.* =en, reklamacyja *f.*, poszukiwanie *n.*, dochodzenie *n.* swego prawa, żądanie *n.* zwrotu; podanie *n.*, prośba *f.* o uwolnienie od służby wojskowej.

Reklamatio'nsbureau, *sn.* =ß, *pl.* =ß, oddział *m.* zażaleń (przewoźnictwo, handel).

Rekla'me, *sf. pl.* =n, reklama *f.*, polecenie *n.*, zalecanie *n.*, obwieszczenie polecające, zachwalające; — machen für etw. robić dla jakiej rzeczy reklamę, zachwalać, polecać co.

Reklamie'ren, *va.* (haben) reklamować, poszukiwać, żądać zwrotu; poda(wa)ć, prosić o uwolnienie od służby wojskowej; użalać się, wniesić zażalenie; = ſich beklagen.

Rekognitio'n, *sf. pl.* =en, rekognicyja *f.*, rozpoznawanie *n.*, potwierdzenie *n.*, uznanie *n.* prawdziwości, ważności czego.

Rekognitio'nßzinß, *sm.* =eß, *pl.* =e, opłata rekognicyjna,

czynsz płacony jedynie celem uznania prawa własności.

Rekognoszie'ren, *I. va.* (haben) rozpoznawać, uznawać, potwierdzić wiarygodność, prawdziwość osoby lub rzeczy; ſich — laſſen dać stwierdzić tożsamość swej osoby; *II. va. i vr.* (haben) rekognoskować (np. położenie miejsca); wysyłać na zwiady, wywiady, śledzić, badać (np. poruszenia nieprzyjacielskie), wyjeżdżać na zwiady.

Rekognoszie'run, *sf. pl.* =en, rekognoscyja *f.*, zwiady *pl.*, wywiady *pl.*, wywiadki *pl.*, zasięgnięcie *n.* wiadomości.

Rekognoszie'runßpatrouille, (wym. : -truj) *sf. pl.* =n, Rekognoszie'runßtrupp, *sm.* =(e)ß, *pl.* =ß, patrol *f.*, straż wysłana na zwiady.

Rekognoszie'runßſchiff, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, okręt wysłany na zwiady.

Rekommandatio'n, *sf. pl.* =en, rekomandacyja *f.*, polecenie *n.*

Rekommandie'ren, *va.* (haben) rekomandować, polecać; einen Brief — polecić, zapisać list; = einſchreiben.

Rekonwaleſze'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, rekonwalescent *m.*, przychodzący *m.*, powracający *m.* do zdrowia.

Rekonwaleſze'nz, *sf.* rekonwalescencyja *f.*, wyzdrowiny *pl.*

Reko'rd, *sm.* =ß, *pl.* =ß, rekord *m.*, złożenie *n.* dowodu największej chyżkości w wyścigach, największej siły w zapasach i t. p. (sport, także przenośnie); den — ſchlagen pobić rekord.

Rekredit'i'v, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, rekredytywa *f.*, pismo odwołujące ambasadora.

Rekrut, *sm.* =en, *pl.* =en, rekrut *m.*, nowozacieczny *m.* (wojskow.).

Rekrutenaufhebung, *sf. pl.* =en, braucie *n.* rekruta, zaciąg *m.* żołnierzy.

Rekrutie'ren, *I. va.* (haben) brać w rekruty, zaciągać do

wojska; II. sich —, *vr.* (haben) sich — (aus) składać się (z).

Rekrutie'ren, *sn.* =s, **Rekrutie'tung**, *sf.* *pl.* =en, branie *n.* do wojska, branka *f.*

Rekta'szenſio'n, *sf.* *pl.* =en, wzniesienie się proste, ascenzya prosta (astronom.).

Rektifizie'ren, *va.* (haben) 1) rektyfikować, poprawiać, sprawdzać, sprostować; = berichtigten; 2) rektyfikować, czyścić, oczyszczać, oczyścić (chemia).

Rektio'n, *sf.* rekeya *f.*, rządzenie *n.* (jakim przypadkiem, gramatyka).

Re'ktor, *sm.* =s, *pl.* =to' = ren, rektor *m.*, przełożony *m.* szkoły.

Rektora't, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) rektorstwo *n.*, urząd rektorski, godność rektorska; 2) godność *f.*, urząd *m.* pierwszego kapłana ustanowionego przy jakim kościele; 3) rektorat *m.*, biuro *n.*, mieszkanie *m.* rektora.

Re'ktorſtelle, **Re'ktorwürde**, *sf.* urząd *m.*, godność *f.* rektora.

Rekurrie'ren, *vn.* (haben) 1) udać się, zwrócić się do kogo; 2) rekurować, odwołać się (do wyższej władzy, prawo).

Rekur's, *sm.* =ſes, *pl.* =ſe, rekurs *m.*, odwołanie *n.* się (do wyższej władzy); den — ergreifen wnieść rekurs, odwołanie, rekurować, odwołać się.

Rekai's, (wym.: relé), *sn.* —, 1) odmiana *f.* konia lub koni w podróży; mit — fahren odmieńca konie w drodze, jechać rozstawionymi końmi; 2) przenośnik *m.* (elektryka).

Rekai'ſpferd, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, koń *m.* do odmiany w drodze, koń do przeprzągu, od przeprzągu.

Relatio'n, *sf.* *pl.* =en, 1) relacya *f.*, zdanie *n.* sprawy; 2) relacya *f.*, stosunek *m.*, względność *f.*

Relati'v, *adi.* względny, odnośny; ein — er Begriff wyobrażenie, pojęcie względne.

Relativität, *sf.* *pl.* =en, względność *f.*; odnośność *f.*

Relati'vpronomen, *sn.* =(s), *pl.* =mina, **Relati'vum**, *sn.* =(s), *pl.* =tiva, zaimek względny (gramat.).

Relativ'ſatz, *sm.* =es, *pl.* =ſätze, zdanie względne (gramat.).

Relegatio'n, *sf.* *pl.* =en, relegacya *f.*, oddalenie *n.*, wygnanie *n.*, wypędzenie *n.*

Relegie'ren, *va.* (haben) relegować, oddalić, wypędzić (*n.* p. studenta z uniwersytetu).

Relie'f, *sn.* =s, *pl.* =s, relief *m.*, półwypukła rzeźba; (także przenośnie:) powaga *f.*, znaczenie *n.*; daß gibt ihm ein gemißes — to mu nadaje pewną powagę; **Bas** — (wym.: ba—) wklęsłowypukła rzeźba; **Gaut** — (wym.: ho—) wzniosłowypukła rzeźba.

Religio'n, *sf.* *pl.* =en, religia *f.*; wyznanie *n.* = Bekenntniß; wiara *f.* = Glaube; kościół *m.* = Kirche; religijność *f.* = Religioſität; sich zu einer — bekennen wyznać jaką religię; eine — annehmen przyjąć religię; seine — ändern zmienić religię, wyznanie.

Religio'n'sänderung, *sf.* *pl.* =en, zmiana *f.* religii.

Religio'n'sangelegenheit, *sf.* obacz Religio'n'sache.

Religio'n'sbedrückung, *sf.* *pl.* =en, ucisk religijny.

Religio'n'sbuch, *sn.* =es, *pl.* =bücher, książka *f.* o religii, do nauki religii, książka religijna.

Religio'n'sduldung, *sf.* tolerancya religijna.

Religio'n'seditt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, edykt religijny.

Religio'n'seid, *sm.* =es, *pl.* =e, przysięga religijna.

Religio'n'seifer, *sm.* =s, zapal religijny; blinder, übertriebener — fanatyzm religijny, zażartość *f.*, zagorzałość *f.* religijna.

Religio'n'sfreiheit, *sf.* *pl.* =en, wolność *f.* religii, wyznań.

Religio'n'sfriede, *sm.* =n's, pokój religijny, pokój zapewniający wolność wyznań.

Religio'n'sgenosse, *sm.* =n, *pl.* =n, spółwyznawca *m.*, spółwierca *m.*

Religio'n'sgeſchichte, *sf.* historia *f.* wyznań, historia święta.

Religio'n'sgeſellſchaft, *sf.* *pl.* =en, stowarzyszenie religijne.

Religio'n'sgeſpräch, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rozmowa o sprawach religijnych; dysputa teologiczna (między katolikami a protestantami).

Religio'n'shandlung, *sf.* *pl.* =en, akt *m.*, czyn religijny.

Religio'n'skrieg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wojna religijna.

Religio'n'slehre, *sf.* *pl.* =n, 1) dogmat *m.*, zdanie *n.* wiary; 2) nauka *f.* religii.

Religio'n'slehrer, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel *m.* religii.

Religio'n'sloß, *adi.* bez religii, niereligijny.

Religio'n'sloſigkeit, *sf.* brak *m.* religii, niereligijność *f.*

Religio'n'smeinung, *sf.* *pl.* =en, zdanie *n.*, opinia *f.* w sprawach, o sprawach religijnych.

Religio'n'spartei, *sf.* *pl.* =en, partya religijna, stronnictwo religijne.

Religio'n'sphilosophie, *sf.* filozofia religijna.

Religio'n'sſache, *sf.* *pl.* =n, rzecz *f.*, sprawa *f.* religijna, religii się tycząca.

Religio'n'sſchwärmer, *sm.* =s, *pl.* —, fanatyk *m.*, zagorzalec *m.* religijny.

Religio'n'sſchwärmerci, *sf.* *pl.* =en, fanatyzm religijny, zażartość religijna.

Religio'n'sſekte, *sf.* *pl.* =n, sekta religijna.

Religio'n'sſpötter, *sm.* =s, *pl.* —, szydzący *m.* z religii.

Religio'n'sſpötterci, *sf.* *pl.* =en, szydzenie *n.* z religii.

Religio'n'sſtifter, *sm.* =s, *pl.* —, założyciel *m.*, twórca (nowej) religii.

Religio'n'sſtreit, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, **Religio'n'sſtreitigkeit**, *sf.* *pl.* =en, spór religijny.

Religio'n'strennung, *sf.* *pl.* =en, schizma *n.*

Religio'n'sübung, *sf.* *pl.* =en, wykonywanie *n.* religii.

Religio'nunterricht, *sm.* = (e)ś, nauka *f.* religii.
 Religio'nsvörderer, *sm.*,
 Religio'nsvorachtung, *sf.* ob.
 Religionsspötter, Religions-
 spöttere.
 Religio'nsvorbefferer, *sm.*
 =ś, *pl.* —, reformator *m.*, od-
 nowiciel *m.* religii.
 Religio'nsvorbefferung, *sf.*
pl. =en, reformacya religijna.
 Religio'nsvorwandte(r), *sm.*
 =en, *pl.* =en, ob. Religions-
 genosse.
 Religio'nswahrheit, *sf.* *pl.*
 =en, prawda religijna.
 Religiö'nswechsel, *sm.* =ś,
dl. —, zmiana *f.* religii, wy-
 znania.
 Religiö'nswissenschaft, *sf.*
pl. =en, nauka *f.* o religii lub
 o religiach, teologia *f.*
 Religio'nswang, *sm.* = (e)ś,
 przymus religijny.
 Religio's, *adi.* religijny,
 wierzący; pobożny, bogoboj-
 ny; *adv.* religijnie; pobożnie,
 bogobojnie.
 Religio'sität, *sf.* religijność
f.; wiara *f.*; pobożność *f.*,
 bogobojność *f.*
 Reliquie, *sf.* *pl.* =n, reli-
 kwia *f.*, świętość *f.*, święto-
 bliwość *f.*, zabytek *m.*,
 szczątki *m.* świętego.
 Reliquienanbetung, Reli-
 quienverehrung, *sf.* *pl.* =en;
 Reliquiendienſt, *sm.* =eś, *pl.*
 =e, adorowanie *n.*, czczenie
n. relikwii.
 Reliquienkästchen, Reli-
 quienwölbe, *sn.* =ś, *pl.* —,
 Reliquienraum, Reliquien-
 schrein, *sm.* = (e)ś, *pl.* =räume,
 =schreine, relikwiarz *m.*, zbiór
m., skład *m.*, schowanie *n.*
 zabytków, szczątków świę-
 tych.
 Remede'r, *sf.* *pl.* =en, po-
 moc *f.*, zarządzenie *n.* = Ab-
 hilfe.
 Reminisze'nz, *sf.* *pl.* =en,
 reminiscencya *f.*, przypo-
 minienie *n.*, wspomnienie *n.*
 = Erinnerung.
 Remi's, *adi.* obacz Hänge-
 partie.
 Remi'se, *sf.* *pl.* =n, remiza
f., stopa *f.*, wozownia *f.*,

skład *m.*, schowanie *n.* sprze-
 tów gospodarskich.

Remitte'nden, *s. pl.* rzeczy
 (w szczególności książki przez
 księgarzy) niesprzedane i
 zwrócone.

Remitte'nt, *sm.* =en, *pl.*
 =en, remitent *m.*, odsyłający
 = (napowrót), zwracający;
 — eineś Wechſels biorący *m.*
 weksel, nabywca *m.* wekslu.

Remittie'ren, *va.* (haben)
 remitować, odsyłać, odesłać,
 zwracać, zwrócić.

Remola'de, *sf.* ostry sos.
 Remonstratio'n, *sf.* *pl.* =en,
 remonstracya *f.*, przedsta-
 wienie odporne.

Remonstric'ren, *va.* i *vn.*
 (haben) remonstrować, prze-
 czyć, odeprzeć, odpierać (czyj
 wnioszek lub zdanie).

Remou'te, *sf.* *pl.* =n, re-
 mouta *f.*, konie do jazdy w
 miejsce niezdatnych dosta-
 wione, konie jako niezdatne
 do służby odstawione, wybra-
 kowane (wojskow.).

Remou'ntepferd, *sn.* = (e)ś,
pl. =e, koń remoutowy, koń
 świeżo dostawiony lub wy-
 brakowany (wojskow.).

Remontie'ren, *va.* (haben)
 remontować, dostawiać lub
 wybrakować konie (wojskow.).

Remoutoi'r, (wym.: -mon-
 toar), *sm.* =ś, *pl.* =ś, Remou-
 toi'rühr, *sf.* *pl.* =en, remon-
 toar *m.* (zegarek kieszonko-
 wy).

Removie'ren, *va.* (haben)
 usuwać.

Rempelci', *sf.* *pl.* =en, pro-
 wokaacya *f.*, obrażające po-
 trącenie.

Rem'peln, *va.* (haben) zde-
 rzyć się, prowokować; jmndm
 — (zwykle: anrem'peln) po-
 trącić kogo, by go obrazić.

Re'mpfer, Re'mter, *sm.*
 =ś, *pl.* —, refektarz *m.* (w
 klasztorach).

Remuneratio'n, *sf.* *pl.* =en,
 remuneracya *f.*, wynagrodze-
 nie *n.*

Remunerie'ren, *vd.* (haben)
 wynagradzać, wynagrodzić.

Renaisſance, (wym.: -ne-
 səs), *sf.* renesans *m.*, odno-

wienie *n.*, odrodzenie *n.*
 (sztuki starożytnej).

Renco'ntre, (wym.: ran-
 kättr), *sn.* =ś, *pl.* =ś, spotka-
 nie *n.*; sprzeczka *f.*, starcie
n. się; = Begegnung.

Renda'nt, *sm.* =en, *pl.* =en,
 rendant *m.*, skarbnik *m.*, pod-
 skarbi *m.*, płatnik *m.*, wy-
 płatca *m.*

Rendantu'r, *sf.* *pl.* =en,
 rendantura *f.*, godność *f.*,
 urząd *m.* rendanta; miesz-
 kanie *n.* rendanta.

Rendezvou's, (wym.: ra-
 dewu), *sn.* —, *pl.* —, rande-
 wu *n.*, schadzka *f.*, zejście
n. się, zamówienie *n.*; się
 mit jmndm ein — geben (dać
 sobie z kim randawę) umó-
 wić się z kim o miejsce
 zejścia.

Renega't, *sm.* =en, *pl.* =en,
 renegat *m.*, odstepca *m.*, od-
 szczepienie *m.* wiary, peri-
 kińczyk *m.*; = Abtrünniger.

Renega'tentum, *sn.* =ś, od-
 stepstwo *n.*, odszczepieństwo
n. wiary.

Re'net'te, Re'net'te, *sf.* *pl.*
 =n, renet(k)a *f.* (gatunek
 jabłka).

Renite'nt, *adi.* uporczywy,
 uporczy, krąbny, niepostu-
 szny; = widerspenſtig.

Renite'ntz, *sf.* renitencya *f.*,
 uporczywość *f.*, krąbność *f.*;
 = Widerspenſtigkeit.

Re'nken, *va.* (haben) cią-
 gnąć (członki).

Re'nnarbeit, *sf.* *pl.* =en,
 dymarka *f.*, wykuwanie bez-
 pośrednie, dymarstwo *n.*,
 fryszowanie żelaza bezpo-
 średnie (górn.).

Re'nnarbeiter, *sm.* =ś, *pl.*
 —, dymarz *m.* (górn.).

Re'nnbahn, *sf.* *pl.* =en,
 biegalsnia *f.*, tor wyścigowy,
 plac *m.* gonitew.

Re'nuen, *va.* i *vn.* renne,
 rennt, rennt, rannte, habe
 i bin gerannt, 1) (sein) biedz
 (pedem), pędzić, locieć; mit
 jmndm um die Wette — biedz
 z kim na wyścigi; gerannt
 kommen pedem przylocieć,
 przybiedz; er rennt, als wenn
 ihm der Kopf brennte loci jak
 szalony, jak zagorzały; gegen

etw. — wbieđz w co, ude-
rzyć się, trącić się o co w
biegu; nach etw. — ubiegać
się (chciewie) o co, za czem;
jmdm, etw. zu Boden, über
den Haufen — w szybkim
biegu (potrącić i) powalić
kogo, co na ziemię; jmdm
den Degen durch den Leib —
przeszyć kogo szpadą; (prze-
nośnie:) in sein Verderben,
Unglück — na oślepe biedz
do zguby, pogrążać się w nie-
szczęście, pędzić w przepaść;
mit dem Kopfe gegen die Wand
— chcieć mur głową przebić,
chcieć dokazać niepodobnych
rzeczy; 2) *vn.* (haben) biedz,
brać udział w wyścigach,
w biegu.

Re'nnen, *sn.* =s, *pl.* —
(szybki) bieg *m.*, pęd *m.*,
lot *m.*; die (Wett) — wyścigi
pl.; in vollem — w szybkim
biegu.

Re'nner, *sm.* =s, *pl.* —
biegacz *m.*; koń wyścigowy,
wyścigowiec *m.*, biegun *m.*

Re'nnerhd, *sm.* =s, *pl.* =e,
dymarka *f.* (górn.).

Re'nnjagd, *sf.* *pl.* =en, po-
lowanie konne.

Re'nnpferd, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, koń wyścigowy.

Re'nnschiff, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, okręt *m.*, statek *m.* szybko
pływający, szybkopęd *m.*

Re'nnspieler, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, gonitwa *f.*, wyścigi *pl.*,
turniej *m.*

Re'nnspindel, *sf.* *pl.* =n,
wrzeczono *n.* w tokarce.

Re'nnstall, *sm.* =(e)s, *pl.*
=ställe, stajnia *f.* dla koni
wyścigowych.

Re'ntier, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, 1) renifer *m.*, ren *m.*
(zwierzę); 2) żartobliwie za-
miał Rentner.

Re'nnvogel, *sm.* =s, *pl.*
=vögel, ściga *f.*

Re'nnwagen, *sm.* =s, *pl.*
—, wóz wyścigowy, do wy-
ścigów.

Re'nnszieler, *sn.* =(e)s, *pl.* =e,
meta *f.* na placu gonitwy,
dobieg *m.* (wyścigowy), miej-
sce *n.* dobiegu.

Renomme'e, (wym.: -maż),
sf. obacz Renommieren.

Renomme'e, *sn.* =s, reno-
ma *f.*, sława *f.*, opinia *f.*,
wziętość *f.*

Renomme'ien, *va.* (haben)
renomować, chełpić się, chlu-
bić się, przechwalać się; ju-
naczyć, junaka udawać.

Renomme'ien, *sn.* =s;
Renomme'ierei', *sf.* *pl.* =en,
renomowanie *n.*, chełpienie
n. się, przechwalanie *n.* się;
junakierya *f.*

Renomme'iert, *adi.* reno-
mowany, dobrze znany, z do-
brej strony znany; =e Firma
firma znaczna, rzetelna.

Renomme'ist, *sm.* =en, *pl.*
=en, renomista *m.*, samochwał
m., chełpliwiec *m.*, junak *m.*

Renom'ee, (wym.: -naś), *sf.*
pl. =n, renons *m.*; — machy
zrobić renons, nie dodać do
koloru (w grze w karty);
(przenośnie:) — sein byc nie-
ukiem, być nieuczuczyń; (w
mowie studenckiej:) członek
nadzwyczajny stowarzyszenia.

Renouie'ren, *va.* (haben)
odnawiać, odnowić, napra-
wiać, naprawić.

Reuta'bel, *adi.* zyskowny,
popłatny.

Reutabilität, *sf.* zysko-
wność *f.*, popłatność *f.*

Re'ntant, *sn.* =(e)s, *pl.*
=änter; Re'ntkammer, *sf.* *pl.*
=n, izba skarbową; urząd po-
borczy.

Re'ntantmann, Re'ntmei-
ster, *sm.* =s, *pl.* =leute, =meister,
podskarbi *m.*, intendant *m.*

Re'nte, *sf.* *pl.* =n, renta
f., dochód *m.*, przychód *m.*,
czynsz *m.*, procent *m.*, od-
setki *pl.*; czysty dochód, zysk
m. z nieruchomości, intrata
f.; jährliche — (roczna) renta,
roczna intrata; von seinen =n
leben żyć z dochodu wła-
snego majątku, żyć z procent-
tów; eine — aussetzen wy-
znaczyć rentę; sein Geld auf
=n legen pieniądze umieścić
na procent; eine 4prozentige
— renta czteroprocentowa.

Re'nten, Rentie'ren, *vn.*
(haben) przynosić procenta,
przynosić dochód; daß ren-
tiert sich nicht to się nie opła-
ca, to się nie nagrodzi.

Re'ntenablösung, Re'nten-
tilgung, *sf.* *pl.* =en, amorty-
zacja *f.*, spłacenie *n.*, umo-
rzenie *n.* rent.

Re'ntenumwandlung, *sf.* *pl.*
=en, konwersya *f.*, przemiana
f. rent.

Re'ntenversicherung, *sf.* *pl.*
=en, ubezpieczenie *n.* rent
dożywotnich.

Re'ntier, (wym.: -tjé), *sm.*
=s, *pl.* =s, obacz Rentner.

Re'ntie'ren, *vn.* (haben) ob-
renten.

Re'ntner, *sm.* =s, —, ka-
pitalista *m.*, rentier *m.*, sa-
mopan *m.*, żyjący z docho-
dów własnego majątku.

Renunziatio'n, *sf.* *pl.* =en,
renunacya *f.*, zrzeczenie *n.*
się.

Reorganisatio'n, *sf.* =s *pl.*
=en, reorganizacya *f.*, nowe
urządzenie *n.*, przekształce-
nie *n.*

Reorganisatio'n's-, *adi.*
reorganizacyjny.

Reorganisa'tor, *sm.* =s, *pl.*
=to'ren, reorganizator *m.*, od-
nowiciel *m.*

Reorganisa'toren, *va.* (haben)
reorganizować, na nowo urzą-
dzać.

Reparatu'r, *sf.* *pl.* =en,
reparacya *f.*, naprawa *f.*,
odnowienie *n.*, wznowienie *n.*,
wyporządzenie *n.*

Reparie'ren, *va.* (haben)
naprawiać, naprawić, wzna-
wiać, wznowić, wyporządzać,
wyporządzić.

Repartie'ren, *va.* (haben)
repartować, rozkładać, rozło-
żyć, porozdzielać, rozdzielić
w pewnym stosunku.

Repartitio'n, *sf.* *pl.* =en,
repartycya *f.*, rozdział *m.*,
podział *m.*, rozkład *m.*
w pewnym stosunku.

Reperito'ire, (wym.: -toa'r),
sn. =s, *pl.* =s, repertoarz *m.*,
spis *m.* sztuk, jakie mają być
grane w teatrze w ciągu
pewnego czasu; = Spielplan.

Reperito'rium, *sn.* =s, *pl.*
=rien, repertorium *n.*, spis *m.*

Repete'tut, *sm.* =en, *pl.* =en,
repetent *m.*, powtarzający *m.*

Repetie'ren, *va.* (haben) re-
petować, powtarzać, powtórzyć.

Repetiergewehr, *sn.* -(e)š, *pl.* -z, repetyerka *f.*

Repetieruhr, *sf. pl.* -en, repetyer *m.*, powtórzyiciel *m.*, zegar bijący, powtarzający czas.

Repetitio'n, *sf. pl.* -en, repetycja *f.*, powtarzanie *n.*, powtórzenie *n.*

Repetitorium, *sn.* -š, *pl.* -rien, repetytorium *n.*, powtórzenie *n.*, kurs powtarzalny, książka do powtarzania.

Replik, *st. pl.* -en, odpowiedź *f.*; replika *f.*, odpis *m.* (prawo).

Replizier'en, *vn.* (haben) odpowiedzieć; replikować, wniesić replikę, odeprzeć zarzut (prawo).

Reponier'en, *va.* (haben) reponować, złożyć, odłożyć (np. akty sądowe); napowrót włożyć.

Reporter, *sm.* -š, *pl.* —, reporter *m.*, sprawozdawca *m.* (dziennikarstwo).

Repositio'n, *sf. pl.* -en, repozycja *f.*, złożenie *n.*; włożenie *n.*

Repositorium, *sn.* -š, *pl.* -rien, repozytorium *n.*, półki *pl.*, szafa *f.* na książki.

Repphuhn, *sn.* kuropatwa *f.* = Rebhuhn.

Repraesentant, *sm.* -en, *pl.* -en, reprezentant *m.*, przedstawiciel *m.*, zastępca *m.*

Repraesentantin, *sf. pl.* -innen, reprezentantka *f.*, przedstawicielka *f.*, zastępczyni *f.*

Repraesentatio'n, *sf. pl.* -en, reprezentacja *f.*, przedstawicielstwo *n.*, zastępstwo *n.*

Repraesentationsgelde, Repraesentationskosten, *s. pl.* koszta *pl.* reprezentacji, zastępstwa.

Repraesentativsystem, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, system reprezentacyjny (polityka, prawo).

Repraesentativverfassung, *sf. pl.* -en, konstytucja *f.* (reprezentacyjna).

Repraesentieren, I. *va.* (haben) jmnđu — reprezentować, przedstawiać kogo, zastępować kogo, działać w czyjśm imieniu; II. *vn.*

(haben) przedstawiać, znać *co.*

Repressalien, *s. pl.* represalia *pl.*, przeciwdziałanie *n.*, odwet *m.*; — ausüben, gebrauchen używać prawa odwetu.

Repressivmaßregel, *sf. pl.* -n, środek represyjny, odpierający.

Reprobatio'n, *sf. pl.* -en, reprobacja *f.*, odrzucenie *n.*; — bei einer Prüfung nieuznanie za uzdatnionego przy egzaminie, egzamin niepomysłny.

Reprobieren, *va.* (haben) nie pochwalać, nie uważać za dobre, odrzucać, odrzucić; bei der Prüfung — spalić przy egzaminie.

Reproduktio'n, *sf. pl.* -en, reprodukcja *f.*, wznowienie *n.*; kopia *f.*, przerys *m.* (u. p. obrazu).

Reproduktivkraft, *sf. pl.* -kräfte, siła reprodukcyjna, odradzająca.

Reproduzieren, *va.* (haben) reprodukować, odtwarzać, odradzać, odrodzić; kopiować, przerysowywać.

Reps, -feš, *sm.* obacz Repš.

Reptil, *sn.* -(e)š, *pl.* -e i -lien, gad *m.*, płaz *m.*

Reptilienfonds, (wym.: -fš); *sm.* —, *pl.* —, fundusz gadzinowy (polityka i dziennikarstwo).

Reptilienpresse, *sf.* prasa gadzinowa (pogardliwie o dziennikach rządowych).

Republik, *sf. pl.* -en, rzeczpospolita *f.*

Republikaner, *sm.* -š, *pl.* —, republikanin *m.*, obywatel *m.* rzeczypospolitej, zwolennik *m.* zasad rzeczypospolitej.

Republikanerin, *sf. pl.* -innen, republikanka *f.*

Republikanertum, *sn.* -š, Republikanismus, *sm.* —, republikanizm *m.*, wyznawanie *n.* zasad rzeczypospolitej.

Republikanisch, *adi.* republikański; *adv.* po republikańsku; — gefinnt sein wyznawać zasady rzeczypospolitej, być republikaninem.

Republizieren, *va.* (haben) ogłosić na nowo, powtórnie.

Repu'ß, *sm.* -feš, *pl.* -fe, odmowa *f.*

Repulsio'n, *sf. pl.* -en, repulzja *f.*, odpychanie *n.*

Repulsi'v, *adi.* odpychający.

Repulsi'vkräft, *sf. pl.* -kräfte, siła odpychająca.

Reputatio'n, *sf.* reputacja *f.*, powaga *f.*, sława *f.*, opinia *f.*

Reputierlich, *adi.* reputowany, wzięty, poważany.

Re'quiem, *sn.* -š, *pl.* -š, rekwiem *n.*, msza żałobna.

Requirieren, *va.* (haben) rekwirować, żądać dostarczenia, spełnienia czego; einen Flüchtling — żądać wydania zbiega, poszukiwać zbiega.

Requisit, *sn.* -(e)š, *pl.* -en, 1) żądanie *n.*, rzecz żądana, poszukiwana; 2) wymóg *m.* (prawo); 3) rekwizyta *pl.*, zasoby *pl.*, ruchomości *pl.* (zwłaszcza do przedstawień teatralnych potrzebne).

Requisitio'n, *sf. pl.* -en, rekwizycja *f.*, żądanie *n.*, wymaganie *n.* uskutecznienia czego.

Re'se'da, *sf.* —, *pl.* -š, Re'se'de, *sf. pl.* -n, rezeda *f.* (roślina).

Reservatredt, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, prawo zastrzeżone, wymówione.

Reserve, *sf. pl.* -n, 1) odkład *m.*, zachowanie *n.*, zapas *m.*; 2) rezerwa *f.*, odwód *m.*, odstawka wojskowa, wojsko nieczynne; 3) zastrzeżenie *n.*, wymówienie *n.* sobie czego; 4) (obraz.) zachowywanie się bierne, czekające.

Reserve-, *adi.* rezerwowy, odwodowy, odłożony, przechowany, przygotowany (na ostatnią potrzebę).

Reserveanker, *sm.* -š, *pl.* —, kotwica rezerwowa.

Reservefondš, *sm.* —, *pl.* —, fundusz rezerwowy, odwodowy.

Reisevelofomotive, Re'se'vemaschine, *sf. pl.* -n, lokomotywa zapasowa, parowóz zapasny, rezerwa *f.*

Reze'rvemann, *sm.* =eš, *pl.* -leute, Rezerwi'st, *sm.* =en, *pl.* -en, rezerwista *m.*, odstawca wojskowy.

Reze'rvemannschaft, *sf.* *pl.* =en, rezerwa *f.*, wojsko nieczynne.

Reze'rvoffizier, *sm.* =š, *pl.* =z, porucznik rezerwowy, odwodowy, nieczynny.

Reze'rvewagen, *sm.* =š, *pl.* —, wóz zapasowy.

Rezerwie'ren, *vn.* (haben) rezerwować, zachowywać, zachować, odkładać, odłożyć (na późniejszą potrzebę); zastrzedz sobie, wymówić sobie.

Rezerwi'st, *sm.* obacz Reje'rvemann.

Rezerwoi'r, (wym.: -woar), rezerwoar *m.*, wodozbiór *n.*, zbiornik *m.*

Rezide'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, rezydent *m.*

Rezide'nz-, *adi.* stołeczny.

Rezide'nz, *sf.* *pl.* =en, Rezi'denzstadt, *sf.* *pl.* =štädte, rezydencja *f.*, stolica *f.*, stołeczne miasto.

Rezide'ren, *vn.* (haben) rezydować, mieszkąć, przebywać (w mieście, w stolicy).

Rezi'dunn, *sn.* =(š), *pl.* =buen, osad *m.*

Resignatio'n, *sf.* 1) rezygnacja *f.*, zrzeczenie *n.* się (n. p. urzędu); 2) rezygnacja *f.*, poddanie *n.* się losowi, zobojeńnienie *n.*

Resignie'ren, *I. vn.* (haben) auf etw. — (z)rezygnować z czego, na co, zrzec się czego; II. *ftch* —, *vr.* (haben) (z)rezygnować, poddać się losowi, zobojeńnić; III. resigniert, *pp.* i *adi.* zrezygnowany, poddany losowi, zobojeńniony.

Resiste'nz, *sf.* opór *m.*, opieranie *n.* się.

Reskri'pt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, reskrypt *m.*, rozporządzenie *n.*, postanowienie *n.*, rozkaz *m.* (wyższej władzy).

Resolu't, *adi.* rezolutny, stanowczy, odważny, śmiały, przygotowany do działania z mocnym postanowieniem, przedsięwzięciem; *adv.* rezolutnie, stanowczo, odważnie.

Resolutio'n, *sf.* *pl.* =en, rezolucja *f.*, rozstrzygnięcie *n.*, uchwała *f.*, odpowiedź; eine — annehmen uchwalić rezolucję.

Resolvie'ren, *va.* (haben) 1) rezerwować, uchwalić, postanowić; 2) rozwiązywać, rozwiązać (n. p. pytanie); resolviert *pp.* i *adi.*; = resolüt.

Resona'nz, *sf.* *pl.* =en, rezonans *m.*, odgłos *m.*, odźwięk *m.*, odbrzek *m.*, akustyczne odbicie, brzmienie *n.* instrumentu (muzycznego) lub sali.

Resona'nzboden, *sm.* =š, *pl.* —, Resona'nzplatte, *sf.* *pl.* =n, deka rezonansowa (muzyka).

Respek't, *sm.* =(e)š, respekt *m.*, uszanowanie *n.*, poważanie *n.*, szacunek *m.*, wzgląd *m.*, względność *f.*; vor niemandem — haben nie mieć dla nikogo uszanowania; sich — zu verschaffen wissen umieć zjednać sobie uszanowanie, nadać sobie powagę; vor demer Weisheit (have ich) allen — przed twoją mądrością czołem biję, twej mądrości cześć oddaję; auß — gegen, für sie przez uszanowanie dla niej; seinem — durch etw. vergeben ubliżyć sobie przez co; dadurch wird er seinem — nicht vergeben przez to nie spadnie mu korona z gł. wy; mit — zu sagen, zu vermelden za pozwoleniem (mówiąc), uczciwszy uszy.

Respekta'bel, *adi.* uszanowania, względności godny; eine -ble Summe znacznie-sza suma; -ble Persönlichkeit poważna osobistość.

Respektabilität, *sf.* czci-godność *f.*; powaga *f.*, znaczenie *n.*

Respektie'ren, *va.* (haben) respektować, poważać, szanować, uwzględniać, mieć wzgląd na co.

Respektie'rlich, *adi.* obacz Respektabel.

Respektiv, *adi.* odnośny, względny.

Respektiv, *adv.* odnośnie, względnie.

Respek'tlos, *adi.* i *adv.* bez respektu, bez uszanowania.

Respek'tlosigkeit, *sf.* brak *m.* respektu, uszanowania.

Respek'tsperjon, *sf.* *pl.* =en, znacząca, poważna osobistość.

Respek'ttage, *sm.* *pl.* dni względności, dni respektowe (handel).

Respek'tvoll, *adi.* pełen respektu, uszanowania, względności.

Respek'twidrig, *adi.* niespektowny, bezwzględny; *adv.* niespektownie, bezwzględnie.

Respek'twidrigkeit, *sf.* niespektowność *f.*, bezwzględność *f.*

Respiratio'n, *sf.* respiracja *f.*, oddych *m.*, oddychanie *n.*

Respiratio'nsorgan, *sn.* *pl.* organa *pl.* oddechowe.

Respira'tor, *sm.* =š, *pl.* =to'ren, Respiratio'nsapparat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, respirator *m.*, oddychadło *n.*, wiewniak *m.*

Respirie'ren, *vn.* (haben) oddychać.

Responde'ren, *vn.* (haben) respondować, odpowiadać, odpowiedzieć, wyjawić zdanie, zapatrywanie.

Respo'ns, *sm.* =š, *pl.* =se, odpowiedź *f.*; responsorium *n.* (liturgia); zdanie *n.*, rada *f.* (udzielona przez prawników rzymskich w czasie klasycznej jurysprudeneyi).

Responso'rium, *sm.* =š, *pl.* =rien, responsorium *n.* (liturgia).

Respo'rt, (wym.: -sor), *sn.* =š, *pl.* =š, dział *m.*, zakres *m.* działania (n. p. urzędnika ministryalnego).

Resportie'ren, *vn.* (haben) należeć do działu, do zakresu działania.

Resso'urce, (wym.: -surs), *sf.* *pl.* =n, 1) resursa *f.*, źródło *n.*, zasitek *m.*; 2) resursa *f.*, klub *m.*, miejsce towarzyskie, miejsce rozrywki, schadzki.

Rest, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, reszta *f.*, ostatek *m.*, szczatek *m.*, zdawka *f.*, pozostał-ść *f.*; — von einem Stoffe

reszta f.; = e von Speifen niedojadki pl.; = e von Getränken niedopitki pl.; die sterblichen, die irdischen = e zwłoki pl.; jmdm den = e geben dobie kogo, zniszczyć kogo (do szczeru).

Reita'nt, sm. = en, pl. = en, restant m., dłużnik zalegający.

Reita'nt, sf. pl. = en, reszta f., pozostałość f.; in — bleiben pozostać w tyle.

Reita'ra'nt, (wym.: -stora), sn. = s, pl. = s, restauracya f., jadalnia f., jadłodajnia f.

Reita'ra'ter, sm. = s, pl. = e, restaurator m., właściciel m. jadalni, jadłodajni.

Reita'ra'tio'n, sf. pl. = en, 1) restauracya f., przywrócenie n. dawnego stanu, dawnego porządku dawnego rządu (polityka); 2) restauracya f., naprawa f., odnowienie n., odświeżenie n., odbudowa f. (budownictwo, malarstwo); 3) = Restaurant.

Reita'ra'tio'nswagen, sm. = s, pl. —, wóz restauracyjny, jadalny (kolejn.).

Reita'rie'ren, I. va. (haben) 1) restaurować, przywrócić do dawnego stanu, porządku (polityka); 2) odnawiać, odnowić, odświeżyć (budown., malarstwo); II. sich —, vr. (haben) posilać się, posilić się, pokrzepiać się, pokrzepić się; przyjęcie do dawnego zdrowia.

Re'stie'ren, vn. (sein) 1) pozostawać (jako reszta); 2) zalegać, być zaległym, dłużnym; = im Rückstand sein.

Re'stitu'e'ren, va. (haben) restytuować, zwrócić, przywrócić; wynagrodzić.

Re'stitutio'n, sf. pl. = en, restytucya f., zwrot m., przywrócenie n. do dawnego stanu; wynagrodzenie n.

Re'strictio'n, sf. pl. = en, restrykcyja f., ograniczenie n., ścieśnienie n.; = Einschränkung; zastrzeżenie n., warunek m., wymówienie n. (sobie czego); = Vorbehalt.

Re'stringie'rend, adi. = eß Mittel środek ściągający (medycyna).

Re'sulta'nte, sf. pl. = n, wypadkowa f. (mechanika, matemat.).

Re'sulta't, sn. = (e)s, pl. = e, rezultat m., wynik m., wypadek m., skutek m., następstwo n.

Re'sulta'tloß, adi. bezskuteczny; adv. bezskutecznie.

Re'sulta'tloßigkeit, sf. bezskuteczność f.

Re'sultat'ren, vn. (haben i sein) wynikać, wynikać.

Re'sultat'rende, sf. pl. = n wypadkowa f.

Re'sumé', (wym.: -zū), sn. = s, pl. = s, streszczenie zwigzłe, krótkie przedstawienie rzeczy, wyciąg m.

Re'sumie'ren, Re'sümie'ren, va. (haben) streszczać, streścić zwigzłe, przedstawić rzecz krótko.

Re'tablie'ren, va. (haben) obacz Wiederherstellen.

Re'tardatio'n, sf. pl. = en, opóźnienie n.

Re'tardie'ren, I. va. (haben) opóźniać, opóźnić, zatrzymywać, zatrzymać; II. vn. (haben) opóźniać się, opóźnić się.

Re'tra'de, sf. pl. = n, 1) retradyda f., cofanie n., cofnięcie n. się, odwrót m. (wojskow.); 2) wychodek m., ustęp m.; = Abort.

Re'tirie'ren, vn. i sich —, vr. (sein) cofać się, cofnąć się.

Re'tor'sio'n, sf. pl. = en, rektorzya f., odwet m.

Re'to'rie, sf. pl. = n, retorta f., przekraplacz szklany.

Re'ton'sch'e'r, Re'tusch'en'r, (wym.: -tuszhör), sm. = s, pl. = s, retuszer m. (fotografia).

Re'tou'die'ren, Re'tuschie'ren, va. (haben) retuszować (fotografia); poprawiać, poprawić.

Re'tou'die'ren, Re'tuschie'ren, sn. = s, Re'tou'die'renung, Re'tuschie'renung, sf. pl. = en, retuszowanie n. (fotografia).

Re'tou'r, adv. napowrót; = zurück; —kommen wracać, wrócić.

Re'tou'r-, adi. powrotny.

Re'tou'r'billet, sn. = s, pl. = s, bilet powrotny.

Re'tou'r'kunftige, sf. pl. = en, wóz powrotny, powracający;

(żartobl.) odpowiedź f. na żartobliwą zaczepkę, podobna do zaczepki samej.

Re'tourne'ren, va. (haben) i vn. (sein) zwracać, zwrócić; powrócić.

Re'tou'r'treppiste, sn. = s, pl. —, recepis m., dowód odbiorczy powrotny.

Re'tra'i'te, (wym.: -tret), sf. pl. = n, cofanie n. się, odwrót m.; die — blazen trąbić do odwrotu.

Re'tra'tte, sf. pl. = n, trata powrotna, przekaz płatny powrotny (handel).

Re'trodatie'ren, va. (haben) datować wstecz.

Re'ttbar, adi. mogący być ratowanym.

Re'tten, I. va. (haben) ratować, uratować, wybawiać, wybawić, ocalać, ocalić; aus einer Gefahr — uratować z niebezpieczeństwa; er ist nicht mehr zu — dla niego nie ma już ratunku, jest już stracony; er rettete ihm das Leben ocalił mu życie; den Schein — zachować pozory; II. sich —, vr. (haben) ratować się, salwować się; sich durch die Flucht — ratować się ucieczką; sich an einen sicheren Ort — schronić się w bezpieczne miejsce; III. rettend, pp. i adi. ratujący; ein der Engel anioł zbawca.

Re'tten, sn. = s; Re'ttung, sf. pl. = en, ratowanie n., ratunek m.; ocalenie n., wybawienie n.; es gibt keine — mehr niema już ratunku; er ist ohne — verloren jest zgubiony, stracony bez ratunku.

Re'tter, sm. = s, pl. —, wybawca m., zbawca m., zbawiciel m.

Re'tterin, sf. pl. = innen, wybawicielka f., zbawicielka f.

Re'ttich, Re'ttig, sm. = (e)s, pl. = e, rzodkiew f.; kleiner — rzodkiewka f.; schwarzzer — murzynka f.

Re'ttichverkäufer, sm. = s, pl. —, rzodkwiarz m.

Re'ttung, sf. obacz Retten.

Re'ttungsanker, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kotwica ratunkowa (także przenośnie); (obraz.) przytułek *m.*, ucieczka *f.*

Re'ttungsanstalt, *sf.* *pl.* -en, zakład ratunkowy.

Re'ttungsapparat, *sm.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , aparat *m.*, urząd *m.* ratunkowy.

Re'ttungsboot, *sn.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , łódź ratunkowa.

Re'ttungsgefellshaft, *sf.* -en, towarzystwo ratunkowe.

Re'ttungsgurt, *sm.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , Re'ttungsgürtel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pierścień *m.*, pas *m.* ratunkowy.

Re'ttungsfaßten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, skrzynka opatrunkowa.

Re'ttungsloß, *adi.* bez ratunku, bez nadziei, zgubiony; *adv.* bez ratunku; — verloten zgubiony bez ratunku, niechybnie.

Re'ttungslosigkeit, *sf.* stan beznadziejny, niemożność *f.* ratunku, ocalenia.

Re'ttungsmittel, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, środek *m.*, sposób *m.* ratunku, ocalenia.

Re'ttungsversuch, *sm.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , usiłowanie *n.* ratunku, ocalenia.

Re'ttungswesen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , urządzenie ratunkowe.

Reut, *sf.* żal *m.*, skrucha *f.*; wyrzut *m.* sumienia = Gewissensbiß; — bezeigen żal okazywać; — empfinden über etw. żałować czego; — fühlen być skruszonym; von — ergriffen żalem, skruchą przejęty, skruszony.

Reuten, *v. impers.* (haben) eß reut ihn, daß er das getan hat, eß reut ihn dieß(er) Tat żałuje, że to zrobił, żałuje tego uczynku; eß wird dich noch — pożałujesz jeszcze; ich lasse es mich — żałuje.

Reutenloß, *adi.* i *adv.* bez żalu, bez skruchy, nieskruszony.

Reuevoll, *adi.* i *adv.* skruszony, pełen żalu, skruchy.

Reuegeld, *sn.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , kara *f.* za zawód, odstępną *n.*, odepsepne *n.* (prawo); grzywna *f.*, kara *f.* za wstrzy-

manie przesyłki, cofne *n.* (przewoźnictwo); auf — hin verkaufen sprzedać pod karą za zawód.

Reuerig, *adi.* żałujący, skruszony, pełen skruchy; — tun żal, skruchę okazywać (także: udawać).

Reuekauf, *sm.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , kupno *n.* (zawarte) pod karą za zawód.

Reuemächtig, *adi.* reuevoll.

Reueße, *sf.* *pl.* = n , więciorka *f.* (do łowienia ryb, raków), więciarz *m.*, wiersza *f.*

Reute, *sf.* *pl.* = n , motyka *f.* do karczowania, do wykopywania korzeni.

Reuten, *va.* (haben) karczować = roben; pielic = jäten.

Reuter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) karczownik *m.*; 2) rzadko zamiast Reiter.

Reuthafe, Reuthaue, *sf.* *pl.* = n , obacz Reute.

Reutkorn, *sn.* = \bar{e} , żyto *n.* z karczowiska.

Reutspaten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, rydel *m.* do karczowania.

Reuandje, (wym.: -wąż), *sf.* *pl.* = n , rewanz *m.*, odwet *m.*, odpłata *f.*, wywdzięczenie *n.* się; pomsta *f.*, zemsta *f.*, wet *m.* za wet; inbndm Gelegenheit zur — geben dać komu sposobność do odegrania (tego co przedtem przegrał).

Reuandjedaanke, *sm.* = n , *pl.* = n , myśl *m.* o odwecie, o pomście.

Reuandjeren, *sić* —, *vr.* (haben) rewanżować się, odpłacać, odpłacić, wywdzięczyć się; pomścić się, zemścić się, oddać wet za wet.

Reueille, (wym.: -wej), *sf.* *pl.* = n , pobudka *f.*; — blaßen trąbić, bębnić na pobudkę (wojskow.).

Reuenue, (wym.: -wni), *sf.* *pl.* = n , dochód *m.*, przychód *m.*

Reuerenz, *sf.* *pl.* = n , rewerencya *f.*, uszanowanie *n.*, szacunek *m.*, cześć *f.*, pokłon *m.*, ukłon *m.*; inbndm seine — machen ukłonić się komu z uszanowaniem.

Reuerß, *sm.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , 1) rewers *m.*, kwit *m.*, dowód pożyczkowy, poświadczenie *n.*, odbioru, zapłaty; 2) odwrotna strona monety; 3) kłapa *f.*, wyłogi *pl.* u surduta.

Reuerßeren, *va.* (haben) skierować ruch w przeciwną stronę.

Reuerßerhebel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, dźwignia *f.* stawidła, drażek *m.* stawidła.

Reuerßerstange, *sf.* *pl.* = n , trzon *m.* stawidła.

Revidieren, *va.* (haben) rewidować, lustrować, przeglądać, przepatrywać, przetrząsać, sprawdzic; Drudfbogen — przeglądając arkusz druku, czy niema myłek drukarskich.

Revier, *sn.* = \bar{e} , *pl.* = \bar{e} , rewir *m.*, dział *m.*, dzielnica *f.*, oddział *m.*, obwód *m.*, ostep *m.*, okrąg *m.*; knieja *f.* (w lesie).

Revierausseher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, gajowy *m.*

Revierförster, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, leśniczy *m.* przełożony nad pewnymi kniejami.

Revierkrank(e), *sm.* = n , *pl.* = n , żołnierz lekko chory nie leżący w szpitalu.

Revisio'n, *sf.* *pl.* = n , rewizya *f.*, przegląd *m.*, przeglądanie *n.*, sprawdzanie *n.*, sprawdzenie *n.*, poszukiwanie *n.*, szukanie *n.*, przepatrzenie *n.*, przetrząsanie *n.*; — von Drudfbogen rewizya, czytanie arkuszy druku celem poprawiania myłek drukarskich.

Revisior, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , rewizor *m.*, sprawdziciel *m.*

Revolutio'n, *sf.* *pl.* = n , rewokacya *f.*, odwołanie *n.*

Revolte, *sf.* *pl.* = n , rewolta *f.*, rokosz *m.*, zaburzenie *n.*, powstanie *n.*, wypowiedzenie *n.* posłuszeństwa.

Revoltieren, *vn.* (haben) rewoltować, podnieść rokosz, powstawać, powstać, wypowiedzieć posłuszeństwo.

Revolutio'n, *sf.* *pl.* = n , rewolucya *f.*, gwałtowna zmiana (porządku); przewrót *m.*, wywrót *m.*

Revolutionär, *adi.* rewolucyjny, powstańczy, rokoszanski.

Revolutionär, *sm.* =*3*, *pl.* =*e*, rewolucjonista *m.*, zwoleńnik *m.* przewrotu, rokoszanie *m.*, wichrzyciel *m.*, burzyciel *m.*, podburzyciel *m.*

Revolutionärin, *sf.* *pl.* =*innen*, rewolucjonistka *f.*, rokoszauka *f.*, wichrzycielka *f.*, burzycielka *f.*

Revolutionieren, *I. va.* (haben) rewolucjonować (do powstania) podburzać, podburzyć; *II. vn.* (haben) wzburzyć się, wichrzyć się, podnieść rokosz.

Revolutio'nseind, *sm.* =*e3*, *pl.* =*e*, antyrewolucjonista *f.*, przeciwnik *m.* przewrotu.

Revolutio'nsgeschichte, *sf.* historia *f.* rewolucyj.

Revolutio'nsmann, *sm.* ob. Revolutionär.

Revolutio'nszeit, *sf.* *pl.* =*en*, czas *m.* rewolucyj, czas rewolucyjny, niespokojny.

Revo'luer, *sm.* =*3*, *pl.* —, rewolwer *m.*, kręta *m.*, krucica kręta, strzelba kręta kiezonkowa.

Revo'luerblatt, *sm.* =*e3*, *pl.* =*blätter*, dziennik szantaż upawiający.

Revo'luerjournalist, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, dziennikarz trudniący się szantażem.

Revozie'ren i Revocie'ren, *va.* (haben) rewokować, odwoływać, odwołać.

Revue', (wym.: -wü), *sf.* *pl.* =*n*, rewia *f.*, przegląd *m.*, popis *m.* wojska; — abhalten odbyć przegląd wojska; 2) przegląd literacki.

Reze'nse'nt, *sm.*, Reze'nse'ren, *va.*, Reze'nse'on, *sf.* ob. Rezen'sent, Rezen'sieren, Rezen'sion.

Rezept, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, recepta *f.*, przepis lekarski.

Reze'ptbuch, Rezeptie'rbuch, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*bücher*, książka *f.* z receptami.

Rezeptie'ren, *vn.* (haben) (na)piisać receptę, dać przepis lekarski.

Reze'ptor, *sm.* =*3*, *pl.* =*to's* ren, receptor *m.*, odbierak *m.*, odbieracz *m.* (elektryczność).

Reze'ss, *sm.* =*ffe3*, *pl.* =*ffe*, 1) reszta *f.*, część *f.* (niespłacona) długu (handel); 2) reces *m.*, układ *m.*, ugoda *f.*; 3) działki *pl.*, rozłączenie *n.* współnictwa, odosobnienie *n.*

Rhaba'rber, *sm.* =*3*, rumbarbarum *m.*, rzewień *m.* (roślina).

Rhadi'tis, *sf.* angielska choroba.

Rhadi'tisch, *adi.* mający angielską chorobę.

Rhapsode, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, rapsoda *m.*, wajdelota *m.*, recytator *m.* poematów.

Rhapsodie', *sf.* *pl.* =*n*, rapsodya *f.*, poemat recytowany przez rapsodów; fantazyja *f.* na znane temata, ustęp nieskończony (muzyka).

Rhapsodie'sch, *adi.* rapsodyczny; nieskończony.

Rhe'de, Re'e'de, *sf.* *pl.* =*n*, przystań *f.*, stanowisko *n.* okrętów.

Rhe'der, Re'e'der, *sm.* =*3*, *pl.* —, właściciel *m.* okrętów.

Rhederei', Reederei', *sf.* *pl.* =*en*, budowa *f.* okrętów.

Rhe'u'brüde, *sf.* *pl.* =*n*, most *m.* nad Reuem.

Rhe'u'nbund, *sm.* =*(e)3*, związek reński (historja).

Rhe'u'nfahrt, *sf.* *pl.* =*en*, jazda *f.* Renem, na Renie.

Rhe'u'ngraf, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, palatyn nadreński (historja).

Rhe'u'ngräf'in, *sf.* *pl.* =*innen*, palatynowa nadreńska (historja).

Rhe'u'nisch, Rhe'u'nländisch, *adi.* reński.

Rhe'u'nischiffahrt, *sf.* żegluga *f.* na Renie.

Rhe'u'nser, *sn.* =*3*, *pl.* —, brzoza *m.* Reuu.

Rhe'u'wein, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, wino reńskie.

Rheosta't, *sm.* =*e3*, *pl.* =*e*, reostat *m.*, opornik *m.*, odpornik *m.* (elektryczność).

Rhe'tor, *sm.* =*3*, *pl.* =*to'ren*, retor *m.*, nauczyciel *m.* retoryki, krasomowstwa.

Rhetor'ik, *sf.* retoryka *f.*, krasomowstwo *n.*, nauka *f.* pięknego mówienia.

Rheto'rifer, *sm.* =*3*, *pl.* —, retoryk *m.*, krasomowca *m.*

Rheto'risch, *adi.* retoryczny, krasomowski.

Rheuma'tis'mus, *sm.* —, *pl.* =*men*, reumatyzm *m.*

Rheuma'tisch, *adi.* reumatyczny.

Rhino'ceros, Rhino'zeros, *sn.* —, *pl.* — i =*ffe*, nosorożec *m.*; (przenośnie:) cymbał *m.*, głupiec *m.*

Rhinopla'stik, *sf.* rynoplastyka *f.*, sztuka *f.* przyprawiania sztucznych nosów.

Rhodode'ndron, *sn.* =*3*, *pl.* =*drn*, rododendron *m.* (drzewo).

Rho'mbisch, *adi.* równoległoboczny; *adv.* równoległobocznie (geom.).

Rhomb'ed, *sn.* =*3*, *pl.* —, bryła regularna samymi rombami zamknięta.

Rhomb'ed, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, romboid *m.*, nierównoległobok *m.*, czwartaczek *m.* (geom.).

Rhomboid'a'l, Rhomboid'sch, *adi.* romboidowy, nierównoległoboczny, czwartaczkowy.

Rho'mbus, *sm.* —, *pl.* — i =*ben*, romb *m.*, równoległobok *m.*, czwartak *m.* (geom.).

Rhy'thmif, *sf.* rytmika *f.*

Rhy'thmisch, *adi.* rytmiczny, dzwięczny; *adv.* rytmicznie.

Rhy'thmus, *sm.* —, *pl.* =*men*, rytm *m.*

Ri'bbe, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Rippe.

Ri'dt balken, *sm.* =*3*, *pl.* —, belka prosta.

Ri'dtbeil, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, topór katowski.

Ri'dtblei, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, pion *m.*

Ri'dtblod, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*blöd*, rozstowanie *n.*

Ri'dtbühne, *sf.* *pl.* =*n*, miejsce *sn.* stracenia.

Ri'dte, *sf.* prosta droga, prosty kierunek; etw. wieder in die — bringen naprostować co znowu.

Ri'dten, *I. va.* (haben) 1) zwracać, zwrócić, kierować

skierować, nadać pewien kierunek = hinwenden; den Kopf in die Höhe — głowę podnieść do góry; die Augen, den Blick, die Aufmerksamkeit auf etw. — zwrócić na co, ku czemu oczy, wzrok, uwagę; die Kanonen nach der Stadt — działa skierować, wymierzyć, obrócić, ku miastu, zwrócić na miasto; seine Gedanken auf etw. — myśli swoje zwrócić na co; einen Brief an jmnnd — napisać, wystosować do kogo list; 2) urządzić, urządzić, ustawić, ustawić; = errichten; das Haus — zrab stawić na dom, belki (pod dachem) ustawiać i wiązać; ein Zimmer — urządzić pokój, wstawić do pokoju potrzebne sprzęty; die Uhr — zegarek regulować, nastawić(a); die Segel nach dem Winde — rozwijać lub zwiijać żagle według wiatru; seine Sachen in Ordnung — urządzić, (u)porządkować swoje sprawy; das Holz — drzewo przyrządzać; den Meiler — milerz ustawić(a); den Weg — drogę równać; 3) sądzić; = zu Gericht sitzen; richtet nicht, auf daß ihr nicht gerichtet werdet nie sądz, a nie będziesz sądzonym; Gott wird uns nach dem Tode — Bóg sądzić nas będzie po śmierci; du magst zwischen uns — rozszadź ty nas; 4) zasądzić, skazać; = verurteilen; (s)tracić; = hinrichten; jmnnd mit dem Schwerte — ścizać kogo mieczem; 5) zu Grunde, zu Grunde albo zu Grunde — zniszczyć kogo, zgubić kogo; etw. ins Werk — uskutecznić co; II. sich — (haben) 1) się nach etw. — stosować się do czego, powodować się czem, rządzić się czem, trzymać się czego; ich werde mich da(r)nach — zastosuję się do tego; sich nach den Umständen — stosować się do okoliczności; sich nach dem Winde — stosować się do wiatru, żeglować według wiatru (także przenośnie); er richtet sich immer

nach mir ogląda się zawsze na mnie, zważa zawsze na mnie; 2) zgadzać się (gramatyka); 3) der Preis richtet sich nach der Güte der Waren cena zależy od dobroci towarów; es richtet sich nach den Umständen zależy od okoliczności; 4) sich an jmnnd — udać się, zwrócić się do kogo; 5) richt' euch! równaj się! (rozkaz wojskowy).

Richter, *sm.* =s, *pl.* — 1) sędzia *m.*; er will — in eigener Sache sein chce być sędzią własnej sprawy; vor dem — erscheinen jawić się, stawić się przed sądem; eine Sache vor den — bringen wytoczyć sprawę przed sąd; sich zum — aufwerfen narzucać się na sędziego; 2) kierownik *m.*, ustawiaacz *m.*

Richterrat, *sn.* =(e)s, urząd sędziego, sędziowski, sędziostwo *n.*, sęstwo *n.*

Richterlich, Richtersich, *adi.* sędziowski, sądowy; sliche Entscheidung orzeczenie sądowe, wyrok; sliche Behörde władza sądowna.

Richtercollegium, *sm.* =s, *pl.* =gien, kolegium sędziowskie, sądowe.

Richterspruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =sprüche, wyrok *m.* sędziego, wyrok sądowy.

Richtersstand, *sm.* =(e)s, stan sędziowski, sędziostwo *n.*

Richtersstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =stühle, (krzesło sędziowskie), trybunał *m.*, sąd *m.*; vor den — rufen cytować, zapozwać przed sąd, do sądu.

Richterssen, *sn.* =s, *pl.* —, Richtersst, *sn.* =es, *pl.* =e, Richtersmann, *sm.* =es, *pl.* =schmänner, uczta dana robotnikom po ustawieniu zrzębu na dom.

Richterssen, *sn.* =s, *pl.* —, Richtshammer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, młotek *m.* do przyrzadzania, do wyklepiania blach, do prostowania sztab.

Richtsholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, drzewienko *n.* do prostowania (*n. p.* drutów).

Richtig, *I. adi.* właściwy,

należyty, prawdziwy, dobry, zupełny; die =e Zeit właściwy, dokładny czas; der =e Weg właściwa, dobra droga; =es Maß, Gewicht sprawiedliwa miara, waga; die Rechnung ist nicht — rachunek nie zgadza się, nie jest dokładny; die =en Mittel anwenden użyć właściwych, stosownych, należytych środków; die Bemerkung ist — uwaga jest trafna; eine =e Antwort trafna odpowiedź; =e Begriffe należyte pojęcia; er scheint mir nicht ganz — im Kopfe zdaje mi się, że mu brakuje piątej kleпки; ein =es Benehmen należyte, przywoite zachowanie się; das ist — to słuszna; das ist nicht — tak nie jest, to nieprawda; war alleß — ? czy wszystko poszło dobrze? czy wszystko było w porządku? II. *adv.* właściwie, właśnie, należyście, prawdziwie, dobrze, zupełnie, tak; die Uhr geht nicht — zegar nie idzie dobrze; er zahlt — płaci na czas; — zählen dobrze, dokładnie rachować; — urteilen trafnie sądzić; ein Wort — ausdrücken wymawiać wyraz jak należy, dobrze; den Brief — bestellen list oddać komu należy; richtig! słuszna! tak jest! masz słuszność! eine Rechnung — machen zapłacić rachunek; eine Schuld — machen spłacić dług; etw. — anfangen wziąć się właściwie, dobrze do rzeczy; — handeln postępować należyście; es ist nicht dießer Sache nicht — nieczysty to interes; hier geht es nicht ganz — zu nie idzie tu jak należy, w tem jest jakieś oszustwo; ist's — ? czy jest tak? czy jest tyle, ile ma być? czy jest tak, jakem mówił? ja, es ist — tak jest; —, das hast du mir gesagt prawda, ty mi to powiedziałeś; ist das sein Vater? ganz — czy to jego ojciec? tak jest, właśnie on; du hast es — verstanden rozumie się, zapomniałeś to, przypuszczałem, że zapomnisz.

Ni dtygfeit, *sf.* dokładność *f.*, trafność *f.*, słuszność *f.*, zupełność *f.*, stosowność *f.*, właściwość *f.*, zgodność *f.*, prawda *f.*; die — der Ausſage prawdziwość zeznania; die — der Ausdrucksweise dokładność wyrażenia się; für die — der Abſchrift (rozumie się: verantwortlich) za dokładność, zgodność odpisu (odpowiedzialny); die — des Urteils trafność sądu; damit hat es seine — rzecz istotnie tak się ma; eine Sache in — bringen załatwić, ułożyć rzecz; eine Rechnung in — bringen wyrównać, zapłacić rachunek.

Ni dtygfeilung, *sf.* *pl.* =en, sprostawanie *n.*

Ni dtyfanonier, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kanonier kierownik *m.*

Ni dtyfegel, *sm.* =š, *pl.* —, nadstawa *m.*

Ni dtyfteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, rychtownik *m.*, kierownik *m.* (artył).

Ni dtyftorn, Nichtviſier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, cel *m.* u strzelby.

Ni dtyfstein, *sm.* =š, *pl.* —, kopyto *n.*, forma *f.* (szewstwo).

Ni dtyflinie, *sf.* *pl.* =n, kierownica *f.*

Ni dtyfлот, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, pion *m.*

Ni dtyfmaß, *sn.* =eš, *pl.* =e, miara typowa.

Ni dtyfpaß, *sm.* =(e)š, *pl.* =pfähle, przegierz *m.*

Ni dtyfplatte, *sf.* *pl.* =n, wyrównania *f.*, płaszcza *f.*, stół monterski.

Ni dtyfplaf, *sm.* =eš, *pl.* =pläße, miejsce *n.* (s)tracenia.

Ni dtyfpunkt, *sm.* =eš, *pl.* =e, cel *m.*

Ni dtyfſchacht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, i =ſchächte, szyb prosto w ziemie idący.

Ni dtyfſcheid, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, równia *f.*, równiczka *f.*, średziennik *m.*

Ni dtyfſchnur, *sf.* 1) —, *pl.* =ſchnüre, sznurek ciesielski; 2) (przenośnie:) prawidło *n.*, modła *f.*, przewodnik *m.*, wskazówka *f.*; zu deiner — tobie na wskazówkę.

Ni dtyfſchraube, *sf.* *pl.* =n, kierowniczka śruba.

Ni dtyfſchwert, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, miecz katowski.

Ni dtyfſtab, *sm.* =(e)š, *pl.* =stäbe, działomiar *m.*

Ni dtyfſtatt, Ni dtyfſtätte, *sf.* obacz Nichtplaf.

Ni dtyfſteig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, najkrótsza droga.

Ni dtyfſtein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień, na którym cały budynek spoczywa.

Ni dtyfſtief, *sm.* ob. Nichtſtab.

Ni dtyfſtroh, *sn.* =(e)š, równianka *f.*

Ni dtyfſtuhl, *sm.* obacz Nichtſtertuhl.

Ni dtytung, *sf.* *pl.* =en, 1) kierunek *m.*; eine beſtimmte — einſchlagen udać się w pewnym kierunku; eine andere — nehmen zmienić kierunek; seine — nehmen nach skierować się do; nach allen =en hin na wszystkie strony; in der — w kierunku do; in der — von Wien in kierunku do Wiednia; in gerader — w prostym kierunku, w linii prostej; 2) (obraz.) kierunek *m.*, dążność *f.*; in dieſer — w tym kierunku, w tem znaczeniu; einer Sache — geben wdrożyć, nakierować sprawę; jnndm die — angeben nadać komu kierunek, pokierować *kim.*

Ni dtytungslinie, *sf.* *pl.* =n, kierownica *f.*

Ni dtytungſtange, *sf.* *pl.* =n, drąg kierowniczy.

Ni dtytungswinkel, *sm.* =š, *pl.* —, kąć elewacyjny.

Ni dtywäge, *sf.* *pl.* =n, poziomiczna *f.*

Ni dtyweg, *sm.* obacz Nichtſteig.

Ni dtycinus, Ni dtyzinus, *sm.* =š, obacz Nicinuspflanze, Nicinusböl.

Ni dtycinusböl, Ni dtyzinusböl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, olejek rycynusowy, kleszczowiny, z kleszczowiny.

Ni dtycinuspflanze, Ni dtyzinuspflanze, *sf.* *pl.* =n, rycynus *m.*, kleszczowina *f.*

Ni dtyſe, *sf.* *pl.* =n, sarna *f.*, koza *f.*

Nie dtybar, *adi.* powonny, dający się czuć węchem.

Nie dtybarkeit, *sf.* powonność *f.*

Nie dtybüchſe, Nie dtyboſe, *sf.* *pl.* =n, Nie dtybüchſchen, *sn.* =š, *pl.* —, puszka *f.* z wonnościami.

Nie dtyden, riecht, riechtſt, riechtſt, riecht, riechtſt, riechtſt, I. *va.* wąchać, zwąchać; wietrzyć zwietrzyć; = wittern; czuć za pomocą powonienia, czuć zapach lub odór; ich rieche nichts nie czuję nic; ich riecht alten Wein zapach starego wina mnie zaleciał; (przenośnie:) Lunte, den Braten — zwąchać pismo nosem, zmiarkować, na co się zanosi; riechtſt du noch nichts? nie domyślasz się jeszcze niczego? daß konnte ich doch nicht — tego przecież nie mogłem zwąchać, przewidzieć; ich kann ich nicht — nie znoszę go; der kann kein Pulver — jest tchórzem; II. *vn.* 1) an etw. — wąchać, powąchać co; 2) pachnąć, zapach wydawać, zapach mieć; die Blume riecht angenehm kwiat przyjemnie pachnie; gut — (mile, przyjemnie) pachnąć; ſchlecht — nieprzyjemnie pachnąć, cuchnąć, śmierdzieć; daß Fleiſch, die Leiche riecht ſchon, mięso, trupa już czuć; er riecht aus dem Munde czuć mu, cuchnie mu z gęby; nach etw. — trącić czem, czuć czem, slychać czem; die Flaſche riecht nach Eſſig flaszka trąci octem, flaszke czuć octem; angebrannt — trącić spalenizną; er riecht ſtark nach Eſchnapß gorzałka z niego bucha.

Nie dtyer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) wachający, wietrzący *m.*; 2) (obraz.) einen guten, feinen — haben mieć dobry nos, dobre powonienie; być przebiegłym, być szczwanym lisem.

Nie dtyeſſig, *sm.* =š, *pl.* =e, ocet aromatyczny.

Nie dtyfläſchchen, *sn.* =š, *pl.* —, flaszeczka *f.* z wodą pachnącą, dusznik *m.*, wonianka *f.*, flakonik *m.*

Niechgras, *sn.* =jes, *pl.* =gräser, tomka wonna.

Niechhiffen, *sn.* =s, *pl.* —, poduszeczka *f.* z pachnącym przeskłem.

Niechherv, *sm.* =en, *pl.* =en, nerw *m.* powonienia.

Niechorgan, *sn.* =(e)s, organ *m.* powonienia, nos *m.*

Niechsalz, *sn.* =es, *pl.* =e, sól *f.* do wachania.

Niechtopf, *sm.* =es, *pl.* =töpfe, naczynie *n.* na pachnidła.

Niechwasser, *sn.* =s, *pl.* =wässer, woda pachnąca.

Nied, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) sitowie *n.*, sit ostry, ostrzyca *f.*, turzycza *f.*, rzniażczka *f.*, łącz *m.*, turza trawa; 2) ług *m.*, łęg *m.*, łęg *m.*, miejsce bagniste na łące.

Niechgras, *sn.* ob. Nied 1).

Niechhorn, *sn.* =(e)s, *pl.* =hörner, róg myśliwski; = großes Hifthorn.

Niechse, *sf.* *pl.* =n, żłobek *m.*, laska *f.*, ryńnika *f.*, rowek *m.* (architekt.).

Niechfelu, Niechfen, *va.* (haben) żłobkować, laskować, rowkować (architekt.).

Niechgel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) zasuwka *f.*, zapora *f.*, zawora *f.*; den — vorlegen, vor-schieben zapórę zasunąć; den — zurückschieben zapórę odsunąć; die Thür mit dem — verschließen drzwi zamknąć na zasuwkę; (obraz.) jmdm einen — vorschieben przeszkodzić komu, by coś uczynił; 2) obszywka *f.* dziurki, rozporu (krawiectwo).

Niechband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, średnic *m.*

Niechhafen, Niechhaspen, *sm.* =s, *pl.* —, skobel *m.*

Niechholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, szychówka *f.*, półgrzedek *m.*

Niechgelu, *va.* (haben) 1) na zasuwkę zamknąć; 2) otworzyć przez odsunięcie zasuwki.

Niechgeschloß, *sn.* =fhes, *pl.* =schlößer, zamek *m.* z zasuwką.

Niechgelwand, *sf.* *pl.* =wände, ściana odwiązana, ściana

pruska; przepierzenie przedścienne.

Niechgelwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =t, mur pruski.

Niechru, *sm.* =s, *pl.* =e = Riemen.

Niechuchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Riemen, rzemyk *m.*, rzemyczek *m.*

Niechmen, *sm.* =s, *pl.* —, 1) rzemień *m.*, pas *m.*; sich einen — um den Leib schnal-len rzemieniem się opasać; aus anderer Leute Haut ist gut — schneiden z cudzej skóry łatwo rznąć rzemień, z cudzego worka łatwo być hojnym; an kleinen — lernen die Hunde Leber kauen na małych rzemykach uczą się psy skórę gryźć, od małego zaczynają się i rosna nalogi, od rzemyczka dojdzie się do stryczka; 2) wiosło *n.*; = Ruder.

Niechmen-, *adi.* rzemienny.

Niechmenbetriebe, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, transmisya *f.*, przenośnica rzemienna.

Niechmeublane, *sf.* *pl.* =n, gazownik *m.*

Niechmensuh, *sm.* =es, *pl.* =füße, cienkonóg *m.* (ptak).

Niechmenleiter, *sm.* =s, *pl.* —, widełki kierownicze pasa przewodowego (mechanika).

Niechmeupferd, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, koń przeddyszłowy, lejcowy.

Niechmenpeitsche, *sf.* *pl.* =n, batóg rzemienny.

Niechmenscheibe, *sf.* *pl.* =n, koło rzemiennie pasowe.

Niechmenscheute, *sf.* *pl.* =n, wałes *m.*

Niechmenscheider, *sm.* =s, *pl.* —, chomątnik *m.*, rymarz *m.*

Niechmensschuh, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Sandale.

Niechmensfeil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, lejce rzemiennie.

Niechmenspanner, *sm.* =s, *pl.* —, kleszcze *pl.* do ściągania pasów.

Niechmentrieb, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Niechmentransmission, *sf.*

pl. =en, transmisya *f.*, przenośnica rzemienna.

Niechmenwerk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rzemień *pl.*, pasy *pl.*

Niechmer, *sm.* =s, *pl.* —, rymarz *m.*

Niechmer-, *adi.* rymarski.

Niechmerhandwerk, *sn.* =(e)s, rymarstwo *n.*

Niechmnadel, *sf.* obacz Fad-nadel.

Niechsn, *sn.* =jes, *pl.* =se, ryza *f.*, 20 lbr papieru.

Niechse, *sm.* =n, *pl.* =n, olbrzym *m.*

Niechse Adam, *m.* Adam Riese, autor książki arytmetycznej; nach Adam =s Rechenbuch według książki rachunkowej Adama Riese, według rachunku, obliczając.

Niechselfelb, *sn.* =es, *pl.* =er, pole nawodnione.

Niechselu, I. *va.* (haben) zraszać, zrosić; II. *vn.* (haben) płynąć mruczając, szemrząc, płynąć powoli, łagodnie, sączyć się; mżyć; es rie-selt nur mży tylko, tylko drobny deszcz pada.

Niechselu, *sn.* =s, mruczenie *n.*, szmer *m.* (strumyka); mżenie *n.* (deszczu).

Niechselregen, *sm.* =s, *pl.* —, drobniutki deszczyczek.

Niechselnung, *sf.* *pl.* =en, zraszanie *n.*, nawadnianie *n.* (pól).

Niechsen-, *adi.* olbrzymi, ogromny.

Niechsenähnlich, *adi.* podobny do olbrzymia, olbrzymi; *adv.* jak olbrzym.

Niechsenarbeit, *sf.* *pl.* =en, praca olbrzymia, ogromna.

Niechsenartig, *adi.* olbrzymowaty.

Niechsenbau, *sm.* =es, *pl.* =z, olbrzymia budowla.

Niechsenbett, *sn.* =(e)s, *pl.* =en, ogromne łóżko, łożo, łożysko.

Niechsendame, *sf.* *pl.* =n, olbrzymka *f.*

Niechsenfaulter, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wielkozwierz *m.*

Niechsenfürmig, *adi.* sążnisty, kolosalny.

Niechsengehdiedt, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, ród *m.* olbrzymów.

Niechsengeitalt, *sf.* *pl.* =en, postać olbrzymia, kolosalna.

Rie'sengroß, *adi.* olbrzymi, kolosalny.

Rie'sengroße, Rie'senhaftigkeit, *sf.* wielkość *f.* olbrzymia, olbrzymowatość *f.*, kolosalność *f.*

Rie'senhast, *adi.* olbrzymi, kolosalny.

Rie'senjäger, *sm.* =s, *pl.* —, owadościg *m.* (ptak).

Rie'senkampf, *sm.* =eš, *pl.* =kämpfe, walka olbrzymia, ogromna; walka *f.* olbrzymów.

Rie'senkarre, *sf.* *pl.* =n, okara *f.* (góru).

Rie'senkraft, *sf.* *pl.* =kräfte, siła olbrzymia, herkulezna.

Rie'senmäſtig, *adi.* sążnisty, kolosalny; =e Dimensionen annehmen olbrzymieć, zolbrzymieć.

Rie'senmuschel, *sf.* *pl.* =n, olbrzymiec *m.*

Rie'senpflanze, *sf.* *pl.* =n, roślina olbrzymia.

Rie'senschlange, *sf.* *pl.* =n, krowodój *m.*, krowosys *m.*, półóz *m.*

Rie'senschritt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krok olbrzymi, ogromny; er macht =e im Unterricht robi w nauce ogromne postępy; die Aufklärung schreitet mit =en vorwärts oświata olbrzymim krokiem postępuje naprzód.

Rie'senstärke, *sf.* obacz Rie'senkraft.

Rie'senstimme, *sf.* *pl.* =n, głos olbrzymi, nadzwyczajnie silny.

Rie'senstorch, *sm.* =(e)š, *pl.* =störche, marabut *m.*

Rie'sentier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, zwierz olbrzymi.

Rie'sentrüffel, *sf.* *pl.* =n, olbrzymak *m.*

Rie'senunternehmen, *sn.* =š, *pl.* —, Rie'senwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ogromne przedsiębiorstwo, przedsięwzięcie.

Rie'senweib, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, obacz Rie'sin.

Rie'sig, *adi.* olbrzymi, kolosalny, ogromny; (obraz.) nadzwyczajny; eine =e Arbeit ogromna praca; *adv.* olbrzymio, kolosalnie, ogromnie, nadzwyczajnie.

Rie'sigkeit, *sf.* obacz Rie'senstärke.

Rie'sin, *sf.* *pl.* =innen, olbrzymka *f.*

Rie'sling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nazwa pewnego gatunku latorośli winnej i wina.

Rie's, *sn.* obacz Rie's.

Rie'ster, *sm.* =š, *pl.* —, 1) łąta *f.* na bucie, kawał *m.* skóry; 2) socha *f.*, nasad *m.* (u pług).

Rie't, *sn.* obacz Rie'b.

Rie's, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rafa *f.*, skała podwodna, hak *m.*

Rie'sfel, I. *sf.* *pl.* =n, dzierzglica *f.* do lnu = Flachsraufe; II. *sm.* =š, *pl.* —, obacz Rie'sfel.

Rie'sfeisen, *sn.* =š, *pl.* —, 1) pilnik *m.* z rowkiem lub okrągły; 2) rurka *f.*, żelazko *n.* do marszczenia kryz.

Rie'sfeln, *va.* (haben) 1) bić, dzierzgać, czochrać len; 2) żłobkować, wyżłobić (stolarstwo); 2) = rüffeln.

Rie'sföbel, *sm.* =š, *pl.* —, strug żłobień *m.*

Rie'spiraten, *sm.* *pl.* korsarze *pl.* z Maroko.

Rigo'le, *sf.* *pl.* =n, odciek *m.*; gebedte — odciek kryty; gefüllte — odciek wypełniony; offene — odciek otwarty.

Rigo'len, *va.* (haben) kopać odcieki.

Rigo'lpflug, *sm.* =(e)š, *pl.* =pflüge, pług *m.* do kopania odcieków.

Rigori'smus, *sm.* —, rygoryzm *m.*, rygor *m.*, ostrość *f.*, surowość *f.* w obchodzeniu się z kim, ścisłe przestrzeganie porządku.

Rigori'st, *sm.* =en, *pl.* =en, rygorysta *m.*, przestrzegacz surowy, ścisły porządku, pędat *m.*

Rigori'stisch, Rigoro's, Rigoro's, *adi.* ścisły, ostry, pędantyczny.

Rigori'sum, *sn.* =š, *pl.* =sen, egzamin ścisły.

Ri'le, *sf.* *pl.* =n, rowek *m.* (wydrążony).

Ri'len, *va.* (haben) rowkować, żłobkować.

Rime'sse, *sf.* *pl.* =n, rimesa *f.*, odsyłka *f.*, przesyłka *f.* pieniędzy, zapłata *f.* przelotu, przelotem (wekslem); als — erhalten w wyplacie odebrać.

Rind, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, bydlę *n.* (rogate); männlich = wół *m.*; junges = wołek *m.*; weiblich = krowa *f.*

Ri'nde, *sf.* *pl.* =n, kora *f.*, skóra *f.*, skorzyca *f.*; lub *m.* = Baumrinde; in die = einpfropfen wszczepić za korę; eine = Befommen dostać korę; die = abmachen obrać korę; die = okorować; die = verlieren oblinieć.

Ri'ndenartig, Ri'ndenförmig, *adi.* korowaty, do kory podobny.

Ri'ndenjubianz, *sf.* masa korowa mózgu (anatomia).

Ri'ndenhöfchen, *sn.* =š, *pl.* — skój korowy.

Ri'ndenmarkt, *sn.* =eš, Ri'nderzelle, *sf.* *pl.* =n, mięksiz korowy.

Ri'nderähnlich, Ri'nderartig, *adi.* podobny do wołu, wołowaty.

Ri'nderbraten, *sm.* obacz Rindsbraten.

Ri'nderhirt, *sm.* =en, *pl.* =en, wołopas *m.*, pastuch *m.* wołów.

Ri'ndern, *vn.* (haben) gonić się, poganiać się, wodzić się (o bydlę rogatem).

Ri'nderpest, *sf.* księgosusz *m.* (wetrynary).

Ri'nderschmalz, *sn.* smalec wołowy, masło wytopione.

Ri'ndertalg, *sm.* =(e)š, *pl.* =wölvy zöj.

Ri'nderzunge, *sf.* *pl.* =n, ozór wołowy.

Ri'ndfleisch, *sn.* =eš, wołowe mięso, wołowina *f.*; sztuka *f.* mięsa wołowego (jako potrawa).

Ri'ndfleischbrühe, Ri'ndfleischsuppe, *sf.* *pl.* =n, rosół wołowy.

Ri'ndig, *adi.* korą, skórą pokryty.

Ri'ndš, *adi.* wołowy. Ri'ndšauge, *sn.* =š, *pl.* =n, 1) wole oko; 2) kołotecznik (ziele).

Ri'ndšbraten, *sm.* =š, *pl.* —, pieczeń wołowa.

Ri'ndšmalz, *sn.* obacz Rinderšmalz.

Ri'ndšfett, *sn.* obacz Rinderšmalz.

Ri'ndšhaut, *sf. pl.* =häute, skóra wołowa.

Ri'ndštopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =öpfe, wołowy łeb; (obraz.) głupia głowa.

Ri'ndšleder, *sn.* =š, skóra wołowa wyprawna.

Ri'ndšmark, *sn.* =eš, szpik wołowy, tuk *m.*

Ri'ndvieh, *sn.* =(e)š, bydło rogate, rogacizna *f.*, bydło *n.*; (przenośnie:) wół *m.*, głupiec *m.*

Ri'ndviehšperre, *sf. pl.* =n, zakaz *m.* wywozu bydła rogatego.

Ri'ndviehšucht, *sf.* chów *m.*, hodowla *f.* bydła rogatego.

Ring, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) pierścień *m.*, pierścionek *m.*, obrączka *f.*; den — ansteden, abšjehen pierścień (na palec) wsadzić, (z palca) zdjąć; die =e wechšeln zamienić pierścienie (na znak zaręczyn); 2) kółczyk *m.*; uszko *n.* zegarka; 3) koło *n.*, krag *m.*, obwód *m.* (architektura i astronomia); 4) =e unter den Augen podkowy *pl.*, pierścienie *pl.* pod oczami; 5) rynek *m.*; 6) ulica naokoło śródmięścia wiodąca, ulica obwodowa, bulwary *pl.*; 7) ryng *m.*, kartel *m.*, pierścień spekulacyjny (handel).

Ri'ngartig, Ri'ngförmig, *adi.* pierścieniowaty.

Ri'ngbahn, *sf. pl.* =en, kolej *f.*, droga żelazna obwodowa.

Ri'ngblume, *sf. pl.* =n, omiastka *f.*

Ri'ngdroffel, *sf. pl.* =n, zawojec *m.*, obrożowy drozd (ptak).

Ri'ngelunst, *sf.* pasownictwo *n.*

Ri'ngel, *sn.* =š, *pl.* —, pierścionek *m.*, kółko *n.*, obrączka *f.*; obwarzanek *m.*; — Rosenfranz albo Reihę zabawa dziecienna.

Ri'ngelblume, *sf. pl.* =n, deszczowy nogietek, deszczownik *m.*, miesiączek *m.*

Ri'ngelŕhen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Ring, pierścionek *m.*

Ri'ngelgauš, *sf. pl.* =gänse, brent *m.* (ptak).

Ri'ngelgedicht, *sn.* =eš, *pl.* =e, rytornel *m.*, rondo *n.*

Ri'ngelhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, włos w pierścieniu zwinięty.

Ri'ngellied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, obacz Ringelgedicht.

Ri'ngelode, *sf. pl.* =n, i *dim.* Ri'ngelöŕchen, *sn.* =š, *pl.* —, lok w pierścieniu zwinięty.

Ri'ngel, *I. va.* (haben) 1) obracień, kółko założyć, obracząc dać do czego; daš Schwein — świni kółko (druciane) przez pysek przewlec; 2) kółka na czem, w czem robić, obrączkować; geringelte Wurzel korzeń pierścieniowato zwinięty; 3) w pierścieniu układać; 4) korę naokoło przeryzać; II. sich —, *vr.* (haben) wić się w pierścienie, związać się, ke-dzierzawić się (jak np. włosy).

Ri'ngelnatter, *sf. pl.* =n, żmija pierścieniowa, zwiitek *m.*

Ri'ngelpanzer, *sm.* =š, *pl.* —, kolczuga *f.*

Ri'ngelreigen, Ri'ngelreihen, *sm.* =š, Ri'ngeltanz, *sm.* =eš, *pl.* =tänze, taniec kofowy, koło *m.*

Ri'ngelraupe, *sf. pl.* =n, pierścieniak *m.*, wąsionka włosista.

Ri'ngelrennen, Ri'ngelreiten, Ri'ngelspiel, Ri'ngelstehen, *sn.* =š, kolecza *f.*, karusel *m.*

Ri'ngelšlange, *sf. pl.* =n, obacz Ringelnatter.

Ri'ngelšpaš, *sm.* =en, *pl.* =en, Ri'ngelšperling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, łuszcak górniczek *m.* (ptak).

Ri'ngeltaube, *sf. pl.* =n, grzywacz *m.*, kukawka *f.*

Ri'ngeltier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obręcznik *m.*

Ri'ngelwurm, *sm.* =(e)š, pierścienica *f.*; =würmer, *pl.* rosaki *pl.*

Ri'ngen, ringe, ringst, ringt, rang, habe gerungen, *I. va.* wykრęcać, wykრęcić; Wäšše — wykрęcać, kręcić; wyžymać bieliznę, chusty; die Hände — załamywać ręce; jmdm etw. auš der Hand — wykрęcić, wydrzeć co komu z ręki; *II. vn.* 1) mit jmdm — pasować się z kim; 2) (przenośnie:) nač etw. — usilnie ubiegać się za czem, dążyć do czego; müšam nač Atem — ciężko, z wysileniem oddychać; mit dem Tode — pasować się ze śmiercią, konać, dogorywać.

Ri'ngen, *sn.* =š, pasowanie *n.* się; — mit dem Tode agonia *f.*, konanie *n.*; — nač Atem ciężkie oddychanie; — nač etw. usilne ubieganie się o co, za czem; nač langem — po długich zapasach.

Ri'nger, *sm.* =š, *pl.* —, pasownik *m.*, zapasnik *m.*

Ri'ngfertig, *adi.* gotowy do zapasów.

Ri'ngfinger, *sm.* =š, *pl.* —, palec serdeczny; =Goldfinger.

Ri'ngförmig, *adi.* pierścieniowaty.

Ri'nggešhüt, *sn.* =eš, *pl.* =e, działo pierścieniowe.

Ri'ngkampf, *sm.* =(e)š, *pl.* =kämpfe, pasowanie *n.* się, zapasy *pl.*

Ri'ngkäšchen, *sn.* =š, *pl.* —, pudełko *n.* na pierścionki.

Ri'ngkragen, *sm.* =š, *pl.* —, puklerzy napierśny, ryngraf *m.*

Ri'ngkunst, *sf.* zapasnictwo *n.*, szermierka *f.*

Ri'ngmauer, *sf. pl.* =n, mur okolny, mur opasujący miasto.

Ri'ngplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, 1) plac zapasniczy, pasownia *f.*; 2) rynek *m.*

Ri'ngreiten, Ri'ngrennen, *sn.* =š, kolecza *f.*

Ri'ngš, Ri'ngš'u, Ri'ngš-umbe'r, Ri'ngšher'u, *adv.* wkoło *adv.*, naokoło *adv.*; — um die Stadt naokoło miasta.

Ri'ngšchule, *sf.* obacz Ringplatz 1).

Ni'ngitehen, *sn.* =*s*, gonitwa *f.* do pierścienia, ubieganie *n.* się o pierścien, igrzysko pierścienne (historya średniow.).

Ni'ngitorch, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*f*ürche, wgiętozdziób *m.* (ptak).

Ni'ngweschel, *sm.* =*s*, zamiana *f.* pierścionków (przy zareczynach i przy ślubie).

Ni'nädig, *adi.* kaprawy; = tiefädig.

Ni'nue, *sf.* *pl.* =*n*, rywna *f.*, rywna *f.*, okap *m.*; rywnienka *f.*, żłobek *m.* (architekt.).

Ni'nunen, *vn.* rinne, rinnt, rinnt, rann, habe i bin geronnen, cieć, lać się, płynąć; =*de* Augen kaprawe oczy.

Ni'nunenförmig, *adi.* rowkowaty, rywnienkowaty, żłobkowaty; *adv.* — vertiefen żłobkować.

Ni'nneisten, *sm.* =*s*, *pl.* —, gruszec *m.*, esownik *m.*, esownica *f.* (architekt.).

Ni'nrial, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, brózda *f.* (dla ścieku wody); łożysko *n.* potoku; ściekowisko *n.*

Ni'nustein, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, kamień *m.* pod rynną (na ziemi); ryzesztok *m.*, ściekowisko *n.*; = Gofse.

Ni'nusteinbrücke, *sf.* *pl.* =*n*, mostek *m.*, kładka *f.* nad ściekowiskiem.

Nio'ten, *va.* (haben) obacz Rigolen.

Ni'ppe, *sf.* *pl.* =*n*, 1) żebro *n.*; zu den =*n* gehörig żebrowy, żeborny; zwischen den =*n* befindlich międzyżebrowy; man kann bei ihm die =*n* zählen można jego żebra policzyć, jest tak chudy, że mu żebra wystają; jnnnd in die =*n* stoßen dać komu szturchać w żebra, w bok; 2) szpaga *f.* (w okręcie); 3) żyłka *f.* (w liście).

Ni'ppln, *fič* —, *vr.* (haben) ruszać się, stanąć prosto (poufałe).

Ni'ppen, *va.* (haben) żłobkować; gerippt *pp.* i *adv.* żebrowy, mający paski, żyłki; starf geripptes Blatt liść mający bardzo widoczne

żyłki; gerippte Seide obacz Ripš.

Ni'ppenartig, *adi.* żebrowaty.

Ni'ppenbraten, *sm.* =*s*, *pl.* —, pieczony schab.

Ni'ppenbruch, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =brüche, polamanie *n.*, złamanie *n.*, zébranie.

Ni'ppenfell, *sn.* =(e)*s*, Rippenhaut, *sf.* błona opłucna, opłucna *f.*

Ni'ppenfellentzündung, *sf.* zapalenie *n.* (błony) opłucnej.

Ni'ppenfleisch, *sn.* =*eš*, schabowe mięso, mięso *n.* z żeber.

Ni'ppenheber, *pl.* aufhebende

Ni'ppenmuskeln, *sm.* *pl.* muszkuły żebrowe.

Ni'ppenmangold, *sn.* =(e)*s*, mangold kardowy (botanika).

Ni'ppenpulsader, *sf.* *pl.* =*n*, arterya międzyżebrowa.

Ni'ppenschmerz, *sm.* =*eš*, *pl.* =*n*, Ni'ppenstechen, *sn.* =*s*, ból *m.*, klucie *n.* w żebrach.

Ni'ppenstoß, *sm.* =*eš*, *pl.* =*f*öße, kukak *m.*, szturchaniec *m.*, buchańiec *m.* w bok; jnnnd einen — verfehen, geben dać komu kulaka w bok; jnnnd tüchtige =*f*öße verfehen wyszturchać kogo.

Ni'ppenstück, Ni'ppstück, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, 1) schab *m.*; auf dem Rost gebratenes — karbonad *m.*; 2) wrąg *m.*, wręga *f.* (okrętu).

Ni'ppenwels, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, żebrowień *m.*

Ni'ppig, *adi.* żebrzysty.

Ni'ppstück, *sn.* ob. Rippenstück.

Ripš, *sm.* Ni'pješ, *pl.* Ni'pše, ryps *m.*, gatunek jedwabiu.

Ripšcapš, *adv.* łap cap, łapu capu; — machen robić łapu capu.

Ri'pšside, *sf.* obacz Ripš.

Ri'pšalt, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, ryzalit *m.* (architektura).

Ri'pšto, *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, ryzyko *n.*, narażenie *n.* się na niebezpieczeństwo; odwaga *f.*, śmiałość *f.*

Ri'pštant, *adi.* ryzykowny, niebezpieczny, niepewny; odważny; *adv.* ryzykownie, nie-

bezpiecznie, niepewnie; odważnie.

Ri'pš'ren, *va.* (haben) ryzykować, narażać, narazić, wystawiać się, wystawić się na niebezpieczeństwo; odważać się, odważyć się.

Ri'pše, *sf.* *pl.* =*n*, pierzysko *n.*, wiecha *f.*, kita *f.* (botanika).

Ri'ppenartig, Ri'ppenförmig, *adi.* wiechowaty.

Ri'pengraß, *sn.* =*eš*, *pl.* =gräjer, trawa wiechowa, wiklina wodna, mielec *m.*

Ri'p, *sm.* Ri'pješ, *pl.* Ri'pše, 1) rysa *f.*, przerwa *f.*, szpara *f.*, rozpadlina *f.*, pęknięcie *n.*, rozdarcie *n.*, rozdarlina *f.*; — im Metall skalina *f.*; Ri'pše bekommen padać się, rozpadać się; das Papier hat einen — papier jest rozdarty; die Mauer bekommt immer mehr Risse mur coraz bardziej pęka; (obraz.) vor den — treten stanąć na celu, wystawić się na niebezpieczeństwo, wziąć na siebie odpowiedzialność; vor dem Risse stehen (dosłownie): stać przed otworem, nad rozpadliną; (przenośnie): być na celu, być wystawionym na niebezpieczeństwo, musieć za co odpowiadać; meine Börse hat einen großen — bekommen moi jupilares dostał wielką dziurę, bardzo się wypróżnił; 2) miejsce, na którym drapieznik zwierza rozszarpał; 3) rysunek *m.*, plan *m.*; einen — aufnehmen zrobić narysować plan.

Ri'pfig, *adi.* porysowany, mający rysy, szpary, napeknięty, rozpadliasty; — werden napadać się.

Ri'p, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, podbicie *n.*, przygubie *n.* (u nogi); kiść *f.* u ręki.

Ri'pfortnen, *va.* (haben) przenosić, przenieść z jednego konta na drugie (handel).

Ritornel'l, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, rytornel *m.*, trzywierszowa piosnka ludowa.

Nitra'tte, *sf.* *pl.* =*n*, weksel zwrotny; = Rückwechsel.

Ritt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, przejażdżka *f.*, jazda *f.* konna, jechanie *n.* wierzchem; einen — machen przejechać się wierzchem; in einem — jednym pędem, bez zdjęcia urody z konia.

Ritter, *sm.* = š, *pl.* —, 1) rycerz *m.*; szlachcic *m.*; — eineš geistlichen Ordens kawaler *m.* zakonu; fahrender — błędny rycerz, włóczący się awanturnik; jmnbn zum — schlagen pasować kogo na rycerza; — ohne Furcht und Tadel rycerz bez trwogi i zmy; 2) arme — grzanki z jajem osmażane w maśle; arme — in Glendšjett baden biedę klepać, żyć biednie, nędznie.

Ritter, *adi.* rycerski; kawalerski; szlachecki.

Ritterakademie, *sf.* *pl.* = n, akademię wojskową dla szlachty.

Ritteralter, *sn.* = š, czas *m.* rycerstwa (historia).

Ritterart, *sf.* sposób rycerzom właściwy.

Ritterbrauch, *sm.* = (e)š, *pl.* = bródce, zwyczaj rycerski.

Ritterburg, *sf.* *pl.* = en, zamek rycerski.

Ritterdienst, *sm.* = eš, *pl.* = e, 1) usługi oddawane przez rycerza wasala lennodawcy; 2) grzeszność rycerska wobec dam, usługi przez rycerza damie jego świadczone.

Ritterepos, *sn.* —, *pl.* = epen, Rittergedicht, *sn.* = eš, *pl.* = e, epopea rycerska.

Ritterfest, *sn.* ob. Ritterspiel.

Rittergeschichte, *sf.* *pl.* = n, Ritterroman, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, powieść rycerska.

Rittergut, *sn.* = (e)š, *pl.* = güter, posiadłość rycerska, lenno rycerskie (dawniej); wieš szlachecka, dobra *pl.* szlacheckie (dziś).

Rittergutsbesitzer, *sm.* = š, *pl.* —, właściciel *m.* dóbr szlacheckich.

Ritterhof, *sm.* = (e)š, *pl.* = höfe, obacz Rittergut.

Ritterkrenz, *sm.* = eš, *pl.* = e, 1) krzyż kawalerski (or-

der); 2) szakwia łąkowa (rosłina).

Ritterleben, *sn.* = š, *pl.* —, lenno rycerskie.

Ritterlich, Rittermäßig, *adi.* rycerski, rycerzowi właściwy, przyzwolity; *adv.* po rycersku; rittermäßig leben, gefeibet sein żyć, ubierać się po rycersku, po kawalersku.

Ritterlichkeit, *sf.* rycerskość *f.*, zwyczaj rycerski; waleczność *f.*, dzielność *f.*, odwaga *f.*

Ritterorden, *sm.* = š, *pl.* —, zakon rycerski, kawalerski; order rycerski, kawalerski.

Ritterpflicht, *sf.* *pl.* = en, powinność *f.* rycerza, rycerska, kawalerska.

Ritterpoesie, *sf.* poezya rycerska.

Ritterroman, *sm.* obacz Rittergeschichte.

Ritteraal, *sm.* = (e)š, *pl.* = šäle, sala *f.* ceremonii w pałacach królewskich.

Ritterschaft, *sf.* Ritterstand, *sm.* = (e)š, Rittertum, *sn.* = š, 1) rycerstwo *n.*, rycerze *pl.*; 2) rycerska godność, kawalerstwo *n.*, kawalerskie znaczenie.

Ritterschaftlich, Ritter-schafts, *adi.* rycerski, kawalerski.

Ritterschlag, *sm.* = (e)š, *pl.* = schläge, pasowanie *n.* na rycerza; jmnbn den — geben pasować kogo na rycerza; den — empfangen zostać wyniesionym do stanu rycerskiego.

Rittersitte, *sf.* *pl.* = n, zwyczaj rycerski, kawalerski.

Rittersitz, *sm.* = eš, *pl.* = e, zamek rycerski, posiadłość rycerska (dziś: szlachecka).

Rittersmann, *sm.* obacz Ritter.

Ritterspiel, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, turniej *m.*, gonitwa *f.*; = e *pl.* turnieje *pl.*, igryzka rycerskie, gonitwy *pl.*

Rittersporn, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, 1) ostroga rycerska, kawalerska; 2) modrzeniec *m.*, ostróżka *f.*, gnidosz *m.*, ziele *n.* św. Katarzyny, brunatek polny, sokola grecka, wazek nasienie.

Ritterstand, *sm.* = (e)š, stan rycerski; in den — erheben wynieść do stanu rycerskiego.

Rittertracht, *sf.* *pl.* = en, strój rycerski, kawalerski.

Ritterwesen, *sn.* = š, rycerstwo *n.*

Ritterwort, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, słowo rycerskie, kawalerskie.

Ritterwürde, *sf.* godność rycerska, kawalerska.

Ritterzeit, *sf.* obacz Ritteralter.

Rittlingš, *adv.* jakby na koniu, okrakiem; — sitzen siedzieć okrakiem.

Rittmeister, *sm.* = š, *pl.* —, rotmistrz *m.*

Rittmeisterstelle, *sf.* rotmistrzostwo *n.*

Ritual, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rytuał *m.*, obrządek *m.*

Ritualbuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = bücher, rytuał *m.*, księga *f.* przepisów obrządkowych.

Ritualist, *sm.* = en, *pl.* = en, rytualista *m.*, przestrzegający obrządek.

Ritualstisch, Rituel, *adi.* rytualny, obrządkowy; *adv.* rytualnie.

Ritual, *sm.* —, *pl.* Riten, obrządek *m.*

Riß, *m.* = eš, *pl.* = e, Riße, *sf.* *pl.* = n, 1) szpara *f.*, szczelina *f.*; 2) draśnięcie *n.*, draśnienie *n.*, lekkie skaleczenie (skóry).

Rißen, *I. va.* (haben) draśnąć, zadrasnąć, lekko skaleczyć; die Seele — nacinać, naciąć, nasiekać, nasiec pilnik; *II. sich* —, *vr.* (haben) (za)drasnąć się, lekko się skaleczyć.

Rival, *sm.* = (e)š i = en, *pl.* = en, rywal *m.*, spółzawodnik *n.*, spółzalatnik *m.*, spółubiegacz *m.*

Rivalin, *sf.* *pl.* = innen, rywalka *f.*, spółzawodniczka *f.*, spółzalatnica *f.*, spółubiegaczka *f.*

Rivalisieren, *vn.* (haben) rywalizować, spółubiegać się, iść w zawody z kim.

Rivalität, *sf.* *pl.* = en, rywalizacja *f.*, spółubieganie

n., spółzawodnictwo n.; za-zdrość f., ubieganie n. się o pierwszeństwo.

Roa'itbecf, (wym.: rostbif), sn. =s, pl. =s, rostbif m., pieczeń wołowa po angielsku.

Roa'bbe, sf. pl. =n, foka f., pies mor-ki, ciele morskie.

Roa'bbenfang, sm. =(e)s, Roa'bbenjaad, sf. pl. =en,

Roa'bbenfchlag, sm. =(e)s, polowanie m., połów m. na fokki.

Roa'bbenfänger, Roa'bben-jäger, sm. =s, pl. —, polu-jący m. na fokki, łowiący m. fokki.

Roa'bbenfell, sn. =(e)s, pl. =e, skóra f. z fokki.

Roa'bber, sm. =s, pl. —, robr m., partya podwójna wista.

Roa'be, sf. pl. =n, roba f., suknia damska długa, powło-czysta, szata urzędowa sędziów, adwokatów i t. d.

Roa'bot, sf. pl. =en, pań-szczyzna f., robocizna f.

Roa'boter, sm. =s, pl. —, pańszczarz m.

Roa'botpflichtig, adi. pań-szczyźniany.

Roa'bit, adi. tegi, silny.

Roa'che, 1) (wym.: roszy), sm. =n, pl. =n, wieża f. (w szachach); 2) Roche i =n, sm. =s, pl. =n, roch m., raja f. (potwór morski).

Roa'cheln, vn. (haben) char-czeć, rzęzcęć.

Roa'cheln, sn. =s, charczenie n., charkot m., chrapot m., rzeżenie n.

Roa'chen, sm. obacz Roche 2).

Roa'chen, (wym.: roszen), Roche'ren, (wym.: rosziaren), vn. (haben) kryć więź (w grze w szachy).

Roa'ck, sm. =(e)s, pl. Röcke, 1) surdut m., suknia f. (męska i kobieca); furtzer — kurtka f., katanka f.; das Hemd ist mir näher als der — bliźsza koszulka ciała niż surdut; 2) sutanna f.

Roa'dchen, sn. =s, pl. —, dim. od Roč, sukienka f., sukieneczka f.

Roa'delot, sm. s, pl. =s i =e, oponcza f.

Roa'den, sm. =s, pl. —, kadziel f.; den Flachs auf den — wideln leu nawijać na kadziel; am — spinnen praśe na kadzieli; sie hat den — abgeponnen doprzedła kadzieli.

Roa'dfalte, sf. pl. =n, fałd m., fałda f. w surducie, w sukni.

Roa'dfioß, sm. =eß, pl. =schöße, poła f. u surduta.

Roa'de, sf. pl. =n, Ro'de-land, sn. =eß, pl. =länder, nowina f., nowizna f.

Roa'deader, sm. =s, pl. =äder, wyrobek m.

Roa'dehaße, sf. pl. =n, motyka f. do karczowania.

Roa'deln, vn. jechać, spuszczać się saneczkami (sport).

Roa'delbalken, sm. =s, pl. —, belek m. do wywieszania flagi (marynarka).

Roa'deln, va. (haben) wy-wiesić, podnieść w górę flagę (marynarka).

Roa'den, va. (haben) trzebić, wytrzebić, karczować, wy-karczować.

Roa'den, sn. =s, Ro'dmag, sf. pl. =en, trzebież f., karczunek m.

Roa'deplatz, sm. =eß, pl. =plätze, karczowisko n., karczownik m., trzebowisko n.

Roa'der, sm. =s, pl. —, karczownik m.

Roa'dler, sm. =s, pl. —, jadący m. saneczkami (sport).

Roa'dgen, sm. =s, pl. —, ikra f.

Roa'dgener, sm. =s, pl. —, Ro'dgenfisch, sm. =eß, pl. =e, ikrzak m.

Roa'dgenstein, sm. =(e)s, pl. =e, ikrowiec m. (kamień).

Roa'dgen, sm. =s, pl. —, żyto n., reż f.

Roa'dgen-, adi. żytni, żytny, rżany.

Roa'dgenbrand, sm. =(e)s, śnieć żytnia.

Roa'dgenbrot, sn. =(e)s, pl. =e, chleb żytni.

Roa'dgenfeld, sn. =(e)s, pl. =er, pole oziminne, pole na żyto.

Roa'dgenmehl, sn. =(e)s, pl. =e, mąka żytnia, razówka f.

Roa'dgenstoppel, sf. pl. =n, rżysko n., ściernisko n.

Roa'dgenstroh, sn. =(e)s, słoma żytnia.

Roß, I. adi. 1) surowy, niegotowany, niedogotowany; =eß Objt surowe, niedogotowane owoce; =eß Leder, Eisen skóra niewyprawna, żelazo niekute; =e Leinwand płótno niebie-lone; =eß Material surowiec m.; das Roße surowizna f.; 2) (obraz.) dziki, nieokrze-sany, brutalny; =e Gewalt brutalna siła; =eß Wesen nie-okraszoność f., brutalstwo n.; =e Sitten dzikie obyczaje; ein =er Mensch człowiek nie-okraszony, brutal m.; II. adv. surowo; (obraz.) dziko, nieokraszanie, brutalnie; — wer-den stać się nieokraszonym, brutalnym.

Roßarbeit, sf. pl. =en, robota f. z grubego, pierwsze opracowanie.

Roßbau, sm. =(e)s, pl. =e, budowla, z której tylko mury dopiero wystawione.

Roßheinnahme, sf. pl. =n, dochód m. brutto, dochód bez potrącenia kosztów, wydat-ków, dochód surowy.

Roßheisen, sn. =s, surowiec m. żelazo n.; unreineß — gnojna surowizna; über-gareß, lödtergeß — surowizna szumowata.

Roßheisenbrücke, sm. pl. złamki surowiznowe.

Roßheisenfunken, sm. pl. pryskanie n. surowizny.

Roßheit, sf. 1) surowość f., nieugotowość f.; 2) (obraz.) pl. =en, nieokraszoność f., dzikość f., brutalność f., brutalstwo n.

Roßhertrag, sm. =(e)s, pl. =träge, przychód surowy.

Roßhgang, sm. =(e)s, pl. =gänge, ziemny bieg pieca (górn.).

Roßhm, sm. =s, trawienie m., ślaz m.

Roßhmaterial, sn. =(e)s, pl. =e, surowiec m., surowizna f.

Roßh, sn. =(e)s, pl. =e, 1) trzcina f.; spanijcheß — trzcinka f.; mit — bestanden trzcina porosły; mit — be-

beden, beflechten pokryć, opleść trzcina; wer im — sibt, tann sich Pfeifen schneiden drzez lyka, póki sie da-dza; 2) laseczka f. = Spa-zierstoß; 3) rura f.

No'hrähulich, No'hrartig, adi. trzcinasty, trzciniowaty.

No'hrblatt, sn. = (e)š, pl. =blätter, trzcinka f.

No'hrbrüde, sf. pl. =n, most tubowy.

No'hrbrüsch, sm. =eš, pl. =büsche, trzcinnik m., miejsce trzcina zaroste.

No'hrchen, sn. =š, pl. —, dim. od No'hre, 1) trzcinka f.; 2) rurka f., rurczka f.; cewka f.

No'hrdommel, sf. pl. =n, bąk m.; große — czapla bąk (chrząszcz).

No'hr, sf. pl. =n, rura f.; cewa f.; =n, pl. jamy lisie, borsncze (ziowietwo).

No'hren, sn. =š, No'hrung, sf. pl. =en, rurowanie n. (górn.).

No'hren, vn. (haben) be-czeć (o jeleniu).

No'hrendichtungsmaſchine, sf. pl. =n, szelniarka f.

No'hrenfahrt, sf. pl. =en, wodociąg rurowy.

No'hrenförmig, adi. tubowy, rurowy.

No'hrenfeſſel, sm. =š, pl. —, kocioł rurowy, rurkowaty.

No'hrenuoſen, sm. =š, pl. —, pizczka f., rura f. (anatomia).

No'hrenvoralle, sf. pl. =n, organki pl., rurcznia f.

No'hrenmaul, sn. = (e)š, pl. =mäuler, chytrzyca f. (ryba).

No'hrenmeister, sm. =š, pl. —, rurmistrz m., pompierz m.

No'hrenpilz, sm. =eš, pl. =e, grzyb m.

No'hrenſchwamm, sm. = (e)š, pl. =schwämme, spreża f., hubka f.

No'hrenſtemmer, sm. =š, pl. —, uszczelniać rurowy.

No'hrenſystem, No'hren-wert, sn. = (e)š, pl. =e, system m. rur.

No'hrenwiſcher, sm. =š, pl. —, wycior m.

No'hrenwurm, sm. = (e)š, pl. =würmer, rurówka f.

No'hrflechte, sf. pl. =n, No'hrflecht, sn. = (e)š, pl. =e, plecionka trzcinaowa.

No'hrfiſch, sm. =eš, pl. =e, pizczalka f.

No'hrflöte, sf. pl. =n, pizczalka f. z trzciny, multanka f.

No'hrfröſchelring, sm. = (e)š, pl. =e, łącznik mosiężny.

No'hrgebüſch, sn. obacz No'hricht.

No'hrgeſent, sn. = (e)š, pl. =e, kłykieć m.

No'hrgeſchwür, sn. = (e)š, pl. =e, wrzód cewkowaty, zatokowy, fistuła f.

No'hrgeſeher, sm. =š, pl. —, odlewacz m. rur.

No'hrghuhn, sn. = (e)š, pl. =hühner, kurka wodna, zielonka f. (ptak).

No'hrgrüt, sn. = (e)š, pl. =e, trzcinne zarosło, oczeret m., trzcinisko n.

No'hrgrüt, No'hrgrüt, No'hr-rig, No'hrig, adi. trzcina zarosły.

No'hrig, adi. rurkowaty.

No'hrtaſten, sm. =š, pl. —, deszczarnia f.

No'hruoſen, sm. =š, pl. —, rura f., gizał m., pizczel f. (anatomia).

No'hrrolbe, sf. pl. =n, i No'hrrollen, sm. =š, pl. —, ożyłka f., pałka f., rogoża f., kołowiej m., rogożina f. (roślina).

No'hrroſt, sm. = (e)š, pl. =röſte, kosz trzciniowy, z trzciny.

No'hrmatte, sf. pl. =n, rogózka f. z trzciny.

No'hrmetze, sf. pl. =n, trzciniczek m. (ptak).

No'hrnagel, sm. =š, pl. =nägel, trzciniał m., gwóźdź sufitowy, sufitnik m.

No'hrpeife, sf. obacz No'hrflöte.

No'hrpoſt, sf. poczta pneumatyczna, poczta wietrzna.

No'hrpoſtbrief, sm. = (e)š, pl. =e, list puumatyczny.

No'hrpoſtarte, sf. pl. =n karta, korespondentka pneumatyczna.

No'hrſchiff, sn. = (e)š, pl. =e, sitowie n.

No'hrſänger, sm. =š, pl. —, No'hrſchiff, sm. = (e)š, pl. =e, No'hrſchleſer, sm. =š, pl. —, großer — trzciniał m., gajówka drozdówka f., pokrzywka krzyżka f.; kleiner — trzciniczek m. (ptak).

No'hrſchwalbe, sf. pl. =n, No'hrſchwalm, sm. = (e)š, pl. =e, rybitwa f. (ptak).

No'hrſpatz, sm. =en, pl. =en, No'hrſperling, sm. = (e)š, pl. =e, wróbel trzciniy, szaszor m., potrzasa m., trzcinnik m.; wie ein =spatz ſchimpfen klac jak furman, jak rybak na wodzie.

No'hrſtock, sm. = (e)š, pl. =stöcke, trzcina f. (indyjska).

No'hrſtoppel, sm. =š, pl. —, kurek drewniany do rur, czop n.

No'hrſtühl, sm. = (e)š, pl. =ſtühle, No'hrſteſſel, sm. =š, pl. —, stołek trzcina wyplatany, krzesło wyplatane.

No'hrvogel, Ru'hrvogel, sm. =š, pl. =vögel, wabik do trzcinki przywiązany (ziowietwo).

No'hrwand, sf. pl. =wände, ściana rurowa, ściana przewodowa.

No'hrwerf, sn. = (e)š, trzcinowanie n.

No'hrzucker, sm. =š, cukier trzciniowy.

No'hrſeide, sf. jedwab surowy.

No'hrſci, sn. =š, surowość f., surowizna f.

No'hrſtoſſ, sm. = (e)š, pl. =e, surowiec m.

No'hrſtahl, sn. = (e)š, stal surowa, poſpolita.

No'hrſtahlſciſen, sn. =š, listkownik surowizna.

No'hrzucker, sm. =š, cukier surowy, nieczyszczony.

No'hrje, sf. pl. =n, wiosło n.

No'hrjen, vn. (haben) wiosłowac.

No'fotof, I. adi. rokoko; II. sn. =š, rokoko n.

No'fotofii, sm. = (e)š, styl rokoko.

No'fotoficalter, sn. =š, czas m. rokoka, rokoko n.

No'lbett, *sn.* -(e)š, *pl.* -en, łóżko n. na kółkach.

No'le, *sf. pl.* -n, 1) zwitek *m.*, zwitka *f.*, zwój *m.*; eine — aus Papier trabka *f.* z papieru; eine — Seide skretek *m.* jedwabiu; eine — Geld rulon *m.* pieniędzy; 2) kołowrot *m.*; wałek *m.*, walec *m.*; krag *m.*, blok *m.*; eine fige — krazek pojedynczy; krazek stały, blok pojedynczy; bewegliche — krazek ruchomy; Zeit — krazek wodzący; -n unter Türen kółko pod drzwiami; ein Bett auf -n łóżko na kółkach; einen Stein auf -n fortbewegen kamień na walcach posuwać; eine — Tabak krag *m.* tytoniu; 3) magiel *m.*; 4) rola *f.* (teatralna); seine — lernen uczyć się roli; sie spielte die — der Verliebten grała rolę zakochanej; sich in eine — einleben żyć się z rolą; (obraz.) eine große — spielen grać wielką rolę, być znaczną, poważaną osobistością; das spielt keine (große) — bei mir to u mnie nie odgrywa żadnej (wielkiej) roli, to dla mnie nie ma (wielkiego) znaczenia; er hat seine — ausgespielt skończyła się jego rola, nie ma już żadnego znaczenia; aus der — fallen wypaść z roli.

No'llen, I. *va.* (haben) 1) toczyć, taczać, posuwać; das Faß in den Keller hinab — stoczyć beczkę do piwnicy; herauf — wytoczyć; hinein — wtoczyć; die Augen (mit den Augen) — przewracać oczy, świdrzyć oczyma; 2) Wäsche — maglować bieliznę; 3) Teig — wałkować, taczać ciasto; II. *vn.* (haben) toczyć się, posuwać się; eine Träne rollte ihr über die Wangen łza toczyła się po jej policzku; der Donner rollt grzmot hućzy; ein Wagen rollte soeben durch die Straße właśnie wóz potoczył się ulicą; das Meer rollt morze burzy się, jest wzburzone; das Schiff rollt okręt mocno się kołysze; III. sich —

vr. (haben) taczać się, toczyć się.

No'llen, *sn.* -š, taczenie *n.*, toczenie *n.*, posuwanie *n.*; hućzenie *n.* (grzmotu); maglowanie *n.* (bielizny).

No'llenbesetzung, No'llenverteilung, *sf. pl.* -en, obsadzenie *n.*, obsada *f.* rozdział *m.* ról (teatr).

No'llenfach, *sn.* -(e)š, er hat kein großes — nie ma wielu ról.

No'llenförmig, *adi.* wałkowaty, walcowaty.

No'llenheid, *sm.* -(e)š, zażdrość *f.* o rolę (między aktorami).

No'llenkafter, No'llentabak;

No'llentabak, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, tytoń kręcony, tytoń w rolach, w zwójach, w kregach.

No'ller, *sm.* -š, *pl.* —, 1) maglujący *m.*; 2) kanarek zatoczek *m.*

No'llenlager, *sn.* -š, *pl.* —, łożysko wałkowe.

No'llfrau, *sf. pl.* -en, kobieta maglująca.

No'llfuhrgeschäft, *sn.* =(e)š, przedsiębiorstwo przewozowe.

No'llfuhrmann, *sm.* =(e)š, *pl.* -leute, No'llfuhrrecht, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, woźnica *m.*, parobek *m.* przedsiębiorstwa przewozowego.

No'llfuhrwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* -e, wóz *m.* do przewozu towarów.

No'llgebühr, *sf. pl.* -en, No'llgeld, *sn.* =(e)š, *pl.* -er, 1) przewozowe *n.*; 2) zapłata *f.* za maglowanie, za użycie maglu.

No'llholz, *sn.* -eš, *pl.* -hölzer, wałek *m.*

No'llhammer, *sf. pl.* -n, maglownia *f.*

No'llkasten, *sm.* -š, *pl.* —, skrzynka *f.* u maglu (na kamienie).

No'llkaden, *sm.* -š, *pl.* -läden, okiennica *f.* na kółkach lub na wałkach.

No'llloch, *sn.* -(e)š, *pl.* -löcher, No'llschutte, *sf. pl.* -n, spust *m.*, szybik *m.* (górn.).

No'llmaschine, *sf. pl.* -n, magiel *f.*

No'llmops, *sm.* -š, =möpse, śledź marynowana i zawijany.

No'llmusekel, *sm.* -š, *pl.* -n, skrećtac *m.* (anatomia).

No'llmaterial, *sn.* -(e)š, — der Eisenbahn tabor kolejowy.

No'llpferd, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, konik *m.* na kółkach.

No'llrädchen, *sn.* -š, *pl.* —, kółko *n.*, kółeczko *n.*

No'llschichte, *sf. pl.* -n, główkowa warstwa, warstwa na rab, warstwa rebowa; = Streckische (górn.).

No'llschuh, No'llschlittschuh, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, trzewik *m.* na kółkach.

No'llstod, *sm.* -(e)š, *pl.* -stüde, wałek *m.* (u kapeluszników).

No'llschwanz, *sm.* -eš, *pl.* -schwänze, ogon chwytny, ogon w kółko zwinięty.

No'llstuhl, *sm.* -(e)š, *pl.* -stühle, krzesło *n.*, fotel *m.* na kółkach.

No'lltabak, *sm.* ob. Rollenkafter.

No'llwagen, *sm.* -š, *pl.* —, 1) wózek *n.* na wałkach, na kółkach; lekki wózek na małych kołach do prędkiej jazdy, dryndulka *f.*; auf den — kommen być uznanym za zareczonogo; 2) wózek *m.*, wózek kolejowy; Getreide — taczki dwukołowe, dwukole *n.*, dwukółek *m.*; Kurbel — wózek korbowy (kolejn.).

No'llwäsche, *sf.* bielizna *f.* do maglowania, bielizna maglowana.

No'llzinn, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, cyna *f.* w zwójach, cyna arkuszowa.

Roma'n, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, powieść *f.*, romans *m.*

Roma'nartig, *adi.* podobny do powieści, powieściowy.

Roma'ndichter, Roma'nschreiber, Roma'nschriftsteller, *sm.* -š, *pl.* —, powieściopisarz *m.*

Roma'ndichterin, Roma'nschreiberin, Roma'nschriftstellerin, *sf. pl.* -innen, powieściopisarka *f.*

Roma'ndichtung, *sf. pl.* -en, poemat powieściowy, powieść *f.*

Roma'ne, *sm.* -n, *pl.* =n, należący *m.* do narodów romańskich.

Roma'nhaft, *adi.* romanowsy, powieściowy; (obraz.) zmyślony; *adv.* romansowo, jak w romansie.

Roma'nheld, *sm.* -en, *pl.* =en, Roma'nheldin, *sf.* *pl.* =innen, bohater *m.*, bohaterka *f.* powieści.

Roma'nentum, *sn.* =s, romanizm *m.*, pochodzenie romańskie.

Roma'nisch, *adi.* romański, =er Baustil styl romański; =e Sprachen języki romańskie.

Romanismus, *sm.* *pl.* =-nen, romanizm *m.*

Romanist, *sm.* =en, *pl.* =en, romanista *m.*, a) znawca *m.* prawa rzymskiego; b) znawca *m.* języków romańskich.

Romanistich, *adi.* =e Studien romanistyczne studia, studia nad prawem rzymskim lub językami romańskimi.

Roma'nleser, *sm.* =s, *pl.* =innen, czytelnik *m.*, czytelniczka *f.* romansów, powieści.

Romanographierei, *sf.* powieściopisarstwo *n.*

Roma'nit, *sf.* romantyka *f.*, romantyzm *m.* (literatura).

Roma'nitler, *sm.* =s, *pl.* =, romantyk *m.*

Roma'nitisch, *adi.* romantyczny; =er Ort miejsce romantyczne, piękne, zachwycające, pełne uroku, powabu; =es Abenteuer przygoda romantyczna; *adv.* romantycznie.

Roma'nze, *sf.* *pl.* =n, romanca *f.* (literat. i muzyka).

Romanzement, i Romanzement, *sm.* i *sn.* =(e)s, cement rzymski, wapno cementowe.

Roma'nzendichter, Roma'nzenfänger, *sm.* =s, *pl.* =, romancista *m.*, poeta piszący romansy.

Roma'nzensammlung, *sf.* *pl.* =en, zbiór *m.* romansów.

Romanze'ro, *sm.* =s, *pl.* =s, zbiór *m.* romansów.

Römelei, *sf.* wyznawanie *n.* zasad ultramontańskich, klerykalnych.

Rö'meln, *vn.* (haben) mieć zasady ultramontańskie, klerykalne.

Rö'mer, *sm.* =s, *pl.* =, 1) Rzymianin *m.*; 2) kieliszek *m.* (zielony lub żółtawy) do wina reńskiego; 3) nazwa pałacu rady miejskiej w Frankfurtu nad Menem.

Rö'merherrschafft, *sf.* panowanie rzymskie.

Rö'merin, *sf.* *pl.* =innen, Rzymianka *f.*

Rö'merreich, *sn.* =(e)s, państwo *n.*, panowanie *n.* Rzymian, rzymskie.

Rö'mertum, *sn.* =s, rzymskość *f.*, romanizm *m.*

Rö'merzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, wyprawy rzymskie cesarzy niemieckich (historia).

Rom'fahrt, *sf.* *pl.* =en, 1) obacz Römerzug; 2) podróż *f.* do Rzymu.

Rö'misch, *adi.* rzymski; =es Bad rzymska kąpiel, łaźnia *f.*; =katholisch rzymskokatolicki; *adv.* po rzymsku.

Rom'ling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rzymszczyk *m.*, ultramontanin *m.*

Ro'nde, *sf.* *pl.* =n, 1) ront *m.*, objażdżka *f.* (wojskow.); = Runde; 2) koło *n.* (gra i taniec); 3) rond *m.*, litery okrągłe (drukarnstwo).

Rondeau, *sn.* =s, *pl.* =s, 1) rondo *n.* (rodzaj poematu z rytornelem); 2) budynek okrągły; = Rondell.

Ro'ndeseder, (wym.: rad-), *sf.* *pl.* =n, pióro *n.* do pisma okrągłego.

Ronde'll, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rotunda *f.*, a) plac okrągły, b) budynek okrągły.

Ro'ndengang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, ront *m.* (wojskow.).

Ro'ndenoffizier, *sm.* =s, *pl.* =e, porucznik odbywający ront.

Ro'ndeschrift, *sf.* *pl.* =en, Ro'ndeschreiben, *sn.* =s, piśmo *n.* okrągłe, pisanie *n.* literami okrągłymi.

Ro'ndo, *sn.* =s, rondo *n.* (muzyka).

Roos, *sn.* Rooses, *pl.* Roose, dzianek *m.*, dzianka *f.*, woszczyny *pl.*

Ro'sa, Ro'safarben, *adi.* różowy, różowego koloru.

Ro'sa, *sn.* =s, różowy kolor. Ro'saband, *sn.* (e)s, *pl.* =bänder, wstążka różowa.

Rosage'en, *sf.* *pl.* rośliny *pl.* gatunku róż.

Rö'sch, *adi.* 1) chyży, żwawy, świeży; 2) mocno wypieczony, trzeszczący (*n. p.* chleb, bułka); spieczony, wyschły (*n. p.* pieczeń z twarde wypieczoną skórą); chrupawy, chrupiący (*w* zębach *n. p.* placek); 3) spadzisty, stromy.

Rö'sche, *sf.* 1) chyżość *f.*, żwawość *f.*, żywość *f.*; 2) wypieczoność *f.*, spieczoność *f.*, wyschłość *f.*, chrupawość *f.*; 3) pochyłość *f.*, spadek *m.*, stromość *f.*; 4) przekop *m.*, rozkop *m.* (górn.).

Rö'schen, *sn.* =s, *pl.* =, *dim.* ober Ro'se, różyczka *f.*

Rö'schgewächs, *sn.* =fesch, *pl.* =se, srebreniak czarny.

Ro'se, *sf.* *pl.* =n, 1) róża *f.* (kwiat); (obraz.) die — der Wangen różaność, różowy kolor policzków, różane lica; teine — ohne Dornen niemasz róży bez ciernia; mit der Zeit pflückt man =n cierpliwości wszystko czas przyniesie; Zeit bringt =n każda rzecz ma swój czas, czekaj czasu a przyjdzie i to; auf =n liegen albo gebettet sein na różach leżeć, żyć swobodnie; 2) róża *f.* (choroba).

Ro'sen-, *adi.* różany, różowy.

Ro'senader, *sf.* *pl.* =n, żyła kostkowa (anat.).

Ro'senangeficht, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, Ro'senankheit, *sn.* =es, *pl.* =e, różana, różowa twarz.

Ro'senarten, *sf.* *pl.* gatunki *pl.* róż, rośliny *pl.* z rodzaju róż.

Ro'senartig, *adi.* różowaty; do róży (choroby) podobny.

Ro'senbalsam, *sm.* =s, balsam różany.

Ro'senbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, zwaropornik *m.*

Ro'senbeträuzt, *adi.* uwień-
czony różami; *adv.* w róża-
nym wieńcu.

Ro'senbesireut, *adi.* różami
obsypauny.

Ro'senbett, *sn.* (e)š, *pl.*
-en, łożo różami usłane.

Ro'senblatt, *sn.* (e)š, *pl.*
=blätter, liście m. róży.

Ro'senbusch, *sm.* =eš, *pl.*
=büſche, krzak m. róży, kierz
rózowy; miejsce różami za-
rosłe.

Ro'sendorn, *sm.* (e)š, *pl.*
=e, psia róża (botanika).

Ro'sendroffel, *sf.* *pl.* =n,
pasterz różowy (ptak).

Ro'senduft, *sm.* =eš, *pl.*
=düfte, różana woń.

Ro'senfessig, *sm.* =š, ocet
różany.

Ro'senfarbe, *sf.* *pl.* =n, kol-
lor różowy.

Ro'senfarben, Ro'senfar-
big, Ro'senrot, *adi.* różowy,
różowego koloru; *adv.* różo-
wowie.

Ro'senfeld, *sn.* (e)š, *pl.* -er,
różane pole, pole różami za-
rosłe.

Ro'senfest, *sn.* (e)š, *pl.* =e,
uroczystość różana.

Ro'senfing(e)rig, *adi.* róża-
nopalczysty; =e Morgenröte
różanopalczysta jutrzienka.

Ro'sengarten, *sm.* =š, *pl.*
=gärten, różany ogród.

Ro'sengebüsch, *sn.* =eš, *pl.*
=e, mijsce różami zarosłe.

Ro'sengewinde, *sn.* =š, *pl.*
=e, Ro'sengirlande, *sf.* *pl.*
=n, girlanda *f.*, wieniec *m.*,
splot m. róż.

Ro'senhain, *sm.* (e)š, *pl.*
=e, różany gaik.

Ro'senheide, *sf.* *pl.* =n, kierz-
ki *pl.* róż.

Ro'senholz, *sn.* =eš, drzewo
różane.

Ro'senholzbaum, *sm.* (e)š,
pl. =bäume, balsamowiec *m.*

Ro'senhügel, *sm.* =š, *pl.*
—, pagórek różami zasa-
dzony.

Ro'senknospen, *sn.* =š,
pl. —, *dim.* od =knospe,
pączek m. róży; (przenośnie
i żartobliwie:) koniuszki pal-
ców wylazające z dziurawej
rękawiczki.

Ro'senknospe, *sf.* *pl.* =n,
pączek m. róży.

Ro'senkohl, *sm.* (e)š, kapu-
sta różowa, kapusta wypu-
stkowa.

Ro'sentrauz, *sm.* =eš, *pl.*
=fräuze, wieniec *m.* z róż;
różaniec *m.* (do modlenia się),
paciorki *pl.*; den — beten
różaniec odmawiać.

Ro'sentrauzbrüderschaft, *sf.*
bractwo *n.*, konfraternia *f.*
św. Różańca.

Ro'sentrauzförmig, *adi.*
paciorkowaty.

Ro'sentriegel, *sm.* (e)š, woj-
na *f.* dwóch róż (historia).

Ro'senlaube, *sf.* *pl.* =n, al-
tana różami obrosła.

Ro'senliebhaber, *sm.* =š,
pl. —, miłośnik *m.* róż.

Ro'senlippe, *sf.* *pl.* =n,
warga różana; *pl.* usta różane.

Ro'senlobeer, *sm.* =š, *pl.*
=en, oleander *m.*

Ro'senmalve, *sf.* *pl.* =n,
topolówka różowa (roślina).

Ro'senmonat, *sm.* (e)š,
pl. =e, Ro'senmond, *sm.* (e)š,
pl. =e, miesiąc *m.* róż; czer-
wiec *m.* (u nas), maj *m.* (we
Włoszech).

Ro'senmontag, *sm.* (e)š,
poniedziałek *m.* Zielonych
Świątek.

Ro'senmund, *sm.* (e)š, usta
różane.

Ro'senöl, *sn.* (e)š, *pl.* =e,
olejek różany.

Ro'senrot, I. *adi.* różowo-
czerwony, różowy; II. *sn.* =š,
kolor różowoczerwony.

Ro'senralbe, *sf.* *pl.* =n,
różana maść.

Ro'senrost, *sm.* (e)š, *pl.*
=stöße, Ro'senstrauch, *sm.*
(e)š, *pl.* =sträucher, krzak
m., kierz m. róży.

Ro'senstrauch, *sm.* =eš, *pl.*
=sträuche, bukiet *m.* z róż.

Ro'senwange, *sf.* *pl.* =n,
różowy policzek.

Ro'senwangig, *adi.* różo-
licy.

Ro'senwasser, *sn.* =š, *pl.*
=wässer, różana woda.

Ro'senwein, Ro'senbrant-
wein, *sm.* (e)š, *pl.* =e, Ro-
jo'gljo, *sm.* =š, *pl.* =š, wódka
różana.

Ro'senzeit, *sf.* *pl.* =en,
czas *m.* kwitnienia róż;
(przenośnie:) czas błogi.

Ro'senjucht, *sf.* chów *m.* róż.
Ro'sette, *sf.* *pl.* =n, rozeta
f., różyca *f.*

Rosettie'ren, *va.* (haben)
ciąć (brylanty) w formie
różyc.

Ro'sig i rzadko: Ro'sicht,
adi. różowy; (obraz.) alleš
in -stem Lichte sehen widzieć
wszystko w różowych bar-
wach, być optymistą.

Rosina'nte, *sf.* *pl.* =n,
Rozynante *f.*, koń *m.* Don
Kiszota; (obraz.) szkapła mi-
zerna, wychudła.

Rosine, *sf.* *pl.* =n, rodzynek
m., rozynek *m.*; große
=n im Kopfe albo im Saße
haben oddawać się mrzonkom,
nadawać sobie znaczenie,
dmuchać.

Rosinen-, *adi.* rodzynekowy,
z rodzyneków, z rodzynekami.

Roslein, *sn.* =š, *pl.* —,
obacz Röschen.

Rosmarin, *sm.* (e)š, rozma-
ryn *m.*; wilder — siwionka
f.; fleiner — bagienko *n.*

Rosmarin-, *adi.* rozmaryn-
nowy.

Rosmarinapfel, *sm.* =š,
pl. =äpfel, rozmarynowka *f.*

Rosmarinblättrige Weide,
sf. *pl.* =n, rokita *f.*, kalu-
źnica *f.*

Rosmarinbrot, *sn.* (e)š,
pl. =e, i *dim.* Rosmarinbröt-
chen, *sn.* =š, *pl.* —, chleb
m., bułka *f.* rozmarynem przy-
prawione.

Rosmarinöl, *sn.* (e)š, *pl.*
=e, olejek rozmarynowy.

Rosmarinstock, *sm.* (e)š, *pl.*
=stöcke, krzak *m.* rozmarynu.

Rosmarinzwieg, *sm.* (e)š,
pl. =e, gałązka *f.* rozmarynu.

Rosogljio, *sm.* =š, *pl.* =š,
obacz Rosenwein.

Ros, *sn.* Ro'sseš, *pl.* Ro'sse,
rumak *m.*, koń *m.*; hoch zu
— na koniu; — und Reiter
jeździec i koń.

Rosappfel, *sm.* =š, *pl.*
=äpfel, łajno końskie.

Rosampfer, *sm.* =š, *pl.*
—, szczaw wodny, głuchy
(ziele).

Ho farzneikunde, *sf.* weterynaryja *f.*, konowalstwo *n.*

Ho farzt, *sm.* =eš, *pl.* =arzte, konowal *m.*, weterynarz *m.*

Ho fbändiger, Ho fsebändiger, *sm.* =š, *pl.* —, poskromiciel *m.* koni.

Ho fbremje, *sf.* obacz Pſerdebremje.

Ho fſchen, Ho fſlein, Ho fſel, *sn.* =š, *pl.* —, konik *m.*, kucyk *m.*

Ho fšidil, *sm.* =š, kopr ko-byli (roślina).

Ho fſelenfer, *sm.* =š, *pl.* —, kierownik *m.* koni.

Ho fſelſprung, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſprünge, ciąg *m.* konia (szachy); Ho fſelſprungaufgabe, *f.* *pl.* =n zadanie koni-kowe.

Ho fſen, *vn.* (haben) grzać się za ogierem (o kobyle).

Ho fšhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, włosieſ *m.*, włosie koſkie.

Ho fšhaargeflecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, plecionka *f.* z włosienia.

Ho fšhaarmatrazje, *sf.* *pl.* =n, materac wypchany włosieniem.

Ho fšhandel, *sm.* =š, Ho fštauſch, *sm.* =eš, handel *m.* koſmi, rostrucharstwo *n.*

Ho fšhändler, *sm.* =š, *pl.* —, Ho fštaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =tämme, Ho fštauſcher, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* koſmi, rostrucharz *m.*

Ho fšfäfer, *sm.* =š, *pl.* —, bobelka *f.*, krówka *f.*, ſmierdziuch *m.* (chrząszcz).

Ho fšfäitanie, *sf.* *pl.* =n, kaſztan dziki.

Ho fšfümmel, *sm.* =š, kmin koſki, wielki, koniopluch *m.*, czarnogłów *m.*, łani czyścicie (botanika).

Ho fšfünt, *sf.* *pl.* =n, kołowrot konny.

Ho fšleder, *sn.* =š, *pl.* —, skóra koſka.

Ho fšmarkt, *sm.* obacz Pſerbemarkt.

Ho fšneffel, *sf.* *pl.* =n, żywiczka *f.*, czyścicie *m.* (roślina).

Ho fšpflaume, *sf.* *pl.* =n, szwaczka *f.* (botanika).

Ho fšſchwanz, *sm.* =eš, *pl.*

=ſchwänze, Ho fšſchweif, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ogon koſki, buńczuk *m.*

Ho fšſchweifsträger, *sm.* =š, *pl.* —, buńczuczuy *m.*

Ho fšveildchen, *sn.* =š, *pl.* —, ſiołek dziki, psi.

Ho fšwidce, *sf.* *pl.* =n, wyka siewna (botanika).

Ho fšwurzel, *sf.* *pl.* =n, dziewięciſil przyziemny, ka-sinek *m.*, rzepka zajęcza (botanika).

Roſt, *sm.* =eš, 1) rdza *f.*; — anſehen, vom — ange-freſſen werden (zardzewieć); 2) ſniedź *f.*; 3) ruszt *m.* (z żelaza).

Roſtbalken, Roſtträger, *sm.* =š, *pl.* —, dźwigar *m.* rusztu.

Roſtbett, *sn.* =(e)š, *pl.* =en, łożo *n.* stosu praźelnego (hutnictwo).

Roſttraten, *sm.* =š, *pl.* —, pieczeń *f.* na ruszcie, rozbratel *m.*

Roſt, *sf.* *pl.* =n, moczysko *n.*, moczula *f.* (na len, konopie); rosenie *n.* lau, konopi.

Roſten, *va.* (haben) rumie-nić, smażyć, przysmażać (bulkę, chleb, mąkę, mięso), prażyć (mąkę); ein wenig — przypiekać, przypiec; Kaſſee — palić kawę; Flaſch, Hauf — rościć, moczyć len, konopie; Erz — rudę prażyć, na ogniu czyścić (huta).

Roſten, *sn.* =š, Roſtung, *sf.* *pl.* =en, rumienienie *n.*, prażenie *n.*, smażenie *n.*; rosenie *n.*, moczenie *n.* (lau).

Roſten, *vn.* (haben i ſein) rdzewieć; alte Liebe roſtet nicht stara miłość nie rdzewieje.

Roſter, *sm.* =š, *pl.* —, praźelnik *m.*

Roſtfarben, Roſtfarbig, *adi.* rdzawego koloru, rdzawy.

Roſtfläſche, *sf.* *pl.* =n, powierzebnia *f.* rusztu.

Roſtſted, (=en), *sm.* =(e)š, (=en)š, *pl.* =e, (=en), plama *f.* od rdzy, śwędra *f.*

Roſtſteſtig, Roſtig, *adi.*

rdza, ſniedzia pokryty, zardzewiały, zaſniedziały; roſtig werden zardzewieć, zaſniedzieć; (obraz.) poſtarzec się, poſtradać ſiły.

Roſtkraukheit, *sf.* rdza *f.*, ſniedź *f.* (na zbożu).

Roſtmaſchine, Roſttram-mel, Roſtſpanne, *sf.* *pl.* =n, maſzynka *f.*, piecek *m.* do palenia, prażenia, patelnia *f.* do smażenia.

Roſtofen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, praźelnik *piec.*

Roſtſtahl, *sm.* =(e)š, *pl.* =pſähle, pal *m.* do rusztów (budown).

Roſtra'l, *n.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Raſtral.

Roſtſpieß, *sm.* =eš, *pl.* =e, rozeń *m.*, pika *f.*, graca *f.* do rusztów.

Roſtſtab, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſtäbe, pret *m.* rusztu.

Roſtſtätte, *sf.* *pl.* =n, Roſt-hof, *sm.* =(e)š, *pl.* =höfe, rudarnia *f.* (huta).

Roſtträger, *sm.* obacz Roſtbalken.

Roſtungplah, *sm.* =eš, *pl.* =pläße, praźelnia *f.*

Rot, I. *adi.* czerwony; =er Wein czerwone wino; =eš Geſicht czerwona, rumiana twarz; =e Hautfarbe czerwona cera; =e Schminke czerwienidło *n.*; daš Rote Meer Morze Czerwone; =e Ruhr biegunka krwawa, czerwotka *f.*; =e Rübe burak *m.*, ówika *f.*; =eš Alz tuz czerwieny (karta); II. *adv.* czerwono; — im Geſicht ſein mieć twarz czerwona, rumi-na; — werden (im Geſicht) zaczerwienić, zarumienić się; bald — bald biały werden to czerwienić się, to blednąć; — färben ufarbować na czerwono; — ſchminfen, =e Schminke auflegen barwiczkować; heute —, morgen tod dzis kwitniemy, jutro gnijemy.

Rot, *sn.* =(e)š, Roſte, *sn.* =n, czerwoność *f.*, czerwona barwa; czerwien *f.* (w kartach); ein glühendes — über-zog ihr Geſicht czerwoność jak ogień oblała jej twarz;

inš = e fallen, einen Stich inš = e haben, annehmen wpadać w czerwone; — auspielen zadać czerwien; — ist Trumpf czerwien świeci.

Notatio'n, *sf. pl.* = en, rotacya *f.*, obrót *m.*, krążenie *n.*

No'tange, *sn.* = š, *pl.* = n, płoc *f.*, płocica *f.*, płotka *f.* (zoologia).

No'taungig, *adi.* czerwono-oki.

No'tbädig, *adi.* czerwono-licy.

No'tbart, *sm.* = (e)š, *pl.* = bärte, 1) rudobrody *adi.*; 2) włosopław *m.* (ryba).

No'tbärtig, *adi.* rudobrody.

No'tbleierz, *sn.* = eš, *pl.* = e, krokosz ołowiany.

No'tbläschen, *sn.* = š, *pl.* —, kurka *f.* wodna zielononoga.

No'tblond, *adi.* czerwono-blond, rudawy.

No'tblind, *adi.* czerwono-słepy (medycyna).

No'tblindheit, *sf.* czerwono-słep *m.*

No'tblütig, *adi.* czerwona krew mający.

No'tbraje, *sf. pl.* = n, leszczak *m.* (zoologia).

No'tbraun, *adi.* czerwono-brunatny.

No'tbrud, *sm.* = (e)š, *pl.* = brüche, ruda rozprachowata.

No'tbrüdig, *adi.* czerwono-kruchy; = eš Eifen ognio-kruch *m.*, rozprach *m.*

No'tbrüst, *sf. pl.* = brüste,

No'tbrüsten, No'tfchlden, *sn.* = š, *pl.* —, czerwono-gardl *m.*, ludarka *f.*, reszka *f.*, włodarka *f.*, gajówka *f.*, rudzik *m.*, pliszka czerwono-gardla (ptak).

No'tbucht, *sf. pl.* = n, buk *m.* (czerwony).

No'tbuchen, *adi.* bukowy.

No'tbuchenholz, *sn.*, No'tbuchenwald, *sm.* = (e)š, bukowina *f.*

No'tdroffel, *sf. pl.* = n, marczok *m.* (ptak).

No'te, *sn.* obacz Rot.

No'te, *sf.* czerwoność *f.*; czerwien *m.*; rumienieć *m.*; schamhafte — stieg albo überzog ihr Gesicht wstydliwy rumienieć oblać jej lice.

No'teijenerz, *sn.* = eš, *pl.* = e, żelaziak czerwony.

No'tel, *sm.* = š, *pl.* —, lubryka *f.*, kredka czerwona, rudka *f.*

No'telfall, *sm.* = en, *pl.* = en, pustuleczka *f.* (ptak).

No'teln, *va.* (haben) rysować, pociągać lubryką.

No'teln, *s. pl.* kur *m.*, rychlice *pl.*; = Masern.

No'ten, I. *va.* (haben) czerwienieć, rumienieć; die Abendsonne rötet die Berge wieczorne słońce góry rumieni; II. *sih* —, *vr.* (haben) czerwienieć, rumienieć, czerwienieć się, rumienieć się.

No'terte, *sf. pl.* = n, ołsza czerwona.

No'tfahl, *adi.* bladoczerwony, czerwonawy.

No'tfarben, No'tfarbig, *adi.* czerwonego koloru, czerwony.

No'tfeder, No'tflosse, No'tfchuppe, *sf. pl.* = n, wzdreka *f.*, krasnopióra *f.*, rumienica *f.* (ryba).

No'tfiut, *sm.* = en, *pl.* = en, gil *m.*, popek *m.* (ptak).

No'tfiuch, *sm.* = eš, *pl.* = e, No'tforelle, *sf. pl.* = u, pstrąg górny.

No'tfleckig, *adi.* czerwono-plamisty, czerwono nakrapiany.

No'tflosse, *sf.* obacz Notfeder.

No'tföhre, *sf. pl.* = n, sosna czerwona.

No'tfuchš, *sm.* = ješ, *pl.* = fuchš, 1) lis czerwony; 2) koń rydzy.

No'tgebrannt, *adi.* = eš Gesicht opalona, brunatna twarz.

No'tgell, *adi.* czerwono-żółty.

No'tgefiedert, *adi.* czerwono-pióry.

No'tgerber, *sm.* = š, *pl.* —, garbarz *m.*

No'tgerste, *sf.* jęczmień zimowy, żeściorzędny.

No'tgejshübel, *adi.* czerwodzioby.

No'tgießer, *sm.* = š, *pl.* —, No'tgießerhümed, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, mosiężnik *m.*

No'tgießer-, *adi.* mosiężniczy.

Notgießerei, *sf. pl.* = en, mosiężnictwo *n.*; warsztat *m.* mosiężnika.

No'tglühend, *adi.* rozpalony do czerwoności; czerwony jak rozpalone żelazo.

No'tglühhitze, *sf.* rozpalenie *n.* do czerwoności; żar *m.*, gorąc czerwone spawalne.

No'tgolden, No'tgoldig, No'tgülden, *adi.* czerwono-złotawy.

No'tgüldenerz, No'tgültig = erz, *sn.* = eš, *pl.* = e, srebrniak ciemnoczerwony, czerwono-kruz *m.*

No'thaarig, *adi.* rudowłosy; — werden rusowacieć.

No'thaut, *sf. pl.* = häute, czerwona skóra; czerwono-skórzec *m.*, Indyanin amerykański.

No'theilwurz, *sf. pl.* = en, pepawa *f.*, kurze ziele.

No'tholz, *sn.* = eš, *pl.* = hölzer, krasnodrzew *m.*

No'tic'en, *vn.* (haben) rotować, obracać się, krążyć.

No'tic'en, *sn.* = š, No'tic' = ruug, *sf. pl.* = en, obacz Notation.

No'tfäppchen, *sn.* = š, czerwony kapturek (baśń).

No'tfchlden, *sn.* obacz Rotbrüt.

No'tfoble, *sf. pl.* = n, drzewo nadwęglone.

No'tfoblen, *sn.* = š, nadwęglanie *n.*

No'tkopf, *sm.* = eš, *pl.* = köpfe, 1) szafraniec *m.*, rudogłowa *m.*; 2) rudogłówka *f.* (ryba).

No'tköpfig, *adi.* rudogłowy.

No'tkraut, *sn.*, No'tkohl, *sm.* = (e)š, czerwona kapusta.

No'tkranj, *sm.* = (e)š, róża *f.* (choroba).

No'tküß, *adi.* czerwonawy, rudawy, buraczkowaty; *adv.* czerwonawo, rudawo, buraczkowato.

No'tküßbraun, *adi.* czerwono-brunatny.

No'tküßgelb, *adi.* czerwono-żółty.

No'tküß, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, rudogonek *m.* (zoologia).

No'tmantel, *sm.* = š, *pl.* = mäntel, czerwony płaszcz;

(obraz.) człowiek *m.* w czerwonym płaszczu.

Ro'tmetall, *sn.* = (e)š, spiz *m.*

Ro'tmišje, *sf. pl.* =n, czerwona czapka; (obraz.) człowiek *m.* w czerwonej czapce.

Ro'tnaišg, *adi.* czerwono-nosy.

Ro'triiſter, *sf.* =n, wiązbrzost *m.* (drzewo).

Ro'tſchimnel, *sm.* =š, *pl.* —, deresz *m.*, koń dereszowaty, dropiasty.

Ro'tſchlag, *sm.* = (e)š, *pl.* =ſchläge, czerwonekruz *m.*

Ro'tſchmied, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, mosiężnik *m.*

Ro'tſchnabel, *sm.* =š, *pl.* =ſchnäbel, ptak *m.* z czerwonym dziobem.

Ro'tſchwanz, *sm.* =eš, *pl.* =ſchwänze, i *dim.* Ro'tſchwänzchen, *sn.* =š, *pl.* —, rudochwost *m.* (ptak).

Ro'tſpedt, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, dzieciół czerwonołtowy (ptak).

Ro'tſpo(h)u, *sm.* = (e)š, wino czerwone (poufale).

Ro'tſtift, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, lubryka *f.*, czerwony ołówek.

Ro'tſtreif, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, pstrzega *f.*

Ro'tſtreiſig, *adi.* czerwono-pregowaty.

Ro'tſtrumpf, *sm.* = (e)š, *pl.* =ſtrümpfe, kardynał *m.* (żartobliwie).

Ro'ttaune, *sf. pl.* =n, świerk *m.* (botanika).

Ro'ttaunen, *adi.* świerkowy.

Ro'tte, *sf. pl.* =n, 1) huſiec *m.*, pluton *m.*, rota *f.*; 2) oddział roboczy, drużyna robocza; 3) banda *f.*, zgraja *f.*, kupa *f.*; partya *f.*; 4) kupa *f.* wilków (łowiectwo).

Ro'ttegrube, *sf. pl.* =en, moczyzno *n.*, moczuła *f.* (na len, konopie).

Ro'tten, I. *va.* (haben) 1) moczyć (len, konopie); 2) wykorzenić, wytepić; = außrotten; II. *ſich* —, *vr.* (haben) zuſammen — zgrupować się, zgrupować się, kupić się.

Ro'ttenaufmarſch, *sm.* =eš, *pl.* =mārſche, wymaszerowanie *n.*, ustawienie *n.* się w ro-

tach, w oddziałach (wojskow.).

Ro'ttenfeuer, *sn.* =š, *pl.* —, ogień dany przez cały oddział (wojskowy).

Ro'ttenführer, *sm.* =š, *pl.* —, przywódca *m.* roty, zgrai; kapral *m.* (wojskowy).

Ro'ttengeiſt, *sm.* =eš, umysł buntowniczy; duch *m.* partii.

Ro'ttenmacher, Ro'ttenſtiſter, *sm.* =š, *pl.* —, knowacz *m.* spisków, knowacz buntowniczych związków.

Ro'ttenmeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, dowódca *m.* roty, kapral *m.* (wojskowy).

Ro'ttenweiſe, *adv.* rotami, kupami; oddziałami, w plutonach (wojskowy).

Rottie'reu, *ſich* —, *vr.* (haben) gromadzić się w kupy, zbierać się w gromady.

Rotunde, *sf. pl.* =n, rotunda *f.*, budynek okrągły.

Ro'twanig, *adi.* czerwono-licy, krasnolicy.

Ro'twein, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, wino czerwone.

Ro'twelſch, *sn.* —, mowa cygańska, mieszana, mowa cygańsko-żydowska; mowa złodziejska; język pstry.

Ro'twelſchen, *vn.* =welſche, =welſcheſt, =welſcht, =welſchte, hać gerotwelſcht, mówić językiem cygańskim, mieszanym, pstrym; mówić językiem złodziejskim.

Ro'twild, *sn.* = (e)š, zwierzęta płowe jeleniego rodzaju.

Ro'twildſtalb, *sn.* = (e)š, *pl.* =fäſter, jelenię *n.*

Ro'twurſt, *sf. pl.* =würſte, krwawa kiszka.

Ro'twurz, *sf. pl.* =en, drzewianka *f.* (roślina).

Roš, *sm.* =eš, 1) nosacizna *f.* (choroba końska); 2) smark *m.*, smarkociny *pl.*

Rošig, *adi.* 1) nosaciznę mający, chory na nosaciznę; — werden nosacieć; 2) smarkaty, zasmarkany.

Roštraufheit, *sf.* nosacizna *f.* (u koni).

Rošlöſſel, *sm.* =š, *pl.* —, Rošhube, *sm.* =n, *pl.* =n, smarkacz *m.*

Rošhüſſchen, *sn.* =š, *pl.* —, Rošhüſſe, *sf. pl.* =n, zasmarkany nos, dzieciak smarkaty, smarkacz *m.*

Roula'de, (wym.: ru-), *sf. pl.* =n, 1) rulada *f.*, przebieganie *n.* głosem (śpiew); 2) mięso zawijane (potrawa).

Rouleau, (wym.: ruló), *sn.* =š, *pl.* =š i =ž, rolos *m.*, zasłona *f.*, spustka *f.* (u okna).

Rou'te, (wym.: rute), *sf. pl.* =n, ruta *f.*, droga *f.*, szlak *m.*

Rou'tenvorſchriſt, *sf. pl.* =en, wskazanie *n.*, przepisanie *n.* szlaku, drogi (przewoźnictwo).

Routi'ne, *sf.* rutyna *f.*, wprawa *f.*, wprawność *f.*, doświadczenie *n.*

Routini'e'rt, *adi.* rutynowany, wprawny, biegły, doświadczony.

Royal'šmūs, (wym.: roja-), *sm.* —, rojalizm *m.*, uległość *f.* monarche (polityka).

Royal'ſt, *sm.* =en, *pl.* =en, Royal'i'stin, *sf. pl.* =innen, rojalista *m.*, zwolennik *m.* monarchii; rojalistka *f.*, zwolenniczka *f.* monarchii.

Royal'i'stiſch, *adi.* rojalistyczny.

Rii'ſchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Rii'be, rzepka *f.*, marchewka *f.*, buraczek *m.*

Rii'be, *sf. pl.* =n, rzepka *f.*; weiſe — brukiew *f.*; gelbe — marchew *f.*; rote — burak *m.*, ćwikła *f.*; Suppe auß roten =n, rote =nſuppe barszcz *m.*; wie Kraut und =n burcheinander liegen leżeć razem jak groch (dosłownie: buraki) z kapustą; jmnbdm =n ſhaben, ſchrapen pokazać (dosłownie: skrobać) komu marchew, palec palcem skrobać, niby marchew, dla wyszydzenia kogo.

Rii'bel, *sm.* =š, *pl.* —, rubel *m.* (moneta rosyjska).

Rii'ben=, *adi.* rzepny; burakowy; marchwi.

Rii'benader, *sm.* =š, *pl.* =äder, Rii'benboden, *sm.* =š, Rii'benfeld, *sn.* = (e)š, *pl.* =er, rzepny grunt, rzepisko *n.*

Nii'benartig, *adi.* rzepiasty; marchwiowaty, buraczany.

Nii'bensohl, *sm.* =(e)š, brukiew *f.*

Nii'benfamen, *sm.* =š, rzepak *f.*

Nii'benfchneider, *sm.* =š, *pl.* —, krajacz *m.* buraków, tarkak *m.* do ćwikieł.

Nii'benstroh, *sn.* =(e)š, rzeźpiczny *pl.*

Nii'benzucker, *sm.* =š, cukier buńczany.

'rii'ber, *adv.* skrócenie zamiast: herüber.

Nii'bezahl, *sm.* =š, duch opiekuńczy gór Karkonoszów.

Rubi'n, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, rubin *m.* (drogi kamień).

Rubi'nartig, *adi.* rubinowaty.

Rubi'nbesät, *adi.* obsiany, wysadzany rubinami.

Rubi'nblende, *sf.* *pl.* =n, srebrniak jasnoczerwony.

Rubi'nfarbe, *sf.* barwa *f.* rubinu.

Rubi'nfarben, Rubi'nrot, *adi.* rubinowego koloru, czerwony jak rubin.

Rii'böl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, olej rzepakowy.

Rubri'k, *sf.* *pl.* =en, rubryka *f.*, odstęp *m.* (w księgach rachunkowych).

Rubrizic'ren, *va.* (haben) rubrykować, umieszczać, umieścić w rubrykach.

Rii'bsaat, *sf.*, Rii'bsamen, *sm.* =š, Rii'bsen, *sm.* =š, rzepak *m.*

Rii'bsamenöl, *sn.* obacz Rii'böl.

Rii'dbar, *adi.* rozgłośny; powszechnie wiadomy, rozpowszechniony, notoryczny; *adv.* rozgłośno; eine Sache — maćen rozgłośić, wyjawić co; — werden gruchać, rozpowszechnić się, rozejść się, (n. p. o pogłosce).

Rii'dbarkeit, *sf.* rozgłos *m.*, rozgłosność *f.*, jawność *f.*

Rii'dloš, *adi.* niecny, niegodziwy; okrutny; = grauſam; niezbożny, bezbożny; = gottloš; *adv.* niecnie, niegodziwie; okrutnie; niezbożnie, bezbożnie.

Rii'dlošigkeit, *sf.* niecność *f.*, niegodziwość *f.*, niezbożność *f.*, bezbożność *f.*

Rii'djen, *vn.* (haben) gruchać (o gołębiach).

Rii'dt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, (nagle, niespodziewane) popchnięcie *n.*, posunięcie *n.*, pchnięcie *n.*, szturchnięcie *n.*; furtzer, ſcharfer — mit dem Bügel ukroczenie *n.* cugli; einen — tun szturchnąć, pchnąć; mit einem =e za jednym popchnięciem, posunięciem; auf einen — od razu.

Rii'danſpruch, *sm.* -(e)š, *pl.* =[prüch, regres *m.*, pretensya wzajemna, poszukiwanie zwrotne.

Rii'dantwort, *sf.* *pl.* =en, odpowiedź *f.*; — bezahl odpowiedź zapłacona; Karte mit — pocztówka *f.* z odpowiedzia zapłacona.

Rii'danſerung, *sf.* *pl.* =en, replika *f.*, odpowiedź *f.*, oświadczenie wzajemne.

Rii'dberufung, *sf.* *pl.* =en, odwołanie *n.*

Rii'dbewegung, *sf.* *pl.* =en, ruch wsteczny, poruszanie *n.* się wstecz.

Rii'dbildung, *sf.* *pl.* =en, przekształcenie wsteczne (anatomia); cofanie *n.* się (medycyna).

Rii'dbleibſel, *sn.* =š, *pl.* —, pozostałość *f.*, reszta *f.*

Rii'dbild, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, rzut *m.* oka wstecz, spojrzenie *n.* wstecz, obejrzenie *n.* się wstecz; einen — auf die Vergangenheit tun rzucić okiem na przeszłość.

Rii'dbringen, *va.* obacz Zurü'dbringen.

Rii'dbürge, *sm.* =n, *pl.* =n; Rii'dbürgin, *sf.* *pl.* =innen, podręczyciel *m.*, podręczycielka *f.*

Rii'dbürgſchaft, *sf.* *pl.* =en, podręczymia *f.*, rękojmia ręczycielowi dana.

Rii'ddenken, *vn.* obacz Zurü'ddenken.

Rii'deuten, *vn.* (haben) wskazywać, wskazać wstecz.

Rii'deinſuhr, *sf.* *pl.* =en, reimportacja *f.*, przywóz powrotny.

Nii'den, *va.* i *vn.* (haben) obacz Rii'den.

Nii'den, I. *va.* (haben) posuwać, posunąć, pomykać, pomknąć; odsuwać, odsunąć = weg-, abrüden; przybliżyć, przybliżyć, przysuwać, przysunąć = heran-, anrüden; an etw. — przysunąć do czego; von etw. — odsunąć od czego; II. *vn.* (sein) posuwać się, posunąć się, pomykać się, pomknąć się; an jmdm, an etw. przysuwać się, przysunąć się, przymykać się, przymknąć się do kogo, do czego; näher — zbliżyć się, zbliżyć się, przybliżyć się, przybliżyć się; höher — podnieść, podnieść się, posuwać, posunąć się w górę; (obraz.) awansować, postąpić naprzód; (wojskow.) vormärts — posuwać się, poruszać się naprzód; aus dem Lager — wyruszyć z obozu; in die Quartiere, in die Stadt — udawać się, wejść do kwatery, wkroczać, wkroczyć do miasta; jmdm auf den Leib — ostro nacierać na kogo, dojeżdżać, dokuczać komu, przyprzeć kogo, w ciasny kąć kogo zaprzeć; mit dem Gelde heraus — dobyć, ruszyć worka; er wollte nicht mit der Sprache heraus — nie chciał nic powiedzieć; mit der Sprache heraus — odezwać się, otworzyć usta, wygadać się; der Haſe rüdt zu Feld, zu Holz kot wybiega na pole, wbiega do lasu (kowiectwo).

Nii'den, *sm.* =š, *pl.* —, grzbiet *m.*, plecy *pl.*; tytł *m.*; zum — gehörig plecny; auf dem — liegen na plecach, na wznak leżeć; eine Laſt auf dem — tragen ciężar nosić na plecach; auf dem — fallen upaść na plecy, na grzbiet, w tytł; — der Hand wierzeh *m.* ręki; — deš Meſſerš tylec *m.*; — einer Art obuch *m.*; im — z tytłu, w tyle; den Feind im — angreifen, den Feind in den — fallen uderzyć, napaść na nieprzyjaciela z tytłu, zachodzić nieprzyjaciela z tytłu;

jmndm im — lassen zostawić kogo z tyłu; den — trumm maßen grzbiet zgiąć, (z)garbić się; den — wenden tyłem się obrócić; jmndm den — freihgen zoic kogo po grzbiecie, grzbiet kogo wyłożyć (dosłownie: glaskać); (przenośnie:) einen breiten — haben mieć szerokie plecy, być wytrzymałym, niezłym; jmndm den — kehren tyłem obrócić się do kogo, odwrócić się od kogo; przestać kogo wspierać, odmówić komu swej łaski; daß Glück hat ihm den — gefehrt szczęście odwróciło się od niego; jmndm den — halten (dosłownie: grzbiet komu trzymać), wspierać kogo, być czyją podporą, dopomagać komu, bronić kogo; hinter jmnds — poza oczy; jmndm hinter seinem — be-reben obmawiać kogo poza oczy; er hat es hinter meinem — getan zrobił to bez, mimo mojej wiedzy; jmndm immer auf dem — sitzen siedzieć komu wiecznie na karku; den — wenden (= fliehen) tył podać, zwrócić się do ucieczki, uciekać; den — befehen tył osłaniać, z tyłu bronić, być tylną strażą; sich den — frei halten zabezpieczyć sobie odwrot; er mußte seine Vaterstadt mit dem — anfehen musiał opuścić rodzinne miasto.

Rü'denbreite, *sf. pl.* =n, szerokość *f.* pleców.

Rü'denfläche, *sf. pl.* =n, powierzcchnia *f.* grzbietu; — (der Sand) wierzch *m.* reki.

Rü'denflosse, *sf. pl.* =n, pletwa grzbieta (u ryba).

Rü'dengurt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, naplecznik *m.*

Rü'denforb, *sm.* =(e)š, *pl.* =förbe, korsz plecny.

Rü'denlage, *sf. pl.* =en, położenie *n.* na wznak.

Rü'denlehne, *sf. pl.* =n, oparcie *n.* dla pleców, poręcz *f.* (u krzesła, u ławki).

Rü'denmark, *sn.* =(e)š, mlecza pacierzowy, szpik *m.* pacierzowej kości.

Rü'denmarksentzündung, Rü'denmarkstrankheit, *sf. pl.* =en; Rü'denmarksteiden, *sn.* =š, zapalenie *m.*, choroba *f.* mlecza pacierzowego.

Rü'denmarkschwinducht, *sf.* wysychanie *n.*, zanik *m.* mlecza pacierzowego.

Rü'denmuskel, *sm.* =š, *pl.* —, muszkuł grzbietowy.

Rü'denneru, *sm.* =en, *pl.* =en, nerw pacierzowy.

Rü'denreimen, *sm.* =š, *pl.* —, naplecznik *m.*

Rü'denschanze, *sf. pl.* =n, drugi, przedni wał.

Rü'denschild, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, tarcza *f.*, pokrywa *f.* grzbietu (skorupa żółwia).

Rü'denschmerz, *sm.* =š, *pl.* =en, Rü'denweh, *sn.* =(e)š, ból *m.* w plecach.

Rü'denstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kawałek tylny, część *f.* grzbietu; kawał *m.* mięsa od grzbietu, krzyżówka *f.*

Rü'denwirbel, *sm.* =š, *pl.* —, pacierze *pl.*

Rü'denwirbelsäule, *sf. ob.* Wirbelsäule.

Rü'der, *sm.* =š, *pl.* —, posuwacz *m.*, posuwka *f.*, wskazówka *f.* (w zegarku).

Rü'derinnern, *sich* —, *vr.* (haben) wspominać, wspomnieć sobie co przeszłego.

Rü'derinnerung, *sf. pl.* =en, wspomnienie *n.* (czego przeszłego), przypomnienie *n.*

Rü'derstattung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.*

Rü'derfahrtarte, *sf. pl.* =n, bilet *m.* jazdy powrotnej.

Rü'derfahrt, *sf. pl.* =en, powrót *m.*, jazda *f.* z powrotem.

Rü'derfall, *sm.* =(e)š, *pl.* =fälle, 1) powrót *m.*; — beš Berbrechens powrót do zbrodni; — beš Lehens powrót lenna do dawcy (prawo); 2) powrót *m.* choroby, nowy napad choroby, recydywa *f.*; einen — bekommen recydywy dostać, na nowo zapaść, ponownie zachorować.

Rü'derfälligkeit, *adi.* powrotny. Rü'derfälligkeit, *sf. pl.* =en, powrotność *f.*, powtórzenie *n.* (*n. p.* zbrodni).

Rü'dflug, *sm.* =(e)š, odlatywanie *n.*, odlot *m.*

Rü'dfluß, *sm.* =fließ, *pl.* =flüsse, odpływ *m.* = Ebbe.

Rü'dfahrt, Rü'dladung, *sf. pl.* =en, ładunek powrotny (przewoźnictwo).

Rü'dfrage, *sf. pl.* =n, za-pytanie wzajemne, odwrotne.

Rü'dfuhrer, *sf. pl.* =n, wóz powracający; ładunek powrotny.

Rü'dgabe, *sf. pl.* =n, zwrot *m.*

Rü'dgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, 1) powrót *m.* (pieszo); 2) zmniejszenie *n.* (*n. p.* produkcji), pogorszenie *n.* (*n. p.* interesów); zniżka *f.*, spadek *m.* (*n. p.* cen, kursu papierów); zniżenie *n.* (*n. p.* temperatury w gorączce); im — begriffen sein zmniejszać się, cofać się.

Rü'dgängig, *adi.* wsteczny, odwrotny, wspaczny, wspaniający; *adv.* wstecz, odwrotnie, wspania; ein Gögäng — machen cofnąć, udaremnić interes; — werden nie dojść, nie przyjść do skutku, rozzejść się.

Rü'dgewährung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.*

Rü'dgewinn, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, odzysk *m.*; odegrana *f.*

Rü'dgrat, *sn.* i *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kość grzbietowa, kość pacierzowa, stos kręgowy, stos pacierzowy; (obraz.) — haben być nieugiętym, mieć własny sąd.

Rü'dgratstrümmung, *sf. pl.* =en, krzywica *f.*

Rü'dgratwirbel, *sm.* obacz Rückenwirbel.

Rü'dgriff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, regres *m.*, poszukiwanie zwrotne.

Rü'dhalt, *sm.* =(e)š, 1) oparcie *n.*, podpora *f.*; ich hatte einen starfen — an ihm był mi silną podporą; bei jmndm — finden znaleźć u kogo pomoc; 2) zły *pl.*, tył zabezpieczony, wojsko odwodne (wojskowość); 3) (obraz.) ohyne — sprechen mówić bez ogródki, otwarcié, nie obwijając nic w bawełnę.

Niichaltloß, *adi.* otwarty, nie obwijający uie w bawelnę; *adv.* otwarcie, wyraźnie.

Niichaltloßigkeit, *sf.* otwartość *f.*

Niichauß, *sm.* =(e)ß, *pl.* -käufe, odkup *m.*

Niichaußbar, Niichaußlich, *adi.* odkupny; *adv.* odkupnie.

Niichaußrecht, *sn.* =(e)ß, prawo *n.* odkupu.

Niichkehr, Niichkunft, *sf.* powrót *m.*; bei der -kehr wracając, z powrotem, w powrocie.

Niichladung, *sf.* obacz Niichfracht.

Niichlaufend, Niichläufig, *adi.* wsteczny (*n. p.* ruch); reakcyjny, przeciwny postępowi (polityka).

Niichlehne, *sf. pl.* =n, poręcz *f.*

Niichlieferung, *sf. pl.* =en, odstawa *f.*, zwrot *m.*

Niichlings, *adv.* 1) do tyłu, z tyłu, tyłem; — reiten tyłem siedzieć na koniu; jnnbn — überfallen z tyłu napaść na kogo; 2) wznak, wspak; — hinfallen upaść na wznak.

Niichmarsch, *sm.* =eß, *pl.* -märsche, marsz *m.* z powrotem, pochód powrotny, odwrotny, odwrot *m.*; auf dem =e begriffen sein wracać.

Niichmeldung, *sf. pl.* =en, odpowiedź *f.*

Niichsprall, *sm.* =eß, *pl.* =e, odbicie *n.* (się) wstecz.

Niichdreife, *sf. pl.* =en, podróż *f.* z powrotem, powrót *m.*; auf der — z powrotem.

Niichdruf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, odwołanie *n.*, wezwanie *n.* do powrotu, nakazanie *n.* powrotu.

Niichschau, *sf.* obacz Niichblick.

Niichscheit, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, rewers zwrotny; odbłask *m.* (fizyka).

Niichschlag, *sm.* =(e)ß, *pl.* -schläge, 1) uderzenie wsteczne, odwrotne; 2) odbicie *n.* piłki (w grze w piłkę); 3) (obraz.) reakcja *f.*, oddziaływanie *n.*; 4) zmiana *f.* (w szczęściu, w powodzeniu) na gorsze.

Niichschluß, *sm.* =jßeß, *pl.* -schlüsse, wnioskowanie wsteczne (od skutków na przyczyny), indukcja *f.*

Niichschreiben, *sn.* =ß, *pl.* —, odpis *m.*, odpowiedź pismenna.

Niichschreitend, *adi.* idący, krocący w tył, wstecz; reakcyjny, wsteczny, zacofany (polityka).

Niichschritt, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, 1) krok wsteczny, cofanie *n.* się; =e im Bernen machen cofać się wstecz w nauce; 2) reakcja *f.*, wsteczność *f.*, zacofanie *n.* (polityka).

Niichschrittler, *sm.* =ß, *pl.* —, Niichschrittmann, *sm.* =eß, *pl.* =männer, reakcyonaryusz *m.*, zacofaniec *m.*, wsteczniak *m.*

Niichschrittspartei, *sf. pl.* =en, partya reakcyjna (polityka).

Niichseite, *sf. pl.* =n, strona odwrotna; tylna strona; — der Hand wierzch *m.* reki; — des Buches grzbiet *m.* książki; — des Hauses za-tyłe *n.* domu, oficyna *f.*; auf die — geschrieben napisany na stronie odwrotnej.

Niichsendung, *sf. pl.* =en, reekspedycja *f.*, wysyłka zwrotna.

Niichsicht, *sf. pl.* =en, względ *m.*, oględność *f.*; — nehmen auf jnnbn, auf etw. mieć względ na kogo, na co, zważać na kogo, na co; er nimmt auf niemanden — nie zważa na nikogo, nie ogląda się na nikogo; auß — für jnnbn, mit — auf jnnbn ze względu na kogo; ohne — auf . . . bez względu na, nie zważając na; in — auf seine Verbienste ze względu na jego zasługi; in — dieser Angelegenheit względem tej sprawy.

Niichsichtlich, Niichsichtß, *adv.* względem, ze względu na.

Niichsichtnahme, *sf.* względność *f.*; dyskretność *f.*

Niichsichtloß, *adi.* bezwzględny, niedbający o nic, niezważający, nieogładający się na nic; niewyrozumiały; *adv.* bezwzględnie, bez wszel-

kiego względu, nie ogładając się na nic.

Niichsichtlosigkeit, *sf. pl.* =en, bezwzględność *f.*, brak *m.* wszelkiej względności.

Niichsichtsvoll, *adi.* pełen względu, względności, dyskretny; *adv.* dyskretnie.

Niichsitz, *sm.* =eß, *pl.* =e, siedzenie tyłne.

Niichsprache, *sf. pl.* =n, rozmówienie *n.* się, zuiesienie *n.* się z kim; mit jnnbn — nehmen, halten pomówić z kim, rozmówić się z kim, namawiać się z kim.

Niichsprung, *sm.* =(e)ß, *pl.* =sprünge, skok *m.* w tył, wstecz.

Niichstand, *sm.* =(e)ß, *pl.* =stände, pozostałość *f.*, zaległość *f.*; im =e sein być w zaległości, zalegać.

Niichständig, *adi.* zaległy; =e Zinsen zaległe odsetki; *adv.* — bleiben zalegać; ich bin noch mit einigen Kronen — jeszcze nie zapłaciłem kilku koron.

Niichstoß, *sm.* =eß, *pl.* =stöße, odrzut *m.*

Niichstrahlung, *sf. pl.* =en, refleksja *f.*, odbłask *m.*, odbicie *n.*

Niichstrich, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, — der Zugvögel przyłot *m.*, powrót *m.* ptaków wędrownych.

Niichstrom, *sm.* =(e)ß, *pl.* =ströme, odpływ *m.*; = Ebbe.

Niichtritt, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, ustąpienie *n.*, cofnięcie *n.* się, podanie *n.* się do dymisji.

Niichvergütung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.*; odszkodowanie *n.*; = Schadeneriaß.

Niichverkauf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =käufe, odprzedaż *f.*

Niichversicherung, *va.* (haben) reasekurować, ubezpieczyć zwrotnie.

Niichversicherung, *sf. pl.* =en, reasekuracja *f.*, ubezpieczenie zwrotne.

Niichwand, *sf. pl.* =wände, tylna ściana; tylny mur.

Niichwärtß, *adv.* tyłem, wspak, wstecz, nazad; — zu Pferde sitzen siedzieć tyłem na koniu; — gehen iść w tył,

cofać się; — drängen pchać w tył; — lesen czytać wspan.

Rii'dwechfel, *sm.* =*s*, *pl.* —, *w.* *weksel* zwrotny.

Rii'dweg, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, 1) droga, którą się wraca; 2) powrót *m.*; = Rückkehr; auf dem = w powrocie, z powrotem, wracając.

Rii'dweise, *adv.* skokami, pchnięciami, targając.

Rii'dwirken, *vn.* (haben) wstecz działać; oddziaływać, oddziałać; rückwirkend *ppr.* i *adi.* wstecz działający, oddziałyjący; Gesetz mit =der Kraft ustawa wstecz działająca.

Rii'dwirkung, *sf.* *pl.* =*n*, 1) reakcja *f.*; 2) oddziaływanie *n.*, oddziaływanie *n.* (wstecz) (*n. p.* ustawy).

Rii'dzahlbar, *adi.* (s)płatny.

Rii'dzahlung, *sf.* *pl.* =*n*, spłata *f.*

Rii'dzoll, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*s*ölle, cło zwrotne; (premja *f.* dla wywozu wyrobów krajowych).

Rii'dzug, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*j*üge, 1) powrót *m.*, wracanie *n.* (*n. p.* ptaków); 2) odwrót *m.*, cotanie *n.* się (wojska); zum — bliżej trąbić do odwrotu.

Rii'de, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, kundel *m.*, pies gończy; lis *m.*, wilk *m.*, samiec *m.*

Rii'de, *adi.* brutalny, nieokrzesany, *adv.* brutalnie, nieokrzesanie.

Rii'del, *sn.* =*s*, *pl.* —, 1) sfora *f.*, stado *n.* (*n. p.* wilków); 2) gromada *f.*, kupa *f.* (ludzi).

Rii'deln, *fič* — *vr.* (haben) zbierać się gromadnie (o zwierzu).

Rii'delweise, *adv.* sforami, stadami, w sforach, w stadach; gromadnie.

Rii'der, *sn.* =*s*, *pl.* —, 1) wiośło *n.*; ster *m.*; = Steuer-ruder; die — ins Wasser tauchen zanurzyć, spuścić wiośła do wody; die — beifügen począć robić wioślami, zacząć wiosłować; 2) (przenośnie:) ster *m.*, rządy *pl.*; am — sitzen, stehen stać, być u steru,

kierować (statkiem); sprawować rządy, rządzić; an*s* — gefangen objąć ster, objąć rządy; im*ndn* ob*s* — bringen dopomódz komu do rządów; 3) — *pl.* wiośła *pl.*, nogi *pl.* ptaków pływających.

Rii'dern, *s. pl.* rudery *pl.*, zwaliny *pl.*, zwaliska *pl.*

Rii'derbank, *sf.* *pl.* =*b*änke, ławka wiosłarska, burta *f.*, burtnica *f.*

Rii'derblatt, *sn.* =(*e*)*s*, *pl.* =*b*lätter, Rii'derplatte, *sf.* *pl.* =*n*, pióro *n.* u wiośła, wiośłowa szersza.

Rii'derboot, *sn.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, łódź wiośłowa.

Rii'derbolle, *sf.* *pl.* =*n*, gwóźdź *f.* we wiośle.

Rii'derbuchte, *sf.* obacz Ruderbank.

Rii'derer, *sm.* =*s*, *pl.* —, wiosłarz *m.*, wiośłowy *m.*; — auf einer Galeere galer-nik *m.*

Rii'dererin, *sf.* *pl.* =*n*innen, wiosłarka *f.*

Rii'derfahrzeug, *sn.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, łódź *f.*, statek *m.* z wioślami.

Rii'derfeder, *sf.* *pl.* =*n*, pióro wiosłowe (ptaków).

Rii'derfinger, *sm.* obacz Ruderhaken.

Rii'derförmig, *adi.* wioślarty; *adv.* wioślato.

Rii'derfuß, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*f*üße, wioslinek *m.* (skorupi-*piak*).

Rii'derfüßler, *sm.* =*s*, *pl.* —, skrzydłoplawe zwierze.

Rii'dergänger, *sm.* =*s*, *pl.* —, Rii'dergast, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*n*, Rii'der(i)mann, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*l*eute, sternik *m.* (żegluga).

Rii'dergriff, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, rekojęść wiośłowa.

Rii'derhaken, *sm.* =*s*, *pl.* —, hak wiośłowy.

Rii'derfahn, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*f*ähne, czótno wiośłowe.

Rii'derndacht, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, wiosłarz *m.*, burtnik *m.*; — auf einer Galeere galer-nik *m.*

Rii'dertrabbe, *sf.* *pl.* =*n*, zębowaniec *m.* (skorupiak).

Rii'dermeister, *sm.* =*s*, *pl.*

—, wiosłowy *m.*; naczelnik *m.* wiosłarzy, dozorca *m.* galer-ników.

Rii'dern, 1) *va.* (haben) za-pomocą wiosł lub wiośła prowadzić statek; 2) *vn.* (haben) robić wiosłem, wiosłować (także o ptakach w locie).

Rii'dern, *sn.* =*s*, wiośłowa-nie *n.* (także o ptakach).

Rii'dernaden, *sm.* obacz Ruderfahn.

Rii'dernagel, *sm.* obacz Ruderbolle.

Rii'derpinne, *sf.* *pl.* =*n*, kół-*tek m.* w sterze.

Rii'derring, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, obręczka *f.*, kółko *n.* u wiośła.

Rii'derschaukel, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Ruderblatt.

Rii'derschiff, *sn.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, statek wiosłowy; galera *f.*; = Galeere.

Rii'derschlag, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*s*chläge, Rii'derstoß, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*s*töße, Rii'derzug, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*j*üge, uderzenie *n.* wiośła, wiosłem.

Rii'derslave, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, galer-nik *m.*, więzień okrę-towy.

Rii'derstange, *sf.* *pl.* =*n*, drąg wiośłowy.

Rii'dervolk, *sn.* =(*e*)*s*, wio-*ślarze pl.* (żegluga); galer-nicy *pl.*

Rii'derwerk, *sn.* =(*e*)*s*, wio-*śła pl.*, przybory *pl.* do wio-*ślowania*.

Rii'dimentär, *adi.* początkowy, nierozwinięty.

Rii'dimente, *sn.* *pl.* rudy-*menta pl.*, pierwsze początki.

Ruf, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, 1) wołanie *n.*, zawołanie *n.*; auf den ersten — na pierwsze zawołanie; auf den — ant-worten odpowiedzieć na wo-lanie; im*nds* — folgen iść, gdzie kto woła; 2) wezwanie *n.*, odezwa *f.*, powołanie *n.*; = Aufruf; (przenośnie:) dem = der Natur folgen iść za głosem natury; dem = e de*s* Vaterlands folgen iść na wezwanie ojezyczny; 3) roz-głos *m.*; reputacja *f.*, opi-nia *f.*, sława *f.*, imię *n.*; in gutem = e stehen, einen guten

— haben mieć dobre imię, mieć sławę; großer, bedeuten-der — wziętość *f.*; im = großer Gelehrsamkeit stehen mieć sławę wielce uczonego człowieka; ein Schriftsteller von — znany, sławny pisarz; in — kommen, — befommen zdobyć sobie imię, sławę; von schlechtem =e osławiony; im =e der Heiligkeit stehen być uważanym za świętego; jmdm in übeln — bringen osławić kogo, zepsuć komu reputacyę; jmdm in — bringen wślawić, rozślawić kogo, er ist besser als sein — lepszy jest, niżli myślą; 4) wieß *f.*, pogłoska *f.*; etw. in — bringen rozgłosić co; 5) powoła-nie *n.*; = Berufung (szczególnie o profesorach wyższych szkół); er betam einen — nach Wien powołano go do Wiednia.

Ru'fen, ruße, rußt, rußt, rief, habe gerufen, I. *va.* wołać, zawołać; um Hilfe — wołać o pomoc; jmdm — wołać na kogo; jmdm beim Namen — zawołać kogo po imieniu; jmdm — lassen przyzywać, przyzwać, wezwać kogo, kazać komu przyjść, posłać po kogo; unter die Waffen (zu den Waffen) — powołać pod broń, do broni; uns Leben — stworzyć; za-łożyć (*n.*, *p.* stowarzyszenie); jmdm etw. ins Gedächtnis — przywieść co komu na pamięć, przypomnieć co komu; nie gerufen kommen przyjść jak na zawołanie, przyjść w porę, w sam czas; jmdm beiseite — zawołać, wziąć kogo na bok; II. *vn.* (haben) wołać, zawołać; zu dir, o Herr! ruße ich do Ciebie wołam, o Panie!

Ru'fer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wołający *m.*, wzywający *m.*

Ru'ffall, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* -fälle, przypadek wołający, wzywający, wołacz *m.* (gramatyka)

Ru'ffel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, przygana *f.*, (z)łajanie *n.*

Ru'ffeln, *va.* (haben) przy-ganiać, łajać.

Ru'gbar, *adi.* zasługujący na nagane.

Ru'gbarkeit, *sf.* nagan-ność *f.*

Ru'ge, *sf. pl.* =*n.*, upomnie-nie *n.*, nagana *f.*, przygana *f.*, napomnienie *n.*, burka *f.*, strofowanie *n.*; scharfe, strenge — ostra, surowa nagana; jmdm eine — erteilen dać komu nagane.

Ru'gen, *va.* (haben) karcić, skarcić, upominać, upomnieć; wytykać, wytknąć błędy; ganić, przyganiać, strofować.

Ru'ger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, upomniiciel *m.*, naganiacz *m.*

Ru'he, *sf.* 1) cisza *f.*; = Stille; nieruszanie *n.* się; spokój *m.*, pokój *m.*; keine — haben nie mieć (*s*)spokoju; nicht zur — kommen nie przyjść do spokoju, nie znaleźć spokoju, być ustawicznie zajętym; być ciągle nagabywanym; jmdm in — lassen zostawić kogo w spokoju, nie napastować kogo, nie dokuczać komu; jmdm keine — lassen, gönnen, jmdm nicht in — lassen nie dać komu pokoju, niepokoić kogo; laß mich damit in — daj mi z tem spokój, nie mów mi o tem; er hat von ihm keine — nie ma od niego pokoju, napastuje go ciągle; 2) spoczynek *m.*, odpoczynek *m.*, czas *m.* (po pracy) = Ausruhen; der — pflegen, der — genteßen używać spoczynku, spoczywać, wczasować; zur ewigen — eingehen pójść na wieczny spoczynek, wieczne odpoczywanie, umrzeć; 3) spokójność *f.*, umyślność = Gemütsruhe; spokojność *f.*, powolność *f.*; = Gelassenheit; zur — bringen uspokoić; mit — überlegen spokojnie rozważyć; in aller — zupełnie spokojnie, w zupełnym spokoju; 4) spokój *m.*, odpoczynek nocny; sich zur — begeben udać się na spoczynek, pójść spać; 5) milczenie *n.*; = Schweigen; — gebieten kazać milczeć; 6) stan *m.* spoczynku, emerytura *f.*; sich zur — setzen udać się na spoczynek, złożyć

urząd, wystąpić ze służby; 7) öffentliche — publiczny (*s*)pokój; die öffentliche — stören zawichrzyc spokój publiczny; Störer der öffentlichen — wichrzyciel spokoju publicznego.

Ru'hebad, *sf. pl.* =*en*, Ru'hebad, *sf. pl.* =*n*, spocz-nik *m.*, bono *n.*, spoczynek *m.* (górni).

Ru'hebank, *sf. pl.* =*bänke*, ława *f.* do wypoczynku.

Ru'hebett, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*en*, kanapa *f.*, spocznik *m.*, spocznia *f.*, leżanka *f.*

Ru'hefeld, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*er*, ugór *m.*

Ru'hehalt, *sm.* i *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*e*, emerytura *f.*, dożywo-cie *n.*, utrzymanie *n.* do śmierci.

Ru'hetissen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, poduszka *f.* do wczasu; ein gutes Gewissen ist ein sanftes — czyste sumienie słodki sen sprowadzi; (obraz.) sein Amt ist kein — urząd jego nie jest synekura.

Ru'helos, *adi.* niespokojny, niemający spokoju; ciągle zatrudniony; *adv.* niespokojnie, bez spokoju.

Ru'helosigkeit, *sf.* nie(*s*)pokój *m.*; ciągłe zatrudnienie.

Ru'hen, *vn.* (haben) 1) spoczywać, wypoczywać, odpoczywać, spocząć, wypocząć, odpocząć; nie być w ruchu, w czynności, nie nie robić; nach getaner Arbeit ist gut — po pracy słodki odpoczynek; die Pferde sollte man ein wenig — lassen trzeba by dać koniom trochę wypocząć, wytchnąć; ein wenig — poleżeć sobie; hier ruht *R.* tu spoczywa N. N.; hier ruht seine Achse tu spoczywają jego popioły; der Acker ruht rola spoczywa, ugoruje; die Nacht ruht in seinen Sünden władza spoczywa w jego rękach; etw. — lassen porzucić co, dać czemu pokój; daß Dach ruht auf mehreren Säulen dach opiera się na kilku słupach, dach podtrzymuje kilka słupów, kolumn; seine Blide auf etw. — lassen spoglądać

na co dłuższy czas, wlepić w co oczy; ruhendes Kapital kapitał martwy, nieproduktywny, nieprzynoszący dochodu; 2) być spokojnym, uspokoić się; ich werde nicht —, bis dich gesehen ist nie uspokoję się, póki się to nie stanie; 3) spoczywać, spać; ich müßte euch wohl zu —! życzę wam smacznego spoczynku, snu; nach Tisch ruht er immer ein wenig po obiedzie zawsze presypia się, drzemie trochę.

Rü'hcort, *sm.* =*e*š, *pl.* =*e*, miejsce *n.* spoczynku, wypoczynku.

Rü'hepause, *sf.* *pl.* =*n*, pauza *f.*, przestanek *m.*, przerwa *f.*, odpoczynek *m.*

Rü'heplatz, *sm.* =*e*š, *pl.* =*p*lätze, miejsce *n.* spoczynku, spoczynek *m.*

Rü'hepunkt, *sm.* =*(e)*š, *pl.* =*e*, punkt *m.* spoczynku, punkt oparcia.

Rü'heffel, *sm.* =*š*, *pl.* —, krzesło *n.* do spoczynku.

Rü'hefist, *sm.* =*e*š, *pl.* =*e*, 1) obacz Ruheplatz; 2) dom *m.* na wsi, zacisze *n.*

Rü'hestand, *sm.* =*(e)*š, stan *m.* spoczynku, spoczynek *m.*, emerytura *f.*; imndn in den — versehen pensjonować kogo, dać komu emeryturę, przenieść kogo w stan spoczynku, zwolnić, usunąć kogo z urzędu za część lub całość płacy, udożywnić kogo; sich in den — begeben, sięgnąć udać się w stan spoczynku, na spoczynek, złożyć urząd, wystąpić ze służby (zatrzymując część lub całość płacy); Versetzung *f.* in den — przenieślenie *n.*, udanie *n.* się w stan spoczynku.

Rü'hestat, *sf.*; Rü'hestätte, *sf.* *pl.* =*n*, 1) obacz Ruheplatz; 2) lekcie — miejsce *n.* wiecznego spoczynku, grób *m.*

Rü'hestelle, *sf.* *pl.* =*n*, miejsce *n.* spoczynku.

Rü'hestifter, *sm.* =*š*, *pl.* —, pacyfikator *m.*, uśmiericiel *m.* niezgody.

Rü'hestörer, *sm.* =*š*, *pl.* —, burzyciel *m.*, wichrzyciel *m.*,

wzruszyciel *m.* spokoju; =*n*, *sf.* *pl.* =*n*nen, burzycielka *f.*, wichrzycielka *f.* spokoju.

Rü'hestörung, *sf.* *pl.* =*n*, burzenie *n.*, wichrzenie *n.*, wzruszenie *n.* spokoju.

Rü'hestunde, *sf.* *pl.* =*n*, godzina *f.* wypoczynku, wczasu.

Rü'hetag, *sm.* =*(e)*š, *pl.* =*e*, dzień *m.* wypoczynku.

Rü'hezeiten, *sn.* =*š*, *pl.* —, znak *m.* spoczynku, milczenia. pauza *f.*

Rü'hezeit, *sf.* *pl.* =*n*, 1) czas *m.* spoczynku; 2) obacz Schönzeit.

Rü'hig, *I. adi.* spokojny; cichy; sei —! bądź cicho! uspokój się! ihr könnt darüber gan; — sein możecie być o to zupełnie spokojni; er führt ein =*e*š Leben wie die spokojne życie; =*e* See spokojne, niewzburzone morze; *II. adv.* spokojnie, cicho; sich — verhalten zachowywać się spokojnie; dem Tode — entgegen sein spokojnie wyglądać śmierci; — werden uspokoić się, uciszyć się; spowaznieć; = bedächtig werden; — machen uspokoić, uciszyć.

Rü'hm, *sm.* =*(e)*š, sława *f.*, chwała *f.*, chluba *f.*, zaszczyt *m.*; = Ehre; rozgłos *m.*; = Berühmtheit; sich — erwerben zyskać sławę; sich mit — bedecken okryć się sławą, wślawić się; ich suchte darin meinen — w tem szukam sławy; das gereicht ihm zum =*e* to mu sławę przynosi; zu seinem =*e* muß man sagen . . . na jego pochwałę należy, trzeba powiedzieć . . . ; sich etw. zum =*e* aneignen poczytywać co sobie za pochwałę, chwalić się czem; der Wahrheit zum =*e* sagen powiedzieć na chwałę prawdzie; äbler — osława *f.*; den — ausbreiten rozślawiać, rozślawić.

Rü'hmbedeckt, *adi.* okryty sławą, chwałą.

Rü'hmbegierde, Rü'hmgier, *sf.* żądza *f.*, chciwość *f.* sławy, chwały.

Rü'hmbegierig, Rü'hmgierig, *adi.* żądny, chciwy sławą, chwałą, ambity.

Rü'hmbekränzt, *adi.* sława, chwałą uwieniczony.

Rü'hmen, *va.* (haben) chwalić, stawić; sein Fleiß wird gerühmt sławia, chwałą jego pilność; ungemain, übermäßig, sehr — wychwalać, wystawiać, wychwalić, wystawić; sich — chwalić się, chełpić się, chłubić się, szczyzić się z czego; ohne mich zu — nie chwalać się; man rühmt ihn als einen Gelehrten gloszą go za uczonego.

Rü'hmen, *sn.* =*š*, chwalenie *n.*, sławienie *n.*; viel =*š* von etw. (von imndm) machen wychwalać, wystawiać co (kogo).

Rü'hmenswert, *adi.* godny chwały; chwalebny.

Rü'hmerforen, *adi.* wybrany, przeznaczony do sławy.

Rü'hmgefrönt, *adi.* chwałą uwieniczony.

Rü'hmshalle, *sf.* *pl.* =*n*, Rü'hmestempel, *sm.* =*š*, *pl.* —, przybytek *m.*, świątynia *f.* sławy, panteon *m.*

Rü'hmsich, *I. adi.* chlubny, chwalebny; chwały godny; = rühmenswert; zaszczytny; = ehrenvoll; er bildet eine =*e* Ausnahmę jest uznania godnym wyjątkiem; *II. adv.* — befannt zaszczytnie znany, wysoce ceniony; imndš — gedenken jak najchlubniej, jak najzaszczytniej wspomnieć kogo; sich — hervortun odznaczyć się.

Rü'hmsüchtigkeit, *sf.* chwalebność *f.*, zaszczytność *f.*

Rü'hmsüchtend, *adi.* sławolubny.

Rü'hmsüß, *adi.* niesławny, niemający sławy; nieznan; = unbekannt; skromny; = bescheiden; *adv.* bez sławy.

Rü'hmslosigkeit, *sf.* brak *m.* sławy.

Rü'hredig, *adi.* chełpliwy; =*e*r Mensch chełpliwiec *m.*, przechwalca *m.*, blagier *m.*; *adv.* chełpliwie.

Rü'hredigkeit, *sf.* chełpliwość *f.*, chwalba *f.*, przechwała *f.*, blaga *f.*

Ru'hmjudt, *sf.* cheiwość *f.*, żądza *f.* sławy.

Ru'hmjüchtig, *adi.* cheiwy, żądny sławy.

Ru'hmvolk, *adi.* peten chwały, sławy, chwalebny, sławny; *adv.* chwalebnie, sławnie.

Ru'hmwürdig, *adi.* chwały, godny, chlubny.

Ru'hmwürdigkeit, *sf.* chwalebność *f.*, chlubność *f.*

Ruhr, *sf.* 1) biegunka *f.*; rote — biegunka krwawa, czerwona *f.*, dysenteria *f.*; 2) druga orka (agronomia).

Ruhrartig, *adi.* dysenteryczny.

Rührbrett, *sn.* obacz Rührscheit.

Rührerl, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, jajecznicca *f.* (zwykle *pl.* =er).

Rührreifen, *sn.* =š, *pl.* —, żelazko *n.*, drążek żelazny do mieszanania.

Rührren, *I. va.* (haben) 1) mieszać (n. p. łyżką kaszę, kopystką farby); die Trommel — bębnić, bić w bęben; den Acker — rolę radzić; (durc)h einander — zmieszać, pomieszać; 2) ruszać; ich kann weder Hand noch Fuß — nie mogę ruszyć ani ręką ani nogą; 3) (przeośnienie:) poruszać, poruszyć, wzruszać, wzruszyć; tklivic, rozczulać, rozczulić; das rührt mich nicht to mnie nie wzrusza, (także:) to mnie nie obchodzi; dieser Anblick hat ihn gerührt ten widok wzruszył go; gerührt werden wzruszył się, rozczulić się; zu Tränen — rozzerwionony; gerührt werden vom Blitze, vom Schlage zostać rażonym, ukniętym piorunem, paraliżem, apopleksją; II. *vn.* (haben) an etw. — dotykać się, dotknąć się, jąc się czego; von etw. (her) — z czego, od czego pochodzić; III. *sih* —, *vr.* (haben) ruszać się, ruszyć się, poruszać się, poruszyć się; man kann sich ja taum — ledwie ruszyć się można; rühr' dich nicht von der Stelle! ani mi się stąd nie rusz! es rührte sich auch kein Mensch ani nikt nie pisał.

Rührrend, *adi.* wzruszający, tklivy; in -en Worten wzruszającymi, czulemi słowami.

Rührgewicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wagoruch *m.*

Rührhaft, *adi.* obacz Rührrend.

Rührhafen, *sm.* =š, *pl.* —, krucza *f.*

Rührholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, obacz Rührscheit.

Rührig, *adi.* ruchawy, ruchliwy, skrzętny; obrotny, sprytny; = gemandt; *adv.* — sein krzątać się.

Rührigkeit, *sf.* ruchawość *f.*, ruchliwość *f.*, skrzętność *f.*

Rührkelle, *sf. pl.* =n, Rührlöffel, *sm.* =š, *pl.* —, warząchew *f.*, kopystka *f.* do mieszanania, mieszatka *f.*; kielnia murarska.

Rührkente, *sf. pl.* =n, słuczek *m.* do moździerza.

Rührkrant, *adi.* dysenteryczny.

Rührkrant, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, kocanka *f.*, szarota *f.* (roślina).

Rührkrunde, *sf. pl.* =n, ożóg *m.*, koczerga *f.*, kosior *m.*

Rührlöffel, *sm.* ob. Rührkelle.

Rührscheit, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, kopyść *f.* do mieszanania.

Rührstod, *sm.* =(e)š, *pl.* =stode, kosior *m.*

Rührstüd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dramat = ntymentalny, tklivy.

Rührung, *sf. pl.* =vn, wzruszenie *n.*, rozczulenie *n.*, rozzerwienie *n.*, tklivość *f.*

Rührwurz, *sf. pl.* =en, drzewianka *f.* (roślina).

Rui'n, *sm.* =(e)š, koniec *m.*, upadek *m.*

Rui'ne, *sf. pl.* =n, rozwaliny *pl.*, zwaliny *pl.*, zwaliska *pl.*, gruzy *pl.*; (obraz) er ist nur noch eine — zdrowie jego zupełnie zniszczone, jest chodzącym trupem; sława, wielkość. (znaczenie), jego już minęła (o), należy do przeszłości.

Ruini'ren, *va.* (haben) niszczyć, zniszczyć; er ist ganz ruiniert jest zupełnie zniszczony, zupełnie podupadł;

sih —, *vr.* (haben) (z)niszczyć się.

Rülpš, *sm.* =ješ, *pl.* =fe, 1) odbijanie *n.* się (o potrawach); 2) w mowie ludowej zamiast Rüpel.

Rülpfen, *vn.* (haben) odbijać się (o potrawach).

'rum, *adv.* skrócenie za herum.

Rum, *sm.* =š, rum *m.*

Rummel, *sm.* =š, 1) hurt *m.*; im — kaufen, verkaufen kupić, sprzedać hurtem; (sih auf) den — verstehen, den — kennen rozumieć się na rzeczy; der ganze — wszystko, wszyscy razem, cała hołota (pogardliwie); 2) hałas *m.*, tartas *m.*, rwetes *m.*, zamieszanie *n.*; in seinem Hause ist immer ein großer — w jego domu zawsze wielki tartas.

Rummelci', *sf.* obacz Rummel 2).

Rummelig, *adi.* stary i mało wart.

Rummeln, *vn.* (haben) hałasować, łoskot, tartas robić, rumotać się.

Rumo'r, *sm.* =(e)š, hałas *m.*

Rumo'ren, *vn.* (haben) hałasować.

Rump, *sm.* =š, *pl.* =e, sardela *f.* (ryba); = Etzige.

Rumpelmann, *sf. pl.* =n, skład *m.*, komora *f.*, izba *f.* na stare graty, na rupiecie, graciarnia *f.*; das gehört schon in die — to należy już do starych gratów.

Rumpelmann, *sm.* =š, *pl.* —, stara landara.

Rumpelmetten, *sf. pl.* msze ranne w Wielkim tygodniu.

Rumpeltier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dzik *m.*

Rumpeln, *vn.* (haben) hałasować, łoskot robić.

Rumpf, *sm.* =(e)š, *pl.* Rumpfe, 1) tułów *m.*, kadłub *m.*; das Haupt vom =e trennen, sciać głowę; — des Schiffes kadłub okrętu; 2) pień *m.* (drzewa, słupa); — einer verstückelten Säule torso *m.*; 3) — über dem Mühlstein kosz *m.* (w młynie); 4) barć *f.* (na pszczoły).

Rii'mpfen, *va.* (haben), die Nase (poufale daß Maul) über etw. = (s)krzywić nos (gebe) na co.

Rii'mpparliament, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, parlament kadłubkowy (historya).

Riind, I. *adi.* okrągły; freis — kolisty, okolisty; okrągły; fuget — kulisty; — er-hoben wypukły; — höhl kulistowklesły; länglich — podługowato okrągły, jajowaty, owalny; eliptyczny (geometrya); II. *adv.* okrągło; — werden zaokrąglać się, okrąglać; — machen zaokrąglic, okrąglic; = Summe, Zahl okrągła suma, liczba; — herum, umher zaokoło, wkoło; — herum laufen biegać, biegać naokoło; etw. — herausfagen powiedzieć co otwarcie, bez ogródki; etw. — abschlagen odmówić co wprost, wręcz.

Riind, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, okrąg m., koło n.

Rii'ndäugig, *adi.* okrąglooki.

Rii'ndbäutig, *adi.* okrągłe policzki mający, o okrągłych policzkach.

Rii'ndbau, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, budynek okrągły, rotunda *f.*

Rii'ndbild, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, Rii'ndgemälde, *sn.* = š, *pl.* = n, panorama n., obraz m., malowidło n. w krag.

Rii'ndbild, *sm.* = (e)š, widok m. wkoło, prospekt m.

Rii'ndbogen, *sm.* = š, *pl.* —, łuk okrągły, rzymski (architekt.).

Rii'ndbogenfenster, *sn.* = š, *pl.* —, okno n. z łukiem okrągłym.

Rii'ndbogenstil, *sm.* = (e)š, styl romański.

Rii'ndbrenner, *sm.* = š, *pl.* —, palnik okrągły.

Rii'nddocht, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, knot okrągły.

Rii'ndc, *sf.* *pl.* = n, 1) okrągłość *f.*, kolistość *f.*; = Rundung; in die — trinken pić wkoło, koleją; in die — sich drehen kręcić się wkoło; seine Blicke in die — schweifen lassen spojierać wkoło; 2) ront m., objazdzka *f.* (no-

cna), koło n. (wojskow.); die — machen rontem chodzić; die — kommt ront nadchodzi; der — begegnen spotkać się z rontem.

Rii'ndc, *sn.* = n, obacz Rundung.

Riunden i Rii'nden, *va.* (haben) zaokrąglać, zaokrąglic. Rii'nderhaben, kulistowy-pukły.

Rii'nderhabenheit, *sf.* kulistowypukłość *f.*

Rii'nderlaß, *sm.* = fšš, *pl.* = lässe, cyrkularz m., okólnik m.

Rii'ndfenster, *sn.* = š, *pl.* —, okno okrągłe, okno w stylu romańskim.

Rii'ndflüche, *sf.* *pl.* = n, płaszczyna kolistą.

Rii'ndgang, *sm.* = (e)š, *pl.* = gänge, chodzenie n. wkoło, obejsie n.; einen — um die Stadt machen obejsić (miasto).

Rii'ndgebäude, *sn.* obacz Rundbau.

Rii'ndgedicht, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, rytornel m.

Rii'ndgemälde, *sn.* ob. Rund-bild.

Rii'ndgejang, *sm.* = (e)š, *pl.* = gejang, śpiew kolejowy, śpiewanie n. koleją.

Rii'ndglang, *sm.* = (e)š, obłask m.

Rii'ndhanc, *sf.* *pl.* = n, rodzaj m. gracy, motyki.

Rii'ndheit, *sf.* okrągłość *f.*, kulistowość *f.*

Rii'ndhobel, *sm.* = š, *pl.* —, strug okrągły.

Rii'ndhöhl, *adi.* kulistowklesły.

Rii'ndholz, *sn.* = eš, *pl.* = hölzer, kraglak m., okrągłak m., bierwiono n.

Rii'ndköpfje, *adi.* okrągłogłowy.

Rii'ndlich, *adi.* okrągławy; *adv.* okrągławo.

Rii'ndlichkeit, *sf.* okrągławość *f.*

Rii'ndmeißel, *sm.* = š, *pl.* —, dłuto okrągłe.

Rii'ndmeißer, *sn.* = š, *pl.* —, skrobaczka *f.*, okrągły nóż do skrobienia skór (garbarstwo).

Rii'ndpfeiler, *sm.* = š, *pl.* —, pilaster m., ścianostup m. okrągły.

Rii'ndreim, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, rym kolejny, rytornel m.

Rii'ndreise, *sf.* *pl.* = n, objazdzka *f.*; podróz okrężna (kolejnictwo).

Rii'ndreisebillet, *sn.* = š, *pl.* = š, karta objazdowa (koleju.), bilet okrężny.

Rii'ndtäge, *sf.* *pl.* = n, pitka okrągła.

Rii'ndtäfel, *sf.* *pl.* = n, stęp okrągły.

Rii'ndschau, *sf.* panorama *f.*, widok m. (wokoło); przegląd m.; = überflcht.

Rii'ndschild, *sm.* = eš, *pl.* = e, tarcza okrągła.

Rii'ndschnecke, *sf.* *pl.* = n, szkalat m. (zoologia).

Rii'ndschnur, *sf.* *pl.* = schüre, sznurek jedwabny, pętlica *f.*

Rii'ndschreiben, *sn.* = š, *pl.* —, cyrkularz m., okólnik m.

Rii'ndschrist, *sf.* pismo okrągłe.

Rii'ndtanz, *sm.* = eš, *pl.* = tänze, tańiec m. wkoło, koło n.

Rii'ndtempel, *sm.* = š, *pl.* —, świątynia okrągła.

Rii'ndtrauf, Rii'ndtrunf, *sm.* = (e)š, napój m., puhar m. kolejny, kolejka *f.*

Rii'ndu'm, *sm.* = š, *pl.* —, placek m., tort m. okrągły.

Rii'ndu'm, *adv.* naokoło, wokoło.

Rii'ndung, *sf.* *pl.* = en, zaokrąglenie n.; okrągłość *f.*, kolistość *f.*; — geben zaokrąglic.

Rii'ndwache, *sf.* *pl.* = n, rout m., patrol m., straż objazdowa, pochodowa.

Rii'ndwe'g, *adv.* wprost; decydująco, absolutnie, stanowczo.

Rii'ndwurm, *sm.* = (e)š, *pl.* = würmer, obleniec m. (zoologia).

Rii'ne, *sf.* *pl.* = n, runa *f.*

Rii'nenhaft, *adi.* runiczny.

Rii'nenchrist, *sf.* pismo runiczne.

Rii'ngc, *sf.* *pl.* = n, kłonica (u wozu); zapora boczna; *pl.* = n, ławiny *pl.* (u sanek).

Ru'ngentaugenpaar, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, zapory boczne, para *f.* klónice przenośnych.

Ru'ngentod, *sm.* = (e)š, *pl.* = štóče, obartel *m.*

Ru'ngentüte, *sf.* *pl.* = n, soszka *f.*

Ru'ntelrübe, *sf.* *pl.* = n, ćwikła *f.*, burak *m.*

Ru'ntelriibenzucker, *sm.* = š, cukier buraczany.

Ru'ntel, *sf.* *pl.* = n, stara czarownica, stara sekutnica.

Ru'ntse, *sm.* = feš, *pl.* = fe, Ru'ntse, *sf.* *pl.* = n, łożysko *n.* strumyka rwącego.

'runner, *adv.* skrócenie zamiast herunter.

Ru'nzal, *sf.* *pl.* = n, marszczka *f.*, zmarszczka *f.*; vollter = n pokryty zmarszczkami; = n kofommen dostać zmarszczki, marszczyć się.

Ru'nzelig, *adi.* pomarszczony; *adv.* — werden pomarszczyć się.

Ru'nzeligkeit, *sf.* pomarszczenie *n.*

Ru'nzelmann, *sm.* = (e)š, *pl.* = männer, stary grzyb, dziad *m.*

Ru'nzeln, *I. va.* (haben) die Stirn — marszczyć, zmarszczyć czoło; II. sich —, *vr.* (haben) marszczyć się, zmarszczyć się.

Ru'nzeln, *sn.* = š, marszczenie *n.* (n. p. czoła).

Ru'nzelschlange, *sf.* *pl.* = n, nagoskór *m.* (zoologia).

Ru'nzel, *sm.* = š, *pl.* —, dragal *m.*, grądal *m.*, prostak *m.*; = Flegel.

Ru'pfer, *va.* (haben) rwać, wrywać (n. p. rośliny); skubać (n. p. gęś); Haare aus dem Barte — wrywać (skubiąc) włosy z brody; (przenośnie:) jmnbn — skubać, zdzierać kogo, pieniądze z kogo wywabiać.

Ru'pfer, *sm.* = š, *pl.* —, oskubywacz *m.*; (także obraz.) wyzyskiwacz *m.*

Ru'pfrage, *sf.* *pl.* = n, obciążki *pl.* do wrywania włosów.

Ru'pie, *sf.* *pl.* = n, rupia *f.* (moneta indyjska).

Ru'ppe, *sf.* *pl.* = n, obacz Alaquappe.

Ru'ppig, *adi.* inizerny; obdarty, obszarpany, brudny; skappy; paskudny.

Ru'ppigkeit, *sf.* mizerność *f.*; obojętność *f.*; skąpstwo *n.*; brudota *f.*

Ru'ppig, *sm.* = (e)š, *pl.* = fäße, obszarpaniec *m.*, obdarty *m.*; skąpiec *m.*

Ru'prechtštraut, *sn.* = (e)š, *pl.* = fräuter, łaska boża (ziele).

Ru'sch, *sm.* = eš, *pl.* = e, sitowina *f.*, sitowie *n.*; = Winse.

Ru'schelig, *adi.* powierzchowny, lekkomyślny, beładny, roztrzepany; *adv.* powierzchownie, lekkomyślnie, beładnie, roztrzepanie.

Ru'scheln, *vn.* (haben) 1) szelęścić, chrzęścić (suchemi liśmami, papierem); 2) robić co nieporządnie, fuszerować.

Ru'sh, *sm.* = eš, sadza *f.*; kopiec *m.*; mit — bedeckt, vom — gešchwärt okopcony, sadzą oczerniony.

Ru'shbrand, *sm.* = (e)š, śnieć *f.* (zbożowa).

Ru'shbraun, Ru'shjarben, Ru'shwarz, *adi.* ciemnobronzowy, koloru sadzy.

Ru'shel, *sm.* = š, *pl.* —, ryj *m.* (n. p. świni); ryjek *m.* (muchy, chrząszcza); trąba *f.* (słonia).

Ru'shelförmig, Ru'shelfast, Ru'shelig, *adi.* ryjowaty, ryjkowaty.

Ru'shelfäßer, *sm.* = š, *pl.* —, wgrzyzek *m.*, wryjek *m.*, wołek *m.* (chrząszcz).

Ru'shelmauš, *sf.* *pl.* = mäuse, chochół *m.*

Ru'shelscheide, *sf.* *pl.* = n, pochewka *f.* ryjka (u zwierząt).

Ru'sheltier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, zwierzę *n.* z ryjem.

Ru'shen, *va.* (haben) sadzą czernić, *vn.* (haben) kopcić.

Ru'ssenfreund, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, przyjaciel *m.*, zwolennik *m.* Moskali, moskalofil *m.*

Ru'ssenfreundlich, *z*wyczajnie usposobiony dla Moskali, moskalofili.

Ru'ssentum, *sn.* = š, 1) duch *m.*, system moskiewski; moskiewszczyzna *f.*, moskowi-

tyzm *m.*; 2) pochodzenie rosyjskie.

Ru'sfänger, *sm.* = š, *pl.* —, odkopiec *m.*, odkopcień *m.* (aparat).

Ru'sfig, *adi.* zakopcony, sadzisty, sadzą oczerniony.

Ru'sfibel, *sm.* = š, *pl.* —, skopek *m.* na sadze.

Ru'sschwartz, *adi.* czarny jak sadza.

Ru'stbaum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, krokiew *f.*, kobylica *f.*

Ru'stbock, *sm.* = (e)š, *pl.* = böcke, kozioł *m.*, kozły *pl.*, kobylica *f.*

Ru'stbogen, *sm.* = š, *pl.* —, buksztel *m.*, krążyna *f.*, kabłak *m.*

Ru'ste, *sf.* zur — gehen mieć się ku końcowi, kończyć się (o roku, o życiu); die Sonne geht zur — słońce zachodzi.

Ru'sten, *I. va.* (haben) 1) gotować, przygotowywać, przygotować; ein Zimmer — przygotować pokój; ein Schiff — zaopatrzyć okręt we wszystkie potrzeby, wystawić, wyekwipować okręt; 2) uzbrajać, uzbroić (n. p. wojsko); II. *vn.* i sich —, *vr.* (haben) 1) przygotowywać się, gotować się, przygotować się; zur Flucht — przygotować się do ucieczki; 2) uzbrajać się, uzbroić się.

Ru'ster, *sf.* *pl.* = n, brzost *m.*, wiaz *m.* (drzewo).

Ru'sterholz, *sn.* = eš, brzostowina *f.*

Ru'stern, *adi.* brzostowy, wiazowy, z brzostu, z wiazu, z brzostowego, wiazowego drzewa.

Ru'sthaus, *sn.* = feš, *pl.* = häuser, zbrojownia *f.*, arsenał *m.*

Ru'stholz, *sn.* = eš, *pl.* = höfter, maculec *m.*

Ru'stig, *I. adi.* rażny, czerstwy, rzeźki, krzepki, żwawy; er ist noch — jeszcze krzepki; = er Fußgänger tegi piechur; II. *adv.* rażno, czerstwo, rzeźko, krzepko, żwawo.

Ru'stigkeit, *sf.* rażność *f.*, czerstwość *f.*, rzeźkość *f.*, krzepkość *f.*

Rii'stammer, *sf. pl.* =n, zbrojownia *f.*

Rii'stloch, *sn.* =(e)š, *pl.* löcher, maculnice *pl.*

Rii'stmeister, *sm.* =š, *pl.* —, inspektor *m.* arsenału.

Rii'stplan, *sm.* =eš, *pl.* =pläge, zbrojownia *f.*

Rii'sttag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* przygotowania; wigilia *f.* (w języku kościelnym).

Rii'stung, *sf. pl.* =en, 1) przygotowania *pl.*, przygotowanie *n.* (u. p. do jakieś uroczystości); 2) uzbrajanie *n.*, zbrojenie *n.*; 3) zbroja *f.*, ryszstunek *m.*; 4) (wy)ekwirowanie *n.* (okrętu).

Rii'stwagen, *sm.* =š, *pl.* —, furgon *m.*, zaprząg *m.*, wóz wojskowy.

Rii'stzeug, *sn.* =(e)š, przyrządy *pl.*, zbroje *pl.* (razem wzieto); armatura *f.*

Rii'te, *sf. pl.* =n, 1) różga *f.*, różdżka *f.*; jmnbn mit der — schlagen, peitſchen, züchtigen różgą kogo bić, smagać, okładać; jmnbn die — geben różgi komu dać; der — entmachſen ſein wyjść z pod różgi, nie być już dzieckiem; jmnbn unter der — halten ostro kogo trzymać; noch unter der — ſtehen jeszcze

być pod różgą; unter jmnbnš — ſtehen pod czyją chłostą być, zostawać; eš wird =n ſeſen różga będzie w robocie; ſich ſelbſt eine — binden samemu na siebie bicz ukrećć; 2) pret *m.*, precik *m.*; 3) członek meški; 4) kita *f.* (kowiecstwo); 5) pret mierniczy.

Rii'tenbündel, *sn.* =š, *pl.* —, wiązka *f.* pretów (rzymskich liktorów).

Rii'tenfiſcher, *sm.* =š, *pl.* —, rybak wedka łowiacz.

Rii'tenhiel, *sm.* =eš, *pl.* =e, Rii'tenſchlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſchläge, Rii'tenſtreich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, uderzenie *n.* różgą.

Rii'tl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, rudzieniec *m.* (mineralogia).

Rii'tſch, *sm.* =eš, *pl.* =e, posuwanie *n.* (się), usuwanie *n.*, usunięcie *n.* się, ſlizganie *n.*, poſliznięcie *n.* się.

Rii'tſchbahn, *sf. pl.* =en, ſlizgawka *f.*

Rii'tſchen, *vn.* (ſein) zemknąć się, zsunąć się, zeſlizznąć się, spuszczać się, spuścić się; ſlizgać się; auf den Rniien — suwać się na kolanach; über etw. — przesuwać się, przeſliznąć się przez co; Holz vom Berge — laſſen

drzewo zsuwać, zmykać z góry.

Rii'tſchen, *sn.* =š, Rii'tſcher, *sm.* =š, *pl.* —, zemknięcie *n.*, poſliznięcie *n.* się.

Rii'tſchend, *adi.* zsuwający, spuszczejący, ſlizgający.

Rii'tſchig, *adi.* ſlizki; *adv.* ſlizko.

Rii'tſchfahrt, *sf. pl.* =en, Rii'tſchpartie, *sf. pl.* =n, jazda po ſlizkim gruncie, ſlizgawka *f.*

Rii'tſchflüde, *sf. pl.* =n, powierzchwnia usuwowa.

Rii'tſchung, *sf. pl.* =en, Rii'tſchtelle, *sf. pl.* =n, usuwisko *n.*

Rii'ttelſaffe, *sm.* obacz Turmfaffe.

Rii'tteln, I. *va.* (haben) potrzasać, wstrząsać, wstrząsnąć; jmnbn auß dem Schlafe — obudzić kogo ruszając go, trzęsąc nim, obudzić kogo nagle; II. *vn.* (haben) trząść; szamotać, chełbać, chełbotać; der Wagen rüttelt wóz trzęsie; an etw. — szarpać co; an der Verfaſſung — uſitkowo obalić ustrój rządowy; (voll) gerütteltes Maß miara pełna utrzesiona.

Rii'tteln, *sn.* =š, trzęsienie *n.*, szamotanie *n.*, szarpanie *n.*

S.

S, *n. indecl.* 19. głoska, 15. spółgłoska niemieckiego abacada.

Sa! *interi.* naprzód! żwawo!

Sa'ndling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, konopie *pl.* (męskie).

Saal, *sm.* =(e)š, *pl.* Säle, sala *f.*; kleiner — salka *f.*

Sa'nbau, *sm.* =(e)š, budynek *m.* z wielkimi salami.

Sa'ntür, *sf. pl.* =en, drzwi *pl.*, podwoje *pl.* do sali prowadzące.

Saat, *sf. pl.* =en, 1) sianie *n.*, siew *m.*, siejba *f.* = Säen; wie die —, ſo die Ernte jaka siejba, taki zbiór; 2) to do zasiane, zboże zasiane = Geſäteš; die =en ſtehen gut siewy

dobrze się znaczą, zboża pięknie stoja.

Sa'a't, *adi.* siewny, zasiewny.

Sa'a'tbohne, *sf. pl.* =n, fasola *f.* do sadzenia.

Sa'a'tfeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pole *n.* pod zasiew, pod zboże, pole zasiane.

Sa'a'tfrucht, *sf. pl.* =früchte, Sa'a'tgetreide, *sn.* =š, *pl.* —, Sa'a'tkorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =körner, zboże *n.*, ziarno *n.* do zasiewu, siewne.

Sa'a'tgans, *sf. pl.* =gänſe, gęś zbożowa.

Sa'a'tgerſte, *sf.* jęczmień *m.* do siewu, siewny.

Sa'a'tgurke, *sf. pl.* =n, nasiennik *m.* (ogórek).

Saa'thafer, *sm.* =š, owies siewny.

Saa'thanſ, *sm.* =eš, obacz Saadlina.

Saa'tkämpfe, *sf. pl.* =n, szkółka nasienna, płonnik *m.*

Saa'tkartoffel, *sf. pl.* =n, kartofla *f.* do sadzenia.

Saa'tpflug, *sm.* =(e)š, *pl.* =pflüge, pług siejący.

Saa'ttroſtbrand, *sm.* =(e)š, śnieć zbożowa.

Saa'tvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, siejba *f.*, siewka *f.*

Saa'tzeit, *sf. pl.* =en, czas *m.* (za)siewu, zasiew *m.*

Sabadi'lfenſtraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, Sabadi'lfgermer, *sm.* =š, *pl.* — ob. Säujekraut.

Sabadi'lförner, *sn.* *pl.* ziarnka gnidoszowe.

Sabä'ijš, *adi.* sabejski.
Sabäi'smuš, *sm.* —, sa-
beizm.

Sä'bar, *adi.* siewny.

Saban'diš, *adi.* sabaudz-
ki.

Sä'bbat(h), *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, szabas *m.*, sobota *f.*; den
— halten, heiligen szabaso-
wać, święcić, obchodzić so-
botę.

Sä'bbat(h)abend, *sm.* =(e)š,
pl. =e, wieczór sobotni, sza-
basowy.

Sä'bbat(h)feier, *sf. pl.* =n,
obchód *m.*, uroczystość *f.*
soboty, szabasu.

Sä'bbat(h)feierer, *sm.* =š,
pl. —, obchodzący *m.* sobotę,
sobotnik *m.*

Sä'bbat(h)jahr, *sn.* =(e)š,
pl. =e, rok szabasowy.

Sä'bbat(h)jshänder, *sm.* =š,
pl. —, gwałciciel *m.* soboty,
świeta.

Sä'bbat(h)štag, *sm.* =(e)š,
pl. =e, dzień sobotni, szabas-
sowy, sobota *f.*, szabas *m.*

Sä'bbel, Sä'bber, *sm.* =š,
ślina *f.*

Sä'bbelig, Sä'bberig, *adi.*
śliniący.

Sä'bbel-, Sä'bberläppchen,
Sä'bberläschen, *sn.* =š, *pl.* —,
Sä'bbertuch, *sn.* =(e)š, *pl.*
=tücher, podbródek *m.*

Sä'bbelin, Sä'bbern, *vn.*
(haben) ślinić (się).

Sä'bbel, *sm.* =š, *pl.* —,
szabla *f.*, szablica *f.*, pałasz
m.; — ohne Bügel karabela *f.*

Sä'bbelbeine, *sn. pl.* krzywe
nogi, nogi jak szabla wgięte
lub wygięte.

Sä'bbelbeinig, *adi.* krzywono-
gogi.

Sä'bbelbohne, *sf. pl.* =n,
szablak *m.*, szable *pl.*,
fasola *f.*

Sä'bdelčen, *sn.* =š, *pl.* —,
dim. od Säöel, szabelka *f.*

Sä'belförmig, *adi.* szablak-
sty, pałasikowaty.

Sä'belfehänge, *sn.* =š, *pl.*
—, pendent *m.* u szpady,
wstażka *f.* u szabli.

Sä'belfgriff, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
rekojés *f.* u szabli.

Sä'belfieb, *sm.* =eš, *pl.* =e,
cięcie *n.* szabla, pałaszem.

Sä'belflinge, *sf. pl.* =n,
klinga *f.*, brzeszczot *m.*,
głownia *f.* szabli.

Sä'belfoppel, *sf. pl.* =n,
obacz Säbelgehänge.

Sä'belford, *sm.* =(e)š, *pl.*
=fürbe, rekojés *f.* u szabli.

Sä'belen, *va.* (haben) ciąć,
rąbać szabla, pałaszować.

Sä'belfraßler, *sm.* =š, *pl.*
—, szczekający *m.* szabla,
zawadyaka *m.*

Sä'belfscheide, *sf. pl.* =n,
pochwa *f.* do, od szabli.

Sä'belfschnäbler, *sm.* =š, *pl.*
—, szablodziób *m.* (ptak).

Sä'belftroddel, *sf. pl.* =n,
kutas *m.* u szabli.

Sä'brenbaum, Sä'debaum,
Sä'vebaum, *sm.* =(e)š, *pl.*
=bäume, jałowiec liściowy,
sabina *f.*, sawina *f.*, choinka
f. wilczomierz, ostromlec *m.*
(drzewo).

Sächari'n, *sn.* =(e)š, sa-
charyna *f.* (chemia).

Sächari'nhaltig, *adi.* za-
wierający sacharynę.

Sä'dhangabe, *sf. pl.* =n,
Sä'dharstellung, *sf. pl.* =en,
przedstawienie *n.*, opisanie
n. rzeczy, sprawy, sprawo-
zdanie *n.*

Sä'dbemerkung, *sf. pl.* =en,
uwaga dotycząca się rzeczy,
faktu jakiego.

Sä'dbeweis, *sm.* =š, *pl.*
=še, dowód przez samą rzecz,
samym faktem przeprowa-
dzony.

Sä'ddiclich, *adi.* służący
do rzeczy, odpowiedni.

Sä'dje, *sf. pl.* =n, 1) rzecz
f.; przedmiot *m.*; meine =n
habe ich alle da mam wszyst-
kie moje rzeczy tutaj; seine
(sieben) =n paßen pobierać
manatki; sie näht alle ihre
=n selbst wszystkie swoje
rzeczy (t. j. suknie, bieliznę)
szyje sama; 2) sprawa *f.*,
rzesz *f.*; befürmmere dich um
deine eigenen =n pilnuj wła-
snych spraw; das ist nicht
meine — to nie moja rzecz,
sprawa, to mnie nie obchodzi;
das ist — der Stadt, der
Regierung to rzecz, sprawa,
obowiązek miasta, rządu; er
nahm sich unserer =n bereit-

willigst an zajął się naszymi
sprawami bardzo chętnie; die
— liegt, verhält sich so rzecz,
sprawa stoi, ma się tak; das
ist eine ganz andere — to zu-
pełnie inna rzecz; das war
keine leicht — to nie było
rzecz łatwa, nie było łatwo;
leicht — mit jmdm haben
łatwo kogo przekonać, po-
zyskać; bei der — bleiben
nie odstępować od przedmiotu;
nicht bei der — bleiben od-
stępować od przedmiotu; ich
werde noch auf die — jurist.
kommen powrócę jeszcze do
tego przedmiotu; auf die —
eingehen, zur — kommen
przystąpić do rzeczy, do przed-
miotu; hinter die — kommen
wykryć, zbadać rzecz, dowie-
dzieć się o czym; ich bin
meiner — gewiß, sicher jestem
mojej sprawy pewny; seine
— verstehen znać się na rzec-
zy (na swoich interesach,
swojem ziemiście, swojej
sztuce); sich seine =n genau
überlegen dobrze się (nad
czem) namyślić; sich aus der
— ziehen wywikłać się, wyjść
ze sprawy; mich die nicht
in meine =n nie mieszaj się,
nie wtrącaj się do naszych
spraw; unerrichteter — ab-
ziehen wrócić nie wekórawszy
nie, odejść z kwitkiem; in
=n der Religion w sprawach
religijnych; 3) sprawa *f.*
(prawo); mit jmdm gemein-
schaftliche, gemeinsame — ma-
chen być z kim w znowie, w
porozumieniu, mieć z kim
wspólny interes; für eine gute
— kämpfen walczyć o dobrą,
słuszną sprawę; schwebende,
erledigte — sprawa (proces)
będąca (-cy) w toku, sprawa
(proces) załatwiona, osądzona,
(proces) wyrokami zakończony;
zur — gehören należeć do
sprawy; der guten — zu-
liebe dla, gwoli dobrej, słus-
szej sprawy; in seiner eige-
nen — Richter sein być sędzią
we własnej sprawie.

Sä'djelčen, *sn.* =š, *pl.* —,
mała rzecz, mały przedmiot;
mała sprawa; drobnostka *f.*;
= kleinstgeit.

Sa'cherklärung, *sf.* pl. =en, objaśnienie *n.* rzeczy, defini-cya *f.*

Sa'chfällig, *adi.* upadający w sprawie, przegrywający proces; — werden przegrać sprawę; für — erklären skazać, odrzucić żądanie, skargę, pozew.

Sa'chführer, *sm.* =s, *pl.* —, rzecznik *m.*; adwokat *m.*

Sa'chgedächtnis, *sn.* =fjes, pamięć rzeczowa.

Sa'chgemäß, *adi.* i *adv.* obacz Sachdienlich.

Sa'chkenner, *sm.* =s, *pl.* —, znawca *m.*

Sa'chkenntnis, *sf.* pl. =ffe, znajomość *f.* rzeczy, znawstwo *n.*

Sa'chkunde, *sf.* obacz Sachkenntnis.

Sa'chkundig, *adi.* znający się na rzeczy, świadomy, biegły.

Sa'chkundige(r), *sm.* -gen, *pl.* -gen, rzeczoznawca *m.*, biegły *m.*

Sa'chlage, *sf.* pl. =n, postać *f.*, stan *m.* rzeczy.

Sa'chlich, *adi.* rzeczowy, istotny, właściwy; *adv.* — sprechen mówić rzeczowo, mówić ściśle to, co rzeczy dotyczy.

Sa'chlich, *adi.* nijaki (gramatyka).

Sa'chlichkeit, *sf.* rzeczowość *f.*, istotność *f.*

Sa'chregister, *sn.* =s, *pl.* —, spis *m.* rzeczy.

Sa'chgangänger, *sm.* =s, *pl.* —, robotnik wiejski szukający latem roboty w obcych stronach, obieźyas *m.*

Sa'chsenrecht, *sn.* =(e)s, Sa'chsenpiegel, *sm.* =s, prawo *n.*, Zwierciadło *n.* saskie (prawo).

Sacht, Sa'chte, *adi.* wolny, powolny; cichy = leise; *adv.* powoli, pomalutku, zwolna; ganż — pomalutku, pomaluteńku; ganż — reben mówić z cicha, po cichu.

Sa'chverständig, *adi.* ob. Sachkundig.

Sa'chverständige(r), *sm.* -gen, *pl.* -gen, rzeczoznawca *m.*, biegły *m.*; Urteil der

=gen orzeczenie *n.* rzeczoznawców, biegłych.

Sa'chverzeichniß, *sn.* =fjes, *pl.* =ffe, spis *m.* rzeczy.

Sa'chwalter, *sm.* =s, *pl.* —, rzecznik *m.*, adwokat *m.*

Sachwaltung, *sf.* pl. =en, rzeczownictwo *n.*

Sa'chwert, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wartość rzeczowista, istotna.

Sa'chwort, *sn.* =(e)s, *pl.* =wörter, rzeczownik *m.* (gramatyka).

Sa'chwörterbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, encyklopedia *f.*

Sack, *sm.* =(e)s, *pl.* Säcke, 1) wór *m.*, worek *m.*, torba *f.*; kleiner — ob. Säckchen;

großer — miech *m.*, wałtuch *m.*; — am Tischenerz matnia *m.*; — ein — voll wór, worek (czego); jmbdn mit einem gefüllten Sack schlagen bić kogo workiem napchanym (piaskiem); in den — stecken, tur schować do worka, do kieszeni; Geld im =e haben mieć pieniądze w kieszeni;

2) (przenośnie:) jmbdn in den — (die Tasche) stecken w kieszeń kogo schować; być w czym wyższym od kogo, pobić kogo w czym; być przebiegłym od kogo; die Raße im — laufen kupić kota w worku, kupić co nie oglądając wpród; mit — und Paß davongehen zabrać się ze wszystkim, uciec, zabrać wszystkie manatki; er hat ihn im =e ma go w kieszeni, zupełnie w swojej mocy; er kann ihn auß dem =e in den — stecken, spie-len może z nim zrobić co chce; zu viel zerreißt den — co nadto, to niezdrowo; in einen löcherigen — schütten sypać do dziurawego worka, niewdzięcznemu (nienasyco-nemu) świadczyć dobrodziejstwa, podejmować niewdzięczną, daremną pracę; man soll keine Säcke mit Seide nähen nie szyj worka jedwabiem, z prostakiem nie obchodź się delikatnie.

Sa'ckblume, *sf.* pl. =n, Sa'ckfropf, *sm.* =(e)s, *pl.* =fröpfe, chwytko *f.*, chyczka

f.; = Saum, Rand des Sackes.

Sa'ckbrassen, *sm.* =s, *pl.* —, rozżawka *f.* (zoologia).

Sä'ckchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Sack, woreczek *m.*, mieszek *m.*, sakiewka *f.*, torebka *f.*

Sä'ckchenförmig, *adi.* mieszkowaty.

Sä'ckrillich, *sm.* =s, *pl.* =e, drelich *m.* na worki.

Sä'ckel, *sm.* =s, *pl.* —, worek *m.*, sakiewka *f.*, torebka *f.*

Sä'ckelblume, *sf.* pl. =n, Sä'ckelstrauch, *sm.* =(e)s, *pl.* =sträucher, puzyrnik *m.* (botanika).

Sä'ckelmeister, *sm.* =s, *pl.* —, skarbnik *m.*, kasyer *m.*

Sä'cken, I. *va.* (haben) także Sä'ckeln, wsypywać, wkładać, włożyć w miech, worek; II. *vn.* (haben) 1) zusammen-uginać się, wkleśać; weg-osiadać, opadać, zapadać się;

III. *sch.* *vr.* (haben) odymać się jak worek (o sukni); wzdymać się, kurbanić się.

Sä'cken, *va.* (haben) w wór zaszyć i utopić (dawniej kara na ojebojów).

Sackerlot! Sackerment! *inter.* daj go katu! a to nie żarty! dla Boga!

Sa'ckförmig, *adi.* mieszkowaty.

Sa'ckgarn, *sn.* =s, *pl.* =e, sak *m.*

Sa'ckgasse, *sf.* pl. =n, ulica niecała, ślepa, nieprzechodnia, bez wyjścia, bez wjazdu.

Sa'ckgeleise, *sn.* ob. Stoa-geleise.

Sa'ckhüpfen, Sa'cklaufen, *sn.* =s, bieganie *n.*, wyścigi *pl.* w workach.

Sa'ckleinwand, *sf.* parć *f.*, płótno workowe, na worki.

Sä'ckler, *sm.* =s, *pl.* —, fabrykant *m.* wyrobów skórzan-nych, sakiewek, torb.

Sa'cklinnen, *sn.* obacz Sackleinwand.

Sa'ckmeister, *sm.* =s, *pl.* —, nakładczy *m.*; = Lade-meister.

Sa'ckpfeife, *sf.* pl. =n, du- dy *pl.*, multanka *f.*

Sa'apfeifer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — dudarz *m.*, dudzista *m.*
 Sa'apfistole, *sf. pl.* =*n.* pistolet kieszonkowy, króćcia *f.*
 Sa'adro, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*röde*, tużurek *m.*
 Sa'atier, *n.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, grzebinów *m.* (zoologia).
 Sa'aträger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — workonoś *m.*
 Sa'atuch, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*tücher*, 1) chusteczka *f.* do nosa; 2) obacz Sa'leinwand.
 Sa'atubr, *sf. pl.* =*en*, zegarek kieszonkowy.
 Sa'atrigelium, *sn.* obacz Sa'atrigelium.
 Sa'aculum, *sn.* obacz Sa'aculum.
 Sa'aduzä'isch, *adi.* saducejski.
 Sa'adbaum, *sm.* obacz Sa'adbaum.
 Sa'(e)mann, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*männer*, Sa'er, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, siewca *m.*, siewiarz *m.*
 Sa'(e)maschine, *sf. pl.* =*n.* siewnik *m.*
 Sa'en, *va.* (haben) siać; wiel — nasiać; (obraz.) dünn gefät rzadki.
 Sa'(e)sad, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*säcke*, worek siewny, do siewu. worek z nasieniem.
 Sa'(e)tuch, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*tücher*, płachta *f.* do siewu, siewnia *f.*, siewalnia *f.*
 Sa'(e)zeug, *sn.* = $(e)\bar{s}$, sprzęty *pl.* do siewu.
 Sa'(e)zeit, *sf. pl.* =*en*, czas *m.*, pora *f.* siewu.
 Sa'ffian, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, Sa'ffianleder, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, safian *m.*; von — safianowy *adi.*
 Sa'(f)flor, *sm.* = $(e)\bar{s}$, krokos *m.*, szafran polny, dziki (roślina).
 Sa'fran, *sm.* = $(e)\bar{s}$, szafran *m.*; mit — angemacht, gefärbt, zubereitet szafranowy.
 Sa'franfarbig, Sa'frangelb, *adi.* szafranowaty, szafranowy, szafranowego koloru, żółty jak szafran; — werden szafranić *sie*.
 Saft, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* Sa'fte, 1) sok *m.*; der rote — czerwona posoka, krew *f.*; voll(er) — und Kraft soczysty; ohne

— und Kraft niesoczysty, beziłny, bez jedności i mocy (n. p. styl, mowa); nudny, niesmaczny (n. p. potrawa) = *jade*; 2) humor *m.*, humor *pl.* (medycyna); die Sa'fte haben sich verdichtet humory się zebrały; die Sa'fte steigen ihm in den Kopf humory biją mu do głowy.
 Sa'ftauslauf, *sm.* = $(e)\bar{s}$, płynienie *n.* soków (botanika).
 Sa'ftbehälter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, miodnik *m.*; = Honigkelch (botanika).
 Sa'ftchen, Sa'ftlein, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Saft, soczek *m.*; syropiek *m.*, ulepek *m.*, powidełka *pl.* (aptekarstwo).
 Sa'ftdecke, *sf. pl.* =*n.* miodochron *m.*
 Sa'ftfarbe, *sf. pl.* =*n.* kolor roślinny.
 Sa'ftfluh, *sm.* =*jes*, *pl.* =*flüsse*, — der Bäume oskoła *f.*
 Sa'ftfülle, *sf.* obfitość *f.* soków.
 Sa'ftgang, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*gänge*, Sa'ftgefäß, *sn.* =*es*, *pl.* =*e*, przewód soczny, naczynie soczne.
 Sa'ftgrün, *adi.* zielony jak rośliny.
 Sa'ftig, I. *adi.* 1) soczysty, miążdżysty, pełny soku; 2) (przenośnie:) tłusty, nieobyčajny, sprośny; = *Geschichte*, brudna historia; = *er Scherz* sprośny, tłusty żart; II. *adv.* soczyscie; (obraz.) sprośnie.
 Sa'ftigkeit, *sf.*, Sa'ftigkeit, *sn.* = \bar{s} , soczystość *f.*
 Sa'ftlos, *adi.* 1) bez soku, niesoczysty; 2) (przenośnie:) (saft- und kraftlos) bez energii; nudny; = *fade*.
 Sa'ftlosigkeit, *sf.*, Sa'ftmangel, *sm.* = \bar{s} , brak *m.* soków, niesoczystość *f.*; suchość *f.* (n. p. ziemi).
 Sa'ftmus, *sn.* =*ses*, *pl.* =*se*, marmelada *f.*, powidełka *pl.*
 Sa'ftreich, Sa'ftrohend, Sa'ftvoll, *adi.* soczysty; = *säftig*.
 Sa'ftzeit, *sf.* czas *m.* krążenia soków, oskoły *pl.*
 Sa'ftzweig, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, naciągacz *m.* soków.

Sa'gbar, *adi.* mogący być powiedzianym.
 Sa'gbar, *adi.* dający się pić.
 Sa'ge, *sf. pl.* =*n.*, 1) podanie *n.*, tradycja *f.* = *Überlieferung*; 2) pogłoska *f.*, wieść *f.*; eš geht die — jest pogłoska, rozchodzi się wiadomość.
 Sa'ge, *sf. pl.* =*n.*, piła *f.*; kleine — piteczka *f.*
 Sa'gebauch, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*bäuche*, piżobruch *m.*
 Sa'gebaum, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*bäume*, rdzenia *f.*, sago-wiec *m.*
 Sa'geblatt, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*blätter*, taśma *f.* piły.
 Sa'geblood, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*blöde*, camer *m.*, pień *m.* drzewa do piłowania.
 Sa'gebod, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*böde*, kobylica *f.*, sztaluga *f.*
 Sa'gefeile, *sf. pl.* =*n.* pilnik piłowy.
 Sa'gefisch, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, zębak *m.*, piła *f.* (ryba).
 Sa'geförmig, *adi.* ząbkowaty.
 Sa'ge(n)gestell, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, osada *f.* piły.
 Sa'gegriff, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* =*e*, rekojęść *f.* piły.
 Sa'geholz, *sn.* =*es*, Sa'geflöß, *sm.* =*es*, *pl.* =*flöße*, piłowiec *m.*, opata *f.*
 Sa'getriemer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, mnogozab *m.* (zoologia).
 Sa'getreß, *sm.* =*es*, *pl.* =*se*, krewet *m.*, obcegnik zielony (zoologia).
 Sa'gemaschine, *sf. pl.* =*n.* piła parowa.
 Sa'gemehl, *sn.* = $(e)\bar{s}$, trociny *pl.*
 Sa'gemühle, *sf. pl.* =*n.*, piła *f.*, tartak *m.*
 Sa'gemüller, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, właściciel *m.* tartaku.
 Sa'gen, *va.* (haben) rzec, mówić, powiadać, powiedzieć; ja, nein — powiedzieć tak, nie, potakiwać, potwierdzić, zaprzeczać, zaprzeczyć; zu allem ja — wszystkiemu potakiwać, na wszystkiemu się zgadzać; seine Meinung — (wy)powiedzieć swoje zdanie, zapatrywanie; guten Tag, gute Nacht — powiedzieć

dzien dobry, dobranoc; jmnbn Danf — (po)dziękować komu; jmnbn Lebewohl — żegnać kogo, (po)żegnać się z kim; jmnbn Grobheiten — powiedzieć komu grubiaństwa; seine Gründe — wyłuszczyć swoje powody; „Sie“, „Du“ zu jmnbn — być z kim na pan, na ty, mówić komu pan, ty, tykać się z kim; zu — pfelegn mawiać; habe ich es nicht schon längst gesagt? czy nie mówilem (tego) już dawno? man jagt mōwia, powiadają; man hat mir gesagt mówiono mi, słyszałem; was sagst du dazu? co mówisz na to? dagegen fann man nichts — na to niema co mówić, nie da się nic powiedzieć; du hast gut — tobie dobrze mówić; das hat nichts zu —, das sagt nichts to nic nie znaczy, nie ma się o co kłopotać; was will das —? co to ma znaczyć? das muß ich —, sie mißfällt mir muszę wyznać, że mi się nie podoba; ich möchte fast — powiedziałbym prawie; um es offen zu — otwarcie mówiąc, wyznając; es ist kaum (nichts) zu —! trudno rzecz! es ist kaum zu —, wie man mich empfangen hat trudno opisać, jak mnie przyjęto; (wie) gesagt, (so) getan jak powiedział, tak też zrobił; sozu — jak to się mówi, jak to mówią; er fann von Glück sagen, daß . . . to jego szczęście, że . . .; er hat in der Verwaltung viel zu — ma ważny głos w zarządzie; er läßt sich nichts — nie da sobie nic powiedzieć, nie słucha nikogo; laß dir — daj sobie powiedzieć, pozwól, że ci powiem; laß dir das gesagt sein zachowaj to w pamięci, niechaj ci to posłuży za wskazówkę; inß Gesicht — w oczy powiedzieć, wymiać; mit halben Worten etw. — dać co do zrozumienia; daß will viel — to wiele znaczy, to uwagi godne; was ich — möchte co chciałem powiedzieć; dein Ge-

wissen wird es dir — sumienie ci to powie; daß ist, wie gesagt, nicht leicht to nie jest, jak mówię, jak powiedziałem, łatwo; was will er damit —? co chce przez to powiedzieć? daß wollte ich damit nicht gesagt haben tego nie chciałem powiedzieć, tak tego nie rozumiąłem; wenn ich dir aber sage kiedy, skoro ci jednak powiadam; ich habe mir — lassen, daß . . . mówiono mi, słyszałem, że . . .; jmnbn tot — rozgłosić nieprawdziwą wiadomość o czyjej śmierci; sich etw. nicht zweimal — lassen nie dać sobie co dwa razy powiedzieć, natychmiast co uczynić; du hast hier nichts zu — nie masz tu nic do rozkazywania, nie masz tu żadnego prawa; ein viel jagender Blick spojrzenie wymowne; eine nichts sagende Miene mina nie znacząca.

E'agen, *sn.* =s, mówienie *n.*, powiadanie *n.*, powiedzenie *n.*; — und Tun war einß bei ihm zaledwie było powiedziane, już to uczynił; — und Tun ist zweierlei od słowa do czynu daleka droga.

E'agen, *va.* (haben) rznąć piłą, piłować.

E'agendichtung, *sf.* *pl.* =en, poezja mityczna, poemat, na tle podań osnuty.

E'agenforschung, *sf.* *pl.* =en, badanie *n.* podań ludowych.

E'agengechichte, *sf.* *pl.* =n, 1) opowieść na tle podań ludowych osnuta; 2) historia *f.* podań ludowych.

E'agenhaft, *adi.* mityczny, legendarny, bajeczny.

E'agentreis, *sm.* =[e]s, *pl.* =e, cykl *m.* legend, podań ludowych.

E'agenfunde, *sf.* mitologia *f.*

E'agenreich, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, państwo mityczne, królestwo bajeczne, legendarne, świat *m.* mitów, legend.

E'agenreich, *adi.* bogaty w podania, pełny tradycji.

E'agenwelt, *sf.* obacz **E'agenreich**.

E'agenzeit, *sf.* *pl.* =en, czas znany z podań, czas mityczny, legendarny.

E'ager, *sm.* =s, *pl.* —, tracz *m.*, pilarz *m.*, ślacharz *m.*

E'agealm, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kłacz *m.* (ryba).

E'ageschmied, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kowal piły wyrabiający.

E'ageschnäbler, *sm.* =s, *pl.* —, zębatka *f.* (ptak).

E'ageschnitt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przerznięcie *n.* piły.

E'ageschwanz, *sm.* =e)s, *pl.* =schwänze, śpilkobok *m.* (ptak).

E'agespäne, *sm.* *pl.* trociny *pl.*, troczyny *pl.*; = **E'agesmehl**.

E'agespäncartig, *adi.* trociniasty.

E'agefänger, *sm.* =s, *pl.* —, tracz *m.*, kruk morski (ptak).

E'agewerk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, piła parowa; = **E'agesmaschine**.

E'agewort, *sn.* =(e)s, *pl.* =wörter, czasownik *m.*, słowo *n.*; = **Zeitwort** (gramatyka).

E'agezahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =zähne, ząb *m.* u piły, od piły.

E'ago, *sm.* =s, sago *n.*, tapioka *f.*

E'agobaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, sagowe drzewo.

E'agogrüne, *sf.* *pl.* =n, sagowa kasza.

E'agopalme, *sf.* *pl.* =u, karpnia *f.*

E'agosuppe, *sf.* *pl.* =n, zupa sagowa, z sagem, z tapioka.

E'ahlband, *sn.*, **E'ahlteite**, *sf.* obacz **Salband**.

E'ahlweide, *sf.* obacz **Salweide**.

E'ahn, *adi.* śmietankowy.

E'ahne, *sf.* śmietanka *f.*; geschlagene — bita śmietana.

E'ahnehaltig, *adi.* zawierający śmietankę, śmietankowy.

E'ahnen, *va.* (haben) zbierać (z mleka) śmietankę.

E'ahntafe, *sm.* =s, *pl.* —, ser śmietankowy.

E'ahntuden, *sm.* =s, *pl.* —, placek śmietankowy.

Sai'bling, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} , złotopstrąg *m.*; = Goldforelle.

Saiso'n, (wym.: seza), *sf.* *pl.* = \bar{s} , sezon *m.*, pora *f.* roku, czas *m.*

Saiso'ngeschäft, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , interes sezonowy.

Sai'te, *sf.* *pl.* = \bar{n} , struna *f.*; Verfertiger von =n obacz Saitenmacher; mit neuen =n beziehen, aufziehen naciągać, naciągnąć nowe struny; die =n ist gesprungen pękła struna; die =n spannen naprężyć struny; (przenośnie:) die rechten =n berühren poruszyć, dotknąć strunę serca, przymówić komu do serca; gelindere =n aufziehen spuścić z tonu; strammere =n aufziehen nabrać ostrzejszego tonu, wziąć się ostrzej do kogo, do czego; andere =n aufziehen zmienić ton, zacząć z innego tonu, zacząć z innej beczki; die =n zu hoch spannen za wiele wymagać, za wielkie robić pretensye.

Sai'tenbezug, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{z} üge, struny *pl.* u jakiego instrumentu.

Sai'tenbrett, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} r, Sai'tenhalter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, pułzka *f.* (muzyka).

Sai'tendraht, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{d} rähle, drut *m.* na struny.

Sai'teninstrument, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , instrument strunowy, instrument rżnięty (muzyka).

Sai'tenflang, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{f} länge, dźwięk *m.* strun, muzyka *f.*

Sai'tenkräher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, zły skrzypek, rzempolista *m.*

Sai'tenmacher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, fabrykant *m.* strun.

Sai'tenspiet, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , 1) granie na instrumentcie; 2) harfa *f.*, lutnia *f.*; 3) dźwięk *m.* lutni.

Sakrament, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , sakrament *m.*; das letzte =n aufsteilen patrzeć umierającego świętymi sakramentami; die =n betreffend sakramentalny; —! dla Boga świętego!

Sakramental, Sakramentlich, *adi.* sakramentalny; *adv.* sakramentalnie.

Sakrament'ren, *vn.* (haben) przeklinać; = fluchen.

Sakrament'schänder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} , hańbiciel *m.*, znieważyciel *m.* sakramentów.

Sakrament'schändchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} , tabernakul *m.*

Sakrie'ren, *va.* (haben) święcić, poświęcić, wyświęcić; = weihen.

Sakrie'geist, *adi.* świętokradzki.

Sakrie'gium, *sn.* = (\bar{s}) , *pl.* = \bar{g} ien, świętokradztwo *n.*

Sakrista'n, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , zakrystyan *m.*, sługa kościelny.

Sakristei', *sf.* *pl.* = \bar{e} n, zakrystya *f.*

Sakula'rfeier, *sf.* *pl.* = \bar{n} , Sakula'rfeiertag, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , obchód stuletni.

Sakularisatio'n, *sf.* *pl.* = \bar{e} n, sekularyzacja *f.*

Sakularisire'ren, *va.* (haben) sekularyzować.

Sakularisire'ung, *sn.* = \bar{s} , Sakularisire'rung, *sf.* *pl.* = \bar{e} n, sekularyzowanie *n.*, sekularyzacja *f.*

Sakulum, *sn.* = (\bar{s}) , *pl.* = \bar{l} a, stulecie *n.*

Salama'nder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, 1) salamandra *f.* (zoologia); 2) w mowie studentekiej: einen =n reiben toastować trąc w koło o stół ustawionemi szklankami i uderzając niemi następnie w stół.

Sala'mi i (rzadko) Salami'nc, *sm.* = \bar{p} , *pl.* = \bar{s} , salami *n.* (rodzaj kiełbasy).

Sala'miwurst, *sf.* obacz Salami.

Sala'r, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , płaca *f.*, zapłata *f.*; ein =n geben zapłacić.

Sala't, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , sałata *f.*; den =n anmachen przyrządzać sałatę.

Sala'tartig, *adi.* podobny do sałaty.

Sala'tbohne, *sf.* *pl.* = \bar{n} , fasola *f.* na sałatę.

Sala'tgabel, *sf.* *pl.* = \bar{n} , widelec *m.* do sałaty.

Sala'tkopf, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{f} öpfe, główka *f.* sałaty.

Sala'tlöffel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, łyżka *f.* do sałaty.

Sala'töl, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , oliwa *f.* do sałaty.

Sala'tschüssel, *sf.* *pl.* = \bar{n} , półmisek *m.* do sałaty, salaterka *f.*

Sala'tschwenker, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, Sala'tsieb, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} r, przetak *m.* do poplukiwania sałaty.

Salba'der, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, 1) gadula *m.*, błazgoni *m.*; = Schwäger; 2) szarlatan *m.*; = Quacksalber.

Salbaderei', *sf.* *pl.* = \bar{e} n, 1) bajanina *f.*, bzdury *pl.*, gadanina *f.*; = Geschwätz; 2) szarlataneria *f.*; = Quacksalberei.

Salba'dern, *vn.* (haben) bajać, bzdurzyć, błazgonić; = schwänken.

Sal'band, *sn.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{b} änder, Sa'lleiste, *sf.* *pl.* = \bar{n} , krajka *f.*

Sa'lb, *sf.* *pl.* = \bar{n} , maść *f.*, olejek *m.*, pomada *f.*, smarowidło *n.*

Sa'lbci, Sa'lbci, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} r, szalwia *f.*; wilder = granatnik *m.*

Sa'lbteiffig, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{e} , ocet *m.* z szalwią.

Sa'lbstrauch, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{f} räucher, krzak *m.* szalwii.

Sa'lbweide, *sf.* *pl.* = \bar{n} , rokitnica *f.*, łoża *f.* (rodzaj wierzby).

Sa'lbwein, *sm.* = $(\bar{e})\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} r, wino *n.* z szalwią.

Sa'lbcn, I. *va.* (haben) namaszczać, (na)maścić, (maścią lub olejkiem) posmarować, namazać; jmnnd zum Priester, zum König — namaścić kogo na kapłana, na króla; der Gesalbte pomazaniec *m.*; der Gesalbte des Herrn pomazaniec Pański; II. sich =, vr. (haben) namaszczać się, namaścić się (n. p. wonnym olejkiem).

Sa'lbcn, *sn.* = \bar{s} , (na)maszczenie *n.*, smarowanie *n.* (maścią lub olejkiem), namazanie *n.*

Sa'lbenarzjt, *sm.* =eš, *pl.* —
—ärzte, pomazownik *m.*

Sa'lbenbaum, *sm.* =eš, *pl.* —
—bäume, balsamowiec *m.*
(drzewo).

Sa'lbenbüchse, *sf.* *pl.* =n,
Sa'lbengefäß, *sn.* =eš, *pl.* =e,
puszka *f.* z maściami lub
olejkami do namaszczania.

Sa'lbenbereiter, Sa'lben-
macher, Sa'lbenverfertiger,
sm. =š, *pl.* —, przyprawiacz
m. maści, olejków.

Sa'lbenhändler, Sa'lben-
träger, Sa'lbenverkäufer, *sm.*
=š, *pl.* —, kupiec *m.*, kra-
marz *m.* handlujący maściami,
olejkami.

Sa'lber, *sm.* =š, *pl.* —,
namaszczacz *m.*

Sa'lböhl, *sn.* =eš, *pl.* =e,
olej święty, krzyżmo *n.*

Sa'lbtube, *sf.* *pl.* =n, na-
maszczalnia *f.*

Sa'lbung, *sf.* *pl.* =en, na-
maszczenie *n.*, namazanie *n.*;
(obraz.) mit — sprechen mówić
z namaszczaniem, z wiel-
ką powagą, z patosem.

Sa'lbungstreich, Sa'lbungš-
voll, *adi.* patetyczny, po-
ważny; *adv.* patetycznie,
poważnie; — sprechen mówić
z namaszczaniem.

Sa'lchen, *sn.* =š, *pl.* —,
dim. od Saal, mała sala,
salka *f.*

Saldie'ren, *va.* (haben) za-
płacić, wyrównać rachunek.

Saldie'ren, *sn.* =š, Saldie-
rung, *sf.* *pl.* =en, zapłata *f.*,
wyrównanie *n.* rachunku.

Sa'ldo, *sm.* =š, *pl.* =š i
=bi, saldo *m.*, reszta *f.*
(handel).

Sa'ldoübertrag, Sa'ldovor-
trag, *sm.* =eš, *pl.* =träge,
przeniesienie *n.* salda (na
nowy, dalszy rachunek).

Sa'ldozahlung, *sf.* *pl.* =en,
wyrównanie *n.*, spłata *f.*
salda.

Sa'lepwurzel, *sf.* *pl.* =n,
koślaszek *m.*, koślaki *pl.*
(roślina).

Sa'lne, *sf.* *pl.* =n, salina
f.; warzelnia *f.*

Sa'lnenarbeiter, *sm.* =š,
pl. —, robotnik *m.* w sa-
linie.

Sa'l'nenwert, *sn.* =eš, *pl.* —
=e, obacz Saline.

Sa'l'isch, *adi.* salicki, daš
=e Gesetz ustawa salicka (hi-
storia).

Sa'lizyl, *sn.* =eš, salicyl
m. (chemia, medycyna).

Sa'lizylsäure, *sf.* kwas sa-
licylowy.

Salm, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1)
łosos *m.*; =Lachs; 2) psalm *m.*;
= Psalm; langer — długie
rozumowanie.

Sa'lmiat, *sm.* =š, salmiak
m., solan *m.* amonii, sól amo-
niacka (chemia).

Sa'lmiatgeist, *sm.* =eš,
Sa'lmiatspiritus, *sm.* —, roz-
ciek *m.* amonii żrącej, amo-
niak gryzący, ciekły, wodny.

Sa'lmiatsalz, *sn.* =eš, *pl.* —
=e, sól amoniacka.

Salomo'nisch, *adi.* =eš Ur-
teil wyrok salomonowy, bar-
dzo mądry.

Sa'lomonšiegel, *sn.* =š, *pl.* —,
babikrówka *f.*, toczydło
n., biała krówka, kokoryczka
f. (roślina).

Sa'lön, *sm.* =š, *pl.* =š, sa-
lon *m.*, sala *f.*

Sa'lön-, *adi.* salonowy.

Sa'lönmäßig, *adi.* salono-
wy; *adv.* salonowo.

Sa'lönmensch, *sm.* =en, *pl.* —
=en, salonowiec *m.*

Sa'lönwagen, *sm.* =š, *pl.* —,
powóz salonowy, wytwor-
ny, salonówka *f.* (kolejn.)

Sa'lönwesen, *sn.* =š, salo-
nowość *f.*

Sa'löp, *adi.* brudny, nie-
dbały, zaniedbany; *adv.* bru-
dno, niedbale, zaniedbanie.

Sa'lpe'ter, *sm.* =š, saletra
f. (chemia).

Sa'lpe'ter-, *adi.* saletrowy.

Sa'lpe'terartig, *adi.* salet-
trzysty, saletrzany, saletro-
waty.

Sa'lpe'terbildung, Sa'lpe'ter-
erzeugung, *sf.* warzenie *n.* sa-
letry.

Sa'lpe'tererde, *sf.* *pl.* =n,
ziemia saletrzana.

Sa'lpe'terzeugend, Sa'l-
pe'terhaltig, *adi.* saletrzany.

Sa'lpe'terfabrikant, *sm.* =en,
pl. =en, saletrnik *m.*

Sa'lpe'terfah, *sm.* =eš, osad
saletrzany.

Sa'lpe'tergeist, *sm.* =eš,
rozciek *m.* saletry, saletra
ciekła.

Sa'lpe'tergrube, Sa'lpe'ter-
hütte, *sf.* *pl.* =n, Sa'lpe'ter-
siederei', *sf.* *pl.* =en, saletra-
rnia *f.*; warzelnia *f.* saletry.

Sa'lpe'terhaltigkeit, *sf.* sa-
letrzaność *f.*, saletrowatość *f.*

Sa'lpe'terlauge, *sf.* *pl.* =n,
ług saletrowy.

Sa'lpe'tersalz, *sn.* =eš, sa-
letrzan *m.*, podsaletrzan *m.*

Sa'lpe'tersalzsäure, *sf.* kwas
saletrosolny.

Sa'lpe'tersauer, *adi.* saletro-
solny.

Sa'lpe'tersäure, *sf.* kwas
saletrowy, azotny.

Sa'lpe'tersieder, *sm.* =š, *pl.* —,
fabrykant *m.* saletry, sa-
letrnik *m.*

Sa'lpe'tersiederei', *sf.* obacz
Sa'lpe'tergrube.

Sa'lpe'terstoff, *sm.* =eš,
saletród *m.*

Sa'lpe't(e)rig, *adi.* saletrza-
ny, saletrowaty; =e Säure
kwas saletrzany.

Sa'lse, *sf.* *pl.* =n, ostry sos.

Sa'lto mortale, *sm.* —, *pl.* —
=š i Salti mortali salto mor-
tale, skok śmiertelny = Todes-
sprung.

Sa'lut-, *sm.* =eš, *pl.* =e,
Sa'lut'schuh, =fieß, *pl.* =schüsse,
powitanie *n.* salwą (wojskow.).

Sa'lutie'ren, *va.* (haben) sa-
lutować, powitać, żegnać,
uszanowanie okazać (woj-
skow.).

Sa'lve, *sf.* *pl.* =n, salwa
f., wystrzał *m.* (armatni) na
znak powitania lub pożegna-
nia; eine — geben, abfeuern,
dać salwę.

Sa'lvide, *sf.* *pl.* =n,
wierzbołozo *f.*, kozłina *f.*,
łozina *f.*, iwina *f.*, iwa *f.*

Salz, *sn.* =eš, *pl.* =e, 1)
sól *f.*; gejotteneš — warzonka
f.; unreineš — smulec *m.*;
— sieden sól warzyć; — an
eine Speiße tun przyprawić
potrawę solą; mit — bestruen
posolić; in — legen włożyć
do wody słonej, nasolić; —
und Brot macht die Wangen

rot najprościej wikt jest najzdrowszy; nicht daß — auf dem Brote haben mieć zaledwie czem żyć; bei jmdm einen Schinken im — haben mieć z kim jaką sprawę do załatwienia; daß ist ohne — und Schmalz to bez soli i omasty, to nie ma żadnego smaku; to koncept jałowy; 2) dowcip m.; attischeß — dowcip atycki.

Salz², *adi.* solny.

Sa'lsabgabe, *sf. pl.* =n, podatek m. od soli.

Sa'lsader, *sf. pl.* =n, żyła solna.

Sa'lsähdlich, Sa'lsartig, *adi.* do soli podobny, solowaty.

Sa'lsamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd solny, żupa f.

Sa'lsarbeiter, *sm.* =s, *pl.* —, robotnik solny, w saliwie.

Sa'lsäther, *sm.* =s, eter solny.

Sa'lsausseher, *sm.* =s, *pl.* =s, dozorca salinarny.

Sa'lsbad, *sn.* =(e)s, *pl.* =bäder, kąpiel solna, w solance; kąpiel morska; = Seebad.

Sa'lsbehälter, *sm.* obacz Salzfaß.

Sa'lsbereitung, *sf.* fabrykacja f., warzelnia f. soli.

Sa'lsbergwerk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, żupa solna.

Sa'lsblock, *sm.* =(e)s, *pl.* =blöcke, balwan m. soli.

Sa'lsblume, *sf. pl.* =n, kwiat solny (mineralogia).

Sa'lsbrühe, *sf. pl.* =n, woda słona, sos słony, solanka f.

Sa'lsbrunnen, *sm.* =s, *pl.* —, źródło solny.

Sa'lsbüchse, *sf.* ob. Salzfaß.

Sa'lsbutter, *sf.* masło solone.

Sa'lsen, *va.* 1) złyte, habe gefalzen (haben) solić, osolić; ein wenig — podsolić; tüchtig — nasolić; zu viel — przesolić.

Sa'lsen, *sn.* =s, solenia n.

Sa'lserde, *sf. pl.* =n, ziemia słona.

Sa'lsfaktor, *sm.* =s, *pl.* =en, żupnik m., solniczy m., prasół m.

Sa'lsfaß, *sm.* =fess, *pl.* =fässer;

dim. Sa'lsfäßchen, *sn.* =s, *pl.* —, beczulka f. na sól; solniczka f., solnica f.

Sa'lsfiich, *sm.* =es, *pl.* =e, ryba solona.

Sa'lsfleisch, *sn.* =es, mięso solone.

Sa'lsflut, *sf. pl.* =en, 1) wodasłona, morze n.; 2) łąy *pl.*

Sa'lsfuhrre, *sf. pl.* =n, zwózienie n. soli; wóz m. ze solą.

Sa'lsfütterung, *sf. pl.* =en, pasza słona.

Sa'lsgang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, żyła solna (górn.).

Sa'lsgehalt, *sm.* =(e)s, słoność f., zawartość f. soli (n. p. w wodzie morskiej).

Sa'lsgeist, *sm.* =(e)s, rozciek m. soli, spirytus solny.

Sa'lsgerechtigkeit, *sf. pl.* =en, prawo n. warzenia soli, niepodlegającej podatkowi.

Sa'lsgeschmack, *sm.* =(e)s, smak m. soli.

Sa'lsgewinnung, *sf.* produkcya f. soli.

Sa'lsgraf, *sm.* =en, *pl.* =en, żupnik m.

Sa'lsgras, *sn.* =fess, *pl.* =gräser, trawa błotna.

Sa'lsgrube, *sf. pl.* =n, kopalnia f. soli.

Sa'lsgrund, *sm.* =(e)s, *pl.* =gründe, stona bagno.

Sa'lsgurte, *sf. pl.* =n, ogórek kwaszony, w soli kiszony.

Sa'lshaltig, *adi.* solny.

Sa'lshaltigkeit, *sf.* obacz Salzgehalt.

Sa'lshandel, *sm.* =s, handel m. sola.

Sa'lsbändler, *sm.* =s, *pl.* —, solarz m., solnik m.

Sa'lsbändlerin, *sf. pl.* =innen, solarka f.

Sa'lsbaus, *sm.* =fess, *pl.* =häuser, magazyn m., składowy m.

Sa'lsbering, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, śledź słony.

Sa'lsberr, *sm.* =n, *pl.* =en, właściciel m. żupy solnej.

Sa'lsig i (rzadko) Sa'lsicht, *adi.* słony; etw. — słonawy;

=er Geschmađ stony smak; =er Gehalt słoność f.; =er Boden słoniawa f.; — werden słonić.

Sa'lsigkeit, *sf.* słoność f.
Sa'lsinspektor, *sm.* obacz Salzfaktor.

Sa'lskammer, *sf. pl.* =n, solarnia f.

Sa'lskasten, *sm.* =s, —, Sa'lskiste, *sf. pl.* =n, skrzynia f. z solą, na sól.

Sa'lskärner, *sm.* =s, *pl.* —, wózacy *pl.* sól na taczkaach.

Sa'lskloß, *sm.* =es, *pl.* =klöße, Sa'lsklumpen, *sm.* =s, *pl.* —, bryła f., balwan m. soli.

Sa'lskorn, *sn.* =(e)s, *pl.* =körner, i *dim.* Sa'lskörnen, *sn.* =s, *pl.* —, ziarnko n., okruszyna f., krupeczka f. soli.

Sa'lskote, *sf. pl.* =n, warzelnia f. soli, huta solna.

Sa'lskram, *sm.* =(e)s, *pl.* =kráme, kram solny.

Sa'lskrämer, *sm.* =s, *pl.* —, przekupiec m. soli.

Sa'lskraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, solanka f., solnik m., krzyżowniczek m. (rosłina).

Sa'lskristall, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kryształ solny.

Sa'lskupfererz, *sn.* =es, *pl.* =e, tlenochlorek m. miedzi.

Sa'lslake, Sa'lslange, *sf. pl.* =n, woda słona, solanka f.

Sa'lslecke, *sf. pl.* =n, mieszawina f. z gliny i soli dla jeleni (łowiectwo).

Sa'lslöffel, *sm.* =s, *pl.* —, łyżka f. do soli.

Sa'lsmagazin, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Sa'lsniederlage, *sf. pl.* =n, składowy m. soli.

Sa'lsmaß, *sn.* =es, *pl.* =e, miara f., miarka f. do soli.

Sa'lsmeiste, *sf. pl.* =n, ob. Salzfaßchen.

Sa'lspanne, *sf. pl.* =n, panew f. do warzenia soli.

Sa'lspfanner, *sm.* =s, *pl.* —, prasół m.

Sa'lsplanze, *sf. pl.* =n, soliród m.

Sa'lsprobe, *sf. pl.* =n, analiza f., rozbiór chemiczny wody solnej, solanki.

Sa'lsquelle, *sf. pl.* =n, źródło słone, solanka f.

Sa'lyregal, *sn.* =(e)š, *pl.* =galien, przywilej solny.

Sa'lysäule, *sf.* *pl.* =n, słup *m.* soli.

Sa'lysäure, *sf.* kwas solny, kwas chlorowodowy, solan *m.*

Sa'lysaure(š) Eisenoxyd, *sn.* =ren =(e)š, *pl.* =e =e, przesolan *m.* (chemia).

Sa'lyschale, *sf.* *pl.* =n, ob. Salzfabriken.

Sa'lyschant, *sm.* =(e)š, sprzedaż soli cząstkowa.

Sa'lyschamm, *sm.* (e)š, piana *f.* wody (stonej) morskiej.

Sa'lyschicht, *sf.* *pl.* =en, pokład *m.* soli, solny.

Sa'lyschiff, *sn.* =eš, *pl.* =e, statek *m.* do przewożenia soli, statek solą naładowany.

Sa'lyschreiber, *sm.* =š, *pl.* —, solnik *m.*

Sa'lysee, *sm.* =š, *pl.* =n, jezioro słone.

Sa'lyseiden, *sn.* =š, warzenie *n.* soli.

Sa'lyseider, *sm.* =š, *pl.* —, warzelnik *m.* soli, solowar *m.*

Sa'lyseiderci, *sf.* *pl.* =en, warzelnia *f.* soli, solownia *f.*

Sa'lysole, *sf.* *pl.* =n, surowica solna, osiadka *f.*, solanka *f.*

Sa'lyspat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szpat solny.

Sa'lyspeicher, *sm.* =š, *pl.* —, skład *m.* soli.

Sa'lystein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień solny.

Sa'lysteiner, *sf.* *pl.* =n, podatek *m.* od soli.

Sa'lystork, *sm.* =(e)š, *pl.* =štörce, bakwa *m.* soli.

Sa'lystoscher, *sm.* =š, *pl.* —, bijacz *m.*, beczkowy *m.*

Sa'lystück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, bryta *f.* soli.

Sa'lytumpf, *sm.* =(e)š, *pl.* =šumpfe, bagno *n.* soli.

Sa'lysteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, *i dim.* Sa'lysteilchen, *sn.* =š, *pl.* —, cząstka solna.

Sa'lytonne, *sf.* *pl.* =n, beczka *f.* soli, beczka *f.* na sól, solówka *f.*

Sa'lyverkauf, *sm.* =(e)š, *pl.* =käufe, sprzedaż *f.* soli.

Sa'lyverschleiß, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz Salzverkauf.

Sa'lyverwalter, *sm.* =š, *pl.* —, żupnik *m.*

Sa'lyverwaltung, *sf.* *pl.* =en, żupnictwo *n.*, zarząd *m.* solin.

Sa'lywagen, *sm.* =š, *pl.* —, wóz *m.* do soli, wóz *m.* ze solą.

Sa'lywasser, *sn.* =š, *pl.* —, woda słona.

Sa'lywerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kopalnia *f.* soli; warzelnia *f.* soli.

Sa'lywesen, *sn.* =š, żupnictwo *n.*

Sa'lyzoll, *sm.* =(e)š, *pl.* =zölle, cło *n.* od soli.

Samaritaner, Samariter, *sm.* =s, *pl.* —, Samarytanin *m.*; der barmherzige — miłosierny Samarytanin.

Samaritanerin, Samariterin, *sf.* *pl.* =innen, Samarytanka *f.*

Samaritanisch, Samaritanisch, *adi.* samarytański; *adv.* po samarytańsku.

Sa'me(n), *sm.* =nš, *pl.* Sa'men, nasienie *n.*, nasiono *n.*; zaród *m.*, zarodek *m.*; = Keim; siew *m.*, ziarno *n.*; = Saat; siemie *n.*; in =en schießen kielkować, przyjąć się, zapuszczać korzenie; (przenośnie:) nasienie *n.* potomstwo *n.* = Nachkommenschaft; Abrahams — nasienie, potomstwo Abrahama; przyczyna *f.*, powód *m.*; = Ursprung; der — der Zwietracht ziarno niezgody.

Sa'men-, *adi.* nasienny, siemienny.

Sa'menader, *sf.* *pl.* =n, żyła nasieniowa.

Sa'menbalg, *sm.* =(e)š, *pl.* =bälge, torebka nasieniowa (botanika).

Sa'menbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, drzewo nasienne, nasiennik *m.*

Sa'menbeet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, grzędzi nasienna, nasiennik *m.*

Sa'menbehälter, *sm.* =š, *pl.* —, Sa'menbehältniß, *sn.* =šes, *pl.* =šfe, uacznynie nasieniowe (anatomia); płodniczek *m.*, zawieradło *n.* (botanika).

Sa'menbläschen, *sn.* =š, *pl.* —, pęcherzyk nasienny.

Sa'menblatt, *sn.* =(e)š, *pl.* =blätter, obacz Samenlappen.

Sa'menbohne, *sf.* *pl.* =n, fasola *f.* do sadzenia.

Sa'menbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, przepuklina nasienna (medycyna).

Sa'menbüchse, *sf.* *pl.* =n, puszka *f.* na nasienie, z nasieniem.

Sa'mendecke, *sf.* *pl.* =n, błona *f.*, czepok *m.* nasienia (botanika).

Sa'mendolde, *sf.* *pl.* =n, główka *f.* (botanika).

Sa'mendrüse, *sf.* *pl.* =n, stark *m.*, sterk *m.*, stercz *m.*

Sa'menergiebung, *sf.* *pl.* =en, wyłanie *n.* się nasienia, ejakulacja *f.*; polucya *f.*

Sa'menfüden, *sm.* *pl.* żyjątki nasienne.

Sa'menfluß, *sm.* =šes, *pl.* =flüsse, odpływ *m.* nasienia, ciekączka *f.*, nasieniotok *m.*, upław *m.*

Sa'mengefüß, *sn.* obacz Samenbehälter.

Sa'mengehäufe, *sn.* =š, *pl.* —, torebka *f.*, gałuszka *f.* nasieniowa.

Sa'mengetreide, *sn.* =š, zboże *n.* do zasiewu.

Sa'mengurke, *sf.* *pl.* =n, ogórek *m.*, nasiennik *m.*

Sa'menhändler, *sm.* =š, *pl.* —, kupiec nasionami handlujący.

Sa'menhandlung, *sf.* *pl.* =en, sklep *m.*, z nasionami.

Sa'menhaut, *sf.* *pl.* =häute, obacz Samendecke.

Sa'menhülle, Sa'menhülse, *sf.* *pl.* =n, nasiennia *f.*, osadniczek *m.* (botanika).

Sa'menapfel, *sf.* *pl.* =n, pokrywa nasieniowa, torebka nasieniowa (botanika).

Sa'menfein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kiel *m.* nasienia.

Sa'menfeld, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kielich nasienny (botanika).

Sa'menfolben, *sm.* =š, *pl.* —, pałka nasieniowa (botanika).

Sa'mentern, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ziarnko *n.* nasienia.

Sa'mentopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, główka nasieniowa (botanika).

Sa'mentorn, *sn.* -(e)š, *pl.* -förner, ziarno *n.* nasienia, nasionko *n.*

Sa'mentornhülle, *sf. pl.* -n, onasiennia *f.* (botanika).

Sa'mentraut, *sn.* =(e)š, *pl.* -kräuter, rdzestnica *f.*, bobowica *f.* (roślina).

Sa'mentuchen, *sm.* =š, *pl.* —, łożysko *n.* (botanika).

Sa'mentlappen, *sm.* =š, *pl.* —, liścienie *n.*, łożyszcze *n.*, zarodkowe listki (botanika).

Sa'mentlappenlos, *adi.* bezliścieniowy.

Sa'mentlehre, *sf.* nauka *f.* o płynie nasiennym, spermatologia *f.* (medycyna).

Sa'mentlos, *adi.* beznasienny.

Sa'mennemilch, *sf.* mleczanka *f.*

Sa'mennachwuchsstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, nalotowa przetrzeń.

Sa'menperlen, *sf. pl.* ziarnka nasienniowe (botanika).

Sa'menpflanze, *sf. pl.* =n, wysadnik *m.*, uasiennik *m.*

Sa'menröhre, *sf. pl.* =n, cewka nasienna (anatomia).

Sa'menjaft, *sm.* =(e)š, *pl.* =säfte, sok nasienny (botanika).

Sa'menjaß, *sn.* =eš, *pl.* =e, ziemiarka *f.*

Sa'menjaule, *sf. pl.* -n, i *dim.* Sa'menjaulchen, *sn.* =š, *pl.* —, ośka *f.*, stąpus *m.* (botanika).

Sa'menjaeidewand, *sf. pl.* =wände, przeponka *f.* (botanika).

Sa'menjaule, *sf. pl.* -n, szkółka *f.* siewek.

Sa'menjaub, *sm.* =(e)š, *pl.* pyłek nasienny (botanika).

Sa'menjaengel, *sm.* =š, *pl.* —, łożdga szypułkowa (botanika).

Sa'menjastrang, *sm.* =(e)š, *pl.* =stränge, kanał nasienny (anatomia).

Sa'menjastrauß, *sm.* =(e)š, *pl.* =sträuße, kiść nasienniowa, pierzysko *n.* (botanika).

Sa'mentierchen, *sn.* =š, *pl.* —, plemnik *m.* (przyrodnictwo).

Sa'mentierchenhaut, *sf. pl.* =häute, zawijka *f.*

Sa'mentragend, *adi.* wydający nasienie.

Sa'menzwiebel, *sf. pl.* =n, cebulka *f.* do sadzenia.

Sämerei, *sf. pl.* =en, 1) sianie *n.*; 2) nasienie *n.*, nasiona *pl.*; 3) sprzedaż *f.*, skład *m.* nasion, sklep *m.* z nasionami; = Samenhandlung.

Sämhäus, *sn.* =ješ, *pl.* =häuser, ircharnia *f.*

Sä'misch, *adi.* irchowy, zamiszowy, na zamisz wyprawny; =eš Leder ircha *f.*, zamisz *m.*, lesz *m.*; *adv.* — gerben na zamisz wyprawi(a)c.

Sä'mischgerber, *sm.* =š, *pl.* —, ircharz *m.*, zamiszownik *m.*

Sä'mischgerberei, *sf. pl.* =en, ircharnia *f.*, zamiszownia *f.*, garbarnia *f.* skór zamiszowych.

Sä'mischleder, *sn.* =š, ircha *f.*, zamisz *m.*, lesz *m.*

Sä'mkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, wrzecznik *m.* (roślina).

Sä'mling, *sm.* =š, *pl.* =e, siewka *f.*, nasiennik *m.*

Sä'mmel-, *adi.* zbiorowy.

Sä'mmelband, *sm.* =(e)š, *pl.* =bände, Sä'mmelbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, księga zbiorowa, kompilacyjna.

Sä'mmelbecken, *sn.* =š, *pl.* —, basen *m.*, wodozbiór *n.*, łachau *f.*, łachauka *f.*

Sä'mmelbehälter, *sm.* =š, *pl.* —, rezerwoar *m.*, wodozbiór *m.*, zbiornik *m.*

Sä'mmelbrunnen, *sm.* =š, *pl.* —, cysterna *f.*, wodozbiór *m.*

Sä'mmelbüchse, *sf. pl.* =n, skarbonka *f.* na jałmużnę.

Sä'mmelrain, *sm.* =š, *pl.* =š, dreny zbierające, dreny zbiorcze.

Sä'mmelrei, *sf. pl.* =en, zbieranina *f.*

Sä'mmelreiß, *sm.* =eš, pilność *f.* w zbieraniu.

Sä'mmelgebiet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dorzecze *n.* rzeki; = Flußgebiet, Stromgebiet.

Sä'mmelgelder, *sn. pl.* pieniądze zebrane, składka *f.*

Sä'mmelglas, *sn.* =ješ, *pl.* =gläser, Sä'mmellinse, *sf. pl.* =n, soczewka zesrodzkodująca.

Sä'mmelkessel, *sm.* =š, *pl.* —, kocioł zbiorny.

Sä'mmelmappe, *sf. pl.* =n, teka zbiorna (n. p. na papiery, rysunki).

Sä'mmeln, I. *va.* (haben)

1) zbierać, zebrać; Blumen — zbierać kwiaty; von der Erde — zbierać z ziemi;

Almojen — zbierać jałmużnę; Worte — zbierać, kompilować słowa;

Briefmarken, Münzen — zbierać znaczki listowe, monety; seine Gedanken — (po)zbierać myśli;

2) zgromadzać, zgromadzić; Truppen — zgromadzać, gromadzić, ściągać wojsko;

Schätze — gromadzić skarby; (przenosić:) Kenntnisse — nabywać wiadomości; II. *vn.*

(haben) 1) składać, złożyć, robić składkę; 2) kompilować; III. *sih* —, *vr.* (haben)

1) zbierać się, zebrać się; zgromadzać się, (z)gromadzić się = sich versammeln; im Laufe der Jahre haben sich

Schätze gesammelt in ciągu lat uzbierały się skarby; sich in einem Punkte — zesrodzkodować się (fizyka); 2)

(przenosić:) zebrać, pozbiierać myśli = seine Gedanken —; przyjsz do siebie, ochłodzić (n. p. z przestachu, podziwienia).

Sä'mmelname(n), *sm.* =nš, *pl.* =n, imię zbiorowe; wyraz zbiorowy; = Sammelwort.

Sä'mmelort, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Sä'mmelplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, Sä'mmelpunkt, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) miejsce *n.* zebrania, zgromadzenia; 2) zbiorowisko *n.*, zbiornik *m.*; = Behälter.

Sä'mmelrohr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Sä'mmelröhre, *sf. pl.* =n, rura zbiorna.

Sä'mmelstelle, *sf. pl.* =n, miejsce *n.* składu; składnica *f.*, skład *m.*

Sä'mmelstadium, *sn.* =(š), zbieranina *f.*

Sä'mmelteich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, staw zapasowy.

Sa'mmelwert, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, dzieło zbiorowe, kompilacja *f.*

Sa'mmelwort, *sn.* =eš, *pl.* -e, wyraz zbiorowy (gramatyka).

Sa'mmelzahl, *sf.* *pl.* -en, liczba zbiorowa.

Sa'mmet, *Samt*, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, aksamit *m.*; von — aksamitny.

Sa'm(me)stähtlich, Sa'm-(me)stättig, *adi.* do aksamitu podobny, aksamitowy.

Sa'm(me)stband, *sn.* -(e)š, *pl.* =bänder, *i däm.* Sa'm(me)stbändchen, *sn.* =š, *pl.* —, wstążka *f.*, wstążeczka *f.* aksamitna, aksamitka *f.*

Sa'm(me)stblume, *sf.* *pl.* =n, zakufa *f.*, szarłatek *m.*

Sa'm(me)stborte, *sf.* *pl.* =n, burt *m.* z aksamitu, taśma aksamitna.

Sa'm(me)stbürste, *sf.* *pl.* =n, szczotka *f.* do czyszczenia aksamitu.

Sa'm(me)stbede, *sf.* *pl.* =n, kółdra aksamitna.

Sa'mmeten, Sa'mten, *adi.* aksamitny.

Sa'm(me)stfabrik, *sf.* *pl.* =n, fabryka *f.* aksamitu.

Sa'm(me)sthaut, *sf.* skóra gładka jak aksamit.

Sa'm(me)sthut, *sm.* =eš, *pl.* =hüte, kapelusze aksamitny.

Sa'm(me)stman'scheiter, *sm.* =š, *pl.* —, półaksamit *m.*

Sa'm(me)stuellet, *sf.* *pl.* =n, aksamitek *m.*, turek *m.* (kwiat).

Sa'm(me)stwappel, *sf.* *pl.* =n, słazownica *f.*, zaślaz *m.* (botanika).

Sam(me)stpföden, *sn.* =š, *pl.* —, łapka aksamitna (kota chowającego pazury).

Sa'm(me)stweber, *sm.* =š, *pl.* —, tkacz *m.* aksamitu.

Sam(me)stweberei', *sf.* *pl.* =n, tkanie *n.* aksamitu; fabryka *f.* aksamitu.

Sa'm(me)stweid, *adi.* miękki jak aksamit.

Sa'mmler, *sm.* =š, *pl.* —, 1) zbieracz *m.*; 2) kompilator *m.*; 3) kwestarz *m.*; 4) akumulator *m.* (elektryka).

Sa'mmlerin, *sf.* *pl.* =innen, zbieraczka *f.*; kwestarka *f.*

Sa'mmlung, *sf.* *pl.* =en, 1) zbieranie *n.*; — um die Sache zebranie, gromadzenie się około sztandaru; 2) zbiór *m.* (n. p. poezji, przysłówów); 3) składka *f.*, kolektka *f.*; 4) (przenośnie:) zebranie *n.* sił, myśli; skupienie *n.* ducha, umiarkowanie *n.*, przytomność *f.*, spokojność *f.* umysłu; = *Jassung*, *Gemütsruhe*.

Samt, *I. praep.* wespół, pospołu, oraz, wraz, z; *II. adv.* — und sonderš wszystko, wszyscy (razem).

Sä'mtlich, *adi.* wszystkim, wszystko; meine =e habe całe moje mienie; =e Werke wszystkie dzieła.

Sa'mum, *sm.* =š, samum *m.* (wiatr na pustyni).

Sa'mstag, *sm.* =š, *pl.* =e, sobota *f.*

Sanctio'n, *sf.* *pl.* =en, ob. Sanction.

Sand, *sm.* -(e)š, piasek *m.*; mit — puścić piaskiem szorować; auf — bauen na piasku budować; in den — schreiben w piasku pisać; (obraz.) jmdm — in die Augen streuen (za)mydlić komu oczy, (o)tumanić kogo; auf den — setzen, auflaufen najechać na mieliznę (żegluga).

Sa'ndaal, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, piasecznik *m.* węgorzycza *f.*, bijak *m.* (gatunek węgorza).

Sanda'le, *sf.* *pl.* =n, sandał *m.*

Sa'ndarak, *sm.* -(e)š, sandaraka *f.* (gatunek żywicy).

Sa'ndähnlid, Sa'ndartig, *adi.* piaskowaty.

Sa'ndart, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, sandacz *m.*; = *Zander*.

Sa'ndbad, *sn.* =eš, *pl.* =bäder, kąpiel piaskowa.

Sa'ndbanf, *sf.* *pl.* =bänke, piaseczyna *f.*, mielizna *f.*, piasek *m.*; auf eine — geraten najechać na mieliznę, zabaczyć się na piaseczynie (żegluga).

Sa'ndbarre, *sf.* *pl.* =n, ob. Sandbanf.

Sa'ndbeerbaum, *sm.* =eš, *pl.* =bäume, mącznica turecka, truskawkowe drzewo.

Sa'ndbeere, *sf.* *pl.* =n, mącznica *f.* (roślina).

Sa'ndberg, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, góra piaskowa.

Sa'ndbett, *sn.* =eš, *pl.* =en, łożysko piaseczyste (rzeki).

Sa'ndboden, *sm.* =š, *pl.* —, piaseczysty grunt, piaski *pl.*

Sa'ndbüchse, *sf.* *pl.* =n, piasecznik *m.*, piaseczniczka *f.*; die — des heiligen römischen Reiches piaseczniczka św. rzymskiego Państwa (żartobliwa nazwa Marchii brandenburskiej).

Sa'ndbüchsenbaum, *sm.* =eš, *pl.* =bäume, łoskotnica *f.*, rozstrzał *m.*

Sa'nddorn, *sm.* -(e)š, *pl.* =en, bodzieniec *m.*, bodłak *m.* (roślina).

Sa'nddüne, *sf.* *pl.* =n, zaspia piaseczysta.

Sa'ndebene, *sf.* *pl.* =n, równina piaseczysta.

Sa'ndel, *sm.* =š, sandał *m.*, cyndał *m.* (drzewo).

Sa'ndelbaum, *sm.* =eš, *pl.* =bäume, sandał *m.*, cyndał *m.*

Sa'ndelholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, sandałowe drzewo.

Sa'nden, *va.* (haben) piaskiem posypywać.

Sa'nder, *sm.* =š, *pl.* —, 1) posypujący *m.* piaskiem; 2) sandacz *m.*; = *Zander* (ryba).

Sa'nderde, *sf.* *pl.* =n, 1) pokład piaseczysty (górn.); 2) ziemia piaseczysta.

Sa'nderz, *sn.* =eš, *pl.* =e, piaskokruz *m.*

Sa'ndfarbig, *adi.* piaskowy.

Sa'ndfärder, *sm.* =š, *pl.* —, piaskarz *m.*

Sa'ndfah, *sn.* =fjes, *pl.* =fähfer obacz Sandbüchse.

Sa'ndfeger, *sf.* *pl.* =n, krata murarska, lasa *f.*

Sa'ndfeld, *sn.* -(e)š, *pl.* =er, piaseczyste pole.

Sa'ndflöß, *sm.* ob. Sandaal.

Sa'ndflöhe, *sf.* *pl.* =n, piaseczysta piaseczyna.

Sa'ndflöz, *sn.* =eš, *pl.* =e, pokład piaseczysty, warstwa piaseczysta (górn.).

Sa'ndfuhrer, *sf.* *pl.* =n, 1) wożenie *n.* piasku; 2) fura *f.* piasku.

Sa'ndgebirge, *sn.* =s̄, *pl.* —, góry piaskowe.

Sa'ndgegend, *sf. pl.* =en, okolica piaszczysta.

Sa'ndglas, *sn.* =seš, *pl.* =glajer, Sa'ndläufer, *sm.* =s̄, *pl.* —, obacz Sanduhr.

Sa'ndgräber, *sm.* =s̄, *pl.* —, ziemioryjka *f.* (zwierzę).

Sandgräberci', *sf. pl.* =en, piaskarnia *f.*

Sa'ndgricš, *sm.* =eš, drobny piasek.

Sa'ndgrube, *sf. pl.* =n, dół *m.* piasku, piaskownia *f.*

Sa'ndgrund, *sm.* =(e)š, *pl.* =gründe, 1) piaszczyste łóżyisko (rzek); 2) grunt piaszczysty.

Sa'ndguš, *sm.* =šes, *pl.* =güſſe, odlew *m.* w formie *z* piasku.

Sa'ndgut, *sn.* =(e)š, tytoń *m.* w liściach średniej jakości.

Sa'ndhafer, *sm.* =s̄, owies wąsatek *m.*

Sa'ndhaltig, *adi.* piaszczysty.

Sa'ndhaje, *sm.* =n, *pl.* =n, zając alpejski; (przenośnie) rzut piaszczysty (w grze w kregle); einen =n haben nie trafić żadnego kregla.

Sa'ndhausen, *sm.* =š, *pl.* —, kupa *f.* piasku.

Sa'ndhode, *sf. pl.* =n, zapalenie *n.* jądra.

Sa'ndhigel, *sm.* =s̄, *pl.* —, pagórek piaszczysty.

Sa'ndhorst, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, mielizna rucboma, przenosząca się *z* miejsca na miejsce (żegluga).

Sa'ndhuhn, *sn.* =(e)š, *pl.* =hühner, stepówka *f.* (ptak).

Sa'ndig, *adi.* piaszczysty, grudziasty; =e Gegend piaski *pl.*

Sa'ndigkeit, *sf.* piaszczystość *f.*

Sa'ndilj, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz Sandaal.

Sa'ndimmortelle, *sf. pl.* =n, wiekniusta *f.* (roślina).

Sa'ndinjel, *sf. pl.* =n, wyspa piaskowa.

Sa'ndläufer, *sm.* ob. Laufkäfer.

Sa'ndfarrren, *sm.* =š, *pl.* —, taczki *pl.* do wożenia piasku, taczki *z* piaskiem.

Sa'ndfarrner, *sm.* =š, *pl.* —, piaskarz *m.*, piasecznik *m.*

Sa'ndfлот, *sm.* =(e)š, obacz Sandhobe.

Sa'ndflorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =förner, i *dim.* Sa'ndförndjen, *sn.* =š, *pl.* —, ziarno *n.* piasku.

Sa'ndkrabbe, *sf. pl.* =n, mrzacz *m.* (zwierzę).

Sa'ndkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, piaskowe ziele, piaskowiec *m.*, piaskownica *f.*

Sa'ndkudjen, *sm.* =š, *pl.* —, rodzaj placka kruchego.

Sa'ndkuhle, *sf.* ob. Sandgrube.

Sa'ndland, *sn.* =(e)š, *pl.* =länder, grunt piaszczysty.

Sa'ndlauch, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, czosnek piaskowy.

Sa'ndläufer, *sm.* =š, *pl.* —, prawda *f.*, kulig *m.*, samotnik *m.* (gatunek bekasa).

Sa'ndlöffel, *sm.* =š, *pl.* —, świder łopatowy.

Sa'ndmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, 1) piaskarz *m.*, piasecznik *m.*; 2) — i *dim.*

Sa'ndmännchen, *sn.* =š, Morfeusz *m.*; der — fomnt już Morfeusz przychodzi, już się oczy zlepiają.

Sa'ndpapier, *sn.* =(e)š, papier napiaskowany.

Sa'ndpilz, *sm.* =eš, *pl.* =e, piasecznik *m.*, grzyb pstry.

Sa'ndreiff, Sa'ndriff, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Sandbant.

Sa'ndriedgras, *sn.* =seš, *pl.* =gräjer, turzyca piaskowa (roślina).

Sa'ndrohr, Sa'ndschilf, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, trzcina piaskowa.

Sa'ndsač, *sm.* =(e)š, *pl.* =säčte, worek *m.* piasku, *z* piaskiem, *n.* piasek.

Sa'ndschicht, *sf. pl.* =en, warstwa *f.* piasku.

Sa'ndschimmel, *sm.* =š, *pl.* —, siwek nakrapiany (koń).

Sa'ndscholle, *sf. pl.* =n, bryła *f.* piasku; fliegende — wydma piaskowa.

Sa'ndsegge, *sf. pl.* =n, turza trawa.

Sa'ndstaub, *sm.* =(e)š, kurz *m.* *z* piasku.

Sa'ndstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, piaskowiec *m.*, krupowiec *m.*, drżstwo *n.*, żerść *f.*

Sa'ndsteinbrech, *sm.* =š, rzeża skalna (roślina).

Sa'ndsteinbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, góra, *z* której piaskowiec wylamują.

Sa'ndtorte, *sf.* obacz Sandkudjen.

Sa'ndufer, *sm.* =š, *pl.* —, piaszczysty brzeg.

Sa'nduhr, *sf. pl.* =en, zegar piaskowy, klepsydra *f.*

Sa'ndwagen, *sm.* =š, *pl.* —, wóz *m.* na piasek, *z* piaskiem.

Sa'ndweg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, droga piaszczysta.

Sa'ndwehr, *sf. pl.* =en, przyspa *f.*

Sa'ndweide, *sf. pl.* =n, rokitka *f.* (drzewo).

Sa'ndwelle, *sf. pl.* =n, piasecznica *f.*

Sa'ndwespe, *sf. pl.* =n, nęka *m.* (owad).

Sa'ndwich, (wym.: sendwicz), *sn.* =eš, *pl.* =eš, kanapka *f.* (do jedzenia).

Sa'ndwirt, *sm.* =(e)š, przydomek Tyrolczyka Andrzeja Hofera (historya).

Sa'ndwurm, *sm.* obacz Regenwurm.

Sa'ndwürste, *sf. pl.* =n, pustynia piaszczysta, ogromne piaski.

Sa'ndzucker, *sm.* =š, mialki cukier.

Sanjt, I. *adv.* 1) miękki, delikatny; =eš flüßeligen miękką poduszka; 2) łagodny = mild; miluchny, przyjemny, wdzięczny; = lieblich; słodki, lekki, spokojny, błogi; = ruhig und gelassen; ein =er Charakter łagodny usposobienie; =er Schläf lekki, spokojny sen; =e Anhöhe wzgórze wolnospadziste; =er Hügel pagórek zwolna się wznoszący; =er Regen spokojny, nienawalny deszcz; =er Tod spokojna śmierć, śmierć bez cierpień; =eš Mittel środek (lekarstwo) łagodny (-ne), niedziałający (-ce) gwałtownie; II. *adv.* miękko; lekko; łagodnie, błogo, słodko; wdzięcznie; — berühren *z* lekka, delikatnie dotknąć; — sprechen mówić słodko, spokoj-

nie; — einschlafen zasnąć spokojnie; — werden zlagodnieć.

Eä'nfte, *sf. pl.* =n, lektyka f., kolebka f.

Eä'nftenstange, *sf. pl.* =n, drąg m. u lektyki, do lektyki.

Eä'nstentträger, *sm.* =s, pl. —, lektykarz m., niewolnik m., służa m. do noszenia lektyki.

Eä'nstheit, *sf.* 1) miękkość f., delikatność f.; 2) łagodność f.; = Sanftmut.

Eä'nstmut, Eä'nstmitigkeit, *sf.* łagodność f. (umysłu), potulność f.

Eä'nstmütig, *adi.* łagodnego umysłu, łagodny, spokojny, potulny; *adv.* łagodnie, spokojnie, potulnie.

Eang, *sm.* =(e)s, pl. Eä'nge, 1) śpiewanie n., śpiew m.; 2) pieśń f.

Ea'ngbar, *adi.* śpiewny; *adv.* śpiewnie.

Ea'ngbarkeit, *sf.* śpiewność f.

Eä'nger, *sm.* =s, pl. —, 1) śpiewak m.; 2) kantor m.; = Kirchen-, Vorsänger; 3) piewca m., poeta m.; = Dichter; 3) gajówka f., porzewka f.; = Graßmüde (ptak).

Eä'ngerbund, *sm.* =es, pl. =bünde, towarzystwo śpiewackie.

Eä'ngerschör, *sm.* =(e)s, pl. =chöre, chór m. śpiewaków, chór wokalny.

Eä'ngerefest, *sn.* =es, pl. =e, uroczyste śpiewacka.

Eä'ngerin, *sf. pl.* =innen, śpiewaczka f.

Eä'ngerschäft, *sf. pl.* =en, 1) dar m. śpiewu; 2) = Eän-gerbund; 3) piewcy pl., poeci pl.

Eangui'nifer, *sm.* =s, pl. —, sangwink m., krewnik m., gorączka m.

Eä'ngui'niferin, *sf. pl.* =innen, kobieta f. żywego usposobienia, gorączka f.

Eangui'nisch, *adi.* krwisty; żywy, gorący, porywczy; ein Menich von =chem Temperament krewnik m., gorączka f.

Eä'ng(e)sweiße, *sf.* obacz Eä'ngweiße.

Sanhedrin i Sanhe'drin, *sm.* =s, sanhedrio m., najwyższy sąd, najwyższa rada (historia izraelska).

Sani'fel, *sm.* =s, pl. —, zankiel m. (roślina).

Sanie' rung, *sf. pl.* =en, polepszenie n., reforma f., uzdrowienie n., sanacja f.

Sani'tär, *adi.* sanitarny, zdrowotny.

Sani'tärsbehörde, *sf. pl.* =n, władza f. zdrowia, władza sanitarna.

Sani'tärskollegium, *sm.* =(s), pl. =gien, rada f. zdrowia.

Sani'tärsmäßigkeit, *adi.* i *adv.* obacz Sanität.

Sani'tätsrat, *sm.* =(e)s, pl. =räte, rada m. zdrowia.

Sani'tätsstruppe, *sf. pl.* =n, wojsko sanitarne.

Sani'tätswagen, *sm.* =s, pl. —, wóz m. dla rannych.

Sani'tätswesen, *sn.* =s, hygieny f., sanitarność f.

Sani'tätszug, *sm.* =(e)s, pl. =züge, pociąg m. dla rannych, z rannymi.

Sant (skrótowiec: St.), *adi.* święty; — Peter św. Piotr.

Santi'o'n, *sf. pl.* =en, sankcyja f., zatwierdzenie n.

Santi'onie'ren, *va.* (haben) sankcyonować, zatwierdzić.

Santi'onie' rung, *sf. pl.* =en, sankcyonowanie n., sankcyja f., zatwierdzenie n.

Santua'rium, *sm.* =(s), pl. =rien, sanktuarium n., miejsce n. przed wielkim ołtarzem, schowalnia f. na relikwie.

Sä'ntu's, *sn.* —, pl. sanktus m. (liturgia).

Sansculo'tte, (wym.: sanskület), *sm.* =n, pl. =n, bezportkowiec m. (historia frauncuska); obdatus m., proletaryusz m.

Sansfri't, *sn.* =(e)s, sankryt m., język sanskrycki.

Sansfri'tsrichter, *sm.* =s, pl. —, Sansfri'tsgelehrte(r), *sm.* =ten, pl. =ten, Sansfri'tskenner, *sm.* =s, pl. —, badacz m., znawca m. sanskrytu.

Sansfri'tspadde, *sf.* obacz Sansfrit.

Santoni'n, *sn.* =(e)s, santonina f. (farmakologia).

Santoni'npflanze, *sf. pl.* =n, santonina f. (roślina).

Sä'p'hir, *sm.* =(e)s, pl. =e, szafir m. (drogi kamień).

Sä'p'hirählich, Sä'p'hirartig, Sä'p'hirfarben, *adi.* szafirowy.

Sä'p'hirblau, *adi.* szafirowy.

Sä'p'hirrubin, *sm.* =(e)s, pl. =e, szafirowy rubin.

Sä'p'hirspat, *sm.* =(e)s, pl. =e, błękitiec m. (mineralogia).

Sä'ppe, *sf. pl.* =n, koszokop m.

Sä'ppieren, *va.* (haben) kopać koszokopy, miny, podkopy robić.

Sapperlo't! Sapperme'nt! *interi.* daj go katu! mospanie! a to nie żart; bogdaj to licho wzięło!

Sapper't, *sm.* =s, pl. =s i =e, saper m., kopacz m. (żołnierz).

Sä'pplich, *adi.* sacyzny.

Säppie'ren, *va.* (haben) obacz Sappen.

Säppie'ter, *sm.* =s, pl. —, obacz Sappeur.

Saraba'nde, *sf. pl.* =n, sarabauda f. (staroświecki hiszpański taniec).

Saraze'ne, *sm.* =n, pl. —, Saracen m.

Saraze'nenstil, *sm.* =(e)s, styl saraceński (architekt.).

Saraze'nenium, *sn.* =s, cywilizacyja f., narodowość f. saraceńska.

Saraze'nin, *sf. pl.* =innen, Saracenka f.

Saraze'nisch, *adi.* saraceński.

Sä'rde, *sm.* =n, pl. =n, mieszkawiec m. Sardynii.

Särde'lle, *sf. pl.* =n, sardela f.

Särde'llenbutter, *sf.* masło sardelowe.

Särde'llenfang, *sm.* =(e)s, pl. =fänge, połów m. sardeli.

Särde'llenfleisch, *sm.* =es, mięso polewane sosem sardelowym.

Särde'llenauce, (wym.: -sos), *sf. pl.* =n, sos sardelowy.

Sardi'ne, *sf. pl.* =n, sardynka f.; =n in Öl sardynki w oliwie; eine Büchse, Schachtel =n puszka f. sardynek.

Sardo'nijš, *adi.* sardoniczny; *adv.* sardonicznie.

Sardo'nyr, *sm.* =(eš), *pl.* =e, sardoniks m. (kamień).

Sarg, *sm.* =(e)š, *pl.* Särge, trumna f.; er war ein Nagel zu seinem =e on spowodował jego śmierć.

Sa'rgbečšlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =ščläge, okucie n. trumny.

Sa'rgbedel, *sm.* =š, *pl.* —, wieko n. w trumny, do trumny.

Sa'rgnagel, *sm.* =š, *pl.* =nägel, gwóźdź m. do trumny, od trumny.

Sa'rgtič, *sn.* =(e)š, *pl.* =tičer, Sa'rgbede, *sf.* *pl.* =n, całun m.

Sarka'šmuš, *sm.* —, *pl.* =men, sarkazm m., szyderstwo n.

Sarka'šijš, *adi.* sarkastyczny, szyderczy, szyderski; *adv.* sarkastycznie, szyderczo, szydersko.

Sarkopha'g, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, sarko'čag m., trumna f.

Sa'rraš, Sa'rraš, *sm.* =šes, *pl.* =šje, pałasz polski, szeroki.

Sarjapari'le, Sarjapari'le, *sf.* kolcowój m. (roślina).

Sa'ršče, *sf.* *pl.* =n, Sa'r=ščežug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szarsza f., szersza f. (materya).

Saš, Sa'šje, *sm.* Sa'šsen, *pl.* Sa'ššen, osiedlony m., mieszkaniec m.

Sä'ššig, *adi.* osiadły, zamieszkały.

Sa'tan, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, i Sa'tanaš, *sm.* —, *pl.* =šje, szatan m.

Sata'nijš, *adi.* szatański; *adv.* po szatańsku.

Sa'tanšbraten, *sm.* =š, Sa'tanšbrut, *sf.* *pl.* =en, plemie szatańskie.

Sa'tanšengel, *sm.* =š, *pl.* —, anioł z rogami.

Sa'tanšferl, *sm.* =š, *pl.* =e, szatan m., dyabeł m.

Sa'tanšfuečht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, służalec m. szatana.

Sa'tanšfünste, *sf.* *pl.* szatańskie, dyabelne sztuczki.

Sa'tanšweib, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, dyablica f., szatan m. w spodnicy.

Sa'tanšwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dzieło n., sprawka f. szatana.

Satelli't, *sm.* =en, *pl.* =en, satelita m., towarzysz m.

Sati'n, (wym. :-te), *sm.* =š, *pl.* =š, satyna f., półjedwabna materya.

Satinie'ren, *va.* (haben) nad(aw)ać materyi połysk jedwabiu; wygładzać, połyskiwać, satynować; =nierieš Papier gładki, błyszczący papier.

Sati're, *sf.* *pl.* =n, satyra f., poemat szyderczy; szyderstwo n.; =n šchreiben pisać satyry.

Sati'rendichter, *sm.* =š, *pl.* —, poeta satyryczny, satyryk m.

Sati'rendichtung, *sf.* poezya satyryczna.

Sati'rit, *sf.* satyryka f., poezya satyryczna.

Sati'rifer, *sm.* =š, *pl.* —, satyryk m., poeta m., pisarz m. satyryczny; = Sati'rendichter; sztydziel m.

Satirije'ren, I. *va.* (haben) pisać satyry; II. *vn.* (haben) satyrykować, sztydzić.

Satisfaktio'n, *sf.* *pl.* =en, satysfakcja f., zadosyćuczynienie n.

Satra'p, *sm.* =en, *pl.* =en, satrapa m., namiestnik m., rządcą m. prowincyi (historya).

Satrapie', *sf.* *pl.* =n, satrapia f., prowincya perska (historya).

Satra'piš, *adi.* satrapski; *adv.* jak satrapa.

Sati, *adi.* 1) syt, syty; *adv.* do syta; ič bin šchon — jestem już syty; — werden nasycić się; sich — essen, trinken najesć się, napić się (do syta); nicht — zu essen haben nie mieć czem żłód zaspokoić, nie mieć nic do życia; jmandn — machen nasycić kogo; (przenośnie:) etw., jmandn (gründlich) — haben, bekommen mieć czego, kogo dosyć, sprzykrzyć sobie co, kogo, mieć czego, kogo po uszy, po szyję = einer Sače, jemandes müde sein,

werden; er hat schon das Leben — już mu się życie przykrzy, sprzykrzyło; sich — gemeint haben napłakać się; ič kann mich daran nicht — sehen nie mogę się temu napatrzeć; sich — lesen nacztać się; sich — hören nasłuchać się; wenn die Mäuse — sind, ist das Mehl bitter sytež myszy mąka gorzka (mąka śmierdzi); der Satte weiß nicht, wie dem Hungrigen zu Nute ist syt głodnego nie rozumie; 2) nasycony; = gefättigt (chemia).

Sa'tte, Sa'tte, *sf.* *pl.* =n, garnek m. (do którego wlewa się mleko, by na niem śmietanka się ostała).

Sa'ttel, *sm.* =š, *pl.* Sättel; 1) siodło n.; kleiner — siodło n.; ohne — reiten jechać oklep; sich in den — schwingen wskoczyć na siodło; (obraz.) zręcznie się czego dorwać, przez szybki i zręczny obrót dojść do czego; fest im — sitzen, im — bleiben, sich im — halten mocno się trzymać na siodle; (obraz.) być pewnym swego; jmandn in den — helfen podsadzić kogo na siodło; (obraz.) dopomóż komu do czego, do osiągnięcia czego; jmandn auß dem — heben z siodła kogo zrzucić; (obraz.) wysadzić, wyrugować kogo skąd; in allen Sätteln gerecht sein umieć jechać na każdym siodle; obacz gerecht; 2) podstawkę m. u skrzypców; = Steg; 3) siodło n., ciasne przeście między górami.

Sa'ttelbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, Sa'ttelbogen, *sm.* =š, *dl.* —, łęk m. (u siodła).

Sa'ttelbalken, *sm.* =š, *pl.* —, mącznica f. (w wiatraku), Sa'ttelbrüde, *sf.* *pl.* =n. — mit Streben most belko wy z zastrzałami.

Sa'ttelbad, *sn.* =(e)š, *pl.* =bäder, dach szczytowy, dwupoły, dach dwuokapowy, dwuspadkowy; = Siebelbad.

Sa'ttelbede, *sf.* *pl.* =n, czaprak m., powłoka f. na siodło.

Sattelbrud, *sm.* -(e)š, naskik *m.* siodła, stoczenie *n.* od siodła.

Sattelfest, *adi.* mocno w siodle siedzący; (przenośnie:) biegły, wprawny, znający się na rzeczy.

Sattelförmig, *adi.* mający kształt siodła; *adv.* w kształcie siodła.

Sattelgeschirr, *sn.* obacz Sattelzeug.

Sattelturt, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, poprzęg *m.*

Sattelholz, *sn.* =eš, *pl.* -hölzer, terlica *f.*, belki siodłowe, ławki *pl.* siodła.

Sattelholzbrücke, *sf.* *pl.* =n, most belkowy ze siodłami.

Sattelfammer, *sf.* *pl.* =n, siodlarnia *f.*

Sattelnauß, **Sattelnopj**, *sm.* =eš, *pl.* =knäue, =knöpfe, kula *f.* u siodła, tęgk *m.*

Sattelnacht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, mastalerz *m.*; =Reittnacht.

Sattellinien, *sf.* *pl.* linie grzbietowe (geologia).

Satteln, *va.* (haben) 1) siodłać, osiodłać, kulbaczyć, okulbaczyć; 2) (obraz.) czynić przygotowania do jazdy; früh gesattelt, spät geritten wcześniej do jazdy wszystko przygotować, a późno wyjechać, spieszenie co zacząć, a potem zwłóczyć.

Sattelpferd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, koń siodłowy.

Sattelpistole, *sf.* *pl.* =n, pistolet u siodła trzymany.

Sattelschient, *sf.* *pl.* =n, szyna siodłowa.

Sattelsieg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kabłąk *m.* u siodła.

Satteltasche, *sf.* *pl.* =n, torba *f.* u siodła.

Satteltier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, zwierzę siodłowe.

Sattelzeug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, siodło *n.* ze wszystkimi potrzebami, kulbaka *f.*

Satttheit, **Satttigkeit**, *sf.* **Satttein**, *sn.* =š, 1) svtosć *f.*; 2) przesytność *m.*; = Überfüttigung; 3) (obraz.) uprzykrzenie *n.*; zmęczenie *n.*; = Müdigkeit.

Sättigen, *I. va.* (haben) 1) sycić, nasycać, nasycić; 2)

(przenośnie:) nasycić, zadowolić, zaspokoić; = füllen; uprzykrzyć, znużyć; = ermüden; seine Habgier ist nicht zu — chciwości jego nie można nasycić; II. sich —, er. (haben) nasycać się, nasycić się (także przenośnie).

Sättigen, *sn.* =š, syćenie *n.*, nasycenie *n.*

Sättigend, *adi.* sytny; =eš Gericht sytna potrawa.

Sättigung, *sf.* 1) nasycenie *n.*; Gefühl der — nasyt *m.*, sytość *f.*, syt *m.*; 2) (obraz.) sytość *f.*, zaspokojenie *n.*; = Stillung; zmęczenie *n.*; = Müdigkeit; 3) — einer Lösung nasycenie, nasyt roztworu (chemia).

Sättigungsfähig, *adi.* nasytny.

Sattler, *sm.* =š, *pl.* —, siodlarz *m.*

Sattler, *adi.* siodlarski.

Sattlerarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota siodlarska.

Sattlerei, *sf.* *pl.* =en, 1) siodlarstwo *n.*; 2) obacz Sattlergeschäft.

Sattlergeschäft, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, **Sattlerladen**, *sn.* =š, *pl.* —, sklep *m.* z przyborami siodlarskimi.

Sattlergeselle, *sm.* =n, *pl.* =n, siodlarczyk *m.*

Sattlerhandwerk, *sn.* =(e)š, rzemiosło siodlarskie, siodlarstwo *n.*

Sattlermeister, *sm.* =š, *pl.* —, siodlarz *m.*

Sattsam, *adi.* dostateczny, wystarczający; *adv.* dostatecznie, dosyć, do syta.

Sattsamkeit, *sf.* dostateczność *f.*

Saturation, *sf.* obacz Sättigung.

Saturei, *sf.* cząbr *m.* (roślina).

Saturnalien, *s. pl.* **Saturn**(u)stęże, *s. pl.* Saturnalia *pl.* (hist. rzymska).

Saturnring, *sm.* =(e)š, pierścień *m.* Saturna (astronomia).

Satur, *sm.* =n, *pl.* =n, satyr *m.* (mitologia).

Saturdrama, *sn.* =š, *pl.* =men, dramat satyryczny.

Satz, *sm.* =eš, *pl.* Sätze, 1) skok *m.*, sus *m.*; einen — machen, tun skok zrobić, susa dać; Sätze machen wybiegi robić, wykręcać się (przenośnie); daß Pferd tat einen — auf die Seite koń rzucił się w bok; mit einem — jednym skokiem, susem; in Sätzen skokami, susami; 2) zdanie *n.* (gramatyka); einfacher — zdanie pojedyncze; zusammengesetzter — zdanie złożone; langatmiger — zdanie przedługie; nackter — zdanie proste, gołe; entwirrfelder — zdanie rozwinięte; einen — zergliedern rozbić, rozebrać, analizować zdanie; 3) zdanie *n.*, twierdzenie *n.* (logika); einen — aufstellen twierdzić, wystąpić z twierdzeniem; 4) zasada *f.*, założenie *n.*, maksyma *f.* (naukowa); 5) stawka *f.* (w grze); 6) składanie *n.*, skład *m.* czcionek (drukarskich), czcionki złożone, zac *m.*; 7) ustep *m.*, część *f.*, okres *m.*; układ *m.*, kompozycja *f.* (muzyka); 8) osad *m.*, męty *pl.*, fusy *pl.*; = Bodenfaß; drożdże *pl.*; = Heße; dißer — miękiny *pl.* (chemia); 9) narybek *m.*; lag *m.* (łowiectwo); 10) stos *m.*, kupa *f.*, zbiór *m.*, garnitur *m.* (jednakich rzeczy); — Werkzeuge zbiór narzędzi; 11) fester — stała cena (handel); 12) hipoteka *f.* (prawo); 13) Sätze machen sadzać; Sätze blasen trąbić raz po raz; drei Sätze blasen trzy razy zatrąbić (myśliwstwo); 14) (w mowie studentów): einen — geben dać przyjęcie, urządzić traktament; nur einen — tun wypić duszkiem; daß ist mein — to moja zwyczajna miara.

Satzartig, *adi.* fusowaty, mętny (chemia).

Satzbau, *sm.* =(e)š, **Satzbildung**, *sf.* *pl.* =en, budowa *f.*, skład *m.* zdania (gramatyka).

Satzfehler, *sm.* obacz Druckfehler.

Satzsiße, *sm.* *pl.* narybek *m.*

Za'bjorm, *sf. pl.* -en, ob. Sa'bau.

Za'bjefüge, *sn.* =s, obacz Sa'bau.

Za'bjelied, *sn.* =(e)s, *pl.* -er, część *f.* zdania (gramatyka).

Za'bjhase, *sm.* =n, *pl.* =n, zajęcyca *f.*, kotka *f.* (łowiectwo).

Za'bjürzung, *sf. pl.* =en, skracanie *n.* zdań (stenoграфия).

Za'bjlehr, *sf.* składnia *f.* (gramatyka).

Za'bjmehl, *sn.* =(e)s, mączka *f.*

Za'bjteid, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, sadz *m.* na ryby, sadzawka *f.*, staw zarybiony.

Za'bjteil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, część *f.* zdania (gramatyka).

Za'bjung, *sf. pl.* =en, przepis *m.*, prawidło *n.*, regulamin *m.*, statut *m.*; kanon *m.*; instytucja *f.*, ustanowienie *n.*; = Einrichtung; die =en der katholischen Kirche dogmata kościoła katolickiego; die =en eines geistlichen Ordens reguła zakonna.

Za'bjungsbrecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, prawo pozytywne (ustawowe).

Za'bjwede, *sf. pl.* =n, wierzba *f.* do zasadzenia.

Za'bjweise, *adi. i adv.* 1) skokami, susami, w skokach, w susach; 2) zdanie za zdaniem, okres za okresem; punkt po punkcie.

Za'bjzeit, *sf.* czas *m.* koczowania się (łowiectwo).

Zau, *sf. pl.* Zau'en i Zau'en, 1) świnnia *f.*; Perlen vor die Säue werfen ciskać perły przed świnię; 2) (obraz.) niechluj *m.*, niechlujka *f.*, niechlujka *f.*; 3) żyd *m.* (plama atramentem na papierze zrobiona); 4) — haben mieć wielkie szczęście, powodzenie (wyrażenie ludowe).

Zau'arbeit, *sf. pl.* =en, 1) brudna robota; 2) robota trudna, żmudna (pospol.).

Zau'beller, Zau'jünder, *sm.* =s, *pl.* —, Zau'rüde, *sm.* =n, *pl.* =n, brytan *m.* do szukania, zaszczeikowania i ścigania dzików.

Zau'ber, *I. adi.* chędogi, schludny, czysty; (przenośnie:) eine =e Arbeit porządna robota; =er Stil styl czysty, staranny; daß nesse ich eine =e Wirtschaft, Gesellschaft a to mi piękne gospodarstwo, porządne towarzystwo (ironicznie); ein =er Vogel! ein =es Früchtel! ein =er Patron! a to mi ptaszek! *II. adv.* chędogo, schludnie, czysto; porządnie; sich — anziehen czysto się ubierać; — näher porządnie szyć; mit etw. — umgehen, etw. — anfassen ostrożnie się z czem obchodzić, czego się dotknąć; = behutsam.

Zau'berer, *sm.* =s, *pl.* —, czyszciciel *m.*

Zau'berfeit, *sf.* chędogość *f.*, schludność *f.*, czystość *f.*

Zau'berlich, *I. adi.* obacz Zaub'er; *II. adv.* 1) obacz Zaub'er; 2) pięknie, porządnie; delikatnie, ogładnie.

Zau'bern, *va.* (haben) oczyszczać, oczyścić, wyczyszczać, wyczyścić; von etw. — oczyszczać z czego.

Zau'berling, *sm.* =s, *pl.* =e, schludniś *m.*, elegant *m.*, modniś *m.*; = Stutzer.

Zau'bern, *sn.* =s, Zau'berung, *sf.* czyszczenie *n.*, oczyszczanie *n.*, oczyszczenie *n.*

Zau'bohne, *sf. pl.* =n, bób *m.*

Zau'borje, *sf.* obacz Schweinsborje.

Zau'brot, *sn.* =es, *pl.* =e, bulwa *f.*, gdula ziemna (roślina).

Zau'te, (wym.: sos), *sf. pl.* =n, sos *m.*, podlewka *f.*; pikante — ostry sos.

Zau'cenjähle, Zau'ciere, (wym.: sosier), *sf. pl.* =n, sosyerka *f.*

Zau'distel, *sf. pl.* =n, oset *m.*

Zau'en, *vn.* (haben) robić lub mówić rzeczy sprośne (pospol.).

Zau'er, *I. adi.* 1) kwaśny; cierpki; = herb; effig — occiany; etw. — kwaskowaty; = säuerlich; =(e)re Milch kwaśne mleko; =(e)re Gurke

kwaśny, kiszony ogórek; =(e)re Gärung fermentacja octowa, kisenie kwaśne; 2) (przenośnie:) kwaśny; markotliwy; = grämlich; gorzki, mozolny, ciężki; = beschwerlich, mühsam; ein =(e)res Gesicht machen, — sehen zakwaszać się, zakwaszać się, krzywić się; eine =(e)re Arbeit ciężka, gorzka, mozolna praca; ein =(e)res Leben führen mieć ciężkie życie; die Zeit der =(e)ten Gurken sezon, czas ogórkowy; in den =(e)ten Apfel beißen (dosłownie: gryźć kwaśne jabłko), imać się przykrej rzeczy, poddać się przykrej konieczności; daß fostet mich =(e)ren Schweiß to mnie kosztuje wiele gorzkiej pracy; *II. adv.* kwaśno; (obraz.) markotnie; gorzko, mozolnie, ciężko; — machen (u)kisić; — werden (s)kwaśnić, ukisnąć; ein wenig — werden nadkwaśnić, nakisnąć; — arbeiten gorzko, mozolnie, ciężko pracować; jmdm daß Leben — machen życie komu zatruwać, zakwaszać; daß kommt mir — an trudno, przykro mi (to uczynić); es sich — werden lassen (im Arbeiten) ciężko mozolić się (nad jaką pracą, przy pracy); es sich — werden lassen (im Leben) ledwie, mizernie żyć, bardzo się trudzić; sich etw. — verdienen zarobić co sobie w pocie czoła, ciężko.

Zau'erad, *sm.* =s, *pl.* =e, kalina włoska (roślina).

Zau'erampfer, *sm.* =s, szczaw *m.* (roślina).

Zau'erbraten, *sm.* =s, *pl.* —, pieczeń w occie moczona, ociem przyprawiona.

Zau'erbrot, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kwaśnik *m.*

Zau'erbrunn, *sm.* =s, *pl.* —, 1) kwaśna woda mineralna; 2) kwaśny źródło, kwaśnica *f.*, kiselica *f.*, szczawica *f.*, szczaw *pl.*

Zau'er(ad)born, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, piwnik *m.*, kwaśnica pospolita.

Zau'erdattel, *sf. pl.* =n, tamarynda *f.*

Sauercei', *sf. pl.* -en, świństwo *n.*; = Schweinerei.

Sauerchönig, *sm.* -s, octomiód *m.*

Sauerkirche, *sf. pl.* -n, wiśnia kwasna.

Sauerklee, *sm.* -s, szczaw polny, szczawik *m.* (roślina).

Sauerkleejalz, *sn.* -es, szczawian *m.* (chemia).

Sauerkleejäure, *sf. pl.* -n, kwas szczawowy.

Sauerkohl-, Sauerkrautsuppe, *sf. pl.* -n, kapuśniak *m.*

Sauerkohl, *sm.* -(e)s, Sauerkraut, *sn.* -(e)s, kapusta kwasna, kiszona.

Sauerkraut-, *adi.* kapuściiany.

Sauerkrautwasser, *sn.* kapuściianka.

Säuerlich, *adi.* kwaskowaty; =er Geschmack kwaskowatość *f.*; *adv.* kwaskowato; — machen przykwaszać, przykwasić; — werden przykwasnić.

Säuerlichkeit, *sf.* przykwas *m.*

Säuerling, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, 1) labruszki *pl.* (roślina); 2) szczawa *f.*, szczawnica *f.*

Säuermeislsuppe, *sf. pl.* -en, zur *m.*

Säueren, I. *va.* (haben) ukisić, zakisić, zakwaszać, zakwasić; den Teig — zakwasić ciasto; II. *vn.* (haben) kwaśnić, kisić, kisać; da lieg und saure siedz grzybno, aż cię kto zdybie.

Säueren, *sn.* -s, Säuerung, *sf.* kwaszenie *n.*, kisiemie *n.*, zakwaszenie *n.*

Säuerfalsz, *sn.* -es, *pl.* -e, podsolan *m.* (chemia).

Säuerchwefelsalz, *sn.* -es, podsiarczan *m.* (chemia).

Säuersehen, *sn.* -s, tetryczność *f.*

Säuerstoff, *sm.* -(e)s, kwasoród *m.*, tlen *m.*; (sich) in Verbindung mit — segen oksydować, utleniać, utlenić.

Säuerstoffbildung, *sf.* oksydacja *f.*, utlenianie *n.*

Säuerstoffgas, *sn.* -es, gaz kwasorodny.

Säuerstoffgehalt, *sm.* -(e)s, zawartość *f.* tlenu, kwasorodu.

Säuerstoffhaltig, *adi.* kwasorodowy.

Säuerstoffverbindung, *sf. pl.* -en, tlenik *m.*

Säuerstüb, *adi.* słodkokwaskowaty; =e Miene mina pół stodka, pół kwasna; *adv.* słodkokwaskowato.

Säuersteig, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, kwas *m.* (piekarski), rozkwas *m.*, zaczyn *m.*, zakwas *m.*; mit — vermischt zakwasić ciasto, zarabiać ciasto kwasem.

Säuerstopp, *sm.* -(e)s, *pl.* -töpfe, człowiek kwaśny, marudny, tetryczny, tetryk *m.*, maruda *m.*

Säuerstöppig, Säuerstöppig, *adi.* marudny, tetryczny; *adv.* marudnie, tetrycznie.

Säuerstöppigkeit, *sf.* marudność *f.*, tetryczność *f.*

Säuertraut, *sm.* -(e)s, kwasiec *m.*

Säuerwasser, *sn.* -s, *pl.* -wässer, kwasna woda (mineralna).

Säuerweizen, *sn.* -es, Säuerweizen, *sm.* -es, Säuerweizen, *sn.* -s, świńskie, złe jadlo.

Säuerfang, *sm.* -(e)s, *pl.* -fänge, łowienie *n.* dzików.

Säuerfänger, Säuerfänger, *sn.* obacz Saubeller.

Sauf-, *adi.* pijacki.

Saufans, *sm.* —, *pl.* —, Saufbold, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, Säufbruder, *sm.* -s, *pl.* -e, =brüder, moczomorda *m.*, moczywas *m.*, dybidzban *m.*, dusikufel *m.*, suszykufel *m.*, żłopak *m.*, żłopacz *m.*, pijaczysko *m.*, pijanica *m.*

Säufeder, *sf. pl.* -n, oszczep *m.* na dziki.

Säufen, *va.* i *vn.* saufe, säufst, säuft, soff, habe gesoffen, 1) pić (o zwierzętach); dem Vieh zu — geben (na)poić bydło; 2) żłopać, chlać, doić, pić bez miary (o ludzicach); er trinkt nicht, sondern er säuft nie pije, ale żłopie; er säuft wie ein Loth pije jak dziura, jak bak, jak gąbka.

Säufendel, *sm.* -s, wieprzy-niec *m.*, gorycznik *m.* (roślina).

Säufen, *sm.* -s, *pl.* —, pijak *m.*, opój *m.*

Säuferei, *sf. pl.* -en, pi-jaństwo *n.*, opilstwo *n.*

Säuferin, *sf. pl.* -innen, pijaczka *f.*

Säufernaße, *sf. pl.* -n, nos *m.* opoja.

Säuferswahn, Säuferswahn-sinn, *sm.* -(e)s, objęd opilecy.

Säufgelag(e), *sn.* -s, *pl.* -e, pijatyka *f.*

Säufgesellschaft, *sf. pl.* -en, towarzystwo pijackie.

Säufgurgel, *sf.* -n, Säuf-hals, *sm.* -es, Säufhans, *sm.* -es, *pl.* -hänse, bibosz *m.*, pijak *m.*

Säufheld, *sm.* -en, *pl.* -en, bohater *m.* do kieliszka.

Säuflied, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, piosnka pijacka.

Säufnapf, *sm.* -(e)s, *pl.* -näpfe, i *dim.* Säufnäpfchen, *sn.* -s, *pl.* —, garnuszczek *m.* na wodę (w klatce ptasiej).

Säufsaß, *sm.* -(e)s, *pl.* -säße, kałdon pijacki, pijak *m.*

Säufstrog, *sm.* -(e)s, *pl.* -tröge, ceber *m.* na wodę (dla bydła).

Säufgaber, *sf. pl.* -n, ob. Sauggefäß.

Säufamme, *sf. pl.* -n, ob. mamka *f.*

Säufgarn, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, sić *f.* na dziki.

Säufgarten, *sm.* -s, *pl.* -gärten, las ogrodzony, w którym dziki się chowają.

Säufgel, *sm.* obacz Blutegel.

Säufgen, sauge, saugt, sog, habe getogen, I. *va.* (haben) ssać; Blut aus der Wunde — wysać krew z rany; in sich — (ein-, auf-) wsysać, wciągać, wciągnąć w siebie; sich etw. aus den Fingern — z palca co wysać, zmyslić co; II. *vn.* ssać, być przy piersi (o dzieciach); an etw. — ssać co; der Bär saugt an den Laken niedzwiedź ssie łapy; sich voll — nassać się, naciagnać w siebie; ein saugendes Kind ziecie przy piersi; ein saugendes Lamm jagnię u cycka.

Säu'gen, *sn.* =s, ssanie *n.*; weiganie *n.*, wehłanianie *n.* w siebie.

Säu'gen, *va.* (haben) karmić (piersią), piersi dawać, mamczyć (o mamce); cycka dawać (o zwierzętach).

Säu'gen, *sn.* =s, Säu'gung, *sf.* karmienie *n.* (piersią), dawanie *n.* piersi (o ludziach), cycka (o zwierzętach), mauczenie *n.*

Säu'gepumpe, *sf. pl.* =n, pompa ssąca.

Säu'ger, *sm.* =s, *pl.* —, stempel *m.* u pompy.

Säu'gerin, *sf. pl.* =innen, karmicielka *f.*, mamka *f.*

Säu'getier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zwierzę ssące.

Säu'gewerk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pompa ssąca, wodociągowa.

Säu'gezahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =zähne, mleczny ząb.

Säu'gertel, *sn.* =s, *pl.* —, prosiątko *n.* u cycka.

Säu'giltler, *sm.* =s, *pl.* —, przesiak ssący.

Säu'glatzde, *sf. pl.* =n, i *dim.* Säu'glatzdchen, *sn.* =s, *pl.* —, pypka *f.*

Säu'gmal, *sm.*, Säu'gmal, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, znak *m.* od ssania.

Säu'gefäß, *sn.* =eß, *pl.* =e, naczynie ssące, limfatyczne, lipkowodne (anatomia).

Säu'ghahu, *sm.* =(e)s, *pl.* =hähne, kurek *m.*

Säu'gheber, *sm.* =s, *pl.* —, lewar ssący.

Säu'ghildchen, *sn.* obacz Sauger.

Säu'gkalb, *sn.* =(e)s, *pl.* =fälsber, cielę *n.* u cycka.

Säu'gknauchen, *sn.* =s, *pl.* —, węzełek *m.*

Säu'gklappe, *sf. pl.* =n, zasuwka *f.*, nakrywa *f.* u pompy ssącej.

Säu'gkolben, *sm.* =s, *pl.* —, tłok ssący.

Säu'glamm, *sn.* =(e)s, *pl.* =lämmer, cejtak *m.*, osysek *m.*

Säu'gling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, osysek *m.*, niemowlę *n.* (przy piersi); (przenośnie:) dzieciuch *m.*, człowiek dziecinny.

Säu'glocke, *sf.* die — läuten bredzić, gadać sprośne rzeczy (pospol.).

Säu'gglid, *sn.* =(e)s, wielkie, niesłychane szczęście (pospol.).

Säu'gpumpe, *sf. pl.* =n, pompa ssąca.

Säu'gras, *sn.* =sß, *pl.* =gräfer, szczotki *pl.*, wróble jęczyczki (mechanika).

Säu'grohr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Säu'grohre, *sf. pl.* =n, przewód ssący (mechanika).

Säu'grüffel, *sm.* =s, *pl.* —, smoczek *m.* (owadów).

Säu'grüßelchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Säu'grüffel, strzykaweczka *f.*

Säu'gventil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wentyl *m.*, zapad *m.* ssący (mechanika).

Säu'gventilator, *sm.* =s, *pl.* =en, wentylator *m.*, wiejnik *m.*, przewiewnik *m.* ssący (mechanika).

Säu'gwarze, *sf.* obacz Brustwarze.

Säu'gwerk, *sn.* obacz Saugpumpe.

Säu'gwurzel, *sf. pl.* =n, korzonek włóknisty, haczyk *m.* (botanika).

Säu'hab, Säu'jagd, *sf. pl.* =en, polowanie *n.* na dziki; auf die — gehen jechać na czarne pole.

Säu'hirt, *sm.* =en, *pl.* =en, Säu'hüter, *sm.* =s, *pl.* —, pastuch *m.* od świń, świniopas *m.*, świniarczyk *m.*

Säu'igel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) = Jgel; 2) (przenośnie:) świńtuch *m.*, niechluj *m.*

Säu'isch, I. *adi.* 1) świński, niechlujny; = schmutzig; 2) (obraz.) nieprzyzwoity, sprośny; = unanständig; II. *adv.* po świńsku; niechlujnie; (obraz.) nieprzyzwoicie, sprośnie.

Säu'ferl, *sm.* =s, *pl.* =e, świńtuch *m.*, niechluj *m.*

Säu'foben, *sm.* =s, *pl.* —, chlew *m.*

Säu'fraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, smogliczka *f.* (rosłina).

Säu'ladde, *sf. pl.* =n, kałuża *f.*

Säu'ladjen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Säute, stupek *m.*, mała kolumna.

Säu'le, *sf. pl.* =n, 1) słup *m.* (okrągły), filar *m.*, słupiec *m.*, kolumna *f.*; gepuppelte =n słupy stykające się (architektura); eine — Rauch, Feuer słup dymu, słup ognisty; 2) galvanische, Voltaische — stos galwaniczny (fizyka); 3) (obraz.) podpora *f.*, pomoc *f.*; = Stütze; 4) die =n des Herkules słupy *pl.* Herkulesa.

Säu'leben, *sn.* =s, świńskie życie; psie życie; = Hundeleben.

Säu'leder, *sn.* =s, świńska skóra; (przenośnie:) świnią *f.*, niechluj *f.*, plucha *f.*

Säu'lenablauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, warga *f.* (architektura).

Säu'lenabstand, *sm.* =(e)s, *pl.* =stände, międzystupie *n.*, przerwa *f.* (architektura).

Säu'lenanlauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, wplyn *m.* stupa (architektura).

Säu'lenartig, *adi.* stupaisty; *adv.* stupaisto.

Säu'lenbau, *sm.* =eß, *pl.* =e, budowa *f.*, wzniesienie *n.* stupa.

Säu'lenbreite, *sf. pl.* =n, szerokość *f.* stupa.

Säu'lendick, *adi.* gruby jak słup.

Säu'lendick, *sf.* grubość *f.* stupa.

Säu'lenceinfassung, *sf. pl.* =en, okółostupie *n.* (architektura).

Säu'lenförmig, *adi.* obacz Säulenartig.

Säu'lenfuß, *sm.* =eß, *pl.* =füße, podnóże *n.*, podwalina *f.* stupa, podstupiec *n.*, stolcokryw *m.* (architektura).

Säu'leingang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, kolumnada *f.*, krążanek *m.*, portyk *m.*, powieć *f.*, powietka *f.*, wiata *f.*, szopa *f.* (architekt.).

Säu'leugeländer, *sn.* =s, *pl.* —, balustrada *f.* (architekt.).

Säu'lengefimß, *sn.* =sß, *pl.* =ße, Säu'lentnauf, Säu'len-

knopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = knäufe, = knöpfe, słupogłów *m.*, kapitel *m.*, głowica *f.*, makowica *f.*, nagłówek *m.* (architekt.).

Säu'lengetragen, *adi.* na słupach oparty, na słupach stojący.

Säu'lenlied, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, część *f.* stupa (architekt.).

Säu'lenhalle, *sf.* *pl.* = n, sala *f.* na filarach, portyk *m.*, wiata *f.*

Säu'lenhaß, *sm.* = feš, *pl.* = häßle, obacz *f.* głowicy, kapitelu.

Säu'lenhaupt, *sn.* obacz Säulengefäts.

Säu'lenheilige(r), *sm.* = en, *pl.* = en, stylita *m.* (historia).

Säu'lenhof, *sm.* = (e)š, *pl.* = höfe, obacz Säulenhalle.

Säu'lenkapitäl, *sm.* = (e)š, *pl.* = e i = er, Säu'lenkopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = köpfe, ob. Säulengefäts (architekt.).

Säu'lenkupplung, *sf.* *pl.* = en, wiązanie *n.* słupów (architekt.).

Säu'lenlaube, *sf.* obacz Säulengang (architekt.).

Säu'lenordnung, *sf.* *pl.* = en, porządek filarowy, architektoniczny.

Säu'lenplatte, *sf.* *pl.* = n, kostkowica *f.*, podsadzka *f.*, pas ścienny (architekt.).

Säu'lenreihe, *sf.* *pl.* = n, rząd *m.* słupów (architekt.).

Säu'lenricfung, *sf.* *pl.* = en, żłobkowanie *n.* stupa (architekt.).

Säu'lensthaft, *sm.* = (e)š, *pl.* = schäfte, trzoz *m.* stupa, słupopień *n.* (architekt.).

Säu'lenstein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, słupiec *m.*

Säu'lenstübl, *sm.* = (e)š, *pl.* = stühle, podnóże *n.*, podkład *m.*, podstawa *f.* stupa, podstłupie *n.* (architekt.).

Säu'lenstumpf, *sm.* = (e)š, *pl.* = stümpfe, słupopień *m.* (architekt.).

Säu'lenstüße, *sf.* *pl.* = n, strzemie słupowe (architekt.).

Säu'lentor, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, brama *f.* ze słupów.

Säu'lentragend, *adi.* słupami zdobiony.

Säu'lenweite, *sf.* *pl.* = n, odległość *f.* słupów od siebie; = Säulenabstand.

Säu'lenwerk, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, budowla *f.* ze słupów, na słupach; stupy *pl.*, kolumnada *f.*

Säum, *sm.* = (e)š, *pl.* Säu'me, 1) kraniec *m.*, brzeg *m.*; — des fiedes kraniec pola; 2) falbanka *f.*, obwódka *f.*, obrąbek *m.*, rąbek *m.*, kraj *m.* (u sukni).

Säu'magen, *sm.* = š, *pl.* = świński żółądek.

Säu'mäsig, *adi.* bestyjalny; *adv.* bestyjalnie; jmnön — behandeln bestyjalnie się z kim obchodzić; — teuer ogromnie, bezcennie drogi.

Säu'mägen, *sn.* = š, *pl.* —, *dim.* od Säum, brzezek *m.*, lamówka *f.*, obwódka *f.*

Säu'men, I. *va.* (haben) obrąbiać, obrąbić; lamować, obszywać, brzeg dać, zrobić około czego; II. *vn.* (haben) zwlekać, zwłóczyć, wstzymywać, wstrzymać, omieszkąć, ociągać się; wahać się = zögern; mit etw. — ociągać się z czem; er wird nicht —, unš bald zu schreiben nie omieszka nam wkrótce napisać; ohne zu — bez zwłoki, bezzwłocznie.

Säu'men, *sm.* = š, 1) obrąbianie *n.*, lamowanie *n.*, obszywanie *n.*; 2) zwlekanie *n.*, zwłóczenie *n.*, wstrzymywanie *n.*, wahanie *n.* się; = Zögern.

Säu'mensch, I. *sm.* = en, *pl.* = en, świński *m.*; II. *sn.* = eš, *pl.* = er, kobieta nieporządna, niechlujna, plucha *f.*

Säu'mer, *sm.* = š, *pl.* —, 1) obrąbiacz *m.* (u maszyny do szycia); 2) opieszalec *m.*, lubiący zwlekać.

Säu'mesel, *sm.* = š, *pl.* —, osieł juczny.

Säu'msarn, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, paprotnik *m.*, piórnik kłosowy (roślina).

Säu'msuf, *sm.* = eš, *pl.* = süße, cyranik *m.* (ptak).

Säu'mig, *adi.* opieszaly; = er Schufdner opieszaly, zwlekający dłużnik.

Säu'migkeit, Säu'mnis, *sf.* zwłoka *f.*, mtręga *f.*

Säu'mnacht, *sf.* *pl.* = nähte, szew obrąbkowy.

Säu'mpfad, Säu'msteig, Säu'mweg, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, ścieżka *f.* dla zwierząt jucznych.

Säu'mrand, *sm.* = (e)š, *pl.* = ränder, obrąbek *m.*

Säu'mpferd, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, Säu'mroß, *sn.* = ffeš, *pl.* = ffe, koń juczny.

Säu'mjattel, *sm.* = š, *pl.* = sättel, kulbaka juczna, siódło juczne.

Säu'mselig, *adi.* opieszaly, zwłokliwy; *adv.* opieszale, zwłokliwie; — sein polecić się.

Säu'mseligkeit, *sf.* opieszalność *f.*, zwłokliwość *f.*

Säu'mtier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, bydle *n.*, bydło *n.* juczne.

Säu'mutter, *sf.* *pl.* = mütter, maciora *f.*

Säu'mest, *sn.* = eš, *pl.* = er, chlew *m.*; (obraz.) brudne miejsce, brudna, mizerna miejscowość.

Säu'nidel, *sm.* = š, *pl.* —, człowiek brudny, niechlujny (pospol.).

Säu'park, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, i = š, las ogrodzony, ogród *m.* dla dzików.

Säu'rt, *sf.* *pl.* = n, 1) kwasność *f.*, cierpkość *f.*; = Herbigkeit; 2) kwas *m.* (chemia); — im Magen kwas żółądkowy; gelinde, angenehme — kwasek *m.*; in — verwandelt, — bilden kwas wytwarzać.

Säu'rebidend, Säu'reerzeugend, *adi.* tworzący kwas.

Säu'rebildung, *sf.* *pl.* = en, wytwarzanie *n.* się kwasu.

Säuregüterzeit, *sf.* sezon ogórkowy (nudny czas późnego lata).

Säu'richt, *sm.* = š, *pl.* —, rodzaj zwierząt przedpotopowych (zoologia).

Säu'rüssel, *sm.* = š, *pl.* —, świński ryj.

Säu's, *sm.* —, hałas *m.*, wrzask; in — und Brauß leben szumnie i buńczucznie żyć, szumieć i hulać.

Saut'ad, *sm.* =(e)š, *pl.* =šade, świński żołądek (jak kiszka) nadziany, maciek *m.*

Saut'afopis, *sm.* =eš, *pl.* =šofe, świszczypal(k)a *f.*

Saut'elaut, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, głoska sycząca; = 3|t|=laut.

Saut'eln, *vn.* (haben) szeleścić, szemrać; der Wind säufelt wiatr łagodnie szeleści; (przenośnie): szepnąć, syczącym głosem mówić.

Saut'eln, *sn.* =š, szelest *m.*, szmer *m.* (łagodny).

Saut'eln, *vn.* (haben) szumieć, huczeć (o wichrze, przelatujących kamieniach, kulach); eš jaust mir in den Ohren szumi mi w uszach.

Saut'eln, *sn.* =š, szumienie *n.*, szum *m.*

Saut'end, *adi.* szumiący; =er Wind pochwist *m.*

Saut'ewind, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wicher *m.*, wiatr szumiący; (przenośnie): świszczypal(k)a *f.*; = Sautefopf.

Saut'fief, *sm.* =eš, *pl.* =e, oszczep *m.* na dziki.

Saut'fiall, *sm.* =(e)š, *pl.* =falle, chlew *m.*

Saut'fud, *sm.* =(e)š, Saut' melde, *sf.* *pl.* =n, świui mord (roślina).

Saut'frant, *sm.* =(e)š, świński urunek, plugawy, nieczysty napitek.

Saut'frog, *sm.* =(e)š, *pl.* =tröge, ko. yto *n.* dla świui.

Saut'wetter, *sn.* =š, brzydkie powietrze.

Saut'wirtschaft, *sf.* złe, niechlujne, świńskie gospodarstwo.

Saut'wurz, *sf.* *pl.* =en, smogliczka *f.*; = Sautkraut.

Saub'y'erkohl, *sm.* =(e)š, kapusta włoska, kędzierzawa, sabaudka *f.*, sawojka *f.*, fryzurka *f.*, kędzierka *f.*

Sch'irre, *sm.* =n, *pl.* =n, zbir *m.*

Sca'la, *sf.* *pl.* =š i =ten, obacz Sfal.

Scena'rium i Szena'rium, *sn.* =š, *pl.* =tien, scenarium *n.* (teatr).

Sc'e'ne i Sz'e'ne, *sf.* *pl.* =n, 1) scena *f.*, widownia *f.*

(w teatrze); etw. in — setzen inscenować co (także przenośnie: urządzić co, sprawić co), przyrzucić do do wystawienia, przygotować przedstawienie (teatr); 2) scena *f.*, występ *m.* (teatr); in =n eintreten podzielić na występy; 3) (przenośnie): scena *f.*, widowisko *n.*; ząjście *n.*; jmnbm eine — machen zrobić komu scenę, napaść kogo; eine hüßliche — brzydkie, wstrętne widowisko; eine komische, gelungene — komiczna, śmieszna, udana scena.

Sc'e'nenbuch, Sz'e'nenbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, scenaryusz *m.*, tekst sztuki przysposobiony do użytku aktorów i reżysera (teatr).

Sc'e'neinteilung, *sf.* *pl.* =en, podział *m.*, rozdział *m.* sceniczny (teatr).

Sc'e'nenführung, *sf.* *pl.* =en, kierowanie *n.* scenami (teatr).

Sc'e'nenwechsel, *sm.* =š, *pl.* —, zmiana *f.* sceny, widowni (teatr).

Scenerie', *sf.* *pl.* =n, aparat sceniczny, scena *f.*; kulisy *pl.*, malowidła kulisowe (teatr).

Scenie'ring, *sf.* wystawienie *n.* na scenie (teatr).

Sc'e'nisch, *adi.* sceniczny; =er Apparat, =e Ausstattung aparat sceniczny, urządzenie sceniczne, wystawa *f.*; =e Anordnung, obacz Scenenführung.

Scenograph, *sm.* =en, *pl.* =en, scenograf *m.*

Scenographie', *sf.* *pl.* =n, scenografia *f.*, malowanie *n.* w perspektywie.

Scenographisch, *adi.* scenograficzny; *adv.* scenograficznie.

Sc'e'pter i Zepher, *sn.* =š, *pl.* —, berło *n.*; daš — hal'tend, tragend berło dzierzący, bertem władający.

Sc'e'pterkrant, *sn.* =(e)š, *pl.* =früher, gnidosz *m.* (roślina).

Scha'b'bes, *sm.* —, *pl.* —, szabas *m.*, sobota *f.*

Scha'be, *sf.* *pl.* =n, 1) karakan *m.*, szwab *m.* (owad); 2) skrobadlo *n.*, narzędzie *n.* do oskrobowania.

Scha'bebant, *sf.* *pl.* =bänke, Scha'bebann, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, Scha'beblock, *sm.* =(e)š, *pl.* =blöcke, Scha'bebock, *sm.* =(e)š, *pl.* =böcke, Scha'bebrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, ławka *f.*, deska *f.*, na której garbarze oskrobują skóry.

Scha'beeien, *sn.* =š, *pl.* —, skrobacz *m.*, skrobadlo *n.*

Scha'bemanier, *sf.* pewien sposób sztychowania.

Scha'bemeijer, *sn.* =š, *pl.* —, nóż *m.* do skrobania.

Scha'ben, *vn.* (haben) skrobac, oskrobować; viel — naszkrobac; Rufe — trzec ser; Rügen — skrobac marchew; (żartobl.) Rübchen — marchewkę komu pokazać.

Scha'benkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, mszyca *f.*; = Mottentraut.

Scha'ber, *sm.* =š, *pl.* —, skrobacz *m.*

Scha'bernat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, figiel *m.*, psikus *m.*, psota *f.*; jmnbm einen — spiel'n, jmnbm etw. auß — antun figla komu wyplatać, splatać, psikusa komu zrobić; zum — na złość, wa psotę.

Scha'bewolle, *sf.* wełna *f.* pośledniej jakości, wełna z zwierząt nieżywych.

Schä'big, *adi.* 1) parszywy; 2) wytarty (n. p. surdut); mizerny; = elend; brudno skapy; = geizig; =er Mensch brudny sknera; (przystawie:) nichts auf Erden dauert ewig, selbst der schönste Sud' wird — wszystko na świecie się psnie i starzeje.

Schä'bigkeit, *sf.* wytartosc *f.*; mizernosc *f.*; skapstwo *n.*

Scha'bläfer, *sm.* =š, *pl.* —, szczekomól *m.*, karakon *m.*

Schablo'ne, *sf.* *pl.* =n, model *m.*, wzór *m.*, podoba *f.*; przepustnica *f.*; (obraz.) nach der — arbeiten pracować machinalnie.

Schablo'nenarbeit, *sf.* *pl.* =en, praca machinalna, tuzinkowa.

Schablo'nenmalerei, *sf.* *pl.* =en, malowanie *n.* przy pomocy przepustnic.

Schablonenmäßig, *adi.* machinalny, tuzinkowy; *adv.* machinalnie, tuzinkowo.

Schabmeißer, *sn.* obacz Schwabmeißer.

Schabrade, *sf. pl.* =n, czaprak *m.*

Schabrel, *sn.* =s, *pl.* —, oskrobiny *pl.*, odpadki *pl.*

Schach, *sn.* =s, Schachspiel, *sn.* =e)s, szachy *pl.*; — dem König! szach królowi! — spielen w szachy grać; — bieten szach dać; jmnbn schach und matt albo schach-matt machen szaszachować, zamatować kogo; im — stehen, in — kommen być w szachu, dostać się do szachu; (przenośnie:) jmnbn — bieten śmiały opór komu stawić, opierać się, oprzeć się komu; jmnbn in — hassen trzymać kogo w kordzie, ostro.

Schachaufgabe, *sf. pl.* =n, zadanie szachowe, problemat szachowy.

Schachbrett, *sn.* =e)s, *pl.* =er, szachownica *f.*

Schacher, *sm.* =s, podły handel, szachrajstwo *n.*, frymarka *f.*; — treiben szachrować, frymarzyć.

Schächer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) lotr *m.*, rozbójnik *m.*; 2) armer — wielki biedaczysko.

Schacherei, *sf. pl.* =en, Schacherhandel, *sm.* =s, szachrowanie *n.*, szachrajstwo *n.*, frymarka *f.*

Schacherer, *sm.* =s, *pl.* —, szachrajca *f.*

Schacherin, *sf. pl.* =nen, szachrajka *f.*

Schacherhandwerk, *sn.* =e)s, szachrajskie rzemiosło.

Schacherjude, *sm.* =n, *pl.* =n, żyd szachrajca *m.*, szachrajstwem się trądający.

Schächertreu, *sn.* =es, *pl.* =e, krzyż łotrowski.

Schächern, *vn.* (haben) prowadzić podły handel, szachrować.

Schächfeld, *sn.* =es, *pl.* =er, pole *n.* na szachownicy.

Schächfigur, *sf. pl.* =en, bierka szachowa, figurka szachowa, pion *m.*

Schächförmig, *adi.* w kształcie szachownicy.

Schächmat, *adi.* mat, (całkiem) zamatowany; jmnbn — machen szaszachować, zamatować kogo; (obraz.) znużony do upadłego, wysłony, wycieńczony, opadły ze sił.

Schächpartie, *sf. pl.* =n, partya *f.* szachów.

Schächspiel, *sn.* =e)s, gra *f.* w szachy, szachy *pl.*

Schächspieler, *sm.* =s, *pl.* —, gracz szachowy, szachista *m.*

Schächstein, *sm.* =e)s, *pl.* =e, obacz Schächfigur.

Schächte, *sm.* =e)s, *pl.* =e i Schächte, 1) szyb *m.*, szacht *m.* (górn.); 2) eiserner — oprawa żelazna.

Schächtaufscher, *sm.* =s, *pl.* —, przystawca *m.*, szubowy *m.*

Schächtel, *sf. pl.* =n, pudło *n.*, krobia *f.*; eine kleine — pudełko *n.*, krobka *f.*; (przenośnie:) eine alte — stary grat, stary babsztyl (o kobiecie).

Schächtelchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Schächtel, pudełeczko *n.*, krobeczko *n.*

Schächteldeckel, *sm.* =s, *pl.* —, wieko *n.* od pudełka.

Schächtelhalut, *sm.* =e)s, *pl.* =e, chwoszcz *m.*, chwoszczka *f.*, strzępka wielka, szarpacz zimowy; kleiner — strzępoczka *f.* (roślina).

Schächtelmacher, *sm.* =s, *pl.* —, pudełkarz *m.*, fabrykant *m.* pudełek.

Schächteln, *va.* (haben) włożyć, zapakować, schować do pudełka; = einschächeln.

Schächten, *va.* (haben) pogłębiać szyb (górn.).

Schächten, *va.* (haben) zabijać, zarzywać było według żydowskiego przepisu rytualnego.

Schächter, *sm.* =s, *pl.* —, rzeźnik żydowski.

Schächfutter, *sn.* =s, *pl.* —, futrówka *f.*, koszula *f.* (górn.).

Schächtevier, *sn.* =s, *pl.* =e, wieniec *m.* w szybie (górn.).

Schächtrüber, *sm.* =s, *pl.* —, kopacz *m.*, robotnik *m.*

w szybie (górn.).

Schächhaus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, jata *f.* (górn.).

Schächhut, *sm.* =es, *pl.* =hüte, Schächkappe, *sf. pl.* =n, kapelusze *m.*, czapka *f.* górnika.

Schächkrauz, *sm.* =es, *pl.* =fränze, wieniec *m.* w szybie. zrab *m.* (górn.).

Schächmeißer, *sm.* obacz Schächtaufscher.

Schächsalz, *sn.* =es, szybikowa sól.

Schächseide, *sf. pl.* =n, przedział *m.* (górn.).

Schächseil, *sn.* =e)s, *pl.* =e, lina kołowrotowa (górn.).

Schächstöße, *sm. pl.* poboki *pl.* szuby (górn.).

Schächtonne, *sf. pl.* =n, skrzynia *f.* (górn.).

Schächturnier, *sn.* =e)s, *pl.* =e, Schächwettkampf, *sm.* =e)s, *pl.* =kämpfe, turniej szachowy.

Schächzug, *sm.* =e)s, *pl.* =züge, ciąg *m.*, poruszenie *n.* pionem szachowym.

Schächzen, *sm.* =s, *pl.* —, szadchen *m.*, stręczyciel *m.* (żydowski) małżeństw.

Schächde, Schächden, *sm.* =ns, *pl.* Schäden, 1) szkoda *f.*; =n anrichten szkodę wyrządzić; =n (er)leiden, nehmen, zu =n kommen ponieść szkodę, szkodować na czem; jmnbn — zufügen wyrządzić komu szkodę; zu jeinem =n na jego szkodę; er klagte ihn auf Erfaß des =ns und der Kosten (za)skarżył go o wynagrodzenie szkody i zwrot kosztów; durch =n wird man kflug szkoda uczy rozumowi; szkoda nie tuczy, lecz rozumu uczy; szkoda, przygoda — do mądrości droga; daß albo es ist schade szkoda; (es ist) schade, daß ich ihn nicht gesehen habe szkoda (żaluję), że go nie widziałem; recht — ewig — jammerichade wielka szkoda, bardzo szkoda; wie —! co za szkoda! jaka szkoda! schade um das viele Geld, es ist verdammbet szkoda tyle pieniędzy, są roztrwonione schade um ihn! szkoda go

żał mi go! schade um (albo für) den Ruhm, menn man dabei Hungers stirbt co głodnemu po sławie? na co głodnemu sława się przyda? wer den =n hat, darf für den Spott nicht sorgen czyja szkoda, tego grzech; kto szkodę ponosił, tego zwykle wyśmiewają; besser nachgeben, als =n leiden lepiej (mądrzej) ustąpić, niż szkodę ponieść; 2) uszkodzenie *n.*, zepsucie *n.*, nadwreżenie *n.*; = Beschädigung; daś Schiff hat keinen =n gelitten okręt nie został uszkodzony; =n nehmen zostać uszkodzonym; es soll fein =n daran entstehen nie będzie, nie zostanie uszkodzone, nie zepsuje się (o rzeczach); 3) uszkodzenie *n.*, (z)ranienie *n.*, szwank *m.*, rana *f.*, szkoda *f.* na ciele, wada *f.*, ułomność *f.*, zło *n.*; = Verletzung, Wunde, Körperlicher Schaden, Gebrechen, Übel; =n leiden, nehmen doznać uszkodzenia; er hat an seiner Gesundheit =n gelitten ucierpiał na zdrowiu, zaszwankował na zdrowiu; daś wird deiner Gesundheit, deinem Ruße =n tun to zaszkozi twojemu zdrowiu, twojej sławie; innerer =n wewnętrzne uszkodzenie; offener =n uszkodzenie widoczne, zewnętrzne, rana *f.*; unheilbarer =n choroba niewyleczalna; einen alten =n haben cierpieć na co oddawna; zu =n kommen doznać uszkodzenia, zostać uszkodzonym, zaszwankować; niemand nahm (albo kam zu) =n beim Umwerfen nikt nie został uszkodzonym przy przewróceniu; alte Schäd-den brechen leicht auf stare rany łatwo pękają, otwierają się; 4) strata *f.*, uszczerbek *m.*; = Nachteil, Abbruch; zu jmands =n ze czyją stratą; zu jeinem =n ze szkodą dla niego; es soll dein =n nicht fein nie będziesz miał na tem szkody, nie stracisz na tem; es soll dir fein =n gefchehen nie stanie ci się krzywda; sich seineš =nš erholen, jeinem

=n wieder nachkommen (an jmand) powetować (na kim) straty, podźwignąć się; mit =n verkaufen sprzedać ze stratą; =n bei etw. haben stracić na czem; jmand den =n ersejen, wieder gutmachen wynagrodzić komu stratę; für allen =n bürgen, gutstejen reczyć za wszelkie straty; jmand zu, in =n bringen, setzen, stürzen wystawić, narazić kogo na straty, być przyczyną czyich strat; ich bin mir daburch 100 Kronen in =n gemejen straciłem na tem, przez to 100 koron; mit =n verkaufen sprzedać ze stratą; fort mit =n! sprzedam, dam choćbym na tem stracił; er dient ihm mit eigenem =n służę mu na własną niekorzyść; daś gereicht mir zum =n to mi szkodę przynosi.

Schädel, *sm.* =s, *pl.* —, czaszka *f.*, czerep *m.*, czaszbatka *f.*; trupa główka; = Totenkopf; głowa *f.*; = Kopf; leerer, höher — pusta głowa, głupia pałka.

Schädelbau, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, formacja *f.*, kształt *m.* czaszki.

Schädelbein, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kość *f.* czaszki.

Schädelbeschreibung, *sf.* ob. Schädellehre.

Schädelbohrer, *sm.* =s, *pl.* —, świder *m.* do wiercenia czaszki, trepan *m.*

Schädelbohrung, *sf.* *pl.* =en, trepanacja *f.*

Schädelbruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =brüche, złamanie *n.* czaszki.

Schädelhaube, *sf.* *pl.* =n, ogłowie *n.*

Schädellehre, *sf.* frenologia *f.*, nauka *f.* o czaszkach.

Schädelmesser, *sm.* =s, *pl.* —, kraniometr *m.*, czaszkomierz *m.*

Schädelmessung, *sf.* kraniometrija *f.*

Schädelnaht, *sf.* *pl.* =nähte, szew czaszkowy (anatomia).

Schädelstätte, *sf.* kalwarya *f.*, Golgota *f.* (biblia).

Schädeluntersuchung, *sf.* *pl.* =n, kraniokopia *f.*, badanie *n.* czaszek.

Schaden, *I. va.* (haben)

szkodzić, zaszkozić; wyrządzać, wyrządzić szkodę; czynić uszczerbek, narazić na stratę; daś wird seiner Gesundheit, seinem Ruße — to zaszkozi jego zdrowiu, jego reputacyi; jmand, einer Sache — (za)szkozić komu, jakiej sprawie; oddać komu złą przysługę; = jmand einen schlimmen Dienst erweisen; er hat ihm bei seinem Vorgesetzten geschadet zaszkoził mu u jego przełożonego; daś schadet nichts to nie nie szkodzi, nie na tem nie zależy; daś wird ihm nichts — to mu wcale nie zaszkozi; was schadet es dir? co ci szkodzi? co ci na tem zależy? es schadet nicht, menn . . . nie (za)szkozi, jeśli . . . ; was schadet es, menn . . . ? jaka w tem szkoda, jeśli . . . ? Überfluß schadet nie od przybytku głowa nie boli; daś schadet ihm nichts dobrze mu tak, zasłużył na to; = er hat es verdient.

Schaden, *sm.* =s, *pl.* Schäd-en, obacz Schade.

Schadenbringend, *adi.* szkodliwy.

Schadenersatz, *sm.* =es, *pl.* =sätze, wynagrodzenie *n.* szkody.

Schadenersatzforderung, *sf.* *pl.* =en, żądanie *n.* wynagrodzenia szkody.

Schadenersatzklage, *sf.* *pl.* =n, skarga *f.* o wynagrodzenie szkody.

Schadenfeuer, *sn.* =s, *pl.* —, pożar niszczący.

Schadenfall, *sm.* =(e)s, *pl.* =fälle, przypadek *m.* szkody; im =e w razie uszkodzenia, na przypadek szkody.

Schadenfreude, *sf.* radość *f.* z cudzej szkody, krzywdy, z cudzego nieszczęścia, złośliwość *f.*

Schadenstroh, *adi.* cieszący się, radujący się z cudzej szkody, krzywdy, złośliwy; *adv.* złośliwie.

Schadenrechnung, *sf.* *pl.* =en, obliczenie *n.* szkody.

Schadenstiftung, *sf.* *pl.* =en, oszacowanie *n.*, ocenienie *n.* szkody.

Schadenstifter, *sm.* =s, *pl.* —, szkodnik *m.*, sprawca *m.* szkody.

Schadhaft, *adi.* uszkodzony, nadpsuty, zepsuty; = verdorben; nadwreżony; = verlegt; zużyty, schodzony; = abgenutzt; niezupełny; = unvollständig; wadliwy; = voll Mängel; — machen uszkodzić, nadwreżyc; — werden uszkodzić się, zepsuć się, nadwreżyc się; zużyć się; = sich abnutzen.

Schadhaftigkeit, *sf.* stau *m.* zepsucia, nadwreżenia, zużycia; wadliwość *f.*; = Mangelhaftigkeit; niezupełność *f.*; = Unvollständigkeit.

Schädigen, *va.* (haben) jmnnd an, in einer Sache — szkodzić, zaszkodzić komu w czem; jmnnd in seinen Interessen, an seinem Rufe — zaszkodzić czym interesom, czyjej reputacyi.

Schädigen, *sn.* =s, Schädigung, *sf.* *pl.* =en, szkodzenie *n.*, uszkodzenie *n.*; uchybienie *n.*, ukrócenie *n.*; = Beeinträchtigung (prawo); = ung an der Ehre obraza *f.* honoru, uchybienie *n.* honorowi.

Schädlich, *adi.* szkodliwy; niekorzystny; = nachteilig; uchybiający, ukrócający; = beeinträchtigend; zgubny; = verderblich; *adv.* szkodliwie (także in der Weise); niekorzystnie; uchybiająco; zgubnie.

Schädlichkeit, *sf.* szkodliwość *f.*; äußerste — zgubność *f.*

Schädling, *sm.* =s, *pl.* =e, owad szkodliwy (ogrodu).

Schadlos, *adi.* 1) nieuszkodzony, cały; jmnnd — halten wynagrodzić komu szkodę, stratę; sich — halten wynagrodzić sobie stratę; (obraz.) pocieszyć się czem; 2) nieuszkodliwy, niewinny; = harmlos.

Schadloshaltung, *sf.* wynagrodzenie *n.* straty, indemnizacya *f.*; (obraz.) pocieszenie *n.* się czem; = Tröstung.

Schadlosigkeit, *sf.* 1) nie-

uszkodzoność *f.*, całość *f.*; 2) nieszkodliwość *f.*, niewinność *f.*; = Harmlosigkeit.

Schaf, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, männliches — baran *m.*; weibliches — owca *f.*; kleines — baranek *m.*, owieczka *f.*; vom — stammend, daß — betreffend owce; =e weiden owce pasć; eine Herde =e trzoda owiec; (poufale:) er ist ein rechtes — cap z niego; ein verirrtes — zbłąkana owca; war sich zum — macht, den frisst der Wolf kto się czyni barankiem, wilk go zje; kto się udaje za barana, wilk go capnie, wieczór czy rana; ein räudiges — stędyt die ganze Herde an jedna owca parszywa wszystko stado zarazi; owce parszywą odłącz od stada, bo wnet we wszystkich też będzie wada; von außen —, von innen Wolf owcze odzianie, wilcze sumienie; der Wolf frisst auch die gezähnten =e i rachowane owce wilk zje; der geduldigen =e gehen viele in einer Stall cierpliwych owieczek wiele wpędzić do jednej obory.

Schaf-, *adi.* owczy.

Schafartig, *adi.* owczy.

Schafblattern, Schafspoffen, *sf.* *pl.* owcza ospa, ospica *f.*

Schafbock, *sm.* =(e)s, *pl.* =böcke, baran *m.*, cap *m.*

Schafbutter, *sf.* owcze masło.

Schafschen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Schaf, 1) owieczka *f.* (także przenośnie = duza *f.*, parafianin *m.*), baranek *m.*; ein elendes, armseliges — owczyzna *f.*, owczyzna *f.*; sein — scheren albo in's trodene bringen wypasć swego byczka, obłow zrobić, przepłynąć, zarobić grube pieniądze; 2) (= am Himmel) chmurki pierzaste, wełniaste, baranki *pl.*; 3) (poufale:) du kleines —! ty mały osiołek

Schafzünger, *sm.* =s, owcze bobki, owczy gnój.

Schäfer, *sm.* =s, *pl.* —, owczarek *m.*, owczaryk *m.*, pasterz *m.*

Schäfer-, *adi.* owczarski; pasterski.

Schäferdichtung, *sf.* (*pl.* =en), Schäfergedicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, poezya sielankowa, poemat sielankowy, sielanka *f.*, skotopaska *f.*

Schäferci, *sf.* *pl.* =en, 1) mieszkanie *n.* owczarka, owczarzyka; 2) owczarnia *f.*; = Schafstall; 3) owczarstwo *n.*; = Schafzucht.

Schäferflöte, *sf.* *pl.* =n, flet pasterski, multanka *f.*

Schäferhast, Schäfermäßig, *adi.* pasterski; sielankowy; *adv.* po pastersku, sielankowo.

Schäferhund, *sm.* =es, *pl.* =e, pies owczarski, pastuszy, kundel *m.*

Schäferhut, *sm.* =es, *pl.* =hüte, kapelusze pasterski.

Schäferhütte, *sf.* *pl.* =n, Schäferkarrn, *sm.* =s, *pl.* —, szalas pastuszy.

Schäferin, *sf.* *pl.* =nen, owczarka *f.*, pastarka *f.*

Schäferjunge, *sm.* =n, *pl.* =n, owczarek *m.*, owczaryk *m.*

Schäferknabe, *sm.* obacz Schäferjunge.

Schäferknecht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, skotarz *m.*

Schäferleben, *sn.* =s, życie pasterskie; życie sielankowe, wiejskie (literat.).

Schäferlied, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, piosenka pasterska, sielankowa.

Schäfermädchen, *sn.* =s, *pl.* —, owczarka *f.*

Schäferpeise, *sf.*, Schäferrohr, *sn.* obacz Schäferflöte.

Schäferroman, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, powieść pasterska, sielankowa.

Schäferspiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, dramat pasterski.

Schäfersjab, *sm.* =(e)s, *pl.* =stäbe, Schäferstock, *sm.* =(e)s, *pl.* =stöcke, kij pasterski, laska pasterska.

Schäferstimme, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pastorałe *n.* *indecl.*, utwór *m.* (muzyczny) w stylu pasterskim.

Schäferstunde, *sf.* *pl.* =n, godzina sprzyjająca kochankom, pora miłosna.

Schäferstafche, *sf. pl.* =n, toroa pasterska.

Schäferwelt, świat pasterski.

Schaff, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szafel *m.*, szaflik *m.*

Schaffell, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, owcza skóra.

Schaffen, *va. I.* schaffen, geschafft, schaffte, habe geschafft, 1) czynić, pracować, robić; = tun; du hast hier nichts zu — ty nie masz tu nic do roboty, do czynienia; ich will mit ihm nichts zu — haben nie chcę mieć z nim nic do czynienia; ich habe nichts damit (albo mit der Sache) zu — nie mam z tem nic do czynienia, ta rzecz mnie nie obchodzi; jmdm viel zu — machen (na)robić komu wiele kłopotu, trosk, zambarasować kogo, (za)kłopotać kogo; ich will nichts damit zu — haben nie chcę mieć z tem nic do czynienia, nie chcę o tem slyszec, wiedziec, nie chcę się w to mieszać; sich zu — machen krzątać się, zajmować się czem; er macht sich unnötig, (albo unnützig) viel zu — niepotrzebnie nadto się trzdzi, krząta; 2) wystarać się o co, dostarczać, dostarczyć, dostawiać, dostawić; = anschaffen, verschaffen; sich etw. (ver) — wystarać się o co; sich Bücher (ver) — wystarać się o książki; das kann ich nicht — tego nie mogę dostarczyć; er wird mir Geld — wystara mi się o pieniadze; etw. billig — dostarczyć, dostawić co tanio; Flak, Hilfe, Rat — zrobić miejsce, przynieść pomoc, znalezc radę; Nutzen — przynosić, przynieść pożytek; Linderung — usmierzyć; Freude, Kummer (ver) — sprawić pociechę, zmartwienie; jmdm Recht — dopomóc komu do prawa; sich selbst Recht — wymierzyć sobie sprawiedliwość; 3) wyznaczyć, wyznaczyć, sprawić; er hat schon geschafft, was ich ihm aufgetragen habe

już sprawił, com mu polecil; etw. an Ort und Stelle — dostawić, zauiesić, zawiezc, polozyć, postawić co na miejsce (przeznaczone, właściwe); etw. auf die Seite — sprzątnąć, uprzątnąć co (na bok); etw. (jmdn) aus dem Wege — sprzątnąć co (kogo z drogi); das Getreide in die Scheune, in die Stadt — zboże zwiezc do stodoły, zawiezc do miasta; jmdn aus dem Hause — pozbyć się kogo z domu; sich jmdn vom Halse — pozbyć się kogo, uwolnić się od kogo; 4) rozkazywać, rozkazać, zyczyć sobie; = befehlen; was schaffst du? czego sobie zyczysz? II. schaffen, geschafft, schafft, schuf, habe geschaffen, stwarzac, stworzyć; = erschaffen; Gott hat die Welt geschaffen Bóg stworzył świat; er ist dazu wie geschaffen jest jakby do tego stworzony; die schaffende Kraft tworząca siła.

Schaffen, *sn.* =š, tworzenie *n.*, stwarzanie *n.*, produkowanie *n.*

Schaffensdrang, *sm.* =(e)š, popęd *m.*, pochoop *m.* do tworzenia, do pracy, zamiłowanie *n.* pracy, popęd twórczy.

Schaffensraft, *sf. pl.* =kräfte, siła twórcza.

Schafffleisch, *sn.* =eš, owcze mięso, baranina *f.*

Schaffner, *sm.* =š, *pl.* — 1) gospodarz *m.*, rzadca *m.*; prowentarz *m.*, pisarz prowentowy, klucznik *m.*; 2) szafarz *m.* (klasztorny), kanafarz *m.*; — sein szafarzyć; 3) pociągowy *m.*, konduktor pociągowy; = Kondukteur (kolejn.).

Schaffneramt, *sn.* =eš, szafarstwo *n.*, kanafarstwo *n.* (w klasztorach); urząd *m.* konduktora.

Schaffnerei, *sf. pl.* =en, gospodarowanie *n.*, gospodarstwo *n.*, szafarnia *f.*, kanafarnia *f.*

Schaffnerin, *sf. pl.* =nen, szafarka *f.*, klucznica *f.*

Schaffgarbe, *sf. pl.* =n, krwawnik pospolity, stokroć *f.*, żeniszek *m.* (roślina).

Schafhaut, *sf. pl.* =häute, owcza skóra (niewyprawna).

Schafhäutchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Schafhaut, owcza skórka; błona owcza, kozia, owodna *f.* (anatomia).

Schafherde, *sf. pl.* =n, trzoda *f.* owiec.

Schafhirt(e), *sm.* =en, *pl.* =en, owczarek *m.*, owczarzyk *m.*, skotopas *m.*

Schafhürde, *sf. pl.* =n, koszary *pl.*, zagroda *f.* dla owiec, owczarnia *f.*

Schafhusten, *sm.* =š, kaszel suchy, owczy.

Schafmel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, lama *f.* (zwierzę).

Schafhäse, *sm.* =š, *pl.* —, owczy ser.

Schafkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, gęsiówka *f.* (roślina).

Schafstamm, *sn.* =(e)š, *pl.* =lämmer, jaguń *n.*, owieczka *f.*

Schafstanz, *sf. pl.* =läufe, owcza wesz.

Schafleder, *sn.* =š, owcza skóra (wyprawna).

Schafledergerber, Schaflederhändler, *sm.* =š, *pl.* —, białoskórnik *m.*; = Weißgerber.

Schafledern, *adi.* z owczej skóry.

Schafstein, *sn.* =š, *pl.* —, owieczka *f.*

Schafstlinje, *sf. pl.* =n, cieciorczka upstrzona, otoczka *f.* (roślina).

Schafstämfig, *adi.* owczy; =er Gang owczy chód; *adv.* po owczemu, jak owca; er sieht — aus wygląda jak owca, gupio.

Schafmilch, *sf.* owcze mleko.

Schafmist, *sm.* =eš, Schafstötel, *sm.* =š, owcze łobki, owczy gnój.

Schafmolte, *sf. pl.* =n, żętyca *f.*, serwatka *f.* od sera owczego (jako lekarstwo).

Schafmutter, *sf. pl.* =mütter, maciora *f.*

Schafst, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rusztowanie *n.*; auf das — steigen wstąpić na rusztowanie.

Schaf (s)pelz, *sm.* =eš, *pl.* =e, kozuch barani, barany *pl.*; der Wolf im — wilk w baraniej (w owczej) skórze, wilk owcą pokryty.

Schaf (s)piersch, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz Schafhürde.

Schaf (s)poßen, *sf. pl.* ob. Schafblattern.

Schaf (s)raffe, *sf. pl.* =n, rasa *f.*, gatunek *m.* owiec.

Schaf (s)salbe, *sf. pl.* =n, masę *f.* do smarowania owiec (parszywych).

Schaf (s)säugig, *adi.* owczoki.

Schaf (s)schelle, *sf. pl.* =n, dzwonek owczy.

Schaf (s)schere, *sf. pl.* =n, nożyce *pl.* do strzyżenia owiec.

Schaf (s)scherer, *sm.* =š, *pl.* —, postrzygacz *m.* owiec.

Schaf (s)schur, *sf. pl.* =en, strzyżenie *n.* owiec, strzyżka *f.*

Schaf (s)schuch, *sf.* obacz Schafblattern.

Schaf (s)scheißt, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, twarz owcza, głupia.

Schaf (s)schirn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, owczy mózg, durna głowa.

Schaf (s)sckleid, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, owcza suknia, kozuch *m.*, barany *pl.*

Schaf (s)sctopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =föyfe, głupiec *m.*

Schaf (s)stall, *sm.* =(e)š, *pl.* =ställe, obora *f.* dla owiec, owczarnia *f.*

Schafst, *sm.* =(e)š, *pl.* Schäfte, osada *f.*, oprawa *f.* (u strzelby); łożo *n.* (u działu); drzewce *pl.* (u lancy); trzonek *m.* (u noża, młotka, lichtarza); głąbik *m.*, trzon *m.*, pień *m.* (drzewa, prosto z korzenia wyrastający); słupek *m.* (między oknami); słupiec *m.* (u kolumny); łożdga *f.* (rośliny); szypułka *f.* (u pióra); cholewa *f.* (u buta).

Schaf (s)ten, *va.* (haben) zopatrzyć w trzonek, w drzewce, oprawić, oprawić, osadzić, osadzić.

Schaf (s)tgeimse, *sn.* =š, *pl.* —, ucios dolny (architekt).

Schaf (s)ten, *sn.* =eš, chwoszczanka *f.*, koszcza *f.*,

skrzyp *m.*, koński ogon, bezlist *m.*, koniopluch *m.* (roslina).

Schaf (s)stung, *sf.* oprawianie *n.*, osadzanie *n.*

Schaf (s)trieb, *sm.* =(e)š, prawo *n.* wygonu, wolność *f.* wyganiania owiec na pewien grunt, wygon *m.* (prawo).

Schaf (s)tritt, *sf. pl.* =en, pastwisko owcze.

Schaf (s)triebmaschine, *sf. pl.* =n, maszyna pociągowa do nieliczn.

Schaf (s)weide, *sf. pl.* =en, 1) = Schaftritt; 2) łożyna *f.* (drzewo).

Schaf (s)wolle, *sf.* owcza wełna.

Schaf (s)zede, *sf. pl.* =n, kleszcz *m.*, pejka *f.*

Schaf (s)zieger, *sm.* =š, *pl.* —, rodzaj owczego sera szwajcarskiego.

Schaf (s)zucht, *sf.* chów *m.* owiec, owczarstwo *n.*

Schaf (s)züchter, *sm.* =š, *pl.* —, hodowca *m.* owiec, owczarz *m.*

Schah, *sm.* =š, *pl.* =š, szach *m.* (cesarz perski).

Schaf (s)tal, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szakal *m.* (gatunek wilka).

Schaf (s)te, *sf. pl.* =n, szpona *f.*, zwora *f.*, ściszkadło *n.*; = Zwinge.

Schaf (s)ter, *sm.* =š, *pl.* —, figlarz *m.*, żartownis *m.*; kfeiner —! figlarzu!

Schaf (s)terei, *sf. pl.* =en, figlowanie *n.*, barszkwowanie *n.*, żarty *pl.*, żarciki *pl.*

Schaf (s)tern, *vn.* (haben) figlować, barszkwować, żartować.

Schal, *adi.* 1) wodnisty, wywietrzały, bez siły (o trunkach); jałowy, suchy (o potrawach); — werden wywietrzeć; 2) (obraz.) błahy, płaski; ein —er Kopf tupa głowa.

Schaf (s)lbar, *adi.* łupny.

Schaf (s)blech, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, blacha, którą oś jest obita.

Schaf (s)tbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, międzybalec *n.*; okrajka *f.*, szalówka *f.*, zrzywa *f.*

Schaf (s)lben, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Schafe, 1) miseczka *f.*, czareczka *f.*, filizaneeczka

f.; 2) skóreczka *f.*, łupinka *f.*, skorupka *f.*

Schaf (s)le, *sf. pl.* =n, 1) filizanka *f.* (u *p.* na kawę); czara *f.*, czarka *f.*; = Bofal; miseczka *f.*, salaterka *f.*, wazka *f.*; = Giefäß; 2) łuska *f.* (grochu, fasoli), skórka *f.*, łupina *f.* (owoców); łupa *f.* (jaja, ziemniaków); skorupa *f.* (raka, żółwia); aus der — lösen, von der — befreien obierać, obrać z łup, ze skóry; 3) okładka *f.*, okładziny *pl.*, oprawa *f.* (noża, książki); 4) szalka *f.* (u wagi); 5) podpory drewniane masztów (żegluga); 6) obrecz *f.* piasty; = Rabenring (mechanika); 7) (obraz.) powierzchowność *f.*; = Außenjeite; 8) racica *f.* jelenia i dzika (łowietwo); 6) kalte — drobianka *f.*, zacierka *f.*

Schaf (s)ten, *va.* (haben) obacz verschalen.

Schaf (s)ten, I. *va.* (haben) obierać, obrać (ze skórki *n.* *p.* ziemniaki, jabłka, gruszek), obłupywać, obłupiać, obłupić (jaja, orzechy, drzewo z kory i t. p.), łuskać (*n.* *p.* groch, fasole); ostrugiwać, ostrugać, postrugiwać, postrugać; II. sich —, *vr.* (haben) łupać się, łuszczyć się, złazić, schodzić (o skórze, skorupie).

Schaf (s)tenartig, *adi.* skorupiasty.

Schaf (s)tenicjen, *sn.* =š, *pl.* —, przywar *m.*

Schaf (s)tenförmig, *adi.* mający kształt czary, filizanki, czaszkowaty.

Schaf (s)tenfrucht, *sf. pl.* =früchte, łupiniak *m.*

Schaf (s)tenier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, skorupiak *m.*, płaz skorupiasty.

Schaf (s)theit, *sf. pl.* =en, 1) wywietrzałość *f.*, wodnistość *f.* (trunków); suchość *f.*, jałowość *f.* (potraw); 2) (obraz.) płaskość *f.*, błabość *f.*

Schaf (s)thengit, *sm.* =eš, *pl.* =e, ogier *m.* do stanowienia; = Beschäler.

Schaf (s)holz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzler, drzewo *n.* do opie-

Scha'lig, *adi.* łupiniasty.
 Schall, *sm.* -(e)š, *pl.* =e,
 1) frant *m.*, lis *m.*, szpak *m.*,
 filut *m.*; ein durchtriebener
 — pizebiegły, szczywany lis,
 filut pierwszej klasy; der —
 sieht ihm aus den Augen
 przebiegłość z oczu mu pa-
 trzy, 2) trefniś *m.*, żartowniś
m.; der — sitzt ihm im Nacken
 dyabła nosi w kapturze, to
 z cicha frant.

Scha'lkhaft, Scha'lkig, *adi.*
 szczywany, przebiegły, fran-
 towski; filuterny, figlarny;
adv. przebiegłe, po frantow-
 sku; filuternie, figlarnie.

Scha'lkhaftigkeit, Scha'lkig-
 keit, *sf.* przebiegłość *f.*, filu-
 terność *f.*, frantostwo *n.*

Scha'lsauge, *sn.* =š, *pl.*
 .n, frantowskie, filuterne oko.

Scha'lsfreund, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =e, przyjaciel nieszczerzy.

Scha'lsknecht, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =e, służa niewierny, niedbały.

Scha'lsnarr, *sm.* =en, *pl.*
 =en, błazen *m.*

Scha'lsstreich, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =e, figiel *m.*, psota *f.*

Schall, *sm.* =(e)š, *pl.*
 Schalle, dźwięk *m.*, głos *m.*,
 odgłos *m.*, brzmienie *n.*;
 (obraz.) sein Name hat guten
 — ma dobrą opinię.

Scha'lsbeden, *sn.* =š, *pl.*
 —, cymbały *pl.* (muzyka).

Scha'lsboden, *sm.* obacz
 Resonanzboden.

Scha'lsbrechung, *sf.* *pl.* =en,
 refrakcja *f.*, łamanie *n.* się
 dźwięku.

Scha'lsdach, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =dächer, Scha'lsdeckel, *sm.* =š,
pl. —, baldachin *m.*, nadgło-
 wie *n.* nad kazalnica.

Scha'lsempfindung, *sf.* *pl.*
 =en, czucie akustyczne.

Scha'len, *vn.* schalle, schallst,
 schallt, schallte i scholl, habe
 geschallt, dzwieceć, brzmieć,
 dźwięk wydawać; weithin —
 rozlegać się; schallendes Ge-
 lächter głośny, rozbrzmiewa-
 jący śmiech; schallende Ohr-
 feige głośny policzek; wie
 man in den Wald hinein
 ruft, so erhört es heraus jak
 w lesie hukniesz, tak ci się
 odezwie.

Scha'lsfortpflanzung, *sf.*
 rozchodzenie *n.* się głosu
 (fizyka).

Scha'lsgeiß, *sn.* =eš, *pl.*
 =e, naczynie odgłosowe.

Scha'lsgewölbe, *sn.* =š, *pl.*
 —, sklepienie głos odbija-
 jące.

Scha'lslehre, *sf.* akustyka *f.*,
 nauka *f.* o dźwięku.

Scha'lsloch, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =löcher, dziura odgłosowa.

Scha'lsmesser, *sm.* =š, *pl.*
 —, tonometr *m.*, dźwięko-
 mierz *m.*

Scha'lsmessung, *sf.* *pl.* =en,
 fonometrya *f.*, dźwiękomier-
 nictwo *n.*

Scha'lsmittelpunkt, *sm.* =eš,
pl. =e, centrum foniczne,
 środek odgłosowy (fizyka).

Scha'lsnachahmend, *adi.*
 onomatopeiczny, głos naślado-
 dujący.

Scha'lsnachahmung, *sf.* *pl.*
 =en, onomatopea *f.*, naślado-
 wanie *n.* głosu.

Scha'lsrohr, *sn.* obacz Hör-
 rohr.

Scha'lschwingung, *sf.* *pl.*
 =en, wibracja akustyczna.

Scha'lsverstärker, *sm.* =š,
pl. —, mikrofon *m.*

Scha'lswelle, *sf.* *pl.* =n,
 fala odgłosowa.

Scha'lswort, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =wörter, wyraz onomatope-
 iczny, wyraz naśladowujący
 dźwięk, brzmienie.

Schalmei', *sf.* *pl.* =en, sza-
 łamaja *f.*, tujarka *f.*

Schalo'tte, *sf.* *pl.* =n, sza-
 lotka *f.*, ozłoch *m.* (roślina).

Scha'lschen, *vn.* (haben)
 rządzić, zarządzać, gospoda-
 rować, dysponować, szafow-
 wać; nach Belieben — und
 walter gospodarować według
 upodobania; imndn — lassen
 dać komu moc gospodarowa-
 nia podług woli.

Scha'lscher, *sm.* =š, *pl.* —,
 okno *n.*, okienko *n.* (za któ-
 rem urzędują, a przed którym
 zbiera się publiczność).

Scha'lscherfenster, *sn.* obacz
 Schalter.

Scha'lscher, *sn.* obacz Scha-
 lentier.

Scha'lscherlehre, *sf.* nauka

f. o skorupiakach, o płazach
 skorupiastych.

Scha'lsjahr, *sn.* -(e)š, *pl.*
 =e, rok przestępny.

Scha'lsmonat, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =e, miesiąc przybyzowski.

Scha'lsitag, *sm.* =(e)š, *pl.*
 =e, dzień przybyzowski.

Scha'lsitz, *sm.* =eš, *pl.*
 =sätze, zdanie wtrącone (gra-
 matyka).

Scha'lswort, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =e, słowo wtrącone.

Scha'lszeit, *sf.* *pl.* =n,
 wiersz wtrącony.

Scha'lsung, *sf.* *pl.* =en, pod-
 stawka deskowa, podkładki *pl.*,
 opierzenie *n.*, oszalowanie *n.*

Scha'lsuppe, *sf.* *pl.* =n,
 szalupa *f.*

Scha'lsverschlag, *sm.* =(e)š,
pl. =schläge, Scha'lswand, *sf.*
pl. =wände, przepierzenie *n.*

Scha'lswerk, *sn.* obacz Scha-
 lung.

Scham, *sf.* 1) wstydlivość
f., wstyd *m.*; — empfinden,
 fühlen wstydzic się; von,
 mit — erfüllt wstydlivość;
 vor — rot werden zapłonąć,
 zarumienić się ze wstydu,
 rączka spieć, upieć, wstydem
 się zalać; vor — vergehen
 ginąć z wstydu; er ist aller
 — bar, er hat keine — im
 Leibe nie ma wcale wstydu;
 no keine —, da ist keine
 Ehre kto nie ma wstydu, nie
 ma czci; 2) wstydlivość części
 (ciała), części płciowe; =
 Schamteile, członek wstydlivo-
 wy; seine — nicht bedecken
 können nie mieć czym pokryć
 nagoci.

Schama'de, *sf.* obacz Cha-
 made.

Schama'ne, *sm.* -n, *pl.* -n,
 szamanin *n.* (kapłan czarod-
 ziej).

Scha'mbein, *sn.* =(e)š, *pl.*
 =e, kość krokowa (anatomia).

Scha'mberg, *sm.* obacz
 Schamhügel.

Scha'mbeule, *sf.* *pl.* =n,
 huboń *m.*, wrzód wenery-
 czny (medyc.).

Scha'mbug, *sm.* =š, *pl.*
 =büge, dymie *n.* (anat.).

Scha'mdrüse, *sf.* *pl.* =n,
 gruczoł łonowy (anat.).

Schä'men, się —, *vr.* (haben) wstydzic się, sromać się; ich Schä'me mich wstydź się, wstyd mnie; sich vor jmdm — wstydzic się kogo, mieć przed kim wstyd; sich einer Sache, jmds — wstydzic się czego, czem, kim; sich zu Tode — bardzo się wstydzic; sich — etw. zu sagen wstydzic się co powiedzieć; sich sein'r Armut — wstydzic się swego ubóstwa; ich werde mich meiner Arbeit nicht — nie powstydzę się swej roboty; Schä'me dich! wstydź się! wstyd!

Schä'merregend, *adi.* wstyd wzbudzający.

Schä'merröten, *sn.* obacz Schämrröte.

Schä'mfäulen, *va.* i sich —, *vr.* (haben) zużyty, zużyć się (żegluga).

Schä'mgefühl, *sn.* -(e)š, uczucie n. wstydu.

Schä'mgegend, *sf.* okolica łonowa (anatomia).

Schä'mglied, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, członek wstydlivy; -er, *pl.* części pciowe.

Schä'mhaft, Schä'mig, *adi.* wstydlivy; *adv.* wstydliwie.

Schä'mhaftigkeit, *sf.* wstydlivość *f.*

Schä'mbügel, *sm.* -š, *pl.* —, wzgórek łonowy, porostek *m.* (anatomia).

Schä'mleiste, *sf.* *pl.* -n, międzycok *m.* (anat.).

Schä'mklappen, *sf.* wargi łonowe, skrzydła łonowe (anat.).

Schä'mloš, *adi.* niemający wstydu, bezwstydnny; sprośny, wszeteczny; = unzüchtig; zuchwały, bezczelny; = frech, unverschämt; *adv.* bez wstydu, bezwstydnnie; wszetecznie; zuchwale, bezczelnie.

Schä'mlosigkeit, *sf.* bezwstyd *m.*, niewstydlivość *f.*; sprośność *f.*; = Unzüchtigkeit; zuchwałość, bezczelność *f.*; = Frechheit, Unverschämtheit.

Schä'motte, *sf.* rodzaj cegły.

Schä'mpflanze, *sf.* *pl.* -n, mimozja *f.*, czułek *m.* (roślina).

Schä'mpfeilen, *va.* obacz Schämfeilen.

Schä'mrot, *adi.* zarumieniony ze wstydu, wstydem zalany; jmdm — mażen zawstydzic kogo (tak iż się zaploni); — werden zapłonać się, zarumienić się ze wstydu, zalać się wstydem.

Schä'mröte, *sf.* wstydlivy rumieniec; — überzog ihr Gesicht wstydlivy rumieniec oblał jej lice.

Schä'mseite, *sf.* obacz Schämleiste.

Schä'mteile, *sm.* *pl.* członki wstydlive; części pciowe (anat.).

Schä'mzünglein, Schä'mzüngelchen, *sn.* -š, *pl.* —, żechtaczka *f.* (anatomia).

Schä'ndbalg, *sm.* -(e)š, *pl.* -bälge, bekart *m.*

Schä'ndbar, *adi.* sprośny, sromotny, haniebny; -eš Wetter haniebne powietrze; *adv.* sprośnie, sromotnie, haniebnie.

Schä'ndbarkeit, *sf.* sprośność *f.*, sromotność *f.*, haniebność *f.*

Schä'ndbild, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, haniebny, zły obraz; obraz pornograficzny, sromotny.

Schä'ndbube, Schä'ndgeselle, *sm.* -n, *pl.* -n, łotr *m.*, człowiek *m.* bez czci, bezecnik *m.*, nędznik *m.*

Schä'ndbuch, *sn.* -(e)š, *pl.* -bücher, haniebna książka.

Schä'ndbüchle, *sf.* *pl.* -n, przegierz *m.*

Schä'nddeckel, *sm.* -š, *pl.* —, pokrywka *f.* niecnoty, ptażczyk *m.* dla wstydu.

Schä'nde, *sf.* 1) wstyd *m.*, hańba *f.*, srom *m.*, sromota *f.*; er macht mir — wstyd mi robi; sich jmdm zur — erziehen wychować kogo sobie na wstyd, wstydu doczekać się po kim; das gereicht mir zur —, bringt mir — to mi hańbę przynosi; sich etw. zur — anrechnen za hańbę co sobie poczytać; mit — befechten hańba okryć, zhańbic; ewige — wartet deiner wieczna hańba cię czeka; mit

jmdm — einlegen wstydu sobie kim narobic; der — preisgeben wystawić na hańbę; etw. mit — befehen haniebnie się spisać; jmdm — antun zhańbic kogo; eš ist eine —! wehhe —! to wstyd! ach co za hańba, sromota! Armut ist keine — ubóstwo nie hańbi, nie jest ohyda; 2) zu -n machen, zu schänden machen i zuschanden machen — zwyciężyć, zniszczyć, popsuc, potyrać; zu -n geben zniszczyć, popsuc się; sich zu -n machen, sich zu -n arbeiten nadwreżyć zdrowie zbytnią pracą, zapracowywać się, zapracować się; jmdm zu -n machen pokonać kogo, zawstydzic kogo; jmdm zu -n schlagen okropnie kogo zbic; ein Kleid zu -n tragen podrzeć, styrać suknie ciąglem noszeniem; ein Pferd zu -n reiten zajeżdżać, zajeżdżic konia; ein Schiff zu -n schiefen okret postrzelać; (obraz.) zu -n werden nie zisćić się, zniweczonym zostać (o rzeczach, przepowiedniach i t. p.), wstydu sobie narobic, zostać pokonanym przez przeciwnika (o osobach).

Schä'ndfessel, *sm.* obacz Schändfessel.

Schä'nden, I. *va.* (haben) 1) znieważać, znieważyc, zhańbic, zhańbic; bezecnić, sromocić; = entehren; profanować, skazic świętość; = entweihen; seinen guten Namen — zhańbic swoje dobre imię Armut schändet nicht ubóstwo nie hańbi; ein Mädchen — (z)gwałcić dziewczynę; 2) oszpecać, oszpecić; = entstellen; II. sich —, *vr.* (haben) 1) zbezcześcić się, okryć się hańba, sromotą; 2) prostytuować się; samogwałtu się dopuszczać.

Schä'nden, *sn.* -š, Schä'ndung, *sf.* *pl.* -en, znieważanie *n.*, znieważenie *n.*, zhańbienie *n.*, osromoczenie *n.*; profanacja *f.*; (z)gwałcenie *n.*; oszpecenie *n.*

Schä'nder, *sm.* -š, *pl.* —, hańbiciele *m.*, gwałciciele *m.*

Echa'ndflect, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zinaza *f.*, skaza *f.*, zakat *m.*, hańba *f.*, plama *f.* (na honorze), den — tilgen zmazać plame; jmnudin einen — anhängen oślawić kogo.

Echa'ndfride(n), *sm.* =nš, pokój haniebny, upokarzający.

Echa'ndgedidjt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, poemat oślawiający, paszkwil *m.*; poemat sprośny.

Echa'ndgeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, 1) cena haniebna; für ein — za nie, jakby darowane; 2) pieniądze zarobione w podły sposób.

Echa'ndgemälde, *sn.* obacz Schandbild.

Echa'ndgeschichte, *sf. pl.* =n, 1) historia skandaliczna; 2) opowiadanie haniebne napisane.

Echa'ndkauf, *sm.* =(e)š, *pl.* =kaufe, kupno *n.* po cenie nadzwyczajnie niskiej.

Echa'ndkerl, *sm.* =š, *pl.* =e, sromotnik *m.*, bezeccnik *m.*

Echa'ndleben, *sn.* =š, życie sromotne, haniebne, bezeccne, podle; życie nędzne; = elendes Leben.

Echa'ndlich, *I. adi.* sromotny, haniebny; bezeccny; niecny, niehonorowy; = unehrenhaft; podły; = niederträchtig; gorszący; = Argernis erregend; niezbożny, niegodziwy; = ruchlos; szkaradny; = abscheulich; odrażający, straszny, okropny; = es Verbrechen odrażająca zbrodnia; = es Leben obacz Schandleben; *II. adv.* jmnudin — zurichten zbić kogo okropnie; — veruraten podle, haniebnie zdradzić; ich habe mich in ihm — geirrt szkaradnie oszukałem się na nim; das ärgert mich — to mnie dyabelnie złości.

Echa'ndlichteit, *sf. pl.* =en, sromotność *f.*, haniebność *f.*; szkaradność *f.*; podłość *f.*; okropność *f.*

Echa'ndlicb, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pieśń haniebna, zła; pieśń rozpustna, sprośna.

Echa'ndliche, *sf. pl.* =n, kłamstwo bezwstydné, bezczelne.

Echa'ndmal, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, piętno *n.* hańby; obacz Schandflect.

Echa'ndmäre, *sf. pl.* =n, szkapta *f.*

Echa'ndmaul, *sn.* =(e)š, *pl.* =mäuler, niegodziwa, wyszczekana gęba; ein — haben być wyszczekanym.

Echa'ndpfahl, *sm.* =(e)š, *pl.* =pfähle, przegierz *m.*

Echa'ndpfahl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, in einen — versinken popaść w ostatnią sromotę.

Echa'ndpreiš, *sm.* obacz Schandgeld.

Echa'ndrede, *sf. pl.* =n, haniebna mowa; =n, *pl.* sprośne słowa.

Echa'ndriufe, *sf. pl.* =n, przegierz *m.*

Echa'ndriift, *sf. pl.* =en, haniebne pismo; pismo oślawiające.

Echa'ndstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) sztuka (teatralna) haniebna, gorsząca; 2) obacz Schandtat.

Echa'ndtat, *sf. pl.* =en, czyn haniebny, hańbiący, sromotny, szkaradny, sromotny postępek.

Echa'ndtitel, *sm.* =š, *pl.* —, tytuł hańbiący.

Echa'ndung, *sf.* obacz Schanden.

Echa'ndwolf, *sn.* =(e)š, podły naród; motloch *m.*, szumowiny *pl.*

Echa'ndweib, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, podła kobieta; prostytutka *f.*

Echa'ndwort, *sn.* obacz Schandrebe.

Echa'ndzunge, *sf.* obacz Schandmaul.

Echant, *sn.* =(e)š, szynk *m.*, propinacya *f.*; einen — haben szynkować.

Echantbier, *sn.* obacz Schentbier.

Echantker, *sm.* =š, *pl.* —, szankier *m.*, wrzód weneryczny.

Echantkij, *sm.* =es, *pl.* =e, szynkfas *m.*

Echantzarbeit, *sf. pl.* =en, robota *f.* około szanćców.

Echantzarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, szanćcownik *m.*

Echa'nzedeck, *sf. pl.* =n opona okrętowa.

Echa'nzet, *sf. pl.* =n, szanice *m.*; przykop *m.*; = Laufgraben; fort *m.*, warownia *f.*, okop *m.*; mit =n umgeben oszańcować, okopać; etw. (daš Leben) in die — schlagen wystawić co (życie) na niebezpieczeństwo, na szwank, na stratę, podać co na sztych.

Echa'nzehn, *vn.* (haben) szanćcować, (o)kopać.

Echa'nzerr, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Schanzarbeiter.

Echa'nzgräber, *sm.* =š, *pl.* —, okopnik *m.*

Echa'nzkleid, *sn.* obacz Schanzdecke.

Echa'nzkorb, *sm.* =(e)š, *pl.* =lörbe, kosz szanćcowy.

Echa'nzpfahl, *sm.* =š, *pl.* =pfähle, pal szanćcowy; =pfähle, *pl.* częstokół *m.*, palisada *f.*

Echa'nzwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szanice *pl.*

Echa'nppeide, *sf.* rodzaj tkaniny jedwabnej.

Echar, *sf. pl.* =en, 1) gromada *f.*; große — tłum *m.*; kupa *f.*; = Haufen; orszak *m.*, huńec *m.*, rota *f.*, poczet *m.*, zastęp *m.*, oddział *m.* (wojska); = Heerfchar; zgraja *f.* (opryszków, rozbojników); = Räuberfchar; stado *n.* (ptaków); = Schwarm; sich zu =en versammeln zbierać się w gromady; in =en gromadnie, tłumnie *adv.*; 2) ostrze *n.* u pług lub sochy; = Pflugsohar.

Echarbe, *sf. pl.* =n, kormoran *m.*, kruk wodny.

Echarben, Echarben, *va.* (haben) pokrajać, postrugać na cienkie połużne kawałki; = fcharben.

Echarbod, *sm.* =(e)š, gnilec *m.*, skorbut *m.*; mit = behaftet, vom — herstührend gnilecwy, skorbutowy.

Echarbodrunk, *adi.* chory na skorbut.

Echarbodrucker, *sn.* =(e)š, *pl.* =räuter, trędownik *m.* (ziele).

Echardeich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, część grobli najbardziej uszkodzeniu ulegająca.

Schä'ren, *va.* (haben) gromadzić; sich —, *vr.* (haben) gromadzić się (w kupy), garnąć się.

Schä'renführer, *sm.* =š, *pl.* —, dowódca *m.* rot, zastępów.

Schä'renweise, *adv.* kupami, gromadami, tłumnie.

Schä'rf, *I. adi.* 1) ostry; =es Messer ostry nóż; =er Essig ostry, mocny ocet; =e Flüssigkeit ostry, mocny, gryzący płyn; =er Geschmack ostry smak; =es Gift silna trucizna; 2) cierpki; = herb, =en Geschmack annehmen przycierpnąć; 3) (obraz.) ostry, surowy; = streng; gryzący, zgryźliwy = bissig; =e Worte ostre, zgryźliwe słowa; =e Zunge ostry język; =er Hofn zgryźliwyszderstwo; =e Strafe ostra, surowa kara; =er Tadel ostro, surowa nagana; 4) =er Winkel ostry kąt; =e Ladung ostry nabój; =er Ton ostry ton; =e Stimme przenikliwy, mocny głos; =e Züge wyraziste rysy; 5) (obraz.) bystry; =e Augen haben mieć bystry wzrok; eine =e Nase, ein =es Gehör haben mieć delikatny nos; bystry słuch; =er Verstand bystry rozum; *II. adv.* 1) ostro, mocno; — machen (na) ostrzyć; = werden obostrzyć się; ein Messer — schleifen wyostrzyć, naostrzyć nóż; — würgen ostro przyprawić; — gefalzen mocno solony, przesolony; — schmeckend ostry, mocny, pikantny; — laden kulą nabić; das Gewehr schießt — strzelba gesto bije; — feuern kulą, kulami strzelać; 2) ostro, surowo; zgryźliwie; jmdm — anfahren, anlassen surowo, ostro kogo ofuknąć; jmdm — zusehen bardzo komu dokuczać; — verfolgen ścigać pospiesznie; jmdm — ansehen ostro na kogo patrzeć; — beobachten śledzić usilnie; — bewachen ściśle strzedz, poddać ścisłej straży; — hören, riechen mieć delikatny słuch, delikatny nos; — sehen mieć dobre oczy, bystry wzrok;

— unterscheiden dokładnie odróżniać; — betonen silnie, dobitnie wymawiać, dobitnie akcentować; — hinter dem Gelde her sein być bardzo chciwym zysku; sein Verstand ist — geworden rozum jego obostrzył się; er ist dann sehr — geworden potem był bardzo zgryźliwy; — reiten ostro, szybko jechać wierzchem; er beurteilt alles — bystro, trafnie o wszystkim sądzi; sie sind — aneinander geraten ostro się z sobą starli; allzu — macht schä'rtig co nadto, to niedrowo.

Schä'rfäugig, *adi.* ostrooki.

Schä'rfblid, *sm.* =š, przenikliwość *f.*; bystrość *f.* umysłu, rozum.

Schä'rfblickend, *adi.* przenikliwy; bystry.

Schä'rf, *sf. pl.* =n, 1) ostrość *f.*; ostrze *n.* (n. p. noża); auf der — des Messers stehen być w największym niebezpieczeństwie, być w chwili rozstrzygającej; 2) (obraz.) ostrość *f.*, surowość *f.*; = Strengte; zgryźliwość *f.*; = Bissigkeit; 3) (obraz.) bystrość *f.*, przenikliwość *f.* (rozumu, umysłu).

Schä'rfedig, *adi.* ostrokończysty, ostrokańczy.

Schä'rfen, *va.* (haben) ostrzyć, naostrzyć, wyostrzyć; ein Rasiermesser — naostrzyć brzytwę; die Hufeisen der Pferde — podkuc konie ostro; mit der Feile — ostro przypiłować; den Mühlstein — rakoować kamień; 2) (przenośnie) zaostrzać, zaostrzyć, obostrzać, obostrzyć; den Blid, das Gehör — zaostrzyć, wzmocnić wzrok, słuch; den Verstand — zaostrzać rozum; jmdm das Gewissen — przymówić komu do sumienia, wzbudzić w kim sumienie; die Strafe — obostrzyć karę; = verschärfen.

Schä'rfen, *sn.* =š, Schä'rfung, *sf. pl.* =en, ostrzenie *n.*, naostrzenie *n.*, wyostrzenie *n.* (n. p. noża); zaostrzenie *n.* (kary, rozum).

Schä'rfgeladen, *adi.* ostro (kulą) nabić.

Schä'rfantig, *adi.* obacz Scharfäntig.

Schä'rfkraut, *sn.* =š, *pl.* =krauter, ostre ziele.

Schä'rfmacher, *sm.* =š, *pl.* —, podniecacz *m.* reakcyi, zalecający środki wsteczne przeciw robotnikom (polityka).

Schä'rfmacherei, *sf.* zalecanie *n.* środków wstecznych przeciw robotnikom.

Schä'rfstrandig, *adi.* ostrobrzegi.

Schä'rfreifer, *sm.* =š, *pl.* —, kolec żelazny.

Schä'rfrichter, *sm.* =š, *pl.* —, kat *m.*, mistrz *m.*

Schä'rfrichteramt, *sn.* =š, katostwo *n.*, mistrzostwo *n.*

Schä'rfrichterei, *sf.* 1) mieszkanie *n.* kata; 2) katostwo *n.*, mistrzostwo *n.*

Schä'rfschießen, *sn.* =š, strzelanie *n.* ostrymi nabojami, kulami.

Schä'rfschußbügig, *adi.* ostrodziobły.

Schä'rfschneidig, *adi.* ostrosieczny.

Schä'rfschuß, *sm.* =š, *pl.* =schüsse, strzał ostry, kulą.

Schä'rfschütze, *sm.* =n, *pl.* =n, 1) arkabuzer *m.* (historya); 2) celny strzelec.

Schä'rfsehend, Schä'rfichtig, *adi.* 1) bystrooki, 2) (obraz.) przenikliwy; =sichtiger Verstand bystry rozum.

Schä'rfichtigkeit, *sf.* 1) bystrość *f.* wzroku; 2) (obraz.) przenikliwość *f.*

Schä'rfinn, *sm.* =š, Schä'rfinnigkeit, *sf.* przenikliwość *f.*, bystrość *f.* (rozumu); dowcip *m.*; = Witz; dowcipność *f.*; = Wichtigkeit; intelligencya *f.*

Schä'rfinnig, *adi.* przenikliwy, bystry; zmysłny; dowcipny; *adv.* przenikliwie, bystro; zmysłnie; dowcipnie.

Schä'rfipig, *adi.* ostrokończysty.

Schä'rfjung, *sf.* obacz Schä'rfen.

Schä'rfzähig, *adi.* ostrozębny.

Schä'rfach, *sm.* i *sn.* =š, *pl.* =e, 1) szkarłat *m.* (kolor, farba i materya); in — szkar-

latno; 2) milder — lepiennik *m.*, granatek *m.* (roślina); 3) szkarlatyna *f.*, płonica *f.*; = Scharlachfieber.

Scharlachartig, *adi.* szkarlatnawy.

Scharlachbannu, *sm.* -(e)š, *pl.* = bäume, drzewo szkarlatowe, szkarlat *m.*

Scharlachbeere, *sf.* *pl.* = u, szkarlatka *f.*

Scharlachien, Scharlachfarben, Scharlachrot, *adi.* szkarlatowy.

Scharlachfarbe, *sf.* szkarlat *m.*

Scharlachfärber, *sm.* = š, *pl.* —, szkarlatnik *m.*

Scharlachfieber, *sn.* = š, szkarlatyna *f.*, płonica *f.*

Scharlachfleid, *sn.* =(e)š, *pl.* = er, suknoia szkarlatna.

Scharlachförner, *sn.* *pl.* ob. Scharlachbeere.

Scharlachfrant, *sn.* =(e)š, *pl.* = träuter, rześl *f.*, szkarlat *m.*, zwieszinosek *m.* (ziele).

Scharlachlauf, *sf.* obacz Schilblaus.

Scharlachrot, *sn.* = eš, Scharlachröte, *sf.* szkarlat *m.* (kolor).

Scharlachrot, *adi.* szkarlatny; — färben szkarlatować; — werden szkarlatnieć.

Scharlachstud, *sn.* =(e)š, *pl.* = tücher, szkarlat *m.* (materya).

Scharlachwurm, *sm.* =(e)š, *pl.* = würmer, robaczek szkarlatowy, czerwec *m.*; = Cothurnisse.

Scharman't, *adi.* przyjemny, miły, zabawny; *adv.* przyjemnie, mile, zabawnie.

Scharmie'ren, *I. va.* (haben) oczarowywać, oczarować, zachwycać; = bezaubern; *II. vn.* (haben) mit jmdm — nadskakiwać komu, przymilać się do kogo.

Scharmü'gel, *sn.* = š, *pl.* —, potyczka *f.*, utarczka *f.*, harc *m.*

Scharmü'keln, *vn.* (haben) (mit jmdm) uciarać się, harcować (z kim).

Scharmü'ken, *vn.* (haben) 1) = scharmieren *II.*; 2) = scharmü'keln.

Scharmü'ken, Schar-

mü'kler, *sm.* = š, *pl.* —, harcownik *m.*

Scharmie'r, *sn.* =(e)š, *pl.* = e, Scharmie'rband, *sn.* = eš, *pl.* = bänder, nit *m.*, wycięcie *n.*

Schar'pe, *sf.* *pl.* = n, szarfa *f.*, pas *m.*

Scharpie', *sf.* szarpie *pl.*, skubanka *f.*

Schar're, *sf.* *pl.* = n, Schar'reisen, *sn.* = s, *pl.* —, skrobaczka *f.*, żelazko *n.* do skrobania.

Schar'ren, *I. va.* (haben) 1) grzebać, wygrzebać; = heraus'scharren; in die Erde — zagrzebać, pogrzebać w ziemi, pochować; 2) zgar- niąć, zgarnąć, garnać; Geld auf einen Haufen — zgar- niąć pieniądze na kupę; *II. vn.* (haben) 1) mit den Füßen — suwać, szurgotać, tupotać nogami; 2) unter etw. — pod- garniać, podgarnąć; 3) pa- parać, paprać, grzebać (o ku- rach); 4) skrobać; = schaben.

Schar'ren, *sn.* = š, 1) su- wanie *n.*, szurgotanie *n.*, tu- potanie *n.* (nogami); 2) skro- banina *f.*, skrobanie *n.*

Schar'(re)n, *sm.* = š, *pl.* —, buda *f.* (z pieczywem), jatka *f.* (z mięsem).

Schar'rerde, *sf.* ziemia zgrze- bana skąd.

Schar'rhuß, *sm.* obacz Kratzhuß.

Schar'rmauß, *sf.* *pl.* = mäuse, kretomysz *f.*

Schar'rshnied, *sm.* obacz Schmie'd.

Schar'rse'l, *sn.* = š, *pl.* —, oskrobiny *pl.*, zeszkrobiny *pl.*

Schar'ric, *sf.* *pl.* = n, 1) szczerb *m.*; = n bekommen wyszczerbić się; 2) obacz Schieß'scharte; 3) (obraz.) skaz *m.*, plama *f.*, wada *f.*; cine — ausweken poprawić się, odzyskać sławę utraconą, odwetować; 4) sierpik far- bierski (roślina).

Schar'ric, *sf.* *pl.* = n, stary szpargał (o meblach i książ- kach); (przenośnie i żartob- liwie:) alte — stary grat (o kobiecie starej i brzyd- kiej).

Schar'ric, *sm.* = š, *pl.* —, handlujący *m.* sta- remi książkami, antykwarz *m.*

Schar'rtentraut, *sn.* =(e)š, *pl.* = träuter, sierpik *m.* (ziele).

Schar'rtig, *adi.* szczerbaty; — machen wyszczerbić; allzu scharf macht — co nadto, to niezdrowo.

Schar'rwache, *sf.* *pl.* = n, straż *f.* (gromadą chodząca), patrol *f.*

Schar'rwächter, *sm.* = š, *pl.* —, strażnik *m.* (żołnierz).

Schar'rwert, *sn.* =(e)š, *pl.* = e, szarawark *m.*, robota pań- szczyźniana, pańszczyzna *f.*

Schar'rwerten, *vn.* (haben) odbywać pańszczyznę; (obraz.) ciężko pracować.

Schar'tten, *sm.* = š, *pl.* —, 1) cień *m.*; = spenden, ge- ben, werfen cień dawać, rzu- cać; — gebend cieniasty; in — hüllen mit — bedecken osłonić, pokryć cieniem; im — ruhen w cieniu (t. j. w cieniem, chłodnym miejscu) spoczywać; 2) cień *m.* (w malarstwie); Verteilung des = cieniowanie *n.*; Vermis- schung von Licht und — jasności *m.*, cienie *pl.*; die — anlegen, verteilen cieniować; leichte, tiefe, dunkle — lekkie, grube, ciemne cienie; 3) jmdm, etw. in den — stellen (do- słownie: postawić kogo, co w cień, w cieniu), (przenośnie:) przyćmiewić kogo, co, pozosta- wić kogo, co w tyle, prze- ścignąć kogo, co; im — stehen pośrednie zajmować miejsce; 4) cień *m.*; = unzertrenn- licher Begleiter; jmdm wie ein — folgen chodzić za kim jak cień; 5) cień *m.*, od- blask *m.*, pozór *m.*, ślad *m.*; straszdytlo *n.*, mara *f.*; = Gespenst, Larve; er sieht aus wie sein eigener — wygląda jak własny cień; es ist kaum ein — der alten Macht ge- blieben pozostał zaledwie cień, odblask dawnej władzy; das Reich der — królestwo cie- niów; wie ein — vergehen; rozwiać się jak cień; er geht umher wie ein — chodzi jak cień, jest jak cień.

Schar'tten, *sm.* = š, *pl.* —, 1) szczerb *m.*; = n bekommen wyszczerbić się; 2) obacz Schieß'scharte; 3) (obraz.) skaz *m.*, plama *f.*, wada *f.*; cine — ausweken poprawić się, odzyskać sławę utraconą, odwetować; 4) sierpik far- bierski (roślina).

Schar'tte, *sf.* *pl.* = n, stary szpargał (o meblach i książ- kach); (przenośnie i żartob- liwie:) alte — stary grat (o kobiecie starej i brzyd- kiej).

Schar'tte, *sm.* = š, *pl.* —, handlujący *m.* sta- remi książkami, antykwarz *m.*

Schar'ttentraut, *sn.* =(e)š, *pl.* = träuter, sierpik *m.* (ziele).

Schar'ttig, *adi.* szczerbaty; — machen wyszczerbić; allzu scharf macht — co nadto, to niezdrowo.

Schar'rwache, *sf.* *pl.* = n, straż *f.* (gromadą chodząca), patrol *f.*

Schar'rwächter, *sm.* = š, *pl.* —, strażnik *m.* (żołnierz).

Schar'rwert, *sn.* =(e)š, *pl.* = e, szarawark *m.*, robota pań- szczyźniana, pańszczyzna *f.*

Schar'rwerten, *vn.* (haben) odbywać pańszczyznę; (obraz.) ciężko pracować.

Schatten, I. *va.* (haben) ocieniać, ocienić; = beschatten; II. *vn.* (haben) cień dawać, rzucać.

Schattenbild, *sn.* =es, *pl.* =er, 1) obraz ciemny, w cieniu przedstawiony; sylwetka *f.*; 2) (przenośnie:) cień *m.*, mara *f.*, odbłask *m.*; einen — von Ruhm nachjagen za marą sławy gonić; nur noch ein — der alten Freiheit blieb übrig tylko cień jeszcze dawnej wolności pozostał.

Schattenblume, *sf.* *pl.* =n, pstroczek *m.*

Schattendach, *sn.* =(e)s, *pl.* =dächer, ciennik *m.*

Schattenfürst, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) książę *m.* cieniów, podziemia, Pluto *m.* (mitologia); 2) (przenośnie:) książę malowany, panujący *m.* bez władzy.

Schattengang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, chodnik cieniasty.

Schattengebilde, *sn.* =s, *pl.* —, Scha'ttengestalt, *sf.* *pl.* =en, wizja *f.*, mara *f.*, strasznyldo *n.*

Schattengewächse, *sn.* =ses, *pl.* =e, roślina cień lubiąca.

Schattengleich, *sm.* =(e)s, szczesie marne, pozorne.

Schattengröße, *sf.* wielkość czego, marna, pozorna.

Schattenhaft, *adi.* do cienia podobny; marny, czczy.

Schattenkönig, *sm.* =s, *pl.* =e, król malowany, król bezwładny, cień *m.* króla.

Schattenland, *sn.* =es, kraj *m.*, dziedzina *f.* cieniów.

Schattenlänge, *sf.* *pl.* =n, długość *f.* cienia.

Schattenlidt, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, jasności *m.*, cienie *pl.*

Schattenlinie, *sf.* *pl.* =n, linia cieniowa; szkic *m.*

Schattenlos, *adi.* i *adv.* bez cienia.

Schattenreich, *adi.* wiele cienia mający, cienisty.

Schattenreich, *sn.* =(e)s, królestwo *n.* cieniów.

Schattenreichtum, *sm.* =(e)s, cienistość *f.*

Schattenriß, *sm.* =fße, *pl.* =fße, 1) obraz cieniowany, czarno oddany; 2) kontur

z cienia wzięty, odcieniowanie *n.* czego, oddanie *n.* czego w pierwszych zarysach, sylwetka *f.*

Schattenseite, *sf.* *pl.* =n, 1) strona cieniowa, cieniasta, zacieniona; auf der — (der Straße) gehen iść po stronie cieniastej ulicy, iść w cieniu; 2) strona od światła odwrotna, strona północna, ku północy zwrócona (góry, budynku); 3) (przenośnie:) strona niekorzystna, mniej korzystna, słaba, zła; das ist keine — to jego słaba strona.

Schattenstih, *sm.* =es, *pl.* =e, siedzenie ocienione.

Schattenspiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, cieniowa zabawa; fantazmagorya *f.*

Schattenuhr, *sf.* obacz Sonnenuhr.

Schattenweisheit, *sf.* *pl.* =en, marwa, znikoma mądrość.

Schattenwelt, *sf.* *pl.* =en, 1) świat urojony, zmyślony; 2) = Schattenland.

Schattenwerk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, dzieło urojone, fantazyje *pl.*

Schattenwesen, *sn.* =s, *pl.* —, istota urojona.

Schattenzeiger, *sm.* =s, *pl.* —, gnomon *m.*

Schattieren, *va.* (haben) cieniować, przycieniać.

Schattieren, *sn.* =s, Schattieren, *sf.* *pl.* =en, cieniowanie *n.*, odcień *m.*, cienie *pl.*

Schattig, *adi.* cienny, cienisty; =er Dit ciennik *m.*, podcienie *n.*

Schattig, *sf.* *pl.* =n, szkatuła *f.*

Schah, *sm.* =es, *pl.* Schah, 1) skarb *m.*; dobro *n.*, mienie *n.*; Schah sammeln gromadzić skarby, skarbić; einen — heben wykopać, wygrzebać skarb; 2) (obraz.) skarb *m.*, kochanek *m.*, kochanka *f.*; mein —! mój skarb! einen — haben mieć kochankę, kochankę; 3) skarb publiczny, skarb państwa.

Schahaut, *sn.* obacz Schattig.

Schahbar, *adi.* uległy podatkom.

Schahbar, *adi.* 1) ocenny;

=e Sachen rzeczy ocenne (prawo); 2) szacowny; Ihr =n Aufträge Pańskie szacowne zlecenia.

Schahbarkeit, *sf.* 1) ocenność *f.*; 2) szacowność *f.*

Schahbaur, *sm.* =en, *pl.* =en, urzędnik skarbowy.

Schahbirne, *sf.* *pl.* =n, miłwka *f.* (owoc).

Schahbon, *sm.* =s, *pl.* =s, bon *m.*, przekaz *m.* kasy państwowej.

Schahden, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Schah, mały skarb; kochanezca *f.*, ukochany *m.*; mein —! moje serduszko! moja luba!

Schahen, *va.* (haben) podać ocenę.

Schahung, *sn.*, Schahung, *sf.* obacz Schaken, Schakung.

Schahen, I. *va.* (haben) 1) oceniać, cenić; das Haus ist zu hoch geschätzt dom jest przeceniony, wartość domu za wysoko oszacowano; die Japaner — das Leben nicht hoch Japanerzeyer nie bardzo cenią życie; 2) považać-szacować; = achten, gebührend würdigen, hochhalten; jmdn wert — považać, sza, nować kogo (wielec); jmdn, etw. gering — lekceważyc kogo, co; für etw. — uważać, mieć za co; ich Schah mich glücklich, daß . . . jestem, czuje się szczesliwym, że . . . ; ich Schah es für eine Ehrer uważam, poczytuj za honor; ich Schah an ihm den Verdant cenie jego rozum; 3) uważać, sądzić; = halten für; ich Schah ihn auf 20 Jahre sätze, że ma 20 lat, przyznaję *m.* 20 lat; II. geschätzt, *pp.* i *adi.* szacowny; Ihr G =es Pańskie szanowne pismo.

Schahen, *sn.* =s, Schahung, *sf.* *pl.* =en, 1) oceniaenie *f.*, ocena *f.*, oznaczanie *n.* wartości; 2) (obraz.) považanie *n.*, szanowanie *n.*

Schahenswert, Schahenswürdig, *adi.* godny szacunku.

Schaher, *sm.* =s, *pl.* —, 1) taksator *m.*, oceniaez *m.*; 2) (obraz.) szanujący *m.*, považający *m.* co.

Scha'skräber, *sm.* =*s*, *pl.* —, poszukiwacz *m.* skarbow.

Scha'shaus, *sn.* =*es*, *pl.* -häuser, Scha'skammer, *sf.* *pl.* =*n*, skarł *m.*, skarbiec *m.*, pokładnica *f.*, pieniądzeica *f.*

Scha'skanzler, *sm.* =*s*, *pl.* —, kanclerz *m.* skarbu.

Scha'skästchen, Scha'skästlein, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Scha'skasten, szkatułka *f.* na pieniądze, na kosztowności, skarbowka *f.*

Scha'skästcu, *sm.* =*s*, *pl.* —, skarbnica *f.*

Scha'skind, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*er*, złotko *n.*, gagatek *m.*, ulubiony dzieciaczek.

Scha'skneifer, *sm.* =*s*, *pl.* —, podskarbi *m.*

Scha'skneiferant, *sn.* =*(e)s*, podskarbiostwo *n.*

Scha'spflichtig, *adi.* obacz Scha'sbar.

Scha'sschein, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, obacz Scha'sbon.

Scha'szung, *sf.* *pl.* =*en*, rozkład *m.*, pobór *m.* podatkowy.

Scha'szung, *sf.* *pl.* =*en*, szacunek *m.*, oszacowanie *n.*, ocenienie *n.*

Scha'szung's-, *adi.* szacunkowy.

Scha'szung'san'schlag, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*schläge*, repartycya *f.*, rozkład *m.* podatków.

Scha'szung'swert, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, wartość szacunkowa.

Schau, *sf.* *pl.* =*en*, 1) widow *m.*, wystawa *f.*, popis *m.*; etw. zur — stellen, legen wystawić co na widow; zur öffentl. — dastellen być na widowni publicznej; etw. zur — tragen wystawić co na widow; (obraz.) etw. prählend zur — tragen pokazywać się z czem, popisywać się czem; 2) przegląd *m.*, rewia *f.* (wojska); die — (ab)halten odbyć przegląd.

Schau'ausstellung, *sf.* *pl.* =*en*, publiczna wystawa.

Schaub, *sm.* =*es*, *pl.* Scha'u'be, wiązka *f.*, snopek *m.* słomy.

Schau'bdach, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*dächer*, dach słomą pokryty, strzecha *f.*

Schau'begier, *sf.* żądza *f.*

widzenia czego, patrzenia na co.

Schau'begierig, *adi.* chciwy widzenia, patrzenia.

Schau'bhut, *sm.* =*es*, *pl.* -hüte, słomiany kapelusł z szerokimi skrzydłami.

Schau'brot, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, chleb pokładny, chleb *m.* obliczności.

Schau'bude, *sf.* *pl.* =*n*, buda *f.*, w której co pokazują.

Schau'bühne, *sf.* *pl.* =*n*, scena *f.*, widownia *f.*

Schau'der, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) dreszcz *m.*, wzdrygnięcie *n.*; es überließ mich ein heftiger — silny dreszcz mnie przejął, przeszedł; 2) zgroza *f.*; = Abscheu; strach *m.*; = Schrecken; — erregen, mit — erfüllen zgrozę, strach wywołać, zgrozą przejąć; — empfinden być zgrozą przejętym; — erregend straszny, okropny.

Schau'derbar, Schau'derhaft, Schau'dervoll, I. *adi.* 1) dreszcz wzbudzający, zgrozą przejmujący, straszny, okropny; das ist — to rzecz okropna, straszna, to okropne; 2) (poufale:) bardzo zły; II. *adv.* strasznie, okropnie.

Schau'derhaftigkeit, *sf.* okropność *f.*, straszliwość *f.*

Schau'dern, I. *vn.* (haben) trząść się, drzeć, wzdrygać się; ich — re vor Kälte drze, dreszcz mnie przejmuje od zimna; II. *vimpers.* (haben) es schaudert mich dreszcz mnie przejmuje, przechodzi; strach mnie ogarnia, cały się trzęsę, wzdrygam się; es schauderte ihm vor (albo bei) dem Gedanken wzdrygał się na tę myśl, myśl ta zgrozą go przejmowała.

Schau'dern, *sn.* =*s*, obacz Schander.

Schau'en, *vn.* i *va.* (haben) patrzeć, spojrzeć; zobaczyć; oglądać, oglądnać; = betrachten, besehen, ein sich — patrzeć naokoło; in die Zukunft — patrzeć w przyszłość.

Schau'er, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) ten, co patrzy, ogląda, oglądacz *m.*; 2) dreszcz *m.*,

drżączka *f.*, ciarki *pl.*; = Schauder; przestrach; ein heiliger — ergreift meine Seele święty przestrach moją duszę przeniaka; 3) nawalny dreszcz, nawalnica *f.*; 4) strzecha *f.*, szopa *f.*

Schau'ergeschichte, *sf.* *pl.* =*n*, historia strasliwa, strachem przejmująca.

Schau'(e)rig, *adi.* dreszczem przejmujący, strasliwy, okropny.

Schau'ertlich, *adi.* straszny, okropny; *adv.* strasznie, okropnie.

Schau'ern, *vn.* (haben) drzeć, wzdrygać się (od zimna, ze zgrozy, ze strachu); = schauern.

Schau'ern, *vimpers.* (haben) es schauert nawalny dreszcz (z gradem) pada.

Schau'ernacht, *sf.* *pl.* =*nächte*, okropna, straszna noc.

Schau'erstille, *sf.* cichość ponura, przerażająca.

Schau'ertat, *sf.* *pl.* =*en*, czyn okropny, zgrozą przejmujący.

Schau'ervoll, *adi.* pełen okropności, okropny, przerażający; *adv.* okropnie, przerażająco.

Schau'essen, *sn.* =*s*, obacz Schaugericht.

Schau'fel, *sf.* *pl.* =*n*, 1) szufla *f.*, łopata *f.*; Kohlen—łopata do węgla, węglówka *f.*; Rasenschnid—, Rasen—łopata do darni, darniówka *f.*; Eschlacken—, Aschen—łopata do żużla; żużłowka *f.*; Schneee—łopata do śniegu, śniegowka *f.*; Stich—rydel *m.*, ryskal *m.*; — am Schiffsrad, Mühlrad skrzydło *n.* u koła okrętowego, młyńskiego; 2) poroże łopaciaste daniela i łosia (łowietwo).

Schau'felartig, *adi.* łopaciasty; *adv.* łopaciasto.

Schau'felbagger, *sm.* =*s*, *pl.* —, Schau'felbaggermaschine, *sf.* *pl.* =*n*, pogłębiarka czerpakowa, pogłębiarka łyżkowa.

Schau'felband, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*bänder*, okucie szufłowate (ślusarstwo).

Schauförmig, *adi.* szuflowaty, łopaciasty.

Schaufüllig, *adi.* łopatonogi.

Schaufelgehörn, Schaufelgeweih, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rogi szuflowate, łopaciaste.

Schaufelkrebs, *sm.* =š, *pl.* =se, przezroc m.

Schaufeln, *va.* (haben) szufla, łopata pracować, robić; szuflować, przerzucać, zgarbiać szufla, łopata.

Schaufelrad, *sn.* =(e)š, *pl.* =räder, koło (młyńskie) skrzydlaste, łożdziaste.

Schaufelweise, *adi. i adv.* łopatami, szuflami.

Schaufenster, *sn.* =š, *pl.* —, okno wystawowe, wystawa *f.* (n. p. sklepowa).

Schaufler, *sm.* =š, *pl.* —, 1) zgartywacz *m.* (n. p. śniegu), robiący *m.* łopatą; 2) daniel *m.*; = Edelhirsch, Damhirsch.

Schaufgepränge, *sn.* =š, *pl.* —, parada *f.* (dla oka), wystawa *f.* (dla okazania świetności).

Schaufgericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, potrawa dla oka postawiona, do ustrojania stołu służąca.

Schaufgerüst, *sn.* obacz Gerüst 2).

Schaufel, *sf.* *pl.* =n, huśtawka *f.*

Schaufelbalken, *sm.* =š, *pl.* —, Schaufelbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, huśtawka *f.*

Schaufeln, I. *va.* (haben) huścić, kołysać; II. *vn.* (haben) huścić się, kołysać się; chełbotać, chełbotać się, chybać się; der Raßn schaufelt łożdka kołysze się, chełboce się; III. *sf.* —, *vr.* kołysać się, huścić się, chełbotać się.

Schaufeln, *sn.* =š, Schaufelci, *sf.* *pl.* =en, huśtanie *n.* (się), kołysanie *n.* (się), chełbotanie *n.* (łodzi, okrętu).

Schaufelstehrd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, konik *m.* do huśtania.

Schaufelstuhl, *sm.* =(e)š, *pl.* =stühle, krzesło *n.* do huśtania.

Schaufest, *sf.* chcą *f.*, ochota *f.* widzenia, ciekawość *f.*

Schaufestig, *adi.* cheiwy wiazienia, lubiący się przypatrywać, ciekawy.

Schaum, *sm.* =(e)š, *pl.* Schäume, 1) piana *f.*; — geben, machen pienić się; sich mit — bedecken zapienić się; — entwickeln pieniący się; den — abheben, abschöpfen zebrać pianę; — im Munde ślina *f.* (z ust płynąca); = Geifer; Eier zu — schlagen bić jaja na pianę; zu — werfen na pianę się zamienić; (przenośnie:) splouąć, nie ziścić się; 2) szumowiny *pl.*; den — abschöpfen odszumować (n. p. rosół); Träume sind Schäume sen mara.

Schaumhäutlich, Schaumartig, *adi.* pianisty.

Schaumbedeck, *adi.* pianą pokryty, zapieniony.

Schaumbier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, piwo musujące.

Schaumbläschen, *sn.* =š, *pl.* —, Schaumblase, *sf.* *pl.* =n, bańka *f.* piany.

Schaumen, I. *vn.* (haben) pienić się, pianę z siebie wydawać; musować (o winie, piwie); er schäumt vor Wut pieni się z wściekłości, nie posiada się ze złości; II. *va.* (haben) szumować, odszumować (n. p. rosół).

Schaumend, *adi.* pieniący się, musujący (o trunkach); (obraz.) rozżłoszczony, rozwścieklony; — vor Wut pieniący się z wściekłości, nie posiadający się ze złości.

Schaumgeboren, *adi.* z piany zrodzony, powstały.

Schaumig, *adi.* pianisty, pianisty, pieniący się.

Schaumfelle, *sf.* *pl.* =n, Schaumlöffel, *sm.* =š, *pl.* —, warzęchew *f.*, łyżka *f.* do szumowania.

Schaumkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =träuter, gniewosz *m.*, smolanka *f.*, rzeżucha *f.* (ziele).

Schaumquirl, *sm.* =š, *pl.* =e, matewka *f.* do zapieniania płynów.

Schaumrute, *sf.* *pl.* =n, Schaumschläger, *sm.* =š, *pl.* —, mioteczka *f.* do bicia piany.

Schaumünze, *sf.* *pl.* =n, medal *m.*, pieniądz pamiątkowy.

Schaumwein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wino musujące, szampan *m.*

Schaumweiß, *adi.* biały jak piana; biały od piany.

Schaumwirbel, *sm.* =š, *pl.* —, wir pieniący się.

Schauplatz, *sm.* =š, *pl.* =plätze, miejsce *n.* widowiska, widownia *f.*, scena *f.*, teatr *m.*; der — des Strieges teatr wojny; vom — e abtreten ustąpić z widowni; (przenośnie:) opuścić stanowisko, ten świat, rozstać się, pożegnać się z posadą, stanowiskiem, tym światem.

Schaupuppe, *sf.* *pl.* =n, i *dim.* Schaupuppchen, *sn.* =š, *pl.* —, luleczka *f.* do komedyi, marynetka *f.*

Schauspiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) widowisko *n.*, widowisko sceniczne, teatralne, igrzysko *n.*; inš — gehen iść do teatru; daš — besuchen chodzić do teatru; 2) widok *m.*; ein erhabenes — wspaniały widok; 3) dramata *m.*

Schauspielartig, *adi.* sceniczny, teatralny; *adv.* scenicznie, teatralnie.

Schauspieldichter, *sm.* =š, *pl.* —, poeta dramatyczny.

Schauspieldichterin, *sf.* *pl.* =innen, autorka dramatyczna.

Schauspieldichtung, *sf.* *pl.* =en, poemat dramatyczny.

Schauspieler, *sm.* =š, *pl.* —, aktor *m.*, artysta dramatyczny, wykonawca *m.* sztuk, utworów dramatycznych; komediant *m.*

Schauspielergesellschaft, *sf.* *pl.* =en, towarzystwo *n.* artystów dramatycznych.

Schauspielerin, *sf.* *pl.* =innen, aktorka *f.*, artystka dramatyczna; komediantka *f.*

Schauspielhaus, *sm.* =š, *pl.* =häuser, teatr *m.*, dom widowisk scenicznych.

Schauspielkunst, *sf.* sztuka dramatyczna.

Schauspielmäßig, *adi. i adv.* obacz Schauspielartig.

Schauspielsprache, *sf.* język teatralny, mowa sceniczna.

Schauspielwejen, *sn.* =*s*, sprawy teatralne.

Schaustellen, *va.* (haben) wystawiać, wystawić na widok.

Schausteller, *sm.* =*s*, *pl.* —, stawiający *m.* na widok, wystawca *m.*

Schaustellung, *sf. pl.* =*en*, stawianie *n.* na widok, wystawienie *n.*, wystawa *f.*; popisywanie *n.* się z czem.

Schaustück, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, 1) przedmiot wystawowy, ciekawy, godny widzenia; 2) medal *m.* = Schaumünze; 3) dramat *m.*, widowisko sceniczne.

Schaustorte, *sf. pl.* =*n*, tort do przystrojenia stołu.

Schausturm, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =türne, Schautwarte, *sf. pl.* =*n*, strażnica *f.*, widownia *f.*

Schausturnen, *sn.* =*s*, *pl.* —, publiczne popisy gimnastyczne.

Schauwürdig, *adi.* godny widzenia, oglądania.

Schebecke, *sf. pl.* =*n*, szebeka *f.*, maty statek morski (korsarski).

Sched, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*s*, czek *m.*, przekaz płatniczy; = Zahlchein.

Sched, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, Schecke, *sf. pl.* =*n*, pstrokosz *m.*, pstrosz *m.*, srokacz *m.*, srokosz *m.*, srokaty koń.

Schecker, Schacker, *sm.* =*s*, *pl.* —, zły, niezdatny ogar (łowiectwo).

Schedig, Schedicht, *adi.* pstry, pstrokaty, srokaty; daß =*e*, *sn.* pstrokaczyna *f.*; sich schedig lassen pękać ze śmiechu.

Schedel, *adi.* zyzowaty, krzywy; (obraz.) zazdrosny; =e Blide krzywe, zazdrosne spojrzenia; *adv.* jmnbn — anfehen krzywo, krzywem okiem na kogo spojrzeć; — zu etw. sehen krzywo na co patrzeć.

Schedlängig, *adi.* (rzadko:) zyzowaty; (obraz.) zazdrosny; *adv.* zyzowato; zazdrośnie.

Scheibleier, *sn.* =*es*, *pl.* =*e*, szelityn *m.*

Scheibleidend, Scheilsehend, *adi.* zyzowaty; (obraz.) zazdrosny, zawistny.

Scheilucht, *sf.* zawiść *f.*, zazdrość *f.*

Scheilüchtig, *adi.* zawistny, zazdrosny; *adv.* zawistnie, zazdrośnie.

Scheffel, *sm.* =*s*, *pl.* —, korczyk *m.*, pół korca (miara); zwei — korzec *m.*; halber — ćwierć *f.* (korca); polnischer — wiertel *m.*; Geld mit =*n* messen pieniądze korcem mierzyć, mieć tyle pieniędzy, że liczyć niepodobna; sie haben miteinander einen — Salz gegessen zjedli z sobą ćwierć soli (poznali się dokładnie przez długie obcowanie); man muß sein Licht nicht unter den — stellen nie na to światło, aby je kryć pod korcem.

Scheffeln, *vn.* (haben) dużo ziarna wydawać, plonować (o zbożu); ist es nicht geschefelt, so ist es doch gelöshelt jeśli nie plynie, to przynajmniej kapie.

Scheffel, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*s*ädt, worek korcowy.

Scheffelsteuer, *sf. pl.* =*n*, podatek zbożowy, ad. i zboża.

Scheffelweise, *adi.* i *adv.* korczykami, na korczyki, korcami, ćwierciami.

Scheffelzehent, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, dziesięcina *f.* w ziarnie.

Scheibjen, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Scheibe, 1) talarek *m.*, krójeczka *f.* (okrągła), skibka *f.* (n. p. chleba, jabłka); 2) szybka *f.* (w oknie); 3) mała tarcza; 4) krążek *m.*

Scheibe, *sf. pl.* =*n*, 1) talerzyk *m.*, talarek *m.*, krójka *f.*, (okrągła) skibka *f.*; Äpfel in =*n* schneiden jabłka w talarki pokrajać; er befam eine — Brot dostał okrągły kawałek, okrągłą skibkę chleba; 2) plaster *m.* (miodu); 3) koło *n.*, kółko *n.*, krąg *m.* (mechanika); Sonnen — krąg słoneczny; 4) tarcza *f.*; nach der — schießen strzelać do tarczy; mit der — werfen krązek ciskać; 5) goleń *f.*; = Knie — schiebe; 6) tafla *f.*, szyba *f.*

(w oknie, do okna); = Fenster — scheibe.

Scheibenartig, Scheibenartig, *adi.* krążkowaty.

Scheibenarmatur, *sf. pl.* =*en*, uzbrojenie krążkowe (elekt.)

Scheibenbohrer, *sm.* =*s*, *pl.* —, świder bednarski do wprawiania dna.

Scheibenbüchse, *sf. pl.* =*n*, sztuciec *m.* do strzelania do tarczy.

Scheibenförmig, *adi.* krążkowaty.

Scheibenglas, *sn.* =*es*, szkło *n.* do okien.

Scheibenhonig, *sm.* =*s*, miód *m.* w plastrach.

Scheibenförmig, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, król tarczowy, kurkowy; = Schützentönig.

Scheibekuppelung, *sf. pl.* =*en*, sprzęgło krążkowe (mechanika).

Scheibepulver, *sn.* =*s*, drobny proch strzelniczy.

Scheibenschneider, *sn.* =(*e*)*s*, *pl.* =*r*äder, koło krążkowane.

Scheibenschneid, *adi.* okrągły jak tarcza, krążkowaty.

Scheibenschützen, *sn.* =*s*, strzelanie *n.* do tarczy.

Scheibenschütze, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, strzelec tarczowy.

Scheibenschuß, *sm.* =(*e*)*s*, strzelnica *f.*

Scheibewerfen, *sn.* =*s*, rzucanie *n.* krążka (w powietrze).

Scheibewerfer, *sm.* =*s*, *pl.* —, ciskacz *m.* krążka, dyskobal *m.*

Scheibig, *adi.* krążkowaty; *adv.* — schneiden krajać w talarki.

Scheibbar, *adv.* oddzielny, odłączny, rozłączny.

Scheide, *sf. pl.* =*n*, 1) pochwa *f.*; Futral *m.* (na nóż, na sztylet); daß Schwert in die — stecken miecz wsadzić, włożyć, wetknąć do pochwy; daß Schwert aus der — ziehen miecza dobyć z pochwy; 2) pochwa *f.*, pochewka *f.* (u roślin); 3) pochwa maciczna (anatomia); 4) rozdział *m.*, przedział *m.*, rozgraniczenie *n.*

Scheidebaum, *sm.* obacz Schlagbaum.

Scheideblick, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, spojrzienie pożegnalne.

Scheidebrief, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, list pożegnalny; list rozwodowy (prawo).

Scheideerz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ruda obfita (w szlachetny kruszec).

Scheidegold, *sn.* =eš, czyste złoto.

Scheidegruß, *sm.* =eš, *pl.* =grüße, pozdrowienie pożegnalne, *całus n.* na pożegnanie.

Scheidejunge, *sm.* =n, *pl.* =n, kłezzarz *n.*

Scheidekunst, *sf.* chemia *f.*

Scheidekuß, *sm.* =ffeš, *pl.* =füße, *całus* pożegnalny.

Scheidelinie, *sf.* *pl.* =n, linia demarkacyjna, graniczna, granica *f.*

Scheidemauer, *sf.* *pl.* =n, mur odgraniczający, przegradzający, przedzielający, przedzielnica *f.*

Scheidemittel, *sn.* =š, *pl.* =, środek rozczywiający (chemia).

Scheidemünze, *sf.* *pl.* =n, moneta zdawkowa, moneta drobna.

Scheiden, =de, =dest, =det, =schieb, =geschieben, *I. va.* (haben) 1) rozdzielać, rozdzielić, oddzielać, oddzielić; podzielać, podzielić = teilen; odłączać, odłączyć = abtrennen; rozłączać, rozłączyć (= Verbundene teilen); wydzielać, wydzielić = ab-, aus-, sondern; przedzielać, przedzielić; die Spreu vom Weizen — oczyścić ziarno z plewy; nur der Tod kann sie — tylko śmierć może ich rozłączyć; nur eine dünne Wand scheidet beide Zimmer tylko cienka ściana oddziela, przepiera oba pokoje; das Licht scheidet Tag und Nacht światło oddziela dzień od nocy; 2) analizować, rozbiierać na pierwiastki, rozczyniać, rozczynić (chemia); klezacz, klezować (rudę); 3) Eheleute — rozdzielać, rozdzielić, rozwieść małżonków; von Tisch und Bett — rozdzielić co do stołu i łoża;

der (die) Geschiedene rozwiedziony *m.*, rozwódka *f.*; II. *vn.* (sein) rozłączyć się, rozchodzić się, rozejść się, rozstawać się, rozstać się; odjechać = abreisen; (po)żegnać się = sich verabschieden; aus der Welt, von hinnen — rozstać się, pożegnać się z tym światem, zejść ze świata; als Freunde — rozstać się w przyjaźni, po dobru; von einem Orte, einem Menschen — opuścić miejscowość, jaką osobę; wir sind geschiedene Leute nie mamy już z sobą nic do czynienia, odtąd my się nie znamy; III. *sich* —, *vr.* (haben) rozłączać się, rozłączyć się; dzielić się, rozchodzić się, rozejść się; hier — sich die Wege tu drogi rozchodzą się, rozstają się; sich — lassen rozwodzić się, rozejść się; die Milch scheidet sich mleko się zsiada.

Scheiden, *sn.* =š, rozchodzenie *n.* się, rozejście *n.*, pożegnanie *n.*, odjazd *m.*, rozdział *n.*

Scheidenähnlich, Scheidenartig, *adi.* podobny do pochw. *y.*

Scheidenförmig, *adi.* pochwowkowy.

Scheidenhaut, *sf.* *pl.* =häute, błona maciczna.

Scheidenmacher, *sm.* =š, *pl.* =, wybiacz *m.* pochew.

Scheidenmuschel, *sf.* *pl.* =n, nożeniec *m.*

Scheidevogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, pochwozdziób *m.*

Scheidepunkt, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, punkt *m.*, miejsce *n.* rozstania się, rozłączenia się.

Scheider, *sm.* =š, *pl.* =, wydzielaacz *m.*

Scheidestrich, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, obacz Scheidelinie.

Scheidestunde, *sf.* *pl.* =n, godzina *f.* rozstania, rozłączenia się, odjazdu.

Scheidetrunk, *sm.* = (e)š, napitek pożegnalny, strzemienne *n.*

Scheidewand, *sf.* *pl.* =wände, ściana przegradzająca, przegrodna, przedziałowa, przegroda *f.*, przedział *m.*;

dünne — przepierzenie *n.*; przepona *f.*; = Zwischfell; (obraz.) przedział *m.*, przeszkoda *f.*

Scheidewasser, *sn.* =š, serwaser *m.*, kwas saletrowy, azotny.

Scheideweg, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, rozstajna droga, rozdroże *n.*; am =e na rozdrożu.

Scheidung, *sf.* *pl.* =en, 1) rozdziałanie *n.*, rozdzielenie *n.*, oddzielanie *n.*, oddzielenie *n.*, rozłączanie *n.*, rozłączenie *n.*; rozstanie *n.*; 2) rozwód *m.*; auf — flagen podać o rozwód, żądać separacji; 3) analiza *f.*, rozpuszczenie *n.*, rozbiór *m.* (chemiczny); 4) wydzielnia *pl.*; = Ausscheidung.

Scheidungserkenntnis, *sn.* =ffeš, *pl.* =ffe, orzeczenie sądowe w sprawie rozwodowej, rozdziałowej, separacyjnej (prawo).

Scheidungsgrund, *sm.* = (e)š, *pl.* =gründe, przyczyna *f.*, powód *m.* do rozwodu, do separacji (prawo).

Scheidungsklage, *sf.* *pl.* =n, skarga rozwodowa, rozdziałowa, separacyjna, żądanie *n.* rozwodu, rozdziału, separacji.

Scheidungslinie, *sf.* *pl.* =n, przedzielnica *f.*

Scheiß, Scheich, Schech, *sm.* =š, *pl.* =š, szecz *m.* (arabski).

Schein, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, 1) światło *n.*, blask *m.* (= Glanz), odbłask *m.*; luna *f.*; beim — des Mondes, der Lampe przy świetle księżycy, lampy; beim — der Sonne przy, w blasku słonecznym; erster, dämmeriger, schwacher, matter — brask *m.*; ein — am Himmel luna na niebie; — um die Köpfe der Heiligen, Heiligen — aureola *f.*, święty obłok; ein — von Hoffnung iskierka, promyk nadziei; heller — światłość *f.*; 2) pozor *m.*; falscher — fałszywy pozor; des äußeren =eš wegen, um den — zu retten dla pozoru, by ratować pozory; den —, den äußerlichen — wahren zachować pozory;

sich den — (albo Anschein) geben udawać, nadawać sobie pozór; etw. zum — tun czynić co na pozór, udawać; etw. nur zum — tun czynić co dla formy; er hatte es nur auf den — abgesehen chciał tylko oczy zamydlić; der — spricht gegen ihn pozór przeciw niemu przemawia; unter dem =e der Freundschaft pod pozorem przyjaźni; zum =e gemacht udany; dem =e nach na pozór, z pozoru, sądząc na oko; allem =e nach według wszelkiego prawdopodobieństwa; es hat den —, als ob zdaje się; jak gdyby; 3) wykaz m., rewers m., zaświadczenie n., poświadczenie n. na piśmie; = Bescheinigung; kwit m.; tłumozna f., karta tłumocznaz; = Geschäftsschein; poświadczenie odbioru; = Empfangsschein; cedulka f., kartka f., bilet m.; = Zettel, Freizettel; skrypt m., zapis dłużny; = Schuldschein; bilet bankowy; = Bankschein.

Schei' uadel, sm. =s, szlachta fałszywa, nibyszlachta f.

Schei' uandacht, sf. pobożność udawana, pozorna.

Schei' uangriff, sm. =(e)s, pl. =e, atak udawany, natarcie dla pozoru.

Schei' uabar, adi. pozorny, udany; adv. pozornie, na pozór, na oko, wrz(e)komo, niby.

Schei' ubarkeit, sf. pozorność f., udawanie n., udanie n.

Schei' ubehelf, sm. =(e)s, pl. =e, obacz Vorwand.

Schei' ubeweis, sm. =f(e)s, pl. =f(e), dowód pozorny; dowód pozornie tylko prowadzony.

Schei' ubild, sn. =(e)s, pl. =er, 1) bożyszcze n., bałwan m.; 2) mamidło n., wizya f.

Schei' udrift, sm. =en, pl. =en, chrześcijańskie pozorny.

Schei' uding, sn. =e)s, pl. =e, rzecz urojona.

Schei' uche, sf. pl. =n, małżeństwo pozorne, udawane.

Schei' uehre, sf. honor fałszywy.

Schei' uen, vn. scheine, scheinst, scheint, schien, habe

geschiene; 1) świecić; = leuchten; die Sonne schien hell słońce jasno świeciło; die Sonne scheint heiß herab słońce przygrzewa; die Sonne scheint dir gerade ins Gesicht słońce świeci ci wprost w twarz; 2) zdawać się, zdać się, wydawać się; es scheint mir zdaje mi się; er scheint sehr gut zu sein wydaje się bardzo dobrym; es scheint regnen zu wollen zdaje się, że będzie deszcz, że się na deszcz zabiera; es scheint (wohl) nur so to się (pewnie) tylko tak zdaje; etw. — wollen chieć uchodzić za co.

Schei' ufreude, sf. pl. =n, radość udawana, pozorna.

Schei' ufreund, sm. =(e)s, pl. =e, przyjaciel pozorny, fałszywy.

Schei' ufreundschaft, sf. pl. =en, przyjaźń udawana, pozorna, fałszywa.

Schei' ufriede, sm. =n)s, pokój pozorny, udany.

Schei' ufromm, adi. pobożny na pozór, na oko.

Schei' ufrommigkeit, sf. pobożność pozorna.

Schei' ujurcht, sf. udana bojaźń.

Schei' ugedacht, sn. =(e)s, pl. =e, bitwa pozorna, udana.

Schei' ugelehrsamkeit, sf. pozorna uczoność.

Schei' uglas, sm. =e)s, blichtr m.

Schei' uglaubt, sm. =n)s, wiara udana, zmyślona.

Schei' uglied, sn. =(e)s, pozorne szczęście.

Schei' ugold, sn. =(e)s, ob. Flittergold.

Schei' ugröÙe, sf. pl. =n, wielkość pozorna.

Schei' ugrund, sm. =(e)s, pl. =gründe, powód pozorny, pozór m.

Schei' ugut, sn. =(e)s, pl. =güter, dobro urojone.

Schei' uhandlung, sf. pl. =en, czynność pozorna, udana.

Schei' uheilig, adi. świętoszkowaty, obłudny.

Schei' uheilige(r), sm. =en, pl. =en, świętoszek m., liży-

obrazek m., aniołek m.

z rożkami, baranek m. w wilczej skórze, obłudnik m.

Schei' uheilige, sf. pl. =n, świętoszka f., obłudnica f.

Schei' uheiligkeit, sf. świętoszkostwo n., obłuda f.

Schei' uheitat, sf. pl. =en, małżeństwo pozorne.

Schei' ukampf, sm. =(e)s, pl. =kämpfe, walka udana, pozorna.

Schei' ukauj, sm. =(e)s, pl. =käufe, kupno pozorne, udane, kupno na pozór (zawarte).

Schei' ukönig, sm. =(e)s, pl. =e, malowauy król, król bez władzy.

Schei' ukrankheit, sf. pl. =en, choroba udana.

Schei' uleben, sn. =s, życie pozorne, niby-życie n.

Schei' uliebe, sf. miłość udana, zmyślona.

Schei' umittel, sn. =s, pl. —, środek pozorny.

Schei' uphilosoph, sm. =en, pl. =en, pseudofilozof m., sofi ta f.

Schei' uphilosophie, sf. pseudofilozofia f., sofietyka f.

Schei' ustrafe, sf. pl. =n, kara pozorna, na pozór wymierzona.

Schei' ustreit, sm. =(e)s, pl. =igleiten, sprzeczka udana, pozorna.

Schei' utod, sm. =e)s, spiączka f., zamartwica f., śmierć pozorna, letarg m.

Schei' utot, adi. zamartwiony, pozornie umarły, letargiczny.

Schei' utränen, sf. pl. =n, ły udane, ły krokodyle; — vergießen wylewać ły krokodyle.

Schei' utugend, sf. pl. =en, cnota udawana, pozorna.

Schei' utren, adi. wierny na pozór, udający wierność.

Schei' utreue, sf. wierność pozorna, udana.

Schei' uübel, sn. =s, pl. —, zło n., nieszczęście n. pozorne, urojone.

Schei' uursache, sf. pl. =n, przyczyna pozorna.

Schei' uverdienst, sn. =e)s, pl. =e, zasługa pozorna.

Sche'nerhör, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przesłuchanie pozorne, dla formy.

Sche'nerkauf, *sm.* =(e)š, *pl.* =fäuße, sprzedaż pozorna, udana.

Sche'nertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, umowa pozorna, układ udany.

Sche'newchsel, *sm.* =š, *pl.* —, wymiar pozorny, na pozor wystawiony.

Sche'newelt, *sf.* *pl.* =en, świat urojony.

Sche'newerfer, *sm.* =š, *pl.* —, rewiber *m.*, reflektor *m.*

Sche'neweser, *sn.* =š, 1) istota urojona; 2) pozorność *f.*

Sche'ngahlung, *sf.* *pl.* =en, zapłata pozorna, udana.

Sche'nsdruck, *sm.* obacz Scheiße.

Sche'nsse, *sf.* 1) gówno *n.*; 2) sraczka *f.*

Sche'nsen, *vn.* scheiße, scheißeß i scheißt, schiß, habe geschißen, srać, fajdać.

Sche'nsfer, *sm.* =š, *pl.* —, srać *m.*; zasraniec *m.*; = Scheißferl.

Sche'nserei, *sf.* *pl.* =en, Sche'nsen, *sn.* =š, 1) sranie *n.*; sraczka *f.*; 2) rzecz *f.* bez wszelkiej wartości (gminnie).

Sche'nssthaus, *sn.* =seš, *pl.* =häufet, wychodek *m.*, prewet *m.*

Sche'nsstern, *sm.* =š, *pl.* =e, zasraniec *m.*

Scheit, *sn.* =(e)š, *pl.* =e i =er, szczepa *f.*, łupa *f.*, platewka *f.*, polano *n.*; Holz in =e (albo zu =en) schlagen drzewo rąbać na łupy.

Scheitel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) wierzch *m.*, wierzchołek *m.* (głowy), ciemię *n.*; vom — bis zur Höhe od stóp do głowy; 2) rozdział *m.* we włosach; 3) szczyt *m.*, wierzchołek *m.* (góry, kąta).

Scheitelstein, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kość ciemieniowa (anatomia).

Scheitelfläche, *sf.* *pl.* =n, płaszczyna wierzchołkowa (geom.).

Scheitelkreis, *sm.* =seš, *pl.* =š, koło wierzchołkowe.

Scheitellinie, *sf.* *pl.* =n, linia prostopadła, prostopadła *f.*

Scheitelst, *va.* (haben) dzielić; rozczesywać, rozczesać włosy (na głowie) na dwie strony.

Scheitelpunkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nadglównik *m.*, zenit *m.* (astron.).

Scheitelrecht, *adi.* prostopadły; *adv.* prostopadle; = senkrecht.

Scheitelung, *sf.* — der Haare rozdział *m.*, rozdzielanie *n.* włosów (na głowie) na dwie strony.

Scheitelwinkel, *sm.* =š, *pl.* —, kąt wierzchołkowy (geom.).

Scheitler, *s.* *pl.* reszki *pl.*, szczątki *pl.*, zwaliska *pl.*; szczątki *pl.* okrętu rozbitego.

Scheiterhaufen, *sm.* =š, *pl.* —, stos *m.*; imndm zum verurteilen na stos, na spalanie kogo skazać; auf dem — verbrennen spalić na stosie.

Scheitern, *vn.* (sein) 1) rozbiąć się, rozbić się (o okrętach); 2) (przeństwo): rozbić się, spełznąć na niczem; zahaczyć się, nie postępować; = ins Stoen kommen; an seinem Widerstand scheitert jeder Versuch wszelka próba rozbija się o jego opór; gescheiterte Hoffnung zawiedziona nadzieja; ein gescheiteres Unternehmen niedoszłe przedsięwzięcie; gescheiterte Pläne zniweczone zamysły; etw. — lassen, zum Scheitern bringen rozbić co, uniemożliwić co, udaremnić co.

Scheitern, *sn.* =š, rozbić się *n.* (okrętu); (obraz.) rozbić się, zawód *m.*

Scheitholz, *sn.* =eš, *pl.* =e, łupkowe drzewo, polanka *pl.*

Scheit, *adi.* obacz Scheel.

Scheitmaß, *sn.* =eš, *pl.* =e, miara łupkowa.

Scheitsee, *Schi'ise, sf.* *pl.* =n, łupina *f.*, skórka *f.*, szupina *f.*; kawałek *m.* skóry odpadającej (z ciała); voll =n szupiniasty, szupiniowaty.

Scheitfern, *Schi'lfern,*

Schi'lfen, *va.* (haben) oskubywać, oskubać, oparzyć, obłupywać, obłupać, wyłuszczać, wyłuszczyć; sich —, *vr.* (haben) łuszczyć się, obłupywać się, obłupać się; odpadać (o skórze na ciele).

Scheitst, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szelak *m.*

Scheitel, *sf.* *pl.* =n, 1) dzwonek *m.*; der Käse die — anhängen przywieźć kotowi dzwonek; 2) wieźniczka *f.*, zawilec *m.*; = Küchenschelle; 3) policzek *m.*; = Maulschelle; 4) łupa *f.* (ziemiaków, jabłek); 5) dzwonka *f.* (w kartach); 6) =n, *pl.* kajdany *pl.*

Scheitlen, *vn.* (haben) dzwonić, zadzwonić; nach imndm, für imndn — dzwonić na kogo; es hat geschellt dzwoniło, ktoś dzwonił; an der Tür — dzwonić przy drzwiach.

Scheitlen, *sn.* =š, dzwonicie *n.*; ich habe das — nicht gehört nie słyszałem dzwonka.

Scheitlenadt, *sf.* ósemka dzwonkowa, gołka *f.* (karta).

Scheitlenbube, *sm.* =n, *pl.* =n, walet *m.*, niżnik *m.* dzwonkowy (karta).

Scheitlenbade, *sf.* *pl.* =n, dama dzwonkowa (karta).

Scheitlenaus, *sm.* =seš, *pl.* =däufe, as *m.*, tuz *m.* dzwonkowy (karta).

Scheitlengefingel, *Scheitlengeklante, sn.* =š, brzęk *m.* dzwonek *m.*

Scheitlenhalsband, *sn.* =(e)š, *pl.* =bänder, obroża *f.* z dzwonekami.

Scheitlenkappe, *sf.* *pl.* =n, czapka *f.* z dzwonekami, czapka błazeńska; = Narrenkappe.

Scheitlenkönig, *sm.* =š, *pl.* =e, król dzwonkowy (karta).

Scheitlenlaut, *adi.* zachwały, arogancki (poufale).

Scheitlenober, *sm.* obacz Scheitlenbade.

Scheitlenstlitten, *sm.* =š, *pl.* =n, sanki *pl.* z dzwoneczkami.

Scheitlentrommel, *sf.* *pl.* =n, tamburino *n.*, bęberek *m.* z dzwoneczkami.

Sche'kennter, *sm.* obacz Schellenbube.

Sche'kenwerk, *sn.* =(e)š, kajdany *pl.*

Sche'kfiſch, *sm.* =eš, *pl.* =e, łupacz *m.*, wążłusz *m.* (ryba).

Sche'kfrant, *sn.* =(e)š, *pl.* =fräuter, jaskółcze ziele.

Sche'klu, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szelma *m.*, łotr *m.*, filut *m.*; an jmnđm zum — werden zdradzić kogo; (poufale) ewik *m.*, szczwany *m.*; kleiner, lojer — niepoń *m.*; armer — nieborak *m.*, biedaczysko *n.*; er hat den — im Nacken albo hinter den Ohren to szczwany lis, to z głupia frant; der — steht ihm aus den Augen szelmstwo z ócz mu patrzy.

Sche'kenaugen, *sn.* *pl.* oczy szelmowskie, filuterne, frantowskie.

Sche'kengeſicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, twarz szelmowska, filuterna.

Sche'kenlied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, *i dim.* Sche'kenliedchen, *sn.* =š, *pl.* —, piosnka zuchwała; piosnka obydną; = Schandlied.

Sche'kenſtreich, *sm.*, Sche'kenſtück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szelmowski figiel, szelmowski kawalek, psikus *m.*, psota *f.*, filuterya *f.*; łotrostwo *n.*; = Schurkerei; oszustwo *n.*; = Betrügerei.

Sche'kerrei, *sf.* *pl.* =en, 1) szelmstwo *n.*; =en treiben szelmstwo robić; 2) = Schelmenſtreich.

Sche'kmiſch, *adi.* szelmowski, łotrowski, filuterny; *adv.* po szelmowsku, po łotrowsku, filuternie.

Sche'kte, *sf.* *pl.* =n, (po-) łajanie *n.*; nagana *f.*; = Verweis, Tadel; przygana *f.*; = Rüge; surowo napomnienie; = ernſte Vermahnung; zarzut *m.*; = Vorwurf; — bekommen dostać nagane.

Sche'kten, ſchelte, ſchiltſt, ſchilt, ſchalt, habe geſcholten; I. *va.* łajać, burczeć; = außzantzen; ganić, naganiać; = verweisen, tabeln; przyganiać, robić wyrzuty; = Vorwürfe

machen; zmyć komu głowę; = jmnđn heruntermachen; dawać obelżywe nazwisko, przezywać; = ſchmähen; dawać komu (w żarcie) jaki tytuł; man kann ihn deshalb nicht — z tego nie można mu robić wyrzutu; jmnđn einen Dieb, einen Taugenichts — złodziejem, nieponiem kogo naz(y)wać; er läßt sich Baron — każe się baronem tytułować; II. *vn.* łajać, burczeć, narzekać, zrzędzić; auf etw. — narzekać na co; auf jmnđn — burczeć na kogo; wygadywać na kogo; = über jmnđn losziehen.

Sche'kten, *sn.* =š, łajanie *n.*, burczenie *n.*; nagana *f.*, przygana *f.*; = Schelte.

Sche'kter, *sm.* =š, *pl.* —, łajacz *m.*, zrzęda *m.*, upomniiciel *m.*

Sche'kterin, *sf.* *pl.* =nen, łajaczka *f.*, łajalnica *f.*, zrzęda *f.*; upomniicielka *f.*

Sche'ktschrift, *sf.* *pl.* =en, pismo łające; pismo obelżywe.

Sche'ktwort, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wyraz łajający.

Sche'kma, *sn.* =š, *pl.* =š i =ta, schemat *m.*, wzór *m.*; nach dem — według wzoru.

Schematiſieren, *vn.* (haben) schematyzować, układać według schematu, porządkować według wzoru.

Schematiſieren, *sm.* —, *pl.* =men, schematyzm *m.*

Sche'kel, *sm.* =š, *pl.* —, *i dim.* Sche'kelchen, *sn.* =š, *pl.* —, stołek *m.*, stołeczek *m.*

Sche'ken, *sm.* =š, *pl.* —, cień *m.*, mara *f.*

Schenk, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) szynkarz *m.*, karczmarczyk *m.*; 2) podczaszny *m.*; = Mundſchenk.

Schenk-, *adi.* szynkarski. Sche'nſbar, *adi.* 1) darowalny, darowny; 2) zdalny do szynkowania; daß Bier iſt noch nicht — tego piwa nie można jeszcze szynkować.

Sche'nſtief, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, piwo toczone prosto z beczki.

Sche'nf, *sf.* *pl.* =n, karczma *f.*, szynkownia *f.*, szynk *m.*

Sche'nel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) udo *n.*; zum — gehörig udowy; 2) ramię *n.* (kąta, geom.).

Sche'nel-, *adi.* udowy.

Sche'neladeru, *sf.* *pl.* tętnice udowe (anat.).

Sche'nelbein, *sn.* =eš, *pl.* =e, udo *n.* (anat.).

Sche'nelbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, 1) złamanie *n.* uda; 2) opadnięcie *n.* trzew; = Vorfall der Eingeweide.

Sche'nelhaut, *sf.* *pl.* =häute, błona międzypudowa (anat.).

Sche'nelhöhlen, *sf.* *pl.* pachy *pl.* (anat.).

Sche'nelknochen, *sm.* obacz Schenkelbein.

Sche'nelmuſkel, *sm.* =š, *pl.* =n, muszkuł udowy (anat.).

Sche'nelputzader, Sche'nelſchlagader, *sf.* *pl.* =n, tętnica udowa (anat.).

Sche'nelstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kawalek *m.* mięsa od uda.

Sche'nken, *va.* (haben) 1) darować, podarować, dać w podarunku; ich habe daß Buch geſchenkt bekommen dostałem tę książkę w podarunku; Glauben — dać wiare, wierzyć; Gehör — słuchać, usłuchać; jmnđm Vertrauen — ufać komu; jmnđm daß Leben — darować komu życie; jmnđm eine Strafe — darować komu karę, ulaskawić kogo; daß dürfte dir nicht geſchenkt ſein nie ujdzie ci to zapewne bezkarnie; dießmal ſoll's dir geſchenkt ſein tym razem będzie ci darowane, przebaczone, ujdzie ci bezkarnie; einem Rinde daß Leben — porodzić dziecie; jmnđm ſeine Freundschaft, Liebe, ſein Herz — udarować kogo swoją przyjaźnią, miłością, oddać komu swoje serce; einem geſchenten Gaul ſchaut man nicht ins Maul darowanemu koniowi nie patrzy w zęby; 2) Getränke — szynkować, sprzedawać trunki (na szklanki); Bier aus dem Krug, Wein aus der Flaſche in die Gläſer — nalewać piwo z dzbanka, wino z flaszki

do szklanek; 3) die Mutter schenkt ihrem (ihr) Kind matka daje dziecku piers.

Sche'nenamt, *sn.* =es, urząd *m.* podczaszego, podczaszostwo *n.*

Sche'ner, *sm.* =s, *pl.* —, 1) darczyńca *m.*; 2) szynkarz *m.*, sprzedawca *m.* napojów.

Sche'nerin, *sf.* *pl.* =nen, 1) darczyńca *f.*; 2) szynkarka *f.*, sprzedawczyni *f.* napojów.

Sche'nfass, *sn.* =fess, *pl.* =fasser, szynkas *m.*, stół karczemny, szafel szynkowny (do trzymania flaszek w wodzie), pomywacz *m.*

Sche'nferechtigkeit, *sf.* prawo *n.*, koncesya *f.* na utrzymywanie szynku, na szynkowanie napojów.

Sche'nfhaus, *sn.* obacz Schenke.

Sche'nfraüchen, *sn.* =s, *pl.* —, Sche'nfraüchen, *sf.* *pl.* =en, dziewczyna usługująca w szynku, kelnerka *f.*

Sche'nfrecht, *sn.* obacz Schenferchtigkeit.

Sche'nfurbe, *sf.* *pl.* =n, szynkownia *f.*

Sche'nfürsch, *sm.* =es, *pl.* =e, stół szynkowny.

Sche'nfung, *sf.* *pl.* =en, darowanie *n.*; darowizna *f.*; nadanie *n.*, donacya *f.*; — unter Lebenden, für den Todesfall darowizna między żyjącymi, na wypadek śmierci.

Sche'nfungsbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Sche'nfungsbüchlein, *sf.* *pl.* =n, dokument donacyjny, akt *m.* nadania, darowizny.

Sche'nfwirt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, właściciel *m.* szynku, gospodarz szynkowny, szynkarz *m.*, karczmarz *m.*

Sche'nfwirtin, *sf.* *pl.* =nen, gospodyni szynkowa, szynkarka *f.*, karczmarka *f.*

Sche'nfirtschaft, *sf.* *pl.* =en, szynkarstwo *n.*, karczmarstwo *n.*

Sche'rbc, *sf.* *pl.* =n, Sche'rben, *sm.* =s, *pl.* —, 1) skorupa *f.* (ze stłuczonego naczynia); naczynie nadtłuczone, stłuczone; auß =n skorupiany *adi.*; in =n gehen na kawalki

potłuc się, stłuc się; 2) donica *f.*, doniczka *f.*, naczynie gliniane.

Sche'rbel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Scherben.

Sche'rbenberg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, góra ze skorup usypiana.

Sche'rbenblume, *sf.* *pl.* =n, kwiat doniezkowy, w donieчке chowany.

Sche'rbengericht, *sn.* =(e)s, Sche'rbenurteil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, ostracyzm *m.*, sąd skorupkowy (historja grecka).

Sche'rbentobalt, *sm.* =(e)s, skorupokrusz *m.*

Scherbe'tt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Sobbett.

Sche'rbeden, *sn.* =s, *pl.* —, miednica balwierska, golarzka.

Sche'rbettel, *sm.* =s, *pl.* —, worek balwierski, golarzski (na przybory do golenia).

Sche'rc, *sf.* *pl.* =n, 1) nożyce *pl.*; kleine — nożyczki *pl.*; 2) widełki *pl.* u wagi; 3) — am Wagen widłak *m.*, hołoble *pl.*; 4) =n, *pl.* drobne skały w morzu.

Sche'ren, *l. va.* schere, scherst, schert, scher, habe geschoren; 1) strzydz, obstrzydz, postrzygać, postrzydz; das Haar — strzydz włosy; kurz — krótko obstrzydz; bis auf die Haut — ganz fahl — wygolić; den Bart — obstrzydz brode, postrzydz brode; = flüßen; ogolić brode; = rasieren; den Scheitel — wystrzydz, wygolić tonzurę; alle über einen Ramm — wszystkich jednym grzebieniem czesać, obchodzić się ze wszystkimi równo; ein Schaf — strzydz owce; sein Schäfchen — obłowić się; 2) Tuch — postrzygać sukno; geschorener Samt aksamit strzyżony, postrzyżany; II. schere, scherst i schierst, schert i schier, habe geschert; 1) *va.* uciskać, ucie-miezać, gnębić; dokuczać; = belästigen, quälen; was schert also? schiert dich das co ciebie to obchodzi? co ci do tego? das schert mich nicht to mnie

nie obchodzi, to nie moja rzecz; = angehen, kümmern; was schert mich das? co mnie to obchodzi? 2) sich —, *vr.* a) umykać, umknąć, wynosić się, wynieść się, isć precz; scher dich! poszedł stąd! pójdź precz! fora ze dwora! umykaj, pókiś cały! scher dich zum Henker, zum Teufel! idź do kata, do dyabła! scher dich auß dem Wege! ustap z drogi! b) sich um etw. —, troszczyć się o co, zajmować się, zając się czem.

Sche'renassel, *sf.* *pl.* =n, stonóg *m.*

Sche'renförmig, *adi.* nożycowaty; *adv.* nożycowato.

Sche'renschleifer, *sm.* =s, *pl.* —, szlifierz *m.*, oselnik *m.*

Sche'renschmied, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Sche'rensabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, Sche'renver-käufer, Sche'renhändler, *sm.* =s, *pl.* —, fabrykant *m.* nożyczek, handlujący *m.* nożyczkami.

Sche'renschnabel, *sm.* =s, *pl.* =schnabel, nożycosno *m.*, kreg-todzieb *m.* (ptak).

Sche'renzange, *sf.* *pl.* =n, obcegi krzajace.

Sche'rer, *sm.* =s, *pl.* —, postrzygacz *m.* (sukna).

Schererei, *sf.* *pl.* =en, 1) (także Sche'ren, *sn.* =s) strzyżenie *n.*, postrzyżanie *n.*; 2) kłopotanie *n.*, dokuczanie *n.*; przykrość *f.*, trudność *f.*; jmdm =en machen kłopot komu robić; mit etw. viel — haben mieć z czem wiele kłopotu, zachodu, przykrości.

Sche'rslein, *sn.* =s, *pl.* —, odrobina *f.*; grosz *m.*; sein — zu etw. beitragen przyłożyć się do czego wedle możności; das — der armen Witwe grosz ubogiej wdowy.

Sche'rsfladen, *sm.* *pl.* obacz Scherwolle.

Sche'rgarn, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, osnowa *f.*

Sche'rgc, *sm.* =n, *pl.* =n, zbir *m.*, pacholek *m.*

Sche'rgenamt, *sn.* =es, Sche'rgendienst, *sm.* =es, *pl.* =e, zbirostwo *n.*; usługa zbirowska, pacholekowska.

Ede'rgentum, *sn.* =s, zbi-
r(0)stwo *n.*

Ede'rif, *sm.* =s, *pl.* =s,
szeryf *m.*

Ede'rmejer, *sn.* =s, *pl.* —,
brzytwa *f.*

Ede'rpaunung, *sf. pl.* =n,
natężenie *n.* ścinania (me-
chanika).

Ede'rjtube, *sf. pl.* =n, go-
larnia *f.*

Ede'rjtuch, *sn.* =(e)s, *pl.*
-tücher, ręcznik używany przy
goleniu.

Ede'rwe'zel, *sm.* =s, *pl.*
—, 1) niżnik *m.* (w kartach);
2) nadskakiwacz *m.*; 3) obacz
Krafsku.

Ede'rwe'zeln, *vn.* (haben)
nadskakiwać.

Ede'rwohle, *sf.* barwica *f.*,
barwiczka *f.*, ostrzyżyny *pl.*,
kłaczki postrzygackie, kutner
zestrzyżony.

Ede'rz, *sm.* =es, *pl.* =e,
żart *m.*, żarcik *m.*; facecya
f.; = lustige Außerung, Er-
zählung; auß, zum — żartem,
na żart, przez żart; ohne
— bez żartu, seryo; — bei-
seite żart na bok, mówiąc bez
żartu; — machen, treiben żar-
tować; mit jmdm, mit etw.
seinem — haben, treiben mieć
z kim, z czem zabawę, uba-
wiać się z kogo, z czego, żarty
sobie z kogo, z czego robić;
einen — auß etw. machen w
żart co obrócić; — verstehen
znać się na żartach; keinen
— verstehen nie znać się na
żartach, wziąć żart na seryo;
etw. für — halten wziąć co
za żart, nie brać czego na
seryo; auß dem — einen Ernst
machen żart wziąć za prawdę;
den — lieben lubić żarty.

Ede'rzelt, *sf.* strzyżka *f.*

Ede'rzen, *vn.* (haben) żar-
tować; ich scherze nicht nie
żartuję, mówię na seryo;
facecyonować; = Wißiges
sagen, spaßhaft reden; damit
ist nicht zu — to nie są
żarty; er läßt nicht mit sich
— niema z nim żartów;
über, mit etw. — żarty sobie
z czego robić.

Ede'rzen, *sn.* =s, żartowa-
nie *n.*, żarty *pl.*

Ede'rzeng, *sn.* =(e)s, sprze-
ty golarskie, balwierskie.

Ede'rzgedicht, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, wiersz żartobliwy.

Ede'rzhaft, *adi.* żartobli-
wy; śmieszny, ucieszny, za-
bawny; =es Mißverständnis
zabawne nieporozumienie;
adv. żartobliwie; śmiesznie,
ucieszenie, zabawnie.

Ede'rzhaftigkeit, *sf.* żarto-
bliwość *f.*; śmieszność *f.*,
ucieszność *f.*, zabawność *f.*

Ede'rzliebend, *adi.* lubiący
żarty, wesoly.

Ede'rzmacher, *sm.* =s, *pl.*
—, żartownik *m.*, żartownis
m., figlarz *m.*

Ede'rzname, *sm.* =s, *pl.*
=n, imię żartobliwe, żartem
nadane.

Ede'rzno, (wym.: skerzo),
sn. =(s), *pl.* =s i =zi, scherzo
n. (muzyka).

Ede'rzrede, *sf. pl.* =n, mo-
wa żartobliwa.

Ede'rzweise, *adv.* żartem,
w żarcie.

Ede'rzwort, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, wyraz żartobliwy, słowo
żartobliwe.

Ede'tter, *sm.* =s, *pl.* —,
plótno gumowane, klejone.

Edeu, *adi.* nieśmiały,
trwożliwy, lekliwy, strachli-
wy, pierzchliwy, płochy, prze-
straszony; — machen zestr-
szyc; — sein strachać się;
— werden zestrachać się;
spłoszyć się (o koniach).

Edeu, *sf.* 1) bojaźń *f.*;
= Furcht; trwożliwość *f.*,
nieśmiałość *f.*; = Befangen-
heit; strachliwość *f.*; podej-
rzliwość *f.*; = Mißtrauen;
ohne Furcht und — bez bo-
jaźni i trwogi; dem Pferde
die — benehmen odwyzcać
konia od płoszenia się, strach-
niania się; 2) uszanowanie
n., cześć *f.*; = Achtung;
wstret *m.*; = Abneigung; —
einflößen wzbudzić bojaźń,
uszanowanie, wstret; onie-
śmielić; ohne — reden mówić
bez bojaźni, śmiało.

Edeu'de, *sf. pl.* =n, str-
szydło *n.*, płoszydło *n.*

Edeu'den, *va.* (haben)
straszyć, postraszyć; Hüfner

auß dem Garten — wypła-
szać, płoszyć, wypłoszyć
kury z ogrodu; die Sorgen
— oddalać, odganiać, odpe-
dzać troski.

Edeu'en, *I. va.* (haben)
bać się czego, obawiać się;
unikać czego, stronić od
czego; = meiden; die Arbeit
— lenić się do pracy, nie
lubić pracować; das Licht
— nienawidzieć światła, nie
módcz znieść światła; keine
Mühe — nie szczedzić trudu,
starać się wszelkim sposobem,
w wszelkich przykładach usiło-
wać; keine Gefahr — nie lę-
kać się niebezpieczeństwa;
tue recht und scheue niemand
czyniąc dobrze, nie bój się
nikogo; *II. vn.* (haben) str-
chać się, lękać się, płoszyć
się; *III. sich* —, *vr.* (haben)
nieśmieć, wahać się; bać się;
sich vor jmdm — wstydzić
się kogo; sich vor etw. —
bać się czego; wzdrygać się
czem, mieć wstręt od czego;
= Abneigung empfinden.

Edeu'er, *sf. pl.* =n, gumno
n., stodoła *f.*; in die — brin-
gen zwieźć do stodoły.

Edeu'eraufseher, *sm.* =s,
pl. —, gumionny *m.*, kar-
bowy *m.*

Edeu'erbesen, *sm.* =s, *pl.*
—, miotła *f.* (do szorowania).

Edeu'erbürste, *sf. pl.* =n,
szczotka *f.* do szorowania.

Edeu'erfaß, *sn.* =fes, *pl.*
=fässer, szaflik *n.* (do szoro-
wania naczynia kuchennego).

Edeu'erfrau, *sf. pl.* =en,
kobieta *f.* do szorowania.

Edeu'erkrant, *sn.* =(e)s, *pl.*
=kräuter, skrzyp polny, strzę-
pka *f.*, jednoliki *pl.*, świńskie
orzeczy, przesłodka *f.* (zielo).

Edeu'erfappen, *sm.* =s, *pl.*
—, Edeu'erwiß, *sm.* =es,
pl. =e, Edeu'erjtuch, *sn.* =(e)s,
pl. -tücher, ścierka *f.*, wiecha
f., wiecheć *m.* (do szoro-
wania).

Edeu'ermaß, *sf. pl.* =mägde,
dziewka *f.* do szorowania,
pomywaczka *f.*

Edeu'ern, *va.* (haben) 1)
trzeć, ocierać; der Kragen
scheuert mir den Hals kol-

nierz trze mnie w szyję; 2) szorować, trzeć, wycierać, myć (mydłem); mit Sand — szorować piaskiem; den Fußboden — szorować podłogę; 3) sich —, (haben) trzeć się, drapcić się.

Schen'crofen, *sm.* =s, *pl.* -öfen, szorownia *f.*

Schen'ersand, *sm.* =(e)s, *pl.* piasek *m.* do szorowania.

Schen'eritag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* szorowania, robienia porządków (w domu).

Schen'ertusel, *sm.* =s, *pl.* —, kobieta mająca manię robienia ustawicznie porządków.

Schen'erwisch, *sm.* obacz Scheuerlappen.

Schen'erwärter, *sm.* =s, *pl.* —, stodoły *m.*

Schen'heit, Schen'igkeit, *sf.* płochliwość *f.*, bojaźliwość *f.*

Schen'klappe, *sf.* *pl.* =n, Schen'leder, *sm.* =s, *pl.* —, zaskłona skórzana na oczy końskie, kapturek *m.*

Schen'ne, *sf.* *pl.* =n, ob. Schener.

Schen'ndrescher, *sm.* =s, *pl.* —, młoczek *m.*; er frist wie ein — (zre) je jak wilk, je za czterech.

Schen'neupflaß, *sm.* =es, *pl.* -pläße, gumisko *m.*

Schen'nenenne, *sf.* *pl.* =n, klepisko *n.* (w stodole).

Schen'neubogt, *sm.* =(e)s, *pl.* =n, -bögte, stodoły *m.*

Schen'sal, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, potwór *m.*, straszdyko *n.*, szkarada *f.*, brzydota *f.*

Schen'sein, *sm.* =s, płochość *f.* (koni).

Schen'slich, *adi.* potworny; obrzydliwy, szkaradny, okropny, odrażający; =es Verbrechen okropna zbrodnia; =es Bild, Buch szkaradny obraz, obrzydliwa książka; =es Wetter szkaradne powietrze; *adv.* potwornie; obrzydliwie, szkaradnie, okropnie, odrażająco; — verleumben szkaradnie oczernić; sich — ärgern dyabelnie się złościć.

Schen'slichkeit, *sf.* *pl.* =en, potworność *f.*; szkaradność

f., obrzydliwość *f.*, okropność *f.*

Schi'boletsh, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, i =s, cecha *f.*, znak *m.*

Schicht, *sf.* *pl.* =en, 1) pokład *m.* (geologia), warstwa *f.*, ławica *f.*, kupka *f.*; stos *m.* (drzewa wzdłuż ułożonego); (obraz.) in den oberen en der Gesellschaft w wyższych warstwach, klasach społeczeństwa; 2) szychta *f.*, czas do roboty przeznaczony; lange — szychta półdłobowa; lebig — szychta nadzwyczajna (górn.); — machēn przestać pracować, zaniechać roboty.

Schi'chtarbeit, *sf.* *pl.* =en, praca *f.* sychtami.

Schi'chten, *va.* (haben) kłaść, położyć jedno na drugim; układać, ułożyć warstwami, kopic.

Schi'chtbildung, *sf.* *pl.* =en, formacja *f.*, tworzenie *n.* się pokładów (geologia).

Schi'chtenförmig, *adi.* sychtami, pokładami; *adv.* — anordnen obacz Schichten.

Schi'chtholz, *sm.* =es, drzewo w stopy ułożone.

Schi'chtlohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =löhne, dzienny zarobek (górnika).

Schi'chtmachen, *sm.* =s, zaprzestanie *n.* roboty (górn.).

Schi'chtmeister, *sm.* =s, *pl.* —, sychtmistrz *m.*, sychtartz *m.* (górn.).

Schi'chtung, *sf.* *pl.* =en, uławiczenie *n.*

Schi'chtweise, *adi.* warstwowo, warstwowo; *adv.* warstwami; — arbeiten pracować sychtami (górn.).

Schi'chtwolken, *sf.* *pl.* chmury warstwowe.

Schick, *sm.* =(e)s, 1) zręczność *f.*, zdatność *f.*, sprawność; = Geschick (liczba); 2) skład *m.*, składność *f.*, zgrabność *f.*; das Kleid hat keinen rechten — suknia nie dość zgrabnie leży; Rid und — haben być ładnym i składnym; 3) wieder in — bringen przyprowadzić znów do ładu, urządzić na nowo.

Schi'cken, *I. va.* (haben)

posyłać, posłać (szczególnie o rzeczach); wysłać, wysłać, wyprawić (szczególnie o osobach); inß Haus — przysłać, dostawić do domu; imndn inß Parlament — wybrać kogo posłem; da und dorthin — rozysłać, rozesłać; viel — nasyłać; den Bedienten mit Aufträgen an imndn, zu imndn — wyprawić służącego ze zleceniami dla kogo, do kogo; den Sohn inß Gymnasium — syna do gimnazjum posyłać; nach imndn — posłać po kogo, za kim, wezwać kogo (aby przyszedł), powołać kogo; nach etw. — posłać po co, kazać co przynieść, sprowadzić, kupić; imndn in die andere Welt — wysłać, wyprawić kogo na tamten świat, pozabawić kogo życia; etw. in die Welt — wysłać co w świat, wydać co (na świat); ein Gebet zum Himmel — wnieść modlitwę do nieba; II. sich —, *vr.* (haben) 1) sich in imndn, in etw. — (za)stosować się do kogo, do czego, być dla kogo powolnym, ulegać komu; = sich fügen; sich in imndns Laune — znosić czyje humory, grymasy; man muß sich in die Zeit — trzeba stosować się do czasu; sich nicht in etw. — können niemodły przyzwyczaić się do czego; 2) sich zu etw. — zdatnym być do czego, być stosownym do czego; = passen; er würde sich gut zum Beamten — byłby z niego dobry urzędnik; er schickt sich zu allem do wszystkiego jest zdatny, do wszystkiego użyć go można; 3) gotować się do czego; = sich anstücken; sich zur Reise — gotować się do podróży, wybierać się w drogę; sich zur Arbeit — zabierać się do roboty; III. *v. impers.* (haben) 1) uchodźzić, przystawać, przystać; = sich gehen, passen; es schickt sich nicht, so zu reden nie przystoi tak mówić; eines schickt sich nicht für alle nie wszystkim jedno przystoi; 2) wydarzać

się, wydarzyć się; es hat sich so geschickt tak wypadło, tak się złożyło.

Schicklich, *adi.* stosowny; spodobny, właściwy; = geeignet; przyzwolony; = anständig, sittsam; bei = er Gelegenheit przy sposobności, w czasie stosownym; *adv.* stosownie; sposobnie; przyzwolcie.

Schicklichkeit, *sf.* stosowność *f.*, odpowiedzialność *f.*; przyzwolność *f.*

Schicklichkeitsgefühl, *sn.* = (e)s, poczucie *n.* tego, co wypada, taktowność *f.*

Schicksal, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, los *m.*; przeznaczenie *n.*, udział *m.*; = Bestimmung; fatum *n.*; = Verhängnis; günstiges — los pomyślny, szczęście *n.*; widriges — los zawistny; das menschliche — losy ludzkie, przeznaczenie człowieka; unvermeidliches — niemiunikiony los; das — hat es so gewollt los tak chciał; das ist das Werk des es jest to dzieło losu; mein — ruht in deiner Hand mój los jest w twojem ręku; ein trauriges — erfahren, erleben smutnego losu doznać; mit seinem — zufrieden sein być zadowolonym ze swego losu; dem — anheimstellen zdać na los; sich dem — anheimgenben zdać się na los; etw. vom — beschert erhalten dostać co w darze od losu; er wird vom — verfolgt los go przesładowuje; wie das — es will jak los chce; Schlag des es cios *m.*; zrzadzenie *n.* losu; die = e meines Lebens koleje (losu) życia mego; = e haben nie mieć szczęścia; es war sein —, zu leiden cierpienie było jego przeznaczeniem, udziałem; vom — bestimmt przeznaczony; jmand sein — voraussjagen przepowiedzieć komu losy jego.

Schicksalsteuer, *sm.* = s, *pl.* —, przepowiednik *m.* przyszłych losów.

Schicksaldrama, *sn.* obacz Schicksalstragödie.

Schicksalsjüngung, *sf.* *pl.* = en, zrzadzenie *n.* losu.

Schicksalsgefährte, Schicksalsgenosse, *sm.* = n, *pl.* = n, Schicksalsgefährtin, Schicksalsgenossin, *sf.* *pl.* = nen, towarzysz *m.*, współnik *m.*, towarzysza *f.*, współniczka *f.* w szczęściu lub nieszczęściu.

Schicksalsglaube, *sm.* = ns, wiara *f.* w przeznaczenie, fatalizm *m.*

Schicksalsgläubige(r), *sm.* = en, *pl.* = en, fatalista *f.*, zabobnik *m.*, wierzący *m.* w przeznaczenie.

Schicksalsgöttin, *sf.* *pl.* = nen, bogini *f.* losów.

Schicksalsprüfung, *sf.* *pl.* = en, Schicksalsprüfung, *sm.* = (e)s, *pl.* = schläge, próba *f.*, cios *m.* losu.

Schicksal(s)reich, *adi.* pełen przygód.

Schicksalstragödie, *sf.* *pl.* = n, tragedia *f.* fatalistyczna.

Schicksalsstunde, *sf.* *pl.* = n, kaprys *m.*, okrucieństwo *n.* losu.

Schicksalswechsel, *sm.* = s, *pl.* —, zmiany *pl.*, koleje *pl.* losu.

Schickung, *sf.* *pl.* = en, przeznaczenie *n.*, zrzadzenie *n.*, dopuszczenie *n.*; etw. als eine — von oben hinnehmen przyjąć co jako zrzadzenie niebos, jako wolę boską; — in den Willen Gottes resignacya *f.*

Schie'bar, *adi.* posuwisty, suwalny.

Schie'bebrücke, *sf.* *pl.* = n, (także Rollbrücke *sf.*) most suwany.

Schie'bebüchse, *sf.* *pl.* = n, przesuwnica *f.*, pomost suwany; Dampf— przesuwnica parowa; hydraulische — przesuwnica hydrauliczna; oberirdische — unversenkte —, ohne Versenkung, Universal— przesuwnica w poziomie; versenkte —, mit Versenkung, mit versenktem Geleise przesuwnica zagłębiona.

Schie'bebüchsenröhre, *sf.* *pl.* = n, Schie'bebüchsenversenkung, *sf.* *pl.* = en, dół *m.* przesuwniczy.

Schie'bededel, *sm.* = s, *pl.* —, wieko wsuwalne.

Schie'betasten, *sm.*, Schiebelade, *sf.* obacz Schubtasten, Schublade.

Schie'belatte, *sf.* obacz Schiebestange.

Schie'ben, schiebe, schiebst, schiebt, schob, geschoben, I. *va.* (haben) 1) suwać, sunąć, posuwać, posunąć; den Tisch an das Fenster — posunąć stół do okna; beiseite, auf die Seite — usunąć na bok, odsuwać, odsunąć, usuwać, usunąć; in die Tiefe — wsunąć do kieszeni; über etw. — przesunąć przez co, przesunąć wierzchem; unter etw. — podmykać, podemknąć; in die Höhe — posunąć do góry; auf die andere Seite — przesunąć na drugą stronę; etw. auf dem Tisch hin und her — suwać czem po stole; 2) einen Karren vor sich — pchać taczki przed sobą; etw. hinein— wypychać co; jmand zur Tür hinaus— wypchnąć kogo za drzwi; Regel — grać w kregle; Brot in den Ofen — chleb wsadzać, wsadzić do pieca; geschobene Lettern włoskie litery, czcionki (drukarstwo); 3) (przenosić) den Verdacht von sich auf einen anderen — usunąć z siebie podejrzenie i skierować je na kogo innego; die Schuld auf jmand — winę składać, złożyć, zwałać, zwalić na kogo; eine Arbeit von sich — usunąć się od roboty; etw. beiseite — odrzucić co; = abweisen; jmand etw. in die Schuhe — zwalić odpowiedzialność na kogo; etw. auf die lange Bank — przeciągać w nieskończoność, odkładać na przyszłość; einen Verbrecher über die Grenze — odstawić zbrodniarza za granicę; II. *vn.* 1) (haben) die Zähne — mleczac zęby tracić (o zwierzętach); podnosić się, rósć w górę (o roślinach); Blätter — wypuszczać liście; 2) (sein) suwać, sunąć (nogami); geschoben kommen nadejść, nad

biedz; III. ſich —, *vr.* (haben) usuwać się, usunąć się; odchodzić, odejść; ſchieb dich! idź precz!

Œchie'ben, *sn.* =*s*, suwanie *n.*, posuwanie *n.*; — *de*s Ruge's popychanie *n.* pociągu (kolejn.).

Œchie'ber, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) suwacz *m.*, posuwacz *m.*, popychacz *m.*; *wsadzacz m.* (chleba do pieca); 2) zasuwka *f.*, przesuw *m.*, zatwór *m.*, suwak *m.*, obartel *m.*, obartilik *m.*; *Dampf*—, *Steuer*— suwak parowy (także *Dampfverteiler sm.*); *Expansion*— suwak rozprężny, suwak rozprężniczy, suwak ekspansyjny (mechanika).

Œchie'berad, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*räder*, koło posuwiste (w tartakach).

Œchie'berbüchse, *Œto'pfbüchse*, *sf. pl.* =*n*, dławnica suwakowa, szczelnica *f.* suwaka.

Œchie'bergebläſemaschine, *sf. pl.* =*n*, machina miechowa ze suwakiem.

Œchie'bergengewicht, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, odciążek *m.* suwaka.

Œchie'berhub, *sm.* obacz *Œchieberweg*.

Œchie'berfaſten, *sm.* =*s*, *pl.* —, skrzyńka *f.* suwaka, skrzyńka suwakowa.

Œchie'berfaſtendeckel, *sm.* =*s*, *pl.* —, przykrywa *f.* skrzyńki suwakowej.

Œchie'berklappe, *sf. pl.* =*n*, kłapa suwakowa.

Œchie'berlappen, *sm.* *pl.* krysy *pl.* suwaka.

Œchie'berrahmen, *sm.* =*s*, *pl.* —, rama *f.* suwaka.

Œchie'berſchmierhahn, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*hähne*, **Œchie'berſchmierwaſe**, *sf. pl.* =*n*, maźniczka *f.* suwaka.

Œchie'berſpiegel, *sm.* =*s*, *pl.* —, zwierciadło suwakowe, przyglnia *f.* suwaka.

Œchie'berſtange, *sf. pl.* =*n*, drążek suwakowy, trzon *m.* suwaka.

Œchie'berſtangenführung, *sf. pl.* =*n*, kierownica *f.* trzona, kierownica drążka suwakowego.

Œchie'berſtangenſteil, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, klin *m.* trzona suwakowego.

Œchie'berſtangenſtopf, *sm.* =*e*s, *pl.* =*ſtöpfe*, krzyżulec *m.* drążka suwakowego.

Œchie'berſteuerung, *sf. pl.* =*n*, stawidło suwakowe.

Œchie'berſtopfbüchſe, *sf. pl.* =*n*, szczelnica *f.* suwaka.

Œchie'berüberdeckung, **Œchie'berüberlappung**, *sf. pl.* =*n*, występ *m.* suwaka, pokrycie *n.* suwaka; *äußere* — występ suwaka zewnętrzny; *innere* — występ suwaka wewnętrzny.

Œchie'berventil, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wentyl suwakowy.

Œchie'bervorrichtung, *sf. pl.* =*n*, suwak parowy.

Œchie'berweg, *sm.* =*(e)s*, bieg *m.* suwaka.

Œchie'beſtange, *sf. pl.* =*n*, zapora suwana.

Œchie'blade, *sf. pl.* =*n*, kierownica *f.* stawidła.

Œchie'blättr, *sf. pl.* =*n*, drzwi zasuwowe.

Œchie'blwand, *sf. pl.* =*wände*, ściana przesuwalna, ruchoma (teatr).

Œchie'bjach, *sn.*, **Œchie'bjachen**, *sm.*, **Œchie'blade**, *sf.* obacz pod *Œchub*—.

Œchie'bjenſter, *sn.* =*s*, *pl.* —, okno odsuwalne, do odsuwania.

Œchie'bjarren, *sm.* =*s*, *pl.* —, taczki *pl.*

Œchie'brad, *sn.* obacz *Œchieberad*.

Œchie'brahmen, *sm.* =*s*, *pl.* —, rama zasuwowa.

Œchie'briegel, *sm.* =*s*, *pl.* —, zasuwka *f.*

Œchie'bröſeid, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, przysięga odkazana.

Œchie'brögericht, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sąd polubowny, sąd pojednawczy.

Œchie'brömann, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*männer*, **Œchie'brörichter**, *sm.* =*s*, *pl.* —, sędzia polubowny, sędzia pojednawczy, rozjemca *m.*

Œchie'brörichterkollegium, *sn.* =*(s)*, *pl.* =*gien*, kollegium *n.* sędziów polubowaych.

Œchie'brörichtertlid, *adi.* po-

lubowny, pojednawczy; *er Auſſpruch* obacz *Œchie'dspruch*.

Œchie'bröſpruch, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*ſprüche*, wyrok pojednawczy, rozstrzygnięcie *n.* sądu polubownego; *einen* — ſällen wydać wyrok pojednawczy.

Œchie'ſ, *I. adi.* krzywy; ukośny, pochyłony, pochyły; koślawy; *er Deine* krzywe, koślawe nogi; *er Blick* ukośne spojrzanie z pod oka; *er Ebene* płaszczyzna pochyła; *spadziſta*; *er Winkel* kat ukośny; *der er Turm zu Biſa* wieża pochyła w Pizie; *einen Gang haben* koślawo chodzić, koślawić; *ein er Maul* zięhen wykrzywić usta skrzywić gębę; (przenośnie:) *ein er Gedanke* myśl koślawą, wypaczoną; *er Urteil* krzywy sąd; *er Auſſicht* mylne wyobrażenie; *II. adi.* krzywo; ukośnie, pochyło; koślawo; — *gehen*, *treten* koślawić; — *maſchen* wykrzywiać, wykrzywić; — *werden* koślawieć, paczyć się; *die Mühe* — *tragen* nosić, mieć czapkę na bakier; *jnnnd* — *anſehen* krzywo, z ukośna na kogo patrzeć; *ſchreiben* krzywo pisać; (przenośnie:) *etw.* — *ſehen* krzywo co widzieć, nieodpowiednio na co się zapatrywać; *etw.*! — *anſagen* niedobrze, niezgrabnie wziąć się do czego; *die Sache geht* — *rzech* idzie koślawo, nie tak jak się należy; *etw.* — *nehmen* tłumaczyć co na złą stronę.

Œchie'ſängig, *adi.* kosooki.

Œchie'ſbütiig, *adi.* koślawy, krzywonogi.

Œchie'ſblatt, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*blättr*, ukośnica *f.* (roślina).

Œchie'ſe, *sf. pl.* =*n*, krzywość *f.*, ukośność *f.*, koślawość *f.*; pochyłość *f.* (*n. p.* płaszczyzny).

Œchie'ſer, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) łupek *m.*, kamień łupny; 2) drzazga *f.*; *zagra f.*, żdźbło *n.*; — *im Eiſen* rozdwojenie *n.*

Œchie'ſerartig, *adi.* łupkowaty.

Schie'ferblatt, *sn.* = (e)š, *pl.* -blätter, *tablica f.* łupku.

Schie'ferblau, *sn.* = š, *color m.* łupku, *color* niebiesko-czarny.

Schie'ferbrecher, Schie'ferschneider, *sm.* = š, *pl.* —, łupkarz *m.*

Schie'ferbruch, *sm.* = (e)š, *pl.* -brüche, łupkarnia *f.*

Schie'ferdach, *sn.* = (e)š, *pl.* -dächer, *dach* łupkowy.

Schie'ferdede, *sm.* = š, *pl.* —, *pokrywacz m.*; = Dachdede.

Schie'ferfarbig, Schie'fergrau, *adi.* łupkowego koloru.

Schie'fergebirge, *sn.* = š, *pl.* —, *góra* łupkowa.

Schie'fergestein, *sn.* = (e)š, *pl.* -e, *głaz* łupkowy, *skała* łupkowa.

Schie'ferig, Schie'ferhaltig, Schie'fernd, *adi.* łupkowy, łupkowaty.

Schie'fer, *sich* —, *vr.* (haben) łupać się.

Schie'ferplatte, *sf.* *pl.* = n, *tablica f.* łupku.

Schie'ferpat, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *szpat* łupkowy.

Schie'ferstein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *kamień* łupny.

Schie'ferstift, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *łupek* pisarski, *rysik m.*

Schie'fertafel, *sf.* *pl.* = n, *tabliczka* łupkowa.

Schie'ferton, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *glina* łupkowa.

Schie'fthal, *sm.* = š, *pl.* = hähle, *szyja* wykrzywiona, *krzywa*.

Schie'fheit, Schie'figkeit, *sf.* *krzywość f.*, *ukośność f.*, *pochyłość f.*; = Schiefe; (obraz.) — des Urteils *nietrafność f.*, *opaczność f.* sądu.

Schie'fobel, *sm.* = š, *pl.* —, *krzywak m.*

Schie'fliedend, *adi.* ukośny, *pochyły*.

Schie'fmäutig, *adi.* krzywo-
usty.

Schie'fmaſig, *adi.* krzywo-
nosy.

Schie'frund, *adi.* nierówno
okrągły (o perłach).

Schie'fwinelig, *adi.* uko-
śnokątny.

Schie'lange, *sn.* = š, *pl.* = n, *oko* zezujać.

Schie'längig, *adi.* zezowaty, *zezem* patrzący.

Schie'len, *vn.* (haben) zezo-
wać, zezowato, zezem patrzeć;
nach etw. — *świdrować* co
oczyma, *z boku* patrzeć na co.

Schie'len, *sn.* = š, *zezowanie*
n., *patrzenie n.* zezem.

Schie'lend, *adi.* zezowaty,
krzywooki.

Schie'ler, *sm.* = š, *pl.* —,
Schie'lerin, *sf.* *pl.* = nen,
zez m., *zezek m.*

Schie'mann, *sm.* = (e)š, *pl.* =
männer, *drugi* łodnik, *pomo-
cnik m.* łodkarza (*mary-
narka*).

Schie'mannen, *va.* (haben)
naprawiać liny, *porządki* okrę-
towe.

Schie'ubein, *sn.* = (e)š, *pl.* = e,
giczał m., *goleń f.*, *piszczel*
f.; *zum* — *gehörig* *goleniowy*.

Schie'ue, *sf.* *pl.* = n, 1)
blacha f. do *uzbrajania* *go-
leni*, *nóg i rąk* (dawnych
rycerzy); 2) *łubka f.*, *leszczot-
ka f.*, *obręcz f.*; 2) *szyna f.*
(*kolejowa*) = (Eisen-)Bahn-
schiene; *breitbafige* — *szyna*
szerokostopna; *plattfüßige* —
szyna płaskostopowa; *Vignol-*
— (*wym.*: *winjol*) *szyna* *Vi-
gnola*; *Brücken-*, *Brunel-*
szyna Brunela; *Flach-* *szyna*
płaska; *Knie-*, *Flügel-*,
Horn- *skrzydło n.* *krzyżo-
wnicy*; *Sattel-* *szyna* *sio-
dłowa*; *Stuhl-* *szyna* *sio-
delkowa*; *einföfßige* — *szyna*
grzybkowa; *zweiföfßige* —
szyna dwugłowa; *Bahn-*
szyna *zabata*.

Schie'nen, *va.* (haben) 1)
w łubki *wstawiać*, *wprawiać*
(*chirurgia*); 2) *szynować*;
szyną *żelazną* *objąć*, *szynę*
dawać (*koleju*).

Schie'nenabfälle, *sm.* *pl.*
odpadki *szynowe*.

Schie'nenabnützung, *sf.* *ście-
ranie n.* się *szyn* (*kolejn*).

Schie'nenaußzug, *sm.* = (e)š,
pl. = züge, Schie'nenaußgleit,
sm. = š, *pl.* = e, *dokładka*
mostowa (*kolejn*).

Schie'nenbahn, *sf.* *obacz*
Schienenstrang.

Schie'nenbettung, *sf.* *pl.*
= en, *podłożo n.* *szyn* (*kolejn*).

Schie'nenbreite, *sf.* *pl.* = n,
szerokość f. *toru* (*kolejn*).

Schie'nenbiegemaschine, *sf.*
pl. = n, *gietarka f.* *do* *szyn*
prasa f. *do* *wyginania* *szyn*
(*kolejn*).

Schie'nenEinstückung, *sf.*
pl. = en, *karb m.* *szyny*, *zak-
karbienie n.* *szyny* (*kolejn*).

Schie'nenführung, *sf.* *pl.*
= en, *wodzikło* *proste* (*kolejn*).

Schie'nenfuß, *sm.* = eš, *pl.*
= füße, *stopa f.* *szyny* (*kolejn*).

Schie'nenherz, *sn.* *obacz*
Herzstück.

Schie'nenferbe, *sf.* *pl.* = n,
karb m. *szyny* (*kolejn*).

Schie'nenkopf, *sm.* = eš, *pl.*
= köpfe, *głowa f.*, *grzbiet m.*,
korona f. *szyny* (*kolejn*).

Schie'nen Nagel, *sm.* = š, *pl.*
= nägel, *szyniak m.*, *szynal*
m., *gwóźdź m.* *do* *szyn*.

Schie'nenpauscheljen, *sn.*
= š, *żelazno* *szynowe*.

Schie'nenräumer, *sm.* = š,
pl. —, *zmiatak m.*, *zmiatacz*
m. (*koleju*).

Schie'nenreihe, *sf.* *obacz*
Schienenstrang.

Schie'nenrichten, *sm.* = š,
prostowanie n. *szyn* (*kolejn*).

Schie'nensteg, *sm.* = (e)š, *pl.*
= e, *ścianka f.*, *szyjka f.* *szyny*
(*kolejn*).

Schie'nenstoß, *sm.* = eš, *pl.*
= stöße, *styk m.*, *styk* *szyn*,
zetknięcie n. *szyn*; *feſter*,
ruhender — *styk* *podparty*,
połączenie *podparte*; *ſchme-
bender*, *freier* — *połączenie*
międzypodkładowe, *styk* *mię-
dzyprogowy*, *styk* *między-
próżny*; *verlaſchter* — *styk*
obłubkowany, *połączenie* *ob-
lubbkowane*; *vermechſelter* —
styk *na* *przemian* *legły*, *styk*
na *przewięz*, *połączenie* *na*
przemian *ległe* (*kolejn*).

Schie'nenstrang, *sm.* = (e)š,
pl. = stränge, Schie'nenreihe,
sf. *pl.* = n, *tok m.* *szyn*; *kolej f.*

Schie'nenstuhl, *sm.* = (e)š,
pl. = stühle, *łubek m.*, *łubka*
f., *siodelko n.*

Schie'nenstränge, *sf.* *pl.* = n,
nosze pl. *do* *szyn*, *widły pl.*
do *szyn* (*koleju*).

Schie neuunterlag'splatte, *sf.* *pl.* =n, podkładka *f.* szyny (kolejn.).

Schie nerverbindung, *sf.* *pl.* =en, połączenie *n.* szyn.

Schie nenweg, *sm.* obacz Schienenstrang.

Schier, *adi.* czysty; =eš Fleisch essen samo mięso (nie jak mięso) jadać; *adv.* prawie, ledwo nie, mało nie; za prawdę.

Schie rling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cykuta *f.*, świnia wesz, świni kopr, wieprzyciec *m.*, szczwół *m.*; geflecker — bzducha *f.*, szalen nakrapiany, pietrasznik plamisty (roślina).

Schie rling'sbecher, *sm.* =š, *pl.* —, Schie rling'strank, *sm.* =(e)š, kubek *m.* cykuty, z cykuty, napój zatruty sokiem cykuty; den — becher leeren wychylić kubek cykuty, struć się cykuty.

Schie s'bar, *adi.* na odległość strzalu; na co można polować; = jagd'bar.

Schie s'baumwolke, *sf.* bawełna strzelnicza.

Schie s'bedarf, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, materyał strzelniczy, amunicya *f.* (wojenna).

Schie s'buch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, instrukcja *f.* strzelania (wojskow.).

Schie s'bunde, *sf.* *pl.* =n, strzelnica *f.*

Schießen, schieße, schießest i schießt, schöß, geschossen, I. *va.* i *vr.* (haben) 1) strzelać, strzelić, palić, wypalić; jmn'dn — postrzelić kogo; jmn'dn in den Leib, in die Brust, vor den Kopf — strzelić komu w brzuch, w piersi, w łeb; jmn'dn eine Kugel vor den Kopf — kulą komu w łeb strzelić; jmn'dn tot — zastrzelić kogo; nach jmn'dn, auf jmn'dn — strzelać do kogo; jmn'dn über den Haufen — trupem kogo położyć, na miejscu kogo położyć; ein Tier — położyć, zabić zwierzę; eine Festung, ein Schiff in Grund und Boden — fortęcę strzałami zburzyć, okręt postrzelać i zatopić; eine Bresche in die Mauer — zro-

bić (strzałami) wyłom w murze; nach der Scheibe — strzelać do tarczy; fehl —, vorbei — chybić; mit einer Pistole, mit dem Bogen — strzelać z pistoletu, z łuku; mit Schrot, mit Kugeln, mit Kartätschen — strzelać śrutem, kulami, kartaczami; blind, scharf — strzelać pustym, ostrym nabojem; (obraz.) einen Loch — palnąć głupstwo, poszkapać się; 2) Brot in den Ofen — wsadzać chleb do pieca; Ziegel — cegły rzucać, rzucając z ręki do ręki podawać; II. *vn.* (haben) 1) kiełkować = feimen; in die Höhe — (nagle) podrastać, podrosnąć; die Pflanze schießt in die Höhe, in Samen roßlina strzela (rośnie nagle) w górę, zabiera się na nasienie, rośnie w nasienie; in Ahren — puszczać kłosy; ins Kraut — nać puszczać, w nać rósć, naci dostawać; wybujać (także przenośnie); 2) mknąć jak strzala, skakać, lecieć; das Wasser schießt aus der Quelle woda (gwałtownie) ze źródła wytryska; das Blut schoß mir zu Kopfe krew buchnęła mi do głowy; die Zügel — lassen puścić cugle; seinen Leidenschaften die Zügel — lassen puścić cugle swym żądcom; aus der Luft — obacz herabschießen; Tränen schossen ihr aus den Augen łzy jej tryśnięły, puściły się z oczu; III. sich —, *vr.* (haben) sich auf Pistolen — strzelać się, pojedynkować się na pistolety.

Schie s'sten, *sn.* =š, strzelanina *n.*, strzelanina *f.*

Schie s'ter, *sm.* =š, *pl.* —, 1) strzelec *m.*; 2) ten, co wsuwa pieczywo do pieca.

Schie s'terei, *sf.* *pl.* =en, strzelanina *f.*

Schie s'tgerechtigkeit, *sf.* przywilej *m.* polowania na obcym gruncie.

Schie s'tgewehr, *sn.* =eš, *pl.* =e, strzelba *f.*, broń palna.

Schie s'tgraben, *sm.* =š, *pl.* —, rów, z którego się strzela, strzelnica *f.*

Schie s'thaus, *sn.* =eš, *pl.*

=häuser, Schie s'thütte, *sf.* *pl.* =n, strzelnica *f.*

Schie s'tkugel, *sf.* *pl.* =n, kula *f.* do strzelania.

Schie s'tloch, *sn.* =eš, *pl.* =löcher, Schie s'tscharte, *sf.* *pl.* =n, strzelnica *f.*, okno *n.* w murze do strzelania.

Schie s'tpatrone, *sf.* *pl.* =n, nabój *m.*, patrona *f.*

Schie s'tplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, Schie s'tplan, *sm.* =(e)š, *pl.* =pläne, strzelnica *f.*, miejsce przeznaczone do strzelania.

Schie s'tpräparat, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Schie s'tmaterial, *sn.* =š, *pl.* =e, strzeliwo *n.*

Schie s'tprobe, *sf.* *pl.* =n, próba strzelnicza.

Schie s'tprügel, *sm.* =š, *pl.* —, strzelba (żartobliwie).

Schie s'tpulver, *sn.* =š, proch strzelniczy.

Schie s'trecht, *sn.* =eš, prawo *n.* strzelania.

Schie s'trohr, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Schie s'tgewehr.

Schie s'tscheibe, *sf.* *pl.* =n, tarcza *m.*

Schie s'tspule, *sf.* *pl.* =n, czółenko *n.*, szpulka *f.* u tkaczy.

Schie s'tstand, *sm.* =eš, *pl.* =stände, miejsce, na którym stoi strzelający do tarczy i na polowaniu, stanowisko *n.*

Schie s'tübung, *sf.* *pl.* =en, ćwiczenie *n.* w strzelaniu.

Schie s'twolke, *sf.* obacz Schie s'tbaumwolke.

Schie s'tzeit, *sf.* obacz Jagdzeit.

Schiff, *sn.* =eš, *pl.* =e, 1) okręt *m.*, statek *m.*; kleines — łódź *f.*; er ist zu Schiffe nach Danzig gereift puścić się okrętem do Gdańska; zu =e gehen wsiąść na okręt; zum =e gehörig okrętowy; 2) czółno *n.*, czółenko *n.*, czółnek *m.*, (u tkaczy, przy maszynach do szycia); 3) nawa *f.* (kościelna); 4) obacz Schiffen 3).

Schiff'bar, *adi.* splawny, podatny do żeglugi (rzeka); — machen splawnym uczynić, usplawnić.

Schiff'barkeit, *sf.* splawność *n.*

Schiff'barmachung, *sf.* usposobienie *n.* do żeglugi.

Echi'ff(š)ban, *sm.* =eš, budowa *f.*, budowanie *n.* okrętów.

Echi'ff(š)baufunft, *sf.* budownictwo *n.* okrętów, statków.

Echi'ff(š)baumeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, Echi'ff(š)bauer, *sm.* =š, *pl.* —, budowniczy okrętowy.

Echi'ffbein, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kość łódzkowa *a.*

Echi'ffbekleidung, *sf.* *pl.* =en, obicie *n.*, okucie *n.* okrętu.

Echi'ffbohrer, *sm.* =š, *pl.* —, Echi'ffbohrwurru, *sm.* =eš, *pl.* =würmer, czerw okrętowy.

Echi'ff(š)boot, *sn.* =eš, *pl.* =e, szalupa *f.*, czółno okrętowe.

Echi'ff(š)bröt, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Echi'ffšz wiebač.

Echi'ffbruch, *sm.* =eš, *pl.* =brüche, rozbitcie *n.* okrętu; — erleiden rozbić się (o okrętach); (obraz.) nie dojść do skutku, mieć niepowodzenie.

Echi'ffbrüchig, *adi.* rozbity na morzu.

Echi'ffbrüchige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, rozbitek *m.*

Echi'ffbrücke, *sf.* *pl.* =n, most *m.* na czajkach, lądach, pontonach.

Echi'ffchen, *sn.* =š, *pl.* —, 1) okręcik *m.*, mały statek; 2) ozdołenko *n.*, iglica (tkacka); 3) łodyżka *f.* lechiki *pl.* (rośl.).

Echi'ffen, (haben) 1) *va.* przewieźć, przewozić na statku, okręcie; 2) *vn.* (haben) płynąć, popłynąć okrętem, statkiem; 3) mocz oddawać.

Echi'ffen, *sn.* =š, żegluga *f.*

Echi'ffſer, *sm.* =š, *pl.* —, żeglarz *m.*, łódkarz *m.*, łódnik *m.*, marynarz *m.*

Echi'ffſerhut, *sm.* =(e)š, *pl.* =hüte, kapeluszy marynarski.

Echi'ffſerfuecht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, parobek *m.* marynarski, flisak *m.*

Echi'ffſerlied, *sn.* =eš, *pl.* =er, pieśń marynarska, barokarola *f.*

Echi'ffſerlohn, *sm.* =eš, *pl.* =löhne, 1) płaca *f.* marynarzy; 2) obacz Šährgehd.

Echi'ffſerprache, *sf.* mowa *f.* marynarze, żeglarzy, flisaków.

Echi'ffſertracht, *sf.* *pl.* =en, ubranie *n.* marynarzy, żeglarzy; kostyum marynarski.

Echi'ffſahrer, *sm.* =š, *pl.* —, żeglarz *m.*

Echi'ffſahrt, *sf.* *pl.* =en, Echi'ffſahrtrei, *sf.* żegluga *f.*

Echi'ffſahrtšgeſellſchaft, *sf.* *pl.* =en, towarzystwo *n.* żeglugi.

Echi'ffſahrtškunde, *sf.* znajomość *f.*, znawstwo *n.*, umiejętność *f.* żeglugi.

Echi'ffſahrtšregeln, *sf.* *pl.* przepisy nawigacyjne, żeglarskie.

Echi'ffſahrttreibend, *adi.* uprawiający żeglugę.

Echi'ffſörnig, *adi.* podobny do okrętu, w formie okrętu.

Echi'ff(š)gerät, *sn.* =eš, *pl.* =e, przybory okrętowe.

Echi'ff(š)gerippe, *sn.* =š, *pl.* —, żrąb *m.* okrętu, szkielec *m.* okrętu.

Echi'ff(š)grund, *sm.* =eš, *pl.* =gründe, Echi'ffšboden, *sm.* =š, *pl.* =böden, duo *n.* okrętu.

Echi'ff(š)hafen, *sm.* =š, *pl.* —, hak okrętowy, kotwica *f.*

Echi'ffšherr, *sm.* =n, *pl.* =en, właściciel *m.* okrętu.

Echi'ff(š)junge, *sm.* =n, *pl.* =n, chłopak okrętowy.

Echi'ff(š)kuecht, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz Echi'ffſerfuecht.

Echi'ff(š)kuch, *sm.* =eš, *pl.* =küche, kucharz okrętowy.

Echi'ffškorb, *sm.* =(e)š, *pl.* =körbe, kosz okrętowy.

Echi'ff(š)krankheit, *sf.* *pl.* =en, choroba okrętowa, morska.

Echi'ff(š)küche, *sf.* *pl.* =n, kuchnia okrętowa, wikt okrętowy.

Echi'ff(š)künde, *sf.* Echi'ffškunnſt, *sf.* obacz Echi'ffſahrtškünde.

Echi'ff(š)laſt, *sf.* *pl.* =en, ładunek *m.*, ciężar *m.* okrętowy.

Echi'ff(š)laterne, *sf.* *pl.* =n, latarnia morska.

Echi'fflein, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Echi'ffšben.

Echi'ff(š)leine, *sf.* *pl.* =n, lina okrętowa.

Echi'ff(š)lente, *s. pl.* marynarze *pl.*, ekwipaż okrętowy, załoga okrętowa.

Echi'ff(š)mann, *sm.* =eš, *pl.* =männer, obacz Echi'ffſer.

Echi'ff(š)modell, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, model okrętowy.

Echi'ff(š)patron, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz Echi'ffšſheir.

Echi'ff(š)pumpe, *sf.* *pl.* =n, pompa okrętowa.

Echi'ff(š)roſe, *sf.* *pl.* =n, obacz Windroſe.

Echi'ffšalmanach, *sm.* =š, *pl.* =e, kalendarz okrętowy.

Echi'ffšarzt, *sm.* =eš, *pl.* =ärzte, lekarz okrętowy.

Echi'ffšband, *sm.* =eš, *pl.* =bänder, wnetze *n.*, wydrążenie *n.* okrętu.

Echi'ffšbedarf, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zapotrzebowanie okrętowe.

Echi'ffšbefrachter, *sm.* =š, *pl.* —, spedytor okrętowy.

Echi'ffšbekleidung, *sf.* *ob.* Echi'ffšbekleidung.

Echi'ffšbeute, *sf.* *pl.* =n, zdobycz *f.* okrętu.

Echi'ffšbewegungen, *s. pl.* ruchy *pl.*, manewrowanie *n.* okrętu.

Echi'ffšbord, *sm.* =rš, *pl.* =e, pokład okrętowy.

Echi'ffšdneč, *sf.* *pl.* =n, ślimak okrętowy.

Echi'ffšdoč, *sn.* =š, *pl.* =š, obacz Doč.

Echi'ffšeigentümer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Echi'ffšherr.

Echi'ffšeil, *sn.* =eš, *pl.* =e, lina okrętowa, cuma *f.*

Echi'ffšflagge, *sf.* *pl.* =n, flaga *f.*, bandera okrętowa.

Echi'ffšſahrer, *sm.* =š, *pl.* —, kapitan *m.*, sternik *m.*

Echi'ffšgebäude, *sm.* =š, *pl.* —, gmach okrętowy.

Echi'ffšgehalt, *sm.* =(e)š, pojemność *f.* okrętu.

Echi'ffšgelegeneit, *sf.* *pl.* =en, okazja *f.* do wyjazdu okrętem.

Echi'ffšgerät, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przybory okrętowe.

Echi'ffšgericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd morski.

Echi'ffšgerippe, *sn.* =š, *pl.* —, żrąb *m.*, szkielec *m.* okrętu.

Echi'ffšgeſchüß, *sn.* =eš, *pl.* =e, armata okrętowa.

Echi'ffšgeſchwader, *sn.* =š, *pl.* —, eskadra okrętowa.

Schi'ssgruB, *sm.* =eB, *pl.* =gruBe, powitanie okrętowe.

Schi'sshaft, *sf.* uwięzienie *n.*, przytrzymanie *n.* okrętu.

Schi'sshinterteil, *sn.* =eB, *pl.* =e, tył *m.* okrętu.

Schi'ssholz, *sn.* =eB, *pl.* =holzer, budulec okrętowy, drzewo zdatne na okręty, statki.

Schi'ssjournal, *sn.* =B, *pl.* =e, dziennik okrętowy.

Schi'sskalender, *sm.* =B, *pl.* —, kalendarz okrętowy.

Schi'sskapitan, *sm.* =B, *pl.* =e, kapitan okrętowy.

Schi'sskarte, *sf.* *pl.* =n, 1) mapa morska; 2) bilet *m.* jazdy okrętem.

Schi'ssfessel, *sm.* =B, *pl.* —, kocioł okrętowy.

Schi'ssfiel, *sn.* =(e)B, *pl.* =e, stopka *f.*

Schi'ssfoje, *sf.* *pl.* =n, ob. Roje.

Schi'ssfran, *sm.* =(e)B, *pl.* =e, kran okrętowy.

Schi'sslader, *sm.* =B, *pl.* —, robotnik ładujący towary na okręt, tragarz okrętowy.

Schi'sslauf, *sm.* =eB, *pl.* =laufe, bieg *m.* okrętu.

Schi'sslufe, *sf.* *pl.* =n, okienko *n.* na okręcie, luka okrętowa.

Schi'ssmaat, *sm.* =eB, *pl.* =e, drugi pomocnik okrętowy.

Schi'ssmacht, *sf.* potęga okrętowa.

Schi'ssmakler, *sm.* =B, *pl.* —, agent okrętowy.

Schi'ssmanuschaft, *sf.* załoga *f.*, okrętu, ekwipaż okrętowy.

Schi'ssmanöver, *sn.* =B, *pl.* —, manewr *m.*, poruszenia *pl.* okrętu.

Schi'ssoffizier, *sm.* =(e)B, *pl.* =z, oficer *m.* okrętowy.

Schi'sspart, *sm.* =(e)B, *pl.* =e, park okrętowy.

Schi'sspass, *sm.* =fess, *pl.* =pässe, paszport okrętowy.

Schi'sspech, *sn.* =(e)B, *pl.* =e, smoła okrętowa.

Schi'sspost, *sf.* *pl.* =en, poczta okrętowa.

Schi'ssprediger, *sm.* =B, *pl.* —, kapelan okrętowy.

Schi'ssproviant, *sm.* =(e)B, *pl.* =e, zapasy *pl.*, prowiant okrętowy.

Schi'ssraum, *sm.* =eB, *pl.* =räume, wnętrze *n.* okrętu, dół *m.* okrętu, pomost *m.*

Schi'ssreder, *sm.* =B, *pl.* —, przedsiębiorca *m.*, właściciel okrętowy.

Schi'ssrippe, *sf.* *pl.* =n, wrega *f.* w okręcie, szpaga *f.*

Schi'ssrumpf, *sm.* =eB, *pl.* =rumpfe, tułów okrętowy.

Schi'ssahnabel, *sm.* =B, *pl.* =ahnäbel, dziób okrętowy.

Schi'ssachraube, *sf.* *pl.* =n, śruba okrętowa.

Schi'ss солдат, *sm.* =en, *pl.* =en, żołnierz *m.* okrętowy.

Schi'ss spur, *sf.* *pl.* =en, obacz Kielwasser.

Schi'ss steer, *sm.* =eB, *pl.* =e, smoła okrętowa.

Schi'ss treppe, *sf.* *pl.* =n, schody okrętowe.

Schi'ss trümmer, *s. pl.* szczątki *pl.* okrętu.

Schi'ss unterteil, *sm.* =(e)B, *pl.* =e, dół *m.* okrętu.

Schi'ss verdeck, *sn.* =(e)B, *pl.* =e, pokład okrętowy.

Schi'ss verfrachter, *sm.* =B, *pl.* —, obacz Schiffsbestichter.

Schi'ss vorderteil, *sn.* =eB, *pl.* =e, przód *m.* okrętu.

Schi'ss wache, *sf.* *pl.* =n, straż okrętowa.

Schi'ss wauten, *s. pl.* obacz Wanten.

Schi'ss werit, *sn.* =eB, *pl.* =e, Schiffs werite, *sf.* *pl.* =n, warsztat okrętowy, spust *m.* okrętów.

Schi'ss werg, *sn.* =(e)B, *pl.* =e, kłaki *pl.* używane na okrętach.

Schi'ss wesen, *sn.* =B, marynarka *f.*, żeglarnia *n.*

Schi'ss winde, *sf.* *pl.* =n, obacz Schiffsfran.

Schi'ss wurm, *sm.* =(e)B, *pl.* =würmer, obacz Schiffsbohret.

Schi'ss zimmermann, *sm.* =(e)B, *pl.* =männer, cieśla okrętowy.

Schi'ss zoll, *sn.* =(e)B, *pl.* =zölle, cło okrętowe.

Schi'ss ziebad, *sm.* =(e)B, *pl.* =z, suchary okrętowe.

Schi'ss zicher, *sm.* =B, *pl.* —, holownik *m.*

Schi'ss zut, *sf.* *pl.* =n, szykana *f.*, dokuczanie *n.*

Schi'ss zunic' ren, *va.* (haben) szykanować, dokuczać.

Schi'ss zunanöB, *adi.* dokuczliwy.

Schi'ss zild, *I. sn.* =eB, *pl.* =er, szyl d *m.*, tablica *f.* z napisem, godko *n.*; II. *sm.* =eB, *pl.* =e, 1) tarcza *f.*, puklerz *m.*, paważa *f.*; einen Löwen im — führen mieć lwa w herbie; der Herr ist mein — Bóg mi tarczą; zu — und Helin geboren sein być szlacheckiego rodu; etw. Schlimmes im — e führen mieć złe zamiary, knować coś złego; 2) skorupa *f.* żółwia; 3) skrzydła bazancie.

Schi'ss zählich, Schi'ss zartig, *adi.* tarczowaty, podobny do tarczy.

Schi'ss z abteilung, *sf.* *pl.* =en, pole tarczowe.

Schi'ss z bauer, *sm.* =B, *pl.* =n, wolny kmicie.

Schi'ss z birger, *sm.* =B, *pl.* —, (śmieszny) małomieszczanin *m.*

Schi'ss z dchen, *sn.* =B, *pl.* —, mała tarcza.

Schi'ss z driiße, *sf.* *pl.* =n, gruczoł tarczykowy, tarczyca *f.*

Schi'ss z deret', *sf.* *pl.* =en, 1) malowidło *n.*, obraz *m.*; 2) ob. Schilderung.

Schi'ss z derer, *sm.* =B, *pl.* —, opisywacz *m.*, opowiadacz *m.*

Schi'ss z bergalt, *sm.* =eB, *pl.* =gäfte, obacz Schildwache.

Schi'ss z berhand, *sn.* =jes, *pl.* =häuser, strażnica *f.*, budka strażnicza.

Schi'ss z berhebung, *sf.* wyzwanie *n.* do boju, wypowiedzenie *n.* wojny.

Schi'ss z dern, *I. va.* (haben) opisać, przedstawić, kreślić, odmalować, opowiadać; in lebhaften Farben — opowiadać w żywych barwach, barwnie; II. *vn.* (haben) 1) stać na warcie; 2) die Rebhühner haben geschildert kuropatwy opierzyły się, porosły w gęste pierze.

Schi'ss z dern, *sn.* =B, Schi'ss z derung, *sf.* *pl.* =en, opisanie *n.*, opisywanie *n.*, odmalowanie

n., opowiadanie n., skreslenie n., przedstawianie n.

Echidderungstalent, *sn.* =eš, *pl.* =e, talent *m.* opisywania, opowiadania, odmalowywania.

Echidjdürmig, *adi.* tarczowaty, mający kształt tarczy.

Echidhalter, *sm.* =š, *pl.* —, 1) zwierz trzymający tarczę herbową; 2) giermek *m.*

Echidjuugfrau, *sf. pl.* =en, walkiryja *f.*

Echidkäfer, *sm.* =š, *pl.* —, tarczyk *m.*

Echidknappe, *sm.* =n, *pl.* =n, giermek *m.*

Echidklee, *sm.* =š, Echidkfraut, *sn.* =(e)š, tarczycza *f.*, tarczycza większa, helmik *m.*

Echidknorpel, *sm. pl.* —, chrząstka tarczowata.

Echidkrot, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szylkret *m.*, skorupa *f.* żółwia.

Echidkröte, *sf. pl.* =n, żółw *m.*

Echidkröten, *adi.* szylkretowy.

Echidkrötengang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, żółwi krok.

Echidkrötensdale, *sf. pl.* =n, skorupa żółwia.

Echidkrötenstein, *sm.* =eš, *pl.* =e, żółwi kamień.

Echidkrötensuppe, *sf. pl.* =n, zupa *f.*, rosół żółwiowy.

Echidklaus, *sf. pl.* =läufe, czerwiec *m.*, kiermes *m.*

Echidlpatt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szylkret *m.*

Echidlpatten, *adi.* szylkretowy.

Echidltraged, *adi.* noszący tarczę.

Echidlträger, *sm.* =š, *pl.* —, tarcznik *m.*, giermek *m.*

Echidlwache, *sf. pl.* =n, straż *f.*, stójka *f.*, stójkowy *m.*, warta *f.*, szyldwach *m.*;

— stehen stać na warcie; auf — ziehen zaciągnąć wartę; — ablösen zastąpić, zmienić, złuzować wartę.

Echidlf, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sitowie *n.*, sit *m.*, trzcina *f.* w wodzie rosnąca.

Echidlfählich, Echidlfartig, sitowiasty, sitowaty, trzciniaasty.

Echidlfede, *sf. pl.* =n, Echidlfmatte, *sf. pl.* =n, rogozka *f.*, mata sitowa.

Echidlfidicht, *sn.*, Echidlfgebüsch, *sn.*, sitowisko *n.*

Echidlfgras, *sn.* =fēš, *pl.* =gräser, sitowina *f.*, sitowie *n.*, mokrzycznik *m.*

Echidlfen, Echidlfif, Echidlfidht, *adi.* sitowiasty, sitowy, trzciniaasty, trzciny.

Echidlfroh, *sn.* =(e)š, trzcina *f.*, ostrzyca *f.*

Echidll, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, sandacz *m.* (ryba).

Echidller, *sm.* =š, *pl.* —, 1) ob. Echidllerfarbe; 2) ob. Echidllerwein.

Echidllerfarbe, *sf. pl.* =n, kolor *m.*, blask *m.* mieniający się.

Echidllereidechse, *sf. pl.* =n, kameleon egipski.

Echidllerfarben, Echidllerfarbig, Echidllerig, *adi.* mieniający się, lśniący się.

Echidllern, *vn.* (haben) mienić się, zmieniać kolory; *ppr.* Echidllernnd, *adi.* mieniający się, lśniący się.

Echidllern, *sn.* =š, zmienianie *n.* się, zmienianie *n.* kolorów, lśnienie *n.* się.

Echidllersfide, *sf. pl.* =n, jedwab mieniający, lśniący się.

Echidllerspat, *sm.* =eš, *pl.* =e, Echidllersstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, miganiec *m.*, migunik *m.*

Echidllerstoff, *sm.* =eš, *pl.* =e, tucznik *m.*

Echidllerwein, *sm.* =eš, *pl.* =e, wino jasnorożowe.

Echidlling, *sm.* =š, *pl.* =e, 1) szyling *m.* (pieniądz angielski); szeląg *m.*; pół kopiejki; 2) uderzenie *n.* różgą, trzcinką; *jmndm* einen — geben dać komu w skórę.

Echidllmel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) pleśń *f.*; 2) siwosz *m.*, siwek *m.*, białosz *m.*, biały lub siwy koń; 3) szablon *m.*, utarty zwyczaj; nach dem — arbeiten pracować bezmyślnie, wedle utartych wzorów.

Echidllmelartig, *adi.* pleśniasty, pleśniowaty, do pleśni podobny.

Echidllmelgeruch, *sm.* =š, *pl.* =tliche, zapach *m.* pleśni.

Echidllmelgran, *adi.* siwawny.

Echidllmelhengst, *sm.* =eš, *pl.* =e, ogier siwy, biały.

Echidllmelicht, Echidllmelig, *adi.* spleśniały, pleśniowy; — werden zapleśnieć, napleśnieć, spleśnieć; — schmecken mieć smak spleśniały, pleśni, stęchły.

Echidllmeln, *vn.* (haben) pleśnieć.

Echidllmmer, *sm.* =š, *pl.* —, blask *m.*, połysk *m.*, brzask *m.*; ein — von Trost, Hoffnung promień *m.* pociechy, nadziei; ich habe keinen — davon nie mam pojęcia o tem; falschher — fałszywy blask.

Echidllmmerglanz, *sm.* =eš, obacz Echidllmmer.

Echidllmmern, *vn.* (haben) błyszczeć, połyskiwać, migać, lśnić się.

Echidllmmern, *sn.* =š, miganie *n.* się, błyszczenie *n.*, połyskiwanie *m.*, lśnienie *n.* się.

Echidllmmernnd, *adi.* i *ppr.* od Echidllmmern, błyszczący, połyskujący, lśniący, migający; ein =er Wiß świętyni dowcip; =eš Glück szczęście pozorne, namiąca.

Echidllmpfaust, *sm.* =n, *pl.* =n, szympanus *m.*

Echidllmpf, *sm.* =eš, *pl.* =e, hańba *f.*, obelga *f.*, obraza *f.*, krzywda *f.*, sromota *f.*;

jmndm einen — antun wyrazić komuś obelgę, szańbić go; — und Echidllmnde ernten doczekać się wstydu i hańby; *jmndm* mit — und Echidllmnde davonjagen napędzić kogo sromotnie; *ctnen* — auf sich sitzen lassen schować obelgę do kieszeni; in — und Ernst na żart i na seryo.

Echidllmpfen, I. *va.* (haben) lżyć kogo, beszczać, wymyślać, wygadywać, szkalować, obrażać kogo; *jmndm* einen Echidllmpfen — przezywać kogo łajdakiem, gałganem; II. *vn.* (haben) lżyć, szkalować, obrażać, hańbić; über *jmndm*, etw. — wygadywać, wymyślać na kogo, co.

Schj'mpfen, *sm.* =š, *lzenie n.*, wygadywanie *n.*, obrażanie *n.*, szkalowanie *n.*, beszkanie *n.*, wymyślanie *n.*

Schj'mpfen, *sm.* =š, *pl.* — ten co lży, besztła, wymyśla.
Schj'mpferei', *sf.* *pl.* =en, besztaniana *f.*

Schj'mpfieren, *va.* i *vn.* (haben) zbezczęścić.

Schj'mpflich, *adi.* ohydny obelżywy, sromotny, haniebny; sie enttauen durch = Flußst ratowała się haniebną ucieczką; sie starben eines = Todes umarli haniebną, sromotną śmiercią.

Schj'mpflichkeit, *sf.* *pl.* =en, haniebnosć *m.*, ohydność *f.*, sromotność *f.*

Schj'mpflich, *sn.* =es, *pl.* =er, pieśń obelżywa.

Schj'mpfname, *sm.* =ns, *pl.* =n, wyzwisłko *n.*, przewzwisłko obelżywe.

Schj'mpfreden, *sf.* *pl.* mo-
wa obelżywa.

Schj'mpfwort, *sn.* =es, *pl.* =wörter, obelga *f.*, wyraz obelżywy; er warf ihm ein — zu cisnął mu obelgę.

Schj'mpfaß, *sn.* =jes, *pl.* =je, 1) ścierwo *n.*, bydłecia odartego ze skóry; 2) (jako wyraz obelżywy:) hycel *m.*, hycłówka *f.*, bestya *f.*, ścierwo *n.*

Schj'mpfanger, *sm.* =š, *pl.* —, ścierwowieśko *n.*, ścierwisko *n.*

Schj'mpfel, *sf.* *pl.* =n, gont *m.*, szkudła *f.*, dranica *f.*

Schj'mpfelbad, *sn.* =(e)š, *pl.* =dächer, dach *m.* z gontów, szkudlany.

Schj'mpfelbeger, *sm.* =š, *pl.* —, ten, co pobija dachy gontami, gonciarz *m.*

Schj'mpfeln, *va.* (haben) pobijać dach gontami.

Schj'mpfen, *schinde*, *schund*, *geschunden*; I. *va.* (haben) ze skóry obdzierać, drzeć, łupić, oprawić; sich den Fuß beim fallen — zedrzeć sobie skórę na nodze przy upadku; einen Hafen, ein Reh — oprawić, obedrzeć ze skóry zająca, sarnę; daß Vieh — bydło niszczyć, męczyć; er schindet

eine Laus um des Balges willen nie stanie mu skórka za wyprawę; II. sich — vr. męczyć się, mitrzyć się; sich — und plagen zamezczać się.

Schj'mpfen, *sm.* =š, *pl.* —, 1) oprawca *m.*, rakarz *m.*, hycel *m.*; geh zum — idź do kata; daß dich der — niech cię kaci wezmą; 2) (przenosić:) zdzierca *m.*; 3) obacz Schj'mpdmähre.

Schj'mpferei', *sf.* *pl.* =en, 1) obacz Schj'mpferhaus; 2) zdzierstwo *n.*, łupienie *n.*; 3) zamęczanie *n.*, mitręga *f.*; 4) obdzieranie *n.* ze skóry.

Schj'mpferhaus, *sn.* =jes, *pl.* =häuser, rakarnia *f.*

Schj'mpfergrube, *sf.* *pl.* =n, dół hycłowski, ścierwisko *n.*

Schj'mpferfarren, *sm.* =š, *pl.* —, wóz hycłowski.

Schj'mpfer(s)nedt, *sm.* =es, *pl.* =e, rakarezyk *m.*, hycel *m.*

Schj'mpfermäßig, *adi.* po hycłowski, hycłowski.

Schj'mpfermesser, *sn.* =š, *pl.* —, nóż rakarski.

Schj'mpfertraße, *sf.* *pl.* =n, obacz Schj'mpdmähre.

Schj'mpfender, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Schj'mpfaß.

Schj'mpdmähre, *sf.* *pl.* =n, szkapina *f.*, chude szkapisko, hetka *f.*

Schj'mpfen, *sm.* =š, *pl.* —, szynka *f.*

Schj'mpfenbein, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, kość *f.* od szynki.

Schj'mpfenbrot, *sn.* =es, *pl.* =e, chleb *m.*, bułka *f.* ze szynki.

Schj'mpfensleden, *sm.* *pl.* łazanki *pl.* ze szynką.

Schj'mpfenschnitte, *sf.* *pl.* =n, kawał *m.*, okrawek *m.* z szynki.

Schj'mpfennu, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Schj'mpfenne(n), *s.* *pl.* łupież *f.* głowy.

Schj'mpfennig, *adi.* pełen łupieży.

Schj'mpfpe, *sf.* *pl.* =n, obacz Schj'mpfpe.

Schj'mpfpel, *sm.* =š, *pl.* —, — Haare pek *m.*, garść *f.* włosów, pukiel *m.* włosów.

Schj'mpfirt, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) parasol *m.*, parasolka *f.*;

den — auf=, zuppannen otworzyć, zamknąć parasol; Sonnenschirm parasolka *f.*; Fenster-
schirm parawan *m.*, ekran *m.*; Sichtschirm umbrelka *f.*, abażur *m.*; Windschirm parawan *m.*; Augen-
schirm daszek *m.* nad oczy; 2) baldaszek *m.* (rośl.); 3) zaskłona *f.*, osłona *f.*, ochrona *f.*, obrona *f.*; jmdm in Schutz und — nehmen wziąć kogo pod swoją opiekę.

Schj'mpfen, *sn.* =š, *pl.* —, parasolnik *m.*, parasoleczka *f.*

Schj'mpfendach, *sn.* =(e)š, *pl.* =dächer, dach *m.* dla ochrony od słońca, deszczu, baldachin *m.*, daszek *m.*

Schj'mpfendolde, *sf.* *pl.* =n, obacz Schj'mpf 2).

Schj'mpfen, I. *va.* (haben) ochraniać, zastaniać, obronić; II. schj'mpfen, *ppr.* i *adi.* seine =e Hand jemu opieka *f.*

Schj'mpfemer, *sm.* =š, *pl.* —, obrońca *m.*, opiekun *m.*; ten co tarczą osłania.

Schj'mpfefabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* parasoli.

Schj'mpfefabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* parasoli.

Schj'mpfeförmig, *adi.* w kształcie parasola, baldachinowaty.

Schj'mpfefuteral, *sn.* =š, *pl.* =e, futerał *m.*, pokrowiec *m.* na parasol.

Schj'mpfefuß, *sn.* =es, *pl.* =e, szkielec *m.* parasola, (druty i laska).

Schj'mpfefuhrer, *sm.* =n, *pl.* =en, protektor *m.*, opiekun *m.*

Schj'mpfefuhrerschaft, *sf.* protektorat *m.*

Schj'mpfefuß, *sm.* =es, *pl.* =hüte, furazerka *f.* z daszkami.

Schj'mpfefleder, *sn.* =š, *pl.* —, fartuch skórzany (przy powozach).

Schj'mpfefächer, *sm.* =š, *pl.* —, parasolnik *m.*

Schj'mpfepalme, *sf.* *pl.* =n, niebochronka *f.*, palma wachlarzowa, latania *f.*

Schj'mpfepflanzen, *sf.* *pl.* rośliny baldaszkwate.

Schj'mpfeständer, *sm.* =š, *pl.* —, szteleż *m.* na parasole.

Schirmüberzug, *sm.* =eš, *pl.* =zige, 1) pokrycie parasola; 2) obacz Schirmsutternal.

Schirmverkaufser, Schirmhändler, *sm.* =s, *pl.* —, parasolnik *m.*

Schirmvogel, *sm.* =eš, *pl.* =e, obrońca *m.*, protektor *m.*, patron *m.*

Schirmvogelci, *sf.* *pl.* =eu, protektorat *m.*, patronat *m.*

Schirmwand, *sf.* *pl.* =wände, parawan *m.*

Schirmwert, *sn.* =eš, *pl.* =e, wał obronny, szaniec *m.*

Schirmen, *va.* (haben) obacz Umschirmen.

Schirmholz, *sn.* =eš, *pl.* =höfzer, drzewo kołodziejskie.

Schirmhafen, *sm.* =š, *pl.* —, hak zaprzegowy.

Schirmmeister, *sm.* =š, *pl.* —, przełożony *m.* nad pociągami, sprężajami, podwodami; konduktor pocztowy, szymajster *m.*, pocztarz *m.*

Schirmring, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szyrting *m.*, płótno bawełniane.

Schirma, *sn.* =š, *pl.* =men, szyma *f.*, odszczepieństwo *n.*

Schirmafiter, *sm.* =š, *pl.* —, szymatyk *m.*, odszczepieniec *m.*

Schirmafisch, *adi.* szymatyeczny, szymatycki.

Schirm, *sm.* =ffeš, *pl.* =ffe, dryzd *m.*

Schlabberig, *adi.* gęba ciągle ruszający; — essen, trin-fen, jeść, pić tak, że się aż po brodzie leje.

Schlabbern, *vn.* (haben), 1) jeść nieporządnie, miaskać; 2) ciągle gadać, paplać.

Schlacht, *sf.* *pl.* =en, 1) bitwa *f.*, bój *m.*, potyczka *f.*; eine — liefern wydać, stoczyć bitwę; dem Feinde eine — anbieten wyzywać nieprzyjaciela do boju; gewonnen, verlorene — wygrana *f.*, przegrana *f.*; 2) grobla *f.*; 3) obacz Geischlecht, Art.

Schlabbanf, *sf.* *pl.* =bänfe, rzeźnia *f.*, jatka rzeźnicza; (przenośnie) rzeź *f.*; die Sol-daten zur — führen poprowa-dzić, wydać żołnierzy na rzeź.

Schlabbar, *adi.* rzeźny,

zdatny do zarznięcia (na mięso).

Schlabbeil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rzeźniczy topór.

Schlabblad, *sm.* =(e)š, *pl.* =blöde, pień *m.* do bicia bydła, do ucinania głowy.

Schlachten, *I. va.* (haben) rzezać, zarzynać, rznąć, bić, zabić; ein Schwein — zakłuć wieprza; ein Huhn — zarznąć kure; dieser Schlächter schlachtet zweimal die Woche ten rzeźnik bije dwa razy w tygodniu; II. *vn.* (haben) się schlachtet nach ihrer Mutter wdąta się w matkę.

Schlachten, *sn.* =š, Schlach-tung, *sf.* *pl.* =en, rzeź *f.*, zarzynywanie *n.*, rżnięcie *n.*, zabijanie *n.*; ein — war's, nicht eine Schlacht zu nennen była to rzeź, nie bitwa.

Schlachtenmüller, *sm.* =š, *pl.* —, żołnierz *m.* z zamilo-wania, kondotyer *m.*

Schlachtenfener, *sm.* =š, *pl.* —, głęboki strategik.

Schlachtgott, *sm.* =eš, *pl.* =götter, bóg *m.* bitew, Mars *m.*

Schlachtenjungfrau, *sf.* *pl.* =en, walkiryja *f.*

Schlachtenfener, *sm.* =š, —, komendant *m.*, generał *m.*

Schlachtenmaler, *sm.* =š, *pl.* —, malarz malujący bitwy, batalista *m.*

Schlächter, *sm.* =š, *pl.* —, rzeźnik *m.*

Schlächterei, *sf.* *pl.* =en, rzeźnia *f.*, jatki rzeźnicze; rzeź *f.*, zabijanie *n.*, zarzynywanie *n.*

Schlächtergesellschaft, *sm.* =u, *pl.* =n, Schlächterburf, *sm.* =n, *pl.* =n, chłopak, czeladnik rzeźniczy.

Schlächterhandwerk, *sn.* =eš, *pl.* =e, rzeźnictwo *n.*

Schlächterladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, jatki *pl.*, ławka rzeźnicza.

Schlächtermeister, *sm.* =š, *pl.* —, majster rzeźniczy.

Schlächtfest, *sn.* =š, *pl.* —, uczta *f.* z powodu zabicia wieprza.

Schlachtfeld, *sm.* =eš, *pl.* =er, pole *n.* bitwy, pobojo-wisko *n.*

Schlachtfertig, *adi.* gotowy do bitwy.

Schlachtfest, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Schlachtfest.

Schlachtmal, *sn.* =š, *pl.* —, obraz przedstawiający bitwę.

Schlachtgesang, *sm.* =eš, *pl.* =gesänge, śpiew bojowy.

Schlachtgeschrei, *sn.* =eš, *pl.* =e, krzyk bojowy.

Schlachttafel, *sn.* =š, *pl.* —, wrzawa bojowa.

Schlachttimmel, *sn.* =š, *pl.* —, Schlachtgewimmel, *sn.* =š, *pl.* —, Schlachtgewühl, *sn.* =eš, *pl.* =e, zgiełk bojowy.

Schlachthaus, *sn.* =feš, *pl.* =häuser, Schlachthof, *sm.* =eš, *pl.* =höfe, rzeźnia *f.*, szlachta *f.*, ślachtuz *m.*, jatki *pl.*

Schlachtlied, *sn.* =eš, *pl.* =er, pieśń bojowa.

Schlachtlinie, *sf.* *pl.* =n, linia bojowa.

Schlachtlöh, *sm.* =(e)š, *pl.* =löbne, zapłata *f.* od rzezi.

Schlachtfest, *sn.* =š, *pl.* —, nóż *m.* do rzeźniania bydła.

Schlachthof, *sm.* =n, *pl.* =u, Schlachthof, *sm.* =fen, *pl.* =fen, wół rzeźny.

Schlachtopfer, *sn.* =š, *pl.* —, ofiara krwawa, t. j. z zarzniętego bydłęcia; osoba, która jest ofiarą, straceniec *m.*

Schlachordnung, *sf.* *pl.* =en, szyk bojowy; in — aufstellen uszykować do boju; dreifache — aufstellen ustawić potrójny szyk bojowy.

Schlachtplan, *sm.* =(e)š, *pl.* =pläne, plan *m.* bitwy.

Schlachtreihe, *sf.* *pl.* =n, szyk *m.* wojska ustawionego do bitwy.

Schlachttroß, *sn.* =ffeš, *pl.* =ffe, koń wojenny.

Schlachtruf, *sm.* =eš, *pl.* =e, okrzyk bojowy, wezwanie bojowe.

Schlachtswert, *sn.* =eš, *pl.* =er, oręż wojenny.

Schlachtener, *sf.* *pl.* =n, oplata *f.* od rzezi bydła.

Schlachtkind, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Schlachtmal.

Schlachttag, *sm.* =eš, *pl.* =e, dzień *m.* rzezi, bicia bydła; dzień *m.* bitwy.

Schla'chtige, *sf. pl.* =n, obacz Schlachstener.

Schla'chtich, *sn.* (e)ś, bytko rżeczne.

Schla'chtzwang, *sm.* -(e)ś, przymus *m.* rzezi byłka w rzeźniach publicznych.

Schlack, *adi.* obacz Schlaff.

Schla'darm, *sm.* -(e)ś, *pl.* =e, obacz Mastdarm.

Schla'de, *sf. pl.* =n, żuźel *m.*, zedra *f.*, zendra *f.*, szlaka *f.*, odmiot *m.*, skwara *f.*, stróżka *f.*

Schla'den, *vn.* (haben) 1) żuźlować, żuźle wydać; 2) *vimp.* eś schlack albo eś schlackert deszcz bezustannie pada.

Schla'denählich, Schla'denartig, *adi.* żuźlowaty, żuźelasty.

Schla'denbildung, *sf. pl.* =en, tworzenie *n.* się żuźli.

Schla'dengrube, *sf. pl.* =n, rów *m.* do zrzucania żuźli.

Schla'denhalde, *sf. pl.* =n, kupa *f.* z żuźli.

Schla'denofen, *sm.* =ś, *pl.* =öfen, piec *m.* do topienia żuźli.

Schla'denofenaufl, *sf. pl.* =n, łopata *f.* do żuźli.

Schla'denofenau, *sm.* =eś, pył *m.* z żuźli.

Schla'denofenstein, *sm.* =eś, *pl.* =e, żuźelokrusz *m.*, kruszec kobaltowy.

Schla'derig, *adi.* dżdżysty, wilgotny.

Schla'dern, *vn.* (haben) 1) poruszać się opieszale, nie-dbale; 2) eś schlackert, *vimp.* (haben) jest plusk *m.*, pora słotna i błotna.

Schla'denwetter, *sn.* =ś, pogoda dżdżysta, wilgotna.

Schla'dig, Schla'dicht, *adi.* żuźlowaty.

Schla'dwürst, *sf. pl.* =würste, serweta *f.*, serdelka *f.*

Schla'f, *sm.* =eś, 1) sen *m.*; leicht, turjer — lekki, krótki sen; sich deś =eś, nicht erwehren können nie módz się opędzić sennaści; im =e podczaś snu; im tiefen =e liegen być pograżonym w głębokim śnie; ich habe — jestem senny, śpiący; auß dem =e brin-

gen wybić ze snu; diese Nacht ist kein — in meine Augen gekommen oka nie zmrużyłem tej noc; im =e reden mówić ze snu; in — fingen uspić śpiwając; der ewige — wieczny sen, śmierć; — beförderndes Mittel usypiający środek; daß ist mir nicht im =e eingefallen ani mi się sniło; der Gott deś =eś Morfeusz *m.*; 2) *pl.* Schläfe, ob. Schläfe.

Schla'fbalsam, *sm.* =ś, *pl.* lekarstwo *n.*, balsam *m.* na sen.

Schla'fbank, *sf. pl.* =bänke, szlaban *m.*; lawka, padana do spania, tapczan *m.*

Schla'fbcfördernd, Schla'fbringend, Schla'ferzeugend, *adi.* usypiający, nasenny.

Schla'fchen, *sn.* =ś, *pl.* —, drzemka *f.*; ein — tun uciąć sobie drzemkę.

Schla'fcompe, *sn.* =ś, *pl.* =ś, przedział sypialny.

Schla'fse, *sf. pl.* =n, skroń *f.*

Schla'fen, schlafe, schläfst, schläft, schlief, geschlafen, *vn.* (haben) spać sypiać; auf beiden Ohren — wyspać się na dwa boki; wie eine Ratte, wie ein Saß — spać jak kamień; — gehen pójść spać; sich — legen klasć się spać; auf dem Rücken — spać na wznak; meine Hand, mein Fuß schläft ręka, noga mi scierpla; eine Sache — lassen dać jakiejś sprawie zasnąć; die Nacht schläft nicht zemsta nie spi; wer schläft, sündigt nicht przez sen niema grzechu; der Teufel schläft nicht dyabeł nie spi.

Schla'fen, *sn.* =ś, spanie *n.*

Schla'fenbein, *sn.* -(e)ś, *pl.* =e, kość skroniowa.

Schla'fengehen, *sn.* =ś, kładzenie *n.* się; beim — przy układaniu się do snu.

Schla'fenszeit, *sf.* czas *m.* do spania, pora *f.* do spania.

Schla'fer, *sm.* =ś, *pl.* —, śpiący *m.*, śpioch *m.*

Schla'ferin, *sf. pl.* =ren, śpiąca *f.*, śpioszka *f.*

Schla'ferin, *vimp.* (haben) eś schläfert midy jestem senny, śpiący, chce mi się spać.

Schla'f, *adi.* obwisły, zwieszony, wiotki, słaby, wątki,

wolny; =e Ohren obwisłe, zwieszono uszy; =eś Seil niewyprężona lina; — geworden Müßeln ostable muszkuły; ein =er Stengel łatwo się zginająca łodyga; er ist ein =er Mensch to jest człowiek bezsilny, bez energii; =e Grundfüße słabe, nie surowe zasady.

Schla'fheit, *sf. pl.* =en, obwiłość *f.*, wiotkość *f.*, wiotkość *f.*, ospałość *f.*, nieruchomość *f.*, słabość *f.*

Schla'fieber, *sn.* =ś, gorączka śpiączkowa, śpiączka *f.*

Schla'fwerden, *sn.* =ś, osłabienie *n.*

Schla'fgänger, *sm.* =ś, *pl.* —, 1) lunatyk *m.*; 2) mieszczący *m.* kątem.

Schla'fgast, *sm.* =eś, *pl.* =gäste, gość nocujący, noclegujący.

Schla'fgejähre, Schla'famerad, *sm.* =en, *pl.* =en, towarzyszy *m.* snu, podzielaający łóżko.

Schla'fgeld, *sn.* =eś, *pl.* =er, zapłata *f.* za nocleg.

Schla'fgott, *sm.* =eś, bożek *m.* snu, Morfeusz *m.*

Schla'fgemach, *sn.* =eś, *pl.* =mächer, sypialnia *f.*, pokój sypialny, lożnica *f.*

Schla'fhaube, *sf. pl.* =en, 1) obacz Nachthaube; 2) człowiek ospały, bez energii, salfandula *m.*, dziamajda *m.*, basalyk *m.*, ślamazarnik *m.*, drzymata *m.*

Schla'fthchen, *sn.* =ś, *pl.* =en, jmnud beim — kriegen, faffen uchwycić kogo za kołnier, za pole.

Schla'fhammer, *sf. pl.* =n, obacz Schlafgemach.

Schla'ftrankheit, *sf.* śpiączka *f.*

Schla'ftraut, *sm.* =eś, *pl.* =fräuter, btekot *m.*

Schla'flied, *sn.* =eś, *pl.* =er, kołysanka *f.*

Schla'flos, *adi.* bezseny; eine =e Nacht haben mieć bezsenną noc; sie müssen sich keine =en Nächte machen moze Pan spać spokojnie.

Schla'flosigkeit, *sf.* bezsenność *f.*

Schla'jmittel, *sm.* =*s*, *pl.* —, środek usypiający, leki nasenne, narkotyki *m.*

Schla'jmühe, *sf.* *pl.* =*n*, 1) czapezka nocna, duchenka *f.*, szlafmyca *f.*; 2) obacz Schlafhaube 2).

Schla'jratte, *sf.* *pl.* =*n*, Schla'jrabe, *sf.* *pl.* =*en*, świstak *m.*; śpioch *m.*

Schla'jreden, *sn.* =*s*, mówienie *n.* ze snu.

Schla'jredner, *sm.* =*s*, *pl.* —, mówiący ze snu.

Schla'jfrig, *adi.* śpiący, senny, ospały; ein -er Mensch ospały, leniwy człowiek; man muß seine Geschäfte nicht — betreiben nie trzeba zasypiać sprawy; eine -e Erzählung nudna powiastka.

Schla'jfrigkeit, *sf.* sennosć *f.*, ospałość *f.*

Schla'jfröd, *sm.* =*s*, *pl.* -röde, szlafrok *m.*

Schla'jjsaal, *sm.* =*s*, *pl.* -säle, sala sypialna.

Schla'jjoſa, *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, kanapa *f.* do spania, otomana *f.*

Schla'jstätte, Schla'jstelle, *sf.* *pl.* =*n*, łóżko *n.*, miejsce *f.* do spania.

Schla'jstube, *sf.* *pl.* =*n*, ob. Schlafgemach.

Schla'jsucht, *sf.* śpiączka *f.*, drzymota *f.*, ospalstwo *n.*

Schla'jſüchtig, *adi.* senny.

Schla'jstrant, *sm.* =*s*, *pl.* *pl.* -ränke, Schla'jstrunt, *sm.* =*s*, napój *m.*, trunek usypiający, na sen.

Schla'jstrunken, *adi.* rozespany, snem zmożony.

Schla'jstrunkenheit, *sf.* odurzenie *n.* z rozespiania, rozmarzenie *n.*, sennosć *f.*

Schla'jvorrichtung, *sf.* *pl.* =*en*, urządzenie *n.* do spania.

Schla'jwagen, *sm.* =*s*, *pl.* —, wóz sypialny, powóz sypialny.

Schla'jwandelu, *sn.* =*s*, somnambulizm *m.*, lunatyzm *m.*

Schla'jwandler, *sm.* =*s*, *pl.* —, lunatyk *m.*

Schla'jwandlerin, *sf.* *pl.* =*nen*, lunatyżka *f.*

Schla'jweizen, *sm.* =*s*, ob. Lolch.

Schla'jwirkend, *adi.* usypiający, działający na sen.

Schla'jzeit, *sf.* *pl.* =*en*, czas *m.* do spania.

Schla'jzimmer, *sm.* =*s*, *pl.* —, sypialnia *f.*, pokój sypialny.

Schlag, *sm.* =(e)*s*, *pl.* Schläge, 1) uderzenie *n.*, raz *m.*; ciecie *n.*; der — des Hammer's, Herzens, Pulses, Donners, uderzenie młotem, serca, pulsu, piorunu; ein elektrischer — uderzenie elektryczne; ein — mit der Faust auf den Tisch uderzenie pięścią o stół; mit dem Hammer sechs Schläge tun sześć razy uderzyć młotem; Schläge bekommen dostać bicie, w skórę; Schläge austeilen bić na wszystkie strony; sich einen — tun uderzyć się; nach dem zehnten — e fiel der Baum za dziesiątem ciecieniem drzewo się powaliło; auf den ersten Schlag od pierwszego razu; 2) cios *m.*; daß ist ein schmer — to ciężki cios; es folgte — auf — nastąpił cios po ciosie, raz po razie; 3) bicie *n.* zegarka, dzwonu; ich bin mit dem — e fünf dort z uderzeniem piętej przybędę tam; wir speisen — zwölf Uhr jadamy z uderzeniem, punktualnie o dwunastej; 4) śpiew *n.* ptaka; der — des Luchvogels lokowanie *n.*, wabienie *n.* ptaka; der — der Lerche, Nachtigall śpiew skowronka, słowika; 5) bicie *n.*, stempel *m.*; Geld vom diesjährigen — e pieniądze *pl.*, moneta *f.* tegorocznego bicia, stempla; 6) gatunek *m.*, rasa *f.*, rodzaj *m.*; daß ist ein ganz eigenartiger — von Menschen to całkiem dziwny rodzaj ludzi; ein Mensch vom tüchtigsten — e dzielny człowiek; er ist vom alten — e jest to człowiek starej daty; ein schöner — Pferde ładna rasa koni; Leute eines — e ludzie jednego kalibru, jednego stada; 7) udar *m.*, (po)rażenie *n.*, apopleksya *f.*, paraliż *m.*; der — hat ihn gerührt, der — hat ihn getroffen został rażony apopleksją, parali-

żem; 8) w muzyce: takt *m.*, uderzenie *n.* taktu; den — führen wybijać takt; 9) porąb *m.*, ręb *m.*, poręba *f.* (w lesie); den Wald in Schläge einteilen podzielić las na poręby; 10) baryera *f.*, kobylica *f.*, rogatka *f.* zamykająca drogę; 11) drzwiczki *pl.* u powozu; 12) część *f.* roli, gruntu; der Acker ist in drei Schläge geteilt grunt *m.*, rola *f.* podzielona na trzy części.

Schla'gader, *sf.* *pl.* =*n*, arterya *f.*, tętnica *f.*; große — aorta *f.*

Schla'gaderentzündung, *sf.* *pl.* =*en*, zapalenie *n.* arteryi, tętnicy.

Schla'gadergeschwulst, *sf.* *pl.* =*en*, tętniak *m.*, aneuryzm *m.*

Schla'ganfall, *sm.* =(e)*s*, *pl.* -fälle, apopleksya *f.*, paraliż *m.*, udar *m.*, (po)rażenie *n.*

Schla'gapparat, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, przyrząd *m.*, mechanizm *m.* do bicia, dzwonienia (przy zegarach).

Schla'gartig, Schla'gflüßartig, Schla'gähnlich, *adi.* apoplektyczny, udarowaty.

Schla'gball, *sm.* =*s*, *pl.* =*bälle*, piłka *f.* do podbijania.

Schla'gbar, *zdatny* do ścięcia (drzewo).

Schla'gbaum, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*bäume*, rogatka *f.*, kobylica *f.*, zapora *f.*, baryera *f.*, zapadka *f.*

Schla'gbercit, *adi.* dotąd do uderzenia, bicia.

Schla'gdegen, *sm.* =*s*, *pl.* —, szpada *f.*

Schla'gell, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) dobnia *f.*, obijak *m.*, ubijak *m.*, pobijak *m.*, młot drewniany, tłuk *m.*, palica *f.* do wbijania, kafarek *m.*, baba *f.*; 2) posładek *m.*, kitka *f.*

Schla'gen, schlage, schlägt, schlägt, schlug, geschlagen; I. va. (haben) 1) bić, uderzyć; imndn ins Gesicht — uderzyć kogo w twarz; er schlug mit dem Kopfe an die Wand bił głową o ścianę; imndn braun und blau — zbić kogo na kwaśne jabłko; besser — als

sich — lassen lepiej bić niż być bitym; den Saß — und den Esel meinen w jednego mierzyć, w drugiego uderzyć; hinter die Ohren — dać komu policzek, wypoliczkować; tot — ubić, zabić; Kupfer dünn — rozklepać miedź; Bäume, Holz — drzewa ścinać i rąbać na sagi; eine Blüthe — wystawić most; Butter — robić masło; Sahne, Eier, Schnee — bić śmietankę, jaja, pianę; 2) die Laute — grać na lutni; den Takt — wybijać takt; die Trommel — bębnić; einen Triller — wywodzić tryło; 3) pobić, zwyciężyć; einen Feind — pobić nieprzyjaciela; in die Luft, aus dem Felde — zmusić do ucieczki; eine Schlächt — stoczyć bitwę, walkę; 4) jmdm die Ader — puścić komu krew; Alarm — uderzyć na alarm; Ball — rzucać piłkę; Blätter — wypuszczać liście; Feuer — rozkręcać ogień; Geld — bić monetę; die Karten — wykladać karty, kabałę; ein Kreuz — przeżegnać się; Lärm — narobić hałasu; N — wybijać, wytłaczać, prasować olej; ein Schnippchen — spłatać figla; ein Rad — zakreślić koło; einen Stein — przybić kamień (w warcabach); eine Figur — zabrać, wziąć figurę (w szachach); eine Karte — przybić, zabić kartę; die Uhr schlägt die Stunden zegar bije godziny; Wunden — zadawać rany; Wurzeln — zapuszczać korzenie; 5) ans Kreuz — ukrzyżować; eine Abgabe, einen Zoll auf etw. — nałożyć opłatę, cło na coś; die Kosten auf den Preis — wydatki doliczyć do ceny towaru; sich etw. aus dem Sinne — wybić sobie coś z głowy; durch ein Sieb — przetrzeć przez sito; einen Nagel in die Wand — wbić gwóźdź w ścianę; Bier in Fässer — piwo zlewać do beczki; in Papier — owinać

w papier; in Fesseln — okuć w kajdany; die Augen in die Höhe — wzniesić oczy do góry; in die Schanze — zarzykować coś; in Stücke — rozbić na kawałki; etw. in den Wind — nie troszczyć się o coś, nie zwracać uwagi na coś; mit Blindheit — oślepić; über einen Leisten — brać na jedno kopyto; die Beine übereinander — założyć nogi; zu Boden — zwalić na ziemię; die Zinsen zum Kapital — doliczać odsetki do kapitału; zum Ritter — pasować na rycerza; II. *vn.* (haben i sein) 1) uderzyć, bić; mit der Faust auf den Tisch — uderzyć pięścią w stół; mit dem Hammer aufs Eisen — kuć żelazo; auf jmdm, nach jmdm — zamierzyć się na kogo; mit den Flügeln — trzepotać, machać skrzydłami; 2) daß Herz, der Puls schlägt mir serce, puls mi bije, puka; daß Gewissen schlägt ihm ma wyrzuca sumienia; 3) daß Sprengschloß hat gut geschlagen wystrzał dobrze rozsadził; 4) śpiewać; die Wachtel schlägt przepiórka zwabia, bije; 5) bić, dzwonić (o zegarze, dzwonie); es hat zwölf Uhr geschlagen dwunasta wybiła; die Glocke schlägt in langen Zwischenräumen dzwon dzwoni, uderza z długimi przerwami; die Uhr schlägt keinem Glücklichen glücklich nie odezwa upływu czasu; seine Stunde hat geschlagen jego godzina wybiła; er weiß, was die Glocke geschlagen hat rozumie, o co się rozchodzi; 6) an etw. — uderzać o coś; der Regen schlug an die Scheiben deszcz uderzał o szyby; liebliche Töne schlugen an mein Ohr miłe tony obijały się o moje uszy; die Wellen — an das Schiff fale biją w okręt; der Rebel schlägt auf die Brust mgła spada na piersi; Liebe schlägt aus seinen Augen miłość bije mu z oczu; aus der Art — wyrodzić się, odrodzić się; ein elektrischer Funke schlägt durch

daß Papier iskra elektryczna przebija papier; die Flamme schlägt gegen den Himmel płomień bije, wznosi się ku niebu; der Blitz hat in die Erde geschlagen piorun uderzył w dąb; das Wasser schlägt in das Schiff woda wnika w okręt; der Frost ist mir in die Glieder geschlagen mróz muie przeniknął; der Preis der Ware schlägt in die Höhe cena towaru poszła w górę; daß schlägt nicht in mein Fach to nie wchodzi w mój zawód, zakres działania; diese Farbe schlägt ins Grüne kolor ten ma odcień zielony; Gemien — in die Höhe kozice wspinają się w górę; sie schlägt sehr nach ihrer Mutter wdaka się bardzo w matkę; mit Händen und Füßen um sich — wybijać rękoma i nogami naokoło siebie; der kalte Brand ist zur Wunde geschlagen zimna gangrena przystąpiła do rany; daß schlägt ihm zum Glück (aus) to mu wyjdzie na szczęście; kopfsüßer — wywrócić koziółka; ein Anschlag schlägt jurist zamach nie udał się; III. sich —, *vr.* (haben) bić się; 1) er hat Lust, sich zu — ma ochotę bić się; sich auf Säbel, Pistolen — pojedynkować się, bić się na palasze, pistolety; sich mit Grillen — trapić się urojenniami; sich selbst — pobić siebie samego; 2) sich links, rechts — wziąć się, udać się na lewo, prawo; hier schlägt sich der Weg links tu droga zabiega, skręca w lewo; sich in die Büsche — skryć się w krzakach; sich zu den Versuchorenen — przejść na stronę sprzysiężonych, zgłosić akces do sprzysiężenia; sich durchs Leben — przebijając się przez życie; sich ins Mittel — pośredniczyć; der junge Mann schlug zu uns ten młody człowiek przyłączył się do nas; IV. schlagend, *ppr.* i *adi.* eine Antwort dobitna odpowiedź; das nenne ich mir eine =e Schlußfolgerung oto trafne wnioskowanie; der =e Dialog

przypieszony dyalog; =e Wetter gazy kopalniane, wybuchające gazy; =e Zammer drgawki u dzieci; V. ge-schlagen, pp. ich bin ein =er Mann zginąłem, już po mnie; den ganzen =en Tag caluteńki boży dzień.

Schla'gen, *sn.* =s, bicie *n.*, uderzenie *n.*, obicie *n.*, pobicie *n.*; śpiew *m.*; dzwonięcie *n.*; wybijanie *n.*

Schlagend, *adi.* obacz Schlagend IV.

Schla'ger, *sm.* =s, *pl.* —, 1) w grze w karty „maczek“ ósemka i dziewiątka; 2) najefektowniejszy ustęp mowy lub dzieła; 3) najefektowniejsza, najmłodniejsza nuta, pieśń.

Schla'ger, *sm.* =s, *pl.* —, 1) rebacz *m.*, bijący *m.*, szermierz *m.*; 2) szpada *f.*, rapir obusieczny; 3) ptak śpiewający.

Schlagerei, *sf. pl.* =en, bi-jatyka *f.*, bójka *f.*

Schla'getot, *sm.* zabijaka *m.*, człowiek bardzo silny, który uderzeniem mógłby zabić.

Schla'gfalle, *sf. pl.* =n, łapka zapadająca.

Schla'gfäß, *sn.* =fjes, *pl.* =fässer, beczka *f.* do opakowania.

Schla'gfeder, *sf. pl.* =n, 1) pióro lotne (w skrzydle ptaka); 2) sprężyna spustowa w strzelbie; sprężyna bijąca w zegarze.

Schla'gfertig, *adi.* gotowy do bicia; cięty, przytomny; sie gibt =e Antworten odcina się dobrze, daje cięte, przytomne odpowiedzi.

Schla'gfertigkeit, *sf.* 1) gotowość *f.*, sprawność *f.* do bitwy, do walki; 2) ciętość *f.*, przytomność *f.*

Schla'gfluß, *sm.* =fjes, apopleksya *f.*, paraliż *m.*, rażenie *n.*

Schla'ggewicht, *sn.* =es, *pl.* =er, waga bijąca przy ściennym zegarze.

Schla'ggold, *sn.* =es, złoto malarskie, poślótka *f.*

Schla'gholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, drzewa *pl.* do wyrębu.

Schla'ginstrument, *sn.* =es, *pl.* =e, przyrząd *m.* do pukania, instrument perkusyjny.

Schlagtraupe, *sf. pl.* =n, podobjak *m.* (kol.).

Schla'gleiten, *sm.* =s, *pl.* —, przymyk *m.*

Schla'glot, *sn.* =es, *pl.* =e, lutowiny złotnicze.

Schla'gnetz, *sn.* =es, *pl.* =e, rakietka *f.* (przy tenisie), siatka *f.* do podbijania wolanta; sieć rybacka.

Schla'gnote, *sf. pl.* =n, cała nuta, taktowa nuta.

Schla'grahm, *sn.* =s, bita śmietana kwaśna i śmietanka *f.*

Schla'grafett, *sn.* =s, *pl.* =s, rakietka *f.*

Schla'gregen, *sm.* =s, gwałtowny, ulewny deszcz.

Schla'grute, *sf. pl.* =n, różga *f.*, dyscyplina *f.*; miotełka *f.*, montewka *f.* do bicia piany.

Schla'grühne, *sf.*, Schlag-oberß, *sn.* bita śmietanka, krem *m.*, bijanka *f.*

Schla'gramen, *sm.* =s, *pl.* —, nasienie *n.* na olej.

Schla'grhatten, *sm.* =s, *pl.* —, cień rzucony przez przedmiot silnie oświetlony.

Schla'grshat, *sm.* =es, *pl.* =schäße, optata mennicza.

Schla'gstod, *sm.* =es, *pl.* =stöße, 1) palestra *f.* do podbijania piłki; 2) — der Kupfer-schmiede kowadło *n.* do kucia miedzi.

Schla'guh'r, *sf. pl.* =en, zegar bijący.

Schla'gwald, *sm.* =es, *pl.* =wälder, las *m.* do wyrębu.

Schla'gwasser, *sn.* =s, *pl.* =wässer, lawendog'a *f.*, woda lawendowa.

Schla'gweite, *sf.* odległość *f.* działania iskry elektrycznej.

Schla'gwerk, *sn.* =es, *pl.* =e, przyrząd bijący w zegarze, werk bijący.

Schla'gwort, *sn.* =es, *pl.* =wörter, hasło *n.*

Schla'gwunde, *sf. pl.* =n, rana pochodząca od stłuczenia, kontuzja *f.*

Schla'gzeit, *sf. pl.* =en, po-

ra *f.* do porębu; pora, w której ptaki więcej śpiewają.

Schlamm, *sm.* =es, muł *m.*, namuł *m.*, żuł *m.*, błoto *n.*, ślam *m.*, szlam *m.*, kałuża *f.*; im =e stecken bleiben ugrząść w kałuży, w błocie; Ruda plęczkowa; (obraz.) — der Wollust kałuża *f.* rozpusty.

Schla'mmbad, *sn.* =es, *pl.* =bäder, kąpiel mułowa.

Schla'mmbeiß(er), *sm.* =s, *pl.* —, piskorz błotny, wiun *m.*

Schla'mmboden, *sm.* =s, *pl.* =böden, grunt mulasty.

Schla'mmen, *vn.* (haben) zamulać się.

Schla'mmen, *va.* (haben) 1) szlamować, wymulić, oczyszczać z mułu lub innych nieczystości (rów, staw); pławić, spławiać kruszce; 2) gruntować, bielić wapnem ściany.

Schla'mmen, *sn.* =s, szlamowanie *n.*, oczyszczanie *n.* z błota, mułu, szlamu; płukanie *n.*, spławianie *n.* rud, gliny.

Schla'mmerde, *sf.* ziemia mulista.

Schla'mmgraben, *sm.* =s, *pl.* =gräben, rzap błotny.

Schla'mmgrund, *sm.* =es, *pl.* =gründe, obacz Schlamm-boden.

Schla'mmhaltig, Schla'mmig, *adi.* mulisty, błotnisty.

Schla'mmherd, *sm.* =es, *pl.* =e, pławnisko *n.*; unbewegliche =e skrzynie sitowe nieruchome.

Schla'mmigfeit, *sf.* mulistość *f.*, kalność *f.*

Schla'mmkrüde, *sf. pl.* =n, pławidło *n.*, pociask *m.*

Schla'mmloch, *sn.* =es, *pl.* =löcher, otwór *m.* do czyszczenia (przy maszynach).

Schla'mmnetz, *sn.* =es, *pl.* =e, Schla'mmraumer, *sm.* =s, *pl.* —, siatka *f.* do szlamowania.

Schla'mmpfüße, *sf. pl.* =n, kałuża błotnista.

Schla'mmschnecke, *sf. pl.* =n, błotniarek *m.*, nieruch *m.*

Schla'mmvolkan, *sm.* =s, wulkan mulisty.

Echla'mmwerf, *sn.* -eš, *pl.* -e, szlamownia *f.*

Echlampa'mpen, *vn.* (haben) hulac, birbantować, jeść i pić bez miary.

Echlammpamerei', *sf.* *pl.* -en, hulanka *f.*, birbantka *f.*

Echla'mpe, *sf.* *pl.* -n, śladra *f.*, klepa *f.*, ślejtuch *m.*, szlama *f.*, niechlujka *f.*, kobieta niechlujna, nieporządna; = Echlampe polewka dla bydła, psów.

Echla'mpen, *vn.* (haben) chłptać; jeść suto.

Echla'mper, *sm.* -š, *pl.* —, brudas *m.*, kopciuch *m.*, niechlujka *m.*

Echlamperei', *sf.* *pl.* -en, nieporządek *m.*, niedbalstwo *n.*, niechlujstwo *n.*

Echla'mpig, *adi.* 1) pomyjowaty; -eš Ešsen pomyje; 2) plugawy, niechlujny; 3) ślotny, błotny; ein -eš Wetter ślota *f.*

Echla'nge, *sf.* *pl.* -n, 1) wąż *m.*; kleine, giftige — żmija *f.*; siebentöpfige — hydra *f.*; sich wie eine — winden wic się jak wąż; giftig wie eine — jadowity jak gadzina; eine — an seinem Dusen nähren wyhodować węża; 2) wężownica *f.*, śmigownica *f.* (działo dużego kalibru).

Echla'ngelci', *sf.* *pl.* -en, Echla'ngeln, *sn.* -š, Echla'ngelung, *sf.* *pl.* -en, wężykowatość *f.*, zakręt *m.*, bieg *m.*, chód wężykowaty.

Echla'ngelig, Echla'ngel(s)licht, *adi.* wężykowaty.

Echla'ngeln, I. *vn.* i *vr.* sich —, kręcić się, wic się; sich um etw. — okręcić się, wic się naokoło czego; II. Echla'ngelnd, *ppr.* i *adi.* sich — stieg die Rakete in die Höhe kręcąc się wężykiem; raca wzniosła się w górę.

Echla'ngenählich, Echla'ngenartig, *adi.* wężowaty, jak wąż.

Echla'ngenanbeter, *sm.* -š, *pl.* —, wężochwalca *m.*

Echla'ngenanbetung, *sf.* wężochwalstwo *n.*

Echla'ngenauge, *sn.* -š, *pl.*

-n, wężę oko; lepczyca leżąca.

Echla'ngenbalg, *sm.* -eš, *pl.* -bälge, skóra *f.* z węża.

Echla'ngenbeschreibung, *sf.* *pl.* -en, obacz Echlangenkunde.

Echla'ngenbeschwörer, *sm.* -š, *pl.* —, zaklinacz *m.* wężów.

Echla'ngenbiß, *sm.* -š, *pl.* -š, ukaszenie *n.* węża.

Echla'ngenbrut, *sf.* węży ród, płód, wężowe, gadzinowe plemię.

Echla'ngendienst, *sm.* -eš, *pl.* -e, obacz Echlangenanbetung.

Echla'ngeneidchse, *sf.* *pl.* -n, jaszczuroważ *m.*

Echla'ngeneffer, *sm.* -š, *pl.* —, wężojad *m.*, wężojadca *m.*

Echla'ngenfißch, *sm.* -eš, *pl.* -e, wężownik *m.*

Echla'ngenjörmig, *adi.* wężowaty, serpentynowaty.

Echla'ngenreffer, *sm.* -š, *pl.* —, obacz Echlangeneffer.

Echla'ngengeschlecht, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, pokolenie wężę, gadzinowe.

Echla'ngengewinde, *sn.* -š, *pl.* —, serpentyna *f.*

Echla'ngengeziß, *sn.* -(e)š, sykanie *n.* węża.

Echla'ngengezücht, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, obacz Echlangenbrut.

Echla'ngengift, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, jad *m.* węża.

Echla'ngenglatt, *adi.* gładki jak wąż; (przenośnie:) chytry, podstępny.

Echla'ngengraß, *sn.* -(e)š, *pl.* -gräser, serpentyna *f.*, kościeniec *m.*

Echla'ngengurte, *sf.* *pl.* -n, turecki ogórek.

Echla'ngenhaar, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, włosy *pl.* z wężów.

Echla'ngenhaupt, *sn.* -(e)š, *pl.* -häupter, głowa *f.* węża; głowa *f.* Meduzy, Gorgona, wężogłów *m.*

Echla'ngenhaut, *sf.* *pl.* -häute, obacz Echlangenbalg.

Echla'ngenherz, *sn.* -enš, *pl.* -en, serce *n.* jak u węża.

Echla'ngenholz, *sn.* -eš, *pl.* -hölzer, kuleczyba *f.*

Echla'ngenfattus, *sm.* -š, *pl.* -š, kaktus wężokrętny.

Echla'ngentflug, *adi.* chytry, ostrożny jak wąż.

Echla'ngentfluecht, *sf.* węża przebiegłość.

Echla'ngentopf, *sm.* -eš, *pl.* -köpfe, głowa *f.* węża, wężogłów *m.*

Echla'ngentraut, *sn.* -eš, *pl.* -kräuter, wężownik *m.*

Echla'ngentunde, *sf.* nauka *f.* o wężach, ofiologia *f.*

Echla'ngentauch, *sm.* -eš, *pl.* -e, rokambuł *m.*, hiszpański czosnek.

Echla'ngentauf, *sm.* -eš, ruch kręty (parowozu), bieg wężykowaty.

Echla'ngentlinie, *sf.* *pl.* -n, wężownica *f.*, linia wężykowata.

Echla'ngenmensch, *sm.* -en, *pl.* -en, Echla'ngenmann, *sm.* -eš, *pl.* -männer, 1) wężownik *m.* (astron.); 2) człowiek-waż *m.*

Echla'ngenmord, *sm.* -en, *pl.* -e, wężymord *m.* (rośl.).

Echla'ngenpfad, *sm.* -eš, *pl.* -e, ślad *m.* węża; serpentyna *f.*

Echla'ngenrohr, *sn.* -eš, *pl.* -e, wężownica *f.*, rura wężowato skręcona; piszczałka *f.* przy organach.

Echla'ngenschildkröte, *sf.* *pl.* -en, żmijozółw *m.*

Echla'ngenstein, *sm.* -eš, *pl.* -e, serpentyn *m.*, kobra *f.*, wężownik *m.* (rodzaj marmuru).

Echla'ngenträger, *sm.* -š, *pl.* —, wężownik *m.* (astron.).

Echla'ngenverehr, *sm.* -š, *pl.* —, obacz Echlangenanbeter.

Echla'ngenverehrung, *sf.* *pl.* -en, obacz Echlangenanbetung.

Echla'ngenvogel, *sm.* -š, *pl.* -vögel, wężówka *f.*

Echla'ngenweg, *sm.* -eš, *pl.* -e, droga wężykowata, serpentyna *f.*

Echla'ngenwindung, *sf.* *pl.* -en, skręt wężowaty, serpentyna *f.*; kręcenie się *n.* jak wąż.

Echla'ngenwurf, *sf.* *pl.* -e, wężymord *m.*, wężywstręt *m.*

Echla'ngenzahn, *sm.* -eš, *pl.* -zähne, żąb węży.

Schlaugenzunge, *sf. pl. -n*, język *m. węża*.

Schlang, *adi. smukły*, wysmukły, szczupły.

Schlankheit, *sf. smukłość f.*, wysmukłość *f.*, szczupłość *f.*

Schlankwe'g, *adv. po prostu*, otwarcie.

Schlapp, *adi. obacz Schla'ff*.

Schla'ppcr, *sf. pl. -n*, 1) strata *f.*, kleska *f.*, porażka *f.*, szkoda *f.*, uszczerbek *m.*; eine — erleiden ponieść kleskę, porażkę; 2) pantofel *m.*

Schla'ppen, *vn. i va. (haben)* 1) obacz Schla'bern 1); 2) obwisłe wisieć (ubranie); 3) szargać pantoflami.

Schla'ppermilch, *sf. obacz Schli'dermilch*.

Schla'ppcrn, *va. i vn. (haben)* obacz Schla'bern 1).

Schla'pphut, *sm. -es, pl. -hüte*, miękki kapelusz o szerokich kresach.

Schla'ppschwanz, *sm. -es, pl. -schwänze*, ciemiega *m.*

Schla'ppohr, *sn. -es, pl. -en*, obwisłe ucho, kłapouch *m.*

Schlappē, *sm. -es, pl. -e*, mazgaj *m.*

Schla'ppshuhe, *sm. pl.* miękkie, szerokie pantofle, papucze *pl.*

Schla'ppsig, *adi. obwisły*, zwieszony, słaby.

Schlara'ffe, *sm. -n, pl. -n*, gnuśnik *m.*, darmozjad *m.*, leniuch *m.*, pasibrzuch *m.*, rozlazłuch *m.*

Schlara'ffenland, *sn. -es*, kraj *m.* darmozjadów, pasibrzuchów, próżniaków.

Schlara'ffenleben, *sn. -s*, życie próżniacze, gnuśne.

Schlara'ffia, *sf. obacz Schlaraffenland*.

Schlara'ffe, *sf. pl. -n*, patynki *f. pl.*, pantofle *pl.* bez obcasów.

Schlara'ffen, *vn. (haben)* kłapać patynkami przy chodzeniu, szargać, szurgotać patynkami.

Schlau, *adi. i adv. przebiegły*, przebiegle, filuterny, filuternie, chytry, chytrze; ein =er Fuchs szczwany lis;

hier heißt es — sein tu trzeba się mieć na baczności.

Schlau'berger, *sm. -s, pl. —*, Schlau'kopf, *sm. -es, pl. -köpfe*, Schlau'meier, *sm. -s, pl. —*, chytry człowiek, frant *m.*, ówik *m.*, filut *m.*, chytrek *m.*, szczwany lis, na cztery nogi kuty.

Schlau'd, *sm. -(e)s, pl. Schla'dche*, 1) cewa *f.*, skórzany, kauczukowy wąż u sikawki; 2) skórzany wór na płyny; 3) brzuch *m.*, kałdun *m.*; otyły, brzuchaty człowiek.

Schlau'hartig, Schlau'ch'ähnlich, Schlau'ch'förmig, podobny do rury.

Schlau'chülse, *sf. pl. -n*, mufa *f.*, nasuwka *f.* do węża.

Schlau'ch'spri'che, *sf. pl. -n*, sikawka *f.* z węzłem.

Schlau'der, *sf. pl. -n*, 1) obacz Schlump; 2) obacz Schleuder.

Schlau'heit, Schlau'igkeit, *sf. pl. -en*, przebiegłość *f.*, chytryłość *f.*

Schlau'köpfig, *adi. obacz Schlau*.

Schlaumeierei', *sf. pl. -en*, obacz Schlaueit.

Schlecht, I. *adi. zły*, niedobry, lichy, niepocziwy, niegodziwy; =er gorzszy; =este najgorzszy; =er Menich zły człowiek; ein =er Rat niedobra, zła rada; =es Wetter niepogoda *f.*; =e stłota *f.*; — werden psuć się; ein =er Zahn popsuty, dziurawy ząb; jmn'dn — ma'chen obmówić, oczernić kogo; =e Zeiten złe, ciężkie czasy; =es Geld moneta fałszywa; da's ist ein =er Trost to słaba pociecha; =e Geschäfte ma'chen robić złe interesy; =e Gesundheit słabe zdrowie; jmn'dm =en Dant wissen nie odwdziżyć się komu; da's Schlichte an der Sache zła strona rzeczy; in =en Verhältnissen leben żyć w złych, opłakanych stosunkach; II. *adv. źle*; =er gorzzej; am =esten najgorzej, niedobrze, lichy, nikczemnie, niegodziwie; es geht ihm — źle, niedobrze mu się powodzi; mir ist so — tak mi

jest źle, niedobrze; — aussehen źle wyglądać; — ge-launt sein być w złym humorze; es geht ihm immer =er pogorsza mu się coraz bardziej; ich kann mir da's nur — denken trudno mi to pomyśleć; jmn'dn — be-handeln nikczemnie, nieuczciwie z kim sobie postąpić, maltretować kogo; da's ist — ausgefallen nie udało się, źle wypadło; — gefinnt źle usposobiony; (Schlicht) — und rett prostoty i uczciwie; — entgü'tt von etw. sein nie być wcale zachwycony czem.

Schle'hterdings, *adv. ko-niecznie*, bezwarunkowo; — nicht wcale nie, żadną miarą, bynajmniej.

Schle'htgelaut, Schle'ht-gefinnt, *adv. w złym humorze*, źle usposobiony.

Schle'chtheit, *sf. pl. -en*, 1) lichosć *f.*, złość *f.*, deprawacya *f.*; 2) zły uczynek, podłość *f.*; 3) zły stan, zły gatunek.

Schle'chthin, *adv. po prostu*, prosto.

Schle'chtigkeit, *sf. pl. -en*, złość *f.*, podłość *f.*, nikczemność *f.*, nieuczciwość *f.*

Schle'chtweg, *adv. po prostu*; sagen Sie nur — Ihre Meinung niech pan tylko po prostu wypowie swoje zapatrywanie.

Schle'cken, *vn. i va. (haben)* 1) lizać, bieżyć (finger) — obli-zywać palce; 2) łakomić się na przysmaki; — verboten Genüssen — zakazstować owoc zakazanego.

Schle'cker, *sm. -s, pl. —*, Schle'ck'maul, *sn. -(e)s, pl. -mäuler*, obacz Lecker, Lecker-maul.

Schle'ckerei', *sf. pl. -en*, obacz Leckerei.

Schle'ckerin, *sf. pl. -nen*, obacz Lecker-maul.

Schle'ckern, *vn. i va. (haben)* obacz Schle'cken.

Schle'gel, *sm. -s, pl. —*, obacz Schlägel.

Schle'geln, *vn. (haben)* zrobić omyłkę *f.*, pomyłkę *f.*

Schle'baum, *sm.* =eš, *pl.* -bäume, Schle'busch, *sm.* =eš, *pl.* =büsch, Schle'hdorn, *sm.* =eš, *pl.* =e, tarnina *f.*, taró *f.*
Schle'he, *sf.* *pl.* =n, tarka *f.*, tarka *f.*

Schle'hengestrüpp, *sn.* =eš, *pl.* =e, tarnisko *n.*, tarnina *f.*
Schlei(e), *sf.* *pl.* =n, lin *m.*
Schlei'de, *sf.* *pl.* =n, padalec *m.*

Schlei'den, schleiche, schleicht, schlich, geschlichen, *I. vn.* i *vr.* (sein) lazić, lezić, chylkiem, ukradkiem chodzić, skradać, wkradać się, wynieść, wymknąć się; sich in ein Haus — ukradkiem wejść, wkradać się do domu; der Fuchs schleicht nach dem Hühnerstall lis skrada się do kurnika; ich sah ihn aus dem Garten — widziałem go wykradającego, wymykającego się z ogrodu; sich in jmands Vertrauen — wkradać się w czyjeś zaufanie; der Bach schleicht durch die Wiese strumień snuje, wiję się przez łąkę; trägt's Blut schleicht in seinen Adern leniwa krew sączy mu się w żyłach; die Bosheit, die im Finstern schleicht złość, co pełza w ciemności; *II. va.* (haben) einen bösen Weg — chodzić złemi, krętemi drogami; Waren in die Stadt schleichen przemycać towary do miasta.

Schlei'dend, *adi.* pełzający, snujący, wkradający się; =eš Gift trucizna powolnie działająca; =eš Fieber febra przewlekła, powolna.

Schlei'der, *sm.* =š, *pl.* —, 1) człowiek skryty, hipokryta *m.*; 2) zwierzę pełzające; 3) eichy wiatr żółdkowy.

Schleicheri', *sf.* *pl.* =en, skryte, podstępne działanie.

Schlei'dfieber, *sn.* =š, gorączka przewlekła, powolna.

Schlei'dgang, *sm.* =eš, chód skryty, tajemny, posuwisty.

Schlei'dgift, *sn.* =eš, *pl.* =e, trucizna powoli działająca.

Schlei'dgut, *sn.* =eš, *pl.* =güter, towar przemycony.

Schlei'dhandel, *sm.* =š, handel ukradkowy, przemy-

cany, kontrabanda *f.*, przemycanka *f.*

Schlei'dhändler, *sm.* =š, *pl.* —, przemytnik *m.*

Schlei'dtreppe, *sf.* *pl.* =n, schoby tajne, ukryte.

Schlei'dware, *sf.* *pl.* =n, towar przemycony.

Schlei'dweg, *sm.* =eš, *pl.* =e, manowiec *m.*; droga uboczna, skryta, kręta; auf =en seine Absichten erreichen manowcami dążyć do celu, krętemi drogami usiłować dojść do celu.

Schlei'er, *sm.* =š, *pl.* —, kwef *m.*, welon *m.*, woalka *f.*, zasłona *f.*; den — herunterlassen spuścić welon, woalkę; die Wahrheit ohne — darstellen przedstawić prawdę bez zasłony; den — nehmen zostać zakonnica, wstąpić do klasztoru; den — der Betragenheit über etw. werfen spuścić co w niepamięć; unter dem — der Nacht pod osłoną nocny.

Schlei'ereute, *sf.* *pl.* =n, Schlei'ertauf, *sm.* =eš, *pl.* =täufe, sowa płomykowata.

Schlei'erflor, *sm.* =š, *pl.* =e, gaza *f.* na kwefy, welony, rąbek *m.*

Schlei'erhaft, *adi.* podobny do welonu; tajemniczy, niewyraźny, zamglony.

Schlei'erhaube, *sf.* *pl.* =n,

Schlei'erkappe, *sf.* *pl.* =n, czepek *m.* z kwefem.

Schlei'ern, *va.* (haben) ob. Verschleiern.

Schlei'ertaube, *sf.* *pl.* =n, kwefówka *f.*; gołąb skalny.

Schlei'fahn, *sf.* *pl.* =en, szlizałka *f.*

Schlei'fbank, *sf.* *pl.* =bänke, szlifiernia *f.*, ława szlifierska, szlifierska.

Schlei'fbrett, *sn.* =eš, *pl.* =er, przyrząd *m.* do szlifowania.

Schlei'fe, *sf.* *pl.* =n, 1) kokarda *f.*, fontaż *m.*, motylek *m.*; 2) petlica *f.*; 3) saucie *pl.*, smyk *m.*, włóka *f.*; 4) obacz Schleppe; 5) spust *m.* na drzewo.

Schlei'fen, *I.* schleife, schleift, schleite, geschleift, *va.* i *vn.*

(haben, sein) 1) wlec po ziemi, ciągnąć za sobą, daš Pferd schleite den Reiter koń włożył jeźdźca po ziemi; er schleift den Fuß nach ciągnie nogę za sobą, utyka na nogę; jmand vor den Richter — wlec kogo do sądu; 2) burzyć, zburzyć, rozrzucić, zrównać z ziemią, znosić, znieść; eine Festung — zburzyć, znieść twierdzę; 3) szlizać się, suwać nogami; zrobic wezel, kokarde; laute, Töne, Buchstaben — miękko wymówić, łączyć tony, litery; *II.* schleife, schleift, schliff, geschliffen, *va.* i *vn.* (haben) 1) szlifować, szlufować, ostrzyć, polerować, gładzić; ein Messer — ostrzyć nóż; einen Diamant — rznąć, szlifować dyament; 2) okrzesać, ogładzić kogo; er muß noch geschliffen werden musi się jeszcze ogładzić, nabrać ogłady.

Schlei'fen, *sn.* =š, Schlei'jung, *sf.* *pl.* =en, 1) wleczenie *n.* po ziemi; 2) burzenie *n.*, znoszenie *n.*; 3) szlifowanie *n.*, suwanie *n.*; 4) ostrzenie *n.*, polerowanie *n.*, rznienie *n.*, szlifowanie *n.*; 5) ligowanie *n.* (tonów).

Schlei'fenartig, *adi.* w rodzaju węzła, kokardy, fontazja; =e Kurve węzowata, krzywa linia.

Schlei'fenblume, *sf.* *pl.* =n, ubiorek *m.*

Schlei'fer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) szlifierz *m.*, szlufierz *m.*; 2) suwany taniec (walc); 3) w muzyce dwie lub więcej nut ligowanych.

Schleiferci', *sf.* *pl.* =en, szlifiernia *f.*, tłoczarnia *f.*

Schlei'fnoten, *sm.* =š, *pl.* —, petlica *f.* przy uzdzie.

Schlei'fmaßline, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do ostrzenia.

Schlei'fmühle, *sf.* *pl.* =n, szlifiernia *f.*, młyn szlifierski.

Schlei'fnadel, *sf.* *pl.* =n, szpilka *f.* do włosów.

Schlei'frad, *sn.* =eš, *pl.* =räber, koło szlifierskie.

Schlei'fstein, *sm.* =eš, *pl.* =e, kamień *m.* do ostrzenia, szlifowania, toczydło *n.*, toczak

m., brus *m.*, wamurek *m.*, oselka *f.*

Schlei'fung, *sf.* *pl.* =en, ob. Schleifen.

Schlei'fzeug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, narzędzie *n.* do ostrzenia, szlifowania.

Schleim, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) śluz *m.*, flegma *f.*, śliza *m.*, lepki płyn; 2) kleik *m.*

Schlei'mabsonderung, *adi.* wydzielający śluz, flegmę.

Schlei'mabsonderung, *sf.* *pl.* =en, wydzielanie *n.* śluzu, flegmy.

Schlei'martig, Schlei'mhaltig, Schlei'mig, *adi.* flegmisty, śluzowaty, ślizowaty, kleisty, klejowaty.

Schlei'mauswurf, *sm.* =eš, *pl.* =würfe, płwocina śluzowa, ekspektoracja *f.*, wydzieliny *f.* *pl.* śluz, flegmy.

Schlei'mblütig, *adi.* limfatyczny, flegmatyczny.

Schlei'mblütigkeit, *sf.* uśposobienie flegmatyczne, limfatyczne.

Schlei'mdrüse, *sf.* *pl.* =n, gruczoł śluzowy.

Schlei'men, *vn.*, *va.* i *vr.* (haben) die Graupen — schon już klej z kaszki wychodzi; flegmę sprawić; oczyszczać ze śluzu, ślizu (*n. p.* rybę); się — złożyć się.

Schlei'merzeugend, *adi.* wytwarzający śluz, flegmę.

Schlei'mfieber, *sn.* =š, gorączka tyfusowa, tyfus, dur brzuszny.

Schlei'mfisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, płaskowas *m.*, ślizga *f.*

Schlei'msluß, *sm.* =šes, *pl.* =slüße, śluzopłyn *m.*, śluzotok *m.*, katar *m.*

Schlei'mhaut, *sf.* *pl.* =häute, błona śluzowa.

Schlei'mhautentzündung, *sf.* *pl.* =en, zapalenie *n.* błony śluzowej.

Schlei'mhautwucherung, *sf.* *pl.* =en, nowotwór *m.*, polip *m.* na błonie śluzowej.

Schleimig, *adi.* ob. Schleimartig.

Schlei'mitar, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, katarakta śluzowa.

Schlei'muppe, *sf.* *pl.* =n, kleik *m.*

Schlei'mtiere, *sm.* *pl.* mięczaki *pl.*

Schlei'müberzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, powłoka śluzowa.

Schlei'mzucker, *sm.* =š, cukier *w* płynie, glukoza *f.*

Schlei'me, *sf.* *pl.* =n, 1) szczepka *f.*, łubek *m.*, smolna drzazga, gont *m.*; 2) skubanka *f.*, szarpia *f.*

Schlei'men, schleibe, schleißt, schliß i schleißte, geschliffen i geschleißt, I. *va.* (haben) oddzierać, skubać; Federn — drzeć pierze; Holz, Steine — drzewo, kamienie łupać; Rinden — obdzierać korę; II. *vn.* (sein) sich — *vr.* drzeć się, wycierać się (jak sukno).

Schlei'mfeder, *sf.* *pl.* =n, pierze *n.* do darcia.

Schlei'mhauf, *sm.* =eš, konopie miedlone.

Schlei'mholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, drzewo *n.* na drzazgi, szczepki.

Schlei'mwiebel, *sf.* *pl.* =n, cebula zimowa.

Schleimi'hl, *sm.* =š, *pl.* =e, niedolega *m.*, mazgaj *m.*

Schleimn, *sm.* =(e)š, *pl.* =e i =š, szlem *m.* w grze wista; — machen, werden dać, dostać szlęma.

Schle'mmen, I. *vn.* (haben) hulać, birbantować, używać, jeść i pić bez miary; II. *va.* obacz Schlämmen 1).

Schle'mmen, *sn.* =š, Schle'mmerci', *sf.* *pl.* =en, żarłactwo *n.*, łakomstwo *n.*, hulanie *n.*, birbantka *f.*

Schle'mmer, *sm.* =š, *pl.* —, birbant *m.*, hulaka *m.*, pasibrzuch *m.*, brzuchopas *m.*

Schle'mmerhaft, Schle'mmerisch, *adi.* po hulacku.

Schle'mpe, *sf.* *pl.* =n, wywar *m.*, braba *f.*

Schle'mdergang, *sm.* =eš, 1) chód powolny, rozlazły; 2) obacz Schlämbrian.

Schle'mdern, *vn.* (haben i sein) łązić, chodzić wolnym krokiem, wałęsać się, przechadzać się, bruki zbijać.

Schle'mdrian, *sm.* =š, starodawny tryb, zadawniony zwycięzaj, nałóg zakorzeniony; da ist der alte — wieder

tam wszystko po dawnemu, staremu się dzieje; am alten — festhalten iść utartym torem.

Schle'mferhauf, *sm.* =(e)š, konopie krótkie.

Schle'mferig, *adi.* obacz Schlotterig.

Schle'mfern, I. *va.* (haben) ciskać, miotać czemś; er schlenkerte eš in den Winkel ciskał to do kąta; etw. von sich — odrzucić coś od siebie; II. *vn.* (haben) machać, ruszać, kiwać, kołysać; er schlenkerte mit den Füßen macha, drynda nogami; um etwas herum — motać się koło czego.

Schle'mfern, *sn.* =š, Schlenkererei', *sf.* *pl.* =en, miotanie *n.*, ciskanie *n.*, machanie *n.* czemś.

Schlepp, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ogon; *m.*; tren *m.*; Döfen—ogon woli.

Schle'ppbahn, *sf.* *pl.* =en, droga żelazna dojazdowa, dowozowa.

Schle'ppboot, *sn.* =eš, *pl.* =e, łódź holownicza.

Schle'ppdampfboot, *sn.* =eš, *pl.* =e, Schle'ppdampfer, *sm.* =š, *pl.* —, parowiek holowniczy, holownik *m.*, remorkier *m.*

Schle'ppdienst, *sm.* =eš, *pl.* =e, służba holownicza, remorkierstwo *n.*

Schle'ppe, *sf.* *pl.* =n, 1) ogon *m.*, tien *n.* u sukni; 2) czółko *n.* (strój kobiety na głowę); 3) powolność *f.*

Schle'ppen, 1) *va.* (haben) wlec, włóczyć, ciągnąć za sobą; holować; die Pferde können den Wagen taum — konie ledwie mogą wóz uciągnąć; daš Kleid auf dem Boden — wlec suknię po ziemi; er schleppt immer denselben Anzug ciagle nosi to samo odzienie; 2) sich — *vr.* wlec się, włóczyć się; sich mit einer Krankheit — męczyć się jakaś chorobą; sich müde — wlec się do upadłego; sich mit jmbm — włóczyć się z kimś; 3) *vn.* (haben) daš Kleid — lassen dać się sukni wlec po ziemi;

den Anker — lassen ciagnąć za sobą kotwicę; 4) schleppend, *ppr.* i *adi.* rozwlekły, powłóczyły, powolny; ein -er Stil rozwlekły styl; eine =e Stimme powłóczyły głos.

Schleppen, *sn.* =s, włóczenie *n.*, wleczenie *n.*; holowanie *n.*

Schleppend, *adi.* obacz Schleppen IV.

Schleppenhalter, *Schleppenträger*, paż *m.*, który nosi tren sukni; paż *m.* (klamerka do podnoszenia sukni).

Schlepper, *sm.* =s, *pl.* — 1) wozak *m.*, remorkier *m.*, holownik *m.*; 2) ciemięga *m.*

Schlepperei, *sf.* *pl.* =en, włóczenie *n.*, zwlekanie *n.*

Schleppgarn, *sn.* =e)s, *pl.* =e, *Schleppnetz*, *sn.* =e)s, *pl.* =e, włók *m.*

Schleppkleid, *sn.* =e)s, *pl.* =er, suknia *f.* z trenem, ogoniasta, powłóczysta.

Schleppfädel, *sm.* =s, *pl.* —, szablą zwieszająca się na ziemi.

Schleppjack, *sm.* =e)s, *pl.* =fäde, obacz Schleppgarn.

Schleppschiff, *sn.* =e)s, *pl.* =e, holownik *m.*, remorkier *m.*

Schleppschiffahrt, *sf.* *pl.* =en, holownictwo *n.*, remorkierstwo *n.*

Schleppseil, *sn.* =e)s, *pl.* =e, obacz Schlepptau.

Schlepptau, *sn.* =e)s, *pl.* =e, cuma *f.*, pletnia *f.*, lina holownicza, abucht *m.*; ein Schiff ins — nehmen holować okręt *m.*, statek *m.*, wziąć okręt na ląd; sich vom anderen ins — nehmen lassen dać się kim powodować.

Schlepper, *sf.* *pl.* =n, proca *f.*, ciskawka *f.*; opaska rakowata (med.).

Schlepperer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) procznik *m.*, procnik *m.*, procowanik *m.*; 2) za byle jaką cenę sprzedający.

Schlepperhaft, *adi.* i *adv.* niedbały, niedbale, nieporządny, nieporządnie.

Schlepperkunst, *sf.* sztuka *m.* rzucania z procy, balistyka *f.*

Schleppermaschine, *sf.* *pl.* =n, kusza *f.*

Schleppern, I. *va.* (haben) rzucac, ciskać; miotać; er schleuberte ihm einen Stein an den Kopf rzucił, cisnął mu kamieniem o głowę; sie schleuberten Gefässe miotali pociski; den Bannfluch, Anklagen gegen Jnndu — rzucić na kogo kłatwę, miotać oskarżenia przeciw komu; II. *vn.* (haben) z pośpiechem i niedbale coś robić; er schleubert mit der Ware pozbywa się towaru byle za co, sprzedaje jak można, byle się pozbyć.

Schlepperpreis, *sm.* =jes, *pl.* =je, cena *f.* niżej kosztów.

Schlepperseibe, *sf.* *pl.* =n, tarcza *f.* do podrzucania.

Schlepperschuß, *sm.* =jes, *pl.* =schüsse, pocisk *m.* z procy.

Schlepperstein, *sm.* =e)s, *pl.* =e, *Schleppersteinschloß*, *sn.* =s)s, *pl.* =sje, kamienny pocisk, pocisk *m.*

Schleppig, *adi.* i *adv.* spieszny, spiesznie, pośpieszny pośpiesznie; (jäh) prędki, prędko; (sofortig) natychmiastowy, natychmiast; es ist =e Hilfe nötig potrzebna jest pośpieszna, natychmiastowa, rychła pomoc; er trieb uns zu =er Flucht zmusił nas do pośpiesznej ucieczki; in =ster Eile w największym pośpiechu; wir nahmen =st Abschied pożegnaliśmy się w pośpiechu; aufs =ste jak najpośpieszniej.

Schleppigkeit, *sf.* pośpiech *m.*

Schleppse, *sf.* *pl.* =n, słuza *f.*, upust *m.*, jaz *m.*, zastawa *f.*; eine — bauen służę zrobić, wystawić; es öffneden sich die =n des Himmels deszcz lunął; er öffnete die =n seiner Veredamkeit puścił wodze swojej wymowie.

Schleppsenfischer, *sm.* =s, *pl.* —, dozorca *m.* służy.

Schleppsenbau, *sm.* =e)s, *pl.* =ten, stawianie *n.* służ, robienie *n.* upustów.

Schleppsenfall, *sm.* =e)s, *pl.* =fälle, spust *m.* służy.

Schleppsenflügel, *sm.* =s, *pl.* —, skrzydła *pl.* służy.

Schleppsengeb, *sn.* =e)s, *pl.* =er, służowe.

Schleppsengebinde, *sn.* =s, *pl.* —, traba upustowa.

Schleppsenmeister, *sm.* =s, *pl.* —, dozorca *m.* służy.

Schleppsenrentor, *sn.* =e)s, *pl.* =e, brama *f.* u służy.

Schleppsenventil, *sn.* =s, *pl.* =e, wentyl służowy.

Schleppsenwehr, *sf.* jaz upustowy.

Schleppsenzoll, *sn.* =e)s, *pl.* =ölle, opłata *f.* od służy, służowe *n.*

Schlicht, *sm.* =e)s, *pl.* =e, 1) kryjówka *f.*, skryta droga, mauowiec *m.*, tajemna ścieżka, dziura *f.*, kat *m.*; alle =e in einem Hause kennen znać wszystkie kryjówki, zakamarki, kąty w domu; 2) podstęp *m.*, intryga *f.*; hinter jnnds =e kommen przejrzyć czyjeś kretactwa, kraczki; ich kenne seine =e znam jego kraczki; er weiß die rechten =e zna wszystkie kretę drogi; 3) opłóczki *pl.*, szlich *m.*; 4) obacz Schlicht.

Schlicht, *adi.* prosty, naturalny, niewymuszony, otwarty, szczerzy, skromny; ein =er Mensch człowiek skromny, prosty; ein =er Anzug skromne, zwykłe ubranie; das ist meine =e Meinung to jest moje szczerze zdanie; =e Haare gladko uczesane włosy; =er Menschenverstand naturalny, prosty, zdrowy, chłopski rozum.

Schlichtart, *sf.* *pl.* =arte, Schlichtbeil, *sn.* =e)s, *pl.* =e, topór *m.* do obciosywania (u cieśli).

Schlichtbar, *adi.* łatwy do ulżenia *n.*

Schlichte, *sf.* *pl.* =n, ślichta *f.*

Schlichte, *sn.* =n, Schlichtheit, *sf.* prostota *f.*, naturalność *f.*, skromność *f.*

Schlichteisen, *sn.* =s, *pl.* —, Schlichtehobel, *sm.* =s, *pl.* —, hebel *m.* do gładzenia, półdrapacz *m.*, strug równiak *m.*

Schli'chten, I. *va.* (haben) 1) (glätten) równać, gładzić, szlichtować; 2) prostować; einen Draht — wyprostować drut; 3) ustawiać, układać; 4) rozstrzygnąć, zgodzić, załagodzić, załatwić; einen Streit — załatwić, zgodzić spór; II. *vr.* sich —; — Sie sich das Haar utöß sobie, zacziesz sobie włosy.

Schli'chten, *sn.* =s, Schli'chtung, *sf.* równanie *n.*, gładzenie *n.*, szlichtowanie *n.*, prostowanie *n.*; ustawianie *n.*, układanie *n.*; rozstrzygnięcie *n.*, załagodzenie *n.*, załatwienie *n.*

Schli'chter, *sm.* =s, *pl.* —, układający *m.*, równacz *m.*; rozjemca *m.*, rozprawca *m.*

Schli'chtsteile, *sf.* *pl.* =n, pilnik *m.* do polerowania, wygładzania.

Schli'ck, *sm.* =es, *pl.* =e, tłusty mół.

Schli'ckboden, *sm.* =s, Schli'ckgrund, *sm.* =es, *pl.* =gründe, grunt szlamowaty.

Schli'ckerig, *adi.* tłusto mulisty, szlamowaty, szlamisty.

Schli'ckermilch, *sf.* zsiadłe mleko.

Schli'ckern, *vn.*, *va.* i *vr.* (haben) 1) zsiadać się, skrzepnąć (o mleku); 2) ob. Schli'cken.

Schli'ckfänger, *sm.* =s, *pl.* —, Schli'cksaun, *sm.* =(e)s, *pl.* =jaune, płotki namulne.

Schli'ckland, *sn.* =es, mulisko *n.*

Schli'ck, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) kurzawka *f.*; 2) zakał *m.*, zakalec *m.*

Schli'ckboden, *sm.* =s, sapy *pl.*, sawisko *n.*

Schli'ckig, *adi.* zakalisty, zakalcowaty, (obleb) kłajstrowaty (klusiek, ziemiak); sawowaty (ziemia).

Schli'ckanker, *sm.* =s, *pl.* —, ankra *f.*, kłamra ciesielska do spinania drzewa.

Schli'ckbar, *adi.* zamykalny, dający się zamknąć; dający się wnioskować.

Schli'ckbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, zapora *f.*, rogatka *f.*

Schli'ckblech, *sn.* =es, *pl.* =e, obacz Schlie'ßhaken.

Schlie'ße, *sf.* *pl.* =n, zamek *m.*, zapora *f.*; zasuwka *f.*; przewłoka *f.*, kotwy, klucz *m.*, kotwy; (kol.) kłamra *f.*

Schlie'ßen, schließe, schließest i schließt, schloß, geschloßen; I. *va.* (haben) 1) zamknąć, zamykać; die Augen, Fenster, Türen — zamknąć oczy, okna, drzwi; wenn ich einmal die Augen schließe z chwila gdy umrę; mit einem Schlüssel — zamknąć na klucz; jmdm an sein Herz — wziąć kogoś w objęcia, przycisnąć do serca; jmdm in sein Herz — pokochać kogo, przyłgnąć do kogo; einen Gefangenen in Ketten — więźnia okuć w kajdany; in sich — rozumieć, mieścić w sobie, zawierzyć; nach dem Wortlaute — wnosić z brzmienia; 2) (zusammenschließen, in sich abschließen) die Glieder, die Reihen — ścisnąć szeregi; einen Kreis — zrobić koło; (beschließen, beendigen) einen Brief — zakończyć list; eine Verhandlung — zakończyć rozprawę; die Vorlesungen — zakończyć odczyty; 3) an etw. (an)schließen przyłączyć do czego, dodać; 4) (abschließen) zawrzeć, zawiązać; Freundschaft mit jmdm — zawrzeć z kim przyjaźń; eine Ehe — zawrzeć małżeństwo; einen Frieden, ein Bündnis, einen Vertrag — zawrzeć pokój, traktat, kontrakt, umowę; 5) (folgern) wnosić, wnioskować; daß kann man schon daraus — już z tego można wnioskować, wysnuć wniosek; II. *vr.* (haben) 1) zamykać się, domykać się, dochodzić; die Tür schließt nicht gut drzwi nie dochodzą, nie domykają się; diese Schachtel schließt gut pudełko szczęśliwie się zamyka; daß Kleid schließt gut suknia dobrze się dopina, dobrze i gładko leży; der Reiter schließt jeßdziec mocno siedzi na koniu, przyciska nogi; 2) (endigen) kończyć, zakończyć; hier schließt die Geschichte w tem miejscu

kończy się historia; die Börse schloß jest przy zamknięciu giełdy usposobienie mocne; 3) (folgern) wysnuć wniosek, wnioskować; von einer Sache auf etw. — z czegoś wysnuć wniosek; von sich auf andere — osądzać drugich wedle siebie; daß läßt auf eine gute Gesundheit — to każe przypuszczać dobre zdrowie; daraus läßt sich nicht gut auf den zukünftigen Gang des Geschäftes — według tego trudno rokować temu przedsięwzięciu powodzenie; III. sich —, *vr.* (haben) zamykać się; die Augen, die Blumen — oczy, kwiaty zamykają się; die Wunde schließt sich rana goi, zasklepia się; daß Jahr schließt sich rok kończy się; daß schließt sich von selbst to samo z siebie wypływa; IV. geschloßen, *pp.* i *adi.* eine =e Gesellschaft zamknięte kółko towarzyskie; ein =er Kreis prywatne koło, kółko; eine =e Zeit ograniczony czas; =e Zahl oznaczona, pewna liczba; sie bilden ein =es Ganzes tworzą zamkniętą w sobie całość; =e Glieder ścisnięte szeregi; =es Handwerk cech oznaczony (co do liczb).

Schlie'ßen, *sn.* =s, Schlie'ßung, *sf.* *pl.* =en, zamknięcie *n.*; eine vorläufige — der Universitäten tymczasowe zamknięcie wszechnic; zawarcie *n.*, zakończenie *n.*, zawiązanie *n.*

Schlie'ßend, *adi.* (i *ppr.* od schließen).

Schlie'ßer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) zamykacz *m.*, klucznik *m.*, stróż *m.*, portyer *m.*, dozorca więzienny, szafarz *m.*; 2) ob. Schlie'ßmüßel.

Schlie'ßeramt, *sn.* =es, *pl.* =ämter, urząd *m.* klucznika, szafarza.

Schlie'ßerin, *sf.* *pl.* =nen, klucznica *f.*, szafarka *f.*

Schlie'ßapparat, *sm.* =es, *pl.* =e, przyrząd *m.* do zamykania.

Schlie'ßhaken, *sm.* =s, *pl.* —, kłamra *f.* u hamulca.

Schließlich, *adi.* ostateczny; ein =er Grund ostateczny powód; *adv.* nareszcie, wreszcie, nakoniec, w końcu, ostatecznie; — bemerk ich noch wreszcie dodaje jeszcze; — verfehle er sich auf's Bitten nakoniec, w końcu zaczął prosić.

Schließmußel, *sm.* =s, *pl.* =n, zwieracz *m.*, miesiąc zaciskający.

Schließnagel, *sm.* =s, *pl.* =nägel, gwóźdź *m.* do zanikaniania.

Schließriegel, *sm.* =s, *pl.* =, zasuwka *f.*, rygiel *m.*

Schließung, *sf.* *pl.* =en, obacz Schließen.

Schliff, =es, *pl.* =e, szlifunek *m.*, szlif *m.*, wyszlifowanie *n.*; das Messer hat einen guten — nóż dobrze, pięknie wyszlifowany; okrzesaność *m.*, poler *m.*; jmandu den rechten — geben nadać komu właściwy poler.

Schlimm, 1) *adi.* zły, niedobry; ein =er Gefelle niedobry człowiek; (schredlich, grausam) eine =e Tat niedobry postępek; (übel, krank) er hat =e Augen ma chore oczy, ból oczów; mir ist — jest mi niedobrze; eine =e Erklärung brzydkie, silne przeziębienie; ein =er Handel zły interes, przykra sprawa; eine =e Sache paskudna rzecz, przykra rzecz; =e Zeiten złe, smutne czasy; alles von der =en Seite auffassen pojąć wszystko z najgorszej strony; den =sten Fall annehmen przypuścić najgorszy wypadek; im =sten Falle w najgorszym razie; das wird ein =es Ende nehmen to się źle skończy; es gibt nichts =eres als . . . niema nic gorszego aniżeli . . . ; =er werden pogorszyć się; das kann — werden to może się źle skończyć; sich in einer =n Lage befinden być w złem położeniu; das Kind ist — dziecko jest niegrzeczne; 2) *adv.* źle; immer =er coraz gorzej; am =sten najgorzej; er hätte es noch =er treffen

können mögl' jeszcze gorzej natrafić; so — als möglic' o ile możności najgorzej; er ist — daran źle na tem wyjdzie; um so =er tem gorzej; so — war's nicht gemeint nie było tak źle pomyslane; es ist nicht so —, nie man denkt nie jest tak źle, jak się wydaje; nie tak straszny dyabeł, jak go malują.

Schlimme, *sn.* =n, zło *n.*

Schlimmerwerden, *sn.* =s, pogorszenie *n.*

Schlimmheit, *sf.* *pl.* =en, obacz Schlechtigkeit.

Schlimmste, *sn.* =n, najgorsze; das — kommt noch nach najgorsze jeszcze przyjdzie; auf das — gefaßt sein być przygotowanym na najgorsze, na wszystko.

Schlimmstenfalls, *adv.* w najgorszym razie.

Schlingapparat, *sm.* =e, *pl.* =e, przetyk *m.*, przewód przetykowy.

Schlingbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, kalina *f.* hordowina, hordownik *m.*, sumak *m.*

Schlingbeschwerden, *sf.* *pl.* trudności *pl.* w lękaniu; utrudniony przetyk.

Schlinge, *sf.* *pl.* =n, 1) kluczka *f.*, pętla *f.*, pętlica *f.*, petelka *f.*; mit einer Schlinge festhalten przytwierdzić, przymocować pętelką, kluzką; er hat den Arm in einer — ma rękę na temblaku; 2) sidło *m.*, pęto *n.*, arkan *m.*; =n stellen nastawić sidła; mit der — faugen złapać w sidła; jmandu eine — legen sidła na kogo zastawić; sich aus der — ziehen wywinąć się z matni.

Schlingel, *sm.* =s, *pl.* =, niepoń *m.*, hultaj *m.*, chłystek *m.*; ein fauler — leniuch *m.*

Schlingelei, *sf.* *pl.* =en, hultajstwo *n.*, łotrstwo *n.*

Schlingelhaft, *adi.* i *adv.* hultajski, gałgański, chłystkowy, lobuzowski.

Schlingen, schlinge, schlingst, schlang, geschlungen. 1) *va.* i *vn.* (haben) owinać, owijać, wic; die Arme ineinander—

założyć ramiona; die Arme um jmand's Hals — objąć kogo za szyję; jmandu einen Strick um den Hals — powrozem komuś opasać szyję; jmandu einen Lorbeerkranz um die Stirn — uwienieczyć kogo laurem; Blumen — wic kwiaty; 2) potykać, łykać; er schlingt das Essen so gierig potyka żarłocznie jedzenie; 3) sich —, *vr.* wic się, kręcić, okrecać się naokoło czego; ein Faden hat sich um den Fuß geschlungen nitka owinęła, zamotała się o nogę; der Bach schlingt sich durch das Tal strumyk wiję, snuje się przez dolinę; sie schlingt sich im Tanze plęsa w tańcu.

Schlingen, *sn.* =s, owijanie *n.*; wicie *n.* się; potykanie *n.*

Schlingenlegen, *sn.* =s, wstawianie *n.* sidel.

Schlingenleger, *sm.* =s, *pl.* =, obacz Vogelfeffer.

Schlingern, *vn.* (haben) być przerzucanym, miotanym z jednej strony na drugą (okręt).

Schlingern, *sn.* =s, przerzucanie *n.*, miotanie *n.* z jednej strony na drugą.

Schlingfaden, *sm.* =s, *pl.* =fäden, nitka do owinięcia.

Schlinggewächs, *sn.* =es, *pl.* =e, Schlingpflanz, *sf.* *pl.* =n, roślina wijąca się; powój *m.*

Schlingmüßel, *sm.* =s, *pl.* =n, muszkuł przetykowy.

Schlingwerkzeuge, *sn.* *pl.* narząd *m.* potykania, organa przetykowe.

Schliff, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Erdruß.

Schlippe, *sf.* *pl.* =n, 1) podolek *m.*; 2) poły surduta; 3) obacz Brandraffe.

Schlippband, *sn.* =es, *pl.* =bänder, zawiasa tarczowa.

Schlippmild, *sf.* obacz Schliffmild.

Schlipp, *sm.* =es, *pl.* =e, krawatka *f.*, fontaż *m.*

Schlittage, *sf.* *pl.* =n, szlichtada *f.*, przejazdka sanna, kulig *m.*, sankada *f.*

Schlitten, *sm.* =s, *pl.* =, sanki *pl.*, sanie *pl.*, załubnie *pl.*; — fahren sankować się.

Schli'ttenbahn, *sf.* sania f.
 Schli'ttenfabriker, *sf. pl.* —, jadący m., jeżdżący m. saniami.
 Schli'ttenfahrt, *sf.*, Schli'ttentour, *obacz* Schlittage.
 Schli'ttentase, *sf. pl.* =n, sanie pl.
 Schli'ttenschele, *sf. pl.* =n, dzwonek m. u sanek.
 Schli'ttenstrom, *sm.* =eš, pl. =e, prąd elektryczny.
 Schli'tterbahn, *sf. pl.* =en, ślizgawka f.
 Schli'tterer, *vn.* (haben i sein) ślizgać się.
 Schli'ttschuh, *sm.* =eš, pl. =e, łyżwa f.; — fahren, laufen ślizgać się, łyżwować.
 Schli'ttschuhbahn, *sf. pl.* =en, ślizgawka f.
 Schli'ttschuhlaufen, *vn.* =š, łyżwowanie n., ślizganie n. się.
 Schli'ttschuhläufer, *sm.* =š, pl. —, łyżwiarz m.
 Schli'ttschuhläuferin, *sf. pl.* =nen, łyżwiarka f.
 Schli'tz, *sm.* =eš, pl. =e, 1) rozpor m., rozporek m.; ein — im Deme rozporek w koszu; 2) ryndenka f. (budownictwo); 3) ein — im Felsen szpara w skale.
 Schli'tzauge, *sn.* =š, pl. =n, oko skośne.
 Schli'tzhängig, *adi.* skośnooki.
 Schli'tzbrenner, *sm.* =š, pl. —, rodzaj palnika gazowego.
 Schli'tzblätterig, *adi.* o liściach zębatach.
 Schli'tzen, *va.* (haben) rozpruć, przerznąć, rozplatać; jmdm den Bauch — rozpruć komu brzuch; einen Armel — zrobić rozpor w rękawie; schön geschlitzte Augen pięknie wykrojone oczy.
 Schli'tzhörnig, *adi.* wiejący, jak rozporek.
 Schli'tzgraben, *sm.* =š, pl. —, wążutki rów.
 Schli'tzheilhaue, *sf. pl.* =n, kliniak m.
 Schli'tzmeißer, *sn.* =š, pl. —, nóż m. do rozpruwania skóry; lanceta f.
 Schli'tzer, *sm.* =š, pl. —, scyzoryk m. bez sprężyny.

Schlo'weise, *adi.* białuttenki.
 Schlo'pen, *va.* (haben) rozzebrać okręt popsuty.
 Schloß, *sn.* =š, pl. Schlösser, 1) zamek m. do zamykania; etw. unter — und Riegel haben mieć coś pod zamknięciem, pod kluczem; hinter — und Riegel sitzen siedzieć w więzieniu; ein — vorhängen, vorlegen zawiesić kłódkę; 2) zamek m., pałac m.; ein altes — zameczysko n.; königliches — zamek królewski; Schlösser in die Luft bauen budować zamki na lodzie, domy z piasku; Schlösser auf jmdm bauen komuś zupełnie zaufać, na kimś zupełnie polegać.
 Schlo'paufler, *sm.* =š, pl. —, dozorca m. zamku, kasztelan m.
 Schlo'pbeamte(r), *sm.* =n, pl. =n, urzędnik pałacowy.
 Schlo'pbeslag, *sm.* =eš, pl. =beschläge, skówka zamkowa.
 Schlo'pberg, *sm.* =eš, pl. =e, góra zamkowa.
 Schlo'pbewohner, *sm.* =š, pl. —, mieszkaniec m. zamku.
 Schlo'pbewohnerin, *sf. pl.* =nen, mieszkanka f. zamku.
 Schlo'pblech, *sn.* =(e)š, pl. =e, blaszka zamkowa, tarcza f. do zamku.
 Schlo'pstein, *sn.* =š, pl. —, pałacyk m., zameczek m.
 Schlo'pste, *sf. pl.* =n, grad, ziarno k; =n, grad (w wielkich ziarnach spadający).
 Schlo'pstein, *eš* schloßt, *ge* schloßt, *vimp.* (haben) eš schloßt grad pada.
 Schlo'pfontorn, *sn.* =eš, pl. =föner, ziarnko gradu.
 Schlo'pfontorn, *sn.* =š, gradowa pora.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =n, gradowa chmura.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, ślusarz m.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =en, robota ślusarska.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =en, pl. =en, czeladnik ślusarski.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, majster ślusarski.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =en, 1)

ślusarstwo n.; 2) ślusarnia f., warsztat ślusarski.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =n, sprężyna w zamku.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =en, pani zamku.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. gärten, ogród zamkowy, park m. przy zamku.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. =graben, rów m. naokoło zamku.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =(e)š, pl. =männer, burgrabia m., horodniczy m., kasztelar m., przełożony m. nad zamkiem.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =eš, pl. =höfe, podwórze zamkowe, dziedziniec m.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =n, kaplica zamkowa.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. =nägel, gwóźdź zamkowy.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =eš, pl. =dziniec zamkowy.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, kapelan zamkowy.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, zasuwka zamkowa.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, Schlo'pfontorn, *sm.* =eš, pl. =vögte, *obacz* Schlo'pfontorn.
 Schlo'pfontorn, *sf.* =en, kasztelania f., burgrabstwo; zarząd m. zamku.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =en, *obacz* Schlo'pfontorn.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =n, straż pałacowa, zamkowa.
 Schlo'pfontorn, *adi.* biały jak grad.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =eš, pl. =e, 1) rura kominowa, komin; 2) rura f. do odprowadzania wody.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, Schlo'pfontorn, *sm.* =š, pl. —, kominiarz m.
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =n, 1) liść sztydłowy u szczypiora; 2) *obacz* Schlo'pfontorn; 3) *obacz* Schlo'pfontorn.
 Schlo'pfontorn, *sm.* =eš, pl. =e, chód chwiejący się.
 Schlo'pfontorn, *adi.* niedbały, rozlazły, niedbale wiszący, nieporządny (ubraenie).
 Schlo'pfontorn, *sf. pl.* =en, niedbalstwo n., nieporządek m., chód chwiejny.

Schlo'ttermilch, *sf.* zsiadło mleko.

Schlo'ttern, *vn.* (haben) trząść, chwiać się, niedbale wisieć, drgać; die Füße, die Knie schlottern ihm nagi, kolana mu się trzęszą, chwieją; das Kleid schlottert auf ihr suknia niedbale na niej wisi, jak worek; er schlottert im Gehen chodzi kiwając, chwiejąc się.

Schlo'ttern, *sn.* =*s*, obacz Schlotterigkeit.

Schlucht, *sf.* *pl.* =*en*, wązów m., parów m., wądół m., jar m.

Schluchzen, I. *vn.* (haben) 1) czkać, mieć czkawkę; 2) lkać, szlochać; II. *va.* (haben) er schluchzte das letzte Lebewohl z tkaniem wyrzekł ostatnie pożegnanie.

Schluchzen, *sn.* =*s*, Schluchzerei, *sf.* *pl.* =*en*, czkawka f.; łkanie n., szlochanie n., szluchy *pl.*

Schluchzer, *sm.* =*s*, *pl.* — 1) ten co szlocha, lka; 2) szloch m., westchnienie n.

Schlud, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, łyk m., haust m., łyknięcie n.; einen — tun raz łyknąć; in einem — jednym łykiem, na jeden łyk, haustem; beim ersten — za pierwszym łykiem, łyknięciem; ein — Wasser kropla f., odrobina f. wody; einen — über den Dufft trinften przebrać miarkę, napić się; einen — nehmen łyknąć.

Schludapparat, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, przyrząd przełykowy.

Schludaus, *sm.* =*s*, czkawka f.

Schludchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, łycek m.

Schluden, *vn.*, *va.* i *vr.* (haben) połykać, łykać, przełykać; gierig — pożerać, pochłaniać, łakomie, żarłocznie połykać; Veseidigungen herunter — potknąć obelgi; er wird nicht viel dabei — nie będzie miał z tego wielkiej korzyści; er wird den Gewinn — on z tego skorzysta; sich voll — objeść się, przejeść się, upić się; die Erde schludt das Wasser in sich ziemia pochłania, wsiąka wodę.

Schluden, *sn.* =*s*, 1) łykanie n., polykanie n.; 2) obacz Schluchzen.

Schludter, *sm.* =*s*, *pl.* — 1) żarłok m.; łakomie m.; 2) arner — biedak m., chudy pachołek m., chudez m., golyz m., golec m.; 3) dławigad m. (ptak).

Schludsen, *vn.* (haben) obacz Schluchzen 1).

Schludweise, *adi.* i *adv.* łykami, haustami, po trosze (pić).

Schludrig, *adi.* obacz Schlotterig.

Schlust, *sf.* *pl.* Schlüste, obacz Schlucht.

Schlummer, *sm.* =*s*, drzemanie n., drzemka f.; in — sinken, liegen zdrzemać się; drzemać.

Schlummerbetäubt, *adi.* odurzony drzemaniem.

Schlummerfissen, *sn.* =*s*, *pl.* —, poduszka f.

Schlummerkörner, *sn.* *pl.* nasienie senne, ziarnka n. *pl.* maku.

Schlummerlied, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*er*, kołysanka f.

Schlummern, *vn.* (haben) i *vimp.* drzemać, zdrzemać się; seine Anlagen — noch jego zdolności są jeszcze uśpione, nierozwinięte; mich schlummert jestem śpiący, senny.

Schlummerrolle, *sf.* *pl.* =*n*, okrągła poduszeczka, wałek m. do spania.

Schlump, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, traf m., przypadek m.; — haben mieć szczęście, szanse.

Schlump, *sf.* *pl.* =*n*, ob. Schlampe.

Schlumpen, Schlumpen, *vn.* (haben i sein) przypadkiem się wydarzyć; wisieć, wiboczyć się; es schlumpt alles an ihr wszystko na niej wisi.

Schlumpig, *adi.* i *adv.* niechlujny, nieporządny, niechlujnie, nieporządnie.

Schlumpigkeit, *sf.* *pl.* =*en*, niechlujstwo n., nieporządek n.

Schlund, *sm.* =*e**s*, *pl.* Schlünde, 1) gardziel m., przełyk m.; paszcza f.; 2) otchłań f., przepaść f., otwór

m. pieczary, paszcza f.; die ehernen Schlünde spien verheerendes Feuer spizowe paszcze zionęły niszczący ogień; 3) topiel f., nurt m.

Schlundbräune, *sf.* *pl.* =*n*, angina f., dławiec m.

Schlundkopf, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*s*öpfe, gardło n.

Schlundopferzündung, *sf.* *pl.* =*en*, zapalenie n. gardła.

Schlundopferschnitt, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, przecięcie n. gardła, laryngotomia f.

Schlundmuseel, *sm.* =*s*, *pl.* =*n*, miesiąc gardłowy.

Schlundröhre, *sf.* *pl.* =*n*, przełyk m.

Schlup, *sf.* *pl.* =*e*, obacz Schaluppe.

Schlupf, *sm.* =*e**s*, *pl.* Schlupfe, skrytka f., kryjówka f.; smykniecie n., szustnięcie n.

Schlupfen, Schlupfen, *vn.* (sein) przesunąć się, wymknąć się, wysliznąć się, wysunąć się; in ein Loch — czmychnąć do dziury; der Nas schlüpfte mir aus der Hand wegorz wysliznął mi się z ręki; er schlüpfte schnell in seinen Schlafrock wdział szybko szlafrok; das Wort schlüpfte mir unbedacht über die Lippen to słowo wymknęło mi się tylko z ust; aus dem Ei — wykłuć się z jaja.

Schlupfen, Schlupfen, *sn.* =*s*, wymknięcie n., wysliznięcie n. się.

Schlupf(e)rig, *adi.* i *adv.*

1) ślizki, ślizko; es ist sehr — jest bardzo ślizko; 2) ślizki, niepewny, niestały, kretacki; ein =*er* Mensch człowiek niepewny, używający wybiegów; =*er* Beweis dowód niepewny, ślizki; 3) tłusty, nieprzyzwoity, gorszący, dwuznaczny; =*e* Witze dowcipy tłuste, nieprzyzwoite, dwuznaczne.

Schlupf(e)rigkeit, *sf.* *pl.* =*en*, ślizkość f.; nieprzyzwoitość f., nieobyczajność f., dwuznaczność f.

Schlupigaug, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*gänge*, droga tajna, skryta, kryjówka f.

Schlu'přahajcu, *sm.* =š, *pl.* hájen, przystań ratunkowa.

Schlu'přáfajer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Wehlfájter.

Schlu'přlodz, *sn.* = (e)š, *pl.* =šócher, dziura, przez którą się można wymknąć, przemknąć.

Schlu'přiwępc, *sf.* *pl.* =n, wydrzyk pasożytny.

Schlu'přiwufel, *sm.* =š, *pl.* —, kryjówka *f.*, schronienie *n.*, miejsce *n.* ukrycia się, skrytka *f.*

Schlurř, *sm.* = (e)š, *pl.* Schlürř, *je.* obacz Schluf.

Schlürřjen, *I. va.* (haben) cmokać, chęptać, zwolna pić, żłopać; er schlürřt beim Effen der Suppe cmoka, chęptać jedząc rosół; er schlürřt mit Befagen seinen Wein pije zwolna, z przyjemnością wino; *II. vn.* (haben) szurgać nogami; *III. vr.* sich satt — nasycić się, najesć się do syta.

Schlürřjen, *sn.* =š, cmokanie *n.*, chęptanie *n.*, picie powolne, żłopanie *n.*; szurganie *n.*, szurgotanie *n.*

Schlurře, *sf.* *pl.* =n, rozchodzony trzewik, pantofel.

Schlurř, *sm.* =š, *pl.* Schlurře, 1) zamknięcie *n.*, beim Schlurře des Tores przy zamknięciu bramy; daš Fenster hat keinen guten — okno nie domyka dobrze; 2) (u jeźdźca), der Reiter hat keinen guten — jeździec nie dobrze nogami ścisca konia; 3) zamknięcie *n.*, zakończenie *n.*, koniec *m.*, am Schlurře des Briefes w końcu, na zakończenie listu; beim Schlurře des ersten Aktes na końcu pierwszego aktu; zum Schlurře kommen dojść do końca; zum Schlurře bringen zakończyć coś; zum Schlurře sage ich noch w końcu dodaję; — der Debatte beantragen wnieść zamknięcie dyskusji; 4) konkluzya *f.*, wniosek *m.*, wnioskowanie *n.*, uchwała *f.*; zum Schlurře kommen dojść do konkluzji; einen — machen (aus etw.) z czegoś (wy)wnioskować; Schlurře ziehen wysnuwać

wnioski; — zum Allgemeinen außš Besondere wnioskować z ogólnego na szczegółne; logischer — logiczny wniosek; falschher — mylny, zwodny wniosek, sofizmat *m.*; vor-eilig einen — ziehen lekko-myślnie wnioskować; es sind wichtige Schlurře durchgegangen zapadły ważne uchwały; 5) postanowienie *n.*, przedsięwzięcie *n.*; mein — steht jeřt mam silne postanowienie.

Schlurřafford, *sm.* =eš, *pl.* =e, akord końcowy.

Schlurřantrag, *sm.* =eš, *pl.* =träge, wniosek końcowy; wniosek *m.* na zakończenie (posiedzenia lub rozprawy).

Schlurřart, *sf.* *pl.* =en, sposób *n.*, tryb *m.* wnioskowania.

Schlurřbalken, *sm.* =š, *pl.* —, siostrzan *m.* (u cieřli).

Schlurřbemerkung, *sf.* *pl.* =en, uwaga końcowa.

Schlurřbilanz, *sf.* *pl.* =en, bilans końcowy.

Schlurřbrief, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, terminatka *f.*, umowa pi-semna o dostawę.

Schlurřchor, *sn.* =eš, *pl.* =chöre, chó'r końcowy.

Schlurřeffekt, *sm.* =eš, *pl.* =e, efekt *m.*, wrażenie *n.* końcowe.

Schlurřffel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) klucz *m.*; ein kleiner — kluczyk *m.*; mit dem — verschließen zamknąć na klucz; die heiligen — Petri klucze św. Piotra; den — zu einem Lande erobern zdobyć twierdzę strzegącą granice kraju; 2) klucz w muzyce; 3) klucz *m.*, komentarz *m.*; — zu einer Geheimschrift klucz do deszyfrowania tajnego pisma; — zu einem Autor komentarz *m.* do autora.

Schlurřffelbart, *sm.* =eš, *pl.* =bärte, pióro *n.*, zęb *m.* u klucza.

Schlurřffelbein, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, obojczyk *m.*, klucza *f.*

Schlurřffelbewahrer, *sm.* =š, *pl.* —, klucznik *m.*

Schlurřffelbewahrerin, *sf.* *pl.* =nen, klucznica *f.*

Schlurřffelblech, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, obacz Schlošsblech.

Schlurřffelblume, *sf.* *pl.* =n, pierwiosnek *m.*, kluczyk *m.*

Schlurřffelbund, *sm.* =eš, *pl.* =bünde, pek *m.* kluczów.

Schlurřffelgeld, *sn.* =eš, *pl.* =er, porekawicze *n.*

Schlurřffelhaten, *sm.* =š, *pl.* —, 1) hak *m.* do zawieszania kluczków; 2) klucz *m.* do odjęcia główki płodu (chir.).

Schlurřffelloch, *sn.* =eš, *pl.* =löcher, dziurka *f.* od klucza.

Schlurřffelpunkt, *sm.* =eš, *pl.* =e, ważny punkt strategiczny, od zajęcia którego zawisł wynik bitwy.

Schlurřffelring, *sm.* =eš, *pl.* =e, kółko *n.* na klucze.

Schlurřffelrohr, *sn.* =eš, *pl.* =e, trzon *m.* klucza.

Schlurřffeldhild, *sn.* =eš, *pl.* =er, sztyldzik zamkowy, blaszka *f.* do zamku.

Schlurřffall, *sm.* =eš, *pl.* =fälle, kadencya *f.* (w muzyce); doczynienie prawne.

Schlurřffolge, *sf.* *pl.* =n, Schlurřffolgerung, *sf.* *pl.* =en, wniosek *m.*, wynik *m.*, konkluzya *f.*

Schlurřfformel, *sf.* *pl.* =n, formuła końcowa.

Schlurřffebet, *sn.* =eš, *pl.* =e, modlitwa końcowa.

Schlurřfferecht, *adi.* logiczny, dobrze wywnioskowany.

Schlurřffegang, *sm.* = (e)š, *pl.* =gänge, finał *m.*, śpiew końcowy.

Schlurřffig, *adi.* zdecydowany; — werden zdecydować się, postanowić, uchwalić.

Schlurřffapitel, *sn.* =š, *pl.* —, rozdział końcowy.

Schlurřffurř, *sm.* =š, *pl.* =se, kurs końcowy (giełda).

Schlurřffleiste, *sf.* *pl.* =n, winieta końcowa (druk.), listewka graniczna.

Schlurřffuagel, *sm.* =š, *pl.* =nägel, sworzeń *m.*, tylnik *m.*

Schlurřffpunkt, *sm.* =eš, *pl.* =e, punkt ostateczny; kropka końcowa.

Schlurřffrechnung, *sf.* *pl.* =en, rachunek ostateczny, końcowy.

Schlurřffrede, *sf.* *pl.* =n, mowa końcowa, epilog *m.*

Schlu'freim, *sm.* =eš, *pl.* =e, *rym* końcowy.

Schlu'ßsaß, *sm.* =eš, *pl.* =säje, *konkluzya f.*, *zdanie zamykające wniosek*; *final m.* (w muzyce).

Schlu'ßsignal, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *sygnał końcowy.*

Schlu'ßzung, *sf. pl.* =en, *posiedzenie końcowe, sesya ostatnia.*

Schlu'ßstein, *sm.* =eš, *pl.* =e, *kamień zamykający sklepienie, kliniec m., zwornik m., zawornik m., zawór m.; (przenośnie) zakończenie n.*

Schlu'ßtiid, *sn.* =eš, *pl.* =e, *final m., zakończenie n.*

Schlu'ßurteil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, *wyrok ostateczny, końcowy; zdanie ostateczne.*

Schlu'ßverhandlung, *sf. pl.* =en, *rozprawa ostateczna; rozprawa główna.*

Schlu'ßvers, *sm.* =eš, *pl.* =e, *zwrotka końcowa; ostatni wiersz.*

Schlu'ßwidrig, *adi.* *nielogiczny, niekonsekwentny.*

Schlu'ßwidrigkeit, *sf. pl.* =en, *nielogiczność f., niekonsekwencya f.*

Schlu'ßwort, *sn.* =eš, *pl.* =e, *wyraz końcowy; zakończenie n., epilog m.*

Schlu'ßzeichen, *sn.* =š, *pl.* —, *znak m. zakończenia.*

Schlu'ßzettel, *sm.* =š, *pl.* —, *obacz Schlu'ßbrief.*

Schlu'ßzierat, *sm.* =eš, *pl.* =e, *obacz Schlu'ßleiste.*

Schmach, *sf.* *hańba f., obelga f., zelżenie n.; jmnđm eine — antun hańbę, wstyd, krzywdę wyrządzić komu.*

Schmachbedekt, Schmachbeladen, *adi.* *hańbą odkryty, shańbiony.*

Schmachrede, *sf. pl.* =n, *mowa obelżywa, hańbiąca.*

Schmachten, *I. vn.* (haben) *pragnąć, tęsknić, łaknąć, zamierać, sebnąć (z głodu, pragnienia, miłości); vor Diße — zamierać z gorąca, nie mōdz sobie dać rady od gorąca; vor Liebe — schnąć z miłości; nach etw. — niezmiernie czegoś pragnąć; ich schmachte nach einem Trunk*

strasznie mi się pić chce, nie mogę wytrzymać od pragnienia; jmnđn — lassen dregczyć kogoś niepewnością; im Gefängnisse — jęczeć w więzieniu.

Schmachten, *sn.* =š, *teśknota f., pragnienie n., łaknięcie n.*

Schmachten, *adi.* *spragniony, łaknący, tęskniący; er Ausbrud, =e Miene rozmazony wyraz; er Blick gtebokie, tęskne spojrzenie.*

Schmachtig, *adi.* *smukły, wymukły, szczupły, chudy.*

Schmachtigkeit, *sf. pl.* =en, *smukłość f., wysmukłość f., szczupłość f.*

Schmachtlappen, *sm.* =š, *pl.* — 1) *biedak m.; 2) człowiek sentymentalny.*

Schmachtklofen, *sf. pl.* *długie wiszące loki.*

Schmachtriemen, *sm.* =š, *pl.* —, *rzemień do podpassania brzucha; (obraz.) den — umschnallen müssen musieć ściągnąć pasa (żeby nie czuć głodu).*

Schmachvoll, *adi.* *haniebny; adv.* *haniebnie.*

Schmach, *sm.* =eš, 1) *sumak m. (drzewo); 2) obacz Geschmach.*

Schmachhaft, *adi.* *smaczny, smakowity; mający smak jakiś; ein =er Bissen smaczny kasek; adv.* *smacznie, smakowicie.*

Schmachhaftigkeit, *sf.* *smaczność f., smakowitość f.*

Schmachkloß, *adi.* *obacz Geschmachkloß.*

Schmachder, *sf. pl.* =n, 1) *obacz Schuppe; 2) bazgranie n.*

Schmachderbund, *sn.* =eš, *pl.* =bücher, *brulion m., raptularz m.*

Schmachderer, *sm.* =š, *pl.* —, *bazgracz m.*

Schmachdern, *va. i vn.* (haben) *bazgrać, gryzmolić, nabazgrać, nagryzmolić coś.*

Schmachbrief, *sm.* =eš, *pl.* =e, *list obelżywy.*

Schmachten, *va. i vn.* (haben) *lżyć; jmnđn — i auf jmnđn lżyć kogo, wygadywać na*

kogo; jmnđn einen Dieb — przezwać kogo złodziejem.

Schmä'hen, *sn.* =š, *Schmä'hung, sf. pl.* =en, *obelga f., obraza f., shańbienie n., blasfemia f.; Schmä'nungen ausstohen ciska obelgi.*

Schmä'her, *sm.* =š, *pl.* —, *lżyciel m.*

Schmä'herin, *sf. pl.* =nen, *lżycielka f.*

Schmä'hlich, *adi. i adv.* *haniebny, haniebnie, obelżywy, obelżywie; es ist — heiß jest okropnie gorąco; daß kostet ein =eš Geld kosztuje straszne pieniądze.*

Schmä'hlichkeit, *sf. pl.* =en, *obacz Schmach i Schändlichkeit.*

Schmä'hrede, *sf. pl.* =n, *mowa obelżywa, obraza f., oszczerstwo n.*

Schmä'hrist, *sf. pl.* =en, *pismo obelżywe, paszkwil m.*

Schmä'hsucht, *sf.* *skłonność f. do złorzeczenia, lżenia, wygadywania.*

Schmä'hüchtig, *adi.* *złorzeczliwy, wygadyjący; eine =e Handlung czyn uwłaczający.*

Schmä'hung, *sf. pl.* =en, *obacz Schmä'hen.*

Schmä'hwort, *sn.* =eš, *pl.* =e, *obacz Schmä'hrede.*

Schmal, schmalen, am schmalsten, i schmaler, am schmälsten, *adi. i adv.* 1) *wązki; ein =eš Band wazka wstążka; =er machen zwezić; ein =eš Gesicht haben mieć wazką, szczupłą twarz; =e Baden bekommen zeszczuplec na twarzy; 2) szczupły, skąpy; =e Bissen szczupłe, skąpe kąski; ein =eš Einkommen skromne dochody; es geht bei ihm — her bardzo u niego skąpo, nie może związać końców.*

Schmalbadig, *adi.* *szczupły, chudy na twarzy.*

Schmalblatt(e)rig, *adi.* *wązkolistny.*

Schmalbrüstig, *adi.* *obacz Engbrüstig.*

Schmä'len, *vn. i va.* (haben) 1) *zrzędzić, wygadywać na kogo; 2) beczeć (koziół).*

Schmä'len, *sn.* =š, 1) *zrzęzdzenie n., wygadywanie n.; 2) beczenie n. (kozła).*

Edmä'leru, I. va. (haben) zwięzić, uszczuplać, uszczuplić, ścieśniać, ścieśnić, przykracać, ukrócić, ujmować, ująć, uwłazać; jmds guten Ruf, Verdienst, Ansehen, Ruhm — uwłaczać czyjejs reputacy, zasłudze, powadze, sławie; jmds Einkünfte — zmniejszyć, uszczuplić czyje dochody; II. sich —, vr. zwięzać się, uszczuplać się, zmniejszyć się; ograniczać się.

Edmä'lern, sn. =s, Edmä'lerung, sf. pl. =en, uszczuplenie n., ujmą f., uwłaczanie n., zmniejszanie n.

Edmä'lhans, sm. =jes, pl. =hänse, sknera m., liczykrupa m.; hier ist — Küchenmeister skapo tu jesć dają, tu kuchnia bardzo biedna.

Edmä'heit, sf. wążkość f., szczupłość f.

Edmä'lsput, sf. wążki tor kolejowy.

Edmä'lsputig, adi. wążkotorowy; =e Bahn wążkotorowa kolej.

Edmä'lte, sf. szmalta f., smalta f., zielen f. kobaltu, niedokwas m. kobaltu, zeszkłony kobalt.

Edmä'tblau, sn. niebieska farba wydobyta z mielonego kobaltu zeszkłonego.

Edmä'tier, sn. =(e)s, pl. =e, jelonek m., danielek m., łaniczka f.

Edmä'tz, sn. =es, smalec m., tłuszcz m., okrasa f.; ohne Salz und — bez wszelkiej okrasy, bez smaku; im — sitzen opływać w dostatki.

Edmä'tzbirne, sf. pl. =n, zimowa gruszka, bera zimowa.

Edmä'tzblume, sf. pl. =n, obacz Butterblume.

Edmä'tzbrot, sn. =es, pl. =e, chleb ze smalcem.

Edmä'tzbutter, sf. topione masło.

Edmä'tzen, Edmä'tzen, va. (haben) okrasić, omacić, smalcem okrasić; weder ge'alzen noch geschmalzen ani słone ani pieprzne, ni takie ni owakie, bez smaku.

Edmä'tzig, adi. wiele tłuszczy w sobie mający, tłusty.

Edmä'tzuchen, sm. =s, pl. —, frytata f., rodzaj naleśnika.

Edmä'tzpfanne, sf. pl. =n, patelnia f.

Edmä'ud, Edmä'unt, sm. =es, pl. =e, 1) śmietanka f.; 2) mączka świdrowa.

Edmä'ro'hen, vn. (haben) wyjadać z cudzej kuchni, żyć cudzym kosztem, pieczeniaryżyć; (o zwierzętach i roślinach)żyć na innej zwierzeciu, na innej roślinie.

Edmä'ro'hen, sn. =s, pasozżytnictwo n., wyjadactwo n.

Edmä'ro'her, sm. =s, pl. —, darmożjad m., pasozżyt m., wyjadacz m., pasibrzuch m., pieczeniaryz m.

Edmä'ro'herrei', sf. pl. =en, obacz Edmä'ro'hen.

Edmä'ro'herhaft, Edmä'ro'herich, adi. i adv. pasozżytny i pasozżytnie.

Edmä'ro'herleben, sn. =s, życie pasozżytne, pieczeniarskie.

Edmä'ro'herpflanze, sf. pl. =n, roślina pasozżytna, narosł f.

Edmä'ro'herstier, sn. =(e)s, pl. =e, wierzchniak m.

Edmä'ro'herturn, sn. =s, ob. Edmä'ro'hen sn.

Edmä'rre, sf. pl. =n, bliźna f., kresa f.

Edmä'rren, va. (haben) bliźnę komu zadać.

Edmä'rrig, adi. bliźnami, kresami okryty.

Edmä'r(re)n, sm. 1) rodzaj omlotu w kawałkach; 2) powłoka z przysmażonej bułki; 3) głupstwo n., bagatelą f.

Edmä'r'sche, sf. pl. =n, młode baranki (futro).

Edmä'sch, sm. =es, pl. Edmä'sche, całus głośny, cmok m.

Edmä'schen, sn. =s, pl. —, całusek m.

Edmä'shen, vn. i va. (haben) mlaskać (jedząc), cmoktać; całować głośno, cmokać.

Edmä'shen, sm. =s, pl. —, strzepia n. pl.

Edmä'ud, sm. =(e)s, dym duszący.

Edmä'udhen, va. i vn. (haben) dymić się, kurzyć, kopicć, ćmić.

Edmä'udhen, va. (haben) wędzić, wykurzyć; die Biennen, den Fuchß — wykurzyć dymem pszczoły z ula, lisa z nory.

Edmä'udher, sm. =s, pl. —, pałac m. dużo tytoniu.

Edmä'udig, adi. pełen dymu, zadymiony.

Edmä'ud, sm. =jes, pl. Edmä'udse, uczta f., biesiada f., bankiet m., gody pl.; das ist ein wahrer — für mich to prawdziwa przyjemność dla mnie; ein Ohrenschmaus uczta, rozkosz dla uszu.

Edmä'usen, I. va. (haben) zjadać smaczne kąski; II. vn. (haben) biesiadować, ucztować, jesć.

Edmä'user, sm. =s, pl. —, biesiadnik m.

Edmä'userei', sf. pl. =en, biesiadowanie n., bulanka f.

Edmä'usbar, adi. dający się odczuć smakiem.

Edmä'uden, I. va. (haben) kosztować, skosztować; haben Sie das Gewürz an dieser Sauce geschmeckt? czy wyczułeś Pan korzenie w tym sosie? — Sie diesen Wein skosztuj Pan to wino; II. vn. (haben) smakować, smakiem poznawać, trącić czem; nach etw. — trącić czem; verbrannt — czuć, trącić spalenizną; der Pudding schmeckt nach mehr ten pudyń rozbudza większy apetyt; nach nichts — nie mieć smaku; bitter, süß — mieć smak gorzki, słodki, smakować gorzko, słodko; sich etw. — lassen z apetytem jesć, pić; er läßt sich's gut — dobrze zajada, nie żałuje sobie jedzenia; die Arbeit will ihm nicht — nie chce mu się robić, robota mu nie smakuje; soll er nur —, wie es mir zu Mute ist niech tylko dozna, zasmakuje, jak mi jest.

Edmä'uder, sm. =s, pl. —, 1) smakosz m.; 2) einen guten — haben mieć delikatne podniebienie; 3) geba f.

Edmeichlei', sf. pl. =en, pochlebstwo n., pochlebne słowa, komplement m.; durch — jmdn gewinnen pozyskać

kogo pochlebstwem; einem Mädchen =en sagen pannie komplementy prawić.

Schmei'chelhaft, *adi.* pochlebny, chlubny; ein =es Anerbieten pochlebna, chlubna propozycja; das ist für mich sehr —; to dla mnie bardzo pochlebne.

Schmei'cheltake, *sf. pl.* =n, Schmei'cheltäuschen, *n.* pochlebnis *m.*, pochlebnisia *f.*, kotek lizaczy sie.

Schmei'cheltünste, *sf. pl.* sztuka *f.* pochlebstwa.

Schmei'cheln, *I. vn.* (haben) pochlebiać; jmand =n pochlebiać komu; daß Schmei'chelte seiner Giteitkeit to pochlebiało jego próżności; dieser Spiegel Schmei'chelt to lustro pochlebia; *II. va.* (haben i sein) ich bin geschmei'chelt es hat mich geschmei'chelt czuję się pochlebnym; durch diese Rede Schmei'chelte er sie beiseite pochlebna mowa zwabił ją w bok; *III. vr.* ich Schmei'chle mir mit der Hoffnung pochlebiam sobie nadzieję.

Schmei'cheln, *sn.* =s, pochlebianie *n.*

Schmei'chelname, *sm.* =n^s, *pl.* =e, piezszcotliwe imię.

Schmei'chelnd, *adi.* pochlebny, pochlebiający.

Schmei'cheltrede, *sf. pl.* =n, mowa pochlebna, pochlebstwo *n.*

Schmei'chelwort, *sn.* =es, *pl.* =e, pochlebstwo *n.*, wyraz pochlebny.

Schmei'chler, *sm.* =s, *pl.* =n, pochlebca *m.*, lizun *m.*

Schmei'chlerin, *sf. pl.* =nen, pochlebnisia *f.*, lizunka *f.*

Schmei'chlerisch, *adi.* i *adv.* pochlebezy i pochlebezo.

Schmei'dig, *adi.* ob. Ge-schmei'dig.

Schmei'digen, *va.* (haben) robić giętkim, potulnym.

Schmei'ßen, schmei'ße, schmei'ßest i schmei'ßt, schmei'ßt, schmi'ß, geschmi'ßen; *va.* i *vn.* (haben) 1) rzucać, ciskać, smigać; anf jmand mit Steinen — rzucać na kogo kamieniami; jmand zu Boden — rzucić, smigając kogo o ziemię; 2)

bić, uderzyć; jmand hinter die Ohren — uderzyć kogoś w twarz; 3) (o ptakach, owadach) wyrzucać z siebie, jarka znosić, fajdać; die Fliegen haben hier geschmi'ßen muchy tu popstrzyły.

Schmei'ßtiege, *sf. pl.* =n, mięsniaczek *m.*, nawozowice *m.*, plujka *f.*

Schmelz, *sm.* =es, *pl.* =e, szmelc *m.*, polewa *f.*, szkliwo *n.*, oszklenie *n.*, emalia *f.*, powłoka szklista; mit — überziehen szmelcować, emaliować; der grüne — der Wiesen blýszcząca zieleniak.

Schmelzarbeit, *sf. pl.* =en, Schmelzaustragen, *sn.* =s, emaliowanie *n.*, robota szmelcowana, emaliowana.

Schmelzarbeiter, *sm.* =s, *pl.* =, szmelcer *m.*, emalier *m.*, powłocznik *m.*, polewacz *m.*, giser *m.*

Schmelzbar, *adi.* topliwy, topniuty, roztopny.

Schmelzbarkeit, *sf.* topliwość *f.*, topniistość *f.*, roztopność *f.*

Schmelzbutter, *sf.* topione masło.

Schmelze, *sf. pl.* =n, 1) topienie (kruszcw, lodu); 2) obacz Schmelzhütte.

Schmelzeisen, *sn.* =s, żelazo przetapiane.

Schmelzen, *I. va.* (haben) 1) topić, stopić, roztopić, rozpuszczać; Metalle — pławić kruszce; die Sonne schmelzt den Schnee słońce topi śnieg; die Farben — kolory stapiać; 2) szmelcować, emaliować, oszklić szkliwem, powlekać; *II. vn.* (sein) schmelze, schmelzest i schmelzt, schmilzt, schmolz, geschmolzen, topnieć; der Schnee schmilzt in der Sonne śnieg topnieje w słońcu; in Tränen — tonąć we łzach; daß Herz schmilzt mir vor Liebe, Freude serce mi się rozpyla z miłości, radości; die Besatzung schmolz auf 100 Mann załoga stopniała na 100 ludzi; *III. vb, ppp.* i *adi.* topniejący, rozpyływający się; =e Birne gruszka rozpyływająca się w

ustach; =e Töne melodyjue dźwięczne tony.

Schmelzen, *sn.* =s, Schmelzung, *sf. pl.* =en, topienie *n.*, roztopienie *n.*; szmelcowanie *n.*, emaliowanie *n.*; zlewianie *n.* kolorów, tonów.

Schmelzend, *adi.* obacz Schmelzen *III.*

Schmelzer, *sm.* =s, *pl.* =, topiciel *m.*, pławiciel *m.* kruszców, powłocznik *m.*, polewacz *m.*; szmelcer *m.*, szmelcarz *m.*

Schmelzerei, *sf. pl.* =en, ob. Schmelzarbeit i Schmelzhütte.

Schmelzeise, *sf. pl.* =n, komin *m.* do topienia miedzi.

Schmelzfarbe, *sf. pl.* =n, emaliowy kolor; farba *f.* do malowania na szkliwie.

Schmelzgefäße, *sn.* =s, *pl.* =, malowidło *n.* na emalii.

Schmelzgrad, *sm.* =es, *pl.* =e, stopień *m.* topliwości.

Schmelzgrube, *sf. pl.* =n, Schmelzgefäß, *sm.* =s, *pl.* =, kocioł *m.* do topienia.

Schmelzhüte, *sf. pl.* =n, ob. Schmelzgrad.

Schmelzhütte, *sf. pl.* =n, szmelcarnia *f.*, huta *f.* do topienia kruszców; odlewnia *f.*, rudnica *f.*, rudnia *f.*

Schmelzkunst, *sf. pl.* =tünste, emalierstwo *n.*, sztuka *f.* emaliowania.

Schmelzmalerei, *sf. pl.* =en, malarstwo emaliowe.

Schmelzmittel, *sn.* =s, *pl.* =, środek *m.* do podniesienia topliwości.

Schmelzofen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec hutniczy.

Schmelzperlen, *sf. pl.* perły wienckie.

Schmelzpfanne, *sf. pl.* =n, panewka *f.* do topienia.

Schmelzprozeß, *sm.* =fesz, *pl.* =ffe, proces *m.* topienia.

Schmelzstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, topień *m.* (minerat).

Schmelztiegel, *sm.* =s, *pl.* =, tygiel *m.* do topienia kruszców.

Schmelzwerk, *sn.* =es, *pl.* =e, zakład *m.* do topienia kruszców; 2) obacz Schmelzarbeit.

Schmer, *sn.* =(e)s, sadło *n.*; smarowidło *n.*

Schmer'rbauch, *sm.* -(e)š, *pl.* -bäuce, Schme'rwaust, *sm.* -eš, *pl.* -wänste, brzuch opasły; człowiek opasły, pasibrzuch *m.*

Schme'rgel, *sm.* -š, *pl.* —, 1) kaczyniec *m.*, 2) szmergiel *m.* (gatunek rudy żelaznej), proszek korundu do polerowania.

Schmerl, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, Schme'rie, *sf.* *pl.* -n, drzemlik *m.*, kobusek *m.* (gat. jastrzębia).

Schme'rlc, *sf.* *pl.* -n, śliz *m.*, ślizyk *m.* (rośl.).

Schme'rting, *sm.* -š, *pl.* -e, 1) obacz Schmerle (zool.); 2) mehownik *m.*

Schmerz, *sm.* -eš, *pl.* -en, ból *m.*, boleść *f.* (fizyczna i moralna) dolegliwość *f.*, cierpienie *n.*, żal *m.*; gewaltige -en im Arm haben mieć silne bole, boleści w ramieniu; mit tiefem -e melde ich Ihnen davon donoszę panu z głębokim żalem; die -en der Seele sind oft empfindlicher als die des Körpers bole, cierpienia duszy są często bardziej dolegliwe niż ciała; ich erwarte sie mit -en wyczekuję ją z niecierpliwością; unter -en w bolach; stehender, brennender — kłujący, piekący ból; — verurachend bolesny, boleśnie, dotkliwy, dotkliwie; haben Sie keine anderen -en? czy ci się niczego więcej nie zachciewa?; fremder — geht nicht anš herz cudzy ból nie dolega; geteilter — ist halber — skarga ból łagodzi.

Schme'rbeladen, Schme'rzbelastet, *adi.* dreczony, nekany boleścią, zbolący.

Schme'rzen, *vm.* (haben) 1) boleć, dolegać, sprawiać boleść, zabołeć; mein Auge, mein Kopf schmerzt oko, głowa mnie boli; 2) przykrość, boleść sprawiać; sein Unglück schmerzt mich jego cierpienie boli, dolega mi; eš schmerzt mich tief, daß ich daß nicht machen kann bar-

dzo mi przykro, że nie mogę tego zrobić.

Schme'rzen, *sn.* -š, bolenie *n.*, doleganie *n.*, ból *m.*

Schme'rzend, *adi.* i *adv.* bolesny, boleśnie, dotkliwy, dotkliwie.

Schme'rzensanfall, *sm.* -eš, *pl.* -fälle, napad *m.* bolu.

Schme'rzensbotschaft, *sf.* *pl.* -en, bolesna wiadomość.

Schme'rzenşgeld, *sn.* -eš, *pl.* -er, basarunek *m.*, wynagrodzenie *n.* za ból, nawiązka *f.*

Schme'rzenşjungfrau, *sf.* Schme'rzenşmutter, *sf.* Schme'rzen(š)reiche, *sf.* matka bolesna.

Schme'rzenşfeld, *sm.* -eš, *pl.* -e, kielich *m.* goryczy.

Schme'rzenşkind, *sn.* -eš, *pl.* -er, dziecko *n.* boleści.

Schme'rzenşlager, *sn.* -š, łożo *n.* boleści.

Schme'rzenşschrei, *sm.* -(e)š, *pl.* krzyk *m.*, okrzyk *m.* boleści.

Schme'rzenşton, *sm.* -eš, *pl.* -töne, głos bolesny, lament *m.*

Schme'rzenşzeit, *sf.* czas *m.* boleści, ciężki czas.

Schme'rzerşfüllt, *adi.* i *adv.* w boleści w żalu, bolejąc, rozżalony.

Schme'rzerşgend, *adi.* powodujący ból.

Schme'rzerşgefühl, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, uczucie *n.* bolu.

Schme'rzhast, *adi.* i *adv.* bolesny, boleśnie, obolały, dotkliwy, dotkliwie, dolegliwy, dolegliwie; sehr -e Krankheit choroba bardzo bolesna, dolegliwa; ein -er Arm bolące ramię.

Schme'rzhlich, *adi.* i *adv.* bolesny, boleśnie, dolegliwy, dolegliwie, przykro; eš konnte mir nichtš Schmerzhlicheres geschehen nie przykroźszego nie mogło mi się wydarzyć; =e Sorgen dolegliwie, przykre troski; jmnđu — beklagen ubolewać nad kim; etw. — entbehren boleśnie odczuwać brak czego.

Schme'rzhlindernd, Schme'rzhstillend, *adi.* łagodzący, usmierzający, uspakajający, kojący ból.

Schme'rzhloš, *adi.* i *adv.* bez bólu, niebolesny.

Schme'rzhlosigkeit, *sf.* brak *m.* bolu.

Schme'rzhvoll, *adi.* obacz Schme'rzerşfüllt, Schme'rzhlaben.

Schme'tten, *sm.* -š, śmietnia *f.*, śmietanka *f.*

Schme'tterling, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, motyl *m.*

Schme'tterlingşartig, *adi.* motylkowaty, motylowaty.

Schme'tterlingşblumen, *sf.* *pl.* -e, Schme'tterlingşblütter, *sm.* *pl.* —, rośliny motylkowate.

Schme'tterlingşkunde, *sf.* nauka *f.* o motylach.

Schme'tterlingşneş, *sn.* -eš, *pl.* -e, siatka *f.* na motyle.

Schme'tterlingşspuppe, *sf.* *pl.* -n, poczwarka *f.* motyla.

Schme'tterling(š)şammlung, *sf.* *pl.* -en, zbiór *m.* motyli.

Schme'ttern, I. *va.* (haben) gwałtownie, z trzaskiem uderzyć, popchnąć, rzucić; in Stücke — rozgruchotać na kawałki; jmnđu zu Boden — rzucić, obalić kogoś na ziemię; II. *vn.* (haben i sein) trzeszczeć, trzaskliwie brzmieć, drgający dźwięk wydawać; mit dem Kopfe an die Wand — gruchnąć głową o ścianę; der Donner schmettert gewaltig grzmot buczy gwałtownie; die Trompeten, Posaunen — brzmia trąby i kotły; ein schmetternder Ton ton silnie drżący; die Nachştigall schmettert słowik śpiewa.

Schme'ttern, *sn.* -š, trzaskanie *n.*, gruchotać *n.*, zdruzgotanie *n.*, rzucanie *n.*; brzmienie *n.*, drganie *n.*; śpiewanie *n.*

Schmied, *sm.* -eš, *pl.* -e, kowal *m.*; jeder ist seines Glückes — jak kto sobie pościele, tak się wyspi; besser zum — als zum Schmiedel gehen lepiej udać się do pana jak do podpanka.

Schmie'dbar, *adi.* dający się kuć.

Schmie'dbarkeit, *sf.* zdolność *f.* do kucia.

Szmie'de, *sf. pl.* -n, kuznia *f.*; vor die rechte — gehen chwycić się dobrej drogi.

Szmie'deamboß, *sm.* =*feß*, *pl.* =*ffe*, kowadło *n.*

Szmie'debeit, *sf. pl.* -en, robota kowalska.

Szmie'debalg, *sm.* =*es*, *pl.* =*bälge*, miech kowalski.

Szmie'deessen, *sn.* =*s*, *pl.* —, żelazo kute, kowne.

Szmie'deesse, *sf. pl.* -n, komin *m.* w kuźni.

Szmie'deseuer, *sn.* =*s*, ogień *m.* w kuźni.

Szmie'degefell, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, kowalezyk *m.*, czeladnik kowalski.

Szmie'dehammer, *sm.* =*s*, *pl.* —, młot kowalski.

Szmie'dehandwerk, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, kowalstwo *n.*

Szmie'dekunst, *sf. pl.* =*ünne*, sztuka kowalska.

Szmie'demaschine, *sf. pl.* =*n*, maszyna *f.* do kucia.

Szmiedemeister, *sm.* =*s* *pl.* —, majster kowalski.

Szmie'den, *va.* (haben) kuć, kować; Waffen — kuć broń; in Eisen, Ketten — okuć w żelazo, kajdany; er hat sich seine Ketten selbst geschmiedet z własnej winy stracić niezawisłość; an etw. — przykuć do czego; ein Komplott, Verrat — knować spisek, zdradę; Verse, Reime — kuć wiersze, rymy, rymować; er schmiedet sein eigenes Unglück sam sobie zgubę gotuje; zwei Nägel in einer Hitze — przy jednym ogniu upiec dwie pieczenie; man muß das Eisen — so lang es heiß ist trzeba kuć żelazo, dopóki gorące.

Szmie'den, *sn.* =*s*, kucie *n.*, kowanie *n.*; kowanie *n.*; wierszowanie *n.*

Szmie'deschlade, *sf. pl.* =*u*, żużel kowalski.

Szmie'dewerkstatt, *sf. pl.* =*stätten*, warsztat kowalski, kuźnia.

Szmie'dezange, *sf. pl.* =*n*, obcegi kowalskie.

Szmie'dezeng, *sn.* =*es*, *pl.* =*e*, narzędzie kowalskie.

Szmie'dezunft, *sf. pl.* =*zünfte*, cech kowalski.

Szmie'de, *sf. pl.* -n, węgelnica stolarska, ukośnica *f.*

Szmie'den, *I. va.* (haben) ustawić podług węgelnicy; der Esen schmiedt die Zweige um die Weide powój wije gałęzie około wierzby; II. sich —, *vr.* naginać się, giąć się wedle potrzeby; die Rebe schmiedt sich um die Stange latość giętko wije się około patyka; die Schlingblume schmiedt sich an das Eisengitter powój pnie się po żelaznej kratce; sich an jmdn — przyłączyć do kogo, przycisnąć się do kogo; sich — und biegen poniżać się i płaszczyć; sich in einen Winkel — wcisnąć się do kąta.

Szmie'digam, *adi.* obacz Geschmeidig.

Szmie'digamkeit, *sf.* obacz Geschmeidigkeit.

Szmie'de, *sf. pl.* -n, mielica *f.*, miotła *f.* (rośl.).

Szmieder, *sf. pl.* -en, **Szmieder**, *sf. pl.* =*n*, 1) smarowidło *n.*, maź *f.*; (przenosić) in der — sitzen siedzieć w błocie; 2) trupa *f.* aktorów wędrownych; 3) — bekommen dostać w skórę.

Szmiederaffen, *sf. pl.* piśmidło *n.*, bazgranina *f.*, gryzmoły *pl.*

Szmiederapparat, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, przyrząd *m.* do smarowania.

Szmiederbuch, *sn.* =*es*, *pl.* =*bücher*, brulion *m.*, raptularz *m.*

Szmiederbüchse, *sf. pl.* =*n*, maźnica *f.*, maźniczka *f.*

Szmiederbutter, *sf.* masło zikczale.

Szmieren, *I. va.* (haben) 1) smarować, nasmarować, posmarować; einen Wagen, eine Achse — smarować wóz, os; Brot mit Butter — posmarować chleb masłem; einen Ofen mit Lehm — wysmarować piec gliną; einem Kinde den Brei in den Mund — dziecku papkę dawać; mit Fett — wycisnąć; jmdm

das Maul mit Honig — wziąć kogo na słodkie słowa; 2) smarować, mazać, bazgrać, gryzmołić; etw. voll — wysmarować, obazgrać, zabazgrać co; 3) jmdm — smarować komu, dawać komu sił powe, łapówkę; jmdm die Hände — wściubić komu coś w łapę; was geht wie geschmiert idzie jak po masle; wer gut schmirt, der gut fährt kto smaruje, ten jedzie; 4) jmdm den Buckel — wyłoić kogo, dać komu w skórę; 5) den Wein — zaprawiać, fałszować wino.

Szmieren, *sn.* =*s*, **Szmiererei**, *sf. pl.* =*en*, smarowanie *n.*; mazanie *n.*, bazgranina *n.*, bazgranina *f.*, gryzmoły *pl.*, ramota *f.*

Szmierer, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) smarownik *m.*; 2) bazgracz *m.*, bazgrała *m.*, bazgraj *m.*, mazaż *m.*, pismak *m.* **Szmierer**, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, **Szmiererhammer**, *sm.* =*s*, *pl.* —, **Szmierermaß**, *sm.* =*es*, *pl.* =*mäße*, plugawiec *m.*, kopciuch *m.*, smoluch *m.*, smarowóz *m.*, flejtuch *m.*, kocmoluch *m.*

Szmierer, *adi.* 1) mazisty, gesty i tusty jak maź; 2) smolący, brudzący, walający, tłuścący; ein *e* Arbeit robota, przy której się wala, brudzi; ein *er* Mensch plugawy człowiek; ein *er* Geizhals kłtwa *m.*; sich — machen powalać, zabrukać się; 3) miękki do smarowania.

Szmierigkeit, *sf.* smarowitość *f.*; brudota *f.*

Szmierkäse, *sm.* =*s*, *pl.* —, ser *m.* do smarowania.

Szmierkrur, *sf. pl.* =*en*, leczenie *n.* zapomocą wcierania, szmika *f.*

Szmierklappen, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) ścierka brudna, zamolona; 2) ob. **Szmierpink**.

Szmiermittel, *sn.* =*s*, *pl.* —, środek *m.* do smarowania.

Szmieröl, *sn.* =*es*, *pl.* =*e*, oliwa *f.* do smarowania (*n. p.* maszyn).

Szmie'rsalbe, *sf. pl.* =n, maso *f.* do smarowania, wcierania.

Szmie'rschaf, *sn.* =eś, *pl.* =e, owca parszywa.

Szmie'rschiff, *sf.* mydło do smarowania, szare mydło.

Szmie'rschiffel, *sm.* =s, *pl.* —, but, który się smaruje tłuszczem, łojem, tranem.

Szmie'rwolle, *sf.* wełna z nieczystych, parszywych owiec.

Szmi'rtbohne, *sf. pl.* =n, fasola wijąca się, dolik *m.*, wspiega *f.*

Szmi'rtbüchse, *sf. pl.* =n, puzderko *n.* na barwidło.

Szmi'rtke, *sf. pl.* -n, barwiczka *f.*, farba *f.*, barwidło *n.*, szminka *f.*, rumienidło *n.*, rote — róż *m.*; weisse — blansz *m.*; (przenośnie:) die Wahrheit ohne — darstellen przedłożyć, przedstawić prawdę bez zabarwienia.

Szmi'nten, *I. va.* (haben) różować, blanszować (twarz) barwiczka malować, szminkować; *II. vr.* sich — różować, blanszować się, różować, zabielić, szminkować, malować się; *III. geschminkt*, *pp. i adi.*; (przen.) geschminkte Worte nieszczerze słowa; geschminkte Freundschaft udana przyjaźń.

Szmi'nten, *sn.* =s, blanszowanie *n.*, różowanie *n.*, malowanie *n.*, barwiczkanie *n.*, szminkowanie *n.*

Szmi'ntkunst, *sf.* sztuka *f.* malowania, szminkowania się.

Szmi'ntmittel, *sn.* =s, *pl.* —, kosmetyk *m.*, szminka *f.*

Szmi'ntplättchen, *sn.* =s, *pl.* —, muszka *f.*, plasterek *m.*

Szmi'ntrot, *sn.* =(v)s, róż *m.*, czerwienidło *n.*

Szmi'nttopf, *sm.* =eś, *pl.* =töpfe, słoik *m.* na blansz i róż.

Szmi'ntweiß, *sn.* =eś, blansz *m.*, bielidło *n.*

Szmirgel, *sm.* =s, *pl.* —, szmergiel *m.*, szmirgiel *m.*

Szmirgeln, *va.* (haben) I. szmirgłować, czyścić, polerować szmirgłem; *II. vn.* (haben) tracić dziegiem, zidczatem masłem.

Szmirgeln, *sn.* =s, szmirgłowanie *n.*, szmergłowanie *n.*

Szmirgelpapier, *sm.* =s, *pl.* =e, papier *m.* do szmirgłowania.

Szmirk, *sm.* =s, *pl.* =sje, 1) cięcie *n.*, jmnnd -sje beibringen zadawać komu cięcia; 2) rzut *m.*, ciśnięcie *n.*; 3) uderzenie *n.*

Szmirk, *sm.* =eś, *pl.* =e, uderzenie *n.* różgą, prętem; =e auf die Finger bekommen dostać po palcach; jmnnd einen — anhängen przypiąć komu łatkę.

Szmirke, *sf. pl.* -n, trzaskawka *f.*, koniec *m.* bicia.

Szmirken, *I. va.* (haben) 1) zacinąć, chłostać, ciąć, śmigając biczem lub różgą; 2) zwałać, zbrukać, splamić; *II. vn.* (haben) puszczać farbę, brudzić, brukać.

Szmirker, *sm.* =s, *pl.* —, stara książka, stary szpargał.

Szmirkeru, *va. i vn.* (haben) czytać stare książki; grzebać w starych szpargałach.

Szmirren, *I. vn.* (haben) dąsać się, gniewać się na kogo; mit jmnnd — dasać się na kogo; er schmollt — dasać się; *II. schmolend, ppr. i adi.* dąsający się, zadąsany.

Szmirren, *sn.* =s, dąsanie się *n.*, dąsy *pl.*

Szmirris, *sn.* — trinken pić braterstwo *n.* (u studentów).

Szmirrämmerchen, *sn.* =s, *pl.* —, Szmirr'kübchen, *sn.* =s, *pl.* —, Szmirr'kwintel, *sm.* =s, *pl.* —, izdebka *f.*, kącik *m.*, gdzie się można oddawać samotności.

Szmirrbraten, *sm.* =s, *pl.* —, pieczeń duszona, sztu-fada *f.*

Szmirren, *va. i vn.* (haben) dusić; geschmortes Fleisch duszone mięso; dusić się, smarzyć się; das Fleisch im Dunste — lassen mięso dusić się w parze; (obraz.) dafür soll er in der Hölle — zęby za to w piekle gorzał.

Szmirrpfanne, *sf. pl.* =n, Szmirr'topf, *sm.* =eś, *pl.*

=töpfe, rynka *f.*, garzek *m.* do duszenia, rondel *m.*

Szmu, *sm.* =s, obrywka *f.*, obtów *m.*, skórka *f.*, sikorka *f.*; du wirst dabei auch — machen i tobie się przy tem coś oberwie, obłowi.

Szmu, *sm.* =(e)s, ozdoba *f.*; okrasa *f.*, strój *m.*; klejnoty *pl.* im feinsten — wuroczystym stroju; ein — von Rubinen strój rubinowy; Perlen — garnitur *m.* perł; Juwelen — klejnoty; (przenośnie:) die Dämme sind ihr's =s beraubt drzewa pozbawione swej krasy, stroju; einer Sache zum — greichen być czegoś ozdobą; eine Rede ohne — mowa bez krasy, ozdób; zum — dienen ozdabiający, zdobiący, ozdobny, dekoracyjny.

Szmu, *adi.* ładny, śliczny, ozdobny.

Szmu'cken, *I. va.* ozdabiać, zdobić, stroić, ustroić, przystroić; krasić; den Hals mit Brillanten — przystroić szyję w brylanty; Zimmer, Kirchen — ozdobić, przystroić pokoje, kościoły; jmnnd mit einem Orden — udekorować kogo, nadać komu order; *II. sich* —, *vr.* stroić się; sie schmückt sich gern lubi się stroić; (przenośnie:) sich mit fremden Federn — szczyć się pożyczonymi piórami.

Szmu'cken, *sn.* =s, Szmu'ckung, *sf. pl.* =en, ozdabianie *n.*, strojenie *n.*, przystrajanie *n.*, kraszenie *n.*, dekorowanie *n.*

Szmu'dgegenstände, *sm. pl.* przedmioty *pl.* do stroju, ozdoby *pl.*, biżuterie *pl.*

Szmu'händler, *sm.* =s, *pl.* —, jubiler *m.*

Szmu'heit, *sf.* elegancja *f.*, szyk *m.*

Szmu'kstätten, *sn.* =s, *pl.* —, Szmu'kstätten, *sm.* =s, *pl.* — szkatułka *f.* na biżuterie, klejnoty; ihr Zimmer ist ein wahres — jej pokój to istne cacko.

Szmu'kladen, *sm.* =s, *pl.* -läden, sklep jubilerski.

Szmu'łtoś, *adi.* bez ozdoby, prosty; niewykwintny.

Ščmu' d'lošigkeit, *sf. pl.* =en, niewykwintność *f.*, prosto'a *f.*

Ščmu' d'nadel, *sf. pl.* =n, szpilka ozdobna.

Ščmu' d'faden, *sf. pl.* ob. Ščmu'd'gegenstände.

Ščmu' d'rede, *sf. pl.* =n, napuszysta, wykwiutna mowa.

Ščmu' g'gel, *sm. =š, Ščmu' g'gelei', sf. pl.* =en, przemyca- nie *n.*, przemytnictwo *n.*

Ščmu' g'gelhandel, *sm. =š,* handel *m.* przemyconymi to- warami.

Ščmu' g'gelhändler, *sm. =š,* *pl.* —, handlarz *m.* przemyco- nymi towarami.

Ščmu' g'geln, *va. i vn.* (haben) przemycać.

Ščmu' g'gelšifff, *sn. =eš,* *pl. =e,* okręt przemytniczy.

Ščmu' g'gelware, *sf. pl.* =n, towar przemycany, kontra- banda *f.*

Ščmu' g'geler, *sm. =š, pl.* —, przemytnik *m.*

Ščmu' g'gerin, *sf. pl.* =nen, przemytniczka *f.*

Ščmu' g'gelciš, *adi.* prze- mytniczy.

Ščmu' n'zeln, *vn.* (haben) uśmiechać się; wdzięczyć się, przymilać się.

Ščmu' n'zeln, *sn. =š,* uśmie- chanie *n.*, wdzięczenie *n.*, przymilanie *n.* się.

Ščmu' rgeln, *vn.* (haben) kurzyć tytoń.

Ščmu'š, *sm. =eš,* 1) brud *m.*, nieczystość *f.*, pluga- stwo *f.*, błoto *n.*; vom =e rei- nigen oczyszczać z brudu, błota; veller — pełen brudu, zabrudzony; (przenośnie:) eš išt — an dieſer Sače to nie- czysta sprawa; 2) brudota *f.*, skapstwo *n.*

Ščmu' šärmel, *sm. =š, pl.* —, rękaw *n.* do wciągania przy pisaniu.

Ščmu' šbartel, *sm. =š, pl.* —, Ščmu' šfiut, =en, *pl.* =en, smarowóz *m.*, niechlujka *m.*

Ščmu' šbogen, *sm. =š, pl.* =šögen, makulatura *f.*

Ščmu' šen, *vn.* (haben) bru- dzić, walać; brudzić się, wa- lać się.

Ščmu'šerei', *sf. pl.* =en, brudota *f.*, niechlujstwo *n.*; skapstwo *n.*; nieprzypoitość *f.*

Ščmu' šfarbe, *sf. pl.* =n, brudny kolor; kolor nie ła- two się brudzący.

Ščmu' šfiut(e), *sm. =en, pl.* =en, obacz Ščmu'šbartel.

Ščmu' šfled, *sm. =eš, pl.* =e, brudna plama, plama *f.* z brudu.

Ščmu' šhaummel, *sm. =š,* *pl.* —, obacz Ščmu'šbartel.

Ščmu' šig, *adi. i adv.* bru- dny, brudno, nieczysty, nie- czysto, niechlujny, niechluj- nie; ein =eš Demd brudna koszula; ein =eš Wetter škota *f.*, niepogoda *f.*; eš išt — auf der Straſe jest błoto na ulicy; ſiđ — mađen powalać, zabru- kać, obkocić się; =e Wię nieobyczajne, nieprzypoito postępowanie nieczemne, nie- uczciwe; ein =er Menſch bru- dny, škapy człowiek.

Ščmu' šigkeit, *sf.* nieczy- stość *f.*, brudota *f.*, niechluj- stwo *n.*

Ščmu' šklappen, *sm. =š, pl.* —, szmata do ścierania brudów.

Ščmu' šnidel, *sm. =š, pl.* —, obacz Ščmu'šbartel.

Ščmu' šrinne, *sf. pl.* =n, rynsztok *m.*

Ščmu' šroman, *sm. =e(š),* *pl. =e,* nieobyczajna powieść.

Ščmu' šsichte, *sf. pl.* =n, Ščmu' štitel, *sm. =š, pl.* —,

pierwsza kartka tytułowa książki dla ochrony głównej kartki tytułowej.

Ščmu' šwäſche, *sf.* brudy *pl.*, brudna bielizna.

Ščmu' šwäſſer, *sn. =š, pl.* =wäſſer, pomyje *pl.*

Ščna' bel, *sm. =š, pl.* Ščnäbel, dziób *m.*, pysk *m.*;

er išt nođ gelb um den — to jeszcze żółtodziób; halt den — stul gebe, milcz; jundm einš auf den — geßen uderzyć kogo w twarz, wyciąć komu policzek; reden, wie einm ber — gewachſen išt nie mieć się na wykwiutne słówka, mówić prosto z mostu; daš išt waš für ſeinen — to kasek dla

jego gabki; mit dem — piden dziobać; ein feder — pyskаты człowiek; — deš Ščſiſeš dziób okrętu.

Ščna' bel'ählich, Ščna' bel- artig, *adi.* dzióbasty, w kształ- cie dzioba, dzióbowaty.

Ščnäbelci', *sf. pl.* =en, cmokanie *n.*, całowanie *n.* się.

Ščna' bel'ſiſch, *sm. =eš, pl.* =e, długopysk *m.*, mieszek *m.*

Ščna' bel'ſörmig, *adi.* dziób- owaty, kształt dzioba ma- jący.

Ščna' bel'lieb, *sm. =eš, pl.* =e, uderzenie *n.* dziobem.

Ščnabelci' ren, *va. i vn.* (haben) zajaść smaczno kaski.

Ščnā' belu, I. *va.* (haben) dziobem opatrzeć; II. ſiđ — całować się; ſie — ſiđ mie die Tauben pieśczyć się jak gołabki.

Ščna' bel'ſchiff, *sn. =eš, pl.* =e, okręt *m.* z dziobem.

Ščna' bel'ſchuh, *sm. =eš, pl.* =e, spiczasty bucik.

Ščna' bel'tier, *sn. =eš, pl.* =e, dzióbak *m.*

Ščna' bel'weide, *sf.* smaczny kasek.

Ščna' bel'zauge, *sf. pl.* =n, obcegi szpiczaste.

Ščnad, *sm. =e(š),* gadul- stwo *n.*; dowcip *m.*, żart *m.*

Ščna' den, *vn.* (haben) ba- jać, bzdurzyć, paplać; żarto- wać, figlować.

Ščna' d'ig, Ščna' d'crig, *adi.* zabawny, śmieszny; niedy- skretny.

Ščna' te, *sf. pl.* =n, 1) komar *m.*; 2) wodna żmija; 3) dowcip *m.*, żart *m.*, zabawny koncept.

Ščna' tig, Ščna' tiſch, *adi.* zabawny, śmieszny, figlarny.

Ščna' lte, *sf. pl.* =n, 1) sprzączka *f.*, spinka *f.*, klam- ra *f.*; 2) klamka *f.*; 3) prtyk *m.* palcami; trzaśnięcie *n.* z bicza.

Ščna' llen, I. *va.* (haben) ściągnąć, zapiąć na sprzączkę; II. *vn.* (haben) trzaskać, przty- kać.

Ščna' llen, *sn. =š,* ściąga- nie *n.*, spinanie *n.* sprzączką.

Œhna'wendorn, sm. =eš, pl. =e, szpilka u sprzączki.

Œhna'wendhändler, sm. =š, pl. Œhna'wendmacher, sm. =š, pl. —, sprzączkarz m.

Œhna'wendschuh, sm. =eš, pl. =e, trzewik m. ze sprzączką.

Œhna'izen, vn. (haben) mlaśkać (językiem), trzaskać (biczem), prztykać (palcami); ein Œhnelzender Laut głoś klaszczący.

Œhnapp! Œhnappš! interj. hop! trzask! (jako sn.) einen — tun chapać pyskiem (pies).

Œhna'ppe, sf. pl. =n, 1) pysk m., gęba f.; 2) szczutek m. 3) plachta myśliwska; 4) obacz Pritschenschmitze.

Œhna'ppen, vn. (haben) trzasnąć; łapać, chwycić; das Jagdhemd Œhnappt scyzoryk składa się; eine Feder Œhnappt sprężyna odskakuje, chwytą; nach Luft — chwycić powietrze; der Hund Œhnappt nach Fliegen (pies muchy łapie pyskiem; przegn.) nach etw. — uganiać się za czem, polować za czem.

Œhna'pper, sm. =š, pl. —, 1) wielkopaszcz m.; 2) sprężyna f.

Œhna'pper, sm. =š, pl. —, puszczało n. (do puszczenia krwi).

Œhna'ppfeder, sf. pl. =n, sprężyna spustna.

Œhna'pphahn, sm. =(e)š, pl. =hähne, 1) rzeźmieszek m., łapikura m.; 2) kurek zaskakujący.

Œhna'ppmeiŒer, sn. =š, pl. —, 1) obacz Œhnäpper; 2) nóż składany, kozik m.

Œhna'ppschloß, sn. =Œeš, pl. =Œhloßer, zatrzaśk m.

Œhnapš, sm. =Œeš, pl. Œhnapše, wódka f., gorzałka f., kieliszek m. wódki, jüŒer — likier m.

Œhna'pšbruder, sm. =š, pl. =brüder, Œhna'pšfäufer, Œhna'pšrinfer, sm. =š, pl. —, pijak m.

Œhna'pšbude, Œhna'pšboutique, Œhna'pšneipe, sf. pl. =n, szynk m., wyszynk m.

Œhna'pšbudeł, sm. =š, pl. —, Œhna'pšflaŒche, sf. pl. =n, butla f., flaszka f. na wódkę.

Œhna'pšpulle, sf. pl. =n, butelka f. wódki, na wódkę.

Œhna'pšŒeu, sn. =š, pl. —, wódeczka f., gorzałeczka f.

Œhna'pšen, vn. (haben) 1) pić wódkę albo inny mocny trunk; 2) rodzaj gry w karty.

Œhna'pšglaš, sn. =Œeš, pl. =gläŒer, kieliszek m.

Œhna'pšhändler, sm. =š, pl. —, Œhna'pšverfäufer, sm. =š, pl. —, szynkarz m., handlarz m. wódką.

Œhna'pšnaŒe, sf. pl. =n, czerwony nos.

Œhna'pšfäufer, sm. =š, pl. —, obacz Œhnappšbruder.

Œhna'pšrinfer, sm. =š, pl. —, obacz Œhnappšbruder.

Œhna'rdŒen, vn. (haben) chrapać.

Œhna'rdŒer, sm. =š, pl. —, chrapuła m., ten co chrapie.

Œhna'rdŒaŒ, sm. =Œeš, pl. =hähŒe, obacz BrummbaŒ.

Œhna'rre, sf. pl. =n, 1) grzechotka f., terkotka f.; 2) obacz MiŒteldroŒŒel.

Œhna'rren, vn. (haben) 1) grzechotać; 2) wydawać chrapliwy ton, chrapliwie brzmieć (jak trąba); skrzypieć; 3) charczec w mówieniu; eine Œhnarrrende Stimme charczący głos.

Œhna'rrer, sm. =š, pl. —, grzechotacz m.; ten co charczy; chróścieł m. (ptak).

Œhna'rroŒten, sm. =š, pl. —, warta f. przed odwachem.

Œhna'rrentil, sn. =š, pl. =e, kłapa warezająca.

Œhna'rrwachtel, sf. pl. =n, chróścieł m.

Œhna'rrewerf, sn. =eš, pl. =e, mutacya warezająca (w organach).

Œhnatterei', sf. pl. =eu, obacz GeŒhnatter.

Œhna'tterente, sf. pl. =n, kaczka grzechotka f.

Œhna'ttergauš, sf. pl. =gähne, Œhna'tterliefe, sf., =Œhna'ttermanŒ, sn. =š, pl. =mäuŒer, terkotka f., klekotka f., gaduła f.

Œhna'tterhanš, sm. =Œeš, pl. =hänŒe, trzepacz m., klekot m., terkot m., gaduła m.

Œhna'ttertaŒche, sf. pl. =n, obacz Œhnatterhanš i Œhnatterganš.

Œhna'tterhaft, Œhna'tterig, adi. gadatliwy, gadulski.

Œhna'tterhaftigkeit, sf. gadulstwo n., gadatliwość f., terkotanie f.

Œhna'ttern, vn. (haben) gęgać, gęgotać; klekotać, szczebiotać, trzepać, terkotać.

Œhnatteru, sn. =š, gęganie n.; klekotanie n., trzepanie n., terkotanie n.

Œhnaur'ben, Œhnaube, ŒhnaubŒt, Œhnob i Œhnaubte, geŒhnoben i geŒhnaubt; I. vn. (haben) 1) parskać, parsknąć, sapać, dychać; vor Wut — sapać, parskać ze złości; RaŒe — zemstą pałać, dyszeć; 2) złościć się, fukać, hałasować; II. Œich —, er. Œich die RaŒe — wysiąkać się.

Œhnaur'ben, sn. =š, parskanie n., parsknięcie n., sapanie n., dyszenie n.; fukanie n., hałasowanie n.; siąkanie n.

Œhnaur'Œen, vn. (haben) sapać, oddychać, dychać; die Weide — konie sapia; nicht mehr — können nie módz więcej oddechać.

Œhnaur'Œer, sn. =š, sapanie n., oddechanie n., dychanie n.

Œhnaur'zbart, sm. =eš, pl. =bärte, waš m.; stary mruk.

Œhnaur'zbartigkeit, sf. opryskliwość f.

Œhnaur'zbartig, adi. wašaty; opryskliwy.

Œhnaur'zden, sn. =š, pl. —, mordeczka f., mordka f., pyszczek m.

Œhnaur'ze, sf. pl. =n, 1) pysk m., morda f., dziób m., gęba f., twarz f.; die — halten milczeć, stulić gębę; jmdm über die — geben dać komu w twarz; Œie hat eine gute Œhnauze ma pysk wyparzony, wyszczekany; LangŒhnauzen zwierzeta o wydłużonym pysku; 2) dziób m., dzióbek m. garnuszka; 3) rurka f., którą się płyn wylewa.

Schuan'zen, *vn.* (haben) i *vr.* hukac, fukac się; być opryskliwym; obacz Anschauzen.

Schnäu'zen, *va., vn.* (haben) i *vr.* siąkać, wysiąkać się, smarkać, wysmarkać się, utrząć sobie nos; da schnäuzt sich ein Stern wyiskrzyła się gwiazda; ein Licht — objaśnić świecę, utrząć knot; jmdm — wyłowić komu grosze; oszwabić go.

Schnau'zer, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Schnauzbart.

Schnau'zig, *adi.* gburowaty, szorstki, pyskаты, opryskliwy.

Schned'chen, *sn.* =s, *pl.* —, ślimaczek *m.*

Schned'ke, *sf. pl.* =n, ślimak *m.*; (w anat.) wewnętrzne *n.* ucha; zawój *m.*, ślimacznica *f.*, wozownica *f.* (budownictwo); ścieżka wokoło góry; wiorek *m.*; schody kręte; sruha *f.* Archimedes'a; pieczywo w kształcie ślimaka.

Schned'kenartig, Schned'kenförmig, *adi.* ślimakowaty.

Schned'kenauge, *sn.* =s, *pl.* =n, ślimacze oko.

Schned'kenbohrer, *sm.* =s, *pl.* —, świder ślimakowaty.

Schned'kenförmig, *adi.* ob. Schned'kenartig.

Schned'kengang, *sm.* =es, *pl.* =gänge, ścieżka *f.* w ślimaka idąca; kanał *m.* ślimaka, chód ślimaczy; zółwi krok; przechód *m.* ślimaka (anat.).

Schned'kengehäuse, *sn.* =s, *pl.* —, skorupa *f.* ślimaka.

Schned'kengewinde, *sn.* =s, *pl.* —, gwint ślimakowaty.

Schned'kengewölbe, *sn.* =s, *pl.* —, kolebka ślimakowata.

Schned'kenhaus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, obacz Schned'kengehäuse.

Schned'kenhörner, *sn.* *pl.* rogi *pl.* ślimaka.

Schned'kenkegel, *sm.* =s, *pl.* —, stożek ślimakowaty.

Schned'kenkec, *sm.* =s, lucerna *f.*, koziorożnik *m.*, medyka *f.*, szczydrak *m.*

Schned'kenlinie, *sf. pl.* =n, linia ślimakowata, ślimacza.

Schned'kenmarmor, *sm.* =s, marmur ślimakowaty.

Schned'kennuschel, *sf. pl.* =n, muszla ślimakowata.

Schned'kenpost, *sf. pl.* =en, zółwia poczta; mit der — fahren leżeć jak rak, zółw.

Schned'kenrad, *sn.* =es, *pl.* =räder, koło ślimakowate; turbina *f.*

Schned'kenschale, *sf. pl.* =n, skorupa *f.* ślimaka.

Schned'kensiege, *sf. pl.* =n, kręte schody.

Schned'kenwindung, *sf. pl.* =en, obacz Schneefengewinde.

Schned'kenzug, *sm.* =es, *pl.* =züge, manowczyk *m.*, wertebek *m.*, meander *m.*, marsz *m.* ślimaczym krokiem; rys (piórem) ślimakowaty.

Schnee, *sm.* =(e)s, śnieg *m.*; der — ihre's Bußens białość *f.* jej łona; (przen.): der — des Alters siwizna *f.*; 2) der — von Eiseiß piana *f.* z białka.

Schnee'ammer, *sf. pl.* =n, śnieguła *m.* (ptak).

Schnee'bahn, *sf. pl.* =en, sanna *f.*, droga uitorowana do sannej jazdy.

Schnee'ball, *sm.* =s, *pl.* =bälle, Schneeballen, *sm.* =s, *pl.* —, 1) kula *f.* ze śniegu; śnieżka *f.*; 2) kalina zwyczajna; 3) rodzaj leguminy.

Schnee'bedeck, Schneegetrönt, *adi.* pokryty śniegiem, uwieczony śniegiem.

Schnee'berg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, góra pokryta śniegiem; kupa *f.* śniegu.

Schnee'blind, *adi.* oślepiony blaskiem śniegu.

Schnee'blume, *sf. pl.* =n, sasanka *f.*, śnieguła *f.*, przebiśnieg *m.*, śnieżka *f.*, poswierka *f.*, przylaszczki *pl.*

Schnee'brille, *sf. pl.* =n, ciemne okulary.

Schnee'bruch, *sm.* =es, *pl.* =brüche, śniegołom *m.*, łamanie się gałęzi *n.* od śniegu.

Schnee'damm, *sm.* =es, *pl.* =dämme, wał odśnieżny, wał odśniegowy.

Schnee'cut, *sf. pl.* =n, sowa śnieżna.

Schnee'fall, *sm.* =(e)s, *pl.* =fälle, śnieżnica *f.*, śnieżnica *f.*

Schnee'feld, *sn.* =es, *pl.* =er, pole śniegowe.

Schnee'fink, *sm.* =en, *pl.* =en, tuszczak *m.*, zięba śnieżyk *m.*

Schnee'fläde, *sf. pl.* =n, płaszczyna śnieżna.

Schnee'flode, *sf. pl.* =n, płatek *m.* śniegu.

Schnee'floh, *sm.* =(e)s, *pl.* =flöhe, śniegulik *m.* (owad).

Schnee'ganß, *sf. pl.* =gänße, geß śnieżycza *f.*

Schnee'gebirge, *sn.* =s, *pl.* —, pasmo *n.* gór śniegiem okrytych; góry śnieżne.

Schnee'gefilde, *sn.* =s, *pl.* —, pola śniegiem zastane.

Schnee'gestöber, *sn.* =s, *pl.* —, śnieżycza *f.*, zadyмка *f.*, zamieć *f.*

Schnee'glöckchen, *sn.* =s, *pl.* —, Schneeglöcklein, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Schneebume.

Schnee'grenze, *sf. pl.* =n, obacz Schneelinie.

Schnee'grube, *sf. pl.* =n, dół zaspany, napelniony śniegiem.

Schnee'hafe, *sm.* =n, *pl.* =n, zając bielak *m.*

Schnee'haube, *sf. pl.* =n, sieć *f.* do chwytania kur polnych w śniegu.

Schnee'haufen, *sm.* =s, *pl.* —, kupa *f.*, zasp'a *f.* śniegu.

Schnee'hefe, *sf. pl.* =n, plot żywy, przeciwnieży, żywoplot odśnieżny (kolejn.).

Schnee'horde, *sf. pl.* =n, plecionka odśnieżna.

Schnee'juhn, *sn.* =s, *pl.* =hühner, pardwa *f.*

Schnee'igt, Schneicht, *adi.* śnieżysty, śnieżny, biały jak śnieg; *adv.* śnieżysto, śnieżno.

Schnee'klumpen, *sm.* =s, *pl.* —, bryła *f.* śniegu.

Schnee'könig, *sm.* =s, *pl.* —, 1) obacz Zaunkönig; 2) bałwan *m.* ze śniegu.

Schnee'kuppe, Schneekuppe, *sf. pl.* =n, śnieżka *f.*, śnieżny szczyt góry.

Schnee'landschaft, *sf. pl.* =en, krajobraz zimowy.

Schnee'lawine, *sf. pl.* =n, lawina śnieżna, śniegozwał *m.*

Schnee'lehne, *sf. pl.* =n, śniegozwał *m.*

Schnee'linie, *sf. pl.* =n, linia stanowiąca granicę atmosfery śnieżnej.

Schnee'mann, *sm.* =es, *pl.* -männer, bałwan m. ze śniegu.

Schnee'masse, *sf. pl.* =n, masa *f.* śniegu.

Schnee'meise, *sf. pl.* =n, sikora ogoniasta.

Schnee'milch, *sf.* piawka *f.*, śmietanka z białkiem ubita na piankę.

Schnee'monat, *sm.* =s, śnieżny miesiąc (w francuskim republikańskim kalendarzu).

Schnee'pflug, *sm.* =es, *pl.* =pflüge, pług *m.* do rozbijania zasy py śnieżnej, pług *m.* śniegowiec (kolejny.).

Schnee'ränner, *sm.* =s, *pl.* —, śniegowczyk *m.*

Schnee'region, *sf. pl.* =en, strefa *f.*, pas *m.* śniegu.

Schnee'rose, *sf. pl.* =n, róża syberyjska, różanecznik żółtokwiatowy.

Schnee'schaukel, *sf. pl.* =n, łopata *f.* do śniegu, śniegówka *f.*

Schnee'schaufel, *sm.* =s, *pl.* —, zgarniacz *m.* śniegu.

Schnee'schuppe, *sf. pl.* =n, obacz Schne'schaukel.

Schnee'schuh, *sm.* =s, *pl.* =e, 1) berłaczka *pl.* na śnieg; 2) narty *pl.*

Schnee'sturm, *sm.* =es, *pl.* =stürme, zadyмка *f.*, śnieżycza *f.*

Schnee'sturz, *sm.* =es, masy śniegu staczające się z gór, lawina *f.*, śniegozłom *m.*

Schnee'wasser, *sn.* =s, śniegówka *f.*, śnieżnica *f.*

Schnee'weiß, *adi.* biały jak śnieg.

Schnee'wehen, *sn.* =s, Schne'eberwehung, *sf. pl.* =en, zaspą *f.*, zamieć śnieżna.

Schnee'wetter, *sn.* =s, śnieżycza *f.*, śnieżny czas.

Schnee'witzen, *sn.* =s, śnieżka *f.*

Schnee'wolke, *sf. pl.* =n, chmura śniegowa.

Schnee'wurm, *sm.* =es, *pl.* =würmer, majka *f.*, kantaryda *f.*

Schnei'dbar, *adi.* dający się krajać, przekroić.

Schnei'de, *sf. pl.* =n, 1) ostrze *n.*; ein Messer mit zwei =n nóz o dwóch ostrzach; 2) — eineš Gebirges grzebień góry; 3) die — deš Geistes ostrze ducha.

Schnei'debaden, *sm.* =s, *pl.* —, narzynki *pl.*

Schnei'debant, *sf. pl.* =bänke, ławka bednarska, strugałnia *f.*

Schnei'deböhen, *sf. pl.* zielona fasola w strączkach.

Schnei'debrett, *sn.* =es, *pl.* =er, stolniczka *f.*

Schnei'deisen, *sn.* =s, *pl.* —, swider półokrągły, maszyna *f.* do wyrzucania zębów.

Schnei'deholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, drzewo dające się łatwo ciąć.

Schneidefloß, *sm.* =es, *pl.* =flöße, kłoc *m.* do rąbania drzewa, mięsa; pniak *m.*

Schnei'demaschine, *sf. pl.* =n, maszyna *f.* do przecinania, obrzynywania; maszyna do siekania mięsa.

Schnei'demeißer, *sn.* =s, *pl.* —, nóz *m.* do krajania; rasiak *m.*, siekacz *m.*, nóz kabłakowaty z dwiema rękojeściami do siekania.

Schnei'demühle, *sf. pl.* =n, obacz Sägemühle.

Schnei'den, schneide, schneidei, schnitt, geschnitten, I. *va.* (haben) krajać, rzuwać, ciąć; Holz — rąbać drzewo; in Stücke, klein — pokrajać, pociąć w kawałki; Brot, Fleisch in Scheiben — nakrajać chleba, mięsa; eine Feder, einen Bleistift — zaciąć pióro, zatemperować ołówek; Getreide — żąć zboże; den Weinstock, die Obstbäume — obcinać, obrzynać wino, drzewa owocowe; die Haare — strzyż, spuszczać włosy; imndn — operować kogoś; ein Pferd — walażyć konia; (przenośnie:) imndn — okpić, oszwabić kogo; es schneidet mich im Leibe mam rznięcie w brzuchu; die Cour — rznąć koperczaki, smalić cholewki; Gesichter —

stroić minki, robić grymasy; Gest bei em. — zarabiać przy czem pieniądze, łupić, zdzierać; II. *vn.* (haben) daš Messer schneidet gut nóz tnie, kraje dobrze; der Wind schneidet ins Gesicht wiatr tnie w twarz; daš schneidet mir ins Herz serce mi się kraje, to mi bolem serce przenika; daš schneidet in den Beutel to dużo kosztuje, to sprawia wielki koszt; in Holz — rytować na drzewie; in Stein — ryć, wyrzynać w kamieniu; III. *sih* —, zaciąć się, skaleczyć się; sih in die Hand — skaleczyć się w reke; (przenośnie:) er hat sih geschnitten, orznat, oszukał, pomylił się; zwei Linien — sih dwie linie przeryniają się; IV. geschnitten, *pp.* i *adi.* so und jo — tak i tak krajają, przykrojony; ein fejn =es Gesicht twarz o delikatnych rysach; er ist seinem Vater wie aus dem Gesicht — podobny do ojca jak dwie krople wody, wykpany ojciec.

Schnei'deu, *sn.* =s, krajanie *n.*, rznięcie *n.*, cięcie *n.*; — deš Wassers oddawanie moczu bolesne, rzeźączka *f.*

Schnei'dend, *adi.* ostry, cięty, przenikający, przenikliwy; ein =er Wind ostry, przenikliwy wiatr; =e Farben kolory nie zlewające się z sobą; =e Töne, Worte przenikliwe, przenikające tony, wyrazy.

Schnei'der, *sm.* =s, *pl.* —, krawiec *m.*; teu co kraje; ein armseliger — krawieczyna *m.*; 2) aus dem — fejn mieć więcej jak trzydzieści punktów (w grze skat); ste ist auß dem — heraus ona ma przeszło trzydzieści lat; 3) jelonek *m.*

Schnei'derarbeit, *sf. pl.* =en, robota krawiecka.

Schneiderei', *sf. pl.* =en, 1) krawieczyna *f.*, krawiectwo *n.*; wir haben heute — im Hause mamy dziś krawcowę, krawca w domu; 2) warsztat krawiecki.

Schneibergeschäft, *sn.* =es, *pl.* =e, warsztat, sklep krawiecki.

Schneibergefelle, *sm.* =n, *pl.* =n, czeladnik krawiecki.

Schneiberhaft, Schneiberhaftigkeit, *adi.* po krawiecku.

Schneiberhandwerk, *sn.* =s, rzemiosło krawieckie.

Schneiberheld, *sm.* =en, *pl.* =en, ichórz m.

Schneiberin, *sf.* *pl.* =nen, krawcowa f.

Schneiberinnung, *sf.* *pl.* =en, cech krawiecki.

Schneiberkarren, *sm.* =s, *pl.* —, śledź m.

Schneiberkreide, *sf.* *pl.* =n, krejka krawiecka.

Schneiberlehrbuch(e), *sm.* =en, *pl.* =en, krawczyk m., chłopiec krawiecki.

Schneiberlohn, *sm.* =es, *pl.* =löhne, zapłata krawiecka.

Schneibermaidchen, *sf.* *pl.* —, szwaczka f., dziewczyna f. u krawcovej.

Schneibermantel, *sf.* *pl.* =en, obacz Schneibermaidchen.

Schneibermeister, *sm.* =s, *pl.* —, majster krawiecki.

Schneibermeister, *sm.* =s, *pl.* —, miesiąc najdłuższy (w urzędzie).

Schneiber, *I. va.* (haben) przykrawywać; *II. vn.* (haben) krawczyć, wykonywać rzemiosło krawieckie.

Schneiberrechnung, *sf.* *pl.* =en, rachunek krawiecki.

Schneiberseile, *sf.* *pl.* =n, zajęczka dusza, ichórz m.

Schneiberwerkstatt, =stätte, *sf.* *pl.* =stätten, warsztat krawiecki.

Schneiberwerk, *sf.* *pl.* =n, =stücke, cech krawiecki.

Schneiberwerk, *sn.* =es, *pl.* =e, maszyna f. do rąbania, łupania.

Schneiberzahn, *sm.* =es, *pl.* =zähne, ząb sieczny, siekacz m.

Schneiberzig, *adi.* ostry; (przenośnie:) cięty, kuty, energiczny, rezolutny.

Schneiberzigheit, *sf.* energia f., ciętość f.

Schneiber, es schneit, *imp.* (haben) 1) śnieżyć, prószyć, śnieg pada; 2) (haben i sein)

(przenośnie:) es hat ihm in die Bude geschneit zdarzyła mu się nieprzyjemna rzecz; er ist mir plötslich ins Haus geschneit wpadł mi niespodzianie do domu; wenn es gleich eitel Bisshöhe schneite gdyby z nieba spadać mieli sami biskupi.

Schneiber, *sn.* =s, padanie n. śniegu.

Schneiber, Schneiber, Schneiber, *sf.* *pl.* =n, 1) miot m., drożyna f. w lesie; 2) siodła *pl.*, potrzask m.

Schneiber, *va.* (haben) obcinac (drzewa).

Schnell, *I. adi.* prędki, szybki, nagły, zwinny, pospieszny; im =en Tempo w szybkim, przyspieszonym tempie; ein =er Entschluß prędka decyzja; =er Tod nagła śmierć; =e Justiz sprawiedliwość; =en Absatz finden mieć szybki odbyt; ein =es Pferd koń do- brze idący; schneller gehen przyspieszyć kroku; *II. adv.* szybko, szybko, nagle; so — als möglich jak najszybciej, najprędzej; macht es —, es ist schon spät zwinicie się, bo już późno; zu — urteilen osądzać za szybko.

Schnell, *adi.* szybko koskrzydły; (przenośnie:) szybko ulatający.

Schnell, *adi.* =er Zement cement szybko krzepnący.

Schnell, *sf.* *pl.* =n, blich chemiczny.

Schnell, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz Gilbote.

Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, pospieszny parowiec.

Schnell, *sf.* *pl.* =n, 1) obacz Schnelligkeit; 2) spad m. wody, katarakt m.

Schnell, *I. va.* (haben) szybko czem rzucać, obracać, machać; etw. mit den Fingern — przytknąć co palcami; jmtnn — oszukać kogo; *II. vn.* (haben i sein) szybko wlecieć, wnieść się do góry, odskoczyć, puścić, spuścić; das Gummi-band schnellte ihr aus der Hand gumka odskoczyła

jej z ręki; die Wage schnellte in die Höhe waga wzniosła się szybko do góry; mit dem Bogen — wystrzelić z łuku; mit den Fingern — przytknąć, przytknąć palcami.

Schnell, *sn.* =s, podskoczenie n., podrzucenie n., szybkie puszczenie.

Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, 1) przytknięcie (palcami); prztyczek m., szcztutek m.; 2) cyngiel m. (u strzelby), spust m.; 3) podstęp m., wykręt m.

Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, szybko jadący (woźnica, wóz, parowiec).

Schnell, *sf.* *pl.* =n, spreżyna f.

Schnell, *sn.* =s, szybkie strzelanie.

Schnell, *adi.* obacz Fingerfertigkeit.

Schnell, *sf.* *pl.* =n, Fingerfertigkeit.

Schnell, *adi.* szybko-nogi, chyżonogi, szybki, raży.

Schnell, *sf.* szybkość f., rażość f., chyżość f., szybkożoność f.

Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, estrapada f., szubienica do prędkiego wieszania.

Schnell, Schnell, Schnell, *sf.* prędkość f., szybkość f., chyżość f., zwinność f.

Schnell, Schnell, Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, kowal m. (chrzązcz).

Schnell, Schnell, Schnell, *sn.* =s, *pl.* —, Schnell tügelchen, *sn.* =s, *pl.* —, kula bilardowa.

Schnell, Schnell, Schnell, *sf.* elastyczność f., sprężystość f.; chyżość f.

Schnell, Schnell, Schnell, *sf.* prędkość f., szybkość f., chyżość f., zwinność f.

Schnell, Schnell, Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, kowal m. (chrzązcz).

Schnell, Schnell, Schnell, *sn.* =s, *pl.* —, Schnell tügelchen, *sn.* =s, *pl.* —, kula bilardowa.

Schnell, Schnell, Schnell, *sf.* elastyczność f., sprężystość f.; chyżość f.

Schnell, Schnell, Schnell, *adi.* elastyczny, sprężysty, chyży.

Schnell, Schnell, Schnell, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, szybki bieg.

Schnell, Schnell, Schnell, *sm.* =s, *pl.* —, szybki bieg(acz) m.

Schnell, Schnell, Schnell, *sn.* =es, *pl.* =e, lut blacharski, spojtkowie cynowe.

Schnell, Schnell, Schnell, *sf.* tachimetrya f., metoda skróconych wymiarów.

Edne'Alphotographie, *sf.* pl. =n, fotografia *f.* na oczekaniu.

Edne'Alpost, *sf.* pl. =en, kurjerka *f.*, szybki dyliżans pocztowy.

Edne'Alpresse, *sf.* pl. =n, prasa ręczna, tłocznik *m.*

Edne'Alschreibesmitz, Edne'Alschrift, *sf.* stenografia *f.*, tachigrafia *f.*

Edne'Alschritt, *sm.* =eš, pl. =e, szybki, przyspieszony krok.

Edne'Alschütze, *sm.* =n, pl. =n, 1) członek latająca (u tkaczy); 2) strzelec *m.* (wojskowy).

Edne'Alsegler, *sm.* =š, pl. —, szybko żeglujący statek.

Edne'Alsekerci, *sf.* pl. =en, tachitypia *f.*

Edne'Alswage, *sf.* pl. =n, bezmian *m.*, przemian *m.*, przyspiesznik *m.*

Edne'Alzug, *sm.* =eš, pl. =žüge, pociąg pospieszny, kurierski, kurjer *m.*

Edne'Alzuglokomotive, *sf.* pl. =n, parowóz *m.*, lokomotywa *f.* pospiesznego pociągu.

Edne'Alzünftig, *adi.* szybkojęzyczny, wymowny.

Edne'Alzünftigkeit, *sf.* wymowność *f.*

Edne'Alpfe, *sf.* pl. =n, 1) bekas *m.*, krzyk *m.*, samotnik *m.*; junge — bekasiatko *n.*; Mooršchnepfe bekas bagnisty; Heeršchnepfe bekas krzyk *m.*; 2) prostytutka *f.*, kokota *f.*

Edne'Alpferartig, *adi.* w 10-dzaju bekasas.

Edne'Alpfendreck, *sm.* =eš, pl. =e, wnetrzności bekasie przyrządzone jako paszтет.

Edne'Alpferfang, *sm.* =eš, połów *m.* bekasów.

Edne'Alpferfisch, *sm.* =eš, pl. =e, bekaśnik *m.*

Edne'Alpferstiege, *sf.* pl. =n, wujek *m.*

Edne'Alpferflug, *sm.* =eš, pl. =flüge, Edne'Alpferstrich, *sm.* =eš, pl. =e, Edne'Alpferzug, *sm.* =eš, pl. =žüge, przelot *m.*, przeciąganie *n.* bekasów.

Edne'Alpferjagd, *sf.* pl. =en, Edne'Alpferjaug, *sm.* =eš, pl.

=fänge, polowanie *n.* na bekasy, połów *m.* bekasów.

Edne'Alpferstrich, *sm.* =eš, pl. =e, obacz Edne'Alpferflug.

Edne'Alpfer, Edne'Albbe, *sf.* pl. =n, 1) obacz Edne'Alpfer; 2) klin *m.* u czółka wiejskich kobiet; klin przy paskach, stanikaach w kobiecych sukniach.

Edne'Alpferhande, *sf.* pl. =n, czepek *m.*, czapeczka *f.* z klinem.

Edne'Alpferantille, *sf.* pl. =n, stanik wydłużony w klin.

Edne'Alpfer, *sm.* =š, pl. —, obacz Edne'Alpfer.

Edne'Alpfer, *sf.* pl. =n, ob. Edne'Alpfer.

Edne'Alpfer, *va.* i *vr.* ob. Edne'Alpfer.

Edne'Alpfer, *sm.* =e(e)š, bzdury *pl.*

Edne'Alpfer, *va.* i *vn.* (haben) parskac; obacz Edne'Alpfer.

Edne'Alpfer, I. *va.* (haben) muskać, wymuskać; II. się —, *vr.* stroić, muskać, krygować się; gešchniegelt und gebügelt wymuskany, wystrojony.

Edne'Alpfer, *sm.* =š, pl. —, Edne'Alpfer, *sn.* =š, pl. —, obacz Edne'Alpfer.

Edne'Alpfer, Edne'Alpfer! *interj.* łapa! Edne'Alpfer, [šnapp, šchnurr, zabawa dziecinna;

Edne'Alpfer, *sm.* =eš, pl. =še, prztyk *m.*, szcztuk *m.*

Edne'Alpfer, *sn.* =š, pl. —, prztyczek *m.*, szcztuk *m.*, klaskanie *n.* palcami; jnndm ein — schlagen żartować z kogo, wywieść kogo w pole.

Edne'Alpfer, *sm.* =š, pl. —, 1) kawałeczek *m.*, odcinki *pl.*; 2) frak *m.*

Edne'Alpfer, *va.* (haben) ciąć na kawałki.

Edne'Alpfer, *va.* i *vn.* (haben), klaskać, prztykać palcami; skrzypić czem; pożyczkami ciąć na drobne kawałki; ciaskać czem; mit dem Edne'Alpfer — ruszać ogonkiem (u bekasas).

Edne'Alpfer, *adi.* śmiały; sie antwortete — śmiało się odcięta.

Edne'Alpfer, *sf.* pl. =n, ślimak *m.*

Edni'Alrre, *sf.* pl. =n, kokarda *f.*, fontaż *m.*

Edni'Alrre, *sm.* =eš, pl. =e, 1) krajanie *n.*, rznięcie *n.*, cięcie *n.*; einen — in etw. mačhen zaciąć coś, nadkroić coś; 2) rznięcie *n.*, żęcie *n.* zboża; 3) krój *m.*; mačh dem neuesten — według najnowsze kroju; 4) kawałek *m.*, kromka *f.*, skrawek *m.* (chleba, pieczeni), skiba *f.* ziemi; ein — Bier pół szklanki piwa; 5) obrywka *f.*, zysk *m.*; seinen — bei etw. mačhen mieć przy czem obrywkę; seinen — verštenh umieć korzystać ze sposobności do obłowienia się; 6) brzezi oberznietej książki; ein Buch mit Gold — książka ze złocnymi brzegami; 7) ostrze *n.* dyamentu, którym szklarze szkło kraja; 8) miejsce, gdzie coś zostało nacięte; 9) (Durchšchnitt) sekcya *f.*, intersekcya *f.*

Edni'Alrre, *sf.* pl. =n, obacz Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sm.* =š, pl. —, obacz Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sn.* =š, pl. —, kawałeczek *m.*, kromeczka *f.*, zrazik *m.*, skibka *f.*; skrawek *m.*

Edni'Alrre, *sf.* pl. =n, obacz Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sm.* =š, pl. —, żniwiarz *m.*, żeńca *m.*, kosiarz *m.*

Edni'Alrre, *sf.* pl. =nen, żniwiarka *f.*

Edni'Alrre, *sn.* =eš, pl. =e, obrzynki *pl.*

Edni'Alrre, *sm.* =eš, pl. =löhne, zapłata *f.* żniwiarzom.

Edni'Alrre, *sn.* =š, pl. —, obacz Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sn.* =eš, pl. =e, mięso krajane, bigos *m.* z mięsa, frykas *m.*

Edni'Alrre, *sf.* intersekcya *f.*, przekrój *m.*

Edni'Alrre, *sm.* =eš, ob. Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sm.* =š, pl. —, ob. Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sf.* pl. =en, ob. Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sm.* =š, pl. —, ob. Edne'Alrre.

Edni'Alrre, *sf.* pl. =en, ob. Edne'Alrre.

Сћни'тћолз, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, drzewo *n.* do wyrębu; budulec tartary.

Сћни'тћлауд, *sm.* =(e)š, szczypiórek *m.*

Сћни'тћлинг, *sm.* =š, 1) szczypiórek *m.*; 2) szczep winny; 3) zraz *m.*, rozsadka *f.*

Сћни'тћлине, *sf. pl.* =n, sieczna *f.*

Сћни'тћmesser, *sn.* =š, *pl.* —, нóz *m.* uo strugania, оsник *m.*

Сћни'тћmethode, *sf. pl.* =n, metoda *f.* kroju.

Сћни'тћmuster, *sn.* =š, *pl.* —, patrou *m.*, krój *m.*

Сћни'тћpunkt, *sm.* =eš, *pl.* =e, punkt intersekcijny, przekrojowy.

Сћни'тћreif, *adi.* dojrzały do žniwa.

Сћни'тћsalat, *sm.* =eš, salata wczesna, rzymska, długoliściowa.

Сћни'тћwaren, *sf. pl.* towar łokciowy.

Сћни'тћwarenhandel, *sm.* =š, handel towarem łokciowym.

Сћни'тћwarenhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz towarem łokciowym.

Сћни'тћwarenhandlung, *sf. pl.* =en, magazyn towaru łokciowego.

Сћни'тћweise, *adi.* i *adv.* po kawałku, na kawałki.

Сћни'тћwunde, *sf. pl.* =n, rana cięta.

Сћниš, *sm.* =eš, *pl.* =e, cienko' ukrojony kawałek (mięsa), kromka *f.*, zraz *m.*, talarek *m.*, okrawek *m.*, wiorek *m.*

Сћни'šarbeit, *sf. pl.* =en, robota rzeźbiarska.

Сћни'šbank, *sf. pl.* =bänke, ława *f.* do obstugiwania drzewa.

Сћни'šel, *sn.* =š, *pl.* —, 1) sznycel *m.*; ein gehacktes — siekany, faszerowany sznycel; ein Natur— bity, naturalny sznycel; zraz *m.*; 2) skrawek *m.* papieru, obrzynki *pl.*, wiorek *m.* z ostrużyn.

Сћни'šelbant, *sf. pl.* =bänke, obacz Сћниšbant.

Сћни'šeljagd, *sf. pl.* =en, wyścig myśliwski ze skrawkami.

Сћни'šeln, *va.* i *vn.* (haben) drobno krajać, strugać, wycinać, wyrzynać; (przen.): er hat drei Tage daran geschnišelt dłubał, majstrował nad tem trzy dni.

Сћни'šen, *va.* i *vn.* (haben) 1) wyrzynać, rznąć, rzeźbić, strugać; er šništ in Holz robić snycerskie roboty z drzewa; 2) (przen.): er ist aus härterem Holz geschništ als die anderen ma twardszą od innych skóre, jest wytrzymalszy od innych.

Сћни'šer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) snycerz *m.*, rzeźbiarz *m.*; 2) strugacz *m.* (nóz do strugania); 3) bład *m.*, byk *m.*

Сћни'šerei', *sf. pl.* =en, robota snycerska, rzeźba *f.*

Сћни'škunst, *sf. pl.* =künste, sztuka snycerska, rzeźbiarska.

Сћни'šmesser, *sn.* =š, *pl.* —, нóz *n.* do wyrzynania, strugania, оsник *m.*, strug *m.*

Сћни'šwert, *sn.* =eš, *pl.* =e, snycerska robota, rzeźba *f.*

Сћно'šderig, *adi.* szorstki, impertynencki.

Сћно'šderigkeit, *sf. pl.* =en, szorstkość *f.*, impertynencya *f.*

Сћно'šde, *adi.* 1) marny, lichy; eine — Welt marny świat; um =š Geld za marny pieniaż; 2) pogardliwy, lekceważący, hardy, zuchwały, niegodziwy; eine — Antwort zuchwała odpowiedź; eine — Behandlung lekceważące, niegodziwe postępowanie.

Сћно'šigkeit, *sf. pl.* =en, pogardliwość *f.*, niegodziwość *f.*, hardość *f.*, zuchwałość *f.*, impertynencya *f.*, marność *f.*

Сћно'škel, *sm.* =š, *pl.* —, esy floresy *pl.*; wasowica *f.*, wasionka *f.* (arch.), skrętek *m.*, zawój *m.*, ozdóbka wykuintna, zakrętas *m.*

Сћно'škelei', *sf. pl.* =en, obacz Сћно'škel.

Сћно'škelhaft, Сћно'škelig, *adi.* esowaty; =e Schrift pismo w zakrętasy.

Сћно'škeln, *vn.* i *va.* (haben) robić ozdoby w zakrętasy, esy floresy.

Сћно'škeltschrift, *sf. pl.* =en, pismo *n.* w zakrętasy.

Сћно'škelzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, zakrętas *m.*

Сћно'šren, *vn.* (haben) prosić o jałmużnę, uciągać.

Сћно'šrer, *sm.* =š, *pl.* —, żebrak *m.*

Сћно'šte, *sf. pl.* =n, owca *f.* z paszy.

Сћно'šten, *vn.* (haben) szlochać.

Сћно'šfeln, I. *va.* i *vn.* 1) weszyć, wietrzyć; der Hund šnišfelt im Garten pies weszy, wietrzy w ogrodzie; er šnišfelt überall herum weszy wszędzie, wści-bia nos we wszystkie kąty; 2) mówić przez nos, sapiącym głosem.

Сћно'šfeler, *sm.* =š, *pl.* —, szperacz *m.*; szpieg *m.*

Сћно'šfen, *vn.* i *va.* (haben) 1) zażywać tabaki, niuchać; (przeośnieć!) davon wiršt du ništ — nie skosztujesz, nie powąchasz nic z tego; 2) sapać przez nos; 3) die Behe šchnupft kopalnia staje się nieproduktywną.

Сћно'šfen, *sn.* =š, zażywanie tabaki.

Сћно'šfen, *sm.* =š, katar *m.*, nieżyt *m.*, sapka *f.*; den — haben być zakatarzonym; sich einen — zuziehen zakatarzyć się, przeziębic się.

Сћно'šfenähulich, Сћно'šfenartig, *adi.* kataralny, katarowy.

Сћно'šfenfieber, *sn.* =š, gorączka kataralna.

Сћно'šfenzustand, *sm.* =(e)š, stan kataralny, grypa *f.*, influenca *f.*

Сћно'šfer, *sm.* =š, *pl.* —, tabaczarz *m.*

Сћно'šferin, *sf. pl.* =nen, tabaczarka *f.*

Сћно'šfig, *adi.* kataralny, zakatarzony.

Сћно'šfmittel, *sn.* =š, *pl.* —, tabaka *f.*; środek *m.* na katar.

Schnurpftabak, *sm.* = \S , tabaka *f.*; mit — beschmückt zatabaczony.

Schnurpftabakdoſe, *sf. pl.* = n , tabakierka *f.*

Schnurpftuch, *sn.* = \S , *pl.* = tücher , chustka *f.* do nosa.

Schnurppe, *sf. pl.* = n , 1) knot spalony od świecy; 2) obacz Sternſchnuppe; 3) das iſt mir — jest mi obojętne, kpie sobie z tego.

Schnurppen, *va. i vn.* (haben) obacz Schnupfen.

Schnurppern, *vn.* (haben) obacz Schnüffeln.

Schnur, *sf. pl.* Schnüre, 1) sznur *m.*, powróż *m.*, postronek *m.*, konopnik *m.*, uwięź *f.*; dünne — sznurek *m.*, szpagat *m.*; Bäume nach der — jeſten sadzić drzewa pod sznur; das Kleid mit Schnüren beſeßen obzyć, powyszywać, wyszemerować, suknię sznurkami, sutaziem; 2) eine — Korallen, Perlen sznurek koralu, pereł; Korallen auf die — aufſäbeln nanizac koralu na sznurek; 3) ołowianka *f.* (w mularstwie); sznur mierniczy (geom.); (przenośnie:) nach der —, nach dem Schnürchen leben prowadzić życie bardzo regularne; über die — hauen przebrać miare, zanadto sobie pozwolić; von der — zehren żyć z kapitału; 4) (przestarzałe) synowa; = Schwiegertochter.

Schnürband, *sn.* = \S , *pl.* = bänder ; Schnürreißel, *sf. pl.* = n ; Schnürrentel, *sm.* = \S , *pl.* = n , — sznurowado *n.*, tasiemka *f.* do sznurowania.

Schnürreißer, *sm.* = \S , obzycie *n.*, sznurowanie *n.* sutaziem; posamenterya *f.*

Schnürboden, *sm.* = \S , *pl.* = böden , strych teatralny.

Schnürbrust, *sf. pl.* = brüste , sznurówka *f.*, gorset *m.*

Schnürchen, *sn.* = \S , *pl.* = n , sznurek *m.*, sznureczek *m.*, szpagat *m.*; etw. am — haben mieć coś po swojej woli; es geht wie am — wszystko idzie gładko.

Schnüren, *I. va.* (haben) sznurować, zasznurować, przysznurować, wiązać, obwiązać, troczyć; ein Kleid — sznurować suknię; ein Paket — obwiązać, ścignąć pakiet sznurkiem; den Mantel an das Pferd — przysznurować płaszcz do konia; ein Pferd — zesznurować koniowi jądra; jmdm die Kehle — pognebić kogo, przycisnąć do muru; Berlin — nanizac, nawlekać perły; (przenośnie:) sein Bündel — spakować manatki, wynieść się; das Schnürt mir das Herz zusammen to mi ścisła serce; II. *vn.* (haben) brzęczyć; III. sich —, *vr.* sznurować się; sie schnürt sich zu stark zanadto się sznuuje.

Schnüren, *sn.* = \S , sznurowanie *n.*, troczenie *n.*, wiązanie *n.*

Schnürfeuer, *sn.* = \S , sztuczny ogień, fajerwerk *m.*

Schnürförmig, *adi.* sznurzysty.

Schnürgerade, Schnürgleich, *adi. i adv.* prosty, równy jak sznur, prościuteńki.

Schnürhafen, *sm.* = \S , *pl.* = n , sprzączka *f.*, agrafa *f.* przy sznurowadle.

Schnürhals, *sm.* = \S , *pl.* = n , Schnürleib, *sm.* = \S , *pl.* = n , Schnürleibchen, *sn.* = \S , *pl.* = n , Schnürmieder, *sn.* = \S , *pl.* = n , sznurówka *f.*, gorset *m.*

Schnürleibmacher, *sm.* = \S , *pl.* = n , gorseciarz *m.*

Schnürleibmacherin, *sf. pl.* = n , gorseciarka *f.*

Schnürloch, *sn.* = \S , *pl.* = löcher , dziurka *f.* do sznurowania.

Schnürmacher, *sm.* = \S , *pl.* = n , powroźnik *m.*

Schnürnadel, *sf. pl.* = n , igliczka *f.* do przewlekania sznurków, tasiemek.

Schnürperlen, *sf. pl.* perły, paciorki *pl.* do nawlekania.

Schnürperle, *sm.* = \S , *pl.* = n , wąs *m.*, wąsy *pl.*; ein Mann mit einem großen — wąsal *m.*

Schnürperlechen, *sn.* = \S , *pl.* = n , wąsik *m.*

Schnürperltig, *adi.* wąsaty.

Schnürree, *sf. pl.* = n , 1) grzechotka *f.*, terkotka *f.*; 2) figiel *m.*, żart *m.*, frazaska *f.*, zabawna powiastka; 3) morda bydłęca; 4) stojkowy *m.*, strażnik policyjny, stróż nocny.

Schnürren, *vn.* (haben) 1) mrużyć, brzęczyć, warczeć, burczeć, grzechotać, furczeć; die Raſe ſchnürt kot mrużąc; das Spinrad ſchnürt kołowrotek furczy; die Fliege ſchnürt mucha brzęczy; 2) opowiadać zabawne, krotocwilne powiastki, anegdoki.

Schnürren, *sn.* = \S , mrużenie *n.*, brzęczenie *n.*, warczenie *n.*, grzechotanie *n.*, furczenie *n.*

Schnürrer, *sm.* = \S , *pl.* = n , obacz Schnorrer.

Schnürriemen, *sm.* = \S , *pl.* = n , rzemyk *m.* do sznurowania.

Schnürrig, Schnürsam, *adi.* śmieszny, zabawny, pocieszny, krotocwilny.

Schnürroß, *sm.* = \S , *pl.* = n , rōde, czamara *f.*

Schnürspieſerei, *sf. pl.* = n , bzdurstwo *n.*; michałki *pl.*

Schnürstube, *sm. pl.* trzewiki *pl.*, buciki *pl.* do sznurowania.

Schnürstiefel, *sm.* = \S , *pl.* = n , but sznurowany.

Schnürstift, *sm.* = \S , *pl.* = n , skówka metalowa przy sznurowadle.

Schnürstrick, *adv.* wnet, natychmiast, wprost, równo; — zuwider albo entgegen wbrew, wprost przeciwnie.

Schnürte, *sf. pl.* = n , pysk *m.*, morda *f.*, gęba *f.*

Schnörter, *sm.* = \S , *pl.* = n , stóg *m.* (siana), bróg *m.* (zboża), sterta *f.*; in — stellen ustawiać w stogi, brogi, sterty.

Schnörter, *va.* (haben) ustawiać w stogi, brogi, sterty.

Schnod, *sn.* = \S , *pl.* = n , kopa *f.*; ein — Garten ko-

pica f.; — schwere Not do kroćset dyabłów.

Echó'den, I. *va.* (haben) w kopacie ustawiać, układać; podrzucać jedną ręką; II. *vn.* (haben) kopować (o zbożu); daš Getreide schodt gut zboże wydało wiele kop snopów, zboże kopne.

Echó'dweise, *adi. i adv.* kopne, w kopach.

Echó'fel, Echó'felig, *adi.* kiepski, podły, gałgański, nizeczenny.

Echó'felware, *sf. pl.* =n, towar kiepski, gałgański.

Echó'ffe, *sm.* =n, *pl.* =n, ławik m.

Echó'ffenamt, *sn.* =eš, *pl.* =ämter, urząd ławniczy.

Echó'ffenbank, *sf. pl.* =bänke, miejsce n. dla ławników.

Echó'ffengericht, *sn.* =eš, *pl.* =e, sąd ławniczy.

Echó'fola'de, *sf.* obacz Ejo-colade.

Echó'la'r, *sm.* =š, *pl.* =e, uczeń szkolny.

Echó'la'rch, *sm.* =en, *pl.* =en, przełożony szkół.

Echó'la'ř, *sm.* =en, *pl.* =en, scholastyk m.

Echó'la'řit, *sf.* scholastyka f., uczoność szkolna.

Echó'la'řitser, *sm.* =š, *pl.* =, scholastyk m.; kanonik n., członek m. kapituły.

Echó'la'řitř, *adi.* scholastyczny.

Echó'lie, *sf. pl.* =n, scholia f., krótkie naukowe objaśnienie wyrazów.

Echó'lle, *sf. pl.* =n, skiba f., gleba f., ziemia j., rola f.; an der — kleban być przywiązany do ziemi, gruntu; die — bearbeiten uprawiać glebę, r. ię; 2) Eiš = bryła lodu; 3) flądra f. (ryba), płaszcza f.

Echó'llenbrecher, *sm.* =š, *pl.* =, obacz Eišbrecher.

Echó'lig, *adi.* Echó'ligř, brytowany, do bryły podobny, brylasty.

Echó'lfraut, *sn.* =eš, jaskółcze ziele, rostopać f., trędownik mniejszy.

Echó'n, *adv.* już; — jeřt już teraz, zaraz; — wieder

anowu; da kommt er — wieder oto powraca znów; ich fenne sie — seit Jahren znam ją już od wielu lat; wenn er nur — käme gdyby już tylko przyszedł; eš ist — genug doš tego; — gut, mein Kınd dobrze, nspokój się moje dziecko; 2) so — już tak; er ist so — unglücklich genug on już tak i tak bardzo nieszczęśliwy; er wird — wiederkommen on i tak wróci; daš wird sich — finden zobaczymy, to się okaże; ich helfe mir — selbst sam sobie pomogę; er kann sich diesen Zugus — erlauben może sobie pozwolić na taki przepych; ich könnte daš — tun möglichym to zrobić; — möglich möglichwe; 3) daš ist — wahr, aber . . . jakkolwiek to prawda, to jednak . . . ; kommen wird er —, aber . . . wprawdzie przyjdzie, jednak . . . ; daš wäre ihm — recht, aber . . . toby mu się podobało, ale . . . ; er mühte — befehlen musiat się jednak przyznać; 4) (bloš) sam, na sam; — der Anblick na sam widok; — bei dem Gedanken na samą myśl; — dešwegen dla tego samego; 5) wenn ich eš — tun muš jeřli to już zrobić muszę.

Echó'n, I. *adi.* 1) piękny, ładny, nadobny; daš =e Geschlecht piękna płeć; =eš Alter ładny, sędziwy wiek; einen =en guten Tag! dzień dobry; eines =en Tages pewnego pięknego dnia; =eš Wetter pogodna f.; daš Wetter wird wieder — wypogadza się znowu; sich — machen wystroić, upiększyć się; =en Dank dziękuję pięknie; 2) (günstig) dobry, piękny, odpowiedni; Sie haben jeřt die =ste Gelegenheit ma pan teraz najlepszą, najodpowiedniejszą sposobność; 3) ein =er Anfang piękny, dobry początek; daš ist eine =e Geschichte a to ci piękna historia; daš wäre mir — a toby mnie się podobało; daš wäre noch =er toby jeszcze lepiej było; 4)

der Kuchen schmeckt — tort bardzo smaczny, dobry; 5) — ist, wer — tut pięknym jest, kto jest dobry; =e Leute haben =e Sachen piękni ludzie mają piękne rzeczy; daš =ste kommt zulezt co najpiękniejsze, przychodzi na końcu; II. *adv.* pięknie, ładnie, dobrze; — gebaut dobrze zbudowany; daš hast du — gemacht a toš dobrze zrobił; da würde ich — antommen a tobym się ładnie wybrał; =er werden wyięknieć, wyładnieć; — tun przymilać, umizgać się do kogo; wird eš — bleiben? czy pogoda się ustali? danke —! dziękuję!; bitte —! proszę! Sie haben — reden dobrze, ławo panu mówić; dašür würde ich mich — bedanken podziękowałbym za to, nie przyjałbym tego; grüßen Sie ihn — von mir niech mu się pan pięknie ukłoni odemnie; er wird — erchrrecken a to się przestraszy; schön! dobrze! eš ist —, daš du gekommen biřt dobrze, żeš przyszedł.

Echó'ndruck, *sm.* =eš, pierwsza strona arkusza wydrukowana.

Echó'ne, *sf.* =n, *pl.* =n, 1) obacz Echó'nheit; 2) piękna kobieta, piękność f.; meine —! moja kochana!

Echó'ne, *sn.* =n, piękno n.: er fühlt nicht daš — an der Sache nie odczuwa piękności zawartej w tem; du wirst dir maš =eš von mir denken będziesz miał dobre wyobrażenie o mnie.

Echó'nen, I. *va.* i *vn.* (haben) szanować, ochraniać, oszczędzać, delikatnie się obchodzić; schöne deine Augen szanuj oczy; ich schöne meine Sachen szanuj moje rzeczy; jnnbn — oszczędzać kogo; daš Wild, die Fische — chronić zwierzyne, ryby; er schont daš Geld nicht jest rozrzutny; II. sich —, *er.* szanować, oszczędzać się; ich schone mich gar nicht weale się nie szanuję; III. schonen, *ppr.*, *adi. i adv.* deli-

katny, delikatnie; umiarkowany, umiarkowanie; in *er* Weise w delikatny sposób; mit *jmn*m — umgehen ostrożnie, delikatnie z kim postępować; *jmn*m — etw. mitteilen komuś coś ostrożnie zakomunikować.

Сдѣнену, *ra.* (haben) klarować, czyścić wino.

Сдѣнер, *sm.* =*s*, *pl.* — 1) ten co szanuje, oszczędza; 2) okret długi i wazki; 3) pokrowiec *m.*, powłóczka *f.*

Сдѣнфарбен, *sn.* =*s*, 1) farbowanie *n.*, delikatnych materiałów; 2) (obraz.) upiększanie *n.*

Сдѣнфарбер, *sm.* =*s*, *pl.* —, farbarz *m.* delikatnych materiałów; ten co przedstawia coś w korzystnym świetle.

Сдѣнфарберей, *sf. pl.* =*en*, zakład farbiarski, farbiarnia *f.*; farbowanie *n.* delikatnych materiałów; (obraz.) upiększanie *n.*, przedstawianie *n.* w korzystnym świetle.

Сдѣнфарбиг, **Сдѣнгефарбт**, *adi.* ładnie zabarwiony, farbowany.

Сдѣнгейт, *sm.* =*es*, *pl.* =*er*, esteta *m.*, pięknoduch *m.*

Сдѣнгейтerei, *sf.* upodobanie *n.* w estetyzmie.

Сдѣнгейтг, *adi.* mający upodobanie w estetyzmie.

Сдѣнheit, *sf. pl.* =*en*, piękność *f.*, piękno *n.*, uroda *f.*; eine Frau von seltener — kobieta *f.* orzadkiej urodzie, piękności; — vergeht, Zugen besteht piękności znika, mija, cnota pozostaje; ich habe alle =*en* fennen gelernt poznałem wszystkie piękności, urodziwe kobiety.

Сдѣнheitsfehler, *sm.* =*s*, *pl.* —, błąd *m.* w piękności.

Сдѣнheitsgefühl, *sn.* =(*e*)*s*, **Сдѣнheitsginn**, *sm.* =*es*, poczucie *n.*, zmysł *m.* piękna, piękności.

Сдѣнheitslehre, *sf.* estetyka *f.*

Сдѣнheitsmal, *sn.* =*es*, *pl.* =*e*, znamie piękności.

Сдѣнheitsmittel, *sn.* =*s*, *pl.* —, kosmetyk *m.*

Сдѣнheitspflaster, **Сдѣнheitspflasterchen**, *sn.* =*s*, *pl.* —, muszka *f.*, plasterek *m.* na twarży.

Сдѣнheitspflege, *sf.* kosmetyka *f.*

Сдѣнheitswasser, *sn.* =*s*, woda kosmetyczna.

Сдѣнleiste, *sf. pl.* =*n*, winieta *f.*, kartusza *f.*, listewka ozdobna.

Сдѣнmaler, *sm.* =*s*, *pl.* —, malarz malujący wszystko na piękno.

Сдѣнmalerei, *sf. pl.* =*en*, upiększanie *n.*, przedstawianie *n.* w korzystnym świetle.

Сдѣнredner, *sm.* =*s*, *pl.* —, krasomowca *m.*, deklamator *m.*

Сдѣнreduerei, *sf. pl.* =*en*, krasomowstwo *n.*, deklamacya *f.*

Сдѣнschreibekunst, *sf.*, **Сдѣнschreiben**, *sn.* =*s*, kaligrafia *f.*

Сдѣнschreiber, *sm.* =*s*, *pl.* —, kaligraf *m.*

Сдѣнstens, *adv.* jak najpiękniej, jak najlepiej.

Сдѣнtuerc, *sm.* =*s*, *pl.* —, pochlebca *m.*, robiący komplementy.

Сдѣнтуerei, *sf. pl.* =*en*, galanteria *f.*, karesowanie *n.*, umizganie *n.*

Сдѣnung, *sf.* 1) szanowanie *n.*, oszczędzanie *n.*, ochranianie *n.*; mit — *be* handeln postępować z kim, traktować kogoś bardzo delikatnie, względnie; 2) zagaj *m.*, zaganienie *n.*, zalesienie *n.*

Сдѣnungsbefürftig, *adi.* wymagający względności, pieczołowitości.

Сдѣnungsbrille, *sf. pl.* =*n*, okulary *pl.* dla zakonserwowania oczu.

Сдѣnungslöb, *adi.* i *adv.* nielitościwy, bezwzględny; nielitościwie, bezwzględnie, niedelikatny, niedelikatnie.

Сдѣnungslöfigkeit, *sf. pl.* =*en*, bezwzględność *f.*, niedelikatność *f.*

Сдѣnungsboll, *adi.* i *adv.* pełen względów, delikatności, wyrozumiały; delikatnie.

Сдѣnungszeit, **Сдѣnzeit**, *sf.* czas ochronny (w którym polować i ryb łowić nie wolno).

Сдѣnwijsenschaftlich, *adi.* belletrystyczny.

Сдѣnner, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz **Сдѣner** 2).

Сдѣnpf, *sm.* =*es*, *pl.* **Сдѣnpfe**, czub *m.*, czupryna *f.*; ein kleiner — czubek *m.*; beim =*e* fassen wziąć, złapać za czuprynę; (przenośnie:) die Gelegenheit beim =*e* ergreifen skorzystać ze sposobności.

Сдѣnpfartig, *adi.* czubiasty, czubaty.

Сдѣnpfbar, *adi.* dający się czerpać.

Сдѣnpfbrunnen, *sm.* =*s*, *pl.* —, studnia *f.* z wiadrem do czerpania.

Сдѣnpfbühne, *sf. pl.* =*n*, tama chwytna, tama czerpiąca.

Сдѣnpfeimer, *sm.* =*s*, *pl.* —, wiadro *n.* do czerpania, czerpadko *n.*

Сдѣnpfen, *I. va. i vn.* (haben) 1) czerpać, nabierać; Wasser — czerpać wodę; Milch mit dem Löffel — nabierać łyżką mleko; Atem — odetchnąć głęboko; frische Luft — oddechać świeżem powietrzem; der Raſm schöpft Wasser lödka nabiera wody; die Sonne schöpft Wasser słońce pije; das ſett von der Suppe — zebrać tłuszcz z rosółu; den Raſm von der Milch — zebrać śmietankę z mleka; (przenośnie:) Wasser mit dem Siebe — czerpać wodę przetakiem; 2) aus verschiedenen Quellen — zieraćpnąć z rozmaitych źródeł; Hoffnung, Mut — nabierać nadziei, odwagi; Verdacht — podejrzawać; Nutzen aus etw. — wyciągnąć zysk z czego.

Сдѣnpfen, *sn.* =*s*, czerpanie *n.*, nabieranie *n.*; pompowanie *n.* (okrętów).

Сдѣnpfer, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) Stwórca *m.*, stwórzyciel *m.*; 2) twórca *m.*, sprawca *m.*, autor *m.*; ojciec *m.*; er ist der — meines Glückes jest

sprawcą, twórcą mego szczęścia; 2) ten co czerpie; czerpak m., czerpadło n.

Edjö'pferin, *sf. pl.* =nen, stwórczyni *f.*, twórczyni *f.*, stwożycielka *f.*, sprawczyni *f.*
Edjö'pfergeist, *sm.* =eš, duch twórczy.

Edjö'pferhand, *sf. pl.* =hände, ręka twórcza.

Edjö'pferisch, *adi.* twórczy.
Edjö'pferkraft, *sf.* siła twórcza.

Edjö'pfermacht, *sf.* potęga twórcza.

Edjö'pferwort, *sn.* =eš, *pl.* =e, słowo n. Stwórcoy.

Edjö'pferzäh, *sn.* =eš, *pl.* =e, czerpadło n., naczynie n. do czerpania.

Edjö'pferzeit, *sm.* =š, *pl.* —, sep mucetowy.

Edjö'pferzahn, *sn.* =eš, *pl.* =e, czub *m.*, czubek *m.*

Edjö'pferig, *adi.* czubaty.
Edjö'pferche, *sf. pl.* =n, obacz Haubenlerche.

Edjö'pferzeit, *sf. pl.* =n, sikora czubata.

Edjö'pferstiel, *sm.* =š, *pl.* —, chochla *f.*, warzachew *f.*

Edjö'pferstiel, *sf. pl.* =n, czerpak m., wiaderko n.

Edjö'pferwanne, *sf. pl.* =n, wiaderko *f.*, koneweczka n. do czerpania.

Edjö'pfermaschine, *sf. pl.* =n, pompa hydrauliczna.

Edjö'pfertrieb, *sn.* =eš, *pl.* =rüder, elevator *m.*

Edjö'pferhaube, *sf. pl.* =n, szufa n.

Edjö'pferhaube, *sf. pl.* =n, czubacz m., gołąb czubaty, długoczuby.

Edjö'pferwerk, *sf. pl.* =en, stworzenie n., utwór m., twór m.

Edjö'pferwerk, *sm.* =eš, *pl.* =e, akt m. stworzenia.

Edjö'pferwerkgeschichte, *sf.* historia *f.* stworzenia.

Edjö'pferwerktag, *sm.* =eš, *pl.* =e, dzień m. stworzenia.

Edjö'pferwerk, *sn.* =eš, *pl.* =e, dzieło n. stworzenia.

Edjö'pferwerk, *sf. pl.* =n, przepiórka czubata.

Edjö'pferwerk, *sn.* =eš, *pl.* =e, przyrząd m. do czerpania; maszyna hydrauliczna.

Edjö'pfer, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz Edjö'ffe.

Edjö'pfer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) szopa *f.*; 2) kufel m., kubek m., kwarta *f.*; wollen Sie einen — Bier mit mir trinken? czy chcesz się pan napić ze mną kufła piwa?; 3) szopy *pl.* (futro).

Edjö'pferweise, *adv.* na kusle, kulami.

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) skop m., baran m.; 2) głupiec m.

Edjö'pferbraten, *sm.* =š, pieczeń barania, skopowa.

Edjö'pferfleisch, *sn.* =eš, Edjö'pferfleisch, *sn.* baranina *f.*, skopowina *f.*

Edjö'pferhaft, Edjö'pferig, *adi.* strupowaty, barani.

Edjö'pferhaut, *sf. pl.* =n, Edjö'pferhäutchen, *sm.* =š, *pl.* —, udziec barani, skopowy.

Edjö'pfer, *sf. pl.* =n, podpora *f.*, pale, piloty ubezpieczające groble.

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

Edjö'pfer, *sm.* =eš, *pl.* =e, strup m., ciemieniucha *f.*, parchy *pl.* (u bydlat).

ECHO'PPŬCHTIG, *adi.* obowiązany do opłacania podatku.

ECHO'FREBE, *sf. pl.* =n, ob. Nebenbesch.

ECHO'REGISTER, *sn.* =s, *pl.* —, obacz ECHO'BUCH.

ECHO'FREIß, *sn.* =fēs, *pl.* =fer, obacz ECHO'ßLING.

ECHO'ßIÜNDE, *sf. pl.* =n, grzeszek *m.*

ECHO'ßTAILE, *sf. pl.* =n, stanik *m.* z polami.

ECHO'THEN, *sn.* =s, *pl.* —, strączek *m.*

ECHO'TE, *sf. pl.* =n, strączek *m.*, strąg *m.*; grüne =n, zielony groszek, strącze *pl.*

ECHO'TENARTIG, *adi.* strączkowany, strączkowy.

ECHO'TENBLUME, *sf. pl.* =n, zawilec alpejski, sasanka *f.*

ECHO'TENDORN, *sm.* =es, *pl.* =e, akacja *f.*

ECHO'TENERBISC, *sf. pl.* =n, groch strączkowy.

ECHO'TENFÖRMIG, *adi.* strączkowy.

ECHO'TENGEWÄCHS, *sn.* =fēs, *pl.* =fe, rośliny strączkowe.

ECHO'TENFLECK, *sm.* =s, głabi-groszek *m.*, komonica *f.*, komonika pospolita; gefingert — sowing strażła.

ECHO'TENPFEFFER, *sm.* =s, pieprz hiszpański, nieluszczoney.

ECHO'TENPFLANZEN, *sf. pl.* ob. ECHO'TENGEWÄCHSE.

ECHO'TENTRAGEND, *adi.* noszący strączki.

ECHO'TT, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przepierzenie *n.* z desek (na okretach).

ECHO'TTER, *sm.* =s, *pl.* —, żwir *m.*, szutr *m.*

ECHO'TTERBETT, *sn.* =es, *pl.* =e, łóżysko *n.* szutru.

ECHO'TTERGRUBE, *sf. pl.* =n, żwirowisko *n.*, kopalnia *f.* żwiru.

ECHO'TTERN, *va.* (haben) żwirować, szutrować.

ECHO'TTERUNG, *sf. pl.* =en, żwirowanie *n.*, szutowanie *n.*

ECHO'TTERWAGEN, *sm.* =s, *pl.* =wägen, żwirowka *f.*, szutrowka *f.*

ECHO'TTIJD, *sm.* polka szkocka.

ECHRÄJJE'REN, *va.* i *vn.* (haben) kratkować, cieniować liniami.

ECHRÄJJE'REN, *sn.* =s, ECHRÄJJE'RUNG, *sf. pl.* =en, kratkowanie *n.*, cieniowanie *n.* liniami.

ECHRÄG, ECHRÄ'GE, I. *adi.* ukośny, skośny; II. *adv.* na skos, ukośnie, skośnie, na ukos; — gegenüber naprzeciwko w skos; die Mühe — aufsetzen nasadzić czapkę na bakier.

ECHRÄ'GBALLEN, *sm.* =s, *pl.* —, belek poprzeczny.

ECHRÄ'GE, *sf.* ECHRÄ'GHEIT, *sf.* ukos *m.*, ukośność *f.*

ECHRÄ'GEN, *sm.* =s, *pl.* —, 1) koziół *m.*, kobylica *f.*; 2) stragan *m.*, ławka *f.* przekupnia; 3) tapczan *m.*; 4) (Wahre) katafalk *m.*; 5) potrojny szałw drzewa, stos trzysząźniowy.

ECHRÄ'GEN, *va.* (haben) ukośny kierunek czemu nadać.

ECHRÄ'GEN, *sn.* =s, ECHRÄ'GUNG, *sf. pl.* =en, krajanie *n.*, ciecnie *n.* na ukos.

ECHRÄ'GFENSTER, *sn.* =s, *pl.* —, ukośne okno.

ECHRÄ'GFLÄCHE, *sf. pl.* =n, ECHRÄ'GFAUTE, *sf. pl.* =n, ukośna płaszczyna.

ECHRÄ'GANTIG, *adi.* ukośno-brzeżny.

ECHRÄ'GLINIE, *sf. pl.* =n, linia ukośna.

ECHRÄ'GMAS, *sn.* =es, *pl.* =e, śmiga *f.*, węgelnica ruchowa, ukośnica *f.*

ECHRÄ'GSCHNITT, *sm.* =es, *pl.* =e, (prze)ciecie ukośne.

ECHRÄ'GSTREIFEN, *sm.* =s, *pl.* —, pas ukośny.

ECHRÄ'MME, *sf. pl.* =n, kresa *f.*, szrama *f.*, rysa *f.*, blizna *f.*, ciecnie *n.*, ocios *m.*

ECHRÄ'MMEN, *va.* (haben) kresę na czem zrobić, szramować, podciosać, zaciąć, zadrasnąć.

ECHRÄ'MMIG, *adi.* pokryty bliznami, szramami.

ECHRÄNT, *sm.* =es, *pl.* ECHRÄNTE, szafa *f.*, szafka *f.*

ECHRÄ'NTEN, *sn.* =s, *pl.* —, szafka *f.*, szafeczka *f.*

ECHRÄ'NTE, *sf. pl.* =n, 1) baryera *f.*, kobylica *f.*, szranki *pl.*; in die =n treten wstąpić w szranki (na turniejach); in die =n fordern wyzwać na rękę; für jmdn in die =n treten stanąć w czyjej obronie; vor den =n (des Gerichtes) erscheinen stawać za kratami, stanąć w sądzie; 2) granica *f.*, karby *pl.*; jmdn in den =n halten trzymać kogo w karbach, w ryzie; in den =n bleiben hamować się; die =n überschreiten przekroczyć granicę; in seinen =n bleiben trzymać się w swoim zakresie; Ihrer Großmut sind keine =n gesetzt nie kładzie się tawy pańskiej wspaniałości; einer Sache =n setzen tamę położyć czemu; seinen Zorn in =n halten hamować gniew.

ECHRÄ'NTEISEN, *sn.* =s, *pl.* —, nabełek *m.*, pilnik pilowy.

ECHRÄ'NFEN, I. *va.* (haben) złożyć, złożyć na krzyż, krzyżować *n.* p. ręce, nogi; die Säge — zęby u piły naprostować; II. *vn.* (haben) w chodzie nogi na krzyż stawiać.

ECHRÄ'NTENLOS, *adi.* bezgraniczny, bez miary, nieokreślony; *adv.* bezgranicznie.

ECHRÄ'NTENLOSIGKEIT, *sf. pl.* =en, bezgraniczność *f.*, bezmierność *f.*; rozluźnienie *n.*

ECHRÄ'NGE, *sm.* =n, *pl.* =n, pieczeniarsz *m.*, pochlebca *m.*; Hof — pieczeniarsz, pochlebca dworski.

ECHRÄ'UZENART, *sf.* sposób pochlebcy, pieczeniarski.

ECHRÄ'UZENHAFT, *adi.* po pieczeniarsku.

ECHRÄ'UZENTUM, *sn.* =(e)s, *pl.* =en, pieczeniarsztwo *n.*

ECHRÄ'PE, *sf. pl.* =n, skrobakło *n.*, drapaczka *f.*; zgrzeblo *n.*

ECHRÄ'PEN, *va.* i *vn.* (haben) skrobać, drapać; (przen.) bardzo oszczędzać; auf der Geige — rzepolić.

ECHRAPNE'U, *sm.* i *sn.* =s, *pl.* =s, szrapnel *m.*

Schra'pfel, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, oskrobiny *f. pl.*, wiory, od-rzynki *pl.*

Schrau'be, *sf. pl. n.*, śruba *f.*, śrubka *f.*, wkretka *f.*; *etm.* mit =n befestigen przytwierdzić śrubami, przyśrubować; die — anziehen śrubę mocno wśrubować; eine — ohne Ende nieustająca śruba; śruba *f.* bez końca; — an einer Presse puzeloga *f.*; (przen.): die Sache steht auf -n rzecz bardzo się chwiewie, jest niepewna; in seinem Kopfe ist eine — losz brakuje mu kleпки; eine alte — starowinka; seine Worte auf — stellen dwuznacznie się wyrażać, wykręcać się.

Schrau'ben, schraube, schraubt, schrob i schraube, geschoben i geschraubt; I. *va.* (haben) śrubować; die Lampe herunter — skrócić lampę; (przen.): jmdm — docinać, dopiekać, dogryzać komu, brać kogo na fundusz, na kawał; obdzierać, wyzyskać kogo; den Preis höher — znaczenie podwyższyć, wśrubować cenę; seine Ansprüche niedriger — zmniejszyć wymagania, pretensje; II. geschoben, *pp. i adi.*, geschoben sprechen, schreiben mówić, pisać nienaturalnie, wymuszono; geschobener Stil styl wymuszony, nienaturalny; geschraubtes Wesen, geschraubte Manieren sztywność *f.*, napuszystość *f.*, sztywność, napuszyste wzięcie, zachowanie się.

Schrau'benartig, *adi.* śrubowaty.

Schrau'benbaſten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, mutra, macica stalowa.

Schrau'benbaum, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =bäume, pochtunik *m.*

Schrau'benbohrer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, gwintownica *f.*, krętał *m.*, świder *m.* do wiercenia muter do śrub.

Schrau'benbremſe, *sf. pl.* =n, hamulec śrubowy.

Schrau'benampfer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, Schrau'benampfſchiff, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =e, śrubowiec parowy, parostatek *m.* o śrubie.

Schrau'wendrehbank, *sf. pl.* =bänke, śrubarnia *f.*

Schrau'wendſläche, *sf. pl.* =n, powierzchnica *f.* skrzydeł u śruby okrętowej.

Schrau'wendförmig, *adi.* śrubiaſty, w kształcie śruby.

Schrau'wendgang, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =gänge, gwint *m.*, chód *m.*, spust *m.* śruby; toter — krok martwy śruby.

Schrau'wendgewinde, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, gwint *m.*

Schrau'wendhornſchnecke, *sf. pl. n.*, zawiska *f.*

Schrau'wendſpohalter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, przygłówek *m.*, pazur *m.* śruby.

Schrau'wendkluppe, *sf. pl.* =n, śrubownica *f.*, gwintownica wielka.

Schrau'wendkuppel, *sf. pl.* =n, sprzęgło śrubowe, łącznik śrubowy (kol.).

Schrau'wendkuppelbügel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kabłak *m.* sprzęgła (kol.).

Schrau'wendkuppelhebel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, rączka *f.* sprzęgła (kol.).

Schrau'wendkuppelſaſche, *sf. pl.* =n, łubki sprzęgłowe, wieszadło łącznikowe (kol.).

Schrau'wendkuppelſpindel, *sf. pl.* =n, śruba sprzęgła, wrzeciono *n.* sprzęgła śrubowego (kol.).

Schrau'wendkuppelung, *sf. pl.* =en, sprzężenie *n.* śrub.

Schrau'wendlinie, *sf. pl.* =n, linia w kształcie śruby kręcona, spiralna.

Schrau'wendmutter, *sf. pl.* =n, śrubokoło *n.*, mutra *f.*, muterka *f.* do śruby, osada *f.* śruby, biegun *m.* u śruby, naśrubek *m.*

Schrau'wendkuppelungſchiff, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =e, tarcza *f.* przy sprzęgle śrubowym.

Schrau'wendnagel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =nägel, gwóźdź śrubowy.

Schrau'wendpatrone, *sf. pl.* =n, obacz Schrau'wendgang.

Schrau'wendpreſſe, *sf. pl.* =n, prasa śrubowa.

Schrau'wendpropeller, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, propeler śrubowy.

Schrau'wendrad, *sn.* = \bar{s} , =räder, turbina *f.*

Schrau'wendſchiff, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =e, śrubowiec *n.*, okręt śrubowy.

Schrau'wendſchlüſſel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, klucz *m.* do śrub, do muter, śruboklucz *m.*, śrubokręt *m.*, dłutko *n.*

Schrau'wendſchnecke, *sf. pl.* =n, śrubownica *f.*, terebra *f.* (waga); rodzaj ślimaka.

Schrau'wendſchneidemaſchine, *sf. pl.* =n, gwintorzeźnia *f.*

Schrau'wendſpindel, *sf. pl.* =n, wałek *m.* śruby.

Schrau'wendſtein, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =e, skamieniałości w kształcie śrub.

Schrau'wendverſicherung, *sf. pl.* =en, zahaczenie *n.* na śrubka, zahaczenie *n.* mutry. Schrau'wendwinde, *sf. pl.* =n, winda śrubowa.

Schrau'wendwindung, *sf. pl.* =en, obacz Schraubenlinie.

Schrau'wendzieher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, odkrętał *m.*, śrubnik *m.*, dłuto *n.*

Schrau'wendzwinde, *sf. pl.* =n, śruba stolarska, szpona *f.*, ścisakacz *m.*, kleszcz *m.*

Schrauberei, *sf. pl.* =en, Schrau'ben, *sn.* = \bar{s} , śrubowanina *f.*, śrubowanie *n.*

Schrau'wendſtock, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =stöck, śrubzstak *m.*, imadło *n.*, kleszcznik *m.*, ścieśniacz *m.*

Schrau'wendzange, *sf. pl.* =n, szpona *f.*, obeegi *pl.* u śrubzstaka.

Schred, *sm.* = \bar{s} , Schre'cken, *sm.* = \bar{s} , strach *m.*, przetrach *m.*, trwoga *f.*, poploch *m.*; ein paniſcher — paniczny, wielki przetrach; einen — beſommen nastraszyć, przestraszyć się; jmdm einen — einjagen napędzić komu strachu; in — geraten przelęknąć się; der — ist mir in die Glieder gefahren strach mi przeszedł po kościach; jmdm — verursachen przestraszyć kogo, nabawić go strachu; die — des Todes, des Kriegeres okropności, straszliwości śmierci, wojny; ein — erregendes Schauſpiel przerażające widowisko.

Schre'fbar, *adi.* lekliwy, bojaźliwy, nieśmiały.

Schre'ckbarkeit, *sf.* lekliwość *f.*, bojaźń *f.*, nieśmiałość *f.*

Schre'ckbild, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, straszdyło *n.*, widok przerażający.

Schre'cken, *I. vn.* (sein) 1) strachać, lekać się; peknąć z trzaskiem, zerwać się krzy- cząc; *II. va.* (haben i sein) 1) straszyc kogo; 2) polewać co, zanurzać w zimnej wodzie; Wasser — domieszać gorącej wody do zimnej.

Schre'cken, *sm.* =*š*, obacz Schreck.

Schre'ckenbote, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, zwiastun *m.* strasznej nowiny.

Schre'ckensbotschaft, *sf.*, Schre'ckensnachricht, *sf.* *pl.* =*en*, straszna wiadomość.

Schre'ckensgestalt, *sf.* *pl.* =*en*, obacz Schreckbild.

Schre'ckensherrschaft, *sf.* terro- ryzm *m.*

Schre'ckensfunde, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Schreckensbotschaft.

Schre'ckensmann, *sm.* =*eš*, *pl.* =*leute*, terrorysta *m.*

Schre'ckensnachst, *sf.* *pl.* =*nächte*, noc *f.* strachu.

Schre'ckensregierung, *sf.* *pl.* =*en*, obacz Schreckensherrschaft.

Schre'ckensruf, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, okrzyk *m.* przerażenia, prze- strachu.

Schre'ckenssystem, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, system terrorystyczny.

Schre'ckenstag, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, dzień *m.* strachu.

Schre'ckenswort, *sn.* =*eš*, *pl.* =*e*, wyraz *m.* strachu.

Schre'ckenszeit, *sf.* *pl.* =*en*, czas *m.* trwogi.

Schre'ckenspeist, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, obacz Schreckbild.

Schre'ckhaft, Schre'ckig, *adi.* 1) lekliwy, lekający się, strachliwy; 2) obacz Schrecklich.

Schre'ckhaftigkeit, *sf.* *pl.* =*en*, lekliwość *f.*, trwożliwość *f.*

Schre'cklich, *adi.* 1) straszny, straszliwy, okropny; =*er* Meinich straszny człowiek, =*e* Tat okropny czyn; 2) *adv.* strasznie, straszliwie, okropnie; er sieht — auß wygła- da strasznie, okropnie; er ist — groß on jest bardzo duży.

Schre'cklichkeit, *sf.* stra- szność *f.*, okropność *f.*

Schre'cknis, *sn.* =*š*, *pl.* =*je*, strach *m.*, okropność *f.*

Schre'ckschuß, *sm.* =*š*, *pl.* =*schüsse*, wystrzał *m.* na po- strach; (przen.:) postrach *m.*, fałszywy alarm.

Schrei, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, krzyk *m.*, okrzyk *m.*, krzy- knięcie *n.*, hałas *m.*; einen — tun, austößen krzyknąć, wy- dać okrzyk.

Schrei'balg, *sm.* =*eš*, *pl.* =*balge*, krzykacz *m.*, krzykli- wy bachor.

Schrei'bart, *sf.* *pl.* =*en*, sposób *m.* pisania; styl *m.*; pisownia *f.*

Schrei'bbedarf, *sm.* =*eš*, Schrei'bgerät, *sn.* =*eš*, *pl.* =*e*, przybory *pl.* do pisania.

Schrei'bid(e)brief, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, list *m.*

Schrei'bid(e)buch, *sn.* =*eš*, *pl.* =*bücher*, zeszyt *m.*, poszyt *m.*, skrytura *f.*, kajet *m.*

Schrei'bid(e)fähig, *adi.* zdol- ny, zdolny do pisania.

Schrei'bid(e)kunst, *sf.* sztuka *f.*, pisanie, kaligrafia *f.*

Schrei'ben, schreibe, schreibst, schried, habe geschrieben; *I. va.* pisać, napisać; eine gute, schlechte, deutliche Hand — mieć dobre, złe, wyraźne pi- sanie; einen guten Stil — mieć dobry styl; wie gestochen — pisać jak wryto; eigen- händig — własnoręcznie pi- sać; inš reine — przepisać; über etw. ausführlich — roz- pisać się o czym; nach jmdm, um jmdm — pisać po kogo; jmdm etw. gut — zapisać coś na czyją korzyść, na czyje dobro; jmdm etw. auf Rech- nung — zapisać coś na czyj rachunek; in den Sand — pisać na piasku; mit Kreide an die Tafel — pisać kredą na tablicy; über etw. — pi- sać o czym; ein Wort groß, klein — pisać słowo duża, mała literą; was — wir heute? k którego dzisiaj mamy?; ich schreibe ihr oft często do niej pisuję; *II. vn.* (haben) — können umiec pisać; — lernen uczyć się pisać; die Feder

schreibt nicht gut to pióro nie- dobrze pisze; *III.* sich —, *vr.* jak się; wie schreibt er sich? jak on się pisze?; jak on się nazywa?; woher schreibt sich diese Nachricht? skąd pochodzi ta wiadomość?; unsere Freundschaft schreibt sich schon seit unserer Jugend her nasza przyjaźń datuje się jeszcze od młodości; er schreibt sich mit einem b pisze się przez b; schreibe dir hinter die Ohren zapamiętaj to sobie dobrze; *IV.* geschrieben, *pp.* i *adi.* pisany, napisany; diese Worte sind mir tief inš Herz — słowa te wryły mi się w serce.

Schrei'ben, *sn.* =*š*, *pl.* —, 1) pisanie *n.*; deš Lesens und =š unkundig analfabeta *m.*, nie- umiejący czytać ani pisać; 2) pismo *n.*, list *m.*, odezwa *f.*; diplomatisch — nota diploma- tyczna.

Schrei'bensunkundig, *adi.* ten co nie umie pisać, analfabeta *m.*

Schrei'bid(e)pult, *sn.* =*eš*, *pl.* =*e*, pulpit *m.* do pisania.

Schrei'ber, *sm.* =*š*, *pl.* —, pisarz *m.*, autor *m.*; der — dieseš Briefeš autor listu; ein — beim Abvofaten pisarz u adwokata, mundant *m.*; arm'eliger — pisarczyk *m.*

Schrei'beramt, *sn.* =*eš*, Schrei'berdienst, *sm.* =*eš*, Schrei'berposten, urząd *m.*, służba *f.*, posada *f.* pisarza.

Schrei'berarbeit, *sf.* *pl.* =*en*, robota *f.* pisarza.

Schreiberei, *sf.* *pl.* =*en*, 1) pisanie *n.*, 2) pisanina *f.*, gryzmoly *pl.*

Schrei'bern, *I. vn.* (haben) wykonywać zawód pisarza, literata; *II. v. impers.* mich schreibert mam gust do pisania.

Schrei'bsant, *adi.* leniwy do pisania.

Schrei'bseder, *sf.* *pl.* =*n*, pióro *n.* do pisania.

Schrei'bsehler, *sm.* =*š*, *pl.* —, bład pisarski, ortogra- ficzny.

Schrei'bsertig, *adi.* wpra- wny w pisanie.

Schrei'fertigkeit, *sf.* wprawność *f.* w pisaniu.

Schrei'gebrauch, *sm.* =eß, *pl.* -brände, ortografia *f.*

Schrei'gebüch, *sf.* *pl.* =en, Schreib'geld, *sn.* =eß, *pl.* =er, zapłata *f.* za pisanie.

Schrei'griffel, *sm.* =ß, *pl.* —, sztyft *m.*, rysik *m.* do pisania.

Schrei'heft, *sn.* =eß, *pl.* =e, zeszyt *m.* do pisania.

Schrei'frampl, *sm.* =eß, *pl.* -strämpel, kurecz pisarski.

Schrei'kunst, *sf.* sztuka *f.* pisania, kaligrafia *f.*

Schrei'lehrer, *sm.* =ß, *pl.* —, kaligrat *m.*, nauczyciel *m.* kaligrafii.

Schrei'lesefibel, *sf.* *pl.* =n, elementarz *m.* dla nauki pisania i czytania.

Schrei'lesemethode, *sf.*, Schrei'lesen, *sn.* =ß, równoczesna nauka pisania i czytania.

Schrei'luft, *sf.* ochota *f.*, chęć *f.* pisania.

Schrei'luftig, *adi.* usposobiony, chętny do pisania.

Schrei'mappe, *sf.* *pl.* =n, teka *f.* do pisania.

Schrei'maschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do pisania.

Schrei'materialien, *sf.* *pl.* przybory *pl.* do pisania.

Schrei'materialienhandlung, *sf.* *pl.* =en, skład *m.*, magazyn *m.* papieru, przyborów do pisania.

Schrei'papier, *sn.* =ß, papier *m.* do pisania.

Schrei'pschrift, *sf.* *pl.* =en, obacz Schrift'brud.

Schrei'schule, *sf.* *pl.* =n, szkoła *f.* pisania.

Schrei'selig, *adi.* obacz Schreilustig.

Schrei'stift, *sm.* =eß, *pl.* =e, obacz Schreigriffel.

Schrei'stufe, *sf.* *pl.* =n, biuro *n.*, pokój *m.*, gdzie piszą.

Schrei'stunde, *sf.* *pl.* =n, lekya *f.* kaligrafii.

Schrei'sucht, *sf.* mania *f.* pi-an-i, grafowania *f.*

Schrei'süchtig, *adi.* żądny pisania, opanowany grafomanią.

Schrei'tafel, *sf.* *pl.* =n, tablica *f.*, tabliczka *f.* do pisania.

Schrei'tafelchen, *sn.* =ß, *pl.* —, tabliczka *f.* do pisania.

Schrei'tisch, *sm.* =eß, *pl.* =e, biurko *n.*, stół *m.* do pisania.

Schrei'übung, *sf.* *pl.* =en, ćwiczenie *n.* w pisaniu, zadanie kaligraficzne.

Schrei'bung, *sf.* *pl.* =en, sposób *m.* pisania.

Schrei'vorlage, *sf.* *pl.* =n, Schrei'vorschrift, *sf.* *pl.* =en, wzorki *pl.* do pisania.

Schrei'wut, *sf.* obacz Schreiwucht.

Schrei'zeng, *sn.* =eß, *pl.* =e, katamarz *m.*, przybory *pl.* do pisania.

Schrei'zimmer, *sn.* =ß, *pl.* —, obacz Schreibstube.

Schrei'en, schreie, schreiest i schreist, schrie, geschrien, *vn.* i *va.* (haben) krzyżeć, wrzeszczeć, wykrzykiwać;

aus vollem Halse — krzyżeć na całe gardło; wie ein Be-seßener — krzyżeć jak opętany; Jeter und Mordio — krzyżeć gwałtu; Feuer — wołać, że gore; Rache, um Diffe — wołać o pomstę, o pomoc;

nach Brot — wołać o chleb; zum Himmel — wołać do nieba; jmdm die Ohren voll — zaglaszyć kogo krzykiem;

über etw. — lamentować, zawodzić nad czym; wie man in den Wald hinein schreit, so schallt es wieder heraus jakie wołanie, takie echo.

Schrei'en, *sn.* =ß, krzyżenie *n.* krzykliwość *f.*

Schrei'end, *adi.* krzyżący, hałaśliwy; (przen.): = Un-gerechtligkeit rächend, krzyżąc niesprawiedliwość; = Farbe kolor krzyżący, jaskrawy, wpadający w oko.

Schrei'er, *sm.* =ß, *pl.* —, krzykacz *m.*, krzykała *m.*

Schreierei, *sf.* *pl.* =en, 1) obacz Schreien; 2) obacz Markt'schreierei.

Schrei'erin, *sf.* *pl.* =nen, krzykaczka *f.*

Schrei'erisch, *adi.* krzykliwy, wrzaskliwy.

Schrei'hals, *sm.* =eß, *pl.* =hälse, krzykacz *m.*, krzykliwie dziecko.

Schrein, *sm.* =eß, *pl.* =e, 1) szafa *f.*, skrzynia *f.*; 2) trumna *f.*, katafalk *m.*; 3) Reliquien — relikwiarz *m.*

Schrei'ner, *sm.* =ß, *pl.* —, obacz Tischler.

Schrei'ten, schreite, schritt, geschritten, *vn.* (sein) kroczyc, stapać; über etw. — przekroczyć co; przestąpić przez co; er soll mir nicht über die Schwelle — niechaj nie przejdzie, przekrocz mojego progu, nie postanie więcej w moim domu; vorwärts — postepować; rückwärts — cofać się;

weiter — iść, naprzód; über eine Brücke — przejść przez most; (przen.): zu etw. — przystąpić do czego; mir wollen zur Sache — przystąpmy do rzeczy; zum Werke — wziąć się, przystąpić do dzieła; das Haus schreitet der Vollenbung entgegen dom ma się ku ukończeniu; zur zweiten Ehe — przystąpić do powtórnego małżeństwa.

Schrei'vogel, *sm.* =ß, *pl.* =vögel, dwuczub *m.*, krzyżek *m.*

Schrenz, *sm.* =eß; =papier, *sn.* =ß, cienki papier do opakowania, bibuła *f.*

Schrift, *sf.* *pl.* =en, 1) pismo *n.*, litery *pl.*; er hat eine gute — ma dobre pismo; in lateinischer — łacińskiem pismem, łacińskimi literami;

mit runder — rondem; mit fetter — tłustymi czcionkami; Abdruck vor der — pierwsza odbitka; 2) pismo *m.*, publikacja *f.*; eine — auflagen skonepować, ułożyć pismo; seine =en herausgeben wydać swoje dzieła; periodische — czasopismo *n.*; die Heilige — Pismo Święte, biblia *f.*

Schri'fatab, *sm.* =eß, *pl.* =sätze, ustęp *m.* w piśmie.

Schri'falterkümer, *sn.* *pl.* antyki graficzne.

Schri'fart, *sf.* *pl.* =en, rodzaj *m.* pisma.

Schri'fstaussleger, *sm.* =ß, *pl.* —, wykładowca *m.* Pisma Świętego; grafolog *m.*

Schriftauslegung, *sf. pl.* =en, komentowanie *n.*, wykładanie *n.* Pisma Świętego.

Schriftbeweis, *sm.* =fēs, *pl.* =se, dokument *m.*, dowód *m.* na piśmie.

Schriftdruck, *sm.* =eš, *pl.* =e, kursywa *f.*

Schriftbewahrer, *sm.* =š, *pl.* =n, archiwaryusz *m.*, ten co przechowuje dokumenty.

Schriftkammer, *sf. pl.* =n, archiwum *n.*; registratura *f.*

Schrift(en)tum, *sn.* =š, literatura *f.*, piśmiennictwo *n.*

Schrifterklärung, *sf. pl.* =en, obacz **Schriftauslegung**.

Schriftfach, *sn.* =eš, *pl.* =fächer, oddział *m.* w kaszcie.

Schriftforschung, *sf. pl.* =en, badanie *n.* Pisma Świętego.

Schriftführer, *sm.* =š, *pl.* —, sekretarz *m.* (stowarzyszenia, zebrań).

Schriftgebrauch, *sm.* =eš, zwyczaj utarty w piśmiennictwie.

Schriftgelehrsamkeit, *sf. pl.* =en, uczoność *f.*, biegłość *f.* w Piśmie Świętem.

Schriftgelehrte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, uczony *m.*, obeznany *m.* w Piśmie Świętem.

Schriftgießer, *sm.* =š, *pl.* —, gisier *m.*, odlewacz *m.* czcionek.

Schriftgießerei, *sf. pl.* =en, gisiernia *f.*, odlewnia *f.* czcionek.

Schriftgläubig, *adi.* wierzący w Pismo Święte.

Schriftkasten, *sm.* =š, *pl.* =fästen, kaszta drukarska.

Schriftleiter, *sm.* =š, *pl.* —, redaktor *m.*

Schriftleitung, *sf. pl.* =en, redakcyja *f.*

Schriftlich, *adi.* i *adv.* pisemny, pisemnie, na piśmie; =e Prüfung egzamin pisemny; =er Befehl rozkaz na piśmie; geben Sie mir das — daj mi to pan na piśmie.

Schriftmäßig, *adi.* i *adv.* stosowny i stosownie do Pisma Świętego; zgodny,

zgodnie z Pismem Świętem, według Pisma Świętego.

Schriftmetall, *sn.* =š, *pl.* =e, metal *m.* do odlewania czcionek.

Schriftmutter, *sf. pl.* =n, matryca *f.*

Schriftprobe, *sf. pl.* =n, próba *f.* pisma; wzór *m.* czcionek.

Schriftrolle, *sf. pl.* =n, zwój *m.* rekopisu.

Schriftsatz, *sm.* =eš, zac *m.*

Schriftschneider, *sm.* =š, *pl.* —, wyrzynacz *m.* czcionek.

Schriftseite, *sf. pl.* =n, 1) zadrukowana, zapisana strona (papieru); 2) napisowa strona monety.

Schriftsetzer, *sm.* =š, *pl.* —, zecer *m.*, składacz *m.*

Schriftsprache, *sf.* język piśmienny, literacki; język biblijny.

Schriftsteller, *sm.* =š, *pl.* —, pisarz *m.*, literat *m.*, autor *m.*

Schriftstellerei, *sf.*, **Schriftstellerchaft**, *sf.*, **Schriftstellertum**, *sn.* =š, piśmiennictwo *n.*, literatura *f.*, autorstwo *n.*, zajęcie literackie, zawód *m.* literata.

Schriftstellerin, *sf. pl.* =nen, literatka *f.*, autorka *f.*

Schriftstellerisch, *adi.* i *adv.*, pisarski, literacki, po literacku, autorski, po autorstwu; er ist — tätig zajmuje się piśmiennictwem, literaturą.

Schriftstellern, *vn.* (haben) trudnić się piśmiennictwem, autorstwem, literaturą.

Schriftstempel, *sm.* =š, *pl.* —, cecha *f.*, stempel *m.* na czcionkach.

Schriftstück, *sn.* =eš, *pl.* =e, pismo *n.*, dokument *m.*

Schrifttext, *sm.* =eš, *pl.* =e, tekst *m.* Pisma (Świętego), biblijny.

Schrift(ver)fälscher, *sm.* =š, *pl.* —, fałszerz *m.* pism.

Schrift(ver)fälschung, *sf. pl.* =en, fałszowanie *n.* pism.

Schriftwart, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz **Schriftführer**.

Schriftwechsel, *sm.* =š, *pl.* —, wymiana *f.* pism, korespondencyja *f.*

Schriftwidrig, *adi.* sprzeczny z Pismem Świętem.

Schriftwort, *sn.* =eš, *pl.* =e, słowo należące do języka literackiego; ustęp *m.* z Pisma Świętego.

Schriftzeichen, *sn.* =š, *pl.* —, znak pisarski; litera *f.*; durch — dargestellt przedstawiony graficznie.

Schriftzeug, *sm.* =(e)š, obacz **Schriftmetall**.

Schriftzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, zarys *m.* w pisaniu, ręka *f.*, charakter *m.*; die =züge pismo *n.*

Schrift, *adi.* ostry, przeźrliwy, przenikliwy.

Schrift, *vn.* (haben) wydawać tony przeraźliwe, przenikliwe, świergotać, ćwierkać (o świerszczu).

Schrift, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krok *m.*; den — beschleunigen przyspieszyć kroku; kleiner — kroczek *m.*; — gehen isć zwolna, noga za nogą; — fahren jechać krok za krokiem; — reiten jechać stepo, noga za nogą; — schnellen =en szybkim krokiem; keinen — auß dem Hause tun ani na krok nie wyjść z domu; nie ruszyć się z domu; — halten dotrzymać kroku; jmbm auf — und Tritt folgen isć za kim krok za krokiem, prześladować kogo jak ciele, ani na krok kogo nie odstępować; sich jmbm drei — von Leibe halten nie poufalić się z kim, trzymać kogo zdala od siebie; bleibe mir drei =e vom Leibe! nie zbliżaj się do mnie! daj mi spokój!; ich tue den äußersten — robie ostateczne kroki; haben Sie schon die nötigen =e getan? czy wdrożył pan już odpowiednio kroki?; die ersten =e tun wdrożyć przedwstępne kroki; den ersten — tun przełamać lody; der erste — ist der schwerste początek najtrudniejszy.

Schriftgänger, *sm.* =š, *pl.* —, stępek *m.*, szłapak *m.*

Schriftlings, *adv.* krok za krokiem, noga za nogą, stępem.

Schrittmaßer, *sm.* =š, *pl.* —, ten co idzie, jedzie przodem dla oznaczenia chyżości kroku.

Schrittmesser, *sm.* =š, *pl.* —, Schrittzähler, *sm.* =š, *pl.* —, krokomierz *m.*

Schrittschuh, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, obacz Schrittschuh.

Schrittslein, *sm.* =eš, *pl.* =e, chodnik *m.*; kładka *f.* na wodzie z kamieni.

Schrittwaise, *adi.* i *adv.* krok za krokiem, na kroki; stopniowo.

Schroff, *adi.* 1) stromy, spadzisty; 2) szorstki, chropawy, (przenośnie:) nieprzystępny, przykry; ein =er Mensch szorstki, nieprzystępny człowiek; ein =eš Behalten szorstkie zachowanie się.

Schroffe, *sf.* *pl.* =n, skała spadzista, spadzistość *f.*

Schroffheit, *sf.* *pl.* =en, stromość *f.*, spadzistość *f.*; szorstkość *f.*, nieprzystępność *f.*

Schroßfeilen, *sn.* =š, *pl.* —, Schroßknäpper, *sm.* =š, *pl.* —, baniecznik *m.*; nacinadło *n.*, lanceta *f.* do robienia cięć przy stawianiu baniek.

Schroßfen, *va.* (haben) 1) stawiać bańki; 2) sierpem z wierzchu kosić, odrzeć kwiat z liścia; 3) (przenośnie:) orznąć, ograć, oszukać kogo; jmnnd — wyciągnąć z kogo ostatni grosz.

Schroßfen, *sn.* =š, Schroßpfung, *sf.* *pl.* =en, stawianie *n.* baniek; koszenie *n.* z wierzchu; (przenośnie:) oszukiwanie *n.*

Schroßpfand, *sn.* =feš, *pl.* =gläfer, Schroßpfopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, bańka *f.*

Schroßpfund, *sm.* =eš, *pl.* =e, nacięcie *n.* do stawiania baniek.

Schroßpflug, *sn.* =eš, *pl.* =e, narzędzie *n.* do stawiania baniek.

Schrot, *sn.* = (e)š, 1) odciinek *m.*, odrzynek *m.*; odcięty pień drzewa, blok *m.*, kłoc *m.*; 2) próba *f.* metali;

waga mennicza monety; 3) śrut *m.* (do strzelania); 4) grubo zmielone zboże; 5) (przenośnie:) ein Mann von altem — und Korn człowiek starej daty.

Schrotart, *sf.* *pl.* =ärte, topór do rębania.

Schrotbeutel, *sm.* =š, *pl.* —, worek *m.* na śrut, śrutnica *f.*

Schrotbrot, *sn.* = (e)š, chleb razowy.

Schrotbüchse, Schroßflinte, *sf.* *pl.* =n, śrutówka *f.*, strzelba do śrutu.

Schrotfeilen, *sn.* =š, *pl.* —, 1) dłubacz *m.*, dłuto do odcinania; 2) gnypr szewski.

Schrotfen, *va.* (haben) 1) pogryźć zębami na drobne kawałki, zmiażdżyć; 2) śrutować zboże, grubo zemleć; 3) rąbać, rznąć, krajać, ciąć na kawałki; 4) przekopywać się przez ziemię do kruszenia, wiercić skały; 5) wciągać, windować, dźwigać ciężary (na wóz); bezkry spuszczać do piwnicy i wydobywać z piwnicy.

Schrotter, *sm.* =š, *pl.* —, 1) ten co tuie, przeryna, kraje w mennicy, ten co sztaby srebra przeryna na monety; 2) ten co bezkry spuszcza lub wydobywa z piwnicy; 3) jelonek *m.*, ogniczek *m.*

Schrotfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* śrutu.

Schrotflinte, *sf.* *pl.* =n, obacz Schroßbüchse.

Schrotform, *sf.* *pl.* =en, forma na odlewanie śrutu.

Schrotgichterel, *sf.* *pl.* =en, gisernia *f.* śrutu.

Schrotobel, *sm.* =š, *pl.* —, hebel *m.* do okrzesywania z grubszego.

Schrotorn, *sn.* = (e)š, *pl.* =föerner, 1) ziarnko *n.* śrutu; 2) zboże grubo mielone.

Schrotreiter, *sf.* *pl.* =n, drabinka *f.* do wtaczania ciężarów, legar *m.*

Schrotstück, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, kawałek odcięty, odeznięty metalu na odbicie monety.

Schrotstück, *sn.* =eš, mąka razowa, krupia-ta.

Schrotmeister, *sm.* =š, *pl.* —, dłuto *n.* do przecinania, przecinak trzonkowy, przecinak przykładowy.

Schrotmühle, *sf.* *pl.* =n, młyn *m.* do śrubowania zboża, ziarna.

Schrotäge, *sf.* *pl.* =n, piła *f.* do rznienia grubego drzewa.

Schrotäherc, *sf.* *pl.* =n, nożyce *pl.* do cięcia twardych rzeczy (blachy, drutu).

Schrotseil, *sn.* =eš, *pl.* =e, lina *f.* do spuszczenia ciężarów (beczek do piwnicy).

Schrotwage, *sf.* *pl.* =n, poziomnica *f.*

Schrubben, *va.* (haben) szaruować, wycierać ostrą miotłą; z grubszego heblować.

Schrubber, *sm.* =š, *pl.* —, 1) ten co szuruje, hebluje; 2) ostra miotła, szczotka *f.* do szarowania.

Schruble, *sf.* *pl.* =n, 1) kaprys *m.*, grymas *m.*, dziwactwo *n.*; 2) alte — stary oryginal, dziwak; starowinka *m.* i *f.*

Schrublenhaft, Schrublig, *adi.* kapryśny, grymaśny, dziwaczny.

Schrubpel, *sf.* *pl.* =n, zmarszczka *f.*

Schrubpfen, *vn.* (haben i sein) i *vr.* marszczyć się, kurczyć się, także o mleku, kiedy się na niem kożuch robi, kiedy się zsiada, o wodzie zaczynającej marznąć; sich — marszczyć, skurczyć, siagnąć się.

Schrubpfelrig, Schrubmpfig, *adi.* skurczony, zmarszczony.

Schrubpfleber, *sf.* wątroba marska.

Schrubpfutere, *sf.* nerka marska.

Schrubnde, *sf.* *pl.* =n, szpara *f.*, rozpadlina *f.*; pęknięcie *n.* (skóry).

Schrubndig, *adi.* szparowaty, popekany, rozpadły.

Schub, *sm.* =eš, *pl.* Schübe, 1) pchnięcie *n.*, popchnięcie *n.*, posuwanie *n.*; jmnndm

einen — (i Schubs) geben po-
pehnać, poszturkać kogo; 2)
rzut *m.* kuli (przy kręglach);
einen — machen raz rzucić,
zrobić jeden rzut; ein —
Regel partya *f.* kręgli; 3)
ein — Brotes jedno pieczy-
wo chleba; der — des Brotes
wsadzanie *n.* chleba do pieca;
ein — Senatoren masowe
mianowanie senatorów; ich
kam mit einem — zur Tür
hinein jednym susem dosta-
łem się przez drzwi do
środką; 4) przymusowe od-
stawienie, ciupasa; mit —
abjūden odstawić ciupasem;
5) przegródka *f.*, przedziałka
f. do wysuwania.

Schu'bfach, *sn.* =eš, *pl.*
-fächer. Schu'blade, *sf.* *pl.*
=n, Schu'blafen, *sm.* =š,
pl. =fājten, szuflada *f.*, szuflad-
ka *f.*; skrzyńka *f.* z przegród-
kami do wysuwania.

Schu'bfarren, *sm.* =š, *pl.*
—, taczki *pl.*

Schu'bfarrner, *sm.* =š, *pl.*
—, taczkarz *m.*

Schu'briegel, *sm.* =š, *pl.*
—, zasuwka *f.*, zasuwka *f.*

Schu'bfad, *sm.* =eš, *pl.*
=fāde, kieszeń *f.*, torba *f.*

Schu'btür(e), *sf.* *pl.* =n,
drzwi zasuwane.

Schu'biad, Schu'bb(e)jad,
sm. =eš, *pl.* =e, łajdak *m.*,
szuja *f.*

Schu'bfen, *va.* *imndn* —
popychać, potrącać, posztur-
kiwać kogo.

Schu'bwaise, *adv.* posuwa-
wając; po trosze, garstkami;
ciupasem; — einlassen wpu-
szczać po kilka osób na raz.

Schu'chtern, *adi.* nieśmiały,
bojaźliwy, lekliwy, płochliwy.
Schu'chternheit, *sf.* nieśmia-
łość *f.*, bojaźliwość *f.*, lekli-
wość *f.*, płochliwość *f.*

Schu'ckeln, *va.* i *vn.* (haben)
1) obacz Schaufeln; 2) ob.
Schütteln.

Schu'ffeln, *va.* (haben) ob.
Schaufeln.

Schu'ft, *sm.* =eš, *pl.* =e,
szubrawiec *m.*, gałgan *m.*,
łajdak *m.*

Schu'ften, *vn.* (haben) 1)
ciężko pracować, harować;

2) robić gałgaństwa, łajda-
ctwa.

Schu'ftenstreich, *sm.* =eš, *pl.*
=e, Schu'fterei, *sf.* *pl.* =en,
Schu'tfigkeit, *sf.* *pl.* =en, łaj-
dactwo *n.*, gałgaństwo *n.*,
szujostwo *n.*

Schu'ftig, Schu'ftig, *adi.*
szubrawy, gałgański, podły,
łajdacki.

Schu'f, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1)
obuwie *n.*, trzewik *m.*, bu-
ciki *m.*; alter, zerriener —
chodak *m.*; die =e an-
ziehen wdziać, wzuć trzewiki,
buciki; die =e ausziehen
zdjąć trzewiki, zzuć buciki;
die =e wecheln przeuć buciki;
2) (przen.) *imndm* etw. in die
=e schieben złożyć, zwalić coś
na kogo; ich weiß, wo ihn
der — drückt wiem, co mu do-
lega; an den =en etw. ab-
laufen domyślić się czego;
alle =e über einen leisten
schlagen robić wszystko na
jednego kopyto; ich möchte
nicht in seinen =en stecken nie
chciałbym być na jego miej-
scu; *imndm* die =e austreten
wyrugować kogo; 3) stopa
f. (jako miara); zehn — lang
na dziesięć stóp długości; 4)
oknie *n.* na końcu jakiej
rzeczy; 5) siodełko *n.*

Schu'habjah, *sm.* =eš, *pl.*
=fāte, obcas *m.*

Schu'haht, *sf.* *pl.* =n,
szydło *n.*

Schu'hband, *sn.* =eš, *pl.*
=bänder, tasiemka *f.* do bu-
cików, sznurowadło *n.*

Schu'hblatt, *sn.* =eš, *pl.*
=blätter, przód *m.* trzewika.

Schu'hblume, *sf.* *pl.* =n,
chińska róża.

Schu'hbürste, *sf.* *pl.* =n,
szczotka *f.* do trzewików.

Schu'hdraht, *sm.* =eš, *pl.*
=drāhte, dratwa *f.*

Schu'hfled, Schu'hfliden,
sm. =eš, *pl.* =e i —, przy-
szczepka *f.*, latka *f.* u trze-
wika.

Schu'hflider, *sm.* =š, *pl.*
—, latacz *m.*

Schu'hhorn, *sn.* =eš, *pl.*
=hörner, tyżka *f.* do wciągania
trzewików.

Schu'hfnöpfler, *sm.* =š, *pl.*
—, zapinaacz *m.* do bucików.

Schu'hladen, *sm.* =š, *pl.*
=lāden, sklep *m.* z trzewikami.

Schu'hleiten, *sm.* =š, *pl.*
—, kopyto *n.*

Schu'hmader, *sm.* =š, *pl.*
—, szewc *m.*

Schu'hmaderin, *sf.* *pl.* =nen,
szewcowa *f.*, szewczycha *f.*

Schu'hwadergesell, *sm.* =en,
pl. =en, czeladnik szewski.

Schu'hwaderhandwerk, *sn.*
=eš, *pl.* =e, rzemiosło szew-
skie, szewstwo *n.*

Schu'hwaderkneiß, *sm.* =eš,
pl. =e, uożyk *m.*, gnypak
szewski.

Schu'hwadermeister, *sm.*
=š, *pl.* —, majster szewski.

Schu'hwaderwerfstatt, *sf.*
=statt, warsztat szewski.

Schu'hwaderwerkzeug, *sn.*
=eš, *pl.* =e, narzędzie szewskie.

Schu'hwaderzunft, *sf.* *pl.*
=zünfte, cech szewski.

Schu'hwarkt, *sm.* =eš, *pl.*
=märkte, targ *m.* na buciki,
trzewiki.

Schu'hwagel, *sm.* =š, *pl.*
=nāgel, kolek *m.* do butów.

Schu'hwacht, *sf.* *pl.* =nächte,
szew *m.* w buciku.

Schu'hwach, *sn.* =š, smoda
szewska.

Schu'hwäcker, *sm.* =š, *pl.* —,
czyściciel *m.* butów.

Schu'hwäcken, *sm.* =š, *pl.*
—, rzemyk *m.* do bucików,
sznurowadło *n.*

Schu'hwose, *sf.* *pl.* =n,
Schu'hwosette, *sf.* *pl.* =n,
Schu'hwosleife, *sf.* *pl.* =n, ro-
zeta *f.*, kokardka *f.* przy
trzewiku.

Schu'hwürze, *sf.* *pl.* =n,
obacz Schu'hwürze.

Schu'hwürze, *sf.* *pl.* =n,
obacz Schu'hwürze.

Schu'hwürze, *sf.* *pl.* =n,
sprzączka *f.* przy trzewiku.

Schu'hwürze, *sf.* obacz
Schu'hwürze.

Schu'hwürze, *sf.* *pl.* =n,
podszwa *f.* u trzewika.

Schu'hwürze, *sf.* *pl.* =n,
kończyny *pl.* bucików.

Schu'hwürze, *sm.* =š, *pl.* =š,
obacz Uhu.

Schu'hwürze, *sn.* =eš, Schu'hwür-
zeug, *sn.* =eš, obuwie *n.*

Schulwischje, *sf.* czernidło n., szuwaks m.

Schulwischjer, *sm.* =s, *pl.* —, czyścibut m.

Schulwische, *sf.* *pl.* =n, ówiek m. do butów.

Schulamt, *sn.* =es, *pl.* =ämter, urząd szkolny; urząd nauczycielski.

Schulamtskandidat, *sm.* =en, *pl.* =en, kandydat, aplikant nauczycielski.

Schulamtstalt, *sf.* *pl.* =en, zakład szkolny, szkoła f.

Schularbeit, Schulaufgabe, *sf.* *pl.* =en, zadanie szkolne.

Schulatlant, *sm.* =fes, *pl.* =atlanten, atlas szkolny.

Schulaufsatz, *sm.* =es, *pl.* =sätze, zadanie, wypracowanie szkolne.

Schulaufscher, *sm.* =s, *pl.* —, dozorca szkolny, szkoły.

Schulaufsicht, *sf.* dozór szkolny.

Schulaufsichtsbehörde, *sf.* *pl.* =n, władza nadzorcza, szkoła.

Schulbesuch, *sm.* =es, uczęszczenie n. do szkoły.

Schulbezirk, *sm.* =es, *pl.* =e, okręg szkolny.

Schulbildung, *sf.* wykształcenie szkolne.

Schulbrüder, *sm.* =s, *pl.* =brüder; die Brüder bracia szkolni (zakon).

Schulbuc(e), *sm.* =en, *pl.* =en, chłopiec uczęszczający do szkoły, uczeń m.

Schulbuch, *sn.* =es, *pl.* =bücher, książka szkolna, podręcznik szkolny.

Schulbücherverlag, *sm.* =(e)s, nakład m. książek szkolnych.

Schulbuchhandlung, *sf.* *pl.* =en, księgarnia szkolna.

Schuld, *I. sf.* *pl.* =en, 1) wina f.; vergib uns unsere =en, odpuść nam nasze winy; an mem liegt die Schuld? czyja to wina?; sich die = zuschreiben przypisać sobie winę; einem Umstande = geben przypisać winę okoliczności; auf jmdm die = wälzen zwałić na kogo winę; jmdm die = beimessen przysywać komu winę; sich etw.

zu =en kommen lassen zawinąć wezem, dopuścić się w czyn winy; der Uebelgrößtes ist die = najgorszem złem jest wina; 2) dług m.; eine schwebende = dług wiszący; ausstehende = należytość f.; eine tilgbare = dług amortyzacyjny; =en machen robić, zaciągac długi, zadłużać się; in =en geraten popaść, zabrnać, zaszargać się w długi, zadłużyć się; wieviel =en lasten auf diesem Hause wiele długi cięży na tym domie; ich bin noch in Ihrer = jestem jeszcze dłużnikiem pańskim, (przen.:) mam się jeszcze panu odwdziżyć; bis über die Ohren in =en stecken być zadłużonym wyżej uszów; für eine = einstehen, bürgen rezyzyć za dług; seine =en bezahlen uiścić się z długów; die = der Dankbarkeit dług m. wdzięczności; die = an die Natur bezahlen spłacić naturze dług; wer seine =en bezahlt, verbessert sein Vermögen kto długi płaci, majątek poprawia; II. *adi.* zamiast [schuldig; das Wetter ist = daran, daß ich nicht gekommen bin z powodu złego powietrza nie mogłem przyjść; dieß war = daran, daß er fortgejagt wurde to było powodem, że go wypędzono; ich bin = an diesem Verjäumnis jam winien tego zaniedbania, zawiniłem to zaniedbanie, moja w tem wina.

Schuldabzahlung, *sf.* *pl.* =en, spłata f. długu.

Schuld(en)arrest, *sm.* =es, *pl.* =e, areszt m., więzienie n., wieża f. za długi.

Schuldar, *adi.* obacz Schuldig 1).

Schuldbeflekt, Schuldbeladen, Schuldbelastet, *adi.* skalan, obciążony winą.

Schuldbefennnis, *sn.* =fes, *pl.* =ffe, zeznanie m. winy, długu.

Schuldbeweis, *sm.* =fes, *pl.* =fe, dowód m. winy.

Schuldbewußtsein, *sn.* =s, poczucie n. winy.

Schuldbrief, *sm.* =es, *pl.* =e, oblig m., obligacya f., skrypt m., rewers m., list dłużny.

Schuldbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga f. długów.

Schuldeinforderung, *sf.* *pl.* =en, ściąganie n. długu, żądanie n. zapłaty.

Schulden, *va.* (haben) być dłużnym, winnym; mehr =, als man hat, być więcej dłużnym, aniżeli się posiada; jmdm Achtung, Liebe =, poczuwać się do uszanowania i miłości wobec kogos.

Schuldenbelastet, *adi.* obciążony długami.

Schuldenfrei, *adi.* wolny od długów; ein =es Haus dom nie obciążony, wolny od długów, bez hipoteki.

Schuldenlast, *sf.* *pl.* =en, ciężar m. długów.

Schuldenmacher, *sm.* =s, *pl.* =, lubiący robić długi, pożyczalski m.

Schuldenmasse, *sf.* *pl.* =n, masa f., huk m. długów.

Schuldenitgung, *sf.* *pl.* =en, umorzenie n. długów.

Schuldenitgungsfasse, *sf.* *pl.* =n, kasa f. umorzenia, amortyzowania długów.

Schuldenwesen, *sn.* =s, sprawa f. zadłużenia; dług publiczny.

Schuldenzahlung, *sf.* *pl.* =en, płacenie n. długów.

Schuldeputation, *sf.* *pl.* =en, deptacya szkolna.

Schulderlast, *sm.* =fes, *pl.* =lässe, Schulderlassung, *sf.*

pl. =en, 1) odpuszczenie n. winy; 2) uwolnienie n. od długu.

Schuldforderung, *sf.* *pl.* =en, należytość f., pretensya f., dług m.

Schuldfrei, *adi.* 1) obacz Schuldlos; 2) obacz Schuldentfrei.

Schuldgebung, *sf.* *pl.* =en, obwinienie n.

Schuldgängnis, *sn.* =fes, *pl.* =ffe, obacz Schuldarrest.

Schuldgenosß, *sm.* =ffen, *pl.* =ffen, spółnik m. winy, współwinowajca m.

Ednu'ldgenosjin, *sf.* *pl.* =nen, spółniczka *f.* winy, spółwinowajczyui *f.*

Ednu'ldhaft, *sf.* przyaresztowanie *n.*, areszt *m.* za długi.

Ednu'ldherr, *sm.* =n, *pl.* =en, wierzyciel *m.*, kredytor *m.*

Ednu'ldiener, *sm.* =s, *pl.* —, służący szkolny, sługa szkolny, terycan *m.*

Ednu'ldienst, *sm.* =es, *pl.* =e, służba szkolna.

Ednu'ldig, *adi.* 1) winny, winien; eines Mordes, Diebstahles — winny morderstwa, kradzieży; sich — bekennen przyznać się do winy; — befunden werden zostać uznany winnym; sich eines Versehens — machen stać się winnym przeoczenia, pomyłki; sich — fühlen poczuwać się do winy; 2) jnmdm die =e Achtung erzeigen okazać komu należyty szacunek; die =e Strafe erleiden ponieść, wycierpieć należyta, zasłużoną karę; 3) dłużny, winien; jnmdm etw. — sein być komu coś dłużnym, być czym dłużnikiem; was bin ich — ? ile ja winien, ile mam płacić?; — bleiben pozostać dłużnym; jnmdm Dank — sein być komu zobowiązany; (przen.) feine Antwort — bleiben: nie pozostać dłużnym odpowiedzi.

Ednu'ldig, *sn.* =s, werdykt zasadzający, skazujący; das — aussprechen orzec winę.

Ednu'ldige, *sm.* i *f.* =n, *pl.* =n, winny *m.*, winowajca *m.*; winna *f.*, winowajczyui *f.*

Ednu'ldiger, *sm.* =s, *pl.* —, 1) obacz Ednubner; 2) winowajca *m.*; wie wir unseren =n vergeben jako i my odpuszczamy winowajcom naszym.

Ednu'ldigerklärung, *sf.* *pl.* =en, werdykt, wyrok skazujący.

Ednu'ldigkeit, *sf.* powinność *f.*, obowiązek *m.*; seine Pflicht und — tun zrobić swoją powinność, wypełnić swój obowiązek; es ist nur seine — to jest tylko jego powinność.

Schuldigsein, *sn.* wina *f.*; dług *m.*

Ednu'ldirektor, *sm.* =s, *pl.* =en, dyrektor *m.* szkoły.

Ednu'ldflage, *sf.* *pl.* =n, skarga *f.* o dług.

Ednu'ldloß, *adi.* niewinny, wolny od winy, bez winy.

Ednu'ldlosigkeit, *sf.* niewinność *f.*, brak *m.* winy.

Ednu'ldner, *sm.* =s, *pl.* —, dłużnik *m.*

Ednu'ldnerin, *sf.* *pl.* =nen, dłużniczka *f.*, dłużnica *f.*

Ednu'ldregister, *sn.* =s, *pl.* —, rejestr *m.* win; rejestr *m.* długów.

Ednu'ldschein, *sm.* =es, *pl.* =e, obligacya *f.*, skrypt dłużny.

Ednu'ldsumme, *sf.* *pl.* =n, suma, kwota dłużna.

Ednu'ldturm, *sm.* =es, *pl.* =türne, obacz Ednubgefängnis.

Ednu'ldverschreibung, *sf.* *pl.* =en, zapis *m.* długu, oblig *m.*

Ednu'ldvoll, *adi.* obacz Schuldig 1).

Ednu'ldzettel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Ednubschein.

Ednu'le, *sf.* *pl.* =n, 1) szkoła *f.*; die hohe — uniwersytet *m.*, akademia *f.*; elende — bakałarnia *f.*; zur — gehen chodzić, uczeszczać do szkoły; — halten odbywać naukę, uczyć; die — freigeben nie uczyć, ogłosić wakacje; die — absolvieren ukończyć szkołę; die — schwänzen chodzić poza szkołę; einer, der zu früh der — entlaufen ist niedowarzony; 2) szkoła; Plato und seine — Platon i jego szkoła; die ukrainische (Dichter) — szkoła ukraińska; 3) ihre Stimme hat wenig — jej głos ma mało szkoły, mało zna prawidła śpiewu; er hat eine — für die Violine herausgegeben wydał podręcznik gry skrzypcowej; 4) aus der — schwätzen zdradzać, wyjawiać tajemnice; 5) manz *m.*; die hohe — reiten jeździć według prawideł wyższej szkoły; 6) (ogrodu.) szkółka ogrodnicza: Baum — szkółka *f.*

Ednu'len, *va.* (haben) uczyć kogo, ćwiczyć, tresować kogo; ein Pferd — tresować, ćwiczyć konia.

Ednu'ler, *sm.* =s, *pl.* —, uczeń *m.*, żak *m.*

Ednu'lerarbeit, *sf.* *pl.* =en robota *f.* zadanie *n.* ucznia niedojrzała robota.

Ednu'lerhaft, *adi.* szkolarski, studencki, żakowski; ein =es Benehmen zachowanie się żakowskie.

Ednu'lerin, *sf.* *pl.* =nen, uczennica *f.*

Ednu'lerliste, *sf.* *pl.* =n, spis *m.* uczniów, katalog *m.*

Ednu'lermäßig, *adi.* obacz Schülerhaft.

Ednu'lerschaft, *sf.* *pl.* =en, uczniowie *pl.*

Ednu'lerstreich, *sm.* =es, *pl.* =e, psota *f.*, wybrzyk żakowski.

Ednu'lexamen, *sn.* =s, *pl.* —, egzamin szkolny; = Ednubprüfung.

Ednu'lfestier, *sf.* uroczystość szkolna.

Ednu'lfesttag, *sm.* =es, *pl.* =e, święto szkolne.

Ednu'lferien, *s. pl.* wakacje, ferie szkolne.

Ednu'lfest, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Ednubfestier.

Ednu'lfrage, *sf.* *pl.* =n, kwestya szkolna.

Ednu'lfreund, *sm.* =es, *pl.* =e, przyjaciel *m.* szkoły; kolega szkolny.

Ednu'lfreundschaft, *sf.* *pl.* =en, przyjaźń szkolna.

Ednu'lfuchz, *sm.* =es, *pl.* =fuchz, 1) pedant *m.*; 2) żak *m.*, szkolarz *m.*

Ednubfuchserci, *sf.* *pl.* =en, pedanterya *f.*

Ednu'lgang, *sm.* =es, *pl.* =gänge, 1) obacz Schulweg; 2) chód *m.* konia w maneżu.

Ednu'lgarten, *sm.* =s, *pl.* =gärten, ogród szkolny.

Ednu'lgebäude, *sn.* =s, *pl.* —, budynek, gmach szkolny.

Ednu'lgebrauch, *sm.* =es, *pl.* =bräude, zwyczaj szkolny; Bücher zum — książki do użytku szkolnego.

Ednu'lgeld, *sn.* =es, *pl.* =er, czesne *n.*, opłata szkolna; laß dir dein — zurückgeben każ sobie zwrócić pieniądze za naukę.

Schn'lgelchrsamkeit, *sf.* umiejętność, erudycja szkolna.

Schn'lgelchrt(e)r, *sm.* -en, *pl.* =en, posiadający umiejętności szkolne, erudyt szkolny.

Schn'lgerecht, *adi. i adv.* stosowny, stosownie do prawideł szkoły.

Schn'lgeseß, *sn.* =eß, *pl.* =e, ustawa szkolna.

Schn'lgewüßß, *sn.* =eß, *pl.* =e, gadanica szkolarska.

Schn'lgewüßß(e), *sn.* =eß, sprzeczk szkolarskie.

Schn'lgrammatik, *sf.* *pl.* =en, gramatyka szkolna.

Schn'lhalter, *sm.* =ß, *pl.* —, utrzymujący szkołę.

Schn'halterin, *sf.* *pl.* =nen, utrzymująca szkołę.

Schn'lhans, *sn.* =seß, *pl.* =häufer, obacz **Schn'gebäude**.

Schn'lhäft, *sm.* =eß, *pl.* =e, zeszyt szkolny, kajet m.

Schn'lherr, *sm.* =n, *pl.* =en, dyrektor m., rektor m. szkoły; patron m. szkoły.

Schn'lhof, *sm.* =eß, *pl.* =höfe, podwórce szkolne.

Schn'hygiene, *sf.* higiena szkolna.

Schn'ljahr, *sn.* =eß, *pl.* =e, rok szkolny.

Schn'linfpektor, *sm.* =ß, *pl.* =en, inspektor szkolny.

Schn'ljugend, *sf.* młodzież szkolna.

Schn'ljunge, *sm.* =n, *pl.* =n, uczeń m., żak m.

Schn'lkamerad, *sm.* =en, *pl.* =en, towarzysz szkolny; współuczeń m.

Schn'lkennniße, *sf.* *pl.* umiejętność szkolna.

Schn'lkind, *sn.* =eß, *pl.* =er, dziecko chodzące do szkoły.

Schn'lknaße, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz **Schn'ljunge**.

Schn'lkranß, *adi.* chory na szkolną chorobę.

Schn'lkrantheit, *sf.* *pl.* =en, udana choroba, by nie pójść do szkoły.

Schn'llehrer, *sm.* =ß, *pl.* —, nauczyciel szkolny.

Schn'llehrerin, *sf.* *pl.* =nen, nauczycielka szkolna.

Schn'llehrerfeminar, *sn.* =ß, *pl.* =e, seminarium nauczy-

cielskie; = **Lehrerinnenbildungsanstalt**.

Schn'llehrerstelle, *sf.* *pl.* =n, posada f. nauczyciela szkolnego.

Schn'lleiter, *sm.* =ß, *pl.* —; **Schn'lleiterin**, *sf.* *pl.* =nen, kierownik m., kierowniczka f. szkoły.

Schn'lokal, *sn.* =eß, *pl.* =e, lokal szkolny, szkoła f.

Schn'lokalität, *sf.* *pl.* =en, ubicayca szkolna.

Schn'lnädchen, *sn.* =ß, *pl.* —, dziewczyna chodząca do szkoły.

Schn'lmann, *sm.* =eß, *pl.* =männer, pedagog m.

Schn'lmappe, *sf.* *pl.* =n, teka szkolna.

Schn'lmäßig, *adi. i adv.* szkolny, stosowny, odpowiedni do szkoły; po szkolnemu.

Schn'lmeißter, *sm.* =ß, *pl.* —, nauczyciel szkolny, bakałarz m.; pedant m.

Schn'lmeißterci', *sf.* *pl.* =en, bakałarstwo n.; pedanterya f.; ciągłe strofowanie, poprawianie kogo.

Schn'lmeißterin, *sf.* *pl.* =nen, nauczycielka szkolna; bakałarka f.; pedantka f.

Schn'lmeißterlich, *adi. i adv.* bakałarski, po bakałarsku.

Schn'lmeißtern, *va. i vn.* (haben) 1) odbywać naukę, trudnić się nauczycielstwem; 2) krytykować, strofować.

Schn'lmeißerton, *sm.* =eß, *dl.* -töne, ton nauczycielski.

Schn'lmethode, *sf.* *pl.* =n, metoda szkolna.

Schn'lnachrichten, *sf.* *pl.* wiadomości szkolne.

Schn'lordnung, *sf.* porządek szkolny.

Schn'lopfers, *sn.* =eß, *pl.* =e, koń cyrkowy, z maneżu.

Schn'lopflicht, *sf.* *pl.* =en, obowiązek szkolny.

Schn'lopflichtig, *adi.* zobowiązany chodzić do szkoły; dziecko nie jest jeszcze w wieku szkolnym.

Schn'lophilosophie, *sf.* filozofia szkolna.

Schn'loplan, *sm.* =eß, *pl.* =pläne, 1) podział m. godzin; 2) plan szkolny.

Schn'loprogramm, *sn.* =eß, *pl.* =e, program szkolny.

Schn'loprüfung, *sf.* *pl.* =en egzamin szkolny.

Schn'loränzel, *sn.* =ß, *pl.* —, **Schn'lotragen**, *sm.* =ß, *pl.* —, torba szkolna.

Schn'lotrat, *sm.* =eß, *pl.* =räte, 1) rada szkolna; **Landes—** krajowa rada szkolna; **Bezirks—** okręgowa r. s.; **Stadt—**, **der städtische** — miejska r. s.; **Orts—** miejscowa r. s.; 2) radca szkolny, członek m. rady szkolnej.

Schn'lorede, *sf.* *pl.* =n, mowa szkolna.

Schn'loregulativ, *sn.* =eß, *pl.* =e, regulamin szkolny.

Schn'loreiten, *sn.* =ß, **Schn'loreiterei**, *sf.* jazda f. według wysokości szkoły.

Schn'loreiter, *sm.* =ß, *pl.* —, jeździec według wysokości szkoły.

Schn'loreiterin, *sf.* *pl.* =nen, jeźdźca według wysokości szkoły.

Schn'loaal, *sm.* =eß, *pl.* =säle, sala szkolna, klasa f.

Schn'loade, *sf.* *pl.* =n, sprawa szkolna; die =n przybory szkolne.

Schn'loähig, *sn.* =eß, *pl.* =e, okret szkolny.

Schn'loähwörter, *sf.* *pl.* =n, zakonnica nauczycielka f.

Schn'loähricht, *sf.* *pl.* =n, mowa szkolna, język szkolny.

Schn'loähstauß, *sm.* =eß, *den* — abßhütteln pozbyć się szkoły.

Schn'loähner, *sf.* *pl.* =n, podatek szkolny.

Schn'loähne, *sf.* *pl.* =n, kara szkolna.

Schn'loähreit, *sm.* =eß, *pl.* =e, sprzeczk f., kontrowersya f. szkół.

Schn'loährtube, *sf.* *pl.* =n, izba szkolna, klasa f.

Schn'loähnde, *sf.* *pl.* =n, godzina szkolna, lekcya f.; czas m. do szkoły.

Schn'loähntafel, *sf.* *pl.* =n, tablica szkolna.

Edu'ter, *sf. pl. n*, ramie *n.*, plecy *pl.*, bark *m.*, (bary *pl.*), łopata *f.*; auf die *n* nehmen wziąć na plecy, barki; (przenośnie:) er hat sich eine schwere Last auf die *n* geladen wziął na siebie wielkie ciężary, ciężące obowiązki; über die — gehängt tragen przewiesić coś przez ramie; jmdn über die — ansetzen pogardliwie na kogo patrzeć; breite *n* haben mieć szerokie plecy; (przenośnie:) viele znośić; — an — ramie do ramienia.

Edu'terband, *sn. = (e)š, pl. -bänder*, wiązadło ramienne.
Edu'terbein, *sn. = eš, pl. = e*, kość ramienna; (u zwierzęcia) tuzec *m.*, łopata *f.*
Edu'terbewegung, *sf. pl. = en*, poruszenie *n.*, ruch *m.* ramionami.

Edu'terbinde, *sf. pl. = n*, przepaska *f.*, opaska szelkowa.

Edu'terblatt, *sn. = eš, pl. = blätter*, łopata *f.*

Edu'terblech, *sn. = eš, = e*, naramiennik *m.*

Edu'terbreite, *sf.* szerokość *f.* pleców.

Edu'tergerüst, *sn. = eš, pl. = e*, staw ramienny, barkowy.

Edu'terhöhe, *sf.* szczyt łopatkowy.

Edu'terfragen, *sm. = š, pl. -fragen*, Edu'termantel, *sm. = š, pl. = mantel*, peleryna *f.*
Edu'termausfel, *sm. = š, pl. = n*, miesiąc barkowy.

Edu'tern, *va. (haben)* brać coś na ramie; schulter's Gewehr! na ramie broń!

Edu'terriemen, *sm. = š, pl. —*, bandolet żołnierski.

Edu'terstück, *sn. = eš, pl. = e*, kawał mięsa od łopatki.

Edu'terverrenkung, *sf. pl. = en*, wzniesienie *n.* barków.

Edu'terwehr, *sf.* szaniec ochronny przed ogniem bocznym.

Edu'theiß, *sm. = en, pl. = en*, Edu't(e), *sm. = n, pl. = n*, sołtys *m.*, wójt *m.*

Edu'ton, *sm. = (e)š, pl. = töne*, ton szkolny.

Edu'tübung, *sf. pl. = en*, ćwiczenie *n.*, zadanie szkolne.

Edu'tunterricht, *sm. = (e)š*, nauka szkolna.

Edu'tung, *sf.* wprawienie *n.*, nauka *f.*, wprawa *f.*

Edu'tverhältnisse, *sn. pl.* warunki, stosunki szkolne.

Edu'tverhältnis, *sf. pl. = sse*, nieobecność *f.* w szkole.

Edu'tvorstand, *sm. = (e)š, pl. = stände*, przełożenie szkolne; kierownik *m.* szkolny.

Edu'tvorsteher, *sm. = š, pl. —*, przełożony *m.* szkoły, dyrektor *m.*, kierownik *m.* szkoły.

Edu'tvorsteherin, *sf. pl. = nen*, przełożona *f.* szkoły, dyrektorka *f.* szkoły.

Edu'tweg, *sm. = eš, pl. = e*, droga *f.* do szkoły.

Edu'tweisheit, *sf. pl. = en*, mądrość szkolna, scholastyka *f.*

Edu'tweisen, *sn. = š*, szkolnictwo *n.*, organizacja szkolna.

Edu'twitz, *sm. = eš, pl. = e*, talent szkolny; anegdota szkolna; dowcip szkolny.

Edu'tzse, *sm. = n, pl. = n*, obacz Schultzeiß.

Edu'tzeit, *sf. pl. = en*, czas *m.* pościa do szkoły; lata spędzone w szkole.

Edu'tzeugnis, *sn. = sseš, pl. = sse*, świadectwo szkolne.

Edu'tzimmer, *sn. = š, pl. —*, obacz Schulstube.

Edu'tzucht, *sf.* karność szkolna.

Edu'tzwang, *sm. = eš*, przymus szkolny.

Edu'tmehl, *vn. (haben)* oszukiwać w grze, cyganie; obacz Beschummeln.

Edu'tnumer, *sm. = š*, zmierzch *m.*

Edu'tmmorig, *adi. o* zmierzchn.

Edu'tmmeru, *I. vimp. eš* schummert zmierzcha się; *II. va. (haben)* cieniować (w rysunku).

Edu'tmmerstunde, *sf. pl. = u*, zmierzch *m.*, godzina *f.* zmierzchu, szara godzina.

Edu'tnd, *sm. = eš*, 1) odpadki *pl.* ze skór; 2) zły towar, wybiórki *pl.*, rzeczy do niczego.

Edu'tndfönig, *sm. = š, pl. = e*, (iron.) kawalnik *m.*

Edu'tndpad, *sn. = (e)š*, holota *f.*

Edu'tndpreis, *sm. = sseš, pl. = se*, nizka, zła cena.

Edu'tndware, *sf. pl. = n*, towar najgorszy, do niczego.

Edu'tpp, *sm. = (e)š, pl. = e*, 1) popchnięcie *n.*; 2) obacz Wajsbär.

Edu'tppchen, *sn. = š, pl. —*, łuszcza *f.*

Edu'tppe, *sf. pl. = n*, 1) łuska *f.*; (przenośnie:) die *n* sind ihm von den Augen gefallen spadła mu zasłona, łuska z oczu, przejrzał; 2) łupież *f.*, skóra łuszcząca się.

Edu'tppe, *sf. pl. = n*, szubkielnia *f.*

Edu'tppen, *sm. = š, pl. —*, 1) szopa *f.*, remiza *f.*; 2) zadzior *m.*, zadra *f.*

Edu'tppen, *I. va. (haben)* łuskać, łuszczyć, skrobać łuskę (z ryby); jmdn — popychać, trącać kogo; *II. vr. sich — 1)* łuszczyć się, łupać się; 2) pchać, trącać się.

Edu'tppenartig, *adi.* łuszczeniowy, łuskowaty, naksztalt łuski.

Edu'tppenausfall, *sm. = eš, pl. = fälle*, trąd grecki, lepra *f.*, toczeń łuszczący się.

Edu'tppeneidehse, *sf. pl. = n*, łuszczałka *f.*

Edu'tppenflechte, *sf. pl. = n*, 1) liszaj łuszczyasty, łuszczyca *f.*; 2) płucnica *f.*, rogaczka *f.*, mech islandzki (rośl.).

Edu'tppenförmig, *adi. ob.* Schuppenartig.

Edu'tppengrind, *sm. = eš, pl. = e*, obacz Schuppenflechte 1).

Edu'tppenfette, *sf. pl. = n*, łańcuch łuskowaty.

Edu'tppenpanzer, *sm. = š, pl. —*, pancerz *m.* z łusek.

Edu'tppentier, *sn. = eš, pl. = e*, łuskowiec *m.*

Edu'tppenverzierung, *sf. pl. = en*, ozdoba *f.*, przystrojenie *n.* z łusek.

Edu'tppenwurz, *sf. pl. = e*, łuskownik *m.*, świetlec wielki, gniazdosz *m.* (rośl.)

Schu'ppig, Schu'ppicht, *adi.* łuszczasty, łuskowaty, łuskinowaty.

Schu'ppsen, Schuppe, Schupp — jest i Schuppst, *va.* obacz Schubfen.

Schur, *sf. pl.* =en, 1) strzyż m., strzyża f., strzyżka, czas m. strzyżenia owiec; 2) strzyż m., strzyża f. = wełna ostrzyżona; 3) schlechte — des Tuches złe strzyżenie sukna; 4) er tut es mir jur — on to robi mi na przekór, dla dokuczenia mi.

Schür'baum, *sm.* =es, *pl.* -bäume, Schür'reifen, *sn.* =s, *pl.* —, pogrzebacz m., pogrzebak m., grzebak m., graca f.

Schür'ren, *va.* (haben) 1) rozniecać (ogień, węgle), grzebać w ogniu; 2) podniecać ludzi; Zwiethacht — siac niezgodę.

Schür'rer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) pałac m., sularz m.; 2) obacz Schür'reifen.

Schür'ren, *sn.* =s, rozniecanie n., rozżarzanie n., grzebanie n. w ogniu; podniecanie n., judzenie n.

Schurf, *sm.* =es, *pl.* Schürfe, 1) otwór m., wydrążenie n. w ziemi; szurf m., mały szybik poszukiwalny, ślodozyle n.; 2) obacz Schorf.

Schür'arbeit, *sf. pl.* =en, szurfowanie n., wydrążanie n., poszukiwanie n. (górn.).

Schür'brief, *sm.* =es, *pl.* =e, pozwolenie n. poszukiwania górniczego, list poszukiwalny, szurfbryf m.

Schür'reifen, *sn.* =s, *pl.* —, drapaczka f., narzędzie ogrodnicze.

Schür'refen, *va.* (haben) 1) szurfować, poszukiwać, kopać, drążyć za minerałami; 2) zadrasnąć (ab)schürfen).

Schür'rigeld, *sn.* =es, *pl.* -er, opłata f. za prawo poszukiwań górniczych.

Schür'recht, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo n. poszukiwania górniczego.

Schür'reichein, *sm.* =es, *pl.* =e, Schür'reitfel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Schurfbrief.

Schür'rgabel, *sf. pl.* =n, Schür'rtifen, *sm.* =s, *pl.* —, widły, obcegi *pl.* do rozniecania ognia, pogrzebacz m. Schür'rigeln, *va.* (haben) droczyć, szykanować, zamęczać kogo.

Schür're, *sm.* =n, *pl.* =n, łotr m., łajdak m., szelma f., gałgan m.

Schür'renleben, *sn.* =s, życie łajdackie, łotrowskie.

Schür'renfreich, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Schurferei.

Schurferei, *sf. pl.* =en, łajdactwo n., szelmstwo n., łotrostwo n.

Schür'reisid, Schür'reisid, *adi.* łajdacki, szelmowski, gałgański, łotrowski.

Schür'ren, *va.* (haben) z szelestem sypać coś na dół; *in.* (haben) szurać, szurgotać (nogami).

Schür'rhäufel, *sf. pl.* =n, Schür'rtange, łopata f., drag m. do rozgarniania ognia.

Schür'rwolle, *sf. pl.* =n, wełna strzyżona.

Schurz, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) fartuch m. (robotniczy), zapaska f.; 2) obacz Rauchfangmantel; 3) kałcuch przy wiachrach górniczych.

Schür'zauge, *sf. pl.* =n, obcegi *pl.* do rozniecania ognia.

Schür'zt, *sf. pl.* =n, fartuch m., fartuszek m.; jeder — nachlaufen puszczając się za lada kobietą.

Schür'zen, schürze, schürzejest i schürzt; I. *va.* (haben) 1) einen Knoten — zrobić węzeł, petlice, związać co na węzeł; den Knoten der Handlung — zawiązać akcyę, intrygę; 2) das Kleid — podkasać, podwinąć, podnieść suknie; II. *sf.* —, *vr.* podkasać się, zakasać się; III. *ge*schürzt, *pp.* i *adi.* ubrany w fartuch; podkasany; furtz =e Muse podkasana muza.

Schür'zcu, *sn.* =s, Schür'zjung, *sf.* zawiązanie n., wiązanie n.; podkasanie n., zakasanie n.

Schür'zenband, *sf. pl.* =bänder, wstążka f., tasiemka f. przy fartusku.

Schür'zjell, *sn.* =e, *pl.* =e, zapasnik m., zapasnica f., nabrusznik m., szurcel m., szuszał m., fartuch skórzany robotników.

Schuß, *sm.* =esses, *pl.* Schüsse, 1) strzał m., wystrzał m.; einen — tun, abgeben — wystrzelić, strzelić; auf den ersten — na pierwszy strzał; man hörte einen — fallen — słyszano wystrzał; es fiel ein — ktoś (wy)strzelił; jmdm in den — kommen wejść komu na cel; er hat einen — in's Knie bekommen postrzelono go w kolano; von einem — getroffen sein być ugodzony strzałem; (przenośnie:) jmdm in den — kommen dostać się w czyje ręce; keinen — Pulver wert sein nie być wart torby sieczki, nie wartać ani złamanego szelaga; er hat einen — jest postrzelony, pomylony; die Pflanze ist im — roślina wystrzeliła w górę; 2) pęd m., bieg m. (wody, konia, ptaka); in — kommen nabyć szybkoj wprawy; 3) pieczywo n. (tyle ile się na raz do pieca wsadza).

Schüßbarte, *sm.* =s, *pl.* —, roztrzępaniec m., postrzeleńiec m., bzik m.

Schüßfel, *sf. pl.* =n, miska f., misa f., półmisek m., kleine — miseczka f., półmiseczek m.; eine — voll pełna miska; alle =n des Mittag's wszystkie dania obiadu; kalte — zimne mięsivo; das ist eine — aus seiner Küche to jest jego kawał, sztuczka.

Schüßfelbrett, *pl.* =es, *pl.* =er, misnik m., misnica f., półka m., gdzie się ustawia półmiski; taca f. do podawania.

Schüßfelchen, *sn.* =s, *pl.* —, miseczka f., półmiseczek m.

Schüßfelcund, *sm.* =es, *pl.* =e, żarłok m., smakosz m.

Schüßfelglode, *sf. pl.* =n, Schüßfelstürze, *sf. pl.* =n, kłosz m., nakrywka f. na półmiski, sito druciane do nakrycia.

Šchü'jellecker, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Šchmaroßer.

Šchü'jellschnecke, *sf. pl.* =n, rodzaj *m.* ślimaka.

Šchü'jellschrauf, *sm.* =eš, *pl.* =šchränke, szafka *f.* na miski, miśnik *m.*

Šchü'jeltuch, *sn.* =eš, *pl.* =tücher, ścierka *f.* do półmisków, misek.

Šchü'jellwärmer, *sm.* =š, *pl.* — przyrząd do grzania półmisków.

Šchü'jeschwäšcherin, *sf. pl.* =nen, pomywaczka *f.*

Šchü'jser, *sm.* =š, *pl.* —, kamienna, gluianna kula do zabawy dla dzieci.

Šchü'jserbaum, *sm.* =eš, *pl.* =bäume, kłęk *m.* (rośl.).

Šchü'jsern, *vn.* (haben) grać w kule kamienne.

Šchü'jfertig, *adi.* gotowy do strzału.

Šchü'jfest, *adi.* pewny od strzału, którego strzał nie może ranić.

Šchü'jfrei, *adi.* bezpieczny, zdala od strzału.

Šchü'jgeld, *sn.* =eš, premia *f.* od strzału.

Šchü'jgericht, *adi.* odpowiadający prawdom strzelania; na strzelczą rękę.

Šchü'jgeschwindigkeit, *sf.* chyłość *f.* wystrzału.

Šchü'jlinie, *sf. pl.* =n, linia strzałowa, linia myśliwska.

Šchü'jloch, *sn.* =(e)š, *pl.* =löcher, dziura wystrzelona.

Šchü'jwaffe, *sf. pl.* =n, brój palna.

Šchü'jweite, *adv.* rzutami.

Šchü'jweite, *sf.* odległość *f.* strzału; strzelbiszce *n.*; außer — jein znajdować się poza doniosłością strzału; sich auf — nähern zbliżyć się na (wy)strzał.

Šchü'jwunde, *sf. pl.* =n, rana *f.* od strzału, postrzałowa.

Šchü'jter, *sm.* =š, *pl.* —, 1) szewc *m.*; auf =š Klappen reiten maszerować pieszo, jeździć na kiju; —, bleib bei deinem Leisten! szewcze, pilnuj kopyta, nie imaj się rzeczy, której nie rozumiesz;

panie majster, polityka to nie klajster; 2) (przenośnie:) a) ein rechter — prawdziwy pedant, dziwak *m.*; b) (Ungeber) denuncyant *m.*, fagas *m.*; c) (Streber) ambitny człowiek, karyerowicz *m.*

Šchü'jterarbeit, *sf. pl.* =en, robota szewska.

Šchü'jterbub(e), *sm.* =en, *pl.* =en, chłopak szewski, szewczyk *m.*

Šchü'jterci, *sf. pl.* =en, Šchü'jterhandwert, *sn.* =eš, *pl.* =e, szewstwo *n.*, rzemiosło szewskie.

Šchü'jtergesell, *sm.* =en, *pl.* =en, Šchü'jterjunge, *sm.* =n, *pl.* =n, czeladnik szewski, szewczyk *m.*

Šchü'jterin, *sf. pl.* =nen, szewcowa *f.*, szewczycha *f.*

Šchü'jterkneip, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, gryp szewski, krawacz *m.*

Šchü'jtern, *vn.* (haben) 1) trudnić się szewstwem; 2) (przenośnie:) obacz Knaufjern.

Šchü'jterped, *sn.* =š, *pl.* =e, -zewska smoła.

Šchü'jterwerkstatt, =stätt, *sf. pl.* =stätten, warsztat szewski.

Šchü'te, *sf. pl.* =n, Šchü'te, *sf. pl.* =n, 1) żelazna łopata; 2) szkuta *f.*

Šchü'tenfahrer, *sm.* =š, *pl.* —, szkutnik *m.*, flis *m.*, oryl *m.*

Šchütt, *sm.* =eš, 1) gruz *m.*, gruzu *pl.*, rumowisko *n.*, zwalisko *n.*; im =e begraben werden znaleźć śmierć w gruzach, zwaliskach; 2) zapłata *f.* w zbożu; 3) potrzebna ilość siodu do warki piwa.

Šchü'ttabelleplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, plac *m.* na rumowisko.

Šchü'ttablagerung, *sf. pl.* =en, zwożenie *n.* rumowiska.

Šchü'ttboden, *sm.* =š, *pl.* =böden, zsyпка *f.* zboża na poddaszu.

Šchü'tte, *sf. pl.* =n, 1) kupa usypana (zboża); 2) wiązka *f.*, snop *m.* (słomy).

Šchü'ttelrost, *sm.* =eš, dreszcz *m.* wstrząsający.

Šchü'tteln, I. *va.* i *vn.* (haben) trząść; mit dem Kopfe — potrząść, pokiawać głową; jmdm die Hand — uściśnąć czyją rękę; die Birnen vom Baume — strząść gruszki z drzewa; Kleider — wyrzepać suknie; Stüßsteine — zaskłócać płyny; im Wagen geschüttelt werden być przetrzesionym w wozie; (przenośnie:) den Kopf über etw. — dziwić się czemu, ganić coś; etw. aus dem Armel — wyrząść coś z rękawa; II. sich —, *vr.* trząść się; das Fieber schüttelt mich febra trzęsie mnie; sich die Hände — uściśnąć sobie ręce, przywitać się; sich vor Sachen — trząść się, pokładać się od śmiechu.

Šchü'tteln, *sn.* =š, Šchü'ttelung, *sf.* trzęsienie *n.*, potrząsanie *n.*, strząsanie *n.*; kiwanie *n.*

Šchü'ttelobst, *sm.* =eš, strzęsione owoce.

Šchü'tten, I. *va.* (haben) 1) lać, nalewać; aus einem Gefäß ins andere — przelewać; in ein Glas — nalać do szklanki; auf die Erde — rozlać, wylać, przelać na ziemię; 2) sypać, wysypać, nasypać; das Getreide aus dem Sad in die Kiste — przesy-pać zboże z worka do skrzyni; schütte noch etw. dazu do-syp jeszcze trochę; einen Damm — nasypać, robić nasyp; 3) der Baum schüttet z tego drzewa opadają liście; II. *vn.* (haben) gut, schledt — dobrze, źle plonować; das Getreide schüttet reichlich to zboże jest młotne, dobrze wydało przy młóceniu; III. *vimp.* eš schüttet deszcz leje, chłapie.

Šchü'tten, *sn.* =š, Šchü'ttung, *sf. pl.* =en, lanie *n.*, nalewanie *n.*; wylewanie *n.*; sypanie *n.*, nasypywanie *n.*, przesy-pywanie *n.*; untere — podsypka *f.*; obere — nasypka *f.* (kol.).

Šchü'ttern, I. *va.* (haben) (erschüttern, schütteln) trząść czym, wstrząsać co; II. *vn.* (haben) (zittern) trząść się (od zimna, śmiechu).

Schu'ttgut, *sn.* =eš, *pl.* =güter, towar sypany.

Schu'tthalde, *sf. pl.* =n, warpisko *n.*

Schu'tthausen, *sm.* =š, *pl.* —, kupa *f.* gruzów, rumowiska.

Schu'ttfarren, *sm.* =š, *pl.* —, wózek o dwóch kołach do wywożenia gruzów.

Schu'ttfegeł, *sm.* =š, *pl.* —, stożek wulkaniczny.

Schu'ttfofen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, obacz *Štulofen*.

Schu'ttftroh, *sn.* =(e)š, śłażsko *n.*, podściół *m.*, podściółka *f.*, trzęsianka *f.*

Schu'tz, *sm.* =eš, 1) obrona *f.*, opieka *f.*, osłona *f.*, ochrona *f.*; jmnbn *unter seinen* — *nehmen* wziąć kogo w swoją opiekę; *sich unter jmnnds* — *stellen* udać się pod czyją obronę; *der — des Staats* ochrona państwowa; *unter jmnnds* — *leben* żyć pod czyją ochroną; *zum — gegen die Kälte* dla ochrony od zimna; *der Baum steht im —* drzewo stoi w miejscu osłonięciem; (od wiatru); 2) *Gott ist unser — und Schirm* Bóg naszą tarczą; *der Flüchtling fand — in unserm Hause* wygnaniec znalazł przytułek w naszym domu; *unter dem =e der Gesetz* pod osłoną prawa; *ein Bündnis zum — und Trutz* sojusz odporно-zaczepny.

Schu'tzarmel, *sm.* =š, *pl.* —, wierzchny rękaw dla osłonięcia spodniego rękawa.

Schu'tzbeschlene(r), *sm.* =en, *pl.* =en, polecenie czyjej opieki, w opiekę komu oddany, klient *m.*, protegowany *m.*

Schu'tzbezirk, *sm.* =eš, *pl.* =e, okręg ochronny.

Schu'tzblatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, potnik *m.*; zewnętrzna kartka tytułowa.

Schu'tzblättern, *sf. pl.* =ospa ochronna; *die — einimpfen* szczepić kogo.

Schu'tzblätternimpfung, *sf. pl.* =en, szczepienie *n.* ospy.

Schu'tzblätternimpfhe, *sf. pl.* =n, krowianka *f.*

Schu'tzbrett, *sn.* =eš, *pl.* =er, deska służąca za zasłonę;

zastawidło *n.* (w słuzach), zasuwa *f.*, zastawa *f.*

Schu'tzbrief, *sm.* =eš, *pl.* =e, list gwarantowy.

Schu'tzbrille, *sf. pl.* =n, okulary *pl.* dla chronienia oczów.

Schu'tzbund, *sm.* =eš, *pl.* =bünde, Schu'tzblindnis, *sn.* =fies, *pl.* =ffe, przymierze dla wzajemnej obrony, przymierze odporne.

Schu'tzdach, *sn.* =eš, *pl.* =dächer, dach ochronny; szopa wojenna.

Schu'tzdam, *sm.* =eš, *pl.* =dämme, Schu'tzdeich, *sm.* =eš, *pl.* =e, nasyp *m.*, grobla ochronna.

Schu'tzdecke, *sf. pl.* =n, pokrowiec *m.*

Schu'tzdeich, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz *Schu'tzdam*.

Schu'tzer, *sm.* =n, *pl.* =n, 1) strzelec *m.*; *Wogenschieß* łącznik *m.*; *er dient bei den =en* służy przy strzelcach (wojsko); 2) strzelec niebieski (konstelacya); 3) płoch *f.*, iglica *f.*; 4) stawidło *n.* (w młynie).

Schu'tzen, I. *ra.* (haben) bronić, osłaniać, obraniać, ochraniać, zabezpieczyć; *jmnbn gegen Gewalttätigkeiten* — bronić, zasłaniać kogo od gwałtów; *das Kind vor Kälte, Krankheit* — ochronić, zabezpieczyć dziecko od zimna, choroby; *Gott schütze dich* niech ciebie Bóg ochroni, obroni; *das Wasser — wstrzymywać, zatrzymywać* bieg wody; II. *sich —, vr.* bronić, obronić, osłonić, zabezpieczyć się od czego; *sich gegen eine Gefahr* — zabezpieczyć, ochronić się od niebezpieczeństwa; III. *schützen, ppr. i adi.*; *ein =er Engel* anioł opiekunczy, ochronny, anioł stróż; IV. *geschützt, pp. i adi.* zasłonięty, osłonięty, ochroniony, zabezpieczony; *an =er Stelle* w miejscu chronionem; *in =er Lage* w położeniu osłoniętem.

Schu'tzen, *sn.* =š, Schu'tzung, *sf. pl.* =en, obacz *Schu'tz* 1).

Schu'tzenbruder, *sm.* =š, *pl.* =brüder, członek *m.* towarzysztwa strzeleckiego.

Schu'tzenfest, *sn.* =eš, *pl.* =e, uroczystość *f.*, festyn strzelecki.

Schu'tzengel, *sm.* =š, *pl.* —, anioł *m.* stróż.

Schu'tzengesellschaft, *sf. pl.* =en, bractwo, towarzystwo strzeleckie, kurkowe.

Schu'tzengilde, *sf. pl.* =n, obacz *Schützengesellschaft*.

Schu'tzenhaus, *sn.* =fies, *pl.* =häuser, Schu'tzenhof, *sm.* =eš, *pl.* =höfe, strzelnica *f.*

Schu'tzenkönig, *sm.* =š, *pl.* =e, król kurkowy.

Schu'tzenmeister, *sm.* =š, *pl.* —, mistrz *m.* w strzelaniu.

Schu'tzenplan, *sm.* =eš, *pl.* =pläne, Schu'tzenplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, plac strzelecki.

Schu'tzenstand, *sm.* =eš, *pl.* =stände, stanowisko myśliwskie.

Schu'tzenübung, *sf. pl.* =en, ćwiczenie strzeleckie.

Schu'tzer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz *Beschützer*.

Schu'tzerin, *sf. pl.* =nen, obacz *Beschützerin*.

Schu'tzfall, *sf. pl.* =n, zastawidło *n.*, zastawa *f.* (przy słuzach).

Schu'tzgatter, *sn.* =š, *pl.* —, krata *f.*, pogródki *pl.*

Schu'tzgeist, *sm.* =eš, *pl.* =er, duch opiekunczy.

Schu'tzgeländer, *sn.* =š, *pl.* =e, poręcz ochronna, parapet *m.*

Schu'tzgeist, *sn.* =eš, *pl.* =e, konwój *m.*, ochrona *f.*, straż *f.*

Schu'tzgerechtigkeit, *sf.* prawo dawania opieki, prawo *n.* protektoratu.

Schu'tzhalter, *sn.* =š, *pl.* —, krata ochronna.

Schu'tzgott, *sm.* =eš, *pl.* =götter, patron *m.*; bóstwo opiekuncze; =götter, penaty *pl.*

Schu'tzgottheit, *sf. pl.* =en, obacz *Schu'tzgott*.

Schu'tzgöttin, *sf. pl.* =nen, bogini opiekuncza.

Schu'tzhaus, *sm.* =fies, *pl.* =häuser, Schu'tzhütte, *sf. pl.* =n, schronisko *n.*

Schu'tzheilige, *sf. pl.* =n, święta patronka.

Schu'tzheilige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, święty patron.

Edun hheiligtum, *sn.* =s, palladyum *n.*

Edun hherr, *sm.* -n, *pl.* -en, protektor *m.*, obrońca *m.*, patron *m.*

Edun hherrin, *sf.* *pl.* -nen, protektorka *f.*, patronka *f.*
Edun hherrlich, *adi.* protektoralny.

Edun hherrlichkeit, *sf.* *pl.* -en, Edun hherrschaft, *sf.* protektorat *m.*, patronat *m.*

Edun hhyulle, *sf.* *pl.* -n, osłona *f.*

Edun hkrieg, *sm.* =es, *pl.* =e, wojna obronna.

Edun hleder, *sn.* =s, *pl.* —, 1) fartuch skórzany w powozie; 2) plastron skórzany przy szermierze.

Edun hleistung, *sf.* *pl.* -en, protekcja *f.*

Edun hling, *sm.* =es, *pl.* =e, protegowany *m.*, taworyt *m.*, polecony czyjej opiece, klient *m.*

Edun hlinie, *sf.* *pl.* -n, stanowisko obronne.

Edun hlos, *adi.* i *adv.* bez opieki, obrony.

Edun hlosigkeit, *sf.* brak *m.* opieki, obrony, protekcji.

Edun hmann, *sm.* =es, *pl.* =männer, strażnik *m.*, stójkowy *m.*, policyant *m.*

Edun hmannschaft, *sf.* *pl.* -en, straż *f.* bezpieczeństwa, policja *f.*

Edun hmarke, *sf.* *pl.* -n, marka *f.*, znak ochronny, fabryczny.

Edun hmaßregel, *sf.* *pl.* -n, środek ochronny.

Edun hmauer, *sf.* *pl.* -n, 1) mur obronny; 2) wał *m.*, szaniec *m.*; (przen.) przedmurze *n.*, obrona *f.*; diese Stadt war eine — gegen die Anfälle der Tataren — to miaſto było przedmurzem brojącym od napadów tatarskich.

Edun hmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek chroniący, ochronny; obrona *f.*

Edun hort, *sm.* =es, *pl.* =e, schronienie *n.*, schronisko *f.*, przytułek *m.*

Edun hpatron, *sm.* =s, *pl.* =e, obacz Edun hherr i Edun hheiliger.

Edun hpatronin, *sf.* *pl.* -en, ob. Edun hherrin i Edun hheilige.

Edun hposten, *sf.* *pl.* obacz Edun hblätter.

Edun hrecht, *sn.* =es, *pl.* =e, obacz Edun hgerechtigkeit.

Edun hrede, *sf.* *pl.* -n, ob. Verteidigungsrede.

Edun hredner, *sm.* =s, *pl.* —, obrońca *m.*

Edun hschrift, *sf.* *pl.* -en, pismo broniące, w obronie, apologia *f.*

Edun hserum, *sn.* =s, surowica ochronna.

Edun hstuch, *sn.* =es, *pl.* -tücher, pokrowiec *m.*

Edun hverhältnis, *sn.* =fies, *pl.* =fje, stosunek protekcyjny.

Edun hwache, *sf.* ob. Edun hmannschaft.

Edun hwaffe, *sf.* *pl.* -n, bróń *f.*

Edun hwagen, *sm.* =s, *pl.* =wägen, wóz ochronny (kol.).

Edun hwald, *sm.* =es, *pl.* =wälder, Edun hwaldung, *sf.* *pl.* -en, las chroniący od wody i wiatrów.

Edun hwall, *sm.* =es, *pl.* =wälle, wał ochronny.

Edun hwand, *sf.* *pl.* =wände, obacz Edun hmauer 1).

Edun hwehr, *sf.* przedmurze *n.*, wał ochronny; obrona *f.*

Edun hzeuge, *sm.* =n, *pl.* =n, świadek odwodowy.

Edun hzoll, *sm.* -(e)s, *pl.* =zölle, cło ochronne.

Edun hzöllner, *sm.* =s, *pl.* —, zwolennik *m.* cła ochronnego.

Edun hzöllnerisch, *adi.* składający się do ochronnych cel.

Edun hzollgesetz, *sn.* =es, *pl.* =e, ustawa *f.* o cłach ochronnych.

Edun hzollpartei, *sf.* *pl.* -en, stronnictwo *n.* cel ochronnych.

Edun hzollpolitik, *sf.* polityka *f.* cel ochronnych.

Edun hzollsystem, system *m.* cel ochronnych.

Edun hzollsystem, system *m.* cel ochronnych.

Edun hzollsystem, system *m.* cel ochronnych.

Edun hzollsystem, system *m.* cel ochronnych.

Edun hbelig, *adi.* 1) gadulski, gadatliwy; 2) (weich, schlaff) słaby, miękki, obwisły.

Edun hbelmichel, *sm.* =s, *pl.* —, Edun hbel(e)ter, *sm.* =s, *pl.* —, gaduła *m.*, papla *m.*

Edun hbelu, *vn.* (haben) paplać, pleść; chezbotać.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

Edun hber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) miotła *f.* do szurowania okrętów; 2) pomywacz okrętowy.

völlert mało zaludniony; — begehrt mało pożądany.

Schwä'che, *sf. pl. -n*, słabość *f.*, niedołęstwo *n.*, nieudolność *f.*; włośćość *f.*; niemoc *f.*; als die Gegner unjere — bemerkten gdy przeciwnicy zobaczyli nasze słabe siły; sie ist sich ihrer — bemuht czuje swoją nieudolność; das bringt die — des Alters mit sich to są skutki niedołęstwa starości; ich tat dies aus — zrobikem to ze słabości (charakteru); ein jeder hat seine =n każdy ma swoje wady.

Schwä'chen, *va.* osłabiac, ostabić, nadwąpić, nadwierać; einen Schlag — ostabić uderzenie; den Feind — ostabić nieprzyjaciela; seine Gesundheit ist geschwächt jego zdrowie nadwątłone; du hast beim Schreibe dich die Füße geschwächt nadwyrężyłeś nogi przy biurku; eine Jungfrau — pannie prawiczenstwo odebrać, pozbawić wianka; sich —, *vr.* osłabić się.

Schwä'chen, *sn. -s*, Schwä'chung, *sf. pl. -en*, osłabianie *n.*, osłabienie *n.*, nadwątlenie *n.*, nadwężenie *n.*

Schwä'chezustand, *sm. -es*, *pl. -stände*, stan *m.* osłabienia.

Schwä'chgläubig, *adi.* chwiewny w wierze.

Schwä'cherzig, *adi.* słabego serca, ducha.

Schwä'cherzigkeit, *sf. pl. -en*, słabość *f.* serca, ducha.

Schwä'chtopf, *sm. -es*, *pl. -töpfe*, niedołęga *m.*

Schwä'chtopfig, Schwä'chsinig, *adi.* nieudolny, niedołężny, tepty.

Schwä'chtopfigkeit, *sf.* niedołęstwo umysłowe, nieudolność *f.*

Schwä'chlich, *adi.* słabowity, wwały, niewytrzymały, mdławny.

Schwä'chlichkeit, *sf.* słabowitość *f.*, włośćość *f.*, mdławność *f.*

Schwä'chling, *sm. -(e)s*, *pl. -e*, człowiek słabego zdrowia, słabego charakteru, słabeusz *m.*, cherlak *m.*, chuchrak *m.*, niedołęga *m.*

Schwachma'tigkeit, *sm. pl. -sse i -tici*, obacz Schwächling.

Schwachma'tig, *adi. ob.* Schwächlich.

Schwä'chmut, *sm. -es*, nieśmiałość *f.*, brak odwagi, przygnębienie *n.*

Schwä'chmütig, *adi.* nieśmiały, bojaźliwy, przygnębiony.

Schwä'chichtig, *adi.* słabego wzroku, niedowidzący.

Schwä'chichtigkeit, *sf.* słabość *f.* wzroku, niedowidzenie *n.*

Schwä'chinn, *sm. -(e)s*, Schwä'chinnigkeit, *sf.* obacz Schwächtpfichtigkeit.

Schwad, *sm. -en*, *pl. -en*, 1) mauna *f.* (rośl.); 2) pokos *m.*; das Getreide liegt auf dem — i in Schwaben zboże leży na pokosach, na garścach.

Schwaden, *sm. -s*, *pl. —*, 1) obacz Schwad; 2) para *f.*, wzywiny *pl.*, czad *m.*, wzbuchające gazy; 3) ogon jeleni.

Schwä'dengras, *sn. -es*, *pl. -gräser*, trawa manniana, manna *f.*

Schwä'denleger, *sm. -s*, *pl. —*, kosiacz *m.*

Schwä'denweise, *adv.* na pokosach, w pokosach, na garścach.

Schwadro'n, *sf. pl. -en*, szwadron *m.*; in =en ordnen ustawić szwadronami.

Schwadro'neuweise, *adv.* szwadronami.

Schwadronen'r, (wym.: -nör), *sm. -s*, *pl. -s*, fanfaron *m.*, gaduła *m.*, blagier *m.*

Schwadronie'ren, *vn.* (haben) fanfaronować, blagować, głośno rozprawiać, szwargotać; przechwalać się.

Schwager, *sm. -s*, *pl. Schwäger*, 1) szwagier *m.*; krewny *m.*, powinowaty *m.*; 2) poczytliion *m.*

Schwä'gerin, *sf. pl. -nen*, szwagrowa *f.*, bratowa *f.*

Schwä'gerlich, *adi. i adv.* szwagierski, po szwagiersku.

Schwä'gerchaft, *sf. pl. -en*, szwagrostwo *n.*, pokrewieństwo, powinowactwo *n.*

Schwä'her, *sm. -s*, *pl. —*, (wyraz przestarzały) świekr *m.*, teść *m.*

Schwä'herin, *sf. pl. -nen*, (wyraz przestarzały) świekra *f.*, teściowa *f.*

Schwä'ige, *sf. pl. -n*, ob. Sennbütte.

Schwä'lschen, *sn. -s*, *pl. —*, jaskółeczka *f.*

Schwä'lsch, *sf. pl. -n*, 1) jaskółka *f.*; eine — macht keinen Sommer jedna jaskółka nie robi lata, nie robi wsi jedna chata; 2) (Dhrfeige) policzek *m.*

Schwä'lsen, *va.* (haben) w budownictwie okrętowym spajanie budulca w kształcie ogona jaskółczego.

Schwä'lsengezwä'ger, *sn. -s*, świergot *m.*, świergotanie *n.* jaskółek.

Schwä'lsentraut, *sn. -es*, *pl. -kräuter*, jaskółcze ziele, glistnik *m.*, glistewnik *m.*

Schwä'lsennest, *sn. -es*, *pl. -er*, jaskółcze gniazdo.

Schwä'lsenschwanz, *sm. -es*, *pl. -schwänze*, 1) ogon jaskółczy; 2) paż *m.* królowej (motyl); 3) pep kaniasty, łapa *f.*, kania *f.* (arch.).

Schwä'lsenschwanzartig, Schwä'lsenschwanzformig, *adi. i adv.* w kształcie, w rodzaju jaskółczego ogona.

Schwä'lsenschwanzbaum, *sm. -(e)s*, *pl. -stämme*, schwalbenförmige Verkaufsmung, wrab *m.* w kanie, wrab *m.* w jaskółczy ogon (techn.).

Schwä'lsenschweiz, *sm. -(e)s*, *pl. -e*, ob. Schwalbenförmig

Schwä'lsenstein, *sm. -es*, *pl. -e*, rodzaj achatu (min.).

Schwä'lsenwurz, *sf. pl. -en*, tojeść pospolita.

Schwä'lslich, *sm. -s*, *pl. -e*, samiec jaskółczy.

Schwä'lslein, *sm. -s*, *pl. —*, obacz Schwälschen.

Schwä'ls, *sm. -(e)s*, *pl. -e*, 1) otwór w piecu w giserni, przez który płomień przechodzi na kruszce; 2) obacz Schlund 1); 3) dym *m.*, para *f.*

Schwalg, *sm. -(e)s*, *pl. -e*, 1) obacz Schwall; 2) obacz Schwald 1).

Schwa'lfen, I. *va.* (haben) obacz Schwalben; II. *vn.* (sein) trudnić się korsarstwem, waleśać się po morzu.

Schwall, *sm.* =(e)š, kupa *f.*, tłum *m.*, mnóstwo *n.*; ein — von Worten potok *m.* słów.

Schwalm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) obacz Schwalbe; 2) obacz Schwall.

Schwamm, *sm.* =eš, *pl.* Schwämme, 1) gąbka *f.*; (przenośnie:) er läuft wie ein — pije, ciągnie jak gąbka; — drifter milczymy o tem; 2) grzyb *m.*, purchatka *f.*; 3) grzybień *m.*, narośl grzybowa, bedłka *f.* (na języku); 4) hubka *f.* (do zapalania); 5) grzyb (toczący dom); 6) (przenośnie:) der ganze — ten cały kram.

Schwa'mmähdlich, Schwammartig, 1) nakształt grzybia, grzybowaty, grzybiasty; 2) gąbczasty, gąbkowaty, porowaty.

Schwa'mmähdlichkeit, Schwammartigkeit, *sf.* grzybowatość *f.*; gąbczastość *f.*, porowatość *f.*

Schwa'mmbüchse, Schwammdose, *sf.* *pl.* =n, puszka *f.* na gąbkę, hubkę.

Schwa'mmchen, *sn.* =š, *pl.* —, gąbczka *f.*; grzybek *m.*; plesniarki *pl.*

Schwa'mmförmig, *adi.* ob. Schwammähnlich.

Schwa'mmgewächs, *sf.* *pl.* =schwülste, Schwammgewächs, *sn.* =ješ, *pl.* =je, narośl grzybowa; wyrosł gąbczasta.

Schwa'mmhändler, *sm.* =š, *pl.* —, gąbkarz *m.*

Schwa'mmig, Schwammig, *adi.* gąbczasty, porowaty; grzybiasty, grzybowaty; miękki, pulchny (jak gąbka).

Schwa'mmigkeit, *sf.* *pl.* =en, gąbczastość *f.*, porowatość *f.*; grzybowatość *f.*; miękość *f.*, pulchność *f.* (legumina).

Schwa'mmforalle, *sf.* *pl.* =n, wykipnia *f.*, niebelik *m.*

Schwa'mmlampe, *sf.* *pl.* =n, lampa gąbkowa, ligroinowa.

Schwa'mmseife, *sf.* *pl.* =n, mydło dziurkowane.

Schwa'mmstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień gąbczasty, komorecznia *f.*

Schwa'mmtiere, *sn.* *pl.* gąbczaki *pl.*

Schwa'mmtorf, *sm.* =eš, torf gąbczasty.

Schwa'mmzuder, *sm.* =š, cukier *m.* z manny; = Mannazuder.

Schwan, *sm.* =(e)š, *pl.* Schwäne, łabędź *m.*

Schwä'nen, *vn.* (haben) i *rimpers.* 1) eš schwant mir nichts Gutes mam złe przeczucie; mir schwant Unheil przeczuwam, przewiduję nieszczęście; eš schwant mir, aš ob ich ihn gesehen hätte zdaje mi się jakby przez sen, żem go widział; 2) wyparować, wywietrzeć (o winie).

Schwä'nenarm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ramię łabędzie, łabędziej białości.

Schwä'nenartig, *adi.* łabędziowaty.

Schwä'nenbett, *sm.* =eš, *pl.* =en, pościel z piór łabędzich, łożo *n.* z puchu.

Schwä'nenbusen, *sm.* =š, *pl.* —, piers łabędzia, biust łabędzi.

Schwä'nenbaunen, *sf.* *pl.* puch łabędzi.

Schwä'nenfeder, *sf.* *pl.* =n, pióro łabędzie.

Schwä'nenflaum, *sm.* =(e)š, obacz Schwänenbaunen.

Schwä'nenans, *sf.* *pl.* =gänse, gęś syberyjska.

Schwä'nenfang, *sm.* =(e)š, *pl.* =fänge, śpiew łabędzi, śpiew ostatni, ostatnie dzieło.

Schwä'nenhäls, *sm.* =ješ, *pl.* =hälse, 1) szyja łabędzia; 2) żelazko *n.* na dzikie koty i lisy.

Schwä'nenlied, *sn.* =eš, *pl.* =er, obacz Schwänenfang.

Schwä'nenorden, *sm.* =š, *pl.* —, order *m.*, dekoracya *f.* łabędzia.

Schwä'nenritter, *sm.* =š, *pl.* —, rycerz *m.* o łabędziu (Lohengrin).

Schwä'nenweiß, *adi.* biały jak łabędź.

Schwang, *sm.* =(e)š, 1) ob. Schwingung; 2) zwyczaj *m.*, moda *f.*, ćwiczenie *n.*; in — bringen wprowadzić w zwyczaj; in — kommen wejść w modę; im =e sein być w powszechnem używaniu.

Schwä'ngbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, dyszel *m.*, hoble *pl.*; dzwignia *f.*; wabacz *m.*

Schwä'ngbett, *sn.* =eš, *pl.* =en, hamak *m.*

Schwä'nger, *adi.* brzemienna, ciężarna, w ciąży; — werden zająć w ciążę; — sein być w ciąży; von jmdm — werden zająć, zostać w ciąży z kim; hoch — blizka połogu; 2) (przenośnie:) mit großen Plänen — gehen układać, knoać wielkie plany, nosić się z wielkimi planami; =e Wolken chmury pełne deszczu.

Schwä'ngern, *va.* (haben) brzemienne uczynić; zapłodnić; nasyścić; Ralf mit Wasser geschwängert wapno nasycone wodą.

Schwä'ngern, *sn.* =š, Schwä'ngernung, *sf.* *pl.* =en, zapłodnienie *n.*; nasycenie *n.*, przepelnienie *n.*

Schwä'ngerschaft, *sf.* *pl.* =en, ciąża *f.*, ciężarność *f.*, brzemienność *f.*; im letzten Monat der — stehen być w dziewiątym miesiącu; zrenobst *f.* (u kłacy); cielność *f.* (u krów, łań, sarn), kotność *f.* (u owiec i kóz); prośność *f.* (u świń); szczerność *f.* (u zwierząt drapieżnych i psów).

Schwant, *sm.* =eš, *pl.* Schwänke, fraszka *f.*, figiel *m.*, baraszka *f.*, krotochwila *f.*; voller Schwänke sein figle opowiadać, figlować.

Schwaufl, Schwänflig, *adi.* giętki, chwiejący się, niepewny; mit =em Schritt z chwiejącym się, niepewnym krokiem.

Schwä'nfen, *vn.* (haben) 1) chwiać się, kiwać się, kołysać się, bujać, balansować; das Schiff schwänfte okret się kołysze; er schwänfte an

einen Sessel chwając się zbliżył się do krzesła; die Feder schwankt am Gute pióro buja na kapeluszu; 2) wahać się, być niezdecydowanym, niestałym; er schwankt in seiner Meinung jest chwiejnym w swoich pojęciach; zwischen Ja und Nein — wahać się; der Kampf schwankt noch bitwa jest niepewna, nie przechyla się na żadną stronę; zwischen Furcht und Hoffnung — być w zawieszaniu między obawą a nadzieją; 3) der Geldkurs schwankt kurs pieniędzy zmienia się, jest niestały; die Preise — ceny są chwiejne; 4) die Schreibart des Wortes schwankt pisownia tego wyrazu jest chwiejną; 5) eine Hängematte schwankt hamak kołysze się, balansuje.

Schwanen, *sm.* =s, Schwanfung, *sf. pl.* =en, 1) chwianie n., kiwanie n., kołysanie n., bujanie n.; 2) wahanie n., nach langem — entschied er sich po długim wahanu zdecydował się; 3) niestałość f., zmienność f., niepewność f. (w cenach); 4) balansowanie, poruszanie wahadłowe; 5) — des Mondes zbczenie n. księżycza, perturbacya f.

Schwankend, *adi.* 1) chwiejący, kołyszący się; 2) wahający się, niepewny, zmienny, niezdecydowany; chwiejny; =e Gesundheit niepewne, chwiejne zdrowie; =e Grundsätze chwiejne, zmienne zasady; =e Preise niestałe, zmienne ceny; ein =er Mensch chwiejny człowiek.

Schwankmacher, *sm.* =s, *pl.* —, figlarz m.; autor frazesek scenicznych.

Schwanz, *sm.* =s, *pl.* Schwänze, ogon m., chwost m.; mit einem =e versehen ogoniasty; dem Hunde auf den — treten psa za ogon ciągnąć, drażnić kogo; den — streichen (sich) pochlebiać komu, łasić się; Geld auf den — kloppen mieć obrywki, brać koszykowe (kucharki); 2) ogon m., miotła f. u komety; 3)

ogonek m. u naty (Notenschwan); 4) dureń m., głupiec m., niedoługa m.; 5) einen langen — mit sich haben wlec za sobą wielki orszak, wiele ludzi.

Schwanzaffe, *sm.* =n, *pl.* =n, małpa ogoniasta.

Schwanzbein, *sm.* =e)s, *pl.* =e, kość ogonowa, gastrzyca f., guzica f.

Schwanzbüschel, *sm.* =s, *pl.* —, kosmyk m. przy ogonie.

Schwanzchen, *sm.* =s, *pl.* —, ogonek m., ogoneczek m., chwostek m.

Schwanzeln, *vn.* (haben) 1) ogonem wywijając, machać, kiwać, kręcić, wiercić się, kołysać się w biodrach; 2) pochlebiać, łasić się; obacz Echermenteln.

Schwanzelfennig, *sm.* =e)s, *pl.* =e, obrywek m.; koszykowe n.

Schwanzeln, *va.* i *vn.* (haben) 1) przyprowadzić komu lub czemu ogon; 2) die Schufe — chodzić po za szkołę; er hat drei Vorlesungen geschwänzt nie był na trzech wykładach; 3) zemknąć, sprzątać, skreślić, ukrać, mieć obrywki (na zakupnach).

Schwanzfeder, *sf. pl.* =n, pióro n. z ogona.

Schwanzflosse, Schwanzflossfeder, *sf. pl.* =n, skrzcele m. u ogona.

Schwanzhaar, *sm.* =s, *pl.* =e, włosień m., sierć f. z ogona.

Schwanzloß, *adi.* bez ogona, bezogoni.

Schwanzlosigkeit, *sf. pl.* =en, brak m. ogona, bezogoniastłość f.

Schwanzmeiße, *sf. pl.* =n, sikora ogoniasta, ogoniczek m., długochwostek m.

Schwanzmeiße, *sm.* =s, *pl.* —, Schwanzgurt, *sm.* =s, *pl.* =e, podogonie n.

Schwanzring, *sm.* =s, *pl.* =e, pierścień m. na ogonie węzła.

Schwanzsäge, *sf. pl.* =n, ręczna piła.

Schwanzschraube, *sf. pl.* =n, śruba tylna u strzelby (stanowiąca tył lufy).

Schwanzstern, *sm.* =s, *pl.* =e, kometa f.

Schwanzstück, *sm.* =s, *pl.* =e, kawałek m. od ogona, ogon m. (u ryby); oguzie n.

Schwär, *sm.* =e)s, *pl.* =e, Schwärren, *sm.* =s, *pl.* —, Schwärre, *sf. pl.* =en, wrzód m., ropień m.

Schwärren, *es* schwärt i schwiert, schwärte i schwört, geschwärt i geschworen, *vn.* (haben i sein) zbierać, nabierać, obierać, nabrzmieć, ropić się, jatrzyć się.

Schwären, *sm.* =s, Schwärung, *sf. pl.* =en, nabieranie n., obieranie n. (palca), obrzmienie n., ropienie n., jatrzenie n.

Schwärzig, *adi.* nabrzmiały, ropiacy, jatrzący się.

Schwärmen, *sm.* =e)s, *pl.* Schwärme, rój m., kupa f., mnóstwo n.; gawiedź f., czereda f.; ein — von Bienen, Mücken, rój pszczoł, komarów; ein — von Kindern czereda dzieci; ein — von Gedanken roje myśli; einen — haben mieć bzika, dziwaczyć.

Schwärmen, *vn.* (haben) 1) roić się; bujać; die Bienen — um den Stod pszczoły roją się naokoło ula; der Schmetterling schwärmt um die Blume motyl buja około kwiatu; 2) wędząc się, prowadzić życie hulające, hulać; 3) über einen Punkt — mieć urojenia co do jednego punktu; von jmdm — marzyć o kim; ich schwärme keine eitten Träume to nie są tylko u mnie urojenia; 4) *vimpers.* *es* schwärmt von Menschen roi się od ludzi.

Schwärmer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) hulaka m., niestały kochanek; 2) marzyciel m., fantasta f., zapaleniec m., fanatyk m., eutuzysta m.; ein religiöser — zelota m.; 3) szmermel m. (ogień stacyjny); 4) obacz Raupfalter; 5) latająca komórka; 6) ćma f.

Schwärmerci', *sf. pl.* =en, Schwärmen, *sm.* =s, 1) hulanka f., wędasanie n. się po nocach; 2) rojenie n., bujanie n.; 3) marzenie n., urojenie n.,

entuzjizm *m.*, fantastyczność *f.*; in — verfallen popaść w stan fantastyczny, rozmarzenia.

Szwá'rmeitejer, *sm.* =*s*, fanatyzm *m.*, gorliwość fanatyczna, zapaleńca.

Szwá'rmeitej, *adi.* fantastyczny, marzycielski, entuzjastyczny, pełen urojeń, przewidyw, zapalny, romantyczny, mistyczny; jmnbn — lieben kochać kogo zapaleńczy.

Szwá'rmeitej, *sm.* =*s*, *pl.* =*er*, obacz Schwärmer 2).

Szwá'rmeitejer, *sf.* ob. Schwärmeri 3).

Szwá'rmeite, *adv.* rojami, kopami, tłumami.

Szwá'rmeite, *sf.* czas *m.* rojenia się pszczoł.

Szwá'rt, *sf.* *pl.* =*n*, 1) pokład modzielowaty, błona modzielowata; skórka, skwarek twardo przypieczony na pieczeniu; (przen.) jmnbn auf die — klopfen, greifen, prüfeln, hauen, daß sie knacht walić kogo, aż skóra trzeszczy; 2) eine alte — stary szpargał; książka w świńska skórę oprawna; eine arme gute — pocziwina *m.* i *f.*

Szwá'rtenmagen, *sm.* =*s*, *pl.* =*m*ägen, salceson *m.*

Szwá'rtenpfeil, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, słonina ze skórka.

Szwá'rtig, *adi.* pokryty gruba skórą.

Szwá'rz, (Schwärzer) *adi.*

1) czarny, ciemny, — machen zaczernić, poczernić; da fannst du warten, bis du — wirst możesz czekać tak długo, aż ci oko pobieleje; =*e*s Brot chleb żytni; =*e* Augen czarne oczy; =*e* Hände, Wäsche, brudne ręce, brudna bielizna; — gehen nosić tylko czarno ubrania, ubierać się czarno; =*e* Kleidung czerni *f.*; vom Rauche — werden zakopcić; =*e*s Pferd kary koń; 2) =*e* Boden czarna ospa; der =*e* Mann kominarz *m.*, bobak *m.*; die =*e* Kunst czarnoksiężstwo *n.*, magia *f.*; 3) ein =*e*s Verbrechen występki zbrodniczy, zbrodnia okropna; =*e* Gedanken czarne myśli; alles — sehen wysta-

wić sobie wszystko w czarnych kolorach; etwas — auf weiß haben mieć coś czarno na białem, na piśmie; — färben zafarbować na czarno; pesymistycznie przedstawiać; daß =*e* Brett czarna tablica, na której przyklepiają obwieszczenia; jmnbn an die =*e* Tafel, in =*e* Buch schreiben zapisać kogo do czarnej księgi (jako podejrzanego); =*e*s wurde mir — vor den Augen zrobiło mi się ciemno przed oczyma, głowa mi się zawróciła; jmnbn — malen opisać kogo z najgorszej strony; jmnbn — machen oczernić kogo; in der Sonne — werden opalić się; Waren kommen — her= ein towar jest przemycany.

Szwá'rz, *sm.* =*e*s, Szwá'rze, *sm.* =*n*, czerni *f.*, czarność *f.*, kolor czarny; daß =*e* im Auge zrenica *f.*; in =*e* treffen trafić w cel; sich in — kleiden ubierać się czarno, nosić żałobę.

Szwá'rzamsel, *sf.* *pl.* =*n*, drożdż *m.*, kos *m.*

Szwá'rzauge, *sm.* =*s*, *pl.* =*n*, (*dim.* Schwärzäuglein) czarne oko, osoba *f.* o czarnych oczach.

Szwá'rzäugig, *adi.* czarnooki.

Szwá'rzbürtig, *adi.* czarnobrody.

Szwá'rzbüdig, *adi.* czarnobrzuszny.

Szwá'rzblätterkraut, *sm.* =*e*s, *pl.* =*kr*äuter, kopytnik *m.*, przylaszczka *f.*

Szwá'rzblau, *adi.* ciemnogrnatowy.

Szwá'rzblech, *sm.* =*e*s, *pl.* =*e*, blacha żelazna, czarna.

Szwá'rzbleier, *sm.* =*e*s, *pl.* =*e*, ruda węglowo-ołowiana.

Szwá'rzblütig, *adi.* czarna krew mający.

Szwá'rzbrann, *adi.* ciemnobrunatny; sniady; ein =*e*s Pferd karogniady koń; ein =*e*s Mädchen brunetka *f.*

Szwá'rzbrännlich, *adi.* śniadawy.

Szwá'rzbröt, *sm.* =*e*s, chleb *m.* żytni.

Szwá'rzdoru, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, tarłina *f.*, tarń *f.*, tarka *f.*, tarłośliwa *f.*

Szwá'rzdroffel, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Schwarzamsel.

Szwá'rz, *sf.* 1) czarność *f.*, czerni *f.*, kolor czarny; 2) czarna farba, czernidło *n.*; 3) (obraz.) — eines Gedankens, einer Tat okropność *f.* myśli, niegodziwość *f.* czynu.

Szwá'rz, *sf.* *pl.* =*n*, murzynka *f.*; kleine, liebliche — czarnuszka *f.*

Szwá'rzzen, Schwärze, Schwärzest i Schwärzt, I. *va.* (haben) czernić, czernidłem smarować, czarno pomalować; 2) przemycać; 3) obacz anschwärzen; II. sich —, *vr.* zaczernić się.

Szwá'rzzen, *sm.* =*s*, Szwá'rzjung, *sf.* *pl.* =*n*, 1) czernienie *n.*, zaczernienie *n.*; 2) przemycanie *n.*

Szwá'rz(e)r, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, 1) murzyn *m.*; 2) = — Kaffee czarna kawa.

Szwá'rz(er), *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) farbierz farbujący na czarno; 2) przemytnik *m.*

Szwá'rzfärber, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz Schwärzer, 1); 2) (obraz.) pesymista *m.*

Szwá'rzfärberci, *sf.* =*n*, 1) farbarnia *f.*, gdzie farbuje na czarno; 2) farbowanie *n.* na czarno; 3) pesymizm *m.*

Szwá'rzfarbig, *adi.* czarnego koloru, czarny.

Szwá'rzfleckig, *adi.* czarnoplamisty.

Szwá'rzflüg(e)lig, *adi.* czarnoskrzydły.

Szwá'rzfüch, *sm.* =*e*s, *pl.* =*f*üch, koń ciemno-kasztanowaty.

Szwá'rzgallig, *adi.* melancholijny.

Szwá'rzgeipfentel, Szwá'rzgeipfentel, *adi.* czarnonakrapiany.

Szwá'rzgeisteift, *adi.* czarnopasiaty, w czarne pasy.

Szwá'rzgrau, *adi.* bury, czarnawy.

Szwá'rzhaarig, *adi.* czarnowłosy.

Szwá'rzhalfig, *adi.* mający czarną szyję.

Schwa'rzkheiden, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, czarnogardl *m.*, słowik murowy, popek *m.*

Schwa'rzkiefer, *sf.* *pl.* = n , jodła czarna.

Schwa'rzköpf, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} öpfe, czarna głowa, osoba czarne włosy mająca.

Schwa'rzköpfig, *adi.* czarnogłowy.

Schwa'rzkimmel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, czarnuszka *f.* (rodzaj kminu).

Schwa'rzkunst, *sf.* czarnoksięstwo *n.*; sztuka magiczna.

Schwa'rzkünstler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, czarnoksięznik *m.*, magik *m.*, kuglarz *m.*

Schwa'rzkutte, *sf.* *pl.* = n , klecha *m.*

Schwä'rzh, *adi.* czarna, czarniawy; *adv.* czarniawo.

Schwa'rzmeyer, *sf.* *pl.* = n , czarnogłówka *f.*

Schwa'rzpappel, *sf.* *pl.* = n , jasiokor *m.*, topola sokora *f.*

Schwa'rzrod, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} rüde, czarny surdut, czarna odzież; ksiądz *m.*, pastor *m.*

Schwa'rzschede, *sm.* = n , *pl.* = n , koń czarnoskokaty.

Schwa'rzschimmel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, czarnosiwý koń.

Schwa'rzschwäbelig, *adi.* czarnodzioby.

Schwa'rzschwänzig, *adi.* o czarnym ogonie.

Schwa'rzscheid, *adi.* pesymistyczny.

Schwa'rzseher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pesymista *m.*

Schwa'rzseherer, *sf.* *pl.* = n , pesymizm *m.*

Schwa'rzstanne, *sf.* *pl.* = n , jodła *f.*

Schwa'rzwerden, *sn.* = \bar{s} , poczerzenie *n.*, zczernienie *n.*

Schwa'rzwild(bret), *sm.* = \bar{s} , czarna zwierzyzna, dziki *pl.*, niezdzwiedzie *pl.*

Schwa'rzwurz, *sf.* żywokost *m.*

Schwa'z, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , pogadanka *f.*, gawędka *f.*, gadanina *f.*

Schwa'zhaje, *sf.* *pl.* = n , trajkotka *f.*

Schwa'hen, Schwä'hen, *va. i vn.* (haben) gadać, bzdu-

rzyć, gawędzić, trajkotać, gwarzyć, prawić, pleść, bajać; sie schwa'zt gern ona lubi gadać, rozprawić; ma's schwa'zt er da? cóż on tam plecie?; dummes Zeug — pleść trzy po trzy, koszałki opatki; die Alte schwa'zt viel stara trajkocze; auß der Schule — zdradzać tajemnice; sie hat geschwa'zt popeźniła niedyskrecyą, wygadała co; ins Blaue hinein — paplać na wiatr.

Schwä'hen, *sn.* = \bar{s} , Schwä'tzen, *sn.* = \bar{s} , Schwäherer, Schwäherer, *sf.* *pl.* = n , gadanie *n.*, gadanina *f.*, gwarzenie *n.*, prawienie *n.*, rozprawianie *n.*, bajanie *n.*, trajkotanie *n.*

Schwä'her, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, gaduła *m.*, bajacz *m.*, breda *m.*

Schwä'herin, *sf.* *pl.* = n , gaduła *f.*, bajarka *f.*, trajkotka *f.*, świegotka *f.*

Schwä'haft, *adi.* gadatliwy; *adv.* gadatliwie.

Schwä'haftigkeit, *sf.* gadatliwość *f.*

Schwä'hamel, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} mäuler, Schwä'hmichel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Schwä'her, = n .

Schwä'hjudt, *sf.* obacz Schwä'haftigkeit.

Schwe'be, *sf.* zawieszenie *n.*, unoszenie *n.* się w powietrzu; unosidło *n.*; in der — sein unosić się w powietrzu, utrzymywać się w równowadze; (obraz.) być w zawieszeniu; etw. in der — erhalten utrzymywać co w zawieszeniu.

Schwe'bebahn, *sf.* *pl.* = n , kolej powietrzna.

Schwe'bebaum, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} äume, helka pozioma (w gimnastyce).

Schwe'beln, *vn.* (haben) gadać niestworzone rzeczy, rezonować.

Schwe'ben, *vn.* (haben) być zawieszonym, wisieć, unosić się, bujać; die Lampe schwebte über dem Tisch lampa wisiała nad stołem; die Wolken — in der Luft chmury zawisły w powietrzu; der Nebel schwebt über dem Wasser mgła

unosi się nad wodą; ihr Bild schwebt mir immer vor Augen jej obraz ciągle stoi mi przed oczyma; mein Geist schwebt in höheren Regionen mój umysł buja w wyższych sferach; e's schwebt mir auf der Zunge kręci mi się na języku; zwischen Jucht und Hoffnung — być w zawieszeniu pomiędzy obawą a nadzieją; die ganze Angelegenheit schwebt noch çała sprawa toczy się jeszcze, waży się jeszcze; der Tod schwebt immer über uns śmierć zawsze nad nami wisi; dieses einzige Wort schwebt mir im Gedächtnis to jedyne słowo snuje mi się w pamięci; in Ungewißheit — zostawać w niepewności; in Gefahr — być w niebezpieczeństwie.

Schwe'beud, *adi.* wiszący, zawieszony, unoszący się; = e Angelegenheit sprawa zawieszona, w zawieszeniu; = e Schuld dług bieżący, wiszący; = e Brücke most wiszący; = e Gärten wiszące ogrody; ein = er Gang lekki krok, unoszący się; *adv.* — gehen, tanzen chodzić, tańczyć lekko, unosząc się.

Schwe'ber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, = \bar{s} olibri.

Schwe'bechritt, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , krok balansujący, lekki.

Schwe'bung, *sf.* *pl.* = n , drganie *n.*

Schwe'be, *sm.* = n , *pl.* = n , (Szwed *m.*) alter — stary wyjadacz.

Schwe'denkopf, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} öpfe, głowa szwedzka, z krótko strzyżonymi włosami.

Schwe'fel, *sm.* = \bar{s} , siarka *f.*; nach — riechen czuć siarkę, tracić siarkę; Verbindung eines Metalles mit — siarczan *m.*

Schwe'felabdruck, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} öpfe, odcisk *m.* na siarce (n. p. medalu, monety).

Schwe'felader, *sf.* *pl.* = n , żyła siarczczana.

Schwe'felarsen, Schwefelarsenit, *sn.* siarczek *m.* arsenu, trójsiarczek *m.* arsenu.

Schwe'felartig, Schwe'felhaft, *adi.* siarkowaty.

Schwe'feläther, *sm.* =*s*, eter zwykły, etylowy.

Schwe'felantimon, *sm.* =*s*, antymon surowy, siarczyk *m.* antymonu.

Schwe'felbad, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =bäder, kąpiel siarczana; kąpiele siarczane, miejsce kąpielowe z źródłami siarczanemi.

Schwe'felbande, *sf. pl.* =*n*, banda *f.* Isotrów, podpalaczy.

Schwe'felberg, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, kopalnia *f.* siarki.

Schwe'felblei, *sn.* =(e)*s*, siarczek *m.* ołowiu.

Schwe'felblumen, Schwe'felblüten, *sf. pl.* kwiat siarczany, siarki *pl.*, treść *f.* siarki, siarka czyszczona.

Schwe'felbrunnen, *sm.* =*s*, *pl.* —, woda siarczana (do picia): kąpiele siarczane.

Schwe'feldampf, *sm.* =*e**s*, *pl.* =dämpfe, para siarczana.

Schwe'feldunst, *sm.* =*e**s*, *pl.* =düfte, wyziew *m.* siarki, siarczany.

Schwe'felseisen, *sn.* =*s*, *pl.* —, siarczek *m.* żelaza.

Schwe'felerde, *sf.* ziemia, ruda siarczasta.

Schwe'felerze, *sn. pl.* siarczaki *pl.*

Schwe'felfaden, *sm.* =*s*, *pl.* =fäden, nitka *w.* siarce maczana, siarczyk *m.*, siarnik *m.*, lont siarkowy.

Schwe'felfarbe, *sf. pl.* =*n*, kolor siarczany, siarczysty.

Schwe'felfarben, Schwe'felfarbig, Schwe'felgelb, siarczystego koloru, żółty jak siarka.

Schwe'felgeruch, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =rüche, zapach *m.* siarki.

Schwe'felgrube, *sf. pl.* =*n*, kopalnia *f.* siarki.

Schwe'felhaltig, *adi.* zawierający siarkę.

Schwe'felholz, *sn.* =*e**s*, *pl.* =hölzer, Schwe'felhölzchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, zapalka *f.*, siarnik *m.*, patyczek *m.*

Schwe'felholzfabrikant, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, fabrykant *m.* zapalek.

Schwe'felhütte, *sf. pl.* =*n*, huta siarczana, siarkownia *f.*

Schwe'f(e)licht, Schwe'f(e)lig, *adi.* siarczysty, siarkowy; jowseftige Säure kwas siarkawy.

Schwe'felfalium, *sn.* =*s*, siarczek potasowy.

Schwe'felfammer, *sf. pl.* =*n*, miejsce gdzie *n.* blichują wełnę.

Schwe'felkieß, *sm.* =*se**s*, *pl.* =*se*, miak siarczany, dwusiarczek *m.* żelaza.

Schwe'felkohlenstoff, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, dwusiarczek *m.* węgla.

Schwe'felkupfer, *sn.* =*s*, siarczek *m.* miedzi.

Schwe'felleber, *sf.* siarczek *m.* potasu, wątroba siarczana.

Schwe'felmangan, *sn.* =*s*, siarczek *m.* manganu.

Schwe'felmetall, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, piryt *m.*

Schwe'felmilch, *sf.* osad *m.* siarki, siarka osadzona.

Schwe'felminz, *sf. pl.* =*n*, kopalnia *f.* siarki.

Schwe'felu, *va.* 1) siarkować, nasiarkować; die Weinstöcke — siarkować winogrod; das Zimmer — wysiarkować pokój; 2) bławować, bredzić.

Schwe'felu, *sn.* =*s*, 1) siarkowanie *n.*, wysiarkowanie *n.*; 2) bławowanie *n.*, bredzenie *n.*

Schwe'felöl, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, wityrol *m.*, kwas siarczany.

Schwe'feloryd, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, siarkan.

Schwe'felfanne, *sf. pl.* =*n*, panwia *f.* do siarki.

Schwe'felstein, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, (obraz), otchłan piekielna, piekło *n.*

Schwe'felpillen, *sf. pl.* pigułki siarczane.

Schwe'felpulver, *sn.* =*s*, siarka proszkowana.

Schwe'felquale, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, swąd *f.* siarki.

Schwe'felquelle, *sf. pl.* =*n*, źródło siarczane, zdroj siarczany.

Schwe'felrauch, *sm.* =(e)*s*, obacz Schwe'feldunst.

Schwe'felregen, *sm.* =*s*, siarczysty deszcz.

Schwe'felsalbe, *sf. pl.* =*n*, siarczana maść.

Schwe'felsalz, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, sól siarczana.

Schwe'felsauer, *adi.* z kwasem siarkowym połączony; =*e**s* Salz siarkan *m.* soli; =*e**s* Eisenoghd siarkan żelazowy; =*e**s* Eisenoghdul siarkan żelazowy, wityrol zielony, koperwas zielony; =*e**s* Kupfer siarkan *m.* miedzi, siny kamień, wityrol niebieski, koperwas niebieski.

Schwe'felsäure, *sf. pl.* =*n*, kwas siarkowy.

Schwe'felspießglaz, *sm.* =*s*, Schwe'felspießglaz, *sn.* =*se*, grauer — antymon *m.*;

rober — antymon surowy.

Schwe'felstange, *sf. pl.* =*n*, laska *f.* siarki.

Schwe'felung, *sf.* obacz Schwe'feln 1).

Schwe'felverbindung, *sf. pl.* =*n*, siarczek *m.*, siarkan *m.*

Schwe'felwa'sferstoff, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, Schwe'felwa'sferstoff=gaß, *sn.* =*se**s*, *pl.* =*se*, siarkowódór *m.*

Schwe'felwerk, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, zakład, gdzie siarkę produkują.

Schwe'felwurz, *sf. pl.* =*e*, wiewprzynieć *m.*, gorycznik *m.*

Schwe'fel, *sf. pl.* =*n*, Schwie'gel, *sf. pl.* =*n*, pi-szczątka *f.*

Schwe'flen, obacz Schwelen.

Schwei'en, *vn.* (haben) kreć się naokoło kotwicy (o okrętach).

Schweif, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, ogon *m.*, chwost *m.*

Schwei'fasse, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, kotomatp *m.*

Schwei'fen, *I. va.* (haben) 1) wyrzynać obłączysto; den Noß muß der Schneider mehr — krawiec musi surdut więcej wciąć; 2) płucać (bieliznę); *II. vn.* (sein) bujać; mein Blick schweift über Täler und Hügel mój wzrok buja po dolinach i pagórkach; *III. geschweift*, *pp. i adi.* 1) z ogonem, ogoniasty; 2) wcięty.

wycięty, obłączysty; 3) płukany.

Schweifen, *sn.* =s, Schweifjung, *sf. pl.* =en, 1) wyciananie *n.*, wyrzwanie *n.*, obłączystość, wcinanie *n.*, wcięcie *n.* (surduta); 2) bujanie *n.*; 3) płukanie *n.*

Schweifig, *adi.* ogoniasty.

Schweifricmen, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Schwanzriemen.

Schweifsfäße, *sf. pl.* =n, pila *f.* do obłączystego wyrzynania, krzywica *f.*

Schweifstern, *sm.* =es, *pl.* =e, kometa *f.*

Schweifjung, *sf. pl.* =en, obacz Schweifen 1).

Schweifwedeln, *vn.* (haben) machać ogonem; pochlebiać.

Schweifwedler, *sm.* =s, pochlebca *m.*

Schweig(e)gelb, *sn.* =es, *pl.* =er, zapłata *f.* za milczenie, łapówka *f.*

Schweigen, I. *vn.* (haben) milczeć; ich will lieber — wole milczeć; über etw. — zamilczeć o czem, schweig! milcz!; jmdn — heißen nakazać komu milczenie; zu etw. — nie odpowiedzieć, nie odezwać się, nie odpisać na co; vor jmdm — nie wspominać przed kim o czemś, nie mówić nic o czem w czyjej obecności; er schweigt wie ein Grab milczy jak grób, jak zaklęty; der Lärm, der Gesang schweigt hałas, śpiew ucichł; wer schweigt, besaht kto milczy, potakuje; II. *va.* (haben) etw. tot — zamilczeć o czem, uśmiercić coś przez zamilczenie; III. schweigend, *ppr.*, *adi.* i *adv.* milczący, milcząco, milczkiem; — zu hören milcząco przysłuchiwać się.

Schweigen, *sn.* =s, milczenie *n.*; jmdn zum — bringen zmusić kogo do milczenia, zatkać komu gębę; — aufertlegen nakazać milczenie; — ist Gold trzymać język za zębami jest to enota nad cnotami.

Schweiger, *sm.* =s, *pl.* —, milczyciel *m.*, milczek *m.*

Schweigsam, Schweifg-felig, *adi.* milczący, cichy, mało mówny, dyskretny.

Schweigfameit, *sf.* milkliwość *f.*, mało mówność *f.*, dyskrecya *f.*

Schwein, *sn.* =es, *pl.* =e, 1) świnia *f.*, wieprz *m.*, männliches — wieprz *m.*; weibliches — świnia *f.*, locha *m.*, maciora *f.*; ein wildes — dzik *m.*; ein kleines, junges — prosię *n.*; =e, *pl.* nierogacizna *f.*; vom =e her-rührend wieprzowy, świński; 2) świnia *f.*, świńska *f.*, niechlujna, brudna, obrzydliwa, skapa osoba; 3) szczęście *n.*, szans *m.*, fortuna *f.*; großes — haben być bardzo szczęśliwym; 4) (Klebs) zyd *m.*, plama *f.* z atramentu.

Schweignartig, *adi.* w rodzaju świnia.

Schweigen, *sn.* =s, *pl.* —, świńska *f.*, wieprzek *m.*, prosię *n.*

Schweinbeschauer, *sm.* =s, *pl.* —, oglądacz *m.* nierogacizny.

Schweinbraten, *sm.* =s, *pl.* —, pieczeń wieprzowa.

Schweinessen, *sn.* =n,

Schweinestutter, *sn.* =s,

Schweinestrauch, *sn.* =es, świńska strawa, żer *m.* dla wieprzów; (przenośnie:) plugawe, źle jadało.

Schweinestett, *sn.* =es, smalec wieprzowy, sadło *n.*, tłuszcz wieprzowy.

Schweinestinne, *sf. pl.* =n, wagar *m.*

Schweinestisch, *sn.* =es, wieprzowina *f.*, świnina *f.*

Schweinestückwaren, *sf. pl.* wyroby z mięsa wieprzowego.

Schweinhandel, *sm.* =s, handel *m.* nierogacizną.

Schweinhandler, *sm.* =s, *pl.* —, wieprzarz *m.*, handlarz *m.* wieprzów, nierogacizna.

Schweinherde, *sf. pl.* =n, trzoda *f.* świń, wieprzów.

Schweinhirt, *sm.* =en, *pl.* =en, Schweinhüter, *sm.* =s, *pl.* —, świńniopas *m.*, pastuch *m.* świń, świńniarek *m.*

Schweinhund, *sm.* =es, *pl.* =e, Schweinherd, *sm.* =e, *pl.* =e, świntuch *m.*, flejtuch *m.*, plugawiec *m.*

Schweinloben, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Schweinesall.

Schweinmarkt, *sm.* =es, *pl.* =märkte, targ *m.* na świnie, nierogacizna.

Schweinmast, *sf.* tuczenie *n.* świń.

Schweinmist, *sm.* =es, świński gnój.

Schweinpelz, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Schweinehund.

Schweineerei, *sf. pl.* =en, świństwo *n.*; nieprzyzwoitość *f.*

Schweinern, *adi.* świński, wieprzowy.

Schweinern(3), *sn.* =en, wieprzowe *n.*, wieprzowina *f.*, świnina *f.*

Schweineschlächter, *sm.* =s, *pl.* —, masarz *m.*

Schweineschlächtere, *sf. pl.* =en, rzeźnia *f.* na nierogacizne.

Schweineschmalz, *sn.* =es, smalec wieprzowy.

Schweineschwarte, *sf. pl.* =n, przeskwirzona stonina.

Schweinesfall, *sm.* =es, *pl.* =ställe, chlew *m.*

Schweinetreiber, *sm.* =s, *pl.* —, zaganiacz *m.*, poganiacz *m.* świń.

Schweinetrog, *sm.* =e, *pl.* =tröge, koryto *n.* dla świń.

Schweinezug, *sm.* =s, świństwo *n.*

Schweinezucht, *sf.* chów *m.*, hodowla *f.* nierogacizny.

Schweinezüchter, *sm.* =s, *pl.* —, hodowca *m.* nierogacizny.

Schweinigel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) jeź ryjowaty; 2) jeź morski, jeźwiec *m.*; 3) świński *m.*, świntuch *m.*

Schweinigellei, *sf. pl.* =en, obacz Schweinerei.

Schweinigeln, *vn.* (haben) mówić nieprzyzwoitości, świństwa.

Schweinis, *adi.* świński; *adv.* po świńsku.

Schweinsauge, *sn.* =s, *pl.* =n, świńskie oko.

Edwe'nsblaje, *sf. pl.* =n, pecherz świński.

Edwe'nsblut, *sn.* =eš, krew świńska.

Edwe'nsborste, *sf. pl.* =n, szczeń *f.*, szczecina wieprzowa.

Edwe'nsbrot, *sn.* =eš, *pl.* =e, bulwa *f.*, fiołek alpejski.

Edwe'nsfeder, *sf. pl.* =n, kolce żelazne na murach.

Edwe'nsfah, *sf. pl.* =en, Edwe'nsjagd, *sf. pl.* =en, polowanie *n.* na dziki.

Edwe'nskopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, głowa wieprzowa, świńska.

Edwe'nskotlett, *sn.* =(e)š, *pl.* =s, kotlet wieprzowy.

Edwe'nskresse, *sf. pl.* =n, świnia rzeżucha *f.*, świnie bagno, rozmaryn czeski.

Edwe'nsleder, *sn.* =š, skóra świńska.

Edwe'nsohr, *sn.* =eš, *pl.* =en, ucho świńskie, wieprzowe.

Edwe'nsrippe, *sf. pl.* =n, zioberko wieprzowe.

Edwe'nsrüden, *sm.* =š, *pl.* —, czomber, mostek wieprzowy.

Edwe'nsrüffel, *sm.* =š, *pl.* —, Edwe'nsfchnauze, *sf. pl.* =n, świński ryj, świńska mordka.

Edwe'nswurf, *sf. pl.* =würfte, kielbasa wieprzowa.

Edwe'ns, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) pot *m.*, poty *pl.*; in — geraten spocić się; — hervor-rufen wywołać poty; sich in — auflösen, in — gebadet sein być zlany potem; ich habe bei dieser Arbeit viel — vergossen wiele znoju poniosłem przy tej robocie, wielom się namęczył; im — e des An-geſichtes w pocie czoła; (prze-nośność) das ist mein ſaurer — to krwawy pot mój, to com w pocie czoła zapracował; der falte — zimny, martwy, śmiertelny pot, zimne poty; 2) krew *f.*, jucha *f.*, posoka *f.*; dem — e nachgehen iść za śladem krwi (łow.).

Edwe'nsbrunn, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, wybuch *m.* potu.

Edwe'nsbad, *sn.* =eš, *pl.* =bäder, obacz Edwe'nsbad.

Edwe'nsbar, *adi.* spawalny.

Edwe'nsbarkeit, *sf.* spójność *f.*, spoiłość *f.*, spawalność *f.*

Edwe'nsbedekt, *adi.* spocony.

Edwe'nsbefördernd, Edwe'nsferregend, *adi.* wywołujący, wzbudzający poty.

Edwe'nsblätter, *sn. pl.* potniki, podpaszki *pl.*

Edwe'nsdrüse, *sf. pl.* =n, gruczoł potowy, potny.

Edwe'ns Eisen, *sn.* =š, *pl.* —, żelazo spawalne.

Edwe'ns Eisen, I. *va.* (haben) dwie sztuki żelaza zbijać w jedną, spajać, szwajnować; II. *vn.* (haben) 1) kwawić, zakrawać się, ciec; 2) spajać, lutować, spawać się; das Eisen schweißt schon żelazo zaczyna przechodzić w stan topny.

Edwe'ns Eieber, *sn.* =š, gorączka potna.

Edwe'ns Eüchse, *sm.* =ješ, *pl.* =füchse, koń bułany, deresz *m.*

Edwe'ns Egang, *sm.* =eš, *pl.* =gänge, Edwe'ns Ekanal, *sm.* =š, *pl.* =kanäle, Edwe'ns Eloch, *sn.* =eš, *pl.* =löcher, pory *pl.*

Edwe'ns Egeruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =gerüche, odor *m.*, zapach *m.* z potu.

Edwe'ns Ehitze, *sf. pl.* =n, gorąco spawalne.

Edwe'ns Ehund, *sm.* =eš, *pl.* =e, pies do ścigania postrzelonego zwierza, farbotrop *m.*, pies kopytny.

Edwe'ns Eißig, *adi.* 1) zapocony, spocony, spotniały; 2) zakrwawiony.

Edwe'ns Eleder, *sn.* =š, cerata *f.*, skórka *f.* we wnętrzu kapelusza męskiego.

Edwe'ns Emittel, *sn. pl.* —, środek *m.* na poty, lekarstwo wzbudzające poty.

Edwe'ns Eofen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, spawalny, wygrzewalny piec, piec płomienny, piec żarowy do spajania.

Edwe'ns Eprobe, *sf. pl.* =n, próba *f.* spawalności, spójności.

Edwe'ns Eſtahl, *sm.* =(e)š, stal spawalna.

Edwe'ns Eſtelle, *sf. pl.* =n, miejsce *n.* spojenia, lutowania.

Edwe'ns Eſucht, *sf.* potnica *f.*, ciągle pocenie się.

Edwe'ns Eſtreibend, *adi.* sprawiający poty, napotny.

Edwe'ns Eſtriefend, *adi.* potem oblauny, z którego pot się leje.

Edwe'ns Etropfen, *sm.* =š, *pl.* —, kropla *f.* potu.

Edwe'ns Etücher, *sn.* =(e)š, *pl.* =tücher, chustka *f.* do ocierania potu; chustka, w którą owijano umarłego.

Edwe'ns Ehung, *swajs m.*, spajanie *n.*, spawalność *f.*

Edwe'ns Ezer, *sm.* =š, *pl.* —, szwajcar *m.*, portyer *m.*; żołnierz *m.* z gwardyi papieskiej.

Edwe'ns Ezer, *adi.* i *adv.* szwajcarski, po szwajcarsku.

Edwe'ns Ezerart, *sf. pl.* =en, sposób szwajcarski.

Edwe'ns Ezerbund, *sm.* =eš, związek szwajcarski.

Edwe'ns Ezerbegen, *sm.* =š, *pl.* —, typograf biegły w składaniu i drukowaniu.

Edwe'ns Ezererei, *sf. pl.* =en, szwajcarnia *f.*, mleczarnia *f.* na sposób szwajcarski.

Edwe'ns Ezerhaus, *sn.* =ješ, *pl.* =häuser, Edwe'ns Ezerhäuschen, *sn.* =š, *pl.* —, willa *f.*

Edwe'ns Ezerkäse, *sm.* =š, ser szwajcarski.

Edwe'ns Ezervolk, *sn.* =eš, Szwajcarzy *pl.*, naród szwajcarski.

Edwe'ns Ezerwache, *sf.* straż papieska.

Edwe'ns Egen, I. *vn.* (haben) tlić się, palić się bez promienia; nasses Holz ſchwelt mokre drzewo tli się; II. *va.* (haben) palić, wypalać; Pech — pedzić smołę; Kohlen — wypalać węgle.

Edwe'ns Egen, *vn.* (haben) hulać, zhytkować, używać sobie; im Überflusse, im Glücke — opływać w dostatki, w szczęście; in der Gelehrſamkeit — pławić się w uczoności; in der Muſik — roz-

koszować się muzyką, upajać się muzyką.

Schweigen, *sn.* =s, hulanie *n.*, zbytkowanie *n.*, opływanie *n.*, rozkoszowanie *n.*

Schweiger, *sm.* =s, *pl.* —, hulaka *m.*, marnotrawca *m.*, birbant *m.*, rozpustnik *m.*

Schweigerer, *sf.* *pl.* =en, hulanka *f.*, marnotrawstwo *n.*

Schweigerisch, *adi.* hulacki, hulaszczy, birbancki, marnotrawny.

Schwell, *sf.* *pl.* =n, 1) próg *m.*, przycięs *f.*; ich merbe nie mehr seine — überschreiten nie przestąpię nigdy więcej jego progu; an der — des Grabes nad grobem; 2) próg kolejowy, podkład *m.*

Schwellen, *I. va. i vr.* sprawić, ażeby coś napuchło, napęczniało, weszbrało, nabrzmiało, wydeło się; der Wind schwellt die Segel wiatr napiął, wydał żagle; das Glück schwellt ihm die Brust szczęście rozsadza mu piersi;

der Regen hat den Fluß geschwellt od deszczu weszbrała rzeka; II. schwelle, schwillst, schwoll, geschwollen, *vn.* (sein) 1) puchnąć, spuchnąć, napuchnąć, nabrzmieć; der Arm schwillt ihm ramię mu puchnie; er hat geschwollene Augenlider ma spuchnięte, nabrzmiate powieki; 2) weszbrać; der Fluß schwillt rzeka wzbiera; das Herz schwillt ihm vor Wonne serce wzbiera mu rozkoszą; die Knospen — in der Sonne pączki pęcznieją w słońcu; der Mut schwillt odwaga rośnie; die Galle schwillt ihm Zöle mu się porusza, wpada w gniew.

Schwellen, *sn.* =s, **Schwellung**, *sf.* *pl.* =en, puchnięcie *n.*, puchlizna *f.*, nabrzmięcie *n.*; weszbranie *n.*; rośniecie *n.*, wzniesienie *n.*

Schwellend, *adi.* puchnący; die — en Knospen pęczniące, pekające pączki; die — en Pflster pulchne poduszki.

Schwellton, *sm.* =(e)s, *pl.* =töne, ton pełny.

Schwellung, *sf.* *pl.* =en, obacz **Schwellen**.

Schwellmme, *sf.* *pl.* =n, 1) pławienie *n.* (koni) i miejsce, gdzie pławią konie, pławisko *n.*, pławnia *f.*, pław *m.*; 2) izba gospodna, szynkowna przy większej restauracji (w Austrii), szynkownia *f.*

Schwellmnen, *va.* (haben) pławić, splawiać; płukać; das Holz — splawiać drzewo; Pferde — pławić konie; den Schmutz von der Erde — splukać wodą brud z ziemi; das Wasser hat an das Ufer viel Sand geschwemmt woda naniósła dużo piasku na brzeg.

Schwellmnen, *sn.* =s, pławienie *n.*, splanianie *n.*; płukanie *n.*, mycie *n.*

Schwellmmland, *sn.* =es, namulona ziemia.

Schwellmmsand, *sm.* =es, namulony piasek.

Schwellengel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) wahało *n.*, wahacz *m.*, barczyk *m.*, dźwignia *f.*, gibaczka *f.*, ruchadło *n.*, drążek zamachowy; Glockenschwengel serce *n.* u dzwonu; Brunnen — zóraw *f.* u studni; Uhr — wahało *n.* u zegara; Pumpen — drag *m.* u pompy; 2) ob. **Ladenschwengel**.

Schwellengelbrunnen, *sm.* =s, *pl.* —, studnia *f.* z zórawiem.

Schwellengelpumpe, *sf.* *pl.* =n, pompa *f.* z drążkiem.

Schwellengelpresse, *sf.* *pl.* =n, prasa *f.* z korbą.

Schwellengeltübe, *sf.* *pl.* =n, podpora *f.* draga przy pompie.

Schwellen, *I. va.* (haben) 1) machać, kiwać, wywijać, obracać czem; die Fahne — powiewać chorągwią; Wasen — wywijać bronią; mit dem Güte — wywijać, machać kapeluszem; das Glas — wyplukać szklankę; Wäsche — plukać bieliznę; 2) jmnbd von der Schule — wyrzucić kogo ze szkoły; II. *vn.* i sich — *vr.* 1) zachodzić, zająć, obracać się; mit dem Pferde — obrócić konia; links schwenkt euch na lewo zwrot; 2) seine

Gefinnung — zmienić przekonanie.

Schwellen, *sn.* =s, **Schwellenlung**, *sf.* *pl.* =en, 1) machać *n.*, kiwanie *n.*, wywijanie *n.*, obracanie *n.*, powiewanie *n.*; 2) plukanie *n.*; 3) obrót *m.*, zwrot *m.*

Schwellpunkt, *sm.* =es, *pl.* =e, punkt zwrotny.

Schwer, *I. adi.* 1) ciężki, ciężący, ein — er Kasten ciężka szafa; die — e Last der Sorgen ciężar *m.* trosk; ein — er Mantel ciężący, ciężki płaszcz; 2) trudny, uciążliwy; — e Arbeiten trudne roboty; — e Pflichten ciężące obowiązki; das ist ein — es Unternehmen to trudne przedsięwzięcie; das ist nicht so — to nie bardzo trudne; 3) eine — e Strafe ostra kara; eine, die — e Menge wielka ilość; eine — e Krankheit poważna, ciężka choroba; ein — es Verbrechen ciężka zbrodnia; etw. für sein — es Geld kaufen kupić coś za grube pieniądze; =es Geschäfte ciężkie działa; (przen.) =es Geschäft ansehnen ruszyć ciężkimi argumentami; =e Zigarre, — er Wein ciężkie, ostre cygaro, ciężkie, mocne wino; — e Speise niestrawna potrawa; ich kann seine Eigenheiten — verbauen nie znoszę jego dziwactw; ein — er Atem ciężki oddech; eine — e Hand, ein — er Gang ciężka reka, ciężki chód; er hat schon eine — e Zunge mówi już trudno, już mu się język płacze; einen — en Kopf haben mieć ociężałą głowę; ein — er Traum przykry sen; ein — er Schlaf twardy, głęboki sen; sie hat einen — en Kampf gekämpft staczała zaciętą walkę; er ging mit — em Herzen weg ciężko mu było odchodzić; jmnbd das Herz — machen zasmucić kogo; jmnbd etw. — machen utrudnić komu co; das wird — fallen, — halten to będzie trudno; jmnbd das Leben — machen utrudnić komu życie; es wird mir —, es zu glauben trudno mi w to uwierzyć; — von Begreifen być te-

pym, trudno pojmovać; wie — iſt daſß Paſet? ile waży ta paczka?; eſß kann fünf Kilogramme — ſein może ważyć pięć kilogramów; II. *adv.* ciężko, uciążliwie, trudno, poważnie, ostro; — verſtändlich trudno zrozumiały; — frank ciężko, poważnie chorey; er liegt — (frank) danieder złożony jest ciężką niemocą; ſie hat ſich — verſündigt ciężko, bardzo zgrzeszyła; etw. — nehmen traktować coś poważnie; daſß ſiegt mir — am Herzen to mi cięży na sercu; — wichtig ważny, donośny; = Gründe ważne, donośne powody; — hören niedosłyszeć, być głuchym; ſich — zu etw. entſchließen trudno się na co zdecydować; jmnbn — beſeidigen ciężko kogo obrazić.

Schwe'ratmig, *adi.* ciężki oddech mający, dychawiczny.

Schwe'ratmigkeit, *sf.* ciężkie oddechanie *n.*, dychawiczność *f.*

Schwe'rbeladen, Schwe'rbelastet, *adi.* ciężko obciążony, mocno obciążony.

Schwe'rbeibrüt, *adi.* ciężko zasmucony.

Schwe'rbeauffinet, *adi.* ciężko uzbrojony.

Schwe'rblütig, *adi.* ciężką krew mający, ocieźłały.

Schwe'rc, *sf.* 1) ciężkość *f.*, ciężar *m.*, siła *f.* ciężenia; Gold hat eine größere — (ein größeres ſpezifische Gewicht) aſß Blei złotu ma większą ciężar gatunkowy aniżeli ołów; die Körper fallen vermöge ihrer — ciąża opadają siłą ciężkości; 2) trudność *f.*, mozolność *f.*, ostrość *f.*

Schwe'remeiſſer, *sm.* =*s*, *pl.* —, przyrzęd *m.* do mierzenia ciężaru; baromet *m.*

Schwe'renot, *interj.* tam do kata; do stu piorunów!

Schwe'renter, *sm.* =*s*, *pl.* —, wprowadzający *m.* w kłopot, w ambaras.

Schwe'erde, *sf.* baryta *f.*; ſchweſelſaure — baryt *m.*

Schwe'rſällig, *adi.* ocieźłały, ciężki, rozlały; — ſchreiben

mieć ocieźlały styl; ein =*r* Kopf tepla głowa.

Schwe'rſälligkeit, *sf.* ocieźłałość *f.*, ciężkość *f.*, rozlałość *f.*, powolność *f.*

Schwe'rſlüſſigkeit, *sf.* ciężkopłynność *f.*

Schwe'rſuhrwert, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, ciężkie wozy.

Schwe'rgeburt, *sf.* *pl.* =*en*, trudny poród.

Schwe'rgut, *sm.* =(*e*)*s*, ciężkie frachty.

Schwe'rhörig, *adi.* mający tępy słuch, niedosłyszający, przysłuchły.

Schwe'rhörigkeit, *sf.* tępość *f.* słuchu, niedosłyszenie *n.*

Schwe'rkraft, *sf.* siła *f.* ciężania, siła *f.* ciężkości.

Schwe'rlich, *adv.* trudno, z trudnością; ich werbe — fortkommen können z trudnością będę się mógł wydostać, trudno mi się będzie wydostać.

Schwe'rmut, *sf.*, Schwe'rmutigkeit, *sf.* melancholia *f.*, zaduma *f.* pośepność *f.*, ponurość *f.* umysłu; in — verſinken popaść w melancholie.

Schwe'rmutig, Schwe'rmutig, *adi.* melancholijny, smutny, pośepny, zadumany.

Schwe'rpunkt, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, punkt *m.*, środek *m.* ciężkości; (przen.:) den — auf etw. legen oprzeć się na czymś, główną wagę przywiązywać do czego.

Schwe'rſpat, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, baryt *m.*, brzemień *m.*, spatył ciężki.

Schwerer, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*er*, 1) miecz *m.*, kord *m.*, oręż *m.*; daſß — ziehen, entböhnen, miecza dobyć; daſß — in die Scheide ſtecken miecz schować (do pochwy); die Schneiden, die Schärfe deſß =*e**s* ostre *n.* oręża; mit Feuer und — ognuem i mieczem; daſß — zu führen verſtehen dzielnie władać mieczem; mit dem =*e* hinrichten ſciąć mieczem; zweifelhafte — dwusieczny miecz; daſß — mag entſcheiden niechaj miecz, oręż rozstrzygnie; er iſt daſß beſte — im Lande najdzielniejszy to w

kraju żołnierz; daſß — der Gerechtigkei Gottes miecz *m.* sprawiedliwości Bożej; eine Junge haben wie ein — mieć język jak brzytwę; 2) klepaczka *f.* (do lau i konopi).

Schwe'rblätterig, *adi.* mający liście mieczykowate.

Schwe'rbohne, *sf.* *pl.* =*n*, fasola tyczkowa, francuska.

Schwe'rtel, *sm.* =*s*, *pl.* —, kosaciec *m.*, liliowy korzeń; ſtinkender — staropłodzień *m.*, mieczyk smrodliwy.

Schwe'rtertanz, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*tänze*, taniec *m.* z dobytymi mieczami, taniec wśród mieczów; walka *f.* na pałasze.

Schwe'rteger, *sm.* =*s*, *pl.* —, miecznik *m.*, mieczownik *m.*

Schwe'rteſch, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, ostropysk *m.*, mieczyk *m.*, miecznik *m.*

Schwe'rtförmig, *adi.* mieczowaty, mieczykowaty.

Schwe'rtgellir, *sm.* =*s*, szczek *m.* mieczów.

Schwe'rthieb, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, ciecie *n.* mieczem, pałaszem.

Schwe'rtilie, *sf.* *pl.* =*n*, kosaciec ogrodowy, irys *f.*; wilde — kosaciec błotny albo żółty, kosacz *m.*, okraźek *m.*

Schwe'rtmann, *sm.* *pl.* wojownicy *pl.*, bojownicy *pl.*

Schwe'rtschlag, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*ſchläge*, uderzenie *n.*, ciecie *n.* mieczem.

Schwe'rtsireich, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, obacz Schwertschlag, die Stadt wurde ohne — genommen miasto zdobyto bez dobycia oręża, bez przelania krwi.

Schwe'rttanz, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*tänze*, obacz Schwertertanz.

Schwe'rträger, *sm.* =*s*, *pl.* —, miecznik *m.*, urzędnik *m.* dworu niosący przed królem miecz.

Schwe'iter, *sf.* *pl.* =*n*, 1) siostra *f.*; leibliche — rodzona siostra; Halb — przyrodna siostra; kleine — siostrzyczka *f.*; 2) (barmherzige) — zakonnica *f.*, siostra miłosierdzia; die neun =*n* Muzy *pl.*

Schwē'sterchen, *sn.* =s, *pl.* —, siostzyczka *f.*, siostrunia *f.*

Schwē'sterkind, *sn.* =eš, *pl.* —er, siostrozeniec *n.*, siostrzenica *f.*

Schwē'sterlich, *adi. i adv.* siostrzyn, siostrzan, siostrzeński, po siostrzeńsku; *sič* — lieben kochać się jak siostry; =eš Erbteit siostorzyna część (przypadająca na siostrę i po siostrze odziedziczona); =e Liebe miłość siostrzeńska.

Schwē'stermann, *sm.* =(e)s, *pl.* —männer, mąż *m.* siostry, szwagier *m.*

Schwē'stermörder, *sm.* =š, *pl.* —, siostrobójca *m.*

Schwē'ster(n)haus, *sn.* =feš, *pl.* —häuser, klasztor *m.*, zakon *m.* sióstr miłosierdzia.

Schwē'ster(n)schaft, *sf. pl.* =en, Schwē'sterorden, *sm.* =š, *pl.* —, siostrzeństwo *n.*

Schwē'stersohn, *sm.* =eš, *pl.* =jöhne, siostrozeniec *m.*

Schwē'sterprache, *sf.* mowa pokrewna, siostrzana.

Schwē'sterstadt, *sf. pl.* =städe, miasto siostrzane.

Schwē'stertochter, *sf. pl.* =töchter, siostrozenica *f.*

Schwī'bogen, *sm.* =š, *pl.* =bögen, obłok *m.*, lek odporowy, arkada *f.*, obłaczyna *f.*, brama sklepiona.

Schwī'dten, *va.* (haben) dwie naprężone liny trzecią łączącą je linewką silniej napiącą.

Schwī'gereltern, *spl.* teściowie *pl.*, teściostwo *n.*

Schwī'gerkind, *sn.* =eš, *pl.* =er, obacz Schwī'gersohn i Schwī'gertochter.

Schwī'germama, Schwī'germutter, *sf. pl.* =š, =mütter, teściowa *f.*

Schwī'gersohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =jöhne, zięć *m.*

Schwī'gertochter, *sf. pl.* =töchter, synowa *f.*

Schwī'gervater, *sm.* =š, *pl.* =väter, Schwī'gerpapa, *sm.* =š, *pl.* =š, teść *m.*

Schwī'le, *sf. pl.* =n, martwak *m.*, modzel *m.*, dęga *f.*, guz *m.*, twarda skbra.

Schwī'licht, Schwī'lig, *adi.* guzowaty, odparzony, stwar-

dniały, odcisnięty, modzełowaty.

Schwī'mel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) obacz Schwīndel; 2) Schwīem(e)ler, *sm.* =š, *pl.* —, birbant *m.*, libertyn *m.*, hulaka *m.*

Schwī'melei', *sf. pl.* =en, życie *n.* hulaszce, nieregularne.

Schwī'm(e)ler, *sm.* =š, *pl.* —, ob. Schwīmel 2).

Schwī'melig, *adi.* 1) ob. Schwīmbig; 2) podpity, podchmielony; 3) hulaszczy, birbancki.

Schwī'meln, *vn.* (haben i sein) 1) zataczać się, chwiać się chodząc; 2) zesłać, omdleć.

Schwī'rig, *adi. i adv.* 1) trudny, utrudniony, oporem; eine =e Aufgabe trudne zadanie; eine =e Frage trudna kwestya; daš =ste haben wir überstanden przebyliśmy najgorsze; er ist sehr — bardzo trudno go zadowolić; die Gläubiger zeigen sich sehr — wierzyciele robią wielkie trudności; daš Buch hat viele =e Stellen ta książka ma wiele trudnych, zawitych ustępów; der Stein ist — im Bearbeiten ten kamień daje się źle, trudno obrobić; dieje Angelegenheit geht — sprawa ta idzie oporem; 2) spuchnięty, jatrzący się, ropiący się, obierający, owrodziały.

Schwī'rigkeit, *sf. pl.* =en, trudność *f.*, objekcja *f.*, zawada *f.*; er macht große =en robi wielkie trudności; man muß alle =en überwinden trzeba przezwyciężyć, uprzatnać wszystkie trudności; =en in den Weg legen czynić, robić trudności, przeszkody; er findet liberal =en on potyka wszędzie na przeszkody; hier steht die — w tem sęk; alles geht ohne =en wszystko idzie gładko.

Schwī'mmauzug, *sm.* =š, *pl.* =züge, kostium *m.* do pływania.

Schwī'mmanhalt, *sf. pl.* =en, pływania *f.*

Schwī'mmapparat, *sm.* =eš, *pl.* =e, pływak *m.*, przyrząd *m.* do pływania.

Schwī'mmbad, *sn.* =eš, *pl.* =bäder, pływania *f.*

Schwī'mmbaſe, *sf. pl.* =n, 1) pławka *f.*, pławaczka *f.*, pęcherz pławczy (u ryb); 2) pęcherz *m.* do pływania.

Schwī'mmdod, *sn.* =š, dok pływający.

Schwī'mmen, I. schwimme, schwimmst, schwamm, geschwommen, *vn.* (haben i sein) pływać *n.*, płynąć; über den Fluß — przepłynąć rzekę; ans Ufer — dopłynąć, przypłynąć do brzegu; auf dem Rücken — pływać na wznak; geschwommen kommen przypłynąć; der Fisch schwimmt in Butter ryba pływa w maśle; (przen.:) im Überflusse — opływać w dostatkii; in Tränen — zalewać się łzami, tonąć w łzach; wir schwammen im Weine mieliśmy wina aż do zbytku; im Blute — kapać się we krwi; daš Blut schwamm auf den Boden krew płynęła strumieniami po podłodze, krew zalała podłogę; der Adler schwimmt in der Luft orzeł pruje powietrze; die Ware schwimmt toward jest w drodze; (przen.:) der Fisch will — ryba chce pływać; II. *vimpers.* eš schwimmt mir vor den Augen oczy moje się mącą; III. schwimmend, *ppr.*, *adi. i adv.* płynąc, pływający, płynący, wplaw; er hat — daš Land erreicht płynąc przybił do lądu; =e Brücke pływający most.

Schwī'mmen, *sn.* =š, pływanie *n.*; beim — przy pływaniu.

Schwī'mmend, *adi. i adv.* obacz Schwimmen III.

Schwī'mmer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) pływacz *m.*, pływak *m.*; er ist ein guter — jest dobrym pływakiem; 2) pływak *m.* (mech.); 3) pieniądz z jednej strony wkleśło wycisnięty.

Schwī'mmerin, *sf. pl.* =nen, pływaczka *f.*

Schwi'mmerhahn, *sm.* -(e)š, *pl.* =hähne, kurek *m.* u pływaka.

Schwi'mmjähig, *adi.* zdatowny, zdolny do pływania.

Schwi'mmjähigkeit, *sf. pl.* =en, zdolność *f.*, zdatowność *f.* do pływania.

Schwi'mmjeder, Schwi'mmflöße, *sf. pl.* =n, pletwa *f.* (u ryby), oplawa *f.*

Schwi'mmjüß, *sm.* =eš, *pl.* =füße, noga pływaka, błoniasta.

Schwi'mmjüß(ler), *sm. pl.* pletwonogi *pl.*

Schwi'mmgürtel, *sm.* =š, *pl.* —, pas *m.* do pływania, pływaczka *f.*

Schwi'mmhaut, *sf. pl.* =häute, błonka *f.* u nog, pletwa *f.*

Schwi'mmhoſe, *sf. pl.* =n, majtki kąpielowe.

Schwi'mmkäſer, *sm.* =š, *pl.* —, wodnik *m.*, chrząszcz wodny.

Schwi'mmkunſt, *sf.* sztuka *f.* pływania.

Schwi'mmkrabbe, *sf. pl.* =n, zorzak *m.*

Schwi'mmlehrer, Schwi'mmmeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, nauczyciel *m.* pływania.

Schwi'mmihle, *sf. pl.* =n, młyn-pływak *m.*, młyn pływający.

Schwi'mmnetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, sieć rybacka pływająca.

Schwi'mmplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, miejsce *n.* do pływania.

Schwi'mmprobe, *sf. pl.* =n, próba *f.* pływania; próba płucna.

Schwi'mmring, *sm.* =eš, *pl.* =e, pierścień okrętowy.

Schwi'mmschnee, *sf. pl.* =n, rozdeпка *f.*, spławik *m.*

Schwi'mmschule, *sf. pl.* =n, pływalsza *f.*

Schwi'mmſtunde, *sf. pl.* =n, lekcja *f.* pływania.

Schwi'mmvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, ptak wodny, pletwonóg *m.*

Schwi'ndt, *sf. pl.* =n, liszaj *m.*, osudy *n. pl.*, opryszcza *k. f.*

Schwi'ndel, *sm.* =š, 1) zawrót *m.* głowy; Anwendung von — haben mieć napady zawrotu głowy; 2) oszustwo *n.*, cygaństwo *n.*; den — kenne ich znam te wykrety, wybiegi, to cygaństwo; 3) der ganze — iſt nicht viel wert cały ten kram nie wiele wart.

Schwi'ndelanfall, *sm.* =(e)š, *pl.* =anfälle, napad *m.* zawrotu głowy.

Schwi'ndelbank, *sf. pl.* =en, bank oszukańczy.

Schwindelci', *sf. pl.* =en, wykret *m.*, kręctwo *n.*, oszustwo *n.*, matactwo *n.*, szachrajstwo *n.*, cygaństwo *n.*, szalierstwo *n.*

Schwi'ndelgefühl, *sn.* =(e)š, uczucie *n.* zawrotu głowy.

Schwi'ndelgeiſt, *sm.* =eš, *pl.* =er, uch krętacki, matacki, oszukańczy.

Schwi'ndelgeſchäft, *sn.* =eš, *pl.* =e, interes polegający na szachrajstwie, oszustwie.

Schwi'ndelgeſchichte, *sf. pl.* =n, historia wymyślona, zmyślona.

Schwi'ndelhaſer, *sm.* =š, kącól roczny, sołamina *f.*, durnica *f.*, przypad *m.*

Schwi'ndelhaft, *adi.* oszukańczy, matacki, krętacki.

Schwi'nd(e)lig, *adi.* 1) odurzający, głowę zawracający; 2) mający zawrót głowy; mir wird — głowa mi się kręci; (przenośnie:) daš hat ihn — gemacht to go oszołomiło, upoiło; 3) wykretny, krętacki, matacki, oszukańczy.

Schwi'ndelkopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, Schwi'ndelmeier, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Schwindler.

Schwi'ndeln, I. *vn.* (haben) 1) bałanucić, cygańić, oszukiwać; *vr.* się um etw. herum — wycygańić się, wykrecić się; 2) mieć zawrót głowy; mein Kopf ſchwindelt głowa mi się kręci; II. *vimp.* eš ſchwindelt mir głowa mi się kręci, mam zawrót głowy.

Schwi'ndelnd, *adi.* sprawiający zawrót.

Schwi'ndelſucht, *sf.* 1) zawroty *pl.* głowy; 2) mania *f.* zmyślania, wymyślania, oszukiwania.

Schwi'nden, ſchwinde, ſchwand, bin geſchwunden, *vn.* 1) niknąć, znikać, zanikać; die Sonne ſchwindet słońce zachodzi, chowa się; meine letzte Hoffnung ſchwindet ostatnia moja nadzieja znika, niknie; laß die Hoffnung nicht — nie trać nadziei; die Sinne ſchwanden mit ſtracizem zmysły; die Zeit ſchwindet czas uchodzi; die Kräfte — immer mehr ſiły opadają, zanikają coraz bardziej; 2) die Biſze — im Kochen grzyby kurczą się, zanikają w gotowaniu; irdene Gefäße — viel im Ofen naczynia gliniane zesychają się w piecu; eine Forderung — laſſen zrzec się pretensyi; 3) chudnąć, schnąć, więdnąć, zanikać.

Schwi'nden, *sn.* =š, zanikanie *n.*, zanik *m.*, niknięcie *n.*, znikanie *n.*; chudnięcie *n.*, usychanie *n.*; ubywanie *n.*; omdlewanie *n.*, atrofia *f.*

Schwi'ndſedite, *sf. pl.* =n, obacz Schwinde.

Schwi'ndler, *sm.* =š, *pl.* —, krętać *m.*, matacz *m.*, szachraj *m.*, cygan *m.*, szalierz *m.*, awanturnik *m.*, oszust *m.*, obieżyświat *m.*

Schwi'ndlerin, *sf. pl.* =nen, szachrajka *f.*, awanturница *f.*, kretaczka *f.*, szalierka *f.*

Schwi'ndlerbande, *sf. pl.* =n, banda *f.* szachrajow, oszustów, cyganów.

Schwi'ndſucht, *sf.* suchoty *pl.*; zanik *m.*, uwiad *m.*; zur — neigen mieć inklinację do suchot; an — leiden mieć suchoty; galoppierende — galopujące suchoty; die — im Beutel haben mieć posuche w kieszeni.

Schwi'ndſüchtig, *adi.* suchotliwy, mający suchoty.

Schwi'ndſüchtige(r), *sm.* =n, *pl.* =n, suchotnik *m.*

Schwi'ndſüchtige, *sf. pl.* =n, suchotnica *f.*

Schwi'ndſüchtigkeit, *sf.* stan suchotniczy.

Schwi'ndjudtskandidat, *sm.*
=en, *pl.* =en, kandydat *m.* na
suchotnika, zagrożony *m.*
suchotami.

Schwi'ngbrett, *sn.* =es, *pl.*
=er, obacz Sprungbrett.

Schwi'ngge, *sf. pl.* =n, skrzy-
dło *n.*; auf den =n des
Windes na skrzydłach wia-
tru; 2) klepaczka *f.* (do kle-
pania lnu); 3) kobiałka *f.*,
opalka *f.* do czyszczenia
zboża z plew.

Schwi'ngen, *schwinge*,
schwinge, *schwung*, *haben* ge-
schwungen, *I. va.* 1) machać,
poruszać, wywijać, krecić,
powiewać czem; die Flügel
— machać skrzydłami; die
Füße im Tanze — hasać,
wywijać nogami w tańcu;
die Fahne — powiewać cho-
ragwią; den Becher — wnieść
puhar do góry; 2) er schwang
sie auf sein Pferd podsadził
ją na swego konia; etw. über
den Kopf — przerzucić co
po za siebie, przez głowę;
eine Wurfscheibe — podrzucać
tarczę; *II. vn.* (haben) poru-
szać, kołysać, wahać, drgać,
bujać, machać się; die Saiten
— struny drgają; das Pendel
schwingt wahać kołysze się;
III. sich — *vr.* wznosić
się, wskoczyć, wnieść się,
kołysać się; sich auf das Pferd
— wskoczyć na konia, do-
siąść konia; sich auf den Thron
— dostać, wnieść się na
tron, osiąść na tronie; sich im
Tanze — kołysać się w
tańcu.

Schwi'ngen, *sn.* =s, Schwün-
gung, *sf. pl.* =en, 1) waha-
nie *n.*, kołysanie *n.*, poru-
szanie *n.*, machanie *n.*, wy-
wijanie *n.* czem.

Schwi'ngend, *adi.* drgający,
poruszający, wahający, ma-
chający się; in =e Bewegung
versetzt rozkołysać, rozma-
chać coś.

Schwi'ngfeder, *sf. pl.* =n,
Schwi'ngkraft, *sf.* obacz
Schwungfeder i Schwungkraft.
Schwi'ngheide, *sf. pl.* =n,
obacz Heide.

Schwi'ngung, *sf.* =en, poru-
szanie *n.*, machnięcie *n.*,

drganie *n.*, wibracja *f.*;
wieviel =en, macht das Pendel
in einer Stunde ile poruszeń
robi wahać na godzinę;
die =en des Bodens bei einem
Erdbeben wahaćowy ruch
ziemi przy trzęsieniu ziemi.

Schwi'ngungsbewegung, *sf.*
pl. =en, obacz Schwingung.

Schwi'ngungsbogen, *sm.*
=s, *pl.* =bögen, łuk *m.* drga-
nia.

Schwi'ngungsdauer, *sf.*
czas *m.* drgania.

Schwi'ngungswelle, *sf. pl.*
=n, fala *f.* drgania.

Schwi'ngungszahl, *sf. pl.*
=en, liczba *f.* drgań.

Schwi'ngungzeit, *sf.* obacz
Schwungsbauer.

Schwipp!, *I. interj.* ciach!
klaps! pacl!; *II. adi.* zręczny,
giętki.

Schwippe, *sf. pl.* =n, 1)
konicie *m.* biczca; 2) giętki ko-
niec wedki.

Schwippen, *I. vn.* (haben
i sein) kołysać, huścić się;
mit der Gerte — trzaskać
z różgi; *II. va.* zginać coś
sprężysto, wywijać, ciskać.

Schwip(p)st, *sm.* =es, *pl.*
=se, einen — haben być pod-
chmielonym, podpitym.

Schwirbel, *sm.* =s, *pl.* =,
obacz Schwindel 1).

Schwirren, *vn.* (haben)
warczeć, skwierczeć, furczeć,
brzmieć, brzęczeć, świstać,
ćwierkać; der Kopf schwirrt
mir von all dem Lärm w gło-
wie mi buczy z tego hałasu;
der Pfeil flog schwirrend ab
strzała świszcząc, warcząc wy-
leciała; das Heimgen schwirrt
świszcząc ćwierka; die Käfer
— chrząszcze brzęczą; der
Kreisel schwirrt bąk brzęczy.

Schwirren, *sn.* =s, war-
czenie *n.*, brzęczenie *n.*,
brzmienie *n.*, świstanie *n.*,
ćwierkanie *n.*, furczenie *n.*

Schwirrbad, *sn.* =(e)s, *pl.*
=bäder, łaźnia parowa *f.*, par-
nia *f.*, potnia *f.*, pocilnica *f.*

Schwirren, *schwix*, *schwixst*
i *schwixt*, *I. vn.* (haben) pocić
się; er schwixt an den Hän-
den ręce mu się pocią; durch
und durch geschwixt sein być

na wskróś przepoconym;
zum — einnehmen wziąć,
zażyć na poty; bei einer
Arbeit — pocić się nad ro-
botą, męczyć się nad pracą;
die Fenster — okna, szyby
zaszły para, pocią się; das
Getreide schwixt zboże paruje;
II. mich schwixt, vimpers. pocić
się, zgrzałem się; *III. va.*
(haben) przez poty co odda-
wać; er schwixt Blut krwiał
się poci; das Leder — skóra
parzyć, zaparzać.

Schwirren, *sn.* =s, pocenie
n., poty *pl.*

Schwirrig, *adi.* pociący się,
spocony, spotniały, zapocony.
Schwirrkammer, *sf. pl.* =n,
Schwirrkasten, *sm.* =s, *pl.*
=kästen, parnia *f.*, izba *f.*,
skrzynia *f.* do pocenia.

Schwirrmittel, *sn.* =s, *pl.*
—, środek *m.* na poty, lek
potny, napotny.

Schwirrpulver, *sn.* =s, *pl.*
—, proszek *m.* na poty.

Schwirrfeser, *sn.* =feser, *pl.*
=fässer, beczka *f.* z wapiennym
rozczynek w garbarni.

Schwören, *va.* (haben) wa-
piennym rozczynek smarow-
wać skórę, aby sierść oblaźła.

Schwören, *I. schwöre*,
schwörst, schwur i schwor, *haben*
geschworen, *vn. i va.* 1) przy-
sięgać, zaprzysiądz, kłać się;
er schwört bei jedem Worte
przysięga przy każdym sto-
wie; einen Eid — uroczyście
złożyć przysięgę; jmandm etw.
— zaprzysiądz komu co;
auf junds Haupt — przy-
sięgać na czyją głowę; ich
müchte darauf —, daß . . .
przysięgałbym, że . . .; falsch
— przysięgać krzywo; hoch
und teuer — przysięgać, za-
klinać się na wszystkie świę-
tości; ich habe schon im Amte
geschworen jestem już zaprzy-
siężony w urzędzie; (prze-
nośnie:) auf jmand — ślepo
komuś ufać, przysięgać na
czyjąś uczciwość; zu jmands
Fahne — przysięgać na czyjś
szandar, na czyje hasło; *II.*
sich —, *vr.* zaprzysiądz się
komu, czemu; sich zu jmands
Knecht — zaprzysiądz się

komu na sługę; III. gešchworen, pp. i adi. er ist mein gešchworener Feind jest moim nieublaganym nieprzyjacielem.

Schwören, sn. =s, przysięganie n., zaprzysięganie n., zaklinanie n.

Schwül, adi. i adv. duszny, parny, duszno, parno; mit murbe ganz — zrobiło mi się duszno.

Schwülte, sf. duszność f., parność f., upał m.

Schwülität, sf. pl. =en, ambaras m., przykra sytuacja, trudność f.

Schwülst, sm. =es, pl. Schwülste, 1) obacz Gešchwülst; 2) nadętość f.; napuszystość f. (stylu).

Schwülstig, adi. nadęty, napuchnięty, napuszysty.

Schwültigkeit, sf. napuszystość f.

Schwund, sm. =es, zanik m., niknięcie n.; Alters— uwiad starczy; Muskel— zanik m. muszkułów, mięśni.

Schwung, sm. =es, pl. Schwünge, 1) ruszanie n. się, poruszanie n. się; etw. in — bringen rozruszać, rozkołysać co; in — kommen rozznaczyć się, wejść w ruch; 2) rozped m., zamach m.; podskok m., wleczenie n., wzlot m.; mit einem — war er auf dem Pferd jednym podskokiem, suszem dosiadł konia; der Vogel nahm einen höheren — ptak wzbił, wzniósł się wyżej; 3) polot m., wzniosłość f., fantazja f., zapal m., popęd m.; eine Sache in — bringen puścić w obrót, w ruch jakąś rzecz; diefe Gedichte find mit — gešchrieben poezye te pisane z polotem; daš gab feiner Tätig'eit einen neuen — to na nowo ożywiło jego działalność; 5) obacz Schwünung.

Schwüngenbewegung, sf. pl. =en, drganie n., ruch m., poruszanie n. się.

Schwüngenbreit, sn. =es, pl. =er, obacz Sprungbreit.

Schwüngenfeder, sf. pl. =n, lotka f., pióro n. do latania.

Schwüngenheit, Schwüngenreich, Schwüngenvoll, adi. wzniosły, z polotem, entuzjastyyczny.

Schwüngenkraft, siła odrodzowa, rozpedowa.

Schwüngenflugeln, sf. pl. gałki rozpedowe.

Schwüngenloš, adi. bez polotu, bez zapala.

Schwüngenrad, sn. =(e)s, pl. =räder, koło zamachowe, rozpedowe, kołowrot m.

Schwüngenriemen, sm. =s, pl. —, rzemień m. u resorów, targaniec m. u karety; transmisa f.

Schwür, sm. =(e)s, pl. Schwüre, 1) przysięga f.; einen — tun przysięgać, przysiądz; einen falſchen — leisten krzywo przysięgać; 2) kłątwa f.; Schwüre aušstoßen przeklinać, zaklinać.

Schwürbrühdig, Schwürvergeſſen, adi. wiarołomny, niedotrzymujący przysięgi, niepomny na przysięgę.

Schwürfinger, sm. pl. palce, które się podnosi przy przysiędze.

Schwürgericht, sn. =es, pl. =e, sąd m. przysięgłych.

Schwürgerichtshof, sm. =es, pl. =höfe, trybunał m. sądu przysięgłych.

Schwürkreis, Schwürkreis, sm. =s, siroko m.

Schwürens, Schwürens, sf. pl. =en, secesya f., wyodrębnienie n.

Schwürensionist, Schwürensionist, sm. =en, pl. =en, secesyonista m.

Schwürensionistisch, Schwürensionistisch, adi. secesyonistyczny, odrębny.

Schwürens, sn. =(e)s, pl. =e, krój m. u pluga, naróg m., soznik m.

Schwürens, Schwürens, num. sześć, sześciu, sześcioro; um — (Uhr) o szóstej godzinie; wir find unjerer — jest nas sześciu, sześcioro, sześć; mit sechsen Jahren jechać szóstką, w sześć koni.

Schwürens, sf. pl. =sen, Schwürens, sf. pl. =n, szóstka f.; eine doppelte — werfen podwójną szóstkę odrzucić (w kartach);

er hat die vier =en ma cztery szóstki; bei meiner =e! dali-bóg!

Schwürensachtelstakt, sm. =es, pl. =e, takt sześciosemkowy.

Schwürensarmig, adi. sześcioramenny.

Schwürensblätt(e)rig, adi. sześciolistny.

Schwürensbeck, sn. (e)s, pl. =e, sześciokat m., sześciobok m.

Schwürensbeckig, adi. sześciokątny, sześcioboczny.

Schwürensbecker, sm. =s, pl. —, trzyletni joleń (którego rogi mają trzy koniuszki).

Schwürensbecher, sm. =s, pl. —, 1) szóstka f.; 2) szóstka f., szóstak m. (pieniądz).

Schwürensbecherlein, adi. sześcioraki.

Schwürensbecherzug, sm. =es, pl. =züge, szóstka koni, sześć koni.

Schwürensbecherzug, Schwürensbecherzug, adi. i adv. sześciokrotny, sześciokrotnie; — zusammenlegen złożyć w sześcioro; etw. — bezahlen zapłacić co sześciokrotnie.

Schwürensbecherzug, sn. =en, sześciokrotność n.

Schwürensbecherzug, Schwürensbecherzug, adi. i adv. sześciokrotny, sześciokrotnie; — zusammenlegen złożyć w sześcioro; etw. — bezahlen zapłacić co sześciokrotnie.

Schwürensbecherzug, sn. =s, pl. —, sześciociąg m.

Schwürensbecherzug, adi. sześcionożny, sześciopopy; zwin =es Vier sześcionożne zwierzę; ein =er Vers sześciopopy wiersz, heksamet m.

Schwürensbecherzug, sn. =(e)s, pl. =e, obacz Schwürensbecherzug.

Schwürensbecherzug, num. sześćset.

Schwürensbecherzug, num. sześćsetny.

Schwürensbecherzug, adi. sześcioletni.

Schwürensbecherzug, adi. sześciogranny, sześciokąciasty, sześciokąciasty.

Schwürensbecherzug, adv. sześć razy, sześciokroć.

Schwürensbecherzug, adi. sześciorazowy, sześciokrotny; eine = Ermahnung napomnienie powtórzone sześć razy.

Schwürensbecherzug, adi. sześcioprecikowy (roślina).

Se'chšmonatig, *adi.* sześciomiesięczny; semestralny, półroczny; Se'chšmonatlich, sześciomiesięcznie, semestralnie, półrocznie.

Se'chšpfünder, *sm.* =š, *pl.* —, działo sześciofuntowe.

Se'chšpfündig, *adi.* sześciofuntowy, sześć funtów, trzy kilogramy ważyący.

Se'chšreihig, *adi.* sześciorzędkowy, sześć rządów mający.

Se'chšrnderig, *adi.* sześciowiosłowy, sześć wioseł mający.

Se'chšřaitig, *adi.* o sześciu strunach.

Se'chšřäufig, *adi.* sześciostopowy, o sześciu kolumnach.

Se'chšřeitig, *adi.* sześciostronny, sześcioboczny.

Se'chšřilbig, *adi.* sześciogłoskowy.

Se'chšřpänner, *sm.* =š, *pl.* —, powóz m. w sześć koni.

Se'chšřpäunig, *adi.* sześciokonny, poszóstoy.

Se'chšřtinnig, *adi.* sześciogłosowy, na sześć głosów ułożony.

Se'chšřtündig, *adi.* sześciogodzinny.

Se'chšřtündlich, *adi.* co sześć godzin.

Se'chšřtäglich, *adi.* sześciodniowy, sześciodzienny.

Se'chšřtäglich, *adi.* co sześć dni.

Se'chšřtakt, *sm.* =eš, *pl.* =e, takt sześciopółkowy.

Se'chšřtaufend, *num.* sześć tysięcy.

Se'chšřtaufendite, *num.* sześciotysięczny.

Se'chšřte, *num.* szósty; der — Teil szósta część; der — Juli szósty lipca.

Se'chšřte, *sf.* =n, *pl.* =n, szósta *f.*, szóstka *f.*; seksta *f.*, szósty sekvens w kartach.

Se'chšř(e)halb, *adi.* półszosta.

Se'chšřteilig, *adi.* sześcioczęściowy, z sześciu części.

Se'chšřtel, *sn.* =š, *pl.* —, szósta część; drei — trzy szóste.

Se'chšřtelkreis, *sm.* =eš, *pl.* =e, seksant m., sekstant m., szósta część koła.

Se'chšřtenš, *adv.* po szóste.

Se'chšřundřchřig, *sm.* gra w karty.

Se'chšřvierteltakt, *sm.* =eš, *pl.* =e, takt sześcioczwierciowy.

Se'chšřweibig, *adi.* sześciostopkowy (bot.)

Se'chšřwint(e)lig, *adi.* sześciokątny.

Se'chšřwöchnerin, *sf.* *pl.* =nen, położnica *f.*

Se'chšřzeilig, *adi.* 1) sześciowierszowy; 2) sześciorzędkowy; =z Gerřte sześciorak *m.*

Se'chšřzehn, *num.* szesnaście.

Se'chšřzehntel, *adi.* szesnastokrotny.

Se'chšřzehntel, *adi.* szesnastokrotny.

Se'chšřzehntel, *adi.* szesnastoboczny, szesnastostronny.

Se'chšřzehntel, *adi.* szesnastoboczny, szesnastostronny.

Se'chšřzehnjährig, *adi.* szesnastoletni.

Se'chšřzehnjährige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, chłopiec *m.*, dziewczyna szesnastoletnia.

Se'chšřzehnlötig, *adi.* szesnastolutowy; =eš Silber szesnastolutowe srebro.

Se'chšřzehnpfünder, *sm.* =š, *pl.* —, działo szesnastofuntowe.

Se'chšřzehnte, *num.* szesnasty.

Se'chšřzehntel, Se'chšřzehntel, *sn.* =š, *pl.* —, =e, szesnasta część, szesnastka *f.*

Se'chšřzehntelformat, *sn.* =eš, *pl.* =e, szesnastka *f.*

Se'chšřzehntelnote, *sf.* *pl.* =n, szesnastka *f.*

Se'chšřzehntenš, *adv.* po sze-suaste.

Se'chšřzig, *num.* sześćdziesiąt, sześćdziesięciu.

Se'chšřzig, *sf.* sześćdziesiątka *f.*

Se'chšřziger, *sm.* =š, *pl.* —, człowiek mający sześćdziesiąt lat; ein Źarfer — mający zwyz sześćdziesiąt lat.

Se'chšřziger, *sf.* *pl.* in den — Jahren w sześćdziesiątych latach.

Se'chšřzigerin, *sf.* *pl.* =nen, kobieta mająca sześćdziesiąt lat.

Se'chšřzigfach, Se'chšřzigfältig, *adi.* i *adv.* sześćdziesięciokrotny, sześćdziesięciokrotnie.

Se'chšřzigjährig, *adi.* sześćdziesięcioletni.

Se'chšřzigjährige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, obacz Se'chšřziger.

Se'chšřzigste, *num.* sześćdziesiąty.

Se'chšřzigstel, *sn.* =š, sześćdziesiąta część.

Se'chšřzigstenš, *adv.* po sześćdziesiąte.

Se'cie'ren, Se'zie'ren, *va.* 1) pokrajać, rozebrać zwłoki, robić sekcye, obdukcye; 2) szczegółowo rozierać, analizować.

Se'cie'rsaal, Se'zie'rsaal, *sm.* =eš, *pl.* =řäle, sala sekcynna, prosektorium *n.*

Se'cřa'nt, *adi.* dokuczliwy.

Se'cřatur, *sf.* *pl.* =en, sekatura *f.*, dokuczliwość *f.*

Se'cřel, *sm.* =š, *pl.* —, ob. Sächel.

Se'die'ren, *va.* (haben) sekwować, dokuczać.

Se'dati'rsalz, *sn.* =eš, *pl.* =e, sól sedatywna, kwas borowy.

Se'de'ř, Se'de'řformat, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ob. Se'chšřzehntelformat.

Se'dime'nt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, osad *m.*, pokład osadowy.

Se'dimentä'r, *adi.* osadowy.

Se'disvata'nz, *sf.* *pl.* =en, sediswakancya *f.*, opróżnienie *n.* tronu apostołskiego, biskupiego.

See, *I.* *sf.* *pl.* =(e)n, morze *n.*, ocean *m.*; auf hoher — na pełnym morzu; in — gehen puścić się na morze; zur — gehen wstąpić do marynarki; zur — fahren jechać morzem; über — gehen wyjechać za morze; zur — na morzu; *II.* *sm.* (=e)š, *pl.* =(e)n, jezioro *m.*; staw *m.* (w Tatrach).

See'aal, *sm.* =eš, *pl.* =e, węgorz morski, węgoźoryb *m.*

See'adler, *sm.* =š, *pl.* —, orzeł-bielik *m.*

See'ähnllich, *adi.* podobny do jeziora, morza.

See'anemone, *sf.* *pl.* =n, rodzaj polipów morskich.

See'ajsekuranj, *sf. pl.* =en, ubezpieczenie *n.* okrętów, asekuracja morska.

See'ansdruck, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüde, wyrażenie marynar-skie.

See'bad, *sn.* =(e)š, *pl.* =bäder, kąpiel morska; kąpiele morskie.

See'bär, *sm.* =en, *pl.* =en, rybożer *m.*

See'barke, *sf. pl.* =n, bar-wena *f.*

See'bars, See'barsch, *sm.* =eš, *pl.* —, mnogolin *m.*

See'bauteu, *sf. pl.* budo-wle morskie.

See'behörde, *sf.* władza morska.

See'beschädigung, *sf. pl.* =en, uszkodzenia okrętowe, bawarya *f.*

See'beschreibung, *sf. pl.* =en, hydrografia *f.*

See'beute, *sf. pl.* =n, zdo-bycz inorska.

See'beschädigt, *adi.* uszko-dzony przez hawaryę.

See'bezirk, *sm.* =eš, *pl.* =e, okręg morski.

See'blume, *sf. pl.* =n, grzy-bień *m.*, bączewie *n.*

See'brassen, *sm.* =š, *pl.* —, klinoryb *m.*

See'brief, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, paszport morski.

See'brise, *sf. pl.* =n, po-wiew morski.

See'dampfer, *sm.* =š, *pl.* —, See'dampfschiff, *sn.* =eš, *pl.* =e, parowiec *m.*; parowiec kursujący po jeziorze.

See'dienst, *sm.* =eš, służba morska.

See'einhorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, narwał *m.*, zęborożec *m.*

See'jahrend, *adi.* żeglujący.

See'jahrer, *sm.* =š, *pl.* —, żeglarz *m.*, marynarz *m.*

See'fahrt, *sf. pl.* =en, 1) że-gluga *f.*; 2) podróż *f.*, jazda morska albo jeziorem.

See'fahrzeuge, *sn.* =eš, *pl.* =e, okręt morski.

See'fest, *adi.* wytrzymały na morze.

See'fisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, ryba morska.

See'fischeri, *sf. pl.* =en, rybołówstwo morskie.

See'flotte, *sf. pl.* =n, flota *f.*

See'forelle, *sf. pl.* =n, pstrąg morski, pstrąg *m.* jeziorowy.

See'frachtbrief, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, list przewozowy, okrę-towy.

See'freibeuter, *sm.* =š, *pl.* —, korsarz *m.*, pirata *m.*

See'gang, *sm.* =eš, falowa-nie *n.*, fale morskie.

See'gebrauch, *sm.* =eš, *pl.* =brüde, użytek *m.*, zwyczaj morski.

See'gefahr, *sf. pl.* =en, nie-bezpieczeństwo morskie.

See'gefecht, *sn.* =eš, *pl.* =e, bitwa morska.

See'egend, *sf. pl.* =en, okolica morska, nad jeziorem.

See'gemälde, *sn.* =š, *pl.* —, obraz morski.

See'gericht, *sn.* =eš, *pl.* =e, sąd morski.

See'geruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =rüde, zapach morski, morza.

See'gesetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa morska.

See'gesetzbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, kodeks morski.

See'gepense, *sn.* =eš, *pl.* =er, widmo morskie.

See'gestade, *sn.* =š, *pl.* —, brzeg *m.*, wybrzeże *n.* morza, jeziora.

See'gewächš, *sn.* =ješ, *pl.* =je, roślina morska, wodna.

See'gras, *sn.* =ješ, *pl.* =gräser, trawa morska, webło *n.*, mor-szczyzna *f.*, morzolist *m.*

See'grund, *sm.* =eš, obacz Meeresgrund.

See'grün, *adi.* ob. Meer=grün.

See'hafen, *sm.* =š, *pl.* =häfen, port morski, przystań morska.

See'hafen, *sm.* =(e)š, *pl.* =hähne, ciernioglów *m.*

See'handel, *sm.* =š, handel morski.

See'handschuh, *sm.* =š, *pl.* =e, rodzaj *m.* gąbki.

See'hase, *sm.* =n, *pl.* =n, zając morski, ożada *f.*; ro-dzaj ślimaka morskiego.

See'hecht, *sm.* =eš, *pl.* =e, szczupak morski.

See'heer, *sn.* =eš, *pl.* =e, marynarka *f.*

See'held, *sm.* =en, *pl.* =en, bohater morski.

See'herrschaft, *sf.* panowa-nie morskie.

See'hund, *sm.* =eš, *pl.* =e, pies morski, foka *f.*

See'hundsfang, *sm.* =(e)š, oblawa *f.* na fokii.

See'hundsfell, *sn.* =eš, *pl.* =e, See'hundsfleder, *sn.* =š, skóra *f.* z fokii.

See'igel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) jeż morski; 2) echinity *pl.* (skamieniałości skorupiaków).

See'jungfer, *sf. pl.* =n, syrena *f.*, świtezianka *f.*, nimfa *f.*

See'kadett, *sm.* =en, *pl.* =en, kadet *m.* marynarki.

See'kalb, *sn.* =(e)š, *pl.* =käl-ber, cielę morskie, foka *f.*

See'karte, *sf. pl.* =n, mapa *f.*, karta morska.

See'kartenzichner, *sm.* =š, *pl.* —, hydrograf *m.*

See'kenntnis, *sf.* znajomość *f.* głębi morza.

See'kolb, *sm.* =(e)š, jaśli-nek *m.*

See'kompaš, *sm.* =ffeš, *pl.* =ffe, kompas morski.

See'krähe, *sf. pl.* =n, See'=möwe, *sf. pl.* =n, mewa śmie-szka *f.*

See'krank, *adi.* mający mor-ską chorobę.

See'krankheit, *sf. pl.* =en, choroba morska.

See'krab, *sm.* =ješ, *pl.* =je, rak morski, homar *m.*

See'krieg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wojna morska.

See'kriegskunst, *sf.* taktyka wojenna morska.

See'kröte, *sf. pl.* =n, rodzaj ryby podobnej do żaby.

See'kuh, *sf. pl.* =kühe, kro-wa morska, brzegowiec *m.*, suchogrzebiet *m.*

See'kunde, *sf.* nauka *f.* o morzu, nautyka *f.*

See'küste, *sf. pl.* =n, brzeg morski, nadbrzeże *n.*, przy-morze *n.*, wybrzeże morskie.

See'lami, *sn.* =eš, nabo-żeństwo zaduszne, za duszę zmarłego.

See'Interne, *sf.* pl. =n, larnia morska.

See'Iden, *sn.* =s, pl. —, duszyczka, duszka f.

See'le, *sf.* pl. =n, 1) dusza f.; eine gute, brave — poczciwa, dobra dusza; ich traf dort keine — nie zastałem tam ani żywej duszy; seine Gemeinde zählt hundert =n jego gmina liczy sto dusz; ein Gebet für die =n der Verstorbenen modlitwa za duszę zmarłych; seine Seele außerhalb wyznając ducha; ich liebe ihn von ganzer — kocham go z całej duszy; mit Leib und — jnndm ergehen sein być komu oddanym duszą i ciałem; diese Tat liegt mir schwer auf der — czyn ten cięży mi na duszy; in jnndm — lesen czytać w czyjś sercu; sie ist die Seele des Hauses jest duszą domu; bei meiner —! na moją duszę!; das hast du mir aus der Seele gesprochen powiedziałeś to, jak gdybyś czytał w mojem sercu; es tat mir in der — weh to mi serce, duszę przenikło; ich habe es ihm auf die — gebunden zaprzysiągłem go na to; ich bin mit ihm ein Herz und eine — być z kim w zupełnej zgodzie; edle =n finden sich piękne dusze się spotykają; nun hat die arme — Ruhe teraz mogę (możesz, możemy) być spokojnym (spokojnymi); 2) kaliber m. działa.

See'leben, *sn.* =s, życie morskie, na morzu.

See'lenadel, *sm.* =s, szlachetność f. duszy.

See'lenamt, *sn.* =es, obacz See'lant.

See'lenangst, *sf.* utrapienie n. duszy.

See'lenarzt, *sm.* =es, pl. =ärzte, lekarz m. w cierpieniach duszy.

See'lenbild, *sm.* =es, pl. =e, spojrzenie wyraziste, z głębi duszy pochodzące.

See'lenbrant, *sf.* pl. =bräute, wybranka f. duszy.

See'lenbräutigam, *sm.* =s,

małżonek m. duszy, Jezus Chrystus.

See'lenbund, *sm.* =es, pl. =bünde, związek m. dusz.

See'lendurchmesser, *sm.* =s, pl. —, kaliber m. (u działa).

See'lenjoster, *sf.* pl. =n, katusze pl., tortura f. duszy.

See'lenforscher, *sm.* =s, pl. —, badacz m. dusz, psycholog m.

See'lenforschung, *sf.* pl. =en, badanie n. duszy, psychologia f.

See'lenfreund, *sm.* =es, pl. =e, przyjaciel m. od serca.

See'lenfrieden, *sm.* =s, pokoj m. duszy.

See'lenfroh, *adi.* uradowany z całej duszy.

See'lengebilde, *sn.* =s, pl. —, obraz psychologiczny.

See'lengröße, *sf.* wielkość f. duszy, wspaniałomyślność f.

See'lengut, *adi.* serdecznie dobry, poczciwy.

See'len Güte, *sf.* dobroć f. duszy, serca.

See'lenhaft, *adi.* obacz See'lenvoll.

See'lenheil, *sn.* =s, zbawienie n. duszy, wieczne zbawienie.

See'lenheilkunde, *sf.* psychiatria f.

See'lenhirt, *sm.* =en, pl. =en, pasterz m. dusz.

See'lenhöheit, *sf.* obacz See'lengröße.

See'lenkampf, *sm.* =es, pl. =ämpfe, walka f. duszy, walka wewnętrzna.

See'lenkraft, *sf.* siła f. duszy.

See'lenkrank, *adi.* chory na umyśle, duszy.

See'lenkrankheit, *sf.* pl. =en, choroba f. duszy, choroba umysłowa.

See'lenkummer, *sm.* =s, strapienie n. duszy.

See'lenkunde, See'lenlehre, *sf.* psychologia f.

See'lenleiden, *sn.* =s, cierpienie n. duszy.

See'lenlos, *adi.* i *adv.* pozabawiony duszy, bez duszy.

See'lenlust, *sf.* rozkosz m. duszy.

See'lenmesse, *sf.* pl. =n, msza zaduszna, żałobna.

See'lenmord, *sm.* =es, pl. =e, morderstwo moralne.

See'lennot, See'lenpein, *sf.* udęczenie n., katusze pl. duszy.

See'lenqual, *sf.* męczarnia f. duszy.

See'lenruhe, *sf.* spokój m. duszy; spokojność f., flegmatyczność f.

See'len Schmerz, *sm.* =en, pl. =en, obacz See'lenkummer.

See'len Schwäche, *sf.* małoduszność f.

See'lenstärke, *sf.* siła f. duszy, charakteru, energia f.

See'lenstörungen, *sf.* pl. choroby umysłowe, zamęcenia pl. funkcyi moralnych.

See'lentag, *sm.* =es, obacz Allerseelen.

See'lentandheit, *sf.* głuchota psychiczna.

See'lentod, *sm.* =es, śmierć moralna.

See'lentrost, *sm.* =es, poczciecha f. duszy.

See'lenvergnügt, *adi.* obacz See'lenfroh.

See'lenverkäufer, *sm.* =s, pl. —, 1) handlarz m. dusz; 2) lekkie czółno, bardzo niebezpieczne.

See'lenvertraut, *adi.* zaufany.

See'lenverwandt, *adi.* pokrewny duszą, sympatyczny.

See'lenverwandtschaft, *sf.* pokrewność f. dusz, sympatya f.

See'lenvoll, *adi.* serdeczny tkiwy.

See'lenwanderung, *sf.* pl. =en, przechodzenie n., wędrówka f. dusz, metempsychoza f.

See'lenwärmer, *sm.* =s, pl. —, szal haczkowany noszony na krzyż.

See'lenweide, *sf.* pokarm m. duszy.

See'lenzustand, *sm.* =e)s, pl. =stände, stan m. duszy.

See'lenzwang, *sm.* =es, przymus wewnętrzny.

See'lerfreund, See'lerquidant, *adi.* radosny dla duszy.

See leuchte, *sf. pl.* =n, ob. Leuchtturm.

See lente, *s. pl.* majtkowie *pl.*, marynarze *pl.*

See lig, *adi.* obacz Selig.

See liſch, *adi.* duchowy, psychiczny.

See lotſe, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz Lotſe.

See löwe, *sm.* =n, *pl.* =n, lew morski.

See löſorge, *sf.* duszpasterstwo *n.*

See löſorget, *sm.* =s, *pl.* —, duszpasterz *m.*

See löſorgetant, *sn.* =eš, obacz See löſorge.

See luſt, *sf.* powietrze morskie.

See macht, *sf. pl.* =mächte, potęga, siła morska, mocarstwo morskie, marynarka *f.*

See mann, *sm.* =eš, *pl.* =männer, żeglarz *m.*, marynarz *m.*, majtek *m.*

See männiſch, *adi.* marynarski.

See mannſoijt, *sf.* wikt marynarski.

See mannſkunft, *sf. pl.* =künſte, żeglarstwo *n.*

See mannſleben, *sn.* =s, życie marynarskie.

See mannſordnung, *sf.* regulamin marynarski.

See mannſchule, *sf. pl.* =n, szkoła marynarska, nautyczna.

See manöver, *sn.* =s, *pl.* —, manewr nautyczny.

See meile, *sf. pl.* =n, mila morska.

See meſſer, *sm.* =s, *pl.* —, przyrząd *n.* do mierzenia morza.

See mine, *sf. pl.* =n, mina morska.

See miniſter, *sm.* =s, *pl.* —, minister *m.* marynarki.

See möwe, *sf. pl.* =n, obacz See trähje.

See muſchel, *sf. pl.* =n, muszla morska.

See neſſel, *sf. pl.* =n, po-krzywa morska, grzyb morski.

See obrigkeit, *sf.* władza morska.

See ojjizier, *sm.* =s, *pl.* =e, oficer *m.* marynarki.

See otter, *sf. pl.* =n, wydra morska.

See papagei, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, papuga morska, grenlandzka.

See paß, *sm.* =ſješ, *pl.* =paſſe, paszport morski.

See pierd, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Walroß.

See pierdchen, *sn.* =s, *pl.* —, konik morski, ściętobród *m.*

See pflanze, *sf. pl.* =n, roślina morska.

See polyp, *sm.* =en, *pl.* =en, polip morski.

See poſt, *sf. pl.* =en, poczta morska.

See rabe, *sm.* =n, *pl.* =n, kormoran *m.*

See rat, *sm.* =(e)s, *pl.* =räte, rada marynarska; radca marynarski.

See ratte, *sf. pl.* =n, szczur morski; stary marynarz.

See raub, *sm.* =eš, See =räuberei, *sf. pl.* =en, korsarstwo *n.*, rozbój *m.* na morzu.

See räuber, *sm.* =s, *pl.* —, korsarz *m.*

See räuberiſch, *adi.* korsarski.

See räuberſchiff, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt korsarski.

See räubernweſen, *sn.* =s, See räubertum, korsarstwo *n.*

See recht, *sn.* =(e)s, prawo morskie.

See reise, *sf. pl.* =n, podróż morska.

See rettungswesen, *sn.* =s, system ratunkowy morski.

See robbe, *sf. pl.* =n, ob. See hund.

See roſe, *sf. pl.* =n, bączewie *n.*, gąska *f.*, grzybień *n.*

See rüftung, *sf. pl.* =en, uzbrojenie morskie.

See ſalz, *sn.* =eš, *pl.* =e, sól morska.

See ſalzwert, *sn.* =eš, *pl.* =e, salina morska.

See ſand, *sm.* =eš, piasek morski.

See ſchaden, *sm.* =s, *pl.* =ſchäden, uszkodzenie *n.* statka, lub ładunku jego na morzu.

See ſchaum, *sm.* =eš, piana morska.

See ſchiffahrt, *sf. pl.* =en, żegluga morska; żegluga *f.* po jeziorze.

See ſchiffahrtſgeſellſchaft, *sf. pl.* =en, towarzystwo *n.* żeglugi morskiej.

See ſchildkröte, *sf. pl.* =n, żółw morski.

See ſchlacht, *sf. pl.* =en, bitwa morska.

See ſchlange, *sf. pl.* =n, 1) wąż morski; 2) kaczka dziennikarska.

See ſchnecke, *sf. pl.* =n, pierścienioplew *m.*

See ſchnepe, *sf. pl.* =n, bekas morski.

See ſchule, *sf. pl.* =n, szkoła nautyczna.

See ſchwalbe, *sf. pl.* =n, latacz *m.*, rybitwa *f.*

See ſchwamm, *sm.* =(e)s, *pl.* =ſchwämme, gąbka morska.

See ſieg, *sm.* =eš, *pl.* =e, zwycięstwo *n.* na morzu.

See ſignal, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sygnał morski.

See ſkorpion, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, skorpion morski.

See ſoldat, *sm.* =en, *pl.* =en, żołnierz *m.* marynarki.

See ſpiegel, *sm.* =s, *pl.* —, powierzchnia *f.* morza, jeziora.

See ſpinne, *sf. pl.* =n, ob. Meerſpinne.

See ſprache, *sf.* żargon *m.* marynarz, wyrazy marynarskie.

See ſtaat, *sm.* =eš, *pl.* =en, państwo morskie.

See ſtadt, *sf. pl.* =ſtädte, miasto morskie, portowe.

See ſtedling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, See ſtichling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz See otter.

See ſtern, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rozgwiazda *f.*, gęsiola *f.*, odmiennik *m.*, odmienikwiat *m.*, pajak morski.

See ſtrand, *sm.* =eš, wybrzeże morskie, plaża *f.*

See ſtraße, *sf. pl.* =n, droga wodna.

See ſtück, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obraz morski.

See ſturm, *sm.* =(e)s, *pl.* =ſtürme, burza morska.

See tattit, *sf.* taktyka morska.

See'tang, *sm.* =eš, *pl.* =e, morszczyzn *m.*, szuwar *m.*

See'taucher, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Seehahn.

See'taufe, *sf. pl.* =n, chrzest morski.

See'taujel, *sm.* =š, *pl.* —, żaboryb *m.*

See'tiefenmesser, *sm.* =š, *pl.* —, zgłębnik *m.*, batometr *m.*

See'tier, *sn.* =eš, *pl.* =e, zwierzę morskie.

See'tonne, *sf. pl.* =n, ob. Dafe.

See'torf, *sm.* =eš, torf morski.

See'treffen, *sn.* =š, *pl.* —, potyczka morska.

See'triften, *sf. pl.* przedmioty przez morze po rozbiću okrętu wyrzucane.

See'triffig, *adi.* na morzu niesiony; przez morze wyrzucony.

See'trompete, *sf. pl.* =n, muszla morska.

See'truppen, *sf. pl.* żołnierze *pl.* marynarki.

See'tüchtig, *adi.* wytrzymały na podróż morską.

See'tüchtigkeit, *sf.* wytrzymałość *n.* na podróż morską.

See'uhr, *sn.* =š, *pl.* —, brzeg *m.* morza.

See'uhr, *sf. pl.* =en, zegar morski, żeglarski.

See'unfall, *sn.* =š, *pl.* =fälle, wypadek *m.* na morzu.

See'ungeheuer, *sn.* =š, *pl.* —, See'ungetüm, *sn.* =š, *pl.* =e, potwór morski.

See'untanglichkeit, See'untüchtigkeit, *sf.* niewytrzymałość *n.* na morzu (okrętu).

See'verkehr, *sm.* =eš, *pl.* =e, ruch *m.* na morzu.

See'versicherung, *sf. pl.* =en, ubezpieczenie *n.* na wypadek w czasie żeglugi morskiej, asekuracja morska.

See'vogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, ptak morski.

See'wolf, *sn.* =eš, obacz Seeleute.

See'warte, *sf. pl.* =n, obserwatoryum morskie; latarnia morska.

See'wärte, *adv.* ku morzu, ze strony morza, od morza.

See'wasser, *sn.* =š, woda morska.

See'weg, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, droga morska; auf dem =e drogą morską, morzem.

See'wehr, *sf.* fortyfikacya morska; rezerwa *f.* marynarki.

See'wesen, *sn.* =š, marynarstwo *n.*, marynarka *f.*

See'wind, *sm.* =eš, *pl.* =e, wiatr morski.

See'wissenchaft, *sf. pl.* =en, umiejętność nautyczna.

See'wolf, *sm.* =eš, *pl.* =wölfe, 1) zębacz *m.*; 2) wilk morski (stary marynarz).

See'wurm, *sm.* =eš, *pl.* =würmer, robak morski.

See'zeughaus, *sn.* =eš, *pl.* =häuser, arsenał morski.

See'zug, *sm.* -(e)š, *pl.* =züge, wyprawa morska.

See'zunge, *sf. pl.* =n, flagdra *f.*, baderka *f.*, płaszczka *f.*

See'zel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) żagiel *m.*; die — aufziehen, aufspannen zaciągnąć żagle; die — aufspannen rozpiąć żagle; die — einziehen zbiierać, związać żagle; unter — gehen puścić się na morze, wyjechać z portu, odpłynąć; die — streichen spuścić żagle; mit vollen =n fahren płynąć z rozpiętymi żaglami; 2) skrzydła *pl.* u wiatraka.

See'zelboot, *sn.* =eš, *pl.* =e, żaglówka *f.*

See'zeldampfschiff, *sn.* =eš, *pl.* =e, okręt parowy zaopatrzoney w żagle.

See'zefahrt, *sf. pl.* =en, jazda *f.* żaglówka.

See'zefertig, See'zefklar, *adi.* gotów do puszczania się na morze, do odpłynięcia; ein Schiff ist — okręt stoi pod żaglami, gotów do odpłynięcia.

See'zeführung, *sf.* żaglowanie *n.*

See'zefahn, *sm.* =eš, *pl.* =fähne, kładz *f.* z żaglami.

See'zefklar, *adi.* obacz Seezefertig.

See'zefundig, *adi.* znający się na żegludze.

See'zefunft, *sf.* sztuka *f.* żaglowania.

See'zefelnein, *sn.* =š, See'zefelneinwand, *sf.* płótno żaglowe; szare płótno.

See'zefello, *adi.* bez żagli.

See'zefelmacher, *sm.* =š, *pl.* —, żaglowik *m.*, żagielnik *m.*, tkacz *m.* żagli.

See'zefelmaderei, *sf. pl.* =en, wyrób *m.* żagli.

See'zefelmeister, *sm.* =š, *pl.* —, żeglarz, który ma dozór nad żaglami.

See'zefeln, I. *va.* (haben) żaglować; ein Schiff in den Grund — zatopić okręt uderzwszy o niego gwałtownie; II. *vn.* (haben i sein) żaglować, płynąć z żaglami

mit dem Winde — płynąć z wiatrem; nach Norwegen — popłynąć do Norwegii;

durch die Lüfte — pruć powietrze, bując w powietrzu.

See'zefeln, *sn.* =š, żaglowanie *n.*, płynięcie *n.* żaglami.

See'zefelordnung, *sf.* porządek *m.*, wedle którego żaglują.

See'zefelshiff, *sn.* =eš, *pl.* =e, żaglówka *f.*

See'zefeltange, *sf. pl.* =n, drag żaglowy, rej *m.*

See'zefeltau, *sn.* =eš, *pl.* =e, lina żaglowa.

See'zefelwand, *sn.* =eš, *pl.* =e, płótno żaglowe, płachta *f.*; szare płótno.

See'zefelwetter, *sn.* =š, pogoda korzystna do żaglowania.

See'zefen, *sm.* =š, błogosławieństwo *n.*; über jmdm den — sprechen, jmdm den — erteilen pobłogosławić kogo, udzielić komu błogosławieństwa; — auf den Weg niech Bóg szczęśliwie prowadzi; seinen — zu etw. geben zgodzić się na co, pobłogosławić czemu; den — über etw. sprechen wypowiedzieć nad czym błogosławieństwo; Gotteš — über dich niech ci Bóg błogosławi; 2) eš liegt kein — auf ihrer Arbeit Bóg nie błogosławi jej pracy; der — der Felder błogosławieństwo urodzaju; möge eš euch zum — gereichen niechaj wam wyjdzie na dobre; 3) Zauberformel) zażegnanie *n.*

Se'gensformel, *sf. pl.* =n, formuła *f.* błogosławieństwa, zażegnania.

Se'gensfülle, *sf.* pełnia *f.* błogosławieństwa.

Se'genshand, *sf.* błogosławiona ręka.

Se'genskräftig, *adi.* skuteczny w błogosławieństwie.

Se'genspendend, *adi.* udzielający błogosławieństwa.

Se'gensreich, *adi.* błogi, pełen błogosławieństwa.

Se'gensspruch, *sm.* =es, *pl.* =sprüche, błogosławieństwo *n.*

Se'genswünsch, *sm.* =es, *pl.* =wünsche, obacz Segensspruch.

Se'gge, *sf. pl.* =n, turczyca *f.*, łącz *m.*, rzeżucha *f.* (rośl.).

Se'gler, *sm.* =s, *pl.* —, 1) żeglarz *m.*; 2) żaglówka *f.*; 3) jerzyk *m.*

Se'gm'e'nt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, odcinek *m.*, skrawek *m.*

Se'gnen, *I. va.* (haben) 1) błogosławić kogo, co; dawać błogosławieństwo; ich segne diese Frau für die erwiehene Wohlthat błogosławię tę kobietę za wyrządzone dobrodziejstwo; Gott segnete seinen Fleiß, sein Bemühen Pan Bóg pobłogosławił jego pilność, jego zabieg; 2) mit etw. — obdarzyć czem, zapatrzeć w co, użyzyć czego; Gott hat ihn mit Gütern gesegnet Pan Bóg obdarzył go majątkiem; seine Ehe war nicht mit Kindern gesegnet Bóg nie dał jego małżeństwu dzieci; 3) das Feuer, das Vieh — zażegnawać ogień, bydło; das Zeitliche — rozstać się z światem, pożegnać świat; II. sich —, *vr.* żegnać się, przeżegnać się; III. gesegnet, *pp. i adi.* ein=es Jahr błogosławiony, szczęśliwy rok; =e Wahlzeit! niechaj wyjdzie na zdrowie!; =en Andenken błogosławionej pamięci; in =en Umständen sein być w błogosławionym stanie, w ciąży; eine =e Ernte obfite żniwo; sein Unternehmen hatte einen =en Erfolg jego przedsięwzięcie miało pomyslny skutek.

Se'gnen, *sn.* =s, Se'gnung, *sf. pl.* =en, błogosławienie *n.*; die Segnungen des Friedens błogosławieństwo *n.*, korzyści *pl.* pokoju.

Se'hadse, *sf. pl.* =n, ós *f.* widzenia.

Se'hbar, *adi.* ob. Sichtbar.

Se'hbarkeit, *sf.* ob. Sichtbarkeit.

Se'hen, sehe, siehst, sieht, sah, habe gesehen, *I. va.* widzieć; (unterscheiden) odróżnić, rozpoznawać, spostrzegać; es ist so dunkel, man sieht nicht das geringste jest tak ciemno, że nie można nie rozpoznać; daß möchte ich einmal — wollen! chciałbym to widzieć!; daß sieht man to się widzi; der Brief, den Sie hier — list, który pan tu widzi; es ist dort nichts zu — niema tam nic do zobaczenia; er sieht sehr viel Gesellschaft bei sich przyjmuje wiele towarzystwa u siebie; daß wird man — zobaczymy; jmdm kommen — widzieć kogo nadchodzącego; ein Unglück kommen — przewidzieć nieszczęście; hieraus sieht man, daß... stąd wniossek, że...; II. *vn.* (haben) widzieć, patrzeć, spojrzeć; scharf — bystro widzieć, mieć bystry wzrok; so weit ich — kann jak daleko okiem dosięgnąć mogę; wenn ich recht sehe jeśli dobrze widzę, jeśli mnie oczy nie mylą; jmdm in die Augen — spojrzeć komu w twarz; jmdm in die Karten — patrzeć komu w karty, zaglądać w karty; sie läßt sich jetzt gar nicht mehr — nie pokazuje się teraz całkiem; in diesem Hute kann er sich — lassen w tym kapeluszu może się pokazać; sie ließ sich am Fenster — ukazała się w oknie; ich muß nach etw. — muszę za czemś popatrzeć, uważać na coś, pilnować czego; nach dem Essen — doglądać, zajrzeć dojadła; nach dem Rechten — dopilnować porządku; sie sieht darauf, daß alles in gutem Zustand sei jej zależy

na tem, stara się o to, aby wszystko było w dobrym stanie; auß Geld — być oszczędnym, trzymać pieniądze w kupie; nach der Uhr — patrzeć na zegar; in die Zukunft — patrzeć w przyszłość; ich kann mich daran nicht satt — nie mogę się temu dość napatrzeć, nie mogę się nasyć widokiem czego; jmdm ähnlich — być podobnym do kogo; daß sieht dir ähnlich to podobne to ciebie, tego się można po tobie spodziewać; (przen.) jmdm auf die Finger — mieć kogo na oku; jmdm durch die Finger — pobłażać komu, patrzeć przez szpary; auf seinen Nutzen — patrzeć na swoją korzyść; er wird nicht zu sein nie będzie go można widzieć, będzie niewidzialnym; soweit ich — kann... o ile ja widzę...; laß —! pokaż, niech zobaczę, niech popatrzę!; sieh doch! patrz no! popatrz tylko!

Se'hen, *sn.* =s, wzrok *m.*, widzenie *n.*; patrzanie *n.*; ich kann nicht urteilen nach dem — nie mogę tego osądzić z widzenia; es verging ihm Hören und — przeszła mu ocbota do wszystkiego.

Se'hend, *adi.* widzący; nur auf einem Auge — jednooki; die Blinden — machen przywrócić wzrok ciemnym.

Se'henswert, Se'henswürdig, *adi.* godzien, godny widzenia.

Se'henswürdigkeit, *sf. pl.* =en, rzecz godna widzenia, osobliwość *f.*

Se'her, *sm.* =s, *pl.* —, ten co widzi; wieszcz *m.*, prorok *m.*, astrolog *m.*

Se'herblick, *sm.* =es, *pl.* =e, wieszcz wzrok.

Se'hergabe, *sf. pl.* =n, dar proroczy.

Se'herin, *sf. pl.* =nen, ta co widzi; wieszczka *f.*, prorokini *f.*

Se'herisch, *adi.* wieszczcy.

Se'hfeld, *sn.* =es, *pl.* =er, obacz Gesichtsfeld.

Seh'glas, *sn.* = fës, *pl.* = gläser, obacz Augenglas.

Seh'instrument, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, instrument optyczny.

Seh'kräft, *sf.* wzrok *m.*

Seh'kraftmesser, *sm.* = š, *pl.* —, optometr *m.*

Seh'kreis, *sm.* = fës, *pl.* = fe, obacz Gesichtskreis.

Seh'lehre, *sf.* optyka *f.*

Seh'linie, *sf.* *pl.* = n, oś *f.* widzenia.

Seh'linse, *sf.* *pl.* = n, soczewka *f.* w oku, soczewka optyczna.

Seh'loch, *sn.* = (e)š, *pl.* = löcher, 1) źrenica *f.*, otwór wzrokowy kości klinowej; 2) obacz Guckloch.

Seh'messer, *sm.* = š, *pl.* —, wizyometr *m.*

Seh'ne, *sf.* *pl.* = n, 1) ścięgno *n.*, ścięgacz *m.* (anat.); 2) ścięciwa *f.* (w łuku).

Seh'nen, *sić* — *vr.* (haben) tęsknić do kogo, do czego; ich seh'ne mich nach meiner Heimat tęsknię za moją ojczyzną; ich seh'ne mich nach meiner Mutter tęsknię za moją matką.

Seh'nen, *sn.* = š, tęsknienie *n.*, tęsknota *f.*

Seh'nenartig, *adi.* ścięgnisty.

Seh'nenfaden, *sm.* = š, *pl.* = fäden, struna ścięgnista.

Seh'nenhaut, *sf.* *pl.* = häute, powięź *f.*

Seh'nenhüpfen, *sn.* = š, Seh'nenhüpfen, *sn.* = š, podrywanie *n.*, podskakiwanie *n.* ścięgien.

Seh'nenknöchelchen, *sn.* *pl.* strzeszczka *f.*

Seh'nenmesser, *sn.* = eš, *pl.* —, tenotom *m.*

Seh'nenstiche, *sf.* *pl.* = n, pochwka *f.* ścięgna.

Seh'nenstich, *sm.* = eš, *pl.* = e, przecięcie *n.* ścięgna, tenotomia *f.*

Seh'nenverhärtung, *sf.* *pl.* = en, stężenie *n.* ścięgien.

Seh'nerve, *sm.* = (e)š, *pl.* = en, nerw *m.* oczny, widzenia, wzrokowy.

Seh'nicht, Seh'nig, *adi.* ścięgnisty, ścięguowy, żyłowy, żyłasty, silny, muszkularny.

Seh'nlich, *I. adv.* pożądany, upragniony; das ist mein seh'nlichster Wunsch to jest moje najgorętsze życzenie; ein = eš Verlangen nach etw. haben mieć niepohamowaną, gorącą żądę czego; II. *adv.* z upragnieniem, gorąco, żywo, z niecierpliwością; etw. — münſchen gorąco czego pragnąć, sobie życzyć; nach jmdm — verlangen silnie za kim tęsknić; — einer Sache entgegensehen z niecierpliwością czego wyglądać.

Seh'nucht, *sf.* tęsknota *f.*, upragnienie *n.*, żądza *f.*, pragnienie *n.* czego; jmdm mit — erwarten oczekiwać kogo z niecierpliwością; ich habe — nach der Heimat tęsknię za domem; ich fühle eine große — nach dir odczuwam wielką żądę widzenia ciebie.

Seh'nüchtig, Seh'nüchtig = voll, *adi.* i *adv.* upragniony, stęskniony; z upragnieniem, z tęsknotą.

Seh'organ, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, narząd wzrokowy.

Sehr, *adv.* bardzo, nader, wielce, mocno; — schön bardzo ładny; sie gefällt mir — ona mi się bardzo podoba; ich bin — erfreut wielce jestem uradowany; ich kann gar nicht sagen, wie — ich erschrocken bin nie mogę nawet opisać, jak wielki był mój przestрах; so — ich mich auch fräute, daß . . . jakkolwiek się tem bardzo martwię, to . . . ; zu — zanadto, za dużo, za wiele; danke — dankuję pięknie; — verbunden nader zobowiązany.

Seh'rohr, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, obacz Fernglas.

Seh'schärfe, *sf.* bystrość *f.* wzroku.

Seh'vermögen, *sn.* = š, ob. Seh'kraft.

Seh'weite, *sf.* dalekość *f.* wzroku.

Seh'winkel, *sm.* = š, *pl.* —, kąt *m.* widzenia.

Sei'the, *sf.* moc *m.*, uryna *f.* u bydlat.

Sei'ten, *vn.* (haben) mo- czyć, urynować.

Seit, *adi.* 1) płytki; der Fluß ist an dieser Stelle — rzeka jest w tem miejscu płytka; 2) płytki, powierzchniowy; ein = er Mensch płytki człowiek; einen Stoff — behandeln traktować materiał powierzchniowo.

Sei'theit, Sei'tigkeit, *sf.* płytkość *f.*, miakkość *f.*; powierzchniowość *f.*

Sei'te, *sf.* *pl.* = n, jedwab *m.*; roße — surowy jedwab; ganz von — czysto jedwabny; ein Bund, ein Strang — motek *m.* jedwabiu; dabei wird er keine — spinnen nie wzbogaci się na tem.

Sei'tel, *sn.* = š, *pl.* —, zajdel *m.*, kufelek zawierający trzecią część litra.

Sei'telbast, *sm.* = eš, *pl.* = e, tylko wilcze; rosmarinblättriger — przesłagwa *f.*

Sei'telweise, *adi.* i *adv.* na zajdle, zajdlami, kufelkami.

Sei'ten, *adi.* jedwabny; = e Stoffe jedwabie *pl.*

Sei'tenabfälle, *sm.* *pl.* odpadki, odcinki *pl.* z jedwabiu.

Sei'tenarbeit, *sf.* *pl.* = en, wyrób jedwabny; robota *f.* na jedwabiu.

Sei'tenarbeiter, *sm.* = š, *pl.* —, ten co wyrabia jedwab.

Sei'tenarbeiterin, *sf.* *pl.* = nen, ta, co wyrabia jedwab.

Sei'tenartig, *adi.* jedwabisty.

Sei'tenatlas, *sm.* = fšëš, *pl.* = fšë, atlas jedwabny.

Sei'tenband, *sn.* = eš, *pl.* = bänder, wstążka, tasiemka jedwabna.

Sei'tenbau, *sm.* = eš, jedwabnictwo *n.*, uprawa *f.* jedwabnictwa, chów *m.* jedwabników.

Sei'tenbauer, *sm.* = š, *pl.* —, uprawiający *m.* jedwabnictwo.

Sei'tenbereitung, *sf.* fabrykacja *f.* jedwabiu.

Sei'tentofen, *sm.* = š, *pl.* = š, kokon *m.* jedwabnika.

Sei'tendamast, *sm.* = eš, *pl.* = e, adamaszek jedwabny.

Sei'dendofe, *sf. pl.* =n, zwój *m.*, motek *m.* jedwabiu.
 Sei'dendocher, *sm.* =s, *pl.* —, ten, co jedwab skręca.
 Sei'dendrud, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, druk *m.* na jedwabiu.
 Sei'denerute, *sf.* zbiór *m.* jedwabiu.
 Sei'denfabrik, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* jedwabiu, jedwabiarńia *f.*
 Sei'denfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* jedwabiu.
 Sei'denfabrikation, *sf.* fabrykacja *f.* jedwabiu.
 Sei'denfaden, *sm.* =s, *pl.* =fäden, nitka *f.* jedwabiu, jedwabna.
 Sei'denfärber, *sm.* =s, *pl.* —, farbierz *m.* jedwabnych matery.
 Sei'dengarn, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, nić jedwabna.
 Sei'dengehäuse, *sn.* =s, *pl.* —, Sei'dengejpinft, *sn.* =es, *pl.* =e obacz Seidenkofon.
 Sei'dengewebe, *sn.* =s, *pl.* —, tkanina jedwabna.
 Sei'denglauz, *sm.* =es, polysk *m.* jedwabiu.
 Sei'denhaar, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, włos jedwabisty.
 Sei'denhandel, *sm.* =s, handel *m.* jedwabiem.
 Sei'denhändler, *sm.* =s, *pl.* —, handlarz *m.* jedwabiem.
 Sei'denhandlung, *sf. pl.* =en, sklep *m.* z jedwabiem, skład *m.* jedwabiu, sklep bławatny.
 Sei'denhäse, *sm.* =n, *pl.* =n, zajac królik *m.*
 Sei'denhäpel, *sf. pl.* =n, przyrząd *m.* do nawijania jedwabiu.
 Sei'denindustrie, *sf.* przemysł jedwabniczy.
 Sei'denkraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, jedwab polny, kanianka *f.*, włos Panny Maryi.
 Sei'denkultur, *sf. pl.* =en, chów *m.* jedwabników.
 Sei'denladen, *sm.* =s, *pl.* =läden, obacz Seidenhandlung.
 Sei'denmanufaktur, *sf. pl.* =en, obacz Seidenfabrik.
 Sei'denpapier, *sn.* =s, *pl.* =e, papier cienki, jedwabny.

Sei'denpinscher, *sm.* =s, *pl.* —, pincz *m.* o włosach jedwabistych.
 Sei'denpuppe, *sf. pl.* =en, poczwarka *f.* jedwabnika.
 Sei'denraupe, *sf. pl.* =n, jedwabnica *f.*
 Sei'denraut, *sm.* =es, *pl.* =e, aksamit jedwabny.
 Sei'denschnur, *sf. pl.* =schnüre, sznur jedwabny.
 Sei'denschwanz, *sm.* =es, *pl.* =schwänze, jemiokucha *f.* (gatunek kwiczoła).
 Sei'denspinner, *sm.* =s, *pl.* —, 1) obacz Seidenraupe; 2) ten, co przedzie jedwab.
 Sei'denspiunerei, *sf. pl.* =en, przędzalnia jedwabiu.
 Sei'denstickerei, *sf. pl.* =en, haft *m.*, hattowanie *n.* na jedwabiu.
 Sei'denstoff, *sm.* =es, *pl.* =e, jedwab *m.*, materya jedwabna.
 Sei'densträhne, *sm. pl.*, Sei'denstrang, *sm.* =es, *pl.* =stränge, motek *m.*, pasemko *n.* jedwabiu.
 Sei'denware, *sf. pl.* =n, towar jedwabny, bławatny; jedwabie *pl.*
 Sei'denwarenhändler, *sm.* =s, *pl.* —, bławatnik *m.*, kupiec bławatny.
 Sei'denweber, Sei'denwirker, *sm.* =s, *pl.* —, tkacz *m.* jedwabnych matery.
 Sei'denweberei, Sei'denwirkeri, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* tkanin jedwabnych.
 Sei'denweich, *adi.* miękki jak jedwab.
 Sei'denwurm, *sm.* =es, *pl.* =würmer, jedwabnik *m.*, jedwabnica *f.*
 Sei'denwürmerzucht, *sf.* hodowla *f.* jedwabników.
 Sei'denzug, *sn.* =es, *pl.* =e, obacz Seidenstoff.
 Sei'denzucht, *sf.*, Sei'denzüchteri, *sf. pl.* =en, obacz Seidenbau.
 Sei'denzüchter, *sm.* =s, *pl.* =, obacz Seidenbauer.
 Sei'dig, *adi.* ob. Seidenartig.
 Sei'je, *sf. pl.* =n, mydło *n.*; graue — szare mydło; — lochen, sieden warzyć mydło; mit — einreiben namy-

dlie; ein Stück feine, wohlriechende — mydelko *n.*
 Sei'jen, *va.* (haben) 1) mydlie co; 2) myć, czyścić (złoto).
 Sei'jen, *sn.* =s, mydlenie *n.*
 Sei'jenählich, Sei'jenartig, *adi.* mydlasty.
 Sei'jenarbeit, *sf.* (górn.) mycie *n.*, czyszczenie *n.* mineralów.
 Sei'jenasche, *sf.* popiół mydlarski.
 Sei'jenbad, *sn.* =es, *pl.* =bäder, kąpiel mydlana.
 Sei'jenbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, mydlodrzew *m.*
 Sei'jenbereitung, *sf.* fabrykacja *f.* mydła.
 Sei'jenblase, *sf. pl.* =n, bańka mydlana.
 Sei'jenbrühe, *sf.* mydliny *pl.*
 Sei'jenerde, *sf.* mięksiz *m.*
 Sei'jenfabrik, *sf. pl.* =en, mydlarnia *f.*, fabryka *f.* mydła.
 Sei'jenfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* mydła.
 Sei'jenhaltig, *adi.* zawierający mydło.
 Sei'jenkraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, mydlonca *f.*, mydlenik *m.*
 Sei'jenkugel, *sf. pl.* =n, gałka *f.*, kula *f.* z mydła.
 Sei'jenlauge, *sf.* ług mydlarski.
 Sei'jenpflaster, *sn.* =s, *pl.* —, plaster mydlany.
 Sei'jenpulver, *sn.* =s, proszek mydlany.
 Sei'jenstaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =piana *f.* z mydła.
 Sei'jensieder, *sm.* =s, *pl.* —, mydlarz *m.*
 Sei'jensiederei, *sf. pl.* =en, 1) mydlarstwo *n.*; 2) mydlarnia *f.*
 Sei'jenspiritus, *sm.* =es, *pl.* =e, mydleniec *m.*, mydlak *m.*, kamień mydlany.
 Sei'jenwasser, *sn.* =s, *pl.* =dliny *pl.*
 Sei'fenwurzel, *sf. pl.* =n, łyszczec *m.*, korzeń mydlany, mydlnicy.

Sei'feuzäpichen, *sn.* =š, *pl.* —, czopek mydlały.

Sei'fig, *adi.* mydlały, miętki i ślizki jak mydło.

Sei'fner, *sm.* =š, *pl.* —, ten co myje, czyści minerały.

Sei'gen, *va.* obacz Seißen.

Sei'ger, *sm.* =š, *pl.* —, 1) obacz Bleiſot; 2) skazówka *f.*; 3) zegar *m.* (piaskowy, wodny); 4) cedzidło *n.*; 5) przełożony *m.* w salinach.

Sei'ger, *adi.* pionowy (w górń.).

Sei'gerabtreiber, *sm.* =š, *pl.* —, Sei'gerarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, wytopiacz *m.*

Sei'gerbahn, *sf.* spad pionowy.

Sei'gerer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Sei'gerabtreiber.

Sei'gerhütte, *sf.* *pl.* =n, huta *f.*, gdzie wytapiają miedź.

Sei'gerin, *I. va.* (haben) 1) odtapiać, wytapiać; 2) obacz Seißen; 3) wiercić pionowo (górń.); II. *vn.* (sein) obacz Seidern.

Sei'gerin, *sn.* =š, Sei'gerung, *sf.* *pl.* =en, 1) wytopianie *n.*, odtapianie *n.*; 2) filtrowanie *n.*

Sei'gerofen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, piec *m.* do odtapiania.

Sei'he, *sf.* *pl.* =n, 1) cedzidło *n.*, sitko *n.* do cedzenia, sączek *m.*, filtr *m.*; 2) osad *m.*, fusy pozostałe po przecedzeniu.

Sei'hebeutel, *sm.* =š, *pl.* —, Sei'hefaß, *sm.* =š, *pl.* =säße, Sei'h(e)richter, *sm.* =š, *pl.* —, Sei'hetuch, *sn.* =š, *pl.* =tücher, worek *m.*, płat *m.* do cedzenia, cedzidło *n.*, sączek *m.*, powązka *f.*

Sei'hen, *va.* (haben) cedzić, przecedzać, filtrować.

Sei'hen, *sn.* =š, Sei'hung, *sf.* =en, cedzenie *n.*, przecedzanie *n.*, filtrowanie *n.*

Sei'her, *sm.* =š, *pl.* —, cedzidło *n.*, sitko *n.* do cedzenia, filtr *m.*

Sei'hetrichter, *sm.* =š, *pl.* —, lejek *m.* do cedzenia, filtrowania.

Seil, *sn.* =es, *pl.* =e, powróż *m.*, lina *f.*; auf dem =e tanzen tańczyć na linie; dünneš — linewka *f.*; sich am

=e führen lassen dać się wodzić na pasku; jmdm daš — über den Kopf werfen podjąć kogo sztuką, złać pać *go.*

Sei'lartig, *adi.* linowaty.

Sei'laußzug, *sm.* =š, *pl.* =züge, wyciągnia linowa, elewator linowy.

Sei'lbahn, *sf.* *pl.* =en, kolej linowa, na linach, kolej wisząca.

Sei'ler, *sm.* =š, *pl.* —, powróżnik *m.*

Sei'lerarbeit, *sf.* robota powróżnicza.

Sei'lerbahn, *sf.* miejsce *n.*, gdzie kręcą powrozy, plac powróżniczy.

Sei'lbrüde, *sf.* *pl.* =n, most linowy, most peruwiański.

Seilererei, *sf.* *pl.* =en, Sei'lerhandwerk, *sn.* =š, *pl.* =e, 1) powróżnictwo *n.*; 2) plac powróżniczy.

Sei'lerladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, sklep, magazynu powróżniczy.

Sei'lerware, *sf.* *pl.* =n, towar powróżniczy.

Sei'lerzug, *sn.* =š, *pl.* =n, narzędzia powróżnicze.

Sei'lfähre, *sf.* *pl.* =n, prom *m.* na linach.

Sei'lhändler, *sm.* =š, *pl.* —, powróżnik *m.*; handlarz *m.* powróżkami.

Sei'lnacher, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Seiler.

Sei'lrad, *sn.* =es, *pl.* =räder, koło pasowe, rzemieenne.

Sei'lrampe, *sf.* *pl.* =n, Sei'lebene, *sf.* równia pochyła z wyciągnięcią linową.

Sei'lscheibe, *sf.* *pl.* =n, tarcza *f.* u przenośni, transmisyi linowej.

Sei'lschiffahrt, *sf.* *pl.* =e, gluga *f.* na linach.

Sei'ltauz, *sm.* =es, *pl.* =tänze, Sei'ltauzen, *sn.* =š, Sei'ltauzer, *sf.* tańcowanie *n.*, tańczenie *n.* na linie, taniec *m.* na linie, kuglarstwo *n.*

Sei'ltauzer, *sm.* =š, *pl.* —, linoskoczek *m.*

Sei'ltauzerin, *sf.* *pl.* =nen, linoskoczka *f.*, tancerka *f.* na linie.

Sei'ltauzerkunst, *sf.* *pl.* —, sztuka *f.* skakania, tańczenia na linie; kuglarstwo *n.*

Sei'ltrieb, *sm.* =es, *pl.* =e, przenośnia, transmisyja linowa.

Sei'lwerf, *sn.* =es, powrozy *pl.*, liny *pl.*

Seim, *sm.* =es, płyn gęsty jak galareta; gęsty kleik; patoka *f.*

Seimen, *va.* (haben) cedzić, czyścić, klarować (*n.* p. miód).

Seimhonig, *sm.* =š, patoka *f.*

Seimigt, Sei'mig, Seimig, *adi.* kleikowaty, gęsty.

Sein, (*bin*, *bist*, *ist*, *find*, *seid*, *find*, *war*, *bin* *gewesen*), *vn.* być; 1) er ist fleißig on jest pilny; Sie sind ein Held pan jesteś bohaterem; er war Matrose on był majtkiem; sind Sie es? czy to pan? sei doch klug miejże rozum; 2) er ist nicht mehr już nie żyje więcej; es ist ein Gott jest Bóg; jung, hübsch — być młodym, pięknym; es ist kalt, warm jest zimno, ciepło; es ist 12 Uhr jest dwunasta godzina; wie spät ist es? która godzina? wie alt bist du? ile masz lat? guter Dinge, guten Mutes — być dobrej myśli; außer sich, nicht bei Sinnen — nie być przy pełnych zmysłach; guter Laune — być w dobrym humorze; ganz nahe daran —, eine Sache zu erlebenigen być blizkim załatwienia sprawy; ich bin im Begriſſe . . . mam zamiar; ich bin dabei, dies zu tun zabieram się do zrobienia tego; ich bin nicht willens mitzuhalten nie mam ochoty do udziału; vorhanden — być, istnieć, znajdować się; es werden viele Menschen dort — tam będzie wiele ludzi; auf seiner Hut — być, mieć się na baczności; es ist schon lange her to już bardzo dawno; wie ist dir? jak ci jest, jak się masz?; jowie! an uns ist co do nas; laß daš —! zostaw to, daj za wygrane!; etw. — lassen dać pokój czemu, poprzestać na czym; ich weiß nicht, woran ich bin nie wiem, czego się imać; es

ist an der Sache gar nichts
nie na tem niema; was wäre
da zu tun co by tu można
zrobić; da sind wir otóz i my;
es mag — niechaj będzie;
es sei denn, daß man mich
zurückhält chyba gdyby mnie
zatrzymano; sei dem, wie es
wolle niechaj będzie, jak chce;
daß wäre! to byłoby; daß
fann unmöglich — to niepo-
dobne, niemożliwe; es ist besser
to lepiej; es ist nicht da nie-
masz tego; er ist nicht da nie-
masz go; mit ihm ist nichts
anzufangen niema z nim co
począć; daß Buch ist nur in
dieser Buchhandlung zu bekom-
men książki tej można tylko
nabyć w tej księgarni; er ist
nirgends zu finden nigdzie go
nie można znaleźć.

Sein, *sm.* =s, *bycie n.*, *byt*
m., *istnienie n.*; *egzysten-*
cya f.; *die Lehre vom* —
ontologia f.

Sein, =s, =e, *pron. poss.*
sein, seine, sein, 1) jego; —
Freund jego przyjaciel; =e
treuen Dienste jego wierne
przysługi; Seine Majestät der
Kaiser Jego Cesarska Mość;
einer =er Freunde jeden z
jego przyjaciół; nicht mein
Bruder, sondern =er hat es
gesagt nie mój, ale jego
brat to powiedział; 2) swój,
swoja, swoje; er hat =en
Stoß genommen wziął swoją
łaskę; jeder hat =e Fehler
każdy ma swoje wady.

Seinige, *sm.*, *sf.*, *sn. pl.* =n, 1)
daß Seinige, jego, jego wła-
sność; jedem daß — każdemu
to, co mu się należy; daß —
Seinige tun robić, co do niego
należy; 2) wann wird er sie
die — nennen können kiedy
będzie ją już mógł nazwać
swoją żoną?; ich hat ihn,
die =n zu grüßen prosilem
go, by pozdrowił wszystkich
swoich (t. j. krewnych, do-
mowników).

Seinerseits, *adv.* z jego
strony.

Seinesgleichen, *adi.* er
sucht — szuka sobie równego;
mit jmdm wie mit — um-

gehen obchodzić się z kimś
jak z równym sobie.

Seinethalben, Sei'net-
wegen, Sei'netwillen, *adv.*
dla niego, z jego powodu,
z jego przyczyny; dla siebie.

Seinige, *der, die, das,*
pron. poss. jego; mein Haus
und daß — mój dom i jego
dom.

Seismogra'ph, *sm.* =en,
pl. =en, seismograf *m.*

Seismome'ter, *sm.* i *sn.*
=s, *pl.* —, seismometr *m.*

Seit, *I. praep.* od, odkąd;
— dem Tage, daß . . . od
dnia, że . . .; — langen
Fahren od szeregu lat; —
kurzem od niedawna; — wann?
odkad? *II. conj.* = seitdem;
— ich dich sah od kiedy, od-
kad ciebie widziałem.

Seit'a'b, *adv.* z boku,
osobno.

Seit'e, *sf. pl.* =n, 1) stro-
na *f.*; nach dieser und nach
jener — gehen iść w tę i w
tamtę stronę; laß mich auf
die andere — gehen pozwól
mi przejść na drugą stronę;
jmdm zur — stehen wspierać
kogo, pomagać komu;
jmdm nicht von der — wei-
chen nie opuszczać kogo ani
na krok; jedes Ding hat zwei
=n każda rzecz ma dwie
strony; Scherz bei — bez
żartu; von meiner — sind
keine Schwierigkeiten z mojej
strony niema trudności; daß
ist meine schwache — to moja
słaba strona, słabostka; von
meiner, von Ihrer — z mojej,
z pańskiej strony; auf die —,
bei — geben pójść na stronę;
2) bok *m.*; etw. bei — brin-
gen usunąć co na bok, od-
stawić co; jmdm von der
— ansehen patrzeć na kogo
z podoba; auf die — gehen
pójść w bok; jmdm einen
Stoß in die — geben dać
komu szturchnąć w bok;
den Feind von der rechten
— angreifen zaczepić, za-
atakować nieprzyjaciela z
prawego boku; die =n decken
zasłaniać boki; jmdm auf
die — nehmen wziąć kogo
na bok; etw. bei — setzen,

legen odłożyć co na bok, za-
niechać; 3) stronnictwo *n.*
auf jmds — treten przejść
do czyjego stronnictwa; auf
— der Regierung stehen być
po stronie rządu; 4) stroni-
ca *f.*; daß steht auf der
ersten — to stoi na pierwszej
stronicy; die =n umschlagen
przewracać kartki; (bildl.)
eine traurige — in der Ge-
schichte Polens smutna karta
w dziejach Polski; 5) —
eines Regels bok *m.* stożka; eine
— der Gleichung strona *f.* zró-
wniania; 6) eine — Spect po-
tél *f.* stoniny.

Seitenabriß, *sm.* =ßes, *pl.*
=ffe, rysunek z boku wzięty,
profil *m.*

Seitenablagerung, *sf. pl.*
=en, odkład *m.*, odsypka *f.*

Seitenachse, *sf. pl.* =n, os
boczna.

Seitenangriff, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, atak *m.* z boku, dywer-
sya *f.*

Seitenanmerkung, *sf. pl.*
=en, uwaga *f.* na boku, na
marginiesie.

Seitenansicht, *sf. pl.* =en,
widok *m.* z boku, boczny.

Seitenbahn, *sf. pl.* =en,
kolej boczna.

Seitenbewegung, *sf. pl.*
=en, ruch boczny.

Seitenbezeichnung, Sei'ten-
bezeichnung, *sf. pl.* =en, pa-
ginacya *f.*

Seitenblick, *sm.* =es, *pl.*
=e, spojrzenie *n.* z boku;
einen — auf etw. werfen
okiem rzucić.

Seitenentladung, *sf. pl.*
=en, wyładowanie *n.* się w
bok.

Seitenentnahme, *sf. pl.*
=n, wykop boczny; = Mate-
rialgraben (kol.).

Seitenerbe, *sm.* =n, *pl.* =n,
spadkobierca poboczny.

Seitenerbschaft, *sf. pl.* =en,
dziedzictwo poboczne.

Seitenfassade, *sf. pl.* =n,
Seitenfront, *sf. pl.* =en,
fasada boczna.

Seitenfläche, *sf. pl.* =n,
płaszczyzna poboczna.

Seitenflügel, *sm.* =s, *pl.*
—, skrzydło boczne.

Sei'tengalerie, *sf. pl.* =n, galeria boczna.

Sei'tengang, *sm.* =eš, *pl.* -gänge, droga boczna, korytarz boczny.

Sei'tengebäude, *sn.* =š, *pl.* —, przyległy budynek; oficyna *f.*

Sei'tengeleise, *sn.* =š, *pl.* —, tor boczny.

Sei'tengeprüd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rozmowa *f.* na uboczu.

Sei'tengewehr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szabla *f.*, pałasz *m.*, bagniet *m.*

Sei'tengiebel, *sm.* =š, *pl.* —, szczyt boczny.

Sei'tenhalle, *sf. pl.* =n, hala boczna.

Sei'tenhieb, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cios *m.*, cięcie *n.* z boku; przyciniek *m.*, przytyk *m.*; (obraz.) jmnmd einen — verjegen dotrzeć komu.

Sei'tenkante, *sf. pl.* =n, kant, brzeg boczny.

Sei'tenkulisse, *sf. pl.* =n, kulisa boczna.

Sei'tenlähmung, *sf. pl.* =en, porażenie połowiczne.

Sei'tenlehne, *sf. pl.* =n, poręcz boczna.

Sei'tenlicht, *sn.* =eš, *pl.* =er, światło poboczne, z boku.

Sei'tenlinie, *sf. pl.* =n, linia boczna, poboczna.

Sei'tenöffnung, *sf. pl.* =en, otwór boczny.

Sei'tenraum, *sm.* =(e)š, *pl.* =räume, miejsce poboczne.

Sei'tenschiff, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, nawa boczna.

Sei'tenschmerz, *sm.* =eš, *pl.* =en, ból *m.* w boku, kolka *f.*

Sei'tenregel, *sm.* =š, *pl.* —, żagiel boczny.

Sei'tensprung, *sm.* =eš, *pl.* =sprünge, skok *m.*, skoczenie *n.* na bok; (obraz.) zбочzenie *n.*; einen — machen zбочzyć, odstąpić od przedmiotu.

Sei'tenständig, *adi.* naprzeciwległy (ogrodni).

Sei'tenstehen, *sn.* =š, *pl.* Sei'tenstiege, *sm. pl.* kolka *f.*, klucie *n.* w boku.

Sei'tenstoß, *sm.* =eš, *pl.* =stöße, pchnięcie *n.*, szturchnięcie *n.* w bok, szturchaniec *m.*;

jmnmd einen — verjegen szturchnąć kogo w bok.

Sei'tenstraße, *sf. pl.* =n, ulica boczna.

Sei'tenstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) kawałek *m.* z boku; 2) druga połowa pary, pendent *m.*

Sei'tenstafel, *sf. pl.* =n, kieszka boczna.

Sei'tenteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, część boczna, boczek *m.* (w krawiectwie).

Sei'tentür, *sf. pl.* =en, drzwi boczne.

Sei'tentrieb, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, latorośl uboczna.

Sei'tenverladerampe, *sf. pl.* =n, ładownia boczna.

Sei'tenverwandte(t), *sm.* =en, *pl.* =e(n), krewny *m.*

Sei'tenverwandtschaft, *sf. pl.* =en, pokrewieństwo *n.*

Sei'tenwand, *sf. pl.* =wände, ściana boczna; — der Feuerfiste ściana boczna skrzyni paleniska.

Sei'tenweg, *sm.* =eš, *pl.* =e, droga, ścieżka boczna, manowiec *m.*

Sei'tenwendung, *sf. pl.* =en, zwrot boczny.

Sei'tenwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szaniec, wał (po)boczny, baszt (po)boczny, flank *m.*

Sei'tenwind, *sm.* =eš, *pl.* =e, wiatr *m.* z boku.

Sei'tenzahl, *sf. pl.* =en, liczba *f.* stron; mit — en verjegen numerować.

Sei'tenzimmer, *sn.* =š, *pl.* —, pokój boczny.

Sei'tenzweig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, odnoga *f.*

Sei'tens, *praep.* z 2. przyp. ze strony.

Sei'ther, *adv.* odtąd, od tego czasu.

Sei'therig, *adi.* od tego czasu trwający.

Sei'tig, *adi.* stronny; fünf= — pięciostronny; viel= — wszechstronny.

Sei'tlich, *adi.* i *adv.* boczny, poboczny, z boku, po boku.

Sei'twärts, Sei'tlings, *adv.* bokiem, z boku.

Sei'tnte, *sf. pl.* =n, przeciętna linia.

Seko'udeleutnant, *sm.* =š, *pl.* =š i =e, podporucznik *m.*

Sekre't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wydziolina *f.*

Sekre't, *adi.* tajny, tajemny, sekretny, skryty.

Sekretär, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) sekretarz *m.*, pisarz tajny; 2) biurko *n.*, sekretarzyk *m.*, sekretarz *m.*

Sekretaria't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sekretaryat *m.*

Sekretär'in, *sf. pl.* =nen, sekretarka *f.*

Sekretär'ritelle, *sf. pl.* =n, posada *f.*, urząd *m.* sekretarza.

Sekt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szampań *m.*, wino szampańskie.

Sekte, *sf. pl.* =n, sekta *f.*, bractwo wyznaniowe.

Sektgeist, *sm.* =eš, duch sekciarski.

Sekkie'ter, *sm.* =š, *pl.* —, sekciarz *m.*

Sekkie'terisch, *adi.* sekciarski.

Sektio'n, *sf. pl.* =en, 1) sekcja *f.*, obdukcja *f.*, rozbiór *m.* zwłok; 2) oddział *m.*, wydział *m.*, sekcja *f.*

Sektio'nšbefund, *sm.* =eš, *pl.* =e, orzeczenie *n.* wskutek sekcji.

Sektio'nšbericht, *sm.* =eš, *pl.* =e, sprawozdanie *n.* z sekcji.

Sektio'nšchef, *sm.* =š, *pl.* =š, szef *m.* sekcji, szef *m.* wydziału.

Sektio'nšsaal, *sm.* =eš, *pl.* =säle, sala sekcyjna, prosektorium *n.*

Sektio'nšweise, *adv.* na sekcye.

Sektor, *sm.* =š, *pl.* =to'ren, sektor *m.*

Sekun'da, *sf. pl.* =den, druga klasa gimnazjalna, licealna; drugi wydział szkoły wyższej.

Sekunda'ner, *sm.* =š, *pl.* =, uczeń *m.* drugiej klasy gimnazjalnej, licealnej, uczeń *m.* drugiego wydziału szkoły wyższej.

Sekunda'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, sekundant *m.*, świadek *m.* przy pojedynku.

Sekundär, *adi.* drugorzędny.

Sekundärbahn, *sf. pl.* =en, kolej drugorzędna.

Sekundärschule, *sf. pl.* =n, szkola średnia.

Sekundärwechsel, *sm.* =s, *pl.* —, wksel ponowny.

Sekunde, *sf. pl.* =n, 1) sekunda *f.* 2) sekunda, *t. j.* odległość od siebie sąsiednich stopni gamy (muz.).

Sekundenlang, *adi.* trwający kilka sekund.

Sekundenuhr, *sf. pl.* =en, zegar wskazujący sekundy.

Sekundenzeiger, *sm.* =s, *pl.* —, wskazówka wskazująca sekundy.

Sekundieren, *vn.* (haben) 1) towarzyszyć, pomagać, popierać; 2) wtórować przy śpiewie; 3) sekundować przy pojedynku.

Sekundieren, *sn.* =s, wtórowanie *n.*, przyswiadczenie *n.*, sekundowanie *n.* (komu przy pojedynku).

Sekundogenitur, *sf. pl.* =en, młodsza linia, sekundogenitura *f.*

Sekladon, *sm.* =s, *pl.* =s, seladon *m.*, czuły kocianek.

Sekladgrün, *adi.* seledynowy (zielonawy).

Selbänder, *adv.* samowtór, samopas.

Selbdrift, *adv.* samotrzeć.

Selbig, *adi.* tensam; = Derjelbe.

Selbst, selber, *I. pron.* sam (*t. j.* a nie ktoś inny); können Sie das — tun? czy możesz pan to sam zrobić; das ist ganz von selbst gekommen przyszło to samo z siebie; er tat es von — uczynił to z własnej woli; mit sich — reden rozmawiać sam z sobą; diese Frau ist die Güte — ta kobieta to wcielona dobroć; um Ihrer — willen dürfen Sie es nicht tun ze względu na siebie samego nie powinien pan tego robić; *II. adv.* nawet; er würde — seinen besten Freund verraten zdradziłby nawet najlepszego przyjaciela.

Selbst, *sn. indecl.* własne ja, własna osobistość; sein besseres — jego lepsze ja.

Selbstachtung, *sf.* szanowanie *n.* siebie samego, poczucie *n.* własnej godności.

Selbständig, *adi.* i *adv.* samoistny, —nie, samobytny, niezależny; udzielný; ein —er Mensch samoistny człowiek; ein —es Fürstentum udzielne księstwo; sich — machen usamoistnić się, założyć własne przedsiębiorstwo, własne ognisko.

Selbständigkeit, *sf.* samoistość *f.*, samodzielność *f.*, niezawisłość *f.*, niepodległość *f.*; Polens — niepodległość *f.* Polski.

Selbstaufklage, *sf. pl.* =n, oskarżenie *n.* siebie samego.

Selbstaufopferung, *sf. pl.* =en, poświęcenie *n.* siebie samego, zrobienie *n.* z siebie ofiary.

Selbstbedarf, *sm.* =s, własna potrzeba, własny użytek.

Selbstbesetzung, *sf. pl.* =en, samogwałt *f.*, onania *f.*

Selbstbefriedigung, *sf.* samozaspokojenie *n.*, zadowolenie *n.*

Selbstbefruchtung, *sf. pl.* =en, samozapłodnienie *n.*

Selbstbeherrschung, *sf.* panowanie *n.* nad sobą samym.

Selbstbekenntnis, *sn.* =s, *pl.* =je, przyznanie *n.* się przed samym sobą; dobrowolne zeznanie, zeznanie *n.* do chodu (przy podatkach).

Selbstbesichtigung, *sf. pl.* =en, stolowanie *n.* się w własnym zarządzie.

Selbstbelehrung, *sf. pl.* =en, pouczanie *n.* samego siebie, autodydaktyka *f.*

Selbstbeobachtung, *sf. pl.* =en, badanie *n.*, obserwowanie *n.* samego siebie.

Selbstberänderung, *sf. pl.* =en, kadzenie *n.* samemu sobie, chwalenie *n.* siebie samego.

Selbstbeschaunung, *sf. pl.* =en, zagłębianie *n.* się w sobie samym.

Selbstbescheidung, *sf. pl.* =en, skromność *f.*, usnwanie *n.* własnej osoby na drugi plan.

Selbstbespiegelung, *sf. pl.* =en, podziwianie *n.* samego siebie.

Selbstbestimmung, *sf.* rozporządzenie *n.* sobą samym.

Selbstbestimmungsrecht, *sn.* =s, prawo *n.* rozporządzenia samym sobą; jmdm das — verleihen usamowolnić kogo, zrobić niezależnym.

Selbstbetrachtung, *sf. pl.* =en, zastanawianie *n.* się nad nad samym sobą.

Selbstbetrug, *sm.* =s, oszukiwanie *n.* samego siebie.

Selbstbeurteilung, *sf. pl.* =en, sąd *m.* o sobie samym.

Selbstbewunderung, *sf.* podziwianie *n.* samego siebie.

Selbstbewußt, *adi.* pewny siebie; zarozumały.

Selbstbewußtheit, *sf.* =s, pewność *f.* siebie, świadomość *f.*, samowiedza *f.*; zarozumiałość *f.*; mit — auftreten występować z wielką pewnością siebie (zarozumiałością).

Selbstbildung, *sf.* kształcenie *n.* siebie samego, wykształcenie przez siebie nabyte, autodydaktyka *f.*

Selbstbiograph, *sm.* =en, *pl.* =en, biograf *m.* własnego życia.

Selbstbiographie, *sf. pl.* =n, biografia własna, opis *m.* własnego życia, autobiografia *f.*

Selbstdemütigung, *sf. pl.* =en, samoupokorzenie *n.*

Selbstdenken, *sn.* =s, samomyślenie *n.*

Selbstdenker, *sm.* =s, *pl.* człowiek, który sam myśli.

Selbstdünkel, *sm.* =s, zarozumiałość *f.*, arrogancja *f.*

Selbsteigen, *adi.* swój własny; seine =en Kinder jego własne dzieci; sein —er Herr sein być swoim własnym panem, być panem swoich własnych czynności.

Selbsteinkehr, *sf.* skupienie *f.* się; — halten zrobić rachunek swego sumienia.

Selbstentsagung, *sf. pl.* =en, oszacowanie *n.* samego siebie, własnego dochodu (przy podatkach), fasya *f.*

Selbstentleibung, *sf. pl.* =en, samobójstwo *n.*

Selbstentfagung, *sf. pl.* =en, zaparcie *n.* się siebie samego,

wyrzeczenie *n.* się, dobrowolna rezygnacja.

Se'lbsteutzündung, *sf.* *pl.* =*en*, samozapalenie *n.*

Selbsterhaltung, *sf.* zachowanie własne, zachowanie *n.* samego siebie.

Se'lbsterhaltungstrieb, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, popeł, instynkt samozachowawczy.

Se'lbsterkenntnis, *sf.* samopoznanie *n.*, poznanie *n.* siebie samego.

Se'lbsterniedrigung, *sf.* *pl.* =*en*, poniżenie własne.

Se'lbsterreungen, *adi.* przez siebie samego osiągnięty.

Se'lbsterwählt, Se'lbstgewählt, *adi.* przez siebie samego wybrany, własnego wyboru.

Se'lbsterziehung, *sf.* własne wychowanie, wychowanie przez siebie samego nabyte.

Se'lbstgebaden, *adi.* pieczęźny w domu.

Se'lbstgebrant, *adi.* sporządzony w domu (*n.* *p.* *poncz*).

Se'lbstgefallen, *sn.* =*s*, *ob.* Selbsteufälligkeit.

Se'lbstgefällig, *adi.* upodobanie w sobie mający, podobający się sobie samemu, zadowolony z siebie.

Se'lbstgefälligkeit, *sf.* upodobanie *n.* w sobie samym.

Se'lbstgefertigt, Se'lbstgemacht, *adi.* własnoręcznie zrobiony.

Se'lbstgefühl, *sn.* =(*e*)*s*, poczucie *n.* własnej godności; samopoczucie *n.*; ein Mann voll edlen =*s* mąż pełen szlachetnego poczucia godności.

Se'lbstgelehrte(r), *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, samouk *m.*, autodidakta *m.*

Se'lbstgenüßsam, *adi.* przystający na swoim.

Se'lbstgenüßsamkeit, *sf.* przystawanie *n.* na swój *m.*, na siebie samym.

Se'lbstgebung, *sf.* *pl.* =*en*, własne ustawodawstwo *n.*, autonomia *f.*, samorząd *m.*

Se'lbstgespräch, *sn.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, rozmowa *f.* z samym sobą, monolog *m.*

Se'lbstgeständnis, *sn.* =*s**e**s*, *pl.* =*s**e*, dobrowolne wyznanie; przyznanie *n.* się.

Se'lbstgewiß, *adi.* obacz Selbstbewußt.

Se'lbstgezogen, *adi.* własnego chowu.

Se'lbstheit, *sf.* indywidualność *f.*, osobistość *f.*; sobkostwo *n.*, samolubstwo *n.*, egoizm *m.*

Se'lbstherrlich, *adi.* zwierchniczny.

Se'lbstherrschafft, *sf.* *pl.* =*en*, samowładztwo *n.*, autokracja *f.*; samodzierżawie *n.*

Se'lbstherrscher, *sm.* =*s*, *pl.* —, samowładca *m.*, autokrata *m.*, despota *m.*, samodzierzca *m.*

Se'lbsthilfe, *sf.* samopomoc *f.*, własna pomoc.

Se'lbsthilfeverein, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, stowarzyszenie *n.* wzajemnej pomocy.

Se'lbstisch, *adi.* samolubny, sobkowski, egoistyczny.

Se'lbstklug, *adi.* mający się za mądrego, zarozumiały.

Se'lbstklugheit, *sf.* zarozumiałość *f.*, arrogancja *f.*

Se'lbstkosten, *s.* *pl.* własne koszta.

Se'lbstkostenpreis, *sm.* =*s**e**s*, *pl.* =*e*, cena *f.* własnego kosztu.

Se'lbstlautend, *adi.* samogłośny.

Se'lbstlaut(er), *sm.* =*e**s*, (=*s*) *pl.* =*e*, (—) samogłoska *f.*

Se'lbstliebe, *sf.* samolubstwo *n.*, egoizm *m.*, sobkostwo *n.*

Se'lbstling, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, samolub *m.*, egoista *m.*

Se'lbstlob, *sn.* =(*e*)*s*, samochwalstwo *n.*

Se'lbstlos, *adi.* bezinteresowny.

Se'lbstlosigkeit, *sf.* bezinteresowność *f.*

Se'lbstmord, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, samobójstwo *n.*

Se'lbstmörder, *sm.* =*s*, *pl.* —, samobójca *m.*

Se'lbstmörderin, *sf.* *pl.* =*nen*, samobójczyni *f.*

Se'lbstmörderisch, *adi.* samobójczy; =*e* Absichten haben

nosić się z zamiarami samobójczymi.

Se'lbstmordgedanke(n), *sm.* =*n**s*, *pl.* =*n*, myśl samobójcza; mit =*en* umgehen mieć myśli samobójcze.

Se'lbstporträt, *sn.* =*s*, *pl.* =*s* i =*e*, portret własny.

Se'lbstprüfung, *sf.* *pl.* =*en*, samobadanie *n.*

Selbstquätere', *sf.* *pl.* samodreczenie *n.*

Se'lbstquäterisch, *adi.* samodreczący.

Se'lbstredend, *adi.* i *adr.* oczywisty, oczywiście, naturalny, naturalnie; — bezahle ich daß rozumie się samo przez się, że to zapłać.

Se'lbstreflektant, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, osobisty reflektant; nur =*en* werden berücksichtigt, Vermittler ausgeschlossen uwzględnia się tylko osobistych reflektantów, pośrednicy wykluczeni.

Se'lbstregierung, *sf.* *pl.* =*en*, samorząd *m.*, autonomia *f.*

Se'lbstuhm, *sm.* obacz Selbstlob.

Se'lbstjähndung, *sf.* *pl.* =*en*, samogwałt *m.*, onania *f.*

Se'lbstjahn, *sf.* obacz Selbstbeschauung.

Se'lbstskrift, *sf.* *pl.* =*en*, rękopis *m.*, autograf *m.*

Se'lbstschuß, *sm.* =*s**e**s*, *pl.* =*s*chüsse, samostrzał *m.*

Se'lbstständig, *adi.* obacz Selbständig.

Se'lbstsucht, *sf.* samolubstwo *n.*, egoizm *m.*, sobkostwo *n.*

Se'lbstsuchtig, *adi.* samolubny.

Se'lbstsuchtige(r), *sm.* =*en*, *pl.* =*e*(*n*), samolub *m.*, sobek *m.*, egoista *m.*

Se'lbsttäuschung, *sf.* *pl.* =*en*, ułuda *f.*, iluzja *f.*, mamienie *n.* siebie samego.

Se'lbsttätig, *adi.* samodzielny; samoczynny, automatyczny.

Se'lbsttätigkeit, *sf.* samodzielność *f.*; samoczynność *f.*, automatyczność *f.*

Se'lbstüberhebung, *sf.* zamniemanie *n.*, przecenianie *n.* się, zarozumiałość *f.*

Sełbštüberschätzung, *sf.* ob. Sełbštüberhebung.

Sełbštüberwindung, *sf.* opanowanie *n.* się, pohamowanie *n.* się.

Sełbštunterricht, *sm.* =(e)š, nauka *f.* bez obcej pomocy, samouctwo *n.*

Sełbšturteil, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd własny.

Sełbštverachtung, *sf.* samopogarda *f.*

Sełbštverbesserung, *sf.* samopoprawa *f.*

Sełbštverblendung, *sf.* samozapalenie *n.*

Sełbštvergeffen, *adi.* niepamiętny na siebie samego.

Sełbštvergeffenheit, *sf.* zapomnienie *n.* o sobie.

Sełbštvergötterung, *sf.* ubóstwianie *n.* siebie.

Sełbštverlag, *sm.* =(e)š, własny nakład; ein Buch im — herausgeben wydać książkę własnym nakładem.

Sełbštverleugnung, *sf.* samozaparcie *n.*

Sełbštverschluß, *sm.* =š, *pl.* =š, samoczynne, automatyczne zamknięcie.

Sełbštverschulden, *sn.* =š, własna wina.

Sełbštverschuldung, *sf.* ob. Selbstverschulden.

Sełbštversicherung, *sf.* *pl.* =en, samozabezpieczenie *n.*

Sełbštverständnis, *adi., adv.* obacz Selbstredend.

Sełbštverschimmelung, *sf.* *pl.* =en, samookaleczenie *n.*, kalectwo dobrowolne.

Sełbštverteidigung, *sf.* *pl.* =en, samoobrona *f.*

Sełbštvertrauen, *sn.* =š, ufność *f.* w siebie, zaufanie *n.* w samym sobie.

Sełbštverwaltung, *sf.* *pl.* =en, własny zarząd, samorząd *m.*, autonomia *f.*

Sełbštwahl, *sf.* *pl.* =en, wolny wybór.

Sełbštwert, *sm.* =(e)š, własna wartość.

Sełbštwillie, *sm.* =nš, własna wola, samowola *f.*, upór *m.*; kaprys *m.*

Sełbštwillig, *adi.* samowolny; uparty; kapryśny.

Sełbštzufrieden, *adi.* zadowolony z siebie.

Sełbštzufriedenheit, *sf.* własne zadowolenie; zarozumiałość *f.*, arogancja *f.*

Sełbštziindend, *adi.* samozapalny.

Sełbštzwang, *sm.* =(e)š, przymus własny, przewyciężenie *n.* się.

Sełbštzen, *va.* (haben) wędzić.

Sełbštzer, *sm.* =š, *pl.* —, masarz *m.*

Sełbštzeri, *sf.* *pl.* =en, marnia *f.*, skład *m.* wędlin, wędliniarnia *f.*; solarnia *f.*

Sełbštzeisch, *sn.* =š, *pl.* =e, wędlina *f.*, wędzonka *f.*

Sełbštzerre, *sn.* wędzone zioberka wieprzowe.

Sełbštziön, *sf.* *pl.* =en, wybór *m.*, dobór *m.*, selekcja *f.*; = Wahl, Lušwahl.

Sełbštzelei, *sn.* =š, selenek *m.* ołowiu.

Sełbštzeufser, *sn.* =š, selenek *m.* miedzi, berzelin *m.*

Sełbštzeure, *sf.* *pl.* =n, kwas selenowy.

Sełbštzig, *adi.* święty, błogi, błogosławiony, szczęśliwy; ist — entschlafen zasnął w Bogu; jmdn — machen kogós uszczęśliwić, ucieszyć; — sprechen ogłosić świętym, błogosławionym, kanonizować; jmdn — preißen sławić czyje szczęście; in das Reich der =en kommen dostać się do królestwa błogosławionych; daš wird dich nicht — machen to cię nie zbawi; Gott hab' ihn — Panie, święc nad jego duszą; =en Andenkenš świętej pamięci; mein =er Vater, mein Vater — nieboszczyk ojciec mój.

Sełbštige, *sf.* *pl.* =n, nieboszczka *f.*; błogosławiona *f.*

Sełbštige(r), *sm.* *pl.* =en, nieboszczyk *m.*; błogosławiony *m.*

Sełbštigkeit, *sf.* zbawienie *n.*, błogość *f.*, szczęśliwość *f.*; Gefühl der — błogie uczucie; die ewige — erlangen uzyskać wieczne zbawienie; welche —! co za rozkosz!

Sełbštigsprechung, *sf.* kano-nizacya *f.*, beatyfikacya *f.*

Sełbštlicie, *sm.* =š, *pl.* =š, *i sf.* —, *pl.* =(e)n, seler *m.*, mirzyk *m.*

Sełbštliciesalat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, sałata *f.* z selerów.

Sełbštten, I. *adi.* rzadki, nadzwyczajny; dziwny; =er Gast rzadki gość; nichts =eš nie nadzwyczajnego; ein =er Mensch niezwykły, nadzwyczajny człowiek; II. *adv.* rzadko; wir sehen ihn — widujemy go rzadko.

Sełbšttene, *sn.* =n, rzadka rzecz, rzadkość *f.*, osobliwość *f.*

Sełbšttenheit, *sf.* *pl.* =en, rzadkość *f.*, osobliwość *f.*, niezwykłość *f.*

Sełbštter(š)wasser, *sn.* =š, woda selterska.

Sełbšttsam, I. *adi.* dziwny, dziwaczny, osobliwy, szcze-gólny; II. *adv.* dziwnie, osobliwie, szczególnie.

Sełbšttsamerweise, *adv.* dziwnym sposobem; er hat mir — nichts davon gesagt dziwnym sposobem nie wspominał mi o tem.

Sełbšttsamkeit, *sf.* *pl.* =en, dziwaczność *f.*; osobliwość *f.*, szczególność *f.*

Sełbšttsaphor, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, semafor *m.*, ramienica *f.* (kol.).

Sełbštster, *sn.* =š, *pl.* —, półrocze *n.*; = Halbjahr.

Sełbštstra'l, *adi.* półroczny.

Sełbštstrolou, *sn.* =š, *pl.* =š, średnik *m.*; = Strichpunkt.

Sełbštstina, *sn.* =(e)š, *pl.* =e i =ien, seminaryum *n.*; geistlicheš — seminaryum duchowne, teologiczne; Lehrer — seminaryum nauczycielskie, pedagogiczne.

Sełbštstindirektor, *sm.* =š, *pl.* =en, dyrektor *m.* seminaryum.

Sełbštstinar'i't, *sm.* =en, *pl.* =en, seminarzysta *m.*

Sełbštstinar'i'tin, *sf.* *pl.* =nen, seminarzystka *f.*

Sełbštstite, *sm.* =en, *pl.* =en, semita *m.*

Sełbštstisch, *adi.* semicki.

Sełbštstmmel, *sf.* *pl.* =n, bułka *f.*, bułeczka *f.*, kukielka *f.*;

wie warme -n abgeben mieć odbyt jak świeże bułki.

Se'mmelbäcker, *sm.* =s, *pl.* —, piekarz *m.* bułek, piekarz *m.* białego pieczywa.

Se'mmelblond, *adi.* jasno blond.

Se'mmelflöße, *sm.* *pl.* kluski bułczane.

Se'mmelmehl, *sn.* =(e)s, pszenna mąka.

Se'mmelrinde, *sf.* *pl.* =n, skórka *f.* bułki.

Se'mmelschnitte, *sf.* *pl.* =n, kromka *f.* bułki.

Se'mmelteig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ciasto bułczane.

Senat', *sm.* =(e)s, *pl.* =e, senat *m.*

Senat'or, *sm.* =s, *pl.* =en, senator *m.*

Senato'renfamilie, *sf.* *pl.* =n, rodzina senatorska.

Senato'rengescheft, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, rząd senatorski.

Senato'renstand, *sm.* =(e)s, stan senatorski.

Senato'renwürde, *sf.* godność senatorska.

Senat'sbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, urzędnik *m.* senatu.

Senat'sbeschluss, *sm.* =jes, *pl.* =schlüsse, uchwała *f.* senatu.

Se'ndbar, *adi.* nadający się do przesyłki *f.*

Se'ndbote, *sm.* =n, *pl.* =n, wysłaniec *m.*, posłaniec *m.*; sługa *m.* do poсылek.

Se'ndbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, okólnik *m.*

Se'nden, *va.* sandte i sendete, habe gesandt i gesendet posyłać, posłać, wysłać, wyprowadzić, zasysać; ich sende Ihnen viele Grüße zasysałam panu wiele ukłonów; einen Pfeil — puścić strzałę.

Se'nder, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Absender.

Se'nderin, *sf.* *pl.* =nen, obacz Absenderin.

Se'ndling, *sm.* =s, *pl.* =e, obacz Sendbote.

Se'ndschreiben, *sn.* =s, *pl.* —, pismo okólnie, okólnik *m.*, ordgie *n.*

Se'ndung, *sf.* *pl.* =en, 1) poсылka *f.*, przesyłka *f.*, wysyłka *f.*; 2) postanowienie *n.*, misya *f.*

Se'neschall, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, urząd dworski w dawnych czasach; służący *m.* w bóżnicy.

Senf, *sm.* =(e)s, gorczyca *f.*, musztarda *f.*, gelber, weißer Senf gorczyca żółta, biała; seinen — zu etwas geben wtrącić swoje trzy grosze; — nach der Maßzeit musztarda po obiedzie.

Se'nsbüchse, *sf.* *pl.* =n; Se'nsdose, *sf.* *pl.* =n, musztardniczka *f.*, stoik *m.* na musztardę.

Se'nsfrucht, *sf.* *pl.* owoce *pl.* w musztardzie, na gorczycy.

Se'nsgurte, *sf.* *pl.* =en, ogórek *m.* w musztardzie.

Se'nsforn, *sn.* =(e)s, *pl.* =fórner, ziarnko *n.*, nasienie *n.* gorczycy.

Se'nslöffel, *sm.* =s, *pl.* —, łyżka *f.* do musztardy.

Se'nsmehl, *sn.* =es, mielona gorczyca, mąka gorczyczna.

Se'nsmühle, *sf.* *pl.* =n, młynek *m.* do mielenia gorczycy.

Se'nsnapf, *sm.* =es, *pl.* =napfe; Se'nskopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, musztardniczka *f.*, czarka *f.* na musztardę.

Se'nsöl, *sn.* =(e)s, olej *m.* z gorczycy.

Se'nsplaster, *sn.* =s, *pl.* —, Se'nsumschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, gorczycznik *m.*, plaster gorczyczny, synapizm *m.*, okład gorczyczny.

Se'nsaffe(n), *sm.* =ns, nasienie *n.* gorczycy.

Se'nsauce, *sf.* *pl.* =n; Se'nsfunte, *sf.* *pl.* =n, sos musztardowy.

Se'nssteig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ciasto gorczyczne, synapizm *m.*, gorczycznik *m.*

Se'nsstaßmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do opalania.

Se'ngen, *va.* i *vn.* (haben) palić; opalić, osmalić *n.* p. geß, przypalić; sich den Rock am Dfen — osmalić surdut przy piecu; die Sonne sengt das Gras słońce wypala trawę; — und brennen nieß pożogę, pustoszyć ogniem.

Se'nger, *sm.* =s, *pl.* —, podpalacz *m.*, niszczyciel *m.*

Se'ngerig, *adi.* przypalony; — ichmeden, riechen trącić spaleniem.

Se'ngestrob, *sm.* =(e)s, słoma *f.* do podpalenia.

Seni'l, *adi.* starczy, schyłkowy, właściwy starcom.

Seni'or, *sm.* =s, *pl.* =en, senior *m.*, starszy *m.*

Seni'or'at, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, seniorat *m.*, starszeństwo *n.*

Seni'o'renkonvent, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zgromadzenie *n.*, starszych, konwent *m.* seniorów.

Se'ntblei, *sn.* =es, Se'ntlot, *sn.* =es, ołowianka *f.*, pion mularski.

Se'ntel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) sznurek *m.*, tasienka *f.* do sznurowania bucików, sznurowadło *n.*; 2) obacz Se'ntblei.

Se'ntelstift, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, sztyft *m.* przy sznurowadle.

Se'nten, *I. va.* (haben) 1) spuszczać, spuścić, zniżyć, opuścić, zwiesić; eine Leithe ins Grab — złożyć zwłoki do grobu; die Zadel — pochodnię zniżyć płomieniem do ziemi obrócić; den Blick — spuścić oczy na dół; die Stimme — zniżyć głos; etw. in Bergessenheit — puścić coś w niepamięć; den Kopf, die Hände — opuścić głowę, ręce; 2) die Fahnen — zniżyć chorągwie salutując; 3) (ogrodn.) odkładać, odginać, kabłąkować w ziemię, ponaginać i zakopać w ziemię gałęzie drzewa; II. sich —, *vr.* spuszczać się, zniżać się, opadać, osunąć się, pochylać się, uginać się pod czemś; osiadać się; das Haupt senkt sich auf die Brust zwięsza głowa na pierś opada, zwiesza się; das Haus, die Mauer senkt sich dom, mur zapada się, osiada w ziemię; der Schlaf senkte sich auf ihre Augenlider sen osiadł na jej powiekach.

Se'nten, *sn.* =es, opuszczenie *n.*, zniżanie *n.*, zwieszanie *n.*, odginanie *n.*, kabłąkowanie *n.*; osuwanie *n.* się, pochylanie *n.* się, osiadanie *n.*

Se'nter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — 1) szczerp młody, odkład *m.*, gałąź *f.*, żywy kół; 2) niewód *m.*

Se'ntgrube, *sf. pl.* =*n*, jama kanałowa, dół kloaczny.

Se'nthafen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kruczek *m.* do odkładania.

Se'ntkajten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*k*ajten, grodza *f.*, skrzynia nurkowa, kieszon *m.*

Se'ntlinie, *sf. pl.* =*n*, linia pionowa.

Se'ntnadel, *sf. pl.* =*n*, zgłębnik *m.*, sonda *f.*

Se'ntkrebe, *sf. pl.* =*n*, szczerp winny odłożony.

Se'ntkreft, *adi. adv.* 1) pionowy, -wo, prostopadły, -le; — *abslaffen* opadać prostopadłe; in =*er* Richtung bauen wznieść budowę prostopadłą.

Se'ntkreiß, *sn.* =*seß*, obacz Se'nter 1).

Se'ntlung, *sf. pl.* =*en*, spuszczenie *n.*, zniżanie *n.*, opuszczenie *n.*, się, opadnięcie *n.*, osiadańie *n.*; zniżenie (tonu), zgłoska nieakcentowana.

Se'nt, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, Se'ntne, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, Se'ntner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pasterz alpejski, juhask *m.* (w Tatrach).

Se'ntne, *sf. pl.* =*n*, 1) trzoda *f.*; 2) = Se'ntne.

Se'ntnerin, *sf. pl.* =*nen*, pasterka alpejska, juhaska *f.*

Se'ntnhütte, *sf. pl.* =*n*, szałas *m.*, chata pasterska.

Se'ntnerel', *sf. pl.* =*en*, 1) obacz Se'ntnhütte; 2) trzoda *f.* krów.

Se'ntnesbaum, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*b*äume, drzewo senesowe.

Se'ntnesblätter, *sn. pl.* =*l*ście senesowe.

Se'ntsal', *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, sensal giełdowy, maklerz przysięgły, pośrednik *m.*

Se'ntsalgebüß, *sf. pl.* =*en*, należytość maklerska.

Sensatio'n, *sf. pl.* =*en*, wielkie wrażenie, sensacja *f.*, aŭ — *berednet* obliczone na sensację; — *erregend* wywołujący, *sprawiend* sensację.

Sensatione'll, *adi.* =*en*, sensacyjny.

Sensatio'nâprozeß, *sm.* =*seß*,

pl. =*se*, proces głośny, sensacyjny.

Sensatio'nâroman, *sm.* =*eß*, *pl.* =*e*, powieść sensacyjna.

Se'ntje, *sf. pl.* =*n*, kosa *f.*

Se'ntjet, *va.* (haben) kosić.

Se'ntjenfabrik, *sf. pl.* =*en*, fabryka *f.* kos.

Se'ntjenförmig, *adi.* =*ko*sisty.

Se'ntjengerüht, *sn.* =*eß*, *pl.* =*e*, grabki *pl.*

Se'ntjengriiff, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, trzon *m.* u kosy.

Se'ntjenlieb, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, ciecie *n.* kosa.

Se'ntentlinge, *sf. pl.* =*n*, ostrze *n.* kosy.

Se'ntenmann, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*m*änner, kosiarz *m.*, kosy-nier *m.*, śmierć *f.* z kosą.

Se'ntenträger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Se'ntenmann.

Se'ntenschild, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, kowal robiący kosy.

Se'ntenstahl, *sm.* =*(e)ß*, stal *f.* na kosy.

Se'ntenstein, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, kamień *m.* do ostrzenia kosy.

Sensibilitä't, *sf.* =*w*rażliwość *f.*, sensytywność *f.*, uczuciowość *f.*; = *Empfindlichkeit*.

Sensibel, Sensitiv, *adi.* =*w*rażliwy, sensytywny, (u)czuciowy; = *Empfindlich*.

Sensorium, *sn.* = \bar{s} , świadomość *f.*, przytomność *f.*, sensoryum *n.*

Sensualität, *sm.* =*z*mysłowość *n.*, sensualność *f.*; = *Sinnlichkeit*.

Sensualist, *sm.* =*en*, *pl.* =*n*, człowiek zmysłowy, sensualista *m.*

Sensualistisch, *adi.* =*z*mysłowy, sensualny.

Sente'nz, *sf. pl.* =*en*, zdanie *n.*, sentencja *f.*, orzeczenie *n.*, wyrok *m.*; = *Satz*, *Urteil*.

Sente'nzenreich, Sententio's, *adi.* =*sen*tencyjny, pełen moralnych zdań.

Sentimenta'l, *adi.* i *adv.* =*sen*tymentalny, sentymentalnie; uczuciowy, uczuciowo.

Sentimentali'smus, *sm.* =*sen*tymentalność *f.*, uczuciowość *f.*

Se'para't, *adi.* =*os*obny, odrębny, oddzielny; = *Besonder*.

Se'para'tabbrud, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*brüde*, osobna odbitka.

Se'para'tausgabe, *sf. pl.* =*n*, odrębne wydanie.

Se'para'teingang, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*gänge*, osobne wejście.

Se'para'tfriede(n), *sm.* =*n*ß, odrębny pokój.

Separatio'n, *sf. pl.* =*en*, 1) odłączenie *n.*, rozdzielenie *n.*, rozłączenie *n.*; im *Zimmer* eine — *machen* zrobić w pokoju przepierzenie; 2) rozwód *m.*, separacja *f.*

Separati'st, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, separatysta *m.*, sekciarz religijny.

Se'para'tkonto, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =*ti*, osobne, odrębne konto.

Se'para'tzug, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*züge*, pociąg oddzielny, separata *f.*

Se'para'tvertrag, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*träge*, odrębny układ, specjalny traktat, umowa *f.*

Se'parie'ren, *va.* (haben) i *rr.* odłączyć, rozłączyć, separować, odłączyć się, rozłączyć się, separować się, wziąć rozwód.

Se'pia, *sf.* 1) małwa *f.*, (ryba morska); 2) czernik lekarski.

Se'pte, *sf. pl.* =*n*, siódemka *f.* (muzyka).

Se'ptember, *sm.* = \bar{s} , wrzesień *m.*

Se'ptemberwetter, *sn.* = \bar{s} , pogoda wrześniowa.

Se'ptemberwolfe, *sf. pl.* =*n*, babskie lato.

Se'ptemvir, *sm.* = \bar{s} i =*n*, *pl.* =*n*, członek *m.* rady siedmiu, septemwir *m.*

Se'ptemvirat, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, rada *f.*, rząd *m.* siedmiu, septemwirat *m.*

Se'ptet, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, septet *m.*, utwór muzyczny na siedm głosów.

Se'ptima, *sf. pl.* =*men*, siódma klasa gimnazjalna.

Se'ptime, *sf. pl.* =*n* = *Se'pte*.

Se'ptisch, *adi.* =*pos*oczniczy; *gu*ilny.

Se'que'nz, *sf. pl.* =*en*, następstwo *n.*, sekwencja *f.*

Sequeſter, *sm.* =š, sekwestr *m.*, zajęcie sądowe.

Sequeſtra'tor, *sm.* =š, *pl.* -en, sekwestrator *m.*

Sequeſtrie'ren, *va.* (haben) (za)sekwestrować, zająć sądowo.

Sequeſtrie'ren, *sn.* =š, Sequeſtrie'ring, *sf.* *pl.* -en, sekwestracja *f.*

Sera'i(l), *sn.* =š, *pl.* =š, seraj *m.*, babiniec sułtański.

Ser'aph, *sm.* =š, *pl.* -im, serafin *m.* (anioł).

Sera'p'ijſch, *adi.* anielski.

Sera'ſkier, *sm.* =š, *pl.* —, seraskier *m.*, naczelny wódz turecki, turecki minister wojny.

Serena'de, *sf.* *pl.* -n, serenada *f.*

Sereni'ssimuſ, *sm.* *pl.* -mi, serenissimus *m.*, tytuł *m.* udzielnych książąt.

Ser'ge, *sm.* rodzaj wełnianej materii.

Sergea'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, sierżant *m.*, kapral *m.*

Ser'ie, *sf.* *pl.* -n, serya *f.*, szereg *m.*, oddział *m.*

Ser'ienloſ, *sn.* =seš, *pl.* =se, los seryowy.

Ser'ienziehung, *sf.* *pl.* =en, ciągnięcie *n.* seryi.

Sermo'n, *sm.* =š, *pl.* =e, kazanie *n.*; = Predigt.

Ser'io'š, *adi.* poważny; = Ernst.

Ser'ö'š, *adi.* wodny, surowiczy.

Ser'öšblutig, *adi.* surowiczokrwawy.

Ser'öſtät, *sf.* *pl.* =en, wodniſtość *f.*, surowica *f.*

Serpenti'n, *sm.* =š, *pl.* =e, Serpenti'nstein, *sm.* =š, *pl.* =e, serpens *m.*, węzłowic *m.* (kamień).

Serpenti'ne, *sf.* *pl.* -n, serpens *f.*, węzłowa droga, zakręt *m.*, zakolenie *n.*, kołano *m.* rzeki.

Serpenti'ntanz, *sm.* =š, *pl.* =e, taniec serpensowy.

Ser'm, *sn.* =š, *pl.* =e, Sera, surowica *f.*, serum *n.*

Ser'minjektion, *sf.* *pl.* =en, wstrzyknięcie *n.* surowicy.

Serwa'nte, *sf.* *pl.* -n, ser-

wantka *f.*, szafka *f.* na srebro, szafka *f.* na drobiazgi.

Serwi'ce, *sn.* =š, *pl.* —, serwis stółowy, zastawa stołowa; usługa hotelowa.

Serwi'rbrett, *sn.* =š, *pl.* =er, taca *f.* do podawania jedzenia.

Serwi'rtiſch, *sm.* =es, *pl.* =e, stół *m.* do przygotowania potraw przed podaniem.

Serwi'ren, *va.* (haben) podawać do stołu, usługiwać.

Serwi'tte, *sf.* *pl.* -n, serwetka *f.*; kleine — serwetka *f.* do kawy, herbaty.

Serwi'ttenband, *sn.* =es, *pl.* =e, bänder, Serwi'ttenhalter, *sm.* =š, *pl.* —, Serwi'ttenring, *sm.* =š, *pl.* =e, obrączka *f.* do serwety.

Serwi'ttentloſ, Serviettenpudding, *sm.* =š, *pl.* =e, obączka *f.* do serwety.

Serwi'ttentloſ, Serviettenpudding, *sm.* =š, *pl.* =e, obączka *f.* do serwety.

Serwi't, *adi.* służący, niewolniczy.

Serwili'smuſ, *sm.*; Serwilität, *sf.* służalczość *f.*, serwilizm *m.*

Serwi't, *m.*, serwita *m.* (zakonnik *m.*).

Serwi'tenmünd, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz Serwit.

Serwi'tenmoune, *sf.* *pl.* -n, siostra *f.* serwitka.

Serwi'tenorden, *sm.* =š, *pl.* —, zakon *m.* serwitów (serwitek).

Serwitu't, *sn.* =š, *pl.* =e, służebność *f.*, serwitut *m.*; = Dienſtbarkeit.

Ser'vus! sługa! *m.* (powitanie).

Ser'ſam, *sm.* =š, Ser'ſamkraut, *sn.* =š, *pl.* =e, Ser'ſamkräuter, łogowa *f.*, ciemierzycznik *m.* (roślina).

Ser'ſambein, *sn.* =š, *pl.* =e, Ser'ſamknöchelchen, *sn.* =š, *pl.* —, trzeszczki *pl.* (anat.).

Ser'ſamförner, *sn.* *pl.* ziarnka sezamowe.

Ser'ſamöl, *sn.* =š, *pl.* =e, olej sezamowy.

Ser'ſelkraut, *sn.* =š, *pl.* =e, Ser'ſelkraut, koprovník *m.*, wielki kmin, żebrzyca *f.*, czarnaogłów *m.*, żaniczyst *m.* (roślina).

Ser'ſſel, *sm.* =š, *pl.* —,

krzesło *n.*, stołek *m.*; auf zwei'n ſißen ſiedzieć na dwóch stołkach.

Ser'ſſelchen, *sn.* =š, *pl.* —, krzeselko *n.*, stołeczek *m.*

Ser'ſſelfuß, *sm.* =š, *pl.* =e, ſiße, noga *f.* u krzesła.

Ser'ſſelhebe, *sf.* *pl.* -n, poręcz *f.* u krzesła.

Ser'ſſelleiſte, *sf.* *pl.* -n, listwa *f.* pod ścianą.

Ser'ſſelüberzug, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz pokrowiec *m.*, powłóczka *f.* na krzesło.

Ser'ſſelmacher, *sm.* =š, *pl.* —, stolarz *m.*, co krzesła robi.

Ser'ſſelrohr, *sn.* =š, *pl.* =e, trzcina *f.* do wyplatania krzesel.

Ser'ſſelträger, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Sänſtenträger.

Ser'ſhaft, *adi.* osiadły, pobytowy, zamieszkały, ein =š Volk osiadły naród; ſich — maßen osiedlić się.

Ser'ſhaftigkeit, *sf.* osiadłość *f.*, zamieszkałość *f.*; das Wahlgeſetz fordert eine zwei-jährige — des Wählers ustawa wyborcza żąda dwuletniej osiadłości wyborcy.

Ser'ſio'n, *sf.* *pl.* =en, posiedzenie *n.*, zebranie *n.*; sesja *f.*; = Sitzung, Sitzung = periode.

Ser'ſter, *sm.* =š, *pl.* —, stara miara (około 15 litrów).

Ser'ſterz, *sm.* =š, *pl.* =e, sesterca *f.* (starożytna moneta rzymska).

Ser'ſtaugel, *sf.* obacz Hechtangel.

Ser'ſtarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota zecerska, składanie *n.* czcionek.

Ser'ſtart, *sf.* *pl.* =en, rodzaj *m.* składania czcionek; sposób *m.* kompozycji.

Ser'ſtbaum, *sm.* =š, *pl.* =e, säume, drzewko *n.* do sadzenia, szcep *m.*, siewek *m.*

Ser'ſtbrett, *sn.* =š, *pl.* =e, -er, deszczułka *f.* zecerska.

Ser'ſtkei, *sn.* =es, *pl.* =er, sadzane jajo.

Ser'ſthammer, *sm.* =š, *pl.* —, przykładak *m.*, młot przykładowy.

Ser'ſten, I. *va.* (haben); 1) sadzać, posadzić, usadowić;

Gäste — usadowić gości; den Hut auf den Kopf — włożyć kapelusz na głowę; jmdm auf den Thron — osadzić kogoś na tronie; przy-sadzić, przytknąć, przystawić, postawić; jmdm den Degen an die Brust — przytknąć komu szpadę do piersi; den Kopf ans Feuer — przystawić garnek na ogień; die Trompete an den Mund — przytknąć trąbę do ust; das Kind an die Brust — przy-łożyć dziecko do piersi; den Keller auf den Tisch — postawić talerz na stole; ein Zimmer in Ordnung — po-sprzątać pokój; in stand — uporzadkować; beiseite — usunąć; ein Denkmal — wznieść, wystawić pomnik; ans Land — wysadzić na ląd; jmdm an die Luft —, jmdm den Stuhl vor die Tür — wyrzucić kogoś za drzwi; jmdm den Kopf zu-recht — przemówić komu do rozumu; sein Vermögen an etw. — ważyć na co majątek; etw. ins Wert — wy-konać coś, wprowadzić w czyn; in Szene — wystawić, inscenować; in Betrieb — puścić w ruch; in Flammen — zapalić; unter Wasser — zatopić; in Schreden, Angst — nastraszyć, przerazić; in Erstaunen, Vermunderung — zadziwić; jmdm in Verlegen-heit — wprowadzić kogo w ambaras; ins Gefängnis — osadzić w więzieniu; einen Preis auf etw. — wyznaczyć nagrodę; in Freiheit — wy-puścić na wolność, uwolnić; auf freien Fuß — wypuścić na wolną stopę; alles daran — wszystkimi środkami do czegoś dążyć; etw. aufs Spiel — ryzykować co; auf jmdm seine Hoffnung — pokładać w kim nadzieję; das Objekt wird in den vierten Fall gesetzt orzeczenie kładzie się w czwartym przypadku; beiseite — usunąć, odłożyć na bok; ein Kind in die Welt — spłodzić, urodzić dziecko; jmdm einen Termin — usta-

nowić komu termin; 2) Pflan-zen — sadzić rośliny; 3) auf ein Pferd — stawiać na konia; alles auf eine Karte — postawić wszystko na jedną kartę; in die Lotterie — stawiać na loteryę; 4) Spigen, Treffen auf ein Kleid — ugarnirować suknię koronkami, taśmami; 5) Bluteigel, Schröpfköpfe — stawiać pi-jawki, bańki; 6) eine Zeit-ung — składać gazetę; 7) ein Lied in Musik — skomponować muzykę do pieśni; 8) ein Ziel — po-łożyć kres, wytknąć cel; eine Zeit — oznaczyć czas; jmdm über andere — wy-wyższyc kogo; der König setzte ihn über alle Beamten seines Hofes król ustanowił go przełożonym wszystkich urzędników swego dworu; ein Gesetz außer Kraft — unieważnić ustawę; alles daran — wyteżyć wszystkie siły; den Fall — przypuścić; gesetzt den Fall dajmy na to, przypuścmy; seine Ehre in etw. — mieć sobie coś za punkt honoru; das wird böses Blut — to wywoła oburzenie, gniew; II. *vn.* (sein i haben) über einen Fluß — przeprowić się przez rzekę; über einen Graben, Zaun — przesadzić, przeskoczyć przez rów, płot; III. *sih* —, *vr.* usiąść, osiadać, opadać, osadzać się, ustać się; — Sie sich siadaj pan; ein Gebäude setzt sich budynek osiada; der Rasse muß sich erst — kawa musi się wprzód osadzić; sich zur Ruhe — usunąć się od pracy; sich zu jmdm — usiąść przy kim; sich zu Tische — usiąść do stołu; sich aufs hohe Ross — mówić z wysokiego tonu; sich zur Wehre — bronić się; sich in den Besitz einer Sache — wziąć coś w posiadanie; sich an eine Arbeit — wziąć się do roboty; sich bei jmdm in Gunst — weisnąć się w czyjąś łaskę; sich etw. in den Kopf — nabicić sobie

czemś głowę; sich wider etw. — powstać przeciwko czemuś; sich in Bewegung — ruszyć z miejsca; IV. *v. im-pers.* es wird Streit — be-dzie kłótnia; es wird Prügel — będą kije; was hat es dort gesekt? co się tam wydarzyło?

Se'hen, *sn.* =s, siadanie *n.*, składanie *n.*, komponowa-nie *n.*

Se'her, *sm.* =s, *pl.* —, zecer *m.*, składacz *m.*; ten co sadii drzewa i t. p.

Se'herin, *sf.* *pl.* =nen, zecerka *f.*, składaczka *f.*

Se'herlohn, *sm.* -(e)s, *pl.* =löhne, zapłata zecerska.

Se'hfehler, *sm.* =s, *pl.* —, omyłka zecerska.

Se'hfish, *sm.* =es, *pl.* =e, zarybek *m.*, kroczek *m.*

Se'hgarten, *sm.* =s, *pl.* =gärten, szkoła ogrodowa.

Se'hhafe, *sm.* =n, *pl.* =n, samica *f.* królika lub zajaca.

Se'hkarpfen, *sm.* =s, *pl.* —, karpik *m.*, karp *m.*, z narybku.

Se'hkästen, *sm.* =s, *pl.* =fä-
sten, kaszta zecerska.

Se'hkolben, *sm.* =s, *pl.* —, stempel *m.* do nabijania dział.

Se'hkunst, *sf.* *pl.* =künste, sztuka zecerska; sztuka kom-pozytorska.

Se'hling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, latorośl *f.*, rozsada *f.*, sadzonka *f.*, wysadka *f.*, odzio-mek *m.*, szcep *m.*

Se'hlinie, *sf.* *pl.* =n, szcze-lina *f.*, linia zecerska.

Se'hmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna zecerska, maszyna *f.* do składania czcionek.

Se'hpflanze, *sf.* *pl.* =en, obacz Se'hling.

Se'hrebe, *sf.* *pl.* =n, szcep winny.

Se'hreis, *sn.* =ies, *pl.* =ier, obacz Se'hling.

Se'hshule, *sf.* *pl.* =n, ob. Se'hgarten.

Se'hstempel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Se'hkolben.

Se'hstich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, sadzawka *f.*, staw zarybiony.

Se'hung, *sf.* *pl.* =en, ob. Se'hen.

Śchwage, *sf. pl.* =n, szynkowa *f.*, otowianka *f.* do wymierzania równości powierzchni.

Śchwajże, *sf. pl.* =n, walec zcerski.

Śchwaj, *sf. lag m.*, (ryboł.) czas *m.* leżenia; czas *m.* kocenia się zajęcy, sarni i jeleni.

Śchwajewig, *sm.* = (e)ś, *pl.* =e, gałązka *f.* do sadzenia.

Śchwaj, *sf. pl.* =n, zaraza *f.*, pomór *m.*, epidemia *f.*; choroba stadna (u bydła).

Śchwajartig, *adi.* epidemiczny, nagminny; die Krankheit tritt — auf choroba występuje nagminnie.

Śchwajenerreger, *sm.* =ś, *pl.* —, zarazek *m.*, przyrzut *m.*

Śchwajenfrei, *adi.* wolny od zarazy.

Śchwajenherd, *sm.* = (e)ś, *pl.* =e, siedlisko *n.* zarazy.

Śchwajenjahr, *sn.* = (e)ś, *pl.* =e, rok pomorowy.

Śchwajenstoss, *sm.* = (e)ś, *pl.* =e, obacz Śchwajenerreger.

Śchwajzen, *vn.* (haben) wzdychać, westchnąć; nach etw. ſchwajzen za czemś wzdychać; tief — wzdychać z głębi duszy.

Śchwajzen, *sn.* =ś, wzdychanie *n.*; ſchwereś — ciężkie westchnienie.

Śchwajzer, *sm.* =ś, *pl.* —, westchnienie *n.*, wzdychanie *n.*; einen — ausstoßen westchnąć.

Śchwajzerbrücke, *sf.* most *m.* westchnień (w Wenecyi).

Śchwajzerel, *sf. pl.* =en, ob. Śchwajzer.

Śchwajten, *sf. pl.* =ten, seksta *f.*, szóstka *f.*, szósta (w Niemczech pierwsza) klasa gimnazjalna.

Śchwajtner, *sm.* =ś, *pl.* —, szóstkłasiasta *m.*; in Niemczech uczeń 1. klasy gimnazjalnej.

Śchwajnt, *sm.* =en, *pl.* =en, sekstant *m.* (astronomiczny).

Śchwajre, *sf. pl.* =n, szóstka *f.* seksta *f.* (w muzyce).

Śchwajrtford, *sm.* = (e)ś, *pl.* =e, akord sekstowy.

Śchwajrtt, *sn.* = (e)ś, *pl.* =e, sekstet *m.* (w muzyce).

Śchwajrtue, *sf. pl.* =n, rodzaj klarynetu.

Śchwajrtorgane, *sn. pl.* narządy płciowe.

Śchwajrtshytem, *sn.* = (e)ś, *pl.* =e, ustrój, system płciowy.

Śchwajrtll, *adi.* płciowy, seksualny.

Śchwajrtstou, *sf. pl.* =en, ob. Secektion.

Śchwajrtten, *va.* obacz Seccieren.

Śchwajrttito, *sn.* =ś, *pl.* =ś, pisanka *f.*, ozdoba *f.* na świeżo potynkowanej ścianie rylcem dokonana.

Śchwajrt, *schal*, *sm.* = (e)ś, *pl.* =e, szal *m.*, chusta *f.*

Śchwajrtwiden, *schajrtiden*, *sn.* =ś, *pl.* —, szalik *m.*

Śchwajrttiff, *sm.* =ś, *pl.* =ś, szeryf *m.*, sędzia angielski.

Śchwajrttray, *sm.* =ś, *pl.* =ś i =ieś, wino hiszpańskie; sztuczna wełna.

Śchwajrttupel, *schrapnel*, *sm.* i *n.* =ś, *pl.* =ś, szrapnel *m.* nabój wybuchowy.

Śchwajrtttschuß, *sm.* =ś, *pl.* =ś, wyrzut szrapnelowy.

Śchwajrttue, *sf. pl.* =n, sybila *f.*; wróżka *f.*, wieszczka *f.*; alte — stare babsko, stary grat.

Śchwajrtttspruch, *sm.* = (e)ś, *pl.* =sprüche, wyrocznia *f.*, wróżba *f.* sybili.

Śchwajrtttsybi, *adi.* sybiliski.

Śchwajrt, *pron.* się, siebie, sobie; er freut — cieszy się; — etw. denken pomysleć sobie co; — selbst sam sobie; an und für — samo przez się; daß Ding an — przedmiot jako taki; etw. bei — tragen coś przy sobie nosić; jeder für — każdy dla siebie, każdy samopas; es hat nichts auf — nic na tem niema, nie zależy na tem, mniejsza o to; zu — einladen prosić do siebie; er hat es — selbst zuschreiben sam sobie winien; es wird — schon von selbst machen jakoś to będzie, jakoś się to zrobi; hier sitzt es — bequem siedzi się tutaj wygodnie; gan; für — leben

żyć sam dla siebie, odosobniony.

Śchwajrt, *sf. pl.* =n, sierp *m.*; mit der — Gras schneiden żąć trawę; — des Mondes sierp *m.* księżycza.

Śchwajrtartig, Śchwajrtförmig, *adi.* sierpowaty, pałkowaty.

Śchwajrtbeine, *sn. pl.* nogi kabłakowate.

Śchwajrtbeinig, *adi.* mający nogi kabłakowate.

Śchwajrtblume, *sf. pl.* =n, obacz Cyane.

Śchwajrtente, *sf.* kaczka *f.* kosatka.

Śchwajrtfrone, *sf.* pańszczyzna *f.* z sierpem.

Śchwajrttülle, *sf. pl.* =n, chorzobla *f.*

Śchwajrttlee, *sm.* =ś, koziorożnik złoty, lucernia sierpokowata, medyka *f.* (rośl.).

Śchwajrtkraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, sierpnica *f.* (rośl.).

Śchwajrtlu, *va.* (haben) żąć, sierpem żryznąć.

Śchwajrteln, *sn.* =ś, Śchwajrtlung, *sf. pl.* =en, żęcie *n.* sierpem.

Śchwajrttschnäbel, *sm.* =ś, *pl.* =tschnäbel, dziób zakrzywiony.

Śchwajrttschnäbelig, *adi.* krzywodziobaty.

Śchwajrtwagen, *sm.* =ś, *pl.* =wägen, wóz kosisty.

Śchwajrt, *adi.* 1) pewny, bezpieczny; ein =es Zeichen, Mittel dobry znak, środek *m.*; =er Gang, Ort, Erfolg pewny krok, pewna miejscowość, pewne powodzenie; — stellen zabezpieczyć; ein =er Mann pewny człowiek; dieser Chirurg hat eine =e Hand ten chirurg ma pewną rękę; =e Nachricht pewna wiadomość; gan; — gehen iść na pewniaka; seiner Sache — sein być pewnym swego; ein =er Tod pewna śmierć; =es Einkommen haben mieć pewne dochody; =es Geleite list żelazny; ein =es Auftreten pewne wystąpienie; sich — fühlen czuć się bezpiecznie, pewnym; 2) *adv.* pewnie, zapewne, bezpiecznie, z pewnością; gan; — pewnikiem; sie wird daß — nicht tun ona

pewnie tego nie zrobi; du
 kannst dich — darauf ver-
 lassen moesz na pewno li-
 czyć na to, moesz na pewne
 na tem polegać.

Si'dherheit, *sf. pl.* -en,
 pewność *f.*, bezpieczeństwo
n.; *etw.* mit großer — be-
 haupten utrzymywać coś z
 wszelką pewnością; ich Bürge
 für die — dießer Nachricht
 ręczę za pewność tej wiado-
 mości; in — bringen zabez-
 pieczyć; — deß Lebens
 bezpieczeństwo życia; —
 geben dać gwarancye, dać
 rękojmę; mit — zu Werke
 gehen za pewnością brać
 się do rzeczy; öffentliche —
 publiczne bezpieczeństwo.

Si'dherheitsapparat, *sm.*
 -(e)ß, *pl.* -e, przyrząd *m.* bez-
 pieczeństwa.

Si'dherheitsausſchuß, *sm.*
 -ſſeß, *pl.* -ſchüße, wydział *m.*
 bezpieczeństwa.

Si'dherheitsbehörde, *sf.*
 władza *f.* bezpieczeństwa,
 policya *f.*

Si'dherheitsbelastung, *sf.*
pl. -en, próbne obciążenie.

Si'dherheitsbündniß, *sn.*
 -ſſeß, *pl.* -ſſe, związek zawarty
 dla bezpieczeństwa.

Si'dherheitsdienst, *sm.* -eß,
 służba *f.* bezpieczeństwa, po-
 licya *f.*

Si'dherheitsgeleit, *sn.* -(e)ß,
 list żelazny.

Si'dherheitshafen, *sm.* -ß,
pl. -häfen, port *m.* bezpie-
 czeństwa.

Si'dherheitsbahn, *sm.* -(e)ß,
pl. -bahnne, kurek *m.* bezpie-
 czeństwa.

Si'dherheitskette, *sf. pl.* -n,
 łańcuch *m.* bezpieczeństwa.

Si'dherheitsklappe, *sf. pl.*
 -n, kłapa *f.* bezpieczeństwa.

Si'dherheitskordon, *sm.* -ß,
pl. -e, kordon *m.* bezpieczeń-
 stwa.

Si'dherheitslampe, *sf. pl.*
 -n, Si'dherheitslaterne, *sf.*
pl. -n, lampka *f.* bezpie-
 czeństwa.

Si'dherheitslunte, *sf. pl.* -n,
 słupnia *f.* bezpieczeństwa,
 żagiew *m.*

Si'dherheitsmarke, *sf. pl.*

-n, międzytorek *m.*, ukres
m. (kol.).

Si'dherheitsmaßnahmen, *sf.*
pl. Si'dherheitsmaßregeln, *sf.*
pl. środki *m.* bezpieczeństwa.

Si'dherheitsnadel, przyja-
 ciółka *f.*, szpilka zamykana,
 zapinka *f.*

Si'dherheitsort, *sm.* -(e)ß,
pl. -e, miejsce bezpieczne,
 azyl *m.*

Si'dherheitspfand, *sn.* -(e)ß,
pl. -pfänder, zastaw *m.*, kau-
 cyja *f.*

Si'dherheitspfeiler, *sm.* -ß,
pl. —, filar oporowy, cali-
 zna *f.*

Si'dherheitspolizei, *sf. pl.*
 -en, policya *f.* bezpieczeństwa.

Si'dherheitsrohr, *sn.* -(e)ß,
pl. -e, rura *f.* bezpieczeń-
 stwa (przy preparatach che-
 micznych).

Si'dherheitsſchloß, *sn.* -ſſeß,
pl. -ſchlöſſer, zamek *m.* bez-
 pieczeństwa.

Si'dherheitsstöckel, *sn.* -ß,
pl. —, stopka *f.* (kol.).

Si'dherheitsventil, *sn.* -(e)ß,
pl. -e, wentyl *m.* bezpieczeń-
 stwa, kłapa *f.* bezpieczeń-
 stwa.

Si'dherheitsventilbelastung,
sf. pl. -en, obciążenie *n.*
 wentylu.

Si'dherheitsventilhebel, *sm.*
 -ß, *pl.* —, dźwazek *m.* wen-
 tyla bezpieczeństwa.

Si'dherheitsverschluiß, *sm.*
 -ſſeß, *pl.* -ſchlüſſe, ob. Si'dher-
 heitsſchloß.

Si'dherheitsvorrichtung, *sf.*
pl. -en, przyrząd *m.* dla
 bezpieczeństwa.

Si'dherheitsvorkehrung, *sf.*
pl. -en, środek *m.* bezpie-
 czeństwa, zarządzenie *n.*

Si'dherheitsvorschrift, *sf. pl.*
 -en, przepis *m.* dla bezpie-
 czeństwa.

Si'dherheitswaage, *sf. pl.*
 -n, policya *f.*, straż *f.* bez-
 pieczeństwa.

Si'dherheitswagen, *sm.* -ß,
pl. -mägen, obacz Schuß-
 waagen.

Si'dherheitswachmann, *sm.*
 -(e)ß, *pl.* -männer, policyant
m., stróż *m.* bezpieczeństwa,
 stojkowy *m.*

Si'dherheitsweiche, *sf. pl.* -n,
 zwrotnica *f.* bezpieczeństwa.

Si'dherlich, *adv.* z pewno-
 ścia, zapewne, pewno.

Si'dhern, I. *va.* (haben) 1)
 zapewniać, zapewnić, upewnić,
 zabezpieczać; vor Gefahr —
 zabezpieczyć przed niebez-
 pieczeństwem; 2) myć, oczy-
 szczać minerały (górn.); II. *vr.*
 sich — zabezpieczyć się, upew-
 nnić się, zapewnić się; sich
 den Rückzug — zabezpieczyć,
 pokryć sobie odwrót; III. *vn.*
 (haben) wietrzyć, weszycy, wy-
 patrywać zwierzynę na polo-
 waniu.

Si'dhern, *sn.* -ß, Si'dher-
 stellung, *sf. pl.* -en, Si'dherung,
sf. pl. -en, zapewnienie *n.*,
 upewnienie *n.*, zabezpiecze-
 nie *n.*; gwarancya *f.*, aseku-
 racya *f.*

Si'dherungsanstalt, *sf. pl.*
 -en, instytut zabezpieczający,
 asekuracya *f.*

Si'dherungseid, *sm.* -(e)ß,
pl. -e, przysięga zabezpie-
 czająca.

Si'dherungshaus, *sn.* -ſeß,
pl. -häuser, dom *m.* kwaran-
 tany.

Si'dhler, *sm.* -ß, *pl.* —,
 żniwiarz *m.*, sierpem żący.

Si'dhling, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e,
 koza *f.*, gatunek karpia.

Si'dht, *sf.* 1) okazanie *n.*,
 zjawienie *n.*, zobaczenie *n.*,
 widok *m.*; das Schiff ist in
 — okret jest na widoku;
 außer — geraten zniknąć
 z oczu; in — bekommen uj-
 rzec coś; 2) zählbar nach —
 płatny zaraz po okazaniu
 (weksel); ein Wechsel auf kurze,
 lange — wechsel na krótki,
 długi termin; auf drei Tage —
 do wypłaty w trzy dni po oka-
 zaniu.

Si'dhtbar, *adi.* widzialny,
 wydatny, widoczny, w oczy
 wpadający, dostrzegalny, spo-
 strzegalny; *adv.* widzialnie,
 wydatnie, widocznie, dostrze-
 galnie, w oczy wpadająco,
 spozstrzegalnie.

Si'dhtbarkeit, *sf.* widzial-
 ność *f.*, wydatność *f.*, wido-
 mość *f.*, oczywistość *f.*, do-
 strzegalność *f.*, jawność *f.*

Si'chtbarlich, *adv.* obacz Sichtbar.

Si'chtbarmachung, *sf.* uwi-doczenie *f.*

Si'chtbarwerden, *sn.* ukaza-nie *n.* się, pojawienie *f.* się, aparycja *f.* (gwiazdy).

Si'chten, *va.* (haben) prze-siewać, wybierać, oddzielać, oczyszczać; Getreide, Mehl — przesiewać; zboże, mąkę; die Geschäftsbücher — prze-gładać, porządkować księgi handlowe; er — tet die Mate-rialien rozgatunkowuje ma-teryaly.

Si'chten, *sn.* =s, Si'chtung, *sf.* *pl.* =en, przesiewanie *n.*, wybieranie *n.*, oddzielanie *n.*, oczyszczanie *n.*, sortowanie *n.*

Si'chtig, *adi.* ob. Sichtbar.

Si'chtlich, *adi.* 1) widomy, umysłny, widoczny, wyraźny, oczywisty; er hat die =e Ab-sicht gehabt, dich zu beleidigen miał widoczny zamiar obrażenia ciebie; jmdm vor seinen =en Augen betrügen oszukać kogoś w żywe oczy; daß ge-schah vor meinen =en Augen patrzyłem na to własnymi oczyma; 2) *adv.* widomie, umyślnie, widocznie, wyra-źnie, oczywiście; er wollte dir — zuvorkommen chciał cię widocznie uprzedzić.

Si'chttag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* prezentacji (weksłu).

Si'chtwechsel, *sm.* =s, *pl.* —, weksel płatny za oka-zaniem.

Si'dern, *vn.* (haben i sein) ciec, wyciekać, sączyć się; daß Saß sicert bezka cie-knie; es ist viel Wein auß dem Faße gestert dużo wina wyciekło z beczki.

Si'dern, *sn.* =s, Si'derung, *sf.* *pl.* =en, cieczenie *n.*, są-czenie *n.*, cieknięcie *n.*

Sideratio'n, *sf.* choroba wywołana nagłą zmianą tem-peratury, rażenie nagłe.

Sie, *I. prvn. sing.* ona; — sagt ona mówi; ich sehe — widzę ją; für — dla niej; ich bitte — zu grüßen proszę się jej kłaniać; II. *plur.* oni, one; — reifen ab (o mężczy-znach) oni odjeżdżają, (o ko-

bietach) one odjeżdżają; III. Sie (w przemowie zamiast du, Ihr); wollen — mir den Arm geben racz mi pani po-dać ramię; — habe ich ge-sehen, ihn nicht widziałem panią, jego nie; — find am Spiel pan daję, pan na ręku; —, Mann! hej, człowieku!; IV. *sf.* żeńska istota; ein Er und eine — mężczyzna i kobieta.

Sieb, *sn.* =es, *pl.* =e, sito *n.*, przetak *m.*, rzeszoto *n.*; klei-neß Sieb, Leßsieb sitko *n.*, cedzidło *n.*; etw. durch ein — schlagen, geben przepuścić, przesiać przez sito; Wasser im =e tragen wollen mierzyc wodę rzeszotem; ein Gedächtniß wie ein — haben mieć kurzą pamięć; löcherig wie ein — dziurawy jak rze-zozoto.

Sie'bähnllich, Sie'bartig, Sie'bförmig, *adi.* sitowaty, jak sito.

Sie'barbeit, *sf.* *pl.* =en, ob. Sieben.

Sie'bbein, *sn.* =es, *pl.* =e, kość sitowa.

Sie'bbeutel, *sm.* =s, *pl.* —, worek *m.* do przesiewania.

Sie'bboden, *sm.* =s, *pl.* =böden, dno *n.* sita, rzeszota, przetaku.

Sie'ben, *va.* (haben) siać, przesiać, przesiewać, prze-puszczać, przepuścić przez sito; Mehl — przesiać mąkę; Getreide — przepuścić zbo-że przez przetak.

Sie'ben, *sn.* =s, sianie *n.*, przesianie *n.*, przesiewanie *n.*, przepuszczanie *n.*

Sie'ben, *num.* siedm, siedm-iu, siedmioro; die — Saßen, seine — Zwetschen einpaßen spakować manatki, graty; — Jahre alt sein mieć, liczyć siedm lat.

Sie'ben, *sf.* siódemka *f.*; eine böse — sekutnica *f.*, turya *f.*; die vier — cztery siódemki w kartach.

Sie'benarmig, *adi.* siedmio-ramienny.

Sie'benblatt, *sn.* =es, *pl.* =blätter, Sie'benjägerkraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, siedem-

list *m.*, kurze ziele *n.*, siedem-palcznik *m.*, pepawa *f.*

Sie'benblätterig, *adi.* sied-miolistny.

Sie'benck, *sn.* (e)s, *pl.* =e, siedmiokąt *m.*

Sie'benedig, *adi.* siedmio-kątny.

Sie'benet, *sm.* =s, *pl.* —, cyfra *f.* siedm.

Sie'benertei, *adi.* i *adv.* siedmioraki, siedmiorako.

Sie'benfach, *adi.* i *adv.* siedmiokrotny, siedmiokrotnie, siedemkroć.

Sie'benfältig, *adi.* i *adv.* obacz Siebenfach.

Sie'benfüßig, *adi.* siedmio-stopowy, siedmioożny.

Sie'bengefältig, *adi.* sied-miokształtny.

Sie'bengefüren, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, baby *f.*, dżdżownice *n.*, Plejady (astronom.).

Sie'benherrschafft, *sf.* hept-archia *f.*

Sie'benherrscher, *sm.* =s, *pl.* —, heptarcha *m.*, septem-wir *m.*

Sie'benhügelig, *adi.* sied-miopagórkowy.

Sie'benhügelstadt, *sf.* sied-miopagórkowe miasto (Rzym). [demset.

Sie'benhundert, *num.* sie-dzieciąt, *num.*

Sie'benhundertste, *num.* siedmioletny.

Sie'benhundertstel, *sn.* =s, *pl.* —, siedmiusetna część.

Sie'benjährig, *adi.* siedmio-letni; der =e Krieg siedmio-letnia wojna.

Sie'benmal, *adv.* siedm razy, siedmkroć.

Sie'benmalig, *adi.* i *adv.* siedmiokrotny, siedmiokrot-nie, siedmiorazowy, siedmio-razowo.

Sie'benmeilen Schritte, *sm.* *pl.* siedmiomilowe kroki.

Sie'benmeilenstiefel, *sm.* *pl.* siedmiomilowe buty.

Sie'benmonatig, Sie'ben-monatlich, *adi.* siedmiomie-sięczny.

Sie'benmonatkind, *sn.* =es, *pl.* =er, dziecko urodzone w siódmym miesiącu.

Sie'beupjündig, *adi.* sied-miofuntowy.

Sie'benjaden, *sf. pl. ob.* Sieben.

Sie'bensaitig, *adi.* siedmiostrunowy.

Sie'benschlager, *sm. =s, pl.* —, śpioch *m.*

Sie'bensilbig, *adi.* siedmiozłogłoskowy.

Sie'benstbner, *sm. =s, pl.* —, wiersz siedmiozłogłoskowy.

Sie'benstimig, *adi.* siedmio głosowy.

Sie'benstrahlig, *adi.* siedmiopromienny.

Sie'benstündig, *adi.* siedmiodziny.

Sie'bentägig, *adi.* siedmiodniowy.

Sie'bentau'send, *num.* siedm tysięcy.

Sie'bentau'sendste, *num.* siedmiotysięczny.

Sie'bentau'sendstel, *sn. =s, pl.* —, siedmiotysięczna część.

Sie'bent(e), *num.* siódmy; auß dem -n Himmel fallen rozczarować się, spaść z nieba na ziemię; Heinrich der — Henryk siódmy; zu sieb(en)t w siedm osób.

Sie'bent(e)halb, *adv.* półsiodma.

Sie'bentel, *sn. =s, pl.* —, siódma część.

Sie'b(en)tenß, *adv.* po siódma.

Sie'bentorig, *adi.* siedmiobramny; =e Stadt siedmiobramne miasto (Toby).

Sie'benwinkelig, *adi.* siedmiokątny.

Sie'benwöchentlich, Sie'benwöchig, *adi.* siedmiotygodniowy.

Sie'benzahl, *sf.* siódemka *f.*

Sie'benzehn, Sie'benzig, *num.* obacz Siebzehn, Siebzig.

Sie'ber, *sm. =s, pl.* —, sizarz *m.*, ten co przesiewa mąkę lub zboże.

Sie'bgewebe, *sn. =s, pl.* —, tkanina sitowata.

Sie'bmacher, *sm. =s, pl.* —, sizarz *m.*, przetacznik *m.*

Sie'bmashine, *sf. pl. =n,* maszyna *f.* do przesiewania.

Sie'bitaub, *sm. =(e)s, pl.* —, niewykli *pl.*

Sie'btuch, *sn. =(e)s, pl.* —tücher, pytel *m.*

Sie'bwerk, *sn. =(e)s, pl. =e,* obacz Siebmashine.

Sie'bzehn, *num.* siedmnaście.

Sie'bzehner, *sm. =s, pl. —,* cyfra *f.* siedmnaście.

Sie'bzehnte, *num.* siedmnasty.

Sie'bzehntel, *sn.* siedmnasta część.

Sie'bzehntenß, *adv.* po siedmnaste. [siąt]

Sie'bzig, *num.* siedmdziesiąty; in den — Jahren w siódmym dziesiątku lat.

Sie'bziger, *sm. =s, pl. —,* siedmdziesięcioletni *m.*; ein annähernder — człowiek *m.* około siedmdziesięciu lat.

Sie'bzigerin, *sf. pl. =nen,* siedmdziesięcioletnia *f.*

Sie'bzigerlei, *adi.* siedmdziesięcioraki.

Sie'bzigfach, Sie'bzigfältig, *adi.* siedmdziesięcioraki.

Sie'bzigste, *num.* siedmdziesiąty.

Sie'bzigtel, *sn. =s, pl. —,* siedmdziesiąta część.

Sie'bzigtens, *adv.* po siedmdziesiąte.

Siech, *adv.* chorowity, słaby, słabowity, schorzały, niezdrowy, niedomagający.

Sie'chbett, *sn. =es, loże n.* niemocy.

Sie'chen, *vn.* (haben) chorować, słabować, niedomagać, chorzeć.

Sie'chenhaus, *sn. =es, pl. =häuser, Sie'chenheim, sn. =s, pl. =e,* szpital *m.* dla nieuleczalnych, przytulisko *n.* dla kalek.

Sie'chheit, *sf.* niemoc *f.*, kalectwo *n.*, choroba *f.*

Sie'chling, *sm. =(e)s, pl. =e,* cherlak *m.*

Sie'chtm, *sn. =s,* choroba nieuleczalna, cherlactwo *n.*, chera *f.*

Sie'che, *sf.* sieczka *f.*, ospyka *f.*

Sie'chgrad, *sm. =(e)s,* stopień *m.* wrzenia.

Sie'chigte, *sf.* temperatura *f.* wrzenia.

Sie'chütte, *sf. pl. =n,* warzelnia *f.*, karbarya *f.*

Sie'deffel, *sm. =s, pl. —,* kocioł *m.* do gotowania.

Sie'del, *sm. =s, pl. —,* zydł *m.*, ławeczka *f.*; *sn. =s, pl. —,* siedziba.

Siedelci, *sf. pl. =en,* 1) osada *f.*, kolonia *f.*; 2) odosobnienie *n.*, mieszkanie pustelnicze, pustelnia *f.*

Sie'deln, *va.* (haben) 1) imndn — osiedlić kogo; 2) sich — ansiedeln, *vr.* osiedlić się.

Sie'delung, *sf. pl. =en,* obacz Ansiedelung.

Sie'demeister, *sm. =s, pl. —,* karbarz *m.*, warzelnik *m.*

Sie'den, *va.* (haben) siebe, sott, gefotten; 1) warzyć, gotować; einen Karpfen blau — ugotować karpia na szaro; Eier hart, weich — ugotować jaja na twardo, na miękko; Seife, Salz — warzyć mydło, sól; 2) *vn.* gotować się, warzyć się, wrzeć, kipieć; es fängt zu — an zaczyna kipieć, wrzeć; blaugefottener Fisch ryba na szaro ugotowana; weich-, hartgefottene Eier jaja na miękko, na twardo; ein hartgefottener Sünder twardy grzesznik.

Sie'den, *sn. =s,* warzenie *n.*, gotowanie *n.*, kipienie *n.*; zum — bringen doprowadzić do wrzenia; — deß Zuckers rafinacja *f.* cukru.

Sie'dend, *adi.* kipiący, wrzący; =es Wasser ukrop *m.*, kipiątek *m.*

Sie'depanne, *sf. pl. =n,* patelnia *f.* do gotowania, panew *f.*

Sie'depunkt, *sm. =(e)s, pl. =e,* punkt *m.* wrzenia, ciepłota *f.* wrzenia.

Sie'derohr, *sn. =(e)s, pl. =e,* rura płomienna.

Sie'defalz, *sn. =es, pl. =e,* sól *f.* warzona, warzanka *f.*

Siederei, *sf. pl. =en,* warzelnia *f.*

Sie'dler, *sm. =s, pl. —,* obacz Ansiedler.

Sieg, *sm. =(e)s, pl. =e,* zwycięstwo *n.*, wygrana *f.*; tryumf *m.*, powodzenie *n.*; den — davontragen odnieść zwycięstwo; der — ist

unser nasza wygrana; vom -e gekrönt uwienieczony zwyciestwem; die Wahrheit trug den - davon prawda odniosła zwyciestwo; dem Rechte zum -e verhoffen pomódz sprawiedliwości do zwyciestwa; — der Tugend über das Laster tryumf cnoty nad występkiem.

Sie'gbringend, adi. dający zwyciestwo.

Sie'gel, sn. =s, *pl.* —, pieczęć *f.*, pieczętka *f.*; das — aufdrücken, abnehmen, brechen wycisnąć, zdjąć, złamać pieczęć; unter dem - des Geheimnisses, der Verschwiegenheit pod tajemnicą; einer Sache sein — aufdrücken nadać czemu kierunek, charakter; etw. unter — legen nałożyć arest na coś; sie ist ein Buch mit sieben -n ona jest zagadką; alles an ihm trägt das — des Außerordentlichen ma on we wszystkim cechę nadzwyczajności.

Sie'gelabdruck, sm. =(e)s, =-drücke, odcisk *m.* pieczęci.

Sie'gelanleger, sm. =s, *pl.* —, urzędnik, woźny, który przykłada pieczęć.

Sie'gelbewahrer, sm. =s, *pl.* —, kancierz *m.*, pieczętarsz *m.*

Sie'gelbruch, sm. =(e)s, *pl.* =-brüche, złamanie *f.* pieczęci.

Sie'gelerde, sf. *pl.* =n, glinka *f.*, kamień wywabiający.

Sie'gellaß, sm. =(e)s, *pl.* =e, lak *m.* do pieczętowania.

Sie'gellastange, sf. *pl.* =n, laska *f.* laku.

Sie'gellehre, sf. sfragistyka *f.*

Sie'geln, va. (haben) pieczętować, kłaść pieczęć.

Sie'geln, sn. =s, **Sie'gellung, sf.** *pl.* =en, pieczętowanie *n.*, opieczętowanie *n.*

Sie'gelring, sm. =(e)s, *pl.* =e, sygnet *m.*, pierścień *m.* z pieczęcią.

Sie'gelsammlung, sf. *pl.* =en, zbiór *m.* pieczęci.

Sie'gelstecher, sm. =s, *pl.* —, rytownik *m.*

Sie'gelwachs, sn. =fes, wosk *m.* do pieczętowania.

Sie'gen, vn. (haben) zwyciężyć i zwyciężać; er hat über die Feinde gefiegt zwyciężył nieprzyjaciół, odniósł zwyciestwo nad nieprzyjaciółmi, pokonał nieprzyjaciół.

Sie'gen, sn. =s, zwyciężanie *n.*

Sie'gend, adi. zwyciężający.

Sie'ger, sm. =s, *pl.* —, zwycięzca *m.*, tryumfator *m.*

Sie'gerin, sf. *pl.* =nen, zwyciężycielka *f.*, zwyciężczyni *f.*, tryumfatorka *f.*

Sie'gerkrantz, sm. =es, *pl.* =kränze, wieniec *m.* zwycięczy.

Sie'gerkrone, sf. *pl.* =n, korona *f.* zwycięczy.

Sie'gerstolz, sm. =(e)s, *pl.* =ma *f.* zwycięczy.

Sie'gesaufzug, sm. =(e)s, *pl.* =züge, pochod zwycięski.

Sie'gebente, sf. *pl.* =n, zdobycz *f.* zwycięczy, rzecz zdobyta.

Sie'gebewußtsein, sn. =s, poczucie *n.* zwycięstwa.

Sie'gebogen, sm. =s, *pl.* =bögen, łuk *m.*, brama tryumfalna.

Sie'gedankfest, sn. =es, *pl.* =e, nabożeństwo dziękczynne z okazji zwycięstwa, Te-deum *m.*

Sie'gedenkmal, sn. =s, *pl.* =mäler, pomnik *m.* zwycięstwa.

Sie'gesehre, sf. *pl.* =n część *f.* zwycięczy.

Sie'geinzug, sm. =(e)s, *pl.* =züge, wjazd *m.*, pochod tryumfalny, zwycięski.

Sie'gesahne, sf. *pl.* =n, chorągiew zwycięska, sztandar zwycięski.

Sie'gesfeier, sf., **Sie'gesfeierlichkeit, sf.** *pl.* =en, uroczystość *f.*, obchód *m.* zwycięstwa.

Sie'gesfreude, sf. radość *f.* ze zwycięstwa.

Sie'gesfürst, sm. =en, *pl.* =en, zwycięski monarcha.

Sie'gesgepränge, sn. =s,

pl. —, tryumf *m.*, tryumfalny obchód zwycięstwa.

Sie'gesgesang, sm. =(e)s, *pl.* =fänge, śpiew zwycięski.

Sie'gesgesdrei, sn. =es, okrzyk zwycięski.

Sie'gesgewiß, adi. pewny zwycięstwa.

Sie'gesgöttin, sf. *pl.* =nen, bogini *f.* zwycięstwa, Victoria.

Sie'geshymne, sf. *pl.* =n, hymn zwycięski.

Sie'gesjauchzen, sn. radość *f.* ze zwycięstwa.

Sie'gesjubel, sm. =s, obacz Siegesjauchzen.

Sie'geskrantz, sm., **Sie'geskrone, sf.** obacz Siegerkrantz, Siegerkrone.

Sie'gestauf, sm. =(e)s, *pl.* =step *m.*, bieg *m.* zwycięstwa.

Sie'gestied, sn. =(e)s, *pl.* =er, pieśń *f.* zwycięstwa.

Sie'gestorber, sm. =s, *pl.* =en, wawrzyn *m.* za zwycięstwo.

Sie'gestmahl, sn. =(e)s, *pl.* =mähler, biesiada *f.*, uczta *f.* po zwycięstwie.

Sie'gestmüne, sf. mina zwycięska.

Sie'gesnachricht, sf. *pl.* =en, wiadomość *f.* o zwycięstwie.

Sie'gesopfer, sn. =s, *pl.* —, ofiara *f.* zwycięstwa.

Sie'gespalme, sf. *pl.* =n, palma *f.* zwycięstwa.

Sie'gespforte, sf. *pl.* =n, obacz Siegesbogen.

Sie'gespreis, sm. =fes, *pl.* =fe, nagroda *f.* zwycięstwa.

Sie'gestrausch, sm. =es, *pl.* =räusche, upojenie *n.*, szal zwycięski.

Sie'gestruh, sm. =(e)s, chwala zwycięska.

Sie'gestolz, I. sm. =es, *pl.* =e, duma *f.* zwycięczy; II. *adi.* dumny ze zwycięstwa.

Sie'gesucht, sf. żądza *f.* zwycięstwa.

Sie'gestag, sm. =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* zwycięstwa.

Sie'gestänle, sf. *pl.* =n, kolumna *f.* zwycięstwa.

Sie'gestammel, sm. =s, **Sie'gestrunkenheit, sf.** obacz Siegestrausch.

Sie'gestrunten, *adi.* upojony zwycięstwem.

Sie'gezwagen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — wóz tryumfalny.

Sie'gezeichen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, oznaka *f.* zwycięstwa, trofeja *f.*

Sie'gezug, *sm.* = $(e)\bar{s}$, obacz Siegesaufzug.

Sie'gegewohnt, *adi.* nawykły do zwycięstwa.

Sie'ggefrucht, *adi.* zwycięstwem uwieczony.

Sie'ghajt, *adi.* zwycięski.

Sie'gnarsfrant, *sn.* = $(e)\bar{s}$,

Sie'gnarswürst, *sf.*, mieczyk *m.*, dziewięcisił *m.*, urocznik *m.*, korzeń strzałowy, kosałki większe, topolówka *f.* (rośl.).

Sie'gprangend, *adi.* tryumfalny.

Sieh! *inter.* (imper. od sehen) patrz tylko! o!; — doch! popatrz no!

Siel, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = e , śluza *f.* pod groblą; rodzaj kanału.

Sie'le, *sf.* *pl.* = n , szory *pl.* na konie.

Sie'lengefahr, *sn.* *pl.* = $(e)\bar{s}$, Sie'lenwerk, *sn.*, Sie'lenzeug, *sn.*, obacz Pferdegeschirr.

Sie'mann, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = $m\ddot{a}nner$, Sie'männlein, *sn.*, Sie'mandl, *sn.* pantofel *m.*, mąż *m.* pod pantoflem, uległy mąż.

Sie'sta, *sf.* *pl.* = en , drzemka południowa, siesta *f.*

Sie'zen, *va.* (haben) mówić do kogoś pan (przeciwstawienie do bugen tykać).

Signa'l, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = e , sygnał *m.*, znak *m.*, hasło okretowe; das — zum Angriff blasen trabić pobudkę do ataku; = e anbringen, geben dawać znaki.

Signa'lapparat, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = e , przyrząd sygnałowy.

Signa'leinrichtung, *sf.* *pl.* = en , obacz Semaphor.

Signaleme'nt, (wym. signalma) *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , rysopis *m.* (u. p. w paszportach), znak *m.*

Signa'lfahne, *sf.* *pl.* = n , chorągiewka sygnałowa, porporczyk *m.*

Signa'lfener, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, ogień sygnałowy.

Signa'lglocke, *sf.* *pl.* = n , dzwonek sygnałowy (kol.).

Signa'lhorn, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = $\ddot{h}örner$, rog *m.*, trąba sygnałowa.

Signali'jereu, *va.* i *vn.* (haben) sygnalizować, dawać sygnały, zuaki.

Signa'laterac, *sf.* *pl.* = n , latarnia sygnałowa.

Signa'leinic, *sf.* *pl.* = n , linowka, linka sygnałowa, (kol.).

Signa'lmasz, *sm.* = $e\bar{s}$, *pl.* = t , masz sygnałowy (kol.).

Signa'lordnung, *sf.* przepisy sygnałowe.

Signa'lpeife, *sf.* *pl.* = n , gwizdatka sygnałowa.

Signa'lruß, *sm.* = $e\bar{s}$, *pl.* = e , nawolwanie sygnałowe.

Signa'lscheibe, *sf.* *pl.* = n , tarcza sygnałowa (kol.).

Signa'lshuß, *sm.* = $f\bar{s}\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{s}\bar{h}\bar{u}\bar{s}\bar{s}\bar{e}$, wystrzał sygnałowy.

Signa'lstange, *sf.* *pl.* = n , obacz Semaphor (kol.).

Signa'lwächter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, strażnik sygnałowy (kol.).

Signa'lwinde, *sf.* *pl.* = n , kołowrotek sygnałowy, zwiadło *n.* linki sygnałowej (kol.).

Signatu'r, *sf.* *pl.* = en , 1) podpis *m.*, znak oznaczający podpis, sygnatura *f.*; — auf einem Bilde podpis *m.*, znak *m.* malarza na obrazie; 2) znamie *n.*, sygnatura *f.*; die — der Zeit znamie czasu; 3) sygnatura na naczyniu (aptek.); 4) oznaczenie *n.* arkuszy literami (typ.).

Signie'reu, *va.* (haben) podisać, znaczyć.

Signo'ria, *sf.* *pl.* = $rien$, rada patrycyuszowska.

Si'grist, *sm.* = en , *pl.* = en , zakrystyan *m.*

Si'lt, *sf.* *pl.* = n , zgłoska *f.*, sylaba *f.*; feine Silbe mehr sagen nie mówić ani słowa więcej; feine — von etw. verstehen nie rozumieć ani słowa; = n steßen drobniawo rzeczy rozbiierać, rozszczepiać włos na czworo.

Si'lbenabteilung, *sf.* *pl.* = en , obacz Silbenfteilung.

Si'lbenbetonung, *sf.* akcentowanie *n.* zgłosek.

Si'lbenfall, *sm.* = $(e)\bar{s}$, rytm *m.*

Si'lbenmaß, *sn.* = $e\bar{s}$, *pl.* = t , miara *f.* zgłosek (przy wierszowaniu); metrum *n.*

Si'lbenmaßlehre, *sf.* metryka *f.*, nauka *f.* o wierszowaniu.

Si'lbenmessung, *sf.* *pl.* = en , obacz Silbenmaß.

Si'lbenrätsel, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, szarada zgłoskowa, logogryf *m.*

Si'lbenstecher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, Si'lbenklauber, *sm.* = \bar{s} ,

pl. —, pedant *m.*, nudziarz *m.*, maniacki krytyk.

Si'lbenstecherei, *sf.* *pl.* = en , nudziarstwo *n.*, dżubanina *f.*, pedanteria *f.*, maniackie krytykowanie.

Si'lbenteilung, *sf.* *pl.* = en ,

Si'lbentrennung, *sf.* *pl.* = en , dzielenie *n.* zgłosek.

Si'lbenverfälschung, *sf.* *pl.* = en , przestawienie *n.* zgłosek.

Si'lbenweise, *adv.* zgłoska po zgłosce; zgłoskami.

Si'lber, *sn.* = \bar{s} , 1) srebro *n.*; gediegenes — czyste, pełnowartościowe srebro; geschlagenes — srebro *n.* w listkach; verarbeitetes — obrobione srebro; gesponnenes — srebro *n.* w nitkach; 2) = Silbergeschirr srebro stolowe, zastawa *f.*; auf — speisen jadać ze srebrnych naczyń.

Si'lberader, *sf.* *pl.* = n , żyła srebrna, żyła *f.* srebra (w kopalniach).

Si'lberagio, *sn.* ażio *n.* na srebro, nadwyżka *f.* wartości srebra nad papier.

Si'lberähnlich, Si'lberartig, *adi.* podobny do srebra.

Si'lberahorn, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = e , klon srebrzysty.

Si'lberamalgam, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = e , amalgamat *m.* srebra.

Si'lberarbeit, *sf.* *pl.* = en , robota *f.* w srebrze.

Si'lberarbeiter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, robotnik wyrabiający rzeczy ze srebra, złotnik *m.*

Si'lberauflösung, *sf.* solucya *f.* srebra.

Si'berbad, *sm.* =(e)š, *pl.* =báče, srebrzysty strumyk.

Si'berband, *sn.* =(e)š, *pl.* =bänder, wstążka *f.* srebrna, srebrzysta.

Si'berbarren, *sm.* =š, *pl.* —, Si'berbarre, *sf.* sztaba *f.* srebra.

Si'berbart, *sm.* =(e)š, *pl.* =bärte, broda siwa, srebrzysta.

Si'berbergwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kopalnia *f.* srebra, mina *f.* srebra.

Si'berbeschlág, *sm.* =(e)š, *pl.* =schläge, okucie srebrne, srebrna okówka.

Si'berbeschnupp, *adi.* srebrnołuski.

Si'berbeschwíngt, *adi.* srebrnoskrzydlaty.

Si'berbesponnen, *adi.* srebrno osuty.

Si'berblank, Si'berblinfeind, *adi.* czysty, połyskujący jak srebro.

Si'berblatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, Si'berblättchen, *sn.* =š, *pl.* —, liść, listek srebrny.

Si'berblätter, *sn.* *pl.* ob. Silberfraut.

Si'berblätterig, *adi.* srebrnołistny.

Si'berblech, *sn.* =(e)š, *pl.* =blecha srebrna.

Si'berblich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krzepnięcie *n.* topiącego się srebra.

Si'berblume, *sf.* *pl.* =n, miesięcznik trwały (rośl.).

Si'berborte, *sf.* *pl.* =n, borta *f.*, brzeg *m.*, pasamenterya srebrna.

Si'berbrant, *sf.* *pl.* =bräute, obchodząca *f.* srebrne wesele.

Si'berbräutigam, *sm.* =š, *pl.* =e, obchodzący *m.* srebrne wesele.

Si'berbrotat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, brokat srebrzysty.

Si'berbuche, *sf.* *pl.* =n, buk biały.

Si'berbrennerei, *sf.* *pl.* =en, huta *f.*, gdzie srebro wypalają.

Si'berbrennofen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, piec *m.* do wypalania srebra.

Si'berdiener, *sm.* =š, *pl.* —, srebrowy *m.* (służący ma-

jący srebro stołowe pod dozorem).

Si'berdraht, *sm.* =(e)š, *pl.* =drähte, srebrny drut.

Si'berdrahtarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota filigranowa.

Si'berdruck, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, druk srebrny.

Si'berdurchweht, Si'berdurchwirkt, *adi.* srebrnem przetkany.

Si'bererz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ruda srebrna, srebrniak *m.*

Si'berfaden, *sm.* =š, *pl.* =fäden, srebrna nitka.

Si'berfarbe, *sf.* *pl.* =n, srebrny kolor; srebrna farba.

Si'berfarben, Si'berfarbig, *adi.* srebrzysty, srebrnego koloru.

Si'berfasan, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, bażant srebrzysty.

Si'berfiš, *sm.* =eš, *pl.* =e, srebrzyk *m.*

Si'berflimmer, *sm.* =š, *pl.* —, blask *m.* srebra.

Si'berflitter, *sm.* =š, *pl.* —, szych srebrny.

Si'berforelle, *sf.* *pl.* =n, pstrąg srebrzysty.

Si'berfüš, *sm.* =eš, *pl.* =füšle, lis trójkolorowy.

Si'bergarn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Silberfaden.

Si'bergehalt, *sm.* =(e)š, wartość *f.* srebra w kruszcu.

Si'bergehalte, *sn.* =š, srebrne klejnoty.

Si'bergeld, *sn.* =eš, moneta srebrna, pieniądz srebrny.

Si'bergerät, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Si'bergešdirr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, naczynia srebrne, zastawa stołowa srebrna.

Si'bergešpínt, *sn.* =eš, *pl.* =e, osnowa srebrna.

Si'berglanz, *sm.* =eš, połysk *m.* srebra, blask *m.* srebra.

Si'berglatte, *sf.* płowiec *m.*, umiaz *m.*, glejta *f.*, rydzawiec *m.*

Si'berglänzend, *adi.* połyskujący, błyszczący jak srebro, srebrzysty.

Si'bergrau, *adi.* barwy srebrzystej.

Si'bergríř, *sm.* =eš, *pl.* =e, trzonek srebrny, rękojeść srebrna.

Si'bergroszhen, *sm.* =š, *pl.* —, srebrny grosz, srebrnik *m.*, trojak *m.*

Si'bergrund, *sm.* =(e)š, *pl.* =gründe, tło srebrne.

Si'bergulden, *sm.* =š, *pl.* —, gulden srebrny.

Si'berhaar, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, srebrny włos.

Si'berhaarig, *adi.* srebrnowłosy.

Si'berhaltig, *adi.* srebro w sobie zawierający, *n. p.* ruda.

Si'berhandel, *sm.* =š, handel *m.* srebrnem.

Si'berhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* srebrnem.

Si'berhaupt, *sn.* =(e)š, *pl.* =häupter, siwa głowa.

Si'berhell, *adi.* 1) jasny jak srebro; srebrny dźwięk mający (głos, dzwonek).

Si'berhochzeit, *sf.* *pl.* =en, srebrne wesele.

Si'berhorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =hörner, srebrny róg.

Si'berhütte, *sf.* *pl.* =n, obacz Silberbrennerei.

Si'berhammer, *sf.* *pl.* =n, izba *f.*, gdzie się przechowuje srebrne naczynia, sprzęty, pokój kredensowy.

Si'berkammerer, *sm.* =š, *pl.* —, szambelan przełożony nad srebrami dworskimi.

Si'berklang, *sm.* =(e)š, *pl.* =klänge, dźwięk *m.* srebra, srebrny dźwięk.

Si'berklumpen, *sm.* =š, *pl.* —, bryła *f.* srebra.

Si'berkorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =körner, ziarno *n.* srebra.

Si'berkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, srebrnik *m.*; welsches — szczyrzyca *f.*, białawiec *m.*, ziobro białe, szczyr włoski (bot.).

Si'berkrone, *sf.* *pl.* =n, 1) korona srebrna; 2) korona srebrna (pieniądz).

Si'berkuchen, *sm.* =š, *pl.* —, srebro stopione na cegielce, blik *m.*

Si'berkupfererz, *sn.* =eš, błyszcz miedziano-srebrny.

Si'berladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, magazyn *m.* srebra.

Si'berlahn, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, lama srebrna.

Siłberlegierung, *sf. pl.* =en, aliaz *m.* srebra.
 Siłberlinde, *sf. pl.* =n, lipa srebrzysta.
 Siłberling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, srebrnik *m.*, srebrny pieniądz.
 Siłberloche, *sf. pl.* =n, srebrzysty lok.
 Siłbermanufaktur, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* srebrnych przedmiotów.
 Siłbermine, *sf. pl.* =n, mina *f.* srebra, kopalnia *f.* srebra.
 Siłbermünze, *sf. pl.* =n, srebrna moneta.
 Siłbern, *adi.* srebrny, srebrzysty.
 Siłbern, *va.* (haben) srebrzyć.
 Siłbernitrat, *sn.* =š, *pl.* =e, azotan *m.* srebra (chem.).
 Siłberoxyd, *sn.* =š, tlenek *m.* srebra.
 Siłberoxydul, *sn.* =š, tlenek *m.* srebrawy.
 Siłberpapier, *sn.* =š, *pl.* =e, papier srebrny.
 Siłberpappel, *sf. pl.* =n, srebrna, biała topola, suchorzyna *f.*, białodrzew *m.*
 Siłberplätter, *sm.* =š, *pl.* —, klepacz *m.* srebra.
 Siłberplattierer, *sm.* =š, *pl.* —, robotnik nakładający srebro na inne metale.
 Siłberplattierung, *sf. pl.* =en, posrebrzanie *n.*
 Siłberprobe, *sf. pl.* =n, próba *f.* srebra.
 Siłberpulver, *sn.* =š, *pl.* —, proszek srebrny, proszek *m.* do czyszczenia srebra.
 Siłberquell, *sm.* =š, *pl.* =en, srebrzyste źródło.
 Siłberreich, *adi.* bogaty w srebro *n.*
 Siłberreiter, *sm.* =š, *pl.* —, czapla nadobna.
 Siłberrein, *adi.* czysty jak srebro.
 Siłberrente, *sf. pl.* =n, renta srebrna.
 Siłberreden, *sf. pl.* przedmioty *pl.* ze srebra.
 Siłbersand, *sm.* =(e)š, srebrny piasek.
 Siłberschacht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szyb *m.* srebra.

Siłberscheibe, *sf. pl.* =n, tarcza srebrna.
 Siłberscheider, *sm.* =š, *pl.* —, oddzielający *m.*, próbujący *m.* srebro.
 Siłberscheidung, *sf. pl.* =en, próba *f.*, oddzielenie *n.* srebra.
 Siłberschein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Siłberglanz.
 Siłberschimmel, *sm.* =š, *pl.* —, siwosz *m.* (siwy koń).
 Siłberschladde, *sf. pl.* =n, żuźle *pl.* ze srebra.
 Siłberschmied, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Siłberarbeiter.
 Siłberschmiedarbeit, *sf. pl.* =en, wyrób *m.* z kutego srebra, kucie *n.* srebra.
 Siłberschrank, *sm.* =(e)š, *pl.* =š, szafka *f.* na srebro, serwantka *f.*
 Siłberschseife, *sf. pl.* =n, mydło *n.* do mycia srebra.
 Siłberservice, *sn.* =š, *pl.* —, serwis srebrny, zastawa srebrna.
 Siłberstab, *sm.* =(e)š, *pl.* =š, Siłberstange, *sf. pl.* =n, sztaba *f.* srebra.
 Siłberstahl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, posrebrzana stal.
 Siłbersticker, *sm.* =š, *pl.* —, hacciarz wyszywający srebrem.
 Siłberstickerin, *sf. pl.* =nen, hacfiarka wyszywająca srebrem.
 Siłberstimme, *sf. pl.* =n, srebrny, dzwięczny głos.
 Siłberstoß, *sm.* =eš, *pl.* =e, materyał srebrny tkaney, srebroglów *m.*
 Siłberstreifen, *sm.* =š, *pl.* —, srebrny pasek, skrawek.
 Siłberstreifig, *adi.* w srebrzyste pasy.
 Siłberstrich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, srebrokres *m.*
 Siłberstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kawał *m.* srebra; moneta srebrna, srebrnik *m.*
 Siłberstufe, *sf. pl.* =n, ruda srebrna.
 Siłbersuperoxyd, *sm.* =š, nadtlenek *m.* srebra (chem.).
 Siłbertanne, *sf. pl.* =n, jodła biała.
 Siłberwahrer, *sm.* =š, *pl.* —, srebrowy *m.*

Siłberwährung, *sf. pl.* =en, waluta srebrna.
 Siłberwaren, *sf. pl.* towar srebrny, srebro *n.*
 Siłberwarenhändler, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Siłberhändler.
 Siłberwarenhandlung, *sf. pl.* =en, magazyn *m.* ze srebrnem.
 Siłberweide, *sf. pl.* =n, wierzba biała.
 Siłberweiß, *adi.* biały jak srebro.
 Siłberwelle, *sf. pl.* =n, fala srebrzysta.
 Siłberwert, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Siłberbergwerk.
 Siłberzeug, *sn.* =š, srebra *pl.*, srebrne sprzęty, naczynia.
 Siłberzusatz, *sm.* =eš, *pl.* przymieszka *f.* srebra.
 Siłentium! *interi.* milczeć! milczenie!
 Siłge, *sf. pl.* =n, Selinum (roślina rodziny pietruszkowatej).
 Siłhouette, *sf. pl.* =n, 1) sylwetka *f.*; 2) profil *m.*
 Siłhouette ren, *va.* (haben) robić sylwetkę.
 Siłka't, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krzemian *m.* (chem.).
 Siłzi't, *sn.* =š, *pl.* =e, krzemiak *m.* (chem.).
 Sił(t), *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ob. Siele.
 Siłu'rbildung, *sf. pl.* =en, Siłu'rformation, *sf. pl.* =en, formacja syluryjska (geol.).
 Siłw'sterabend, *sm.* =š, *pl.* =e, wieczór sylwestrowy, noc sylwestrowa.
 Sił'milidiamant, *sm.* =en, *pl.* =en, sztuczny dyament.
 Sił'mmer, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Seſter.
 Siłmonie', *sf.* symonia *f.*, świętokupstwo *n.*
 Siłmo'nisch, *adi.* symoniczny.
 Sił'mpel, *adi.* prosty, skromny, niewinny, naiwny; głupkowany.
 Sił'mpel, *sm.* =š, *pl.* —, prostak *m.*, głuptas *m.*
 Sił'mpelfransen, *sf. pl.* grzywka *f.* na czole.
 Sił'mpelhaft, Sił'mpelig, *adi.* głupowaty.

Si'mpelmeier, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Sempel.
 Si'mpela, *vn.* (haben) udawać prostaka; (herum) — włożyć się.
 Simplizität, *sf.* *pl.* =en, obacz Einfachheit.
 Simse, *sm.* =seš, *pl.* =se, gzyms m., listew *f.*, tabulatura *f.* kolumny, krajnik *m.*, wieniec *m.*
 Simse, *sf.* *pl.* =n, sitowie *n.* (rośl.).
 Simshobel, *sm.* =s, *pl.* —, kątnik *m.*
 Simskafel, *sf.* *pl.* =n, gzymsowy kafel, gzymsówka *f.*
 Simskranz, *sm.* =es, *pl.* =kränze, kornesy *pl.*
 Simsprofil, *sn.* =s, *pl.* =e, profil *f.* gzymsu.
 Simsverzierung, *sf.* *pl.* =en, ozdoba gzymsowa.
 Simsen, *va.* (haben) gzym-sować.
 Simulant, *sm.* =en, *pl.* =en, symulant *m.*
 Simulantin, *sf.* *pl.* =nen, symulantka *f.*
 Simulieren, *va.* i *vn.* (haben) symulować, udawać; er simuliert eine Krankheit udaje chorobę.
 Simulieren, *sn.* =s, *Si-*mulatio'n, *sf.* *pl.* =en, udawanie *n.*, symulacja *f.*
 Simulta'n, *adi.* i *adv.* wspólny, wspólnie, równocześnie.
 Simulta'nfirdje, *sf.* *pl.* =n, wspólny kościół (dla uczniów różnych wyznań).
 Simulta'nschule, *sf.* *pl.* =n, wspólna szkoła (dla uczniów różnych wyznań).
 Simnappel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, pomarańcza *f.*
 Sinekura *f.*, *sf.* *pl.* =n, synekura *f.*
 Singakademie, *sf.* *pl.* =n, akademia *f.* śpiewu; koncert *m.*
 Singanstalt, *sf.* *pl.* =en, instytut *m.* śpiewu.
 Singbar, *adi.* śpiewalny, dający się śpiewać.

Singbarkeit, *sf.*, *Si'*ngbar-keit, *sf.* śpiewność *f.*
 Singchor, *sm.* =(e)s, *pl.* =chöre, chór śpiewacki.
 Singdrossel, *sf.* *pl.* =n, drozd śpiewak *m.*
 Singen, *I. va.* i *vn.* finge, fang, habe gesungen śpiewać, nucić, wysławiać; das Wasser singt woda syczy; unrein — fałszywie śpiewać; vom Blatt — śpiewać bez przygotowania (prima vista); Bass, Tenor, Sopran, Alt, — śpiewać basem, tenorem, sopranem, altem; mit Kopfstimme — śpiewać falsetem; nach dem Gehör — śpiewać wedle słuchu; zum Klavier, zur Gitarre — śpiewać przy akompaniamencie fortepianu, gitary; immer das alte Lied — powtarzać wiecznie to samo; jmds Ruhm — śpiewać czyjaś sławę; dem Herrn — chwalić Boga, śpiewać Bogu na chwałę; die Ohren — mir dzwoni mi w uszach; davon kann ich ein Lied — mogę o tem coś opowiedzieć; aus einem anderen Tone — zmienić ton, zacząć z innej beczki; das ist mir nicht an der Wiege gesungen worden nie przepowiadano mi tego w dzieciństwie; II. *vr.* sich heiser — śpiewać aż do ochrypnięcia; vor sich hin — nucić pod nosem, nucić sobie; ein Kind in Schlaf — usnąć dziecko śpiewając; jmdn aus dem Schlaf — obudzić kogoś śpiewem; das Lied singt sich leicht tę pieśń łatwo się śpiewa.
 Singen, *sn.* =s, śpiew *m.*, śpiewanie *n.*, nucenie *n.*
 Singepult, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pulpity *m.* na nuty do śpiewu.
 Singer, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Sänger.
 Singerin, *sf.* *pl.* =nen, obacz Sängerin.
 Singerei, *sf.* *pl.* =en, śpiewanina *f.*
 Singerrig, Singerrig, *adi.* es ist mir nicht — zu Rute nie chce mi się śpiewać.

Singgedicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, poemat *m.* do śpiewu, romanca *f.*
 Singekunst, *sf.* sztuka *f.* śpiewania.
 Singelehrer, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel *m.* śpiewu.
 Singelehrerin, *sf.* *pl.* =nen, nauczycielka *f.* śpiewu.
 Singelust, *sf.* chęć *f.* do śpiewu.
 Singmesse, *sf.* *pl.* =n, msza śpiewana.
 Singnote, *sf.* *pl.* =n, nuty *pl.* do śpiewu.
 Singleton, *sm.* =s, jedyny *m.*, syngelton *m.* (w kartach).
 Singrün, *sn.* =s, barwinek *m.*
 Singsang, *sm.* =(e)s, śpiew monotony albo śmieszny, śpiewanina *f.*, zawodzenie *n.*
 Singstimmig, *adi.* i *adv.* monotonny i monotonicznie.
 Singstimmig, *sm.* =s, *pl.* —, klucz *m.*
 Singstunde, *sf.* *pl.* =n, szkoła *f.* śpiewu.
 Singstüler, *sm.* =s, *pl.* —, uczeń *m.* śpiewu, chłopiec *m.* z chóru.
 Singstülerin, *sf.* *pl.* =nen, uczennica *f.* śpiewu, dziewczyna *f.* z chóru.
 Singstwan, *sm.* =(e)s, *pl.* =schwäne, łabędź *m.* dziki, gędziec *m.*
 Singstpiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, operetka *f.*, wodwil *m.*
 Singstimme, *sf.* *pl.* =n, 1) głos do śpiewu; 2) pojedyncze głosy w muzyce wokalne i instrumentalnej.
 Singstück, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, piosenka *f.*, piosenka *f.*, kantata *f.*
 Singtunde, *sf.* *pl.* =n, lekcyja *f.* śpiewu.
 Singulär, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Singulär, *sm.* =e, *pl.* =re, liczba pojedyncza; = Einzahf.
 Singulärriß, *adi.* w liczbie pojedynczej.
 Singulär, *adi.* osobliwy; = Besonder.
 Singverein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, stowarzyszenie śpiewackie.
 Singvogel, *sm.* =s, *pl.* =vögel, ptak śpiewający.

E'ngweise, *sf.* *pl.* -n, sposób *m.*, rodzaj *m.* śpiewaonia; melodia *f.*

E'ngwut, *sf.* mania *f.* śpiewania.

E'nken, *I. vn.* sinke, sink(e)st, sank, bin gesunken, upaść, paść, opadać, zapadać; in's Grab — zstąpić do grobu; auf die Erde — upaść na ziemię *f.*; bis an die Brust in den Rot — ugrzążać w błocie aż po piersi; er möchte vor Scham in die Erde — chciałby się ze wstydu skryć pod ziemią; er ist wie in die Erde gesunken znikł jakby pod ziemię, znikł jak kamfora, przepadł; das Schiff ist in den Grund gesunken okret zatonał; vor jmdm auf die Knie — paść przed kimś na kolana; den Kopf — lassen opuszczyć, zwiesić głowę; der Nebel sinkt mgła opada; die Sonne sinkt słońce zachodzi; bis in die sinkende Nacht — aż do zmierzchu; die Geschwulst sinkt puchlizna opada; den Mut nicht — lassen nie tracić odwagi, nie opadać na duchu; die Stimme — lassen przytłumić, uciszyć głos; im Preise — spadać w cenę; sein Ansehen sank bald wnet stracił powagę; in der öffentlichen Achtung — stracić szacunek publiczny; tief unter das Tier — spodlić się niżej zwierzęcia; von Stufe zu Stufe — coraz niżej opadać; in Ohnmacht — omdleć, popaść w omdlenie; in Schutt und Staub — rozpaść się w gruzy; *II. va.* einen Schwacht — pogłębić szub.

E'nken, *sn.* =s, upadanie *n.*, upadek *m.*; pogłębienie *n.*; spadek *m.*; opadanie *n.*, rozpadanie *n.* się; das — der Preise spadek cen; sein Glückstern ist im — szejście zaczyna go opuszczać; beim — des Tages u schytku dnia.

E'nkfaften, *sm.* =s, *pl.* -faften, obacz Senkfaften.

E'nker, *sm.* =s, *pl.* —, pogłębiacz *m.* (górn.).

Zinn, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, 1) zmysł *m.* die fünf =e pięć zmysłów; seine fünf =e bei einander haben być przytomnym, roztropnym; nicht bei =en sein nie być przy zmysłach; bist du von =en? czyś oszalał?; von =en kommen odehodzić od zmysłów; den Gebrauch seiner =e verlieren stracić zmysły; ihm vergingen die =e stracił przytomność; in die =e fallen podpadać pod zmysły; 2) skłonność *n.*, upodobanie *n.*, zrozumienie *n.*, poczucie *n.*; der — für das Schöne poczucie piękna; er hat — für das Häusliche ma skłonność do domowego życia; er hat — für die Kunst ma zrozumienie dla sztuki; fleischlicher — zmysłowość *f.*; 3) znaczenie *n.*, sens *m.*; im eigentlichen, figürlichen, wörtlichen =e w właściwym, przenośnym, dosłownym znaczeniu; dem =e nach übersezen tłumaczyć według sensu; der langen Rede kurzer =s sens moralny z tego krótki..., z tego wszystkiego wynika...; im wahren =e des Wortes we właściwym znaczeniu słowa; im strengsten =e des Wortes w najściślejszym znaczeniu słowa; im weitesten =e des Wortes w najszerszym znaczeniu słowa; 4) zmysł *m.*, rozum *m.*, sens *m.*, myśl *f.*, mniemanie *n.*, pamięć *f.*, umysł *m.*; ein gesunder = zdrowy rozum; das hat gar keinen — to nie ma żadnego sensu; ohne — und Verstand bez sensu i rozumu; jmdm von =en bringen doprowadzić kogoś do szaleństwa; wieder zu =en kommen przyjsć do siebie, przytomności; etw. im — haben mieć coś na myśli; was kommt dir denn in den — co ci przyszło na myśl, co ci wpadło do głowy; wie können Sie sich Ähnliches in den — kommen lassen jak możesz pan podobną myśl dopuścić do głowy; auf, bei seinem =e beharren obstawać przy swoim mniemaniu; nach seinem =e handeln działać

wedle własnego rozumu; im =e eines Verstorbenen w myśl zmarłego, w duchu zmarłego; ich glaube ganz in Ihrem =e zu handeln zdaje mi się, że postępuję całkiem po pańskiej myśli; sich etw. aus dem =e schlagen wybić sobie coś z głowy; sein — ist nur auf das Praktische gerichtet ma zmysł, praktyczny; sein — steht nach Ruhm jego umysł skierowany jest na sławę; aus den Augen, aus dem — co z oczu to i z myśli; wenn sie mir nur nicht immer im =e läge gdybym tylko nie musiał zawsze o niej myśleć; im =e behalten zachować w pamięci; anderen =es werden zmienić zdanie; wenn es nicht ganz nach seinem =e geht jeśli nie idzie wszystko po jego myśli; das ist mir nicht nach dem — to nie po mojej myśli; einerlei =es sein być jednej myśli, jednego zdania; wieviel Köpfe, so viel =e co głowa to rozum; es kam mir in den — przyszło mi na myśl; etw. Böses im =e haben, führen knoać coś złego; laß dir das nicht in den — kommen niech ci się tego nie zachiewa; ein Mann von hohem — człowiek wysokiego umysłu; 4) humor *m.*, usposobienie *n.*; froher — wesoly humor; leichten =es sein być lekkiej myśli, wesatego usposobienia.

E'nnbild, *sn.* -es, *pl.* =er, godło *n.*, symbol *m.*, alegorya *f.*

E'nnbildlich, *adi.* i *adv.* symboliczny, alegoryczny; symbolicznie, alegorycznie.

E'nndeutung, *sf.* *pl.* -en, tłumaczenie *n.* znaczenia.

E'nndichter, *sm.* -s, *pl.* —, obacz Epigrammatist.

E'nnen, *I. vn.* sinne, sinnst, sann, habe gesonnen, myśleć, zastanawiać się, rozważać; über etw. hin und her — rozważać to i owo; auf Nach =e — przemyślać o zemście, knoać zemstę; nicht Zeit ist's mehr zum — niema już czasu do namy-

sta; auf Mittel und Wege — obmyśleć środki i drogi, obmyśleć sposoby; was sinnst ihr? nad czem myślicie?; II. *va. Böses* — knować coś złego; III. *geonnen*, *gesinnt*, *pp.*, *i adi.*; ich bin *geonnen*, nach Paris zu gehen mam zamiar pojechać do Paryża; immdm gut *gesinnt* sein być komuś życzliwym; alle Wohl*ge*sinnten wszyscy dobrze myślący.

Ei'nnen, *sn.* =s, myślenie *n.*, rozważanie *n.*, zastanawianie się *n.*; all mein — und mein *Trachten* ist auf daß eine Ziel gerichtet wszystkie moje myśli i zabiegi skierowane są na jeden cel; in — *verfunken* sein być zatopiony w myślach.

Ei'nwend, *adi.* myślący, zamysłony.

Ei'nngengnuß, *sm.* =fjes, *pl.* =nüße, rozkoszność.

Ei'nnenliebe, *sf.* miłość zmysłowa.

Ei'nnenlust, *sf.* ob. *Sinnen*genuß.

Ei'nnenrausch, *sm.* =es, *pl.* =räusche, upojenie zmysłowe.

Ei'nnenreiz, *sm.* =es, *pl.* =e, powab zmysłowy.

Ei'nnenrausch, *sm.* =s, *pl.* —, obacz *Sinnenrausch*.

Ei'nnentäufchung, *sf.* *pl.* =en, złudzenie *n.* zmysłów.

Ei'nnentrug, *sm.* =e), *pl.* =träge, omamienie *n.* zmysłów.

Ei'nnentstellend, *adi.* zmieniający, wypaczający sens, znaczenie; =er *Druckfehler* omyłka drukarska zmieniająca znaczenie.

Ei'nnenwahn, *sm.* =e), *pl.* =szat zmysłowy.

Ei'nnenwelt, *sf.* świat *m.* zmysłów.

Ei'nnenzauber, *sm.* =s, czar *m.* zmysłów.

Ei'nneklärung, *sf.* *pl.* =en, objaśnienie *n.* znaczenia, sensu.

Ei'nneänderung, *sf.* *pl.* =en, zmiana *f.* w sposobie myślenia, nawrócenie *n.* się.

Ei'nneart, *sf.* *pl.* =en, sposób *m.* myślenia, charakter *m.*

Ei'nneeindruck, *sm.* =e), *pl.*

pl. =brücke, *Ei'nneempfingung*, *sf.* *pl.* =en, wrażenie *n.* na zmysły, odczucie *n.*, uczucie *n.*

Ei'nneorgan, *sn.* =e), *pl.* =e, organ *m.* zmysłu.

Ei'nneestäufchung, *sf.* *pl.* =en, obacz *Sinnentäufchung*.

Ei'nneßwerkzeug, *sn.* =e), *pl.* =e, obacz *Sinneorgan*.

Ei'nngedicht, *sm.* =e), *pl.* =e, epigram *m.*, epigramat *m.*

Ei'nngetreu, *adi.* =e *Über*setzung tłumaczenie *n.* według sensu, oddające wiernie sens.

Ei'nngig, *adi.* rozmyślający, rozważny, marzący; treściwy, pełny treści, myśli; =e *Rede* treściwa mowa; dowcipny, zmysłny, wyrazisty; ein =es *Geschenk* dar odpowiedni, zastosowany do okoliczności; *adv.* rozmyślnie, rozważnie, treściwie, dowcipnie, zmyślnie, wyraziście.

Ei'nngigkeit, *sf.* zmyślność *f.*, treściwość *f.*; dowcipność *f.*, rozważność *f.*

Ei'nnglich, *adi.* 1) wrażliwy, sensorywny; er ist =er *Empfindungen* fähig jest wrażliwy; 2) zmysłowy, sensualny; =e *Begierde* pragnienie zmysłowe, chuć *f.*; =e *Liebe* miłość zmysłowa; =e *Genüsse* rozkosze zmysłowe.

Ei'nnglichkeit, *sf.* zmysłowość *f.*

Ei'nnglos, *adi.* 1) bezmyślny, bez sensu, głupi, bez znaczenia; =jes *Zeug* reden bredzić, gadać brednie; =jes *Spiel* gra bez sensu; 2) bez zmysłów, szalony; er liegt — leży bez zmysłów, nie jest przy zmysłach.

Ei'nnglosigkeit, *sf.* *pl.* =en, bezmyślność *f.*, bezsens *m.*, głupota *f.*

Ei'nngflanze, *sf.* *pl.* =n, czulek *m.*, nietykałek *m.*, mimoza *f.*

Ei'nngreich, *adi.* pełen sensu, dowcipny, dowcipny, pomysły głąboko, trafny, znaczący.

Ei'nngspruch, *sm.* =e), *pl.* =sprüche, przypowieść *f.*, sentencja *f.*, aforyzm *m.*, zdanie trafne, treściwe, moralne.

Ei'nunverdrehung, *sf.* *pl.* =en, wypaczenie *n.* sensu.

Ei'nunverwandt, *adi.* pokrewny treścią, duchem, równoznacznym; =es *Wort* synonim *m.*, pokrewny wyraz, równoznacznik *m.*

Ei'nunverwandtschaft, *sf.* *pl.* =en, równoznacność *f.*, pokrewieństwo duchowe, treści.

Ei'nunverwirrend, *adi.* i *adv.* bałamutny, bałamutnie.

Ei'nunvoll, *adi.* obacz *Sinn*reich.

Ei'nunwidrig, *adi.* bez sensu.

Ei'nunpel, *sm.* =s, zielonawy kolor; odmiana zawilca (rośl.).

Ei'nuntemal(en), *coni.* (wyraz zastarzały) zważywszy że, ponieważ.

Ei'nunter, *sm.* =s, 1) zendra *f.*, omłotki *pl.*, ogarki *pl.*, młotowiny *pl.*, niedokwas odskakujący przy kuciu rozpalonego żelaza; 2) stalaktyt *m.*, stalakmit *m.*, naciek *m.*, sopel *m.*, sopleniec *m.*

Ei'nunterste, *sf.* *pl.* =n, popiół *m.* z drzewa spróchniałego.

Ei'nunterbildung, *sf.* *pl.* =en, formacja stalaktytowa, naciekowa.

Ei'nuntergebilde, *sn.* =s, ob. *Sinterbildung*.

Ei'nunterfohle, *sf.* *pl.* =n, węgiel chudy.

Ei'nunteru, *vn.* ciec, ślimaczyć.

Ei'nunteru, *sn.* =s, cieczenie *n.*, ślimaczenie *n.*

Ei'nunterproß, *sm.* =fjes, *pl.* =fje, fryzowanie *n.* surowizny sproszkowanej.

Ei'nunterwasser, *sn.* =s, *pl.* =wässer, woda stalaktytowa, naciekowa.

Ei'nunflut, *sf.* ob. *Ei'nunflut*.

Ei'nunß, *sm.* wstawa *f.*, zátoka *f.*, synus *m.*

Ei'nunßbussole, *sf.* *pl.* =n, busola *f.* wstaw.

Ei'nunpho, *sm.* =s, *pl.* =e, syfon *m.*

Ei'nppe, *sf.* *pl.* =n, *Ei'ppschaft*, *sf.* *pl.* =en, pokrewieństwo *n.*; krewni *pl.*, rodzina *f.*, klika *f.*; eine nette —!

ładne towarzystwo! dobra-
na kompania!

Ei'tre!, *sm.* Najjaśniejszy
Panie!

Ei'reue, *sf. pl.* =n, rusalka
f., syrena f.

Ei'reuengefang, *sm.* =(e)š,
pl. =sänge, śpiew m. rusalki,
syreny.

Ei'reuenhaft, *adi.* syreni,
na sposób rusalki, jak ru-
salka.

Ei'reuenstimme, *sf. pl.* =n,
głos m. rusalki, syreny.

Ei'rius, *sm.* syryusz m.
(astronom.).

Ei'ro'fko, *sm.* =š, obacz
Ecirocco.

Ei'rup, *sm.* =š, *pl.* =e, sok
m., syrup m., ulepek m.

Ei'rupartig, *adi.* syrupo-
waty.

Ei'ruphaltig, *adi.* zawierają-
jący syrup.

Ei'šmometer, *sm.* =š, *pl.*
—, obacz Ešimometer.

Eištie'reu, *va.* (haben)
zawiesić, wstrzymać, zasysto-
wać; einen Beamten — za-
wiesić urzędnika w urzędo-
waniu; jmandn — zawezwać
kogoś przed sąd; sich — sta-
wić się.

Eištie'reu, *sn.* =š, Ei-
štie'ring, *sf. pl.* =en, zawie-
szenie n., wstrzymanie n.,
zasystowanie n.; zawezwanie
n.; stawienie n. się.

Eištie'ringšbefehl, *sn.* =(e)š,
pl. =e, nakaz m. zawie-
szenia, wstrzymania, zasysto-
wania.

Eišypphusarbeit, robota sy-
zyfowa (bezwolna praca).

Ei'tte, *sf. pl.* =n, obyczaj
m., zwyczaj m.; gute =n do-
bre obyczaje; Loderheit der
=n rozluźnienie n. obyczajów;
eš ist bei unš so — taki to
u nas obyczaje; eine alt her-
gebrachte — z dawien dawna
pochodzący zwyczaj; gegen
die =n verstoßen grzeszyć prze-
ciwko obyczajom; daš ist jeht
nicht mehr — to już nie jest
w zwyczaju, w modzie; daš
verbietet schon die gute — to
sprzeciwia się dobrym oby-
czajom; böse Beispiele ver-
berben gute =n złe przykłady

psują dobre obyczaje; andere
Zeiten, andere =n inne czasy,
inne obyczaje; andere Län-
der, andere =n co kraj to
obyczaj.

Ei'ttenbild, *sn.* =(e)š, *pl.*
=er, Sittengemälde, *sn.* =š,
pl. —, obraz obyczajowy.

Ei'ttenbuch, *sn.* =eš, *pl.*
=bücher, książka f. o moral-
ności.

Ei'ttengericht, *sn.* =eš, *pl.* =e,
trybunał m. dla moralności.

Ei'ttengeſchichte, *sf.* dzieje
pl. obyczajów.

Eittengeſetz, *sn.* =eš, *pl.* =e,
ustawa obyczajowa, zasady
pl. moralności.

Ei'ttenlehre, *sf.*, nauka f.
moralności, etyka f.; morał m.

Ei'ttenlehrer, *sm.* =š, *pl.*
—, nauczyciel m. etyki; mor-
ralista m.

Ei'ttenloš, *adi.* nieobyczaj-
ny, niemoralny, rozwięzły.

Ei'ttenlošigkeit, *sf. pl.* =en,
nieobyczajność f., niemoral-
ność f., rozwięzłość f.

Ei'ttenpolizei, *sf.* policja
f. moralności.

Ei'ttenpolizeilich, *adi.* nale-
żący do policji moralności.

Ei'ttenprediger, *sm.* =š, *pl.*
—, moralista m.

Ei'ttenpredigt, *sf. pl.* =en,
kazanie moralne.

Ei'ttenregel, *sf.* zasada f.,
prawidło n. moralności.

Ei'ttenrein, *adi.* czystych
obyczajów.

Ei'tteureinheit, *sf.* czystość
f. obyczajów.

Ei'ttenrichter, *sm.* =š, *pl.*
—, moralista m.

Ei'ttenroheit, *sf.* dzikość
f., zwyrodnienie n. oby-
czajów.

Ei'ttenspruch, *sm.* =(e)š, *pl.*
=sprüche, sentencja moralna.

Ei'ttenstreng, *adi.* o suro-
wych obyczajach.

Ei'ttenstrenge, *sf.* surowość
f. obyczajów, rygoryzm m.,
purytanizm m.

Ei'ttenverbesserer, *sm.* =š,
pl. —, reformator m. oby-
czajów.

Ei'ttenverbesserung, *sf. pl.*
=en, poprawa f., reforma f.
obyczajów.

Ei'ttenverderbend, *adi.* psu-
jący obyczaje, demoralizują-
jący.

Ei'ttenverderber, *sm.* =š,
pl. —, ten co psuje obyczaje,
demoralizator m.

Ei'ttenverderbniš, *sf.* ze-
psucie n. obyczajów, demor-
alizacja f., korupcja f.

Ei'ttenverderbung, *sf.* ob.
Sittenverderbniš.

Ei'ttenverfall, *sm.* =(e)š,
upadek m. obyczajów.

Ei'ttenverfeinerung, *sf.*
uszlachetnienie n. obyczajów.

Ei'ttenverwilderung, *sf.*
zdziczenie n. obyczajów.

Ei'ttenvorſchrift, *sf. pl.*
=en, przepis moralny.

Ei'ttenwelt, *sf. pl.* =en,
świat m. obyczajów, moralny.

Ei'ttzenugniš, *sn.* =šeš, *pl.*
=šfe, świadectwo n. obyczaj-
ności, moralności.

Ei'ttzenzustand, *sm.* =(e)š,
pl. =stände, stan m. obyczajów,
moralności.

Ei'ttzenzwang, *sm.* =(e)š,
przymus obyczajowy, ety-
kieta f.

Ei'ttič, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
papuga f.

Ei'ttiig, *adi.* obyczajny,
skromny, dobrze ułożony,
przyzwoity, grzeczny.

Ei'ttigen, *va.* (haben) uoby-
czajnić.

Ei'ttigfeit, *sf. pl.* =en, oby-
czajność f., skromność f.,
przyzwoitość f.

Ei'ttlich, *adi.* obyczajny,
moralny, dobrze ułożony;
ein — guter Mensch człowiek
moralnie dobry, o dobrych
zasadach; streng =er Lebens=
wandel tryb życia na wskróš
obyczajny, moralny; ländlich
— co kraj to obyczaj.

Ei'ttlichen, *va.* (haben) ob.
Sittigen.

Ei'ttlichfeit, *sf.* obyczaj-
ność f.

Ei'ttlichfeitšdelikt, *sn.* =eš,
pl. =e, wykroczenie n., prze-
ciw obyczajności, moralności.

Ei'ttlichfeitšgefühl, *sn.* =(e)š,
pl. =e, poczucie f. obyczaj-
ności.

Ei'ttfam, *adi.* i *adv.* obacz
Sittig.

Etymologia, *sf.* obacz **Sittiafeit**.

Etymologia, *sf.* obacz **Ge-sittung**.

Situatio'n, *sf. pl.* =en, położenie *n.*, sytuacja *f.*; = Lage.

Situatio'nbericht, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, sprawozdanie *n.* o położeniu, sytuacji.

Situatio'nkarte, *sf. pl.* =n, karta, mapa sytuacyjna.

Situatio'nplan, *sm.* = (e)š, plan sytuacyjny.

Situa'tion, *va.* (haben) umieścić, sytuować; jmnbn gut — stworzyć komu korzystną pozycję; ich bin gut situiert znajduję się w korzystnej sytuacji, jestem w dobrych stosunkach.

Sitz, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) miejsce *n.* do siedzenia, siedzenie *n.*; alle =e waren schon eingenommen wszystkie miejsca były już zajęte; das Theater hat 500 =e teatru ma 500 krzeseł, foteli; der =e des Kutschers miejsce dla woźnicy, kozioł *m.*; 2) siedziba *f.*; siedzisko *n.*; Lemberg ist der =e dreier Erzbischofe Lwów jest siedzibą trzech arcybiskupów; diese Stadt ist der =e der Künste to miasto jest siedzibą sztuki; 3) wo hat die Krantheit ihren =e? gdzie jest siedzisko tej choroby?; 4) =e und Stimme im Parlament haben zasiadać w parlamencie; 5) tył *m.*, tyłek *m.*, pośladek *m.*

Situa'tion, *sm.* =š, *pl.* =, przytwardzona kotwica.

Situa'tion, *sf. pl.* =en, robota *f.*, przy której trzeba siedzieć.

Situa'tion, *sn.* = (e)š, *pl.* =bäder, kąpiel nasiadowa.

Situa'tion, *sf. pl.* =bänke, ławka *f.*, do siedzenia.

Situa'tion, *sn.* = (e)š, kość kulszowa, pośladkowa.

Situa'tion, *vn.* (haben) siść, siść i) siść, sąż, gęsić; 1) siedzieć; still sitzen spokojnie siedzieć; bei Tisch, beim Fenster — siedzieć przy stole, oknie; dem Maler, Bildhauer — pozować, sie-

dzieć malarzowi, rzeźbiarzowi; er sitzt zumeist auf dem Bande przesiaduje, bawi przeważnie na wsi; über den Büchern — przesiadywać, ślezczyć nad książkami; über einer Arbeit fleißig — przysiedzieć fałdów; in der Klasse obenan — być pierwszym w klasie; im Glend — być w biedzie; die Henne sitzt auf Eiern; kura siedzi na jajach; in Schulden — siedzieć w długach; jmnbn auf den Ohren — napaść kogoś do czegoś; er sitzt auf dem Trodenen stracił wszystko, jest goły jak święty turecki; 2) das Schiff sitzt fest okret osiadł na mieliźnie; 3) im Gefängnis — siedzieć w więzieniu; im Amte — być w urzędzie; im Parlament — zasiadać w parlamencie; er sitzt auf der Rechten zasiada, zajmuje miejsce na prawicy; über jmnbn zu Gericht — sędzić kogoś, sprawować nad kimś sąd; 4) das Kleid sitzt wie angegossen suknia dobrze leży, jak ulana; sein Hut sitzt ganz schief założył krzywo kapelus; 5) bleiben Sie =! proszę nie wstawać; sie ist beim Tange =e geblieben sprzedawała pietruszkę, pietruszkowała; das Mädchen ist =e geblieben została starą panną, osiadła na koszu; ein Mädchen =e lassen porzucić, osadzić pannę; der Teig ist =e geblieben ciasto nie urosło; der Kaufmann ist mit seiner Ware =e geblieben ten kupiec osiadł na lodzie; einen Schimpf auf sich =e lassen schowac obelgę do kieszeni, położyć obelgę; das lasse ich auf mir nicht =e nie zniosę tego; 5) wie auf Kohlen =e siedzieć jak na szpilkach; in der Patzche, in der Klemme =e wpasć w ambaras, w bieżę; hier sitzt der Haken w tem sąk; der Hieb sitzt dostał cięcie, (obraz.) to się udało, to mu dojechał; er sitzt mir immer am Halfe siedzi mi zawsze na karku; ter eine erlangt es mit =,

der andere kann's nicht mit Schwitzen jednemu szydła goła, drugiemu brzytwy nie chce.

Situa'tion, *sn.* =š, siedzenie *n.*; ich bin des Sitzens bei Tisch müde siedzenie przy stole zmęczyło mnie.

Situa'tion, *sn.* =š, pozostanie *n.* na miejscu.

Situa'tion, *adv.* 1) siedzący; ich traf ihn auf dem Bette — zastałem go siedzącego na łóżku; er führt eine =e Lebensweise żyje przeważnie siedząco; 2) =e Blätter und Blüten bezogonkove liście i kwiaty; *adv.* siedząco.

Situa'tion, *sn.* =eš, cierpliwość *f.* do siedzenia; er hat kein =e nie może usiedzieć na miejscu, nie umie przysiedzieć fałdów.

Situa'tion, *sm.* =n, *pl.* =n, robotnik pracujący w domu.

Situa'tion, *sm.* =š, *pl.* =š, skrzynia *f.* w powołaniu urzędzona do siedzenia.

Situa'tion, *sn.* =š, *pl.* =, poduszka *f.* do siedzenia.

Situa'tion, *sn.* =š, *pl.* =, obacz **Sitzbein**.

Situa'tion, *sn.* =š, *pl.* =, obacz **Sitzfleisch**.

Situa'tion, *adv.* siedząco.

Situa'tion, *sf.* podział *m.* miejsce przy stole, na posiedzeniu.

Situa'tion, *sm.* =eš, *pl.* =pläße, miejsce *n.* do siedzenia (*n. p.* w teatrze).

Situa'tion, *sm.* =š, *pl.* =e, redaktor *m.* od kozy, podstawiony, odpowiedzialny redaktor.

Situa'tion, *sf. pl.* =n, rząd *m.* miejsc.

Situa'tion, *sf. pl.* =en, posiedzenie *n.*, sesja *f.*

Situa'tion, *sm.* =eš, *pl.* =e, sprawozdanie *n.* z posiedzenia.

Situa'tion, *sn.* =š, *pl.* =, gmach *m.* posiedzeń.

Situa'tion, *sf. pl.* =n, *pl.* =n, okres *m.* posiedzeń, sesja *f.*

Situa'tion, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, protokół *m.* z posiedzenia.

Ei'hungſjaal, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſäle, sala *f.* posiedzeń.

Ei'hungſtag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* posiedzenia.

Ei'hverdeck, *sn.* pokład *m.* do siedzenia.

Eirti'nijſch, *adi.* sykstyński; =e Kapelle, Madonna sykstyńska kaplica, madonna.

Etablo'ſe, *ſf. pl.* =n, dryakiew *f.*, czartowe ziele, świerzbica *f.*, żelaznica *f.*

Eſa'la, *ſf. pl.* =len, gama *f.*, podziałka *f.*, skala *f.*, drabinka *f.*; er muß früher die =len ſpielen muſi wrzód odegrać gamy; die — eineſ Thermometers maſzen zrobić podziałkę przy termometrze; — der zunehmenden geographiſchen Breite drabinka *f.* wzrastającej szerokości geograficznej.

Eſa'ſde, *sm.* =n, *pl.* =n, północny ſpiewak, bard *m.*, wajdelota *m.*

Eſa'ldengeſang, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſänge, ſpiew *m.* barda, wajdeloty.

Eſa'ſtengang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, chromatyczny — chromatyczna gama.

Eſalie'ren, *va.* (haben) ſzkalować.

Eſalp, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, skalp *m.*

Eſalpe'll, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, skalpel *m.*, nożyk chirurgiczny.

Eſalpie'ren, *va.* (haben) skalpować.

Eſano'nimharz, *sn.* =eš, *pl.* =e, żywica *f.* z drzewa gumowego.

Eſanda'l, *sm.* =š, *pl.* =dale, 1) zgorſzenie *n.*, skandal *m.*; eš zu einem öffentliſchen — kommen laſſen dopuſcić do publicznego zgorſzenia; iſt eš nicht ein wahrer —? czy to nie prawdziwy skandal? eš wird — geben będzie awantura; 2) — maſzen nałaſować; jmdm einen — maſzen wyprawić komuś awanturę.

Eſanda'lchronik, *ſf. pl.* =en, kronika skandaliczna.

Eſanda'lgeſchichte, *ſf. pl.* =n, historia skandaliczna.

Eſandalie'ren, *vn.* (haben) robić skandal, awanturę.

Eſandalie'ren, I. *vn.* (haben) ob. Eſandalieren; II. ſich —, *vr.* gorszyć się.

Eſanda'lmaſcher, *sm.* =š, *pl.* —, awanturnik *m.*

Eſandalö'š, *adi.* i *adv.* skandaliczny, skandalicznie, gorszący, gorsząco.

Eſanda'lſucht, *ſf.* pociąg *m.* do skandalów, gorszące plotkarstwo.

Eſandie'ren, *va.* (haben) skandować (wiersz.).

Eſandie'ren, *sn.* =š, **Eſandie'ring**, *f.* skandowanie *n.*

Eſapulier', *sn.* =š, *pl.* =e, ſzakplerz *m.*

Eſarabä'ngemme, *ſf. pl.* =n, giema *f.*, kamień rżnięty w formie skarabeusza.

Eſarabä'nš, *sm.* =š, **Eſandie'ren**, *va.* (haben) obacz Schröpfen.

Eſat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, skat *m.*, gra w karty; (przy kartach) den — legen odłożyć karty.

Eſa'tparie, *ſf. pl.* =n, partya *f.* skatu.

Eſete'tt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kościotrup *m.*, szkielec *m.*

Eſete'tartig, *adi.* podobny do kościotrupa, szkielec *m.*

Eſte'pfiš, *ſf.* wątpliwość *f.*

Eſteptici'muš, **Eſteptižišmuš**, *sm.*, **Eſte'ptik**, *ſf.* ſkeptycyzm *m.*, niedowiera *f.*, zwątpienie *n.*

Eſte'ptiker, *sm.* =š, *pl.* —, ſkeptyk *m.*, niedowiarek *m.*

Eſte'ptiſch, *adi.* i *adv.* ſkeptyczny, ſkeptycznie, niewierzący, niewierząco.

Eſti(e), *sm.* =ski *n.*, narty *pl.*, łyżwy śniegowe.

Eſti'(e)läufer, *sm.* =š, *pl.* —, łyżwiarz *m.* na nartach.

Eſtint, *sm.* =š, *pl.* =e, rodzaj *m.* jaſzczurki, śluga *f.*, elada *f.*

Eſti'ze, *ſf. pl.* =n, szkic *m.*, zarys *m.*

Eſti'zzenbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, album *n.* do szkicowania.

Eſti'zzenhaft, *adi.* i *adv.* w zarysie, ogólnikowy, ogólnikowo.

Eſtizie'rer, *va.* (haben) szkicować, zarysować, nakreślić, naszkicować.

Eſtizie'ren, *sn.* =š, **Eſtizie'ring**, *ſf. pl.* =en, szkicowanie *n.*, naszkicowanie *n.*, zarysowanie *n.*, zakreślenie *n.*

Eſtizie'rer, *sm.* =š, *pl.* —, ten co szkicuje, krokista *m.*

Eſtizie'rerin, *ſf. pl.* =nen, ta co szkicuje, krokistka *f.*

Eſta'be, *sm.* =n, *pl.* =n, niewolnik *m.*; zum =n maſzen zrobić kogoś niewolnikiem; — eineſ Laſters ſein być niewolnikiem występku.

Eſta'bin, *ſf.* =nen, niewolnica *f.*

Eſta'venarbeit, *ſf. pl.* =en, robota *f.* niewolnika, robota niewolnicza.

Eſta'venauffeher, *sm.* dozorca *m.* niewolników.

Eſta'vendienſt, *sm.* =eš, *pl.* =e, służba *f.* niewolnika, niewolnicza.

Eſta'vengewand, *sn.* odzienie *n.* niewolnika.

Eſta'venhalter, *sm.* =š, *pl.* —, trzymający *m.* niewolników.

Eſta'venhandel, *sm.* =š, *pl.* —, handel *m.* niewolnikami.

Eſta'venhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* niewolnikami.

Eſta'venjadg, *ſf. pl.* =en, obława *f.* na niewolników.

Eſta'venjodg, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, jarzmo *n.* niewoli.

Eſta'venteben, *sn.* =š, *pl.* =e, życie *n.* niewolników, niewolnicze.

Eſta'venmarkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =märkte, targ *m.* na niewolników.

Eſta'venſchijj, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, okręt *m.* z niewolnikami.

Eſta'venſinn, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, umysł niewolniczy, służalczy.

Eſta'venſtand, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, stan niewolniczy.

Eſta'venhaft, *adi.* i *adv.* niewolniczy, niewolniczo.

Eſta'venhaft, *ſf.*, **Eſtaverer'**, *sm.* obacz **Eſtaverer'**.

Eſtaverer', *ſf.* niewola *f.*, niewolnictwo *n.*; in — ge taten wpaść w niewolę; die

— abſchaffen znieść niewolnictwo.

Efta'viſch, *adi.* obacz Eſtavenhaft.

Eſtlope'nder, *sm.* =*s*, *pl.* —, ſtonoga jadowita.

Eſkontie'ren, *va.* (haben) skontować, regulować konto.

Eſkonto, *sn.* =(*s*), skonto *n.*, potrącenie *n.* przy zapłacie.

Eſkorbüt, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, ſzkorbüt *m.*, gnilec *m.*

Eſkorbu'tiſch, *adi.* ſzkorbutyeczny.

Eſforpio'n, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, niedźwiadek *m.*

Eſforzone're, *sf.* *pl.* =*n*, Eſforzone'rwurzel, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Haferwurzel.

Eſkribe'nt, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, Eſkri'bler, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) piſarz *m.*; 2) obacz Eſtriklet.

Eſkripturen, *sf.* *pl.* ſkryptura *f.*, dokumenta *pl.*

Eſkri'bler, *sm.* =*s*, *pl.* —, piſmák *m.*

Eſtro'felartig, *adi.* ſkrofuliczny, żółzowaty.

Eſtro'felkrank, *adi.* ſkrofuliczny, żółzowaty.

Eſtro'felu, *sf.* *pl.* ſkrofuły *pl.*, żolzy *pl.*

Eſtrofuli's, *adi.* ſkrofuliczny, żółzowy.

Eſtrofuli'ſe, *sf.* żolzy *pl.*

Eſtru'pel, *sm.* =*s*, *pl.* —, ſzkopuł *m.*, ſkrupul *m.*; jich keine — machen, etw. zu tun zrobić coś bez ſkrupułu.

Eſtru'pelloſ, *adi.* bez ſkrupułów.

Eſtru'pelloſigkeit, *sf.* brak *m.* ſkrupułów.

Eſtrupulo's, *adi.* *in adv.* ſumienny, ſumiennie.

Eſtrupuloſität, *sf.* ſkrupulatność *f.*

Eſkru'tinium, *sn.* =*s*, ſkru'tynium *n.*, obliczenie *n.*, głoſów.

Eſkulptu'r, *sf.* *pl.* =*en*, rzeźba *f.*, ſkulptura *f.*

Eſkult, *sm.* =*s*, *pl.* =*s*, ſmierdziel *m.*

Eſkulptu'renmuseum, *sn.* =*s*, *pl.* =*ſeen*, Eſkulptu'renſammlung, *sf.* *pl.* =*en*, muzeum *n.* rzeźb, zbiór *m.* rzeźb, gliptoteka *f.*

Eſtu'pichtina, *sf.* ſkupczyzna *f.*, ſerbski parlament.

Eſkurri'l, *adi.* pajacowaty, śmieſzny.

Eſla'wenfreundſch, *adi.* ſławianoſilski.

Eſla'wentum, *sn.* =*s*, ſłowiańſtvo *n.*, ſłowiańſzczyzna *f.*

Eſlawiſie'ren, *va.* (haben) ſlawizować.

Eſli'wowitz, *sm.* ſliwowica *f.*

Eſloop, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, ſzalupa *f.*

Ema'lte, *sf.* *pl.* =*n*, = Eſmalte, zieleń *f.* kobaltu, niedokwas *m.* kobaltu, smalta *f.*, kobaltowa ſzkoła, niebieska farba wydobyta z miedlonego ſzkała kobaltowego.

Eſmara'gd, *sm.* =(*e*)*s*, *pl.* =*e*, ſzmaragd *m.*

Eſmara'gdartig, Ema'ra'gden, *adi.* ſzmaragdowy.

Eſmara'gdſarben, Ema'ra'gdgrün, *adi.* ſzmaragdowy.

Eſmaragdi't, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, ſmaragd *m.*, ſzmaragdyt *m.*, omſaeyt *m.*

Eſmi'rgeſt, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz Eſchmirgeſt.

Eſmy'rnateppeſch, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, dywan ſmyrneſki.

Eo, *I. adv.* 1) tak, taki, takim ſposobem, ſkoro; — bin ich nun einmal już ja taki jeſtem; — hoch tak wyſoki; — zum Beiſpiel tak naprzykłađ; dem iſt nicht — ta rzezyt ma ſię inaczej; — rüchſt du dich? tak ſię męciſz?

— wie er erzählt tak jak on opowiada; — ſtanden die Dinge tak rzeczy ſię miały; daß fann — nicht bleiben to nie może tak zostać; — ein Menſch taki człowiek; — eine Art von . . . taki rodzaj . . . ; 2) na, aber — etwaś! nie, coś takiego!; — ſeid ihr taey to wy jeſcieście; — iſt'ſ! tak jeſt!; eſ iſt mir —, aſß wäre ich müde czuję ſię jakby zmęczony; — geht eſ, wenn man nicht folgt tak to bywa, gdy ſię nie ſłucha; eſ bleibt —, wie eſ iſt zotaaje tak jak dotychczas; er glaubt, eſ iſt nur — zdaje mu ſię, że to tak łatwo; er iſt bald —,

bald — jeſt raz takim, raz owakim; —? czy tak? czy

prawda? pan myſli? czyżby?; doch —! a tak!; wie —? jakże?; —, —! tak!; recht —!

dobrze tak!; —, ſehen Sie mich jeßt an tak, przypatrz mi ſię pan teraz; kommen Sie mir —? to z tej beczki

pan zaczynaſz?; 3) er iſt — reich! er hat — viel Geld jeſt tak bogaty, ma tak wiele pieniędzy; daß iſt — großmü'tig to hardzo wſpaniało-

myślnie; 4) ich habe — eine Abnung . . . mam takie prze-

czucie, że . . . ; wie ich mich — umſeße w chwili gdy ſię oglądnałem; — ziemlich doſć

dobrze; daß war — recht nach ſeinem Sinne to było cał-

kkiem w jego guście; 5) — wie — tak czy tak, tak i

tak; daß muß er — wie — tun muſi to zrobić tak czy

tak; auß dir wird — wie — nichtſ — ciebie tak czy tak

nie nie będzie; ich bin — ſchon müde jeſtem i tak już

zmęczony; 6) — — ni tak ni owak; eſ geht mir —

mam ſię ot tak, byle jak; 7) — jehr iſt er nicht ſchulbig nie jeſt tak bardzo

winnym; — viel ſteunde tyle przyjaćiół; — viel iſt gewiß pewnem jeſt tyle; —

wie ich weiß, iſt eſ noch nicht entſchieden o ile wiem, nie jeſt jeſzcze rozstrzygniętem; nun ſind wir — weit a więc

do tego doſzło; ich mache mir nicht — viel darauß nie ſobie z tego nie robię, drwie

sobie z tego; die Sache iſt — gut wie abgemacht ſprawa jeſt tak jak załatwiona; —

gut wie gar nichtſ tyle co nie; — gut aß ich fann o ile

może; — lange ich leben werde jak długo żyć będę;

— oft ihr wollt ilekroć chcecie; — oft er kommt ilekroć przychodzi; — lange biß

potąd dopokađ; — viel und — lang eſ euch beliebt tyle

i dopokađ wam ſię podoba; — viel aß möglich o ile

można; — viel ich darüber urteilen fann o ile to ośa-

dzie mogę; — wahr ich ein ehrlicher Mann bin na moja uczciwość; — wahr ich lebe przysiegam na życie; — wahr mir Gott helfe tak mi Boże dopomóż!; — reich er auch ist, — gibt er nichts her jakkolwiek jest bardzo bogaty, to nie nie daje; ich hatte um — weniger Bedenken, an dich zu schreiben miałem o tyle mniej szkopolwów pisać do ciebie; es ist um — schöner jest o tyle piękniej; um — besser tem lepiej; 8) — jehr ihr ihn liebt, — jehr habt er euch o ile wy go kochacie, o tyle on was nienawidzi; wie der Vater, — der Sohn jaki ojciec, taki syn; — Liebe als Haß tak miłość jak i nienawiść; ihr arbeitet nicht — viel wie ich nie pracujecie tyle, ile ja; 9) die Rechnung macht — und so viel aus rachunek wynosi tyle a tyle; Frau — und — pani ta i ta; 10) — wollen Sie nicht? a więc nadaremnie sie trudziłem?; schreiben Sie —, daß man es lesen kann pisz pan tak, ażeby można przeczytać; 11) da du abgehalten bist, — werde ich selbst hingehen zważywszy że masz przeszkodę, sam tam pójdę; kaum warst du dort, — kam er zurück ledwie tam przyszedłeś, to on wrócił; — zu sagen jak to mówią; — mag es sein tak niechaj będzie; — höre doch słuchajże; wie gesagt, — getan jak powiedział, tak zrobił, słowo się rzekło, kobyła u płota; wie der Herr, — der Knecht jaki pan, taki kram; wie gewonnen, — zerronnen lekki zarobek łatwo się rozchodzi, maleparta (idą) do czarta; II. pron. rel. = welcher, welche, welches (we wszystkich przypadkach); die Menschen — auf Erden sind ludzie żyjący na ziemi; diejenigen — mich lieben ci, co mnie kochają; III. conj. = wenn; — Gott will gdy, jeśli Bóg chce.

Soba'ld, conj. skoro; — du willst skoro zechcesz.

Socia'li i Sozia'li, adi. socjalny, społeczny; die = e Frage kwestya f. społeczna, socjalna.

Socia'ldemokrat i Sozia'ldemokrat, sm. -en, pl. -en, socjalista m., socjalny demokrat, społecznik m.

Socia'ldemokratie i Sozia'ldemokratie, sf. socjalizm m., socjalna demokracja.

Socia'ldemokratisch i Sozia'ldemokratisch, adi. socjalnodemokratyczny.

Sociali'smus i Soziali'smus, sm. socjalizm m.

Sociali'st i Soziali'st, sm. = en, pl. -en, socjalista m.

Sociali'stengesetz i Soziali'stengesetz, sn. = es, pl. = e, ustawa f. przeciw socjalistom.

Sociali'stengerech i Soziali'stengerech, sm. = sses, pl. = sse, kongres m. socjalistów, socjalistyczny.

Sociali'stisch i Soziali'stisch, adi. socjalistyczny.

Socia'lwissenschaft i Sozia'lwissenschaft, sf. pl. -en, nauka społeczna.

Socia'lwissenschaftlich i Soziali'lwissenschaftlich, adi. społeczno-naukowy.

Societät i Societät, sf. pl. -en, towarzystwo n.; = Gesellschaft.

Sociolo'ge i Soziolo'ge, sm. -n, pl. -n, socjolog m.

Sociologie' i Soziologie', sf. socjologia f.

Sociolo'gisch i Soziolo'gisch, adi. socjologiczny.

So'cius i So'zius, sm. pl. = cii, towarzysz m., spółnik m.; = Genosse.

So'de, sf. pl. -n, skarpetka f.; wie auf -n gehen chodzie na palcach; ich auf die -n machen wziąć nogi za pas, drapać.

So'del, sm. = s, pl. —, cokół m., podwalina f., piedestał m.

So'delgesims, sn. = ses, pl. = je, cokółowy gzyms.

Sod, sm. = (e)s, warzenie n.; zgaga f.

So'da, sf. soda f.

So'dahaltig, adi. zawierający sodę f.

Sodalität, sf. sodalicya f.; Marien — sodalicya maryjańska.

Sodali't, sm. = s, pl. = e, sodalis m.

Soda'n'n, adv. a więc.

So'dasalz, sn. = es, pl. = e, sól sodowa.

So'dawasser, sn. = s, woda sodowa.

So'dbrennen, sn. = s, zgaga f.

So'de, sf. pl. = n, sodnik m., solówka f., solanka f. (rośl.).

Sodomit, sm. = en, pl. = en, sodomita m., sodomczyk m.

Sodomiterrei', sf. Sodomie', sf. pl. = en, sodomia f., sodomstwo n.

Sodomitisch, adi. sodomicki, sodomski.

So'draun, sm. = (e)s, pl. -räume, warzelnia f.

So'fa, sn. = s, pl. = s, kanapa f., sofa f.

So'fe'n, adv. o ile.

So'e'ben, adv. właśnie co, dopiero co.

So'ji, sm. = (e)s, 1) obacz Geföß; 2) pijatyka f., złapanie n.; 3) et trant es mit einem — wypić duszkiem.

So'ffel, sm. = s, pl. —, Söffer, sm. = s, pl. —, obacz Säuser.

Söffig, adi. obacz Süßig.

So'ffite, sf. pl. = n, sufit m., powała f., pułap m., strop m., sukity teatralne.

So'ffling, sm. = s, pl. = e, pijak m., złopacz m.

So'fia, sm. = s, pl. = s, 1) student wyższych szkół w Turcyi; 2) turecki mnich.

So'f'rt, adi. zaraz, natychmiast, w tej chwili; ich werde ihn — benachrichtigen natychmiast goawiadomię; diese Wohnung ist — zu vermieten to mieszkanie jest natychmiast do wynajęcia; ich suche einen Diener für — szukam służącego do natychmiastowego wstąpienia; — antworten odowiedzieć zaraz, z miejsca, w tej chwili.

So'f'rtig, adi. natychmiastowy.

Eog, *sm.* =(e)š, 1) ssanie *n.*,
Ferkel von einem — prosięta
jednej maciory; 2) obacz
Kielwasser.

Eoga'r, *adv.* nawet, co
więcej, ba aż.

Eogena'unt, *adi.* tak zwa-
ny.

Eo'ggen, *vn.* (haben) i *vr.*
kroplami ściekać, krystaliz-
ować sól ze solanki (w
salinach).

Eo'ggen, *sn.* =š, krystaliz-
owanie *f.* soli ze solanki.

Eoglei'ch, *adv.* obacz **So-
fort**.

Sohi'n, *adv.* więc.

So'hband, *sn.* =(e)š, *pl.*
-bänder, obacz **Sabband**.

So'hle, *sf. pl.* =n, 1) po-
deszwa *f.* u nogi; vom Schei-
tel bis zur — od stóp do
głowy; 2) podszwa u obu-
wia; Schuße mit einfacher —
buciki o pojedynczej pode-
szwie; sich auf die =n machen
pokazać podszwy, drapać; 3)
podwalina *f.*, horyzontalne
bierwiona służące za pod-
stawę w budynku; 4) spąg *m.*,
pokład *m.* pod skałą (górn.).

So'hlen, *va.* (haben) na-
łożyły podszwe.

So'hlenantrieb, *sm.* =(e)š,
pl. =e, partie *n.* z dołu.

So'hlangänger, *sm.* =š, *pl.*
—, nazwa ogólna zwierząt
ssaących stąpających całą pode-
szwą, *n. p.* niedźwiedź.

So'hlenhaut, *sf. pl.* =häute,
So'hlenleder, *sn.* =š, skóra *f.*
na podszwy.

So'hlenloš, *adi.* bez po-
deszwy.

So'hlenlinie, *sf. pl.* =n,
linia horyzontalna, pozioma.

So'hlenmuskel, *sm.* =š, *pl.*
—, muszkuł podszwowy.

So'hlennaht, *sf. pl.* =nähte,
szew *m.* u podszwy, wszy-
wanka *f.*

So'hleder, *sn.* =š, *pl.* —,
obacz **Sohlenhaut**.

So'hleide, *sf. pl.* =n, je-
wina *f.*

Sohn, *sm.* =(e)š, *pl.* Söhne,
1) syn *m.*; vom Vater auf den
— z ojca na syna; mein —!
mój synul Gottes — syn
Boży; der — der Wüste syn

pustyni; der verlorene —
syn marnotrawny; des Va-
terlands Söhne synowie
ojczyzny; Söhne des Mars
synowie Marsa, żołnierze;
der erstgeborene — syn pier-
worodny; Jertum ist der
Übereilung — co nagle to
po dyable 2) — vor dem
Vater (rośl.) obacz **Herbstzeit-
lofe**.

Söhndchen, *sn.* =š, *pl.* —,
Söhnelein, *sn.* =š, *pl.* —,
synek *m.*, synalek *m.*, pie-
szeczone dziecko, mamin syn,
benjaminiek *m.*

So'hnesfran, *sf. pl.* =en,
synowa *f.*; = Schwiegertochter.

So'hneskind, *sn.* =eš, *pl.*
=er, wnuk *m.*, wnuczka *f.*; =
Enkel, Enkelin.

So'hnesliebe, *sf.* miłość
synowska.

Sohr, *adi.* suchy, zwiędły.

Soire'e, (wym. soaree), *sf.*
pl. =n, wieczorek *m.*

So'ja, *sf.* zaprawka *f.* (ja-
pońska roślina).

Sola'ngc, *coni.* jak długo,
dopokąd; — du fleißig sein
wirst dopokąd będziesz pil-
nym.

Sola'röl, *sn.* =(e)š, nafta *f.*
pośledniejszego gatunku.

So'lawechsel, *sm.* =š, *pl.*
—, wymiar jednorazowy, je-
dyny.

So'lbad, *sn.* =eš, *pl.* =bäder,
kąpiel solankowa.

Solch, **So'lcher**, **So'lche**,

So'lches, *adi.* i *pron.* taki,
takowy, podobny; — ein
Mensch taki człowiek, po-
dobny człowiek; er fürchtet
als ein =er zu gelten obawia się
uchodzić za takiego; auf =er Art
w taki sposób; seine Angriffe
waren von =er Art napady jego
były tego rodzaju; unter =n
Umständen pod takimi waru-
kami; denn =er ist das Him-
melreich bo ich (takich) jest
królestwo niebieskie.

So'lchensfalls, *adv.* w takim
razie, w takim przypadku.

So'lchergestalt, **So'lcher-
maßen**, *adv.* w taki, w ten
sposób, takim sposobem.

So'lcherlei, *adi.* takowy,
taki.

Sold, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
żołd *m.*, płaca *f.*, zapłata *f.*;
in seinem =e haben mieć na
swoim żołdzie; in jmds =e
stehen być na czyjims żołdzie;
der Minne — nagroda *f.*
miłości.

Solda't, *sm.* =en, *pl.* =en,
1) żołnierz *m.*, wojak *m.*;
— merden wstąpić do wojs-
ka; die Soldaten wojsko;
gemeiner — szeregowiec *m.*;
er ist nie — gewesen nigdy
nie służył przy wojsku; unter
die =en gehen przystać do
wojska, zaciągnąć się; =en
spielen bawić się w żołnierzy;
2) w szlachach obacz **Bauer
II.** 2).

Solda'tenart, *sf.*, **Solda'ten-
braud**, *sm.* =(e)š, *pl.* =bräude,
sposób, zwyczaj żołnierski,
wojskowy.

Solda'tenhebung, *sf. pl.*
=en, branka *f.*, pobór wojs-
kowy.

Solda'tenbrot, *sn.* =(e)š,
obacz **Kommisbrot**.

Solda'tendienst, *sm.* =eš,
służba wojskowa, żołnierka *f.*

Solda'teneid, *sm.* =eš, *pl.*
=e, przysięga wojskowa.

Solda'tenfieber, *sn.* =š,
drączka *f.* przed bitwą; —
bekommen stchorzyć, tchorza
dostać.

Solda'tenfran, *sf. pl.* =en,
żona *m.* żołnierza.

Solda'tenfeind, *sm.* =eš, *pl.*
=e, nieprzyjaciel *m.* wojska.

Solda'tenfreund, *sm.* =eš,
pl. =e, przyjaciel *m.* wojska.

Solda'tengeist, *sm.* =eš,
duch żołnierski, wojskowy.

Solda'tenhast, *adi.* i *adv.*
żołnierski, po żołniersku; —
angezogen gehen ubierać się z
żołnierska.

Solda'tenhandwerk, *sn.*
=(e)š, *pl.* =e, żołnierka *f.*,
rzemiosło wojenne.

Solda'tenhais, *sn.* =ješ, *pl.*
=häuser, obacz **Kaserne**.

Solda'tenkind, *sn.* =eš, *pl.*
=er, dziecko żołnierskie.

Solda'tenkost, *sf.* wikt żoł-
nierski.

Solda'tenleben, *sn.* =š, ży-
cie żołnierskie, żołnierka *f.*,
wojaczka *f.*

Solda'tentied, *sn.* (e)š, *pl.* =er, pieśń żołnierska.

Solda'tenmantel, *sm.* =š, *pl.* =mäntel, płaszcz żołnierski.

Solda'tenmäſſig, *adi.* obacz Soldatenhaft.

Solda'tenmütze, *sf. pl.* =n, czapka żołnierska, furazerka *f.*

Solda'tenpferd, *sn.* (e)š, *pl.* =e, koń żołnierski, wojskowy.

Solda'tenpflicht, *sf. pl.* =en, obowiązek *m.* żołnierza.

Solda'tenrock, *sm.* (e)š, *pl.* =röcke, mundur *m.*, kabat żołnierski.

Solda'tenſchaft, *sf.* żołnierstwo *n.*

Solda'tenſchente, *sf. pl.* =n, szyk żołnierski, kantyna *f.*

Solda'tenſchritt, *sm.* =eš, *pl.* =e, krok żołnierski.

Solda'tenſchule, *sf. pl.* =n, szkoła żołnierska, wojskowa.

Solda'tenſchüffel, *sf. pl.* =n, menażka *f.*

Solda'tenſprache, *sf.* mowa żołnierska.

Solda'tenſtand, *sm.* =eš, stan wojskowy.

Solda'tenſtück, *m.* (e)š, *pl.* =e, sztuka teatralna z życia wojskowego.

Solda'tentum, *sn.* obacz Soldatenweſen.

Solda'tentradjt, *sf.* =en, *pl.* mundur wojskowy.

Solda'tenvolk, *sn.* =eš, 1) żołnierze *pl.*; 2) wojowniczy naród.

Solda'tenweſen, *sn.* =š, żołnierstwo *n.*, to co odnosi się do wojskowości.

Solda'tenzelt, *n.* =eš, *pl.* =e, namiot wojskowy.

Solda'tenzucht, *sf.* karność wojskowa.

Soldate'ſka, *sf.* żołdactwo *n.*

Solda'tiſch, *adi. i adv.* żołnierski, po żołniersku, wojskowy, po wojskowemu; mit =er Genauigkeit z żołnierską dokładnością; auf =e Art na sposób wojskowy, żołnierski; barſchēš, =eš Wejen rubaszny, żołnierski sposób.

So'llden, *va.* ob. Beſolden.

Söld'ting, *sm.* = (e)š, *pl.* =e,

Söldner, *sm.* =š, *pl.* —, żołdak *m.*, najemnik *m.*, zacieźnik *m.*

Söldnerheer, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, zaciężne wojsko.

Söldnerschar, *sf. pl.* =en, żołdactwo *n.*, szereg *pl.* zaciężnego wojska.

Söldſchreiber, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Abſchreiber.

Söldtruppen, *sf. pl.* ob. Söldnerheer.

Söl'te, *sf. pl.* =n, solanka *f.*

Söl'tun, *adi.* uroczysty.

Solennität, *sf. pl.* =en, uroczystość *f.*

Solfata'ra, *sf. pl.* =ren, wygasły krater wulkaniczny wydzielający sublimaty siarczane.

Solfe'ggie, (wym. solfedzje), *sf. pl.* =n, solfedzje *pl.*, ćwiczenie głosowe.

Solfeggie'ren, (wym. solfedziren), I. *vn.* (haben) śpiewać gamy, solfedzje; II. *sn.* =š, śpiewanie *n.* gam.

Soli'd(e), *adi.* porządnym, uczciwym, pewnym; trwałym; statecznym, poważnym; eine =e Gesundheit stałe zdrowie; — merben ustatkować się; eine =e Frau stateczna, porządna kobieta.

Solida'rijd, *adi.* solidarnym, wspólnym, łącznym; eine =e Verpflichtung wspólne, solidarne zobowiązanie; ſich für — erklären oświadczyć się solidarnym.

Solidarität, *sf.* solidarność *f.*, wspólność *f.*, łączność *f.*

Solida'rverhältniſſ, *sn.* =ſſeš, *pl.* =ſſe, stosunek oparty na solidarności.

Solidität, *sf.* pewność *f.*, trwałość *f.*, stateczność *f.*, uciążliwość *f.*

Soli'ti, *sm.* =en, *pl.* =en, solista *m.*

Soli'tin, *sf. pl.* =nen, solistka *f.*

Solita'r, *sm.* =š, *pl.* =e, soliter *m.*, duży brylant oprawny osobno.

Soll, *sn.* =š, winien; — und Haben winien *i* ma, dług *i* należytość (buchalteria).

So'llbeſtand, *sm.* =eš, *pl.* =ſtände, stan dłużony, bierny.

So'lleinnahme, *sf. pl.* =n, dochód *m.* brutto.

So'llpoſten, *sm.* =š, *pl.* —, poczycya bierna.

So'llen, *vn.* (haben) mieć, móż, trzeba, musieć, być powinny; 1) du ſollſt Vater und Mutter ehren powinieneš czcić ojca i matkę; wir tun nicht immer, waš wir — nie zawsze robimy to, cošmy powinni robić; ich hätte ſchon längſt ſchreiben — powinienem był już dawno piſać; ſagen Sie ihm, daš er kommen ſoll powiedz mu pan, niechaj przyjdzie; waš ſoll ich tun? cóž mam robić?; Sie — gehorchen maš poſłuchać; Sie — wiſſen ažebyš pan wiedział; der Meter ſoll fünf Kronen koſten metr ma koſtować pięć koron; ich weiš nicht, welchen Entſchluš ich faſſen ſoll nie wiem, jaką mam powzięć decyzję; am Ende ſoll man noch um Erlaubniš bitten w końcu mamy jeſzcze prosić o pozwolenie; 2) er ſoll ſeine Undankbarkeit ſchon bereuen pożałuje on swoją niewdzięczność; man ſoll nicht einmal mehr reden dürfen czyżby już nawet mówić nie wolno; daš ſoll meine größte Sorge ſein oby to było moją największą troską; du ſollſt zufrieden ſein bedziesz zadowolony; 3) wenn eš regnen ſollte gdyby miał deszcz padać; ſollte er krank ſein? miałby on być chorym?; ſollten Sie ihn ſehen gdybyš go pan widział; ich ſollte dich verraten?; ja miałbym cię zdradzić? ſollte eš wahr ſein? miałaby to być prawda?; 4) man ſollte glauben należałoby sądzić; ſollte man nach mir fragen gdyby kto o mnie pytał; 5) der König ſoll abgereift ſein król podobno wyjechał; er ſoll ſehr krank ſein mówią, że jest bardzo chory; daš begangen ſein ſollende Verbrechen zbrodnia, która miała być ſpelionia; 6) ſo einer ſoll erſt geboren

werden taki chyba by się dopiero miał urodzić; und so soll er noch kommen i dotąd czekam na niego; 7) was soll das? was soll das heißen? cóż to ma znaczyć?; was soll's? cóż tam?; was soll mir das Buch? cóż mam począc z tą książką, co mi po tej książce?; wem soll dieser Strauß? dla kogo ten bukiet?; soll er mein sein? czy to dla moie?; er soll nach Paris on ma wyjechać do Paryża; was soll ich? czego żądacie odemnie?; 8) da soll einer sich noch aufopfern i w tych warunkach miałby się jeszcze kto poświęcić; soll das Ihr Vater sein? czy miałby to być pański ojciec?; es hat nicht sein — to nie było przeznaczone; wir — nun einmal nicht fort zdaje się, że już nie będziemy mogli wyjechać.

So'llen, *sn.* =s, zobowiązanie *n.* się, obowiązek *m.*, powinność *f.*

So'ller, *sm.* =s, *pl.* — 1) balkon *m.*, taras *m.*; 2) poddasze *n.*, strych *m.*; 3) sien *f.*, sionka *f.*; 4) podwyższenie *n.* przy oknie, rodzaj framugi; 5) płaski dach.

Sollist *ren*, *vn.* (haben) obacz *Solfeggieren*.

Sollzita'tor, *sm.* =s, *pl.* =en, solycytator *m.*, pomocnik adwokacki.

So'lo, *sn.* =s, *pl.* =s i =li, 1) solo muzyczne, taneczne; 2) sam jeden.

So'lofänger, *sm.* =s, *pl.* —, ogar *m.* na kota, lisa.

So'logefang, *sm.* =es, *pl.* =fänge, śpiew solowy.

So'lotreb, *sm.* =es, *pl.* =es, duży rak.

So'lofänger, *sm.* =s, *pl.* —, solista *m.*

So'lofängerin, *sf.* *pl.* =nen, solistka *f.*

So'lospieler, *sm.* =s, *pl.* —, solista *m.*

So'lospielerin, *sf.* *pl.* =nen, solistka *f.*

So'lostimme, *sf.* *pl.* =n, **So'lostüd**, *sn.* =es, *pl.* =e, głos solowy, solo *n.*

So'lotänzer, *sm.* =s, *pl.* —, tancerz *m.* solista.

So'lotänzerin, *sf.* *pl.* =nen, tancerka *f.* solistka.

Solözi'smus, *sm.* *pl.* =men, błąd wyrazotyczny, fałszywy szyk wyrazów, solecizm *f.*

Solsti'tium, *sn.* =s, *pl.* =tient, solstycjum *n.*, czas największego oddalenia słońca od równika; przesilenie dnia z nocą; = *Sonnenwende*.

Solve'nt, *adi.* wyplacalny; = *Bezahlungsfähig*.

Solve'nz, *sf.* *pl.* =en, wyplacalność *f.*; = *Bezahlungsfähigkeit*.

Somit't, *adv.* więc, zatem, przeto, a tak.

So'mmer, *sm.* =s, *pl.* —, lato *n.*; ich habe zwei — im Kurort verlebt dwa razy przepezdilem lato w zdrojowisku; sie zählte fünfzehn — miała piętnaście lat; im — seines Lebens w sile wieku; eine Schwalbe macht keinen — jedna jaskółka nie oznacza jeszcze lata; fliegender — obacz *Altweiberommer*.

So'mmerabend, *sm.* =e)s, *pl.* =e, wieczór letni.

So'mmeranzug, *sm.* =e)s, *pl.* =züge, ubranie letnie.

So'mmeraufenthalt, *sm.* =e)s, *pl.* =e, pobyt letni.

So'mmerblume, *sf.* *pl.* =n, kwiat letni.

So'mmerfäden, *sm.* *pl.* =bie, babskie lato.

So'mmerfahrplan, *sm.* =e)s, *pl.* =pläne, rozkład jazdy letni, na lato.

So'mmersled, *sm.* =e)s, *pl.* =e, *Sommerprosse*, *sf.* *pl.* =n, pieg *m.*

So'mmersledig, *Sommer* = sprossig, *adi.* piegowaty.

So'mmersled, *sf.* *pl.* =n, letnisko *n.*, letnia siedziba.

So'mmersledler, *sm.* =s, *pl.* —, letnik *m.*

So'mmersledlerin, *sf.* *pl.* =nen, letniczka *f.*

So'mmerfrucht, *sf.* *pl.* =früchte, plon, owoc letni.

So'mmerfutter, *sn.* =s, karma letnia.

So'mmergerste, *sf.* jęczmień letni.

So'mmergetreide, *sn.* zboże jare, latowe, jarka *f.*, krzyca *f.*

So'mmergewächs, *sn.* =es, *pl.* =e, roślina letnia.

So'mmerhaft, *adi.* i *adv.* letni, latowy, jak w lecie, letnio, latowo.

So'mmerhalbjahr, *sn.* =e)s, *pl.* =e, półrocze letnie.

So'mmerhaus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, willa *f.*, dworek letni.

So'mmerhitze, *sf.* *pl.* =n, upał letni, skwar latowy.

So'mmerhose, *sf.* *pl.* =n, spodnie letnie, latowe.

So'mmerhut, *sm.* =e)s, *pl.* =hüte, kapelusze letni, latowy.

So'mmerkleid, *sn.* =e)s, *pl.* =er, suknia letnia, latowa.

So'mmerkorn, *sn.* =es, żyto jare, jarzyca *f.*

So'mmerkurort, *sm.* =e)s, *pl.* =e, uzdrowisko *n.*, zdrojowisko *n.* letnie, latowe.

So'mmerlich, *adi.* i *adv.* letni, latowy, jak w lecie, letnio, latowo.

So'mmerloch, *sm.* =e)s, *pl.* =e, durnica *f.*, sołomica *f.*, przepad *m.*, kłokol *m.*

So'mmerluft, *sf.* *pl.* =lüfte, powietrze letnie, latowe.

So'mmerlüftung, *sn.* =s, *pl.* —, wietrzyk letni, latowy.

So'mmermonat, *sm.* =s, *pl.* =e, miesiąc letni, czerwiec *m.*

So'mmermorgen, *sm.* =s, *pl.* —, poranek letni, latowy.

So'mmern, *So'mmern*, *I.* *vn.* (haben) i *vimp.* 1) ocieplać się po latowemu; es sommert lato nastaje, nadchodzi; 2) der Baum sommert drzewo wielki cień daje, drzewo rozwija się; II. *va.* i *vr.* 1) na słońcu grzać, suszyć, przewietrzać; die Hüfner — sich kury wygrzewają się na słońcu; geschlagene Holz — suszyć drzewo ścięte; 2) ein Feld — role zasiał jarem zbożem; das Vieh — bydło wysłać na lato na pastwisko.

So'mmernacht, *sf.* *pl.* =nächte, noc letnia, latowa.

So'mmerobjt, *sn.* =es, owoc letni, latowy.

So'mmerpflanzen, *sf. pl.* rośliny letnie, latowe.

So'mmerreise, *sf. pl. =n,* podróż letnia, latowa.

So'mmerrapß, *sm.* rzepak letni, latowy.

So'mmerroggen, *sm. =s,* obacz Sommerkorn.

So'mmerst, *adv.* letnią porą, latem.

So'mmerfaat, *sf. pl. =en,* siew letni, latowy.

So'mmerstwiße, *sf.* dużność letnia, latowa.

So'mmerseite, *sf. pl. =n,* strona południowa.

So'mmersejster, *sn. =s, pl.* —, obacz Sommerhalbjahr.

So'mmerjonneuende, *sf.* letnie przesilenie dnia z nocą.

So'mmerstoff, *sm. =e, pl.* =e, materiał letni, latowy.

So'mmertag, *sm. =e, pl.* =e, dzień letni, latowy.

So'mmertheater, *sn. =s, pl.* —, teatr letni, latowy.

So'mmerüberzieher, *sm. =s, pl.* —, palto n., zarzutka letnia, latowa.

So'mmerung, So'mmernung, *sf.* latowanie n., wystawianie n. na słońce; wysyłanie n. bydła na pasze.

So'mmerweide, *sf. pl. =n,* latowisko n., pastwisko letnie, latowe.

So'mmerweizen, *sm. =s, pl.* —, pszenica jara.

So'mmerwende, *sf. pl. =n,* obacz Sommerjonneuende.

So'mmerwetter, *sn. =s,* So'mmerwitterung, *sf.* pogoda letnia, latowa.

So'mmerwohlfüh, *sm. =es, pl. =e,* rezydecyca letnia, latowa.

So'mmerwohnung, *sf. pl. =en,* mieszkanie letnie, latowe.

So'mmerwurz, *sf.* zaraza f., wilk zielony; rosenrote — skaza f.

So'mmerzeit, *sf.* pora letnia, latowa, czas letni, latowy.

So'mmerzeitvertreib, *sm. =e, pl. =e,* rozrywka letnia, latowa.

So'mmerzeug, *sn. =e, pl. =e,* materiał letni, latowy, ubranie letnie, latowe.

Sonnambu'l, *adi.* 1) luna-

tycki, nocobledny; 2) jasnowidzący w rzekomo magnetycznym śnie.

Sonnambu'l'e, *sm. i f. =n,* *pl. =n,* sonnambulista m. i sonnambulistka f., nocobleda m., lunatyk m., jasnowidz m.; nocoblednica f., lunatyczka f., jasnowidząca f., medyum n. magnetyzera.

Sonnambu'l'smuß, *sm.* sonnambulizm m., nocobled m., jasnowidzenie n.

Sona'd, *adv.* więc, zatem.

Sona'te, *sf. pl. =n,* sonata f.

Sona'te, *sf. pl. =n,* sonatyna f., sonatka f.

So'nde, *sf. pl. =n,* ślednik, m., zgłębnik m., łopyska f., sonda f., ołowianka f., świder ziemny.

So'nder, *praep.* z 4. przyp. bez; —gleichen bez równego, jedyny w swoim rodzaju, bezprzykładowy; — Zweifel bez wątpienia.

So'nder, *adi. i adv.* obacz Besonder.

So'nderabdruck, *sm. =e, pl.* =e, drucie, odbitka f.

So'nderartig, *adi.* osobliwy.

So'nderausgabe, *sf. pl. =n,* wydanie szczególne.

So'nderbar, *adi.* osobliwy, szczególny, dziwaczny, dziwny; daß ist —! a to osobliwsza rzecz! — dabei ist, daß... dziwnem jest przytem, że...

So'nderbarkeit, *sf. pl. =en,* szczególnosc f., osobliwosc f., dziwaczność f., dziwactwo n.

So'nderbestrebung, *sf. pl. =en,* partykularyzm m.

So'nderbund, *sm. =es, pl. =bünde,* związek separatystyczny, liga f.

So'nderbündler, *sm. =s, pl.* —, separatysta m.

So'nderbündlerci, *sf. pl. =en,* separatyzm m.

So'nderbündlerisch, *adi.* separatystyczny.

So'nderheit, *sf. pl. =en,* obacz Besonderheit.

So'nderinteresse, *sn. =s,*

odrębny interes, odrębne zajęcie.

So'nderlich, 1) *adi.* osobliwy, osobliwszy, szczególny, nadzwyczajny; kein =es Glück haben nieszczęgole mieć szczęście; ein =er Menich dziwny, dziwaczny człowiek; ich trage ein =es Verlangen nach... mam dziwną zachciankę; 2) *adv.* nicht — nie szczególnie; es ist nicht — nie w tem nadzwyczajnego, szczególnego.

So'nderling, *sm. =e, pl. =e,* dziwak m., cudak m., samotnik m., oryginał m.; den — spielen udawać dziwaka.

So'ndern, *va.* (haben) rozdzielać, rozdzielić, oddzielać, odosobniać; die Spreu vom Weizen — oddzielać plewę od pszenicy; sich —, *vr.* oddzielać się, odosobniać się.

So'ndern, *coni.* lecz, ale; er befiehlt es nicht, — er wünscht es nie rozkazuje tego, lecz życzy sobie; nicht nur, — auch nie tylko, ale także; — vielmehr ale raczej.

So'nderst, *adv.* samt und — wszystko, wszyscy, wszystkie.

So'nderstandpunkt, *sm. =es, pl. —,* odrębne stanowisko.

So'nderung, *sf. pl. =en,* oddzielanie n., odosobnianie n., izolowanie n., różniczkowanie n.

So'ndervermögen, *sn. =s,* majatek własny, odrębny.

So'nderwesen, *sn. =s, pl. —,* istota f., rzecz mająca byt samoistny.

So'nderzug, *sm. =e, pl. =züge,* osobny pociąg, separacka f.

Sondie'ren, *va.* (haben) zgłębiać, gruntować, pionować, sondować; zapuszczać sonde chir. do rany; mierzyć sondą głębokość morską; (przenosić) dochodzić, wysledzić, badać.

Sondie'ren, *sn. =s,* Sondie'ring, *sf. pl. =en,* sondowanie n. rany, zgłębokości morza, gruntowanie n., zgłębienie n., wysledzanie n.

Sondie'rnadel, *sf. pl.* =n, igła *f.* do sondowania, sonda *f.* (chir.).

Sone'tt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sonet *m.*

Sone'ttenschreiber, *sm.* =š, *pl.* =n, Sonett'išt, *sm.* =en, *pl.* =en, autor *m.* sonetów.

So'nnabend, *sm.* =š, *pl.* =e, sobota *f.*

So'nnabendš, *adv.* co soboty; w sobotę.

So'nnē, *sf. pl.* =n, słońce *n.*, słońko *n.*, słończeko *n.*; 1) aufgehēnde, untergehēnde — wschodzące, zachodzące słońce; bei aufgehēnder, untergehēnder — o wschodzie, zachodzie słońca; die — schein słońce świeci; in der — gehen, sijn chodzić, sieden w słońcu; er ist nicht wert, daß ihn die — bescheinie nie wart, że słońce na niego patrzy; wie die — im Jänner jak styczniowe słońce; die — bettet unter sich słońce sobie łożę ściele; die liebe — kochane słończko; es ist nichts so fein gesponnen, es kommt doch (endlich) an die — niechaj się prawda jak chęc ukrywa, wyjdzie nakoniec na wierzch jak oliwa; wer Butter am Kopfe hat, gefe nicht in die — kto ma nieczyste sumienie, nie powinien publicznie występować; 2) der — hulbigen kłaniać się wschodzącemu słońcu; holden wać nowemu panu; unter der — pod słońcem, na świecie; es gibt nichts Neues unter der — niema nic nowego na tym świecie.

So'nnen, I. *va.* (haben) na słońce wynieść, wystawić; daß Bettzeug — pościel wynieść na słońce; seine Taler — wydawać pieniądze; II. sich — *vr.* wygrzewać się, ogrzewać się na słońcu; ich sonne mich in ihrer Liebe jej miłość mnie opromienia; III. *vn.* (haben) es sonnt rings um dich słońce świeci naokoło ciebie; Gott regnet und sonnt über uns Bóg daje nam deszcz i słońce.

So'nnen, *sn.* =š, wy-

stawianie *n.*, ogrzewanie *n.*, wygrzewanie *n.* na słońcu.

So'nnenaufbefer, *sm.* =š, *pl.* —, czuiciel *m.* słońca.

So'nnenaubetung, *sf.* cześć *f.* słońca, kult *m.* słońca.

So'nnenaufgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =š, wschód *m.* słońca; von — bis Sonnenuntergang od wschodu do zachodu słońca.

So'nnenbad, *sn.* =eš, *pl.* =bäder, kąpiel słończna.

So'nnenbahn, *sf.* ekliptyka *f.*, droga *f.* słońca.

So'nnenball, *sm.* =(e)š, kula słończna.

So'nnenbeglänzt, So'nnenbeschienen, *adi.* oświetlony od słońca, opromieniony słońcem; słończny.

So'nnenblitz, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, promień *m.* słońca; (przenośnie:) spojzenie *n.* słońca.

So'nnenblume, *sf. pl.* =n, słończnik *m.*

So'nnenbrand, *sm.* =(e)š, *pl.* =brände, skwar *m.*, upał *m.*, spiekota *f.*, ogorzałosc *n.*

So'nnenbrenner, *sm.* =š, *pl.* —, palnik słończny (przy lampach).

So'nnendach, *sn.* =eš, *pl.* =dächer, obacz Sonnenzelt.

So'nnendeck, *sn.* =eš, *pl.* =e, płócienny dach na okretach, czółnach.

So'nnendienst, *sm.* =eš, obacz Sonnenanbetung.

So'nnendurchmesser, *sm.* =š, *pl.* —, średnica *f.* słońca.

So'nnenfächer, *sm.* =š, *pl.* —, wachlarz *m.* od słońca.

So'nnenfadel, *sf.* pochodnia słończna, plamy jasne w słońcu.

So'nnenferne, *sf.* oddalenie *n.* od słońca, odsłończnik *m.*

So'nnenferrohr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, teleskop *m.*

So'nnenfluternis, *sf. pl.* =ffe, zaćmienie *n.* słońca.

So'nnenfish, *sm.* =eš, *pl.* =e, rodzaj makreli.

So'nnenflod, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) plama *f.* na słońcu; 2) obacz Leberfleck.

So'nnenformig, *adi.* mający kształt słońca.

So'nnengeflecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, splot trzewny (anat.).

So'nnengefpann, *sn.* =(e)š, pojazd słończny (mitol.).

So'nnenglanz, *sm.* =eš, blask *m.* słońca.

So'nnenglas, *sn.* =feš, *pl.* =gläser, obacz Sonnenfernrohr.

So'nnenglut, *sf. pl.* =en, żar *m.*, skwar słończny.

So'nnengott, *sm.* =eš, bōżek *m.* słońca.

So'nnenhell, *adi.* jasny jak słońce.

So'nnenhöhe, *sf.* obacz Sonnenhut.

So'nnenhof, *sm.* =(e)š, pierścień *m.* naokoło słońca.

So'nnenhöhe, *sf.* wysokość *f.* słońca.

So'nnenhöhemeffer, *sm.* =š, *pl.* —, heliometr *m.*

So'nnenjahr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) rok słończny t. j. zastosowany do (pozornego) biegu słońca; 2) rok słończny, t. j. taki, w którym jest wiele słońca.

So'nnenkäfer, *sm.* =š, *pl.* —, słonka *f.*, czerwiec *m.*

So'nnenkäbchen, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Blattläusfäfer.

So'nnenkar, *adi.* jasny jak słońce.

So'nnenkoller, *sm.* =š, 1) słończnica *f.*, słończnik *m.*; 2) światłowstręt *m.*, choroba oczu; 3) choroba *f.* koni, zawrót szkapi.

So'nnentorper, *sm.* =š, ciało słończne.

So'nnentreis, *sm.* =feš, okrąg słończny.

So'nnenugel, *sf.* kula słończna.

So'nnenlicht, *sn.* =(e)š, światło słończne.

So'nnemeffer, *sm.* =š, *pl.* —, heliometr *m.*, słońcomiar *m.* (astr.).

So'nnenmessung, *sf. pl.* =en, heliometrya *f.*

So'nnenmittelpunkt, *sm.* =eš, centrum słończne.

So'nnenmonat, *sm.* =š, *pl.* =e, miesiąc słończny.

So'nnennähe, *sf.* dosłończnik *m.*, punkt dosłończny, bliskość *f.* słońca, bliż *m.* słońca (astr.).

Sonnensperde, *sn.* *pl.*
Sonnensperre, *sn.* *pl.* obacz
Sonnengefpann.

Sonnenspreiter, *sm.* =*s*, *pl.*
— kapłan *m.* słońca.

Sonnenspreiterin, *sf.* *pl.*
— kapłanka *f.* słońca.

Sonnensprotuberanzen, *sf.*
pl., protuberancje słoneczne,
światłne wypryski na słońcu.

Sonnenquadrant, *sm.* =*en*,
pl. =*en*, obacz Sonnenuhr.

Sonnenrand, *sm.* =*es*, brzeg
m. słońca.

Sonnenrandh, *sm.* =(e)s, para
ziemna.

Sonnenreich, I. *adi.* obacz
Sonnig; II. *sn.* =*es*, *pl.* =*e*,
państwo *n.*, dziedzina *f.* słońca.

Sonnenregen, *sm.* =*s*, *pl.*
—, deszcz *m.* ze słońcem.

Sonnenröschchen, *sn.* =*s*, *pl.*
—, słoneczny obrót, posło-
nek *m.*, złotocień *f.*, słońco-
krag *m.*

Sonnenröhre, *sf.* tarcza
słoneczna.

Sonnenschein, *sm.* =(e)s,
światło słoneczne, blask *m.*
słońca; *es* *ist herrlicher* —
draußen słońce cudownie
świeci na dworze; auf Regen
folgt — po deszczu słońce.

Sonnenschirm, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, parasolka *f.*, parasolik *m.*

Sonnenseite, *sf.* strona
słoneczna, ku słońcu zwrócona.

Sonnenspektrum, *sn.* =*s*,
widmo słoneczne.

Sonnenspiegel, *sm.* =*s*, *pl.*
—, zwierciadło słoneczne,
helioskop *m.*

Sonnenstäbchen, *sn.* =*s*,
pl. —, pył *m.* promienia sło-
necznego.

Sonnenstein, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, brodawnik *m.*, kamień
słoneczny, awantury *m.*

Sonnenstich, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, udar słoneczny, porażenie
słoneczne.

Sonnenstrahl, *sm.* =(e)s,
pl. =*en*, promień *m.* słońca.

Sonnenstrasse, *sf.* obacz
Sonnensbahn.

Sonnensystem, *sn.* =(e)s,
pl. =e, układ słoneczny.

Sonnenstag, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, dzień słoneczny, dzień
szczęśliwy.

Sonnenstau, *sm.* =*es*, ro-
szczyzna *f.*, rośnik *m.* (rośl.).

Sonnenuhr, *sf.* *pl.* =*er*,
zegar słoneczny, słonecznik
m., godzinnik *m.* na murze.

Sonnenuntergang, *sm.*
=(e)s, zachód *m.* słońca.

Sonnenwärme, *sf.* ciepło
słoneczne.

Sonnenwarte, *sf.* *pl.* =*n*,
obserwatorium słoneczne.

Sonnenweiser, *sm.* =*s*, *pl.*
—, obacz Sonnenuhr.

Sonnenwelt, *sf.* *pl.* =*en*,
świat słoneczny, system,
układ słoneczny.

Sonnenwende, *sf.* 1) prze-
silenie *n.* dnia z nocą, zwrot *m.*
słońca; 2) słońcokwiat *m.*, to-
miłek *m.* (rośl.).

Sonnenwendfeuer, *sn.* =*s*,
pl. —, ogień świętojański.

Sonnenwendstein, *sm.*
=(e)s, *pl.* =e, słonecznik *m.*,
heliotrop *m.* (min.).

Sonnenwirbel, *sm.* =*s*, *pl.*
—, 1) wir słoneczny; 2) ob.
Herjalet i Schnabelfraut.

Sonnenzeit, *sf.* czas sło-
neczny.

Sonnenzelt, *sm.* =*es*, *pl.* =e,
namiot *m.* od słońca.

Sonnig, *adi.* słoneczny,
mający wiele słońca, jasny,
pogodny.

Sonntag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
niedziela *f.*; *des* =*s* w nie-
dziele; *alle* =e, co niedzieli;
der erste — nach Ostern prze-
wodnia niedziela; *der erste*
— der großen Fasten wstępna
niedziela; *nicht alle Tage ist* —
nie każdy dzień jest świą-
teczny.

Sonntäglich, Sonntäglich,
adi. 1) niedzielny, w niedzielę
się odbywający; *adv.* nie-
dzielnie; *sich* — angiełten ubrać
się niedzielnie, po niedziel-
nemu, jak w niedzielę, od-
świętnie; 2) *adi.* i *adv.* co-
niedzielny, co niedziela przy-
padający. [dziele.]

Sonntags, *adv.* w nie-
Sonnentagsandacht, *sf.* *pl.*
=*en*, nabożeństwo niedzielne.

Sonntagsanzug, *sm.* =(e)s,
pl. =*jüge*, odzienie odświętne.

Sonntagsarbeit, *sf.* *pl.* =*en*,
roboty niedzielne.

Sonntagsblatt, *sn.* =*es*, *pl.*
=blätter, gazeta wychodząca
w niedzielę.

Sonntagsbenediction, *sf.*
znieważenie *n.* niedzieli,
profanacja *f.* niedzieli.

Sonntagsfeier, *sf.*, Sonn-
tagsheiligung, *sf.* święcenie
n. niedzieli.

Sonntagsgebet, *sn.* =(e)s,
pl. =e, modlitwa niedzielna.

Sonntagsjäger, *sm.* =*s*, *pl.*
—, myśliwy, który rzadko po-
luje.

Sonntagskind, *sn.* =*es*, *pl.*
=er, dziecko urodzone w nie-
dziele; dziecko *n.* szczęścia,
w czepku urodzone.

Sonntagskleid, *sn.* =*es*, *pl.*
=er, suknia odświętna.

Sonntagspredigt, *sf.* *pl.*
=en, kazanie niedzielne.

Sonntagsraucher, *sm.* =*s*,
pl. —, ten co tylko rzadko
pali.

Sonntagsreiter, *sm.* =*s*,
pl. —, jeździec *m.* rzadko
kiedy, słaby jeździec.

Sonntagsrod, *sm.* =(e)s, *pl.*
=röde, obacz Sonntagsanug.

Sonntagsruhe, *sf.* odpó-
czynek niedzielny.

Sonntagschule, *sf.* *pl.*
=n, szkoła niedzielna.

Sonntagsstaat, *sm.* =*es*,
strój odświętny.

Sonnenstrannt; *adi.* opa-
lony, gorzaty od słońca.

Sonnt, *adi.* dźwięczny,
mile brzmiący, mocny, pełny,
donośny (głos).

Sonn, *adv.* 1) więcej, prócz
tego, jeszcze, zresztą; *es* *war*
— niemand da nikogo więcej
nie było; *hat er* — noch *etw.*
ge sagt? czy jeszcze co więcej
powiedział?; *wenn es* —
nichts ist jeżeli nie jest nic
ponadto; *wer könnte es* —
gemacht haben? ktośby to
mógł inny zrobić? *któż* prócz
niego mógł to zrobić?; *ich*
glaube ihn schon — wo *ge-*
sehen zu haben zdaje mi się,
żem go już dawniej gdzieś
widział; 2) dawniej; —
war es anders dawniej
bywało inaczej; *Sie haben*
— *keinen Wein getrunken* daw-
niej pan nie pijał wina;

was ist jetzt gegen — co to jest teraz w porównaniu z tem, co dawniej bywało; 3) i tak, i bez tego; Sie sind ja — kein großer Liebhaber von Blumen pan i tak nie wielki amator kwiatów; 4) zresztą; er ist aufbrausend, — ist er gut on jest bardzo przedki, zresztą jest dobry; wenn Sie — nichts gegen ihn haben jeśli pan zresztą nie przeciwko niemu nie ma; 5) inaczej, albo, bo; höre auf, — gehe ich fort przestań, bo inaczej odejdę, jeżeli nie przestaniesz, to odejdę; sei fleißig, — wirst du bestraft bądź pilnym, albo będziesz karany; der Spaß könnte mir — teuer zu stehen kommen inaczej ta zabawa wypadłaby mi za drogo; 6) tylko; wenn er — wollte gdyby on tylko chciał; wenn Sie es — wünschen jeśli pan sobie tylko życzy; 7) wer —? któż inny?; was —? což innego?; — wo gdzieindziej; — was co innego; — nichts nie więcej; — jemand, niemand ktoś inny, nikt inny; — überall wszędzie indziej; wo —? a gdzie indziej?

Sonst, *sn.* przeszłość *f.*, daś — und jetzt przeszłość *f.* i terażniejszość *f.*

So'nstig, *adi.* 1) dawniejszy; ich habe mein —es Leben aufgegeben, zarzucałem dawniejszy tryb życia; 2) inny, prócz tego, wyjąwszy; wenn seine —en Fähigkeiten entsprechen jeżeli jego inne zdolności odpowiadają.

So'nte, *sf.* *pl.* —n. obacz Sole. [Sofa]

So'pha, *sn.* —s, *pl.* —s, ob. Sophi'sma, *sn.* —s, *pl.* —men, sofizmat *m.*, dowodzenie kręte, fałszywe, matackie, oparte na fałszu.

Sophi'st, *sm.* —en, *pl.* —en, sofista *m.*, kretacz *m.*

Sophisterei', *sf.* *pl.* —en, sofistyczność *f.*, kretactwo *n.*

Sophi'stisch, *sf.* *pl.* —en, sofistyczna *f.*

Sophi'stisch, *adi.* sofistyczny.

Sopra'n, *sm.* —(e)s, *pl.* —e, sopran *m.*, dyszkanat *m.*, najwyższy głos.

Sopra'njänger, *sm.* —s, *pl.* —, śpiewak, który śpiewa sopranem, dyszkantem, sopranista *m.*

Sopra'njängerin, *sf.* *pl.* —nen, śpiewaczka śpiewająca sopranem, dyszkantem, sopranistka *f.*

Sopra'nstimme, *sf.* *pl.* —n, głos sopranowy, dyszkanat *m.*, sopran *m.*

So'rbe, *sf.* *pl.* —n, sorba *f.*, gatunek jabłek.

So'rbenbaum, *sm.* —(e)s, *pl.* —bäume, obacz Sperberbaum. Sorbe'tt, Scherbe'tt, *sn.* —es, *pl.* —e, sorbet *m.*, szorbet *m.*, rodzaj konfitur.

Sordi'ne, *sf.* *pl.* —n, sordyna *f.*, tłumik *m.*, przygłuszniak *m.* (muz.).

So'rge, *sf.* *pl.* —n, 1) staranie *n.*, myśl *f.*; ich werde — dafür tragen dołożę, przyłożę starań; ihre einzige — war um die Mutter jej jedyną myślą była matka; daß lassen Sie meine — sein pozostaw to mnie; trage dafür —, daß er es erfährt postaraj się, aby on się o tem dowiedział; 2) kłopot *m.*, obawa *f.*; sich — um jmnbn machen kłopotać się kimś; daß ist eine schwere Sorge to wielki kłopot; wir machen uns gerade keine schweren —n nie robimy sobie wielkiego kłopotu; jmnbn von einer — befreien uwolnić kogoś od kłopotu; daß Sohnes wegen bin ich außer — o syna nie kłopotam się; du fannst ohne — sein nie kłopotaj się, nie troszcz się; mache dir keine —n nie kłopotaj się, niech cię o to głowa nie boli; du fannst deßhalb ohne — sein możesz być o to spokojnym; 3) troska *f.*; ich habe schwere —n mam ciężkie troski; die —n mit Wein vertreiben troski utopić w winie; 4) obawa *f.*; ich erwarte sie mit —n wy-czekuję ją z obawą.

So'rgen, *I. vn.* (haben) starać się o coś, mieć o tem

staranie, dbać o coś; — Sie nur, daß alles bereit sei starać się tylko, aby wszystko było gotowe; für die Zukunft — starać się o przyszłość; sorge du für gutes Essen und ich werde für den Wein — dbaj o dobre jedzenie, ja postaram się o wino; er hat für seine Familie gesorgt zabezpieczył swoją rodzinę; II. sich —, *vr.* sich um jmnbn — kłopotać się kimś, troskać się o kogoś; damit du dich nicht länger zu — brauchst ażabyś się dłużej nie kłopotał; sich zu Tode — zatrokać się na śmierć, niepokoić się, obawiać się; sich um jmnbn — obawiać się, niepokoić się o kogo; Morgen machst — nie pożyczaj, dobry zwyczaj, choć pożyczysz tylko złoty, będziesz miał z tego kłopoty.

So'rgenbrecher, *sm.* —s, *pl.* —, (ten, co rozpędza troski, *n. p.*) wino *n.*

So'rgenfrei, Sorgenlos, *adi.* wolny od trosk, kłopotów.

So'rgenfchwer, So'rgenvoll, *adi.* pełen trosk, kłopotów, zakłopotany.

So'rgenstuhl, *sm.* —(e)s, *pl.* —stühle, krzesło *n.* z poręczami i oparciem, krzesło *n.*, fotel *m.*

So'rgfalt, So'rgfältigkeit, *sf.* *pl.* —en, staranność *f.*, troskliwość *f.*, dokładność *f.*, pieczołowitość *f.*

So'rgfältig, *adi.* 1) staranny, troskliwy, pieczołowity; 2) *adv.* starannie, troskliwie, pieczołowicie.

So'rglos, *sm.* sorge *m.* i *f.*, gatunek trawistego zboża, zwanego gryzą.

So'rglich, *adi.* 1) obacz Sorgfältig; 2) kłopotliwy, zakłopotany.

So'rglichkeit, *sf.* 1) obacz Sorgfalt; 2) zakłopotanie *n.*

So'rglos, *adi.* i *adv.* niedbały, niestaraający się, niestaranny, o nic się nie troszczący, lekkomyślny, bezmyślny, spokojny, pewny; niedbale, lekkomyślnie, niestarannie.

So'rglosigkeit, *sf.* niedbalstwo *n.*, niestaranność *f.*,

obojetność *f.*, nietroszczenie *n.* sie.

So'rgsam, *adi.* obacz Sorg-fältig.

So'rgsamkeit, *sf.* obacz Sorgfalt.

So'rren, *va.* (haben) cumować, strzosać.

So'rring, So'r rung, *sf.* cumowanie *n.*, strzosawanie *n.*

So'r rtau, *sn.* -eš, *pl.* -e, cuma *f.*

So'rte, *sf. pl.* =n, gatunek *m.*; rodzaj *m.*, wybór *m.*, dobór *m.*; die — Seite ten gatunek jedwabiu; bessere, geringere — lepszy, pośledniejszy gatunek; das ist mir eine schöne — von Leuten a to mi piękny rodzaj ludzi.

Sortie'ren, *va.* (haben) przebierać, rozgatunkować, sortować.

Sortie'ren, *sn.* =š, przebiekanie *n.*, rozgatunkowywanie *n.*, sortowanie *n.*

Sortie'rer, *sm.* =š, *pl.* —, ten, co sortuje.

Sortie'rerin, *sf. pl.* =nen, ta, co sortuje.

Sortie'rzylinder, *sm.* =š, *pl.* —, Sortie'rtrommel, *sf. pl.* =n, bębenek przebiekalny, walec przebiekalny.

Sortime'nt, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, dobór *m.*, wybór *m.*, zapas *m.*, sortyment *m.*

Sortime'ntsbuchhandel, *sm.* =š, księgarstwo sortymen-towe.

Sortime'ntsbuchhändler, *sm.* =š, *pl.* —, księgarz *m.*, właściciel *m.* księgarni sortymen-towej.

Sortime'ntsbuchhandlung, *sf. pl.* =en, skład *m.* książek, księgarnia sortymentowa.

Sortime'ntslager, *sn.* =š, *pl.* —, skład sortymentowy.

Sorti'je, *sf. pl.* =n, głup-stwo *n.*

Soubre'tte, *sf. pl.* =n, subretka *f.*

Souffle'r, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, sutfler *m.*, podpowiadacz *m.*

Souffle'rite, *sf. pl.* =n, sutflerka *f.*

Souffle'rtafen, *sm.* =š, *pl.* =š, budka *f.* sukiera, podpowiadacza.

Souffle'ren, *vn.* (haben) sutflować, podpowiadać.

Soupe'r, (wym.: zupee), *sn.* =š, *pl.* =š, kolacya *f.*, wieczerza *f.*; = Abendessen.

Soupe'ren, *vn.* (haben) jeść kolacyę, wieczerzać.

Souta'ne, (wym. sutaue), *sf. pl.* =n, sutana *f.*, suknia kapłańska.

Sou'terrain, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, suteryn *m.*, mieszkanie piwniczne.

Souverä'n, *adi.* udzielny, samowładny.

Souverä'n, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, monarcha *m.*, księżę udzielny.

Souveränität, *sf.* udzielność *f.*

Souveränität'srecht, *sn. pl.* prawa *pl.* udzielności.

Sovere'i'gu, *sm.* -(e)š, *pl.* =š, sovereign *m.* (pieniądz angielski, funt szterlingu).

Sovie'l, *adv.* tyle, o ile; — daß tyle że; — wie tyle co: — ich weiß o ile wiem.

Sowe'i't, *adv.* o ile; — wir in Betracht kommen o ile wchodzimy w rachubę; — ihre Stimme reicht jak daleko jej głos wystarcza.

Sowa'hl, *coni.* — als auch tak — jak, tak — jako też, nie tylko — ale także; — der Schmerz als die Freude ist ver-gänglich tak bolesć jak i radość są przemijającymi; — er als sie tak on jako też i ona; sie ist — schön als angenehm jest nie tylko piękna ale także przyjemna.

Sozia'l, *adi.* ob. Social.

Spa'hel, *sf. pl.* =n, ob. Spatel.

Spa'f, *adi.* obacz Leč.

Spadi'le, *sf. pl.* =n, najwyższa karta w niektórych grach.

Spaga't, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szpagat *m.*

Spä'hen, *vn.* i *va.* (haben) śledzić, badać, dochodzić, szpiegować, wypatrywać.

Spä'hen, *sn.* =š, Spä'herer', *sf. pl.* =en, śledzenie *n.*, poszukiwanie *n.*, szpiegowanie *n.*, wypatrywanie *n.*, dochodzenie *n.*

Spä'her, *sm.* =š, *pl.* —, ślediciel *m.*, szperacz *m.*; szpieg *m.*

Spä'herauge, *sn.* =š, *pl.* =n, oko śledzące, szpiegowskie.

Spä'herblick, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, spojrzenie przenikliwe, szpiegowskie.

Spä'hi, *sm.* =š, *pl.* =š, tu-recki kawalerzysta.

Spä'hjilff, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, okręt szpiegowski, wysłany na zwiady.

Spa'te, *sf. pl.* =n, 1) ob. Handpate; 2) — des Steuer-rades rękojeść *f.* sterniczego koła.

Spalie'r, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, 1) szpaler *m.*, (w ogrodzie) żywy płot, dróżki *pl.* z drzew przycinanych; 2) szpaler *m.* (wojskowy); — maßen, bis-den ustawić się w rząd; usta-wić w szpaler; przechodnia z obu stron ustawiona ludźmi lub wojskiem; 3) obicia ścienne; 4) przystawki, podporki *pl.* do rozpięcia drzew owocowych.

Spalie'rbaum, *sn.* =(e)š, *pl.* =bäume, drzewo rozpięte na szpalerze.

Spalie'ren, *va.* (haben) 1) Bäume — rozciągać drzewa na szpalerach; 2) tapicero-wać, objajać.

Spalie'rladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, okiennice *pl.*

Spalie'rmauer, *sf. pl.* =n, mur *m.*, na którym rozciągają owoce.

Spalie'robst, *sn.* =eš, owoce hodowane na szpalerach.

Spalie'rwand, *sf. pl.* =wände, obacz Spaliermauer.

Spalt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Spa'te, *sf. pl.* =n, szpara *f.*, szczelina *f.*, rysa *f.*, przepu-klina *f.*, rozpadlina *f.*; Iam *m.* (drukarstwo); jmandm die =en einer Zeitung öffnen oddać komu do rozporządzenia gazetę.

Spa'tbar, *adi.* łupny, da-jący się łupać.

Spa'tblätterig, *adi.* o roz-szczepionych liściach.

Spa'tblütig, *adi.* o roz-szczepionych kwiatach.

Spa'ten, spaltete, gespalten

I. *va.* (haben) rozłupać, łupać, przełupać, rozszczepić; er hat Holz gespalten rąbał drzewo; jnndm den Kopf — rozplatać komu głowę; die Feder — rozłupać pióro, zaciąć pióro; einen Stein — rozłupać, rozłuc kamień; einen Faden — nitkę przepołowić; eine Seite — przedzielić łamy; einen Lichtstrahl — promień światła rozszczepić; das spaltet mir das Herz to mi serce rozdziela; er suchte die Partei zu — usiłował rozbić stronnictwo; II. *vn.* (sein) trocken's Holz spaltet leicht suche drzewo łatwo się łupi; die Mauer ist gespalten mur jest pęknięty; III. *sich* —, *vr.* rozłupać się; hier spaltet sich der Fluß in zwei Arme tutaj rzeka się dzieli na dwie odnogi; die Menge spaltet sich tłum się rozdziela; IV. *gespalten, pp. i adi.* =e Klawe, =er Huf racica *f.*, rozłupane, rozszczepione, rozdwojone kopyto; =es Blatt liść rozszczepiony.

Epa'tten, *sn.* =s, łupanie *n.*, rąbanie *n.*, przełupanie *n.*, rozszczepienie *n.*, rozdwojenie *n.*, dzielenie *n.*

Epa'ttenbreite, *sf. pl.* =n, szerokość *f.* łamu (drukarskiego).

Epa'ttenweise, *adv.* łamami.

Epa'tter, *sm.* =s, *pl.* —, 1) rębacz *m.*, łupacz *m.*; 2) obacz Spaltmesser.

Epa'ttfelle, *sf. pl.* =n, pilnik *m.* do rozłupania.

Epa'ttfüßer, *sm.* =s, *pl.* —, zwierzę raciczne, zwierzę *n.* o stopie widlastej.

Epa'ttfüßig, *adi.* raciczny, o widlastej stopie.

Epa'ttholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, szczapa *f.*, szczepka *f.*

Epa'tthuser, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Spaltfüßer.

Epa'tthufig, *adi.* obacz Spaltfüßig.

Epa'ttig, *adi.* 1) łupny, łatwo się łupający; 2) szparowaty, szpary mający, potłupany; 3) zwei—, drei— dwu-, trzyłamowy.

Epa'tteil, *sm.* klin *m.* do łupania.

Epa'ttflauen, *sf. pl.* obacz Spaltfüßer.

Epa'ttflinge, *sf. pl.* =n, obacz Spaltmesser.

Epa'ttflüppig, *adi.* mający przedzielone usta.

Epa'ttmeffer, *sn.* =s, *pl.* —, nóż ogrodniczy.

Epa'ttöffnung, *sf. pl.* =en, szpara *f.*

Epa'ttspilzungen, *sn.* =s, *pl.* —, diatomea *f.*

Epa'ttspiß, *sm.* =es, *pl.* =e, rodzaj bacyla.

Epa'ttstängel, *sm.* =s, *pl.* —, gatunek wróbla.

Epa'ttstücker, *sf. pl.* =n, dziurawka *f.*

Epa'ttstahl, *sm.* =e, *pl.* =e, kluzka *f.*

Epa'tttopf, *sm.* =e, *pl.* =töpfe, donica *f.* ze szparą.

Epa'ttuug, *sf. pl.* =en, 1) rozłupanie *n.*, rozrąbanie *n.*; rozszczepienie *n.*; 2) rozdwojenie *n.*, poróżnienie *n.*, rozkład *m.*

Epa'nn, *sm.* =e, *pl.* Epäne, drzazga *f.*, szczyпка *f.*, wiór *m.*, obrzynek *m.*, okrawek *m.*, ostrużyna *f. pl.*; interlinia *f.*; machen Sie keine Späne nie rób pan komedyi, przykrości; er hat einen — ma ćwieka, bzika, jest narwany.

Epa'nnricht, *sm.* =es, *pl.* =e, wyrok pozwalający zajęcie nieruchomości dłużnika.

Epa'nnchen, *sn.* =s, *pl.* —, wiórek *m.*, drzazczka *f.*

Epa'nnen, *va.* (haben) 1) odłączyć (dziecko od piersi); 2) dawać ssać.

Epa'nnfessel, *sn.* =s, *pl.* —, prosię *n.*, prosiątko *n.*

Epa'nnge, *sf. pl.* =n, klamra *f.*, hacik *f.*, sprzączka *f.*

Epa'nngrün, *sm.* obacz Spengler.

Epa'nngrün, *sn.* obacz Grünspan.

Epa'nnio'l, *sm.* =s, *pl.* =e, tabaka *f.* do zażywania.

Epa'nnio'le, *sm.* =n, *pl.* =n, żyd hiszpański, z Hiszpanii pochodzący.

Epa'nnisch, *adi.* hiszpański, *adv.* po hiszpańsku; das

kommt mir — vor coś mi się to dziwnem wydaje; das sind mir =e Dörfer to dla mnie jest całkiem niezrozumiałe; =e Fliege majka *f.*, mucha hiszpańska, przyszczawka *f.*; =er Pfeffer pieprz hiszpański, papryka *f.*; =es Nohr trzcinka *f.*; =e Wand parawan *m.*, przepierzenie *n.*; =er Kragen załupek *m.*, hiszpański kołnierz (choroba); =e Weibe ligustr pospolity.

Epa'nn, *sm.* =e, *pl.* =e, podbicie *n.*, przygubie *n.*

Epa'nnader, *sf. pl.* =n, scięgno *n.*

Epa'nnbar, *adi.* rozciągalny, wyciągalny, elastyczny.

Epa'nndienst, *sm.* =es, Epa'nnfron, *sf.*, pańszczyzna, robocizna konna, z zaprzegiem.

Epa'nn, *sf. pl.* =n, piędź *f.*; eine — hoch wysoki na piędź; eine kleine — Zeit chwilką *f.* czasu.

Epa'nnen, I. *va.* (haben) wyciągnąć, wyprzeć, naciągnąć; die Büchse, den Hahn — odwozić, naciągnąć, odwieźć kurek u strzelby; den Bogen — napiąć łuk; Saiten auf ein Instrument — naciągnąć, napiąć struny na instrument; eine Oktave — können brać, wziąć oktawę (na fortepianie); auf die Fohler — wziąć na tortury; die Pferde an den Wagen, die Dohsen an den Pflug — zaprzężyć, założyć konie do wozu, woły do pługa; seine Ansprüche zu hoch —, die Saiten zu hoch — robić za wielkie pretensye, mieć za wielkie wymaganie; man muß die Saiten nicht zu hoch — nie należy przeciągać strun; jnnd's Reugierde auß's höchsten — czyjaś ciekawość zaostrzyć do najwyższego stopnia; II. *vn.* i *vr.* (haben) das Kleid, das Gummiband spannt suknia, gumka ciśnie, przeży; das Kleid, das Strumpfband spannt mich suknia, podwiązka ciśnie mnie; III. *spannen, ppr. i adi.* biejeć

Roman ist — ta powieść jest zajmująca, utrzymuje czytelnika w naprężeniu; IV. gespannt, *pp. i adi.* naprężony; die Lage ist — położenie jest naprężone; ich bin auf ihn sehr — jestem bardzo ciekaw na niego; mit -er Aufmerksamkeit z wyteżoną uwagą; mit jmdm auf -em Fuß stehen być z kim na niedobrej stopie, w naprężonych stosunkach; ein zu hoch -es Lob pochwała przesadzona, zbyt wygórowana; mit -en Ohren wyteżonym słuchem; ein -er Bauch nadęty brzuch.

Epa'nunen, *sn.* =s, naciąganie *n.*, naciągnięcie *n.*, napięcie *n.*, napięcie *n.*, wyteżenie *n.*, wyprężenie *n.*; robić piędź.

Epa'nunshod, *adi.* na piędź wysoki.

Epa'nunculang, *adi.* na piędź długi.

Epa'nner, *sm.* =s, *pl.* —, 1) napręzacz (muszkuł); 2) ten co wypręża, napiacz *m.*; 3) obacz Spannerraupe.

Epa'nn(e)rraupe, *sf.* *pl.* =n, prządka *f.* (gąsienica).

Epa'nunblechbaden, *sm.* =s, *pl.* —, nakładka *f.* imadła.

Epa'nunfeder, *sf.* *pl.* =n, sprężyna *f.*

Epa'nunholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, zapora *f.*

Epa'nunjod, *sn.* =e(s), *pl.* =e, przączacz *m.*, przyk *m.*, rozpora *f.*, trawersa *f.*

Epa'nunkette, *sf.* *pl.* =n, łańcuch *m.* do ściągania wozu u hamulca.

Epa'nunkraft, *sf.* prężność *f.*, rozprężliwość *f.*, sprężystość *f.*, elastyczność *f.*, siła *f.* napięcia.

Epa'nunkräftig, *adi.* sprężysty, rozprężliwy, elastyczny.

Epa'nunmuskel, *sm.* =s, *pl.* =n, muszkuł napręzacz *m.*

Epa'nunagel, *sm.* =s, *pl.* =nägel, sforzeń *m.*, sworzeń *m.*, moździeń *m.* (u wozu); pluskiewka *f.* (do przytrzymywania rysunków i. t. p.).

Epa'nunprobe, *sf.* *pl.* =n, próba *f.* prężności, rozprężliwości, sprężystości.

Epa'nunrahmen, *sm.* =s, *pl.* —, ramy *pl.* do naciągania, napięcia (u malarzy, tkaczy i t. p.).

Epa'nunriegel, *sm.* =s, *pl.* —, rozpieracz *m.*, stolcowy pas *m.*, jęta *pl.*

Epa'nunriemen, *sm.* =s, *pl.* —, rzemyk *m.* do ściągania.

Epa'nunstab, *sm.* =e(s), *pl.* =stäbe, Epa'nunstod, *sm.* =e(s), *pl.* =stöcke, rozpinadło *n.*

Epa'nunschlüssel, *sm.* =s, *pl.* —, zatrzym *m.*

Epa'nuntau, *sn.* =es, *pl.* =e, lina *f.* do przytrzymywania pomostów.

Epa'nunung, *sf.* *pl.* =en, 1) wyprężenie *n.*, wyteżenie *n.*, rozpiętość *f.*, napięcie *n.*, naciągnięcie *n.*; nateżenie *n.*; — eines Bogens rozpiętość *f.* łuku; bei — aller Segel przy napięciu wszystkich żagli; 2) oczekiwanie *n.*, wyczekiwanie *n.*, zawieszenie *n.*; das war für ihn eine — to było dla niego bodźcem; mit — einer Rede folgen słuchać mowy z wyteżeniem, z uwagą wyteżoną; seine Zuhörer in — erhalten utrzymać słuchaczy w naprężeniu; 3) poróżnienie *n.*; mit jmdm in — geraten poróżnić się z kim; 4) odwód *m.* (kurka u strzelby), spust *m.*; die Halbe — pierwszy spust; die ganze — drugi spust.

Epa'nunungsdifferenz, *sf.* *pl.* =en, różnica *f.* w rozpięciu.

Epa'nunungsmesser, *sm.* =s, *pl.* —, prądomierz *m.*, woltometr *m.*, manometr *m.*

Epa'nunreihe, *sf.* *pl.* =n, rząd *m.* naprężeń elektrycznych.

Epa'nunweite, *sf.* *pl.* =n, rozpiętość *f.*; — eines Bogens rozpiętość *f.* łuku.

Epa'nunäh, *sf.* *pl.* =e, locha *f.*

Epa'nt, *sn.* =e(s), *pl.* =en, szpaga okretowa.

Epa'nterriß, *sm.* =f(es), *pl.* =fße, kokosz *m.*

Epa'ranitalt, *sf.* *pl.* =en, obacz Spartafse.

Epa'rbratrag, *sm.* =e(s), *pl.* =träge, kwota *f.* oszczędności.

Epa'rbrenner, *sm.* =s, *pl.* —, rodzaj palnika do lamp.

Epa'rbutter, *sf.* margaryna *f.*

Epa'rbüchse, *sf.* *pl.* =n, skarbonka *f.*

Epa'reinlage, *sf.* *pl.* =n, wkładka *f.* do kasy oszczędności.

Epa'ren, I. *va.* i *vn.* oszczędzać, szczeniść, załować, odkładać; weder Geld noch Mühe — nie szczeniść ni trudu ni pieniędzy; wer in der Jugend spart, darbt im Alter nicht kto oszczędza w młodości, nie cierpi braków na starość; man hat dabei den Pfeffer nicht gespart nie załowano do tego pieprzu; spare deine Worte nie trać darmo słów; du kannst deine Bemerkungen — zatrzymaj dla siebie swoje uwagi; die Fortsetzung spare ich bis morgen dalszy ciąg odkładam do jutra; sein Leben, seine Gesundheit nicht — nie szanować życia, zdrowia; II. *vr.* się sparać = sich aufsparen.

Epa'ren, *sn.* =s, oszczędzanie *n.*, odkładanie *n.*

Epa'rendt, *sn.* =s, *pl.* =n, Epa'rendtjen, *sn.* =s, *pl.* —, niedogarek *m.*, niedopałek *m.* u świecy.

Epa'rter, *sm.* =s, *pl.* —, ten co oszczędza, odkłada; auf den — kommt ein Lehrer co jeden oszczędzi, to następnym przetrwoni.

Epa'rgel, *sm.* =s, *pl.* —, szparag *m.*; — legen, stęchen szparagi sadzić, wyrzynać.

Epa'rgelbau, *sm.* =es, kultura *f.* szparagów.

Epa'rgelbeet, *sn.* =es, *pl.* =e, szparagarnia *f.*, zagon *m.* szparagowy.

Epa'rgelbohnen, *sf.* *pl.* szparagówka *f.*, fasola szparagowa.

Epa'rgelbrühe, *sf.* *pl.* =n, zupa szparagowa.

Epa'rgeld, *sm.* =es, *pl.* =er, Epa'rgut, *sn.* =es, *pl.* =güter, pieniądz, grosz, majątek zaszczędzony.

Epa'rgelkohl, *sm.* =e(s), brokuły *pl.*, kapusta szparagowa.

Spa'rgelkopf, *sm.* =eš, *pl.* -köpfe, główka *f.* od szparaga.

Spa'rgelmesser, *sn.* =š, *pl.* —, nóż *m.* do wyrzynania i czyszczenia szparagów.

Spa'rgelplanzung, *sf. pl.* =en, obacz Spargelbau.

Spa'rgelsalat, *sm.* =(e)š, sałata szparagowa.

Spa'rgelsamen, *sm.* =š, *pl.* —, nasienie szparagowe.

Spa'rgelschüssel, *sf. pl.* =n, półmisek *m.* na szparagi.

Spa'rgelspiße, *sf. pl.* =n, obacz Spargelkopf.

Spa'rgelstein, *sm.* =eš, *pl.* =e, szparagowiec *m.*, apatyt *m.*, mydlik *m.*

Spa'rgelzeit, *sf.* pora *f.* na szparagi.

Spa'rgelzüchter, *sm.* =š, *pl.* —, hodowca *m.* szparagów.

Spa'rherd, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, angielska kuchnia.

Sparrt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, sporek *m.*, sporka *f.* (rośl.).

Sparrtalk, *sm.* =eš, gips palony.

Sparrasse, *sf. pl.* =n, kasa *f.* oszczędności.

Sparrasse(n)buch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, książka *f.*, książeczka *f.* kasy oszczędności.

Sparrüche, *sf. pl.* =n, ob. Sparherd.

Sparrampe, *sf. pl.* =n, lampa *f.*, do której mało nafty potrzeba.

Sparrleuchter, *sm.* =š, *pl.* —, wkładka *f.* do lichtarza.

Sparrlich, *adi. i adv.* mały, mało, skąpy, skąpo, oszczędny, oszczędnie, skromny, skromnie; eine =e Ernte skąpy zbiór; ein =eš Mittagessen skromny, szczyplny obiad; ein =e Beleuchtung skąpe, słabe oświetlenie; ich erhalte =e Bissen dostaje szcuple kaski; — leben żyć biednie, skąpo, oszczędnie.

Sparrlichkeit, *sf.* oszczędność *f.*, skąpstwo *n.*, szczupłość *f.*

Sparrlicht, *sn.* =eš, *pl.* =er, świeca oszczędnie się paląca.

Sparrlichtlampe, *sf. pl.* =n, kaganek *m.* z pływakiem (kol.).

Spa'rosen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, piec wymagający mało opału.

Spa'rsfenig, *sm.* =š, *pl.* =e, grosz uciulany, oszczędzony, grosz wdowi.

Spa'rren, *sm.* =š, *pl.* —, krokiew *f.*, krokwa *f.*; einen = haben mieć bzikla.

Spa'rrenbau, *sm.* =eš, wiązanie *n.* krokwii.

Spa'rrenfach, *sn.* =(e)š, *pl.* =fächer, Spa'rrenfeld, *sn.* =eš, *pl.* =er, pole *n.* między krokwiami (na dachu).

Spa'rrenholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, drzewo *n.* na krokwie.

Spa'rrenkopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, konsola *f.*, krokiewnica *f.*

Spa'rrennagel, *sm.* =š, *pl.* =nagel, gwóźdź krokwiowy, krokwiak *m.*

Spa'rrenwert, *sn.* =eš, *pl.* =e, koźły *pl.*, krokwie *pl.*

Spa'rrig, *adi.* krokwiasty.

Spa'rriam, *adi. i adv.* oszczędny, oszczędnie, skąpy, skąpo; etw. — gebrauchen użyć czegoś oszczędnie; die =e Hausfrau oszczędna gospodyni; — wirtschajten, verwalten oszczędnie gospodarować, zarządzać; daß Dbst wächst hier nur — owoców tutaj skąpo; die Freuden sind uns — zugemeissen utecch skąpo nam udzielono.

Spa'rriamkeit, *sf.* oszczędność *f.*

Spa'rriucht, *sf.* mania *f.* oszczędzania.

Spa'rriucht, *sf.* mania *f.* oszczędzania.

Spa'rriucht, *sf.* mania *f.* oszczędzania.

Spaß, *sm.* =eš i =š, *pl.* Späße i Späße, żart *m.*, figiel *m.*, krotochwila *f.*; seinen — mit jmdm haben ubawić się kimś; — machen robić, stroić żarty, żartować; daß macht mir — to mnie bawi; etw. im =e sagen powiedzieć coś w żarcie; daß geht mir schon über den — tego mi już za wiele; — beiseite bez żartu; daß wäre ein —, wenn... toby był figiel, zabawa, gdyby...; ohne — doprawdy, bez żartu; ich habe tausend Späße mit ihm gehabt miałem

sto pociech z nim; jmdm den Spaß verderben, verfallen popsuć komu zabawę; im — gesagt, im Ernst gemeint żartem powiedziane, poważnie pomyślane.

Späßchen, *sm.* =š, *pl.* —, żarcik *m.*, figielek *m.*

Spaßten, Spaßten, *vn.* (haben) żartować, figlować; Sie — wohl? pan żartuje? damit ist nicht zu — z tem niema żartu, niema co żartować; mit ihm ist gefährlich zu — z nim niema żartów.

Spaßer, Spaßer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Spaßmacher.

Spaßerei', Spaßerei', *sf. pl.* =en, niewczesne żarty.

Spaßhaft, Spaßig, Spaßig, *adi.* żartobliwy, krotochwily, śmieszny, zabawny, jowialny.

Spaßhaftigkeit, *sf. pl.* =en, żartobliwość *f.*, figlarność *f.*, śmieszność *f.*, zabawność *f.*, jowialność *f.*

Spaßmacher, *sm.* =š, *pl.* —, Spaßvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, żartownis *m.*, figlarz *m.*, trefnis *m.*, krotochwilnik *m.*, śmieszek *m.*

Spaßmacherin, *sf. pl.* =nen, żartownisia *f.*, figlarka *f.*, śmieszka *f.*

Spaßweise, *adv.* żartem.

Spat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) spat *m.*, szpat *m.* (minerał); 2) ochwat *m.*, włogacizna *f.*, wytecz *f.* (choroba u bydła).

Spat, *adi.* obacz Spät.

Spät, *I. adi.* późny; noch in den =esten Zeiten jeszcze w najpóźniejszych czasach; die =este Nachwelt najdaleza potomność; bis in die =e Nacht w późną noc; wie — ist es? która godzina?; eš Dbst, Getreide zimowy, późny owoc, późne zboże; II. *adv.* późno; — im Jahr w późnej porze roku; von früh bis — od rana do nocy; früh und — rano i wieczór; früher ober =er pierwej lub później; =estens najpóźniej, najdalej; um eine Stunde zu — o godzinę za późno; die Uhr geht zu — zegar spażnia się; mir werden zu — kommen spóźnimy

się, przyjdziemy za późno; es ist schon — am Tage już późno, ma się już ku wieczorowi; besser — als nie lepiej późno jak nigdy.

Epä'tabend, *sm.* =s, *pl.* =e, późny wieczór.

Epä'tapfel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, jabłko zimowe.

Epä'tartig, Epä'tförmig, *adi.* nakształt szpatu.

Epä'tblühend, *adi.* późno kwitnący.

Epä'te, *sf.* późność *f.*; von der Frühe bis in die — od rana do późnej nocy.

Epä'tel, *sm.* =s, *pl.* —, kopyś *f.*, kopystka *f.*, łopatka aptekarska do nabierania maści, szpachla *f.* (u malarzy), szpatel *m.* (u chirurgów).

Epä'telförmig, *adi.* w kształcie kopyści, łopatki, szpatla.

Epä'ten, *sm.* =s, *pl.* —, rydel *m.*, ryskal *m.*, szpadel *m.*

Epä'tenarbeit, *sf.* *pl.* =en, kopanie *n.* rydlem.

Epä'tenrieb, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, uderzenie *n.* rydlem, ry-skalem.

Epä'tenstich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pchnięcie *n.* rydlem, ry-skalem.

Epä'tenstiel, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rydlisko *m.*

Epäter, *adi.* i *adv.* (comp. od spä't) później.

Epä'terbste, *sf.* *pl.* =n, późny groch.

Epä'tflach, *sm.* =es, *pl.* =e, słowien *m.*

Epä'terhin, *adi.* później, w późniejszym czasie.

Epä'testen, *adv.* (superl. od spä't) najpóźniej.

Epä'tfrost, *sm.* =es, *pl.* =fröste, przymrozek wiosenny.

Epä'tfrüchte, *sf.* *pl.* późne zimowe owoce.

Epä'tgeburt, *sf.* *pl.* =en, późny poród.

Epä'tgotik, *sf.* późny gotyk.

Epä'thaltig, *adi.* zawierający spat, szpat.

Epä'therbät, *sm.* =es, późna jesień; im — późną jesienią.

Epä'tien, *sn.* *pl.* kliny *pl.*, spacye *pl.*

Epä'tig, *adi.* 1) zochwacony, wlogawy (koń); 2) spatowy, szpatowy.

Epä'tionie'ren, *va.* (haben) spacyować.

Epä'tionie'ren, *sn.* =s, spacyowanie *n.*

Epä'tium, *sn.* =s, *pl.* =tien, 1) obacz Epä'tien; 2) przestwór *m.* (anat.).

Epä'tling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) a) jagnię późno wyległe; b) dziecko narodzone w późniejszych latach małżeństwa; 2) późno wydane dzieło; 3) spaźniający *m.* się, późno nadchodzący *m.*

Epä'tmahl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kolacja *f.*

Epä'tobst, *sn.* =es, obacz Epä'trüchte.

Epä'tregen, *sm.* =s, deszcz *m.* przed żniwem.

Epä'treif, *adi.* późno dojrzały.

Epä'tsommer, *sm.* =s, późne lato, koniec *m.* lata.

Epä'ttrauben, *s.* *pl.* późne winogrona.

Epä't, *sm.* =en, *pl.* =en, wróbel *m.*; ich bin ein alter — stary ze mnie wróbel; daß pfeifern schon die =en auf den Dächern wröble na dachach o tem ćwierkają; frech wie ein — bezczelny jak wróbel; wer die =en fürchtet, wird nie Hirse säen dla wilka nie idź do lasu; der hat wohl =en unter dem Hute widocznie ma wróble pod kapeluszem, bo się nie kłania; besser ein Spä't in der Hand als zehne auf dem Dach lepszy wróbel w garści jak kanarek na dachu.

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

Epä'thien, *sn.* =s, *pl.* —, wróbelek *m.*

przechadzać się; auf und ab — chodzić tam i sam;

— gehen wycodzić na przechadzkę, przechadzać się;

— fahren wyjechać na spacer, przechadzkę, przejażdżkę;

— reiten wyjechać konno; immdn — führen wyprowadzić, poprowadzić kogo na przechadzkę; 2) bitte gefälligst hineinzu — proszę wejść.

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Epä'tien, *sn.* =s, przechadżanie *n.* się, spacerowanie *n.*

Specialiſje'ren i Spezialiſje'ren, *va.* (haben) wyszczególniać, wymieniać, podawać szczegółowo, specjalizować; sich in einem Faſche — specjalizować się w jakimś zawodzie.

Specialiſt i Spezialiſt, *sm.* -en, *pl.* -en, specjalista *m.*

Specialität i Spezialiät, *sf.* *pl.* -en, specjalność *f.*, szczegółowość *f.*, odrębność *f.*, wyłączność *f.*

Specialkarte i Speziafkarte, *sf.* *pl.* -n, plan *m.*, karta szczegółowa.

SpeciaImittel i SpeziaImittel, *sm.* -s, *pl.* —, specyfik *m.*

SpeciaIvollmacht i SpeziaIvollmacht, *sf.* *pl.* -en, szczegółowe pełnomocnictwo.

SpecieII i SpezieII, *adi.* specjalny, szczegółowy, szczególny, wyłączny, odrębny, oddzielny; =e Studien specjalne, szczegółowe studia; ein =er Freund szczególny przyjaciel; (auf) Ihr =es (Wohl) na pańskie osobiste zdrowie; *adv.* specjalnie, umyślnie, szczególnie; mir machen Sie — darauf aufmerkſam ſpecialnie, szczególnie, umyślnie na to panu zwracamy uwagę.

Spec'cieš i Spe'zieš, *sf.* 1) gatunek *m.*, postać *f.*, rodzaj *m.*; 2) mieszanka *f.* ziół aptekarskich; 3) die vier — cztery działania arytmetyczne.

Spec'cieštaler i Spe'zieštaler, *sm.* -s, *pl.* —, talar duński.

Specifikatio'n i Spejifikatio'n, *sf.* *pl.* -en, wyszczególnienie *n.*, wyłączenie *n.*, specyfikacja *f.*; przerobienie *n.* (prawo).

Specifikum i Spejifikum, *sm.* -s, *pl.* -ta, krodek specyficzny, specyfik *m.*, lek swoisty.

Speciſiſch i Speziſiſch, *adi.* specyficzny; =es Gewicht ciężar gatunkowy.

Speciſje'ren i Spejifiſje'ren, *va.* (haben) wyszczególniać, wyłączyć, wymienić, podać pojedynczo, szczegółowo, specyfikować; ſpeziſjert, *pp.* i *adi.* wyspecy-

fikowany, wyszczególniony; eine =e Rechnung rachunek szczegółowy, wyspecyfikowany.

Specifiſje'ring i Spejifiſje'ring, *sf.* *pl.* -en, wyszczególnianie *n.*, wyłączenie *n.*, wymienianie *n.*, specyfikowanie *n.*

Spe'cimen i Spe'zimen, *sm.* -s, *pl.* Speji'mina, próbka *f.*, przykład *m.*, okaz *m.*, dowód *m.*, znamię *n.*

Speck, *sm.* -(e)s, słonina *f.*, tłuszcz *m.*, sadło *n.*; ſie ſigt ſehr im — jest bardzo tłusta, otyła, dobrze jej się wiedzie, opływa w dostatki; mit — fängt man Mäufe sztuka wilki tłuka.

Speckartig, *adi.* w rodzaju słoniny.

Speckbauch, *sm.* -es, *pl.* -bäuche, obacz Fettwanſt, Schmerbauch.

Speckbeule, *sf.* *pl.* =n, tłuszczak *m.*, guz tłuszczowy, puchlina tłuszczowa.

Speckbüdling, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, gatunek śledzia tłustego.

Specktierfuchen, *sm.* -s, *pl.* —, omlot *m.* ze słoniną.

Speckteſſer, *sm.* -s, *pl.* —, biedak *m.*

Speckteſſerwulſt, *sf.* *pl.* =chwülſte, obacz Speckbeule.

Speckgrieben, *sf.* *pl.* skwarki, szwedy *pl.* ze słoniny.

Speckhals, *sm.* -jes, -hälſe, tłusta, gruba szyja.

Speckhandel, *sm.* -s, handel *m.* słonina.

Speckhändler, *sm.* -s, *pl.* —, słoniniarz *m.*, handlarz *m.* słoniną.

Speckhaut, *sf.* *pl.* =häute, powłoka zapalna.

Speckicht, Speckig, *adi.* słoninowaty, jak słonina, tłusty; dieſer Anzug iſt — to odzienie jest już załuszczone.

Speckkäſer, *sm.* -s, *pl.* —, szcekomól *m.*, słoninka *f.*

Speckkuchen, *sm.* -s, *pl.* —, placek *m.* ze słoniną.

Speckmeiſte, *sf.* *pl.* =n, sikora większa.

SpecknadeI, *sf.* *pl.* =n, szpikulec *m.*

Speckſchnitte, *sf.* *pl.* =n, kawał *m.* słoniny.

Speckſchwarte, *sf.* *pl.* =n, skóra *f.* na słoninie, u słoniny.

Speckſchwein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wieprz tuczny, karmny.

Speckſteine, *sf.* *pl.* =n, połec *m.* słoniny; mit der Wurf nach der — werfen ofiarować ciele za woła, chciać małą ofiarą wiele zyskać.

Speckſtein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, mydleniec *m.*, słonniac *m.*, słoninik *m.*, dojek *m.*, talk *m.*

Speckwanſt, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Schmerbauch.

Speckſtel, *sm.* i *n.* obacz Spektafel.

Speckulum, *sm.* -s, obacz Spektulum.

Spedit'ren, *va.* (haben) ekspedyować, wyprawiać, przesałać dalej towar, dla kogo przysłany.

Spediten'r, *sm.* -s, *pl.* =e, spedytor *m.*, przesyłacz *m.* towarów, pośrednik przewozowy.

Speditio'n, *sf.* *pl.* =en, spedycja *f.*, pośrednictwo przewozowe, przesyłkowe, ekspedycja *f.* towarów.

Speditio'nsbureau, *sm.* -s, *pl.* =s, biuro spedycyjne.

Speditio'nsgeldbühren, Speditio'nskosten, *sf.* *pl.* należytości, koszta spedycyjne.

Speditio'nsgeldhäſt, *sm.* =es, *pl.* =e, Speditio'nshaus, *sm.* =jes, *pl.* =häuſer, dom spedycyjny.

Speditio'nsgüter, *sm.* *pl.* towary spedycyjne.

Speditio'nsgebühren, *sf.* *pl.* obacz Speditio'nsgeldbühren.

Speer, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, oszczep *m.*, dzida *f.*, kopia *f.*, grot *m.*

Speer'hählich, *adi.* podobny do dzidy, oszczepu.

Speer'förmig, *adi.* oszczepowaty.

Speer'ſtraut, *sm.* =es, *pl.* =träuter, przyszczenie *m.*, leczywzród *m.*, stosił *m.*

Speer'ſtiche, *sm.* -s, połów *m.* ryb zapomocą oszczepu.

Speer'träger, *sm.* -s, *pl.* —, oszczepnik *m.*

Spee'wurj, *sm.* =(e)š, *pl.* =würfe, rzut *m.* dziać.

Spei'beden, *sn.* =š, *pl.* —, spluwaczka *f.*

Spei'de, *sf.* *pl.* =n, 1) sprycha *f.*, śpica *f.*; 2) kość promieniowa.

Spei'del, *sm.* =š, ślina *f.*, płwociny *pl.*, flegma *f.*; jundš — lecen podlizywać się komu.

Spei'delabgang, *sm.* =eš, Spei'delabsonderung, *sf.* wydzieliny *pl.*, wyplwociny *pl.*

Spei'delabsondernd, *adi.* wydzielający ślinę.

Spei'delartig, *adi.* śliniasty, ślinny.

Spei'delaušwurf, *sm.* =eš, obacz Schleimaušwurf.

Spei'delbrüſe, *sf.* *pl.* =n, gruczoł ślinny, ślinianka *f.*

Spei'delfluš, *sm.* =ſſeš, *pl.* =flüſſe, ślinotok *m.*, ślinienie *n.*

Spei'delgang, *sm.* =eš, przewod ślinny.

Spei'delkraut, *sn.* =eš, *pl.* =kräuter, mydło lekarskie (rośl.).

Spei'delkur, *sf.* *pl.* =en, saliwiacya *f.*, kuracya ślinna, przez ślinotok.

Spei'dellaf, *sm.* =eš, *pl.* =e, podbródek *m.*

Spei'dellafen, *sn.* =š, Spei'dellaferei, *sf.* podlizywanie *n.* się, podchlebianie *n.* się.

Spei'dellafeder, *sm.* =š, *pl.* —, lizni *m.*, podchlebca podły.

Spei'del, *sn.* (haben) 1) spluwać; 2) ślinić się.

Spei'delstoff, *sm.* =eš, *pl.* =e, płwociny *pl.*, ślinnik *m.*

Spei'den, *vn.* (haben) dawać sprychy do koła.

Spei'denartig, *adi.* sprychowaty, podobny do sprychy.

Spei'denrad, *sn.* =(e)š, *pl.* =räder, koło *n.* o sprychach.

Spei'der, *sm.* =š, *pl.* —, śpichlerz *m.*, śpichrz *m.*

Spei'derherr, *sm.* =n, *pl.* =en, śpichlerznik *m.*, dozorca *m.* śpichlerza.

Spei'derri, *va.* (haben) składać w śpichlerzu, nagromadzać.

Spei'de, *sf.* 1) obacz Spei'del; 2) wymiociny *pl.*

Spei'en, speie, speiſt, spie, habe geſpien, *va.* i *vn.* pluć, plunać; jundm ins Geſicht — napluć, plunać komu w twarz; wymiotować, rzygać = ſich erbrechen; Feuer — zionąć ogniem; Blut — pluć krwią; der Vulkan ſpeiſt immer noch wulkan jeszcze ziele; (obraz.) Gift und Galle — pienić się ze złoſci; Tod und Verderben — miotać, zionąć śmierć i zniszczenie; Feuer und Flamme — palić się ze złoſci, ptonać ze złoſci.

Spei'en, *sn.* =š, plucie *n.*, spluwanie *n.*, wymiotowanie *n.*, ślinienie *n.*, płwociny *pl.*; wybuch *m.* wulkauu.

Spei'er, *sm.* =š, *pl.* —, 1) płwacz *m.*; 2) odmiana jaſzczurki.

Spei'ering, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, jarzębie jagody.

Spei'gatt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rynsztok *m.* na okręcie.

Speiſt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, korney *m.* kozłka celtyckiego.

Spei'ſeiſe, *sf.* mydło kozłkowe.

Spei'el, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Spei'ler, *sm.* =š, *pl.* —, szpikulec *m.*, rozeń *m.*, drewienko ostro zaciosane, szpilka drewniana.

Spei'lern, *va.* (haben) szpikować, naszpikować; ſpilkowac (n. p. kiſzki).

Spei'napf, *sm.* =(e)š, *pl.* =näpfe, obacz Spei'deſſen.

Spei'ſe, *sf.* *pl.* =n, 1) pokarm *m.*, jadlo *n.*, jedzenie *n.*; Obſt iſt jezt meine einzige — owoce są teraz jedynym moim pokarmem; =n zu ſich nehmen brać pokarm; (obraz.) geiſtige =n pokarm duchowy; Tränen waren ſeine tägliche — łzy były mu powszednim chlebem; 2) potrawa *f.*, danie *n.*, półmisek *m.*; daš iſt keine — für Kranke to nie jest potrawa dla chorego; ein Mittag von fünf =n obiad z pięciu dań; 3) = Wörter; 4) = Glockenpeiſe, Glockenmetall; 5) połączenie *n.* arsenu z metalami.

Spei'ſenſtalt, *sf.* *pl.* =en,

jadłodajnia *f.*, trakterywnia *f.*, garkuchnia *f.*, restauracya *f.*

Spei'ſeapparat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przyrząd zasilkowy.

Spei'ſebereitung, *sf.* przyrządzenie *n.* potraw, gotowanie *n.*

Spei'ſebrei, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, miazga pokarmowa, gąszcz pokarmowy.

Spei'ſegang, *sm.* =(e)š, *ob.* Spei'ſeröhre.

Spei'ſegeld, *sn.* =eš, zapłata *f.* za wikt, strawne *n.*

Spei'ſekammer, *sf.* *pl.* =n, ſpizarnia *f.*

Spei'ſehauš, *sn.* =ſeš, *pl.* =häuſer, obacz Spei'ſenſtalt.

Spei'ſekanal, *sm.* =š, kanał pokarmowy, przewod pokarmowy.

Spei'ſekarte, Spei'ſeliſte, *sf.* *pl.* =n, ſpis *m.* potraw, jadłodajnia *m.*

Spei'ſekelch, *sm.* =eš, *pl.* =e, cyboryum *n.*

Spei'ſefeller, *sm.* =š, *pl.* —, ſpizarnia *f.* w piwnicy.

Spei'ſekopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, wylew *m.* pompy zasilającej, głowica *f.* wylewu.

Spei'ſekopfbventil, *sm.* =š, *pl.* =e, wentyl *m.* wylewu.

Spei'ſeforb, *sm.* =(e)š, *pl.* =förbe, kosz *m.* dla zakupna wiktualów.

Spei'ſeleiter, Spei'ſemeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, kredensowy *m.*, ſniednik *m.*

Spei'ſemeiſterin, *sf.* *pl.* =nen, klucznica *f.*, kredensowa *f.*

Spei'ſen, I. *va.* (haben) karmić kogo, żywić, dawać komu jeść, stołować, mieć kogo na wikcie; einen Brunnen mit Waſſer — zasiłić studnię wodą; jundn mit leeren Verſprechungen — zbywać kogo tylko przyrzeczeniami; 2) zasiłać, zaopatrywać w coś; dieſe Quelle ſpeiſt jämtliche Brunnen der Stadt to źródło zasiła w wodę wszystkie studnie miasta; die Feſtung iſt noch für lange Zeit gepeiſt twierdza jeszcze na długi czas zaopatrzona jest w żywność; II. *vn.* (haben) jeść; zu Mittag —

jeść obiad; sie — noch są jeszcze przy stole; idź habe noch nicht gespeist nie jadłem jeszcze obiadu.

Spei'sen, *sn.* =s, wyżywianie *n.*, stołowanie *n.* kogo; jedzenie *n.*; zaopatrzenie *n.*, zaopatrywanie *n.* w co; die Herrschaften sind beim — państwo przy stole.

Spei'senaufzug, *sm.* =eš, *pl.* -züge, winda *f.* na potrawę.

Spei'senfolge, *sf.* menu *n.*, spis *m.* potraw uczyty.

Spei'se(n)träger, *sm.* =š, *pl.* —, 1) kelner *m.*; 2) menażki *pl.*

Spei'seöl, *sn.* =(e)š, oliwa *f.* do potraw.

Spei'sesopfer, *sn.* =š, *pl.* —, ofiara jadalna, śniedna, sucha.

Spei'seordnung, *sf.* obacz Spei'sefolge.

Spei'sepumpe, *sf.* *pl.* =n, pompa zasilająca.

Spei'sereste, *sm.* *pl.* resztki *pl.* potraw, jadła.

Spei'serohr, *sm.* =š, *pl.* =e, przewód zasilający.

Spei'seröhre, *sf.* *pl.* =n, przewód pokarmowy, przewłok *m.*

Spei'seröhrenschnitt, *sm.* =eš, *pl.* =e, cięcie *n.* przewłoka.

Spei'sesaal, *sm.* =eš, *pl.* =säle, sala jadalna.

Spei'sesaft, *sm.* =eš, *pl.* =säfte, sok pokarmowy (z żółtądką), chylus *m.*

Spei'seschrant, *sm.* =eš, *pl.* =schränke, spiżarka *f.*, kredens *m.*

Spei'setisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, stół jadalny.

Spei'sevorrichtung, *sf.* *pl.* =en, obacz Spei'seapparat.

Spei'sewagen, *sm.* =š, *pl.* =wägen, wagon jadalny, wagon restauracyjny.

Spei'sewärmer, *sm.* =š, *pl.* —, reszo *n.*, fajerka *f.* do odgrzewania jadła.

Spei'sewasserleitung, *sf.* *pl.* =en, główny wodociąg.

Spei'sewirt, *sm.* =eš, *pl.* =e, traktiernik *m.*, właściciel *m.* garkuchni, restaurator *m.*

Spei'sewirtschaft, *sf.* *pl.* =ent, restauracja *f.*, traktiernia *f.*, garkuchnia *f.*

Spei'setzettel, *sm.* =š, *pl.* —, spis *m.* potraw, jadłospis *m.*

Spei'sezimmer, *sn.* =š, *pl.* —, jadalnia *f.*

Spei'sjung, *sf.* karmienie *n.*, żywienie *n.*, wyżywianie *m.*, jedzenie *n.*; zasilanie *n.* (maszyny).

Spei'sjungstran, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kran hydrauliczny.

Spekta'fel, I. *sm.* i *sn.* =š, hałas *m.*, brewerye *pl.*, rejlwach *m.*, rwetes *m.*; machet feinen — nie róbcie hałasu; wrzasku; was ist das für ein — ? co to za wrzawa?; II. *sn.* =š, widowisko *n.*

Spekta'felmacher, *sm.* =š, *pl.* —, hałaburda *m.*

Spekta'felu, *vn.* (haben) hałasować, czynić wrzawę.

Spekta'felstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sensoryczna sztuka.

Spektra'lanalyse, *sf.* *pl.* =n, rozbiór widmowy, analiza widmowa.

Spektra'lapparat, *sm.* =eš, *pl.* =e, spektroskop *m.*

Spektra'lbeobachtung, *sf.* *pl.* =en, spostrzeżenie widmowe.

Spektra'linien, *sf.* *pl.* linie, prążki widmowe.

Spektrome'ter, *sm.* =š, *pl.* —, widnomicz *m.*

Spektrosko'p, *sn.* =š, *pl.* =e, spektroskop *m.*

Spektrosko'pisch, *adi.* spektroskopijny.

Spek'trum, *sn.* =š, *pl.* Spektra, widmo *n.*

Spekula't, *sm.* =en, *pl.* =en, spekulant *m.*, człowiek przemysłny; — auf Steigen spekulant na wyższyć; — auf Fallen spekulant na niższyć.

Spekulatio'n, *sf.* *pl.* =en, 1) spekulacja *f.*, przedsiębiorczość *f.*, przedsiębiorstwo *n.*; glückliche, verfehlte — spekulacja szczęśliwa, chybiona; auf — kaufen kupić na spekulację, w celach spekulacyjnych; 2) (obraz.) spekulacyjna *f.*, wymiarkowanie *n.*,

badanie *n.*, zaciekanie *n.* się w badaniach.

Spekulatio'nš-, *adi.* spekulacyjny.

Spekulatio'nšgeist, *sm.* =eš, *pl.* =er, duch spekulacyjny, przedsiębiorczy.

Spekulatio'nšgeschäfte, *sn.* *pl.* interesy spekulacyjne, przedsiębiorstwa *pl.*

Spekulatio'nškauf, *sm.* =eš, *pl.* =käufe, kupno spekulacyjne.

Spekulatio'nšluft, *sf.* chęć *f.*, pociąg *m.* do spekulacji.

Spekulatio'nšpapiere, *sn.* *pl.* papiery spekulacyjne (giełda).

Spekulatio'nšwut, *sf.* mania spekulacyjna.

Spekulati'v, *adi.* 1) spekulatywny; =e Philosophie filozofia spekulatywna; 2) ein =er Kopf człowiek przemysłny, przebiegły.

Spekulie'ren, *vn.* (haben) spekulować; przedsiębiorać, przedsięwziąć; wymiarkować, obliczać, obliczyć, badać, rozmyślać; auf etw. — spekulować na co, przemyślać nad osiągnięciem czego; auf Steigen, auf Fallen — spekulować na wyższyć, na niższyć (giełda); falsch — źle, nie-szczęśliwie spekulować.

Spe'kulum, *sn.* =(š), *pl.* =la, zwierciadło medyczne.

Spełt, Spełz, *sm.* =eš, *pl.* =e, orkisz *m.* (botanika).

Spe'lyrot, *sn.* =(e)š, orkisz skrupionny.

Spelu'nte, *sf.* *pl.* =n, jaskinia *f.*, lokal podły, podejrzany.

Spelu'ntenartig, Spelu'n'fenhaft, *adi.* jaskiniowaty.

Spe'lyblütig, *adi.* plewko-kwietny (bot.).

Spe'lyze, *sf.* *pl.* =n, plewka *f.*, łuszczyna *f.* (botanika).

Spe'lyzig, *adi.* plewisty.

Spe'lymehl, *pl.* =eš, mąka orkiszowa.

Spe'nde, *sf.* *pl.* =n, 1) rozdział *m.*, rozdawanie *n.* (jałmużny, darów); = Austeilung; 2) dar *m.*, podarek *m.*; = Gabe; skłádka *f.*; = Beistrag; jałmużna *f.*; = Almo-

fen; 3) libacya f.; = Traufopfer.

Epe'nden, *va.* (haben) rozdawać, rozdać; = aus-teilen; darować, szafować czem; den Armen Almosen — sypać ubogim jałmużnę; jmndm Lob — chwalić kogo; daß heilige Abendmahl — dawać komunie, komunikować (kogo); eineni Sterbenden die letzte Ölung — udzielić umierającemu ostatniego namaszczenia; Segen — błogosławić; (ein Trankopfer) — urządzić libacyę.

Epe'nder, *sm.* =s, *pl.* —, rozdawca m., rozdawcz m.; = Ansteiler; darczyńca m., darowiciel m.; — von Wohl-taten dobrodziej m.; jałmużnik m.; = Almosen-spender.

Epe'nderin, *sf.* *pl.* =nen, rozdawczyni f., darowicielka f.

Ependie'ren, *va.* (haben) hojnie komu czego używać, nie żałować komu (poufałe); obdarowywać, obdarować; jmndm etw. — zapłacić komu co, fundować (w gospodzie, restauracyi i t. p.); sich etw. — pozwolić sobie na co, kupić sobie co, pozwolić sobie jaki zbytek.

Ependie'rhofen, *sf.* *pl.* die — anhaben być hojnym, być usposobionym do darowania, płacenia, fundowania (czego drugiemu).

Epe'ngler, *sm.* =s, *pl.* —, blacharz m.; = Klempner.

Epe'nglerarbeit, *pl.* =en, robota blacharska.

Epe'nglerei', *sf.* 1) —, *pl.* =en, blacharnia f., pracownia blacharska; 2) blacharstwo n.

Epe'rber, *sm.* =s, *pl.* —, krogulec m. (ptak); 2) małe działo (hist. wojskow.).

Epe'rberbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, jarzab m., jarzębina f. (drzewo); wilber — be-reka f.

Epe'rberbeere, *sf.* *pl.* =n, jarzębina f. (owoc).

Epe'rberkraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, krwiciąg łąkowy.

Eperen'sien, *sf.* *pl.* — machen robić komplementy.

Epe'rling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wróbel m.; (weiblicher —) wróbelica f.; kleiner, junger — wróbelek m.; ein — in der Hand ist besser als zwei (albo als eine Taube) auf dem Dache lepszy jeden wróbel w garści, jak dziesięć (dosłownie: dwa) na dachu; lepszy wróbel w chróstcie; lepszy wróbel w rękę, niż kwiczoł na sęku; lepsza w ręce kielbasa, niż w jatce szynka.

Epe'rlings-, *adi.* wróbli. Epe'rlingsartig, *adi.* wróblowaty; = Vögel wróblowate ptaki.

Epe'rlingsgezwitscher, *sn.* =s, świągot m. wróbli.

Epe'rlingskopf, *sm.* =es, *pl.* =köpfe, wróbla główka, mała głowa (żartobliwie).

Epe'rlingskraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, kurzyślep m., muchotrzew m.; = Gaudheil'; (rośl.).

Epe'rlingsnest, *sn.* =es, *pl.* =er, wróble gniazdo.

Epe'rlingspapagei, *sm.* =s, *pl.* =en, staryk m. (gatunek papugi).

Epe'rlingsvögel, *sm.* *pl.* wróblowate ptaki.

Epe'rlingswürger, *sm.* =s, *pl.* —, gryzichrzyszcz m. (ptak).

Epe'rma, *sn.* =s, sperma n., nasienie męskie (fizyologia).

Spermatozo'en, *sn.* *pl.* nasienne żyjątka (fizyol.).

Epe'rangelweit, *adv.* — offen stehen być na oścież otwartym (o oknie, drzwiach).

Epe'rballen, Epe'rbaum, *sm.* =s, *pl.* —, =bäume 1) zawora f., zaporą f., zapiera-dło n., baryera f.; 2) roz-wora f. (u wozu), buntę *pl.* (u kozłów).

Epe'rbeinig, *adi.* krzywo-nogi; *adv.* — gehen chodzić okrzakiem.

Epe'rbohlen, *sm.* =s, *pl.* —, kolek żelazny u stojaka zwrotnicy (kolejn.).

Epe'rbohne, *sf.* *pl.* =n, tama zaporowa (koleju).

Epe'rre, *sf.* *pl.* =n, 1)

blokada f., osaczenie n., zamknięcie n. (n. p. portu, twierdzy); über eine Stadt die — verhängen blokować, zamknąć miasto; Tor — zamknąć bram miasta, blokada miasta przez zamknięcie jego bram; 2) zagrodzenie n., rogatka f.; 3) zakaz m. (handel); — der Getreide-ausfuhr zakaz wywozu zboża; 4) przeszkoda f., przerwa f.; wstrzymanie n.; = Hin-dernis; — des Verkehrs prze-rwa komunikacyi, w ruchu; — des Gehaltes wstrzymanie wypłaty płacy; 5) — der Arbeiter durch Arbeitgeber wykluczenie n. robotników przez przedsiębiorców; 6) szryk m. (żegluga); 7) kurcz m. szczyk; = Muthperre.

Epe'rreifen, *sn.* =s, *pl.* —, zwora żelazna.

Epe'rren, *I. va.* (haben) 1) zamykać, zamknąć; zagra-dzać, zagrozić; den Durch-gang — zagrozić przejście, wzbronieć przejścia; eine Straße, die Tore — zamknąć ulicę, bramy; die Tür — zapierać, zaprzeć drzwi; daß Rad — zahamować koło; jmndm den Weg — wzbronieć komu przejścia, nie pozwolić komu przejść; 2) jmndm den Gehalt — wstrzymać komu płacę, zakazać wypłatę czyjej płacy; daß Handwerk — ograni-czyć rzemiosło, zakazać wykonywanie rzemiosła; nie dopuszczać pewnych osób do rzemiosła; 3) blokować, osaczać; szrykować (żegluga); einen Hafen — blokować, zamknąć port; den Verkehr — przerwać komunikacyę; den Handel — wzbronieć handlu; der Handel ist gesperrt handel jest zatamowany, wzbroniony jest handel przy-wozowy lub wywozowy; 4) jmndm in ein Zimmer — zamknąć kogo w pokoju; jmndm ins Gefängnis — wsadzić kogo do więzienia, osadzić kogo w więzieniu; in den Rüstig — zamknąć do klatki; jmndm auß dem Hause —, jmndm außsperrten zam-

knąć przed kim dom, nie wpuścić kogo do domu; 5) *außeinander* — rozstawić, rozstawić, rozpiąć, rozprzeć, rozkraczać, rozkroczyć; *die Beine auseinander* — rozkroczyć nogi; *den Mund auseinander* — rozdziawić, rozdziawić gębę; 6) spacyonować, rozstrzelać, głoski wyrazów szeroko ustawić (drukarsstwo); *gesperrt*, *pp.* i *adi.* a) spacyonowany, rozstrzelony (druk.); b) afektowany, wymuszony (przenośnie); II. *sich* —, *vr.* (haben) rozpiąć się; (obraz.) *sich gegen etw.* — opierać się czemu.

Epe'rrer, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) rozszerzało *n.*; 2) obacz *Epefulum*.

Epe'rrieder, *sf.* *pl.* =*n*, sprzężna zaporowa.

Epe'rrgeld, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*er*, bramne *n.*, wpustne *n.*, wypustne *n.*, opłata (na korzyść odzwiernego) za wpuszczenie do lub wypuszczenie z domu po zamknięciu bramy, szperka *f.*

Epe'rrgeß, *sn.* =*eß*, *pl.* =*e*, ustawa prohibytywna, wzbraniająca (przywozu lub wywozu).

Epe'rrglocke, *sf.* *pl.* =*n*, dzwon *m.* do dawania znaku na zamknięcie bram miasta (historia).

Epe'rrgroßden, *sm.* =*s*, *pl.* — obacz *Epergeld*.

Epe'rrgut, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*güter*, towar przestrzenny, towar większych rozmiarów (przewoźna).

Epe'rrhähn, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*hähne*, kurek zapadkowy, zamykający (mechanika).

Epe'rrhäfen, *sm.* =*s*, *pl.* —, bak *m.* do zamykania lub hamowania, hamulczyk *m.*, sobaczka *f.*

Epe'rrhölz, =*(e)s*, *pl.* =*hölzer*, rozpora *f.*, rozpona *f.*

Epe'rrhorn, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*hörner*, rogaczka *f.*, rogal *m.*, szparóg *m.*

Epe'rrig, *adi.* 1) rozwarty; 2) =*eß* Gut obacz *Epergut*.

Epe'rrlette, *sf.* *pl.* =*n*, łańcuch *m.* do zamykania.

Epe'rrlinkte, *sf.* *pl.* =*n*, zapadka *f.*

Epe'rrleiste, *sf.* *pl.* =*n*, rozpora *f.* u wozu.

Epe'rrnagel, *sm.* =*s*, *pl.* =*nägel*, sierdzień *m.*, sworzeń *n.*, moździerz *m.*

Epe'rrrad, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*räder*, koło zapadkowe, kółko zaporowe, tamujące, hamulcowe (w zegarku).

Epe'rrriegel, *sm.* =*s*, *pl.* —, zawora *f.*

Epe'rrreißer, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz *Epergeld*.

Epe'rrst, *sm.* =*eß*, *pl.* =*e*, miejsce zagrodzone, miejsce w parkiecie (teatr).

Epe'rrstunde, *sf.* *pl.* =*n*, godzina *f.* zamykania bram miasta lub domów.

Epe'rrsystem, *sn.* =*(e)s*, system prohibytywny, wzbraniający (polityka, handel).

Epe'rrung, *sf.* *pl.* =*n*, zamknięcie *n.*; blokada *f.*, osaczenie *n.* (wojskow.); zakaz *m.* przywozu lub wywozu (handel); hamulec *m.*, zapora *f.* (mechanika).

Epe'rrventil, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wentyl zamykający.

Epe'rrvorrichtung, *sf.* *pl.* =*n*, przyrząd zamykający, zamykadło *n.*

Epe'rrweit, *adi.* rozwarty; *adv.* na oścież.

Epe'rfen, *s.* *pl.* koszta *pl.*; *unter Zurechnung der* — wliczając koszta; *alle* — inbegriffen z wszystkimi kosztami; (przewoźnictwo:) — *im vorhinein* koszta dodatkowe przy wysyłce, koszta w zaliczce; — *nach Eingang* koszta poborowe, koszta przesyłek nadeszłych; — *nachnahme* *sf.* powziętek *m.*, zaliczenie *n.*; — *rechnung*, — *nota*, *s.* rachunek *m.* powziętków; — *auflassung*, *sf.* zwolnienie *n.* z zaliczki, cofnięcie *n.* zaliczki; — *reduzierung*, *sf.* obniżenie *n.* zaliczki.

Epe'rfenfrei, *adi.* wolny od kosztów, opłacony.

Epe'rfennahme, *Epe'rfennota*, *Epe'rfenrechnung*, *sf.* obacz pod *Epefen*.

Epe'fenreiterei, *Epe'fen-schneiderei*, *sf.* *pl.* =*n*, zaliczanie *n.* nadmiernych kosztów.

Epezerei'en, *sf.* *pl.* korzennie *pl.*

Epezerei'handel, *sm.* =*s*, handel korzenny.

Epezerei'händler, *sm.* =*s*, *pl.* —, kupiec korzenny.

Epezerei'laden, *sm.* =*s*, *pl.* sklep korzenny.

Epezerei'waren, *sf.* *pl.* towary korzenne.

Epezia'l, i wyrazy złożone obacz pod *Special*-i t. d. *Epezie'll*, *adi.* obacz *Speccell*.

Epezieß, *sf.* obacz *Speccieß*. *Epezijifatio'n*, *sf.* obacz *Speccification*.

Epezijizier'en, *va.* (haben) obacz *Speccifizieren*.

Epezijisch, *adi.* obacz *Speccisch*.

Ephelert't, *sn.* =*(e)s*, blenda cynkowa (górn).

Ephä're, *sf.* *pl.* =*n*, 1) sfera *f.*, kula *f.*, krąg *m.*, okrąg *m.* (astron.); obwód *m.* (geom.); 2) (obraz.) sfera *f.*, położenie *n.*, otoczenie *n.*, stan *m.*, kres *m.*, zakres *m.* działania; *auss'neren*, *höheren* =*n* z niższych, z wyższych sfer, z niskiego, wyższego stanu; *jmnndn'ausseiner* — *herausziehen* wy dobyć kogo z jego otoczenia.

Ephä'renharmonie, *Ephä'renmusik*, *sf.*, *Ephä'renklang*, *sm.* harmonia *f.*, muzyka *f.* niebieska.

Ephä'risch, *adi.* sferyczny, kulisty, okrągły, okrągławy; =*eß* *Dreieck* sferyczny trójkąt.

Ephäroid, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sferoida *f.*, figura kulowata.

Ephäroidisch, *adi.* sferoidalny.

Ephing, *sf.* *pl.* =*n*, 1) Sfinks *m.* (mitologia); 2) za nocnica *f.*, cma *f.*; = *Nacht-falter*.

Ephingartig, *adi.* jak Sfinks; (obraz.) zagadkowy.

Ephragi'tit, *sf.* sfragistyka *f.*, znawstwo *n.* pieczętek (archeol.); = *Siegelfunde*.

Epicilegium i Epizilegium, *sn.* -(s), *pl.* -gien, 1) pokłosie *n.*; = Ahrntese; 2) zbiór *m.* cytatów.
Epi'daal, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, węgorz wędzony.

Epi'draten, *sm.* -s, *pl.* - , pieczeń szpikowana.

Epi'den, *va.* (haben) 1) szpikować, natykać, przetykać, przetkać, przeciągnąć mięso słoninę, wędzić; 2) (przenośnie;) napchać, napełnić; feinen Beutel — worek, kiezszenie pieniądźmi napakować, obłowić się; gepickte Börse pełny pugilares; imndn — naszpikować kogo, dać komu dobre łapowe; 3) (przenośnie;) seine Rede mit Zitaten — przefadawać mowę cytami.

Epi'dganß, *sf.* *pl.* -gänje, półgesek *m.*

Epi'dhering, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, śledź wędzony.

Epi'dnadel, *sf.* *pl.* -n, szpikulca *n.*, przetyczka *f.*, natyczka *f.*, natyk *m.*

Epi'dipeß, *sm.* -(e)s, słonina *f.* do szpikowania, do przetykania.

Epi'der, *sm.* -s, *pl.* - , Epi'derin, *sf.* *pl.* -nen, ten lub ta, co mięso słoninę przetyka.

Epi'del, *sm.* -s, *pl.* - , 1) zwierciadło *n.*, lustro *n.*; fontaver, fouveger — zwierciadło wklęsłe, wypukłe; kleiner — lusterko *n.*, zwierciadeltko *n.*; sich im — befehen przeglądając się w zwierciadle; er steht den ganzen Tag vor dem — cały dzień stoi przed lustrem, przegląda się w lustrze; das Auge ist der — der Seele oko jest zwierciadłem duszy; das mit er sich nicht hinter den — stehen (dosłownie;) tego nie zatknie sobie za lustro; tem chwalić się nie będzie; 2) — des Wassers, des Eises zwierciadło (gładka powierzchnia) wody, lodu; 3) błyszczki *pl.* drzewa w przernieciach; 4) — des Schiffes (gładki) tył *m.* okrętu; 5) lustro *n.*, fioletowo-

zielone pióra na skrzydłach dzikiej kaczkii, oko *n.* w ognie pawia (łow.); 6) — des Sachtenrechtß księga prawa saskiego, zwierciadło saskie (prawo); 7) obraz *m.*, wzór *m.*; = Muster.

Epie'gelfartig, *adi.* zwierciadłowy.

Epie'gelbelag, *sm.* -(e)s, *pl.* -läge, Epie'gelbelegung, *sf.* podlewa *f.* zwierciadeł, staniol *m.* do wykładania zwierciadeł.

Epie'gelbeleger, *sm.* -s, *pl.* - , zwierciadlnik *m.*, zwierciadlarz *m.*

Epie'gelbeobachtung, *sf.* *pl.* -en, rozpatrywanie *n.*, badanie *n.* przy pomocy zwierciadła.

Epie'gelbild, *sn.* -es, *pl.* -er, obraz odbity od zwierciadła.

Epie'gelblank, *adi.* błyszczący, gładki jak lustro; czysciuchny.

Epie'gelblende, *sf.* cynk przezroczysty.

Epie'gelborg, *sm.* -es, *pl.* -e, (gładki) tył *m.* okrętu (żegluga).

Epie'gelbede, *sf.* *pl.* -n, powała zwierciadłami wykładana, pułap zwierciadłany.

Epie'gelei, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, sadzone jaje.

Epie'geleisen, *sn.* obacz Spiegeßloß.

Epie'gelerz, *sn.* -es, *pl.* -e, zwierciadlnia *f.*, zwierciadlnica *f.*, zwierciadlniczka *f.* (kruszec).

Epie'gelfabrik, *sf.* *pl.* -en, fabryka *f.* zwierciadeł.

Epie'gelfabrikant, *sm.* -en, *pl.* -en, zwierciadlarz *m.*, zwierciadlnik *m.*

Epie'gelfabrikation, *sf.* fabrykacja *f.*, wyrób *m.* zwierciadeł, zwierciadlnictwo *n.*

Epie'gelfedten, *sn.* -es, Epie'gelfedtere, *sf.* *pl.* -en, udawanie *n.*, łudzenie *n.*, zmyślanie *n.*, szarlataneria *f.*

Epie'gelfedter, *sm.* -s, *pl.* - , udawacz *m.*, mamiel *m.*, szarlatan *m.*

Epie'gelfeder, *sf.* *pl.* -n,

pióro świetne z ogona (pawia, dzikiej kaczkii).

Epie'gelfeile, *sf.* *pl.* -n, pilnik zębaty.

Epie'gelfeld, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, 1) rama *f.* zwierciadła; 2) podłoga parkietowa, posadzka *f.*

Epie'gelfenster, *sn.* -s, *pl.* - , okno *n.* ze szkła zwierciadlanego.

Epie'gelfernrohr, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, teleskop *m.*, dalekowiedz *m.* katoptryczny.

Epie'gelfisch, *sm.* -es, *pl.* -e, nicipław płaszczyk *m.* (ryba).

Epie'gelfischerei, *sf.*, Epie'gelfang, *sm.* -(e)s, łowienie *n.* ryb nocą przy świetle odbijaniem od zwierciadeł.

Epie'gelfläche, *sf.* *pl.* -n, powierzchnia *f.*, płaszczyzna *f.* zwierciadła.

Epie'gelfloß, *sn.* -es, listkovo-ziarnista surowizna.

Epie'gelfolie, *sf.* podlewa *f.* zwierciadła; = Spiegelbelag.

Epie'gelgalvanometer, *sm.* -s, *pl.* - , galvanometr zwierciadłany.

Epie'gelgießer, *sm.* -s, *pl.* - , zwierciadlarz *m.*; = Spiegelbelager.

Epie'gelgießerei, *sf.* *pl.* -en, fabryka *f.* zwierciadeł.

Epie'gelglanz, *sm.* -es, odblask *m.* (zwierciadła).

Epie'gelglas, *sn.* -jes, szkło zwierciadlane.

Epie'gelglatt, *adi.* gładki jak zwierciadło.

Epie'gelglätte, *sf.* gładkość *f.* zwierciadła.

Epie'gelhafen, *sm.* -s, *pl.* - , hak *m.* na zwierciadło.

Epie'gelhändler, *sm.* -s, *pl.* - , zwierciadlarz *m.*

Epie'gelhandlung, *sf.* *pl.* -en, sklep *m.* z zwierciadłami.

Epie'gelhell, Epie'gelklar, *adi.* obacz Spiegelblank.

Epie'gelhütte, *sf.* obacz Spiegelgießerei. [dłowy.

Epie'gelig, *adi.* zwierciadła

Epie'gelfarphen, *sm.* -s, *pl.* - , karp lustrzeń *m.*, król *m.* karpiów, karp królewski, ulak *m.*

Spie'gelfaſten, *sm.* =s, *pl.* —, skrzyńka *f.* na zwierciadło; szafa *f.* ze zwierciadłem.

Spie'gelflar, *adi.* obacz Spiegeblank.

Spie'gellugel, *sf.* *pl.* =n, zwierciadło sferyczne, kuliste.

Spie'gellehre, *sf.* katoptryka *f.*, nauka *f.* o odbijaniu się światła.

Spie'gelleiſte, *sf.* obacz Spiegekrand.

Spie'gellicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, światło reflektowane od zwierciadła, światło odbijane.

Spie'gelmacher, *sm.* =s, *pl.* —, zwierciadlarz *m.*

Spie'gelmeiſe, *sf.* *pl.* =n, sikora *f.*; = Kõhlemeiſe.

Spie'gelmetall, *sn.* =(e)s, spisz zwierciadłowy.

Spie'geln, I. *va.* (haben) odbijać obraz (jak zwierciadło), odbijać (od czego jak od zwierciadła), reflektować;

II. *vn.* (haben) błyskać, błyszczeć; = glängen; być jaśnym jak zwierciadło; iskrzyć się; = funkeln; III. *ſich* —, *vr.* (haben) przegladac się w zwierciadle; odbijać się; unſer Haus ſpiegelt ſich im See dom nasz odbija się w jeziorze; (obraz.) *ſich* an jnmdm — brać z kogo przykład.

Spie'geln, *sn.* =s, odbijanie *n.* (od zwierciadła), odbijanie *n.* się, reflektowanie *n.*, błyszczenie *n.*

Spie'gelneß, *sn.* =eß, *pl.* =e, sieć *f.* o czworograniastych okach.

Spie'gelpfeiler, *sm.* =s, *pl.* —, słup *m.* do, u zwierciadła.

Spie'gelrahmen, *sm.* =s, *pl.* —, rama *f.* do, u zwierciadła.

Spie'gelrand, *sm.* =eß, *pl.* =ränder, facетка *f.* zwierciadła.

Spie'gelrappe, *sm.* =n, *pl.* =n, koń kary z błyszczącą sierścią.

Spie'gelrein, *adi.* czysto jak zwierciadło; *adv.* czysto jak zwierciadło.

Spie'gelſaal, *sm.* =(e)s, *pl.* =ſäle, sala zwierciadłana.

Spie'gelſcheibe, *sf.* *pl.* =n, szyba *f.* ze szkła zwierciadłanego.

Spie'gelschiſſ, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt *m.* o gładkim tyle.

Spie'gelschimmel, *sm.* =s, *pl.* —, (koń) siwosz *m.* z błyszczącą sierścią.

Spie'gelschirm, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zwierciadło *n.* (metalowe) do odbijania światła.

Spie'gelschleiſer, *sm.* =s, *pl.* —, zſleiſer *m.*, ogładca *m.* zwierciadła.

Spie'gelschleijerci, *sf.* *pl.* =en, ſzliſiernia *f.*, toczarnia *f.* zwierciadła.

Spie'gelschrank, *sm.* =(e)s, *pl.* =ſchränke, szafa *f.* ze zwierciadłem.

Spie'gelfertant, *sm.* =en, *pl.* =en, przyrząd *m.* do mierzenia wysokości i odległości (astronom.).

Spie'gelpat, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, selenit *m.*

Spie'gelpfein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Marienglas.

Spie'geltiſch, *sm.* =eß, *pl.* =e, i *dim.* Spie'geltiſchjen, *sn.* =s, *pl.* —, stół *m.*, stolik *m.* ze zwierciadłem, toaletka *f.*

Spie'gelträger, *sm.* =s, *pl.* —, podstawa *f.*, podstępie *n.* do zwierciadła.

Spie'geltür, *sf.* *pl.* =en, drzwi zwierciadłane.

Spie'gelung, *sf.* 1) obacz Spiegehn; 2) —, *pl.* =en, ob. Spiegebild i Luſtſpiegelung.

Spie'gelwand, *sf.* *pl.* =wände, ściana zwierciadłami wykładana.

Spie'gelwert, *sn.* =(e)s, 1) zwierciadła *pl.*; 2) mamiłło *n.*

Spie'gelzimmer, *sn.* =s, *pl.* —, pokój zwierciadłami przystrójony.

Spie'gle, *sf.* *pl.* =n, lawenda *f.* (rośl.); balsamina *f.* (rośl.).

Spie'fenarde, *sf.* *pl.* =n, Spieſenar'd, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ſpikenarda *f.* (rośl.).

Spie'fer, *sm.* =s, *pl.* —, gruby szeroki gwóźdź; gwóźdź *m.* bez główki.

Spie'feru, *va.* (haben) wbić gwóździe.

Spie'feruigel, *sm.* obacz Spiefer.

Spiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1)

gra *f.* (w karty, w kregle i t. p.); partya *f.*, udział *m.* w grze; = Partie; zabawa *f.*, rozrywka *f.*; ein — machen zagrać w co; verſchiedene =e ſpielen grać w rozmaite gry; langweiligeß, verberliſcheß — gra nudna, zębna; ich habe daß — verloren przegrałem partyc; er iſt zu ſehr dem =e ergeben nadto lubi grać, nadto oddaje się grze; ein — ſarten talia *f.*, gra *f.* kart; ein hoßeß — ſpielen grać wysoko, stawiać wysoko w grze; 2) igrzysko *n.*; die olympiſchen =e igrzyska olimpijskie; =e veranstalten igrzyska wyprawi(a)ć; 3) gra *f.*, przedstawienie *n.* (teatr, muzyka); ſein — iſt vollkommen gra jego jest doskonała; ſummeß — gra milcząca, mimiczna; daß — iſt auß ſchończona komedya; daß — der Gloeden obacz Gloedenſpiel; die Soldaten zogen in die Stadt mit kſtingendem — ein żołnierze wmaszerowali do miasta przy odgłosie bębnow; 4) gra *f.* (mechanika); inß — ſeßen wprawic w ruch; 5) (przenosić) ein — deß Zufallß ſein być igraszką przypadku; ein — der Natur kaprys *m.*, żart *m.*, wybryk *m.* natury; leißeß — haben nie mieć w czym trudności; ſich inß — mißſen (w)mieszać się do czego, wścibić nos do czego; nun hat er gewonnenß — teraz już wygrał (partyc); er gab daß — verloren daß za wygraną; daß — hat ſich gewandt los się odmienił, szczęście się odwróciło; die Hand (mit) im =e haben mieć w czym udział, należeć do czego; die Hand auß dem =e laßen, auß dem =e bleiben nie mieszać się do czego; laße mich auß dem =e nie mieszać mnie do tego, nie wciągaj mnie w tę sprawę; ein ſichereß — ſpielen iść na pewno; er treibt ein gewagteß — wiele ryzykuje, igra nierozważnie; eß iſt ein perſönlicheß Intereße (mit) im =e jest w tem prywatny interes,

prywatą; das ist für ihn ein — to dla niego zabawka, rzecz łatwa; alles ist ihm ein — jemu wszystko idzie jak z płatka; Geld aufs — jeść pieniądze stawić na grę; er setzt sein Leben aufs — życie wystawia, naraża na niebezpieczeństwo; seine Ehre steht auf dem — e idzie o jego honor; dem — e zusehen przypatrywać się grze, być tylko widzem; jnmdm das — verderben popsuć komu grę; ih lasse ihm freies — zostawię mu wolną rękę, nie krępuję go; sein — mit jnmdm treiben żarty sobie z kogo robić, żartować z kogo; hier muß der Teufel im — sein musiał tu dyabeł swój ogon wściabić; gute Miene zum bösen — machen nadrabiać miną; 6) ogon *m.* bażanta (łowiectwo).

Spic'kart, sf. pl. =en, 1) sposób *m.* grania, gry, rodzaj *m.* gry; 2) odmiana *f.* (nauki przyrodn.).

Spic'ball, sm. =es, *pl.* =bälle, piłka *f.* (do grania), chwytką *f.*, galka *f.*; (obraz.) — des Stück's igrysko *n.*, pomiotło *n.* szczęścia.

Spic'bank, sf. pl. =en, bank *m.*, dom *m.* gry.

Spic'bar, adi. nadający się do gry (na jakim instrumencie muzycznym), do przedstawienia (w teatrze).

Spic'brett, sn. =(e)s, *pl.* =er, deska *f.* do gry.

Spic'bruder, sm. =s, *pl.* =brüder, towarzysz *m.* gry; szuler *m.*, gracz namiętny (pogardliwie).

Spic'buch, sn. =(e)s, *pl.* =bücher, książka *f.* o grach lub zabawach.

Spic'bunde, sf. pl. =n, bunda *f.* do gry.

Spic'schen, sn. =s, *pl.* —, *dim.* od Spiel gra *f.*, partyjka *f.*; ein — machen zagrać partyjkę, pograć sobie.

Spic'ldose, sf. pl. =n, ob. Spielpuppe.

Spic'ldose, sf. pl. =n, puszka *f.*, tabakierka *f.* gracząca.

Spic'len, I. va. (haben) 1) ein Spiel — grać w grę jaką; Karten, Schach, Würfel — grać w karty, w szachy, w kostki; sie haben biß in die späte Nacht gespielt grali do późnej nocy; ein falsches Spiel — oszukiwać w grze; (obraz.) być nieszczerym, fałszywym; ein gemagtes Spiel — grać ryzykownie, odważnie; (obraz.) ryzykować, narażać się na niebezpieczeństwo; ein sicheres Spiel — grać partycję, której przegrać niepodobna; (obraz.) iść na pewniaka; 2) grać (na instrumencie muzycznym, na scenie); Violine, Klavier — grać na skrzypcach, na fortepianie; vierhändig — grać na cztery ręce; die erste Geige — grać pierwsze skrzypce, odgrywać pierwszą rolę; falsch — grać fałszywie; den König Lear — grać króla Lira; eine große Rolle — wystąpić w wielkiej roli, odgrywać, odegrać wielką rolę (także przenośnie); den Verräter, den Narren — grać rolę zdrajcy, błazna; (obraz.) den Dummen — udawać głupiego; was also was für ein Stück hat man heute gespielt? co, jaką sztukę grano dziś? 3) jnmdm etw. aus der Hand, in die Hand — niepostrzeżenie wziąć, wyjąć co z ręki, włożyć, wsunąć co do ręki; jnmdm einen Poffen, einen Streich — wyplatać komu figla; er will den großen Herrn — chce odgrywać rolę wielkiego pana, chce się bawić w wielkiego pana, udaje wielkiego pana; den Krieg ins Feindesland — (albo tragen) przenieść, przerzucić wojnę w kraj nieprzyjacielski; sich arm — zniszczyć się grą; II. *vn.* (haben) 1) grać (w karty, w bilar(d), w szachy i t. p.); um Geld — grać o pieniądze; zum Zeitvertreib, zum Vergnügen — grać dla rozrywki, dla przyjemności; hoch, niedrig — wysoko, nisko grać; falsch — grać fałszywie, oszukiwać

w grze; in der Lotterie — grać w loteryę; sich in die Hände — porozumiewać się w grze; 2) bawić się, zabawiać się, zabawić się; igrać, żartować = scherzen; die Kinder — im Garten dieci bawią się w ogrodzie; mit Puppen, mit Bleisoldaten — bawić się lalkami, żołnierzami ołowianymi; mit jnmdm, mit etw. — żartować sobie z kogo, z czego; mit (dem) Fester — żartować z ogniem; mit Worten — grać słowami; mit jnmdm unter einer Decke, einem Gute — albo ściśle porozumiewać się z kim, być z kim w zmojwie; 3) grać (muzyka, teatr); vom Blatt, außenwändig — grać za pierwszym razem, grać od razu z pamięci; er spielt nach dem Gehör graze słuchu; das Stück spielt in der Gegenwart, in Wien rzezc dzieje się w chwili obecnej (w czasie obecnym), w Wiedniu; heute wird nicht (Theater) gespielt dziś niema przedstawienia; 4) poruszać się; im Winde — powiewać; der Wind spielt auf dem Wasser wiatr igra po wodzie; die Wasserfünfe — nur an Fiertagen wodotrysk tylko w święta jest w ruchu; die Fische — im Wasser ryby igrają, skaczą, gonią się w wodzie; 5) w połączeniu z czasownikiem lassen: etw. — lassen poruszyć co, wprawić co w ruch; die Kanonen — lassen zacząć kanonadę, rozpocząć strzelanie z dział; eine Miene — (albo springen) lassen miene, podkop wysadzić w powietrze; seinen Biß — lassen puścić wodze dowcipowi; mit sich nicht — lassen nie pozwolić żartować z siebie; 6) pokusiwać = blinzen, blißen; miene sich; in der Sonne — lassen migotać w blasku słonecznym; ins Grüne — wpaść w zielone; III. spielen, *ppr.* i *adi.* etw. — lernen, fun uczyć się czego, uczyń co z łatwością, bez trudu, bez mozolu; de Farben miene sich kolory.

Spie'len, *sn.* =n, granie *n.*, gra *f.*; i granie *n.*; bawienie *n.* się, zabawa *f.*; szulernia *f.* (w karty).

Spie'ler, *sm.* =s, *pl.* —, 1) gracz *m.*; gewerbsmäßiger — gracz zawodowy; unterbefferlicher — gracz niepoprawny; Falsch — szuler *m.*, kartownik *m.*; 2) grający *m.* (na instrumencie muzycznym), grajek *m.*; 3) aktor *m.*, artysta *m.*

Spie'lerbande, *sf. pl.* =n, banda *f.* graczy, szulerów.

Spie'lerci, *sf. pl.* =en, zabawka *f.*, fraszka *f.*, igraшка *f.*

Spie'lerig, Spie'lerisch, *adi.* żartobliwy, niemający powagi.

Spie'lerin, *sf. pl.* =nen, 1) grająca *f.* (w karty); 2) grająca *f.* (na instrumencie muzycznym); 3) aktorka *f.*, artystka *f.*

Spie'lseind, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, nieprzyjaciel *m.* gry.

Spie'lsfeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, 1) podwójne pole (gry w lawn-tennis); 2) obacz Spie'lraum.

Spie'lsfreund, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przyjaciel *m.*; towarzysz *m.* gry; = Spielgefährte.

Spie'lgefährte, Spie'lge-noisse, Spie'lgefell(e), *sm.* =n, *pl.* =n, towarzysz *m.* (gry, zabawy); partner *m.*, uczestnik *m.* w grze; = Mitspieler.

Spie'lgehilfe, *sm.* =n, *pl.* =n, krupier *m.*, markier *m.*, znacznik *m.* (w domach gry).

Spie'lgeist, *sm.* =es, szulerska żyłka, namiętność do gry.

Spie'lgelege, *sn.* =s, *pl.* —, szulernia pijacka.

Spie'lgehd, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, 1) szton *m.*, znaczek *m.* do gry w karty; 2) stawka *f.*; = Einsatz.

Spie'lgesellschaft, *sf. pl.* =en, towarzystwo *n.* graczy.

Spie'lgefeh, *sn.* obacz Spie'lrauel.

Spie'lgewinn, *sm.* =es, *pl.* =e, wygrana *f.*

Spie'lglück, *sn.* =(e)s, szczególnie w grze.

Spie'lhanß, *sm.* =jes, lubiący *m.* grac, namiętny gracz.

Spie'lhanß, *sn.* =jes, *pl.* =häuer, dom *m.* gry, szulernia *f.*

Spie'lhausbesitzer, *sm.* =s, *pl.* —, gospodarz *m.* w domu gry.

Spie'lhöhle, *sf. pl.* =n, szulernia *f.*

Spie'lhonorar, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, honorarium *n.*, wynagrodzenie *n.* od poszczególnego występu (teatr).

Spie'lig, *adi.* obacz Spie'lerig.

Spie'lkamerad, *sm.* =en, *pl.* =en, Spie'lkumpan, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, towarzysz *m.* (gry, zabawy).

Spie'lkarte, *sf. pl.* =n, karta *f.* (do grania).

Spie'lkasse, *sf. pl.* =n, pula *f.*, skarbonka *f.* od dochodu wygrywań.

Spie'lklub, *sm.* =s, *pl.* =s, Spie'lkränzchen, *sn.* =s, *pl.* —, klub *m.* gry, stowarzyszenie *n.* graczy.

Spie'lleute, *s. pl.* grajki *pl.*, muzykanci *pl.*

Spie'lluft, *sf.* chętko *f.* do grania.

Spie'lmanier, *sf. pl.* =en, sposób *n.* grania.

Spie'lmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =leute, muzykant *m.*, gędziec *m.*, gedek *m.*

Spie'lmannszunft, *sf. pl.* =zünfte, korporacja *f.* muzykantów.

Spie'lmarke, *sf. pl.* =n, liczman *m.*, szton *m.*

Spie'lmar, *sm.* =en, *pl.* =en, zapalony gracz, zapamiętałe grę lubiący.

Spie'loper, *sf. pl.* =n, opera komiczna.

Spie'lort, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, miejsce *n.* gry.

Spie'lpapier, *sn. pl.* papiery spekulacyjne (giełda).

Spie'lpartie, *sf. pl.* =n, partya *f.*, towarzystwo *n.* wspólnej gry.

Spie'lplan, *sm.* =(e)s, *pl.* =pläne, 1) prawidła *pl.* gry; 2) repertuar *m.* (teatr).

Spie'lplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, miejsce *n.* gry, do gier.

Spie'lpluppe, *sf. pl.* =n, lalka *f.* (do bawienia się).

Spie'lratte, *sf. pl.* =n, 1) obacz Spie'lmar; 2) szuler *m.*, oszukujący w grze.

Spie'lraum, *sm.* =(e)s, *pl.* =räume, 1) obacz Spie'lplatz; 2) miejsce *n.*, pole *n.*, przestrzeń *f.* (w którym, w której się co wolno poruszać może); zakres *m.*; — für Dampfmaschinen gra *f.*; (obraz.)

jmdm freien — gewählt dać komu wolność działania; — bei Berechnungen granice w obliczaniu; 3) ziew *m.* (budown.).

Spie'lregel, *sf. pl.* =n, prawidło *n.*, reguła *f.* gry.

Spie'lraum, *sm.* =(e)s, *pl.* =räume, sala *f.* do gry.

Spie'lradje, *sf. pl.* =n, zabawka *f.*, cacko *n.*; kleine — bawidełko *n.*; rozrywka *f.*; = Zeitvertreib.

Spie'lstube, *sf.* obacz Spie'lzimmer.

Spie'lstunde, *sf. pl.* =n, godzina *f.* gry, zabawy, wypowiedzianku (w szkołach).

Spie'lstucht, *sf.* namiętność *f.* do gry, karciarstwo *n.*, kosterstwo *n.*

Spie'ltag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* gry, zabawy, odpoczynku.

Spie'lteufel, *sm.* =s, *pl.* —, zły duch szulerski.

Spie'ltiß, *sm.* =es, *pl.* =e, i *dim.* Spie'ltißchen, *sn.* =s, *pl.* —, stolik *m.* do gry.

Spie'luhr, *sf. pl.* =en, zegar grający, kurantowy, zegar *m.* z kurantem.

Spie'luerdber, *sm.* =s, *pl.* —, psotnik *m.* zabawy; ich will sein — sein nie chce popsuć zabawy.

Spie'lware, *sf. pl.* =n, zabawka *f.*

Spie'lwarenhändler, *sm.* =s, *pl.* —, handlujący *m.* zabawkami.

Spie'lwarenhandlung, *sf. pl.* =en, Spie'lwarenladen, *sm.* =s, *pl.* =läden, sklep *m.* z zabawkami.

Spie'lweije, *sf. pl.* =n, sposób *m.* grania, gry (także teatr *i* muzyka).

Spie'lwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) zabawka *f.*; Spie'l-jade, 2) rozrywka *f.*; = Zeitvertreib; 3) mechanizm *m.*, urządzenie *n.* instrumentów grających.

Spie'lzeit, *sf.* czas *m.* do zabawy, do rozrywki.

Spie'lzug, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, zabawka *f.*, zabawki *pl.*; jmnbn zum — machn zabawa sobie z kogo robić; wozdiz kogo za nos (= jmnbn an der Nase führen).

Spie'lzimmer, *sn.* =š, *pl.* —, pokój *m.* do gry; pokój do zabaw dla dzieci.

Spier, *sm. i sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) cienki koniec trawy; 2) także Spie'rchen, *sn.* =š, odrobina *f.*; auch nicht ein — ani ździebka.

Spie're, *sf. pl.* =n, obacz Stanqe.

Spie'rling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, jarzębina domowa (drzewo).

Spie'rlingsbaum, *sm.* ob. Spierling.

Spie'rlingsbeere, *sf. pl.* =n, jagoda jarzębinowa.

Spieš, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) dzida *f.*, kopia *f.*, włócznia *f.*, spisa *f.*, oszczep *m.*, dzirynt *m.*, lanca *f.*; 2) rozeń *m.*, rożenek *m.*; = Bratšpieš; an den — stecken wsadzić na rozeń; am =e braten (upiec na roźnie; er schreit, alš ob er am =e stäfe wrzeszczy, jak gdyby go kto ze skóry obdzierał; den — umbrehen, umfehren pokazać drugą stronę medalu, zmienić metode, sposób postępowania; 3) pierwszy rożek jelenia; 4) =e, *pl.* pieniądze *pl.* (w mowie studenckiej); 5) =e, *pl.* znaki drukarskie w miejscu brakujących czeionek.

Spie'šboš, *sm.* =(e)š, *pl.* =šboš, rogacz jednoletni.

Spie'šbraten, *sn.* =š, *pl.* —, pieczeń *f.* z rożna.

Spie'šbürger, *sm.* =š, *pl.* —, mieszczuch *m.*, parafia-

nin *m.*, zaściankowiec *m.*, kołtun *m.*

Spie'šbürgerei', *sf.*, Spie'š= bürgertum, *sn.* =š, mieszcuchostwo *n.*, zaściankostwo *n.*, parafianstwo *n.*, kołtunstwo *n.*

Spie'šbürgerlich, *adi.* mieszczuchowski, parafiański, zaściankowy; kołtuński; *adv.* po mieszczuchowsku, po parafiańsku, zaściankowo.

Spie'šdreher, *sm.* =š, *pl.* —, człowiek lub przyrzad obracający mięso na roźnie.

Spie'šreisen, *sn.* =š, *pl.* —, żeleziec *m.* u oszczepu, u lancy, u rożna.

Spie'šzen, *va.* (heben) 1) włożyć na rozeń; ein Stück Braten auf die Gabel, mit der Gabel — kawałek pieczenia wziąć, nadziać na widlec; 2) przebić dzirytem, przesyć oszczepem, przekłuć lancą; = durchbohren; auf einen Pfahl — wbić na pal; aufš Gemelš — brać na rogi, bósć rogami.

Spie'šen, *sn.* =š, 1) wbiecie *n.* na pal (kara w Turcyi); zum — verurteilen skazać na pal; 2) wsadzenie *n.* na rozeń (kucharstwo).

Spie'šer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) roczniak jeleni *m.*, letni śpiczak (łow.); 2) = Spieš= bürger.

Spie'šförmig, *adi.* dzirytowaty; rożenkowaty.

Spie'šgehörn, *sn.* =š, rożki *pl.* śpiczaka.

Spie'šgesell, *sm.* =en, *pl.* =en, kumpan *m.*, kamrat *m.*, towarzysz *m.*; wspólnik *m.*, uczestnik *m.* (pogardliwie).

Spie'šglanz, *sm.* =eš, antymon *m.*, surmik *m.* (metal).

Spie'šglaš, *sn.* =šeš, obacz Spiešglanz.

Spie'šglašbutter, *sf.* chlorek *m.* antymonu.

Spie'šhaat, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szczecina *f.*, sterczący, ostry włos.

Spie'šig, *adi.* 1) obacz Spiešförmig; koleczasty, szpiczasty; 2) kruchy (o 'kru-szczach); 3) obacz Spiešbürgerlich.

Spie'šknecht, *sm.* =(e)š, *pl.*

=e, włócznik *m.*, kopijnik *m.*, żołnierz włócznią uzbrojony (historya).

Spie'šrute, *sf. pl.* =n, pret *m.*, różga *f.*; =n laufen bie-gać przez różgi; =n laufen lassen puszczać przez różgi.

Spie'šrutenlaufen, *sn.* =š, bieganie *n.* przez różgi.

Spie'šträger, *sm.* obacz Spiešnecht.

Spie'šzahn, *sm.* =(e)š, *pl.* =šzähne, kieł *m.*

Spie'še, *sf. pl.* =n, obacz Spieše.

Spill, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, kabestan *m.*, winda okrętowa, kołowrot *m.* do liny kołwicznej.

Spilla'ge, (wym.: —łaž), *sf.* uszkodzenie *n.* towaru wskutek nieodpowiedniego umieszczenia go na okręcie.

Spillbaum, *sm.* =eš, *pl.* =šäume, Spä'fe, *sf. pl.* =n, 1) korba *f.*, rękojeść *f.* (u kabestanu); 2) obacz Spindelbaum.

Spille, *sf. pl.* =n, 1) wrzeciono *n.*; 2) obacz Spiel; 3) obacz Spillbaum 1); 4) kabestan *m.*; = Spill; 5) nocna czapeczka.

Spillendistel, *sf. pl.* =n, kądziel *f.*, przęślica *f.* (rośl.).

Spillern, *I. va.* (haben) 1) Geld, Zeit — marnować, tracić czas nierozsądnie; 2) przeciągać słoninę; = spiden; II. *vn.* (haben) wypuszczać łodygi wrzecionowate (oroślinach).

Spilling, *sm.* =š, *pl.* =e, lubaszka *f.* (śliwka).

Spillmage, *sm.* =n, *pl.* =n, krewny *m.* po kądzieli (prawo germańskie).

Spillseite, *sf.* pokrewienstwo *n.* po kądzieli (prawo germ.).

Spillstrommel, *sf. pl.* =n, beben *m.* kabestanu (mechp.).

Spinnä't, *sm.* =(e)š, szpinak *m.* (roślina).

Spind, *sm. i sn.* =(e)š, *pl.* =e, szafa *f.*, szafka *f.*

Spindel, *sf. pl.* =n, 1) wrzeciono *n.*; 2) wałek *m.*, walec *m.*, kołowrot *m.*; wrzecionko *n.* (w zegarze); 3) ob. Speidqe.

Epi'ndelassell, *sf. pl.* =n, kapięć *m.* (pajak).

Epi'ndelbaum, *sm.* =eš, *pl.* =bäume, bryzdzelina *f.*, mon-twa *f.*, trzmielina *f.*, trzmiel *m.*, omata *f.*, matnica półno-cna; gemeter — babi ząb.

Epi'ndelbeine, *sn. pl.* cien-kie nogi.

Epi'ndelbeinig, *adi.* cienko-nogi.

Epi'ndelbünn, Epi'ndelbürr, *adv.* cienki, chudy jak wrze-ciono, jak chart.

Epi'ndelförmig, *adi.* wrze-cionowaty; *adv.* wrzeciono-wato.

Epi'ndelhaß, *sm.* =seš, *pl.* =hälte, szyjka *f.* wrzeciona.

Epi'ndelknopf, *sm.* =eš, *pl.* =knöpfe, gruby koniec wrze-ciona.

Epi'ndelmacher, *sm.* =š, *pl.* —, wrzecionnik *m.*, wrzecio-niarz *m.*

Epi'ndelwage, *sm.* obacz Spillwage.

Epi'ndelschnede, *sf. pl.* =n, wrzecionek *m.* (zwierzę mię-klawe).

Epi'ndeltreppe, *sf. pl.* =n, schody kręcone.

Epine'it, *sn.* =eš, *pl.* =e, szpinet *m.*, klawikord stoli-kowy (muzyka).

Epi'nnbar, *adi.* prze-dzalny.

Epi'nnbarkeit, *sf.* prze-dzalność *f.*

Epi'nnblume, *sf. pl.* =n, zimokwit *m.*; = Herbstzeitlose.

Epi'nnue, *sf. pl.* =n, 1) pa-jak *m.* (owad); 2) (obraz.) osoba pełna goryczy, złośli-wa; 3) koronka *f.*, tkanina *f.* do pajęczyny podobna.

Epi'nnweid, *adi.* imndm — sein zapamiętało kogo nie-nawidzieć; sie sind einander — nienawidzą się okropnie.

Epi'nnen, spinne, spinnt, spinnt, spannt, habe gesponnen, I. *va.* 1) prząć; mit der Hand, mit der Mas-schine, am Roeden, am Rade — prząć ręką, maszyną, na kądzieli, na kołowrotku; Seide — prząć jedwab; (obraz.) dabei wird er keine Seide — nie utyje przy tem,

nie będzie miał przy tem obłowy; 2) (przenośnie): kno-wać, knać, snuć; Verrat — knuć zdradę; Gedanken — snuć myśli; einen Gedanken weiter (aus) — rozwijać myśli, bawić się myślą; II. *vn.* 1) prząć; 2) obracać się; 3) marmotać (o kotach); 4) siedzieć w kozie; 5) er spinnt nie dobrze mu w głowie, brakuje mu kleпки; gada bzdurstwa; III. *gesponnen*, *pp.* i *adi.* przedzony; (u)snuty; eš ist nichts so fein gesponnen, eš kommt doch endlich an die Sonnen prawda zawsze wyjdzie na wierzch.

Epi'nnen, *sn.* =š, przedzie-nie *n.*; marmotanie *n.* (kotów); (obraz.) snucie *n.* myśli; knowanie *n.*, knucie *n.*

Epi'nnen, *adi.* pajęczy.

Epi'nnenählich, Epi'nnen-artig, *adi.* podobny do pa-jaka; =e Tiere zwierzęta pa-jąkowate.

Epi'nnenfüß, *sm.* =eš, *pl.* =e, dziworyb *m.* (zoologia).

Epi'nnenförmig, *adi.* ob. Spinnenartig.

Epi'nnenfüße, *sm. pl.* nogi *pl.* pajaka; (obraz.) palce dłu-gie i cienkie.

Epi'nnengewebe, *sn.* =š, *pl.* —, pajęczyna *f.*; voll — pa-jęczynowaty, pajęczysty.

Epi'nnentrabbe, *sf. pl.* =n, nogacz *m.* (zoologia).

Epi'nnentraut, *sn.* =eš, *pl.* =fräuter, pajęcznik *m.* (rośl.).

Epi'nnentunde, *sf.* nauka *f.* o pajakach.

Epi'nnenneß, *sn.* =eš, *pl.* =er, Epi'nnenneß, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Spinnengewebe.

Epi'nnentiere, *sn. pl.* zwie-rzęta pająkowate.

Epi'nnentwebehaut, *sf.* bło-na pajęczynowa (anatomia).

Epi'nnner, *sm.* =š, *pl.* —, 1) przadca *m.*; 2) oprządka *f.*, jedwabnik *m.* (zoologia).

Spinnerei', *sf. pl.* =en, 1) przędzalnia *f.*, przędzarnia *f.*; 2) przędzenie *n.*, przędza *f.*

Spinnerei'besitzer, *sm.* =š, *pl.* —, właściciel *m.* prze-dzalni.

Epi'nnnerin, *sf. pl.* =nen, 1) przadka *f.*, przędzielnica *f.*; 2) obacz Herbstzeitlose.

Epi'nnnerlohn, *sm.* =eš, *pl.* =löhne, 1) zapłata *f.* za prze-dzenie; zarobek *m.* przędzy; cena *f.* przędzy.

Epi'nn(e)weben, *sf. pl.* pa-jęczyna *f.*; dünn wie — cienki jak pajęczyna.

Epi'nnfabrik, *sf. pl.* =en, przędzalnia *f.*

Epi'nnflachß, *sm.* =seš, *len m.* do przędzenia.

Epi'nnfrau, *sf. pl.* =en, prządka *f.*

Epi'nnhanf, *sm.* =eš, ko-nopie *pl.* do przędzenia.

Epi'nnhaus, *sn.* =seš, *pl.* =häuser, przędzalnia *f.*; dom *m.* pracy, więzienie *n.*

Epi'nnhütte, *sf. pl.* =n, cha-ta *f.* do hodowli jedwabników.

Epi'nnindustrie, *sf.* prze-mysł przędzarski.

Epi'nnjungfer, *sf. pl.* =n, pauna *f.*, poziomnica *f.* (zoo-logia).

Epi'nnmaschine, *sf. pl.* =n, maszyna *f.* do przędzenia.

Epi'nnmühle, *pl.* =n, obacz Spinnerei.

Epi'nnrad, *sn.* =eš, *pl.* =räder, kotowrotek *m.*

Epi'nnraupe, *sf. pl.* =n, prządka-mniszka *f.* (zoologia).

Epi'nnroden, *sm.* =s, *pl.* —, kądziel *f.*; ein — voll ile na kądziel nawinąć mo-żna; Wolle, Flachß am — kądziel *f.*; den Flachß auf den — legen len nawinąć na kądziel.

Epi'nnschuld, *sf. pl.* =n, szkoła przędzarska.

Epi'nnseide, *sf.* jedwab przędzony.

Epi'nnstube, *sf. pl.* =n, przędzalnia *f.*

Epi'nnstübenerzählung, *sf. pl.* =en, Epi'nnstübenerzählung, *sn.* =š, *pl.* —, opowiadanie *n.* przadek, bajka *f.*

Epi'nnstübenerzählung, *sf. pl.* =en, mądrość *f.* bab od kądzieli.

Epi'nnwebehaut, *sf.* obacz Spinnentwebehaut.

Epi'nnweib, *sn.* =eš, *pl.* =er, prządka *f.*

Epi'nnwert, *sn.* =(e)š, ma-
teryal m. do przedzenia.

Epi'nnwertzeig, *sn.* =(e)š,
pl. =e, przyrzad m. (owadów)
do przedzenia.

Epi'nnwolfe, *sf.* wełna f.
do przedzenia.

Epi'ndš, *adi.* koleza(s)ty;
delikatny, trudny, krytyczny
(u. p. sprawa jaka).

Epi'nt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1)
miara pieciolitrowa; dret —
Birnen piętnaście litrów gru-
szek; 2) cylinder m. (kape-
lusz, żartobliwie).

Epi'ntije'ren, *vn.* (haben)
przemysliwać, medytować;
medrkować.

Epi'ntijere'rei', *sf.* *pl.* =en, prze-
myśliwanie n., medytowanie
n., medrkowanie n.

Epi'o'n, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
szpieg m.

Epi'ona'ge, (wym.: —naž),
sf. *pl.* =n, szpiegostwo n.

Epi'onie'ren, I. *va.* (haben)
szpiegować, śledzić kogo, co;
II. *vn.* (haben) szpiegować,
być szpiegiem.

Epi'onie'ren, *sn.* =š, szpie-
gowanie n., szpiegostwo n.

Epi'onie'rerei', *sf.* *pl.* =en,
szpiegostwo n.

Epi'o'niin, *sf.* *pl.* =nen,
szpiegowniczka f.

Epi'ra'l, *adi.* obacz Spiral=
förmia.

Epi'ra'le, *sf.* *pl.* =n, linia
ślimakowata, ślimak m., krą-
glica f.; obacz Spiralfeder.

Epi'ra'lfeder, *sf.* *pl.* =n,
sprężyna zwinięta, sprężyna
weżykowata skręcona; spre-
żyna odwodowa (telegraf).

Epi'ra'lförmig, *adi.* spiral-
ny, kręty, krętny, kręciaty,
kręciasty; *adv.* spiralnie, kręto.

Epi'ra'lgewölbe, *sn.* =š, *pl.*
—, sklepienie muszlowe.

Epi'ra'linie, *sf.* *pl.* =n,
krąglica f., linia ślimakowata.

Epi'ra'linig, *adi.* obacz
Spiralförmig.

Epi'ra'lwinding, *sf.* *pl.* =en,
krąglica f.

Epi'riti'šmnš, *sm.* —, spiry-
tyzm m., duchowładztwo
n., obcowanie n. z duchami
zmarłych.

Epi'riti'šit, *sm.* =en, *pl.* =en,
spirytysta m., duchowładca m.

Epi'riti'štiin, *sf.* *pl.* =nen,
spirytystka f.

Epi'riti'šitšid, *adi.* spiryty-
styczny.

Epi'rituali'šmuš, *sm.* —,
spirytualizm m., duchownaw-
stwo n., nauka f. o duchach,
duchowieństwo n.; ducht-
wość f.

Epi'rituali'šit, *sm.* =en, *pl.*
=en, spirytualista m., ducht-
znawca m.

Epi'rituali'štiin, *sf.* *pl.* =nen,
spirytualistka f.

Epi'rituali'šitšid, *adi.* spiry-
tualistyczny.

Epi'rituali'šit, *sf.* ducht-
wość f.

Epi'ritue'šl, *adi.* duchowy;
dowcipny.

Epi'ritino'šen, *pl.* spirytuozy
pl., napoje wysokokowe.

Epi'ritiuš, *sm.* —, *pl.* — i
=še, 1) spirytus m.; okowita
f., gorzałka f., wyskok gor-
załczany, wódka f.; 2) przy-
dech m. (gramatyka); 3)

(obraz.) duch m., dusza f.,
umysł m., dowcip m.; er hat
ničt viel — nie bardzo on
mądry; zum Teufel ist der —,
daš Pšlegma ist geblieben
duch się ulotnił, forma za-
chowała się; zapal minął,
czyzy mechanizm pozostał.

Epi'ritiušartig, *adi.* podob-
ny do spirytusu, okowitowy.

Epi'ritiušbrenner, *sm.* =š,
pl. —, gorzelnik m.

Epi'ritiušbrennerei, *sf.* *pl.*
=en, gorzelnia f.

Epi'ritiušgeruch, *sm.* =(e)š,
odor m. spirytusu, gorzałki.

Epi'ritiušlöcher, *sm.* =š, *pl.*
—, maszynka spirytusowa.

Epi'ritiušlampe, *sf.* *pl.* =n,
lampa spirytusowa.

Epi'ritiušwage, *sf.* *pl.* =n,
alkoholometr m., wódkomiar
m., wódkoważnia f.

Epi'tal', *sn.* =(e)š, *pl.* Spi-
täl', szpital m., lecznica f.,
dom dla chorych.

Epi'ttel, *sm.* i *sn.* =š, *pl.*
—, szpital m.

Epi'ttelsticde, *sf.* *pl.* =n,
kościół szpitalny.

Epiš, I. *adi.* 1) szpiczasty,
kończasty; =eš Geficht, =e,
Nase twarz przydluzona, nos
szpiczasty; =e Finger długie
i cienkie palce; =er Winkel
ostry kat; =er Bogen ostro-
łuk m.; =eš Messer ostro za-
kończony nóż; =er Regel
ostrokrag m.; 2) (obraz.)
uszczypliwy, zgryźliwy; =e
Antwort uszczypliwa odpo-
wiedź; II. *adv.* 1) szpiczasto,
kończasto; — mačen szpi-
czasto zakończyć, skreślić, za-
strugać, wyklepać, nadać ostry
koniec; — merben stać się
kończastym; przydłuży się
(n. p. twarz); — zu laufen
stawać się pod koniec cien-
szym; 2) (obraz.) uszczypli-
wie, zgryźliwie; — antwor-
ten odpowiedzieć uszczypliwie.

Epiš, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1)
szpic m. (pies); 2) (poufale:)
stan m. pijaństwa; = Nausch;
einen — haben być podocho-
conym; sičh einen — antrin-
ken podchmielić sobie.

Epišamboš, *sm.* =šeš, *pl.*
=še, kowadło dwurożne.

Epišaffe, *sm.* =n, *pl.* =n,
matpozwierz m.

Epišhart, *sf.* *pl.* =ęte, sie-
kierka kończasta, dziobas m.

Epišbalfen, *sm.* obacz
Hahnenbalfen.

Epišbart, *sm.* =eš, *pl.*
=bärte, bródka szpiczasta.

Epišberg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
ostra góra.

Epišblatt, *sn.* =eš, *pl.*
=blätter, ostry, kończaty liść.

Epišblätterig, *adi.* ostro-
liściasty.

Epišblättern, *sf.* *pl.* ob.
Windpöfen.

Epišbogen, *sm.* =š, *pl.* —,
łuk strzałkowaty, łuk gotycki
(architektura).

Epišbogenfenster, *sn.* =š,
pl. —, okno gotyckie (archi-
tekt.).

Epišbogenform, *sf.* *pl.* =en,
kształt m. łuku strzałkowa-
tego (architekt.).

Epišbogenstil, *sm.* =(e)š,
styl gotycki, architektura goty-
cka.

Epišbogig, Epišböigig,
adi. strzałkowato-łukowy.

Spi'kbohrrer, *sm.* =**s**, *pl.* —, świder stożkowy.

Spi'kbnb(e), *sm.* =**ben**, *pl.* =**ben**, łajdak *m.*, łotr *m.*, hultaj *m.*, szelwa *m.*, filut *m.*, złodziej *m.*; *kleiner* — mały niepoń (żartobliwie o dzieciach); *frecher* — zuchwały łotr.

Spi'kbnbenbande, *sf.* *pl.* =**n**, szajka *f.* hultajów, łotrów.

Spi'kbnbengeficht, *sn.* =(e)**s**, *pl.* =**er**, twarz hultajska, łotrowska.

Spi'kbnbenhandwerk, *sn.* =(e)**s**, hultajstwo *n.*, łotrostwo *n.*

Spi'kbnbenhöhle, *sf.* *pl.* =**n**, jaskinia *f.* łotrów, hultajów.

Spi'kbnbenleben, *sn.* =**s**, życie hultajskie, łotrowskie.

Spi'kbnbensprache, *sf.* gwara hultajska, język *m.* łotrów, złodziei.

Spi'kbnbenstreich, *sm.* =(e)**s**, *pl.* =**e**, uczynek łotrowski, szelmowski; =**e** *aussühren* popełniać łotrostwa.

Spi'kbnbüberei, *sf.* *pl.* =**en**, łotrostwo *n.*, szelmostwo *n.*, łajdactwo *n.*, złodziejstwo *n.*; *filuterya f.*

Spi'kbnbübin, *sf.* *pl.* =**nen**, hultajka *f.*; łotrznia *f.*, złodziejka *f.*; *filutka f.*

Spi'kbnbübiſch, *adi.* łotrowski, hultajski, szelmowski, złodziejski; *filuterny, adv.* po łotrowsku, po hultajsku, szelmowsko, złodziejsko; *filuternie.*

Spi'khen, *sn.* =**s**, I. *dim.* od *Spi'k* mały szpic (pies); (żartobl.) *ein* — *haben* mieć trochę w czubku; II. *dim.* od *Spi'ke* 1) szpiczek *m.*, koniuszek *m.*; 2) koroneczka *f.*

Spi'kē, *sf.* *pl.* =**n**, 1) koniec *m.* (szpiczasty palca, nosa, igły, noża i t. p.); *szpicca f.*, ostry koniec (laski, włóczni, oszczepu); *mit einer* — *verſehen* szpiczasty, *kończ(a)s(ty)*; *in einer* — *endigen* kończyć się w szpic, mieć ostry koniec; *mit der* — *vermunden*, *treffen* zranić, trafić ostrokońcem; *die* — *abbrechen*, *abſchneiden* — odłamać, odciąć koniec (szpicza-

sty); (przenośnie:) *einer Sache*, *einem Angriff* *die* — *abbrechen* nieszkodliwą uczynić rzecz, *ubezwładnić*, *odeprzeć* *natarcie*; *imndm die* — *bieten* stawić komu czoło, *oprzeć się* komu; 2) *cypel m.*, *klin m.* *łądu*, *przyłądek m.*; = *Rap* (geografia); 3) *róg m.* (szpiczasty), *ząbek m.*; = *Zacke*, *Zähnen*; 4) *wierzchołek m.*, (kończasty) *wierzch m.*; *die* — *des Berges*, *des Baumes* *szczyt m.* *góry*, *wierzchołek m.* *drzewa*; 4) (przenośnie:) *czoło n.*, *przód m.*, *pierwsze* *miejsce*; *sich an die* — *stellen* *stanąć* *na czele*; *an der* — *eines Unternehmens* *stehen* *stać* *na czele* *przedsiębiorstwa*, *kierować* *przedsiębiorstwem*; *an der* — *des Heeres* *marſchieren* *maszerować* *na czele* *wojska*; *an der* — *der Zivilisation* *marſchieren* *przodować* *w* *cywilizacji*; *etw. auf die* — *treiben* *postupić* *co do* *najwyższego* *stopnia*, *przesadzać* *w* *czem*; 5) (obraz.) *złośliwość f.*, *zgrzyźliwość f.*, *słowo* *złośliwe*, *zgrzyźliwe*; =**en** *austeilen* *dojeżdzać*, *dojadać*, *dogryzać* *na wszystkie* *strony*; *die* — *war* *gegen dich* *gerichtet* *to* *była* *do* *ciebie* *przymówka*; 6) *koronka f.*; *venezjanische*, *flandriſche* =**n** *koronki* *weneckie*, *flamandzkie*; *ſeidene* =**n** *jedwabne* *koronki*; *mit* =**n** *beſehen* *obszywać* *koronkami*.

Spi'kheisen, *sn.* =**s**, *pl.* —, rodzaj *m.* struga.

Spi'kēl, *sm.* =**s**, *pl.* —, *doncsiciel m.*, *szpieg m.*, *agent policyjny*.

Spi'kēln, *vn.* (*haben*) 1) *szpiegować*; *donosić*; 2) *dojadać*, *dogryzać*, *dokuczać*.

Spi'kēltnm, *sn.* =**s**, *szpiegostwo n.*

Spi'khen, I. *va.* (*haben*) 1) *zastugać*, *zaostrzyć*, *zakończyć*, *kończatym* *uczynić*, *przy* *ciesać*, *przyciąć*; *einen Bleistift*, *eine Feder* — *temperować* *ołówek*, *zaciąć*, *przyrznąć* *ołówek*, *pióro*; *den Mund*, *die Lippen* — *zrobić* *z* *ust*, *z* *warg* *dziób*; *die Dhyren*

— *nadstawić* *uszy*, *nadstawi(a)ć* *uszu* (*przysłuchiwać się* *z* *ciekawością*); *strizdz* *uszami* (*o* *koniach*); 2) (przenośnie:) *sich auf etw.* — *ostrzyć* *sobie* *zęby* *na* *co*; 3) *koniec* *uciąć*, *wierzchołek* *obciąć*; II. *geſpiht*, *pp.* *i* *adi.* *kończasty*, *ścięty*; (obraz.) *auf etw.* — *sein* *być* *ciekawym* *na* *co*; *eine* =**e** *Feder* *haben* *mieć* *styl* *satyryczny*, *gryzący*.

Spi'khen, *sn.* =**s**, *struganie n.*, *zaostrzenie n.*, *przycinanie n.*, *ścinanie n.* *końca*.

Spi'khenarbeit, *sf.* *pl.* =**en**, *koronkowa* *robota*.

Spi'khenärmel, *sm.* =**s**, *pl.* —, *rekaw* *koronkami* *obszty*.

Spi'khenauſſaß, *sm.* =**s**, *pl.* =**jaße**, *obszycie* *koronkowe*.

Spi'khenauſſerlein, **Spi'tzenauſſerlein**, *sf.* *pl.* =**nen**, *koroncarka* *naprawiająca* *koronki*.

Spi'khenbeſaß, *sm.* =**s**, *pl.* =**jaße**, *obacz* *Spi'khenauſſaß*.

Spi'khenblume, *sf.* *pl.* =**n**, *zwieźła f.* (rośl.).

Spi'kheneinſaß, *sm.* =**s**, *pl.* =**jaße**, *wstawka* *koronkowa*.

Spi'khengran, *sn.* =**s**, *pl.* =**e**, *nici* *pl.* *na* *koronki*.

Spi'khengrund, *sm.* =(e)**s**, *tko n.* *koronki*.

Spi'khenhaſſtund, *sn.* *obacz* *Spi'khenud*.

Spi'khenhandel, *sm.* =**s**, *handel m.* *koronkami*.

Spi'khenhändler, *sm.* =**s**, *pl.* —, *koronkarz m.*

Spi'khenhändlerin, *sf.* *pl.* =**nen**, *koroncarka f.*, *koronkarka f.*

Spi'khenhandlung, *sf.* *pl.* =**en**, *sklep m.* *z* *koronkami*.

Spi'khenhande, *sf.* *pl.* =**n**, *czepek* *koronkowy*.

Spi'khenkleid, *sn.* =(e)**s**, *pl.* =**er**, *suknia* *koronkowa*, *koronkami* *obsztya*.

Spi'khenklöppel, *sm.* =**s**, *pl.* —, *kłoczek m.* *do* *robienia* *koronek*.

Spi'khenklöppelci, *sf.* *robieenie n.* *koronek* *na* *kłoczek*.

Spi'khenklöpplerin, *sf.* *pl.* =**nen**, *koroncarka f.*, *koronkarka f.*

Epi'kenfragen, *sm.* =s, *pl.* =fragen, kolnierz koronkowy.

Epi'kenmauscheten, *sf. pl.* mankiety koronkowe.

Epi'kenmüſter, *sm.* =s, *pl.* —, wzór koronkowy.

Epi'kenſcheiter, *sm.* =s, *pl.* —, welon koronkowy, woalka koronkowa.

Epi'kenſtid, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ſcieg koronkowy.

Epi'kentuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =tücher, chustka koronkowa.

Epi'kenverfäufer, *sm.* =s, *pl.* —, koronkarz *m.*

Epi'kenverfäuferin, *sf. pl.* =nen, koronkarka *f.*

Epi'kenwerk, *sn.* obacz Epi'kenarbeit.

Epi'kenwirker, *sm.* =s, *pl.* —, koronkarz *m.*

Epi'kenwirkerin, *sf. pl.* =nen, koronkarka *f.*

Epi'kenzwirn, *sm.* =(e)s, nieci *pl.* na koronki.

Epi'ker, *sm.* =s, *pl.* —, przyrząd *m.* do zacinania ołówków.

Epi'kyündig, *adi.* przebiegły, wykrętny, sofistyczny; *adv.* przebiegle, wykrętnie, sofistycznie.

Epi'kyündigkeit, *sf. pl.* =en, wykręty *pl.*, wykrętarstwo *n.*, przebiegłość *f.*, subtelnostka *f.*; =en ſuchen, auf =en auſgeben wykrętów szukać, wykrętów się chwycić.

Epi'kgewölbe, *sn.* =s, *pl.* —, sklepienie strzałkowe.

Epi'kglaß, *sn.* =es, *pl.* =gläßer, kieliszek *m.* (zweżony u dołu).

Epi'khaft, *sf. pl.* =n, motyka kończasta; kilof *m.*, kliniak *m.*

Epi'khammer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, młotek szpiczasty, dzióbak *m.*, czekan *m.*, obuch *m.*

Epi'khauc, *sf. pl.* =n, oskard *m.*, czekan *m.*, czagan *m.*

Epi'khund, *sm.* =es, *pl.* =e, szpic *m.* (pies).

Epi'khut, *sm.* =es, *pl.* =hüte, kapelus szpiczasty.

Epi'kig, *I. adi.* 1) szpiczasty, kończasty; = ſpiß; 2) (obraz.) ostry, uszczypli-

wy; =e Bemerkungen ironische uwagi; =e Reden führen zgryźliwie, uszczypliwie mówić, dojadać; II. *adv.* szpiczasto, kończasto; (obraz.) ostro, uszczypliwie; imndm — antworten uszczypliwie komu odpowiedzieć.

Epi'kigkeit, *sf. pl.* =en, ironia *f.*, sarkazm *m.*, uszczypliwość *f.*, szyderczość *f.*

Epi'klette, *sf. pl.* =n, rzep pospolity (bot.).

Epi'klopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, szpiczasta głowa, człowiek *m.* o szpiczastej głowie.

Epi'kugel, *sf. pl.* =n, stożkowa kula.

Epi'krampe, *sf. pl.* =n, obacz Epi'khaue.

Epi'kmarke, *sf. pl.* =n, znak położony na czele artykułu bezimiennego zamiast podpisu (dziennik).

Epi'kmauß, *sf. pl.* =mäuße, kretomysz *f.*, ostropysk *m.*, chochol *m.*, ślepuszonka *f.* (zool.).

Epi'kmeißel, *sm.* =s, *pl.* —, przecinak trzonkowy.

Epi'kname, *sm.* =ns, *pl.* =n, przewisko *n.*; imndm einen =n geben przezywać, przezwąć kogo.

Epi'knaße, *sf. pl.* =n, szpiczasty, kończaty nos.

Epi'knaßig, *adi.* ostronosy.

Epi'kpfahl, *sm.* =es, *pl.* =pfähle, pal szpiczasty.

Epi'khaule, *sf. pl.* =n, ostrosłup *m.*; vierseitige — auß einem Stein obelisk *m.*

Epi'kquädel, *sm.* obacz Epi'klopf.

Epi'kquädelig, *adi.* ostrozdoby.

Epi'kquiene, *sf. pl.* =n, (także Weichenzunge *f.*, Weichschiene *f.*, Zunge *f.*) szyna końcowa, iglica *f.*, szyna zwrotnicza; linke — einer Linksweiße iglica lewozwrotna, lewa iglica lewej zwrotnicy; rechte — einer Linksweiße prawa iglica lewej zwrotnicy; linke — einer Rechtsweiße lewa iglica prawej zwrotnicy; rechte — einer Rechtsweiße iglica prawo-

zwrotna, prawa iglica prawej zwrotnicy; unterſchlagende — iglica podsuwana, iglica przyleżna (kolejn.).

Epi'kquädel, *sm.* =s, *pl.* =quädel, ostry, szpiczasty dziób.

Epi'kwinder, *sm.* =s, *pl.* —, rodzaj *m.* 'świdra'.

Epi'kwint(e)lig, *adi.* ostrokatny.

Epi'kwort, *sn.* =(e)s, *pl.* =wörter, 1) obacz Epi'kname; 2) wyraz uszczypliwy.

Epi'kzahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =zähne, kiel *m.*

Epi'kzählig, *adi.* szpiczastozeby.

Epi'kzettel, *sm.* =s, *pl.* —, cedułka *f.*, karteczka *f.* (do zapisków).

Epi'kzirkel, *sm.* =s, *pl.* —, cyrkiel *m.* o kolankach stałych.

Epleen, (wym.: spliin), *sm.* =s, *splin m.*, obojętność *f.*, zniechęcenie *n.*, zgryźliwość *f.*, zrzedność *f.*, tetryczność *f.*

Epleenig, (wym.: spliinig), *adi.* splinowaty, zobojętniały, zniechęcony, zgryźliwy, zrzedny, tetryczny; =e Einfälle dziwaczne pomysły.

Eplci'ße, *sf. pl.* =n, trzaska *f.*, wiór *m.*

Eplci'ßen, *spleiße*, =-ßeiß (-ßt), *spleißt*, *spliß*, *gesplißen*, *I. va.* (haben) łupać, łamać; *II. vn.* (sein) łupać się, rozprysnąć się.

Eplci'ßer, *sm.* =s, *pl.* —, rozłupywacz *m.*

Eplci'ßig, *adi.* łupny, łatwo się rozpadający.

Eplendi'ß(e), *I. adi.* świętny, okazały; 2) szczydry, hojny; = freigebig; =er Druck druk, przy którym papier nie szczydono; mało druku a dużo próżnego miejsca; *II. adv.* 1) świetnie, okazale; 2) hojnie, szczydrze.

Eplint, *sm.* =s, *pl.* =e, 1) biel *m.*, obłon *f.* (botanika); 2) drzazgi *pl.*, wiory *pl.*; 3) przewłoka *f.*, lon *m.*, lonek *m.*, zatyczka *f.*; = Verstedfißt.

Epli'tbolzen, *sm.* =s, *pl.* —, klinowy sworzec.

Epl'inter, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Eplitter.

Eplif, *sm.* =fies, *pl.* =ffe, obacz Spalt.

Epliffen, *va.* (haben) spać końce dwóch lin (zegl.).

Epliffen, *sn.* =š, Epliffjung, *sf. pl.* =en, spajanie n. końców dwóch lin.

Epliffig, *adi.* obacz Epletik.

Eplitter, *sm.* =š, *pl.* —, trzaska *f.*, drzazga *f.*, zadra *f.*, skatka *f.*; sich einen — ins Fleisch stoßen zranić się drzazgą; sich einen — in den Nagel reißen wbić sobie skatkę pod paznokieć; den — in des Nächsten Auge sehen und den Balken im eigenen nicht gewahr werden ździóbko widzieć w oku bliźniego a w swoim nie widzieć tramu.

Eplitterbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, złamanie n. z odszczępami, strzaskanie n.

Eplitterchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Eplitter, mała drzazga, trzaseczka *f.*

Eplitterig, *adi.* pełen trzasek; łuszczkowy.

Eplittern, I. *va.* (haben) łupać, łamać; II. *vn.* (haben) i sein i sich —, *vr.* (haben) na trzaski się łupać, rozprysnąć się, zadzierać się, zadrzeć się.

Eplitter(faser)nadt, *adi.* nagi, jak Pan Bóg go stworzył, naguteńki.

Eplitterrichten, *va.* (haben) złośliwie krytykować, złośliwie wyszukiwać drobnostek dla przynaj.

Eplitterrichten, *sn.* =š, Eplitterrichterci, *sf.* złośliwa drobnostkowa krytyka.

Eplitterrichter, *sm.* =š, *pl.* —, krytyk złośliwy, drobnostkowy.

Eplitterrichterin, *sf. pl.* =nen, kobieta krytykująca złośliwie, drobnostkowo.

Eplitterverlehung, *sf. pl.* =en, zranienie n. (się) drzazgą.

EplittHolz, *sn.* =tš, drzewo łuszczkowe, wiory *pl.*

Eplihen, *va.* obacz Epliffen. Epliat'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, łupieżca *m.*, złodziej *m.*

Epliatio'n, *sf. pl.* =en, złupienie n., kradzież *f.*

Epliatien, *s. pl.* łupy *pl.*, zdobywcz wojenna.

Epliatien, *va.* (haben) łupić, złupić; kraść, okradać.

Epliatien, *sn.* =š, Epliatien'ring, *sf. pl.* =en, łupienie n., złupienie n., okradanie n.

Epliatie, *sf. pl.* =n, łózko n.

Epliatie'isch, *adi.* spondaiczny; =er Verš wiersz spondaiczny, spondeus *m.*; =er Hexameter heksametr spondaiczny (wierszowanie).

Epliatie'is, *sm.* —, *pl.* =deen, spondeus *m.*, spondej *m.* (wierszowanie).

Epliatie'ning, Epliatie'nung, *sf. pl.* =en, spoj *m.* tramu spodniego w okrecie.

Epliatie'nen, *s. pl.* zaręczyny *pl.*; = Verlobung.

Epliatie'nen, *vn.* (haben) zalecać się, zmizgać się, nadskakiwać.

Epliatie'nen, *adi.* dobrowolny; =e Bewegung ruch dowolny; *adv.* dobrowolnie, dowolnie; z zamysłu.

Epliatie'nen, *sf.* dowolność *f.*

Epliatie'nen, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, krótka dzida, pika *f.*

Epliatie'nen, *adi.* sporadyczny, rzadki; =e Krankheiten choroby sporadyczne, nie-epidemiczne; *adv.* spradycznie, rzadko.

Epliatie'nen, *sf. pl.* =n, zarodek *m.* (botanika).

Epliatie'nen, *vn.* (sein) popsuć się, skwaśnieć (o winie).

Epliatie'nen, *sm. pl.* ob. Sporn.

Epliatie'nenbildung, *sf. pl.* =en, zarządzanie n. się (botanika).

Epliatie'nen'isch, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ukłucie n., ubodzenie n. ostrogą.

Epliatie'nen, *sm.* =š, *pl.* —, fabrykant n. ostróg, ostrogarz *m.*

Epliatie'nen, *sm.* =(e)š, *pl.* =en, 1) ostroga *f.*, bodziec *m.*; die Sporen anlegen przypiąć ostrogi; mit Sporen versehen przy ostrogach, w ostrogach; dem Pferde die Sporen

geben spiąć, bość konia ostrogami; 2) ostroga *f.* u nogi konia, psa, koguta; 3) (obraz.) sich die Sporen verdienen otrzymać odznakę, dostąpić pierwszych honorów; 4) (przenośnie:) bodziec *m.*, podnieta *f.*; ich hoffte, daß er sich dies zum — sein lassen wird spodziewam się, że to mu będzie podnieta, bodźcem; 5) dziób okrętowy; = Schiffschmabel.

Epliatie'nen, *sf. pl.* =n, żyła brzuchowa (u konia).

Epliatie'nenartig, Epliatie'nenförmig, *adi.* ostrożasty.

Epliatie'nenblume, *sf. pl.* =n, ostrożka *f.* (rośl.).

Epliatie'nen, I. *va.* (haben) 1) spinać, spiąć, bość (ostrogami); 2) (przenośnie:) bodźca komu dodawać, podniecać kogo = anspornen; II. *ge*spornit, *pp.* i *adi.* przy, w ostrogach; (obraz.) gestiefelt und gespornit sein być zupełnie przygotowanym.

Epliatie'nen, *sn.* =š, spinanie n. ostrogami, bodzenie n.

Epliatie'nenflügler, *sm.* =š, *pl.* —, długoszpón *m.* (zoologia).

Epliatie'nenfuß i Epliatie'nenfuß, *sm.* =eš, *pl.* =füße, noga ostrogowata (zoologia); prostoszpón *m.* (ptak).

Epliatie'nen, Epliatie'nenleder, *sn.* =š, rzemyk *m.* u ostrogi.

Epliatie'nen i Epliatie'nenmacher, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Sporer.

Epliatie'nen i Epliatie'nenrädchen, *sn.* =š, *pl.* —, ostroga *f.*

Epliatie'nen i Epliatie'nenriemen, *sm.* =š, *pl.* —, rzemyk *m.* u ostrogi.

Epliatie'nenradel, *sm.* =š, *pl.* =n, kołec *m.* u ostrogi.

Epliatie'nenstättig, *adi.* narowisty, niecierpiący ostrogi (o koniu).

Epliatie'nenstich, Epliatie'nenstich, *sm.* obacz Sporenstich.

Epliatie'nenstreich, *adv.* obcesem, obcesowo, skokiem, z kopyta; natychmiast, z miejsca, na miejscu; = sofort, auf der Stelle.

Epliatie'nen i Epliatie'nenräger, *sm.* =š, *pl.* —, 1) obacz Spornleder; 2) noszący *m.* ostrogi.

Sport, *sm.* = (e)š, sport *m.*, zabawa *f.*, rozrywka *f.* (celem zręczności, uprawiania się w ruchy).

Spo'rtel, *sf. pl.* =n, oplata *f.*, taksa *f.*; =n, *pl.* obryweze *n.*, obrywki *pl.*

Spo'rtelkasje, *sf. pl.* =n, kasa *f.* opłat, taksa.

Spo'rteltare, *sf. pl.* =n, taksa sądowa.

Spo'rtelmann, *sm.* = (e)š, *pl.* =leute, sportowiec *m.*

Sportulie'ren, *vn.* (haben) żądać opłaty (sądowej).

Spott, *sm.* = (e)š, drwiny *pl.*, drwinki *pl.*, szyderstwo *n.*, urąganie *n.*, uragowisko *n.*, pośmiewisko *n.*; *sein* — mit jmnbdn treiben, jmnbdn zum Gegenstande deš =eš machen drwinkować, szydzić z kogo, żarty sobie stroić z kogo; *er ist Ge-genstand deš =eš* jest pośmiewiskiem; *er fordert den — heraus* wyzywa śmiech, jest nadzwyczajnie śmie-sznym; mit Hoh'n und — abziehen oddalić się wyszy-dzony i wysmiany; *sich zum — machen* na pośmiewisko się wystawić; *zum — werden* stać się pośmiewiskiem; *etw. zum — tun* na urąg co czynić; *wer den Schaden hat, braucht für den — nicht zu sorgen* cudza bieda ludziom śmiech.

Spo'ttbenennung, *sf. pl.* =en, szydercze nazwanie; = Spigname.

Spo'ttbild, *sn.* =eš, *pl.* =er, karykatura *f.*

Spo'ttbillig, *adi. i adv.* nadzwyczajnie tani, tanio.

Spo'ttdichter, *sm.* =š, *pl.* —, poeta satyryczny.

Spo'ttdrossel, *sf. pl.* =n, żartowniś drozd *m.* (ptak); szyderca *m.*

Spöttelei', *sf. pl.* =en, drwinki *pl.*

Spo'tteln, *vn.* (haben) über etw. — drwinkować (sobie) z czego.

Spo'ttelnd, *ppr.* od spö-teln *i adi.* przechorny.

Spo'tten, *vn.* (haben) jmnbd, einer Sache albo über jmnbd,

über etw. — szydzić, drwić, drwinkować, naśmiewać się, uragać, naigrawać się z kogo, z czego.

Spo'tter, *sm.* =š, *pl.* —, szyderca *f.*, wyśmiewacz *m.*, przechera *m.*

Spöttere', *sf. pl.* =en, szy-dzenie *n.*, szyderstwo *n.*

Spo'tterin, *sf. pl.* =nen, wyśmiewaczka *f.*, przechera *f.*

Spo'tten, *sn.* =š, szyder-stwo *n.*, szydzenie *n.*, urą-ganie *n.*

Spo'ttgebot, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, oferta śmieszna, nadto niska w porównaniu do war-tości towaru.

Spo'ttgedicht, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, satyra *f.*, poemat wyszy-dzający.

Spo'ttgeist, *sm. pl.* =eš, szyderczy duch, szyderca *m.*

Spo'ttgelächter, *sn.* =š, szyderczy śmiech.

Spo'ttgeld, *sn.* = (e)š, marny, psi pieniądz, bezcen *m.*; *etw. um ein — kaufen, ver-kaufen* kupić, sprzedać co za bezcen.

Spo'ttig, *adi.* szyderczy, szyderski; =e Miene szydercza mina; =e Reden szyderskie, uszczypliwe słowa; *adv.* szy-derczo, szydersko.

Spo'ttlied, *sn.* = (e)š, *pl.* =er, pieśń szyderska, wyśmiewa-jąca.

Spo'ttlust, *sf.* chętka *f.* do drwinkowania.

Spo'ttmann, *sn.* = (e)š, *pl.* =mäuler, żłośliwa gęba, szy-derezy żółtyk.

Spo'ttname, *sm.* =š, *pl.* =n, przezwisko *n.*; *einen — n geben* przezywać, przezwąć.

Spo'ttpreis, *sm.* =seš, *pl.* =je, bezcen *m.*, bardzo niska cena.

Spo'ttrede, *sf. pl.* =n, szy-derska mowa; przekwinty *pl.*

Spo'ttschrift, *sf. pl.* =en, pismo satyryczne, wyśmiewa-jące, paszkwil *m.*

Spo'ttsucht, *sf.* chętka *f.* do drwinkowania, naśmiewa-nia się.

Spo'ttsüchtig, *adi.* lubiący drwinkować.

Spo'ttverse, *sm. pl.* obacz Spottgedicht.

Spo'ttvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, 1) obacz Spottdroffel; 2) naśmiewca *m.*, drwinkarz *m.*, drwiarz *m.*

Spo'ttwaise, *adv.* szyderczo, żartem.

Spo'ttwohlfel, *adi.* niezmiernie tani; *adv.* niezmier-nie tanio, za bezcen.

Spo'ttwort, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, słowo szydercze; szyder-stwo *n.*; = Spöttere'i.

Spra'chähnlichkeit, *sf.* podobieństwo *n.* mowy, analogia *f.* języka.

Spra'chaltertümer, *pl.* starożytności językowe.

Spra'charmut, *sf.* ubóstwo *n.* języka.

Spra'chart, *sf. pl.* =en, roz-daj *m.* mowy, dyalekt *m.*, narzecze *n.*; idyotyzm *m.*, właściwość *f.* języka; = Sprach-eigenheit.

Spra'chbau, *sm.* =eš, struk-tura *f.*, budowa *f.* języka.

Spra'chbegabung, *sf.* zdol-ności językowe, talent *m.* do ję-zyków.

Sprache, *pl.* =n, 1) ję-zyk *m.*, mowa *f.*; die alten, toten, die modernen, lebenden, =n języki stare, martwe, nowo-żytnie, żyjące; *er leint fremde =n* uczy się obcych języków; die französische — wird dem Polen sehr leicht Polacy z lat-wością uczą się francuskiego języka; in der — der Gebil-deten w mowie uczoney; gesprochene — język mówiony; mowa *f.*; die — deš Herzens, der Augen mowa serca, oczu; 2) mowa *f.* (jako możność, władza mówienia); die — verlieren, der — beraubt wer=den stracić mowę; die — wiederfinden, wiedergewinnen odzyskać mowę; eine Schwere — haben z trudnością się wy-sławiać; die Gabe der — dar mowy; jmnbdn an der — er-fennen poznać kogo po gło-sie, po sposobie mówienia; 3) mówienie *n.*, sposób *m.* wyrażania się, mowa *f.*; eine gezierte — wymuszona mowa; eine freche — führen mowiec zuchwale; (obraz) die — än-dern zmienić ton (mowy); eine

Sache zur — bringen mówić o jakiej rzeczy; das kam auch zur — i o tem była mowa; nicht mit der — heraus wollen nie chciać mówić, powiedzieć, co się wie, co się myśli, nie być skorym do mówienia, ukrywać i milczeć; heraus mit der —! dalej gadaj, co masz na języku!

Spracheigenheit, Sprach-eigentümlichkeit, *sf. pl.* =en, idyotyzm *m.*, własność *f.*, własność *f.* języka, mowy; deutsche, englische, französische, italienische, polnische — germanizm *m.*, anglicyzm *m.*, gallicyzm *m.*, italianizm *m.*, polonizm *m.*

Sprachfähigkeit, *sf.* 1) możność *f.*, władza *f.* mówienia, mowy; 2) zdolność *f.* do języków.

Sprachfehler, *sm.* =s, *pl.* —, błąd *m.* w mowie, w mówieniu; błąd gramatyczny, błąd przeciw językowi.

Sprachfertig, *adi.* biegły w mówieniu; znający wiele języków.

Sprachfertigkeit, *sf.* łatwość *f.* mówienia; znajomość *f.* języków.

Sprachforscher, *sm.* =s, *pl.* —, badacz *m.* języka, języków.

Sprachforschung, *sf.* badanie *n.* języków, języka.

Sprachgebiet, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obszar, na którym mówi się pewnym językiem.

Sprachgebrauch, *sm.* =(e)s, *pl.* =bräuche, zwyczaj *m.* mówienia.

Spracheift, *sm.* =ts, *duch m.* języka.

Sprachelehrsamkeit, *sf.* obacz Sprachkunde.

Sprachmenge, *sn.* =s, 1) mieszanina *f.* języków; 2) obacz Sprachverwirrung.

Sprachgenie, (wym. :-żeni), *sn.* =s, *pl.* =s, geniusz językowy.

Sprachejekt, *sn.* =ts, *pl.* =e, prawo językowe.

Sprachgewandt, *adi.* ob. Sprachfertig.

Sprachgewandtheit, *sf.* ob. Sprachfertigkeit.

Sprachgitter, *sn.* =s, *pl.* —, krata *f.* w rozmownicach klasztornych.

Sprachgrenze, *sf. pl.* =n, granica językowa.

Sprachinsel, *sf. pl.* =n, obszar odosobniony, na którym mówi się pewnym językiem.

Sprachkampf, *sm.* =(e)s, *pl.* =kämpfe, walka *f.*, wojna *f.* między językami.

Sprachkarte, *sf. pl.* =n, mapa geograficzna, przedstawiająca rozpowszechnienie języków.

Sprachkennner, *sm.* =s, *pl.* —, znawca *m.* języków, lingwista *m.*

Sprachkenntnis, *sf. pl.* =isse, znajomość *f.* języków.

Sprachkunde, *sf.* językoznawstwo *n.*, lingwistyka *f.*, filologia *f.*

Sprachkundig, *adi.* znający język, języki; poliglota *m.*, filolog *m.*

Sprachkundige(r), *sm.* =en, *pl.* =-i(n), językoznawca *m.*, poliglota *m.*, filolog *m.*

Sprachkunst, *sf.* obacz Sprachlehre.

Sprachlehre, *sf. pl.* =n, gramatyka *f.*, nauka *f.* o prawach i zasadach języka.

Sprachlehrer, *sm.* =s, *pl.* —, gramatyk *m.*; nauczyciel *m.* języka, języków.

Sprachlehrerin, *sf. pl.* =nen, nauczycielka *f.* języka, języków.

Sprachlich, *adi.* językowy, lingwistyczny; =e Kenntniffe wiadomości lingwistyczne; *adv.* językowo, lingwistycznie; — richtig gramatycznie, poprawnie.

Sprachlos, *adi.* 1) bezmowny, pozabawiony mowy; niemy, niemowa *m.*; — werden oniemić, zapomnieć języka w góbie; ich bin —! ostupałem; 2) zachrypnięty; = Heiser (medycyna).

Sprachlosigkeit, *sf.* 1) bezmowność *f.*, niemota *f.*; 2) zdziwienie *n.*, osłupienie *n.*; = Staunen; 3) chrypka *f.*; = Heiserkeit (medycyna).

Sprachmeister, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Sprachlehrer.

Sprachmeisterin, *sf. pl.* =nen, obacz Sprachlehrerin.

Sprachmenger, *sm.* =s, *pl.* —, miesząca *m.* języki, makaronista *m.*

Sprachmengerei, *sf. pl.* =en, mieszanina *n.*, mieszanina *f.* języków, makaronizm *m.*

Sprachneuerer, *sm.* =s, *pl.* —, neolog *m.*, wprowadzający *m.* nowe wyrazy i zwroty, odnawiacz *m.* języka.

Sprachneuerung, *sf. pl.* =en, neologia *f.*, wprowadzanie *n.* nowych wyrazów i zwrotów.

Sprachorgan, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, organ *m.* do mówienia.

Sprachregel, *sf. pl.* =n, prawo językowe.

Sprachreichtum, *sm.* =(e)s, bogactwo *n.* języka.

Sprachreinheit, *sf.* czystość *f.* języka.

Sprachreiniger, *sm.* =s, *pl.* —, poprawca *m.* mowy, purysta *m.*

Sprachreinigung, *sf. pl.* =en, oczyszczanie *n.* mowy z obcych wyrazów, z obczyzny, z ziemszczyń, puryzm *m.*

Sprachreinigungseifer, *sm.* =s, puryzm *m.*

Sprachrichtig, *adi.* zgodny z prawdami, z duchem języka, poprawny; *adv.* poprawnie.

Sprachrichtigkeit, *sf.* poprawność *f.* w mówieniu, językowa.

Sprachrohr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Sprachröhre, *sf. pl.* =n, trąba głosowa, tuba akustyczna; (obraz.) das — anderer Leute sein poterzać za drugimi, grać jak kto nadmie; jmdm als — benutzen używać kogo do głoszenia własnych myśli.

Sprachschatz, *sm.* =es, *pl.* =schätze, skarb językowy, zasób *m.* słów jakiego języka.

Sprachschreiber, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Sprachsetzer.

Sprachstudium, *sn.* =(s), *pl.* =dien, nauka *f.* języków; filologia *f.*

Sprachkunde, *sf. pl.* =n, lekcyja *f.* języka.

Sprachkünde, *sf. pl.* =n, grzech językowy.

Sprachrichter, *sm.* =s, *pl.* —, lejek akustyczny (dla głuchych); (obraz.) podręcznik *m.* do szybkiej nauki języka.

Sprachrichtlich, *adi.* językowi właściwy.

Sprachübung, *sf. pl.* =en, ćwiczenie *n.* w mowie, w mówieniu, ćwiczenie językowe.

Sprachunterricht, *sm.* =(e)s, nauka *f.*, lekcyje *pl.* języka, języków.

Sprachverbesserer, *sm.* =s, *pl.* —, poprawiacz *m.*, reformator *m.* języka.

Sprachverbesserung, *sf. pl.* =en, poprawianie *n.*, poprawa *f.* języka.

Sprachverderber, *sm.* =s, *pl.* —, psowacz *m.*, kaziiciel *m.* języka.

Sprachverderberin, *sf. pl.* =nen, psowaczka *f.*, kaziicielka *f.* języka.

Sprachverein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, stowarzyszenie *n.* dla pielegnowania języka.

Sprachvergleichend, *adi.* porównujący języki; -e Grammatik gramatyka porównawcza.

Sprachvergleichung, *sf.* filologia porównawcza.

Sprachvermögen, *sn.* =s, obacz Sprachfähigkeit.

Sprachverwirrung, *sf. pl.* =en, zbałamucenie *n.* języków; wieża babilońska.

Sprachweise, *sf. pl.* =n, sposób mówienia.

Sprachwendung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.* mowy, języka, językowy.

Sprachwerkzeug, *sn.* obacz Sprachorgan.

Sprachwidrig, *adi.* przeciwny prawidłom i duchowi języka, niepoprawny; *adv.* niepoprawnie.

Sprachwidrigkeit, *sf. pl.* =en, niepoprawność językowa, barbaryzm *m.*

Sprachwissenschaft, *sf.* nauka *f.* o językach, języków, lingwistyka *f.*

Sprachwissenschaftlich, *adi.* filologiczny, lingwistyczny; *adv.* filologicznie, lingwistycznie.

Sprachapparat, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, aparat *m.*, przyrząd *m.* do mówienia; odbieracz *m.* (u telegrafu); fonograf *m.*

Sprachart, *sf. pl.* =en, sposób *m.* mówienia, wyrażania się.

Sprachen, *spreche*, *spricht*, *spricht*, *sprach*, habe gesprochen, I. *va.* mówić, powiedzieć, rzec; *etw.* — mówić, rzec co; eine Sprache — mówić jakim językiem; deutsch — mówić po niemiecku; jmdn, mit jmdm — mówić, rozmawiać, pomówić z kim; ein Gebet — modlitwę odmawiać; den Segen — dawać błogosławieństwo, błogosławić; das Urteil — wydać wyrok; jmdn frei — uznać za niewinnego, uwolnić kogo; wyzволіć (terminatora); Recht — wymierzać sprawiedliwość, sądzić sprawę; Unsinn — gadać głupstwa, bzdurstwa; ein Nachwort — wypowiedzieć słowo rozstrzygające; jmdn heilig — kanonizować kogo, uznać, ogłosić kogo świętym, przyjąć kogo w poczet świętych; jmdn selig — beatyfikować kogo, ogłosić kogo błogosławionym; sich die Lunge aus dem Leibe — piersi sobie zerwać mówieniem; II. *vn.* mówić, rozprawiać, prawić, gadać; von, über jmdn, über *etw.* — mówić o kim, o czym; über jmdn gut, schlecht — mówić o kim dobrze, źle; laut, leise, schnell, langsam — mówić głośno, cicho, prędko, powoli; öffentlich — mówić, przemawiać publicznie; deutlich, undeutlich — wyraźnie, niewyraźnie mówić; leicht, schwer — mówić z łatwością, z trudem; wir sprachen von diesem und jenem mówiliśmy o tem i o owem; seine Worte sprachen zum Herzen słowa jego przemówiły, trafiły do serca; im Scherz, im Ernst — mówić

w żarcie, żartem, na serio, na prawdę; zu jmdm — mówić do kogo; er soll zu niemandem darüber — niechaj nikomu o tem nie wspomina; ich habe ihn albo mit ihm schon gesprochen już z nim mówiłem; wir — uns noch pomówimy jeszcze, jeszcze się zobaczymy; die Zahlen — für sich liczby za siebie mówią; er spricht oft mit sich selbst często ze sobą samym mówi; nicht gut auf jmdn zu — sein nie lubić kogo, ganić kogo; er läßt mit sich — daje ze sobą (po)mówić, jest przystępnym; er läßt nicht mit sich — nie można z nim mówić, nie chce słuchać; er sprach kein Wort słowa nie powiedział, ust nie otworzył; mit zu — haben mieć głos; für jmdn — mówić, przemawiać za kim; für sich hin — mówić do siebie, dla siebie; zu sich, bei sich, in sich — w myśli do siebie mówić; aus ihm spricht die Freude radość z niego przemawia; du hast gut —! tobie dobrze mówić! durch die Nase — przez nos mówić; ins Blaue hinein — pleść koszałki opalki; mówić o rzeczy, której się nie rozumie; in den Wind — na wiatr mówić; sich müde — zmęczyć się mówieniem; der Papagei spricht papuga gada; wie spricht der Hund? jak pies gada? III. *sprechend*, *ppr.* i *adi.* mówiący, przemawiający; =e Augen oczy mówiące, pełne wyrazu; *adv.* ein — ähnliches Bild obraz podobniuteńki, jakby żywy; er sieht seinem Vater — ähnlich podobny do ojca jak dwie krople wody, kubek w kubek.

Sprechen, *sn.* =s, mówienie *n.*, gadanie *n.*; mowa *f.*; das — ist, kommt ihm schwer z trudnością mówi; das Bild ist zum — ähnlich obraz tak podobny, że zdaje się przemawiać.

Sprecher, *sm.* =s, *pl.* —, 1) mówiący *m.*; mowca *m.*;

2) tytuł prezydenta Izby niższej w Anglii.

Spręcherin, *sf. pl.* =nen, mówiąca *f.*; mówczytni *f.*

Spręchgefang, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*šänge*, recitativo *n.*, śpiewne opowiadanie (muzyka).

Spręchmajstuc, *sf. pl.* =n, fonofon *m.*

Spręchstunde, *sf. pl.* =n, 1) godzina ordynacyjna (lekarzy, adwokatów i t. d.); *er hat — von 2—3* ordynuje, przyjmuje od 2giej do 3ciej; 2) godzina *f.* do rozmów (w klasztorach); 3) godzina rozmowy, konwersacyi w jakim języku (w szkołach).

Spręchzimmer, *sn.* =š, *pl.* —, pokój *m.* do rozmowy; rozmownia *f.*, rozmawialnia *f.*, rozmownica *f.* (w klasztorach).

Spręhe, *sf. pl.* =n, obacz *Star.*

Spręhel, *sm.* =š, *pl.* =*(n)*, obacz *Splitter.*

Spręhte, *sf. pl.* =n, rzecz rozłożona, rozciągnięta; *der Hanf liegt auf —* konopie leżą, rozłożone.

Spręhten, *va.* (haben) rozkładać, rozłożyć; rozciągać, rozciągnąć (n. p. płótno dla bielenia).

Spręhtbeinig, *adi.* szerokonogi, z rozstawionemi nogami.

Spręhtze, *sf. pl.* =n, stojadło *n.*, podpora *f.* (stolarstwo, murarstwo); *zastrazł m.*, sprys *m.* (budown.).

Spręhtzähnenfloben, *sm.* =š, *pl.* —, skobel *m.* zaszczepu.

Spręhtzen, *I. va.* (haben) 1) podierać, podeprzeć belkami poprzecznymi, sprysami (budown., stolarstwo, gór.); 2) rozciągać, rozciągnąć, rozpocierać = *spreiten*; 3) *die Beine —* rozstawić nogi; *II. sich —, vr.* (haben) 1) przeciwieć się; 2) *sich mit etw. —* chlubić się z czego, pawieć się; *III. gespreizt, pp.* i *adi.* 1) *mit —en Beinen* z rozstawionemi nogami = *spreizbeinig*; 2) (obraz.) *arrogancki, zarozumiały = anmaßend; afektowany, nienaturalny, wy-*

muszony; = affektiert, gesücht.

Spręhtzen, *sn.* =š, **Sprei** = *zung, sf. pl.* =en, 1) rozkładanie *n.*, rozłożenie *n.*, rozpocieranie *n.*; 2) podpieranie *n.* sprysami; 3) — *der Beine* rozstawianie *n.* nóg; 4) (obraz.) *arrogancya f.*, *zarozumiałość f.*; *nienaturalność f.*, *wymuszoność f.*

Spręhtzholz, *sn.* =eš, rozpiąka *f.*

Spręhtzig, *adi.* obacz *gespreizt* pod *Spreizzen* III.

Spręhtgarbeit, *sf. pl.* =en, strzelania robota (górn.).

Spręhtjung, *f. pl.* =en, rozpiąka *f.*

Spręhtbüchse, *sf. pl.* =n, petarda *f.*, rozwalacz *m.*, prochopał *m.*

Spręhtgel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) obwód *m.*, okrąg *m.*; *parafia f.*, *dyecezya f.*; = *Kirchenprengel*; 2) kropidło *n.*; = *Sprengwedel.*

Spręhtgen, *I. va.* (haben) 1) *in die Luft* — wysadzić w powietrze; *eine Tür, ein Thor —* wysadzić, wylać, wybić drzwi, bramę; *die Mauer* — mur (prochem) rozsadzić; *das Schloß* — zamek oderwać, rozbić, wylać; *den Ball* — kulę wyrzucić z bilardu (przez gwałtowne uderzenie); *eine Saite* — strunę zerwać; *die Fesseln* — zerwać kajdany, potargać więzy (także przenośnie); *ein Heer* — rozbić hufce, wojsko (nieprzyjacielskie); *die Bank* — rozbić bank (w grze); *Wild aus dem Lager* — wyptoszyć zwierza z nory; 2) *nakrapiać, pokrapiać, skrapiać, nakropić, pokropić, skropić = besprengen, besprengen*; *mit Wasser* — wodą skropić, pokropić; *mit Weihwasser* — pokropić święconą wodą; *ein Gerücht unter die Leute* — roznosić pogłoskę; *II. vn.* (sein) *pedzić, skoczyć* (koniem, na koniu); *über einen Graben mit dem Pferde* — przesadzić, przeskoczyć rów na koniu; *durch die Gassen* — pedzić (na ko-

niu) po ulicach; *mitten durch die Feinde* — wpaść z koniem wśród nieprzyjaciół.

Spręhtgen, *sn.* =š, **Spre** = *ngung, sf. pl.* =en, wysadzenie *n.* (prochem) w powietrze; *rozbicie n.*, *wybiecie n.* (n. p. drzwi); *skrapianie n.* (wodą n. p. ulic); (po)kropienie *n.* święconą wodą; *rozbicie n.* banku (w grze); *rozproszenie n.* nieprzyjaciela, *rozzerwanie n.* szyków nieprzyjacielskich.

Spręhtger, *sm.* =š, *pl.* —, 1) skrapiacz *m.* (ulic, ogrodu i t. p.); 2) wyrzucenie *n.* kuli z bilardu; *einen —* machać wyrzucić kulę.

Spręhtgeißel, *sn.* =šeš, *pl.* =šfe, pocisk wybuchowy, bomba *f.*

Spręhtgräber, *sm.* =š, *pl.* —, kopacz *m.* podkopów (wojsk.).

Spręhtglaune, *sf. pl.* =n, konewka *f.*, podlewaczka *f.*

Spręhtlöper, *sm.* =š, *pl.* —, obacz *Sprengstoff.*

Spręhtlugel, *sf. pl.* =n, kula wybuchowa, bomba *f.*

Spręhtladung, *sf. pl.* =en, nabicie *n.* materyałami wybuchowymi.

Spręhtmaschine, *sf. pl.* =n, maszyna *f.* do wysadzania w powietrze, maszyna piekielna.

Spręhtmeißer, *sm.* =š, *pl.* —, petardnik *m.*

Spręhtmittel, *sn.* =š, *pl.* —, materyał wybuchowy, do wysadzania w powietrze.

Spręhtgöl, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =e, nitrogluceryna *f.*

Spręhtgatrone, *sf. pl.* =n, nabój wybuchowy, do wysadzania w powietrze.

Spręhtpinfel, *sm.* =š, *pl.* —, kropidło *n.*

Spręhtpulver, *sn.* =š, proch wybuchowy, do wysadzania w powietrze.

Spręhtstoff, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =e, ciało wybuchowe, wybuchające.

Spręhttrichter, *sm.* =š, *pl.* —, lejek ogrodniczy z dnem dziurkowanym.

Epre'ngung, *sf. pl.* =en, obacz Sprengen.

Epre'ngwagen, *sm.* =s, *pl.* —, wóz *m.* do skrapiania ulic.

Epre'ngwaffer, *sn.* =s, *pl.* woda *f.* do skrapiania, kropienia.

Epre'ngwedel, *sm.* =s, —, kropidło *n.*

Epre'ngwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) materiały wybuchowe, do wysadzania w powietrze; 2) rozpornica *f.*, wiązanie rozporne (budown.).

Epre'ngwerkdachstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =ftühle, stolec dachowy rozporny.

Epre'ngwerkfrüide, *sf. pl.* =n, most rozporny.

Epre'ngwerksträger, *sm.* =s, *pl.* —, dźwigar rozporny, rozpornica *f.*

Epre'nfel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) pomyk *m.*, potrzask *m.* (łowiecwo); — stellen stawić potrzaski; 2) nakrapianie *n.*, srokacinka *f.*, plama *f.*, cętka *f.*

Epre'nf(e)lig, Epre'nfelicht, *adi.*: nakrapiany, cętkowany, pstry.

Epre'nfeln, I. *va.* (haben) nakrapiać, cętkować; II. *ge*sprenfelt nakrapiany, cętkowany, pstry; blau — niebiesko nakrapiany.

Epre'nfeln, *sn.* =s, Epre'nfelung, *sf. pl.* =en, nakrapianie *n.*, cętkowanie *n.*

Epre'n, *sf.* osypka *f.*, plewa *f.*, łuski plewowe; die — vom Weizen scheiden albo sonder'n czyścić zboże z plewy.

Epre'nartig, *adi.* plewisty, plewkowaty.

Epre'nblättchen, *sn.* =s, *pl.* —, plewka *f.* (botanika).

Epre'nblume, *sf. pl.* =n, roślina pokrewna amarantowi.

Epre'nboden, *sm.* =s, *pl.* =böden, obacz Spreutammer.

Epre'nig, *adi.* plewisty, z plewą zmieszany.

Epre'nkammer, *sf. pl.* =n, plewnik *m.*

Epre'nkorb, *sm.* =(e)s, *pl.* =körbe, kosz *m.* na plewę.

Epre'nkasten, *sm.* =s, *pl.* —, skrzynia *f.* na plewę.

Epre'nregen, *sm.* obacz Sprühregen.

Epre'nrad, *sm.* =(e)s, *pl.* =räder, worek *m.* na plewę.

Epri'chwort, *sn.* =(e)s, *pl.* =e i =wörter, przysłowie *n.*; zdanie *n.*, sentencja *f.*; zum — merden wejść w przysłowie; zum — geworbene Nebenart sposób mówienia przysłowiowy; wie es im — heißt jak przysłowie powiada; nach Art eines =es przysłowiowy, przypowieśny; ich halte es mit dem — ja czynię, mówię i. t. p., jak to przysłowie powiada; — wahr Wort przysłowie prawdę mówi.

Epri'chworterraten, Epri'chwörtereraten, *sn.* =s, odgadywanie *n.* przysłowi (zabawa towarzyska).

Epri'chwörterer, *sm.* =s, *pl.* —, zbieracz *m.* przysłowi.

Epri'chwörterer, *sf. pl.* =en, zbiór *m.* przysłów.

Epri'chwörterspiel, *sn.* =es, obacz Sprichworterraten.

Epri'chwörtlich, *adi.* przysłowiowy, przypowieśny; =e Nebenart frazes, zwrot przysłowiowy; seine Dummheit ist schon — geworden jego głupota już w przysłowie wesza; *adv.* przysłowiowo, przypowieśnie; man sagt — mówi się przysłowiem.

Epri'gel, *sm.* =s, *pl.* —, obłak *m.*, obreż *f.*, kabłak *m.*

Epri'geln, *va.* (haben) zaopatrywać, zaopatrzyć w obłak, w obreż.

Epri'hen, *vn.* sprieße, sprießest i sprießt, sprießt, sproß, bin gesprossen, puszczając, puścić (o liściach, kwiatach, pączkach); wyrastać, wyrosnąć, wyrósć, wydobywać się (o włosach, piórach); (obraz.) wynikać, wyniknąć.

Epri'hen, *sn.* =s, (wy)puszczanie *n.*, wyrastanie *n.*, wydobywanie *n.* się.

Epri'et, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rozsocha *f.*, diąg rozsochaty, widlasty.

Epri'etigel, *sn.* =s, *pl.* —, żagiel *m.* z drągiem widlastym.

Spring, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, guz łączący dwie liny (żegluga).

Epri'ngaffe, *sm.* =n, *pl.* =n, gatunek małpceczki.

Epri'nganker, *sm.* =s, *pl.* —, kotwica *f.* do zarzucania.

Epri'ngauf, *sm.* =s, skoczek *m.*; = Stehlauf.

Epri'ngball, *sm.* =es, *pl.* =bälle, piłka elastyczna.

Epri'ngbock, *sm.* =(e)s, *pl.* =böcke, gatunek antylopy.

Epri'ngbrett, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, trambolina *f.*

Epri'ngbrunnen, *sm.* =s, *pl.* —, wodotrysk *m.*, fontanna *f.*

Epri'ngen, springe, springst, springt, sprang, bin gesprungen; I. *vn.* (haben i sein) 1) skakać, skoczyć; über den Graben — przeskoczyć rów; aus dem Fenster — (wy)skoczyć, rzucić się z okna; ins Wasser — (w)skoczyć do wody; aus dem Bett — wyskoczyć z łóżka; aufs Pferd — wskoczyć na koń; in die Luft — wyskoczyć w powietrze; eksplodować, wybuchnąć; gesprungen kommen przyskoczyć, naddbieżyć; die Wasser — heute wodotryski dziś biją; (przenośnie:) in die Augen — wpadać, bić w oczy, być jasnym, widocznie, namacalnie; ich wollte vor Ärger aus der Haut — myślałem, że ze złości ze skóry wyskoczę; über die Klinge — lassen wyciąć, wyrznąć w pień; er mußte — musiał podać się do dymisji, musiał urządzić złożyć; etw. — lassen wydać, puścić, przepuścić; einen Knopf — lassen popuścić pasa; Wasser sprang aus dem Gefaß woda wytrysnęła ze skały; 2) pękać, pęknąć, trzaskać, trzaskać (= z trzaskiem pęknąć); popadać się, rozpadać się, rozpaść się; die Saite ist gesprungen struna pękła, zerwała się; eine Mine — minę zapalić, wysadzić, puścić w powietrze; II. *va.* (haben) stanąć (o niektórych zwierzętach); III. *vr.* (haben) sich müde — zmę-

czyć się skakaniem; IV. *springen*, *ppv.* i 1) *adi.* skacząc; *der -e Punkt* punkt najważniejszy; 2) *adv.* skokiem, skokami, w skokach.

Spríngen, *sn.* = *s*, skakanie *n.*; skakanina *f.*; pęknięcie *n.*; rozpadanie *n.* się (*n. p. maru*); wybuch *m.*, eksplozja *f.* (*n. p. miny*).

Sprínger, *sm.* = *s*, *pl.* — skoczek *m.*; konik *m.*, sędziorz *m.* (w szachach).

Sprungerei, *sf. pl.* -*en*, skakanina *f.*, ciągłe skakanie.

Spríngfeder, *sf. pl.* -*n*, sprężyna *f.*; (przeñośnie:) *alle -n in Bewegung* seten poruszyć wszystkie sprężyny.

Spríngfederig, *Spríngkräftig*, *adi.* elastyczny, sprężysty.

Spríngfedermatratze, *sf. pl.* = *n*, materac *m.*, włosień *m.* ze sprężynami.

Spríngfisch, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *e*, cierniorb *m.*, krytopysk *m.*

Spríngflut, *sf. pl.* = *en*, nagły, gwałtowny przypływ morza, potop *m.*

Spríngfuß, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *f**ü**ß**e*, skok *m.*, tylna noga (zajęca, szarańcza).

Spríngglas, *sn.* = *es*, szklana lza; = *Glasträne*.

Sprínggurke, *sf. pl.* = *n*, balsamka sprężysta, niecierpek *m.* (roślina).

Sprínggurkenfäst, *sm.* = *e**s*, elateryna *f.* (chemia).

Sprínghahn, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *h**ä**h**n**e*, szarańcza *f.*

Sprínghase, *sm.* = *n*, *pl.* = *n*, nietop *m.*, chyzoskocz *m.* (zwierze).

Sprínghengst, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *e*, ogier *m.* do stawienia.

Sprínginsfeld, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *e*, wietrznik *m.*, wiercipięta *m.*, pustak *m.*, latawiec *m.*

Spríngläufer, *sm.* = *s*, *pl.* —, sprząk *m.* (gatunek chrząszcza).

Spríngtörner, *sn. pl.* nasienie *n.* niecierpka.

Spríngtraut, *sf.* elastyczność *f.*, sprężystość *f.*

Spríngtraut, *sn.* = *e**s*, *pl.* = *kräuter*, niecierpek *m.*, nie-

tykałek *m.*, skoczek *m.*, gniewosz *m.*, balsamina *f.* (rośl.).

Spríngkunst, *sf.* sztuka *f.* skakania.

Spríngfürbiß, *sm.* = *es*, *pl.* = *es*, balsamka *f.*, balsamowe jabłko (rośl.).

Spríngmauß, *sf. pl.* = *m**ä**u**ß**e*, skoczek *m.*, zajęczek ziemny (zool.).

Spríngochse, *sm.* = *n*, *pl.* = *n*, buhaj *m.*, byk *m.*

Spríngquell, *sm.* = *s*, *pl.* = *n*, źródło wytryskujące, zdroj *m.*

Spríngreiß, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *e*, obręcz *f.* do przeskakowania.

Spríngröhre, *sf. pl.* = *n*, rura *f.* u studni.

Spríngsamen, *sm.* = *s*, *ob.* *Spríngtörner*.

Spríngschwur, *sf. pl.* = *n*, *pl.* = *n*, sznur *m.* do przeskakowania.

Spríngschwanz, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *n*, ogon (niektórym owadom) do skakania służący.

Spríngstoch, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *n*, kij *m.*, drag *m.* do skakania.

Spríngtier, *sn.* = *e**s*, *pl.* = *e*, chyzoskocz *m.* (zool.).

Spríngwasser, *sn.* = *s*, woda wytryskująca źródłowa, źródłana.

Spríngwelle, *sf. pl.* = *n*, bałwan morski podczas przypływu.

Sprít, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *e*, spirytus *m.*

Sprítz, *sm.* = *e**s*, bryzg *m.*, siknięcie *n.*

Sprítarbeit, *sf. pl.* = *en*, malowanie *n.* zapomocą bryzgow.

Sprítbad, *sn.* = *e**s*, *pl.* = *b**ä**d**e**r*, kąpiel natryskowa, tusz *m.*

Sprítblech, *sn.* = *e**s*, *pl.* = *e*, blacha *f.* lub deszczulka *f.* u wozu chroniąca przed obryzgianiem błotem.

Sprítbüchse, *sf. pl.* = *n*, sikawka *f.*

Sprítze, *sf. pl.* = *n*, 1) sikawka *f.* (pożarowa), szpryca

f.; = *Feuerspritze*, *Butten* — sikawka przeñośna; *Hand* — sikawka ręczna; *Karren* — sikawka dwukołowa; *Wagen* — sikawka czterokołowa; 2) *syringa f.*, strzykawka *f.* (medycyna).

Sprítzen, *sn.* = *s*, *pl.* —, *dim.* od *Spritze*, sikaweczka *f.*, mała strzykawka.

Sprítzen, I. *va.* (haben) 1) bryzgać, sikać; *der Kot sprítzt auf das Kleid* błoto obryzguje suknie; *inund Wasser ins Gesicht* — chlusnąć komu wodę w twarz; 2) lewac, skrapiać, pokrapiać, skropić, pokropić; *die Straße* — skrapiać ulicę; 3) strzykać, strzyknać, wstrzykiwać, wstrzyknąć; = *einprítzen*; *wystrzykiwać*, *wystrzyknąć*; = *ausprítzen*; II. *vn.* (haben i sein) 1) bryzgać, bryznąć; sikać, siknąć; *der Kot sprítzt* błoto bryzga; *das Blut sprítzt* in die Höhe krew trysnęła w górę; 2) z lekka padać, rosic (o deszczu); = *leicht regnen*; 3) die *Feder sprítzt* pióro pryska; 4) odbywać, odbyć małą podróż; *wohin sprítzest du schon wieder?* dokąd znou się wybierasz?

Sprítzen, *sn.* = *s*, bryzganie *n.*, sikanie *n.*; kropienie *n.*, skrapianie *n.*; strzykanie *n.*, wstrzykiwanie *n.*, wstrzykiwanie *n.*

Sprítzenarbeiter, *sm.* = *s*, *pl.* —, pompier *m.*, strażnik ogniowy.

Sprítzenhaus, *sn.* = *es*, *pl.* = *h**ä**u**s**e**r*, wozownia *f.* na sikawki.

Sprítzenleute, *Sprítzenmänner*, *sm. pl.*, *Sprítzenmannschaft*, *sf. pl.* = *n*, pompierzy *pl.*, strażnicy ogniowi, ludzie *pl.* do służby sikawek parowych.

Sprítzenmacher, *sm.* = *s*, *pl.* —, fabrykant *m.* sikawek, strzykawek.

Sprítzenmeister, *sm.* = *s*, *pl.* —, dozorca *m.* sikawek (pożarowych).

Sprítzenrohr, *sn.* = *e**s*, *pl.* = *e*, rura *f.* u sikawki.

Epr'i'ken'schlaud, *sm.* -(e)š, *pl.* =schläuche, kiszka skórzana u sikawki.

Epr'i'ker, *sm.* =š, *pl.* — 1) człowiek sikający, skrapiający; także: pompier *m.*; 2) bryzg *m.*, siknięcie *n.*; chlust *m.*; 3) drobny deszcz; 4) wycieczka *f.*; 5) wino *n.* z wodą sodową albo mineralną.

Epr'i'kfahrt, *sf.* *pl.* =en, jazda wycieczkowa, wycieczka *f.*

Epr'i'kšidš, *sm.* =eš, *pl.* =e, pryskacz *m.*

Epr'i'kšlajše, *sf.* *pl.* =n, oblejka *f.*

Epr'i'kšleč, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Epr'i'kšlečen, *sm.* =š, *pl.* —, plama *f.* z obryzgnięcia.

Epr'i'kšbedene(š), *sn.* =en, legumina szprycowana (kucharsko).

Epr'i'kšhah, *sm.* =(e)š, *pl.* =šähne, kurek natryskowy (u maszyn parowych).

Epr'i'kšlaune, *sf.* *pl.* =n, koneweczka *f.* do podlewania.

Epr'i'kšluchen, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Epr'i'kšbedeneš.

Epr'i'kšleder, *sn.* =š, fartuch *m.* u wozu (dla ochrony przed obryzaniem błotem).

Epr'i'kšlodž, *sn.* =(e)š, *pl.* =löšer, — deš Walšidžes pryskawka *f.*

Epr'i'kšudeln, *sf.* *pl.* makaron szprycowany.

Epr'i'kšrahmen, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Epr'i'kšleč.

Epr'i'kšregen, *sm.* =š, *pl.* —, drobny deszcz; = Epr'i'kšregen.

Epr'i'kšrohre, *sf.* *pl.* =n, strzykawka *f.*

Epr'i'kšteig, *sm.* =(e)š, ciasto szprycowane.

Epr'i'kštour, *sf.* *pl.* =en, obacz Epr'i'kfahrt.

Epr'i'kš(an)wurf, *sm.* =(e)š, *pl.* =würfe, wyprawa *f.* z narzutem żyrowym (budown.).

Eprö'de, *adi.* 1) kruchy, łamiący się, kruszący się; =š Erž ostra ruda; 2) ostry, szorstki, chropawy (*n. p.* włos); 3) (obraz.) wstydlawy, nieprzystępny; eine šdöne Eprö'de piękność nieprzystę-

pna, dumna, (ironicznie:) niewiniątko *n.*; — *adv.* tun drożyc się.

Eprö'defum, *sn.* =š, drożenie *n.* się.

Eprö'digteit, *sf.* *pl.* =en, 1) szorstkość *f.*, chropawość *f.*; 2) kruchość *f.*; 3) (obraz.) opryskliwość *f.*, nieprzystępnosć *f.*, drożenie *n.* (się).

Epröš, *sm.* =šes, *pl.* =šfe(n), Epröšse, *sm.* =n, *pl.* =n, 1) latorośl *f.*, (wy)rostek *m.*, wypustek *m.* (roślinnictwo); Epröšsen treiben wypuszczać latorośle, rostkować; 2) (przenośnie:) latorośl *f.*, potomek *m.*, plemiennik *m.*, dziecko *n.*

Epröššden, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Epröš mała latorośl, mały rostek.

Epröšše, *sf.* *pl.* =n, 1) szczebel *m.* u drabiny; (obraz.) die ersten =n deš Rühmes erklimmen osiągnąć pierwszego szczebla do sławy; 2) listewka *f.* w oknie, poprzeczne drewna w ramach u okien, w które szyby się wprawia; 3) =n, *pl.* rogi *pl.* (łow.); 3) =n, *pl.* obacz Sommersted.

Epröšsen, *vn.* (sein) 1) puszczać, wypuszczać latorośle, wydawać kły, rostkować (botanika); wschodzić, wyrastać z ziemi (o roślinach); 2) (przenośnie:) von jmdm — pochodzić, powstawać od kogo, rodzić się z kogo.

Epröšsen, *sn.* =š, Epröšjung, *sf.* *pl.* =en, wypuszczenie *n.* latorośli; wschodzenie *n.* roślin; (obraz.) pochodzenie *n.*, rodzenie *n.* się z kogo.

Epröšsend, *adi.* i *ppr.* od sprošsen kiełkujący, wschodzący (o roślinach).

Epröšsentohl, *sm.* kapusta wyrostkowa, brukselska, podczas *m.*, podcios *m.*

Epröšsentleiter, *sf.* *pl.* =n, drabina *f.* ze szczeblami; (obraz.) szczeble *pl.* do sławy.

Epröšser, *sm.* =š, *pl.* —, słowik szary.

Epröššling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) latorośl *f.*, wypustek *n.* (botanika); 2) (obraz.) potomek *n.*, plemiennik *m.*

Eprö'tte, *sf.* *pl.* =n, sprot, *m.* (rybka morska).

Eprö'tterz, *sn.* =eš, *pl.* =e, siaraczan *m.* otowiu.

Eprüč, *sm.* =(e)š, *pl.* Eprüče, 1) zdanie moralne, przypowieść *f.*, sentencja *f.*, napis *m.*; maksyma *f.*, motto *n.*, godło *n.*; ein weißer — mądra przypowieść; eine Sammlung von Eprüčen zbiór *m.* przypowieści; die Eprüče Salomons przypowieści Salomona; 2) orzeczenie *n.*, wyrok *m.*; = Urteilsprüč; — der Geschworenen verdykt *m.*, orzeczenie *n.* przysięgłych; šhiedärichtlicher — wyrok, orzeczenie sądu polubownego; eine Sače zum =e bringen rzecz poddać orzeczeniu sądowemu; die Sače steht zum =e albo auf den — rzecz jest już blika rozstrzygnięcia, wyrok w tej sprawie wkrótce zapadnie; einen — fällen orzec, wydać wyrok.

Eprüčartig, *adi.* sentencyjny, przypowieściowy.

Eprüčbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, książka *f.* z przypowieściami, zbiór *m.* przypowieści.

Eprüčhdichter, *sm.* =š, *pl.* —, poeta przypowieściowy.

Eprüčhdichtung, *sf.* *pl.* =en, poezja przypowieściowa.

Eprüčhdlečen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Eprüč, przypowieściowa *f.*

Eprüčhgedicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, poemat *m.*, wiersz *m.* przypowieściowy.

Eprüčhlein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Eprüč, mała przypowieściowa *f.*

Eprüčkollegium, *sn.* =(š), *pl.* =gien, kolegium orzekujące, wyrokujące.

Eprüčmann, *sm.* obacz Šhiedšmann.

Eprüčreidž, *adi.* obitujały w przypowieści, w sentencji.

Eprüč'reiç, *adi.* będący w stadium, w którym już wyrokować można; die Sače išt šdon — już jest na czasie, by o tej rzeczy pomówić.

Sprun'ksammlung, *sf. pl.* -en, zbiór m. przypowieści.

Sprun'kweise, *adi.* przypowieściowy; *adv.* przypowieściowo.

Sprun'kwort, *sn.* obacz Sprichwort.

Sprun'del, *sm.* =s, *pl.* —, 1) tryskanie n., szumienie n., pienienie n. się, wrzenie n. = daß Sprudeln; 2) woda wytryskująca, źródło tryskające; zdroj m. (wrzającej wody); = Quelle; (obraz.) — von Worten potok m. słów.

Sprun'delbrunnen, *sm.* =s, *pl.* —, zdroj m.

Sprudelen', *sf. pl.* -en, 1) obacz Sprudel 1); 2) (obraz.) potok m. słów, gadanie przedkie, bezustanne.

Sprun'delig, *adi.* niespokojny, żywy.

Sprun'delkopf, *sm.* =es, *pl.* -köpfe, zapalenie n., gorączka m.

Sprun'deln, *vn.* (haben) 1) wytryskiwać, ciec, ciurkać, ciurczeć; wrzeć, pienić się (wytryskując); 2) (przenośnie:) von Wiß — być pełnym dowcipu, kipieć dowcipem; sprudeln der Wiß dowcip tryskający, niewyczerpany; in sprudeln der Laune być w doskonałym humorze.

Sprun'deln, *sn.* =s, tryskanie n., szumienie n., wrzenie n.; (obraz.) — daß Geistes blyskotliwa ruchowość umysłu.

Sprun'delquelle, *sf. pl.* -n, źródło tryskające.

Sprun'delstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kamień karlsbadzki.

Sprun'dhaugen, *sn. pl.* oczy czarujące, czary miotające.

Sprun'hern, I *va.* (haben) wyrzucać, wypryskiwać, pryskać; Funten — sypać iskry; Wasser — wyrzucać wodę; (obraz.) seine Blide — Verderben, Rache jego spojrzenia sieją zgnęb, pałają zemstą; II. *vn.* (haben) 1) pryskać, tryskać, wyrzucać; vor Mut — wrzeć, kipieć, pienić się od złości; aus ihren Augen sprüht Lebensluft z jej oczu tryska chęć do życia; Verderben sprüht aus seinem

Blid wzrok jego zgnębnieńska groty; 2) es sprüht Mir, drobny deszcz pada; III. sprühend, *ppr.* i *adi.* tryskający, pryskający; -er Wiß niewyczerpany dowcip.

Sprun'hen, *sn.* =s, 1) tryskanie n., pryskanie n.; Funten — sypanie n. się iskier; 2) obacz Sprühregen.

Sprun'hener, *sn.* =s, *pl.* —, ogień syjący się.

Sprun'hunte, *sm.* =n, *pl.* =n, iskra f.

Sprun'hregen, *sm.* =s, *pl.* —, drobny deszczyk, pomorszczyzna f.

Sprun'hrensel, *sm.* =s, *pl.* —, osoba bardzo dowcipna.

Sprung, *sm.* =(e)s, *pl.* Sprünge, 1) skok m., sus m.; großer, weiter — wielki, daleki skok; einen — tun skok zrobić, susa dać, skoczyć; mit einem -e jednym skokiem, usem; in Sprüngen skokami, susami, skacząc; mit weiten Sprüngen wielkimi skokami; ich will einen — nach Hause machen chęć skoczyć do domu; kleine Sprünge machen poskakiwać; (obraz.) auf dem -e sein tuż rzucić się, skoczyć (na ofiarę); przykucnąć do skoku (o zwierzętach); właśnie być na wyjściu, na wyjeździe, na wychodnem, na wyjezdne, właśnie mieć wyjść, wyjechać, właśnie mieć co zrobić, przedsięwziąć; ich war schon auf dem -e zu dir właśnie miałem, chciałem pójść do ciebie; damit kann er keine großen Sprünge machen niewiele tem może zrobić, dokazać, niewiele sobie może pozwolić; es ist nur ein — zu ihm stąd do niego tylko dwa kroki, bardzo blisko; nur auf einen — wohin kommen przysięść, przybyć dokąd tylko na chwilkę; 2) (przenośnie:) wybieg m., figiel m.; hinter jmds Sprünge albo Schliche kommen poznać, odkryć czyje figle, wybiegi, wykrety; wieder auf seine alten Sprünge kommen znnowu do dawnego, do dawnych nawyczek wró-

cić; 3) (obraz.) jmdm auf die Sprünge helfen podać komu sposób, jak sobie ma poradzić; użyczyć komu pomocy; 4) pęknięcie n., pęknięcie n. = Riß; rozpadlina f., szczelina f. = Spalt; padanie n. się (skóry); daß Glas hat einen - befommen szklanka pękła; die Mauer ist voll Sprünge w murze pełno szczelin; Sprünge befommen popadać się (o skórze); rozpadać się (o murze); 5) ein - Neße stado n. sarn; = Rudel.

Sprun'ngbein, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, skokowa kość (anat.).

Sprun'ngbreit, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, trambolina f.

Sprun'ngieder, *sf. pl.* -n, sprężyna f.

Sprun'ngfertig, *adi.* gotowy do skoku.

Sprun'ngelent, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, staw skokowy.

Sprun'nghaft, *adi.* 1) skoczny; *adv.* skokami, w skokach; 2) przerywany, niezupełny; = in Sprüngen.

Sprun'nghaftigkeit, *sf.* skoczność f.; przeskakiwanie n.

Sprun'ngriemen, *sm.* =s, *pl.* —, rzemyk m. od poprzęgu do uzdy.

Sprun'ngspinne, *sf. pl.* -n, płas m. (pająk).

Sprun'ngweise, *adv.* skokami, w skok.

Sprun'ngweite, *sf. pl.* -n, szerokość f. skoku.

Sprun'te, *sf. pl.* -n, (poufale) zamiast Speichel, ślina f., plwocina f.

Sprun'ten, *va.* i *vn.* (haben) 1) pluć, plunąć; 2) womitować, rzygać; = Erbrechen.

Sprun'ten, *sn.* =s, plucie n.; womitowanie n.

Sprun'ter, *sm.* =s, *pl.* —, spluwacz m.

Sprun't, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) duch m., strach m., straszyno n., widmo n.; = Gespenst; 2) wrzawa f., hałas m., niespokój m.; = Unruhe.

Sprun'ten, I. *v. impers.* (haben) straszyć; es spukt in dem alten Schlosse w starym zamku straszy, są strachy; es spukt

bei ihm albo in seinem Kopfe
przewróciło mu się w głowie;
II. *vn.* (haben) 1) dieſer Ge-
dante ſpukt noch immer in
meinem Kopfe nie mogę za-
wsze jeszcze pozbyć się tej
myśli, nie mogę wybić sobie
tej myśli z głowy; der Wein
ſpukt in ſeinem Kopfe wino do
głowy mu uderzyło; 2) waſ
ſpukt du denn hier herum?
czego tu laziſz, skradasz się?
3) hałasować, wrzawać robić.

Epu'ten, *sn.* =*s*, Epu'terei',
sf. pl. =*en*, straszenie *n.*, oka-
zywanie *n.* się strachów.

Epu'tgeiſt, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*er*,
strach *m.*, straszyno *n.*, wi-
dmo *n.*

Epu'tgeſchichte, *sf. pl.* =*n*,
powiaſtka *f.* o strachach.

Epu'tgeſtal, *sf. pl.* =*en*,
straszydło *n.*, widmo *n.*

Epu'thaft, *adi.* straszliwy;
adv. od strachów.

Epu'tort, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*,
miejsce, w którym straszy.

Epu'tjunde, *sf. pl.* =*n*,
godzina *f.* duchów (północ *f.*).

Epu'tarbeit, *sf.* zwijanie *n.*
na cewkę.

Epu'tchen, *sn.* =*s*, *pl.* —,
dim. od Spule, mała cewka.

Epu'te, *sf. pl.* =*n*, 1) cewka
f. u kołowrotka; cewka *f.*,
szpula *f.*, szpulka *f.* do na-
wijania nici; auf — wideln
na cewkę nawinąć; = auf-
ſpuſen; 2) dutka *f.*, szpulka
f.; = Federkiel.

Epu'ten, *va.* (haben) na
cewkę nawijać, nawinać,
szpulować; = Aufſpuſen.

Epu'ten, *va.* (haben) wy-
mywać, wymyć, popłukiwać,
plukać; die Wäſche — prze-
plukiwać bieliznę; ſich den
Mund — plukać usta.

Epu'ten, *sn.* =*s*, wymywanie
n., popłukiwanie *n.*, pluka-
nie *n.*

Epu'ter, *sm.* =*s*, *pl.* —,
cewkarz *m.*

Epu'terin, *sf. pl.* =*nen*,
cewkarka *f.*

Epu'ter, *sm.* =*s*, *pl.* —,
Epu'terin, *sf. pl.* =*nen*, ten, ta
co płucze.

Epu'tfaß, *sn.* =*ſſe**s*, *pl.*
=*fäſſer*, Epu'tgeiſſfaß, *sn.* =*e**s*,

pl. =*e*, pomyjak *m.*, pomyj-
nik *m.*

Epu'tförmig, *adi.* cewko-
waty; *adv.* cewkowato.

Epu'tlicht, *sn.* =*(e)**s*, pomyje
pl., wypłuczony *pl.*; wywar
m., wywarzony *pl.* (wódki).

Epu'tjunge, *sm.* =*n*, *pl.*
=*n*, pomywacz *m.*

Epu'tkeld, *sm.* =*(e)**s*, *pl.*
=*e*, kielich *m.* z winem do
popijania.

Epu'tkeſſel, *sm.* =*s*, *pl.* —,
obacz Spülfaß.

Epu'tkübel, *sm.* =*s*, *pl.* —,
skopek *m.* do pomywania,
pomyjnik *m.*

Epu'tladen, *sm.* =*s*, *pl.* —,
obacz Spulrad.

Epu'tmagd, *sf. pl.* =*mägde*,
pomywaczka *f.*

Epu'tnapf, *sm.* =*(e)**s*, *pl.*
=*näpfe*, miſa *f.* do pomywa-
nia, płukania.

Epu'trad, *sn.* =*(e)**s*, *pl.*
=*räder*, snukadło *n.*

Epu'tſpindel, *sf. pl.* =*n*,
walec *m.* u cewki.

Epu'ttrog, *sm.* =*(e)**s*, *pl.*
=*tröge*, płuczka *f.*

Epu'twaſſer, *sn.* =*s*, woda
f. do pomywania, płukania;
pomyje *pl.*

Epu'twürm, *sm.* =*(e)**s*, *pl.*
=*würmer*, glista *f.*

Epu'tzuber, *sm.* =*s*, *pl.* —,
obacz Spülfaß.

Spund, *sm.* =*(e)**s*, *pl.*
Spünde, szpunt *m.*, czop *m.*,
zatyeczka *f.*; wpust *m.*; mit
einem — ſchließen zatkać
czopem; = Spünden.

Epu'tbohrrer, *sm.* =*s*, *pl.*
—, ſwider *m.* do robienia
dziur na czop u beczki.

Epu'tnden, *va.* (haben) (za)-
szpuntować, zatkać czopem.

Epu'tnder, *sm.* =*s*, *pl.* —,
ten co zatyka (beczki) czopem.

Epu'tngeld, *sn.* =*(e)**s*, *pl.*
=*er*, szpuntowe *n.*, oplata *f.*
od beczki piwa, wina, wódki.

Epu'tnhobel, *sm.* =*s*, *pl.*
—, szpuntownik *m.*

Epu'tndloch, *sn.* =*(e)**s*, *pl.*
=*löcher*, dziura *f.* na czop.

Epu'tndwand, *sf. pl.* =*mände*,
ściana *f.* w słupy pionowe.

Epu'tndzapfen, *sm.* =*s*, *pl.*
—, szpunt *m.*, czop *m.*

Epu'tndzieher, *sm.* =*s*, *pl.*
—, obcegi *pl.* do wyciąga-
nia czopów.

Epu't, *sf. pl.* =*en*, 1) ślad
m. (nogi = Fußſpur), trop
m. (n. p. zwierzęcia); po-
szlaka *f.*; eš war keine —
vom Wilde zu finden nie
można było znaleźć tropu
zwierzera; man fand =*en* im
Schnee zaleziono ślady w
śniegu; der — nachgehen iść
śladem, trzymać się śladu,
szlakować; jundš =*en* ent-
decken odkryć czyj ślad, wy-
śledzić, któregoś ktoś szedł,
jechał i. t. p.; jundm auf
die — kommen wyśledzić
kogo, (także:) dociec czyich
zamysłów; jundm auf der
— sein mieć czyj ślad, śle-
dzić kogo; einer Sache auf
die — kommen wyśledzić co;
jundm auf die — zu kommen
ſuchen starać się, uſiłowac
wykrzyć czyj ślad; jundn auf
die — bringen naprowadzić
kogo na ślad, na trop; jundn
von der — abbringen odwieść
kogo od śladu, sprowadzić
kogo z tropu; die — verlieren
stracić ślad; die =*en* untereš
Daſeinš ślady naszego ży-
wota; =*en* der Finger ſlady
(od) palców; (obraz.) jundš
=*en* folgen iść czym śladem,
iść za czym przykładem;
=*en* hinterlaſſen pozostawić
ślady; man bemerkt noch an
ihm =*en* ſeiner Krankheit wi-
dać jeszcze na nim ślady jego
choroby; von der Feſtung iſt
keine — mehr vorhanden nie
ma ni znaku (z) tej twierdzy;
die =*en* der göttlichen Vor-
ſehung znaki, dowody bo-
skiej opatrności; (poufale:)
keine —! ani znaku! ani
ślada! ani krzty!; er weiß
albo hat keine — vom Pol-
niſchen nie ma pojęcia o je-
zyku polskim; davon weiß
er keine — nie wie nie o
tem; 2) tor kolejowy, droga
kolejowa (kolejn.).

Epu'trbiene, *sf. pl.* =*n*,
pszczola śledząca, isk *m.*,
judasz *m.*, skał *m.*, skała *f.*,
skałka *f.*

Spürbreite, *sf. pl. =n, 1)* szerokość *f. toru kolejowego* (kolejn.); *2)* odległość *f. koła prawego od lewego u wozu.*

Spüren, *ra. (haben) 1)* nach etw. — tropić, śledzić, dochodzić czego; *2)* czuć; *Kälte* — czuć zimno; *Spürst du nicht?* — nie nie czujesz? *eine Neigung für jmdn* — mieć skłonność, chęć do kogo; *3)* (obraz.) miarkować, zwąchać, spostrzedz się; *Spürst du in diesen Worten nicht Ironie?* — nie miarkujesz w tych słowach ironii?

Spüren, *sn. =s, 1)* śledzenie *n.*, tropienie *n.*, szlakowanie *n.*; *2)* czucie *n.*

Spürer, *sm. =s, pl. —, 1)* odnalezca *m.*; *2)* obacz *Spürhund*; *3)* szpieg *m.*; = *Spion.*

Spürerei, *sf. pl. =en, śledzenie n.*, dochodzenie *n.*; = *Spüren*; szpiegostwo *n.*; = *Spionage.*

Spürerweiterung, *sf. pl. =en, rozszerzenie n. toru* (kolejn.).

Spürflausche, *sf. pl. =n, opornica f.*, szyna oporowa (kolejn.).

Spürhund, *sm. =es, pl. =e, 1)* wyżeł *m.*, naśladnik *m.*, pogoniec *m.* (pies); *2)* szpieg *m.*

Spürkraft, *sf. węż m.*, moc *f.* wietrzenia, tropienia wężem.

Spürkraut, *sm. =es, pl. =frünze, krysa f.* obręczy, rąbek *m.* obręczy, obrzeże *n.* (kolejn.).

Spürkrautrinne, *sf. pl. =n, żłobek m.* krzyżownicy, żłobek rozjazdu (kolejn.).

Spürlager, *sn. =s, pl. —, gniazdo n.*; *hängendes* — gniazdo wiszące; *Seiten-* gniazdo ścienne (kolejn.).

Spürlehre, *sf.*, **Spürmaß**, *sn. =es, pl. =e, toromierz m.*, *prawidło n.*, do toru (kolejn.).

Spürmaß, *sn. =es, pl. =e, — der Räder* wymiar *m.* rozstawu kół (kolejn.).

Spürloß, *adv.* bez śladu; — *verschwinden* zaginać bez śladu.

Spürmaße, *sf. pl. =n, do-* bry nos.

Spürofen, *sm. =s, pl. =öfen*, spustowy piec.

Spürplatte, **Spürscheibe**, *sf. pl. =n, obacz Spürlager.*

Spürtratte, *sf. pl. =n, iehneumon m.* (zwierzę).

Spürtrce, *sf. pl. =n, mo-* krzycznik *m.* (rośl.).

Spürtrüffel, *sm. =s, pono-* wa *f.*

Spürtrinn, *sm. =(e)s, zmysł m.* powonienia, nos *m.*, węch *m.* (także obraz.).

Spürweite, *sf.* szerokość *f. toru* (kolejn.).

Spürten, *sich —, vr. (ha-* ben) spieszyć się, pospieszać, kwapić się, ukwapić się, związać się.

St! *interi.* cicho!

Staat, *sm. =es, pl. =en, 1)* państwo *n.*, mocarstwo *n.*, kraj *m.*; *der deutsche* — Państwo Niemieckie; *die Vereinigten =en Stany* Zjednoczone Ameryki; *2)* rząd *m.* (w państwie); *er ist vom =e bejohdet* pobiera płacę od rządu; *3)* parada *f.*, okazałość *f.*, świetność *f.*, przepych *m.*; = *Pracht, Pomp, Aufwand*; *zum =e dienen* służyć do parady, do świetnej wystawy; — *machen paraden* wystać; *mit etw. — machen* popisywać się czem; *Kleider zum =e* suknie *pl.* od parady, *paradne stroje*; *sich in — werfen* ubrać się w galę, *paradny strój przybrać*; *wiel — (mit Kleidern) machen* stroić się, strojony się ubierać, *elegantować się*; (obraz.) *mit dieser Arbeit kann er nicht viel — machen* tą pracą nie bardzo popisywać się może, *ta praca niewiele zaszczytu mu przynosi*; *4)* stan *m.*; = *Stand, Zustand.*

Staatbeschreibung, *sf. pl. =en, geografia polityczna.*

Staatbund, *sm. =es, pl. =bünde*, związek *m.* państw.

Staatengeschichte, *sf.* historia *f.* państw.

Staatenfunde, **Staatlen-** lehre, *sf.* nauka *f.* o pań-

stwie, polityka *f.*, umiejętności polityczne.

Staatensystem, *sn. =(e)s, pl. =e, system państwowy, polityczny.*

Staatlich, *adi.* państwowy. rządowy, publiczny; *adv.* państwowo, rządowo, publicznie.

Staatshabgabe, **Staatshaus-** auflage, *sf. pl. =n, podatek państwowy.*

Staatshatten, *sf. pl.* akta państwowe, publiczne.

Staatshafte, *sf. pl. =n, akcja państwowa, papier publiczny.*

Staatshaktion, *sf. pl. =en, 1)* sprawa państwowa; *etw. zu einer — aufbaußen* nadać czemu przesadne znaczenie, *z drobnostki robić sprawę ogromnej wagi*; *2)* działalność *f.*, działanie *n.* państwa, rządu.

Staatshamt, *sn. =(e)s, pl. =ämter*, urząd państwowy, publiczny.

Staatshangehörige(r), *sm. =en, pl. =e(n), poddany m.*, obywatel *m.* państwa.

Staatshangehörigkeit, *sf.* poddaństwo *n.*, obywatelstwo państwowe.

Staatshangelegenheit, *sf. pl. =en, interes m.*, sprawa *f.* państwa, stanu, sprawa publiczna.

Staatshangestellte(r), *sm. =en, pl. =e(n), urzędnik m.*, służa *m.* państwowy.

Staatshankleih, *sf. pl. =n, pożyczka państwowa.*

Staatshankstalt, *sf. pl. =en, zakład m.*, instytut *m.* państwowy.

Staatshankwalt, *sm. =(e)s, pl. =wälte, prokurator m.*, oskarżyciel publiczny.

Staatshankwaltschaft, *sf.* prokuratoria *f.*, urząd *m.* prokuratora.

Staatshankweisung, *sf. pl. =en, asygnacja f.*, asygnata *f.* rządowa, przekaz rządowy.

Staatshankzeiger, *sm. =s, pl. —, gazeta urzędowa, rządowa.*

Staatshankchiv, *sn. =(e)s, pl. =e, archiwum rządowe.*

Staa'tsaußsicht, *sf.* nadzór państwowy.

Staa'tsausgabe, *sf. pl.* =n, wydatek państwowy; Voranschlag der =n bilans *m.*

Staa'tsbahn, Staa'tsreisenbahn, *sf. pl.* =n, kolej państwowa, droga żelazna państwowa.

Staa'tsbank, *sf. pl.* =en, bank państwowy, rządowy.

Staa'tsbankrott, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, bankructwo państwa.

Staa'tsbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =(e)n, urzędnik państwowy.

Staa'tsbürger, *sm.* =š, *pl.* —, obywatel *m.* (państwa).

Staa'tsbürgerlich, *adi.* obywatelski; *adv.* po obywatelsku.

Staa'tsbürgerrecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, prawo *n.* obywatelstwa, obywatelskie.

Staa'tsbürgerschaft, *sf.* Staa'tsbürgertum, *sn.* =š, obywatelstwo państwowe.

Staa'tsdegen, *sm.* =š, *pl.* —, szpada *f.* od parady.

Staa'tsdiener, *sm.* =š, *pl.* —, sługa, urzędnik państwowy, publiczny.

Staa'tsdienst, *sm.* =eš, służba państwowa, publiczna.

Staa'tsdomäne, *sf. pl.* =n, dobra państwowe, rządowe.

Staa'tseigentum, *sm.* =(e)š, własność *f.*; posiadłość *f.* rządowa, państwowa.

Staa'tseinkommen, *sn.* =š, Staa'tseinkünfte, *s. pl.* dochody *pl.* państwa, państwowe, rządowe.

Staa'tseinkünfte, *sf. pl.* =en, interwencya *f.*, ingerencya *f.*, wdanie *n.* się, wmięszanie *n.* się państwa.

Staa'tseinrichtung, *sf. pl.* =en, instytucya państwowa, urządzenie państwowe.

Staa'tserhaltend, *adi.* konserwatywny, zachowawczy; =e Parteien stronnictwa konserwatywne.

Staa'tsexamen, *sn.* =š, *pl.* =mina, egzamin rządowy; = Staatsprüfung.

Staa'tsfach, *sn.* =(e)š, *pl.* =fächer, polityka *f.*

Staa'tsfeind, *sm.* =eš, *pl.* =e, nieprzyjaciel *m.* państwa, anarchista *m.*

Staa'tsfinanzen, *sf. pl.* finanse państwowe, dochody *pl.* państwa.

Staa'tsform, *sf. pl.* =en, kształt *m.*, forma *f.* rządu.

Staa'tsgebäude, *sn.* =š, *pl.* —, 1) budynek państwowy, publiczny; 2) budowla *f.* państwa, urządzenia państwowe.

Staa'tsgebiet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, terytorjum państwowe, obszar *m.* państwa.

Staa'tsgefährlich, *adi.* niebezpieczny dla państwa, dla rządu, anarchistyczny.

Staa'tsgefälle, *sn.* =š, *pl.* —, niestałe dochody państwa; danina *f.*, podatki *pl.*, opłaty publiczne.

Staa'tsgefangene(r), *sm.* =en, *pl.* =(e)n, więzień *m.* stanu, więzień polityczny.

Staa'tsgefängniß, *sn.* =š, *pl.* =š, więzienie *n.* dla więźniów stanu, więzienie polityczne.

Staa'tsgeheimniß, *sn.* =š, *pl.* =š, tajemnica polityczna.

Staa'tsgelder, *sn. pl.* pieniądze publiczne.

Staa'tsgeschäft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, interes państwowy; (poufale:) interes zyskowny.

Staa'tsgefetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa państwowa.

Staa'tsgevalt, *sf. pl.* =en, władza państwowa, publiczna.

Staa'tsgläubiger, *sm.* =š, *pl.* —, wierzyciel *m.* państwa.

Staa'tsgrundbesitz, *sm.* =eš, posiadłość państwowa, dobro *n.* państwa.

Staa'tsgrundgesetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa zasadnicza.

Staa'tsgut, *sn.* =eš, *pl.* =güter, majątek *m.* państwa, dobro publiczne.

Staa'tshandbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, almanach, rocznik, szematyzm państwowy.

Staa'tshandel, *sm. pl.* za-targi państwowe, polityczne.

Staa'tshandhalt, *sm.* =(e)š, finanse państwowe, gospodarka państwowa.

Staa'tskalender, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Staatshandbuch.

Staa'tskanzlei, *sf. pl.* =en, kancelarya *f.* państwa.

Staa'tskanzler, *sm.* =š, *pl.* —, kanclerz *m.* państwa.

Staa'tskasse, *sf. pl.* =n, kasa państwowa, rządowa.

Staa'tsketerl, *sm.* =eš, *pl.* =e, poczciewiec *m.*; człowiek obrotny (poufale).

Staa'tskirche, *sf.* kościół państwowy, religia w państwie państwowa.

Staa'tskleid, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, suknia paradna, od parady.

Staa'tsklug, *adi.* polityczny; *adv.* politycznie.

Staa'tsklugheit, *sf.* polityka *f.*

Staa'tskörper, *sm.* =š, *pl.* —, ciało *m.* państwa, ciało polityczne.

Staa'tskredit, *sm.* =(e)š, kredyt *m.* państwa, kredyt publiczny.

Staa'tskunde, Staa'tskunit, *sf.* polityka *f.*

Staa'tskundige(r), *sm.* =en, *pl.* =(e)n, mąż *m.* stanu, polityk *m.*

Staa'tskuntzche, *sf. pl.* =n, powóz paradny, od parady.

Staa'tsklast, *sf. pl.* =en, ciężar publiczny.

Staa'tslehre, *sf.* obacz Staatswissenschaft.

Staa'tslexikon, *sn.* =š, *pl.* =zifa, leksykon *m.*, słownik *m.* polityczny.

Staa'tslist, *sf.* chytrósć dyplomacyjna.

Staa'tsmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, mąż *m.* stanu, dyplomata *m.*

Staa'tsmännlich, *adi.* dyplomacyjny; =e Weisheit dyplomacya *f.*; *adv.* dyplomacyjnie.

Staa'tsmaxime, *sf. pl.* =n, maksyma *f.*, zasada *f.* polityczna.

Staa'tsminister, *sm.* =š, —, minister *m.* stanu.

Staa'tsministerium, *sn.* =š, *pl.* =rien, ministerium *n.* stanu.

Staa'tsoberhaupt, *sn.* =eš, *pl.* =häupter, głowa *f.*, naczelnik *m.* państwa.

Staa'tsobligation, *sf.* *pl.* -en, obligacya *f.*, zapis *m.* długu państwowego.

Staa'tsöfonomie, *sf.* gospodarka państwowa.

Staa'tspächter, *sm.* -s, *pl.* -, dzierżawca *m.* dóbr państwowych.

Staa'tspapier, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, 1) akta polityczne; 2) papiery państwowe (wartościowe).

Staa'tspolizei, *sf.* policya państwowa, polityczna.

Staa'tsproceß, *sm.* -s, *pl.* -e, proces polityczny.

Staa'tsprüfung, *sf.* *pl.* -en, egzamin rządowy.

Staa'tsrat, *sm.* -(e)s, *pl.* -räte, rada *f.* stanu; radca *m.* stanu.

Staa'tsrecht, *sn.* -es, prawo państwowe.

Staa'tsrechtlich, *adi.* prawa państwowego dotyczący; = Frage kwestya *f.* prawa państwowego; kwestya konstytucyj dotycząca; = Verfassungfrage.

Staa'tsrechtslehrer, *sm.* -s, *pl.* -, nauczyciel *m.* prawa państwowego.

Staa'tsreligion, *sf.* obacz Staatskirche.

Staa'tsruder, *sn.* -s, ster *m.* rządu; das — führen być u steru rządu, kierować sprawami państwa.

Staa'tsruhe, *sf.* *pl.* -n, sprawa państwowa, państwa.

Staa'tsruhe, *sm.* -es, skarb *m.* państwa, skarby publiczny.

Staa'tsruheamt, *sn.* -(e)s, *pl.* -, urząd skarbowy.

Staa'tsruhe, *sn.* -(e)s, nawa państwowa (wyraz retoryczny).

Staa'tsruhe, *sf.* *pl.* -en, dług państwowy, państwa.

Staa'tsruhe, *sm.* -(e)s, *pl.* -, zapis *m.* długu państwowego.

Staa'tsruhe, *sm.* -s, *pl.* -, sekretarz *m.* stanu.

Staa'tsruhe, *sn.* -s, *pl.* -, pieczęć *f.* państwa.

Staa'tsruhe, *sf.* *pl.* -n, podatek państwowy.

Staa'tsruhe, *sm.* -(e)s, *pl.* -, zamach państwowy.

Staa'tsruhe, *adi.* rewolucyjny, powstańczy, rokoszański.

Staa'tsruher, *sm.* -s, *pl.* -, rewolucjonista *m.*, rokoszanin *m.*

Staa'tsruhe, *sf.* *pl.* -en, rewolucya *f.*, rokosz *m.*

Staa'tsruher, *sm.* -s, *pl.* -, dyplomata *m.*

Staa'tsruher, *sf.* *pl.* -en, reforma polityczna.

Staa'tsruher, *sn.* -s, *pl.* -, zbrodnia *f.* stanu.

Staa'tsruher, *sm.* -s, *pl.* -, zbrodniarz *m.* stanu.

Staa'tsruher, *sf.* *pl.* -en, konstytucya *f.*, urząd rządowy.

Staa'tsruher, *sn.* -s, *pl.* -, majątek państwowy.

Staa'tsruher, *sm.* -(e)s, zdrada *f.* stanu; = Hochverrat.

Staa'tsruher, *sm.* -s, *pl.* -, zdrajca *m.* stanu; = Hochverräter.

Staa'tsruher, *sm.* -(e)s, *pl.* -träge, traktat *m.*, układ *m.* między państwami.

Staa'tsruher, *sf.* administracya państwowa, zarząd *m.* państwa.

Staa'tsruher, *sm.* -s, *pl.* -, powóz paradny, od parady.

Staa'tsruher, *sf.* obacz Staatsruhe.

Staa'tsruher, *sn.* -s, sprawy państwowe, wszystko co państwa dotyczy.

Staa'tsruher, *adi.* państwu przeciwny, szkodliwy.

Staa'tsruher, *s.* *pl.* zamieszki polityczne.

Staa'tsruher, *sm.* -es, *pl.* -e, ekonomista *m.*

Staa'tsruher, *sf.* gospodarstwo państwowe; ekonomia polityczna.

Staa'tsruher, *adi.* ekonomiczny; *adv.* ekonomicznie.

Staa'tsruher, *sf.* nauka *f.* gospodarstwa państwowego; ekonomia polityczna (jako nauka).

Staa'tsruher, *sf.* *pl.* -en, umiejętność polityczna.

Staa'tsruher, *adi.* umiejętności politycznej dotyczący; *adv.* według zasad umiejętności politycznej.

Staa'tsruher, *sn.* -(e)s, dobro *n.* państwa, dobro publiczne.

Staa'tsruher, *sn.* -s, *pl.* -, sala paradna.

Staa'tsruher, *sm.* -s, *pl.* -s, służba, subwencya państwowa, wsparcie rządowe.

Staa'tsruher, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, cel polityczny.

Stab, *sm.* -(e)s, *pl.* Stäbe, 1) laska *f.*, kij *m.*; drąg *m.*, drążek *m.*; berko *n.*; = Zepter; buława hetmańska; = Marschallstab; schwanker — pret *m.*, precik *m.*; Gold in Stäben złoto w sztabach; 2) sztab *m.* (wojskow.); 3) ornament okrągło-wypukły u gzymsu (budown.); 4) (przenośnie:) seinen — weiter gehen powędrować dalej, puścić się w dalszą drogę, odejść; den — über jmdn brechen ostro kogo sądzić, potępić kogo; er ist ber — meines Alters jest mi podporą w mojej starości; 5) laska miernicza; 6) pastorał *m.* (biskupi); Bezeichnung mit Ring und — inwestytura *f.* na biskupstwo.

Staa'tsruher, *adi.* do laski, do pretu podobny.

Staa'tsruher, *sn.* -s, *pl.* -, *dim.* od Stab, kijek *m.*, laseczka *f.*, precik *m.*, palik *m.*, drążek *m.*

Staa'tsruher, *sn.* -s, żelazo sztabowe, sztabikowe, w sztabach; plosa *f.*, płoza *f.*

Staa'tsruher, *sn.* -s, *pl.* -, kijek *m.*, drążek *m.* (ogrodn.)

Staa'tsruher, *va.* (haben) tyczyć, kijkiem, drążkiem podpierać, podeprzeć, do drążka przywiązywać.

Staa'tsruher, *va.* (haben) 1) zgłoskować; = buchstabieren; 2) jmdm den Eid — odczytywać komu formułkę przysięgi.

Staa'tsruher, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, 1) sąd gardłowy; = Blutgericht; 2) sąd niższy, pierwszej instancyi.

Staa'tsruher, *sn.* -(e)s, złoto sztabowe, w sztabach.

Sta' bhammer, *sm.* = *s*, *pl.* = *h*ammer, młot *m.* do kowania sztab.

Sta' bhoebel, *sm.* = *s*, *pl.* —, warkowice *m.*

Sta' bholz, *sn.* = *e*s, *pl.* = *h*ölzer, wanczos *m.*, drzewo *n.* na klepki.

Sta' bi, *adi.* stały, niezmienny; *adv.* stale, niezmiennie.

Stabilie' ren, *ra.* (haben) ustalić.

Stabilisire' ren, *ra.* (haben) stabilizować.

Stabilisire' rung, *sf.* *pl.* = *en*, stabilizacyja *f.*

Stabilität, *sf.* stałość *f.*

Sta' bkrant, *sn.* obacz Stab-
murz.

Sta' blehen, *sn.* = *s*, *pl.* —, lenno biskupie.

Sta' breim, *sm.* = (e)s, *pl.* = *e*, alliteracya *f.* (wierszowanie).

Sta' bszarz, *sm.* = *e*s, *pl.* = *sz*arte, lekarz sztabowy.

Sta' bsoffizier, *sm.* = *s*, *pl.* = *e*, oficer sztabowy.

Sta' bquartier, *sn.* = (e)s, *pl.* = *e*, kwaterya *f.* sztabu, kwaterya główna.

Sta' bstrompeter, *sm.* = *s*, *pl.* —, trębacz *m.* (wojsko).

Sta' btierehen, *sn.* *pl.* zieleńca *f.* (rośl.).

Sta' bträger, *sm.* = *s*, *pl.* —, niosący *m.* berło, buławę lub pastorał.

Sta' bwerk, *sn.* = (e)s, *pl.* = *e*, całość *f.* gotyckich słupów (architekt.).

Sta' bwurf, *sf.* *pl.* = *en*, świętoziel *m.*, boże drzewko.

Sta' bel, *sm.* = *s*, *pl.* = *n*, 1) żądło *n.* (pszczoł, ós i t. p.); (obraz.) seine Worte haben einen — in meinem Herzen zurückgelassen słowa jego w mojem sercu żądło zostawiły, ubodły mnie; 2) cieriń *m.* (n. p. róży), kołec *m.*; 3) oścień *m.*; = Dörsenstachel; mit dem — antreiben popędzać kłując ościeniem; wider den — lecken opieierać się; 4) (przenośnie): bodziec *m.*, zachęta *f.*, popęd *m.*; = Anreiz.

Sta' belähntlich, *adi.* podobny do kołca, do żądła.

Sta' belähre, *sf.* *pl.* = *n*, kłos kołczasty.

Sta' belbart, *sm.* = (e)s, *pl.* = *b*ärte, broda kołczasta.

Sta' belbauch, *sm.* = (e)s, *pl.* = *b*äuche, kołcobrzuch *m.* (ryba).

Sta' belbeerbusch, *sm.* = *e*s, *pl.* = *b*üsch, Sta' belbeer-

strauch, *sm.* = (e)s, *pl.* = *s*träucher, krzak *m.* agrestu.

Sta' belbeere, *sf.* *pl.* = *n*, agrest *m.*, wieprzki *pl.* (rośl.).

Sta' belbraht, *sm.* = (e)s, *pl.* = *b*rähte, drut kołczasty.

Sta' belbrich, *sm.* = *e*s, *pl.* = *e*, jeżówka *f.*, rybojeź *m.* (ryba).

Sta' belkloffer, *sm.* *pl.* ryby *pl.* o kołczastych pleciwach.

Sta' belkörnig, *adi.* kolcowaty.

Sta' belkruht, *sf.* *pl.* = *r*üchte, owoc kołczasty.

Sta' belkuß, *sm.* = *e*s, *pl.* = *f*üße, dwukole *m.* (ryba).

Sta' belgewächs, *sn.* = *s*eß, *pl.* = *s*e, roślina ciernista, kołczasta.

Sta' belgras, *sn.* = *s*eß, *pl.* = *g*räser, sit włosisty.

Sta' belhalband, *sn.* = (e)s, *pl.* = *b*änder, obroza *f.* z kolcami.

Sta' belhäuter, *sm.* *pl.* jeżowce *pl.* (ryby).

Sta' belilig, Sta' belicht, *adi.* kołczasty, kołczasty, kołający, ościsty, żądlasty; (przenośnie): ostry, dogryzający, dokuczliwy.

Sta' beligkeit, *sf.* *pl.* = *en*, kołczastosc *f.*, kołczystosc *f.*; (przenośnie): ostrość *f.*, dokuczliwość *f.*

Sta' belkopf, *sm.* = *e*s, *pl.* = *f*öpfe, cierniogłów *m.* (ptak).

Sta' belloß, *adi.* niemiający kołców, cierni; *adv.* bez kołców, bez cierni.

Sta' belmoßn, *sm.* = (e)s, *pl.* = *e*, buławnik *m.* (rośl.).

Sta' beln, *va.* (haben) 1) (żądlem) kłuć, ukłuć, (u) bódzić; napędzać bodząc; 2) zaostrzać, zaostryżyc; 3) (obraz.) ihn stachel Ehrbegierde żądza zaszczytów go bodzie.

Sta' belkuß, *sf.* *pl.* = *n*üsse, 1) obacz Schapfel; 2) orzech wodny, kasztan wodny, wodna kotewka.

Sta' belpalme, *sf.* obacz Stedpalme.

Sta' belrede, *sf.* *pl.* = *n*, mowa uszczypliwa; = *n*, *pl.* słowa uszczypliwe.

Sta' belreim, *sm.* = (e)s, *pl.* = *e*, wiersz satyryczny.

Sta' belroden, *sm.* = *s*, *pl.* —, płaszczka *f.*, pastynak *m.* (ryba).

Sta' belschneide, *sf.* *pl.* = *n*, rodzaj *m.* ślimaka morskiego.

Sta' belschuppe, *sf.* *pl.* = *n*, kołcołusk *m.* (ryba).

Sta' belschwamm, *sm.* = (e)s, *pl.* = *s*chwämme, kołczak *m.* (grzyb).

Sta' belschwein, *sn.* = (e)s, *pl.* = *e*, jeżowiec *m.*

Sta' belstod, *sm.* = (e)s, *pl.* = *s*töde, kostar *m.*

Sta' beltragend, *adi.* kołczysty.

Sta' belwort, *sn.* = (e)s, *pl.* = *e*, wyraz uszczypliwy.

Sta' bliig, *adi.* obacz Sta-
belig.

Sta' bel, *sm.* = *s*, *pl.* —, 1) obacz Scheune; 2) miejsce, w którym czepie się solankę.

Sta' den, *sm.* = *s*, *pl.* —, 1) pobrzedz *n.*, brzeg *m.*; = Gestade; 2) kejs *m.*, grobla murowana; = Kai.

Sta' dium, *sn.* = (s), *pl.* = *d*ien i = *d*ia, 1) starożytna miara (185 metrów); 2) hipodrom *m.*, miejsce *n.* wyścigów; 2) stadyum *n.*, faza *f.*, okres *m.*, stan zmieniony (n. p. w rozwoju choroby).

Stadt, *sf.* *pl.* Städte, miasto *n.*; gród *m.*; kleine armselige, unbedeutende — miescina *f.*; die innere — śródmieście *n.*; in die — gehen iść do miasta; in der — wohnen mieszkac w mieście; außerhalb der — za miastem; die ganze — sprich schon davon wszystkie już o tem mówią; Bewohnt einer — mieszczanin *m.*

Sta' bdiadel, *sm.* = *s*, szlachectwo miejskie; szlachta

- mieszcząca, patrycyuszostwo *n.*
- Sta dtamt, *sn.* -(e)š, *pl.* -ämter, urząd miejski.
- Sta dtangelegenheit, *sf. pl.* -en, sprawa miejska.
- Sta dtarreßi, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, areszt miejski.
- Sta dtarzt, *sm.* =eš, *pl.* -ärzte, lekarz miejski.
- Sta dtbahn, Sta dt Eisenbahn, *sf. pl.* -en, kolej *m.*, droga *f.* żelazna miejska.
- Sta dtbann, *sm.* =(e)š, sądownictwo miejskie.
- Sta dtbauemeister, *sm.* =š, *pl.* -, budowniczy miejski.
- Sta dtbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =e(n), urzędnik miejski.
- Sta dtbehörde, *sf. pl.* =n, urząd miejski.
- Sta dtbekannt, *adi.* powszechnie znany, notoryczny.
- Sta dtbejagung, *sf. pl.* =en, załoga miejska.
- Sta dtbevölkerung, *sf. pl.* =en, ludność miejska.
- Sta dtbewohner, *sm.* =š, *pl.* -, mieszkaniec *m.* miasta, mieszczanin *m.*
- Sta dtbewohnerin, *sf. pl.* =en, mieszcanka *f.*, mieszcanka *f.*
- Sta dtbezirk, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, dzielnica *f.* miasta, miejska.
- Sta dtbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* -bücher, księga *f.* aktów miejskich, metryka miejska.
- Sta dtbürger, *sm.* =š, *pl.* -, obywatel *m.* miasta, mieszczanin *m.*
- Sta dtbürgerrecht, *sn.* =(e)š, *pl.* -e, prawo *n.* obywatelstwa miejskiego.
- Sta dtchen, *sn.* =š, *pl.* -, *dim.* od Stadt, miasteczko *n.*
- Sta dtchronik, *sf. pl.* =en, kronika *f.*, księga dziejowa miasta.
- Sta dtbund, *sm.* =(e)š, *pl.* -bünde, związek *m.* miast.
- Sta dtordnung, *sf. pl.* =en, statut miejski.
- Sta dter, *sm.* =š, *pl.* - mieszczanin *m.*
- Sta dterin, *sf. pl.* =nen, mieszcanka *f.*
- Sta dttag, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, kongres *m.*, zjazd *m.* delegatów miejskich.
- Sta dtwejen, *sn.* =š, ogół *m.* spraw miejskich.
- Sta dtbedelfrau, *sf. pl.* =en, patrycyszka miejska.
- Sta dtbedelmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =leute, patrycyszka miejski.
- Sta dtflur, *sf. pl.* =en, obszar miejski.
- Sta dtfreiheit, *sf. pl.* =en, przywilej miejski; obszar miejski.
- Sta dtgebäude, *sn.* =š, *pl.* -, budynek miejski.
- Sta dtgebiet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obszar *m.* miasta.
- Sta dtgefängniß, *sn.* =ffeš, *pl.* =ffe, więzienie miejskie.
- Sta dtgeistliche(r), *sm.* =chen, *pl.* =che(n), duchowny miejski.
- Sta dtgeistlichkeit, *sf.* duchowieństwo miejskie.
- Sta dtgemeinde, *sf. pl.* =n, gmina miejska.
- Sta dtgerechtigkeit, Sta dtgeredhtame, *sf.* prawo miejskie, przywilej miejski; sądownictwo miejskie.
- Sta dtgerede, *sn.* =š, obacz Stadtpredch.
- Sta dtgericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd miejski.
- Sta dtgerichtsbareit, *sf.* sądownictwo miejskie.
- Sta dtgespräch, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rozmowa powszechna w mieście; zum — werden stać się przedmiotem rozmów w mieście; daß ist jeßt daß — teraz o tem w całym mieście gadają.
- Sta dtgraben, *sm.* =š, *pl.* =gräben, rów miasto otaczający.
- Sta dtgüter, *sn. pl.* dobra miejskie.
- Sta dthauptmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =leute, starosta miejski.
- Sta dthaus, *sn.* =seš, *pl.* =häuser, ratusz *m.*, dom radny, wieńca *f.*, wieńca *f.*
- Sta dthaushalt, *sm.* =(e)š, gospodarstwo miejskie; bilans, budżet miejski.
- Sta dtiſch, *adi.* miejski; *adv.* po miejsku.
- Sta dtkapelle, *sf. pl.* =n, kapela *f.* muzyka *f.* miejska.
- Sta dtkaffe, *sf. pl.* =n, kasa
- Sta dtkind, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, dziecko w mieście rodzinne; człowiek w mieście rodzony i wychowany, mieszczuch *m.*
- Sta dtkirche, *sf. pl.* =n, główny kościół w mieście, fara *f.*
- Sta dtklaffsch, *sm.* =eš, Sta dtklaffscherei, *sf. pl.* =en, plotki miejskie.
- Sta dtklaffsch, *sm.* =eš, Sta dtklaffscherei, *sf. pl.* =en, plotkarka miejska.
- Sta dtklaffsch, *sm.* =eš, Sta dtklaffscherei, *sf. pl.* =en, plotkarka miejska.
- Sta dtkommandant, *sm.* =en, *pl.* =en, komendant *m.* miasta.
- Sta dtkundig, *adi.* 1) znający miasto; 2) głośny, (w mieście) powszechnie znany.
- Sta dtleben, *sn.* =š, życie *n.* w mieście, miejskie.
- Sta dtleute, *s. pl.* mieszczanie *pl.*
- Sta dtmagistrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, magistrat miejski.
- Sta dtmauer, *sf. pl.* =n, mur *m.* miasta.
- Sta dtmusikant, *sm.* =en, *pl.* =en, Sta dtmusikus, *sm.* -, *pl.* =fici, muzykant, grajek miejski.
- Sta dtnenigkeit, *sf. pl.* =en, miejska nowina.
- Sta dtobligation, *sf. pl.* =en, zapis długu przez miasto wydany, oblig. miejski.
- Sta dtobrigkeit, *sf. pl.* =en, zwierzchność miejska.
- Sta dtpfarrer, *sf. pl.* =n, probostwo miejskie.
- Sta dtpfarrer, *sm.* =š, *pl.* -, proboszcz miejski.
- Sta dtpolizei, *sf.* policja miejska.
- Sta dttrat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, rada miejska; radny, radca miejski.
- Sta dtrecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, prawo miejskie.
- Sta dtregiment, *sn.* =(e)š, *pl.* =n, zarząd miejski.
- Sta dt Richter, *sm.* =š, *pl.* -, sędzia miejski.
- Sta dtſchlüſſel, *sm.* =š, *pl.* -, klucz *m.* (od bramy) miasta.
- Sta dtſchreiber, *sm.* =š, *pl.* -, pisarz miejski.
- Sta dtſchreiberei, *sf. pl.* =en, sekretaryat miejski, pi-sarnia miejska.

Sta'dijnduld, *sf. pl.* =en, dług miejski.

Sta'dijnschule, *sf. pl.* =n, szkoła miejska.

Sta'dijnschultheiß, *sm.* =en, *pl.* =en, sołtys *m.*

Sta'disecretär, *sm.* =s, *pl.* =e, sekretarz miejski.

Sta'disiegel, *sn.* =s, *pl.* —, pieczęć miejska.

Sta'disoldat, *sm.* =en, *pl.* =en, żołnierz miejski.

Sta'dissteuer, *sf. pl.* =n, opłata miejska.

Sta'ditteil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzielnica *f.* miasta.

Sta'dittor, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, brama *f.* miasta.

Sta'dtuhtr, *sf. pl.* =en, zegar miejski.

Sta'dtverordnete(r), *sm.* =ten, *pl.* =te(n), deputowany *m.*, radny *m.* miasta.

Sta'dtverordnetenversammlung, *sf. pl.* =en, rada miejska.

Sta'dtwiertel, *sn.* =s, *pl.* —, dzielnica *f.* miasta.

Sta'dtvoigt, *sm.* =(e)s, *pl.* =vögte, wójt miejski.

Sta'dtvoigtei, *sf. pl.* =en, 1) wójtostwo miejskie; 2) areszt miejski.

Sta'dtwolf, *sn.* =(e)s, lud miejski, mieszczanie *pl.*

Sta'dtwache, *sf. pl.* =n, straż miejska.

Sta'dtwage, *sf. pl.* =n, waga miejska.

Sta'dtwall, *sm.* =(e)s, *pl.* =wälle, wał *m.* naokoło miasta.

Sta'dtwappen, *sn.* =s, *pl.* —, herb *m.* miasta.

Sta'dtweide, *sf. pl.* =n, pastwisko miejskie.

Sta'dtwejen, *sn.* =s, miejskość *f.*, miastowość *f.*; urzędzenia *pl.*, sprawy *pl.* miejskie.

Sta'dtzoll, *sm.* =(e)s, *pl.* =zölle, cło miejskie.

Sta'fette, *sf. pl.* =n, sztafeta *f.*, goniec *m.*, pogoń konna.

Sta'ffage, (wym.: -faż), *sf. pl.* =n, sztafaż *m.*, figury *pl.* (na obrazie); ozdoby *pl.*, upiększenia *pl.*

Sta'ffel, *sf. pl.* =n, stopień *m.*, szczebel *m.* (także prze-

nośnie *n. p.* szczebel do sławy), schód *m.*

Sta'ffelei', *sf. pl.* =en, sztaluga *f.* (malarstwo).

Sta'ffelförmig, *adi.* stopniowy; *adv.* stopniowo.

Sta'ffelgesang, *sm.* =(e)s, *pl.* =jänge, gradual *m.* (muzyka kościelna).

Sta'ffeln, *va.* (haben) ob. Abstufen.

Sta'ffeltarier, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, taryfa stopniowa.

Sta'ffelweije, *adv.* stopniowo.

Sta'ffieren, *va.* (haben) 1) szyć lekko tak, że nie widać ściegów na prawej stronie materyi; 2) przystrajać, przyozdabiać, przystroić, przyozdobić.

Sta'ffieren, *sn.* =s, Sta'ffierung, *sf. pl.* =en, 1) szycie *n.* ściegiem niewidocznym na prawej stronie materyi; 2) przystrojanie *n.*, przyozdabianie *n.*, ustrojenie *n.*, ozdoba *f.*

Sta'ffierer, *sm.* =s, *pl.* —, puszkarz *m.* (górn.).

Sta'ffiermaler, *sm.* =s, *pl.* —, dekorator *m.*, malarz teatralny.

Sta'ffiermalerei, *sf. pl.* =en, malarstwo dekoracyjne, teatralne.

Stag, *sm.* =(e)s, *pl.* =t, podpora *f.*, lina gruba u wierzchu masztu, sztak *m.* (żegluga).

Stagnatio'n, *sf. pl.* =en, stagnacja *f.*; zastój *m.*; = Stillstand.

Staguir'en, *vn.* (haben) 1) stagnować, stać na miejscu; =be Gewässer wody stojące; 2) (obraz.) nie postępować, gnuśnić, być w zastoj; = Stillstehen.

Sta'gsegel, *sn. pl.* =zagle przymocowane sztakami (żegluga).

Stahl, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) stal *f.*; in — verwandeln, zu — machen stawać; — härten hartować stal; — blau anlaufen lassen modrawić stal, damaskować; er hat Nerven von — ma żelazne nerwy; 2) krzesiwo *n.* ze stali; =

Feuerstahl; 3) broń *f.*, sztylet *m.*; = Waffe.

Sta'hlader, *sf. pl.* =n, żyłta stalowa (w żelazie).

Sta'hlarbeit, *sf. pl.* =en, wyrób *m.* ze stali.

Sta'hlartig, *adi.* podobny do stali.

Sta'hlbad, *sn.* =(e)s, *pl.* =bäder, kąpiel żelazna, w wodzie żelaznej.

Sta'hlblau, *adi.* stalowo-niebieski, modry.

Sta'hlblech, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, blacha stalowa.

Sta'hlbrunnen, *sm.* =s, *pl.* —, woda żelazna.

Sta'hlbüch, *adi.* =es Er; tęgokrusz *m.*

Sta'hlbraht, *sm.* =(e)s, *pl.* =brähte, drut stalowy.

Stäh'len, *va.* (haben) 1) stalić, stawać, hartować; 2) (obraz.) den Mut, die Gesundheit — hartować, wzmacniać odwagę, zdrowie.

Stäh'len, *sn.* =s, Stäh'lung, *sf. pl.* =en, stalowanie *n.*, hartowanie *n.* (także przenośnie).

Stäh'leru, *adi.* stalowy; eine =e Natur haben być z żelaza.

Stäh'lerz, *sn.* =es, *pl.* =e, stalówka *f.*

Stäh'lfabrik, *sf. pl.* =en, stalownia *f.*

Stäh'lfarbe, *sf.* farba stalowa, kolor stalowy.

Stäh'lfarben, *adi.* stalowego koloru, stalowy.

Stäh'lfeder, *sf. pl.* =n, pióro stalowe; stalówka *f.*, spreżyna stalowa.

Stäh'lfrischung, *sf. pl.* =en, fryszowanie *n.* żelaza na stal (hutn.).

Stäh'lgeschöß, *sn.* =fies, *pl.* =ffe, kula stalowa.

Stäh'lguß, *sm.* =fies, *pl.* =glüße, lanie *n.* stali.

Stäh'lhaltig, *adi.* =es Wasser woda żelazna.

Stäh'lhämmer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, 1) młot stalowy; 2) obacz Stahlwerk.

Stäh'lhart, *adi.* twardy jak stal.

Stäh'lhärte, *sf.* twardość *f.* stali.

Sta'lhärter, *sm.* =s, *pl.* —, bartownik *m.*
 Sta'lhärtung, *sf. pl.* =en, hartowanie *n.* stali.
 Sta'lhütte, *sf. pl.* =n, hutta stalowa, stalownia *f.*
 Sta'hlteil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, klin stalowy.
 Sta'hlteile, *sf. pl.* =n, łaucuszek stalowy.
 Sta'hltopf, *sm.* =eš, *pl.* =fnöpfe, guzik stalowy.
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =n, kula stalowa.
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =en, leczenie *n.* wodą żelazną.
 Sta'hlzweig, *sn.* =s, *pl.* —, lekarstwo żelazo zawierające.
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* pigułki *pl.* z żelazem.
 Sta'hlzweigen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Stahlplatte, blaszka stalowa (krawiectwo).
 Sta'hlplatte, *sf. pl.* =n, płyta stalowa.
 Sta'hlquelle, *sf. pl.* =n, źródło *m.* wody żelaznej.
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =n, szyna stalowa.
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =n, sprzączka stalowa, ze stali.
 Sta'hlzweig, *sm.* =s, *pl.* —, rytownik na stali wyrzynający.
 Sta'hlzweig, *sm. pl.* łyżwy *pl.*
 Sta'hlzweig, *sm. pl.* opilki *pl.* stali.
 Sta'hlzweig, *sm.* =s, *pl.* —, stalorytnik *m.*
 Sta'hlzweig, *sf.* sztuka *f.* rytowania na stali.
 Sta'hlzweig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rycina na stali, staloryt *m.*
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =en, Sta'hlzweig, *sm. pl.* krople żelazne (do zazywania).
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =n, broń *f.* ze stali.
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* towaru stalowe, ze stali.
 Sta'hlzweig, *sn.* =s, *pl.* =wässer, woda żelazna.
 Sta'hlzweig, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, stalownia *f.*
 Sta'hlzweig, *sf. pl.* =n, Sta'hlzweig, *sm.* =s, *pl.* —, tyka *f.* (także o osobie bardzo wysokiej).
 Sta'hlzweig, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sztachety *pl.*; = Latzenzaun.

Stalagmit, *sm.* =(e)s i =en, *pl.* =en i =e, stalagmit *m.*
 Stalaktit, *sm.* =(e)s i =en, *pl.* =en i =e, stalaktyt *m.*
 Stalaktitenartig, Stalaktitenförmig, *adi.* stalaktytowy.
 Stalaktitenhöhle, *sf. pl.* =n, grotta stalaktytowa.
 Stalaktitig, *adi.* stalaktytowy.
 Stall, *sm.* =(e)s, *pl.* Ställe, stajnia *f.*; Ochsen— wołownia *f.*; Kuh— krowiarnia *f.*; Schaf— obora *f.*; Schweine— chlew *m.*
 Sta'llamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd nadzorczy nad stajniami; urząd *m.* koniuszego.
 Sta'llbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, przewora *f.*, pobocze *n.*
 Sta'llbedienter, *sm.* =en, *pl.* =e(n), Sta'lldiener, *sn.* =s, *pl.* —, stajenny *m.*
 Sta'llbente, *sf. pl.* =n, opój *m.*
 Sta'llblindheit, *sf.* ślepotą stajenna.
 Sta'lldienst, *sm.* =eš, służba stajenna.
 Sta'lldiener, *sm.* =s, gój stajenny.
 Sta'llen, *1. va.* (haben) w stajni umieścić; 2) moczyć (o koniach).
 Sta'llfüllen, *sn.* =s, *pl.* —, zrzebić stajenne.
 Sta'llfütterung, *sf. pl.* =en, pasza stajenna.
 Sta'llgabel, *sf.* obacz Mistgabel.
 Sta'llgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, (po)stajenne *n.*
 Sta'llhalter, *sm.* =s, *pl.* —, utrzymujący *m.* stajnię.
 Sta'lljunge, *sm.* =n, *pl.* =n, Sta'llknecht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, stajenny *m.*, masztalerz *m.*
 Sta'llkraut, *sn.* =(e)s, *pl.* =kräuter, lipka *f.*, wilk *m.*, lisi ogon, ziele morowe, ziele stajenne, lubezna iglica, wilczyca *f.*
 Sta'lllaterne, *sf. pl.* =n, latarnia stajenna.
 Sta'llmagd, *sf. pl.* =mägde, stajenniczka *f.*

Sta'llmast, Sta'llmähnung, *sf. pl.* =en, karm stajenna, tuczenie *n.* w stajni.
 Sta'llmeister, *sm.* =s, *pl.* —, koniuszy *m.*
 Sta'llmeisteramt, *sn.* =(e)s, koniuszostwo *n.*
 Sta'llmist, *sm.* =eš, obacz Stalldünger.
 Sta'llung, *sf. pl.* =en, 1) stawianie *n.*, umieszczanie *n.* w stajni; 2) stajnia *f.*; 3) miot *m.* (łow.).
 Sta'llwaggon, *sm.* =s, *pl.* =s, wóz koński, bydłocy (koleju).
 Sta'llwohnung, *sf. pl.* =en, mieszkanie stajenne, w stajni.
 Stamm, *sm.* =(e)s, *pl.* Stämme, 1) pień *m.*, odzimek *m.*; kleiner — pniak *m.*, der Apfel fällt nicht weit vom — jabłko nie pada daleko od jabłoni; 2) plemię *m.*, pokolenie *n.*; ród *m.*; aus adeligen = entprossen szlacheckiego rodu; der männliche, weibliche — einer Familie linia męska, żeńska rodziny; 3) szczerp *m.*, plemię *n.*; = Volksstamm; die zwölf Stämme dwanaście plemion; 4) — von Kunden klientela *f.*, stali odbiorcy (handel); 5) — eines Spieles stawka *f.* w grze; 6) kapitał *m.* (od którego pobiera się odsetki); 7) źródłosłów *m.* (gramatyka).
 Sta'mmattie, *sf. pl.* =n, akcja pierwotna (handel).
 Sta'mmbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, drzewo rodowe, genealogiczne.
 Sta'mmblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, liść z pnia wyrastający.
 Sta'mmbruder, *sm.* =s, *pl.* =brüder, pobratymiec *m.*, jednoplemiennik *m.*
 Sta'mmbuch, *sm.* =(e)s, *pl.* =bücher, imiennik *m.*, pamiętnik *m.*
 Sta'mmbuchstabe, *sm.* =n, *pl.* =n, głoska pierwotna.
 Sta'mmbuchverz, *sm.* =eš, *pl.* =e, wiersz do imiennika wpisywany.
 Sta'mmburg, *sf. pl.* =en, zamek rodzinny.

Stämmchen, *sn.* -s, *pl.* —, *dtn.* od Stamm; 1) pieńak m.; 2) drzewko n.; = Bäumchen.

Stämmeln, *va.* i *vn.* (haben) szczebiotać (o dzieciach), bełkotać; = lallen; jakąc się; = stottern; mówić z trudnością, powoli, nieśmiało.

Stämmeln, *sn.* -s, szczebiot m., szczebiotania n. (dziecka), bełkot m.; = lallen; jakliwość f., jakalstwo n.; = Stottern.

Stämmelnd, *adi.* szczebiocący, bełkocący; jakliwy, jakający się; mit =er Zunge sprechen jakliwie mówić.

Stämmeltern, *s. pl.* (pierwsi) przodkowie *pl.*, rodzice *pl.*

Stämmen, *vn.* (haben) pochodzić; wywodzić się; aus guter Familie — rodzić się, pochodzić z dobrej rodziny; (poufale:) das stammt nicht von dir to nie na twojej grzędzie wyrosło.

Stämmen, *sn.* -s, pochodzenie n.

Stämmende, *sn.* -s, *pl.* -n, ocinek m., kłoda f., kłodzina f.

Stämmendung, *sf. pl.* -en, zakończenie n. pierwiastka (gram.).

Stämmerbe, *sm.* -n, *pl.* -n, dziedzic rodowy; = Stammhalter.

Stämmefürst, *sm.* -en, *pl.* -en, **Stämmehauptling**, *(e)s*, *pl.* =e, naczelnik m. plemienia.

Stämmfolge, *sf.* genealogia f.

Stämmform, *sf. pl.* -en, forma pierwiastkowa.

Stämmfürst, *sm.* -en, *pl.* -en, 1) antenat m. dynastji panującej; 2) ob. Stammes = filrst.

Stämmgast, *sm.* -(e)s, *pl.* -gäste, gość stały, codzienny.

Stämmgeld, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, kapitał m.

Stämmgenos, *sm.* -ffen, *pl.* -ffen, członek m. tego samego szczeputu lub rodu.

Stämmgut, *sn.* -(e)s, *pl.* -güter, dobro rodzinne, majątność rodowa; powierznicstwo n.

Stämmhaft, *adi.* 1) obacz Stämmig; 2) pierwiastkowy, źródłowy (gramatyka).

Stämmhalter, *sm.* -s, *pl.* —, dziedzic rodowy, syn pierworodny.

Stämmhauptling, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, przewodca m. szczeputu.

Stämmhaus, *sn.* =jes, *pl.* -häuser, dom rodzinny; gniazdo rodzinne.

Stämmholz, *sn.* -es, *pl.* -hölzer, drzewo odziomkowe.

Stämmig, *adi.* mający gruby pień; (obraz.) silny, krepny, podsadkowaty.

Stämmigkeit, *sf.* sila f., krepość f., podsadkowatość f.

Stämmkapital, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, kapitał główny, zakładowy.

Stämmkarte, *sf. pl.* -n, talon m., karty odłożone do dobierania (gra w karty).

Stämmkueipe, *sf. pl.* -n, restauracja przez kogo stale odwiedzana.

Stämmland, *sn.* -(e)s, *pl.* -länder, ojczyzna f.

Stämmlehen, *sn.* -s, *pl.* —, lenno rodowe.

Stämmler, *sm.* -s, *pl.* —, szepeliuch m., bełkot m., jakala m.

Stämmlerin, *sf. pl.* -nen, bełkotka f., jakala f.

Stämmlinie, *sf. pl.* -n, linia rodowa, linia główna rodziny.

Stämmliste, *sf. pl.* -n, obacz Stammrolle.

Stämmutter, *sf. pl.* -nütter, matka f. rodu.

Stämmochse, *sm.* -n, *pl.* -n, stadnik m.

Stämmpriorität(saktie), *sf. pl.* -ten, -(n), akcja f. pierwszeństwa.

Stämmregister, *sn.* -s, *pl.* —, 1) rejestr m., spis m. rodowy, genealogiczny; 2) obacz Stammrolle.

Stämmreihe, *sf. pl.* -n, linia f. potomków rodziny.

Stämmreiß, *sn.* =jes, *pl.* =jer, latorość f., szcep m.

Stämmrolle, *sf. pl.* -n, rodowód m., księga f. popisowych (wojskow.).

Stämmuschloß, *sn.* -sßes, *pl.* -schlösser, zamek rodzinny.

Stämmischein, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, chudziec m., kiernoz m., kierda m.

Stämmilbe, *sf. pl.* -n, zgotka pierwiastkowa.

Stämmiß, *sm.* -es, *pl.* =e, siedziba pierwotna, gniazdo n.

Stämmisprache, *sf. pl.* -n, język pierwotny.

Stämmtafel, *sf. pl.* -n, tablica genealogiczna.

Stämmtisch, *sm.* -es, *pl.* =e, stół zastawiony dla stałych gości (restauracyi, kawiarni).

Stämmträger, *sm.* obacz Stammhalter.

Stämmvater, *sm.* -s, *pl.* -väter, ojciec m. rodu.

Stämmvermächtis, *sn.* -ßes, *pl.* -ße, zapis powierzniczy (prawo).

Stämmvermögen, *sn.* -s, *pl.* —, obacz Stammkapital.

Stämmverwandtschaft, *sf. pl.* -en, pobratymstwo n.

Stämmvolk, *sn.* -(e)s, *pl.* -völker, lud pierwotny.

Stämmwappen, *sn.* -s, *pl.* —, herb rodowy.

Stämmwirt, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, gospodarz m. lokalu, do którego ktoś stale zachodzi.

Stämmwort, *sn.* -(e)s, *pl.* -wörter, wyraz pierwotny (gramat.).

Stämmwurzel, *sf. pl.* -n, 1) korzeń pierwotny (botanika); 2) początek m. (przeznienie).

Stämpfbotich, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, kadz. do łuczenia oliwek.

Stämpbüchse, *sf. pl.* -n, moździerzek drewniany.

Stämpfe, *sf. pl.* -n, 1) stępa f.; 2) tłuć m., tłućek m. (do łuczenia w stępie).

Stämpfen, I. *va.* (haben) tłuć, tłućek, tłućek = zerstampfen; die Erde (fest) = ubijać, ubić, udeptać ziemię; II. *vn.* (haben) 1) mit den Füßen — tupać, tupnąć nogami; die Pflanze — mit den Hufen konie tętnią kopytami; 2) kolysać się (o okrętach).

Stämpfen, *sn.* -s, tuczenie n., deptanie n.; tupanie

n.; *šetent m.* (kopyt kóńskich); *kołysanie n.* się okretu.

Sta'mpfer, sm. -s, pl. —, 1) *stępor m., stępor m.*; 2) *ubijak m., ubijaczka f.*; 3) *ten co tupie lub tłucze*; 4) *okręt mocno się kołyszający*; 5) *ładownik m., stęparz m.* (górn.).

Sta'mpfgang, sm. -(e)s, pl. -gänge, obrót stępowy, stępornia f.

Sta'mpffhammer, sm. -s, pl. -hämmer, młot parowy.

Sta'mpffibel, sm. -s, pl. —, obacz Stampfbotlich.

Sta'mpfschne, sf. pl. =n, kafar m.; = *Kamme.*

Sta'mpfschiff, sn. =(e)s, gryz m.

Sta'mpfmühle, sf. pl. =n, młyn stępowy, folusz m.

Sta'mpffee, sf. fale morskie bijące silnie o przód okretu.

Sta'mpftrog, sm. -(e)s, pl. -tröge, koryto n. w mlynie stępowym, w foluszu.

Sta'mpferk, sn. =(e)s, pl. -er, 1) obacz Stan psmühle; 2) obacz Rammbär.

Stand, sm. -(e)s, pl. Stände, 1) miejsce n., stanowisko n.; = *Platz, Standort*; *położenie n., pozycja f.*; = *Lage*; *die Rosen haben hier keinen guten — to nie dobre miejsce dla róż*; — *auf dem Marktplatz miejsce na targu*; 2) *stanowisko n. strzelca na polowaniu*; *kryjówka f. zwierrza (łow.)*; 3) — *des Wassers wodostan m., wysokość f. wody, poziom m. wody*; 4) *stan m., klasa f. (społeczna)*; = *Klasse*; *stopień m.*; *er ist aus niederen =e jest z niższej klasy*; *die höheren Stände wyższe stany, klasy*; *er gehört den vornehmen Ständen an jest ze stanu znakomitszych*; *ein Mann von =e mąż wysokiego stanu, rodu, pochodzenia*; *der bürgerliche — stan mieszczański, mieszczaństwo n.*; *seinen — wechleń zmienić stan*; *die Stände des Reiches stany państwa*; *die drei Stände trzy stany*; *bie*

Stände einberufen zwołać stany; 5) *powołanie n., zawołanie m.*; *er ist seinem =e nach Schneider jest z zawodu krawcem*; *weltlicher, geistlicher — stan świecki, duchowny*; 7) *stan m., położenie n.*; = *Zustand*; *er ist mit dem =e der Dinge sehr zufrieden bardzo zadowolony ze stanu spraw*; *der — der Saaten ist ausgezeichniet zboże świetnie stoi*; *der eheliche — stan małżeński*; *lebiger — stan wolny, bezżenność f.*; *in den heiligen — der Ehe treten ożenić się, pójść za mąż*; 7) *in stande i in stande sein, etw. zu tun być w stanie, w możności, zdołać, móc*; *potrafić co zrobić*; *außer stande i außer stande sein nie być w stanie, w możności, nie móc, nie zdołać, nie potrafić*; *etw. in stand i in stand setzen urządzić, urządzić, spozryżdzić, sporządzić, wyporučdzić, wyporučzić, wyporučkować co*; *etw. wieder in stand setzen zwrócić co do dawnego stanu, naprawić co, odbudować co*; *imndm in stand i in stand setzen, etw. zu tun dać komu możność, sposobność zrobienia czego*; *imndm außer stand setzen, etw. zu tun pozbawić kogo możności, sposobności zrobienia, wykonania czego*; *das Haus ist gut im =e dom jest w dobrym stanie, jest dobrze utrzymywany*; *etw. in stand erhalten utrzym(yw)ać co w dobrym stanie, zachowywać co, ochronić od uszkodzenia*; *etw. im vorigen =e erhalten zostawić co w dawnym stanie*; *in den vorigen — wieder einsetzen przywrócić do dawnego stanu (prawo)*; *(etw.) zu stande i zustande bringen, zustande kommen mit etw. do skutku doprowadzić, uskutecznić co, dokonać, dokończyć co*; *die Vorstellung ist nicht zustande gekommen przedstawienie nie przyszło do skutku*; *er hat seinem Vater gegenüber einigshameren — jest w trudnym położeniu wobec ojca*; *er hat*

einen schweren — mit seinen Schülern ma wiele kłopotów ze swoimi uczniami; *standhalten dostać na miejscu, dotrzymać placu*; *imndm standhalten nie ustąpić komu, stawić komu czoło.*

Standarte, sf. pl. =n, sztandar m.

Standartenjunfer, Standartenträger, sm. -s, pl. — kornet m., sztandarowy m., chorąży m.

Standartenstange, sf. pl. =n, drzewiec m. sztandaru.

Standbatterie, sf. pl. =n, bateria wałowa (artylerya).

Standbaum, sm. -(e)s, pl. -bäume, drąg przegrodny; *przegroda f. w stajni.*

Standbild, sn. =(e)s, pl. =er, posąg m., statua f.

Standbrücke, sf. pl. =n, most stały, uieruchomy.

Standbildsche, sf. pl. =n, śmigownica f.

Standchen, sn. -s, pl. —, serenada f.; *Abendständchen serenada f. (we właściwym znaczeniu)*; *wieczorka f.*; *Morgen — serenada poranna, pobudka f.*; *imndm ein — bringen serenadę komu wyprawiać.*

Standehaus, sn. -s, pl. -häuser, dom m. obrad stanów, gmach sejmowy.

Stand'er, sm. -s, pl. —, sztandar m. (marynarka).

Stand'er, sm. -s, pl. —, 1) słup m., filar m.; 2) *stup z hakami do zawieszania sukien, kapeluszy*; *podstawnik m., półka f. (na kapelusze)*; 3) *podstawa f. filaru*; 4) *ul ustawiony na słupie*; 5) *mała kadź na ryby*; 6) *stągiew f.*; 7) *nogi pl. głuszcza (łow.).*

Stand'erat, sm. -(e)s, (n-) rada f. stanów.

Standesadel, sm. -s, szlachectwo rodowe, dziedziczne.

Standesamt, sn. -(e)s, pl. -ämter, urząd m. administracyi cywilnej; *magistrat m.*; *auf dem — geschlossene Ehe małżeństwo cywilne.*

Standesamtlich, adi. cywilny; *adv. — geschlossene Ehe małżeństwo cywilne.*

Sta'ndesbeamte(r), *sm.* -en, *pl.* -e(n), urzędnik *m.* zarządu cywilnego, magistratu.

Sta'ndesbeche, *sf.* *pl.* =n, małżeństwo stanowi odpowiednie.

Sta'ndeserhöhung, *sf.* *pl.* -en, wyniesienie *n.* do wyższego stanu.

Sta'ndesgebühr, *sf.* uszanowanie należące stanowi; uciąż — według stanu.

Sta'ndesgemäß, *adi.* stosowny do stanu, stanowi, odpowiedni do stanu, stanowi; er hat eine =e Erziehung gewonnen otrzymał stanowi swemu odpowiednio wychowanie; *adv.* — leben żyć stosownie, odpowiednio do stanu swego, stanowi swemu, podług stanu swego.

Sta'ndesgenosse, *sm.* -n, *pl.* -n, Sta'ndesgenossin, *sf.* *pl.* -nen, należący *m.*, należąca *f.* do tego samego stanu.

Sta'ndesgleichheit, *sf.* równość *f.*, równość *n.* stanu.

Sta'ndesherr, *sm.* -n, *pl.* -en, pan *m.* zanego, wysokiego rodu.

Sta'ndesherrschaft, *sf.* *pl.* -en, posiadłość pańska, pana wysokiego rodu.

Sta'ndesmäßig, *adi.* i *adv.* obacz Standesgemäß.

Sta'ndesperson, *sf.* *pl.* -en, osoba znakomita, wyższego stanu, zanego rodu.

Sta'ndesregister, *sn.* =s, *pl.* —, spis *m.* szlachty.

Sta'ndesrückfichten, *sf.* *pl.* względny *pl.* stanu, względny należny stanowi; Heirat auß — małżeństwo *n.* z kowu-niency.

Sta'ndesstracht, *sf.* *pl.* -en, strój stanowi właściwy.

Sta'ndesunterchied, *sm.* =(e)s, *pl.* -e, różnica *f.* stanu.

Sta'ndesvorurteil, *sn.* =(e)s, *pl.* -e, przesąd stanowi właściwy, przesąd konstowy.

Sta'ndeswürdig, *adi.* niższy stanem; przeciwny stanowi, nieodpowiadający stanowi.

Stä'ndetag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, Stä'ndeverammlung, *sf.*

pl. -en, zgromadzenie *n.* stanów (na obrady).

Stä'ndetum, *sn.* =s, podział *m.* na stany.

Stä'ndfist, *adi.* stały, silnie stojący,

Stä'ndfestigkeit, *sf.* pewność *f.*, siła *f.*

Stä'ndgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* -er, miejscowe *n.*, opłata *f.* za miejsce (u. p. na targu).

Stä'ndgericht, *sn.* =(e)s, *pl.* -e, sąd doraźny.

Stä'ndhaft, *adi.* stały, stateczny; wytrwały; = ausdauernd; rezolutny; = entschlossen; *adv.* stale, statecznie; wytrwale; — bleiben wytrwać; — im Glauben bleiben wytrwać w swojej wierze, pozostać wiernym swojej wierze.

Stä'ndhaftigkeit, *sf.* stałość *f.*, stateczność *f.*; wytrwałość *f.*

Stä'ndhalten, *vn.* halte, hältst, hält, hielt stand, habe standgehalten dostać na miejscu, dotrzymać miejsca, nie ustąpić, wytrwać.

Stä'ndig, I. *adi.* stały, ciągły, nieprzerwany; =es Einkommen stały dochód; =es Mitglied stały członek; II. *adv.* stale, ciągle, nieprzerwanie; sich irgendetwas niederlassen osiedlić się gdzie stale, na stałe, zamieszkać gdzie stale.

Stä'ndigkeit, *sf.* stałość *f.*, ciągłość *f.*, nieprzerwanność *f.*

Stä'ndisch, *adi.* stanowy, stanów się tyczący; konstytucyjny; = Rechte przywileje *pl.* stanów; prawa konstytucyjne; =e Verfassung konstytucyjna *f.*, rząd wspólny z narodem.

Stä'ndlehre, *sf.* statyka *f.*, nauka *f.* równowagi.

Stä'ndlinie, *sf.* *pl.* =n, linia główna, linia *f.* stanowiska.

Stä'ndort, *sm.* =(e)s, *pl.* -e, Stä'ndplatz, *sm.* -es, *pl.* =plätze, stanowisko *n.*

Stä'ndpferd, *sn.* =(e)s, *pl.* -e, koń *m.* na stojce.

Stä'ndpunkt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) stanowisko *n.*; 2) (obraz.) punkt *m.* widzenia,

zapatrywanie *n.*, stanowisko *n.*; man muß die Sache von einem anderen =e ansehen należy zapatrywać się na rzecz z innego stanowiska, punktu widzenia; jnmdm seinen — klar machen powiedzieć komu prawdę; ein Überwundener — przestarzałe zapatrywanie.

Stä'ndquartier, *sn.* =(e)s, *pl.* -e, stannica *f.*, postój *m.*, leża *f.* (wojskow.).

Stä'ndrecht, *sn.* =(e)s, sąd doraźny, szybki, wojenny.

Stä'ndrede, *sf.* *pl.* =n, kazanie *n.*; jnmdm eine — halten palnąć, powiedzieć komu kazanie.

Stä'ndreisen, *sm.* *pl.* stanowniki *pl.*

Stä'ndwild, *sn.* =(e)s, zwierz nie zmieniający swego stanowiska.

Stä'ngel, *sf.* *pl.* -n, 1) drag *m.*, żerdź *f.*, tyka *f.*; lange, dünne — tyczka *f.*; — im Vogelbauer drązek *m.* w klatce ptasiej; — im Fühnerstall banty *pl.*; die Fühner sitzen schon auf den =n kury już siedzą na bantach; Baum — drązek żelazny u wędzidla; — des Regulator's trzon *m.* regulatora (mechanika); 2) bidło *n.*, bido *n.* (budown.); 3) — Siegelack laseczka *f.* laku; — Eisen, Gold sztaba *f.* żelaza, złota; — am Zugnetz chochla *f.*; 4) odnoga *f.* rogu jelenia (łowictwo); 5) wielka szklanka na piwo; 6) (obraz.) jnmdm die — halten; a) bronić kogo = jnmdm in Schutz nehmen; wspierać kogo, pomagać komu; b) sprostać, podolać komu, równoważyć z kim, równać się komu; nie ustępować komu w niczem; = jnmdm das Gleichgewicht halten; bei der — bleiben nie odstępować od przedmiotu, od założenia; nicht bei der — bleiben zmienić zamiar, być zmiennym; odstępować od przedmiotu, od założenia.

Stä'ngelchen, Stä'nglein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Stange, tyczka *f.*, drązek *m.*

Sta'ngenbarriere, (wym. barjer), *sf. pl.* -n, rogatka drażkowa (kolejn.).

Sta'ngenbesen, *sm.* =s, *pl.* —, miotła *f.* na (długim) drażku.

Sta'ngenbier, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, rodzaj *m.* piwa (nalewanego w wysokości szklanki).

Sta'ngenblei, *sn.* =es, ołów *m.* w sztabach, sztabowy.

Sta'ngenbohnen, *sf. pl.* tyczkowa fasola.

Sta'ngencisen, *sn.* =s, 1) żelazo *n.* w sztabach, sztabowe; 2) żelazko *n.*, łapka *f.* na lisy i żmije (łow.).

Sta'ngenförmig, *adi.* sztabowy, precykowy.

Sta'ngengerüst, *sn.* =es, *pl.* =e, rusztowanie drażkowe.

Sta'ngen(gieß)form, *sf. pl.* =en, sztabikowa forma.

Sta'ngengold, *sn.* =es, złoto *n.* w sztabach.

Sta'ngenholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, 1) drzewo *n.* na drażki; 2) młode drzewka.

Sta'ngenkopf, *sm.* =es, *pl.* =köpfe, Sta'ngengebül, *sm.* =s, *pl.* —, głowica *f.* trzona.

Sta'ngenlack, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, lak *m.* w laszczkach.

Sta'ngenlaterne, *sf. pl.* -n, latarnia *f.* na wysokim palu.

Sta'ngenleiter, *sf. pl.* =n, drabina drażkowa.

Sta'ngensperd, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, koń dyszlowy.

Sta'ngensomade, *sf. pl.* =n, pomada *f.* w laszczkach.

Sta'ngenschwamier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zawiasa *f.* trzona.

Sta'ngenschlüssel, *sm.* =s, *pl.* —, ćwierćniak *m.*

Sta'ngenschwefel, *sm.* =s, siarka *f.* w laszczkach.

Sta'ngensjeken, *sn.* =s, tyczenie *n.* (n. p. grochu)

Sta'ngensilber, *sn.* =s, srebro *n.* w sztabach.

Sta'ngenspargel, *sm. pl.* długie szparagi.

Sta'ngenstahl, *sm.* =(e)s, stal *f.* w sztabach.

Sta'ngenstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, turmalin czerwony (kamień).

Sta'ngentabak, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, tytoń *m.* w rulonach.

Sta'ngenverschluss, *sm.* =fjes, *pl.* =schlüsse, zamknięcie drażkowe.

Sta'ngenzaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =zäume, wędzidło *n.* z żelaznymi drażkami.

Sta'ngenzinn, *sm.* =(e)s, *pl.* =zinn, cyna *f.* w prętach, cyna pretowa.

Sta'ngenzirkel, *sm.* =s, *pl.* —, cyrkiel drażkowy, ćwierćniak stolarski.

Stanz, *sm.* =(e)s, obacz Gestanz.

Stänker, *sm.* =s, *pl.* —, 1) śmierdziel *m.*, śmierdziuch *m.*; = Stinker; 2) kłotniarz *m.*, burda *m.*, zwadyak(a) *m.*; = Zänker; podszuczawacz *m.*, podzegacz *m.*; = Zintrigant, Störenfried.

Stänkererei, *sf. pl.* =en, 1) smród *m.*, smrodliwość *f.*; 2) kłótnia *f.*, zwada *f.*, waśń *f.*; szukanie *n.* zwady, podszuczawanie *n.*, podzeganie *n.*

Stänkerer, *sm.* obacz Stänker 2).

Stänkerig, *adi.* zwadliwy; podzeglający.

Stänkeren, *vn.* (haben) 1) kłócić się, wadzić się, zwady szukać; podszuczawać, podzegać; = intrigieren; 2) smrodzić; = stinken.

Stänkeren, *sn.* =s, obacz Stänkerer 2).

Stannio', *sn.* =(e)s, staniol *m.*, cyna płatkowa, podlewa cynowa; = Blattzinn.

Sta'nze, *sf. pl.* =n, 1) stanca *f.*, oktawa *f.* (zwrotka, strofa); Gedicht in -n poemat w oktawach, stancach; 2) die =n Rafaels (im Vatikan) Stance *pl.* Rafaela; 3) wykrój *m.*, matryca *f.*, forma *f.*

Sta'nzen, *va.* (haben) stancować, pracować przy pomocy matrycy, wykrojów.

Sta'ngenhämmer, *sm.* =s, *pl.* =hämmer, sztanca *f.*, grzeńk *m.*

Sta'nzmaschine, *sf. pl.* -n, maszyna *f.* do wycinania podszew.

Sta'pel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) zrąb *m.*, warsztat *m.* (do budowania okrętów); ein Schiff auf — okręt na zrebie, w

budowie; ein Schiff auf — jeżeli okręt postawić na warsztacie, zacząć budować okręt; ein Schiff von — lassen albo laufen lassen okręt spuścić, zepchnąć z warsztatu (na wodę); (obraz, eine Rede von — lassen wygłosić mowę; ein Buch von — lassen wydać książkę; 2) kupa *f.*, kupka *f.*, stos *m.*; ein — Taler kupa talarów; 3) miejsce składowe; = Stapelplatz; składowe; = Lager; 3) stan *m.* bydła, rasa *f.* (agronomia).

Sta'pelartikel, *sm. pl.* towary, którymi głównie się handluje w miejscach składowych.

Sta'pelblock, *sm.* =(e)s, *pl.* =blöcke, zrąb *m.* (żegl.).

Sta'pelgerechtigkeit, *sf. pl.* =en, prawo składowe, prawo *n.* składu.

Sta'pelgüter, *sn. pl.* obacz Stapelartikel.

Sta'pelhandel, *sm.* =s, handel *m.* towarami ze składów.

Sta'pellauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, spuszczenie *n.*, zepchnięcie *n.*, okrętu z warsztatu (na wodę).

Sta'peln, *I. va.* (haben) składować, naskładować, układać; *II. vn.* (sein) 1) sunąć się, iść z wolna; = stapfen; 2) żebrać, chodzić po prośbie; = fecten.

Sta'pelort, *sm.* =es, *pl.* =e, Sta'pelplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, miejsce składowe (na towary), skład *m.*

Sta'pelrecht, *sn.* =(e)s, ob. Stapelgerechtigkeit.

Sta'pelwaren, *sf. pl.* obacz Stapelartikel.

Sta'pfe, *sf. pl.* =n, obacz Fußtapfe.

Sta'ppen, Sta'ppen i Sta'ppen, *vn.* (sein) sunąć się, iść z wolna.

Sta'pler, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Hochstapler.

Star, *I. sm.* =(e)s, *pl.* =e, grauer — bielmo *n.*, łuszczyka *f.* (na oku); am grauen — erblindet, mit dem grauen — behaftet bielmo; grüner — glaukoma *n.*; schwarzer — katarakta *f.*, jasna ślepotą:

— bei Tieren zawloka *f.*, zaciąg *m.*; den — sjechen katarakte, łuszczykę zdjąć; (obraz.) wykluc, otworzyć komu oczy, oświecić kogo; II. — *sm.* = *en* i *-(e)š*, *pl.* = *i* = *en*, szpak *m.* (ptak).

Stär, *sm.* = *(e)š*, *pl.* = *e*, baran *m.*; = *Widder*.

Stär *rartig*, *adi.* podobny do bielmia, do katarakt.

Stär *rblind*, *adi.* katarakte, bielmo majacy, bielmooki.

Stär *rblindheit*, *sf.* ślepotą *f.* z powodu bielma, katarakty *pl.*

Stär *rbrille*, *sf.* *pl.* = *n*, okulary używane po zdjęciu katarakty.

Stär, I. *adi. comp.* *stär* = *ter*, *sup.* *stärkste* 1) mocny, silny; = *fräftig*; tegi, potężny; = *mäftig*; krzepki; = *räftig*; gruby; = *dic*; dobrej tuszy, otły, krepki; = *be-leibt*; gwałtowny; = *heftig*; = *er* *Wein*, *See* mocne wino, mocna herbata; = *Fleisch-brühe* mocny, pożywny rosół; = *er* *Mahlzeit* suto jedzenie, suty obiad; = *er* *Esser* tegi zmiatacz; er *ist* *kein* = *er* *Esser* nie duzo je; = *er* *Trinker* tegi lykacz; = *er* *Spieler* mocny, biegły, namiętny gracz; = *er* *Geist* mocny, bystry umysł, wielki duch, tęga głowa; = *er* *Geruch* mocny, przenikliwy zapach; = *es* *Gedächtnis* silna, dobra pamięć; = *er* *Glaube* mocna, niewzruszona wiara; er *hat* *eine* *sehr* = *e* *Natur* jest bardzo silny; = *e* *Rede* silna, dosadna, dobitna mowa; = *er* *Redner* tegi mowca; = *er* *Be-weis* dowód mocny, przekonujący, niezbity; = *e* *Karte* mocna karta, karta, którą można wiele bitek zrobić; = *es* *Fieber* mocna, gwałtowna gorączka; = *er* *Regen* mocny, ulewny deszcz; *sie* *ist* *sehr* — jest bardzo tęga; *wir* *hatten* *heute* *einen* = *en* *Post-tag* wysłaliśmy dziś moc listów, wiele listów; = *e* *Ver-luste* znaczne straty; *einen* = *en* *Hang* *zum* *Trinken* *haben* mieć wielką skłonność do pijaństwa; *mit* = *en* *Schritten*

dużymi krokami; = *e* *Lage-märkte* nateżające marsze dzienne; *ein* = *er* *Ausdruck* silne, dobitne, ostre, dokuczliwe wyrażenie; *bis* *in* *die* *Stadt* *ist* *es* *wohl* *noch* *eine* = *e* *Weile* do miasta jest jeszcze dobra mila; *das* *Heer* *des* *Feindes* *war* *nicht* *so* — alś *das* *unse-rige* *wojsko* *nieprzyjacielskie* *nie* *było* *tak* *liczne* *jak* *nasze*; = *e* *Familie* *liczna* *rodzina*; *im* *stärksten* *Schmerze* *in* *naj-mocniejszym* *bolu*; *im* *stärk-sten* *Regen* *in* *najmocniejszym*, *najgwałtowniejszym* *deszczu*; *er* *ist* — *in* *Geschichte* *mocny*, *biegły* *w* *historii*, *zna* *grun-townie* *historję*; *das* *finde* *ich* *aber* — *!* *sądze*, *że* *tego* *za* *wiele*! II. *adv.* *mocno*, *silnie*; *tego*, *potężnie*; *gwałtownie*; *krzepko*, *grubo*; — *werden* *mocnieć*, *wzmacniać* *się*, *do-chodzić* *do* *sił*; *er* *ist* *sehr* — *geworden* *bardzo* *otył*; — *machen* *wzmacniać*, *dodawać* *sił*; *jmdm* — *ansetzen* *spo-zierać* *na* *kogo* *ostro*; — *essen*, *trinken*, *wiele* *jeść*, *pić*; — *bluten* *plywać* *we* *krwi*; *es* *regnet* — *wielki*, *ulewny* *deszcz* *pada*; — *rieden* *mo-cny* *mieć* *zapach*; *es* *geht* *schon* — *auf* *den* *Winter* *zima* *się* *zbliza*, *zima* *tuż* *za* *ple-cami*; *es* *ging* — *auf* *drei* *Uhr* *była* *już* *prawie* *trzecia* *(godzina)*; *er* *ist* — *in* *den* *Sechzig* *ma* *zwyż* *pięćdziesiąt* *lat*, *niedaleko* *mu* *do* *sześ-dziesiątki*; *dieses* *Gasthaus* *ist* — *besucht* *w* *tej* *go* *godzie* *wiele* *bywa* *gości*, *ta* *gospoda* *bardzo* *jest* *uczęszczana*; *ich* *zweifle* — *daran* *bardzo* *o* *tem* *powątpiewam*; *sich* — *irren* *mocno*, *bardzo* *się* *(po)mylić*; *sich* — *vergehen* *popołać* *gruby* *występek*; *er* *neigt* — *zum* *Trinken* *ma* *wielką* *skłonność* *do* *pijaństwa*; — *vermundet* *ciężko* *raniony*; *es* *ist* — *die* *Rede* *davon* *wiele* *o* *tem* *mówią*; *ich* *denke* — *daran* *myślę* *o* *tem* *ustawicznie*; *ich* *denke* — *daran*, *Lemberg* *zu* *verlassen* *postanowiłem* *prawie* *opuścić* *Lwów*; *die* *Warte* *ist*

— begehrt *towar* *jest* *bardzo* *poszukiwany*, *jest* *wielki* *po-pyt* *na* *ten* *towar*.

Stär *rbaumholz*, *sn.* = *eš*, *pl.* = *hölzer*, *gruby* *budulec*.

Stär *rkbesetzt*, *adi.* 1) *liczny*, *dobrze* *obsadzony* (*n. p.* *orkiestra* *teatralna*); 2) *pełny*, *przepełniony* (*n. p.* *pociąg*, *wóz*, *sala*).

Stär *rbrüstigt*, *adi.* *piersiasty*.

Stär *rke*, *sf.* *pl.* = *n*, I. *be* *pl.* 1) *moc* *f.*, *siła* *f.*, *potęga* *f.*; — *des* *Geistes* *moc* *umy-słu*; *die* — *des* *Staates* *moc*, *siła*, *potęga* *państwa*; *die* — *dieses* *Staates* *besteht* *in* *dem* *Landheere* *siła* *tego* *państwa* *po-lega* *na* *wojsku* *ładowem*; *dar-in* *liegt* *seine* — *w* *tem* *jego* *siła*, *w* *tem* *jest* *biegły* (= *starke* *Seite*); *Geschichte* *ist* *nicht* *meine* — *nie* *bardzo* *znam* *historję*, *nie* *jestem* *biegły* *w* *historii*; — *des* *Windes*, *der* *Strömung* *siła* *wiatru*, *prądu*; 2) *grubość* *f.*; = *Dicke* (*n. p.* *sukna*); *dobra* *tusza*, *tegość* *f.*, *otyłość* *f.* = *Be-leibtheit*; *an* — *gewinnen* (2) *grubieć*; II. *mączka* *f.*, *krochmal* *m.*; = *Stärkemehl*; III. *jałowica* *f.*, *cielica* *f.*; = *Färfe*.

Stär *rkeartig*, *adi.* *mączko-waty*, *krochmalowaty*.

Stär *rkeblau*, *sn.* = *š*, *farb-ka* *f.*

Stär *rkefabrik*, *sf.* *pl.* = *en*, *fabryka* *f.* *krochmalu*.

Stär *rkefabrikant*, *sm.* = *en*, *pl.* = *en*, *krochmalnik* *m.*

Stär *rkegehalt*, *sm.* = *(e)š*, *skrobiałość* *f.*

Stär *rkegrad*, *sm.* = *(e)š*, *pl.* = *e*, *stopień* *m.* *siły*.

Stär *rkegunni*, *sm.* *i* *sn.* = *š*, *prawk* *m.*

Stär *rkehaltig*, *adi.* *skro-biasty*.

Stär *rkehaltigkeit*, *sf.* *obacz* *Stärkegehalt*.

Stär *rkehändler*, *sm.* = *š*, *pl.* — *krochmalnik* *m.*

Stär *rkekleister*, *sm.* *obacz* *Kleister*.

Stär *rkemehl*, *sn.* = *(e)š*, *mączka* *f.*, *skrob* *m.*, *krochmal* *m.*, *rezydło* *n.*

Stä'rfebelgummi, *sm. ob.*
Stärfegummi.

Stä'rfe, *I. va. (haben) 1)* wzmacniać, wzmocnić, dodawać nowej mocy, nowych sił; den Körper — wzmacniać ciało; 2) posilać, posiłnić, pokrzepiać, pokrzepić, orzeźwiać, orzeźwić; = haben; imndn mit Speisen — pokrzepić kogo jadłem; gestärkt werden orzeźwieć; 3) utwierdzać, utwierdzić kogo w czem; = bekräftigen; mit Gründen — uzasadnić; 4) krochmalic, mączkować (bieliznę); II. sich —, *vr. (haben)* wzmocnić się, nabrać sił; pokrzepić się, orzeźwić się; sich mit Speise und Trank — posiłnić się (jadłem i napojem); III. stärkend, *ppr. i adi.* obacz niżej.

Stä'rfe, *sn. -s, Stä'rfung,* *sf. pl. -en,* wzmacnianie *n.*, wzmocnienie *n.*, dodawanie *n.* sił; — mit Speisen posilanie *n.* się, posilenie *n.* się (jadłem); eine Stärkung zu sich nehmen posiłnić się; krzepienie *n.*; krochmalenie *n.*, mączkowanie *n.* (bielizny).

Stä'rfend, *adi.* wzmacniająca, posilająca, krzepiąca, orzeźwiająca.

Stä'rfewäsche, *sf.* bielizna krochmalona, mączkowana.

Stä'rfewasser, *sn. -s,* woda krochmalna.

Stä'rfesüßer, *sm. -s,* cukier krochmalny.

Stä'rfgläubig, *adi.* mocno, silnie wierzący.

Stä'rfglied(e)rig, *adi.* silny.

Stä'rfhüftig, *adi.* mający silne biodra.

Stä'rfkuohlig, *adi.* grubo-kościasty.

Stä'rfkeibig, *adi.* otyły, dobrej tuszy.

Stä'rfkeibigkeit, *sf.* otyłość *f.*, dobra tusza.

Stä'rfschmückerig, *adi.* szeroko-pleczasty.

Stä'rfung, *sf. ob.* Stärken.

Stä'rfungsmittel, *sn. -s,* *pl. —,* środek wzmacniający, orzeźwiający.

Stä'rmaß, *sm. -es,* żartobliwie zamiast Star szpak *m.*

Starost, *sm. -en, pl. -en,* starosta *m.*

Starostin, *sf. pl. -nen,* starościna *f.*

Starostei', *sf. pl. -en,* starostwo *n.*

Starr, *adi. 1)* zdrewniały; stęzłały, skostniały, zgrabiały; = erstarrt; vor Kälte — werden zdrewnieć, skostnieć, zgrabieć od zimna; 2) struchlały, ostupiały; = steif; vor Schrecken — werden ostupieć ze strachu; 3) nieugięty, niewzruszony, nieodmienny (*n. p.* charakter); = unbeugsam; 4) surowy, ponury, groźny (*n. p.* spojrzenie); 5) uparty, niewzruszony; = hartnäckig; *adv.* — stand ich da stałem wlepiły, jak wryty; imndn — ansehen oczy w kogo wlepić, na kogo wytrzeszczyć; — auf seinem Rechte bestehen obstawać niewzruszenie przy swoim prawie.

Starrange, *sn. -s, pl. -n,* oko *n.* kołem stojące, nieruchome.

Starrblind, *adi.* zupełnie ciemny.

Starrre, *sf.* odrętwiałość *f.*, stęzłość *f.*

Starren, *vn. (sein) 1)* drewnieć, kostnieć, grabieć; = erstarren; vor Kälte — zdrewnieć od zimna, skostnieć; vor Schreck — zdrewnieć, ostupieć z przestachu; daß Blut starrt vor Schrecken in den Adern krew z przerażenia krzepnie w żyłach; 2) auf etw. — wytrzeszczyć na co oczy, wlepić w co oczy; vor sich hin — patrzeć błędnie przed siebie; 3) (obraz.) vor Schmutz — lepać od brudu; vor Hochmut — buczyć się; von Gold — kapać od złota.

Starren, *sn. -s,* patrzanie nastawiczone na co, wytrzeszczanie *n.* oczu; zdrewnienie *n.*, skostnienie *n.*

Starrhaß, *sm. -jes,* uparciuch *m.*

Starrheit, *sf. pl. -en,* zdrewniałość *f.*, skostniałość *f.*; nieugiętość *f.* (*n. p.* charakteru); surowość *f.*, ponu-

rość *f.*; upór *m.*; = Hartnäckigkeit.

Starrkopf, *sm. -(e)s, pl. -köpfe,* człowiek uparty, krnąbrny, uparciuch *m.*, kapryśnik *m.*

Starrköpfig, *adi.* uparty, krnąbrny.

Starrköpfigkeit, *sf.* upartość *f.*, krnąbrność *f.*

Starrkrampf, *sm. -(e)s, pl. -krämpfe,* tetecz *m.*

Starrkönn, *sm. -(e)s,* Starrkönnigkeit, *sf.* obacz Starrköpfigkeit.

Starrkönnig, *sf.* zasłupienie *n.*, zupełne strętowanie części ciała, katalepsyja *f.*

Starrkönnig, *adi.* kataleptyczny.

Starrkönnige(r), *sm. -en, pl. -e(n),* kataleptyk *m.*

Starrtot, *adi.* zmarły *i* skostniały.

Starrsehen, *sn. -s,* zdejmowanie *n.*, zdjęcie *n.* katarakty (operacja).

Start, *sm. -(e)s, pl. -e i -s,* start *m.*, miejsce, z którego rozpoczyna się bieg (sport).

Starter, *sm. -s, pl. —,* starter *m.*, dający *m.* znak do rozpoczęcia biegu (sport).

Statt, *sf. pl. -jen, 1)* położenie *n.*, stanowisko *n.*, stan *m.*; 2) zatamowanie *n.* obiegu krwi.

Stattlich, *adi.* powolny, zwolna napród postępujący; *adv.* powolnie.

Stattl, *sf.* nauka *f.* różnowagi.

Statio'n, *sf. pl. -en, 1)* stacya *f.*, przystanek *m.*, miejsce *n.* zatrzymania; Abfahrts—, Ausgangs— stacya odjazdowa; Abgabs—, Ablieferung— stacya kresowa, odbiorcza; Abweig—, Gabel—, Trennungs— stacya rozbieżna, rozbiegowa; Ankunfts—, Empfangs— stacya przyjazdowa; Bestimmung— stacya kresowa; Disposition— stacya zarządzająca, dysponująca; Domizil— stacya pobytu, siedziba *f.*; Durchfahrts—, Durchgangs— stacya przejazdowa; End—

stacya końcowa, kresowa; *gemeinschaftliche* —, *Gemeinschafts* — stacya wspólna; *Grenz* —, *Übergang* —, *Übergangsb* — stacya graniczna; *Halte* — przystanek *m.*; = *Haltestelle*, *Haltepunkt*; *Kopf* — stacya czołowa; *Kreuzung* — stacya wymijania, krzyżowania; *Lokomotiv* —, *Maschinenwechsel* — stacya parowozowa; *Lokomotivwechsel* —, *Maschinen* — stacya zmiany parowozów; *Mittel* —, *Neben* —, *Zwischen* — stacya pośrednia; *Nachbar* — stacya sąsiednia; *Sammel* — stacya zborna dla wozów; *Tränkungs* — stacya poijnicza, stacya do pojenia (bydła); *Überholungs* — stacya prześcigowa; *Übernahms* — stacya przyjmująca; *Umfahrtierungs* — stacya przepi-sowa; *Umlade* — stacya przekładowa; *Umfteige* — stacya przesiadowa; *Verjand* —, *Absfertigungs* —, *Aufgabs* — stacya wysyłkowa, stacya nadawcza; *Wasser* — stacya wodna; *Wagendirigierungs* — stacya zborna dla wozów; *Zugs* — *Anschluss* — stacya dobiegowa, stacya łączności pociągów (kolejn.); 2) in einem Orte — machén zatrzymać się w jakim miejscu; in kleinen —en w małych odstepach; 3) *Passy f.*, *meki pl.*, drogi krzyżowe; = *Leidensstation*; 4) stacya *f.*, całe utrzymanie; *freie* — haben mieć wolną stacyę.

Stationä'r, adi. nie postępujący naprzód, nie poruszający się z miejsca.

Stationie'ren, vn. (sein) stacyę odbywać, stanać gdzie; pozostawać, mieszkać; = *stationiert sein.*

Statio'nshof, (wym.: szef), *sm.* =s, *pl.* =s, naczelnik *m.* stacyi.

Statio'nsdienst, sm. =es, służba stacyjna.

Statio'nseinrichtung, sf. *pl.* =en, urządzenie stacyjne.

Statio'nsgebäude, sf. =s, *pl.* —, budynek dworcowy, stacyjny.

Statio'nsgelände, sn. =s, *pl.* —, tor stacyjny; = *Bahnhofsgelände.*

Statio'nsglocke, sf. pl. =n, dzwon stacyjny.

Statio'nsglockensignal, sn. =s, *pl.* =e, sygnał *m.* (dany) dzwonom stacyjnym.

Statio'nsvorsteher, sm. =s, *pl.* —, *Statio'nsvorstand, sm.* =s, *pl.* =stände, zawiadowca *m.*, naczelnik *m.* stacyi.

Statio'n's, adi. świetny, okazały; *adv.* świetnie, okazale.

Statio'n'sch, adi. równoważny, znajdujący się w równowadze.

Statio'n'sch, adi. narowisty, uparty (koń, muł i t. p.).

Statio'n'st, sm. =en, *pl.* =en, statysta *m.*, stójka *m.*, aktor niemy, nieczynny.

Statio'n'st, sf. pl. =en, statystyka *f.*, obliczka *f.* zasobów.

Statio'n'st, sm. =s, *pl.* —, statystyk *m.*

Statio'n'stin, sf. pl. =nen, statystka *f.*, stójka *f.*, aktorka niema, nieczynna.

Statio'n'stisch, adi. statystyczny; =e *Angaben* daty statystyczne; *adv.* statystycznie.

Statio'n's, sn. =s, *pl.* =e, spód *m.*, podstawa *f.* (jakiego przyrzędu).

Statt, sf. pl. *Stätten* 1) miejsce *n.*, siedziba *f.*; = *Stätte*; gutes *Wort* findet eine gute — dobre słowo trafi do celu; 2) = *Stelle*; an *Kindes* — annehmen przybrać za syna lub córkę; an *Zahlungs* — annehmen przyjąć zamiast zapłaty; an *Eides* — zamiast przysięgi; wir haben hier keine — tu się nie zatrzymamy, zatrzymujemy; 3) *jnnds* *Bitte* — geben *wystuchac* czyją prośbę, przychylić się do czyjej prośby; — *finden* odbywać się; *etw.* — *finden* lassen dopuścić co, zezwolić na co; 4) *zu* *statten* i *zu* *statten* *kommen* przydać się, być przydatnym; *von* *statten* i *von* *statten* *gehen* iść pomysłnie, udawać się, wieść się.

Statt, I. praep. z 2. przyp. zamiast, miast, za; — *meiner*, *deiner*, *seiner*, *unser*, *eurer*, *ihrer* zamiast, za mnie, ciebie, niego, nas, was, ich; — *dessen* zamiast tego; *II. coni.* — *daß* er *schlafen* sollte, — *zu* *schlafen* zamiast spać.

Stä'tte, sf. pl. =n, miejsce *n.*, siedziba *f.*, siedlisko *n.*; *keine* *bleibende* — *haben* nie mieć stałej siedziby; an *heiliger* — na świętem miejscu; *die* *heiligen* =n *Ziemia* *Święta*.

Sta'tten, partykuła używana w następujących zwrotach: *von* — *gehen* udawać się, udać się, wieść się; *postepować*, *postąpić*; = *vorsichreiten*; *jnmdm* *zu* — *kommen* przydać się komu; *stulżyć* komu; = *nützlich* *sein*; *dieser* *Umstand* *kam* *seiner* *Abischt* *zu* — ta okoliczność poparła jego zamiar; *es* *kommt* *mir* *zu* — *daß* . . . to mnie jest dogodnym, pomocnym, że . . .; *die* *Erfahrung* *kommt* *mir* *zu* — *mam* *za* *sobą* *doświadczenie*, *mam* *tę* *korzyść*, *że* *mam* *doświadczenie*.

Sta'tt-finden, Sta'tt-haben, vn. *es* *findet*, *es* *hat* *statt*, *es* *sand*, *es* *hatte* *statt*, *es* *hat* *stattgefunden*, *es* *hat* *stattgehabt*, *mieß* *messe*, *odbywać* się, odbyć się, stawać się, stać się, zachodzić, zająć; *die* *Sitzung* *hat* *nicht* *stattgefunden* *posiedzenie* *nie* *odbyło* *się*, *nie* *było* *posiedzenia*; *eine* *Bitte* *stattfinden* *lassen* *przyjąć*, *wysłuchać* *prośbę*, *przychylić* *się* *do* *prośby*.

Sta'tthafft, adi. 1) *dopuszczalny*, *dozwolony*; = *zulässig*; *odpowiedni*; = *passend*; 2) *prawnie* *dozwolony*, *prawny*; = *gesetzlich* *erlaubt*. *Sta'tthafftigkeit, sf.* *dopuszczalność* *f.*; *odpowiedniość* *f.*; *prawność* *f.*

Sta'tthalter, sm. =s, *pl.* —, namiestnik *m.*; *prefekt* *m.* (we *Włoszech*); *prokonsul* *m.* (w *starożytnym* *państwie* *rzymskim*); *satrapa* *m.* (w *starej* *Persyi*), *wielkorzędca* *m.*

Statthaltereil', *sf. pl.* =en, rezydencya *f.* i urząd *m.* namiestnika, namiestnictwo *n.*; namiestnikostwo *n.*

Statthalterin, *sf. pl.* =nen, namiestnikowa *f.*, wielkorządzący *f.*; żona *f.* namiestnika.

Statthalterichajt, *sf. pl.* =en, namiestnikostwo *n.* (urząd, godność namiestnika), wielkorządy *pl.*

Statlichkeit, *I. adi.* 1) znaczny, wielki; = bedeutend; eine =e Summe znaczna, większa suma; 2) wyborny, suty, wspaniały, wytworny; =es Kleid wytworny strój; 3) ładny, przystojny, hoży; eine =e Erscheinung okazała postać; eine =e Frau ładna, piękna kobieta; ein =er Mann słuszny mężczyzna; *II. adv.* znacznie; wybornie, suto, wspaniale, wytwornie; — gefleidet wytwornie ustrojony, ubrany; jmnndn — empfangen przyjąć kogo wspaniale.

Statlichkeit, *sf.* znaczność *f.*, okazałość *f.*; sutość *f.*, wytworność *f.*, świetność *f.*

Statue, *sf. pl.* =n, posąg *m.*, statua *f.*; — zu Pferd posąg przedstawiający kogo na koniu.

Statuenmetall, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, spiż posagowy, spiż szlachetny.

Statuette, *sf. pl.* =n, mały posąg, posążek *m.*, statuetteka *f.*

Statuieren, *va.* (haben) ustanowić, postanowić; rzkazać; ein Exempel — dać przykład; ein Gegenpiel an jmnndn — ukarać kogo dla przykładu.

Statuir, *sf. pl.* =en, postawa *f.*, postać *f.*; wzrost *m.*; von niedriger, kleiner — nizkiego, małego wzrostu.

Statistik, *sm.* —, status *m.*, położenie *n.* (polityka).

Statut, *sn.* =(e)š, *pl.* =en, statut *m.*, regulamin *m.*, przepis *m.*, ustanowienie *n.*

Statutarisch, *adi.* stosowny do statutów; *adv.* stosownie do statutów, według statutów.

Statutenmäßig, *adi. i adv.* obacz Statutarisch.

Statutenwidrig, *adi.* przeciwny statutom, niezgodny ze statutami; *adv.* wbrew statutom.

Staub, *sn.* =(e)š, *pl.* =t, wezbranie *n.* (wody); das Wasser im — halten wstrzymać przyptyw wody; das Wasser ist im — woda stoi między przyptywem i odpływem; (obraz.) es im — haben żyć w dobrobycie.

Staub, *sm.* =(e)š, kurz *m.*, proch *m.*; feiner — pył *m.*; pył *m.*, pyłek *m.* (botanika); voller —, mit — bedeckt; = staubig; der — wirbelt auf kurz sie wznosi; der Regen löst den — deszcz zmywa kurz; den — aus den Kleidern ausklopfen wytrzącać proch ze sukien; den — abwischen ścierać, zetrzeć kurz; proch; wieder zu — werden, zu — zerfallen obrócić się znów w proch, rozprószyć się; sich aus dem — machen umykać, umknąć, zmykać, zemknąć, wynosić się, wynieść się; mach dich aus dem —! zmykaj! wynoś się! vor jmnndn im — e liegen leżeć przed kim w prochu, ponizać się przed kim; im — e friechen pełzać w prochu, być w najpodlejszym stanie; jmnndn aus dem — e erheben wydobyc kogo z prochu, z nędzy, dopomóc komu do stanowiska, do znaczenia; den Feind in den — strecken pobić nieprzyjaciela na głowę; den — von den Füßen schütteln otrząść kurz z nóg; jmnndn — in die Augen streuen oczy komu zamydlić, otumanic kogo; die Sache hat viel — aufgewirbelt rzecz ta wiele narobiła hałasu; viel unnütgen — aufwirbeln niepotrzebnego hałasu narobić; du bist — und sollst wieder zu — e werden jesteś z prochu i w proch się przemienisz.

Staubhulig, **Staubartig**, *adi.* pyłowy.

Staubaufwirbelnd, *adi.* kurz, proch wytwarzający, sprawiający.

Staubbalg, *sm.* =(e)š, *pl.* =bälge, **Staubbehälter**, **Staubbeutel**, *sm.* =š, *pl.* —, **Staubbehältnis**, *sn.* =šes, *pl.* =šje, główka pyłkowa (botanika).

Staubedeck, *adi.* kurzem odkryty, zakurzony, sprószoney.

Staubesein, *sm.* =š, *pl.* —, miotełka *f.* (z ostrokrzewiu) do zmiatania kurzu.

Staubbeutel, *sm.* obacz Staubbalg.

Staubtegelgrube, *sf. pl.* =n, podglówniczek *m.* (bot.).

Staubbeutelträger, *sm.* =š, *pl.* —, niteczka *f.*

Staubblüte, *sf. pl.* =n, kwiat pyłkowy (bot.).

Staubboden, *sm.* =š, *pl.* =šöden, poddasze *n.* (w młynie), w którym pył maki osiada.

Staubbrand, *sm.* =(e)š, mączna rosa; = Meftau.

Staubbürtig, *sf. pl.* =n, szczotka *f.* do kurzu.

Stauben, **Staublein**, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Staub, pyłek *m.*; (obraz.) atom *m.*, cząstka *f.*, niedziatka *f.*

Staubedeck, *pl.* —, wieko *n.*, nakrywka *f.* u zegarka powstrzymująca zaproszenie zegarka.

Stauben, **Stauben**, *I. va.* (haben) zamiast ab—, be—, zer—; *II. vn.* (haben) 1) kurzyć, kurz robić; es staubt heute sehr dziś bardzo kurzy się, tumani się; 2) = stieben; *III. sich* —, *vr.* (haben) kąpać się w piasku (o kurach).

Staubber, *sm.* =š, *pl.* —, 1) tropowy pies; 2) miotełka *f.*, szczotka *f.* do kurzu; 3) rozpylacz *m.*

Stauberde, *sf. pl.* =n, prochnica *f.*

Staubberhund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Stäubber 1).

Staubbern, *va.* (haben) wykurzać, wypłasczać, wypłoszyć, wygnać (zwierza z legowiska).

Staubberz, *sn.* =es, *pl.* =e, ruda przesiada.

Staubberzengend, *adi.* ob. Staubaufwirbelnd.

Staubfaden, *sm.* =š, *pl.* =šäden, nitka pyłkowa, pręcik nasienny (bot.).

Stau'bfadenförmig, *adi.* precykowaty (bot).

Stau'bfadenhalter, *sm.* =*s*, *pl.* —, zworka *f.* (bot).

Stau'bfeder, *sf.* obacz Flaumfeder.

Stau'bflechte, *sf.* *pl.* =*n*, porost pyłkowy.

Stau'bfügelig, *adi.* motylowaty (zool).

Stau'bförmig, *adi.* pyłowaty; sproszkowany.

Stau'bgeboreu, *adi.* z prochu rodzony.

Stau'bgeborene(r), *sm.* =*en*, *pl.* =*n*, śmiertelnik *m.*

Stau'bgefäß, *sn.* =*eś*, *pl.* =*e*, naczynie pyłkowe (bot.).

Stau'bgefäßträger, *sm.* =*s*, *pl.* —, znitek *m.* (bot.).

Stau'bgewölk, *sn.* =*(e)ś*, tuman *m.* (kurzu).

Stau'bhaar, *sn.* obacz Flaumhaar.

Stau'bhanf, *sm.* =*(e)ś*, konopie męskie, płaskonka *f.*

Stau'bhülle, *sf.* *pl.* =*n*, 1) zwłoki *pl.*; 2) osłona *f.* od kurzu; = Staubmantel.

Stau'big, *adi.* zakurzony, sprószony; pyłkowy (bot.);

adv. — machen zakurzyć; — werden, sich — machen zakurzyć się; die Straßen sind sehr — na ulicach bardzo się kurzy.

Stau'bigkeit, *sf.* kurzawa *f.*

Stau'blamm, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*fämme*, gęsty grzebień.

Stau'bolben, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz Staubbeutel.

Stau'bforu, *sn.* =*(e)ś*, *pl.* =*förner*, i *dim.* Stau'bförndchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, ziarnko *n.* kurzu.

Stau'blappen, *sm.* =*s*, *pl.* —, ściereczka *f.* od prochu.

Stau'bmantel, *sm.* =*s*, *pl.* =*mäntel*, płaszcz *m.* od kurzu.

Stau'bmehl, *sn.* =*(e)ś*, pył mączny, omieciny *pl.*, stochemal *m.*

Stau'bmoos, *sn.* =*jeś*, *pl.* =*je*, bisor *m.*

Stau'bpilz, *sm.* =*eś*, *pl.* =*e*, proznuiak *m.*

Stau'bregen, *sm.* =*s*, *pl.* —, drobny, mżysty deszczyk.

Stau'brod, *sm.* =*(e)ś*, *pl.*

=*röße*, sukia, którą się ubiera do sprzątaui.

Stau'bjamen, *sm.* =*s*, nasienie pyłkowate.

Stau'bjand, *sm.* =*(e)ś*, drobniutki, mialki piasek, piasek przelotny.

Stau'bjeweibe, *sf.* *pl.* =*n*, pierścień drewniany maziownicy, szelina *f.* (u wozu).

Stau'bjchwamm, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*schwämme*, purchawka *f.*, kurzawka *f.* (grzyb).

Stau'bjiech, *sn.* =*(e)ś*, *pl.* =*e*, przetak, którym przesiewać można najdelikatniejszą mąkę.

Stau'bjpinne, *sf.* *pl.* =*n*, pajak *m.*

Stau'bjreifen, *sm.* =*s*, *pl.* —, smuga *f.* z kurzu.

Stau'btee, *sm.* =*s*, pył herbaciany.

Stau'btuch, *sn.* =*(e)ś*, *pl.* =*tücher*, obacz Staublappen.

Stau'bwedel, *sm.* =*s*, *pl.* —, kiść *f.* do zmiatania kurzu.

Stau'bweg, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*e*, stopek pyłkowy (bot).

Stau'birbel, *sm.* =*s*, *pl.* —, tuman *m.* kurzu.

Stau'bwischer, *sm.* =*s*, *pl.* —, ścierający *m.* kurz, proch;

ścieracz *m.*, ścieraka *f.*

Stau'bwolke, *sf.* *pl.* =*n*, tuman *m.* kurzu, kurzawa *f.*

Staud, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*e*, 1) bez *pl.* = Stau; 2) = Schleier, Ärmel, Muff, Handschuh ohne Finger.

Stauden, *va.* (haben) 1) pechać, popychać; 2) das Wasser — tamować, zatrzym(yw)ać wodę; 3) den Fackel, den Hanf — len, konopie snopkami, w snopkach ustawiać (dla suszenia); 4) splaszcząć, klepać (u. p. żelazo); 5) in Fässer — ubijać w beczkach; 6) obacz Verstauchen.

Staudaum, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*däume*, przewal *m.*

Staudgen, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Staude, krzewik *m.*, mały krzew.

Stauder, *sf.* *pl.* =*n*, krzak *m.*, krzew *m.*, kierz *m.*

Stauden, sich —, *vr.* (haben) krzewić się, rósć w krzew.

Staudenartig, Staudenförmig, *adi.* krzewny, krzewiasty.

Staudengewächs, *sn.* =*jeś*, *pl.* =*je*, roślina krzewista, krzewina *f.*

Staudenhopfen, *sm.* =*s*, chmiel zwyczajny, pospolity.

Staudenmelde, *sf.* *pl.* =*n*, łoboda poszarpana, kosmata; = Meerelbe.

Staudenroggen, *sm.* =*s*, reż *f.*, żyto pospolite.

Staudensalat, *sm.* =*eś*, sałata krzewiasta.

Staudensellerie, *sm.* =*s*, *pl.* =*s*, seler krzewisty, naciowy.

Staudig, *adi.* krzewisty.

Stauen, I. *va.* (haben) ubijać, ładować (u. p. towary); wstrzymywać, tamować; II. sich —, *vr.* (haben) wstrzymać się, zatamować się, zastanowić się (o wodzie, krwi i t. p.).

Stauen, *sn.* =*s*, Stauung, *sf.* *pl.* =*en*, 1) ładowanie *n.* na okęcie; 2) wstrzymanie *n.* się, zatamowanie *n.*, zastanowienie *n.* się; — des Wassers spiętrzenie *n.* się wody.

Stauer, *sm.* =*s*, *pl.* —, ładujący *m.*, na okęcie.

Stauerklohn, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*löhne*, ładowne *n.*, zapłata *f.* za ładowanie na okęcie.

Stauf, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*e*, rzadko zamiast Humpent, kufel *m.*, pubar *m.*

Stauen, *vn.* (haben) zdumiewać się, dziwić się; — machen zadziwiać, zadziwić; über etw. — dziwić się czemu.

Stauen, *sn.* =*s*, zdziwienie *n.*, zdumienie *n.*; — erregen zdumienie wywołać, zdumiewać, zadziwić; des — war kein Ende nie mogli się dosyć nadziwić.

Stauen, *adi.* zdziwiający, zdumiewający.

Stauenwert, Stauenwürdig, *adi.* podziwienia godny, zadziwiający; etw. =*eś* rzecz zdumiewająca, niezwykła, nadzwyczajna.

Staupfejen, *sm.* =*s*, *pl.* —, miotłka *f.* (do chlosta-

nia), różgi *pl.*; den — geben osmagać; den — bekommen dostać różga.

Stau'pe, *sf. pl.* =n, 1) = Staupbejen; 2) kara *f.* chłosty, chłosta *f.*; = Prügelstrafe; 3) zaraza *f.*; nosacizna *f.* u psów; psia choroba = Hundestaupe.

Stau'pen, *va.* (haben) chłostać, smagać (różgami).

Stau'pen, *sn.* =s, Stau'pung, *sf. pl.* =en, chłosta *f.*, smaganie *n.* (różgami).

Stau'penichlag, *sm.* = (e)s, *pl.* =ichläge, uderzenie *n.* różga.

Stau'per, *sm.* =s, *pl.* —, chłostacz *m.*

Stau'ung, *sf. pl.* =en, ob. Stauen.

Stau'vorrichtung, *sf. pl.* =en, tama *f.*, zapora *f.*

Stau'wasser, *sn.* =s, *pl.* —, woda spietrzona; woda stojąca.

Stau'wehr, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, tama *f.*, grobla *f.*, wał *m.*

Steari'n, *sn.* = (e)s, stearyna *f.*, łojan *m.*, łoina *f.*

Steari'nerze, *sf. pl.* =n, Steari'nlicht, *sn.* = (e)s, *pl.* =er, świeca stearynowa.

Ste'hapfel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, bielun *m.*, dziedziierzawa *f.* (rośl.).

Ste'habahn, *sf. pl.* =en, szranki *pl.* do ufiania się z dzidą do pierścienia (historya).

Ste'hart, Sto'hart, *sf. pl.* =ärte, cieslica *f.*

Ste'habaum, *sm.* = (e)s, *pl.* =bäume, obacz Ste'palme.

Ste'heber, *sf. pl.* =n, ob. Seidelbast.

Ste'hebentel, *sm.* =s, *pl.* —, dźwięczyna.

Ste'heben, *sm.* obacz Stoßegen.

Ste'heisen, *sn.* =s, *pl.* —, żelazko *n.* do robienia dziur; sztachla *f.*, sztachulec *m.*, żegadło *n.*

Ste'hen, steche, stichst, sticht, stach, habe gestochen; I. *va.* (haben) 1) kłuć, bość, żgać; mit einem Säbel — (z)ranic szablą; jnndm mit einer Nadel in die Hand — ukłuć kogo igłą w

rekę; jnndm mitten durch albo durch und durch — przeżyć, przekłuć kogo; tot — przebić kogo, zadać komu raz śmiertelny, zakłuć, zażgać; = erstechen; jnndm das Messer ins Herz — utkwieć, utopić komu nóż w sercu; ein Schwein, ein Kalb — zakłuć, zarznąć wieprza, cielę; Fisch — łowić ryby harpunem; sich einen Dorn in den Fuß — wbić sobie cierni, kolec w nogę; 2) ukłuć, kąsać, ukąsić; eine Wespe hat ihn gestochen osa go ukłuła, ukąsiła; 3) den Star — zdjąć kataraktę; 4) otworzyć przez klucie, przekłuć; Löffel — wydziurawić; 5) bić, zabić, przebić (w grze w karty); die Dame sticht den Buben dama bije niżnika; 6) den Ring (albo nach dem Ring) — (włócznia) godzić do pierścienia (w turniejach średniowiecznych); jnndm aus dem Sattel — zrzucić kogo z siodła; den Rasen — wycinać kawałki trawnika; = ausstechen; Torf — torf, zgnilec kopać; Spargel — ścinać, wycinać szparagi; ein Faß Wein — nadpocząć beczkę wina; = anstechen; Kartoffeln — wybierać ziemniaki; 7) ryc, rytować, rznąć; in Kupfer, in Stahl — ryc na miedzi, na stali; er schreibt wie gestochen pismo jego wygląda jak litografia; 8) die Leber sticht mich kluje mnie w wątrobie; es sticht mich in der Seite kluje, żga mnie w boku; es sticht mich im Ohre strzyka mi w uchu; 9) (obraz.) Silben — sędzić w sposób nieprzyjemny słowa drugich; szukać szpilki w kupie słomy; das ist weber gehauen noch gestochen niema w tem ani ładu ani składu; der Hafer sticht ihn chleb (dosłownie: owies) go bodzie; II. *vn.* (haben) 1) kłuć; nach jnndm — chcieć kogo ugodzić; nach dem Ringe — godzić do pierścienia; 2) przekłuwać, przekłuć (chirurgia); 2) die Sonne sticht

śłońce piecze, pali, dogrzewa, razi; 3) in See — odpływać, wypływać na morze; 4) die Farbe sticht ins Grüne farba wpada w zielone; in die Augen — wpadać w oczy; das sticht ihn in die Augen to go w oczy kole.

Ste'hen, *sn.* =s, 1) klucie *n.*; 2) przekłucie *n.* (chirurgia); 3) rytownictwo *n.*; 4) kolki *pl.*

Ste'hend, *adi.* kłujący, kolący; =r Schmerz; przonikliwy ból; =er Witz; przesywający ból.

Ste'her, *sm.* =s, *pl.* —, 1) żgacz *m.*; 2) sztycharz *m.*, rytownik *m.*; 3) = Stech-eisen; 4) szydello *n.*, szwajoca *f.*, rylec złotniczy; 5) binokle *pl.*

Ste'herin, *sf. pl.* =nen, sztycharka *f.*, rytowniczka *f.*

Ste'hlige, *sf. pl.* =n, mucha koląca.

Ste'hhabel, *sf. pl.* =n, harpun *m.*, dziyrz *m.*

Ste'hhinter, *sm.* =s, drok kolący (rośl.).

Ste'hhandel, *sm.* =s, handel zamienny; = Taufschhandel.

Ste'heber, *sm.* =s, *pl.* —, lewar *m.*

Ste'hlissen, *sn.* =s, *pl.* —, poduszeczka, na której nosi się niemowlęta.

Ste'htörner, *sn. pl.* kostropacz *m.*, podgorzał *m.* (rośl.).

Ste'htunst, *sf.* sztycharstwo *n.*, rytownictwo *n.*

Ste'hmeißel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Stecheisen.

Ste'hmiede, *sf. pl.* =n, komar *m.*, zanzara *f.* (zool.).

Ste'hmuschel, *sf. pl.* =n, szoldra *f.* (zool.).

Ste'hmucke, *sf. pl.* =n, kąkol ogrodowy (rośl.).

Ste'hpalme, *sf. pl.* =n, ostrokrzew pospolity (rośl.).

Ste'hpflanz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, obacz Stechbahn.

Ste'hpuppe, *sf. pl.* =n, lalka *f.* (w turniejach średniowiecznych).

Ste'hschibe, *sf. pl.* =n, obacz Zielschibe.

Ete'chspiel, *sn.* = (e)š, *pl.* -e, godzenie *n.* do pierścienia (w turniejach).

Ete'chwieh, *sn.* = (e)š, bydło *n.* na rzeź, rzeźnie.

Ete'chwerfstat, *sf. pl.* = fätte, sztycharnia *f.*

Ete'chwind, *sf. pl.* = n, kolkowój *m.* (rośl.).

Ete'chbrief, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, list gończy.

Ete'chbriestlich, *adv.* jmnbn — verfolgen ścigać kogo listem gończym.

Ete'den, *I. ra.* (haben) 1) wsadzać, wsadzić, kłaść, włożyć, wtykać, wetknąć; zatykać, zatknąć, utknąć; Geld in die Tasche — włożyć, schować pieniądze do kieszeni; jmnbn eine Krone in die Hand — wściбіć komu koronę do ręki; die Hand ins Wasser — włożyć rękę do wody; den Braten an den Spieß — wsadzić pieczeń na rożen; den Schlüssel ins Loch — wsadzić klucz do dziurki (w zamku); mit einer Nadel etw. — upinać, upiąć, przypiąć co szpilką; einer Frau das Haar — upinać, upiąć kobiecie włosy, uczesać kobietę; (obraz.) Geld in etw. — włożyć w co pieniądze, wydać na co pieniądze; einen Brief in den Kasten — wrzucić list do skrzynki; das Schwert in die Scheide — schować, włożyć, wsadzić miecz do pochwy; jmnbn ins Gefängnis — wrzucić, wsadzić kogo do więzienia; jmnbn unter die Solbaten — oddać kogo do żołnierzy; ein Mädchen ins Kloster — wpakować pannę do klasztoru; den Vogel in den Käfig — wsadzić ptaka do klatki; einen Bissen in den Mund — włożyć kęs do ust; einen Ring an den Finger — włożyć pierścień na palec; die Hand in den Busen — włożyć rękę w zanadrze; ein Haus in Brand — podpalić dom; sich ein Ziel — cel sobie obrać; er stecht die Nase in alles wšzędzie, do wszystkiego nos wścibia; die Köpfe zusammenstecken

szeptać sobie do ucha; jmnbn etw. — poddać komu coś, potajemnie uwiadomić kogo o czym; 2) Kartoffeln, Erbsen — zasadzać, sadzić ziemniaki, groch; 3) die Karten — porządkować karty (przed zagraniami); II. *vn.* steche, stecht, stecht, stechte i staß, habe gestecht, 1) tkwić; znachodzić się, znajdować się, być gdzie; der Nagel stecht in der Wand gwóźdź tkwi w ścianie; die Kugel stecht im Bein kula tkwi w nodze; immer zu Hause — siedzieć wiecznie w domu; wo stecht du? gdzie przebywasz? gdzie się ukrywasz?; wo mag nur meine Feder —?; gdzie też moje pióro być może? sie — immer zusammen są zawsze razem; es stecht mir im Halse mam coś w gardle; da stecht's, da stecht die Schwierigkeit in tem (jest) trudność; ich möchte nicht in deiner Haut — nie chciałbym być w twojej skórze; es stecht etw. in dem Kerl coś w nim jest; er schreit, als ob er am Spieß steche krzyczy, jakby z niego skórę darli (dosłownie: jakby na rożnie siedział); im Glend — być, być pogrążonym w nędzy; ich weiß nicht, was ihm im Kopfe stecht nie wiem, co mu wiało do głowy; es stecht im Blute to jest, leży we krwi; 2) — bleiben zostać się; lgnąć, uwięznąć, ugrzęznąć, ugrząść; im Kote — bleiben uwięznąć w błocie; beim Sprechen — bleiben utknąć w mówieniu, w mowie; der Bissen blieb mir im Halse — kęs utknął mi w gardle; den Schlüssel — lassen klucz zostawić we drzwiach (w zamku); jmnbn — (albo im Stich) lassen opuścić, porzucić kogo; 3) unter einer Decke — obacz pod Decke; zwischen Tür und Angel — być między młotem a kowadłem; es stecht etw. dahinter jest w tem coś ukrytego, tu coś się święci; es stecht ein Betrug dahinter w tem ukrywa się oszustwo; hinter

jmnbn — z tyłu za kim stać; (obraz.) zaslaniać się kim, podszywać się pod kogo; die Krankheit stecht schon lange in mir choroba już długo we mnie siedziała; mir stecht's in allen Gliedern wszystkie członki mnie bołą; er stecht immer im Wirtschaftshaus przesiaduje ustawicznie w gospodzie; er stecht immer hinter den Büchern szpera, siedzi wciąż między książkami; bis über die Ohren in Schulden — siedzieć w długach po uszy, tonąć w długach; III. sich —, *vr.* (haben) sich hinter jmnbn — uciec się do czyjej pomocy; podszyc się pod kogo; sich in fremde Angelegenheiten — wdawać się, mieszać się w cudze sprawy; sich in Schulden — pogrążyć się w długach, długów narobić; sich in Unkosten — wystawi(a)ć się na koszt, kosztów sobie narobić; sich — krysć się w gąszczu (o zwierzu).

Ete'den, *sn.* = š, włożenie *n.*, wtykanie *n.*; tkwienie *n.*; sadzenie *n.* (*n.* p. grochu, ziemniaków).

Ete'den, *sm.* = š, *pl.* —, kij *m.*, laska *f.*

Ete'denbleiben, *sn.* = š, ugrząźnienie *n.*, uwięźnięcie *n.*; utknięcie *n.* (w mowie).

Ete'dentrant, *sn.* = (e)š, *pl.* = träter, ferula *f.* (rośl.).

Ete'denpferd, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, konik drewniany (z kijkiem), koń *m.* z kija; (przenośnie:) rzecz ulubiona, przedmiot *m.* szczególnego upodobania, przedmiot, w którym się jest bardzo biegłym; jeder hat sein — każdy ma w czemś upodobanie; das ist nun einmal sein — w tem jego siła, w tem ma największą biegłość, to jego pasja; sein — reiten zajmować się ulubionym przedmiotem.

Ete'denzann, *sm.* = (e)š, *pl.* = zäune, płot *m.* z kołków.

Ete'derbsen, *sf. pl.* groch *m.* do sadzenia.

Ete'dgarn, Ete'dneß, *sn.* = eš, *pl.* = e, troiste sieci na

kury polowe i przepiórki (łowiectwo).

Stędholz, *sn.* =es, *pl.* -hölzer, szczepek *m.*

Stędkliffen, *sn.* obacz Stęchkliffen.

Stęd'ling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, **Stęd'reiß**, *sn.* =ies, *pl.* =jer, cdktał *m.*, rozsada *f.*

Stędmuschel, *sf.* *pl.* =n, obacz Miesmuschel.

Stędnadel, *sf.* *pl.* =n, szpilka *f.*; kleine = szpileczka *f.*; (obraz.) jmnndn., etw. wie eine — suchęn szukać kogo, czego jak szpilki, szukać wszędzie; man hätte eine — zur Erde fallen hören können można było słyszeć lot muchy (tak było cicho).

Stędnadelbüchse, *sf.* *pl.* =n, puszka *f.* na szpilki, igielnic(żka) *f.*

Stędnadelkliffen, *sn.* =s, *pl.* —, poduszeczka *f.* do wykania szpil-k.

Stędnadelkopf, *sm.* =(e)s, *pl.* -köpfe, główka *f.* od, u szpilki.

Stęd'reiß, *sn.* ob. Stęd'ling.

Stęd'rübe, *sf.* *pl.* =n, kolnik *m.*, rzekownik *m.*, ścierniówka *f.*, zębostrak *m.*

Stęd'rtfel, *sm.* =s, *pl.* —, cyrkiel *m.*, krządyło *n.* ze zmiennymi kolankami.

Stęd'swiebel, *sf.* *pl.* =n, wysadka cebulowa, dymka *f.*

Stęd'pfeife, (wym.: stipl-czez), *sn.* —, *pl.* =s i =n, wyścięgi *pl.* z przeszkodami.

Stęert, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) zadek *m.*; 2) ogon *m.*; 3) pleciony koniec liny (zęgluga).

Stęg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) ścieżka *f.*; = Steig; er kennt alle Wege und =e in der Umgegend zna wszystkie drogi i ścieżki w okolicy; 2) mostek *m.*, kładka *f.* (nad rowem, rzeczką); 3) podstavek *m.*, kobyłka *f.* (na skrzypcach); 4) listewki, któremi drukarze złożone czcionki obstawiają.

Stęgrübe, *sf.* *pl.* =n, mostek *m.*, kładka *f.*, ława *f.*

Stęg'rad, *sn.* =(e)s, *pl.* =fächer, **Stęg'rafien**, *sm.* =s, *pl.* =fächten, skrzyńeczka *f.*

na listewki, z listewkami (drukarkstwo).

Stęg'lehue, *pl.* =n, parapet *m.*, poręcz *f.*

Stęgreiß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, strzemię *n.*; = Steigbügel *m.*; aus dem = sprechen, dichten mówić, wiersze pisać bez przygotowania, improwizować; Rede, Dichtung aus dem = mowa *f.*, poezya *f.* bez przygotowania, improwizacya *f.*

Stęgreißdichter, *sm.* =s, *pl.* —, rymotwórca *m.* bez przygotowania, improwizator *m.*

Stęgreißgedicht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wiersz improwizowany, wygłoszony bez przygotowania, improwizacya *f.*

Stęgreißrede, *sf.* *pl.* =n, mowa improwizowana, wypowiedziaua bez przygotowania.

Stęgreißritter, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Raubritter.

Stęh'aus, *sm.* Stęh'auschen, **Stęh'ausmännchen**, *sn.* =s, ob. Burzemann.

Stęh'vierhalle, *sf.* *pl.* =n, piwiarnia, w której goście nie zasiadają do stołów, lecz stojąc piją.

Stęh'bolzen, *sm.* =s, *pl.* —, nit rozpięrający.

Stęh'en, siebe, stęhst, stęht, stand, stände i stünde, gestanden, I. *vn.* (haben i sein) 1) stać; das Tintenfaß stęht auf dem Tische kałamarz stoi na stole; ich kann vor Müdigkeit nicht mehr — ze zmęczenia już stać, na nogach utrzymać się nie mogę; — bleiben stawać, stanąć, zatrzymać się; die Uhr ist — geblieben zegarek stanął, przestał chodzić; ich bin beim 11. Kapitel — geblieben stanąłem na jedynastym rozdziale; wo sind wir gestern — geblieben? gdzie, na czym staneliśmy wczoraj?; was stęht in seinem Briefe? co napisał w liście?; so wahr ich hier stęhe jako tu stoję, jakem żyw; etw. — lassen zostawić co, nie ruszać, nie brać, nie tykać czego; den Schirm — lassen zapomnieć parasol; jmnndn — lassen porzucić, opuścić kogo; alleß

— und liegen lassen zostawić wszystko w nieładzie; wie ich ging und stand tak jak stałem, z miejsca, natychmiast; solange die Welt stęht odkąd świat stoi; das Barometer stęht auf veränderlich barometr wskazuje na zmienną pogodę; das Barometer stęht auf Regen barometr deszcz zapowiada; das Thermometer stęht auf Null termometr wskazuje zero; es wird morgen in den Zeitungen — jutro o tem będzie w gazetach, będą gazety pisały; davon stęht hier nichts o tem niema tu wzmianki; die Tränen standen ihr in den Augen miała łzy w oczach; ich weiß nicht, wo mir der Kopf — nie wiem, gdzie mam głowę; ich habe bei ihm Geld — mam u niego (złożone) pieniądze; dein Name stęht nicht auf der Liste twego nazwiska nie widzę na liście; im besten Rufe — mieć najlepszą reputacyę; so wie die Sache jęht stęht jak rzecz obecnie stoi, przy obecnym stanie rzeczy; wie stęht die Sache? jak rzecz stoi? jak rzecz się ma?; wie hoch stęht das Wasser? jaki jest stan wody?; das Papiergeld stęht jęht hoch pieniądze papierowe obecnie są drogie; wie hoch stęht heute der Franz? ile kosztuje dzisiaj frank?; hoch im Preise — stać wysoko w cenie, być droгим; in Lemberg in Garnison — stać załoga we Lwowie, służyć wojskowo we Lwowie; bei der Infanterie — służyć przy piechocie; da — die Döfen am Bergel obacz pod Berg; 2) = passen; dieser Hut stęht ihr gut w tym kapeluszu jej do twarzy; bei diesem Wort stęht der vierte Fall z tym przyimkiem łączy się czwarty przypadek; 3) für etw. — ręczyć za co, odpowiadać za co; = einstehen, bürgen; ich kann nicht dafür — nie mogę za to ręczyć, brać na siebie odpowiedzialności; ich muß für alleß —

jestem za wszystko odpowiedzialnym; er wird uns für den Schaden — on nam za szkodę odpowie, szkodę wynagrodzić musi; 4) (w połączeniu z przymiotnikami i przysłówkami:) aufrecht — stać prosto; der Tisch steht schief stół stoi krzywo; obenan — przodować, być pierwszym; er steht ganz allein nie ma nikogo na świecie; stille — zatrzymać się, stanąć; nie poruszać się; müßig — stać z założeniami rękami; ich stehe nicht allein mit meiner Ansicht nie ja jeden tak sądzę; (sich) gut, schlecht — dobrze, źle stać, mieć ładne dochody, zarabiać mało; die Saaten — gut zboże dobrze stoi, siewy zapowiadają dobre zbiory; seine Angelegenheiten — gut, schlecht jego sprawy stoją dobrze, źle; mit jmdm gut, schlecht — stać z kim dobrze, źle, być z kim w zgodzie, w niezgodzie; daß wird dir teuer zu — kommen drogo ciebie to będzie kosztowało, drogo to okupisz; daß soll ihm teuer zu — kommen zapłaci on mnie to; mein Geld steht sicher pieniądze moje są zapewnione, dobrze umieszczone; es steht mir frei to mi wolno, to pozostawione mojej woli; 5) (w połączeniu z przyimkami:) auf dem Spiele — być na szwank wystawionym; sein Leben steht auf dem Spiele idzie o jego życie; auf seinen Kopf steht ein Preis za jego głowę wyznaczona nagroda; auf dieseß (rzadko diesem) Verbrechen steht lebenslänglicher Kerker ta zbrodnia bywa, jest karana dożywotniemi więzieniem; der Kopf steht darauf to się życiem przepłaca, za to jest kara śmierci; die Aktien stehen auf 200 akcyje notują, za akcyje płaci się 200; bei jmdm — wspierać kogo, być po czyjej stronie; bei jmdm in Arbeit — pracować u kogo; ich stehe nicht bei ihm in Gnade nie jestem u niego w łaskach; ich kann

für nichts — nie mogę za nic ręczyć; im Dienste — być w służbie, służyć; das Haus steht in Flammen dom stoi w płomieniach, gore; ich stehe mit ihm in geschäftlicher Verbindung pozostaję z nim w stosunkach handlowych; es steht nicht in meiner Macht to nie w mojej mocy; in den dreißigen — być po trzydzieste; im zwanzigsten Lebensjahre — mieć dwudziesty rok; jmdm im Lichte — zastanąć komu; (przenośnie:) zavadzać komu; sich selbst im Lichte — samemu sobie być przeszkodą; im Verdachte — być podejrzwanym, być w podejrzeniu; ich stehe im Begriffe, zu verreisen zamierzam wyjechać; jmdm nach dem Leben — czyhać, zaszadzać się, dybać, nastawać na czyje życie; mein Sinn steht nach höheren Dingen sięgam wyżej; über jmdm — przewyższać kogo; unter jmdm — a) być czym podwładnym; b) być mniej wartym niż kto inny; ich stehe unter niemandem nie jestem nieczym podwładnym, jestem niezawisłym; unter Polizeiaufsicht — stać pod nadzorem policyjnym; daß Dorf steht unter Wasser wieś jest zalana, stoi pod wodą; unter den Waffen — stać pod bronią; vor jmdm — a) stać przed kim; b) dotrzymać komu placu; er steht mir immer vor Augen stoi mi zawsze przed oczyma, wciąż mi się zdaje, że go widzę; zu jmdm —, jmdm zur Seite — być, stać po czyjej stronie; was steht Ihnen zu Diensten? czem mogę panu (pani, państwu) służyć?; das Haus steht zum Verfaufe dom jest na sprzedaż; II. *vn. i impers.* (haben) 1) wie steht es mit deiner Gesundheit albo mit dir? jak (tam) twoje zdrowie? jak się masz?; es steht schlecht mit ihm krucho koło niego (o zdrowiu i o dobrobycie); es steht wieder schlechter mit ihm a) pogorszyło się znowu jego

zdrowie; b) jego stosunki pogorszyły się; wie steht's? jakże tam? jakże jest?; wie steht es bei dir zu Hause; jakże tam u ciebie w domu? twoja rodzina? 2) es steht bei mir, daß zu tun odemnie zależy, czy to zrobie; wenn es in meiner Macht (albo bei mir) stünde gdyby to w mojej mocy było; es steht zu hoffen, zu besorgen należy się, można się spodziewać, obawiać; es steht nicht zu ändern nie można tego zmienić, jest to rzecz niezmienna; III. sich —, *vr.* sich müde — zmęczyć się staniem; sich gut, schlecht — być w dobrych, złych stosunkach, w dobrem, złym położeniu; er steht sich gut dabei dobrze na tem wychodzi, zarabia na tem, dobrze mu z tem; er steht sich auf 8000 Kronen jährlich zarabia 8000 koron rocznie; wir — uns gut miteinander zgadamy się, jesteśmy w zgodzie; er steht sich mit jedermann auf du und du z każdym jest za pau brat; IV. *ca.* den Bart — lassen brodę zapuszczać, zapuścić; seinen Mann — dać czemu radę, nie powstydzic się; gegen jmdm — czoło komu stawic; Gebatter — trzymać do chrztu; Modell — służyć za model; Posten — stać na straży, być na miejscu; jmdm Rede und Antwort — müssen musieć komu zdać sprawę.

Steh'en, *sn.* =s, stanie *n.*; wstrzymanie *n.* się, zatrzymanie *n.* się; er ist durch langeß — ermüdet jest zmęczony długim staniem; ich bin deß =s schon müde już mi się sprzykrzyło stać; zum — bringen zatrzymać, wstrzymać; daß Blut zum — bringen zatomować krew, wstrzymać krwiotok; daß — fällt mir schwer ciężko, trudno mi stać; daß — der Gewässer spietzerne *n.* wody.

Steh'enbleiben, *sn.* =s, zatrzymanie *n.* się, wstrzymanie *n.* się.

Steh'end, *adi.* stojący; prostopadły; = senkrecht;

nieruchomy; = fest, unbeweglich; allein — samotny, odosobniony; still — na miejscu pozostający, uieruchomy, niepostępujący; = en Fußes natychmiast, co żywo; = es Heer stale wojsko; = es Wasser stojąca, niepełna woda; das ist seine = Hebensart to jego stereotypowy frazes, ciągle powtarzany sposób mówienia; = er Schuld dług skonsolidowany; = er Wind wiatr nienastający o niezmiennionej sile; = e Bühne stały teatr; = e Preise stałe ceny; das ist ein = er Gegenstand ihres Gespräches ciągle o tem mówią; = er Kragen kołnierz(yk) stojący; = e Schrift stawiączka f.; *adv.* stojąco; stale.

Steh/fragen, *sm.* = s, *pl.* —, kołnierz(yk) stojący.

Steh/lampe, *sf.* *pl.* = n, lampa stojąca, lampa stołowa; = Tischlampe.

Steh/lbar, *adi.* mogący być skradziony, wystawiony na kradzież.

Steh/leiter, *sf.* *pl.* = n, drabina podwójna.

Steh/len, stehle, stiehlst, stiehlst, stahl, stehle gestohlen; I. *va.* kraść; er hat eine Uhr gestohlen ukradł zegarek; II. *vn.* kraść; wie ein Rabe — kraść jak kruk; du sollst nicht — nie kradnij; er stiehl dem lieben Gott die Zeit (dosłownie:) Panu Bogu czas kradnie; próżnuje cały boży dzień; gestohlenen Gut schmedet niemals gut kradzione nie tuczy; sich heimlich aus dem Hause — wykraść się potajemnie z domu; sich in jmands Gunst — wkraść się w czyją łaskę; das kann mir gestohlen werden albo bleiben nie dbam o to wcale.

Steh/len, *sn.* = s, kradzenie n., kradzież f.

Steh/ler, *sm.* = s, *pl.* —, złodziej m.; (używa się prawie tylko w przysłowiu:) der Fehler ist so gut wie der — obacz pod Fehler.

Steh/lerin, *sf.* *pl.* = nen, złodziejka f.

Steh/terisch, *adi.* złodziejski. Steh/männchen, *sn.* = s, *pl.* —, obacz Burzelmännchen.

Steh/platz, *sm.* = es, *pl.* = plätze, miejsce stojące (n. p. w teatrze).

Steh/pult, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, pulpit m., na którym się pracuje stojąc.

Steh/seidel, *sn.* = s, *pl.* —, szklanka (piwa, wina) pita stojąco; ostatnia szklanka.

Steh/spiegel, *sm.* = s, *pl.* —, lustro stojące.

Steh/wagen, *sm.* = s, *pl.* —, wóz czwartej klasy (na kolejach w niektórych państwach).

Steiß, I. *adi.* 1) sztywny, stężalny; nieruchawy, nieruchomy, unieruchomiony; = unbeweglich; = e Leinwand płótno klejone, w kleju maczane; = e Haltung sztywna postawa; in = er Haltung sztywnie, *adv.*; = er Hals sztywna, stężala szyja; = es Pferd koń sztywny, ze sztywnymi nogami; = e Wäsche bielizna mocno ukrochmalona; = e Glieder sztywne, stężale członki; 2) (obraz.) sztywny, wymuszony; = e Verbeugung sztywny ułkon; = er Mensch człowiek sztywny; = er Stil styl wymuszony, nienaturalny; = e Unterhaltung zabawa wymuszona, ozębła; = er Sinn umysł niezłomny; II. *adv.* sztywnie, nieruchomo; (obraz.) silnie, niezłomie; uparcie; — dasstehen stać sztywnie, prosto; — werden stężeć, (ze)sztywnieć, zgrabieć; Wäsche — machen krochmalic bieliznę; (obraz.) die Dhren — halten nie ustąpić, nie tracić odwagi; imndn — ansehen wpatrywać się, wlepić oczy w kogo; — und fest an etw. glauben wierzyć w co niezłomie, niezachwianie; — und fest etw. behaupten twierdzić co uparcie; sich — und fest etw. vornehmen przedsięwziąć sobie co stanowczo.

Steiß, *sf.* 1) obacz Steißheit; 2) krochmal m.; = Stärke.

Steiß, I. *va.* (haben) 1) wyciągnąć prosto, wystawić, wyteżyć, wyprzeżyć; 2) krochmalic (n. p. bieliznę); gumować, w kleju maczać (n. p. płótno, kapelusze); 3) podpierać, podpórę dawać; = stützen (budown.); II. *sich* —, *vr.* (haben) *sich* auf etw. — upierać się przy czem.

Steißhaffig, *adi.* sztywną szyję mający.

Steiß, *sn.* = s, 1) sprawienie n., by co zesztwniało, stężało; 2) krochmalenie n. (bielizny); 3) podpieranie n.; = Stützen.

Steißheit, Steißigkeit, *sf.* *pl.* = en, 1) sztywność f., nieruchawość f.; 2) stężalość f. (n. p. członków); 3) (obraz.) wymuszoność f., sztywność f.; = ozębłość f.; — im Benehmen, des Benehmens ozębłość w obejściu; 4) niezgrabność f.; = Ungefehrlichheit.

Steißkopf, *sm.* = (e)s, *pl.* = köpfe, twarda, uparta głowa.

Steißleinen, *sn.* = s, Steißleinenwand, *sf.* płótno klejone, klejonka f.

Steißrod, *sm.* obacz Reißrod.

Steißsinn, *sm.* obacz Starrsinn.

Steißung, *sf.* *pl.* = en, ob. Steifen *sn.*

Steißwerden, *sn.* = s, zesztwnienie n., stężenie n., zgrabienie n.

Steiß, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, ścieżka f., dróżka f.

Steißbügel, *sm.* = s, *pl.* —, 1) strzemie n.; den Fuß auf den — setzen włożyć nogę w strzemie; aus dem — kommen wyśliznąć się z strzemia; mit dem Fuß im — hängen bieczen zawisnąć nogą na strzemienu; 2) strzemionko n. (kostka w uchu; anat.).

Steißbügelriemen, *sm.* = s, *pl.* —, puśliśko n.

Steißge, *sf.* *pl.* = n, 1) wazkie schody; drabina f.; 2) droga prowadząca do szczytu góry; 3) krata f. z pretów; 4) kojec m.; = Bühne rsteige

Steigeisen, *sn.* -s, *pl.* — laska żelazem okuta do wycieczek w góry.

Steigen, *steige*, *steigt*, *steigt*, *stiea*, *gestiegen*, *I. ra.* (haben) Stiegen — iść schodami, po schodach; *II. zn.* (sein) 1) iść z dołu do góry; = hinauf—; iść z góry na dół; = hinunter—; wujść, włązić, wleźć (w góry); in den Wagen, Eisenbahnzug — wsiadać, wsiąść do wozu, pociągu; auf den Stuhl — wleźć na krzesło; auf die Kanzel — wyjść na ambonę; auf einen Baum — (wy)lrapać się na drzewo; einen Drachen — lassen puszcząć orła; zu Pferd — wsiadać, wsiąść na koń, dosiąść konia; zu Schiff — wsiąść na okręt; ans Land — wysiąść na ląd, wylądować; wo steigt du hin, her? dokąd, skąd idziesz?; vom Pferde — zsiadać, zejść, zsiąść z konia; aus dem Wagen — wysiąść z wozu; über eine Mauer — przełazić, przeleźć przez mur; aus dem Bette, ins Bett — wstać, wyleźć z łóżka, wleźć, położyć się do łóżka; ins Bad — wejść do kąpieli; auf den Thron — wstąpić na tron; das Blut steigt mir zu Kopfe krew bije mi do głowy; der Wein stieg ihm in den Kopf wino weszło mu w głowę; 2) podnosić się, podnieść się, wznosić się, wznieść się; das Wasser steigt woda się podnosi, wzbiera, przybywa wody; das Barometer steigt barometr idzie w górę; in die Luft — wznosić się, wznieść się w powietrze; die Preise — ceny idą w górę, podnoszą się; der Wein steigt im Preise wino podnosi się w cenie, drożeje; im Amte — awansować, posuwać się w urzędzie; wer hoch steigt, fällt tief kto wysoko włązi, spada z wysoka; *III. steigend*, *ppr.* i *adi.* obacz niżej.

Steigen, *sn.* -s, *wschodzenie n.* w górę, wznoszenie *n.* się; — der Preise podno-

sznienie *n.* się cen, drożenie *n.*; — des Wassers wzbieranie *n.*, przybywanie *n.* wody.

Steigend, *adi.* wznoszący się, przybywający, idący w górę; mit -er Leidenschaft z wznmagającą się namietnością; = Gewächse rośliny pnące się; mit -em Alter, mit -en Jahren z przybywającym wiekiem, z latami.

Steiger, *sm.* -s, *pl.* — 1) ten co idzie pod górę lub schodzi z góry; 2) sztymar *m.*, wstępnik *m.* (górn.); 3) łażący *m.* za dziewczętami.

Steigerkurt, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, Steigerleine, *sf. pl.* =n, pas *m.*, lina *f.* strażników ogniowych.

Steigerleiter, *sf. pl.* =n, drabina *f.* straży ogniowej; drabina sztymarowa (górn.).

Steigern, *I. ra.* (haben) 1) podwyższać, podwyżzyć (o cenach); powiększać, powiększyć, pomnażać, pomnożyć (n. p. siły); pęłzić w górę (cenę podczas licytacji); seine Ansprüche — zwiększyć swoje pretensje, wymagać więcej; hochgesteigerte Ansprüche wygórowane, przesadne pretensje; 2) ein Eigenschaftswort — stopniować przmiotnik; *II. sich*, *vr.* (haben) wzmagać się, wzmódz się, powiększyć się.

Steigern, *sn.* -s, Steigerung, *sf. pl.* =en, podwyższenie *n.*; pomnażanie *n.*; stopniowanie *n.* (przymiotników).

Steigerungsgrad, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, stopień *m.* porównawczy; erster, zweiter — stopień wyższy, najwyższy (gramatyka).

Steigkraft, *sf. pl.* -kräfte, siła *f.* wzniesienia.

Steigrad, *sn.* -(e)s, *pl.* -räder, kółko tamowe, tamulczyk *m.* (w zegarze).

Steigriemen, *sm.* -s, *pl.* —, rzemień *m.* u strzemiennia.

Steigung, *sf. pl.* =en, wzniesienie *n.* drogi; eine — überwinden wznieść się; — einer Wölbung strzała *f.*

Steil, *adi.* stromy, spadzisty, pochodziły, przykry; =e Anhöhe strome wzgórze; =e Treppe przykre schody; *adv.* — abfallen stromo spadać; hier ist — gehen przykro tu iść pod górę.

Steile, Steilheit, *sf. pl.* =en, spadzistość *f.*, stromość *f.*, pochodziłość *f.*

Steilschrift, *sf.* pismo pionowe.

Stein, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, 1) kamień *m.*; glaz *m.*, skata *f.*, opoka *f.*; = feis, Gestein, Bau — kamień budowlany; Bruch — kamień łamany; Bankett — kamień burtowy; Gemöls — kliniec *m.*; Grenz — kamień graniczny, graniczak kamienny; Hau —, Quader — kamień ciosowy; natürlicher — kamień naturalny, rodzinny; künstlicher, gefemter — kamień sztuczny; Pflaster — kamień brukowy; Edel — kamień drogi; aus — kamienny; (obraz.) er hat ein Herz von — ma serce jak glaz (twarde); imnd mit -en werfen obrzucać kogo kamieniami; imnd einen — an den Kopf werfen ugodzić kogo kamieniem w głowę; zu — werden zamienić się w kamień, skamienieć; =e klopfen tuc kamienie; der — der Weisen kamień filozoficzny; den — der Weisen suchen szukać kamienia filozoficznego; den ersten — gegen imnd aufheben rzucić na kogo pierwszym kamieniem; imnd einen — in den Weg legen robić komu przeszkodę; mir fiel ein — vom Herzen zrucilem kamień z serca; einen — auf dem Herzen haben mieć kamień na sercu; — des Anstoßes kamień zawady, urazy; alle =e aus dem Wege räumen uprzatnać wszelkie zawady; über Stod und — springen przeskakiwać góry i rowy; es friert — und Bein mocno marzną; — und Bein schwören zaklinać się na wszystko w świecie; es möchte einen — rühren,

erbarment i kamienby zaplakal; rollender — seht kein Moos an kamien często poruszany mchem nie obrośnie; na miejscu kamyk mchem obrasta; 2) kamien mtyński; = Mühlstein; zwei harte = maehlen nicht gut zusammen dwa twarde kamienie nie miała miarko; 3) — inschrift f. napis pamiątkowy na kamieniu; nagrobek m.; = Grab-schrift; 4) tabliczka; = Domi-nostein; — im Damenspiel bierka f.; (obraz.) einen — bei jmdm im Steit haben być u kogo w łaskach; 5) pestka f. (owocowa); 6) kamien m. (w nerkach, żółci); 7) kamien m. (waga, 40 kilogramów).

Steinader, sm. =s, pl. -äder, rola skalista.

Steinadler, sm. =s, pl. —, orzeł przedni; weißköpfiger — łomignat m.

Steinähnlich, adi. kamieniasty.

Steinähorn, sm. =(e)s, pl. =e, klon jaworowy, jawor m.

Steinalt, adi. stary jak świat, staruchny, zgrzybiały; — werden zgrzybieć.

Steinalter, sn. =s, epoka geologiczna skal.

Steinamfel, Steindrossel, sf. pl. -n, skalniak m., rudek m., błękitnogrzbiet m., muchotłówka f., kamienniczek m.

Steinarbeit, sf. pl. =en, robota f., wyrób m. z kamienia.

Steinart, sf. pl. =en, rodzaj m. kamienia.

Steinartig, adi. kamieniasty.

Steinarzt, sm. =es, pl. -ärzte, lekarz m. od kamienia (choroby).

Steinbad, sm. =(e)s, pl. =bäder, potok niosący z sobą kamienie.

Steinbank, sf. pl. =bänke, ławka kamienna; pokład m., warstwa f. kamieni (geol.).

Steinbarbe, sf. pl. obacz Barbe.

Steinbau, sm. =es, budowanie n. kamieniem; budynek m. z kamienia.

Steinbeere, sf. pl. =n, mącznica f., baraniucha f., chrościna jagoda, niedźwiedzie grono.

Steinbein, sn. obacz Felsen-bein.

Steinbeißer, sm. =s, pl. —, siek m., ostropysk m., kózka f. (ptak).

Steinbeißwerden, sf. pl. dolegliwości pl. z powodu kamienia w pecherzu, w nerkach, w żółci.

Steinbild, sn. =(e)s, pl. =er, posąg m. z kamienia.

Steinbildung, sf. pl. =en, formacja f. kamienia; tworzenie n. się kamienia w organizmie.

Steinblock, sm. =es, pl. =blöcke, bryła kamienna.

Steinböck, sm. =(e)s, pl. =böcke, koziorożec m.; Wendekreis des =es zwrotnik m. koziorożca.

Steinboden, sm. =s, pl. —, ziemia kamienista, skalista.

Steinbohnbaum, sm. =(e)s, pl. =bäume, palnik m., tyczna wyka.

Steinbohrer, sm. =s, pl. —, świder m. do wiercenia kamieni.

Steinböller, sm. =s, pl. —, moździerz kamienny.

Steinbrech, sm. =(e)s, rozłup m., (z)łomikamię m.; roter — kamiyczki pl., tészlik m., tesznik m., kropidło n., kropidełko mniejsze; sibirischer — ciemiężyk m.; Schwärzer — bagnówka f.; weißer — łomikamię ziarnowy (rośl.).

Steinbrecher, sm. =s, pl. —, kamiennik m.

Steinbruch, sm. =(e)s, pl. =brüche, łamowisko n. kamieni, kamieniołom m., kamieniarnia f., łomnia f., skalnia f., tyszarnia f.

Steinbruchwasser, sn. =s, woda gromadząca się w kamieniołomach.

Steinbrücke, sf. pl. =n, most kamienny.

Steinbuche, sf. pl. =n, grab m., grabina f.

Steinbuchen, adi. grabowy.

Steinbuchenholz, sn. =es, grabowe drzewo.

Steinbüchse, sf. pl. =n, jaz kamienny.

Steinbutt, sm. =(e)s, pl. =e, Steinbutte, sf. pl. =n, skarp m., skalnica f. (ryba).

Stein cement i Steinzement, sm. i sn. =s, pl. =e, cement kamienny.

Steinchen, sn. =s, pl. —, dim. od Stein, kamyk m., kamiyczek m.

Steindamm, sm. =(e)s, pl. =dämme, grobla f., tama kamienna.

Stein Denkmal, sn. =es, pl. =e i =mäler, pomnik m. z kamienia.

Steindohle, sf. pl. =n, wieszczek m. (ptak).

Steindreher, Steindweher, sm. =s, pl. —, zwrotnik m.

Steindrossel, sf. pl. =n, obacz Steinamfel.

Steindruck, sm. =(e)s, pl. =e, litografia f., druk kamienny, na kamieniu, odcisk m. na kamieniu; durch — vervielfältigt litografowany, na kamieniu odciskany.

Steindruder, sm. =s, pl. —, litograf m.

Steindruckerei, sf. pl. =en, litografia f., zakład litograficzny.

Steineide, sf. pl. =n, więzołd m., korkodab m.

Steineisen, sn. =s, pl. —, świder dwubierny.

Steineisenerz, sn. =es, pl. =e, kamionkowa ruda żelazna.

Steinbarmen, sn. das ist zum — kamienby się rozplakał.

Steinerde, sf. pl. =n, ziemia kamienna.

Steinern, adi. kamienny; =es Wehr jaz kamienny, murywany; (obraz.) =s Herz serce jak głaz twarde.

Stein erweiden, sn. =s, er singt zum — śpiewa, że kamień by się wzruszył.

Steineide, sf. pl. =n, jesion pospolity.

Steineide, sf. pl. =n, sowa skalna.

Steinfarbe, sf. kolor kamienny.

Steinfarben, *adi.* koloru kamiennego.
 Steinfarbkrant, *sn.* (e)š, *pl.* -fräuter, kamiennik *m.*
 Steinfels, *sm.* obacz Fels.
 Steinfladš, *sm.* -seš, miętasia *f.*, amiant *m.* (rośl.).
 Steinflechte, *sf.* *pl.* -n, porost kamienny, liszajec *m.*
 Steinfliese, *sf.* *pl.* -n, płyta kamienna.
 Steinforelle, *sf.* *pl.* -n, obacz Bachforelle.
 Steinförmig, *adi.* kształt kamienia mający; kamiennisty; = steinartig; *adv.* w kształcie kamienia.
 Steinfucht, *sf.* *pl.* -früchte, owoc pestkowy, pestkowiec *m.*
 Steinfurniere, *sn.* *pl.* obłogi kamiennie.
 Steingerinne, *sn.* obacz Steinrinne.
 Steingeröll, *sn.* obacz Geröll(e).
 Steingrauh, *sm.*, Steingrieh, *sm.*, Steingruš, *sm.*, Steingrot, *sm.* i *sn.* -eš, drobne kamyczki.
 Steingrube, *sf.* *pl.* -n, obacz Steinbruch.
 Steingrund, *sm.* (e)š, *pl.* -gründe, dno kamiennie, skaliste; grunt skalisty.
 Steingut, *sn.* (e)š, fajans *m.*, farfura *f.*
 Steingutfabrik, *sf.* *pl.* -en, fabryka *f.* fajansów, farfury *pl.*
 Steingutfäß, *sn.* =eš, *pl.* =e, kamionka *f.*
 Steingutgeschirr, *sn.* (e)š, *pl.* =e, naczynie fajansowe, farfurowe.
 Steinhagel, *sm.* š, grad *m.* kamieni.
 Steinhämmer, *sm.* š, *pl.* -hämmer, młot kamienny.
 Steinhandel, *sm.* š, handel *m.* drogimi kamieniami; handel kamieniami budowlanymi.
 Steinhäusling, *sm.* obacz Häusling.
 Steinhart, *adi.* twardy jak kamień, kamienny.
 Steinhärte, *sf.* twardość *f.* kamienia.
 Steinhäue, *sf.* *pl.* -n, motyka *f.* do wyłamywania kamieni.

Steinhauer, *sm.* š, *pl.* - , skalnik *m.*, kamiennik *m.*
 Steinhause(n), *sm.* -nš, *pl.* -en, kupa *f.* kamieni.
 Steinhäus, *sn.* -seš, *pl.* -häuser, kamienica *f.*
 Steinhobel, *sm.* š, *pl.* - , drapacz *m.*
 Steinhönig, *sm.* š, stary gęsty miód.
 Steinhügel, *sm.* š, *pl.* - , pagórek z kamieni uspany.
 Steinhuhn, *sn.* š, *pl.* -hühner, drozd skalny.
 Steinnig, Steinnicht, *adi.* kamiennisty.
 Steinnigen, *va.* (haben) kaminować, ukaminować.
 Steinniger, *sm.* š, *pl.* - , kamiennujący *m.*
 Steinnigkeit, *sf.* kamiennostóć *f.*
 Steinnigung, *sf.* *pl.* -en, kamiennowanie *n.*
 Steinninschrift, *sf.* *pl.* -en, napis *m.* na kamieniu.
 Steinnabinett, *sn.* (e)š, *pl.* -e, zbiór *m.* drogich kamieni.
 Steinnali, *sn.* š, lityn *m.*
 Steinnalk, *sm.* (e)š, *pl.* =e, wapno kamiennie.
 Steinnaraische, *sf.* *pl.* -n; karpkaraš *m.*
 Steinnenner, *sm.* š, *pl.* - , znawca *m.* kamieni.
 Steinnennutniš, *sf.* znawstwo *n.* kamieni.
 Steinnern, *sm.* (e)š, *pl.* -e, pestka *f.*
 Steinnieš, *sm.* obacz Rieš.
 Steinnitt, *sm.* (e)š, kit *m.* do spajania kamieni.
 Steinnlee, *sm.* š, komonica *f.*, otylica *f.*, nostrzyk *m.*, barkan *m.* (rośl.).
 Steinnlammer, *sf.* *pl.* -n, szpona kamiasta.
 Steinnlippe, *sf.* *pl.* -n, opoczna skała.
 Steinnlopper, *sm.* š, *pl.* - , kamienniarz *m.*
 Steinnluft, *sf.* *pl.* -llüfte, rozpadlina *f.* w skale.
 Steinnoble, *sf.* *pl.* -n, węgiel kamienny.
 Steinnoblenarbeiter, *sm.* š, *pl.* - , górnik węglowy.
 Steinnoblenbergwerk, *sn.* (e)š, *pl.* -e, Steinnoblen-

grube, *sf.* *pl.* -n, kopalnia *f.* węgla kamiennego.
 Steinnoblenflöz, *sn.* -eš, *pl.* -e, Steinnoblenlager, *sn.* š, *pl.* - , pokład *m.* węgla kamiennego.
 Steinnoblenformation, *sf.* *pl.* -en, formacja *f.*, utwor *m.* węgla kamiennego.
 Steinnoblenogas, *sn.* -seš, gaz świetlny z węgla kamiennego.
 Steinnoblengebilde, *sn.* š, *pl.* - , utwor węglowy.
 Steinnoblengrube, *sf.* *pl.* -n, kopalnia *f.* węgla kamiennego.
 Steinnoblenmull, *sn.* -(e)š, węgiel kamienny mialki.
 Steinnoblenöhlade, *sf.* *pl.* -n, koks *m.*
 Steinnoblentee, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, maź *f.* z węgla kamiennych.
 Steinnolik, *sf.* *pl.* -en, kurcze wywoływane chorobą na kamień.
 Steinnorallen, *sf.* *pl.* dziarstwiny *pl.* (rodzaj koralu).
 Steinnräde, *sf.* *pl.* -n, ob. Steindöhle.
 Steinnranft, Steinnreibend, *adi.* chory na kamień.
 Steinnranftheit, *sf.* choroba *f.* na kamień.
 Steinnraut, *sn.* -(e)š, *pl.* -fräuter, pylenieć *m.*, smagliczka *f.*, sadliczka *f.*, kosszyk złoty.
 Steinnresse, *sf.* *pl.* -n, śledziennica *f.* (roślina).
 Steinnrude, *sf.* *pl.* -n, ob. Steinnrug.
 Steinnrug, *sm.* -(e)š, *pl.* -früge, dzbanek kamienny, kamionka *f.*
 Steinnümmel, *sm.* š, ob. Sejel(kraut).
 Steinnfundt, *sf.* kamiennoznawstwo *n.*, mineralogia *f.*
 Steinnfundige(r), *sm.* -en, *pl.* -en, znawca *m.* kamieni, mineralog *m.*
 Steinnlage, *sf.* *pl.* -n, pokład kamienny.
 Steinnlager, *sn.* š, *pl.* - , pokład *m.* kamieni.
 Steinnlahne, *s.* *pl.* zwały kamieniste.

Steinlaugenjalz, *sn.* =eš, *pl.* =e, lityna *f.*
 Steinlebertraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, Steinlebermoos, *sn.* =fes, *pl.* =fe, pawężnica psia, wątrobnica ziemna (rośl.).
 Steinleder, Steinlanger, *sm.* =š, *pl.* —, lampreda *f.*
 Steinleiden, *sn.* =š, obacz Steinkrankheit.
 Steinleidend, *adi.* obacz Steinkrank.
 Steinlinde, *sf.* *pl.* =n, lipa skalna, lipowiaz *m.*
 Steinmalerei, *sf.* *pl.* =en, mozaika *f.*
 Steinmarder, *sm.* =š, *pl.* —, kuna kamienna, skalna, tomak *m.*
 Steinmark, *sn.* =(e)š, tuk kamienny, glina wapienista.
 Steinmasse, *sf.* *pl.* =n, masa kamienna; kupa *f.* kamieni; = Steinhäufen.
 Steinmauer, *sf.* *pl.* =n, mur kamienny, z kamienia.
 Steinmehl, *sn.* =(e)š, kamienna mąka, mąka *f.* z tuczzonego kamienia.
 Steinmeißel, *sm.* =š, *pl.* —, duto kamienniarzkie.
 Steinmergel, *sm.* =š, margiel wapienny.
 Steinmetz, *sm.* =en, *pl.* =en, kamieniarz *m.*, kamienniczym.
 Steinmetzkunst, *sf.* kamieniarstwo *n.*
 Steinmispel, *sf.* *pl.* =n, niesplik czerwony (botanika).
 Stein-, Sto-, St-, Stumf-, mordel, *sf.* *pl.* =n, jadalna piestrzeczka (grzyby).
 Steinmörser, *sm.* =š, *pl.* —, moździerz kamienny.
 Steinmörtel, *sm.* =š, beton *m.*
 Steinnuß, *sf.* *pl.* =nüße, orzech mocno wszczepiony w łupinę, trudny do wydobycia.
 Steinobst, *sn.* =eš, owoce pestkowe; owoce pestkowe.
 Steinöl, *sn.* (e)š, *pl.* =e, olej skalny, nafta *f.*
 Steinoperation, *sf.* *pl.* =en, operacja *f.* chorego na kamieniu.
 Steinpappe, *sf.* *pl.* =n, tektura kamienna, szwedzka, smołowcowa.

Steinpartung, *sf.* *pl.* =en, mur dziki (budown.).
 Steinpfech, *sn.* =(e)š, smęta ziemna.
 Steinpfeizger, *sm.* =š, *pl.* —, śliz-kozka *m.* (ptak).
 Steinpfeffer, *sm.* =š, obacz Mauerpfeffer.
 Steinpflanze, *sf.* *pl.* =n, kamieniorośle *n.*
 Steinpfeiler, *sm.* =š, *pl.* —, słup kamienny.
 Steinpflaster, *sm.* =š, *pl.* —, bruk kamienny.
 Steinpilz, *sm.* =eš, *pl.* =e, maślak *m.*, maśluk *m.* (grzyb).
 Steinplatte, *sf.* *pl.* =n, płyta kamienna, kamień ciosowy, fliz *m.* do bruku.
 Steinpolci, *sm.* =š, bazylejka polna, bazylejka mniejsza, czyścica pospolita, czarna (rośl.).
 Steinporzellan, *sn.* =š, porcelana kamienna.
 Steinpulver, *sn.* =š, proszek kamienny.
 Steinramme, *sf.* *pl.* =n, obacz Rammbar.
 Steinraute, *sf.* *pl.* =n, zanockica śledzionka *f.* (rośl.).
 Steinregen, *sm.* =š, *pl.* —, kamienny deszcz.
 Steinreich, *sn.* =(e)š, królestwo *n.* minerałów.
 Steinreich, *adi.* bardzo bogaty; =er Mann człowiek krocioy, pan całą gębą.
 Steinriß, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, skala *f.* w morzu.
 Steinring, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obrecz *f.* naokoło kamienia młyńskiego.
 Steinrinne, *sf.* *pl.* =n, rynsztok *m.*, ściek *m.* kamieniami wykładany.
 Steinritze, *sf.* *pl.* =n, szpara *f.*, rozpadlina *f.* w skale.
 Steinröschjen, *sn.* =š, *pl.* —, prześlągwa *f.* (rośl.).
 Steinroß, *sm.* =eš, nosaczka *f.* (choroba końska).
 Steinränge, *sf.* *pl.* =n, piła *f.* do rżnięcia kamieni.
 Steinrjalz, *sn.* =eš, *pl.* =e, sól kamienna, kopalnia, rumowa, gradowa.
 Steinrjalzbergwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Steinrjalzgrube, *sf.* *pl.*

=n, kopalnia *f.* soli kamiennej.
 Steinrjalzlager, *sn.* =š, *pl.* —, skład *m.* soli kamiennej.
 Steinrjamen, *sm.* =š, *pl.* —, nawrót *m.*, wróble proso (rośl.).
 Steinrjammter, *sm.* =š, *pl.* —, zbieracz *m.* kamieni.
 Steinrjammung, *sf.* *pl.* =en, zbiór *m.* kamieni, minerałów.
 Steinrjand, *sm.* =(e)š, gruby piasek; piasek *m.* w nerkach lub pecherzu (choroba).
 Steinrjarg, *sm.* =(e)š, *pl.* =färg, trumna kamienna, sarkofag *m.*
 Steinrjanger, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Lampete.
 Steinrjsicht, *sf.* *pl.* =en, szychta *f.*, warstwa *f.* kamienna.
 Steinrjschlag, *sm.* =(e)š, ob. Schotter.
 Steinrjschlager, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Schotterer.
 Steinrjschleifer, *sm.* =š, *pl.* —, szlufiez *m.* (drogich) kamieni.
 Steinrjschlender, *sf.* *pl.* =n, proca *f.*, kusza *f.*
 Steinrjschloßgewehr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, karabin *m.*, strzelba *f.* z kamiennym zamkiem.
 Steinrjschnäßer, Steinrjschnäpper, *sm.* =š, *pl.* —, rudzik *m.*, trakacz *m.*, biało-rzytka-klaskacz *m.*, pokłaskwa *f.*, opocznik *m.*, rudnik siwy; weißstahlig — podkamionka *f.* (ptak).
 Steinrjschmerz, *sm.* =eš, *pl.* =en, ból *m.* z kamienia (n. *p.* pecherzowego); er hat =en cierpi na kamień.
 Steinrjschnecke, *sf.* *pl.* =n, ślimak kamienny.
 Steinrjschneidekunst, *sf.* 1) sztuka *f.* wyrzynania na kamieniu; 2) litotomia *f.* (operacja chirurg.).
 Steinrjschneiden, *sn.* =š, rzeźba kamienna, wyrzynanie *n.* na kamieniu.
 Steinrjschneider, *sm.* =š, 1) rzeźbiarz rytujący na kamieniu, rytownik kamienny; 2) operator wyrzynający kamienie organiczne.

Stein'schnitt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, litotomia *f.*, wyrzynanie *n.* kamienia (z nerki lub pęcherza).

Stein'schnittmesser, *sn.* = š, *pl.* —, przyrząd chirurgiczny do wycinania kamienia.

Stein'straube, *sf.* *pl.* = n, śruba nacięta.

Stein'strift, *sf.* *pl.* = en, 1) styl lapidarny; 2) napis *m.* na kamieniu.

Stein'stutt, *sm.* = (e)š, gruzy kamiennie.

Stein'stüttung, *sf.* *pl.* = en, nasyp kamienny.

Stein'stwalbe, *sf.* *pl.* = n, obacz *Mauer'stwalbe*.

Stein'schwamm, *sm.* = (e)š, *pl.* = schwämme, ob. *Steinpilz*.

Stein'seher, *sm.* = š, *pl.* —, brukarz *m.*

Stein'säuter, *sm.* = š, *pl.* —, obacz *Tropfstein*.

Stein'stafel, *sf.* *pl.* = n, ob. *Steinplatte*.

Stein'taube, *sf.* *pl.* = n, goźab skalny.

Stein'topf, *sm.* = (e)š, *pl.* = töpfe, garnek kamienny.

Stein'torfsprung, *sm.* = (e)š, *pl.* = sprünge, wyskok *m.*, wypustek *m.* kamienny (budown.).

Stein'wall, *sm.* = (e)š, *pl.* = wälle, wał murowany.

Stein'walze, *sf.* *pl.* = n, walec kamienny.

Stein'wäzger, *sm.* = š, *pl.* —, kulon piaskowy.

Stein'wand, *sf.* *pl.* = wände, ściana murowana.

Stein'ware, *sf.* *pl.* = n, wyrób *m.* z kamienia.

Stein'weg, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, droga brukowana, kamieniami wykładana.

Stein'wein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, wino wirczurkie.

Stein'werbung, *sf.* *pl.* = en, (s)kamienienie *n.*

Stein'werk, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, grotowa robota z kamieni i muszli.

Stein'wurf, *sm.* = (e)š, *pl.* = würfe, 1) rzucenie *n.* kamieniem; 2) oskażowanie *n.*, narzut kamienny (kolejn.).

Stein'wurf, *sf.* *pl.* = en, rzeplik *m.* (rośl.).

Stein'zange, *sf.* *pl.* = n, kleszczaki *pl.*, szpony *pl.*

Stein'zeichner, *sm.* = š, *pl.* —, litograf *m.*

Stein'zeichnung, *sf.* litografia *f.*

Stein'zeit, *sf.* okres kamienney, epoka kamienna (geolog.).

Stein, *sm.* = eš, *pl.* = e, rzyć *f.*, kupr *m.*, gezica *f.*, guzica *f.*, gastrzyca *f.*, pośladek *m.*, tył *m.*, tylek *m.*

Stein'stein, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, kość kuprowa, kuprzasta.

Stein'steber, *sf.* *pl.* = n, pióro *n.* z ogona.

Stein'stiefel, *sm.* = eš, *pl.* = stüße, **Stein'stühler**, *sm.* = š, *pl.* —, koziołek *m.*, perkoz dwuczubny, nurek *m.* (ptak).

Stein'svogel, *sm.* = š, *pl.* = vögel, kusak *m.*

Stein'stule, *sf.* *pl.* = n, słup *m.* (zazwyczaj u grobowca, architekt).

Stein'stelle, *sm.* = š, — der Segel zmiana *f.* żagli (żegluga).

Stein'stelle, (wym.: — laž), *sf.* *pl.* = n, 1) obacz *Gestell*; 2) obacz *Stellgeschäft*.

Stein'stobar, *adi.* przestawny, ruchomy.

Stein'stöckel, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, kadź *f.* do fermentacji.

Stein'strodten, *sm.* = š, *pl.* —, chleb *m.*, mięso *n.* w łapce (łowiectwo).

Stein'strodten, *sn.* = (š), *pl.* —, zejście *n.* się, schadzka *f.*; Ort deš = (š) miejsce *n.* zejścia się; ein — mit jmdm: verabreden omówić z kim schadzke.

Stein'stulle, *sf.* *pl.* = n, 1) miejsce *n.*; auf derselben — na tem samym miejscu; an Ort und — sein być na miejscu; nicht von der — gehen nie ruszyć (się) z miejsca; nie postępywać, nie postąpić naprzód; = nicht von statten gehen; 2) zagroda *f.*; = Bauernhof; seine — verkaufen sprzedać swoją zagrodę; 3) posada *f.*, urząd *m.*; sich um eine — bemühen ubiegać się o posadę; eine — als Lehrer posada nauczyciela; erledigte — posada wolna, wakująca;

eš ist keine — frei niema wolnej posady; seine — aufgeben opuścić posadę, złożyć urząd; opuścić miejsce (o stugach); 4) ich an deiner — würde eš tun gdybym był toba, zrobilbym to; jmdm — vertreten zastępować kogo; an eines anderen — treten wstąpić na czyje miejsce; die — eines Waters an jmdm vertreten zastępować, być komu ojcem; an — eines anderen kommen a) przysięść zamiast kogo; b) wstąpić na czyje miejsce; 5) — eines Buches miejsce *n.*, ustęp *m.* w książce; 6) an erster — w pierwszym rzędzie, naprzód *adv.*; auf der — natychmiast *adv.*

Stein'stellen, *I. va.* (haben) 1) stawiać, stawić, postawić, ustawiać, ustawić; gerade — ustawić prosto, wyprostować; Bücher in Ordnung — ustawić książki w porządku, uporządkować książki; daš Geſchäft — (auf) zwrócić działo (ku czemu); etw. auf die Erde — położyć, postawić co na ziemię; sicher — zabezpieczyć; jmdm zufrieden — zadowolnić, zaspokoić kogo; hoch gestellt wysoki, możny; er ist gut, schlecht gestellt zarabia dużo, mało; etw. dahingestellt sein lassen nie badać, nie wspominać czego; jmdm etw. frei — zostawić komu do woli; etw. richtig — sprostać co; die Truppen in Schlachordnung — ustawić wojsko w szyki bojowe; Nege, Fallen — zastawić sieci, łapki; daš Wild — zatrzymać, dopaść zwierzę; die Uhr — nastawić, zregulować zegarek; einen Preis — oznaczyć cenę; jmdm etw. auf albo in Rechnung — umieścić co w czym rachunku, zapisać co na czyj rachunek; einen Zeugen — stawić świadka; jmdm vor Gericht — stawić kogo przed sądem, pozwać kogo przed sąd; Bürgschaft — stawić ręczycieli, dać porękę; Kaution — złożyć kaucję; auf freien

Stuß — puścić na wolną stopę; einen Verbrecher — przytrzymać, przysaresztować zbrodniarza; seinen Mann — stawać mężnie; 2) **imndm** (wegen etw.) **zur Rede** — pociągnąć kogo (za co) do odpowiedzialności; **žadać od kogo wyjaśnienia**; **žur Verfügung** — dać, postawić do dyspozycji; **etw. in imnds Belieben** albo **Er-messen** — pozostawić co komu do woli; **unter Strafe** — poddać karze; **vor Augen** — uwidocznić, uprzytomnić; **in den Schatten** — zaciemnić; **etw. in Frage** — podać w wątpliwość; **etw. in Abrede** — przeczyć czemu, zaprzeczać co; **imndm ein Bein** — stawiać komu przeszkody; **podstawić komu nogę** (by upadł); **imndm auf die Probe** — wystawić kogo na próbę; **sein Augenmerk auf etw.** — zwrócić na co uwagę, mieć co na oku; **seine Sache auf nichts** — zdać się na los; **II. vn. (haben) imndm nach dem Leben** — nastawać komu na życie; **III. sich** — **vr. (haben) 1)** stawić się, stanąć; **sich ans Fenster** — stanąć w oknie; **sich auf die Behen** — stanąć na palcach; **sich auf den Kopf** — stanąć na głowie, (przenośnie:) usiłowac, upierać się przy czem; **sich imndm in den Weg** — stanąć komu w drodze, robić komu trudności; **sich imndm ins** albo **vor** **Licht** — zastąpić komu światło, widok; **sich auf imnds Seite** — stanąć po czyjej stronie; **sich um etw. herum** — obstepować, obstąpić co; 2) stawić się do popisu wojskowego; **sich dem** albo **vor Gericht** — stawić się, stanąć przed sądem; **sich zur Prüfung** — zgłosić się do egzaminu; 3) **dießes Buch stellt sich auf 4 Kronen** ta książka kosztuje cztery korony; 4) **sich bloß** — wystawić się na co; **skompromitować się**; 5) **sich** — als ob udawać; = **sich anstellen**; **sich taub, verrückt** — udawać głuchego, waryata; **er stellte sich,**

als ob er nicht sähe udawał, że nie widzi.

Ste'Uen, **sn.** =**s**, stawianie *n.*, ustawianie *n.*, ustawienie *n.*, postawienie *n.*; **stawięcie** *n.*, stawiennictwo *n.* (przed sądem, do popisu); — **der Wechsel** nastawianie zwrotnic (kolejn.).

Ste'Uenbesitzer, **sm.** =**s**, **pl.** —, zagrodnik *m.*

Ste'Uengefuch, **sn.** =**(e)s**, **pl.** =**e**, podanie *n.* o nadanie posiadłości, o posiadłość.

Ste'Uenhandel, **sm.** =**s**, frymarczenie *n.* posiadami, symonia *f.*; — **treiben** frymarczyć posiadami.

Ste'Uenjägeri, **sf.** gonitwa *f.* za posiadami.

Ste'Uenloß, **adi.** niemający posiadłości; **adv.** bez posiadłości.

Ste'Uensammlung, **sf.** **pl.** =**en**, zbiór *m.* cytatów.

Ste'Uenvergebung, **sf.** **pl.** =**en**, rozładowanie *n.* posiadłości.

Ste'Uenvermitt(e)lungsbureau, **sn.** =**(s)**, **pl.** =**s**, biuro wywiadowcze.

Ste'Uenvermittler, **sm.** =**s**, **pl.** —, stręczyciel *m.* posiadłości, miejsce służbowych.

Ste'Uenweise, **adi.** częściowo; = **teilweise**; sporadyczny, rzadki; **adv.** częściowo; sporadycznie; rzadko; miejscami.

Ste'Uenwucher, **sm.** =**s**, **ob.** Stellenhandel.

Ste'Uer, **sm.** =**s**, **pl.** —, regulator *m.* (w zegarku).

Ste'Ufeder, **sf.** **pl.** =**n**, sprężyna *f.* do regulowania (w zegarku).

Ste'Ugarn, **sn.** =**(e)s**, **pl.** =**e**, sieć myśliwska.

Ste'Ugefächst, **sn.** =**(e)s**, **pl.** =**e**, interes *m.* stelaży (giełła).

Ste'Ugraben, **sm.** =**s**, **pl.** =**gräben**, rów, do którego ma wpaść zwierz (łow.).

Ste'Uholz, **sn.** =**eß**, **pl.** =**höf-zer**, staniwo *n.*

Ste'Uhölzchen, **sn.** =**s**, **pl.** —, zapadka *f.*

Ste'Ujagd, **sf.** **pl.** =**en**, polowanie *n.* z niewodem ptaszyn.

Ste'Ukeil, **sm.** =**(e)s**, **pl.** =**e**, klin ustawiczny.

Ste'Umacher, **sm.** =**s**, **pl.** —, stelmach *m.*, kolodziej *m.*

Ste'Umacherarbeit, **sf.** **pl.** =**en**, robota kolodziejska.

Ste'Umacherbohrer, **sm.** =**s**, **pl.** —, łopień *m.*

Ste'Umacherwerkstatt, **sf.** **pl.** =**stätten**, kółnia *f.*

Ste'Umutter, **sf.** **pl.** =**n**, narubek przysrubowany do drugiego.

Ste'Urad, **sn.** =**(e)s**, **pl.** =**räder**, kółko *n.* do regulowania zegarka.

Ste'Uscheibe, **sf.** **pl.** =**n**, tarcza zegarowa.

Ste'Uschraube, **sf.** **pl.** =**n**, śruba naciskowa, martwica *f.*, śruba ustawiczna.

Ste'Ustab, **sm.** =**(e)s**, **pl.** =**stäbe**, **Ste'Ustange**, **sf.** **pl.** =**n**, drąg *m.* u sieci (łow.).

Ste'Uung, **sf.** **pl.** =**en**, 1) stawienie *n.*, ustawienie *n.*; = **Aufstellung**; **zentrale** — **der Weichen** centralna ustawienia zwrotnic (kolejn.); 2) **urząd m.**, **posada f.**; = **Amt**; **służba f.**; = **Dienst**; **ohne** — **sein** nie mieć posiadłości, być bez posiadłości; **in** — **sein** być w służbie, służyć; 3) **położenie n.**, **postawa f.**, **pozycja f.**; = **haltung**; **in sitzender** — **siedzaco**; **den Feind aus seiner** — **vertreiben** spędzić nieprzyjaciela z pozycji; (**obraz.**) **zu etw.** — **nehmen** zająć wobec czego stanowisko; 4) **szyk m.** wyrazów (gramatyka).

Ste'Uungsbejirt, **sm.** =**(e)s**, **pl.** =**e**, powiat *m.* popisu wojskowego.

Ste'Uungspflicht, **sf.** obowiązek *m.* stawienia się do popisu wojskowego.

Ste'Uungspflichtig, **adi.** popisowy (wojskow.).

Ste'Uvertretend, **adi.** zastępczy.

Ste'Uvertreter, **sm.** =**s**, **pl.** —, zastępca *m.*

Ste'Uvertreterin, **sf.** **pl.** =**nen**, zastępczyni *f.*

Ste'Uvertretung, **sf.** **pl.** =**en** zastępstwo *n.*, zastąpienie *n.*

Ste'Uvorrichtung, **sf.** **pl.** =**en**, przyrząd *m.* do zatrzymywania (mechanika).

Stellwagen, sm. =s, pl. omnibus m.

Stellweg, sm. = (e)s, pl. = e, miot m. (łowietwo).

Stellwerk, sn. = (e)s, pl. = e, — des Webstuhls staniwo n.

Stellzeiger, sm. =s, pl. —, wskazówka f. (u zegara).

Stellzein, sn. = (e)s, pl. = e, 1) noga drewniana; szczudło n.; 2) człowiek mający nogę drewnianą, na szczudle chodzący; 3) długa noga (niektórych ptaków).

Stellzeinig, adi. długonogi.

Stellze, sf. (zwykle tylko): pl. = n, 1) szczudło n.; auf = n gehen chodzić na szczudłach; (obraz.) z piętra gadać, przesadzać w mowie; sein Still geht auf = n pisze wymuszonym stylem.

Stellzen, vn. (sein) chodzić poważnie długim krokiem (jak bocian).

Stellzengang, sm. = (e)s, chód bociani; górnomowność f.

Stellzengänger, sm. =s, pl. —, człowiek górnomowny.

Stellzenger, sm. =s, pl. —, zórawiosęp m. (ptak).

Stellzengäuser, sm. =s, pl. —, cienkonóg m. (ptak).

Stellzenschritt, sm. = (e)s, pl. = e, krok długi i poważny, nienaturalny.

Stellzenvogel, sm. =s, pl. = vögel, obacz Stelzenläufer.

Stellzer, sm. =s, pl. —, obacz Stelzengänger.

Stellzfuß, sm. =e)s, pl. =füße, szczudło n.; (obraz.) człowiek m. na szczudle chodzący.

Stellmargt, sf. pl. =ärte, siekiera f. do powalania drzew.

Stellmaschine, sf. pl. =n, dłutownica f.

Stellmeisen, sn. =s, pl. —, dłuto prostocięte, rzepak m., cstrytal m.

Stellmnen, I. va. (haben) 1) opierać, podierać, wspierać, oprzeć; die Ellbogen auf den Tisch — oprzeć łokcie o stół; die Arme in die Seiten — podeprzeć się w boki, pod boki; die Füße gegen die Wand — oprzeć nogi o ścianę;

2) einen Baum — przeciąć, ściąć drzewo (z pnia); 3) das Wasser — wodę zapieść, zatamować, wstrzymać; 4) Gewichte — podnosić ciężary; 5) Löcher — robić dziury dłutem, dłutować; II. sich —, vr. (haben) opierać się, oprzeć się (o co); (obraz.) sich gegen etw. — sprzeciwiać się czemu; sich auf etw. — und streifen dopierać się czego; das Wasser stemmt sich woda zapiera się, gromadzi się.

Stellmnen, sn. =s, opieranie n., oparcie n.; ścinanie n. drzewa (z pnia); tamowanie n. wody; (obraz.) sprzeciwianie n. się.

Stellmnel, sm. =s, pl. —, 1) piętno n., wycisk m., odciśnięcie m.; = Abdruck; trocheer, najśser — wycisk suchy, wilgotny; 2) pieczęć f.; = Pettschaft; 3) stupek m. (botanika); 4) — einer Pumpe tłok m.; 5) stempel m., znaczek stempłowy; 6) (przenośnie:) znamię n., oznaka f., cecha f.; den — der Vollendung ausdrücken udoskorzalić.

Stellmnelabdruck, sm. = (e)s, pl. = drücke, wycisk m., odciśnięcie m.

Stellmnelabgabe, sf. pl. = n, opłata stempłowa.

Stellmnelamt, sn. = (e)s, pl. = ämter, urząd stempłowy.

Stellmnelbogen, sm. =s, pl. —, arkusz stempłowany; Eingabe auf einem — podanie n. na stemplu.

Stellmnelannahme, sf. pl. = n, dochód m. ze stempla.

Stellmnelisen, sn. =s, pl. —, żelazo n. do wybijania stempla.

Stellmnelstempel, sf. pl. = n, dochód m. ze stempla; słupkowy (botanika).

Stellmnelstempel, adi. wolny od stempla.

Stellmnelstempelfreiheit, sf. wolność f. od stempla.

Stellmnelstempelgebühr, sf. pl. = n, Stellmnelgeld, sn. =e)s, pl. = er, należytość stempłowa, stempłowe n.

Stellmnelstempel, sn. =e)s, pl. = e, ustawa f. o stemplach, stemplowa.

Stellmnelstempel, adi. niemający słupka (botanika).

Stellmnelstempelmarkt, sf. pl. = n, znaczek stempłowy, stempl m.

Stellmnelstempelmachine, sf. pl. = n, maszyna f. do stemplowania.

Stellmnelstempel, va. (haben) stemplować; znaczyć (np. towary); cechować (miary i wagi); tłoczyć; = pressen; (obraz.) jmdm zum Dieb — napiętnować kogo złodziejem.

Stellmnelstempelung, sf. pl. = n, stemplowanie n.; znaczenie n., cechowanie n.

Stellmnelstempelpapier, sn. = (e)s, papier stempłowy, stemplowany.

Stellmnelstempelschneider, sm. =s, pl. —, stemplarz m.

Stellmnelstempelsteuer, sf. pl. = n, Stellmnelstempeltaxe, sf. pl. = n, ob. Stempelgebühr.

Stellmnelstempelzeichen, sn. =s, pl. —, znaczek stempłowy, stempl m.

Stellmnelstempel, sm. =s, pl. —, ten co stempluje.

Stellmnelstempel, sm. =s, pl. —, Stellmnelstempelkraut, sn. = (e)s, pl. = träuter, Stellmnelstempelwurz, sf. pl. = en, storczyk m., wstawacz m., lisie jajka, jarzmianka f. (rośl.).

Stellmnelstengel, sf. pl. = n, słupiec podtrzymujący kosz maszowy (żegl.).

Stellmnelstengel, sm. =s, pl. —, łodyga f. (u roślin, kwiatów); szypułka f., ogonek m. (u wiśni, jabłek i t. p.).

Stellmnelstengel, sm. =s, pl. —, łodyga f. (u roślin, kwiatów); szypułka f., ogonek m. (u wiśni, jabłek i t. p.).

Stellmnelstengelartig, Stellmnelstengelförmig, adi. łodygowaty.

Stellmnelstengelblatt, sn. = (e)s, pl. = blätter, liść łodygowy.

Stellmnelstengelblume, sf. pl. = n, kwiat łodygowy.

Stellmnelstengelstängel, sn. =s, pl. —, dim. od Stengel, łodyżka f.

Stellmnelstengelgewächs, sn. =jes, pl. = je, roślina łodygowa.

Stellmnelstengelglas, sn. =jes, pl. = gläser, szklanka f., kieliszek

m. z nóżką (do szampana, wina reńskiego).

Ete'ngelig, *adi.* łydogywy.

Ete'ngeln, *I. va.* (haben) podierać gąteżmi, różczkami; *II. vn.* (haben) wypuszczać łydygi (ogrodn.).

Etenogra'mm, *sn.* =(e)š, *pl.* -e, stenogram *m.*, pismo stenografowane.

Etenogra'ph, *sm.* -en, *pl.* -en, stenograf *m.*, skoropis *m.*

Etenographie', *sf.* stenografia *f.*, skoropistwo *n.*

Etenographie'reu, *va.* (haben) stenografować, skoropisać.

Etenogra'phisch, *adi.* stenograficzny; *adv.* stenograficznie.

Ete'ntorhaft, Eteno'triſch, *adi.* stentorowy; silny.

Ete'ntorſtimme, *sf.* *pl.* -n, głos stentorowy, silny, donośny.

Ete'phanſtraut, *sn.* =(e)š, *pl.* -kräuter, psiny niowieście (rośl.).

Ete'phanſkrone, *sf.* korona św. Szczepana; die Länder der — kraje należące do korony św. Szczepana.

Ete'phanſturm, *sm.* =(e)š, *pl.* -türm, wieża *f.*, kościół *m.* św. Szczepana (w Wiedniu).

Ete'pparbeit, *sf.* *pl.* -en, robota pikowana.

Ete'ppdecke, *sf.* *pl.* -n, kółdra pikowana.

Ete'ppe, *sf.* *pl.* -n, step *m.*

Ete'ppen, *va.* (haben) przyszywać, przyszyć, stebnować, pikować, cyrować; watawać; = Auswattieren.

Ete'ppen, *sn.* -š, Eteppe'rei', *sf.* *pl.* -en, przyszywanie *n.*, stebnowanie *n.*, pikowanie *n.*; watowanie *n.*

Ete'ppenbewohner, *sm.* -š, *pl.* —, stepowiec *m.*

Ete'ppenſchůš, *sm.* -ſeš, *pl.* -ſchůšje, korsak *m.*, lis uralski.

Ete'ppenſchůš, *sn.* =(e)š, *pl.* -ſchůšner, stepówka *f.* (ptak).

Ete'ppenwolf, *sm.* -(e)š, *pl.* -wölfe, wilk stepowy.

Ete'pper, *sm.* -š, *pl.* —, ten co pikuje lub wataje.

Ete'pperin, *sf.* *pl.* -nen, ta co pikuje lub wataje.

Ete'ppgarn, *sn.* =(e)š, *pl.* -e, nici *pl.* do stebnowania, pikowania.

Ete'ppnadel, *sf.* *pl.* -n, igła *f.* do stebnowania.

Ete'ppnaht, *sf.* *pl.* -nähſte, stebnowka *f.*

Ete'ppnuš, *sm.* -eš, wyprawa *f.* od miotły, wyprawa kędzierzawa.

Ete'pproš, *sm.* -(e)š, *pl.* -růde, surdut watowany, suknia watowana.

Ete'ppſeide, *sf.* jedwab *m.* do stebnowania.

Ete'ppſiſch, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, ścieg stebnowany.

Ete'ppzeug, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, materya *f.* do watowania.

Eter, *sm.* =(e)š, *pl.* -š i -e, 1) metr kubiczny; 2) ob. Schašboč.

Ete'rbe(e), *sf.* *pl.* -en, mór *m.*, pomór *m.*, zaraza *f.*

Ete'rbedett, *sn.* -(e)š, *pl.* -en, łoże śmiertelne; auf dem -e liegen leżeć w agonii, umierać.

Ete'rbebuch, *sn.* -(e)š, *pl.* -bücher, księga *f.* zejść, metryka *f.* śmierci.

Ete'rbeſall, *sm.* =(e)š, *pl.* -fälle, przypadek *m.* śmierci.

Ete'rbegehbet, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, modlitwa *f.* za umierającego.

Ete'rbegeſante, *sm.* -nš, *pl.* -n, myśl *f.* o śmierci.

Ete'rbegehd, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, pieniądze *pl.* na pogrzeb.

Ete'rbegeſang, *sm.* -(e)š, *pl.* -ſänge, śpiew pogrzebowy.

Ete'rbegewand, *sn.* -(e)š, *pl.* -wänder, suknia śmiertelna.

Ete'rbeğlode, *sf.* obacz Totenglode.

Ete'rbehanš, *sn.* -ſeš, *pl.* -häuſer, dom, w którym ktoś umarł.

Ete'rbehemd, *sm.* =(e)š, *pl.* -en, koszula śmiertelna, źzřko *n.*, czecheł *m.*

Ete'rbejahrt, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, rok *m.* śmierci.

Ete'rbeſaſſe, *sf.* *pl.* -n, kasa pośmiertua.

Ete'rbeſſelt, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, obacz Sterbegewand.

Ete'rbelager, *sn.* -š, *pl.* —, łoże śmiertelne.

Ete'rbelied, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, pieśń pogrzebowa.

Ete'rbeſiſt, *sf.* *pl.* -n, spis *m.* umarłych.

Ete'rbeſonnet, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, miesiąc *m.* śmierci.

Ete'rben, *vn.* ſterbe, ſtirbt, ſtirbt, ſtarb, iſt geſtorben; 1) umierać, umrzeć, konać, skonać; przenieść się na drugi świat, do wieczności; vor Hunger, Kälte, Gram, Sehnuſt — umrzeć z głodu, zimna, ze zmartwienia, z tęsknoty; an den Blättern, am Typhus — umrzeć na ospę, na tyfus; an der Schwindnuſt — umrzeć na suchoty; daran, davon ſtirbt man nicht z tego się nie umiera, ludzie nie umierają; den Tod der Gerechten, den Tod fürš Vaterland, den Hungertod — umrzeć śmiercią sprawiedliwych, za ojczyznę, umrzeć śmiercią głodową, z głodu; eineš natürlichen, gewaltſamen Todes — umrzeć śmiercią naturalną, gwałtowną; plöğlich — umrzeć nagle; (obraz.) vor Ungebuld — ginąć z niecierpliwości; 2) zaginać, niszczyć; der Baum ſtirbt drzewo niszczeje, usycha; ſein Ruhm wird nie — chwala jego nigdy nie zaginie; 3) = freipieren, verenden; die Kaſe iſt geſtorben kot zdechł.

Ete'rben, *sn.* -š, 1) umieranie *n.*, śmierć *f.*; im — liegen leżeć w agonii, umierać; im — liegen umierający; anš — denken myśleć o śmierci; ſich vor dem — fürchten bać się śmierci; wenn eš zum — kommt gdy przyjdzie umierać; zum — langweilig strasznie nudny; zum — verliebt szalenie, na zabój zakochany; auf Leben und — na śmierć i życie; 2) mór *m.*, pomór *m.*; = Seuche.

Ete'rabend, *adi.* umierający, konający; der -e Feſter umierający Gallijczyk; daš -e Jahr kończący się rok; daš -e Feuer gasnący, dogorywający ogień.

Ste'rbende(r), *sm.* =en, *pl.* -en, Ste'rbende, *sf.* =n, *pl.* =n, umierający, konający, umierająca, konająca.

Ste'rbensangst, *sf.* *pl.* =ängste, obawa śmiertelna.

Ste'rbensangst, Ste'rbensbange, *adi.* mir war — meinem obawe śmiertelna.

Ste'rbenskrank, *adi.* śmiertelnie chory.

Ste'rbenslangweilig, *adi.* straszliwie nudny.

Ste'rbensverlicht, *adi.* śmiertelnie, na zabój zakochany.

Ste'rbenswort, *sn.* =(e)ß, *i. dim.* Ste'rbenswörtchen, *sn.* =ß, *fein* — sagen nie powiedzieć słowa, nie powiedzieć ni tak, ni nie, ust nie otworzyć.

Ste'rbesaframent, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, wiatyk *m.*

Ste'rbestunde, *sf.* *pl.* =n, godzina *f.* śmierci.

Ste'rbetag, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, dzień *m.* śmierci; rocznica *f.* śmierci.

Ste'rbzeit, *sf.* *pl.* =en, czas *m.*, chwila *f.* śmierci.

Ste'rbzimmer, *sn.* =ß, *pl.* —, pokój, w którym ktoś umarł.

Ste'rblich, *adi.* śmiertelny; *adv.* śmiertelnie; — in jmbn verliebt sein kochać się w kim szalenie.

Ste'rbliche(r), *sm.* =en, *pl.* =en, śmiertelnik *m.*

Ste'rbliche, *sf.* *pl.* =n, śmiertelniczka *f.*

Ste'rblichkei, *sf.* śmiertelność *f.*; marcie *f.* (wskutek zarazy), pomór *m.*

Ste'rblich, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, owca zdechła wskutek choroby, zmarlica *f.*

Ste'rblichswolle, *sf.* wełna *f.* ze zmarlic.

Stereographie, *sf.* stereografia *f.*

Stereographisch, *adi.* stereograficzny.

Stereometrie, *sf.* stereometria *f.*

Stereometrisch, *adi.* stereometryczny.

Stereoskop, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, stereoskop *m.*

Stereoskopbild, *sn.* =(e)ß, *pl.* -er, obraz stereoskopiczny.

Stereoskopisch, *adi.* stereoskopiczny.

Stereotyp, Stereotypisch, *adi.* stereotypowany, stereotypowy, stały.

Stereotyp, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, stereotyp *m.*, druk stały.

Stereotypausgabe, *sf.* *pl.* =n, wydanie stereotypow(an)e.

Stereotyp'r, *sm.* =ß, *pl.* =e, stereotypista *m.*, odlewacz *m.* stałych, niezmiennych płyt.

Stereotypie, *sf.* *pl.* =n, stereotypowanie *n.*, odlewanie *n.* stałych płyt.

Stereotypieren, *va.* (haben) stereotypować, odlewać stałe płyty.

Stერი'l, *adi.* niepłodny, jałowy.

Sterilität, *sf.* niepłodność *f.*, jałowość *f.*

Stერი'ke, *sf.* *pl.* =n, cieclica *f.*

Stერი'k, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, czeczuga *f.*, pistuga *f.* (ryba).

Stერი'ling, ein Pfund — funt *m.*, szterling *m.* (moneta angielska).

Stern, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, 1) gwiazda *f.*; — erster, zweiter Größe gwiazda pierwszej, drugiej wielkości; mit =en besätter Himmel niebo gwiazdami odkryte, niebo ogwieżdżone; (obraz.) unter einem guten — geboren sein rodzic się pod szczęśliwą (dobrą) gwiazdą; in den =en lesen czytać w gwiazdach; aus den =en mahjagen przepowiadać przyszłość, wróżyć z gwiazd; jmbn biß zu den =en erheben wychwalać kogo, wynosić kogo pod niebiosa; 2) gwiazdka *f.*, odnośnik *m.* (znak drukarski); 3) znak *m.* na czole konia; 4) żrenica *f.*; = Augenstern; 5) gwiazda *f.* (order, znak honorowy).

Stერი'nanbeter, *sm.* =ß, *pl.* —, czciciel *m.* gwiazd.

Stერი'nanbeterin, *sf.* *pl.* =nen, czcicielka *f.* gwiazd.

Stერი'napfel, *sm.* =ß, *pl.* =äpfel, złotolist *m.* (rośl.).

Ste'rnuartig, *adi.* gwiaździsty.

Ste'rneobachtung, *sf.* *pl.* =en, obacz Ste'rnfunde.

Ste'rnbild, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, konstelacya *f.*, gwiazdozbiór *m.*

Ste'rnbiume, *sf.* *pl.* =n, astra *f.*

Ste'rnbüchlein, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Ste'rnbiume sibdmaczek *m.*

Ste'rnen, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Stern gwiazdka *f.*, gwiazdeczka *f.*

Ste'rndeuter, *sm.* =ß, *pl.* —, astrolog *m.*, gwiazdarz *m.*, wróżący *m.* z gwiazd.

Ste'rndeuterei, *sf.* *pl.* =en, Ste'rndeute(r)kunst, *sf.* astrologia *f.*, wróżenie *n.* z gwiazd, gwiazdarsztwo *n.*

Ste'rndeuterisch, *adi.* astrologiczny, gwiazdarski.

Ste'rndienst, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, czczenie *n.* gwiazd.

Ste'rndistel, *sf.* *pl.* =n, chabr ostowaty (rośl.).

Ste'rndolde, *sf.* *pl.* =n, jermianka *f.* (rośl.).

Ste'rndorn, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kregocierń *m.* (rośl.).

Ste'rneidechse, *sf.* *pl.* =n, jaszczurka pospolita.

Ste'rnenall, *sn.* =ß, firmament *m.*, sklepienie *n.* niebios.

Ste'rnenbahn, *sf.* *pl.* =en, droga *f.*, obiót *m.* gwiazd.

Ste'rnenbauer, *sn.* =ß, *pl.* —, sztandar gwiazdzisty (Stanów Zjednoczonych).

Ste'rnenfeld, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, Ste'rnenfeld, *sn.* =ß, *pl.* —, pole gwiazdami zasiane, niebo *n.*

Ste'rnenhimmel, *sm.* =ß, Ste'rnenmond, *sm.* =(e)ß, Ste'rnenjaal, *sm.* =(e)ß, niebo gwiazdami zasiane.

Ste'rnenflimmer, *sm.* =ß, migotanie *n.* (się) gwiazd.

Ste'rnenklang, *sm.* =eß, Ste'rnenbelle, *sf.* blask *m.*, jasność *f.* gwiazd.

Ste'rnenkranz, *sm.* =eß, *pl.* =kranze, Ste'rnenkrone, *sf.* *pl.* =n, korona *f.* gwiazd.

Ste'rnenlauf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =läufe, (o)bieg *m.* gwiazd.

Ste'rnenlicht, *sn.* = (e)š, światło *n.* gwiazd.

Ste'rnenmeer, *sn.* = (e)š, morze *n.* gwiazd, wielka liczba gwiazd.

Ste'rnennacht, *sf. pl.* = nächte, noc gwiazdzista.

Ste'rnenwelt, *sf. pl.* = en, świat *m.* gwiazd.

Ste'rnenzelt, *sn.* = (e)š, niebo *n.* (gwiazdziste).

Ste'rnenfall, *sm.* = (e)š, pl. = fälle, ob. Sternschnuppenfall.

Ste'rnenfaltenfisch, *sm.* = š, pl. = e, przejrzęły *m.*

Ste'rnenförmig, *adi.* mający kształt gwiazdy; *adv.* w kształcie gwiazdy.

Ste'rnenwölbe, *sn.* = š, pl. = 1) niebo gwiazdziste; 2) sklepienie gwiazdami okryte (budown.).

Ste'rnengruppe, *sf. pl.* = n, obacz Sternbild.

Ste'rngüßer, Ste'rnfießer, (zartobliwie), *sm.* = š, pl. =, astronom *m.*; wnieboźrat *m.* (zartobl.).

Ste'rngürtel, *sm.* = š, mleczna droga.

Ste'rnhell, Ste'rntlar, *adi.* światłem gwiazd oświecony, jaśnieńki, jaskrawy; = t, Nacht jaśnieńka, gwiazdzista noc.

Ste'rnhimmel, *sm.* obacz Sternhimmel.

Ste'rnnjahr, *sn.* = (e)š, pl. = e, rok gwiazdowy.

Ste'rnnarte, *sf. pl.* = n, mapa astronomiczna, mapa gwiazd, mapa niebieska.

Ste'rntegel, *sm.* = š, pl. =, ostrokrąg *m.* gwiazdozbioru.

Ste'rnenner, *sm.* = š, pl. =, obacz Sternkundiger.

Ste'rnenrolle, *sf. pl.* = n, gwiazdeczka *f.* (zoologia).

Ste'rntraut, *sn.* = (e)š, pl. = träuter, gwiazdnica *f.*, gwiazdowca *f.*, gwiazdosz *m.*

Ste'rntreuz, *sn.* = š, pl. = e, krzyż *m.* z gwiazdą (order).

Ste'rntunde, Ste'rntehre, *sf.* astronomia *f.*, gwiazdarsztwo *n.*

Ste'rntundig, *adi.* biegły w astronomii.

Ste'rntundige(r), *sm.* = en, pl. = en, astronom *m.*, gwiazdacz *m.*

Ste'rntürbis, *sm.* = ffeš, pl. = ffe, bania gwiazdowata (rośl.).

Ste'rntüchermooš, *sn.* = š, pl. = š, wątrobnica źródłowa (rośl.).

Ste'rntlein, *sn.* = š, pl. =, *dim.* od Stern gwiazdka *f.*, gwiazdeczka *f.*

Ste'rntaukurtj, *sm.* = (e)š, pl. = würlje, łuskonóg *m.* (zwierzę).

Ste'rntuere, *sf. pl.* = n, obacz Sterntraut.

Ste'rntonat, *sm.* = (e)š, pl. = e, miesiąc gwiazdowy.

Ste'rntarjisse, *sf. pl.* = n, zwartnica *f.* (rośl.).

Ste'rnturad, *sn.* = (e)š, pl. = räder, zębate koło obwodowe (w zegarze).

Ste'rntanze, *sf. pl.* = n, szaniec *m.* w kształcie gwiazdy.

Ste'rntschuppe, *sf. pl.* = n, gwiazda spadająca.

Ste'rntschuppenfall, *sm.* = (e)š, pl. = fälle, spadanie *n.* gwiazd.

Ste'rntseher, *sm.* ob. Stern-güder.

Ste'rntstein, *sm.* = (e)š, pl. = e, gwiazdowiec *m.*, gwiazdeczka *f.*

Ste'rntstahl, *sm.* = (e)š, pl. = en, promień *m.* gwiazdy.

Ste'rntucher, *sm.* = š, pl. =, teleskop *m.*

Ste'rntafel, *sf. pl.* = n, tablica astronomiczna.

Ste'rntag, *sm.* = (e)š, pl. = e, godzina gwiazdowa.

Ste'rntwahrjager, *sm.* obacz Sterndeuter.

Ste'rntwarte, *sf. pl.* = n, obserwatorium astronomiczne, gwiazdarnia *f.*

Ste'rntwissenschaft, *sf.* ob. Sternkunde.

Ste'rntzeit, *sf.* czas gwiazdowy.

Stet'z, *sm.* = š, pl. = e, 1) obacz Flüßgsterze; 2) kuper *m.*, kuperek *m.* (u ptaków); 3) prażucha *f.*

Stet', Stet'ig, *adi.* stały, niezmienny; *adv.* stale, niezmiennie.

Stetho'sko'p, *sn.* = (e)š, pl. = e, stetoskop *m.*, słuchawka *f.* (lekarska).

Stet'igkeit, *sf.* stałość *f.*, niezmiennosc *f.*

Stet'ig, *adv.* zawsze, ustawicznie, bez przerwy.

Stet'er, *sn.* = š, pl. =, ster *m.*; daš — führen ster prowadzić; am — stehen stać u steru, na czele (także przenośnie).

Stet'er, *sf. pl.* = n, 1) podatek *m.*, pobór *m.*; direkte, indirekte = n podatki bezpośrednie, pośrednie; eine — auflegen nałożyć podatek; die = n beghlen zapłacić podatki; die = n eintreiben ścigać podatki; mit = n belasten, belegen obciążyć podatkami; 2) (przenośnie:) zur — der Wahrheit *m.* na poparcie prawdy.

Stet'eramt, *sn.* = (e)š, pl. = ämter, urząd poborczy, podatkowy.

Stet'eranlage, *sf. pl.* = n, Stet'eranschlag, Stet'eranschlag, *sm.* = eš, pl. = schläge, = schläge, rozkład *m.* podatków.

Stet'eranlage, *sf.* nalożenie *n.* podatków.

Stet'erbar, *adi.* podległy opłacie podatków; haben Sie Steuerbares bei sich? ma pan co do oclenia?

Stet'erbeamte(r), *sm.* = en, pl. = en, urzędnik poborowy, podatkowy.

Stet'erbefreiung, *sf. pl.* = en, uwolnienie *n.* od podatków.

Stet'erbehörde, *sf. pl.* = n, władza podatkowa.

Stet'erbeitrag, *sm.* = (e)š, pl. = träge, podatek, kwota podatkowa.

Stet'erbelastung, *sf. pl.* = en, obciążenie *n.* podatkami, ciężar podatkowy.

Stet'erbetrag, *sm.* = (e)š, pl. = träge, kwota podatkowa.

Stet'erbewilligung, *sf. pl.* = en, uchwalenie *n.* (nowego) podatku (przez parlament).

Stet'erbezirk, *sm.* = (e)š, pl. = e, powiat podatkowy.

Steu'erbord, *sn.* =(r)š, *pl.* =r, prawa strona okrę'u, szymbork *m.*

Steu'erbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, księga podatkowa, spis *m.* podatków, kataster *m.*

Steu'ereinheit, *sf.* jednolitość *f.* podatków; jednostka podatkowa.

Steu'ereinnahme, *sf.* pobór *m.* podatków.

Steu'ereinnahmer, *sm.* =š, *pl.* —, poborca *m.* podatków, poborca podatkowy.

Steu'ereintreiber, *sm.* =š, *pl.* —, egzekutor *m.* podatków.

Steu'erer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Steuermann.

Steu'ererheber, *sm.* =š, *pl.* —, poborca *m.* podatków.

Steu'ererhebung, *sf.* *pl.* =en, pobór *m.* podatków.

Steu'ererlass, *sm.* =fšš, *pl.* =fšše, 1) uwolnienie *n.* od podatku, znizzenie *n.* podatku; 2) rozporządzenie nakładające nowy podatek, reskrypt *m.* w sprawie podatków.

Steu'erfalsch, *sn.* =(i)š, zarząd *m.* podatków.

Steu'erfähigkeit, *sf.* stan majątkowy pozwalający nałożenie podatku.

Steu'erfedern, *sf.* *pl.* pióra sterowe (ptaków).

Steu'erfrei, *adi.* wolny od podatków lub podatku.

Steu'erfreiheit, *sf.* wolność *f.* od podatków (podatku).

Steu'ergeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pieniądze podatkowe.

Steu'ergesetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa podatkowa.

Steu'erhinterziehung, *sf.* *pl.* =en, defraudacya *f.*, sprzeniewierzenie *n.* podatku, podatki.

Steu'erkasse, *sf.* *pl.* =n, kasa poborcza.

Steu'erkataster, *sm.* =š, *pl.* —, katastr podatkowy.

Steu'erklasse, *sf.* *pl.* =n, klasa *f.* podatników.

Steu'erkollegium, *sn.* =š, *pl.* =gien, komisya poborcza.

Steu'erkräft, *sf.* *pl.* =kräfte, siła podatkowa (ludności, kraju).

Steu'erlast, *sf.* *pl.* =en, ciężar *m.* podatków.

Steu'erloš, *adi.* niemający *s'teru*; *adv.* bez *steru*.

Steu'ermann, *sm.* =(e)š, *pl.* =leute, sternik *m.*

Steu'ermannskunst, *sf.* sternictwo *n.*

Steu'ermannsmaat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, drugi sternik.

Steu'ern, *I. va.* (haben) 1) sterować, kierować; ein Schiff — sterować okrętem; 2)

(przenosić:) baš Staatschiff — rządzić; 3) płacić podatki, podatkować; *II. vn.* (haben)

1) sterować, zapomocą *steru* dążyć w jaką stronę; nach Westen — płynąć na zachód; 2)

(przenosić:) przeszkadzać, przeszkodzić, wstrzymywać, wstrzymać, zabraniać, zabronić; einem Übel — zapobiedz złemu.

Steu'ern, *sn.* =š, 1) sterowanie *n.*, kierowanie *n.*; 2) płacenie *n.* podatków.

Steu'erordnung, *sf.* *pl.* =en, 1) regulamin *m.* dla sterników; 2) urzędzenia, przepisy prawne podatkowe.

Steu'erpächter, *sm.* =š, *pl.* —, dzierżawca *m.* podatków.

Steu'erpflicht, *sf.* obowiązek *m.* płacenia podatków.

Steu'erpflichtig, *adv.* obowiązany do płacenia podatków (o osobach); opłacie ulegający (o towarach).

Steu'erpflichtige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, podatnik *m.*

Steu'erpflichtigkeit, *sf.* ob. Steu'erpflicht.

Steu'erquote, *sf.* *pl.* =n, kwota podatkowa.

Steu'errad, *sn.* =(e)š, *pl.* =räder, koło *n.* u *steru*.

Steu'errat, *sm.* =(e)š, *pl.* =räte, rada skarbowy.

Steu'errecp, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, hanulec *m.* u *steru*.

Steu'erregister, *sn.* =š, *pl.* —, rejestr *m.*, spis *m.* podatki.

Steu'errüdstände, *sm.* *pl.* zalogności podatkowe.

Steu'errüder, *sn.* =š, *pl.* —, sterowe wiosło, ster *m.*

Steu'erfalsch, *sf.* *pl.* =n, sprawa podatkowa.

Steu'erfalsch, *sm.* =eš, *pl.* =fälsche, zasada podatkowa.

Steu'erfahlein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pokwitowanie *n.* zapłaty podatku.

Steu'erfahleber, *sm.* suwak parowy.

Steu'erfahraube, *sf.* *pl.* =n, śruba *f.* u *steru*; śruba podatkowa; (obraz.) die — jeſter anziehen obciążyć większym podatkiem, podatki powiększyć.

Steu'erfahre, *sf.* *pl.* =n, drag sterowy.

Steu'erfahsystem, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, system podatkowy, podatkiowanie *n.*

Steu'erumlage, *sf.* *pl.* =n, rozkład *m.* podatków na podatników.

Steu'erung, *sf.* *pl.* =en, 1) sterowanie *n.*, sternictwo *n.*; 2) stawidło *n.*; äußere — stawidło zewnętrzne; innere — stawidło wewnętrzne; Kullissen — stawidło kulisowe; Schieber — stawidło suwakowe; Ventil — stawidło wentylowe, przepustowe, przepustnikowe (mechanika).

Steu'erungsbogen, *sm.* ob. Reversierbogen.

Steu'erungsbolzen, *sm.* =š, *pl.* —, sworznię *m.* stawidła; =hebel, *sm.* dźwąg *m.* stawidła; =stange, *sf.* obacz Reversierstange; =welle, *sf.* wał *m.* stawidła, wał stawidłowy (mechanika).

Steu'erungswellenlager, *sn.* =š, *pl.* —, łożysko *n.* wału stawidłowego (mechanika).

Steu'erverteilung, *sf.* *pl.* =en, repartycya *f.*, rozkład *m.* podatków.

Steu'erverwaltung, *sf.* *pl.* =en, administracya *f.*, zarząd *m.* podatków.

Steu'erverweigerung, *sf.* *pl.* =en, odmowa *f.* podatków.

Steu'erwesen, *sn.* =š, podatkowość *f.*, podatki *pl.*; skarbowość *f.*

Steu'erzahler, *sm.* =š, *pl.* —, podatnik *m.*, podatkiujący *m.*

Steu'erzahlerin, *sf.* *pl.* =nen, podatniczka *f.*, podatkiująca *f.*

Stein'erzettel, *sm.* =*s*, *pl.* —, kwit poborczy, podat-kowy.

Stein'erzuslag, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*s*hläge, dodatek *m.* do podatku.

Ste'ven, *sm.* =*s*, *pl.* —, tram *m.*

Ste'ward, (wym.: stju'erd), *sm.* =*s*, *pl.* =*s*, steward *m.*, służący pokładowy.

Ste'wardes, (wym.: stju'er-des), *sf. pl.* =*s*ten, służąca *f.* na okręcie.

Stibi'ken, *va.* (haben) kraść, skradać, zwęzić.

Stibi'ken, *sn.* =*s*, Stibi'ke-rei', *sf. pl.* =*en*, kradzenie *n.*

Stibi'ker, *sm.* =*s*, *pl.* —, złodziej *m.*

Sti'd, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, 1) ukłucie *n.* (n. p. igła), ukąszenie *n.* (n. p. komara, osy i t. p.); 2) pchnięcie *n.* (ostrem narzędziem), raz *m.*, sztych *m.* (ostrzem zadany); żganie *n.*; jmdm in die Brust einen = geben, beibringen raz komu zadać; jmdm mehrere =e versetzen pchnąć kogo kilka razy; einen = bekommen dostać raz, pchnięcie; auf den = fechten bić się, fechtować na pchnięcia, na pchnięcie razy; von dem ersten =e od pierwszego pchnięcia, za pierwszym pchnięciem; 3) klucie *n.*, kolka *f.* (w boku); 4) sztych *m.*, ścieg *m.* (igła); große, kleine, feine, regelmäßige =e machen szyc wielkim, małym, delikatnym, regularnym ściegiem; mit einem = heften zczepić jednym ściegiem; sie kann keinen = tun, nähren ściegu zrobić nie umie, nie zna się wcale na szyciu, igły nie umie wziąć do ręki; sie hat noch keinen = getan jeszcze się igłą tego nie tknęła, jeszcze tego szyc nie zaczęła; 5) sztych *m.*, rycina *f.*, rytowanie *n.* (n. p. miedzioryt, staloryt); 6) bitka *f.*, bierka *f.*, lewa *f.* (w grze w karty); 7) guz *m.* w linie (żegluga); 8) zamiana *f.* towarów; auf den = handeln handel zamienny prowadzić; — um = głowa

za głowę, jedno za drugie; 9) (przenośnie:) przycinek *m.*, przymówka *f.*; da's war ein — auf mich to do mnie była przymówka; da's gab mir einen — in's Herz to maie serce przeszło; 10) (przenośnie:) — halten dostać, dotrzymać miejsca, wytrzymać próbę, utrzymać się, ostać się; jmdm in — lassen odstąpić, opuścić, porzucić kogo, zawieść kogo; im — gelassen werden zostać sam na sam, doznać zawodu; deine Beweise halten nicht — twoje dowody nie ostoja się, nie mają podstawy, dadzą się zbić, obalić; 1) der Wein hat einen — wino ma jakiś posmak, przykwasiłało, jest nadpsute; der Stoff hat einen — in's Rote materya wpada w czerwone, ma odcień czerwonego koloru.

Sti'hart, **Sto'hart**, *sf. pl.* =*ä*gte, dziobas *m.*, przysiek *m.*, cieślica *f.*

Sti'hsalken, *sm.* =*s*, *pl.* —, międzysięg *m.*, półgrzedek *m.*; podstopek *m.* krokwi.

Sti'hsblatt, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*s*blätter, 1) ocudrona *f.*, jelicza *f.*, garda *f.* u rękoleści szpada; 2) (obraz.) obacz Ziel-scheibe.

Sti'hsboden, *sm.* =*s*, *pl.* —, ziemia piaszczysta (kolejn.).

Sti'hsbreit, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*er*, podstopek *m.* krokwi.

Sti'hsreisen, *sn.* obacz Stedj-eisen.

Sti'hsel, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz Grabstichel.

Sti'hsleiter, *sf. pl.* =*en*, przytyk *m.*, przycinek *m.*, przymówka *f.*, uszczypliwosć *f.*, przekas *m.* [d'elig.

Sti'hselig, *adi.* obacz Sta-

Sti'hseln, *vn.* (haben) 1) auf jmdm przycinać, przyciąć, przymawiać komu, szczypać, bość kogo (słowami); aufeinander = przekomarzać się; 2) szyc pilnie (żartobl.).

Sti'hseln, *sn.* =*s*, obacz Stichelei.

Sti'hselname, *sm.* obacz Spottname.

Sti'hselnd, *adi.* uszczypliwy, ucinkowy; *adv.* z przekasem.

Sti'hselrede, *sf. pl.* =*n*, **Sti'hselwort**, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, obacz Stichelei.

Sti'hselshimmel, *sm.* =*s*, *pl.* —, derez *m.* (koń).

Sti'hsfest, *adi.* nie mogący być ranionym.

Sti'hshaltig, *adi.* uzasadniony.

Sti'hshaltigkeit, *sf.* uzasadnionosć *f.*

Sti'hshandel, *sm.* =*s*, handel wymienny; = Tauschhandel.

Sti'hsloppe, *sf. pl.* =*n*, wy-lot *m.* sklepienia, kozuba *f.*, luneta *f.*

Sti'hskraut, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*s*kräuter, arnika *f.*

Sti'hsleiten, *sm.* =*s*, *pl.* —, sztychulec *m.*

Sti'hsler, *sm.* =*s*, *pl.* —, przycinacz *m.*, przymawiacz *m.*

Sti'hsling, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, jążwica *f.*, ciernik *m.*, kostur *m.*

Sti'hsloch, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*s*löcher, dziurka ściegowa.

Sti'hslofen, *sm.* =*s*, *pl.* =*s*öfen, szmelcarski piec (hutnictwo).

Sti'hsöffnung, *sf. pl.* =*en*, otwór spustowy (górn.).

Sti'hsmaß, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, — der Achse wymiar *m.* rozstawy osi (kolejn.).

Sti'hsprobe, *sf. pl.* =*n*, 1) próba robiona ostrem, szpiczastym narzędziem (np. bagnetem); 2) próba wypadkowa, na wyrwyki.

Sti'hsrohr, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, prawy chłodnik (w browarach).

Sti'hsrüge, **Sto'hsrüge**, *sf. pl.* =*n*, otwornica *f.*

Sti'hsschaukel, *sf. pl.* =*n*, rydel *m.*, ryskal *m.*

Sti'hscheibe, *sf. pl.* =*n*, tarcza, do której się strzela o wysokie nagrody.

Sti'hschwafte, *sf. pl.* =*n*, biała broń.

Sti'chwahl, *sf. pl.* =*en*, wybór ścisły, ścisłszy; sie kommen auf die = między

nimi odbędzie się wybór ścisłejszy; durch eine — entscheiden rozstrzygnąć przez wybór ścisłejszy.

Eti'chwein, sm. =(e)š, pl. =e, wino nadpsute, nadkwaśniałe.

Eti'chweise, I. sf. pl. =n, sposób m. kłucia, zadawania ran; II. adi. i adv. 1) kołąc, pchnięte razy zadając, sztychem; 2) na wyrwyki, na próbe.

Eti'chwort, sn. =(e)š, pl. =e, 1) odnośnik m. (drukarsstwo); 2) zawołanie n., wyraz, po którym aktor wystąpi ma na scenę; 3) obacz Etichelti.

Eti'chwunde, sf. pl. =n, rana kłuta, pchnięciem zadana.

Eti'darbeit, sf. pl. =en, robótka haftowana, wyszywana, haft m., haftowanie n., wyszywanie n.

Eti'dbaumwolle, sf. bawełna f., nici pl. do haftowania, wyszywania.

Eti'dampf, Eti'dunst, sm. =(e)š, pl. =dämpfe, =bünfte, para dusząca, wyziew duszący.

Eti'den, I. va. (haben) haftować, wyszywać; (in) weiß — haftować na biało; II. vn. (sein) dusić się; = Erstiden.

Eti'den, sn. =š, haftowanie n., wyszywanie n.

Eti'der, sm. =š, pl. —, hafciarz m.

Eti'derin, sf. pl. =nen, hafciarka f.

Etiderei', sf. pl. =en, ob. Etidarbeit.

Etiderei'geschäft, sn. =(e)š, pl. =e, Etiderei'laden, sm. =š, pl. =läden, sklep hafciarski.

Eti'duß, sm. =š, pl. =flüsse, niezbyt duszący; udar płucny.

Eti'dgarn, sn. =(e)š, pl. =e, nici pl. do haftowania, do wyszywania.

Eti'dgas, sn. =š, pl. =š, gaz saletorodny, azot m.

Eti'dgaze, sf. pl. =n, kanwa f.

Eti'dgold, sn. =(e)š, złoto n. do haftowania.

Eti'dhusten, sm. =š, kaszlel duszący, koklusz m.

Eti'dicht, Eti'dig, adi. duszący (np. powietrze).

Eti'dluft, sf. pl. =lüfte, 1) zaduch m.; 2) azot m., dusiel m.

Eti'dluftig, adi. azotny.

Eti'dmuster, sn. =š, pl. —, deseń n. do haftowania, wyszywania.

Eti'dnadel, sf. pl. =n, igła f. do haftowania, wyszywania.

Eti'doxyd(gas), sn. =(e)š, (-gases), pl. =e, (-gase), gaz azotny.

Eti'dperlen, sf. pl. perły pl. do haftów, do wyszywania, perły weneckie.

Eti'drahmen, sm. =š, pl. —, krosienka f.

Eti'dseide, sf. jedwab m. do haftowania, do wyszywania.

Eti'dstoff, sm. =(e)š, gaśnik m., azot m., saletorod m.

Eti'dstoffhaltig, adi. azotny.

Eti'dstoffsaure, sf. pl. =n, kwas azotny.

Eti'dtrommel, sf. pl. =n, obacz Etidrahmen.

Eti'dtuch, sn. =(e)š, obacz Etidmuster.

Eti'dwert, sn. =(e)š, obacz Etiderei.

Eti'dwetter, sn. =š, pl. —, gaz kopalniany duszący.

Eti'dwolle, sf. wełna f. do haftowania, wyszywania.

Eti'dzeug, sn. =(e)š, pl. =e, 1) materya f. do haftowania, wyszywania; 2) sprzęt m. do haftowania, narzędzia hafciarskie.

Eti'bel, sm. =š, pl. —, Etie'beln, va. po berlińsku zamiast Etiefel, stiefeln.

Eti'ben, vn. stiebe, stiebst, stiebt, stob, habe i bin gestoben, wzlatywać, wzlecić do góry, sypać się (jak proch, iskry, mąka); auseinander — rozsy-pać się, rozprószyć się, roz-pierzchnąć się.

Eti'bruder, sm. =š, pl. =brüder, brat przyrodni.

Eti'fel, sm. =š, pl. —, 1) but m.; — für Damen bu-

ciki damskie; hohe — buty z cholewami; sich — anziehen wzuć buty; die — ausziehen zzuć buty; abgetragen — schodzone buty; spanische — hiszpańskie buty; 2) (obraz.) seinen — albo seinen guten — gehen tego chodzić; einen guten — trinken albo ver-tragen tego pić; einen — reden głupstwa gadać; was ist das für ein — co to za głupstwo; 3) cylinder m. (mechanika); 4) zerdz f., tyka f.; = Stange.

Eti'felabsatz, sm. =š, pl. =sätze, obcas n. (u buta).

Eti'felband, sn. =(e)š, pl. =bänder, uszko n. u buta.

Eti'felchen, sn. =š, pl. —, dim. od Etiefel, bucik m.

Eti'felcinjah, sm. =es, pl. =sätze, elastyka f. u butów.

Eti'felte, sf. pl. =n, bucik m.

Eti'felsförmig, adi. mający kształt buta.

Eti'felsfuß, sm. żartobl. zamiast Etiefelpußer.

Eti'felgeschäft, sn. =(e)š, pl. =e, Etie'felladen, sm. =š, pl. =läden, skład m. obuwia, sklep m. z obuwiami.

Eti'felholz, sn. =es, pl. =hölzer, prawidło n. do butów.

Eti'felknecht, sm. =(e)š, pl. =e, chłopak drewniany, zzo-wak m. (do zdejmowania butów).

Eti'felleder, sn. =š, pl. —, skóra f. na buty.

Eti'felreisen, sm. =š, pl. —, kopyto n. do butów.

Eti'feln, I. va. (haben) obuwac, obuć w buty; sich — wdziewać, wzuwać, wdziać, wzuć buty; der gestiefelte Kater kocur m. w butach (bajka); gestiefelt und gepornet gotów do odejścia, do odjazdu; II. vn. (haben) chodzić.

Eti'felpußer, sm. =š, pl. —, czyszciciel m. butów.

Eti'felschaft, sm. =(e)š, pl. =schäfte, cholewa f.

Eti'felswärze, sf. caer-nidło n. do butów.

Eti'felsobte, sf. pl. =n, podeszwa f. do, u buta.

Stie'felstrippe, *sf. pl.* =n, sztylpa *f.*

Stie'felstulpe, *sf. pl.* =n, obacz Stie'felschaft.

Stie'feltern, *s. pl.* ojczym *m.* i macocha *f.*

Stie'felwidse, *sf. pl.* =n, obacz Stie'felschwärze.

Stie'felwidser, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Stie'felpußer.

Stie'felzieher, *sm.* =s, *pl.* —, kruczek *m.*, zzowak *m.*, chłopiec *m.*

Stie'fgeschwister, *s. pl.* rodzeństwo przyrodnie.

Stie'ffind, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, dziecko przyrodnie, pasierb *m.* lub pasierbica *f.*

Stie'fmutter, *sf. pl.* =mütter, macocha *f.*

Stie'fmütterchen, *sn.* =s, *pl.* —, 1) *dim.* od Stie'fmutter, macoszka *f.*; 2) wdówka *pl.*, bratki *pl.*, braciszek *m.*, jasioniec *m.*, jasionka *f.*, siostryczka *f.* (rośl.).

Stie'fmütterlich, *adi.* macoszy; *adv.* po macoszemu; — behandeln obchodzić się jak macocha, po macoszemu, macochować, macoszyć; die Natur hat ihn — behandelt natura macochą mu była, nie była hojna dla niego.

Stie'fmütterlichkeit, *sf.* niesprawiedliwość macosza.

Stie'ffchwester, *sf. pl.* =n, siostra przyrodnia.

Stie'ffohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =föhne, pasierb *m.*

Stie'ffochter, *sf. pl.* =töchter, pasierbica *f.*

Stie'fvater, *sm.* =s, *pl.* =väter, ojczym *m.*

Stie'fväterlich, *adi.* ojczymi; *adv.* po ojczymiu, jak ojczym.

Stie'ge, *sf. pl.* =n, 1) schody *pl.*; = Treppe; ich wohne zwei =n hoch mieszkam na drugim piętrze; 2) dawna miara; eine — Eier 20 sztuk jaj; 3) = Stöber; 4) = Steige.

Stie'genhaus, *sn.* klatka schodowa.

Stie'genreiniger, *sm.* =s, *pl.* —, stopniarz *m.* (górn.).

Stie'glis, *sm.* =es, *pl.* =e, szczygieł *m.* (ptak).

Stiel, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) trzonek *m.* (u młotka, noża, mioty), rekojęść *f.*, rączka *f.*; — einer Art toporzysko *n.*; — des Drehschlegels cepak *m.*, cepisko *n.*, dzierzpak; (przenośnie;) etw. mit Stumpf und — auströten wykorzenić do szczytu, wykorzenić tak, że ani śladu nie zostanie; den — zur Art suchen szukać pozor, wymówki, szukać kija, by psa obić; 2) łodyga *f.* (u kwiatu); = Stengel; ogonek *m.*, szypułka *f.* (u owocu).

Stie'ltartig, *adi.* trzonkowaty; szypułkowaty.

Stie'lange, *sn.* =s, *pl.* =n, długoczek *m.*, pręcoczek *m.* (zoologia).

Stie'lblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, liść *f.* z szypułka, liść łodygowy.

Stie'lbrand, *sm.* =(e)s, omar perzowy (rośl.).

Stie'lbürste, *sf. pl.* =n, szczotka *f.* z drążkiem.

Stie'leiche, *sf. pl.* =n, skodrzalą dąb.

Stie'len, *va.* (haben) 1) trzonek do czego da(wać), oprawić, osadzić w rączkę, w trzonek; 2) ein gestieltes Blatt liść szypułkowy, z szypułka.

Stie'lehm, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rekojęść *f.*

Stie'lig, *adi.* 1) łodygowy, szypułkowy; 2) (obraz.) przedługi, nudny.

Stie'lloch, *sn.* =(e)s, *pl.* =löcher, otwór *m.* na rączkę, na rekojęść.

Stie'llos, *adi.* 1) niemający rekojęści; 2) bezłodygowy (botanika).

Stie'llosigkeit, *sf.* bezłodygowość *f.* (botanika).

Stie'lhändig, *adi.* łodygowy (bot.).

Stier, *adi.* 1) nieruchomy, w ślup stojący; =er Blick szklane oczy, wryty, osłupiały wzrok; 2) — sein nie mieć pieniędzy (w mowie studenckiej); *adv.* jmnbn — ansehn patrzeć na kogo wrytym, osłupiałym wzrokiem, dziko.

Stier, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) byk *m.*, buhaj *m.*, bujak *m.*; 2) byk *m.* (nazwa konstelacji).

Stie'reu, *vn.* (haben) patrzeć wrytym wzrokiem, szklanymi oczyma, oczy wytrzeszczyć.

Stie'rechter, *sm.* =s, *pl.* —, toreador *m.*, walczący *m.* z bykiem.

Stie'regedcht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, walka *f.* z bykiem.

Stie'rjad, *sf. pl.* =en, pogoń *f.* za bykami.

Stie'rkampfer, *sm.* =s, *pl.* —, toreador *m.*

Stie'rkopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, głowa *f.*, łeb *m.* byka.

Stie'rköpfig, *adi.* byczogłowy.

Stie'rleder, *sn.* =s, bycza skóra (wyprawna).

Stie'rlein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Stier, byczek *m.*

Stie'rнаден, *sm.* =s, *pl.* —, kark *m.* byka, byczy kark.

Stie'rнадig, *adi.* byczokarczysty.

Stie'ropfer, *sn.* =s, *pl.* —, ofiara *f.* z byków (historya).

Stift, *I. sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) sztyft *m.*, sztyfcik *m.*, skówka *f.*, kołeczek *m.*, gwóźdź *m.*; mit =en befestigen przystyfować, przymocować, przybić kołeczka; 2) ołówek *m.*; = Weisstift; 3) pieńek *m.* zęba; 4) mały chłopiec (żartobl.); II. *sn.* =(e)s, *pl.* =e i =er, zakład *m.*, fundacja *f.*; konwikt *m.*; geistlich — kolegiata *f.*; ein — für Arme, Kranke dom schronienia, schronisko *n.*, przytulisko *n.* dla chorych.

Stiftliches, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Stiftungsbüchse.

Stiftchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Stift, kołeczek *m.*

Stiften, *va.* (haben) 1) zakładać, założyć; = gründen; ein Krankenhaus — założyć szpital; einen Orden — założyć zakon, ustanowić order; eine Sekte — zaprowadzić, zawiązać sektę; ein Regiment — wystawić

pulk; 2) spowodować, stać się czego przyczyną, zrobić co; = verursachen; Frieden — pokój sprawić; Freundschaft — przyjaźń zawrzeć; eine Heirat — małżeństwo skójżarzyć; viel Gutes — zrządźcie wiele dobrego; viel Unheil — narobić, nabroić wiele złego; Hündel, Unfrieden — siać niezgodę; Nutzen — uczynić coś pożytecznego, przynieść pożytek; 3) dać, darować; jnmdm etw. zum Geburtsttag — darować co komu na urodziny (poufale); 4) przymoco(wy)wać co kółkami; = mit Stiften befestigen.

Sti'fčen, *sn.* =s, 1) fundowanie *n.*, zakładanie *n.*; 2) darowanie *n.* (poufale).

Sti'fčer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) założyciel *m.*, fundator *m.*, nadawca *m.*; 2) autor *m.*, twórca *m.*, sprawca *m.* (czego dobrego, złego i t. p.).

Sti'fčerin, *sf.* *pl.* =nen, 1) założycielka *f.*, fundatorka *f.*; 2) autorka *f.*, sprawczyń *f.*

Sti'fčührung, *sf.* *pl.* =en, sposób *m.* trzymania ołówka; sposób rysowania.

Sti'fčhaller, *sm.* =s, *pl.* —, rączka *f.* do ołówka.

Sti'fčlich, *Sti'fčlich*, *adi.* instytucyjowy, zakładowy; kapitulny.

Sti'fčreide, *sf.* *pl.* =n, rysik *m.*

Sti'fčler, *sm.* =s, *pl.* —, prebendaryusz *m.*, mający utrzymanie w domu ubogich; uczeń *m.* w konwikcie.

Sti'fčlerin, *sf.* *pl.* =nen, prebendaryuszka *f.*, mająca utrzymanie w domu ubogich; uczennica *f.* w konwikcie.

Sti'fčsam, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd kapitulny.

Sti'fčsamtmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =männer, rzadca kapitulny.

Sti'fčarme(r), *sm.* =en, *pl.* =en, Sti'fčarme, *sf.* *pl.* =n, obacz Stifler, Stifflerin.

Sti'fčbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Stiftungsurkunde.

Sti'fčschule, *sf.* *pl.* =n,

szkoła biskupia, kapitulna (w wiekach średnich).

Sti'fčbame, *sf.* *pl.* =n,

Sti'fčbräu, *sf.* *pl.* =en,

Sti'fčbräulein, *sn.* =s, *pl.* —, 1) kanoniczka *f.*; 2) mieszszkanka *f.* w zakładzie dla kobiet w podeszłym wieku.

Sti'fčfähig, *adi.* zdalna do przyjęcia na kanoniczkę.

Sti'fčgut, *sn.* =(e)s, *pl.* =glüter, majątność kapitulna, dobro *n.* kapituły; dobro zakładowe.

Sti'fčhauptmann, *sm.* ob. Sti'fčsamtmann.

Sti'fčhaus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, kapituła *f.*; dom zakładowy.

Sti'fčherr, *sm.* =n, *pl.* =en, kanonik *m.*

Sti'fčherrstelle, *sf.* *pl.* =n, kanonia *f.*, prebenda *f.*

Sti'fčhütte, *sf.* przybytek Pański, arka *f.* przymierza (u żydów).

Sti'fčkasse, *sf.* *pl.* =n, kasa kapitulna, zakładowa.

Sti'fčkirche, *sf.* *pl.* =n, kościół katedralny, kolegiata *f.*

Sti'fčmäsig, *adi.* kapitulny.

Sti'fčpfarre, *sf.* *pl.* =n, parańa kapitulna.

Sti'fčpfarrer, *sm.* =s, *pl.* —, proboszcz kapitulny.

Sti'fčpräbende, *sf.* *pl.* =n, kanonia *f.*, prebenda *f.*

Sti'fčpropst, *sm.* =es, *pl.* =propste, ob. Stiftdorsteher.

Sti'fčschule, *sf.* *pl.* =n, szkoła kolegiacka.

Sti'fčschüler, *sm.* =s, *pl.* —, uczeń *m.* szkoły kolegiackiej, uczeń w konwikcie.

Sti'fčstelle, *sf.* *pl.* =n, kanonia *f.*, prebenda *f.*

Sti'fčstube, *sf.* *pl.* =n, kapitularz *m.*

Sti'fčversammlung, *sf.* *pl.* =en, posiedzenie *n.* kapituły.

Sti'fčverwalter, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Stiftsamtmann.

Sti'fčvorsteher, *sm.* =s, *pl.* —, dziekau *m.* kapituły.

Sti'fčzögling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Stiftdorsteher.

Sti'ftung, *sf.* *pl.* =en, 1) fundacya *f.*, zakład *m.*;

miłde — fundacya dobroczynna; 2) dotacya *f.*, fundusz *m.* (na co przeznaczony); 3) darowizna *f.*; = Schenkung.

Sti'ftungsbrief, *sm.* obacz Stiftungsurkunde.

Sti'ftungsfest, *sn.* =es, *pl.* =e, obchód *m.* założenia, rocznica *f.* założenia (n. p. szkoły, stowarzyszenia).

Sti'ftungskapital, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kapitał zakładowy, dotacyjny.

Sti'ftungstag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.*, rocznica *f.* założenia.

Sti'ftungsurkunde, *sf.* *pl.* =n, akt *m.* założenia, akt fundacyjny, zapis *m.* fundacyi.

Sti'ftungsn., *sm.* =(e)s, *pl.* =ähne, zab *m.* ua sztucznym pieńku.

Sti'gma, *sn.* =s, *pl.* =ta i Stigmen, piętno *n.*; = Brandmal.

Sti'gmatifatio'n, *sf.* *pl.* =en, (na)piętnowanie *n.*

Stigmatif'čen, *va.* (haben) napiętnować; = brandmalen.

Stil, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) styl *m.* (budown.); 2) styl *m.*, sposób *m.* pisania; ge-

schicht, erhaben — styl wyszukany, wzniosły; affektier-

ter — styl wymuszony; gebundener — styl kontrapunktowy (muzyka); 3) styl *m.*, rachuba *f.* czasu; Zeitrech-

nung im alten und neuen =e według starego i nowego stylu; 4) zwyczaj *m.*; daš ist hier so — taki tu zwyczaj.

Sti'lart, *sf.* *pl.* =en, rodzaj *m.* stylu.

Stille'tt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sztylet *m.*, puginał *m.*; mit dem — tölen zastylować.

Sti'lfehler, *sm.* =s, *pl.* —, bład *m.* (w) stylu.

Sti'lgefühl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, poczucie *n.* stylowości, piękna w stylu.

Sti'lhaft, *adi.* mający styl sobie właściwy.

Stilif'čen, *va.* (haben) 1) gut, schlecht — dobrze, źle pisać; 2) stylizować, nada(wać) pewien styl.

Stilist, *sm.* =en, *pl.* =en, *stylista m.*, umiejący *m.* pisać.

Stilist, *sf.* *pl.* =en, 1) *stylistyka f.*, sztuka *f.* pisania; 2) sztuka *f.* budowania według reguł stylu.

Stilistin, *sf.* *pl.* =nen, *stylistka f.*, umiejąca *f.* pisać.

Stilistisch, *adi.* *stylistyczny; adv.* *stylistycznie.*

Stilistischer, *sm.* =s, *pl.* —, *mistrz m.* stylu.

Stilistlerin, *sf.* *pl.* =nen, *mistrzyni f.* stylu.

Still, **Stille**, *I. adi.* *spokojny; =* ruhig; *milczący; =* schweigend; *cichy; =er Mensch* człowiek spokojny, cichy; *nieszkodliwy, niewinny; =* harmlos; *sie stehen im =en Einverständnis* miteinander są w potajemnym porozumieniu; *in =er Nacht* wśród ciszy nocnej; *ein =es Gebet verrichten* (po)modlić się cicho; *=er Vorbehalt* zastrzeżenie *n.* w myśli; *im =en* potajemnie, w cichości; *daß ist sein =er Wunsch* to jego skryte, tajne życzenie; *wir führen ein =es Leben* żyjemy w zaciszu, nie udzielamy się; *um =es Beileid* wird gebeten *prosi się* o ciche współczucie; *eine =e Liebe* skryta, tajemna miłość; *ein =er Teilhaber* cichy, niejawni spółnik; *=e Zeit* czas ogórkowy; *im =en* *verkaufen* sprzedadć z ręki; *=er* *Borwurf* *milczący wyrzut*; *die =e Woche* Wielki tydzień; *der =e Freitag* Wielki piątek; *der =e Ozean* Ocean Spokojny; *=e Messe* cicha msza; *an den =en* *Trunk* *kommen* pić skrycie; *=e* *Wasser* *sind* *tief* *ciche* *wody* *brzegi* *rwa*; *II. adi.* *cicho, spokojnie; milczaco; (sei) —!* *milcz!* — (da!) *cyt!* — *stehen, — halten, — sitzen, — liegen, —* *Schweigen*, *obacz* *stillstehen, stillhalten, stillsitzen, stillliegen, stillschweigen; —* *werden* *uciszyć się, cichnąć, ciszeć; uspokoić się; —* *machen* *uciszyć, uspokoić; —* *davon!* *o* *tem* *sz!* *nie* *mówmy*, *nie* *mów* *o* *tem!* *es* *ist* *noch* *immer* *nicht* — *davon* *ciagle* *jeszcze* *o* *tem*

mówią; mit dem Verkauf *geht es* — *popyt zbyt jest słaby; es* *ist* *darin =er* *geworden* *popyt za tym* *towarem* *zmniejszył się; —* *nie* *daß* *Grab* *milczący* *jak* *grób; er* *tut* *im =en* *viel* *Gutes* *czyni* *wiele* *dobrego* *potajemnie.*

Stillamme, *sf.* *pl.* =n, *mamka karmiąca.*

Stillbar, *adi.* *dający się wstrzymać, zatamować.*

Stille, *sf.* *cichość f.*, *cisza f.*, *spokojność f.*, *spokój m.*; *tole* — *cisza* *zupełna; es* *herrscht* *eine* *große* — *im* *Handel* *w* *handlu* *panuje* *wielka* *cisza, bezczynność, wielki* *zastój, handel* *prawie* *zupełnie* *ustaj; in* *der* —, *in* *aller* — *cichaczem*, *po* *cichu; in* *der* — *der* *Nacht* *podczas* *ciszy* *nocnej; sich* *in* *aller* — *davonmachen* *zemiać* *potajemnie, w* *skrytości.*

Stillen, *va.* (haben) *uspokajać, uspokoić; einen* *Aufbruch* — *przyłumiać, przyłumieć* *powstanie; den* *Hunger, Durst* — *zaspokajać, zaspokoić* *głód, pragnienie; Blut* — *zastanawiać, zastanawieć, zatamować* *krew; die* *Tränen* — *koić, ukoić* *łzy; Schmerzen* — *uśmierzać, uśmierzyć* *bole; Wärme* — *uciszać, uciszyć* *wzrąw; ein* *Kind* — (na) *karmić* *dziecko, dać* *dziecku* *piers.*

Stillen, *sn.* =s, **Stillung**, *sf.* *uspokajanie n.*, *uspokojenie n.*; *przyłumienie n.* (n. p. *powstania*); *zaspokajanie n.*, *zaspokojenie n.* (n. p. *głodu*); *zastanowienie n.* (n. p. *krwi*); *uśmierzenie n.* (n. p. *bólów*); (na) *karmienie n.* (dziecka).

Stillend, *adi.* =s *Mittel* *uśmierający środek.*

Still(e)halten, *vn.* *halte, hältst, hält, hielt* *still, habe* *stillgehalten*, 1) *zatrzymać się, stanąć*; 2) (obraz.) *wytrzymać* *katusze* *w* *spokoju, cierpliwie, poddać się, zrezygnować.*

Stillhalten, *sn.* =s, 1) *zatrzymanie n.* *się*; 2) (obraz.) *cierpliwość f.*, *rezygnacja f.*

Stilleben, *sn.* =s, 1) *życie* *spokojne, zaściankowe, samotne*; 2) *malarstwo* *przedstawiające* *przedmioty* *martwej* *przyrody* (n. p. *owoce, kwiaty*), *malarstwo* *sielankowe.*

Stilliegen, *vn.* *liege, liegt, lag* *still, habe* *i* *bin* *stillgelegen*, *leżeć* *spokojnie, nieruchomo.*

Stilliegen, *sn.* =s, 1) *leżenie* *spokojne*; 2) (obraz.) *zastój m.*; = **Stillstand**.

Stilmesse, *sf.* *pl.* =n, *cicha msza.*

Stilloß, *adi.* *niestylowy, bez styl.*

Stillosigkeit, *sf.* *niestylowość f.*, *bezystylowość f.*

Stillschweigen, *vn.* *schweige, schweigst, schweigt, schweig* *still, habe* *stillschwiegen* *milczeć, zamilknąć; schweig* *still!* *milcz!* *ich* *befahl* *ihm* *still; schweigen* *nakazałem* *mu* *milczenie.*

Stillschweigen, *sn.* =s, *milczenie n.*; — *beobachten* *milczeć; jmdm* — *auflegen* *nakazać* *komu* *milczenie; etw. mit* — *übergehen* *milczeniem* *co* *pokryć, zamilczeć* *o* *czem, nie* *wspominać* *o* *czem; —* *gilt* *für* *Einwilligung* *kto* *milczy, przyzwala, zgadza* *się; daß* — *brechen* *przerwać* *milczenie.*

Stillschweigend, *adi.* *milczący; spokojny; niejawni; =er* *Vorbehalt* *zastrzeżenie* *milczące; unter =er* *Voraussetzung* *pod* *domniemanem* *założeniem; =es* *Einverständnis* *milczące* *zezwolenie; adv.* *milczaco, milczkiem, nie* *nie* *mówiąc; —* *vorausgesetzte* *Bedingung* *warunek* *milczący, rozumiejący* *się* *przez* *się.*

Stillsitzen, *vn.* *sitze, sitzt, ist* *sitz, ist, saß* *still, habe* *i* *bin* *stillsessen*, *siedzieć* *spokojnie, nie* *robić*, *próżnować.*

Stillsitzer, *sm.* =s, *pl.* —, *cichacz m.*

Stillstand, *sm.* =s, 1) *stanie* *n.* *cicho, spokojnie; spoczynek m.*, *nieruszenie n.* *się*; 2) *przerwa f.*, *zawieszenie n.* *czego, zatrzymanie n.* *się; geschäftlicher* — *zastój m.*

nieczynność *f.* w handlu; geistliac — martwota *f.*

Eti'fischen, *I. vn.* stehe, steht, steht, stand still, habe i bin stillgestanden stać spokojnie, nie ruszać się; stanąć, zatrzymać się; stillgestanden! stój!; die Uhr steht still zegar nie idzie, stoi; da bleibt einem der Verstand — na to już głowy niestaje, tego już pojąć nie można; er kann keinen Augenblick — nie ustoi na chwile; II. stillstehend, *ppr.* i *adi.* stojący (spokojnie), nieruchomy.

Eti'fischen, *sn.* =*s*, 1) ob. Stillstand; 2) zatrzymanie *n.* sie.

Eti'fvoll, *adi.* odpowiadający regułom stylu, stylowy; piękny, gustowny.

Eti'mmabgabe, *sf.* głosowanie *n.*; sich der — enthalten wstrzymać się od głosowania.

Eti'mmband, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*bänder*, struna gardłowa, wiazadło głosowe (anat.).

Eti'mmbandlähmung, *sf.* *pl.* =*en*, paraliż *m.*, porażenie struny gardłowej, wiazadła głosowego (medycyna).

Eti'mmbar, *adi.* dający się nastroić (*n.* *p.* instrument muzyczny).

Eti'mmbegabt, *adi.* mający piękny głos, organ.

Eti'mmberechtigt, *adi.* mający prawo głosowania.

Eti'mmberechtigte(r), *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, uprawniony do głosowania.

Eti'mmberechtigung, *sf.* prawo *n.* głosowania.

Eti'mmbildung, *sf.* kształcenie *n.* głosu.

Eti'mmchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Stimme głosik *m.*

Eti'mme, *sf.* *pl.* =*n*, 1) głos *m.*; mit lauter, leiser, halber — sprechen, lesen mówić, czytać głosno, cicho (przysłanym głosem), półgłosem; ich erkannte ihn an der — poznałem go po głosie; seine — erheben podnieść głos; er hat eine angenehme — ma przyjemny głos, organ; Klang der — metal *m.*

głosu, (w muzyce:) dźwięczność *f.*, brzmienie *n.* głosu, organu; bei — sein mieć głos, móc śpiewać; mit heiserer — ochryplym głosem; heissesten zwei =*n* brakowało dwóch głosów; die obere (erste), untere (zweite) — singen śpiewać pierwszym, drugim głosem; die =*n* ausschreiben, verteilen rozdzielić partye; 2) śpiew *m.* ptaków; die — des Kuckucks hört man nur bis Johanni kukulka śpiewa tylko do św. Jana; 3) głos *m.*, kreska *f.* przy wyborach (polityka); seine — abgeben oddać głos, głosować; die — verweigern nie dać głosu; die =*n* sammeln zbierać głosy; des Sammeln (Zählen) der =*n* skrutynium *n.*; Sit und — haben mieć głos w radzie; seine — haben nie mieć głosu, prawa głosowania; mit allen =*n* gewählt wybrany jednogłośnie; 4) głos *m.*, opinia *f.*; die öffentliche — głos publiczny, opinia publiczna; 5) (obraz.) die — der Natur głos natury; eine innere — sagt mir serce mi mówi; die — des Gewissens regte sich in ihm głos sumienia odezwał się w nim; die — des Blutes läßt sich nicht verleugnen krew nie woda; Volkes —, Gottes — głos ludu, głos Boga.

Eti'mmen, *I. va.* (haben) stroić, nastrajać, nastroić; eine Violine zum Klavier — dostroić skrzypce do fortepiano; höher — stroić na wyższy ton; tiefer, niedriger — spuszczać, spuścić; (przełożenie:) jmnnd günstig — nakłonić, skłonić kogo do czego, pozyskać kogo dla jakiej rzeczy; traurig — smucić; gut, schlecht gestimmt sein być dobrze, źle usposobionym; ich bin nicht zum Lesen gestimmt nie jestem usposobionym do czytania; seine Forderungen hoch — mieć wysokie pretensye; II. *vn.* (haben) 1) głosować, kreskować; für das Gesetz — głosować za ustawą; gegen etw. — głosować przeciw czemu; für

jmnnd — głosować za kim, na kogo; 2) zgadzać się; = zusammenstimmen; das stimmt nicht zusammen to się nie zgadza; das stimmt to słuszne, to tak jest; diese Handlung stimmt ganz zu seinen Ansichten ten czyn zgadza się zupełnie z jego zapatrywaniami; stimmt die Rechnung? zgadza się rachunek?

Eti'mmen, *sn.* =*s*, 1) strojenie *n.* (muzyka); 2) głosowanie *n.*, kreskowanie *n.*

Eti'mmenbuch, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*bücher*, partytura *f.* (muzyka).

Eti'mmeneinheit, *sf.* jednogłośność *f.*; mit — gewählt wybrany jednogłośnie.

Eti'mnengleichheit, *sf.* równość *f.* głosów.

Eti'mmenmehrheit, **Eti'mmenmehrzahl**, *sf.* większość *f.* głosów; absolute, bedingte — absolutna, bezwzględna, względna większość głosów; durch einfache, mit großer — gewählt wybrany zwykłą, znaczną większością głosów; er hatte die — für sich miał za sobą większość głosów.

Eti'mmenminderheit, **Eti'mmenminderzahl**, *sf.* mniejszość *f.* głosów.

Eti'mmenprüfung, *sf.* *pl.* =*en*, 1) próba *f.* głosu (muzyka); 2) obacz Stimmen sammeln.

Eti'mmensammeln, *sn.* =*s*, **Eti'mmensammlung**, *sf.* *pl.* =*en*, zbieranie *n.* głosów, skrutynium *n.*

Eti'mmensammler, *sm.* =*s*, *pl.* =*n*, zbieracz *m.* głosów, skrutator *m.*

Eti'mmenzählen, *sn.* =*s*, **Eti'mmenzählung**, *sf.* *pl.* =*en*, obacz Stimmen sammeln.

Eti'mmenzähler, *sm.* =*s*, *pl.* —, obacz Stimmen sammeler.

Eti'mmer, *sm.* =*s*, *pl.* —, stroiciel *m.* (instrumentu muzycznego); głosujący *m.*

Eti'mmfähig, *adi.* zdolny do głosowania, mający głos.

Eti'mmfall, *sn.* =*(e)s*, **Eti'mmbengung**, *sf.* *pl.* =*en*, kadencya *f.* głosu.

Stimmführer, *sm.* -s, *pl.* —, 1) pierwszy, śpiewak (muzyka); 2) (obraz.) osoba miarodawca; mowca *m.* deputacyi.

Stimm(en)führung, *sf.* *pl.* -en, (po)prowadzenie *n.* głosu, głosów (muzyka).

Stimmgabel, *sf.* *pl.* -n, widełki strojowe (muzyka).

Stimmgeber, *sm.* -s, *pl.* —, głosujący *m.*, oddający *m.* głos.

Stimmgebung, *sf.* głosowanie *n.*

Stimmhammer, *sm.* -s, *pl.* -hämmer, młotek *m.*, strojuik *m.* (muzyka).

Stimmholz, *sn.* i *dim.* **Stimmhölzchen**, *sn.* -s, dusza *f.* skrzypców.

-stimmig, *adi.* w wyrazach złożonych, jak: **starkstimmig** silny głos mający; **dreifstimmig** w trzy, na trzy głosy.

Stimmlage, *sf.* *pl.* -n, *regist* *m.* w głosie, głosu (muzyka).

Stimm lähmung, *sf.* *pl.* -en, paraliż *m.* głosu.

Stimm laut, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, samogłoska *f.* (gramat.).

Stimmleiter, *sm.* -s, *pl.* —, 1) obacz **Stimmführer**; 2) przewodnik *m.* głosu (fizyka).

Stimmlich, *adi.* głosowy.

Stimmlos, *adi.* 1) pozbawiony głosu; 2) nie mający głosu, prawa głosowania; 3) niemy (gramat.).

Stimmlosigkeit, *sf.* afonia *f.*, bezgłos *m.*, brak *m.* głosu (medycyna).

Stimmeister, *sm.* -s, *pl.* —, obacz **Stimmer**.

Stimmittel, *sn.* *pl.* gute — haben mieć piękny głos (muzyka).

Stimmorgan, *sn.* *pl.* narządzia głosowe (anat.).

Stimmrecht, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, prawo *n.* głosowania; **allgemeines** — ogólne, powszechne prawo głosowania.

Stimmritze, *sf.* *pl.* -n, szpara głosowa, głosnia *f.* (anat.).

Stimmriembänder, *sn.* *pl.* wiązadła *pl.* głosni (anat.).

Stimmriembedel, *sm.* -s, *pl.* krtańniokrywka *f.* (anat.).

Stimmrührer, *sm.* -s, *pl.* —, klucz *m.* (muzyka).

Stimmstärke, *sf.* *pl.* -n, słabość *f.* głosu.

Stimmstich, *sm.* -(e)s, *pl.* = **Stich**, obacz **Stimmholz**.

Stimmtag, *sm.* -(e)s, *pl.* = **e**, dzień *m.* głosowania.

Stimmtafelchen, *sn.* -s, *pl.* —, tabliczka *f.* do głosowania (historja).

Stimmton, *sn.* -(e)s, *pl.* = **töne**, dźwięk wywołany drganiem strun gardłowych (fizjologia).

Stimmübung, *sf.* *pl.* -en, ćwiczenie *n.* głosu, ćwiczenie wokalne; -en machen ćwiczyć głos.

Stimmumfang, *sm.* -(e)s, rozciągłość *f.*, objętość *f.* głosu, diapason *m.* (muzyka).

Stimmung, *sf.* *pl.* -en, 1) strojenie *n.* (instrumentu muzycznego); 2) strój *m.* (instrumentu muzycznego); **die** — halten być nastrojonym; **die** — verlieren rozstroić się; 3) (przenośnie:) nastrój *m.*, humor *m.*, stan *m.* umysłu, usposobienie *n.*; **in** — sein być w dobrym humorze; **nicht in** — sein nie być w humorze; **gedrückt** — przygnębienie *n.*; **gehobene** — podniosły nastrój; **die Gesellschaft bei** (albo **in**) **guter** — erhalten zabawiać towarzysztwo; **gereizt** — stan rozdrażnienia, rozdrażnienie *n.*; **öffentliche** — opinia publiczna.

Stimmungsbild, *sn.* -es, *pl.* -er, 1) obraz pezeń uczucia; 2) szkic (pisany) oddający stan umysłu, sposób myślenia pewnego kraju, miasta i t. p.

Stimmvieh, *sn.* -s, trzoda głosująca (ironicznie).

Stimmwechsel, *sm.* -s, mutacja *f.*, zmiana *f.* głosu.

Stimmwerkzeug, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, obacz **Stimmorgane**.

Stimmzähler, *sm.* -s, *pl.* —, obacz **Stimmenfammer**.

Stimmzettel, *sm.* -s, *pl.* —, kartka *f.* do głosowania, kreska *f.*; **ungültiger** — kreska nieważna.

Stimulatio'n, *sf.* *pl.* -en, drażnienie *n.*, podniecanie *n.*; = **Reizung**.

Stimulieren, *va.* (haben) drażnić, podniecać; = **reizen**.

Stimulus, *sm.* —, podnieta *f.*; = **Reiz**.

Stimmgel, *sm.* -s, *pl.* —, ogonek *m.* dzika (łow.).

Stinkado'ren, *sf.* *pl.* cygara palące się ze śwędem (zartobli).

Stimulant, -(e)s, czarcie kająno (bot.).

Stimmbaum, *sm.* -(e)s, *pl.* -bäume, śmierdziec *m.*, wyżygu *m.*

Stimmbod, *sm.* -(e)s, *pl.* -böde, 1) kozioł śmierdzący; 2) (obraz.) śmierdziniec *m.*

Stimmbach, *sm.* -es, *pl.* = **se**, gatunek kuny (zool.).

Stimmdrüse, *sf.* *pl.* -n, gruczoł wydzielający płyn cuchnący (anat.).

Stimmen, *vn.* **stinke**, **stinkt**, **stinkt**, **stank**, **haben gestunken** śmierdzić, cuchnąć, czuć; **nach** etw. — śmierdzić czem; **er stinkt aus** dem Munde **cuchnie** mu z ust; (obraz.) **vor Faulheit** — być niezmiernie gnuśny; **Eigenlob stinkt** kto się chwali, ten się gani; **das sind gestunkene Lügen** to wierutne kłamstwa.

Stimmen, *sn.* -s, śmierdzenie *n.*, cuchnienie *n.*

Stimkend, **Stimnkicht**, **Stimnkig**, *adi.* śmierdzący, smrodliwy; — **sein** śmierdzieć, cuchnąć; — **werden** śmierdzieć, zacuchnąć; = **Lüge** wierutne kłamstwo; *adv.* — **faul** niezmiernie gnuśny.

Stimnfer, *sm.* -s, *pl.* —, śmierdziuch *m.*

Stimnferin, *sf.* *pl.* -nen, śmierdziucha *f.*

Stimnerei, *sf.* *pl.* -en, śmierdzenie *n.*

Stimnsich, *sm.* -es, *pl.* -e, obacz **Stint**.

Stimnsfliege, *sf.* *pl.* -n, śmierdziomuch *m.*

Stimnhahn, *sm.* -(e)s, *pl.* = **hähne**, obacz **Wiebehopf**.

Stimnkig, *adi.* ob. **Stimkend**.

Stimnfächer, *sm.* -s, *pl.* —, śmierdziuch *m.*, krówka *f.*

Eti'nkalf, *sm.* -(e)š, antrakonit *m.*

Eti'nkamille, *sf. pl.* =n, śmiardło *n.*

Eti'nkohle, *sf. pl.* =n, dyzodyt *m.*

Eti'nkreje, *sf. pl.* =n, psia pieprzyca.

Eti'nkugel, *sf. pl.* =n, kula śmierdząca (dawniej w wojnie używana).

Eti'nkloch, *sn.* -(e)š, *pl.* -löcher, śmierdząca dzinura.

Eti'nkmalve, *sf. pl.* =n, sterkulia *f.*, topolówka różowa.

Eti'nkmarde, *sm.* =š, *pl.* —, Eti'nkra, *sm.* =en, *pl.* =en, tchórz *m.* (zwierzę).

Eti'nknaſe, *sf. pl.* =n, 1) wrzód cuchnący w nosie; 2) człowiek *m.* z cuchnącym nosem.

Eti'nkſalm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Stint.

Eti'nkſchwamm, *sm.* =(e)š, *pl.* -ſchwämme, sromotnik smrodliwy, dyablejaje (grzyb).

Eti'nkſtein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Stinkalf.

Eti'nkſtier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, śmierdziel *m.*

Eti'nkwinde, *sf. pl.* =n, trzeszczka *f.* (rośl.).

Eti'nkwiſel, *sn.* =š, *pl.* —, tchórz *m.* (zwierzę).

Stint, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, styuka *f.*, mrzewka *f.*, owisek *m.* (ryba); verſtebt wie ein — zakochany jak kot; vergnügt wie ein — kontent jak mucha w okropie.

Stipendia't, *sm.* =en, *pl.* =en, stypendysta *m.*

Stipendium, *sn.* =(š), *pl.* =dien, stypendyum *n.*, zapomoga *f.*, wsparcie *n.* udzielane uczniom.

Stippen, *va.* (haben) ob. Stippen.

Stippe, *sf. pl.* =n, sos *m.*

Stippen, I. *va.* (haben) maczać do sosu, w rosłce; II. *vn.* (haben) ciągnąć za sobą; baš Kleid ſtippt ſuknia ciągnie się po ziemi.

Stipulant, *sm.* =en, *pl.* =en, stypulant *m.*, zawierający *m.* umowę, ugodę; = Vertragſchließer.

Stipulatio'n, *sf. pl.* =en, stypulacya *f.*, ugoda *f.*, umowa *f.*, układ *m.*; = Vertrag.

Stipulie'ren, *va.* (haben) stypulować, umówić, ugodzić, ułożyć; = übereinkommen.

Stir'n, *sf. pl.* =en, i Eti'r-ne, *sf. pl.* =n, czoło *n.*; eine hohe, niedrige — haben mieć wysokie, niskie czoło; faltige, gerunzelte, offene — poradłone, zmarszczone, otwarte czoło; die — runzel (zmarszczyć czoło; kleine — czółko *n.*;

(przenośnie:) eine eherne, dreiste, frede — haben mieć bezwstydnę, miedzianę czoło; die — haben, etw. zu ſagn, zu tun mieć tyle wytarte czoło, być tak bezczelnym, by coś powiedzieć, uczynić; die — jmdm bieten stawić komu czoło, opierać się komu; die — hoch tragen nosić głowę wysoko; — gegen — czoło w czoło; es sieht ihm auf der — geſchrieben albo zu lesen ma to na czole wypisane, z czoła mu to poznać, wyczytać można.

Eti'rnader, *sf. pl.* =n, żyła czołowa, czelna (anat.).

Eti'rnaderlaſſbinde, *sf. pl.* =n, przeborek *m.*

Eti'rband, *sn.* =(e)š, *pl.* =bänder, Eti'rbinde, *sf. pl.* =n, naczółek *m.*, czółko *n.*

Eti'rbein, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, naczółek *m.*, kość czelna (anat.).

Eti'rblatt, *sn.* =(e)š, *pl.* =blätter, naczolnik *m.*, naczółek *m.* (dla koni).

Eti'ruchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Stirn, czółko *n.*

Eti'rſalte, *sf. pl.* =n, zmarszczka *f.* na czole.

Eti'rſeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, Eti'rſläde, *sf. pl.* =n, przednia strona (budynku).

Eti'rngegend, *sf.* okolica *f.* czoła (anat.).

Eti'rnhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, włosy *pl.* na czole; czub *m.*, czupryna *f.* (u koni).

Eti'rnhammer, *sm.* =š, *pl.* =hämmer, młot czołowy.

Eti'rnhöhle, *sf. pl.* =n, zatoka czołowa (anat.).

Eti'rnhügel, *sm.* =š, *pl.* —, wypukłość czelna (anat.).

Eti'rnhögen, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Stirnbein.

Eti'rnlode, *sf. pl.* =n, kędzior na czoło spadający.

Eti'rnmauer, *sf. pl.* =n, mur przyczołkowy.

Eti'rnuſtel, *sm.* =š, *pl.* —, nuszkuł czołowy (anat.).

Eti'rnerve, *sm.* =š, *pl.* =en, nerw czołowy (anat.).

Eti'rnpfeiler, *sm.* =š, *pl.* —, słup czołowy, przedni (budown.).

Eti'rnrud, *sn.* =(e)š, *pl.* =räder, koło czołowe.

Eti'rriemen, *sm.* =š, *pl.* —, rzemień czelny, czółko *n.* (dla koni).

Eti'rrunzel, *sf. pl.* =n, zmarszczka *f.* na czole.

Eti'rrunzeln, *sn.* =š, marszczenie *n.* czoła.

Eti'rſchmud, *sm.* =(e)š, ozdoba *f.*, stój *m.* na czoło.

Eti'rſeite, *sf. pl.* =n, przednia strona (budynku); — des Rauchſtens ściana przednia dymiska (kolejn.).

Eti'rſtief, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Stirnwand.

Eti'rnteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przednia część szyszaka.

Eti'rntuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =tücher, chustka *f.* do owijania czoła.

Eti'rverladerampe, *sf. pl.* =n, ładownia czołowa (kolejn.).

Eti'rwwand, *sf. pl.* =wände, przednia ściana (budynku).

Eti'rwwunde, *sf. pl.* =n, rana *f.* na czole.

Eto'a, *sf.* portyk *m.* (w Atenach), hala *f.*

Eto'ben, Eto'pen, *va.* (haben) 1) zaprawiać jarzyny; 2) obacz Dämpfen.

Eto'ber, *sm.* =š, *pl.* —, Eto'berhund, *sm.* =es, *pl.* =e, pies gończy, wytrapiający i wyplaszający zwierzyne, ogar *m.*, egarzyca *f.*; kleiner — ogarzę *m.*; — auf Bö. el wyżel *m.*, wyżlica *f.*, wyżle *n.*

Eto'bern, *vn.* (haben) 1) szperać, szokać, przetrząsać; in albo zwischen alten Büchern — szperać w starych książkach; 2) (va.) gonić, tropić;

zwierzynę wypłoszyć; =
 aufstöbern; die Hunde —
 durch den Wald psy tropią
 w lesie; 3) kuczyć się, pru-
 szyć (o śniegu); wie es stö-
 bert! jak pruszy!

Stöberig, *adi.* pruszący;
 -es Wetter obacz Stöber-
 metter.

Stöbern, *sn.* -s, 1) szpe-
 ranie *n.*, szukanie *n.*, prze-
 trząsanie *n.*; 2) tropienie *n.*,
 wypłaszanie *n.* zwierza; 3)
 zawierucha *f.*

Stöberwetter, *sn.* -s, za-
 wierucha śnieżna, zamieć *f.*
 Stödeln, Stöthen, *va.*
 das Feuer — podniecać, roz-
 gartywać, zgartywać ogień.

Stöther, *sm.* -s, *pl.* —, 1)
 obacz Bahnstörer; 2) pałac
m.; = Heizer.

Stöthern, *va.* (haben) 1)
 das Feuer — obacz pod stö-
 deln; 2) sich die Zähne —
 dłubać w zębach.

Stöthern, *sn.* -s, 1) dłu-
 banie *n.* (n. p. w zębach); 2)
 zgartywanie *n.*, rozgartywa-
 nie *n.* ognia.

Stoß, *sm.* -(e)s, *pl.* Stöße,
 1) laska *f.*; kleiner — las-
 czka *f.*; dicke, berber — kij
m.; mit Eisen beschlagener
 — kostur *m.*; am albo mit
 dem -e gehen chodzić o lasce,
 z laską, o kiju, z kijem; mit
 dem -e schlagen walić, okładać,
 obić kijem; den — bekommen
 kijem dostać; 2) pień *m.*, pret
m. (na którym co rośnie); ein —
 Rosen krzak *m.* róż; eine Rose vom -e
 abbrechen różę z pnia urwać; 3) pień
m. na karczowisku; über —
 und Stein springen, jagen
 biedz, pedzić przez góry i
 lasy; 4) podstawa *f.*, słup
m., drzątek, na którym się co
 zawieszają, osadza (np. kape-
 lus, peruke); 5) ul *m.*; =
 Dienststoß; 6) winieta *f.*
 (drukarstwo); 7) piętro *n.*;
 = Stoßwerk; er wohnt im
 ersten — mieszka na pierw-
 szym piętrze; 8) kłoc *m.*, do
 którego się więźnia przykuwa,
 dyby *pl.* na nogi; więzienie
n., koza *f.*; jmdm in den
 — legen, schlagen w dyby

kogo okuć; 9) kapitał *m.*,
 zasoby pieniężne; — von
 Waren zapasy *pl.* towarów;
 10) (obraz.) kij *m.*, drag *m.*,
 kłoc *m.*; sich wie ein — an-
 stellen być niezręcznym jak
 kłoc, być niezdarą.

Stoß . . . w połączeniu
 z nazwami narodów; zabity,
 zapalony, fanatyczny, *n. p.*:
 er ist ein Stoßpreuße to zabity,
 zapalony Prusak (hakatystam.).

Stoßdameise, *sf.* *pl.* -n,
 mrówka wedrująca.

Stoßausschlag, *sm.* -(e)s,
pl. -schläge, Stoßprosse,
sf. *pl.* -n, wyrost *f.*, wyro-
 stek *m.* (bot.).

Stoßband, *sn.* -(e)s, *pl.*
 -bänder, sznurek *m.*, tasiemka
f., wstążeczka *f.* u laski.

Stoßbeslag, *sm.* -(e)s, *pl.*
 -schläge, skówka *f.* u laski.

Stoßblind, *adi.* zupełnie
 ślepy, niewidomy.

Stoßchen, *sn.* -s, *pl.* —,
dim. od Stoß, laseczka *f.*,
 kijaszek *m.*

Stoßdegen, *sm.* -s, *pl.* —,
 laska *f.* ze szpadą.

Stoßdumm, *adi.* głupi jak
 but, jak sak, głupiuteński.

Stoßdummheit, *sf.* wielka
 głupota.

Stoßdunkel, *adi.* ciemni-
 teński, *adv.* ciemno jak w
 rogu.

Stoßeisen, *sn.* -s, *pl.* —,
 dyby *pl.*

Stoßen, *I. va.* (haben) 1)
 tyczkami, żerdziami podpie-
 rać (drzewa, wino); 2) das
 Blut — wstrzymać obieg
 krwi; *II. vn.* (haben) 1) za-
 trzymywać się, zatrzymać
 się, zatamować się; ustawać,
 ustać; das Wasser stoßt woda
 się zastanowiła, zatamowała,
 woda stoi, nie odpływa; im
 Reden — zając się, zacinac
 się, zaciąć się; er stoßt oft
 im Reden często się zacina
 w mówieniu; die Unterhaltung
 stoßte rozmowa przerwała
 się; das Geschäft stoßt sprawa
 się zabaczyła, nie postępuje
 wcale; zastój w interesach;
 der Handel stoßt handel
 ustał; bei diesem Anblick
 stoßte mir das Blut in den

Nbern na ten widok krew
 w żyłach mi skrzepła; 2)
 gestnać, zsiadać się, zsiąść
 się (o mleku); 3) (sein) bu-
 twieć; próchnieć, psuć się
 (o zębach).

Stoßen, *sn.* -s, Stoßung,
sf. *pl.* -en, 1) tyczenie *n.*,
 podpieranie *n.* tyczkami; 2)
 zatrzymywanie *n.* się, zatrzy-
 manie *n.* się; przerwa *f.*,
 zastój *m.* (n. p. w handlu);
 ins — kommen, geraten za-
 haczać się, zabaczyć się,
 urwać się; 3) — im Reden
 zacinanie *n.* się w mówieniu;
 4) gestnienie *n.*, zsiadanie *n.*
 się mleka; 5) butwienie *n.*

Stoßend, *adi.* wahający
 się, zatrzymujący się; eine
 -e Rede mowa z pauzami,
 przestankami; *adv.* — spre-
 chuen zacinac się w mów-
 wieniu.

Stoßente, *sf.* *pl.* -n, kra-
 kwa *f.*, krzyżówka *f.*, szarka
f., buka *f.*

Stoßerbje, *sf.* *pl.* -n,
 groch polny, rolny.

Stoß(e)rig, *adi.* chudy
 jak tyka.

Stoßern, *vn.* (haben) ob.
 Stoßern.

Stoßerz, *sn.* -es, *pl.* -e,
 ruda *f.* w bryłach.

Stoßfahel, *sf.* *pl.* -n, ob.
 Riefahel.

Stoßfalle, *sm.* -n, *pl.* -n,
 jastrząb właściwy.

Stoßfedten, *sn.* -s, fecht-
 owanie *n.* laską.

Stoßfeder, *sf.* *pl.* -n,
 pierwsze twarde pióro z
 brzegu w skrzydle ptaków.

Stoßfedel, *sf.* *pl.* -n, ob.
 Stoßzeige.

Stoßfister, *adi.* obacz
 Stoßdunkel.

Stoßfisch, *sm.* -es, *pl.* -e,
 sztokfisz *m.* (ryba); er ist ein
 rechter — głupi jak but.

Stoßfischfang, *sm.* -(e)s,
pl. -fänge, połów *m.* sztok-
 fiszów.

Stoßfled, *sm.* -(e)s, *pl.* -e,
 plama *f.* od zleżenia.

Stoßfledig, Stoßig, *adi.*
 mający plamy od zleżenia.

Stoßfremd, *adi.* zupełnie
 obcy; nikogo nie znający.

Eto'dgeige, *sf. pl.* =n, oktawka *f.*, skrzypeczki *pl.*

Eto'dgeleht, *adi.* bardzo, zanadto uczony.

Eto'dgeleise, *sm.* =s̄, *pl.* — tor ślepy, martwy (kolejn.).

Eto'dgercie, *sf.* jęczmień czworogranny.

Eto'dglaube, *sm.* =ns̄, ślepa, niezachwiana wiara.

Eto'dgläubig, *adi.* ślepo wierzący.

Eto'dgras, *sn.* =jes̄, *pl.* — gräser, psia trawka; = Hundsgras.

Eto'dhalter, *sm.* =s̄, *pl.* — podstawa *f.* na laski.

Eto'dhammer, *sm.* =s̄, *pl.* — hämmer, młot murarski, mularski.

Eto'dhändler, *sm.* =s̄, *pl.* —, handlujący *m.* laskami.

Eto'dhaus, *sn.* =jes̄, *pl.* — häuser, koza *f.*, więzienie *n.* (wojskowe).

Eto'dholz, *sn.* =es̄, *pl.* =hölzer, drzewo gałęziowe.

Eto'diſ, *adi.* zbutwiały, zleżały; *adv.* — werden zbutwieć. [cięty.

Eto'diſch, *adi.* uparty, za-

Eto'dknopf, *sm.* =e)s̄, *pl.* — knöpfe, gałka *f.* u laski.

Eto'dlampe, Eto'dlaterne, *sf. pl.* =n, latarnia *f.* na kiju; latarnia końcowa pociągu (kolejn.).

Eto'dleuchter, *sm.* =s̄, *pl.* —, obacz Armleuchter.

Eto'dmüller, Eto'dmäſſer, *sm.* =s̄, *pl.* —, stręczyciel giełdowy dla papierów państwowych.

Eto'dmalve, *sf. pl.* =n, ślaz wysoki, ogrodowy.

Eto'dmauſ, *sf. pl.* =mauſe, mała mysz polna.

Eto'dmäuſchenſtil, *adi.* cichutki, cichuteńki; *adv.* cichutko, cichuteńko.

Eto'dmeyer, *sm.* =s̄, *pl.* —, dozorca *m.* więzienia.

Eto'dnar, *sm.* =en, *pl.* =en, błazen *m.*, głupiec *m.* wietrutny.

Eto'dnyeise, *sf. pl.* =n, ślet *m.* w lasce.

Eto'dbrügel, *s. pl.* obacz Eto'dſchlage.

Eto'draum, *sm.* =e)s̄, *pl.*

=räume, nowina *f.*; = Neubruch.

Eto'dregister, *sn.* =s̄, *pl.* —, rejestr *m.*, spis *m.* towarów na składzie będących (handel).

Eto'dreiter, *sm.* =s̄, *pl.* —, ażioter *m.*

Eto'dreiterei, *sf.* ażiosterstwo *n.*

Eto'driemen, *sm.* =s̄, *pl.* —, rzemyk *m.* u laski.

Eto'dtroje, *sf. pl.* =n, róża ślazowa.

Eto'duhr, *sf. pl.* =en, zegar stojący.

Eto'ds, *s. pl.* zasoby *pl.*, zapasy *pl.*; akeye *pl.* (handel).

Eto'dsbeſtzer, *sm.* =s̄, *pl.* —, akeyonaryusz *m.*

Eto'dſchere, *sf. pl.* =n, nożyce ogrodowe.

Eto'dſchiene, *sf. pl.* =n, opornica *f.*, szyna oporowa (kolejn.).

Eto'dſchirm, *sm.* =e)s̄, *pl.* =e, parasol dający się użyć takż jako laska.

Eto'dſchlag, *sm.* =e)s̄, uderzenie *n.* kijem; *pl.* =ſchläge, kije *pl.*, baty *pl.*

Eto'dſchlange, *sf. pl.* =n, anakoud *f.* (wąż).

Eto'dſchleuder, *sf. pl.* =n, proca *f.*

Eto'dſchuupfen, *sm.* =s̄, suchy katar, sapka *f.*

Eto'dſchraube, *sf. pl.* =n, śruba *f.* u imadła.

Eto'dſchwamm, *sm.* =e)s̄, *pl.* =ſchwämme, bedła ziemna (grzyb).

Eto'dſtänder, *sm.* =s̄, *pl.* —, obacz Schirmſtänder.

Eto'dſteif, *adi.* sztywny jak drag; *adv.* — baſtehen stać jak drag.

Eto'dſtil, *adi.* cichuteńki; nieruchomy; *adv.* cichuteńko; nieruchomie.

Eto'dſtaub, *adi.* zupełnie głuchy, głuchuteńki.

Eto'dſtaube, *sf. pl.* =n, dziki gołąb.

Eto'dturnen, *sn.* =s̄, gimnastyka wykonywana przy pomocy kija.

Eto'dtung, *sf.* ob. Eto'den.

Eto'dviol, *sf. pl.* =n, lewkonia *f.*

Eto'dwache, *sf. pl.* =n, straż wiezienna.

Eto'dwert, *sn.* =e)s̄, *pl.* =e, piętro *n.*; Haus von drei =en dom o trzech piątrach.

Eto'dwinde, *sf. pl.* =n, dźwigarka górnoibierna, dźwigownica *f.*

Eto'dzahn, *sm.* =e)s̄, *pl.* =zähne, ząb trzonowy.

Eto'dzirkel, *sm.* =s̄, *pl.* —, cyrkiel *m.* o nieruchomych kolankach.

Stoff, *sm.* =e)s̄, *pl.* =e, 1) materya *f.* (jedwabna, sukienna, wełniana i t. p.); surowiec *m.*; = Rohſtoff; die Arbeit koſtet so viel wie der — robota koſtuje tyle co materya; 2) materya *f.* (w przeciwstawieniu do duszy (filozofia); 3) materya *f.*, ciało *n.*, pierwiastek *m.* (chemia); 4) przedmiot *m.*, wątek *m.*, osnowa *f.*, treść *f.*; — zu einem Roman przedmiot dla, do powieści; einen Katalog naſch dem =e orbnen uporządkować, ułożyć katalog według przedmiotów; — für ein Werk materyały *pl.* do dzieła; — zur Unterhaltung finden znaleźć przedmiot do rozmowy; — zum Laſchen powód do śmiechu; 5) napój *m.* (szczególnie piwo w mowie studenckiej).

Eto'ſſbildend, *adi.* tworzący materyę, ciało (fizyologia); plastyczny (rzezb.).

Eto'ſſelig, *adi.* niezadny, głupi.

Eto'ſſen, *adi.* materyalny, z materyi zrobiony.

Eto'ſſentſcheidung, Eto'ſſerzeugung, *sf.* obacz Urzeugung.

Eto'ſſerſaß, *m.* =es̄, *pl.* =ſäße, odrost *m.*

Eto'ſſerſaßmittel, *sn. pl.* odżywki *pl.*

Eto'ſſhaltig, *adi.* materyalny; treściwy; = inhaltſreich; pożywny.

Eto'ſſhaltigkeit, *sf.* materyalność *f.*; treściwość *f.*; pożywność *f.*

Eto'ſſlehre, *sf.* 1) chemia *f.*; 2) materializm *m.*; = Materialismus; Anhänger der — materyalista *m.*

Sto'fflich, *adi.* materyalny; *adv.* co do materyi, przedmiotu.

Sto'fflichkeit, *sf.* materyalność *f.*

Sto'fflos, *adi.* 1) niematerjalny; 2) (obraz.) niemający treści, nietreściwy, bezosnowy.

Sto'fflosigkeit, *sf.* 1) niematerjalność *f.*; 2) (obraz.) brak *m.* treści, przedmiotu, osnowy.

Sto'ffname, *sm.* =n*š*, *pl.* =n, imię oznaczające materyę.

Sto'ffverwandtschaft, *sf.* *pl.* =n, powinowactwo materyalne, chemiczne.

Sto'ffwechsel, *sm.* =š, przestawianie *n.* soków, odmiana *f.* materyi (fizyol.).

Sto'ffwort, *sn.* =e(i)š, *pl.* =e, obacz **Stoffname**.

Stö'hnen, *vn.* (haben) jęczeć, stękać; über etw. — narzekać na co.

Stö'hnen, *sn.* =š, jęczenie *n.*, stękanie *n.*, jęki *pl.*; narzekanie *n.*

Stö'hnend, *adi.* jęczący, stękający.

Sto'iter, *sm.* =š, *pl.* —, stoik *m.* (filoz.).

Sto'isch, *adi.* stoicki; *adv.* po stoicku.

Stoizismus, *sm.* —, stoicyzm *m.* (filoz.).

Sto'la, **Sto'le**, *sf.* *pl.* =len, stół *f.* (kapłańska); stół *f.* (historyczny strój kobiecy).

Sto'lgebühren, *sf.* *pl.* optaty kościelne.

Sto'lbeule, *sf.* *pl.* =n, odciśnięcie *m.* od podkowy.

Sto'lle, *sf.* *pl.* =n, obacz **Stulle**.

Sto'llen, *sm.* =š, *pl.* —, 1) sztolnia *f.*, stolnia *f.*, podkop *m.*, ganek podziemny (górn.); einen — treiben, fassen, zuführen stolnię (wykopać, wycembrować, rozprzestrzenić); 2) placek podługowaty (na święta pieczony); 3) oceł *m.*, bródka *f.* u podkowy końskiej; 4) nóżka *f.* u łózka, u garuka, trzoz *m.*, trzonek *m.*; 4) zwrotka *f.* (pieśni meistersingerów).

Sto'llen, *va.* (haben) 1) zapatrzować w nóżki (łózko); 2) wykuc bródkę u podkowy

końskiej; 3) rozprzestrzeniać skóry (garbarstwo).

Sto'llenarbeit, *sf.* *pl.* =en, roboty *f.* w stolni (górn.).

Sto'llenarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, stolnik *m.* (górn.).

Sto'llenbäcker, *sm.* =š, *pl.* —, piekarz *m.* placeków.

Sto'llenbau, *sm.* =e(i)š, budowa *f.* stolni (górn.).

Sto'llenbefahrung, *sf.* *pl.* =en, przegląd *m.* stolni (górn.).

Sto'llenfirste, *sf.* *pl.* =n, dach *m.* stolni (górn.).

Sto'llenförderung, *sf.* *pl.* =en, wywóz *m.* (górn.).

Sto'llengerechtigkeit, *sf.* przywilej *m.* stolni (górn.).

Sto'llengefchworene(r), *sm.* =en, *pl.* =e(n), nadzorca *m.*, inspektor *m.* stolni (górn.).

Sto'llengrund, *sm.* =e(i)š, *pl.* =gründe, spetak *m.* (górn.).

Sto'llenhauer, *sm.* =š, *pl.* —, stolnik *m.* (górn.).

Sto'llenkluft, *sf.* *pl.* =klüfte, okno *n.* w stolni (górn.).

Sto'llenlauf, *sf.* kawał *m.* drzewa do zatykania dziur w chodnikach kopalni.

Sto'llenmund, **Sto'llenloch**, *sn.* =e(i)š, *pl.* =löcher, ujście *n.* stolni, wejście *n.* do stolni (górn.).

Sto'llenöffnung, *sf.* *pl.* =en, otwór *m.* stolni (górn.).

Sto'llenrecht, *sn.* =e(i)š, ob. **Stollengerechtigkei**t.

Sto'llenschacht, *sm.* =e(i)š, *pl.* =e, szyb prowadzący do stolni (górn.).

Sto'llensohle, *sf.* *pl.* =n, spód *m.* stolni (górn.).

Sto'llensteiger, *sm.* =š, *pl.* —, obacz **Steiger**.

Sto'llentaufe, *sf.* głębokość *f.* stolni (górn.).

Sto'llenulmen, *s.* *pl.* poboki *pl.* stolni (górn.).

Sto'llenvorsteher, *sm.* =š, *pl.* —, przełożony *m.* nad stolnią (górn.).

Sto'llenverengung, *sf.* *pl.* =en, poboki *pl.* stolni (górn.).

Sto'llenwagen, *sm.* =š, *pl.* —, wózek *m.* o czterech kołach do ciężarów (górn.).

Sto'llenwasser, *sn.* =š, woda gromadząca się w stolni (górn.).

Sto'llenweise, *adi.* i *adv.* w stolniach, stolniami (górn.).

Sto'llenzede, *sf.* *pl.* =n, kopalnia mająca stolnie.

Sto'llhafen, *sm.* =š, *pl.* —, garnek *m.* z nóżkami.

Sto'llner, *sm.* =š, *pl.* —, 1) gwarek stolniowy; 2) stolnik *m.*; = **Stollenarbeiter**.

Stollen, *sm.* *pl.* lato-rośle z korzenia wyrastające, wypustki *pl.*; = **Ausläufer** (bot.).

Stolper, *sm.* =š, *pl.* —, **Stolperer**, *sf.* *pl.* =en, potknięcie *n.* się (w szczególności o koniach).

Stolperer, *sm.* =š, *pl.* —, ten co się ustawicznie potyka, co ma chód niepewny.

Stolperig, *adi.* 1) utykający (chód); 2) grudzisty, nierówny, chropowaty (o drodze).

Stolperu, *vn.* (haben i sein) potknąć się, usterknać, pochynać się, upuszczać się; über einen Stein — potknąć się o kamień; über jemand — zdybać się z kim znieznacka; im Neden — utknąć w mowie; manchmal stolpert auch ein gutes Pferd i dobry koń czasem się potknie.

Stolperu, *sm.* =š, utknięcie *n.*, potknięcie *n.* się.

Stolprian, *sm.* =š, *pl.* =e, żartobli. zamiast **Stolperer**.

Stolz, *I. adi.* 1) dumny, wyniosły, pyszny; 2) (obraz.) pyszny, wspaniały; = glänzend, herrlich; *II. adv.* dumnie, wyniosle, pysznie; (obraz.) wspaniale; — sein pysznić się, wynosić się; auf etw. — sein pysznić się z czego, chlubić się czem; — tun nadymać się; — machen upysznić; — werden w dumę się wzbic, zbudzić; sehr — werden rozpysznieć.

Stolz, *sm.* =eš, *duma f.*, pycha *f.*, wyniosłość *f.*; *ben* — bändige, demütigen uszkromić, upokorzyć dumę; er ist der — seines Vaterlandes jest chlubą swej ojczyzny; seinen — in etw. setzen zasadzać na czem swoją dumę.

Stoljic' ren, *vn.* (haben i sein) pysznić się, panoszyć się, zadzierać nosa; einfer—chodzić z zadartym nosem.

Sto'ppjarbeit, *sf. pl.* =en, cyrowanie *n.* (n. p. pończoch, bielizny).

Sto'ppbüchse, *sf. pl.* =n, dławnica *f.*, szczelnica *f.*, dławik *m.* (kolejn.).

Sto'ppbüchsenbrille, *sf. pl.* =n, przeciwdławkik *m.* (kolejn.).

Sto'ppbüchsendeckel, *sm.* =s, *pl.* —, pokrywka *f.* dławnicy, nasada zewnętrzna szczelnicy, wieko *n.* szczelnicy (kolejn.).

Sto'ppbüchsenreiner, *sm.* =s, *pl.* —, haczyk spiralny (kolejn.).

Sto'ppbüchsenjdraube, *sf. pl.* =n, śruba *f.* u szczelnicy (kolejn.).

Sto'ppen, *I. va.* (haben) 1) zatykać, zatkać, tkać; wtykać, wetkać, wetknąć; ein Loch — zatkać dziurę; zamurować; = zumauern; Wüste — napychać, robić kielbasy, kiszki; Gänse — upychać gęsi; Gänse mit Gerstennudeln — pasć gęsi galkami jęczmiennymi; eine Pfeife — natkać, nakładać, nałożyć fajkę; 2) rozpychać, rozepchać, napakować, napchać; = vollstopfen; sich den Leib voll —, sich voll — napchać się jadłem, najeść się po same uszy; (obraz.) jmdm das Maul — zatkać kcmu gębę; vollgestopft napełniony, przepelniony; 3) wstrzymać przez zatkanie (medycyna); 4) naprawiać (bieliznę), cyrować (pończochy); *II. vn.* (haben) 1) sprawić zatwardzenie; dieße Speise stopft ta potrawa sprawia zatwardzenie; 2) napchać się, najeść się; *III. sich* —, *vr.* (haben) ob. pod *II.* 2).

Sto'ppen, *sn.* =s, 1) zatykanie *n.*, wtykanie *n.*; 2) cyrowanie *n.* (bielizny, pończoch); 3) paszenie *n.* (gęsi, kaczek); 4) natykanie *n.*, nakładanie *n.* fajki.

Sto'ppend, *adi.* =es Mittel obacz Stopfmittel.

Sto'pper, *sm.* =s, *pl.* —,

1) natykacz *m.*; 2) naprawiacz *m.* (bielizny, pończoch).

Sto'pperin, *sf. pl.* =nen, naprawiająca *f.* bieliznę, pończochy.

Stopferei', *sf.* obacz Stopfen.

Sto'ppfleck, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, cyra *f.*

Sto'ppgarn, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, nici *pl.* do cyrowania.

Sto'pphaar, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kutner *m.*

Sto'pplappen, *sm.* =s, *pl.* —, lata *f.*

Sto'ppmittel, *sn.* =s, *pl.* —, lekarstwo *n.*, środek *m.* na zatrzymanie.

Sto'ppnadel, *sf. pl.* =n, igła *f.* do cyrowania.

Sto'ppnaht, *sf. pl.* =nähte, cyra *f.*

Sto'ppnadel, *sf. pl.* =n, galka *f.*, klusieczka *f.* do napychania gęsi.

Sto'ppstange, *sf. pl.* =n, fasulek *m.* (kolejn.).

Sto'ppstich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ścieg *m.* cyry.

Sto'ppwachse, *sn.* =[e]s, zaklep *m.*, pierzga *f.*, klej pszczoli.

Sto'ppwajjer i Sto'ppwajjer, *sn.* =s, prąd przeciwny (żegl.).

Sto'ppwert, (i =wera), *sn.* =(e)s, 1) pakuty *pl.* do zatykania; 2) obacz Stopfarbeit.

Stopp! *interi.* stój! wstrzymaj! (żegl.).

Sto'ppanker, *sm.* =s, *pl.* —, głowia, wielka kotwica (żegl.).

Sto'ppel, *sf. pl.* =n, ściernie *pl.*, rżysko *n.*; der Wind streicht über die =n wiatr ścierniami kołyszce; =n des Bartes włosy rzadkie w brodzie, włosy odrastające w golonej brodzie.

Sto'ppelader, *sm.* =s, *pl.* =äder, ściernisko *n.*, rżysko *n.*

Sto'ppelbart, *sm.* =(e)s, *pl.* =bärte, ostra broda, broda; na której po ogoleniu włosy odrastają.

Sto'ppelbutter, *sf.* masło w sierpniu robione.

Sto'ppeldistel, *sf. pl.* =n, sierpiek rolowy (chwast).

Sto'ppelfedern, *sf. pl.* kłęki *pl.*, małe piórka po oskubaniu pozostałe.

Sto'ppelfeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, obacz Stoppelader.

Sto'ppelgans, *sf. pl.* =gänse, gęś na ściernisku paszona.

Sto'ppelgedicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, poemat z wierszy różnych poematów sklejony.

Sto'ppelgras, *sn.* =[e]s, *pl.* =gräser, trawa na ściernisku rosnąca, trawa ze ścierniska.

Sto'ppelig, *adi.* pełny ścierni, ścierniami pokryty.

Sto'ppelforn, *sn.* =(e)s, żyto na ściernisku zasiane, żyto ze ścierniska.

Sto'ppelmajt, *sf.* obacz Stoppelweide.

Sto'ppeln, *va.* (haben) 1) wycinać ściernisko, zbierać kłosa po ściernisku, zbierać (resztę owoców); 2) (przenośnie:) kleić do kupy pozbierane rzeczy, łątać, kompilować.

Sto'ppeln, *sn.* =s, Stopperei', *sf. pl.* =en, 1) zbieranie *n.*, zbiór *m.* kłosów po ściernisku; 2) (obraz.) kompilowanie *n.*, kompilacja *f.*, zbieranie *n.* łatanina *f.*

Sto'ppelreden, *sm.* =s, *pl.* —, grabie *n.* do grabienia ścierni.

Sto'ppelrübe, *sf. pl.* =n, ścierniskowa, pastewna rzepa.

Sto'ppelwerft, *sm.* =s, *pl.* ob. Stoppelgedicht.

Sto'ppelweide, *sf.* druga pasza (na ściernisku zebrana).

Sto'ppelwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Stoppeln, Stoppeln.

Sto'ppen, *I. va.* (haben) 1) = stopfen; 2) ein Tau — przymocować linę; die Zeit albo Gezeit — zarzucić kotwicę, by czekać na przypływ (żegl.); *II. vn.* (haben) zatrzymać się.

Sto'pper, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Stoppseil.

Sto'ppine, *sf. pl.* =n, sztupin *m.*, flejtuch *m.* do broni palnej.

Sto'ppler, *sm.* =s, *pl.* —, zbieracz *m.*; (obraz.) łątacz *m.*, kompilator *m.*

Sto'pffel, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, *lina f.* u *kotwicy.*

Sto'ppwasser, *sn.* =ß, *obacz* Stopfwasser.

Sto'pffel, *sm.* =ß, *pl.* —, *zatycka f., zatykadło n., czopek m., korek m.; (poufale:)* mały człowiek, człowieczek *m.*

Sto'pffel, *va.* (haben) *zatykać, korkować.*

Sto'tr, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, *jesiotr m.* (ryba).

Sto'traz, *sm.* =eß, *pl.* -e, *styrak m., styrakowiec m., ambrowiec styrakowy, obelwnik m., bursztynowiec m.* (rośl.).

Sto'trazbaum, *sm.* =(e)ß, *pl.* -bäume, *obacz* Storaß.

Sto'trazharz, *sn.* =eß, *żywica styraka.*

Sto'trazpflanzen, *sf.* *pl.* styrakowiec *pl.* (bot.).

Sto'rch, *sm.* -(e)ß, *pl.* Störche, *bocian m.; (żartobliwie:)* boć *m., bociek m., ksiądz Wojciech; schwarzer — tajstra f.; junger — bocianię n.*

Sto'rch-, *adi.* bociani.

Sto'rchähnlich, Sto'rchartig, *adi.* bocianowaty.

Sto'rchbein, *sn.* =(e)ß, *pl.* -e, *bociana noga; (obraz.) noga długa i cienka.*

Sto'rchbeinig, *adi.* bocianionogi, laskonogi (mający długie i cienkie nogi).

Sto'rchblume, *sf.* *pl.* -n, *dziki mak.* [cianka *f.*

Sto'rchin, *sf.* *pl.* =nen, *bo-*

Sto'rchlein, *sn.* =ß, *pl.* —, *bocianie n.*

Sto'rchmännchen, *sn.* =ß, *pl.* —, *bocian m.*

Sto'rchneß, *sn.* =(e)ß, *pl.* -er, *bocianie gniazdo.*

Sto'rchschnebel, *sm.* =ß, *pl.* -schnebel, 1) *bociani dziób;* 2) *nosek m., bodziszek m., bocianie noski, żabie kosmy, wilcze igły (rośl.);* 3) *pantograf m.* (instrument do rysowania); 4) *lewar okrętowy;* 5) *obęgi kończaste.*

Sto'rchweibchen, *sn.* =ß, *pl.* —, *obacz* Störchin.

Sto'trissen, *sn.* =ß, *pl.* —, *czep żelazny.*

Stö'ren, I. *va.* (haben) 1) *przerywać; = unterbrechen;* die Verbindung ist gestört połączenie przerwane; 2) *przeszkadzać, przeszkodzić, zawadzać, zawadzić; eine Unterredung — przerwać rozmowę; das Vergnügen, die Freude, ein Fest — zepsuć zabawę, przeszkodzić uroczystości; jmdm in der Arbeit — przeszkodzić komu w robocie; lassen Sie sich nicht — niechaj sobie pan nie przerywa, nie chcę panu przeszkadzać; ich will dich nicht länger — nie chcę ciebie dłużej zatrzymywać, tobie dłużej przeszkadzać; störe ich Sie? czy zawadzam, przeszkadzam panu? ich wurde den ganzen Tag durch Besuch bei der Arbeit gestört, przez cały dzień odwiedziny przeszkadzały mi w pracy; die öffentliche Ruhe, Ordnung — naruszać, zakłócać, zamieszać, zawichrzać, zawichrzyć spokój, porządek publiczny; jmdm im Schlaf, jmdm den Schlaf — przerywać komu sen; er läßt sich durch nichts in seiner Ruhe — nie nie zdola zakłócić mu jego spokoju; den Frieden — zamącać pokój; II. *vn.* (haben) *dłubać, grzebać, szperać; = stöbern; III. gestört, pp. i adi.* zamieszany; =er Geist pomyłony rozum.*

Stö'ren, *sn.* =ß, Stö'rung, *sf.* *pl.* -en, 1) *przerwa f.; = Unterbrechung; przeszkodzenie n., przeszkoda f.; — verurlichen przeszkodę sprawić; — der öffentlichen Ruhe, Ordnung, des Friedens* zakłócenie *n., zamieszanie n.* spokoju, porządku publicznego, pokoju; 2) *perturbacja f.* (astron. i fizyka).

Stö'rend, *adv.* przerywający, przeszkadzający, przeszkodny; niedogodny; *adv.* — einwirken przerywać, przeszkadzać, przerywać; = Stören.

Stö'rer, *sm.* =ß, *pl.* —, Stö'renfried, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, *przeszkadzacz m., przeszkodnik m., przeszkodziciel m., hałaburda m.; (żartobl.) wich-*

rzyciel m. (pokoju, porządku publicznego).

Stö'reri-, *sf.* *pl.* -en, *ciągłe przeszkadzanie, przerywanie.*

Stö'rerin, *sf.* *pl.* -nen, *przeszkodzicielka f.; wichrzycielka f.*

Stö'rfang, *sm.* -(e)ß, *połów m.* jesiotrów.

Stö'rfleisch, *sn.* =eß, *jesiotrowina f., jesiotrzyzna f.*

Stö'rhanen, *sm.* =ß, *pl.* —, *obacz* Stö'reisen.

Stö'rrig, *adi.* zacięty, krnąbrny, uparty, uporny; narowisty (o zwierzętach); =eß Wesen upór *m., krnąbrność f.*

Stö'rrigkeit, *sf.* upór *m., krnąbrność f.; narowistość f.* (zwierząt).

Stö'rrogen, *sm.* =ß, *ikra f.* jesiotra, kawiar *m.*

Stö'rriß, *adi.* ob. Störrig.

Stö'rrißheit, *sf.* ob. Störrigkeit.

Stö'rthing, *sn.* =ß, *pl.* =ß, *storting* (nazwa parlamentu norweskiego).

Stö'ring, *sf.* ob. Stören.

Stoß, *sm.* =eß, *pl.* Stöße, 1) *szturchaniec m., szturkanie n., pchnięcie m.; wstrząśnienie n., wstrząśnięcie n.; = Erschütterung; uderzenie n.; = Anprall; jmdm einen — geben szturchnąć kogo; jmdm einen — in die Seite geben dać komu szturchańca, szturchnąć kogo w bok; seine Gesundheit erlitt einen — zdrowie jego doznało nadwątlenia; daß hat ihm den letzten — gegeben to go zgubiło, dobiło; — mit dem Degen pchnięcie szpada; (obraz.) seinem Herzen einen — geben gwałt sobie zadać, uczynić; einen — ins Herz verfehen zranieć śmiertelnie; 2) — ins Horn zatrąbienie *n.*; 3) *stos m.* (n. p. drzewa, książek, aktów); 4) *einen sicheren — haben mieć pewną rękę; den — parieren odbić pchnięcie (szermierka);* 5) *zetknięcie n., styk m., połączenie n.* (budowa. i kolejn.); *gerader — zetknięcie proste,**

styk prosty; Schienen — styk szyn; Schräger — zetknięcie ukośne, styk ukośny; 6) sztos *m.* (w grze w bilard); auf einen — jednym sztosem; in den — kommen wpaść w sztos; aus dem — e kommen wypaść ze sztosu.

Stořambosř, *sm.* = řes, *pl.* = řje, okrągłe kowadło.

Stořhart, *sf. pl.* = řgte, cieřlica *f.*

Stořbank, *sf. pl.* = řänke, kozły ciesielskie.

Stořbau, *sm.* = řs, odbudowa stopowa (górn.).

Stořbewegung, *sf. pl.* = řen, ruch wstrzasający.

Stořblech, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, nakłóka *f.*, przykładka *f.*

Stořbohret, *sm.* = ř, *pl.* —, řwider w kopalniach używany.

Stořbegen, *sm.* = ř, *pl.* —, szpada cienka i długa.

Stořfel, *sm.* = ř, *pl.* —, tłuczek *m.*; stepor *m.*

Stořfen, řtoře, řtořest i řtoř, řieř, řestofen, I. *ra.* (haben) 1) uderzyć; = řschlagen; pchać, pchnąć, popchnąć; popychać; szturchać, szturkać; jmnnd mit dem Ellbogen — szturknąć kogo łokciem; jmnnd mit den Füßen — kopnąć kogo nogami; mit den Hörnern — trykać, bóść rogami; mit dem Dolche — pchnąć sztyltem; jmnnd den Degen durch die Brust, durch den Leib — szpadę komu w piersiach utopić, szpada kogo przeszyć, przebić; jmnnd ins Gefängnis — wrzucić, wtrącić kogo do więzienia; jmnnd aus dem Hause — wypchnąć kogo z domu; jmnnd über den Haufen — przewalić kogo; řhinweg, auf die Seite — roztrzacać, roztrzacić; řich ein Loch in den Kopf — wybić sobie (przez uderzenie) dziurę w głowie; etw. in den Boden — wbić coř do ziemi; im Mörser — tłuc, tłuc w moździerz; zu Pulver — zproszkować, utłuc miarko; 2) (przenośnie:) jmnnd von řich — odepchnąć kogo (od siebie); jmnnd vor den Kopf

— obrazić kogo; vom Throne — zrzucić z tronu; aus der Gesellschaft — wyrugować, oddalić z towarzystwa; aus einem Vereine — wykluczyć ze stowarzyszenia; jmnnd ins Glend — zepchnąć kogo w nędzę, zniszczyć kogo; II. *sn.*

a) (haben) 1) nadř jmnnd — godzić (na) kogo; mit dem Fuße an etw. — uderzyć, szturknąć nogą o co; aneinander — zetknąć się; mit dem Fuße gegen die Tür — uderzyć, bić nogą we drzwi; 2) wer řtořt? kto jest w sztosie? (w grze w bilard); 3) der Wagen řtořt wóz trzęsie; die Flinte řtořt strzelba uderza; 4) ins Horn — zatrabić; 5) an etw. — stykać się z czym, graniczyć tuż; die Häuser — aneinander domy stykają się, graniczą ze sobą; b) (sein) 1) gegen eine Mauer — uderzyć się o mur; gegen einen Stein — (= anstoßen) szturknąć, poszturknąć się o kamień; auf jmnnd — napotykać, napotkać, spotykać, spoikać kogo; aufeinander, gegeneinander — spotkać się, zetrzeć się ze sobą; überall auf Schwietrigkeiten, auf Hindernisse — wszędzie napotykać trudności, przeszkody, napadać na trudności, na przeszkody; auf eine Klippe, auf Sand — uderzyć o skałę, osiąść na skale, na piasku (o okrętach); auf den Feind — zdřbać, dopaść nieprzyjaciela; 2) vom Lande — odbić, odpłynąć od lądu; an Land — przybić do lądu; zum Hauptheere — złączyć się z głównym wojskiem; Truppen zu jmnnd — lassen posłać komu wojsko; III. řich —, *vr.* (haben) 1) řich an einem Gegenstande — tracić, uderzyć się, szturchnąć się o co; řich mit dem Kopfe an die Erde — uderzyć (się) głową o kant; (przenośnie:) řich an etw. — obraźać się, obrazić się, gorzyć się czym; 2) mynlic się; = řich irren (prowincoonalizm); 3) *v. imp.* es řtořt řich nur an seinem Widerstand

rzecz zabacza się tylko na jego uporze, tylko jego upór stoi na przeszkodzie.

Stořfen, *sn.* = řs, szturchanie *n.*, szturkanie *n.*, pchanie *n.*; es herřfchte ein řürchterliches — und Drängen straszna była ciżba.

Stořfer, *sm.* = ř, *pl.* —, pchający *m.*; tłuczący *m.* w moździerz.

Stořfer, *sm.* = ř, *pl.* —, 1) tłuczek *m.*; = Stořfel; 2) taran *m.*; hydraulischer — taran hydrauliczny (kolejn.); 3) tłuczący *m.* w moździerz; 4) sokół *m.*, jastrzřb *m.* (używany do polowania); 5) cylinder *m.* (kapelusze).

Stořferci', *sf. pl.* = řen, ob. Stořen *sn.*

Stořferde, *sf.* ziemia ubita, udeptana.

Stořfalle, *sm.* = řn, *pl.* = řn, obacz Stořfer 4).

Stořfichten, *sn.* = řs, szermierka *f.*, fechtowanie *n.* szpadami cienkimi i długimi.

Stořfeder, *sf. pl.* = řn, re-sor *m.*

Stořfuge, *sf. pl.* = řn, spój pionowy.

Stořgarn, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, sieć *f.* na ptaki drapieżne.

Stořgebet, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, modlitewka *f.*, westchnienie *n.* do Boga, modlitwa strzelista.

Stořgüter, *sm.* = řs, *pl.* —, jastrzřb królowski.

Stořgerichte, *sn.* = řs, *pl.* —, obój *m.*; = řraßboř.

Stořgewehr, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, obacz Stořwaffe.

Stořheber, *sm.* = řs, *pl.* —, taran wodopędny, hydrauliczny.

Stořherd, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, skrzynia sitowa, potrzęsalna.

Stořhobel, *sm.* = řs, —, strug gładzający.

Stořholz, *sn.* = řs, *pl.* = řölzer, obacz Stořfel.

Stořhig, *adi.* 1) bodliwy, bodący; 2) obraźliwy.

Stořkiffen, *sn.* = řs, *pl.* —, poduszeczka *f.*

Stořklinge, *sf. pl.* = řn, ostrze *n.* szpady cienkiej i długiej; obacz Stořbegen.

Sto'ßkolben, *sm.* =*s*, *pl.* —, kij bilardowy.

Sto'ßkräft, *sf.* *pl.* =*kräfte*, siła *f.* pchnięcia, wzruszenia.

Sto'ßkugel, *sf.* *pl.* =*n*, kula bilardowa.

Sto'ßlade, *sf.* *pl.* =*n*, wspornica *f.* (kolejn.).

Sto'ßmauß, *sf.* *pl.* =*mäuse*, mysz pułna.

Sto'ßmaschine, *sf.* *pl.* =*n*, fugownica *f.*

Sto'ßnagel, *sm.* =*s*, *pl.* =*nägel*, młot zwyczajny.

Sto'ßnacht, *sf.* *pl.* =*nächte*, szew *m.* u brzegu sukni.

Sto'ßnetz, *sn.* =*eß*, *pl.* =*e*, obacz Stoßgarn.

Sto'ßperlen, *sf.* *pl.* drobne perły.

Sto'ßplatte, *sf.* *pl.* =*n*, podkładka końcowa, czołowa, podkładka stykowa (kolejn.).

Sto'ßpolster, *sn.* =*s*, *pl.* —, obacz Stoßkissen.

Sto'ß(mittel)punkt, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, punkt środkowy pchnięcia.

Sto'ßravier, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, obacz Stoßbegleit.

Sto'ßring, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, duża obręcz żelazna.

Sto'ßrüge, *sf.* *pl.* =*n*, piłka *f.* o bardzo delikatnem ostrzu.

Sto'ßschiene, *sf.* *pl.* =*n*, szyna stykowa (kolejn.).

Sto'ßschwelle, *sf.* *pl.* =*n*, podkład czołowy, końcowy, stykowy (kolejn.).

Sto'ßsenfzer, *sm.* =*s*, *pl.* —, westchnienie strzeliste, krótkie, chwilowe, nabożne.

Sto'ßvogel, *sm.* =*s*, *pl.* =*vögel*, ptak drapieżny.

Sto'ßverbindung, *sf.* *pl.* =*n*, połączenie stykowe; feste, ruhende — połączenie podparte; Schienen — połączenie szyn; schwebende, freie — połączenie międzypodkładowe, międzyprogowe (kolejn.).

Sto'ßvorrichtung, *sf.* *pl.* =*n*, zderzaki *pl.* (kolejn.).

Sto'ßwaſſe, *sf.* *pl.* =*n*, szpada *f.*, sztylet *m.*

Sto'ßweise, *adv.* szturchając; stopniowo; = allmählich; der Wind kam — wiatr

uderzał z przestankami, prze-
rywanie.

Sto'ßwerk, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, tlocznia *f.*

Sto'ßwind, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wiatr gwałtownie uderza-
jący, chwilowo wiejący.

Sto'ßwinkel, *sm.* =*s*, *pl.* —, kąt *m.* pchnięcia.

Sto'ßwunde, *sf.* *pl.* =*n*, rana *f.* z uderzenia, stłuczyna *f.*

Sto'ßzahl, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*zahlen*, kiel *m.*

Stotterei, *sf.* *pl.* =*n*, ob. Stottern.

Sto'tterer, *sm.* =*s*, *pl.* —, Sto'tterin, *sf.* *pl.* =*n*, en, ja-
kacz *m.*, jakala *m.* i *f.*, momot *m.*, momotka *f.*

Sto'tterig, *adi.* obacz Stottern.

Sto'ttern, *vn.* (haben) (za)-
jąkac się, zaczynać się, bełkotac.

Sto'ttern, *sn.* =*s*, (za)jąkli-
wość *f.*, bełkotliwość *f.*

Sto'tternd, *adi.* (za)jąkliwy,
bełkotliwy; *adv.* (za)jąkliwie,
bełkotliwie; — sprechen ob. Stottern.

Sto'tven, *va.* (haben) obacz Stoben.

Strabi'smuß, *sm.* —, zy-
zowanie *n.*, patrzywanie *n.* zyzem.

Stradß, *adv.* z miejsca, natychmiast, wnet; prosto, predko, żwawo.

Stradio't, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, stradyota *m.* (hist. weue-
cyańska).

Straßabmessung, *sf.* *pl.* =*n*, wymierzanie *n.*, wymiar *m.* kary.

Straßabteilung, *sf.* *pl.* =*n*, kompania odbywająca
karę (wojsk.).

Straßamt, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*ämter*, 1) obowiązek *m.* karania; 2) urząd karny.

Straßänderung, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Strafumwandlung.

Straßandrohung, *sf.* *pl.* =*n*, (za)grożenie *n.* karą.

Straßanstalt, *sf.* *pl.* =*n*, zakład karny.

Straßantrag, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*n*, wniosek *m.* kary; einen — stellen żądać ukarania.

Straßaustritt, *sm.* =*eß*, roz-
poczęcie *n.* kary.

Straßarbeit, Straßaufgabe, *sf.* *pl.* =*n*, =*n*, zadanie dane uczniom na karę.

Straßarrest, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, areszt wojskowy.

Straßausmaß, *sn.* =*eß*, wy-
miar *m.* kary.

Straßauschub, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*schübe*, odwołka *f.* kary.

Straßausweis, *sm.* =*jeß*, *pl.* =*je*, wykaz *m.* kar pie-
nieżnych (kolejn.).

Straßbar, *adi.* karygodny, karalny; eine =*e* Handlung czyn występny, występek *m.*

Straßbarkeit, *sf.* karalność *f.*; występność *f.*; den Grad der — bestimmen oznaczyć stopień karalności.

Straßbefehl, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, nakaz karny.

Straßbefugnis, *sf.* *pl.* =*jeß*, władza *f.*, moc *f.* karania.

Straßbestimmung, *sf.* *pl.* =*n*, oznaczenie kary.

Straßbuch, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*bücher*, księga *f.* kar, czarna księga.

Straße, *sf.* *pl.* =*n*, kara *f.*, kazań *f.*; Geldstrafe kara pie-
nieżna, grzywna *f.*; körperliche — kara cielesna; leichte, schwere (harte) — lekka, ciężka kara; zur — befam er kein Mittagessen za karę nie dostał obiadu; hier ist das Baden bei — von zwei Kronen verboten w tem miejscu wzbroniona jest kąpiel pod karą dwu koron; in — verfallen obacz straffällig werden; jmand eine — auferlegen, über jmand eine — verhängen, jmand mit einer — belegen karę komu wyznaczyć, ukarać kogo; die — abbüßen odbyć karę; die gerechte — für etw. bekommen ponieść za co zasłużoną karę; die — erlassen darować karę; — bekommen zostać ukaranym, ponieść karę; — bezahlen zapłacić, złożyć grzywnę; jmand zu einer Geldstrafe verurteilen skazać kogo na grzywnę.

Straßen, *va.* (haben) karać, ukarać; jmand am Leben

— skazać kogo na śmierć; mit schwerem, lebenslänglichem Kerker — skazać na ciężkie, dożywotnie więzienie; an Geld — ukarać grzywną, skazać na grzywnę; jmnbn mit Worten — (s)karcić kogo słowami; jmnbn Lügen — przekonać kogo, że skłamał, dowieść komu kłamstwo.

Stra'feu, *sn.* -s, karanie n., karcenie n., kara f.

Stra'fend, *adi.* karzący, karny; dysejplinary; die =e Gerechtigkeit karząca sprawiedliwość; =e Worte karzące słowa; ein =er Blick traf ihn otrzymał spojrzenie pełne wyrzutu; =es Gesetz ustawa karząca, karna.

Stra'fer, *sm.* =s, *pl.* —, karzący m., karzyciel m., karca m.

Stra'ferin, *sf.* *pl.* =nen, karzycielka f.

Stra'ferrenurtheil, *sn.* =sfeß, *pl.* =sfeß, wyrok (skazujący).

Stra'ferlass, *sm.* =sfeß, *pl.* =lässe, Stra'ferlassung, *sf.* *pl.* =en, uwolnienie n. od kary, podarowanie n. kary; amnestya f., ulaskawienie n.; allgemeiner — amnestya ogólna.

Straff, *adi.* wypreżony, wyteżony, natężony; (obraz.) ein =es Regiment tegi, energiczny rząd; *adv.* — anziehen mocno, tego wypreżyć; die Zügel — anziehen wypreżyć cugle; (obraz.) wziąć się energicznie do rzeczy.

Stra'ffall, *sm.* -(e)s, *pl.* =fälle, sprawa karna.

Stra'ffällig, *adi.* zasługujący na karę, na ukaranie; podpadający, ulegający karze, karalny; *adv.* — werden podpaść karze; — sein ulegać karze.

Stra'ffälligkeit, *sf.* karygodność f., karalność f.; występność f.; wina f.

Stra'ffen, *va.* (haben) ob. straff anziehen.

Stra'ffrei, *adi.* wolny od kary, nie ulegający karze, niekaralny; *adv.* bezkarnie.

Stra'ffreichheit, *sf.* wolność f. od kary, bezkarność f.

Stra'fftheit, *sf.* natężenie

n., wyteżenie n.; (obraz.) tegość f.

Stra'fgebot, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, nakaz m. pod karą.

Stra'fgefangene(r), *sm.* =zu, *pl.* =en, więzień karny.

Stra'fgefangnis, *sn.* =sfeß, *pl.* =sfe, więzienie karne.

Stra'fgeld, *sn.* -(e)s, *pl.* =er, kara pieniężna, grzywna f.

Stra'fgerechtigkeit, *sf.* sprawiedliwość karząca.

Stra'fgericht, *sn.* -(e)s, *pl.* =2, sąd m., trybunał karny; das göttliche — sprawiedliwość boska; ein — über jmnbn abhalten sądzić, krytykować, potępić kogo.

Stra'fgerichtbarkeit, *sf.* sądownictwo karne.

Stra'fgerichtshof, *sm.* =(e)s, *pl.* =höfe, trybunał karny.

Stra'fgesetz, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, ustawa karna.

Stra'fgesetzbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, kodeks karny, księga f., zbiór m. ustaw karnych.

Stra'fgewalt, *sf.* *pl.* =en, władza f., moc f. karania.

Stra'fjustiz, *sf.* sprawiedliwość karząca; sądownictwo karne.

Stra'fkammer, *pl.* =n, izba karna (u trybunału).

Stra'fkasse, *sf.* *pl.* =n, kasa, do której grzywny wpływają.

Stra'fkolonie, *sf.* *pl.* =n, kolonia karna.

Stra'flich, *adi.* karygodny; bezprawny, występny; =er Leichtsinm karygodna lekkomyślność; *adv.* — leichtsinnig sein być nadzwyczajnie lekkomyślnym.

Stra'flichkeit, *sf.* karygodność f.; bezprawność f., występność f.

Stra'fning, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, więzień m.

Stra'fningssjake, *sf.* *pl.* =n, ubiór więzienny, bluza więzienna.

Stra'fningssleben, *sn.* =s, życie więzienne.

Stra'flos, *adi.* bezkarny, wolny od kary; niewinny; = schuldlos; *adv.* bezkarnie.

Stra'flosigkeit, *sf.* bezkarność f.; niewinność f.; = schuldlosigkeit.

Stra'fmaß, *sn.* =eß, *pl.* =e, wymiar m., stopień m. kary; kara f.; höchstes, geringstes — najwyższy, najniższy stopień kary.

Stra'fmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek m., sposób m. karania.

Stra'fnachlass, *sm.* =sfeß, *pl.* =lässe, obacz Straferlass.

Stra'fport, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, miejsce n. kary.

Stra'fporto, *sn.* =(s), *pl.* =ti, opłata (listowa lub przesyłkowa za małą, więc) za karę podwyższona.

Stra'fprediger, *sm.* =s, *pl.* —, kaznodzieja karzący; moralista m.

Stra'fpredigt, *sf.* *pl.* =en, kazanie karzące, perora f.; jmnbn eine — halten perorować komu, zmyć komu głowę.

Stra'fprozess, *sm.* =sfeß, *pl.* =sfe, proces karny; postępowanie karne.

Stra'frecht, *sn.* -(e)s, prawo karne.

Stra'frechtlich, *adi.* karny, kryminalny; =er Charakter kryminalność f.; *adv.* — untersuchen inkirować.

Stra'frechtskundige(r), *sm.* =gen, *pl.* =gen, Stra'frechtslehrer, *sm.* =s, *pl.* —, kryminalista m.

Stra'frechtspflege, *sf.* sprawowanie n., wykonywanie n. sprawiedliwości karnej.

Stra'fredde, *sf.* *pl.* =n, mowa karząca, perora f.

Stra'frichter, *sm.* =s, *pl.* —, sędzia karny.

Stra'fstrafe, *sf.* *pl.* =n, sprawa karna, kryminalna.

Stra'fsumme, *sf.* *pl.* =n, grzywna f.

Stra'fsystem, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, system m. karania, karny.

Stra'fsumwandlung, *sf.* *pl.* =en, przemiana f. kary.

Stra'furteil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wyrok skazujący.

Stra'fverfahren, *sn.* =s, *pl.* —, postępowanie karne, procedura karna.

Stra'vollstredung, Stra'f-
vollziehung, *sf. pl.* =en, **Stra'f-**
vollzug, *sm.* =(e)š, *pl.* zjüge,
wykonanie n. kary.

Stra'würdig, adi. -kary-
godny.

Stra'würdigkeit, sf. kary-
godność *f.*

Stra'zeit, sf. czas m.
(trwania, odbywania) kary.

Strahl, sm. =(e)š, *pl.* =en,
1) promień m., promyk m.;
wytrysk m., promień m. wo-
dy; = Wasserstrahl; = ein
Werfen rzucić, strzelać pro-
mieniem; (obraz.) ein — der
Hoffnung promyk nadziei; 2)
błyskawica *f.*; = Blitzstrahl,
Blitz.

Stra'hlbaryt, sm. =(e)š,
siarczau m., blyszcz m. bary-
tu (mineral.).

Stra'hlblende, sf. pl. =n,
obacz Strahlblende.

Stra'hlblume, sf. pl. =n,
baldaszkogron m. (botanika).

Stra'hlblütig, adi. bald-
szkogronowy (bot.).

Stra'hlen, I. vn. (haben)
1) promienić się, promienieć,
świecić; die Sonne strahl
słońce przyświeca, świeci;
von Gold — blyszczeć od
złota; (obraz.) vor Freude,
vor Glück — jaśnieć, promie-
nić się z radości, od szczę-
ścia; 2) mocz oddawać (o ko-
niach); II. *va.* (haben) promie-
nie rzucić; die Sonne strahl
Wärme słońce w promieniach
zionie, wydaje z siebie cie-
pło; (obraz.) ihr Auge strahl
Glück z jej oka szczęścia pro-
mienie wytryskają; III. strah-
lend, *ppr. i adi.* ob. niżej.

Stra'hlen, sn. =š, **Stra'hl-**
lung, *sf. pl.* =en, promienie-
nie n., blyszczenie n., świe-
cenie n., promienistość *f.*

Stra'hlen, va. (haben) cza-
sać zgrzebłem (konie).

Stra'hlenartig, adi. promi-
enisty.

Stra'hlenblende, sf. pl. =n,
blenda cynkowa (mineral.).

Stra'hlenblume, sf. pl. =n,
obacz Strahlblume.

Stra'hlenbrechend, adi. la-
miący światło.

Stra'hlenbrecher, sm. =š,
pl. —, refraktor m. (optyka).

Stra'hlenbrechung, sf. pl.
=en, promieniowanie n., re-
frakcyja *f.*, łamanie n. się
światła, promieni.

Stra'hlenbrechungslchre, sf.
dyoptryka *f.*, nauka *f.* o ł-
maniu się światła.

Stra'hlenbrechungsmesser,
sm. =š, *pl.* —, przyrząd m.
do mierzenia łamania światła.

Stra'hlenbrenner, sm. =š,
pl. —, palnik jednoszczelino-
wy; = Einlochbrenner.

Stra'hlenbündel, sn. =š, *pl.*
—, wiązka *f.* promieni.

Stra'hlend, adi. promienie-
jący; (obraz.) vor Freude —
promieniejący z radości; —
von Ruhm otoczony blaskiem
stawy; von Glanz — lśniący,
olśniewający; *adv.* — hell
jasno, jak najjaśniej.

Stra'hlenförmig, adi. strza-
listy; *adv.* strzalisto.

Stra'hlengeflecht, sn. =(e)š,
splot rzeskowy (w oku).

Stra'hlengewölft, sn. =(e)š,
pl. =e, chmura promienna,
promieniami słońca oświe-
cona.

Stra'hnglanz, sm. =eš,
blask promienisty.

Stra'hnglorie, sf. obacz
Strahlkrone.

Stra'hlenhof, sm. =(e)š, *pl.*
=höfe, Komet mit — kometa
f. z ogonem, warkoczem,
miotła.

Stra'hlenkegel, sm. =š, *pl.*
—, stożek m. światła (fizyka).

Stra'hlenkörper, sm. =š, *pl.*
—, ciało rzeskowe (w oku).

Stra'hlenkranz, sm. =eš, *pl.*
=krünze, 1) korona rzeskowa
(w oku); 2) korona *f.* (astro-
nomia); 2) krąg promienisty
naokoło głowy świętych i
błogosławionych, aureola *f.*

Stra'hlenkrone, sf. pl. =n,
obacz Strahlenkranz 3).

Stra'hlenmeer, sn. =(e)š,
morze n. światła.

Stra'hlenloš, adi. bezpro-
mienny, bezświetny; *adv.*
bez promieni, bez światła.

Stra'hlenmesser, sm. =š,
pl. —, radiometr m., pro-
mieniomierz m. (fizyka).

Stra'hlenmuschel, sf. pl.
=n, radyolit m., promieniec m.
(skamieniałość).

Stra'hlennerw, sm. nerw
rzeskowy (anat.).

Stra'hlensteide, sf. pl. =n,
trawnica *f.*

Stra'hlenstein, sm. =(e)š,
1) blask m. promieni; 2) ob.
Strahlkrone.

Stra'hlenstein, sm. =(e)š, *pl.*
=e, obacz Strahlenmuschel.

Stra'hlentierchen, sn. =š,
pl. —, obacz Strahlentier.

Stra'hlenverbreitung, sf.
irradiacyja *f.*, rozpromienianie
n. się (fizyka).

Stra'hlerz, sn. =eš, *pl.* =e,
arsenian m. miedzi, miedniak
promienisty (ruda miedziana).

Stra'hlfäule, sf., Stra'hl-
geschwilt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
gnicie n. kopyta końskiego
(weteryn.).

Stra'hlfledhte, sf. pl. =n,
liszajec m., porost m. (rodzaj
mchu).

Stra'hlglimmer, sm. =š, *pl.*
—, rodzaj łyszczyku (mineral.).

Stra'hlight, Stra'hlig, adi.
promienisty, strzalisty; *adv.*
promienisto, strzalisto.

Stra'hlfäfer, sm. =š, *pl.*
—, skarabeusz m.

Stra'hlfel, sm. =(e)š, *pl.*
=e, bełmnit m., dyable pa-
zury (skamieniałość).

Stra'hlfleš, sm. =ješ, iskrzyk
szarawy (mineral.).

Stra'hlpunkt, sm. =(e)š, *pl.*
=e, średnica *f.* irradiacyji.

Stra'hlftein, sm. =(e)š, *pl.*
=e, miganiec m., promieniec
m. (mineral.).

Stra'hltier, sn. =(e)š, *pl.*
=e, promieniak m., gwiazda
morska.

Stra'hne, sf. pl. =n, **Stra'h-**
n, *sm.* =š, *pl.* =e, i *dim.*; **Stra'h-**
nen, *sn.* =š, *pl.* —, przedzono
n., motek m., ściennik m.

Stralzie'ren, vn. (haben)
likwidować, zwinąć interes
(handel).

Stralzie'ren, sn. =š, **Stral-**
zie'ring, *sf. pl.* =en, likwi-
dacyja *f.* (handel).

Strami'n, sm. =(e)š, *pl.* =e,
tkanina używana do wy-
robu patynek.

Stramm, *I. adi.* 1) opięty, wyprężony; = **straff**; 2) (obraz.) tegi, silny, energiczny; *ein -es Kind* tegie dziecko; -*er Charakter* silny, energiczny charakter; -*e Haltung* gesta mina; *II. adv.* in bielem *Paufe geht es — zu* wielki rygor w tym domu.

Strammen, *vn.* (haben) być nadto opięty, wyteżonym.

Strammheit, **Strammigkeit**, *sf. pl.* -en, napięcie *n.*, wyteżenie *n.*; (obraz.) dokładność *f.*, energia *f.* (w pełnieniu służby).

Strampelig, *adi.* tupocący, depaczą ciałe, silnie nogami; bardzo żywy, niespokojny.

Strampeln, *vn.* (haben) majdać, drepnąć, drepnąć, tupotać nogami; mit *Händen und Füßen* albo mit *Armen und Beinen* — wywijać rękami i tupotać nogami, rzucać się.

Strampeln, *sn.* -s, tupotanie *n.*, drepnienie *n.* nogami.

Strand, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, 1) pobrzeże *n.*, wybrzeże *n.*, brzeg *m.*; am *e Spaziergänger* gehen przechadzać się wzdłuż wybrzeża; *offener, sandiger* — wybrzeże otwarte, piaszczyste, namulone; 2) bród *m.*, mielizna *f.*; auf dem — *laufen, geraten, treiben* dostać się, zostać wpędzonym na mieliznę; auf dem *e aufstehen* osiąść na mieliznie; *dieht am e hinstreichen* sterować, płynąć tuż obok brzegu.

Strandbatterie, *sf. pl.* -n, działa nadbrzeżne, nad brzegiem ustawione.

Strandbauer, *sm.* -s, *pl.* -n, nadbrzeżanin *m.*, pomocznik *m.*

Strandbewohner, *sm.* -s, *pl.* —, mieszkaniec nadbrzeżny.

Strandbinse, *sf. pl.* =n, sitowie nadbrzeżne (rośl.).

Stranddorf, *sn.* -(e)s, *pl.*; -*dörfer*, wioska nadbrzeżna.

Strandeis, *sn.* -es, lód nadbrzeżny.

Stranden, *vn.* (haben) 1) dostać się na mieliznę, osiąść

na mieliznie, być wyrzuconym na piasek brzeżny, na brzeg; rozbić się na mieliznie; = *zerstören*; *ein gestrandetes Schiff* okręt na mieliznie osiadły lub też rozbity; *gestrandetes Gut* obacz **Strandgut**; (obraz.) nieudać się, spełznąć na niczem, doznać zawodu; 2) (przenosić) dostać się dokąd, osiąść, zostać gdzie.

Stranden, *sn.* -s, **Strandung**, *sf. pl.* -en, dostanie *n.* się na mieliznę; rozbitcie *n.* się na mieliznie; wyrzucenie *n.* przez bałwany morskie towarów z rozbitego okrętu; (obraz.) nieudanie *n.* się, zawód *m.*

Strandfisch, *sm.* -es, *pl.* -e, ryba nadbrzeżna.

Strandfischer, *sm.* -s, *pl.* —, rybak łowiący ryby nad brzegiem.

Strandfischerei, *sf.* rybołówstwo nadbrzeżne.

Strandgerechtigkeit, *sf.* ob. **Strandrecht**.

Strandgut, *sn.* -(e)s, *pl.* -güter, 1) rzeczy, towary z okrętu na mieliznie osadzonego lub rozbitego na brzeg wyrzucone; 2) (obraz.) rzeczy niczyje.

Strandhafer, *sm.* -s, owsik głuchy (rośl.).

Strandherr, *sm.* =n, *pl.* =en, właściciel *m.* nadbrzeża; mający *m.* prawo nadbrzeżnictwa.

Strandieser, *sf. pl.* -n, choina *f.* (drzewo).

Strandlohl, *sm.* -s, kapusta morska, brzoszkwa morska, modrak, jarmuż nadmorski.

Strandläufer, *sm.* -s, *pl.* —, kulig *m.*, biegus *m.* (ptak).

Strandling, *sm.* -s, *pl.* -e, brzeżyca *f.*

Strandmuschel, *sf. pl.* -n, muszla nadbrzeżna.

Strandordnung, *sf. pl.* =en, regulamin nadbrzeżny.

Strandpflanzen, *sf. pl.* rośliny nadbrzeżne.

Strandräuber, *sm.* -s, *pl.* —, przywłaszczający *m.*

sobie bezprawnie rzeczy na brzeg morza wyrzucone.

Strandrecht, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, prawo *n.* nadbrzeżnictwa.

Strandreiter, *sm.* -s, *pl.* —, 1) nadbrzeżny strażnik konny; 2) cienkonóg *m.* (ptak).

Strandung, *sf. pl.* =en, obacz **Stranden**.

Strandvogel, *sm.* -s, *pl.* -vögel, ptak nadbrzeżny.

Strandvogt, *sm.* -(e)s, *pl.* -vögte, wójt nadbrzeżny.

Strandwache, *sf. pl.* -n, straż nadbrzeżna.

Strandwächter, *sm.* -s, *pl.* —, strażnik nadbrzeżny.

Strang, *sm.* -(e)s, *pl.* **Stränge**, 1) postronek *m.*, powróż *m.*; (obraz.) alle **Stränge** anziehen wszystkie maszyny poruszyć, wszelkich użyć sposobów, środków; wenn alle **Stränge** reifen w ostatniej potrzebie, kiedy wszystkie środki chybią, w najgorszym razie; sie ziehen alle an demselben = wszyscy zgodnie działają, wspólnie pracują nad osiągnięciem jednego celu; über die **Stränge** schlagen, springen, über den — **hauen** przebrać miarę, przekroczyć granicę; 2) stryczek *m.*; zum *e* verurteilen skazać na szubienicę; 3) —, **Stienenstrang** tok *m.* szyn (kolejny).

Strängen, *va.* (haben) zaprzęgać, zaprzęgać konie.

Strangförmig, *adi.* postronkowaty.

Strangulatio'n, *sf. pl.* =en, uduszenie *n.* stryczkiem.

Strangulieren, *va.* (haben) stryczkiem udusić; powiesić = *erdroffen*.

Strangulieren, *sn.* -s, ob. **Strangulation**.

Strapa'ze, *sf. pl.* -n, znój *m.*, trud *m.*, fatyga *f.*; viele =n **ausstehen** doznać wiele trudów.

Strapazieren, *va.* (haben) 1) (z)męczyć, (s)trudzić (n. p. konia); 2) kleiber — niszczyć suknie.

Straß, *sm.* — i **Straßes**, nazwa pewnego gatunku

szucznych dyamentów, brylantów.

Stras̄ke, *sf. pl. -n, 1)* ulica *f.*; gepflasterte, aufgeschüttete — ulica brukowana, usypiana, szutrowana; gebahnte — droga bita; belebte, stille — n ulice ożywione, ciche; auf der — na ulicy; auf die — hinsteißen zejść na ulicę; sich auf der — treffen zejść się, spotkać się na ulicy; 2) droga *f.*; die — ist noch lang droga jeszcze daleka; seine — weiter gehen iść swoją drogą; 3) = Meerenge; die — von Gibraltar ciesnina *f.* Gibraltarska.

Stras̄kananlage, *sf. pl. -n, 1)* rozkład *m.* ulic (w jakim mieście); 2) urządzenie *n.*, budowa *f.* ulicy.

Stras̄kanarbeit, *sf. pl. -en*, robota uliczna.

Stras̄kanarbeiter, *sm. -s, pl. -*, robotnik uliczny.

Stras̄kanaufseher, *sm. -s, pl. -*, nadzorca drogowy.

Stras̄kanaufsicht, *sf.* nadzór *m.* nad drogami.

Stras̄kanbahn, *sf. pl. -en*, kolej miejska, tramwaj *m.*; elektrische — tramwaj elektryczny.

Stras̄kanbankett, *sn. -(e)s, pl. -e*, pobocze *n.* drogi.

Stras̄kanbau, *sm. -es, budowa f.* dróg.

Stras̄kanbeleuchtung, *sf.* oświetlenie *n.* ulic.

Stras̄kanbettelei, *sf. pl. -en*, żebractwo uliczne.

Stras̄kanbettler, *sm. -s, pl. -*, żebrak uliczny.

Stras̄kanbrüde, *sf. pl. -n*, most drogowy.

Stras̄kanbube, *sm. -n, pl. -n*, ulicznik *m.*

Stras̄kanbaum, *sm. -(e)s, pl. -bäume*, nasyp uliczny; część ulicy dla wozów przeznaczona.

Stras̄kanbirne, *sf. pl. -n*, ulicznica *f.*

Stras̄kanede, *sf. pl. -n*, róg *m.* ulicy.

Stras̄kanenbahn, *sf. pl. -en*, kolej żelazna drogową.

Stras̄kanfahrzeug, **Stras̄kanfuhrwert**, *sn. -(e)s, pl. -e*,

pojazd drogowy, wóz pospolity.

Stras̄kanfegen, *sn. -s*, zamiatanie *n.* ulic.

Stras̄kanfeger, *sm. -s, pl. -*, zamiatacz *m.* ulic.

Stras̄kangeld, *sn. -(e)s, pl. -er*, drogowe *n.*

Stras̄kangefindel, *sn. -s*, motloch uliczny, hałastrą uliczna.

Stras̄kanhund, *sm. -es, pl. -e*, pies uliczny.

Stras̄kanjunge, *sm. -n, pl. -n*, obacz Stras̄kanbube.

Stras̄kankampf, *sm. -(e)s, pl. -kämpfe*, walka uliczna.

Stras̄kanfchren, *sn. -s*, ob. Stras̄kanfegen.

Stras̄kanfchrer, *sm. -s, pl. -*, obacz Stras̄kanfeger.

Stras̄kanfchricht, *sm. -(e)s*, śmiecie uliczne.

Stras̄kanfleid, *sn. -(e)s, pl. -er*, suknia *f.* do przechadzki.

Stras̄kanfot, *sm. -(e)s*, błoto uliczne.

Stras̄kanfundig, *adi.* znający drogi, ulice, miasto.

Stras̄kanlaterne, *sf. pl. -n*, latarnia uliczna.

Stras̄kanlied, *sn. -(e)s, pl. -er*, piosenka uliczna.

Stras̄kanmord, *sm. -(e)s, pl. -e*, morderstwo na publicznej drodze popełnione.

Stras̄kannetz, *sn. -es, pl. -e*, sieć *f.* dróg, ulic (miasta, kraju).

Stras̄kanneigkeit, *sf. pl. -en*, brukowa wiadomość, nowina.

Stras̄kanpöbel, *sm. -s*, gmin uliczny.

Stras̄kanpolizei, *sf.* policja uliczna.

Stras̄kanraub, *sm. -(e)s, pl. -e*, rabunek *m.* na drodze publicznej, rozbój *m.*

Stras̄kanräuber, *sm. -s, pl. -*, rozbójnik *m.*, opryszek *m.*

Stras̄kanräuberer, *sf. pl. -en*, obacz Stras̄kanraub.

Stras̄kanräuberisch, *adi.* rozbójniczy; *adv.* rozbójniczo.

Stras̄kanrecht, *sn. -(e)s, pl. -e*, prawo drogowe; przywilej drożny.

Stras̄kanrinne, *sf. pl. -n*, obacz Rinnstein.

Stras̄kanräuber, *sm. -s*, *pl. -*, śpiewak uliczny.

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -n*, słup uliczny, na ulicy.

Stras̄kanräuberung, *sf. pl. -en*, zamknięcie *n.* ulicy, drogi, barykada *f.*

Stras̄kanräuber, *sm. -(e)s*, kurz uliczny.

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -n*, pewna przestrzeń, kawał *m.* ulicy, drogi.

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -en*, drzwi *pl.* (domu) od ulicy, na ulicę wychodzące, brama *f.*

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -en*, Stras̄kanübergang, *sm. -(e)s, pl. -gänge*, most *m.*, przejście *n.* nad ulicą.

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -en*, przejście *m.*, tunel *m.* pod ulicą.

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -en*, połączenie *n.* dwóch ulic.

Stras̄kanräuber, *sm. -(e)s, pl. -käufe*, sprzedaż uliczna, na ulicy.

Stras̄kanräuber, *sm. -s, pl. -*, przekupień uliczny.

Stras̄kanräuber, *sf. pl. -n*, walec *m.* do ubijania ulic.

Stras̄kanräuber, *adv.* das Zimmer ist — gelegen pokój położony ku ulicy.

Stras̄kanräuber, *sn. -s*, sprawy dróg dotyczące, zarząd *m.* dróg.

Stras̄kanräuber, *sm. -(e)s, pl. -sölle*, cło drogowe, opłata drogową, drogowe *n.*

Stras̄kanräuber, *sm. -(e)s, pl. -e*, plan wojenny; podstęp wojenny.

Stras̄kanräuber, *sm. -en, pl. -en*, strategik *m.*, biegły *m.* w sztuce wojennej.

Stras̄kanräuber, *sf.* strategia *f.*, sztuka wojenna.

Stras̄kanräuber, *adi.* strategiczny; in — er Weise strategicznie *adv.*

Stras̄kanräuber, *sn. -s, pl. -*, strata, szychta *f.*, pokład *m.*, warstwa *f.* (geologia).

Stras̄kanräuber, *sf.* obacz Stras̄kanräuber.

Sträuben, *I. va. (haben)* jeździć, najechać, najechać (*n. p.*

pierze, włosy); II. *sich* —, *vr.* (haben) 1) jeżyć się, najeżać się, najeżyć się; 2) (przenośnie:) szarpać się, bronić się od czego rękami i nogami, nie dać się; opierać się; die *Feder* sträubt *sich*, dieß *niederzuschreiben* pióro wzdyga się przed napisaniem tego; *sich zum Scheine* — opierać się na pozór.

Strän'ben, *sn.* =s, żeżenie *n.* (się); (obraz.) opieranie *n.* się, opór *m.*

Strän'big, *adi.* kosmaty, najeżony; =e *Wolle* wełna poślednia, gorszego gatunku (*handel*).

Strän'bingler, *sm.* =s, *pl.* —, (żartobl.): *Bruder* — rzemieślnik wędrujący; włóczęga *m.*

Sträu, *sm.* =(e)s, *pl.* *Sträuche* i *Sträucher*, kierz *m.*, krzak *m.*, krzew *m.*, drzewina *f.*

Sträu'hähnlid, **Sträu'hartig**, *adi.* krzaczkowaty, krzaczysty, krzewny, podkrzewny, chróstowaty.

Sträu'häpfel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, obacz *Stechäpfel*.

Sträu'hbirke, *sf.* *pl.* =n, brzoza krzewiasta, krzewowata.

Sträu'hdieb, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, drapichróst *m.*, opryszek *m.*

Sträu'heln, *vn.* (sein) potykać, utykać, utknąć się, potknąć się, usterkać się, usterknąć się; (obraz.) potknąć się, pomylić się.

Sträu'heln, *sn.* =s, potknięcie *n.* się (także przenośnie: = pomyłka *f.*).

Sträu'helnd, *adi.* usterkliwy.

Sträu'hherd, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, łąka pokryta krzakami (*low.*).

Sträu'hholz, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, chróst *m.*; krzaki *pl.*; = *Sträu'werf*.

Sträu'hhopfen, *sm.* =s, chmiel zwyczajny, pospolity.

Sträu'hig, *adi.* ob. *Sträu'hähnlich*.

Sträu'hkirche, *sf.* *pl.* =n, wiśnia krzewowata, krzewinkowa, krzaczysta.

Sträu'hlee, *sm.* =s, rodzaj lucerny (bot.).

Sträu'hlohl, *sm.* =(e)s, kapusta ogrodowa.

Sträu'hlein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od *Sträu'h* krzaczek *m.*

Sträu'hmelde, *sf.* *pl.* =n, łoboda drzewna, łobodnik *m.*

Sträu'hwerf, *sn.* =(e)s, chróścina *f.*, krzaki *pl.*; płot *m.* z chróstu; von — chróściany *adi.*

Sträu'h, *sm.* I. =es i =en, *pl.* =e i =en, strus *m.* (ptak); II. =es, *pl.* *Sträu'ße*, 1) bukieta *m.* równianka *f.*; zum =e *binden*, *einen* — machén bukieta zrobić, uwić; 2) walka *f.*, starcie *n.*, sprzeczka *f.*; *einen harten* — bestehen mieć zwyciężta sprzeczke.

Sträu'hähnlid, **Sträu'hartig**, *adi.* 1) podobny do (ptaka) strusia; 2) podobny do bukieta.

Sträu'hbinder, *sm.* =s, *pl.* —, wieniec *m.*

Sträu'hbinderin, *sf.* *pl.* =nen, wienieczarka *f.*

Sträu'hblütig, *adi.* równiankowy (botanika).

Sträu'hden, *sn.* =s, *dim.* od *Sträu'ß*, 1) bukiet *m.*; 2) mały strus.

Sträu'henei, *sn.* =es, *pl.* =er, strusie jaję.

Sträu'hensfeder, *sf.* *pl.* =n, strusie pióro.

Sträu'hennagen, *sm.* =s, *pl.* =mägen, *einen* — haben mieć strusi żołądek.

Sträu'hente, *sf.* *pl.* =n, kaczka krzykliwa.

Sträu'hfeder, *sf.* obacz *Sträu'ßfeder*.

Sträu'hfinf, *sm.* =en, *pl.* =en, kuszczyk *m.* *Araguira* (ptak).

Sträu'hgras, *sn.* =es, *pl.* =gräser, miotelnica *f.*

Sträu'hlederfaru, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, pióropusznik *m.* (rośl.).

Sträu'hweife, *sf.* *pl.* =n, sikora czubata.

Sträu'htragend, *adi.* ob. *Sträu'hblütig*.

Sträu'hwirtschaft, *sf.* *pl.* =en, winiarnia, w której szynkują tylko wino robione w miejscu.

Sträu'ze, *sf.* *pl.* =n, straca *f.*, książka podręczna dla pierwszych zapisków (*handel*).

Stre'bbau, *sm.* =es, odbudowa chodnikowa, przedsobnia (górn.).

Stre'be, *sf.* *pl.* =n, zastrzał *m.*; podpora *f.* (budown.); mit =n *stützen* podierać, podeprzeć poprzecznymi belkami.

Stre'behalten, *sm.* =s, *pl.* —, obacz *Strebe*.

Stre'beband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, **Stre'beholz**, *sn.* =es, *pl.* =hölzer, sporys *m.*, podpora *f.* (budown.).

Stre'bebogen, *sm.* =s, *pl.* —, obłak odporowy, łęk odporowy (budown.).

Stre'begewölbe, *sn.* =s, *pl.* —, odnośne, odwodne sklepienie (budown.).

Stre'bekraft, *sf.* *pl.* =kräfte, siła praca, dążąca; — zum *Mittelpunkt* siła praca dośrodkowa; — vom *Mittelpunkt* fort siła praca odśrodkowa.

Stre'bekreuz, *sn.* =es, *pl.* =e, krzyż *m.* z podporą (architekt.).

Stre'beleiter, *sf.* *pl.* =n, drabina *f.* z podporą.

Stre'bemauer, *sf.* *pl.* =n, mur odporowy (budown.).

Stre'ben, *vn.* (haben) 1) przeć, przeć się, pchać się, opierać się; die *Bäume* — *gen Himmel* drzewa wznoszą się ku niebu; *der Ballen strebt gegen die Mauer* belka opiera się o mur; 2) dążyć, starać się, usiłować; nach etw. — dążyć, garnać się do czego, ubiegać się o co, kusić się o co, piąć się do czego; *bahin* —, *baß*... dążyć do tego, aby...; nach *Ruhm* — dążyć do sławy, kusić się o sławę.

Stre'ben, *sn.* =s, dążność *f.*; — nach etw. dążenie *n.* do czego, ubieganie *n.* się.

Stre'benständerträger, *sm.* =s, *pl.* —, belka zastrzałowa (budown.).

Stre'befajhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =pfähle, pal podpierający (budown.).

Stre'becjeler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, zastrzał *m.*, przypora *f.*; filar odporowy (budown.).

Stre'ber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) karyerowicz *m.*; 2) ostrzyca *f.* (rośl.).

Stre'berisch, *adi.* ubiegający się za posadami, za karyera.

Stre'bertum, *sn.* = \bar{s} , karyerowiczostwo *n.*

Stre'bŕtange, **Stre'bŕtŕtze**, *sf. pl.* = \bar{n} , drag podpierający, podpora *f.* (budown.).

Stre'bestempel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, przęczac *m.*

Stre'bsam, *adi.* gorliwy, pilny.

Stre'bjamfeit, *sf.* gorliwość *f.*, pilność *f.*

Stre'bbalken, *sm. pl.* belki mostowe.

Stre'bbar, *adi.* dający się rozciągnąć, rozciągliwy.

Stre'bbartfeit, *sf.* rozciągliwość *f.*

Stre'bbett, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{en} , łóżko ortopedyczne.

Stre'bbe, *sf. pl.* = \bar{n} , 1) przeziar *m.*, przestrzeń *f.*, obzezar *m.*; 2) eie durchlaufene, jurisdgelegte — droga odbyta; in einer — fort bez przerwy; von — zu — w odstępach, odstępami; e \bar{s} ist noch eine gute — Wegs bi \bar{s} zum Bahnhof jest jeszcze dobry kawał drogi do dworca; 3) szlak kolejowy; = Bahnstrecke; Be'age — szlak odnajety, szlak pospólny; 3) chodnik *m.*, zdłużnica *f.* (górn.); 4) miejsce *n.* polowania; e \bar{s} hit \bar{e} viel Wild auf der — ubito dużo zwierzca.

Stre'bbeisen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, żelazo *n.*, przyrząd *m.* do rozciągania.

Stre'bden, I. *va.* (haben) rozciągać, wyciągać, rozciągnąć, wyciągnąć; Metalle — wyciągać, klepać, płaszczyc kruszce; die Beine von sich — wyciągnąć przed się nogi; die Glieder — wyciągać członki; alle viere von sich — rozciągnąć się, wyciągnąć się jak długi, wyciągnąć ręce i nogi; (przenośnie:) zdrzeć nogi, umrzeć; imndn zu Be-

den — powalić kogo o ziemię; zastrzelić, zabić kogo; die Waffen — złożyć broń, poddać się; die Hand nach etw. — wyciągnąć rękę do czego, po co; II. sich —, *vr.* (haben) ciągnąć się, wyciągnąć się, rozciągnąć się; sich ins Gras — wyciągnąć się w trawie; man muß sich — nach der Deffen trzeba stosować się do okoliczności; we'dlung stawu grobla; gdzie przeskoczyć nie można, tam podleżć nie zawadzi; III. getreft, *pp.* i *adi.* in -em Lauf albo Galopp cwałem.

Stre'bden, *sn.* = \bar{s} , **Stre'bding**, *sf. pl.* = \bar{n} , wyciągame *n.*, rozciąganie *n.*; płaszczenie *n.*, klepanie *n.* kruszców; — de \bar{s} Eise \bar{n} ścięczenie *n.* żelaza, pociąganie *n.*, kucie *n.* żelaza na skos.

Stre'bdenarbeiter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, robotnik torowy; Abteilung von -n drużyna *f.*, oddział torowy (kolejn.).

Stre'bdenaufseher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, nadzorca *m.* szlaku (kolejn.).

Stre'bdenbau, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, kopianie *n.* w chodnikach (górn.).

Stre'bdenbeamte(r), *sm.* = \bar{en} , *pl.* = $(e)\bar{n}$, urzędnik szlakowy (kolejn.).

Stre'bdenbeje, (wym.: — szef), *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , inżynier szlakowy, zawiadowca *m.* szlaku (kolejn.).

Stre'bdenbaum, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = $\bar{d}\bar{a}$ mm \bar{e} , zawarcie *n.*, zastawka *f.* w kopalniach.

Stre'bdenienst, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, służba szlakowa (kolejn.).

Stre'bdenföderung, *sf. pl.* = \bar{en} , odbudowa chodnikowa (górn.).

Stre'bdengeleise, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, tor szlakowy, tor na linii (kolejn.).

Stre'bdengejtänge, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, śliz *m.*, listwica *f.*, smyk *m.* (górn.).

Stre'bdenhauer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, piecowny *m.*

Stre'bdenmauerung, *sf. pl.* = \bar{en} , murowanie ścienne, proste (górn.).

Stre'bdenstoß, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , ściana *f.* chodnika (górn.).

Stre'bdenverkehr, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , ruch lokalny (kolejn.).

Stre'bdenwagen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wóz do służby szlakowej; dresyna *f.* (kolejn.).

Stredenwärter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, dozorca drogowy, szlakowcy, nadzorca *m.* szlaku, drógmistrz *m.* (kolejn.).

Stre'bdenweise, *adv.* szlakami, miejscami, w odstę-pach.

Stre'bder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) rozciągacz *m.*; 2) klepacz *m.* (kruszców); 3) ob. Stred-mu \bar{s} tel.

Stre'bdtug, *sn.* = $(e)\bar{s}$, młode rybki (rybok.).

Stre'bdtammer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = $\bar{h}\bar{a}$ mm \bar{e} r, młot *m.* do klepania.

Stre'bdtmaschine, *sf. pl.* = \bar{n} , 1) maszyna *f.* do klepania (kruszców); 2) maszyna ortopedyczna.

Stre'bdtmu \bar{s} tel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , mięsień naprężający, wy-prężający (anat.).

Stre'bdtöfen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{o} fen, kaszuba *f.* (hutnictwo).

Stre'bdtstein, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , kamień prześcienny.

Stre'bdtwalze, *sf. pl.* = \bar{n} , walec *m.* do płaszczenia płyt kruszcowych.

Stre'bdtwert, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , maszyna *f.* do walcowania płyt kruszcowych, walcownia *f.*

Streich, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , 1) uderzenie *n.*, cięcie *n.*, chłóśnienie *n.*, śmignienie *n.*, plaga *f.*; cios *m.*; mit einem = \bar{e} , auf einen — (za) jednem cięciem, (za) jednym zamachem, od razu; zwanzig = \bar{e} bekommen dostać dwadzieścia różg, kijów, plag; imndn einen — ver \bar{s} ehen uderzyć kogo, zadać komu cios; auf den eriten — fällt keine Eide (dosłownie: za pierwszym cięciem dąb nie upada) nie od razu Kraków zbudowano; 2) (przenośnie:) bö \bar{s} er, schlim-mer — figiel *m.*, psikus *m.*, sprawka *f.*, psota *f.*, sztu-

czka *f.*; jmnmdm einen bösen (albo iron.: schönen) — spielen figla komu splatać, psotę, psikusa komu zrobić; dummer — głupstwo *n.*; toller — szaleństwo *n.*; kindischer — dzieciństwo *n.*; lustiger — wesoly psikus; dumme — e machen popełniać głupstwa; die unglaublichsten — e machen robić najniemożliwsze sprawy.

Streitbalken, *sm.* =*s*, *pl.* — belka ościenna.

Streitbank, *sf.* *pl.* =*b*änke, ławka gremplarska, drewno gremplarskie.

Streitbaum, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*b*äume, powód *m.* (górn.).

Streibein, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*. obacz Falzbein.

Streibogen, *sm.* =*s*, *pl.* —, smyczek *m.*

Streibrett, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*er*, 1) odkładnia *f.*, odkładnica *f.*, odwalnica *f.* (u pług); 2) deska murarska.

Streibürste, *sf.* *pl.* =*n*, szczotka *f.* do rozcierania, do nacierania.

Streichein, *sn.* =*s*, *pl.* —, grempla *f.*

Streiheln, *va.* (haben) głaskać, muskać, podmuskiwać; jmnmdm den Kopf — głaskać kogo po głowie.

Streiheln, *sn.* =*s*, **Streihelung**, *sf.* *pl.* =*en*, głaskanie *n.*, muskanie *n.*

Streihen, *streich*, *streich*, *streichst*, *streich*, *streich*, *streich*, *streich*, *I. va.* (haben) 1) przeciągać co po powierzchni jakiego przedmiotu; Zimmer — malować, bielić pokoje; einmal rot — przeciągnąć raz czerwoną barwą; 2) grać na rzuńtym instrumencie (muzyka); 3) Butter aufs Brot — chleba masłem (po)smarować, smarować masło na chleb; ein Pflaster — smarować, przyrządzać plaster; jmnmdm das Gesicht — głaskać kogo po twarzy; 4) Ziegel — robić cegły; die Wolle — gremplować wełnę; 5) die Haare aus der Stirn — odgarnąć włosy z czoła; die Haare glatt — wymuskać,

podgłaskać; narównać włosy; die Haare in die Höhe — podczesać, najeżyć włosy; 6) die Segel — spuścić, sklonić żagle; (obraz.) podać, usunąć się, dać za wygraną; die Flagge — zdjąć, spuścić banderę; 7) das Messer — ostrzyć nóż; das Rasiermesser auf dem Riemen — przeciągać brzytwę po pasku, ostrzyć brzytwę na pasku; 8) kreślić, przekreślić; eine Schuld — odtrącić, wymazać dług; ein Wort, einen Satz — skreślić, wykreślić wyraz, zdanie; jmnmdm aus der Liste der Mitglieder — wykreślić, wymazać kogo z listy członków; der Artikel muß sehr gestrichen werden trzeba artykuł znacznie skrócić; 9) jmnmdm mit Hutem — smagać, chlostać kogo (różgami); 10) Geld in die Tasche — inkasować pieniądze, wkładać pieniądze do kieszeni; 11) Getreide — strychować zboże, równać zboże strychulcem; gestrichenes Maß miara strychowana; II. *vn.* (haben i sein) 1) przesuwać się, przechodzić; biedz, iść, sunąć się; umher — włóczyć się; durchs Land — włóczyć się, tłuć się po kraju, zejść kraj; das Kleid streicht auf dem Boden suknia włóczy się po ziemi; die Vögel — in der Luft ptaki przelatują w powietrzu; die Luft streicht durch die Felder wiatr przewiewa po polach; das Schiff streicht durch die Wellen okręt przesuwa się przez fale, przerywa fale; mit der Hand übers Gesicht — przesuwać ręką przez twarz; 2) ciągnąć się, rozciągać się; die Alpen — von Osten nach Westen Alpy ciągną się ze wschodu na zachód; 3) einen — lassen wiatr puścić z siebie; 4) nieść jaja; trzeć się; = laiden (o rybaku).

Streihen, *sn.* =*s*, 1) zdjęcie *n.*, spuszczenie *n.* (żagli, bandery); 2) granie *n.* na rzuńtym instrumencie; 3) przeciąganie *n.* ptaków; 4)

— deß Flödes rozciąglność *f.* warstwy (górn.); 5) tarło *n.*, tarlisko *n.*

Streiter, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) gracz *m.* na instrumencie rzuńtym; 2) gremplarz *m.*, gremplownik *m.*; 3) cichy wiatr puszczoney.

Streitfeuer, *sn.* =*s*, *pl.* —, ogień dany z boku.

Streitgarn, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, powłok *m.*, powłoczek *m.*

Streitholz, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*h*ölzer, 1) zapalka *f.*; 2) strychulec *m.*

Streitholzhändler, *sm.* =*s*, *pl.* —, sprzedawca *m.* zapalek.

Streitholzschußel, *sf.* *pl.* =*n*, szkatułka *f.*, pudełko *n.* na zapalki, z zapalkami.

Streitholzständer, *sm.* =*s*, *pl.* —, zapalniczka *f.*

Streitinstrument, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, instrument smyczkowy, rzuńty (muzyka).

Streitflamm, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*ämme*, grempla *f.*

Streitleder, *sn.* =*s*, kawał *m.* skóry (n. p. do przeciągania po niej brzytwy); = Streitriemen.

Streitlinie, *sf.* *pl.* =*n*, linia *f.* obroby (wojskow.).

Streitmaß, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, znacznik stolarski.

Streitmeißel, *sm.* =*s*, *pl.* —, skrobacz *m.*

Streitmeßer, *sn.* =*s*, *pl.* —, nóż *m.* do smarowania; szpatelka *f.* (aptekarsko).

Streitmusik, *sf.* muzyka wykonywana na instrumentach smyczkowych, utwor smyczkowy, orkiestra smyczkowa.

Streitstuch, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, obacz Streitgarn.

Streitdirigenter, *sn.* =*s*, *pl.* —, orkiestra złożona z graczków na instrumentach smyczkowych.

Streitquartett, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, kwartet smyczkowy.

Streitriemen, *sm.* =*s*, *pl.* —, pasek *m.* do ostrzenia brzytwy.

Streitstüchene, *sf.* *pl.* =*n*, opornica *f.*, szyna oporowa (kolejn.).

Strei'chschwamm, *sm.* = (e)š, *pl.* =schwämme, hubka *f.*

Strei'chstein, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, obacz Schleiffstein.

Strei'chteich, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, staw tarlowy.

Strei'chung, *sf. pl.* =en, skreślenie *n.*, przekreślenie *n.*, wykreślenie *n.*, wymazanie *n.*; = einer Schuld potracenie *n.* długu.

Strei'chungsantrag, *sm.* = (e)š, *pl.* =träge, wniosek *m.* skreślenia, unieważnienia (parlam.).

Strei'chungslinie, *sf. pl.* =n, chodnik kierunkowy (górn.).

Strei'chungszeichen, *sn.* =š, *pl.* —, znaczek skreślenia na odbitce zrobiony (druk.).

Strei'chvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, obacz Strichvogel.

Strei'chwehr, *sf. pl.* =en, bok *m.* wału (wojsk.).

Strei'chwolle, *sf.* wełna gremplowana.

Strei'chzeit, *sf.* 1) czas *m.* przylotu lub odlotu ptaków; 2) czas tarcia się (ryb).

Strei'chzither, *sf. pl.* =n, cytra smyczkowa.

Streif, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, Streifen, *sm.* =š, *pl.* —,

1) pas *m.*, pasek *m.*, smuga *f.*, pręga *f.*; ein Zeug mit roten =en materya w czerwone paski, z czerwonymi paskami; das Pferd hat einen schwarzen — auf der Stirn koń ma czarną pręgę na czole; ein — Landes, wazki a długi kawałek ziemi; Papier — pasek papieru; 2) (architekt.) pasmo *m.*, pręga *f.*; *pl.* =en, laski *pl.*, wrębki *pl.*, kłamra żelazna; = Eisenband.

Strei'fband, *sn.* = (e)š, *pl.* =bänder, opaska *f.*; unter — pod opaską (poczta).

Strei'fbandsendung, *sf. pl.* =en, przesyłka *f.* pod opaską (poczta).

Strei'fbild, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, spojrzenie ulotne.

Strei'fchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dsm.* od Streif, paseczek *m.*, prążka *f.*

Strei'fen, *I. va.* (haben)

1) dotykać, dotknąć, obić się o co, otrzeć się o co; die Kugel hat nur gestreift, aber nicht gefaßt kula dotknęła się tylko, ale nie utkwiała; (obraz.) einen Gegenstand im Gespräch — napomknąć w rozmowie o jakim przedmiocie; 2) die Haut — (za)drasnąć skórę; 3) einen Ring vom Finger — zdjąć pierścion z palca; die Ärmel in die Höhe — (= aufstreifen) podkasać rękawy; jmdm mit einem Blick — spojrzeć na kogo ulotnie; Blätter von den Zweigen — obrywać gałązki z liści; 4) paski, prążki dawać; = mit Streifen belegen; II. *vn.* (haben) 1) przechodzić z miejsca na miejsce, przebiegać, przeciągać, przelatywać, przelocid; durch Wald und Feld — przebiegać przez lasy i pola; ins feindliche Gebiet — zapędzić się, wycieczki robić do nieprzyjacielskiego kraju; 2) (obraz.) an etw. — zakrawać na co, być blizkim czego, ocierać się o co; das streift an Unglaubliche zakrawa na niemożliwe; 3) odzierać lisy, zając i inną zwierzynę (łow.); III. *gestreift, pp. i adi.* mający paski, pręgi, pręgowany; =š Zeug materya *f.* w paski; =e Säulen żłobkowane słupy (budown.).

Strei'fen, *sn.* =š, *pl.* —, dotknięcie *n.*, muśnięcie *n.*; paskowanie *n.*; podjazd *m.*; wałesanie się *n.*

Strei'fer, *sm.* =š, *pl.* —, przebiegacz *m.* rozmaitych miejsc; włóczęga *m.*

Strei'ferer, *sf. pl.* =en, 1) wycieczka partyzancka, zagon *m.*; = Streifzug; 2) oblawa *f.*; 3) podjazd *m.*; zu einer — ausfichten wystąpić na podjazd.

Strei'ffarn, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, śledzionka *f.*, zanokcica *f.* (rośl.).

Strei'fhaß, *sf. pl.* =en, Strei'fheße, *sf. pl.* =n, wielkie polowanie na dzika.

Strei'fhib, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, cieciga tylko z lekka dotykające.

Strei'fholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, załęga *f.*

Strei'fig, *adi.* prążkowaty; *adv.* = belegen zaopatrzyć w paski, pręgi, prążkować; jmdm den Rücken — schlagen obić kogo tak, że mu na plecach pasy pozostają; er redet, er kommt mir sehr — mówi beczelnie, wydaje mi się bardzo beczelnym.

Strei'figand, *sf. pl.* =en, ob. Streifhaß.

Strei'flicht, *sn.* = (e)š, *pl.* =er, światło padające z jednej strony (malarstwo); (obraz.) das wirft ein merkwürdiges — auf seine Handlungsweise to dziwne rzuca światło na jego sposób postępowania.

Strei'fpartie, *sf. pl.* =n, partyzantka *f.*

Strei'fritt, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, wycieczka konna (dla poznania okolicy).

Strei'fkuß, *sm.* =š, *pl.* =schüsse, postrzał *m.*

Strei'fung, *sf. pl.* =en, 1) obacz Streiferer; 2) zawadzenie *n.*, zderzenie *n.* boczne dwóch pociągów (koleju).

Strei'fwache, *sf. pl.* =n, patrol *m.*; auf — sein patrolovať, odbywać patrol.

Strei'fweise, *adv.* pasami, smugami, tu i tam.

Strei'fwunde, *sf. pl.* =n, lekka, powierzchowna rana, draśnięcie *n.* od postrzału.

Strei'fwurz, *sf. pl.* =en, tepolista szczaw (rośl.).

Strei'fzug, *sm.* = (e)š, *pl.* =züge, 1) najazd *m.*, podjazd *m.*, zagon *m.*, wycieczka *f.*; einen — in ein Land unternehmen najechać jaki kraj; 2) wycieczka *f.* (szczególnie dla badań).

Streif, *sm.* = (e)š, *pl.* =e i =š, obacz pod Streife.

Streit, *sm.* = (e)š, *pl.* =e, 1) walka *f.*, bitwa *f.*, wojna *f.*; = Kampf; in 'den — gehen iść na wojnę; die Elemente waren im =e żywioły walnę z sobą wiodły; 2) spór *m.*, proces *m.* (prawo); 3) waśń

f., klótnia f., sprzeczką f., spór m. (— mit Worten); bitka f.; = Rauferei; mit jmndm — anfangen wszęcać z kim klótnie; — mit jmndm jußen zacząć, atakować kogo; — mit jmndm befohmen, in — mit jmndm geraten posprzezać się, pokłócić się, powadzić się z kim; mit jmndm im -e liegen być z kim w sporze; jmndm in den — hincinjehen wciągnąć, wnieść kogo w spór; es erhob sich ein — wszęcała się klótnia, sprzeczką; einen — vom Zaune brechen rozpocząć (z namysłu) klótnie, sprzeczkę; einen — schlichten, beilegen spór załagodzić, zagodzić; er ist mit sich selbst im -e walczy sam z sobą, jest niezdecydowany.

Streitart, sf. pl. =arte, berdysz m., bałta f., topór wojenny; die — begraben zawrzeć pokój.

Streitbar, adi. bitny, waleczny, bojowny; ein =er Mann walecznik m.

Streitbarkeit, sf. bitność f., waleczność f., bojowność f.

Streitbegier, sf. żądza f. walki; ochota f. do klótni.

Streitbegierig, adi. żądny walki; klótniwy.

Streiten, streite, streitest, streitet, stritt, habe gestritten, I. vn. 1) walczyć, bić się; für das Vaterland. — walczyć dla ojczyzny; die Sau streitet dzik broni się od psów (łow.); 2) klócić się, spierać się, sprzezać się, spór wiesć, swarzyć się; über etw. — spierać się o co; miteinander megen etw. — przepierać się ze sobą o co; darüber läßt albo ließe sich noch — o to możnaby się jeszcze spierać, to jeszcze nie rozstrzygnięte; gegen jmndm, gegen etw. — zwalczać kogo, co; 3) das streitet gegen den gesunden Menschenverstand to sprzeciwia się zdrowemu rozsądkowi, nie zgadza się ze zdrowym rozsądkiem; um einen Preis — ubiegać się o nagrodę; vor Gericht —

rozprawiać się w sądzie, proces prowadzić; mit sich selbst — być w walce ze sobą samym; um des Kaisers Wart — spierać się o sprawę małej wagi; II. sich —, vr. sprzezać się; sich um etw. — spierać się o co; sich über etw. — klócić się o co; III. streitend, ppr. i adi. walczący, spór wiodący, spierający się; die =e Kirche walczący kościół; die =en Mächte mocarstwa ze sobą wojnę prowadzące; die =en Parteien strony spór wiodące, prawujące się; =e Gefühle uczucia z sobą walczące, sobie przeciwnie.

Streiten, sn. =s, ob. Streit.

Streiter, sm. =s, pl. —, wojownik m., walecznik m.; = Kämpfer; spornik m.; = Händeljuher.

Streiterei, sf. pl. =en, ob. Streit.

Streiterin, sf. pl. =nen, wojownicza f.; sporniczka f.

Streitfrage, sf. pl. =n, pytanie sporne, kwestya f., kontrowersya f.; eine — aufwerfen postawić kwestyę; es wurde die — aufgeworfen wytoniła się kwestya.

Streitgegenstand, sm. =(e)s, pl. =stände, przedmiot m. sporu, kontrowersyi; przedmiot sporny, kwestya sporna.

Streitgenos, sm. =ssen, pl. =ssen, uczestnik m. walki.

Streithahn, sm. =(e)s, pl. =hähne, kogut lubiący się dziobać; (przeñośnie:) kogut m., spornik m., klótnik m.

Streithammel, sm. =s, pl. —, baran lubiący się trykać; (przeñośnie:) klótnik m., spornik.

Streithandel, sm. =s, pl. =händel, spór m., zatarg m.; proces m.

Streithandschuh, sm. =(e)s, pl. =e, rekawica szermierska.

Streithelm, sm. =(e)s, pl. =e, hełm wojenny.

Streithengst, sm. =(e)s, pl. =e, 1) koń wojenny; 2) (obraz.) klótnik m.

Streitig, adi. sporny, zakwestyonowany; niepewny,

watpliwy; = ungewiß, zweifelhaft; jmndm etw. — machen zaprzeczać komu czego, nie przyznawać komu czego, nie dopuszczać kogo do czego; jmndm ein Recht — machen zaprzeczać komu prawa; =er Punkt punkt sporny, wątpliwy, zakwestyonowany; die Sache ist noch vor Gericht — rzecz jeszcze w sporze, w procesie, przez sędziego jeszcze nie rozstrzygnięta; man macht mir eben Joll Boden — zaprzeczają mi każdej pięści ziemi.

Streitigkeit, sf. pl. =en, 1) sprzeczką f., zwada f., klótnia f., zatarg m.; = Streit; 2) sporność f.; wątpliwość f., niepewność f.

Streitkolben, sm. =s, pl. —, buława f., buzdycan m., maczuga wojenna.

Streitkolbenbaum, sm. =(e)s, pl. =bäume, kazuaryna skrzyplióscia.

Streitkopf, sm. =(e)s, pl. =köpfe, spornik m., klótnik m.

Streitkräfte, sf. pl. siły wojenne.

Streitkunst, sf. 1) strategia f., sztuka wojenna; 2) dyalektyka f.

Streitlust, sf. ob. Streitlebier.

Streitlustig, adi. obacz Streitlebierig.

Streitpunkt, sm. =(e)s, pl. =e, punkt sporny, zakwestyonowany, wątpliwy.

Streitross, sn. =fies, pl. =fies, rumak wojenny.

Streitfrage, sf. pl. =n, rzecz sporna, w sporze będąca; przedmiot m. procesu, sprawa f., proces m. (prawo).

Streitfah, sm. =es, pl. =fähe, teza f.

Streitfächler, sm. =s, pl. —, rozjemca m.

Streitfährift, sf. pl. =en, pismo polemiczne.

Streitfucht, sf. klótniwość f., zwadliwość f.

Streitfuchtig, adi. klótniwy, zwadliwy, wasliwy.

Streitwaffe, sf. pl. =n, broń wojenna, bojowa.

Streitwagen, sm. =s, pl. —, wóz wojenny.

Strel'ka, *sm.* -n, *pl.* -n, strzelek *m.*, żołnierz *m.* milicyi moskiewskiej (historia).

Streng, *I. adi.* surowy, srog, ostry; ścisły; -er Charakter surowy, nieugięty charakter; -er Blick surowe spojrzenie; -er Winter ostra zima; -er Frost tegi, trzaskaający mróz; -e Sitten surowe obyczaje; -e Maßregeln ergreifen wydać ostre rozporządzenia; -e Zucht surowa dyscyplina, ostra karność; -e Diät halten zachowywać ścisłą dietę; -e Aufsicht ścisły nadzór; II. *adv.* surowo, srogo, ostro; ścisłe; - bestrafen surowo ukarać; - beobachten ścisłe nadzorować, pilnować; *etw.* zu - nehmen brać co nadto ścisłe; - genommen ścisłe biorąc; auf - ste jak najsurowiej, jak najściślej; - schmeckend cierpki.

Streng, *sf.* surowość *f.*, srogość *f.*, ostrość *f.*; ścisłość *f.*; - der Sitten surowość obyczajów; - des Klima ostrość klimatu; mit großer - gegen jmdm vorgehen postąpić sobie z kim bardzo surowo.

Strengel, *sm.* -s, *pl.* - , kretowina *f.* (weteryn.).

Strengflüßig, *adi.* trudnotopny, trudnotopliwy (o kruszcu).

Strenggläubig, *adi.* silnie wierzący.

Strenggläubigkeit, *sf.* silna wiara.

Strengheit, **Strengigkeit**, *sf.* *pl.* -en, obacz **Streng**.

Stretta, *sf.* *pl.* -ten i -s, stretta *f.* (muzyka).

Stren, *sf.* *pl.* -en, 1) podściółka *f.*, słoma podłóżna (bydłu); Stroh jut - słoma na podściółkę, na postanie dla bydła; 2) postanie *n.* ze słomy (dla ludzi), słoma *f.* jako postanie; auf der - schlafen spać na słomie.

Strenbüchse, *sf.* *pl.* -n, posypniczka *f.*, posypywacz *m.*; - für Sand piaseczniczka *f.*; - für Pfeffer pieprzniczka *f.*

Stren'en, 1) *va.* (haben) sypać, nasypać, posypać; potrzasać, potrząsnąć; Samen - nasiewać, nasiać, siać; dem Vieh - nasypać bydłu podściółkę, podścielić bydłu; Blumen auf den Weg - posypać drogę kwiatami; Geld unter das Volk - (roz)rzucić pieniądze między lud; (obraz.) jmdm Sand in die Augen - (dosł.): zasypać komu oczy piaskiem; zamydlić komu oczy, otumanić kogo; 2) *vn.* (haben) daś Getreide streut gut zboże daje wiele słomy; daś Gewehr streut strzelba rozrzuca.

Stren'en, *sn.* -s, **Stren'ung**, *sf.* *pl.* -en, sypanie *n.*; - von Samen sianie *n.*, siejba *f.*

Stren'et, *sm.* -s, *pl.* - , 1) obacz **Streubüchse**; 2) sypiący *m.*; siewca *m.*

Stren'gabel, *sf.* *pl.* -n, widły *pl.* do rozścielania słomy dla bydła.

Stren'glanz, *sm.* -es, **Stren'glas**, *sn.* -es, opilki metalowe, szkło zproszkowane.

Stren'gold, *sn.* -(e)s, proszek złoty.

Stren'mehl, *sn.* -(e)s, mączka *f.*, mąka *f.* do posypywania.

Stren'pfeifer, *sm.* -s, mialki, tarty pieprz.

Stren'pulver, *sn.* -s, obacz **Streu'sand**.

Stren'salz, *sn.* -es, mialka sól.

Stren'sand, *sm.* -(e)s, piasek *m.* do posypywania; und - darauf! a zatem koniec; nie mówmy więcej o tem!

Stren'sandbüchse, *sf.* *pl.* -n, piaseczniczka *f.*; (żartobl.): die - des heiligen römischen Reiches Marchia Brandenburgska.

Stren'sel, *sm.* -s, *pl.* - , mialki cukier posypawy na tort lub placek.

Stren'selstuden, *sm.* -s, *pl.* - , placek cukrem posypawy.

Stren'stroh, *sn.* -s, słoma *f.* na podściółkę, targanka *f.*

Stren'zucker, *sm.* -s, mialki cukier do posypywania.

Strich, *sm.* -(e)s, *pl.* -e,

1) linia *f.*, kreska *f.*, rys *m.*, pręga *f.*, prążka *f.*, sztrych *m.*; - mit der Feder, mit dem Pinsel, mit dem Magnet pociągnięcie *n.* piórem, pendzlem, magnesem, pociąg *m.* pióra, pendzla, magnesu; einen - unter etw. setzen podkreślić co; einen - durch etw. Geschriebenes machen przekreślić pismo; keinen - schreiben, tun nie napisać ani słowa; nie pociągnąć ani razu pendzlem (malarstwo); mit einem -e jednym ciągiem, bez przerwy; jednem pociągnięciem pióra, pendzla; jmdm einen - durch die Rechnung machen popsuć komu sprawę, pomylić, pokrzyżować czyje plany; 2) przestrzeń *f.*, część *f.* ziemi, kraju; ein fruchtbarer - Erde urodzajny kawał ziemi; 3) barwa *f.* (w suknie), kierunek *m.* włosów (w materji), pomusk *m.* (włosów); den Hut nach dem -e bürsten gładzić kapelusze szczotką w kierunku włosów; gegen den - kämmen, bürsten czesać, szczotkować pod włos; nach dem -e schneiden krajać pod włos; (obraz.) daś mar ihm gang gegen den - było mu to wcale nie na ręce; 4) stado *n.*, gromada *f.* lecących ptaków; odlatywanie *n.* lub przylatywanie *n.* ptaków; 5) droga *f.*, kierunek *m.*; der - des Windes kierunek wiatru; Himmel - zona *f.*, strefa *f.*, pas *m.* ziemi; das Schiff veränderte den - okręt zmienił kierunek; - einer Schiff, eines Ganges kierunek warstwy, chodnika (górn.); 6) pociąg *m.* smyczkiem, sposób *m.* grania (na instrumentach smyczkowych); einige -e auf der Geige machen kilka razy po skrzypcach smyczkiem pociągnąć; einen wunderbaren - haben powodować smyczkiem w cudowny sposób, grać cudownie; 7) kresa *f.* na probierzym ka-

mieniu; den — halten być dobrej próby; 8) rowek plu-giem lub broną robiony; 9) mit einem = e hundred Kronen einstreichen jednym zagarnięciem zgarzać sto koron; 10) ein — Ziegel tyle cegieł, ile się naraz wyrabia; 11) kryza f., haft m.; jmnndn auf dem — haben nie cierpieć kogo.

Stri'chel, *sn.* =*š*, *pl.* —, smug m.

Stri'cheln, *sn.* =*š*, *pl.* —, *dim.* od Stri'ch, kres-czka f., prążka f.

Stri'cheln, *va.* (haben) pi-sać literami nierównymi, ry-sować liniami nierównymi; kreskować.

Stri'chförmig, *adi.* kresko-waty.

Stri'chgewitter, *sn.* =*š*, *pl.* —, burza przeciagająca, prze-chodnia, miejscowa.

Stri'chgehred, *sf.* *pl.* =*n*, szarańcza wędrująca (zool.).

Stri'chobel, *sm.* =*š*, *pl.* —, strug gładzący, równiak m.

Stri'chkompaß, *sm.* =*š*, *pl.* =*š*, kompas używany podczas podróży morskich.

Stri'chkraut, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*š*, -kraut, datiska f. (gatunek konopi).

Stri'chuelle, *sf.* *pl.* =*n*, goździk pregowany (kwiat).

Stri'chpunkt, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, średnik m.

Stri'chregen, *sm.* =*š*, *pl.* —, deszcz przechodni, miej-scowy.

Stri'chvogel, *sm.* =*š*, *pl.* =*vögel*, ptak wędrowny, prze-lotny, koczujący.

Stri'chweise, *adv.* miejsca-mi, stronami; z przestankami.

Stri'chzeit, *sf.* obacz Strei'ch-zeit.

Stri'ch, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, 1) powróż m., postronek m.; stryczek m.; zum — verur-teilen skazać na szubienicę; jmnndn den — um den Hals legen założyć komu stryczek na szyję; (przenośnie:) przy-przeć kogo do ściany, zmu-sić kogo do czego; den — ver-bieten być wartym szu-bienicy; 2) (obraz.) nicpoń

m.; du —! ty nicponiu! 3) (obraz.) zasadzka f., podstęp m., łapka f.; jmnndn = e legen łapkę na kogo zastawić; 4) sfora f. psów (łow.).

Stri'charbeit, *sf.* *pl.* =*en*, robota pończoszkowa.

Stri'chartig, *adi.* postronko-waty; stryczkowaty.

Stri'chbändig, *adi.* =*er* Hund ogar na smyczy dobrze idący.

Stri'chbentel, *sm.* =*š*, *pl.* —, woreczek m. (na robótkę).

Stri'chden, *sn.* =*š*, *pl.* —, *dim.* od Stri'ch, powróżek m.

Stri'chen, *va.* (haben) na drutach robić, pończochy ro-bić, dziać.

Stri'cher, *sm.* =*š*, *pl.* —, robiący m. pończochy, poń-czosznik m.

Stri'cherei, *sf.* *pl.* =*en*, pończoszkowa robota.

Stri'cherin, *sf.* *pl.* =*n*, pończoszniczka f.

Stri'cherlohn, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*löhne*, zapłata f. za robienie pończoch.

Stri'chgarn, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, przedza f. na pończochy, do pończoszkowej roboty.

Stri'chgewebe, *sn.* =*š*, *pl.* —, tkanina pończoszkowa.

Stri'chhüch, *sn.* *pl.* ob. Stri'chheide.

Stri'chfästen, Stri'chförb-dien, *sn.* =*š*, *pl.* —, Stri'ch-förb, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*törbe*, szkatułka f., koszyczek m., koszyk m. na robótki (poń-czoszkowe).

Stri'chleiter, *sf.* *pl.* =*n*, drabina powroziana, sznur-kowa.

Stri'chmasche, *sf.* *pl.* =*n*, oczko n. w robocie pończo-skowej.

Stri'chmaschine, *sf.* *pl.* =*n*, maszyna f. do robienia poń-czoch.

Stri'chmuster, *sn.* =*š*, *pl.* —, wzorek m. dla robót pończoszkowych.

Stri'chnadel, *sf.* *pl.* =*n*, iglica f., drut m. (do robie-nia pończoch).

Stri'chperle, *sf.* *pl.* =*n*, perła wenecka (szklana).

Stri'chheide, *sf.* *pl.* =*n*,

futeralik m. na druty do robót pończoszkowych.

Stri'chhülle, *sf.* *pl.* =*n*, szkoła f. robienia pończoch, wyrobów pończoszkowych.

Stri'chfäden, *sn.* =*š*, *pl.* —, Stri'chfäde, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*flöde*, gruby drut do poń-czoch.

Stri'chstrumpf, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*strümpfe*, pończocha na drutach robiona.

Stri'chstunde, *sf.* *pl.* =*n*, godzina f., lekcyja f. robie-nia pończoch.

Stri'chhülse, *sf.* *pl.* =*n*, ob. Stri'chheide.

Stri'chwert, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, 1) powrozy *pl.*, powroziwo *n.*; = *Laumetz*; 2) robota f. na drutach.

Stri'chwolle, *sf.* bawełna f. na pończochy, na roboty pończoszkowe.

Stri'chzeug, *sn.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, pończocha f. w robocie; sprzęt pończoszany.

Stri'chzwirn, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, nici *pl.* na pończochy.

Stri'chgel, *sm.* =*š*, *pl.* —, zgrzebło *n.*, cudziśło *n.*

Stri'chgelartig, Stri'chgel-förmig, *adi.* zgrzebłowaty; *adv.* zgrzebłowato.

Stri'chgelig, *adi.* obacz Strie'gelartig.

Stri'chgeln, *va.* (haben) cesać (konია) zgrzebłem; (obraz.) jmnndn — pieścić kogo; (ironicznie:) cesać kogo, dokuczać, dogryzać komu; sich —, *vr.* muskać się.

Stri'chme, *sf.* *pl.* =*n*, Stri'ch-men, *sm.* =*š*, *pl.* —, prega f., ciega f., sińec m.

Stri'chmig, *adi.* sińcami okryty, zbity, siny, zsiniały; *adv.* jmnndn — schlagen zbic kogo tak, że sińców dostanie.

Stri'chzel, *sm.* =*š*, *pl.* —, i *sf.* *pl.* =*n*, strucla f.

Stri'che, (wym.: strajk) *sm.* =*š*, *pl.* =*š*, strejk m., bastówka f., zmowa robotnicza; = *Außstand*; *ansaugen* — roz-począć strejk.

Stri'chfasse, (wym.: strajk —), *sf.* *pl.* =*n*, kasa f. strej-kujących.

Stri'fen, (wym.: strajken), *vn.* (haben) strejkować, być w znowbie robotniczej.

Stri'fer, (wym.: strajker), *sm.* -s, *pl.* -s, (robotnik) strejkujący *m.*

Strifi, *adi.* ściśły, surowy, dokładny; *adv.* ściśle, surowo, dokładnie; = genau.

Stri'ppe, *sf. pl.* -n, strzemiączko *n.* (u spodni), uszko *n.* (u buta).

Stri'pfe, *s. pl.* — bełcomen dostać w skórę.

Stri'ttig, *adi.* sporny (prawo).

Stri'ttigkeit, *sf.* sporność *f.* (prawo).

Stro'beckkopf, *sm.* obacz Strummelpeter.

Stroh, *sn.* -es, słoma *f.*; Kleingeschnittenes — sieczka *f.*; ein Bund, eine Strähne — wiązka *f.* słomy; auf — schlafen spać na słomie; auß — gemacht słomiany; Geld wie — haben mieć pieniędzy jak śmiecia; leeres — dreschen daremna podejmować pracę; = vergebliche Arbeit tun; bredzić, paplać, pleść koszałki opałki; = oberflächlich schwatzen, Unsinn zusammenreden.

Stro'harbeit, *sf. pl.* -en, wyrób *m.* ze słomy.

Stro'harbeiter, *sm.* -s, *pl.* -n, **Stro'harbeiterin**, *sf. pl.* -nen, wyrabiający *m.*, wyrabiająca *f.* rzeczy ze słomy.

Stro'hartig, *adi.* do słomy podobny, słomiasty.

Stro'hband, *sn.* -(e)s, *pl.* -bänder, sznurek *m.* ze słomy, powrząsko *n.*, powrosło *n.*

Stro'hbanf, *sf. pl.* -bänfte, ławka słomą wyplatana, ze słomy.

Stro'hbedachung, *sf. pl.* -en, obacz Strohdach.

Stro'hbett, *sn.* -es, *pl.* -en, łożo *n.* ze słomy.

Stro'hblume, *sf. pl.* -n, kwiatotrwał *m.*, suchokwiat *m.*, sucholustka *f.*, nieśmier-telnik *m.*

Stro'hboden, *sm.* -s, *pl.* -böden, poddasze *n.* na słome.

Stro'hbund, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, i *dim.* Stro'hbündel, *sn.* -s, *pl.* —, kul *m.*

Stro'hbutter, *sf.* masło zimowe.

Stro'hdach, *sn.* -(e)s, *pl.* -dächer, poszycie słomiane, dach słomiany, strzecha *f.*

Stro'hdecke, *sf. pl.* -n, słomianka *f.*

Stro'hdünger, *sm.* -s, gnój ze słomą zmieszany.

Stro'hern, *adi.* słomiany.

Stro'hernte, *sf. pl.* -n, zbiór *m.* słomy.

Stro'hjarbe, *sf.* kolor słomiany, słomkowy.

Stro'hjarben, **Stro'hjarbig**, *adi.* koloru słomianego, paliowy.

Stro'hjeile, *sf. pl.* -n, pilnik gruby, dwuręczny; = Armjeile.

Stro'hjeim, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, obacz Strohhäufen i Strohscheuer.

Stro'hjeuer, *sn.* -s, *pl.* —, ogień *m.* ze słomy, słoma paląca się; — der Begeisterung przejściowy, krótkotrwały entuzjazm, słomiany zapal.

Stro'hflasche, *sf. pl.* -n, faszka słomą oplatana, oplatanka *f.*

Stro'hflechte, *sf. pl.* -n, plecionka słomiana, ze słomy.

Stro'hflechten, *sn.* -s, plecenie *n.* ze słomy.

Stro'hflechter, *sm.* -s, *pl.* —, **Stro'hflechterin**, *sf. pl.* -nen, plecący, plecąca ze słomy.

Stro'hflechterei, *sf. pl.* -en, 1) obacz Strohflechten; 2) fabryka *f.* wyrobów słomianych.

Stro'hfutter, *sn.* -s, pasza *f.* ze słomy.

Stro'hgeflecht, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, plecionka słomiana, ze słomy.

Stro'hgelb, *adi.* obacz Strohsfarben.

Stro'hgalm, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, słomka *f.*, źdźbło *n.* słomy.

Stro'hgalmchen, *sn.* -s, *pl.* —, *dim.* od Strohgalm, ździebełko *n.* słomy.

Stro'hhausen, *sm.* -s, *pl.* —, kupa *f.* słomy.

Stro'hhut, *sm.* -(e)s, *pl.* =hüte, kapelusze słomiany, słomkowy.

Stro'hhütte, *sf. pl.* -n, chata słomą pokryta, buda *f.* ze słomy.

Stro'hig, *adi.* obacz Strohsartig.

Stro'hjunfer, *sm.* -s, *pl.* —, szlachetka *m.*

Stro'hhammer, *sf. pl.* -n, obacz Strohhoden.

Stro'hkopf, *sm.* -(e)s, *pl.* -köpfe, zabita głowa, głupiec *m.*, ciapa *m.*

Stro'hkorb, *sm.* -(e)s, *pl.* =körbe, kosz słomiany.

Stro'hkranz, *sm.* -es, *pl.* -kränze, wieniec słomiany.

Stro'hlager, *sn.* -s, *pl.* —, postanie *n.* ze słomy.

Stro'hmann, *sm.* -(e)s, *pl.* =männer, 1) straszdyło *n.* ze słomy; 2) (obraz.) chłop słomiany, dziadek *m.*

Stro'hmatte, *sf. pl.* -n, rogoża słomiana, słomianka *f.*

Stro'hmist, *sm.* -es, gnój *m.* ze słomy, słoma zgnojona.

Stro'hpapier, *sn.* -(e)s, papier słomiany.

Stro'hpfeife, *sf. pl.* -n, piszczałka *f.* z trzciny.

Stro'hpriinz, *sm.* -en, *pl.* -en, fałszywy książę.

Stro'hpuppe, *sf. pl.* -n, straszdyło *n.* ze słomy.

Stro'hjad, *sm.* -(e)s, *pl.* =jädte, siennik *m.*; (poufale:) heitiger —! o nieba!

Stro'hjeuer, **Stro'hjeune**, *sf. pl.* -n, stodoła *f.* na słome.

Stro'hjmidt, *sf. pl.* -en, warstwa *f.* słomy.

Stro'hjncidemaschine, *sf. pl.* -n, sieczkarnia *f.*

Stro'hjoder, *sm.* -s, *pl.* —, obacz Strohscheuer.

Stro'hjuppen, *sm.* -s, *pl.* —, obacz Strohhoden.

Stro'hjeil, *sn.* -s, *pl.* -e, lina słomiana.

Stro'hstih, *sm.* -es, *pl.* =e, siedzenie ze słomy plecione.

Stro'hstühl, *sm.* -(e)s, *pl.* =stühle, krzesło słomą wyplatane.

Stro'heller, *sm.* =s, *pl.*
—, podkładka słomiana pod
talerz, prawda *f.*

Stro'hware, *sf.* *pl.* =n,
słomiany towar.

Stro'hwciu, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, słodkie wino.

Stro'hwiepe, *sf.* *pl.* =n,
obacz **Wiepe** (górn.).

Stro'hwisch, *sm.* =eš, *pl.*
=e, wiecheć *m.*

Stro'hwitwe, *sf.* *pl.* =n,
słomiana wdowa.

Stro'hwitwenschaft, **Stro'h-**
witwenschaft, *sf.* słomiane
wdowieństwo.

Stro'hwitwer, *sm.* =š, *pl.*
—, słomiany wdowiec.

Stro'ld, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
włóczega *m.*

Stro'ldhen, *vn.* (haben)
włóczyć się.

Strom, *sm.* =(e)s, *pl.*
Ströme, 1) strumień *m.*, (duża)
rzeka *f.*; **Mitte deš** =eš *nurt*
m.; (obraz.) **Ströme von**
Tränen strumienie łez; **in**
Strömen strumieniami; **daš**
Blut floš **in Strömen** krew
łała się (płyneła) strumienia-
mi; **eš regnet in Strömen**
leże jak z cebra; 2) **prađ m.**,
pęd *m.* wody, rzeki; = **Strö-**
mung; **elektrišer** — prađ
elektryczny; **gleichgerichteteter**
elektrišer — prađ stały,
ciągły; **Induktionš** — prađ
wzbudzony; **Wechsel** — prađ
zmienny, zwrotny (elektr.);
mit dem — z wodą; **gegen**
den — pod wodę, przeciw
wodziu; (obraz.) **mit dem** —
schwimmen płynąc z wodą,
robić co inni robią; **gegen**
den — schwimmen płynąc
przeciw wodziu, chceć mur
głową przebić; **er ist vom** =
deš allgemeinen Verderbens
fortgerissen worden został
uniesiony potokiem powszech-
nego zepsucia; **im** =e **der**
Rede **in toku**, **w pedzie** mowy;
im =e **der Zeit** **untergehen**
zginąć w odmieć czasu.

Stroma'h, *adi.* **obacz**
Stromabwärts.

Stro'mableitung, *sf.* *pl.*
=en, zbroczenie *n.*, upływ *m.*
prađu (elektr.).

Stro'mabnehmer, *sm.* =š,
—, kolektor *m.* (elektr.).

Stroma'bwärtš, *adv.* **z**
woda.

Stro'mabzweigung, *sf.* *pl.*
=en, odgałezienie *n.* prađu.

Stro'manzeiger, *sm.* =š, *pl.*
—, prađoskaz *m.* (elektr.).

Stromau'f, *adv.* **obacz**
Stromaufwärts.

Stro'mauffeher, *sm.* =š, *pl.*
—, dozorca *m.* nad rzekami.

Stromau'fwärtš, *adv.* **pod**
wodę, **pod górę**.

Stro'mbahn, *sf.* *pl.* =en,
kierunek *m.* nurtu rzeki;
łożysko *n.* rzeki; = **Strom-**
bett.

Stro'mbett, *sn.* =(e)s, *pl.*
—, dozorca *n.* rzeki.

Stro'mbrecher, *sm.* =š, *pl.*
—, izbica *f.*

Stro'mbreite, *sf.* *pl.* =n,
szerokość *f.* rzeki.

Stro'mdichte, **Stro'mdichtig-**
keit, *sf.* gęstość *f.* prađu
elektrycznego.

Stro'men, *I. vn.* (sein i haben)
płynąć (strumieniem, strumie-
niami, potokiem), lać się;
daš Wasser strömt aus dem
Gebirge woda płynie, wy-
pływa z gór; **Tränen strö-**
mten aus ihren Augen łzy
łały się z jej oczu; (obraz.)
rzucac się, sypać się; **daš**
Volk strömt aus der Stadt
lud sypał się z miasta; **Licht**
und Wärme strömt aus der
Sonne światło i ciepło plyną
obficie ze słońca; **Pfe**
strömt aus dem Ofen goraco
bucha z pieca; **leicht strömt**
ihm die Rede von den Lippen
mowa (jak strumień) lekko
z ust mu płynie; **daš Blut**
strömt in den Adern krew w
żyłach płynie, obiega; **II. va.**
(haben) **die Meereswogen** —
zertümmerte **Schiffe** **ans Ufer**
fale morskie pedzą rozbite
okręty do brzegu; **die Sonne**
strömt Licht und Wärme (aus)
słońce wylewa obficie świa-
tło i ciepło.

Stro'men, *sn.* =š, **plynięcie**
n.; (obraz.) **sypanie n.** się
(*n. p.* tłumu); **obieg m.**, **cyr-**
kulacya f. (krwi).

Stro'menge, *sf.* *pl.* =n,
przesmyk *m.* rzeki.

Stro'mer, *sm.* =š, *pl.* —,
włóczega *m.*

Stro'mern, *vn.* (haben)
włóczyć się.

Stro'merzeuger, *sm.* =š, *pl.*
—, wytwarzacz *m.* prađu
(elektr.).

Stro'merzeugung, *sf.* wy-
twarzanie *n.* prađu (elektr.).

Stro'mfahrzeug, *sn.* =(e)s,
pl. =e, łódź rzeczna.

Stro'mfähigkeit, *sf.* prze-
wodność *f.*, przewodnictwo
n. (elektr.).

Stro'mgebiet, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, dorzecze *n.* rzeki; = **Fluß-**
gebiet,

Stro'mgefälle, *sn.* =š, *pl.*
—, spadek *m.* rzeki, stru-
mienia.

Stro'mgeschwindigkeit, *sf.*
chżyłość *f.* prađu.

Stro'mgewässer, *sn.* *pl.* po-
toki *pl.*

Stro'mkarte, *sf.* *pl.* =n,
mapa hydrograficzna.

Stro'mkorb, *sm.* =(e)s, *pl.*
=körbe, więcierz *m.*, więcio-
rek *m.*

Stro'mkreis, *sm.* =šeš, *pl.*
=še, obieg *m.* prađu (elektr.).

Stro'mkurve, *sf.* *pl.* =n,
krzywizna *f.* prađu (elektr.).

Stro'mlauf, *sm.* =(e)s, *pl.*
=läufe, bieg *m.* prađu (elektr.);
bieg *m.* rzeki.

Stro'mleiter, *sm.* =š, *pl.*
—, przewodnik *m.* prađu
(elektr.).

Stro'mling, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, śledek *m.*

Stro'mmenge, *sf.* *pl.* =n,
ilość *f.* prađu (elektr.).

Stro'mmesser, *sm.* =š, *pl.*
—, 1) prađomierz *m.*, ampero-
metr *m.* (elektr.); 2) hydro-
metr *m.*, wodoskaz *m.*

Stro'mmessung, *sf.* *pl.* =en,
hydrometrya *f.*

Stro'mmündung, *sf.* *pl.*
=en, ujście *n.* rzeki.

Stro'mnetz, *sn.* =eš, *pl.* =e,
sieć *f.* prađu (elektr.).

Stro'mrichtung, *sf.* *pl.* =en,
kierunek *m.* prađu (elektr.).

Stro'msammler, *sm.* =š, *pl.*
—, akumulator *m.*, kolektor
m. (elektr.).

Stro'wjschaltung, *sf. pl.* =en, łączenie *n.*, wyłączenie *n.*, włączenie *n.* (elekt.).

Stro'wjschlüssel, *sm.* =s, *pl.* —, przemiennik *m.*, zwrotnik *m.* (elekt.).

Stro'wjschnelle, *sf. pl.* =n, szybki prąd rzeki, próg *m.*

Stro'wjspaltung, *sf. pl.* =en, rozptyw *m.* prądu.

Stro'wjsperre, *sf. pl.* =n, pływająca, ruchoma zapora.

Stro'wjsstärke, *sf.* siła *f.* prądu.

Stro'wjssteller, *sm.* =s, *pl.* —, reostat *m.* (elekt.).

Stro'wjsstrich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, linia *f.* prądu, pedu; prąd *m.*, ped *m.*

Stro'wjsweise, *sf. pl.* =n, nurt *m.*

Stro'mung, *sf. pl.* =en, prąd *m.* (także przenośnie *n. p.* — der Zeit prąd czasu), nurt *m.*, ped *m.* wody; także — wartość *f.*

Stro'munterbrecher, *sm.* =s, *pl.* —, przerywak *m.* (elekt.).

Stro'munterbrechung, *sf. pl.* =en, przerwa *f.* prądu.

Stro'mverband, *sm.* =(e)s, *pl.* =bände, układ spojów twierdzoney.

Stro'mverbrauch, *sm.* =(e)s, zużycie *n.*, prądu (elekt.).

Stro'mverlust, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, utrata *f.* prądu (elekt.).

Stro'mverteilung, *sf. pl.* =en, rozdzielanie *n.* prądu (elekt.).

Stro'mverzweigung, *sf. pl.* =en, rozgałęzienie *n.* prądu (elekt.).

Stro'mweise, *adv.* strumieniem, potokiem, strumieniami; — flossen die Tränen łzy lały się potokiem.

Stro'mwender, *sm.* =s, *pl.* —, przemiennik *m.*, zwrotnik *m.* (elekt.).

Stro'mwendung, *sf. pl.* =en, przemiana *f.* (elekt.).

Stro'mzeiger, *sm.* =s, *pl.* —, reoskop *m.*, prądoscak *m.* (elekt.).

Stro'ntian, *sm.* =(e)s, stronciana *f.* (minerał); Kohlen-saurer — stroncyanit *m.*, Weglan *m.* stroncyany.

Stro'ntianerde, *sf.* obacz Strontian.

Stro'ntianfals, *sm.* =eš, aragonit *m.*

Stro'ntium, *sn.* =s, stronciana *f.* (chemia).

Stro'pfe, *sf. pl.* =n, strofa *t.*, zwrotka *f.*

Stro'sse, *sf. pl.* =n, lawa *f.* (górn.).

Stro'ssenbau, *sm.* =eš, odbudowa *f.* w ławach (górn.).

Stro'ssenhauer, *sm.* =s, *pl.* —, kopalcz w ławach pracujący (górn.).

Stro'ssen, *vn.* (haben) być nadętym, nabrzmiałym; mieć czego nadto; von Kraft — być bardzo silnym; von Gesundheit — być zdrowym jak ryba w wodzie; von Gold — świecić się od złota; von Hochmut — pysznić się jak paw.

Stro'ssen, *sn.* =s, nadejście *n.*, nabrzmiałość *f.*; zbyt *m.* czego (*n. p.* sił, zdrowia).

Stro'shend, *adi.* przepelniony czem; — von Gesundheit und Kraft bardzo zdrowy i silny; =eš Guter wymię mlekiem przepelnione.

Stro'del, *sm.* =s, *pl.* —, 1) wir *m.*, topiel *m.*, otchłań *f.*; vom — ergriffen wirrem porwany; in einen — geraten wpaść w wir, dostać się na odmet; (obraz.) — der Gesähte, der Vergnügungen odmet *m.* zajęć, spraw, zabaw; 2) szrudel *m.* (legumina).

Stro'delähnlich, Stro'del-artig, *adi.* 1) wirowaty; 2) podobny do szrudła.

Stro'delei', *sf. pl.* =en, pomylenie *n.*

Stro'delig, *adi.* 1) obacz stro'delähnlich; 2) (obraz.) pomyłony.

Stro'delkopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, głowa zagorzała, pomyłona.

Stro'deln, *vn.* (haben) 1) przewracać się, kręcić się w wir, jak wir; 2) wrzeć; (obraz.) być zagorzałym, pomyłonym.

Stro'deln, *sn.* =s, 1) przewracanie *n.* się, kręcenie się w wir; wrzenie *n.* (wody); 2) (obraz.) pomylenie *n.*

Stro'delreich, *adi.* obfitujący w wiry, wirowaty.

Stro'dru't, *sf. pl.* =en, struktura *f.*, konstrukcyja *f.*, skład *m.*, kształt *m.*

Stro'mpf, *sm.* =(e)s, *pl.* Stro'mpfe, pończocha *f.*; Stro'mpfe striden pończochy robić; gestrickter — pończocha ręką (na drutach) robiona; gewirker — pończocha na maszynie robiona; sich die Stro'mpfe an-, ausziehen wdziewać, ściagać pończochy; sich auf die Stro'mpfe machen wziąć nogi za pas, zemknąć; — am Gasglühlicht siatka *f.*

Stro'mpfband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, podwiązka *f.*

Stro'mpfchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Stro'mpf pończoszka *f.*

Stro'mpfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, pończosznik *m.*

Stro'mpfgarn, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, przędza *f.* na pończochy.

Stro'mpfhändler, *sm.* =s, *pl.* —, pończoszniczek *m.*

Stro'mpfhändlerin, *sf. pl.* =nen, pończoszniczką *f.*

Stro'mpfstricker, *sm.* =s, *pl.* —, pończoszniczek *m.*

Stro'mpfstrickerin, *sf. pl.* =nen, pończoszniczką *f.*

Stro'mpfwaren, *sf. pl.* to-wary pończoszkowe.

Stro'mpfwirker, *sm.* =s, *pl.* —, Stro'mpfwirkerin, *sf. pl.* =nen, obacz Stro'mpfstricker, Stro'mpfstrickerin.

Stro'mpfwirkererei, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* pończoch; pończosznictwo *n.*

Stro'mpfwirkerstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =stühle, warsztat pończoszkowy.

Stro'mf, *sm.* =(e)s, *pl.* Stro'mfte, głąb *m.*, głąbik *m.* (u kapusty, sałaty); lodyga *f.*, trzonek *m.* (grzybów); pień *m.* (drzew).

Stro'mfänglich, Stro'mförmig, *adi.* głąbowaty, lodyżasty.

Stro'mtig, *adi.* głąbczasty, głąbisty.

Stro'm'nje, Stro'm'nel, Stro'm'nje, Stro'm'zel, *sf. pl.* =n, włóka *f.*

Stru'ppbart, *sm.* =(e)š, *pl.* -bärte, ostra, szorstka broda.

Stru'ppig, *adi.* najeżony, szorstki, szczeniowaty.

Stru'ppigkeit, *sf.* najeżoność *f.*, szorstkość *f.*, szczeniowatość *f.*

Stru'welpeter, *sm.* =š, *pl.* —, 1) Piotr rozczuchrany; 2) człowiek o włosach najeżonych, człowiek źle czesany. Strychni'n, *sn.* =š, strychnina *f.*

Strychni'nsäure, *sf.* kwas strychninowy.

Stii'bbe, *sf.* *pl.* -n, i Stii'bben, *sm.* =š, *pl.* —, pień *m.* świętego drzewa, karcz *m.*; voll =n karczowaty, *adi.*

Stii'bchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Stube, 1) izdebka *f.* pokoik *m.*; er ist (vor Zorn) ganz, vollends aus dem — stracił głowę (wskutek gniewu); 2) (dziś przestarzałe) kwarta *f.*

Stii'be, *sf.* *pl.* =n, izba *f.*, pokoik *m.*, świetlica *f.*

Stii'benarrest, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, areszt domowy.

Stii'benblume, *sf.* *pl.* =n, kwiat pokojowy.

Stii'benbursche, *sm.* =n, *pl.* —, spółmieszkaniec *m.*, burzak *m.*, towarzysz *m.*; mit wahren — mieszkaliśmy razem w jednym pokoju.

Stii'bendeck, *sf.* *pl.* =n, pułap *m.*, sufit *m.*; — anš Brettern posowa *f.*, powała *f.*, ściel *f.*

Stii'benfenster, *sn.* =š, *pl.* —, okno pokojowe.

Stii'benfenerung, *sf.* *pl.* =en, opał *m.* pokoju, pokojów.

Stii'benfliege, *sf.* *pl.* =n, mucha pokojowa.

Stii'bengefangene(r), *sm.* =en, *pl.* =(n), odbywający *m.* areszt domowy.

Stii'bengelehrte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, uczony książkowy.

Stii'bengenoß, *sm.* =ffen, *pl.* =ffen, obacz Stubenbursche.

Stii'benhast, *sf.* obacz Stubenarrest.

Stii'benheizger, *sm.* =š, *pl.* —, opalacz *m.* pokojów.

Stii'benheizung, *sf.* *pl.* —, obacz Stubenfenerung.

Stii'benhofend, *adi.* domatorski.

Stii'benhofder, *sm.* =š, *pl.* —, domator *m.*, piecuch *m.*, gniazdosz *m.*

Stii'benhoferei, *sf.* domatorstwo *n.*, wieczne siedzenie w domu.

Stii'benhund, *sm.* =es, *pl.* =e, pies pokojowy.

Stii'benluft, *sf.* powietrze pokojowe.

Stii'benmädchen, *sn.* =š, *pl.* —, pokojówka *f.*

Stii'benmaler, *sm.* =š, *pl.* —, malarz pokojowy.

Stii'benphilosoph, *sm.* =en, *pl.* =en, uczony *m.*, filozof *m.* książkowy.

Stii'benrein, *adi.* czysty, dobrze wychowany (o psach).

Stii'ben Schlüssel, *sm.* =š, *pl.* —, klucz *m.* od pokoju.

Stii'ben tür, *sf.* *pl.* =en, drzwi *pl.* od pokoju.

Stii'benuhr, *sf.* *pl.* =en, zegar pokojowy.

Stii'benwärme, *sf.* ciepło pokojowe.

Stii'benzinš, *sm.* =šes, *pl.* =še, komorne *n.*, opłata *f.* za pokój.

Stii'ber, *sm.* =š, *pl.* —, 1) stary trzygrosznik holenderski; 2) szcutek *m.*; = Raufenüber.

Stuccatu'r i Stukkatu'r, Stuccatu'rarbeit, *sf.* *pl.* =en, sztukateria *f.*, ozdoby *pl.*, wyroby *pl.* gipsowe.

Stii'č, *sm.* =(e)š, obacz Stuccatur.

Stii'č, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) kawał *m.* (jako całość), sztuka *f.*; ein — Tuch postaw *m.*, kawał sukna; zehr — Wieh; dziesięć sztuk bydła; ein — Feld spłaza *f.*; ein — Holz polano *n.*, drewno *n.*; ein — Leinwand półka *f.* płótna; — für — zwei Kronen sztuka po dwie korony; ich habe in meiner Sammlung einige schöne =e mam w moim zbiorze kilka ładnych sztuk, egzemplarzy; 2) kawał *m.*, kawałek *m.* (jako część całości); kleines — keš *m.*; ein —

Stii'č dzwonko *n.*; ein großes — Brot gleń *f.*, glon *m.*; ein — Waten karwasz *m.*; in =e schneiden, brechen, schlagen na kawałki pokrajać, połamać, potłuc; aus einem =e z jednego kawałka; ein gutes — Wegeš dobry, tegi kawał drogi; 3) sztuka teatralna, dramata *m.*, komedya *f.*; dzieło muzyczne; 4) działo *n.*, armata *f.*; = Geſchüt; die Wälle sind mit 30 =en besetzt wały są obstawione trzydziestu działami; 5) ein — Wein beczułka *f.*, baryłka *f.* wina; 6) (żartobl.): sie ist ein gehöriges — tega z niej baba; ein kiederliches — nicpoń, łajdak; er ist ein — von einem Künstler to kawałek artysty; es ist ein saures — Arbeit to ciężka praca; ein hübsches — Geld verdienen zarobić ładną sumkę; das ist denn doch ein starkes —! tego przecież z nadto!; in einem =e pod jednym względem, w jednym względzie, w jednej rzeczy; in diesem =e pod tym względem, w tym względzie, co do tego, co się tego tyczy; in allen =en we wszystkim, w każdym względzie; in vielen =en we wielu rzeczach, pod wielu względami; aus freien =en z własnej woli, dobrowolnie, sam; große =e auf jmdn halten wielką mieć o kim opinię, wysoko kogo cenić; er ließe sich für mich in =e reifen (dosłownie): daby się dla mnie na kawały rozdzierać; ofiarowały się dla mnie, jest mi bardzo uległy; er bildet sich große =e auf sich ein wielką ma o sobie opinię.

Stii'čarbeit, *sf.* obacz Stuccatur.

Stii'čarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, sztukator *m.*

Stii'čarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota *f.* na sztuki, robota wydziałowa.

Stii'čarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, robotnik *m.* na sztuki.

Stii'čchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Stii'č, 1) kawałek

czek *m.*, sztuczka *f.*; 2) (obraz.) historyjka *f.*, facecyja *f.*, sztuczka *f.*; das ist wieder einer seiner — to znów jeden z jego dowcipów.

Stii'deln, *va.* (haben) na kawałki dzielić; = zerstückeln.

Stii'den, *va.* (haben) sztukować, zesztukować. latać.

Stii'den, *sn.* =s, Stii'dung, *sf. pl.* =en, sztukowanie *n.*, łatanie *n.*

Stii'der, *sm.* =s, *pl.* — latać *m.*

Stüderei, *sf. pl.* =en, ob. Stüden.

Stii'dsch, *sn.* =s, *pl.* =fäßer, wielka beczka.

Stii'dform, *sf. pl.* =en, modła *f.* działa (artyl.).

Stii'dracht, *sf. pl.* =en, obacz Stüdgut.

Stii'dgalmei, *sm.* =s, galman brylasy (mineral.).

Stii'dgestel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, laweta *f.*

Stii'dgießer, *sm.* =s, *pl.* —, działolej *m.*, ludwisarz *m.*

Stii'dgießerei, *sf. pl.* =en, działolejnia *f.*, ludwisarnia *f.*

Stii'dgut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, 1) spiz *f.* na działa; 2) towar tobołkowy (przewoźn.).

Stii'dgutverkehr, *sm.* =(e)s, ruch *m.* towaru drobnego, ruch tobołkowy (przewoźn.).

Stii'dgüterzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, pociąg *m.* drobnych przesyłek (kolejn.).

Stii'dhof, *sm.* =(e)s, *pl.* =höfe, skład *m.* dział (artyl.).

Stii'dknecht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, artylerzysta *m.*, woźnica *m.* od armat.

Stii'dkoble, *sf. pl.* =n, węgiel *m.* w kawałkach, gruby węgiel.

Stii'dkugel, *sf. pl.* =n, kula armatnia.

Stii'dlader, *sm.* =s, *pl.* —, ładownik *m.* działa.

Stii'dladung, *sf. pl.* =en, ładowanie *n.* dział.

Stii'dpferd, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, koń *m.* od artyleryi.

Stii'dpforte, *sf. pl.* =n, strzelnica *f.*, dziura *f.* w burcie do dział.

Stii'dprahm, *sm.* =s, *pl.* =e, prom *m.*, most *m.*

Stii'dprobe, *sf. pl.* =n, próba *f.* działa.

Stii'dpulver, *sn.* =s, proch strzelniczy do dział.

Stii'drichter, *sm.* =s, *pl.* —, artylerzysta kierujący działem w tę stronę, w którą się ma strzelić.

Stii'dsalz, *sn.* =es, beczkawa sól, rum *m.* (górn.).

Stii'dschuß, *sm.* =s, *pl.* =schüsse, wystrzał armatni.

Stii'dschüß(e), *sm.* =en, *pl.* =en, artylerzysta *m.*

Stii'dschreiber, *sm.* =s, *pl.* —, kompozytor *m.*

Stii'dstahl, *sm.* =(e)s, lana stal.

Stii'dverkauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =käufe, sprzedaż *f.* sztukami, w sztukach.

Stii'dverzeichnis, *sn.* =s, *pl.* =sse, spis szczegółowy, specyfikacja *f.*

Stii'dweise, *adv.* kawałkami, po kawałku, sztukami, na sztuki, jeden kawałek po drugim, pojedynczo.

Stii'dwerf, *sn.* =(e)s, 1) obacz Stüdarbeit; 2) rzecz niewykończona, zbieranina *f.* bez części, łatanina *f.*; unser Wiffen ist — wiedza nasza jest niedoskonała.

Str'del, *sf. pl.* =n, skobel *m.* w zamku; pokrywka *f.* w zamku strzelby.

Stude'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, student *m.*, akademik *m.*, uczeń uniwersytecki.

Stude'ntchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Student, studentek *m.*, młody uczeń uniwersytecki.

Stude'ntenart, *sf.* sposób studencki; nach — na sposób studencki, jak studenci.

Stude'ntenblume, *sf. pl.* =n, żakuła *f.*, otonna włoska; Sammetblume.

Stude'ntenfutter, *sn.* =s, obrok studencki (żartobliwie o rodyznkach zmieszanych z migdałami).

Stude'ntenhaft, *adi.* studencki; *adv.* po studencku.

Stude'ntenjahre, *sn. pl.* lata uniwersyteckie, lata nauki, studyów.

Stude'ntenleben, *sn.* =s, życie studenckie, akademickie.

Stude'ntenmäßig, *adi. i adv.* obacz Studentenhaft.

Stude'ntenstift, *sf.* studenterya *f.*, studenci *pl.* (jakiego uniwersytetu).

Stude'ntenstreich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, psikus studencki, figiel spleatany przez studentów.

Stude'ntentum, *sn.* =s, ob. Studentenwejen.

Stude'ntenverbindung, *sf. pl.* =en, stowarzyszenie studenckie.

Stude'ntenviertel, *sn.* =s, *pl.* —, dzielnica zamieszkiwana przez studentów.

Stude'ntenwejen, *sn.* =s, studenctwo *n.*, życie studenckie, stosunki studenckie.

Stude'ntin, *sf. pl.* =nen, studentka *f.*, słuchaczka uniwersytecka.

Stude'ntisch, *adi.* obacz Studentenhaft.

Stude'ntlein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Student studenckim

Str'die, *sf. pl.* =n, studyum *n.*, szkic *m.* (literat., sztuka).

Str'diengang, *sm.* =(e)s, tok *m.*, porządek *m.* studyów.

Str'diengenoss, *sm.* =ffen, *pl.* =ffen, towarzysz *m.* studyów, kolega uniwersytecki.

Str'diengenossin, *sf. pl.* =nen, towarzyszka *f.* studyów, koleżanka uniwersytecka.

Str'dienjahr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rok spędzony na uniwersytecie.

Str'dienkopf, *sm.* =es, *pl.* =köpfe, głowa *f.* (jako studyum malarskie).

Str'dienkurjus, *sm.* —, *pl.* =je, Str'dienlauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, Str'dienplan, *sm.* =(e)s, *pl.* =pläne, ob. Studiengang.

Str'dienreise, *sf. pl.* =n, podróż *f.* w celach naukowych.

Str'dienaal, *sm.* =es, *pl.* =säte, sala *f.* do nauki.

Str'dienzeichnung, *sf. pl.* =en, studyum *n.* (rysunek).

Stu'dienzeit, *sf.* czas nauce poświęcony; lata uniwersyteckie.

Stu'die'ren, I. *va.* (haben) uczyć się czego; = lernen; naukom się oddawać, słuchać nauk, naukami się trudnić; was studierst du? czego słuchasz? jakim naukom się oddajesz? ich studiere die Rechte uczyć się prawa, uczyć-szczam na prawa; er läßt seine Söhne — posyła swoich synów na uniwersytet; seine Rolle — uczyć się roli; II. *vn.* auf etw. — myśleć nad czem, układać co.

Stu'die'ren, *sn.* -s, uczenie n. się, oddawanie n. się naukom; **Probieren** geht über — więcej warta praktyka niż teoria.

Stu'die'r-lampe, *sf.* *pl.* -n, lampa f. do nauki, do prac naukowych.

Stu'die'r-stube, *sf.* *pl.* -n, i *dim.* **Stu'die'r-stübchen**, *sn.* -s, *pl.* —, izba f. do uczenia się, pracownia f.

Stu'die'rt, *adi.* 1) uczony; ein -er Mann uczony, taki co się kształcił w zakładach naukowych; 2) afektowany, wyszukany, nienaturalny.

Stu'die'rite(r), *sm.* -en, *pl.* -en, uczony m.

Stu'die'r-zimmer, *sn.* -s, *pl.* -n, obacz **Studierstube**.

Stu'dio, *sm.* -(s), *pl.* -s, **Studio'jus**, *sm.* —, *pl.* -sen i -si, (żartobl.) Bruder Studio zamiast Student.

Stu'dium, *sn.* -s, *pl.* -bien, studyum n., uczenie n. się, nauka f.; sich den -bien widmen, den -bien obliegen, =dien betreiben oddawać się naukom, trudnić się naukami; wo hast du deine -dien gemacht? gdzie odbyłeś twoje studia, nauki?

Stu'djen, *sn.* -s, *pl.* —, *dim.* od Stufe fałdzik m. (krawiectwo).

Stu'fe, *sf.* *pl.* -n, 1) stopień m., schód m., schodek m., szczebel m.; =n in einen Felsen hauen schody wykuć w skale; =n steigen iść (w górę) po schodach, stopniach; 2) (przenośnie): stopień m., szcze-

bel n.; sich zu den höchsten =n im Amte emporschwingen wznieść się na najwyższe stopnie w urzędzie; eine — höher rücken postąpić o stopień wyżej; auf gleicher — stehen być równym, stać na równi; =n des Alters różnice pl. wieku; sie sind in verschiedenen Altersstufen są w różnym wieku; 3) klasa f. (w szkole); Lehrbuch für die ersten =n książka do nauki dla pierwszych klas; 4) zagęście f., fałda f. (krawiectwo); 5) znak na kamieniu wykuty, nacięcie n. (górn.); 6) skala f., ton m. (muzyka); von — zu — stopniowo.

Stu'fen, *va.* (haben) znaki kuć na kamieniu, nacinać kamień (górn.); stopniować.

Stu'fenartig, *adi.* stopniowaty; *adv.* stopniowato.

Stu'fenbreite, *sf.* szerokość f. stopnia.

Stu'fenerz, **Stu'ferz**, *sn.* =es, *pl.* =e, ruda brylasta, karu f. rudy.

Stu'fensfolge, *sf.* stopniowanie n., następstwo kolejne, kolej f.; — von Tönen skala f. (muzyka).

Stu'fenförmig, *adi.* stopniowaty; *adv.* stopniowato.

Stu'fengang, *sm.* =(e)s, *pl.* -gänge, obacz **Stufenfolge**.

Stu'fengefang, *sm.* =(e)s, *pl.* -fänge, gradual m.

Stu'fenjahr, *sn.* =(e)s, *pl.* -e, rok klimakteryczny (astron.).

Stu'fenleiter, *sf.* *pl.* =n, kolej stopniowa; stopniowanie n.; skala f. (muzyka).

Stu'fenreihe, *sf.* *pl.* =n, obacz **Stufenleiter**.

Stu'fenrolle, **Stu'fenschibe**, *sf.* *pl.* =n, wertel m., szyszka f., koło stopniowe w tokarce.

Stu'fenschacht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, szyb m. ze schodami (górn.).

Stu'fensitz, *sm.* =es, *pl.* =e, siedzenie n. na stopniu, wywyższone (w amfiteatrze).

Stu'fenweise, *adi.* stopniowaty; *adv.* stopniowo.

Stu'h, *sm.* =(e)s, *pl.* Stühle, 1) siedzenie n., stołek m., krzesło n.; gepolsterter —

krzesło wybijane; — mit Geflecht krzesło wyplatane; sich zwischen zwei Stühle setzen osiąść na koszu; jnmbm den — vor die Tür setzen wyprosić kogo ze swego domu, dać komu grochowy wieniec; 2) (obraz.) apostolscher, bischöflicher — stolica apostolska, biskupia; 3) Meister vom =mistrz łoży masonskiej; 4) obacz **Webstuhl**; 5) siodełko n. (kolejn.); 6) stołek m.; = **Stuhlgang**.

Stu'hlar, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ramię n. u krzesła.

Stu'hlein, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, noga f. u krzesła.

Stu'hbezug, *sm.* =(e)s, *pl.* -züge, pokrowiec m. na krzesło.

Stu'hbinder, *sm.* -s, *pl.* —, obacz **Stuhlflechter**.

Stu'hleerung, *sf.* *pl.* -en, obacz **Stuhlgang**.

Stu'hlflechten, *sn.* -s, wyplatanie n. krzesel.

Stu'hlflechter, *sm.* -s, *pl.* —, wyplatacz m. krzesel.

Stu'hlgang, *sm.* =(e)s, *pl.* -gänge, stołek m., wychód m.; — haben mieć stołek.

Stu'hgericht, *sn.* =(e)s, *pl.* -e, tajny sąd; sąd m. (na Węgrzech).

Stu'hlig, *adi.* nudny (o osobach).

Stu'hllafche, *sf.* *pl.* =n, tubek siodełkowy (kolejn.).

Stu'hlehn, *sf.* *pl.* =n, poręcz f. u krzesła.

Stu'hlmacher, *sm.* -s, *pl.* —, wyrobnik m. krzesel.

Stu'hlmeyer, *sm.* -s, *pl.* —, mistrz m. łoży masonskiej.

Stu'hlpolster, *sn.* -s, *pl.* —, poduszka krzesłowa.

Stu'hlichter, *sm.* -s, *pl.* —, siedzia m. (na Węgrzech).

Stu'hldiene, *sf.* *pl.* =n, szyna siodełkowa (kolejn.).

Stu'hlschlitten, *sm.* -s, *pl.* —, sanki krzesłowe.

Stu'hlsitz, *sm.* =es, *pl.* =e, siedzenie n. w krześle.

Stu'hüberzug, *sm.* =(e)s, *pl.* -züge, pokrowiec m. na krzesło.

Stu'hberhaltung, *sf.* *pl.* =en, zatwardzenie n.

Stu'hlzapfen, *sm.* -s, *pl.* —, *i dim.* Stu'hlzäpfchen, *sn.* -s, *pl.* —, czopek *m.*

Stu'hlzwang, *sm.* -(e)s, nacieranie *n.* na stolec.

Stu'lle, *sf.* *pl.* -n, kawałek *m.* chleba z masłem.

Stu'lpe, *sf.* *pl.* -n, sztylpa *f.*; mankiet *m.*

Stu'lpen, *va.* (haben) wywrócić (na drugą stronę), podkasać; den Put auf den Kopf — nasadzić kapelusza na głowę; einen Deckel auf eine Schüssel — przykryć miskę nakrywką.

Stu'lp(en)stiefel, *sm.* -s, *pl.* —, but *m.* ze sztylpami.

Stu'lp(en)handschuh, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, długa rękawica ze sztylpą z nadstawą skórzaną.

Stu'lphut, *sm.* -(e)s, *pl.* -hüte, kapelusza *m.* z kresą zagłębłą.

Stu'lpnase, *sf.* *pl.* -n, nos zadarty.

Stumm, *adi.* niemy; milczący; = Schweigam; — wie e n Fisch niemy jak ryba; — e Person statysta *m.* (teatr); *adv.* niemo; milcząco; — werden omieść.

Stu'mmel, *sm.* -s, *pl.* —, pień *m.*, pieniek *m.* (ściętego drzewa, wyłamanego zęba i t. p.), koniuszek (pozostały po czem), szczyłek *m.* (świecy), kikut *m.* (uciętej ręki), sęk *m.* (uciętej gałęzi).

Stu'mmelhaft, Stu'mmelig, *adi.* pieńkowaty.

Stu'mmheit, *sf.*, Stu'mm-jein, *sn.* -s, niemota *f.*

Stu'mpfen, *sn.* -s, obacz Stümpfen.

Stu'mper, *sm.* -s, *pl.* —, partacz *m.*, fuzzer *m.*; ein — in der Musik mizerny muzyk.

Stümperei, *sf.* *pl.* -en, partactwo *n.*, partanina *f.*

Stu'mperhaft, Stü'mperwäsig, Stü'mperig, *adi.* fuzzerski, partacki; *adv.* po partacku; — arbeiten obacz Stümpfern.

Stü'mpern, *vn.* (haben) fuzzerować, partaczyć, partolic; — grzeplić, mizernie grać (na jakim instrumentie).

Stü'mpern, *sn.* -s, obacz Stümperei.

Stümpf, *sm.* -es, *pl.* Stü'mpfe, pieniek *m.* (oderwanego zęba), karcz *m.* (drzewa), kikut *m.* (odciętego człouka), resztko *f.* (świecy); (obraz.) ein Ibel mit — und Stiel auströten wykożenie zło z gruntu.

Stümpf, *I. adi.* 1) tepy, bez ostrza, nieostry; =es Messer tepy nóż; =e Zähne tepe, drętwe, odretwiałe, zciergnięta zęby; =er Wesen drapak; =e Nase nos perkaty; =er Winkel kąt rozwarty, rozwartokąt *m.*; =er Schwanz kusy ogon; 2) (przenośnie:) drętwy, tepy, przytepiiony (n. p. umysł); ein =er Mensch człowiek bez czucia; *II. adv.* tepo, drętwo; — machen przytepić, przytepić, stepić; — werden cierpnąć, drętwieć (o zębach), stepieć, zatepieć; wenn man alt und — wird gdy się zestarzejemy na ciele i umyśle.

Stü'mpfedig, *adi.* tepo-krańcisty.

Stü'mpfen, *sn.* -s, *pl.* —, *dim.* od Stümpf, pieniek *m.*, kikucik *m.*, koniuszek *m.*

Stu'mpfen, *va.* (haben) ob. Abstumpfen.

Stu'mpfende, *sn.* -s, *pl.* -n, tepy koniec.

Stü'mpfuß, *sm.* -es, *pl.* -füße, obacz Klumpfuß.

Stu'mpfheit, *sf.* tepość *f.* (także przenośnie); — der Zähne drętwość *f.* (zębów).

Stu'mpfantig, *adi.* tepo-kańcisty.

Stü'mpfegel, *sm.* -s, *pl.* —, stożek ścięty.

Stu'mpfmachen, *sn.* -s, stepienie *n.*, przytepienie *n.*

Stu'mpfnaße, *sf.* *pl.* -n, nos perkaty.

Stu'mpfnaßig, *adi.* mający nos perkaty.

Stu'mpfschabelig, *adi.* tepodzióbny.

Stü'mpfschwanz, *sm.* -es, *pl.* -schwänze, kusy ogon; kuc *m.*, kurta *f.*, kusy *m.* (nazwa zwierzęcia, n. p. konia mającego kusy ogon).

Stu'mpfchwanzig, *adi.* kusy.

Stu'mpffun, *sm.* -(e)s, Stu'mpffunigkeit, *sf.* tepość umysłowa, przytepienie *n.* zmysłów; głupota *f.*, głupkowatość *f.*

Stu'mpffunnig, *adi.* tepy, przytepiiony na umyśle; głupi, głupkowaty.

Stü'nnden, *sn.* -s, *pl.* —, *dim.* od Stunde, godzinka *f.*

Stu'nde, *sf.* *pl.* -n, 1) godzina *f.*; von — zu — co godziny; vor einer — przed godziną; in, binnen drei =n za trzy godziny; zu jeder — o każdej godzinie, porze, zawsze; zu feiner — nigdy; jede, alle — co godziny; zur — teraz, obecnie, chwilowo; ich habe keine freie — nie mam wolnej chwili; zu gewissen =n w pewnych godzinach; von Stund= an od tej chwili, odtąd; du kommst zu jeder — przychodzisz jak na zwołanie; zu ungelegener — w niestosownym czasie; es ist bis dahin eine — Wegs aż do tego miejsca jest godzina drogi; die =n der Erholung godziny rekreacji, odpoczynku; seine letzte — ist gekommen nadesza ostatnia jego godzina; seine =n sind gezählt jego godziny są policzone, niedługo już żyć będzie; ich warte schon eine geschlagene — czekam już dobrą, całą godzinę; 2) godzina *f.*, lekcja *f.* (godzinę trwająca); =n geben dawać lekcye; =n nehmen brać lekcye; drei =n Italiens die Woche trzy godziny (lekcye) włoskiego języka na tydzień.

Stu'nden, *va.* (haben) eine Zahlung — przydziżyć termin zapłaty, przyczekać zapłaty; diesem Schüler wurde das Schulgeld gestundet wstrzymo uiszczenie opłaty szkolnej temu uczniowi.

Stu'nden, *sn.* -s, Stu'n-dung, *sf.* *pl.* -en, przydłużenie *n.* terminu zapłaty; =dung von vier Monaten gewähren zezwolić na czteromiesięczne przydłużenie ter-

minu; — eines Wechsels prolongacya *f.* weksła; — des Schulgelbes wstrzymanie *n.* uiszczenia opłaty szkolnej.

Stu'ndend, *adi.* przydłużający termin.

Stu'ndengeber, *sm.* =s, *pl.* —, Stu'ndengeberin, *sf.* *pl.* =nen, dający *m.*, dająca *f.* lekeye.

Stu'ndengebet, *sn.* =es, *pl.* =e, modlitwa godzinna; *pl.* =e, godzinki *pl.*

Stu'ndengeld, *sn.* -(e)s, *pl.* =er, lekeye *n.*, zapłata *f.* za lekeye; godzinowe *n.* (kolejn.).

Stu'ndenglas, *sn.* =es, *pl.* =gläser, klepsydra *f.*, zegar piaskowy.

Stu'ndentreis, *sm.* =es, *pl.* =se, kolo *n.* zboczeń (astron.).

Stu'ndentag, *adi.* kilka godzin trwający; *adv.* kilka godzin, godzinami.

Stu'ndenlauf, *sm.* =(e)s, bieg *m.* godzin.

Stu'ndenmaß, *sn.* =es, *pl.* =e, miara godzinowa.

Stu'ndenmesser, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Stundenweiser.

Stu'ndenpass, *sm.* =fes, *pl.* =pässe, dziennik *m.* pociągu, karta biegowa, raport *m.* z jazdy (kolejn.).

Stu'ndenplan, *sm.* -(e)s, *pl.* =pläne, podział *m.*, rozkład *m.* godzin (lekeyi).

Stu'ndenrad, *sn.* =(e)s, *pl.* =räder, kolo *n.*, kółko godzinowe (w zegarze, w zegarku).

Stu'ndenstunde, *sf.* *pl.* =n, słup milowy.

Stu'ndenstunde, *sf.* *pl.* =n, tarcza zegarowa, wskaźnica *f.*

Stu'ndenschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, bicie *n.* godziny; mit dem — sechs z uderzeniem szóstej godziny.

Stu'ndeweise, *adv.* godzinami, co godzina.

Stu'ndenweiser, Stu'ndenzeiger, *sm.* =s, *pl.* —, godzinnik *m.*, wskazówka godzinna.

Stu'ndenzeitel, *sm.* =s, *pl.* —, ceduła *f.*, kartka *f.* godzinowa.

Stu'ndlein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Stunde, godzinka *f.*

Stu'ndlich, *adi.* cogodzinny, co godzina się powtarzający; *adv.* co godzina; — ein Glöckel voll co godzina łyżkę (zażyć); ich erwarte ihn — oczekuję go co chwila.

Stu'ndung, *sf.* *pl.* =en, ob. Stunden.

Stu'ndungsfrist, *sf.* *pl.* =en, termin *m.* przydłużenia, matorium *n.* (prawo).

Stu'pnd, *adi.* zdumiewający; = zum Staunen.

Stu'pfi, (Stu'ps,) *sm.* =es, *pl.* =e, lekkki szturchaniec.

Stu'psen, Stu'psen, *va.* (haben) szturchać lekko; (obraz.) podżegać.

Stu'p'd, *adi.* głupi; = dumm.

Stu'pbität, *sf.* *pl.* =en, głupota *f.*; = Dummheit.

Sturm, *sm.* =(e)s, *pl.* Stürme, 1) wichur *m.*, burza *f.*; zawierucha *f.*; heftiger — nawalnica *f.*, huragan *m.*; (obraz.) burza *f.*, burzliwość *f.*; der — der Leidenschaft burza namiętności; ein — des Weifalls erhob sich zerwała się burza oklasków; — und Drang nazwa rewolucyj literackiej w Niemczech w 2. połowie 18. wieku; 2) szturm *m.*, uderzenie *n.* na miejsce obronne w celu zdobycia go; auf eine Festung — laufen uderzyć na twierdżę, szturm dopuścić do twierdzy; eine Festung im — e nehmen twierdżę szturmem zdobyć; — läuten na gwałt, na trwogę dzwonić; — blasen do szturm, na trwogę (za)beźnić, (za)trąbić.

Stu'рманlauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, zapęd *m.* do szturm.

Stu'rmband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, 1) taśma *f.*, sznurerek *m.*, rzemyk *m.* u kapelusza, chroniący go od uleczenia z wiatrem; 2) krzyżownica *f.*, krzyż św. Jędrzeja (architekt.).

Stu'rmbock, *sm.* =(e)s, *pl.* =böcke, baran *m.*, taran *m.*

Stu'rmbrüde, *sf.* *pl.* =n, most *m.* do szturm.

Stu'rmdach, *sn.* =(e)s, *pl.* =dächer, dach zastaniający od pocisków, szopa wojenna.

Stu'rmfen, *I. va.* (haben) szturmować, szturm przypuszczać, przypuścić, zdobywać, zdobyć gwałtem, szturmem; ein Tor — bramę szturmować, dobijać się do bramy; eine Festung — zdobywać szturmem twierdżę, szturmować twierdżę; Wilder — uiszczyć, burzyć obrazy świętych (historia reformacyi); II. *vn.* (haben) 1) gwałtownie się poruszać, burzyć się; das Meer stürmt morze się burzy, jest wzburzone; es stürmt draußen burza na dworzę; 2) (obraz.) auf jmdn — gwałtownie rzucić się, uderzyć na kogo, atakować kogo; mit Bitten in jmdn — (lepiej: jmdn bestürmen) prosić kogo usilnie, przesładować kogo prośbami; 3) bić na gwałt, na trwogę w dzwony; 4) z hałasem, z wrzawą pedzić dokąd; ins Haus — wpaść, wpaść do domu; aus dem Hause — wypaść z hałasem z domu; ins Leben — rzucić się w prąd życia.

Stu'rmfen, *sn.* =s, 1) Sturm; 2) bicie *n.* na gwałt, na trwogę w dzwony.

Stu'rmend, *adi.* szturmujący; gwałtowny; mit — er Hand przemocą; — e Leidenschaften burzliwe, wzburzone namiętności.

Stu'rmfer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) szturmownik *m.*; 2) (obraz.) gwałtowny napaśnik, pasyonalny *m.*; die — und Dränger nazwa literacka niemieckich poetów rewolucyjnych; 3) ogromny kapelus; = Sturmhut.

Stu'rmesbrausen, Stu'rmesstosen, *sn.* =s, huk *m.*, szum gwałtowny, burzliwy.

Stu'rmfahne, *sf.* *pl.* =n, chorągiew (czerwona) podczas szturm używana.

Stu'rmfisch, *sn.* =fes, *pl.* =fässer, beczka prochowa, piekielna (historia wojenna).

Stu'rmfest, *adi.* wytrzy mały na burzę; niedający

się zdobyć, zająć. (n. p. twierdza).

Sturmfisch, *sm.* = eš, *pl.* = e, delfin *m.*, kosatka *f.* (ryba).

Sturmfut, *sf. pl.* = en, gwałtowny przypływ.

Sturmfurt, *adi.* nienawiedzany burzami.

Sturmglocke, *sf. pl.* = n, dzwon *m.* na gwałt, na twórgę; die — läuten uderzyć, bić we dzwony na gwałt, na twórgę.

Sturmhaahn, *sm.* = (e)š, *pl.* = hähne, kurek *m.* przewiewu (mechanika).

Sturmhaufen, *sm.* = š, *pl.* —, hak do szturmowania, szturmak *m.*

Sturmhaube, *sf. pl.* = n, szyszak *m.*

Sturmhut, *sm.* = (e)š, *pl.* = hüte, 1) obacz Sturmhaube; kapelusze marynarski; 2) tojad *m.*; wächter — bernardyn *m.*, tojad mordownik *m.*, mordercz, omieg *m.*, zły mniszek, czarnobyl *m.*, lisia róża (rośl.).

Sturmigel, *sm.* = š, *pl.* —, obacz Sturmbock.

Stürmisch, *I. adi.* 1) burzliwy, wzburzony, gwałtowny; = eš Wetter burzliwe powietrze; = eš Meer wzburzone morze; = et Regen nawalny deszcz; 2) (obraz.) burzliwy, niepokahowany; = er Weifall burzliwe oklaski; II. *adv.* burzliwie, gwałtownie; etw. — forderu gwałtownie czego żądać.

Sturmkappe, *sf. pl.* = n, czapka *f.* od burzy.

Sturmklar, *adi.* przygotowany na burzę (o okrętach).

Sturmlaufen, *sn.* = š, przypuszczenie *n.* szturmowania, szturm *m.*

Sturmläufer, *sm.* = š, *pl.* —, szturm przypuszczający, szturmownik *m.*; = Stürmer.

Sturmläuten, *sn.* = š, bicie *n.* w dzwony na gwałt, na twórgę.

Sturmeine, *sf. pl.* = n, gruba lina.

Sturmlleiter, *sf. pl.* = n, drabina *f.* do szturmowania.

Sturmlüfte, *sf. pl.* = n, wylot *m.* (w murze).

Sturmmarsch, *sm.* = eš, *pl.* = märſche, marsz szturmowy.

Sturmwöwe, *sf. pl.* = n, rybołówek *m.*, trzonek *m.* (ptak).

Sturm(ē)nacht, *sf. pl.* = nächte, noc burzliwa.

Sturmen, *sm.* = š, *pl.* —, rzemyk *m.* u szyszaka, u kapelusza.

Sturmrühr, *sn.* = eš, *pl.* = e, rurka *f.* przewiewu.

Sturmsäule, *sf. pl.* = n, ob. Wirbelsturm.

Sturmschritt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, krok spieszny, przyspieszony, szybki; im — szybkim krokiem, nadwyzcajuie szybko.

Sturmschwalbe, *sf. pl.* = n, głupysa *f.*, petrelik *m.* (ptak).

Sturmsignal, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, sygnał dany w czasie zbliżania się burzy.

Sturmvogel, *sm.* = š, *pl.* = vögel, obacz Sturmſchwalbe.

Sturmwarnung, *sf. pl.* = en, zapowiedź *f.* burzy (żegl.).

Sturmwetter, *sn.* = š, burza *f.*, zawierucha *f.*

Sturmwind, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, wicher *m.*, wichura *f.*

Sturz, *sm.* = eš, *pl.* Stürze, 1) spadek *m.*, upadek *m.*, spadnienie *n.*; heftiger, derber — gwałtowny upadek; einen bösen — tun upaść niebezpiecznie; gefährlicher, haßbrecherischer — niebezpieczny, karkołomny upadek; Felsen — zwalenie *n.* się, urwanie *n.* się skały; Erd — usunięcie *n.* się ziemi; Wasser — wodospad *m.*, kaskada *f.*; — von Werten upadek *m.* walorów; 2) mur *m.* nad drzwiami, nad oknem; 3) (obraz.) upadek *m.*, zguba *f.*; seinem = e nahe sein być blizkim zguby; 4) kwiat *m.*, rzap *m.* (łow.).

Sturzfeder, *sm.* = š, *pl.* = äder, ugorzysko *n.*, podporówka *f.*

Sturzbad, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäde, potok *m.*

Sturzbad, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäder, kąpiel kroplista, tusz *m.*

Stürzbar, *adi.* mogący upaść, runąć.

Stürzbaum, *sm.* = (e)š, *pl.* = bäume, koziołek *m.*; = Furchelbaum.

Stürzbecher, *sm.* = š, *pl.* —, puchar *m.* z nakrywką; (obraz.) pijaczysko *n.*

Stürzbolzen, *sm.* = š, *pl.* —, sworzec *m.*, trpień *m.*

Stürze, *sf. pl.* = n, pokrywka *f.*, wieczko *n.*

Stürzel, Stürzel, *sm.* = š, *pl.* —, koniec *m.*, koniuszek *m.*; = Stumpf.

Stürzen, *I. va.* (haben) 1) powalić, zwalić, zrzucić (gwałtownie, przemocą); auf den Boden — rzucić na ziemię, powalić o ziemię; ein Glas Bier hinunter — wychylić szklanek piwa; einen Defel über eine Schüssel — przykryć pokrywką miskę; den Acker — ugor przewracać, podorać rolę; das Getreide — przewracać, przerzucać, szulować zboże; einen Karren — przewrócić taczki; jmand inš Wasser — wepchnąć, wtrącić kogo do wody; die Kasse — rewidować, kontrolować, przeziierać kasę; nicht —! nie przewracać! ostrożnie! (przewoźni.); 2) (przenosić) jmand inš Verderben — przyprowadzić kogo o zgubę; jmand inš Elend — wtrącić, wprowadzić, pograżyć kogo w nędzę; jmand inš Armut — przywieść kogo do ubóstwa; jmand vom Thron — zepchnąć, zrzucić kogo z tronu; ein Ministerium, einen Minister — obalić, przyprowadzić do upadku ministerium, ministra; jmand inš Unkosten — narazić kogo na wydatki; die Schule — chodźć poza szkołę; II. *vn.* (sein) upadać, upaść, spaść, runąć; zu Boden — upaść, powalić się, runąć na ziemię; vom Pferde — spaść z konia; mit dem Pferde — runąć wraz z koniem; aus dem Fenster — wypaść z okna; aus dem Zimmer — wypaść z pokoju; inš Zimmer — wpaść do pokoju; über die Straße — biedz przez ulicę,

przebiedz ulicę; jmnđm zu Füßen — rzucić się komu do nóg; das Ministerium ist gestürzt ministeryum padło, runęło; Tränen stürzten ihm aus den Augen łzy polały mu się z oczu; zusammen — runąć, powalić się; III. sich —, *vr.* (haben) rzucić się; sich ins Wasser — rzucić się, wskoczyć do wody; sich aus dem Fenster — rzucić się, wyskoczyć z okna; sich auf den Feind — rzucić się, uderzyć na nieprzyjaciela; sich ins Schwert — rzucić się na miecz; sich in jmnđs Arme — rzucić się w czyje objęcia; sich in Gefahr — wystawić się na niebezpieczeństwo; sich ins Unglück — pogрузić się w nieszczęście.

Stü'rzen, *sn.* =s, spadek *m.*, upadek *m.*; (obraz.) zguba *f.*

Stürzjude, *sf. pl.* =n, bróda *f.* z pierwszej orki, pierwsza orka.

Stürzgeleise, *sn.* =s, *pl.* —, ślepy tor (kolejn.).

Stürzgut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, towar synowy (żegl.).

Stürzkarren, *sm.* =s, *pl.* —, wywroty *pl.* (górn.).

Stürzpflug, *sm.* =(e)s, *pl.* =pflüge, pług *m.* do przewracania ugoru.

Stürzwelle, *sf. pl.* =n, fala gwałtowna.

Stuß, *sm.* =fēs, głupstwo *n.*, nonsens *m.*; = Unsin.

Stute, *sf. pl.* =n, klacz *f.*, kobyła *f.*

Stutenjohlen, Stutenjüllen, *sn.* =s, *pl.* —, klaczka *f.*, kobyłka *f.*, źrebica *f.*

Stutenmilch, *sf.* kobyłe mleko, kumys *m.*

Stutensticht, *sf.* chów klaczy.

Stuterei, *sf. pl.* =en, stadnina *f.*; = Gestüt.

Stuß, *sm.* =eš, *pl.* =r, 1) rzecz kusa; krótka kita; kuc *m.*; 2) krótka strzelba, sztuciec *m.*; 3) auf den — na przedce, natychmiast.

Stühärmel, *sm.* =s, *pl.* —, krótki, kusy rękaw.

Stühalfen, *sm.* =s, *pl.* —,

belka podpierająca, podpora *f.*

Stühbart, *sm.* =(e)s, *pl.* =bärte, bródka *f.* (krótka i przystrzyżona).

Stühbogen, *sm.* =s, *pl.* —, łuk podpierający (budown.).

Stühbüchse, *sf. pl.* =n, sztuciec *m.*

Stühdegen, *sm.* =s, *pl.* —, krótka szpada.

Stühde, *sf. pl.* =n, 1) podpora *f.*; podstawa *f.*; = Unterlage; miecz *m.*, mieczyk *m.*, rososzka *f.*, widlica *f.* (budown.); 2) (obraz.) podpora *f.*, pomoc *f.*; zur — dienen podierać; pomagać; er ist die — seines Alters jest mu podpora w jego starości; — der Hausfrau pomocnica *f.* gospodyni.

Stühen, *I. va.* (haben) 1) przycinać, przyciąć, obcinać, obciąć; einem Hunde den Schwanz — obciąć psu ogon; einem Vogel die Flügel — podciąć ptaku skrzydła; die Haare — obciąć (nieco) włosy; II. *vn.* (haben) zdumiewać się, zmieszać się, zadziwić się; strachać się, zestraszyc się (o koniach); er stuchte zdumiał się.

Stühen, *sn.* =s, przycinanie *n.*, obcinanie *n.*

Stühen, *I. ra.* (haben) 1) podierać, podeprzeć, opierać, oprzeć; eine Mauer — podeprzeć mur; 2) (obraz.) die Familie — wspierać rodzinę; = unterstützen; II. sich —, *vr.* (haben) się auf etw. — opierać się, oprzeć się na czym; sich an etw. — opierać się, oprzeć się o co; sich auf den Ellbogen — podierać się łokciem; (obraz.) sich auf jmnđn, auf etw. — zdawać się, zdać się na kogo, spuszczać się na co.

Stühen, *sn.* =s, podpieranie *n.*; (obraz.) spuszczenie *n.* się na kogo, na co.

Stüh'er, *sm.* =s, *pl.* —, elegancik *m.*, modniś *m.*,

Stüh'erhaft, Stüh'ermäßig, *adi.* fircykowaty.

Stühflügel, *sm.* =s, *pl.* —, krótki fortepian.

Stühflaß, *sn.* =fēs, *pl.* =gläser, kieliszek niski, bez nóżki.

Stüh'ig, *I. adi.* zdumiały, zdziwiony; zmieszany; przestraszony (o kowiach); II. *adv.* — machen zastanawiać, zastanowić, zadziwić, zadziwić; zmieszać; — werden zadziwić się, zastanowić się; zmieszać się.

Stühigkeit, *sf.* zadziwienie *n.*, podziw *m.*; zmieszanie *n.* Stühkopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =köpfe, 1) głowa *f.* z krótko przystrzyżonymi włosami; 2) złotołusk *m.* (ryba).

Stühlauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, krótka, złobiona lufa (u strzelby).

Stühmauer, *sf. pl.* =n, mur podporowy.

Stühnause, *sf. pl.* =n, ob. Stumpfnase.

Stühohr, *sn.* =s, *pl.* =en, ucho obcięte.

Stühohrig, *adi.* mający obcięte uszy.

Stühperle, *sf. pl.* =n, peruka okrągła.

Stühpfeiler, *sm.* =s, *pl.* —, filar *m.*, słup *m.* (podporowy).

Stühpunkt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, punkt *m.* oparcia; punkt podpory, punkt obrotu; (obraz.) podpora *f.*, oparcie *n.*

Stührohr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Stühbüchse.

Stühstübel, *sm.* =s, *pl.* —, krótka szabla.

Stühschwanz, *sm.* =eš, *pl.* =schwänze, kusy, obcięty ogon; kuc *m.* (koń z obciętym ogonem).

Stühuhr, *sf. pl.* =en, zegar stołowy.

Stühwert, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, podpora *f.*

Stu'da, Stu'de, *sf.* talent *m.* mówienia, potoczystość *f.* mowy, obfitość *f.* słów; = Beredsamkeit, Ueberredungskraft; große — haben być krasomównym, bardzo wygadnym.

Subalte'rn, *adi.* podwładny, niższy.

Subalte'rnebeamte(r), *sm.*
=en, *pl.* =en, urzędnik pod-
władny, niższy.

Subalte'rneoffizier, *sm.* -(e)s,
pl. -e, oficer podwładny,
niższego stopnia.

Subdelegatio'n, *sf.* *pl.* =en,
subdelegacja *f.*

Subdelegie'ren, *va.* (haben)
subdelegować, poddelegować.

Subdelegie'rte(r), *sm.* =en,
pl. =en, subdelegowany *m.*,
zastępca *m.* delegowanego.

Subdelegie'rung, *sf.* *pl.* =en,
subdelegacja *f.*

Subdiato'n, *sm.* =s i =en, *pl.*
=e(n), Subdia'tonus, *sm.* —,
pl. =ni, subdyakon *m.*

Subdiafona't, *sn.* -(e)s, *pl.*
=e, subdyakoniat *m.*

Subhaftatio'n, *sf.* *pl.* =en,
sprzedaż *f.* (konieczna, są-
dowa) przez licytację, sub-
bastacja *f.*; = Feilbietung.

Subhaftie'ren, *vn.* (haben)
sprzedawać, sprzedąć przez
licytację; = feilbieten.

Subjekt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e,
1) podmiot *m.* (gramatyka);
2) przedmiot *m.* (jakiego
dzieła, pisma i t. d.); 3) ein
schlechtes — niepoń *m.*

Subjektiv, *adi.* subjek-
tywny, podmiotowy; osobisty;
adv. subiektywnie, podmio-
towo; osobiście.

Subjektivität, *sf.* subiek-
tywność *f.*, podmiotowość *f.*

Sublim, *adi.* wzniosły,
górný, szczytny; = Erhaben.

Sublimat, *sn.* -(e)s, *pl.*
=e, sublimat *m.*, szalenie *m.*
(chemia).

Sublimie'ren, *va.* (haben)
sublimować (chemia).

Sublimie'ring, Sublima-
tio'n, *sf.* *pl.* =en, sublimacja
f., szalenie *n.* (chemia).

Sublimität, *sf.* górnosc *f.*,
wzniosłość *f.*, szczytność *f.*;
= Erhabenheit.

Subluna'tisch, *adi.* pod-
księżycowy.

Submiß, *adi.* pokorny,
uległy; = unterwürfig.

Submissio'n, *sf.* *pl.* =en,
1) uleganie *n.*, uległość *f.*;
= Unterwerfung; pokora *f.*;
= Demut; 2) öffentliche
Arbeiten durch — erhalten

otrzymać publiczne roboty
przez przysądzenie, w drodze
publicznego rozpisania.

Submissio'nśbedingungen,
sf. *pl.* warunki *pl.* ubiegania
się o co.

Submissio'nśofferte, *sf.* *pl.*
=n, oferta licytacyjna.

Submissio'nśvergebung, *sf.*
pl. =en, przysądzenie *n.* w
drodze licytacji.

Subordinatio'n, *sf.* *pl.* =en,
subordynacja *f.*, posłuszeń-
stwo *n.*, karność *f.*

Subordinatio'nświdrig, *adi.*
przeciwny subordynacji, kar-
ności.

Subordinie'ren, *va.* (haben)
poddawać pod co, podpo-
rządkowywać; = unterordnen.

Subsidia'rish, *adi.* subsy-
daryjny, pomocniczy, zastę-
pczy; = Hilfs.

Subsidien, *sf.* *pl.*, Subsi-
diengelder, *sn.* *pl.* pomoc *f.*,
wsparcie pieniężne, zapomoga
f., posiłki pieniężne; =
Hilfsgelder.

Subsiste'nz, *sf.* utrzymanie
n., wyżywienie *n.*; = Er-
haltung.

Subsiste'nzmittel, *sn.* =s,
pl. —, środek *m.* utrzymania,
wyżywienia.

Subsistie'ren, *vn.* (sein)
utrzymywać się, wyżywiać
się.

Subskribent, *sm.* =en, *pl.*
=en, subskrybent *m.*, podpi-
sujący *m.*; zamawiacz *m.*
(*n.* p. dzieła, pisma jakiego).

Subskriptio'n, *sf.* *pl.* =en,
subskrypcja *f.*, podpis *m.*,
podpisanie *n.*; zamówienie *n.*
(*n.* p. dzieła, pisma); eine —
eröffnen rozpisać, rozpocząć
subskrypcję.

Subskriptio'nśanzeige, *sf.*
pl. =n, ogłoszenie *n.* sub-
skrypcyj.

Subskriptio'nśliste, *sf.* *pl.*
=n, lista *f.*, spis *m.* subskry-
bentów.

Subskriptio'nśpreis, *sm.*
=ses, *pl.* =te, cena subskry-
cyjna.

Substantialität, *sf.* sub-
stancyjność *f.*, istotność *f.*,
treściwość *f.*

Substantie'll, *adi.* istotny,
treściwy; pożywny.

Substantiv, *sn.* =(e)s, *pl.*
=e, rzeczownik *m.* (gramatyka);
= Hauptwort.

Substantivie'ren, *va.* (ha-
ben) używać jakiego wyrazu
na sposób rzeczownika.

Substantivisch, *adi.* rze-
czownikowy; *adv.* rzeczow-
nikowo.

Substanz, *sf.* *pl.* =en, 1)
substancja *f.*, materyja *f.*,
istotność *f.*, istota *f.*; 2) treść
f.; 3) dobytek *m.*, miano *n.*,
zapas *m.*

Substituie'ren, *va.* (haben)
substituować; zastępować,
zastąpić; einen Erben — pod-
stawić dziedzica (prawo).

Substitutie'ring, Substitu-
tio'n, *sf.* *pl.* =en, substytucja
f., zastępstwo *n.*; — eines
Erben podstawienie *n.* dzie-
dzica, spadkobiercy (prawo).

Substitut, *sm.* =en, *pl.* =en,
substytut *m.*, zastępca *m.*; =
Vertreter.

Substrat, *sn.* =(e)s, *pl.* =e,
substrat *m.*, podstawa *f.*

Substruktio'n, *sf.* *pl.* =en,
obacz Unterbau.

Subsumie'ren, *va.* (haben)
subsumować; pojmować co
w czem, umieszczać w czem.

Subtange'nte, *sf.* *pl.* =n,
podstyczna *f.* (matematyka).

Subtil, *adi.* subtelny;
wytworny; słaby, wątki;
przenikliwy; *adv.* subtelnie;
wytwornie; słabo, wątkie;
przenikliwe.

Subtilie'ren, *va.* (haben)
subtylizować; w drobnostki
się wdawać, drobnostkowo
brać i rzeczy.

Subtilität, *sf.* *pl.* =en,
subtelność *f.*; wytworność *f.*;
przenikliwość *f.*

Subtrah'nd, *sm.* =en, *pl.*
=en, ujemnik *m.* (arytmetyka).

Subtrahie'ren, *va.* (haben)
odejmować, odjąć, odciągać,
odciągnąć.

Subtrahie'ring, Subtrah-
tio'n, *sf.* *pl.* =en, odejmowa-
nie *n.*, odciąganie *n.*

Subventio'n, *sf.* *pl.* =en,
subwencja *f.*, dopomoga *f.*

wspomózka *f.*; wsparcie *n.*, pomoc *f.*; = Unterstützung.

Subventionie'ren, *va.* (haben) subwencyonować, dopomagać, wspierać; = unterstützen; -te Eisenbahn subwencyonowana kolej.

Subversiv, *adi.* do przewrotu dążący.

Successie'ren i Entziedie'ren, *vn.* (haben) następować; = nachfolgen.

Successio'n i Entzessio'n, *sf. pl.* -en, sukcesya *f.*, następstwo *n.*; = Nachfolge; spadek *m.*, spadkobierstwo *n.*; = Erbschaft.

Successio'n'sfähig i Entzessio'n'sfähig, *adi.* uzdolniony do następstwa, mogący objąć spadek.

Successiv i Entzessiv, *adi.* powolny, kolejny, stopniowy, po sobie następujący; *adv.* powoli, potrosze, zwolna, raz po raz, stopniowo, kolejno.

Successive i Entzessive, *adv.* obacz Successiv.

Successr's i Successr's, *sm.* -ses, *pl.* -se, sukurs *m.*, odsiecz *f.*, pomoc *f.*; = Hilfe.

Successr'le, i Successr'le, *sf. pl.* -n, filia *f.*; kaplica *f.*

Suchbar, *adi.* szukalny.

Suche, *sf.* 1) szukanie *n.*; sich auf die — begeben, auf die — gehen pójść szukać; auf die — schicken wysłać celem szukania; 2) tropienie *n.*; der Hund hat eine gute — pies dobrze tropi (łow.).

Sucheisen, *sn.* -s, *pl.* —, sonda *f.*, ślednik *m.*, zglebnik *m.* (chirurgia).

Suchen, *I. va.* (haben) 1) szukać, poszukiwać; Wohnung — szukać mieszkania; ich habe dich schon überall gesucht szukałem ciebie już wszędzie; etw. wie eine Stecknadel — szukać czego jak szpilki; sucht, so werdet ihr finden szukajcie, a znajdziecie, szukaj, a znajdziesz; wer sucht, der findet kto szuka, najdzie; (obraz.) sein Brot vor den Thüren — prosić o jałmużnę, chodzić po żebrach; Streit, Handel — szukać sporu, zaczepki; nach jmdm,

nach etw. — poszukiwać, szukać kogo, czego; nach dieser Ware wird wenig gesucht o ten towar mało się dopytują, ten towar mało poszukiwany; sich müde — nasażukać się; mit den Augen — szukać oczyma; was hast du hier zu —? co tu masz do roboty?; du hast hier nichts zu — nie masz tu nie do roboty; das Weite — wziąć nogi za pas, uciekać, uciec; bei jmdm Rat, Hilfe — szukać u kogo rady, pomocy, udać się do kogo o radę, o pomoc; 2) starać się, usiłować; = sich bemühen; jmdm kennen zu lernen — starać się poznać kogo; jmdm's Verzeihung — starać się o czyje przebaczenie; sein Glück zu machen — szukać szczęścia; ich suchte es ihm beizubringen usiłowałem mu to wyjaśnić; 3) Verstand hätte ich in ihm nicht gesucht nie spodziwiałem się u niego rozumu, nie byłbym myślał, że jest rozumny; er sucht etw. darin, vor seinen Mitschülern mit den Aufgaben fertig zu sein poklada na tem swą dumę, że przedzej gotów z zadaniami niżli jego współuczniowie; ich weiß nicht, was er darin sucht nie wiem, co w tem upatruje; II. gesucht, *pp. i adi.* szukany, wyszukany; wymuszony, afektowany; = gefürstelt; poszukiwany, dopytywany (o p. towar); chętnie widziany; = gern gesehen.

Suchen, *sn.* -s, szukanie *n.*, poszukiwanie *n.*

Suchende(r), *sm.* -en, *pl.* -en, Suchende, *sf. pl.* -n, szukający *m.*, szukacz *m.*, szukająca *f.*

Sucher, *sm.* -s, *pl.* —, 1) szukacz *m.*, szukający; 2) obacz Sucheisen; 3) obacz Sternsucher i Suchrohr.

Sucherei', *sf. pl.* -en, szukania *f.*

Suchhund, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, wyżeł *m.*

Sucherin, *sf. pl.* -nen, szukająca *f.*

Suchort, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, chodnik poszukiwalny (górn.).

Suchrohr, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, rura *f.* u dalekowiedza.

Suchtollen, *sm.* -s, *pl.* —, sztolina poszukiwalna (górn.).

Sucht, *sf.* 1) choroba *f.*, słabość *f.* (szczególnie w wyrazach złożonych jak: Lung- gen-, Schwind-, Wasser- i t. d.); fallende —, Fall- padaczka *f.*, wielka choroba; 2) osłabienie *n.*, wycieńczenie *n.*; = Entkräftung; 3) epidemia *f.*; = Seuche; 4) namiętna żądza, chęć *f.*, na- kłóg *m.*; — nach Geld żądza, pragnienie pieniędzy; — Verse zu machen szalone upodobanie w pisaniu wierszów; — zu stehlen popeł *m.* do kradzieży, kleptomania *f.*

Suchtig, *adi.* jatrzący się, obolały, ropiejący; wycień- czony długą chroniczną chorobą; 2) (obraz.) w złożonych wyrazach jak: ehr-, hab- żądny sławy, chciwy.

Sud, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, ukrop *m.*; war *m.*; das Wasser ist im -e woda wre, gotuje się.

Sübd, *sm.* -(e)s, 1) południe *n.*; = Süden; 2) wiatr południowy; = Südwind.

Südel, *sm.* -s, *pl.* —, ob. Sudelei.

Südelarbeit, *sf. pl.* -en, 1) partacka robota, partanina *f.*; = Pfuscherei; 2) brud *m.*, brudota *f.*; = Schmutzet; 3) partacka robota, partanina *f.*; 4) bohomasz *m.*, obraz źle malowany.

Südelbuch, *sn.* -(e)s, *pl.* -bücher, obacz Kladder.

Südelei', *sf. pl.* -en, 1) brud *m.*, brudota *f.*; 2) bazgranina *f.*, gryzmoły *pl.*; 3) partacka robota, partanina *f.*; 4) bohomasz *m.*

Südelhaft, Südelig, *I. adi.* 1) plugawy, niechlujny, brudny; 2) źle, niedbale robiony, partaczony; II. *adv.* plugawo, niechlujnie, brudno.

Südelofch, *sm.* -(e)s, *pl.* -köße, 1) kucharz brudny, niechlujny; 2) (obraz.) partacz *m.*, niedbały robotnik.

Südelofcherei', *sf. pl.* -en, 1) niechlujne gotowanie, bru-

dne jady; 2) (obraz.) partanina f.; = Sudelarbeit.

Su'delmaſter, *sm.* =*s*, *pl.* —, malarz niedbały, malarz bohomaszów.

Su'deln, *va.* (haben) 1) parataczyć, partolić; 2) brudno, niechlujnie co robić, gotować; 3) bazgrać, babrać, mazać, gwazdać, bohomazy malować.

Su'den, *sm.* =*s*, południe *n.*, południowa strona nieba; auß dem — z południa; nach — gelegen położony na południe, ku południowi.

Su'derbreite, *sf.* szerokość południowa.

Su'dfrüchte, *sf. pl.* owoce południowe, z południa.

Su'dhütte, *sf. pl.* =*n*, Su'dwert, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, warzelnia f.

Su'dküſte, *sf. pl.* =*n*, porbrzeże południowe.

Su'dland, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*länder*, kraj południowy.

Su'dländer, *sm.* =*s*, *pl.* —, południowiec *m.*

Su'dländerin, *sf. pl.* =*nen*, mieszkanka f. kraju południowego.

Su'dländiſch, *adi.* południowy.

Su'dler, *sm.* =*s*, *pl.* —, bazgracz *m.*, bazgrała *m.*, mazgacz *m.*; gwazdacz *m.*, malarz *m.* bohomaszów.

Su'dlich, *I. adi.* południowy, z południa pochodzący; die =*e* Seite deß Haußeß częściej, strona domu położona ku południowi; *II. adv.* południowo, ku południowi.

Su'doſt, Su'doſten, *sm.* =*s*, wschodniopołudniowa strona, mały wschód.

Su'doſtlich, *adi.* południowoschodni; *adv.* południowoschodnio.

Su'doſtwind, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wiatr południowoschodni.

Su'doſt, *sm.* =*(e)s*, biegun południowy.

Su'dſalz, *sn.* =*e**s*, sól warzelna.

Su'dſecmyrte, *sf. pl.* =*n*, lekczak *m.* (rośl.).

Su'dſeite, *sf.* spust usłony.

Sü'dwärtſ, *adv.* ku południowi, na południe, od południa.

Sü'dweſt, Sü'dweſten, *sm.* =*s*, 1) południowozachodnia strona; 2) wiatr południowozachodni.

Sü'dweſtlich, *adi.* południowozachodni; *adv.* południowozachodnio.

Sü'dweſtwind, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wiatr południowozachodni.

Sü'dwind, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wiatr południowy.

Sü'ffig, *adi.* smaczny, przyjemny (o trunkach); =*er* Wein wino dające się pić z przyjemnością, wino jak oliwa.

Süßſä'nt, (wym.: süßsä), *adi.* zarozumiały; = dünnelhaft.

Süßl', *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, przybranka f. (gramatyka).

Süßraga'n(biſchof), *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sufragan *m.*, zastępca *m.* arcybiskupa.

Süggerie'ren, *va.* (haben) wmówić, poddać.

Süggertio'n, *sf. pl.* =*en*, sugestya f.

Süggertiv, *adi.* sugestywny, wpływ wywierający; *adv.* sugestywnie.

Süggerivragen, *sf. pl.* pytania podchwytne.

Su'hle, *sf. pl.* =*n*, Su'hladje, *sf. pl.* =*n*, Su'hloch, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*löcher*, bagniste miejsce, w którym zwierz w czasie parzenia się lubi się ochładzać (łow.).

Su'hlen, *vn.* i *sich* —, *vr.* (haben) tarzać się, ochładzać się w bagnistym miejscu (o dzikach).

Su'haltar, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*altäre*, ołtarz błagalny.

Su'hnamt, *sn.* =*(e)s*, urząd pojednawczy.

Su'hbar, *adi.* dający się pojednać, przebłagać, naprawić.

Su'hbarkeit, *sf.* przebłagalność f.

Su'hblut, *sn.* =*(e)s*, krew pojednawcza, na przebłaganie wydana.

Su'hbock, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*böcke*, kozieł ofiarny.

Su'hne, *sf.* pojednanie *n.*,

przebłaganie *n.*, odpokutowanie *n.*, pokuta f., skrucha f. Su'hnen, *va.* (haben) 1) odpokutować; 2) pojednać.

Su'hnen, *sn.* =*s*, obacz Sühnung.

Su'hnde(r), *sm.* =*en*, *pl.* =*e*(*n*), pokutnik *m.*

Su'hnende, *sf. pl.* =*n*, pokutnica f.

Su'h(ü)verſuch, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, próba f. pojednania.

Su'hngebet, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, modlitwa pokutnicza.

Su'hngeld, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*er*, jednane *n.*

Su'hnopfer, *sm.* =*s*, *pl.* —, objata f., ofiara pojednania.

Su'hnung, *sf. pl.* =*en*, odpokutowanie *n.*

Su'hnwalfahrt, *sf. pl.* =*en*, Su'hnwalfgang, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*gänge*, pielgrzymka pokutnicza.

Su'ite, (wym.: swite), *sf. pl.* =*n*, 1) świta f., orszak towarzyszący; = Gefolge; 2) — von Gemächern rząd *m.* komnat; 3) suita f. (muzyka). Su'jet, (wym.: süße), *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, przedmiot *m.*; = Gegenſtand.

Sulfa't, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, siarkan *m.* (chemia).

Sulfi'd, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, siarczek *m.* (chemia).

Su'ttan, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sultan *m.*

Sultana't, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sultaństwo *n.*; godność f. sultana.

Su'ttauſeige, *sf. pl.* =*n*, figa sultańska (gatunek szlachetny fig).

Su'ttanin, *sf. pl.* =*nen*, sultanka f.

Sultani'ne, *sf. pl.* =*n*, 1) sultania f. (moneta); 2) także: Su'ttauroſine, *sf. pl.* =*n*, damascen(k)a f., damaszka f. (bot.).

Su'ttauswürde, *sf.* godność f. sultana.

Su'tze, Sü'tze, *sf. pl.* =*n*, galareta f. (z mięsa).

Su'tzleiſch, *sn.* =*e**s*, mięso solone lub w occie maczane.

Su'maſh, *sm.* =*s*, sumak *m.*, jeleni róg (rośl.).

Summa, *sf. pl.* = men, ob. Summe; — Summarum koniec końcem.

Summarisch, *adi.* sumaryczny, skrócony; =es Ver-fahren postępowanie sumaryczne (prawo); *adv.* sumarycznie.

Summarium, *sn.* =s, *pl.* -rien, spis *m.*

Sümmchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Summe, sumka *f.*; ein hübsches — piękna sumka.

Summe, *sf. pl.* =n, suma *f.*; die — zięhen zliczyć; wieviel beträgt die —? ile suma wynosi? eine — von 10 Kronen bilden wynosić razem 10 koron; die ganze — cała kwota, całość *f.*; ogół *m.*; rüdfänbige — suma zaległa, zalegająca; fehlende — niedobór *m.*; er wettet schwere -n zakłada się o wysokie sumy; eine — zęichnen zobowiązać się do uiszczenia pewnej sumy.

Sümmen, Sümmen, 1) *va.* (haben) śpiewać, pośpiewywać półgłosem; 2) *vn.* (haben) brzęczeć, mruzczeć, bączeć (o owadach); es summi mir in dem linken Ohre szumi mi w lewym uchu.

Sümmen, *sn.* =s, 1) śpiewanie *n.* półgłosem; 2) bączenie *n.*, brzęczenie *n.*, mruczenie *n.* (owadów); — in den Ohren szum *m.* w uszach.

Summierēn, I. *va.* (haben) sumować, liczyć, zliczać, zliczyć; II. sich —, *vr.* (haben) wynosić, tworzyć całość.

Summierēn, *sn.* =s, Summierēng, *sf. pl.* =en, sumowanie *n.*, zliczanie *n.*

Sumpf, *sm.* =(e)s, *pl.* Sümpfe, bagno *n.*, bagnisko *n.*, błoto *n.*; im =e wachsen, lebend błotny; einen — austrocknen osuszyć bagno; in einen — verwandeln zabagnić; im =e fteden bleiben, in einen — geraten ugrzęznąć w błocie, wleźć w błoto (także przenośnie).

Sümpfebeere, *sf. pl.* =n, żurawina *f.*, bagienka *f.*

Sümpfbewohnend, *adi.* żyjący w bagniskach, błotny.

Sümpfbüsch, *sf. pl.* =n, błotnica *f.*, błotniczka *f.*, świbka *f.*, trawa żabia.

Sümpfboden, *sm.* =s, *pl.* —, grunt bagnisty, mokrzydło *n.*

Sümpfdistel, *sf. pl.* =n, łoczyga błotna (rośl.).

Sümpfeinblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, dziewięciornik błotny, bluszczoperz *m.* (rośl.).

Sümpfeisenstein, *sm.*, Sümpfeisen, *sn.* =es, *pl.* =e, ruda bagnista.

Sümpfsieber, *sn.* =s, malaria *f.*

Sümpfsüßblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, żabia noga (rośl.).

Sümpfgaß, *sn.* =es, *pl.* =e, wyziewy *pl.* bagien.

Sümpfgend, *sf. pl.* =en, mokradła *f.*, mokradła *f.*, mokradlina *f.*

Sümpfgraß, *sn.* =es, *pl.* =gräser, wizar *m.*, bagienko *n.*

Sümpfgrund, *sm.* =(e)s, *pl.* =gründe, obacz Sumpfboden.

Sümpfschilbeere, *sf. pl.* =n, pijanica *f.*, łochynia *f.*, łochacz *m.*, szalotka *f.* (rośl.).

Sümpfbühner, *sn.* *pl.* ptaki na błotach żyjące.

Sümpfsicht, Sümpfig, *adi.* bagnisty, błotny, błotnisty, grzaski; =er Wald gluchy las.

Sümpfkieser, *sf. pl.* =n, jodła *f.*; świerk *m.* (drzewo).

Sümpfler, *sm.* =s, obacz Biberklee.

Sümpfraut, *sn.* =(e)s, grzęźnica *f.*, kłosiennica wodna, wstawacz *m.* (rośl.).

Sümpflache, *sf. pl.* =n, bagnisko *n.*

Sümpfland, *sn.* =(e)s, *pl.* =länder, kraj *m.*, grunt *m.* bagnisty.

Sümpflerche, *sf. pl.* =n, gatunek skowronka.

Sümpfluch, *sn.* =(e)s, *pl.* =löcher, obacz Sumpflache.

Sümpflust, *sf. 1)* —, *pl.* =lüfte, powietrze wyziewami bagien zatrute; 2) węglowódor *m.* (chemia).

Sümpfmeise, *sf. pl.* =n, sikora uboga (ptak).

Sümpfmoor, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Moor.

Sümpfofen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec czepakowy.

Sümpfort, *sm.* =es, *pl.* =e, miejsce bagniste, błotniste.

Sümpfter, *sf. pl.* =n, obacz Netz.

Sümpfpflanze, *sf. pl.* =n, błotna roślina.

Sümpfolei, *sm.* =s, *pl.* =e, czyszciec błotny (rośl.).

Sümpfpfort, *sm.* =es, *pl.* =e, świnię bagno, rozmaryn polny (rośl.).

Sümpfraute, *sf. pl.* =n, rzeżucha polna (rośl.).

Sümpffahnen, *sn.* =s, skrzyż błotny (rośl.).

Sümpfschnabel, *sm.* =s, *pl.* =schnäbel, bodziszek błotny (rośl.).

Sümpfschnecke, *sf. pl.* =n, nalegotka *f.*, żyworodek *m.*, bagniak *m.* (miekkzak).

Sümpfschneppē, *sf. pl.* =n, bekas *m.* (ptak).

Sümpfschwertlilie, *sf. pl.* =n, kosaciec błotny, żółty (rośl.).

Sümpfschilchē, *sn.* =s, *pl.* —, przylaszczka *f.*, fiołek błotny.

Sümpfvogel, *sm.* =s, *pl.* =vögel, ptak błotny, brodzacy.

Sümpfwasser, *sn.* =s, woda błotna.

Sümpfweidenröschen, *sn.* =s, *pl.* —, wierzbówka błotna (rośl.).

Sümpfweiche, *sf. pl.* =n, sokół błotnik *m.* (ptak).

Sümpfwiese, *sf. pl.* =n, łąka błotnista.

Sümpfwurz, *sf. pl.* =en, najśńormige — dwulistnik *m.*, ptasie gniazdo, gnieźnik *m.*, gniazdosz *m.* (rośl.).

Sümmen, *va.* (haben) obacz Summen.

Sümd, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, cieśnina morska.

Sünde, *sf. pl.* =n, grzech *m.*; wina *f.*; zło *n.*; = das Böse; (erläßliche) — grzech powszedni; eine schwere, nicht erläßliche —, eine unfühnbare, unverzeihliche — grzech ciężki, nie do odpuszczenia;

eine himmelſchreiende — grzech do nieba o pomstę wołająca; eine — begehren grzech popełnić; seine -n bekennen, beichten z grzechów się spowiadać; die Wahrheit (zu sagen) ist seine — co prawda, to nie grzech; etw. für eine — halten uważać co za grzech; fleischliche — grzech nieczysty; sich einer — schuldig machen grzechu się dopuścić; wissenschaftliche — grzech z wiadomością popełniony; die -n vergeben odpuszczając grzechy; häßlich wie die — brzydki jak siedm grzechów, jak śmiertelny grzech; es ist eine — und Sünde to grzech i wstyd.

Sii'ndenbahn, *sf.* droga f. grzechów.

Sii'ndenbekenntniß, *sn.* -fjes, *pl.* =ffe, wyznanie n. grzechów.

Sii'ndenbock, *sm.* =(e)s, *pl.* -böcke, kozieł ofiarny, (także obraz.) grzesznik pokutujący za wszystkich.

Sii'ndenbüßer, *sm.* =s, *pl.* —, pokutujący m. za grzechy, pokutnik m.

Sii'ndenerlaß, *sm.* -fjes, *pl.* =löffe, odpuszczenie n. grzechów.

Sii'ndenfall, *sm.* =(e)s, *pl.* -fälle, upadek m. pierwszych rodziców, przestępstwo n. Adama.

Sii'ndengeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pieniądz grzechami nabyty.

Sii'ndenhaus, *sn.* =jes, *pl.* =häuser, dom będący przytułkiem grzechów.

Sii'ndenhöhle, *sf.* *pl.* =n, jaskinia f. grzechu.

Sii'ndenkecht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, niewolnik m. grzechu.

Sii'ndenlast, *sf.* ciężar m., brzemię n. grzechów.

Sii'ndenleben, *sn.* =s, grzeszne życie.

Sii'ndenlohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =löhne, nagroda f. za grzechy.

Sii'ndenlos, *adi.* nie mający grzechów, niewinny; *adv.* bez grzechu.

Sii'ndenlosigkeit, *sf.* bezgrzeszność f.

Sii'ndelust, *sf.* chętką f. do grzechów.

Sii'ndenmaß, *sn.* =es, miara f., ilość f. grzechów.

Sii'ndempfund, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, kałuża f. grzechów.

Sii'nderegister, *sn.* =s, *pl.* —, rejestr m., spis m. grzechów.

Sii'ndenschuld, *sf.* wina grzech stanowiąca.

Sii'ndentilger, *sm.* =s, *pl.* —, gładzielec m. grzechów.

Sii'ndentilgung, *sf.* *pl.* =en, gładzenie n. grzechów.

Sii'ndenvergebung, *sf.* *pl.* =en, odpuszczenie n. grzechów.

Sii'ndenvoll, *adi.* pełen grzechów.

Sii'ndenweg, *sm.* =(e)s, droga f. grzechu; den — wandeln prowadzić grzesznie życie.

Sii'ndenwelt, *sf.* grzeszny świat.

Sii'nder, *sm.* =s, *pl.* —, grzesznik m.; ein verstockter, unbüßfertiger — zatwardziały grzesznik; ein alter — stary grzesznik; die — befehlen nawracać grzeszników; ein armer — delinkwent m., skazaniec m.

Sii'ndergeschlecht, *sn.* -(e)s, *pl.* =er, ród grzeszny.

Sii'ndergesicht, *sn.* -(e)s, *pl.* =er, Sii'ndermiene, *sf.* *pl.* =n, twarz f. grzesznika.

Sii'nderhemd, *sn.* =es, *pl.* =en, koszula f. skazańca, koszula delinkwenta.

Sii'nderin, *sf.* *pl.* =nen, grzesznica f., grzeszniczka f.

Sii'ndstut i Sii'ntstut, *sf.* *pl.* =en, potop m.

Sii'ndstutlich, *adi.* potopowy.

Sii'ndhaft, Sii'ndig, *adi.* grzeszny; *adv.* grzesznie.

Sii'ndhaftigkeit, Sii'ndigkeit, *sf.* grzeszność f.; der — unterworfen grzeszny.

Sii'ndigen, *vn.* (haben) grzeszyć; gegen Gott, gegen seinen Nächsten, gegen sich selbst — grzeszyć przeciw Bogu, bliźniemu, przeciw samemu sobie; womit jmd gesundigt hat, damit wird er büßen — czem kto grzeszy, tem poku-

tować będzie; gegen den Anstand, gegen die Sprachregel — grzeszyć przeciw przyzwyczajności, przeciw regule językowej.

Sii'ndigen, *sn.* =s, grzeszenie n.

Sii'ndiger, *sm.* =s, *pl.* —, Sii'ndigerin, *sf.* *pl.* =nen, grzesznik m., grzesznica f.

Sii'ndlich, *adi.* występny, bezbożny, grzeszliwy, grzeszny.

Sii'ndlichkeit, grzeszliwość f., grzeszność f.

Sii'ndlosigkeit, *sf.* obacz Sii'ndenlosigkeit.

Sii'ndopfer, *sn.* =s, *pl.* —, ofiara przebłągalna.

Sii'ndpöll, *sm.* =(e)s, *pl.* =jölle, cło n. za przeprawę przez Zond.

Sii'perlein, *adi.* najprzedniejszy, najlepszego gatunku, najwytworniejszy.

Superintend'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, superintendent m.

Superintendentu'r, *sf.* superintendentura f.

Sup'e'rior, *adi.* wyższy.

Sup'e'rior, *sm.* =s, *pl.* =o'ten, superyor m., rektor m., przełożony m., przeor m.

Superiora't, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, superyorat m., rektorat m., przeorostwo n.

Superio'riu, *sf.* *pl.* =nen, przełożona f., przeorysza f.

Superiorität, *sf.* wyższość f.

Su'perfargo, *sn.* =(s), *pl.* =s, przeładowanie n. (żegluga).

Su'perflug, *adi.* przemądry; zarozumiały.

Su'perfluge(r), *sm.* =en, *pl.* =en, przemędryk m.; zarozumialec m.

Su'perflugheit, *sf.* przemądrość f.; zarozumiałość f.

Superlati'v, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, najwyższy stopień (gram.).

Superlati'visj, *adi.* (użyty, wyrażony) w najwyższym stopniu.

Su'pernaturalisimuß, *sm.* —, nadprzyrodzoność f.

Su'pernaturalistisj, *adi.* supernaturalistyczny, nadprzyrodzony.

Supernumera'r, *adi.* nadliczbowy, nadetatowy (n. p. urzędnik).

Su'peroryd, *sn.* -(e)š, *pl.* -, nadtlenek *m.* (chemia).

Su'pperestion, *sf.* *pl.* =en, ostatnia rewizya, ostatnie przejrzanie.

Supi'num, *sn.* =(š), *pl.* =na, sypium *n.* (gram).

Sü'ppchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Suppe rosółek *m.*, zupka *f.*, poleweczka *f.*; 2) jmdm ein — kochen (dosłownie:) gotować komu zupkę, gubić kogo, szkodzić komu.

Su'ppe, *sf.* *pl.* :n, 1) rosół *m.*, polewka *f.*; (falsche —) zupa *f.*; jmdm auf einen Teller albo Löffel — einladen zaprosić kogo na łyżkę rosółu, na sztuczkę mięsa, na obiadek; er hat etw. in die — zu brocken ma z czego żyć; die — bei jmdm verschütten wypaść u kogo z łaski; da habe ich mir eine schöne — eingebrockt a tom sobie nawarzył piwa; jmdm die — versalzen zepsuć komu zabawę, przyjemność; hast du dir die — eingebrockt, magst du sie auch auseressen pij piwo, jakiegoś sam nawarzy; jmdm in die — bringen wprowadzić kogo w kłopot; 2) rote — posoka *f.*, krew *f.*; = Blut.

Su'ppenastalt, *sf.* *pl.* =en, kuchnia ludowa.

Su'ppenesser, *sm.* =š, *pl.* —, Su'ppenesserin, *sf.* *pl.* =nen, obacz Suppenfreund, =m.

Su'ppenfleisch, *sn.* =es, mięso rosółowe.

Su'ppenfreund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Su'ppenfreundin, *sf.* *pl.* =nen, lubiący, lubiąca jeść rosół.

Su'ppenstübe, Su'ppenfap-
par, *sm.* obacz Suppen-
freund.

Su'ppentelle, *sf.* *pl.* =n, duża łyżka.

Su'ppenfrau, *sn.* =(e)š, *pl.* =-fräuter, włoszczyzna *f.*, jarzyna *pl.* do rosółu,

Su'ppenlöffel, *sm.* =š, *pl.* —, łyżka wazowa, rosółowa.

Su'ppenmarke, *sf.* *pl.* =n, znaczek *m.*, przekaz *m.* na porcję rosółu (w kuchni ludowej).

Su'ppennapf, *sm.* =(e)š, *pl.* =töpfe, czarka *f.* do zupy, na zupę.

Su'ppenschüssel, *sf.* *pl.* =n, waza *f.*

Su'ppenteller, *sm.* =š, *pl.* —, talerz *m.* na zupę.

Su'ppenterrine, *sf.* obacz Suppenshüssel.

Su'ppentopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =töpfe, garczek *m.* na zupę.

Su'ppicht, Su'ppicht, *adi.* rzadki jak polewka; soczysty.

Suppleme'nt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, uzupełnienie *n.*, dodatek *m.*

Suppleme'ntband, *sm.* =(e)š, *pl.* =bände, tom uzupełniający, dodatkowy.

Suppleme'ntwinkel, *sm.* =š, *pl.* =n, kąt uzupełniający (geometrya).

Supple'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, zastępca *m.*; Lehr— zastępca nauczyciela.

Supple'ntengehalt, *sm.* =es, *pl.* =e płaca *f.* zastępcy (nauczyciela).

Supplie'ren, *va.* (haben) uzupełniać, dopełniać; wy-
ręczać.

Suppli'rt, *sf.* *pl.* =en, prośba *f.*, podanie *n.*, suplika *f.*; = Bittgesuch.

Supplika'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, Supplika'ntin, *sf.* *pl.* =nen, proszący *m.*, prosząca *f.*

Supplizie'ren, *va.* (haben) suplikować, błagać, prosić, podać prośbę.

Supponie'ren, *va.* (haben) przypuszczać, domyślać się; = annehmen.

Suppo'rt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e i =š, ponośnik towarzyski, wózek towarzyski.

Suppositio'n, *sf.* *pl.* =en, przypuszczenie *n.*, domysł *m.*; = Annahme.

Suprema't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e; Suprematie', *sf.* *pl.* =n, supremacya *f.*, wyższość *f.*, przewaga *f.*

Suprema'tkirche, *sf.* ko-
ściół anglikański.

Su're, *sf.* *pl.* =n, sura *f.*, rozdział *m.* koranu.

Su'rren, *vn.* (haben) brzę-
czeć, bączeć (o owadach).

Su'rren, *sn.* =š, bączenie *n.*, brzęczenie *n.* (owadów).

Suroga't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, surogat *m.*, środek zastępczy, dopełniający, zaradczy.

Suspensie'ren, *va.* (haben) suspensować, usunąć, złożyć, odstawić, oddalić (czasowo) z urzędu, zawiesić w urzędzie.

Suspensie'rrung, Su'spen-
sio'n, *sf.* *pl.* =en, suspensja *f.*, suspensya *f.*, usunięcie *n.*, złożenie *n.*, odwołanie *n.*, odalenie *n.*, zawieszenie *n.* (w urzędzie).

Suspensio'rium, *sn.* =(š), *pl.* =rien, suspensoryum *n.*, pod-
wiezywacz *m.*, strzymywacz *m.*, ucepcze przepuklinowy.

Süß, *I. adi.* słodki; =er
Duft, =er Geschmack słodki
zapach, smak; miły zapach;
=e Speise słodka legumina;
widerlich —, zu — zbyt słodki,
drójką; ein =es Rind
słodkie, kochane, miłuchne
dziecko; =e Worte słodkie
słowa; — machen słodzić,
osładzać, osłodzić; zu —
machen przesłodzić; — wer-
den osłodnąć, wysłodnąć,
osłodnieć; den Tee — machen
osłodzić herbatę; II. *adv.*
słodko; (przenośnie:) miło;
— schmecken mieć słodki smak;
— machen słodzić, osładzać,
osłodzić; zu — machen prze-
słodzić; — werden osłodnąć,
wysłodnąć, osłodnieć; den
Tee — machen osłodzić her-
batę; II. *adv.* słodko; (prze-
nośnie:) miło; — schmecken
mieć słodki smak.

Süßapfel, *sm.* =š, *pl.* =
äpfel, miodówka *f.*

Süßbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =
bäume, słodziec *m.* (bot.).

Süßbrot, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
chleb pszański; maca *f.*

Süßkei', *sf.* słodkość *f.*,
słodycz *f.*

Süßkelei', *sf.* *pl.* =en, zby-
tnia słodkość, słodycz *f.*

Süßeln, *vn.* (haben) nudnie słodko smakować, tracić słodyczą; (przenośnie:) być zbyty słodkim.

Süßeln, *va.* (haben) słodzić, osładzać.

Süßerde, *sf.* glucyna *f.*, tlenek *m.* glucyny.

Süßgras, *sn.* =*ses*, *pl.* -gräser, manna *f.* (rośl.).

Süßholz, *sn.* =*es*, słodzien *m.*; — raseln prawie pamiom komplementy.]

Süßholzraspfer, *sm.* =*s*, *pl.* —, słodki panicz, gładydz *m.*

Süßigkeit, *sf.* *pl.* =*en*, 1) słodkość *f.*, słodycz *f.*; 2) (obraz.) przyjemność *f.*

Süßirsche, *sf.* *pl.* =*n*, słodka czereśnia.

Süßlich, *adi.* słodkawy; *adv.* słodkawo; — werden nastośnie.

Süßlichkeit, *sf.* *pl.* =*n*, słodkawość *f.*

Süßling, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*2*, 1) bedka słodkawa (rośl.); 2) (obraz.) kochanie *n.*, serduszko *n.*; 3) obacz Süßholzraspfer.

Süßmahl, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*m*äuler, i *dim.* Süßmählchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, łakotniś *m.*

Süßsauer, *adi.* kwaśno-słodkawy.

Süßwasser, *sn.* =*s*, *pl.* =*w*ässer, słodka woda, woda studzienna, rzeczna, stawowa.

Süßwasserfisch, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, ryba rzeczna, stawowa.

Süßwasserfischdröte, *sf.* *pl.* =*n*, wodozółw *m.*

Süßer'n, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, suceren *m.*, najwyższy władca, protektor *m.*

Süßer'nität, *sf.* sucerenstwo *n.*, najwyższa władza, protektorat *m.*

Sübarit, *sm.* =*en*, *pl.* =*n*, sybaryta *m.*, rozkosznik *m.*, rozpustnik *m.*

Sübarität, *adi.* sybarycki, rozkoszny, rozpustny.

Syenit, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, syenit *m.* (minerał).

Sylomore, *sf.* *pl.* =*n*, sykomor *m.*, pionna figa (bot.).

Sylphant, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, sykofant *m.*, donosiciel *m.*, obtudnik *m.*

Sylbe, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Silte.

Syllaba'r, Syllaba'rium, *sn.* =*s*, *pl.* =*rien*, książka *f.* do zgłoskowania.

Syllabierbuch, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*b*ücher, obacz Syllabar.

Syllabieren, *va.* (haben) zgłoskować, składać zgłoski.

Syllabieren, *sn.* =*s*, Syllabierung, *sf.* *pl.* =*en*, zgłoskowanie *n.*

Syllabisch, *adi.* zgłoskowy.

Syllabus, *sm.* —, *pl.* =*bi* i —, syllabus *m.*, spis *m.* (prawo kościelne).

Syllogismus, *sm.* —, *pl.* =*men*, syllogizm *m.* (logika); =*es*luß.

Syllogistisch, *adi.* syllogistyczny, syllogizmowy.

Sylphe, *sm.* i *sf.* =*n*, *pl.* =*n*, sylf *m.*, sylfida *f.* (duch powietrzny).

Sylphenhaft, *adi.* sylficzny.

Sylphide, *sf.* *pl.* =*n*, zobacz Sylphe *sf.*

Sylvesterabend i Silvesterabend, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, wieczór sylwestrowy, wilia *f.* nowego roku.

Sylvesterfeier i Silvesterfeier, *sf.* *pl.* =*n*, uczta *f.* na wilię nowego roku.

Sylvesterpunsch i Silvesterpunsch, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, poncz pity w wilię nowego roku.

Symbol, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, symbol *m.*, godło *n.*, znamie *n.*, znak *m.*, oznaka *f.*, wyobrażenie porównawcze, przenośne.

Symbolik, *sf.* *pl.* =*en*, symbolika *f.*, tłumaczenie *n.* symbolów.

Symboliker, *sm.* =*s*, *pl.* —, symbolista *m.*, używający *m.* symbolów.

Symbolisch, *adi.* symboliczny, obrazowy, przenośny, porównawczy; *adv.* =*darstellen* symbolizować, używać, kontrastować, obrazować coś porównawczego, przenośnego.

Symbolisieren, *va.* (haben) obacz pod Symbolisch *adv.*

Symbolisieren, *sn.* =*s*, Symbolisierung, *sf.* *pl.* =*en*, symbolizowanie *n.*

Symbolium, *sm.* =*s*, *pl.* =*li*, wyznanie *n.* wiary; =*Glaubensbekenntnis*.

Symmetric, *sf.* *pl.* =*n*, symetria *f.*, pomierność *f.*, umiar *m.*, zgodność *f.* rozmiarów.

Symmetrisch, *adi.* symetryczny, pomierny, zachowujący dobrą całość; *adv.* symetrycznie.

Sympathetisch, *adi.* sympatyczny, tajemniczo działający; *adv.* sympatycznie.

Sympathie, *sf.* *pl.* =*n*, 1) sympatia *f.*, spółczenie *n.*, sprzyjanie *n.*, pociąg *m.*, skłonność do kogo; für jmdm — haben, sięten czuć ku komu sympatyę, sympatyzować z kim, sprzyjać komu; 2) środek tajemniczy (medycyna).

Sympathisch, *adi.* 1) sympatyczny, przyjemny, pociągający; jmdm — sein być komu sympatycznym; 2) tajemniczo działający (środek); 3) =*er* Nerv nerw sympatyczny, współzulu (anat.).

Sympathisieren, *vn.* (haben) sympatyzować; mit jmdm — sympatyzować z kim; sprzyjać komu.

Symphonie, *sf.* *pl.* =*n*, symfonia *f.*

Symphonisch, *adi.* symfoniczny.

Sympotium, *sn.* =*s*, *pl.* =*ien*, uczta *f.*

Symptom, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, symptom(at) *m.*, znak *m.*, oznaka *f.*, objaw *m.* (w szczególności: choroby).

Symptomatisch, *adi.* symptomatyczny, znamieny.

Synagoge, *sf.* *pl.* =*n*, synagoga *f.*, bożnica *f.*

Synalophe, *sf.* *pl.* =*n*, ściąganie *n.* (gramatyka).

Synaresis, *sf.* *pl.* =*esen*, kontrakcja *f.*, ściąganie *m.* (gramat.).

Synarthrosis, *sf.* *pl.* =*sen*, nieruchome połączenie kości (anat.).

Synchroni'smus, *sm.* —, *pl.* =men, synchronizm *m.*, współczesność *f.*

Synchroni'tišč, *adi.* synchronistyczny, współczesny; *adv.* synchronistycznie, współcześnie.

Syndika't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, syndyk *m.*, syndykostwo *n.*, urząd *m.* syndyka.

Sy'ndiktš, *sm.* —, *pl.* =dici i =difen, syndyk *m.*

Syne'drium, *sn.* =š, synedrium *m.*, rada żydowska w Jerozolimie.

Syne'doche, *sf.* *pl.* =n, synekdocha *f.* (figura retoryczna).

Syngene'cie, **Syngene'ciš**, *sf.* współczesne powstawanie.

Sy'nkope, *sf.* *pl.* =n, 1) synkopa *f.*, wyrzucenie litery lub zgłoszka ze środka wyrażenia; 2) synkopa *f.* (muzyka); 3) omdlenie *m.* (medycyna).

Synfreti'smus, *sm.* —, *pl.* =men, synkretyzm *m.*, pogodzenie *n.*, zbliżenie *n.* różnych wyznań.

Synoda'l i Synodia'l-, *adi.* synodalny, soborowy.

Synoda'le(r), *sm.* =en, *pl.* =en, członek *m.* synodu, soboru.

Syno'de, *sf.* *pl.* =n, synoś *m.*, sobór *m.*

Syno'dišč, *adi.* synodalny, soborowy; *adv.* synodalnie.

Synony'm, *adi.* synonimi-

czny, blizkoznaczny, równoznaczny, jednoznaczny; *adv.* synonimicznie, blizkoznacznie, równoznacznie.

Synony'm, *sn.* =(e)š, *pl.* =e(n), synonim *m.*, równoznacznik *m.*

Synonymie', *sf.* *pl.* =n, równoznaczność *f.*, blizkoznaczność *f.*

Synonymišč, *adi.* obacz Synonym.

Syno'pjiš, *sf.* *pl.* =fen, przedstawienie przeglądowe, poglądowe rzeczy, rzut *m.* oka na co.

Syno'ptišč, *adi.* synoptyczny, przedstawiający wiele rzeczy w skróceniu, poglądowe.

Synta'tišč, *adi.* składni dotyczący, syntaktyczny (gramatyka).

Sy'ntag, *sf.* *pl.* =en, składnia *f.* (gramat.).

Synthe'se, **Synthe'fiš**, *sf.* *pl.* =fen, synteza *f.*, zestawienie *n.*, łączenie *n.*, połączenie *n.*

Synthe'tišč, *adi.* syntetyczny, zbiorowy; *adv.* syntetycznie, zbiorowo.

Sy'philiš, *sf.* syfilis *f.*, kila *f.* przymiot *m.*

Syphili'tišč, *adi.* syfilityczny, weneryczny.

Syri'ng'e, *sf.* *pl.* =n, syryng *f.*, sikawka *f.*, strzykawka *f.*

Sy'rup, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, syrop *m.*, cukrowiec *m.*, miodowiec *m.*, ulepek *m.*, sok owocowy.

Syšte'm, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, system *m.*, układ *m.*, rozkład *m.*, całość *m.*, porządek *m.*, uporządkowanie *n.*, zestawienie *n.*; sposób *m.*, tryb *m.*; etw. in ein — brin-gen ułożyć co w system, uporządkować co.

Syste'ma'tič, *sf.* *pl.* =en, systematyka *f.*, umiejętność *f.* tworzenia systematów.

Syste'ma'tičer, *sm.* =š, *pl.* —, systematyk *m.*, człowiek układający wszystko w pewien porządek.

Syste'ma'tišč, *adi.* systematyczny, uporządkowany, ułożony podług pewnego porządku, sposobu; *adv.* systematycznie, w pewnym porządku.

Syste'matije'ren, *va.* (haben) systematyzować, układać w pewnym porządku.

Syste'matije'ren, *sn.* =š, **Syste'matije'ring**, *sf.* *pl.* =en, systematyzowanie *n.*, układanie *n.* w pewnym porządku.

Syste'matije'rer, *sm.* =š, *pl.* —, systematyk drobnostkowy.

Sy'stole, *sf.* kontakcja *f.* muszkułów sercowych (fizjol.).

Eže'ne, *sf.* *pl.* =n, obacz Scene.

Z.

Z, *t, n.* indecl. dwudziesta głoska, szesnasta spółgłoska abecadła niemieckiego; in Form eines Z w kształcie T; skrócenia: *t* zamiast *Donne tonna*; *Z. F.* zamiast *Taschenformat* format kieszonekowy; *T-förmig* mający kształt T, w kształcie T.

Zaa'ten, *vn.* (haben) cedić słowa.

Zabagie', (wym.: —ži), *sf.* *pl.* =n, tytuń *m.*, tytuń *m.*, tytuń *m.*, tytuń *m.* (miejsce, w którym się schodzą na palenie tytoniu), szynkownia *f.*, szynk *m.*, knajpa *f.*

Zaba'f i Za'bat, *sm.* =(e)š,

pl. =e, tabaka *f.*; = Schnupf-tabak; tytoń *m.*, tytoń *m.*; = Rauchtak; — in Blättern, in Holfen tytoń w liściach, w krążkach, skretkach; — schnupfen tabakę zażywać; — rauchen tytoń palić; — kauen gryźć, żuć tytoń; (obraz.) das ist starker (częściej: Tobak) tego trochę nadto.

Za'bakfarbe, *sf.* kolor *m.* tytoniu.

Za'bakfarbig, *adi.* tabaczkowy.

Za'bakfauer, *sm.* =š, *pl.* —, gryzący *m.*, żujący tytoń.

Za'bakrauchen, *sn.* =š, palenie *n.* tytoniu.

Za'bakraucher, *sm.* =š, *pl.* —, palacz *m.*, fajczarz *m.*, tytuńiarz *m.*

Za'batš, *adi.* tabaczny, tytuńiowy.

Za'batšasche, *sf.* popiół tytuńiowy.

Za'batšban, *sm.* =(e)š, uprawa *f.* tytoniu.

Za'batšbeize, *sf.* *pl.* =n, bejca tytuńiowa.

Za'batšbeutel, *sm.* =š, *pl.* —, kapeich *m.*

Za'batšblatt, *sn.* =(e)š *pl.* =blätter, liść *m.* tytoniu.

Tabakšbruder, *sm.* =š, *pl.* =brüder, tytoniarz *m.*
 Tabakšbüchse, *sf.* *pl.* =n, puszka *f.* na tytoń, na tabake.
 Tabakšmauder, *sm.* =š, *pl.* =, tytoniarz *m.*
 Tabakšmupfer, *sm.* =š, *pl.* =, tabacznik *m.*, tabaczarz *m.*
 Tabakšdampf, *sm.* =(e)š, *pl.* =dämpfe, dym *m.* (z) tytoniu.
 Tabakšdose, *sf.* *pl.* =n, (für Rauchtakaf:) puszka *f.* na tytoń, tytonierka *f.*; (für Schnupftakaf:) tabakierka *f.*
 Tabakšernte, *sf.* *pl.* =n, zbiór *m.* tytoniu.
 Tabakšfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* tytoniu.
 Tabakšfaß, *sn.* =faßes, *pl.* =fässer, beczka *f.* na tytoń, z tytoniem; baryłka *f.* na tabake, z tabaką.
 Tabakšfeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pole *n.* pod tytoń, tytoniem zasadzone.
 Tabakšfreund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, tytoniarz *m.*, tabakarz *m.*, lubownik *m.* tytoniu, tabaki.
 Tabakšgeruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =gerüche, zapach *m.* tytoniu.
 Tabakšgefellshaft, *sf.* *pl.* =en, towarzystwo tytoniarskie, tabaczne.
 Tabakšhandel, *sm.* =š, handel *m.* tytoniem, tabaką, trafiką *f.*
 Tabakšhändler, *sm.* =š, *pl.* =, (kupiec) handlujący *m.* tytoniem, tabaką, tabacznik *m.*
 Tabakšhandlung, *sf.* *pl.* =en, sklep *m.* z tytoniem, z tabaką, trafiką *f.*
 Tabakškraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, tytoń *m.* (roślina).
 Tabakšladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, ob. Tabakšhandlung.
 Tabakšlager, *sn.* =š, *pl.* =, skład *m.* tytoniu, tabaki.
 Tabakšmonopol, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, monopol tytoniowy.
 Tabakšmühle, *sf.* *pl.* =n, młynek *m.* do tabaki.
 Tabakšpäckchen, *sn.* =š, *pl.* =, paczka *f.* tytoniu, tabaki.
 Tabakšpeife, *sf.* *pl.* =n, fajka *f.*, lulka *f.*
 Tabakšpflanze, *sf.* *pl.* =n, tytoń *m.*, tytuń *m.* (roślina).

Tabakšpflanzung, *sf.* *pl.* =en, plantacya *f.* tytoniu, zarosłe tytoniowe.
 Tabakšspinner, *sm.* =š, *pl.* =, skręcacz *m.* tytoniu.
 Tabakšqualm, *sm.* =(e)š, ktebiący się dym (z) tytoniu.
 Tabakšrauch, *sm.* =(e)š, dym *m.* (z) tytoniu.
 Tabakšregie, (wym.: —ži), *sf.* *pl.* =n, zarząd *m.* monopolu tytoniowego.
 Tabakšrolle, *sf.* *pl.* =n, krąg *m.*, krążek *m.*, skrętek *m.* tytoniu.
 Tabakšsteuer, *sf.* *pl.* =n, podatek tytoniowy, tabaczne *n.*
 Tabakštube, *sf.* *pl.* =n, izba *f.* do palenia tytoniu, cygar, fajczarnia *f.*
 Tabakšverkäufer, *sm.* =š, *pl.* =, tabacznik *m.*, trafikant *m.*
 Tabakšverkäuferin, *sf.* *pl.* =nen, tabaczniczka *f.*, trafikantka *f.*
 Tabakšverwaltung, *sf.* *pl.* =en, obacz Tabakšregie.
 Tabakš're, (wym.: tjer), *sf.* *pl.* =n, tabakierka *f.*
 Tabella'riß, *adi.* tabelaryczny; = Ueberßicht wyciąg *m.*, spis *m.*; *adv.* tabelarycznie, w tabelach.
 Tabell'e, *sf.* *pl.* =n, tabela *f.*; tablica *f.*; spis *m.*; = Verzeichniß; wyciąg *m.*; = Auszug; logaritmische =n tablice logarytmiczne; — der Preise spis *m.* cen, taryfa *f.*; in -u bringen, ordnen uporządkować, ułożyć tabelarycznie.
 Tab'ert, *sm.* =š, głupiec *m.*
 Taberna'fel, *sn.* =š, *pl.* =, tabernakul *m.*
 Tab'ean', (wym.: —blo), *sn.* =š, *pl.* =š, obraz *m.*; =š, *pl.* żywe obrazy; —! przedstaw(cie) sobie zdumienie, sytuacyę! (poufale).
 Table'd'hot'e, *sf.* *pl.* =b'hotes, wspólny stół; — speisen jeść (n. p. w hotelu) przy wspólnym stole.
 Table'tt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, deska *f.* do podawania (napojów, przekąsek i t. p.).

Tabulatur', *sf.* *pl.* =en, tabulatura *f.* (muzyka); ein Stück in die — bringen, die — aufschreiben napisac tabulaturę kompozyceji.
 Tabule'tt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, skrzynka *f.* z towarami domokrażcy, skrzynka kramarska.
 Tabule'ttkram, *sm.* =(e)š, *pl.* =, domokrażca *m.*, kramarz domokrażny.
 Tabule'ttkrämer, *sm.* =š, *pl.* =, domokrażca *m.*, kramarz domokrażny.
 Taburet't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, taboret *m.* (taburet), krzesło *n.*, krzeselko *n.* bez poręczy.
 Tachome'ter, *sm.* =š, *pl.* =, predkomierz *m.*
 Tach'iel, *sf.* *pl.* =n, obacz Dachtel.
 Tachygra'ph, *sm.* =en, *pl.* =en, skorospis *m.*, stenograf *m.*
 Tachygraphic', *sf.* *pl.* =n, skoropismo *n.*, stenografia *f.*
 Tachygra'phisch, *adi.* stenografeiczny, skoropisany; *adv.* stenograficznie.
 Tacite'isch, *adi.* tacytejski.
 Ta'del, *sf.* =š, *pl.* =, 1) bład *m.*, wada *f.*, przywara *f.*; niemand ist ohne — zaden nie jest bez jakiego błędu; nikt nie jest bez przywary; Ritter ohne Furcht und — rycerz bez trwogi i skazy; 2) nagana *f.*, przygana *f.*; wyrzut *m.*; = Borwurf; zarzut *m.*, oskarżenie *n.*; = Beschuldigung; surowy sąd; = scharfe Beurteilung; zła nota (w szkole); es ist kein — daran niema tu nie do nagany; an ihm ist kein — nie można mu nie zarzucić, jest to człowiek bez plamy.
 Tadel't', *sf.* *pl.* =en, ciałge przyznanie.
 Ta'delfrei, *adi.* obacz Tadellos.
 Tab'elhaft, Tab'elig, *adi.* naganny, wart nagany; poetepienia godny; = verdammenswert; rzadko zamiast: tabel'süchtig lubiący ganić.
 Tab'elhaftigkeit, *sf.* naganność *f.*

Za'dellos, I. *adi.* nienaganny; =*es* Leben życie nieskazitelne, nieposzlakowane; II. *adv.* nienagannie, bez nagany; der Rod sibt — surdut leży jak niany.

Za'dellosigkeit, *sf.* nienagannosc f.; (= *des* Lebens) nieskazitelność f., nieposzlakowanosc f.

Za'dellust, *sf.* ochota f. do ganienia.

Za'dellustig, *adi.* lubiący ganić.

Za'delu, *vn.* (haben) ganić, przycinać, przycinać; heftig — zgrozić; scharf — ostro sądzić; zarzucać; = vorwerfen; oskarżać, posadzać; = beschuldigen, anklagen; tajać; = schelten; imndn wegen etw. — ganić komu co; er findet an allem etw. zu — wszystko gani, krytykuje.

Za'delnswert, Za'delnswürdig, *adi.* godzien nagany, na przyganę zasługujący, naganny.

Za'delnswürdigkeit, *sf.* nagannosc f.

Za'delsucht, *sf.* chetka f. do ganienia, przecherność f.

Za'delsüchtig, *adi.* lubiący ganić, przecherny.

Za'delsvotum, *sn.* (s), *pl.* — ta, votum m., wyrażenie n., wyraz m. nieufności (parlamentaryzm).

Za'dler, *sm.* =s, *pl.* — ganić m., przycinać m., przechera m.; wer am Wege baut, hat viele — kto przy drodze buduje, tego każdy krytykuje.

Za'dlerin, *sf.* *pl.* -nen, ganićielka f., przycinaćielka f.

Za'fel, *sf.* *pl.* -n, 1) tafla f., tablica f., tabliczka f., płyta f.; = Platte; — von Metall płyta kruszcowa; Stein — płyta kamienna; Glas in —n szkło w taflach; —schokolade tabliczka czekolady; Schiefer — płyta, tabliczka łupkowa; Geseße der zwölf —n ustawa XII tablic; 2) podstawa f., podkład m. stępu (architekt.); 3) tablica

f., spis m.; = Verzeichniß in —n bringen rejestrować, spisać; 4) (długi) stół m.; obiad m., uczta f., biesiada f.; die — decken nakrywać, nakryć do stołu; die — abdecken sprzątać, sprzątać ze stołu; die — aufheben wstać od stołu; bei — przy stole, przy obiedzie, podczas obiadu; — halten obiadować; offene — halten mieć otwarty stół; sich zur — setzen (za)siąść do stołu, do obiadu; bei imndn freie — haben mieć u kogo wolny stół; imndn zur — (heran)ziehen, laden zaprosić kogo do stołu, na obiad; eine gute — führen żyć dobrze; die — war reichlich besetzt stół był suto zastawiony; heute ist große — bei Hofe dziś u dworu wielki obiad, wielka uczta.

Za'felartig, *adi.* obacz Tafelförmig.

Za'felaußsat, *sm.* =es, *pl.* =sätze, serwis m., naczynia *pl.*, sprzęty *pl.*, przybory *pl.* stołowe; zastawa f. stołu.

Za'felbesteck, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sztuciec stołowy.

Za'felbier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, piwo lekkie, stołowe.

Za'felbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, obraz m. na płycie.

Za'felbirne, *sf.* *pl.* -n, pan-na f. (gatunek gruski).

Za'felblei, *sn.* =es, ołów m. w płytach.

Za'felbutter, *sf.* masło stołowe, masło deserowe.

Za'felchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Tafel, tabliczka f., tafelka f., płytka f.

Za'feldecker, *sm.* =s, *pl.* —, nakrywacz m. (stołu); stolnik m.

Za'felbdiener, *sm.* =s, *pl.* —, lokaj m., usługujący m. do stołu, kredensowy m.

Za'fel förmig, *adi.* mający kształt tablicy, płyty, stołu.

Za'felseruden, *sf.* *pl.* r-z-kosze *pl.* biesiadowania.

Za'felgedeck, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, bielizna stołowa.

Za'felgeld, *sn.* =es, (zwykle tylko:) *pl.* =er, stołowe n.

Za'felgericht, Za'felgeschirr,

sn. =(e)s, *pl.* =e, sprzęty stołowe, naczynie stołowe.

Za'felglas, *sn.* =es, szkło taflowe, szkło n. w płytach.

Za'felgut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, dobra stołowe.

Za'felholz, *sn.* =es, drzewo n. na oszawkę ścienną (budown.).

Za'felkorb, *sm.* =(e)s, *pl.* =körbe, kosz stołowy.

Za'fellehen, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Tafelgut.

Za'felried, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pieśń biesiadna.

Za'felliunen, *sn.* =s, *pl.* —, bielizna stołowa.

Za'felmusik, *sf.* muzyka stołowa, obiadowa.

Za'feln, *vn.* (haben) być u stołu, obiadować, wieczorzać, biesiadować; langeß Tafeln erhält jung przy stole nie starzejemy się.

Zafeln, *va.* (haben) deskami wykładać, wyłożyć, obić drzewem, futrować (ścianę, powałę); dać podłogę w tafle, posadzakować, wykładać posadzkę.

Za'felobst, *sn.* =es, owoce stołowe.

Za'felrechnen, *sn.* =s, liczenie n. na tabliczce.

Za'felrede, *sf.* *pl.* -n, mowa biesiadna.

Za'felrunde, *sf.* *pl.* -n, 1) towarzystwo biesiadne; 2) Okragly Stół króla Artura lub Artusa (w podaniach średniowiecznych).

Za'felschiefer, *sm.* =s, *pl.* —, łupek m. w płytach.

Za'felschmuck, *sm.* =(e)s, *ob.* Tafelaußsat.

Za'felschneider, *sm.* =s, *pl.* —, robiący tafle.

Za'felservice, (wym.: -wis), *sn.* =s, *pl.* —, serwis stołowy, naczynia stołowe.

Za'fel silber, *sn.* =s, srebro stołowe.

Za'felstein, Za'felstift, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ołówek m., rysik m.

Za'felstuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =tücher, obrus m.

Za'felung, *sf.* *pl.* =en, *ob.* Tafelwert.

Da'felwein, *sm.* -(e)š, *pl.* -n, wino stolowe, lekkie.

Da'felweise, *adv.* plytami, w plytach.

Da'felwerk, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, obicie *n.* z drzewa, futrowanie *n.*, taflowanie *n.*, laskowania *n.*, oszewka ścienna, lamperya *f.*, robota taflowa; posadzka *f.*

Da'felzeug, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, bielizna stolowa.

Da'ffet, *Dast*, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, kitajka *f.*, taftka *f.*

Da'ffetband, *sn.* =(e)š, *pl.* -bänder, wstążka kitajkowa.

Da'ffeten, *adi.* kitajkowy.

Da'ffet(albo Da'ft)kleid, *sn.* -(e)š, *pl.* -er, ubiór kitajkowy.

Da'ffet(albo Da'ft)weber, *sm.* -š, *pl.* —, tkacz *m.* materyi kitajkowych.

Tag, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, 1) dzień *m.*; — und Nacht dzień i noc; — und Nacht fahrenjechać dniem i nocą; es wird —, der — bricht an dzień się robi, dnieje; es ist schon — już dzień; es ist noch früh am — e jeszcze wczesno; es ist hoch an — e, es ist schon heller, lichter — już dobrze dzień, już dzień jak wół; mit anbrechendem — e, beim Anbruch des — es wraz z dniem, równo z dniem, z brzaskiem; bei hellem, bei lichtem albo hellstem — e wśród białego dnia, w biały dzień; er schlief bis zum helllichten — e spał aż do białego dnia; bei — e, am — e w dzień, za dnia; er macht die Nacht zum — e, den — zur Nacht robi z nocy dzień, z dnia noc; (obraz.) in den — hineinreden paplać, gadać nierozwyslnie; in den — hinein leben, von einem — e zum anderen dahinleben żyć z dnia na dzień; zu — e treten, an den — kommen wyjść na jaw, wydać się; an den — bringen objawić, wyjawić; an den — legen okazać, wyjawić; es ist am — e, es liegt am — e, zu — e to rzecz widoczna, jasna; die Zeit wird es an den — bringen czas to wyjaśni, z za-

sem to wyjdzie na jaw; ein schöner, sonniger, heiterer, trüber, mindiger — dzień piękny, słoneczny, pogodny, pochmurny, wietrzny; die — e beginnen länger zu werden zaczyna dnia przybywać; der Tag nimmt zu, ab przybywa, ubywa dnia; der — neigt sich dzień już na schyłku, ma się ku wieczorowi; eines — es pewnego dnia, raz (o przeszłości); kiedys (o przyszłości); eines schönen — es pewnego (pięknego) dnia; drei-mal des — es trzy razy dziennie; seit Jahr und — od dłuższego czasu; mit jedem — e z każdym dniem, co dnia; alle — e codziennie; vier — e hintereinander cztery dni po sobie następujące; an dem nämlichen — e tego samego dnia; den ganzen —, den lieben langen —, den ganzen geschlagenen — cały Boży dzień; nächster — e, in ein paar, in einigen — en za kilka dni, wkrótce; dießer — e w tych dniach, tymi dniami; von — zu — od dnia do dnia; von einem — e zum anderen z dziś na jutro; einen — un den anderen co drugi dzień; den — vorher dniem wpród; wenige — e nachher w kilka dni potem; am — e vor seinem Tode (w) dzień przed jego śmiercią; tags zuvor w przeddzień; binnen acht — en za tydzień; in vierzehn — en za dwa tygodnie; heute über acht, über vierzehn — e od dziś za tydzień, za dwa tygodnie; heute vor acht — en przed tygodniem; zehn — e Ferien dzieś się dni wakacyi; bis auf den heutigen — do dziś dnia, po dziś dzień, do obecnej chwili; — für — dzień w dzień, codziennie; einen — nach dem anderen dzień po dniu; komm lieber einen anderen — przyjdź raczej innym razem; 2) dni *pl.*, istność *f.*, życie *n.*, czas *m.*; ich habe ihn mein — also mein Lebtag nicht gesehen w życiu go nie widziałem; das hätte ich mein — nicht

geglaubt w życiu bym tego nie wierzył; in unferen — en za naszych dni, w naszym czasie; heutigen — es, heutzutage, in unferen — en dziś, w obecnym czasie, teraz; in den letzten — en ostatnimi dniami; er ist in seinen besten — en jest w sile wieku; in seinen alten — en w jego starości; auf seine alten — e na jego stare lata; seine — e beschließen skoczyć życie; seine — e sind gefällt nie długo już żyć będzie, dni jego są już policzone; glücklich flossen die — e dahin szczęśliwie dni płynęły; ein — vergeht nach dem anderen mija dzień po dniu; gute, schöne — e haben mieć szczęśliwe życie, dobre czasy; er; starb in der Fülle seiner — e umarł w pełni dni swoich; in jenen — en za dni owych; er wird seine — e bald beschließen dni jego są już na schyłku; sich einen guten — machen na zabawę, rozrywkę dzień przeznaczyć, użyć swobody; er hat heute seinen guten — a) dziś dobrze mu się wiedzie; b) ma swój dobry dzień dziś, jest dziś w dobrem usposobieniu; 3) (jako powitanie!) guten —! dzień dobry! jemandem guten — wünschen powiedzieć komu dzień dobry; (ironicznie:) ja guten —! ani mi się nie śnił żadnym sposobem! 4) noch ist nicht aller — e Abend; man soll den — nicht vor dem Abend loben patrz pod Abend; 5) der — der Ausfertigung data *f.*, czas *m.*, oznaczenie *n.* czasu; von welchem — e ist das Schreiben? z którego (dnia) jest pismo? der — d.š Herrn dienst Pański, niedziela *f.* der jüngste — sądny dzień, dzień sądu ostatecznego; 6) sejm *m.*; = Reichstag; einen — halten sejm odbywać; dzień sądowej rozprawy, termin sądowy; 7) powderchia *f.* ziemi, dzień; unterm — e pod ziemią; Er; zu — e fördern rudę wywozić, dobywać (górn.).

Da'garbeit, Da'gbau, Da'g=blatt u. s. w. ob. Tagear=beit, Tagebau, Tageblatt i. t. d.

Tagau's, tagen', *adv.* codzień, dzień w dzień.

Da'gblind, *adi.* niedowidzący w dzień.

Da'gblinde(r), *sm.* =en, *pl.* =en, nocowidz *m.*

Da'gblindheit, *sf.* dzienna ślepotą, kurka *f.*

Da'g(e)arbeit, *sf.* *pl.* =en, robota dzienna, we dnie się odbywająca (lepiej: Tagar=beit); robota jednego dnia; robota dniowa, robota na dnie; dzienna praca (górn.).

Da'g(e)arbeiter, *sm.* =s, *pl.* —, robotnik w dzień pracujący; robotnik na dnie pracujący, na dnie płacony.

Da'g(e)arbeiterin, *sf.* *pl.* =nen, robotnica w dzień pracująca; robotnica na dnie pracująca.

Da'g(e)bau, *sm.* =es, praca dzienna, na powierzchni ziemi (górn.).

Da'g(e)blatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, dziennik *m.*, pismo codzienne.

Da'gebrud, *sm.* =(e)s, *pl.* =brüche, zwalisko *n.*, załom *m.*

Da'gebuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, dyaryusz *m.*, dziennik *m.*; ein — führen pisać dziennik.

Da'g(e)dieb, *sm.* =es, *pl.* =e, nicpoń *m.*, próżniak *m.*

Da'g(e)dienst, *sm.* =es, *pl.* =e, służba dzienna; służba dniowa.

Da'g(e)fahrt, *sf.* *pl.* =en, 1) obacz Tagereise; 2) termin sądowy, audyencyja sądowa (prawo).

Da'g(e)frist, *sf.* *pl.* =en, termin stały, na pewien dzień wyznaczony.

Da'gefutter, *sn.* =s, *pl.* —, obrok dzienny.

Da'gegang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, chodnik dniowy (górn.).

Da'gegebäude, *sn.* =s, *pl.* —, budowla *f.* na powierzchni.

Da'g(e)geld, *sn.* =es, *pl.* =er, dyeta *f.*,ienne *n.*; =er, *pl.* dyety *pl.*, podrózne *n.*

Tagen', Tagau's, *adv.* codzień, dzień w dzień.

Da'geibau, *sm.* =es, *pl.* =e, dzienna odbudowa (górn.).

Da'gelang, *adi.* całe dnie trwający; *adv.* przez całe dnie, po całych dniach.

Da'g(e)lohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =löhne, zapłata dzienna, dniowe *n.*, najem *m.*, wyrobek *m.*; auf, um — arbeiten iść w najem, pracować w najmie.

Da'g(e)löhner, *sm.* =s, *pl.* —, najemnik *m.*, wyrobnik *m.*

Da'g(e)löhnerarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota *f.* w najmie, robota najemnicza; — verrichten pracować w najmie.

Da'g(e)löhnerin, *sf.* *pl.* =nen, najemnica *f.*, wyrobnica *f.*

Da'gelöhneru, *vn.* (haben) pracować w najmie, jako najemnik, jako najemnica.

Da'g(e)marsch, *sm.* =(e)s, *pl.* =märsche, marsz *m.*, chód *m.*, pochód *m.*, ruch *m.* (wojskowy) dniowy, dniówka *f.*; drei =märsche marsz trzydniowy, trzy dni marszu.

Da'gen, *vn.* (haben) 1) *vimpers.* oświecić, rozdzić się, świecić, oświecać, rozwidniać się; es tagt dnieje, świeca; es fängt an in seinem Kopfe zu — jasno mu się robi, rozjaśnia mu się w głowie; 2) radzić, zasiadać, sejmikować.

Da'g(e)post, *sf.* *pl.* =en, dzienna poczta.

Da'g(e)reise, *sf.* *pl.* =n, podróż dzienna, podróż we dnie; podróż jednodniowa, dzień *m.* drogi; drei =n podróż trzech-dniowa, trzy dni drogi.

Da'gerunde, *sf.* *pl.* =n, patrol dzienny, objazdźka dzienna, straż objazdowa dzienna.

Da'gebanrud, *sm.* =(e)s, *pl.* =brüche, świt *m.*, rozświt *m.*; mit — ze świtem, o świcie; bei — skoro świtać zaczyna, zacznie; vor — przed świtem.

Da'gebangabe, *sf.* *pl.* =n, oznaczenie *n.* dnia, data *f.*

Da'gearbeit, *sf.* *pl.* =en, robota dzienna, dnia jednego.

Da'gesbefehl, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rozkaz dzienny (wojsk.).

Da'gesbericht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, biuletyn *m.*, raport *m.* dzienny, sprawozdanie dziennie (wojsk.); nowości *pl.* z dnia, kronika *f.* (dziennikarstwo).

Da'gesbillet, *sn.* =s, *pl.* =s, bilet jazdy ważny jeden dzień (koleju).

Da'gesblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, dziennik *m.*, gazeta codzienna.

Da'gesbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, dziennik *m.* (marynarka).

Da'g(e)schacht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e i =schächte, szybk światowy, szybk dniowy, górny (górn.).

Da'g(e)schicht, *sf.* *pl.* =en, dniówka *f.*; halbe — pół-dniówka *f.*

Da'gesdienst, *sm.* =es, *pl.* =e, służba dzienna.

Da'geseinahme, *sf.* *pl.* =n, przychód dzienny.

Da'gesereignis, *sn.* =ffes, *pl.* =ffe, zdarzenie *n.* dnia.

Da'gesfahrt, *sf.* *pl.* =en, zjazd *n.* (górn.).

Da'gesfragen, *sf.* *pl.* zagadnienia *pl.* chwili obecnej, kwestye aktualne.

Da'gesgespräch, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, przedmiot *m.* rozmowy dziennej.

Da'geshelle, *sf.* jasność dzienna, jasnia *f.*

Da'geskaffe, *sf.* *pl.* =n, kasa dzienna (*n.* p. w teatrze); przychód dzienny.

Da'geskurs, *sm.* =fes, *pl.* =fe, kurs dzienny, cena dzienna (handel); jazda dzienna.

Da'geslänge, *sf.* *pl.* =n, długość *f.* dnia; doba *f.*, cały dzień; = ganzer Tag.

Da'geslicht, *sn.* =(e)s, światło dzienne; an's — kommen wyjść na jaw, wypłynąć na wierzch; da's — erbliden urzecz światło, urodzić się; da's — scheuen bać się światła, ukrywać się.

Da'gesliteratur, *sf.* *pl.* =en, piśmiennictwo *n.* doby obecnej, literatura dzisiejsza, dnia dzisiejszego; dzienniki *pl.*, dziennikarstwo *n.*

Da'gesmeinnung, *sf.* pl. =en, opinia *f.* chwili bieżącej, zapatrywanie *n.* obecnych czasów.

Da'gesneige, *sf.* schylek *m.*, koniec *m.* dnia.

Da'gesneigkeit, *sf.* pl. =en, nowina *f.* dnia.

Da'gesordnung, *sf.* pl. =en, porządek dzienny; jut — übergehen przejść do porządku dziennego; die — beantragen postawić wniosek porządku dziennego (parlament); das ist jetzt an der — to jest teraz zwyczaj codzienny, tryb zwyczajny, taka to dziś piosnka powszednia.

Da'gespolitik, *sf.* polityka *f.* dnia, polityka obecna.

Da'gespreis, *sm.* =es, pl. =je, cena dzienna, w pewnym dniu.

Da'gespresse, *sf.* prasa codzienna, dziennikarstwo *n.*

Da'geschein, *sm.* =(e)š, brząsk *m.*

Da'geschriftsteller, *sm.* =š, pl. =n, dziennikarz *m.*; pisarz w chwili obecnej bardzo czytany, autor modny; = Mode-schriftsteller.

Da'ges(rapp)ort, *sm.* =es, pl. =e, doniesienie codzienne, raport codzienny.

Da'gesignal, *sn.* =(e)š, pl. =e, sygnał dzienny.

Da'gestunde, *sf.* pl. =n, godzina dzienna, godzina dnia.

Da'geswache, *sf.* pl. =n, straż dzienna.

Da'geszeit, *sf.* pl. =en, czas dzienny, dzień *m.*; pora *f.*, godzina *f.* dnia; zu früher — wcześniej *adv.*; zu jeder — o każdej porze; bei guter — ankommen przybyć wcześniej, wczas.

Da'geszeitung, *sf.* pl. =en, dziennik *m.*, gazeta codzienna; nowina *f.* dnia.

Da'geszettel, *sm.* =š, pl. =n, biuletyn *m.*

Da'gewasser, *sn.* =š, pl. =n, woda *f.* na powierzchni (górn.).

Da'geweise, *adv.* dniami, na dni.

Da'gewerk, *sn.* =(e)š, pl. =e,

dzienna robota, praca; ein saures — haben ciężko pracować.

Da'gfahrt, *sf.* pl. =en, 1) podróż jednodniowa; 2) termin sądowy, audyencyja sądowa.

Da'gfalter, *sm.* =š, pl. =n, motyl dzienny, błyszczak *m.*

Da'ghell, *adi.* jasny jak dzień; *adv.* — erleuchtet oświetlony jak w dzień.

Da'ghelle, *sf.* jasność dzienna.

...tägig, *adi.* (w wyrazach złożonych:) ...dniowy; zwei—, drei—, dwudniowy, trzydniowy.

Da'greis, *sm.* =es, pl. =je, dzienny łuk (astron.).

Tä'glich, *I. adi.* dzienny; codzienny; = — wiederkehrend; powszedni; = alltäglich; =es Brot chleb powszedni; =e Kleidung ubiór na dzień powszednie, robocze; *II. adv.* codzień, codziennie; dreimal — trzy razy na dzień; — wiederkehrend codzienny, *adi.*; codziennie *adv.*

Tä'glichkeit, *sf.* codziennosc *f.*; nieprzerwanosc *f.*; =en, pl. zdarzenia codzienne; rzeczy powszednie.

Da'glilie, *sf.* pl. =n, morowiec *m.*, liliowiec *m.*, dziennik *m.*, ozdoba dzienna (rośl.).

Da'glöchner, *sm.* =š, pl. =n, obacz Tagelöchner.

Da'gpfaunauge, *sn.* =š, pl. =n, pawik *m.* (motyl).

Tagš, *adv.* w dzień, za dnia.

Da'gsabung, *sf.* pl. =en, 1) zjazd *m.*; 2) rada narodowa (w Szwajcaryi); posiadzenie *n.* rady narodowej; 3) audyencyja sądowa; = Tag-fahrt.

Da'gscheu, *adi.* bojący się światła dziennego; (obraz.) skryty, tajny; = heimlich, verborgen; płaszczący się; = fiederisch; czolgający się; = schleichend.

Da'gsläfer, *sm.* =š, pl. =n, 1) dzienny śpioch, lubiący sypiać w dzień; 2) jaskółka nocna; = Nachtschwalbe.

Da'gshmetterling, *sm.* =(e)š, pl. =e, obacz Tagfalter.

Da'gtäglich, *adi.* codzienny; *adv.* codziennie.

Da'g- und Nachtgleiche, *sf.* zrównanie *n.* dnia z nocą.

Da'guerfünder, *sm.* =š, pl. =n, Da'guerfünderin, *sf.* pl. =nen, zwiastun *m.*, zwiastunka *f.* dnia.

Da'gwache, *sf.* ob. Tages-wache.

Da'gweise, *adv.* ob. Tagesweise.

Da'gzettel, *sm.* =š, pl. =n, obacz Tagesbericht (handel).

Taf'le, (wym.: talje), *sf.* pl. =n, 1) talia *f.*, kibić *f.*, figura *f.*; eine schlante — haben mieć smukłą kibić; 2) postawa *f.*, kształt *m.* ciała; 3) stan *m.* (u sukni); 4) talia *f.*, gra *f.* kart; = ein Spiel Karten.

Taf'el, *sn.* =š, pl. =n, 1) lina okrętowa, powróż *m.*; 2) obacz Tafelwerk.

Tafela'ge, (wym.: —laž), *sf.*, Da'felwerk, *sn.* =(e)š, liny okrętowe, porządki okrętowe, potrzeby okrętowe.

Taf'elcr, Da'felmeister, *sm.* =š, pl. =n, zaopatrujący *m.* okręt w liny i potrzeby.

Taf'eln, *va.* (haben) ein Schiff — opatrzyć statek we wszystkie porządki, w potrzebne sprzęty.

Takt, *sm.* =(e)š, pl. =e, 1) takt *m.* (miara utworu muzycznego); gerader — takt parzysty; ungerader — takt nieparzysty; Dreiviertel — takt trzyćwierciowy; ein ganzer — takt cały, czteroćwierciowy; ein halber — takt dwućwierciowy; den — schla-gen, angeben takt dawać, wybijać; den — halten zachować takt; nach dem =e podług taktu, w takt; nach dem =e tanzen, singen podług taktu tańczyć, śpiewać; aus dem =e kommen wyjść z taktu, zgubić takt; (obraz.) stracić watek myśli, zmieszać się; jmnndn aus dem =e bringen zmylić kogo w taktcie; (obraz.) zmieszać kogo; zwei =e aus-laffen opuścić dwa takty; 2)

obacz Ta'ttstrich; 3) takt *m.*, poczucie *n.* tego co przystoi; = *Schicklichkeitsgefühl*; stateczność *f.*, rozważa *f.*; einen feinen — haben mieć dobry takt; einen sicheren — haben mieć pewny takt.

Ta'ttangeber, *sm.* =*s*, *pl.* —, dający *m.* takt.

Ta'ttart, *sf.* *pl.* =*en*, rodzaj *m.* taktu.

Ta'ttstet, *adi.* 1) pewny, mocny w taktie (muzyka); 2) (przenosić:) pewny siebie; — in etw. mocny, biegły w czem.

Ta'ttstetigkeit, *sf.* 1) pewność *f.* w taktie; 2) (przenosić:) pewność *f.* siebie; — in etw. mocność *f.*, biegłość *f.* w czem.

Ta'ttstührer, *sm.* =*s*, *pl.* —, dający *m.* takt.

Ta'ttthalter, *sm.* =*s*, *pl.* —, dotrzymujący *m.* taktu.

Ta'tttrien, *vn.* (haben) dawać, wybijać takt.

Ta'tttristab, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*stäbe*, obacz Ta'ttstoß.

Ta'tttrif, *sf.* *pl.* =*en*, taktyka *f.*, sztuka wojenna.

Ta'tttrifer, *sm.* =*s*, *pl.* —, taktyk *m.*, znawca *m.* sztuki wojennej.

Ta'tttrisch, *adi.* taktyczny, sztuki wojennej dotyczący; *adv.* taktycznie.

Ta'ttlinie, *sf.* *pl.* =*n*, ob. Ta'ttstrich.

Ta'ttlos, *adi.* beztaktowny, niemający poczucia tego co przystoi; niezręczny; = ungeschickt; niestateczny; *adv.* beztaktownie, nietaktownie, niestatecznie.

Ta'ttlosigkeit, *sf.* 1) (bez *pl.*) beztaktowność *f.*, nietaktowność *f.*, nietakt *m.*, brak *m.* poczucia tego co przystoi, niedelikatność *f.*, niestateczność *f.*; niezręczność *f.*; = Ungeschicklichkeit; 2) (z *pl.* =*en*) uchybienie *n.* wskutek nietaktowności, niezręczności; = Versehen aus —.

Ta'ttmäßig, *I. adi.* 1) taktowy, do taktu zastosowany (muzyka); 2) (przenosić:) regularny, odpowiedni; rozsą-

dny; *II. adv.* 1) podług taktu; 2) (przenosić:) regularnie, odpowiednio; rozsądnie.

Ta'ttmesser, *sm.* =*s*, *pl.* —, taktomierz *m.*, metronom *m.*, czasomiar *m.* (muzyka).

Ta'ttmessung, *sf.* *pl.* =*en*, metronomia *f.*, czasomiernia *f.* (muzyka).

Ta'ttnote, *sf.* *pl.* =*n*, nuta taktowa, znak *m.* taktu; ganze — cała nuta; halbe — półnuta *f.* (muzyka).

Ta'ttpause, *sf.* *pl.* =*n*, pauza *f.* w taktie (muzyka).

Ta'ttschlag, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*schläge*, uderzenie *n.* taktu, uderzenie taktowe.

Ta'ttschlagen, *sn.* =*s*, wybijanie *n.* taktu.

Ta'ttschläger, *sm.* =*s*, *pl.* —, wybijacz *m.* taktu.

Ta'ttstoß, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*stöße*, batuta *f.*, pałeczka dyrektorska, pałeczka kapelmistrza.

Ta'ttstrich, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, taktowa przedziałka (muzyka).

Ta'ttteil, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, częśćka *f.* taktu (muzyka).

Ta'ttvoll, *adi.* pełen taktu, stateczności, rozważli, taktowny; umiarkowany; = maßvoll; rozsądny; = vernünftig; *adv.* taktownie, statecznie; umiarkowanie; rozsądnie.

Ta'ttwidrig, *adi.* beztaktowny, przeciwny taktowi, niedyskretny; *adv.* beztaktownie, niedyskretnie.

Tal, *sn.* =*(e)s*, *pl.* Taler, 1) dolina *f.*; langes, breites — padół *m.*; über Berg und — przez góry i lasy; voll Taler padolisty; zu — fahren płynąć z wodą, dołem; sich zu Tod und — segeln zatonąć (żegluga); 2) żupa *f.*, salina *f.* (górn.).

Tala'bwärts, *adv.* dołem; z wodą; = Stromabwärts.

Talal'r, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sutana *f.*, sutana *f.*

Talal'u's, *adv.* z doliny, poza doliną.

Tal'al'fu, *sf.* *pl.* =*en*, kolej przerywna dolinę.

Ta'lbeamte(r), *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, urzędnik żupny.

Ta'lbewohner, *sm.* =*s*, *pl.* —, mieszkaniec *m.* doliny.

Täl'dchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Tal, dolinka *f.*

Ta'lebene, *sf.* *pl.* =*n*, nizina *f.*

Talei'nwärt's, *adv.* w dolinę, ku dolinie.

Ta'lenge, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Ta'lschlucht.

Tale'nt, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, 1) talent *m.* (moneta starogrecka); 2) talent *m.*, dar wrodzony, zdolność umysłowa wrodzona; — zu (für) etw. haben mieć do czego zdolności, talent; er hat ein großes — zum Zeichnen ma wielki talent do rysunków;

er ist ein — to jest talent, to jest człowiek uzdolniony.

Tale'ntlos, *adi.* nieutalentowany; — zu etw. nieposiadający zdolności do czego; *adv.* bez talentu, bez zdolności.

Tale'ntlosigkeit, *sf.* brak *m.* talentu, zdolności.

Tale'ntvoll, *adi.* utalentowany, uzdolniony; *adv.* z talentem.

Ta'ler, *sm.* =*s*, *pl.* —, talar *m.*; (sich) einen hübschen — Geld verdienen zarobić ładną sumkę.

Tä'lerchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Taler, talarek *m.*

Ta'lerfuß, *sm.* waluta talarowa; nach dem — (licząc) na talary.

Ta'ler, *sm.* =*s*, *pl.* —, talar *m.*; (sich) einen hübschen — Geld verdienen zarobić ładną sumkę.

Tä'lerchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Taler, talarek *m.*

Ta'lerfuß, *sm.* waluta talarowa; nach dem — (licząc) na talary.

Ta'lerstück, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, talar *m.* (jako całkowita sztuka).

Ta'lsahrt, *sf.* *pl.* =*en*, jazda *f.* w dół, prądem rzeki.

Tal'sg, *sm.* =*(e)s*, *lój* *m.*; mit — einreiben (wy)łoić.

Ta'lgartig, *adi.* łojowaty.

Ta'lgbaum, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*bäume*, łojorodny krocień, łojorodne drzewo.

Ta'lgrüße, *sf.* *pl.* =*n*, gruczoł łojowy (anat.).

Ta'lgen, *I. vn.* (haben) 1) łój (z siebie) wydawać; der Doh's talgt gut wól dużo łaju daje; 2) pokrywać się łojem (o stygnących potrawach);

II. *va.* (haben) (wy)łoić, łojem smarować.

Da'igericht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sąd żupniczy (górn.).

Da'igfett, *sn.* =(e)š, stearyna *f.*, łojan *m.*, łoina *f.*

Da'iggriebeu, *sf. pl.* skwaraki łojowe.

Da'igig, (rzadko:) Da'ligicht, *adi.* łojowy, łojny; *adv.* — riechen mieć zapach łoju; daš fleiſch riecht — mięso czuć łojem; ich — machen połoić się, łojem się potłuścić; =e Beschaffenheit łojowatość *f.*

Da'igklumpen, *sm.* =s, *pl.* —, gruzek *m.* łoju, łojowy.

Da'iglicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, świeca łojowa, łojówka *f.*

Da'igrund, *sm.* =(e)š, *pl.* =gründe, padół *m.*

Da'igsaure, *sf.* kwas łojowy (chemia).

Da'igstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, łojek *m.* (kamień); grüner — bajkalit *m.*

Da'igstoff, *sm.* =(e)š, stearyna *f.*, łojan *m.*, łoina *f.*

Da'igsmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, talizman *m.*, amulet *m.*, odczar *m.*, czarochron *m.*, środek *m.* przeciw czarom.

Da'ije, *sf. pl.* =n, wielokrzędek *m.* (marynarka).

Da'ijerepš, *sn. pl.* przyrządy wielokrzędkowe na okrętach morskich.

Talk, Da'alkstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Da'alkm, *sn.* =š, talk *m.*, słońniac *m.*, łojek *m.* (kamień).

Da'alkerde, *sf.* magnezyna *f.* (mineral).

Da'alkessel, *sm.* =š, *pl.* —, kotlina *f.*

Da'alkspat, *sm.* =(e)š, spat magnezynowy, magnezyt *m.* (mineral).

Da'alkstoff, *sm.* =(e)š, łojek *m.*, talk *m.* (mineral).

Da'alkente, *sm. pl.* 1) mieszkający *pl.* dolin; 2) górnicy w kopalni soli pracujący.

Da'almi, *sn.* =š, Da'almigold, *sn.* =(e)š, mosiądz czerwony, fałszywe złoto, rzeszowskie złoto.

Da'almigraf, *sm.* =en, *pl.* =en, fałszywy hrabia.

Da'almund, *sm.* =(e)š, tal-mund *m.*

Da'almudisch, *adi.* talmudyyczny; *adv.* talmudycznie.

Da'almudist, *sm.* =en, *pl.* =en, talmudysta *m.*

Da'almudjude, =n, *pl.* =n, *sm.* żyd starowieca.

Da'almulde, *sf. pl.* =n, do-lisko *n.*

Da'alo'u, (wym.: -la), *sm.* =š, *pl.* =š, talon *m.*, odcinek odsetkowy (od papierów przynoszających odsetki).

Da'alpatsch, *sn.* obacz Tol-patsch.

Da'alschlucht, *sf. pl.* =en, wąwóz *m.* w dolinie.

Da'alsohle, *sf. pl.* =n, dno *n.* doliny.

Da'altrom, *sm.* =(e)š, *pl.* =ströme, rzeka przez do-linę płynąca.

Da'altvogt, *sm.* =(e)š, nazwa *f.* pewnego wiatru w Szwej-caryi przynoszącego mgłę.

Da'altwärts, *adv.* ku do-linie; w dół; z prądem rzeki, wody (żegluga).

Da'altweg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) droga doliną prowadząca; 2) prąd *m.* (rzeki); enger — kanał.

Damari'nde, *sf. pl.* =n, Damari'ndenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, tamarynda *f.*, daktyl indyjski.

Damari'ste, *sf. pl.* =n, Damari'stenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, Damari'sten-stande, *sf. pl.* =n, tamaryska *f.*, wrześnie *f.*

Da'ambour, (wym.: -bur), *sm.* =š, *pl.* =e i =š, tambur *m.*, doboz *m.*

Dambourie'reu, *va.* i *vn.* (haben) haftować, wyszywać na krosienkach.

Dambourie'ruadel, *sf. pl.* =n, igła *f.* do wyszywania na krosienkach.

Da'ambourmajor, *sm.* =š, *pl.* =e, starszy doboz (wojsk.).

Damburi'u, *sn.* =(e)š, *pl.* =e i =š, 1) tamburino *n.*, mały bębenek (muzyka); 2) tamburek *m.*, krosienka *pl.*, krosienki *pl.*

Damburi'nschläger, *sm.* =š, *pl.* —, doboz *m.*

Dand, *sm.* =(e)š, 1) cacko *n.*, błyskotka *f.*; = Schmutz; 2) fraszka *f.*, drobnostka *f.*, bagatelka *f.*; = Nichtigkeit, Eitelš; 3) zabawki *pl.* dla dzieci; = Kindererpielszeug; 4) gadanina *f.*; = Geschwätz; żarty *pl.*; = Possen; rupiecie *pl.*, starzyzna *f.*

Dändelei', *sf. pl.* =en, 1) fraszki *pl.*, igraszka *f.*; 2) miłostki *pl.*; = Liebeleš; 3) igranie *n.*, cacanka *f.*, żarty *pl.*; = Spielei; 4) zajmowanie *n.* się drobiazgami; 5) zwlekanie *n.*; = Zauderei.

Dändelhaft, Dändelig, *adi.* płochoy; żartobliwy; = scherzhaft; zajmujący się drobiazgami.

Dändelhaftigkeit, *sf.* płochość *f.*, żartobliwość *f.*

Dändelfrau, *sm.* obacz Trödelstam.

Dändelmarkt, *sm.* obacz Trödelmarkt.

Dändeln, *vn.* (haben) 1) tracić czas na drobnostkach; igrać, bawić się drobnostkami, baraszkować; =d wesoło (muzyka); 2) mieć miłostki; = liebeln; 3) próżnować, tracić czas na niczem, baki zbijać; = müšig sein; 4) także: Dändeln, obacz trödeln; 5) opieszale działać, guzdrać się.

Dändelpuppe, *sf. pl.* =n, lalka *f.* do zabawy.

Dändelschürze, *sf. pl.* =n, krótki fartuszek.

Dändler, *sm.* =š, *pl.* —, 1) pustak *m.*, figlarz *m.*, igracz *m.*; 2) także: Dändler, obacz Tröbler; 3) guzdralski *m.*, opieszalec *m.*

Dändlerin, *sf. pl.* =nen, 1) figlarka *f.*; 2) także: Dändlerin, obacz Tröblerin; 3) guzdralca *f.*

Dang, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, rzemieńca *f.*, skrzydlca *f.* (rośl.).

Da'ngalge, *sf. pl.* =n, stronka *f.* (rośl.).

Da'ngel, *sf. pl.* =n, szpilka *f.*, liść iglasty.

Da'ngelholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, obacz Nadelholz.

Dä'ngeln, *va.* (haben) obacz DengeIn.

Dänge'nte, *sf. pl.* =n, styczna *f.* (geometrya).

Dänge'ntenbussole, *sf. pl.* =n, busola *f.* stycznych (fizyka).

Dänge'ntenvierck, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, czworobok *m.* stycznych (matem.).

Dangentia'lebene, *sf. pl.* =n, płaszczyna styczna (geom.).

Dänge'ntekraft, *sf. pl.* =kräfte, siła styczna (fizyka).

Dänge'ren, *va.* (haben) dotykać, stykać się (geometrya); (obraz.) daš tangiert mich nicht to mnie się nie tyczy, to mnie nie obchodzi.

Danu, *sm.* =(e)š, las *m.*, bór *m.* z drzew szpilkowych.

Danu'napfel, *sm.* =š, *pl.* =äpfel, obacz Tannenzapfen.

Danne, *sf. pl.* =n, jodła *f.*

Danneiche, *sf. pl.* =n, dąb szypułkowy (bot.).

Danneel, *sn.* =š, *pl.* —, nadwodnik *m.* (rośl.).

Dannen, *adi.* jodłowy.

Dannenbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, jodła *f.*

Dannenbärlapp, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wroniec *m.* (rośl.).

Dannenbohle, *sf. pl.* =n, Dannenbrett, *sf. pl.* =er, Dannenziele, Dannenplanke, *sf. pl.* =n, deska jodłowa.

Dannenborckenkäfer, *sm.* =š, *pl.* —, jodłowiec *m.* (chrząszcz).

Dannengehölz, *sn.* =eš, *pl.* =e, Dannenhain, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, jodłowy gaik.

Dannenhäher, *sm.* obacz Kubbäher.

Dannenharz, *sn.* =eš, *pl.* =e, żywica jodłowa.

Dannenholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, jodłowe drzewo, jedlina *f.*; auß (von) — jodłowy.

Dannenmotte, *sf. pl.* =n, przednik jodłowy (zool.).

Dannenmadel, *sf. pl.* =n, szpilka *f.*, igła *f.* jodłowa, liść iglasty jodły.

Dannenpapagei, *sm.* =š, *pl.* =en, krzywonos-papuzka *f.*

Dannenwald, *sm.* =(e)š, *pl.* =wälder, jodłowy las.

Dannenwedel, *sm.* =š, *pl.* —, sosenoweczka *f.*, przestka *f.*

Dannenzapfen, *sm.* =š, *pl.* —, szyszka jodłowa.

Danhirsch, *sm.* =eš, *pl.* =e, daniel *m.*; = Damhirsch.

Danuicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, plantacya jodłowa, gaik jodłowy.

Danu'n, *sn.* =(š), garbnik *m.*, kwas garbnikowy (chemia).

Dannu'nhaltig, *adi.* zawierający, mający w sobie garbnik.

Dannu'nsäure, *sf.* kwas garbnikowy (chemia).

Dan'tal, Dan'talum, *sn.* =š, tantal *m.*, kolumb *m.* (mineralogia).

Dan'talerz, *sn.* =eš, Dantali't, *sm.* =en, *pl.* =en, tantalit *m.*, tantalau *m.* żelaza i manganu (mineralogia).

Danta'lfisch, *adi.* =e Daulen i Dan'talun'squalen, *sf. pl.* męki tantalowe.

Danu'fauer, *adi.* =e Salze tantalaki *pl.* chemia).

Danu'tchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Tante, cioteczka *f.*

Danu'te, *sf. pl.* =n, 1) ciotka *f.*, ciocia *f.*; 2) żartobliwie zamiast Leihhaus dom zastawniczy, lombard *m.*; 3) meine —, deine —, cetno czy licho (gra).

Dantie'me, *sf. pl.* =n, tantyema *f.*, udział *m.*, należność *f.*, część udziałowa w zysku z przedsiębiorstwa.

Danz, *sm.* =eš, *pl.* Tänze, 1) tańce *m.*, tan *m.*; Lustiger — plas *m.*; den — anführen, führen wodzić, rozpoczając taniec; zum — auffordern prosić do tańca, w taniec; zum =e aufspielen zagrać do tańca; 2) (przenośnie): sprzeczką *f.*, zatarg *m.*; = Streit, Handel; einen — mit jmnnd haben mieć z kim sprawę; nun wird der — erst angehen teraz rzecz dopiero staje się poważną; der

— ging von neuem an sprzeczką na nowo się rozpoczęła; einen — (ein Tänzerchen) mit jmnnd wagen wdać się z kim w sprzeczkę; du wirst einen schönen — erleben zobaczysz piękną rzecz.

Danzari, *sf. pl.* =en, spsob *m.* tańczenia; rodzaj *m.* tańca.

Danzbar, *adi.* dający się tańczyć.

Danzbär, *sm.* =en, *pl.* =en, niedźwiedź tańczący.

Danzbein, *sn.*, daš — schwingen tańczyć.

Danzbelustigung, *sf. pl.* =en, zabawa *f.* z tańcami, tańce *pl.*

Danzboden, *sm.* =š, *pl.* =böden, sala *f.*, miejsce *m.*, dom *m.*, parkiet *m.* do tańców.

Danzbude, *sf. pl.* =n, dom *m.*, miejsce *n.* do tańców.

Danzschen, *sn.* =š, *pl.* =en, *dim.* od Tanz, taneczek *m.*, tańczyk *m.*; ein — machen potańczyć.

Danzseln, *vn.* (haben) podrygiwać, podrygać.

Danzzen, *vn.* (haben) tańcować, tańczyć; lekko, pieknie stapać (o koniach); auf dem Geiße — tańczyć na linie; nach der Musik — tańczyć podług muzyki; einen Walzer — tańczyć walca; nach jmnnd's Pfeife — tańcować jak kto zagra; sich müde — zmęczyć się tańcem; sich krank — zachorować z tańca; es tanzt sich gut in diesem Saale w tej sali tańczy się dobrze; jmnnd über den Haufen — przewrócić kogo w tańcu, tańcząc; es tanzt (albo flimmert) mir vor den Augen miga mi się, mieni mi się w oczach.

Danzzen, *sn.* =š, tańcowanie *n.*, tańczenie *n.*

Danzzer, *sm.* =š, *pl.* —, tancerz *m.*, tanecznik *m.*

Danzzeri, *sf. pl.* =en, ciągłe tańcowanie, tańczenie.

Danzzerin, *sf. pl.* =nen, tancerka *f.*, taneczniczka *f.*

Danzzerlich, *adi.* lubiący tańce; es ist mir nicht — zu

Mute nie mam chęci do tańca, nie chce mi się tańczyć.
 Da'nzjähig, *adi.* zgrabnie tańczący.

Da'nzjeft, *sn.* =eš, *pl.* =e, uroczystość *f.*, zabawa *f.* z tańcami.

Da'nzgefahrte, *sm.* =n, *pl.* =n, Da'nzgefährtin, *sf.* *pl.* =nen, rzadko zamiast Tänzer, Tänzerin, tanecznik *m.*, tanecznicza *f.*

Da'nzgesellschaft, *sf.* *pl.* =en, towarzystwo *n.* tańczących.

Da'nzfarte, *sf.* *pl.* =n, porządek *m.* tańców.

Da'nzfrünghen, *sn.* =š, *pl.* —, zabawa *f.* z tańcami.

Da'nzfunft, *sf.* sztuka *f.* tańczenia, tańcowania, choreografia *f.*

Da'nzführer, *sm.* =š, *pl.* —, tancerz *m.*, biegły *m.* w tańcu.

Da'nzlehrer, *sm.* =š, *pl.* —, nauczyciel *m.* tańców.

Da'nzlehrerin, *sf.* *pl.* =nen, nauczycielka *f.* tańców.

Da'nzlied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pieśń taieczna.

Da'nzlokal, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, miejsce *n.*, sala *f.* do tańców.

Da'nzlust, *sf.* ochota *f.* do tańca.

Da'nzlustig, *adi.* do tańca ochoczy.

Da'nzmeister, *sm.* =š, *pl.* —, tanemistrz *m.*, nauczyciel *m.* tańców.

Da'nzmelodie, *sf.* *pl.* =n, melodia *f.*, nuta *f.* taieczna.

Da'nzmusik, *sf.* *pl.* =en, muzyka taieczna.

Da'nzordnung, *sf.* *pl.* =en, porządek *m.* tańców.

Da'nzpaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, para *f.* tańczących, para tańcząca.

Da'nzpferd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, koń lekko, zgrabnie stapający.

Da'nzplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, miejsce *n.* do tańców.

Da'nzsaal, *sm.* =(e)š, *pl.* =säle, sala *f.* (do) tańców.

Da'nzschritt, *sm.* =eš, *pl.* =e, krok taieczny.

Da'nzschuh, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, trzewik *m.* do tańca.

Da'nzschule, *sf.* *pl.* =n, szkoła *f.* tańców.

Da'nzstück, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, taniec *n.* (utwór muzyczny).

Da'nzstunde, *sf.* *pl.* =n, lekcyja *f.* tańca.

Da'nzucht, *sf.* namietność *f.* do tańca.

Da'nztour, *sf.* *pl.* =en, figura *f.*, obrót taieczny.

Da'nzunterricht, *sm.* =(e)š, nauka *f.* tańców.

Da'nzvergüügen, *sn.* =š, zabawa *f.* (domowa) z tańcami.

Da'nzwt, *sf.* szalona namietność do tańca.

Da'nzzeitel, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Tanzgesellschaft.

Dape't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, używa się tylko w wyrażeniach jak: etw. aufš — bringen wystąpić, wyjechać z czem, wyszczać o czem mowę; aufš — kommen stać się przedmiotem rozmowy; die Frage ist wieder aufš — gedracht worden, aufš — gekommen kwestya zaowu była omawiana.

Dape'te, *sf.* *pl.* =n, 1) tapeta *f.*, obicie *n.* na ścianę (papierowe lub z materyi); 2) rzadko zamiast Teppich, dywan *m.*

Dape'tenbahn, *sf.* szerokość *f.* tapety, obicia.

Dape'tenborte, *sf.* *pl.* =n, brzeg *m.* tapety, obicia.

Dape'tendruck, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, druk *m.* tapety (papierowej).

Dape'tenfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* tapet.

Dape'tengehänge, *sn.* =š, *pl.* —, gobelin *m.*

Dape'tenhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlujący *m.* tapetami, obiciami.

Dape'tenleiste, *sf.* *pl.* =n, brzeg *m.* tapety, obicia.

Dape'tenpapier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, papier *m.* na tapety, na obicia.

Dape'tentür, *sf.* *pl.* =en, drzwi kryte.

Dape'tenwicker, *sm.* =š, *pl.* —, fabrykant *m.* tapet z materyi, gobelinów.

Dape'tenwickerer, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* tapet z materyi, fabryka gobelin.

Dapezerei', Dapezerie', *sf.* *pl.* =en, obijanie *n.*, przyozdabianie *n.* pokoiów, wyścielenie *n.* sprzętów pokojowych.

Dapezier', *sm.* =š, *pl.* =e, Dapezierer, *sm.* =š, *pl.* —, tapicer *m.*, dekorator *m.*, wyścielacz *m.* sprzętów pokojowych.

Dapezierarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota tapicerska, obijanie *n.*, wylepianie *n.* ścian; obijanie *n.*, wypychanie *n.* sprzętów pokojowych.

Dapezieren, *va.* (haben) obijać, obić (ściany), obicia dawać; wyścielać, wypychać, obijać, obić sprzęty pokojowe; tapicerować.

Dapeziergeschäft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, Dapezierladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, skład *m.* tapet, obić.

Dapezierspinne, *sf.* *pl.* =n, miesznik *m.*, sadowiec *m.* (pałak).

Dapezierung, *sf.* tapicerowanie *n.*; obacz Dapezierarbeit.

Dapfer, I. *adi.* bitny, waleczny, mężny, dzielny; odważny, śmiały; = mutig; tęgi, żwawy, rażny; = wacker, tüchtig, stark; =er Widerstand dzielny opór; =er Magen silny, zdrowy żołądek; II. *adv.* bitnie, walecznie, mężnie, dzielnie, odważnie; — arbeiten żwawo, rażnie pracować; — trinken dzielnie pić; sich — halten dzielnie się trzymać, dziarski opór stawić, bronić się walecznie; dotrymac placu; = aushalten.

Dapferkeit, *sf.* bitność *f.*, waleczność *f.*, dzielność *f.*, męstwo *n.*, odwaga *f.*; = Mut.

Dapferkeitsmedaille, (wym.: —medalje), *sf.* *pl.* =n, medal *m.*, odznaka *f.* za męstwo, za waleczność.

Dapio'ta, *sf.* tapioka *f.* (nazwa krup).

Dapi'r i Da'pir, *sm.* =š, *pl.* =š i =e, tapir *m.* (zwierzę).

Dapijerie', *sf. pl.* =n, obicia *pl.*

Da'ppe, *sf. pl.* =n, 1) łapa *f.*; = Łaże; 2) ślad *m.* nogi; = Fußtapfe.

Da'ppeln, ta'ppeln, *vn.* (haben) obacz Trippeln.

Da'ppen, *vn.* (haben i sein) macać, drepcić po omacku; plump — iść krokiem niepewnym, iść tupając; im Finstern, im Dunkeln — macać po ciemku; (obraz.) być czego niepewnym.

Da'ppend, *adi.* macający, drepcący po omacku; im Finstern, im Dunkeln — po omacku, omakiem.

Da'ppisch, *adv.* niezgrabny; *adv.* niezgrabnie.

Dapš, *sm.* Dapš, *pl.* Dapie, 1) lekkie uderzenie; = Klaps; 2) ślad *m.* nogi; = Fußtapfe; 3) (także: Dappju') gamoń *m.*, gap *m.* (poutale).

Dara, *sf.* tara *f.*, ciężar *m.* opakowania (handel); ciężar martwy, ciężar własny, ciężar wozu (kolejn.); reine (übliche) — czysta, zwyczajna tara; die — berechnen tarować, odliczać ciężar martwy.

Dara'ntel, *sf. pl.* =n, tarantula *f.*, krzeczek *m.* (pająk jadowity); auffahren, wie von der — gestochen podkoczyć, zerwać się nagle.

Darante'lla, *sf. pl.* =š, tarantella *f.* (taniec neapolitański).

Dara'ntelisch, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Dara'ntelisch, *sm.* =š, *pl.* =š, ukąszenie *m.* tarantuli.

Da'rarechnung, *sf. pl.* =en, obliczenie *n.* tary, ciężaru opakowania (handel).

Da'ravergütung, *sf. pl.* =en, bonifikacja *f.* za tarę (handel).

Darie'ren, *va.* (haben) tarować, odciągając ciężar opakowania od ciężaru towaru (handel).

Darie'ren, *sn.* =š, — der Wagen ważenie *n.* wozów, tarowanie *n.* wozu (kolejn.).

Dari's, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, taryfa *f.*; wykaz *m.* opłat, oznaczenie *n.* opłat, cennik

przewozowy, cena *f.* przewozu; allgemeiner — taryfa ogólna; angewandter — taryfa zastosowana; Ausfuhr — taryfa wyjątkowa; Ausnahmeh — taryfa wyjątkowa; Differential —, Distanz — taryfa różniczkowa; direkter — taryfa bezpośrednia; Eilgut — taryfa przesyłek pospiesznych; Einuhr — taryfa przywózowa; ermäßigter — taryfa zniżona; — für den Exportverkehr, Export — taryfa wywozu; — für den Durchgangsverkehr, für den Transitverkehr taryfa przewozu przejętego; — für den Pferde- und Viehtransport taryfa dla koni i bydła; — für Fahrzeuge taryfa dla pojazdów; — für Weiterverbunden taryfa ponownej wysyłki; Gepäcks — taryfa towarowa; Güter-, Frachten — taryfa przewozu towarów, cennik przewozu; Import — taryfa przywozu; internationaler — taryfa międzynarodowa; Konfurrenz —, — durch Unterbietung taryfa konkurencyjna, zniżkowa; Lokal — taryfa miejscowa; Maximal — taryfa najwyższa; Minimal — taryfa najniższa; Nachbar — taryfa sąsiedzka; Partikular —, Vergünstigung — taryfa z uwzględnieniem; Raum — taryfa objętościowa, przestrzeniowa; Spezial — taryfa szczegółowa, poszczególna; Stückgut — taryfa tobołkowa; Überseeischer — taryfa zamorska; Verbund — taryfa związkowa; Zonen — taryfa strefowa; nach dem — według taryfy; Anfertigung, Erstellung eines =eš ustanowienie *n.* taryfy (przewoźnictwo).

Dari'sbestimmung, *sf. pl.* =en, przepis taryfowy (przewoźn.).

Dari'sermäßigung, *sf. pl.* =en, zniżenie *n.* taryfy (przewoźn.).

Darist'ren, *va.* (haben) oceniać, taryfować, ustanawiać taryfę.

Dari'smäßig, *adi.* odpowiednie

dni taryfe; *adv.* według taryfy.

Dari'sreform, *sf. pl.* =en, reforma *f.*, zmiana *f.* taryfy.

Dari'ssah, *sm.* =eš, *pl.* =š, zasada taryfowa, cena zasadnicza przewozu, cena wózbowa, wózbowe jednostkowe; minimaler — cena zasadnicza najniższa.

Dari'stabelle, *sf. pl.* =n, Dari'stableau, (wym. tablo), *sn.* =š, *pl.* =š, skorowidz cennikowy.

Dari'svertrag, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, układ taryfowy.

Dari'swesen, *sn.* =š, umiejętność *f.* taryfowania, taryfowość *f.*, taryfy *pl.*

Dari'shaut, *sf. pl.* =häute,

Dari'shelm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,

Dari'stapp, *sf. pl.* =n, suknia, szyszak czyniący niewidzialnym (mitol. germańska).

Daro'd, *sn.* =š, tarok *m.* (gra w karty).

Daro'dpartie, *sf. pl.* =n, partya *f.* taroku.

Daro'darten, *sf. pl.* karty tarokowe, do gry w taroka.

Daro'dspiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Tarock.

Daro'dspieler, *sm.* =š, *pl.* —, grający *m.* w taroka.

Darta'ne, *sf. pl.* =n, szybki statek.

Dartarusch, *sm.* —, piekło *n.* (mitol. starożytna).

Dart'sche, *sf. pl.* =n, tarca *f.*

Dart'schenträger, *sm.* =š, *pl.* —, tarczownik *m.*, tarcznik *m.*

Dä'schen, Tä'schlein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Tasche, torbeczka *f.*, torebka *f.*; kieszonka *f.* (u ubioru); walizka *f.*, skrzyneczka podróżna; = kleine Reisetasche.

Ta'sche, *sf. pl.* =n, 1) kieszeń *f.* (u ubioru); worek *m.*, kieska *f.*, mieszek *m.*, wacek *m.*, kaleta *f.*; tiefe =n głębokie kieszenie; etw. in die — steden włożyć co do kieszeni; bei sich in der — führen, tragen nosić w kieszeni; die Hand in die — steden włożyć, schować rękę do kieszeni; eine — voll pełna kie-

szeń; (przenośnie:) jmnbn in die — steßen przewyższać kogo, być więcej wartym od kogo; er steßt die Augen nicht in die — ma otwarte oczy; die Hand immer in der — haben müssen musieć trzymać rękę w kieszeni, ciągle wy-dawać pieniądze; er lebt auß der — seines Freundes żyje na koszt swego przyjaciela; er behält die Hände nicht in der — a) nie próżnuje; b) umie sobie poradzić; jmnbn etw. auß der — spielen wy-tużdzić co komu z kieszeni; sein Maul zur — machen z gęby cholewę robić, nie dotrzymać słowa; 2) torba podróżna, myśliwska; = Reife —, Jagd —; 3) — der Hündin część piciowa suki; 4) = Maul; jmnbn eines auf die — geben dać komu w pysk; 5) plotkarz m., plotkarka f.; = Blapper-, Plaudertasche; 6) obacz Zä'schentrebs.

Zä'schelkraut, *sn.* = (e)š, *pl.* -kräuter, tasznik m., ożedki *pl.*, tobołki *pl.*, kaletki *pl.*; fšeine — glodek wiosenny (ziele).

Zä'schenausgabe, *sf. pl.* = n, wydanie kieszonkowe.

Zä'schensbud, *sn.* = (e)š, *pl.* -bücher, 1) książka kieszonkowa, książka do noszenia w kieszeni; 2) książeczka f. na zapiski; = Notizbuch; 3) noworochnik m.

Zä'schendach, *sn.* = (e)š, *pl.* -dächer, dach półszczytowy, jednopoły, jednookapowy, pojedynczy, pulpitywy (budown.).

Zä'schendieb, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, złodziej kieszonkowy; vor -en wirb gemant! baczność na złodziei kieszonkowych!

Zä'schendieberei, *sf. pl.* = en, Zä'schendiebstahl, *sm.* = (e)š, *pl.* -stähle, kradzież kieszonkowa.

Zä'schenformat, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, format kieszonkowy.

Zä'schengeld, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, kieszonkowe n.

Zä'schentalender, *sm.* = š, *pl.* —, kalendarzyk kieszonkowy.

Zä'schenamun, *sm.* = (e)š, *pl.* -tämme, Zä'schentämmchen, *sn.* = š, *pl.* —, grzebyk m., grzebyczek m. kieszonkowy.

Zä'schensompaß, *sm.* = šes, *pl.* = esse, kompas kieszonkowy. Zä'schentraut, *sn.* obacz Zä'schelkraut.

Zä'schentrebs, *sm.* = šes, *pl.* = je, jak morski.

Zä'schenlaterne, *sf. pl.* = n, latarnia kieszonkowa.

Zä'schenmesser, *sn.* = š, *pl.* —, nożyk kieszonkowy, scyzoryk m.

Zä'schenmusfel, *sm.* = š, *pl.* = n, muszkn kieszonkowy (anat.).

Zä'schenpistol, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, Zä'schenpüsfer, *sm.* = š, *pl.* —, pistolet kieszonkowy, tercerola f., króćica f.

Zä'schenspiegel, *sm.* = š, *pl.* —, lusterko kieszonkowe.

Zä'schenspiel, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, kuglarstwo n.

Zä'schenspieler, *sm.* = š, *pl.* —, kuglarz m.

Zä'schenspielerbecher, *sm.* = š, *pl.* —, Zä'schenspielerbüchse, *sf. pl.* = n, puhar kuglarski, szkatułka kuglarska.

Zä'schenspielerci, *sf. pl.* = en, Zä'schenspielerkunst, *sf. pl.* -künste, kuglarstwo n., sztuka kuglarska; — treiben kuglarzyć, kuglować, sztuki kuglarskie pokazywać.

Zä'schenspielerin, *sf. pl.* = nen, kuglarka f.

Zä'schenspielerstreid, *sm.*, Zä'schenspielerstück, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, figiel kuglarski, sztuka kuglarska.

Zä'schentier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, ramspad m. (zwierze).

Zä'schentuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = tücher, chustka f. do nosa.

Zä'schenschir, *sf. pl.* = en, zegarek kieszonkowy.

Zä'schenswörterbuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = -bücher, słownik kieszonkowy.

Zä'schener, *sm.* = š, *pl.* —, fabrykant m. kufrów, wozeczków, tobołków, kaletnik m., miechownik m.

Zä'schenerhandwerk, *sn.* = (e)š, miechownictwo n.

Zä'schen, *sn.* = š, *pl.* —,

dim. od Tasse, filizaneczka f., czareczka f.

Zä'sse, *sf. pl.* = n, filizanka f., czarka f.; eine — Tee filizanka herbaty; eine — voll filizanke.

Zä'statt', *sf. pl.* = en, klawiatura f., klawisze *pl.*

Zä'stbar, *adi.* dający się pomacać, namacalny, dotykalny.

Zä'stbarkeit, *sf.* namacalność f., dotykalność f.

Zä'stic, *sf. pl.* = n, klawisz m. (muzyka); Unordnung der = n, = n, *pl.* klawisze *pl.*, klawiatura f.; die = n anschlagen przyciskać klawisze; eine falsche — greifen przycisnąć fałszywy klawisz, zmylić nutę; auf den = n zu Hause sein, die = n gut kennen znać dobrze klawiaturę.

Zä'sten, I. *va.* (haben) macać, macnąć, pomacać, dotykać, dotknąć; II. *vn.* (haben) 1) iść omackiem; = tastend gehen; 2) nach etw. — wy-ciągnąć rękę dla pomacania czego, dla domacania się czego, macać dla znalezienia czego.

Zä'sten, *sn.* = š, macanie n., dotykanie n.; etw. durch — finden domacać się czego.

Zä'stenbrett, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, Zä'stenlager, *sn.* = š, *pl.* —, Zä'stenspiel, Zä'stenwerk, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, klawiatura f. (muzyka).

Zä'steninstrument, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, instrument m. z klawiszami (muzyka).

Zä'ster, *sm.* = š, *pl.* —, 1) dotykający m. się, macacz m.; 2) cyrkiel kabłąkowy; 3) klucz m.; Morse — klucz Morsego (telegraf); 4) macadelko n. (zoologia).

Zä'sterknopf, *sm.* = (e)š, *pl.* = knöpfe, guzik m. u klucza (telegraf).

Zä'sterzirkel, *sm.* = š, *pl.* —, cyrkiel kabłąkowy.

Zä'storgan, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, organ m. dotykania.

Zä'stinn, *sm.* = (e)š, Zä'stinnvermögen, *sn.* = š, zmysł m. dotykania.

Dat, *sf. pl.* -en, czyn *m.*, uczynek *m.*, postępek *m.*, dzieło *m.*; fakt *m.*, czyn istotny; = *Datfache*; gute, edle, berühmte, löbliche — dobry, zacny, sławny, chlubny czyn, postępek; kriegerische -en dzieła wojenne; die -en des Herkules prace Herkulesa, herkulesowe; er ist ein Mann der — jest człowiekiem czynu; er ist auf der —, auf frischer — ertappt worden schwytano go na gorącym uczynku; in Wort(en) und — (en) w słowach i czynach; jmdm mit Rat und — beistehen wspierać kogo radą i czynkami; zur — schreiten przystąpić do czynu, do dzieła; er setzt seine Gedanken immer in die — um urzeywistnia, obraca zawsze w czyn swoje myśli; es ist zur — geworden stało się, urzeywistniło się; in der — w samej rzeczy, rzeczywiscie, w istocie; nach geschener — po uczynku, skoro rzecz była dokonana; durch die — hat er es beniesen dowiódł to czynem; die — dem Worte folgen lassen poprzeć słowo czynem; eine — vollbringen dokonać czynu, dzieła; nie die —, so der Lohn jaka praca, taka płaca; nach der — ist jeder Flug madyr Polak po szkodziu.

Datbestand, *sm.* -(e)s, *pl.* -stände, czyn *m.*; istota *f.* czynu (prawo).

Datbestandsprotokoll, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, protokół *m.* istoty czynu.

Datbeweis, *sm.* -seß, *pl.* -se, dowód *m.* czynu.

Dat'en, *vn.* (haben) rzadko zamiast handeln, działać.

Datendrang, **Datendurst**, *sm.* -es, popęd *m.* do wielkich czynów, zapal *m.* do działania.

Datendlos, *adi.* bezcynny, gnuśny; = untätig.

Datendlosigkeit, *sf.* bezcynność *f.*, gnuśność *f.*

Datendreich, **Datendvoll**, *adi.* obfity w czyny, w dzieła; czynny; ein -es Leben życie czynne.

Dat'er, *sm.* -s, *pl.* —, sprawca *m.*, autor *m.*; winowajca *m.*, winny *m.*

Dat'erin, *sf. pl.* -nen, sprawczyni *f.*, autorka *f.*; winowajczyni *f.*, winna *f.*

Dat'erschaft, *sf. die* — leugnen zapierać się czynu, zaprzeczać winę.

Dat'handlung, *sf. pl.* -en, uczynek *m.*, wykonanie *n.* zamysłu, zamiaru, czyn gwałtowny.

Dat'ig, *I. adi.* czynny, pilny, zajęty, gorliwy, obozy; = geschäftig; — sein być czynnym, gorliwym; = Hilfe czynna pomoc; *II. adv.* czynnie; gorliwie, pilnie.

Dat'igkeit, *sf.* czynność *f.*; zatrudnienie *n.*; = Beschäftigung; in voller — bardzo zajęty, zatrudniony; in -setzen czynnym uczynić; eine Maschine in — setzen maszynę w ruch wprawić; außer — setzen nieczynnym zrobić, pozbawić czynności, zastanowić, zawiesić w czynności; an — gewöhnt do czynności, do pracy przyzwyczajony; rührige — skrzetność *f.*, ruchliwość *f.*; geistige — praca umysłowa.

Dat'igkeitstform, *sf.* strona czynna (gramatyka).

Dat'igkeitstwort, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, słowo *n.*, czasownik *m.* (gramatyka).

Dat'kraft, *sf.* energia *f.*, sprężystość *f.*, dzielność *f.*, moc *f.*, siła *f.*

Dat'kraftig, *adi.* energiczny, sprężysty, dzielny; *adv.* energicznie, sprężysto, dzielnie.

Dat'kundig, *adi.* notoryczny, jawny.

Dat'lich, *adi.* 1) na czynie polegający, czynem stwierdzony, czynny, dotykalny; 2) uczynkowy, gwałtowny; = Befeldigung czynna zniewaga; — werden do gwałtu przystąpić; *adv.* jmdm — mißhandeln znievažyć kogo czynnie, uszkodzić kogo na ciebie; sich — an jmdm vergreifen dopuścić się na kim gwałtu.

Dat'lichkeit, *sf. pl.* -en,

gwałtowność *f.*, gwałt *m.*; zu -en greifen przejść do gwałtu; von Worten zu -en kommen, übergehen od słów przejść do gwałtu; es kam zu -en przyszło do gwałtu; von Drohungen zu -en übergehen grożbom gwałt przydać. **Datowie'ren**, *va.* (haben) tatuować.

Dat'fache, *sf. pl.* -n, fakt *m.*, czyn istotny, rzeczywisty, wypadek *m.*; es ist eine —, daß . . . jest faktem, rzeczywistost tak jest, że . . .; vollendete — fakt spełniony, rzeczywistost *f.*; eine beglaubigte — fakt stwierdzony, sprawdzony; =n beweisen fakta dowodzą.

Dat'fächlich, *adi.* istotny, rzeczywisty; prawdziwy; *adv.* istotnie, rzeczywiscie, prawdziwie.

Dat'fächlichkeit, *sf.* istotność *f.*, rzeczywistost *f.*; prawdziwość *f.*

Dat'fche, *sf. pl.* -n, łapa *f.*; = *Lafe*.

Dat'fcheln i **Dat'fcheln**, *va.* (haben) głąskać, klepać.

Dat'fchen, *va.* (haben) 1) głąskać, klepać; 2) — gehen iść w odwiedziny.

Dat'tersfall, *sm.* -s, *pl.* -s, 1) targ *m.* na konie; 2) plac wyścigowy.

Dat'he, *sf. pl.* -n, łapa *f.*; łapka *f.*, ręka *f.* (poufale i pieszczotl.).

Dat'helnieb, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, uderzenie *n.* łapa.

Datn, *I. sn.* -es, *pl.* -e, lina *f.*; ein — straff anziehen naprężyć linę; *II. sm.* -(e)s, rosa *f.*; der — fällt rosa pada; mit — beneken zrosić.

Datn, *adi.* 1) głuchy; er ist auf einem Ohre — jest głuchy na jedno ucho; ganz, völlig — głuchy jak pień; — machen ogłuszyć; — werden ogłuszać, ogłuchnąć; — von Geburt (an) głuchy od urodzenia; -en Ohren predigen głuchemu piosnkę śpiewać, głuchemu różne słowa; — gegen die Vernunft głuchy na głos rozsądku; gegen also für meine Bitten ist, bleibt er

— głuchy jest na moje prośby; mit -en Ohren hören. — sein für etw., sich — stellen niechęć czego słuchać, udawać głuchego; 2) zdrewniały; znieczulony; =e Hand zdrewniała ręka; =er Schmerz przytłumiony ból; 3) =e Nuß próżny orzech; =er Hafer głuchy owies; =e Ähre głuchy kłos, wycyznic m.; =es Ei jałowe jaje; =e Körner sprząwki pl.; =e Nessel pokrzywa nieparząca; =e Blüten jałowe, puste kwiaty; =e Erde płonna ziemia; =es Erz łysak m.; =es Gehirg rumowisko n.

Täu'chen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Taube gołąbek m., gołąbeczek m., gołąbeczka f., gołębiatko n.; mein —! mój gołąbeczku!

Täu'be, *sf. pl.* =n, gołąb m.; weibliche — gołębia f.; Familie der =n gołębie pl.; witbe —, Holztaube gołąb siniak; Ringel — gołąb grzywacz; Wander — gołąb wedrowny; Fels — gołąb skalny; Brief — gołąb pocztarz; Turtel — turkawka f.; =n halten hodować gołębie; warden, daß einem die gebratenen =n ins Maul (in den Mund) stiegen pieczone gołąbki nie leżą do gąbki; nie przylecą do lenia pieczone gołąbki.

Täu'benart, *sf. pl.* =en, rodzaj m. gołębi.

Täu'benartig, *adi.* podobny do gołębia.

Täu'benauge, *sn.* =s, *pl.* =n, gołębie oko; (obraz.) oko jak gołębia.

Täu'benei, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, gołębie jaje.

Täu'benfall, *sf.* niewinność gołębia.

Täu'benfall(e), *sm.* =en, *pl.* =en, gołębian m., kroguleczyk m., jastrząbek m.

Täu'benfarbe, *sf.* gołębi kolor.

Täu'benfarben, Täu'benfarbig, Täu'bengrau, *adi.* koloru gołębiego, siwy jak gołąb.

Täu'benfeder, *sf. pl.* =n, pióro gołębie.

Täu'benflug, *sm.* =(e)s, lot gołębi.

Täu'benfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, 1) gołębia noga; 2) bodziszek lipki (rośl.).

Täu'bengießer, *sm.* =s, *pl.* —, jastrząb na gołębie polujący.

Täu'benhaft, *adi.* gołębi, niewinny, czuły, przymilający jak gołąbek.

Täu'benhabicht, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, obacz Taubenfalk.

Täu'benhändler, *sm.* =s, *pl.* —, gołębiarz m.

Täu'benhaus, *sn.* =jes, *pl.* =häuser, Täu'benkoben, *sm.* =s, *pl.* —, gołębnik m., gołębieniec m., gołębiniec m.

Täu'benkropf, *sm.* =(e)s, *pl.* =kropfe, podgardlica gołębia.

Täu'benliebhaber, *sm.* =s, *pl.* —, gołębiarz m.

Täu'benmilch, *sm.* =es, gołębi gnój, gołębie łajno.

Täu'benneist, *sn.* =es, *pl.* =er, gołębie gniazdo.

Täu'benpaar, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, para f. gołębi.

Täu'benpastele, *sf. pl.* =n, pasztet m. z gołębi.

Täu'benpost, *sf. pl.* =en, poczta gołębia.

Täu'benschießen, *sn.* =s, strzelanie n. do gołębi.

Täu'benschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, gołębnik m., gołębieniec m.; (obraz.) oben im =e wohnen mieszkać na poddaszu; sein Haus ist (wie) ein — w domu jego służba wciąż się zmienia; w jego domu ciągły jarmark; daon-schleichen wie eine Raße vom — zabrać się, odejść pokryjomu.

Täu'benschwanz, *sm.* =es, *pl.* =schwänze, ogon gołębi.

Täu'benstößer, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Taubenfalk.

Täu'benuschuld, *sf.* niewinność gołębia.

Täu'benzede, *sf. pl.* =n, gołębień pstry (ptak).

Täu'benzucht, *sf.* gołębiarstwo n., hodowla f. gołębi.

Täu'benzüchter, *sm.* =s, *pl.* —, gołębiarz m.

Täu'ber, Täu'ber, *sm.* =s,

pl. —, Täu'berich, *sm.* =s, *pl.* =e, gołąb samiec.

Täu'bhäfer, *sm.* =s, głuchy owies, owsik m.

Täu'bheit, *sf.* 1) głuchota f., głuchosc f. (zupańa); słuch przyciępiony, głuchowatość f.; (nicht vollständige —); 2) odurzenie n., oszołomienie n.; = Benommenheit; 3) próżnia f.; = Leere; znieczulenie n.; = Gefühllosigkeit; 4) niepełność f.; = Unfruchtbarkeit.

Täu'bin, *sf. pl.* =nen, gołębia f.

Täu'bforu, *sn.* =(e)s, kąkol roczny, życie durnica, matonog m., sołomica f. (ziele).

Täu'bling, *sm.* -(e)s, *pl.* =e, płutka f., pepek m. (grzyb); blauer — czartopłoch m., gołąbek m.; roter — syrojeszka f., syrojeshkówka f., surojżezka f.

Täu'bnessel, *sf. pl.* =n, pokrzywa głucha, poziomnik m., badył m., jasnotka f., świetliczka f., kocypysk m.

Täu'bittum, *adi.* głuchoniemy.

Täu'bittummenanstalt, *sf. pl.* =en, zakład m. (dla) głuchoniemych.

Täu'bittummenlehrer, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel m. głuchoniemych.

Täu'bittummheit, *sf.* głuchoniemota f.

Täu'bapparat, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przyrząd nurkowy.

Täu'chen, I. *vn.* (sein) i sich —, *vr.* (haben) nurtować, zanurzyć się; die Sonne taucht ins Meer słońce zanurza się w morzu; II. *va.* (haben) nurzać, zanurzać, zanurzyć; topić; maczać, umaczać, umoczyć; die Feder ins Tintenfaß — zanurzyć pióro w kafamarzu; Brot in Wein — chleb umaczać w winie; glühendes Eisen in Wasser — żarzące żelazo zanurzyć w wodzie; er tauchte seine Hände in Blut zbroczył ręce krwią.

Täu'chen, *sn.* =s, nurzenie n., zanurzanie n. (się); maczanie n., umaczanie n.

Zau'chente, *sf. pl.* =n, kaczka *f.* nurek *m.*, nurkaczka *f.*, ślacharz *m.*

Zau'cher, *sm.* =s, *pl.* —, 1) nurek *m.*; 2) nurkaczka *f.* (ptak).

Zau'cherausig, *sm.* =(e)s, *pl.* =üge, ubór nurkowy.

Zau'cherapparat, *sm.* ob. Tauchapparat.

Zau'cherboot, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, łódź nurkowa.

Zau'chereute, *sf.* ob. Tauchente.

Zau'cherglocke, *sf. pl.* =n, dzwon nurkowy.

Zau'cherhelm, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, hełm nurkowy.

Zau'cherhuhn, *sn.* =(e)s, *pl.* =hühner, nurzyk *m.* (ptak).

Zau'chertönig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zimorodek europejski (ptak).

Zau'cherkunst, *sf.* sztuka *f.* nurkowania; *pl.* =fünfte, sztuki *pl.* nurków.

Zau'chertschiff, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, łódź *f.*, statek, który zanurzać można.

Zau'chervogel, *sm.* =s, *pl.* =vögel, nur *m.*, nurki *pl.* (gatunek ptaków).

Zau'chgang, *sf. pl.* =gänge, nurges *f.* (ptak).

Zau'chgaru, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kłomia *f.*

Zau'chhuhn, *sn.* ob. Taucherhuhn.

Zau'cu, *I. va.* (haben) 1) ciągnąć za pomocą liny (zełguga); 2) garbować alunem; *II. vn.* (haben) tajeć, puszczać; es taugt (auf) a) taje, puszcza; b) rosa pada.

Zau'cnde, *sn.* =s, *pl.* =n, koniec *m.* liny.

Zau'fakt, *sm.* =es, *pl.* =e, akt *m.*, obrządek *m.* chrztu.

Zau'fbeden, *sn.* =s, *pl.* —, chrzcielnica *f.*

Zau'fbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* chrztów.

Zau'fbund, *sm.* =es, *pl.* =bünde, przymierze *n.* chrztu.

Zau'fe, *sf. pl.* =n, 1) chrzest *m.*, chrzciny *pl.*; zur — gehörig chrzestny; ein Kind zur — halten, aus der — heben dziecko do chrztu trzymać; die — empfangen, er-

halten chrzest otrzymać, ochrzczonym zostać; die — vornehmen, verrichten, vollziehen, spenden, erteilen chrzest odbywać, chrzcić; jmdm zur — bitten prosić kogo na chrzciny; 2) obacz Taufschmaus.

Zau'fen, *va.* (haben) chrzcić, ochrzcić; auf jmds Namen — dać na chrzcie czyje imię; sich — lassen wychrzcić się; ein getaufter Jude żyd wychrzczony, nawrócony; (obraz.) ein Schiff — chrzcić okręt, nadać okrętowi imię; Wein, Milch — chrzcić wino, mleko (wodą rozrzedzać, rozważniać); das ist getaufter Wein, to chrzczone wino.

Zau'fer, *sm.* =s, *pl.* —, chrzcziciel *m.*; Johannes der — Jan Chrzciel.

Zau'fessen, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Taufschmaus.

Zau'fformel, *sf. pl.* =n, formuła *f.* chrztu.

Zau'fgebühr, *sf. pl.* =en, Taufgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, opłata *f.* od chrztu.

Zau'fgesübde, *sn.* =s, *pl.* —, ślub *m.* chrztu.

Zau'fgeschent, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, podarek chrzestny.

Zau'fgestunt, *adi.* tylko w następującem wyrażeniu: =e Genossenschaft anabaptysci *pl.*, nowochrześciję *pl.*

Zau'fgewand, *sn.* =(e)s, *pl.* =wänder, stuła chrzestna.

Zau'fgöd, *sm.* =en, *pl.* =en, Taufgödel, *sf. pl.* =n, ojciec chrzestny, matka chrzestna (po wiedeńsku).

Zau'fhandlung, *sf.* obrządek *m.* chrztu.

Zau'fhemd(e), *sn.* =des, *pl.* =den, koszulka *f.* do chrztu, chrzestna.

Zau'fkapelle, Taufkirche, *sf. pl.* =n, kaplica *f.*, kościół *m.*, (w której) w którym chrzcza.

Zau'fkind, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, chrześniak *m.*

Zau'fklissen, *sn.* =s, *pl.* —, poduszka *f.* do chrztu.

Zau'fkleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, sukienka *f.* do chrztu.

Taufling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, chrześniak *m.*

Taufname, *sm.* =ns, *pl.* =n, imię chrzestne.

Taufpate, *sm.* =n, *pl.* =n, ojciec chrzestny.

Taufpatin, *sf. pl.* =nen, matka chrzestna.

Taufpfennig, *sm.* =s, *pl.* =e, podarek chrzestny (pieniężny).

Taufprieſter, *sm.* =s, *pl.* —, kapłan chrztu udzielający.

Taufregister, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Taufbuch.

Taufſchein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, świadectwo *n.* chrztu, metryka *f.*

Taufschmaus, *sm.* =jes, *pl.* =schmause, uczta chrzestna.

Taufschmuck, *sm.* =(e)s, *pl.* =s, strój chrzestny.

Taufsohn, *sm.* =es, *pl.* =söhne, syn chrzestny.

Taufstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, chrzcielnica *f.*

Tauftag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* chrztu.

Tauftuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =tücher, tuwałnia *f.*, towalja *f.* chrzestna.

Taufwasser, *sn.* =s, woda święcona do chrztu.

Taufzettel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Taufschein.

Taufzeuge, *sm.* =n, *pl.* =n, świadek *m.* chrztu, ojciec chrzestny; = Taufpate.

Taufzeugin, *sf. pl.* =nen, obacz Taufpatin.

Taufzeugniß, *sn.* =ses, *pl.* =sse, świadectwo *n.* chrztu.

Taufgen, *vn.* (haben) zdawać się, zdać się, przydać się; być coś wart, być dobrym, użytecznym; die Ehre taugt nicht nożyczki nie nie warte; taugt die Ehre noch etwas? nożyczki dobre jeszcze? das taugt nicht für mich to nie dla mnie, to mi się na nie nie przyda; dieser Gut taugt noch kapelusz jeszcze dobry, można ten kapelusz jeszcze nosić; das taugt zu nichts to na nie się nie przyda, nie nie warte; er taugt zum Solbaten ou zdatny na żołnierza; er taugt nichts jest do niczego;

wozu soll dies —? na co to się zda?

Taus'genich'ts, *sm. pl.* =*je*, urwisz *m.*, urwipoleć *m.*, lampart *m.*, nicpoń *m.*, ladaco *m.*, łobuz *m.*

Taus'glich, *adi.* zdalny, przydatny (do czego); sposo-bny, odpowiadający (celowi), stosowny; = *passend*; zdolny; = *fähig*; zdalny do służby; = *diensttauglich*.

Taus'glichkeit, *sf.* zdatność *f.*, przydatność *f.*; sposobność *f.*, stosowność *f.*; zdolność *f.*

Taus'glichkeit, *sn.* =*s*, ob. Taus'lichteit.

Taus'ig, *adi.* rosisty.

Taus'luft, *sf.* powietrze wil-gotne.

Taus'mel, *sm.* =*s*, 1) taczanie *n.* się, zataczanie *n.* się; = *taumeln*; 2) zawrót *m.* głowy; = *Schwindel*; 3) (przenośnie.) odrzucenie *n.*, upojenie *n.*, rozmarzenie *n.*; im — *der Luft* w upojeniu rozkoszy, upojony rozkoszą.

Taus'melbeher, *sm.* =*s*, **Taus'melfeld**, *sm.* =*(e)s*, den — *der Wollust* leeren spełnić kielich, piibar lubieżności.

Taus'mellig, *adi.* zataczający się, taczający się; mający zawrót głowy; — *schwindelig*; odrzucony, rozmarzony; — *sein* zataczać się; — *machen* sprawić zawrót głowy.

Taus'melkäfer, *sm.* =*s*, *pl.* —, wodnik *m.*, chrząszcz wodny.

Taus'melloch, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*n*, cieciorka *f.*, kąkol roczny (rośl.).

Taus'meln, *vn.* (haben i sein) 1) taczać się, zataczać się; hin und her — zataczać się na prawo i lewo; zur Erde. — upaść na ziemię potoczywszy się; aus dem Zimer — wytoczyć się z pokoju; hinter den Ofen — zatoczyć się za piec; 2) mieć zawrót głowy; = *schwindlig sein*; mein Kopf taumelt kręci mi się w głowie, mam zawrót głowy; 3) (przenośnie.) być odrzuconym, upojonym, rozmarzonym; er taumelt von diesem unverhofften Glück

szczęście niespodziewane głowę mu zawraca; vor Lust, vor Freude — być upojonym rozkoszą, uciechą.

Taus'melschritt, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, krok taczający.

Taus'miler, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) zataczający *m.* się; 2) ob. Zummelkaube; 3) ob. Zummeler.

Taus'punkt, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, 1) punkt *m.* tworzenia się rosy; 2) punkt, chwila *f.* tajemnia.

Taus'ring, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, guz *m.* między dwiema liniami.

Taus'rotte, *sf.* macerowanie *n.* lnu na wolnem powietrzu.

Taus'sch, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, zamiana *f.*, wymiana *f.*, przemiana *f.*; in — *geben* dać w zamian; einen — *eingehen*, *machen*, *treffen* zamieniać; ein guter — zamiana na lepsze.

Taus'schen, *va. i vn.* (haben) zamieniać, wymieniać, przemieniać, zamienić, wymienić, przemienić; ich tausche nicht mit ihm, ich möchte nicht mit ihm — nie chciałbym się z nim mieniać, nie mieniłbym się z nim; laß uns — zamieniamy się; die Rollen — *zmienić* role; *der Taucher* tauscht; *wer tauscht*, betrügt na zamianie zawsze jeden stracić musi.

Taus'schen, *sn.* =*s*, zamienianie *n.*, zamiana *f.*, wymienianie *n.*, wymiana *f.*, przemienianie *n.*, przemiana *f.*

Taus'schen, *I. vn.* (haben) ludzi, mylić, zawodzić, zwodzić, zawieść, mamić, omamić; die Sinne tauschen uns oft zmysły często nas zwodzą; in seinen Hoffnungen, Erwartungen getäuscht werden doznać zawodu w swoich nadziejach, oczekiwaniach; II. sich —, *vr.* (haben) mylić się, zawieść się, oszukać się; ich habe mich in meinen Erwartungen getäuscht zawiodłem się w moich oczekiwaniach; sich durch den Schein — *lassen* dać się zmylić pozorem; ich habe mich in ihm getäuscht

oszukałem się na nim; III. täuschend, *ppr. i adi.* łudzący, zwodniczy, omylny, mamiący; = *e* Ähnlichkeit nadzwyczajne, zadziwiające, łudząco podobieństwo; *adv.* — ähnlich podobniuteńki; sie sehen einander — ähnlich podobni są do siebie jak dwie krople wody; — *nachmachen* podrobić dokładnie.

Taus'scher, *sm.* =*s*, *pl.* —, mieniacz *m.*, wymieniacz *m.*, zamieniacz *m.*

Taus'scher, *sm.* =*s*, *pl.* —, mamiiciel *m.*, łudziciel *m.*, zwodziciel *m.*

Taus'scherei', *sf.* *pl.* =*en*, (ciągłe) mienianie *n.*, zamienianie *n.*

Taus'scherei', *sf.* *pl.* =*en*, łudzenie *n.*, zwodzenie *n.*; oszukiwanie *n.*

Taus'schhandel, *sm.* =*s*, handel zamienny.

Taus'schhändler, *sm.* =*s*, *pl.* —, trudniący *m.* się handlem zamiennym.

Taus'schiarbeit, *sf.* *pl.* =*en*, robota damasceńska.

Taus'schieten, *va.* (haben) damaszkować.

Taus'schlägerci, *sf.* kręcenie *n.* lin.

Taus'schrecht, *sn.* =*(e)s*, 1) —, *pl.* =*e*, prawo *n.* do zamiany; 2) prawo *n.* zamiany przepisy prawne, zamiany dotyczące.

Taus'schung, *sf.* *pl.* =*en*, łudzenie *n.*, złudzenie *n.*, ułudza *f.*, omamienie *n.*, zawiędenie *n.*, zawód *m.*; optische — optyczne złudzenie; ich gebe mich darüber feiner — hin nie łudzę się względem tego.

Taus'schwerttag, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, -träge, umowa *f.* zamiany.

Taus'schweife, *adv.* w zamian, na zamian, w drodze zamiany.

Taus'send, *I. num.* tysiąc; — Mann tysiąc ludzi; Zeit-raum von — Jahren tysiąclecie *n.*; an die —, etwa — około tysiąc; zu — Malen tysiąc razy; tausäckroße; — und aber — tysiące; — und

eine Nacht tysiąc noey i jedna; wir haben — Spaß gehabt mieliśmy tysiąc pociech; eine Anzahl von — tysiączek funt.; II. *interi.* (ei) der Tau= send! poß! —! do diabła! mospanie! daj go katu! no, no, no!

Tau'seud, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, tysiąc *m.*, tysiączek *m.*; *žu* =en tysiączemi.

Tau'seudarmig, *adi.* tysiącoramienny.

Tau'seudblatt, *sn.* =(e)š, *pl.* =blätter, krwawnik *m.*, stokroć *f.*, orle oko, serdecznik *m.*, dobra myśl, kopr koński, piornik *m.*, tysiącznik *m.* (rośl.).

Tau'seuder, *sm.* =š, *pl.* —, 1) tysiąc *m.*, liczba *f.* tysiącz; 2) tysiączka *f.*, banknot *m.* na tysiąc koron, złr. i t. p.

Tau'seuderlei, *adi.* tysiącoraki; — Dinge tysiąc różnych rzeczy.

Tau'seudfah, Tau'seudfähig, *adv.* tysiąckrotny; *adv.* tysiąckrotnie.

Tau'seudfarbig, *adi.* tysiącznobarwny.

Tau'seudformig, *adi.* tysiączkształtny; *adi.* tysiączkształtnie.

Tau'seudfuß, *sm.* =eš, *pl.* =füße, stonóg *m.*, tysiącnóg *m.* (owad).

Tau'seudgn'ldentraut, *sn.* =(e)š, szaszanki *pl.*, tysiączniki *m.*; großes — century wielka, chaber jasioniec *m.*, gorzyzka włoska (rośl.).

Tau'seudjährig, *adi.* tysiącletni.

Tau'seudfuoten, *sm.* =š, rdost ptasz (rośl.).

Tau'seudföppig, *adi.* tysiączgotowy.

Tau'seudforn, *sn.* =(e)š, poypek *m.* (rośl.).

Tau'seudfüßler, *sm.* =š, *pl.* —, człowiek w różnych sztukach biegły, sztukmistrz *m.*; kuglarz *m.*, czarodziej *m.*; = Zauberfüßler.

Tau'seudmal, *adv.* tysiączrazy, tysiączkroć.

Tau'seudmalig, *adi.* tysiączkrotny.

Tau'seudmann, *sm.* =eš, *pl.* =männer, tysiącznik *m.*

Tau'seudpfünder, *sm.* =š, *pl.* —, kula tysiącz funtów ważąca.

Tau'seudpfündig, *adi.* tysiączfuntowy.

Tau'seudpfaferment! *interi.* do licha!

Tau'seudpfafermenter, Tau'seudpfaferment, *sm.* =š, *pl.* =š, człowiek we wszystkich figlach wywieszony, na wszystkich sztukach się znajdujący.

Tau'seudpflou (djen), *sn.* =š, przypołudnik czerwonny, amaranth *m.*, stokrotka trwała, miłośnik *m.* (rośl.).

Tau'seudpfeilig, *adi.* tysiączboczny; (obraz.) najróżnorodniejszy.

Tau'seudpfeil, *adi.* tysiączny; der Tausendste weiß daß nicht z tysiąca może zaledwie jeden to wie; (obraz.) vom Hundertsten ins Tausendste kommen w rozmowie z jednej rzeczy na drugą przeskakiwać, pleść niedorzeczności.

Tau'seudpfeimmig, *adi.* tysiączgłośny.

Tau'seudpfeil, *sn.* =š, *pl.* — jedna tysiączna (część).

Tau'seudweise, *adv.* tysiączkami, na tysiące.

Tautologie', *sf.* =n, tautologia *f.*, wyrażenie *n.* tej samej myśli innymi słowy.

Tautolog'ig, *adi.* tautologiczny, samotaki; *adv.* tautologicznie.

Tau'tropfen, *sm.* =š, *pl.* —, kropla *f.* rosy.

Tau'werk, *sn.* =(e)š, liny i powrozy okrętowe.

Tau'wetter, *sn.* =š, odwilż *f.*, odelga *f.*

Tau'wind, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wiatr wilgotny, wiatr odwilż sprawiający.

Taxame'ter, *sm.* =š, *pl.* —, taksameter *m.*, cenowskaz *m.* (u powozów najemnych).

Taxatio'n, *sf.* =en, taksacya *f.*, taksowanie *n.*, ocenianie *n.*

Taxator, *sm.* =š, *pl.* -to'ren, taksator *m.*, szacownik *m.*

Tax'e, *sf.* =n, 1) taksa *f.*, cena *f.* (żywności); 2)

opłata *f.*; = Abgabe; clo *n.*; = Zoll.

Taxie'ren, *va.* (haben) taksować, oszacować, oceniać, ocenić.

Taxie'rer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Taxator.

Taxie'rung, *sf.* =en, obacz Taxation.

Taxordnung, *sf.* =en, urządzenie *n.* taks, taryfa *f.*, spis *m.*

Taxpreis, *sm.* =fesh, *pl.* =fesh, cena stała, oznaczona.

Taxruß, *sm.* —, *pl.* —, Taxrußbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, cis *m.*, drzewo ci-sowe.

Taxwert, *sm.* =eš, *pl.* =e, wartość szacunkowa, oszacowana.

Taxette, *sf.* =n, taceta *f.* (gatunek narcyza).

Tech'nizi'smus, *sm.* —, technicyzm *m.*

Tech'nik, *sf.* =en, 1) technika *f.*, nauka techniczna; 2) technika *f.*, szkoła techniczna, zakład naukowy techniczny; 3) technika *f.*, wykonanie należyte, artystyczne, kunsztowne; = künstlerische Ausführung, biegłość *f.* w sztuce, zręczność; = Kunstwertigkeit.

Tech'niker, *sm.* =š, *pl.* —, technik *m.*

Tech'nikum, *sn.* =š, *pl.* =ten, technika *f.*, szkoła techniczna.

Tech'nis, *adi.* techniczny, właściwy jakiej nauce, kunsztowi, rzemiosłu; =er Aus'druck wyraz techniczny; *adv.* technicznie.

Tech'nologie', *sf.* technologia *f.*

Tech'nolog'ig, *adi.* technologiczny; *adv.* technologicznie.

Tech'nelmehel, *sn.* —, *pl.* — porozumienie *n.*, miłostka *f.*

Tech'el, *sm.* =š, *pl.* —, tekiel *m.*, jamnik *m.*; = Dachshund.

Tede'um, *sn.* =(š), *pl.* =(š), Te Deum *m.* indecl.

Tee, *sm.* obacz Thee.

Tect, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, maż *f.*, dziegieć *m.*, smoła *f.* (płynna); — brennen wypa-

lać, warzyć dziegieć; mit — befireichen dziegiem, smołą posmarować, pomazać.

Deer'brenner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, maziarz *m.*, dziegciarz *m.*, smolarz *m.*

Deerbrennerci, *sf. pl.* =*en*,
Deer'hütte, *sf. pl.* =*n*, maziarnia *f.*, dziegciarnia *f.*

Deer'büchse, Deer'hütte, *sf. pl.* =*n*, maziarka *f.*, smolnica *f.*

Deer'en, *va.* (haben) dziegiem, mazią, smołą smarować, mazić.

Deer'en, *sn.* = \bar{s} , smarowanie *n.* dziegiem, mazią.

Deer'galle, *sf.* smołka *f.*

Deer'rig, rzadko Deer'ridht, *adi.* 1) maziowaty, dziegciowaty; 2) omaziony, mazią, dziegiem posmarowany, powalany.

Deer'jade, *sf. pl.* =*n*, mazyrnarz *m.* (żartobl.).

Deer'kelle, *sf. pl.* =*n*, warzachel *f.* do mazi, do dziegciu.

Deer'keffel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, kocioł *m.* do warzenia dziegciu, smoły.

Deer'rosen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*öfen*, piec *m.* do wypalania mazi, dziegciu, piec smołowy.

Deer'rpappe, *sf. pl.* =*n*, tekstura namaziona.

Deer'rpinsel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pendzel *m.* do mazi.

Deer'rpliche, *sf. pl.* =*n*, płachta namaziona.

Deer'rquelle, *sf. pl.* =*n*, źródło *n.* smoły mineralnej.

Deer'rsand, *sm.* = \bar{s} , piasek kleisty, mazyzny.

Deer'rschwelen, *va.* (haben) wysmażać.

Deer'rschwelen, *sn.* = \bar{s} , wysmażka *f.*

Deer'rschweler, Deer'rsieder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Deer'brenner.

Deer'rtonne, *sf. pl.* =*n*, beczka *f.* z mazią, z dziegiem, beczka do mazi, do dziegciu.

Deer'rwasser, *sn.* = \bar{s} , woda *f.* z dziegiem.

Deer'rwerg, *sn.* = \bar{s} , pakuły namazione.

Deer'gel, *sm.* = \bar{s} , 1) tegiel *m.*,

tlusta glina niebieskawa; 2) rzadko zamiast Kopf głowa *f.*; 3) kapelusze *m.*; = Gut (rzadko).

Deid, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*e*, staw *m.*; sadzawka *f.*; = Fischteich; einen — mit Fischten befehen zarybić staw.

Dei'dauscher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, stawniczy *m.*

Dei'dbinse, *sf. pl.* =*n*, sitowina stawowa, sitowie stawowe.

Dei'damm, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*dämme*, grobla *f.* u stawu.

Dei'del, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, rurka *f.* u wodociągu podziemnego.

Dei'dfeder, *sf. pl.* =*n*, kanarkowa trawa, ostrzyca *f.*, myszy ber.

Dei'dfisch, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*e*, ryba stawowa, ze stawu.

Dei'dfischerci, *sf. pl.* =*en*, połów *m.* ryb stawowych.

Dei'dgeld, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =*er*, stawowe *n.*

Dei'dgerinne, *sn.* = \bar{s} , trąby stawowe.

Dei'dgraben, *sn.* = \bar{s} , kopanie *n.* stawów.

Dei'dgräber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, stwarz *m.*

Dei'dkarpfen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, karp stawowy, ze stawu.

Dei'dkille, *sf. pl.* =*n*, koscaciec żółty, błotny; = gelbe Schwertkille.

Dei'dmeister, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, stawniczy *m.*

Dei'dmüschel, *sf. pl.* =*n*, szezeżuja *f.*

Dei'dordnung, *sf. pl.* =*en*, regulamin stawowy, przepisy stawowe.

Dei'dpacht, *sf. pl.* =*en*, dzierżawa *f.* stawu.

Dei'dpflanze, *sf. pl.* =*n*, roślina w stawach lub nad stawami rosnąca.

Dei'drose, *sf. pl.* =*n*, bonczewie *n.*, gąski *pl.*, grzebién *m.* (rośl.).

Dei'dschilf, *sm.* = \bar{s} , sitowie *n.*, trzcina stawowa.

Dei'dschlamm, *sm.* = \bar{s} , stawiarka *f.*

Dei'dschleuse, *sf. pl.* =*n*, śluza *f.* u stawu.

Dei'dwasser, *sn.* = \bar{s} , woda *f.* ze stawu.

Dei'dwirtschaft, *sf.* gospodarstwo stawowe.

Deig, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*e*, ciasto *n.*; den — einrühren, einmachen zamiesić, rozczynić, zacząć, zarobić ciasto; den — kneten gnieść ciasto; den — gehen lassen dać ciastu rósć; der — gärt ciasto kiśnie; Ton zu — kneten glinę zamiesić na ciasto.

Dei'gasse, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, piekarz *m.* (żartobl.).

Dei'gbirne, *sf. pl.* =*n*, uleżalka *f.*, mlilka *f.*, gnilka *f.* (gruszka).

Dei'gig, rzadko Dei'gicht, *adi.* 1) miękki jak ciasto; nie wypieczony, zakalisty; ciastecy, ciastowaty; 2) ułożyły, przescięły (o owocach).

Dei'gigleit, *sf.* ciastowatość *f.*

Dei'gueter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wygniatacz *m.* ciasta.

Dei'guetholz, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =*höfzer*, miecki *sf. pl.*

Dei'gtrage, *sf. pl.* =*n*, skrobaczka *f.* do ciasta.

Dei'gmeiher, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, nóż *m.* do ciasta.

Dei'gmulde, *sf. pl.* =*n*, dzierża *f.*, koryto *n.*, niecki *f. pl.* do wygniatacia ciasta.

Dei'gräbchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, kółko zabkowane do kraniania rozwałkowanego ciasta.

Dei'grohle, *sf. pl.* =*n*, Dei'groller, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wałek *m.*

Dei'gscharre, *sf. pl.* =*n*, ob. Zeigtrage.

Dei'gscheibchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, mały krążek ciasta.

Teil, *sm.* (rzadko, a to w niektórych zwrotach *sn.*) = \bar{s} , *pl.* =*e*, 1) część *f.*; cząstka *f.*; in mehrere = teifen podzielić na kilka części; zwei =*e* dwie części, dwie trzecie; drei =*e* trzy części, trzy czwarte; dritter, vierter, fünfter — trzecia, czwarta, piąta część; zu =*en*, jeder ein — po części; es befam jeder einen — davon dostali po części; der größte — der Menschen więk-

za część ludzi; vorderer — przednia część, przód *m.*; hinterer — tylna część, tył *m.*; zum = e po części; zu gleichen = en po równej części; 2) dział *m.*, udział *m.*; = Anteil; jedem seinen — geben dać każdemu część mu należąca, dać każdemu, co mu się należy; durch Losen bestimmter — udział wylosowany; ich gab schon meinen — dałem już, co na mnie wypada; (obraz.) ich habe ihm sein — gegeben powiedziałem mu już prawdę; er hat sein — bekommen dostał już swoje, swoją część, już swoje oberwał; er soll sein — bekommen dostanie swoje; ich sagte nichts, aber ich dachte mir mein — nic nie mówiłem, ale myślałem sobie swoje; jeder hat sein — zu tragen każdy swój krzyż dźwiga; er ist ein gut — reichter als sein Bruder jest o wiele, znacznie bogatszy niż jego brat; es wird jmdm etw. zu teil lub zuteil spotyka kogo co; należy się komu co; = gebührt etw.; jmdm etw. zu teil (zuteil) werden lassen a) użyzyć komu czego, dać komu co; wyświadczyć komu co; b) zezwolić komu na co; = will-fahren; zum — . . . zum — częścią . . . częścią; zum — ist er selbst daran schuld częścią, po części sam temu winien; er hat einesteils recht, ander(e)nteils nicht po części (z jednej strony) ma słuszość, po części (z drugiej strony) nie ma jej; gutenteils, grobenteils w znacznej części; ich für meinen —, ich meines-teils co do mnie, co się mnie tyczy, ja z mojej strony; 3) strona *f.*; = Partei; beide = e haben recht obie strony mają słuszość; es mit keinem = halten nie stać ani po jednej, ani po drugiej stronie; der klagende — strona skarżąca, powód *m.*; der beklagte, verklagte — strona oskarżona, pozwana, pozwany *m.*; man muß beide = e

hören należy wysłuchać obie strony.

Tei'lbar, *adi.* dzielny, podzielnny, rozdzielnny.

Tei'lbarkeit, *sf.* podzielnność *f.*, rozdzielnność *f.*

Tei'lbezug, *sm.* -(e)s, *pl.* -züge, odbiór częściowy (przewoźnictwo).

Tei'lchen, *sn.* -s, *pl.* —, *dim.* od Teil, cząstka *f.*, cząsteczka *f.*; atom *m.*, niedzielnka *f.*, molekuł *m.* (fizyka).

Tei'len, *I. va.* (haben) dzielić, podzielić, rozdzielać; in der Mitte —, in zwei gleiche Teile — podzielić na połowę, połowić; den Gewinn mit jmdm — podzielić się z kim zyskiem; ich teile meine Meinung podzielał moje zdanie, jestem twego zdania; die Arbeit, die Mühe — podzielać pracę, trud, brać udział w pracy, w trudzie; jmdm Schmerz, Glück — podzielać z kim ból, szczęście, odczuwać czyj ból, czyje szczęście; II. sich —, *vr.* dzielić się, rozchodzić się; hier teilt sich der Weg tu droga się rozchodzi; der Fluß teilt sich in zwei Arme rzeka dzieli się na dwa ramiona; (obraz.) die Stimmen waren geteilt głosy były podzielone; die Meinungen waren geteilt zdania były podzielone, nie były zgodne; III. *vn.* (haben) rozebrać, rozdzielić; = miteinander, unter sich —; die Erben haben geteilt spadkobiercy podzieliłi się; wir wollen die Erbschaft — podzielnny się spadkiem.

Tei'ler, *sm.* -s, *pl.* —, 1) dzielca *m.*; 2) dzielnik *m.* (matematyka).

Tei'lfrankatur, *sf.* *pl.* -en, opłata częściowa, opłacenie częściowe (przewoźnictwo).

Tei'lgebung, *sf.* *pl.* -en, obacz Mitteilung.

Tei'l-haben, *vn.* habe, hast, hat, hatte teil, habe teilgehabt, an etw. — uczestniczyć, brać, wziąć udział w czym.

Tei'lhaber, *sm.* -s, *pl.* —,

mający *m.* udział, uczestnik *m.* (czego); spółnik *m.* (handel); stiller — cichy spółnik; — an einer Erbschaft spótdziedzic *m.*; als — eintreten wstąpić jako spółnik; alle — an dem Geschäfte wszyscy uczestnicy interesu.

Tei'lhaft, Tei'lhaftig, *adi.* mający w czym udział, będący uczestnikiem czego jmdm einer Sache — machen dopuścić kogo do udziału w jakiej rzeczy; sich einer Sache — machen stać się uczestnikiem czego; eines Verbrechens albo einem Verbrechen — sein mieć udział w zbrodni; einer Sache — werden pozyskać, osiągnąć co; dieses Glückes kannst du — werden to szczęście możesz osiągnąć.

Tei'lhaftigkeit, *sf.* 1) udział *m.*, uczestnictwo *n.*; 2) spółka *f.* (handel).

-teilig, *adi.* w złożonych wyrazach jak zwei — dwudzielny; drei — trzydzielny.

Tei'lmaschine, *sf.* *pl.* -n, maszyna podziałowa, dzielnica *f.*

Tei'lnahme, *sf.* 1) uczestnictwo *n.*, spółnictwo *n.*, udział *m.*, należenie *n.* do czego; — an einer Arbeit spółpracownictwo *n.*; — an einem Verbrechen uczestnictwo w zbrodni; 2) udział *m.*, spótczucie *n.*; = Mitgefühl; sympatya *f.*; — am Unglück beteiligen, ausprechen okazać, wyrazić spótczucie z powodu nieszczęścia.

Tei'lnahmlos, *adi.* bez spótczucia, bezlitośny; = ohne Mitleid; obojętny; = gleichgültig; nieczuły; = unempfindlich.

Tei'lnahmlosigkeit, *sf.* brak *m.* spótczucia, obojętność *f.*, nieczulość *f.*

Tei'l-nehmen, *vn.* nehmen, nimmt, nimmt, nahm teil, habe teilgenommen, 1) an etw. — brać w czym udział, uczestniczyć w czym; przyczynić się, przystąpić do czego; 2) (przenośnie:) zajmować się

czem; sympatyzować z czem; spólczuwać z kim, z czem.

Tei'Inchmend, I. *adi.* 1) biorący w czem udział; 2) spólczuający, czuły, tkliwy; = *geföhlvoll*; słodki, łagodny; = *lieblich*; II. *adv.* z udziałem; ze spólczuciem, czule; słodko, łagodnie.

Tei'Inchmer, *sm.* =*s*, *pl.* —, uczestnik *m.*, spólnik *m.*

Tei'Inchmerin, *sf. pl.* =*nen*, uczestniczka *f.*, spólniczka *f.*

Tei'Inchmung, *sf. pl.* =*en*, udział *m.*, uczestnictwo *n.*, spólnictwo *n.*

Tei's, *adv.* częścią, po części, częściowo; — ... — częścią ... częścią, bądź ... bądź.

Tei'Ischreibe, *sf. pl.* =*n*, tarcza zegarowa, wskaźnica *f.*

Tei'Isendung, *sf. pl.* =*en*, posyłka częściowa.

Tei'Isrede, *sf. pl.* =*n*, część *f.* szlaku (kolejn.).

Tei'lung, *sf. pl.* =*en*, dzielenie *n.*; połowiczenie *n.*; = *Halbierung*; dział *m.*; = *Abteilung*; rozdział *m.*; = *Trennung*; podział *m.*; = *Verteilung*; — *eines Reiches* rozbiór *m.* państwa.

Tei'lungskartifel, *sm.* =*s*, rodzajnik podziałowy (gramat.).

Tei'lungsfehler, *sm.* =*s*, *pl.* —, bład *m.*, myłka *f.* w dzieleniu, w podziale.

Tei'lungsglinie, *sf. pl.* =*n*, linia dzieląca; linia graniczna.

Tei'lungspunkt, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, punkt *m.* podziału.

Tei'lungsvertrag, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*träge*, układ *m.*, umowa *f.*, traktat *m.* podziału.

Tei'lungszahl, *sf. pl.* =*en*, iloczyn *n.* (matematyka).

Tei'lungszeichen, *sn.* =*s*, *pl.* —, rozłącznik *m.*, znak *m.* rozłączenia (gramat.).

Tei'lweise, I. *adv.* częściowo, po części; w ratach, ratami, w spłatach (handel); I. *adi.* częściowy; — *Zahlung a)* częściowa zapłata; *b)* opłata *f.* ratami, w ratach.

Tei'lzahl, *sf. pl.* =*en*, dzielnia *f.* (matematyka).

Tei'lzahlung, *sf. pl.* =*en*,

częściowa zapłata; = *teilweise Bezahlung*; wypłata *f.* na rachunek; = *Abfchlagszahlung*; rata *f.*, spłata *f.* na raty; = *Rate*.

Teint, (wym.: *te*), *sm.* =*s*, *pl.* —, płeć *f.*, cera *f.*

Telegra'mm, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, telegram *m.*

Telegra'ph, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, telegraf *m.*; *optischer* — semafor *m.*, ramię *m.*; *unterseeischer* — telegraf podmorski, transatlantycki; *durch den* =*en* telegraficznie.

Telegra'phenamt, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*ämter*, urząd telegraficzny.

Telegra'phenantwort, *sf. pl.* =*en*, odpowiedź telegraficzna.

Telegra'phenapparat, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, przyrząd telegraficzny.

Telegra'phenaufseher, *sm.* =*s*, *pl.* —, dozorca *m.* telegrafów.

Telegra'phenbeamte(r), *sm.* =*ten*, *pl.* =*ten*, urzędnik telegrafów, telegrafista *m.*

Telegra'phenbote, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, posłaniec *m.* bióra telegraficznego.

Telegra'phenbureau, (wym.: —büro), *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, urząd telegraficzny.

Telegra'phendienst, *sm.* =*e)s*, służba *f.* przy telegrafach.

Telegra'phendraht, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*drähte*, drut telegraficzny.

Telegra'phengebühr, *sf. pl.* =*en*, opłata *f.*, należność *f.* za telegram.

Telegra'phenlabel, *sn.* =*s*, *pl.* —, linia telegraficzna.

Telegra'phenleitung, *sf. pl.* =*en*, 1) przewód telegraficzny; 2) zarząd *m.* telegrafów; = *Verwaltung*.

Telegra'phenlinie, *sf. pl.* =*n*, linia telegraficzna.

Telegra'phennetz, *sn.* =*e)s*, *pl.* =*e*, sieć *f.* telegrafów.

Telegra'phenpfahl, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*pfähle*, Telegra'phen säule, Telegra'phenstange, *sf. pl.* =*n*, słup telegraficzny.

Telegra'phenstation, *sf. pl.* =*en*, obacz *Telegraphenamt*.

Telegra'phenstrang, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*stränge*, drut telegraficzny.

Telegra'phenstreifen, *sm.* =*s*, *pl.* —, pasek *m.*, taśma *f.* Morsego.

Telegra'phenstrahl, (wym.: -trę), *sm.* =*s*, *pl.* =*s*, pociąg połączony z telegrafem (wojskow.).

Telegra'phenverein, *sm.* =*(e)s*, związek telegraficzny międzynarodowy.

Telegra'phenwesen, *sn.* =*s*, telegrafia *f.*, urządzenie telegraficzne.

Telegraphie', *sf.* telegrafia *f.*

Telegraphie'ren, *va.* i *vn.* (haben) telegrafować, donosić, donieść telegraficznie.

Telegra'phisch, I. *adi.* telegraficzny; =*e* *Depeſche* depeſza telegraficzna, telegram *m.*; =*e* *Nachricht* wiadomość telegraficzna; II. *adv.* telegraficznie, przez telegraf, telegramem.

Telegraphi'st, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, telegrafista *m.*, urzędnik *m.* telegrafów.

Telegraphi'stin, *sf. pl.* =*nen*, telegrafistka *f.*

Teleologie', *sf.* teleologia *f.*, nauka *f.* o celach (filozof.).

Teleolo'gisch, *adi.* teleologiczny.

Telepho'n, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, telefon *m.*

Telepho'nempfänger, *sm.* =*s*, *pl.* —, odbierak telefoniczny, słuchawka *f.*

Telephonie'ren, *va.* i *vn.* (haben) telefonować.

Telepho'nisch, I. *adi.* telefoniczny; =*er* *Leitungsdraht* drut telefoniczny; =*e)s* *Gespräch* rozmowa telefoniczna; II. *adv.* — *anfragen* zapytać telefonicznie, przez telefon.

Telepho'nleitung, *sf. pl.* =*en*, przewód telefoniczny.

Telephonist, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, telefonista *m.*, urzędnik *m.* telefonów.

Telephonist'in, *sf. pl.* =*nen*, telefonistka *f.*

Telepho'netz, *sm.* =*e)s*, *pl.* =*e*, sieć *f.* telefonów.

Telepho'nfender, *sm.* =*s*, *pl.* —, przesyłak telefoniczny.

Telepho'nstation, *sf. pl.* =*en*, urząd telefoniczny.

Telesko'p, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, teleskop *m.*, dalekowiedz *m.* (gwiazdობადავეც).

Telesko'pisch, *adi.* telekopiczny.

Te'sser, *sm.* =š, *pl.* —, talerz *m.*; ein — voll (pełny) talerz; mit jmnnd von demselben — essen jeść z kim z jednego talerza; — der Hand wklęsłość *f.* ręki; — eines Hutés, einer Mütze krag *m.* kapelusza, czapki; Hostenpatena *f.*

Te'sserbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, deska *f.*, półka *f.* na talerze.

Te'sserchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Teller, talerzyk *m.*

Te'sserreisen, *sn.* =š, *pl.* —, łapka *f.* na drapieżne zwierzęta.

Te'sserförmig, *adi.* kształt talerza mający, talerzowaty; *adv.* w kształcie talerza.

Te'sserkorb, *sm.* =(e)š, *pl.* =körbe, kosz *m.* na talerza.

Te'sserlecker, *sm.* =š, *pl.* —, pomywacz *m.*, łuszczybochenek *m.*, polizacz *m.*

Te'sserfläche, *sf.* *pl.* =n, płaskozwit *m.*, stoczek *m.*, zatoczek *m.* (zool.).

Te'sserschrank, *sm.* =(e)š, *pl.* =schränke, szafa *f.* na talerze.

Te'ssertuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =tücher, 1) serweta *f.*, obcierka *f.* ust; 2) ściierka *f.* do obcierania talerzy; = Wischtuch.

Te'sserwärmer, *sm.* =š, *pl.* —, ruszt *m.* do ogrzewania talerzy.

Te'luusichel, *sf.* *pl.* =n, tellina *f.*, odgiętek *m.*, śnieżnik *m.* (małża).

Te'lu'r, *sn.* =š, Te'lu'rmetall, *sn.* tellur *m.*, ziemian *m.* (mineral.).

Te'lu'rerze, *sn.* *pl.* tellurzaki *pl.* (mineral.).

Te'lu'rrium, *sn.* =(š), *pl.* =rien, tellurium *m.*, okaz *m.* obrotu ziemi.

Te'mpel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) świątynia *f.*, bożnica *f.*; jmnnd zum — hinauswerfen wyrzucić kogo z domu, wskazać komu drzwi (poufale);

2) rozpinadło *n.*; = Spannstoß; 3) nazwa gry hazardowej.

Te'mpelbau, *sm.* =eš, budowla *f.*, świątyni.

Te'mpeldiener, *sm.* =š, *pl.* —, sługa *m.* świątyni; kapłan *m.*

Te'mpeldienst, *sm.* =eš, *pl.* =e, służba Boża.

Te'mpelherr, *sm.* =n, *pl.* =en, Te'mpelritter, *sm.* =š, *pl.* —, templaryusz *m.*, bożogrobca *m.*

Te'mpelhof, *sm.* =(e)š, 1) —, *pl.* =höfe, plac *m.* kościoła; 2) rezydencya *f.*, siedziba *f.* templaryuszów.

Te'mpeln, I. *vn.* (haben) grać w pewną grę hazardową; II. *vn.* i sich —, *vr.* (haben) piętrzyć się; = sich aufstürmen.

Te'mpelorden, *sm.* =š, zakon *m.* templaryuszów.

Te'mpelraub, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, świętokradztwo *n.*

Te'mpelrüber, Te'mpel-schänder, *sm.* =š, *pl.* —, świętokradca *m.*

Te'mpelritter, *sm.* obacz Tempelherr.

Te'mpera, *sf.* tempera *f.* (malarstwo); obraz malowany farbami wodnymi; — malen malować farbami wodnymi.

Te'mperafarbe, *sf.* *pl.* =n, farba wodna; mit =n malen malować farbami wodnymi.

Te'mperagemälde, *sn.* =š, *pl.* —, obraz farbami wodnymi malowany.

Te'mperamalerei, *sf.* *pl.* =en, obacz Tempera.

Temperame'nt, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, temperament *m.*, usposobienie *n.*

Tempera'nzbeuwegung, *sf.* ruch wstrzemięźliwościowy; = Mäßigkeitbewegung.

Tempera'nzverein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, stowarzyszenie *n.* wstrzemięźliwych; = Mäßigkeitverein.

Temperatu'r, *sf.* *pl.* =en, temperatura *f.*, ciepłota *n.*; mittlere — średnia temperatura; plötzlicher Wechsel der — nagła zmiana temperatury;

Berminderung der — spadek *m.* temperatury.

Temperatu'r-erhöhung, *sf.* *pl.* =en, podniesienie *n.* się temperatury.

Temperatu'rerniedrigung, *sf.* *pl.* =en, spadek *m.* temperatury.

Temperatu'r-schwankung, *sf.* *pl.* =en, chwiejność *f.* temperatury.

Temperatu'rveränderung, *sf.* *pl.* =en, Temperatu'r-wechsel, *sm.* =š, zmiana *f.* temperatury.

Temper'e'nzler, *sm.* =š, *pl.* —, człowiek wstrzemięźliwy.

Temperie'ren, *va.* (haben) miarkować, umiarkować, łagodzić, złagodzić; wstrzymać, hamować.

Temperie'rmeiſter, *sn.* =š, *pl.* —, róż *m.* do farb (malarstwo).

Temperie'rpulver, *sn.* =š, *pl.* —, proszek uśmierający ból.

Te'mperu, *va.* (haben) mięczyć stal.

Te'mperofen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, temprowka *f.*

Te'mpler, *sm.* =š, *pl.* — obacz Tempelherr.

Te'mplerorden, *sm.* Tempelorden.

Te'mpo, *sn.* =(š), *pl.* =š i Tempis, tempo *n.*, ruch *m.*, iloczas *m.*, wymiar *m.* czasu, stopień *m.* szybkości; takt *m.*; das — beobachten zachować takt.

Tempora'lien, *sn.* *pl.* temporalia *pl.*, dobra świeckie (kościół).

Temporär, *adi.* czasowy; *adv.* czasowo.

Temporlic'ren, *vn.* (haben) zwlekać, starać się zyskać na czasie.

Te'mpſ, *sn.* —, *pl.* =pora, czas *m.* (gramat.).

Tena'tel, *sn.* (i *sm.*) =š, *pl.* —, 1) tenakul *m.*, deszczulka pismo trzymająca (drukarstwo); 2) szczyptyki *pl.* (chirurgia).

Tende'niz, *sf.* *pl.* =en, tendencya *f.*; skłonność *f.*, dążenie *n.*, dążność *f.*; =

Neigung; zmierzanie *n.* do pewnego celu.

Tendenziö's, *adi.* tendencyjny; *adv.* tendencyjnie.

Tende'nzier, *sm.* -s, *pl.* —, działający *m.*, postępujący *m.* pod wpływem pewnej tendencyi.

Tende'nz, *adi.* tendencyjny. Tende'nzliteratur, *sf.* literatura tendencyjna.

Tende'nzprojek't, *sm.* -fjes, *pl.* -fje, proces tendencyjny, proces wytoczony z pobudek politycznych, z nienawiści.

Tende'nzroman, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, powieść tendencyjna, powieść napisana w celu udowodnienia jakiej tezy.

Tende'nzstück, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, dramat tendencyjny.

Te'nder, *sm.* -s, *pl.* —, tender *m.*, jaszczyk *m.*; ge-füllter, betrieb'sfähiger, aus-gerüsteter — tender pełny, tender zaopatrzony (kolejn.).

Te'nderans'rühung'sgegen-stände, *sm.* *pl.* przybory tendrowe (kolejn.).

Te'nderfüllstrichter, *sm.* -s, *pl.* —, lej *m.* (kolejn.).

Te'nderlokomotive, *sf.* *pl.* -n, parowóz tendrowy, teudrówka *f.* (kolejn.).

Te'nne, *sf.* *pl.* -n, bojo-wisko *n.*, boisko *n.*, gumienica *f.*, klepisko *n.*, tok *m.*; auf die — breiten, legen wysypać na klepisko.

Te'nnenpat'sche, *sf.* *pl.* -n, Te'nnen'schlängel, *sm.* -s, *pl.* —, Te'nnenstampe, *sf.* *pl.* -n, klepadło *n.*

Te'nor, *sm.* -s, treść *f.*, osnowa *f.*; = Wortlaut.

Teno'r, *sm.* -(e)s, *pl.* -e i Teno're, 1) tenor *m.* (głos męski); höher — wysoki, silny, bohaterski tenor; tiefer — tenor niski; 2) tenorzysta *m.* (śpiewak); = Tenorist.

Teno'rgeige, *sf.* *pl.* -n, altówka *f.* (instrument muzyczny).

Tenori'st, *sm.* -en, *pl.* -en, tenorzysta *m.* (śpiewak).

Teno'rpattie, *sf.* *pl.* -n, partya tenorowa.

Teno'rjänger, *sm.* -s, *pl.*

—, tenor *m.*, tenorzysta *m.*; zweiter — drugi tenor.

Teno'r'schlüssel, *sm.*, Teno'r-zichen, *sn.* -s, *pl.* —, klucz tenorowy (muzyka).

Teno'rstimme, *sf.* *pl.* -n, tenor *m.*; głos tenorowy (muzyka).

Tenta'men, *sn.* -s, *pl.* -mina, próba *f.*, doświadczenie *n.*; egzamin wstępny.

Tentie'ren, *va.* (haben) tento-ować, próbować.

Te'ppich, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, kobierzec *m.*, dywan *m.*; okrycie *n.* na stół; = Tisch-decke; — mit eingewebten Figuren gobelin *m.*; die -e legen, aufnehmen położyć, zdjąć dywany; ein Zimmer mit -en auslegen wyłożyć pokój dywanami.

Te'ppicharbeit, *sf.* *pl.* -en, robota kobiercowa.

Te'ppichbese'n, *sm.* -s, *pl.* —, Te'ppichbürste, *sf.* *pl.* -n, miotłka *f.*, szczotka *f.* do czyszczenia dywanów.

Te'ppichbeet, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, grządka porośla roślinami, kwiatami różnokolorowymi.

Te'ppichdrucker, *sm.* -s, *pl.* —, drukarz *m.* kobierców.

Te'ppichfabrikant, *sm.* -en, *pl.* -en, obacz Teppichmacher.

Te'ppichhändler, *sm.* -s, *pl.* —, handlujący *m.* kobiercami.

Te'ppichmacher, Te'ppich-weber, Te'ppichwirker, *sm.* -s, *pl.* —, kobiernik *m.*

Te'ppichnagel, *sm.* -s, *pl.* -nägel, gwóźdź *m.* do wiszania, do przytrzymywania kobierców.

Te'ppichstange, *sf.* *pl.* -n, drąg przytrzymujący kobierce.

Te'ppichsticker, *sm.* -s, *pl.* —, haftarz *m.*, wyszywacz *m.* kobierców.

Te'ppichwirkeret, *sf.* *pl.* -en, tkanie *n.* kobierców.

Te'ppichzeug, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, materia kobiercowa.

Te'rbium, *sn.* -s, terben *m.*, terb *m.* (mineral).

Terni'u, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, 1) termin *m.*, czas oznaczony; czasokres *m.*; im'dntu einen — bestimmen, anberau-

men, setzen wyznaczyć komu termin; den — verlängern przydłużyć termin; der — ist gestern abgelaufen, verfallen termin wczoraj ubiegł; bei Ablauf des -s przy końcu, ku końcowi terminu; äußer-ster — termin ostatni, ostateczny; in -en zählen płacić, spłacać ratami, w terminach oznaczonych; auf -e verfaufen sprzedawać na raty, na spłatę; die Miete für mehrere -e schuldig sein zalegać komornem za kilka kwartałów; 2) termin sądowy, audyencya *f.* (sądowa); der — ist für morgen angefeht audyencya wyznaczona na jutro; ich hatte gestern — miałem wczoraj termin (w sądzie).

Termina'sien, *s. pl.* Terminalia *f.* (uroczystość na cześć rzymskiego boga Termina).

Termin'kauf, *sm.* -(e)s, *pl.* -kaufe, kupno terminowe, czasowe, na czas oznaczony.

Terminologie', *sf.* *pl.* -n, terminologia *f.*, zbiór *m.* wyrażeń naukowych, przemysłowych, rękodzielniczych, jakiej umiejętności.

Terminolo'gisch, *adi.* terminologiczny; *adv.* terminologicznie.

Terminus te'chnicus, *sm.* —, *pl.* -nici, wyraz techniczny, wyraz rękodzielny, rzemieślniczy, przemysłowy, naukowy; = technischer Aus-druck.

Termin'verlängerung, *sf.* *pl.* -en, przydłużenie *n.* terminu, czasokresu.

Termin'verlust, *sm.* -es, *pl.* -e, bei — pod rygorem, pod karą utraty terminu.

Termin'weise, *adv.* terminami, ratami, w pewnych odstępach czasu; — bezählen płacić, spłacać ratami, w oznaczonych czasokresach.

Terni'te, *sf.* *pl.* -n, termin *m.*, bielec *m.* (owad).

Ter'nie, *sf.* *pl.* -n, terno *n.* (w loteryi).

Terpe'n, *sn.* -s, obacz Terpentinkampfer.

Terpentini, *sn.* =*3*, terpentyna *f.*, olej żywiczny, sok żywiczny.

Terpentini'nartig, *adi.* terpentynowy.

Terpentini'nbaum, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*bäume*, Terpentyni'stajaje, *sf.* *pl.* =*n*, terpentynowiec *m.*

Terpentini'ngelst, *sm.* =*e3*, Terpentini'nspiritus, *sm.* —, esencja terpentynowa.

Terpentini'nstampier, *sm.* =*3*, kamfora sztuczna.

Terpentini'njirnit, *sm.* =*ffe3*, *pl.* =*ffe*, pokost terpentynowy.

Terpentini'nöl, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, olej terpentynowy.

Terrai'n, (wym.: —*re*), *sn.* =*3*, *pl.* =*3*, teren *m.*, grunt *m.*, plac *m.*; — gewinnen stanąć na pewnym gruncie, ustalić się; da3 — behaupten dotrzymać placu.

Terra'sse, *sf.* *pl.* =*n*, 1) taras *m.*, tarasa *f.*, ziemiował *m.*, ziemiowały *pl.*, nadziemek *m.*, upłaz *m.*; wyniosłość ziemi poziomo zrównana, ziemioschody *pl.*, ziemiosłownie *pl.*; 2) pogródka *f.*, grządka *f.* w ogrodzie; = Gartenbeet.

Terra'ssendach, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*bächer*, dach tarasowy, dach płaski.

Terra'ssenförmig, *adi.* tarasowy.

Terra'ssenland, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*länder*, kraj pokryty pagórkami stopniowymi.

Terra'ssenmauer, *sf.* *pl.* =*n*, mur odporowy, podporowy.

Terra'ssien, *va.* (haben) tarasować, wałować, robić ziemiosłownie, sypać pagórki stopniowe, schodowe.

Terra'ne, *sf.* *pl.* =*n*, waza *f.* na zupę.

Terra'nenlöffel, *sm.* =*3*, *pl.* —, łyżka *f.* do zupy.

Territoria'l, *adi.* terytoryjalny, obwodowy, okręgowy.

Territorium, *sn.* =*3*, *pl.* =*n*, terytoryjum *m.*, obwód *m.*, obręb *m.*, dzielnica *f.*

Terrorist'ien, *va.* (haben) terroryzować, wprawiać w postrach.

Terrorist'muß, *sm.* —, terroryzm *m.*, rząd *m.* postrachu.

Terrorist'it, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, terrorysta *m.*, siejący *m.* postrachu.

Terrorist'isch, *adi.* terrorystyczny; *adv.* terrorystycznie.

Ter'tia, *sf.* *pl.* =*n*, 1) tereya *f.*, trzecia klasa gimnazjów niemieckich; 2) (także: Ter'tia'schrift, *sf.*) tereya *f.* (druk.); 3) obacz Ter'tie 1); 4) trzeci glos (w muzyce).

Ter'tia'ner, *sm.* =*3*, *pl.* —, 1) uczeń *m.* trzeciej gimnazjalnej; 2) (także: Ter'tia'nermüch, *sm.* =*e3*, *pl.* =*e*) tereciarz *m.*, bracišek *m.* trzeciego zakonu św. Franciszka.

Ter'tia'njieber, *sn.* =*3*, *pl.* —, trzeciaczka *f.*, ograszka *f.* (febra).

Ter'tia'r, *adi.* trzeciorzędowy (geologia).

Ter'tia'r'bildung, Ter'tia'r'formation, *sf.* *pl.* =*n*, trzeciorzędowe twory (geologia).

Ter'tia'r'zeit, *sf.* epoka trzeciorzędowa (geologia).

Ter'tiawechsel, *sm.* =*3*, *pl.* —, trzeci egzemplarz weksłu (handel).

Ter'tie, *sf.* *pl.* =*n*, 1) tereya *f.*, tuzecia godzina w kościelnym podziale dnia; 2) także: Ter'tje, *sf.* sześćdziesiąta część sekundy.

Ter'tje, *sf.* *pl.* =*n*, 1) sześćdziesiąta część sekundy; 2) tereya *f.* (muzyka i szermierka).

Ter'tje'el, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, tercerola *f.*, króćca *f.*

Ter'tje'it, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, tercet *m.*, śpiew trzygłosowy, muzyka trzygłosowa.

Ter'tje'ieb, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, tereya *f.* (szermierka).

Ter'tje'ne, *sf.* *pl.* =*n*, tereyna *f.* (wierszowanie).

Ter'tje'ne, *sf.* *pl.* =*n*, Ter'tje'ning, *sn.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, króćca *f.*

Ter'tje, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, 1) kapelka *f.* (chemia); 2) także: Ter'tje'it, *sm.* =*e3*, *pl.* =*e*, przysięga *f.* protestantyzmu (historia).

Testame'nt, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*e*, 1) testament *m.*, postano-

wienie *n.*, rozporządzenie *n.* na wypadek śmierci, ostatnia wola; ein, sein — machen zrobić, napisac testament; da3 — hinterlegen, eröffnen złożyć, deponować, otworzyć testament; eigenhändiges — testament własnoręcznie pisany; zeugenhaftes — testament w obecności świadków zrobiony; mündliches — testament ustny; Anhang, Nachtrag zum — kodycył *m.*; imund in seinem — befehlen przekazać co komu testamentem; ohne — sterben umrzeć bez testamentu; ein — umfassen obalić testament; 2) da3 Alte und da3 Neue — Stary i Nowy Testament, Pismo święte starego i nowego zakonu.

Testamenta'r'isch, Testame'ntlich, I. testamentowy, ustanowiony testamentem; = Verfügung rozporządzenie testamentowe; II. *adv.* testamentem, testamentarnie.

Testame'ntmacher, *sm.* =*3*, *pl.* —, testator *m.*, rozporządzający *m.* na wypadek śmierci.

Testame'ntmaderin, *sf.* *pl.* =*n*, testatorka *f.*

Testame'nt'sanhang, *sm.* =*(e)3*, *pl.* =*hänge*, Testame'nt'sbeilage, *sf.* *pl.* =*n*, Testame'nt'snachtrag, Testame'nt'sußat, *sm.* =*e3*, *pl.* =*träge*, =*sätze*, kodycył *m.*, dodatek *m.*, dopis *m.* do testamentu.

Testame'nt'serbe, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, dziedzic testamentowy.

Testame'nt'seröffnung, *sf.* *pl.* =*n*, otwarcie *n.* testamentu.

Testame'nt'schreiber, *sn.* =*3*, *pl.* =*n*, pisarz *m.* testamentu.

Testame'nt'sverfügung, *sf.* *pl.* =*n*, rozporządzenie testamentowe.

Testame'nt'svollstrecker, *sm.* =*3*, *pl.* —, egzekutor *m.*, wykonawca *m.* testamentu.

Testame'nt'svollstreckung, *sf.* *pl.* =*n*, wykonanie testamentu.

Testame'nt'sweise, *adv.* testamentem, testamentarnie.

Testame'nt'szeuge, *sm.* =*n*,

pl. =n, świadek testamentowy.

Teſta't, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, poſwiadczenie *n.* uczęszczania na wykłady uniwersyteckie.

Teſta'tor, *sm.* =š, *pl.* =en, testator *m.*

Teſtie'ren, *I. va.* (haben) poſwiadczać, zaſwiadczać; = bezeugen; *II. vn.* (haben) 1) robić, pisać testament; 2) poſwiadczać uczęszczanie na wykłady uniwersyteckie.

Teſtie'rer, *sm.* =š, *pl.* --, testator *m.*

Teſtimo'nium, *sn.* -(š), *pl.* -nia i -nien, świadectwo *n.*, poſwiadczenie *n.*

Teſti'kel, *sm.* *pl.* -n, jądro *n.* (anatomia).

Te'te, *sf.* *pl.* =n, przód *m.*, czoło *n.* maszerującego oddziału wojska.

Tetra'rd, (wym.: —kord), *sn.* =(e)š, *pl.* =e, tetrachord *m.* (instrument muzyczny).

Tetra'e'der, *sm.* =š, *pl.* —, czworoscian *m.* (geometr.).

Tetra'e'driſch, *adi.* czworoscienny.

Tetralogie', *sf.* *pl.* =n, tetralogia *f.* (piśmiennictwo).

Tetrame'ter, *sm.* =š, *pl.* —, tetrametr *m.*, wiersz czterozgłoskowy.

Tetra'rđ, *sm.* =en, *pl.* =en, tettrarcha *m.* (historja).

Tetra'rđn't, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, tettrarchat *m.* (historja).

Tetra'rđie', *sf.* *pl.* =n, tettrarchia *f.* (historja).

Teu'er, *I. adi.* 1) drogi; drogowenny; = koſtbar; =er Preis wyſoka cena; Schuße ſind jeßt ſehr — buty teraz są bardzo drogie; — machen podwyższyć cenę; — teurer werden podrożeć; wie —? ile koſtuje? wir haben jeßt =e Zeiten mamy obecnie drogie czasy; hier iſt guter Rat — trudna to ſprawa; 2) (przenośnie:) drogi, kochany; =er Freund drogi, kochany przyjacielu; *II. adv.* drogo; — bezahlen drogo zapłacić; zu — bezahlen przepłacić; in London iſt — leben w Londynie życie drogie; daš ſoll ihm — zu ſtehen kommen za-

placi on to drogo, drogo to przepłaci; hoch und — ſchwören zaklinać się na wszystko; hoch und — verſprechen przyrzekać, przyrzec uroczyſcie.

Teu(e)run'g, *sf.* *pl.* =en, drożyzna *f.*; — lehrt hauſhalten drożyzna uczy gospodarować.

Teu'ſe, *sf.* *pl.* =n, głębia *f.*, głębina *f.* (górn.).

Teu'fel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) dyabeł *m.*, czart *m.*, bies *m.*, licho *n.*; daš iſt der eingeleiſchte — to iſtny dyabeł; ärger alš der — gorſzy od dyabła; der — ſchläſt nicht dyabeł nie śpi; eš iſt ein — von einem Weibe to dyabeł nie kobieta; der — predigt Buße dyabeł ſiada za krzyżem; vom — beſeſſen ſein być opętany przez dyabła; in deš =š Küche kommen do dyabła na obiad ſię dostać, dostać ſię w dyabelne obrot, kłopotu ſobie narobić, biedy ſię nabawić; den — im Leibe, im Nacken haben mieć dyabła pod skórą; daš muß mit dem — zugehen, der — hat hier ſeine Hand im Spiele dyabeł ſię w to wmięszal, dyabła w tem ſprawa; der — iſt loš piekło ſię obruſzyło; dem — ein Bein abſchwören ſtrasznie ſię przyſięgać, przysięgać ſię o lada co; der —! zum —! zum —! auch! pfui —! do dyabła! do licha! jmnbn zum — ſchiden poſtać kogo do dyabła, przepędzić kogo; zum — fahren laſſen porzucić do dyabła; geh, ſchere dich zum —! geh in =š Namen! idź, pójdź do dyabła, do czarta!; dich ſoll der — holen! niech cię dyabli wezmą! waš zum — gibt'š? coż tam do dyabła? waš zum — kann ich denn tun? coż do dyabła mogę zrobić? waš — albo in =š Namen ſoll daš heißen? coż to u dyabła ma znaczyć? ich will deš =š ſein albo hol' mich der —, wenn daš wahr iſt! niech mnie dyabli wezmą, porwaj, jeżeli to prawda! wer —, wer zum —! ki

(jaki, jakiż) dyabeł! waš zum — bringt ihn denn noch malš hierher! ki dyabeł znowu go tu nieſie! daš taugt dem —! dyabla (mi) po tem! zu weſchem — ſoll ich denn daš machen? po jakiego dyabła mam to zrobić? daš weiß der — dyabeł to wie; ich frage den — danach dyabła o to pytam, wcale na to nie zważam; er weiß den — davon dyabła on tam o tem wie, nie o tem nie wie; deš =š werden oddać ſię biesu; plagt dich der —? biſt du deš =š? czy cię dyabeł opętał? zly duch opanował? czyš oſzalał? ſein ganze Vermögen iſt zum — (gegangen) cały jego majątek dyabli wzięli; wo der — ſelbſt nichts ausrichten kann, da ſchickt er ſeine Großmutter gdzie dyabeł nie może, tam babę pośle; man ſoll den — nicht an die Wand malen nie maluj dyabła na ścianie, być ſię nie przyſnił; nie wywołuj wilka z lasu; in der Not frißt der — Fliegen głodny dyabeł zje i muchy; 2) ein armer — biedaczysko *n.*, chuduszek *m.*; ein dummer — głupiec *m.*; ein gutmütiger — dobroduszny chłop; 3) mandryl *m.*, pawian *n.* (małpa).

Teu'felchen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Teuſel, dyabełek *m.*, dyablę *n.*, dyablatko *n.*

Teuſelei', *sf.* *pl.* =en, dyabelstwo *n.*, czartostwo *n.*; dahinter ſteht eine — poza tem kryje ſię jakieś dyabelstwo, jakaś dyabelska sztuka.

Teu'ſelin, *sf.* *pl.* =nen, dyablica *f.*

Teu'felhaft, Teu'felmäßig, *adi.* dyabelski; *adv.* po dyabelsku.

Teu'felſabbij, *sm.* =ſſeš, *pl.* =ſſe, czarci kaš, czartowe źebro, dryakiew polna (ziele).

Teu'felſadvoſat, *sm.* =en, *pl.* =en, dyabelski adwokat.

Teu'felſanbeter, *sm.* =š, *pl.* —, czeciel *m.* dabla.

Teu'felſarbeit, *sf.* *pl.* =en, robota dyabelska, bardzo trudna.

Deu'felsbalg, *sm.* =eš, *pl.* -bälge, dyable n.

Deu'felsbanner, Deu'fels= beſchwörer, *sm.* =š, *pl.* —, egzorcysta m., wyganiaacz m., zaklinacz m. dyabłów.

Deu'felsbannerei, Deu'fels= beſchwörung, *sf.* *pl.* =en, egzorcyzm m., wyganieanie n., zaklinanie n. dyabłów.

Deu'felsbeſeje, *sf.* *pl.* =n, potwór piekielny.

Deu'felsblatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, pokrzywa f. żegawka f., żgawka f., życzka f., żyżka f.

Deu'felsbraten, *sm.* =š, niegodziwiec bezczelny.

Deu'felsbrant, *sf.* *pl.* =bräute, dyablica f., czarownica f.

Deu'felsbrut, *sf.* dyabelski płód.

Deu'felſdicner, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Deu'felſandeter.

Deu'felſdienſt, *sm.* =eš, kult dyabelski, część dyabłu od dawana.

Deu'felſdred, *sm.* =eš, czaracie łajno, smrodzieniec m. (rośl.).

Deu'felſfinger, *sm.* =š, *pl.* —, dyable pazury, belemint m. (rośl.).

Deu'felſflucht, *sf.* dziurawiec m. (rośl.).

Deu'felſgeſchmeiß, Deu'felſ= geziicht, *sn.* =eš, obacz Deu'felſ= brut.

Deu'felſjunge, *sm.* =n, *pl.* —, zuch chłopiec m.

Deu'felſkerl, *sm.* =š, *pl.* =e, dyabeł nie człowiek, dyablisko n.; zuch m., chwata m.

Deu'felſkind, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, 1) grzesznik zatwardziały; 2) dyabelskie, dyabelne dziecko (tak w złem jak w dobrym znaczeniu), hęben m.

Deu'felſkirſche, *sf.* *pl.* =n, obacz Tollkirſche.

Deu'felſklaue, *sf.* *pl.* =n, 1) szponiarka f. (rośl.); 2) pazur dyabli.

Deu'felſkrabbe, *sf.* *pl.* =n, ciernica f. (zool.).

Deu'felſtram, *sm.* =(e)š, sprawka f. dyabla, dyabelstwo n.

Deu'felſtunſt, *sf.* *pl.* =künſte, sztuka dyabla, czarowanie n.; magia f.

Deu'felſliſt, *sf.* *pl.* =en, chytrłość dyabelska.

Deu'felſmädchen, *sn.* =š, *pl.* —, dziewczę dyablicca f.

Deu'felſmilch, *sf.* czartowe mleko, sporysz mleczny (bot.).

Deu'felſmuſik, *sf.* muzyka dyabelska, dzika.

Deu'felſnadel, *sf.* *pl.* =n, jętka f., panna f., poziomnica f. (zool.).

Deu'felſſadje, *sf.* *pl.* =n, sprawa dyabelska, nieczysta.

Deu'felſſchlüß, *sm.* =ſſeš, *pl.* =ſchlüße, zamek m. z wpustem.

Deu'felſſpaß, *sm.* =eš, *pl.* =ſpäße, dyabelski, brzydki żart.

Deu'felſſpiel, *sn.*, Deu'felſ= ſpuß, *sm.* =(e)š, strach, figiel dyabelski.

Deu'felſſtreich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, figiel dyabelski, psota dyabelska.

Deu'felſverehrung, *sf.* ob. Deu'felſdienſt.

Deu'felſverſchreibung, *sf.* *pl.* =en, cyrograf m.

Deu'felſweib, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, dyabeł baba f., dyablica f.

Deu'felſwert, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sprawa f., dzieło n. szatana, dyabla.

Deu'felſwirtschafft, *sf.* *pl.* =en, gospodarstwo dyabelskie.

Deu'felſwurz, *sf.* *pl.* =en, salomonek m. (rośl.).

Deu'felſzeug, *sn.* =(e)š, dyabelstwo n., sprawa czartowska.

Deu'felſzwirn, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, licyna płotowa, koziróg chiński, nicholas m., wiciokrzew lancetowaty, barbara f., ligustr m. (rośl.).

Deu'fen, *va.* (haben) dobywać z kopalni.

Deu'f(e)liſch, *adi.* dyabelski, dyabelny, czarci, czartowski; *adv.* po dyabelsku, po czartowsku.

Deu'jung, *sf.* dobywanie n. z kopalni.

Deu'tſch, *adi.* obacz Deu'tſch.

Dezt, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1) tekst m.; osnowa f., treść f.; słowa *pl.* (muzyka); libretto n.; = Operntext; dieſes Wort ſteht nicht im =e tego wyrazu nie ma w tekście; über einen — predigen osnuć kazanie na tle jakiego zdania biblijnego; nur weiter im =el dalej mów, coś zaczął! idźmy dalej! zu tief in den — kommen nadto zagłębiać się w jakim przedmiocie, w jakiej materji; auß dem =e kommen, fallen odstąpić od treści, stracić wątek; jmdm auß dem =e bringen zmylić kogo; wieder auß den — kommen wrócić znowu do przedmiotu, do rzeczy; jmdm den — leſen zburzyć kogo, zmyć komu głowę; 2) tekst m. (gatunek druku).

De'rtabbilung, *sf.* *pl.* =en, ryciny *pl.* w tekście.

De'rtauſgabe, *sf.* *pl.* =n, wydanie n. tekstu bez uwag, bez dopisków.

De'rtberichtigung, *sf.* *pl.* =en, sprostowanie n. tekstu.

De'rtbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, libretto n. (opery).

De'rtindus'trie, *sf.* przemysł tkacki.

De'rtwaren, *sf.* *pl.* prze-dzy *pl.*

De'rtkritik, *sf.* krytyka f., ocena f. tekstu.

De'rtmäßig, De'rtgemäß, *adi.* tekstualny, dosłowny; *adv.* tekstualnie, dosłownie.

De'rtſchrift, *sf.* tekst m. (gatunek druku).

De'rtverbesserung, *sf.* *pl.* =en, poprawa f. tekstu.

De'rtworte, *sn.* *pl.* słowa *pl.* tekstu; słowa *pl.* libretta (opery).

De'rtu'r, *sf.* *pl.* =en, tekstura f., skład m., kształt m., złożenie n.

De'rtmaturg, *sm.* =en, *pl.* =en, taumaturg m., cudotwórca m.

Thea'ter, *sn.* =š, *pl.* —, teatr m., gmach m., dom m., miejsce n. widowisk, igrzysk, dom m. przedstawień; scena f., widowia f.; = Bühne; widowisko n.; = Schauſpiel;

inš — gehen isć do teatru;
zum — gehen zostać aktorem;
= Schauspieler werden; auf
dem — auftreten występy-
wać, wystąpić w teatrze, na
scenie.

Theater-, *adi.* teatralny.

Theateragent, *sm.* =en, *pl.*
=en, agent teatralny.

Theateragentur, *sf. pl.* =n,
agencja teatralna.

Theateraufführung, *sf. pl.*
=en, przedstawienie teatralne.

Theaterbericht, *sm.* =(e)š,
pl. =e, sprawozdanie teatralne.

Theaterbesuch, *sm.* =(e)š,
pl. =e, frekwencja *f.* teatru;
odwiedzanie *n.* teatru.

Theaterbesucher, *sm.* =š,
pl. —, odwiedzacz *m.* teatru.

Theaterbillet, *sn.* =š, *pl.*
=š, bilet *m.* wstępu do
teatru.

Theatercensur i Theater-
zensur, *sf.* cenzura teatralna.

Theatercoup, (wym.: ku),
sm. =š, *pl.* =š, niespodzian-
ka sceniczna.

Theaterdecoration, *sf. pl.*
=en, dekoracja *f.*, wystawa
f. sceniczna.

Theaterdichter, *sm.* =š, *pl.*
—, poeta dramatyczny.

Theaterdirektor, *sm.* =š,
pl. =en, dyrektor *m.* teatru.

Theatergerät, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, sprzęt teatralne.

Theaterheld, *sm.* =en, *pl.*
=en, aktor grający role boba-
terskie.

Theaterkapelle, *sf. pl.* =n,
orkiestra *f.* (teatralna).

Theaterkassé, *sf. pl.* =n,
kasa teatralna.

Theaterkostüm, *sn.* =(e)š,
pl. =e, ubiór *m.*, strój *m.* tea-
tralny.

Theaterleben, *sn.* =š, życie
aktorskie.

Theaterloge, (wym.: —lože),
sf. pl. =n, loża teatralna.

Theatermaler, *sm.* =š, *pl.*
—, scenograf *m.*, malarz *m.*
dekoracyi sceniczych.

Theatermantel, *sm.* =š, *pl.*
=mantel, płaszcz *m.* do
teatru.

Theatermaschinist, *sm.* =en,
pl. =en, maszynista teatralny.

Theatermeister, *sm.* =š, *pl.*

—, nadzorca *m.* robotników
teatralnych.

Theaterpächter, *sm.* =š, *pl.*
—, dzierżawca *m.* teatru.

Theaterperspektiv, *sn.* =š,
pl. =e, lornetka *f.*, przy-
bliżka *f.*

Theaterprinzessin, *sf. pl.*
=nen, żartobliwa nazwa dla
aktorek.

Theaterroutine, (wym.: ru-
tin), *sf.* rutyna *f.*, wprawa
f. uzyskana na deskach
teatralnych.

Theaterdramatiker, *sm.* =š,
pl. —, autor dramatyczny,
pisarz dramatyczny.

Theaterdramatiker, *sm.* =(e)š,
pl. =schwänke, farsa *f.*, kro-
tochwila *f.*

Theaterreich, *sm.* =(e)š,
pl. =e, obacz Theatercoup.

Theaterstück, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, sztuka teatralna, sce-
niczna, dramat *m.*

Theatervorstellung, *sf. pl.*
=en, przedstawienie teatralne.

Theaterwesen, *sn.* =š, sprawy
teatralne.

Theaterzeitung, *sf. pl.* =en,
pismo teatralne.

Theaterzettél, *sm.* =š, *pl.*
—, afisz *m.*, ogłoszenie *n.*
przedstawienia.

Theaterner, *sm.* =š, *pl.* —,
Theaternermünd, *sm.* =eš,
pl. =e, Teatyn *m.*

Theatralisch, *adi.* teatral-
ny, dramatyczny, sceniczny;
adv. teatralnie, dramatycznie,
scenicznie.

Thee, *sm.* =š, *pl.* =š, 1)
herbata *f.*; ziółka *f.*; = We-
dijinalthee; grüner — zielona
herbata; schwarzer — czarna
herbata; — trinken pić her-
batę; jmdm zum —, auf eine
Tasse — laden prosić kogo na
herbatę, na szklankę herbaty;
bei jmdm im — sein być u kogo
w łaskach; 2) napar *m.*; =
Aufguß; 3) obacz Theegetell-
schaft.

Theeartig, *adi.* herbaciany.

Theeball, *sm.* =(e)š, *pl.*
=bälle, herbata *f.* z trzćcami
(herbatka tańcująca).

Theebau, *sm.* =eš, uprawa
f. herbaty.

Theebauer, *sm.* =š, *pl.* —,
uprawiacz *m.* herbaty.

Theebaum, *sm.* =(e)š, *pl.*
=bäume, drzewo herbatowe.

Theebblatt, *sn.* =(e)š, *pl.*
=blätter, liść herbaciany, liść
herbaty.

Theebblumen, *sf. pl.* herba-
ta cesarska, najprzedniejsza.

Theebblüte, *sf. pl.* =n, kwiat
m. herbaty.

Theebrett, *sn.* =(e)š, *pl.*
=er, taca *f.*

Theebüchse, *sf. pl.* =n,
puszka *f.* na herbatę, herbat-
nica *f.*

Theebutter, *sf.* masło de-
serowe.

Theebäck, *sn.* =(e)š, herbat-
nik *m.*, herbatniki *pl.*

Theegeschirr, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, naczynie *n.* do herbaty.

Theegeellschaft, *sf. pl.* =en,
towarzystwo *n.* schodzących
się na herbatę, towarzystwo
herbaciane; ob. Theeball.

Theehändler, *sm.* =š, *pl.*
—, handlowca *m.* herbatą.

Theekanne, *sf. pl.* =n,
Theekessel, *sm.* =š, *pl.* —, 1)
imbryczek *m.*, kociołek *m.* na
herbatę; samowar *m.*; 2)
(obraz.) głupiec *m.*

Theekind, *sn.* =(e)š, *pl.*
=er, benjaminiek *m.*

Theeklatzsch, *sm.* =eš, plotka
powstała na zebraui herbaci-
cianem.

Theekuchen, *sm.* =š, *pl.* —,
placek *m.* do herbaty.

Theelöffel, *sm.* =š, *pl.* —,
łyżeczka *f.* do herbaty.

Theemaschine, *sf. pl.* =n,
maszynka *f.* na herbatę.

Theerose, *sf. pl.* =n, róża
herbaciana.

Theeservice, (wym.: wis),
sn. =š, *pl.* —, serwis *m.*, na-
czynnie *n.* do herbaty.

Theesieb, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
sitko *n.* do herbaty.

Theestaude, *sf. pl.* =n,
Theestrauch, *sm.* =(e)š, *pl.*
=sträucher, krzew herbatowy.

Theestoff, *sm.* =(e)š, teina *f.*

Theestasse, *sf. pl.* =n, fili-
żanka *f.* do herbaty.

Theetisch, *sm.* =eš, *pl.* =e,
stół *m.* do herbaty.

Zhec'topf, sm. -(e)š, pl. -töpfe, czajnik m.

Zhec'trinker, sm. =š, pl. —, lubownik m. herbaty; pijący m. herbatę.

Zhec'wasser, sn. =š, woda f. (kipiąca) na herbatę.

Zhec'zeig, sn. -(e)š, ob. Zhegechirr.

Zhec'zwiebad, sm. -(e)š, pl. =e, sucharek m. do herbaty, herbatnik m.

Zhei'n, sn. =(e)š, teina f. (chemia).

Zhei'smus, sm. —, deizm m., wiara f. w (jednego) Boga.

Zhei'st, sm. =en, pl. =en, deista m., wierzący m. w jednego Boga.

Zhei'stisch, adi. deistyczny; adv. deistycznie.

Zhe'ma, sn. =š, pl. =ta i =men, temat m., zadanie n.; zdanie n., główna myśl, założenie n. (do opracowania); motyw m., temat m., myśl muzyczna.

Zheodolit, sm. -(e)š, pl. =e, teodolit m., kątomierz m., wysokomiar m.

Zhegonie', sf. pl. =n, teogonia f., ród m., genealogia f. bogów.

Zheokra't, sm. =en, pl. =en, teokrata m., bogowładca m.

Zheokratie', sf. pl. =n, teokracja f., bogowładztwo n., panowanie boskie.

Zheokra'tisch, adi. teokratyczny, bogowładny, bogowładczy.

Zheolo'g(e), sm. =en, pl. =en, teolog m., znawca m. nauk boskich.

Zheologie', sf. pl. =n, teologia f., nauka f. o Bogu, nauka kościoła, kościelna.

Zheolo'gisch, adi. teologiczny, bogosłowny.

Zheo'rbe, sf. pl. =n, teorbam m. (instrument muzyczny).

Zheore'm, sn. =(e)š, pl. =e, założenie n. (mające być udowodnione).

Zheore'tiker, sm. =š, pl. —, teoretyk m.

Zheore'tisch, adi. teoretyczny; adv. teoretycznie.

Zheorie', sf. pl. =n, teoria

f.; eine — aufstellen postawić teorie.

Zheoso'ph, sm. =en, pl. =en, teozof m.

Zheosophie', sf. teozofia f. Zheoso'phisch, adi. teozoficzny; adv. teozoficznie.

Zherapen't, sm. =en, pl. =en, terapeut m., lekarz m.

Zherapen'til, sf. =n, terapia f., sposób m. leczenia; lecznictwo n., sztuka f. uzdrawiania.

Zherapen'tisch, adi. terapeutyczny, leczniczy.

Zhe'riaf, sm. =š, toryak m., dryakiew polna (rośl.).

Zhe'riafwurz, sf. pl. =n, kōzłek pospolity (rośl.).

Zherma'lbäder, sn. pl. cieplice pl.

Zhe'rme, sf. (zazwyczaj pl.) =n, cieplice pl., termy pl., ciepłe źródła.

Zhe'rmissch, adi. ciepłowy, termalny.

Zhe'rmoelektrizität, sf. elektryczność ciepła, termoelektryczność f.

Zhermome'ter, sm. (razdziej sm:) =š, pl. —, termometr m., ciepłomierz m.; daš — steht auf Null termometr wskazuje zero; daš — steht hoch, niedrig termometr stoi wysoko, nisko; daš — steigt, fällt termometr idzie w górę, podnosi się, spada.

Zhermome'terröhre, sf. pl. =n, rurka termometrowa.

Zhermome'tersäule, sf. pl. =n, słupek rtęciowy lub spirytusowy w termometrze.

Zhermome'terskala, sf. pl. =en, działka f., podziałka f. (u) termometru.

Zhermome'terstand, sm. =(e)š, pl. =stände, wysokość f. słupka rtęciowego lub spirytusowego w termometrze.

Zhermome'trisch, adi. termometryczny.

Zhe'rmosäule, sf. pl. =n, stos termoelektryczny.

Zhe'rmostrom, sm. =(e)š, pl. =ströme, prąd termalny (elektr.).

Zhermosto'p, sn. =(e)š, pl. =e, termoskop m. (elektr.).

Zhesau'rud, sm. —, pl. =ren i =ri, skarbica f., skarb m.; słownik m., encyklopedia f.

Zhe'se, sf. pl. =n, Zhe'siß, sf. pl. Zhejß, teza f., zdanie mające być udowodnione, omawiane.

Zho'ra, sf. tora f., księga f. praw mojżeszowych.

Zho'rar, sm. —, piers f., klatka piersiowa (anat.).

Zhron, sm. =(e)š, pl. =e, tron m.; königlicher, päpstlicher, bishöflicher — tron królewski, papieski, biskupi; der — Gottes tron Przedwiecznego; den — besteigen, auf den — steigen, gefangen wstąpić, wzniesić się na tron; auf den — erheben, setzen wzniesić na tron, usadzić na tronie; intronizować (o papieżu); vom — stoßen zrzucić z tronu; feierliche Einsetzung auf den — intronizacja f.

Zhro'nbesetzung, sf. pl. =en, osadzenie n. tronu.

Zhro'nbesteigung, sf. pl. =en, wstąpienie n. na tron.

Zhro'nbewerber, sm. =š, pl. —, kandydat m., pretendent m. do tronu, ubiegający się o koronę.

Zhro'nbewerbung, sf. pl. =n, ubieganie n. się o tron, o koronę.

Zhro'nen, vn. (haben) tronować, siedzieć na tronie, berłem władać; rządzić.

Zhro'nentsagung, sf. pl. =en, zrzeczenie n. się tronu, abdykacja f.

Zhro'nerbe, sm. =n, pl. =n, dziedzic m. tronu, korony, następca m. tronu.

Zhro'nerbin, sf. pl. =nen, dziedziczka f. tronu, korony.

Zhro'nerledigung, sf. pl. =en, osierocenie n. tronu, zaważowanie n. korony.

Zhro'nsfolge, sf. następstwo n. tronu.

Zhro'nsfolger, sm. =š, pl. —, następca m. tronu, dziedzic m. korony.

Zhro'nsimmel, sm. =š, pl. —, baldachin tronowy.

Zhro'nraub, sm. =(e)š, uzur-

pacya *f.*, przywłaszczenie
n. tronu, korony.

Thro'nräuber, *sm.* =s, *pl.*
—, uzurpator *m.*, przywła-
szczyciel *m.* tronu, korony.

Thro'nrede, *sf. pl.* =n, mo-
wa tronowa.

Thro'nſaal, *sm.* =(e)s, *pl.*
=ſäle, sala tronowa.

Thro'nſeſſel, *sm.* =s, *pl.*
—, krzesło tronowe, tron *m.*

Thro'nstufe, *sf. pl.* =n, sto-
pień *m.* u tronu, tronowy.

Thro'nwächſel, *sm.* =s, *pl.*
—, zmiana *f.* panującego.

Thru'nſiſch, *sm.* =(e)s, *pl.* =e,
tułczyz *m.*, bagnik *m.*, tu-
nelek *m.*; grocher — długo-
pletw *m.* (ryba).

Thru'nſiſchfang, *sm.* =(e)s,
połów *m.* tułczyków.

Thru'mian, *sm.* =s, macie-
rzanka *f.*, szmer polny (rośl.).

Thru'mſtede, *sf.* kaniańka
mniejsza, wylub *m.* (rośl.).

Thru'rſuß, Thru'rſuß,
sm. —, Thru'rſußſtab, *sm.* =(e)s,
pl. =ſtäbe, bluszczokręt *m.*
(archeologia).

Tia'ra, Tia're, *sf. pl.* =ten,
tyara *f.*, korona papieska.

Ti'dſten, *va.* obacz *dicſten*
I. *va.* 1) i 2).

Ti'ſt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1)
lekkie uderzenie; 2) konwul-
syjne, kurczowe drganie
(szczególnie w twarzy),
drgawka *f.* (medycyna); 3)
chimera *f.*, grymas *m.*; er
hat einen — ma chimery,
dziwne urojenia; einen —
auf jmandn haben czuć co do
kogo.

Ti'den, I. *vn.* (haben) robić
tyk tak (o zegarze); II. *va.*
(haben) dotykać, dotknąć lekko
końcem palca.

Ti'dſtad, *adv.* die Uhr ging
— zegar robił tyk tak.

Tief, I. *adi. comp.* =er,
sup. =ſte(t), 1) głęboki; ein
=er Brunnen, Abgrund, Fluß,
Teller głęboka studnia, prze-
paść, rzeka, głęboki talerz;
=e Wunde głęboka rana;
=e Töne głębokie tony; eine
=e Verbeugung głęboki ukłon;
=e Geheſſamkeit, Weiſſheit
głęboka nauka, mądrość; ein
=er Gedanke głęboka myśl;

ein =es Geheimniß głęboka
tajemnica; ich ſage das auß
=ſter Überzeugung mówię to
według mego najgłębszego
przekonania; einen =en Ver-
ſtand beſißen, haben mieć
głęboki rozum, być bardzo
mądrym; ein =er Seufzer
głębokie westchnienie; in =en
Schlaf verſunken in głębokim
śnie pograżony; =er Schmerz
głęboki smutek; =e Stille
głęboka cisza; =er Schnee,
Rot wysoko leżący śnieg,
głębokie błoto, śnieg, błoto
po kostki; hier iſt das Waſſer
ſehr — tu woda bardzo głę-
boka; im =ſten Innern na
dnie, w głębi serca; auß des
Herzens =ſtem Grunde ze sa-
mej głębi serca; =e Demut
głęboka pokora; =e Achtung
głębokie uszanowanie; ein =er
Sinn głęboka myśl; ein =es
Dunkel ſchwebt über dieſem
Ereigniß głęboka tajemnica
pokrywa to zdarzenie; =es
Dunkel głęboka, nieprzeni-
kliwa ciemność; =ſte Nacht
ciemna noc; im =ſten Dunkel
der Nacht ciemną nocą, w
cieniach nocy; er tat einen
=en Trunk =obrze się napil;
im =ſten Winter wśródz zimy;
in =ſter Nacht późną nocą; bis
in die =e Nacht hinein do
późnej nocy; =ſtes Glend naj-
ostateczniejsza nędza; =er
Haß głęboka nienawiść; in
=en Gedanken ſein być pogrą-
żonym w myślach; 2) niski;
=e Töne niskie tony; =e
Stimme niski głos; =er Süden
dalekie południe; =es Land
nizko położony kraj; 3)
ciemny, mocny (o kolorach);
=es Rot kolor ciemno-czerwo-
ny; =es Dunkel nieprzeni-
kliwa ciemność; II. *adv.* 1)
głęboko; die Erde — graben
ziemię głęboko kopać; —
wurzeln głęboko korzenie
zapuszczać; eine — einge-
wurzelte Meinung głęboko
wkorzone przekonanie; ein
— eingewurzelter Feſſler gło-
boko wkorzonejony, wpojony
błąd; — denken głęboko
myśleć; — in Gedanken ver-
ſinken głęboko się zamyślić;

— ſeufzen głęboko westchnąć;
daß hat ſich meinem Herzen
— eingeprägt głęboko utkwiło
to w mojem sercu; — in der
See ſein być na pełnem
morzu; daß Schiff geht —
okret głęboko się zanurza;
er hat zu — in's Maß ge-
gußt szkłem się przerwał,
podpił sobie; — in's Laſter
verſunken głęboko w nałóg
popadły; er ſitt, ſteht — in
der Paſſche jeſt w wielkim
kłopotcie; daß läßt — blißen to
wzbudza, podsuwa myśli; —
in der Nacht późną nocą; —
in die Nacht (hinein) do późnej
nocy; — trauern być w cięż-
kiej żałobie; — verſchuldet
ſein, — in Schulden ſtehen
siedzieć w długach, mieć
długi po uszy; — fühlen
głęboko czuć; — gerührt
ſein być głęboko, mocno
wzruszonym; — gebeugt ſein
być bardzo stroskanym; —
in's Gedächtniß prägen wryć
w pamięć; jmandn — ver-
legen, kränken obrazić kogo
do żywego; — in den Wald
hineingehen wejść w głąb
lasu; — Atem holen głęboko
odetchnąć; er iſt — in den
Vierzigen ma wzwyz czter-
dzieſtkę; — in Gedanken
ſein być głęboko zamyślo-
nym; 2) nizko; daß Thermo-
meter ſteht — termometr
nizko stoi; =er ſtehen aß
jmand anderer ſtać niżej od
kogo; er hat ſich — erniedrigt
bardzo się uniżył, upodlił;
den Hut — in die Augen
drücken kapelusza wcisnąć
(na głowę) tuż ponad oczy;
=er ſtimmen znizyć ton; —
nach Süden daleko na po-
łudnie.

Tief, *sn.* =(e)s, część naj-
głębsza, głębia *f.*

Tie'ſäutig, *adi.* głębokooki.
Tie'ſban, *sm.* =(e)s, 1) od-
budowa głębsza (górn.); 2)
obacz Waſſerbau.

Tie'ſbeſchämt, *adi.* mocno
zawstydzony.

Tie'fbewegt, *adi.* mocno
wzruszony, do żywego wzru-
szony.

Dießblau, *adi.* ciemnoniebieski.

Dießblid, *sm.* -(e)ß, wzrok przenikliwy; (obraz.) bystrość *f.*, przenikliwość *f.*

Dießblidend, *adi.* przenikliwie patrzący; (obraz.) bystry.

Dießbohrung, *sf. pl.* -en, głębokie wiercenie (górn.).

Dießdentend, *adi.* głębokomyślący.

Dieße, *sf. pl.* -n, głąb *m.*, głębokość *f.*, głębina *f.*, głębizna *f.*; ton *f.* (wody); grundlose — głębia *f.*; aus der — des Herzens z głębi serca; Mensch ohne — człowiek powierzchowny; — eines Schiffes obacz Tiefgang; — eines Segels długość *f.* żaglu; (obraz.) — des Gefühls głębokość uczucia.

Dießebene, *sf. pl.* -n, płaszczyna *f.*

Dießen, *va.* (haben) mierzyć głębokość, zgłębiać, pogłębiać.

Dießmesser, *sm.* -ß, *pl.* —, głębiomiar *m.*

Dießmessung, *sf. pl.* -en, mierzenie *n.* głębokości, zgłębianie *n.*

Dießgang, *sm.* -(e)ß, głębokość *f.* zanurzenia (statku).

Dießgebeugt, *adi.* bardzo zgnęany; zmartwiony; bardzo pochylony (także -gebückt).

Dießgehend, *adi.* 1) głęboko sięgający, głęboki; 2) Wurzeln głębokie korzenie; 3) e Änderungen ważne, radykalne zmiany; 2) -eß Schiff okręt głęboko zanurzający się.

Dießgrün, *adi.* ciemnozielony.

Dießland, *sn.* -(e)ß, *pl.* -länder, niż *m.*, nizina *f.*

Dießliegende, *adi.* 1) leżące na dnie; nisko leżący, nisko położony; 2) e Gegenden nizina *f.*; 2) e Augen głębokie, głęboko osadzone oczy; 3) e Ursachen przyczyny skryte.

Dießlot, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, głębiomiar *m.*

Dießrot, *adi.* ciemnoczerwony.

Dießinn, *sm.* -(e)ß, Dießinnigkeit, *sf.* 1) zadumanie *n.*, zamyślenie *n.*, zaduma *f.*; = Nachdenklichkeit; 2) gruntowność *f.*, głębokość *f.* myślenia, myśli; = Gründlichkeit, Tiefe; 3) melancholia *f.*; = Schwermut.

Dießinnig, *adi.* 1) zadumany, zamyślony; = nachdenklich; 2) gruntowny, głęboki, głęboko myślący; 3) melancholizny.

Dießinnig, *adi.* mający głęboki, niski głos.

Dießton, *sm.* -(e)ß, akcent *m.* (gramatyka).

Dießtönend, *adi.* nisko-brzmiający.

Dießgel, *sm.* -ß, *pl.* —, tygiel *m.*, rynka *f.*, słoik *m.*

Dießne, *sf. pl.* -n, wanienska *f.*

Dier, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, zwierze *m.*, zwierzę *n.*; unvernünftig — bydlę *n.*; wilde — bestya *f.*, kleine — zwierzątko *n.*, bydlątko *n.*; vierfüßiges — czworonożne zwierzę; zum — e gehörig zwierzęcy; zahmes — zwierzę ułaskawione, domowe; reißendes — zwierz drapieżny; 2) łania *f.*; = Hindin, Hirschfuß; 3) (przenośnie:) das ist ein großes — to gruba ryba; sie ist ein garstiges — to szkaradna czarownica; du dummes! — ty bydlaku! er ist ein gutes — to dobre bydlę.

Dießrähnlich, *adi.* do bydlęcia, zwierzęcia podobny, bydlęcy, zwierzęcy.

Dießrabet, *sm.* -ß, *pl.* —, czciciel *m.* zwierząt.

Dießrabetung, *sf.* czczenie *n.* zwierząt.

Dießrart, *sf. pl.* -en, rodzaj *m.*, gatunek *m.* zwierza, zwierzęcia.

Dießrartig, *adi.* obacz Tierähnlich.

Dießrart(e)neifunde, *sf. pl.* -en, lekarstwo *n.* dla zwierząt, dla bydła.

Dießrart(e)neifunde, Dießrart(e)neifunde, *sf.* weterynaryja *f.*, umiejętność *f.*, sztuka *f.* leczenia zwierząt, bydła.

Dießrart(e)neifunde, *sf. pl.* -n, szkoła *f.* weterynaryi.

Dießrart, *sm.* -eß, *pl.* -ärzte, weterynarz *m.*, lekarz *m.* zwierząt, bydła.

Dießrärtlich, *adi.* weterynaryjny.

Dießraustopfer, *sm.* -ß, *pl.* —, wypychacz *m.* zwierząt.

Dießrändiger, *sm.* -ß, *pl.* —, poskromiciel *m.*, pogromca *m.* zwierząt.

Dießrbeschreibung, *sf. pl.* -en, opis *m.*, opisanie *n.* zwierząt, zoografia *f.*

Dießbild, *sn.* -(e)ß, *pl.* -er, obraz *m.* zwierzęcia.

Dießrbude, *sf. pl.* -n, menażeryja *f.*

Dießrdjen, *sn.* -ß, *pl.* —, *dim.* od Tier, zwierzątko *n.*, bydlątko *n.*; jedes — hat sein Pfästchen każdy zabawia się według swego gustu.

Dießrdiener, *sm.* -ß, *pl.* —, obacz Tieranbeter.

Dießrdienst, *sm.* -eß, obacz Tieranbetung.

Dießrepose, *sn.* —, *pl.* -epen, epopeja *f.* ze świata zwierzęcego.

Dießrfabel, *sf. pl.* -n, bajka *f.*, powiastka *f.* o zwierzętach.

Dießrfell, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, skóra zwierzęca (niewyprawiona).

Dießrfett, *sn.* -(e)ß, tłuszcz zwierzęcy.

Dießrfleisch, *sn.* -eß, zwierzęce mięso.

Dießrfreund, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, lubownik *m.* zwierząt; ich bin ein großer — bardzo lubię zwierzęta.

Dießrgarten, *sm.* -ß, *pl.* -gärten, zwierzyńiec *m.*

Dießrgattung, *sf. pl.* -en, gatunek *m.*, rodzaj *m.* zwierza, zwierząt.

Dießrgedicht, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, walka *f.* zwierząt.

Dießrgemälde, *sn.* -ß, *pl.* —, obraz przedstawiający zwierzęta.

Dießrgeschichte, *sf.* historia *f.* zwierząt, zoologia *f.*

Dießrgeschlecht, *sn.* -(e)ß, *pl.* -er, rodzaj *m.* zwierząt.

Dießrhaus, *sn.* -jeß, *pl.* -häuser, menażeryja *f.*

Die'rhaut, *sf. pl.* -häute, skóra zwierzęca.

Die'rheilkunde, Die'rheif-kunst, *sf.* obacz Tierarz(e)neif-kunde, -kunst.

Die'rheit, *sf.* zwierzęcość *f.*; bestyjalność *f.*, brutalność *f.*; = Noheit.

Die'rheije, *sf. pl.* -n, szczwanca *n.* zwierząt.

Die'rrißh, *adi.* zwierzęcy; bydłocy; = viehißh; brutalny, bestyjalny; = roh; = eß Leben życie zwierzęce; = er Magnetißmuß magnetyzm zwierzęcy; in -er Weiße zwierzęco, po zwierzęcemu; = er Menßh brutal *m.*; = e Natur natura zwierzęca; natura brutalna; = er Beim klej zwierzęcy.

Die'rßampf, *sm.* -(e)ß, *pl.* -ßämpfe, walka *f.* zwierząt.

Die'rßennner, *sm.* =ß, *pl.* —, znawca *m.* zwierząt, zoolog *m.*

Die'rßtaffe, *sf. pl.* -n, klasa *f.* zwierząt.

Die'rßkreiß, *sm.* =ßeß, *pl.* =ße, zodyak *m.*, zwierzyniec *m.* (astron.).

Die'rßkunde, Die'rßlehre, *sf.* nauka *f.* o zwierzętach, zoologia *f.*

Die'rßleben, *sn.* =ß, życie *n.* zwierząt.

Die'rßmaler, *sm.* =ß, *pl.* —, malarz *m.* zwierząt.

Tiermaßerei', *sf.* malowanie *n.* zwierząt.

Die'rßmußeum, *sm.* =(ß), *pl.* -ßeem, muzeum zoologiczne.

Die'rßname, *sm.* =nß, *pl.* =n, imię *n.* zwierzęcia.

Die'rßnatur, *sf. pl.* =en, natura zwierzęca, zwierzęcość *f.*

Die'rßopfer, *sn.* =ß, *pl.* —, ofiara *f.* ze zwierzęcia.

Die'rßpart, *sm.* =e(ß), *pl.* =e, zwierzyniec *m.*

Die'rßpflanze, *sf. pl.* =n, zwierzokrzew *m.*

Die'rßquäler, *sm.* =ß, *pl.* —, dręczyciel *m.* zwierząt.

Tierquälerei', *sf. pl.* =en, dręczenie *n.* zwierząt.

Die'rßreich, *sn.* =e(ß), królestwo *n.* zwierząt.

Die'rßschau, *sf.* wystawa *f.* zwierząt.

Die'rßchutz, *sm.* =eß, ochrona *f.* zwierząt.

Die'rßchutzverein, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, towarzystwo *n.* ochrony zwierząt.

Die'rßseele, *sf.* dusza zwierzęca.

Die'rßsprache, *sf.* mowa *f.* zwierząt, zwierzęca.

Die'rßstück, *sn.* =e(ß), *pl.* =e, obacz Tiergemälde.

Die'rßverehrung, *sf.* czczenie *n.* zwierząt, cześć *f.* dla zwierząt.

Die'rßversteinerung, *sf. pl.* =en, zwierzę skamieniałe.

Die'rßwärter, *sm.* =ß, *pl.* —, dozorca *m.* zwierząt.

Die'rßwelt, *sf.* świat zwierzęcy.

Die'rßwesen, *sn.* =ß, 1) zwierzę *n.*; 2) natura zwierzęca.

Die'rßzüchter, *sm.* =ß, *pl.* —, hodowca *m.* zwierząt.

Die'rßteln, *vn.* (heben) obacz Tüßteln.

Di'ger, *sm.* =ß, *pl.* —, tygrys *m.*; amerikanißcher — jaguar *m.*

Di'gerfarbig, *adi.* centkowany, tarantow(aty).

Di'gerfell, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, Di'gerhaut, *sf. pl.* -häute, skóra tygrysyia.

Di'gerßfedig, *adi.* tygrysowały; obacz Tigerfarbig.

Di'gerßhaft, Di'gerißh, *adi.* tygrysi.

Di'gerßherz, *sn.* =enß, *pl.* =en, serce tygrysie.

Di'gerßhund, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, pies tygrysowały, tarant.

Di'gerißtiß, *sm.* =ßeß, *pl.* =ße, perewizka *f.*, tchórz nakrapiany.

Di'gerißti, *sf. pl.* =nen, tygrysyia *f.*

Di'gerißunge(ß), *sn.* =gen, *pl.* =gen, tygrysię *n.*, tygrysiatko *n.*

Di'gerißkappe, *sf. pl.* =n, kot tygrysi; tygrys *m.*

Di'geriß, *va.* (haben) nakrapiać; zwykle tylko getigert *pp. i adi.* nakrapiany jak tygrysi.

Di'gerißpferd, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, 1) koń tygrysowały, tarantowaty, tarant *m.*; 2) zebra *f.*

Di'gerißtier, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, tygrys *m.*

Di'gerißweibchen, *sn.* =ß, *pl.* —, tygrysyia *f.*

Di'gerißwolf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =möße, 1) hyena cętkowana; 2) giepard *m.*

Di'gerißwut, *sf.* wściekłość *f.* tygrysa, jak tygrysa.

Di'ßde, *sf. pl.* =n, kreska *f.* (znak dla wymowy).

Di'ßgbar, *adi.* 1) co można wywabiać, wymazać; = außlößhbar; co można zniszczyć, zburzyć; = zerßtörbar; 2) co można spłacać, umorzyć; = einlößbar, amortißierbar.

Di'ßgbarkeit, *sf.* 1) wymażalność *f.*, możność *f.* wywabiania; 2) spłacalność *f.*, umorzalność *f.*

Di'ßgen, *va.* (heben) 1) wywabiać (*n. p.* plamę), wymazać; 2) wygubić, wytępić, zgładzić; 2) znosić, znieść; spłacać, spłacać, umorzyć (dług); 3) obacz Sühnen.

Di'ßgung, *sf. pl.* =en, 1) wywabienie *n.*, wymazanie *n.*; 2) wygubienie *n.*, wytępienie *n.*, zgładzenie *n.*; 2) spłacenie *n.*, spłata *f.*, umorzenie *n.* (długu).

Di'ßgungßfondß, (wym.: -ßa), *sm.* —, *pl.* — fundusz *m.* na umorzenie długów.

Di'ßgungßgericht, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, sąd znoszący wyroki niższych sądów, sąd kasacyjny.

Di'ßgungßkaße, *sf. pl.* =n, kasa *f.* umarzania długów.

Di'ßgungßßchein, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kwit amortyzacyjny.

Di'ßgungßßeichen, *sn.* =ß, *pl.* —, znak *m.* skreślenia (druk).

Di'ßmbre, (wym.: tebr), *sn.* =ß, brzmienie *n.*, metal *m.* (w głosie).

Dimokratie', *sf. pl.* =n, rządy *pl.* bogatych (historia starożytna).

Dimo'thiengraß, *sn.* =ßeß, chabr *m.* (ziele).

Di'ngeltaugel, *sm.* =ß, *pl.* —, tyngiel *m.*, kawiarnia koncertowa.

Dintur't, *sf. pl.* =en, tynktura *f.*, nastój *m.*, wytlók *m.* z ziół; lekarstwo *n.*

Di'nte, *sf. pl.* =n, 1) atrament *m.*, inkaust *m.*; (obraz.) er muß — geflossen haben chyba oszalał; in der — sitzen siedzieć w błocie, być w kłopotach; jmndn in die — bringen, reiten wprowadzić kogo w błoto, w kłopot; in die — kommen wleźć w błoto, wpaść w kłopoty; 3) cieniowanie *n.* barw (malarstwo).

Di'ntenfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* atramentu.

Di'ntenfajß, *sn.* =fjēs, *pl.* =jāffer, kałamarz *m.*

Di'ntenfisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, sepia *f.*, czernica *f.*, małta *f.*, czernik *m.*, kałamarz *f.*, pław morski (ryba morska).

Di'ntenflasche, *sf. pl.* =n, flaszka *f.* na atrament, z atramentem.

Di'ntenfleck, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Di'ntenfleckš, *sm.* =fjēs, *pl.* =je, plama *f.* z atramentu.

Di'ntenflecker, *sm.* =š, *pl.* =, bazgracz *m.*

Di'ntenpulver, *sn.* =š, prozek *m.* do robienia atramentu.

Di'ntenstecher, *sm.* =š, *pl.* =, kałamarz *m.* z kołcem do wbijania w stół.

Di'nienwischer, *sm.* =š, *pl.* =, szmatka *f.*, papier *m.* do obcierania pióra.

Di'ppen, *va.* (haben) dotykać, dotknąć z lekka (końcem palca).

Dira'de, *sf. pl.* =n, tyrada *f.*, długie zdanie.

Dirailleur't, (wym.: -rajör), *sm.* =š, *pl.* =i =e, tyralier *sn.*, harcownik *m.*

Diraille'ren, (wym.: -rajiren), *vn.* (haben) harcować.

Dirol'rhut, *sm.* =(e)š, *pl.* =hüte, kapeluszy tyrolski.

Dirol'n, *sm.* obacz Tyrann.

Dirol'ne, *sf. pl.* =n, ptyzana *f.*, tyzana *f.* (lekarstwo).

Diš, *sm.* =eš, *pl.* =e, 1)

stół *m.*; den — decken przykryć stół; zastawiać do stołu, nakryć do stołu (w celu obiadowania); der — ist gedeckt stół nakryty, jedzenie na stole; (den —) abdecken sprzątnąć ze stołu; reinen — machen zebrać ze stołu; (obraz.) wyjaśnić, zakończyć sprawę; am =e, bei =e przy stole, u stołu; sich zu =e setzen, zu =e gehen zasiąść, usiąść do stołu (do jedzenia); zu — sitzen siedzieć u stołu (i jeść); sich an den — setzen usiąść przy stole; am =e sitzen siedzieć przy stole; vom =e aufstehen wstać od stołu; 2) stół *m.*, jedzenie *n.*; obiad *m.*; = Mittagš =; wieszera *f.*; = Abendiš; der — ist gut jedzenie jest dobre; einen guten — geben, bieten, führen dobry stół prowadzić, dobrze jadać; nach =e po obiedzie, po wieszery; über =e podczas obiadu, wieszery; reich=bejeter — suto zastawiony stół; zu =e bitten zaprosić na obiad; bei jmndm zu =e sein być u kogo na obiedzie; den — bei jmndm haben stołować się u kogo; freien — bei jmndm haben mieć u kogo wolny stół; jmndm den — geben dawać komu wikt, jedzenie; sich von — und Bett scheiden wziąć rozwód od stołu i łoża (prawo); (obraz.) jmndm unter den — stecken schować kogo do kieszeni; etw. unter den — werfen wyrzucić co na śmiecie, rzucić co do rupieci; man hat dieje Sache unter den — geworfen tę sprawę zaniechano, zatuszowano, milczą o tej sprawie; 3) der — deš Herrn stół Pański, św. komunja *f.*; zu Gotteš — gehen iść do komunii; der grüne — zielony stół (do gry, do posiedzeń, do obrad); die Herren vom grünen — biurokraci.

Di'schauß, *sm.* =eš, *pl.* =šje, zastawa stołowa.

Di'schbedari, *sm.* =(e)š, potrzebny stołowy.

Di'schbein, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, noga stołowa.

Di'schbeitel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, widelec i noże.

Di'schbier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, piwo stołowe, lekkie.

Di'schblatt, *sn.* =(e)š, wierzch *m.* stołu, płyta stołowa.

Di'schden, *sn.* =š, *pl.* =, *dim.* od Diš, stolik *m.*, stoliczek *m.*; er hat daš „— deck' dich“ ma wszystko, czego zapragnie.

Di'schdecke, *sf. pl.* =n, okrycie *n.* na stół, przykrycie *n.* stołu.

Di'schdecker, *sm.* =š, *pl.* =, nakrywacz *m.* stołu, stolnik *m.*

Di'schdecke, *sf. pl.* =n, róg *m.* (u) stołu.

Di'schen, *vn.* (haben) siedzieć u stołu, obiadować, wieszerać.

Di'schfreund, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przyjaciel *m.* obiadów, obiadowy; pieczeniarsz *m.*; = Schmaröter.

Di'schfuß, *sm.* =eš, *pl.* =šje, noga stołowa.

Di'schgabel, *sf. pl.* =n, widelec stołowy.

Di'schgänger, *sm.* =š, *pl.* =, stołownik *m.*

Di'schgaſt, *sm.* =eš, *pl.* =gäfte, gość obiadowy, na obiad zaproszony.

Di'schgebet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, modlitwa *f.* przed jedzeniem i (dziękczynna) po jedzeniu.

Di'schgedeck, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, nakrycie stołowe.

Di'schgeld, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, stołowe *n.*

Di'schgenoß, *sm.* =ffen, *pl.* =ffen, spółstołownik *m.*, uczestnik *m.* stołu.

Di'schgenossenſchaft, *sf. pl.* =en, 1) spółstołownicy *pl.*; 2) towarzystwo stołowe.

Di'schgerät, **Di'schgeſchirr**, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sprzęty *pl.*, naczyńia *pl.* stołowe.

Di'schgeſellſchaft, *sf. pl.* =en, towarzystwo stołowe.

Di'schgeſpräch, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rozmowa *f.* przy stole, podczas obiadu, wieszery.

Di'schgeſtell, *sn.* =(e)š, *pl.*

-e, podstawa *f.* stołu, nogi *pl.* u stołu.

Di'schglode, *sf.* *pl.* -n, 1) dzwonek stołowy; 2) dzwonek wołający do stołu.

Di'schamerad, *sm.* -en, *pl.* -en, obacz Di'schgenoß.

Di'schante, *sf.* *pl.* -n, kant *m.*, kraj *m.* stołu.

Di'scharte, *sf.* *pl.* -n, bilet wskazujący miejsce u stołu.

Di'schasten, *sm.* -s, *pl.* — i *dim.* Di'schäftchen, *sn.* -s, *pl.* —, skrzynia *f.*, skrzynka *f.*, schowek *m.* u stołu; *ſich* wie ein Kopf im — langweilen nudzić się straszliwie.

Di'schlein, *sn.* -s, *pl.* —, *dim.* od Di'sch, stolik *m.*, stoliczek *m.*; "— deß biß" ob. Di'schden.

Di'schler, *sm.* -s, *pl.* —, stolarz *m.*

Di'schlerarbeit, *sf.* *pl.* -en, robota stolarska, stolarszczyzna *f.*

Di'schlerburſche, *sm.* -n, *pl.* -n, stolarczyk *m.*

Di'schlerei', *sf.* *pl.* -en, 1) obacz Di'schlerarbeit; 2) obacz Di'schlerhandwerk; 3) obacz Di'schlerwerkſtatt.

Di'schlergeſell(e), *sm.* -en, *pl.* -en, czeladnik stolarski.

Di'schlerhandwerk, *sn.* -(e)s, rzemiosło stolarskie, stolarstwo *n.*

Di'schlerkitt, Di'schlerlein, *sm.* -(e)s, kit *m.*, karuk stolarski.

Di'schlermeiſter, *sm.* -s, *pl.* —, majster stolarski.

Di'schlern, *vn.* (haben) być stolarzem; stolarzka się trudnić, wykonywać roboty stolarskie.

Di'schlersäge, *sf.* *pl.* =n, piła stolarska.

Di'schlerwerkſtatt, *sf.* *pl.* -ſtätten, Di'schlerwerkſtätte, *sf.* *pl.* -n, stolarnia *f.*

Di'schlerwerkzeug, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, sprzęty, narzędzia stolarskie.

Di'schlied, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, pieśń biesiadna.

Di'schloßel, *sm.* -s, *pl.* —, łyżka stołowa.

Di'schmeſſer, *sn.* -s, *pl.* —, nóż stołowy.

Di'schnachbar, *sm.* -s, *pl.* -n, sąsiad *m.* przy stole.

Di'schplatte, *sf.* *pl.* -n, płyta *f.*, wierzeh *m.* (u) stołu.

Di'schrede, *sf.* *pl.* -n, mowa biesiadna.

Di'schredner, *sm.* -s, *pl.* —, mowca biesiadny.

Di'schriden, *sn.* -s, suwanie *n.* stolków, stoliki chodzące (spirytizm).

Di'schſegen, *sm.* -s, błogosławienie *n.* jadła.

Di'schteppich, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, dywan *m.* na stół.

Di'schtiuch, *sn.* -(e)s, *pl.* -tücher, obrus *m.*; das — auflegen, wegnehmen nakryć stół obrusem, zdjąć obrus.

Di'schunterhaltung, *sf.* *pl.* -en, zabawa *f.*, rozrywka *f.*, rozmowa *f.* przy stole.

Di'schwäſche, *sf.* bielizna stołowa.

Di'schwein, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, wino stołowe, wino lekkie.

Di'schzeit, *sf.* czas obiadowy, pora *f.* wieczery.

Di'schzeug, *sm.* -(e)s, bielizna stołowa, nakrycie *n.*

Di'ta'n, Di'ta'ne, *sm.* -n, *pl.* -n, 1) Tytan *m.* (mitologia grecka); (obraz.) olbrzym *m.*; er iſt ein — to olbrzym; 2) Di'tan, *sm.* -s, Tytan *m.* (bożek słońca); 3) Di'ta'n i Di'tanium, *sn.* -s, tytan *m.* (metal).

Di'ta'negeſchlecht, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, tytany *pl.*, ród *m.* tytanów.

Di'ta'nenhaft, Di'ta'niſch, *adi.* tytaniczny, olbrzymi.

Di'tanit, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, tytanit *m.*, sfen *m.* (metal).

Di'tanmetal, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, tytan *m.* (metal).

Di'tel, *sm.* -s, *pl.* —, tytuł *m.*; nazwa *f.*, oznaczenie *n.*; = Benennung; karta tytułowa, napis *m.* książki; = Titelblatt; godność *f.*, dostojność *f.*, stopień *m.*; = Eigenschaft; er hat noch keinen — nie ma jeszcze tytułu; er hat (albo führt) den — Baron (albo eines Barons) ma tytuł barona; einen — geben, beilegen nadać tytuł, tytułować, nadać nazwisko, na-

zwać, mianować; mit dem — pod tytułem, pod nazwą; 2) tytuł *m.*, pretensya *f.*, powód prawny; = Rechtsgrund.

Di'telaufſage, Di'telaufgabe, *sf.* wydanie *m.* z tytułem (lub pod tytułem) zmienionym; zwykły przedruk, wydanie udane.

Di'telblatt, *sn.* -(e)s, *pl.* -blätter, kartka tytułowa, napisowa.

Di'telbild, *sn.* -es, *pl.* -er, i *dim.* Di'telbildchen, *sn.* -s, *pl.* —, rycina tytułowa, na kartce tytułowej.

Di'telbogen, *sm.* -s, *pl.* —, arkusz tytułowy, arkusz, którego częścią jest kartka tytułowa.

Di'telbuchſtabe, *sm.* -n, *pl.* -n, litera tytułowa, wielka do napisów używana (druk.).

Di'telchen, *sn.* -s, *pl.* —, kropka *f.*, kropeczka *f.*; kein — ni odrobiny; biß aufß — co do kropki.

Di'telſagd, *sf.* obacz Di'telſucht.

Di'telſägerei, *sf.* gouitwa *f.* za tytułami.

Di'telkopf, *sm.* -(e)s, *pl.* -köpfe, — eines Artifels napis *m.* artykułu, nad artykułem.

Di'telkupfer, *sn.* -s, *pl.* —, rycina tytułowa, miedzioryt tytułowy, na kartce tytułowej.

Di'telloß, *adi.* nie mający tytułu; *adv.* bez tytułu.

Di'telnarr, *sm.* -en, *pl.* -en, człowiek za tytułami się ubiegający, tytułów pragnący.

Di'telreich, *adi.* obfitujący w tytuły, mający wiele tytułów.

Di'telſucht, *sf.* chciwość *f.*, żądza *f.* tytułów.

Di'telſüchtig, *adi.* chciwy, żądny tytułów.

Di'telwignette, (wym.: -winiete), *sf.* *pl.* -n, obacz Di'telbild.

Di'telwahn, *sm.* -(e)s, pycha wywołana posiadaniem tytułów.

Di'telwefen, *sn.* -s, tytuły *pl.*, sprawy tytułowe.

Si'fel'jabl, *sf.* 1) liczba *f.* tytułów; 2) liczba *f.*, cyfra *f.* nad rozdziałami w książkach i t. p.

Si'tte, *sf.* *pl.* =n, cycek *m.*, cycka *f.*

Siula'r(iśd), *adi.* tytułarny; honorowy.

Siula'rbiśdof, *sm.* =es, *pl.* =śdōje, biskup tytułarny.

Siula'rjiirśt, *sm.* =en, *pl.* =en, książkę tytułarny.

Siulatu'r, *sf.* *pl.* =en, tytułatura *f.*, miano *n.*, godność *f.*

Siulie'ren, *va.* (haben) tytułować, mianować, nazywać; imndn Baron (albo aś Baron) — tytułować kogo baronem.

Toa'ft, (wym.: tost), *sm.* =es, *pl.* =e, toast *m.*, przemowa *f.*, odezwa *f.* przy picu zdrowia; einen — auf imndn ausbringen pić (za) czyje zdrowie.

Toa'ften, Toajtie'ren, (wym.: tosten, tos—), *vn.* (haben) toastować, przemawiać przy picu zdrowia, pić (za) czyje zdrowie.

To'ba(ek i Toba'f, *sm.* pospol. zamiast Tabak tytoń *m.*; von Anno — od niepamiętnych czasów.

To'bel, *sm.* =s, *pl.* —, sworzeń *m.* (budown.).

To'ben, I. *vn.* (haben) 1) huczeć, szumieć, szaleć, burzyć się (o wietrze, o morzu), srożyć się, z hukiem rzucać bałwany (o morzu); szaleć, sapać, krzyzczeć z gniewu (o ludziach); 2) hałasować, łoskotać, wrzeszczeć; = lätmen; der Rost tobt im Fasse moszcz robi w beczce; 3) gzić się (o bydłe), lukać się (o świniach); II. toben, *ppr.* i *adi.* burzliwy, łoskotny; =e Winde wiatry rozhukane; =es Meer burzliwe morze; =e Leidenschaft szalona namiętność; =er Schmerz gwałtowny ból; =er Mensch szaleniec *m.*

To'ben, *sn.* =s, huk *m.*, szum *m.*, łoskot *m.*, hałas *m.*, wrzawa *f.*

To'berich, *sm.* =s, kakol roczny, życica durnica (zielo).

To'bjudst, *sf.* szak *m.*

To'bjüchtig, *adi.* szalony.

To'chter, *sf.* *pl.* Töchter, córka *f.*, córka *f.*; (żartobliwie:) höhere Töchter (dosłownie:) wyższe córki; pannu chodzące jeszcze do szkół.

To'chteranstalt, *sf.* *pl.* =en, instytut *m.*, zakład *m.* (wychowawczy) dla pańien.

To'chterden, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Tochter, córeczka *f.*, córka *f.*, córunia *f.*

To'chterherz, *sn.* =ens, *pl.* =en, serce *n.* córki.

To'chterkind, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, wnuczę *n.*, wnuk *m.*, wnuczka *f.*

To'chterkirche, *sf.* *pl.* =n, kościół filialny, filia *f.* kościoła.

To'chterland, *sn.* =(e)s, *pl.* =länder, kolonia *f.*, osada *f.*

To'chterlein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Tochter, córeczka *f.*

To'chterlich, *adi.* córeczny; *adr.* jak córka.

To'chterliebe, *sf.* miłość *f.* córki.

To'chtermann, *sm.* =(e)s, *pl.* =männer, mąż *m.* córki, zięć *m.*

To'chterparre, *sf.* *pl.* =n, parafia filialna, filia *f.* parafii.

To'chterschaft, *sf.* córectwo *n.*; sie hat ihre — erwiefen dowiodła, że jest jego (lub jej) córka.

To'chterschule, *sf.* *pl.* =n, szkoła pauleńska, żeńska; höhere — wyższa szkoła żeńska.

To'chtersohn, *sm.* =(e)s, *pl.* =öhne, syn *m.* córki, wnuk *m.* po córce.

To'chtersprache, *sf.* *pl.* =n, język pochodny.

To'chtersstaat, *sm.* =(e)s, *pl.* =en, To'chtersstadt, *sf.* *pl.* =städte, kolonia *f.*, osada *f.*

Todie'ren, *vn.* (haben) 1) uderzać szklankę o szklankę, pić do kogo; 2) malować silnem pociągnięciem pendzla.

Tod, *sm.* =es, *pl.* =e, śmierć *f.*, zgon *m.* (skon *m.*), zejście *n.* ze świata; eineś natürlichen,

gewaltigen =es sterben umrzeć śmiercią naturalną, gwałtowną; er starb den — deś Gelden umarz śmiercią bohaterką, jak bohater; er hatte einen schweren — ciężko umierał; eineś plößlichen, unvorhergesehenen =es sterben umrzeć nagle, niespodziewanie; eineś schönen =es sterben umrzeć lekko, umrzeć ładną śmiercią; mit (dem) =e abgehen zejść z tego świata, umrzeć; imndn den — geben usmiercić kogo, śmierć komu zadać; sich den — geben odebrać sobie życie, popełnić samobójstwo; dem =e standhaft entgegensehen śmiało śmierci w oczy spozierać, nie bać się śmierci; den Tod fürs Vaterland sterben umrzeć za ojczyznę; im Augenblicke deś =es w chwili śmierci; er ist dem =e nahe, er liegt auf den — blizkim jest śmierci, leży śmiertelnie chory, jest chorobą śmiertelną złożony; der — sitzt ihm auf der Zunge już ma duszę na ramieniu, śmierć mu zagląda w oczy; mit dem =e ringen pasować się ze śmiercią, być, leżeć w agonii; auf den — hassen nienawidzieć śmiertelnie; daś ist mir biś auf den (albo in den) — verhaßt nie cierpie tego jak dyabła; Geld oder —! pieniądze albo życie! daś wird mein — sein to mnie zabije; ich bin deś =es już po mnie, zginąłem, przepadłem; du bist ein Kind deś =es, wenn... trupem padniesz, jeśli...; ich wil deś =es sein, wenn... niech zginę, jeżeli...; auf den — verwundet śmiertelnie (zraniony); auf den — angeklagt sein, gefangen sitzen być oskarżonym o zbrodnię, siedzieć w więzieniu za zbrodnię karana śmiercią; sich auf den — ertälten umrzeć z przeziębienia; sich auf — und Leben schlagen bić się na umór; für imndn in den — gehen oddać życie za kogo, umrzeć dla kogo; zu =e hehen zaszczać (łow.); gonic kogo tam i sam do upadłego; zu

-e schlagen załuc; zum -e verurteilen skazać na śmierć; zum -e führen a) śmierć sprawić, spowodować; b) prowadzić na miejsce stracenia; sich zu -e arbeiten zamęczyć się pracą, zapracować się; jmdm zu -e ärgern dokuczać komu tak, że umiera; sich zu -e ärgern umierać ze złości; sich zu -e hungern zagłodzić się; sich zu -e studieren zamęczyć się nauką; sich zu -e laſſen pękać od śmiechu; sich zu -e trinten zabić się piciem, zapić się na śmierć; zum -e erschrecken przestraszyć się okropnie; sich deš -eš wundern bardzo się dziwić; du siehst auß wie der — wygładasz jak śmierć; nach dem -e bez Waters geborener Sohn pogrobowiec m.; nach dem -e deš Verfassers herauſgegebenes Werk dzieło pośmiertne; er ist gut nach dem -e zu schicken można go po śmierci posłać (o ludziach bardzo powolnych); zu -e martern, quälen udręczyć, zamęczyć; zu — prüfen ubić; für den — ist kein Kraut gewachsen przeciwko śmierci mocy niema, na śmierć niema lekarstwa; der — feyrt sich nicht an die Zeit śmierć dnia nie poczeka.

Do'dähllich, adi. do śmierci podobny; błąd jak trup; = totenblā.

Do'dbange, adi. bardzo przestraszony.

Do'dbett, sn. -eš, pl. -en, łożo śmiertelne.

Do'dblaſſ, adi. obacz Totenblā.

Do'dbringend, adi. śmierć przynoszący, uśmiercający, śmiertelny.

Do'dešnung, sf. pl. -en, przeczucie n. (blizkiej) śmierci.

Do'dešangst, sf. pl. -ängſte, strach m. umierającego; obawa f. śmierci; = Todesfürcht; okropny przestrah.

Do'dešanzeige, sf. pl. -n, doniesienie n. o śmierci.

Do'dešart, sf. pl. -en, spóśb m. śmierci.

Do'dešaugigkeit, sf. strach m. umierającego.

Do'dešbecher, sm. -š, pl. —, puhar śmiertelny (z truciźna).

Do'dešbett, sn. -eš, pl. -en, łożo śmiertelne.

Do'dešblāſſe, sf. ob. Totenblāſſe.

Do'dešbloß, sm. -(e)š, pl. -blōße, pień m. do ścinania skazańców.

Do'dešbote, sm. -n, pl. -n, posłannik m., zwiastan m. śmierci.

Do'dešbotſchaft, sf. pl. -en, poselstwo n. śmierci.

Do'dešengel, sm. -š, pl. —, anioł m. śmierci.

Do'dešjadel, sf. pl. -n, pochodnia f. śmierci, pochodnia pogrzebowa.

Do'dešfall, sm. -(e)š, pl. -fälle, przypadek m. śmierci; zejście n., śmierć f.; auf den — na przypadek śmierci; im — w razie śmierci.

Do'dešfrist, sf. pl. -en, odroczenie n. stracenia.

Do'dešfürcht, sf. bojaźń f. śmierci.

Do'dešgedanke, sm. -nš, pl. -n, myśl f. o śmierci; sich -n machen myśleć (często, ciągle) o śmierci.

Do'dešgefahr, sf. pl. -en, niebezpieczeństwo n. śmierci; in — ſchweben być w niebezpieczeństwie śmierci; jmdm auß — erretten wyratować kogo z niebezpieczeństwa śmierci.

Do'dešgott, sm. -eš, pl. -götter, bóg m. śmierci.

Do'dešgrauen, sn. -š, zgroza f. śmierci.

Do'dešhand, sm. -eš, dech m., technienie n. śmierci.

Do'dešjahr, sn. -(e)š, rok m. śmierci.

Do'deškampf, sm. -eš, pl. -kämpfe, pasowanie n. się ze śmiercią, konanie n., agonia f.; im -e liegen pasować się ze śmiercią, konać.

Do'deškandidat, sm. -en, pl. -en, kandydat m. śmierci.

Do'deškeim, sm. -(e)š, zaród m. śmierci.

Do'deškrampf, sm. -eš, pl. -krämpfe, kurcz śmiertelny.

Do'dešmut, sm. -eš, odwaga

śmierć wyzywająca; brak m. bojaźni przed śmiercią.

Do'dešmutig, adi. niebojący się śmierci.

Do'dešnachricht, sf. pl. -en, wiadomość o. śmierci.

Do'dešnacht, sf. pl. -nächte, noc f. śmierci.

Do'dešnot, sf. pl. -nöte, obacz Todeskampf; in — nöten ſein obacz im — kampf liegen; (także:) być w niebezpieczeństwie życia.

Do'dešpein, Do'dešqual, sf. pl. -en, męka f. śmierci, męki pl. umierającego.

Do'dešpoſt, sf. doniesienie n. o śmierci.

Do'dešröſſeln, sn. -š, charczenie n. umierającego.

Do'dešſchauer, sm. -š, pl. —, dreszcz śmiertelny.

Do'dešſchlaf, Do'dešſchlummer, sm. -š, śmiertelny, wieczny sen.

Do'dešſchrecken, sm. -š, pl. —, 1) strach m. śmierci; 2) strach okropny.

Do'dešſchweiß, sm. -eš, śmiertelny pot.

Do'dešſtoß, sm. -eš, pl. -ſtöße, śmiertelny raz, śmiertelne pchnięcie.

Do'dešſtraſe, sf. kara f. śmierci; stracenie n.; = Hinrichtung; bei — pod karą śmierci; die — ſieht darauf to karane śmiercia.

Do'dešſtreich, sm. -(e)š, pl. -e, śmiertelne cięcie, śmiertelny cios.

Do'dešſtunde, sf. godzina f. śmierci, ostatnia, ostateczna godzina.

Do'deštag, sm. -(e)š, dzień m. śmierci; rocznica f. śmierci.

Do'deštrauf, sm. -(e)š, pl. -träufe, śmiertelny napój.

Do'dešurteil, sn. -(e)š, pl. -e, wyrok m. śmierci; jmdm daš — ſprechen skazać kogo na śmierć; ein — vollſtrecken wykonać wyrok śmierci.

Do'dešverachtung, sf. pogarda f. śmiercia.

Do'dešverbrechen, sn. -š, pl. —, zbrodnia karana śmiercia.

Do'dešvorbote, sm. -n, pl. -n, oznaka f. śmierci.

Do deśwunde, *sf. pl. -n*, rana śmiertelna.

Do deśwürdig, *adi. godzien śmierci.*

Do djejde, *sf. pl. -n*, walka *f.* na zabój.

Do djeind, I. *adi. śmiertelnie nienawidzący*; II. *sm. -(e)š, pl. -e*, wróg śmiertelny, zacięty.

Do djeindšajst, *sf. pl. -en*, śmiertelna nienawiść.

Do dfałt, *adi. zimny jak śmierć, jak trup.*

Do d'kraut, *adi. śmiertelnie chory.*

Do d'sich, I. *adi. śmiertelny, śmierć za sobą pociągający*; = *tobbringend*; zabójczy; = *mörderisch*; fatalny, zgubny, nieochronny; = *verhängnisvoll*; -e Wunde, *Krankheit* rana, choroba śmiertelna; -er Ausgang śmierć *f.*; -e Waffe zabójcza broń; II. *adv. - verwunden* zranić śmiertelnie; - *verwundet* śmiertelnie rany; - *hassen* śmiertelnie nienawidzić; - *befehigen* do żywego obrazci; *sich - langweilen* okropnie się nudzić; *die Krankheit verließ* - choroba zakończyła się śmiercią.

Do d'sichkeit, *sf. śmiertelność f.*; zabójczość *f.*

Do d'nuide, *adi. bardzo zmęczony.*

Do d'still, *adi. obacz Totenstill.*

Do d'juinde, *sf. pl. -n*, grzech śmiertelny.

Do d'ffel, *sm. =š, pl. -*, 1) *dim. imienia Christoph*; 2) (obraz.) głupiec *m.*

Do d'ffel, *sf. pl. -n*, ziemniak *m.* (botanika).

Do d'ga, *sf. pl. -gen*, toga *f.*; mit der - *befleibet*, in der - w todze.

Doile'tte, (wym.: toa -), *sf. pl. -n*, 1) toaleta *f.*, upiększalnia *f.*, strojnia *f.*, gotowalnia *f.*, szafka *f.*, skrzyneczka *f.* do potrzeb stroju; 2) ubiór *m.*, strój *m.*, ubranie *n.*; - *machen* ubierać się; in großer - w stroju galowym, paradnym, świątecznym.

Doile'ttegegenstände, *sm. pl.*, Doile'tteufcam, *sm. -(e)š*, przybory toaletowe, przybory do stroju.

Doile'ttenseife, *sf. pl. -n*, mydło toaletowe.

Doile'ttenspiegel, *sm. =š, pl. -*, lustro *n.* u toalety.

Doile'ttentisch, *sm. =eš, pl. -e i dim. Doile'ttentischchen, sn. =š, pl. -*, stół *m.*, stolik *m.* toaletowy, toaleta *f.*

Do fa'ier, *sm. =š*, wino tokajskie.

Do'le, *sf. pl. -n*, pies *m.*, suka *f.*

Tolera'bel, *adi. znośny; adv. znośnie.*

Tolera'nt, *adi. wyrozumiały, pobłażliwy; adv. wyrozumiale, pobłażliwie.*

Tolera'nz, *sf. tolerancya f.*, pobłażliwość *f.*, wyrozumiałość *f.*, zgoda *f.*

Tolerie'ren, *vn. (haben) tolerować, pobłażać, znosić, pozwalać, dozwałać.*

Toll, I. *adi. 1) szalony; - sein* być szalonym, szaleć; - *werden* oszaleć; *imndn - machen* rozum kogo pozbawić; *eš ist zum Tollwerden*, *man möchte - werden* oszaleć by można; *er ist vor Freude - geworden* z radości rozum stracił, odszedł od rozumu; *ein Toller* szaleniec *m.*; 2) wściekły; = *wütend*; wściekający się ze złości, rozjuszony; *ein -er Hund* wściekły pies; *auf imndn - sein* strasznie być zagniewanym na kogo; *imndn - machen* strasznie kogo rozzłościć; 3) nierozsądny; = *unsinnig*, *wider Sinnig*; nieroztropny; = *förlisch*; śmieszny; = *lächerlich*; dziwaczny; = *sonderbar*; -er Streich nierozsądna, szalona sprawa; -er Einfall dziwaczny, szalony pomysł; -e Freude szalona uciecha; =eš *Treiben* hulanie *n.*, hulaszczność *f.*; =eš *Lachen*, -er *Lärm* szalony śmiech, hałas; =eš *Zeug* *treiben* dziwaczyć; *bißt du -?* czyś oszalał?; *daš Tollfe* *dabei ist...* najśmieszniejszym przy tem jest...; *eš wird noch -er kommen*

usłysysz, zobaczysz jeszcze większe szaleństwo, dziwactwa, głupstwa; 4) -eš *Gold* fałszywe złoto; II. *adv. eš - treiben* patać głupstwa; *er macht eš zu -* za nadto sobie pozwala; *daš ist doch zu -!* tego przecież za wiele; - *und voll sein* być pijanym jak bela; *sich - freuen* cieszyć się jak dziecko.

To'lfappel, *sm. =š, pl. -äpfel*, psianka szalona (bot.).

To'lfbeere, *sf. pl. -n*, pokrzyk *m.*, wilcza jagoda (bot.).

To'lfte, *sf. pl. -n*, 1) czub *m.* z piór; = *Federbüschel*; 2) kryza *f.*; = *Krause*.

To'lfteisen, *sn. =š, pl. -*, 1) żelazko *n.* do zapiekania włosów; 2) żelazko *n.* do robienia falbanek.

To'lfen, I. *vn. (haben)* krzyzczyć szalenie, szaleć; II. *vn. (haben)* zapiekać włosy; robić falbany w bieliźnie.

To'lfhaus, *sn. =eš, pl. =häuser*, dom *m.* waryatów, szaleńców.

To'lfhäusler, *sm. =š, pl. -*, szaleniec *m.*, waryat *m.*

To'lfhäuslerisch, *adi. szalony, opetyny; adv. szalenie.*

To'lfheit, *sf. pl. -en*, 1) (bez *pl.*) szaleństwo *n.*, szal *m.*; 2) wściekłość *f.*; = *Wut*; in - *geraten* wpaść w szaleństwo, w wściekłość; 3) wodowstręt *m.*, wściekliwość *f.* (u psów); 4) bezsensowność *f.*, głupstwo *n.*, dziwactwo *n.*; *die -en der Mode* dziwactwa mody; 5) z *pl. -en*, szalona sprawa; = *toller Streich*.

To'lfirsche, *sf. pl. -n*, psia wiśnia (bot.); obacz *Tollbeere*.

To'lfkopf, *sm. -(e)š, pl. =köpfe*, 1) człowiek łatwo się gniewający, w wściekłość wpadający; 2) narwaniec *n.*, szaloputa *m.*, szalawila *m.*

To'lfköpfig, *adi. szalony, narwany.*

To'lfkrankheit, *sf. wściekliwość f.*, wodowstręt *m.*

To'lfkraut, *sn. -(e)š, pl. =kräuter*, szaleniec *m.*, szaleć

m., bielun *m.*, blekot *m.* (rośl.).

Do'lfühn, *adi.* odważny aż do szaleństwa, szalenie śmiały; *adv.* z szaloną odwagą.

Do'lfühnheit, *sf.* śmiałość zapomnietała, śmiałość do szaleństwa posunieta.

Do'lfucht, *sf.* obacz **Dolffucht**.

Do'lwurm, *sm.* -(e)š, *pl.* -würmer, żuk *m.* (zool.).

Do'lwort, *sf.* 1) złość do wściekłości posunieta, wściekła zjadłość; 2) wściekizna *f.*, wodowstręt *m.*

Do'lpatisch, *sm.* -eš, *pl.* -e, bałwan *m.*

Do'lpatischig, *adi.* obacz **Dölpehaft**.

Do'lpel, *sm.* -š, *pl.* —, mazgaj *m.*, bałwan *m.*, munia *m.*, basakły *m.*, gawron *m.*, głuptak *m.*; drag *m.*, dragal *m.*, gamoń *m.*; grober — prostak *m.*

Dölpelei', *sf.* *pl.* -en, mazgajstwo *n.*, gamoniostwo *m.*, prostactwo *n.*, grondałstwo *n.*

Do'lpelhaft, *adi.* gamoniowaty, mazgajowaty; głupkowaty; *adv.* gamoniowato, mazgajowato; głupkowato.

Do'lpelhaftigkeit, *sf.* *pl.* -en, obacz **Dölpelei'**.

Do'lpeln, *vn.* (haben) zachowywać się jak mazgaj, jak gamoń, jak głuptak; robić głupstwa.

Do'lpisch, *adi.* obacz **Dölpehaft**.

Doma'te, *sf.* *pl.* -n, pomidor *m.*; = **Paradiesapfel**.

Do'mbak, *sm.* -(e)š, tombak *m.* (metal).

Do'mbak, **Do'mbaken**, *adi.* tombakowaty.

Do'mbola, *sf.* *pl.* -š, tombola *f.*, rodzaj loteryi.

Do'muš, *sm.* —, *pl.* -mi, tom *m.*

Don, *sm.* -(e)š, *pl.* **Dō'ne**, ton *m.*, głos *m.*, dźwięk *m.*; melodya *f.*, nuta *f.*; (w marlarstwo:) nota *m.* obrazu, dobór *m.* kolorów, światła i cieniów; halber — półton *m.*; ganzer — cały ton; die

höchsten Töne tony najwyższe; den — angeben, anschlagen, anstimmen podać ton, wskazać, z jakiego tonu ma się co grać, śpiewać, intonować; (obraz.) den — angeben przewodzić, rej wodzić, ton zadawać; diese Silbe trägt den — na tej zgłosce spoczywa przycisk; den — legen auf położyć akcent, przycisk na; einen — von sich geben wydać ton; den — halten nie wypaść z tonu; aus dem -e kommen, fallen wyjść z tonu; in einem und demselben -e sprechen jednym tonem mówić; in entziffenem -e sprechen mówić tonem zdecydowanego; einen gewissen — anschlagen przemówić pewnym tonem; aus einem hohen -e reden głośno mówić, dumnie mówić; aus einem anderen -e reden, den — ändern, einen anderen — anschlagen innym tonem, z innego tonu mówić, śpiewać; z innej beczki rozpocząć; in gleichem -e antworten odpowiedzieć tym samym tonem, jak zapytano; spöttischer, höhniſcher — ton szyderczy, der gute — dobry ton, dobre zachowanie *n.* się; moda *f.*; zum guten — gehörig modny; es ist jezt guter —, zu... należy obecnie do dobrego tonu, jest w modzie, ...; Mann von gutem -e człowiek dobrze wychowany.

Do'nabstand, *sm.* -(e)š, *pl.* -stände, interwał *m.*, odległość muzyczna (muzyka).

Do'nähnlichkeit, *sf.* *pl.* -en, podobieństwo *n.* tonów.

Do'nangehend, *adi.* nadający ton, przewodni (*n.* p. nuta przewodnia); (obraz.) rej prowadzący, modę nadający.

Do'nangeber, *sm.* -š, *pl.* —, wodzirej *m.*, przewodca *m.*

Do'nart, *sf.* *pl.* -en, rodzaj *m.* tonu; tonacja *f.*, gama *f.*; ein Tonstück in eine andere — übertragen transponować utwór do innej tonacji.

Do'nausweichung, *sf.* *pl.* -en, modulacja *f.* (muzyka).

Do'nbeifaffenheit, *sf.* jakosc *f.* tonu.

Do'nbezeichnung, *sf.* *pl.* -en, oznaczenie *n.* akcentu, przycisku (gram.).

Do'nbild, *sn.* -eš, *pl.* -er, obraz muzykalny.

Do'nbrechung, *sf.* *pl.* -en, łamanie *n.* (się) tonów.

Do'nbüchne, *sf.* *pl.* -n, orkiestra *f.*

Do'ndichter, *sm.* -š, *pl.* —, kompozytor *m.*, muzyk *m.*

Do'ndichtung, *sf.* *pl.* -en, kompozycja muzyczna.

Do'nen, I. *vn.* (haben) brzmieć, dźwięczeć, brzęczeć; wydawać dźwięk, głos; II. *va.* (haben) cieniować, rozdzielać światło i cień; = abtönen.

Do'nfall, *sm.* -(e)š, akcent *m.*, przycisk *m.* (gramatyka); kadencya *f.*, spadek *m.* tonu (muzyka).

Do'nfarbe, *sf.* metal *m.* w głosie (muzyka).

Do'nfolge, *sf.* *pl.* -n, następowanie *n.* tonów, skala *f.*

Do'nführung, *sf.* modulacja *f.*

Do'nfülle, *sf.* pełnia *f.*, bogactwo *n.* tonów.

Do'ngang, *sm.* -(e)š, *pl.* -gänge, tony *pl.*, melodya *f.*

Do'ngemälde, *sn.* -š, *pl.* —, obacz **Tonbild**.

Do'ngעהטע, *sn.* *pl.* prawa *pl.* tonów.

Do'nhalle, *sf.* *pl.* -n, sala koncertowa.

Do'nifa, I. *sf.* tonika *f.*, pierwszy stopień gamy (muzyka); II. *pl.* środki toniczne.

Do'nisch, *adi.* toniczny, a) intonacyjny (muzyka); b) sprężysty (fizyol.).

Do'nfunde, *sf.* nauka *f.* o tonach, dźwiękach, harmonia *f.*

Do'nfundig, *adi.* zuający się na muzyce.

Do'nfunst, *sf.* 1) obacz **Tonfunde**; 2) muzyka *f.*

Do'nfünſter, *sm.* -š, *pl.* —, muzyk *m.*, artysta *m.*

Do'nfünſterin, *sf.* *pl.* -nen, muzykantka *f.*, artystka *f.*

Do'nehre, *sf.* nauka *f.*
o dźwiękach, akustyka *f.*

Do'neleiter, *sf.* skala *f.*
(muzyczna), gama *f.*; die —
singen śpiewać gamy; die —
spielen grać gamy.

Do'nlos, *I. adi.* 1) nie-
mający brzmienia, dźwięku,
głosu, niewydający tonu;
niemy, afoniczny; —lose
Stimme głos przycisły, bar-
dzo słaby; 2) nieakcento-
wany, niemający przycisku
(gramatyka); *II. adv.* bez
tonu, bez dźwięku; bez przy-
cisku.

Do'nlosigkeit, *sf.* brak *m.*
tonu, dźwięku, głosu; afonia
f.; brak *m.* akcentu, przy-
cisku (gramat.).

Do'nmalerei, *sf.* *pl.* =en,
malowanie *n.*, przedstawia-
nie *n.* za pomocą tonów.

Do'nmaß, *sn.* =eš, *pl.* =e,
miara *f.* tonu, dźwięku; ilo-
czas *m.* (wierszowanie).

Do'nmeßer, *sm.* =š, *pl.* —,
miarkownik *m.*, monokord *m.*

Do'nmessung, *sf.* mierzenie
n. dźwięków; przodya *f.*,
wierszowanie *n.*

Donna'ge, (wym.: -naž),
sf. ładunek *m.*; ładunkowe
n. (żegluga).

Do'nndgen, *sn.* =š, *pl.* —,
dim. od Donne, becz-
koczka *f.*

Do'nnē, *sf.* *pl.* -n, 1)
beczka *f.*; eine — Wasser
beczka wody; Wein in -n
füllen napełniać beczki wi-
nem; eine — Goldes baryłka
f. złota; leere -n geben großen
Schall próżna beczka głośno
dzwoni, szumi; 2) tonna *f.*,
beczka *f.*, kłoda *f.* (prze-
woźnictwo).

Do'nnenband, *sn.* =eš, *pl.*
=bänder, obręcz *f.* (żelazna)
na beczce, na beczkę.

Do'nnenbrücke, *sf.* *pl.* -n,
most beczkowy, z beczek.

Do'nnenbutter, *sf.* masło
beczkowe.

Do'nnenförmig, *adi.* ma-
jący kształt beczki.

Do'nnenfracht, *sf.* *pl.* =en,
ładunek *m.* w tonnach, na
tonny (przewoźn.).

Do'nnengehalt, *sm.* =(e)š,

pojemność *f.* w tonnach, na
tonny.

Do'nnengeld, *sn.* =(e)š, *pl.*
=er, beczkowe *n.*

Do'nnengewölbe, *sn.* =š, *pl.*
—, kolebka *f.*, sklepienie
kolebkowate, żłobiaste, becz-
kowate (budown.).

Do'nnentürbiß, *sm.* =fšēš,
pl. =ffe, dynia beczkowa.

Do'nnenladung, *sf.* *pl.* =en,
Do'nnenmaß, *sm.* =eš, *pl.* =e,
ładunek *m.* w tonnach.

Do'nnenreiß, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, obręcz *f.* (drewniana) na
beczkę, na beczce.

Do'nnenweise, *adv.* na
beczki, beczkami.

Do'nreibe, *sf.* *pl.* =n, ob.
Donleiter.

Do'nraß, *sm.* =eš, *pl.* =fäße,
kompozyca *f.*

Do'nrdreiber, *sm.* =š, *pl.*
—, fonograf *m.*

Do'nseher, *sm.* =š, *pl.* —,
kompozytor *m.* muzyczny.

Do'nsetzung, *sf.* *pl.* =en,
układanie *n.* muzyki, kom-
pozyca *f.* (muzyczna).

Do'nstibe, *sf.* *pl.* =n, zgło-
ska akcentowana, mająca
przycisk (gram.).

Do'nstpiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
muzyka *f.*, koncert *m.*

Do'nstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e,
kawałek muzyczny, kom-
pozyca *f.* (muzyczna).

Donju'r, *sf.* *pl.* =en, ton-
zura *f.*, koronka *f.*, nagłów-
ka *f.* kapłańska, postrzy-
żyny *pl.*; mit der — ver-
sehen, die — erteilen udzielić
tonzurę.

Donjurie'ren, *va.* (haben)
udzielić tonzurę.

Do'nnystem, *sn.* =š, *pl.* =e,
system muzyczny.

Dont'ne, *sf.* *pl.* =n, ton-
tyna *f.* (rodzaj ubezpieczenia
na wypadek śmierci).

Do'nnänderung, *sf.* *pl.*
=en, zmiana *f.* tonu, dźwięku;
zmiana *f.* akcentu (gramat.).

Do'nnverhältniß, *sn.* =fšēš,
pl. =ffe, rytm *m.*, stosunek
m. tonów.

Do'nnverzierung, *sf.* *pl.* =en,
figura *f.* (muzyka).

Do'nnwelt, *sf.* świat *m.*,
królestwo *n.* tonów.

Do'nwerfzeug, *sn.* =(e)š, *pl.*
=e, instrument muzyczny.

Do'nwissenchaft, *sf.* umie-
jętność *f.* muzyki.

Do'nzeichen, *sn.* =š, *pl.* —,
znak przyciskowy, akcent *m.*,
przygłos *m.* (gramat.).

Do'pfaß, *sm.* =pafēš, *pl.*
=pafē, topaz *m.* (kamień).

Do'pf, *sm.* =(e)š, *pl.* Do'pfe,
garnok *m.*, garczek *m.*; do-
uica *f.*, wazon *m.*, fajerka *f.*
(do kwiatów); słoik *m.*; =

Diegel, garniec *m.*, dzban *m.*;
= Krug; ein — (voll) Erßen
garnek grochu; (obraz.) alleš

in einen — werfen do wszyst-
kiego przykładać jedną
miarę, wszystko osądzać jed-
nakowo; zerbrochene Do'pfe

halten am längsten garnca
natłuczonego utrzymaną dłu-
żej; stary garnek przeżyje no-
wy; wer den — zerbrochen hat,

sammler auch die Scherben kto
piwa nawarzy, niech mu pysk
oparzy; kto wypił piwo,

niechże pije i męty; zer-
brochene Do'pfe gibt's überall
skorupy wszędzie się znajdują,

niema nic bez ale, wszędzie
ludzie błądzą; kleine Do'pfe

haben auch Henkel i małe
garnki mają uszka; chłopa
korcem nie mierzą; eš ist noch

nicht in dem =e, in dem eš
fochen soll bezec jeszcze nie
dojrzała; einen — zu allen

Speisen haben w jednym
garnku wszystko warzyć.

Do'pfauster, *sf.* *pl.* =n,
patella *f.*, czaszołka *f.* (mie-
czak).

Do'pfbinden, *sn.* =š, obacz
Do'pfflecken.

Do'pfbinder, *sm.* =š, *pl.*
—, obacz Do'pfflecker.

Do'pfbüme, *sf.* *pl.* =n,
kwiat wazonowy.

Do'pfbrett, *sn.* =eš, *pl.*
=er, policja *f.*

Do'pfbutter, *sf.* masło
garnkowe.

Do'pfdgen, *sn.* =š, *pl.* —,
dim. od Do'pf, 1) garnuszek
m., garnuszek *m.*; 2) ein

— Bier szklanka *f.* piwa;
3) nocnik *m.*; = Nachtopf.

Do'pfeffel, *sm.* =š, *pl.* —,
nakrywka *f.* (u) garnka.

Do'pfen, *sm.* = β , twaróg *m.* (po wiedeńsku).

Do'pfentuchen, *sm.* = β , *pl.* —, placek *m.* z twarogiem.

Do'pfer, *sm.* = β , *pl.* —, garncarz *m.*, zdun *m.*

Do'pferarbeit, *sf.* *pl.* =*en*, robota garncarska; keramika *f.*

Do'pferci', *sf.* *pl.* =*en*, garncarstwo *n.* (rzemiosło); garncarnia *f.* (fabryka).

Do'pfererde, *sf.* obacz Do'pfer-ton.

Do'pfererz, *sn.* = β , galena *f.*, blyszcz *m.* ołowiu.

Do'pfereschmir, *sn.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* = ϵ , Do'pfergut, *sn.* = $(\epsilon)\beta$, obacz Do'pferware.

Do'pfergefesse, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, zdunczyk *m.*

Do'pferhandwerk, *sn.* = $(\epsilon)\beta$, Do'pferkunst, *sf.* garncarstwo *n.*, ceramika *f.*

Do'pfermeister, *sm.* = β , *pl.* —, garncarz *m.*, zdun *m.*

Do'pfern, *I. vn.* (haben) wykonywać rzemiosło garncarskie; *II. adi.* garncarski; gliniany; = tönern.

Do'pferstube, *sf.* *pl.* =*n*, garncarskie koło, krąg *m.*, kołowrotek *m.*, tok *m.* (garncarski).

Do'pfer-ton, *sm.* = $(\epsilon)\beta$, glina garncarska.

Do'pferware, *sf.* *pl.* =*n*, Do'pferzeug, *sn.* = $(\epsilon)\beta$, nazczyna garncarskie.

Do'pferwerkstatt, *sf.* *pl.* =stätten, garncarnia *f.*

Do'pffliden, *sn.* = β , łatanie *n.*, naprawianie *n.* garnków.

Do'pfflider, *sm.* = β , *pl.* —, łątaacz *m.* garnków.

Do'pffwächz, *sn.* = β , *pl.* = β , roślina wazonowa.

Do'pfgaude, *sm.* = β , *pl.* —, zaglądnący *m.* do garnków; człowiek drobnostkowy, pedantyczny.

Do'pffentel, *sm.* = β , *pl.* —, ucho *n.* u garnika.

Do'pffuchen, *sm.* = β , *pl.* —, placek *m.*

Do'pffeder, *sm.* = β , *pl.* —, łąkoma *m.*

Do'pffmarkt, *sm.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* =märkte, targowisko *n.* na garniki.

Do'pffcherbe, *sf.* *pl.* =*n*, czerep *m.*

Do'pffstein, *sm.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* = ϵ , garnkowiec *m.*, zdunek *m.* (kamień gliniasty).

Do'pffvoll, *sm.* garnek *m.*

Do'pff, *sf.* topika *f.* (retoryka).

Do'pffsch, *adi.* miejscowy (medyc).

Do'pffgrub, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, topograf *m.*, opisywacz *m.* lub odrysowywacz *m.* pewnych przestrzeni ziemi.

Do'pffographie', *sf.* *pl.* =*n*, topografia *f.*, opis *m.*, rys *m.*, odrys *m.*, oznaczenie szczegółowe okolicy, miejscowości.

Do'pffgrubisch, *adi.* topograficzny; = ϵ Anatomie anatomia topograficzna; *adv.* topograficznie.

Do'pp! *interi.* dobrze! zgroda! —, ich wette! dobrze, zakład stoi! — machen, sagen zgodzić się, porozumieć się.

Do'pp, *sm.* = β , *pl.* = β , — eines Mastes wierzch *m.*, głowa *f.* masztu; auf halbem — chorągiew zniżona do połowy masztu; vor — und Latel na sucho.

Do'ppel, *sm.* = β , *pl.* —, pióropusz *m.*

Do'ppen, *va.* (haben) ustawić raje poziomo (żegluga).

Do'ppmast, *sm.* = β , *pl.* = ϵ , maszt *m.* z koszem.

Do'ppsegel, *sm.* żagiel *m.* na wielkim maszcie.

Do'p, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, błazen *m.*; głupiec *m.*, człowiek nierozsądny.

Do'p, *sn.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* = ϵ , brama *f.*; wrota *pl.*; zum = ϵ hineingehen wejść bramą; vor dem = ϵ , vor den =*en* przed bramą, bramami; za miastem; vor das — gehen wyjść za bramę; wyjscie za miasto; vor = ϵ schluß przed zamknięciem bramy; (obraz.) noch eben vor = ϵ schluß właśnie jeszcze w ostatniej chwili; den Mastern — und Tür öffnen dać przystęp występcom.

Do'p, *pl.* (u) bramy.

Do'rbogen, *sm.* = β , *pl.* —, łuk *m.* nad bramą.

Do'reingang, *sm.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* = ϵ , wejście *n.* w bramie.

Do'reinnehmer, *sm.* = β , *pl.* —, obacz Do'rschreiber.

Do'reisenschluß, *sm.* = β , zamknięcie *n.* bramy; mit — w chwili zamknięcia bramy; noch eben vor — w ostatniej chwili.

Do'rf, *sm.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* = ϵ , torf *m.*, darni ziemna, ziemia roślinna, zgnilec *m.*; — stehen, graben kopać torf.

Do'rfahrt, *sf.* obacz Do'rfweg.

Do'rfartig, *adi.* torfowaty.

Do'rfasche, *sf.* popiół *m.* z torfu.

Do'rfboden, *sm.* = β , 1) grunt torfiasty, pustać; 2) (pl. =böden) miejsce na skład torfu.

Do'rfbruch, *sm.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* =brücke, torfowisko *n.*

Do'rfen, *va.* (haben) torfem (role) uprawiać.

Do'rferde, *sf.* ziemia torfiasta.

Do'rfener, *sn.* = β , *pl.* —, płomień *m.* z torfu.

Do'rfenerung, *sf.* *pl.* =*en*, palenie *n.* torfem.

Do'rfgräber, *sm.* = β , *pl.* —, torfiarz *m.*

Do'rfgräberei, *sf.* *pl.* =*en*, torfiarnia *f.*

Do'rfgrube, *sf.* *pl.* =*n*, torfowisko *n.*

Do'rfgrus, *sm.* = β , gruz torfowy.

Do'rfhändler, *sm.* = β , *pl.* —, handlujący *m.* torfem.

Do'rfig, *adi.* torfowaty; = torfiarty; torfisty.

Do'rfoble, *sf.* *pl.* =*n*, węgiel torfowy.

Do'rflager, *sn.* = β , *pl.* —, 1) torfowisko *n.*; 2) skład *m.* torfu.

Do'rfland, *sn.* = β , *pl.* =län-der, grunt torfiasty.

Do'rfügel, *sm.* = β , *pl.* —, skrzydło *n.* bramy, wrot

Do'rfmoor, *sn.* = $(\epsilon)\beta$, *pl.* = ϵ , torfowisko *n.*

Do'rfmoos, *sn.* = β , *pl.* = β , torfowiec *m.* (bot.).

Dorftecher, *sm.* =s, *pl.* —, torfiarz *m.*

Dorflich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) kopanie *n.* torfu; 2) rzadko zamiast Dorfgräberei torfiarnia *f.*

Dorfveroblung, *sf. pl.* =en, zwęglanie *n.* torfu.

Dorfriegel, *sm. pl.* cegielki torfowe.

Dorfgang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, oba *z* Torweg.

Dorfgeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, Dorfgroschen, *sm.* =s, *pl.* —, bramne *n.*; — zahlen płacić bramne; — einnehmen, einheben pobierać bramne.

Dorfhalle, *sf. pl.* =n, portyk bramny.

Dorfheit, *sf. pl.* =en, blażeństwo *n.*, głupota *f.*, głupstwo *n.*, nierozsądek *m.*, nieroztropność *f.*; uczynki nierozważny; = unbefonnene Handlung; =en begehen, treiben głupstwa robić, nierozważnie postępować; =en reden, sagen pleść bzdurstwa; Altes schützt vor — nicht starość nie chroni od głupstwa.

Dorfhüter, *sm.* =s, *pl.* —, strażnik bramny, u bramny.

Dorficht, *adi.* nierozsądny, nieroztropny; głupi, głupkowaty; = tölpelhaft; *adv.* nierozsądnie, nieroztropnie; głupio, głupkowato.

Dorfim, *sf. pl.* =nen, nierozsądna, nieroztropna, głupia kobieta.

Dorfel, *sm.* =s, 1) zataczanie *n.* się; 2) silne uderzenie, od którego się zatacza; 3) zamiast Sauglück niezwykłe szczęście.

Dorfeln, *vn.* (sein) zataczać się.

Dormentiille, *sf. pl.* =n, drzewianka *f.*, kurze ziele (bot.).

Dorholz, *sn.* =es, *pl.* =höfzer, drzewo spławiane.

Dornhüter, *sm.* =s, *pl.* —, torniester *m.*, torba *f.*, tobolek *m.* (żołnierski).

Dorpeder, *sm.* =s, *pl.* —, torpedier *m.*, porucznik *m.*, na torpedowcu.

Dorpedo, *sm.* =(s), *pl.* =s, torpeda *m.*

Dorpedoboot, *sn.* =es, *pl.* =e, Dorpedoschiff, *sn.* =(s), *pl.* =e, torpedowiec *m.*

Dorpförtchen, *sn.* =s, *pl.* —, furtka *f.* w bramie.

Dorpfosten, *sm.* =s, *pl.* —, słup *m.* u bramy.

Dorfriegel, *sm.* =s, *pl.* —, zasuwka *f.* u bramy.

Dorfstließer, *sm.* =s, *pl.* —, odzwierny *m.*, stróż bramę zamykający.

Dorfstloß, *sn.* =fjes, *pl.* =schlöffer, zamek *m.* u bramy.

Dorfstluß, *sm.* =fjes, *pl.* =schlüsse, zamknięcie *n.* bramy.

Dorfstlüssel, *sm.* =s, *pl.* —, klucz *m.* od bramy.

Dorfreiber, *sm.* =s, *pl.* —, bramny *m.*

Dorfso, *sm.* =s, *pl.* =s, torso *m.*, kadłub *m.*, kawalec *m.*

Dorfrippe, *sf.* zamknięcie *n.* bramy.

Dorfriegelgeld, *sm.* =(e)s, *pl.* =er, 1) bramne *n.*; = Dorgelb; 2) napitek dany stróżowi za otworenie bramy.

Dort, *sm.* =(e)s, krzywda *f.*, uraza *f.*, obraza *f.*, niesłuszność *f.*; szkoda *f.*; = Schaden; jmdm einen — antun skrzywdzić kogo; jmdm etw. zum — tun zrobić co komu na przekór.

Dortchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* oder Torte, torcik *m.*

Dortle, *sf. pl.* =n, tort *m.*

Dortebäcker, *sm.* =s, *pl.* —, piekarz *m.* tortów, cukiernik *m.*

Dortenform, *sf. pl.* =en, Dorfenpauze, *sf. pl.* =n, forma *f.* na tort.

Dorfenteig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, ciasto *n.* na torty.

Dortur, *sf. pl.* =en, tortura *f.*, katownia *f.*, katusze *pl.*, męczarnia *f.*; auf die — jpannen wziąć kogo na tortury, na męki, zadawać komu męczarnie.

Dorfwache, *sf. pl.* =n, straż *f.* przy bramie.

Dorfwärter, *sm.* =s, *pl.* —, strażnik bramny.

Dorfwärterhäuschen, *sn.* =s, *pl.* —, budka *f.* dla strażnika bramnego.

Dorfweg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e; droga *f.* przez bramę.

Dorfweit, *adv.* na oścież.

Dorfzettel, *sm.* =s, *pl.* —, kartka bramna.

Dorfzoll, *sm.* =(e)s, *pl.* =zölle, miejski podatek spożywczy.

Dorfen, *vn.* (haben) szumieć, huczeć; uderzać z hukiem o brzegi, o skały (o falach morskich).

Dorfen, *sn.* =s, szum *m.*, huk *m.*

Tot, *adi.* 1) umarły, zmarły; die Toten ruhen lassen zostawić zmarłych w pokoju; halb — na pół martwy; =er Körper trup *m.*; =es Tier ścierwo *n.*; — niederfallen upaść martwym; auf der Stelle — bleiben umrzeć na miejscu, natychmiast; ein Pferd — jagen zgonić konia do upadłego, zameczyć konia gonitwą; — beißen zagryźć; — stehen zabość, zakłuć; sich — laufen zameczyć się biegiem; sich — stoßen uderzyć się o co i paść bez duszy; von den Toten auferstehen zmartwychwstać; für — liegen lassen porzucić mniemając, że martwy, że śmierć nastąpiła; sich — stellen udawać umarłego, martwego; sich — lachen pękać od śmiechu; da könnte man sich — ärgern można by umrzeć ze złości; jmdn — jagen rozgłosić (nieprawdziwą wieść) o kim, że zmarł; er war mehr — als lebendig wyglądał raczej na zmarłego niżli na żywego; 2) den Strom — jегeln pokonać żeglując przyryw morza; ein anderes Schiff — laufen albo jегeln zostawić inny okręt w tyle, za sobą; der Wind ist — geregnet deszcz przepędził wicher; 2) (obraz.) martwy, nieżywy, nieżyjący; =er Ort miejsce bez życia, samotne, opuszczone; =e Augen wygasłe oczy; =e Farben spłowiałe barwy; =es Bild martwy obraz; =e Flüge rysy *pl.* bez wyrazu, bez duszy; =e Äsche, Kohlen zimny po-

piół, wyżarzone węgle; =eš Wasser woda martwa, stojąca, niepijąca; =e Hand martwa ręka (prawo); =eš Kapital martwy kapitał, kapitał nieprzynoszący dochodu.

Dota'l, *adi.* całkowity, zupełny; *adv.* całkowicie, zupełnie; = vollständig.

Dota'lanſicht, *sf. pl.* -en, widok całkowity, widok m. na całość.

Dota'lbetrag, *sm.* =(e)š, *pl.* -träge, cała kwota, suma.

Dota'leindruck, *sm.* =(e)š, *pl.* -drücke, wrażenie przez całość sprawione, ogólne.

Dota'lfünfterniš, *sf. pl.* -niſſe, zaćmienie całkowite (astronomia).

Dotaliſator, *sm.* š, *pl.* -to'ren, totalizator m. (sport).

Dotalitiät, *sf.* całkowitość f.

Dota'lfumme, *sf. pl.* -n, suma całkowita, całość f.

Do'ten, *va.* (haben) zabijać, ubijać, zabić, ubić; śmierć zadać, życia pozbawić, życie odebrać; durch Gift — zatrucić, strucić; du ſollſt nicht —! nie zabijaj!; (obraz.) die Zeit — (albo toſſſſlagen) zabić, spędzić czas; daš Fleiſch — umartwiać ciało, t. j. chuci.

Do'tenader, *sm.* š, *pl.* -äder, cmentarz m.

Do'tenähnlich, *adi.* podobny do martwego, zmarłego; =e Farbe trupi kolor.

Do'tenamnt, *sm.* =(e)š, *pl.* -ämter, nabożeństwo zaduszne, msza zaduszna, msza za umarłego, za umarłych.

Do'tenbahre, *sf. pl.* -n, mary pl.

Do'tenbannung, *sf. pl.* -en, obacz Totenbeſchwörung.

Do'tenbegängniš, *sn.* -ſſeš, *pl.* -ſſe, obrzęd pogrzebowy, pogrzeb m.

Do'tenbeine, *sn. pl.* kości trupie, umarłych.

Do'tenbeſchauer, *sm.* š, *pl.* —, oglądacz m. zmarłych.

Do'tenbeſchwörer, *sm.* š, *pl.* -n, nekromant m., zaklinacz m. umarłych, wywoływacz m. duchów zmarłych.

Do'tenbeſchwörung, *sf. pl.* -en, nekromancya f., zaklinanie n. umarłych, wywoływanie n. duchów zmarłych.

Do'tenbett, *sn.* -eš, *pl.* -en, łożo śmiertelne.

Do'tenblaſſ, **Do'tenbleich**, *adi.* bład jak trup; trupi.

Do'tenbläſſe, *sf.* bładność trupia.

Do'tenblume, *sf. pl.* -n, nogiet m., nogietek ogrodowy, pospolity (rośl.).

Do'tenbuch, *sn.* -(e)š, *pl.* -bücher, księga f. zmarłych, księga zejść.

Do'teneule, *sf. pl.* -n, sowa nocna, puszczyk m.; = Nacht-eule.

Do'tenerweder, *sn.* -š, *pl.* —, wskrzesiciel m. umarłych.

Do'tenfadel, *sf. pl.* -n, pochodnia pogrzebowa.

Do'tenfarbe, *sf.* trupi kolor.

Do'tenfarben, **Do'tenfarbig**, *adi.* mający kolor trupi, koloru trupiego.

Do'tenfeier, *sf. pl.* -n, **Do'tenfeſt**, *sn.* =eš, *pl.* =e, 1) obchód m. na pamiątkę zmarłych, dzień zaduszny, dziady pl. (u Słowian i na Litwie); 2) obrzęd pogrzebowy, pogrzeb m.

Do'tenfeld, *sn.* =eš, *pl.* =er, cmentarz m.

Do'tenflagge, *sf. pl.* -n, chorągiew spuszczona do połowy masztu na znak żałoby.

Do'tenfrau, *sf. pl.* -en, ob. Leichenfrau.

Do'tengebeine, *sn. pl.* kości trupie, szczątki pl.

Do'tengebet, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, modlitwa f. za zmarłych, za zmarłego.

Do'tengeläut(e), *sn.* -eš, dzwonienie n. za zmarłego, za umarłych.

Do'tengeleit(e), *sn.* =(e)š, towarzyszenie n. zwłokom; jnmdm daš — geben odprowadzić zwłoki czyje na miejsce wiecznego spoczynku.

Do'tengericht, *sn.* =(e)š, sąd m. Przedwiecznego.

Do'tengerippe, *sn.* š, *pl.* —, szkielet m.

Do'tengeruch, *sm.* =(e)š, ob. Leichengeruch.

Do'tengerüſt, *sn.* =eš, *pl.* =e, łożo pośmiertne, katafalk m.

Do'tengeſang, *sm.* =(e)š, *pl.* =jänge, śpiew pogrzebowy.

Do'tengeſpräch, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, rozmowa f. zmarłych.

Do'tengewand, *sn.* =eš, *pl.* =wänder, ubiór śmiertelny.

Do'tengewölbe, *sn.* š, *pl.* —, obacz Totengruſt.

Do'tenglocke, *sf. pl.* -n, dzwonn pogrzebowy.

Do'tengottesdienſt, *sm.* =eš, nabożeństwo za umarłego w kościele odprawione.

Do'tengräber, *sm.* -š, *pl.* —, 1) grabarz m.; 2) grabarz m. (chrząszcz).

Do'tengruſt, *sf. pl.* -grüfte, grobowiec m.

Do'tenhand, *sf. pl.* -hände, ręka f. zmarłego.

Do'tenhaus, *sn.* =eš, *pl.* =häuser, 1) dom m., w którym się umarły znajduje; 2) grobowiec m.; 3) trumna f.

Do'tenhemd, *sn.* =eš, *pl.* -en, koszula śmiertelna.

Do'tenhügel, *sm.* -š, *pl.* —, mogiła f.

Do'tenkalt, *adi.* obacz Todkalt.

Do'tenklage, *sf. pl.* -n, skargi pogrzebowe, płacz pogrzebowy.

Do'tenkleid, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, suknia śmiertelna.

Do'tenkopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =köpfe, trupia głowa.

Do'tenſopfküwärmer, *sm.* =eš, *pl.* —, trupia główka (motyl).

Do'tenſtraupf, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſtraupfe, kurec śmiertelny.

Do'tenſtrauſ, *sm.* =eš, *pl.* =ſränze, wieniec śmiertelny.

Do'tenſied, *sf.* =(e)š, *pl.* =er, obacz Totengeſang.

Do'tenliſte, *sf. pl.* -n, spis m. umarłych.

Do'tenmahl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, stypa f.

Do'tenmarjś, *sm.* =eš, *pl.* -märjſche, 1) pochód pogrzebowy; = Totenjag; 2) marsz pogrzebowy (muzyka).

Do'tennašće, *sf. pl.* -n, maska pośmiertna.

Do'tenneje, *sf. pl.* -n, msza żałobna, msza za duszę zmarłego.

Do'tenopfer, *sn.* =š, *pl.* —, ofiara pogrzebowa.

Do'tenregister, *sn.* =š, *pl.* —, rejestr *m.*, spis *m.* zmarłych.

Do'tenreich, *sn.* =(e)š, królestwo *n.* zmarłych, cieniów.

Do'tenrichter, *sm.* =š, sędzia *m.* umarłych.

Do'tensjüdel, *sm.* =š, *pl.* —, trupia czaszka.

Do'tensjau, *sf.* oględziny *pl.* ciał martwych, oględziny zwłok.

Do'tensjauer, *sm.* =š, *pl.* —, oglądacz *m.* ciał martwych, zwłok.

Do'tenschein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, świadectwo *n.* śmierci, zejścia.

Do'tenschlaf, Do'tenschlummer, *sm.* =š, 1) sen *m.* umarłych, sen wieczny; 2) (obraz.) sen głęboki, letargiczny.

Do'tenschleier, *sm.* =š, *pl.* —, opona żałobna.

Do'tenstadt, *sf. pl.* -stäbte, nekropola *f.*, cmentarz *m.*

Do'tenstarr, *sf.* odrętwiałość śmiertelna.

Do'tenstill, *adi.* cichuteńki; *adv.* eš war — pannało milczenie grobowe.

Do'tenstille, *sf.* grobowe, głucho milczenie.

Do'tentag, *sm.* =(e)š, dzień zaduszny.

Do'tentanz, *sm.* =eš, *pl.* =tänze, taniec *m.* umarłych.

Do'tentopf, *sm.* =eš, *pl.* =töpfe, urna grobowa.

Do'tenträger, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Leichenträger.

Do'tenuhr, *sf.* czerw *m.*, świryk *m.*, kołatek *m.* (zoologia).

Do'tenurne, *sf. pl.* -n, urna grobowa, popielnica *f.*

Do'tenverbrennung, *sf. pl.* -en, kremacja *f.*, palenie *n.* trupów.

Do'tenvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, obacz Nachtvögel.

Do'tenwache, *sf.* straż *f.* przy umarłym.

Do'tenwagen, *sm.* =š, *pl.* —, karawan *m.*

Do'tenwäscherin, *sf. pl.* -nen, obacz Leichenfrau.

Do'tenwelt, *sf.* obacz Totenreich.

Do'tenzettel, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Totenschein; kartka pośmiertna, klepsydra *f.*

Do'tenzug, *sm.* =(e)š, *pl.* =züge, obacz Leichenzug.

Dö'ter, *sm.* =š, *pl.* —, zabójca *m.*

Do'tgeboren, *adi.* niezwywo urodzony; =eš Kind dziecko niezwywo urodzone, martwy płód.

Do'tladjen, *sn.* =š, daš ist zum — pęknać można od śmiechu.

Do't-machen, *va.* (haben) zabić, uśmiercić; zameczyć; = totquälen.

Do't-schießen, *va.* schieße, schießt i schießt, schießt, schoß tot, habe totgeschossen, zastrzelić; sich — zastrzelić się.

Do'tschlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =schläge, zabójstwo *n.*; — aus Notwehr zabójstwo z obrony koniecznej.

Do't-schlagen, *va.* schlage, schlägt, schlägt, schlug tot, habe totgeschlagen, zabijać, zabić; ich lasse mich darauf — jakom żyw; sein Geld — trwonić grosz; die Zeit — zabijać czas.

Do'tschläger, *sm.* =š, *pl.* —, 1) zabójca *m.*, zabijak *m.*, ubijca *m.*; 2) kostur *m.* (z gałką odwołaną).

Do't-schweigen, *va.* schweige, =gft, =gt, schwieg tot, habe totgeschwiegen, uśmiercić milczeniem, zamilczyć.

Dö'tung, *sf. pl.* -en, zabicie *n.*; fahrlässige — zabójstwo *n.* wskutek niedbalstwa; — des Fleisches umartwienie *n.* ciała.

Douche'reu, (wym.: tusz-), *va.* (haben) 1) dotykać, dotknąć; 2) obrazić, obrażać (w mowie studenckiej); 3) zamiast tuschieren.

Douper', Doupe't, (wym.: tupé), *sn.* =š, *pl.* =š, 1) tupet *m.*, czub *m.*, kosmyk *m.*

włosów na wierzchu głowy; 2) peruka *f.*

Dour, (wym.: -tur), *sf. pl.* -en, 1) kolej *f.*; außer der — poza koleją; er ist an der — na niego kolej; 2) obrót *m.* (taniec); 3) przechadzka *f.*, podróż *f.*; = Reise; — im Wagen przejazdka *f.*; eine — um die Stadt machen obejść, objechać miasto naokoło; die ganze — cała droga; in einer — w jednym ciągu, bez przerwy; 4) obacz Haarauffaß.

Douribillet, *sn.* =š, *pl.* =š, bilet zwykły, bilet jednej jazdy (bez powrotu).

Dourist, *sm.* =en, *pl.* =en, turysta *m.*, podróżnik *m.* (z przyjemności).

Dourn're, (wym.: tur-), *sf. pl.* -n, 1) zgrabne ruchy, zgrabność *f.*; 2) turniura *f.* (i sukni kobiecej).

Doxitologie', *sf.* toksykologia *f.*, nauka *f.* o truciznach.

Drab, *sm.* =(e)š, klus *m.*, trucht *m.*, gręda *f.*; im =e klusem; leichter — lekki klus; kurzer, schlanker — krótki klus; im — (albo —) gehen, reiten, fahren klusem iść, wierzchem jechać, jechać; im langen — długim klusem; (ein Pferd) in (den) — seßen, bringen wprawić (konia) w klus; sich in — seßen klusem się puścić; ich will dich auf den — bringen nauczę ja ciebie ruszać się; nauczę ja ciebie dobrego obejsia.

Draba'fel, *sn.* =š, dwumasztowy statek.

Draba'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) trabant *m.*, satelita *m.* (astronomia); 2) trabant *m.*, siepacz *m.*, hałabardnik *m.*, żołnierz przyboczny.

Dra'ben, *vn.* (sein i haben) iść klusem, truchtem, kłusować, truchtować; szybko iść, dążyć.

Dra'ben, *sn.* =š, klusowanie *n.*

Dra'ber, *sm.* =š, *pl.* —, Dra'bgänger, Dra'brenner,

sm. =s, pl. —, 1) kłusak m., szłapak m.; 2) owca na motylicę cierpiąca.

Tra'bertraufheit, sf. obacz Drehkrankheit.

Tra'brennen, sn. =s, pl. —, wyżsige kłusowe.

Tra'brennbahn, sf. pl. =en, miejsce n. do wyścigów kłusowych.

Tra'che'a, sf. pl. =en, tchawica f. (anat.).

Tra'cheal', adi. tchawicowyy (zool.).

Tra'cheal'mung, sf. oddychanie n. tchawicami (zool.).

Tra'cheal'lo'ffnung, sf. pl. =en, tchawica f., dymaczka f. (u owadów).

Tra'cheotomie', sf. tracheotomia f., przecięcie cząstkowe tchawicy (medycyna).

Tra'cht, sf. pl. =en, 1) brzemie n., ciężar m.; = Last; drei =en Holz trzy wiązki, trzy naręcza drzewa; — Prügel porcja f. kijów; eine — Prügel befommen nabrać kijów; 2) brzemie m.; brzemienność f.; = Trächtigkeit; 3) — Speifen danie n., potrawa obnoszona; = Gang; 4) ubiór m., strój m., kostium m.

Tra'chten, va. (haben) 1) cheić, dążyć, zamierzać, usiłować; nach etw. — ubiegać się za czem, o co; pragnąć czego; nach Ehre — pragnąć honorów; 2) jmdm nach dem Leben — dybać, godzić na czyje życie.

Tra'chten, sn. =s, dążenie n., zmierzanie n., usiłowanie n.; — nach etw. pragnienie n. czego; sein ganzes Dichten und — wszystkie jego myśli i życzenia.

Tra'chtig, adi. brzemienny; cielna, pobiegła (krowa), źrebna (klacz), kotna (kotka), owca, zajęczyca, prośna (świnia), szczenna (suka).

Tra'chtigkeit, sf. 1) brzemienność f.; 2) płodność f.

Tra'chyt', sm. =(e)s, trachit m. (mineral.).

Tra'ce i Tra'sse, sf. pl. =n, trasa f., ślad m.

Tra'cie'ren i Tra'ssie'ren, va. (haben) wytyczyć ślad, poszukiwać, trasować kolej, wyznaczać (kolejn.).

Tra'cie'ren i Tra'ssie'ren, sn. =s, Tra'cierung i Tra'ssierung, sf. pl. =en, wytyczanie n. śladu, trasowanie n. kolei.

Tra'ditio'n, sf. pl. =en, 1) tradycja f., podanie; 2) tradycja f., wręczenie n., oddanie n. (prawo).

Tra'dition'e'll, adi. tradycyjonalny, na podaniu polegający; adv. tradycyjonalnie.

Tra'gachse, sf. pl. =n, oś dzwigająca, główna.

Tra'galtar, sm. =(e)s, pl. =täre, ołtarz przenośny.

Tra'gant, sm. =(e)s, Tra'gantgummi, sn. =s, fragant m. (rodzaj gumy).

Tra'gantstrauch, sm. =(e)s, pl. =sträucher, traganek m. (rośl.).

Tra'gbahre, sf. pl. =n, nosze pl., nosidła pl.; marya pl.

Tra'gbänder, sn. pl. szelki pl.

Tra'gbar, adi. 1) nośny, przenośny, dający się nosić; =e Kleider suknie, które można nosić; 2) urodzajny, dochód przynoszący.

Tra'gbarkeit, sf. nośność f.; przenośność f.; urodzajność f.

Tra'gbett, sn. =es, pl. =en, łóżko n. do (prze)noszenia.

Tra'gce, sf. pl. =n, nosze pl., nosidła pl.; Holz — nosze do drzewa; Kranken — nosze dla chorych, lekiyka f.; Schienen — nosze do szyn, widły pl. do szyn.

Tra'ge, I. adi. 1) leniwy, gnuśny; = müßig, faul; ociężały; = schwerfällig; bezwładny; = von Natur faul und langsam; ein =r Mensch gnuśnik m.; — werden gnuśnieć, leniwieć; 2) =r Körper ciało bezwładne (fizyka); II. adv. leniwie, gnuśnie, ociężale.

Tra'gebalken, sm. =s, pl. —, podciąg m., podstawka f., tram d.

Tra'gebänd, sn. =(e)s, pl. =bänder, widlica f., rososzka f., miecz m., mieczyk m.

Tra'gebäum, sm. =(e)s, pl. =bäume, orzyk m.

Tra'gebett, sn. obacz Tragbett.

Tra'gebentel, sm. =s, pl. —, suspensoryum n., bandaż m. do podwiązywania.

Tra'gejoch, sn. =(e)s, pl. =e, jarzmo mostowe.

Tra'gelohn, sm. obacz Trägeltlohn.

Tra'gemuskel, sm. =s, pl. —, mięsień dzwigacz m. (anat.).

Tra'gen, tra'ge, trägt, trägt, trug, habe getragen, I. va. (haben) 1) nosić, nieść; dzwigać; eine Last auf dem Rücken — nosić ciężar na plecach; eine Perücke — nosić perukę; das Gewehr — nosić karabin; być żołnierzem; an sich albo bei sich — nosić przy sobie; ein Kind — dziecko (na rękach) nosić; etw. von Haus zu Haus — nosić co od domu do domu; etw. in die Stube — zanieść co do izby; jmdm durch den Fluß — przynieść kogo przez rzekę; etw. aus dem Hause — wynieść co z domu; (obraz.) sie — ihren Vater auf den Händen noszą ojca na rękach, uwielbiają ojca; den Kopf hoch — nadymać się, pyszyć się; die Nase hoch — zadzierać nosa, nadymać się; Trauer — nosić żałobę, być w żałobie; die Uniform — nosić uniform; 2) unieść, móżdź nieść, (móźdz) dzwigać; das Eis trägt noch nicht lód jeszcze nie trzyma, jeszcze nie można chodzić, jeździć po lodzie; Säulen — die Kuppel stüpy dzwigają, utrzymują kopułę, kopuła spoczywa na słupach; 3) nieść, donosić; die Büchse trägt auf 500 Schritte albo 500 Schritt weit strzelba strzela na 500 kroków; so weit das Auge trägt jak daleko oko (wzrok) sięga; 4) być brzemiennym, nosić; = trächtig sein (o zwierzętach); 5) wydawać z siebie owoce,

przynosić dochód, korzystać; Früchte — rodzić, przynosić owoce; der Baum trägt noch nicht drzewo jeszcze nie rodzi; der Acker trägt reichlich łąka rola obficie wydaje pszenicę; Zinsen — przynosić odsetki; 6) = eintragen, etw. in ein Buch — wpisać, zapisać co do księgi; 7) zносить, ponosić co; = ertragen; die Kosten — ponosić, ponieść koszt; den Verlust, den Schaden — ponieść, pokryć stratę, szkodę; die Verantwortung für etw. — być za co odpowiedzialnym, odpowiadać za co; die Schuld (an etw.) — być czego przyczyną, zawinić co; wer trägt die Schuld? czyja (w tem) wina?; die Sorgen — znosić skutki; Leid um etw. — boleć, ubolewać nad czem; einer Sache Rechnung — liczyć się z czem; das ist schwerer zu — als der Tod to trudniejsze do zniesienia niż śmierć; 8) Sorge für etw. — mieć o co staranie; nach etw. Verlangen — pożądać, żądać czego; Bedenken — mieć szkopy, namyslać się, wahać się; jmands Namen — mieć czyje imię; II. sich —, vr. 1) nosić się ubierać się; sich einfach — ubierać się pojedynczo, skromnie; 2) nosić się (o materjach); dieser Stoff trägt sich gut ta materyja dobrze się nosi; 3) sich mit etw. — (schleppen) nosić się, wodzić się z czem; (obraz.) sich mit einem Gedanken — wodzić się z myślą; sich mit einer Sorge — być nekany m troską; sich mit einem Projekt — układać projekt, myśleć ustawniczo o projekcie; III. getragen, pp. i adi. =e Kleider suknie noszone, używane; =e Töne, Melodie tony pełne, melodia pełna najgłębszego uczucia.

Tra'gen, sn. =s, noszenie n., dźwignia n.

Tra'g(e)orgel, sf. =n, organy przesuwalne.

Tra'g(e)pfeiler, Tra'ge-

pfosten, sm. =s, pl. —, słup podpierający.

Tra'ger, sm. =s, pl. —, 1) nosiciel m., noszak m., nośca m.; — der Krone monarcha m.; — eines Prinzip's przedstawiciel m. zasady; Worte sind — von Wortstellungen wyrazy są przedstawicielami pojęć; 2) tragar m.; = Lastträger; 3) okaziciel m., dzierżyciel m.; = Inhaber (handel); 4) dźwigacz m., podpieracz m., obrotnik m. (anatomia); 5) w budownictwie i kolejn.: dźwigar m., belka f., podciąg m., siestran m.; podkładzina f.; Bogen — dźwigar łukowy, łuk m.; kontinuierlicher — belka wieloprzesłowa, belka ciągła; einfacher — (także einfacher Balkenträger, einfacher Balken) belka jedno-przesłowa; Fachwerk — belka przedziałowa; Fachwerk — mit vertikalen Säulen belka słupowa; Fischbauch — belka dolnoparaboliczna; Gelenk — belka przegubowa, dźwigar Gerbera; gerader — Balken —, Balken dźwigar prosty, belka; Gitter — belka kratowa; Halbparabel — belka paraboliczna, niezbieżna; Hängewerk — wieszak m., dźwigar wiszący.

Tra'gerin, sf. pl. =nen, 1) nosicielka f., noszarka f.; 2) karyatyda f. (architekt).

Tra'gerlohn, sm. =(e)s, pl. =löhne, zapłata f. nosicielowi.

Tra'gfähig, adi. zdolny udźwignąć, nośny.

Tra'gfähigkeit, sf. 1) ob. Tragkraft; 2) produktywność f., zdolność f., przynoszenia dochodu.

Tra'gfeder, sf. pl. =n, sprężyna nośna, wsporna.

Tra'gfederbügel, sm. =s, pl. —, opaska f. sprężyny nośnej.

Tra'gfederstuhl, sm. =(e)s, pl. =e, siodło n. sprężyny nośnej.

Tra'ghebel, sm. =s, pl. —, dźwigar drugorzędny.

Tra'gheit, sf. 1) lenistwo n., gnuśność f., ociężałość f.; 2) bezwładność f. (fizyka).

Tra'gheitsgesetz, sm. =es, pl. =e, prawo n. bezwładności (fizyka).

Tra'gheitsmoment, sn. -(e)s, pl. =e, moment m. bezwładności (fizyka).

Tra'gheitsvermögen, sn. =s, bezwładność f. (fizyka).

Tra'ghimmel, sm. =s, pl. —, baldachin m.

Tra'giker, sm. =s, pl. —, tragik m., pisarz m., twórca m. lub przedstawiciel m. utworów tragicznych.

Tragikomik, adi. tragicomiczny, smutny z przymieszką śmieszności; adv. tragicomicznie.

Tragikomödie, sf. pl. =n, tragikomedya f.

Tra'gisch, adi. tragiczny, smutny, żałobny, żałobny, okropny; =e Wendung katastrofa f.; adv. tragicznie; etw. zu — nehmen brać, uważać co nadto tragicznie.

Tra'gtiefe, sf. pl. =n, ob. Tragtorb.

Tra'gtissen, sn. =s, pl. —, poduszka f. do noszenia na niej ciężarów na głowie.

Tra'gtischen, sn. =s, pl. —, długa sukieneczka dzienne, sukienka f. do chrztu.

Tra'gtispe, sf. pl. =n, oczko n. (ogrodnictwo).

Tra'gtorb, sm. =es, pl. =förbe, kosz m.

Tra'gkraft, sf. znosność f., siła f. udźwignięcia; udźwig m. wozu (kolejn.).

Tragöde, sm. =n, pl. =n, tragik m., aktor tragiczny.

Tragödie, sf. pl. =n, tragedia f., żałotwór m., utwór smutny, żałobny.

Tragödiendichter, sm. =s, pl. —, poeta tragiczny, pisarz m. tragedyi.

Tragödin, sf. pl. =nen, aktorka tragiczna.

Tra'gpfeiler, sm. =s, pl. —, słup m., słupiec m. (podtrzymujący).

Tra'gpolster, sn. =s, pl. —, obacz Tragkissen.

Tra'gäule, *sf. pl.* =n, stup *n.* (podtrzymujący).

Tra'gjeffel, *sm.* =s, *pl.* —, **Tra'gfinfl**, *sm.* =(e)s, *pl.* =flügle, lektyka *f.*, nosze *pl.*

Tra'gstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kamień, na którym mur spoczywa.

Tra'gvermögen, *sn.* =s, ob. **Tra'gtraft**.

Tra'gweite, *sf.* 1) — einer *Flinte* odległość, na którą strzelba niesie; 2) (obraz.) ważność *f.*, doniosłość *f.*

Tra'gzeit, *sf.* czas *m.* noszenia płodu w żywocie.

Trai'lle, (wym.: tralje), *sf. pl.* =n, drag *m.* w kracie u okien, u poręczy; balustrada *f.*

Traiu, (wym.: trej), *sm.* =s, *pl.* =s, tren *m.*, obłogi *pl.*, wozy *pl.* z żywnością, amunicja *f.* (wojsk.).

Trainie'ren, *va.* (haben) przysposabiać konie do wyścigów; sich — ćwiczyć się, wprawiać się w co.

Trai'noldat, *sm.* =en, *pl.* =en, żołnierz *m.* od trenu.

Trai'nwagen, *sm.* =s, *pl.* —, wóz *m.* od trenu, wóz z żywnością, z amunicją (wojsk.).

Trai'nwesen, *sn.* =s, wszystko, co trenu dotyczy (wojsk.).

Tra'ngäule, *sf.* stup *m.* Trajana (w Rzymie).

Traje'kt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, trajekt *m.*, tram *m.*, prom *m.*, przewóz *m.*

Tra'jektstift, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, okręt przewozowy, promowy.

Trakt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, trakt *m.*, droga główna.

Traktame'nt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) traktament *m.*, czestowanie *n.*; 2) zółd *m.*, płaca *f.*; = Löhnung (wojskow.).

Traktat, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) traktat *m.*, rozprawa naukowa; = Abhandlung; 2) traktat *m.*, układ *m.*, ugoda *f.*, umowa *f.*; = Vertrag.

Traktat'iden, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od **Traktat**, traktacik *m.*, rozprawka *f.*

Traktat'schreiber, **Traktat'istenschreiber**, *sm.* =s, *pl.* —, pisarz *m.* rozpraw.

Traktie'ren, *va.* (haben) 1) *imndm* mit etw. — czestować kogo czem; 2) *imndm* schlecht — obchodzić się z kim źle; 3) rozprawić o czem; = etw. abhandeln; 4) układać się o co, umawiać co.

Traktio'n, *sf. pl.* =en, trakcja *f.*; poruszenie *n.* z miejsca, ciąg *m.*

Trä'fleru, *va. i vn.* (haben) nucić piosnek, pośpiewywać (bez słów).

Tram, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) tram *m.*, grzędą *f.*, belka *f.*; 2) tramwaj *m.*; = Tram-bahn.

Tram'bahn, *sf. pl.* =en, tramwaj *m.*, kolej uliczna (konna lub elektryczna).

Tram'pel, *sm.* =s, *pl.* —, niezgrabnik *m.*

Tram'peln, *vn.* (haben) tupać (nogami), tętnić, głośno lub ciężko stapać.

Tram'peln, *sn.* =s, tupanie *n.*, tętnienie *n.*

Tram'peltier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) wielbłąd *m.* o jednym garbie, dromedar *m.*; 2) zamiast **Trampel**.

Tram'pen, *vn.* (haben) ob. **Trampeln**.

Tram'pler, *sm.* =s, *pl.* —, chodzący *m.* krokiem głośnym, tupotliwym; obacz **Trampel**.

Tram'seide, *sf.* gruby jedwab, obacz **Ein schlägseide**.

Tram'swagen, *sm.* =s, *pl.* —, wóz tramwajowy, wóz kolei ulicznej.

Tram'way, *sf. pl.* =s, obacz **Trambahn**.

Tran, *sm.* =(e)s, tran *m.*, tłuszcz rybny; olej sztokfiiszowy; = Lebertran; (obraz.) in den — getreten sein, im — sein upić się, być pijanym; da müßte ich — getrunken haben musiałbym chyba być szalonym, oszaleć.

Tran'brenner, *sm.* **Tranbrennerei** *sf.* obacz **Tranfieder**, **Tranfiederei**.

Trandjee', (wym.: transzë), *sf. pl.* =n, przykop *m.* (wojskow.).

Trandjee'arbeiter, *sm.* =s,

pl. —, pionier *m.*, saper *m.*, okopnik *m.* (wojsk.).

Trä'ndgen, **Trä'ndlein**, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od **Träne** łezka *f.*

Trandjie'ren, (wym.: sziren), *va.* (haben) tranzerować; krajać, pokrajać, rozkroić, rozłożyć, rozebrać, poprzekrawać, rozdzielić.

Trandjie'rer, *sm.* =s, *pl.* —, rozkrawywacz *m.*, rozdzielacz *m.*

Trandjie'rmeßer, *sn.* =s, *pl.* —, nóż do tranzerowania.

Trä'ndeln, *vn.* (haben) guzdrać się.

Trä'ute, *sf. pl.* =n, łza *f.*; =n der Freude vergießen wylewać, lać łyż radości; die =n zurückhalten, verbeßen, ver-schlucken, halten powstrzymać łyż, wstrzymać się od płaczu; in -n ausbrechen wybuchnąć płaczem; in -en zerfließen, zer-schmelzen we łzach pływać, kapać się; mit -n beneßen zrosić łzami; blutige, heiße, bittere =n vergießen płakać krwawymi, rzewnymi, gorącymi, gorzkimi łzami; =n entloßen wywołać łyż; in -n schwimmen kapać się we łzach; mit -n in den Augen ze łzami w oczach; die =n treten ihm in die Augen, seine Augen füllten sich mit -n łyż mu stały w oczach; (biß) zu -n rühren do łez wzruszyć; in -n zerflossen cały we łzach; die =n strömten ihr über die Wangen łyż polwały się po jej policzkach; *imndm* die =n albo *imnds* =n trocken łyż komu otrzeć, ocierać; ich habe keine =n mehr już mi łez niestaje.

Trä'nen, *vn.* (haben) lać się, cieć (o łzach); die Augen — ihm oczy mu się łzawią; mit -den Augen ze łzami w oczach, łzawymi oczyma; die Weinreben — sok kroplami ciecze z winnych latorośli.

Trä'nenauge, *sn.* =s, *pl.* =n, łzawo, zalzawione oko; oko ciekące, łzotok *m.* (medycyna).

Trä'nenbad, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäde, 1) strumień *m.* łez; 2) koryto łzowe (auat.).

Trä'nenbein, *sn.* -(e)š, *pl.* =e, kość łzowa (anat.).
 Trä'nenbenekt, *adi.* łzami zroszony.
 Trä'nendrüse, *sf.* *pl.* =n, gruczoł łzowy (anat.).
 Trä'nenerguß, *sm.* =šes, *pl.* =güße, łzotok *m.*
 Trä'nenerregend, *adi.* do łez wzruszający, smutny.
 Trä'nenfeudt, *adi.* obacz tränenbenekt.
 Trä'nenfüßel, *sf.* *pl.* =n, przetoka, cewka łzowa.
 Trä'nenfluß, *sm.* =šes, *pl.* =flüsse, 1) łzotok *m.*; 2) także Trä'nenflut, *sf.* *pl.* =en, i Trä'nenguß, *sm.* =šes, *pl.* =güße, potok *m.* łez.
 Trä'nengänge, Trä'nenta-näle, *sm.* *pl.* łzocieki *pl.*, przewody łzowe (anat.).
 Trä'nengefäß, *sn.* =es, *pl.* =e, 1) łzociek *m.* (anat.); 2) obacz Tränenkrug.
 Trä'nenglaß, *sn.* =šes, *pl.* =gläser, szlaczeczka *f.* ze łzami.
 Trä'nengraß, *sn.* =šes, *pl.* =gräser, łąwica *f.*, łązka *f.* Jobowa, łzotok *m.* (rośl.).
 Trä'nentanal, *sm.* =(e)š, *pl.* =näte, kanał nosowolżowy (anat.).
 Trä'nentarntel, *sf.* *pl.* =n, gruczoł łzowy, mięsko łzowe (anat.).
 Trä'nentrug, *sm.* =(e)š, *pl.* =trüge, urna *f.* na łzy, łąwica *f.* (archeologia).
 Trä'nenleer, *adi.* nie mający łez, bez łez; =es Auge oko suche, niezroszone łzami.
 Trä'nennüßel, *sm.* =š, *pl.* =n, muszkuł łzowy (anat.).
 Trä'nenquell, *sm.* =(e)š, Trä'nenquelle, *sf.* *pl.* =n, źródło *n.* łez.
 Trä'nenrinne, *sf.* *pl.* =n, brzoźda łzowa (anat.).
 Trä'nensack, *sm.* =(e)š, *pl.* =säcke, woreczek łzowy, łzocieki *pl.* (anat.).
 Trä'nenschwamm, *sm.* =(e)š, *pl.* =schwämme, stoczek ro-sisty (rośl.).
 Trä'nenstrom, *sm.* =(e)š, *pl.* =ströme, potok *m.* łez.
 Trä'nental, *sn.* =(e)š, *pl.* =täler, padoł *m.* płaczu.

Trä'nennurze, *sf.* *pl.* =n, ob. Tränenkrug.
 Trä'nenboll, *adi.* pełen łez; łzawy, zatawiony.
 Trä'nenwarze, *sf.* *pl.* =n, gruczoł łzowy (anat.).
 Trä'nenweide, *sf.* *pl.* =n, wierzba płacząca; = Träuer-weide.
 Trä'ngeruch, *sm.* =(e)š, odor *m.* tranu.
 Trä'nig, (rzadko:) tra-nicht, 1) trąjący tranem; posmarowany tranem; 2) pijany.
 Trä'nig, *adi.* łązawy, łązami zroszony.
 Tränk, *sm.* =(e)š, *pl.* Tränke, 1) napój *m.*, napitek *m.*, trunek *m.*; 2) lekarstwo płynne, trunek apteczny, odwar *m.*; = Absud.
 Trä'nstgen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* oder Tränk, 1) napój przyprawiony korzeniami; 2) lekarstwo płynne, trunekczek *m.*, napojek *m.*; Wiener — miodek dziecięcy, napitek wiedeński.
 Trä'nke, *sf.* *pl.* =n, 1) woda *f.*, miejsce *n.*, gdzie bydlę i konie poją, poidło *n.*; daß Vieh zur — führen bydlę do wody prowadzić.
 Trä'nken, *va.* (haben) 1) poić, napawać, napoić (szczególnie bydlę); daß Kind — dać dziecku piersi; 2) mit einer Flüssigkeit — napuszczać, napuścić płynem; 3) eine Wiese — zlać, zmoczyć, skropić, zrosić łąkę; (obraz.) mit Blut getränkte Erde ziemia krwią przesiąkła.
 Trä'nstsch, *sn.* =šes, *pl.* =schässer, Trä'nstrog, *sm.* =(e)š, beczka *f.*, koryto *n.* do pojenia bydła.
 Trä'nstpfers, *sn.* =š, *pl.* —, libacya *f.*, napój ołarny.
 Trä'nsteuer, *sf.* *pl.* =n, czopowe *n.*
 Trä'nstung, *sf.* pojenie *n.*
 Trä'nstampe, *sf.* *pl.* =n, i (poufale:) Trä'nstunzel, *sf.* *pl.* =n, stara lampa olejna.
 Trä'nstaktio'n, *sf.* *pl.* =en, transakcyja *f.*, umowa *f.*, układ *m.*
 Trä'nstendunt i Trä'nstendunt, Trä'nstendental i Trä'nstendental, *adi.* transcendentalny, nadzmysłowy.

Tränst, *sm.* =es, wyrzut *m.*, zarzut *m.*; (poufale:) mycie *n.* głowy.
 Trä'nstseife, *sf.* *pl.* =n, mydło tranowe.
 Trä'nstst, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Querstschiff.
 Trä'nstformatio'n, *sf.* *pl.* =en, transformacyja *f.*, przestawienie *n.*
 Trä'nstfusio'n, *sf.* *pl.* =en, transfuzya *f.*, przelew *m.*
 Trä'nstfieder, *sm.* =š, *pl.* —, warzący *m.* tranu.
 Trä'nstfiederei, *sf.* *pl.* =en, warzelnia *f.* tranu.
 Trä'nstst, *sm.* =š, przechód *m.*, przewóz *m.*
 Trä'nststhandel, *sm.* =š, handel przechodowy, przewozowy.
 Trä'nststren, *vn.* (haben) przechodzić przez pewien kraj (handel).
 Trä'nststb, *adi.* czynny, przechodni (gramat.).
 Trä'nststreich, *adi.* przejściowy, czasowy; =es Geseß ustawa czasowa, przejściowa.
 Trä'nststwaren, *sf.* *pl.* to-wary przewozowe.
 Trä'nststverkehr, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ruch, handel przechodowy, przewozowy.
 Trä'nststzoll, *sm.* =(e)š, *pl.* =zölle, cło *n.*, opłata *f.* od towarów przewożonych.
 Trä'nststlocie'ren i Trä'nststlozie'ren, *va.* (haben) translokować, przesadzać, przesadzić, przenosić, przenieść (z miejsca na miejsce).
 Trä'nststlocatio'n i Trä'nststlolatio'n, *sf.* *pl.* =en, translokacyja *f.*, przesadzenie *n.*, przeniesienie *n.* (z miejsca na miejsce).
 Trä'nststmissio'n, *sf.* *pl.* =en, transmisya *f.*, przesłanie *n.*, przesyłka *f.*, przeniesienie *n.*, przenośnia *f.*, przewód *m.* ruchu.
 Trä'nststmissio'nstpparat, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przenośnia *f.* (telegraf).
 Trä'nststmissio'nststbracht, *sm.* =(e)š, *pl.* =brächte, drut transmisyjny, przesyłający.
 Trä'nststmissio'nstswelle, *sf.* *pl.* =n, wał przesyłający.

Transportant, *adi.* transparentowy, przezroczysty, przejrzysty.

Transportant, *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, transparent *m.*, przezroczecie *n.*, obraz przezroczysty.

Transportant, *sf.* przezroczystość *f.*, przejrzystość *f.*

Transpiration, *sf.* transpiracja *n.*, pocenie *n.* się.

Transpirieren, *sf.* *vn.* (haben) transpirować, pocić się, parować.

Transponieren, *va.* (haben) transponować, przełożyć, przerobić (muzyka).

Transponieren, *sn.* = ś, transponowanie *n.*, przełożenie *n.* (muzyka).

Transport, *sm.* = (e)ś, *pl.* = e, 1) transport *m.*, przewóz *m.*, przesyłka *f.*; 2) transport wojskowy, więźniów; = Zug Militär, Gefangener; 3) zapłata *f.* nosiciela; = Trägerlohn; 4) przeniesienie *n.* (n. p. z jednej strony na drugą, z jednej księgi do drugiej; handel).

Transportabel, **Transportfähig**, *adi.* przenośny.

Transportbureau, *sn.* = ś, *pl.* = ś, biuro przewozowe.

Transporteur, *sm.* = ś, *pl.* = ś i e, 1) przewoźca *m.*; 2) przenośnik *m.* (miernictwo).

Transportgeschäft, *sn.* = ś, *pl.* = e, przedsiębiorstwo przewozowe; przewoźnictwo *n.* (prawo).

Transportgesellschaft, *sf.* *pl.* = en, towarzystwo przewozowe.

Transportgüter, *sn.* *pl.* towary przewozowe.

Transportieren, *va.* (haben) transportować, prznosić; przewozić, prowadzić, przeprowadzać, przeprowadzić, przewieźć, wieźć, powieźć.

Transportkosten, *s.* *pl.* koszta *pl.* transportu, przewozu.

Transportmittel, *sn.* *pl.* środki *pl.* transportu, przewozu.

Transportshaus, *sm.* = ś, *pl.* = Häuser, dom *m.* dla transportów (wojskowych).

Transportschein, *sm.* = (e)ś, *pl.* = e, list przewozowy.

Transportschiff, *sm.* = (e)ś, *pl.* = e, okręt *m.*, statek przewozowy.

Transportwagen, *sm.* = ś, *pl.* = —, wóz przewozowy.

Transsubstantiation, *sf.* *pl.* = en, transsubstancja *f.*, przemiana *f.* (kościót).

Transversale, *sf.* *pl.* = n, linia przecinająca (geom.).

Trapez, *sn.* = eś, *pl.* = e, trapez *m.*, różnobok *m.* (geom.).

Trapezförmig, *adi.* trapezowy; różnoboczny.

Trapezoid, *sm.* = ś, *pl.* = —, dwudziestoczościan *m.* (geom.).

Trapezoid, *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, trapezoid *m.*, różnoboczny czworobok (geom.).

Trapp, *sm.* = ś, stąpanie ciężkie i hałaśliwe, drepnięcie *n.*

Trapp, *sf.* *pl.* = n, 1) ślad *m.* (stopy); 2) drop *m.* (ptak).

Trappen, **Trappen**, **Trappen**, *vn.* (haben) stapać ciężko i hałaśliwie, chobotać.

Trapper, *sm.* = ś, *pl.* = —, 1) obacz Trampler; 2) strzelec kanadyjski.

Trappist, *sm.* = en, *pl.* = en, Trapista *m.* (zakonnik).

Trappistenorden, *sm.* = ś, zakon *m.* Trapistów.

Trapp, *sm.* = ffeś, martwica wulkaniczna, tuf *m.* (geolog.).

Trassant, *sm.* = en, *pl.* = en, trasant *m.*, wystawca *m.* weksla, przekaz płatniczego.

Trassant, *sm.* = en, *pl.* = en, trasat *m.*, wypłatnik *m.*, wypłata *m.* weksla, przekazu płatniczego.

Trassante, *sf.* *pl.* = n, cyranka *f.* (gatunek kaczki).

Trassieren, *va.* (haben) trasować, wystawiać, wystawić weksel, przekaz płatniczy; = sfiierter Wechsel weksel wystawiony na kogo.

Trassierer, *sm.* = ś, *pl.* = —, obacz Trassant.

Trassisch, **Trassisch**, *sm.* = eś, plotka *f.*

Trassisch, **Trassisch**, *vn.* (haben) obacz Schwagen.

Tratte, *sf.* *pl.* = n, trata *f.*, weksel, zlecenie płatnicze, przekaz płatniczy.

Trattar, *sm.* = (e)ś, *pl.* = täre, oltarz ślubny; zum — führen posłubić.

Traube, *sn.* = ś, *pl.* = —, *dim.* od Traube, gronko *n.*, jagódka *f.*

Traube, *sf.* *pl.* = n, grono *n.*, winogrono *n.*; jagoda *f.*; = n leßen zbierać wino; das Blut, der Saft der = n sok *m.* winogron; die = n sind sauer kwaśne winogrona (także przenośnie).

Traubenähnlich, **Traubenartig**, *adi.* gronowaty; *adv.* gronowato.

Traubenbeere, *sf.* *pl.* = n, jagoda *f.* z grona.

Traubenblut, *sn.* = (e)ś, krew *m.* winogron, t. j. sok *m.*

Traubenbohrer, *sm.* = ś, *pl.* = —, świder *m.* z korą.

Traubenfarbig, *adi.* winogronowy.

Traubenfarn, *sm.* = (e)ś, *pl.* = e, długosz *m.*, podezrzon *m.*, gronowiec *m.* (rośl.).

Traubenform, *sf.* kształt *m.* grona, jagody.

Traubenförmig, *adi.* groniasty; *adv.* groniasto.

Traubengeländer, *sn.* = ś, *pl.* = —, obacz Weinlaube.

Traubengott, *sm.* = eś, bóg *m.* wina, Bacchus *m.*

Traubengurke, *sf.* *pl.* = n, ogórek gronkowy.

Traubenhaut, *sf.* *pl.* = häute, i *dim.* Traubenhäutchen, *sn.* = ś, *pl.* = —, błona winogronna, jagodowa błonka, jagodówka *f.* (anat.).

Traubenholunder, *sm.* = ś, bez czerwony (rośl.).

Traubenhyazinthe, *sf.* *pl.* = n, gończyca *f.* (botanika).

Traubenhilfe, *sf.* *pl.* = n, łupka winogronna, jagody.

Traubenkamm, *sm.* = (e)ś, *pl.* = fämme, grzebień *m.* u grona jagód, winogrono, z którego obrano jagody.

Traubenkern, *sm.* = (e)ś, *pl.* = e, pestka winogronna.

Trau'benkirchbaum, *sm.* -(e)s, *pl.* -bäume, kocierpka *f.*, czeremcha *f.*, smrodynia *f.*, kocirba *f.* (bot.).

Trau'benkrankheit, *sf.* choro-
roba *f.* latorośli winnych.

Trau'benkraut, *sn.* =(e)s, *pl.* -kräuter, komosa wonna, molownik *m.*, stoziana *m.*, mączyniec *m.*, boży byt, miłek *m.* (rośl.).

Trau'benkur, *sf.* kuracya winogronowa, leczenie *n.* winogronami.

Trau'benlese, *sf.* wino-
branie *n.*

Trau'benleser, *sm.* =s, *pl.* —, winobraniec *m.*

Trau'benleserin, *sf.* *pl.* -nen, winobranka *f.*

Trau'benmade, *sf.* *pl.* =n, ćma winoroślinna.

Trau'benmoß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, moszcz winny.

Trau'bennachlese, *sf.* *pl.* =n, drugie, późniejsze wino-
branie.

Trau'benpreße, *sf.* *pl.* =n, tłocznia *f.*, stępa *f.* do wina.

Trau'benpreßer, *sm.* =s, *pl.* —, wytłaczający *m.* (z winogron) wino.

Trau'benreich, *adi.* obfity w grona, gronisty, jagod-
nisty.

Trau'benrosinen, *sf.* *pl.* rodzynki winogronne.

Trau'benraß, *sm.* =(e)s, sok *m.* z winnych jagód; wino *n.*

Trau'bensäure, *sf.* kwas winogronny.

Trau'bensiegel, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, szypułka gronowa.

Trau'benzeit, *sf.* czas *m.* winobrania.

Trau'benzucker, *sm.* =s, cukier gronowy, glukoza *f.*, dekstroza *f.*

Trau'big, *adi.* obacz Trau-
benähnlich.

Trau'en, I. *vn.* (haben) jmdm — dowierzać, zawie-
rzać, ufać, zaufać komu; einer Sache — wierzyć cze-
mu; jmdm unbedingt — ślepo komu ufać; ich traue dem Frieden nicht nie ufam temu, nie wierzę; ich traue meinen Augen nicht nie wie-

rzylem moim oczom; nicht recht — niedowierzać; Trau, schau, wenn! nie bądź skorym w za-
wierzeniu, patrz komu wie-
rzyć; II. sich —, *vr.* (haben) ufać sobie; = sich zutrauen; ich traue mir nicht daß zu tun nie ufam sobie, abym mógł to zrobić; ich traue mich nicht zu ihm nie odważam się pójść do niego; III. *va.* (haben) jmdm — ślub dawać, dać komu; sich mit jmdm — lassen ślub brać, wiązać z kim.

Trau'er, *sf.* 1) żałoba *f.* (po zmarłym i suknia ża-
łobna); tiefe —, halbe — (Halbtrauer) gruba, cienka żałoba; — haben, in — sein, in — gehen, in — gekleidet sein mieć żałobę, być w żałobie, chodzić w żałobie, nosić ża-
łobę; — anlegen przywdziać żałobę; die — ablegen zdjąć, skończyć żałobę; in tiefe — verſetzen porzążyć w głęboką żałobę; 2) smutek *m.*, żalność *f.*, żal *n.*; = Traurigkeit; in tiefe — verſetzen wielki smutek, wielką żalność sprawić.

Trau'er-, *adi.* żałobny.

Trau'eranzeige, *sf.* *pl.* =n, doniesienie *n.* o śmierci, plak-
kat pośmiertny, kartka po-
śmiertna.

Trau'eranzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, obacz Trauer-
kleidung.

Trau'erbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, obraz *m.* żałoby, obraz żałobny.

Trau'erbinde, *sf.* *pl.* =n, opaska żałobna (na rękawie, na kapeluszu).

Trau'erbirte, *sf.* *pl.* =n, brzoza płacząca.

Trau'erblid, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wzrok żalostny.

Trau'erbotſchaft, *sf.* *pl.* =en, smutne poselstwo, smu-
tna wiadomość.

Trau'erbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, list donoszący o śmierci.

Trau'erdecke, *sf.* *pl.* =n, całun *m.*

Trau'ercſche, *sf.* *pl.* =n, jasion płaczący.

Trau'erſtafel, *sf.* *pl.* =n, żałobna, pogrzebowa po-
chodnia.

Trau'erſahne, *sf.* *pl.* =n, żałobna chorągiew.

Trau'erſall, *sm.* =(e)s, *pl.* =fälle, 1) wypadek *m.* śmierci, zejścia; 2) smutny przy-
padek.

Trau'erſarben, *sf.* *pl.* ko-
lory żałobne.

Trau'erſtor, *sm.* =(e)s, *pl.* =ſtöre, krepa *f.*, kir *m.*

Trau'ergerdicht, *sn.* =es, *pl.* =e, wiersz żałobny, tren *m.*, elegia *f.*

Trau'ergerfolge, *sn.* =s, ob.
Trauergeleit.

Trau'ergerſühl, *sn.* =(e)s, uczucie *n.* smutku.

Trau'ergerläut(e), *sn.* =(e)s, dzwonienie żałobne, pogrze-
bowo, dzwony żałobne.

Trau'ergeleit, *sn.* =(e)s, orszak pogrzebowy.

Trau'ergepräuge, *sn.* =s, pompa, wystawa pogrzebowa.

Trau'ergerüst, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, katafalk *m.*

Trau'ergeſang, *sm.* =(e)s, *pl.* =länge, śpiew pogrzebowy, żałobny.

Trau'ergeſchichte, *sf.* *pl.* =n, smutna historia.

Trau'ergewand, *sn.* =(e)s, *pl.* =wänder, obacz Trauerkleid.

Trau'ergottesdienſt, *sm.* =(e)s, nabożeństwo żałobne, msza żałobna.

Trau'erhanß, *sm.* =ſes, *pl.* =häußer, dom żałobny, ża-
łoby.

Trau'erjahr, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rok *m.* żałoby.

Trau'erklage, *sf.* *pl.* =n, skarga żałobna.

Trau'erkleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, Trauerkleidung, *sf.* *pl.* =en, suknia żałobna, żałobny strój.

Trau'erkußtſche, *sf.* *pl.* =n, powóz żałobny.

Trau'er magazin, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, skład *m.* strojów ża-
łobnych.

Trau'er mahl, *sn.* =(e)s, *pl.* =e i =mähler, stypa *f.*

Trau'er mantel, *sm.* =s, *pl.* =mäntel, 1) płaszcz żałobny; 2) żałobnik *m.* (motyl).

Trau'ermarkt, *sm.* =(e)s, *pl.* =märſche, marsz żałobny, pogrzebowy.

Tran'ermüde, *sf. pl.* =n, ziemiorka *f.* (zool.).

Tran'ermüße, *sf. pl.* muzyka żałobna, pogrzebowa.

Tran'ern, *vn.* (haben), 1) um etw., über etw. — smucić się czem, martwić się czem, trapić się czem; optakiwać co; die ganze Natur trauert cała natura smutna, w żalobie; 2) nosić żalobe, być w żalobie; tief — być w grubej żalobie; um wen trauerst du? po kim nosisz żalobę? ich trauere um meinen Vater noszę żalobe, jestem w żalobie po moim ojcu.

Tran'ernadricht, *sf. pl.* -en, obacz Trauerbottschaft.

Tran'ernadel, *sf. pl.* -n, szpilka *f.* (czarna) do stroju żałobnego.

Tran'ernde(r), *sm.* -den, *pl.* -den, żałobnik *m.*

Tran'ernde, *sf. pl.* -n, żałobnica *f.*

Tran'erpapier, *sn.* :(e)š, papier *m.* (listowy) z czarną obwódką.

Tran'erpost, *sf.* ob. Trauerbottschaft.

Tran'errand, *sm.* =(e)š, *pl.* -ränder, czarna obwódką (u papieru).

Tran'errede, *sf. pl.* =n, mowa pogrzebowa; = Leichenrede.

Tran'erstleier, *sm.* -š, *pl.* —, kwef żałobny.

Tran'erstmäus, *sm.* =[(e)š, *pl.* -šjmäuse, obacz Trauermahl.

Tran'erispiel, *sn.* :(e)š, *pl.* =e, tragedia *f.*

Tran'erpietdichter, *sm.* -š, *pl.* —, poeta tragiczny.

Tran'erstimme, *sf. pl.* =n, smutny, żałosny głos.

Tran'erstück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, smutny kawałek; drammat *m.*

Tran'erton, *sm.* =(e)š, *pl.* -töne, smutny, żałosny ton; im =e żałosnym tonem.

Tran'ervoll, *adi.* pełen żałoby.

Tran'erwagen, *sm.* =š, *pl.* —, 1) powóz żałobny; 2) wóz pogrzebowy; = Leichenwagen.

Tran'erweib, *sn.* =(e)š, *pl.* -er, żałobnica *f.*, płaczka *f.*

Tran'erwilde, *sf. pl.* =n, wierzba płacząca (drzewo).

Tran'erzeit, *sf.* czas żałoby.

Tran'erzug, *sm.* =(e)š, *pl.* -züge, orszak żałobny.

Tran'rsdach, *sn.* =(e)š, *pl.* -dächer, okap *m.*

Tran'ſe, *sf. pl.* =n, 1) spadek *m.* wody z dachu; rynna *f.*; aus dem Regen unter (albo in) die — kommen dostać się z deszczu pod rynnę; 2) okap *m.*; = Traufdach.

Trän'ſeln, I. *vn.* (haben i sein) kroplami, kropelkami spadać, kapać; przeciekać; = durchſiefern; II. *va.* (haben) kroplami spuszczać, wpuścić; (obraz.) Balsam auf eine Wunde — balsam do rany przykładać.

Trän'ſen, I. *vn.* obacz Triesen; II. *va.* obacz Tränſeln *va.*

Trän'ſſaß, *sn.* =ſſeš, *pl.* -ſäßer, beczka *f.* na deszczówkę, beczka pod okapem stojąca.

Trän'ſrecht, *sn.* =(e)š, prawo *n.* okapu (służebność).

Trän'ſrinne, Trän'ſröhre, *sf. pl.* =n, rynna okapowa.

Trän'ſſtein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień, na który deszcz z dachu spada.

Trän'ſwaffer, *sn.* =š, woda *f.* z okapu, deszczówka *f.*

Trän'ſwein, *sm.* =(e)š, ob. Leſchwein.

Trän'gebühre, *sf. pl.* =en, Tran'gebü, *sn.* =eš, *pl.* =er, opłata *f.* od ślubu.

Trän'handlung, *sf.* ceremonia ślubna.

Trän'lich, I. *adi.* poufały; = vertraut; 2) swojski, luby, sercu miły, dom własny przypominający; = anheimelnd; II. *adv.* poufale; swojsko.

Trän'lichfeit, *sf.* 1) poufałość *f.*, zażyłość *f.*; 2) swojskość *f.*, lubość *f.*

Träum, *sm.* =(e)š, *pl.* Träu'me, sen *m.*; mara *f.*, wiźniadło sennie; = Traumbgestalt; (obraz.) marzenie *n.*,

fantazyja *f.*; urojenie *n.*; = Wahn; quälender — zmora *f.*; ein angenehmer, sonderbarer — sen przyjemny, dziwny; im =e we ſnie, przez sen; nicht einmal im =e nawet nie przez sen; ich erinnere mich wie im =e pamiętam jak przez sen; das ist mir nicht im =e eingefallen ani mi się nie ſniło o tem; der — ging in Erfüllung sen ziscił się, sprawdził się; es kommt mir wie ein — vor zdaje mi się, że to sen; auf Träume halten wierzyć w sny; wie im =e herumgehen chodzić jak we ſnie; das Leben ist ein — zycie to tylko sen; Träume sind Schäume sen mara, (Bóg wiara); laß diese Träume daj pokój tym marzeniom; das sind bloß Träume to tylko marzenia.

Trän'mausleger, *sm.* =š, *pl.* —, Trän'mauslegerin, *sf. pl.* =nen, obacz Traumberter, Traumberterin.

Trän'mauslegung, *sf. pl.* =en, obacz Traumbertung.

Trän'mbild, *sn.* =(e)š, *pl.* -er, widzenie sennie, mara *f.*

Trän'mbnß, *sn.* =(e)š, *pl.* =bnßer, sennik *n.*; ägyptisches — sennik egipski.

Trän'mdeuter, *sm.* =š, *pl.* —, wykładacz *m.*, tłumacz *m.* snów, wieszczek *m.*

Trän'mdeuterin, *sf. pl.* =nen, wykładaczka *f.*, tłumaczka *f.* snów, wieszczka *f.*

Traumberterci, *sf. pl.* =en, obacz Traumbertung.

Traumberdung, *sf. pl.* =en, wykładanie *n.*, tłumaczenie *n.* snów, wieszczba *f.*

Träu'men, *vn.* (haben) ſnić; ich träume, es träumt mir *v. impers.* ſni mi się; ich habe die ganze Nacht davon geträumt ſniłem, ſniło mi się o tem całą noc; wachend — ſnić na jawie; laß dir etw. Angenehmes — przyjemnych snów! er träumte sich reich ſniło mu się, że jest bogaty; 2) (obraz.) marzyć; przyſnić się, przywidzieć się; sich etw. — lassen marzyć o czem; das hätte ich mir nie

— lassen nawet przez sen nie byłbym w to wierzył; daß träumte mit nicht einmal ani mi się o tem nie śniło; laß dir daß nicht —! niech ci się nie śni o takich rzeczach! du träumst wohl chyba ci się śni, ci się marzy.

Träum'er, *sm.* =s, *pl.* —, marzyciel *m.*; ospalec *m.*

Träumerei', *sf.* *pl.* =en, 1) sny *pl.*; wadze — sny na jawie; 2) (obraz.) marzenie *n.*, widziadła *pl.*, urojenie *n.*

Träum'erin, *sf.* *pl.* =nen, marzycielka *f.*

Träum'erisch, *adi.* 1) także Trau'nhaft, do snu podobny, jak spiący; 2) drzemliwy, ospały; = schläfrig; 3) zadumany, zamysłony, marzący, lubiący marzyć; =er Wenig marzyciel *m.*

Träum'erscheinung, *sf.* *pl.* =en, Trau'ngebilde, *sn.* =s, *pl.* —, Trau'ngeficht, *sn.* =e, *pl.* =e, wizja *f.*, widziadło *senne*, mara *f.*, widmo *n.* we śnie.

Träu'ngläubig, *adi.* wierzący w sny.

Träu'ngott, *sm.* =e, bóg *m.*, bożek *m.* snów, Morfeusz *m.*

Träu'nleben, *sn.* =s, życie *n.* jakby we śnie.

Träu'nreden, *sn.* =s, mówienie *n.* ze snu.

Träu'n Schlaf, *sm.* =e, sen *m.*, zasnuciami.

Träu'n scher, *sm.* =s, *pl.* —, snowidz *m.*

Träu'nspiel, *sn.* =e, widziadła *senne*.

Träu'nwahrfagerei', *sf.* *pl.* =en, wróżenie *n.* ze snów.

Träu'nwelt, *sf.* *pl.* =en, świat *m.* snów; (obraz.) świat wymarzony, urojony, świat urojony.

Traum! *interi.* w istocie, w samej rzeczy, zaiste!

Trau'nrede, *sf.* *pl.* =n, mowa ślubna.

Trau'rig, *I. adi.* 1) smutny; zasmucony; = betrübt; smętny; = gedankenvoll und schwermütig; zgnękan, skłopotany; = niedergeschlagen; =e Stimme smutny głos; =er

Außruf smutny wykrzyk; — machen zasmucić; — werden zasmucić się; ein =es Ende nehmen smutnie skończyć; 2) zasmucający; = betrübend; =e Nachricht smutna wiadomość; =er Anblick zasmucający, smutny widok; 3) mizerny, marny; = elend; =e Belohnung marna nagroda; II. *adv.* smutno; smętnie.

Trau'rigkeit, *sf.* smutek *m.*, smutność *f.*; smętność *f.*

Trau'ring, *sm.* =e, obrączka ślubna.

Trau'schein, *sm.* =e, metryka *f.* ślubu.

Traut, *adv.* miły, luby, n. kochany; = lieb; poufały; = vertraut; =es Mädchen (także Trau'then, *sn.* =e), ukochana *f.*; =es Heim drogic domostwo.

Trau'ung, *sf.* *pl.* =en, ceremonia ślubna, ślub *m.*

Trau'ungsbuch, *sn.* =e, *pl.* =bücher, Trau'ungsbücher, *sn.* =s, *pl.* —, księga *f.* ślubów.

Traverti'n, *sn.* =s, trawertyno *n.*, marmur *f.*, tuf wapienny (mineral).

Travejite', *sf.* *pl.* =n, trawestya *f.*, żartobliwa przelotka dzieła poważnego.

Travestire'n, *va.* (haben) trawestować, poważne pismo na żartobliwe przerobić.

Tre'ber, *sf.* wywary *pl.*; — vom Weine wyciski *pl.* z jagód; treber *m.* (napój); wer sich unter die — mengt, den fressen die Schweine kto z świniami lega, tego świnię zjedzą.

Tre'berwein, *sm.* =e, wino *n.* z wywarów, lura *f.*

Tre'bant, *sf.* *pl.* =bänke, walcownia *f.*

Tre'den, *va.* (haben) 1) walcować, płaszczyc w walcowni; 2) trelować, statek wodny ciągnąć linami.

Tre'dsuhne, *sf.* *pl.* =n, kłódz trelowana, ciągniona linami.

Tre'dseil, *sn.* =e, *pl.* =e, półka *f.*, pulka *f.*, lina *f.* do holowania, trelowania statków pod górę.

Tre'dweg, *sm.* =e, *pl.* =e, trel *m.*, trel *m.*, ścieżka fijsowska.

Treff, *sn.* =e, *pl.* =e, trefi *m.* (maść w kartach francuskich).

Treffsaß, *sn.* =es, as treflowy (w kartach).

Treffstube, *sm.* =n, niżnik treflowy (w kartach).

Treffsdame, *sf.* dama treflowa (w kartach).

Treffen, treffe, trifft, traf, habe getroffen, *I. va.* 1) trafić, trafić; ugodzić, einen Ball — trafić, dotknąć kulę; daß Ziel — trafić do celu, w cel; ins Schwarze — trafić w sedno; daß Ziel nicht — chybić celu; er hat ihn ins Herz getroffen ugodził go w serce; den rechten Punkt, Geld — trafić dobrze we właściwe miejsce; er ist vom Blitze getroffen worden został rażony gromem; der Vorwurf trifft dich wyrzut ciebie się dotyczy; wen trifft die Schuld? czyja wina? mich trifft die Schuld daran nicht nie moja w tem wina; daß trifft dich to ciebie dotyczy; die Reihe wird auch uns — przyjdzie i na nas kolej; getroffen! trafiony! (w pojedynku); 2) spotykać, spotkać; daß Loß traf mich los na mnie padł; ein großer Unglück hat ihn getroffen wielkie nieszczęście spotkało, nawiedziło go; der Tadel traf mich nagana mnie się dostała; der Tadel dafür trifft mich nicht mnie za to ganić nie można; er fühlt sich daburch getroffen czuje się tem obrażonym; = beleidigt; sich getroffen fühlen poczuwać się do winy; = sich schuldig fühlen; daburch wurde er an seiner empfindlichsten Stelle getroffen tem dotknięto go do żywego; 3) odgadnąć; znaleźć; den rechten Sinn einer Sache — znaleźć; odgadnąć właściwe znaczenie rzeczy; getroffen! zgadłeś!; 4) trafić (malarstwo, fotografia); trafić na nutę, śpiewać dobrze (muzyka); daß ist ein sehr gut getroffenes

Widz to bardzo dobry, wieny obraz; er ist sehr gut getroffen jest bardzo dobrze trafiony; 5) eine Wahl — obrać, wybrać; seine Wahl gut — wybrać, trafić dobrze; die rechte Zeit — wybrać odpowiedni, stosowny czas; du hast es heute gut getroffen przyszedłeś dziś w porę, w sam czas; den rechten Weg, das rechte Mittel — znaleźć, wybrać dobrą drogę, odpowiedni środek; er trifft niemals das Rechte nigdy nie trafi, nie znajdzie co należy; imnds Geschmaek — trafić komu do gustu, dogodzić komu, odgadnąć czyj smak; den Nagel auf den Kopf — utrafić w samo sedno; Anstalten — czynić przygotowania; Maßregeln, Vorkehrungen — zarządzać, zarządzić; Vorichtsmaßregeln — zarządzić środki ostrożności; eine Aenderung — zaprowadzić zmianę; 6) zastać; ich traf ihn nicht zu Hause nie zastałem go w domu; II. się —, *vr.* spotykać się, spotkać się; es trifft sich *v. impers.* zdarza się, bywa; wie es sich trifft jak się zdarzy, jak los chce; wie gut es sich trifft! jaki szczęśliwy przypadek! wir treffen uns oft spotykamy się często; III. treffen, *ppr.* i *adi.* der ihn -e Anteil część na niego przypadająca; ein -er Gedanke, Ausdrudk trafna myśl, dobitny, trafny wyraz; eine -e Antwort trafna, dobra odpowiedź; das -e Wort właściwy wyraz; — *adv.* antworten trafnie, dobrze, jak należy odpowiedzieć.

Treffen, *sn.* =s, 1) zderzenie *n.* się (wojsk.), potyczka *f.*, walka *f.*; = Kampf; bitwa *f.*; = Schlacht; es kam zum — przyszło do starcia; ein — siefern wydać bitwę; (obraz.) wenn es zum — kommt kiedy już przyjdzie do decyzji, kiedy rzecz zacznie być serjo; Gründe gegen etw. ins — führen naprowadzać, naprowadzić powody, argumenta przeciw

czemu; 2) das erste, zweite — pierwszy, drugi szyk wojska (w bitwie).

Treffend, *adi.* obacz pod Treffen III.

Treffter, *sm.* =s, *pl.* —, 1) los wygrywający, wygrana *f.*; einen — haben wygrać; viele — haben mieć wielkie powodzenie; 2) szczęśliwy traf; 3) strzał trafiający.

Treffkönig, *sm.* =(e)s, król treflowy (w kartach).

Trefflich, *adi.* wyborny, przedni, doskonały, pierwszorzędny; -er Charakter zacy charakter; *adv.* wybornie, doskonale.

Trefflichkeit, *sf.* wyborność *f.*, doskonałość *f.*; — des Charakters zacność charakteru.

Treffschuß, *sm.* =s, *pl.* =schüsse, strzał celny.

Treffschne, *sf.* dyska treflowa (w kartach).

Treibbäse, *sf.* *pl.* -n, os *f.* u koła poruszającego.

Treibbaum, *sm.* kowadło, na którym klepie się kruszec.

Treibanker, *sm.* =s, *pl.* —, kotwica *f.* na przypliw morza.

Treibbeet, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zagon inspektowy.

Treibblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, kotka *f.* (bot.).

Treibbeuzen, *sm.* =s, *pl.* —, tyfiarskie dłoto.

Treibhammer, *sm.* =s, *pl.* —, tyfiarski młot.

Treibeis, *sn.* =es, lód pływający, kra *f.*; der Fluß geht mit — rzeka krę niesie.

Treib Eisen, *sn.* =s, *pl.* —, 1) ob. Treibeuzen; 2) lewarek *m.* do wydobywania pieńków, kłęków zębowych.

Treiben, treibe, treibst, treibt, trieb, getrieben, I. *va.* (haben) 1) pedzić, gnać, poganiać; das Vieh auf die Weide — gnać bydło na pastwisko; das Vieh nach Hause — przyganiać, przypędzać bydło do domu; aus einem Orte — wypędzić skąd, z jakiego miejsca; in einen Ort — wpędzić, zaganiać, zagonić dokąd; an einen Ort — zapędzić, przypędzić dokąd;

durch Wiesen — przepędzić przez łąki; den Hund aus der Stube — wypędzić psa z izby; aus dem Lande — wygnać z kraju; imndm vom Amte — wygnać, napędzić kogo z urzędu; die Strömung treibt ihn ans Ufer prąd pędzi go ku brzegowi; das Blut, die Rote ins Gesicht — zaróżkwić, zabarwić policzki; imndm das Haar zu Berge — najeżyć włosy; zu Baaren — upokorzyć, poskromić; pobić, zgromić; imndm in die Enge — zapędzić kogo w ciasny ką, wprawić kogo w kłopot; etw. voneinander — rozczepić, rozerwać; rozpedzić; das Wild aus dem Lager — wypłoszyć zwierza z legowiska; es treibt mich fort nie mogę tutaj wytrzymać, muszę stad odejść; 2) wbić, wbić; einen Pfahl in die Erde — wbić pal w ziemię; einen Nagel in die Wand — wbić gwóźdź w ścianę; 3) poruszać, poruszyć, wprawić w ruch, w obrót; einen Kreisel — puścić baka; das Wasser treibt die Mühle, die Mühlenräder woda młyn pędzi, obraca młyńskie koła; der Fluß treibt Eis rzeka kre, lód niesie; -de Kraft siła poruszająca, popędzająca, motoryczna (fizyka); 4) (obraz.) imndm zur Berzweiflung — doprowadzić kogo do rozpaczy; ein Reil treibt den anderen klin klina wybija; den Urin — pedzić urine; Schweiß — poty sprawić; die Preise in die Höhe — podnieść ceny; es zu weit — za daleko co posunąć, przekroczyć miarę; so weit möchte ich es nicht — nie chciałbym rzeczy posunąć do ostateczności; etw. aufs äußerste, auf die Spitze — posunąć rzecz do ostateczności; es aufs äußerste — przebrać miarę, przekroczyć granice; imndm aufs äußerste — popchnąć kogo do ostateczności; 5) Metalle — wyrabiać, klepać kruszec; etw. in Silber — wykuć co ze srebra; ge=

triebene Arbeit robota klepana, wypukła; Erze — rudę wydobywać z kopalni; einen Stoffen — chodnik puszczać; den Teig — ciasto walcować; der Wind treibt die Segel wiatr nadyma żagle; Blätter — wypuszczać liście; Schößlinge — (wy)puszczać lato-rośle; 6) napędzać, znagłać, zniewalać; = anreiben; jmdn —, etw. zu tun napędzać, zachęcać kogo, by co zrobił; die Not hat ihn dazu getrieben potrzeba nagłała, zmusiła, zniewoliła go do tego; es treibt mich, dir zu sagen koniecznie muszę ci powiedzieć; Not treibt zu allem potrzeba prawo łamie; 7) trudnić się czem, zajmować się czem, wykonywać co; = betreiben; ein Handwerk, eine Kunst — wykonywać rzemiosło zajmować się sztuką; Handel — handel prowadzić; was treibt du? czem się zajmujesz? co robisz? ich treibe Musik oddaję się, poświęcam się muzyce; eine Sprache, eine Wissenschaft — zajmować się językiem, uprawiać jaką naukę; Kurzweil — bawić się; Pöffen, Unfinn — błażnować; ich lasse keinen Unfinn mit mir — nie dam ze siebie błażnować; sie treibt ihr Spiel mit dir żartuje z ciebie; Unfug — dopuszczając się nadużyć, czynić, co nie należy; es zu bunt, arg, toll — za wiele broić; wie man's treibt, so geht's jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz; II. *vn.* (sein) 1) pędzić; ans Ufer — zapędzić do brzegu; 2) das Gras fängt an zu — trawa poczyna kielkować; der Saft treibt im Holze sok krąży w drzewie; Pflanzen — lassen pędzić rośliny, hodować rośliny w cieplarni; III. *treibend, ppr. i adi.* pędzący, przeczyszczający; = Straß silt popędowa, poruszająca, motoryczna.

Treib'en, *sn.* = \bar{s} , 1) pędzenie *n.*, popędzanie *n.*, napędzanie *n.*; 2) czynność

f., działanie *n.*, ruch *m.*; großeß — życie *n.*; 3) pędzenie *n.* roślin.

Treib'ofen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{o} fen, piec trybowy, probowny.

Treib'ber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, poganiacz *m.*, goniarz *m.* (bydła); osocznik *m.*, obławnik *n.* (łow.); trybarz *m.* (górn.).

Treiberei, *sf. pl.* = \bar{e} n, ob. Treiben.

Treib'berhund, *sm.* = \bar{e} s, *pl.* = \bar{e} , pies gończy.

Treib'bfänstel, Treib'bfammer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, =bfammer, młotek *m.* do klepania.

Treib'bfhaus, *sn.* = \bar{f} es, *pl.* =bfhäuser, cieplarnia *f.*, rośliniarnia *f.*, oranżerya *f.*

Treib'bfhauspflanze, *sf. pl.* = \bar{n} , Treib'bfhausgewächs, *sn.* = \bar{f} es, *pl.* = \bar{f} e, roślina cieplarniana.

Treib'berd, *sm.* = \bar{e} (\bar{e})s, *pl.* = \bar{e} , Treib'bofen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{o} fen, odciagalny, trybowy piec.

Treib'bhölz, *sn.* = \bar{e} s, *pl.* =bfölzer, drzewo na brzeg wyruczone; drzewo sławiane.

Treib'bhütte, *sf. pl.* = \bar{n} , huta *f.* do trybowania.

Treib'bjagd, *sf. pl.* = \bar{e} n, Treib'bjäger, *sn.* = \bar{s} , polowanie obławne, obława *f.*, nagan-ka *f.*

Treib'bfasten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =bfasten, obacz Treibbeet.

Treib'bfolben, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, tłok *m.* maszyny wodociagowej.

Treib'bfraft, *sf.* siła poruszająca, popędowa, motoryczna.

Treib'bfmeißel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, tyfiarskie dłuto.

Treib'bfmittel, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, lek przeczyszczający.

Treib'bfpulver, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, proszek napotny.

Treib'bfrad, *sn.* = \bar{e} (\bar{e})s, *pl.* =bfäder, koło pędowe.

Treib'bfriemen, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pas *m.* bez końca, pas zszyty.

Treib'bfrolle, *sf. pl.* = \bar{n} , krążek pędowy.

Treib'bfsand, *sm.* = \bar{e} (\bar{e})s, ob. Treibfand.

Treib'bfschacht, *sm.* = \bar{e} (\bar{e})s, *pl.* = \bar{e} i =bfchächte, szyb *m.* do wywożenia kruszcu z kopalni.

Treib'bfscheibe, *sf. pl.* = \bar{n} , linotarcza *f.*

Treib'bfstachel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{n} , kolec *m.*

Treib'bfseil, *sn.* = \bar{e} (\bar{e})s, *pl.* = \bar{e} , lina kołowrotowa.

Treib'bfstange, *sf. pl.* = \bar{n} , trzon popędowy.

Treib'bfwasser, *sn.* = \bar{s} , woda pędząca, poruszająca.

Treib'bfweilen, *pl.* bole parte (med.).

Treib'bfwelle, *sf. pl.* = \bar{n} , wał główny, poruszający.

Treib'bfzeug, *sn.* = \bar{e} (\bar{e})s, sieć *f.* na kury polne.

Treib'bfzylinder, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, cylinder parowy, cylinder z tłokiem parą poruszany.

Treib'bdel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, lina *f.*, powróż *m.*, tryl *m.* (do ciągnięcia statków).

Treib'bdeln, *va.* (haben) ciągnąć, trylować statek.

Treib'bdeln, *sn.* = \bar{s} , ciągnięcie *n.*, trelowanie *n.*, holowanie *n.* statków.

Treib'bdelpfad, *sm.* = \bar{e} (\bar{e})s, *pl.* = \bar{e} , Treib'bdelstraße, *sf. pl.* = \bar{n} , Treib'bdelweg, *sm.* = \bar{e} (\bar{e})s, *pl.* = \bar{e} , ob. Treidweg.

Treib'bdler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, holownik *m.* (statek) (żegluga); trelownik *m.*

Treib, *sn.* = \bar{e} (\bar{e})s, 1) tryl *m.*; = Treibel; 2) obacz Tafelwerk.

Treib'ma, *sn.* = \bar{s} (\bar{s}), *pl.* = \bar{s} , 1) dyreza *f.*, rozdzielanie *n.*, rozdział *m.* (gramat.); 2) rozdzielnik *m.*; 3) lek *m.* = Angst.

Treib'molo, *sn.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} , tremolo *n.* = drgając (muzyka).

Tremula't, *sm.* = \bar{e} n, *pl.* = \bar{e} n, tremulant *m.* (głos drżący i śpiewający głosem drżącym).

Tremulie'ren, *vn.* (haben) tremulować, śpiewać głosem drżącym, drgającym.

Tre'nubar, *adi.* rozłączny, rozdzielnny.

Tre'nubarkeit, *sf.* rozłączność *f.*, rozdzielnność *f.*

Tre'nunen, *I. va.* (haben) rozdzielać, rozdzielić, rozłą-

czyć, dzielić, przedzielić, odłączać, odłączyć; *Freunde von einander* — rozłączyć przyjaciół; *den Kopf vom Rumpfe* — ścinać głowę; *die Stieder des Geindes* — przelamać szczył nieprzyjaciela; *eine Naht (auf)* — spruce szew; *eine Ehe* — rozwieść małżeństwo; *Gatten* — rozwieść małżonków, dać małżonkom rozwód; II. *sich* —, *vr. (haben)* 1) rozłączyć się; *sich durch Scheidung* — rozwieść się (prawo małżeńskie); *rozwiązać się (o spółce handlowej)*; 2) rozstać się, rozejść się; *rozejżdżać się*; III. *trennen*, *ppr. i adi.* rozdzielać, rozłączający, *de Mauer* mur przedziałowy.

Tre'nmesser, *sn.* =s, *pl.* —, nożyk *m.* do prucia (szwów).

Tre'npunkt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rozdzielnik *m.* (gramatyka).

Tre'nnung, *sf. pl.* =en, 1) rozdzielenie *n.*, rozłączenie *n.*, odłączenie *n.*; przedział *m.*; 2) rozstanie *n.* się, odjazd *m.*; — *Abreise*; 3) rozbrat *m.*; 4) — *von Tisch und Bett* separacya co do stołu i łoża; *rozdziat m.* małżeństwa; *Ririchen* — schizma *f.*; 5) prucie *n.*

Tre'nnungspartikel, *sf. pl.* =n, partykuła rozdzielająca (gramat.).

Tre'nnungspunkt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rozdzielnik *m.* (gramatyka).

Tre'nnungstreich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rozdzielnik *m.* (gramatyka).

Tre'nnungstunde, *sf. pl.* =n, godzina *f.* rozstania, godzina odjazdu.

Tre'nnungszeichen, *sn.* =s, *pl.* —, obacz *Trennungstreich*.

Tre'nse, *sf. pl.* =n, *trezła f.*, udeczka *f.*

Tre'njen, *va.* (haben) sztu-kować (liny, powrozy).

Trepa'n, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *trepan m.*, wywiertnik *m.* (chirurg.).

Trepanatio'n, *sf. pl.* =en, *trepanacya f.*, wiercenie *n.*, wywiercanie *n.* kości (chirurg.).

Trepanie'ren, *va.* (haben) *trepanować*, *wywiercać kość* (chirurg.).

Trepanie'rer, *sm.* =s, *pl.* —, lekarz wykonujący *trepanacyę*.

Trepanie' rung, *sf. pl.* =en, *obacz Trepanation.*

Treppa'b, *adv.* schodami, *po schodach na dół.*

Treppa'n, *adv.* schodami, *po schodach na górę*; — *treppa'n na górę i na dół* (schodami); —, *treppa'n laufen* *po schodach biegać.*

Tre'ppe, *sf. pl.* =n, 1) *schody pl.*; *jmand* *die* — *hinunterwerfen* *zrzucić kogo ze schodów*; (obraz.) *jmand* =n *sichneiden* *postrzyzć źle włosy*, *porobić komu schody we włosach*; *er ist die* — *hinuntergefallen* *dał sobie obstrzyzć włosy*; 2) *pietro n.*; *drei* =n *hoch wohnen* *mieszkać na trzecim pietrze.*

Tre'ppenabja'h, *sm. pl.* =(e)s, *pl.* =jähre, *przystanek m.*, *odpoczynek m.*, *spoczynek m.*, *ustęp m.* (na schodach).

Tre'ppenbau, *sm.* =es, *hudowa f.*, *konstrukcyja f.* *schodów.*

Tre'ppenbaum, *sm.* =(e)s, =bäume, *obacz Treppenspin-del.*

Tre'ppenflur, *sf. pl.* =en, *sien schodowa.*

Tre'ppenformig, *adi.* kształt schodów mający; — *adv.* *aufstellen* *ustawić stopniami.*

Tre'ppengeländer, *sn.* =s, *pl.* —, *poręcz f.* u schodów.

Tre'ppenhaus, *sn.* =jes, *pl.* =häuser, *klatka schodowa.*

Tre'ppenlehne, *sf. pl.* =n, *obacz Treppengeländer.*

Tre'ppenpfeiler, *sm.* =s, *pl.* —, *słup m.* u schodów.

Tre'ppenspin-del, *sf. pl.* =n, *wiazanie n.*, *podpora f.* *schodów kręconych.*

Tre'ppenstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *kamień schodowy*, *stopień kamienny u schodów.*

Tre'ppenstufe, *sf. pl.* =n, *stopień m.* u schodów.

Tre'ppenteppe, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *dywan m.* na schody, *na schodach.*

Tre'ppenwange, *sm.* =(e)s, *pl.* =türme, *wieża f.* ze schodami.

Tre'ppenwangen, *sf. pl.* *szaragi pl.*, *policzki schodowe.*

Tre'ppenweisheit, *sf.*, *pl.* =en, *mądrość powszednia*, *komunały pl.*, *zdanie powszechnie znane*, *trywialne.*

Tre'ppenwirth, *sm.* =es, *trywialny dowcip*; *der* — *der Weltgeschichte* *komunały pl.* w *historij powszechnej.*

Tre'sor, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *skarb publiczny*; *skarbięc m.*

Tre'sor'schein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *bon m.*, *zapis m.* *długu.*

Tre'spe, *sf. pl.* =n, *kąkol m.*

Tre'spig, *adi.* *kąkolisty.*

Tre'sse, *sf. pl.* =n, *galon m.*; *mit* =n *belegen* *obszyc galonem*, *galonami.*

Tre'ssenhut, *sm.* =es, *pl.* =hüte, *kapelus m.* z galonem.

Tre'ssenkleid, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, *strój m.* z galonem.

Tre'ssien, *vn.* (haben) *zaplatać*, *splatać.*

Tre'ster, *pl.* 1) *łupiny pl.* z jagód, *wytłoczyny pl.* z winogron; *die* — *auspressen* *tłoczyć łupiny z jagód*; 2) *wódka f.* (w Szwajcaryi).

Tre'sterwein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, *wino n.* z wytłoczyny, *lura f.*

Tre'ten, *trete*, *trittst*, *tritt*, *trat*, *getreten*, I. *vn.* (haben) *stapać*, *stąpić*; *jmand* (albo *jmand*) *auf den Fuß* — *na-stąpić komu na nogę*; *leise* — *stapać cicho*, *chodzić na palcach*; (obraz.) *postępywać* *przezornie*; *sehl* — *potknąć się*; *in den Slot* — *wleźć w błoto*; 2) *chodzić*, *ić*, *pójść* *dokąd*; *gib acht*, *wohin du trittst* *uwagaż*, *gdzie stapasz*; *tritt in die Erde*! *pójdz*, *ustap się w ką!* *treten Sie herauf!* *proszę wejść na górę*; *näher* — *zblżyć się*; *bitte*, *treten Sie näher!* *proszę bliżej*; (obraz.) *einer Frage näher* — *zająć się kwestyą*; *jmand* (zu) *nahe* — *obrazic kogo*, *ubliżyć komu*; *einen Schritt vorwärts*, *zurüd* — *postąpić krok naprzód*, *cofnąć się o krok*; *dazwischen* — *wdąć się*, *wmieszać się* w co;

interweniować; wenn nichts dazwischen tritt jeżeli nie zajdzie przeszkoda; (w połączeniu z przyimkami:) an das (albo aus) Fenster — stanąć przy oknie; ans Land — wyjść na ląd, wyładować; ans Licht, an den Tag — wyjść na jaw, okazać się, zostać odkrytym; die Endung tritt an den Stamm końcówka łączy się ze źródłosłowem (gramat.); an die Spitze — stanąć na czeluści; an jmnnds Stelle — zająć czyje miejsce; an Gottes Tisch — przyjąć sakrament ołtarza; auf die Ranjel — wstąpić na ambonę; auf die Behen — stanąć na palcach; auf die Seite, zur Seite — ustąpić na stronę; auf jmnnds Seite — stanąć po czyjej stronie, przystąpić do czyjego stronnictwa; auf den Weg der Sünde — zejść na drogę grzechu; aus dem Zimmer — wyjść z pokoju; aus dem Dienst(e) — wystąpić, ustąpić ze służby; aus einem Geschäfte — wystąpić z interesu; aus den Schranken — przekroczyć granicę; aus einem Vereine — wystąpić ze stowarzyszenia; der Fluß ist aus den Ufern getreten rzeka wylała; beiseite — ustąpić (na stronę); in einen Raum — wejść dokąd; ins Zimmer — wejść do pokoju; (obraz.) in den Hintergrund — usunąć się; der Saft tritt in die Bäume sok wchodzi w drzewa; die Tränen traten ihr in die Augen łzy stanęły jej w oczach; er tritt ins zwanzigste Lebensjahr zaczyna dwudziesty rok; ins Amt — wstąpić do urzędu; in Briefwechsel — rozpocząć korespondencję; in Kondition — wstąpić do kondycyi; in jmnnds Dienste — wstąpić u kogo do służby; in den Ehestand — wstąpić w stan małżeński, ożenić się, wyjść za mąż; in jmnnds Fußstapfen — wejść w czyje ślady; ins Mittel — wdać się w co; in den Priesterstand — przyjąć święcenie

kapłańskie, zostać kapłanem; in einen Orden — wstąpić do zakonu; in den Schatten — pozostać w tyle za kim; = vor jmnnd zurücktreten; zniknąć, przepaść = verschwinden; in den Schatten eines Baumes — ułożyć się, stanąć w cieniu drzewa; in die Schranken — wejść w zapasy; in jmnnds Rechte — wstąpić w czyje prawa; in Unterhandlung — rozpocząć układy; mit jmnnd in Verbindung — wejść z kim w stosunki; in den Vordergrund — zająć pierwsze, przednie miejsce, wystąpić na widownię; jmnnd in den Weg — zająć komu drogę (także obraz. = pokrzyżować czyje plany); in die Welt — wejść w świat; ins Gewehr — stanąć pod bronią; das Geßel ist noch nicht in Wirksamkeit getreten ustawa jeszcze nie weszła w życie, nie obowiązuje; der Fluß ist über die Ufer getreten rzeka wystąpiła z koryta, wylała; ich trat mitten unter die Menschen wszedłem między ludzi; jmnnd unter die Augen — pokazać się komu na oczy; er wagt es nicht, mir unter die Augen zu — nie śmie mi się pokazać na oczy; unter die Waffen — stanąć pod broń; von dem Wege — zejść z drogi; Wolken treten vor die Sonne chmury zakrywają słońce; vor jmnnd hin — stanąć przed kim; vor Gottes Richterstuhl — stanąć przed sądem Przewiecznego; das trat mir lebhaft vor die Seele żywo mi się to przedstawiło, przypomniato; vor den Spiegel — stanąć przed zwierciadłem; talter Schweiß trat mir vor die Stirn zimny pot oblał moje czoło; zu jmnnd — zbliżyć się do kogo; er trat zwischen beide stanął między obydwojma; II. *va.* (haben) 1) deptać, nastąpić na co; jmnnd auf den Fuß — nastąpić komu na nogę; die Schuhe schief — wykrećcić buciki; die Däße — kali-

kować; den Takt — tupać w takt; sich einen Dorn in den Fuß — cierń sobie wdeptać, wbić w nogę; mit den Füßen, unter die Füße — deptać nogami, zdeptać; (obraz.) deptać kogo, po kim, źle z kim się obchodzić; die Geße mit Füßen — nie zważać na ustawy, pomiatać ustawami, gwałcić ustawy; sein Glück mit Füßen — pomiatać swem szczęściem; das Pflaster — zbijać bruk; entzwei — rozdeptać; Trauben — deptać winogrona; einen Wurm tot — zdeptać robaka; 2) jmnnd — zmusić kogo do płacenia (mowa studencka); 3) der Hahn tritt die Henne kogut nasłada kurę.

T're'ter, *sm.* =s, *pl.* —, deptać *m.*

T're'tlufe, *sf.* *pl.* -n, kadź, do której się depece winogrona.

T're'tmühle, *sf.* *pl.* -n, kierat *m.*; (obraz.) die — der Beamtenlaufbahn jednostajność f. życia urzędniczego.

T're'trad, *sn.* -(e)s, *pl.* -räder, kierat *m.*

T're'tschemel, *sm.* =s, *pl.* ob. Trittbrett.

T're'twagen, *sm.* =s, *pl.* —, weloyped *m.*, koło *n.*

T'reu, I. *adi.* wierny; szczery = aufrichtig; pocziwy = ehrlich; pewny = zuverlässig; eine Seele pocziwa dusza; ein -er Freund wierny przyjaciel; ein -es Gedächtnis wierna, dobra pamięć; ein -es Bild wierny, podobny obraz; II. *adv.* wiernie; seinem Worte — bleiben dotrzymać słowa; seinem Herrn — bleiben dochować wierności panu swemu; er bleibt der Wahrheit nicht immer — niekiedy mija się z prawdą; — wiedergeben oddać wiernie, dokładnie; er meint es — mit dir dobrze ci żyć; — gefinnt wierny; — ergeben wiernie poddany; sich selbst — bleiben zgodnym być z sobą.

T'reu'brecher, *sm.* =s, *pl.* —, wiarołomca *m.*

Treu'bruch, *sm.* = (e)š, *pl.* -brüche, wiarołomstwo *n.*

Treu'brüchig, *adi.* wiarołomny; — werden złamać wiarę; *adv.* wiarołomnie.

Treu'bünd, *sm.* = (e)š, sojusz *m.* wierności.

Treu'e, *sf.* wierność *f.*; poczciwość *f.*; = Ehrlichkeit; szczerłość *f.*; = Aufrichtigkeit; — des Treue's, des Dieners wierność przyjacielska, wierność, poczciwość sługi; — des Bibels wierność, podobieństwo *n.* obrazu; die — brechen złamać wierność; — schwören, den Eid der — leisten ślubować wierność, złożyć przysięgę wierności; (bei) meiner Treu'! na Boga! na honor! pod słowem! auf Treu' und Glauben w dobrej wierze, w zaufaniu; Treu' und Glauben halten dotrzymać wierności, nie zawieść zaufania; — einer Uebersetzung dokładność *f.* tłumaczenia; erprobt — wierność wypróbowana.

Treu'händer, *sm.* = š, *pl.* —, wykonawca *m.* testamentu, kurator *m.*, opiekun *m.*

Treu'händerbe, *sm.* = n, *pl.* = n, dziedzic powierniczy (*prawo*).

Treu'heit, *sf.* obacz Treue. **Treu'herzig**, *adi.* szczerzy, otwarty; = offen, aufrichtig; serdeczny; = herzlich; naiwny, prostoduszny, dobroduszny; = naiv; *adv.* szczerze, otwarcie; serdecznie; dobrodusznie, prostodusznie.

Treu'herzigkeit, *sf.* szczerłość *f.*, otwartość; serdeczność *f.*; prostoduszność *f.*, dobroduszność *f.*

Treu'lich, *adv.* wiernie; prawdziwie; = wahrhaftig; szczerze; = aufrichtig.

Treu'lieblich, *sm.* = š, kochanie *n.*, kochanka *f.*

Treu'loš, *adi.* niewierny, przeniwierczy; zdradziecki; = verräterisch; *adv.* niewiernie, przeniwierczo; zdradziecko; — werden złamać wierność; zdradzić.

Tria'de, *sf.* *pl.* = n, obacz Trias.

Tria'ngel, *sm.* = š, *pl.* —, trójkąt *m.* = Dreieck; rodzaj instrumentu muzycznego.

Tria'ngulär, *adi.* trójkątny.

Tria'rier, *sm.* = š, *pl.* —, tryaryusz *m.* (w wojsku starorzemskim).

Tria's, *sf.* *pl.* Tria'den, trójca *m.*; = Dreieinigfeit.

Tria'brachyš, *sm.* —, *pl.* Tria'brachen, trybrach *m.* (wierszowanie).

Tria'bulatio'n, *sf.* *pl.* = en, trybulacja *f.*, meczarnia *f.*

Tria'bulie'ren, *va.* (haben) meczyć.

Tria'bun, *sm.* = (e)š, i = en, *pl.* = en i = e, trybun *m.* (historja rzymska).

Tria'buna'l, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, trybunał *m.*, sąd *m.* (legialny); = Gericht, Gerichtssof.

Tria'buna'l, *adi.* trybunałny, sądowy.

Tria'buna't, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, trybunał *m.*, urząd *m.* trybuna (hist. rzymska).

Tria'bit'ue, *sf.* *pl.* = n, trybuna *f.*, mownica *f.*; galerja *f.* (dla słuchaczy lub widzów).

Tria'bun'nenwürde, *sf.* trybunał *m.*, godność *f.* trybuna (hist. rzymska).

Tria'bun'niš, *adi.* trybunałski.

Tria'bus, *sf.* *pl.* —, szczep *m.* (hist. rzymska).

Tria'but, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, haracz *m.*; = Zins; — zahlen płacić, opłacać haracz.

Tria'butär, Tria'butpflichtig, *adi.* zobowiązany do płacenia haraczu; = zinspflichtig.

Tria'butzahlend, *adi.* opłacający, płacący haracz.

Tria'butzahlung, *sf.* *pl.* = en, opłata *f.*, zapłata *f.* haraczu.

Tria'but, *sf.* *pl.* = n, włośnie *m.*

Tria'butkrankheit, Tria'butno'is, *sf.* włośnica *f.*

Tria'chter, *sm.* = š, *pl.* —, lejek *m.*, lewar *m.*; rożek słuchowy.

Tria'chteršif, *sm.* = eš, *pl.* = e, kielbowica *f.*

Tria'chterförmig, *adi.* lejkatowy.

Tria'chterhecht, *sm.* = eš, *pl.* = e, kolconóg *m.* muszlopletw *m.*

Tria'chtern, *va.* (haben) przez lejek przepuszczać, lejkiem nalewać.

Tria'dtrač, *sn.* = š, trykatrak *m.* (gra).

Tria'co't i Tria'co't, *sm.* = š, *pl.* = š, trykot *m.*, robota pończoszkowa.

Tria'co'tanzug, *sm.* = (e)š, *pl.* = žige, ubranie, odzienie trykotowe.

Tria'co'tfabrik, *sf.* *pl.* = en, fabryka *f.* wyrobów trykotowych, pończoszkowych.

Tria'co'thoje, *sf.* *pl.* = n, majtki trykotowe.

Tria'cycle, *sn.* = š, *pl.* = š, trójkołowiec *m.*, trycykl *m.*, welocyped *m.* o trzech kołach.

Tria'eb, *sm.* = (e)š, *pl.* = i, 1) wygon *m.*, przegon *m.* (bydła); 2) pęd *m.*, wypustki *pl.* na wiosnę; junger — cichoł *m.*, badył *m.*, pęczak *m.*; die Pflanze hat einen schönen — ta roślina ładnie wypuszcza; 3) pęd *m.*, ruch *m.*, obrót *m.* (maszyny); dieser Fluš hat einen starken — ta rzeka ma szybki pęd; 4) die Glinte hat einen guten — fuzya dobrze niesie, strzela, bije; 5) (Auntrieb) popęd *m.*; ich fühle einen unwiderstehlichen — dožu czuje nieprzepartą skłonność ku temu; natürlicher — instynkt *m.*; die sinnlichen = e popędy zmysłowe; auß eigenem = e z własnego popędu, z własnego impulsu.

Tria'bartig, Tria'bmähig, *adi.* instynktownie.

Tria'bel, *sm.* = š, klin *m.*, tłuczek *m.*, stukadło *n.*

Tria'bfeder, *sf.* *pl.* = n, sprężyna *f.*; (przen.) bodziec *m.*, pobudka *f.*, impuls *m.*, motyw *m.*; jede alle Tria'bfedern in Bewegung porusz wszystkie sprężyny; Ehrgeiz ist die — seines Lebens ambicja jest bodźcem jego życia.

Tria'btraft, *sf.* siła pędząca, poruszająca, dająca pęd, popęd; siła impulsywna.

Trie'brad, *sn.* =eš, *pl.* =rüder, kolo poruszające, ruchodawcze.

Trie'brecht, *sn.* =(e)š, prawo n. wyganiańia bydła na czyj grunt, lub przepędzenia przezeń.

Trie'bsand, *sm.* =eš, piasek lotny, pomiotny, kurzawy, piasek ciekły, ruchomy.

Trie'bstange, *sf. pl.* =n, tłok popędowy, trzon popędowy, łącznik *m.*, drag korbowy, nawodnik *m.*, pręt kierowniczy.

Trie'bwelle, *sf. pl.* =n, wałek główny, poruszający.

Trie'bwert, *sn.* =eš, *pl.* =e, maszyna poruszająca, tryb *m.*, transmisyja *f.*, mechanizm *m.*

Trie'fauge, *sn.* =š, *pl.* =n, oko ciekawe, kaprawe, kaprawość *f.* oczu.

Trie'fängig, *adi.* kaprawy, oparzelisty.

Trie'fängigkeit, *sf.* kaprawość *f.*, oparżystość *f.* (oczu).

Trie'fen, trife, trieft, triest, troff i triefte, habe getroffen i gerieft, I. *vn.* cieć, kapać, lać się z czego; daš Blut troff ihm auß der Nase krew mu z nosa ciekła; der Schweiß triest von der Stirn pot się leje z czoła; er triest von Schweiß pot się z niego leje; diese Schürze triest von Fett z tego fartucha kapie smalec; es triest ihm die Nase kapie mu z nosa; seine Augen triesen ciecez mu z oczu; II. triefend, *ppr.* i *adi.* ciekący, kapiący, lejący się; von Schweiß — skąpany w pocie, obłany potem; von Blut — zalany krwią.

Trie'fen, *sn.* =š, cieczenie *n.*, kapanie *n.*, lanie *n.* się.

Trie'fig, *adi.* ciekący, kapiący, lejący się; =e Augen obacz Trie'fauge.

Trie'fnase, *sf. pl.* =n, cieczenie *n.* z nosa, nos ciekący.

Trie'fnäsig, *adi.* ten, któremu z nosa ciecez, kapie.

Trie'fnäſ, *adi.* zmokły, zmoczony, zmoknięty, że aż ciecez.

Trie'nnium, *sn.* =š, *pl.* =nien, trzylecie *n.*

Trie'ra'rd, *sm.* =en, *pl.* =en, członek *m.* Rady trzech.

Trie're, *sf. pl.* =n, łódź *f.* o trzech wiosłach.

Trie'rlium, *sn.* =š, trójlist *m.*, trójka *f.*

Trie'rt, *sf. pl.* =en, 1) wygon *m.*, przegon *m.*; 2) pastwisko *n.*; 3) (Schneetripf) płaszczyna śnieżna; 4) —ohsen woły pastewne, trzoda *f.*; 5) także Driſt, przedmioty pędzone przez wodę.

Trie'rtgeld, *sn.* =eš, zapłata *f.* od pastwiska, wygonowe *n.*

Trie'rtigkeit, *sf.* Dri'rtrecht, *sn.* =eš, prawo *n.* wygonu.

Trie'rtig, *adi.* 1) dobitny, dobitny, dosadny, dowodny, tegi; ein =er Beweis ważny, dobitny dowód ein =er Grund ważny powód; eine =e Wahrheit prawda o wielkiej doniosłości; 2) gorliwy, czynny, ruchliwy; 3) (im Wasser treibend) daš Schiff ist — okręt jest pędzony przez wodę.

Trie'rtigkeit, *sf.* ważność, dobitność *f.*, doniosłość *f.*

Tri'glt'ph, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, trójwrab *m.*, tryglifa *f.* (arch.).

Trigonometrie, *sf. pl.* =(e)n, trygonometria *f.*

Trigonome'triſch, *adi.* trygonometryczny.

Trifolo're, *sf.* trykolora *f.*, trójbarwny sztandar, trójbarwna odznaka.

Trifo't, *sn.* =š, *pl.* =š, ob. Tricot.

Triller, *sm.* =š, *pl.* —, tryl *m.*, tryl *m.*; einen — ſchlagen wybić, wziąć, uderzyć tryl.

Trie'llern, *vn.* (haben) 1) tryle wybijać; 2) tryle wprowadzić, trylami śpiewać, terlikać.

Trie'llern, *sn.* =š, tryl *m.*, trylowanie *n.*

Trillo'n, *sf. pl.* =en, trylion *m.*

Trilobi't, *sm.* =š, trójklapcie *n.*

Trilogie', *sf. pl.* =n, trylogia *f.*

Trime'ſter, *sm.* =š, *pl.* —, ćwierćrocze *n.*, kwartał *m.*

Trinita'rier, *sm.* =š, *pl.* —, trynitarz *m.*, mnich *m.* zakonu św. Trójcy.

Trinitä't, *sf.* Święta Trójca; = Dreieinigfeit.

Trie'ntbar, *adi.* do picia, dający się pić; daš Waſſer hier iſt nicht — woda tutaj jest nie do picia.

Trie'ntbecher, *sm.* =š, *pl.* —, kubek *m.* do picia, kielich *m.*

Trie'ntbruder, *sm.* =š, *pl.* =brüder, kolega *m.* od kieliszka.

Trie'ntbude, *sf. pl.* =n, bu-
da szynkowaa.

Trie'nten, trinte, trinkt, trinkt, tranf, habe getrunken, *va.* i *vn.* pić; jumbnd zu

— geben dawać koma pić, napoić kogo; ich trinke auf Ihre Geſundheit piję pańskie zdrowie; ich trinke lieber Bier als Wein wołę piwo jak wino; waš für Brunnen — Sie? jaką wodę mineralną pijesz pau? er wäre ein guter Arbeiter, wenn er nicht trante byby dobrym robotnikiem, gdyby się nie zapijał; er hat ſich voll getrunken urznał się jak bela; der Wein läßt ſich — to wino lekko się pije; ſich Mut — podpić sobie dla odwagi; einem Rinde zu — geben dać dziecku pierś, nakarmić dziecko.

Trie'nten, *sn.* =š; picie *n.*; napój *m.*, napitek *m.*; die Zeit mit — zubringen przepijać czas, spędzić czas na picciu; ſtarker Kaffee iſt ein guteš — mocna kawa jest dobrym napojem.

Trie'nter, *sm.* =š, *pl.* —, 1) pijący, ten co pije; er iſt kein ſtarker — on nie wiele pije; 2) pijak *m.*, opój *m.*

Trinferei', *sf. pl.* =en, ob. Trintgelage.

Trie'ntgeſäß, *sn.* =eš, *pl.* =e, Dri'ntgeſchirr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, naczyńie *n.* do picia.

Trie'ntgelage, *sn.* =š, *pl.* —, pijatyka *f.*, orgia *f.*, bachelanie *pl.*

Trie'ntgeld, *sn.* =eš, *pl.* =gelber, napitek *m.*, poczesne *n.* na piwo, tryngielt *m.*

Tri'ngenoß, *sm.* -ßen, *pl.* -ßen, obacz Trinkenbruder.

Tri'ngesellschaft, *sf.* *pl.* -en, towarzystwo kieliszkowe.

Tri'nglas, *sn.* -jes, *pl.* -gläser, szklanka *f.*

Tri'nhalle, *sf.* *pl.* -n, hala *f.* do picia.

Tri'nhauß, *sn.* -jes, *pl.* -häuser, lokal *m.* gdzie sprzedają napoje, szynk *m.*

Tri'nhorn, *sn.* -es, *pl.* -hörner, róg *m.*, z którego się pije.

Tri'nkamerad, *sm.* -en, *pl.* -en, obacz Trinkenbruder.

Tri'nklied, *sn.* -es, *pl.* -er, pieśń *f.* przy kieliszku.

Tri'nksece, Tri'nksece, *sf.* *pl.* -n, piątaka *f.*

Tri'nschale, *sf.* *pl.* -n, czara *f.*, puhar *m.*

Tri'nspruch, *sm.* -(e)s, *pl.* -sprüche, toast *m.*, zdrowie, które się pije.

Tri'nsucht, *sf.* pociąg *m.* do picia, pijaństwa.

Tri'nwasser, *sn.* -s, woda *f.* do picia.

Tri'no m, Tri'no'mium, *sn.* -s, *pl.* -e, trójmian *m.* (mat.).
Tri'no'misch, *adi.* trójmianowy.

Tri'o, *sn.* -s, *pl.* -s, trio *n.*

Tri'ole, *sf.* *pl.* -n, triola *f.*, triolet *m.*

Tri'pel, i Tri'pel, *sm.* -s, *pl.* —, trypel *m.*, trypla *f.* (gatunek ziemi).

Tri'pelastianz, *sf.* *pl.* -en, trójprzymierze *n.*

Tri'peltakt, *sm.* -es, *pl.* -e, trójtakt *m.*

Tri'ple'ren, *va.* (haben), 1) potroić; 2) zagrać tryple (na bilardzie).

Tri'pp, *sm.* =(e)s, turmalin *m.* (min.).

Tri'ppeln, *vn.* (haben i sein) dreptać, drepcić, dyrdać.

Tri'pper, *sm.* -s, *pl.* —, rzeźączka *f.*

Tri'pthon, *sn.* -s, *pl.* -en, tryptyk *m.*, obraz trzyskrzydłowy.

Tri're'me, *sf.* *pl.* -n, lódz *f.* o trzech rzędach wiosel; = Dreiruder.

Tri'st, *adi.* smutny, opłakany.

Tri'ton, *sm.* -s, *pl.* -en, tryton *m.*, bóstwo morskie.

Tri'ft, *sm.* =(e)s, *pl.* -e, 1) stąpienie *n.*, stąpienie *n.*, krok *m.*, chód *m.*; bei jedem - stehen bleiben stawać przy każdym kroku; — halten dotrzymać kroku; einen (schweren, leichten) - haben mieć ciężki, lekki chód; feinen - aus dem Hause tun nie wyruszyć się ani na krok z domu; er verfolgt mich auf Schritt und - przesładuje mnie na każdym kroku; — für - krok za krokiem; 2) depnięcie *n.*, uderzenie *n.* stopą; jmdm einen - geben kopnąć kogo; 3) (Spur) ślad *m.* stopy; 4) stopień *m.*, schodek *m.*; szczebel *m.*; pedał *m.*

Tri'ttbrett, *sn.* -(e)s, *pl.* -er, podnózek *m.* u rzemieślników, stopień *m.*, schodek *m.*

Tri'ttleiter, *sf.* *pl.* -n, stojąca drabina.

Tri'ttjemetel, *sm.* -s, *pl.* —, podnózek *m.* u tkaczy.

Tri'ttwesjel, *sm.* -s, zmiana *f.* kroku.

Tri'umph, *sm.* -es, *pl.* -e, tryumf *m.*, zwycięstwo *n.*, radość *f.* z powodu zwycięstwa; einen - davontragen, halten odnieść tryumf; —! wir haben gefiegt zwycięstwo! wygraaliśmy; zum -- gehörrig tryumfalny.

Tri'umphator, *sm.* -s, *pl.* -en, tryumfator *m.*, zwycięzca *m.*

Tri'umphbogen, *sm.* -s, *pl.* -bögen, łuk tryumfalny, brama tryumfalna.

Tri'umphie'ren, *vn.* (haben) tryumfować; die -de Kirche kościół tryumfujący; in -der Weise tryumfująco; (przenosić) triumphiere noch nicht jeszcze nie tryumfuj, nie cieszyć się jeszcze, nie mów hop, zanim nie przeskoczysz.

Tri'umphgefäng, *sm.* -es, *pl.* -gefänge, śpiew tryumfalny.

Tri'umphmarsch, *sm.* -es, *pl.* -märsche, marsz tryumfalny.

Tri'umphwagen, *sm.* -s, *pl.* -wägen, wóz tryumfalny.

Tri'umphzug, *sm.* -es, *pl.* -züge, pochód tryumfalny.

Tri'umvir, *sm.* -s, *pl.* -n i -i, członek *m.* Rady trzech.

Tri'umvirat, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, tryumwirat *m.*, panowanie *n.* trzech mężów.

Tri'vial, *adi.* trywialny, gminny, pospolity, płaski, nieprzyzwoity, banalny.

Tri'vialität, *sf.* *pl.* -en, trywialność *f.*, gminność *f.*, pospolitość *f.*, banalność *f.*, prostactwo *n.*

Tri'vialschule, *sf.* *pl.* -n, szkoła elementarna, początkowa, trywialna.

Trochä'isch, *adi.* trocheiczny, złożony z trocheów.

Trochä'us, *sm.* —, *pl.* -en, trochej *m.* (rodzaj stopy wierszowej).

Tro'ten, *adi.* suchy, oschły, wysuszony; jałowy; der Boden hier ist - die ziemia tutaj jałowa, nieurodzajna; — legen ususzyć; ein Kind - legen przewinąć dziecko na sucho; — werden wyschnąć, wysuszyć się; — aufgeben! zachować w suchem miejscu; =en Fußes suchą nogą; -es Brot suchy chleb; =er Husten suchy kaszel; =e Messe sucha msza; die Kuh steht - krowa nie daje więcej mleka, nie jest więcej dojna; =e Witterung sucha pogoda; ein =er Stil jałowy styl; eine =e Mahlzeit suchy obiad (bez wina); ein trockener Mensch człowiek nudny; ein =er Scherz jałowy żart; =er Wechsel weksel suchy, jedyny; jmdm - sitzen lassen przyjąć kogo bez podania mu czego. jmdm seine Meinung - sagen powiedzieć komu swoje zdanie bez ogródek, po prostu; jmdm - empfangen przyjąć kogo zimno, chłodno; er ist noch nicht - hinter den Ohren ma jeszcze mleko pod nosem; im trockenen sitzen mieć zabezpieczony los; auf dem trockenen sitzen osiąść na piasku, być w ambarasach; sein Geschäft inß trockene bringen zabezpieczyć się, zapewnić się od wszelkich

przygód; =e Vergoldung pozłota na zimno; auf =em Wege na suchej drodze.

Tro'denapparat, *sm.* =eš, *pl.* =e, przyrząd *m.*, aparat *m.* do suszenia.

Tro'denboden, *sm.* =š, *pl.* =bōden, stych *m.* do suszenia bielizny, ziōi.

Tro'denelement, *sn.* =eš, *pl.* =e, suchy element, sucha bateria.

Tro'denfirniš, *sm.* =šš, *pl.* =šš, suchy pokost, sykatywa *f.*

Tro'denfutter, *sn.* =š, **Tro'denfütterung**, *sf.* sucha pasza.

Tro'denheit, *sf.* suchość *f.*; jałowość *f.*; susza *f.*; posucha *f.*

Tro'denkammer, *sf.* *pl.* =n, suszarnia *f.*

Tro'denlegung, *sf.* osuszanie *n.*

Tro'denleine, *sf.* *pl.* =n, powrōz *m.* do suszenia bielizny.

Tro'denmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do suszenia.

Tro'denofen, *sm.* =š, *pl.* =šfen, piec *m.* do suszenia.

Tro'denpflaster, *sn.* =š, *pl.* =, sykatywa *f.*

Tro'denplaf, *sm.* =eš, *pl.* =plāfe, plac *m.* do suszenia, suszarnia *f.*

Tro'denrahmen, *sm.* =š, *pl.* =, rama *f.* do suszenia.

Tro'denrisse, *s. pl.* pęknięcia *pl.* z wysuszenia (drzewo).

Tro'denkstempel, *sm.* =š, *pl.* =, sucha pieczętka.

Tro'denstube, *sf.* *pl.* =n, suszarnia *f.*

Tro'denwohner, *sm.* =š, *pl.* =, ten, co mieszka pierwszy w nowym domu dla osuszenia go.

Tro'dnen, I. *va.* (haben) suszyć, osuszać, obcierać z wilgoci; II. *vn.* (haben i sein) schnać, suszyć się.

Tro'dnen, *sn.* =š, **Tro'dnung**, *sf.* suszenie *n.*, osuszanie *n.*; schnięcie *n.*, suszenie *n.* się.

Tro'dniš, *sf.* susza *f.*, poucha *f.*

Tro'ddel, *sf.* *pl.* =n, nitki strzepiasto wiszące, frendzła

f., kutas *m.*; bulion *m.* (u szlif); loki *pl.* (u peruki).

Tro'ddelmũtze, *sf.* *pl.* =n, czapka *f.* z kutasem.

Tro'ddel, *sm.* =š, 1) tandeta *f.*, graty *pl.*, rupiecie *pl.*; 2) ein Kleid auf dem — taufen kupić suknię na tandecie; 3) handel *m.* starzyznę, rupieciami; 4) rozgardyasz *m.*; daš macht mir — to mnie bawi; jmdm einen — machen ostro kogoš napominać.

Tro'ddelbude, *sf.* *pl.* =n, buda tandeciarska, tandetna.

Tro'ddelci', *sf.* *pl.* =en, 1) tandeta *f.*, handel *m.* tandetę; 2) baraszkwowanie *n.*, guzdranie *n.* się.

Tro'ddelfran, *sf.* *pl.* =en, tandeciarka *f.*

Tro'ddelgechäft, *sn.* *pl.* =e, kram *m.* ze starzyznę, rupieciami, sklep tandeciarski.

Tro'ddelhaft, *adi.* 1) tandeci, tandeciarski; 2) powolny, guzdralski.

Tro'ddelhaus, *sn.* =šš, *pl.* =häuser, dom, w którym sprzedają starzyznę, rupiecie, tandeta *f.*

Tro'ddeljude, *sm.* =n, *pl.* =n, handeles *m.*

Tro'ddelkram, *sm.* =š, kram tandeciarski, ze starzyznę, z rupieciami; stare graty, rupiecie *pl.*

Tro'ddellicie, *sf.* ob. **Tro'ddelerin** 2).

Tro'ddelmarkt, *sm.* =eš, tandeta *f.*

Tro'ddeln, *vn.* (haben) 1) handlować starzyznę, rupieciami; 2) guzdrać się, mitrzyć, powoli robić.

Tro'ddelwaren, *sf.* *pl.* starzyzna *f.*, stare graty, rupiecie *pl.*, tandeta *f.*

Tro'ddelweib, *sn.* =eš, *pl.* =er, ob. **Tro'ddelfrau**.

Tro'ddler, *sm.* =š, *pl.* =, 1) tandeciarsz *m.*; 2) guzdralski *m.*

Tro'ddlerin, *sf.* *pl.* =nen, 1) tandeciarka *f.*; 2) guzdralska *f.*

Tro'dg, *sm.* =eš, *pl.* **Tro'dge**, koryto *n.*; dzieża *f.*, niecka *f.*

Tro'dgapparat, *sm.* =eš, *pl.* =e, **Tro'dgatterie**, *sf.* *pl.* =n, bateria galwaniczna.

Tro'dglohd't, *sm.* =en, *pl.* =en, troglodyta *f.*, mieszkaniec *m.* jaskini (w starożytności).

Tro'dgoharre, *sf.* *pl.* =n, łopata *f.* do dzieży piekarskiej.

Tro'dgra'r i **Tro'dgra'tt**, *sm.* =š, *pl.* =š i =e, trokar *m.* (narzędzie lekarskie).

Tro'dhlblume, *sf.* *pl.* =n, peluik *m.*

Tro'dlle, *sf.* *pl.* =n, szyszka chmielowa.

Tro'dllen, I. *vn.* (sein) truchtować, biedz truchtem, biedz w dyrdy, drałować; II. *stch* —, *vr.* wynosić się, odchodzić; tolle dich! wynoś się!

Tro'dmbe, *sf.* *pl.* =n, 1) (Wind=, Wasserthofe) trąba powietrzna, morska; 2) trąba *f.*

Tro'dmmel, *sf.* *pl.* =n, 1) beben *m.*, taraban *m.*; kleine — bebenek *m.*; die — rühren, schlägen bić, uderzyć w beben, bebnąć; der — folgen iść za bebnem, zostać żołnierzem; er bleibt bei seinen Worten wie der Hase bei der — co przyrzecze, nie dotrzyma; die Hasen mit der — fangen wollen zające bebnem wabić; 2) bebenek *m.* (w uchu); 3) piecyk *m.* do palenia kawy; 4) — mit Gestell motowidło *n.* (teleg.).

Trommelei', *sf.* bebnienie *n.*

Tro'dmmelfell, *sn.* =š, 1) skóra *f.* na bebnie; 2) błona bebenkowa.

Tro'dmmelgehäuse, *sn.* =š, *pl.* =, beben *m.* nie obwleczony skóra.

Tro'dmmelhöhle, *sf.* wydrażenie *n.* bebnia.

Tro'dmmelkasten, *sm.* =š, *pl.* =fästen, obacz **Trommelgehäuse**.

Tro'dmmellöppel, *sm.* =š, *pl.* =, pałeczka *f.* do bebnienia.

Tro'dmmeln, I. *vn.* (haben) 1) bebnąć, bić w beben, tarabanić; mit den Fingern auf den Tisch — bebnąć palcami po stole; auf dem Klaviere

— bębnić na fortepianie; 2) der Hase trommelt zajac porusza przednimi łapkami; 3) (przenośnie:) auf jmnbm — grać komu na nosie, kolki kominu ciosać na głowie; II. *va.* einen Marsch — bębnić marsz; Feuerlärm — bębnięciem dać znak, że się pali.

Trommelschlag, *sm.* = (e)š, *pl.* = schläge, bicie *n.*, uderzenie *n.* w bęben; odgłos *m.* bębnów.

Trommelschlägel, *sm.* = š, *pl.* —, **Trommelschod**, *sm.* = eš, *pl.* = stöde, pałka *f.*, paleczka *f.* do bębnienia.

Trommelschläger, *sm.* = š, *pl.* —, dobosz *m.*

Trommelsieb, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, bębenek *m.*, sito bębenkowe.

Trommelsucht, *sf.* bębnicza *f.*, wydymka *f.*

Trommeltaube, *sf.* *pl.* = n, turkawka *f.*, turkot *m.*, gołąb skalny.

Trommelwirbel, *sm.* = š, warczenie *n.* bębna.

Trommler, *sm.* = š, *pl.* —, obacz **Trommelschläger**.

Trompette, **Trommete**, *sf.* *pl.* = n, trąba *f.*, eine kleine — trąbka *f.*; die — blasen, in die — stożen trąbić, zatrąbić, grać na trąbie; mit Paußen und -en z wielkim hałasem.

Trompeten, *va.* (haben) trąbić; eš hat trompetet zatrąbiło.

Trompetenbläser, *sm.* = š, *pl.* —, trębacz *m.*

Trompetenblume, *sf.* *pl.* = n, trąbka *f.*

Trompetenschmetter, *sn.* = š, huk *m.* trąb.

Trompetenklänge, *sm.* = eš, *pl.* = klänge, obacz **Trompetenschall**.

Trompetenmuskel, *sm.* = š, *pl.* —, trąboróg *m.*, nadymacz *m.*, trębacz *m.*, mięsień policzkowy.

Trompetenregister, *sm.* = š, *pl.* —, trąbowy rejestr (w organach).

Trompetenschall, *sm.* = (e)š, głos *m.*, odgłos *m.*, dźwięk *m.* trąby; unter — przy odgłosie trąb.

Trompetenschnecke, *sf.* *pl.* = n, klinowiec *m.*, trąbek *m.*

Trompetensignal, *sn.* = š, *pl.* = e, sygnał *m.* trąby.

Trompetenstoß, *sm.* = eš, *pl.* = stöße, **Trompetentott**, *sm.* = (e)š, *pl.* = töne, obacz **Trompetenschall**.

Trompetentusch, *sm.* = eš, fanfara *f.*

Trompetenvogel, *sm.* = š, *pl.* = vögel, wrzaskot *m.*

Trompetenzug, *sm.* = eš, *pl.* = züge, obacz **Trompetenregister**.

Trompeter, *sm.* = š, *pl.* —, trębacz *m.*

Trompetermarsch, *sm.* = eš, *pl.* = märche, marsz *m.* na trąbach, marsz kawalerzycki.

Trompetenmuschel, *sm.* = š, *pl.* —, obacz **Trompetenmuschel**.

Trompetenrüdchen, *sn.* = š, *pl.* —, 1) arya *f.* na trąbę; 2) przygoda *f.* trębacza.

Tropfen, *sf.* *pl.* = n, tropy *pl.*; 1) figura retoryczna, przenośnia *f.*; 2) zwrotnik *m.*

Tropfen, **Tropfengegenden**, **Tropfenländer**, *s.* *pl.* kraje, okolice podzwrotnikowe.

Tropfenfrüchte, **Tropfenpflanzen**, *sf.* *pl.* owoce, rośliny tropikalne, podzwrotnikowe.

Tropfen, **Tropfenhitz**, *sf.* gorąco *n.*, upał tropikalny.

Tropfenfieber, *sm.* = š, *pl.* —, gorączka podzwrotnikowa, szal podzwrotnikowy.

Tropfenvogel, *sm.* = š, *pl.* = vögel, ptak podzwrotnikowy.

Tropfenwind, *sm.* = eš, wiatr tropikalny.

Tropfen, *sm.* = eš, *pl.* Tropfen, głupiec *m.*, półgłówek *m.*, dudek *m.*; armer — nieborak *m.*, niebożę *n.*

Tropfenbad, *sn.* = eš, *pl.* = bäder, tusz *m.*, natrysk *m.*, kąpiel natryskowa, kąpiel kroplista.

Tropfenbar, *adi.* płynny, kroplisty.

Tropfenbarkeit, *sf.* płynność *f.*

Tropfenchen, *sn.* = š, *pl.* —, kropelka *f.*, kapka *f.*; biš aufš lekte — aż do ostatniej

kropli; ein — Wein kapka wina.

Tropfen, *vn.* i *va.* (haben) kropkami spuszczać, spadać, wylewać, pokropić, kapać, sączyć się; eš tropfett kapie, deszcz kropi.

Tropfen, *sn.* = š, kropienie *n.*, kapanie *n.*, sączenie *n.*, wylewanie *n.* kropkami.

Tropfen, *sm.* = š, *pl.* —, kropła *f.*, kapka *f.*; eš regnet in großen — deszcz pada dużymi kropkami; fester — höhlt den Stein kropła skałę żłobi; einen — auf einen heißen Stein gießen (tyle co) kropła w morzu.

Tropfen, I. *vn.* (haben) ciec, kapać, kropkami spadać, kropić; das Wasser tropft vom Dache woda ścieka, kapie z dachu; eš tropft draußen na dworze deszcz kropi; II. *va.* (haben) Fett auf den Braten — polać pieczeń tłuszczem; (przenośnie:) Gift in den Honig — jad do miodu sączyć.

Tropfen, *adi.* ciekący, kapiący.

Tropfenfall, *sm.* = (e)š, ob. **Traufe**.

Tropfenförmig, *adi.* w kształcie kropli, kroplisty.

Tropfenweise, *adv.* kropkami.

Tropfenzähler, *sm.* = š, *pl.* —, **Tropfenmaß**, *sn.* = eš, *pl.* = mäße, kropliomierz *m.*

Tropfenflasche, *sf.* *pl.* = n, **Tropfenfläschchen**, *sn.* = š, *pl.* —, fiaska *f.*, fiaszeczka *f.* do leczenia kropli.

Tropfen, *adi.* obacz **Triefnaß**.

Tropfen, *sm.* = n, deszcz *m.*

Tropfenstein, *sm.* = eš, *pl.* = e, naciek *m.*, topienie *m.*, stalagmit *m.*, stalaktyt *m.*

Tropfensteinartig, *adi.* stalaktytowy, naciekowy.

Tropfensteinförmig, *adi.* w kształcie nacieków, sopli.

Tropfensteingrotte, **Tropfensteinhöhle**, *sf.* *pl.* = n, grotta, jaskinia soplenia.

Trophäe, *sf.* *pl.* = n, trofeja *f.*, trofeje *pl.*, znaki *pl.* zwycięstwa.

Tro'pifvogel, *sm.* -s, *pl.* -vögel, ptak żyjący w okolicy tropikalnej.

Tro'pifsch, *adi.* 1) tropikalny, podrównikowy, podzwrotnikowy; 2) przenośny, figuralny.

Tro'puf, *sm.* —, *pl.* -pen, przenośnia *f.*

Tro'p, *sm.* -fjes, *pl.* -ffe, 1) pakunki *pl.*, bagaże *pl.*, obłogi *pl.*, juki *pl.*; 2) gawiedz *f.*, ciury za wojskiem ciągnące, luźna celadź; halastra *f.*, motłoch *m.*, łuszcza *f.*, czereda *f.*; er hält einen — von Dienern utrzymuje orszak służby; der ganze — stürzte mir unerwartet in's Haus cała halastra, czereda wpadła mi niespodzianie do domu; 3) grubsza lina okrętowa.

Tro'pube, Tro'punge, Tro'pnecht, *sm.* -es, *pl.* -e, ciura (obozowy), luzak *m.*

Tro'pferd, *sn.* -es, *pl.* -e, koń *m.* do wożenia bagażów.

Trost, *sm.* -(e)s, 1) pociecha *f.*, pocieszenie *n.*, otucha *f.*; ich finde in dem Gedanken — pocieszam się myślą; es gereicht mir zum — e, daß . . . pocieszam się tem, że . . . , dodaje mi otuchy, że . . . ; jmnnd — zusprechen pocieszać kogo; daß ist ein schlechter — to słaba pociecha; 2) zdrowy rozum; nicht recht bei — e sein nie być przy zdrowych zmysłach; bist du bei — e? czy ty przy zmysłach, czy ci się w głowie nie przewróciło?

Tro'pbar, *adi.* dający się pocieszyć.

Tro'pbedürftig, *adi.* potrzebujący pociechy.

Tro'pbrief, *sm.* -es, *pl.* -e, list pocieszający, kondolencyjny.

Tro'pbringend, *adi.* przynoszący pociechę.

Tro'pbringer, *sm.* -s, *pl.* —, Tro'pgeber, *sm.* -s, *pl.* —, pocieszyciel *m.*

Tro'psten, *va.* (haben) 1) pocieszać, dodać otuchy, kondolować; i sich —, *vr.* (haben) pocieszać się; sich

mit dem Gedanken — pocieszać się myślą; sich mit Hoffnungen — żyć nadzieją; Gott tröste ihn! niech go Bóg pocieszy.

Tro'pstend, *adi.* pocieszający.

Tro'pstengel, *sm.* -s, *pl.* —, anioł *m.* pocieszyciel.

Tro'pster, *sm.* -s, *pl.* —, pocieszyciel *m.*

Tro'pstwort, *sn.* -es, *pl.* -worte, słowo *n.* pociechy.

Tro'pgeber, *sm.* -s, *pl.* —, obacz Tro'pbringer.

Tro'pgrund, *sm.* -es, *pl.* -gründe, powód *m.* do pocieszenia, pociecha *f.*

Tro'pslich, *adi.* pocieszający, dający, przynoszący pociechę.

Tro'psloß, *adi.* rozpaczający, rozpaczliwy, nie mający pociechy, bez pociechy; nieutulony, zmartwiony, niepokieszony, zrozpaczony; eine -je Ode rozpaczliwa pustka; eine -je Nachricht rozpaczliwa wiadomość.

Tro'pslosigkeit, *sf.* rozpaczliwość *f.*, rozpacz *m.*, strapienie *n.*

Tro'psrede, *sf.* *pl.* -n, mowa pocieszająca.

Tro'psreich, *adi.* pełen pociechy, pocieszający.

Tro'psreiben, *sn.* -s, *ob.* Tro'psbrief.

Tro'pswender, *sm.* -s, *pl.* —, pocieszyciel *m.*

Tro'pspruch, *sm.* -es, słowa pociechy.

Tro'pstung, *sf.* *pl.* -en, pocieszenie *n.*, kondolencya *f.*; -en der Religion sakramenta *pl.*

Trost, *sm.* -(e)s, 1) — reiten klusem jechać; 2) (Viehtrift) prawo *n.* wygonu.

Trosttel, *sm.* -s, *pl.* —, dureń *m.*, jołup *m.*, głuptas *m.*, kretyn *m.*

Tro'tten, *vn.* (haben) 1) silnie stapać; 2) młócić.

Tro'tter, *sm.* 1) obacz Traber; 2) końcowe silne uderzenia cepem; 3) obieżyświat *m.*

Trottoi'r, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, chodnik *m.*, trotuar *m.*

Troß, *sm.* -es, hardość *f.*, krnąbrność *f.*, upór *m.*, przekora *f.*, złość *f.*, zuchwałość *f.*, zuchwalstwo *n.*; einem Kinde den — austreiben przełamać upór dziecka; der Welt zum — e na złość, na przekór światu; jmnnd — bieten śmiało komu czoło stawić, nie uleknąć się kogo; den Gefetzen — bieten zbuntować się przeciwko ustawom, opierać się ustawom; der Gefahr — bieten nie dbać o niebezpieczeństwo; daß ist dem gesunden Menschenverstande zum — e geschehen to się stało na przekór rozsądkowi.

Troß, *praep.* z 2. i 3. przyp. 1) mimo pomimo; — alledem pomimo to, pomimo tego; — allen Bitten hat es nichts geholfen pomimo wszystkich prośb nie nie pomogło; 2) er läuft — einem Pferde biegnie tak szybko, że go koń nie prześcignie; er springt — einem Boß skacze jak kozioł.

Troßdem, *adv.* i *coni.* mimo to, pomimo że; — ich ihn beneide, muß ich bekennen pomimo że mu zazdroszczę, przyznać muszę.

Troß'en, *vn.* (haben) 1) opierać się, sprzeciwiać się, stawić czoło, nie dać się, iść wbrew; dem Tode — czoło stawić śmierci; 2) (schmollen) rozgniewać się, zabuździurzyć się, dąsać się; 3) auf etw. — zuchwalić się na co, zbyt czemu ufać, zdać się na co, hardym być na co.

Troß'ig, *adi.* i *adv.* zuchwały; uparty, uporczywy; hardy, dumny, krnąbrny; jmnnd — ansehen zuchwale na kogo spoglądać; sie gibt immer — e Antworten odpowiada zawsze bardzo zuchwale; jmnnd ein — es Gesicht machen pokazać komu zadasną twarz; ein — es Kind krnąbrne, uparte dziecko.

Troßköpfe, *sm.* -es, *pl.* -köpfe, uparciuch *m.*, zuchwalec *m.*, kapryśnik *m.*

Troßköpfigkeit, Troßigkeit, *sf.* zuchwałość *f.*, upór *m.*, krnąbrność *f.*

Tro'kšöpfig, *adi.* zuchwały, uparty, krnąbrny, zadąsany.

Troubadour't, *sm.* =s, *pl.* =e i =s, trubadur *m.*, poeta *m.*, piewca *m.*

Trü'bängig, *adi.* o mętnych, zmąconych oczach.

Trüb, Trü'be, *adi.* 1) mętny, zmącony, nieczysty, nieprzeźroczysty; =es Wasser mętna woda; =e Augen zmącone oczy; im Trüben fischen w odmiecie, w mętnej wodzie ryby łowić, umieć korzystać z zamieszania; 2) pochmurny, posepny, mglisty; ein =es Wetter pochmurna pogoda; =e Stimmung posepny nastrój; =er Blick posepny wzrok; es wird = chmurzy się; = machen zmącić; ich verbringe viele =e Stunden spędzam wiele smutnych, ponurych godzin.

Trü'be, *sf.* posepność *f.*, ponurość *f.*; odmet *m.*, mętność *f.*

Trü'bel, *sm.* =s, *pl.* —, zamieszanie *n.*, rozgardyasz *m.*, konfuzyja *f.*

Trü'ben, *I. va.* (haben) 1) mącić, zamącić, (przenośnie:) kein Wasser — nikomu nie zamącić wody, nie obrazić nikogo, nie zrobić nikomu krzywdy; 2) zaciemniać, (przyjmić; das hat seinen freien Blick getrübt to pozbawiło go możności osądzania rzeczy jak jest; 3) zasepiąć, pozabawiać wesołością, ponurym czynić; zawichrzyć; es möge nichts dein Glück — oby nic nie zamąciło twego szczęścia; II. sich —, *vr.* (haben) zachmurzy się; meine Augen fangen an sich zu — oczy moje zaczynają słaćnąć.

Trü'iheit, *sf.* obacz Trübe.

Trü'bsal, *sf.* *pl.* =e, i *sn.* =(e)s, *pl.* =e, utrapienie *n.*, udręczenie *n.*, bieda *f.*, smutek *m.*; er bläuft wieder = znouu się na biedę skarży; seine = haben znosić swój krzyż, swoją biedę.

Trü'bselig, *adi.* biedny, nędzny, smutny, strapiony; er hat eine =e Miene ma strapiiony wygląd; eine =e Stim-

mung smutny, ponury nastrój; melancholia *f.*

Trü'bseligkeit, *sf.* smutek *m.*, strapienie *n.*

Trü'bün, *sm.* =(e)s, Trü'bünigkeit, *sf.* melancholia *f.*, przygnębienie *n.*, ponure, posepne usposobienie.

Trü'bünig, *adi.* melancholijny, przygnębiony, ponury, posepny.

Trü'chsch, *sm.* =ffen, *pl.* =ffen, podczaszy *m.*, stolnik *m.*, podstoli *m.*, strukeczaszy *m.*; wielki kuchmistrz.

Trü'dystem, *sn.* =s, wypłacanie *n.* robotników w towarach.

Trü'del, *sf.* *pl.* =n, 1) starzyzna *f.*, stare graty; 2) uliczna *f.*, upadła dziewczyna.

Trü'deln, *va.* i *vn.* (sein) 1) obacz Rollen I. i II.; 2) grać w kostki.

Trüffel, *sf.* *pl.* =n, trufla *f.*, trufel *m.*, piestrak *m.*

Trü'ffelhund, *sm.* =es, *pl.* =e, pies poszukujący trufle.

Trü'ffeljagd, *sf.*, Trü'ffeljuchter, *sn.* =s, poszukiwanie *n.* truflii.

Trü'ffelager, *sn.* =s, *pl.* —, pokład *m.* truflii.

Trü'ffelpastete, *sf.* *pl.* =n, pasztet *n.* z truflami.

Trü'ffelzucht, *sf.* kultura *f.*, hodowla *f.* truflii.

Trüg, *sm.* =(e)s, oszukaństwo *n.*, oszustwo *n.*, obłudza *f.*, matactwo *n.*, omamienie *n.*; Lug und = kłamstwo i obłudza; ohne = bez oszukaństwa.

Trü'gbild, *sn.* =es, *pl.* =Bildet, mamidło *n.*, ułuda *f.*, mara *f.*, widmo *n.*, upiór *m.*

Trü'gen, trüge, trügt, trügt, trog, habe getrogen, *va.* i *vn.* mylić, mamicić, zawodzić; wenn mich nicht alles trügt jeśli mnie wszystko nie zwodzi; der Schein trügt pozory mylą; jünnd = zawieść kogo, zrobić komu zawód; Lügen und Trügen kłamstwo i fałsz.

Trü'gend, Trü'gerisch, *adi.* zdradliwy, zwodniczy, (o)mylny, zawodzący, zawodny; =e Hoffnungen zwodnicze nadzieje.

Trü'ggehalt, *sf.* obacz Trügbild.

Trü'ggewebe, *sn.* =s, *pl.* —, tkanina *f.* kłamstw, intrygi *pl.*

Trü'glich, *adi.* obacz Trügend, Trügerisch.

Trü'glichkeit, *sf.* (o)mylność *f.*, zawodność *f.*

Trü'glos, *adi.* niezdolny do oszukania, bez oszustwa.

Trü'gschluss, *sm.* =ffes, *pl.* =schlüsse, mylny wniosek, sofizmat *m.*

Trü'gvoll, *adi.* pełen oszustwa; oszukańczy.

Trü'gweck, *sn.* =es, *pl.* =e, złuda *f.*, ułuda *f.*, iluzja *f.*

Trü'he, *sf.* 1) kufer *m.*, skrzynia *f.* (z wypukłym wiekiem), skarbnica *f.*; die schwarze = trumna *f.*; 2) die gemeinschaftliche = wspólna kasa; 3) wózek górniczy, *psy pl.*

Trü'he, *sf.* *pl.* =n, dziewczka prosta, chłopska.

Trum(m), *sm.* i *sn.* =(e)s, *pl.* Trümmer, 1) szczątek *m.*, okrucz *m.*, koniuszek *m.*, kawaleczek *m.*, fragment *m.*; 2) część *f.* czegoś, obrywek *m.*; jeinen = bekommen otrzymać swoją część; ein gutes = dobry kawał drogi; ein = von einem Kerl ogromny obłup; in einem = fort jednym ciągiem, bez przerwy.

Trü'mmer, *sn.* *pl.* szczątki *pl.*, zwaliska *pl.*, ruiny *pl.*, gruzy *pl.*; in = zerfallen rozpaść się w gruzy; in = gehen zamienić się w gruzy, rozpaść, rozlecieć się; (przenośnie:) zniszczyć.

Trü'mmerartig, Trü'mmerhaft, *adi.* rozpadnięty w gruzy, fragmentaryczny.

Trü'mmerfels, *sm.* =jen, *pl.* =jen, Trü'mmergestein, *sn.* =s, *pl.* =e, druzgot *m.*, okruczowiec *m.*, złom *m.* skały.

Trü'mmerhaufe(n), *sm.* =s, *pl.* —, kupa *f.* gruzów.

Trü'mmerstück, *sm.* =es, skład pietrzony.

Trü'mmerwolfe, *sf.* welna zrobiona z gałganków.

Trumpf, *sm.* =(e)s, *pl.* Trümpfe, kozera *f.*, atut *m.*, światka *f.*, karta świętna;

maß ist —? co za kolor jest wyświęcony? stechen und — spielen zabić i zadąć kozere; (przenośnie:) den lezten — außspielen użyć ostatecznych środków; alle seine Trümpe außgespielt haben wyczerpać wszystkie swoje zasilki; einen — dar= auf sezen dopełnić coś zakleciem; die Gesinnung ist — najważniejszym są zasady.

Trumfjloß, *sn.* =*ts*, ob. Trumfjlarie.

Trumfjbube, *sm.* =*n*, Trumfjlonig, *sm.* =*s*, Trumfj= jehn, *sf.* —, chłopiec, walet, król kozerny, dziesiątka kozerna.

Trumpfen, I. *va.* (haben) przebić, zabić kozera; (przenośnie:) jnmdn — ofuknąć kogo; II. *vn.* (haben) zadać, wywieźć kozere.

Trumfjarbe, *sf.* kozerny kolor.

Trumfjarte, *sf.* obacz Trumpf.

Trunk, *sm.* =*(e)s*, 1) picie *n.*, łyk *m.*, łyknięcie *n.*; auf einen — jednym łykiem, od jednego razu; einen guten — tun dobrze się napić; ein — Wasser troch wody; einen — zuviel tun przebrać miarkę w picie; nach gutem =e reitet man schnell po dobrem picie szybko się jeździ; 2) (Trank) napój *m.*, napitek *m.*, trunek *m.*; ein stärkender — wzmacniający napój; jnmdn einen — reichen podać komu wina, piwa, wódki; 3) pijatka *f.*; zum =e zusammenkommen zejść się na pijatykę; 4) opilstwo *n.*, pijaństwo *n.*; dem =e ergeben sein oddawać się pijaństwu, zapijać się, mieć nałóg pijaństwa.

Trun=ten, *adi.* 1) pijany; 2) upojony; — vor Freude upojony radością; vor Schlaf — (schlaf=) sein być rozspany; — machen upoić; =er Mund redet auß Herzenegrund u pijanego co na sercu, to na języku.

Trun=tenbold, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, pijak *m.*, pijanica *f.*, pijaczysko *m.*, opój *m.*

Trun=tenheit, *sf.* pijaństwo *n.*, opilstwo *n.*; upojenie *n.*, ekstaza *f.*

Trun=tsucht, *sf.* opilstwo *n.*

Trun=tsüchtig, *adv.* opilezy.

Trun=pp, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*s*, orszak *m.*, gromada *f.*; oddział *m.* (wojska); stado *n.* (ptaków).

Trun=ppce, *sf.* *pl.* =*n*, trupa *f.*, kompania *f.*; die =*n* wojsko *n.*, armia *f.*; товариство *n.*, trupa *f.* (aktorów); die =*n* außheben wybierać rekruta.

Trun=ppenaufhebung, *sf.* *pl.* =*en*, branka *f.*, rekrutacja *f.*, pobór *m.* rekruta, wojskowy.

Trun=ppbewegungen, *sf.* *pl.* ruchy, manewry wojskowe.

Trun=ppenforps, *sn.* =*s*, *pl.* —, ob. Truppenkörper.

Trun=ppengattung, *sf.* *pl.* =*en*, rodzaj *m.* wojska.

Trun=ppenkette, *sf.*, Trun=ppen=fordon, *sm.* =*s*, kordon wojskowy.

Trun=ppenkörper, *sm.* =*s*, *pl.* —, Trun=ppenforps, *sn.* —, *pl.* —, korpus wojskowy.

Trun=ppenflag, *sf.* przegład *m.* wojska, rewia *f.*

Trun=ppentransport, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, transport *m.* wojska.

Trun=ppenübung, *sf.* *pl.* =*en*, ćwiczenia wojskowe.

Trun=ppenverschiebung, *sf.* *pl.* =*en*, przesunięcie *n.* wojska.

Trun=ppweise, *adv.* oddziałami, gromadami.

Trun=tsche, Trun=tsche, *sf.* *pl.* =*n*, ob. Matmutter.

Trun=thahn, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*hähne*, indyk *m.*, jędor *m.*

Trun=thenne, *sf.* *pl.* =*hennen*, indyczka *f.*

Trun=thuhn, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*hühner*, indyk *m.*

Trun=th, *sm.* =*s*, 1) obacz Troß; 2) zu Schutz und — dla obrony.

Trun=th und Schußbündniß, *sn.* =*s*, *pl.* =*se*, przymierze zaczepno=odporne.

Trun=ten, *vn.* (haben) obacz Troßen.

Trun=twaffen, *sf.* *pl.* broń obronna.

Tuch=te, *sf.* *pl.* =*n*, czajka *f.*

Tuch=to, *sn.* =*s*, *pl.* —, czako *n.*, kaszkiet (wojskowy).

Tuch=hut, *sm.* =*s*, *pl.* =*s*, cybuch *m.*

Tu=ba, *sf.* tuba *f.*, trąba *f.*

Tube=rkel, *sf.* *pl.* =*n*, gruzlica *f.*, gruzelki *pl.*, wrozdziaki płucne, tuberkuły *pl.*

Tube=rkelfrant, *adi.* gruzliczny, tuberkuły *pl.*

Tube=rkelkrankheit, *sf.* gruzlica *f.*, tuberkuły *pl.*, suchoty *pl.*

Tuberful=ö, *adi.* gruzliczny, tuberkuliczny, suchotniczy.

Tuberful=te, *sf.* gruzlica *f.*, tuberkuły *pl.*, suchoty *pl.*

Tubero=te, *sf.* *pl.* =*n*, tuberoza *f.*, hyacynt jesienny.

Tu=bf, *sm.* perspektywa *f.*, teleskop *m.*, tubus *m.*

Tuch, *sn.* =*(e)s*, 1) *pl.* Tuche, sukno *n.*; grobes — pakłak *m.*; feines — sukienko *n.*; halb wollenes — sukno półwełniane;

2) płótno *n.*; Hemden auß holländischem =e koszule z holenderskiego płótna; 3) *pl.* Tücher, chustka *f.*, szal *m.*; seidene Tücher chustki, chusteczki jedwabne; 4) ręcznik *m.*, serweta *f.*, ścierka *f.*; 5) (przenośnie): ein leid=tes, lieberliches — lampart *m.*, tajdaczka *f.*

Tu=happretur, *sf.* *pl.* =*en*, apretura *f.* sukna.

Tu=hart, *sf.* *pl.* =*en*, rodzaj *m.*, gatunek *m.* sukna.

Tu=hartig, *adi.* w rodzaju sukna, do sukna podobny.

Tu=harbeiter, *sm.* =*s*, *pl.* obacz Tuchbereiter.

Tu=hbefleibung, *sf.* obicie *n.* sukna.

Tu=hbereiter, *sm.* =*s*, ob. Tuchmacher.

Tu=hbereitung, *sf.* fabrykacja *f.* sukna.

Tu=hbleichung, *sf.* blicharnia *f.* sukna.

Tu=heinfage, *sf.* wkładka *f.* ze sukna.

Tü=helden, *sn.* =*s*, *pl.* —, chusteczka *f.*, szalik *m.*

Tu=hen, *adi.* sukieny.

Tu=hsabrik, *sf.* *pl.* =*en*, fabryka *f.* sukna.

Du'chfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* sukna.

Du'chfabrikation, *sf.* wytwórstwo *n.*, fabrykacja *f.*, wyrób *m.* sukna.

Du'chfärber, *sm.* =s, *pl.* —, farbiarz *m.* sukna.

Du'chfärberei, *sf.* *pl.* =en, farbiarnia *f.* sukna; farbiarstwo *n.* sukna.

Du'chfeßen, *sm.* =s, *pl.* —, szmat sukienny.

Du'chgechäft, *sn.* =eš, *pl.* =e, magazyn *m.*, skład *m.* sukna.

Du'chhalle, *sf.* *pl.* =n, Du'chhaus, *sn.* =seš, sukiennice *pl.*
Du'chhandel, *sm.* =s, handel *m.* sukna, suknem.

Du'chhändler, *sm.* =s, *pl.* —, handlarz *m.*, kupiec handlujący suknem, sukiennik *m.*

Du'chhandlung, *sf.* *pl.* =en, handel *m.*, magazyn *m.* sukna.

Du'chhoje, *sf.* *pl.* =n, pantalony, spodnie sukienne.

Du'chkleid, *sn.* =eš, *pl.* =er, suknianna.

Du'chkraker, *sm.* =s, *pl.* —, ten co czesze sukno.

Du'chladen, *sm.* =s, *pl.* =läden, obacz Tuchhandlung.

Du'chlager, *sn.* =s, *pl.* —, skład *m.* sukna.

Du'chlappen, *sm.* =s, *pl.* —, płatek *m.*, kawałek *m.* sukna.

Du'chlein, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Tuchelchen.

Du'chmacher, *sm.* =s, *pl.* —, sukiennik *m.*, tkacz *m.* sukna.

Du'chmacherei, *sf.*, Tuchmacherhandwerk, *sn.* =eš, sukiennictwo *n.*

Du'chmacherei, *sf.* cech *m.* sukienników.

Du'chmantel, *sm.* =s, płaszcz sukienny.

Du'chmanufaktur, *sf.* obacz Tuchfabrik.

Du'chnadel, *sf.* *pl.* =n, szpilka *f.* do chustki; gruba igła do sukna.

Du'chpresse, *sf.* *pl.* =n, prasa *f.* na sukno.

Du'chpreſſer, *sm.* =s, *pl.* —, ten co prasuje sukno.

Du'chrahmen, *sm.* =s, *pl.* —, ramy *pl.* do szpanowania sukna.

Du'chraucher, *sm.* =s, *pl.* —, czeszący *m.* sukno.

Du'chrest, *sm.* =eš, *pl.* =e, reszka *f.* sukna.

Du'chrod, *sm.* =eš, *pl.* =röſſe, surdut sukienny; spodnica sukienna.

Du'chsjere, *sf.* *pl.* =n, nożyce do postrzygania, strzyżenia sukna.

Du'chsjerer, *sm.* =s, *pl.* —, postrzygacz *m.*, ten co strzyże sukno.

Du'chsjrote, *sf.* krajka *f.* od sukna.

Du'chtempel, *sm.* =s, *pl.* —, stempel sukienniczy.

Du'chtig, *I. adi.* 1) zdalny, dzielny, zdolny, tegi; ein =er Lehrer zdolny, tegi nauczyciel; er ist sehr — in seinem Fache jest bardzo tegi, zdolny w swoim zawodzie; ein =eš Werk doskonale dzieło; zu etw. — sein być zdalnym, usposobionym, uzdolnionym, ukwalifikowanym do czego; 2) tegi, silny, potężny, porządny, spory, łepski, chwacki, gracki, krzepki; ein =er Regen porządny deszcz; ein =eš Stück Weges spory kawał drogi; eine =e Ohrfeige siarczysty policzek; eine =e Tracht Prügel potężna porcja batów; =er Gewinn spory zarobek; ein =er Effer silny jadacz; II. *adv.* tego, należyście, porządnie, potężnie, sporo; eš regnet — porządnie deszcz pada; ich habe — geſehen podjadłem sobie porządnie, sporo; du mußt ihn — durchprügeln musisz go należyście obić.

Du'chtigkeit, *sf.* 1) zdatność *f.*, zdolność *f.*, uzdolnienie *n.*, kwalifikacja *f.*; 2) tegość *f.*, silność *f.*

Du'chwaffe, *sf.* wałek *m.* do sukna.

Du'chwäſer, *sm.* =s, *pl.* —, walkierz *m.* sukna.

Du'chwaren, *sf.* *pl.* sukna *pl.*

Du'chweber, *sm.* =s, *pl.* —, tkacz *m.* sukna, sukiennik *m.*

Du'chweberei, *sf.* *pl.* =en, tkalnia *f.* sukni; tkactwo *n.* sukna.

Du'chweite, *sf.* *pl.* =n, kamizelka sukienna.

Du'cke, *sf.* *pl.* =n, chytróść *f.*, podstępność *f.*, podstęp *m.*, złość *f.*, złośliwość *f.*, kaprys *m.*; das Pferd hat seine Lücken koń ma swoje narowy. Du'ckbold, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, człowiek chytry, podstępny, złośliwy.

Du'ckich, *adi.* 1) chytry, podstępny, złośliwy; 2) auf jmdn — sein mieć do kogo żal, gniewać się na kogo.

Duff, *sm.* =(e)s, Du'ffstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, martwica *f.*, dar *m.*, krupnik *m.*, tuf *m.*, tof *m.*, wapień gębczasty.

Düſtelei, *sf.* *pl.* =en, drobniawość *f.*, minciarstwo *n.*, obacz Querspalterei.

Düſtelu, *vn.* (haben) wdać się w drobiazgi, szcegół.

Du'gend, *sf.* *pl.* =en, 1) cnota *f.*, cnotliwość *f.*; przymiot *m.*; aus der Not eine — machen z musu zrobić cnotę, za zasługę sobie pocztywać; Jugend hat keine — młodość bywa płocha.

Du'gendarm, *adi.* ubogi w cnoty.

Du'gendsbild, *sn.* =eš, *pl.* =er, wzór *m.* cnoty.

Du'gendsbold, *sm.* =eš, *pl.* =e, świętoszek *m.*, człowiek chełpiący się cnotą.

Du'gendsbund, *sm.* =eš, *pl.* =bünde, liga *f.* cnoty.

Du'gendshaft, *adi.* cnotliwy. Du'gendshaftigkeit, *sf.* cnotliwość *f.*

Du'gendsheld, *sm.* =en, *pl.* =en, wzór *m.* cnoty, bohater cnoty, rygorysta *f.*

Du'gendleben, *sn.* =s, życie cnotliwe.

Du'gendlehre, *sf.* nauka *f.* moralności, etyka *f.*

Du'gendlehrer, *sm.* =s, *pl.* —, moralista *m.*

Du'gendliebe, *sf.* miłość *f.* cnoty.

Du'gendpfad, *sm.* =eš, *pl.* =e, droga *f.* cnoty.

Du'gendprediger, *sm.* =s, *pl.* —, moralista *m.*

Tu'gendreich, *adi.* bogaty w cnoty, pełen cnoty.

Tu'gendsam, *adi.* obacz Tugendhaft.

Tu'gendspiegel, *sm.* =s, *pl.* —, zwierciadło *n.*, wzór *m.* cnoty.

Tu'gendingung, *sf.* *pl.* =en, ćwiczenie w cnocie.

Tu'gendweg, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Tugendpfad.

Tu'lich, *adi.* i *adv.* obacz Tuntlich.

Tulip'ane, *sf.* *pl.* =n, ob. Tulpe.

Tülle, *sm.* =e, *pl.* =e, tiul *m.*; ganj feiner — iluzja *f.*

Tülle, *sf.* *pl.* =n, 1) także Dille, koper *m.*; 2) rurka *f.*

Tu'lgardinien, *sf.* *pl.* firanki tiulowe.

Tu'lspiße, *sf.* *pl.* =n, koronka tiulowa.

Tu'lp, *sf.* *pl.* =n, 1) tulipan *m.*; 2) szklanka wysoka na piwo.

Tu'lpentartig, *adi.* tulipanowy, podobny do tulipana.

Tu'lpentbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, tulipanowe drzewo, tulipanowiec *m.*

Tu'lpentzeit, *sm.* =es, *pl.* =e, grządka *f.* tulipanów.

Tu'lpenzwiebel, *sf.* *pl.* =n, cebulka *f.* tulipana.

Tummel, *sm.* =s, 1) zawrót *m.* głowy; er hatte ein halbes Stunten był trochę podchmielony, czerknięty; 2) zamieszanie *n.*, wrzawa *f.*

Tummeln, *I. va.* (haben) jmnndu — wzić kogo w obroty; ein Ross — harcować, gonitwy wyprawiać, uwijać się na koniu, ujeżdżać konia; II. sich —, *vr.* (haben) zwijać, uwijać, spieszyc, kwapić się, ruszać się żywo, krzątać się; tummle dich, daß du zur Zeit kommst zwijaj się, abys zdążył na czas; wir müssen uns mit der Arbeit — musimy się spieszyć z robotą.

Tummelplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, miejsce *n.* dla konnych harców, gonitwy, miejsce *n.* dla ćwiczeń konnych; miejsce *n.* do zabawy (dla

dzieci); arena *f.*; pole *n.* bitwy, walki; diese Stadt war der — der Goldarbeiter to miasto było punktem zbornym wszystkich złotników.

Tummeltaube, *sf.* *pl.* =n, gołąb skalny.

Tummler, *sm.* =s, *pl.* —, 1) ten co ćwiczy, ujeżdża konie; 2) także Tummeler, a) obacz Tummeltaube; b) delfin *m.*; kleiner — świnia morska; 3) puhar *m.*, kielich *m.*

Tümpel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) kałuża *f.*, bajura *f.*, bagnisko *n.*, 2) zaprawa *f.*

Tumult, *sm.* =e, *pl.* =e, zgiełk *m.*, rozruch *m.*, wrzawa *f.*, zamieszanie *n.*, zbiegowisko *n.*, tumult *m.*

Tumultuant, *sm.* =en, *pl.* =en, awanturnik *m.*

Tumultuarisch, *adi.* burzliwy, hałaśliwy, z hałasem. Tumultuieren, *vn.* (haben) hałasować, robić wrzawę.

Tun, *tue, tußt, tut, tat, habe getan; I. va.* 1) robić, zrobić, czynić, uczynić; działac, zdzialać; = handeln; dokonać, wykonać; = verrichten, vollbringen; zu — haben mieć do czynienia, być zajętem; ich habe viel zu —, ich habe alle Hände voll zu — mam wiele roboty, jestem bardzo zajęty; ich habe andere Dinge zu — mam co innego do roboty, jestem innemi sprawami zajęty; zu — bekommen dostać robotę, zajęcie; du wirst mit ihm zu — bekommen będziesz miał z nim do czynienia, będziesz miał z nim pracę; mit etw. zu — haben być czem zajętem; er hat nichts zu — nie ma nic do roboty; ich will nichts mit dir zu — haben nie chcę mieć z tobą nic do czynienia, nie chcę ciebie znać; ich will nichts damit zu — haben nie chcę nic wiedzieć o tem, nie chcę się w to mieszać; daß hat mit dieser Sache nichts zu — to z tą rzeczą, z tą sprawą nie jest

w żadnym związku; was ist zu —? co począć? was sollen wir also —? cóż więc mamy począć? daß kannst du — oder lassen róbn, jak chcesz, jak ci się podoba; was ist auch — mag cokolwiek zrobic; daß will getan sein to konieczne, to trzeba zrobic; daß läßt sich nicht — tego nie można zrobic, to niemożliwe; daß Seinige — zrobic, co się da; zrobic swoje, spełnić swój obowiązek; was du — kannst, tue gleich co zrobic możesz, zrób zaraz; gesagt, getan ledwie powiedział, już też zrobil; er hat sein bestes, sein möglichstes getan zrobil, jak mógł najlepiej, zrobil, co mógł; was läßt sich dabei —? co można tu, zrobic? tu, was du willst róbn jak myslisz; ein übriges — zrobic co nadto, do czego się jest zobowiązany; jmnnd Gutes — wyświadczyć komu co dobrego; jmnnd Böses — zrobic, wyrządzić komu co złego; daß werde ich nicht — nie zrobic tego; jmnnd zu — geben dać komu robotę, zajęcie; = beschäftigen; zu — machen, geben sprawić, sprawić komu smartwienie, nieprzyjemności; sich zu — geben a) krzątać się, znaleźć sobie robotę; b) udawać bardzo zajętego; zu viel — przekroczyć granice, zrobic co nadto; jmnnd zu viel — obrazić, skrzywdzić kogo; daß tut es to wystarczy; damit ist es nicht getan to nie wystarczy, na tem nie dosyc; daß tut nichts to (nie) nie szkodzi; was tut's? cóż na tem zależy? daß tut nichts zur Sache to rzeczy nie zmienia, to nic nie szkodzi; jmnnd etw. zuleide — obrazić kogo, wyrządzić komu szkodę, urazić kogo, dopuścić się przeciw komu gwałtu; jmnnd etw. zum Poffen — zrobic co komu na złość; was tut daß dir? co ci to szkodzi? 2) Abbitte — przeprosić; Abbruch — szkodzić, przynieść

uszczerbek; eine Bitte an jmandn — (= richten, stellen) prosić kogo; Buße — pokutować; einen Blick — rzucić spojrzanie; jmandm gute Dienste — odda(wa)ć komu dobre przysługi; einen Eid, Schwur — (= leisten) składać, złożyć przysięgę, przysięgać, przysiędź; Einhalt — wstrzymać, wstrzymać; Einsprache — (= erheben) wnieść protest, sprzeciwić, sprzeciwić się; einer Sache Erwähnung — wspomnieć o czym; einen Fall — upaść; einen Gehtritt — złe stąpić; einen Gesallen — wyświadczyć przysługę; jmandm Getüge — zadostać uczynić komu; sich ein Leid — zabić się, odebrać sobie życie; es tut not potrzebna, jest koniecznym; dir tut frische Luft not potrzebujesz świeżego powietrza; eine Reise — zrobić, odbywać, odbyć podróz; einen Schlag, Streich — uderzyć; einen Schrei — krzyknąć; einen Schritt — zrobić krok; einen Schluß — lyknać; er tut seine Schuldigkeit speñnia powinność; einen Schuß — (wy)strzelić; Berzicht — zrzec się; jmandm seinen Willen — być komu po woli, zastosować się do czyjej woli; Wirkung — mieć skutek, skutkować; einen Zug — zrobić lyk; 3) (z przymkami:) beiseite — usunąć (na bok, na stronę); in den Saß — schwać do worka; auß dem Saße — wyjąć z worka; in ein Glas — wlać do szklanki; Wasser in den Wein — wlewać, wlać wodę do wina; Zucker in den Kaffee — wrzucić cukier do kawy; Saß in die Speisen — (po)solić potrawy; dazu — dawać, dodać, dołączać, dołączyć; tu daß weg! rzuć to! odstaw to! tu es dorthin! postaw, położyć to tam! 4) jmandm etw. zu wissen albo kund — donieść komu, zawiadomić kogo o czym, oznajmić komu co; er tut nichts als schimpfen nie robi

nic innego, tylko zrzędzi; loben tat er (= er lobte) nicht viel nie bardzo chwalił; kommen tut er (= er kommt) schon, aber . . . przyjąc, przyjdzie, ale . . . ; er tät die Welt mit seinem Kriegerstuhm füllen napelnił świat swą sławą wojenną; die Augen täten ihm sinten oczy zapadły mu, przymkły się; II. *vn.* 1) czynić, robić; daß tut mir gut, wohl to mi ulge, przyjemność sprawia; er tut gut dobrze się prowadzi; gut, wohl, klug an etw. — dobrze, rozsądnie postąpić; daß tut nicht gut to nie dobrze, z tego nic dobrego nie wyniknie, nie będzie; er will nicht gut — zeszedł na złą drogę; du hast recht (datan) getan, daß . . . dobrze zrobiłeś, że . . . ; dich —, groß — udawać bogatego, udawać możnego, wpływowego, przybierać ważną mine, nadymać się; erstaunt — udawać zdziwionego, być nibyto zdziwionym; böse — udawać gniewnego; vertraut — udawać zażytego; geschäftig — krzątać się, udawać bardzo zajętego; spröde — udawać niedostępnego, niedostępną; — als ob udawać, symulować; er tat, als ob er schlief udawał, że śpi, śpiącego; ich tat, als ob ich nichts bemerkte udawałem, że niczego nie zauważył; tu, als ob du zu Hause wärest rozgość się tak, jakbyś był u siebie (w domu); einer Dame schön — prawie damie komplementa; 2) danąć — działać według czego, stosować się do czego; sich dazu — wziąć się do czego; er hat mit ihr zu — gehabt obcował z nią, miał z nią stosunek; es ist um mein Glück zu — idzie o moje szczęście; wenn es nur darum zu — ist jeśli o to chodzi; es ist mir (jeñ) darum zu —, daß du kommst zależy mnie (bardzo) na tem, żebyś przyszedł; es ist ihm nur ums Geld zu — rozchodzi mu się tylko o pieniądze, chce mieć tylko pie-

niądze; es ist mir nicht um seinen Dank zu — nie zależy mi ua jego podziękowaniu, nie dbam o jego podziękowanie; es ist um ihn getan już po nim, już stracony; es ist um unser Glück getan już zniszczone nasze szczęście, już po naszym szczęściu.

Tun, *sn.* =s, czynienie *n.*, robienie *n.*, działanie *n.*, robota *f.*; ihr — und Wesen jej sposób postępowania, zachowywania się; sein — und Lassen co czyni i zaniecha; Sagen und — ist zweierlei łatwo mówić, trudno robić.

Tünder, *sf. pl.* =n, 1) tynk *m.*, otynkowanie *n.*; wapno rozrobione do bielienia; 2) (przenośnie:) polor *m.*, pokost *m.*, pozor *m.*

Tünder, *va.* (haben) tynkować, bielić (wapnem).

Tünder, *sm.* =s, *pl.* —, pobielacz *m.*

Tünder, *sf. pl.* =bren, tundra *f.* (tundry).

Tündergut, *sm.* —, *pl.* =e, niepoń *m.*

Tünfa, *f. pl.* =s i =fen, tunika *f.*, suknia spodnia; suknia *f.*, pod ornatem; upięcie *n.* sukni kobiecej.

Tünfe, *sf. pl.* =n, podlewka *f.*, sos *m.*, zaprawa *f.*

Tünfen, *va.* umaczać, maczać; Brot in Sauce — maczać chleb w sosie; die Feder ins Tintenfaß — zamaczać pióro w atramentie.

Tünfnäpichen, *sn.* =s, *pl.* —, Tünfnäpale, *sf. pl.* =n, soserka *f.*

Tünlich, *adi.* mogący być zrobiony, dający się zrobić, wykonalny; nicht — niemożliwy; mit =ster Eile z największym pośpiechem; sobald es — ist skoro tylko się da zrobić, skoro będzie można.

Tunnel, *sm.* =s, *pl.* =(s), tunel *m.*, przejście podziemne.

Tunnelanlage, *sf.*; Tunnelbau, *sm.* =es, budowa tunelowa.

Tunnelbohrung, *sf.* *pl.* =en, przebijanie *n.* tunelu.

Tunnelbrücke, *sf. pl.* =n, most tunelowy.

Du'pfballen, *sm.* =s, *pl.* —, tampon *m.* z waty.

Du'pfel, *sm.* =s, *pl.* —, Du'pfelchen, *sn.* =s, *pl.* —, kropka *f.*, punkcik *m.*, cętka *f.*, plama *f.*; etw. biß außß Düpfelchen wissen wiedzieć co aż do najdrobniejszych szczegółów.

Du'pfelsart, *sm.* =s, *pl.* =e, kiworek *m.*, paproć *f.*

Du'pfelig, *adi.* cętkowany, kropkowany, nakrapiany.

Du'pfell, *va.* (haben) kropkować, cętkować, nakrapiać.

Du'pfen, *va.* (haben) lekko dotykać się czego; szturkać w co; = tüpfeln; rot getupft czerwono kropkowany, w czerwone cętki.

Tür, Türre, *sf. pl.* =en, 1) drzwi *pl.*; brama *f.*, blinde — drzwi ślepe; Eingang —, Haupt — drzwi wchodowe; Fall — drzwi leżące, zwodowe; gestemmte —, Füllungen —, — auf Fries und Füllungen drzwi wnekowe, drzwi na wnęki i otoczniny; Glas — drzwi oszklone; Kreuz — drzwi krzyżowe; — mit Einschnübleisten drzwi szpagowe; Schüb —, Schiebe —, Kullissen — drzwi (za)suwane; Tapet — drzwi kryte; verschalt, verdoppelte — drzwi opierzone, objiane, szalowane; Zimmer — drzwi pokojowe, izdebne; zweiflügelige — drzwi dwuskrzydłowe, dwupołowe; von — zu — od domu do domu; vor der — sein a) być, stać przed drzwiami; b) (obraz.) być blizkim, niedalekim, grozić nadejściem; der Krieg ist vor der — wojna co chwila wzbuchnąć może; der Winter ist vor der — zima za drzwiami, za pasem; sich nach der — umsehen, die — suchen patrzeć, kłóredyby uciec; vor der eigenen — kehren, fegen troszczyć się o własne sprawy, patrzeć swego nosa; mit der — ins Haus fallen wyrwać się jak Filip z konopi, wziąć się do czego niezręcznie; dann kann er sich die — von draußen ansehen natenczas

wyrzucać go; jmdm die — weisen pokazać komu drzwi; wyprosić kogo za drzwi; einem Mißbrauch — und Tor öffnen dać się wkraść nadużyciu; zwischen — und Angel stecken być między młotem a kowadłem, być w przykrem położeniu; sein Brot vor den — en suchen żebrać po domach; bei offenen, verschlossenen — en przy otwartych, zamkniętych drzwiach; 2) drzewiczki *pl.* u powozu; = Wagenschlag.

Türangel, *sf. pl.* =n, zawiasy *pl.* u drzwi.

Türaufspreizhafen, *sm.* =s, *pl.* —, zaszczep *m.* drzwi wiszących.

Türaufspreizvorrichtung, *sf. pl.* =en, wspornik ruchomy.

Türban, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, turban *m.*, zawój turecki.

Türband, *sn.* =e, *pl.* =bänder, zawiasa *f.* u drzwi.

Türbekleidung, *sf. pl.* =en, Türbeschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, okucie *n.* drzwi.

Türbine, *sf. pl.* =n, turbina *f.*, motor wodny.

Türbogen, *sm.* =s, *pl.* —, łuk *m.* u drzwi, nad drzwiami.

Türchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Tür, drzewiczki *pl.*

Türreinsassung, *sf. pl.* =en, ob. Türfeld.

Türreingang, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, wejście *m.*, otwór *m.* we drzwiach.

Turf, *sm.* =e, *pl.* =e, turf *m.*, tor wyścigowy.

Türfeder, *sf. pl.* =n, sprężyna *f.* u drzwi.

Türfeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, nadedrzwie *n.*, oprawa *f.* drzwi.

Türflügel, *sm.* =s, *pl.* —, skrzydło *n.* u drzwi, pierzeje *pl.*, wrotnica *f.*, dzwierz *pl.*

Türfüllung, *sf. pl.* =en, Türfutter, *sn.* =s, odzwieriek *m.*, futryna *f.*

Türgemälde, *sn.* =s, *pl.* —, ob. Türbild.

Türgerüst, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, odrzwi *pl.*

Türgeßmß, *sn.* =s, *pl.* =e, gzyms *m.* nad drzwiami.

Türgeißel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, odzwierki *pl.*, uszak *m.*

Türgiebel, *sm.* =s, *pl.* —, oszczyt *m.* nad drzwiami.

Türgriff, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, klamka *f.*

Türhüter, *sm.* =s, *pl.* —, odzwierny *m.*, stróż *m.*; (ojciec) gwardyan *m.* (w klasztorach).

Türhüterin, *sf. pl.* =nen, odzwierna *f.*, stróżowa *f.*

Türkenbund, *sm.* =s, *pl.* =bünde, 1) turban *m.*, zawój turecki; 2) zawojek *m.* (rośl.).

Türkenlaube, *sm.* =n, wiara turecka, mahometanizm *m.*

Türkenkopf, *sm.* =s, *pl.* =köpfe, 1) głowa *f.* Turka; 2) stambulka *f.* z glinki tureckiej.

Türkenkrieg, *sm.* =(e)s, wojna *f.* przeciw Turkom.

Türkenjübel, *sm.* =s, *pl.* —, szabla turecka.

Türkenjattel, *sm.* =s, *pl.* =jättel, siodło tureckie.

Türkentum, *sm.* =(e)s, 1) obyczaje tureckie; 2) muzułmanizm *m.*

Türkenzug, *sm.* =s, *pl.* =züge, wyprawa *f.* przeciw Turkom.

Türkette, *sf. pl.* =n, lańcuch *m.* u drzwi, wrzeczadze *pl.*, wrzeczadź *m.*

Türkiß, *sm.* =s, *pl.* =se, turkus *m.*

Türkißblau, *adi.* turkusowy.

Türkiß, *adi.* turecki, po turecku; = Ente kaczka piżmowa; =e Huhn indyczka *f.*; =e Bohne fasola wielokwiatowa; =er Weizen turecka pszenica; =er Teppich dywan turecki, perski.

Türkißblau, *adi.* błękit turecki.

Türkißrot, *adi.* szkarłat turecki.

Türklinke, *sf. pl.* =n, klamka *f.* u drzwi.

Türklopf, *sm.* =s, *pl.* —, młotek *m.* do pukania do drzwi.

Türknoß, *sm.* =(e)s, *pl.* =knöpfe, guzik *m.* u drzwi.

Turm, *sm.* =(e)s, *pl.* =türme, 1) wieża *f.*; großer — wieżycza *f.*; kleiner —

wieżyczka f.; babylonischer — wieża Babel; 2) więzienie n., turma f.; 3) wieża f., roch m. (w sztachach).

Durmali'n, sm. -(e)š, pl. e, turmalin m., borokrzemian m., skoryl elektryczny (kamień).

Durmali'nplatte, sf. pl. =n, płyta turmalinowa.

Durmali'nzauge, sf. pl. =n, szczypeczki turmalinowe.

Durmbau, sm. =eš, budowa f., konstrukcja f. wieży.

Dürmdgen, sn. =š, wieżyczka f.

Dürmen, I. va. (haben) nagromadzić, nawalić; II. sich —, vr. (haben) nagromadzić się, wznieść się jak wieża.

Dürmer, sm. =š, pl. —, dozorca m. wieży, stróż wieżowy, strażnik m. na wieży.

Dürmele, sf. pl. =n, sowa płomykowata.

Dürmfahne, sf. pl. =n, chorągiew f. na wieży.

Dürmfalk(e), sm. =n, pl. =n, sokół m. pustulka.

Dürmförmig, adi. w kształcie wieży, wieżowy.

Dürmglocke, sf. pl. =n, dzwon wieżowy.

Dürmhoch, adi. wysoki jak wieża, w wysokości wieży.

Dürmhöhe, sf. wysokość f. wieży.

Dürmhüter, sm. =š, pl. —, dozorca m. wieży.

Dürmshiff, sn. =eš, pl. =e, okręt m. z wieżami.

Dürmshwalbe, sf. pl. =n, Du'rmsegler, sm. =š, pl. —, rodzaj jaskółki (Cypselus apus).

Dürmpibe, sf. pl. =n, szczyt m. wieży.

Dürmühr, sf. pl. =en, zegar wieżowy.

Dürmverlies, sn. =š, pl. =š, więzienie podziemne w wieży.

Dürmwache, sf. straż wieżowa.

Dürmwächter, sm. =š, pl. —, Du'rmwart, sm. =(e)š, pl. =e, Du'rmwärter, sm. =š, pl. —, obacz Türmer.

Dürmanstalt, sf. pl. =en, zakład gimnastyczny.

Dürnanzug, sm. =eš, pl. =züge, ubranie gimnastyczne.

Dürnen, vn. (haben) odbywać ćwiczenia gimnastyczne, uczyć się gimnastyki, gimnastykować się.

Dürnen, sn. =š, gimnastyka f.

Dürner, sm. =š, pl. —, gimnastyk m.

Dürneranzug, sm. ob. Durmanzug.

Dürneret', sf. gimnastyka f., ćwiczenia gimnastyczne.

Dürnerisch, adi. gimnastyczny.

Dürnerschaft, gimnastycy pl.

Dürnsahrt, Du'nerfahrt, sf. pl. =en, wycieczka f. gimnastyków.

Dürnsait, sn. =eš, pl. =e, uroczystość f., zabawa f., festyn gimnastyczny.

Dürngerät, sn. =(e)š, pl. =e, przybory, narzędzia gimnastyczne.

Dürnhalle, sf. pl. =n, hala, sala gimnastyczna.

Dürnier, sn. =(e)š, pl. =e, turniej m., igrzysko rycerskie; ein — veranstalten wyprawić turniej.

Dürnierbahn, sf. obacz Dürnierplatz.

Dürnier, vn. (haben) turniej odbywać, ubiegać się w turniejach; uganiać się z lancą.

Dürnierlanze, sf. pl. =n, lanca f. do turniejów.

Dürniermäßig, adi. stosowny do przepisów turnieju.

Dürnierplatz, sm. =eš, pl. =plätze, miejsce n., gdzie się odbywają turnieje, plac m. turniejów.

Dürnierrennen, sn. =š, gonitwa f. w turnieju.

Dürnierrauben, sf. pl. szranki turniejowe.

Dürnip, sm. =š, pl. =e, Du'rnipš, sm. =š, pl. =š, Du'rnipse, sf. pl. =n, gatunek rzepy, turnips m., rzepa pastwna.

Dürnipšrübe, sf. pl. =n, obacz Dürnip.

Dürnjade, sf. pl. =n, kafa gimnastyczny.

Dürnkunst, sf. sztuka gimnastyczna.

Dürnlehrer, sm. =š, pl. —, Du'tumeister, sm. =š, pl. —, nauczyciel m. gimnastyki.

Dürnplatz, sm. =eš, pl. =plätze, boisko n., plac m. do ćwiczeń gimnastycznych.

Dürnsaal, sm. =(e)š, pl. =säle, sala gimnastyczna.

Dürnsunde, sf. pl. =n, lekcyja f. gimnastyki.

Dürnübung, sf. pl. =en, ćwiczenie gimnastyczne.

Dürnüre, sf. pl. =en, ob. Dürnüre.

Dürnuß, sm. kolej f., turnus m.

Dürnverein, sm. =eš, pl. =e, towarzystwo gimnastyczne; sokół m.

Dürnweisen, sn. =š, gimnastyka f.; sokolstwo n.

Dürnzeug, sn. =(e)š, przybory gimnastyczne.

Düröffnung, sf. pl. =en, 1) otwór m. drzwi, ścieża f., ścież f.; 2) otworzenie n. drzwi.

Dürpfosten, sm. =š, pl. —, przywój m., podwój m., słupki drzwiowe, węgar m.

Dürrahmen, sm. =š, pl. —, odrzwi pl., odrzwia f.

Dürriegel, sm. =š, pl. —, zasauwa f. u drzwi.

Dürring, sm. =(e)š, pl. =e, kółko n. u drzwi.

Dürrolle, sf. pl. =n, krążek m., kółko n. drzwi suwanych.

Dürschib, sn. =(e)š, pl. =e, szylдик m., tabliczka f. na drzwiach (z imieniem).

Dürschließer, sm. =š, pl. —, obacz Türhüter.

Dürschloß, sn. =š, pl. =schloßer, zamek m. u drzwi, do drzwi.

Dürschlüssel, sm. =š, pl. —, klucz m. do drzwi.

Dürschwell, sf. pl. =n, próg m. (u drzwi).

Dürsicherheitsverschluß, sm. =š, pl. =schlüsse, zasuwka zabezpieczająca drzwi.

Dürsteher, sm. =š, pl. —, odźwierny m., szwajcar m.

Dürstein, sm. =(e)š, pl. =e, słup m. u drzwi, u bramy.

Dürstod, sm. =(e)š, pl. =stode, obacz Dürfütterung.

Dürstüd, *sn.* -(e)š, *pl.* -e, malowidło *n.* nad drzwiami.

Dürsturz, *sm.* -eš, *pl.* -stürze, naprozek *m.*, nadprozek *m.*, nadprożnik *m.* (budown.).

Dürstelube, *sf.* turkawka *f.*, gruchawka *f.*, synogardlica *f.*, synogarlica *f.*

Dürtelu, *vn.* (haben) turczęc.

Dürverkleidung, *sf.* *pl.* -en, oprawa *f.* drzwi, listwy *pl.* u drzwi.

Dürverzierung, *sf.* *pl.* -en, odzwierki *pl.*, uszaki *pl.*

Dürvorhang, *sm.* -(e)š, *pl.* -hänge, portyera *f.*

Dürwärter, *sm.* -š, *pl.* —, obacz Türhüter.

Tusch, *sm.* -eš, *pl.* -e, 1) uderzenie *n.* w trąbę i kołty na wiwat; einen — błażen w trąbę uderzyć, zatrabić na wiwat; 2) daš ist der ganze — nic więcej, to wszystko; 3) obraza *f.*; 4) ob. Tuschje.

Tuschje, *sf.* tusz *m.*, farba *f.*

Tuscheln, *vn.* (haben) szepać.

Tuscheln, *va.* (haben) 1) tuszować, rysować tuszem, cieniować rysunek tuszem; 2) także *vn.* (haben) taić, kryć, nie chceć wyjawić.

Tuschfarbe, *sf.* *pl.* -n, tusz *m.*

Tuschje'ren, *va.* (haben) 1) dotykać, ruszać; 2) obrazić; 3) tuszować, lapisować; 4) obacz Tuscheln 1).

Tuschkasten, *sm.* -š, *pl.* -kästen, skrzynka *f.* na farby.

Tuschmanier, *sf.* Kupferlich;

iu — miedzioryt *m.* na sposób rysunku tuszem.

Tuschnapf, *sm.* -eš, *pl.* -näpfe, miseczka *f.* na tusz.

Tuschpinsel, *sm.* -š, *pl.* —, pędzel *m.* do tuszu.

Tuschpen, *sn.* -š, *pl.* —, tutka *f.*

Tutje, Tutje, *sf.* *pl.* -n, tutka *f.*, trąbka *f.*

Tute'l, *sf.* ob. Vormundschafft.

Tuten, *vn.* (haben) trąbić na rogu, na trąbce, na tutce z papieru.

Tuthorn, *sn.* -(e)š, *pl.* -hörner, róg *m.* do trąbienia.

Tutia, Tutje, *sf.* niedokwas *m.* cynku.

Tvalch, *sm.* -eš, kostrzewa żytnia.

Dwišt, *sm.* -eš, *pl.* -e, nitka bawełniana, bawełna *f.*

Dy'pe, *sf.* *pl.* -n, wzór *m.*, czcionka *f.*

Dy'pendrufer, *sm.* -š, *pl.* —, Dy'pendrufer-telegraph, *sm.* aparat telegraficzny drukujący.

Dy'penmetall, *sn.* -š, *pl.* -e, kruszec *m.*, metal *m.* na czcionki.

Dy'penhaft, *adi.* obacz Typisch.

Dy'pic'ren, Dy'pen, *va.* (haben) fotografować; sich — lassen dać się fotografować.

Dy'phö's, *adi.* durowy, tyfusowy.

Dy'phu's, *sm.* —, *pl.* =ffe, Typhu'själle, *dur m.*, durzycia *f.*, tyfus *m.*

Dy'phu'sartig, *adi.* tyfoidalny.

Dy'phu'sfall, *sm.* -eš, *pl.* -fälle, wypadek *m.* tyfusu.

Dy'phu'skrank, *adi.* chory na tyfus.

Dy'pisch, *adi.* typowy, wzorowy.

Dy'pogra'ph, *sm.* -en, *pl.* -en, typograf *m.*, drukarz *m.*

Dy'pographie', *sf.* typografia *f.*, drukarstwo *n.*

Dy'pogra'phisch, *adi.* typograficzny, drukarski.

Dy'pomet'er, *sm.* -š, *pl.* —, typometr *m.*

Dy'pu's, *sm.* *pl.* -pen, typ *m.*, kształt zasadniczy, wzór *m.*, pierwowzór *m.*, cecha *f.*; przedstawiciel *m.* rodzaju, gatunku.

Dyra'nu, *sm.* -en, *pl.* -en, tyran *m.*, samowładca *m.*; okrutnik *m.*, ciemiężca *m.*, dręczyciel *m.*

Dyrannei', *sf.* tyrania *f.*, tyraństwo *n.*, okrucieństwo *n.*

Dyra'nnebherrschafft, *sf.* tyrania *f.*, ciemięstwo *n.*, okrucieństwo *n.*, okrutne, samowolne rządy.

Dyra'nnejo'ch, *sn.* -(e)š, jarmo *n.* ciemięczy.

Dyra'nne'lanne, *sf.* samowola *f.*, kaprys *m.* ciemięczy.

Dyra'nne'mord, *sm.* -eš, zabójstwo *n.* tyraństwa.

Dyra'nne'mörder, *sm.* -š, *pl.* —, zabójca *m.* tyranów, tyraństwa.

Dyra'nni'sch, *adi.* tyrański, okrutny, depotyeczny.

Dyranne'jie'ren, *va.* i *vn.* (haben) tyranizować, uciskać.

Dz'a'fo, *sn.* -š, *pl.* -š, ob. Tschafo.

II (ü).

II, II, *n.* indecl. dwudziesta pierwsza głoska, piąta samogłoska abecadła niemieckiego; imndm ein X sit ein II machen rzucić komu piaskiem w oczy, zamydlić komu oczy; (skrócenia): II. = Uhr godzina; u. = und i; u. a. = unter anderen i; anderem pomiędzy innymi; u. s. f. = und so fort; u. s. w.

= und so weiter i t. d. = i tam dalej; u. U. w. g. = um Antwort wird gebeten uprasza się o odpowiedź.

II, ü, *n.* indecl. przegłos samogłoski II, u.

II'bel, I. *adi.* übler, üble, übles, 1) zły; ein -er Geruch, Gestuchadź zły zapach, smak; eine -e Gemohnheit zło przyzwyczajenie; ein -er Zufall

przykry przypadek; -e Sitten złe obyczaje; daš wat kein -er Bissen to był nie zły kąsek; daš Mädchen ist nicht — to niebrzydka, nieszporna dziewczyna; daš wäre nicht — tego jeszcze trzeba było, tego jeszcze nie stało; ich bin — daran zło na tem wycho-dzę; er hat mir einen -en Dienst erwiesen wyrządził mi

złą przysługę; jmnbn in =e Nachrede bringen oczernić, dyskredytować kogo; von jmnbn ūbleß reden źle o kim mówić, obmawiać kogo; ich bin =er Saune jestem w złym humorze, w niehumorze; ich habe nicht =e Lust, ihm daß zu sagen mam wielką chęć powiedzieć mu to; 2) (unwohl) es ist mir — jest mi niedobrze, mdli mnie, jest mi słabo, nudzi mnie; es wird mir — niedobrze mi się robi, zbiera mi się na wymioty; dabei fann einem — werben można przytem dostać mdłości; II. *adv.* — schmecken mieć zły smak; — beuten, — auslegen źle coś tłumaczyć; jmnbn etw. — nehmen wziąć komu co za źle; nehmen Sie daß nicht —! niech pan wybacz, niech pan tego za źle nie bierze; wohl oder — chcąc niechcąc; nicht — nie źle, ujdzie; daß klingt nicht — to nie źle brzmi; daß gefällt mir nicht — to mi się dosyć podoba; — ansehen źle wyglądać; mit etw. — fahren, ankommen źle na czem wyjść, źle się wybrać; jmnbn — mollen źle komu życzyć, być komu nieżyczliwym; jmnbn — begegnen, jmnbn — behandeln źle się z kim obchodzić, maltretować kogo; jmnbn — mitspiehlen wykierować kogo, wystrychnąć kogo na dudka; es wird ihm — befommen to mu na źle wyjdzie, to mu na zdrowie nie wyjdzie, on jeszcze tego pożałuje; daß war — angebracht to było nie w porę zastosowane; — beleumunden źlej sławy; — beschaffen niedały; — bestellt w złym stanie; — gefinnt źle usposobiony, źle myślący, nie prawomysłny; — klingen źle brzmiały; — gelaunt w złym humorze; die Sache steht — sprawa przedstawia się niekorzystnie; — riechen cuchnąć, śmierdzić.

il'bel, *sn.* =s, źle *n.*; choroba *f.*; dolegliwość *f.*; nie-szczęście *n.*; von zwei =n

muß man daß kleinere wählen z dwójka złego imaj się mniejszego; fallendes —, daß böse — choroba św. Walentego, epilepya *f.*, wielka choroba, padaczka *f.*

il'belbefinden, *sn.* =s, niedyspozycya *f.*, niezdrowie *n.*

il'belkeit, *sf. pl.* =en, nudności *pl.*, mdłości *pl.*, okliwosci *f.*; ich empfinde — nudzi mnie, mdli mnie, okliwo mi; — erregend powodujący nudności.

il'bellang, *sm.* =(e)s, *pl.* =llänge, rozdźwięk *m.*, niemiłe brzmienie, dysharmonia *f.*, dysonans *m.*, kakofonia *f.*

il'bellingend, *adi.* źle brzmiający, dysharmonijny, kakofoniczny.

il'bellunig, *adi.* w złym humorze (będący).

il'bellautend, *adi.* źle brzmiający.

il'belnehmerisch, *adi.* wrażliwy, obraźliwy.

il'belriechend, *adi.* cuchnący, śmierdzący.

il'belsein, *sn.* =s, obacz ūbelkeit.

il'belstand, *sm.* =ts, nieprzyjemność *f.*, niewygodność *f.*, niedogodność *f.*, źle, przykre położenie; nieprzyzwoitość *f.*; dieser — läßt sich leicht beheben tę niedogodność, przeszkodę łatwo usunąć można.

il'belstat, *sf. pl.* =en, występki *m.*, zbrodnia *f.*; bezprawie *n.*, czyn nieprawy.

il'belstäter, *sm.* =s, *pl.* —, przestępca *m.*, zbrodniarz *m.*, złoczyńca *m.*; człowiek dopuszczający się bezprawia.

il'belstäterin, *sf. pl.* =nen, występczyni *f.*, zbrodniarka *f.*

il'belwollen, *sn.* nieprzychylność *f.*, nieżyczliwość *f.*

il'belwollend, *adi.* nieprzychylny, nieżyczliwy.

il'ben, I. *va.* (haben) 1) ćwiczyć, uprawiać; sein Gedächtnis — ćwiczyć pamięć; Soldaten — ćwiczyć, musztrować żołnierzy; ein Pferd — ujeżdżać konia; 2) wykonywać, okazywać, pełnić co;

einen Beruf — wykonywać zawód; Raube an jmnbn — dokonać zemsty na kim, zemścić się na kim; Warmherzigkeit — pełnić miłosierne uczynki, okazywać miłosierdzie; Betrug — oszukiwać (kogo); Gewalt — użyć przemocy, gwałtu; Gebuld — mieć cierpliwość; seinen Einfluß — użyć swego wpływu; Gerechtigkeit — a) pełnić sprawiedliwość, oddawać sprawiedliwość, okazywać się sprawiedliwym; b) wykonywać sądownictwo;errat an jmnbn — dopuścić się zdrady wobec kogo; II. *vn.* (haben) ćwiczyć; wieviel Stunden übst du täglich? ile godzin dziennie ćwiczysz?; III. sich —, *vr.* (haben) ćwiczyć się, uprawiać się; sich in Gebuld — ćwiczyć się w cierpliwości; IV. geübt, *pp.* i *adi.* wyćwiczony, uprawiony, poprawny, zręczny.

il'ber, I. *praep.* 1) z *dat.* na pytanie wo? i z *acc.* na pytanie wohin? nad, ponad; przez, po; er wohnt — mir mieszka nademną; die Lampe hängt — dem Tische lampa wisi nad stołem; — unserer Köpfe nad naszymi głowami; sich — Wasser halten trzymać się na powierzchni; die Wolle schwebt — den Bergen chmura wisi ponad górami; die Wolle zieht — die Berge chmura przeciąga ponad góry; — Berg und Tal przez góry i doliny; — jmnbn stehen stać ponad kimś, przewyższać kogo; die Hände — den Kopf zusammenklagen załamać ręce nad głową, rozpaczać; daß Wort war faum — seine Lippen ledwie że wymówił słowo; die Tränen flossen ihr — die Wangen łzy polały się po jej policzkach; die Nachricht verbreitete sich — die ganze Stadt wiadomość rozeszła się po całym mieście; den Teppich — den Boden ausbreiten rozciągnąć dywan na ziemi; einen Mantel — sich werfen zarzucić na siebie płaszcz; die Haare hängen

ihr — die Stirn włosy spadają jej na czoło; — jmnbn herfallen rzucić się na kogo; erhaben — etw. wyższy ponad coś; 2) z *dat.* przy; — einem Glas Wein przy szklance wina; — Tische przy stole; — der Mahlzeit przy stole, przy jedzeniu; — der Arbeit przy robocie, nad robotą; — den Büchern sitzen siedzieć przy książkach, nad książkami; sich — die Bücher hermaſchen wziąć się do książek; — dem Schreiben sein być zajętem pisaniem; — der Tat ergreifen złapać na uczynku; 3) eine Reise — See podróż morzem, na morzu; — die Straſe, — die Brücke gehen iść przez ulicę, przez most, — Land gehen podróżować; — Warschau nach Moskau przez, na Warszawę do Moskwy; — dem Meere nad poziołom morza; biß — daß knie po kolana; biß — die Ohren powyżej uszu; — den Graben springen przeskoczyć (przez) rów; — daß Ziel hinausſchießen pójść za daleko, zapędzić się za daleko; er iſt — alle Berge już daleko; (przenośnie:) — die Vorurteile hinweg sein być ponad przesądami; — die Zeit ponad czas; — daß Maß ponad miarę; ich liebe ihn — alles kocham go nad wszystko; es geht nicht — ein gutes Gemissen czyste sumienie największy skarb; daß geht mir — alles przenoszę to ponad wszystko; Tugend geht — Reichthum cnota stoi ponad bogactwem; ein gutes Glas Wasser geht — alles dobra szklanka wody lepsza od wszystkiego; daß geht — den Spaß to przechodzi żart; es geht — meine Kräfte to przechodzi moje siły, to ponad moje siły; daß geht — meinen Verstand to przechodzi mój rozum; daß iſt — alle Maßen schlecht przechodzi pojęcie, jakie to złe; er lebt — seine Verhältniſſe żyje nad stan; — den Durst trinken wypić za dużo, upić się; es iſt schon — ein Jahr

her już przeszło rok od tego czasu; Italien hat — hundert Städte Włochy mają więcej niż sto miast; sie hat — fünfzig ma przeszło pięćdziesiąt lat; zehn Minuten — die Zeit dziesięć minut po nad czas; es iſt — zwei Uhr już druga minęła; zehn Minuten — drei trzy minuty po trzeciej; er arbeitet — die Zeit pracuje ponad czas; — die Zeit wegbleiben zabawić poza oznaczony czas; — Gefühl ponad miarę; — sein Verdienst ponad jego zastęę; — alle Erwartung wbrew wszelkiemu oczekiwaniu, ponad wszelkie oczekiwanie; 4) za; — acht Tage za ośm dni; von heute — ein Jahr, heute =3 Jahr od dziś za rok; — Jahr und Tag po dłuższym czasie; — furz oder lang pierwej lub później; — ein kleines, — eine Weile za chwilkę; 5) (während) podczas, przez; — den Winter podczas zimy, przez zimę; — Nacht przez noc; ich bin — dem Lesen eingeschlafen zasnąłem podczas czytania, przy czytaniu; 6) ein Mal — daß andere raz po raz; Briefe — Briefe schreiben pisać list po liście; er macht Schulden — Schulden robi coraz większe długi; 7) (z *acc.*) Gewalt — jmnbn haben mieć nad kim władzę; sie vermag alles — ihn ona może z nim wszystko zrobić, on jej zupełnie ulega; — ein Volk herrschen panować nad narodem; — jmnbn siegen zwyciężyć kogo, odnieść nad kim zwycięstwo; etw. — sich bringen, etw. =3 Herz bringen zdecydować się do czego; (z *dat.*) — dem Spiel vergibt er die Arbeit przy zabawie zapomina o pracy; man vergaß den Menschen — dem Dichter myśląc o poecie, zapomniało się o człowieku; 8) (betreffend z *acc.*) — etw. schreiben pisać o czym; Abhandlungen — Geschihte rozprawy o historii; meine Meinung — ihn moje zdanie,

mój sąd o nim; wir streiten — diese Sache sprzecząmy się o tę sprawę; — etw. reden mówić o czym, rozprawić; 9) — jmnbn, etw. lachen śmiać się z kogo, czego; sich — etw. freuen cieszyć się czym; — jmnbn, etw. spotten drwić z kogo, czego; — jmnbn, etw. klagen skarżyć się na kogo, co; — etw. weinen płakać o coś; — etw. betrübt sein trapić się czym; — etw. trauern ubolewać nad czym, żałować czego; froh, traurig, böse — etw. sein cieszyć, smuć się czym, gniewać się o co; 10) — den bösen Menschen! co to za zły człowiek! o, — die Jugend! oj młodość, młodość! Stuch — dich prekleństwo na ciebie! bądź przeklętym!; II. *adv.* 1) Gewehr —! na ramię broń! — und — naß sein być na wskros mokrym, być przemokniętym do nitki; — und — rot werden zarumienić się aż po uszy; 2) den Winter — przez zimę, przez całą zimę; den ganzen Tag — przez cały dzień; die ganze Zeit — przez cały czas; 3) jmnbn — sein ob. überlegen sein; 4) — haben ob. übrig haben; 5) die Geschihte iſt mir —, ich habe die Geschihte — już mam dość tego, już mi się ta historia sprzykrzyła; von einer Sache — und genug haben mieć czego aż nadto, dość, aż do zbytku; auf die Dauer wird einem auch diese Arbeit — i ta robotą się znudzi, sprzykrzy.

überra'stern, habe überdeckt, *va.* 1) przorać; ein Stück zu seinem Felde — od sąsiedniego gruntu kawałek przorać do swego pola; 2) z wierzchu, porać, przorać, zorać.

ü'berall, *adv.* wszędzie, wszędy; — her ze wszystkich stron, zewsząd; — hin na wszystkie strony.

ü'berallsein, ü'berallvor-

kommen, *sn.* wszechobecność *f.* überra'nstengen, habe überangestrengt, *va.* przeciążać, męczyć pracą; sich —

vr. (haben) przepracować, wyteńczyć, przeciążać się, spracować się, przemęczyć się.

Überanstrengung, *sf.* *pl.* -en, przeciążenie *n.*, przemęczenie *n.*, pracowanie *n.*

Überantworten, *haben* überantwortet, *va.* wręczyć, oddać, wydać, podać.

Überantwortung, *sf.* *pl.* -en, wręczenie *n.*, oddanie *n.*, wydanie *n.*

Überarbeiten, *va.* i *sich* — vr. obacz Überanstrengen.

Überarbeiten, übergearbeitet i überarbeitet, *va.* przerobić na nowo; prześcignąć kogo w robocie.

Überarbeitung, *sf.* pracowanie *n.*, spracowanie *n.*, przeciążenie *n.* pracą.

Überärmel, *sm.* -s, *pl.* —, rękaw płócienny dla zaszanowania sukni.

Überaus, *adv.* nadzwyczajnie, nader, zbyt; — verdächtig zbyt podejrzany; — froh nader wesoły; — schön nadzwyczajnie piękny; — schönwiegig, nadzwyczaj trudny.

Überbau, *sm.* =(e)s, 1) górna budowla; 2) występ *m.*, wyskok *m.*, wykusz *m.*

Überbauen, *haben* überbaut *va.* 1) na wierzchu wybudować, wystawić; 2) przykryć co budynkiem, zabudować; 3) *sich* — niszczyć, gubić, rujnować się budowaniem.

Überbehalten, behalte, behältst, behält, bezieht über, habe überbehalten, *va.* 1) zatrzymać na sobie; ich werde den Mantel — nie zdejmę płaszcza; 2) zachować, mieć resztę, pozostałość.

Überbein, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, martwa kostka, kościak *m.*, kostniak *m.*, kostna narośl, martwak *m.*

Überbett, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pierzyna *f.*, piernat *n.*

Überbengen, überbiegen, überbeugen, biege, biegest, biegt, bog über, übergebogen, *va.* i *sich* —, vr. (haben) przęgnąć, przęgnąć się naprzód, nagiąć, nagiąć się.

Überbevölkerung, *sf.* przeludnienie *n.*

Überbieten, überbiete, =bietetst, überbietest, überbot, habe überboten, I. *va.* 1) podbijać, podnieść cenę, podkupywać, podkupić, więcej dawać od kogo; 2) przewyższyc, przesaadzić; II. *sich* —, vr. 1) er überbot mich um zwei Kronen on daß więcej o dwie korony odemnie; 2) (przen.) wie überbietet *sich* an Liebeshwürdigkeit prześciga się w uprzejmości.

Überbietung, *sf.* *pl.* =en, podbijanie *n.*, podnoszenie *n.* ceny, podkupowanie *n.*; przesaada *f.*, przewyższanie *n.*

Überbilden, *haben* übergebildet, *va.* inunda — za nadto kogo wykształcić.

Überbildung, *sf.* przesaadzone wykształcenie.

Überbinden, binde, bindest, bindest, band über, habe übergebunden, *va.* obwiązać co koło czego, z wierzchu, związać po wierzchu.

Überbinden, überbinde, überbindest, überbindest, überband, habe überbunden, *va.* obwiązać co czym; eine Wunde mit Watte — obwiązać ranę watą.

Überblattung, *sf.* nakładka *f.*, łączenie *n.* na nakładkę.

Überblättern, *va.* (haben) obacz Durchblättern.

Überbleiben, bleibe, bleibst, bleibst, blieb über, bin übergeblieben, *vn.* pozostać; = übrigbleiben; die Überbliebenen = Hinterbliebenen pozostali *pl.* (po zmarłym).

Überbleibsel, *sn.* =s, *pl.* —, pozostała reszta, ostatki *pl.*, szczątki *pl.*; die — einer Mahlzeit niedojadki *pl.*; die — eines Trinfelages niedopitki *pl.*; die — des Altertums zabytki *pl.* starożytności.

Überblick, *sm.* =(e)s, przegląd *m.* czego, pogląd *m.*, rzut *m.* oka na co, przejrzanie *n.*; er hat einen richtigen — ma trafny pogląd; — der Geschichte przegląd historyi; furtzer — krótki przegląd,

eß fehlt ihm an raschem — nie, orientuje się szybko.

Überblicken, *haben* überblickt, *va.* przejrzeć, przeniknąć, objąć rzutem oka.

Überbreiten, *haben* überbreitet, *va.* rozciągnąć, roztoczyć nad czym, po wierzchu.

Überbringen, überbringe, überbringst, überbringt, überbrachte, *haben* überbracht, *va.* przynieść, oddawać, oddać, wręczyć; er hat mir einen Brief überbracht przyniósł, wręczył mi list.

Überbringer, *sm.* =s, *pl.* —, oddawca *m.*; der — dieses Briefes oddawca niniejszego listu.

Überbringerin, *sf.* *pl.* =nen, oddawczyni *f.*

Überbringung, *sf.* *pl.* =en, oddanie *n.*, wręczenie *n.*, przyniesienie *n.*

Überbrücken, *haben* überbrückt, *va.* omościć, położyć most nad czym.

Überbrückung, *sf.* połączenie *n.* przez most, rzucenie *n.* mostu przez wodę.

Überbügeln, *haben* überbügelt, *va.* przprasować.

Überbürden, *haben* überbürdet, I. *va.* przeciążyć; II. überbürdet, *pp.* i *adi.* przeciążony.

Überbürdung, *sf.* *pl.* =en, przeciążenie *n.*

Überbürsten, *haben* überbürstet, *va.* przeczyszczyć, po wierzchu oczyścić.

Überbürzeln, bin überbürzelt, *vn.* przewrócić koziołka.

Überdachfouner, *adi.* =s Salz nachchoran *m.* soli.

Überdach, *sn.* *pl.* =dächer, obacz Obdach, Schußdach.

Überdecken, *haben* überdeckt, *va.* pokryć, przykryć dachem, dać dach nad czym.

Überdecken, *haben* überdeckt, *va.* przetrwać, przeżyć.

Überdecken, *sf.* *pl.* =n, kapa *f.*

Überdecken, *haben* übergedeckt, *va.* przykryć, pokryć. Überdecken, *va.* *haben* überbedt nakryć, przykryć co z wierzchu; mit einem Gewölbe — przesklepić.

Überd'ung, *sf. pl.* -en, przykrywanie *n.*, pokrywanie *n.*

Überdem i Überd'm, *adv.* obacz Überdies.

Überdenken, überdenke, überdenkst, überdenkt, überdenkst, habe überdenkt, *va.* rozważać, rozważyć, zastanawiać się nad czym; przemysliwać, rozpamiętywać; das habe ich wohl überdenkt rozważyłem to należycie, dobrze to obmyślałem.

Überdie's, *adv.* prócz tego, nadto, na domiar.

Überdruck, *sm.* -(e)s, 1) przedruk *m.*; 2) — mittels Metallplatten metalografia *f.*; 3) ciśnienie zbytnie.

Überdruf, *sm.* -esses, sprzykrzenie *n.*, uprzykrzenie *n.*, znudzenie *n.*, przesyt *m.*, wstret *m.*; Überfluß macht — co nadto niezdrowo, zbytnia sytość sprawia znudzenie.

Überdrüssig, *adj.* ich bin dessen — to mi się już przykry, to mnie już nudzi; des Lebens — sein zmierzić sobie życie; einer Sache — werden sprykrzyć, zbrzydzić sobie co; selbst des Besten wird man mit der Zeit — nawet najlepsze sprykrzyć się może.

Überdüngen, habe überdüngt, *va.* pognoić, gnojem przykryć.

Überd'ig, *adv.* w przekątni, pod przekątnią; es geht — wszystko idzie przewrotnie, bez porządku.

Überreilen, habe übereilt, *I. va.* 1) jmnnd — zabiedz komu, zaskoczyć, doścignąć kogo; 2) zbył się spieszyć, kwapić się nadto, nadto przyspieszyć; das war ein übereilter Schritt to był krok nierozważny, zbyt przyspieszony; der Tod übereilte ihn śmierć go zaskoczyła; — Sie nichts! nie ró b pan nic, zanim się nie zastanowisz; II. sich —, *vr.* zanadto spieszyć, kwapić się; er hat sich im Neben übereilt przychwycił się w mowie, wy-

rwało mu się coś niepotrzebnego w mowie.

Überreitung, *sf.* zbytnie przyspieszenie, prędkość *f.*, skwapliwość *f.*, nierozwaga *f.*, porywczokość *f.*, nieuwaga *f.*, brak *m.* zastanowienia es war bloß eine — von mir zrobilem to tylko z braku rozwagi; — ist keinem Menschen gut co nagle, to po dyable.

Überreitungsfehler, *sm.* -es, *pl.* —, błąd *m.* z pośpiechu.

Überreiu, *adv.* zgodnie, jednako.

Überreinander, *adv.* jeden na drugim, jeden na drugiego, na sobie, na siebie; — legen, setzen, stellen położyć, postawić jedno na drugim; die Bücher lagen — książki leżały jedna na drugiej; die stützten tot — padli na siebie bez duszy; die Beine — schlagen złożyć nogi na krzyż; sie klagen — skarżać się jeden na drugiego; mit jmnnd — kommen poróżnić się, pokłócić się z kim.

Überreinkommen, komme, kommt, kommt, kam, überein, bin übereingekommen, *vn.* ułożyć się, ugodzić się, omiać, omówić się; zgadzać, zgodzić się na co; wir sind übereingekommen, daß . . . ułożyliśmy się, że . . . ; man kam überein, daß . . . stanęło na tem, że . . .

Überreinkommen, *sn.* -es, Überreinkunft, *sf. pl.* -künfte, układ *m.*, umowa *f.*, ugoda *f.*, konwencya *f.*, kontrakt *m.*; mündliches — układ, umowa ustna; ein — treffen zawrzeć umowę.

Überreinstimmen, habe übereingestimmt, *I. vn.* zgadzać się, odpowiadać, być jednej myśli; alle Leute stimmen darin überein wszyscy zgodnie orzekli; ich stimme damit albo darüber überein zgadzam się na to; diese Ehgaiten stimmen miteinander nicht überein to małżeństwo nie zgadza się z sobą, nie żyje w zgodzie; II. überein-

stimmen, *ppr. i adi.* zgodny; *adv.* zgodnie; nach der —en Meinung według zgodnej opinii; — mit meiner früheren Aussage zgodnie z mojem pierwotnem zeznaniem.

Überreinstimmung, *pl.* -en, zgodność *f.* (uczuć, myśli, zeznań, tonów); in — bringen zgodzić, pogodzić; ich kann die Einahme mit der Aufgabe nicht in — bringen nie mogę zrównoważyć, pogodzić dochodu z rozchodem; — aller Teile zgodność wszystkich części, zespół *m.*; in — mit zgodnie z . . . ; in — bleiben pozostać w zgodzie.

Überreintreffen, treffe, trifft, trifft, traf überein, bin übereingetroffen, *vn.* zgadzać się, odpowiadać sobie; der Erfolg trifft mit meiner Voraussetzung überein skutek odpowiada moim przypuszczeniom.

Überreisen, *va.* (haben) pokryć lodem; die übereisten Bäume drzewa pokryte lodem.

Überreisen, sich —, überreise mich, überreist i ist dich, überreist sich, überreist sich, habe mich über(a)essen, *vr.* objeść się.

Überfahren, fahre, fährt, fährt, fährt, fuhr über, bin übergefahren, *I. vn.* przejechać, przepisać się (na drugi brzeg); II. *va.* przewozić, przeważać; jmnnd im Boot — przeprawić kogo łódką na drugi brzeg.

Überfahren, überfahre, überfährt, überfährt, überfuhr, habe überfahren, *va.* przejechać, przejechać, przeciągnąć czym po wierzchu; nawozić; jmnnd mit dem Wagen — przejechać kogo powozem; ich wäre schier — worden o mało że mnie nie przejechano; die Tafel mit dem Schwamme — przejechać gabką po tablicy; przeciągnąć gabką po tablicy; Geschriebenes mit rauhem Auge — przebieść co pisanego; es überfuhr eiafalt meinen Rücken dreszcz przeszedł mi po plecach; den Ader mit

Wrist — nawozic; der Rutscher hat die Pferde — woźnica zgnit koni.

U'berfahrt, *pl.* -en, 1) przejazd *m.*, przewóz *m.*, przeprawa *f.*, przepływ *m.*; 2) miejsce *n.*, gdzie się na drugi brzeg przeprawia.

U'berfall, *sm.* -(e)s, *pl.* -fälle, napad *m.*, najście *n.*, napasć *f.*, najazd *m.*; ein heimtückischer — pułapka *f.*; — in ein Land najazd *m.*, inwazyja *f.*; ein nächtlischer — zajście nocne, napad nocny.

U'berfallen, u'berfalle, u'berfällt, u'berfällt, u'berfiel, habe u'berfallen, *va.* 1) napadać, napasć, nachodzić, najść, najechać, zaskoczyć; ein Land — najechać kraj; die Nacht u'berfiel uns noc nas zaskoczyła; ein Schreden u'berfiel ihn strach go ogarnął; der Schlaf u'berfiel mich sen mnie ogarnął, senność mnie napadła, zdrzymałem się; von einer Krankheit — werden popaść w chorobę; 2) przeskakiwać, przeskoczyć przez przybory myśliwskie (o zwierzynie).

U'berfallwehr, *sf.* nadskokowe stawidło, nadskokowa grobla; jaz przelewowy, przewal *m.*

U'berfaß, *sn.* -fjes, *pl.* -fässer, podwojna beczka.

U'berfein, *adi.* bardzo cienki, delikatny; w najlepszym gatunku, przedniejszy.

U'berfirnissen, *va.* (haben) pokostem pociągnąć, obciągnąć, przeciągnąć.

U'berflechten, u'berflechte, u'berflecht, u'berflecht, u'berflocht, habe u'berflochten, *va.* opleść; mit Stroß — opleść słomą.

U'berfliegen, u'berfliege, u'berfliegt, u'berflog, habe u'berflogen, *I. va.* przelatywać, przelecieć, przemycać; unser Schiff u'berflog den See nasz okręt przeleciał przez jezioro; eine Schrift — prebiedz, przelecieć oczyma pismo; die Schamröte u'berflog ihr Antlitż rumieniec wstydu mignął się po jej twarzy;

II. *vn.* (sein) przelatywać na drugą stronę, przelecieć nad czym.

U'berfließen, fließe, fließest i fließt, floß über, bin u'bergeflossen, *vn.* przelewać, wylewać się; opływać, obfitować w co; das Wasser im Krug fließt über woda przelewa się z dzbanka; der Fluß fließt über rzeka wylewa; (przen. :) ihr Auge floß über łzy puściły jej się z oczu; mein Herz fließt vor Dankbarkeit über serce moje przepełnione wdzięcznością; von Lob — nadmiernie chwalić.

U'berfließen, *sn.* -s, wylanie *n.*, wylew *m.*

U'berflügeln, *va.* (haben) 1) oskrzydlić, otoczyć, obsaczyć, zawojować; 2) przesciagnąć, wziąć nad kim górę.

U'berfluß, *sm.* -fjes, obfitość *f.*, dostatek *m.*, zbytke *m.*, nadmiar *m.*; — an etw. haben obfitować, opływać w co, mieć czego podostatkiem, aż do zbytku; bis zum — aż do zbytku; in — leben żyć zbytownie; alles war im -fje everything było podostatkiem; er hat Geld im — opływa w pieniądze; zum -e sei es gesagt w dodatku niechaj będzie powiedzianem.

U'berflüssig, *I. adi.* obfity, bardzo znaczny; zbytni, zbyteczny; -e Zeit und Mittel haben mieć aż nadto czasu i środków; das wäre — zu sagen to byłoby zbytecznem powiedzieć; das sind ganz -e Geschichten to są całkiem zbyteczne, niepotrzebne historie; ich bin eigentlich hier — jestem właściwie tutaj zbytecznym; II. *adv.* obficie, znacznie; zbytnio, zbytecznie, niepotrzebnie.

U'berflüssigkeit, *sf.* zbyteczność *f.*

U'berfluten, habe u'berflutet *va.* zalewać, zalać; (przen. :) ein Land — zalać kraj.

U'berflutung, *sf.* zalanie *n.*, wylanie *n.*, wylew *m.*

U'berfordern, habe u'ber-

fordern; stawić zbyt wygórowane żądania.

U'berfordernung, *sf.* *pl.* -en, zacementie *n.*; wygórowane żądanie.

U'berfracht, *sf.* *pl.* -en, nadciężar *m.*, przewyżka *f.*, nadwyżka *f.*, ciężaru; przeciążenie *n.*, nakład *m.*, obarczenie *n.*

U'berfrachten, habe u'berfrachtet, *va.* przeladować, przeciążyć, obarczyć.

U'berfreffen, sich —, u'berfreße mich, u'berfrisst i u'berfrisst dich, u'berfrisst sich, u'berfraß, habe mich u'berfreffen, *vr.* obezreć się.

U'berfreundlich, *adi.* z nadto uprzejmy.

U'berfrieren, u'berfriere, u'berfrierst, u'berfriert, u'berfrot, bin u'berfrotzen, *vn.* obmarznąć, pokryć się lodem.

U'berfromm, *adi.* przesadnie pobożny.

U'berfruchtig, *sf.* przepłodnienie *n.*

U'berfuhr, *sf.* przewóz *m.*, przeprawa *f.*

U'berfuhrbar, *adi.* dający się przeprowadzić, udowodnić, dowieść.

U'berführen, habe u'bergeführt, *va.* przeprowadzić, przenieść, przewieźć, przeprowadzić dowód, udowodnić; inndt einer Schuld — przekonać kogo o winie, udowodnić komu winę; einen Verbrecher — przekonać zbrodniarza.

U'berführen, habe u'berführt, *va.* przekonać, dowieść, przeprowadzić dowód, udowodnić; inndt einer Schuld — przekonać kogo o winie, udowodnić komu winę; einen Verbrecher — przekonać zbrodniarza.

U'berfu'hrung, *sf.*, u'berfu'hren, *sn.* -s, 1) przeprowadzenie *n.*, przeniesienie *n.*, przewiezienie *n.*; przeprawa *f.*; transport *m.*, przemiana *f.*, die — von Gefangenen transport więźniów; — verschiedene Bewegungen in eine einzige ujednostajnienie ruchu; — eines gasförmigen Körpers

in płynnym Zustande przemiała ciała lotnego w ciała płynne; 2) przeprowadzenie n. dowodu, dowód m., przekonanie n.

Überjülle, *sf.* przepełnienie n., obfitość f.

Überjüllen, *haben* überjüllt, *va.* przelać do innego naczynia.

Überjüllen, *haben* überjüllt, *va.* przepełnić, zanadto napełnić; sich mit Speisen — przeladować sobie żołądek; den Markt mit einer Ware — zarzucić, zalać targ jedynym towarem.

Überjüllung, *sf.* przepełnienie n.; przeladowanie n.

Überjüllungsverbot, *sn.* -(e)s, zakaz m. przepełnienia.

Überjülltern, *haben* überjulltert, *va.* przekarmić; przepasać; ein Kind — przekarmić dziecko; ein Pferd — przepasać konia.

Überjüllterung, *sf.* przekarmienie n.

Übergabe, *sf.* oddanie n., wręczenie n.; poddanie n., kapitulacja f.

Übergabebedingungen, *sf.* pl. warunki pl. poddania się, kapitulacyi.

Übergabevertrag, *sm.* =es, pl. =verträge, warunki pl. kapitulacyi, poddania się.

Übergärung, *sf.* prefermentowanie n.

Übergang, *sm.* -(e)s, pl. -gänge, 1) przejście n., przeprawa f.; — über die Karpathen przejście przez Karpaty; der — durch den Fluß przeprawa przez rzekę; verbotener — zabronione, zakazane przejście; 2) — zum Feinde przejście na stronę nieprzyjacielską, zbiegostwo, dezercja f.; 3) — zur Tagesordnung przejście do porządku dziennego; plöglīcher — nagła zmiana; — von Farben cieniowanie n., stopniowanie n. barw; — von einer Tonart in die andere modulacja f.

Übergangsbestimmungen, *sf.* pl. postanowienia przejściowe.

Übergangsbrücke, *sf.* pl. =n., mostek m., kładka f.

Übergangsgebirge, *sn.* =s, pl. —, góry przechodowe.

Übergangsgeich, *sn.* =es, ustawa przechodowa, przejściowa.

Übergangskaff, *sm.* -(e)s, łyżeczkowy wapień.

Übergangskurve, *sf.* krzyw. a, przejściowa.

Übergangsministerium, *sn.* =s, pl. =rien, ministerjum przejściowe.

Übergangsort, *sm.* =es, pl. =e, obacz Übergangsstelle.

Übergangsperiode, *sf.* pl. =n, okres przejściowy.

Übergangsregierung, *sf.* pl. =en, rząd przejściowy.

Übergangsstation, *sf.* pl. =en, stacja przechodowa, stacja graniczna.

Übergangsstelle, *sf.* pl. =n, miejsce n. przejścia, przeprowadzenia się.

Übergangszeit, *sf.* pl. =en, czas m., okres m., epoka f., peryod przejściowy.

Übergangszustand, *sm.* =es, pl. =stände, stan przejściowy.

Übergar, *adi.* przegotowany, nadto gotowany.

Übergeben, übergebe, übergibst, übergibst, übergab, habe übergeben, I. *va.* oddać, wręczyć, podać; der Obhut — powierzyć opiece; den Flammen — rzucić na pastwę płomieni; eine Bahn dem Verkehr — oddać kolej do użytku, puścić w ruch kolej; ein Buch der Öffentlichkeit — publikować książkę; die Waffen, eine Festung — złożyć broń, poddać fortece; einen Brief — wręczyć, oddać list; II. sich — *vr.* 1) poddać się, kapitulować; 2) wymiotować, wymiotować, rzygać.

Übergeber, *sm.* =s, pl. —, oddawca m., wręczyciel m.

Übergebot, *sn.* -(e)s, pl. =e, wyższe podanie (ceny na licytacyi), podkupne n.

Übergebühr, *sf.* pl. =en, zwyczajka f. należytości.

Übergehung, *sf.* 1) obacz

Übergabe; 2) wymiotowanie n., rzyganie n.

Übergehen, gehe, gehst, geht, ging über, bin übergegangen, *vn.* 1) przejść (na drugą stronę); das ist in andere Hände übergegangen to przeszło w inne ręce; er ist zum Feinde übergegangen przeszedł na stronę nieprzyjacielską; 2) (überfließen) die Augen gehen ihm über lzy mu się eisa do oczu, lzy mu w oczach stają; wies das Herz voll ist, des geht der Mund über co na sercu leży, to się do ust cisnie, trudno nie płakać, kiedy kogo boli, gdzie kogo boli, tam rękę kładzie; 3) jezt wollen wir von dem Allgemeinen auf das Besondere — teraz od ogółów przejdźmy do szczegółów; zur Tagesordnung — przejść do porządku dziennego; zu einer anderen Religion — przejść na inną wiarę, zmienić wiarę; 4) in Täntnis — przechodzić w zgniliznę; ein in Blau übergehendes Grün niebieski kolor wpadający w zielony; von einer Tonart in die andere — modulować; 5) także = vorübergehen; das Gemitter geht bald über burza wnet przejdzie.

Übergehen, übergehe, übergehst, überging, habe übergegangen; I. *va.* 1) przejść co; eine Rechnung — przejrzeć, przeglądać rachunek; das Feld — przejść przez pole; 2) pominąć kogo, nie uwzględnić kogo (unbeachtet lassen); nie wspomnieć, zamilczeć, zaniedbać (beiseite lassen, vernachlässigen); *etw.* mit Still-schweigen — przemilczeć o czym, pominąć milczeniem; eine Stelle, ein Wort — opuścić, przeskoczyć ustęp, słowo; er ist bei einer Beförderung übergangen worden został pominięty, preterowanym przy awansie; zur Tagesordnung — przejść do porządku dziennego.

Übergehung, *sf.* pominięcie n., ominięcie n.; prze-

rzenie *n.*, przeglądnięcie *n.*; mit — z pominięciem.

il'bergelehrt, *adi.* zanadto uczony, przeuczony.

il'bergeung, *adi.* aż nadto, podostatkim.

il'bergeschäftig, *adi.* zaafelowany.

il'bergewalt, *sf.* ob. Obergepalt.

il'bergewicht, *sm.* =eš, 1) nadwyzka *f.* wagi; 2) przewaga *f.*, wyższość *f.* (Vorherrschcn, Überlegenheit); daš — ist auf unserer Seite nasza strona ma przewagę; daš — über jmnđu gewinnen zyskać nad kim przewagę.

il'bergie'hen, übergieße, übergießeſt i übergiešt, übergoß, habe übergoſſen, *va.* 1) przelać, przelewać; 2) polać, polewać, oblać, oblewać; 3) przelać, lać tak, że się wierzchem wylewa; 4) Früchte mit Zucker — polewać owoce cukrem, kandyzować owoce; 5) *vimp.* eš übergoß ihn purpurrot zaczęwieńił się jak burak.

il'bergi'pſen, *va.* gipsem powlec, zagipsować.

il'bergi'pſung, *sf.* *pl.* =en, zagipsowanie *n.*, powłoka gipsowa.

il'bergi'ttern, *va.* (haben) pokryć co krata, zakratować.

il'bergl'a'ſen, *va.* (haben) oszkląć, pokryć szkłem.

il'bergl'ü'dlich, *adi.* nader szczęśliwy.

il'bergo'lden, *va.* (haben) pozłocić, ozłocić.

il'bergo'ldung, *sf.* *pl.* =en, pozłocenie *n.*, pozłotka *f.*

il'bergöttlich, *adi.* nadboski.

il'bergra'ſen, *ſich* —, *vr.* pokryć się trawą.

il'bergreifen, greife, greiſt, griſſ über, habe übergegriffen; *vn.* (eingreifen) in jmnđu Rechte — wkroczyć, wdzierać się w czyje prawa.

il'bergriſſ, *sm.* =eš, *pl.* =e, nadużycie *n.*

il'bergroß, *adi.* nadzwyczajnie wielki, olbrzymi; =e Güte nadzwyczajna dobroć.

il'bergurt, *sm.* =eš, *pl.* =e,

il'bergürtel, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Obergurt.

il'berguß, *sm.* =ſſeš, *pl.* =güſſe, 1) polewka *f.*, glazura *f.* (na torcie); 2) polewanie *n.* emalowanie (w giserni).

il'berhaben, habe, haſt, hat, hatte über, habe übergehabt; *va.* 1) ein Tuch — mieć na sobie chustkę, szal; 2) mieć zwyczaj = übrig haben; 3) (obraz.) etw. — mieć już czego nadto.

il'berhalten, halte, hältſt, hält, hielt über, habe übergehalten; *va.* 1) trzymać nad czem, po nad czem; 2) przejąc na siebie (gra w kregle); 3) = übervorteilen.

il'berha'ndnehmen, nehme, nimmſt, nimm, nahm überhand, habe überhandgenommen; *vn.* coraz się wzmaczać, *n. p.* pożar, wylew, przepych; szerzyć się (*n. p.* cholera, zaraza, pożar); rozpowszechniać się (*n. p.* zryczaj); brać przewagę, wziąć górę nad czem; daš Unkraut nimmt — chwast gęszy, zagęszcza; daš Ungeheuer nimmt — „robactwo mnoży się.

il'berha'ndnehmen, *sm.* =š, wzmacnianie *n.*, szerzenie *n.*, rozpowszechnianie *n.* się.

il'berhang, *sm.* =eš, *pl.* =hänge, 1) to co jest z wierzchu zawieszone, draperya *f.*, firanka *f.*; 2) wystawianie częściej budowli (*n. p.* wykusz) (*arch.*); 3) zarzutka *f.*

il'ber-hangen, hange, hängt, il'berhängen, hänge, hängt, hing über, habe übergehungen, *vn.* wisieć nad czem, zwieszać, być zwieszonym, pochylonym na jedną stronę; wystawać, przechylać się.

il'berhängen, überhänge, überhängſt, überhing, habe übergehungen, *va.* przewiesić, zawiesić, obwiesić, zarzucić.

il'berhängig, *adi.* zwieszający, obwisły, zwisty.

il'berha'rſchen, I. *va.* (haben) pokryć coś korą, strupem, powłoką; II. *vn.* (ſein) zaskrupieć, zasklepić się (rana).

il'berha'u'den, *va.* (haben) obchuchać co, nachuchać na

co (zwierciadło); mit Farben nur überhauchteš Bild obraz malowany w delikatnych barwach.

il'berhäu'ſen, habe überhäuſt, *va.* przepelnić, zawałać, obsypywać, zasypywać; obarczać, obciążać; = überladen; daš Lagerhaus ist mit Getreide überhäuſt składy są przepelnione, zawalone zbożem; jmnđu mit Wohlſtaten — obsypywać kogo dobrodziejstwami; er ist mit Geſchäften überhäuſt on jest obarczony interesami; mit Schulden überhäuſt ſein być przeciążonym długami; jmnđu mit Klüden — motać na kogo przekleństwa, obrzucać kogo przekleństwami.

il'berhäu'ſung, *sf.* *pl.* =en, przepelnienie *n.*, zapełnienie *n.*, obarczenie *n.*, obciążanie *n.*

il'berhäu'pt, *adv.* w ogólności, wogóle, zgoła; wenn eš — möglich ist jeśli w ogólności jest możliwe; ješt ist eš — unmöglich teraz to zgoła niemożliwe.

il'berhe'ben, überhebe, überhebt, überhob, habe überhoben; I. *va.* jmnđu einer Sache — uwolnić kogo od czego, nie trudzić czem; — Sie mich dieſer Mühe ošzczędź mi pan tego trudu, uwolń mnie pan od tego trudu; II. *ſich* — *vr.* (haben) 1) podźwignąć się, przerwać się; (podnosząc ciężary nad siłę); 2) wynosić się nad czem, panoszyć się; ohne mich — zu wollen nie chwalać się.

il'berhe'bung, *sf.* *pl.* =en, 1) uwolnienie *n.* = Befreiung; dyspensowanie *n.*; 2) wynoszenie, panoszenie *n.* się, pycha *f.*, arrogancya *f.*

il'berhei'zen, habe überhejt, *va.* przepalić, przegrzać.

il'berheud, *sm.* =eš, *pl.* =en, półkoszulek *m.*

il'berhe't, *adv.* na, po wierzchu; a nadto.

il'berhi'n, *adv.* powierzchnowie; jako tako; byle zbyć.

il'berhi'ken, I. habe überhjt, *va.* przegrzać, przepalić

II. sich —, *vr.* (haben) zegrzać się.

Überhöhung, *sf. pl.* -en, przegrzanie *n.*

Überhöhungsapparat, *sm.* -es, *pl.* -e, Überhöhungsrohr, *sn.* -es, *pl.* -e, przegrzewacz *m.*

Überhöhung, *haben* überhöhen, *va.* przeheblować.

Überhöht, *adi.* za wysoki, nadto, niezmiernie wysoki.

Überhöhen, I. *va.* (haben) przewyższać; II. überhöht, *pp.* i *adi.*; durch einen Bogen — ukoronowany łukiem.

Überholen, *haben* überholt, *va.* 1) przeprowadzić na drugą stronę; hol' über! dawaj łódź!; 2) die Segel — zmienić, przełożyć żagle.

Überholen, *haben* überholt, *va.* prześcignąć; er hat ihn in der Schule überholt — prześcignął go w szkole.

Überhorden, *haben* überhört, *va.* stracić słowo nie słuchając uważnie.

Überhören, *va.* (haben) 1) przesłyszeć, niedosłyszeć, nie słyszeć, nie uważać czego; 2) imhören — przysłuchiwać, wysłuchiwać, przepytwać kogo; sich seine Aufgabe — powtórzyć zadanie.

Überhosen, *sf. pl.* wierzchnie spodnie, pantalon *pl.*

Überhüpfen, *va.* (haben) obaczyć überspringen.

Überirdisch, *adi.* 1) nadziemski; 2) niebiański = himmlisch; boski = göttlich; duchowy = geistig; cudowny = wunderbar.

Überjahrgar, *adi.* ein = er Hirsch stary i duży jelen.

Überjagen, I. *va.* (haben) zmęczyć zanadto pędząc, spędzić; II. *vn.* (sein) uciec na, drugą stronę.

Überjährlig, *adi.* 1) ponad rok liczący; 2) także überjährt nadto stary, przestarzały (drzewo).

Überlassen, *va.* (haben) wapiem obrzucić, wapiąć.

Überlassen, *va.* (haben) przeczesać.

Überlassen, I. *va.* (haben) przepłacić, II. sich —, *vr.* rujnować się na zakupna.

Überlappen, I. *vn.* (sein) przeważać się, przeczyć się przez brzeg, stracić równowagę; II. *va.* (haben) przeważać co, przeczyć przez brzeg.

Überlappen, *va.* (haben) pokitaować (z wierzech).

Überkleben, *va.* (haben) przekleić, okleić.

Überkleiden, *sn.* -es, *pl.* -er, suknia wierzchnia.

Überkleiden, *va.* (haben) przystroić zewnątrz (oktaz), pokryć, powlec, przyodziąć.

Überkleistern, *va.* (haben) kłajstrem oblepić, pomazać, pokłajstrować.

Überklug, *adi.* przemądry.

Überklugheit, *sf.* przemądrość *f.*

Überknöpfen, *va.* (haben) zapiąć po wierzchu.

Überkochen, I. *vn.* (haben i sein) wykipieć, przegotować; (przen.) zegrzać, rozegrzać się; II. *va.* (haben) przegotować coś dla konserwowania.

Überkohlenauer, *adi.* -es Salz dwuwęglan *m.* soli.

Überkommen, *vn.* der Brief ist mir — list mi wręczono, list otrzymałem; alles was uns — ist wszystko co się nam dostało, co przeszło na nas; II. *va.* 1) odbierać, odebrać = bekommen; 2) przywłaścić sobie coś; 3) es überkam ihn eine plöbliche Angst zdjął go nagły strach.

Überkrafft, *sf. pl.* -kräfte, siła przeważająca, przemoga *f.*; nadmiar *m.* siły, siła wybuchająca.

Überkräftig, *adi.* nadwyzczajny, nadmierny, silny.

Überkritisch, *adi.* nadto krytyczny.

Überkrusten, sich —, *vr.* zasklepić się, pokryć się powłoką, strupem.

Überladen, *laden* lädt, lädt, lub über, *haben* übergeladen, *va.* ładunek przeladować z jednego wozu nadругi.

Überladen, I. überlade, überlädt, überlädt, überlad, *haben* überladen, *va.* prze-

ładować, obciążyć, przeciążyć, obarczyć; ein Pferd, einen Wagen — przeladować, zanadto obciążyć konia, wóz; einem Kinde den Magen — przeladować dziecku żładek; daß Volk mit Steuern — przeciążyć ludność podatkami; sich den Magen — przeladować sobie żołądek; eine Rolle — przesadzić, szarżować rolę; II. überladen, *pp.* i *adi.* przeladowany; mit Arbeit, mit Geschäften — obarczony robotą, interesami.

Überladerampe, *sf. pl.* -n, ładownia *f.*, przystań kolejowa = Verladerampe.

Überladung, *sf. pl.* -en, przeladowanie *n.*, przeciążenie *n.*, obciążenie *n.*, obarczenie *n.*, nadkład *m.*

Überlandseisenbahn, *sf. pl.* -en, kolej łącząca dwa morza, kolej transkontynentalna.

Überlang, *adi.* za długi, nadto długi.

Überlangen, *va.* (haben) podać na drugą stronę.

Überlassen, überlasse, überlässest i überläßt, überläßt überließ, *haben* überlassen, I. *va.* 1) przepuścić na drugą stronę; 2) zostawić, zachować = übrig lassen; 3) odstąpić = abtreten, poruczyć, zdać na kogo, oddać komu; powierzyć = anvertrauen; imhören seine Güter — odstąpić komu swoje dobra, pozostawić komu swoje dobra do dowolnego użytku; ich überlasse ihnen zu bedenken — pozostawiam to panu do namysłu; ich überlasse das ihrem Zartgefühl — zdaje się na pańską delikatność; ich überlasse sie ihrem Schicksale — pozostawiam ją losowi; die Sache ist ihm ganz — sprawa jest zupełnie jemu poręczona, zdana na niego; daß bleibt dir — to pozostaje twoją rzeczą; daß muß ich dir — pozostawiam to tobie, zdaje to na ciebie; er ist sich selbst — jest zdany na samego siebie; II. sich —, *vr.* sich der Freude —, oddawać się ra-

dości; ſich dem Schmerz — poddawać się bolowi; ſich dem Zuſall — zdać się na przypadek; ſich jmandm — poddać się komu.

Überlaſſen, *sn.* =s, **Überlaſſung**, *sf.* przepuszczenie *n.*; odstąpienie *n.*, poruczenie *n.*, zdanie *n.* na kogo, pozostawianie *n.*

Überlaſſer, *sm.* =s, *pl.* —, odstępujący *m.*

Überlaſt, *sf.* przeciążenie *n.*, nakład *m.*, obciążenie *n.*, nadmiar *m.*, nadwyżka *f.* ładunku, przewyżka *f.* ciężaru; (przen. :) natręctwo *n.*

Überlaſten, *va.* przeciążyć, zanadto obciążyć; er iſt mit Schuld, Verpflichtungen überlaſtet jeſt przeciążony długami, zobowiązaniami.

Überlaſtig, *adi.* =es **Schiff** okręt nadto obladowany, przeładowany.

Überlaſtig, *adi.* bardzo naprętny; bardzo przykry.

Überlauf, *sm.* =e) s, *pl.* =läufe, 1) najście kogo przez wiele osób, liczne, natrętne odwiedziny; 2) przewał *m.*, przewal *m.*

Überlaufen, *laufe*, *läuſt*, *läuſt*, *lieſt* über, *bin* übergelaufen, *vn.* 1) przelewać się, wykypieć; daſ Glas läuft über przelewa, leje się ze szklanki; die Milch iſt — mleko wykypiało; der Topf läuft über kipi z garnka; die Augen lieſen ihm über łzy mu w oczach stanęły; die Gaſſe läuft ihm über złość go bierze; 2) zum Feinde — zdezertować, przejść do nieprzyjaciela.

Überlauſen, **überlaufe**, **überläuſt**, **überläuſt**, **überlieſt**, **habe** überlauſen; *I. va.* 1) a) einen Brief — przerzucić, przegladnąć list; b) ein falſcher Schweiß überläuſt mich zimny pot wystąpił mi na czoło; ein Schauer überläuſt mich dreszcz mnie przechodzi; 2) jmandn — nachodzie kogo, naprzykrzać się komu; die Bettler — mich żebraki mnie nachodzą, naprzykrzają mi się; *II. ſich* —, *vr.* (haben)

zmezzyć się nadmiernem bięganiami.

Überläufer, *sm.* =s, *pl.* —, zbieg *m.*, dezterter *m.*; reli-gioſer, politiſcher — aposta-ta *m.*, renegat *m.*

Überlaut, *adi.* nadto gło-sny, za głoſny; *adv.* za gło-sno; — ſchreien wrzeszczeć; — lachen śmiać się na cały głos.

Überleben, *va.* (haben) jmand, *etw.* — przeżyć, prze-trwać kogo, coś; die Überlebenden pozostali przy życiu; er überlebt dieſe Schande nicht on nie przeżyje tej sromoty; er hat ſich überlebt przeżył się; daſ hat ſich überlebt to już się przeżyło, wy-szło z użycia, to już wyszło z mody.

Überlegen, *va.* położyć co z wierzchu, rozciągnąć; jmandn — położyć kogo, przełożyć przez kolano (celem obicia).

Überlegen, *I. va.* (haben) rozważać, zastanawiać się, przemysliwać, namyślać się, rozmyślać; ich muß mir daſ reißlich — muszę się nad tem nalezyć zastanowić, muszę to nalezyć rozważyć; ich wiſſ mir's — namyśle się nad tem; ich habe es mir anders überlegt rozmyśliłem się; *II. überlegt*, *pp. i adi.* ein =er Menſch człowiek rozważny, myślący, roztropny, ostrożny; ein =es Verbrechen zbrodnia popełniona z rozważą, zbro-dnia przygotowana.

Überlegen, *adi.* przewyż-szający, wyższy, przemaga-jący, liczniejszy, silniejszy, zdatniejszy; ein =er Feind silniejszy nieprzyjaciel; hier-in iſt er allen — w tem on góruje nad wszystkimi, prze-wyższa wszystkich.

Überlegenheit, *sf.* wyższość *f.*, przewaga *f.*, górowanie *n.*

Überlegſam, *adi.* rozważny, roztropny.

Überlegtheit, *sf.* rozwa-żność *f.*, rozważa *f.*, roztro-pność *f.*

Überlegung, *sf.* rozważa *f.*, rozmyśl *m.*, zastanowie-nie *n.*, rozgarnienie *n.*; mit

— z rozważą, z rozmyślem; eine Tat mit — verüben po-pełnić czyz z rozmyślem; ohne — bez zastanowienia, nierozważnie; nach reißlicher — po dojrzałej rozważce.

Überlegungsriſt, *sf.* czas *m.* do namysłu.

Überleiten, *vn. i va.* (haben) przeprowadzić na drugą stro-nę; Blut — przeprowadzić tranſfuzję krwi.

Überleitung, *sf.* tranſ-fuzya *f.*

Überleitungsſaß, *sm.* =es, *pl.* =sätze, frazes przejściowy (muzyka).

Überlernen, *va.* (haben) przeuczyć się, poduczyć się, powtarzać lekcye.

Überlesen, **überlese**, **überlieſeſt** i **überlieſt**, **überlieſt**, **überlaſ**, **hat** überlesen, *va.* 1) jeszcze raz przeczytać; przerwucić czytając, szybko przeczytać; 2) przoeczyć, przeskoczyć coś czytając.

Überlieferbar, *adi.* dający się dostawić.

Überliefern, *va.* (haben) wręczyć = einhändigen, podać; przekazać; wydać; jmandn einen Brief — wię-czyć, dostawić komu list; den Stroh der Waſche — włóczę-gę wydać straży; der Nachwelt — przekazać coś po-tomności; überlieferte Ge-bräuche tradycyjne zwyczaje.

Überlieferung, *sf.* *pl.* =en, 1) podanie *n.*, tradycya *f.*; buch — przez tradycye, tradycyiny; 2) wręczenie *n.*, przekazanie *n.*, wydanie *n.*, dostawienie *n.*

Überliegen, *I. vn.* (haben) być rozłożonym na czem; die =de Decke ſoll den Tiſch ſchon kapa pokrywa stoł dla zaszanowania go; *II. ſich* —, *vr.* dieſe Früchte haben ſich überlegen te owoce są zło-żale.

Überliſten, *va.* (haben) po-dejść, okpić kogo; daſ heißt den Fuſch — wollen to znaczy tyła co chciać oszukać, liſa.

Überliſtung, *sf.* podejście *n.*, za-skoczenie *n.*

Überma'den, va. (haben) przesłać komu co, przekazać; Geld durch eine Anweisung — przekazać pieniądze przekazem.

Überma'den, sn. =es, Überma'dung, *sf.* przesłanie n., przekazanie n., przesyłka *f.*

Überma'der, sm. =s, *pl.* — przekazujący, wysyłający.

Überma'dt, sf. przemoc *f.*, przewaga *f.* = Vorherrsch'en; der — unterliegen uleż przemocy; die — deß Feindes przewaga nieprzyjaciela.

Übermä'dtig, adi. przemożny, przeważający.

Überma'len, va. (haben) pomalować z wierzchu, zamalować, przemalować; ein Bild — odnowić obraz stary albo uszkadzony; retuszować.

Überma'lung, sf. *pl.* =en, przemalowanie n., zamalowanie n., odnowienie n., retuszowanie n., odrestaurowanie n., retuszowanie n.

Übermangansäuer, adi. =es Salz nadmanganian soli.

Übermangansäure, sf. kwas nadmanganowy.

Überma'nzen, va. (haben) pokonać, przemóżyć; der Schlaf übermannte sie sen ją zmógł.

Übermaß, sn. =es, nadmiar m.; obfitość *f.* aż do zbytku, zbytek *m.*; — im Essen brak miary w jedzeniu, żarłoczność *f.*; zum =e na domiar; wir haben von allem im — mamy z wszystkiego do zbytku; ein — von Leidenschaft leichtigkeit w najwyższym stopniu; im — versehen sein być zaoopatrzonym aż do zbytku.

Übermäßig, I. adi. nadmierny, zbyteczny; ein =er Preis zbyt wygórowana cena; =er Eifer nadmierna, zbyt wielka gorliwość; =es Lob przesadzone pochwały; II. *adv.* nadmiernie, nad miarę, zbytecznie; — lassen śmiać się przesadnie; — groß nadmiernie wielki; — essen jeść nad miarę.

Übermäßigkeit, sf. nadmiar *m.*

Überma'n'ern, va. (haben) ompruć; przemurować.

Übermeister, va. (haben) 1) obacz Bemeister I.; 2) ob. Übermänner.

Übermensch, sm. =en, *pl.* =en, nadczłowiek *m.*

Übermenschlich, adi. nadludzki, nadwyzwyczajny, niezmierny, niesłychany; eine =e Anstrengung nadludzkie wyczerpanie.

Übermessen, va. (haben) obacz übermessen.

Übermitt(e)lung, sf. doręczenie n.

Übermittler, sm. =s, *pl.* —, doręczyciel *m.*

Übermorgen, adv. pojutrze.

Übermorgend, adi. pojutrzejszy.

Übermü'den, I. va. (haben) i *vr.* sich — zmęczyć się silnie, przemęczyć się, wyczerpać się; II. *vn.* (sein) ich bin übermüdet jestem zanadto zmęczony, wyczerpany.

Übermüdung, sf. przemęczenie n., nadto wielkie zmęczenie, wyczerpanie n.

Übermut, sm. =es, 1) zarozumiałość *f.*, pycha *f.* = Hochmut; aroganeya *f.* = Anmaßung; zuchwałość *f.* = Frechheit; wyniosłość *f.*; 2) swawola *f.*, pustota *f.*, rozpusta *f.*; er hat es bloß auß — getan zrobił to tylko ze swawoli; im =e deß Glückes w upojeniu szczęścia; Gut macht — chleb bodzie.

Übermütig, adi. 1) dumny; zarozumiały, arogancki = anmaßend; zuchwały = frech; ein =er Bengel zuchwały chłystek; 2) swawolny, rozpustny; — sein brykać.

Überma'dten, I. vn. (haben) (prze)nocować, zanoćcować; bei Rutter Grün — przenocować pod gołym niebem; II. *va.* (haben) 1) jmnbn — przenocować kogo, dać komu nocleg; 2) ciemnością pokryć.

Überma'dten, sn. =s, przenocowanie n., zanoćcowanie n., nocleg *m.*

Übernä'dtig, adi. 1) trwający całą noc; 2) niewyspany; er sieht — auß wygląda

tak jak gdyby spędził noc bezsenna, gdyby całą noc czuwał; 3) przejściowy, efebmerczny.

Übernä'hen, va. (haben) obaczyć z wierzchu.

Übernahme, sf. objęcie n., odebranie n., odbiór m., przyjęcie n.; — einer Arbeit objęcie *f.* roboty; ich bestütige die — deß Gelbes potwierdzam odbiór pieniędzy; — einer Erbschaft objęcie spadku; — eines Hauses objęcie domu w posiadanie.

Übernahme, Übernahm'sbedingungen, sf. *pl.* warunki *pl.*, objęcia, przyjęcia.

Übernäh'ung, sf. hypertrofia *f.*, nadmierne odżywianie, rozrost *m.*

Übernä'ht, sf. =nähte, obszzywka *f.*

Übernatü'rl'ich, adi. nadnaturalny, nadprzyrodzony, nadludzki = übermenschlich; von =er Größe nadnaturalnej wielkości; =es Ereignis cudowne zdarzenie, cud *m.*

Übernatü'rl'ichkeit, sf. nadnaturalność *f.*, nadprzyrodzonność *f.*

überneh'men, überneh'me, übernimmt, übernimmt, übernahm, habe übernommen; I. va. 1) objąć, wziąć coś na siebie, podjąć się czego, wziąć w posiadanie = Bestütigen; — etw. zu tun przedsięwziąć; das Kommando — objąć dowództwo; die Verantwortlichkeit für etw. — wziąć na siebie odpowiedzialność za coś; laß mich das — daj mnie to zrobić; 2) wziąć co na drugą stronę; 3) okryć się czym; einen Mantel — zrzucić płaszcz; wziąć płaszcz na siebie; 4) sich vom Zorne — lassen dać się porwać gniewowi; 5) jmnbn — przeciążyć kogo, żądać od niego za dużo; ein Pferd — konia nadto zmęczyć; II. sich —, *vr.* 1) przebrać w czym miarę, przelać się; sich im Arbeiten — przelać, zamęczać się pracą; sich im Essen und Trinken — przebrać miarę

w jedzeniu i picciu; 2) się — panoszyć się.

ü'berne/hmer, *sm.* =s, *pl.* —, ten co coś obejmuje, podejmuje się czegoś; — eines Bauesz przedsiębiorca budowy.

ü'berne/hnung, *sf.* 1) ob. ü'bernahme; 2) panoszenie n. się, nadto wielkie zaufanie do samego siebie.

ü'ber-ordnen, *ordne über*, habe übergeordnet, *va.* wywyższyc; jmnbn einem — wywyższyc kogo nad drugich, ustanowic kogo nad kim.

ü'berordn, *sn.* =e(e)s, *pl.* =e, nadtlenek m.

ü'berpfü'gen, *va.* (haben) zaorać, przerać.

ü'berphosphorjäre, *sf.* kwas nadfosforowy.

ü'berpi'nfen, *va.* (haben) zapenzlować, przepenzlować.

ü'berplä'tten, *va.* (haben) przprasować, zaprasować.

ü'berproduktion, *sf.* nadprodukcya f., hyperprodukcya f., nadmiar m. wytwórczości.

ü'berpurzeln, *vn.* (sein) i *vr.* potoczyc się, przewrócić koziolka przez co.

ü'berque'r, *adv.* w poprzek, ukosnie.

ü'berque'ren, *va.* (haben) przejeść w poprzek.

ü'berra'gen, *va.* (haben) przewyższyc co, wystawać, wznosić się, górować nad czem, sterczyć ponad czem, dominować; jmnbn an Gelehrsamkeit — przewyższać kogo uczonością.

ü'berra'nfen, *va.* (haben) przeraść, pokrywać gałęziami.

ü'berra'shen, I. *va.* (haben) niespodzianie napaść na kogo, zająć kogo, nadejść, zaskoczyć, wyłapać; jmnbn mit etm. — zrobic komu czem niespodziankę; dieſe Macht hat mich ſehr überraſcht ta wiadomość przysłała mi bardzo niespodziewanie, mocno mnie zdziwiła; die Macht hat uns überraſcht noc nas zaskoczyła; II. **ü'berra'shend**, *ppr.* i *adi.* niespodziany, nadzwyczajny,

zadziwiający; *adv.* — komtem niespodzianie przyjąć.

ü'berra'shung, *sf.* *pl.* =en, niespodzianka f., niespodziane wydarzenie, zaskoczenie n.

ü'berre'hen, *va.* (haben) przegrabić.

ü'berre'hnen, *va.* (haben) przerachować, przeliczyć, kalkulować.

ü'berre'hnung, *sf.* przerachowanie n., przeliczenie n., kalkulowanie n., kalkulacja f.

ü'berre'den, *va.* (haben) i *vr.* namowić, naklonić = bewegen; przekonywać, perswadować; du wirſt ſie nicht — können nie będziesz mógł jej naklonić, przekonać, wyperswadować; ſich durch Gründe — laſſen dać się przekonać.

ü'berre'den, *sn.* =s, **ü'berre'dung**, *sf.* namawianie n., namowa f., nakłanianie n., przekonywanie n., perswazyja f.

ü'berre'dungsgabe, *sf.* **ü'berre'dungskraft**, *sf.* **ü'berre'dungskunſt**, *sf.* dar m., siła f., sztuka f., wmawiania, nakłaniania, przekonywania.

ü'berreich, *adi.* niezmiernie bogaty, nader bogaty; obfity.

ü'berrei'hen, I. *va.* (haben) podać, wręczyć; II. *vn.* sięgać po za coś.

ü'berreichlich, *adi.* nader obfity, więcej niż wystarczający.

ü'berrei'hung, *sf.* wręczenie n., podanie n., podawanie n., oddanie n.

ü'berreich, *adi.* przejrzały, przestały, nadto dojrzały.

ü'berreiche, *sf.* przejrzałość f., przestałość f.

ü'berrei'ft, *adi.* pokryty szronem.

ü'ber-rei'ten, *reiten*, *ritt über*, **ü'berritt**, *habe übergeritten*, **ü'berritten**, I. *va.* 1) przejechać kogo jadąc konno; 2) prześcignąć kogo konno; 3) ein Pferd — konia zanadto spędzić, zmęczyć; 4) einen Bezirk — przejechać konno przez powiat (celem wizy-

tacy); II. *vn.* (sein) die Brücke — przejechać konno na drugą stronę mostu; zum Feinde — przeprowić się konno do nieprzyjacielskiego obozu.

ü'berreiz, *sm.* =es, rozdrażnienie n., nadmierna wrażliwość.

ü'berrei'zen, *va.* (haben) nader rozdrażniać, przedrażnić.

ü'berrei'zung, **ü'berrei'ztheit**, *sf.* rozdrażnienie n., przedrażnienie n.

ü'berre'nnen, *va.* przewrócić, wyrócić, obalić co bięgnąc, prześcignąć kogo.

ü'berreit, *sm.* =es, *pl.* =e, reszta pozostała, pozostałość f., szczątka pl.; =e von Speifen resztki potraw; =e des Klassiſchen Altertums szczątka klasyycznej starożytności; irdische =e zwłoki pl.

ü'berri'nden, *va.* (haben) pokryć korą.

ü'berri'nnen, *rinnt*, *rann über*, *bin übergeronnen*, *vn.* obaćz uferliżeć.

ü'berro'd, *sm.* =es, *pl.* =röde, 1) surdut długi; 2) zarzutka f. palto n.; Winter-ü'berro'd palto zimowe, zarzutka zimowa; 3) — bei Frauen wierzchnia spodnica.

ü'berro'sten, *vn.* (sein) zarzdawieć, porzdawieć.

ü'berri'ß, *adv.* — fallen upaść na znak.

ü'berru'mpfen, *va.* (haben) zaskoczyć, podejść kogo, nagle opanować, wziąć podejściem; eine Stellung — twierdząc znie-nacka zaatakować i wziąć.

ü'berru'mpfung, *sf.* zaskoczenie n., niespodziane wzięcie, podejście n., opanowanie n.

ü'ber's = über das. **ü'ber's'en**, *über'se*, *über-säest*, *habe über'sät*, *va.* obsiać.

ü'ber's'alzen, *über'salze*, *über-salzeſt* i *über'salzt*, *habe über-salzen*; 1) posolic po wierzchu, posypać solą; 2) przesolic.

ü'ber'satt, *adi.* aż nadto syty, przesycony; einer Sache — sein mieć czegoś dość, uprzykrzyć sobie coś.

İberjã'ttigen, I. *va.* (haben) przesyćić, przesycać; II. *ſich* —, *vr.* przesyćić się; *von etw.* İberjã'ttigť *ſein* mieć czegoś do syta, być zdegustowanym czem.

İberjã'ttigkeit, *ſf.* przesyćenie *n.* przesyć m.

İberjã'u'ern, *va.* (haben) przekwaśić.

İberjã'u'llen, *va.* (haben) brzmieniem, hukiem przegłoszyć, przehuczeć.

İberjã'warf, *adi.* zanadto ostry.

İberjã'w'tten, *va.* (haben) zacićnić, ocienić.

İberjã'w'ttung, *ſf.* zacićnienie *n.*

İberjã'w'zen, *va.* (haben) przeceniać, przecenić, oceniać za „wysoko”.

İberjã'w'zung, *ſf.* przecenienie *n.*

İberjã'u'bar, İberjã'u'lich, *adi.* obacz İberjã'lich.

İberjã'u'eu, *va.* (haben) rzucić okiem naokoło, rozpatrywać się, przegłądać, oglądać; *dieſer Hügel İberjã'ut* daś ganżę Tal ten pagórek górny nad całą doliną.

İberjã'u'm'en, *bin* İbergeſchãunt, *vn.* zapienieć się, przelać się pianą.

İberjã'u'deu, *va.* (haben) obacz İberjã'enden.

İberjã'wieſſen, ſchieſſe, ſchieſſeſt i ſchieſt, ſchoß İber, *bin* İbergeſchoſſen, *vn.* 1) upaść, powalić się na co, hrymnąć; 2) w biegu przeskoczyć po za cel, szybko na drugą stronę przeskoczyć; *der Hund ſchieſt İber* pies zmykając ominął trop; 3) strzelić ponad co, wierzchem; 4) (obraz.) de Krafť tryskająca siła; 5) zbywã od miary, pozostawać jako resata; *die Weinwand ſchieſt mit einem Meter İber* płótna zbywa na metr, jest o metr więcej, aniżeli powinno być.

İberjã'wieſſen, İberjã'wieſſe, İberjã'wieſſeſt i İberjã'wieſt, İberjã'wieſe, *haben* İberjã'wieſſen, *va.* 1) strzelić przez co, na drugą stronę, strzelić ponad czem i nie trafić; 2) *Wild* — chy-

bić zwierzynę górã; 3) wydrukować nad liczbę; 4) — nach dem İberjã'w'lage berechnen obliczyć w przybliżeniu.

İberjã'schiffen, ſchiffe, ſchiffť İber, *haben* İbergeſchiffť, I. *va.* przewieśić, przeprowić coś na okręcie; 2) przeladować = umladen; II. *vn.* (ſein) przeprowić się na drugi brzeg; nach Amerika — przepłynãć do Ameryki.

İberjã'schiffen, *sn.* -s, İberjã'schiffung, *ſf.* przeprowienie *n.* sie.

İberjã'schimmel, İberjã'schimmelť, *bin* İberjã'schimmelť, *vn.* zapleśniały, pokryty pleśnią.

İberjã'schlãgen, İberjã'schlãge, İberjã'schlãſſu, İberjã'schlãſt, İberjã'schlãſt, *haben* İberjã'schlãgen, I. *va.* etw. — przspać coś; *ſich* eine Saĉe — pozostawić sobie noc do namysłu nad czem; II. *ſich* —, *vr.* za dłuę spać.

İberjã'schlag, *sm.* -es, *pl.* -schlãge, 1) przechylenie *n.* się na jedną stronę (wagi); 2) kosztorys *m.*, preliminarz *m.*, budżet, obliczenie *n.*; einen — madhen obliczyć kosztã, zrobić kosztorys; 3) kataplazm *m.*; 4) wyłogi *pl.*, rewers *m.* (u sukni).

İberjã'schlag'en, İberjã'schlage, İberjã'schlagť, İberjã'schlagť, İberjã'schlag, *haben* İberjã'schlagen, I. *va.* 1) przeskoczyć przez coś; pominãć co, opuścić, wypuścić (czytajãć); eine Seite — przerzucić stronice; 2) obliczać w przybliżeniu, obrachowywać, robić kosztorys, preliminarz; II. *vn.* (ſein) przeskoczyć nagle na drugã stronę; in einen anderen Ton — przejśić nagle do innego tonu; III. *ſich* —, *vr.* przechylić się, przegibnãć się w tył i upaś, wywrócić się w tył.

İberjã'schlagen, ſchlage, ſchlagť, ſchlagť, ſchlag İber, *haben* İbergeſchlagen, I. *va.* 1) den Mantel — zarcucić, owinãć się w płaszcz; ein Pflaster — przyłóżyć plaster, kataplazm; 2) die Weine — zalóżyć na krzyż nogi; II. *vn.* (ſein) 1) daś Pferd ſchlug — koñ się wspiãł i przewalił

się w tył; 2) die Wage ſchlagť İber waga przechyla się, przeważa na jedną stronę; 3) potknãć się i wywrócić się; upadãjąc zrobić koziołka.

İberjã'schleiden, İberjã'schleide, İberjã'schleift, İberjã'schleift, *haben* İberjã'schleiden, *va.* 1) przydybać, wyłapać kogo z nienackã, napadać, zaskoczyć; 2) (obraz.) Traurigkeit İberjã'schleift daś Herz serce ogarnia smutek.

İberjã'schleiden, *va.* (haben) pokryć, okryć, zakryć kwetfem; (obraz.) pokryć, zamaskować.

İberjã'schnie'ren, *va.* (haben) 1) posmarować co z wierzchu, zasmarować; 2) namaścić, posmarować tłuszczem.

İberjã'schnappen, *bin* İbergeſchnappt, *vn.* 1) zapaś, zatrzasnãć; daś Schloß iſť İbergeſchnappt zamek spuścił się wierzchem, przekręcił się; 2) mit der Stimme — zaciãć się w głosie, kiksować; 3) (obraz.) er iſť İbergeſchnappt ma bzika, jest niespełna rozumu, brak mu klepki.

İberjã'schne'en, *va.* (haben) ośnieżyć, przesypać śniegiem.

İberjã'schnie'ren, *va.* (haben) zasznurować, obwiązać sznurami.

İberjã'schreiben, ſchreibe, ſchreibť, ſchrieb İber, *haben* İbergeſchrieben; *va.* napisãć co na wierzchu.

İberjã'schreiben, İberjã'schreibe, İberjã'schreibť, İberjã'schrieb, *haben* İberjã'schrieben, *va.* 1) dać na czem napis, napis polożyć; 2) zaadresować, napisãć adres na czem; 3) eine Summe auf jmd's Konto — przepisać jakã sumę na rachunek drugiego.

İberjã'schreibung, *ſf.* *pl.* -en, przepisanie *n.*, przeniesienie *n.*; „transkrypcya *f.*

İberjã'schreiben, İberjã'schreie, İberjã'schreieſt, İberjã'schreie, *haben* İberjã'schrieben, I. *va.* przekrzyć, zakrzyć, przegadać kogo; II. *ſich* —, *vr.* wykrzyć się.

İberjã'schrei'tbar, *adi.* przekraczalny, dãjący się przekroczyć.

Überschreit'en, überschreite, überschritt, habe überschritten, *va.* 1) przekroczyć, przestąpić co (n. p. granicę); 2) (obraz.) daß Maß — przebrać miarę; daß Geſetz — przestąpić, przekroczyć ustawę; ſie hat daß ſechzigſte Jahr überschritten — przekroczyła sześćdziesiątkę; die Grenzen deß Anſtandß — przekroczyć granice przyzwoitości.

Überschreit'ung, *sf. pl.* =en, przekroczenie *n.*, wykroczenie *n.*, przestąpienie *n.*; — der Befugniß przekroczenie uprawnień, zakresu działania.

Überschrift, *sf. pl.* =en, napis *m.*, tytuł *m.*, adres *m.*

Überschuh, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kałozs *m.*

Überschuld'et, *adi.* przeciążony długami, obdłużony.

Überschuld'ung, *sf.* przeciążenie *n.* długami.

Überschuß, *sm.* =ſſeß, *pl.* =ſchüße, przewyżka *f.*, nadwyżka *f.*, nadmiar *m.*, zwyżka *f.*, nadwyżka *f.*, reszta *f.*; — der Einnahme über die Ausgabe zwyżka dochodów nad rozchody; — der Ernte nadmiar urodzaju; — an Zeiten nadmiar wierszy.

Überschüßig, *adi.* przewyższający.

Überschütten, schütten über, habe übergeschüttet, *va.* 1) przelać przez brzeg naczynia; 2) przelewać z naczynia do naczynia.

Überschütten, überschütten, habe überschüttet, *va.* 1) ob-sypać, posypać, przesytać co czem; 2) (obraz.) jmnbn mit Höflichkeiten — zarcucie kogo grzesznościami.

Überschwall, *sm.* =(e)ß, nadmiar *m.*; — von Worten powódz *f.* słów.

Überschwä'ng'ung, *sf.* nadpłodnienie *n.*, nadpłodek *m.*, zaistąpienie dodatkowe.

Überschwä'nglich, *adi.* ob. über-schwenglich.

Überschwanten, schwante, schwantſt über, habe übergeschwant, *vn.* stracić równowagę, pochylić się na jedną

stronę; wylewać, przelewać się.

Überschwappen, schwappt über, habe übergeschwapp, *vn.* (vom Wasser in einem Eimer) wytrysnąć.

Überschwefelsauer, *adi.* =eß Solß nadsiarłkan *m.* soli.

Überschwemmen, *va.* (haben) zalewać, zalać, rozlewać, potopić; der Fluß hat die Felser überschwemmt rzeka zalała pola; der Markt ist mit Gemüße überschwemmt targ przekładowany jest jarzyną; die Tataren überschwemmt daß ganze Land Tatarzy zalali cały kraj; die Überschwemmen powodzianie *pl.*

Überschwemmung, *sf. pl.* =en, wylew *m.*, powódz *f.*, potop. *m.*

Überschwemmungsdich, *sm.* =eß, *pl.* =e, grobla powodziowa.

Überschwemmungsdichfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, poduożo *n.* grobli powodziowej.

Überschwemmungsdichkron, *sf. pl.* =n, korona *f.* grobli powodziowej.

Überschwemmungsgebiet, *sn.* =eß, *pl.* =e, zalewisko *n.*

Überschwemnglich, *adi.* obfity aż do zbytku, niesłychany, niezmierny, wybujały, przesadzony = übertrieben; entuzyastyczny = schwärmerisch; er hat eß auß =er Liebe getan zrobił to z nadzwyczajnej miłości; — glühtlich sein być nad wyraz szczęśliwym.

Überschwemnglichkeit, *sf. pl.* =en, zbytek *m.*; wybujałość *f.*, przesadność *f.*, przesada *f.*; entuzyazm *m.*, egzaltacja *f.*

Überschwer, *adi.* niezmiernie ciężki; zanadto trudny.

Überschwimmen, schwimme, schwimmst, schwamm über, bin übergeschwommen, *I. vn.* przepłynąć na drugą stronę; *II. va.* (haben) przepłynąć co (rzekę).

Überschweich, *adi.* zamorski, transatlantyki.

Überschweln, segle, segelst über, bin übergeschweln i übersegelt, *I. vn.* przepłynąć do

kad żagli; *II. va.* (haben) ein Schiff — przejechać okręt, prześcignąć okręt; napiąc zanadto żagli; einen Ort — zaglując minającą jaką miejscowość.

Überse'ubar, *adi.* dający się objąć okiem, wzrokiem, dający się przejrzeć.

Übersehen, übersehe, übersehest, überseht, überseh, habe übersehen, *va.* 1) objąć co wzrokiem = überblicken; przejrzeć okiem, spojrzaniem; 2) nicht zu — sein nie do przewidzenia; der Verlust läßt sich noch nicht — strata jest jeszcze nie do przewidzenia, nie da się jeszcze obliczyć; 3) przeoczyć co, pominąć, opuścić, niespotrzeżdz; ich habe diesen Fehler — przeoczyłem ten błąd; ich habe dieses Wort — opuściłem ten wyraz; 4) ich muß noch die Rechnungen — muszę jeszcze przegłądać rachunki; 5) nie zważać na kogo, lekceważyć kogo; 6) puścić mimo, nie kareć za co; den Fehler will ich dir — chcę ci ten błąd przebaczyć; 7) (przeu.) jmnbn — być wyższym ponad kim (pod względem umysłowym), dominować nad kim.

Übersehen, *sn.* =ß, omyłka *f.*, przeoczenie *n.*, pominięcie *n.*

Überse'elig, *adi.* nadzwyczajnie szczęśliwy.

Überse'nden, überse'nde, übersandte i übersendete, habe übersandt i übersendet, *va.* przelać, nadesłać, zasyłać.

Überse'nder, *sm.* =ß, *pl.* — wysyłający *m.*, nadawca *m.*

Überse'ndung, *sf. pl.* =en, nadesłanie *n.*, przesyłka *f.*

Überse'ubar, *adi.* dający się tłumaczyć.

Über-sehen, seke, segest i seht über, habe übergeseht, *I. va.* przeprawić (przez rzekę); *II. vn.* (sein) przesadzić, szybko przeskoczyć; przeprawić się na drugą stronę; daß Pferd kann den Graben nicht — koń nie może przesadzić przez rów; auf einer Höhe

den Fluß — przeprowadzić się prądem przez rzekę.

ü'berse'hen, überse'he, überse'het, habe überse'het, *va.* 1) (prze)tłumaczyć, przełożyć, przekładać; aus dem Französischen ins Polnische — przetłumaczyć z francuskiego na polskie; ins Polnische — spolszczyć; 2) dieseß Handmerk ist mit Meißern überse'het za wiele jest w tem rzemieśle majstrów; 3) seine Kunden — za wiele żądać od kupujących; dieseß Rechnung ist überse'het to jest wygórówny rachunek.

ü'berse'her, *sm.* = s, *pl.* —, 1) tłumacz *m.*; 2) przewoźnik *m.* (Sähermann).

ü'berse'hung, *sf.* *pl.* = en, 1) tłumaczenie *n.*, przekład *m.*; 2) przeprawa *f.* (przez wodę), przeprowadzenie *n.*

ü'berse'hungsrecht, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, prawo *n.* przekładu.

ü'berse'ht, *sf.* 1) rzut oka na co, widok *m.*, perspektywa *f.*; von hier habe ich eine schöne — über das Thal stad mam piękny widok na dolinę; 2) przegład *m.*, pogład *m.*, ogólne wyobrażenie; das erste Kapitel gibt eine vollständige — über das ganze Werk w pierwszym rozdziale ma się zupełny przegład całego dzieła, pogład na całe dzieło; 3) wyciąg *m.* = kurzer Auszug, zarys *m.*; — der polnischen Geschichte zarys historii polskiej; tabellarische — przegład tabelaryczny.

ü'berse'htlich, *adi.* łatwy do przejrzenia, przejrzysty, wyraźny = deutlich; jasny = klar; przegładowy, pogładowy.

ü'berse'htlichkeit, *sf.* łatwość *f.* przejrzenia, przegładowość *f.*, pogładowość *f.*, wyraźność *f.*, jasność *f.*

ü'berse'htskarte, *sf.* *pl.* = n, karta *f.*, mapa przegładowa, pogładowa, synoptyczna.

ü'berse'htsplan, *sm.* = (e)s, *pl.* = pläne; plan ogólny, pogładowy, plan *m.* całości.

ü'berse'hen, I. *va.* sieb(e)le, siedelst über, habe übergesiedelt

i über siedelt; ein Volk — przesiedlić, przenieść 'naród; II. *vn.* über siehle, bin über siehst, przeprowadzić się, zmienić miejsce pobytu, przenieść się, przesiedlić się; ich über siehle heute przeprowadzam się dzisiaj; dieseß Banthaus wird nach Paris — ten dom bankowy przenosi się do Paryża.

ü'berse'hd(e)lung, *sf.* przeniesienie *n.*, przesiedlenie *n.*, przeprowadzenie *n.*

ü'ber-seiden, siebet, sott über, habe übergesotten, *va.* i *vn.* 1) zanadto wygotować; 2) wykipieć.

ü'berse'ibern, *va.* (haben) poszebrzyć.

ü'berse'innlich, *adi.* nie dający się objąć zmysłami, nadzmysłowy, metafizyczny, transcendentálny, abstrakcyjny, intelektualny = geistig; nadprzyrodzony, nadnaturalny = übernatürlich; Sehre vom -en metafizyka *f.*

ü'berse'innlichkeit, *sf.* nadzmysłowość *f.*, transcendentálność *f.*, abstrakcyja *f.*

ü'berse'ummern, I. *vn.* (haben) przepędzić lato; II. *va.* (haben) przetrzymać przez lato, przelatować; Wieß — przelatować, przetrzymać było przez lato.

ü'ber-se spannen, spanne, spannst über, habe übergespannt, *va.* napiąć, wyszpanować, naszpanować co z wierzchu.

ü'berse'pannen, I. überspanne, überspannst, habe überspannt; *va.* 1) mit einem Leppich — pokryć co kobiercem, napiąć, rozwieśnić na czem kobierzec; 2) pędzić co objąć, pędzić nad czem rozciągnąć; 3) zanadto naciągnąć, napiąć, wypiężyć; (przen. :) den Geist — nateżyć, wyteżyć umysł; seine Forderungen — za wielkie stawiać wymagania; II. überspannt, *pp.* i *adi.* przesadzony, przesadny = übertrieben; wybujały, dziwaczny, fantastyczny, ekscentryczny, egzaltowany.

ü'berse'pantheit, *sf.* *pl.* = en, przesada *f.*, dziwaczność *f.*, wybujałość *f.*, ekscentryczność *f.*, ekstrawagancyja *f.*, egzaltacyja *f.*

ü'berse'pannung, *sf.* 1) za mocne naciągnięcie, wypiężenie; naciąganie *f.*; 2) wyteżenie *n.* (umysłowe).

ü'berse'pulation, *sf.* przesadna spekulacyja *f.*

ü'berse'pinnen, überse'pinne, überse'pinnst, überse'panne, habe überse'pannen, *va.* oprząść co, przędzą powlec; überse'pannene Saiten struny obciążone przędzą.

ü'ber-se springen, springe, springst, sprang über, bin übergesprungen, *vn.* przeskoczyć, przeskakiwać; von einem Gegenstande zum anderen — przeskakiwać z przedmiotu na przedmiot; -des Fieber gorączka przeskakująca.

ü'berse'pringen, überse'pringe, überse'pringst, überse'prange, habe überse'prungen, I. *va.* 1) przeskoczyć (przez) co; einen Graben — przeskoczyć przez rów; 2) ominać, pominać; eine Seite — wypuścić, przeskoczyć stronice; ich habe ihn in der Klasse überse'prungen prześcignąłem go w klasie; II. sich —, *vrestl.* skacząc wywiznać sobie nogę.

ü'berse'pruden, I. sprud(e)le, sprudest über, übergesprudelt; überse'prude, überse'prudelt *vn.* (haben i sein) przelewać się wierzchem, wierzchem tryskać, wytryskiwać; wrzeć, wykipieć; II. überse'pruden, *pp.* i *adi.* tryskający; — von Wiß tryskający dowcipem.

ü'berse'ständig, *adi.* przestały, ostały; przejrzały; -es Holz stare drzewo.

ü'berse'stark, *adi.* nadzwyczajnie, nadmiernie silny.

ü'berse'sehen, überse'sehe, überse'sichst, überse'stad, habe überse'sehen, *va.* 1) przyszyć jedno na drugie; 2) przebić, zabić zadana kartę.

ü'ber-se sehen, steht, stand über, übergestanden, *vn.* (haben i sein) stać na wierzchu,

nad czem; 1) die -de Flüssig-keit ostały plyn, plyn, który się osadził; 2) heiße Speisen — lassen gorące potrawy wystudzić.

überste'hen, überstehe, überstehest, überstand, habe überstanden, *va.* 1) przetrwać, przebyć, przecierpieć, wytrzymać; er hat diese Krankheit gut überstanden przetrwał, przebył dobrze tę chorobę; nach überstandener Arbeit po przebytej, ukończonej pracy; er hat seine Dienzeit überstanden wysłużył swój czas; 2) mit Bäumen überstanden sein być obsadzonym drzewami.

überste'igbar, *adi.* dający się przebyć, do przebycia (góra).

überste'igen, steige, steigst, stieg über, bin übergestiegen, *vn.* przejść przez wierzch, przeleźć.

überste'igen, übersteige, übersteigt, überstieg, habe übersteiegen, *va.* 1) przebyć, przejść przez górę; (obraz.) eine Schwierigkeit — przez wycieżyć, pokonać trudności; 2) przewążyć, przechodzić; die Ausgabe übersteigt die Einnahme wydatki przewyższają dochody; das übersteigt schon meine Kräfte to przechodzi już moje siły; das übersteigt die Grenzen des Anstandes to przekracza granice przyzwoitości; das übersteigt allen Begriff to przechodzi wszelkie pojęcie; 3) podnieść, wznieść się nad pewną wysokość; der Fluß übersteigt das Ufer rzeka wzniosła się ponad brzegi.

überste'igern, übersteigere, übersteigerst, habe übersteigert, *va.* podnieść cenę, podrożyć.

überste'iglich, *adi.* obacz übersteigbar.

überstellen, habe überstellt, *va.* postawić ponad co.

überste'llen, habe überstellt, *va.* 1) stawiać jedną rzecz na drugiej; 2) przestawiać.

überst'ich, *sm.* = (e)ß, *pl.* = e, 1) w kartach najwyższy tuz; 2) — machen = Überstunden machen pracować w nadliczbowych godzinach.

überst'immen, *va.* (haben) 1) za wysoko nastroić instrument; 2) obacz übertönen; 3) przegłosować; ich bin überstimmt worden przegłosowano mnie.

überst'olz, *adi.* nadmiernie pyszny, zbyt dumny.

überstra'hlen, *va.* (haben) 1) opromieniać, promieniami okryć, olśnić; 2) blaskiem przewążyć.

überstreichen, streiche, streichst, strich über, habe übergestrichen, *va.* potrzeć, przetrzeć po wierzchu.

überstreifen, überstreife, überstreichst, überstrich, habe überstrichen, *va.* posmarować; mit Firnis — polakierować; mit Farbe — pomalować.

überstreifen, streife, streifst über, habe übergestreift, *va.* zawiązać na coś (rekawy), naciągnąć, nasunąć na coś.

überstreuen, streue, streust über, habe übergestreut, *va.* potrząsać czem z wierzchu, potrząsać.

überstreuen, überstreue, überstreust, habe überstreut, *va.* posypać, posypywać, obsypać.

überst'rien, *va.* pokryć coś robotą pończoszkową.

überströmen, ströme, strömst über, bin übergeströmt, *vn.* potokiem się rozlewać, przelewać, wylewać; (przen.) von etw. — obfitować, opływać w co; ihr Herz strömte vor Freude über jej serce było przepełnione radością; sein Mund strömte von ihrem Lobe über usta jego pełne były jej chwały.

überströ'men, überströme, überströmst, überströmt, *va.* wystąpić z koryta, zalać; von Blut überströmt zalany krwią.

überströ'mung, *sf.* wylew m., przelanie n. przez brzegi, zalanie n.

überstrümpf, *sm.* = eß, *pl.* = strümpfe, pończocha wierzchnia.

überstudieren, studiere, studierst über, habe überstudiert, *I. va.* powtarzać naukę;

II. sich —, *vr.* er hat sich überstudiert wycieńczył się zbytnią nauką.

überstülpen, stülpe, stülpst über, habe übergestülpt, *va.* obrócić na wierzch, przewrócić, wywrócić, podwinąć, podkazać.

überstunden, *sf. pl.* nadliczbowe godziny pracy, nadczas m.

überstürzen, stürze, stürzest i stürzt über, bin übergestürzt, *I. vn.* przewrócić się, przewrócić koziołka; nach hinten — przewrócić się, upaść naznak; *II. va.* eine Saube — wdziać czepek.

überstürzen, überstürze, überstürzest i überstürzt, habe überstürzt, *I. va.* przyspieszyć, przynaglić; bez zastanowienia, nierozważnie coś wykonać; *II.* sich —, *vr. I.* obacz über schlagen III.; 2) zanadto coś przyspieszyć; 3) biedz za przedko; *III.* überstürzt, *pp. i adi.* przyspieszony, przynaglony.

überstürzung, *sf.* nierozwaga f., porywczosć f., przyspieszenie n., przynaglenie n., zbytnio pospiech.

überst'uß, *adi.* przesłodzony, zbytnio słodki.

übertä'seln, *va.* (haben) taflami wyłożyć.

übertäu'ben, *va.* (haben) zagłuszyć, przegłuszyć; zabnezczyć, zakrzyczyć; (przen.:) die Stimme des Gewissens — przytłumić głos sumienia.

übertener, *adi.* zanadto drogi, za drogi; = er Preis cena zbyt wygórowana.

überten'ern, *va. I.* za drogo co cenić, sprzedawać zbyt drogo; przedrożyć.

überten'erung, *sf. pl.* = en, przedrożenie n.; sprzedawanie n., za zbyt wygórowaną cenę.

übertö'peln, *va.* (haben) okpić kogo, zdurzyć kogo, odwrwić, oszwabić, otumaniać kogo.

übertö'pelnung, *sf.* oszukanie n., otumanienie n.

übertö'nen, *va.* (haben) głośno brzmieć, dźwięczeć,

zwiększać silniejszym brzemieniem, odgłosem; przewyższać.

übertrag, *sm.* -(e)ß, *pl.* -träge, przeniesienie *n.*, obacz Transport.

übertragbar, *adi.* 1) przenośny, dający się przenieść; 2) dający się tłumaczyć; 3) przenośny, zaraźliwy, zakaźny.

übertragbarkeit, *sf.* przenośność *f.*

übertragen, *übertrage*, *überträgt*, *überträgt*, *übertrug*, *habe übertragen*, *I. va.* 1) przenieść co na kogo, przepisać na kogo; zdać co na kogo, przekazać komu coś, zlecić komu coś; eine Rechnung auf ein anderes Konto — przenieść, przepisać rachunek na inne konto; die Bedeutung eines Wortes — przenieść znaczenie wyrazu (na inny przedmiot); jmdm eine Beförderung — dać komu zlecenie; jmdm eine Würde — obdarzyć kogo godnością; 2) = übersetzen; tłumaczyć, przetłumaczyć 3) ein Kleid — przenosić, znosić suknie; 4) der Sarg wurde in die Kirche — trumnę przeniesiono do kościoła; *II. sich* —, *vr.* 1) znużyć się niosąc za wiele ciężarów, nadwreżyć zdrowie, podźwignąć się; 2) die Krankheit überträgt sich auf Menschen ta choroba jest przenośna na ludzi; *III. übertragen*, *ppr.* i *adi.* -e Kraft haben mieć siłę przenośną; *IV. übertragen*, *pp.* i *adi.* przenośny; im -en Sinne w przenośnym znaczeniu; -e Kleider znoszone odzienie.

übertragen, *überträ*, *ger*, *sm.* -ß, *pl.* —, 1) przenoszący *m.*; — eines Wechsels ten co indosuje wechsel, indosent *m.*; 2) tłumacz *m.*

übertragung, *sf.* *pl.* -en, 1) przeniesienie *n.*, przekazanie *n.*, przepisanie *n.*, cesya *f.*, zlecenie *n.*; 2) tłumaczenie *n.*, przekład *m.*; 3) przeniesienie *n.* (choroby), infekcja *f.*

übertragungsbüch, *sf.* *pl.* -en, należytość przenośna,

należytość *f.*, od zmiany własności.

übertragungsbüch, *sf.* *pl.* -en, dokument przenośny, przenoszony.

überträglich, *übertrefflich*, *adi.* mogący być przewyższonym, prześcignionym.

übertraffen, *übertrasse*, *übertraff*, *übertraffen*, *übertraff*, *übertraf*, *habe übertraffen*, *I. va.* przewyższyc, przechodzić, górować nad kim, prześcignąć; daß hat meine Erwartung übertraffen to przeszło moje oczekiwanie; jmdm an Witz — przewyższać kogo dowcipem; *II. sich* —, *vr.* er -trifft sich selbst — prześciga sam siebie.

über-treiben, *treibe*, *treibst*, *trieb über*, *habe übergetrieben*, *va.* za nadto spędzić; ein Pferd — nadto zmęczyć, spędzić, przegonić konia.

übertrieben, *übertreibe*, *übertrieb*, *übertrieb*, *übertrieb*, *habe übertrieben*, *I. va.* i *vn.* przesadzić, przesadzać, upiększać; eine Rolle — szarżować; *II. sich* —, *vr.* der Baum hat sich übertrieben drzewo niknie rodząc za wiele owoców; *III. übertrieben*, *pp.* i *adi.* przesadny, przesadzony; eine -e Forderung przesadne żądanie; in den -sten Ausdrücken reden mówić w najprzesadniejszych wyrazach; -es Lob przesadzona pochwała.

übertrieb, *sm.* -ß, *pl.* —, przesadzający *m.*

übertrieb, *sf.* *pl.* -en, przesada *f.*, przesadzanie *n.*

über-treten, *trete*, *trittst*, *tritt*, *trat über*, *bin übergetreten*, *I. vn.* 1) przejść na drugą stronę; die Grenze — przejść, przekroczyć granicę; 2) zu einer Partei — przejść, wystąpić do stronnictwa; zu einer anderen Religion — przejść na inną wiarę; 3) der Fuß tritt über rzeka występuje z koryta; *II. va.* (schief treten) die Schuhe — wykrzywić trzewiki.

über-treten, *übertrete*, *übertritt*, *übertritt*, *übertrat*, *übertraten*, *va.* 1) *sich* den

Fuß — nadwreżyć, skrećić nogę; 2) przekroczyć, wykroczyć, przestąpić; einen Befehl, ein Gebot — przekroczyć rozkaz, nakaz, przykazanie.

über-treten, *sn.* -ß (eines Fußes), wylew *m.*

über-treten, *sn.* -ß, obacz Über-tretung.

über-teter, *sm.* -ß, *pl.* —, przestępca *m.*

über-tutung, *sf.* *pl.* -en, przekroczenie *n.*, wykroczenie *n.*

über-tungsfall, *sm.* -es, *pl.* -fälle, im -e w razie wykroczenia, przekroczenia.

über-treiben, *adi.* obacz über-treiben *III.*

über-treibe, *sf.* przesadność *f.*, przesada *f.*

über-tritt, *sm.* przegon *m.*, prawo *n.* przepędzania bydła.

über-tritt, *sm.* -(e)ß, przejście *n.*; — zum katholischen Glauben przejście na łono katolickiego kościoła; konwersya *f.*

über-trumpfen, *va.* (haben) w kartach zabić zadana kozę; (przen.) przewyższyc, pogrążyć.

über-tünchen, *va.* (haben) 1) pobielic, zabielić, otynkować; 2) (przen.) upiększyc coś na pozór; über-tünchte Höflichkeit pozorna uprzejmość.

über-tündung, *sf.* pobielenie *n.*, zabielenie *n.*, otynkowanie *n.*; upiększenie *n.*

über-verbienst, *sm.* -es, *pl.* -e, -e, nadzwyczajny zarobek.

über-verbüßern, *va.* (haben) przeludniać, przeludnić.

über-verbüßern, *sf.* *pl.* -en, przeludnianie *n.*, przeludnienie *n.*

über-voll, *adi.* nadto pełny, -przepełniony.

über-verteilen, *va.* (haben) skrzywdzić, zdrzeć, oszukać, odwrócić kogo.

über-vertilgen, *sf.* *pl.* -en, pokrzywdzenie *n.*, krzywda *f.*, oszustwo *n.*

über-wachen, *I. va.* (haben) dozorować, pilnować czego, strzedz kogo, czuwać nad kim,

nad czem; II. się —, *vr.* wycieńczyć się długim czuwaniem; III. 1) *überwacht*, *pp.* i *adi.* niewyspany = *übernächtig*; ein -er Magen żołądek rozstrojony czuwaniem; 2) dozorowany, pilnowany, strzeżony.

Überwachfen, *überwache*, *überwächst* i *überwächst*, *überwuchs*, *überwachfen*, *va.* i *vn.* (haben i sein) wyrósć na czem; zarastać, zarosnąć, obrastać; przerósć kogo lub co; die Laube ist mit Efeu — altana jest zarosnięta, pokryta bluszczem; (przen.:) mit Fett =*es* Fleisch mięso przyrastało; er hat die Schwester schon — przerósł już siostrę.

Überwachung, *sf.* nadzór *m.*; kontrola *f.*

Überwallen, *walle*, *wallst* *über*, *übergewallt*, *vn.* (sein) 1) przekipieć; wrzeć silnie; 2) vor Zorn, vor Freude — nieposiadać się ze złości, z radości.

Überwältigen, *I. va.* (haben) pokonać, przemóć, przełamać, zwalczyć; Schwierigkeiten — przewyciężyć trudności; vom Schlafe überwältigt werden być zmorzonym snem; vom Schmerz überwältigt werden być złamany boleścią; sich von einer Leidenschaft — lassen uledz namietności; jmdm — podbić kogo, zawojować go; II. *überwältigend*, *ppr.* i *adi.* imponujący, odurzający.

Überwältiger, *sm.* =*s*, *pl.* —, zwycięzca *m.*, poskromiciel *m.*

Überwältigung, *sf.* pokonanie *n.*, zwalenie *n.*, poskromienie *n.*, zwyciężenie *n.*, przewyciężenie *n.*

Überwältigen, *va.* (haben) obaczyć *Bemächtigen*.

Überweise, *adi.* przemądry.

Überweisfen, *überweise*, *überweist* i *überweist*, *überweise*, *haben* *überweisen*, *va.* 1) przekazać, odstąpić, oddać, wyasygnować; 2) jmdm einer Schuld — udowodnić komu winę; obacz *Überführen*.

Überweisung, *sf.* 1) przekazanie *n.*, przekaz *m.*, wyasygnowanie *n.*, asygnacya *f.*, cesya *f.*; 2) obacz *Überführung*.

Überweisen, *überweise*, *überweist* i *überweist*, *haben* *überweist*, *va.* pobilić, obilić.

Überweltlich, *adi.* nadświatowy, nadziemski.

Überweltlich, *adi.* i *adv.* ein =*2* Nacht szew obrzucany, obdódkowy.

Überwerfen, *werfe*, *wirfst*, *wirft*, *warf* *über*, *haben* *übergeworfen*, *va.* zarzucić na co; einen Mantel — zarzucić płaszcz; einen Teppich auf ein Sofa — zarzucić kobierzec na sofę.

Überwerfen, *überwerfe*, *überwirft*, *überwirft*, *überwarf*, *haben* *überworfen*, *I. va.* eine Wand mit Kalk — obrzucić ścianę wapnem, narzucić wapno na ścianę; II. *sich* —, *vr.* przewrócić się, upaść naznak; *sich* mit jmdm — pokłócić, poróżnić, powąsnić się z kim; er hat sich mit seiner ganzen Familie überworfen poróżnił, pokłócił się z całą swoją rodziną.

Überwert, *sm.* =*s*, *nadwyżka f.* wartości.

Überwachsen, *va.* (haben) powoskować, wywoskować.

Überwichtig, *adi.* 1) przeważający, mający ponad ustanowioną wagę; 2) bardzo ważny.

Überwichtigkeit, *sf.* 1) wyższa waga (przy monetach), przeważanie *n.*; 2) wielka doniosłość.

Überwirden, *va.* (haben) obaczyć *Bemächteln*.

Überwiegen, *überwiege*, *überwiegt*, *überwog*, *haben* *überwogen*, *I. va.* 1) przeważać, więcej ważyć; 2) ważnością przewyższyć, przeważać; die Herzensgüte überwiegt bei ihm dobroć serca przeważa u niego; jmdm an Vermögen — przewyższyć kogo majątkiem; II. *vn.* (haben) przeważać, na wadze przechylać się na jedną stronę; III. *überwiegend*, *ppr.*

a) adi. przeważny, przeważający; eine -e Mehrheit przeważająca większość; *b) adv.* przeważnie, przeważająco.

Überwind, *sm.* =*s*, miejsce, gdzie się jest chronionym od wiatru; diese Seite hat — w tę stronę wiatr nie wieje.

Überwindbar, *adi.* obacz *Überwindlich*.

Überwinden, *übermand*, *haben* *überwunden*, *va.* 1) zwyciężyć, przewyciężyć, pokonać, przemóć; den Feind — pokonać, zwyciężyć nieprzyjaciela; 2) *sich* (selbst) — przewyciężyć się; ich kann mich nicht — nie mogę się przewyciężyć, opanovać; *sich* *überwunden* geben dać za wygraną; 3) przełamać, zwalczać, zwalczyć, przewyciężyć; ich habe alle Hindernisse *überwunden* przełamałem, usunąłem wszystkie przeszkody; etwas schwer — können trudno coś przeboleć; das ist ein *überwundener* Standpunkt to jest przetradzone stanowisko; 4) owinąć = *bemächteln*.

Überwinder, *sm.* =*s*, *pl.* —, zwycięzca *m.*, pogromca *m.*

Überwindlich, *adi.* mogący być pokonanym, dający się pokonać.

Überwindung, *sf.* 1) pokonanie *n.*, zwyciężenie *n.*; 2) przewyciężenie *n.*, przełamanie *n.*, zwalenie *n.*, przemożenie *n.*; das hat mich viel — gekostet przyszło mi to trudno; nur mit großer — konnte ich *es* tun musiałem sobie gwałt zadać, by to zrobić.

Überwintern, *I. vn.* (haben) (prze)zimować; II. *va.* (haben) (prze)zimować co, przez zimę przechować.

Überwinterung, *sf.* (prze)zimowanie *n.*, przechowanie *n.*, przez zimę.

Überwintig, *adi.* przemądry.

Überwölben, *va.* (haben) zasklepiać, sklepienie dać nad czem.

Überwölken, *sich* —, *vr.* zachmurzyć się, pokryć się chmurami.

überwuchern, va. (haben)
1) bujnym zarostem pokrywać, wybujać, zarastać; (obraz.) die Politif überwuchert alles polityka usuwa, wyklucza wszystko inne, góruje nad wszystkim innym; 2) kogoś przez lichwę wyzyskiwać.

überwurf, sm. =es, pl. =würfe 1) powłoka f., to czem co jest obrzucone, zarzucone; 2) zarzutka f., płaszcz m., oponcza f.

überzahl, sf. 1) liczba przeważająca, zbywająca, przewyższająca; 2) przemoc f. = Übermacht; der — weichen ustąpić przemocy; 3) większość f. = Mehrzahl.

überzahlen, va. (haben) 1) jmand eine Summe — przekazać komu jakąś kwotę; 2) przepłacić, zapłacić.

überzählen, I. va. (haben) przeliczyć, przeliczać co; II. sich —, vr. przeliczyć się, omylić się licząc.

überzählig, adi. nadliczbowy, nadetatowy, dodatkowy.

überzahn, sm. =es, pl. =zähne, ząb dodatkowy, wystający nad drugim.

überzeit, sf. zajęcie, nadrobkowe, naddniówka f.

überzeitlich, adi. = überreif.

überzeitvergütung, sf. podniowe n., naddniowe n.

überzeugen, I. va. (haben i sein) przekonać, przekonywać, tłumaczyć, perswadować; przeświadczyć; ich habe ihn von seinem Unrecht überzeugt przekonałem go o jego nieścisłości; II. sich —, vr. przekonać się; sich mit eigenen Augen — naocznie się przekonać; III. überzeugen, ppr. i adi. przekonywający; IV. überzeugen, pp. i adi. przekonany; feßt davon — sein, daß... być mocno przekonanym o tem, że...

überzeugend, sf. pl. =en, przekonanie n., pewność f., przeświadczenie n.; ich habe das alles aus — getan czyniłem to z przekonania; ich habe die — gewonnen powiędłem to przekonanie.

überzeugungsrede, sf. dar m. przekonywania, wymowa przekonywająca.

überzeugungsraft, sf. siła przekonywająca.

überzeugungsreue, sf. wierność f. przekonaniu, stałość f. — przekonania.

überziehen, zog über, habe übergezogen, I. va. 1) przeciągnąć na drugą stronę, ponad co; jmand zu sich — przeciągnąć kogo na swoją stronę; 2) wdziać co na wierzch; ich habe einen Mantel übergezogen wdziałem, zarzuciłem płaszcz; 3) jmand ein — ściągnąć kogo łaską; II. vn. (sein) przeprowadzić się, przenosić się; sie ist in ihre neue Wohnung übergezogen przeprowadziła się do nowego mieszkania.

überziehen, überzog, habe überzogen, I. va. 1) powlec co czem; ich habe die Torte mit Zucker überzogen polełem, ocukrowałem tort; Dst mit Zucker — ocukrzac, kandyzować owoce; 2) ein Bett frisch — świeżo, na czysto obwlec, powlec łóżko; 3) Schamröte überzogen sein Gesicht rumieniec wstydu wstąpił mu na lica; der Himmel war mit Wolken überzogen niebo było pokryte chmurami; 4) ein Land mit Krieg — wnieść wojnę do kraju; II. sich —, vr. się mit Wolken — pokryć się chmurami, zachmurzyć się.

überzieher, sm. =s, pl. —, zarzutka męska, palto n.

überziehung, sf. powlekanie n., pokrycie n., wdzianie n.

überzinnen, va. (haben) pokryć, powlec cyną.

überzinnung, sf. pokrycie n., powleczenie n. cyną.

überzuckern, va. (haben) (p)ocukrzyć, ocukrować, obysypać cukrem; cukrem poleć; kandyzować; lukrować; (obraz.) eine bittere Bille — osładzić gorzką pigułkę.

überzuckerung, sf. (p)ocukrzenie n., polanie n. cukrem; kandyzowanie n.; lukrowanie n.

überzug, sm. = (e)s, pl. =züge, 1) powłoka f.; obwłóczka f., powłóczka f., nawłóczka f. (poduszek); pokrowiec m. (na meble); futerał m. (na parasol); patyna f. (na metalach).

überzweifen, adv. z ukosa, bokiem, na poprzek; jmand — ansehen patrzeć na kogo z ukosa, z podełba; er nimmt alles — bierze wszystko krzywo.

Ubifatio'n, sf. 1) zajmowanie n. pewnej przestrzeni; 2) pl. =en, ubikacya f. (mieszkalna).

Ubiquität, sf. wszechobecność boska.

üblich, adi. i adv. zwyczajny, używany, w zwyczajny, w użyciu będący; das ist bei uns nicht — tego niema u nas w zwyczaju, to wyszło u nas już z mody, tego się u nas nie praktykuje; ein =es Wort używany wyraz; die =e Rede zwyczajowa mowa.

üblichkeit, sf. pl. =en, 1) zwyczaj m., użycie n., moda f.; 2) obacz Ubelkeit.

überig, I. adi. 1) pozostały; zbywający; inny = andere; resztujący; das =e Geld reszta z pieniędzy; die =en Menschen inni ludzie, reszta ludzi; ich habe nichts — nie mi nie pozostało; haben Sie etwas Weinwand —? czy masz pan trochę zbywającego płótna?; ich habe wenig Zeit — mam mało zbywającego czasu; (obraz.) ich habe nichts für ihn — mogę mało powiedzieć na jego korzyść; wieviel hast du — behalten? ile zaoszczędziłeś z tego? er ist allein von seiner Familie — geliebenen pozostał sam jeden z całej rodziny; es bleibt mir nichts anderes —, als... nie pozostaje mi nic innego, jak...; — lassen pozostawić; es läßt zu wünschen — pozostawia do życzenia; das übrige reszta, resztujące; im =en zreszta; ein übriges tun czynić ponad obowiązek; 2) zbyteczny, niepotrzebny; 3) zre

Neden sind — pańskie gadanie jest zbyteczne; II. *adv.* — genug aż nadto, więcej jak potrzebne.

Ubrigenš, *adv.* zreszta, nadto, prócz tego.

Ubung, *sf. pl.* =en, 1) ćwiczenie *n.*; praktyka *f.*, wprawa *f.*, rutyna *f.*; auß der — kommen wyjść z wprawy; — in etw. haben mieć w czemś wprawę; — macht den Meister wprawa prowadzi do doskonałości; Schul — ćwiczenie szkolne, zadanie szkolne; 2) die =en der Soldaten ćwiczenia wojskowe, egzezyrka *f.*; musikalische =en ćwiczenia muzyczne; Fingersübungen ćwiczenia palcowe; 3) geistliche =en ćwiczenia religijne.

Ubungsaufgabe, *sf. pl.* =n, ćwiczenie *n.*, zadanie *n.*

Ubungsbuch, *sn.* =e(ę)š, *pl.* =bücher, książka *f.* z ćwiczeniami, ćwiczenia *n. pl.*

Ubungsgeschwader, *sn.* =š, eskadra szkolna.

Ubungslager, *sn.* =š, *pl.* —, obóz *m.* na manewrach.

Ubungsmarsch, *sm.* =eš, *pl.* =märsche, marsz wojskowy przy ćwiczeniach.

Ubungspfad, *sm.* =eš, *pl.* =pfade, plac *m.* ćwiczeń.

Ubungsstück, *sn.* =eš, *pl.* =stücke, ćwiczenie *n.*

Ubungszeit, *sf.* czas *m.* ćwiczeń.

Ufer, *sn.* =š, *pl.* —, brzeg *m.*, wybrzeże *n.*, nadbrzeże *n.*, plaza *f.*; dicht am — nad brzegiem; längs des =š wzdłuż brzegu; daš — erreichen dobić do brzegu; am Meeres — na wybrzeżu morza.

Uferbewohner, *sm.* =š, *pl.* —, mieszkaniec *m.* wybrzeża.

Uferbrud, *sm.* =eš, *pl.* =brüde, oberwanie *n.* się brzegu.

Uferdamm, *sm.* =eš, *pl.* =dämme, grobla nadbrzeżna.

Uferdecker, *sn.* =eš, *pl.* =e, obrzeż *m.*, tama ochronna, opaskowa; opaska nadbrzeżna, przegrodzona *f.*

Ufergebüch, *sf. pl.* =en, Ufergeb, *m.* =eš, ładowe *n.*,

opłata *f.* za utrzymanie statku przy brzegu.

Uferland, *sn.* =eš, *pl.* =länder, nadbrzeże *n.*, porzecze *n.*

Uferlandschaft, *sf. pl.* =en, krajobraz nadbrzeżny.

Uferloš, *adi.* bezbrzeżny; (obraz.) bez granic.

Uferrecht, *sn.* =eš, obacz Strandrecht.

Uferdickbauten, *pl.* budowle ochronne dla brzegów, obwarowanie *n.* brzegów.

Uferdickwalbe, *sf. pl.* =n, brzegówka *f.*, grzebielucha *f.*

Uferseite, *sf.* brzeg *m.*; die rechte, linie — prawy, lewy brzeg.

Uferpecht, *sm.* =eš, *pl.* =e, rybaczek *m.*

Ufervögel, *sm. pl.* ptactwo wybrzeżne.

Uferzoll, *sn.* =e(ę)š, *pl.* =zölle, obacz Ufergebüch.

Ulan, *sm.* =en, *pl.* =en, obacz Ulan.

Uhr, *sf. pl.* =en, 1) zegar *m.*, zegarek *m.*; godzina *f.*; die — schlägt zegar bije; die — geht vor zegar się spieszy; die — geht nach, żuried zegar się opóźnia; wieviel — (ist es), waš ist die — ? która godzina?; es ist 2 — jest druga godzina; es hat 10 — geschlagen dziesiąta wybiła; es ist über 4 — już czwarta minęła; die — ist abgelaufen zegar jest nienakręcony, przestał chodzić; (obraz.) seine — ist abgelaufen jego godzina już wybiła; meine — ist stehen geblieben mój zegarek, zegar stanął; seine — richten, stellen zegarek uregulować; nach der — sehen popatrzeć na zegar; ein Mann nach der — człowiek podług zegarka, człowiek bardzo punktualny.

Uhrantrieb, *sm.* =e(ę)š, *pl.* =e, rozpęd *m.* u zegara.

Uhrband, *sn.* =eš, *pl.* =bänder, sznuerek *m.*, tasiemka *f.* do zegarka.

Uhrdeckel, *sm.* =š, *pl.* —, nakrywką *f.*, koperta *f.* od zegarka.

Uhrenfabrik, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* zegarków.

Uhrenfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* zegarków.

Uhrenfabrikation, *sf.* fabrykacja *f.* zegarków.

Uhrenhandel, *sm.* =š, handel *m.* zegarkami.

Uhrenhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* zegarkami, zegarmistrz *m.*

Uhrfeder, *sf. pl.* =n, sprężyna zegarowa.

Uhrgehänge, *sn.* =eš, *pl.* —, dewizka *f.*, wisiorek *m.* przy zegarku.

Uhrgehäuse, *sn.* =š, *pl.* —, koperta *f.* od zegarka.

Uhrgestell, *sn.* =eš, *pl.* =e, stelaż *m.* na zegar.

Uhrgewicht, *sn.* =eš, *pl.* =e, waga zegarowa.

Uhrglas, *sn.* =eš, *pl.* =gläser, szkielko *n.* od zegarka.

Uhrklotz, *sf.* dzwonek *m.* przy zegarze.

Uhrhalter, *sm.* =š, *pl.* —, postument *m.* na zegarek.

Uhrlette, *sf. pl.* =n, łańcuszek *m.* do zegarka.

Uhrmacher, *sm.* =š, *pl.* —, zegarmistrz *m.*

Uhrmacherei, Uhrmacherkunst, *sf.* zegarmistrzostwo *n.* Uhrmacherlehrling, *sm.* =e(ę)š, *pl.* =e, chłopak *m.* u zegarmistrza.

Uhrpegel, *sm.* =š, *pl.* —, wodoskaz zegarowy.

Uhrrad, *sn.* =eš, *pl.* =räder, kółko *n.* w zegarku, zegarze.

Uhrschlüssel, *sm.* =š, *pl.* —, kluczyk *m.* od zegarka, zegara.

Uhrtafel, *sf. pl.* =n, mała kieszeń na zegarek.

Uhrwerk, *sn.* =eš, *pl.* =e, tryby *pl.*, werk *m.* w zegarku.

Uhrzeiger, *sm.* =š, *pl.* —, wskazówka *f.* przy zegarku, zegarze.

Uhu, *sm.* =š, *pl.* =š, puhacz *m.*

Uzcu i Uzen, *ra. i vn.* (haben) droczyć się z kim, kpić z kogo.

Uzcu, *sm.* =eš, *pl.* =e, ukaz *m.*

Uzcu, *sf.* oklej *m.* (ryba).

Ulan(ę), *sm.* =en, *pl.* =en, ulan *m.*

U'lema, *sm.* = (s), *pl.* = s, ulema *m.*, komentator *m.* koranu.

U'lf, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, żart *m.*, figiel *m.*, krotochwila *f.*

U'lfen, *vn.* (haben) żartować, figlować.

U'lfne, *sf.* *pl.* = n, 1) U'lfmenbaum, *sm.* = es, *pl.* = bäume, wiąz *m.*, brzost *m.*; a) latte — obacz Feldrüster, Berggrüster; 2) strona formowa (görn.).

U'lfen, U'lfen, *adi.* wiązowy, brzostowy.

U'lfengehölz, *sm.* = es, *pl.* = e, U'lfenwäldchen, *sn.* = s, *pl.* —, gaik wiązowy, brzostowy.

U'lfenhof, *sn.* = es, więźnia *f.*

U'lfenpflanzung, *sf.* *pl.* = en, U'lfenwald, *sm.* = es, *pl.* = wälder, obacz U'lfengehölz.

U'lfter, *sm.* = s, *pl.* —, grubsze palto jesienne męskie.

U'lfima'tum, *sn.* = (s), *pl.* = s i -ta, ostatnie, stanowcze żądanie.

U'lfimo, *sm.* = (s), *pl.* = s i -timi, ostatni dzień, koniec *m.* miesiąca, ultimo *m.*

U'lfimogeschäfte, *sn.* *pl.* interesa terminowe na ultimo.

U'lfimoregulierung, *sf.* *pl.* = en, obrachunek *m.* na ultimo.

U'lfra, *sm.* = (s), *pl.* = s, radykał *m.*, skrajny *m.*

U'lfra'liberal, *adi.* skrajno liberalny, krańcowo liberalny, wolnomysłny.

U'lfra'linie, *sf.* skrajna lewica.

U'lftramari'n, *sn.* = (e)s, farbka niebieska, ultramaryna *f.*

U'lftramonta'n, *adi.* skrajnie klerykałny, ultramontański.

U'lftramontani'smus, *sm.* —, skrajny klerykałizm.

U'lftratot, *adi.* = e Strahlen promienie pozaczerwone (chem.).

U'lftraviolet, *adi.* poza-fioletowy.

U'm, I. *praep.* z 4. przyp. 1) koło, około kogo lub czego; wir *spajerten* — den *Teich* przechadzaliśmy się (na)około

stawa; bitte sich — den *Teich* zu setzen proszę usiąść (na)około stołu; es muß immer jmdn — ihn sein zawsze musi być ktoś przy nim; — den *Hals* fallen rzucić się komu na szyję; alles dreht sich — ihn wszystko od niego zawisło; alles dreht sich — mich wszystko się w kołomnie kręci; mir ist schwer = Herz ciężko mi na sercu; ein Tuch — den *Hals*, — den *Kopf* binden zawiązać chustkę na szyi, głowę obwiązać chustką; 2) — welche *Zeit* kann ich dort sein? w jaką porę, w jakim czasie mogę tam być? bis — diese *Zeit* bin ich fertig od tego czasu będą gotów; — 3 Uhr o trzeciej; — die *vierte* *Stunde* około czwartej, o czwartej; — *Östern* około Wielkiejnoy; — *Mitternacht* około północy; 3) po; ich erwarte ihn *Tag* — *Tag* oczekuję go z dnia na dzień, dzień po dniu; einen *Tag* — den anderen co drugi dzień; sie kommen einer — den anderen przychodzą jeden po drugim, jeden za drugim; kolejno; 4) za; Auge — Auge, *Rahn* — *Rahn* oko za oko, za za za, wet za wet; — bares *Geld* einkaufen kupować za gotówkę; — nichts za nic, o nic; — nichts und wieder nichts zgoła o nic; — jeden *Preis* za ka-żdą cenę; — alles in der *Welt* nicht za nic w świecie, żadną miarą; jmdn — 50 *Kronen* strafen skazać kogo na 50 koron grzywny; 5) o; — die *Hälfte* größer o połowę większy; — zwei *Jahre* älter o dwa lata starszy; — so besser tem lepiej; — so schlimmer tem gorzej; — so mehr tem bardziej; ich habe mich — vieles ver-rechnet przerachowałem się o wiele; 6) wie .steht es — die *Sache*? jak tam rzecz stoi? wie steht es — dich? jak tam z tobą? wie steht es — Ihre *Gesundheit*? jak tam z pańskim zdrowiem? — etwas wissen wiedzieć o czym;

es ist etwas *Schönes* — die *Liebe* ładna to jednak rzecz miłość; 7) jmdn — seine *Gebuld* beneiden zazdrościć komu cierpliwości; — *Gottes* *Willen* dla *Boga*! na miłość boską! — der *lieben* *Kuh* *Willen* dla miłego spokoju; — *meinetwillen* dla mnie; 8) — etwas kommen pozba-wić się czegoś, tracić coś, postradać co; jmdn — etw. bringen pozbawić kogo czego, zabrać komu co; es ist — ihn *geschēhen* jest stracony, zginął, już po nim; es ist *schade* — die *verlorene* *Zeit* szkoda straconego czasu; 9) o kogo, o co; sich — ein *Amt* bewerben starać się o urząd; sich — ein *Mädchen* bewerben starać się o pannę; sich — jmdn *beflimmern* troszczyć się o kogo; sich — den *Hals* reden skompromitować się przez mowę nierozważną, gadaniem na śmierć sobie zarobić; — die *Wette* o zakład, na wyścigi; — sich *schlagen* rzucać się, bić wokoło siebie; — *Rache* *schreien* wołać o pomstę; — *Hilfe* rufen wołać na pomoc, o pomoc; II. *adv.* 1) recht's, links — na prawo na lewo zwrot; — und — naokoło; alles — und — *fehren* przewrócić wszystko do góry nogami; der *Weg* ist eine *Meile* — droga ta skręca o milę dalej, dokłada się milę drogi; 2) seine *Zeit* ist — jego czas minął; wenn das *Jahr* — ist skoro się rok skończy; 3) — zu *aby*, ażeby; — mich *kurz* zu *fassen* krótko mówią; er ist zu *vorsichtig*, — sich eine *Blöße* zu *geben* jest zanadto ostrożnym, by się kompromitować; der *günstige* *Augenblick*, — sich zu *verabschieden* pomyslna chwila, by się pożegnać.

U'm-ändern, *va.* przeorać.
U'm-ändern, *ändere*, *änderst* um, *habe* umgeändert, *va.* przemienić, przeistoczyć, przeinaaczyć; zmodernizować, odnowić (suknie).
U'mänderung, *sf.* *pl.* = en,

przemienienie *n.*, przeistoczenie *n.*, przeinaczenie *n.*; zmodernizowanie *n.*, odnowienie *n.*

U'm-arbeiten, *va.* (haben) 1) przerobić; 2) obrobić (*role*).

U'marbeitung, *sf. pl.* =en, przerobienie *n.*, przeróbka *f.*, obrobienie *n.*

U'marmen, *I. va.* (haben) uściśnić, uściśkać, wziąć kogo w objęcia, objąć, obejmować; *II. sich* —, *vr.* ścisnąć, całować, obejmować się.

U'marmung, *sf. pl.* =en, U'marmen, *sn.* =s, uściśnięcie *n.*, ścisnianie *n.*, uściśkanie *n.*, objęcie *n.*, całowanie *n.*

U'mbau, *sm.* =es, przebudowanie *n.*, przebudowa *f.*, rekonstrukcja *f.*, restaurowanie *n.*

U'm-bauen, *va.* (haben) przebudować, rekonstruować, restaurować.

U'mbau'en, *va.* (haben) obudować naokoło czego.

U'm-behalten, *behielt* um, *haben* u'm-behalten, *va.* zostawić na sobie, nie zdejmować, zatrzymać; *ich* behalte den Mantel um nie zdejmując płaszcza.

U'mberstich, *sm.* =es, *pl.* =e, umbra *f.*, sterczożab *m.* (*ryba*).

U'm-betten, *va.* (haben) przestać, prześcielić (łóżko).

U'm-biegen, *bog* um, *haben* umgebogen, *I. va.* zaginać, przeginać, przegiąć, zagiąć, skreślić; *II. sich* —, *vr.* zaginać, zagiąć się, przeginać, przegiąć się; *III. umgebogen, pp. I. adi.* zagięty, przegięty, odgięty, podgięty, skreślony.

U'm-bilden, *va.* (haben) przekształcać, przekształcić, przeobrażać, przeobrazić, przerobić; zmodyfikować.

U'mbildung, *sf.* przekształcenie *n.*, przeobrażanie *n.*, przerobienie *n.*, transformacja *f.*, modyfikacja *f.*, rekonstrukcja *f.* (gabinetu ministerialnego).

U'm-binden, *band* um, *haben* umgebunden, *va.* 1) obwiązać, obwiązać, zawiązywać

zawiazać; *ich* habe eine Schürze umgebunden przypasałem fartuch; ein Halstuch — zawiązać chustkę, krawatkę; 2) na nowo opawić; das Buch ist wieder umgebunden książka jest na nowo oprawiona.

U'mbi'nden, *umband*, *haben* umgebunden, *va.* obwiązać co; obandażować; *ich* habe den Finger mit Leinwand umgebunden mam palec obwiązany płótnem; ein Paket — obwiązać paczkę.

U'm-blafen, *bläst*, *blies* um, *haben* umgeblasen przewrócić dmuchając.

U'mblä'sen, *umbläst*, *umblies*, *umblasen, va.* owiać, zawiąć; von den Winden umblasen sein być owianym od wiatrów.

U'm-blättern, *va. i vn.* (haben) przewracać kartki, przeglądać, przerzucać.

U'mblid, *sm.* =(e)s, *I.* rzut *m.* oka naokoło siebie = Rundblid; 2) spojrzenie *n.* poza siebie = Rückblid.

U'm-blicken, *vn.* (haben) i *sich* —, *vr.* 1) oglądać się naokoło siebie; 2) w tył spojrzeć, obejrzeć się.

U'mbra, *sf.* 1) umbra *f.*, kreda i farba ciemnobrunatnego koloru; 2) obacz Umberstich.

U'mbrau'sen, *umbraust, va.* (haben) szumieć koło czego.

U'm-brechen, *brach* um, *haben* umgebrochen, *I. va.* 1) przełamać; die Last der Früchte hat den Baum umgebrochen ciężar owoców przełamał drzewo; 2) ein Feld — karczować, wykarczować pole; wykopać, wybrać; 3) (w drukarni) złamać kolumnę i resztę przenieść na inną; przełożyć; poprzedkać; *II. vn.* (sein) złamać, przełamać się pod ciężarem.

U'm-bringen, *brachte* um, *haben* umgebracht, *I. va.* zabić, zgładzić, zamordować; (przen.) jeine Komplimente bringen miś um jego grzeczności zabijają mnie; *II. sich* —, *vr.* zabić się, popełnić samobójstwo, życie sobie odebrać.

U'm-dämmen, *haben* umgedämmt, *va.* odnowić bruk.

U'mdä'mmen, *haben* umdämmt, *va.* groblą otoczyć, ogroblić, otamować.

U'm-decken, *va.* (haben) 1) nakryć na nowo do stołu; 2) inaczej pokryć, przełożyć dachówkę, gonty.

U'm-denten, *va.* (haben) inaczej co wyłożyć, wytłumaczyć, inne dać czemu znaczenie.

U'm-dichten, *va.* (haben) ein Gedicht — przerobić poemat.

U'mdrä'ngen, *va.* (haben) jmdm — nastawać na kogo, dokuczać komu, dopiec komu.

U'mdrehbar, *adi.* dający się określić.

U'm-drehen, *I. va.* (haben) obrócić, przewrócić, określić, zakreślić, skreślić; den Schlüssel — obrócić, określić klucz; einem Vogel den Kopf — skreślić ptakowi głowę, kark; (przen. :) den Speiß — obrócić kota ogonem; *II. sich* —, *vr.* obrócić się; hier kann man sich nicht — tu się nie można obrócić.

U'mdreher, *sm.* =s, *pl.* —, 1) ten co okręca; 2) okręcacz *m.*, mieśnięć skracający.

U'mdrehung, *sf. pl.* =en, przewrót *m.*, obrót *m.*, kręcenie się *n.*, rotacja *f.*

U'mdrehungsachse, *sf.* oś rotacyjna, obrotowa.

U'mdrehungsbewegung, *sf. pl.* =en, ruch rotacyjny, obrotowy.

U'mdrehungsgeschwindigkeit, *sf.* chyżość *f.* rotacji.

U'mdrehungspunkt, *sm.* =es, *pl.* =e, punkt rotacyjny.

U'mdruck, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przedruk *m.*, przedrukowanie *n.*

U'mdrucken, *va.* (haben) przedrukować.

U'mdusten, *va.* (haben) rozwiewać woń około czegoś.

U'mdu'nfeln, U'mdü'stern, *va.* (haben) zaciemnić, zamglić, zasępzić; umdunkelter Verstand zaciemniony umysł.

U'mfä'heln, *va.* (haben) powiewać (wachlarzem) około

kogoś; laue Lüfte — miedy letni wietrzyk owiewa mnie.

H'm=fahren, fährt, fährt, fuhr um, umgefahren, I. *vn.* i *va.* (haben i sein) objechać, objeżdżać, (o)minąć, kołować; przejechać kogo; II. *sih* —, *vr.* objeżdżać, kołować; *sih* um zwei Meilen — kołować dwie mile.

H'm=fahren, umfährt, umfährt, umfuhr, habe umfahren, *va.* objechać; eine Insel — objechać wyspę.

H'mfährt, *sf. pl.* -en, objazd *m.*, objeżdżanie *n.*; omińcie *n.*, kotowanie *n.*

H'mfall, *sm.* =(e)ß, obacz Umfallen.

H'm=fallen, fällt, fällt, fiel um, bin umgefallen, *vn.* (sein) 1) upaść, przewrócić się; 2) padać, zdychać (o bydle).

H'mfallen, *sn.* =ß, upadanie *n.*, przewrócenie się; padanie, zdychanie *n.* (bydła); eß ist eine Fiße zum — jest upaść, że zginać można.

H'mfang, *sm.* =(e)ß, *pl.* =fänge, *sm.* 1) objętość *f.*, obwód *m.*, rozległość *f.*, rozciągłość *f.*, zakres *m.*, przestrzeń; ein Kreis von zwei Metern — koło o dwóch metrach obwodu; der Baum hat 1 Meter im — drzewo ma metr obwodu; der — der Stadt ist sehr groß rozległość miasta jest bardzo wielka; seine Stimme hat viel — jego głos ma wielką rozległość; 2) (przen.:) — daß Geistes rozległość *f.* umysłu.

H'mfangen, umfing, habe umfangen, *va.* objąć, otoczyć ramionami; okrażyć, ogarnąć. H'mfangreich, H'mgänglich, *adi.* obszerny, mający wielką objętość, rozległość, rozciągłość.

H'mfangsdrain, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, dren obwodowy.

H'mfangslinie, *sf. pl.* =n, linia obwodowa, peryferya *f.*

H'mfangswinkel, *sm.* =ß, *pl.* —, kąt obwodowy.

H'm=färben, *va.* (haben) przebarwić, przefarbować.

H'm=fassen, *va.* (haben) wprawić, sprawić, osadzić

inaczej; einen Rubin in Gold — osadzić, wprawić rubin w osłotę.

H'mfa'ssen, I. *va.* (haben) 1) objąć kogo, uściśkać, uchwycić, ująć; jmdmß Rnie — obejmować czyje kolana; ich kann diesen Baum nicht — nie mogę objąć tego drzewa; 2) objąć, obejmować, zawierać, zamykać, mieścić w sobie; diese Schrift umfaßt folgende Vorschriften to pismo zawiera, mieści w sobie następujące przepisy; II. umfassend, *pp.* i *adi.* daleko sięgający, wiele ogarniający; er Geißt daleko siegający umysł; =e Maßregeln daleko sięgające zarządzenia; ein =es Wissen szeroka wiedza.

H'mfa'ssung, *sf. pl.* -en, 1) objęcie *n.*, obejmowanie *n.*, uściśnięcie; 2) ogrodzenie *n.*

H'mfa'ssungsmauer, *sf.* mur ogradzający.

H'mfa'ttern, *va.* (haben) latać naokoło czego; (przen.:) jmdmß, — kręcić się około kogo.

H'm=flechten, flecht, flecht, flocht um, habe umgeflochten, *va.* inaczej spleść, przepleść.

H'mflechten, umflecht, umflecht, habe umgeflochten, *va.* opleść co czym; mit Weiden — opleść wikliną.

H'mfle'gen, umflog, habe umflogen, I. *va.* latać naokoło, oblatywać co; II. *vn.* (sein) latać tam i sam.

H'mfle'gen, umfloß, habe umfloßen, *va.* opływać co, płynąć naokoło czego; meer=umfloßen oblany, otoczony morzem.

H'mflo'ren, *va.* (haben) zasłonić, kirem owinąć; ein umflorter Blick zamglone spojrzenie, zamglony wzrok.

H'mflu'ten, *va.* (haben) opływać co, oblewać, otoczyć falami; daß Meer umflutet die Insel morze oblewa wyspę.

H'm=formen, *va.* (haben) przekształcić, przeistoczyć, przemienić, przeformować.

H'mformung, *sf.* przekształcenie *n.*, przeistoczenie *n.*, przeformowanie *n.*, transformacja *f.*

H'mfrage, *sf.* okólne zapytanie, kwestyonaryusz *m.*, ankieta *f.*; — haben rozpytywać się, zbierać zdania, opinie.

H'mfrie'd(ig)en, habe umfrietet i umfrietigt, *va.* ob. Einfried(ig)en.

H'mfrie'd(ig)ung, *sf. pl.* =en, ogrodzenie *n.*, oplocecie *n.*

H'm=führen, *va.* (haben) 1) sprowadzać; 2) spowodować kogo do natożenia drogi.

H'm=füllen, *va.* (haben) przelać; presypać; ich muß den Wein in Glasen — muszę przelać wino do butelek.

H'mfüllen, *sn.*, H'mfüllung, *sf.* przelewanie *n.*, transfuzja *f.*

H'm=gaffen, *vr.* (haben) gapić się wokół, rozglądać się.

H'mgang, *sm.* =(e)ß, *pl.* =gänge, 1) obchód, pochód *m.*, procesya *f.*; heute war feierlicher — dzień obchodzono z uroczystą procesją; 2) obcowanie *n.*, stosunki *pl.*, przestawanie *n.*, pożycie *n.*; — mit schlechten Menschen obcowanie z złymi ludźmi; er hat gar keinen — nigdzie nie bywa; jeden — mit dieser Familie abbrechen zerwać wszelkie stosunki z tą rodziną; im engeren =e w ściślejszym obcowaniu; vertrauter — ściśła zażyłość; fleischlicher oder geschlechtlicher — obcowanie pćciowe; er gewinnt bei näherem — zyskuje przy bliższym poznaniu; die Sprache auß dem — erlernen nauczyć się języka praktycznie; 3) obacz Umbrehung; 4) von etw. — nehmen odstąpić od czego.

H'mgänglich, H'mgangbar, *adi.* 1) bliżący obcować z ludźmi, towarzyski, przyjacielski; 2) z którym można żyć, obcować, uprzejmy, łatwy w obcowaniu.

Umgänglichlichkeit, *sf.* łatwość *f.* w obcowaniu, towarzyskość *f.*

Umgangsformen, *sf. pl.* formy towarzyskie.

Umgangsprache, *sf.* język *m.* codziennego użytku, język towarzyski.

Umgarnen, *va.* (haben) snuć się naokoło kogo, czego; osiłdlić, usiłdlić, obsaczyć; jmnnd — złowić kogo w sidła.

Umgarnung, *sf. pl.* =en, osiedlenie *n.*, obsadzenie *n.*, złowienie *n.* w sidła.

Umgarnen, *va.* (haben) snuć się naokoło kogo, czego; mit süßen Träumen — marzyć ponętymi snami.

U'm-geben, *gab* um, *haben* umgegeben, *va.* włożyć naokoło; jmnndm den Mantel — włożyć na kogo, podać komu płaszcz.

Umgeben, *umgab*, *haben* umgeben, *I. va.* otoczyć czem; den Garten mit einer Mauer — otoczyć, opasać ogród murem; mit Wall und Graben — okopywać, okopać; jmnndm mit Sorgfalt — otoczyć kogo troskliwością; II. sich —, *vr.* otoczyć się; sich mit einer Leibwache — otoczyć się strażą przyboczną.

Umgebung, *sf. pl.* =en, okolica *f.*; otoczenie *n.*; die — dieser Stadt ist sehr schön okolica tego miasta jest bardzo ładna; er ist immer in schlechter — jest zawsze w złem otoczeniu.

Umgegend, *sf.* okolica *f.*, sąsiedztwo *n.*

U'm-gehen, *ging* um, *bin* umgegangen, *vn.* 1) obracać się; es geht mir im Kopfe um kręci mi się w głowie; die Räder — lassen rozpuścić koła, szybko jechać; 2) zwei Wochen waren umgegangen dwa tygodnie minęły; 3) der Reife nach etw. — lassen puścić co wokoło; 4) es geht in diesem Hause um straszy w tym domu, w tym domu chodzą duchy; 5) mit jmnndm — obcować z kim; sage mir, mit wem du umgehst, und ich will dir sagen,

wer du bist z jakim się wdajesz, takim się stajesz; unbarmherzig mit jmnndm — obejść, obchodzić się z kim niemilosierdzie; 6) mit etw. — obchodzić się z czem er kann mit Waffen schlecht — nie umie się obchodzić z bronią; mieć co na myśl, knować co; mit bösen Gedanken — nosić się ze złymi zamysłami; mit einem Plane — nosić się z zamiarem.

Umgehen, umgeht, umging, *haben* umgangen, *va.* 1) obchodzić co; ich mußte ein gutes Stück — musiałem obejść dobry kawał; den Feind — zająć nieprzyjaciela z tyłu; 2) (przen.): eine Unannehmlichkeit — ominać nieprzyjemność; daß Gefäß — obejść ustawę; daß läßt sich nicht — to się nie da ominać.

Umgehend, *adi.* =e Krankheit epidemiczna, nagminna choroba; mit -er Post odwrotną pocztą.

Umgehung, *sf.* 1) obchodzenie *n.*, kołowanie *n.*, zachodzenie *n.*; 2) ominięcie *n.*, pominięcie *n.*, obejście *n.*

Umgekehrt, *I. adi.* odwrotny, przeciwny = entgegengesetzt; =e Seite odwrotna, przeciwna strona; Schlag mit -er Hand uderzenie płaską dłonią; daß =e Verhältnis odwrotny stosunek; in -er Richtung w przeciwnym kierunku; =er Satz odwrócone zdanie; der Fall ist gerade — sprawa ma się wręcz przeciwnie; II. *adv.* odwrotnie, przeciwnie; gerade — przeciwnie, wręcz przeciwnie; ... und — i z drugiej strony, i nawzajem, i viceversa.

Umgestaltbar, *adi.* dający się przekształcić, przerobić, przeinaczyć, przeistoczyć.

U'm-gestalten, *va.* (haben) obacz Umbilden.

Umgestaltung, *sf. pl.* =en, obacz Umbildung.

U'm-gießen, *gießest* i *gießt*, *gob* um, *haben* umgegossen, *va.*

1) przelewać, przelać; 2) na nowo stopić, przetopić, odlać inaczej.

Umgießen, umgießest i umgießt, umgob, *haben* umgossen, *va.* oblać, zalać czem, wokoło; (przen.): bald sah ich mich von Wolken wie umgossen vnct ujrzałem się jak oblanym chmurami.

U'm-gießen, *sn.* =s, U'm-gießen, *sf. pl.* =en, przelewanie *n.*, przetapianie *n.*; oblewanie *n.*

Umgißtern, *va.* (haben) okratować, zaopatrzyć kratą, ogrodzić kratą.

Umglänzen, *va.* (haben) blaskiem otoczyć, błyszczyć naokoło czego.

U'm-graben, *gräbft*, *gräbt*, *grab* um, *haben* umgegraben, *va.* 1) przekopać, na nowo skopać; 2) okopać, rowem opasać; 3) kopiąc obalić; einen Baum — wykorzenieć drzewo kopiąc.

U'm-greifen, *vn.* = um sich greifen, obacz greifen.

Umgreifen, umgreißt, umgriff, *haben* umgriffen, *va.* piędzą mierzyć, otoczyć, objąć.

Umgrenzen, *va.* (haben) ograniczyć, ogrodzić, zakreślić granicę; (przen.) ograniczyć, ograniczać, limitować.

Umgrenzung, *sf. pl.* =en, ograniczenie *n.*, granica *f.*

U'm-gucken, *sich* —, *vr.* oglądać się naokoło, gapić się naokoło, obzierać się; er wird sich aber — a to się zdziwi.

U'mgürten, *va.* (haben) przepasać, pasem opasać; daß Schwert — przepasać oręż, pałasz; ein Pferd — przesiadłać konia.

Umgürteten, *va.* (haben) przypasać, opasać; eine Schürze — przypasać fartuch; die Linden — biodra opasać.

U'mguß, *sm.* =ßes, przelanie *n.*

U'm-haben, *va.* (haben) mieć na sobie, mieć około siebie.

U'm-haden, *va.* (haben) 1) siekierz powalić, obrobić; 2) okopać motyką.

Umladegcleiße, *sn.* =eß, *pl.* —, tor przekładowy (kol.).

Umladen, *labe, lädft, lädt,* ład um, *habe umgeladen, va.* przeladować, przelożyć, inaczej naładować.

Umladung, *sf.* przeladowanie *n.*, przelożenie *n.*

Umlage, *sf. pl.* =n, 1) rozłożenie *n.*, rozkład *m.* (podatków); 2) obacz Steuer.

Umlageru, *habe umlagert, va.* obczem otoczyć, oblegać, opasać; (przen.) obsiadać, oblegać, otoczyć; *ſie war von Freiern umlagert* była otoczona, obleżoną konkurentami.

Umlauern, *va.* (haben) szpiegować kogo.

Umlauf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =läufe, 1) bieg *m.*, obieg *m.*, obrót *m.*, krążenie *n.*, cyrkulacya *f.*; *im =e ſein* być w obiegu; *in = bringen, ſeßen* puścić w obieg, w kurs; *ein Gerücht in = bringen* puścić w obieg pogłoskę; — *des Blutes* krążenie *n.*, cyrkulacya *f.* krwi; — *des Mondes* obieg *m.*, okres *m.* księżycy; 2) zastrzał *m.*

Umlaufen, *laufe, läufft, läuft, lief* um, *bin umgelaufen, I. vn.* krążyć, obracać, obrócić się, cyrkulować, kursować, oblegać; *wir ſind eine Meile umgelaufen* obeszliśmy całą milę; *eß laufen* wędrować; *Gerüchte* um krążyć rozmaite pogłoski; *II. va.* (haben) biegać, potrać, przewrócić.

Umlaufen, *umlaufe, umläufft, umläuft, umlief, habe umlaufen, va.* oblegać naokoło.

Umlaufkapital, *sn.* =ß, kapitał obiegowy.

Umlaufsmittel, *sn.* =ß, *pl.* —, środki obiegowe.

Umlaufschreiben, *sn.* =ß, okólnik *m.*, cyrkularz *m.*, encyklika *f.*

Umlaufzeit, *sf.* okres *m.* obiegu.

Umlaut, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, przegłos *m.*

Umlauten, *habe umgelaute, vn.* przegłaszać się.

Umlagefragen, *sm.* =ß, *pl.* =fragen, kołnierz wykładany.

Umliegen, *haben umgelegt, I. va.* 1) położyć naokoło, obłożyć, obkładać; *Reifen um ein Faß legen* beczkę obić, pobić; *ein Pflaster =* przelożyć plaster; *eine goldene Kette =* założyć złoty łańcuch; 2) *ein Schiff =*, um eß auszubessern obrócić okręt celem naprawienia; *einen Stuhl =* przelożyć krzesło; 3) *Soldaten =* przekwaterować, zmienić pozycyę żołnierzy; 4) *ein Steinpflaster =* przebrukować; 5) *die Steuern =* rozłożyć, rozkładać podatki; *II. ſich =, vr.* zagiąć się, zakrzywić się, przelożyć się.

Umliegung, *sf.* przyłożenie *n.*, przelożenie *n.*, obrócenie *n.*; *przekwaterowanie n.*, rozkład *m.*, rozłożenie *n.*

Umlenken, *habe umgelenkt, I. va.* obrócić, skierować w inną stronę; *II. vn.* (haben) nawrócić, zawracać; (przen.) zmienić kierunek, skrócić.

Umlenchten, *habe umleuchtet, va.* oświetlać ze wszystkich stron.

Umliegend, *adi.* położony wokoło.

Ummauern, *habe ummauert, va.* 1) obmurować; 2) murem otoczyć, opasać.

Ummessen, *messe, mißest* i *mißt, mißt, maß* um, *habe umgemessen, va.* przemierzyć, na nowo zmierzyć.

Ummodeln, *habe umgemodelt, va.* obacz Umbilden.

Ummünzen, *habe umgemünzt, va.* przebić na nowo monetę, przetopić monetę.

Ummühen, *va.* (haben) okryć, otoczyć ciemnością; *noey; ſein Geiſt iſt umnähert* umysł jego jest zaciemniony, on cierpi na chorobę umysłową.

Ummühen, *sf.* omglenie *n.*, zaciemnienie *n.*

Umnähen, *habe umgenäht, va.* przesyć na nowo.

Umnähen, *habe umnäht, va.* obszyć co, obrębić.

Umnebeln, *habe umnebelt, va.* mgłą otoczyć, zamglić.

Umnehmen, *nehme, nimmſt, nimm, nahm* um, *habe umgenommen, va.* wziąć, brać, zrzucić co na siebie, owinąć, otulić się.

Umpacken, *habe umgepackt, va.* 1) przepakować; 2) opakować czem naokoło.

Umpanzern, *habe umpanzert, va.* opancerzyć, obić blachą stalową.

Umpflän, *habe umpfläht, va.* palami otoczyć, opalać.

Umpflanzen, *habe umpflanzt, va.* przesadzić, poprzesadzać, na nowo szczepić.

Umpflanzen, *habe umpflanzt, va.* obsadzić co roślinami, wysadzić (drzewami).

Umpflanzung, *sf.* przesadzenie *n.*, obsadzenie *n.*

Umpflastern, *habe umpflastert, va.* 1) przebrukować; 2) obrukować, brukiem otoczyć.

Umpflügen, *habe umpflügt, va.* przeorać, oborać; *orazę* plugiem, przewrócić; *karczować.*

Umpprägen, *habe umppräg, va.* obacz Ummünzen.

Umpprägung, *sf.* wybijanie *n.* na nowo medalu, monety.

Umpurzeln, *bin umpurzelt, va.* przewrócić koziółka.

Umpquartieren, *habe umpquartiert, va.* przekwaterować, zmienić kwatery (wojsko).

Umräumen, *habe umgeräumt, va.* obacz Einräumen.

Umränken, *habe umrannt, va.* obacz Beranken.

Umränken, *habe umrannt, va.* szumieć, szmerować; *die Wellen =* daß Schloß fale szmerzą naokoło zamku.

Umrrechnen, *habe umgerechnet, va.* przerachować.

Umrrechnen, *sf.* przerachowanie *n.*; *konwersya f.*, redukcya *f.*

Umreifen, *habe umgereist, vn.* kołować w podróży, nadożyć drogi, objechać

Umreißen, *habe umreißt, va.* objechać; *iß* *habe* die

ganze Welt umreist objecha-
łem cały świat, podróżowa-
łem naokoło świata.

U'm-reißen, reiße, reißeſt
i reißt, riß um, habe umge-
riſſen, *va.* 1) zwałić, obalić,
przewrócić, poprzewracać,
porwać, szarpnąć obalić; 2)
obrysować.

U'm-reiten, reite, ritt um,
habe umgeritten; I. *va.* prze-
jechać kogoś konno; II. *vn.*
(sein) objeżdżać konno.

Umreiten, umreite, um-
ritt, umritten, jechać konno
naokoło czego; der Wagen
des Königs war von Soldaten
umritten powóz króla był
otoczonym konnicą.

U'm-rennen, renne, rennst,
raunte um, umgerannt, *va.*
i *vn.* (sein) pędzić obalić;
szybkim pędem obiedz.

Umringen, habe umringt,
va. otoczyć, opasać co; osa-
czyć; oblegiwać; obstepywać;
plündern — obkoczyć; sie ist
von Schmeichlern umringt jest
otoczona pochlebcami; der
Feind hat die Stadt umringt
nieprzyjaciel otoczył miasto.

U'mriß, *sm.* =ſſeß, *pl.* =ſſe,
rys m., zarys m., kontury
pl., szkic m.; im — entwerfen
naszkićować.

U'mrißlinie, *sf. pl.* =n,
linia przedstawiająca obwód
figury.

U'mritt, *sm.* =eß, objazd
konny, kawalkada *f.*

U'm-rühren, habe umge-
rührt, *va.* mieszać, wymie-
szać, przemieszać; kłócić, zak-
łócić; das geschmolzene Eisen
— burzy żelazo.

U'm-rühren, *sn.* =ß, mie-
szanie *n., wymieszanie n.,*
kłócenie *n., burzenie n.*

U'mrütteln, habe umge-
rüttelt, *va.* trząść, potrząść.

U'mß, skrócenie zamiast um
das i um deß; — Himmelß
Willen! dla Boga, przebóg!

U'm-saßen, habe umgeſaßt,
va. przesywać, przełożyć do
innego worka.

U'm-sägen, habe umgeſägt,
aa. przerznąć piłą i obalić;
ściąć piłą naokoło.

U'm-satteln, habe umge-
sattelt, I. *va.* przesiódkać,
inaczej osiódkać, przekulba-
czyć; II. *vn.* (haben) zmienić
siodło, sięść na inne siodło;
(przen.:) odmienić zawód;
przekabacić się.

U'msaß, *sm.* =eß, 1) odbył
m., pokup m., obrót m.;
der — in Wolle war sehr
groß obrót wełną był bardzo
wielki; 2) zamiana *f.* (towa-
rów), wymiana *f.;* odzowa *f.,*
przemiana *f.* (materyi).

U'm-säumen, habe umge-
säumt, *va.* obrabić; obrysowa-
wać.

U'msäufeln, habe umſäufelt,
va. szeleścić, szumieć nao-
koło czego; der Wind um-
säufelt die Bäume wiatr sze-
leszczy naokoło drzew.

U'mſaufen, habe umſauft,
va. szumieć, huczcć naokoło.

U'm-schaffen, ſchaffe, ſchaffst,
ſchuf um, habe umgeſchaffen,
va. przetworzyć, przerobić.

U'mſchaffung, *sf.* przetwo-
rzenie *n.,* przerobienie *n.,*
przeróbka *f.,* metamorfoza *f.*

U'm-schalten, habe unge-
ſchaltet, *va.* zmienić, przesta-
wić zwrotnik.

U'mſchalter, *sm.* =ß, prze-
miennik *m.,* zwrotnik *m.*

U'mſchaltung, *sf.* przemiana
f. zwrotnika.

U'mſcha'nzen, habe umſchanzt,
okopywać, okopać, oszańco-
wać.

U'mſcha'nzung, *sf. pl.* =en,
okop *m.,* oszańcowanie *n.,*
szaniec *m.*

U'mſcha'nzungslinie, *sf.* linia
f. oszańcowania, linia *f.*
szańców.

U'm-scharren, habe um-
geſcharrt, *va.* ogrzebać.

U'mſcha'tten, habe umſchat-
tet, *va.* ocienić, zacienić.

U'mſchau, *sf.* obacz Rund-
ſchau.

U'm-schauen, habe umge-
ſchaut, ſich —, *vr. i vn.* obacz
ſich umſehen.

U'm-schauſeln, habe um-
geſchauſelt, *va.* przekopać ło-
patą; przesuflować (zboże);
ryzować.

U'mſchei'nen, umſcheine, um-

ſchei'nt, umſchien, habe um-
ſchienen, *va.* oświetlić na-
około.

U'm-schichten, habe um-
geſchichtet, *va.* przełożyć, uło-
żyć inaczej.

U'mſchichtig, *adi. i adv.*
z kolei, kolejno.

U'm-schicken, habe um-
geſchickt, *va.* obacz ſerum-
ſchicken.

U'm-schießen, ſchieße, ſchießeſt
i ſchießt, ſchoß um, habe um-
geſchoſſen, I. *va.* 1) obacz
niederschießen; 2) przestawić
łamy (druk); II. *vn.* (sein)
der Wind ſchießt um wiatr
nagle skreca, zmienia kie-
runek.

U'mſchi'ſſbar, *adi.* dający
się objechać okrętem.

U'm-schiffen, habe umge-
ſchiffst, I. *va.* przemieść z je-
dnego okrętu na drugi; II.
vn. (sein) nałożyć drogi pły-
nąc statkiem, objeżdżać okrę-
tem.

U'mſchi'ſſen, habe umſchiffst,
va. wir haben dieſes Vor-
gebirge umſchiffst opłynęliśmy
ten przylądek.

U'mſchi'ſſung, *sf. pl.* =en,
objeżdżanie *n.* okrętem, opły-
nięcie *n.*

U'm-schiffen, habe um-
geſchiffst, *va.* obacz U'mſchau-
ſeln.

U'mſchlag, *sm.* =(e)ß, *pl.*
=ſchläge, 1) okładka *f.,* ko-
perta *f.;* der — deß Buches
iſt ſchadhaft okładka książki
jest uszkodzona; — eineß
Paketes owinięcie *n.,* opa-
kowanie *n.* paczki; 2) wyłóg
m., kołnierz *m.;* der — deß
Hodeß wyłóg, kołnierz u sur-
duta; 3) okład *m.,* kompres
m.; man muß ihm einen falten
— machen trzeba mu zrobić
zimny okład; 4) nagła zmia-
na; — deß Glückes zmiana *f.*
szczęścia; — deß Bieres,
Weines skwaśnienie *n.* piwa,
wina.

U'mſchlag(e)tragen, *sm.* =ß,
kołnierz wykładany.

U'm-schlagen, ſchläge, ſchlägst,
ſchlugt, ſchlug um, habe um-
geſchlagen, I. *va.* 1) uderzyć
co i przewrócić, obalić; 2)

przełożyć, zawiąć, podwinąć; du mußt die Ärmel — musisz podwinąć rękawy; przewrócić z jednej strony na drugą; wyświecić (karte); 3) włożyć na siebie co, owinąć się w co; ein Tuch — owinąć się chustką; Papier um eine Schachtel schlagen owinąć pudełko w papier; 4) nałożyć, przyłożyć; eine Kompresse — przyłożyć okład; 5) obacz umprägen; 6) uderzyć i zagać (gwóźdź); II. *vn.* (sein) 1) nagle się przewrócić; wywrócić, przychylić się; das Boot ist umgeschlagen łódka przewróciła się; 2) uleść naglej zmianie; der Wind schlägt nach Norden um wiatr zmienił kierunek ku północy; seine Stimme schlägt um jego głos się łamie (przy śpiewie), on mutuje; die Sache ist in ihr Gegenteil umgeschlagen ta sprawa zmieniła się na niekorzyść; der Wein fängt an umzuschlagen wino zaczyna się psuć; die Milch schlägt um mleko kisnie, wurdzi się; die Schwangerschaft schlägt um poród za weześnie przypada; die Kinder schlagen um dzieci z dobrych zmieniają się na gorsze.

Umschlag(c)ud, *sn.* =eß, *pl.* =tücher, *szal m.*, chusta *f.*

Umschlagpapier, *vn.* =ß, *pl.* =e, papier *m.* do owijania, pakowania.

Umschlagstation, *sf.* *pl.* =en, stacya *f.* przeładowania.

Umschleichen, umschleichen, umschleichen, umschleichen, *va.* ukradkiem łaźć koło czego.

Umschleichen, *have* umschleichen, *va.* zastaniać, zastąpić, kwefem pokryć; (przen.): die Wahrheit — pokryć prawdę

Umschließen, umschließen, umschließen i umschließt, umschloß, *have* umgeschlossen, *va.* otoczyć czem, opasać, okrążyć, otarasować; jmnnd mit seinen Armen — objąć kogo ramionami; eine Versicherung — otoczyć, osaczyć twierdzą.

Umschließung, *sf.* Um-

schließen, *sn.* =ß, obejmowanie *n.*, uściśnięcie *n.*; opasanie *n.*, okrążenie *n.*, otarasowanie *n.*, ogrodzenie *n.*

Umschlingen, umschlingen, umschlingt, umschlang, *have* umschlungen, I. *va.* 1) obejmować, uściśkać; 2) owinąć, okręcać; II. *stch* —, *vr.* obejmować się, ścisnąć się.

Umschlingung, *sf.* *pl.* =en, uścisk *m.*, objęcie *n.*; okręcenie *n.*, owinięcie *n.*

Umschmücken, *have* umschmückt, *va.* otoczyć pochlebstwami, karenować.

Umschmeißen, schmeißen, schmeißt i schmeißt, schmiß um, *have* umgeschmissen, *va.* obacz Umwerfen.

Umschmelzen, schmelzen, schmelzt i schmelzt um, *have* umgeschmolzen, także schmilzt i schmilzt, schmolz um, *have* umgeschmolzen, *va.* przetapiać, przetopić, przepławić; (przen.:) przekształcić, przetworzyć, przerobić.

Umschmelzung, *sf.* *pl.* =en, przetopienie *n.*; przekształcenie *n.*

Umschmieden, *have* umgeschmiedet, *va.* przekuć, przekować.

Umschnallen, *have* umgeschallt, *va.* 1) przypasać, zapiąć na sprzączkę; 2) na nowo zapiąć na sprzączkę, przepiąć.

Umschnüren, *have* umgeschnürt, *va.* 1) zasznurować, sznuromi opasać; 2) przesznurować.

Umschnüren, *have* umgeschnürt, *va.* sznurkami przystroić; mit Weiden — opleść wikliną *f.*

Umschränken, *have* umschränkt, *va.* ograniczyć, szanankami otoczyć; (przen.:) ograniczyć, określić.

Umschreiben, schreiben, schreibt, schrieb um, *have* umgeschrieben, *va.* 1) przepisać, przepisywać, przekopiywać, skopiywać; 2) ein Recht auf jmnnd — przepisać, przenieść na kogo prawo; 3) napisać co naokoło, napisem co otoczyć; 4) einen Posten — prze-

pisac pozycyę *f.* (w handlu); einen Wechsel — przepisać weksel *m.*

Umschreiben, umschreibe, umschreibst, umschrieb, *have* umgeschrieben, *va.* 1) opisać, określić, parafrazować; ogródkami wyrazić; 2) (bestimmen) ograniczyć; genau umschriebenes Problem dokładnie określone zagadnienie.

Umschreiben, *adi.* opisowy, parafrazowany; in -er Weise parafrazując, opisując, pośrednio.

Umschreibung, *sf.* *pl.* =en, 1) przepisanie *n.*, przepisywanie *n.*, kopiowanie *n.*, przekopiywanie *n.*, kopia *f.*

Umschreibung, *sf.* *pl.* =en, opis *m.*, opisanie *n.*, parafraza *f.*

Umschrift, *sf.* *pl.* =en, 1) napis *m.* naokoło czegoś (moneta); 2) transkrypcya *f.*

Umschütteln, *have* umgeschüttelt, *va.* przetrząsać, zmieszać trzęsąc, zamącić, zakłócić.

Umschütten, *have* umgeschüttet, *va.* 1) przewrócić co i wysypać lub wylać; 2) przesywać, przelać.

Umschütten, *have* umgeschüttet, *va.* obsypywać, naokoło obsypać.

Umschwärmen, *have* umschwärmt, *va.* 1) latać w okół; 2) eine Dame — nadskakiwać pani.

Umschwärmen, *sn.* =ß, latanie *n.* w koło; nadskakiwanie *n.*

Umschweben, *have* umschwebt, *va.* okrążyć co (unosząc się w powietrzu).

Umschweifen, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kołowanie *n.*; obłąz *m.*, wyboz *m.*; (przen.:) ceregiele *pl.*, korowody *pl.*, ogródkie *pl.*, ceremonia *f.*; ohne =e reden mówić bez ogródek, mówić krótko i węzłowato; =e machen objąć ceregiele; reden Sie ohne — mów pan prosto z mosta.

Umschwenten, *have* umgeschwent, *vn.* 1) dokonać zwrotu, zwrócić się; 2) obacz Umsatteln II. (przen.).

Umschwü'ren, habe umschwürrt, *va.* Świerzeć naokoło czego.

U'mschwü'ng, *sm.* -(e)š, 1) szybki obrót; 2) nagła zmiana; — *daš* Glück's zwrot *m.* szezęścia.

U'm'segeln, habe umsegelt, *va.* kołować żeglując.

Ums'e'geln, habe umsegelt, *va.* obacz Umschiffen.

Ums'e'g(e)lung, *sf.* obacz Umschiffung.

U'm'sehen, sehe, siehst, sieht, sah um, umgesehen, sich —, *vr.* (haben) oglądać się, obejrzeć się, spojrzeć, spoglądać, okiem rzucać na kogo; *ehe* man sich umsieht, im Umsehen zauim się człowiek obejrzy; sich nach etw. — rozglądać się, szukać za czem; starać się o co; ich muß mich nach dem Rinde — muszę się oglądać za dzieckiem; sich in der Stadt — rozglądać się po mieście, rozpatrzeć się; ich habe mich genug in der Welt umgesehen dość już rozejrzałem się w świecie; sich in Büchern — rozpatrzeć się w książkach.

U'm'se'ubar, *adi.* dający się zmienić, skonwertować.

U'm'sehen, habe umgesehen, *I. va.* 1) przestawiać, przemieszczać; 2) składać na nowo (w drukarni); 3) przelożyć kompozycję na inny instrument, głos; ich mußte daß Lied fürs Klavier — musiałem transponować pieśń na fortepian; 4) wymieniać, zamieniać, obracać, spieniężać; er setzt für 10.000 Kronen Waren um sprzedaje towarów za 10.000 koron; etw. in Geld — spieniężać coś; es wird viel Geld umgeseht obrót pieniężny jest wielki, obraca się wielkimi kapitałami, 5) etw. ins Englische — przetłumażyć co na angielskie; 6) daß Schiff setzt seinen Lauf um okręt zmienia kurs, bieg; 7) Stärkemehl wird durch Schwefelsäure in Zucker umgeseht kwas siarkowy prze-

mienia skrobie na cukier; II. sich —, *vr.* przemieniać się.

U'm'setzung, *sf.* 1) przestawienie *n.*, przesadzenie *n.*; transponowanie *n.*; przemiana *f.*; 2) obacz Umsatz.

Ums'i'dgreifen, *sn.* -s, rozszerzanie *n.*, szerzenie *n.* się

U'm'sicht, *sf.* 1) oglądanie *n.* się; widok *m.* naokoło siebie, panorama *n.*; 2) (przen.) oględność *f.*, przeczorność *f.*, ostrożność *f.*, baczność *f.*; Mangel an — nieogledność *f.*; ohne — nieoglednie, nieprzezornie, niebacznie, nieostrożnie.

U'm'sichtig, U'm'sichtsvoll, *adi.* ogledny, roztopny, przeczorny, ostrożny, baczny; *adv.* oglednie, roztopnie, przeczornie, bacznie.

U'm'sichtigkeit, *sf.* obacz Umsicht 2).

U'm'sinken, sinke, sinkst, sank um, bin umgesunken, *vn.* przewrócić się, upaść, upadać; ich sinke vor Müdigkeit um upadam z nóg ze zmeczenia.

Ums'o'ist, *adv.* 1) darmo, za darmo, bez zapłaty, wynagrodzenia; halb — laufen kupować za pół darmo; ganz — arbeiten pracować za darmo; — ist der Tod tylko śmierć nie nie kosztuje; 2) daremnie, nadaremnie, napróżno; alle meine Bitten waren — wszystkie moje prośby były daremne; sich — bemühen napróżno się starać; daß habe ich nicht — gefagt nie powiedziałem tego bez zamiaru, bez intencji; daß soll er nicht — getan haben! tego ja mu nie daruję!

U'm'spannen, habe umgespannt, *va.* przeprzadz, inaczej zaprzadz (konie).

Umspa'nnen, habe umgespannt, *va.* pęgiędz objąć, czem wyprężonem otoczyć, rękoma objąć.

U'm'spannort, *sm.* -es, *pl.* -e, popas *m.* gdzie się zmienia konie.

Umspi'e'len, habe umspielt, *va.* obacz Umgaukeln.

Umspi'nnen, umspinne, umspinnst, umspann, habe

umsponnen, *va.* oprząść czem; osnąć.

U'm'springen, springe, springst, sprang um, bin umgesprungen, *vn.* 1) nagle się zmienić; der Wind springt um wiatr zmieni nagle kierunek; 2) mit etw. — obchodzie się z czem; obracać, wyrabiać z czem; mit jmdm gehörig — obchodzie się z kim, traktować kogo ostro.

Umspri'ngen, umspringe, umspringst, umsprang, habe umsprungen, *va.* skakać naokoło kogo, czego, obskakiwać.

Umspi'e'len, habe umspielt, *va.* opukiwać.

U'm'stand, *sm.* -(e)š, *pl.* -stände, 1) okoliczność *f.*; schwieriger — trudność *f.*; nähere, einzelne Umstände szczegóły *sm. pl.*; sich auf einzelne Umstände einlassen wchodzić w szczegóły; unter Umständen w pewnych okolicznościach; unter jęhtigen Umständen w terażniejszym stanie rzeczy; unter guten, günstigen Umständen w korzystnych warunkach; daß ist unter allen Umständen nicht zu gebrauchen to żadną miarą nie jest do użycia; unter allen Umständen gehen wir heute ins Theater w każdym razie idziemy dzisiaj do teatru; je nach den Umständen według okoliczności, stosownie do okoliczności; einen günstigen — benutzen korzystać z sprzyjającej okoliczności; 2) in guten, schlechten Umständen sein być w dobrem, złem położeniu, stać dobrze, źle w interesach; in anderen albo in interessanten Umständen sein być w cięży, przy nadziei, w stanie błogostawionym; meine Umstände erlauben es mir nicht moje stosunki nie pozwalają na to; 3) Umstände formalności *pl.*, ceregiele *pl.*, ceremonie *pl.*, korowody *pl.*; zachtód *m.*, trnd *m.*; machen Sie doch keine Umstände niechże się pan nie certuje, nie ró b pan ceregieli; sich Umstände machen

robić sobie zachód, trudzić się; machen Sie sich meinewegen keine Umstände niech pan sobie dla mnie nie robi zachodów; wenn es Ihnen nicht zu viel Umständen macht jeśli to panu nie sprawia wiele trudu, jeśli to panu nie przeszkadza, nie czyni ambarasu; 4) Kaffee mit Umständen kawa z bawką; Sauerfrucht mit Umständen kapusta z mięsem w niej gotowanem.

U'mständlich, I. adi. ze wszystkimi okolicznościami, szczegółowy, obszerny; ein-er Bericht szczegółowe sprawozdanie; 2) ceremonialny, formalny; ein-er Mensch człowiek ceremonialny, formalista m.; 3) przykry = lästig, robiący mitręgę, rozwlekły, ambarasujący; daß wäre mir viel zu — to byłoby dla mnie zanadto niewygodnie; sehr-e Erzählung bardzo rozwlekłe opowiadanie; II. adv. — erzählen opowiadać rozwlekłe, szczegółowo, obszernie, ze wszystkimi szczegółami.

U'mständlichkeit, sf. 1) szczegółowość f.; 2) formalność f., ceremonialność f.; 3) rozwlekłość f.; mitrege f., zachód m., ambaras m.

U'mstandskommission,

U'mstandsträger, sm. =s, formalista m., pedant m.

U'mstandsfah, sm. =es, pl. =säte, zdanie sposobowe.

U'mstandswort, sn. =es, pl. =wörter, przysłówek m.

U'm-stanen, habe umgestalt, va. die Schiffsladung — przeladować ładunek okrętowy.

U'm-stechen, steche, stichst, sticht, stach um, habe umgestochen, va. 1) przegarniać, przerzucac (zboże); 2) ein Beet — przekopać grządkę; 3) przeszychować, inaczej wyszychować; wryć naokoło; 4) przebić kogo i powalić.

U'mste-chen, umstעה, umstichst, umsticht, umstach, habe umstochen, va. okławać, ob-szywać.

U'm-stechen, habe umgestecht, va. inaczej upiąć, przepiąć, przepinać.

U'mste-chen, habe umgestecht, va. obsadzić naokoło, powsadzać naokoło czego.

U'mste-chen, umstעה, umstehst, umstah, habe umstehen, vn. 1) stać naokoło, obstąpić, obstepywać; 2) stać na drugiej, odwrotnej stronie; die =b verzeichnete Gattung gatunek wymieniony na odwrotnej stronie; 3) zdechnąć, paść (u bydła); der Wein steht um wino się psuje.

U'mstehend, adi. 1) stojący naokoło, sąsiedni; die Umstehenden obecni pl., otoczenie n.; 2) =e Seite odwrotna stronica; adv. wie — jak na odwrotnej stronie.

U'msteigbillet, sn. =s, pl. =e, U'msteigtarte, sf. pl. =n, bilet m., karta f. do przesiadania.

U'm-steigen, steige, steigt, stieg um, bin umgestiegen, vn. przesiadać, przesiąść.

U'msteig(e)station, sf. pl. =en, stacya przesiadowa.

U'm-stellen, habe umgestellt, va. przestawić, poprzestawiać, inaczej ustawić; Wörter — przestawiać wyrazy.

U'mste-llen, habe umstellt, va. 1) ustawić naokoło; obstawieć co czem; 2) osaczyć; Diebe — osaczyć złodziei.

U'm-stellung, sf. pl. =en, przestawienie n.; obstawienie n.; osaczenie n., otoczenie n.

U'm-stempeln, habe umgestempelt, va. 1) przestemplować, innym stemplem nacechować; 2) obacz Umstimm-men 2).

U'm-stenern, habe umgestenert, va. zmienić ster, obrócić ster.

U'mstern-ern, habe umsteuert, va. sterując opływać co.

U'mstenerung, sf. 1) zmiana f. steru; 2) opłynięcie n.

U'm-stimmen, habe umgestimmt, I. va. 1) nastroić na nowo; przestroić (instrument); 2) (przen.:) jündern —

przerobić kogo, naklonić kogo; sich — lassen dać się przekonać; II. vn. (haben) głosować kolejno.

U'm-stoßen, stoße, stößest i stößt, stößt, stieß um, habe umgestoßen, va. 1) przewrócić, obalić, wyrzucić; 2) (przen.:) obalić, unieważnić, znieść, uchylić; ein Testament — obalić testament; ein Gesetz — obalić ustawę; einen Kauf, Vertrag — obalić, unieważnić, anulować kupno, układ; einen Urteilspruch — obalić, skasować, unieważnić, uchylić wyrok.

U'mstoßen, sn. =s, obacz Umstoßung.

U'mstößlich, adi. 1) dający się obalić, przewrócić; 2) (przen.:) dający się unieważnić, obalić, znieść, uchylić, skasować, anulować.

U'mstoßung, sf. 1) przewrócenie n., obalenie n.; 2) (przen.:) unieważnienie n., obalenie n., zniszczenie n., uchylenie n., kasacya f., anulowanie n.

U'mstra-hlen, habe umstrahlt, va. oprromieniować, promieniami otoczyć; blaskiem otoczyć.

U'mstrei-chen, umstreiche, umstreicht, umstrich, habe umstrichen, va. 1) obsmarować, smarować naokoło; 2) krążyć naokoło.

U'mstren-en, habe umstret, va. obsypać naokoło.

U'mstri-cken, habe umstrickt, va. 1) obszyć co siatką, pokryć pończoszkową robotą; mit Drahtgeflecht — otoczyć siatką drucianą; 2) (przen.:) osidlić kogo.

U'mströ-men, habe umströmt, va. potokiem opływać co.

U'm-stülpen, habe umgestülpt, va. zawinać, wywrócić, przenicować; die Ärmel — zawinać rękawy; jünds Glatz — czyją szklankę dnem do góry obrócić.

U'm-sturz, sm. =es, pl. =stürze, runięcie n., powalenie n., obalenie n., zawalenie n. się; (przenole.) przewrót m., rewolucy-a f.; upadek m.; — eines

Staatesz przewrót w państwie; upadek państwa.

Um=stürzen, *haben* umge=stürzt, I. *va.* 1) przewrócić, wywrócić, obalić, powalić; 2) (przen.:) die Verfassung — obalić konstytucję; II. *vn.* (sein) obalić, powalić, przewrócić, wywrócić się, upaść, runąć; umgestürzte Mäner wywroty.

Umsturzbestrebungen, Umstürzideen, *sf. pl.* usiłowania, idee rewrotowe, rewolucyjne.

Umsturzlehren, *sf. pl.* doktryny, teorie rewrotowe, rewolucyjne.

Umstürzler, *sm. -s, pl.* —, przewrotowiec *m.*, rewolucjonista *m.*

Umstürzlerisch, *adi.* przewrotowy, rewolucyjny.

Umstürzpartei, *sf. pl.* =en, stronnictwo *n.*, partya rewrotowa, rewolucyjna.

Umstürzung, *sf.* obacz Umsturz.

Umstürzen, *haben* umstürzt, *va.* 1) tańczyć w okóło czego; 2) tańcząc obalić co.

Um=taufen, *haben* umgetauft, *va.* przechrzczyć, inaczej ochrzcić; inaczej nazwać.

Umtaufsch, *sm. -es,* zamiana *f.*; wymiana *f.*, konwersya *f.*

Umtaufschbar, *adi.* dający się wymienić, zamienić, zamienny.

Um=tauschen, *haben* umgetauscht, *va.* zamienić, wymienić, przemienić co.

Umto=ben, *haben* umtobt, *va.* szaleć, buzcć naokoło.

Umto=nen, *haben* umtönt, *va.* brzmieć, dźwięczeć naokoło.

Umto=sen, *haben* umtost, *va.* buzcć wokoło.

Um=treiben, *treiben, treibt, trieb* um, *haben* umgetrieben, I. *va.* obracać; pędzić naokoło; mein Geist wird von Zweifeln umgetrieben dusze moja dręczy zwątpienie; II. *vn.* pędzić; III. *sich* —, *vr.* waleśać się.

Um=treten, *treten, tritt, tritt* um, *haben* umgetreten, I. *va.* stąpić na co i

przewrócić; II. *vn.* (haben) zmienić krok.

Umtrieb, *sm. = (e)s, pl. -e,* 1) (bez *pl.*) obieg *m.*, krążenie *n.*, obrót *m.*; 2) Umtriebe knowania *pl.*, wicherzenia *pl.*, zamieszania *pl.*, intrygi *pl.*, machinacje *pl.*, manewry *pl.*; demagogische — demagogiczne knowania, zabiegi, intrygi, zachody, agitacje.

Umtriebler, *sm. -s,* wywrotowiec *m.*, przewrotowiec *m.*, rewolucjonista *m.*, agitator *m.*

Umtruuf, *sm. -es,* picie *n.* w kółko; den — tun pic w kółko.

Um=tun, *tuft, tut, tat* um, *haben* umgetan, I. *va.* 1) przebrać; 2) einen Mantel — zarzucić, wziąć na siebie płaszcz; II. *sich* —, *vr.* *sich* nać etw. — chodzić za czem, szukać czego, starać się o co; *sich* bei Leuten — rozpytać się u ludzi.

Umwa=chen, umwächst, umwächst, umwuchs, *haben* umwachjen, *va.* obrastać wokoło.

Umwa=iden, *haben* umwaldet, *va.* lasem otoczyć, zalesić wokoło.

Umwa=ldet, *adi.* zalesiony wokoło.

Umwa=ssen, *habe* umwallt, *va.* 1) wałem otoczyć, obwałować; 2) von Laaren umwalltes Haupt głowa okolona włosami.

Umwa=llung, *sf. pl.* =en, okopisko *n.*

Um=wälzen, *haben* umgewälzt, I. *va.* 1) toczyć, obracać; einen Stein — toczyć kamień; 2) potoczyć i przewrócić na drugą stronę, poprzwracać; (przenosić:) einen Staat — dokonać rewrotu w państwie; II. *sich* —, *vr.* tarzać się, przewracać się; *sich* im Stot — tarzać się w błocie.

Um=wälzung, *sf. pl.* =en, 1) (bez *pl.*) toczenie *n.*, obrót *m.*, rotacja *f.*; 2) (przen.:) przewrót *m.*, wywrót *m.*, rewolucya *f.*, obalenie *n.*

Um>wandelbar, *adi.* dający się odmienić, przemienić.

Um>wandelbarkeit, *sf.* przemienność *f.*

Um=wandeln, *haben* umgewandelt, I. *va.* odmienić, przemienić, zmienić, przeistoczyć, przerobić, transformować, konwertować; er fühlte sich wie umgewandelt czuł się jak odrodzony; II. *sich* —, *vr.* przemienić się, przedzierzgnąć się, przerażać się, asymilować się.

Umwa=ndeln, *haben* umwandelt, Umwa=ndern, *haben* umwandert, *va.* przechadzać się naokoło czego, wędrowkę odprawić naokoło czego.

Um>wandlung, *sf. pl.* =en, zmiana *f.*, przemiana *f.*, przekształcenie *n.*, przeistoczenie *n.*, przeobrażenie *n.*; transformacja *f.*, metamorfoza *f.*; asymilacja *f.* (w fizjologii).

Um>wandlungsprosch, *sm. =fles, pl. =ffe,* przemiana *f.*, metamorfoza *f.*

Umwe=ben, umwebe, umwebt, umwob i umwehte, *haben* umwoben i umweht, *va.* tkaliną otoczyć, oprząść.

Um>wedhsel, *sm. -s,* wymiana *f.*

Um=wedhseln, *haben* umgewehst, I. *va.* wymienić, zmienić, odmienić; II. *vn.* mit den Anzügen — zmieniać, przemieniać odzienia.

Um>wedhselung, Um>wedhselung, *sf. pl.* =en, wymiana *f.*, przemiana *f.*, zmienianie kolejne.

Um>weg, *sm. = (e)s, pl. -e,* zboczenie *n.* z drogi, manowiec *m.*, dalsza droga; objazd *m.*, obłąz *m.*; einen — machen — obchodzić, iść naokoło; (przen.:) =e machen iść krętą drogą; ohne =e sprechen mówić bez ogródek; auf =en zu erfaßren trachten starać się dowiedzieć uboczną drogą, pośrednio.

Um=wegen, *haben* umgeweht, *va.* wiejać przewrócić, zdmuchnąć.

Umwe=hen, *haben* umweht, *va.* owiać, owiewać, owionąć; die küßle Luft umweht mich chłodny wietrzyk mnie owiewa.

U'm-wenden, wende, wandte i wendete um, umgewandt i umgewendel, I. *va.* obrócić, obracać; eine Seite — obrócić, przewrócić stronie, kartkę; mit dem Wagen — nawrócić wóz; ein Kleid — przelicować suknie; II. *się* —, *vr.* obrócić się; III. *vn.* (haben i sein) ob. Umkehren II.

Umworben, umwerbe, umwirbst, umwirbt, umwarb, habe umwarben, *va.* starać się o czyje względy; sie ist viel umworben wiele osób stara się o nią, o jej względy, ma wielu konkurentów.

U'm-werfen, werfe, wirfst, wirft, warf um, habe umgeworfen, I. *va.* 1) zarzucić co na siebie; 2) przewrócić co; der Kutscher hat uns umgeworfen woźnica przewrócił, wywrócił nas; das Kind hat alle Stühle umgeworfen dziecko poprzewracało wszystkie stołki; 3) das Erbreich mit dem Pfluge — wyorać plugiem ziemię; II. *vn.* (haben) 1) ein Wagen, der nicht — kann wóz, który nie może wywrócić; 2) zbankrutować; 3) (o śpiewakach) urywać; 4) poronić; 5) das Wild wirft um zwierzyna ucieka wstecz.

U'm-wickeln, habe umwickelt, *va.* owinać, zwinąć, obwiązać naokoło; einen Knäuel — nawinąć, zwinąć w kłębek; ein Kind — powić, przewić, przewinać dziecko.

Umwickeln, habe umwickelt, *va.* okręcać czem, owinać, obwiązać; mit Stroh — owijać w słomę.

Umwickelung, *sf.* zwój *m.*, zwoje *pl.* (telegraf).

U'm-winden, winde, wand um, habe umgewunden, *va.* 1) owinać koło czego; zwinąć naokoło; 2) kręcić.

Umwunden, umwinde, umwand, habe umwunden, *va.* owinać, opasać, okręcać; mit Kränzen — uwieńczyć.

Umwirbeln, habe umwirbelt, *va.* wirrem się kręcić wokoło.

Umwirtern, habe umwittert, *va.* zagrażać; der unwitterte Thron zagrożony tron.

Umwürgen, habe umwogt, *va.* opływać bałwanami, szumiąc otaczać co.

Umwohnend, *adi.* sąsiedni, ościenny.

Umwohner, *sm.* =s, *pl.* —, mieszkaniec okoliczny.

Umwölken, habe umwölkt, I. *va.* zachmurzyć, zaciemnić; II. *się* —, *vr.* obłokami się okryć, zachmurzyć się, zaciemnić, zasępować się.

Umwölkung, *sf.* zachmurzenie *n.*, zaciemnienie *n.*

U'm-wühlen, habe umgewühlt, *va.* grzebać, ryć naokoło; ein Bett — poburzyć łóżko.

Umwäulen, habe umjäunt, *va.* potem ogrodzić; mit Brettern — oparkanic.

Umwänung, *sf.* *pl.* =en, 1) ogrodzenie *n.*; 2) (bez *pl.*) opłotek *m.*, parkan *m.*, płot *m.*

U'm-zeichnen, habe umgezeichnet, *va.* 1) przerysować; 2) dać nowy znak (na towarach).

Umzeichnen, habe umgezeichnet, *va.* obrysować, otoczyć rysunkami.

U'm-ziehen, ziehe, ziehst, zog um, habe umgezogen, *va.* I. przebrać, zmienić odzież; ein Kind — przebrać dziecko; II. *się* —, *vr.* przebrać się, zmienić odzież; III. *vn.* (sein) przeprowadzić, przeprowadzać, wyprowadzić, przemieścić się; die Dienstboten sind umgezogen służba zmieniła miejsce.

Umziehen, umziehe, umziehst, umzog, habe umzogen, *va.* I. otoczyć, opasać, zaciągnąć co naokoło czego; ein Bett mit Vorhängen — zawiesić łóżko firankami; eine Burg mit einem Graben — zamek otoczyć rowem; der Himmel ist mit Wolken umzogen niebo zakryło się chmurami; II. *się* —, *vr.* der Himmel hat sich umzogen zachmurzyło się, niebo pokryło się chmurami.

U'm-ziehtag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* przeprowadzki.

U'm-ziehtermin, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, termin *m.* przeprowadzki.

Umzingeln, habe umzingelt, *va.* osaczyć, otoczyć, obstać.

U'mzug, *sm.* =es, *pl.* =züge, 1) obchód *m.*, pochód *m.*, procesya *f.*; 2) (bez *pl.*) przeprowadzka *f.*, przeprowadzenie *n.* się, przeprowadziny *f.* *pl.*, przeniesienie *n.* się, przynosiny *pl.*, rumacya *f.*; — eines Dienstboten zmiana *f.* służby; — von Beamten transferowanie *n.*, translokacya *f.*, przeniesienie *n.*

U'mzugskosten, *sf.* *pl.* kosztza *pl.* przeprowadzki.

U'mzugstag, *sm.* =(e)s, *pl.* =tage, obacz Umziehtag.

U'mzugstermin, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Umziehstermin.

U'nabänderlich, U'nabänderbar, U'nabänderlich, U'nabänderbar, *adi.* niezmienny, nieodwołalny = unwiderrofllich; nieodmienny, nie dający się odmieniać, deklinować.

U'nabänderlichkeit, *sf.* niezmiennosc *f.*; nieodmienność *f.*

U'nabählich i U'nabbühlich, *adi.* nie do odpokutowania.

U'nabgefertigt, *adi.* nie wyprawiony.

U'nabgedruckt, *adi.* nie odciągnięty; *adv.* bez odciągnięcia, nie odcinając.

U'nabhängig, *adi.* niezawisły, niezależny; niepodległy, udzielny, swobodny; -er Satz zdanie główne, niezawisłe.

U'nabhängigkeit, *sf.* niezawisłość *f.*, niezależność *f.*, niepodległość *f.*, udzielnosc *f.*, swoboda *f.*

U'nabhängigkeitskrieg, *sm.* *pl.* =e, wojna *f.* o niepodległość.

U'nabheflisch i U'nabheflisch, *adi.* nie do zaradzenia, nie do naprawienia.

U'nabkömmlich i U'nabkömmlich, *adi.* nieodzowny.

U'nfömmlichkeit i U'nfömmlichkeit, *sf.* nieodzwoność *f.*

U'nfblätig i U'nfblätig, U'nfblätlich, *adi.* ciągły, bezustanny, niustanny, ustawiczny; *adv.* ciągle, bezustannie, bez przestanku, ustawicznie, bez przerwy.

U'nfblätigkeit, *sf.* bezustanność *f.*

U'nfblöbbar, U'nfblöbbar, U'nfblöblich, *adi.* nie do oddzielenia; nie do sprzedania, nie do odstąpienia; = E'chuld wieczny dług.

U'nfblöbbar i U'nfblöbbar, *adi.* nie do usumienia, nie do zniesienia.

U'nfblöbbar i U'nfblöbbar, *adi.* okiem nieprzejrzany, niezmierny, niedosiężony; id' muß die Reife auf = Zeit verschieben musz odłożyć, odroczyć podróż na czas nieograniczony; = Folge skutki nieprzewidziane, nie dające się przewidzieć, obliczyć.

U'nfblöbbarkeit, *sf.* ogrom *m.*

U'nfblöbbar, U'nfblöblich i U'nfblöbbar, U'nfblöblich, *adi.* nie dający się usunąć.

U'nfblöblich, *adi.* *adv.* nieumysłny, nieumyślnie; id' habe es — getan zrobiłem to niechcąc, bez zamiaru, bez intencji.

U'nfblöblichkeit, *sf.* brak *m.* zamiaru, przypadkowość *f.*

U'nfblöblich, U'nfblöblich, *adi.* nieodzwony, niezbyty, nieodparty.

U'nfblöblich i U'nfblöblich, *adi.* nieochybny.

U'nfblöblichkeit, *sf.* nieochybność *f.*, konieczność *f.*, fatalność *f.*

U'nfblöblich, *adi.* obacz U'nfblöblich.

U'nfblöblich, *adi.* niebaczny, niepomyślny, nieważny.

U'nfblöblichkeit, *sf.* niebaczność *f.*, nieuwaga *f.*

U'nfblöblich, *adi.* nieszlachecki, nie po szlachecku.

U'nfblöblich, *adi.* niepodobny, odmienny, różny.

U'nfblöblich, *sf.* niepodobieństwo *n.*, różnica *f.*, różność *f.*

U'nfblöblich, *adi.* nienabożny.

U'nfblöblich, U'nfblöblich, *adi.* nienaruszalny, nie dający się atakować; ein = Urteil wyrok nie dający się zaprzeczyć.

U'nfblöblichkeit, *sf.* nienaruszalność *f.*

U'nfblöblich, *adi.* nieuprawnny.

U'nfblöblich, *adi.* nie na miejscu.

U'nfblöblich, *adi.* 1) nieapastowany, nienagabywany, niezaczepiony; lasse mich —! nie nagabuj mnie, daj mi pokój!

U'nfblöblich, *adi.* nieubrany.

U'nfblöblich, *adi.* niezameldowany, niemeldowany, niezgłoszony; *adv.* bez zameldowania, zgłoszenia.

U'nfblöblich, *adi.* niestosowny, nieodpowiadający, nieodpowiedni.

U'nfblöblichkeit, *sf.* niestosowność *f.*, nieodpowiedność *f.*

U'nfblöblich, *adi.* nieprzyjemny, przykry, niemiły; jmdm eine Sache — machen obrzydzić komu jaką rzecz; daß ist daß = an der Sache w tem leży sęk; daß berührt mich — to mnie niemile, nieprzyjemnie, przykro dotyka; = Sage przykre położenie.

U'nfblöblich, *adi.* niezagadnięty.

U'nfblöblich, U'nfblöblich, *adi.* nietknięty.

U'nfblöblich, *adi.* mało poważany; niewidziany, nieogładany; *adv.* bez względu na...

U'nfblöblich, *adi.* bez posady.

U'nfblöblich, U'nfblöblich, *adi.* nie do zaczepienia, zaatakowania.

U'nfblöblich, *adi.* nie do przyjęcia.

U'nfblöblichkeit, *sf.* niemożność *f.* przyjęcia.

U'nfblöblichkeit, *sf.* *pl.*

=en, 1) nieprzyjemność *f.*, przykreść *f.*; 2) obacz U'nfblöblichkeit.

U'nfblöblich, *adi.* nieosiadły.

U'nfblöblich, *adi.* niepokazny, nieuczyny, niepozworny, niepoczesny; ein =er Mensch niepokazny, nieznaczający człowiek; ein =er Vermögen nieuczyny majątek.

U'nfblöblichkeit, *sf.* niepokazność *f.*, nieuczynność *f.*, niepoczesność.

U'nfblöblich, *adi.* nieprzyzwyczajony, nieprzyzwyczajony, nieobyczajny.

U'nfblöblichkeit, *pl.* =en, nieprzyzwyczajony *f.*, nieprzyzwyczajony *f.*, nieobyczajność *f.*

U'nfblöblich, *adi.* niezręczny, niewprawy.

U'nfblöblichkeit, *sf.* niezręczność *f.*, niewprawność *f.*

U'nfblöblich, *adi.* niewinny, nie mający nic niestosownego.

U'nfblöblich, *adi.* nietykalny; święty = heilig.

U'nfblöblich i U'nfblöblich, *adi.* niestosowny, nie dający się żyć.

U'nfblöblich, *adi.* nieapetytny, obrzydliwy, odrażający.

U'nfblöblich, *sf.* *pl.* =en, 1) niegrzeczność *f.*, nieprzyzwyczajony *f.*, nieobyczajność *f.*, swawola *f.*; 2) przywara *f.*, wada *f.*, narów *m.*

U'nfblöblich, *adi.* niegrzeczny, swawolny, niewychowany.

U'nfblöblichkeit, *sf.* *pl.* =en, obacz U'nfblöblich 1).

U'nfblöblich, *adi.* nieokreślony, niewyraźny.

U'nfblöblich, *adi.* nieestetyczny.

U'nfblöblich i U'nfblöblich, *adi.* nie dający się odzyskać, odnaleźć.

U'nfblöblich, *adi.* nieproszony, niewzywany.

U'nfblöblich, *adi.* nieoświecony, niewyjaśniony.

U'nfblöblich, *adi.* U'nfblöblich i U'nfblöblich, *adi.* nie dający się powstrzymać, niepohamowany, niewstrzymany.

U'nfblöblich i U'nfblöblich, *adi.* 1) nie dający się

podnieść, nieruchomy; 2) nie dający się znieść, niearuszalny, nietykalny.

U'nanfhörlich i U'nanfhörlich, adi. ustawiczny, niustający, bezustanny, niustanny, ciągły; *adv.* ustawicznie, bezustanku, nieustannie, ciągle, zawsze, bez przerwy.

U'nanfhörlichkeit, sf. niustannność *f.*, ustawiczność *f.*, ciągłość *f.*

U'nanföslich i U'nanföslich, U'nanfösbar, adi. 1) nierozłączalny, nierozwiązalny, nierozzerwalny; nierozwiązany, nierozwikłany; = *e* *Bande* nierozzerwalne więzy; = *auf* *lös* *bare* *Frage* kwestya nie do rozwiązania; 2) nierozpuszczalny, nierozczynialny.

U'nanföslichkeit, sf. nierozwiązalność *f.*, nierozłączalność *f.*, nierozzerwalność *f.*; nierozpuszczalność *f.*

U'nanfmerksam, adi. nieuważny, roztargniony.

U'nanfmerksamkeit, sf. brak *m.* uwagi, nieuwaga *f.*, roztargnienie *n.*

U'nanfichtig, adi. nieszczery, fałszywy.

U'nanfichtigkeit, sf. nieszczerość *f.*, brak *m.* szczerości.

U'nanfschiebbar, U'nanfschieblich i U'nanfschiebbar, adi. niewzłoczny, nie dający się odłożyć, odwlec, pilny.

U'nanfteibbar, adi. nie dający się odszukać.

U'nanfbleiblich i U'nanfbleiblich, adi. niechybny, niezawodny, nieomylny, nieuchronny, pewny, nie dający się ominąć; *adv.* niechybnie, niezawodnie, pewnie, nie do ominięcia.

U'nanfbleiblichkeit, sf. niechybność *f.*, bezwarunkowa konieczność, pewność *f.*

U'nanfdehnbar i U'nanfdehnbar, adi. nie rozciągalny.

U'nanfdrückbar i U'nanfdrückbar, adi. nie dający się wyrazić.

U'nanfsührbar i U'nanfsührbar, adi. niewykonalny, nie dający się wykonać, do-

konać, niepodobny, niemożliwy; *dieser* *Plan* *ist* *gan* — ten plan jest zgoła niewykonalny, niemożliwy.

U'nanfsührbarkeit, sf. niewykonalność *f.*, niepodobieństwo, niemożliwość wykonania.

U'nanfgearbeitet, adi. niewypracowany.

U'nanfgemacht, adi. niewypieczony, zakalisty.

U'nanfgewidmet, adi. nierozwinięty, nieufirmowany; niewykształcony.

U'nanfgewertigt, adi. niewykończony, niewyprawiony.

U'nanfgewöhrt, adi. niewykonywany, niewykończony.

U'nanfgewüllt, adi. niewypełniony.

U'nanfgemacht, adi. niezdecydowany, niepewny, wątpliwy; — *bleiben* pozostać *w* *zawieszeniu*.

U'nanfgesicht, I. adi. nieprzerwany, niustanny, ciągły; = *e* *Aufmerksamkeit* niustająca, niustanna, wyteżona uwaga; *II. adv.* bezustanku, bez przerwy, ciągle, niustannie.

U'nanfgleichbar, adi. nie dający się wyrównać.

U'nanfgegbar, adi. niedający się wyłożyć, objaśnić, interpretować.

U'nanfloschbar, U'nanfloschlich i U'nanfloschbar, U'nanfloschlich, adi. niewygaśły, nie dający się ugasić, wymazać, zgładzić, wywabić.

U'nanfloschbarkeit, U'nanfloschlichkeit, sf. niemożność *f.* ugazenia, wymazania, wykreślenia.

U'nanfrottbar i U'nanfrottbar, adi. niedający się wytępić.

U'nanfprechlich i U'nanfprechlich, I. adi. niewyomowy, niewysłowiony, niewypowiedziany; *ich* *bin* — *glücklich* jestem niewyomownie szczęśliwy; = *e* *Größe* *Gottes* niezmierna potęga Boska; *eine* = *e* *Farbe* niewyraźna, niewypowiedziana barwa; *die* *U'nanfprechlichen* *ma* *jt* *ki* *pl.*, *spodnie* *pl.*, *in* *eksprymable* *pl.*; *II. adv.* nie-

wyomownie, niezmiernie, nadzwyczajnie, bez granic.

U'nanfprechlichkeit, sf. niemożność *f.* wypowiedzenia, wysłowienia.

U'nanfsteichlich i U'nanfsteichlich, adi. nieznośny, nie do zniesienia, nie do wytrzymania; *ein* = *e* *er* *Mensch* nieznośny człowiek; *ein* = *e* *r* *Schmerz* ból nie do wytrzymania; *imndm* — *sein* *dawac* *komu* *na* *nervy*.

U'nanfsteichlichkeit, sf. nieznośność *f.*

U'nanfstigbar i U'nanfstigbar, adi. nie dający się wytępić, wykorzenić.

U'nanfweidlich, U'nanfweidlichbar i U'nanfweidlich, adi. obacz *Unvermeidlich*.

U'nanfändig, I. adi. 1) wyuzdany, nieokiełzany, niepokromiony, niesforny, nieposkromiony; *eine* = *e* *Horde* nieposkromiona banda; 2) ogromny, niezmierny; *II. adv.* wyuzdanie, niepohamowanie, niesfornie; ogromnie, niezmiernie, niepomiernie; — *ta* *chen* *smiac* *się* *niepomiernie*.

U'nanfändig, sf. niesforność *f.*, wyuzdanie *n.*, nieokiełzanie *n.*

U'nanfbarherzig, adi. niełitościwy, niemilosierny, nieczuły, hardy, nieludzki, okrutny.

U'nanfbarherzigkeit, sf. brak litości, miłosierdzia; nieczułość *f.*, hardość *f.*, surowość *f.*, nieludzkość *f.*

U'nanfartig, adi. bez brody, nie mający brody, gołowąsy.

U'nanfartigkeit, sf. brak *m.* brody.

U'nanfbesichtig, adi. i adv. nie mający zamiaru, bez zamiaru, nieumyślnie, bez umysłu, niechętnie.

U'nanfachtet i U'nanfachtet, adi. niespostrzeżony; pominięty; niewzględniomy; — *lassen* *pominac* *co*; *imndm* — *lassen* *pominac* *kogo*, *nie* *zwrócic* *uwagi* *na* *kogo*.

U'nanfstandet i U'nanfstandet, adi. i adv. bez przeszkody, objekeyi.

U'nbearwortet i U'nbear'ntwortet, *adi.* etw. — lassen pozostawic co bez odpowiedzi; = Briefe listy bez odpowiedzi.

U'nbearbeitet i U'nbear'beitet, *adi.* nieobrobiony, nieuprawny; ein =er Stein nieobrobiony kamień; ein =es Feld nieuprawne pole; =e Seide surowy jedwab; dieser Gegenstand ist noch — ten przedmiot nie jest jeszcze obrobiony, opracowany.

U'nbgebaut i U'nbgebaut', *adi.* 1) nieuprawny, nie kulturowany; 2) niezabudowany; ein =er Platz niezabudowany plac; ein =es Bergwerk nieeksploatowana kopalnia.

U'nbgedacht, U'nbgedächtigt, U'nbgedachtig i U'nbgedachtig, U'nbgedächtigt, U'nbgedachtig, *I. adi.* nierozważny, niebaczny, nierozmyslny, niepomny, nieostrożny, lekkomyślny, bezmyslny; *II. adv.* nierozważnie, niebacznie, nieostrożnie, bezmyslnie, bez zastanowienia, lekkomyślnie.

U'nbgedachtigamerweise, *adv.* nierozważnym sposobem.

U'nbgedachtigamkeit, *sf.* nierozwaga *f.*, nierozważność *f.*, niebaczność *f.*, nierozmyslność *f.*, brak *m.* rozważi, lekkomyślność *f.*

U'nbgedekt, *adi.* nienakryty, niepokryty, otwarty; mit =em Haupte z gołą głową, bez kapelusza.

U'nbedenklich i U'nbedenklich, *I. adi.* nieprzedstawiający obaw, trudności; bezpieczny; diese Krankheit ist nicht — ta choroba nie jest całkiem bezpieczna; diese Sache ist nicht ganz — ta sprawa nie jest całkiem niewinna; *II. adv.* bez wahania, bez obawy, bez trudności.

U'nbedeutend, *adi.* nie znaczący, nieznaczny, nieważny, niepokazny, drobny; ein =er Mensch nie znaczący człowiek; er sieht höchst — aus wygląda bardzo niepokaznie; eine =e Sache rzecz małej wagi.

U'nbedeutendheit, *sf.* mało-znaczność *f.*, bagatelność *f.*, nieość *f.*

U'nbedeutig, *adi.* nie znaczący.

U'nbedingt i U'nbedingt, *I. adi.* bezwarunkowy, konieczny, zupełny; *II. adv.* bezwarunkowo, koniecznie, zupełnie.

U'nbecidigt i U'nbecidigt, *adi.* nie zaprzysiężony.

U'nbecinflusst i U'nbecinflusst, *adi.* niezawisły, wolny od obcego wpływu.

U'nbeträchtigt i U'nbeträchtigt, *adi.* niedotknięty, nieposzkodowany, nieumniejszony.

U'nbendet, U'nbendigt i U'nbendet, U'nbendigt, *adi.* nieskończony, niewykończony.

U'nberecht i U'nberecht, *adi.* nie mający spadkobierców.

U'nbegradigt i U'nbegradigt, *adi.* niepogrzebany, niepo-chowany.

U'nbefähigt, *adi.* niezdolny, nieuczulony, nienadający się; niekompetentny.

U'nbefahrbar i U'nbefahrbar, *adi.* niejezdny.

U'nbefahren i U'nbefahren, *adi.* =e Matrosen majikowie nieświadczeni, niewyćwiczeni, nieobcy.

U'nbefangen, *I. adi.* nieuprzędzony, bezstronny; swobodny, prosty; *II. adv.* bez uprzedzenia, bez przesądu; er urteilt — sędzi bez uprzedzenia; du fannst ihm — deine Meinung sagen możesz mu wypowiedziec twoje zdanie całkiem otwarcie, szczerze.

U'nbefangenheit, *sf.* bezstronność *f.*, nieuprzedzenie *f.*, wolność *f.* od przesądu; prostota *f.*, swobodność *f.*, szczerość *f.*, otwartość *f.*

U'nbefiedert i U'nbefiedert, *adi.* nie mający piór, nieopierzony.

U'nbefleckt, *adi.* czysty, dziewiczy, niesplamiony; nieskazony, niepokalany, nieskalany; =e Empfängnis niepokalane poczęcie.

U'nbeflecktheit, *sf.* czystość *f.*, niepokalaność *f.*, dziewiczość *f.*, nieskazitelność *f.*

U'nbefriedigend, *adi.* niezadowolniający, niewystarczający, niezaspokajający.

U'nbefriedigt, *adi.* niezadowolony, niezaspokojony, niekontent, nienasycony, nieugaszony; diese Vorstellung hat mich — gelassen to przedstawienie nie zadowolilo mnie.

U'nbefugt, *adi.* nieupoważniony, niewłaściwy, niekompetentny.

U'nbefugterweise, *adv.* bez upoważnienia, niewłaściwie.

U'nbefugtheit, U'nbefugnis, *sf.* brak upoważnienia, nieupoważnienie *f.*, niekompetencya *f.*, brak *m.* autoryzacyi.

U'nbegabt, *adi.* niezdolny, nieutalentowany; bez środków.

U'nbegaben, *adi.* nieumieszczony; ein =er Wechsel weksel nieindosowany.

U'nbegleitet, *adi.* bez towarzystwa, samotny; sie ist — nach Hause gegangen poszła nieodprowadzona do domu.

U'nbegreiflich, U'nbegreifbar i U'nbegreiflich, U'nbegreifbar, *adi.* niepojęty, nierozumiały; das ist mir — tego nie pojmuje; auf =e Art w sposób niepojęty, nierozumiały.

U'nbegreiflichkeit, *sf.* niepojętość *f.*, nierozumiałość *f.*

U'nbegrenzbar i U'nbegrenzbar, *adi.* nie dający się ujac w granice.

U'nbegrenzt i U'nbegrenzt, *adi.* nieograniczony, nieoznaczony, niepewny.

U'nbegründet i U'nbegründet, *adi.* nieuzasadniony, bezzasadny, niemotywowany, blahy.

U'nbegütert i U'nbegütert, *adi.* nie mający majątku, środków, niezamożny.

U'nbearhart i U'nbearhart, *adi.* nieowłosiony, nie obrosnięty włosami, łysy.

U'behagen, *sn.* =ś, niemile uczucie, niesmak *m.*, ekliwłość *f.*; ich empfinde ein — jestem nie swój.

U'behaglich, *adi.* niewygodny, nieprzyjemny, nie-smaczny, przykry.

U'behaglichkeit, *sf.* niedo-godność *f.*, przykrość *f.*, nie-wygoda *f.*

U'behelligt i Unbehe'lligt, *adi.* nienagabywany; jmnnd lassen nie naprzykrzać się komu.

U'nehilflich, *adi.* obacz Unbeholfen.

U'nehindert i Unbehi'ndert, *adi.* i *adv.* bez przeszkody.

U'neholfen, U'nehilflich, *adi.* nieporadny, niezaradny, niezgrabny, ociężały, nie-lo-żny.

U'neholfenheit, U'nehilf-lichkeit, *sf.* nieporadność *f.*, niezaradność *f.*, niezgrabność *f.*, niedołęstwo *n.*, ocię-żałość *f.*

U'nehütet i Unbehi'tet, *adi.* niestrzeżony.

U'nehutsam i Unbehn'tsam, *adi.* nieostrożny.

U'neirrt i Unbeir'rt, *adi.* niezmiśnany, niezmyłony.

U'nekannt, *I. adi.* niezna-jomy, nieznan; eine =e Größe nieznaną ilość, wielkość; ein Unbekannter obcy; ich bin hier — jestem tutaj nieobznajo-miony; mit etw. — sein być nieobznajomionym z czem; U. *adv.* es ist mir — nie wiadomo mi; jmnnd — erweije grüßen lassen kazać się komu kła-niać nie znając go.

U'nekanntchaft, *sf.* nie-znajomość *f.*, nieobeznanie *n.* się z czem.

U'nekehrbar i Unbeke'hr-bar, *adi.* nie dający się na-wrócić, niepoprawny.

U'nekleidet i Unbeklei'det, *adi.* nieubrany, goły.

U'nekümmert i Unbekü'm-merkt, *adi.* niedbający, nie-troszczący się o co, spokojny, niedbały; seien Sie ganz — bądź pan zupełnie spokojny.

U'nebelen i Unbelas'tet, *adi.* nieobciążony, nieobla-dowany.

U'nebelastet i Unbelas'tet, *adi.* nieobciążony, nieob-ladowany; =es Haus dom nie-obciążony hipoteką, czysty.

U'neblästigt i Unbelä'stigt, *adi.* nienagabywany.

U'nebelaubt i Unbelau'bt, *adi.* bezlistny.

U'nebelebt i Unbele'bt, *adi.* nieożywiony, martwy; nie-ludny, pusty.

U'nebelebtheit, *sf.* brak oży-wienia.

U'nebelebt i Unbele'bt, *adi.* (przen.) von der Kultur —, niecywilizowany.

U'nebelesen i Unbele'sen, *adi.* nieoczytany.

U'nebelesenheit, *sf.* brak oczytania.

U'nebeliebt i Unbelie'bt, *adi.* nieubiany, niechętnie widzia-ny, niepopularny; er macht sich bei allen — czyni się po-wszecchnie nieubianym.

U'nebeliebtheit, *sf.* niepo-pularność *f.*

U'nebelohnt i Unbelo'ht, *adi.* nie wynagrodzony.

U'nebemaunt i Unbema'unt, *adi.* nie mający żałogi.

U'nebemerkbar i Unbeme'rk-bar, *adi.* nieostrzeżalny, nieznaczący, niewidzialny.

U'nebemerkt i Unbeme'rtt, *adi.* nieopstrzeżony.

U'nebemittelt, *adi.* i *adv.* niezamożny; bez środków.

U'nebenannt i Unbena'unt, *adi.* 1) bezimienny, anoni-mowy; 2) nieokreślony.

U'nebenommen i Unbena'm-men, *adi.* wolny, niezabronio-ny, niezaprzeczony; es bleibt ihm — ... wolno mu...

U'nebenutzt i Unbenü'tzt, *adi.* nieużywany, nieużyty, z któ-rego się nie korzysta; =e Kapitalien martwe kapitały; das wird er nicht — lassen nie omeszka skorzystać z tego.

U'nebeobachtet i Unbeo'bach-tet, *adi.* nieostrzeżony, nie-observerwowany.

U'nequem, *adi.* niewy-godny; niedogodny; einen =en Stg haben mieć niewy-godne miejsce; der ganze Plan ist mir — cały ten

plan jest mi niedogodny, nie na rękę.

U'nequemlichkeit, *sf.* nie-wygoda *f.*; niedogodność *f.*; daß verurjacht mir — to sprawia mi niedogodność, wprawia mnie w amaras.

U'neraten i Unbera'ten, *adi.* nieporadny, bezradny.

U'neredchenbar i Unbe-re'chenbar, *adi.* nieobliczalny, nieobliczony, nie dający się obliczyć.

U'neredchenbarkeit, *sf.* nie-obliczalność *f.*

U'neredtigt i Unbere'dtigt, *adi.* nieupoważniony, nie-uprawniony, nieautoryzowa-ny; niesprawiedliwy.

U'neredt i Unbere'dt, *adi.* niewymowny.

U'neredfamkeit, *sf.* nie-wymowność *f.*, brak wy-mowy.

U'nererist i Unberei'st, *adi.* nie uczęszczany przez po-dróżujących.

U'nerichtigigt i Unberi'chtigt, *adi.* nieoprawiony; nieure-gulowany, nieprzełączniony, niesprostowany.

U'neritten i Unberi'tten, *adi.* 1) nieujężdżony; 2) nie-zaopatrzony w konia (ulan); 3) ein =er Weg droga, po której jeszcze nie jeżdżono konno.

U'nerü'dsichtigt i Unberü'd-sichtigt, *adi.* nieuwzględnio-ny; — lassen nie uwzględnić.

U'nerufen, *adi.* niewe-zwany, nieproszony; nie-powołany, nie mający powo-łania, zdatności; *adv.* 1) bez wezwania, powołania; 2) — ! bez uroków! na psa urok!

U'nerühmt i Unberü'hmt, *adi.* niesławny, bez sławy, nieznan.

U'nerühmtheit, *sf.* brak *m.* sławy.

U'nerührbar i Unberü'hr-bar, *adi.* nietykalny.

U'nerührt i Unberü'hrt, *adi.* nietknięty; — lassen nie tknąć; =er Boden dziewicza ziemia.

U'neschadet i Unbescha'det, *praep.* nieprzesadzając, nie-naruszając, mimo że, bez

uszkodzenia czego, bez ujmy; — meiner Rechte bez ujmy dla moich praw.

U'nbefchädigt i U'nbefchädigt, *adi.* nieuszkodzony, w dobrym stanie, cały.

U'nbefchäftigt i U'nbefchäftigt, *adi.* niezatrudniony, niezajęty, bez zajęcia, wolny.

U'nbefchattet i U'nbefchattet, *adi.* niezacieniony, nieocieniony.

U'nbefcheiden, *adi.* 1) nieskromny; 2) wymagający, arogancki; eine =e Forderung nieskromne, przesadne wymagania; wenn es nicht — ist jeśli to nie jest niedyskretnie.

U'nbefcheidenheit, *sf.* nieskromność *f.*; wymagania *pl.*, arogancja *f.*, przesada *f.*; indyskrecja *f.*

U'nbefcheinigt i U'nbefcheinigt, *adv.* nieopowiedziany.

U'n(bef)schiffbar i U'n(bef)schiffbar, *adi.* niepłynny.

U'nbefchlagen, *adi.* 1) nie obity; 2) nieokuty, niekuty, bez podkowy; 3) (przen.:) nieobeznany, niedoświadczony; er ist in diesem Gegenstand — jest nieobity z tym przedmiotem.

U'nbefchnitten i U'nbefchnitten, *adi.* nieobcięty; nieobrzezany.

U'nbefcholten i U'nbefcholten, *adi.* nieskazitelný, nieposzlakowany, sądownie niekarany; =er Zeuge świadek nieposzlakowany; *adv.* bez zarzutu, bez skazy.

U'nbefcholtheit, *sf.* nieskazitelnosc *f.*, nieposzlakowanosc *f.*

U'nbefcholtheitsszeugnis, *sn.* =jje, *pl.* =jje, świadectwo *n.*, moralności, świadectwo *n.* nieposzlakowanego życia.

U'nbefchränkt i U'nbefchränkt, *adi.* nieograniczony, samowładny; =es Versprechen przyrzeczenie bezwarunkowe.

U'nbefchränktheit, *sf.* nieograniczoność; — der Regierungsform samowładztwo *n.*, absolutyzm *m.*

U'nbefchreiblich i U'nbefchreiblich, *adi.* nie dający

się opisać, niewypowiedziany, niezmierny; *adv.* nie do opisanía, niewypowiedzianie, niezmiernie.

U'nbefchreiblichkeit, *sf.* niemożliwość *f.* opisanía, wypowiedzianía.

U'nbefchrieben i U'nbefchrieben, *adi.* niezapisany; nieopisany.

U'nbefchrieben i U'nbefchrieben, *adv.* bez oroku.

U'nbefchuhst i U'nbefchuhst, *adi.* nieobuty.

U'nbefchüht i U'nbefchüht, *adi.* nieobroniony, nieprotgowany.

U'nbefchwert, U'nbefchwert, *adi.* nieobciążony, lekki; ein =es Gemissen czyste sumienie.

U'nbefeeht i U'nbefeeht, *adi.* nie mający duszy, bezduszny.

U'nbefeehttheit, *sf.* brak duszy, bezduszność *f.*

U'nbefehen i U'nbefehen, *adv.* na niewidzianego, na ślepo, nie obejrawszy; etw. — faufen kupić kota w worku.

U'nbefecht i U'nbefecht, *adi.* 1) nieobsadzony, niezajęty, próżny; wakujący, wolny; =er Reich niezarybiony staw; 2) nieprzybrany, nieprzystrojony, nieugarniowany.

U'nbefechtbar i U'nbefechtbar, U'nbefechtlich, *adi.* nie dający się zwyciężyć, nie do przewyciężenia.

U'nbefechbarkeit, *sf.* niezwyjężoność *f.*

U'nbefiegt i U'nbefiegt, *adi.* niezwyjężony.

U'nbefoldet i U'nbefoldet, *adi.* bezpłatny, niepłatny, gratysowy; =es Amt urząd niepłatny, honorowy.

U'nbefonnen, I. *adi.* nieroztropny, nierozważny, roztargniony, lekkomyślny, bezmyślny, nieostrożny, płochy; II. *adv.* nieroztropnie, nierozważnie, lekkomyślnie, nieostrożnie, bezmyślnie.

U'nbefonnenheit, *sf.* *pl.* =en, nieroztropność *f.*, nierozważność *f.*, nierozwaga *f.*, bezmyślność *f.*, nieostrożność *f.*, lekkomyślność *f.*

U'nbeforgt, *adi.* 1) niezadowolony, niewykonany; er hat unsere Aufträge — gelassen nie załatwił naszych zleceń; 2) spokojny, bez troski; sei darüber — nie troszcz się o to, nie kłopotaj się tem.

U'nbefständig, *sm.* =es, obacz U'nbefständigkeit.

U'nbefständig, *adi.* niestały, zmienny, niewytrwały; er ist — in der Liebe jest niestały w miłości; das Glück ist — szczęście jest zmienne; ein =er Mensch człowiek niestały, chwiejny, kapryśny.

U'nbefständigkeit, *sf.* niestałość *f.*, zmienność *f.*, niewytrwałość *f.*

U'nbefständig i U'nbefständig, *adi.* niepotwierdzony.

U'nbefstättet i U'nbefstättet, *adi.* obacz U'nbefstättet.

U'nbefstehbar i U'nbefstehbar, U'nbefstehlich, *adi.* niedający się przekupić, nieprzedajny, nieprzekupny.

U'nbefstehbarkeit i U'nbefstehlichkeit, *sf.* nieprzedajność *f.*, nieprzekupność *f.*

U'nbefsteigbar i U'nbefsteigbar, U'nbefsteiglich, *adi.* niedostępny; eine =e Spitze szczyt, na który wejść nie można.

U'nbefstellbar i U'nbefstellbar, *adi.* 1) niemożliwy do doręczenia, nie do doręczenia (list); 2) nieuprawny, nie dający się uprawić (pole).

U'nbefstellt i U'nbefstellt, *adi.* 1) niezamówiony, bez zamówienia; 2) niedoręczony; 3) nieuprawiony; — sein odłogować.

U'nbefstetert i U'nbefstetert, *adi.* nieopodatkowany.

U'nbefstimmbar i U'nbefstimmbar, *adi.* nie dający się określić, nie do określenia.

U'nbefstimmbarkeit, *sf.* nieokreśloność *f.*

U'nbefstimmt, *adi.* nieoznaczony, niepewny, niewyraźny, nieokreślony; =er Artikel nieokreślony rodzajnik; =es Zahlwort nieokreślony liczebnik; =e Art tryb bezokoliczny; auf =e Zeit abreisen wyjechać na nieograniczony

czas; ein =es Gerücht nie-
pewna pogłoska; ein =es Gefühl
nieokreślone, niewyraźne
uczucie; aufß =e na niepewne.

Unbestimmtheit, *sf.* nie-
pewność *f.*, niewyraźność *f.*,
wątpliwość *f.*

Unbestochen i Unbesto'chen,
adi. nieprzekupiony, nie-
stronniczy.

Unbesto'genheit, *sf.* nie-
przekupność *f.*, bezparcy-
alność *f.*

Unbestraft i Unbestra'ft,
adi. niekarany.

Unbestreitbar i Unbestrei't-
bar, *adi.* niedający się za-
przeczyc, nieulegający spo-
rowi, nie do zaprzeczenia.

Unbestreitbarkeit, *sf.* nie-
zaprzeczalność *f.*

Unbestritten i Unbestri't-
ten, *adi.* niezaprzeczony; *adv.*
niezaprzeczenie, bezsprze-
czenie.

Unbeteiligt i Unbetei'ligt,
adi. nie mający udziału, nie-
interesowany.

Unbestra'tlich, *adi.* niezna-
czny, mały.

Unbetreten i Unbete're'ten,
adi. 1) nieuczyszczany, nie-
ubity (droga); 2) niezmie-
szany.

Unbengsam i Unben'gsam,
adi. nieugięty, hardy, nie-
ustępujący, uparty, zacięty.

Unbengsamkeit, *sf.* nieugię-
tość *f.*, hardość *f.*

Unbevö'ktert i Unbevö'ktert,
adi. niezaludniony, nieludny,
pusty.

Unbewacht i Unbewa'cht,
adi. niestrzeżony, niebronio-
ny; ein =ter Augenblick słaba
chwila.

Unbewaffnet i Unbewa'ffnet,
adi. nieuzbrojony, bezbranny,
mit =em Auge wolnem okiem.

Unbewährt i Unbewä'hrt,
adi. niewypróbowany, wąt-
pliwy, niepewny.

Unbewandert i Unbewa'n-
dert, *adi.* niebiegły, nieobe-
znany.

Unbeweglich i Unbewe'g-
lich, *adi.* nieruchomy; przy-
twierdzony; (przen.:) niewzru-
szony, niewrażliwy; =e Güter

nieruchomości *pl.*; =er Feiertag
święto stałe, nieruchome.

Unbeweglichkeit, *sf.* nieru-
chomość *f.*; (przen.:) brak
wrażliwości.

Unbewegt i Unbewe'gt, *adi.*
nieruchomy; spokojny, nie-
wzruszony.

Unbewehrt i Unbewe'hrt,
adi. obacz Unbewaffnet.

Unbeweidt i Unbewei'bt,
adi. nieżonaty.

Unbeweint i Unbewei'nt,
adi. nieopłakany.

Unbeweisbar i Unbewei's-
bar, Unbeweisl'ich, *adi.* nie
dający się dowieść, nie do
udowodnienia.

Unbeweisbarkeit, *sf.* nie-
możność *f.* udowodnienia.

Unbewiesen i Unbewie'sen,
adi. niedowodzony.

Unbewohnbar i Unbewo'hn-
bar, *adi.* niemożliwy do za-
mieszkania, nie do zamie-
szkania.

Unbewohnbarkeit, *sf.* nie-
możliwość *f.* zamieszkania.

Unbewohnt i Unbewo'ht,
adi. niezamieszkały.

Unbewölkt i Unbewö'k't, *adi.*
niezachmurzony, bezchmurny.

Unbewölthheit, *sf.* bez-
chmurność *f.*, pogoda *f.*

Unbewußt, I. *adi.* nie-
świadomy, niewiadomy, bez-
wiedny, mimowolny; das ist
mir — to mi nie jest zna-
nem, wiadomem; sich einer
Sache — sein nie być świa-
domym czego, nie zdawać
sobie sprawy z czego; dessen
— nie wiedząc o tem; Phi-
losophie des Unbewußten filo-
zofia *f.* nieświadomości; II.
adv. nieświadomie, bezwie-
dnie, mimowoli; ich habe es
ganß — getan zrobiłem to
nieświadomie, bezwiednie; sich
selber — bez przymocności.

Unbewußtheit, *sf.* nieświa-
domość *f.*, bezwiedność *f.*

Unbezählbar i Unbeza'h'lt,
adi. nie dający się opłacić,
zapłacić, nie do opłacenia,
cenny.

Unbezählt i Unbeza'h'lt,
adi. niezapłacony.

Un(=)behü'ltbar, i Un(=)be-
zäh'ltbar, *adi.* niedający się

poskromić, nie do poskro-
mienia.

Unbehü'lt i Unbeza'h'lt,
adi. nieposkromiony.

Unbezeichnet i Unbezei'chnet,
adi. nieoznaczony, niezna-
czony.

Unbezeugt i Unbezeu'gt,
adi. niepoświadczony; nieob-
jawiony; Gott hat sich nicht
— gelassen Bóg nie pozostał
bez objawienia.

Unbezogen i Unbezo'gen,
adi. 1) bez strun; eine =e Bio-
line skrzypce bezstrunne; 2)
bez obleczenia; ein =es Bett
nieobleczone łóżko.

Unbezejfett i Unbezejwe'i-
jelt, *adi.* niewątpliwy, nie
ulegający wątpliwości, bez-
sprzeczny, pewny.

Unbezwingbar i Unbe-
zwi'ngbar, *adi.* nie mogący
być pokonanym, zdobytym,
nie do zwyciężenia, poko-
nania.

Unbezwingbarkeit, *sf.* Un-
bezwinglichkeit, *sf.* niepodo-
bieństwo *n.*, zwalczania, po-
konania, zdobycia.

Unbezwungen i Unbezwu'n-
gen, niepokonany, niezwy-
ciężony, niezdobyty, niepod-
bity.

Unbezwungenheit, *sf.* obacz
Unbezwingbarkeit.

Unbiegsam i Unbie'gsam,
adi. niegiętki, nie dający się
giąć, sztywny; (przen.:) obacz
Unbeu'giam.

Unbiegsamkeit, *sf.* niegiętko-
ść *f.*, sztywność *f.*

Unbild, *sf.* =(e)s, *pl.* =e,
1) karykatura *f.*, monstrum
n., poczwara *f.*, pokraka *f.*;
2) widmo *f.*, złuda *f.*

Unbilde, *sn. pl.* =n, krzy-
wda *f.*, niesłuszność *f.*, nie-
sprawiedliwość *f.*, bezprawie
n.; die =n der Jahrzehnten do-
kuczliwości pury roku; =n
des Schicksals krzywdy losu.

Unbildungsam i Unbi'ldsam,
adi. nie dający się ukształ-
cić; ein =er Mensch człowiek
szorstki, którego się nauka
nie ima.

Unbildung, *sf.* brak *m.*
wykształcenia, kultury.

U'nbill, *sf. pl.* Unbilben obacz Unbilbe.

U'nbillich, *adi.* niesłuszny, niesprawiedliwy.

U'nbillichkeit, *sf.* niesłuszność *f.*, niesprawiedliwość *f.*

U'nbillich, *adi.* bezkrwawny.

U'nbrotmäßig, *adi.* nieposłuszny, zbuntowany.

U'nbrotmäßigkeit, *sf.* nieposłuszność *f.*, brak subordynacji.

U'nbranchbar, *adi.* nieużyteczny, niezdatny, nie dający się użyć, niepotrzebny, odpowiedni = ungeeignet; zum Kriegsdienst — gemorben został inwalidą; ein Geschütz — machen zdemontować działo; *adv.* niepotem, do niczego.

U'nbranchbarkeit, *sf.* nieużyteczność *f.*, niezdatność, zły stan.

U'nbrüderlich, *adi. i adv.* niebraterski, nie po bratersku.

U'nbürgerlich, *adi. i adv.* nieobywatelski, nie po obywatelsku.

U'nbüßfertig, *adi.* nieskruszony, nie okazujący skruchy.

U'nbüßfertigkeit, *sf.* brak m. skruchy.

U'ndrist, *sn. = en, pl. = en,* 1) niechrześcijanin *m.*, niewierny *m.*; 2) zły chrześcijanin.

U'ndristlich, *adi.* niechrześcijański, niegodny chrześcijanina; *adv.* nie po chrześcijańsku.

U'neivilifiziert i U'uzivilifiziert, *adi.* niecywilizowany, nieokrzesany.

U'ncorrect, *adi.* obacz U'ncorrett.

U'nd, *coni. i;* a; Vater — Sohn ojciec i syn; geh hin — jage ihm idź tam i powiedz mu; — so weiter i tam dalej; fort — fort ciągle, bezustannie; für — für na zawsze; durch — durch na wskroś; zwei — zwei dwa a dwa; sie gingen zwei — zwei szli po dwóch, parami; immer größer — größer coraz to większy; — wenn a gdyby; er hat kein Geld —

keine Freude nie ma ani pieniędzy ani uciechy; geh — rufe ihn idź go zawołac; er — Fürcht haben! on a bać się! ich stehe — du sitzest ja stoje a ty siedzisz; habe Ausdauer — du wirfst es erreichen miej wytrwałość a osiągniesz cel; — warum denn nicht? a czemużby nie?

U'ndank, *sm.* (e)s, niewdzięczność *f.*; — ist der Welt Lohn gdy komu dobrze zrobisz, niewdzięczność zapłata.

U'ndankbar, *adi.* niewdzięczny.

U'ndankbarkeit, *sf.* niewdzięczność *f.*

U'ndatiert i U'ndatiert, *adi.* niedatowany, bez daty.

U'ndauerhaft, *adi.* nietrwały.

U'ndefinierbar i U'ndefinierbar, *adi.* nie do określenia, nie do zdefiniowania.

U'ndefinbar i U'nde'fbar, *adi.* nierozciągalny.

U'ndefinierbar i U'ndefinierbar, *adi.* nie dający się odmieniać, deklinować, odmienne.

U'ndenklich i U'nde'nklich, *adi.* 1) także undentbar, nie dający się pomyśleć, niedowierzenia, niemożliwy, niepodobny; 2) seit = en Zeiten od niepamiętnych czasów.

U'ndentlich, *adi.* niewyraźny, zawyły, niejasny, bałamutny.

U'ndentlichkeit, *sf.* niewyraźność *f.*, zawłość *f.*, niejasność *f.*

U'ndidierich, *adi.* niepoetycki.

U'ndienlich, *adi.* nieopowiadający, nieprzydatny; es ist der Gesundheit — niesłużący zdrowiu.

U'ndienlichkeit, *sf.* nieodpowiedność *f.*, nieprzydatność *f.*

U'ndienstfertig, *adi.* nieusłużny, niegrzeszny.

U'ndienstfertigkeit, *sf.* nieusłużność *f.*, niegrzesność *f.*

U'nding, *sn.* 1) to, co do niczego, niepodobne, niepodobieństwo *n.*; 2) dziwotwór *m.*, potwór *m.*, urojenie *n.*,

chimera *f.*, wymysł dziwaczny, marzenie *n.*

U'ndisziplinirt, *adi.* nie znający karności, bez karności, nieporządkowany.

U'ndramatisch, *adi.* niedramatyczny.

U'ndulation, *sf.* ondulacja *f.*, falowanie *n.* (światła, głosu).

U'nduldbar, *adi.* nie do zniesienia, nie do tolerowania.

U'nduldsam, *adi.* niewyrozumiały, nietolerancki; niecierpliw.

U'nduldsamkeit, *sf.* niewyrozumiałość *f.*, nietolerancja *f.*; niecierpliwość *f.*

U'ndurchdringlich i U'ndurchdringlich, *adi.* 1) nieprzenikliwy, nieprzepuszczający, nieprzemakalny, nieprzepuszczalny; 2) (przen.): nieodgadniony, nieprzenikniony, niedocieczony; ein = es Geheimnis nieodgadniona, niedocieczona tajemnica; er hält sich in ein = es Dunkel otacza się nieprzenikliwą tajemnicą.

U'ndurchdringlichkeit, *sf.* nieprzenikliwość *f.*, niemożność *f.* odgadnienia, docieczenia.

U'ndurchführbar i U'ndurchführbar, *adi.* nie do przeprowadzenia, niewykonalny.

U'ndurchsichtig, *adi.* nieprzejrzysty, nieprzezroczysty.

U'ndurchsichtigkeit, *sf.* nieprzejrzystość *f.*, nieprzezroczystość *f.*

U'neben, *adi.* 1) nierówny; chropawy; pagórkowaty, górzysty; 2) nieodpowiedni, nie na miejscu, nie do rzeczy; (przen.:) das ist mir nicht — to mi weale odpowiada; sie hat ein nicht = es Gesicht ona ma weale ładną twarz; der Einsalf ist so — nicht to weale dobry pomysł.

U'nebenbürtig, *adi.* nierówny urodzeniem.

U'nebenbürtigkeit, *sf.* nierówność *f.* urodzenia.

U'nebenheit, *sf.* nierówność *f.*, chropawość *f.*; wyboje *pl.* nieodpowiedność *f.*

U'nebenmaß, *sm.* -eß, brak symetrii.

U'nebenmäßig, *adi.* niesymetryczny.

U'necht, *adi.* 1) nieprawdziwy, fałszowany, sztuczny, podrobiony; = Edelsteine podrobione, imitowane klejnoty; = e Zähne wstawione zęby; = eß Haar fałszywe włosy; = eß Gold und Silber szcych *m.*; 2) nieprawy, podzuczony; = e Geburt nieprawe urodzenie; 3) = e Schriften sfałszowane dokumenta, nieautentyczne dokumenta.

U'nechtheit, *sf.* nieprawdziwość *f.*; fałszywość *f.*, nieautentyczność *f.*

U'nedel, *adi.* nieszlachetny; = ble Gefinnung nieszlachetny sposób myślenia; = bleß Metall nieszlachetny, pospolity kruszec.

U'nehdlich, *adi.* nieślubny, nieprawy, nieprawego łoża; ein = eß Kind dziecko nieślubne, naturalne, nieprawego łoża, benkart *m.*; ein = eß Zusammenleben konkubinatu *m.*, życie *n.* na wiare.

U'nehrbar, *adi.* 1) nieuczciwy; 2) nieprzyzwoity, nieprzystojny.

U'nehrbarkeit, *sf.* nieuczciwość *f.*, nieprzyzwoitość, nieprzystojność *f.*

U'nehre, *sf.* niesława *f.*, hańba *f.*, wstyd *m.*; du machst mir viel — robisz mi wielki wstyd; jmdm zur — ge-reichen być komu hańba.

U'nehrenhaft, *adi.* niehonorowy.

U'nehrenhaftigkeit, *sf.* niehonorowość *f.*

U'nehrebrüetig, *adi.* bezposzanowania.

U'nehrebrüetigkeit, brak *m.* poszanowania.

U'nehrlieh, *adi.* nieuczciwy, nierzetelny; nieszczerzy.

U'nehrliehkeit, *sf.* nieuczciwość *f.*, nierzetelność *f.*; nieszczerze *f.*

U'neignüßig, *adi.* bezinteresowny.

U'neignüßigkeit, *sf.* bezinteresowność *f.*; abnegacya *f.*

U'neigentlich, *adi.* niewłaściwy, obrazowy, alegoryczny, przenośny; *adv.* niewłaściwie, obrazowo, przenośnie.

U'neinbegriffen, *adi.* niewłączony; *adv.* niewłączając.

U'neingebunden, *adi.* nieoprawny.

U'neingedenk, *adi.* niepamiętny, niepomylny.

U'neingeladen i U'neingeladen, *adi.* nieproszony, niezaproszony.

U'neingenommen, *adi.* niewzięty, niezdobyty; nieuprzędzony, bezstronny.

U'neingejdränkt, *adi.* nieograniczony.

U'neingeweiht i U'neingeweiht, *adi.* niewtajemniczony; niepoświęcony, niewyświęcony.

U'neinig, *adi.* niezgodny; mit jmdm über etw. — sein nie zgadzać się z kim w czem; mit jmdm — werden poróżnić się z kim; mit sich selbst — sein być sam z sobą w niezgodzie.

U'neinigkeit, *sf.* niezgoda *f.*, poróżnienie *n.*

U'neinnehubar i U'neinnehubar, *adi.* nie do zdobycia.

U'neinß, *adv.* ob. U'neinig.

U'neinträglich, *adi.* mało przynoszący, nieopłacający się.

U'neintreibbar i U'neintreibbar, *adi.* nie dający się ścigać, nieściagalny.

U'nelastisch, *adi.* nieelastyczny.

U'neinpänglich, *adi.* niezdolny do przyjęcia czego; obojętny, niewrażliwy.

U'neinpänglichkeit, *sf.* niezdolność *f.* do przyjęcia czego; obojętność *f.*, niewrażliwość *f.*

U'neinpündlich, *adi.* niezczuły, zimny, obojętny, niewrażliwy; — machen znieczulić.

U'neinpündlichkeit, *sf.* niezczulość *f.*, obojętność *f.*, oziebłość *f.*, niewrażliwość *f.*, apatya *f.*

U'neindlich, I. *adi.* nieskończony, nie mający końca, niezmierny, niezmierny, niezliczony, wiekuisty, wieczny;

Gottes Güte ist — dobroć Boska jest nieskończona; inß Unendliche w nieskończoność; II. *adv.* nieskończenie, niezmiernie, wiecznie, bez granic; — klein malutenańki, malusienki; — groß niezmiernie duży; ich bin Ihnen — verbunden jestem panu nieskończenie zobowiązany.

U'neindlichkeit, *sf.* nieskończoność *f.*, niezmierność *f.*, wiekuistość *f.*

U'neinbehrlich i U'neinbehrlich, *adi.* niezbędny, niezbędnie potrzebny, konieczny.

U'neinbehrlichkeit, *sf.* niezbędność *f.*, konieczność *f.*

U'neingetlich i U'neingetlich, *adi.* bezpłatny, gratysowy; *adv.* bezpłatnie, gratysowo.

U'neinhaltsam i U'neinhaltsam, *adi.* niewstrzeźliwy.

U'neinhaltsamkeit, *sf.* niewstrzeźliwość *f.*

U'neinshieden, *adi.* nierozstrzygnięty, niezdecydowany, wątpliwy, niestanowczy, niepewny, problematyczny, w zawieszaniu będący.

U'neinshiedenheit, *sf.* nierozstrzygnięcie *n.*, wątpliwość *f.*, niepewność *f.*

U'neinshlossen, *adi.* chwiejny, wahający się, niezdecydowany.

U'neinshlossenheit, *sf.* chwiejność *f.*, brak decyzji, wahanie się *n.*

U'neinshuldbar i U'neinshuldbar, *adi.* nie dający się usprawiedliwić, nie do usprawiedliwienia.

U'neinwegt i U'neinwegt, *adi.* niewzruszony, niemożony; ein = er Kämpfer niezwyciężony bojownik; *adv.* bezwarunkowo; — auf etw. besthen bezwarunkowo ob-stawać przy czem.

U'neinwidelt i U'neinwidelt, *adi.* nierozwinięty; in = em Zustand w stanie nierozwinięty.

U'neinwirrbar i U'neinwirrbar, *adi.* nie do rozmotania, rozwiązania.

U'ntenzifferbar, U'ntent-

zifferlich i U'entzi'ſſerbar, *adi.* nie do odcyfrowania.

U'erbeten i U'erbe'ten, *adi.* nieproszony.

U'erbitlich i U'erbi'tlich, *adi.* nieublagany, nieprzeblagany, nielitościwy.

U'erbitlichkeit, *sf.* nieublagalność *f.*, brak *m.* litości.

U'erbrochen i U'erbro'dhen, *adi.* nieodpieczętowany, nieotworzony.

U'erfahren, *adi.* niedoświadczony, niepraktyczny.

U'erfahrenheit, *sf.* niedoświadczenie *n.*, brak *m.* doświadczenia.

U'erſindlich i U'erſi'ndlich, *adi.* nie dający się znaleźć; nie do znalezienia; niepojęty, niezrozumiały; es iſt mir — jest mi niezrozumiałem.

U'erforſchbar i U'erfor'ſchbar, *adi.* nie dający się zbadać.

U'erforſchlich, *adi.* niezbadany, niezgłębiony, niedocieczony.

U'erforſchlichkeit, *sf.* niemożność *f.* zbadania; niedocieczoność *f.*, niezrozumiałość *f.*

U'erſrenlich, *adi.* niepoctyśny, nieprzyjemny, przykry; eine -e Nachricht niepoctyśna, przykra wiadomość.

U'erſüßbar i U'erſü'ßbar, niewykonalny, nie dający się spełnić; ein -er Wunsch życzenie nie do spełnienia.

U'erſüßt i U'erſü'ßt, *adi.* niespełniony, niewykonalny.

U'er giebig, *adi.* nieobfity, nie wiele wydający, przynoszący, niewydatny; nieproduktywny; es Land ziemia nieurodzajna.

U'er giebigkeit, *sf.* nieobfitość *f.*, niewydatność; nieurodzajność *f.*; nieproduktywność *f.*

U'ergründlich i U'ergrü'ndlich, *adi.* niezgłębiony, bezdenny; niedocieczony, niezbadany.

U'ergründlichkeit, *sf.* bezdennność *f.*, niemożność *f.* zbadania, zgłębienia; die — der göttlichen Barmherzigkeit nie-

skończoność *f.* miłosierdzia Bożego.

U'erheblich, *adi.* mało ważny, nie wielkiej wagi, nieznaczący, nieznaczny, drobny; =e Gründe małoznaczne powody.

U'erhebllichkeit, *sf.* nieznaczność *f.*, małoznaczność *f.*

U'erhört i U'erhö'rt, I. *adi.* 1) niewysłuchany; ſeine Bitte blieb — jego prośba pozostała niewysłuchaną; 2) niesłuchany, bajeczny, nadzwyczajny; =e Dinge niesłuchane i zeczy; das iſt —! to jest niesłuchane! =e Preise niesłuchane, bajeczne, wygórowane ceny; II. *adv.* niesłuchanie, bajecznie, nadzwyczajnie.

U'erkannt i U'erka'unt, *adi.* niepoznany; ſeinem Wert nach — zapoznany; — reifen jezdzić inkognito.

U'erkenubar i U'erke'ubar, *adi.* nie do poznania.

U'erkenntlich, *adi.* niewdzięczny; nie do poznania. U'erkenntlichkeit, *sf.* niewdzięczność *f.*; niemożność *f.* poznania.

U'erklärbar, U'erklärlich i U'erklä'rbar, *adi.* niezrozumiały, niepojęty, niewyjaśniony; ſein Benehmen iſt mir — jego postępowanie iſt mi niezrozumiałe; auf =e Weiße w niepojęty sposób.

U'erklärbarkeit, U'erklärlichkeit, *sf.* niezrozumiałość *f.*, niepojętość *f.*

U'erkünſtelt i U'erkü'nſtelt, *adi.* niewymuszony, naturalny, prawdziwy.

U'erklärlich i U'erklä'hlich, *adi.* niezbędny, konieczny, nieodzowny; eine =e Bedingung niezbędny, konieczny warunek.

U'erklärlichkeit, *sf.* niezbędność *f.*, konieczność *f.*, nieodzowność *f.*

U'erlaubt i U'erlau'bt, *adi.* nieodwołony, zabroniony, zakazany; =es Verhältniß nieodwołony stosunek.

U'erledigt i U'erle'digt, *adi.* niezakończony, niezadecydowany.

U'ernehmlich i U'erne'mlich, *adi.* niezmierny, niezmierny; ogromny, bezgraniczny.

U'ernehmlichkeit, *sf.* niezmierność *f.*, ogrom *m.*

U'ernüdet i U'ernü'det, *adi.* niezmezczony, niezmordowany; — bei etw. ſein być niezmordowanym w czym.

U'ernüdtlich i U'ernü'dlich, *adi.* niezmordowany, niezmezczone, wytrwały; *adv.* niezmordowanie, bez wypoczynku, wytrwale.

U'ernüdtlichkeit, *sf.* wytrwałość *f.*

U'eröffnet i U'erö'ffnet, *adi.* nieotworzony; nieodpieczętowany.

U'erörtert i U'erö'rtert, *adi.* niewyjaśniony, nieomówiony, nieprzedyskutowany.

U'erquidlich, *adi.* przykry, nieprzyjemny, niemiły.

U'erreichbar i U'errei'chbar, *adi.* nie dający się osiągnąć, nie dający się doścignąć.

U'erreichbarkeit, *sf.* niedościgłość *f.*

U'erreicht i U'errei'cht, *adi.* nieosiągnięty, niedościgniony.

U'erſättlich i U'erſä'ttlich, *adi.* nienasycony; voll =er Ruhmiger peken nienasyconej żądy sławy.

U'erſättlichkeit, *sf.* nienasyconość *f.*

U'erſchöpflich i U'erſchö'plich, *adi.* niewyczerpany, nieprzebrany.

U'erſchöpflichkeit, *sf.* niewyczerpaność *f.*

U'erſchöpft, *adi.* niewyczerpany.

U'erſchroden, *adi.* nieustraszony, odważny.

U'erſchrodenheit, *sf.* nieustraszoność *f.*, odwaga *f.*

U'erſchütterlich i U'erſchüt'terlich, *adi.* niewzruszony; niezachwiany, niezłomny; er blieb in =em Gleichnute pozostał w nienaruszonej równowadze; =er Glaube niezłomna wiara; =es Vertrauen niezachwiane zaufanie.

U'erſchütterlichkeit, *sf.* stałość *f.*, niezłomność *f.*

Unerfchütter i **Unerfchüttert**, *adi.* niezachwiany, silny.
Unerfchwinglich i **Unerfchwínglich**, *adi.* niedościgniony, niepodobny do uiszczenia, nie dający się osiągnąć, wygórowany.

Unerfchwinglichfeit, *sf.* niemożność osiągnięcia.

Unerfchbar, **Unerfchlich** i **Unerfchbar**, *adi.* niepowietowany, nienagrodzony, niezastąpiony; nieodżałowany.

Unerfchbarkeit, **Unerfchlichkeit**, *sf.* niemożność *f.* zastąpienia.

Unerfchlich i **Unerfchlichlich**, *adi.* niedojrzany, niewidoczny.

Unerfchlichlich, *adi.* płonny, bezcelowy.

Unerfchlichlichkeit, *sf.* płonność *f.*, bezcelowość *f.*

Unerträglich i **Unerträglichlich**, *adi.* nieznośny, nie do wytrzymania.

Unerträglichkeit, *sf.* nieznośność *f.*

Unerwachsen, *adi.* niełostły.

Unerwähnt, *adi.* niewymieniony, niewspomniany; *etm.* — lassen nie wspomnąć o czym.

Unerwartet i **Unerwartet**, *I. adi.* niespodziany, niespodziewany, nagły, nieprzewidywany; *II. adv.* niespodzianie, nagle; daß kam mir — to mnie zaskoczyło, nie spodziewałem się tego; er war — gefommen przyszedł niespodzianie.

Unerweichlich i **Unerweichlichlich**, *adi.* nie dający się zmiękczyć; (*przen.*) obacz **Unbeugsam**, **Unerbittlich**.

Unerweislich i **Unerweislichlich**, *adi.* nie dający się udowodnić, dowieść, wykazać.

Unerweislichkeit, *sf.* brak *m.* dowodu.

Unerwidet i **Unerwidert**, 1) bez odpowiedzi; — lassen nie odpowiedzieć; 2) = *e Liebe*, *Freundschaft* miłość, przyjaźń bez wzajemności.

Unerwiefen i **Unerwiefen**, *adi.* niedowiedziony, nieudowodniony, niewykazany.

Unerwünscht i **Unerwünscht**, *adi. i adv.* niepożądany, nieupragniony; nie w porę; diese *Angelegenheit* kommt mir sehr — ta sprawa przyszła mi nie w porę.

Unerzogen, *adi.* 1) niewychowany, źle wychowany = *ungezogen*; 2) jeszcze niewychowany, młodziecki.

Unerzudierbar i **Unerzudierbar**, *adi.* niewybuchający, nieeksplodujący.

Unerzogenheit i **Unerzogenheit**, *adi.* jednolity, nie wzorzysty.

Unerzählig, *adi.* niezdolny, niezdatny; er ist vollkommen — jest do niczego, jest niedolega; — zu zahlen niewypłacalny; eines *Verbrechens* — niezdolny zbrodni.

Unerzähligkeit, *sf.* nieudolność *f.*, niezdolność *f.*, niezdatność *f.*

Unerfahrbar i **Unerfahrbar**, *adi.* ein = *er Weg* droga niejezdna, nie do przebycia.

Unerfall, *sm.* = *s*, *pl.* = *fälle*, wypadek *m.*, przypadek *m.*, nieszczęście *n.*

Unerfallsversicherung, *sf.* ubezpieczenie *n.* od wypadków.

Unerfallsversicherungsgesellschaft, *sf.* towarzystwo *n.* ubezpieczeń od wypadków.

Unerfallsversicherungspflicht, *sf.* obowiązek *m.*, przymus *m.* ubezpieczenia od wypadków.

Unerfaßbar, **Unerfaßlich** i **Unerfaßbar**, *adi.* nieuchwytny, nie dający się uchwycić; niepojęty.

Unerfaßbarkeit, *sf.* obacz **Unbegreiflichkeit**.

Unerfassioniert, obacz **Unfassioniert**.

Unerfehbar i **Unerfehbar**, *I. adi.* nieomylny; niezawodny, niechybny; ein = *s Mittel* niezawodny środek; er ist nicht — nie jest nieomylnym; mit = *er Sicherheit* z całą pewnością; *II. adv.* nieomylnie, niezawodnie, niechybnie; er hat es — vergessen niechybnie zapomniał o tem.

Unerfehbarkeit, *sf.* nieomylnność *f.*

Unerfein, *adi.* niedelikatny, ordynarny.

Unerfeinheit, *sf.* niedelikatność *f.*, ordynarność *f.*

Unerfern, *adi.* niedaleki, bliżki; *praep.* niedaleko, blisko.

Unerfertig, *adi.* 1) niegotowy, nieskończony; niewydoskonalsy; 2) ob. *Leichtfinnig*, *Rutwilig*.

Unerfertigkeit, *adi.* brak wykończenia, wydoskonalsenia.

Unerflat, *sm.* = (*e*), 1) plugastwo *n.*, paskudztwo *n.*, kał *m.*; 2) i **Unerfläter**, *sm.* = *s*, paskudnik *m.*, plugawie *m.*, świntuch *m.*, flejtuch *m.*, pluch *m.*

Unerfläterei, *sf.* *pl.* = *en*, 1) obacz **Unerflat** 1); 2) obacz **Unerflätigkeit**.

Unerflätig, *adi.* 1) niechlujny, plugawy, paskudny; 2) sprośny, nieprzyzwoity.

Unerflätigkeit, *sf.* 1) plugastwo *n.*, niechlujność *f.*; 2) sprośność *f.*, nieprzyzwoitość *f.*

Unerfleiß, *sm.* brak *m.* pilności, niepilność *f.*

Unerfleißig, *adi.* niepilny.

Unerfolgiam, *adi.* nieposłuszny, krnąbrny, niesforny, niepowolny.

Unerfolgiamkeit, *sf.* nieposłuszeństwo *n.*; niesformność *f.*, krnąbrność *f.*

Unerform, *sf.* niekształt *m.*, dysproporcya *f.*

Unerformlich, *adi.* niekształtny, zdeformowany; ogromny, monstualny.

Unerformlichkeit, *sf.* 1) niekształtność *f.*, dysproporcya *f.*; 2) = *en* in einem *Prozesse* nieformalności procesowe.

Unerfrantiert, *adi.* nieopłacony, niefrankowany; *adv.* nieopłatnie.

Unerfrei, *adi.* niewolny; słuźalecy = *trechtlich*.

Unerfreigebig, *adi.* skąpy, niehojny.

Unerfreiwillig, *adi.* niedobrowolny, mimowolny, niechętny; *adv.* od niechcenia, mimowoli.

Unerfreundlich, *adi.* nieuprzejmy, nieprzystępny, nie miły, przykry, szorstki, kwaśny; *jmandn* — empfangen

przyjąć kogo nie bardzo grzecznie; er machť eine -e Miene robi kwaśną mię; -es Wetter nieprzyjemne, przykre powietrze, niepogoda; -es Zimmer ponury pokój.

Unfreundlichkeit, *sf.* nieuprzejmość *f.*, nieprzystępnność *f.*, szorstkość *f.*, ponurość *f.*; — des Wetters niepogoda *f.*

Unfreundlichkeitlich, *adi.* nie przyjacielski; *adv.* nie przyjacielsku.

Unfriede(n), *sm.* -ns, niezgoda *f.*, niepokój *m.*, zwada *f.*, brak *m.* harmonii; in -n leben żyć w niezgodzie; -n stiften siać niezgode.

Unfriedfertig, Unfriedlich, Unfriedsam, *adi.* niespokojny, zwadliwy; kłótlivy, przekorny.

Unfriedlichkeit, *sf.* niezgodliwość *f.*, przekora *f.*

Unfruchtbar, *adi.* nieurodzajny, niepłodny; płonny, jałowy; nieproduktywny; das Wort ist nicht auf -en Boden gefallen nauka nie poszła w las.

Unfruchtbarkeit, *sf.* nieurodzajność *f.*; niepłodność *f.*

Unfug, *sm.* -(e)s, swawola *f.*, niedorzeczność *f.*, nieporządek *m.*, zdrożność *f.*, nieprzyzwoitość *f.*; eksees *m.*; — treiben swawolić, dokazywać; grober — ciężka swawola, ciężki wybryk.

Unfuglich, *adi.* obacz Unzientlich.

Unfuglichkeit, *sf.* obacz Unzientlichkeit.

Unfugig, *adi.* niekarny, niezgodny.

Unfugigkeit, *sf.* oporność *f.*, przekora *f.*

Unfuhbar, *adi.* nie dający się dotknąć, odczuć.

Ungalant, *adi.* niegalantki, niegrzeczny, nieuprzejmy.

Ungeangbar i Ungeangbar, *adi.* 1) nieprzebyty, zły; ein -er Weg zła, nieprzebyta droga; 2) eine -e Ware towar bez popytu, bez zbytu; ein -es Wort wyraz mało używany; eine -e Münze moneta, która wyszła z obiegu.

Ungebar, *adi.* niedogotowany; (przen.) -e Verhältnisse stosunki niejasne, zawikłane.

Ungebar, *sm.* -n, Ungebarwein, *sm.* -es, *pl.* -e, wino węgierskie.

Ungebarlich, *adi.* niegościnnie.

Ungebarlichkeit, *sf.* niegościnnność *f.*

Ungeachtet i Ungeachtet, I. *adi.* nieszarowany; II. *praep.* z *gen.* mimo, pomimo, bez względu; — der Dunkelheit

bez względu; — der Dunkelheit pomimo ciemności; — dessen bez względu na to; dessen — ist er ein Ehrenmann mimo to, mimo wszystko jest on człowiekiem honorowym; III. *coni.* lubo; — daß es verboten war . . . pomimo, lubo że było zakazane . . .

Ungeachtet i Ungeachtet, *adi.* bezkarny, niekarany, nieskarony; *adv.* daß wird nicht — bleiben to nie ujdzie bezkarnie, płazem.

Ungeachtet i Ungeachtet, *adi.* niespodziewany, nieczekiwany.

Ungeachtet i Ungeachtet, *adi.* nierówny, nieutorowany, nieprzebyty, niearty.

Ungeändert i Ungeändert, *adi.* niespokromiony; (przen.) niesforny, dziki, nieokrzesany.

Ungeändert, *adi.* niesforny, nieokrzesany, niegrzeczny; sich — stellen stawić się gburawo.

Ungebeten, *adi.* nieproszony; niezaproszony; ein -er Gast nieproszony, nieprzyjemny gość, intruz *m.*; mer — konnt, geht ungebant davon nieproszony gość odchodzi niezegnano; etw. — tun zrobić coś z własnej woli, na własną rękę.

Ungebeugt i Ungebeugt, *adi.* nieugięty, niezłomny, niezłamany; von den Jahren — niezłamany wiekiem; er ist noch immer — jest zawsze jeszcze nieugięty.

Ungebeugtheit, *sf.* nieugiętość *f.*, niezłomność *f.*

Ungebildet, *adi.* niewykształcony, nieoświecony, prostacki.

Ungebleicht i Ungebleicht, *adi.* nieblechowany, nieblelony; -e Leinwand surówka *f.*

Ungeblüht, *adi.* niekwiecisty, bez kwiatów.

Ungeborn i Ungeborn, *adi.* nieurodzony.

Ungebrannt i Ungebrannt, *adi.* niewypalony, niepalony.

Ungebräunlich, *adi.* nieużywany, nie będący w użyciu.

Ungebräunt i Ungebräunt, *adi.* nieużyty, nieużywany, nietknięty, nowy.

Ungebräut, *sf.* nieprzyzwoitość *f.*, nieprzystojność *f.*, niesprawiedliwość *f.* = Ungerechtigkeit; nadużycie *n.* = Mißbrauch; zur — nie w porę, nie w czas.

Ungebräutlich, *adi.* i *adv.* nieprzyzwoity, nieprzystojny, niestosowny; niedozwolony; niesprawiedliwy; impertynencki; er benahm sich sehr — znalazł się bardzo nieodpowiednio, impertynencko; zur -en Zeit nie w porę.

Ungebräulichkeit, *sf.* *pl.* =en, 1) bez *pl.*, nieprzystojność *f.*, nieprzyzwoitość *f.*, impertynencya *f.*; 2) z *pl.*, czyn niestosowny, nieodpowiedni, impertynencki; eksees *m.*

Ungebunden, *adi.* 1) niewiązany; 2) nieoprawiony, nieoprawny; 3) niezawisły, niezależny, wolny, swobodny; 4) ein -es Leben führen prowadzić życie rozwzięłe, nieregularne, rozpustne; 5) (przen.) die -e Rede proza; -er Vers biały wiersz.

Ungebundenheit, *sf.* 1) niezależność *f.*, niezawisłość *f.*, wolność *f.*, swoboda *f.*; — der Phantasie nieokiełznana fantazyja; — der Feder swoboda *f.* pióra; 2) swawola *f.*, rozwzięłość *f.*, rozpusta *f.*

Ungedeckt i Ungedeckt, *adi.* 1) nieakryty; der Tisch ist noch — stół jeszcze nieakryty; 2) odkryty, niezastłonięty; — gegen Wind niezastłonięty od wiatru; 3) =e Ausgaben, Schulden nieokryte wydatki, długi.

U'ngedeihlich, *adi.* niekorzystny, nieprzynoszący korzyści; niepożywny.

U'ngedruckt i **U'ngedr'nt**, *adi.* niedrukowany, niewydany.

U'ngeduld, *sf.* niecierpliwość *f.*; mit — z niecierpliwością, niecierpliwie; vor — vergehen, brennen ginąc z niecierpliwości.

U'ngeduldig, *adi.* niecierpliwý; jmbdn — mach'n zniecierpliwie kogo; ich werde — niecierpliwie się; er wird leicht — traci prędko cierpliwość; *adv.* niecierpliwie, z niecierpliwością.

U'ngerecht i **U'ngec'rt**, *adi.* nieszanowany, niehonorowany.

U'ngerecht, *adi.* nieodpowiedni, niestosowny, nienadający się.

U'ngesähr i **U'nges'hr**, *I. adi.* 1) przypadkowy, nieumyślny, trafunkowy; 2) prawdopodobny, przybliżony; niezupełnie oznaczony, pewny; *II. adv.* około, blisko, w przybliżeniu, mniej więcej; vor — einem Monat przed mniej więcej miesiącem; daß ist —, maß er mir sagte to jest w przybliżeniu, mniej więcej, to co on mi powiedział; es waren ihrer — dreißig było ich około trzydziestu.

U'ngesähr, *sn.* =ß, traf *m.*, przypadek *m.*, los *m.*; von — przypadkiem, przypadkowo.

U'ngesährdet i **U'nges'hrdet**, *adi.* bezpieczny, niezagrożony, pewny.

U'ngesährlich, *adi.* bezpieczny, nieszkodliwy.

U'ngesällig, *adi.* 1) nieuprzejmy, nieuczynny, nieusłużny; 2) nieprzyjemny, niemiły (dla oka), nieuroczy.

U'ngesälligkeit, *sf.* 1) nieuprzejmość *f.*, nieuczynność *f.*; 2) nieprzyjemność *f.* (dla oka).

U'ngesälscht i **U'nges'lscht**, *adi.* obacz Unversälscht.

U'ngesärbt i **U'nges'rbt**, *adi.* niesfarbowany; =e Seite surowy jedwab.

U'ngesäßt i **U'nges'ßt**, *adi.* niewprawiony, nieosadzony.

U'ngesiedert i **U'ngesie'dert**, *adi.* beziębony, nieopierzony.

U'ngesüßelt i **U'ngesü'ßelt**, *adi.* nieskizydlaty, nieoskrzydłony.

U'ngesragt i **U'nges'ragt**, *adi.* niepytany; *adv.* bez zapytań.

U'ngesüßig, *adi.* 1) także ungesüße, niezgrabny; 2) przykry, niezdolny, nieustępujący, nieuległy, krnąbrny.

U'ngesessen i **U'nges'eßen**, *adi.* 1) niejedzony; 2) — zu Bette gehen na czczo pójść spać.

U'ngesoren i **U'nges'o'ren**, *adi.* niekiszony.

U'ngegründet i **U'nges'gründet**, *adi.* nieuzasadniony, nieugruntowany na niczem, fałszywy.

U'ngeshalten, *adi.* 1) niedotrzymany; ein =es Versprechen niedotrzymane przyrzeczenie; 2) zagniewany, oburzony; auf jmbdn — sein być obrażonym na kogo; über etw. — sein gniewać się o coś, być oburzonym z powodu czego; — werden zagniewać się; *adv.* z oburzeniem, gniewnie.

U'ngeschehen i **U'nges'chehen**, *adi.* bez rozkazu, dobrowolny; dobrowolnie.

U'ngeschezt i **U'nges'cht**, *adi.* nieopalony, zimny.

U'ngesemmt i **U'nges'e'mmt**, *adi.* niehamowany, niepoahamowany; — in seinen Bewegungen swobodny w ruchach.

U'ngesundheit i **U'nges'u'ndheit**, *adi.* nieskładany, szczerzy, prawdziwy.

U'ngescheur i **U'nges'cheur**, *adi.* ogromny, okropny, straszny, niezmierny, kolosalny, olbrzymi, nadzwyczajny; =e Menge ogromna ilość; =e Preise szalone ceny; =e Stärke ogromna siła; — viel verdienen ogromnie wiele zarabiać; etw. U'ngescheures coś nadzwyczajnego; =er Geist olbrzymi umysł.

U'ngescheur, *sn.* =ß, potwór *m.*, dziwotwór *m.*

U'ngescheulich, *adi.* potworny.

U'ngescheulichkeit, *sf. pl.* =en, potworność *f.*

U'ngeschiedert i **U'ngeschi'ndert**, *adi.* niehamowany, nie mający żadnej przeszkody, wolny.

U'ngeshobelt, *adi.* 1) nieheblowany; 2) nieokrzesany; brusowaty; ein =er Mensch brus *m.*, gbur *m.*

U'ngeschofft i **U'nges'chofft**, *adi.* niespodziewany, nieoczekiwany.

U'ngeshörig, *adi.* niestosowny, niewłaściwy, nieprzyzwoity, nieprzyzwoity; sich gan; — benehmen zachowywać się całkiem niestosownie, nieprzyzwoicie; zur =en Zeit nie w porę.

U'ngeshörigkeit, *sf. pl.* =en, niestosowność *f.*, niewłaściwość *f.*, nieprzyzwoitość *f.*

U'ngeshorsam, *adi.* nieposłuszny, krnąbrny; jmbdn — sein nie słuchać kogo.

U'ngeshorsam, *sm.* =ß, niepostuszeństwo *n.*, krnąbrność *f.*

U'ngeshört, *adi.* niesłyszany, niesłuchany; niesłuchany; jmbdn — verurteilen skazać kogo nie przesłuchawszy go.

U'ngesichtlich, *adi.* 1) nieduchowny, świecki; 2) świecący, nienależący do świata duchownego; 3) niegodny duchownego.

U'ngesätmt i **U'nges'ätmt**, *adi.* nieczesany.

U'ngesaut i **U'nges'a'ut**, *adi.* niezany.

U'ngesleidet, *adi.* nieubrany; rozebrany.

U'ngesocht i **U'nges'o'cht**, *adi.* niegotowany.

U'ngesränkt i **U'nges'r'inkt**, *adi.* nieposzkodowany; in seinen Rechten — nie dotknięty w swoich prawach.

U'ngesüßelt i **U'ngesü'ßelt**, *adi.* niewymuszony, prosty, naturalny, swobodny, nieafektowany.

U'ngeladen i **U'ngel'a'den**, *adi.* 1) nieobladany, nie-

naładowany, nieobciążony; 2) nienabity (broń); 3) nieprozony.

U'ngelänfig, *adi.* niewprawy; *er spricht noch* — mówi jeszcze nie płynnie, z trudnością; *daß ist mir noch* — nie mam jeszcze wprawy w tem.

U'ngeläntert i **U'ngeläu'tert**, *adi.* nieoczyszczony, nierafinowany.

U'ngeld, *sn.* =eß, mnóstwo *n.* pieniędzy.

U'ngelügen, *adi.* niedogodny, niewczesny; *zur -en Zeit* nie w porę; =e *Stunde* niedogodna godzina; *adv.* *daß kommt mir sehr* — bardzo mi to nie na rękę; *er kommt sehr* — wybrał się, przyszedł niewczas.

U'ngeliegenheit, *sf. pl.* =en, niedogodność *f.*, nieprzyjemność *f.*, ambaras *m.*, przeszkoda *f.*; *imndm -en machen* wprowadzić kogo w ambaras, sprawić komu niedogodności; *machen Sie sich meinnetwegen keine* — niech pan sobie przemiesnie nie przeszkadza.

U'ngellegt i **U'ngel'gt**, *adi.* 1) niepołożony; 2) nieznieiony (jajo); (przen. :) =e *Gier* sprawa niezdecydowana; *sich um =e Gier bekümmern* kłopotać się nieistniejącymi sprawami.

U'ngelchrig, *adi.* niepojmujący, niepojętny; *ein =er Mensch* niepojętny człowiek.

U'ngelchrigkeit, *sf.* niepojętność *f.*, nieuctwo *n.*

U'ngelchrt, *adi.* nieuczony.

U'ngelchtheit, *sf.* brak *m.* wiedzy, ignorancja *f.*

U'ngelcimt i **U'ngelci'mt**, *adi.* nieklejony.

U'ngelent(ig), *adi.* niezgrabny, niewprawy, nieruchliwy, sztywny.

U'ngelentigkeit, *sf.* niezgrabność *f.*, niewprawność *f.*, nieruchliwość *f.*, sztywność *f.*

U'ngelafen i **U'ngel'e'fen**, *adi.* nieczytany; *etm.* — lassen zostawić co bez przeczytania.

U'ngelöfcht i **U'ngelö'scht**, *adi.* niegaszony, nieugaszony; =er *Kalk* niegaszone wapno; =e *Schuld* niespłacony dług.

U'ngelöst i **U'ngelö'st**, *adi.* nierozwiązany, wątpliwy; =e *Fragen* kwestye nierozwiązane, problematyczne.

U'ngemach, *sn.* =e(ß), niedogodność *f.*, przykróść *f.*, niedola *f.*, dolegliwość *f.*, subiektywa *f.*; *alles* — *deß Kriegeß* wszystkie klęski wojny; — *der Bitterung* douczliwość pogody.

U'ngemächlich, *adi.* niewygodny, meczący, przykry.

U'ngemächlichkeit, *sf.* niewygoda *f.*; *obacz* *U'ngemach*.

U'ngemein i **U'ngemei'n**, *I. adi.* 1) niepospolity, niezwykły; 2) nadzwyczajny, dziwny, nieskończony; **II. adv.** niepospolicie, niezwykle, nadzwyczajnie, nieskończenie; — *groß* nadzwyczajnie wielki; — *schön* przepiękny; *er war* — *bewegt* był nadzwyczajnie wzruszony.

U'ngemeissen i **U'ngemei'ssen**, *adi.* niemierzony, niemierzony, nieograniczony; nieumiarowany.

U'ngemisch i **U'ngemi'scht**, *adi.* niezmieszany, niemieszany, czysty, niezamącony; =er *Wein* czyste wino; =e *Freude* niezamącona radość.

U'ngemüßert i **U'ngemu'ßert**, *adi.* niewzorzysty, jednolity.

U'ngemüßlich, *adi.* nieswobodny, nieprzyjemny, niesympatyczny; *ein =er Mensch* nieprzyjemny człowiek; *ein =eß Haus* nieprzyjemny, przykry dom; *adv.* nieprzyjemnie, nieswojsko; *ich fühle mich hier recht* — czuję się tu jakoś nie swój.

U'ngemüßlichkeit, *sf.* nieprzyjemność *f.*, przykróść *f.*

U'ngenannt i **U'ngena'nt**, *adi.* niezazwany, bezimienny, anonimowy; *eine =e Zahl* liczba nieoznaczona.

U'ngenan, *adi.* niedokładny, nieściśły; niestaranny, nietroskliwy, niedbały.

U'ngenaugigkeit, *sf.* niedo-

kładność *f.*, brak *m.* ścisłości, dokładności, niedbałości *f.*

U'ngeneigt i **U'ngenei'gt**, *adi.* 1) nieprzychylny; 2) nieskłonny, niemający skłonności.

U'ngeneigtheit, *sf.* nieprzychylność *f.*; nieskłonność *f.*

U'ngeneriert i **U'ngenie'rt**, *adi.* swobodny, nieceremonialny, niekrepowany.

U'ngenertheit, *sf.* swoboda *f.*, lekkość *f.*

U'ngeneßbar i **U'ngenieß'bar**, *adi.* 1) nie do jedzenia, niestrawny, niedobry, niesmaczny; 2) (przen. :) niemili, niesmaczny; *ein =er Mensch* niesmaczny, nieznośny człowiek.

U'ngenötigt i **U'ngeno'tigt**, *adi.* niezmuszony, niewymuszony, dobrowolny, doraźny.

U'ngenügend, *adi.* niedostateczny, niewystarczający.

U'ngenüßam, *adi.* nieuasycony, chciwy, nieskromny, wymagający, niezadowolony.

U'ngenüßamkeit, *sf.* chciwość *f.*, nieskromność *f.*, wymaganie *n.*

U'ngenüßt i **U'ngenu'ßt**, *adi.* *obacz* *U'ndenüßt*.

U'ngordnet, *adi.* nieuporządkowany; nieregularny.

U'ngepflastert i **U'ngepfla'stert**, *adi.* niebrukowany.

U'ngepfleßt i **U'ngepfle'gt**, *adi.* niepielegnowany, zaniedbany.

U'ngepprüft i **U'ngepprü'ft**, *adi.* 1) niepytany, nieegzaminowany; 2) niewypróbowany, niedoświadczony; nieprzeglądniety; *die Rechnung* *ist noch* — rachunek jest jeszcze nieskontrolowany.

U'ngepußt i **U'ngepu'ßt**, *adi.* 1) nieczyszczony, nieoczyszczony; 2) nieprzybrany, nieprzystrojony; *ein =er Hut* nieprzystrojony kapelus; *sie ist heute* — ona dzisiaj niewystrojona, w neglizhu.

U'ngerrächt i **U'ngerrä'cht**, *adi.* nieopuszczony, niezemszczony; *daß soll nicht* — *bleiben* to nie pozostanie bez odwetu.

U'ngerade, *adi.* 1) nierówny, krzywy; 2) nieparzysty.

Ungeraten i Ungeraten, *adi.* 1) odrodny, wyrodny, nieudały, nieudatny, niezdarly; ein -er Mensch niezdarca m.; 2) nieodgadnięty; ein -es Rätsel nieodgadnięta zagadka.

Ungerechnet i Ungerechnet, *adi.* nieliczony, niewliczony; *adv.* bez liczenia, policzenia; daß alleß — nie licząc, nie wliczając tego wszystkiego; unsere Mühe und Kosten — bez naszych trudów i kosztów.

Ungerecht, *adi.* niesprawiedliwy, niesłuszny.

Ungerechtigkeith, *sf.* niesprawiedliwość f., niesłuszność f.

Ungerechtfertigt i Ungerechtfertigt, *adi.* nieusprawiedliwiony.

Ungeregelt, *adi.* nieuregulowany, nieuporządkowany.

Ungereimt, *adi.* 1) nierymowany; 2) niedorzeczny, bezsensowny, niestworzony, dziwaczny; =es Zeug reden bredzić, brednie prawić, pleść koszałki opatki.

Ungereimtheit, *sf.* 1) brak m. rymu; 2) niedorzeczność f., nonsens m.

Ungeritten, *adi.* nieujezdżony.

Ungern, *adv.* niechętnie.

Ungerost i Ungerost, *adi.* niemaglowany; niezwinęty.

Ungerufen i Ungerufen, *adi.* niewołany; nieproszony.

Ungerügt i Ungerügt, *adi.* nieskarżony, niezgany.

Ungerührt, *adi.* 1) nieporuszony, nieknięty; *etw.* — lassen nie tknąć czego; 2) (przen.) niewzruszony.

Ungerupft i Ungerupft, *adi.* nieskubany; (przen.) — davon kommen wyjść cało.

Ungerüstet i Ungerüstet, *adi.* nieuzbrojony; nieprzygotowany.

Ungesagt i Ungesagt, *adi.* niewypowiedziany; *etw.* — lassen nie powiedzieć czego; daß will ich — sein lassen nie chcę mówić o tem; er möchte

sein Wort gern — machen chciały cofnąć co powiedział.

Ungesalzen i Ungesalzen, *adi.* niesolony, niesłony, bez soli; (przen.) daß ist — und ungeschmalzen to niesmaczne, nie solone ani pieprzone.

Ungesattelt i Ungesattelt, *adi.* nieosiodłany.

Ungesättigt i Ungesättigt, *adi.* nienasycony; nieprzesycony.

Ungesäuert i Ungesäuert, *adi.* niekwaszony, niekiszony, przasny; =e Brote mace pl. u żydów.

Ungesäumt i Ungesäumt, I. *adi.* 1) niewłoczny, bezwłoczny, natychmiastowy; 2) nieobrobiony; II. *adv.* niezwłocznie, bezzwłocznie, natychmiast, niebawem, bez zwłoki.

Ungeschält i Ungeschält, *adi.* nieobierany, nieobłupany.

Ungeschehen i Ungeschehen, *adi.* das kann man nicht — machen to się nie da więcej cofnąć; daß Geschehene kann man nicht — machen co się stało, już się nie odstauię.

Ungescheit i Ungescheit, *adi.* nierozsądny, niemądry; er ist nicht — on nie jest głupi; *etw.* =es sagen powiedzieć głupstwo, coś niemądrego.

Ungescheut i Ungescheut, *adi.* śmiało, bez bojaźni.

Ungeschiedlich, *adi.* niehistoryczny; nieautentyczny.

Ungeschied, *sn.* =es, 1) niezręczność f., niezgrabność f.; 2) osoba niezręczna, niezgrabna; niezgrabna m., f.

Ungeschiedt, *adi.* niezręczny, niezgrabny; niedogodny; ein -es Buch książka, którą trudno w rękę trzymać; zu *etw.* — sein być niezdatnym do czego.

Ungeschiedlichkeit, Ungeschiedtheit, *sf.* obacz Ungeschiedt 1).

Ungeschlachtet, *adi.* niezgrabny, nieokrzestany, brutalny, gburowaty, dziki.

Ungeschlachtetheit, *sf.* niezgrabność f., nieokrzestaność

f., brutalność f., gburowatość f., dzikość f.

Ungeschliffen, *adi.* 1) niezszlifowany, nieostrzony; niepolerowany; 2) (przen.) niegrzeczny, grubiański, nieokrzestany, bez poluru; ein -er Mensch basatyk m., rura m.

Ungeschliffenheit, *sf.* (przeznosnie:) grubiaństwo n., niegrzeczność f.; brak m. poluru.

Ungeschmältert i Ungeschmältert, *adi.* nieukröcony.

Ungeschmeidig, *adi.* niegiętki, nie smukły, nie zwinny, sztywny.

Ungeschmeidigkeit, *sf.* brak m. giętkości, zwinności, smukłości, sztywność f.

Ungeschminnt i Ungeschminnt, *adi.* 1) niezabarwiony; niemalowany, niekszminowany; 2) (przen.) jage mir die =e Wahrheit nie owijaj prawdy w baweinę, powiedz mi szczerą prawdę.

Ungeschmüdt i Ungeschmüdt, *adi.* niestrojny, nieprzystrojony, bez ozdób.

Ungeschoren, *adi.* 1) niestrzyżony; 2) (przen.) lasse mich — nie nagabuj mnie, zostaw mnie w spokoju, daj mi święty spokój.

Ungeschrieben i Ungeschrieben, *adi.* niepisany; =es Recht prawo opierające się na tradycji, nie skodyfikowane, zwyczajowe.

Ungeschwächt i Ungeschwächt, *adi.* nieosłabiony, w niezmięnionej sile.

Ungeschworen i Ungeschworen, *adi.* nieprzysięgły; ich gtaube es Shnen — wierzę panu bez przysięgi.

Ungesehen i Ungesehen, *adi.* niewidziany, niewidzialny; *etw.* — faufen kupić coś nie widząc towaru, na niewidzianego, na ślepo.

Ungesellig, *adi.* nietowarzyski.

Ungeselligkeit, *sf.* nietowarzystwość f., brak m. towarzyskości.

Ungesellig i Ungesellig, *adi.* bezprawny, nieprawny, nielegalny.

Ungeselligkeit, *sf.* Unger-

seßmäßigkeit, *sf.* bezprawie *n.*, nieprawność *f.*, nielegalność *f.*

U'ngesittet i U'ngesittet, *adi.* nieuobyczajniony, niecywilizowany, niewychowany, ordynarny, brusowaty.

U'ngesittetheit, *sf.* brak *m.* uobyczajnienia, cywilizacji, wychowania.

U'ngespalten i U'ngespalten, *adi.* nierozłupany.

U'ngesprädig, *adi.* niemowny.

U'ngestalt(et), *adi.* niekształtny, zdeformowany.

U'ngestalt, *sf.* i U'ngesta'lt-heit *sf.*, niekształtność *f.*, potworność *f.*

U'ngestärkt, *adi.* 1) niewzmocniony; 2) niekroczmalony.

U'ngestempelt i U'ngeste'm-pelt, *adi.* niestemplowany.

U'ngestiefelt i U'ngestie'felt, *adi.* nieobuty.

U'ngestillt i U'ngesti'llt, *adi.* niezaspokojony, nieugaszony; ein -er Hunger niezaspokojony głód; ein -er Durst nieugaszone pragnienie.

U'ngestört i U'ngestö'rt, *adi.* nie doznający przeszkody, niezakłócony, niezmacony; =e Ruhe niezakłócony spokój; einen -en Fortgang nehmen bez przeszkody dalek się toczyć.

U'ngestörtheit, *sf.* spokój *m.*

U'ngestraft i U'ngestra'ft, *adi.* nieukarany, bezkarny; *adv.* bezkarnie, bez kary.

U'ngestraftheit, *sf.* bezkarność *f.*

U'ngestium, *adi.* gwałtowny, niepohamowany, burzliwy, natarczywy, impetyczny, porywczy, zaciekle; *adv.* gwałtowny, gwałtem, z impetem, niepohamowanie, burzliwie, natarczywie.

U'ngestium, *sm.* i *sn.* -(e)ß, U'ngestiumheit, *sf.* burzliwość *f.*, gwałtowność *f.*, natarczywość *f.*, porywczosć *f.*, impet *m.*

U'ngesucht i U'ngesu'cht, *adi.* nieszukany; (przen.): niesztuczny, naturalny, niewyszukany, dorażny.

U'ngesuchttheit, *sf.* prostota *f.*, brak *m.* afektaeyi, pretensjonalności.

U'ngesund, *adi.* 1) niezdrowy, chorobliwy; 2) niesłużący zdrowiu; das ist eine -e Maßzung to jest niezdrowe pożywienie; =e Gegend niezdrowa okolica; allzuviel ist - nadmiar szkodzi.

U'ngesundheit, *sf.* niezdrowie *n.*; die - dieser Gegend jest bekant ta okolica znana jest jako niezdrowa.

U'ngetauft, *adi.* niechrzczony.

U'ngeteilt i U'ngetei'lt, *adi.* niepodzielony, niepodzielny; cały; =er Beifall niepodzielny poklask; sie besitzen das Grundstück - posiadają ten grunt wspólnie, niepodzielnie; zur -en Hand do niepodzielnej ręki; =es Lob powszechna, ogólna pochwała.

U'ngetan i U'ngeta'n, *adi.* niezrobiony; etw. - lassen nie zrobić czego.

U'ngetilgt i U'ngeti'igt, *adi.* eine -e Schuld niespłacony dług.

U'ngetreunt i U'ngetre'unt, *adi.* niepodzielony; nierozłączony.

U'ngetreu, *adi.* ob. Untreu.

U'ngetrostet i U'ngetro'ftet, *adi.* niepokieszony.

U'ngetrübt i U'ngetri'ibt, *adi.* niezmacony, niezamglony, pogodny, jasny; =e Freude niezakłócona radość; =er Sinn swobodny, pogodny umysł.

U'ngetiim, *sn.* -(e)ß, *pl.* =e, poczwara *f.*, potwór *m.*; olbrzym *m.*

U'ngelübt i U'ngeli'ibt, *adi.* niewyćwiczony, niewędzyczny, niedoświadczony, niezręczny.

U'ngelübtheit, *sf.* brak *m.* ćwiczenia, doświadczenia, zręczności.

U'ngewandt, *adi.* niezręczny, niezgrabny, nieobrotny.

U'ngewandtheit, *sf.* niezręczność *f.*, niezgrabność *f.*, nieobrotność *f.*

U'ngewaschen i U'ngewa'schen, *adi.* 1) nieumyty, niemyty; nieprany; brudny; 2) (przen.): ein -es Maul haben

być zuchwałym w mowie; =es Zeug reden pleść koszałki opatki, gadać trzy po trzy.

U'ngeweicht i U'ngewei'ht, *adi.* 1) niepoświęcony; 2) ob. U'neingewicht.

U'ngewigt, *adi.* niekołysany.

U'ngewiß, *adi.* 1) niepewny; der Ausgang dieser Angelegenheit ist - wynik sprawy jest niepewny; 2) wątpliwy, problematyczny; niezdecydowany.

U'ngewissenhaft, *adi.* niesumienny.

U'ngewissenhaftigkeit, *sf.* niesumiennosć *f.*

U'ngewißheit, *sf.* niepewność *f.*; wątpliwosć *f.*; in - halten utrzymywać w niepewności.

U'ngewitter, *sn.* burza *f.*, nawałnica *f.*, zawierucha *f.*

U'ngewogen i U'ngewo'gen, *adi.* 1) nieważony, bez wazenia; 2) nieprzychylny, niespryjający; imidm - sein być komus nieprzychylnym, nieprzychylnie usposobionym dla kogo.

U'ngewöhnheit, *sf.* brak *m.* przyzwyczajenia, odwyknienie *n.*

U'ngewöhnlich, *adi.* 1) niezwycajny, niezwykle, osobliwy; ein -es Verfahren postępowanie niezwykle, osobliwe; 2) nadzwyczajny, rzadki, wyjątkowy.

U'ngewöhnlichkeit, *sf.* nadzwyczajnosć *f.*, rzadkosć *f.*

U'ngewöhnt, *adi.* nieprzyzwyczajony; nieprzywykły; ich bin dessen - jestem tego nieprzywykły.

U'ngewohntheit, *sf.* obacz U'ngewöhnheit.

U'ngewürdigt i U'ngewü'r-digt, *adi.* niedoceniony, nieuznany.

U'ngewürzt i U'ngewü'rzt, *adi.* niekorzenany; trzeźwy.

U'ngesählt i U'ngesä'ht, *adi.* nieliczony, nierachowany; *adv.* - (in Kauf und Bogen) hurtem, na ślepo.

U'ngesähmt i U'ngesä'hmt, *adi.* nieoswojony; nieposkromiony, nieokiełzany; (przen.):

-e Begierden nieokielznane chuci.

U'ngeziefer, *sn.* -s, owady *pl.*, robactwo *n.*; ein Mittel gegen — środek *m.* na owady.

U'ngeziemend, *adi.* niestosowny, nieprzychylny.

U'ngeziert i U'ngezier't, *adi.* nieprzystrojony; (przen.): niewymuszony, bez afektacyi, naturalny.

U'ngezogen, *adi.* 1) niewychowany; 2) niegrzeczny, nieuprzejmy, nieprzychylny.

U'ngezogenheit, *sf.* brak *m.* wychowania; niegrzeczność *f.*, nieobyczajność *f.*, nieprzychylność *f.*

U'ngezügelt i U'ngezü'gelt, *adi.* bez cugli; (przen.): niepohamowany, niepowsięgny.

U'ngezwungen, *I. adi.* 1) niewymuszony, swobodny; er hat eine -e Haltung ma niewymuszoną, naturalną postawę; -e Schreibweise swobodny sposób pisania; 2) nieprzymuszony, bez przymusu; etw. — tun zrobić coś bez przymusu, chętnie; *II. adv.* niewymuszenie, swobodnie; bez przymusu, dobrowolnie, chętnie.

U'ngezwungenheit, *sf.* 1) niewymuszonność *f.*, naturalność *f.*, brak *m.* afektacyi; 2) brak *m.* przymusu.

U'nglütig, *adi.* ob. Unglütig.

U'nglaube, *sm.* -ns, niewiara *f.*, brak *m.* wiary; niereligijność *f.*, ateizm *m.*; niedowiarstwo *n.*

U'nglaubhaft i U'nglaub'haft, *adi.* ob. 1) U'nglaubwürdig; 2) ob. U'nglaublich.

U'ngläubig, *adi.* niewierny, niewierzący, niereligijny, ateista; niedowierzający; ein -er Mensch niedowiarek *m.*; die U'ngläubigen niewierni, poganie *pl.*

U'ngläubigkeit, *sf.* obacz U'nglaube.

U'nglaublich i U'nglaub'lich, *adi.* niedowierzenia, niepodobny; — aber wahr nieprawdopodobne a jednak prawdziwe; er hat -e Dinge erzählt opowiadał niestworzone

rzeczy; in -er Weise w najniemożliwszy sposób; *adv.* — schnell zurückkehren wrócić z zadziwiającą szybkością.

U'nglaublichkeit, *sf.* niepodobieństwo *n.*

U'nglaubwürdig, *adi.* niewiarogodny, niezastęgujący na wiare; eine -e Quelle nieautentyczne źródło; ein -er Zeuge niewiarogodny, podejrzany świadek.

U'ngleich, *I. adi.* 1) nierówny = uneben; 2) nierówny; niejednakowy; -es Betragen niejednaki, zmienne zachowanie; sie sind im -en Alter nie są w jednym wieku; in -em Kampfe w nierównej walce; 3) różny, nie taki sam, odmienny, niejednakowy, niepodobny; die Brüder waren von -er Gemütsart bracia byli różnego usposobienia; -e Behandlung nierównomierne traktowanie; 4) nieparzysty; eine -e Zahl nieparzysta liczba; 5) niejednostajny; -er Puls niejednostajny puls; *II. adv.* nierówno; niejednakowo, niejednako; różnie, odmiennie; niejednostajnie; — größer daleko większy; — besser o wiele lepszy.

U'ngleichartig, *adi.* różnorodny, odmienny, innego rodzaju, inny.

U'ngleichartigkeit, *sf.* różnorodność *f.*, odmienność *f.*, różnica *f.*, brak *m.* analogii.

U'ngleichförmig, *adi.* różnokształtawy, niejednostajny, niejednorodny; nieregularny; -e Bewegung ruch niejednostajny.

U'ngleichförmigkeit, *sf.* różnokształtność *f.*, niejednostajność *f.*, niejednorodność *f.*; niesymetryczność *f.*

U'ngleichheit, *sf. pl.* =en, 1) nierówność *f.*; die — der Wände nierówność ścian; 2) nierówność *f.*, niejednakowość *f.*, niepodobieństwo *n.*; die — dieser Geschwister ist auffallend niepodobieństwo tego rodzeństwa jest uderza-

jące; — vor dem Gesetz nierówność wobec prawa.

U'ngleichmäßig, *adi.* niejednostajny, niejednorodny, nieproporcjonalny, niesymetryczny, nierówny.

U'ngleichmäßigkeit, *sf.* niejednostajność *f.*, niejednorodność *f.*, brak *m.* proporcyci, symetrii, nierówność *f.*

U'ngleichnamig, *adi.* różnoimienny.

U'ngleichseitig, *adi.* różnoboczny.

U'ngleichzeitig, *adi.* nierównoczesny, niewspółczesny.

U'ngläufig, *sm.* -(e)s, krzywda *f.*, krzywdzenie *n.*, niesłuszność *f.*; szorstkość *f.*, nietagadność *f.*, niepobłażanie *n.*

U'ngläufiglich, *adi.* krzywdzący, niesłuszny, szorstki, nietagadny, niepobłażliwy; — mit jundm verfahren obejść się z kim szorstko.

U'nglüt, *sn.* -(e)s, *pl.* Unglüt'sfälle, niedola *f.*, nieszczęście *n.*, bieda *f.*; zum —! na nieszczęście! es traf ihn daß — es ist ihm ein — zugefallen spotkało go nieszczęście; — im Spiele haben mieć nieszczęście w grze; daß — dabei ist, daß . . . najgorsze w tem jest to, że . . . ; jundn ins — bringen wprowadzić kogo w nieszczęście, wpakować kogo w biedę; ein — kommt selten allein nieszczęście w parze chodzi; die -sfälle trafen ihn Schlag auf Schlag spadał na niego cios po ciosie, spotykały go ciągłe ciosy; — im Spiele, Glüt in der Liebe nieszczęście w grze, szczęście w miłości; kein — ist so groß, es ist auch Glüt dabei niema nic złego, co by na dobre nie wyszło.

U'glütbringend, *adi.* przynoszący nieszczęście.

U'glütlich, *I. adi.* nieszczęśliwy, nieszczęsny, niepomyślny, niefortunny, fatalny; ein -er Einfall nieszczęśliwy, niefortunny, fatalny pomysł; ein -er Zufall nieszczęsny przypadek; ein

-eś Gedächtnis nieszczęsna pamięć; in -er Weise nieszczęśliwym trafem, na nieszczęście; er lebt in -en Verhältnissen żyje w niepomyślnych stosunkach; es ist eine -e Ehe to nieszczęśliwe małżeństwo; den -en beistehen pomagać nieszczęśliwym; II. *adv.* nieszczęśliwie, niepomyślnie, fatalnie, niefortunnie; daß wird — enden to się źle skończy; — spielen mieć nieszczęście w grze; — lieben kochać się nieszczęśliwie, bez wzajemności; — verheiratet źle wydana, źle ożeniony; -erweise na nieszczęście, nieszczęśliwym trafem.

Unglücklicherweise, *adv.* obacz Unglücklich II.

Unglücksbote, *sm.* -n, *pl.* -n, fatalny posłaniec, zwiastun *m.* nieszczęścia.

Unglücksbotenschaft, *sf.* *pl.* -en, nieszczęśliwe poselstwo, nieszczęsna wiadomość.

Unglücklichig, *adi.* nieszczęśliwy, nieszczęsny.

Unglückseligkeit, *sf.* nieszczęsny los.

Unglücksfall, *sm.* -es, *pl.* -fälle, nieszczęśliwy, nieszczęsny przypadek, traf, zdarzenie nieszczęsne.

Unglücksgefährte, *sm.* -n, *pl.* -n, towarzysz *m.* nieszczęścia, niedoli.

Unglücksgefährtin, *sf.* *pl.* -nen, towarzysza *f.* nieszczęścia, niedoli.

Unglücksjahr, *sn.* -es, *pl.* -e, nieszczęśliwy, fatalny rok, rok *m.* nieszczęścia.

Unglückskind, *sn.* -es, *pl.* -er, dziecko nieszczęsne.

Unglücksprophet, *sm.* -en, *pl.* -en, Uglücksrabe, *sm.* -n, *pl.* -n, przepowiadający *m.* nieszczęście, prorok *m.* nieszczęścia.

Unglücksschlag, *sm.* -es, *pl.* -schläge, grom *m.* nieszczęścia.

Unglücksstern, *sm.* -es, *pl.* -e, nieszczęsna, zła gwiazda.

Unglückstunde, *sf.* *pl.* -n, nieszczęsna godzina.

Unglücktag, *sm.* -es, *pl.* -e, fatalny dzień.

Unglücksvogel, *sm.* -s, *pl.* -vögel, puhacz *m.*, zwiastun *m.* nieszczęścia.

Unglückszeichen, *sn.* -s, *pl.* —, zły znak.

Unglückszeit, *sf.* *pl.* -en, nieszczęśliwy czas.

Unglückverheißend, Unglückverfündend, *adi.* zapowiadający, zwiastujący nieszczęście.

Ungnadig, *sf.* niełaska *f.*; in — fallen popaść w niełaskę; in — sein być w niełascie; die — Gottes gniew boży.

Ungnädig, *adi.* niełaskawy, nieżyczliwy; ein -er Bescheid niepomyślna odpowiedź; *adv.* etw. — aufnehmen przyjąć co niełaskawie; auf jmdn — sein być na kogo niełaskawym, zagniewanym.

Ungöttlich, *adi.* nieboski.

Ungrammatisch, Ungrammatikalisch, *adi.* niegrammatyczny.

Ungraziös, *adi.* i *adv.* niezgrabny, bez gracyi.

Ungroßmütig, *adi.* niewspaniałomyślny.

Ungrund, *sm.* -(e)s, bezpodstawność *f.*, bezzasadność *f.*, fałsz *m.*, coś nieuzasadnionego; mit — mylnie, niesłusznie.

Ungrünlich, *adi.* niegruntowny, powierzchowny.

Ungrünlichkeit, *sf.* niegruntowność *f.*, powierzchowność *f.*

Ungültig, *adi.* nieważny, nieważący; eine -e Münze moneta wyszła z obiegu; etw. — erklären unieważnić co; der Wechsel ist durch Verjährung — geworden wexel wskutek zadawnienia stał się nieważnym.

Ungültigkeit, *sf.* nieważność *f.*

Ungültigkeitserklärung, *sf.* deklaracja *f.* nieważności.

Ungünstig, *sf.* niełaska *f.*, nieprzychylność *f.*; die — der Verhältniſſe nieprzyjazne okoliczności; die — des Wetters zła pogoda, niepogoda, *f.*; in — geraten popaść w niełaskę;

es ist zu seinen -en ausgefallen wypadło na jego niekorzyść.

Ungünstig, I. *adi.* niełaskawy, nieprzychylny, niepomyślny, niekorzystny, niesprzyjający; es Wetter niesprzyjająca pogoda; eine -e Meinung nieprzychylna, niekorzystne zdanie; der Wind war uns — wiatr nam nie sprzyjał; eine -e Lage niedogodne, niekorzystne położenie; eine -e Nachricht zła wiadomość; etw. — aufnehmen przyjąć coś nieprzychylnie.

Ungut, *adv.* Sie müssen es nicht für — nehmen nie bierz pan tego za złe, nie gniewaj się pan; nichts für —! bez obrazy! bez gniewu!

Ungütig, *adi.* niełaskawy, nieuprzejmy, przykry.

Ungültbar i Unhaltbar, *adi.* 1) nietrwały; daß ist aus -em Material gefertigt to jest zrobione z nietrwałego materiału; 2) nieuzasadniony, bezzasadny, nie dający się utrzymać; diese Gründe sind — te powody nie mogą się ostać; eine -e Festung twierdza, której utrzymać nie można.

Ungültbarkeit, *sf.* 1) nietrwałość *f.*; 2) nieuzasadnienie *n.*; niedostateczność *f.* (dowodu), niemożność *f.* trzymania (twierdzy).

Unharmonisch, *adi.* nieharmoniczny; niezgodny.

Ungleich, *sn.* -s, nieszczęście *n.*, zła *n.*, bieda *f.*; alles —, daß uns betroffen hat wszystkie nieszczęścia, które nas spotkały; — anrichten narobić wielkiej biedy, wiele złego, nawarzyć piwa, nabroić; — verübend złowieszczy; — wittern przeczuwać nieszczęście.

Ungleichbar i Unheilbar, *adi.* nieuleczony, nieuleczalny; (przen.:) eine -e Leiden-schaft nieoprawna, nieuleczalna namiętność.

Ungleichbarkeit, *sf.* nieuleczalność *f.*, niepodobieństwo *n.* wyleczenia.

U'heilbringend, *adi.* sprowadzający biedę, nieszczęście, zgubę.

U'heildrohend, U'heilföndend, *adi.* złowieszczy.

U'heilig, *adi.* nieświęty; niepoświęcany; świecki = weltlich, bezbożny = gottlos.

U'heiligkeit, *sf.* nieświętość *f.*; świeckość *f.*; bezbożność *f.*

U'heilsam, *adi.* niezabawny; für die Gesundheit — szkodliwy dla zdrowia, niesłużący zdrowiu.

U'heilsamkeit, *sf.* szkodliwość *f.*

U'heilschwanger, *adi.* grozący nieszczęściem.

U'heilstiftend, *adi.* przynoszący nieszczęście.

U'heilstifter, *sm.* -ß, *pl.* —, sprawca *m.* złego; broiciel *m.*

U'heißvoll, *adi.* nieszczęsny, zgubny; eine = Zdee nieszczęsna, zgubna myśl.

U'heimlich, *adi.* nieswojski, niemiły, nieswobodny, obcy.

U'heimlich, *adi.* niemiły, przykry, podejrzany, niepewny, budzący obawę; ein — aussehender Mensch podejrzanie wyglądający człowiek; ein =es Wetter przykra, nieprzyjemna pogoda; ein =er Ort miejsce przykre, budzące grozę; es ist mir — zu Mute czuję się niepewnym, nieswój, mam jakieś obawy.

U'heizbar i U'heilzbar, *adi.* nie do opalania; ein =es Zimmer pokój nie do opalania, bez pieca.

U'höflich, *adi.* niegrzeczny, nieuprzejmy.

U'höflichkeit, *sf.* niegrzeczność *f.*, nieuprzejmość *f.*

U'hold, *adi.* nieprzyjemny, nieuprzejmy; nieprzychylny, nieprzyjazny, wrogi.

U'hold, *sm.* -(e)ß, *pl.* =e, okrutnik *m.*, potwór *m.*, szatan *m.*

U'holdin, *sf.* *pl.* -nen, okrutnica *f.*, zbrodniarka *f.*, dyablica *f.*

U'höbbar i U'höfbar, *adi.* niedostyśzalny.

U'heit, *adi.* złączony, zjednoczony; =e Kirche kościół zjednoczony, unicki; griechisch — grecko-katolicki; =e Armenier Ormianie katolicy.

U'heißig, *adi.* jednaki = einheitlich.

U'heißig, *sf.* *pl.* -en, mundur *m.*

U'heißig, *va.* (haben) umundurować.

U'heißig, *sf.* umundurowanie *n.*

U'heißig, *sf.* jednolitość *f.*, jedność *f.*

U'heißig, *sn.* =ß, *pl.* -ta, unikat *m.*, osobliwość *f.*, jedyny w swoim rodzaju.

U'heißig, *adi.* niezajmujący.

U'heißig, *adi.* bezinteresowny.

U'heißig, *sf.* *pl.* -en, unia *f.*, połączenie *n.*, zjednoczenie *n.*, jednota *f.*, łączność *f.*; die — von Lublin unia lubelska.

U'heißig, *sm.* -en, *pl.* -en, unionista *m.*, zwolennik *m.* zjednoczenia.

U'heißig, *adv.* jednogłośnie, jednotonnie.

U'heißig, *sm.* =ß, *pl.* —, unitaryusz *m.* (sektę religijną).

U'heißig, *adi.* unitarystyczny.

U'heißig i U'heißig, *adi.* powszechny, ogólny, uniwersalny.

U'heißig, *sm.* =n, *pl.* =n, spadkobierca uniwersalny.

U'heißig, (wym.: żeni), *sn.* geniusz uniwersalny, wszechstronny.

U'heißig, *sf.* historia powszechna, dzieje powszechne.

U'heißig, *sf.* ogół *m.*, powszechność *f.*; dążność *f.* umysłu do objęcia wszystkiego.

U'heißig, *sm.* =ß, *pl.* —, środek uniwersalny.

U'heißig, *sf.* =en, wszechnica *f.*, uniwersytet *m.*, akademia *f.*; zur — gehörig uniwersytecki.

U'heißig, *sf.* biblioteka uniwersytecka.

U'heißig, *sm.* =eß, *pl.* =e, przyjaciel *m.*, towarzyszy *m.* ze studyów uniwersyteckich.

U'heißig, *sn.* =eß, *pl.* =e, gmach *m.* wszechniczy, uniwersytecki.

U'heißig, *sn.* =eß, *pl.* =e, sąd akademicki, uniwersytecki.

U'heißig, *sm.* =ß, *pl.* —, U'heißig, *sf.* =nen, słuchacz *m.*, słuchaczka *f.* uniwersytetu.

U'heißig, *sn.* =eß, *pl.* =e, rok uniwersytecki.

U'heißig, *sn.* =ß, życie uniwersyteckie.

U'heißig, *sm.* =ß, *pl.* —, U'heißig, *sm.* =ß, *pl.* =en, profesor *m.* uniwersytecki, uniwersytetu.

U'heißig, *sm.* =en, *pl.* =en, student uniwersytecki, słuchacz *m.* uniwersytetu.

U'heißig, *sn.* *pl.* studia uniwersyteckie.

U'heißig, *sf.* czas spędzony na uniwersytecie.

U'heißig, *sm.* =ß, świat *m.*, wszechświat *m.*

U'heißig, *adi.* niekanoniczny.

U'heißig, *adi.* niekatolicki, akatolicki.

U'heißig, *adi.* i *adv.* nie po kupiecku.

U'heißig, *sf.* *pl.* -n, 1) ropucha *f.*, żaba wodna; 2) (przen.): er ist voll wie eine — pijany jak bela; 3) = U'heißig.

U'heißig, *vn.* (haben) mówić, krzyżeć przygłuszonym głosem; dukać.

U'heißig, U'heißig i U'heißig, *adi.* nie do poznania, nie do odróżnienia; — machen odmienić nie do poznania.

U'heißig, *sf.* niepodobieństwo *n.* poznania; die Krankheit hat ihn bis zur — entstellt choroba zespecić go nie do poznania.

U'heißig, *sf.* niezajomość *f.*, nieświadomość *f.*,

ignorancya *f.*; jmnbu über etw. in — lassen utrzymać kogo w nieświadomości o czem; — der Befehl schickt nicht vor Strafe nieznanomość ustaw nie zwalnia od kary.

W'ntencuf, *sm.* =eß, *pl.* =e, złowrozi głos.

W'ntenfch, *adi.* nieczysty, nieskromny, nieprzyzwoity, nierządny, sprosny, niepowściągliwy; =e Aüßerung nieprzyzwoitość *f.*

W'ntenfchheit, *sf.* nieczystość *f.*; nierządność *f.*, sprośność *f.*

W'ntindlich, *adi. i adv.* nie-dziecinny, nie po dziecin-nemu; er benimmt sich — seinen Eltern gegenüber nie postępuje sobie jak dziecko wobec rodziców.

W'ntindlichkeit, *sf.* 1) brak *m.* przymiotów dziecięcych; 2) brak *m.* przywiązania do rodziców.

W'ntirchlich, *adi.* przeciwkościelny, niekościelny.

W'ntlar, *adi. i adv.* 1) niejasny, mętny; mglisty, zamglony; — werden zmącić się (woda); der Wein ist — wino jest zmaczone, mętne; 2) niejasny, niewyraźny, zawikłany; er spricht — mówi niejasno, niewyraźnie; ein =er Kopf bałamutna głowa; daß ist eine =e Angelegenheit to zawikłana, niejasna sprawa; im unklaren über etw. sein nie mieć o czem jasnego wyobrażenia.

W'ntlarheit, *sf.* niejasność *f.*, mglistość *f.*; ciemność *f.*; niewyraźność *f.*, bałamu-tność *f.*

W'ntlug, *adi.* nieroztropny, niemądry, nierozważny; =er Streich lekkomyślny wybryk; sind Sie —? czyś zwaryował? *adv.* nieroztropnie.

W'ntlugheit, *sf.* nieroztropność *f.*, niemądrość *f.*, nierozważność *f.*

W'ntrollierbar, *adi.* nie dający się skontrolować.

W'ntörperlich, *adi.* bezcielesny, duchowy.

W'ntörperlichkeit, *sf.* bezcielesność *f.*, duchowość *f.*

W'ntorrett, *adi.* nieprawidłowy; *adv.* nieprawidłowo.

W'ntorretttheit, *sf.* nieprawidłowość *f.*

W'ntosten, *pl.* koszta *pl.*, nakład *m.*; Gerichts—koszta sądowe; jmnbn in — stürzen sprawić komu wydatki; sich in — stürzen wpaść w wydatki; auf jmnbs — leben żyć na czyjś koszt; auf meine — habe ich daß machen lassen dałem to zrobić własnym nakładem.

W'ntünftig, *adi.* bezsilny, słaby, niemocny; =e Speisen niepożywne potrawy; =e Be-meiße słabe dowody.

W'nturant, *sn.* =eß, *pl.* =träu-ter, chwast *m.*, chwascisko *n.*, zielsko *n.*; daß — aus-reißen plewić; — verbirbt nicht zle nie zginie; daß — vom Weizen absondern wplenić chwast z pszenicy.

W'ntriegertich, *adi.* niewojenny; pokojowo usposobiony.

W'ntultar, *sf.* brak *m.* kultury; barbarzyństwo *n.*

W'ntündbar, *adi.* niewypowiedzalny.

W'ntunde, *sf.* nieznanomość *f.*, nieświadomość *f.*, niedoświadczenie *n.*

W'ntundig, *adi.* nieznający czego, nieświadomy, nie umiejący czego; ich bin der grie-chischen Sprache — nie umiem, nie znam greckiego języka; er ist des Weges — nie zna drogi.

W'ntünstlerisch, *adi.* niearty-tystyczny; *adv.* nieartystycznie.

W'ntünstlich, *adi.* niesztuczny, niekunsztowny; natu-ralny; *adv.* niesztucznie.

W'ntünftig, *adv.* niedawno; onedaj.

W'ntunter, *adi.* nieczysty; nieprawy; nieszczery; =e Absichten nieczyste zamiary; =e Gefinnung nieprawy charakter; =er Wettbewerb nierzetelna, trudna konkurencya.

W'ntuntertheit, *sf.* nieczystość *f.*, nieprawość *f.*, nie-szczerość *f.*

W'nteidlich i Wntel'dlich, *adi.* niezdolny, nie do znie-sienia; *adv.* nieznośnie.

W'nteidlichkeit, *sf.* nieznośność *f.*

W'ntentbar, W'ntentfam i Wntentbar, *adi.* trudny do prowadzenia; hardy, niepo-słuszny, krnąbrny.

W'ntesbar, W'nteslich i Wnteslich, *adi.* nieczytelny, nie do przeczytania; eine unleserliche Hand schreiben mieć nieczytelne pismo; *adv.* nieczytelnie.

W'nteslichkeit, *sf.* nieczytelność *f.*

W'ntengbar i Wntengbar, *adi.* niezaprzeczony, nie da-jący się zaprzeczyć; *adv.* niezaprzeczenie.

W'ntengbarkeit, *sf.* oczy-wistość *f.*

W'ntlieb, *adi.* nieprzyjemny, niemiły, przykry; eß ist mir — zu hören przykro mi sły-szeć; daß ist mir — to mi nieprzyjemnie.

W'ntliebenwürdig, *adi.* nie-uprzejmy, niemiły; *adv.* bez uprzejmości.

W'ntliebenwürdigkeit, *sf.* nieuprzejmość *f.*, nieprzyje-mność *f.*

W'ntlieblich, *adi.* nieprzy-jemny, niemiły.

W'ntliebham, *adi.* nieprzy-jemny, przykry; es ist eine =e Geschichte to przykra, nie-przyjemna historia.

W'ntloblich, *adi.* niechwa-lebny, nie zasługujący na pochwałę.

W'ntlogisch, *adi.* nielogiczny; *adv.* nielogicznie.

W'ntlösbar i Wntlösbar, *adi.* nierozwiązalny, nieroz-erwalny; nierozpuszczalny; ein =er Knoten nierozwiązalny węzeł; eine =e Frage nierozwiązalna kwestya; dieses Pulver ist — ten proszek jest nierozpuszczalny; *adv.* nierozdzielnie.

W'ntlösbarkeit, *sf.* nieroz-wiązalność *f.*, nierozdzielność *f.*; nierozpuszczalność *f.*

W'ntlösbar i Wntlösbar, *adi.* niedający się ugasić.

Wlust, *sf.* niesmak *m.*, nieukontentowanie *n.*, nieprzyjemne uczucie; 2) niechęć *f.* do czego; — zum Essen brak *m.* apetytu; — ich magst es mit großer — robię to z obrzydzeniem.

Wlustig, *adi.* 1) posepny, smutny, ponury; 2) niechętny; 3) przykry; =es Wetter przykre powietrze.

Wmadt, *sf.* 1) słabość *f.*; 2) obacz **Dhmadt**.

Wmanier, *sf.* obacz **Unart**.

Wmanierlich, *adi.* niegrzeczny, niewychowany, nieobyczajny, prostacki; *adv.* niegrzecznie.

Wmanierlichkeit, *sf.* *pl.* =en, 1) bez *pl.* niegrzeczność, brak ułożenia, wychowania; 2) *z pl.* obacz **Unart** 1).

Wmannbar, *adi.* nieletni, niedojrzały.

Wmannbarkeit, *sf.* nieletność *f.*, niedojrzałość *f.*

Wmannlich, *adi.* niemięski, niegodny mężczyzny, niewieściały; =e Tränen vergießen płakać jak baba; *adv.* nie po męsku.

Wmannlichkeit, *sf.* niemięskość *f.*

Wmaß, *sn.* =es, bezmiar *m.*; im =e w nadmiarze.

Wmaßig, *sf. pl.* =n, miara *f.*, masa *f.*, ćma *f.*, huk *m.*; eine — von Menschen ćma ludzi; eine — von Geld huk pieniędzy; eine — von Fragen powódz pytań.

Wmaßgeblich, *adi.* niemiarodajny; nach meiner =en Meinung według mego skromnego zdania; *adv.* niemiarodajnie.

Wmäßig, *adi.* niemiarkowany, nadmierny, niezmierny; =e Freude nadzwyczajna radość; =e Forberungen wygórowane pretensje; *adv.* niemiarkowanie, bez miary, nad miarę, niezmiernie; imndu — loben chwalić kogo nad miarę; — essen und trinken jeść i pić niemiarkowanie, bez miary.

Wmäßigkeit, *sf.* niemiarkowanie *n.*, brak *m.* miary.

Wmelodisch, *adi.* niemelodyjny.

Wmenge, *sf.* obacz **Unmasse**.

Wmensich, *sm.* =eu, *pl.* =er, nieczłowiek *m.*, człowiek *m.* bez serca; barbarzyńca *m.*, okrutnik *m.*

Wmensichlich i **Wmensichlich**, *adi.* nieludzki, okrutny; eine =e Freude ogromna, nadzwyczajna radość; eine =e Kraft nadludzka siła.

Wmensichlichkeit, *sf.* nieludzkość *f.*, okrutność *f.*, barbarzyństwo *n.*

Wmerklich i **Wmerkbar**, *adi.* nieznaczny; ein =er Fortschritt nieznaczny postęp; *adv.* nieznacznie.

Wmerklichkeit i **Wmerkbarkeit**, *sf.* nieznaczność *f.*

Wmefbar i **Wmefbar**, *adi.* niedający się zmierzyć, niezmierny, niezmierny, nadmierny; *adv.* bez możliwości mierzenia.

Wmefbarkeit i **Wmefbarkeit**, *sf.* bezmiar *m.*, nadmiar *m.*

Wmethodisch i **Wmethodisch**, *adi.* bez metody.

Wmititärlich i **Wmititärlich**, *adi.* nie żołnierski, *adv.* nie po żołniersku.

Wmitteljam i **Wmittellos**, *adi.* skryty, nieudzielający się, zamknięty w sobie, nieekspansywny.

Wmittelbar i **Wmittelbar**, *adi.* bezpośredni, natychmiastowy; =e Umstände bezpośrednie okoliczności; =er Beweis bezpośredni dowód; *adv.* bezpośrednio; — vor dem Schlafengehen tuż (bezpośrednio) przed udaniem się na spoczynek.

Wmittelbarkeit, *sf.* bezpośredniość *f.*, natychmiastowość *f.*

Wmöbliert, *adi.* niemoblowany.

Wmodern, **Wmodisch**, *adi.* niemodny, staroświecki.

Wmöglich i **Wmöglich**, *I. adi.* niepodobny, niemożliwy, eto; — machen niemożliwić co; =es Leisten dokonać rzeczy niemożliwej; er hat etw. =es unternommen podjął się cze-

goś niemożliwego; er hat sich in der Gesellschaft — gemacht uniemożliwił się w towarzystwie; daß ist — to niepodobna, niemożliwa; *II. adv.* niepodobna, niemożliwie, ani sposób; ich kann es — tun nie mogę tego w żaden sposób zrobić; er kann — schon zurück sein niepodobna, żeby już mógł wrócić.

Wmöglichfeit i **Wmöglichheit**, *sf.* niepodobieństwo *n.*, niemożliwość *f.*; daß ist ein Ding der — to rzecz niemożliwa.

Wmonarchisch, *adi.* antymonarchiczny.

Wmoralisch, *adi.* niemoralny, nieobyczajny.

Wmündig, *adi.* nieletni, małoletni.

Wmündigkeit, *sf.* nieletność *f.*, małoletność *f.*

Wmusikalisch, *adi.* niemuzykalny.

Wmut, *sm.* =(e)s, zły humor, niechęć *f.*; nieukontentowanie *n.*, niezadowolenie *n.*; gniew *m.*; przygębienie *n.*, depresja *f.*

Wmutig, *adi.* 1) nieodważny; 2) niezadowolony, zirytowany, gniewny.

Wmutsvoll, *adi.* obacz **Unmutig** 2).

Wmütterlich, *adi.* niemacierzyński; *adv.* nie po macierzyńsku.

Wnachahmbar i **Wnachahmlich**, *adi.* i *adv.* nie dający się naśladować, nie do naśladowania.

Wnachahmlichkeit, *sf.* niemożność *f.* naśladowania.

Wnachgiebig, *adi.* nieustępujący, niepowolny.

Wnachgiebigkeit, *sf.* upór *m.*

Wnachlässig i **Wnachlässig**, *adi.* nieochybny; bei =er Strafe pod nieochybną karą.

Wnachlässig, *adi.* nieubлагany, ostry, surowy, niewyrozumiały.

Wnachbar i **Wnachbar**, *adi.* nieprzystępny.

Wnachbarkeit, *sf.* nieprzystępność *f.*

Wnatur, *sf.* 1) brak *m.* na-

turalności; 2) monstrualność *f.*, przewrotność *f.*

U'natürlich, *adi.* 1) nienaturalny; afektowany, sztuczny; 2) przeciwny naturze, przewrotny.

U'natürlichkeit, *sf. pl.* = *en*, 1) bez *pl.* brak *m.* naturalności, afektowanie *n.*; sztuczność *f.*; 2) *pl.* monstrualność *f.*, rzecz przeciwna naturze.

U'neuerbar i **U'neuerbar**, *adi.* nie dający się nazwać, wypowiedzieć; *ein* = *es* Etwas coś niewypowiedzianego; *adv.* niewypowiedzianie.

U'nötig, *adi.* niepotrzebny, niekonieczny, zbyteczny; *adv.* niepotrzebnie.

U'nötigerweise, *adv.* niepotrzebnie, niekoniecznie, zbytecznie, bez potrzeby.

U'nötigkeit, *sf.* zbyteczność *f.*, brak *m.* potrzeby, niekonieczność *f.*

U'nüß, *I. adi.* niepotrzebny, do niczego, nieużyteczny, daremny, nadaremny, zbyteczny; *es* ist eine ganz = *e* Sache to jest całkiem zbyteczna, nieużyteczna, niepotrzebna rzecz; = *e* Neben niepotrzebna gadanina; *sich* = *e* Mühe geben zadawać sobie niepotrzebny trud; 2) niegrzeczny; *seid* nicht so — nie bądźcie tacy niegrzeczni; *II. adv.* *sich* — bemühen nadaremnie się trudzić; *seine* Zeit — verwenden tracić czas; *den* Namen Gottes — im Munde führen zwyczaj imienia Boga nadaremnie.

U'nüßlichkeit, *sf.* nieużyteczność *f.*, niepożyteczność *f.*

U'nordentlich, *I. adi.* nieporządkny; niedbały; alles liegt bei ihm — durcheinander wszystko leży u niego w wielkim nieporządku; = *es* Haar poburzone włosy; *ein* = *es* Leben führen nieporządnie się prowadzić; *II. adv.* nieporządnie; *die* Lehrtunden — besuchen nie uczęszczać regularnie na lekcye.

U'nordentlichkeit, *sf.* brak porządku *m.*, bezład *m.*

U'nordnung, *sf.* 1) nieporządek *m.*, nieład *m.*; *diese* Bücher sind in — te książki

są w nieporządku; in dieser Schublade ist große — w tej szufladzie jest wielki nieład; 2) seine Vermögensverhältnisse sind in — jego stosunki majątkowe nie są uporządkowane; in — bringen narobić nieporządek, zamieszanie, konfuzyę; zamotoć, zawiązać; *die* Feinde in — bringen spowodować zamieszanie w szeregach nieprzyjaciela; *jezt* erst ist die Angelegenheit in — gebracht teraz dopiero sprawa jest zawiąza; *der* Zwiern ist in — nie jest zamotana; in — geraten wyjść z porządku.

U'norganisch, *adi.* nieorganiczny.

U'northographisch, *adi.* nieortograficzny.

U'nparat, *I. sn.* = *es*, *pl.* = *e*, niedobra para; *II. adi.* nieparzysty.

U'nparig, *adi.* ob. Unpaar, *II.*

U'nparigkeit, *sf.* nieparzystość *f.*

U'parlamentarisch, *adi.* nieparlamentarny.

U'parteilich i **U'parteilich**, *adi.* bezstronny, bezparteyalny; nieinteresowany, bezinteresowny.

U'parteiliche(r), *sm.* sędzia rozjemczy, arbiter *m.*

U'parteilichkeit, *sf.* bezstronność *f.*, bezparteyalność *f.*, bezinteresowność *f.*

U'paß, *adi.* obacz Unpaßlich.

U'passend, *adi.* niestosowny, nieodpowiedni; nieprzyzwoity; *ein* = *er* Ausdruck niestosowne wyrażenie; = *E* Stunde nieodpowiednia pora; *diese* Bemerkung war sehr — ta uwaga była nie na miejscu; *adv.* niestosownie.

U'passierbar i **U'passier'bar**, *adi.* nieprzebyty, nie do przebycia, przejścia.

U'paßlich, *adi.* słaby, niezdrowy, nieswój, cierpiący, niedysponowany.

U'paßlichkeit, *sf.* słabość *f.*, niedyspozycja *f.*

U'patriotisch, *adi.* niepatriotyczny.

U'persönlich, *adi.* nieosobisty.

U'persönlichkeit, *sf.* nieosobistość *f.*

U'poetisch, *adi.* niepoetyczny.

U'politisch, *adi.* 1) niepolityczny; 2) niemądry, nieprzezorny.

U'populär, *adi.* niepopularny, nielubiony.

U'popularität, *sf.* niepopularność *f.*

U'praktisch, *adi.* niepraktyczny; niedoświadczony.

U'produktiv, *adi.* nieproduktywny; nieplodny.

U'produktivität, *sf.* nieproduktywność *f.*; nieplodność *f.*

U'proportioniert, *adi.* nieproporcjonalny.

U'pünktlich, *adi.* niepunktualny; niedokładny.

U'pünktlichkeit, *sf.* niepunktualność *f.*; niedokładność *f.*

U'qualifizierbar, *adi.* nie dający się skwalifikować, oznaczyć, wyrazić.

U'rafiert, *adi.* niegolony.

U'rnat, *sm.* = *es*, 1) śmiecie *n.*, plugastwo *n.*, odpadki *pl.*, błoto *n.*, kał *m.*; 2) — wittern i merken przeczuć coś złego.

U'ratlich, **U'ratfam**, *adi.* 1) nie do polecenia, nie do doradzania; *es* ist —, *dies* zu unternehmen nie można doradzać do tego przedsięwzięcia; 2) — mit etw. umgehen obchodzić się z czem nieoszczędnie.

U'recht, *I. adi.* mylny, fałszywy, błędny; niesłuszny, niesprawiedliwy, niegodziwy; nieprawdziwy, niewłaściwy; *die* = *e* Seite *dieses* Stoffes lewa, niewłaściwa strona tego materiału; *das* Buch liegt am = *en* Ort książka leży w niewłaściwym miejscu; *zur* = *en* Zeit nie w swoim czasie, w nieodpowiednią porę; *auf* = *em* Wege sein być na fałszywej drodze; *der* Brief ist in = *e* Hände gekommen list dostał się w obce ręce; *es* ist ihm etw. in die = *e* Kehle ge-

kommen zakrzusit się; et ist an den -en gefommen trafła kosa na kamień; eine =e Handlung niesprawiedliwy, niegodziwy postępek; ich habe den -en Schlißel genommen wziąłem fałszywy klucz; das geht mit -en Dingen zu tu działa jakaś tajemna władza; to jakaś niejasna sprawa; — Gut gedeiht nicht male parta do czarta; auf -em Wege zu etw. gelangen dojść do czego nieprawą drogą; II. *adv.* fałszywie, mylnie, niesłusznie, niesprawiedliwie, niegodziwie, niewłaściwie; — angeblich źle zastosowany; — ankommen źle trafić; — berichtigt źle, fałszywie poinformowany; — handeln działać niegodziwie, niesprawiedliwie; den Stiefel — anziehen wznub but niedobre; du hast das Wort — ausgesprochen niedobre, źle wymówiłeś ten wyraz.

U'recht, *sn.* =es, niesłuszność *f.*, niesprawiedliwość *f.*, krzywda *f.*; błąd *m.*; mit — niesłusznie; jnmdm — tun krzywdzić kogo; — leiden znosić krzywdy; jnmdm — geben potępiać kogo, nie przyznać komu słuszności; besser — leiden, als — tun lepiej krzywdę znosić, niż krzywdę czynić; sein — gestehen przyznać się do winy; — haben mieć niesłuszność; ein — verteidigen bronić niesprawiedliwości; man hat ihn — gegeben nie przyznali mu słuszności, racji; Sie tun sehr —, heute nicht abreisen zu wollen czyni pan bardzo źle, nie wyjeżdżając dzisiaj; man tut mir — krzywdzą mnie; es geschieht mir — dzieje mi się krzywda; er hat nicht —, wenn er . . . ma słuszność, jeśli . . .

U'rechtlich, *adi.* 1) nieprawy, niesprawiedliwy; 2) nieuczciwy, nierzetelny.

U'rechtlichkeit, *sf.* 1) nieprawość *f.*, niesprawiedliwość *f.*; 2) nieuczciwość *f.*, nierzetelność *f.*

U'rechtmäßig, *adi.* nie-

prawny, nieprawy, nielegalny, niedozwolony, niesprawiedliwy, niesłuszny, nieuzasadniony; =er Besitzer nieprawość właściciel.

U'rechtmäßigkeit, *sf.* nieprawość *f.*, nieprawość *f.*, niesłuszność *f.*, niesprawiedliwość *f.*, nielegalność *f.*

U'rechtlich, *adi.* nieuczciwy, nierzetelny.

U'rechtlichkeit, *sf.* nieuczciwość *f.*, nierzetelność *f.*

U'rechtzuehbar i **U'rechtzuehbar**, *adi.* niedający się zmniejszyć, zredakować.

U'recht, *adi.* nieuczciwy, nierzetelny; niepewny; nierzezywisty, imaginacyjny; *adv.* nieuczciwie.

U'regelmäßig, *adi.* nieregularny, nieprawidłowy, nieforemny; nieporządkny; =e Bewegung niejednostajny ruch; *adv.* nieregularnie, nieprawidłowo.

U'regelmäßigkeit, *sf.* nieregularność *f.*, niejednostajność *f.*, nieforemność *f.*

U'reguliert, *adi.* nieuporządkowany, nieuregulowany.

U'reif, *adi.* niedojrzały; =e Früchte niedojrzałe owoce; =es Alter niedojrzały wiek; =es Urteil niedojrzały, przedwczesny sąd.

U'reife, **U'reifeheit**, *sf.* niedojrzałość *f.*

U'rein, *adi.* 1) nieczysty, brudny, metny; =e Hände haben mieć brudne, nieczyste ręce; =es Wasser nieczysta, metna woda; ich habe es in's =e geschrieben napisałem dopiero brulion; ein =er Ton fałszywy ton; =e Wäsche brudy *pl.*, brudna bielizna; 2) sittlich — nieobyczajny; =e Gedanken nieczyste myśli.

U'reinheit, **U'reinigkeit**, *sf.* nieczystość *f.*, brudy *pl.*

U'reinlich, *adi.* niechlujny, niechędogi, nieczysty.

U'reinlichkeit, *sf.* niechlujstwo *n.*, niechędostwo *n.*

U'retbar i **U're'tbar**, *adi.* nie do uratowania; *adv.* — verloren na zawsze stracony.

U'rechtig, *adi.* mylny, niewłaściwy, nietrafny, fałszywy,

niesprawiedliwy, niedokładny; eine =e Rechnung mylny rachunek; ein =es Verhältnis fałszywy stosunek; =er Puls nieregularny puls; =es Gewicht und Maß niedokładna waga i miara; die Uhr geht — zegar źle chodzi; *adv.* mylnie, niewłaściwie; — schreiben pisać nieortograficznie; — adressieren zaadresować fałszywie, mylnie.

U'rechtigkeit, *sf.* *pl.* =en, mylność *f.*, fałszywość *f.*, omyłka *f.*, ustępka *f.*

U'ritterlich, *adi.* nierycerski; *adv.* nie po rycersku.

U'ritterlichkeit, *sf.* nierycerskość *f.*, brak *m.* uprzemości.

U'ruhe, *sf.* *pl.* =n, 1) niespokojność *f.*, niepokój *m.*, in — geraten niepokoić się; das macht ihn — to go niepokoi; jnmds Gemüt in — verfehen zaniepokoić kogoś; 2) wzburzenie *n.*, ruch *m.*; in steter — sein być w ciągłym ruchu; jnmdn auß der — ziehen wybawić kogo z ambarasu; 3) rozruch *m.*; es sind =n in der Stadt ausgebrochen wybuchy rozruchy w mieście; die =n des Stieges zaburzenia wojenne; 4) kółko w zegarku regulujące ruch.

U'ruhestifter, *sm.* =s, *pl.* —, wicbrzyiciel *m.*, burzyciel *m.*, sprawca *m.* niepokojtu, warchoł *m.*

U'ruhig, *adi.* niespokojny, zaniepokojony; über etw. — sein być zaniepokojony czem; ich bin —, weil ich keinen Brief von ihm habe jestem niespokojny, ponieważ nie mam listu od niego; ein sehr =es Kind bardzo niespokojne dziecko; ein =es Pferd narowisty koń; =es Meer wzburzone morze; ein =er Geist niespokojny duch; *adv.* niespokojnie; er hat die Nacht — verbracht spędził noc niespokojnie.

U'ruhmlid, *adi.* niesławny, niechwalebny; *adv.* nieładnie.

U'ruhvoll, *adi.* pełen niepokoju, wzburzenia.

U'njagbar i U'nsa'gbar, U'nsä'glich, *adi.* niewymowny, niewypowiedziany, ogromny, niezmierny; ein -er Schmerz ból nie do wypowiedzenia, opisania; *adv.* niewymownie, niezmiernie.

U'nsaust, *adi.* nielagodny, szorstki, ostry; *adv.* szorstko; jmand — behandeln obchodzić się z kim brutalnie; — aus dem Schlaf rütteln zbudzić kogo nagle.

U'nsauber, *adi.* nieczysty, niechlujny, brudny; = Konkurrenz brudna konkurencja; ein -er Lebenswandel nieczyste życie.

U'nsauberkeit, *sf.* nieczystość *f.*, niechlujność *f.*, brudota *f.*

U'nsäuberlich, *adi., adv.* — mit jmand verfahren obejść się z kim niezbyt delikatnie, nie oszczędzać kogo; =es Wort nieprzyzwoite wyrażenie.

U'nschadhaft, *adi.* nieszkodzony, w dobrym stanie, cały.

U'nschädlich, *adi.* nieszkodliwy; ein =es Mittel niewinny środek; ein =es Tier niewinne zwierzę; der Gesundheit — nieszkodliwy zdrowiu; jmand — machen uczynić kogo nieszkodliwym, usunąć kogo; ein Gift — machen zneutralizować, nieszkodliwić truciznę; *adv.* nieszkodliwie, bez szkody.

U'nschädlichkeit, *sf.* nieszkodliwość *f.*, niewinność *f.*

U'nschädlichmachung, *sf.* unieszkodliwienie *n.*, zneutralizowanie *n.* (trucizny).

U'nschätzbar i U'nschät'zbar, *adi.* nieoceniony, nieoszacowany, nie dający się ocenić, oszacować.

U'nschätzbarkeit, *sf.* drogocennność *f.*

U'nscheinbar i U'nschei'ubar, *adi.* niepozorny, nieznaczący, niepokazny, niewidoczny; eine =e Erscheinung niepokazna postawa; =e Arbeit nieznacząca robota; =e Stoffe materiały bez połysku; *adv.* niepozornie, niewidocznie.

U'nscheinbarkeit, *sf.* niepokazność *f.*, niepokazność *f.*

U'nschicklich, *adi.* 1) nieprzyzwoity, nieprzystojny; =e Worte nieprzyzwoite wyrazy; 2) niestosowny, niewłaściwy; es ist nicht — nie jest niestosownie.

U'nschicklichkeit, *sf.* 1) nieprzyzwoitość *f.*, nieprzystojność *f.*; 2) niewłaściwość *f.*, niestosowność *f.*

U'nschickbar i U'nschick'bar, *adi.* niespławny.

U'nschickbarkeit, *sf.* niespławność *f.*

U'nschlitt, *sm.* =es, łój *m.* U'nschlittkerze, *sf.* *pl.* =n, świeca łojowa, łojówka *f.*

U'nschlüssig, *adi.* niezdecydowany, wahający się, chwiejny; ein =er Mensch chwiejny człowiek; — sein wahać się.

U'nschlüssigkeit, *sf.* wahanie *n.* się, chwiejność *f.*

U'nschmackhaft, *adi.* niesmaczny; bez smaku.

U'nschmackhaftigkeit, *sf.* niesmaczność *f.*

U'nschmelzbar i U'nschme'lz'bar, *adi.* nietopliwy.

U'nschmelzbarkeit, *sf.* nietopliwość *f.*

U'nschmerzhaft, *adi.* niebole-ly, bezbolesny.

U'nschön, *adi.* nieładny, niepiękny, brzydki, paskudny.

U'nschuld, *sf.* niewinność *f.*; in aller — w pełnej niewinności; ich wasche meine Hände in — umywać ręce; die reine — sama niewinność; die — vom Bande panna *f.* ze wsi.

U'nschuldig, *adi.* niewinny; für — erklären uznać kogo niewinnym, niewinnie kogo, uwolnić od winy; er ist — an der Sache jest niewinny w tej sprawie; — wie ein neugeborenes Kind niewinny jak nowonarodzone dziecko; er ist — dieses Verbrechens jest tej zbrodni niewinny; in =er Weise w niewinny sposób, niewinnie; *adv.* niewinnie, bez winy.

U'nschuldsvoll, *adi.* pełen niewinności.

U'nschwer, *adi.* i *adv.* nie-

trudny, łatwy; łatwo; das ist — zu erraten to nietrudno, łatwo zgadnąć.

U'nselig, *sm.* =s, brak *m.* błogosławieństwa, powodzenia; przekleństwo *n.*; er hat nichts als — nie wieźie mu się.

U'nselbständig, *adi.* niesamoistny, zależny, zawisły; er ist noch — nie ma jeszcze samoistności; =e Arbeit praca zrobiona przy cudzej pomocy; *adv.* niesamoistnie.

U'nselbständigkeit, *sf.* niesamoistność *f.*, zależność *f.*, zawisłość *f.*

U'nselig i U'nselig, *adi.* nieszczesny, fatalny; =er Vorfall nieszczesny, fatalny, tragiczne zdarzenie; =er Einfall nieszczesny pomysł.

U'nseligkeit, *sf.* fatalność *f.*, nieszczesność *f.*

U'nsere, *pron. poss.* nasz, nasza, nasze, nasi; — Freund nasz przyjaciel; =e Freundin nasza przyjaciółka; =e Freunde nasi przyjaciele; — Rind nasze dziecko; wir unsereits my z naszej strony; in =em Hause w naszym domu; Vater — Ojciec nasz; Unser, U'n(s)ere, U'n(s)eres, U'n(s)ere i U'n(s)erige; es ist dein Haus und nicht das unsrige to twój dom a nie nasz; die Unsrigen nasi; das Unsrige nasze dobro, nasza cześć; wir wollen das Unsrige tun zrobimy, co tylko będzie w naszej mocy.

U'nserein, jeden z naszych.

U'nsererseits, U'nsereits, z naszej strony.

U'nsersgleich, *adi.* i *adv.* równy nam, taki jak my.

U'nsertthalben, U'nsertwegen, U'nsertwillen, *adv.* dla nas, ze względu na nas; tue es — zrób to dla nas, ze względu na nas; — mag er es tun a niech sobie to zrobi.

U'nsicher, *adi.* 1) niepewny, niebezpieczny; =e Wege niepewne, niebezpieczne drogi; 2) niepewny, wątpliwy; es ist —, ob er kommen wird jest wątpliwem, czy przyjdzie; eine

-e Existenz niepewna egzystencya; dieſes Geſchäft iſt ſehr — ten interes jest bardzo niepewny; eine =e Forderung wątpliwa pretensya; =es Gedächtnis słaba pamięć; mit =er Hand niepewna, trzęsąca ręka; *adv.* niepewnie.

Uwierzytelnienie, *sf.* niepewność *f.*, chwiejność *f.*; niebezpieczeństwo *n.*; wątpliwość *f.*

Uwierzytelnić, *adi.* niewidzialny, niewidoczny; niewidomy; ſich — machen, — werden zniknąć, skryć się; er war den ganzen Tag — nie widziało go cały dzień; eine =e Hand niewidoma ręka; *adv.* niewidomia, niewidzialnie.

Uwierzytelnić, *sf.* niewidzialność *f.*

Uwierzytelnić, =e)ś, głupstwo *n.*, niedorzeczność *f.*, bezsens *m.*, duby *pl.*; — ſchmaßen pleść kozłaki opalki, prawie smalne duby; es iſt —, ſo etw. zu behaupten to niedorzeczność, utrzymywać coś podobnego; er ſchreibt einen wahren — piſze same bezsensu; — treiben wyprawiać głupstwa.

Uwierzytelnić, *adi.* głupi, niedorzeczny, bezrozumny; bezsensowny, bez sensu; =e Außerung niedorzeczne, głupie wyrażenie; ein =er Luus ſzalony przepych; =es Zeug ſchmaßen pleść kozłaki opalki, prawie smalne duby; — werden zwaryować, oszaleć, *adv.* niedorzecznie, głupio; ſich — gebärden zachowywać się jak wariat.

Uwierzytelnić, *sf.* niedorzeczność *f.*, bezrozumność *f.*, bezsensowność *f.*, bezsens *m.*; ekstrawagancya *f.*; szaleństwo *n.*

Uwierzytelnić, *adi.* 1) niezmysłowy; =e Liebe platoniczna miłość; 2) duchowy, abstrakcyjny.

Uwierzytelnić, *sf.* *pl.* =n, zły zwyczaj, nieobyczaj *m.*, nadużycie *n.*

Uwierzytelnić, *adi.* nieobyczajny, niemoralny; *adv.* nieobyczajnie, niemoralnie.

Uwierzytelnić, *sf.* *pl.* =en, 1)

nieobyczajność *f.*, niemoralność *f.*; 2) czyn nieobyczajny, niemoralny.

Uwierzytelnić, *adi.* 1) niemoralny; =e Lebensweise niemoralne życie; 2) nierzetelny, niesolidny; dieſe Firma iſt — ta firma jest niesolidna; =es Vorgehen nierzetelne, niesolidne postępowanie.

Uwierzytelnić, *adi.* niestary, niedbały; *adv.* niedbale.

Uwierzytelnić, *sf.* niestaryność *f.*, niedbałość *f.*

Uwierzytelnić, *adi.* 1) obacz Uwierzytelnić; 2) obacz Sorgenlos; 3) obacz Sorgenfrei.

Uwierzytelnić, *adv.* z naszej strony.

Uwierzytelnić, *pron.* der, die, das —; *pl.* die =n, obacz Uwierzytelnić.

Uwierzytelnić, *adi.* niepolityczny, niedyplomatyczny.

Uwierzytelnić, *adi.* niestały, niespokojny, błakający się, tułacki; ein =er Mensch niestały człowiek; =es Leben życie tułaczce, koczownicze; =er Blick niespokojne, trwożliwe spojrzenie.

Uwierzytelnić, *adi.* 1) obacz Uwierzytelnić; 2) =e Größe zmienna ilość.

Uwierzytelnić, *sf.* niestałość *f.*, niespokojność *f.*

Uwierzytelnić, *adi.* niestały, niestały, niewłaściwy, nieprzyzwyczajony, niedozwolony, zabroniony, niedopuszczalny, nieważny; ſein Geſuch iſt — jego prośba jest niedopuszczalna; etw. für — erklären uznać co za niedopuszczalne, niewłaściwe.

Uwierzytelnić, *sf.* niewłaściwość *f.*, niedopuszczalność *f.*

Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* *adv.* nieśmiertelny; wielkopomny; — machen nieśmiertelnić, uwiecznić; ſich — ſchamieren zblamować, zkompromitować się nieśmiertelnie.

Uwierzytelnić, *sf.* nieśmiertelność *f.*

Uwierzytelnić, *sm.* =e)ś, 1) niebezpieczna gwiazda, niebezpieczna konstelacja; niebezpieczeństwo *n.*, fatalność *f.*; es waf-

tet ein — darüber niebezpieczeństwo nad tem zawisto; 2) =e Beschoppel.

Uwierzytelnić, *adi.* obacz Uwierzytelnić. Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* nienasycony, nieugaszony; ein =er Hunger nienasycony głód; =er Durst nieugaszone pragnienie; =er Wunsch niemożliwe życzenie.

Uwierzytelnić, *adi.* pewny, niesporny, niemożliwy do zaatakowania; im =en Bestige w niespornem, pewnem posiadaniu.

Uwierzytelnić, *sf.* niespornność *f.*, pewność *f.*

Uwierzytelnić, Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* niezasługujący na karę, niekarygodny, niernaganny.

Uwierzytelnić, Uwierzytelnić, *sf.* wolność *f.* od kary, niekarygodność *f.*, niernaganność *f.*

Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* *adv.* niewątpliwy, bez wątpienia; bezsprzeczny, bezsprzecznie, pewny, pewnie.

Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* 1) nieuczony, nie posiadający wykształcenia; 2) nieświadomy, nieprzygotowany, improwizowany, naturalny.

Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* nieprzebłagalny.

Uwierzytelnić, *sf.* *pl.* =n, ogromna, bajeczna suma.

Uwierzytelnić, *adi.* niegrzeszny, niewinny.

Uwierzytelnić, *adi.* 1) niewinny; 2) obacz Uwierzytelnić; niemand iſt — niema nikogo bez grzechu; — leben żyć w niewinności.

Uwierzytelnić, *sf.* niewinność *f.*

Uwierzytelnić, *sf.* brak *m.* symetrii.

Uwierzytelnić, *adi.* niesymetryczny; *adv.* niesymetrycznie.

Uwierzytelnić i Uwierzytelnić, *adi.* *adv.* niernaganny, nieposzlakowany, bez zarzutu; =er Stil poprawny styl; =e Qualität niernaganny gatunek.

Uwierzytelnić, *sf.* niernaganność *f.*

U'ntauglich, *adi.* niezdatny, nieprzydatny, niedoleżny, nie do użycia, niezdolny; für un-sere Zwecke — nieprzydatny do naszych celów.

U'ntauglichkeit, *sf.* niezdatność *f.*, niezdolność *f.*, niedoleżność *f.*

U'nteilbar i U'teilbar, *adi.* i *adv.* niepodzielny; niepodzielnie.

U'nteilbarkeit, *sf.* niepodzielność *f.*

U'nteilhaft(ig) i U'teilhaft-(ig), *adi.* niemający udziału.

U'nten, *adv.* na dole, u dołu, z dołu, u spodu, od spodu; — am Bette u podnóża łóżka; — an der Seite u dołu stronnicy; nach — ku dołu; von oben bis — z góry na dół; — am Berge u podnóża góry; — im Tasse na spodzie beczki; ich wohnen — mieszkam w parterze, na dole; — an sitzen siedzieć na szarym końcu; von — auf dienen służyć od najniższego zaczawszy; weiter — dalej w dół, niżej; siehe weiter — popatrz niżej; wie — wie — stehend jak poniżej; — durch-gehen przechodzi dołem; — herum dołem naokoło.

U'nter, *praep.* z *dat.* i *acc.* 1) pod; er sitzt — dem Baume siedzi pod drzewem; etw. — dem Arm tragen nieść coś pod pachą; etw. — die Bank legen położyć coś pod ławkę; der Hund kam — dem Tisch hervor pies wylazł z pod stołu; — dem freien Himmel pod gołem niebem; — Wasser stehen być pod wodą; — Wasser setzen zalać wodą; das Buch ist — der Presse książka jest w druku; jnndm — die Erde bringen zawieść kogo do grobu; jnndm — die Arme greifen pomódz komu; jnndm — die Augen treten jawić się komu przed oczami; — vort Augen w cztery oczy; mit jnndm — einer Decke stecken być z kim w zmo-wie; jnndm etw. — die Nase reiben uczynić komu wyraźną przymówkę; 2) Kinder — zehn Jahren dzieci nie mające lat

dziesięciu, dzieci poniżej dziesięciu lat; es ist — seiner Würde to jest poniżej jego godności, to nie odpowiada jego honorowi; — zehn Kronen kann ich es nicht verkaufen nie mogę tego sprzedać poniżej dziesięciu koron; das ist — unter aller Kritik to jest poniżej wszelkiej krytyki; viele Köpfe — einen Hut bringen zjednoczyć wiele osób w jednym kierunku; — Pari poniżej pari, poniżej kursu nominalnego; — jnnds Befehl stehen być pod czyją komendą, pod czym rozkazem; — jnndm dienen służyć pod kim; — dem Schutze des Gesetztes pod osłoną prawa; er steht weit — mir sto-nisko podemną; 3) w czasie; — der Regierung Sobieski's pod panowaniem Sobieskiego, za panowania Sobieskiego, za króla Sobieskiego; ich schrieb ihm — dem 3. dießes pisałem mu 3. dieżacego miesiąca; — der Zeit w tym czasie, w międzyczasie; — der Rede podczas mowy; — dem Essen podczas jedzenia; 4) między, pomiędzy; — uns między nami; wir werden ganz — uns sein będziemy między sobą; einer — uns jeden z nas; — allen, die ich sehe pomiędzy wszystkimi, których widzę; der größte — uns największy z pomiędzy, z pośród nas; — zwei Uebeln wählen wybrać z dwójga złego; — die Soldaten gehen przystać do wojska, zostać żołnierzem; ich komme wenig — Leute chodzę rzadko między ludzi; Geld — die Leute bringen puścić pieniądze między ludzi; — die Räuber geraten wpaść w ręce złobom; — anderen między innemi; — uns pomiędzy, między nami; — uns gesagt między nami powiedziawszy; 5) — der Hand pod ręką; ich sage es — einer Bedingung powiem tylko pod jednym warunkiem; — keiner Bedingung pod żadnym warunkiem; — diesen Umständen w takich

warunkach; — allen Umständen w każdym wypadku, w każdym razie; — dem Schutze der Nacht pod osłoną nocy; — diesem Gesichtspunkte z tego punktu widzenia; — dem Donner der Kanonen przy grzmotach dział; — Glockengeläute przy odgłosie dzwonów; — dem Zuschauchen der Menge wśród radosnych okrzyków tłumu; — Tränen ze łzami; was verstehen Sie — diesem Ausdruck? co pan rozumie pod tym wyrazem?

U'nter, *adi.* ob. Untere.

U'nter, *sm.* =s, *pl.* —, (w kartach) walet *m.*

U'nterabgeordnete(r), *sm.* =n, *pl.* =n, subdelegat *m.*

U'nterabordnung, *sf.* subdelegacja *f.*

U'nter-abteilen, *va.* tylko jako *pp.* unterabgeteilt, podzielać.

U'nterabteilung, *sf.* *pl.* =en, poddział *m.*; — einer geheimen Gesellschaft grupa *f.* tajnego stowarzyszenia.

U'nteradmiral, *sm.* =s, *pl.* =rüle, podadmiral *m.*, wiceadmiral *m.*

U'nteragent, *sm.* =en, *pl.* =en, podajent *m.*, subajent *m.* U'nteragentur, *sf.* *pl.* =en, subajencyja *f.*

U'nteramt, *sn.* =es, *pl.* =ämter, urząd niższy, podporządkowany.

U'nterarm, *sm.* =es, dolna część ramię.

U'nterart, *sf.* *pl.* =en, podrodzaj *m.*

U'nterarzt, *sf.* =es, *pl.* =ärzte, lekarz młodszy, asystent lekarski.

U'nteraufscher, *sm.* =s, *pl.* —, dozorca młodszy.

U'nterausschuß, *sm.* =fesz, *pl.* =schüsse, podkomitet *m.*, subkomitet *m.*

U'nterbalken, *sm.* =s, *pl.* —, 1) siostrzan *m.*, podciąg *m.*, dolna belka; 2) architrav *m.*, brus *m.*, nadstapie *n.*, płatwa *f.*

U'nterbau, *sm.* =es, podbudowanie *n.*, podbudunek *m.*, fundament *m.*, budowa podtorowa (kol.).

U'nterbauch, *sm.* =eš, pod-brzusze *n.*

Unterbau'en, *habe unter-baut, va.* 1) podbudować, podmurować; 2) (untergraben) podminować.

U'nterbaum, *sm.* =eš, *pl.* =Bäume, ob. Zeugbaum.

Unterbeamte(r), *sm.* =n, *pl.* =n, podurzędnik *m.*, urzędnik podwładny, podrzędny.

U'nterbefehlshaber, *sm.* =š, *pl.* —, naczelnik niższy; podkomendant *m.*, zastępca *m.* wodza.

U'nterbehörde, *sf.* władza niższa.

U'nterbein, *sn.* =eš, *pl.* =e, dolna część nogi.

U'nterbeinfeid, *sn.* =eš, *pl.* =er, gatki *pl.*, gacie *pl.*, kalefony *pl.*, majtki *pl.*

U'nterbett, *sn.* =eš, *pl.* =en, piernat *m.*, pierzyna *f.*

U'nterb'itnung, *sf.* warstwa *f.* żwiru, podłoże *n.*, podsyпка *f.*, nasypka *f.*

U'nterbilanz, *sf.* deficyt *m.*, niedobór *m.*

U'nterbinden, *binde, hand unter, habe untergebunden, va.* przywiązać co u spodu czego.

U'nterbinden, =binde, =band, *habe unterbunden, va.* podwiązać; jmandm die Lebensader — nie dać komu możności życia.

U'nterbindung, *sf.* podwiązanie *n.*; — der Pulsader ligatura *f.*

U'nterbischof, *sm.* =š, *pl.* =bischofe, sufragan *m.*

U'nterblatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, liść spodni (przy cygarach).

U'nterbleiben, =bleibe, =bleibst, =bleib, *bin unterblieben, vn.* nie stać się, nie przyjść do skutku, nie wykonać się; ich wünsche, daß daß in Zukunft =bleibe wyrażam życzenie, żeby tego na przyszłość nie było; die Sache ist eine Zeitlang =blieben to się przez pewien czas nie powtórzyło; daß hätte wohl können bez tego mogło się obejść; =bliebene Zahlungen niewykonane płatności.

U'nterbre'chen, I. unter-

breche, =brichst, =bricht, =brach, *habe unterbrochen, va.* przerwać, przerywać, przestać, przeskodzić; die Tätigkeit — przerwać zajęcie; lassen Sie sich nicht — niech pan sobie nie da przeskodzić; einen Besit — przerwać posiadanie; II. unterbrochen, *pp.* i *adi.* przerwany, przeskodzony, bez związku; er spricht mit einer von Tränen =en Stimme przemawia przez łzy, przemawia głosem przytłumionym przez łkanie; =er Strom przerwany prąd.

U'nterbre'cher, *sm.* =š, *pl.* —, przeskadzający *m.*, przerywający *m.*

U'nterbre'chung, *sf.* *pl.* =n, przerwa *f.*, przeszkoda *f.*; ohne — bez przerwy.

U'nterbreiten, *habe unterbreitet, va.* rozciągnąć, pozostać u spodu, podłożyć.

U'nterbreiten, *habe unterbreitet, va.* podać, przedstawić; ein Gesuch — wniesić podanie; etw. zur Entscheidung — przedłożyć coś do rozstrzygnięcia.

U'nterbringen, bringe, bringst, brachte *unter, habe untergebracht, va.* umieścić, ulokować; ich habe ihn schon untergebracht umiesciłem go już; in diesem Wagen kann man sechs Personen — w tym powozie można ulokować, umieścić sześć osób; so viel Leute kann ich bei mir nicht — tyle osób nie pomieszczę u siebie; sein Geld vorteilhaft — umieścić, ulokować korzystnie pieniądze.

U'nterbro'chen, *adi.* obacz Unterbrechen II.

U'nterbro'säure, *sf.* kwas podchlorowy.

U'nterdeck, *sn.* =š, pierwszy pokład.

U'nterdeck, *sf.* *pl.* =n, spodnia kołdra.

U'nterde's, U'nterde'ssen, *adv.* tymczasem, tymczasowo, w międzyczasie.

U'nterdri'cken, *habe unterdrückt, va.* 1) przytłumić, tłumić, ukryć, ukrywać, taić; seine Tränen — tłumić, po-

wstrzymać łzy; daß Feuer — przytłumić, gasić ogień; ein Testament — zataić, ukryć, usunąć, skrócić testament; eine Empörung — stłumić bunt, powstanie; die Wahrheit kann man nicht lange — prawdy nie można długo ukryć, zataić; einen Schmerz — poskromić ból; 2) gnębić, uciskać, dręczyć; daß Wolf — uciskać lud.

U'nterdri'cker, *sm.* =š, *pl.* —, gnębiiciel *m.*, dręczyciel *m.*

U'nterdri'ckung, *sf.* *pl.* =en, 1) tłumienie *n.*, przytłumienie *n.*, ukrywanie *n.*, tajemnie *n.*, powstrzymanie *n.*; 2) gnębienie *n.*, uciskanie *n.*, dręczenie *n.*

U'nter-duden, *habe untergebuddt, va.* *vn.* i *sih* —, *vrefl.* obacz Duden.

U'ntere, *adi.* niższy; daß — Italien niedze Wlochy; daß — Gymnasium niedze gimnazjum; die =n Klassen niedze klasy, niedze stany.

U'ntereinander, *adv.* pomiędzy, między sobą; wzajemnie; er hat alles — gemischt pomieszał wszystko jak groch z kapusta; sie helfen sich — pomagają sobie wzajemnie; — mengen, mischen domieszać, przymieszać; sie streiten sich — kłóć się z sobą; sie heiraten bloß — żenią się tylko między sobą.

U'nterfangen, unterfange, unterfängst, unterfängt, unterfang, *habe unterfangen, sich* —, *vrefl.* ośmielić się, pozwolić sobie, odważyć się na co, poważyć się, uzuchwalić się; maš unterfängst du dich? co ty sobie pozwalasz?; er unterfängt sich ośmiela się, odważa się.

U'nterfangen, *sn.* =š, ośmienie *n.*, poważenie *n.* się, śmiałość *f.*

U'nterfahrt, *sf.* przejazd *m.* dołem, podjazd *m.*

U'nter-faffen, *habe untergefaßt, I. va.* ująć z dołu, ująć pod ramię, wziąć kogo pod ramię, podtrzymać kogo; II. *sih* —, *vrefl.* untergefaßt gehen iść pod ramię.

Unterfelddherr, *sm.* -n, *pl.* -en, podhetmani *m.*, hetman polny; zastępa *m.* wodza.

Unterfertigen, *have* unterfertigt, podpisać; *have* unterfertigte niżej podpisany.

Unterfläche, *sf.* próg *m.*

Unterfürst, *sm.* -s, *pl.* —, podlesniczy, leśniczy młodszy.

Unterführung, *sf.* obacz Unterfahrt.

Unterfuß, *sm.* =eš, *pl.* -füße, spodnia część nogi, stopa *f.*

Unterjutter, *sn.* -s, podszewka *f.*, podbitka *f.*

Unterjag, *sm.* =eš, 1) zachód słońca; 2) upadek *m.*, zguba *f.*, zagłada *f.*; — eines Schiffes zatonięcie *n.* okrętu; — eines Reiches upadek państwa; seinem =e nahe sein być blizkim upadku, ruiny; *der* — der Welt koniec *m.* świata; *er* hat ihm den — geschworen poprzysiął mu zgubę; dem =e geweiht sein być skazanym na zgubę.

Unterjätig, *adi.* niedofermentowany; =eš Bier podpiwek *m.*

Unterjätung, *sf.* niższa fermentacja.

Unterjätung, *sf.* *pl.* -en, podział *m.*, podgatunek *m.*

Unterjätünde, *sn.* =s, *pl.* —, podbudowanie *n.*

Unterjäten, *untergebe*, *untergebt*, *untergab*, *habe* untergeben, *I. va.* poddać, oddać; powierzyć, podłożyć; *jmndm* eine Decke — podłożyć komu kołdrę; *jmndm* ein Gut — powierzyć komu dobra do zarządu; *II. untergeben*, *pp. i adi.* oddany, poddany, podwładny, podlegający, ulegający.

Unterjätene(r), *sm.* -n, *pl.* -n, poddany *m.*, podwładny *m.*

Unterjäteneheit, *sf.* podwładność *f.*, poddaństwo *n.*; zależność *f.*, zawisłość *f.*, subordynacja *f.*

Unterjätgehen, *gehe*, *gehst*, *ging* *unter*, *bin* untergegangen, *vn.* 1) zatonać, utonąć; *daš* Schiff *ging* — okręt zatonął; 2) zachodzić, zająć; *die* Sonne

geht *unter* słońce zachodzi; 3) (*przen.:*) zaginać, ginąć; *er* glaubte, *die* Welt *ginge* *unter*, *wenn* . . . myślał, że nadejdzie koniec świata, jeśli . . . ; *daš* Land, *daš* Volk *geht* *unter* kraj, naród upada; 4) *der* Heuwagen *ging* *nicht* *unter* wóz z sianem nie mógł być pomieszczoney.

Unterjätöhölz, *sn.* obacz Unterholz.

Unterjäthilfe, *sm.* -n, *pl.* -n, podmajstrzy *m.*

Unterjätordnet, *adi.* podrzędny, niższy; *eine* =e Frage *podrzędna* kwestya; =er Satz *zdanie* drugorzędne, zawiste; =erweife *sposobem* podporządkowanym.

Unterjätgericht, *sn.* =eš, *pl.* =e, sąd niższy.

Unterjätgehoben, *adi.* obacz Unterjätchieben.

Unterjätgehöš, *sn.* =šš, *pl.* =šše, dolne piętro, poziemie *n.*, przyziemie *n.*, parter *m.*

Unterjätgestell, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, spód *m.*, podstawa *f.*; — eines Wagens *podwozie* *n.*

Unterjätgewand, *sn.* =eš, *pl.* =wänder, odzienie *spodnie*.

Unterjätgewehr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szabla *f.*, pałasz *m.* = Seitengewehr.

Unterjätgewicht, *sn.* =eš, niedobór *m.*, brak *m.* w wadze, niedowaga *f.*

Unterjätgra'ben, *untergrabe*, *untergräbt*, *untergräbt*, *untergrub*, *habe* untergraben, *va.* 1) podkopać, podkopywać; minować, podminować, zagrzebywać grabiami; *ein* Haus — podkopać, podminować dom; 2) podkopać; niszczyć, obalić, stargać; *die* Gesellschaftsordnung — podkopać, obalić porządek społeczny; *jmnds* Kredit — podkopać czyjs kredyt; *die* Gesundheit — podkopać, stargać zdrowie; *jmnds* Ruf — podkopać czyjąś sławę; *jmnds* Glück — zniszczyć czyje szczęście.

Unterjätgra'bung, *sf.* podkopanie *n.*, minowanie *n.*, niszczenie *n.*, obalenie *n.*, starganie *n.*

Unterjätgrädig, *adi.* niższostopniowy.

Unterjätgrund, *sm.* =eš, *spodnia* warstwa.

Unterjätgrundbahn, *sf.* *pl.* =en, kolej *podziemna*.

Unterjätgrundpflug, *sm.* =eš, *pl.* =pflüge, *podskibowiec* *m.*

Unterjätgurt, *sm.* =eš, *pl.* =e, *pas* dolny.

Unterjäthaben, *habe*, *hast*, *hat*, *hatte* *unter*, *habe* untergehabt, *va.* 1) mieć *pod* czem, mieć *ze* spodu; *ich* *habe* *noch* *einen* *Stoß* *unter* *mam* *jeszcze* *surdut* *od* *spodu*; 2) mieć *pod* ręką; mieć *pod* sobą; *ich* *habe* *jezt* *nichts* *unter* *nie* *mam* *teraz* *nie* *pod* *ręką*; 3) *jmndm* — *przezwyćzyć*, *zwyćzyć* *kogo*; *jezt* *haben* *sie* *ihn* *unter* *teraz* *go* *mają* *w* *swojej* *moey*.

Unterjäthalb, *praep.* z *gen.* poniżej; — *des* *Hauses* *fließt* *der* *Stuß* *poniżej* *domu* *plynie* *rzeka*; — *der* *Brücke* *pod* *mostem*.

Unterjäthalt, *sm.* =(e)š, *utrzymanie* *n.*; *feinen* — *haben* *mieć* *utrzymanie*; *er* *hat* *feinen* — *nie* *ma* *się* *z* *czego* *utrzymywać*; *jmndm* *den* — *geben* *dawać* *komu* *utrzymanie*; *für* *den* — *eines* *ehelichen* *Rindes* *sorgen* *placić* *alimenta*.

Unterjäthalten, *halte*, *hältst*, *hält*, *hielt* *unter*, *habe* untergehalten, *va.* *podtrzymać*, *podtrzymywać*; *sie* *hielt* *die* *Schürze* *unter* *podtrzymywała* *fartuch*; *sie* *hielt* *daš* *Körbchen* *unter* *podstawiła* *koszyk*.

Unterjätäten, *unterhalte*, *unterhältst*, *unterhält*, *habe* unterhalten, *I. va.* 1) *utrzymać*, *utrzymywać*, *żywić*, *wyżywić*; *placić* *alimenta*; *podtrzymywać*; *ein* *Frauzenzimmer* — *utrzymywać* *kobietę*; *Feuer* — *podtrzymywać* *ogień*; *einen* *Briefwechsel* — *utrzymać* *korespondencyę*; *eine* *Bekanntschafft* — *utrzymywać*, *kultywować* *znajomość*; 2) *ba'wić*, *zabawiać*; *durh* *angenehme* *Gespräche* — *zabawiać* *przyjemnemi* *rozmowami*;

II. się —, *refl.* (haben) 1) bawić, zabawiać się; rozmawiać; się über Politik — zabawiać się, rozmawiać o polityce; 2) żywić się, utrzymywać się; ich unterhalte mich durch meiner Hände Arbeit utrzymuję się z pracy rąk.

Unterha'tend, *adi.* zabawny, zajmujący.

Unterha'tung, *sf. pl.* =en, 1) utrzymanie *n.* = Erhaltung; podtrzymywanie *n.*; 2) zabawa *f.*, rozrywka *f.*; rozrywka *f.*; zum Gegenstande der — dienen ponosić kosztą zabawy; vertrauliche — pogadanka poufna.

Unterha'tungsblatt, *sn.* =es, *pl.* =blätter, pismo beletrystyczne.

Unterha'tungsgabe, *sf.* dar *m.* zabawiania.

Unterha'tungskosten, *spl.* koszta *pl.* utrzymania; alimenty *pl.*; koszta *pl.* zabawy.

Unterha'tungslektüre, *sf.* zajmująca lektura, beletrystyka *f.*

Unterha'tungstoff, *sm.* =es, temat *m.* do rozmowy.

Unterha'tungsweise, *I. sf.* sposób *m.* bawienia, bawienia się; II. *adv.* sposobem konswersacyjnym.

Unterha'teln, *haben* underhandeln, *vn.* układać się o co, traktować o co; über den Frieden — układać się, traktować o pokój; parlamentować, pośredniczyć.

Unterha'ndler, *sm.* =s, *pl.* —, 1) pośrednik *m.*; 2) komisyoner *m.*, sensal *m.*, agent giełdowy, pośrednik *m.*; — verboten pośrednicy wykluczeni.

Unterha'ndlerin, *sf. pl.* =nen, pośredniczka *f.*

Unterha'ndlung, *sf. pl.* =en, układanie *n.* się, układ *m.*, pośrednictwo *n.*, pośredniczenie *n.*, traktowanie *n.*, pertraktacja *f.*, konferencja *f.*, parlamentowanie *n.*; in — stehen być w rokowaniach; während der — w trakcie układów.

Unterha'nd, *sn.* =ies, 1)

dolna część domu; 2) izba niższa w parlamencie.

Unterhaut, *sf.* skórka spodnia.

Unterhemd, *sn.* =es, *pl.* =en, koszula spodnia.

Unterhof, *sm.* =es, *pl.* =höfe, 1) trybunał niższy; 2) dolna część podwórza.

Unterhöhlen, *haben* unterhöhlen, *va.* wydrążyć od spodu.

Unterhose, *sf.* zwykle *pl.* =n, gatki *pl.*, gacie *pl.*, kalosony *pl.*, majtki *pl.*

Unterirdisch, *adi.* podziemny; =e Kirche krypta *sf.*; =e Begräbnisstätten katakomby *pl.*; das =e Reich świat pozagrobowy; =e Geister gnomy *pl.*; =es Gerölbe podziemne sklepienie.

Unterjade, *sf. pl.* =n, kaftanik *m.*

Unterjochen, *haben* unterjochen, *va.* ujarzmić, podbić, zawojować.

Unterjochung, *sf.* ujarzmienie *n.*, podbicie *n.*, podbój *m.*, zawojowanie *n.*

Unterjocher, *sm.* =s, *pl.* —, ujarzmiiciel *m.*, podbójca *m.*

Unterjochler, *sm.* =s, *pl.* —, podkanclerzy *m.*

Unterkeilen, *haben* unterkeilen, *va.* podklinować.

Unterkeuler, *sm.* =s, *pl.* —, podpiwniczny *m.*; młodszy garson.

Unterkeuler, *sm.* =s, *pl.* —, szczęka dolna.

Unterkeim, *sn.* =s, obacz Doppelkeim.

Unterklasse, *sf. pl.* =n, klasa niższa.

Unterkleid, *sn.* =es, *pl.* =er, spodnia suknia, spodnica *f.*

Unterkoch, *sm.* =s, *pl.* =köche, podkucharz *m.*, kuchta *m.*, kuchcik *m.*

Unterkommen, *kommen*, *konst.* sam unter, bin untergekommen, *vn.* 1) znaleźć schronienie, pomieszczenie; wir konnten im Hotel nicht — nie znaleźliśmy pomieszczenia, miejsca w hotelu; 2) znaleźć zajęcie, zatrudnienie, miejsce; 3) das ist mir noch nicht untergekommen to mi się jeszcze nie zdarzyło; ber

kommt mir schon noch unter ten mi się jeszcze n.winie, ten jeszcze popadnie na moje ręce.

Unterkommen, *sn.* =s, 1) pomieszczenie *n.*, umieszczenie *n.*, przytułek *m.*; 2) miejsce *n.*, zatrudnienie *n.*, zajęcie *n.*

Unterkönig, *sm.* =s, *pl.* =e, namiestnik królewski, wicekról *m.*

Unterköigin, *sf. pl.* =nen, wicekrólowa *f.*

Unterkörper, *sm.* =s, dolna część ciała.

Unterlötig, *adi.* zaropiały, ropiający się pod skórą; (przen.) =e Geschichte paskudna historia, nieczysta sprawa.

Unterlramper, *sm.* =s, *pl.* —, podbijacz *m.* (kol.).

Unterfrieden, *frieden*, *frieden*, *frieden*, *tröden* unter, bin untergekommen, *vn.* podleżeć, podczołgać się; (przen.) er sucht ein Plätzchen, wo er — kann szuka miejsca, gdzieby się mógł pomieścić.

Unterfrieren, *haben* untergefrieren, *va.* dostać kogo w swoje ręce; jundn — zwyciężyć, przemódc kogo.

Unterfunft, *sf.* ob. Unterkommen.

Unterfunftshütte, *sf. pl.* =n, schronisko *n.*

Unterfunftslöß, *adi.* obacz Obdachlos.

Unterlage, *sf. pl.* =n, 1) podstawa *f.*, fundament *m.*, podwalina *f.*, podkład *m.*, spąg *m.*; — das Herzstückes poduszka do krzyżownicy; Bett — podkładka *f.* do łózka, podściółka *f.*, ceratka *f.*; Haar — podkładka *f.* do włosów; 2) podkładka *f.* (do pisania), leniuszek *m.*, teka *f.*; 3) hipoteka *f.*; 4) (przen.) podstawa *f.*, fundament *m.*

Unterlager, *sn.* =s, warstwa spodnia; spód *m.* oprawy łożyska.

Unterland, *sn.* =es, kraj dolny.

Unterlaß, *sm.* =fies, obne — bez przestanku, bez przerwy.

Unterla'ssen, *unterlasse*, *unterläßt* i *unterläßt*, *unter-*

läßt, unterließ, habe unterlassen, *va.* zaniedbać, zaniechać, opuścić, omieszkac co uczynić; ich werde nicht —, Sie zu verständigigen nie omieszkam za wiadomości pana; seine Pflichten — zaniedbać obowiązki; in Zukunft unterlasse das na przyszłość poniechaj tego; er hätte — können, dies zu tun mögl. sich to darować.

Unterla'sjung, *sf. pl. -en*, zaniedbanie *n.*, zaniechanie *n.*, opuszczenie *n.*

Unterla'sjungsfünde, *sf. grzech m.* z niedopełnienia czego pochodzący, niedbalstwo *n.*

Unterläßt, *sf.* ciężar znajdujący się na spodzie czego.

Unterläuf, *sm. =eß, 1)* eines Flusses dolny bieg rzeki; 2) dolny pokład (na okrecie).

Unterlaufen, *laufe, läufst, läuft, lief* *unter, bin untergelaufen, vn.* 1) uciekać, weisnąć się, podbież; 2) eß find manche Strüme mit untergelaufen albo unterlaufen wkradły się niektóre omytki; ein Wort mit — lassen wsunąć słówko.

Unterlaufen, *unterlaufe, unterläufst, unterläuft, unterließ, bin unterlaufen, I. vn.* mit etw. — zająć czem; podbież; das Auge ist mit Blut — oko zaszło krwią; II. *va.* podbież kogo; jnmbn — podstawić komu nogę.

Unterlaufen, *sn. =ß, Unterla'sjung, sf.* — mit Blut zająście *n.* krwią.

Unterläufer, *sm. =ß, pl. —, podbiegacz m.*

Unterleder, *sn. =ß, spodnia skóra w bucio.*

Unterleije, *sf. ob. Unterlipp.*

Unterlegen, *habe untergelegt, va.* 1) podłożyć, podkładać; der Henne Eier — podkładać pod kurę jaja; einem Kinde Windeln — podłożyć dziecku pieluszki; Pferde — rozstawić konie; mit unterlegten Pferden reisen jeździć z rozstawnymi końmi; eine Stiderei — podszyc haft; 2) (przen.) einer Melodie

einen Text — podłożyć tekst pod melodyę; einem Worte einen anderen Sinn — podsunąć, nadać słowu inne znaczenie.

Unterlegen, *adi.* obacz Unterliegen, uległy, podległy komu.

Unterlehen, *sn. =ß, lenno drugorzędne.*

Unterlehrer, *sm. =ß, pl. —, nauczyciel młodszy.*

Unterleib, *sm. =eß, dolna część ciała; brzuch m., podbrzusze n.*

Unterleibbeschwerde, *Unterleibskrankheit, sf. pl. -en, Unterleibskleiden, sn. =ß,* choroba brzuszna.

Unterleibsbruch, *sm. =eß, pl. =brüche, przepuklina f.*

Unterleibsthybus, *sm. tyfus, dur brzuszny.*

Unterleutnant, *sm. =ß, pl. =e i =ß, podporucznik m.*

Unterliegen, *unterliege, unterliegft, unterlag, bin unterlegen, vn.* ulegać, uleż; podlegać, podpadać, podpaść; die Kartbager unterlagen Kartagińczycy zostali pokonani; dem Stärkeren — uleż silniejszemu; einer Krankheit — ulegać chorobie, podlegać chorobie; einer Last — ugiąć się pod brzemieniem, ciężarem; das unterliegt feinem Zweifel to nie ulega, podlega żadnej wątpliwości; dem Schmerz — poddawać się bolowi.

Unterliegend, *adi.* ulegający, podlegający.

Unterlippe, *sf.* dolna warga.

Unter, *skrócenie = unter dem.*

Unterma'ten, *habe untermalt, va.* podmalować, gruntować.

Untermann, *sm. -(e)ß, pl. =männer, ten, który zostaje pod kim; er ist mein — on idzie po mnie; (w wojsku) ten co w szeregu stoi przy kim po lewej ręce.*

Untermaß, *sn. =eß, niedomiar m., ubytek m. w mierze.*

Unterma'ern, *habe untermauert, va.* 1) podmurować pod c; 2) podmurować co.

Unterma'ernung, *sf.* podmurowanie *n.*

Untermeister, *sm. =ß, pl. —, podmajstrzy.*

Unterme'ngen, *habe untermengt, U'ntermengen, habe untermengert, va.* przymieszać, domieszać co do czego; den Wein mit Wasser — przymieszać, domieszać wody do wina.

Unterme'ngung, *sn. =ß, Unterme'ngung, sf.* przymieszanie *n.*, przymieszka *f.*, domieszanie *n.*, domieszka *f.*

Unterminie'ren, *habe unterminiert, va.* podkopać, podminować, minami podsadzić.

Untermit'schen, *habe untermischt, va.* obacz Untermengen.

Unternehmen, *unternehme, unternimmft, unternahm, habe unternommen, va.* przedsięwziąć, przedsiębrać; podejmować, podjąć coś czego; eine Reije — przedsięwziąć podróż; zu vielerlei auf einmal — mieć za dużo interesów naraz; etw. in Getreide — spekulować w zbożu; wer juviel unternimmt, richtet wenig aus kto za wiele przedsiębierze, temu się mało udaje.

Unternehmen, *sn. =ß, pl. — Unterne'hmung, sf. pl. =en,* przedsięwzięcie *n.*, przedsiębiorstwo *n.*; ein kühnes Unternehmen znać przedsięwzięcie; eine Unternehmung auf gemeinschaftliche Rechnung przedsiębiorstwo na wspólny rachunek.

Unternehmend, *adi.* przedsiębierczy, śmiały, zuchwały.

Unternehmer, *sm. =ß, pl. —, przedsiębiorca m.; impresario m.*

Unternehmung, *sf.* obacz Unternehmen.

Unternehmungsgelift, *sm. =eß, Unternehmungsluft, sf.* duch przedsiębiorczy; inicjatywa *f.*

Unternehmungsluftig, *adi.* obacz Unternehmend.

Unteroffizier, *sm. =ß, pl. =e, podoficer m.*

Unterordnen, *habe untergeordnet, I. va. i vr.* podpo-

rządkować, poddawać, poddać się; seine Gedanken denen des anderen — podporządkować swoje myśli myśłom innego; II. untergeordnet, pp. i adi. podrzędny.

U'nterordnung, sf. subordynacja f., podporządkowanie n. się.

U'nteroryd, n. podtlenek m.

U'nterpacht, sf. poddzierżawa f., dzierżawa f. z drugiej ręki.

U'nterpächter, sm. =s, pl. —, poddzierżawca m.

U'nterpand, sn. =es, pl. =pfänder, 1) zastaw m.; etw. zum — geben dać coś w zastaw; 2) zakład m., rekojmia f.; ich seße meine Ehre zum — mój honor w zakład daje; als — verschriebenes Grundstük hipoteka f.

U'nterpandschuld, sf. dług hipoteczny.

U'nterpfarre, U'nterpfarrstelle, sf. podplebania f., wikaryat m.

U'nterpfarrer, sm. =s, pl. —, wikaryusz m., wikary m.

U'nterpfli'gen, habe unterpfli'gt, va. podorać, przyorać.

U'nterphosphorig, adi. =e Säure kwas podfosforowy.

U'nterphosphorauer, adi. =es Salz podfosforan soli.

U'nterphosphorsäure, sf. kwas podfosforowy.

U'nterpräfekt, sm. =en, pl. =en, podprefekt m., prefekt młodszy.

U'nterprima, sf. przedostatnia klasa w szkołach średnich.

U'nterprimaner, sm. =s, pl. —, uczeń m. przedostatniej klasy szkoły średniej.

U'nterre'den, sich —, habe mich unterredet, vr. rozmówić się z kim, omówić się, konferować.

U'nterre'dner, sm. =s, pl. —, interlokutor m., ten, z kim się rozmawia.

U'nterre'dnerin, sf. pl. =nen, interlokutorka f.

U'nterre'dung, sf. pl. =en, rozmowa f., konferencya f., rozprawa f.

U'nterricht, sm. =es, nauka f., lekcye pl. (które się daje, udziela; nauka f., lekcye pl. (które się bierze); — im Schreiben nehmen brać lekcye rysunków, uczyć się rysować; — erteilen dawać, udzielać lekcji; er gibt guten — naucza dobrze, jest dobrym nauczycielem; einem Kinde den ersten — geben udzielać dziecku początkowych nauk; bei jmdm — haben, genießen uczyć się, pobierać naukę u kogo.

U'nterrichten, habe unterrichtet, I. va. 1) uczyć czego, nauczyć, dawać, udzielać komu lekcji; 2) zawiadomić, zawiadamiac, uwiadomić, informować, poinformować; jmdm genau von, über etw. — powiadomić, pouczyć kogo o czem dokładnie; jmdm eines besseren — pouczyć kogo, sprostować czyje zdanie; II. unterrichtet, pp. i adi. wykształcony, powiadomiony, poinformowany; davon war ich noch nicht — nie byłem jeszcze o tem powiadomiony.

U'nterrichtend, adi. pouczający; informacyjny.

U'nterrichter, sm. =s, pl. —, podsędek m., młodszy sędzia.

U'nterrichtsanstalt, sf. pl. =en, zakład naukowy.

U'nterrichtsbehörde, sf. pl. =n, władza szkolna.

U'nterrichtsbriefe, sm. pl. nauka za pomocą listów, przez korespondencyę.

U'nterrichtsfach, sn. =e)s, pl. =fächer, fach nauczycielski, przedmioty fachowe nauczyciela.

U'nterrichtsfähigkeit, sf. zdolność f. pouczenia, dydaktyczna.

U'nterrichtsfreiheit, sf. wolność f. nauczania.

U'nterrichtsgegenstand, sm. =es, pl. =stände, przedmiot m. nauki.

U'nterrichtsmaterial, sn. =s, materyał m. do nauki.

U'nterrichtsmethode, sf. metoda f., sposób m. nauczania.

U'nterrichtsminister, sm. =s, pl. —, minister m. oświaty. U'nterrichtsministerium, sn. =s, ministryum n., ministerstwo n. oświaty.

U'nterrichtssprache, sf. język naukowy, wykładowy.

U'nterrichtsstunde, sf. pl. =n, godzina f. nauki, lekcya f.

U'nterrichtssystem, sn. =s, pl. =e, system m. nauczania.

U'nterrichtsverwaltung, sf. zarząd szkolny, administracya szkolna.

U'nterrichtswesen, sn. =s, oświata publiczna, sprawy szkolne.

U'nterrichtszwang, sm. =es, przymus szkolny.

U'nterrinde, sf. spodnia kora.

U'nterrippe, sf. pl. =n, żebro dolne.

U'nterroth, sm. =es, pl. =röde, spodnica f., halka f.

U'nters, skrócenie = unter daś.

Untersagen, habe untersagt, va. zakazać, zakazywać, zabronić; es ist untersagt zabroniono; dem Priester daś Messfelesen — odsądzić księdza od czytania mszy; der Arzt untersagte mir daś Gehen lekarz zakazał mi chodzić.

Untersagung, sf. zakaz m., wzbronienie n.

Untersalpetersäure, sf. kwas podazotowy.

Untersak, sm. =es, pl. =sätze, 1) podstawa f., podstawa f., miodeczka f.; spodek m., spodeczek m.; 2) postument m., podsłupie n., cokół m., piedestál m.; 3) premisa, przesłanka dolna (przeciwieństwo: Obersak premisa, przesłanka górna).

Untersakale, sf. pl. =n, podstawa f., spodeczek m., spodek m.

Unterschieden, habe unterschiedt, va. niedoceniać, lekceważyć; daś ist nicht zu — tego nie należy lekceważyć.

Unterschiedbar, adi. dający się odróżnić, rozoznać.

Unterscheiden, unterscheidet, unterschied, habe unterschieden,

I. *ra.* odróżnić, rozróżnić, rozemnać, rozemnawać, różniczkować; er kann nicht ſchwarz von weiß — nie umie rozróżnić, co czarne a co białe; daß Gute vom Böſen — odróżnić złe od dobrego; wir — die Menſchen in fünf Klaſſen rozróżniamy pięć ras ludzkich; nicht zu — nie do odróżnienia; II. ſich —, *refl.* (haben) różnić się, odróżniać się, odróżnić się; ich unterſcheide mich von den andern dadurch . . . różnie, odróżniam się od tamtych tem . . . ; III. unterſchieden, *pp.* i *adi.* różny, rozmaity, odróżniony, różniący się, różniczkowany.

Unterſchei'den, *sn.* =s, Unterſchei'dung, *sf.* *pl.* =en, rozróżnienie *n.*, odróżnienie *n.*, różnienie *n.* się.

Unterſchei'dend, *adi.* rozróżniający; =eſ Merkmal charakteryſtyczny, wybitny znak.

Unterſchei'dungsgabe, Unterſchei'dungskraft, *sf.* dar *m.* różniczkowania.

Unterſchei'dungsmerkmal, *sf.* znamię odróżniające.

Unterſchei'dungsvermögen, *sn.* obacz Unterſcheidungs-gabe.

Unterſchei'dungszeichen, *sn.* =s, 1) znak interpunkcyjny; 2) obacz Unterſcheidungsmerkmal.

Unterſchenkel, *sm.* =s, *pl.* —, podudzie *n.*

Unterſchiedt, *sf.* pokład dolny (*geol.*).

Unterſchieben, ſchiebe, ſchiebst, ſchob unter, habe untergeſchoben i unterſchoben, I. *ra.* 1) podsuwać, podsunąć; einen Wagen — zasunąć wóz do remizy; 2) podsunąć, podrzucić; ein Teſtament — podsunąć, podrzucić, podrobić teſtament; ein Kind — podrzucić dziecko; jmands Worten einen falſchen Sinn — czym słowem podsunąć fałszywe znaczenie; II. untergeſchoben, unterſchoben, *pp.* i *adi.* podrzucony, narzucony, podsunięty, zasunięty; ein =eſ

Werſt podzuczone dzieło, fałszywie jakimś autorowi przypisywane, eine =e Stelle podsunięty usteę; ein =eſ Kind podrzutek *m.*

Unterſchiebung i Unterſchiebung, *sf.* *pl.* =en, podsuniecie *n.*, podrzucenie *n.*, narzucenie *n.*

Unterſchied, *sm.* =eſ, *pl.* =e, różnica *f.*; eſ iſt ein großer — zwiſchen mir und ihm jest wielka różnica między mną a nim; eſ iſt ein — wie Tag und Nacht różnica jak między dniem a nocą; zum — von . . . dla odróżnienia od . . . ; daß macht keinen — to nie robi różnicy; wieviel beträgt der — ? jaka jest różnica? jaka jest dyferencya?; der — deſ Standeſ różnica stanu.

Unterſchieden, *adi.* obacz Unterſcheiden III.; — ſein różnić się.

Unterſchiedlich, *adi.* i *adv.* różny, różnorodny; wir haben — an ihn geſchrieben piſaliſmy do niego na kilka za-wodów, kilka razy, wielokrotnie; — von . . . dla odróżnienia od . . .

Unterſchiedloß, *adi.* i *adv.* bez różnicy.

Unterſchiedlich, *sn.* =eſ, *pl.* =e, spód *m.* okrętu.

Unterſchlichtig, *adi.* podsiębienny, podsięwodny (młyn na rzecze).

Unterſchlagen, ſchlage, ſchlägt, ſchlägt, ſchlug unter, habe untergeſchlagen, *ra.* die Arme — skrzyżować ramiona; jmand ein Bein — podſtawić komu nogę; einen Ball — podbić piłkę.

Unterſchlagen, unterſchlage, unterſchlägt, unterſchlägt, unterſchlug, habe unterſchlagen, *ra.* usunąć, ukraść, sprzeniewierzyć; einen Brief — przesyłając, usunąć list; ein Teſtament — usunąć teſtament; Geld — sprzeniewierzyć pieniądze, naruszyć cudze pieniądze.

Unterſchlagung, *sf.* *pl.* =en, usunięcie *n.*, sprzeniewierzenie *n.*, naruszenie *n.*

Unterſchleif, *sm.* =eſ, *pl.* =e, 1) sprzeniewierzenie *n.*,

oszustwo *n.*, malwersacya *f.*, defraudacya *f.*; 2) kryjówka *f.*, skrytka *f.*; 3) przemykanie *n.*

Unterſchlupf, *sm.* =eſ, obacz Unterkommen 1).

Unterſchlüpfen, bin untergeſchlüpf, *vn.* podleźć, podsunąć się pod co.

Unterſchreiben, habe untergeſchrieben, *va.* podpisać, podpisywać; einen Kontrakt, Brief — podpisać kontrakt, list; ſich —, *refl.* podpisać, podpisywać się.

Unterſchreiber, *sm.* =s, podpisujący *m.*

Unterſchreiber, *sn.* =s, Unterſchreibung, *sf.* podpisanie *n.*, podpisywanie *n.*

Unterſchrift, *sf.* *pl.* =en, podpis *m.*; ſeine — unter einen Schuldſchein ſeßen podpisać skrypt dłużny; eigenhändige — własnoręczny podpis; ohne — bez podpisu, anonimowy; jmand mit ſeiner — helfen wygodzić komu podpisem; wir führen nachſtehende — podpisujemy jak następuje.

Unterſchule, *sf.* *pl.* =n, szkoła niższa.

Unterſchwefelſäure, *sf.* kwas podsiarkowy.

Unterſchwelle, *sf.* *pl.* =n, podwalnia *f.*, propeże *n.*

Unterſeeiſch, *adi.* podmorski; =eſ Kabel podmorski kabel.

Unterſegel, *sn.* =s, *pl.* —, wielki żagiel *m.*

Unterſeite, *sf.* spodnia strona.

Unterſetzen, ſetze, ſeßeſt, i ſetzt unter, habe untergeſetzt, *va.* podſtawić co; ſeinen Namen — umieścić swój podpis.

Unterſetzen, habe untergeſetzt, *va.* obsadzić, zmocnić.

Unterſetzt, *adi.* krępy.

Unterſetzen, habe untergeſetzt, *va.* przyłożyć na czem pieczęć, przepieczętować.

Unterſinken, ſinke, ſinkſt, ſank unter, bin untergeſunken, *vn.* zatonać, pójść na dno; zagrzää, ugrzääć.

Unterjinken, *sn.* =s, zatoniecie *n.*

Unterjspannen, *haben* untergejpannt, rozpiąć co pod czem.

Unterjt, *adi.* (niedrigjt) najniższy; *der =e Teil* najniższa część, *spód m., dno n.; die =en Stände* najniższe warstwy, stany; *der Unterjte* in der Klasse ostatni w klasie; *daß =e Stodwert* najniższe, dolne piętro, *parter m.; daß Oberjte* zu — fehren przewrócić wszystko do góry nogami.

Unterjtaatsanwalt, *sm.* =es, *pl.* =wälte, młodszy prokurator, substytut *m.* prokuratora.

Unterjtaatsjekretär, *sm.* podsekretarz *m.* stanu.

Unterjstadt, *sf.* dolna część miasta.

Unterjstallmeister, *sm.* =s, *pl.* —, młodszy koniusz.

Unterjständig, *adi.* niżej umieszczonej, podmieszczonej.

Unterjstatthalter, *sm.* =s, *pl.* —, wiceniamejstnik *m.*, młodszy namiestnik.

Unterjstechen, *haben* untergejstecht, *va.* 1) podetkać, podtykać pod co; wściubić pod co; 2) weleić (do pułku).

Unterjstehen, *stehen*, *stehjt*, *sthand* under, bin untergejstanden, *vn.* stać, być pod czem, schronić się.

Unterjstehen, *unterstehen*, *unterstehjt*, *unterstand*, *bin* unterjstanden; *I. vn.* podlegać komuś, być zawisłym od kogo; *II. sich —, vrefl.* (haben) odważać się, śmieć; *ich hätte* mich nie unterjstehen nie byłbym się nigdy odważył; *er unterstehen* sich! niech się tylko odważy, ośmieli; *daß* du dich nicht unterstehjt, es zu tun żebyś się nie odważył, tego zrobić.

Unterjsteiger, *sm.* =s, *pl.* —, podszytgar *m.*, młodszy sztygar.

Unterjstelle, *sf.* *pl.* =n, niższe, podrzędne miejsce, posada.

Unterjstellen, *haben* untergejstelt, *I. va.* podstawić co pod co; *einen Wagen* — za-

sunąć wóz do remizy; *untergejstelt*, *pp.* i *adi.* podwładny, podrzędny; *II. sich —, vr.* (haben) stanąć pod czem, schronić się pod czem.

Unterjstellen, *haben* untergejstelt, *va.* 1) podstawić; *jmandm ein Wein* — podstawić komu nogę; *der Berjsteigerung* — wystawić na licytacyę; *jmandm unterjstelt sein* podlegać komu, być zawisłym od kogo; 2) (*przen.:*) *jmandm etw.* — przypisać, podsunąć, imputować komu co.

Unterjstlung, *sf.* *pl.* =en, hipoteza *f.*; imputowanie *n.*

Unterjstemmen, *haben* untergejstemmt, *va.* podeprzeć; *die Arme* — podeprzeć ramiona na biodrach.

Unterjstevermann, *sm.* =(e)s, *pl.* =männer, podsternik *m.*, podsztabniczy *m.*, młodszy sternik.

Unterjstreichen, *unterjstreiche*, *unterjstreichjt*, *unterjstreicht*, *unterjstreich*, *haben* unterjstreichjt, *va.* podkreślać, podkreślić.

Unterjstreichjung, *sf.* podkreślenie *n.*

Unterjstrecen, *haben* untergejstrecet, *va.* podsypać, podsypywać; *dem Vieh Stroh* — podścielać bydłu słomę.

Unterjströmung, *sf.* uboczny prąd.

Unterjstützen, *haben* untergejstüzt, *va.* podierać, podeprzeć.

Unterjstützen, *haben* untergejstüzt, *va.* 1) podierać, podeprzeć, podtrzymać; 2) wspierać, wesprzeć, zasilać, zasilic, zapomagać, zapomódz; *er muß seinen Freund* — musi wspierać przyjaciela; *jmandm mit Geld* — zasilać kogo pieniędzmi; *er muß bei diejer Arbeit unterjstüzt werden* należy go poprzeć w tej pracy; *eine Zeitung*, *ein Theater* — subwencyonować gazetę, teatr; 3) popierać, poprzeć; *jmands Bemühungen* — popierać czyje zabiegi; *jmands Bitte* — popierać czyją prośbę; *jmandm mit Rat und Tat* — poprzeć kogo

radą i czynem; *unterjstühen* de Beneije dowody wspierające.

Unterjstützung, *sf.* *pl.* =en, *Unterjstützen*, *sn.* =s, 1) podpieranie *n.*, podparcie *n.*, podtrzymanie *n.*; 2) wspieranie *n.*, wsparcie *n.*, zasilanie *n.*, zasilik *m.*, zapomoga *f.*, pomoc *f.*; 3) popieranie *n.*, poparcie *n.*, protekcya *f.*

Unterjstützungjbedürftig, *adi.* potrzebny, potrzebujący zapomogi.

Unterjstützungjanstalt, *sf.* *pl.* =en, zakład zapomogowy.

Unterjstützungjbeiträge, *sm.* *pl.* udziały zapomogowe.

Unterjstützungjgelder, *sn.* *pl.* fundusze zapomogowe.

Unterjstützungjklasse, *sf.* kasa zapomogowa.

Unterjstützungjverein, *sm.* =es, *pl.* =e, stowarzyszenie zapomogowe.

Unterjsuchen, *haben* untergejsucht, *va.* poszukiwać, badać, śledzić; *mit dem Hörrohr* — auskultować; *sprawdzać*, rozpoznawać, roztrząsać, rozbiierać, egzaminować; *eine Sache gründlich* — badać, wybadać gruntownie sprawę; *daß Terrain* — sondować teren; *etw. durch Sachverständige* — lassen zrobić ekspertyzę przez rzeczoznawców; *chemisch* — analizować, robić analizę, zrobić rozbiór chemiczny; *Rechnungen* — sprawdzac, kontrolować rachunki; *gerichtlich* — śledzić, poszukiwać; *indagować*, badać.

Unterjsucher, *sm.* =s, *pl.* —, poszukiwacz *m.*, badacz *m.*; egzaminator *m.*; sędzia śledczy.

Unterjsuchung, *sf.* *pl.* =en, poszukiwanie *n.*, badanie *n.*, śledzenie *n.*, egzaminowanie *n.*, rozbiieranie *n.*, rozstrząsanie *n.*, sprawdzanie *n.*; *ärztliche* — badanie lekarskie; — *durch Sachverständige* ekspertyza *f.*, badanie przez biegłych, badanie przez rzeczoznawców; *gerichtlich* — śledztwo *n.*, dochodzenie *n.*, indagacya *f.*; *chemische* — analiza *f.*, rozbiór chemiczny.

Unterjuchungsakten, *sf.* pl. akta śledcze.

Unterjuchungsaußschuß, *sm.* -fesz, wydział śledczy.

Unterjuchungsgefängene(r), *sm.* =en, =n, *pl.* znajdujący m. się w areszcie śledczym.

Unterjuchungsgefängniß, *sf.* areszt śledczy, więzienie śledcze.

Unterjuchungsgericht, *sn.* =es, ob. Unterjuchungskammer.

Unterjuchungshaft, *sf.* areszt śledczy.

Unterjuchungskammer, *sf.* izba śledcza, sąd śledczy.

Unterjuchungskommission, *sf.* obacz Unterjuchungsaußschuß.

Unterjuchungsrichter, *sm.* =s, *pl.* —, sędzia śledczy.

Unterjuchungsverfahren, *sn.* =s, postępowanie śledcze.

Unterjuchung, *sf.* podstaniek m., podstanieczek m.

Unterjuchung, *adi.* poddany, podległy, podwładny, zależny, zawisły; einem Fürsten — sein być poddanym księciu; alle Herzen sind ihr — wszystkie serca jej są podległe.

Unterjuchung, *sm.* =s i =en, *pl.* =en, 1) poddany m.; 2) (przen.) podnózek m.; seine =en jego nogi.

Unterjuchungsverhältnis, *sn.* =fesz, stosunek m. poddaństwa.

Unterjuchung, *adi.*; 1) obacz Unterjuchung; 2) uniżony; =er Diener uniżony sługa; =sten Dank najuniższe podziękowanie; *adv.* ich bitte — proszę uniżenie.

Unterjuchung, *sf.* 1) poddaństwo n., podwładność f., podległość f.; 2) uniżoność f.

Unterjuchung, *sf.* *pl.* =n, podstawa f., spodek m., spodeczek m., miseczek f.

Unterjuchung, *sm.* =s, Unterjuchung, *sf.* *pl.* =en, zanurzenie n., nurek m.

Unterjuchung, *sn.* =e(s), *pl.* =e, dolna, niższa, spodnia część; spód m.

Unterteller, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Untertasse.

Untertreten, *trete*, trittst, tritt, trat unter, bin untergetreten, I. *vn.* wejść pod co, schronić się; II. *va.* (haben) obacz Niedertreten.

Untertreter, *sn.* =e(s), *pl.* =n, obacz Untertreter.

Untertreter, *sm.* =s, *pl.* —, podnajmujący m.

Untertreter, *sf.* niedostateczne zabezpieczenie.

Untertreter, *sm.* =es, *pl.* =e = Mitotremund.

Unterwachsen, *adi.* przerażały; =es Fleisch przerażające mięso; mit Unkraut =es Korn żyto zachwaszone.

Unterwald, *sm.* =es, *pl.* =wälder, podlasie n.

Unterwärts, I. *adv.* poniżej; II. *praep.* z *gen.* — des Berges u stóp góry.

Unterwässer, *sm.* =es, *pl.* =wässer, podlasie n.

Unterwasserbau, *sm.* =es, budowa podwodna.

Unterwegs, *adv.* 1) na drodze, po drodze; er ist — jest w drodze; ich werde es Ihnen — erzählen opowiem to panu po drodze, w drodze; 2) (przen.) — bleiben = unterbleiben; fünfzig lassen Sie das —! na przyszłość proszę tego zaniechać!

Unterweisung, *sm.* =es, *pl.* =weisungen, instrukcja f., informacja f.

Unterwelt, *sf.* piekło n.; 2) podziemie n.

Unterweltlich, *adi.* piekielny; podziemny.

Unterwerfen, *sm.* =es, *pl.* =unterwerfungen, instrukcja f., informacja f.

Unterwerfen, *sm.* =es, *pl.* =unterwerfungen, instrukcja f., informacja f.

coś pod badanie; einer strengen Diät — poddać pod ostrą dietę; der Feldherr unterwarf das Land dem König dowódca zdobył kraj dla króla; II. sich —, vrefl. (haben) poddać się; ich unterwerfe mich seinem Urteil poddaję się jego orzeczeniu; III. unterworfen, *pp.* i *adi.* poddany; jmbm — sein podlegać komu; Gefahren — sein być narażonym na niebezpieczeństwa; einer Geldstrafe — sein ulegać grzywnie, karze pieniężnej; dem Irrtum — sein ulegać omyłce.

Unterwerfung, *sf.* poddanie się n.

Unterwertig, *adi.* poniżej wartości.

Unterwölben, *sm.* =es, *pl.* =wölben, podsklepić.

Unterworfen, *adi.* obacz Unterwerfen III.

Unterwühlen, *sm.* =es, *pl.* =wühlen, podryć, podkopać; podmyć; podminować.

Unterwürdig, *adi.* uległy, ulegający, podległy; uniżony, poddańczy, niewolniczy; sich die Gemüter — machen pozyskiwać sobie ludzi.

Unterwürdigkeit, *sf.* uległość f., podległość, poddaństwo n.; czolobitność f., uniżoność f., niewola f.

Unterzahn, *sm.* =es, *pl.* =zähne, dolny ząb.

Unterzeichnen, *sm.* =es, *pl.* =unterzeichnungen, podpisać; einen Vertrag — podpisać, ratyfikować układ; der Unterzeichnete podpisany.

Unterzeichner, *sm.* =s, *pl.* =unterzeichner, podpisujący.

Unterzeichnung, *sf.* podpis m.

Unterzeug, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Unterkleider.

Unterziehen, *ziehe*, ziehst, zog unter, habe untergezogen, *va.* wciągnąć pod co; wdziać na spód; einen Strich — pociągnąć kreskę pod co; einen Rock — wdziać surdut na spód; die Schildkröte hat den Kopf untergezogen żółw wciągnął głowę do skorupy;

Butter — podszyć co; **Waffen** — belkować.

Unterzieheu, *unterziehe*, *unterziehst*, *unterzog*, *habe unterzogen*, I. *va. einen Rock mit Futter* — podszyć surdut; *imndm einer Prüfung, einem Verhör* — poddać kogo egzaminowi, śledztwu; II. *sich* —, *verfl. (haben) poddać się*, podejmować się czego; *sich einer Arbeit* — podjąć się roboty; *sich einer Operation* — poddać się operacyi; *ich unterziehe mich gern der Mühe* podejmuję się chętnie trudu; *sich imndm* — poddać się czyjej woli; *sich eines Dinges* — przywłaszczać sobie coś.

Unterziehoften, *sf. pl. gacie pl., gatki pl., majtki pl., kalesony pl.*

Unterzug, *sm. -eß*, podbudynek *m.*, podciąg *m.*, siestrzan *m.*, podwalina drewniana, podwłoka *f.*, przycięć *f.*

Untat, *sf. pl. -en*, czyn niecnny, niegodziwy, zbrodni-czy, zbrodnia *f.*

Untätig, *adi.* nieczynny, beczynny, opieszaly.

Untätigkeit, *sf.* beczynność *f.*, opieszalność *f.*; brak zajęcia.

Untief, *adi.* niegłęboki, płytki.

Untiefe, *sf. pl. -n*, 1) miaczyzna *f.*, mielizna *f.*, ławica *f.*, bród *m.*, miel *m.*, odmet *m.*; 2) bezdenna głębia, bezdenna toń; 3) brak *m.* głębokości.

Untier, *sn. -(e)ß, pl. -e*, potwór *m.*

Untilgbar, *adi.* 1) nie umarzalny, nie amortyzacyjny; *e. Unleihe* nie umarzalna pożyczka, mierny dług; 2) nie dający się usunąć, wywabić; *e. Flecken plamy* nie-dające się wywabić.

Untrennbar i **Untrennbar** *adi.* nierozłączalny.

Untrennbarkeit i **Untrennbarkeit** *sf.* nierozłączalność *f.*

Untreu, *adi.* niewierny; *seinem Charakter* — werden sprzeniewierzyć się sam sobie; — *in der Liebe* niewierny, niestały w miłości; *imndm*

seiner Pflicht — machen od-wieść kogo od obowiązku.

Untreue, *sf.* niewierność *f.*; — *schlägt ihren (den) eigenen Herrn* kto pod kim dołki kopie, sam w nie wpada; — *im Amte* sprzeniewierzenie w urzędzie.

Untrifbar, *adi.* nie do picia.

Untrifbarkeit, *sf.* niemożność *f.* picia.

Untröstlich, **Untröstbar**, *adi.* niepocieszony, zrozpaczony, nieutulony w żalu; *ich bin ganz* —, *daß ich nicht mitgehen kann* jestem zrozpaczony, że nie mogę także pójść.

Untröstlichkeit, *sf.* rozpacz *f.*

Untrüglich i **Untrüglich**, I. *adi.* nieomylny, niezawodny, pewny; II. *adv.* nieomylnie, niezawodnie, pewnie, z pewnością.

Untrüglichkeit i **Untrüglichkeit**, *sf.* nieomylność *f.*, pewność *f.*

Untrüchtig, *adi.* niezdatny, niezdolny, nieudolny, do niczego.

Untrüchtigkeit, *sf.* niezdatność *f.*, niezdolność *f.*, nieudolność *f.*

Untrugend, *sf. pl. -en*, niecnota *f.*, przywara *f.*, wada *f.*, narów *m.*, zły nałóg.

Untrugendhaft, *adi.* niecnotliwy; wadliwy, narowisty.

Untruglich, *adi.* niedopuszczalny, niemożliwy, niepodobny; *daß ist* — to jest niedopuszczalne, to się nie da zrobić.

Untruglichkeit, *sf.* niedopuszczalność *f.*, niepodobieństwo *n.*, niemożliwość *f.*

Unüberlegl, *adi.* nierozważny, nieroztropny, porwoczy; *adv.* bez zastanowienia, nierozważnie, nieroztropnie.

Unüberlegtheit, *sf.* nierozważność *f.*, brak *m.* rozważi, zastanowienia, nieroztropność *f.*

Unüberreitbar, *adi.* nieprzekraczalny.

Unübersehbar, **Unübersehlich**, *adi.* nieprzejrzany, niezmierny, nie dający się okiem objąć.

Unübersehbarkeit, *sf.* nieprzewidzianość *f.*

Unübersetzbar, *adi.* nie dający się przetłumaczyć; nie dający się przekroczyć, przestąpić.

Unübersetzbarkeit, *sf.* niemożność *f.* przetłumaczenia, przebycia, przestąpienia.

Unübersetzt, *adi.* nieprzetłumaczony; nieprzebyty.

Unübersteiglich, *adi.* nieprzebyty.

Unübertragbar, *adi.* nieprzenośny.

Unübertrefflich, *adi.* nie-dościgniony, znakomity.

Unübertroufen, *adi.* nieprzewyższony, jedyny.

Unüberwindlich, *adi.* niezwyciężony, nieprzewyciężony, nie do pokonania; *e. Abneigung* nieprzewyciężony wstręt.

Unüberwindlichkeit, *sf.* niepokonalność *f.*, niemożność *f.* przewyciężenia.

Unüberwunden, *adi.* niepokonany.

Unüberzeugbar, *adi.* nie dający się przekonać.

Unüblich, *adi.* niezwykły, niepraktykowany, nieużywany.

Unumgänglich, I. *adi.* 1) niezbędny, nieodzowny, konieczny; *daß* — *Rotwendige* mitnehmen wziąć z sobą tylko to, co jest niezbędnem, koniecznie potrzebem; 2) nieuprzejmy; nieprzystępny; II. *adv.* niezbędnie, nieodzownie, koniecznie.

Unumgänglichkeit, *sf.* 1) niezbędność *f.*, nieodzowność *f.*, konieczność *f.*; 2) nieprzystępność *f.*

Unumgrenzt, **Unumschränkt**, *adi.* nieograniczony; *e. Gewalt haben* mieć nieograniczoną władzę; *unumschränkter Herrscher* samowładca *m.*; *e. Gewalt ausüben* wykonywać nieograniczoną władzę.

U'umſchränktheit, *sf.* nieograniczoność *f.*, nieograniczenie *n.*, samowładztwo *n.*
U'umſtößlich, *adi.* niezbity; -er Beweis niezbity dowód.

U'umſtößlichkeit, *sf.* pewność *f.*, niezbitość *f.*

U'umwunden, I. *adi.* szczery, otwarty, niedwuznaczny; II. *adv.* szczerze, otwarcie, bez ogródek, bez owijania w bawełnę, wręcz; ganż — reden mówić bez ogródek, mówić prosto z mosta.

U'unterbrochen, I. *adi.* ustawiczny, nieprzerwany, ciągły, wytrwały; -er Fleiß wytrwała pilność; II. *adv.* bez przerwy, bez przestanku, ustawicznie, wytrwale, ciągle.

U'unterſcheidbar, *adi.* nie dający się odróżnić, nie dający się zróżniczkować.

U'unterſchieden, *adi.* nierozróżniony, nieróżniczkowany.

U'unterſucht, *adi.* niebadany; ich will es — laſſen, ob. . . nie będę badać, czy . . .

U'unterſchiedet, *adi.* obacz U'unterſchieden.

U'natürlich, *adi.* nieojcowski, nie po ojcowsku, niegodny ojca, nienaturalny.

U'nerkelt, *adi.* nieprzestarzały, niezestarzały.

U'nerkentlich, *adi.* niezmienny, nieodmienny; -es Wetter stała pogoda.

U'neränderlichkeit, *sf.* niezmiennność *f.*, stałość *f.*

U'nerändert, *adi.* niezmienny, jednaki; sein Zustand iſt — jego stan nie uległ zmianie.

U'nerantwortlich i U'nerantwortlich, *adi.* 1) nieodpowiedzialny, nie odpowiadający; ich bin für all dieß — jestem za to wszystko nieodpowiedzialny; 2) nie do usprawiedliwienia, nie do przebaczenia; daß iſt ein -er Leichtſinn to lekkomyślność nie do przebaczenia.

U'nerantwortlichkeit, *sf.* nieodpowiedzialność *f.*

U'nerarbeitet, *adi.* 1) nie

obrobiony, niewykończony; 2) niedojrzały, niestrawiony; eine -e Idee pomysł niedojrzały, niestrawiony.

U'neräußerlich, *adi.* nie sprzedajny, nie będący na sprzedaż; die Majoritätsgüter ſind — ordynackie dobra są niesprzedajne.

U'neräußerlichkeit, *sf.* niesprzedajność *f.*

U'nerbeſſerlich, *adi.* niepoprawny.

U'nerbeſſerlichkeit, *sf.* niepoprawność *f.*

U'nerbindlich, *adi.* 1) nie obowiązujący; eine -e Offerte nie obowiązująca oferta; auf Ihre Anfrage antworte ich —, daß . . . na pańskie zapytanie odpowiadam nie biorąc odpowiedzialności, że . . . ; 2) nieuprzejmy, niegrzeczny.

U'nerbindlichkeit, *sf.* 1) nieodpowiedzialność; 2) brak *m.* uprzejmości.

U'nerblümt, *adi.* nieupiękaszony, niezabarwiony; er ſagte es ihm — heraus wypowiedział mu bez ogródek, bez koloryzowania.

U'nerbotten, *adi.* niezakazany, niewzbroniony.

U'nerbrennbar, *adi.* nieulegający spaleniu, nie dający się spalić.

U'nerbrennbarkeit, *sf.* wytrzymałość *f.* na ogień.

U'nerbrüchlich, *adi.* niezłomny, niezachwiany; es Schweigen nieprzerwane milczenie.

U'nerbrüchlichkeit, *sf.* niezłomność *f.*

U'nerbunden, *adi.* i *adv.* 1) nieopatrzony, nieobandażowany; 2) bez związku; (przen.): bez zobowiązania.

U'nerbürgt, *adi.* niepewny, nieporęczony; eine -e Nachricht niepewna wiadomość; die Nachricht iſt noch — wiadomość nie jest jeszcze stwierdzoną.

U'nerdächtig, *adi.* niepodejrzany, wiarygodny.

U'nerdaulich, *adi.* niestrawny, niepożyty.

U'nerdaulichkeit, *sf.* niestrawność *f.*, niepożytość *f.*

U'nerdaut, *adi.* niestrawiony.

U'nerderbt, *adi.* obacz U'nerdorben.

U'nerdient, *adi.* niezasłużony, niesprawiedliwy.

U'nerdienterweiße, *adv.* bez zasługi, niezasłużenie.

U'nerdorben, *adi.* nieczepsty, niepopsuty; czysty, niewinny, dobry, nieskazany.

U'nerdorbenheit, *sf.* czystość *f.*, niewinność *f.*

U'nerdroffen, *adi.* niezłęczony, niezmordowany, oboczy, pilny; -er Fleiß pilność wytrwała, niezmordowana.

U'nerdroffenheit, *sf.* ochotność *f.*, niezmordowanie *f.*

U'nerchelicht, *adi.* niezonaty, niezamężna; ein -er Mensch niezonaty człowiek; eine -e Frau niezamężna kobieta.

U'nercinbar, *adi.* niezgodny, sprzeczny, przeciwny, niedający się pogodzić.

U'nercinbarkeit, *sf.* sprzeczność *f.*

U'nerfälſcht, *adi.* niefałszowany, czysty, naturalny.

U'nerfänglich, *adi.* niepodejrzany, prosty, niewinny, niedwuznaczny; eine -e Lektüre niewinna lektura.

U'nerfroren, *adi.* bezczelny.

U'nerfrorenheit, *sf.* bezczelność *f.*

U'nergänglich, *adi.* nieznikomy, trwały, nieśmiertelny, wiekuisty, wiekopomny; ein -es Werk wiekopomne dzieło; ein -er Name nieśmiertelne nazwisko.

U'nergänglichkeit, *sf.* nieznikomość *f.*, nieśmiertelność *f.*

U'nergeben, *adi.* 1) eine -e Stelle niezajęta, nieobsadzona posada; 2) nieprzebaczony, niedarowany.

U'nergeſſen, *adi.* niezapomniany.

U'nergeſſlich, *adi.* niezapomniany, nieodżałowany; daß wird mir — bleiben tego nigdy nie zapomnę, to mi zawsze pozostanie w pamięci.

U'vergleichbar, U'vergleichlich, *adi.* nie dający się porównać, nierównany.

U'vergleichbarkeit, U'vergleichlichkeit, *sf.* nierównaność *f.*

U'vergolten, *adi.* nienagrodzony, niepowetowany; niepomoszony.

U'verhalten, *adi.* niezatajony; eines sei euch — nie tając tego jednego przed wami; mit -em Zorne z niepomamowaną złością.

U'verhältnismäßig, *adi.* niestosunkowy, nierówny, nieproporcjonalny; *adv.* niestosunkowo, nierównie.

U'verhältnismäßigkeit, *sf.* niestosunkowość *f.*

U'verheiratet, *adi.* ein = er Mann niezony, bezżenny mężczyzna; eine = e Frau niezamężna kobieta.

U'verhindert, *adi.* i *adv.* nieprzeszkodzony, bez przeszkody.

U'verhofft, *adi.* niespodziany, nagły; — kommt oft (przysłowie) nieraz zajdzie rzecz niespodziewana.

U'verhoffen, *adi.* i *adv.* otwarcie, nie kryjąc, nie tając się; ich habe ihm — meine Meinung gesagt powiedziałem mu szczerze, otwarcie moje zdanie.

U'verhüllt, *adi.* i *adv.* niezakryty, niezastłony; nagi; sein Herz — zeigen szczerze odsłonić swoje uczucia.

U'verjährbar, U'verjährlich, *adi.* nie ulegający przedawnieniu.

U'verjährbarkeit, *sf.* nie- możność *f.* przedawnienia.

U'verjährt, *adi.* nieprzedawniony, niezadawniony.

U'verkäuflich, *adi.* 1) niepokupny, 2) niesprzedajny, niesprzedajny.

U'verkäuflichkeit, *sf.* nie- możność *f.* sprzedania.

U'verkauft, *adi.* niesprzedany.

U'verfennbar, *adi.* oczywisty, wyraźny, łatwy do poznania; *adv.* oczywiście, wyraźnie.

U'verfennbarkeit, *sf.* nie- możność *f.* zapoznawania.

U'verfürzt, *adi.* 1) nieukrócony; 2) (przen.) nienaruszony, nietknięty, cały; er gab mir die Summe — jurist zwrócił mi nienaruszoną, całą sumę; = es Recht nienaruszone prawo.

U'verflangt, *adi.* niezadany.

U'verfleht, U'verflehtbar, *adi.* nietykalny, nienaruszalny.

U'verflehtigkeit, U'verflehtbarkeit, *sf.* nietykalność *f.*, nienaruszalność *f.*

U'verfleht, *adi.* nieraniony, nieskaleczony; nietknięty, nienaruszony, cały.

U'verfloren, *adi.* niezgubiony, niestracony.

U'verfloßbar, *adi.* nie dający się ugasić.

U'vermählt, *adi.* obacz Unverehelicht.

U'vermeidlich, *adi.* i *adv.* nieuchronny, niechybny, nieodwizny; nie do ominięcia; ein = es Schicksal nieunikniony los; man muß sich ins = e schiden trzeba ulegać konieczności.

U'vermeidlichkeit, *sf.* nieod- zowność *f.*

U'vermengt, *adi.* niezmieszany.

U'vermerkt, *adi.* niepostrzeżony; *adv.* er ist — gekommen przyszedł niepostrzeżenie, zniemacka, nagle.

U'vermietet, *adi.* niewy- najęty, nienajęty.

U'vermindert i U'ver- mindert, *adi.* niezmniejszony, cały.

U'vermischt, *adi.* niezmieszany, czysty; = e Klasse czysta rasa.

U'vermischtheit, *sf.* czy- stość *f.*

U'vermittelt, *adi.* natych- miastowy, nagły; *adv.* ganz — zniemacka, nagle.

U'vermögen, *sn.* = s, nie- moc *f.*, niemożność *f.*; impo- tencya *f.*; hierin erkenne ich mein — w tym wypadku składam broń.

U'vermögend, *adi.* 1) nie-

doleżny; 2) niezamożny, bez środków.

U'vermutet, *adi.* niespodziany, niespodziewany, nieprzewidziany; *adv.* niespodzianie, zniemacka, nieprzewidzianie.

U'vernehmlich, *adi.* nie- wyraźny, niezrozumiały; nie- dośledzalny, nieuchwytny.

U'vernehmlichkeit, *sf.* nie- wyraźność *f.*, niezrozumia- łość *f.*

U'vernußt, *sf.* nierozsądek *m.*; das ist die höhere — nie- ma w tem najmniejszego sensu, to szczyt głupstwa.

U'vernußtig, *adi.* nieroz- sądny, nierozumny, bezro- zumny; *adv.* niemądrze, głu- pio, die = en Tiere bezrozumne zwierzęta; es ist — von ihm to niemądrzo z jego strony.

U'veröffentlicht, *adi.* nie- wydany, nieogłoszony.

U'verpacktet, *adi.* niewy- dzierzawiony.

U'verpackt, *adi.* nieopakowa- nany, luzny.

U'verpfändet, *adi.* niezafantowany, niezastawiony.

U'verrichtet, *adi.* nieusku- teczny, niedokony, nie- załatwiony; *adv.* = er Sache, = er Dinge abziehen odejść bez skutku, nie uzyskawszy niczego.

U'verrüdt, *adi.* nieporu- szony; niezmieniony, trwały, niezachwiany; mit = em Auge wyteżonym wzrokiem; mit = er Miene z niezmienioną miną.

U'verrüdtheit, *sf.* niezmien- ność *f.*

U'versumbar, *adi.* nie dający się opóźnić, niechybny; mit = er Frist w terminie niechybnym.

U'versumt, *adi.* bez- czelny, bezwstydnny, śmiały, impertynencki; das ist eine = e Forderung to jest bez- czelne zadanie; *adv.* — lügen kłamać bezwstydnie, bezczel- nie.

U'versumtheit, *sf.* *pl.* = en, bezczelność *f.*, bezwsty- dność *f.*, śmiałość *f.*, imperty- nencya *f.*; dazu gehört doch

einige —! do tego jednak trzeba wielkiej bezczelności.

U'werschlicbar, **U'werschlicblich**, *adi.* niezwołczny, nieznieuszający zwłoki.

U'werschlicbbar, *adi.* nie dający się zamknąć, niezamykalny.

U'werschlossen, *adi.* niezamknięty.

U'werschuldet, *adi.* 1) niezasłużony, niewinny; 2) niezadłużony; ein *-es* Gut nieobciążona posiadłość; *adv.* niezasłużenie.

U'werschuldeterweise, *adv.* bez winy, niewinnie, niezasłużenie.

U'werschens, *adv.* mimowoli; przez nieostrożność, niechęć, niespodzianie, zniechęca.

U'werschert, *adi.* nienaruszony, nieuszkodzony, nieknięty; *etw.* — erhalten zachować co w całości; er ist — davon gekommen wyszedł bez szwanku.

U'werschertheit, *sf.* nienaruszonność *f.*

U'wersichert, *adi.* niezabezpieczony, nieubezpieczony.

U'wersiegar, *adi.* niewyczerpany, nieprzebrany.

U'wersiegarkeit, *sf.* niewyczerpaność *f.*

U'wersieget, *adi.* niezapczętowany, otwarty.

U'wersiehnlich, *adi.* nieprześlągany, nieubłagany; =er Feind nieubłagany wróg.

U'wersiehnlichkeit, *sf.* nieubłagalność *f.*; zawziętość *f.*

U'wersiehn, *adi.* nieprzejednany.

U'wersorgt, *adi.* niezaopatrzone, nieopatrzone; er hat noch =e Kinder ma jeszcze niezaopatrzone dzieci.

U'wersstand, *sm.* =(e)s, bezrozum m., głupota *f.*

U'wersständig, *adi.* nierozumny, głupi.

U'wersständig, *adi.* niezrozumiały, niewyraźny, zawily.

U'wersständigheit, *sf.* niezrozumiałość *f.*

U'wersständig, *sn.* =fies,

brak *m.* inteligencyi, zrozumienia.

U'wersuert, *adi.* nieocelony, nieopodatkowany.

U'wersucht, *adi.* i *adv.* nieodświadczony, niewypróbowany; ich werbe nicht — lassen będą próbować wszystkiego.

U'wersuchbar, *adi.* nie dający się odłożyć, nieodraczalny, nieodkładalny.

U'wersuchbar, *adi.* nie dający się zamienić, niezamienny.

U'werscheidigt, *adi.* nieobroniony, nieobronny, nieobwarowany.

U'werscheid, *adi.* nie rozdzielony, nie podzielony.

U'wersichtigbar, *adi.* nie dający się wyniszczyć, wycępieć, trwały.

U'wersichtigbarkeit, *sf.* trwałość *f.*

U'wersichtlich, *adi.* 1) niezgodliwy, kłótlivy; diese Frau ist sehr — ta kobieta jest bardzo niezgodliwa; 2) sprzecznym.

U'wersichtigkeit, *sf.* 1) niezgodliwość *f.*; 2) sprzeczność *f.*; — zweier Gesetze sprzeczność pomiędzy dwiema ustawami.

U'wersichert, *adi.* nieprzechowany; niezaopatrzone.

U'wersichwandt, *adi.* 1) nieporuszony, niezachwany; mit =en Augen nie spuszczać oczu; 2) niespokrewniony, niepokrewny; *adv.* ciągle, nieustannie.

U'wersichert, *adi.* niewzbroniony, dozwozony.

U'wersieht, *adv.* niezwłocznie, bezzwłocznie, bez zwłoki, niebawem, natychmiast.

U'wersichtlich, *adi.* niewiedzący, niezwiędły; (przen.) zawsze młody, świeży; nieśmiertelny, wieczny.

U'wersichtlichheit, *sf.* świeżość *f.*, trwałość *f.*

U'wersichtlich, *adi.* nie dający się odrzucić, odeprzeć; =er Zeuge świadek bez zarzutu, wiarygodny.

U'wersichtlich, *adi.* nie-

legający zgniliznie, zniszczeniu.

U'wersichtlichkeit, *f.* nie-
możność gnicia, zniszczenia.

U'wersundbar, *adi.* nie do zranienia, nie mogący być ranionym.

U'wersundbarkeit, *sf.* nie-
możność *f.* zranienia.

U'wersundet, *adi.* nieraniony, nieranny.

U'wersüßlich, *adi.* nie do zniszczenia, niepożyty, niezubyty; eine =e Gesundheit haben mieć żelazne zdrowie; eine =e Laune niespożyty, dobry humor.

U'wersüßlichkeit, *sf.* nie-
spożytość *f.*

U'wersagt, *adi.* nieulekły, odważny, rezolutny, nierozpaczający.

U'wersagtheit, *sf.* odwa-
ga *f.*

U'werschert, **U'werschertlich**, *adi.* i *adv.* nie do spożycia.

U'werschlich, *adi.* będący
nie do przebaczenia.

U'werschlich, **U'werschlich**, *adi.* nie dający się oprocentować, nie przynoszący procentu; ein =es Darlehen nieoprocentowana pożyczka.

U'werschlichheit, *sf.* nie-
oprocentowanie *n.*

U'wersollt, *adi.* nieocelony; *adv.* bez opłaty *clā.*

U'wersüßlich, *adi.* bezzwłoczny, niezwłoczny; *adv.* bezzwłocznie, niezwłocznie, niebawem, natychmiast.

U'nvollbracht, *adi.* nieuskuteczony, niedokony.

U'nvollendet, *adi.* nieskończony, niedokony.

U'nvollkommen, *adi.* nie-
zpełny, niekompletny, nie-
dokładny, niedoskonały; *adv.*
niezpełnie.

U'nvollkommenheit, *sf.* nie-
zpełność *f.*, niedokładność
f., brak *m.* doskonałości.

U'nvollständig, *adi.* niezu-
pełny, niecały, niewystarczający,
niekompletny, wadliwy; ein =er Beweis wadliwy dowód.

U'nvollständigkeit, *sf.* niezupełność *f.*, niecałość *f.*, wadliwość *f.*

U'nvollständig, *adi.* niekompletny, eine =e Versammlung niekompletne zgromadzenie.

U'nvollständigkeit, *sf.* brak *m.* kompletu.

U'nvoraussehbar, *adi.* nieprzewidywany, nieprzewidywalny.

U'nvorbehalten, *adv.* bez zastrzeżeń, bez rezerwy.

U'nvorbereitet, *adi.* nieprzygotowany, niegotowy; *adv.* bez przygotowania; nie spodzianie; es sam ihm ganz — przyszło mu całkiem niespodzianie; ich finde mich — dzieś za unternehmen nie jestem przygotowanym do przedsięwzięcia tego.

U'nvordenlich, *adi.* obacz U'ndenlich.

U'nvorhergesehen, *adi.* i *adv.* nieprzewidywany; nieprzewidzianie; er Umstände halber z powodu nieprzewidywanych okoliczności.

U'nvorsätzlich, *adi.* nierozmyslny, nieumyślny, niezamierzony, niechęący; *adv.* nierozmyslnie, nieumyślnie, niechęć, bez zamiaru.

U'nvorsätzlichkeit, *sf.* nierozmyslność *f.*, nieumyślność *f.*, brak *m.* zamiaru.

U'nvorsichtig, *adi.* nieostrożny, niebaczny, nieprzezorny; *adv.* nieostrożnie.

U'nvorsichtigkeit, *sf.* nieostrożność *f.*, niebaczność *f.*

U'nvorteilhaft, *adi.* i *adv.* niekorzystny; niekorzystnie.

U'nvadslam, *adi.* nieuczujny.

U'nvadslamtheit, *sf.* nieuczujność *f.*

U'nvägbar, *adi.* nie dający się zważyć.

U'nvählbar, *adi.* niewybieralny.

U'nvählbarkeit, *sf.* niewybieralność *f.*

U'nvahr i U'nvahrhaft, *adi.* nieprawdziwy, fałszywy, kłamliwy, zmyślony; ein unvahrhafter Zeuge nieprawdomowny świadek.

U'nvahrhaftigkeit, *sf.* nie-

prawdziwość *f.*, fałszywość *f.*, kłamliwość *f.*

U'nvahrheit, *sf.* *pl.* =en, nieprawda *f.*, kłamstwo *n.*, fałsz *m.*; fałszywość *f.*, nieprawdziwość *f.*

U'nvahrnehmbar, *adi.* nie dostrzegalny.

U'nvahrscheinlich, *adi.* nieprawdopodobny; *adv.* nieprawdopodobnie.

U'nvahrscheinlichkeit, *sf.* nieprawdopodobieństwo *n.*

U'nvandelbar, *adi.* nieodmienny, niezmienny, zawsze jednaki; die Gesetze der Natur sind — prawa natury są niezmiennie.

U'nvandelbarkeit, *sf.* niezmiennność *f.*

U'nvegsam, *adi.* bezdrożny; die Straßen sind — geworden drogi się popsuły.

U'nvweib, *sn.* =es, *pl.* =er, kobieta *f.* potwór.

U'nvweiblich, *adi.* i *adv.* niekobiecy, nie po kobiecemu.

U'nvweiblichkeit, *sf.* brak *m.* kobiecości.

U'nvweigerlich, *adi.* i *adv.* bez oporu.

U'nvweise, U'nvweislich, *adi.* i *adv.* niemądry; niemądrze.

U'nvweit, *adi.* niedaleki, blisko; *adv.* niedaleko, blisko, często z 2. lub 3. przyp.

U'nvwert, *adi.* 1) niewarty, nie mający wartości; 2) niegodny.

U'nvwert, *sm.* =es, *pl.* =e, brak *m.* wartości.

U'nvwesen, *sn.* =s, 1) nieład *m.*, nieporządek *m.*, bałamuctwo *n.*, nadużycie *n.*, zamieszanie *n.*; dem — steuern položý kres nadużyciu; 2) potwór *m.*

U'nvwesentlich, *adi.* nieznaczący, nieważny, uboczny; *adv.* nieznacząco.

U'nvwetter, *sn.* =s, niepogoda *f.*, burza *f.*; krzykwa *f.*, wija *f.*; es zieht sich ein — zusammen zbiera się na burzę.

U'nvwichtig, *adi.* nieważny, niezuważający.

U'nvwichtigkeit, *sf.* nieważność *f.*

U'nwiderlegbar, U'nwiderleglich, *adi.* niezbitny, apodyktyczny.

U'nwiderlegbarkeit, U'nwiderleglichkeit, *sf.* niezbitność *f.*, apodyktyczność *f.*

U'nwiderlegt, *adi.* niezbitny, niezaprzeczony.

U'nwiderrosslich, *adi.* i *adv.* nieodwołalnie, nie mogący być cofniętym.

U'nwiderrosslichkeit, *sf.* nieodwołalność *f.*

U'nwidersprechlich, *adi.* nie dający się zaprzeczyć, nie ulegający sporowi, nieodparty.

U'nwidersprechlichkeit, *sf.* apodyktyczna pewność.

U'nwiderstehlich, *adi.* któremu się oprzeć niepodobna, nieprzewyciężony; eine =e Beredsamkeit porywająca, zniewalająca wymowa.

U'nwiderstehlichkeit, *sf.* nieprzewyciężona siła; nieprzewyciężony urok.

U'nwiederbringlich, *adi.* niepowetowany; ein =er Verlust niepowetowana strata; *adv.* na zawsze, na wieki, bez nadziei, bezpowrotnie.

U'nvwill(e)n, *sm.* =en, niechęć *f.*; oburzenie *n.*, złość *f.*, gniew *m.*; sein Benehmen erregte allgemeinen — jego postępowanie wzbudziło ogólne oburzenie; er tut es mit — robi to z niechęcią.

U'nvwillfährig, *adi.* nieuślužny, niepowolny, niechętny.

U'nvwillfährigkeit, *sf.* nieuślužność *f.*, niepowolność *f.*, niechęć *f.*

U'nvwillig, *adi.* 1) oburzony, zagubowany; imndn — machen oburzyć kogo, wprowadzić kogo w gniew; über etw. — werden oburzyć się na co; 2) niechętny; er ist sehr — jest bardzo niechętny.

U'nvwillkommen, *adi.* niepożądany, niemili; ein =er Gast niemili, niepożądany gość; *adv.* er kommt mir — przychodzi mi nie w porę.

U'nvwillfürlich, *adi.* mimowolny, poniewolny, nieświadomy; *adv.* mimowoli, poniewolnie, nieświadomie.

U'wifflichkeit, *sf.* nieświadomość *f.*

U'wirlid, *adi.* nieprawdziwy, nieistniejący.

U'wirlidheit, *sf.* nieprawdziwość *f.*, nieistnienie *n.*

U'wirksam, *adi.* nieskuteczny, bezskuteczny, niedziałający; nieczynny.

U'wirksamkeit, *sf.* nieskuteczność *f.*, bezskuteczność *f.*, nieczynność *f.*

U'wirtd, *adi.* brusowaty, gburowaty, szorstki.

U'wirtdbar, U'wirtdid, *adi.* pusty, niezamieszkały, dziki.

U'wirtdfchäftid, *adi.* niegospodarny, nieoszczędny.

U'wiffend, *adi.* 1) nieumiejętny, nieuczony, nieobeznany, nieoświecony, ciemny; ein *er* Menfch ignorant *m.*, nieuk *m*; 2) niewiedzący, niechęący, nieświadomy; *adv.* ich habe es — getan uczyniłem to mimo woli, nieświadomie; ich — stellen udawać głupiego.

U'wiffenheit, *sf.* *pl.* =*en*, 1) bez *pl.* nieumiejętność *f.*, ciemnota *f.*, nieuctwo *n.*, ignorancja *f.*; nieświadomość *f.*, niezajomość *f.*, nieświadomość *f.*; — vorfchügen zastrawiać się nieświadomością; 2) *pl.* grobe *-en an den Tag legen* objawiać grube braki w wykształceniu.

U'wiffenheitfchler, *sm.* =*ß*, *pl.* —, błąd pochodzący z ignorancji.

U'wiffenfchaftid, *adi.* nienaukowy.

U'wiffenfchaftidheit, *sf.* nienaukowy sposób.

U'wiffentid, *adi.* niewiedzący; eine *e* Sünde nieświadomy grzech; *adv.* mimo wiedzy, nie wiedząc.

U'wohl, *adi.* niezdrowy, słaby, nieswój, nieobrze się mający; mir ist — jest mi nieobrze; mir wird — źle mi się robi.

U'wohlfein, *sn.* =*ß*, słabość *f.*, niedyspozycja *f.*

U'würdig, *adi.* niegodny.

U'würdigkeit, *sf.* niegodność *f.*

U'zahl, *sf.* niezliczona ilość, éma *f.*; eine — Schwierigkeiten trudności bez liku; eine — Fehler mnóstwo błędów; eine — von Fliegen éma much.

U'zahlbar, *adi.* niepłatny.

U'zahlbar, U'zahlid, *adi.* niezliczony, nieprzeliczony, niemożliwy do zliczenia; ich habe es schon *-e* Male gesagt mówiłem to już niezliczone razy.

U'zahlbarkeit, *sf.* niezliczonność *f.*

U'zahlbar, *adi.* nie dający się oswoić, poskromić.

U'zart, *adi.* i *adv.* nie delikatny, grubiański; po grubiańsku, niedelikatnie.

U'zartheit, *sf.* niedelikatność *f.*, brak *m.* delikatności.

U'zärtid, *adi.* nieczuły.

U'zte, *sf.* *pl.* =*n*, 1) uncya *f.*; 2) jaguar *m.* (felis uncia).

U'zeit, *sf.* niewczas *m.*, niewczesna pora; zur — nie w porę, niewczas.

U'zeitgemäß, *adi.* obacz U'zeitig 1).

U'zeitig, *adi.* 1) niewczesny, niestosowny; 2) przedwczesny; eine *-e* Geburt przedwczesny poród, poronienie *n.*; *-e* Früchte niedojrzałe owoce.

U'zeitigkeit, *sf.* niewczesność *f.*, niestosowność *f.*; przedwczesność *f.*

U'zzenweise, *adv.* na uncye.

U'zbrechlid, *adi.* nie dający się złamać, nie do złamania.

U'zbrechlichkeit, *sf.* dość Gelfß ist von abfoluter — to naczynie jest nie do złamania.

U'zergänglich, *adi.* nierozpuszczalny.

U'zerlegbar, *adi.* nie dający się rozłożyć.

U'zerlegbarkeit, *sf.* niemożność *f.* rozkładu.

U'zerreifbar, *adi.* nie dający się podrzeć, nie do podarcia.

U'zerreifbarkeit, *sf.* niemożność *f.* rozdarcia.

U'zerrißen, *adi.* niepodarty.

U'zerfchbar, *adi.* obacz U'zerlegbar.

U'zerförtbar, *adi.* nie dający się zniszczyć, nie do zniszczenia.

U'zerförtbarkeit, *sf.* niemożność *f.* zburzenia; diefer Bau ist von abfoluter — ta budowla jest nie do zniszczenia.

U'zertrennbar, U'zertrennid, *adi.* nierozłączny, nieodstępny; nierozwalny.

U'zertrennbarkeit, *sf.* nierozłączność *f.*, nierozwalność *f.*, nieodstępność *f.*

U'ziemend, U'ziemid, *adi.* niestosowny, nieprzyzwoity, nieprzystojny, nieodpowiedni, niewłaściwy.

U'ziemlichkeit, *sf.* 1) niestosowność *f.*, nieprzyzwoitość *f.*, nieodpowiedność *f.*; 2) *-en, pl.* — in einem Proceßverfahren niewłaściwość *pl.* w procesie.

U'zier, U'zierde, *sf.* *pl.* =*n*, nieozdobność *f.*, brak *m.* ozdoby, elegancji; zur — ge reichen szpieć coś.

U'zierlid, *adi.* nieozdobny, nieelegancki, niezgrabny, nieuroczy; *adv.* bez uroku.

U'zücht, *sf.* wszeteczeństwo *n.*, sprośność *f.*, bezwstyd *m.*, prostytucja *f.*; — treiben oddawać się wszeteczeństwu, sprośności.

U'züchtid, *adi.* wszeteczny, sprośny, nierządny, lubieżny, pornograficzny; *-e* Schriften nieobyczajne, nieprzyzwoite, pornograficzne pisma.

U'züchtigkeit, *sf.* bezwstydność *f.*, nieobyczajność *f.*

U'zufrieden, *adi.* niezadowolony, niekontent.

U'zufriedenheit, *sf.* niezadowolenie *n.*, nieukontentowanie *n.*

U'zugänglich, *adi.* niedostępny, nieprzystępny; ein *-er* Menfch niedostępny człowiek.

U'zugänglichkeit, *sf.* niedostępność *f.*, nieprzystępność *f.*

U'zufömmid, *adi.* nieodpowiedni, niestosowny.

W'zukunftlichkeit, *sf.* nieodpowiedność *f.*

W'zulänglich, *adi.* niedostateczny, niewystarczający; geistig —, nieudolny.

W'zulänglichkeit, *sf.* niedostateczność *f.*, nieudolność *f.*

W'zulässig, *adi.* niedopuszczalny, niewłaściwy.

W'zulässigkeit, *sf.* niedopuszczalność *f.*, niewłaściwość *f.*

W'zünftig, *adi.* niecechowy.

W'zurechnungsfähig, *adi.* niepoczytalny, nieprzytomny; dieser Mensch ist in seiner Wut — ten człowiek jest w złości niepoczytalny.

W'zurechnungsfähigkeit, *sf.* niepoczytalność *f.*

W'zureichend, *adi.* niedostateczny.

W'zusammenhängend, *adi.* nie mający związku, bez związku, przerywany, urywany; *adv.* z przerwami.

W'zutraglich, *adi.* niekorzystny; der Gesundheit — nie służący zdrowiu, niezdrowy.

W'zutraglichkeit, *sf.* niekorzyść *f.*

W'zutreffend, *adi.* nie trafny.

W'zuverlässig, *adi.* niepewny, na co się zdać nie można; das ist eine e Nachsicht to jest niepewna, niewiarygodna wiadomość; ein er Mensch niepewny, niepunktualny człowiek, człowieka, na którego liczyć nie można.

W'zuverlässigkeit, *sf.* niepewność *f.*, niepunktualność *f.*

W'zweckmäßig, *adi.* nieodpowiadający celowi, nieodpowiedni, niestosowny, niedogodny, niepraktyczny, zawodny.

W'zweckmäßigkeit, *sf.* nieodpowiedność *f.*, niestosowność *f.*, niedogodność *f.*, niepraktyczność *f.*, zawodność *f.*

W'zweideutig, *adi.* niedwuznaczny, jasny, wyraźny.

W'zweideutigkeit, *sf.* nie-

dwuznaczność *f.*, jasność *f.*, wyrazność *f.*

W'zweifelhaft, *adi.* niewątpliwy, *adv.* niewątpliwie, bezwątpienia.

W'zweifelhaftigkeit, *sf.* niewątpliwość *f.*

W'ppig, *adi.* 1) bujny, wybujały; eine e Vegetation bujna wegetacja; 2) eine e Phantasie bujna, wybujała fantazja; eine e Gesundheit fryskające zdrowie; ihr er Wunsch jej okazały wzrost; 3) rozkoszny, lubieżny, rozpustny; 4) zbytkowny; ein e Raub zbytkowna biesiada; ein er Mensch sybaryta *f.*; 5) dumny, pyszny.

W'ppigkeit, *sf.* bujność *f.*, wybujałość *f.*; rozpusta *f.*, lubieżność *f.*; zbytek *m.*, zbytkowność *f.*; pycha *f.*

W'r, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, tur *m.*, żubr *m.*

W'rahn, *sm.* -(e)ß i en, *pl.* -en, pradziad *m.*, praszczur *m.*; -en przodkowie *pl.*, antenaci *pl.*, protoplaści *pl.*

W'raht, *adi.* starodawny, starowieczny, odwieczny.

W'ra'n, *sn.* -ß, W'ra'nium, *sn.* -ß, ur *m.* (minerał).

W'ra'nerz, *sn.* -eß, *pl.* -e, ruda uranowa.

W'ra'nfang, *sm.* -eß, najpierwszy początek.

W'ra'nfänglich, *adi.* od samego początku.

W'ra'nglimmer, *sm.* -ß, uranit *m.*

W'ra'nlage, *sf.* *pl.* -en, dyspozycja *f.*, zdolność pierwotna, przyrodzona.

W'rba'n, *adi.* grzeczny, uprzejmy.

W'rbanität, *sf.* grzeczność *f.*, uprzejmość *f.*

W'rbar, *adi.* orny, uprawny, urodzajny; — machen użyźniać grunt, zamienić na rolę, karczować, odjałować nieużytek.

W'rbarmachen, *sn.* -ß, W'rbarmachung, *sf.* karczowanie *n.*, zamienianie *n.* na rolę, upłodnienie *n.* gruntu.

W'rbedeutung, *sf.* pierwotne znaczenie.

W'rbeginn, *sm.* -eß, obacz Uranfang.

W'rbeginn, *sm.* -eß, *pl.* -e, pierwotne, pierwiastkowe pojęcie.

W'rbestandteil, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, podstawowy składnik.

W'rbewohner, *sm.* =ß, *pl.* —, pierwotny mieszkaniec.

W'rbild, *sn.* =eß, wzór pierwotny, prawzór *m.*; original *m.*, prototyp *m.*

W'rbildlich, *adi.* typiczny, pierwotny.

W'rbildung, *sf.* *pl.* -en, samopłodzenie *n.*, samopowstanie *n.*

W'rchrist, *sm.* -en, *pl.* -en, pierwszy chrześcijanin.

W'reigen, *adi.* właściwy, oryginalny.

W'reigenheit, *sf.*, W'reigentum, *sm.* właściwość *f.*, oryginalność *f.*

W'reinwohner, *sm.* -eß, *pl.* —, obacz Urbewohner.

W'reifer Mutter, *sf.* *pl.* -mütter, praprababka *f.*

W'reifern, *spl.* unjete — nasi praojcowie.

W'reifer Vater, *sm.* =ß, *pl.* =väter, prapradziadek *m.*

W'reifel, *sm.* =ß, *pl.* —, prawnik *m.*

W'reifelin, *sf.* *pl.* -nen, prawniczka *f.*

W'rjarbe, *sf.* *pl.* -n, pierwotny kolor.

W'rsehbe, *sf.* przysięga *f.* niezemszczenia się za krzywdę; — schwören przysięgać, że się nie będzie na przyszłość walk prowadzić (hist. wiek. średn.).

W'rfeind, *sm.* =eß, *pl.* -e, arcywrog *m.*, dziedziczny wróg.

W'rüdel, *adi.* bardzo wesół.

W'rstoem, *sf.* kształt pierwiastkowy, praforma *f.*

W'rgebirge, *sn.* góry pierwotne, ościenne.

W'rgeist, *sm.* -eß, duch pierwotny, praduch *m.*

W'rgelungen, *adi.* nadzwyczajnie udany, arcyudany.

W'rgemein, *adi.* nadzwyczajnie ordynarny, bardzo podły.

Urgeſchichte, *sf.* pierwotne dzieje, historia *f.* o początkach rodu ludzkiego.

Urgeſtalt, *sm.* = obacz Urbild.

Urgeſtein, *sn.* =eš, *pl.* =e, pokład pierwotny.

Urgie'ren, *va.* (haben) urgować, naglić.

Urgie'runq, *sf.* urgowanie *n.*, naglenie *n.*

Urgroßeltern, *spl.* pradiadkowie.

Urgroßmutter, *sf.* *pl.* =mütter, prababka *f.*

Urgroßvater, *sm.* =š, *pl.* =väter, pradziad *m.*

Urgrund, *sm.* =eš, pierwotna przyczyna.

Urheber, *sm.* =š, *pl.* —, sprawca *f.*, twórca *m.*, autor *m.*, początkodawca *m.*; — ſeines Glückes sprawca jego szczęścia.

Urheberin, *sf.* *pl.* =nen, sprawczyni *f.*, twórczyni *f.*, autorka *f.*

Urheberrecht, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo *n.* autora, autorskie.

Urheberſchaft, *sf.* autorstwo *n.*

Urin, *sm.* =(e)š, mocz *m.*, uryna *f.*, mocz *m.*; den — laſſen oddawać, puszczać mocz, urnywać.

Urinie'ren, *vn.* (haben) oddawać mocz, urnywać, moczyć.

Urinblaſe, *sf.* *pl.* =n, pęcherz moczowy, macharczyna *f.*

Urintreibend, *adi.* pędzący mocz, urnyć.

Urinſtein, *sm.* =eš, *pl.* =e, pierwotna komórka, pierwotny zarodek.

Urkunde, *sf.* pierwotny kościół.

Urfomiſch, *adi.* arcyzabawny.

Urkraft, *sf.* *pl.* =kräfte, siła pierwotna, prasiła *f.*

Urkraftig, *adi.* silny z urodzenia, bardzo silny.

Urkunde, *sf.* *pl.* =n, dokument *m.*, akt *m.*, pismo urzędowe, dyplom *m.*

Urkunden, I. *vn.* (haben) von etw. — poſwiadczyć coś

autentycznie; II. *va.* (haben) obacz Beurkunden.

Urkundenbewahrer, *sm.* =š, *pl.* —, archiwaryusz *m.*

Urkundenbeweiš, *sm.* =ſeš, *pl.* =ſe, dowód *m.* z dokumentów.

Urkundenfäliſchung, *sf.* *pl.* =en, fałszowanie *n.* dokumentów.

Urkundenforſcher, *sm.* =š, *pl.* —, badacz *m.* dokumentów.

Urkundenkenntniš, Urkundenſebre, *sf.* biegłość *m.* w dokumentach.

Urkundenſammlung, *sf.* *pl.* =en, zbiór *m.* dokumentów, aktów.

Urkundlich, *adi.* dokumentaraj, autentyczny, urzędowy; — deſſen habe ich obigeš geſchrieben w dowód czego napisałem powyższe.

Urſaub, *sm.* =(e)š, urlop *m.*; auf — ua urlopie; — von jmdm nehmen pożegnać się z kim; über ſeinen — wegbleiben przekroczyć urlop; — hinter der Tür nehmen wymknąć się bez pożegnania.

Urſauber, *sm.* =š, *pl.* —, urlopnik *m.*

Urſaubgeſuch, *sn.* =eš, *pl.* =e, podanie *n.* o urlop.

Urſaubſchein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, paszport urlopnicy.

Urſaubſverlängerung, *sf.* przedłużenie *n.* urlopu.

Urſaut, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pierwotny dźwięk.

Urſe, *sf.* *pl.* =n, obacz Uhorn.

Urſicht, *sn.* =eš, pierwotne światło.

Urmenſch, *sm.* =en, *pl.* =en, pierwotny człowiek.

Urmutter, *sf.* pramatka *f.*

Urnacht, *sf.* chaos *m.*

Urn, *sf.* *pl.* =n, urna *f.*; popielnica *f.*, urna popiołowa, amfora *f.*

Urnentörmig, *adi.* w formie, w kształcie urny, amfory.

Urnengrab, *sn.* =eš, *pl.* =gräber, grobowiec zawierający urny popiołowe.

Urnroſ, *sm.* =ſen, *pl.* =ſen, obacz Ur i Uneroſ.

Urpöſlich, *adi.* niespodziewany, raptowny, nagły, z wielką nagłością; *adv.* niespodziewanie, raptownie, nagle.

Urquell, *sm.* =š, prazdrój *m.*, pierwotne źródło.

Urſache, *sf.* *pl.* =n, przyczyna *f.*, powód *m.*, motyw *m.*; daß war die — deš Streites to było powodem, przyczyną sporu; tauſend Dank! — keine — ſerdeczne podziękowanie! — niema za co; man hat — zu zweifeln moznaby powatpiewać; du haſt nicht — zu danken nie maſz za co dziękować; kleine — n große Wirkungen z małej chmury wielki deszcz.

Urſächlich, *adi.* przyczynowy; *adv.* przyczynowo.

Urſächlichſeit, *sf.* przyczynowość *f.*

Urſage, *sf.* legenda *f.*, pierwotna tradycja.

Urſatz, *sm.* =eš, aksjomat *m.*, pewnik *m.*, zasada *f.*

Urſchrift, *sf.* pokład pierwotny.

Urſchrift, *sf.* 1) pierwopis *m.*, oryginał *m.*, autograf *m.*; 2) pierwotne pismo.

Urſchriftlich, *adi.* w pierwotnym piśmie.

Urſprache, *sf.* język pierwotny.

Urſprung, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſprünge, początek *m.*, źródło *n.*, zaród *m.*, pochodzenie *n.*; ſeinen — nehmen, haben mieć swoje źródło, swój początek; polniſchen =eš pochodzenia polskiego.

Urſprünglich i Urſprünglich, *adi.* pierwotkowy, pierwotny początkowy.

Urſprünglichſeit, *sf.* pierwotność *f.*, pierwotność *f.*

Urſprungzeugniš, *sn.* =ſſeš, *pl.* =ſſe, świadectwo *n.* pochodzenia.

Urſtamm, *sm.* =eš, pierwsze pokolenie.

Urſtier, *sm.* =eš, *pl.* =e, byk przedpotopowy.

Urſtoff, *sm.* =eš, pierwotek *m.*, rodnik *m.*, tworzywo *n.*, element *m.*, żywioł *m.*

Urstofflehre, *sf.* atomistyka *f.*

Urstoffteilchen, *sn.* -s, atom *m.*, niedziałka *f.*

Urtrach, *adv.* obacz Ur-plöglisch.

Ursul'nerin, *sf.* Urszulanka *f.* (zakonnica).

Urteil, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, 1)

wyrok *m.*; werdykt *n.*, orzeczenie *n.*; ein — fällen wyrokować, zawyrokováć; daß

— über ihn ist schon gefällt już wyrok na niego zapadł; sich einem — unterwerfen

poddać się wyrokowi; — eines Geschworenengerichtes

werdykt, orzeczenie sądu przysięgłych; — eines Laiengerichtes orzeczenie sądu la-

wniczego; 2) sąd *m.*, osądzenie *n.*, zdanie *n.*, orzeczenie *n.*;

meinem — nach według mego zdania; sich ein — über etw.

bilden wyrobić sobie sąd o czem; er hat ein richtiges —

ma trafny sąd; ein — abgeben wypowiedzieć sąd,

zdanie; ein Salomonisches — sąd Salomonowy; sich über

etw. ein — bilden wyrobić sobie zdanie o czem; nach

dem — von Sachverständigen według orzeczenia biegłych.

Urteilen, *vn.* (haben) 1)

wyrokováć, zawyrokováć, orzec, sądzić; 2) sądzić, osądzić, osądzać, orzec; nach

seinem Reden zu — sądzić po jego mowie; über etw. —

wie der Blinde von der Farbe prawie jak ślepy o kolorach;

nach sich von anderen — osądzać kogo według siebie;

nach dem äußeren Scheine — osądzać z pozorów; wie ur-

teilt man über sie? jakie są zdania co do niej? jak mó-

wią o niej?; ich kann darüber nicht — nie mogę o tem

sądzić; darüber kann er nicht — on tego osądzić nie

może, to nie podlega jego kompetencji.

Urteilsöffnung, *sf.* ogłoszenie *n.* wyroku.

Urteilsfähig, *adi.* kompetentny do orzeczenia, zdolny do osądzenia.

Urteilsfähigkeit, *sf.* zdolność *f.* do osądzenia, kompetencja *f.*

Urteilskraft, *sf.*, Urteilsvermögen, *sn.* -s, obacz Urteilsfähigkeit.

Urteilsfällung, *sf.* wypowiedzenie *n.*, ogłoszenie *n.* wyroku, zawyrokovánie *n.*

Urteilspruch, *sm.* -es, wyrok *m.*, werdykt *m.*

Urteilsvollstreckung, *sf.* wykonanie *n.* wyroku.

Urtext, *sm.* -es, *pl.* =e, tekst oryginalny.

Urtier, *sn.* *pl.* pierwotniaki *pl.*

Urtypus, *sm.* pierwowzór *m.*

Uruerstern, *spl.* praojcowie, prarodzice, protoplaści, antenaci *pl.*

Uruentel, *sm.* -s, *pl.* —, praprawnuk *m.*

Uruergroßmutter, *sf.* *pl.* =mütter, praprababka *f.*

Uruergroßvater, *sm.* -s, *pl.* =väter, prapradziad *m.*

Uruvater, *sm.* -s, praojciec *m.*; antenat *m.*, protopla-

sta *m.*

Uruvermögen, *sn.* -s, zdolność pierwotna.

Uruvernußt, *sf.* prarozum *m.*, rozum boski.

Uruversammlung, *sf.* zgromadzenie pierwotne.

Uruvolf, *sn.* -es, naród pierwotny.

Uruvorfahr, *sm.* -en, *pl.* -en, praojciec *m.*, praszczur *m.*

Uruwahl, *sf.* *pl.* =en, wybór *m.*

Uruwähler, *sm.* -s, *pl.* —, prawyborec *m.*

Uruwählerversammlung, *sf.* zgromadzenie prawyborecze.

Uruwald, *sm.* -es, *pl.* =wälder, las dziewiczy.

Uruwelt, *sf.* świat pierwotny, przedpotopowy.

Uruweltlich, *adi.* pierwotny, przedpotopowy.

Uruwesen, *sn.* -s, stworzenie pierwotne, żywioł *m.*

Uruwort, *sn.* -es, wyraz pierwotny, źródłosłów.

Uruwüchsig, *adi.* naturalny, oryginalny.

Uruzeit, *sf.* zamierzony, przedhistoryczny czas.

Uruzugung, *sf.* samopłodzenie *n.*, samopowstanie *n.*

Uruzustand, *sm.* -es, *pl.* =stände, stan pierwotny.

Uruzweck, *sm.* -es, *pl.* =e, pierwotny cel.

Uru'nce, (wym. ūzans), *pl.* -n, zwyczaj przyjęty.

Uru'so, *sm.* -s, termin wypłaty zwyczajem ustalony.

Uru'rapatio'n, *sf.* *pl.* -en, uzurpacja *f.*, bezprawne przywłaszczenie.

Uru'rapa'tor, *sm.* -s, *pl.* -en, uzurpator *m.*, przywłaszczyciel *m.*

Uru'rapie'ren, *va.* (haben) uzurpować, przywłaszczać.

Uru'suß, *sm.* zwyczaj *m.*

Uru'ten'i'sien, *pl.* przybory *pl.*, sprzęty *pl.*, narzędzia *pl.*, instrumenta *pl.*

Uru'terns, *sm.* macica *f.* = Gebärmutter.

Uru'tilisiatio'n, *sf.* zużytkowanie *n.*, utylizacja *f.*

Uru'tilisi'ren, *va.* (haben) zużytkować.

Uru'tilita'tier, *sm.* -s, *pl.* —, oportunistą *m.*, człowiek oglądający się wyłącznie na po-

żytek materyalny.

Uru'tilitari'smus, *sm.* utylitaryzm *m.*, dążenie *n.* do osiągnięcia jak największych korzyści.

Uru'topie', *sf.* *pl.* =n, utopia *f.*, urojenie *n.*

Uru'topi'sch, *adi.* urojony.

Uru'topi'st, *sm.* -en, *pl.* =en, utopista *m.*

Uru'traqui'st, *sm.* -en, *pl.* =en, utrakwista *m.*, dwujęzyczny *m.*

Uru'traqui'stisch, *adi.* utrakwistyczny, dwujęzyczny.

Uru'zen, *va.* (haben) naciagać, brać na kawał kogo.

B.

B, v, *n. v.* dwudziesta druga litera abecadła niemieckiego; skrócenia: *v. S.* = von Hundert od stu; *v. Chr.* = vor Christus, vor Christus, vor Christi Geburt, przed Chrystusem.

Baca'nt, *adi.* obacz **Bafant**.

Baca'ntz, *sf. pl.* =en, obacz **Bafanz**.

Baccinatio'n, **Bafziniatio'n**, *sf.* szczyepienie *n.* ospy, wakcynacja *f.*

Baccinie'ren, **Bafziniie'ren**, *va.* (haben) szczyepić ospę.

Bademe'cum, **Bademe'cum**, *sn.* -(s), *pl.* -(s), pamiętnik *m.*, notatnik *m.*, podręcznik *m.*

Bag, *adi.* niepewny.

Bagabu'nd, *sm.* =en, *pl.* =en, włóczega *m.*, wałkoń *m.*, powsinoga *m.*

Bagabundie'ren, *vn.* (haben) włóczyć, wałkonić się.

Bagabu'ndenhaft, *adi.* włóczegowski.

Baga'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, włóczega *m.*, człowiek *m.* bez przytułku.

Bagie'ren, *vn.* (haben) włóczyć się.

Bagi'na, *sf.* obacz **Mutter=** **schiede**.

Bafa'nt, *adi.* wolny, niezajęty.

Bafa'ntz, *sf. pl.* =en, 1) wankans *m.*, miejsce niezajęte, posada nieobsadzona; 2) wankacje *pl.*, ferie *pl.*

Ba'fat, *sm.* =(s), *pl.* =s, czysta, niezadrukowana stronica (druk).

Ba'uum, *sn.* =(s), *pl.* =s, próżnia *f.*

Ba'uumbremse, *sf. pl.* =n, hamulec próżniowy, hamulec ssący.

Ba'uummeter, *sm.* =s, *pl.* =s, —, próżniomierz *m.*

Valentini't, *sm.* =s, *pl.* =e, tlenek *m.* antymonu.

Valentinskrankheit, *sf.* choroba św. Walentego, padaczka *f.*, epilepsya *f.*

Val'e't, *sn.* =(s), *pl.* =s,

pożegnanie *n.*; der Welt — sagen pożegnać się ze światem.

Walidie'ren, *va.* (haben) uwzględnić, walidować.

Walu'ta, *sf. pl.* =en, waluta *f.*, wartość *f.*; stopa mennicza.

Walutio'n, *sf. pl.* =en, ocenienie *n.*, oznaczenie *n.*, wartości, walwacya *f.*, ewaluacya *f.*

Wa'mpir i **Wa'mpyr**, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, upiór *m.*, wampir *m.*

Wanda'le, *sm.* =n, *pl.* =n, wandal *m.*, barbarzyńca *m.*

Wanda'ltisch, *adi.* barbarzyński.

Wandalt'smuß, *sm.* wandalizm *m.*, barbarzyństwo *n.*, dzikość *f.*

Wani'lle, *sf.* wanilia *f.*

Wani'llenschokolade, *sf.* czekolada waniliowa.

Wani'lleneis, *sn.* =eß, lody waniliowe.

Wani'llenpflanze, *sf.* wanilia *f.* (rośl.).

Wani'llenschote, *sf.* strączek *m.* wanilii.

Wa'ria, *sn. pl.* rozmaitości *pl.*

Varia'nte, *sf.* wariant *m.* odmiana *f.*

Variatio'n, *sf. pl.* =en, wariacya *f.*, przemiana *f.*, odmiana *f.*

Variatio'nsgrechnung, *sf.* rachunek przemianowy.

Varieta't, *sf. pl.* =en, rozmaitość *f.*; odmiana *f.*

Variete, *sn.* =s, *pl.* =s, teatr *m.* rozmaitości.

Variie'ren, *va.* i *vn.* (haben) zmieniać; ein Thema — tworzyć wariacje na jakiś temat.

Wa'riaustaba'l, *sm.* =s, tytuł warynasowy.

Wasa'll, *sm.* =en, *pl.* =en, lennik *m.*, hołdownik *m.*, wasal *m.*, poddany *m.*

Wasa'llin, *sf. pl.* =en, lenniczka *f.*, hołdowniczka *f.*, wasalka *f.*, poddanka *f.*

Wasa'lleneid, *sm.* =eß, *pl.* =e, przysięga hołdownicza.

Wasa'llenpflicht, *sf. pl.* =en, obowiązek lenniczy, hołdowniczy.

Wasa'llenschaft, *sf.*, **Wasa'llentum**, *sn.* =(e)s, lennictwo *n.*, hołdownictwo *n.*

Wasa'llentaat, *sm.* =eß, państwo hołdownicze.

Wase, *sf. pl.* =n, waza *f.*, wazon *m.*, donica *f.*, doniczka *f.*

Wafeli'n, *sn.* =s, waselina *f.*

Wafelförmig, *adi.* w kształcie wazonu.

Wäter, *sm.* =s, *pl.* **Väter**, ojciec *m.*, rodzic *m.*; mit vielen Kindern gefegnet — ojciec wielu dzieci; er hat einen Spanier zum Vater rodzi się z ojca Hiszpana; nach dem — arten wdać się w ojca; ich habe es — n pegeben daheim to ojcu; der Heilige — Ojciec święty, papież *m.*; zu den Vätern gehen przenieść się do wieczności; unsere Väter nasi przodkowie; die Väter der Stadt ojcowie miasta, radni *pl.* miasta; ich soll — dazu sein utrzymują, że ja jestem autorem tego; er war der — dieser Industrie był twórcą tego przemysłu.

Wäterarm, *sm.* =eß, ramię ojcowskie.

Wäter(s)bruder, *sm.* =s, *pl.* =brüder, stryj *m.*

Wäterbruderjohn, *sm.* =eß, *pl.* =söhne, stryjeczny brat.

Wäterchen, *sn.* =s, *pl.* —, ojezulek *m.*, tatunio *m.*, tatuś *m.*; staruszek *m.*, starowinka *f.*

Wätererbe, *sn.* =s, ojcowizna *f.*, scheda ojczysta, spadek *m.* po ojcu.

Wäterfreude, *sf. pl.* =n, radość *f.* z ojcostwa; =n erleben dorzeczek się potomstwa.

Wäterhaus, *sn.* =seß, dom ojcowski, dom ojczysty.

Wäterherz, *sn.* =eß, serce ojcowskie.

Wäterland, *sn.* =eß, ojczyzna *f.*

Ba'terländiſch, *adi.* ojczyſty; =e Sitten zwyczaj, obyczaj ojczyſty.

Ba'terlandsfreund, *sm.* =eš, *pl.* =e, patriota *m.*

Ba'terlandsliebe, *sf.* miłość *f.* ojczyzny.

Ba'terlandsverteidiger, *sm.* =š, obrońca *m.* ojczyzny.

Bä'terlich, *adi.* ojcowſki; =eš Erbgut, ojcowizna *f.*; die =e Gewalt władza ojcowiska; =e Großmutter babka po ojcu; von =er Seite ze strony ojcowſkiej, ze strony ojca; *adv.* po ojcowſku.

Ba'terliebe, *sf.* miłość ojcowſka.

Ba'terloš, *adi.* nie mający ojca, bez ojca.

Ba'termord, *sm.* =eš, *pl.* =e, ojczobójstwo *n.*

Ba'termörder, *sm.* =š, *pl.* —, 1) ojczobójca *m.*; 2) wyſoki koźniercz stojący.

Ba'termörderin, *sf.* *pl.* =n, ojczobójczyni *f.*

Ba'termörderiſch, *adi.* ojczobójczy.

Ba'ter(š)name, *sm.* =nš, imię *n.* ojca, nazwiſko *m.* ojca, nazwiſko rodzinne.

Ba'terpflicht, *sf.* obowiązek *m.*, powinność *f.* ojca, ojcowſka.

Ba'terrecht, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo ojcowſkie.

Ba'terſchaft, *sf.* ojcostwo *n.*

Ba'terſchaftsſklage, *sf.* ſkarżga *f.* o ojcostwo.

Ba'terſchwester, *sf.* *pl.* =n, stryjanka *f.*

Ba'terſchwesterjohn, *sm.* =eš, *pl.* =šjñne, stryjeczny brat, kuzyn *m.*

Ba'terſchwestertochter, *sf.* *pl.* =šdčter, stryjeczna siostra, kuzynka *f.*

Bä'terſitte, *sf.* *pl.* =n, zwyczaj *m.* ojców, przodków.

Ba'terſöhnchen, *sn.* =š, *pl.* —, pieſzczoszek *m.* tatunia, benjamin *m.*, ſpieszczone dziecko.

Ba'terſorge, *sf.* *pl.* =n, troska ojcowſka.

Ba'terſtadt, *sf.* miasto rodzinne, ojczyſte.

Ba'terſtelle, *sf.* miejsce *n.* ojca; — an jmdm vertreten zaſtąpić komu ojca, być komu ojcem.

Ba'terteil, *sn.* =eš, *pl.* =e, ojcowizna *f.*, ſpadek *m.*, ſcheda *f.* po ojcu.

Ba'ter- und mütterloš, *adi.* bez ojca i matki, sierota *f.*

Batern'ner, *sn.* =š, *pl.* —, ojczenasz *m.*

Ba'terwürde, *sf.* godność ojcowſka.

Ba'terzucht, *sf.* rygor ojcowſki.

Batifa'n, *sm.* =(e)š, watykan *m.*, stolica papieſka.

Batifa'niſch, *adi.* watykański.

Bandevi'lle, *sn.* *pl.* =š, wodevil *m.*, komedia przeplatana ſpiewami = Singspiel.

Be'da, *sm.* =(š), *pl.* =š i =den, Weda *f.*, ſwięte księgi Hinduſów.

Bede'te, *sf.* *pl.* =n, wideta *f.*, placówka *f.*, czaty *pl.*, pikieta *f.*

Bedgwood, *sn.* wedźwud *m.* (słynne wyroby garncarskie).

Vegetabi'lien, *sn.* *pl.*, wegetabilia *pl.*, roſliny *pl.*, pokarmy roſlinne.

Vegetabi'liſch, *adi.* roſlinny.

Vegetaria'ner, Vegeta'rier, *sm.* =š, *pl.* —, jarosz *m.*, wegetaryanin *m.*

Vegetaria'niſch, Vegeta'riſch, *adi.* wegetaryanſki, jarski.

Vegetar(ian)'iſmuš, *sm.* wegetaryanizm *m.*, jarstwo *n.*

Vegetatio'n, *sf.* wegetacja *f.*, roſlinność *f.*

Vegetie'ren, *vn.* (haben) wegetować; żyć z dnia na dzień, wlec nędzny żywot.

Beheme'niz, *sf.* wehemencya *f.*, gwałtowność *f.*

Behi'tel, *sn.* =š, *pl.* —, wehykuł *m.*, pojazd *m.*, wóz *m.*

Behm(e), *sf.* obacz Behme. Bei'ſchen, *sn.* =š, *pl.* —, ſiołek *m.*, Hundš—, milbeš — dziki ſiołek, psi ſiołek; weiše — skopki *pl.*

Bei'ſchenbeet, *sn.* =eš, *pl.* =e, grządka *f.* ſiołków.

Bei'ſchenblau, *adi.* ſiołkowy, ſioletowy.

Bei'ſchduſt, *sm.* =eš, *pl.* =düſte, zapach *m.* ſiołków.

Bei'ſchenreſſer, *sm.* =š, *pl.* —, kawaler *m.* z ſiołkami, kobiecierz *m.*

Bei'ſchenranz, *sm.* =eš, *pl.* =fränge, wianek *m.* z ſiołków.

Bei'ſchenſaft, Bei'ſchenſirup, sok *m.*, syrup ſiołkowy.

Bei'ſchenſtein, *sm.* =eš, *pl.* =e, kamień ſiołkowy.

Bei'ſchenſtrauß, *sm.* =eš, *pl.* =ſträuße, bukiet *m.* z ſiołków.

Bei'ſchenwurz(e), *sf.* *pl.* =n, korzeń ſiołkowy.

Bei'ſtanz, *sm.* =eš, kołowrot *m.*, kołowrocizna *f.*, plasawica *f.*

Bei'n, *sn.* =(e)š, welin *m.*, cienki pergamin; gładki papier.

Bei'npapier, *sn.* =š, papier welinowy.

Belei'tä't, *sf.* *pl.* =en, zachcianka *f.*, bezsilna chęć.

Belogipe'd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, welocyped *m.*, kołowiec *m.*, koło *n.*, bicykl *m.*

Belogipe'di'ſt, *sm.* =en, *pl.* =en, welocypedysta *f.*, kolistka *m.*, bicyklista *f.*

Be'ne, *sf.* *pl.* =n, żyła *f.*, wena *f.*

Be'neuentzündung, *sf.* zapalenie *n.* żył.

Be'ne'riſch, *adi.* weneryczny; ſyblityczny.

Be'nd'š, *adi.* tycczący się żył; żyłasty.

Benti'l, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wentyl *m.*, przepustnik *m.*, zapadka *f.*, zapórka *f.*, klapka *f.*

Ventilatio'n, *sf.* wentylacja *f.*, przewietrzanie *n.*, przewiewanie *n.*, odświeżanie *n.* powietrza.

Ventilatio'nšgitter, *sn.* =š, *pl.* —, krata wentylacyjna.

Ventilatio'nšſchacht, *sm.* =eš, *pl.* =ſchächte, szyb wentylacyjny.

Ventila'tor, *sm.* =š, *pl.* =en, wentylator *m.*, przewiewnik *m.*, bąk *m.*

Benti'lbelaſtung, *sf.* obciążenie *n.* wentylu.

Went'lsflügel, *sm.* =s, *pl.* —, skrzydło *n.* u wentylu.

Went'lsbahn, *sm.* =(e)s, *pl.* -hähne, kurek *m.* u wentylu.

Wentilic'ren, *va.* (haben) wentylować, przewiewać, przewietrzać; (przen.:) rozbiierać, rozważać.

Went'lsflappe, *sf.* *pl.* =n, klapka *f.* u wentylu.

Went'lskorb, *sm.* =eš, *pl.* =förbe, kosz *m.* wentylu.

Went'lsjüb, *sm.* =eš, Went'lsfpiegel, *sm.* =s, *pl.* —, przylgnia *f.* wentylu, przylgnia *f.* przepustoiaka.

Went'lssteuerung, *sf.* stawidło wentylowe, stawidło przepustowe, przepustnikowe.

We'nušberg, *sm.* =eš, *pl.* =e, pagórek *m.* Wenery.

We'nušblätter, We'nušblütchen, *spl.* krosty *pl.* na twarzy.

We'nušdienst, *sm.* =eš, kult *m.* Wenery.

We'nušdurchgang, *sm.* =eš, przejście *m.* Wenery.

We'nušfliegenjasse, *sf.* czyścik *m.* (rośl.).

We'nušgürtel, *sm.* =s, przepaska *f.* Wenery.

We'nušhaar, *sn.* =eš, *pl.* =e, włos *m.* Wenery (rośl.).

We'nušmüchel, *sf.* weuczystka *f.*, ochotka *f.*

We'nušprieſterin, *sf.* *pl.* =nen, kapłanka *f.* Wenery; (przen.:) kurtyzana *f.*

We'nušschub, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obuwik *m.*

We'nušspiel, *sn.* =s, zabawa miłosna.

We'nušstern, *sm.* =eš, gwiazda *f.* Wenery.

Wera'bsolgen, *va.* (haben) wydać, wręczyć; — lassen kazać wydać.

Wera'bsolgung, *sf.* *pl.* =en, wydanie *n.*, wręczenie *n.*

Wera'breden, I. *va.* (haben) umówić, umawiać, ułożyć; sie haben untereinander verabreden umówili między sobą; Tag und Stunde — umówić, oznaczyć dzień i godzinę; II. sich — *refl.* (haben) umówić, ułożyć się.

Wera'bredetermaßen, *adv.* według umowy, umówiwszy się.

Wera'bredung, *sf.* *pl.* =en, umowa *f.*, umówienie *n.* się, zмова *f.*, układ *m.*; der — gemäß stosownie do umowy; — einer Heirat zmwiny *pl.*

Wera'breichen, *va.* (haben) podać, podawać, oddać; jmand eine Ohrfeige, eine Tracht Schläge — zaaplikować komu policzek, baty; jmand eine Arznei — podać komu lekarstwo.

Wera'bsäumen, *va.* (haben) obacz Verſäumen.

Wera'bscheuen, *va.* (haben) brzydzić się, mieć wstręt do czego, nie cierpieć, nienawidzić czego.

Wera'bscheuenswert, Wera'bscheuenswürdig, *adi.* obrzydliwy, wstrętny.

Wera'bscheuen, *sn.* =s, Wera'bscheunung, *sf.* zbrzydzenie *n.*, wstręt *m.*, nienawiść *f.*

Wera'bschieden, *va.* (haben) odprawić, odprawić, rozpuścić, pożegnać; jmand in Ehren — zaszczytnie kogo pożegnać; einen Dienſtboten — odprawić służącą; Militär — rozpuścić wojsko; er wurde dahin verabschiedet, daß . . . zadecydowano w jego sprawie, że . . . ; II. sich —, *er.* (haben) (po)żegnać się, sich mit jmand — rozstać się z kim.

Wera'bschiedung, *sf.* odprawa *f.*, rozpuszczenie *n.*, demisa *f.*; pożegnanie *n.*, rozstanie *n.* się.

Wera'cc'i'sen, Wera'cc'i'sen, *va.* (haben) opłacić akcyzę, cło od czego.

Wera'ccordie'ren, Wera'ccordie'ren, *va.* (haben) ugodzić, ułożyć co; mit einem Arbeiter den Preis — ułożyć się z robotnikiem o cenę, ugodzić cenę.

Wera'cht'en, *va.* (haben) gardzić, pogardzać, wzgardzić; einen guten Rat soll man nicht — nie wolno wzgardzić dobrą radą; daß ist nicht zu — to nie do odrzucania; mer daß Leben verachtet, fürchtet

den Tod nicht kto życiem gardzi, śmierci się nie boi.

Wera'chter, *sm.* =s, *pl.* —, gardziiciel *m.*, pogardzający *m.*

Wera'chterin, *sf.* *pl.* =nen, gardzielielka *f.*, pogardzająca *f.*

Wera'chtlich, *adi.* 1) pogardliwy, wzgardliwy; *adv.* pogardliwie, z pogardą; 2) nikczemny, podły, godzien pogardy; der -ste Mensch najpodlejszy, najnikczemniejszy z ludzi; sich — machen stać się pogardliwym.

Wera'chtlichkeit, *sf.* pogardliwość *f.*, wzgardliwość *f.*; nikczemność *f.*, podłość *f.*

Wera'chtung, *sf.* pogardzanie *n.*, pogarda *f.*, wzgarda *f.*; in — leben żyć w pogardzie; mit — deš Todes z pogardą życia; jmand mit — behandeln obchodzić się z kim z pogardą; mit — zurückweisen odrzucić z pogardą; — an den Tag legen okazywać pogardę.

Wera'chtungswert, Wera'chtungswürdig, *adi.* obacz Verächtlich 2).

Wera'hlichen, *va.* (haben) upodobnić, asymilować.

Wera'lgemeinern, *va.* (haben) rozpowszechniać, uogólniać.

Wera'lgemeinerung, *sf.* *pl.* =en, rozpowszechnianie *n.*, uogólnianie *n.*

Wera'lt'en, *vn.* (sein) zestarzeć, przestarzeć; die Schulden — długi przestarzeja; veraltet, *pp.* i *adi.* zastarzały, przestarzały, zadawniony; ein -er Ausbruch zastarzały wyraz; ein -es Übel zaniebdbaua choroba; zakorzenione zło; eine -e Schuld zadawniony dług.

Wera'nda, *sf.* *pl.* =den, weranda *f.*, werenda *f.*

Wera'nderlich, *adi.* zmienny, odmienny, niestały, chwiejny, niejednaki; =eš Wetter zmienna, niestała pogoda; =e Kurse zmienne, chwiejne kursa; daß Barometer steht auf — barometr wskazuje zmienną pogodę; daß Glück ist — szczęście jest zmienne; diese Frau

ist sehr — ta kobieta jest bardzo zmienna.

Veränderlichkeit, *sf.* zmienność *f.*, odmienność *f.*, niestałość *f.*

Verändern, *I. va.* (haben) zmienić, zmieniać, odmienić, odmieniać; przeinaczyć, przerobić; seine Wohnung — zmienić mieszkanie; die Religion — zmienić religię, wiarę; von Grund aus — przerobić z gruntu; II. sich —, *vrefl.* (haben) zmienić, odmienić się; 1) sich zu seinem Vorteil — zmienić, odmienić się na swoją korzyść; 2) zmienić miejsce, posadę; 3) ożenić się, wyjść za mąż; zmienić nazwisko.

Veränderung, *sf. pl.* =en, zmiana *f.*, odmiana *f.*; eine — vornehmen zaprowadzić, zrobić w czem zmianę, zmienić co; es ist eine große — in ihm vorgegangen zasła za nim wielka zmiana; die — lieben lubić odmianę.

Veränderungshalber, *adv.* dla zmiany, dla odmiany.

Verankern, *va.* (haben) ankrować, ankrami *pl.* opatrzyć, zapuścić kotwicę; wiazać, ściągać, mocno zabezpieczyć.

Verankerung, *sf. pl.* =en, zakotwowanie *n.*, ankrowanie *n.*, przyciąg *m.*

Veranlagen, *I. va.* (haben) 1) oszacować, obliczyć, taksonować; bei der Steuerschätzung zu hoch — wymierzyć za wysoki podatek; eine neue Steuer — organizować nowy podatek; 2) urządzić, założyć; II. veranlagt, *pp. i adi.* gut — dobrego usposobienia, dobrej natury.

Veranlagung, *sf. pl.* =en, 1) oszacowanie *n.*, obliczenie *n.*, taksonowanie *n.*, wymiar *m.*, organizacja *f.*; 2) urządzenie *n.*, założenie *n.*; 3) usposobienie *n.*, utalentowanie *n.*, dyspozycja *f.*

Veranlassen, *va.* (haben) 1) polecieć komu co; ich habe meinen Sekretär veranlasst, die Sache zu untersuchen polecieć mojemu sekretarzowi

z badać tę sprawę; 2) (s)powodować kogo do czego, dać pochop do czego; pobudzać, sprowadzać; was hat ihn dazu veranlasst? co go spowodowało do tego? das veranlasst mich zu dem Glauben to każe mi wierzyć; ich kann mich dazu veranlasst finden nie widzę powodu po temu; veranlassende Urfade powodująca przyczyna.

Veranlasser, *sm.* =s, *pl.* —, sprawca *m.*, inicjator *m.*

Veranlassung, *sf.* spowodowanie *n.*, powód *m.*, pochop *m.*, pobudka *f.*; motyw *m.*; inicyatywa *f.*; jnndm zu etw. — geben dać komu powód do czego; ohne — bez powodu; das war die — zum Kriege to było pobudką do wojny; bei jeder — przy każdej sposobności; auf seine — z jego polecenia.

Veranschaulichen, *va.* (haben) naocznie przedstawić, uprzytomnić, jasne wyobrażenie, pogląd o czem dać; II. veranschaulichend, *pp. i adi.* =e Methode metoda poglądowa.

Veranschauligungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek poglądowy.

Veranschlagen, *va.* (haben) (o)szacować, oceniać, taksonować; die Kosten — oznaczyć koszt; preliminarz, sporządzać kosztorys; zu hoch — za wysoko oszacować, otaksonować.

Veranschlagung, *sf.* oszacowanie *n.*, ocenianie *n.*, taksonowanie *n.*; preliminarz *m.*

Veranstalten, *va.* (haben) urządzić, urządzić, wyprawić, przygotować; ein Fest — urządzić zabawę; eine feierliche Mahlzeit — wyprawić uroczystą biessadę; eine neue Ausgabe — przygotować nowe wydanie; eine Verschönerung zwischen zwei Personen — pośredniczyć w pojednaniu dwóch osób.

Veranstellung, *sf. pl.* =en, urządzenie *n.*, wyprawienie *n.*, przygotowanie *n.*; =en zu etw. treffen poczynić przygotowania do czego.

Verantworten, *I. va.* odpowiadać za co, bronić czego, usprawiedliwić co; was ich getan habe, das werde ich — odpowiadam za to, com zrobili; das will ich schon — biore to na swoją odpowiedzialność; II. sich —, *vr.* (haben) usprawiedliwiać, usprawiedliwić się, bronić się; sich wegen etw. bei jnndm — usprawiedliwiać się przed kim z czego, zdać sprawę przed kim z czego.

Verantwortlich, *adi.* odpowiedzialny; jnndm für etw. — machen czynić kogo odpowiedzialnym za co; gegenseitig — niepodzielnie, łącznie, solidarnie, odpowiedzialny; 2) dajacy się usprawiedliwić.

Verantwortlichkeit, *sf. pl.* =en, odpowiedzialność *f.*; gegenseitige — solidarność *f.*, łączność *f.*; die — auf sich nehmen wziąć na siebie odpowiedzialność.

Verantwortung, *sf.* odpowiedzialność *f.*, obrona *f.*, usprawiedliwienie *n.*; ich tue es auf eigene — czynię to na własną odpowiedzialność; jnndm zur — ziehen, pociągnać kogo do odpowiedzialności.

Verantwortungsrede, *sf.* mowa obronna, obrona *f.*, apologia *f.*

Verantwortungsschrift, *sf.* pismo obronne, usprawiedliwiająca.

Verarbeiten, *va.* (haben) 1) wyrabiać, przerabiać, urabiać; obrobić; dieser Stoff läßt sich nicht gut — ten materiał nie daje się dobrze użyć, obrobić; verarbeitetes Eisen obrobione żelazo; den Hanf zu Stricken — przerobić konopie na sznury; 2) die Speisen — przetrawić potrawy; geistig — przetrawić umysłowo; 3) jnndm — obrabiać, krytykować kogo.

Verarbeitung, *sf.* wyrabianie *n.*, przerobienie *n.*, obrobienie *n.*, urobienie *n.*; przetrawienie *n.*

Veranagen, *va.* (haben) jnndm etw. — wziąć komu

co za złe, ganić kogo za co; ich werde es Ihnen nicht — nie wezmę panu tego za złe.

Ber'a'men, *vn.* (sein) zubożeć; podupaść.

Ber'a'mung, *sf.* zubożenie *n.*, pauperyzm *m.*

Ber'a'steln, Ber'a'sten, *va.* i się —, *vr.* (haben) rozgałęzić, rozdzielić na gałęzie, rozgałęzić się.

Ber'a'st(ell)ung, *sf.* *pl.* -en, rozgałęzienie *n.*

Ber'a'tri'n, *sn.* weratryna *f.*

Ber'aufktionie'ren, *va.* (haben) sprzedawać na licytacji, licytować.

Ber'aufktionie'ring, *sf.* *pl.* -en, sprzedaż *m.* na licytacji, licytacja *f.*, przetarg *m.*

Ber'auf'gabun, *va.* (haben) wydać, wydawać, wyłożyć,łożyć na co; ich habe alles Geld verausgabte wydałem wszystkie pieniądze; sich verausgabte haben ogołocić się.

Ber'auf'gabung, *sf.* wydatek *m.*, wydatki *pl.*

Ber'auf'lagen, *va.* (haben) wykładać, wyłożyć.

Ber'auf'serlich, *adi.* mogący być przedanym.

Ber'auf'serlichkeit, *sf.* możność *f.* sprzedania.

Ber'auf'sern, *va.* (haben) sprzedawać, sprzedać, zbyć.

Ber'b, *sn.* -s, *pl.* -en, obacz Verbun.

Ber'b'äen, verbaäen, verbaäit, verbaäit, verbaüt i verbaüt, habe verbaäen, *va.* 1) ich habe das ganze Mehl — wypotrubałem, zużytkowałem całą mąkę na pieczywo; 2) *vn.* (sein) das Brot ist — chleb jest źle wypieczony.

Ber'b'al, Ber'b'alisch, *adi.* słowny, dosłowny; czasownikowy.

Ber'b'aljektiv, *n.* -s, przymiotnik czasownikowy.

Ber'b'alinjurie, *sf.* słowna obraza, obelga *f.*

Ber'b'alhornen, *va.* (haben) przekreślić; einen Namen — przekreślić nazwisko.

Ber'b'allhornung, *sf.* *pl.* -en, przekreślenie *n.*

Ber'b'alnd, *sm.* -es, *pl.* -hände, 1) związek *m.*, złą-

czenie *n.*; 2) związek *m.*, stowarzyszenie *n.*; der — der Buchdrucker związek *m.*, drukarz; 3) opatrunek *m.*, bandaż *m.*; den — anlegen nałożyć opatrunek; 4) układ *m.*, wiązarek *m.* (w dachu); — eines Stosses pas *m.*

Ber'b'alndapparat, *sm.* -es, *pl.* -e, przyrząd *m.* do opatrunku.

Ber'b'alndbalfen, *sm.* -s, *pl.* —, wiązarek *m.*

Ber'b'alndeln, Ber'b'alndeln, *va.* (haben) 1) robić wiązania; 2) wiązać tasiemką *f.*; 3) viel Zeit — napsuć dużo czasu; 4) wyswatać, ożenić.

Ber'b'alndholz, *sn.* -es, *pl.* -hölzer, obacz Berbandbalfen.

Ber'b'alndlasten, *sm.* -s, *pl.* -lasten, skrzynka opatrunkowa.

Ber'b'alndlehre, *sf.* nauka *f.* o opatrunkach.

Ber'b'alnd(s)mitglied, *sn.* -(es), *pl.* -er, członek *m.* związku, stowarzyszenia.

Ber'b'alndtarif, *sm.* -es, *pl.* -e, taryfa związkowa.

Ber'b'alndverkehr, *sm.* -(es), ruch związkowy.

Ber'b'alndzeug, *sn.* -(es), opatrunki *pl.*

Ber'b'alndzimmer, *sn.* -s, *pl.* —, pokój opatrunkowy.

Ber'b'alndzug, *sm.* -(es), *pl.* -züge, pociąg związkowy.

Ber'b'alnnen, *va.* (haben) wygnać, skazać na wygnanie, oddalić, wyrugować; jmdm aus dem Lande — wygnać kogo z kraju; jmdm auf seine Güter — internować kogo w jego dobrach; nach Sibirien — zesłać na Sybir; etw. aus dem Herzen — wyrugować co z serca.

Ber'b'alnte(r), *sm.* -en, *pl.* -en, wygnaniec *m.*, zesłaniec *m.*, tułacz *m.*

Ber'b'alnung, *sf.* *pl.* -en, wygnanie *n.*, zesłanie *n.*, deportacja *f.*; in die — sędzić wysłać kogo na wygnanie; freiwillig in die — gehen skazać się na dobrowolne wygnanie.

Ber'b'alnungsort, *sm.* -es, *pl.* -e, miejsce *n.* wygnania.

Ber'b'alnnungsurtel, *sn.* -s, wyrok *m.* wygnania.

Berbarikadieren, *va.* (haben) zabarykadować.

Berbau'en, *I. va.* (haben) 1) zabudować; einem Hause die Aussicht — zabudować budynkami widok; 2) źle zbudować; 3) włożyć dużo w budowlę; *II. się* —, *vr.* (haben) 1) przeliczyć się w budowaniu; 2) die Begehe verbaut sich kopalnia się oplaca.

Berbau'ern, *vn.* (sein) schłopić.

Berbei'ssen, verbei'sse, verbei'sest i verbei'st, verbiß, habe verbißen, *I. va.* 1) zakąsić, przekąsić, przegryźć; 2) zęby zacisnąć, zaciąć dla przytłumienia czego, tłumić; ich mußte den Schmerz — musiałem zęby zacisnąć z bólu; das Lachen — tłumić, powstrzymać śmiech; 3) ugrzyźć koniec czego; (przen.: der Redner verbeißt die Wörter mowca polyka końce wyrazów; *II. się* —, *vr.* (haben) zaciąć się, zęby utkwić w czem, (o psach); er hat sich darauf verbißen zaciął się na to.

Berbe'llen, *va.* (haben) szczekać na zwierza postrzelonego.

Berbe'nc, *sf.* *pl.* -n, werbena *f.*

Berbe'rgen, verberge, verbergt, verbirgt, verberg, habe verborgen, *I. va.* skryć, ukryć co; zakrywać, przechować, przechowywać; taić, zataić; eine Schuld — ukrywać winę; vor Ihnen kann man nichts — przed panem nie można niczego ukryć, zataić; *II. się* —, *vr.* skryć się, ukryć się, ukrywać się; er verbirgt sich vor dem Feinde ukrywa się przed nieprzyjacielem.

Berbe'rgen, *sn.* -s, Berbe'rgung, *sf.* ukrywanie *n.*, zatajanie *n.*, tajenie *n.*

Berbe'sserer, *sm.* -s, *pl.* —, poprawiacz *m.*, naprawiacz *m.*, korektor *m.*; reformator *m.*

Berbe'sserlich, *adi.* dający się poprawić.

Verber'sseru, I. *va.* (haben) poprawić, poprawiać, ulepszać, ulepszyć; diese Aufgabe muß verbessert werden to zadanie musi być poprawione; seine Lage — poprawić położenie; eine Maschine — ulepszyć maszynę; Kulturen — ulepszyć, ameliorować kultury; den Text — korygować tekst, treść; verbesserte Auflage poprawione wydanie; er hat sich seine Lage verbessert poprawił swoje położenie, polepszył swój byt; II. *sich* —, *vr.* (haben) poprawić się.

Verber'sserung, *sf.* *pl.* =en, poprawianie *n.*, poprawienie *n.*; poprawa *f.*, poprawka *f.*; korygowanie *n.*; ulepszenie *n.*; amelioracya *f.*; reforma *f.* Verber'sserungsantrag, *sm.* =es, *pl.* =anträge, poprawka, wniosek uzupełniający.

Verber'sserungsfähig, *adi.* zdolny do poprawy.

Verber'sserungskosten, *pl.* koszta *pl.* amelioracyjne.

Verber'sserungsmittel, *sn.* *pl.* środek amelioracyjny.

Verber'gen, *sich* —, *vr.* (haben) kłaniać, pokłonić, ukłonić się, ukłon oddać.

Verber'gung, *sf.* *pl.* =en, pokłon *m.*, ukłon *m.*, pokłonienie *n.* się.

Verber'gen, verbiege, verbiegt, verbiegt, verbog, habe verbogen, I. *va.* zgiąć, zagiąć, skrzywić; ich habe den Schlüssel verbogen skrzywiłem klucz; verbiege nicht den Teppich nie zaginaj dywana; II. *sich* —, *vr.* (haben) zgiąć, zagiąć, skrzywić się; der Schlüssel hat sich ganz verbogen klucz się całkiem skrzywił.

Verber'ten, verbiete, verbietet, verboten, habe verboten, I. *va.* zakazać, zakazywać, zabronić, zabraniać; jmnmd daß Haus — zabronić komu bywania w domu; jmnmd die Rede, den Mund, das Wort — nakazać komu milczenie; daß kann ich ihm nicht — tego mu nie mogę zakazać; die Herausgabe eines Blattes — zabro-

nić wydawnictwa gazety; II. verboten, *pp.* i *adi.* zakazany, zabroniony; verbotene Frucht schmeckt am besten zakazany owoc najlepiej smakuje; verbotener Weg zabroniona droga.

Verber'tiden, *va.* (haben) 1) zepsuć, zospecić, źle ukształtować, zdeformować; ein verbildeter Fuß źle ukształtowana noga; 2) fałszywy kierunek nadać wykształceniu; verbildeter Mensch człowiek o wypaczonym wykształceniu.

Verber'tidigen, *va.* (haben) obrazowo przedstawić.

Verber'tigung, *sf.* 1) wykształwienie *n.*, wypaczenie *n.*; 2) wypaczone wykształcenie.

Verber'tiden, verbinde, verband, habe verbunden, I. *va.* 1) łączyć, połączyć, związać, powiązać, spajać, spoić; eine Linie verbindet zwei Punkte miteinander linia łączy dwa punkty z sobą; eine Eisenbahn verbindet die beiden Städte kolej łączy te dwa miasta; daß Angenehme mit dem Nützlichen — połączyć przyjemność z użytecznością; — Sie mich telefonisch mit der Fabrik połącz mnie pan telefonicznie z fabryką; verbindenbeß Glied ogniwo łączące, spójnia *f.*; ehelich — połączyć, kojarzyć węzłem małżeńskim; ich verbinde hiemit den Wunsch równocześnie wyrażam życzenie; die Freundschaft, welche uns verbindet przyjaźń, która nas łączy; 2) opatrzyć, opatrywać, obwiązywać, obwiązać, zawiązać; der Arzt hat die Wunde verbunden lekarz opatrzył ranę; jmnmd die Augen — zawiązać, obwiązać komu oczy; 3) zobowiązać; Sie werden mich dadurch sehr bald zu einem pan tem zobowiąziesz, będę panu za to bardzo zobowiązany; jmnmd zu etw. — zobowiązać, obli-

gować kogo do czego; daß ist für mich nicht verbindend to nie jest obowiązujące dla mnie; 4) burzyć Żement — cementem spoić; zwei Metallstücke — skuć dwa kawałki

metalu; ein Faß — obić beczkę; zwei Balken — zespoić dwie belki; 5) źle związać, źle oprawić; ein Buch — książkę źle oprawić, porzekładając arkusze; II. *sich* —, *vr.* (haben) 1) łączyć, złączać, połączyć, związać się; sich ehelich — połączyć się węzłem małżeńskim; sich geschäftlich mit jmnmd — zrobić do spółki interesa; sich chemisch — chemicznie się połączyć; sich zu einem Bündnis — złączać się w sojusz; 2) zobowiązać się; ich habe mich dazu verbunden zobowiązałem się do tego; III. verbunden, *pp.* i *adi.* obacz: Verbunden.

Verber'tidend, *adi.* 1) syntetyczny; 2) obowiązujący, obowiązkowy.

Verber'tidlich, *adi.* 1) obowiązujący, obowiązkowy; ein =es Gesetz ustawa obowiązująca; 2) (z)obowiązany; ich will niemandem — sein nie chcę być nikomu zobowiązany; sich zu etw. — machen zobowiązać się do czego; sich jmnmd — machen zobowiązać sobie kogo; 3) przyjemny, miły; jmnmd etw. =es sagen powiedzieć komu coś uprzejmego, grzecznego, powiedzieć komu komplement; meinen =sten Dank najuprzejmiej za to dziękuję; najserdeczniejsze podziękowanie.

Verber'tidlichkeit, *sf.* *pl.* =en, 1) moc obowiązująca; die — eines Gesetzes moc obowiązująca, ważność *f.* ustawy; 2) zobowiązanie *n.*, obowiązek *m.*; eine — auf sich nehmen, wziąć na siebie zobowiązanie; =et eingehen zaciągnąć zobowiązania; seinen =en nachkommen zadośćuczynić zobowiązaniom; er hat mir dadurch eine — aufgelegt nałożył tem samem na mnie obowiązek; ohne — bez zobowiązania, bez obligi, bez gwarancyi; Anerbietungen ohne — oferty nieobowiązujące; 3) uprzejmość *f.*, grzeczność *f.*, komplement *m.*

Verber'tigung, *sf.* *pl.* =en, 1) także Verbinden, *sn.* =s,

wiązanie *n.*, związanie *n.*, złączenie *n.*, spojenie *n.*, spajanie *n.*; 2) połączenie *n.*; chemische — połączenie chemiczne; — zu Wasser komunikacyjna wodna; telegraphische, telephonische — połączenie telegraficzne, telefoniczne; ich stehe mit diesem Bankhaus in — jestem z tym domem bankowym w stosunkach; in brieflicher — stehen być w korespondencji; -en anknüpfen nawiązać stosunki; in — treten wejść w styczność, w stosunki; unsere geschäftlichen -en nasze stosunki handlowe; 3) związek *m.*, unia *f.*, stowarzyszenie *n.*; geheime — tajny związek; studentische — związek *m.*, stowarzyszenie *n.* studentów; religiöse — związek religijny, bractwo *n.*; eheliche — związek małżeński; Handwerker — korporacja rzemieślnicza, cech *m.*

Verbi'ndungsbahn, *sf.* *pl.* -en, kolej łącząca, łącznica kolejowa.

Verbi'ndungsbolzen, *sm.* *pl.* —, kolek *m.*, sworzeń spajający.

Verbi'ndungsfunken, *sm.* *pl.* —, iskra łącząca.

Verbi'ndungsgang, *sm.* -(e)s, *pl.* -gänge, korytarz łączący dwie ubikacje, kuloar *m.*

Verbi'ndungsgleise, *sn.* -s, *pl.* —, tor łączący.

Verbi'ndungsglied, *sn.* -es, *pl.* -er, ogniwo *n.*

Verbi'ndungskanal, *sm.* -s, *pl.* -kanäle, kanał łączący.

Verbi'ndungsnoten, *sm.* -s, *pl.* —, węzeł limfatyczny.

Verbi'ndungslinie, *sf.* *pl.* -n, linia łącząca, łącznica *f.*

Verbi'ndungslos, *adi.* i *adv.* bez komunikacji; bez związku.

Verbi'ndungsmittel, *sn.* *pl.* —, środek komunikacyjny; srodek *m.* połączenia.

Verbi'ndungsrohr, *sn.* -es, *pl.* -e, Verbi'ndungsrohre, *sf.* *pl.* -n, rura łącząca.

Verbi'ndungsstiege, *sf.* *pl.* -n, szyna łącząca.

Verbi'ndungsstelle, *sf.* *pl.* -n, punkt *m.* łączenia.

Verbi'ndungsstrich, *sm.* -es, *pl.* -e, łącznik *m.* = Bindestrich.

Verbi'ndungstau, *sn.* -es, *pl.* -e, powrót łączący.

Verbi'ndungstür, *sf.* *pl.* -en, drzwi komunikacyjny.

Verbi'ndungsverhältnis, *sn.* -nisses, *pl.* -nisse, (chem.) stosunek drobinowy.

Verbi'ndungsweg, *sm.* -es, *pl.* -e, droga komunikacyjna.

Verbi'ndungswort, *sn.* -es, *pl.* -e, 1) łącznik *m.* = Kopula; 2) spójnik *m.*

Verbi'ndungszeichen, *sn.* -s, *pl.* —, znak *m.* połączenia; łącznik *m.* = Bindezeichen.

Verbi'ffen, *adi.* zawzięty; zacięty.

Verbi'ffenheit, *sf.* zawziętość *f.*, zaciętość *f.*

Verbi'tten, verbitte, verbat, habe verbeten, *va.* wyprosić, zakazać; ich verbitte mir für die Zukunft solche Späße wypraszam sobie na przyszłość takie żarty; Krangspenden verbeten uprasza się nie posyłać wienców.

Verbi'ttern, *va.* (haben) jmnmd das Leben — goryczą komu życie zaprawić; das hat unsere Freude -tert to popsuło naszą radość; jmnmd — rozgoryczyć kogo.

Verbi'tterung, *sf.* rozgoryczenie *n.*

Verblä'sen, verbläse, verbläst, verbläst, verblies, habe verblasen, I. *va.* 1) (blasend verbringen) ich habe täglich vier Stunden — trabilem, przedałem dziennie cztery godziny; 2) der Wind hat den Nebel — wiatr rozwinął mgłę; 3) die Glasmasse ist schon — masa szklanna już jest wydeta; 4) die Farben — farby lekko rozprowadzić (malarstwo); II. sich —, *vr.* (haben) wytechnąć, wysapać się.

Verblä'ssen, *vn.* (sein) wypłowić, wyblednąć, stracić kolor.

Verblä'ttern, *vn.* (haben) eine Stelle im Buche — opuścić co, zamylić się przewracając kartki.

Verblä'ib, *sm.* -s, ich weiß

nichts über den — dieser Papiere nie wiem, gdzie się te papiery podziały.

Verblei'ben, verbleibe, verbleibst, verblieb, bin verblieben, *vn.* 1) zostać, pozostać; von all dem ist mir nichts geblieben z tego wszystkiego nie mi nie zostało; 2) zostawać, obstawać; ich verbleibe bei meiner ursprünglichen Meinung obstaję przy swoim pierwotnym zdaniu; lassen mir es dabei — pozostawmy przy tem; der ehrliche Name verblieb ihm pozostało mu uczciwe imię; ich verbleibe mit vorzüglicher Hochachtung zostaję ze szczególnem pozawaniem.

Verblei'ben, *sn.* 1) es wird dabei sein — haben to pozostanie tak jak było; 2) unferes -s ist nicht hier nie możemy tu pobyć, pozostać; längeres — dłuższy pobyt; beständiges — an einem Orte stały pobyt.

Verblei'chen, verbleiche, verbleichst, verblieh, bin verbliehen, *vn.* 1) wyblednieć, wypłowić, zblakować; die Farben sind schon verbliehen kolory zbledniały, wypłowiwały, zblakowały; die Tinte ist verbliehen atrament zbladł; verbliehene Schrift spelzle pismo; 2) umrzed; der Verbliehene nieboszczyk *m.*

Verblei'en, *va.* (haben) ołowiem zalać, plombować.

Verble'nden, *va.* (haben) ostonić, zaslepić, omamieć, otumanieć, olnąć, zalsnąć; das Glüd verblendet szezęście zaslepią; sich durch etw. — lassen dać się olnąć, omamieć czem; die eine Wand — mur wyłożyć kaflami.

Verblendung, *sf.* zaslepienie *n.*, omamienie *n.*; olnienie *n.*, zalsnienie *n.*; wyłożenie *n.*, obłożenie *n.*

Verbliehen, *adi.* obacz Verbleichen.

Verbli'ffen, *va.* (haben) zadziwić, wprowadzić w złudzenie, otumanieć; sich — lassen dać się odurzyć, zaszkoczyć, otumanieć; laß dich

nicht —, heißt daß erste Gebot nie daj się omamić, mówi jedynaste przykazanie; verblüßt, pp. zdumiony, uderzony, otumianiony.

Verblüfftheit, *sf.* zdziwienie *n.*, ostupienie *n.*, otumianie *n.*, omamienie *n.*, zdumienie *n.*

Verblühen, *I. vn.* (sein) okwitać, przekwitnąć, przekwitnąć; (przen.) biesić Mädchen ist schon verblüht ta dziewczyna już przekwitła; II. verblüht, pp. i *adi.* przekwitły; eine =e Schönheit przekwitła pięknością.

Verblühen, *sn.* =s, przekwitnięcie *n.*, okwitnięcie *n.*

Verblümen, *I. va.* (haben) przystroić kwiatami, (przen.) zabarwiać, upiększyć, koloryzować; II. verblümt, pp. *adi.* i *adv.* upiękaszony, zabarwiony, koloryzowany; eufemistyczny, alegoryczny, przenośny, obrazowy; verblümete Rede mowa ogródkami.

Verbluten, *vn.* (sein) i sich —, *vr.* die Wunde — lassen pozwoilić krwi płynąć z rany; (przen.) die Sache hat sich verblutet sprawa poszła w zapomnienie, uciechła.

Verblutung, *sf.* ujęcie *n.* krwi, przekrwawienie *n.*, utrata *f.* krwi.

Verbohlen, *va.* (haben) wyłożyć dylami.

Verbohren, *I. va.* 1) spoić kołkami, skołkować; 2) przewiercić, złe wywiercić; II. sich —, *vr.* (przen.) er hat sich in den Gedanken verbohrt zaciął, zaciętrzewił się w myśli; III. verbohrt, pp. i *adi.* zacięty, zaciętrzewiony; =er Mensch uparty człowiek, maniak *m.*

Verbohrwerken, *va.* (haben) ogrodzić, zabarykadować.

Verbolzen, *va.* (haben) utwierdzić kołkami.

Verborgen, *va.* (haben) wypożyczyć.

Verborgen, *adi.* i *adv.* (pp. od verbergen) skryty, ukryty, tajny; =e Schüßfächer skrytki, ukryte szufladki; im

verborgenen w ukryciu; — halten ukrywać.

Verborgenheit, *sf.* ukrytość *f.*, skrytość *f.*, ukrycie *n.*; er lebt in — żyje w ukryciu; die — suchen szukać samotności.

Verbot, *sn.* =e(s), *pl.* =e, zakaz *m.*; (gerichtliches —) kondykt *m.*

Verboten, *adi.* zakazany, zabroniony, wzbroniony; =e Waren towar zakazany; =er Eingang wstęp wzbroniony; =e Frucht zakazany owoc.

Verbrämen, *va.* (haben) obszyć, obramować, oblamować; ein Kleid mit Pelz — obszyć sukną futrem.

Verbrämnung, *sf.* *pl.* =en, obszycie *n.*, obramowanie *n.*, oblamowanie *n.*

Verbräud, *sm.* =e(s), materiały palne.

Verbraten, *verbrate*, *verbrät*, *verbrät*, *verbrät*, *verbrät*, *haben* *verbraten*, *va.* 1) zu viel Butter — wypotrzebować smażąc za dużo masła; 2) smażąc przepalić co.

Verbraucht, *sm.* =e(s), spotrzebowanie *n.*, konsumcja *f.*; rozechód *m.*, odchód *m.*; zużycie *n.*

Verbrauchen, *I. va.* (haben) użyć, zużyć; potrzebować, wypotrzebować, spotrzebować, konsumować; ich habe viel Papier verbraucht wypotrzebowałem dużo papieru; der Maurer verbraucht zu seiner Arbeit Kalk und Steine mularz zużywa do swojej roboty wapna i piasku; der ganze Vorrat ist verbraucht cały zapas jest wyczerpany; verbraucht sein być zużyтым.

Verbrauchsgegenstand, *sm.* =s, *pl.* =stände, artykuł konsumcyjny; przedmiot *m.* do codziennego użytku.

Verbrauchsteuer, *sf.* *pl.* =n, podatek konsumcyjny.

Verbrauen, *va.* (haben) na warzenie (piwa) wypotrzebować.

Verbrausen, *vn.* (haben i sein) wyburzyć się, przestać sumieć; daß Bier hat schon

verbraust piwo już wyszumiało; (przen.) wyszumieć, uciszyć, uspokoić się; sein Bort ist schon verbraust jego gniew już wyszumiał, uspokoił się.

Verbrechen, *verbreche*, *verbricht*, *verbricht*, *verbrach*, *haben* *verbrochen*, *va.* 1) przewinić, wykroczyć, dopuścić się występku; ich habe doch nichts verbrochen nie popełniłem wszakże żadnej zbrodni; was habe ich verbrochen? w czym zawiniłem? er hat ein Gedicht verbrochen dopuścił się poematu, popełnił wiersz; 2) eine Gerte — skrócić pret przełamując go.

Verbrechen, *sn.* =s, zbrodnia *n.*, przestępstwo *n.*, występki *m.*, wykroczenie *n.*, wino *f.*; — gegen Gott oder die Kirche świętokradstwo *n.*; ein — begehen popełnić zbrodnię; jnmdm etw. als — anrechnen poczytać komu co za zbrodnię.

Verbrecher, *sm.* =s, *pl.* —, zbrodniarz *m.*, przestępca *m.*, występca *m.*, winowajca *m.*

Verbrecherin, *sf.* *pl.* =nen, zbrodniarka *f.*, winowajczyni *f.*

Verbrecherisch, *adi.* zbrodniczy, zbrodniarski, występny; =e Handlungsweise zbrodniczy sposób postępowania; =er Charakter zbrodniczy charakter.

Verbrecherkolonie, *sf.* *pl.* =n, kolonia karna, osada *f.* dla zbrodniarzy.

Verbrecherlaufbahn, *sf.* żywot zbrodniczy.

Verbrecherphysiognomie, *sf.* *pl.* =n, fiziognomia *f.* zbrodniarza.

Verbreiten, *I. va.* (haben) rozszerzać, szerzyć, rozpowszechniać, roznosić, rozpowszechniać, rozsiewać; Ideen — rozszerzać idee; einen Geruch — szerzyć woń, zapach; falsche Gerüche — rozpowszechniać fałszywe pogłoski; überall Tod und Schrecken — szerzyć śmierć i zgrozę; eine sehr verbreitete Zeitung bardzo rozpowszechniona ga-

zeta; Licht — szerzyć światło, oświate; II. sich —, *vr.* (haben) 1) rozciągać się, rozszerzać się, szerzyć się, rozchodzić się; das Gift verbreitet sich über alle Glieder truczna rozchodzi się po wszystkich członkach; die Flamme verbreitet sich plomień szerzy się; 2) szerzyć się, rozpowszechniać się, rozchodzić się, krzewić się; es hat sich das Gerücht verbreitet szerzy, rozpowszechnia, rozchodzi się pogłoska; dieser Gebrauch hat sich schon weit verbreitet ten zwyczaj bardzo się już rozpowszechnił.

Verbrei'ter, *sm.* -s, *pl.* —, szerzyciel *m.*, rozsiewacz *m.*, rozmnożyciel *m.*, propagator *m.*

Verbrei'tung, *sf.*, Verbrei'ter, *sn.* -s, rozszerzenie *n.*, szerzenie *n.*, rozpowszechnianie *n.*, rozsiewanie *n.*, rozpuszczanie *n.*; die — der französischen Sprache rozpowszechnienie języka francuskiego; geographische — geograficzne rozszerzenie.

Verbr'ndbar, *adi.* spalny.

Verbr'ndbarkeit, *sf.* spalność *f.*

Verbr'nnen, verbrenne, verbrennst, verbrannte, habe verbrannt, I. *va.* i *vr.* 1) palić, spalić; ich habe das ganze Holz verbrannt spaliłem całe drzewo; zu Asche — spopielić; die Köchin hat den Braten verbrannt kucharka spaliła, przepaliła pieczeń; die In-der — ihre Toten Indowie palą zmarłych; 2) die Sonne hat das Gras verbrannt słońce spaliło trawę; er hat ein verbranntes Gesicht ma opalona, ogorzała twarz; ich habe mich mit heißem Wasser verbrannt sparzyłem się gorącą wodą; sich an etw. die Finger — sparzyć sobie na czem palce; sich die Zunge, den Gaumen — sparzyć sobie język, podniebienie; sich die Hände an Messeln — sparzyć sobie ręce pokrzywają; sich beim Herd die Hand — spiec sobie rękę przy kuchni;

(przen.) sich das Maul — sparzyć sobie język; II. *vn.* (bin verbrannt) spalić się; weiches Holz verbrennt schneller als hartes Holz miękkie drzewo szybciej się spala aniżeli twarde.

Verbr'nnen, *sn.* -s, spalenie *n.*

Verbr'nnlich, *adi.* obacz Verbr'nnbar.

Verbr'nnung, *sf.* palenie *n.*, spalenie *n.*; — der Leichen palenie *n.* zwłok ludzkich, kremacya *f.*

Verbr'nnungsprozeß, *sm.* proces *m.* spalenia.

Verbr'ien, I. *va.* potwierdzić na piśmie; hipotekować; wohl verbriester Besitz dobrze utwierdzona własność; verbrieste Rechte poręczone prawo; II. sich —, *vr.* ręczyć na piśmie.

Verbr'ingen, verbringe, verbringst, verbringt, verbrachte, habe verbracht, *va.* 1) spędzić, przepędzić; ich habe drei Wochen auf dem Lande verbracht spędziłem trzy tygodnie na wsi; 2) zmarnować, tracić; die Zeit müßig — marnować czas; tracić czas na próżnowaniu; sein Vermögen — stracić, puszczać majątek; seine Jugend in jmds. Diensten — trawić młodość w czyjej służbie.

Verbrü'deln, *va.* (haben) *vn.* (sein) i *vr.* pokruszyć (się); er hat das Brot verbrüdet pokruszył chleb; das Brot hat sich verbrüdet chleb pokruszył się.

Verbrü'dern, I. *va.* (haben) bratać, pobratać kogo; II. sich —, *vr.* (haben) bratać, pobratać się, żyć z sobą poufale, fraternizować.

Verbrü'derung, *sf.* *pl.* -en, 1) pobratanie *n.*, bratanie *n.* się; 2) pobratymstwo *n.* bractwo *n.*

Verbrü'hen, *va.* i sich —, *vr.* (haben) sparzyć, oparzyć; sparzyć, oparzyć się.

Verbü'rgen, *sf.* *va.* (haben) wciągnąć do książek.

Verbü'rgung, *sf.* *pl.* -en, zaksiążkowanie *n.*

Verbü'hlen, I. *va.*; 1) przetrwonić na rozpustę; die Zeit — spędzić czas na rozpustcie; II. verbüht, *pp.* i *adi.* zalotny, lubieżny; -es Weib zalotna, płoża kobieta; -es Wesen zalotność *f.*, kokieteria *f.*

Verbü'htheit, *sf.* zalotność *f.*, kokieteria *f.*

Verbum, *sn.* -(s), *pl.* -ba i -ben, czasownik *m.*

Verbü'mmeln, I. *va.* 1) Geld — przepuścić, puścić pieniądze; seine Zeit — tracić czas na wałęsaniu się; 2) zapomnieć, zapomnąć; II. *vn.* (sein) lampartować się; er ist ganz verbummelt zupełnie jest zlampartowany; ein verbummeltes Genie zaniedbany, stracony geniusz.

Verbü'nden, *adi.* 1) połączony; die Kapelle ist mit dem Schulgebäude — kaplica jest połączona z gmachem szkolnym; es ist mit Gefahr — połączone jest z niebezpieczeństwem; die damit -en Uebel zle strony tej rzeczy; niedrig -es Schiff okręt zbudowany nisko; 2) sprzymierzony; 3) zobowiązany, wdzięczny; ich bin Ihnen dafür sehr — jestem panu za to bardzo zobowiązany.

Verbü'nden, I. *va.* i *vr.* (haben) sprzymierzyć, połączyć się, konfederować się; II. verbündet, *pp.* i *adi.* sprzymierzony, połączony; die -en Mächte sprzymierzone mocarstwa.

Verbü'ndete(r), *sm.* -en, *pl.* -en, sprzymierzeniec *m.*, związkowy *m.*, sojusznik *m.*, konfederat *m.*

Verbü'rgen, I. *va.* etw. — (za) ręczyć za co; den Schaden — ręczyć za szkodę; sein Wort — ręczyć słowem, dać słowo w zakład; die Wahrheit dieser Nachricht kann ich nicht — nie mogę ręczyć za prawdziwość tej wiadomości; II. sich —, *vr.* (haben) ich verbürge mich dafür, daß er zahlen wird ręczę, gwarantuję za to, że zapłaci; III. verbürgt,

pp. i adi. pewny, prawdziwy, autentyczny.

Verbürgung, *sf.* poręczenie n., gwarancya f., zapewnienie n., kaucya f.

Verbürhen, *va.* (haben) seine Straßzeit — odbyć czas kary.

Verburhten, *vn.* (sein) skazłowacieć, zanikać; ein verbutteter Mensch skazłowaciały, znikomy człowiek.

Verda'hen, *va.* (haben) pokryć dachem.

Verda'cht, *sm.* =(e)s, podejrzenie n., posądzenie n.; — haben, hegen mieć, żywić podejrzenie, posądzać; jmand in — haben mieć kogo w podejrzeniu, podejrywać, posądzać kogo; — schöpfen powziąć podejrzenie; — erregen wzbudzić podejrzenie; mir ist der — aufgestiegen, daß... nasunęło mi się podejrzenie, że...; im se stehen, gestohlen zu haben być o kradzież podejrzanym; der — trifft mich pada na mnie podejrzenie; der — trifft oft den Unschuldigen podejrzenie pada często na niewinnego.

Verda'chtig, *adi.* podejrzan; posadzony; =e Worte podejrzone słowa; Ihr Schweigen ist mir — milczenie pańskie jest mi podejrzanem; deß Diebstahls. — sein być posadzonym o kradzież; daß ist — to jest podejrzone.

Verda'chtigen, *va.* (haben) podejrzywać; posądzać, mieć w podejrzeniu; sich selbst — podejrzywać samego siebie.

Verda'chtigkeit, *sf.* podejrzałość f.

Verda'chtigung, *sf.* pl. =en, podejrzywanie n., posądzenie n., posadzenie n., insynucya f.

Verda'chtigrund, *sm.* =es, pl. =gründe, powód m. (do) podejrzenia.

Verda'chtmoment, *sm.* =es, pl. =e, obacz Verda'chtigrund.

Verda'mmen, I. *va.* (haben) 1) skazać, zasądzić; zum Tode — skazać na śmierć; zu einer Selbststrafe — skazać na grzywnę; 2) potępić, potępiać, wykląć; eine Lehre — pote-

pić naukę; ich will verdammt sein! choć być potępionym, niech mnie dyabli wezmą! Gott verdamme mich! niechaj Bóg mnie potępi!; II. verdammt, *pp. adi.* i *adv.* skazany, potępiony, przeklęty, niegodziwy; ewig — na wieki potępiony; daß ist eine =e Geschicht to przeklęta sprawa; ein =er Streich to dyabli, dyabelski figiel; es ist — fast dyablo zimno; — wenig okropnie mało; daß ist seine =e Pflicht und Schuldigkeit to jest tylko jego psim obowiązkiem; verdammt! do dyabła!

Verda'mmen, *va.* (haben) grobla zastawić.

Verda'mmenüwert, *adi.* godny potępienia.

Verda'mmern, I. *va.* (haben) ich habe eine Stunde verdämmert przepędziłem godzinę na marzeniu; II. *vn.* (sein) zmierzchać.

Verda'mulich, *adi.* obacz Verdammungswert.

Verda'mnuis, *sf.* potępienie n.; Strafe der — kara f. potępienia.

Verda'mnung, *sf.* pl. =en, skazanie n., potępienie n.; ewig — wieczne potępienie.

Verda'mnungsspruch, Verda'mnungsurteil, *sm.* =s, wyrok potępiający.

Verda'mnenswert, Verda'mmenwürdig, *adi.* godny potępienia.

Verda'mpfen, I. *va.* (haben) 1) dać wyparować; 2) er hat viel Tabak verdampft wykurzył wiele tytoniu; II. *vn.* (sein) (wy)parować, wywierzeć.

Verda'mpfen, *sn.* =s, Verda'mpfung, *sf.* wyparowanie n., parowanie n., waporyzacya f.

Verda'mpfungsfähigkeit, *sf.* zdolność f. waporyzacyi.

Verda'mpfungsschnelligkeit, *sf.* szybkość f. waporyzacyi.

Verda'mfen, *va.* (haben) zawdzieczać, zawdzięczyć; ich verdanke ihm vieles im Leben zawdzięczam mu wiele w życiu; ihm haben wir es zu — jemu mamy do zawdzięczenia;

diesen Verweis habe ich dir zu — z twojej łaski dostanę tę burę.

Verda'u'en, *va.* i *vr.* (haben) trawić, przetrawić, strawić; ich verdaue alles gut everything dobrze trawię; die Speisen — sich leicht to potrawy trawią się lekko, są lekko strawne; ich konnte den Mal nicht — nie mogłem strawić węgorka; (przen.) maś bu gesehen hast, mußt du auch — to co czytałeś, musisz też przetrawić; ich kann diesen Menschen nicht — nie znoszę tego człowieka.

Verda'u'lich, *adi.* strawny, łatwy do strawienia.

Verda'u'lichkeit, *sf.* strawność f.

Verda'u'ng, *sf.* Verda'u'en, *sn.* trawienie n.; eine gute — haben dobrze trawić; er leidet an schlechter — cierpi na niestrawność, dyspepsyę.

Verda'u'ngsapparat, *sm.* =(e)s, narząd m. trawienia.

Verda'u'ngsbeschwerde, *sf.* pl. =n, dolegliwość f. przy trawieniu.

Verda'u'ngsgeschäft, *sn.* =es, sprawa f. trawienia.

Verda'u'ngskanal, *sm.* =s, droga f. trawienia.

Verda'u'ngskraft, *sf.* siła f. trawienia.

Verda'u'ngsmittel, *sn.* =s, pl. —, środek m. na trawienie.

Verda'u'ngsorgan, *sn.* =es, pl. =e, organ m. trawienia.

Verda'u'ngsrost, *sm.* =es, pl. =äste, sok żołądkowy.

Verda'u'ngschwäche, *sf.* osłabione trawienie, dyspepsyja f.

Verda'u'ngsstoff, *sm.* =es, pl. =e, pepsyna f.

Verda'u'ngsstörung, *sf.* pl. =en, zaburzenie żołądkowe, niestrawność f.

Verda'u'ngswerkzeug, *sn.* =es, obacz Verdauungsorgan.

Verde'ft, *sn.* =(e)s, pl. =e, 1) pokład m. (na okrecie); 2) — eines Wagens dach m. powozu; Sich — eines Om nibus impereał m., dach omnibusowy.

Verde'ften, I. va. (haben) pokryć, okryć, przykryć, zakryć; zamaskować, osłonić; er verdeckt gern die Fehler anderer on chętnie osłania, pokrywa wady drugich; II. verdeckt, pp. i adi. ein verdeckter Wagen kryty powóz; (przen.:) in -en Worten ogródkami.

Verde'flich, sm. =es, pl. =e, siedzenie n. na pokładzie, na dachu (omnibusu).

Verde'nfen, verdenke, verdentst, verdentk, verdachte, habe verdacht, va. jmnndm etw. — wziąć komu co za złe; Sie werden es mit nicht — pan mi tego nie weźmie za złe.

Verde'rb, sm. =s, zguba f., ruina f.; das ist der — der Gesundheit to jest ruina dla zdrowia.

Verde'rben, verderbe, verdirbst, verdirbt, verderb, verdärbe i verdürbe, verdorben, I. vn. (sein) psuć się, zepsuć, popsuć się; zniszczyć się; diefes Dbst ist verdorben te owoce są zepsute, zgniłe; an ihm ist ein Soldat verdorben byłby dobrym żołnierzem; dazu bin ich verdorben nie jestem stworzony do tego; sie sind verdorben, gestorben zginęli, zmarli; II. va. (habe) zepsuć, popsuć kogo, co; zniszczyć, niszczyć; er hat sich die Augen verdorben popsuł sobie oczy; der Regen hat den Hut verdorben deszcz zniszczył kapelusz; — Sie nicht den Preis nie psuj pan ceny; jmnnd die Freude an etw. — popsuć komu radość z czego; seine Gesundheit — zniszczyć sobie zdrowie; sich den Magen — popsuć sobie żołądek; das Geschäst wurde verdorben popsuto interes; er hat mir die Kinder verdorben zepsuł mi dzieci; es mit jmnnd — narazić się komu; es mit niemandem — z każdym być na najlepszej stopie; (także verderbe, verderbt), jmnndm sittlich — popsuć kogo moralnie; böse Weisspiele — gute Sitten z kim

kto ob staje, takim się staje; lustig leben, selig sterben, heißt dem Teufel das Spiel — używaj świata, lecz miej z cnoty chlubę, pomieszasz dyabłu na duszę rachubę.

Verde'rben, sm. =s, 1) zepsucie n.; korupcyja f., deprawcyja f. dem — unterworfenem podlegać zepsuciu n.; das Fleisch vor dem — bewahren ochronić mięso od zepsucia; 2) zguba f., ruina f.; das ist sein — to jest jego zguba, ruina; jmnnd ins — stürzen wtrącić kogo w nieszcześnie, popchnąć kogo do zguby; (przen.:) am Rande des es stehen stać nad brzegiem przepaści; jmnnd zum — gereichen stać się czyją zgubą; der Weg des es droga do zguby.

Verde'rbenbringend, adi. zgubny.

Verde'rber, sm. =s, pl. —, 1) niszczyiciel m., ten co psuje, psotnik m.; 2) uwodziciel m., ten co szerzy zepsucie.

Verde'rblieh, adi. 1) łatwo się psujący, ulegający zepsuciu; das ist eine leicht =e Ware ten towar łatwo ulega zepsuciu; 2) zgubny, szkodliwy; das könnte Ihnen werden to mogłoby być zgubnem dla pana; =e Lektüre lektura szkodliwa; =e Lehrmeinungen doktryna korumpująca.

Verde'rbliehkeit, sf. zgubność f., szkodliwość f.

Verde'rbnis, sf. i sn. =fies, 1) obacz Verderben; 2) zepsucie n., korupcyja f., upadek moralny, skazenie n., deprawcyja f., zgnilizna f.; das — unseres Zeitalters zgnilizna naszego wieku.

Verde'rbt, adi. zepsuty; =e Sitten zepsute obyczaje.

Verde'rtheit, sf. zepsucie n., korupcyja f., deprawcyja f., degeneracyja f.

Verden'kliden, va. (haben) objaśnić, wyjaśnić, uprzytomnić.

Verden'tschen, va. (haben) 1) na język niemiecki prze-

łożyć, przetłumaczyć; 2) zniemczyć, germanizować.

Verden'tschung, sf. przekład m., tłumaczenie n. na niemiecki język.

Verdi'chtbar, adi. zgęszczalny.

Verdi'chten, I. va. (haben) zgęszczać, kondensować; II. sich —, vr. (haben) zgęszczać się.

Verdi'chter, sm. =s, pl. —, zgęszczalnik m.

Verdi'chtung, sf. pl. =en, zgęszczenie n., zgęszczanie n., kondensacyja f.; die — des Dampfes skroplenie n. pary.

Verdi'chtungsapparat, sm. =es, pl. =e, kondensator m., aparat m. do zgęszczania.

Verdi'ften, I. va. zgieścić; eine Flüssigkeit durch Einflößen — zgieścić płyn przez wygotowanie; kondensować; II. sich —, vr. (haben) zgestnać, zgestnieć, ściąć się.

Verdi'ften, sn. =s, Verdi'ftung, sf. zgestnienie n.

Verdie'nen, va. (haben) 1) zarobić, zarabiac, zyskać; ich verdiente täglich vier Kronen zarabiam dziennie cztery korony; seinen Lebensunterhalt — zarobkować na życie; viel an einer Sache — zarobić, zyskać! dużo na jakiej sprawie; man verdient dabei nicht das Salz zur Suppe nie zarabia się przysmakiem ani na pietruszkę; das hat er sich sauer verdient uczciwie na to zarobił; was hast du dabei verdient? ileś na tem zyskał? 2) zasłużyć na pochwałę, karę; er verdient, gestraßt zu werden zasługuje na karę, być ukaranym; das verdient nicht, beantwortet zu werden to nie zasługuje na odpowiedź; das habe ich um Sie nicht verdient nie zasłużyłem sobie u ciebie na to, nie spodziewałem się tego po tobie; damit hat er sich den Dant unserer Familie verdient zasłużył sobie tem na wdzięczność naszej rodziny; er verdient es to mu się należy; 3) er hat sich um das

Waterland sehr verdient gemacht wielkie położył dla ojezyzny zasługi; er hat sich um diese Angelegenheit sehr verdient gemacht zasłużył się bardzo w tej sprawie; ein verdienter Mann zasłużony człowiek; der verdienstfeste Mann najzasłużeńszy mąż.

Verdie'nist, *sm.* i *sn.* -eß, *pl.* -e, 1) (przeważnie *m.*) zarobek *m.*, zysk *m.*; daß ist mein ganzer — bei der Sache to jest cały mój zarobek, zysk przy tej sprawie; wenig — haben zarabiać mało; eß ist kein — dabei na tem się nie zarabia; wie der —, so der Gewinnst jaka praca taka płaca; 2) (przeważnie *n.*) zasługa *f.*; ein Mann von — zasłużony mąż, mąż o zasługach; nicht ganz ohne — sein nie być całkiem bez zasługi; eß ist kein —, daß... jest to jego zasługa, że...; seine -e um die Stadt jego zasługi około miasta; wie daß —, so der Ruhm jaka zasługa, taka sława; daß — wird selten belohnt zasługa nie często znajduje nagrodę.

Verdie'nistlich, *adi.* 1) pożyteczny, użyteczny, będący zasługą, zasługujący na wdzięczność, zasługę; 2) intratny, lukratywny, zyskowny, korzystny.

Verdie'nistlichkeit, *sf.* zasługa *f.* (jako przymiot), zasłużoność *f.*, pożyteczność *f.*

Verdie'nistlos, *adi.* i *adv.* 1) nie mający zarobku, zysku; bez zarobku; 2) nie mający zasługi, bez zasługi.

Verdie'nistmedaille, *sf.* *pl.* -n, medal *m.* zasługi.

Verdie'nistkreuz, *sn.* -eß, *pl.* -e, krzyż *m.* zasługi.

Verdie'nistorden, *sm.* -ß, *pl.* -, order *m.* za zasługi.

Verdie'nistvoll, *adi.* zasłużony, pełen zasług.

Verdie'nt, *adi.* zasłużony, słuszny; sich um etw., um jmdm — machen przysłużyć się czemu, komu; -e Strafe zasłużona kara.

Verdie'ntermaßen, *adv.* za-

szczenie, słusznie, sprawiedliwie.

Verdi'ft, *sn.* -eß, *pl.* -e, werdykt *m.*, wyrok *m.* sądu przysięgłych.

Verdi'ng, *sm.* -(e)ß, 1) najem *m.*, najęcie *n.*, wynajęcie *n.*; 2) ugoda *f.*, akord *m.*; in — arbeiten pracować w akord; eine Arbeit in — geben oddać pracę w akord.

Verdi'ngen, *verdinge*, *verdingst*, *verdingte*, *habe verdingen* i *verdingt*; *I. va.* 1) nając, wynając, wynajmować, zamówić; einen Wagen — wynając, nając wóz; einen Lehrling bei einem Meister — dać chłopca do terminu, do nauki; jmdm in die Kost — oddać kogo na wikt, na pensję; 2) jmdm eine Arbeit — oddać komu robotę do wykonania, oddać robotę w akord; II. sich —, *vr.* (haben) nając się, pójść w służbę; sich bei jmdm als Diener — wstąpić do kogo do służby, wynając się u kogo, komu za służącego.

Verdi'ngung, *sf.* *pl.* -en, akord *m.*, układ *m.*, najem *m.*

Verdo'lmetzen, *va.* przetłumaczyć, tłumaczyć; interpretować.

Verdo'lmetzung, *sf.* *pl.* -en, przetłumaczenie *n.*, tłumaczenie *n.*; interpretacja *f.*

Verdo'nnern, *va.* (haben) 1) zburzyć, nabrać; (przen.) verdonnert, *adi.* ogromnie, dyabło; 2) der Richter hat ihn verdonnert sędzia skazał go na karę, zasądził go.

Verdo'ppeln, *I. va.* (haben) podwoić, podwajać, zdwoić; er hat seinen Eifer verdoppelt podwoił gorliwość; den Schritt — podwoić kroku; den Einsatz — podwoić wkładkę; II. sich —, *vr.* (haben) podwoić się; die Arbeit hat sich jetzt verdoppelt robota podwoiła, zdwoiła się.

Verdo'ppeln, *sn.* -ß, **Verdo'ppelung**, *sf.* *pl.* -en, podwojenie *n.*, zdwojenie *n.*

Verdo'rben, *adi.* 1) zepsuty, popsuty, zgniły; -er Wein zepsute wino; -eß Fleisch

zepsute mięso; -er Magen zepsuty żołądek; -er Geschmack zły smak, niesmak *m.*; zły gust; zum Kaufmann ist er — nie jest stworzony na kupca; 2) obacz Verberbt.

Verdo'rbenheit, *sf.* 1) zepsucie *n.*, korupcja *f.*; 2) sittliche — obacz Verberbtheit.

Verdo'rren, *vn.* (sein) usychać, uschnąć; dieser Baum ist vollständig verdorrt to drzewo zupełnie uschło.

Verdrä'ngen, *va.* (haben) wyprzeć, wypierać, wyrugować, uchylać, uchylić; die Handarbeit ist durch die Maschinenarbeit verdrängt praca ręczna jest wyparta pracą maszynową; einen Nebenbuhler — usunąć współzawodnika; vom Throne — obalić z tronu, zdeponować; jmdm aus seinem Besitztum — wygnać kogo ze swej posiadłości; jmdm aus seiner Stelle — wyrugować kogo z posady.

Verdrä'ngen, *sn.* -ß, **Verdrä'ngung**, *sf.* *pl.* -en, wyparcie *n.*, wyrugowanie *n.*

Verdre'hen, *I. va.* i *vr.* (haben) przekręcać, przekręcić; wykrzywić, przekrzywić; jmdm den Arm — skręcić komu ramię; den Hals — wykręcać, wykrzywiać szyję; sich den Arm — wywchnąć ramię; daß Gesicht — robić grymasy, stroić minki; die Augen — przewracać oczyma; ein Schloß — przekręcić zamek; 2) przekręcić, wykręcić, bałamucić, wykoszlawić, fałszować; jmdm den Kopf — zawrócić komu głowę; daß hat ihm den Kopf verdreht to mu przewróciło w głowie; daß Recht, daß Gesetz — naginać prawo, ustawę; den Sinn des Sages — przekręcać sens zdania; jmds Worte — przekręcać czyje słowa; II. verdreht, *pp.* i *adi.* obacz Verdreht.

Verdre'ht, *adi.* przekręcony, wykrzywiony, skrzywiony, przewrócony, przewrotny; -e Ideen spaczono myśli; er

ist — przewraca mu się w głowie, ma bzika.

Verdre'htheit, *sf.* przewrotność *f.*

Verdre'hung, *sf.* przekręcanie *n.*, wykroczenie *n.*, zwicnięcie *n.*, przewracanie *n.*; die — deß Redtes wykroczenie, przekręcanie, naginanie prawa.

Verdre'fachen, *va.* (haben) potroić.

Verdre'fachen, *sn.* -s, Verdre'fachtung, *sf.* *pl.* -en, potrojenie *n.*

Verdrie'ffen, verdrießt, verdroß, verdrossen, *vimpers.* (haben) 1) es verdrießt mich gniewa, złości mnie, niechce mi się, przykro, nie miło mi; diese Ausgabe verdroß ihn ten wydatek go gniewał; 2) sich die Mühe nicht — lassen nie żałować fatygi; sich keine Kosten — lassen nie żałować kosztów; sich nicht — lassen nie lenić się.

Verdrie'flidh, *adi.* 1) przykry, nieprzyjemny, cierpki, markotny, mruklawy; eine -e Miene kwaśna, markotna mina; 2) przykry, niemiły; es ist eine -e Angelegenheit to jest niemiła, nieprzyjemna, przykra sprawa; wie —! co za nieprzyjemność!

Verdrie'flidhkeit, *sf.* *pl.* -en, 1) przykrość *f.*, nieprzyjemność *f.*; sich -en zujehen narazić się na przykrość; mit jmandm -en haben mieć z kim nieprzyjemności, przykrości; 2) bez *pl.* markotność *f.*, zły humor; etw. in der — äußern powiedzieć co w przystępie złego humoru.

Verdro'ssen, *pp.*, *adi.* i *adv.* 1) niechętny, leniwy, nieskory, do niczego; etw. — tun zrobić coś niechętnie; 2) obacz Verdrießlich 1).

Verdro'ssenheit, *sf.* 1) niechęć *f.*, lenistwo *n.*, nieskorość *f.*; 2) zły humor, markotność *f.*

Verdrü'ten, *va.* (haben) 1) spotrzebować na druk; 2) omylić się w druku, fałszywie wydrukować.

Verdrü'ten, *va.* (haben) zmiać.

Verdrü'st, *sm.* -s, 1) przykrość *f.*, nieprzyjemność *f.*, kłótnia *n.*; das wird — geben z tego będzie przykrość, nieprzyjemność; 2) złość *f.*, zły humor, zmartwienie *n.*, zgrzyzota *f.*, niezadowolenie *n.*; etw. zum — tun zrobić coś na złość; jmandm — machen martwić kogo; zu meinem größten — ku memu wielkiemu zmartwieniu; etw. mit — sehen widzieć coś niechętnie; 3) einen — haben mieć garb, być garbatym.

Verdrü'belung, *sf.* sworznowanie *n.*

Verdrü'ten, *vn.* (sein) 1) wywietrzeć, przestać pachnąć; 2) verdufte! wynoś się, zniknij! Kleinigkeiten — lassen zwędzić, kraść drobniaki.

Verdrü'tung, *sf.* wywietrzenie *n.*, wyparowanie *n.*; zniknięcie *n.*

Verdrü'mmen, *I. vn.* (sein) zgłupić, ogłupić; dieser Zunge ist gänzlich verdu'mmt ten chłopiec zupełnie zgłupiał; *II. va.* ogłupiać.

Verdrü'mmt, *adi.* zgłupiały, ogłupiały.

Verdrü'mmung, *sf.* zgłupienie *n.*

Verdrü'mmungshitem, *sn.* -s, system *m.* ogłupiania.

Verdrü'mpfen, *va.* (haben) i *vn.* (sein) głużyć, przygłuszać, tłumić, przytłumić.

Verdrü'ng, *sm.* -es, obacz Verding.

Verdrü'nfeln, *I. va.* (haben) zaciemniać, ściemniać; die Vorhänge verdunkeln das Zimmer firanki zaciemniają pokój; (przen.:) przyćmić, zaciemnić, zakasować; er verdü'nfelt ihn stawia go w cieniu; *II. sich* —, *vr.* ściemnić się, zaciemnić się.

Verdrü'nfelung, *sf.* zaciemnienie *n.*, ściemnienie *n.*

Verdrü'nbar, *adi.* dający się rozcieńczyć.

Verdrü'nbarkeit, *sf.* możność *f.* rozcieńczenia.

Verdrü'nnen, *va.* (haben) rozrzedzić, przerzedzić, roz-

cieńczyć, rozrobić, rozwarzać; Farben — rozcieńczyć, rozrobić farby; ein Stück Holz — rozszczepiać drzewo; die Reihen der Krieger — przerzedzić szeregi bojowników; eine Sauce — rozrzedzić sos; Wein mit Wasser — rozwodnić wino; verdünnte Luft rozrzedzone powietrze.

Verdrü'nnung, *sf.* rozrzedzanie *n.*, przerzedzanie *n.*, rozcieńczenie *n.*, rozrabianie *n.*

Verdrü'nsten, *vn.* (sein) wyparować, ulatniać, ulotnić się.

Verdrü'nsten, *va.* (haben) ulatniać, wyparować co.

Verdrü'nstung, *sf.*, Verdrü'nstung, *sf.* *pl.* -en, ulotnienie *n.*, wyparowanie *n.*

Verdrü'rsten, *vn.* (sein) ginać z pragnienia.

Verdrü'stern, *I. va.* (haben) zaciemnić, ściemnić; zasepić, omroczyć; *II. sich* —, *vr.* (haben) ściemnić się, zasepić się.

Verdrü'szen, *va.* (haben) wprawić w zadumienie, zmieszzać; jmandm verdrü'st machen wprawić kogo w osłupienie.

Verdrü't, *adi.* zdumiały.

Ver'deln, *I. va.* (haben) ulepszyć, ulepszać; uszlachetnić, poprawić; Pflanzen — uszlachetniać rośliny; das Herz — uszlachetnić serce; *II. sich* —, *vr.* (haben) uszlachetnić, udoskonalic się.

Ver'ed(elt)ung, *sf.* ulepszanie *n.*, poprawianie *n.*, uszlachetnianie *n.*

Ver'ehe'lichen, *I. va.* (haben) dać w małżeństwo, wydać za żonę, ożenić; *II. sich* —, *vr.* (haben) pójść za żonę, ożenić się, pobrać się.

Ver'ehe'licht, *adi.* zameżna, żonaty; -e *fl.* po mężu *N.*

Ver'ehe'lichung, *sf.* zameżnienie.

Ver'ehren, *va.* 1) czcić, uwielbiać, wielbić, szanować, ubóstwiać kogo; ich vereh're Sie wie einen Vater szanuj pana jak ojca; mein vereh'rter Kollege! mój szanowny kolego! ich vereh're diese Frau uwielbiam tę kobietę; 2) ofiarować komu co dla okazania czci; 3) eine Tratte

— akceptować tratę, honorować weksel.

Vererhrer, *sm.* =s, *pl.* —, wielbiciel *m.*, czciciel *m.*, adorator *m.*; er ist ein großer — dieses Autors jest wielkim zwolennikiem tego autora; sie hat viele — ona ma wielu wielbicieli, adoratorów.

Vererhrerin, *sf.* =nen, wielbicielka *f.*, adoratorka *f.*

Vererhrlich, *adi.* szanowny; ihr =es Schreiben pański szanowne pismo; an die =e Buchhandlung do szanownej księgarni.

Vererhrung, *sf.* 1) cześć *f.*, czczenie *n.*, uwielbienie *n.*, ubóstwianie *n.*, adoracja *f.*, uszanowanie *n.*; jundm seine — begehrn oddawać komu cześć; — der Jungfrau Maria kult *m.* Matki Boskiej; meine —! moje uszanowanie! 2) wir zweifeln nicht an der pünftlichen — unserer Unterschrift nie wątpimy, że zechcesz pań punktualnie nasz podpis honorować.

Vererhrungswert, **Vererhrungswürdig**, *adi.* czeigodny, godny uwielbienia, ubóstwienia.

Vereriden i **Verer'idigen**, *va.* zaprzysiądz; die Truppen — zaprzysiądz wojsko; vereidet, vereidigt, *adi.* zaprzysiężony, przysięgły.

Verer'in, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, stowarzyszenie *n.*, towarzystwo *n.*, związek *m.*; klub *m.*

Verer'inbar, *adi.* łączny, zgodny, dający się pogodzić, połączyć z czem.

Verer'inbaren, *I. va.* (haben) układać, ułożyć; umówić się o co; zwei Sachen — połączyć dwie rzeczy; II. sich —, *vr.* (haben) układać, ułożyć się, umówić się; sie haben sich dahin vereinbart ułożyli się w ten sposób; in den von uns zu =den Fristen w terminach przez nas ustanowić się mających; III. *vimp.* sich nicht — lassen nie dać się pogodzić.

Verer'inbarkeit, *sf.* zgodność *f.*

Verer'inbarung, *sf.* układ *m.*, umowa *f.*

Verer'inren, *va.* (haben) ob. **Verer'inigen**.

Verer'infachen, *va.* (haben) uprościć, uprościć.

Verer'infindung, *sf.* uproszczenie *n.*

Verer'inigen, *I. va.* 1) połączyć, łączyć; zjednoczyć; kojarzyć, zespolić; in eine Masse — skupiać; auf einen Punkt — koncentrować; im Mittelpunkt — centralizować; Kraft mit Jugend — łączyć siłę z cnotą; wir — unsere Bitten mit der feinnigen łączyliśmy nasze prośby z jego prośbą; zwei Ämter in einer Person — piastować równocześnie dwa urzędy; die Vereinigten Staaten von Nordamerika Zjednoczone Stany Ameryki północnej; mit vereinigten Kräften wspólnymi siłami; 2) pogodzić, zespolić; Widersprüche — pogodzić sprzeczności; ich kann es mit seinem Charakter nicht — nie mogę tego pogodzić z jego charakterem; II. sich —, *vr.* (haben) połączyć się, skojarzyć się, związać się; kombinować się; sie vereinigen sich dahin, daß... ułożyli się w ten sposób, że...; sich zu demselben Zwecke — połączyć się w tym samym celu; diese Dinge lassen sich nicht — te rzeczy nie dają się pogodzić z sobą; alle Tugenden — sich in ihm wszystkie cnoty się w nim łączy, posiada wszystkie cnoty; alles vereinigt sich zu meinem Verderben wszystko się składa na moją zgubę.

Verer'inigung, *sf.* *pl.* =en, połączenie *n.*, zespolenie *n.*, zjednoczenie *n.*; stowarzyszenie *n.*, związek *m.*, unia *f.*, konfederacja *f.*; zebranie *n.*, koncentracja *f.*, skupienie *n.*; kumulacja *f.*; alians *m.*, przymierze *m.*, sojusz *m.*

Verer'inigungslinie, *sf.* linia *f.* łączenia, linia styczna.

Verer'inigungsmittel, *sm.* =s, *pl.* —, środek *m.* łączenia.

Verer'inigungspunkt, *sm.* =es, *pl.* =e, punkt *zborny*.

Verer'inigungsrecht, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo *n.* łączenia się, prawo *n.* koalicyi.

Verer'innehmen, *va.* (haben) pobrać, mieć dochód, utargować.

Verer'innamen, *va.* (haben) osamotnić, wyosobnić, izolować.

Verer'insetzung, *sf.* osamotnienie *n.*, odosobnienie *n.*; izolacja *f.*

Verer'insebahn, *sf.* *pl.* =en, droga żelazna związkowa, kolej związkowa; łącznia *f.*

Verer'insegebiet, *sn.* obręb *m.* krajów związkowych.

Verer'insegesetz, *sn.* =es, *pl.* =e, ustawa *f.* o stowarzyszeniach.

Verer'inshaus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, dom *m.* stowarzyszenia.

Verer'inshasse, *sf.* kasa *f.* stowarzyszenia, kasa związkowa.

Verer'inshmeier, *sm.* =s, działacz *m.* w licznych stowarzyszeniach.

Verer'inshmeierei, *sf.* nałogowe krzątanie się w stowarzyszeniach.

Verer'inshmitglied, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, członek *m.* stowarzyszenia.

Verer'inshrecht, *sn.* =es, prawo *n.* o stowarzyszeniach.

Verer'inshstaler, *sm.* =s, *pl.* —, talar związkowy.

Verer'inshstatuten, *sn.* *pl.* ustawa *f.*, statuta *pl.* stowarzyszenia.

Verer'inshvermögen, *sn.* =s, majątek *m.* stowarzyszenia.

Verer'inshwesen, *sn.* =s, sprawa *f.*, sprawy *pl.* stowarzyszeń.

Verer'inzeln, *I. va.* (haben) dzielić, porozdzielać, rozdobrać; eine Gemaldefammlung — kolekcję obrazów pojedynczo sprzedawać; dies Werk wird nicht vereinzelt dzieła tego nie sprzedaje się częściowo; das Feuer bei einer Feuersbrunst — izolować ogień przy pożarze; II. vereinzelt, *pp.* i *adi.* oddzielny,

odosobniony, izolowany; sporadyczny; der Fall steht — ba jest to wyjątkowy wypadek.

Ver'e'uzelung, *sf.* oddzielanie *n.*, rozdrabianie *n.*, izolowanie *n.*; sprzedaż częściowa, drobiazgowa.

Ver'e'keln, *va.* (haben) rozchwiać, zniweczyć, w niwecz obrócić, udaremnić; einen Plan — udaremnić plan; vereitel't werden spełzając na niczem.

Ver'e'keln, *sf.* zniweczenie *n.*, udaremnienie *n.*

Ver'e'keln, *vn.* (sein) zapropięć.

Ver'e'kelung, *sf.* zaropienie *n.*

Ver'e'keln, *I. va.* (haben) obrzydzić, zbrzydzić komu co, o(b)mierzić; *II. sich an etw.* — obrzydzić sobie co.

Ver'e'klenden, *va.* nędznym uczynić.

Ver'e'klendung, *sf.* — des Volkes nędza *f.*, zubożenie *n.* ludu.

Ver'e'nden, *vn.* (sein) zdechnąć, zdychać, paść.

Ver'e'ngen, Ver'e'ngern, *I. va.* (haben) ścieśniać, zwęzać, ściągnąć, ściagnąć; *II. sich an etw.* — ściągać się, zwęzić się, ścieśniać się.

Ver'e'ng(er)ung, *sf. pl.* =en, ścieśnianie *n.*, ścieśnienie *n.*, zwężenie *n.*, ściągnięcie *n.*, ściągnięcie *n.*

Ver'e'rben, *I. va.* (haben), auf jmand etw. — w dziedziectwie komu co przekazać, w spuściznie zostawić; ein Lafter — w dziedziectwie zostawić występki; *II. vn.* (sein) i sich, *vr.* (haben) przechodzić z jednego na drugiego; mande Krankheit vererbt sich niejedna choroba jest dziedziczna.

Ver'e'rbl'ich, *adi.* dziedziczny; przenośny.

Ver'e'rbung, *sf.* dziedziczność *f.*

Ver'e'rbugsgesetz, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo *n.* dziedziczności.

Ver'e'rbugstheorie, *sf.* teoria *f.* o dziedziczności.

Ver'e'wigen, *va.* (haben) uwiecznić, uwieczniać, unie-

śmiertelnić; seinen Namen — uwiecznić swoje nazwisko.

Ver'e'wig't, *adi.* uwieczniony, unieśmiertelny; zmarły.

Ver'e'wigung, *sf.* uwiecznienie *n.*, unieśmiertelnienie *n.*

Ver'fa'hrbar, *adi.* dający się przenieść.

Ver'fa'hren, *verfahre*, *verfährt*, *verfuhr*, *habe verfahren*; *I. va.* 1) rozwozić, transportować; Waren — przewozić, rozwozić, transportować towary; 2) ich habe den ganzen Tag — przejechałem cały dzień, strawiłem cały dzień na jeździe; 3) viel Geld — dużo pieniędzy wydać na jazdy; 4) den Zoll — przemycać; die Wege — wyjeździć drogi, jeżdżeniem w gościu wyboje porobić; 5) eine Sache — zawikłać sprawę; źle poprowadzić sprawę; 6) einen Gang — otworzyć korytarz w szybie (górn.); *II. vn.* (haben i sein) 1) postępować, postąpić sobie, działać; wenn ich so mit dir — wolałoby z tobą chciała tak postąpić; eigenmächtig — samostoinie działać; er verfährt damit, als ob es sein Eigentum wäre obchodził się z tem, jak gdyby było jego własnością; strafrechtlich gegen jmand — w drodze karnej przeciw komu wystąpić; mit

Strenge, Nachsicht — postępować surowo, łagodnie; er ist als ein Mann von Ehre — postąpił sobie jak honorowy człowiek; wissen Sie, wie man damit — muß? czy pan wie, jak się z tem obchodzić? jak się do tego wziąć? womit Sie nach Ver'icht zu — be-lieben zechciej pan postąpić z tem wedle zawiadomienia; 2) des Todes — rozstać się z tym światem; *III. sich* —, *vr.* 1) zbladzić, zjechać z drogi; 2) die Wagen haben sich — jeden wóz zjechał w drugi; (przen.) sich — zawikłać, zamotać się w jaką sprawę.

Ver'fa'hren, *sn.* =s, postępowanie *n.*, działanie *n.*;

manipulacja *f.*; obejście się; — bei einer Kunst technika *f.*; metoda *f.*, system *m.*; proceder *m.*, procedura *f.*; chemisches — proces chemiczny; gerichtliches — postępowanie sądowe; furjes — postępowanie sumaryczne; mündliches — postępowanie ustne.

Ver'fa'hrung, *sf.* rozwożenie *n.*, transportowanie *n.*

Ver'fa'hrungsart, Ver'fa'hrungsweise, *sf.* sposób *m.* postępowania.

Ver'fa'hrungslehre, *sf.* nauka *f.* o metodach nauczania, metodologia *f.*, metodyka *f.*

Ver'fa'll, *sm.* = (e)s, 1) a) upadek *m.*, dekadencja *f.*, ruina *f.* = Niedergang; — der Kräfte upadek *m.*, ubyście *n.* sił; — des Reiches upadek *m.* państwa; die Zeit des =es okres *m.*, czas *m.* upadku; in — geraten przyjsć do upadku, upadać; — der Wissenschaften und Künste upadek *m.* umiejętności i sztuk; b) upadek *m.*, zepsucie *n.*, korupcja *f.*, degeneracja *f.*; — der Sitten zepsucie *n.* obyczajów; 2) — eines Wechsels zapadłość *f.* wekslu; bei — przy płatności; — eines Reiches utrata *f.* prawa; — einer Klage utrata *f.* prawa do skargi.

Ver'fa'llbuch, *sn.* = (e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* zapadłości.

Ver'fa'llen, *verfalle*, *verfällt*, *verfiel*, *bin verfallen*, *vn.* 1) zapadać, zapasć, rozpadać się; das Gebäude verfällt budynek *m.* zapada się; die alte Frau verfällt immer mehr ta stara kobieta zapada coraz bardziej; 2) in etw. — popasć, wpaść w co; er verfällt immer in denselben Fehler popada zawsze w ten sam błąd; in eine Krankheit — popasć w chorobę; in Sünde, Lafter — dopuszczać się grzechu, występku; in eine Selbststrafe — uledz grzywnie; 3) auf etw. — wpaść, popasć na co; ich wäre gar nicht darauf — nie byłbym wcale popadł na

to, nie byłoby mi wcale wpadło na myśl; wie verfa'llst du darauf? jak ci to wpadło na myśl? auf dumme Streiche — popasać na głupie figle; 4) dem Staate — przypasać państwu; =e Güter skonfiskowane dobra; das Pfand ist — zastaw przepadek; wir sind alle dem Tode — wszystkim nas czeka śmierć; =es Leben przepadło lenno; 5) der Wechsel ist — wymiana jest zapadły, wymiana jest płatny; die Frist ist — termin minął; 6) des Todes — umrzeć, rozstać się z światem; herabfallendes Obst verfällt upadające z drzew owoce gniją, psują się.

Verfa'llen, *adi.* 1) zapadnięty, zapadły; 2) (przen.) chudy, zeschuplaty; zapadły; =er Termin zapadły termin; =es Recht stracono prawo; für — erklären znać za przepadek.

Verfa'llserklärung, *sf.* deklaracja f. przepadości.

Verfa'llstag, *sm.* =es, *pl.* =e, termin m. zapadości.

Verfa'llszeit, *sf.* czas m. zapadości.

Verfa'llschbar, *adi.* dający się podrobić, sfałszować.

Verfa'llschen, *va.* (haben) podrobić, sfałszować.

Verfa'llscher, *sm.* =s, Verfa'llschung, *sf.* podrobienie n., podrobienie n., (s)fałszowanie n.

Verfa'llscher, *sm.* =s, *pl.* —, fałszerz m.

Verfa'ngen, verfanqe, verfa'ngst, verfa'ngt, verfang, habe verfangen, I. *va.* die Biqe verfa'ngt die Milch des Melkviehs upał waży mleko dojnego bydła; im Streite verfangene Güter dobra będące przedmiotem sporu; II. sich —, *vr.* (haben) zatamować się, zaprzeć się gdzie, wkreć się, wpaść; zadyszczyć się; der Wind hat sich im Schornstein — wiatr wpadł w komin; sich in seinen Neben — zaplatać się w mowie; die Hirche haben sich — jelenie się usiadały; das Pferd hat sich ver-

fangen — koń zaochwacił się, dostał ochwatu; III. *vn.* (sein) bei ihm will nichts mehr — u niego nic już nie skutkuje.

Verfa'nglich, *adi.* podechwyliwy, niebezpieczny, dwuznaczny; eine =e Frage podechwyliwne pytanie, dwuznaczne pytanie.

Verfa'nglichkeit, *sf.* podechwyliwość *f.*, dwuznaczność *f.*

Verfa'rben, sich —, *vr.* (haben) zmienić, stracić kolor; zblednąć; der Hirsch hat sich verfa'rbt jeleń stracił sierść.

Verfa'rben, *va.* (haben) ułożyć, pisać, napisać; ein Aktienstück — skoncepcować, ułożyć akt; ein Buch — napisać książkę; einen Zeitungsausschnitt — zredagować, napisać artykuł; einen Text zu einer Operette — ułożyć tekst, libretto do operetki.

Verfa'rber, *sm.* =s, *pl.* —, autor m., pisarz m.

Verfa'rberin, *sf.* *pl.* =nen, autorka *f.*, pisarka *f.*

Verfa'rberschaft, *sf.* autorstwo n.

Verfa'assung, *sf.* *pl.* =en, 1) ułożenie n., napisanie n., komponowanie n.; redagowanie n.; 2) konstytucja *f.*, forma *f.* rządu; zasadnicze ustawy państwa; Frankreich hat eine republikanische — Francja ma republikańską formę rządu; dem Staate eine andere — geben nadać państwu inną konstytucję; 3) położenie n., stan m., sytuacja *f.*, uosobienie n., okoliczności *pl.* (w jakich się kto znajduje); ich bin nicht in der —, mit ihm zu sprechen nie jestem w uosobieniu, aby z nim mówić.

Verfa'assungsbruch, *sm.* =es, pogwałcenie n., złamanie n. konstytucji, zamach m. stanu.

Verfa'assungs Eid, *sm.* =es, *pl.* =e, przysięga konstytucyjna, przysięga *f.* na konstytucję.

Verfa'assungsentwurf, *sm.* =es, *pl.* =entwürfe, projekt m. konstytucji.

Verfa'assungsfeind, *sm.* =es, *pl.* =e, wróg m. konstytucji.

Verfa'assungsfeindlich, *adi.* przeciwkonstytucyjny, wrogi konstytucji.

Verfa'assungslos, *adi.* bezkonstytucyjny.

Verfa'assungsmäßig, *adi.* konstytucyjny, stosowny do konstytucji.

Verfa'assungsmäßigkeit, *sf.* konstytucyjność *f.*

Verfa'assungspartei, *sf.* partya konstytucyjna.

Verfa'assungsstreit, *adi.* wiernokonstytucyjny.

Verfa'assungsurkunde, *sf.* dokument m., akt m. konstytucyjny.

Verfa'assungsverletzung, *sf.* naruszenie n. konstytucji.

Verfa'assungswidrig, *adi.* przeciwkonstytucyjny, przeciwny konstytucji.

Verfa'assungswidrigkeit, *sf.* przeciwkonstytucyjność *f.*

Verfa'u'bar, *adi.* ulegający gniciu, zepsuciu.

Verfa'u'len, *vr.* (sein) (z)gnieć, zepsuć, psuć się.

Verfa'u'len, *sm.* =s, gnicie n., psucie n. się.

Verfa'u'lenzen, *va.* (haben) die Zeit — przeleniuchować czas.

Verfe'chten, verfechte, verfechtst, verfecht, verfocht, verfochte, habe verfochten, *va.* bronić, popierać, walczyć o co, obstawać za czem.

Verfe'chter, *sm.* =s, *pl.* —, obrońca m., orędownik m., rzecznik m.

Verfe'chtung, *sf.* *pl.* =en, bronienie n., popieranie n.; apologia *f.*

Verfe'hlen, I. *va.* (haben) zmylić, chybić, nie trafić, minąć; den Weg — zmylić drogę; jmand — chybić kogo, nie zastać kogo; das Wild — chybić zwierzyne, spudłować; das Ziel — chybić celu; den Anschluß — chybić połączenia; ich habe meinen Beruf verfehlt chybiłem powołania; ich werde den Weg nicht — nie zmylę drogi, nie zabłądzę; kein Wort verfehlt den Eindruck nie było wyrazu,

któreby nie zrobiło wrazenia; II. *vn.* (haben) die Nachricht wird nicht --, Aufsehen zu erregen wiadomość niechylnie wywoła wrazenie; ich werde nicht --, Sie zu benachrichtigen nie omieszkać zawiadomić pana; III. *sidh* --, *vr.* (haben) minag sie, nie spotkać się; IV. *verfehlt*, *pp.* i *adi.* chybiony; =er Verusf chybiony zawód; ein =es Leben chybione życie; ein =es Unternehmen chybione, nieudane przedsiębiorstwo.

Verfein'den, I. *va.* (haben) zanieprzyjaźnić, nieprzyjaźnił wzniecać; II. *sidh* --, *vr.* (haben) *sidh* mit jundm -- zanieprzyjaźnić się z kim.

Verfein'ern, I. *va.* (haben) wygładzić, ogładzić, okrzesać, wykształcić; ulepszyć; verfeinerter Geschmađ wydelikacyony gust; II. *sidh* --, *vr.* (haben) ogładzić, okrzesać, wykształcić się.

Verfeinerung, *sf.* *pl.* =en, ogładzenie *n.*, ogłada *f.*, okrzesanie *n.*, wykształcenie *n.*; ulepszenie *n.*

Verfeimen, *va.* (haben) potępić, wykłać.

Verfeirtigen, *va.* (haben) robić, sporządzać, wyrabiać, fabrykować.

Verfeirtigen, *sn.* =s, Verfeirtigung, *sf.* *pl.* =en, sporządzanie *n.*, wyrabianie, wyrób *m.*, fabrykowanie *n.*, fabrykacya *f.*

Verfeirtiger, *sm.* =s, wyrabiający *m.*, sporządzający *m.*, fabrykant *m.*, konfekcyoner *m.*

Verfeirtigerin, *sf.* *pl.* =nen, wyrabiająca *f.*, sporządzająca *f.*; fabrykanka *f.*, konfekcyonierka *f.*

Verfeirtigung, *sf.* stłuszczenie *n.*, otłuszczenie *n.*; -- der Leber zatłuszczenie *n.* watroby.

Verfeirern, *va.* (haben) 1) viel Holz -- wypalić dużo drzewa; 2) alle Patronen -- wystrzelać wszystkie naboje.

Verfeirgen, I. *va.* zapisać (kapeluszy); II. *sidh* --, *vr.* (haben) zamotać, zawikłać się.

Verfeirgen, I. *va.* (haben) ściemnić, zaciemnić co, zaciemnić, przyćmić; zachmurzać; II. *sidh* --, *vr.* der Horizont verfeirgt sich horizonz się zaciemnia, zachmurza.

Verfeirgerung, *sf.* *pl.* =en, zaciemnienie *n.*, przyćmienie *n.*, zachmurzenie *n.*; die -- des Sinnes zamglenie *n.* umyśłu.

Verfeirgen, *va.* (haben) nakryć podłóżkę dachu blachą ołowianą.

Verfeirgen, I. *va.* (haben) zamotać, pomotać, zawikłać; II. *sidh* --, *vr.* (haben) zamotać, pomotać, zawikłać się.

Verfeirgen, I. *va.* (haben) spłaszczyć, przyplaszczyc; II. *vn.* (sein) i *vr.* 1) spłaszczyć, przyplaszczyc się; 2) stać się płytkim.

Verfeirgen, *sn.* =s, Verfeirgung, *sf.* *pl.* =en, spłaszczenie *n.*, przyplaszczczenie *n.*; płytkość *f.*

Verfeirgen, *vn.* (sein) gasnac (paląc się płomieniem).

Verfeirgen, verfeirgt, verfeirgtst, verfeirgt, verfeirgt, verfeirgt, habe verfeirgt:en, *va.* 1) spleść, wpleść jedno w drugie, przeplatać; 2) uwikłać, zawikłać; ich bin in diese Angelegenheit verfeirgt worden zostałem zawikłany w tę sprawę; 3) wypotrzebować na wyplatanie; 4) źle spleść.

Verfeirgung, *sf.* *pl.* =en, splatanie *n.*, przeplatanie *n.*; zawikłanie *n.*, uwikłanie *n.*, komplikacya *f.*, kombinowanie *n.*

Verfeirgen, verfeirge, verfeirgt, verfeirgt, bin verfeirgt, bin verfeirgt, *vn.* 1) ulecieć, ulatywać; die Zeit verfeirgt rasch czas szybko ulatuje; 2) wywietrzec, zwietrzec, ulotnić się, wyparować.

Verfeirgen, *sn.* =s, ulatnianie *n.*, ulotnienie *n.* się.

Verfeirgen, verfeirgt, verfeirgt, verfeirgt, bin verfeirgt, *vn.* uplywać, uplynać, uchodzić; das Wasser ist verfeirgt, woda uplynęła, woda uszła; seitdem sind 2 Wochen verfeirgt od tego czasu uplynęło, minęło dwa tygodnie;

der Termin ist heute verfeirgt dziś uplynął termin; am 12. des verfeirgten Monats dwunastego zeszłego, ubiegłego miesiąca; nach zehn verfeirgten Jahren po dziesięciu minionych latach; die Farben -- ineinander kolory zlewają się.

Verfeirgt, *adi.* przeklęty.

Verfeirgt, *va.* (haben) 1) spławiać (drzewo); 2) zmywać, rozprowadzać pedzłem po rysunku farbe, lawować.

Verfeirgt, I. *va.* (haben) przeklinać, wyklinac, zlorzczyć komu; II. *verfeirgt*, *pp.* i *adi.* przeklęty; dieser =e Fuhrmann ten przeklęty woźnica; das ist seine =e Schuldigkeit to jego przeklęty, psim obowiązkiem; -- fast, neugierig wściekle, dyabło zimny, ciekawy.

Verfeirgtenswert, Verfeirgtenswürdig, *adi.* zasługujący na przekleństwo.

Verfeirgtigen, I. *va.* (haben) ulotnić, ulatniać, wyparować; II. *sidh* --, *vr.* (haben) ulotnić się, wyparować, (przen.) ulotnić się.

Verfeirgtigung, *sf.* ulotnienie *n.*

Verfeirgtung, *sf.* *pl.* =en, przeklećcie *n.*, wykłecie *n.*, zlorzczenie *n.*, anatema *n.*

Verfeirgt, *sm.* =fes, uplyw *m.*, uplynięcie *n.*, uplynienie *n.*; nach -- einiger Monate, von einigen Monaten po uplywie kilku miesiecy.

Verfo'igen, *sm.* =(e)s, dalszy ciąg, przebieg *m.*, dalsze prowadzenie rzeczy; in dem =e der Erzählung w dalszym ciągu, toku opowiadania; auß dem =e der Unternehmung z przebiegu śledztwa.

Verfo'igen, *va.* (haben) 1) ścigać, gonić za kim; er hat den Hasen verfolgt ścigał zająca; 2) przesładować; das Unglück verfolgt mich nieszczęście mnie przesładowuje; jntndm gerichtlich -- ścigać kogo sądownie; 3) dalej ciągnąć, kontynuować; śledzić, rozbierać; den Gang einer Angelegenheit -- śledzić prze-

bieg sprawy; seinen Weg — iść dalej; seine Reise — kontynuować podróż; sein Recht — dochodzić prawa; ein Ziel — dążyć do celu; sein Vorhaben bis ans Ende — przedsięwzięcie doprowadzić do końca.

Verfo'iger, *sm.* =s, *pl.* —, przesładowca *m.*

Verfo'igung, *sf.* przesładowanie *n.*; ściganie *n.*; kontynuowanie *n.*; śledzenie *n.*; dochodzenie *n.*; dążenie *n.*

Verfo'igunggeist, *sm.* =es, duch przesładowczy.

Verfo'igungssucht, *sf.* żądza *f.*, mania *f.* przesładowania. Verfo'igungswahn, Verfo'igungswahnstinn, *sm.* -(e)s, *sm.* obłąd przesładowczy, mania przesładowcza.

Verfo'igungssüchtig, *adi.* przesładowczy, skłonny do przesładowania.

Verfracht'en, *va.* (haben) 1) einen Frachtwagen — nająć, wynająć wóz frachtowy; 2) Waren — wysyłać towary frachtem; przewozić towary; 3) zapłacić za transport towarów.

Verfrachter, *sm.* =s, *pl.* —, 1) spedytor *m.*; 2) — von Schiffen odnajmujący *m.* okręt na fracht.

Verfrachtung, *sf.* *pl.* =en, najęcie *n.* na fracht; przewóz *m.* spedytora *f.*, transportowanie *n.*, transport *m.*; opłata *f.* za przewóz.

Verfriessen, verresse, verfrisstest i verfrisst, verfrisst, verfrass, habe verressen, *va.* przzeżreć, przejeść, przejadać; er hat sein ganzes Vermögen — przeżarł cały swój majątek; II. sich —, *vr.* (haben) przzeżreć, przejadać się, obżerać się; ein er Menich obzartý człowiek, obzartuch *m.*

Verfrieren, verriere, verfrerst, verfror, bin verfroren, *vn.* (sein) marznąć; ginąć od zimna; verfroren sein być zmarzniętym.

Verfroren, *adi.* zmarznięty, zmarznięty.

Verfrühen, *I. va.* (haben) przyspieszyć; uprzędzić, anty-

cypować; II. sich —, *vr.* (haben) przyspieszyć się.

Verfrüht, *adi.* przedwczesny, zawczesny, przyspieszony.

Verfrüghar, *adi.* rozporządzalny; ein =s Kapital rozporządzalny kapitał; =e Mannschafft będące do rozporządzenia wojsko.

Verfrühen, *I. va.* (haben) rozporządzać, postanawiać, rozkazać; dysponować; durch Testament — testamentem rozporządzić; II. *vn.* (sein) rozporządzać; dysponować; über etw. zu — haben mieć co do swego rozporządzenia, do dyspozycji; über alles in einem Hause — rozporządzać całym domem; III. sich —, *vr.* (haben) się wohin — udać się gdzieś; sich zu jmdm — udać się do kogo.

Verfrügung, *sf.* *pl.* =en, rozporządzenie *n.*, polecenie *n.*, dyspozycja *f.*, postanowienie *n.*, nakaz *m.*, rozkaz *m.*; alles hier ist zu meiner — wszystko tutaj jest do mego rozporządzenia, do mojej dyspozycji; volle Macht und — über etw. haben mieć pełną władzę i prawo rozporządzania wszystkim; du mußt die nötigen =en treffen musisz wydać właściwe rozporządzenia, rozkazy, dyspozycje; seine lehtwillige — mar... jego ostatnią wolą było...

Verfrügungsfähig, *adi.* zdolny do rozporządzania.

Verfrügungsfreiheit, *sf.* wolność *f.* rozporządzania.

Verfrügungrecht, *sn.* =es, prawo *n.* rozporządzania.

Verfrühbar, *adi.* 1) dający się przewozić; 2) dający się uwieść, ulegający łatwo uwiedzeniu.

Verfrühren, *va.* (haben) 1) przewozić, rozwozić, transportować; außer Landes — eksportować; 2) na złą drogę naprowadzić; 3) zwodzić; uwodzić, uwieść; sich von jmdm — lassen dać się komu uwieść; 4) einen schrecklichen Lärm — czynić okropny hałas.

Verfrührer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) przewoźnik *m.*; 2) uwodziciel *m.*

Verfrührerin, *sf.* *pl.* =nen, uwodzicielka *f.*

Verfrührerisch, *adi.* zwodniczy, zdradliwy.

Verfrührung, *sf.* *pl.* =en, 1) przewożenie *n.*, transport *m.*; 2) zwodzenie *n.*, uwodzenie *n.*; zepsucie *n.*; pokusa *f.*

Verfrührungskunst, *sf.* *pl.* =künste, sztuka *f.* uwodzenia.

Verfrührungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, sposób *m.* uwiedzenia.

Verfrüllen, *va.* (haben) 1) Fässer — wlewać do beczek; Flaschen — pościagać na butelki, nalewać w butelki; 2) fälschwie nalać; popuśc nalewając.

Verfrümfeien, *va.* roztrwonić; sein ganzes Vermögen — przepuścić cały swój majątek.

Verfrümsachen, *va.* (haben) pięciokrotnie pomnożyć.

Verfrüttern, *va.* (haben) 1) używać na paszę; obroku, paszy wypotrzebować; 2) przekarmić, zbytniem karmieniem zaszkodzić.

Vergabeln, sich —, *vr.* (haben) wpakować, wprowadzić się w ambaras.

Vergaffen, sich —, *vr.* (haben) zagapić się, wlepić oczy w co; zakochać się; er hat sich in das Mädchen vergafft zadurzył się w dziewczynę.

Vergäßen, *va.* (haben) 1) einen Fisch — rozduścić żółć w rybie; 2) żółcią, goryczą zaprawić; das Leben ist mir vergäßt moje życie zatrute goryczą; jmdm die Freude — zepsuć komu radość.

Vergaloppieren, sich —, *vr.* (haben) zabrać się, poszkapić się, zapędzić się; dojsć za daleko, zagalopować się; zabląkać się.

Vergangen, *sm.* =es, strata *f.*, utrata *f.*, ubytek *m.*; der unnütze — seiner Jugend nieużyteczna utrata młodości; darin ist kein — tu niema wyjścia.

Bergangen, *adi.* ubiegły, zesły, przeszły; =e Woche ubiegłego, zeszłego tygodnia; die =e Zeit miniony czas, przeszłość *f.*; czas przeszły (*gram.*).

Bergangenheit, *sf.* przeszłość *f.*; in keiner sehr fernem — w niedalekiej przeszłości; (*w gramatyce*) czas przeszły.

Bergänglich, *adi.* znikomy, nietrwały, marny.

Bergänglichkeit, *sf.* znikomość *f.*, marność *f.*, nietrwałość *f.*

Bergänger, *va.* (*haben*) 1) ogrodzić, otoczyć kratą drucianą; 2) die Soldaten — zgromadzić żołnierzy przez odgłos bębna.

Bergängerung, *sf.* 1) ogrodzenie *n.*; 2) zwołanie *n.* żołnierzy.

Bergaben, *vergebe*, *vergift*, *vergift*, *vergab*, *vergabe*, *habe vergeben*, *va.* 1) *a*) rozdać, rozdać, nadać; eine Stelle, ein Amt — rozdać, nadać, nadać posady, urzędy; diese Stelle ist schon — to miejsce, ta posada jest już zajęta; die Pfarre wird vom Bischof — biskup nadaje probostwo; ein Stipendium an jnmdm — nadać komu stypendyum; die Hand seiner Tochter, seine Tochter — oddać rękę córki, oddać córkę w małżeństwo; sie ist schon — ona nie jest już wolna; ein Recht — nadać prawo; er vergibt alles, was er besitzt rozdziela, rozdaruje wszystko, co posiada; *b*) jnmdm oder sich etw. — pokrzywdzić kogo lub siebie, ubliżyć komu lub sobie; man kann höflich sein, ohne sich etw. zu — można być grzecznym bez ubliżenia sobie; jnmdm von seinem Rechte etw. — oddać komu co z własnych praw; ich kann meinem Nachfolger nichts — nie mogę mego następcy w niczem pokrzywdzić; sich etw. von seinem Rechte — uronić co ze swoich praw; sich oder seiner Würde etw. — ubliżyć sobie, swojej godności; fürchtest du dir damit etw.

zu —? czy się boisz ubliżyć sobie tem? 2) darować, odpuszczać, przebaczyć, wybaczyć; ich habe ihm längst alles — przebaczyłem mu już dawno wszystko; vergib uns unsere Schulden odpusć nam nasze winy; eine Sünde — rozgrzeszyć; 3) fałszywie, źle rozdać karty; — ist verspielt fałszywie rozdane jest przegrane; 4) struć = vergiften.

Bergaben, *sn.* =s, *ob.* Bergabung.

Bergaben, *adi.* obacz Bergelblich.

Bergabens, *adv.* daremnie, nadaremnie, napróżno, darmo; — reden mówić na wiatr; er bemühte sich — nadaremno się starał.

Bergaber, *sm.* =s, *pl.* — einer Pfriunde uprawniony do nadawania prebendy.

Bergelblich, *adi.* daremny, nadaremny, próżny, płonny; =e Anstrengungen daremne usiłowania; =e Arbeit płonna robota; =e Mühe stracony trud; *adv.* obacz Bergabens.

Bergelblichkeit, *sf.* daremność *f.*, próżność *f.*, płonność *f.*

Bergabung, *sf.* 1) rozdanie *n.*, nadanie *n.*; 2) przebaczenie *n.*, odpuszczenie *n.*, rozgrzeszenie *n.*, absolucja *f.*; (ich bitte) um —! przeproszam!

Bergewärtigen, *va.* (*haben*) uprzytomnić, unacznić; sich etw. uprzytomnić, przypomnieć sobie.

Bergewärtigung, *sf.* uprzytomnienie *n.*

Bergehen, *vergehe*, *vergeht*, *verging*, *bin vergangen*, *I. vn.* 1) przechozić, przejść, schodzić, przeminać, zejść; die Zeit vergeht hier schnell czas tutaj bardzo szybko mija, przechodzi; damit die Zeit vergehe dla spędzenia czasu; 2) minąć, przeminać, przejść, ustać, uspokoić się; der Schmerz wird — ból minie, przejdzie, ustanie; die Lust ist mir schon vergangen już mi przeszła

chęć; es wird ihm wohl die Lust —, dieß nochmals zu tun odochee ma się uczynić to drugi raz; sein Zorn wird bald — jego gniew wnet minie, wnet się uspokoi; der Appetit ist mir schon vergangen już mi apetyt przeszedł; vor Hunger, Durst — ginąc z głodu, pragnienia; vor Sehnsucht — umierając z tęsknoty; es verging ihm Hören und Sehen nie styszał ani nie widział, słuch i wzrok go opuścił; nie wiedział, czy słyszy i widzi, nie wiedział, co się z nim działo; ich könnte vor Ärger — nie posiadam się z gniewu; II. sich —, *vr.* (*haben*) wykroczyć, wykraczać, przekroczyć, przewić, dopuścić się czego; sich gegen das Gesetz — wykroczyć przeciw prawu; sich an jnmdm — obrazić kogo, krzywdę komu zrobić, skrzywdzić kogo; sich tätsich an jnmdm — czynienie kogo skrzywdzić, znieważać.

Bergehen, *sn.* =s, występpek *m.*, wykroczenie *n.*, przekroczenie *n.*, przewinienie *n.*

Bergelung, *sf.* obacz Bergehen.

Bergeligen, *va.* (*haben*) uduchownić.

Bergeligung, *sf.* uduchowanie *n.*

Bergelben, *vn.* (*sein*) zżółknąć.

Bergelbt, *adi.* *ob.* Bergelbt. **Bergelten**, *vergelte*, *vergift*, *vergift*, *vergalte*, *habe vergolten*, *va.* odpłacić, odwdziaczyć, wywdziaczyć się, odwetować, oddawać, wynagradzać, odwzajemniać się; Gutes mit Schlechtem — płacić złem za dobre, płacić za chleb kamieniem; Gott vergelte es Ihnen Bóg zapłać panu; Gleiches mit Gleichem — wet za wet; daß werde ich dir schon — ja ci się odpłacę; wie soll ich Ihnen das je —? w jaki sposób mogę się panu kiedykolwiek odwdziaczyć?

Bergelter, *sm.* =s, nagrodziciel *m.*

Berge'ttung, *sf.* odpłata *f.*, odwet *m.*, wynagrodzenie *n.*, odwzięcczenie *n.*, represalia *pl.*

Berge'ttungsmaßregel, *sf.* *pl.* -n, środek *m.* odwetu.

Berge'ttungsrecht, *sn.* =*es*, prawo *n.* odwetu.

Berge'ttungstag, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, dzień *m.* odwetu.

Berge'sel'schaften, *va. i vr.* (haben) stowarzyszyć (się); sięć mit jnndm — zawrzeć towarzystwo, spółkę z kim.

Berge'sel'schaftung, *sf.* *pl.* =*en*, stowarzyszenie *n.*, zespolenie *n.*, kojarzenie *n.*, asocjacja *f.*

Berge'sbar, *adi.* mogący być zapomnianym, dający się łatwo zapomnieć.

Berge'ssen, verge'sse, vergi'sst, habe verge'ssen, I. *va.* zapominać, zapomnieć; ich habe daß Buch zu Hause — zapomniałem książkę w domu; die Sache ist längst — to już dawno zapomniana sprawa; daß merbe ich dir nie — tego ci nigdy nie zapomnę, nie przebaczę; — Sie mich nicht! pamiętaj o mnie! ich habe diese's Wort beim Schreiben — wypuściłem ten wyraz w pisaniu; über dem schönen Wetter — wir, daß... wobec pięknej pogody zapominamy, że...; er vergi'st darüber Essen und Trinken zapomina wobec tego o jedzeniu i picciu; lassen wir daß doch — sein pu'stomy to w niepamięć; II. *sih* —, *vr.* (haben) zapomnieć, zapominać się; 2) so etw. vergi'st *sih* leicht co's podobnego szybko się zapomina; 3) wie haben Sie *sih* so weit — können jak się pan mógł tak dalece zapomnieć.

Berge'ssen, *adi.* zapomniany; niepomyj; einer Pflicht — niepomyj na obowiązek.

Berge'ssenheit, *sf.* zapomnienie *n.*, niepamięć *f.*; in — geraten pójść w zapomnienie, w niepamięć.

Berge'slich, *adi.* zapominający, niepamiętny, łatwo zapominający; ein zer Mensch

zapominałski *m.*; eine =*e* Frau zapominałska *f.*

Berge'slichkeit, *pl.* =*en*, brak *m.* pamięci, niepamiętanie *n.*

Berge'iden, *va.* (haben) przetrwonić, trwonić, marnować, zmarnować; er hat ein Vermögen vergeudet przetrwonił majątek; er hat viel Zeit vergeudet zmarnował wiele czasu.

Berge'iden, *sn.* =*es*, Berge'iden, *sf.* maraotrawstwo *n.*, trwonienie *n.*, roztrwonienie *n.*

Berge'wtigen, *va.* (haben) zżwać, przyniewolić.

Berge'wtigung, *sf.* zżwaćcenie *n.*, przyniewolenie *n.*

Berge'wt'schaften, *va.* (haben) zrzeszyć, stowarzyszyć w celach górniczych.

Berge'wt'stern, *sih* —, *vr.* (haben) upewnić się, zapewnić się, przekonać się.

Berge'wt'sterung, *sf.* upewnienie *n.*, zapewnienie *n.*, przekonanie *n.*

Berge'wen, vergie'se, vergie'st, habe vergie'sen, I. *va.* 1) rozlewać, przelewać, wylewać; Tränen — ronić łzy; Blut — przelewać krew; Wein — rozlewać, rozlać wino; 2) mit Mei — zalewać otworem, plombować.

Berge'wen, *sn.* =*es*, Berge'igung, *sf.* *pl.* =*en*, rozlewanie *n.*, przelewanie *n.*, wylwanie *n.*; ronienie *n.*; zalewanie *n.*

Berge'wten, I. *va.* (haben) zatruwać, zatruć, truć, otruć; (przen. :) jnndm daß Leben — zatruwać komu życie; II. *sih* —, *vr.* (haben) struć, zatruć się.

Berge'wter, *sm.* =*es*, *pl.* —, truciciel *m.*

Berge'wterin, *sf.* trucicielka *f.*

Berge'wten, *sn.* =*es*, Berge'w'tung, *sf.* otrucie *n.*; zatrucie *n.*, infekcja *f.*

Berge'wten, *vn.* (sein) zółknąć, pożółknąć.

Berge'wlt, *adi.* zółkły.

Berge'w'meinicht, *sn.* — i =*(e)s*, *pl.* — i =*e*, niezapomi-

najka *f.*, niezabudka *f.*; żabie oczko.

Berge'w'tten, *va.* (haben) ogrodzić, otoczyć kratą, zakratkować.

Berge'w'ttert, *adi.* ogrodzony, zaopatrzony kratą, zakratkowany.

Berge'w'tterung, *sf.* *pl.* =*en*, okrat(k)owanie *n.*

Bergla'sbar, *adi.* dający się oszkląć.

Bergla'sen, I. *va.* (haben) oszkląć; zeszklić co, powlec szklivem; II. *vn.* (sein) zeszklić się.

Bergla'sung, *sf.* oszklenie *n.*; zeszklenie *n.*

Berglei'ch, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*,

1) porównanie *n.*; er stellt immer =*e* an robi zawsze porównania; ohne — bez porównania; in — mit . . . w porównaniu z . . . ; jeber — hinkt każde porównanie chroma; in — zjehen porównywać; 2) układ *m.*, ugoda *f.*, umowa *f.*; kompromis *m.*; mit jnndm einen — schließen zawrzeć z kim układ, wejść z kim w układ; *es* ist zu einem gültigen — gekommen przyszło do dobrowolnej umowy; — auf Termin ugoda na termin; ein magerer — ist besser als ein fetter Prozeß chuda ugoda lepsza od tłustego procesu.

Berglei'chbar, *adi.* dający się porównać.

Berglei'chbarkeit, *sf.* możność *f.* porównania.

Berglei'chen, vergleiche, verglei'cht, vergleich, habe verglei'cht, I. *va.* 1) porównywać, porównać; du kannst niemanden mit ihr — nikogo nie możesz porównać z nią; Schriftstücke miteinander — kolacyonować pisma, dokumenta; ein Saldo — sprawdzać saldo; 2) pogodzić, pojednać; 3) ugodzić, zawrzeć układ, umowę, kompromis; einen Streit — zagodzić spór; II. *sih* —, *vr.* (haben) ugodzić się, pogodzić się, ułożyć, porozumieć się; *sih* mit seinen Täubigen — ułożyć się z wierzyicielami;

sich wegen eines Preises — ułożyć, ugodzić się co do ceny.

Vergleichen, *adi.* porównujący, porównawczy; =e Grammatik porównawcza grammatyka.

Vergleichenlich, *adi.* obacz **Vergleichbar**.

Vergleichenweise, *adv.* 1) porównując, przez porównanie; 2) w drodze układu, umowy.

Vergleichen, *sf.* porównanie *n.*; eine — anstellen porównywać.

Vergleichenstufgrad, *sm.*, **Vergleichenstufstufe**, *sf.* stopień *m.* porównania.

Vergleichenpunkt, *sm.* =es, *pl.* =e, punkt *m.*, artykuł *m.* ugody.

Vergleichenweise, *adv.* obacz **Vergleichsweise**.

Verglimmen, *verglimme*, *verglimmst*, *verglomm*, *bin verglommen*, *vn.* zetlić się, przestać się tlić, dogorywać, dogorzeć.

Verglühnen, *I. va.* (haben) 1) popaść się przez zbytne ogrzanie; 2) Porzellan — wypalać porcelanę; *II. vn.* (sein) ochłodnąć, oziębić się.

Verglühnen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec *m.* do wypalania porcelany.

Vergnügen, *I. va.* (haben) bawić, zabawić kogo; ucieścić, zrobić przyjemność komu; *II. sich* —, *vr.* (haben) bawić, zabawić się.

Vergnügen, *sn.* =s, *pl.* **Vergnügungen**, przyjemność *f.*, radość *f.*, rozkosz *f.*, ukontentowanie *n.*; zabawa *f.*, uciecha *f.*, rozrywka *f.*; ich finde kein — an solch einer Unterhaltung nie finduję przyjemności w takiej zabawie; ich tue das zum — robię to dla przyjemności; es ist ein mahres —, biefes Kind anzusehen prawdziwa rozkosz patrzeć na to dziecko; mit — z przyjemnością, chętnie, z rozkoszą; sich von den Vergnügungen zurückziehen usunąć się od zabaw; jundm — bereiten sprawić

komu przyjemność; wenn es Ihnen — macht, bin ich bereit . . . jeśli to panu sprawia uciechę, radość, gotów jestem . . .; dem — nachhängen oddawać się zabawom; eine Reife zum — podroz dla przyjemności; das — ist ganz auf meiner Seite cała przyjemność po mojej stronie; ich werde mir ein — daraus machen będzie to dla mnie przyjemnością.

Vergnüglih, *adi.* 1) rozkoszny; zabawny, przyjemny; 2) wesoły, zadowolony.

Vergnügt, *adi.* wesoły, wesół, zadowolony; eine =e Miene wesoła mina; =es Gesicht zadowolona twarz; ich wünsche Ihnen =e Feiertage życząc panu wesołych świąt.

Vergnügung, *sf. pl.* =en, uciecha *f.*, zabawa *f.*, przyjemność *f.*; die lärmenden =en lieben lubować się w hałaśliwych zabawach.

Vergnügungsfahrt, *sf. pl.* =en, żądza *f.* dla przyjemności.

Vergnügungstempel, *sn.* =es, *pl.* =e, lokal poświęcony zabawie.

Vergnügungstüchtig, *adi.* ochoczy do zabawy.

Vergnügungsort, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz **Vergnügungstempel**.

Vergnügungsreise, *sf. pl.* =n, podróż *f.* dla przyjemności, dla rozrywki.

Vergnügungsreisende(r), *sm.* =en, *pl.* =en, podróżujący *m.* dla przyjemności, dla rozrywki.

Vergnügungssucht, *sf.* żądza *f.* zabawy, uganianie *n.* za zabawami, rozrywkami.

Vergnügungssüchtig, *adi.* żądny, łaknący zabaw, goniący za zabawami.

Vergnügungszug, *sm.* =es, *pl.* =züge, pociąg spacerowy.

Vergnügungszügler, *sm.* =s, *pl.* =en, turysta *m.*, wycieczkowiec *m.*

Vergöden, *va.* (haben) pozłacać, pozłocić; wyzłacać, wyzłocić.

Vergöden, *sm.* =s, *pl.* —, pozłotnik *m.*

Vergölderkunst, *sf.* sztuka *f.* pozłacania, pozłotnictwo *n.*

Vergöldung, *sf. pl.* =en, pozłacanie *n.*; pozłota *f.*, pozłotka *f.*

Vergönnen, *va.* (haben) jundm etw. — dozwolić komu czego; es ist mir nicht vergönnt nie jest mi danem.

Vergöttern, *va.* (haben) ubóstwiać, oddawać cześć boską; deifikować; (przen.) ubóstwiać; er vergöttert seine Kinder ubóstwia swoje dzieci.

Vergötterng, *sf.* 1) ubóstwianie *n.*, deifikacja *f.*; 2) apoteoza *f.*, kult *m.*, idolatria *f.*

Vergöttlichen, *va.* (haben) obacz **Vergöttern**.

Vergöttlichung, *sf.* obacz **Vergötterng** 1).

Vergraaben, *vergrabe*, *vergräbt*, *vergrub*, *habe vergraben*, *I. va.* i) zagrzebać, zakopać; sein Pfund (Geld) — zakopać swoje skarby; 2) okopać, zamknąć murami; *II. sich* —, *vr.* zakopać, zagrzebać się; sich in ein Kloster — zamknąć się w klasztorze; sich unter Bücher — zakopać się w książkach.

Vergraaben, *sn.* =s, **Vergraabung**, *sf.* zakopanie *n.*, zagrzebanie *n.*

Vergreifen, *I. va.* (haben) sein Leben — spędzić życie na strapieniach, trapiąc się; jundm das Leben — zatrudniać komu życie zmartwieniami; *II. sich* —, *vr.* (haben) zagryzać się; *III. vergrämt*, *pp. i adi.* strapiiony, zmartwiony, smutny.

Vergreifen, *vn.* (sein) zarastać, zarosnąć trawą.

Vergreifen, *vergreife*, *vergreißt*, *vergriff*, *vergriffen*; *I. va.* rozchwytac, rozkopic, rozaprzedać; das Buch, die Auflage ist vergriffen książka, wydanie już rozsprzedane; *II. sich* — 1) złe chwycić, przechwycić się; omylić się chwytając, w wyborze; sich in seinem Ziel — chybić celu; sich die Hand —

zwichnąć sobie rękę; 2) sich an jmdm — targnąć się na kogo, porywać się na kogo; sich an fremdem Gut — naruszyć cudzą własność; sich an den Gesezen — naruszyć ustawy; sich an heiligen Dingen — porwać się na święte rzeczy.

Bergreife, *sn.* =s, 1) omyłka *f.* (Mißgriff); 2) także Bergreifung, *sf. pl.* =en, zamach *m.*, zgwałcenie *n.*, profanacya *f.*; — an öffentlichen Geldern naruszenie *n.* publicznych funduszów.

Bergrobern, *I. va.* (haben) grubszem, cięższem, popospolitazem uczynić; *II. sich* —, *vr.* spospolitować się, stać się grubianinem.

Bergroßern, *I. va.* (haben) powiększyć, zwiększyć, zwiększać, rozszerzyć, pomnożyć, pomnażać; przesadzić, przesadzać; im vergroßerten Maßstabe w zwiększonych rozmiarach; *II. sich* —, *vr.* (haben) powiększać się; rozrastać się.

Bergroßerung, *sf. pl.* =en, powiększenie *n.*, rozmnożenie *n.*, podwojenie *n.*, rozrost *m.*; przesada *f.*; pogorszenie *n.*, hypertrofia *f.*; zur — seines Unglücks na domiar swego nieszczęścia.

Bergroßerungsglas, *sn.* =es, szkło powiększające; lupa *f.*, mikroskop *m.*

Bergroßerungslaterne, *sf.* latarnia magiczna.

Bergroßerungslupe, *sf. pl.* =n, soczewka powiększająca.

Bergroßerungspiegel, *sm.* =s, *pl.* —, zwierciadło powiększające.

Bergroßerungsilbe, *sf.* zgłoska powiększająca.

Bergreife, *va.* (haben) seine Zeit — przesłęczyć czas.

Bergreife, *sich* —, *vr.* (haben) zapatrzeć się, zagapić się.

Bergreife, *sf.* pozwolenie *n.*; mit — za pozwoleniem.

Bergreife, *sf. pl.* =en, pozwolenie *n.*, przyzwolenie *n.*, łaska *f.*, grzesność *f.*, korzyść *f.*; przywilej *m.*; mit deiner — za twojem pozwoleniem; die — erhalten, daß... otrzymać faworyzacyę, że...

Bergreife, *va.* (haben) wynagrodzić, wynagradzać, zwrócić, powetować; kompensować, bonifikować; einen Schaden — wynagrodzić szkodę, odszkodować; jmdm die Auslagen — zwrócić komu wydatki.

Bergreife, *va.* (haben) ob. Bergreife.

Bergreife, *sf.* wynagrodzenie *n.*, zwrot *m.*, bonifikacya *f.*, kompensacya *f.*, kompensata *f.*

Bergreife, *sm.* =es, zasiłek *m.*, zasięka *f.*, zarab *m.*

Bergreife, *sm.* =(e)s, aresztowanie *n.*, areszt *m.*; in — nehmen uwiezić.

Bergreife, *va.* (haben) 1) (przy)aresztować, uwiezić, przytrzymać kogo; man hat ihn verhaftet przyaresztowano go; 2) zapisać, dać w zastaw; jmdm verhaftet sein być komu zobowiązany; 3) zahaczyć, zapiąć na haftki.

Bergreife, *sm.* =(e)s, rozkaz *m.* (przy)aresztowania; einen — gegen jmdm erlassen wydać przeciw komu rozkaz uwieżenia.

Bergreife, *sf. pl.* =en, (przy)aresztowanie *n.*, uwieżenie *n.*

Bergreife, *vn.* (sein) daß Getreide ist verthgelt zboże jest zbite gradem; alles ist verthgelt grad wszystko zbił.

Bergreife, *vn.* (sein) przebrzmieć, przestać brzmieć.

Bergreife, *sm.* =(e)s, obacz Sachverhalt.

Bergreife, *verhalte*, *verhältst*, *verhält*, *verhielt*, *habe* *verhalten*, *I. va.* 1) zatrzymać, utrzymać, (po)wstrzymać; den Atem — wstrzymać oddech; die Tränen — tłumić łzy; daß Lachen, den Born — tłumić śmiech, złość; mit lange dem Groll z długo tłumionym gniewem; 2) kryć, taić; ich werde euch nicht — ja wam nie zataję; 3) jmdm den Mund — zatkać komu gębę; 4) jmdm zu etw. — nakłonić, przynaglić kogo do czego; etw. zu tun — sein być zmuszonym zrobić coś; *II. vn.*

(sein) i *vr.* 1) ukrywać się, kryć się; daß Wild verhält sich zwierzyzna kryje się; es hat sich ein Funken in der Asche — została, ukryła się iskra w popiele; 2) mieć się, odnosić się, być w jakim stosunku do czego; wissen Sie, wie sich die Sache verhält? czy pan wie, jak się rzecz ma? wenn es sich so verhält, dann... jeśli tak się sprawa ma, to...; wie — sich beiden Dinge zu einander? jak te dwie rzeczy mają się do siebie, w jakim stosunku zostają do siebie?; 3) verhält sich zu 6, wie 6 zu 12 trzy ma się do sześć jak sześć do dwunastu; die Länge verhält sich zur Breite długość ma się do szerokości; 3) zachowywać się, obchodzić się; verhalte dich doch ruhig zachowuj się spokojnie; der Arzt hat mit vorgeschrieben, wie ich mich — soll lekarz przepisał mi, jak się mam zachowywać; ich weiß nicht, wie ich mich in dieser Sache — soll nie wiem, jak się mam zachować w tej sprawie; wie verhält er sich zu euch? jak on się do was odnosi?; *III.* —, *pp.* i *adi.* mit —em Atem z zapartym oddechem; =e Winde zaparte wiatry.

Bergreife, *sn.* =s, 1) zatrzymanie *n.*, wstrzymanie *n.*, stłumienie *n.*; 2) postępowanie *n.*, obejście *n.*; zachowanie *n.* się; sein — nach etw. richten zastosować postępowanie do czego; daß — einer Säure zu einer Base oddziaływanie kwasu na zasadę.

Bergreife, *sn.* =es, *pl.* =ffe, 1) a) stosunek *m.*; gegenfeitiges — obopólny, wzajemny stosunek; klimatische =ffe klimatyczne stosunki; die =ffe des Marktes warunki, stosunki targowe; er lebt in guten =ffen on żyje w dobrych, w uregulowanych stosunkach; meine =ffe erlauben mir solche Ausgaben nicht moje środki nie pozwalają mi na takie wy-

datki; er lebt iber seine -ffe
 zyje nad stan; sich nach seinen
 -ffen richten stosować się do
 swoich srodoków; die -ffe sind
 nicht danach warunki nie są
 po temu; aus seinen -ffen
 heraustreten wyjść ze swej
 sfery; unter solchen -ffen pod
 takimi warunkami; die ne-
 ren = a) szczegoly; b) arithme-
 tisches, geometrisches — sto-
 sunek arytmetyczny, geome-
 tryczny, proporcya f.; im —
 von 2 zu 3 w stosunku dwoch
 do trzech; im umgekehrten —
 w odwrotnym stosunku; im
 — zu w stosunku do, w po-
 rownaniu do; das — der
 Höhe zur Breite stosunek, pro-
 porcya wysokości do szeroko-
 ści; die Schönheit der -ffe
 piekność f. proporcji; im —
 miteinander stehend propor-
 cyonalny; auer — stehen
 być nieproporcjonalnym; rich-
 tige — odpowiedni stosunek,
 ustosunkowanie f., symetria f.;
 nach dem rechten — verteilen
 ustosunkować; alles ibrige im
 — zu wszystko inne w sto-
 sunku do...; im — habe ich
 mehr gezahlt als ihr stosun-
 kowo zapłaciłem wicej od
 was; 2) persönliches — oso-
 bisty stosunek, relacya f.;
 unsere gegenseitigen -ffe nasze
 obopólne stosunki; im freund-
 schaftlichen -ffe mit jmdm
 stehen zostawać z kim w
 przyjaznych stosunkach; in
 welchem -ffe stehen Sie zu
 ihm czy pozostaje pan w
 stosunkach z nim; er hat ein
 — mit dem Mädchen utrzu-
 muje stosunek (miłosny) z t
 dziewczyna; strafliches —
 zdroczny, karygodny stosunek;
 im gespannten — mit jmdm
 stehen być na zlej stopie z
 kim.

Verh'ltnisanteil, *sm.* = (e), *pl.* = e, dywidenda f., udział
 stosunkowy.

Verh'ltnisanzeiger, *sm.* = , *ekspONENT m.*, wyznacznik m.

Verh'ltnisgleichung, *sf.*
 proporcya f., ustosunkowa-
 nie n.

Verh'ltnislo, *adi.* i *adv.*

nieproporcjonalny, niestosun-
 kowy; bez proporcji.

Verh'ltnismaigkeit, *adi.* sto-
 sowny, stosunkowy, propor-
 cyonalny; *adv.* stosownie,
 stosunkowo, proporcjonalnie.

Verh'ltnismaigkeit, *sf.*
 stosunkowość f., stosowność f.

Verh'ltnisregel, *sf.* re-
 gula f. trzech.

Verh'ltniswiderig, *adi.* i
adv. niestosunkowy, niesto-
 sunkowo.

Verh'ltniswort, *sn.* = e, *przyimek m.*

Verh'ltniszahl, *sf.* liczba
 stosunkowa.

Verh'ltung, *sf. pl.* = en,
 1) zachowanie n. się, postępo-
 wanie n.; 2) zatrzymanie n.
 się.

Verh'ltungsbefehl, *sm.*
 = (e), rozkaz m. zachowania
 się, instrukcyja f.

Verh'ltungs(ma)regel, *sf.*
pl. = n, prawo n. postępo-
 wania.

Verh'ndeln, I. *va.* (haben)
 1) układać się, rokować, trak-
 tować o co; den Frieden —
 rokować o pokój; 2) roz-
 sprzedać; etw. an jmdn —
 sprzedawać komu co; er hat
 sein ganzes Vermogen ver-
 handelt stracił cały swój ma-
 jątek w spekulacyach ku-
 pieckich; II. *vn.* (haben) iber
 eine Sache — rozprawić o
 jakiej rzeczy; die Angelegen-
 heit wird vor dem Ge-
 richt in R. verhandelt sprawa
 ta toczy się przed sądem
 w N., układy w tej sprawie
 odbywają się przed sądem w N.

Verh'ndlung, *sf. pl.* = n,
 układ m., umowa f., trakto-
 wanie n., tranzakcyja f.; gerich-
 tliche — rozprawa sądowa; parlamen-
 tarische — rozprawa parla-
 mentarna.

Verh'ngen, *va.* (haben) 1)
 zawiesić, zasłonić, przykryć;
 2) die Zügel — popuścić
 cugle; mit verhngten Zugeln
 pędzić co tylko koń wys-
 kocezy; 3) etw. iber jmdn
 — sprawić, żeby kogo co
 spotkało; eine Strafe iber
 jmdn — wyznaczyć komu

karę, ukarać kogo; die Todes-
 strafe iber jmdn — skazać
 kogo na śmierć; den Bela-
 gerungszustand — proklamo-
 wać, ogłosić stan oblężenia; das
 Konkursverfahren wurde iber
 ihn verhängt wdrożono prze-
 ciw niemu postępowanie kon-
 kursowe; Gott hat es so ver-
 hängt Bóg tak dopuścił.

Verh'ngnis, *sn.* = -fes, *pl.*
 -ffe, przeznaczenie n., los m.,
 dola f., zrzadzenie n., fatum
 n.; Gottes — zrzadzenie
 boskie; mein — hat es so
 gemollt tak chciało moje prze-
 znaczenie; mein — naht
 przeznaczenie dosięga mnie.

Verh'ngnisglaube, *sm.* = en,
 wiara f. w przeznaczenie,
 fatalizm m.

Verh'ngnisglubige(r), *sm.*
 = en, *pl.* = en, wierzący m. w
 przeznaczenie, fatalista m.

Verh'ngnisvoll, *adi.* fatal-
 ny, nieszczęsny, nieuchronny.

Verh'rmt, *adi.* wyniszczony
 strapieniem.

Verh'rren, *vn.* (haben i
 sein) obstawać, trwać przy
 czem; pozostawać, zostawać;
 bei seiner Ansicht — obsta-
 wać, trwać przy swoim zda-
 niu; ich verharre mit Hoch-
 achtung pozostaję z wysokim
 poważaniem; in der Sünde
 — trwać w grzechu.

Verh'rschen, *vn.* (sein) za-
 sklepiac się, zaskorupieć;
 die Wunde verharstet rana się
 zasklepia.

Verh'rten, I. *va.* (haben)
 zatwardzać, zatwardzić, stwar-
 dzić; (przen. :) der Geiz ver-
 härtet das Geiz skapstwo
 czyni serce zatwardzialem,
 zakamienialem; II. *vn.* (sein)
 i sich —, *vr.* 1) stwardnieć,
 stwardnać, zatwardzić; 2)
 (przen. :) stać się okrutnym.

Verh'rtet, *adi.* zatwar-
 działy, stwardniały; (przen. :)
 zatwardziały, zakamieniały.

Verh'rtung, *sf. pl.* = en, 1)
 stwardnienie n., stwardnia-
 łość f.; 2) zatwardzenie n.,
 twarżenie m., obstrukcyja f.,
 konstypacyja f.

Verh'rzen, I. *va.* (haben)
 żywić, zaprawić, zamazać;

II. *vn.* (sein) i się —, *vr.* pokryć się żywicą.

Verha'spelu, się —, *vr.* (haben) się beim Reben — zaplątać się w mowie.

Verha'st, *adi.* znienawidzony; nienawistny, niegodziwy, obmierzły; bei allen — znienawidzony u wszystkich; sich — machen popaść w nienawiść; nichts ist mir so — als . . . niczego nienawidzę tak jak . . . ; einem etw. — machen zohydzić komu co.

Verhä'sfcheln, I. *va.* (haben) pieścić; psuć pieszczotami; II. sich —, *vr.* (haben) pieścić się.

Verhan', *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zasiłek *m.*, zasięka *f.*, zarab *m.*, obrab *m.*

Verhau'chen, *va.* (haben) zionąć, wyzionąć; den Geist — wyzionąć ducha, duszę.

Verhau'en, verhaue, verhaust, verhie, habe verhaueu, I. *va.* 1) a) porąbać na drobne kawałki; b) jmnndn — dać komu kije, w skórę; mit verhaueuem Gesicht z pościętą twarzą (z pojedynku); 2) einen Wald — zasiękiem las zamknąć; 3) daß ganze Vermögen — przepuścić cały majątek; II. sich —, *vr.* (haben) źle, fałszywie ciąć; (przen.) poszkapać się; sich im Reben — palnąć głupstwo (w mowie).

Verhe'ben, verhebe, verhebst, verhebt, verhöb, verhöbe, habe verhöben, *va.* i sich —, *vr.* (haben) zwichnąć, wywichnąć sobie co dzwiganem, podźwigać się; ich habe mich verhöben podźwignąłem się; sich den Arm — zerwać sobie ramię dzwiganem.

Verhee'ren, *va.* (haben) (s)spustoszyć, (z)juweczyc, niszczyć; daß Feuer verheerte die Stadt pożar zniszczył miasto; der Feind hat daß Land verheert nieprzyjaciel spustoszył kraj; mit Feuer und Schwert — spustoszyć ogniem i mieczem.

Verhee'rer, *sm.* =s, *pl.* —, pustoszyiciel *m.*, niszczyiciel *m.*

Verhee'ren, *sm.* =s, obacz Verheerung.

Verhe'erung, *sf. pl.* -en, spustoszenie *n.*, zniszczenie *n.*, dewastacja *f.*; die Krankheit hat eine große — angerichtet choroba wyniszczyła ludność; -en, die die Zeit anrichtet spustoszenia wyrządzone przez czas.

Verhe'sten, *va.* 1) eine Wunde — zeszyc ranę; 2) ein Buch — źle zszyc książkę.

Verhe'sten, *va.* (haben) ukrywać, taić, zataić, przechowywać; er hat die Wahrheit verhe'st zataił prawdę; gestohlene Waren — ukrywać, przechowywać kradzione towary; ich will es nicht —, daß . . . nie chcę zataić, że . . .

Verhe'sten, *sn.* =s, Verhe'hlung, *sf.* ukrywanie *n.*, tajemnie *n.*, przechowywanie *n.*

Verhe'ster, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Seh'er.

Verhe'ten, *vn.* (sein) zagoić się, zgoić się, zabliznić się.

Verhe'mlichen, *va.* (haben) ukrywać, zataić; jmnndm etw. — zataić coś przed kim, ukryć coś przed kim, robić tajemnicę przed kim; gestohlene Gut — ukrywać skradzione rzeczy.

Verhe'mlichung, *sf. pl.* -en, ukrywanie *n.*, zatajenie *n.*

Verhe'raten, I. *va.* (haben) einen Sohn — ożenić syna; eine Tochter — wydać córkę za mąż; II. sich —, *vr.* ożenić się, wyjść za mąż, pobrać się.

Verhe'ratung, *pl.* -en, zamęście *n.*, ożenienie *n.* się; pobranie *n.* się, poslubienie *n.*

Verhe'ssen, verhe'sse, verhe'sest i verhe'st, verhe'se, habe verhe'ssen, *va.* przyobiecować, (przy)obiecać, przyrzekać; daß verhe'ssene Land ziemia obiecana.

Verhe'sung, *sf. pl.* -en, obietnica *f.*, przyrzeczenie *n.*; — macht Schuld obietnica obowiązuje.

Verhe'ssen, verhe'sse, verhe'sst, verhe'st, verhe'sf, habe verhe'ssen, *va.* dopomódz, do-

pomagać; daß hat ihm zu einem guten Amte verhe'ssen to mu dopomogło do otrzymania dobrej posady; ich merbe dir dazu — dopomogę ci w tem.

Verhe'nfert, *adi.* obacz Verbonnert.

Verhe'rlichen, *va.* (haben) uświetnić, uwielbić.

Verhe'rlichen, *sn.* =s, Verhe'rlichung, *sf. pl.* -en, uświetnienie *n.*, uwielbianie *n.*, gloryfikacja *f.*

Verhe'hen, *va.* (haben) 1) podszczuwać, podszczuć, poswarzyć kogo, judzić; 2) wyszczuć u. p. świnię.

Verhe'hung, *sf. pl.* -en, podszczuwanie *n.*, judzenie *n.*

Verhe'ern, *va.* i sich —, *vr.* (haben) wynająć, wypuścić komu w dzierżawę, wydzierżawić komu co.

Verhe'ern, *sn.* =s, Verhe'nerung, *sf.* wynajęcie *n.*, wydzierżawienie *n.*

Verhe'zen, *va.* (haben) zaczarować.

Verhi'mmeln, I. *va.* (haben) ubóstwiać; II. *vn.* (sein) 1) verhimmeln sein być w niebiosach; być w ekstazie; 2) = sterben; III. verhimmeln, *ppr.* i *adi.* =s Lob uwielbiająca pochwała.

Verhi'ndern, *va.* (haben) przeszkadzać, przeszkodzić; ich kann es nicht — nie mogę temu przeszkodzić; daß Erscheinen eines Buches — powstrzymać wydanie książki; ein Unglück — odwrócić nieszczęście.

Verhi'nderung, *sf. pl.* -en, przeszkoda *f.*

Verhi'nderungsfall, *sm.* =es, *pl.* =fälle przeszkoda; im =e w razie przeszkody.

Verho'ssen, *sn.* =s, wider alles — wbrew wszelkiej nadziei.

Verhö'hnen, *va.* (haben) wyszydząć, szydzić, naigrawać się z kogo, uragać się.

Verhö'nung, *sf.* wyszydzanie *n.*, szydzenie *n.*, szyderstwo *n.*, naigrawanie *n.*, uraganie *n.*

Verho'fe(r)n, *va.* (haben) sprzedawać częściowo, detalicznie.

Verho'len, *va.* holować (określ).

Verho'izen, *vn.* (sein) zgrubić (o latoroślach).

Verho'ir, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, (prze)słuchanie *n.*; inkwizycya *f.*; imndu in's — nehmen przesłuchać kogo, wziąć kogo na spytki; er hat im — ausgefragt zeznał przy przesłuchaniu, zeznał do protokołu; ein — anstellen przesłuchać, przedsięwziąć przesłuchanie, słuchanie.

Verho'iren, *I. va.* (haben) 1) przesłuchać, (wy)słuchać, śledzić, badać; der Angeklagte ist schon verhört worden oskarżonego już przesłuchano; laß dich nicht — nie daj się wypytywać; 2) wysłuchać, wypytać; ich werde morgen die Vokabeln — jutro przepytam, wypytam, wysłucham wokabulary; 3) etw. — przysłyszeć co; II. sich —, *vr.* (haben) przysłyszeć się.

Verhu'beln, *va.* (haben) spartaczyć, sfuzerować co, popsuć co przez niedbalstwo.

Verhüll'en, *va.* (haben) zasłonić, obwijać, obwinąć, pokryć; einen Spiegel — zasłonić lustro; eine Tür — zakryć, zamaskować drzwi; die Wolken haben den Himmel verhüllt chmury zasłoniły niebo; in verhüllten Worten w ukrytych słowach; die Wahrheit — ukryć, zataić prawdę.

Verhüll'ung, *sf.* *pl.* -en, zasłona *f.*, pokrycie *n.*

Verhundertfachen, Verhundertfältigen, *va.* (haben) w stonaszób pomnożyć, stokrotnie, sto razy powiększyć.

Verhungern, *vn.* (sein) zgłodnieć się, zamorzyć się głodem, umrzeć z głodu; zgłodnieć, wygłodnieć; er sieht gan' verhungert aus wygląda całkiem wygłodniały.

Verhunzen, *va.* (haben) psuć, popsuć, zepsuć, zeszpecić, przekreślić; einen Schrift-

steller — ostro zganić, zbezsztaci autora.

Verhuren, *I. va.* (haben) 1) sein Geld — przetracić pieniądze na rozpustę; 2) ein Mädchen — zniesławić, skurwić dziewczynę; II. sich —, *vr.* (haben) skurwić się; III. verhurten; *pp.* i *adi.* skurwiony.

Verhüten, *I. va.* (haben) zapobiedz, przeskodzić czemu, wstrzymać, niedopuszczyć; daß verhüte Gott! niech Bóg bron! ich kann das Unglück nicht — nie mogę zapobiedz, powstrzymać nieszczęścia; II. verhütend, *ppr.* i *adi.* zapobiegliwy; =e Behandlung postępowanie zapobiegawcze.

Verhüten, *sn.* =s, Verhütung, *sf.* zapobiegliwość *f.*; powstrzymanie *n.*

Verhütungsmäßregel, *sf.* zarządzenie zapobiegawcze.

Verhütungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek zapobiegający, zapobiegawczy.

Verifikation, *sf.* *pl.* -en, sprawdzenie *n.*, weryfikacya *f.*

Verifizieren, *va.* (haben) sprawdzać, weryfikować.

Verintereßieren, *I. va.* (haben) dawać na procent, pobierać od czego procent, oprocentować; II. sich —, *vr.* oprocentować się, przynosić procent.

Verirren, sich —, *I. vr.* (haben) 1) zbłądzić, zabłądzić, zbłąkać się; 2) gubić się; sein Geist verirrt sich in gemagten Hypothesen umysł jego gubi się w nieprawdopodobnych hipotezach; II. verirrt, *pp.* i *adi.* zbłąkany, zabłąkany; ein =es Schaf zbłąkana owieczka.

Verirren, *sf.* *pl.* -en, 1) zbłąkanie *n.*, zabłąkanie *n.*; 2) obłąd *m.*, zdrożność *f.*, aberacya *f.*; jugendliche — zбочenie *n.*, błąd *m.*, wybryk *m.* młodości.

Verjagen, *va.* (haben) 1) wypędzić, wypłoszyć; 2) den Tag — dzień spędzić na polowaniu.

Verjagung, *sf.* wypędzenie *n.*, wypłoszenie *n.*

Verjähbar, *adi.* ulegający zadawnieniu.

Verjährbarkeit, *sf.* możność *f.* zadawnienia.

Verjährten, *I. vn.* (sein) i *vr.* zadawnieć, przedawnieć; etw. — lassen dać czemu zadawnieć; II. verjährt, *pp.* i *adv.* przedawniony, zadawniony, zastarzały; ein =es Recht zadawnione prawo; =e Schuld zadawniona wina; eine =e Sitte zastarzały obyczaj.

Verjährung, *sf.* zadawnienie *n.*, przedawnienie *n.*

Verjährungsfrist, *sf.* termin *m.*, czas *m.* zadawnienia.

Verjährungsgeß, *sm.* =es, *pl.* =e, ustawa *f.* o zadawnieniu.

Verjammern, *va.* (haben) przejechać, przepłakać; sie verjammert ihr Leben spędza życie na płaczu.

Verjandhen, Verjandeln, Verjandhen, *va.* (haben) seine Zeit — przehulać czas; 2) sein Vermögen — przehulać, przepuścić majątek.

Verjanden, *I. va.* (haben) zżydzić; II. *vn.* (sein) zżydzieć, zjudaizować się.

Verjundet, Verjundet, *adi.* zżydziały.

Verjüngen, *I. va.* (haben) 1) odmładzać, odmłodzić, młodszym czynić; 2) im verjüngten Maßstabe w zmniejszonym formacie, w miniaturze; II. sich —, *vr.* odmłodzić się, odmłodnieć; zmniejszyć się.

Verjünggen, *sn.* =s, Verjünggen, *sf.* 1) odmłodnienie *n.*, odmłodzenie *n.*, zmniejszenie *n.*, redukowanie *n.*, redukcya *f.*

Verjüngungsmaßstab, *sm.* =es, stopień *n.*, skala *f.* zmniejszenia.

Verjüngungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek odmładzający, kosmetyk *m.*

Verjüngungsquelle, *sf.* zdroj *m.*, źródło *n.* młodości.

Verfa'Iben, *vn.* (haben) przedwcześnie się ocielić, przedwcześnie porzucić.

Verkaufbar, *adi.* dający się zwapnić.

Verkaufen, I. *va.* (haben) zwapnić, zamienić w wapno; II. *vn.* (sein) i *vr.* zwapnieć, zwapnić się.

Verkaufung, *sf. pl.* =en, zwapnienie *n.*; — der Arterieur zwapnienie żył, arteryi.

Verkäufte, *sf.* (haben) zaziębić, przeziębienie się.

Verkäufung, *sf. pl.* =en, zaziębienie *n.*

Verkaufen, *va.* (haben) i *vr.* zakapturzyć, przebrać się; ukryć się; ein verkappter Schriftsteller autor piszący pod pseudonimem.

Verkaufung, *sf.* zakapturzenie *n.*, przebranie *n.* się; ukrycie *n.*

Verkäufe, *vn.* (sein) w ser obciążenie.

Verkauf, *sm.* =es, *pl.* =käufe, sprzedaż *m.*; zum — ausstellen wystawić na sprzedaż; gerichtlicher — sprzedaż sądownicza; das Haus steht zum — ten dom jest na sprzedaż.

Verkaufbar, *adi.* dający się sprzedać, sprzedajny.

Verkaufen, I. *va.* (haben) sprzedawać, przedawać, sprzedać, rozprzedzać; im großen — sprzedawać en gros; im kleinen — sprzedawać częściowo, drobniarstwo, detailicznie; pfundweise — sprzedawać na funty; mit Gewinn — sprzedać z zyskiem; mit Verlust — sprzedać ze stratą; (przen.) sein Leben teuer — drogo życie sprzedać; mit ihm ist man wie verraten und verkauft w stosunku z nim jest się jakoby zdradzonym i sprzedanym; II. *sf.* —, *vr.* (haben) diese Ware verkauft sich leicht ten towar łatwo się sprzedaje; (przen.:) dieser Schriftsteller hat sich und seine Feder der Regierung verkauft ten literat zaprzedał siebie i swoje pióro rządowi; sich dem Teufel — zapisać się diabłu.

Verkäufer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) sprzedający *m.* (s)przedawca *f.*; 2) pomocnik han-

dlowy, kupeczyk *m.*, przekupieństwo *m.*

Verkäufertin, *sf. pl.* =nen, 1) sprzedająca *f.*, (s)przedawczyni *f.*; 2) pomocnica handlowa, przekupka *f.*, sklepowa *f.*

Verkäuflich, I. *adi.* 1) będący na sprzedaż, pokupny, łatwy do sprzedania; 2) (przen.:) (s)przedajny, przekupny; dieser Beamte ist — ten urzędnik jest sprzedajny, przekupny; II. *adv.* jmnudn etw. — überlassen sprzedać, odstąpić komu co.

Verkäuflichkeit, *sf.* 1) pokupność *f.*, możność *f.* sprzedania; 2) (przen.:) sprzedajność *f.*, przekupność *f.*

Verkaufsbedingung, *sf. pl.* =en, warunk *m.* sprzedaży.

Verkaufsstelle, *sf. pl.* =n, lista *f.* sprzedaży.

Verkaufsstokal, *sn.* =es, *pl.* =e, sklep *m.*, magazyn *m.*

Verkaufspreis, *sm.* =es, *pl.* =e, cena *f.* sprzedaży.

Verkaufrecht, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo *n.* sprzedaży.

Verkaufstand, *sm.* =es, stragan *m.*

Verkehr, *sm.* =e, 1) a) ruch *m.*, komunikacja *f.*, cyrkulacja *f.*; in dieser Straße herrscht großer — w tej ulicy wielki ruch; freier — wolna komunikacja; dieser Unfall hat den ganzen — gehemmt ten wypadek powstrzymał cały ruch, całą cyrkulację; b) handel *m.*, stosunki *pl.*, ruch handlowy; diese Papiere haben im — keinen Wert te papiery nie mają wartości w obiegu, wyszły z obiegu; der — auf der Börse ist schleppend ruch na giełdzie jest ospały; c) służba *f.*, ruch *m.*; eine Eisenbahn dem — übergeben otworzyć kolej dla ruchu, oddać kolej do użytku; — von Reisenden ruch podróżnych; der — der Post auf dem Lande ist unregelmäßig ruch pocztowy, kursowanie *n.* poczty na wsi jest nieregularne; 2) obcowanie *n.*; stosunki towa-

rzyskie; mündlicher — ustne porozumiewanie się; persönlicher — osobiste obcowanie, znoszenie się; schriftlicher — porozumiewanie, znoszenie się listowne, korespondowanie *n.*; in — mit jmnudn stehen być z kim w stosunkach; jeden — mit jmnudn abrechen zerwać z kim wszelkie stosunki; es ist kein richtiger — unter diesen zwei Familien niema właściwej zażyłości pomiędzy temi dwoma rodzinami; er hat viel — ma wiele znajomości, z którym obcuje; sträflicher — zbrojny, karygodny stosunek.

Verkehren, I. *va.* 1) przewrócić, przekreślić, źle obrócić; die Ordnung, Reihenfolge — odwrócić porządek; 2) die Augen — przewracać, zawracać oczyma; jmnudn Worte — przekreślać czyje słowa; das Recht — przekreślać prawo; jmnudn — kogoś znieprawić, na złą drogę wieść; II. *vn.* (haben) 1) obcować, bywać, uczęszczać; ich habe in diesem Hause viel verkehrt bywałem często w tym domu; das ist ein Lokal, in dem viele Matrosen — to jest lokal uczęszczany przez wielu matrków; es wird in dieser Straße viel verkehrt w tej ulicy jest wielki ruch; 2) być z kim w stosunkach, mieć z kim stosunki, komunikować się z kim, przestawać, znosić się z kim; Personen, mit denen man verkehrt znajomości *pl.*; geistig — obcować umysłowo; verkehrt ihr mit ihm? czy obcujeście z nim? intim mit jmnudn — żyć z kim w zażyłości; III. *sf.* —, *vr.* (haben) 1) znieprawić się; 2) przemienić, zamienić się; euer Lachen verkehrt sich in Weinen oby się wasz śmiech przemienił w płacz.

Verkehrsdienst, *sf.* arteryia *f.* ruchu.

Verkehrsbureau, *sn.* =s, biuro *n.* ruchu.

Verkehrsdienst, *sm.* =s, *pl.* =s, naczelnik *m.* (oddziału) ruchu.

Werke'hräddirektion, *sf. pl.* =en, dyrekcya *f. ruchu.*

Werke'hräddirektionen, *sf. pl.* =en, władztwa *pl. w ruchu.*

Werke'hräddirektion, *sf.* wolność *f. ruchu*; wolność *f. handlu.*

Werke'hräddirektion, *sn.* =esse, *pl.* =esse, przeszkoda *f. ruchu.*

Werke'hräddirektion, *sf. pl.* =en, mapa *f. ruchu.*

Werke'hräddirektion, *sm.* =s, *pl.* —, minister *m. ruchu.*

Werke'hräddirektion, *sn.* =s, *pl.* —, środek komunikacyjny; *pl.* środki przewozowe.

Werke'hräddirektion, *sf.* egzamin *m. z ruchu (kolejowego).*

Werke'hräddirektion, *sn.* =es, prawo *n. ruchu.*

Werke'hräddirektion, *sf. pl.* =en, przerwa *f. w ruchu, komunikacji, przeszkoda komunikacyjna.*

Werke'hräddirektion, *sf. pl.* =n, droga *f. wielkiej komunikacji.*

Werke'hräddirektion, *sn.* =s, komunikacja *f., ruch m., handel m.*

Werke'hräddirektion, *I. adi.* odwrotny, przewrotny; eine =e Ordnung odwrotny porządek; die =e Seite odwrotna strona; =er Raffee kawa więcej zabielenia; Schlag mit der =en Hand uderzenie na odlew; es ist eine =e Welt przewrotny świat; er ist mit dem =en Fuß aufgestanden wstał lewą nogą; 2) przewrotny, fałszywy, mylny; =es Zeug sprzeczne mówić nie do rzeczy; ich habe eine ganz =e Meinung mam zdanie zupełnie inne; 3) ein =er Mensch przewrotny człowiek, opaczny człowiek; II. *adv.* przewrotnie, na odwrot, odwrotnie, opacznie, na opak; ich habe den Hut = aufgesetzt ubrałem odwrotnie kapelusz; ich habe das Tuch = genommen wzięłem chustkę wierzchem na dół; zu Pferde sitzen siedzieć na koniu głową do ogona; etc. — anfangen począć coś odwrotnie, na odwrot; es geht alles — wszystko idzie

na opak; alles — auslegen wszystko fałszywie tłumaczyć; ganz — antworten odpowiadać całkiem przewrotnie.

Werke'hräddirektion, *sf.* przewrotność *f.*; opaczność *f.*; bezsens *m.*

Werke'hräddirektion, *I. va.* (haben) 1) załobić, zaklinić; 2) jmdn — dać komu w skórę, wytrzepać kogo; 3) zbyć się za byle jaką cenę; II. *sf.* —, *vr.* (haben) wbić się w kim na zabój.

Werke'hräddirektion, *sf.* załobienie *n.*, zaklinienie *n.*, klinowanie *n.*

Werke'hräddirektion, *adi.* trudny do poznania, mogący być niepoznaczonym.

Werke'hräddirektion, *verfenne, verkannt, va.* niepoznać; zapoznać; nie odróżnić; jmdn — wziąć kogo za kogo innego; ich verenne das nicht nie zaprzeczam tego, nie poznaję tego; ich verenne nicht die Schwierigkeiten nie zapoznaję trudności; er ist von allen verkannt nikt się na nim nie poznał; ein verkanntes Genie zapoznany geniusz.

Werke'hräddirektion, *sn.* =s, Verkenntung, *sf.* niepoznanie *n.*, zapoznanie *n.*

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) przymocować zapomocą łańcuszka.

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) łańcuchem spoić, związać; ściśle spoić, połączyć, skojarzyć; verkettete Begriffe spójone pojęcia.

Werke'hräddirektion, *sf. pl.* =en, spojenie *n.*, związane *n.* łańcuchem; ściśle połączenie, spojenie *n.*; eine — von Unglücksfällen szereg *m.* wypadków nieczesnych.

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) jmdn — ogłosić kogo heretykiem, kacerzem; (przen.) potępić, oczernić.

Werke'hräddirektion, *sf.* ogłoszenie *n.* kogo heretykiem; oszczerstwo *n.*, oczernianie *n.*

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) ukościelić.

Werke'hräddirektion, *sf.* ukościelenie *n.*; die — der Schule klerykalizacya *f. szkoły.*

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) zakitować, zakleić.

Werke'hräddirektion, *sf. pl.* =en, zakitowanie *n.*, zaklejenie *n.*

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) zaskarżyć; gerichtlich — zaskarżyć, podać do sądu.

Werke'hräddirektion, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Kläger.

Werke'hräddirektion, *sm.* =en, *pl.* =en, zaskarżony *m.*

Werke'hräddirektion, *sf.* *pl.* =en, skarga *f.*

Werke'hräddirektion, *vn.* (sein) zdrewnieć z zimna, zeszywnieć z zimna; die Hände sind mir verlammt ręce mi zdrewniały od zimna.

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) kłamrami przymocować, umocnić, kłamrami spoić.

Werke'hräddirektion, *I. va.* (haben) w blask oblec, wystawić w blasku, świetności; wynosić do chwały wiecznej; gloryfikować; Christus ward verklärt Chrystus ukazał się w boskiej jasności; II. *sf.* —, *vr.* (haben) rozpromienić się, zażasnić, rozjaśnić się, jasnością zażylnąć; przemienić się; bei diesen Worten verklärte sich sein Gesicht na te słowa rozpromieniła się jego twarz.

Werke'hräddirektion, *adi.* promieniący, opromieniony, rozpromieniony; ein =es Aussehen haben mieć rozpromieniony wygląd.

Werke'hräddirektion, *sf.* rozpromienienie *n.*, gloryfikacya *f.*, transfiguracya *f.*, apoteoza *f.*; — Christi Przemienienie Pańskie.

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) 1) jmdn — oczernić, osławić, obmówić kogo; 2) die Zeit — tracić czas na robieniu plotek; robić plotki.

Werke'hräddirektion, *va.* (haben) ograniczyć zastrzeżeniami, obwarunkować, porobić zastrzeżenia.

Verkleben, *va.* (haben) zakleić, zalepić, zasmarować co czem.

Verklebung, *sf.* zaklejenie *n.*, zalepienie *n.*, zasmarowanie *n.*

Verkleben, *va.* (haben) zabazgrać, zaplamieć; viel Tinte — wybazgrać wiele atramentu.

Verkleiden, *I. va.* (haben) powlec czem; mit Brettern — obić deskami, oszalować; einen Brunnen — ocembrować studnię; *II. sich* — przebierać, przebrać się; er hat sich als Spanier verkleidet przebrał się za Hiszpana.

Verkleidung, *sf. pl.* = *en*, 1) pokrycie *n.*, obicie *n.*, otoczyna *f.*, powłoka *f.*, ocembrowanie *n.*, ramowanie *n.*; przebranie *n.* się, przebieranie *n.* się.

Verkleinern, *va.* (haben) 1) pomniejszyć, zmiejszyć, skrócić, skrócić, rozdrobnić, rozdrabniać, ujmować, ująć; dieseß Glas verkleinert die Gegenstände to szkło zmniejsza przedmioty; 2) (przen.) uposiadzić, uposiadzać, uwłaczać komu, uszczuplać, ujmować, umniejszać, obniżać; den Wert von etw. — umniejszać, obniżać wartość czego deprecjonować co; jmnnds Verdienst — obniżać czyjeż zasługi; daß Ansehen jmnnds — dyskredytować kogo, uwłaczać komu.

Verkleinerung, *sf.* 1) zmniejszanie *n.*, uszczuplenie *n.*, skrócenie *n.*, rozdrobnienie *n.*, ujmowanie *n.*, ujma *f.*, redukowanie *n.*, redukcya *f.*; 2) obniżanie *n.*, dyskredytowanie *n.*, deprecyacya *f.*

Verkleinerungsglas, *sn.* = *es*, *pl.* = *gläser*, szkło pomniejszające.

Verkleinerungswort, *sn.* = *es*, *pl.* = *wörter*, wyraz zdrobniący.

Verkleistern, *va.* (haben) zaklejstrować, zalepić.

Verklingen, *verklänge*, *verklängt*, *verklänge*, *bin* *verklungen*, *vn.* (sein) przebrzmieć, uciszyć się.

Verklommen, *adi.* zdrotniały, zeszywniały.

Verklommen, *va.* (haben) 1) zaklinować, zatkać; 2) jmnndn — dać komu w skórę; 3) sein Geld — przepuścić pieniądze; 4) sprzedać za byle co.

Verklommen, *va.* (haben) viel Pulver — wystrzelać dużo prochu.

Verklommen, *verklommen*, *verklommen*, *vn.* (sein) Gebärden = spielen — robić grymasy; sich etw. — popsuć sobie chęć, gust do czego; ich verklommene mir daß zrzekam się tego;

verklommene Antlitß wykrzywiona twarz; eine verklommene Sache zagmatwana sprawa.

Verklommen, *va.* przeknajpować, przepić; sein Geld — przepić pieniądze w szynkach.

Verklommen, *va.* (haben) pognieść, zmiąć, pomięszyć.

Verklommen, *vn.* (sein) skostnieć, w kość się obrócić; (przen.) zobojetnieć; ein verklommener Mensch skostniały człowiek, pedant *m.*

Verklommen, *sf.* skostnienie *n.*; pedanterya *f.*, pedantyzm *m.*, sztywność *f.*

Verklommen, *vn.* (sein) i *vr.* przeksztalcić się w chrząstki.

Verklommen, *sf. pl.* = *en*, przemiana *f.* w chrząstki.

Verklommen, *va.* (haben) zawiązać na węzeł.

Verklommen, *va.* (haben) obacz Verknüpfen.

Verklommen, *va.* (haben) 1) zawiązać, zawiązać, spoić, zadržeznać; 2) złączyć, połączyć, skojarzyć; Begriffe miteinander — kojarzyć pojęcia; diese Reise ist mit großen Kosten verknüpft ta podróż połączoną jest z wielkimi kosztami.

Verklommen, *sf. pl.* = *en*, 1) zawiązanie *n.*, spojenie *n.*; 2) połączenie *n.*, skojarzenie *n.*, kombinacya *f.*, zespolenie *n.*, asocyacya *f.*; — von Umständen zbieg *m.* okoliczności.

Verklommen, *I. va.* zu drei Monaten Gefängniß — skazać na trzy miesiące więzienia;

II. sich — *vr.* się z kim — popsuć sobie z kim.

Verklommen, *I. va.* (haben) 1) nagotować, wypotrzebować; 2) dać się czemu wygotować; *II. vn.* wygotować się z czego; die ganze Kraft ist aus dem Fleisß verköstet cały sok wygotował się z mięsa; 2) (przen.) sein Zorn verköstet bald jego gniew wnet mija.

Verklommen, *I. va.* (haben) zwęglić, w węgiel zamienić; *II. vn.* (sein) i *sich* — *vr.* zwęglić się, zamienić się na węgiel.

Verklommen, *sf.* zwęglenie *n.*, zamienianie *n.* na węgiel, karbonizacya *f.*

Verklommen, *verkommen*, *verkommen*, *vn.* (sein) 1) upadać, marnieć, podupadać moralnie, zdemoralizować się; zdegenerować się; in dieser Umgebung muß ich — w tem otoczeniu muszę zmarnieć; 2) zanikać, ginać; tracić watek; *II. verkommen*, *pp.* i *adv.* podupały (umysłowo), zdeprawowany, zdegenerowany, zdemoralizowany; podupały (materyalnie), zubożały.

Verklommenheit, *sf.* upadek *m.*; deprawacya *f.*; demoralizacya *f.*; degeneracya *f.*

Verklommen, *va.* (haben) rozdzielić rolę.

Verklommen, *sf.* rozdział *m.* roli.

Verklommen, *va.* (haben) zaskorkować, zatkać korkiem.

Verklommen, *I. va.* ucieleśnić, ucieleśnić, w ciało zamienić, ucieleśnić, za istotę cielesną, uosobić, materyalizować; *II. sich* — *vr.* ucieleśnić się, zamienić się w ciało; uosobić się; *III. verfürpelt*, *pp.* i *adi.* ucielelony, uosobiony; er ist die verfürpelt Pedanterie jest ucielelony pedanterya.

Verklommen, *sf. pl.* = *en*, ucielelenie *n.*, uosobienie *n.*, personifikacya *f.*

Verklommen, *va.* (haben) die Zeit — spędzić czas na miłej rozmowie, na pieszczołach.

Verfö'stigen, *va.* (haben) dawać wkłt komu.

Verkra'den, *vn.* (sein) zbankrutować.

Verkra'men, *va.* (haben) 1) pzedawać częściowo; 2) zapodzieć gdzie, zarzucić; 3) eine Stunde — stracić godzinę na szperaniu.

Verkrie'den, *sich* —, *verkreue*, *verkreuchst*, *verkreuch*, *habe mich verkroehen*, *vr.* skryć się, chować się; *er verkriecht sich vor mir* chowa się przedemną, unika widzenia się ze mną; *sich unter die Decke* — wleźć pod kołdrę; *der Dachß hat sich in ein Loch verkroehen* borsuk zakopał się w dziurze; (przen.:) *bei seinem Auftreten mußten sich alle vor ihm* — przy jego wystąpieniu wszyscy musieli mu ustąpić pierwszeństwa, wszyscy musieli pójść w kąt.

Verkü'heln, *va.* (haben) popsuć bazarzną, zabazgrać.

Verkü'meln, I. *va.* (haben) i *vr.* pokruszyć, podrobić, rozdrobić; pokruszyć się; *niknąć*, *zanikać*; *das Geld hat sich verkrü'melt* pieniądze się porozładziły.

Verkü'mmen, I. *va.* (haben) zakrzywić, pokrzywić; II. *sich* —, *vr.* zakrzywić się, zdeformować się.

Verkü'mmung, *sf.* *pl.* =en, zakrzywienie *n.*

Verkü'ppeln, I. *va.* (haben) kaleką uczynić; II. *vn.* (sein) zostać kaleką; *der Baum ist verkü'ppelt* drzewo wykoßlawiło się, skarlłowaciło.

Verkü'ppelt, *adi.* ułomny, skarlłowaciły, wykoßlawiony.

Verkü'ppelung, *sf.* *pl.* =en, ułomność *f.*, kalectwo *n.*

Verkü'stung, *sf.* *pl.* =en, pokrycie *n.* skorupa, inkrustacja *f.*

Verkü'hlen, *vn.* (sein) ostygnać, ostudzić, i *sich* —, *vr.* zaciebić, przeziebić się; ochłodnąć.

Verkü'hlung, *sf.* *pl.* =en, przeziebienie *n.*

Verkü'mmern, I. *va.* (haben) 1) powstrzymać w rozwoju, tamować rozwój; *zatruc*, *go-*

rzyczą *zaprawić*; *imnds Freude* — *zatruc* komu radość; *imnds Rechte* — *ukröcać* czyje prawa; 2) *areszt* położyć na co, *zaaresztować*, *zatrzymać* komu co; *imndm den Gehalt* — *uszczipić* komu płacę; II. *vn.* (sein) *zmarnieć*, *zanikać*, *ginać*; *alle Pflanzen sind verkü'mmert* wszystkie rośliny skarlłowaciły; *in Traurigkeit* — *zagryźć* się, *marnieć* ze smutku.

Verkü'mmerung, *sf.* *zmarnienie* *n.*, *zmarowanie* *n.* się; *zanik* *m.*, *atrofia* *f.*, *wyschnięcie* *n.*

Verkü'nden, **Verkü'ndigen**, *va.* (haben) *głosić*, *ogłosić*, *ogłaszać*, *obwieszczać*, *obwieścić*, *oznajmić*, *zapowiadać*, *zwiastować*; *publikować*, *proklamować*; *das Barometer verkü'ndigt den Regen* barometr zapowiada niepogodę; *imndm eine Neuigkeit* — *obwieścić*, *zakomunikować* komu nowinę; *Gottes Wort* — *głosić* słowo Boże; *ein Urteil* — *ogłosić*, *promulgować* wyrok; *ein Brautpaar* — *ogłosić* *zapowiedź*; *vorher* — *prze-*

powiadać.

Verkü'ndiger, *sm.* =ß, *pl.* —, *zwiastun* *m.*, *ogłosiciel* *m.*

Verkü'ndigung, *sf.* *ogłoszenie* *n.*, *wygłoszenie* *n.*, *odezwa* *f.*, *obwieszczenie* *n.*, *zwiastowanie* *n.*; *publikaacya* *f.*; *proklamacya* *f.*; *Mariä* — *Zwiastowanie Najświętszej Panny*.

Verkü'nsteln, *va.* (haben) *przemajstrować* co, *przez* *zbytnią* *sztukę* *popsuć*, *zmarnierować* co.

Verkü'nstlung, *sf.* *pl.* =en, *zmarierowanie* *n.*, *nienaturalność* *f.*, *wymuszoność* *f.*

Verkü'ppern, *va.* (haben) *pokryć* *mięzią*.

Verkü'ppeln, *va.* (haben) 1) *zesforować*; 2) *przerajfurzyć*, *sprzdać*; *sie hat ihre eigene Tochter an ihn verkü'ppelt* sprzedała mu własną córkę; 3) *wyswatać* kogo.

Verkü'ppelung, *sf.* *pl.* =en, 1) *zesforowanie* *n.*; 2) *przerajfurzenie*; 3) *swaty* *pl.*

Verkü'rzen, *va.* (haben) *skrócić*, *skracać*, *ukrócić*, *przyspieszyć*, *uszczipać*; *imndm den Lohn* — *ukrócić* komu płacę; *ein Kleid* — *skrócić* suknię; *imndm die Zeit* — *zabawiać* kogo; *sich den Weg* — *skrócić* drogę; *sein Leben* — *skrócić* sobie życie; *er verkürzt sie auf jedem Schritt* krzywdzi ją na każdym kroku.

Verkü'rzer, *sm.* =ß, *pl.* —, *krzywdziciel* *m.*, *ukróci-*

ciel *m.*

Verkü'rzung, *sf.* *pl.* =en, *ukrócenie* *n.*, *skrócenie* *n.*; *uszczipienie* *n.*

Verkü'rden, *va.* (haben) 1) *wysmiewać*, *wysmiać*, *naśmiewać* się, *kpić*; *er wird verlächt* *naśmiewają* się z niego; 2) *die Zeit* — *spędzić* czas na śmiechu.

Verkü'den, *verlade*, *verläßt*, *verläßt*, *verlud*, *habe verladen*, *va.* 1) (na)ładować, *nakładać*, *wysłać* (towary), *wyprawiać*, *wyprawić*; — *butch Herrn N. an Ihre Adresse* *wysłany* przez pana N. pod pańskim adresem; 2) *ein Gewehr* — *zła* *nabić* strzelbę.

Verkü'der, *sm.* =ß, *pl.* —, *ładownik* *m.*, *nakładacz* *m.*

Verkü'derampe, *sf.* *pl.* =n, *ładownia* *f.*, *przystań* *kolejowa*.

Verkü'deschein, *sm.* =es, *pl.* =e, *nakładna* *f.* (kol.).

Verkü'dung, *sf.* *pl.* =en, *naładowanie* *n.*, *wysyłanie* *n.*, *wyprawienie* *n.*, *nakładanie* *n.*

Verkü'dungskosten, *spl.* *koszt* *pl.* *ładowania*.

Verkü'dungsplatz, *sm.* =es, *pl.* =placę, *plac* *m.* *do* *ładowania*.

Verkü'dungschein, *sm.* =es, *pl.* =e, *deklaracya* *f.* *towarów*, *spis* *m.* *towarów* *załadowanych*.

Verkü'g, *sm.* =e(ß), 1) *nakład* *m.*; *im =e von ...* *nakładem* ...; *ein Buch in =nefmen* *wziąć* *książkę* *w* *nakład*; *das Werk* *ist* *in* *ei-*

er hat nur literarischen — wydaje tylko literackie dzieła; 2) skład m., składownia f.; 3) fundusz obrotowy.

Berla'g'sartifel, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Berla'g'sbuch.

Berla'g'sbuch, *sn.* =s, *pl.* -bücher, książka wydana czyim nakładem.

Berla'g's(buch)handel, *sm.* =s, księgarstwo nakładowe.

Berla'g's(buch)händler, *sm.* =s, *pl.* —, nakładca m.

Berla'g's(buch)handlung, *sf.* księgarnia nakładowa.

Berla'g'sgeschäft, *sm.* =s, *pl.* =e, interes m. nakładcy; księgarnia nakładowa.

Berla'g'skatalog, *sm.* =s, *pl.* =e, katalog nakładowy.

Berla'g'skontrakt, *sm.* =s, *pl.* =e, kontrakt nakładowy.

Berla'g'skosten, *spl.* koszta *pl.* nakładu.

Berla'g'srecht, *sn.* =s, *pl.* =e, prawo nakładowe; prawo n. nakładu.

Berla'g'sschein, *sn.* =s, *pl.* —, znak m., monogram n. nakładu.

Berla'hmen, *vn.* (sein) okuleć, okulać.

Berla'ngen, *I. vn.* i *va.* (haben) nach etw. — zapragnąć, żądać czego; er verlangt nach dem Arzte zażądał lekarza; es verlangt mich zu erfahren pragnąłbym dowiedzieć się; es verlangt mich nach der Stadt tęskno mi do miasta; es soll mich — ciekaw jestem wiedzieć; II. *va.* (haben) żądać, wymagać, pragnąć, domagać się, chcieć; ich habe das Buch von dir nicht verlangt nie (za)żądałem od ciebie książki; was — Sie von mir? czego pan żądasz odemnie? er verlangt einen Arzt żąda lekarza; es wird ein junger Mensch verlangt poszukuje się młodego człowieka; er verlangt eintreten zu dürfen domaga się wstępu; was — Sie für diese Kleid? ile pan żąda za tę suknię?; wie kostet sie ta suknia? das ist zu viel verlangt tego za wiele; was kann man mehr —

czegoż można więcej żądać; es verlangt große Sorgfalt to wymaga wielkiej staranności.

Berla'ngen, *sn.* =s, 1) żądanie n.; auf Ihr — schide ich das Buch na pańskie żądanie posyłam książkę; was ist Ihr —? czego pan żądasz, czego pan sobie życzy? auf allgemeines — na ogólne żądanie; 2) pragnienie n.; żądza f.; ein heftiges — nach etw. empfinden żywo czego pragnąć, odczuwać żywe pragnienie czego; 3) tęsknota f.; nach jmdm — haben tęsknić za kim.

Berla'ngern, *va.* (haben) przedłużyć, przedłużać; eine Frist — przedłużyć termin; einen Wechsel — prolongować weksel.

Berla'ngern, *sf.* przedłużenie n., prolongacja f., prolongata f.; delacja f., zwłoka f.

Berla'ngern, *sn.* =s, *pl.* =e, przedłużenie n.

Berla'ngsam, *va.* (haben) zwolnić; den Schritt — zwolnić krok.

Berla'ppen, *va.* (haben) płatkami, gałgankami pokryć, zasłonić.

Berla'ppern, *va.* (haben) marlować, na fraszki roztrawiać.

Berla'rven, *I. va.* maskować, zamaskować; verlarvte Person maska f.; II. sich —, *vr.* (haben) 1) zapoczwazyć się; 2) zamaskować się.

Berla'rvung, *sf.* *pl.* =en, 1) zamaskowanie n.; 2) zapoczwazenie n.

Berla'schen, *va.* (haben) łubkować, ołubkować.

Berla'schung, *sf.* ołubkowanie n., złubkowanie n.

Berla'st, *sm.* =stes, 1) es ist auf ihn fein — nie można się zdać na niego, nie można na nim polegać; 2) obacz Hinterlassenschaft; 3) umowa f., układ m.; 4) obacz Schleuse.

Berla'sten, *verlasse*, *verlässt*, *verläßt*, *verlieh*, *habe verlassen*, *I. va.* 1) opuścić, opuszczać, porzucić,

zostawić, odstąpić; er verließ mich gleich nach Mitternacht opuścić mnie zaraz po północy; jmdm in der Not — opuscić kogo w potrzebie; die Fahne — dezertować; das Fieber hat ihn — gorączka go opuściła; das Gedächtnis verläßt mich oft pamięć często mi nie dopisuje, często mnie zawodzi; seine Kräfte verließen ihn siły go opuściły, stracił siły; Traurigkeit, die sie nie verläßt smutek, który jej nigdy nie odstępuje; wer seinen Platz verläßt, verliert sein Recht kto opuszcza swe miejsce, traci prawo; 2) a) jmdm etw. — odstąpić komu co; b) etw. — odchodząc kazać powiedzieć; 3) ein Grundstück — ustąpić z gruntu; 4) eine Wohnung — wynajmować, odnajmować mieszkanie; II. sich —, *vr.* (haben) zdać się, polegać, spuścić się; ich verlasse mich auf Sie zdaję się na pana, polegam na panu; sich auf jmdm — być pewnym kogo; wer sich auf andere verläßt, ist — kto się na innych zdaje, bywa opuszczonym; III. verlassen, *pp.* i *adi.* opuszczony, niezamieszkały, pusty; ein —er Ort samotne miejsce; ein —es Haus niezamieszkały, pusty dom.

Berla'sten, *sn.* =s, opuszczenie n.

Berla'stenheit, *sf.* opuszczenie n., samotność f.

Berla'stschaft, *sf.* spuścizna f., pozostawienie f., schedy f., dziedzictwo n.

Berla'stschaftsmasse, *sf.* masa pałkowa.

Berla'stig, *Verläßtlich*, *adi.* pewny.

Berla'stung, *sf.* opuszczenie n.; — der Fahne dezercya f.

Berla'stern, *va.* (haben) bluznić, zelżyć, osławić, oczernić.

Berla'sterung, *sf.* bluznienie n., zelżenie n., osławianie n., oczernianie n.

Berla'tten, *va.* (haben) pobijać łatami.

Verlauf, *sm.* = (e)š, pozwolenie *n.*; mit — za pozwoleniem.

Verlauf, *sm.* = (e)š, 1) wpływ *m.*, przeciąg *m.*, ciąg *m.*; im — von drei Tagen w przeciągu trzech dni; nach — eines Monats po upływie miesiąca; nach — der Frist po upływie terminu; 2) przebieg *m.*; der natürliche — der Dinge naturalny, normalny przebieg rzeczy; er zähle den ganzen — der An gelegenheit opowiedz cały przebieg sprawy; im — e der Krankheit w ciągu choroby; die Krankheit nahm einen tödlichen — choroba zakończyła się śmiercią.

Verlaufen, *verlaufe*, *verläufft*, *verläuft*, *verliert*, *verlaufen*, *I. vn.* (sein) 1) upływać, upływać, odpływać; das Wasser ist — woda odpłynęła, opadła; 2) die Farben — ineinander kolory zlewają się; 3) przemijać, przeminać; die Zeit verläuft schnell czas szybko upływa, mija; die Frist ist — termin już minął, upłynął; (przen.): das Unternehmen ist im Sande — przedsiębiorstwo spęzło na niczem; 4) wie ist die Sache —? jak się ta rzecz skończyła? die Sache ist abel — ta sprawa wzięła zły obrót; die Krankheit ist normal — choroba miała normalny przebieg; II. sich —, *vr.* (haben) 1) obacz I. 1); 2) rozbieść się; rozbiegać się; rozprószyć się; die Menge hat sich — tłum rozprószył się; die Truppen haben sich — wojsko rozbiegło się; 2) zblądzić, zabląkać się, zmylić drogę biegając; mein Hund hat sich — mój pies się zagubił; wie haben Sie sich hierher —? jak się pan dostał w te strony?; 3) mein Ball hat sich — moja kula zgubiła się; III. *va.* 1) die Zeit — spędzić czas na bieganinie; 2) jnndm den Weg — zabić komu w drogę; IV. verlaufen, *pp.* i *adi.* ein = er Kerl włóczęga *m.*; = eš

Gefindel hołota *f.*; = er Mönch zbiegły mnich; = eš Dieh zbląkana bydło; = er Hund zbląkany pies.

Verlauf'er, *sm.* = š, *pl.* —, zgubiona kula (w bilarze).

Verlauf'nen, obacz Verleugnen.

Verlauf'en, *vn.* (sein) zaszyć.

Verlauf't, *sm.* = eš, pogłoska *f.*; dem = nach jak słybać, jak mówią, jak głoszą, jak wieść niesie.

Verlauf'baren, *I. va.* (haben) ogłosić, rozgłosić; II. *vn.* (haben i sein) obacz Verlauten.

Verlauf'en, *vn.* (haben i sein); eš verlaudet słybać, chodzi pogłoska; lasse nichts davon — nie wspomnij o tem, nie czyn o tem wzmianki.

Verle'ben, *va.* (haben) 1) przeżyć, przepędzić; den Sommer auf dem Lande — przepędzić lato na wsi; 2) zużył się, przeżył się.

Verle'bt, *adi.* 1) spędzony, przeżyty; die traurig'en Jahre lata spędzone w smutku; 2) przeżyty, zużyty; = er Mann przeżyty człowiek.

Verle'gen, *I. va.* (haben) 1) zarzucić, położyć, przełożyć na inne miejsce, zawieruszyć, zapodziać; du hast das Buch verlegt zarzuciłeś gdzieś książkę; 2) przenieść, przeprowadzić, przekwaterować, transferować; seinen Schmerzpunft — nach... przenieść punkt ciężkości do...; sein Geschäft — przenieść swój interes; die Truppen in eine andere Garnison — przenieść, przetransferować wojsko do innej załogi; den Schauplatz in ein Dorf — przenieść pole działania na wieś; 3) odłożyć, odroczyć; die Sitzung auf den nächsten Tag — odroczyć posiedzenie do następnego dnia; den Ursprung ins Altertum — szukać początku w starożytności; 4) jnndm den Weg — złożyć komu drogę, odciąć komu drogę; jnndm den Atem — zaprzeć komu oddech; 5) ein Buch — wy-

dać swoim nakładem książkę; wer hat das Buch verlegt? kto wydał tę książkę?; II. sich —, *vr.* sich gang auf den Buchhandel — oddać się zupełnie księgarstwu; er verlegt sich auf derlei Speculationen zabiera się do takich spekulacji; ich muß mich auf's Bitten — muszę się udać do prósb.

Verle'gen, *adi.* 1) zleżały; = Waren obacz (Adenhüter) zależałka *f.*; 2) zmieszany, zaambarasowany, nieśmiały, skonfundowany; er wurde gang — zmieszwał, zaambarasował się; er ist nie um eine Antwort — nie zapomina języka w gbie; um Geld steht — sein być w ambarasach pieniężnych.

Verle'genheit, *pl.* = en, ambaras *m.*, kłopot *m.*, zamieszanie *n.*, przykre położenie; man bringt sie nie in — nie wprowadzisz jej nigdy w ambaras; jnndm aus der — helfen wydobyć kogo z kłopotu; große — tarapaty *pl.*; jnndm in — sięgnąć nabawić kogo kłopotu, wprowadzić kogo w ambaras; sich aus der — ziehen wybawić się z kłopotu.

Verle'ger, *sm.* = š, *pl.* —, nakładca *m.*

Verle'gung, *sf.* 1) zarzucenie *n.*, przełożenie *n.*; 2) przeniesienie *n.*, przeprowadzenie *n.*, transferowanie *n.*; 3) odłożenie *n.*, odkładanie *n.*, odroczenie *n.*; 4) założenie *n.*; 5) wydawnictwo *n.*, nakład *m.*

Verle'bligen, *va.* (haben) obacz Verfürpern.

Verle'ben, *va.* (haben) jnndm etw. — obrzydzić, obmierzić, sprzykrzyć komu co, goryczą zaprawić; dieß verleibet mir die ganze Freude to mi psuje całą radość; das verleibet mir den ganzen Aufenthalt to mi psuje cały pobyt, cały pobyt mi przez to obmierzył; das Arbeiten ist mir verleibet robota mi się sprzykrzyła.

Verlei'ubar, *adi.* dający się

pożyczyć, mogący być pożyczonym.

Verlei'hen, *verleihe*, *verleiht*, *verlieh*, *habe verliehen*, *va.* 1) (roz)pożyczać; *Geld* auf *Zinsen* — rozpożyczać pieniądze na procent; *Pferde* — wynajmywać konie; 2) obdarzyć kogo, rozdawać, nadawać, nadać, użyzyć; *jmndm Eigentum* — uwłaszczać, uwłaszyć kogo; *Gott hat ihm große Gaben verliehen* Bóg obdarzył go wielkimi zaletami; *jmndm einen Titel, Orden* — nadać komu tytuł, order; obdarzyć kogo tytułem, orderem; *jmndm Hilfe* — dać komu pomoc; *wenn Gott mir Leben und Gesundheit verleiht* jeśli Bóg użyczy mi zdrowia i życia; *seinen Gefühlen Ausdruck* — dać wyraz swoim uczuciom.

Verlei'hen, *sn.* obacz *Verleihung*.

Verlei'her, *sm.* =*s*, *nada-wca m.*, *darzyciel m.*, *kolator m.*

Verlei'hung, *sf.* 1) rozpożyczenie *n.*; 2) obdarzenie *n.*, rozdawanie *n.*, nadanie *n.*, użyżenie *n.*

Verlei'ten, *va.* (haben) nakłonić, skłonić, przywieść, namówić, uwodzić; *jmndn zu einer schlechten Tat* — namówić kogo do złego; *sich zu etw.* — lassen dać się do czego nakłonić, uwieść; *die Zeugen zu falschen Aussagen* — nakłonić świadków do fałszywych zeznań.

Verlei'ten, *sn.* =*s*, obacz *Verleitung*.

Verlei'ter, *sm.* =*s*, *uwodzi-ciel m.*

Verlei'tung, *sf.* *pl.* =*en*, *namowa f.*, *nakłanianie n.*

Verle'rnen, *va.* (haben) zapomnieć coś, co się uczyno; *wyjsz z wprawy*.

Verle'sen, *verlese*, *verliesest* i *verliest*, *verlas*, *habe verlesen*, *I. va.* 1) *den Tag* — przepędzić dzień na czytaniu; 2) odczytać; *bu mußt die Namen* — musisz odczytać, wywołać nazwiska; 3) *Erbßen, Bohnen* — wyłuszczyć, wy-

łuskać groch, fasole; *II. sich* —, *vr.* (haben) 1) omylić się czytając, fałszywie przeczytać; 2) zaczytać się, zatopić się w czytaniu; *III. verlesen*, *pp.* i *adi.* zaczytany; *zawzięty na czytanie*.

Verle'sen, *sn.* =*s*, *Verle'sung*, *sf.* odczytanie *n.*

Verle'sbar, *adi.* naruszalny, mogący być uszkodzonym, ranionym, obrażonym; *wrażliwy*, *delikatny*, *obraźliwy*.

Verle'sbarkeit, *sf.* *naru-szalność f.*, *możność f.* uszkodzenia, ranienia, obrażenia; *wrażliwość f.*, *obraźliwość f.*, *delikatność f.*

Verle'ten, *I. va.* (haben) 1) ranić, skaleczyć, uszkodzić; *jmndn an der Hand* — zranić kogo w rękę; *diese Worte haben mich sehr verletzt* te słowa bardzo mnie dotknęły; *dieses Bild verletzt mein Auge* ten obraz obraża moje oczy; *diese Töne* — *mein Ohr* te tony obrażają mój słuch; 2) (*przen.*) naruszyć, zgwałcić; *jmnds Interesse* — naruszyć czyjś interes; *den Anstand* — naruszyć obyczajność; *einen Vertrag* — naruszyć układ; *jmnds Ehre* — naruszyć czyją cześć; *die Gastfreundschaft* — wykroczyć przeciwko gościnności; *seine Pflichten* — zaniedbać swoje obowiązki; *jmnds Rechte* — naruszyć czyje prawa; *den Frieden*, *die Treue* — naruszyć pokój, wierność; *II. sich* —, *vr.* (haben) zranić, skaleczyć się.

Verle'tlich, *adi.* obacz *Verleßbar*.

Verle'tung, *sf.* *pl.* =*en*, 1) zranienie *n.*, poranienie *n.*, skaleczenie *n.*; 2) obraza *f.*, uraza *f.*, naruszenie *n.*, zgwałcenie *n.*; — *des Siegels* naruszenie pieczęci.

Verle'u'gen, *I. va.* (haben) 1) wypierać, zapierać, zaprzeczyć, wypierać się czego, abnegować; *seine Worte* — wypierać się własnych słów; *ein Kind* — wypierać się dziecka; *den Glauben* — zaprzeczyć się wiary; *seine Geburt* — za-

przeć się urodzenia; *er verleugnete seine wahre Natur* ukrył swoją właściwą naturę; 2) *er verleugnete seinen Herrn* wyparł się swego pana; 3) *eine Farbe* — nie dodać do koloru, zataić kartę; *II. sich* —, *vr.* (haben) zaprzeczyć się, wypierać się, nie przyznawać się; *die Herkunft verleugnet sich* *selbst* pochodzenie rzadko daje się zataić; *sich selbst* — wyprzeć się siebie, zapomnieć o sobie, poświęcić samego siebie; *sich* — *lassen* kazać powiedzieć, że się nie jest w domu.

Verle'u'ger, *sm.* =*s*, *pl.* —, *zaprzaniec m.*, *renegat m.*, *odszczipieniec m.*, *odstępca m.*, *apostata m.*

Verle'u'gerin, *sf.* *pl.* =*nen*, *odstępczyni f.*, *renegatka f.*

Verle'u'gung, *sf.* *zaparcie n.*, *wyparcie n.*; — *seiner selbst* poświęcenie *n.*; *abnegacya f.*; — *der Karte* *renons m.*; — *der Religion* *odstąpienie n.* od wiary, *apostazya f.*

Verle'u'nden, *va.* (haben) oczerniać, oczernić, obmawiać, obmówić, obgadywać, osławiać, potwarzać, szkalo-wać kogo.

Verle'u'ndend, *adi.* obacz *Verleu'nderlich*.

Verle'u'nder, *sm.* =*s*, *pl.* —, *potwarcia m.*, *oszczerca m.*, *obmowca m.*

Verle'u'nderin, *sf.* *pl.* =*nen*, *potwarczyni f.*

Verle'u'nderlich, *adi.* *potwarczy.*

Verle'u'ndung, *sf.* *pl.* =*en*, *potwarz m.*, *obmowa f.*, *oszczerstwo n.*

Verlei'ben, *sich* —, *vr.* (haben) *in jmndn* zakochać się, rozkochać się, rozmiłować się w kim; *sich sterblich in jmndn* — zakochać się na zabój w kim; *szaleć za kim*.

Verlei'bt, *adi.* *zakochany*, *rozkochany*, *rozmiłowany*; — *maden* *rozkochać*; *biß über die Ohren* — *sein* być *zakochany* wyżej uszu; *närrisch in jmndn* — *sein* być *zadurzonym* w kim; *in sich*

selbst — sein być zakochanym w sobie samym; jundm -e Augen machen robić do kogo słodkie oczka; -er Natur sein być kochliwego usposobienia.

Berlie'btheit, sf. (zn)kochanie, rozkochanie się; kochliwość *f.*, kochliwe, erotyczne usposobienie.

Berlie'gen, verlieg, verliegt, verliag, verlegen, I. va. 1) przeleżeć; eine Zeit — przeleżeć czas jaki; 2) den guten Wind — chybić dobry wiatr; II. sich —, *vr. i vn.* (sein) 1) zleżeć się, popaść się długim leżeniem; verlegene Waren zezłały towar; 2) ostabnąć, zesłabnąć przez długie leżenie.

Berlie'bar, adi. dający się zgubić.

Verlieren, verliere, verlierst, verlor, habe verloren, I. va. 1) stracić; ein Auge, die Gesundheit, das Geld — stracić oko, zdrowie, pieniądze; er hat einen Sohn verloren stracił syna; er hat bei dieser Arbeit seine Gesundheit — stracił, zniszczył, sterak zdrowie przy tej pracy; alles ist verloren, nur nicht die Ehre wszystko stracone, tylko honor ocalał; er verliert bei jeder Kleinigkeit den Kopf traci głowę przy każdej drobności; das Gesicht, das Gehör — stracić wzrok, słuch; den Verstand — stracić rozum; die Spur — stracić, zmylić ślad; den Weg — zmylić drogę; den Faden der Rede — stracić wątek mowy; jundm aus den Augen, aus dem Gesicht — stracić kogo z oczu; alle Hoffnung — stracić, uronić całą nadzieję; ich habe die Luft verloren straciłem ochotę, odechciało mi się; die Zeit — tracić czas; ich habe keine Zeit zum — nie mam czasu do stracenia; — Sie keine Zeit nie trać pan czasu; die Fassung — stracić panowanie nad sobą; ich habe viel an ihm verloren straciłem w nim wiele; straciłem wiele przez niego; er hat viel bei

mit verloren stracił bardzo w moich oczach; einen Prozeß, eine Schlacht — przegrać proces, bitwę; das Kleid hat die Farbe verloren suknia straciła kolor, spelzła; das Mittel hat die Wirkung verloren środek stracił skutek, nie skutkuje więcej; ein Recht — stracić, uronić prawo; 2) zgubić, postradać; er hat das Taschentuch verloren zgubił chustkę; II. *vn.* (haben) ich habe dabei an Schönheit verloren straciłem przytem na piękności; także: stracić w porównaniu z czem; III. sich —, *vr.* (haben) (z)gubić, stracić się; zginąć, przepaść, (z)niknąć, zanikać; er hat sich im Gedrange verloren zgubił się w ścisiku; sich in Gedanken — zatopić się w myślach; die Menge verliert sich tłum się rozprasza; das Wasser verliert sich woda gubi się, znika; die Schmerzen haben sich verloren bole ustały; diese Farbe verliert sich ten kolor nieknie, peźnie; der Duft verliert sich zapach wietrzeje; das Andenken an ihn verliert sich pamięć o nim się zatracca; sich aus dem Gesichte — stracić się z widoku; z oczu; sich in der Ferne — gubić się w dali.

Verlier'er, sm. -s, *pl.* —, tracący *m.*, przegrywający *m.*

Verlie'h, sn. -es, *pl.* -e, więzienie podziemne, loch *m.*

Verlo'ben, va. (haben) i *vr.* zaręczyć, zaręczyć się; seine Tochter mit einem Arzte — zaręczyć córkę z lekarzem; ich habe mich vorige Woche verlobt zaręczyłem się zeszłego tygodnia; verlobtes Paar zaręczeni *pl.*; der Verlobte zaręczony *m.*; die Verlobte zaręczona *f.*, narzeczona *f.*

Verlo'bniß, sn. -fßes, *pl.* -fße, obacz Verlobung.

Verlo'bung, sf. *pl.* -en, zaręczyny *pl.*, zrekowiny *pl.*

Verlo'bungsanzeige, sf. *pl.* -n, zawiadomienie *n.* o zaręczynach.

Verlo'bungsfeier, sf., Ver-

lo'bungsfest, *sn.*, zaręczyny *pl.*, uroczystość *f.* zaręczyny.

Verlo'bungsring, sm. -es, *pl.* -e, pierścień zaręczynowy.

Verlo'bungstag, sm. -es, *pl.* -e, dzień *m.* zaręczyny.

Verlo'ten, I. va. (haben) znieść, przynęcać, (z)kudzić; zwodzić, uwodzić; Tauben — przynęcać gołębie; jundm in etw. hinein — wciągnąć, zwabić kogo w co, skusić kogo do czego; II. verlo'tend *ppr.* i *adi.* nęcający, ponętny.

Verlo'ter, sm. -s, *pl.* —, nęciiciel *n.*, kusiciel *m.*

Verlo'tung, sf. przynęta *f.*, pokusa *f.*, ponętność *f.*

Verlo'tern, vn. (sein) spłonać.

Verlo'tgen, adi. zakłamany, kłamliwy.

Verlo'tgenheit, sf. kłamliwość *f.*

Verlo'tnen, vimp. es verlohnt sich der Mühe to się optaca, to warto; es verlohnt sich nicht, daß ich zu ihm gehe nie optaca się, żebym do niego poszedł.

Verlo'tren, adi. stracony, zgubiony; ein -er Bösen stracona placówka; =e Mühe daremny trud; der -e Sohn marnotrawny syn; das -e Schaf zbląkana owieczka; in Gedanken — zatopiony w myślach; — gehen zgubić, stracić się; ein Hund ist gegangen pies się zgubił; u nichts — gehen zu lassen ażeby nie stracić niczego; es geht viel Raum — traci się dużo miejsca; etw. — geben dać za wygraną; sich — geben uważać się za straconego; alle Bitten waren bei ihm — wszystkie próby były u niego nadaremne; mit -en Stichen annähen przyszyć krytym ściąganiem; ein Dach — zubecken pokryć dach powierzchnie, prowizorycznie; =e Eier sadzane jaja.

Verlo'trengehen, sn. -s, utrata *f.*, strata *f.*

Verlo'trenheit, sf. in der tiefsten — w głębokim zatopieniu.

Verlöschbar, *adi.* dający się za... ugasić.

Verlöschten, *I.* verlosche, verloschest i verloscht, verlosch, bin verloschen, *vn.* (z)gasnąć, wygasnąć; niknąć; dogorywać; verloschene Kohlen gaszone węgle; *II. va.* verloschte, habe verloscht zgasić, zagasić; zamazać, zaciierać, zatrzeć.

Verlöschten, *sn.* -s, Verlöschung, *sf.* (za)gaśnięcie *n.*; dogorywanie *n.*

Verlosten, *va.* (haben) wylosować; puścić na loteryę.

Verlosten, *sn.*, Verlostung, *sf.* wylosowanie *n.*, puszczenie *n.* na loteryę.

Verlosten, *va.* (haben) zalutować.

Verlostung, *sf.* (za)lutowanie *n.*

Verlostern, *vn.* (sein) i *vr.* rozłajdaczyć, złajdaczyć się; verlostert, *pp.* i *adi.* złajdaczony.

Verlustern, *I. va.* (haben) seine Zeit, sein Geld — przepalpartować, przepuścić pieniądze; *II. vn.* (sein) obacz Verlostern.

Verlustern, *vn.* (sein) i *va.* (haben), seine Kleider — zerdrzeć odzież na łachmany; verlumpter Mann człowiek w łachmanach; dieser junge Mann ist verlumpt ten młody człowiek jest rozlampartowany.

Verlust, *sm.* -es, *pl.* -e, strata *f.*, utrata *f.*, ubytek *m.*; kłeska *f.* przegrana *f.*; er hat einen großen — er= sitten ponióś wielką stratę; — eines Auges utrata oka; bei — der Skaution pod utratą kaucyi; — einer Schlacht przegrana (bitwy); — des Vermögens utrata majątku, ruina *f.*; — eines Titels utrata *f.* tytułu, degradacya *f.*

Verlustig, *adi.* pozbawiony czego, który co traci; einer Sache — werden stracić co; sich einer Sache — machen pozbawić się czego; jmandn aller Rechte für — erklären odsądzić kogo od wszelkich praw; der Bürgerrechte — pozbawiony praw obywatelskich.

Verlust- und Gewinnkonto, *sn.* konto *n.* strat i zysków.

Verlustliste, *sf.* lista *f.* strat.

Verlustieren, *va.* (haben) zalutować.

Vermaachen, *va.* (haben) 1) zapisać, legować, przekazać; jmandn seine Güter — zapisać komu (w spadku) swoje dobra; 2) zatkać, zalepić, zalażyć, zaopatrzyć; wir — alle Fenster für den Winter zaopatrujemy wszystkie okna na zimę.

Vermaachtis, *sn.* -es, *pl.* -es, 1) zapis *m.*, legat *m.*; 2) testament *m.*; ostatnia wola; zarządzenie testamentarne.

Vermählen, *I. va.* (haben) wydać za żonę, ożenić; mit jmandn — wydać za kogo, ożenić z kim; *II. sich* —, *vr.* (haben) ożenić się, wyjść za żonę, wydać się.

Vermählung, *sf.* ślub *m.*, zaślubiny *pl.*

Vermählungsfeier, *sf.* Vermählungsfest, *sn.* -es, *pl.* -e, ślub *m.*, uroczystość *f.* ślubu, zaślubiny *pl.*, wesele *n.*

Vermählungstag, *sm.* -es, dzień *m.* ślubu.

Vermahnen, *va.* (haben) napominać, napomnieć, ciągle napominać.

Vermahnung, *sf.* *pl.* -en, napominanie *n.*, napomnienie *n.*, admonicya *f.*

Vermaledeiten, *va.* (haben) przeklinać, kląć, zlorzeczyć = verfluchen; vermaledeit! przekleć!

Vermauigen, *Vermauigfaltigen*, *I. va.* (haben) urozmaicać, urozmaicić; pomazać, pomnożyć; *II. sich* —, *vr.* pomnożyć, urozmaicać się.

Vermauern, *va.* (haben) 1) zamurować; die Fenster eines Hauses — zamurować okna domu; jmandn lebendig — zamurować kogo żywcem; 2) do murowania użyć; do murowania wypotrzebować; hier werden auch Steine vermauert tutaj używa się kamieni do murowania; er hat viel Kalk vermauert

wypotrzebował do murowania dużo wapna.

Vermehrbar, *adi.* dający się rozumnożyć, rozmnożysty.

Vermehrten, *I. va.* (haben) pomnożyć, powiększyć, przysparzać, przysporzyć; rozmnożyć, rozmnażać; den Wert — powiększyć wartość; *II. sich* —, *vr.* (po)mnożyć się, powiększać się, rozmnożyć się; daß Ungeziefer vermehrt sich schnell robactwo szybko się mnoży; meine Bedürfnisse — sich von Tag zu Tag moje potrzeby rosna z każdym dniem; die Zahl der Mitglieder hat sich vermehrt ilość członków wzrosła, powiększyła się.

Vermehrung, *sf.* pomnożenie *n.*, pomnażanie *n.*, powiększanie *n.*, rozmnożenie *n.*, rozmnażanie *n.*

Vermeidlich, *Vermeidlich*, *adi.* unikniony, dający się unikać.

Vermeiden, vermeide, vermeiden, habe vermeiden, *va.* unikać, unikać; um Mißverständnisse zu — żeby unikać nieporozumień, dla uniknięcia nieporozumień.

Vermeidung, *sf.* *pl.* -en, unikanie *n.*, uniknięcie *n.*, uniknienie *n.*

Vermeinen, *va.* (haben) mniemać, sądzić, myśleć, wyobrażać sobie, przypuszczać; ich vermeine daß nicht tun zu dürfen sadzę, że nie powinien tego zrobić.

Vermeintlich, *adi.* i *adv.* (do)mniemany, domniemalny; zapewne, przypuszczalnie.

Vermeiden, *va.* (haben) 1) jmandn etw. — kazać komu co powiedzieć, zawiadomić kogo o czem, zakomunikować komu co; 2) der Hund vermeldet pies wytropił zwierzę.

Vermeugen, *I. va.* (haben) (po)mieszać, zmieszać, zamieszać; 2) zamieniać, zamienić, pomieniać, mieszać; die Begriffe — mieszać pojęcia; *II. sich* —, *vr.* (haben) się zmiz etw. — zmieszać się z czem.

Verme'ngt, *adi.* zmieszany, pomieszany, zamieszany.

Verme'ngung, *sf.* 1) zmieszanie *n.*, pomieszanie *n.*, mieszanina *f.*; 2) zamieszanie *n.*, konfuzyja *f.*

Verme'nschlich, *I. va.* (haben) uczłowieczyć; II. sich —, *vr.* (haben) uczłowieczyć się.

Verme'nschlichung, *sf.* uczłowieczenie *n.*, antropomorfizm *m.*

Verme'rk, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, uwaga zanotowana.

Verme'rfen, *va.* 1) zauważyć, uwagę zwrócić, zaznaczyć, zanotować; das *Witb* vermerkt den Jäger zwierzyna dostrzegła, zwierzyła strzelca; 2) przyjąć; wyłożyć, interpretować; etw. gut, *libel* — przyjąć coś dobrze, źle.

Verme'rkung, *sf.* *pl.* =*en*, uwaga *f.*; eine — machen zanotować.

Verme'ßbar, *adi.* dający się mierzyć.

Verme'ßen, *vermesse*, *vermissest* i *vermißt*, *vermißt*, *vermaß*, *habe vermessen*; *I. va.* 1) rozmierzyć, wymierzyć, pomierzyć, robić pomiary; ein *Land* geometrisch — wymierzyć kraj zapomocą tryangulacyi; ein *Zimmer* — wymierzyć objętość pokoju; 2) *Land* an *Personen* — parcelować ziemię; II. sich —, *vr.* (haben) 1) omylić się mierząc, w mierze, źle mierzyć; 2) poważyć się, odważyć się, śmieć, pozwolić sobie; sich zu viel — pozwalać sobie za wiele; zbyt sobie ufać, dowierzać; 3) sich hoch und teuer — przyrzekać uroczyście, zobowiązać się uroczyście; III. vermessen, *pp.* i *adi.* zuchwały, śmiały; zbyt sobie ufający, arogancki.

Verme'ssenheit, *sf.* 1) zuchwalstwo *n.*; 2) zbytnie zaufanie w sobie; arogancyja *f.*

Verme'ssen, *sn.* =*s*, *Verme'ssung*, *sf.* *pl.* =*en*, pomiar *m.*, wymiar *m.*, miernienie *n.*; — durch *Verlegung* in *Dreiecke* tryangulacyja *f.*

Verme'sser, *sm.* =*s*, *pl.* —, rozmierzac *m.*; miernik *m.*
Verme'ssungsarbeit, *sf.* praca wymiarowa.

Verme'ssungsakunde, *sf.*
Verme'ssungskunst, *sf.* nauka *f.* o wymiarach, o pomiarach.

Verme'sen, *va.* (haben) płacić miarką zboża od mlewa.

Verme'tbar, *adi.* dający się wynajdować.

Verme'ten, *I. va.* (haben) wynajmować, wynajdować; II. sich —, *vr.* (haben) nająć się, iść na najem, godzić się.

Verme'ten, *sn.* =*s*, obacz *Vermitlung*.

Verme'ter, *sm.* =*s*, *pl.* —, odnajmujący *m.*

Verme'terin, *sf.* *pl.* =*nen*, odnajmująca *f.*

Verme'tung, *sf.* *pl.* =*en*, wynajmowanie *n.*, wynajęcie *n.*; najem *m.*

Verme'tungsburcau, *sn.* =*s*, *pl.* =*s*, biuro *n.* pośrednictwa w najmie; biuro *n.* mieszkań.

Vermi'ndern, *I. va.* zmniejszyć, umniejszyć, uszczuplać, redukować; er hat ihn die *Einkünfte* vermindert zredukować, zmniejszył mu dochody; um die *Hälfte* — zredukować na połowę; die *Zahl* der *Beamten* — zmniejszyć liczbę urzędników; die *Schnelligkeit* — zwolnić chyżość; jmds *Schuld* — osłabić czyją winę; II. sich —, *vr.* zmniejszać się, zredukować się, ubywać; sein *Einkommen* vermindert sich jego dochody zmniejszają się; die *Schmerzen* — sich *bolesci* uspokajają się; III. vermindern, *pp.* i *adi.* zmniejszający, umniejszający.

Vermi'nderung, *sf.* *pl.* =*en*, zmniejszenie *n.*, uszczuplanie *n.*, redukowanie *n.*, redukcya *f.*, ubytek *m.*; — des *Preises* obniżenie ceny; — des *Wiehstandes* redukcya stanu bydła.

Vermi'schbar, *adi.* dający się wymieszać, zmieszać.

Vermi'schen, *va.* i sich —, *vr.* (haben) zmieszać, mieszać, zmieszać, pomieszanie; Milch mit Wasser — zmieszać

mleko z wodą, rozcieńczyć mleko wodą; Wein mit Wasser — rozwodnić wino; *Rassen* — krzyżować rasy; *Metalle* — tworzyć aliaże; sich mit einer *Person* (fleischlich) — spółkować.

Vermi'scht, *adi.* mieszany, zmieszany, zamieszany; =*e* *Nachrichten* rozmaite wiadomości; *Vermishtes* rozmaitości *pl.*, mieszanina *f.*; =*e* *Bücher*, *Schriften* miscellanea *pl.*, różne książki, pisma; =*e* *Gesellschaft* mieszane towarzystwo.

Vermi'schwarenhandlung, *sf.* *pl.* =*en*, handel mieszany.

Vermi'schung, *sf.* *pl.* =*en*, *Vermi'schen*, *sn.* =*s*, zmieszanie *n.*, mieszanina *f.*; — der *Rassen* krzyżowanie *n.* ras; — der *Metalle* aliaż *m.* kruszców; — des *Zinnes* mit *Blei* aliaż cyny z ołowiem; fleischliche — spółkowanie *n.*

Vermi'ssen, *va.* (haben) etw. — nie znaleźć czego, nie widzieć; wir haben ihn *schmerzlich* vermißt odedużyliśmy boleśnie jego nieobecność; ich *vermiße* einige meiner *Bücher* brakuje mi parę książek; wir — ihn gar nicht weale go nam nie brak; die *vermißte* *Summe* brakująca kwota, manko *n.*; er wird schon lange vermißt oddawna już go brakuje; oddawna już się zagubił.

Vermi'ssen, *sn.* =*s*, *Vermi'ssung*, *sf.* brak *m.*, utrata *f.*; nieobecność *f.*

Vermi'teln, *I. va.* pośredniczyć; załatwić, zgodzić, wdać się; einen *Streit* — zgodzić, załagodzić spór; den *Frieden* — pośredniczyć w zawarciu pokoju; eine *Anleihe* — pośredniczyć waciąganiu pożyczki; der *Telegraph* vermittelt den *Austausch* der *Ideen* telegraf pośredniczy w wymianie myśli; II. *vn.* (haben) ich habe in dieser *Angelegenheit* vermittelt interwenowałem, pośredniczyłem w tej sprawie.

Vermi'ttel's, *praep.* z 2.

przyp. za pomocą; za, przez; — Eisenbahn kolejka.

Bermittlung, *sf.* pośrednictwo *n.*, pośredniczenie *n.*; wdanie *n.* się, wmięszanie *n.* się, interwencja *f.*; durch — pośrednio, z drugiej ręki.

Bermittlungsgesellschaft, *sn.* =es, *pl.* =e, dom komisowy, agencja *f.*, biuro *n.* pośrednictwa.

Bermittlungsinstitut, *sn.* =es, *pl.* =e, agencja komisowa.

Bermittlungsversuch, *sm.* =es, *pl.* =e, próba *f.* pośrednictwa.

Bermittlungsvorschlag, *sm.* =es, *pl.* =schläge, propozycja *f.* ugodowa.

Bermittler, *sm.* =s, *pl.* —, pośrednik *m.*, pośredniczący *m.*

Bermittlerin, *sf.* *pl.* =nen, pośredniczka *f.*, pośrednicząca *f.*

Bermöbeln, *va.* (haben) 1) (u)mieblować; 2) (przen. :) pozbyć się czego, spieniężyć co; 3) jmnnd — zmyć komu głowę, zbeztać kogo.

Bermoßern, *vn.* (sein) 1) zbutwieć, spróchnieć, zgnić; 2) (przen. :) być ist längst vermodert dawno się przeżył; in der Armut — zmarnieć w nędzy.

Bermoßern, *sn.* =s, **Bermoßernung**, *sf.* zbutwienie *n.*

Bermöge, *praep.* z 2. przyp. zapomocą, mocą, na mocy, wskutek, przez, za; — seiner Macht na mocy swojej władzy.

Bermögen, *vermag*, *vermagst*, *vermag*, *vermöchte*, *habe vermocht*, *I. va.* móżd, potrafić, zdołać, być w stanie; ich tue gerne, was ich vermag czynię chętnie, co w mojej mocy; was vermag er gegen dich? co on może zrobić przeciw tobie? ich vermag es nicht zu unterscheiden nie potrafię, nie zdołam odróżnić tego; 2) er vermag viel beim Fürsten wiele zna czy u księcia, ma wpływy u księcia; 3) wenn er es über sich vermag jeśli potrafi się przemóżyć; über jmnnd viel — mieć wielką moc nad

kim, wielki wpływ na kogo; 4) jmnnd zu etw. — skłonić, zniewolić, przywieść kogo do czego; II. vermögend, *ppr.* i *adi.* 1) możny, wiele mogący, znaczące wpływy mający, wpływowy; der allers Vermögende Wszchemocny; 2) za-możny, majątny.

Bermögen, *sn.* =s, 1) możność *f.*, moc *f.*, zdolność *f.*, władza *f.*, siła *f.*; jovieil in meinem — steht o ile jest w mojej możności, mocy; das ist über mein — to przechodzi moją moc, siłę; er arbeitet über sein — pracuje ponad siły; männliches — potencja *f.*; 2) majątek *m.*; vom Vater ererbt es — po ojeu odziedziczony majątek; er hat sich das — selbst erworben sam dorobił się majątku; er hat keinen Heller im — nie ma centa w majątku; zinstragendes — kapitał *m.*; Besitzer von zinstragendem — kapitalista *m.*; bewegliches — ruchomości *pl.*; unbewegliches — nieruchomości *pl.*; ein Kleines — mająteczek *m.*

Bermögend, *adi.* obacz **Bermögen** II.

Bermögensabschätzung, **Bermögensaufnahme**, *sf.* oszacowanie *n.*, inwentowanie *n.*

Bermögensabsonderung, *sf.* oddzielenie majątkowe, rozdział majątkowy.

Bermögensangelegenheit, *sf.* *pl.* =en, sprawa majątkowa, finanse *pl.*

Bermögensausweis, *sm.* =ses, *pl.* =se, bilans *m.*, wykaz majątkowy.

Bermögensbestand, *sm.* =es, stan majątkowy.

Bermögensbilanz, *sf.* *pl.* =en, bilans *m.*

Bermögensinziehung, *sf.* konfiskata *f.* majątku.

Bermögensklasse, *sf.* klasa majątkowa.

Bermögenslos, *adi.* i *adv.* niemajątny, bez majątku, bez środków.

Bermögenslosigkeit, *sf.* brak *m.* majątku, środków.

Bermögensnachweis, *sm.*

=ses, *pl.* =se, dowód *m.* majątku.

Bermögensrecht, *sn.* =es, prawo majątkowe.

Bermögensrechtlich, *adi.* i *adv.* na podstawie prawa majątkowego.

Bermögensrückichten, *spl.* względy majątkowe; Heirat auß — małżeństwo ze względów majątkowych.

Bermögenssteuer, *sf.* *pl.* =n, podatek *m.* od majątku.

Bermögensumstände, **Bermögensverhältnisse**, *spl.* stosunki majątkowe; stan *m.* majątku.

Bermögensverwalter, *sm.* =s, *pl.* —, administrator *m.*, zarządca *m.* majątku; kurator *m.*

Bermögensverwaltung, *sf.* administracja *f.*, zarząd *m.* majątku; kuratela *f.*

Bermöglich, *adi.* obacz **Bermögend** 2).

Bermörschen, *vn.* (sein) próchnieć, spróchnieć; ein vermorschtes Brett spróchniała deska.

Bermummen, *va.* i *sich* — er. (haben) zasłonić, przebrać, zakapturzyć się, maskować, zamaskować się; der, die Bermumme maska *f.*; ein Haufen bermummter Personen maski *pl.*, maskarada *f.*

Bermummung, *pl.* =en, przebranie *n.*, zamaskowanie *n.*, maskarada *f.*

Bermuten, *va.* (haben) przypuszczać, domyślać, dorozumiewać się, domniemywać; spodziewać się; ich vermute, daß er ehlich ist przypuszczam, że jest uczciwy; daraus läßt sich —, daß... z tego należy przypuszczać, wnioskować, że...; nach jmnnd Aussehen — sądzić z czyjego wyglądu; das hätte ich von ihm nicht vermutet tego nie spodziewałem się po nim; ich vermute te mich dessen nicht nie oczekiwalem, nie spodziewałem się tego; vermutende Auslegung hipotetyczne wytłumaczenie, interpretacja oparta na przypuszczeniu.

Vermu'ten, *sn.* =ś, *mniemanie n.*, *spodziewanie n.*; *wider alles* — nad wszelkie *spodziewanie*, *nadspodziewanie*; *meinem* — *nach* według *meego mniemania*.

Vermu'tlich, *adi.* *domyslny*, *domiemyany*, *prawdopodobny*, *przypuszczalny*; *adv.* *podobno*, *o ile się zdaje*, *prawdopodobnie*, *nierzawodnie*.

Vermu'tung, *sf.* *pl.* =en, *domysł m.*, *przypuszczenie n.*, *domniemanie n.*; *oczekiwanie n.*, *prawdopodobieństwo n.*, *pozór m.*; *grundlos* — *bezpodstawne*, *nieuzasadnione* *przypuszczenie*, *podjeżzenie*; *auf bloße* — *hin* *na samo przypuszczenie*; *wider alle* — *nad wszelkie* *oczekiwanie*; *die* — *ist gegen ihn* *pozory są przeciw niemu*; *dieß bringt mich auf die* — *to naprowadza mnie na domysł*.

Verna'chtlässigen, *I. va.* (haben) *zaniedbać*, *zaniedbywać*, *zaniechać*, *opuścić*; *er vernachlässigt sein Geschäft* *zaniedbuje swój interes*; *er vernachlässigt meine Ratschläge* *nie słucha moich rad*; *II. sich* — *vr.* (haben) *zaniedbać*, *zaniedbywać się*, *opuścić się*; *er vernachlässigt sich in der Kleidung* *zaniedbuje się w ubieraniu*.

Verna'chtlässigung, *sf.* *zaniedbanie n.*, *zamedbywanie n.*, *opuszczanie n. się*; *upobledzenie n.*; — *der Instruktion* *zaniedbanie*, *lekceważenie instrukcyi*; — *von Vorschriften* *lekceważenie przepisów*.

Verna'geln, *I. va.* 1) *gwoździami zabić*; 2) *zagwoździć*; *eine Kanone* — *zagwoździć działo*; *II. vernagelt*, *pp.* i *adv.* *zagwoździć*; *zatumaniony*; *er ist vernagelt* *ma zabita głowę*, *jest tuman*.

Verna'geln, *sn.* =ś, **Verna'gung**, *sf.* *zabicie n.* *gwoździami*; *zagwoźdzenie n.*

Verna'hen, *va.* (haben) 1) *zaszyć*, *zeszyć*; 2) *wypotrzebować do szycia*.

Verna'rben, *vn.* (sein) i *vr.*

zabliźnić się, *zagoić się*, *zakłócić się*; *die Wunde ist noch nicht vernarbt* *rana się jeszcze nie zablizniła*.

Verna'rbung, *sf.* *zabliznienie n.*, *zagojenie n.*

Verna'rren, *sich* — *vr.* (haben) *zadurzyć się*; *sich in jmdm* — *zadurzyć się w kim*; *alle Frauen sind in ihn vernarbt* *wszystkie kobiety są zadurzone w nim*.

Verna'rtheit, *sf.* *zadurzenie n. się*.

Verna'rthen, *va.* (haben) *er hat sein ganzes Geld vernarht* *przetrawił wszystkie pieniądze na lakotki*, *przetrasował wszystkie pieniądze*.

Verne'hubar, *adi.* *obacz Vernehmlich*.

Verne'hmen, *vernehme*, *vernimmst*, *vernimmst*, *vernahm*, *habe vernommen*, *I. va.* 1) *słyszeć*, *usłyszeć*, *dosłyszeć*; *ich habe keinen Ton vernommen* *nie dosłyszałem żadnego tonu*; *ich vernehme seine Stimme* *słyszę jego głos*; *ich habe von dieser Sache nichts vernommen* *nie nie słyszałem o tej sprawie*; *Herr, vernimm mein Flehen!* *Panie, wysłuchaj moje błaganie!* *sich* — *lassen* *dać się słyszeć*, *odezwać się*; *wie ich vernehme* *o ile się dowiaduje*; *wie man vernimmt* *słysząc że . . .*; *das Tier hat die Jäger vernommen* *zwierzyna dostrzegła strzelców*; 2) *wysłuchać*, *przesłuchać*, *słuchać*; *badac*, *wypytac kogo*; *die Zeugen wurden gestern vernommen* *przesłuchano wczoraj świadków*; *II. sich* — *vr.* (haben) 1) *ich kann mich daraus nicht* — *nie mogę niczego się dorozumieć z tego*; 2) *sich mit jmdm* — *porozumieć się z kim*.

Verne'hmen, *sn.* =ś, 1) *dem* — *nach* *jak słysząc*; *gutem* — *nach* *ist er schon fort* *dowiadujemy się z dobrego źródła*, *donoszą nam*, *że on wyjechał*; 2) *porozumienie n.* (*Einvernehmen*); *in gutem* — *mit jmdm* *stehen* *być z kim na dobrej stopie*, *żyć z kim w zgodzie*; *sich mit jmdm*

über etw. ins — *sehen* *porozumieć się z kim co do czego*.

Verne'hmlich, *adi.* *głośny*, *donośny*, *wyraźny*, *zrozumiały*.

Verne'hmlichkeit, *sf.* *donośność f.*, *wyraźność*, *zrozumiałość f.*

Verne'hmung, *sf.* *pl.* =en, *przesłuchanie n.*, *słuchanie n.*, *badanie n.*, *indagacya f.*; — *des Angeklagten* *przesłuchanie oskarżonego*.

Verne'gen, *sich* — *vr.* (haben) *kłaniać*, *ukłonić się*; *sklonić się*, *schylić się*.

Verne'gung, *sf.* *pl.* =en, *pokłon m.*, *ukłon m.*

Verne'nen, *I. va.* i *vn.* (haben) 1) *przeczyć*, *zaprzeczać*, *negować*, *oponować*; *eine Frage* — *zaprzeczyć pytanie*, *odpowiedzieć przecząco*; *der Geist, der stets verneint* *duch stale przeczący*; 2) *odmówić*, *odmawiać*; *II. verneinend*, *pp.* i *adv.* *przeczący*, *zaprzeczający*, *negatywny*; =e *Antwort* *przecząca*, *negatywna* *odpowiedź*; =de *Partikel* *przeczący przyrostek*.

Verne'nung, *sf.* *przeczenie n.*, *zaprzeczenie n.*, *negacya f.*; *odmowa f.*

Verne'nungsfall, *sm.* =es, *wypadek m.* *zaprzeczenia*.

Verne'nungsfalle, *sf.* *pl.* =n, *skarża* *zaprzeczająca*.

Verne'nungspartikel, *sf.* *przyrostek* *przeczący*.

Verne'nungsfäh, *sm.* =es, *pl.* =e, *zdanie* *przeczące*.

Verne'nungswort, *sn.* =es, *wyraz* *przeczący*.

Verni'chtbar, *adi.* *dający się zniszczyć*.

Verni'chten, *va.* (haben) 1) *niszczyć*, *zniszczyć*, *niweczyć*; *zuglądzić*; *wytopić*; *durch Feuer und Schwert* — *niszczyć ogniem i mieczem*; *ein Gemälde* — *niszczyć obraz*; *jmds Macht*, *Offnung* — *zniweczyć czyją władzę*, *nadzieję*; *jmds Kredit* — *popusć czyj kredyt*; 2) *einen Kontrakt* — *unieważnić*, *anulować kontrakt*; *ein Testament* — *obalić testament*.

Berni'chter, *sm.* =s, niszczyiciel *m.*

Berni'chtung, *sf. pl.* =en, 1) zniszczenie *n.*, zagłada *f.*, zatrata *f.*, wytepienie *n.*; 2) unieważnienie *n.*, anulowanie *n.*, obalenie *n.*

Berni'chtungskampf, *sm.* =eš, Berni'chtungskrieg, *sm.* =eš, *pl.* =e, walka *f.* na śmierć i życie, wojna eksterminacyjna. Berni'deln, *va.* (haben) (p)oniklować.

Berni'deln, *sn.* =s, Berni'delung, *sf.* (p)oniklowanie *n.*

Bernie'ten, *va.* (haben) zanitować, zaklepać.

Bernie'ten, *sn.* =s, Bernie'tung, *sf.* zanitowanie *n.*, zaklepanie *n.*

Bernu'nft, *sf.* rozsądek *m.*, rozum *m.*; reine = czysty rozsądek; praktische = praktyczny rozum; mit = begabt rozsądny, rozumny; auf = gegruendet racjonalny; Junbn jur = bringen opamiętać kogo, przyprowadzić do rozumu; Jo nimu doch = an! miejże rozum! der = Gehör geben kierować się, powodować się rozumem; bist du bei = ? czy jesteś przy zdrowych zmysłach?

Bernu'nftbegabt, *adi.* obdarzony rozumem.

Bernu'nftbegriff, *sm.* =eš, *pl.* =e, logiczna myśl.

Bernu'nftbeweis, *sm.* =eš, *pl.* =e, dowód rozumowy.

Bernu'nstleil', *sf. pl.* =en, rozumowanie *n.*, sofisteryja *f.*

Bernu'nsteln, *vn.* (haben) rozumować; subtelizować.

Bernu'nstgebot, *sn.* =eš, *pl.* =e, nakaz *m.* rozumu.

Bernu'nstgemäš, *adi.* rozumowy, racjonalny, logiczny, uzasadniony; *adv.* rozumowo, logicznie.

Bernu'nstgefeh, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo rozumowe.

Bernu'nstglaube, *sm.* =nš, wiara *f.* wyrozumowania, racjonalizm *m.*

Bernu'nstgläubige(r), *sm.* =n, *pl.* =n, racjonalista *m.*

Bernu'nstgrund, *sm.* =eš, *pl.* =gründe, powód wyrozu-

mowany, rozumowy; auš =gründen unmöglich ze względów rozumowych niemożliwe; durch =gründe etw. herausbringen wyrozumować.

Bernu'nstheirat, *sf.* małżeństwo oparte na rozumie.

Bernu'nstlig, *adi.* rozumny, rozsądny, roztropny, rozsądny; racjonalny; seien Sie doch = miejże rozum! er wird schon = werden on już wymądreje; ein andereš Mal wirst du = er sein na przyszły raz będziesz mądrzejszym.

Bernu'nstligkeit, *sf.* rozumność *f.*, rozsądek *m.*, roztropność *f.*, logiczność *f.*

Bernu'nstlehre, *sf.* logika *f.*; dyalektyka *f.*

Bernu'nstler, *sm.* =š, *pl.* =, człowiek subtelnie rozumniący, rezoner *m.*

Bernu'nstlos, *adi.* nierozsądny, nierozumny, bezrozumny, nieracjonalny.

Bernu'nstlosigkeit, *sf.* brak *m.* rozumu, rozsądku, bezrozumność *f.*, bezrozum.

Bernu'nstmäšig, *adi.* obacz Bernu'nstaemäš.

Bernu'nstmäšigkeit, *sf.* ob. Bernu'nstgemäšheit.

Bernu'nstrecht, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo rozumowe.

Bernu'nstreligion, *sf.* religia rozumowa.

Bernu'nstschluss, *sm.* =šeš, *pl.* =šchlüsse, wniosek rozumowy, syllogizm *m.*

Bernu'nstwahreheit, *sf.* prawda *z* rozumu, wyprowadzona.

Bernu'nstwidrig, *adi.* przeciwny rozumowi, nieracjonalny; nielogiczny; *adv.* nieracjonalnie, nielogicznie.

Bernu'nstwidrigkeit, *sf.* nielogiczność *f.*

Bernu'nstwissenschaft, *sf.* filozofia *f.*, nauka *m.* mądrości.

Verö'den, I. *va.* (haben) (s)spustoszyć, zniszczyć, zdevastować; II. *vn.* (sein) spustoszyć, zniszczyć się; sein Haus ist ganz verödet jego dom całkiem spustoszał.

Verö'dung, *sf.* spustoszenie

n., zniszczenie *n.*, dewastacja *f.*, osamotnienie *n.*

Verö'ffentlichen, *va.* (haben) ogłosić, ogłaszać, głosić, publikować; ein Buch = ogłosić książkę; ein Gesetz = promulgować prawo.

Verö'ffentlichung, *sf.* ogłoszenie *n.*, publikowanie *n.*, publikacja *f.*; promulgacja *f.*

Verö'rdnen, I. *va.* (haben) 1) zalecić, nakazać, przepisać; der Arzt hat mir das Baden verordnet lekarz przepisał, nakazał mi kąpać się; 2) ustanowić, ustanawiać, mianować; II. verordnen, *ppr.* i *adi.* nakazujący, zalecający, ustanawiający.

Verö'rdner, *sm.* =š, *pl.* =, zalecający, nakazujący, przepisujący.

Verö'rdnung, *sf.* postanowienie *n.*, ustanowienie *n.*, uchwała *f.*; rozporządzenie; nakaz *m.*, przepis *m.*, zalecenie *n.*; ordynacja *f.* (lekarza); mianowanie *n.*, nominacja *f.*; kaiserliche = Ministerial = rozporządzenie cesarskie, ministerjalne.

Verö'rdnungsblatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, dziennik *m.* rozporządzeń.

Verö'rdnungsmäšig, *adi.* stosowny do postanowienia, zalecenia, przepisu.

Verpa'dten, *va.* (haben) wydzierzać, wypuścić w dzieżawę.

Verpa'dter, *sm.* =š, ten co wydzierzawia.

Verpa'dtung, *sf. pl.* =en, wydzierzawienie *n.*

Verpa'den, *va.* (haben) 1) zapakować, opakować; 2) viel Stroh = wypotrzebować dużo słomy na opakowanie; 3) przy pakowaniu zarzucić.

Verpa'dung, *sf.* zapakowanie *n.*, opakowanie *n.*, ambalaż *m.*

Verpa'dungsart, *sf.* rodzaj *m.*, sposób *m.* opakowania, ambalażu.

Verpa'dungseinwand, *sf.* plötio *n.* do opakowania.

Verpalisadie'ren, *va.* (haben) palami zabić, zapalować,

ostrożować, ogrodzić, otoczyć palisadami, zapalisadować.

Verpalisadie' rung, *sf.* ogrodzenie *n.* częstokolem, ostrokołem, ostróg *m.*, odrębina *f.*

Verpa'u(t)schen, *va.* (haben) 1) przelać, porozlewać; 2) rozwodnić, popsuć.

Verpa'uzern, *va.* (haben) okryć pauncerem.

Verpa'peln, **Verpā'peln**, *va.* (haben) obacz **Verhāt'seln**.

Verpa'ssen, *va.* (haben) 1) nie korzystać z czego w swoim czasie, dać minąć porze; *er hat die Vorstellung verpaßt* spóźnił się na przedstawienie; 2) chybić, przeczoczyć, nie uważać, nie dostrzedz, przesłepić; *er hat die Gelegenheit verpaßt* chybił sposobność; *er hat ihn unterwegs verpaßt* minął, chybił go po drodze; 3) zapasować (o kartach).

Verpe'sten, I. *va.* (haben) zapowietrzyc, zapowietrzać; II. *verpeftet*, *pp.* i *adi.* zapowietrzony.

Verpe'stend, *ppr.* i *adi.* zapowietrzający, trujący; *die Luft -er Gestank* smród zatruwający powietrze.

Verpe'stung, *sf.* zapowietrzenie *n.*

Verpā'hlen, *va.* (haben) obacz **Verpalisadieren**.

Verpā'hlung, *sf.* obacz **Verpalisadierung**.

Verpā'ndbar, *adi.* dający się zastawić.

Verpā'nden, *va.* (haben) zastawić, dać w zastaw; *sein Wort* — dać słowo w zastaw.

Verpā'nder, *sm.* -s, *pl.* —, zastawca *f.*, zastawnik *m.*

Verpā'nden, *sn.* -s, **Verpā'ndung**, *sf.* *pl.* -en, zastawienie *n.*, zastaw *m.*

Verpse'ffern, *va.* (haben) przepieprzyć; (przen.:) *imndm die Freude* — popsuć komu przyjemność.

Verpsta'nzbar, *adi.* rozsadzalny, dający się rozsądzić, przesadzić.

Verpsta'nzen, *va.* (haben) przesadzić, przesadzać, rozsądzać, rozkrzewiać; *eine*

Plasse in ein Land — przeszczepić rasę do kraju.

Verpsta'nzer, *sm.* -s, 1) przesadzający *m.*, zaprowadzający *m.*, przenoszący *m.*; 2) narzędzie *n.* do przesadzania (roślin).

Verpsta'nzung, *sf.* przesadzenie *n.*, rozsądzenie *n.*, rozkrzewianie *n.*; przeniesienie *n.*

Verpste'gen, *va.* (haben) 1) żywić, wyżywiać, zaopatrzyć, alimentować; 2) pielegnować, zasilać, dopomódz (choremu).

Verpste'gēbeamte(r), *sm.* -en, *pl.* -e(n), urzędnik prowiantowy.

Verpste'gēbrande, (wym.: bransz), *sf.* oddział prowiantowy.

Verpste'gung, *sf.* żywienie *n.*, wyżywianie *n.*, alimentacja *f.*; pielegnowanie *n.*, zasilanie *n.* (chorego).

Verpste'gungšamt, *sn.* -es, urząd prowiantowy.

Verpste'gungšamtalt, *sf.* zakład *m.* zaopatrzenia.

Verpste'gungšentšādigung, *sf.* odszkodowanie *n.* za wikt.

Verpste'gungšgebäude, *sn.* -s, *pl.* —, budynek prowiantowy.

Verpste'gungšgelder, **Verpste'gungškosten**, *spl.* koszta *pl.* utrzymania.

Verpste'gungškommisjär, *sm.* -s, *pl.* =e, komisarz prowiantowy.

Verpsti'chten, I. *va.* 1) (z)obowiązać, obligować kogo; *imndn zu Dank* — zobowiązać kogo; *imndm verpflichtet sein* być komu zobowiązanym; *mein Gemisßen verpflichtet mich* daju moje sumienie wkłada na mnie ten obowiązek; 2) zaprzysiądz, przysięgę odebrać od kogo; II. *ich* —, zobowiązać się, wziąć na siebie obowiązek; *ich habe mich* daju nicht verpflichtet nie zobowiązałem się do tego, nie brałem na siebie tego obowiązku.

Verpsti'chtung, *sf.* *pl.* -en, obowiązanie *n.*, zobowiązanie *n.*; obowiązek *m.*, powinność *f.*; -en *eingehen* wziąć na

siebie zobowiązania; *ich habe keinelei -en* nie mam żadnych zobowiązań, obowiązków; *jeinen -en nachkommen* czynić zadość zobowiązaniom; *gegen seine Wähler* zobowiązania wobec wyborców.

Verpsti'chen, *va.* (haben) kółkami zabić.

Verpsti'chen, *va.* (haben) zafuszerować, sfuszerować, spartaczyć; *das Kleid* ist total verpstuht ta suknia jest całkiem zafuszerowana, spartaczona; *die Sache* ist verpstuht pokpił sprawę.

Verpsti'chen, *sn.* -s, **Verpsti'chtung**, *sf.* zafuszerowanie *n.*, fuszerka *f.*, spartaczenie *n.*

Verpsti'chen, *va.* (haben) 1) zalać, posmarować smołą; 2) *auf etw. verpicht sein* uwziąć się na co.

Verpsti'chen, *sn.* -s, **Verpsti'chtung**, *sf.* zalanie *n.* smołą.

Verpsti'mpeln, *va.* (haben) obacz **Verweichlichen**.

Verpsti'mpern, I. *va.* (haben) wychlastać, (przen.:) wyszastać, roztrwonić; II. *ich* —, *vr.* (haben) *ich* mit einem Frauenzimmer — zaszlapać się z kobietą.

Verpsti'mpern, I. *va.* (haben) obacz **Verplaudern** I.; II. *ich* —, *vr.* (haben) wygadać się; zagadać się.

Verplau'bern, I. *va.* (haben) przegwarzyć, przepędzić na pogadance; II. *ich* —, *vr.* (haben) 1) *jo verplaudert sich* die Zeit tak mija czas na pogadance; 2) zagadać się (nie wważając na czas); 3) wygadać się, zdradzić się.

Verpsti'mpern, *va.* (haben) obacz **Verplāmpern**.

Verpō'nen, *va.* (haben) zakazać = *verbieten*.

Verpra'sseln, *vn.* (sein) z trzaskiem zniknąć.

Verpra'ssen, *va.* (haben) przehulać, przetrwonić, przemarnować; *er hat sein ganzes Vermögen verpraßt* przetrwonił cały swój majątek.

Verpra'ssen, *sn.* -s, **Verpra'ssung**, *sf.* przebulanie *n.*, przetrwonienie *n.*

Verpra'sser, *sm.* =s, *pl.* —, marnotrawca *m.*

Verprobian'tie'ren, *va.* i *si*ch —, *vr.* (haben) zaopatrzyć, w żywność; zaprowiantować, porobić zapasy.

Verprobian'tie'ring, *sf.* zaopatrzenie *n.* w żywność, zaprowiantowanie *n.*

Verprozesse'ren, *va.* (haben) przepracować, przeprować.

Verpu'ffen, *I. va.* (haben) 1) wystrzelać; (przen.:) sein Pulver — wyszastać zapał; II. *vn.* (sein) z hukiem spłonąć, z hukiem spalić, eksplodować.

Verpu'ffen, *sn.* =s, Verpu'ffung, *sf.* wybuch *m.*, eksplozowanie *n.*, eksplozja *f.*, detonacja *f.*

Verpu'ffern, *va.* 1) zamieścić na prosek, sproszkować, pulweryzować; 2) viel Geld — przepuć dużo pieniędzy.

Verpu'mpen, *va.* (haben) wypożyczyć.

Verpu'ppen, *si*ch —, *vr.* (haben) zapoczwazyć się.

Verpu'ppung, *sf.* *pl.* =en, zapoczwazenie *n.*

Verpu'sten, *si*ch —, *vr.* (haben) wytechnąć sobie.

Verpu's, *sm.* =es, wyprawa *f.*, tynek *m.*

Verpu'sten, *va.* (haben) 1) obrzucić, narzucić (wapnem), wyrzucić, otynkować; 2) a) przestroić; b) zdobić, przystroić; c) dużo wydawać na stroje; 3) sein Geld — przepuścić, przepuć pieniądze; 4) einen Schinken, ein Butterbrot u. dgl. — zjeść szynkę, chleb z masłem i. t. p. do cna.

Verqu'ad'albern, *va.* (haben) niszczyć się na leki.

Verqu'amen, *I. vn.* (sein) (wy)parować gestym dymem; II. *va.* (haben) wyparować; wykurzyć dużo tytoniu.

Verqu'ellen, verquillt, verquoll, bin verquollen, *vn.* (sein) napęcznić, zassać się (przez wilgoć).

Verqu'aten, *I. va.* (haben) amalgamować, rtęcić; (przen.:) das ist eine verquante Geschichte to jest zawiła, zawiślana sprawa; II.

sich —, *vr.* (haben) łączyć się, mieszać się; amalgamować się.

Verqu'atung, *sf.* *pl.* =en, amalgamowanie *n.*, amalgama *f.*, amalgamat *m.*, rtęczenie *n.*; (przen.:) gmatwanina *f.*

Verqu'ammeln, *I. va.* (haben) zatarasować, zawałić, zabarykadować; II. *si*ch —, *vr.* (haben) zatarasować się, zabarykadować się.

Verqu'ammeln, *sf.* zatarasowanie *n.*, zabarykadowanie *n.*

Verqu'ant, *adi.* zaciętrzewiony, uparty.

Verqu'at, *sm.* =es, zdrada *f.*; einen — begehen dopuścić się zdrady; an jmdm einen — begehen dopuścić się zdrady względem kogo; — stiften knuć, knować zdradę.

Verqu'aten, verrate, verrätst, verrät, verriet, habe verraten, *I. va.* zdradzić, wydać; ein Geheimnis — zdradzić tajemnicę; für Geld — zdradzić za pieniądze, sprzedać kogo; ich bin — und verkaufst jestem ze wszech stron w niebezpieczeństwie; sein Benehmen verrät Mangel an Erziehung jego postępowanie zdradza brak wychowania; das verrät den Meister po tem poznać mistrza; er hat den Mitschuldigen — wydał współwinnego; er hat die Stadt dem Feinde — wydał miasto nieprzyjacielowi; II. *si*ch —, *vr.* (haben) zdradzić się; du hast dich selbst — sam się zdradziłeś; das verrät sich von selbst to się samo zdradza.

Verrä'ter, *sm.* =s, *pl.* —, zdrajca *m.*, renegat *m.*; er ist zum — an seinem Lande gemorden zdradził kraj, ojczyznę.

Verrä'terin, *sf.* *pl.* =nen, zdrajczyni *f.*

Verrä'terei', *sf.* *pl.* =en, zdrada *f.*, perfidia *f.*; wiarołomstwo *n.*, renegactwo *n.*

Verrä'terisch, *adi.* zdradziecki; *adv.* zdradziecko.

Verran'gen, *I. vn.* (sein) 1) wyszumić, wyparować, wywietrzeć; die Suppe — lassen czekać, aż rosół ostygnie; sein Born ist schon verdraucht jego gniew już ostygł; 2) okopcić; verdrauchte Wände okopciało ściany; II. *va.* (haben) 1) wypalić, wykurzyć; 2) na palenie dużo wydać; 3) eine Stunde — spędzić godzinę paląc.

Verran'gen, *sn.* =s, obacz Verdrauchung.

Verrän'dern, *I. va.* (haben) 1) wykadzić, na kadzenie spotrzebować; 2) ein Zimmer — zakopcić, zadymić pokój; 3) einen Schinken — przewędzić szynkę; II. *vn.* (sein) zakopcić, okopcić.

Verrän'dung, *sf.* wyparowanie *n.*, wywietrzenie *n.*; okopcenie *n.*, zakopcenie *n.*

Verran'schen, *vn.* (sein) przestać szeleścić, przebrzmieć; die Zeit verdraucht czas ulatuje.

Verre'chnen, *I. va.* (haben) zarachować, policzyć komu co, wstawić w rachunek; ich habe noch etw. mit ihm zu — mam jeszcze z nim coś do obliczenia, mam z nim jeszcze obrachunek; (przen.:) mam z nim coś na pieńku; II. *si*ch —, *vr.* (haben) przerachować się, przeliczyć się; pomylić się w rachubie, obliczeniu.

Verre'chnung, *sf.* 1) porachowanie *n.*, policzenie *n.*, zaliczenie *n.*, wstawienie *n.* w rachunek; 2) przerachowanie *n.* się, przeliczenie *n.* się, pomyłka *f.* w rachunku.

Verre'chen, *vn.* (sein) zdechnąć, zdychać.

Verre'den, *I. va.* (haben) 1) zrzekać, wyrzekać się czego; ich will es gerade nicht — nie zrzekam się tego; 2) jmdm — obmówić kogo; II. *vn.* (sein) i *vr.* er hat sich verredet wymknęło mu się, wyrwało mu się, wygadał się.

Verre'guen, *va.* (haben) das Gest wurde verregnet deszcz popsuł zabawę.

Verreißen, verreiße, verreißt, verriß, habe verrieben, *va.* ucierać, zacierać, zatrzeć; 2) wytrzeć, tarciem wywabić.

Verreißen, *I. vn.* (sein) odjechać, wyjechać; er ist noch immer verreißt ciągle jest jeszcze w podróży; wie lange ist er verreißt? jak dawno niema go w domu? *II. va.* (haben) przejeździć, przepędzić, wydać na podróże.

Verreißen, verreiße, verreißt i verrißt, verriß, habe verrißen, 1) obacz Verrißen; 2) die Ware wird verrißen ten towar ma wielki obdyt; 3) jmdm — zbesztać kogo, zmyć komu głowę; skrytykować, zbazgrać kogo.

Verreißen, verreiße, verrißt, habe verritten; *I. va.* 1) przejeździć; wydać na konną jazdę; 2) ein Pferd — zajązdzic konia; jmdm den Weg — zajechać komu w drogę, zastąpić komu drogę; *II. sich — vr.* (haben) zbłądzić jadąc konno; (przen.) zapędzić się, zagalopować się.

Verreufen, *va.* (haben) wywichać, zwichnąć, wykreścić; sich den Arm — zwichnąć ramię; (von Hunden und Pferd.) splezczyć.

Verreufung, *sf.* -en, zwichnięcie *n.*, wywichnienie *n.*, wykiecenie *n.*; spleć *f.*

Verreuen, verrenne, verrennt, *I. va.* zabiedz; zająć; zaskoczyć; 1) jmdm den Weg — zabiedz komu drogę; 2) den ganzen Tag — cały dzień spędzić na lataniu; *II. sich — vr.* (haben) 1) zapędzić się, zagalopować się; 2) sich in etw. — zaciecierzyć się w czem; in etw. verrennt sein być w czem zaciecierzywionym.

Verrihten, *va.* robić, pełnić, załatwiać, sprawić, odprawiać, odbywać; seine Andacht — odprawiać nabożeństwo; sein Gebet — odmawiać pacierze; einen Auftrag — załatwiać zlecenie; seine

Notdurft — odbywać potrzebę; eine Pflicht — wypełniać, pełnić obowiązek; sein Amt — sprawować urząd, pełnić funkcję; das Hochamt — odprawiać, celebrować mszę św.; man kann nicht zwei Dinge zugleich — nie można być równocześnie na dwóch weselach; schlecht —, gut berichten źle się sprawić a jednak się pochwalić.

Verrihtung, *sf.* -en, Verrihten, *sn.* -s, robienie *n.*, pełnienie *n.*, wypełnianie *n.*; załatwienie *n.*; sprawienie *n.* się, odprawianie *n.*, odbywanie *n.*; jmdm gute — wünschen życzyć komu dobrego wyniku; seinen — nachgehen spełniać swoją pracę.

Verrihten, verrihte, verriecht, verroch, bin verrochen, *vn.* stracić zapach, wywietrzeć.

Verrihteln, *va.* (haben) zaryglować, na rygiel zamknąć, rygiel zasunąć; zapierać, zaprzęć.

Verrihtern, *va.* (haben) obacz Vermindern.

Verrihtung, *sf.* obacz Verminderung.

Verrihten, verrinnt, verrannt, bin verronnen, *vn.* (sein) upłynąć, upływać; seine Zeit ist verronnen jego czas już upłynął.

Verrihteln, *va.* i *vn.* (haben) Blut — pluć krew; die Seele — wyzionąć ducha, skonać, rzezić.

Verrihten, *vn.* (sein) obacz Vermildern.

Verrihten, *I. vn.* (sein) zarazić, pokryć się rdzą; *II. verrotet, pp.* i *adi.* zarzewiały.

Verrihten, *sn.* -s, Verrihtung, *sf.* zarzewienie *n.*

Verrihten, *I. vn.* (sein) gnąć; *II. verrotet, pp.* i *adi.* zgniły; ein — er Mensch skorumpowany, zdemoralizowany człowiek; — e Ansichten zacofane, przedpotopowe zapatrywania; eine — e Gesellschaft z-psute towarzystwo.

Verriht, *adi.* niegodziwy, nieczny, bezecny, nieprawy,

bezbożny; — es Gefindel bezeczna, niegodziwa hołota.

Verrihtheit, *sf.* niegodziwość *f.*, nierność *f.*, bezeczność *f.*; bezbożność *f.*

Verrihtbar, *adi.* dający się przesunąć, przesuwalny; dający się przenieść, ruchomy.

Verrihten, *va.* (haben) 1) przenosić, przenieść, przesuwać, posunąć; posunąć w niewłaściwe miejsce; 2) (przen.) den Standpunkt einer Sache — przenieść punkt ciężkości jakiej sprawy; jmdm den Kopf — zawrócić komu głowę, przewrócić komu w głowie; jmdm den Plan, daß Ziel — popsuć komu plany, pomieszać komu szyki.

Verriht, *adi.* 1) przesunięty, posunięty, zasunięty; eine — e Uhr zepsuty, zdranżony zegar; 2) szalony, obrany z rozumu, zwaryowany; nie przy zmysłach, nie przy zdrowych zmysłach; er hat mich fast — gemacht doprowadził mnie prawie do szaleństwa; — werden oszaleć, zwaryować; — sein szaleć, waryować; wie — jak waryat, jak szalony; er wird — werden oszaleje, zwaryuje; auf etw. ganz — sein zwaryować, oszaleć na punkcie czegoś; daß ist zum — werden, daß ist um — zu werden z tego można oszaleć, zwaryować.

Verriht(e), *sm.* -en, *pl.* -e(n) szalencie *m.*, szalony *m.*, waryat *m.*, maniak *m.*

Verriht(e), *sf.* -en, *pl.* -e(n) szalona *f.*, waryatka *f.*, maniaczka *f.*

Verrihtheit, *sf.* szaleństwo *n.*, waryacja *f.*, waryactwo *n.*, maniactwo *n.*, obłąd *m.*

Verrihtung, *sf.* -en, przeniesienie *n.*, przesunięcie *n.*, posunięcie *n.*

Verriht, *sm.* -(e)s, niestała *f.*, osławienie *n.*, okrzyczenie *n.*; jmdm in — bringen osławić kogo; in — erklären, tun ogłosić kogo infamisem, bezecnym; er sieht

im =e ma złą reputacyę; in — kommen wpaść w niestawę.

Verri'sen, *verruße*, *verrußt*, *verriest*, *habe verriusen*, I. *va.* 1) osławić, okrzyknąć; dyskredytować, zepsuć reputacyę; 2) wywołać z obiegu, z kursu (pieniądze); II. *verriusen*, *pp.* i *adi.* osławiony, zniesławiony; *ein -es Haus* zakazany dom.

Verß, *sm.* *Verßeß*, *pl.* *Verße*, *wiersz m.*, *wierszyk m.*; in *Verßen* *geschriebenes Werk* dzieło pisane wierszem; in *Verße bringen* wierszować; *Verße machen* rymować, wierszować; (przen.) *ich kann mir keinen — daraus* albo *darauf machen* nie mogę tego pojąć, nie mogę sobie tego wytłumaczyć; *ein Verß* in der *Bibel* wiersz w biblii.

Ver'saccent, **Ver'satzent**, *sm.* *rytm m.* *wiersza*.

Ver'sabſchnitt, *sm.* =eß, *pl.* =e, *cezura f.*, *przedział m.* *wiersza*.

Verſa'gen, I. *va.* i *vr.* (haben) 1) obiecać; *ich bin schon anberwärt* *verſagt* jestem gdzieś indziej zamówiony; *ſie iſt schon* (zum *Tanze*) *verſagt* jest już angażowana; *ſie hat ihre Hand schon verſagt* obiecała już swoją rękę; *wem hat der Vater ſie verſagt?* komu ojciec ją obiecał? *ich bin ſir die nächſten Tage schon verſagt* jestem w następnych dniach zajęta, zaproszona; *die Stelle war schon verſagt* posada była już zajęta; 2) odmówić, odmawiać; *ſich ein Vergnügen — odmówić* sobie przyjemności; *ich kann ihm meine Bewunderung nicht —* nie mogę mu odmówić mego podziwienia, nie mogę się powstrzymać od podziwiania go; *die Beine — mir den Dienſt* nogi odmawiają mi służby, nogi mnie więcej nie noszą; II. *vn.* (haben) nie dopisać, nie działać; *die Kräfte verſagten ihm* siły go opuściły; *ſeine Knie verſagten ihm* kolana ugięły się pod nim; *daß Gewehr hat verſagt* strzelba nie wystrze-

liła, spaliła na panewce, zawiódła; *mir verſagt* *daß Wort* im *Munde* mówić nie mogę, odjęło mi mowę.

Verſa'gung, *sf.* obietnica *f.*; odmowa *f.*

Verſa'loudfſtaben, *sm.* *pl.*, **Verſalien**, *spl.* litery duże początkowe, wersaliki *pl.*, inicjały *pl.*

Verſa'lzen, *va.* (haben) *prze-solić*, *zasolić*; (przen.) *imudm die Suppe — dosolić* komu.

Verſa'mmeln, I. *va.* (haben) (z)gromadzić, zbierać, zebrać; *zwolać*; *er hat alle ſeine Freunde verſammelt* zgromadził wszystkich swoich przyjaciół; *der Feldherr hat daß Heer verſammelt* wódz zwołał wojsko; II. *ſich —, vr.* (haben) (z)gromadzić się, zebrać się, schodzić się; *zu ſeinen Vätern verſammelt werden* dostać się do ojców, umrzeć.

Verſa'mmlung, *sf.* *pl.* =en, **Verſa'mmeln**, *sm.* =ß, (z)gromadzenie *n.*, zebranie *n.*; *zwolanie n.*; *geheime — konwentykiel m.*; *Verſammlung der Karbinäle* kongregacya *f.* kardynałów; *eine — abhalten* odbyć zgromadzenie; *beratende —* obradujące zebranie; *geſetzgebende —* prawodawcze zgromadzenie; *verſaſſunggebende —* zgromadzenie konstytucyjne, konstytuanta *f.*; *konſtituierende —* zebranie organizacyjne.

Verſa'mmlungshauß, *sn.* =eß, *dom m.* *zebrań*, *klub m.*, *kasyno n.*

Verſa'mlungsort, *sm.* =eß, *pl.* =e, **Verſa'mlungßplaz**, *sm.* =eß, *pl.* =pläge, *miejsce n.* *zgromadzenia*, *zebrania*.

Verſa'mlungßrecht, *sn.* =eß, *ustawa f.* o zgromadzeniach, *prawo n.* *zgromadzenia* *się*.

Verſa'mlungßſaal, *sm.* =eß, *pl.* =ſäle, *sala f.* *zgromadzenia*.

Verſa'mlungßtag, *sm.* =eß, *pl.* =e, *dzień m.* *zgromadzenia*.

Verſa'mlungßzeit, *sf.* *czas m.* *zgromadzenia*, *zebrania*.

Verſa'mmlungßzimmer, *sn.* =ß, *pl.* — *pokój m.* *na zgromadzenie*.

Verſa'nd, *sm.* =e(ß), *pl.* *Verſendungen*, *wysyłka f.*; *ekspedycya f.*; *wyprawienie n.*; *Anlauf von Waren zum — nach Afrika* zakupno towarów przeznaczonych na eksport do Afryki.

Verſa'ndartikel, *sm.* =ß, *pl.* —, *artykuł wysyłkowy*.

Verſa'ndbahn, *sf.* *pl.* =en, *kolej nadawcza*, *kolej wysyłkowa*.

Verſa'ndbier, *sn.* =eß, *piwo eksportowe*.

Verſa'nden, *vn.* (ſein) i *ſich —, vr.* *zająć* piaskiem, *zasy-pać się* piaskiem; *diefer Hafen verſandt allmähdich* ten port powoli piaskiem się zasypuje.

Verſa'nden, *sn.* =ß, **Verſa'ndung**, *sf.* *pl.* =en, *zajście n.* *piaskiem*, *zasypanie n.* *się piaskiem*.

Verſa'ndſtation, *sf.* *pl.* =en, *stacya wysyłkowa*.

Verſart, *sf.* *rodzaj m.* *wiersza*.

Verſalität, *sf.* *wielostronność f.*

Verſa'h, *sm.* =eß, *pl.* =ſäge, 1) *zastaw m.*, *zastawienie n.*; 2) także **Verſa'hung**, *sf.* *łą-czenie n.*; *czop m.* *z zacięciem*; *verdeckte —* *łączenie zakryte*; — *in der Klau* *łą-czenie zębate* (kol.).

Verſa'hant, *sn.* =eß, *pl.* =ämter, *urząd*, *zakład zastawniczy*, *lombard m.*

Verſa'hſtude, *sn.* *pl.* *dekoracya f.*, *kulisy pl.*

Verſa'u'en, *va.* (haben) *za-świńić*, *zapaskudzić*, *zaplu-gawić*, *zabrukać*.

Verſa'u'ern, *vn.* (ſein) *skwaśnić*, *skisnąć*, *skwasić się*, *skisnąć*; (przen.) *ſie ſind am Lande verſauert* *zaśniedzieli się* na wsi, *stetryczeli*.

Verſa'u'ern, *va.* (haben) *przekwasić*, *zakwasić* (chem.); (przen.) *er hat mir die ganze Freude verſauert* *popsuł mi całą radość*.

Verſa'u'fen, *verſaue*, *verſäuſſt* i *verſäuſt*, *verſoff*, *habe verſoffen*, *va.* *przepić*; *ſein*

Bermögen — przepić majątek; (przen.:) feinen Verstand — zapie sie.

Bersän'men, *va.* (haben) zaniedbać, zaniedbywać, opuścić, opuszczać, stracić; er hat seine Studie versäumt opuścić lekcye; wenn du später kommst, versäumst du auch nichts jeśli później przyjdiesz, także nie nie stracisz; er hat versäumt, sich zu melden zapomniał zameldować się; ich werde es nicht —, Sie zu besuchen nie omieszkać odwiedzić pana; er hat den Zug versäumt spóźnił pociąg; seine Pflichten, seine Geschäfte — zaniedbywać obowiązki, interesy; die Gelegenheit — nie skorzystać ze sposobności; das Versäumte nachholen wy nagrodzić zaniedbanie.

Bersän'muis, *sf.* i *sm.* -fjes, *pl.* -fje, 1) także Bersän'mung, *sf.* *pl.* -en, zaniedbanie *n.*, opóźnienie *n.*, opuszczenie *n.*, strata *f.*, zapomnienie *n.*; 2) strata *f.* czasu, strata *f.* przez zaniedbanie.

Bersänbau, *sm.* -es, budowa *f.* wiersza, wysyfikacya *f.*

Bersänchern, *va.* (haben) przeschachować, przefrymarczyć.

Bersänchten, *va.* (haben) obacz Durchprügeln.

Bersänffen, *va.* (haben) wystarać się, dostarczyć, sprokurować, załatwić, wyrobić, wyjednać; — Sie mir Geld postaraj mi się o pieniądze; ich werde Ihnen das Buch — wystaram się panu o tę książkę; das hat mir seine Achtung verschafft to mi wyjednało, wyrobiło jego szacunek; sich Achtung — wyjednać, wyrobić sobie szacunek; sich Geld — wystarać się o, sprokurować sobie pieniądze; sich selbst Recht — wymierzyć sam sobie sprawiedliwość; sich Gehör — wyrobić sobie posłuchanie; sich Gehorsam — wymusić posłuszeństwo.

Bersänffung, *sf.* (wy)stara-
nie *n.*, dostarczenie *n.*, sprokurowanie *n.*, wyrobienie *n.*;

die — von Geld ist sehr schwierig z trudnością przychodzi wyrobienie sobie pieniędzy.

Bersänffern, *va.* (haben) przebaraszkwować.

Bersänfen, I. (*va.* (haben) ocembrować; przepierzyć, opierzyć, zaszałować, oszałowić, objąć deskami; okładkę oprawić; II. *vn.* (sein) stracić siłę.

Bersänffen, verschallt, verscholl, bin verschollen, *vn.* (sein) przebrzmieć, przestać brzmieć.

Bersänfung, *sf.* *pl.* -en, ocembrowanie *n.*; przepierzenie *n.*, opierzenie *n.*, zaszałowanie *n.*; oprawienie *n.* okładki; zapora *f.*

Bersänft, *adi.* zawstydzony, wstydlivy, nieśmiały.

Bersänfttheit, *sf.* *pl.* -en, zawstyżenie *n.*; wstydlivość *f.*, nieśmiałość *f.*

Bersänzen, I. (*va.* (haben) oszańcować, okopać, fortyfikować; II. sich —, *vr.* (haben) oszańcować, okopać się.

Bersänzung, *sf.* *pl.* -en, oszańcowanie *n.*, okop *m.*, fortyfikacya *f.*

Bersänzungsarbeiten, *sf.* *pl.* roboty okopowe, szan-
cowe.

Bersänzungskunst, *sf.* sztuka *f.* budowy szan-
ciców.

Bersänrfen, *va.* (haben) oobstrzyć, zaostrzyć; verschärfte Maßregeln oobstrzone zarządzenia.

Bersänrfung, *sf.* *pl.* -en, oobstrzenie *n.*, zaostrzenie *n.*; bei — der Strafe pod grozą oobstrzenia kary.

Bersänrren, *va.* (haben) zagrzebać, zagrzebywać, zakopać.

Bersänrmen, *va.* (haben) i *vn.* (sein) wyszumować, wy-
pnieć się.

Bersänren, verschleide, verschleib, bin verschleiben, *vn.* (sein) skonać, umrzeć, oddać ducha, rozstać się z światem; im Verschleiben liegen być w agonii.

Bersänren, *va.* (haben) 1) rozdawać, rozdać, (roz)da-

rować; er hat alles verschentt porozdawał wszystko; 2) szynkować, wyszynkować; er verschentt Bier und Wein szynkuje piwo i wino, ma wyszynk piwa i wina.

Bersännung, *sf.* daro-
wizna *f.*, donacya *f.*

Bersänren, *va.* (haben) 1) przebaraszkwować, (na żartach) przepędzić; 2) postradać, stracić, pozbawić się (przez lekkomyślność); ich habe mir seine Gunst ganz verschert postradałem zupełnie jego łaskę; sein Seelenheil — pozbawić się zbawienia; sein Glück — lekkomyślnie pozbawić się szczęścia.

Bersänren, *va.* (haben) odstraszać, odstraszyć, wystraszyć, wypłoszyć, spłoszyć, odpędzać; die Tauben — wypłoszyć gołębie; die Kinder — odstraszyć dzieci; (przen.:) die Sorgen — rozprószyć troski.

Bersänrenbar, *adi.* dający się przesuwać, posuwać, zasunąć.

Bersänrenben, verschleibe, verschleibst, verschleibe, habe verschleiben, I. (*va.* 1) ruszyć z miejsca, posunąć, przesunąć; die Züge — przesunąć pociagi; er hat den Gut verschleiben ma kapeluszy kzywo nasadzony; 2) odłożyć, odroczyć, zwleć, zwlekać, zwłóczyć; ich muß das Fest für den nächsten Tag — muszę odłożyć zabawę do następnego dnia; das Urteil — odroczyć wyrok; II. sich —, *vr.* (haben) 1) przesunąć, zasunąć, posunąć się; ruszyć się z miejsca; ihm hat sich was im Kopfe verschleiben przewróciło mu sie w głowie; 2) die Sache läßt sich nicht — ta sprawa nie da się odłożyć, odroczyć, zwłóczyć; III. verschleiben, *pp.* i *adi.* przesunięty, zasunięty, przewrócony, zbakierowany; ein =es Biered rombold *m.*

Bersänbung, *sf.* *pl.* -en, przesunięcie *n.*, przesuwanie *n.*, posunięcie *n.*; przetok *m.*, uskok *m.*; przemiana *f.*;

— der Wagen przesuwanie, przetok wozów; — durch Menschenkraft przetok ludźmi; 2) odkład *m.*, odłożenie *n.*, odroczenie *n.*, delacya *f.*

Verſchie'den, 1) *pp.* od verſcheiden zmarły, zgasły; 2) *adi.* i *adv.* różny, rozmaity, odmienny; — wie Tag und Nacht różny jak dzień od nocy; daß ſind ganz = e Dinge to całkiem różne rzeczy; wir ſind = er Meinung jesteśmy odmiennego zdania; man ſpricht — davon różnie o tem mówią; der Geſchmack iſt ſehr — guſt jest bardzo rozmaity; ich war bei ihm zu = en Raſen byłem u niego kilkakrotnie; zu = en Zeiten w różnych czasach; da hört doch = es auf! tego już zanadto, to już świat się kończy.

Verſchie'denartig, *adi.* i *adv.* różnorodny, różnego gatunku, rozmaity, różnorodnie, rozmaicie.

Verſchie'denartigkeit, *sf.* różnorodność *f.*, rozmaitość *f.*

Verſchie'denerlei, *adi.* i *adv.* różnorodny, różnorodnie.

Verſchie'denfarbig, *adi.* różnobarwny, różnokolorowy.

Verſchie'denheit, *sf.* *pl.* = en, różność *f.*; różnica *f.*, rozmaitość *f.*, odmiennosc *f.*; — der Meinung różnica, odmiennosc zdań.

Verſchie'dentlich, *adi.* i *adv.* różnoraki, rozmaity, rozmaicie, na kilka zawodów, kilka razy, w różnych czasach.

Verſchie'nen, *va.* (haben) zaszynować, oszynować.

Verſchie'ſen, verſchie'ſe, verſchie'ſt i verſchie'ſt, verſchoß, habe verſchoſſen, I. *va.* 1) wystrzelać; er hat ſein Pulver verſchoſſen wyzastał się; 2) Farben — kolory osłabiać; 3) die Seiten — pobałamucić, poprzekładać stronice (druk.); II. *ſich* —, *vr.* (haben) 1) w szybkim pedzo zbłąkać się; rozbiegać, zbłąkać się, stracić ślad z wierzyny; 2) wystrzelać się; wypotrzebować zapas prochu,

kuł; 3) szalenie się rozkochać; in imndn verſchoſſen ſein być zadurzonym w kim; III. *vn.* (ſein) wypelznąć, zpełznąć, wypłowieć, spłowieć, wyblakować, zblakować; 2) szybko ulecieć, mijać.

Verſchie'ſen, *sn.* = s, wystrzelanie *n.*, osłabienie (kolorów); przekłócenie *n.* (druk.); zpełnienie *n.*, wypłowiecie *n.*, zblakowanie *n.*

Verſchie'ſſbar, *adi.* dający się rozwozić, rozestąć statkiem.

Verſchie'ſſen, *va.* (haben) rozwozić, wysyłać statkiem, transportować wodą, eksportować; Verurteilte — deportować skazańców.

Verſchie'ſſung, *sf.* *pl.* = en, rozwożenie *n.*, wysyłanie *n.*, transportowanie *n.*, statkiem.

Verſchie'ſſungſpeſen, *ſpl.* koszta *pl.* transportu statkiem, wodą.

Verſchie'mmeln, *vn.* (ſein) zapleśnić, spleśnić, zaśniedzić; pokwitnąć.

Verſchie'mmelt, *adi.* zapleśniały, spleśniały, zaśniedziący.

Verſchie'mpfen, Verſchimp'ſen, *va.* (haben) 1) zeszczać, zdeformować; 2) obacz ausſchimpfen; 3) zbezczęścić, dyskredytować.

Verſchie'ſ, *sm.* = ſſeß, wykluczenie *n.*, baniacya *f.* (wyraz studencki); imndn in — tun wyłączyć kogo z towarzystwa, ogłosić kogo bezecnym, infamismem.

Verſchla'den, *vn.* (ſein) (z)złużować, przemienić się w żużel.

Verſchla'dung, *sf.* zżuzłowanie *n.*, przemienienie *n.* się w żużel.

Verſchla'ſen, verſchla'ſe, verſchla'ſt, verſchla'ſt, habe verſchla'ſen, *va.* zaspać, przespać; er hat den Zug — przez zaspanie spóźnił pociąg; den Hunger, den Schmerz — przespać głód, ból.

Verſchla'ſen, *adi.* ospały, niedołożny.

Verſchla'ſenheit, *sf.* ospałość *f.*, zaspalność *f.*

Verſchla'g, = (e)ß, *pl.* = ſchläge, przepierzenie *n.*, przegroda *f.*, przedziałka *f.*

Verſchla'gen, verſchla'ge, verſchla'gt, verſchla'gt, verſchlug, habe verſchlagen; I. *va.* 1) zabić, przepierzyć, ogrodzić; 2) mit Nägeln — zabić gwoździami; 3) wypotrzebować na wbijanie; 4) źle okuć; 5) daß Buch — = verblättern; 6) der Wind verſchlug unſer Schiff an eine Inſel wiatr zapędził nasz okręt na wyspę; 7) ſich etw. — odsłreczyć od siebie; ſich alle Kunden — odstraszyć, odsłreczyć wszystkich klientów; ſich eine gute Partie — popsuć sobie dobrą partyę; 8) zamknąć; = Winde zatkanie wiatrów; imndm die Auſſicht — zaſtawić komu widok; daß hat mir die Rede — to odjęło mi mowę; II. *vn.* 1 a) (ſein i haben) zletnieć; daß taſte Waſſer — laſſen daß ſie wodzie ocieplić, ostać; den Wein ein wenig — laſſen wino zostać, aby się trochę ogrzało; b) durch den Wind verſchlugen wir nach Norden wiatr zapędził nas na północ; 2) daß verſchla'gt viel to wielką robi różnicę; was verſchla'gt Ihnen daß? co to pana obchodzi? daß verſchla'gt mir nicht? to mi wcale nie ſzkodzi; nichts will bei ihm — nie u niego nie pomaga; 3) (o koniach) zchwaciac się, poderwać się; III. *ſich* —, *vr.* zbłąkać, zbłąkać się, zapędzić się w inną stronę; ein Tier verſchla'gt ſich in dem Zeug zwierzę zawikłało się w siłkach.

Verſchla'gen, *adi.* 1) chytry, przebiegły, przemysłny, obrotny, kuty, szczywany, szpakami karmiony; 2) leśni.

Verſchla'gen, *sn.* = s, przepierzenie *n.*, ogrodzenie *n.*; zochwacenie *n.*

Verſchla'genheit, *sf.* chytrłość *f.*, przebiegłość *f.*, przemysłność *f.*, obrotność *f.*

Verſchlämmen, *vn.* (sein) zamulić się, zająć mułem; *ein* verſchlämmter Fluß zamulona, namulista rzeka.

Verſchlämmen, *va.* (haben) 1) zamulić; 2) obacz Verſchleimen.

Verſchlämmen, *va.* (haben) przetrwonić na wykwinie dałto.

Verſchlechten, I. *va.* (haben) pogorszyć, popsuć, uszkodzić; II. *ſich* — *vr.* (haben) pogorszyć się, popsuć się; ſeine Lage hat ſich verſchlechtert jego położenie pogorszyło się.

Verſchlechterung, *ſf.* pogorszenie *n.*, zepsucie *n.*; ſittliche — deprawacya *f.*

Verſchleichen, verſchleiche, verſchleicht, verſchleicht, verſchlich, bin verſchlichen, I. *vn.* uchodzić, nieznacznie upływać; die Zeit verſchleicht raſch czas szybko uchodzi; II. *ſich* — *vr.* usunąć się, wyśliznąć się, wymknąć się, zależeć; die Raſe hat ſich inſ Graſ verſchlichen kot skrył się w trawie.

Verſchleichen, *va.* i *vr.* (haben) zaſtonić welonem; zakwieić, zakryć oponą; (przen.:) verſchleiere die Wahrheit nicht nie owijaj prawdy w bawełnę.

Verſchleichen, verſchleiche, verſchleicht, verſchlich, habe verſchlichen, *va.* 1) obacz abſchleichen; 2) popsuć przez szifowanie; 3) zwlekać, przewlekać, przewlekać, przewlekać; 4) Waren — usuwać towary; 5) Töne — wiązać, łączyć tony.

Verſchleimen, *vn.* (sein) i *vr.* zaſlegnić, zaſlegnić się; zamulić się; eine verſchleimte Zunge obłożony język.

Verſchleimung, *ſf.* *pl.* = *en*, zaſlegnienie *n.*; zamulenie *n.*

Verſchleißen, *sm.* = *es*, *pl.* = *e*, sprzedaż *f.*, rozkup *m.*; sklep *m.*, trafika *f.*

Verſchleihen, verſchleiße, verſchleißeſt i verſchleißt, verſchloß, habe verſchloffen, I. *va.* 1) sprzedawać; 2) styrać, zniszczyć, podrzeć, zmarnować; II. *vn.* i *vr.* 1) styrać,

zniszczyć, podrzeć się; 2) die Zeit verſchleißt czas się już kończy; meine Tage ſind nahe verſchliſſen dni moje zbliżają się ku końcowi.

Verſchleißer, *sm.* = *s*, *pl.* —, rozprzedający *m.*, zakupień *m.*, trafikant *m.*

Verſchleißerin, *ſf.* *pl.* = *nen*, kupcowa *m.*, trafikantka *f.*

Verſchleimen, *va.* (haben) 1) ſein Vermögen — przejeść majątek; die Zeit — przehulać czas; 2) zamulić.

Verſchleimern, *va.* (haben) die Zeit — zmarnować czas.

Verſchleppen, I. *va.* (haben) 1) zawlec, zarzucić, zaciągnąć; er hat das Buch wo verſchleppt zawłókł, zaciągnął gdzie książkę; eine Krankheit — zawlec chorobę; 2) ein Kleid — zużyć, znieść za nadto suknię; 3) zwlec, przewleć, zwłóczyć; II. *ſich* — zawlec, zaciągnąć, zarzucić się.

Verſchleppen, *sn.* = *s*, Verſchleppung, *ſf.* *pl.* = *en*, zawleczenie *n.*, zarzucenie *n.*, zaciągnięcie *n.*; zwłoka *f.*, przewleczenie *n.*

Verſchleperer, *sm.* = *s*, niżej ceny sprzedający.

Verſchleppen, *va.* (haben) 1) einen Stein — rzucić kamień z procy; 2) (przen.:) ſein Geld — marnować, wyrzucić pieniądze; die Zeit — marnować czas; 3) (przen.:) die Waren — sprzedawać za zbyt niską cenę, sprzedawać za byle co, pozbywać za bezcen.

Verſchleperern, *sn.* = *s*, Verſchlepererng, *ſf.* *pl.* = *en*, marnowanie *n.*, wyrzucanie *n.*; sprzedawanie *n.* za byle co.

Verſchleißenbar, *adi.* zamykalny, dający się zamknąć, do zamykania; der Schrank iſt nicht — ta szafa nie daje się zamknąć.

Verſchleihen, verſchleiße, verſchleißeſt i verſchleißt, verſchloß, habe verſchloffen, *va.* zamykać, zamknąć, przemykać, zamknąć na klucz; einfach — zamknąć na raz; doppelt — zamknąć na dwa

spusty; einen Haſen — zamknąć port; die Augen — przymknąć oczy; daß Herz gegen etw. — nie dopuszczać czego do serca; mit einem Pfropfen — zatkać korkiem —, (przen.:) ſich einer Tatſache — nie chcieć widzieć jakiegoſ faktu; ſich in ſelbſt — zamknąć się sam w sobie; ſeinen Schmerz, ſeine Empfindungen — ukrywać swoją boleść, swoje uczucia; ſein Herz — zamknąć serce; ſein Ohr der Verleumdung — nie dać poſłuchu oszczerſtwu; die Augen gegen etw. — nie chcieć widzieć czego.

Verſchleißer, *sm.* = *s*, *pl.* —, Verſchleißenmuſkel, *sm.* = *s*, *pl.* —, obacz Schließmuſkel.

Verſchleißung, *ſf.* *pl.* = *en*, Verſchleißen, *sn.* = *s*, zamknięcie *n.*, zamykanie *n.*, zatwardzenie *n.*, obstrukcyja *f.* (med.).

Verſchlimmern, I. *va.* (haben) pogorszyć, pogorszać; daß hat ſeinen Zuſtand noch verſchlimmert to pogorszyło jeſzcze jego ſtan; II. *ſich* — pogorszyć się; III. verſchlimmern, *ppr.* i *adi.* pogorszający.

Verſchlimmerung, *ſf.* pogorszenie *n.*, deprawacya *f.*

Verſchlingen, verſchlinge, verſchlingſt, verſchlang, habe verſchlungen, *va.* (haben) i *vr.* 1) zadzierzgnąć, splatać, zaplatać, zapętląć, splatać; zamotać; die Äſte der Bäume ſind ineinander verſchlungen gałęzie drzew są splecione z sobą; verſchlungene Buchſtaben ſpojone litery; du haſt mir das Garn verſchlungen zamotałeś, zawikłałeś mi nić; 2) polykać, połknąć; pochłonać, pożerać; (przen.:) immbn mit den Augen — pożerać, pochłaniać kogo oczyma; er ſieht aus, als ob er einen — wollte wygląda tak jak gdyby chciał kogo pożreć; ich wollte, die Erde verſchlänge ihn chciałbym, aby go ziemia pochłonięła; daß Unternehmen verſchlingt große Kapitalien to przedsięwzięcie pożera, po-

chłania wielkie kapitały; er verſchl'ngt alle Bücher polyka wſzystkie książki.

Verſchl'ngung, *ſf. pl.* =en, 1) splatanie *n.*, zaplatanie *n.*, zadzierzgnięcie *n.*, splecenie *n.*; splot *m.*; — der Gedärme niedrożność *pl.* jelit, miserere *n.*; 2) zawikłanie *n.*; komplikacya *f.*; intryga *f.*; 3) polykanie *n.*, pożeranie *n.*, pochłanianie *n.*

Verſchloſſen, *pp.* od verſchließen *in adi.* 1) zamknięty, przymknięty; bei =en Türen przy zamkniętych drzwiach; 2) skryty, małomowny, milczący; ein =er Menſch skryty człowiek, w sobie zamknięty.

Verſchloſſenheit, *ſf.* skrytość *f.*, brak *m.* otwartości, szczerości, małomówność *f.*

Verſchl'nden, *I. va.* (haben) 1) połknąć, polykać; er ſieht aus, als hätte er eine Elle, einen Laſteſack verſchludt wygląda tak jakby był połknął kij, lokiec; die Erde verſchludt daſ Waſſer ziemia wſiąka wodę; 2) eine Siſſe — polykać zgłoskę, nie wymawiać zgłoski; Tränen — polykać łzy; einen Schimpf — połknąć, znieść w milczeniu obrazę; II. ſich —; *vr.* (haben) zachłystnąć, zakrzusić się.

Verſchl'nden, *ſn.* =s, Verſchl'ndung, *ſf.* polykanie *n.*, połknięcie *n.*

Verſchl'ndern, *ſich* —, *vr.* (haben) obacz Verſchluden II. Verſchl'nnern, *va.* (haben) przedrżać, zaspać.

Verſchl'ngen, *pp.* od verſchlingen, *in adi.* splatany, spleciony, zadzierzgnięty, zamotany, zawikłany; skomplikowany; =er Namenszug monogram *m.*

Verſchl'ng, *ſm.* =ſſes, *pl.* =ſchlüſſe, 1) zamknięcie *n.*; mit dem =ſſe der Türen beſchäftigt zajęty zamknięciem, zamknięciem drzwi; 2) zawora *f.*, zamek *m.*, zamknięcie *n.*; — der Gewehr zamek *m.*, zatrask *m.* przy karabinie; =Schloß mit doppeltem =ſſe zamek na dwa spusty; 3) etw. unter — haben mieć coś

pod kluczem, pod zamknięciem; den Löwen in den — zurüchbringen wpuścić lwa napowrót do klatki; aus dem =ſſe bringen wyjąć z pod klucza, z pod zamknięcia.

Verſchl'ng, *ſn.* =es, *pl.* =e, nasadzka końcowa.

Verſchl'ngvorrichtung, *ſf. pl.* =en, przyrząd *m.* do zamykania, zamknięcia.

Verſchmähten, *I. vn.* (ſein) tracić siły, omdlewać, słabnąć, vor Hitze — ginąć z upału; er wird aus Langeweile — zanuodzi się; II. *va.* (haben) ſein Daſein — spędzać życie na tęsknocie.

Verſchmähen, *va.* (haben) gardzić, wzgardzić, odrzucić, odmówić przyjęcia; daſ iſt nicht zu — to nie jest do wzgardzenia, odrzucenia; er verſchmäht die Arbeit — gardzi pracą; eine Verſchmähte (Frau) opuszczona *f.*

Verſchmähung, *ſf.* wzgardzenie *n.*, odrzucenie *n.*

Verſchman'chen, *va.* (haben) wydawać dużo na palenie; ſtrawić (czas) na paleniu.

Verſchman'ſen, *va.* (haben) przebiesiadować; roztrownić na biesiady; na biesiadowaniu ſtrawić; przejeść, przejadnąć.

Verſchmei'ſen, verſchmei'ße, verſchmei'ßeſt i verſchmei'ßt, verſchmi'ß, habe verſchmiſſen, *va.* zarzucić.

Verſchme'lzen, verſchmelze, verſchmelzeſt i verſchmelzt, verſchmilzt, verſchmolz, habe verſchmolzen, także verſchmelze, verſchmelzeſt i verſchmelzt, verſchmelzte, verſchmelzt, *I. va.* stopić, zlewać; fuzyonować; beide Banken ſind verſchmolzen worden oba banki zostały zjednoczone, złączone, fuzyonowane; Farben — zlać kolory; II. ſich —, *vr.* zlać się, stopić się, fuzyonować się; alle ſeine Gefühle verſchmolzen ſich zu Dank wſzystkie jego uczucia złożyły się na wdzięczność.

Verſchme'lzung, *ſf. pl.* =en, topienie *n.*, stopienie *n.*; zlewianie *n.*, fuzya *f.*

Verſchme'rzen, *va.* (haben) przeboleć, odżałować, przecierpieć; ich kann dieſen Verluſt noch immer nicht — nie mogę dotychczas przeboleć, odżałować tej straty.

Verſchme'ren, *va.* (haben) zasmarować, posmarować, wysmarować; wybazgrać; eine Öffnung mit Lehm — zalepić otwór gliną; ſie hat die ganze Butter verſchmiert wysmarowała, wypotrzebowała na smarowanie całe maſło; Papier — zabazgrać papier.

Verſchmi'ht, *adi.* chytry, przebiegły, wykrętny.

Verſchmi'htheit, *ſf.* chytryłość *f.*, przebiegłość.

Verſchmo'ren, *I. vn.* (ſein) 1) daſ Gemüſe war verſchmort jarzyna była nadto duszona, 2) (przen.) dusić się, ginąć z gorąca; II. *va.* (haben) 1) dusić; einen Braten — zanadto dusić pieczeń; 2) viel Butter — wypotrzebować dużo maſła na duszenie.

Verſchmo'hen, *va. i vn.* (haben i ſein) zabrukać, zabrudzić.

Verſchmo'ppen, *ſich* —, *vr.* 1) wyrwać się, wygadać się, wydać się, zdradzić się; 2) ſich in etw. — zaciąć się, uwziąć się; 3) nie chwycić czego.

Verſchmo'ppen, *va.* (haben) przepić na wodkę, wydać na wodkę; er iſt durch und durch verſchnapft jest całkiem zapity.

Verſchmo'rden, *va.* (haben) przechrapać, przespać.

Verſchnau'ben, Verſchnau'ſen, verſchnaube, verſchnaubſt, verſchnoben; verſchnaufe, verſchnauſt, bin verſchnauft, *vn.* i ſich —, *vr.* wytechnąć, wysapać się; laſſe die Pferde — daſ koniom wytechnąć, wysapać się.

Verſchnei'den, verſchneide, verſchnitt, habe verſchnitten, *va.* 1) wykroić, wykrajać; Bäume in verſchiedene Formen — wykroić drzewka w rozmaitych kształtach; er hat daſ ganze Tuch verſchnitten wykrajał, wypotrzebował całe sukno

2) den Braten — naciąć pieczeń; eine Feder — zaciąć, zakroić pióro; die Haare — (o)strzyż, obstrzyż, podciąć włosy; die Nägel — uciąć paznokcie; 3) zaciąć, źle pokrajać; dieſes Kleid iſt verſchnitten ta suknia jeſt źle skrojona; 4) rzezać, obrzezać, kaſtrować; mniszyć (wieprze); waſzować (konia); wyrzynać, (psy, cieleta); kapłonic (koguty); 5) Wein — zmieszać wino, przymieszać coś do wina.

Verſchnei'den, *sn.* =s, Verſchnei'dung, *sf.* wykrajanie *n.*, wykrojenie *n.*, wycinanie *n.*, zacinanie *n.*, obeinanie *n.*; strzyżenie *n.*, ostryżenie *n.*, postrzyżyny *pl.*; kaſtrowanie *n.*, rzeżanie *n.*, obrzeżanie *n.*; mieszanie *n.*, domieszka *f.*, przymieszka *f.* (do wina).

Verſchnei'en, *vn.* (jein) zasypać, zaproszyć się śniegiem, zaśnieżyć się; wir ſind im Felde verſchneit śnieg zasypał nas w polu; verſchneite Wege zaśnieżone drogi.

Verſchnei'ung, *sf.* *pl.* =en, zaśnieżenie *n.*, ziwianie *n.*, śniegiem, wydma *f.*

Verſchnei'tt, *sm.* =es, odpadki *pl.* drzewa przy ciesielce.

Verſchnei'ten, *adi.* 1) zacięty, wycięty, zakrojony, wykrojony, pokrajany na drobne kawałki; 2) rzeżany, obrzeżany, kaſtrowany; ein Verſchneitener rzeżaniec *m.*, kaſtrat *m.*; 3) zmieszany; ein er Wein wino zmieszane z innym.

Verſchne'rkelt, *adi.* zakrecony.

Verſchne'upfen, *va.* (haben) 1) wyżyc, wypotrzebować (tabaki); 2) der Temperaturwechſel verſchnupft leicht zmianna temperatury łatwo zakatarzyć może; (przen.) daſ verſchnupft mich to mi do pieka, to mi nie na rękę; 2) ich bin verſchnupft jeſtem zakatarzony.

Verſchnu'ren, *va.* 1) obszyć, przybrać sznurkiem, sutaziem, pasamenteryą; 2) zasnurować; obsnurować,

obtroczyć, obwiązać sznurkiem.

Verſchnu'ring, *sf.* *pl.* =en, 1) obszycie, przybranie *n.* z pasamenteryi, pasamenterya *f.*; 2) zasnurowanie *n.*, obwiążanie *n.* sznurkiem, obtroczenie *n.*, obtroczek *m.*

Verſchnu'ten, *adi.* zaginiony; er iſt — zaginał, znikł, nie wiedzieć, co się z nim stało; jmdm für — erklären uznać kogo za zaginionego; ſelbſt die Sage davon iſt — nawet wieść o tem zaginęła.

Verſchnu'ten, *va.* (haben) 1) oszczędzać, ochraniać, uwolnić, uwalniać, przepuścić, przepuszczać; der Tod verſchont niemand śmierć nikogo nie oszczędza, nikomu nie przepuści; 2) jmdm mit etw. — oszczędzić komu czego; — Sie mich mit dieſen Dummheiten daſ mi pan z takimi głupstwami spokój.

Verſchnu'nerer, *sn.* *pl.* —, upiekszyciel *m.*

Verſchnu'neren, Verſchnu'nen, *I. va.* (haben) upiekszyć, upiekszać, ozdobić, przystroić, przyozdobić; die kurze Zeit des Lebens — upiekszyć krótki czas życia; dieſer Spiegel verſchönert to lustro upieksza, pochlebia; *II. ſich* —, *vr.* upiekszyć, ozdobić, przystroić, przyozdobić, przystroić się.

Verſchnu'nerung, *sf.* upiekszenie *n.*, przyozdobienie *n.*, ozdoba *f.*

Verſchnu'nerungſverein, *sm.* =es, *pl.* =e, stowarzyszenie *n.* dla upiekszenia (miejsowości).

Verſchnu'nerungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek upiekszający, kosmetyk *m.*

Verſchnu'nung, *sf.* *pl.* =en, oszczędzanie *n.*, uwzględnianie *n.*

Verſchnu'sſen, *adi.* 1) wypłowiły, zblakowały; 2) =e Pflanzen rośliny, które przestały wypuszczać; 3) zakochny, zadurzony; 4) =e Buchſtaben rozstrzelone czcionki.

Verſchnu'nfen, *va.* (haben) skrzyżować, na krzyż założyć; mit verſchnu'nfien Armen

z założeniami rękami; verſchnu'nfte Reime splecione rymy; verſchnu'nfte Buchſtaben splecione litery; verſchnu'nfte Namenszug monogram *m.*

Verſchnu'nfung, *sf.* *pl.* =en, Verſchnu'nfen, *sn.* =s, skrzyżowanie *n.*, założenie *n.*, składowanie *n.* na krzyż; splecenie *n.*

Verſchnu'nfrau, verſchnu'nfrau, verſchnu'nfrau, verſchnu'nfrau, habe verſchnu'nfrau i verſchnu'nfrau, verſchnu'nfrau, *va.* 1) zaſrubować; 2) przeſrubować, przekreślić ſrube; (przen.) jmdm den Kopf — zakreślić, zawrócić komu głowę.

Verſchnu'nfung, *sf.* zaſrubowanie *n.*, przeſrubowanie *n.*, przekreślenie *n.* ſruby.

Verſchrei'ben, verſchreibe, verſchreibſt, verſchrieb, habe verſchrieben, *I. va.* zapisać, przypisać; der Arzt hat ihm Tod verſchrieben lekarz zapisał mu jod; 2) zmówić; ich habe mir dieſes Verſ aus Frankreich — zamówiłem, zapisałem sobie to dzieło z Francji; 3) jmdm testamentariſch ſein Hab und Gut — zapisać komu w teſtamentacie majątek; 4) viel Papier — wypisać, zapisać dużo papieru; 5) daſ Wort hat er verſchrieben ten wyraz źle napisał; *II. ſich* —, *vr.* (haben) 1) ſich für jmdm — zobowiązać się piſmiennie za kogo; ſich dem Teufel — zapisać się dyabłu, sprządać ſwąduszę dyabłu; 2) pomylić się w piſaniu, zrobić omyłkę w piſaniu.

Verſchrei'bung, *sf.* 1) zapis *m.*, przepis *m.*, zapisanie *n.*, przepisanie *n.*, ordynacya *f.*; 2) zamówienie *n.*, zapisanie *n.*; 3) zapis *m.*, obietnica *f.* na piſmie; ich werde Ihnen eine — darüber auſſtellen wystawię panu na to zapis; 4) pomyłka *f.* w piſaniu.

Verſchrei'en, verſchreie, verſchreibſt, verſchrie, habe verſchrieben, *va.* okrzyknąć, oświadczyć; er iſt überall verſchrieben znają go ze złej opinii; ver-

schreie es mir nicht zobyś tylko nie dał uroków.

Berschr'ien, *adi.* osławiony, okrzyczany.

Berschr'ben, *adi.* dziwaczny, niedorzeczny, przewrotny; eine =e Antwort wykretna odpowiedź; =er Kopf bałamutna głowa.

Berschr'benheit, *sf.* dziwaczność *f.*, niedorzeczność *f.*, przewrotność *f.*, ekscentryczność *f.*

Berschr'oten, *va.* (haben) śrutować.

Berschr'mpfen, *vn.* (sein) pomarszczyć, zinarszczyć, pokurczyć, skurczyć się.

Berschr'mpfen, *sn.* =s. ob. Berschrumpfung.

Berschr'mpfst, *adi.* pomarszczony, zmarszczony, pokurczony, skurczony.

Berschr'mpfung, *sf.* pomarszczenie *n.*, zmarszczenie *n.*, pokurczenie *n.*, skurczenie *n.*

Berschr'ub, *sm.* = (e)s, zwłoka *f.*, odwłoka *f.*, opóźnienie *n.*; ohne — bez zwłoki, bezzwłocznie.

Berschr'utern, *va.* (haben) oniesmielić.

Berschr'udienst, *sm.* =e)s, służba przetokowa.

Berschr'ugeleise, *sn.* =s, *pl.* —, tor zestawniczy, zestawowy (kol.).

Berschr'utern, *sn.* =s, **Berschr'utierung**, *sf.* oniesmielenie *n.*, niesmiałość *f.*

Berschr'uden, *I. va.* (haben) 1) dopuścić się winy, zawinąć, przewinąć; was habe ich verschuldet? cóż zawiniłem? er hat alles verschuldet on wszystkimu zawinił; was habe ich bei ihm verschuldet? jakiej winy dopuściłem się w jego oczach?; 2) obdłużyć, zadłużyć, długami obciążyć; er hat sein Haus verschuldet obdłużył swój dom; er ist stark verschuldet jest mocno zadłużonym; II. sich —, *vr.* 1) er hat sich schwer an mir verschuldet dopuścił się ciężkiej winy wobec mnie; 2) er hat sich stark verschuldet zadłużył się.

Berschr'uden, *sn.* =s, wina *f.*, zawinienie *n.*, przewinienie *n.*; ohne mein — bez mojej winy.

Berschr'udung, *sf. pl.* =en, 1) wina *f.*, zawinienie *n.*, przewinienie *n.*; 2) zadłużenie *n.*, obdłużenie *n.*, obciążenie *n.* długami.

Berschr'utzen, *va.* (haben) zapłatać, zapętląć.

Berschr'uten, *va.* (haben) 1) przelać, rozlać; das Kind mit dem Bade — wylać dziecko wraz z kąpielą; er hat es bei ihm verschüttet stracił w jego łasce, zasypał się; 2) zasypać, zasypywać, przesywać, rozsywać; er wurde von der Lawine verschüttet lawina go zasypała; verschütete nicht den Sand nie rozsyp piasku.

Berschr'uten, *sn.* =s, **Berschr'utung**, *sf.* 1) przelanie *n.*, rozlanie *n.*; 2) przesypanie *n.*, zasypanie *n.*, rozsypanie *n.*

Berschwägern, *va.* i sich —, *vr.* spowinowacić się, spokrewnić się, koligacić się; sie sind alle verschwägert są wszyscy spowinowaceni.

Berschwägert, *adi.* spowinowacony, spokrewniony, skoligacony.

Berschwägern, *sf.* powinowactwo *n.*, spowinowacenie *n.*, pokrewieństwo *n.*, spokrewnienie *n.*, skoligacenie *n.*

Berschwägerin, *I. va.* (haben) die Nacht — przebulać noc; II. sich —, *vr.* die Biennen — się pszczoły rozlatują się.

Berschwärzen, *vn.* (sein) zacząć się.

Berschwärzen, *va.* (haben) 1) czernić, oczernić; 2) Waren — przemycać towary.

Berschwärzen, *I. va.* (haben) 1) przegawędzić, przebzdurzyć, przegadać; wir haben ein Stündchen verschwagt przegawędziliśmy godzinke; inmdn die Sorgen — spłoszyć kogo troski gawędką; 2) etw. — wygadać, wypaplać *co*; 3) inmdn — oczernić, obmówić, obgadać kogo; II. sich —, *vr.* 1) zagadać się, zdradzić się,

popęlnić niedyskrecję; 2) stracić czas przez gadanie, zagadać się.

Berschwägen, *verschweige*, *verschweigst*, *verschwiege*, *habe verschwiegen*, *va.* zamilczeć, przemilczeć, zataić; er hat die Hauptsache verschwiegen zamilczał najważniejszą rzecz; dem Arzte, Beichtvater und Advokaten darf man nichts — lekarzowi, spowiednikowi i adwokatowi nie wolno niczego zataić.

Berschwägen, *sf.* zamilczenie *n.*, przemilczenie *n.*, (za)tajenie *n.*

Berschwägen, *va.* (haben) obacz Verprassen.

Berschwällen, *verschwellen*, *verschwillst*, *verschwillt*, *verschwoll*, *bin verschwollen*, *vn.* zapuchnąć, spuchnąć, opuchnąć; nabrzmić; die Nase ist ihm verschwollen spuchł mu nos.

Berschwämmen, *va.* (haben) zalać, zalewać, nanieść, zamulić; das Gewitter hat alle Wege verschwemmt burza zalała wszystkie drogi; der Fluss hat die Wiese verschwemmt rzeka zamuliła łąkę; (przen.) Gefühl in Worte verschwemmt uczucie w słowach tonące.

Berschwänden, *va.* (haben) marnotrawić, marnować, (roz)trwonić, rozrzucić, wyrzucić, tracić; seine Gesundheit, seine Kräfte — tracić zdrowie i siły; die Natur hat Liebliche, an die sie sie viel verschwendet przyroda ma ulubieńców, wobec których jest rozrzutną; er hat sein Vermögen verschwendet roztrwonił majątek; Wohlstaten an einen Unwürdigen — dobrodziejstwa wyświadczycie niegodnemu; sie verschwendet viel für ihre Garderobe wydaje bardzo wiele na garderobę.

Berschwänder, *sm.* =s, *pl.* —, marnotrawca *m.*, trwoniiciel *m.*, utracycusz *m.*, rozrzutnik *m.*

Berschwänderin, *sf. pl.* =nen, marnotrawczyni *f.*, rozrzutnica *f.*, utracycuszka *f.*

Verſchwe'nderiſch, *adi.* marnotrawny, rozrzutny, utratny; *adv.* marnotrawnie, rozrzutnie; mit etw. — umgehen marnotrawić, trwonić coś.

Verſchwe'ndung, *sf.* marnowanie *n.*, marnotrawienie *n.*, marnotrawstwo *n.*, trwonienie *n.*, rozrzutność *f.*

Verſchwe'ndungſucht, *sf.* marnotrawność *f.*, skłonność *f.* do marnotrawstwa.

Verſchwe'ndungſüchtig, *adi.* skłonny do marnotrawstwa, marnotrawny.

Verſchwie'gen, *adi.* docho-wujący tajemnicy, dyskret-ny, umiejący milczeć.

Verſchwie'genheit, *sf.* milczenie *n.*, dyskrecya *f.*; — iſt eine große Tugend jest to cnota nad cnotami, trzymać język za zębami; unter dem Siegel der — pod tajemnicą.

Verſchwim'men, verſchwim-me, verſchwimmſt, verſchwamm, bin verſchwommen, *vn.* roz-pływać się; zlewać się; zacierać, zatrzeć się; (przen.) in Glückſeligkeit — roz-pływać się w szczęśliwości.

Verſchwim'den, verſchwim-de, verſchwand, bin verſchwunden, *vn.* (ſein) zniknąć, znikać; ginąć, zaginać, przepaść; er iſt mir auß dem Geſicht verſchwunden znikł mi z oczu; die letzte Hoffnung verſchwim-det ostatnia nadzieja znika; in ein Nichts — roz-płynąć się w nicość; — laſſen eſka-motować, ſwiſnąć.

Verſchwim'dung, *sn.* =*s.* Verſchwim'ndung, *sf.* zniknięcie *n.*, znikanie *n.*, zaginięcie *n.*, strata *f.*; daſ Verſchwimden laſſen eſka-mototaż *m.*

Verſchwim'ſtern, ſich —, *vr.* (haben) stać się czyją siostrą; verſchwim'ſtert, *pp.* i *adi.* siostrzany; verſchwim'ſterte Tugeden pokrewne cnoty.

Verſchwim'ſterung, *sf.* *pl.* =*en.* związek *m.*, spokrewnienie *n.*, powinowactwo *n.*, pokrewieństwo *n.*

Verſchwim'ſen, I. *vn.* (haben) wypocić się; II. ſich —, die Krankheit hat ſich verſchwim't choroba wyzła przez pot;

III. *va.* (haben) 1) ein Kleid — przepocić suknię; 2) wy-wietrzeć z głowy, zapomnieć; daſ habe ich ſchon lange verſchwim't to mi już dawno wy-wietrzało z głowy.

Verſchwim'ſen, *adi.* zapu-chnięty, spuchnięty, napu-chnięty, nabzimały.

Verſchwim'men, *adi.* zala-ny, zamazany, niewyraźny.

Verſchwö'ren, verſchwö-re, verſchwört, verſchwur, verſchwor, habe verſchworen, 1) wyrzec, zarzec się, odprzysiądz; den Schnaps, daſ Spiel — odprzysiądz od wódki, gry; daſ will ich nicht — nie zarzekam się tego; 2) prze-klinać = vermünſchen; 3) Gott — zarzec się Boga; II. ſich —, *vr.* (haben) 1) przysięgać się; ſich hoch und teuer — przysięgać na wszystkie świętości; 2) sprzysiądz, zaprzysiądz się, spiskować; spiknāć się; (przen.): Himmel und Erde haben ſich gegen mich verſchworen niebo i ziemia uwzięły się na mnie; III. verſchworen, *pp.* i *adi.* zaprzysię-żony, sprzysięgły.

Verſchwö'rer, *sm.* =*s.* *pl.* —, spiskowiec *m.*, sprzysię-gły *m.*, konspirator *m.*

Verſchwö'ren(r), *sm.* =*en.* *pl.* =*en.* sprzysięgły *n.*, spi-skowy *m.*

Verſchwö'run-g, *sf.* *pl.* =*en.* spisek *m.*, sprzysiężenie *n.*, konspiracya *f.*

Verſchwir'nden, *adi.* obacz Verſchwinden.

Ve'rſdrech'ster, Ve'rſedrech's-ler, *sm.* =*s.* *pl.* —, wier-szokleta *m.*

Verſe'h'sſachen, *va.* i *vr.* (haben) pomnożyć sześciokrot-nie.

Verſe'h'gang, *sm.* =*es.* uda-nie *n.* się do chorego z św. sakramentami.

Verſe'hen, verſe'he, verſie'hst, verſie'ht, verſah, habe verſehen, I. *va.* 1) sprawować, pilno-wać, pełnić, zawiadywać; einen Dienſt — pełnić służbę; ein Amt — sprawować urząd; Geſchäfte — prowadzić inte-resa; die Wi'rtschaft, daſ Hauſ

— prowadzić gospodarstwo, zawiadywać domem; ſie verſie'ht die Küche ſelbſt sama się zajmuje kuchnią; den Gottesdienſt — pełnić służbę Bożą; die Kinder — doglądać die Stelle eines Mantel's derka ſłuży za płaszcz; 2) mit etw. — zaopatrzyć czem, w co, dostarczyć; er verſie'ht mein Hauſ mit Wein dostarcza mi wina, zaopatruje mój dom w wino; mit Geld — zaopa-trzyć w pieniądze; ein Zeug-niſ mit Unterſchrift — poło-żyć podpis na świadectwie; mit Vollmacht — dać pełno-mocnictwo; einen Reich mit Friſchen — zarybić staw; daſ Hauſ mit Möbeln — ume-blować dom; einen Wechſel mit Giro — dać żyro na weksel, żyrować weksel; einen Wechſel mit dem Akzept — akceptować weksel; einen Kranken mit den Sterbefaſra-menten —, einen Sterbenden — chorego, umierającego zaopatrzyć św. sakramentami; 3) rzadko używane: jmnnd zu etw. — wybrać, przeznaczyć kogo do czego, predestynować; 4) etw. — zbłądzić w czem, uchybić co, zapomnieć o czem, zaniedbać coś, niedo-pilnować czego, omylić się, nie uważać czego, przeoczyć co; er hat eſ bei ihm — stracił łaskę u niego; wo-burch hat er eſ bei ihm —? czem on go sobie zraził? ich habe eſ darin —, daſ ich zu nachſichtig war zbłądziłem przez zbytnią pobłażliwość; eine Gelegen'heit, ſein Glück — nie skorzystać ze sposo-bności, chybić ezcześnie; — iſt verſpie'lt kto nie dołoży okiem, dołoży workiem; II. ſich —, *vr.* 1) omylić się, przeoczyć; 2) die Frau hat ſich daran — ta kobieta (w ciąży) zapatrzyła się na to; 3) ſpodziewać się, oczek-kiwać, obiecywać sobie; wer hätte ſich daſ von Ihnen —? kto by się był tego po panu ſpodziewał? ich verſah mich beſſer nicht nie ſpodziewałem

się tego; man versteht sich nichts Gutes nie obiecują sobie nic dobrego; ehe ich mich dessen versich in okamgnieniu, zanim się oglądnałem; ehe man sich's versieht zanim się człowiek oglądnie, w jednej chwili, w okamgnieniu; 4) sich mit etw. — zaopatrzyć się w co; sich mit Vorräten — zaopatrzyć się w zapasy, porobić zapasy; III. verstehen, *pp.* i *adi.* zaopatrzone; ein gut =es Lager dobrze zaopatrzone skład.

Versehen, *sn.* =s, przeoczenie *n.*, omyłka *f.*, nieuwaga *f.*; uchybienie *n.*, błąd *m.*; es ist ein — von mir gewesen to było omyłka, przeoczeniem z mej strony.

Versehenlich, *adv.* przez omyłkę, przez nieuwagę, mylnie.

Versehen, *va.* (haben) uszkodzić, naruszyć.

Versehenheit, *sm.* =es, *pl.* =e, średniówka *f.* w wierszu, cezura *f.*

Verselei', *sf.* *pl.* =en, rymoklectwo *n.*

Versemachen, *sn.* —, wierszowanie *n.*

Versemacher, *sm.* =s, *pl.* —, wierszokleta *m.*, wierszობა *m.*

Verseubar, *adi.* dający się wysłać, mogący być wysłanym.

Versehen, *versende*, *versandte* i *versendete*, *versendet* i *versandt*, *va.* (haben) wysłać, rozsyłać, odsyłać, posyłać, odstawić; (przen.) die Sonne versendet glühenden Brand słońce śle na ziemię ogniste żary; der Baum versendet Schatten drzewo daje cień.

Verseuder, *sm.* =s, *pl.* —, przesyłający, wysyłający, odsyłacz *m.*, podawca *f.*; (in's Ausland) eksporter *m.*

Verseudung, *sf.* wysyłanie *n.*, wysyłka *f.*, przesyłka *f.*, ekspedycja *f.*

Verseudungsart, *sf.* miejsce *n.*, wysyłki.

Verseudungsartikel, *sm.* *pl.* artykuł wysyłkowy.

Verseudungsgeschäft, *sn.* =es, *pl.* =e, interes wysyłkowy; dom wysyłkowy, spedycyjny.

Verseudungsgebühren, Verseudungskosten, Verseudungsposten, *pl.* należytość *f.*, koszta *pl.* wysyłki.

Verseudungsgüter, *sn.* *pl.* towary przeznaczone do wysyłki.

Verseugen, *va.* (haben) opalić, osmalić co; sich die Haare am Licht — osmalić sobie włosy nad świecą.

Versehen, *I. va.* (haben) 1) zanurzyć, wziąć na dno, zatopić, spuścić, zagrażyć, pograć; in einen Abgrund — spuścić w przepaść; ein Schiff — zatopić okręt; ins Grab — spuścić do grobu; ins Wasser — zanurzyć w wodzie; 2) (przen.) in Kummer versenkt pogrążony w troskach; ins Studium versenkt zatopiony w nauce; II. sich —, *vr.* (haben) pogrążyć, zagrażać się, zatopić się; sich in einen Gedanken — zatopić się w jednej myśli, skoncentrować się na jedną myśl.

Verseuer, *sm.* =s, *pl.* —, wierceńrodek *m.*

Verseukung, *sf.* *pl.* =en, zanurzenie *n.*, zatopienie *n.*, pogrążenie *n.*; — in die Erde spuszczanie *n.* do grobu, pochowanie *n.*

Versehenheit, *sm.* =es, *pl.* =e, wierszokleta *m.*

Versehen, *adi.* obacz Erpicht.

Versehant, *sn.* =es, obacz Versahant.

Verseubar, *adi.* 1) dający się przesadzić, przemieścić, transportować; ruchomy; 2) (vertauschbar) dający się zamienić; 3) dający się zastawić.

Versehen, *I. va.* (haben) 1) przesadzić, posadzić na inne miejsce, przestawić, przemieścić; Pflanzen — przesadzić rośliny; die Worte — przestawić wyrazy; der Glaube versetzt Berge wiara wszystkiego dokáže; einen Beamten — przemieścić, transferować urzędnika; Schüler in eine höhere Klasse — uczniów promować do wyż-

szej klasy; unter die Götter — umieścić w liczbie bogów; den Anker — podnieść kotwicę; unter die Heiligen — kanonizować, beatyfikować, uświęcić; den Sitz der Regierung — siedzibę rządu przemieścić; jmand ins Elend, in Not — wciąć kogo w nędzę, biedę; jmand in die Notwendigkeit —, etw. zu tun wprowadzić kogo w konieczność uczynienia czego; in Angst — wprawić w bojaźń; jmand in Schrecken — nabawić kogo strachu, nastrączyć kogo; in Freude, in Entzücken — wprawić kogo w zachwyt; diese Nachricht versetzt uns in große Trauer ta wiadomość pogrążyła nas w wielkim żalu; in den Ruhestand — spensyonaować, przemieścić w stan spoczynku; 2) przestawić, przemieścić w niewłaściwe miejsce; przełożyć, przemieścić; eine Tür — przelożyć, przemieścić drzwi; einen Ausgang — zastawić, zabarykadować wejście; den Atem — (za)tamować oddech; 3) jmand einen Schlag, Hieb, Stoß (albo ein's) — uderzyć cięż, pechnąć kogo; jmand eine Ohrfeige, Maulschelle — dać komu policzek, w papę; 4) zastawić, dać w zastaw, pozostawiać; ich habe meine Uhr versetzt zastawiłem mój zegarek; 5) przymieszać, zaprawiać, przydać, dodać; eine Farbe mit einer anderen — wymieszać jeden kolor drugim; Gold mit Kupfer — dodać miedzi do złota; Wein mit Wasser — rozcieńczyć, zaprawić wino wodą; II. *vr.* (haben) 1) odpowiedzieć, odrzec, odeprzeć; 2) rodzić niewyżę młode; III. sich —, *vr.* (haben) pomylić się w układaniu, składaniu; (druk.) przemieścić w niewłaściwe miejsce; der Strom versetzt sich rzeka zmienia bieg; der Krankheitsstoff versetzt sich zarazek przenosi się; die Blähungen — sich wzdęcia zaparły się, zatrzymały się; — Sie sich doch in meine Lage

niech się pan przemieście w moje położenie; sich in Gedanken wohin — przeniesie się gdzie w myślach; sich auf etw. — uwziąć się na co, zaciętiżewić się w czem.

Versehschienen, *f. pl.* szyny ruchome.

Versehung, *sf. pl.* =en, 1) przesadzenie *n.*; przestawienie *n.*; przeniesienie *n.*, transferowanie *n.*; promocya *f.*; — von Buchstaben permutacya *f.*; 2) przestawienie *n.*, przeniesienie *n.* w niewłaściwe miejsce; 3) zastawienie *n.*, zastaw *m.*; 4) zatrzymanie, zaparcie (wiatrów); 5) — von Farben zaprawianie *n.*, mieszanie *n.* kolorów; — der Metalle mieszanie *n.*, aliażowanie *n.* kruszców.

Versehungskonferenz, *sf.* konferencya promocyjna.

Versehungstag, *sm.* =es, *pl.* =e, dzień *m.* ogłoszenia promocyi.

Versehungsschilden, *sn.* =s, *pl.* —, znak *m.* transpozycyjny.

Versehen, *va. i vn.* (sein) zarazić, zepsuć powietrze.

Versehung, *sf.* zepsucie *n.* powietrza, zaraza *f.*, infekcyja *f.*

Versehsen, *va.* (haben) przepędzić na wzdychaniu; wzdychaniem ukoić.

Versehsfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, stopa *f.* wiersza.

Verst'herer, *sm.* =s, *pl.* —, ten, co zabezpiecza; akwizytor *m.*, agent asekuracyjny.

Verst'hern, I. *va.* (haben) 1) zabezpieczyć, ubezpieczyć, asekurować; ich habe mein Haus gegen Feuer Schaden versichert ubezpieczyłem, asekurowałem dom od ognia; er ist mit 2000 Kronen versichert jest ubezpieczony, asekurowany na 2000 koron; zum Wollen — ubezpieczyć do pełnej wartości; sich auf Ableben, auf Erleben — ubezpieczyć się na przeżycie i dożycie; gegen Hagel — ubezpieczyć od gradobicia; 2) jmandn einer Sache — zape-

wnić kogo o czem, zaręczyć komu o czem, upewnić kogo o czem; ich versichere Sie! zapewniam panu, ręczę panu; seien Sie dessen versichert... niech pan będzie pewnym, że...; es wurde mir versichert zapewniano, zaręczano mi; versichern Sie ihn meiner Dankbarkeit niech go pan zapewni o mojej wdzięczności; II. sich —, *vr.* (haben) 1) a) sich einer Sache — upewnić się co do czego; b) sich eines Gegenstandes — zabezpieczyć sobie coś, położyć na coś areszt; sich jmands — upewnić się co do kogo; — Sie sich des Ministers niech się pan upewni co do ministra; 2) sich gegen etw. — ubezpieczyć, zabezpieczyć, asekurować się przeciw czemu.

Verseherung, *sf. pl.* =en, 1) ubezpieczenie *n.*, zabezpieczenie *n.*, asekuracya *f.*; die — erlischt ubezpieczenie, asekuracya wygasa, gaśnie; — auf Gegenseitigkeit ubezpieczenie polegające na wzajemności; 2) zapewnienie *n.*, upewnienie *n.*, zaręczenie *n.*; ich gebe Ihnen die — zapewniam pana, ręczę panu; eine — abgeben złożyć zapewnienie.

Verst'herungsagent, *sm.* =en, *pl.* =en, agent asekuracyjny, akwizytor *m.*

Verst'herungsantrag, *sm.* =es, *pl.* =anträge, wniosek asekuracyjny.

Verst'herungsanstalt, *sf. pl.* =en, zakład asekuracyjny, asekuracya *f.*

Verst'herungsbank, *sf. pl.* =en, bank asekuracyjny.

Verst'herungsbetrag, *sm.* =es, *pl.* =beträge, suma zabezpieczona.

Verst'herungsbuch, *sn.* =es, zawód asekuracyjny.

Verst'herungsgesellschaft, *sf. pl.* =en, towarzystwo *n.* ubezpieczeń, towarzystwo asekuracyjne.

Verst'herungsprämie, *sf. pl.* =n, premia asekuracyjna.

Verst'herungsprovision, *sf. pl.* =en, prowizya asekuracyjna.

Verst'herungsschein, *sm.* =es, *pl.* =e, kwit asekuracyjny.

Verst'herungsschwindel, *sm.* =s, oszustwo asekuracyjne.

Verst'herungssumme, *sf.* kwota ubezpieczona.

Verst'herungswesen, *sn.* =s, sprawy asekuracyjne.

Verst'hern, *vn.* (sein) wy-cieć.

Versehsfachen, *va. i sich* —, *vr.* (haben) pomnożyć siedmiokrotnie.

Versehsen, I. *va.* (haben) dać wyparować przez wygotowanie, wygotować; II. *vn.* (sein) 1) wygotować się, wyparować się przez zbytnie gotowanie; 2) popsuć się przez zbytnie gotowanie; der Fisch ist verfotten ryba jest przegotowana, wygotowana.

Versehsbar, *adi.* dający się wyczerpać.

Versehseln, *va.* (haben) pieczętować, opieczętować, zapieczętować, przyłożyć pieczęć; gerichtlich — opieczętować sądownie; eine Schachtel — zapieczętować pudełko; (przen.:) er hat heute den Mund versiegelt jest dziś milczący, milczy dziś jak zakłety.

Versehselung, *sf. pl.* =en, pieczętowanie *n.*, opieczętowanie *n.*, zapieczętowanie *n.*, przyłożenie *n.* pieczęci.

Versehsen, *vn.* (sein) wsiąknąć, wysychać, wyschnąć; die Quelle wird bald — źródło wnet wyschnie; (przen.:) ihre Brust versiegt schon pokarm u niej niknie; versiegt, *pp. i adi.* wyschły, suchy; (przen.:) aus einer versiegten Quelle willst du schöpfen? chcesz czerpać z wyschłego źródła?

Versehsler, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Versehsler.

Versehsleren, *vn.* (haben) wierszować, wierszem wyrazić.

Versehslerung, *sf.* wierszowanie *n.*, wersyfikacya *f.*

Verst'iberer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) posrebrzytel *m.*, posrebrzacz *m.*; 2) Bier — agent browarowy.

Verst'bern, *va.* 1) posrebrzyć, posrebrzać, osrebrzyć (po wierzechu); wysrebrzyć (wewnątrz); (przen.:) innm die Hände — przekupić kogo, datkiem sobie kogo zjednać; das Auge verst'belten sich oko zaszło łzami; 2) spieniężyć, sprzedać; zrealizować.

Verst'bern, *sn.* =s, **Verst'berung**, *sf. pl.* =en, 1) posrebrzanie *n.*, osrebrzanie *n.*, wysrebrzanie *n.*; 2) spieniężenie *n.*, sprzedawanie *n.*, zrealizowanie *n.*

Verst'impeln, *vn.* (sein) zgłupieć.

Verst'ingen, *verfinge*, *verfingst*, *verfang*, *habe verfangen*, *va.* die Zeit — przepiewać czas; *vr.* sich — fałszywie spiewać.

Verst'inken, *verfinke*, *verfinkt*, *verfant*, *bin verfunken*, *vn.* 1) tonąć, zatonać, zapadać, zapasć, ugrząźć, zagrzazć, webrnąć, zabrnąć; *er verfant im Schlamme* ugrzązł w błocie, mule; *der Kahn verfant* czółno zatonało; (przen.:) ich hätte in die Erde — mögen byłbym się zapadł w ziemię; byłbym się ukrył pod ziemią; 2) (przen.:) in Gedanken — zatopić się w myślach; in tiefen Schlaf — zapasć w głęboki sen; in Schmerz — zatopić się w bólu; in Vorurteilen — zabrnąć w przesady; in Schulden — zabrnąć, popaść w długi; in Unglück — popaść w nieszczęście; in Laster — ugrzązać w występku.

Verst'imbilden, **Verst'imbildlichen**, *va.* (haben) uzmystowić, symbolizować.

Verst'imbilden, *va.* (haben) 1) uzmystowić, zmysłowo wystawić, przedstawić; obrazowo przedstawić; 2) czynić zmysłowym.

Verst'imbildlich, *sf. pl.* =en, uzmystowienie *n.*

Verst'intern, *va.* (haben) ob. **Verst'ern**.

Verst'itlichen, *va.* (haben) uobczytać, (u)cywilizować.

Verst'hen, *verfuge*, *verfuehst* i *verfuehst*, *verfaß*, *habe verfaßen*, *I. va.* die Zeit — przesie-

dziec czas; den Termin — chybić termin przez niedo-
łęstwo; Schlaf und Ruhe — stracić sen i spokój przez zbytnie siedzenie; einen Stußl — popsuć krzesło przez ciągłe siedzenie; II. sich —, *vr.* (haben) zasiedzieć się.

Verst'kunst, *sf.* sztuka *f.* wierszowania.

Verst'künstler, **Verst'macher**, *sm.* =s, *pl.* —, rymotwórca *m.*, wierszopis *m.*

Verst'maß, *sn.* =es, *rytm m.*, miara *f.* wiersza.

Verst'messung, *sf.* metryka *f.*, prosodya *f.*

Verst'ossen, *adi.* zapity, pijany, opity.

Verst'ossenheit, *sf.* zapitość *f.*, opilstwo *n.*

Verst'osen, *va.* (haben) obacz bejosten; 2) (przen.:) innm die Haut — przetrząpać komu skórę.

Verst'osbar, *adi.* dający się ubłagać, ubłagalny, pzeblagalny.

Verst'osen, *I. va.* (haben) 1) pojednać; godzić, pogodzić, przejednać sobie kogo; *er hat die Schwestern verst'osht* pojednał, pogodził siostry; diese Tat hat sie verst'osht ten czyn przejednał ją; 2) odpokutować za co, zyskać przebaczenie; II. sich —, *vr.* pojednać, pogodzić się, przeprosić się; *er hatte sich mit seinem Schicksal verst'osht* pogodził się z losem swoim; III. verst'oshend, *ppr.*, *adi.* i *adv.* łagodzący, godzący, jednający; łagodząco, jednajaco.

Verst'osuer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) pojednawca *m.*; 2) der göttliche — Bóg Odkupiciel *m.*

Verst'oslich, *adi.* skłonny do zgody, łatwy do pojednania, przebaczący, pojednawczy; łagodny.

Verst'oslichkeit, *sf.* skłonność *f.*, łatwość *f.* do pojednania, łagodność *f.*

Verst'osung, *sf. pl.* =en, 1) pojednanie *n.*, zgoda *f.*, przeprosiny *pl.*; 2) = Sühne; odkupienie *n.*

Verst'osungszeit, *sn.* =es, **Verst'osungstag**, *sm.* =es, sądny dzień (u żydów).

Verst'osungsopfer, *sn.* =s, *pl.* —, ofiara *f.* pojednania.

Verst'osungstag, *sm.* =e, obacz **Verst'osungsfest**.

Verst'osungstod, *sm.* =es, śmierć-odkupicielka *f.*

Verst'osungswert, *sn.* =es, *pl.* =e, dzieło *n.* odkupienia. **Verst'osungsgeld**, *sn.* =s, *pl.* —, znak *m.* pojednania, zgody.

Verst'orgen, *I. va.* (haben) 1) zaopatrywać, zaopatrzyć; *er ist mit allem versorgt* jest zaopatrzony we wszystko; *versorge ihn mit Wasche* zaopatrz go w bieliznę; *mit Lebensmitteln* — zaopatrzyć w żywność; dieser Brunnen versorgt das ganze Dorf mit Wasser ta studnia zaopatruje całą wieś w wodę, dostarcza całej wsi wody; 2) *er hat alle seine Kinder gut versorgt* zapewnił byt wszystkim swoim dzieciom, zaopatrzył wszystkie swoje dzieci dobrze; einen Diener — umieścić służącego; *er hat seine Töchter gut versorgt* dobrze powydawał swoje córki; *er ist auf Lebenslang versorgt* ma do końca życia byt zapewniony; 3) *seine Geschäfte* — (dopilnować interesów; II. sich —, *vr.* zaopatrzyć się.

Verst'orget, *sm.* =s, *pl.* —, opatrzyciel *m.*, opiekun *m.*; *er ist der — der Armen* jest opiekunem ubogich; *Gott ist aller — Bóg* jest opiekunem wszystkich.

Verst'orgerin, *sf. pl.* =nen, opiekunka *f.*

Verst'orgung, *sf.* zaopatrzenie *n.*, opatrzenie *n.* (jako czynność) i to czem kto jest opatrzony; dostarczanie *n.*; umieszczenie *n.*; zapewniony byt; środki *pl.* egzystencyi.

Verst'orgungsaustalt, *sf. pl.* =en, **Verst'orgungshaus**, *sn.* =es, *pl.* =häuser, zakład *m.* zaopatrzenia, przytulisko *n.*

Verst'oren, *va.* (haben) odłożyć, zachować na inny czas, zaoszczędzić; diese Unter-

redung wollen wir auf den nächsten Tag — tę rozmowę odłożymy do następnego dnia.

Verpät'en, I. *va.* (haben) spóźnić, opóźnić; wstrzymać; daß hat uns verpätet to nas wstrzymało; II. sich —, *vr.* (haben) spóźnić, opóźnić się; der Zug hat sich heute verpätet pociąg spóźnił się dzisiaj; III. verpätet, *pp.* i *adi.* spóźniony, opóźniony, późny; = e Früchte spöznioue, późne owoce.

Verpät'ung, *sf. pl.* =en, spóźnienie *n.*, opóźnienie *n.*; der Zug hat zehn Minuten — pociąg spóźnił się o dziesięć minut, pociąg przybył z dziesięciominutowem opóźnieniem.

Verpeis'en, *va.* (haben) spożyć, zjeść, konsumować.

Verpekulie'ren, I. *va.* (haben) przespekulować; II. sich —, *vr.* przespekulować się.

Verperr'en, *va.* (haben) zamknąć, zagrodzić, zawałić, zabarykadować; jnndm den Weg — odciąć, zamknąć komu drogę; die Aussicht — zastawić widok.

Verperr'ung, *sf.* zamknięcie *n.*, zagrodzenie *n.*, zawałenie *n.*, zatarasowanie *n.*, barykada *f.*, zawał *m.*; — eines Hafens blokada *f.* portu.

Verpfe'len, I. *va.* (haben) 1) przegrywać, przegrać; er könnte sein ganzes Hab und Gut — mögłby, byłby w stanie cały swój majątek przegrać; 2) den Nachmittag — spędzić popołudnie na grze; II. verpfeilt, *pp.* i *adi.* 1) przegrany; 2) — sein być wielkim graczem; daß Kind ist sehr — dziecko jest bardzo rozbawione.

Verpfe'nnen, verpfinne, verpfinnst, verpfann, habe verpfonnen, *va.* wyprzać, wypotrzebować na przedzenie; sie hat zu viel Geld verpfonnen spotrzebowala za duzo lnu na przedzeniu.

Verpfl'itern, obacz Zerpfittern.

Verpo'tten, *va.* (haben)

wyszyszczać, wysmiewać, przedrzeźniać kogo, uragać, natrząsać się z czego, naigrawać się; jnnds Glend — naigrawać się z czyjej biedy.

Verpo'ttung, *sf.* szydzanie *n.*, wyszydzanie *n.*, przedrzeźnianie *n.*, uraganie *n.*, natrząsanie *n.*, naigrawanie *n.*, wysmiewanie *n.*

Verpree'hen, verpreehe, verspricht, verspricht, versprach, habe verprochen, I. *va.* 1) obiecać, obiecywać, przyobiecować, przyrzekać; einem Mädchen die Ehe — przyrzec dziewczynie małżeństwo; in die Hand — przyrzekać uroczyście, dać słowo honoru; gelbene Berge — obiecywać złote góry; — ist ehrlich, halten beschwerlich, — und halten sind zweierlei obiecanka cacanka (a) głupiemu radość; 2) diese Saaten — eine gute Ernte te zasiewy obiecują dobre żniwa; seine Fähigkeiten — viel jego zdolności rokuja wiele; der Abend verspricht einen schönen Morgen wieczór kaže się spodziewać ładnego poranku; ich verpreehe mir wenig davon mało sobie po tem obiecuję, nie tuszę stad nie dobrego; ein vielsprechendes Talent talent duzo obiecujący; II. sich —, *vr.* 1) zobowiązac, obiecać się; zareczyć się; sie ist schon versprochen jest już zareczona; ich bin für morgen abend bei meinem Freund versprochen jestem zamówiouny jutro wieczór u mego przyjaciela; 2) omylić się w mówieniu.

Verpree'hen, *sn.* =ß, 1) omyłka *f.* w mowie (lapsus linguae); 2) (także:) Verpree'hung, *sf. pl.* =en, obietnica *f.*, przyobiecanka *f.*, obiecanka *f.*, przyrzeczenie *n.*; jnndm ein — geben przyrzec, obiecać komu co; jnndm ein — abnehmen odebrać od kogo przyrzeczenie; ein — halten uicić się z obietnicy; auf — der Großen kann man nicht bauen łaska pańska na pstrym koniu jeździ.

Verpree'ngen, *va.* (haben) 1) rozpedzić, rozprzyszczyć; ein verpreengtes Korps korpus rozprzozony; 2) eine Billardkugel — wyrzucić kulę z bilardu.

Verpree'ngen, verpreeinge, verpreeingst, verpreeingt, verpreeing, habe verpreeingen, *va.* ich habe mir den Fuß verpreeingen wywichnąłem, zwichnąłem sobie nogę przy skakaniu; die Zeit — spedzić czas na bekaniu; II. sich —, *vr.* porozskakiwać się.

Verpree'hen, *va.* (haben) przelać, wylać, wylewać; wysikać; (przen.:) sein Blut fürs Vaterland — przelać krew za ojczyznę; daß Wasser — wysikać wodę.

Verpree'henerma'hen, *adv.* wedle przyrzeczenia.

Verpree'hen, *vn.* (sein) der Regen verpreehte deszcz przechodzi w kapuśniaczek.

Verpree'hen, *va.* (haben) 1) obacz fortschweimmen; 2) die Spur — sptukać, zmzyć ślady; 3) die Farben — zlewać, zlać barwy.

Verpree'nden, Verpree'nden, *va.* (haben) zaszponować.

Verpree'ren, *va.* (haben) czuć, odczuć; ich verpree're einen starken Hunger odczuwam, czuję silny głód; ich verpree're keine Lust, heute noch einen Spaziergang zu machen nie odczuwam najmniejszej chęci, odbyć dziś jeszcze przechadzke.

Versta'ndlich, *va.* (haben) upaństwowić; eine Bahn, eine Schule — upaństwowić, objąć w zarząd państwowy kolej, szkole.

Versta'ndlich, *sf. pl.* =en, upaństwowienie *n.*

Versta'ben, *va.* (haben) osztabować.

Versta'hlen, *va.* (haben) ostalować, nastalić zelazo.

Versta'hlung, *sf.* ostalowanie *n.*; stalenie *n.*

Versta'mpfen, *va.* (haben) utłuc, zemieć.

Versta'nd, *sm.* =ß, 1) rozum *m.*, umysł *m.*, inteligencya *f.*, intelekt *m.*, sąd

m.; ein Mann von — sein być rozumnym człowiekiem; er ist nicht bei — nie jest przy zdrowych zmysłach, ma niespełna rozum; das leht der gesunde — to nakazuje zdrowy rozum; von — tomen odchodzić, odejść od rozumu; das geht über meinen — to przechodzi mój rozum, to jest nad mój rozum; der Kranke blieb bis zuletzt bei — chory był do ostatniej chwili przytomny; es ist kein Sinn und — darin niema w tem sensu ani rozumu; er ist bei vollem =e jest przy zdrowych zmysłach; jmand um den — bringen poznać kogo rozumu; der — steht mir still rozum mi nie dopisuje; zu — kommen przyjść, dojść do rozumu; mehr Glück als — haben mieć więcej szczęścia aniżeli rozumu; so nim doch — an meinez rozum! mit — reden mówić, prawić rozumnie; 3) (Bedeutung, Sinn) znaczenie *n.*, sens *m.*; in eigentlichen — we właściwym znaczeniu, we właściwym sensie.

Versta'ndesbegriff, *sm.* =eš, *pl.* =e, myśl abstrakcyjna, pojęcie rozumowe.

Versta'ndeskaften, *sm.* =š, (Kopf) siedziba *f.* rozumu.

Versta'ndeskraft, *sf.* siła intelektualna.

Versta'ndesmäßig, *adi.* racjonalny, rozumowy.

Versta'ndesmensch, *sm.* =en, *pl.* =en, człowiek praktyczny, pozytywny, praktyk *m.*

Versta'ndeschärfe, *sf.* bystrość *f.* rozumu.

Versta'ndeschwäche, *sf.* słabość *f.* rozumu.

Versta'ndeswelt, *sf.* świat intelektualny.

Versta'ndeswesen, *sm.* =š, istota *f.* z rozumem.

Versta'ndig, *adi.* rozumny, roztropny, mądry, inteligentny; intelektualny; rozumowy; Sie haben sehr — gehandelt bardzo pan rozumnie, mądrze postąpił; gar zu — sein wollen chcieć być prze-

mądrym; sei doch —! miejże rozum!

Versta'ndigen, *I. va.* (haben) oznajmić,awiadomić, zakomunikować; er hat ihn darüber verständigt uwiadomił go o tem; jmand über etw. — wyjaśnić komu co; ich muß euch zusammen — müssen doprowadzić do porozumienia między wami; II. sich — porozumieć się, porozumiewać się; wir werden uns schon in dieser Angelegenheit — już się porozumiemy w tej sprawie; es ist besser, sich zu — als zu prozessieren lepiej się porozumieć, aniżeli się procesować.

Versta'ndigkeit, *sf.* rozumność *f.*

Versta'ndigung, *sf.* oznajmienie *n.*, uwiadomienie *n.*, zakomunikowanie *n.*; porozumienie *n.*; ugoda *f.*, zgoda *f.*

Versta'ndlich, *adi.* zrozumiały, jasny, łatwy do zrozumienia, pojęcia; allgemein — dla wszystkich zrozumiały, popularny; jmand etw. — machen objaśnić, wyjaśnić komu co.

Versta'ndlichkeit, *sf.* zrozumiałość *f.*, jasność *f.*

Versta'ndlos, *adi. i adv.* bezrozumny, bezsensowny, bez rozumu, bez sensu.

Versta'ndnis, *sn.* =šes, *pl.* =šje, 1) zdolność *f.* pojmowania, zrozumienie *n.*, inteligencyja *f.*, pojętność *f.*; er lieht mit viel — on czyta z wielkiem zrozumieniem; er hat kein — für Musik nie ma zrozumienia dla muzyki; 2) porozumienie *n.*, zgoda *f.*, harmonia *f.*; in guten — mit jmand leben żyć z kim w zgodzie, w dobrem porozumieniu; ein geheimes — mit jmand unterhalten być z kim w tajnem porozumieniu.

Versta'ndnisinnig, *adi. i adv.* z głębokiem porozumieniem; jmand — ansehen przez wzrok objawić zrozumienie kogoś, porozumienie z kim.

Versta'ndnislos, *adi. i adv.* bez zrozumienia.

Versta'ndnisvoll, *adi. i adv.* z pełnem zrozumieniem.

Versta'ndislosigkeit, *sf.* brak *m.* zrozumienia, inteligencyi.

Versta'nfert, *va.* (haben) zasmrodzić.

Versta'rken, *I. va.* (haben) wzmocnić, powiększyć; eine Mauer — wzmocnić mur; Töne — wzmocnić tony; die Befajung — wzmocnić, powiększyć załogę; II. sich —, *vr.* wzmocnić, powiększyć się; der Fluß verstärkt sich rzeka wzbiera.

Versta'rkung, *sf. pl.* =en, wzmacnianie *n.*, wzmocnienie *n.*, powiększanie *n.*; =en *pl.* posiłki *pl.*

Versta'rkungsbatterie, *sf. pl.* =u, bateria posiłkowa.

Versta'rkungslasche, *sf. pl.* =n, butelka lejdejska.

Versta'rkungstruppen, *sf. pl.* posiłki *pl.*, wojsko przeznaczone dla wzmocnienia korpusu.

Versta'rkungswort, *sn.* =es, *pl.* =e, słowo wzmacniające.

Versta'tten, *va.* (haben) dopuszczać, dopuścić, pozwalać, pozwolić, przyzwolić; es ist mir nicht versta'ttet (vergönnt) nie jest mi danem, dozwolonom.

Versta'tten, *va.* (haben) ob. versta'tben; *vn.* (sein) i sich —, *vr.* zaproszyć, zakurzyć się; przemienić się w proch.

Versta'tten, *va.* (haben) zaproszyć, przyprószyć, rozpylać, prosić, zasypać; sproszkować, przemienić, zamienić w proch.

Versta'ttungsapparat, *sm.* =es, *pl.* =e, rozpylacz *m.*

Versta'tten, *va.* (haben) zwichnąć, wywichniąć, nadwichniąć.

Versta'ttung, *sf. pl.* =en, zwichnięcie *n.*, wywichnięcie *n.*

Verste'hen, verste'che, verste'ht, verste'ht, habe verste'hen 1) Wäsche — (z)cerować bieliznę; 2) Lanzen — łamać lance; 3) seine Trümpfe

— wybić, wygrać wszystkie kozery; 4) Waren — mieniać, zamienić towary; 5) Weine — obacz Versteckneiden.

Versteckung, *sf.* cerowanie *n.*, naprawianie *n.*; wymiana *f.*, zamiana *f.*, wybijanie *n.* kozery.

Versteck, *sm.* i *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, kryjówka *f.*, skrytka *f.*, ukrycie *n.*, zakątek *m.*, schowek *m.*
Versteck i **Versteckspiel**, *sn.* = (e)ś, **Verstecken**, *sn.* = s, — spłenił bawić się w chowankę.

Verstecken, *I. va.* (haben)
1) (s)chowac, skryć, ukryć, ukrywać, utaić, zataić; etw. vor jmdm — ukryć coś przed kim; der Mond ist hinter den Bäumen versteckt księżyc jest skryty za drzewami; 2) alle Nadeln — wypotrzebować na przypinanie, upinanie; 3) die Tür — zatknąć drzwi kolkiem; den Weg — zamknąć drogę; II. sich —, *vr.* (haben) schowac, skryć, ukryć, ukrywać się; sich unter einem angenommenen Namen — ukrywać się pod przybranem, fałszywym nazwiskiem; (przen.:) sich vor jmdm — müssen dać się przez kogo zaawstydzić; sich hinter leere Ausflüchte — szukać wybiegów; III. versteckt, *pp.* i *adi.*
1) ukryty, schowany; 2) (przen.:) ukryty, skryty, tajny; = e Anspielungen ukryte przymówki; = er Vorwurf ukryty zarzut; = Krankheit ukryta, tajna choroba; — Absichten tajemnicze, podstępne zamiary; = s Spiel podstępne postępowanie; = er Mensch skryty człowiek; *adv.* auf eine = Weise pokryjomu, potajemnie, krytym szychem.

Verstecktheit, *sf.* skrytość *f.*, tajemniczość *f.*

Verstehen, *verstehen*, *verstehen*, *verstand*, *haben verstanden*, *I. va.* (z)rozumieć, pojąć; man hat Mühe, ihn zu — trudno go zrozumieć; ich verstehe jedes Wort, aber den Sinn nicht rozumieć, pojmuję każdy wyraz, ale nie sens; französisch, russisch — umieć

po francusku, rosyjsku; er versteht nicht recht, was man ihm sagt nie pojmuję należycie, co się do niego mówi, on zawsze odwrotnie pojmuję; was versteht man unter diesem Ausdrucke co się rozumie pod tym wyrazem; wie — Sie es? jak pan to pojmuję? ich habe eine andere Person verstanden myślałem kogo innego; jmdm etw. zu — geben dać komu coś do zrozumienia; verstanden? czyś zrozumiał? ich verstehe nichts von dieser Sache nie mam pojęcia o tej rzeczy; ich verstehe schon rozumieć; er versteht keinen Spaß nie rozumie się na żarcie, bierze wszystko na serio; er stellt sich so, als ob er nichts versteht udaje głupiego; II. sich —, *vr.* 1) rozumieć się; er versteht sich selbst nicht sam siebie nie rozumie; — wir uns recht porozumiejmy się; unsere Herzen — sich nasze serca rozumieją się; 2) być gotów, skłonny do czego, chcieć co zrobić, wykonać; poddać się; er wollte sich nicht dazu — nie chciał zrobić tego, nie chciał słyszeć o tem; er konnte sich nicht dazu — nie mógł się zdecydować na to; er mußte sich dazu — musiał się poddać, przystać, zezwolił na wszystko; 3) er versteht sich auf Pferde rozumie, zna się na koniach; sich auf seinen Vorteil — rozumieć się na swoich korzyściach; ich verstehe nicht Deutsch nie umiem po niemiecku; er versteht sich darauf wie ein Blinder auf Farben prawid o tem, jak ślepy o barwach; 4) daß versteht sich von selbst to się samo przez się rozumie, pojmuję; versteht sich! rozumie się!

Versteher, *sf.* *pl.* = en, utężnienie *n.*, usztywnienie *n.*, stężenie *n.*

Versteherungsmitglied, *sn.* = eś, *pl.* = er, człek *n.*, człeczek *m.*

Versteheren, *sich* —, *vr.* (haben) za daleko zajść, za-
leźć, zbyt daleko się posu-

nać; (przen.:) przesadzać w czym, za daleko się zapuszczać, przebrać miarę, za wysoko siegać; er verstieg sich zu der Behauptung zapędził się aż do twierdzenia; so hoch habe ich mich nie verstiigen moja ambicja nigdy tak wysoko nie sięgała.

Versteherer, *sm.* = s, *pl.* —, licytator *m.*

Versteheren, *va.* (haben) licytować, sprzedac na licytacji.

Versteherung, *sf.* *pl.* = en, licytacja *f.*, przetarg *m.*, aukcja *f.*; zur — bringen wystawić na licytację.

Versteherern, *vn.* (sein) skamienieć; (przen.:) osłupieć; versteuert stand ich da stanałem jak wryty.

Verstehernung, *sf.* *pl.* = en, skamienienie *n.*, skamienialość *f.*

Verstehernungsfunde, *sf.* paleontologia *f.*

Versteherbar, *adi.* dający się przestawić, ruchomy.

Versteherbarkeit, *sf.* ruchomość *f.*

Verstehen, *I. va.* (haben)
1) przestawić, poprzestawiać, przenieść; man hat mir alle meine Flaschen verstellt przedstawiono mi wszystkie moje flaszki; 2) zastawić; verstelle die Tür mit dem Spiegel zastaw drzwi lustrem; den Weg — zatarasować, zastawić drogę; 3) er hat seine Stimme verstellt zmienił głos; seine Handschrift — maskować charakter pisma; II. sich —, *vr.* (haben) udawać, tać się z czem, nie pokazywać po sobie, maskować się, przebrać się; sich gut zu — wissen umieć dobrze udawać; verstelle dich nicht! nie udawaj!

Verstell, *adi.* przedstawiony; zastawiony; udany, zmieniony, podrobiony, przebrany, maskowany.

Verstellung, *sf.* przestawienie *n.*, zastawienie *n.*; upozorowanie *n.*, wymyślność *f.*, symulowanie *n.*, symulacja *f.*, udawanie *n.*, hipokryzja *f.*; przemiana *f.*

zmiana *f.*, przebranie *n.*; daś ist alleś nur — to tylko udawanie.

Verstimmungskunst, *sf.* sztuka *f.* udawania, symulowania; hipokryzja *f.*

Verstimmnen, *va.* (haben) sztamować, czekanie (kol.).

Versterben, *versterbe*, *versterbst*, *versterbt*, *verstarb*, *bin verstorben*, *vn.* zemrzeć, umrzeć, zgasnąć; mein verstorbener Mann nieboszczyk mój mąż; die Verstorbenen zmarli *pl.*

Versterren, *va.* (haben) opłacać cło, podatek; upodatkować, oclić; hier ist nichts zu — tu niema nic do opłaty.

Versterrenng, *sf.* *pl.* = *en*, oclenie *n.*, opodatkowanie *n.*; płacenie *n.* cła, podatku.

Verstieben, *verstiebe*, *verstiebst*, *verstob*, *bin verstoben*, *vn.* rozprószyć się, rozwiać się, jak pył ulecieć.

Verstiegen, *adi.* (przen.) przesadzony, wymuszony.

Verstiegenheit, *sf.* wymuszoność *f.*, arogancja *f.*, próżność *f.*, pycha *f.*

Verstimmen, *I. va.* (haben) rozstroić; (przen.) wprawić kogo w zły humor; den Magen — rozstroić żołądek; *II. v.* *stimmt*, *pp.* i *adi.* rozstrojony; w złym humorze; ein verstimmes Klavier rozstrojony fortepian; — sein być w złym humorze; man weiß die Absicht und wird — miarkujemy zamiar a to nas irytuje.

Verstimmtheit, *sf.* **Verstimmung**, *sf.* *pl.* = *en*, rozstrój *m.*; zły humor; depreseja *f.*, przygnębienie *n.*

Verstoen, *I. va.* (haben) zatkać, zatamować; der Herz hat ihm daß Herz verstopft skąpstwo znieczuliło mu serce; *II. vn.* (sein) i *vr.* stwardnieć, skamienieć, zbutwieć, spróchnieć; er ist gegen alle Vorstellungen verstopft jest głuchym na wszelkie przedstawienia.

Verstopft, *adi.* zatwardziały, zakamieniały, zapamiętały, nieczuły; ein er Einber zatwardziały grzesznik; es Gesicht skamieniała twarz;

verstopft der Daß zakamieniała nienawiść.

Verstopftheit, *sf.*, **Verstopfung**, *sf.* zatwardziałość *f.*, zakamienialość *f.*, zapamiętałość *f.*, nieczulość *f.*; upór *m.*

Verstopfen, *I. 1)* *adi.* ukradkować, pokryjomy, tajny, skryty; — sein wie eine Dohle być złodziejskim jak kawka; *2)* *adv.* ukradkiem, pokryjomy, milczkiem; imndn — anbsiden patrzeć na kogo z podłeba, ukradkiem; er hat sich — hinausgeschlichen wymknął się niepostrzeżenie.

Verstopfen, *va.* (haben) wykopać stolnie.

Verstopfen, *I. va.* (haben) zatkać, zatykać, zapchać, zapychać; zamulić; diese Spritze ist verstopft ta wstrzykawka jest zatkana; verstopft sein mieć zatwardzenie, obstrukcyę; (przen.) daß Maul der Lästler — zatkać, zamknąć gębę potwarcom; *II. sich* —, *vr.* (haben) zatkać, zapchać się; zatwardzić, zapiekać się; die Dachrinnen haben sich verstopft rynny się zatkały; *III.* verstopft, *pp.* i *adi.* zatkany, zapchany, zamulony.

Verstopfung, *sf.* *pl.* = *en*, zatkanie *n.*; zatwardzenie *n.*, obstrukcyja *f.*, konstypacyja *f.*

Verstopfungsmittel, *sn.* = *s*, *pl.* —, środek zatykający, wstrzymujący; środek przeczyszczający, rozwalniający.

Verstopfen, *va.* (haben) zakorkować.

Verstopfen, *adi.* obacz Versterben.

Verstören, *va.* (haben) przeskodzić, zmieszać, spłoszyć; verstört aussehen wyglądać wzburzony, pomieszany; ein verstörter Blick błędne, dzięki spojrzenie; die Diebe — spłoszyć, wypłoszyć złodziei.

Verstörtheit, *sf.* zmieszanie *n.*

Verstören, *sm.* = *s*, *pl.* = *stöße*, uchybienie *n.*, błąd *m.*, usterka *f.*; — gegen die gute Sitte uchybienie dobrym obyca-

jom; — gegen die Zeitrechnung anachronizm *m.*

Verstoen, *verstoße*, *verstoßest* i *verstößt*, *verstieß*, *habe verstoßen*, *I. va.* 1) utłuc, potłuc; ich habe den Zucker schon verstoßen już utłukłem cały cukier; 2) odrzucić, oddalić, wypędzić, odepchać, odpychać; gardzić, nie przyjmować; imndn auß einer Gesellschaft — wykluczyć, wyrugować kogo z towarzystwa; ein Kind — wyrzec się dziecka; eine Frau — porzucić żonę; vom Throne — wypędzić, złożyć, obalić z tronu; er verstößt alle Mittel odrzuca wszystkie środki, gardzi wszystkimi środkami; in die Wildnis — wygnąć na pustkowie; *II. vn.* (haben) gegen etw. — uchybić czemu, zbłądzić; gegen daß Gesetz — wykroczyć przeciw ustawie; gegen den Anstand — wykroczyć przeciw przyzwoitości; gegen die Wahrheit — miąć się z prawdą, uchybić prawdzie.

Verstoenng, *sf.* *pl.* = *en*, 1) obcz Verstoß; 2) napędzenie *n.*, wypędzenie *n.*, wykluczenie *n.*, wygnanie *n.*; — eines Königs zdetronizowanie *n.* króla; — einer Frau porzucenie *n.* żony; wydziedziczenie *n.*

Verstroehen, *vn.* (sein) przestać promienić.

Verstreichen, *verstreiche*, *verstreichst*, *verstrich*, *habe verstrichen*, *I. va.* 1) wysmarować, wylepić; ein Haß mit Fett — wysmarować, wylepić beczkę smołą; er hat die ganze Salbe verstrichen wysmarował, wypotrzebował całą maść; 2) die Federn des Riffens — porodzić piernice w poduszce; 3) zamazać; ein ganz verstrichenes Blatt calcium zamazana kartka; 4) — Sie diese Bretter pomaluj pan, polakieruj pan te deski; *II. vn.* (sein) upływać, mijać, schodzić, zejść, przebiegać; seit dieser Zeit ist ein Jahr verstrichen od tego czasu upły-

nał rok; die Frist ist verstrichen termin już minął.

Verstren'en, va. (haben) 1) rozsypać, rozprószyć; rozwiać; 2) używać na podściółkę (dla bydła).

Verstren'ung, sf. rozsypanie *n.*, rozsypywanie *n.*, rozpraszenie *n.*, zwanie *n.*

Verstri'den, I. va. (haben) 1) wypotrzebować na robienie pończochy; sie hat den ganzen Knäuel verstrickt wyrobiła cały kłebek; 2) spędzić czas na robieniu pończochy; 3) uwikłać, zamotać, wplatać, osidlić; man hat ihn in dieses Geschäft verstrickt wciągnięto go do tego interesu; II. sich —, *vr.* (haben) 1) pomylić się w robieniu pończochy; 2) wplatać, zaplatać, uwikłać, usidlić się; ich von der Liebe nicht — lassen nie dać się osidlić przez miłość.

Verstri'kung, sf. pl. =en, uwikłanie *n.*, zawikłanie *n.*, zamotanie *n.*, wplatanie *n.*, osidlenie *n.*, osidlanie *n.*

Verstro'ffen, va. (haben) einen Schacht — łamać kamień ławami, strosami.

Verstudie'ren, va. (haben) seine Gesundheit — stracić zdrowie na studyowaniu; verstudiert (także:) nadto uczony, przeuczony.

Verstü'mmeln, I. va. (haben) okaleczyć, obciąć, uciąć; uszkodzić; eine Bilbstaule — uszkodzić posąg; eine Stelle in einem Buche — wykoślawić ustęp w książce; die Worte — kaleczyć wyrazy; II. sich —, *vr.* (haben) skaleczyć, pokaleczyć się; uszkodzić się; er hat sich aus Furcht vor dem Militär verstimmet okaleczył się z obawy przed służbą wojskową.

Verstü'mmeln, sf. pl. =en, okaleczenie *n.*, kalestwo *n.*; uszkodzenie *n.*; — eines Telegramms przekreślenie *n.* telegramu, despesy.

Verstü'mmen, vn. (sein) oniemieć, umilknąć, zamilknąć, ucichnąć; vor Erstaunen — oniemieć z zadziwienia,

stracić mowę z zadziwienia; jmdm — machen zatakć komu głowę.

Verstü'mmung, sf. pl. =en, oniewienie *n.*, utrata *f.* mowy. **Verstü'mpern, va.** (haben) spartaczyć, popsuć.

Verstü'hen, va. (haben) obciąć, poobcinać.

Verstü'hen, sm. =e)ß, *pl.* =e, próba *f.*; doświadczenie *n.*; usiłowanie *n.*; wissenschaftlicher — eksperyment *m.*; das ist sein erster — to jego pierwsza próba; es kommt nur auf einen — an nie zaskodzi spróbować; nach mehreren =en, dieses zu erlangen po wielu usiłowaniach uzyskania tego; alle =e schlugen fehl wszystkie usiłowania, wszystkie próby były nadaremne; durch =e eksperymentalnie, doświadczalnie; letzter — ostatnia nadzieja.

Verstü'hen, I. va. (haben) 1) próbować, doświadczać, robić doświadczenia, eksperyment, eksperymentować; usiłować; ich werbe —, ob ich es kann spróbuje, czy potrafię; — Sie es nochmals mit ihm niech pan jeszcze raz z nim spróbuje; ich versuchte es schon mit Güte probowałem już działając łagodnością; du versuchst deine Kräfte an mir doświadczasz na mnie swoich sił; sein Außerstes — robić ostatnią próbę; sein Glück — próbować szczęścia; jmds Treue — wystawiać czyną wierność na próbę; der Mensch versuche die Götter nicht człowiek niechaj bogów nie doświadcza, nie próbuje; 2) kosztować, spróbować; versuche diesen Wein skosztuj tego wina; 3) kusić, pokusić; auch die Gerechten werden von Gott versucht i sprawiedliwi bywają narażeni na pokusy; ich fühle mich dazu versucht czuję do tego pokusę; II. *vr.* doświadczać się, próbować; er hat sich in der Welt versucht obejrzał się po świecie, nie z jednego pieca chleb jadał, ma doświadczenie; sich an einem Dinge —

doświadczać, eksperymentować na jakiej rzeczy.

Verstü'her, sm. =ß, *pl.* —, 1) kusiciel*m.*; 2) eksperymentator *m.*

Verstü'herin, sf. pl. =nen, kusicielka *f.*

Verstü'hstfeld, sn. =es, pole doświadczalne; zakres *m.* doświadczalni.

Verstü'hsmäßig, adi. doświadczalny, eksperymentalny; *adv.* drogą doświadczania.

Verstü'hsmethode, sf. metoda doświadczalna, eksperymentalna.

Verstü'hstschacht, sm. =es, *pl.* =e, szyb poszukiwalny.

Verstü'hststation, sf. pl. =en, stacja doświadczalna.

Verstü'hsweise, adv. na próbę, dla próby, dla doświadczania.

Verstü'hung, sf. pl. =en, 1) próba *f.*, próbowanie *n.*, doświadczenie *n.*, eksperyment *m.*; 2) pokusa *f.*, pokuszenie *n.*; führe uns nicht in — i nie wódz nas na pokuszenie; ich konnte dieser — nicht widerstehen nie mogłem się oprzeć tej pokusie; der — nachgeben ulegać pokusie.

Verstü'beln, va. (haben) zabazgrać, zasmarować.

Verstü'beln, sn. =ß, **Verstü'belung, sf.** zabazgranie *n.*, zasmarowanie *n.*

Verstü'mpfen, vn. (sein) zabagnić się, zamienić się w błoto; die ganze Umgegend ist versumpft cała okolica jest zabagniona; (przen.) er ist gänzlich versumpft jest całkiem zabagniony, niedołączny, zdeprawowany.

Verstü'mpfung, sf. 1) zabagnienie *n.*; 2) deprawacya *f.*

Verfü'ndigen, sich —, vr. (haben) sich an jmdm — (z)grzeszyć przeciw komu; sich an Gott — zgrzeszyć wobec Boga; sich an der Wahrheit — zdradzić prawdę; sprzeniewierzyć się prawdzie; womit habe ich mich veründigt? na czym polega moja wina na czym zgrzeszyłem?

Verjü'ndigung, *sf.* *pl.* =*en*, zgrzeszenie *n.*, grzech *m.*

Verjü'nfen, *adi.* (*pp.* od verjü'nfen) 1) zatopiony; in Laster — ugrzęzły w występki; in Gebanfen — fein być zatopionym w myślach; in Unglück — fein popaść w nieszczęście; 2) zdemoralizowany, upadły, zdeprawowany.

Verjü'nftheit, *sf.* upadek *m.*; demoralizacja *f.*, deprawacja *f.*

Verjü'ffen, *va.* (haben) 1) osłodzić, osłodzić; (*przen.*) die Pille — osłodzić pigułkę; jmdm das Leben — osłodzić, ulżyć komu życie; 2) jmdm den Kaffee — przesłodzić komu kawę.

Verjü'ffen, *sn.* =*s*, Verjü'ffung, *sf.* osłodzenie *n.*, osłoda *f.*; przesłodzenie *n.*

Ver'währen, *adv.* wierszami, wiersz za wierszem.

Ver'währen, *sf.* mania *f.* mówienia, pisania wierszami.

Ver'währen, *sn.* =*s*, *pl.* —, znak *m.* (nowego) wiersza.

Ver'währen, *sf.* *pl.* =*en*, szalowanie *n.*, oszalowanie *n.*, opierzenie *n.*

Verta'gen, *va.* (haben) odroczyć, odłożyć, zawiesić; die Verfammling auf Montag — odroczyć zgromadzenie do poniedziałku; den Reichsrat — odroczyć Radę państwa; ein vertagter Wechfel zapłaty weksel; das Verhör der Zeugen — zawiesić przesłuchanie świadków.

Verta'gen, *sn.* =*s*, Verta'gung, *sf.* odroczenie *n.*, odłożenie *n.*, zawieszenie *n.*, limitacja *f.*

Verta'gungsantrag, *sm.* =*s*, *pl.* =*antäge*, wniosek o odroczenie, wniosek odraczający.

Verta'gungsreifeit, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, reskrypt odraczający.

Verta'ndeln, *va.* (haben) zmarnować, stracić na fraszki, przepuć; die Zeit — przebaraszkować czas; fein Geld — przepuć pieniądze; das Glück — zmarnować ezcześnie.

Verta'ngen, *va.* (haben) przetańczyć, przetańcować; ich habe die letzte Nacht vertanzt przetańczyłem ubiegłą noc; seinen Schmerz — zagłuszyć ból w tańcu.

Verta'ngeln, *va.* (haben) die Zeit — przehulać czas, przepędzić czas w upojeniu rozkosznem.

Verta'nglichbar, *adi.* zamienny.

Verta'nglichkeit, *sf.* zamienność *f.*

Verta'nglichen, *va.* 1) zamienić, wymienić, odmienić, pomienić, przemienić; ein Wort mit dem anderen — mieniać wyrazy; die Rollen — zamienić role; Krafau mit Warschau — przenieść się z Krakowa do Warszawy; mir ist mein Schirm vertauscht worden zamieniono mi parasol; den Säbel mit dem Pfluge — z żołnierza zostać rolnikiem, zamienić oręż na lemiesz; 2) obacz Verwechfeln.

Verta'ngung, *sf.* *pl.* =*en*, zamiana *f.*, przemiana *f.*; wymiana *f.*

Verta'ngungsfachen, Verta'ngungsfältigen, *va.* (haben) ty siężnie pomnożyć.

Vertei'digen, I. *va.* (haben) bronić, obronić, usprawiedliwić; einen Grundfatz — bronić zasady; eine schlechte Sache — bronić złej sprawy; II. *sf.* —, *vr.* (haben) bronić się, usprawiedliwiać się; wer abwesend ist, kann sich nicht — nieobecny ma zawsze nie-słusznosc.

Vertei'diger, *sm.* =*s*, *pl.* —, obrońca *m.*; — in Straf-fachen obrońca w sprawach karnych; — des Ehebundes obrońca związku małżeńskiego; — ex offio obrońca z urzędu.

Vertei'digung, *sf.* *pl.* =*en*, obrona *f.*, bronienie *n.*, usprawiedliwienie *n.*, apologia *f.*; zur — biennod odporny, obronny.

Vertei'digungsanstalten, *sf.* *pl.* przygotowania *pl.* do obrony.

Vertei'digungsbündniß, *sn.*

=*ff*eß, *pl.* =*ff*e, przymierze od-porne.

Vertei'digungsgrund, *sm.* =*s*, *pl.* =*gründe*, podstawa *f.* obrony.

Vertei'digungskrieg, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, wojna odporna.

Vertei'digungskunde, *sf.*, Vertei'digungslehre, *sf.* nauka *f.* bronienia prawd (wiary chrześcijańskiej), apologetyka *f.*

Vertei'digungskunst, *sf.* *pl.* =*künfte*, sztuka *f.* bronienia.

Vertei'digungslinie, *sf.* *pl.* =*n*, linia obronna.

Vertei'digungslöß, *adi.* i *adv.* bezobronny, bez obrony.

Vertei'digungsmäßregel, *sf.* *pl.* =*n*, zarządzenie obronne.

Vertei'digungsmittel, *sn.* =*s*, *pl.* —, środek obronny, dla obrony.

Vertei'digungssrede, *sf.* *pl.* =*n*, mowa obronna, obrona *f.*; apologia *f.*

Vertei'digungsschrift, *sf.* *pl.* =*n*, pismo obronne, obro-na *f.*, apologia *f.*

Vertei'digungsstand, *sm.* =*s*, stan obronny, stan *m.* obrony, obronność *f.*, odporność *f.*

Vertei'digungswaffe, *sf.* *pl.* =*n*, broń odporna.

Vertei'digungsweise, I. *sf.* *pl.*, =*n*, sposób *m.* obrony; II. *adv.* dla obrony, odpornie; — verfahren zachowywać się odpornie.

Vertei'digungswerke, *sn.* *pl.* roboty *pl.* dla obrony, fort-yfikacyjne.

Vertei'digungszustand, *sm.* =*s*, *pl.* =*stände*, obacz Ver-teidigungsstand.

Vertei'digbar, *adi.* podzielnny, rozdzielny.

Vertei'len, I. *va.* (haben) rozdzielić, porozdzielać, podzielić, rozdawać; rozkładać, rozłożyć; rozprowadzić; die Gegenstände gehörig — rozdzielić należycie przedmioty; die Steuern — rozłożyć, re-partować podatki; Farben — rozprowadzać barwy, kolory; das Vermögen — rozdzielić majątek; die Karten — roz-dać karty; in Brigaden — rozdzielić na brygady; II.

się — 1) podzielić, rozdzielić się; die Geschmalt verteilt sich puchlizna rozchodzi się; daß Blut verteilt sich aus dem Herzen in die Schlagadern krew przechodzi z serca do tętnic; 2) źle rozdzielić, pomylić się przy rozdzielaniu; III. verteilen, pp. i adi. dzieliący, rozdzielający.

Verteilen, *sn.* =s, Verteilung, *sf.* pl. =en, rozdzielanie n., rozdawanie n.; rozkład m., rozdział m., rozkładanie n., rozłożenie n., podział m.; repartycja f.; rozprawianie n.

Verteiler, *sm.* =s, pl. —, rozdawca f.

Verteilungsapparat, *sm.* =e)s, pl. =e, przyrząd m. do rozdzielania.

Verteilungseife, *sn.* =s, pl. —, tor rozdzielawy.

Verteilungssumme, *sf.* pl. =n, suma rozdzielawa.

Verteilungsverfahren, *sn.* =s, postępowanie n. przy rozdzielaniu, rozdzielawo.

Verteilen, I. va. (haben) podrożyć, przedrzeć, podnieść ceny; II. sich —, vr. (haben) podrożyć się.

Verteuerung, *sf.* pl. =eu, podrożenie n.

Verteufelt, *adi.* przeklęty, dyabelski, dyabli, kaduczny; daß ist eine =e Sache a to przeklęta sprawa; —! do diabła! ein =er Lärm piekielna wrzawa; adv. — schmer dyabło trudny.

Vertiefen, I. va. (haben) pogłębić, zagłębić, głębszym robić, kopać w głąb; vertiefte Schmügerei rzadza wkleśła; Aristoteles, der daß Wissen vertieftest Aristoteles, który pogłębił wiedzę; die Falten dieses Gewandes sind gut vertieft fałdy tego odzienia są głęboko ułożone; II. sich —, vr. (haben) 1) zagłębić się, pogłębić się, zachodzić, zejść w głąb, zapuszczać, zapuścić się; sich in den Wald — zejść w głąb lasu; 2) zatopić, zatapiać się, zaprzebać się; sich in seine Gedanken — zatopić się w myślach; sich in eine

Arbeit — zagłębić się w pracy; er hat sich ins Gespräch so —, daß... jest tak przejęty rozmową, że...; in Gedanken vertieft zatopiony w myślach.

Vertiefung, *sf.* pl. =en, zagłębienie n., pogłębienie n., zachodzenie n., zejście n. w głąb; wklęsłość f., wyrażenie n., dół m.; — in einer Wand nyzła f., alkiarz m.

Vertiefungsmaschine, *sf.* pl. =n, obacz Bagger.

Vertiefungszeichen, *sn.* =s, pl. —, lemoł m., znak obniżający o 1/2 tonu (muz.).

Vertiefen, I. va. (haben) zwierzcim uczyń; II. vn. (sein) zwierzcim, zbydlęcić; vertieft, pp. i adi. zbydlęcony, brutalny.

Vertikal, *adi.* pionowy, wierzebołkowy.

Vertikalschneidemaschine, *sf.* pl. =n, stojąca maszyna świdrowa.

Vertikalgalvanometer, *sm.* =s, pl. —, stojący prądomierz, galvanometr m.

Vertikalität, *sf.* pionowość f., wertykalność f.

Vertikallinie, *sf.* pl. =n, linia pionowa.

Vertikalschnitt, *sm.* =t)s, pl. =e, przecięcie n., przekrój pionowy.

Vertikalger, *adi.* dający się wytepić, wygubić, wyniszczyć, wymazać.

Vertigeln, va. (haben) wytepić, wygubić, zgładzić, wygładzić, wyniszczyć, wykorzenić, wymazać, zmacać; Speifen — pożerać potrawę.

Vertigeln, *sm.* =s, pl. —, tepiciel m.

Vertigung, *sf.* tepienie n., wytepienie n., wygulienie n., zagłada f., zatrata f.

Vertigungskrieg, *sm.* =es, pl. =e, wojna mordecza, wojna f. na wytepienie, na zagładę.

Vertigeln, va. (haben) i vn. (sein) hałasować, przehałasować.

Vertigeln, vn. (sein) obacz Vertlingen.

Vertigeln, va. (haben), ein

Sieb — komponować pieśń, muzykę, melodyę ułożyć do pieśni.

Vertraut, *adi.* 1) niekształtny, przekrecony, wykrzywiony; =e Gesicht grymasy pl.; 2) przykry, przeklęty; eine =e Geschichte przeklęta sprawa; eine =e Frage zawile pytanie.

Vertrautheit, *sf.* 1) niekształtność f., wykrzywienie n., zdeformowanie n.; 2) dziwaczność f.

Vertrag, *sm.* =e)s, pl. =träge, układ m., ugoda f., umowa f., kontrakt m., traktat m.; — zwischen Papst und weltlichen Mächten konkordat m.; durch — festgesetzte Abmachungen umowy ustanowione przez traktaty; einen — abschließen zawrzeć układ; der — läuft ab kontrakt upływa, kończy się; einen — für ungültig erklären, umstoßen, auflösen unieważnić, anulować, rozwiązać układ; den — verletzen, brechen złamać, naruszyć traktat, kontrakt.

Vertragen, verträge, verträglich, verträglich, vertrag, habe vertragen, I. va. 1) przenieść, przenosić na inne miejsce; zarczucić; seinem Kaufmann das Geld — sprzeniewierzyć kupcowi pieniądze; 2) (tragen verbrauchen) znosić (odzież); 3) (ertragen, erdulden) znosić, znieść, wytrzymywać, cierpieć; Schmerzen — znosić, cierpieć boleści; die Kälte nicht — nie znosić mrozu, nie być wytrzymałym na mróz; er verträglich keinen Spaß nie rozumie żadnego żartu; ich verträge diese Speise nicht nie trawię tej potrawy; die Probe nicht — können nie nódz wytrzymywać pióby; er kann viel Wein — może znieść wiele wina; 4) einen Streit — zagodzić spór; II. sich —, vr. (haben) 1) zgadzać się z kim, żyć z kim w zgodzie, żyć w dobrej komitywie; sie — sich nie Fund und Rahe zżyja z sobą jak pies z kotem; sie — sich nicht nie zgadzają się z sobą, nie

sympatyzują z sobą; 2) pogodzić się z kim; się haben się niedor — pogodzili się, przeprosili się; 3) Bier verträgt sich nicht gut mit Obst piwo niekoniecznie zgadza się z owocami; wie verträgt sich das mit dem, was Sie gestern sagten jakże to się zgadza z tem, co pan wczoraj mówił; daß verträgt sich gut eines mit dem anderen to się jedno z drugim zgadza, jedno drugiego nie wyklucza; es verträgt sich nicht, daß . . . nie uchodzi, nie wypada, że . . .; es verträgt sich nicht mit meinem Pflichtgefühl to nie zgadza się z mojem poczuciem obowiązków.

Verträglich, adi. 1) (von Personen) zgodliwy, łagodny, łatwy w pożyciu, powolny, niewymagający; eine = Gemüthsart haben być zgodliwego usposobienia; 2) (von Dingen) zgodny; daß ist mit einer musterhaften Wirtschaft nicht — to nie jest zgodnem z wzorowem gospodarstwem.

Verträglichkeit, sf. 1) zgodliwość *f.*, łagodność *f.*, powolność *f.*; 2) zgodność *f.*

Verträglichkeit, sm. = *s.*, *pl.* — **Verträglichpunkt, sm.** = *s.*, *pl.* = *e.*, artykuł, punkt traktatowy, kontraktowy.

Verträglichbedingung, sf. *pl.* = *en.*, warunek *m.* układu, kontraktu.

Verträglichbruch, sm. = (*e*)*s.*, *pl.* = *brüche*, złamanie *n.* układu, kontraktu.

Verträglichlichend, adi. = *e* Teiile zawierający *pl.* umowę, kontrahenci *pl.*

Verträglichlich, adi. stosowny do układu, umowy, kontraktu, odpowiadający kontraktowi, umowie, kontraktowi; *adv.* — abmachen kontraktowo się umówić, stipulować; — abtreten odstąpić stosownie do umowy.

Verträglichlichkeit, sf. zgodność *f.* z traktatem, kontraktem, umową.

Verträglichpunkte, sm. *pl.*

punkta traktatowe, kontraktowe, umowy.

Verträglichwidrig, adi. przeciwny układowi, umowie, kontraktowi.

Verträglichwidrigkeit, sf. *pl.* = *en.*, sprzeczność *f.* z traktatem, kontraktem, umową.

Verträglichern, va. (haben) die Zeit — czas na nuceniu strawić, przebaraszkować.

Vertrauen, I. vn. (haben) jmdm — ufać, zaufać komu, mieć zaufanie do kogo; zdać się na kogo, polegać na kim; dowierzać komu; auf Gott — mieć ufność w Bogu; ganz auf jmdm — mieć pełne zaufanie do kogo; er vertraut zu sehr seinen Kräften zanedo ufa swoim siłom, zanedo zdaje się na swoje siły; er vertraut leicht jest łatwowierny; II. *va.* i *vr.* (haben) powierzyć komu; zwierzyć się komu; er hat mir sein Vorhaben vertraut zwierzył mi się ze swego zamiaru; er hat sich mir vertraut zwierzył mi się; ich habe ihm meinen Sohn vertraut powierzyłem mu syna.

Vertrauen, sn. = *s.*, zaufanie *n.*, ufność *f.*; — erwecken einflößen wzbudzać zaufanie; — genießen cieszyć się zaufaniem; sein — auf jmdm, auf etw. setzen pokładać w kim, w czem zaufanie; zu viel — auf sich, in sich setzen za wielkie mieć do siebie zaufania, za wiele sobie ufać; im — w zaufaniu; im — gesagt mówić między nami; jmdm in sein — ziehen wtajemniczyć kogo, obdarzyć zaufaniem.

Vertrauensamt, sn. = *s.*, *pl.* = *ämter*, **Vertrauensposten, sm.** = *s.*, *pl.* — urząd (posada) polegający(a) na zaufaniu.

Vertrauensbruch, sm. = *s.*, *pl.* = *brüche*, zdrada *f.* zaufania.

Vertrauensmann, sm. = *s.*, *pl.* = *männer*, **Vertrauensperson, sf.** *pl.* = *en.*, powiernik *m.*, mąż *m.* zaufania.

Vertrauenssache, sf. *pl.* = *e.*, rzecz *f.* zaufania.

Vertrauensselig, adi. pełen zaufania.

Vertrauensseligkeit, sf. ślepe zaufanie.

Vertrauensvoll, adi. pełen zaufania, ufny.

Vertrauenswort, sn. = *s.*, wotum *n.* zaufania, ufności.

Vertrauenswert, adi. godny zaufania, zaufania godny.

Vertrauern, va. (haben) sein Leben — spędzić życie w żałobie, w żalu.

Vertraulich, adi. i *adv.* poufaly, poufny; poufale, poufnie; eine = e Mittheilung zwierzenie *n.*; — werden poufalić się; er lebt sehr — in diesem Hause żyje bardzo poufale z tym domem; mit einer Sache — werden obeznać się z jakąś rzeczą; = e Sitzung poufne, tajne posiedzenie.

Vertraulichkeit, sf. poufalskość *f.*, poufność *f.*; sich gewisse = *en* herausnehmen pozwałać sobie na rozmaite poufalskości; die — einer Mittheilung poufność *f.* wiadomości.

Vertraumen, va. (haben) przeznaczyć, prześnić.

Vertraut, adi. 1) zaufany, zażyły; poufaly; sein = er Freund jego zaufany, zażyły przyjaciół; mit jmdm auf = *em* Fuße stehen być, żyć z kim na poufalej stopie, żyć z kim w zażyłości; sei — mit wenigen, freundlich mit allen bądź poufaly z wybranymi, uprzejmym z wszystkimi; 2) mit etw. — sein być obeznany z czem; sich mit dem Geiste der griechischen Sprache — machen wniknąć w ducha greckiego języka; 3) sein = *e* Männer dziesięciu mężów zaufania.

Vertraute(r), sm. = *en.*, *pl.* = *e(n)*, zaufaly *m.*, powiernik *m.*; agent policyjny, de tektyw *m.*

Vertraulich, sf., *pl.* = *en.*, **Vertraulich, sn.** = *s.*, poufalskość *f.*, zażyłość *f.*

Vertreib'en, vertreibe, vertreibst, vertrieb, habe vertrie-

ben, *va.* 1) wypędzić, wygnać; spłoszyć, wykurzyć, wyrzucić; wyrugować; *imndn* aus dem Lande — wywalić, wygnać kogo z kraju; der Wind verreibt die Wolken wiatr rozpedza chmury; *imndn* aus dem Hause — wypędzić kogo z domu; die Diebe — wypłoszyć złodziei; den Feind aus einer Stellung — wyrzucić nieprzyjaciela ze stanowiska; die Biene aus dem Bienenkorb — wykurzyć pszczoły z ulu; die Kunden — odstreczyć kupujących; Gewalt mit Gewalt — zmódrz, odeprzeć przemoc przemocą; eine Krankheit — wyleczyć chorobe; *imndm* die Luft — popuszczać komu chęć do czego; *imndm* die Langeweile — rozpraszać komu nudę; sich die Zeit mit Klavierpiel — przepędzić czas grając na fortepianie; *imndm* die Faulheit — odzwyczaić kogo od lenistwa; *imndm* die Grillen — wyleczyć kogo z grymasów; den Schmerz — usmierzyć ból; den Hunger, den Durst — zaspokoić głód, pragnienie; durch den Schlaf die Müdigkeit — pokrzepić snem znużenie; 2) Waren — sprzedawać towary; 3) die Farben — rozprowadzać kolor, barwy.

Vertrei'ben, *sn.* =s, Vertrei'bung, *sf.* 1) wygnanie *n.*, wypędzenie *n.*, wydalenie *n.*; rozpedzanie *n.*, wypłoszenie *n.*; wyparcie *n.*; wykurzenie *n.*; usmierzenie *n.*, zaspokojenie *n.*; 2) sprzedawanie *n.*, sprzedaż *f.*; rozprowadzanie *n.*

Vertre'ten, vertre'te, vertre'tist, vertre'titt, vertrat, habe vertre'ten, *va.* i sich — *vr.* 1) sich den Fuß albo sich —, nadwichniąć, zwichnąć, wywichniąć, nadwerezyc nogę; sich die Beine — albo sich — rozchodzić się (zasiadziawszy się); 2) (tretend verderben) roztratować, zatratować; die Spur — zatratować ślad; er hat die Kinderschuhe noch nicht — ma jeszcze pod no-

sem mleko; 3) *imndm* den Weg — zastąpić, zająć, zaskoczyć komu drogę; 4) die Stelle *imnds* —, *imndn* — zastępywać, zastąpić kogo; die Stelle des Königs bei einer Feier — zastępywać króla przy uroczystości; Vaterstelle bei *imndm* — zastępywać komu ojca; ich kann dich heute dabei — mogę cię dzisiaj zastąpić, wyreczyć; auf dem Markte nicht — sein nie być reprezentowanym na targu; *imndn*, *imnds* Sache — zastępywać kogo, czynią sprawę; *imnds* Sache vor dem Richter — bronić czyjej sprawy; eine Meinung — bronić zdania, opinii; die Stadt ist im Landtage nicht — miasto nie ma reprezentanta, posła w sejmie; er vertritt dieses Handelshaus on zastępuje, reprezentuje ten dom handlowy.

Vertre'ter, *sm.* =s, *pl.* — 1) zastępcza *m.*, substytut *m.*, przedstawiciel *m.*, reprezentant *m.*; diplomatischer — agent dyplomatyczny; 2) pośrednik *m.*; 3) obrońca *m.*; der — einer politischen Richtung — reprezentant *m.* politycznego kierunku.

Vertre'terschaft, *sf.* *pl.* =en, reprezentacya *f.*; reprezentanci *pl.*

Vertre'tung, *sf.* *pl.* =en, 1) nadwichnięcie *n.*, zwichnięcie *n.*; rozchodzenie *n.*; 2) roztratowanie *n.*, zatratowanie *n.*; 3) — des Weges zastąpienie *n.*, zaskoczenie *n.* drogi; 4) zastępstwo *n.*, przedstawicielstwo *n.*, wyreczenie *n.*, substytucya *f.*; reprezentacya *f.*; in Vertretung des Herrn N. w zastępstwie pana N.; die — des Volkes przedstawicielstwo *n.* ludu.

Vertre'tungskosten, *spl.* kosztta *pl.* zastępstwa.

Vertre'th, *sm.* =(e)s, sprzedaż *f.*, rozsprzedaż *f.*; — eines Buches, einer Ware — rozsprzedaż książki, towaru.

Vertre't'ben, *adi.* wygnany. Vertre't'ben(e), *sm.* =en, *pl.* =en, wygnanie *n.*

Vertre't'bene, *sf.* *pl.* =n, wygnanka *f.*

Vertre't'berecht, *sm.* =es, *pl.* =e, prawo *n.* rozsprzedaży.

Vertre't'nen, vertre'tnke, vertre'tnft, vertre'tinkt, vertrannt, habe vertrannt, *va.* przepić, przepijać; na picciu przepędzić; picciem odpędzić, zapić (troski).

Vertro'dnen, *vn.* (sein) wyschnąć, usychać, wysychać, oschnąć, zaschnąć, zasuszyć się.

Vertro'dnung, *sf.* wyschnięcie *n.*, wysychanie *n.*, usychanie *n.*, zaschnięcie *n.*, wysuszenie *n.* się.

Vertro'deln, *va.* (haben) 1) zmarnować, przepędzić na niczem; 2) przetandecić, przeschachować.

Vertro'sten, *I. va.* *imndn* — pocieszać kogo, uspokajać kogo; 2) obiecać co, zwrękać robiąc nadzieję, zbywać nadzieją; seine Glaubiger von einem Tag auf den anderen — zwodzić wierzących z dnia na dzień; er vertro'stet mich auf bessere Zeiten kaže mi czekać lepszych czasów; *imndn* auf lange Zeit hin — odsyłać kogo do kalendarza greckiego; II. sich —, *vr.* (haben) pocieszać się; sich auf bessere Zeiten — czekać lepszych czasów, pocieszać się nadzieją lepszych czasów.

Vertro'stung, *sf.* *pl.* =en, pocieszanie *n.*, błaha nadzieja; daremna obietnica.

Vertru'mpfen, *va.* (haben) alle seine Trümpe — wydać wszystkie atuty; (przen. :) wstrzeląć wszystkie naboje.

Vertru'mpfung, *sf.* oko stropowe.

Vertu'er, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Verschwender.

Vertu'erlich, Vertu'lich, ob. Verschwenderlich.

Vertu'n, vertue, vertust, vertut, verlat, habe vertan, *va.* 1) wypotrzebować, spotrzebować, użyć; 2) wydać, stracić, przetrwonić, roztrwonić.

Vertu'schen, *va.* (haben) zataić, zakryć, zatuszować.

Verur'schung, *sf.* zatajenie *n.*, zatuszowanie *n.*

Verur'schungspolitik, *sf.* polityka *f.* zamilczenia, zatarcia, zatuszowania.

Verur'ben, *va.* (haben) brać za złe; Sie werden es mir nicht —, wenn . . . nie wzmiesz mi pan za złe, jeśli . . .

Verur'ben, *va.* (haben) popełnić, dopuścić się czego; ein Verbrechen — popełnić zbrodnię; Gewalt gegen jmdn — dopuścić się, użyć gwałtu wobec kogo; nach verübter Tat po spełnionym czynie; Subenfreiche — broić, nabroić.

Verur'ber, *sm.* =s, *pl.* —, sprawca *m.*

Verur'bung, *sf.* *pl.* =en, popełnienie *n.*, dopuszczenie *n.* sie.

Verur'bedeln, *va.* (haben) zniesławiać.

Verur'nehen, I. *va.* (haben) zbezczeszcić, hańbić, zesromocić, pokalać, splamić, znieważać; profanować.

Verur'nehrung, *sf.* *pl.* =en, zbezczeszczenie *n.*, zhańbienie *n.*, znieważenie *n.*, zniewaga *f.*; — heiliger Sachen profanacja *f.*

Verur'neinigen, I. *va.* (haben) poróżnić, powasnić, zakłócić; II. sich —, *vr.* (haben) poróżnić, powasnić sie.

Verur'neinigung, *sf.* *pl.* =en, poróżnienie *n.*, powasnienie *n.*

Verur'nglimpfen, *va.* (haben) uwłaczać, obrażać, szkalować, ohydzić, obmawiać, osławiać.

Verur'nglimpfung, *sf.* *pl.* =en, uwłaczanie *n.*, obraza *f.*, szkalowanie *n.*, obmowa *f.*, osławianie *n.*, zohydzenie *n.*

Verur'nglücken, *vn.* (sein) 1) er ist beim Eisenbahnunfall verunglückt miał nieszczęśliwy wypadek kolejowy; er ist bei diesem Unternehmen verunglückt stracił majątek, zbankrutował przy tem przedsiębiorstwie; das Schiff ist verunglückt okręt rozbił się, zatonał, zaginął; 2) nie udało się, nie powieść się, wziąć

nieszczęśliwy obrót; das Unternehmen ist verunglückt przedsiębiorstwo nie powiodło się, nie udało się; eine verunglückte Idee nieszczęsna, nieudatna myśl.

Verur'nglücken, *sn.* =s, Verur'nglückung, *sf.* *pl.* =en, nieszczęśliwy wypadek.

Verur'nglücke(r), *sm.* =en, *pl.* =en, dotknięty *m.* nieszczęśliwym wypadkiem.

Verur'neheiligen, *va.* (haben) obacz Entheligen.

Verur'neheiligen, Verur'neheiligung, *sf.* obacz Entheligung.

Verur'reinigen, *va.* (haben) zanieczyścić; die Luft — zanieczyścić powietrze; ein Kleid, ein Gefäß — powalać suknie, naczyńie; die Hände — pobrukać, zabrukać ręce; eine Wunde — zakazić ranę.

Verur'reinigen, *sn.* Verur'reinigung, *sf.* *pl.* =en, zanieczyszczenie *n.*, powalanie *n.*, zabrukowanie *n.*; (przen.) profanacja *f.*

Verur'rstalten, I. *va.* (haben) zospecić, (o)szpecić; diefer Hut verunstaltet sie ten kapelusza ją szpeci; II. verunstaltet, *pp.* i *adi.* zospeciony; sein Gesicht ist durch ein Muttermal sehr — twarz jego jest bardzo zospeconą blizną.

Verur'rstaltung, *sf.* *pl.* =en, zospecenie *n.*, oszpecenie *n.*

Verur'rreuen, *va.* (haben) przeniewierzyć, zdefraudować, kraść, przywłaszczyć sobie bezprawnie; veruntreutes Gut rzecz sprzeniewierzona.

Verur'rreuen, *sn.* =s, Verur'r'reuung, *sf.* *pl.* =en, (s)przeniewienie *n.*, defraudacja *f.* malwersacja *f.*

Verur'rziern, *va.* (haben) (o)szpecić, zospecić.

Verur'r'sachen, *va.* (haben) spowodować, sprawić, sprowadzić, stać się powodem, narobić, nabawić; Schaden — zrobić szkodę; das wird ihr Vergnügen — to jej sprawi przyjemność; sie verur'sacht mir große Sorgen nabawia mnie wielkiej troski; ich wollte keinen Streit — nie

chciałem spowodować sporu, nie chciałem być powodem sporu; das hat die Teuerung verur'sacht to spowodowało drożyznę; er hat mir großen Schaden verur'sacht nabawił mnie wielkiego strachu; das verur'sacht mir Durst to mi sprawia pragnienie.

Verur'r'sachen, *sn.* =s, Verur'r'scheidung, *sf.* *pl.* =en, spowodowanie *n.*, powód *m.*, sprawienie *n.*, sprowadzenie *n.*; nabawienie *n.*

Verur'rteilen, *va.* skazać, zasażać, osądzić, potępić; zum Tode — skazać na śmierć; zu lebenslänglichem Kerker — skazać na dożgonne więzienie; zu Pulver und Blei — skazać na rozstrzelanie; zu 100 Kronen Buße verurteilt sein być skazanym na 100 koron grzywny; in contumaciam — zaocznie skazać.

Verur'rteilung, *sf.* *pl.* =en, skazanie *n.*, potępienie *n.*, kondemnata *f.*, wyrok *m.*, werdykt *m.*, zasażenie *n.*

Verwe, *sf.* werwa *f.*, zapata *m.*

Verwie'r'sachen, Verwie'r'sältigen, *va.* (haben) pomnożyć, kilkakrotnie pomnażać, rozmnożyć, mnożyć; durch Druck — odbić drukiem; eine Photographie — kopiować fotografie.

Verwie'r'sältiger, *sm.* =s, *pl.* —, kopista *m.*

Verwie'r'sältigung, *sf.* *pl.* =en, pomnożenie *n.*, pomnażanie *n.*, rozmnażanie *n.*

Verwie'r'sältigungsapparat, *sm.* =s, *pl.* =e, przyrząd *m.* do kopiowania.

Verwie'r'sältigungsglas, *sn.* =es, *pl.* =gläser, poliskop *m.*, szkło pomnażające.

Verwie'r'sachen, *va.* (haben) w czwórności pomnożyć.

Verwo'rkommen, I. wydoskonalic, udoskonalic; II. sich —, *vr.* (haben) wydoskonalic, udoskonalic sie.

Verwo'rkommen, *sf.* *pl.* =en, wydoskonalenie *n.*, udoskonalenie *n.*

Verwo'rkommenungsfähig, *adi.* dający się wydoskonić

Verbo'wstommungsfähig-feit, *sf.* podatność *f.* do wydo-konalenia.

Verbo'wständigen, *va.* (haben) uzupełniać, uzupełnić, dopełnić, kompletować.

Verbo'wständigung, *sf. pl.* -en, uzupełnianie *n.*, uzupełnienie *n.*, dopełnianie *n.*, kompletowanie *n.*

Verwa'tsen, *va.* (haben) die Rechte — speździć nce na czuwaniu.

Verwa'tsen, **verwachse**, **verwächst** i **verwächst**, **verwächst**, **verwachst**, **bin verwachsen**, I. *vn.* 1) zarósć, zarastać, porastać; daß Feld verwächst immer mehr mit Unkraut pole coraz bardziej zarasta chwastami; der Stein ist ganz mit Moos — kamień porósł całkiem mchem; die Wunde verwächst rana zarasta, goi się, zasklepa się; 2) zarastać się; die Bäume sind ineinander — drzewa zrosły się z sobą; (przen.) ihre Seelen sind miteinander — ich dusze zrosły się; es ist schon mit ihm — to mu już przeszło w krew; 3) garbacieć, koślawieć, róść niekształtnie, nieforemnie, koślawo; II. *va.* (haben) 1) (außwachsen) wyrósć, wyrastac; sie hat das Kleid — wyrosła z sukni; 2) (verlieren) er hat seine Narbe ganz — rosnąc stracił całą bliznę; III. *sich* —, *vr.* (haben) obacz verwachsen I. 3); IV. 1) verwachsen, *pp.* i *adi.* niekształtny, nieforemny, koślawy; garbaty; ułomny; 2) zrosnięty; zarósły; ein -er Ort zarósle *n.*; miteinander — zrosnięty z sobą; (bot.) mit -en Staubbeutel ze zrosniętymi pylnikami; mit -en Stempeln ze zrosniętymi słankami.

Verwa'tr, *sn.* -s, obacz Verwahrung.

Verwa'tren, I. *va.* 1) schowac; zachować, zachowywać; sie hat mein Geld gut verwahrt dobrze schowała moje pieniądze; 2) opatrywać, opatrzyc; ochraniać; ein Haus mit Schloßern

und Niegeln — zaopatryć dom w zamki i zasuwki; vor Rässe zu — chronić przed wilgocią; den Garten mit einer Mauer — otoczyć ogród murem (dla bezpieczeństwa); die Stadt mit Wällen und Gräben — obwarować miasto; 3) sein Recht — zastrzedz, zawarować swoje prawo, protestować; II. *sich* —, *vr.* (haben) opatrzyc, zaopatryć, zabezpieczyć się; ich habe mich gut gegen die Kälte verwahrt zabezpieczyłem się przeciwko zimnu; 2) zastrzegac się; ich vermahre mich dagegen, daß... zastrzegam się co do tego, aby...; wobei ich mir meine Rechte vermahre przyczem zastrzegam sobie swoje prawa.

Verwa'trer, *sm.* -s, *pl.* —, przechowujący *m.*, depozytaryusz *m.*

Verwa'trlich, *adi.* i *adv.* na schowanie, dla schowania.

Verwa'trlosen, *va.* (haben) zaniedbać, zaniedbywać, nie pilnować, opuścić, zostawić bez dozoru, bez opieki, nie dbać o co; seine Erziehung ist verwahrlost worden jego wychowanie jest zaniedbane; einen Kranken — nie dopilnować chorego; von der Natur verwahrlost ze strony przyrody, od narodzenia upośledzony.

Verwa'trlosung, *sf. pl.* -en, zaniedbanie *n.*, niedopilnowanie *n.*, brak *m.* dozoru, opieki.

Verwa'trung, *sf. pl.* -en, 1) (bez *plur.*) schowanie *n.*, przechowanie *n.*; etw. in — halten mieć coś pod kluczem; imbn in — (Haft) nehmen wziąć kogo do więzienia; etw. in — nehmen wziąć coś do przechowania, w depozyt; 2) zastrzeżenie *n.*, zawarowanie *n.*, protest *m.*; gegen etw. — einlegen założyć protest przeciwko czemu; unter — meiner Rechte z zastrzeżeniem moich praw.

Verwa'trungsamt, *sn.* -es, *pl.* -ämter, **Verwa'trungsan-**

stalt, *sf.*, *pl.* -en urząd depozytowy, przechowawczy.

Verwa'trungshaft, *sf.* arezt prewencyjny, śledczy.

Verwa'trungsmittel, *sn.* -s, *pl.* —, 1) środek zapobiegający, profilaktyczny, prezerwatywa *f.*; 2) protest *m.*

Verwa'trungsort, *sm.* -es, miejsce *n.* przechowywania.

Verwa'tsen, *vn.* (sein) osierocić, stracić ojca i matkę.

Verwa'tst, *adi.* osierociący; opuszczony.

Verwa'tsung, *sf.* osierocenie *n.*, opuszczenie *n.*

Verwa'ten, *va.* (haben) zarządzać, rządzić czem; sprawować, zawiadywać, administrować; ein Amt — piastować, sprawować urząd; das Haus — zarządzać, zawiadywać domem; die Regierung — sprawować rząd; ein Gut — administrować, zarządzać własnością ziemską; eine Vormundschaft — sprawować opiekę; die Wirtschaft — prowadzić gospodarstwo; das Schwert — władać orężem; sein Amt redlich — uczciwie pełnić urząd.

Verwa'ter, *sm.* -s, *pl.* —, rzadca *m.*, zarządca *m.*, zawiadowca *m.*, administrator *m.*; — eines Streitgutes sekwestr *m.*

Verwa'terin, *sf. pl.* -nen, rzączczyni *f.*, zarządczyni *f.*, zawiadowczyni *f.*, administratora *f.*; gospodyni *f.*, kłecznicza *f.*

Verwa'tung, *sf. pl.* -en, zarząd *m.*, zarządzanie *n.*; sprawownie *n.*, piastowanie *n.*; zawiadywanie *n.*, administrowanie *n.*; die — des Staates' zarząd *m.* państwa.

Verwa'tungsaufsicht, *sm.* -ses, *pl.* -schäfte, 1) wydział administracyjny, komisya administracyjna; 2) obacz Verwa'tungsrat.

Verwa'tungsbeamte(r), *sm.* -en, *pl.* -en, urzędnik administracyjny.

Verwa'tungsbehörde, *sf.* władza administracyjna.

Verwa'tungsbezirt, *sm.* -es,

pl. =e, okręg m., powiat m. administracyjny.

Verwaltungsdiens, sm. =eš, służba administracyjna.

Verwaltungsdiensdirektor, sm. =š, pl. =en, dyrektor administracyjny.

Verwaltungsdiensfach, sn. =(e)š, pl. =fächer, departament administracyjny; zawód administracyjny.

Verwaltungsdiensgericht, sn. =eš, trybunał administracyjny.

Verwaltungsdiensgerichtshof, sm. =eš, pl. =höfe, obacz Verwaltungsdienstgericht.

Verwaltungsdienskosten, sf. pl. koszta administracyjne.

Verwaltungsdiensmaßregel, sf. pl. =n, zarządzenie administracyjne.

Verwaltungsdiensrat, sm. =eš, pl. =räte, 1) rada zarządcząca, zawiadowcza, administracyjna; 2) członek m. rady zawiadowczej.

Verwaltungsdienssachen, sf. pl. sprawy administracyjne.

Verwaltungsdienswesen, sn. =š, administracja f.; sprawy administracyjne.

Verwaltungsdienszweig, sm. =eš, pl. =e, gałąź f. administracji.

Verwandbar, adi. dający się przemienić, zmienić, przeobrazić.

Verwandbarkeit, sf. możliwość f. przemienienia, zmiennia, przerobienia.

Verwandeln, I. va. (haben) zamienić, zmienić, przemienić, przeobrazić; eine Strafe in eine andere — zamienić karę na inną; die Zauberin verwandelte sie in eine Katze czarownica przemieniła ją w kota; in einen Widenhäufen — obrócić w perzynę; in Geld — skonwertować na pieniądze, zrealizować; in Raif — zwapnić; in Glas — zeszklić; II. sich —, vr. (haben) przemienić, zamienić, zmienić, przeobrazić się; m verändertelt sich in n m zmienia się, przemienia się na n; sich in Aife, Raif, Glas — spopielić, zwapnić, zeszklić się; sich in den Leib und das Blut Christi — przemienić się w ciało i krew

Chrystusa Pana; die Szene verwandelt sich scena się zmienia; er ist ganz verwandelt jest całkiem zmieniony, jest jakby nie ten sam.

Verwandlung, sf. pl. =en, przemieszanie f., zamiana f.; przemienienie n., zamienienie n., przeobrażenie n., przestoczenie n., metamorfoza f., transformacja f., konwersja f., zmiana f. dekoracji.

Verwandt, pp. od verwandeln i adi. 1) spokrewniony, powinowaty; wie sind Sie mit diesem Herrn —? jakie jest pokrewieństwo pana z tym panem? wir sind nahe — jesteśmy blisko spokrewnieni; wir sind durch Heirat — jesteśmy spowinowaceni; 2) pokrewny, podobny, analogiczny; =e Farben pokrewne barwy; =e Sprachen pokrewne języki; diese Künste sind miteinander — te sztuki są sobie pokrewne; =e Seelen finden sich pokrewne dusze spotykają się; 3) er war mit dem traurigen Gedanken immer mehr — oswoił się coraz bardziej ze smutną myślą; er ist mir mit 10 Kronen — on mi winien 10 koron; = einen Schlag mit =er Hand uderzenie odwróconą ręką, na odlew.

Verwandte(r), sm. =en, pl. =e(n), krewny m., krewniak m., pokrewny m., kuzyn m.; die n, krewni pl., parantela f.

Verwandte, sf. Verwandtin, sf. pl. =n i =nen, krewna f., krewniaczka f.

Verwandtenmord, sm. =eš, pl. =e, morderstwo popełnione na osobie krewnej.

Verwandtschaft, sf. pl. =en, 1) pokrewieństwo n., powinowactwo n., parentela f.; — in aufsteigender, absteigender Linie pokrewieństwo w linii wstępnej i zstępnej; geistige — powinowactwo duchowe; — von Begriffen pokrewność pojęć; die — der lateinischen Völker pokrewieństwo ludów romańskich; 2) = Gesamtheit von Verwandten pokrewień-

stwo n., krewni pl., powinowactwo n., parentela f.

Verwandtschaftlich, adi. pokrewny, spokrewniony; =e Verhältnisse w stosunku pokrewieństwa.

Verwandtschaftsgrad, sm. =eš, stopień m. pokrewieństwa.

Verwandtsein, sn. =š, pokrewieństwo n., pokrewność f.

Verwandt, va. (haben) ostrzedz.

Verwahrung, sf. pl. =en ostrzeżenie n.

Verwahren, va. (haben) 1) wypotrzebować na pranie; 2) den Tag — spędzić dzień na praniu; 3) Fleder — zaprać plamy; die Farbe ist — ten kolor jest sprany; (Malerei) die Farben — rozcieńczyć, rozmywać barwy, kolory.

Verwässern, va. (haben) za wiele wody wlać do czego; rozwodnić; (przen.) verwässert Stil styl wodnisty, mdły.

Verweben, verweben, verwebt, verweben i verwebt, habe verwoben i verwebt va. 1) wypotrzebować na tkanie; sie hat das ganze Garn verwoben wyprzędła całe nici; 2) przepłacać, przepłesać; spojść, zlać w jedno; Wahrheit mit Lüge — zmieszać prawdę z kłamstwem.

Verwebung, sf. przepłatanie n., spojenie n.

Verwechselfar, adi. mogący być przemieniony, dający się przemienić.

Verwechselfeln, va. (haben)

1) zamienić, pomieszać; Sie — mich mit Herrn G. zamienia mnie pan z panem G.; Sie — immer die Be. riffe messasz pojęcia; wir haben unsere Güte verwechselt pomieniliśmy nasze kapelusze; 3) Geld — wymienić, zmienić pieniądze; Dukaten gegen Silberkronen — wymienić dukaty na srebrne korony.

Verwechselfelung, sf. pl. =en, Verwechselfeln, sn. =š, zamiana f.; pomieszanie n.; konfuzyja f.; sie sehen sich zum Verwechselfeln ähnlich są tak podobni do siebie, że trudno

odróżnić; — der Zeitumſtände anachronizm *m.*; — einer Perſon mit einer anderen omyłka *f.* w osobie.

Verwe'gen, *adi.* zuchwały, śmiały.

Verwe'genheit, *ſf.* *pl.* =en, zuchwałość *f.*, śmiałość *f.*, zuchwalstwo *n.*

Verwe'h'en, *I. va.* 1) rozwiać, zawiąć; der Wind hat den Weg mit Schnee verweht wiatr zawiął drogę śniegiem; der Wind hat die Wolken verweht wiatr rozwiął chmury; *II. vn.* (ſein) przestać wiać; (przen.) wywietrzeć.

Verwe'hung, *ſf.* *pl.* =en, zawiązka *f.*, śnieżyca *f.*

Verwe'hren, *va.* (haben) zabraniać, zabronić, wzbronić; powstrzymać; der Eintritt iſt verwehrt wstęp wzbroniony.

Verwe'hlichen, *I. va.* (haben) rozpieścić, zniewieściałym uczynić; *II. ſich* —, *vr.* (haben) zapieszczać się, zniewieścić; *III. verwehlichſt*, *adi.* rozpieszczony, zniewieściały.

Verwe'hlichung, *ſf.* zniewieściałość *f.*

Verwe'igern, *va.* (haben) odmówić, odmawiać, wzbraniać, wzbronić; den Gehorſam — odmówić poſtużenstwa; die Abgaben — wzbraniać się płacić podatki, odmówić płacenia podatków; eine Einladung — odmówić zaproszenia; Annahme verweigert nie przyjmuje się, zwraca się.

Verwe'igerung, *ſf.* odmówienie *n.*, odmowa *f.*, wzbronienie *n.*

Verwe'igerungſfall, *sm.* =eſ, odmowa *f.*; im =e w razie odmowy.

Verwe'ien, *vn.* (haben) (za)bawić, przebywać gdzie; zatrzymywać się, pozostawać; ein Vierteljahr auf dem Lande — pobyć, zabawić ćwierć roku na wsi; er verweilt heute ſehr lange zatrzymuje się dzisiaj bardzo długo.

Verwe'nen, *va.* (haben) 1) przepłakać, na płaczu przepędzić; 2) die Schmerzen — płaczem ukoić ból; 3) der

Tränen Quell iſt verweint źródło łez jest wyczerpany; 4) wyplakać, łzami zalać; ſeine Augen — wyplakać oczy; verweinte Augen zapłakane oczy, oczy spuchnięte od płaczu.

Verwe'iſ, *sm.* =eſ, *pl.* =je, naganaf., bura *f.*; jmdm einen ſcharfen — erteilen zgromić, skarcić, zbурczyć kogo, dać komu potężną burę, zmyć komu głowę, kapitułę wytrzeć.

Verwe'iſen, verweiſe, verweiſt i verweiſt, verweiſ, habe verweiſen, *va.* 1) odsyłać, odesłać, kazać się udać; ich verweiſe den Leſer auf daſſ Vorwort odsyłam czytelnika do przedmowy; ich erlaute mir, Sie auf den Katalog zu — pozwałam sobie zwrócić uwagę pańską na katalog; jmdm auf den Nimmermehrſtag — wystawić komu przekaz na Pana Boga; von einem zum anderen — odsyłać od Anasza do Kaiſaſza; vor daſſ Schwurgericht — odesłać przed sąd przysięgłych; 2) jmdm auß dem Lande albo deſ Landeſ — wygnać kogo z kraju; auf Zwangsmoſiſt — zeſłać na przymusowo pobyt; er iſt auß der Schule verweiſen worden został wykluczony, wydalony ze szkoły; 3) jmdm etw. — wytknąć komu co, napomnąć, napominać kogo o co, ganić komu co; daſſ muß ihm außdrücklich verweiſen werden za to mu trzeba dać porządną burę.

Verwe'iſung, *ſf.* 1) odsyłanie *n.*; 2) wygnanie *n.*, banicya *f.*, napedzenie *n.*, wypędzenie *n.*, wykluczenie *n.*; 3) obacz Verweiſ.

Verwe'iſen, *vn.* (ſein) (z)wiednać.

Verwe'iſen, *sn.* =ſ, Verwe'iſung, *ſf.* wiednięcie *n.*

Verwe'iſlichen, *I. va.* (haben) sekularyzować, zmięniać stan zakonny na świecki; *II. vn.* (ſein) przejść na stan świecki.

Verwe'iſlichung, *ſf.* za-

miana *f.* na stan świecki; sekularyzacya *f.*

Verwe'ndbar, *adi.* dający się użyc.

Verwe'ndbarkeit, *ſf.* możność *f.* użycia.

Verwe'nden, vermenge, verwandte i verwendete, habe verwandt i verwendet, *I. va.* 1) (abwenden) odwrócić; er verwandte ſein Auge von ihr nie odwrócił oka od niej; nie spuszczał oka z niej; 2) (anwenden) łożyc, poświęcić, wydać, obrócić na co, dokładać do czego; viel Zeit, Sorgfalt, Mühe auf etw. — poświęcić na co dużo czasu, troskliwości i trudu; ich kann ihn ganz gut dazu — mogę go dobrze użyc do tego; ich kann dieſes Garn ganz gut — mogę dobrze zużytkować te nici; Fleiß auf etw. — dołożyć pilności do czego; er hat viel Geld zum Bau verwendet wyłożył, wydał dużo pieniędzy na budowę; ſie verwendet viel auf Kleidung łoży dużo, wydaje wiele na garderobę; 4) obrócić, przewrócić na drugą stronę; *II. ſich* —, *vr.* (haben) ſich für jmdm — wſtawić się, przyczynić, przemówić za kim, zajmować, interesować się kim; interweniować dla kogo; ſich bei jmdm — poczynić u kogo kroki.

Verwe'ndung, *ſf.* 1) łożenie *n.*, poświęcenie *n.*; użycie *n.*, użytek *m.*, zużytkowanie *n.*; findet hier ſeine — tego tu użycie nie można; 2) wſtawienie *n.*, wſtawiennictwo *n.*, protekcyja *f.*; przyznienie *n.* się; jmdm um ſeine — erſuchen proſić kogo o wſtawiennictwo, protekcyję.

Verwe'rſen, verwerfe, verwirft, verwirft, habe verworfen, *I. va.* 1) zarzucić co; rozrzucić, porozrzucić; eine Zeile — rozrzucić wiersz; einen Gang — (górn.) wypaczyć przekop; 2) (wegwerfen) odrzucić, nie przyjąć; einen Zeugen, einen Geſchworenen — odrzucić świadka, przysięgłego; ein Geſeß — odrzu-

cić ustawę; er hat meinen Rat verworfen nie przyjął mojej rady; diese Meinung ist nicht zu — to zdanie mogłoby być przyjęte; 3) dieser Plan ist schon längst verworfen ten plan już dawno zarzucony, poniechany; II. *vn.* (haben) poronić; porzucić, rzucić nieżywe młode (o zwierzętach); III. *sich* —, *vr.* (haben) 1) (pomylić się w rzucaniu, w rozdawaniu kart, w liczeniu pieniędzy; 2) spaczyć się; der Kasten hat sich verworfen szafa się spaczyła.

Verwe'rstlich, adi. godzien pogardy, niegodny, zdrożny, niezasługujący na przyjęcie; eine -e Lehre zdrożna nauka.

Verwe'rstlichkeit, sf. zdrożność *f.*

Verwe'rstung, sf. pl. -en, zarzucenie *n.*; porzucenie *n.*; odrzucenie *n.*, nieprzyjęcie *n.*; nagana *f.*, reprobacya *f.*; poronienie *n.*, porzut *m.* (łow.).

Verwe'rtten, va. (haben) spieniężać, spieniężać; realizować; użyć; diese Ware ist schwer zu — ten towar daje się trudno spieniężyć; sein Geld zu 6% — ulokować pieniądze na 6%; ich fann das ganz gut — mogę to bardzo dobrze użyć.

Verwe'rtten, sn. =s, Verwe'rttung, sf. pl. -en, spieniężanie *n.*, użytk *m.*; — von Papieren realizowanie *n.* papierów; ich habe kein — dafür nie mam użytku na to.

Verwe'rtten, I. vn. (sein) (z)gnić, zbutwieć; zanikać; II. *va.* (haben) zawiadywać, zarządzać, administrować; jmands Amt — pełnić czyją funkcyę, zastępywać kogo w urzędzie; das Reich — władać, zawiadywać państwem.

Verwe'rtter, sm. =s, pl. —, zawiadowca *m.*, zarządca *m.*, administrator *m.*; substytut *m.*, zastępca *m.*

Verwe'rstlich, adi. podlegający zepsuciu, zgniliznie, skażeniu.

Verwe'rstlichkeit, sf. podleganie *n.* zepsuciu, zgniliznie.

Verwe'stung, sf. 1) zepsucie *n.*, zgnicie *n.*, skażenie *n.*; in — übergehen przejść w stan zgnilizny; 2) zawiadywanie *n.*, administrowanie *n.*; zeitweilige — des Reiches regencya *f.*

Verwe'stungsprozess, sm. =stes, pl. =ste, proces *m.* gnicia.

Verwe'tten, va. (haben) 1) zakładać się; 2) przegrać w zakłady.

Verwe'ttert, adi. 1) niegodziwy, przekłety, dyabelski; 2) zniszczony, zepsuty przez niepogody.

Verwir'ten, adi. (*pp.* od vermeiden) przeszły, upłyniony; die jüngst -e Zeit czas właśnie co miniony; =ts Jahr zeszłego roku.

Verwir'ten, va. (haben) 1) wypotrzebować na czernidło; 2) Geld — przepuć pieniądze; 3) obacz Durchprügeln.

Verwir'teln, I. va. (haben) zawikłać, zamotać, pomotać, zaplątać, poplątać, splatać; (*przen.:*) uwikłać, zawikłać, zabałamucić, wciągnąć; jmand in eine unangenehme Sache — zawikłać, wciągnąć, wpakować kogo w nieprzyjemną sprawę; er ist auch in diesen Handel verwickelt jest także zawikłany, uwikłany w tę sprawę; II. *sich* —, *vr.* (haben) zawikłać, wikłać się, zamotać, pomotać się; sich mit den Füßen in etw. — zaplątać, zamotać nogi w co; das Garn hat sich ganz — nici się całkiem zaplątały, zamotały; sich in einen Streit — lassen dać się zawikłać w sprzeczkę; sich in seinen Neben — plątać się w mowie, bałamucić; III. *verwickelt, pp. i adi. 1)* zawikłany, zamotany, zaplątany; in einen Vanterott, in ein Komplott — zawikłany w bankructwo, w spisek; 2) zawiły; eine -e Geschichte zawiła historia; eine -e Streitfrage skomplikowana kwestya sporna.

Verwir'telung, sf. pl. =en, zawikłanie *f.*; zawikłanie *n.*, zamotanie *n.*; gmatwanina *f.*, zagmatwanie *n.*; komplikacya *f.*; konfuzya *f.*; — im Schauspiele intryga *f.*, wezeł *m.*

Verwir'gen, verwiege, vermiegt, vermiegt, vermog, I. va. ważyć, przeważać; wir haben das Korn — lassen daliśmy przeważyć żyto; II. *sich* —, *vr.* (haben) przeważać się, omylić się na wadze.

Verwir'ldern, I. vn. (sein) (z)dziczyć; ein Feld — lassen zastawić pole odłogiem; (*przen.:*) ein Kind — lassen dać dziecku dziko rosnąć; die Sitten sind dort ganz verwildert obyczaj są tam całkiem dziczące, zdemoralizowane; II. *verwildert, pp. i adi.* dziczały, barbarzyński, zdemoralizowany, niekulturowany.

Verwir'ldern, sf. zdziwienie *n.*; brak *m.* kultury; deprawacya *f.*; zdemoralizowanie *n.*

Verwir'ltigen, va. (haben) obacz Bewilligen.

Verwir'nden, verwinde, verwindest, verwundet, verwund, habe verwunden, va. przeboleć; znieść; przezwyćżyć; das wird er nicht so bald — tego on tak prędko nie przeboli, długo tego nie zapomni; er hat die Krankheit noch nicht ganz verwunden nie wyleczył się, nie zmógł jeszcze całkiem tej choroby.

Verwir'rtten, va. (haben) 1) tkając wypotrzebować materiału; alles Mehl — wypotrzebować na ciasto całą mąkę; 2) przez zwinienie, dopuszczenie się czego utracić; sein Leben — postradać lenno (dopuszczyć się czego); er hat das Leben verwirrt zaskrzył na śmierć; er hat sein Recht verwirrt jest pozbawiony prawa; er hat alle seine Güter verwirrt wszystkie jego dobra skonfiskowano; er hat eine Geldstrafe verwirrt został skazany na grzywnę; was

habe ich verwirrt? co ja zbroilem, co za zbrodnię popełniłem, w czem zawiniłem?

Verwirrlichen, I. *va.* (haben) urzeczywistnić, realizować; *etw.* in sich — uosobić, personifikować; II. sich —, *vr.* urzeczywistnić się; sprawdzić się; realizować się; die Nachricht hat sich verwirrsichtigt wiadomość się sprawdziła.

Verwirrlichen, *sn.* =s, **Verwirrung**, *sf.* urzeczywistnienie *n.*; realizacja *f.*, sprawdzenie *n.*, stwierdzenie *n.*

Verwirrung, *sf.* strata *f.*, utrata *f.*

Verwirren, I. *va.* (haben) zaplatać, poplatać, zamotać, poplotać, (za)gmatwać, pomieszać, zamącić, pobałamucić, zbałamucić; **Hädn** — zaplatać, zamotać nitki; **Haare** — rozczochrać, poburzyć włosy; die Angelegenheit — pegmatwać sprawę; den Geist, den Sinn — zamącić umysł; jmnnd — pobałamucić kogo, wprowadzić kogo w ambaras; die Begriffe — mieszać, konfundować pojęcia; II. sich —, *vr.* (haben) zaplatać, zamotać, zagmatwać się; zamącić, pomieszać się; zbałamucić, pobałamucić się; skonfundować, zmieszać, zaambarasować się.

Verwirrt, *adi.* 1) także: verworren, zaplątany, poplątany, splątany, zamotany, pomotany; zagmatwany, bałamutny, skomplikowany; eine = Angelegenheit zagmatwana, skomplikowana sprawa; ein =er (także: verworren) Stil, Kopf bałamutny styl, bałamutna, niejasna głowa; verworrene Rechnung zamotany, zagmatwany rachunek; 2) zmieszany, skonfundowany, zbałamucony; er sieht — aus wygląda zmieszany; jmnnd — machen zbałamucić, skonfundować kogo, wprowadzić kogo w ambaras; der Lärm macht mich ganz — trące głowę z powodu tego hałasu.

Verwirrung, *sf.* pl. =en, zamieszanie *n.*, zamotanie *n.*, zagmatwanie *n.*; pobałamucenie *n.*, bałamuctwo *n.*; zamącenie *n.*; komplikowanie *n.*, komplikacja *f.*; konfuzyja *f.*; nieład *m.*; zamęt *m.*, odmet *m.*; eine — anrichten wichrzyć, (za)mącić, zaburzyć; — der Sinne pomieszanie *n.* zmysłów; er hat im Hause — angerichtet zrobił w domu wielkie zamieszanie; alles liegt im 3 mmer in größter — wszystko w pokoju leży w największym nieładzie, nieporządku; 2) jmnnd in große — bringen zaambarasować kogo, wprowadzić kogo w wielki ambaras, skonfundować kogo, wywieść kogo z równowagi, kontensansu.

Verwirrungen, *va.* (haben) przegospodarować, stracić zła gospodarką.

Verwirrbar, *adi.* dający się zamazać, wymazać.

Verwirren, *va.* (haben) rozmazać, zamazać, wymazać, zacierać, zatrzeć, wytrzeć; die Inschrift ist schon ganz verwirrt napis już całkiem zarty; ihre Schönheit ist durch die Jahre verwirrt jej piękność przez wiek się zatarta; (przen.:) die Ständesunterschiede — zatrzeć różnice stanu.

Verwirren, *sn.* =s, **Verwirrung**, *sf.* pl. =en, zamazanie *n.*, wymazanie *n.*, zacieranie *n.*, zatarcie *n.*

Verwirren, I. *vn.* (sein) zwietrzeć, wywietrzeć, uleźć zepsucić; II. *va.* pułapkę nasmarować przynętą (łow.). **Verwirrt**, *adi.* zwietrzały, wywietrzony; spróchniały; =er Rast zwietrzałe wapno.

Verwirren, *sf.* pl. =en, zwietrznie *n.*

Verwunden, *vn.* (sein) owdowić.

Verwunden, *adi.* owdowiały; die =e Gräfin N. wdowa po hrabiu N.

Verwunden, I. *pp.* od verwunden i verwegen; II. *adi.* obacz Verwegen.

Verwundenheit, *sf.* obacz Verwegenheit.

Verwunden, I. *va.* (haben) zepsuć kogo zbytniem dogadaniem, rozpieścić; źle przyzwyczaić, znarowić; sie hat das Kind sehr verwöhnt rozpieściła bardzo dziecko; er ist im Essen verwöhnt ma zbyt wydelikacowany smak; II. sich —, *vr.* (haben) zapieścić się, źle się przyzwyczaić, nabrać złych nawycek.

Verwunden, *adi.* rozpieszczony, zapieszczony, wydelikacowany.

Verwundenheit, *sf.* zapieszczenie *n.*, rozpieszczenie *n.*, wydelikacowanie *n.*; es gehört schon große — dazu, um... trzeba już być bardzo zapieszczonym, ażeby...

Verwunden, *sf.* zapieszczenie *n.*, rozpieszczenie *n.*, wydelikacowanie *n.*

Verwunden, *pp.* od verwunden i *adi.* nikczemny, podły, bezczyny, niegodziwy, ein =er Mensch wyrzutek *m.* ludzkości.

Verwundenheit, *sf.* nikczemność *f.*, podłość *f.*, bezczelność *n.*, niegodziwość *f.*

Verwunden, *adi.* zawily, zawikłany, pomieszany, bałamutny; =es Zeug zusammenreden mówić piąte przez dziesiąte, bałamucić; =e Kristallisation mieszana krystalizacja.

Verwundenheit, *sf.* zawilłość *f.*, zamieszanie *n.*; bałamucenie *n.*; konfuzyja *f.*; nieład *m.*

Verwundenbar, *adi.* mogący być zranionym; (przen.:) obrazliwy, wrażliwy, czuły; die =ste Stelle seines Herzens najdrazliwsza struna w jego sercu; auf diesem Punkte ist er — na tym punkcie jest on wrażliwy, czuły.

Verwundenbarkeit, *sf.* moźność *f.* ranienia; (przen.:) obrazliwość *f.*, wrażliwość *f.*, czułość *f.*

Verwunden, *va.* (haben) zranić, skaleczyć, poranić, pokaleczyć; (przen.:) obrazić, obrazić.

Verwunden, *pp.* od verwundenen.

Verwunden, I. *va.* (haben) zadziwić, zdziwić; sie waren darüber sehr verwundert byli temu mocno zdziwieni; dieser Anblick verwunderte und erschreckte zugleich widok ten zadziwił i zastraszył równocześnie; es wäre nicht zum —, wenn... nie byłoby nic dziwnego, gdyby...; er sah mich verwundert an spojrział na mnie ze zdziwieniem; II. sich —, *vr.* (haben) zdziwić, zadziwić się; du darfst dich darüber nicht — nie powinienesz dziwić się; darüber wird er sich sehr — mocno się tem zdziwi.

Verwunderlich, Verwunderlichsam, *adi.* zadziwiający, dziwny.

Verwunderung, *sf.* zadziwienie *n.*, zdziwienie *n.*, zdziw *m.*; in — siętem wprawie w zadziwienie.

Verwunderungsvoll, *adi.* pełen zadziwu, zdziwienia.

Verwunderungszeichen, *sn.* = *s.*, *pl.* —, = Ausrufungszeichen.

Verwundung, *sf.* *pl.* = *en*, zranienie *n.*, rana *f.*, skaleczenie *n.*; tödliche — rana śmiertelna; er ist seinen = *en* erlegen zginął wskutek odniesionych ran.

Verwünscht, I. *va.* (haben) 1) prz-klinać, zlorzczyć; ich verwünsche ihn für diesen Einfall przeklinał go za ten pomysł; verwünscht! do wszystkich dyabłów!; 2) zaklinać, zakląć, zarzec, zaczarować; II. *vr.* verwünscht, *pp.* i *adi.* 1) przeklęty; eine = *e* Gesichte przeklęta sprawa; ein = *er* Besuch przeklęta wizyta; 2) także verwünschen zaklęty, zaczarowany; ein verwünschene Schloß zaklęty, zaczarowany zamek; der verwünschene Prinz zaklęty książę.

Verwünschung, *sf.* *pl.* = *en*, 1) przekleństwo *n.*, zlorzczenie *n.*; wyklęcie *n.*, anatemata *f.*; = *en* gegen jmnbn austossen zlorzczyć komu, ciskać na kogo przekleń-

stwa; 2) zaklinanie *n.*, zaklęcie *n.*, zaczarowanie *n.*

Verwünschungsformel, *sf.* *pl.* = *n*, zaklęcie *n.*, formuła *f.* zaklęcia.

Verwüthen, *va.* (haben) przekorzenie, zanadto zaprawić, przyprawić korzeniami.

Verwüthen, *va.* (haben) (s)puszczyć, niszczyć; ein Land mit Feuer und Schwert — pustoszyć kraj ogniem i mieczem.

Verwüther, *sm.* = *s.*, *pl.* —, (s)puszczyiciel *m.*, niszczyiciel *m.*

Verwüstung, *sf.* *pl.* = *en*, spustoszenie *n.*, zniszczenie *n.*

Verzagten, *vr.* (haben) zwątpić, stracić wszelką nadzieję, rozpaczać; sie verzagt um mich albo meinetwegen rozpacza o mnie, traci nadzieję co do mnie; verzage nicht! nie trać nadziei! ich verzage, ob es mir gelingen wird wątpię, czy mi się uła.

Verzaght, *adi.* bojaźliwy, nie ufający sobie; rozpaczający, struchlały, trwożliwy; — werden stracić nadzieję; nach dieser Antwort bin ich schon ganz — po tej odpowiedzi jestem już całkiem zrozpaczony.

Verzagtheit, *sf.* bojaźliwość *f.*, trwożliwość *f.*, brak *m.* zaufania, brak *m.* odwagi; rozpacza *f.*

Verzählen, sich —, *vr.* (haben) przeliczyć, przerachować się.

Verzähnen, *va.* (haben) I. opatrzyć w zęby, zęby w czem porobić, zązębnić; II. *vr.* (haben) przestać dostawać zęby.

Verzähnung, *sf.* *pl.* = *en*, zązębienie *n.*, strzępiał *f.*, sztrab *m.*

Verzähnen, *va.* (haben) 1) zaczynować, zaszpunktować; 2) szynkować, wyszynkować; (przen.) es wird nichts verzagt nie się nie daje.

Verzähfung, *sf.* *pl.* = *en*, 1) wiązanie *n.* na czop, piętka *f.*, ząb *m.*, pęp *m.*, czop *m.*; 2) wyzynyk *m.*, szynkowanie *n.*

Verzähnen, *vr.* (sein) trząść się; jmnbn — lassen dać komu długo czekać.

Verzähnen, *va.* (haben) pieścić, rozpieścić, rozpieszczać, zapieszcząć.

Verzähnung, *sf.* pieszczenie *n.*, rozpieszczanie *n.*, zapieszczanie *n.*

Verzähnen, *va.* (haben) zaczarować; czarodziejską mocą przemienić, przemieścić co; jmnbn auf einen Felsen — zaczarować kogo na skałę; verzaubertes Schloß zaczarowany zamek.

Verzähnung, *sf.* *pl.* = *en*, zaczarowanie *n.*, czary *pl.*

Verzähnen, *va.* (haben) płotem przegradzić, ogrodzić, zagrodzić, oparkanic.

Verzähnung, *sf.* *pl.* = *en*, zagroda *f.*, oplocenie *n.*, oparkanie *n.*

Verzeihen, *va.* (haben) prześlucić, przepuścić trunki; na pijatyce spędzić czas.

Verzeiheden, *va.* (haben) pomnożyć dziesięciokrotnie.

Verzeihen, *va.* (haben) płacić dziesięcinę.

Verzeihung, *sf.* dziesięcina *f.*

Verzeihen, I. *va.* (haben) 1) zjeść, zjadać, spożywać, konsumować; die verzehrende Klasse konsumenci *pl.*; vom Feuer verzehrt zniszczony ogniem; der Neid verzehrt ihn zardroś go pożera; das Fieber verzehrt ihn gorączka go trawi; von Säuren verzehrt wygryziony przez kwasy; diese Pflanze ist von Ungeiefern verzehrt tę roślinę owady toczą, niszczą; 2) wypotrzebować, wydać na jado, prze-

żyć; przejadać; sein Hab und Gut — przejeść swój majątek; er hat täglich 20 Kronen zu — może wydać dziennie 20 koron; was habe ich verzehrt? ile mam płacić? II. sich —, *vr.* zagryźć się, zamartwić się, trapić się, umrzeć ze zgryzozy; sich in Gram, Sehnsucht — ginąć ze zmartwienia, tęsknoty; sich in Liebessehnsucht — trawić się w tęsknicy miłosnej; III.

verzehrend, *ppr.* i *adi.* spożywający, konsumujący, zjadający; niszcący, trawiący, die = *e* Leidenschaft trawiąca namietnością; die Verzehrenden konsumenci *pl.*

Verze'hrer, *sm.* =*s*, *pl.* —, konsument *m.*

Verze'hrt, *adi.* zjedzony, spożyty; zniszczony; von einer Leidenschaft — trawiony namietnością.

Verze'hrung, *sf.* *pl.* =*en*, spożycie *n.*, spotrzebowanie *n.*, konsumpcja *f.*; wyniszczenie *n.*

Verze'hrungsgegenstände, *sm. pl.* artykuły spożywcze.

Verze'hrungssteuer, *sf.* *pl.* =*n*, podatek spożywczy, konsumpcyjny.

Verzei'dnen, *I. va.* (haben) 1) fałszywie, źle co odryśować; 2) wpisać, zapisać, wpisać, zaznaczyć; das alles ist in meinem Buche verzeichnet — to wszystko w mojej książce zapisane, zanotowane; (einzeln verzeichnen) specyfikować, wyszczególnić; stückweise — inwentować, robić inwentarz; zum verzeichneten Kurse po notowanym kursie; II. sich —, *vr.* (haben) pomylić się w rysunku.

Verzei'dniß, *sn.* =*ßes*, *pl.* =*ße*, spis *m.*, wykaz *m.*, lista *f.*, katalog *m.*, rejestr *m.*, inwentarz *m.*; genaues — specyfikacja *f.*; (Namensliste) nomenklatura *f.*; — des Inhabtes indeks *m.*; — der Preise taryfa *f.* cen; (Warenverzeichnis) konsygnacja *f.*, faktura *f.*; ein — aufnehmen inwentować, robić inwentarz; — der Verstorbenen lista f. zmarłych; — der Stücke repertuar *m.* (teatr); — der Druckfehler spis omyłek drukarskich; — neu erschienener Werke katalog nowo publikowanych dzieł.

Verzei'dnung, *sf.* *pl.* =*en*, 1) (bez *plur.*) także: Verzeichnen, pomyłka *f.* w rysunku; 2) (z *plur.*) pomyłony rysunek; 2) (bez *plur.*) także: Verzeichnen, spisywanie *n.*, zapisywanie *n.*, za-

znaczenie *n.*, specyfikowanie *n.*, rejestrowanie *n.*, inwentowanie *n.*; b) (z *plur.*) spis *m.*, wykaz *m.*, lista *f.*, rejestr *m.*, katalog *m.*

Verzei'hen, verzeihe, verzeihst, verzeiht, verzieh, habe verziehen, *va.* (haben) przebaczyć, wybaczyć, darować, odpuszczać; verzeihe mein Unrecht wybacz moją winę; — Sie! entschuldigen Sie! — pan! verzeih's mir Gott! niech mi Bóg przebaczy! es ist nicht zu — to nie do wybaczenia; die Sünden — odpuścić grzechy; jmdm eine Strafe — darować komu karę; dießmal soll dir verziehen sein tym razem niechaj ci będzie wybaczeniem.

Verzei'hlich, *adi.* mogący być przebaczonemu, do przebaczenia, wybaczenia; odpuszczalny.

Verzei'hung, *sf.* przebaczenie *n.*, wybaczenie *n.*; — einer Schuld darowanie *n.* winy; um — bitten prosić o przebaczenie; ich bitte um — przepraszam, proszę darować, wybaczyć; ihr werdet — finden wam będzie odpuszczono; — erlangen przebłagać, uzyskać przebaczenie.

Verze'rren, *I. va.* (haben) wykrzywiać, wykręcać, zespęcać, zdeformować; das Gesicht — wykrzywić twarz, stroić grymasy; den Mund — wykrzywić, wykręcić usta; er hat das verzerrt dargestellt zrobił z tego karykaturę; ein verzerrtes Bild karykatura *f.*; II. sich —, *vr.* (haben) wykrzywić, wykręcić się.

Verze'r rung, *sf.* *pl.* =*en*, 1) (bez *plur.*) także: Verzerren, *sn.* =*s*, wykrzywanie *n.*, wykręcenie *n.*, robieńie *n.*, grymasów, zespęcenie *n.* się grymasami; (z *pl.*) karykatura *f.*, grymas *m.*; 2) skrócenie *n.*, kontorsja *f.*, kontrakcja *f.*

Verze'rten, *va.* (haben) 1) porozrzucić, rozprószyć, po-

rozsypany; 2) (vergeuben) rozrzucić, trwonić.

Verze'rten, *sn.* =*s*, Verze'rten, *sf.* 1) rozrzucanie *n.*, rozpraszanie *n.*, rozsypywanie *n.*; 2) (Vergeubung) rozrzucanie *n.*, trwonienie *n.*

Verze'rht, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, zrzeczenie *n.* się, zaniechanie *n.*, renuncyacja *f.*, ustąpienie *n.*, cesja *f.*; auf etw. — leisten zrzec, wyrzec się (haben)

Verze'rhten, *vn.* (haben) zrzec się, wyrzec się; odstąpić, ustąpić; ich muß auf dieseß Vergnügen — muszę się zrzec tej przyjemności, muszę zrezygnować z tej przyjemności; zu jmds Gunsten auf etw. — zrzec się czego na czyją korzyść.

Verze'rhten, *sn.* =*s*, obacz Verzichtleistung.

Verze'rhtleister, *sm.* =*s*, *pl.* —, zrzekający *n.* się.

Verze'rhtleistung, *sf.* *pl.* =*en*, zrzeczenie *n.* się, wyrzeczenie *n.* się, zaniechanie *n.*, renuncyacja *f.*; odstąpienie *n.*, ustąpienie *n.*, cesja *f.*

Verze'rhtsurkunde, *sf.* *pl.* =*n*, akt *m.*, dokument *m.* zrzeczenia się, renuncyacji; cesja *f.*

Verzie'hen, verziehe, verziehst, verzieht, verzog, habe verzogen, *I. va.* 1) wykrzywić, skrzywić; den Mund zum Lachen — wykrzywić usta do śmiechu; er verzog das Gesicht zum Weinen zebrało mu się na płacz; das Gesicht — obacz verzerren; er tat dieß, ohne eine Miene zu — zrobił to, nie skrzywivszy się; er magt keine Miene vor ihm zu — w jego obecności nie odważa się nawet powieka mrugnąć; 2) (ziehend verziehend) ein verzogener Namenszug monogram *m.*; 3) eine Grube — robić pomiar w kopalni; 4) źle wychować, psuć, rozpieścić; zbyt pobłażać; 5) źle, fałszywie pociągnać, omylić się w posunięciu (szachy, warcaby); 6) die Gicht hat ihm alle Glieder verzogen podagra

powykrecała mu wszystkie członki; II. sich —, *vr.* (haben) 1) spaczyć, wypaczyć się; 2) omylić się w posunięciu, fałszywie pociągnąć (w warcabach); 3) dein Kleid hat sich verzogen twoja suknia się wyciągnęła, źle leży; 4) die Wollen — sich chmury się rozchodzą, rozpraszają; die Schmerzen — sich boleści przesyła, minęły; die Geschwulst hat sich verzogen puchlizna rozeszła się; przewlec, przeciągnąć się; es kann sich noch lange mit seiner Antunft — przybycie jego może się jeszcze długo przewlecze; III. *vn.* (haben) 1) (za)bawić gdzie, zatrzymać się; (za)czekać; 2) przenieść się, zmienić mieszkanie, przeprowadzić, wyprowadzić się; er ist nach Rom verzogen przeniósł się do Rzymu; verzogen, unbefannt wohin wyprowadził się niewiadomo dokąd.

Verzie'hen, *pp.* od verziehen.

Verzie'hen, *sn.*, Verzie'hung, *sf.* wykrzywienie *n.* źle, fałszywe wychowanie, zapieszczenie *n.*, rozpieszczenie *n.*, zatrzymanie *n.*, opóźnienie *n.*; zwłoka *f.*; przeniesienie *n.*, wyprowadzenie *n.*

Verzie'ren, *I. va.* (haben) 1) przyozdabiać, przyozdobić, dekorować, upiększać, przystroić; einen Hut — przyozdobić, ugarniować kapelusze; die Bühne war prächtig verziert scena była wspaniale udekorowana; ein Buch mit Kupfer — ilustrować książkę miedziorytami; eine Geschichte — upiększyć historję; II. verzierend, *ppr.* i *adi.* przyozdabiający, zdobiący, dekorujący, dekoracyjny; III. verziert, *pp.* i *adi.* ozdobny, udekorowany, okraszony, przystrojony, ugarniowany.

Verzie'rer, *sm.* =s, przyozdabiający *m.*, dekorator *m.*

Verzie'runq, *pl.* =en, Verzie'ren, *sn.* =s, 1) przyozdabianie *n.*, przystrojanie *n.*,

opiekszanie *n.*, dekorowanie *n.*, ilustrowanie *n.*; 2) ozłoba *f.*, okrasa *f.*, dekoracya *f.*; ornament *m.*; garnirunek *f.*; arabeska *f.*; wariacye *pl.*, ozdobiak *m.* (w muzyce). Verzie'runqsbildchen, winieta *f.*

Verzie'runqskunst, *sf.* sztuka *f.* przyozdabiania, ornamentyka *f.*

Verzie'mmern, *va.* (haben) ocembrować, wycembrować.

Verzie'mmerung, *sf.* straconka *f.*

Verzie'nfen, *va.* (haben) cynkować; das Eisen — galwanizować żelazo; verzinfteß Eisenblech blacha cynkowa.

Verzie'nfen, *sn.* =s, Verzie'nfung, *sf.* *pl.* =en, (ojcykowanie *n.*, galwanizowanie *n.*

Verzie'nnen, *va.* (haben) cynną powlec, pobielić; verzinntes Eisenblech biała blacha.

Verzie'ner, *sm.* =s, *pl.* —, pobielacz *n.* cynną, pobielnik *m.*

Verzie'nung, *sf.*, Verzie'nnen, *sn.* =s, pobielanie *n.* cynną.

Verzie'nsen, *I. va.* (haben) opłacać, płacić procent; eine Summe mit sechs Perzent — płacić od sumy sześć od sta; II. sich —, *vr.* (haben) oprocentować się; przynosić procent; das Geld verzinst sich mit 5 Perzent pieniądze oprocentowują się na pięć od sta.

Verzie'nslieh, *adi.* przynoszący procent; *adv.* — anlegen albo ausleihen ulokować, wypożyczyć na procent.

Verzie'nsung, *sf.* *pl.* =en, oprocentowanie *n.*

Verzo'gen, *pp.* od verziehen i *adi.* 1) pokrzywiony, wykrzywiony, skręcony; 2) spieszony, źle wychowany.

Verzo'gerer, *sm.* =s, *pl.* —, zwlekający *m.*

Verzo'gern, *I. va.* (haben) zwlekać, odwlekać, przewlekać, zwlec, przewlec, odwleczyć, odkładać, odłożyć; wir müssen die Entscheidung — musimy odwlec decyzję;

II. sich —, *vr.* spóźnić, spóźniać się, dać czekać na siebie.

Verzo'gern, *sn.* =s, Verzo'gerung, *sf.* *pl.* =en, zwlekanie *n.*, zwłoka *f.*, odwłoka *f.*, przewłoka *f.*, spóźnienie *n.*, odkładanie *n.*, odroczenie *n.*

Verzo'gerungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, sposób *m.* przewleczenia.

Verzo'ubar, *adi.* do ocelenia, ulegający oceleniu.

Verzo'ffen, *va.* (haben) odcić, cło od czego spłacać; haben Sie nichts zu —? czy nie ma pan nic do ocelenia; do opłaty?

Verzo'lung, *sn.* ocelenie *n.*, opłata *f.* cła.

Verzo'fen, *vn.* (sein) skonać w konwulsjach.

Verzö'ffen, *va.* =s, Verzö'ffung, *pl.* Verzö'ffungen, zachwył *m.*, zachwycenie *n.*, uniesienie *n.*, ekstaza *f.*, szal *m.*

Verzo'ffern, *va.* (haben) ocukrzyć, pocukrzyć, ocukrować; osłodzić.

Verzö'fft, *adi.* i *adv.* zachwycony, w zachwycie, ekstazie, uniesieniu.

Verzö'fftheit, *sf.* obacz Verzö'ffen.

Verzo'ffung, *sf.* *pl.* =en, kurcz *m.*, konwulsya *f.*, arganie *n.*, spazm *m.*

Verzö'ffung, *sf.* *pl.* =en, obacz Verzö'ffen.

Verzo'ff, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, 1) zwłoka *f.*, odwłoka *f.*, przewłoka *f.*; ohne — bezzwłocznie; es ist Gefahr im — zwłoka grozi niebezpieczeństwem; 2) dziecko spieszzone; sie ist der — vom ganzen Hause cały dom ją psuje, zapieszcza.

Verzo'ffsinfen, *sm.* *pl.* odsetki *pl.* zwłoki.

Verzo'ffen, *va.* (haben) skubać.

Verzwa'ffti, *adi.* = verzwidt obacz Verzwidten II.

Verzweifeln, *vn.* (haben) rozpaczać, desperować; an etw — zwątpić o (czem); das ist zum Verzweifeln! rozpacz bierz! ich verzweifle daran, daß ich da-

mit fertig werde zwäpftem, czy będę z tem gotów; nur nicht —! tylko nie rozpaczać.

Berzweifelt, *adi. i adv.* rozpaczony, zdesperowany; ich bin ganz — darüber jestem rozpaczony tem; 2) rozpaczliwy, straszliwy, okropny; ich bin in einer -en Lage jestem w rozpaczliwym położeniu; als leichtes, -es Mittel jako ostatni, rozpaczliwy środek; es ist ein -er Schmerz to okropny ból; es ist — fast dyabielnie zimno.

Berzweiflung, *sf.* rozpacz *f.*, desperacya *f.*; imndn zur — bringen doprowadzić kogo do rozpacz; in — geraten wpaść w rozpacz, rozpacząć, desperować; ich bin in —, daß... jestem w rozpaczynie...

Berzweiflungsmut, *sm.* = es, odwaga *f.* rozpacz.

Berzweiflungsvoll, *adi.* pełen rozpacz, pograżony w rozpacz.

Berzweifgen, *sf.* —, *vr.* (haben) rozgałęzić się; (präsen.) rozszerzać, rozpowszechniać się.

Berzweifung, *sf.* *pl.* = en, rozgałęzienie *n.*

Berzweigt, *adi.* karłowaty, skarłowaciany.

Berzwidt, *I. va.* (haben) 1) uszczknąć, urwać, usknąć koniec czego; 2) koniec gwoździa przebitego zagiąć i wbić; die Augen — przymruzać oczy; II. *verzwidt*, *pp. i adi.* zawiły, niejasny, kłopotliwy, niewyraźny; daß ist eine -e Sache to niewyraźna sprawa.

Berzwidtheit, *sf.* zawiłość *f.*, niejasność *f.*, niewyraźność *f.*; kłopotliwość *f.*

Berzweifachen, *va. i sf.* —, *vr.* (haben) podwoić i podwoić się.

Besitatorium, *sn.* = s, *pl.* = en, plaster naciągający, wezykatoryja *f.* = Zuggpflaster.

Besper, *sf.* *pl.* = n, 1) tak-że: Besperzeit *sf.* podwieczór *m.*; 2) nieszpory *pl.*, nieszpór *m.*; zur — läuten

dzwonić na nieszpory; die sizilianische — sycylijskie nieszpory.

Besperbrot, *sn.* = s, *pl.* = en, podwieczorek *m.*

Besperglocke, *sf.*, **Besperläuten**, *sn.* = s, dzwonienie *n.* na nieszpory.

Besperpredigt, *sf.* *pl.* = en, kazanie *n.* na nieszpory.

Besperstunde, *sf.*, **Besperzeit**, *sf.* czas podwieczorkowy, przedwieczorem; czas *m.* nieszpórów.

Bespern, *vn.* (haben) jeść podwieczorek, podwieczorkować.

Bestaun, *sf.* *pl.* = nen, westalka *f.*, kapłanka *f.* bogini Westy.

Bestibül, *sn.* = s, *pl.* = e, przedsiónek *m.*, sień *f.*, wystybul *m.*

Beteran, *sm.* = en, *pl.* = en, weteran *m.*, wysłużony stary żołnierz.

Veteranen, *sf.* 1) weterani *pl.*; 2) stowarzyszenie *n.* weteranów.

Veterinär, *sm.* = s *pl.* = e, weterynarz *m.* = Tierarzt.

Veterinär, *adi.* weterynarski.

Veterinärkunde, weterynaryja *f.* = Tierarzneikunde.

Veteranenverein *sm.* towarzystwo *n.*, stowarzyszenie *n.* weteranów.

Veterinärtschule, *sf.* *pl.* = n, szkoła *f.* weterynaryi = Tierarzneischule.

Veto, *sn.* = (s), *pl.* = s, veto *n.*, nie pozwalam; sein — einlegen zgłosić veto; = Verbot.

Vettel, *sf.* *pl.* = n, fladra *f.*; eine alte — stara sekutnica, stara kwoka, stara kobieta.

Vetter, *sm.* = s, *pl.* = n, kuzyn *m.*, krewny *m.*; — von Vatersseite stryjeczny brat; — von Muttersseite ciocieczny brat.

Vetterlich, *adi.* kuzynowski; *adv.* po kuzynowsku.

Vettern, *va. i sf.* *vr.* (haben) kuzynami się nazywać, uważać się za kuzynów.

Vettergunst, *sf.* nepotyzm *m.*

Vetternschaft, *sf.* *pl.* = en, kuzynostwo *n.*, pobratymstwo *n.*, pokrewieństwo *n.*

Vergattisch, *adi.* dokuczlwy.

Vergiebeger, *sm.* = s, *pl.* =, pułk kuglarski.

Vergieren, *va.* naciągać kogo, drwić z kogo.

Vergierke, *sf.* *pl.* = n, balsamowe jabłko.

Vergieschloß, *sn.* = fess, *pl.* = schloßer, skombinowany zamek.

Vergiespiegel, *sm.* = s, *pl.* =, zwierciadło czarodziejskie. **Vergies**, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, niespodzianka *f.*

Vegier, **Wesier**, *sm.* = s, *pl.* = e, wezyr *m.*, minister turecki.

Vegierat, **Wesierat**, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, urząd *m.* wezyna; rada wezynska.

Vgl. (skrótowiec = vergleiche) porównaj, por., porówn.

Vi, *adv.* (über) przez, na; dieser Brief geht via Salzburg list ten idzie na Salzburg.

Viadukt, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, zjazd murowany, poddrożnica *f.*, podkolejnicza *f.*, wiadukt *m.*

Viatikum, *sn.* = s, *pl.* = -ta, wiatyk *m.*, ostatnia komunja.

Vibratio, *sf.* *pl.* = en, drganie *n.*, wibracya *f.* = Schwingung.

Vibrieren, *vn.* (haben) drgać, wibrować = schwingen.

Vibrieren, *sn.* = s, drganie *n.*, wibrowanie *n.*, wibracya *f.*

Vizeadmiral, **Viizeadmiral**, *sm.* = s, *pl.* = e, wiceadmiral *m.*

Vizekanzler, **Viizekanzler**, *sm.* = s, *pl.* =, podkanclerzy *m.*

Vizekommandant, **Viizekommandant**, *sm.* = en, *pl.* = en, podkomendant *m.*

Vizekönig, **Viizekönig**, *sm.* = s, *pl.* = e, wicekról *m.*

Vizekönigin, **Viizekönigin**, *sf.* *pl.* = nen, wicekrólowa *f.*

Vizekonsul, **Viizekonsul**, *sm.* = s, *pl.* = n, wicekonsul *m.*

Vizepräsident, **Viizepräsident**, *sm.* = en, *pl.* = en, wiceprezydent *m.*, wiceprezes *m.*

Wi'cewart, Wi'zewirt, *sm.* -eš, *pl.* -e, wicego-podarz *m.*
 Wicina'lbahn, Wizina'lbahn, *sf.* *pl.* -en, kolej drugorzędna, lokalna.
 Wicina'lstraße, Wizina'lstraße, *sf.* *pl.* -n, Wicina'lweg, *sm.* -eš, *pl.* -e, droga wycynalna, drugorzędna.
 Wico'mte, (wym. wikat) *sm.* -(š), *pl.* -š, wicehrabia *m.*
 Wicomte'sse, *sf.* *pl.* -n, wicehrabina *f.*
 Wict, obacz Wiff.
 Wi'de, *sn.* vide, zobacz, obacz, patrz.
 Wi'di, *sn.* -(š), *pl.* -(š), widziadłem.
 Widimatio'u, *sf.* *pl.* -en, poświadczenie *n.* aktu, jego autentyczności, widymata *f.*
 Widimatum, *sn.* -(š), *pl.* -š i ta, te, widymowanie *n.*, wizowanie *n.*
 Widimie'ren, *va.* (haben) widymować, kłaść widymać, legalizować.
 Widimie'run, *sf.* *pl.* -en, obacz Wibatatum.
 Wich, *sn.* -(e)š, 1) bydłę *n.*, zwierzę *n.*; (przen.) bydłę *n.*; zum — werden zbydłęcieć; sie leben wie das siebe — żyją jak bydłeta; dummeš —! bydłę! 2) bydło *n.*, dobytek *m.*; Groß—bydło duże; Klein—bydło drobne, trzoda *f.*; zwanzig Stück — dwadzieścia sztuk bydła; das — hüten paść bydło; — züchten hodować bydło.
 Wie'hühlich, *adi.* obacz Wiehisch.
 Wie'harzuei, *sf.* *pl.* -en, 1) lekarstwo *n.* dla bydła; 2) leczenie *n.* bydła.
 Wie'harzueifunde, *sf.* weterynaryja *f.*
 Wie'harzt, *sm.* -eš, *pl.* -ärzte, weterynarz *m.*
 Wie'haffefuranz, *sf.* *pl.* -en, ubezpieczenie *n.* bydła.
 Wie'hausstellung, *sf.* *pl.* -en, wystawa *f.* bydła.
 Wie'hreime, *sf.* *pl.* -n, giez *m.*, ślepek *m.*, ślepieć *m.*, ślepek *m.*
 Wie'hrieb, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, złodziej kradnący bydło.

Wie'hdiebstahl, *sm.* -(e)š, *pl.* -stähle, kradzież *m.* bydła.
 Wie'hdumm, *adi.* głupi jak bydło.
 Wie'hdumtheit, *sf.* głupota bydłęca, bydłęcość *f.*
 Wie'hfall, *sm.* -(e)š, padanie *n.* bydła, pomór *m.* na bydło.
 Wie'hfluter, *sn.* -eš, pasza *f.* dla bydła.
 Wie'hglode, *sf.* *pl.* -n, dzwonek *m.* dla bydła.
 Wie'hgras, *sn.* -ješ, *pl.* roślina pastewna.
 Wie'hhandel, *sm.* -eš, handel *m.* bydłem.
 Wie'händler, *sm.* -eš, *pl.* —, handlarz *m.* bydła.
 Wie'hherde, *sf.* *pl.* -n, trzoda *f.* bydła.
 Wie'hhirt, *sm.* -en, *pl.* -en, pastuch *m.*, pasterz *m.*; skotarz *m.*
 Wie'hhirtin, *sf.* *pl.* -nen, pastuszka *f.*, pastelka *f.*
 Wie'hhof, *sm.* -(e)š, *pl.* -höfe, podwórzec *m.* dla bydła.
 Wie'hisch, *adi.* bydłęcy, zwierzęcy; *adv.* er lebt — żyje po bydłecemu.
 Wie'hkuecht, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, parobek *m.* od bydła.
 Wie'hkrankheit, *sf.* choroba bydłęca.
 Wie'hmagd, *sf.* *pl.* -mägde, dziewczka *f.* do bydła, skotarka *f.*
 Wie'hmarkt, *sm.* -eš, *pl.* -märkte, targ *m.* na bydło.
 Wie'hmäßig, *adi.* obacz Wiehisch.
 Wie'hmaſt, *sf.*, Wie'hmäſtung, *sf.* wypas *m.* bydła.
 Wie'hmiſt, *sm.* -eš, gnój *m.*
 Wie'hmadt, *sf.* dzierzawa *f.*, wacht *m.* bydła.
 Wie'hpädyer, *sm.* -eš, *pl.* —, dzierzawca *m.*, pacheiarz *m.* bydła.
 Wie'hrampe, *sf.* *pl.* -n, ładownia *f.* dla bydła.
 Wie'hſchaden, *sm.* -eš, *pl.* -ſchaden, spaś *f.*, szkoda *f.*
 Wie'hſchau, *sf.* oględziny *pl.* bydła.
 Wie'hſchelle, *sf.* *pl.* -n, ob. Wiehlochr.
 Wie'hſchwemme, *sf.* *pl.* -n, studnia *f.* do pojenia bydła.

Wie'hſende, *sf.* *pl.* -n, zaraza *f.*, pomór *m.* na bydło.
 Wie'hſperre, *sf.* kontumacyja *f.*, zamknięcie *n.* wywozu bydła.
 Wie'hſtall, *sm.* -(e)š, *pl.* -ſtälle, obora *f.*, stajnia *f.*
 Wie'hſtamm, *sm.* -(e)š, *pl.* -ſtämme, rasa *f.* bydła.
 Wie'hſtand, *sm.* -(e)š, stan *m.* bydła; dieſer Hof hat einen ſtarken — w tym dworze wielki stan bydła.
 Wie'hſterben, *sn.* -eš, obacz Wiehfall.
 Wie'hſteuer, *sf.* *pl.* -n, podatek *m.* od bydła.
 Wie'htrauf, *sm.* -(e)š, *pl.* -träufe, napój *m.* dla bydła.
 Wie'hträufe, *sf.* miejsce *n.*, koryto *n.* gdzie się bydło poi.
 Wie'htreiber, *sm.* -eš, *pl.* —, poganiacz *m.*, zaganiacz *m.*
 Wie'htrieb, *sm.* -(e)š, pęd *m.* bydła.
 Wie'htriſt, *sf.* *pl.* -en, 1) przegon *m.*, wygon *m.*, droga *f.* do pędzenia bydła; 2) prawo pastewne.
 Wie'hwagen, *sm.* -eš, *pl.* —, wagon *m.*, wóz *m.* dla bydła.
 Wie'hweide, *sf.* *pl.* -n, pastwisko *n.* dla bydła.
 Wie'hzoll, *sm.* -eš, *pl.* -zölle, cło *n.* od bydła; kopytkowe *n.*
 Wie'hzücht, *sf.* chów *m.* bydła; — treibendeš Volk naród trudniący się hodowlą bydła.
 Wie'hzüchter, *sm.* -eš, *pl.* —, hodowca *m.* bydła.
 Viel, *adi.* i *adv.* (*compar.* mehr, *sup.* meiſt) dużo, wiele, mnogi, mnogo, liczny, licznie; er hat -e Freunde ma wielu, licznych przyjaciół; ich habe — Geld mam dużo pieniędzy; — Müſſe mam wiele trudu; troß ſeiner =en Eigenſchaften pomimo jego licznych, mnogich zalet; — Vergnügen! przyjemnej zabawy! ſeine =en Geſchäfte jego rozliczne interesa; er hat — geſſen wiele jadł; — Volks mnogo narodu, moc narodu; durch =en ſtark przez wielką, zby-

nią pilność; er weiß =eś
 nicht wiele nie wie, wiele
 jest mu wiadomo; wer —
 hat, will alles haben kto ma
 wiele, chce mi-e wszystko;
 Sie können von =em Glück
 sagen możesz to uważać za
 wielkie szczęście; eś fehlte
 nicht —, daß... nie brakło
 wiele, aby...; =e Male wiele
 razy; ich weiß nicht — davon
 nie wiele o tem wiem; ich frage
 nicht — nach eurer Achtung
 nie dbam o wasz szacunek; und
 das will — sagen a to wiele
 znaczy; eś wäre — darüber
 zu reden wieleby można o
 tem powiedzieć, byloby dużo
 do gadania o tem; — von
 jmdm halten, — auf jmdm
 geben, sich — aus jmdm
 machen mieć o kim wielkie,
 wysokie wyobrażenie, robić
 sobie wiele z kogoś; (iron.) ich
 mache mir — aus ihm kpie
 sobie z niego, niewiele sobie
 z niego robie; — Lärm um
 nichts wiele hałas o nic; —
 Geschrei und wenig Worte
 wiele krzyku, mało zysku;
 =e Köpfe, =e Sinne co głowa
 to rozum; ein Narr macht =e
 Glatzota jest zaradliwa; =e
 Köpfe versetzen die Suppe,
 verderben den Brei gdzie
 kucharek sześć, tam niema
 co jeść; wo — ist, kommt
 — hin złoto garnie się do złota;
 eś waren nicht — Leute da
 niewiele tam było ludzi; ein
 bißchen —, etwas —, ein wenig
 —, trochę za wiele, za dużo;
 das ist doch ein bißchen — tego
 przeciwieństwo za wiele; ziemlich
 — dość dużo, dość wiele, dość;
 recht —, sehr — bardzo wiele,
 bardzo dużo; so — tyle, ile;
 wie — ile? so — als...
 tyle... ile; daß will so —
 sagen, als... to tyle zna-
 czy, co...; noch einmal so
 — drugie tyle, dwa razy
 tyle; so — unser sind ilu
 nas jest, my wszyscy; so —
 als möglich ile możności; so
 =e Male als nötig tyle razy
 ile potrzebne; er ist um so
 — größer jest o tyle więk-
 szy; dreimal so — trzy razy,
 tyle; noch einmal so — je-

szcze raz tyle; so und so —
 tyle a tyle; der so und so
 =te Teil taka a taka część;
 so — wie nichts tyle co nie,
 prawie nie; so — ist gewiß
 to jest pewne; so — ich er-
 fahren habe o ile się dowie-
 działem; so — ich ihn ferne
 o ile go znam; so — ich höre
 o ile słysz; so — ich mich
 erinnern kann o ile sobie
 przypomniać mogę; so — eś
 auch kosten mag niech kosztu-
 je ile chce; so — Geld er
 auch haben mag ilekolwiek
 by miał pieniędzy; weli =eś
 Volk ist hier versammelt? co
 za tłum ludzi zgromadził się
 tu? um so — mehr tem
 więcej, tem bardziej; unge-
 heuer — siła, moc (czego);
 zu — nadto, za wiele, za-
 nadto, nazbyt; daß ist zu —
 tego za dużo, za wiele; —
 zu gut nadto, zanadto dobry;
 mehr als zu —, allzu — aż
 nadto, aż nazbyt; was zu —,
 ist zu — co za dużo, tego za
 wiele; daß ist zu — deß
 Guten za dużo tego dobrego;
 eś ist gleich —, ob...
 to obojętna, czy...; er
 ist — zu groß on jest za-
 nadto wielki, duży; was zu
 —, ist ungesund co za dużo,
 to niezdrowo.

Wie'lährig, *adi.* wielokro-
 sisty.

Wie'larm, *sm.* =eś, *pl.* =e
 polip *m.*

Wie'larmig, *adi.* wielora-
 mienny; =er Fluß rzeka od-
 nożysta.

Wie'lartig, *adi.* wieloraki.

Wie'lätig, *adi.* wiele ga-
 łązi mający, rozgałęziony.

Wie'läugig, *adi.* wielooki.

Wie'ländig, *adi.* wielo-
 tomowy.

Wie'lbedeutend, *adi.* 1)
 bardzo ważny, wiele znaczą-
 cy; 2) wieloznaczny, wiele
 znaczeń mający.

Wie'lbeinig, *adi.* wielonogi,
 wiele nóg mający.

Wie'lbeschäftigt, *adi.* bardzo
 zajety.

Wie'lbesprochen, *adi.* wiele
 omawiany.

Wie'lbesucht, *adi.* bardzo
 uczęszczany.

Wie'lbesungen, *adi.* wiele
 opiewany.

Wie'lblätt(e)rig, *adi.* wielo-
 liśny; wielopłatkowy (kwiat).

Wie'lblumig, Wie'lblütig,
adi. wielokwiatowy.

Wie'lbrüd(e)rig, *adi.* poli-
 adelficzny.

Wie'ldeutig, *adi.* wielo-
 znaczny, wiele znaczeń ma-
 jący; dwuznaczny.

Wie'ldeutigkeit, *sf.* *pl.* =en,
 wieloznaczność *f.*; dwuzna-
 czność *f.*

Wie'ldeck, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e,
 wielobok *m.*, wielokąt *m.*,
 poligon *m.*

Wie'ledig, *adi.* wielobo-
 czny, wielokątny.

Wie'ldekmessung, *sf.* poli-
 gonometria *f.*

Wie'lhe, *sf.* wielożeństwo
n., poligamia *f.*

Wie'lheig, *adi.* wielożenny,
 poligamiczny.

Wie'lerfahren, *adi.* wielce
 doświadczony, wiele doświad-
 czenia mający.

Wie'lerlei, *adi.* wieloraki,
 wielu rodzajów, sposobów;
 auf — Art wielorakim, roz-
 maitym sposobem; *adv.* wie-
 lorako.

Wie'lerelei, *sf.*, Wie'lessen,
sn. obżarstwo *n.*

Wie'lfach, wielokrotny,
 wiele razy powtórzony; —
 zusammenlegen w kilkoro
 złożyc; er ist — gebildet jest
 wielostronnie wykształcony.

Wie'lfaßerig, *adi.* wiele
 pufek, przedziałek mający;
 wielokomórkowy (bot.).

Wie'lfällig, *adi.* 1) obacz
 wielfach; 2) różnoraki.

Wie'lfälligkeit, *sf.* wielo-
 rakość *f.*

Wie'lfarbig, *adi.* wielo-
 barwny, różnobarwny, różno-
 kolorowy, polichromowany.

Wie'lfarbigkeit, *sf.* wielo-
 barwność *f.*, różnobarwność
f., polichromia *f.*

Wie'lfingerig, *adi.* wielo-
 palczasty.

Wie'lflädig, *adi.* wielo-
 ścienny.

W'e'lstügelig, adi. wielozkrzydły.

W'e'lstörmig, adi. wielokształtny; polimorficzny.

W'e'lstörmigkeit, sf. wielokształtność *f.*; polimorfizm *m.*

W'e'lstosser, sm. =s, *pl.* —, mnogopłat *m.*

W'e'lstraf, sm. -(e)s, *pl.* =e, 1) obżartuch *m.*, żarłok *m.*, pasibrzech *m.*; 2) rosomak *m.* (zwierzę).

W'e'lstrafig, adi. obacz Gefräßig.

W'e'lstrafigkeit, sf. **W'e'lstresserei', sf.** obacz Gefräßigkeit.

W'e'lstuß, sm. =es, *pl.* =füße, wielonóg *m.*; stonóg *m.*, stonogowiec *m.*, stonoga *f.*

W'e'lstußig, adi. wielonogi.

W'e'lstgattig, adi. wielożen-ny, poligamiczny; mieszanopciowy.

W'e'lstgeliebt, adi. ukochany, wiele ukochany; wielką miłość u ludzi mający.

W'e'lstgenannt, adi. głośny.

W'e'lstgeprüft, adi. ciężko dotknięty.

W'e'lstgerüst, adi. ten co wiele podróżował.

W'e'lstgestaltig, adi. wielokształtny, polimorficzny.

W'e'lstgestaltigkeit, sf. wielokształtność *f.*; polimorfizm *m.*

W'e'lstglied(e)rig, adi. wielozłonkowy.

W'e'lstgötterei', sf. wielobóstwo *n.*, politeizm *m.*, pogaństwo *n.*

W'e'lstheit, sf. *pl.* =en, wielość *f.*, mnogość *f.*, wielka ilość.

W'e'lstherrschaft, sf. wielowładztwo *n.*, wielorzędztwo *n.*

W'e'lsthüser, sm. =s, *pl.* —, wielokopytne zwierzę.

W'e'lstjährig, adi. wieloletny, wieloletni; unsere =e Freundschaft nasza długoletnia, wieloletnia przyjaźń.

W'e'lstkantig, adi. wielokątny, wieloboczny.

W'e'lstkapfelig, adi. wielotorebkowy.

W'e'lstkernig, adi. wielopestkowy.

W'e'lstkappig, adi. wieloszparowy.

W'e'lstköpfig, adi. wielogłowy.

W'e'lstkörnig, adi. wieloziarnisty.

W'e'lstklappig, adi. wieloklapkowaty.

W'e'lstleidi, adi. może, ażali; du hast — recht może masz słuszność; — auch nicht a może i nie; haben Sie — mein Buch czy ma pan może moją książkę; es ist — nicht wahr? ażali jest nieprawdą?

W'e'lstliebchen, sn. =s, *pl.* —, 1) ukochana *f.*; 2) podwójny migdałek.

W'e'lstmal, W'e'lstmalz, adv. wiele razy, wielokroć; ich danke ihnen — danieuję panu serdecznie; er läßt euch — grüßen kazał się wam serdecznie ukłonić, was pozdrowić.

W'e'lstmalig, adi. wielokrotny, wiele razy powtórzony.

W'e'lstmännerei', sf. wielomstwo *n.*, poliandrya *f.*

W'e'lstmännig, adi. wielopciowy, poliandryczny.

W'e'lstme'hr, 1) adv. więcej, bardziej, raczej; du läßtst und solltest — weinen śmiejesz się a powinieneś raczej płakać; 2) *conj.* przeciwnie, owszem, nawet; hat er sich gebessert? er hat sich — verbessert? czy on się poprawił? przeciwnie pogorszył się nawet.

W'e'lstnamig, adi. mnogimienny, wiele nazwisk mający.

W'e'lstredend, adi. wielomowny, wymowny.

W'e'lstrednerei', sf. wielomówność *f.*, wymowa *f.*

W'e'lstredner, sm. =s, *pl.* —, gaduła *m.*

W'e'lstfagend, adi. ważny, wiele znaczenia w sobie zawierający.

W'e'lstfäitig, adi. wielostrunny, wiele strun mający.

W'e'lstfamig, adi. mnogonasienny.

W'e'lstfänlig, adi. wiele słupów, kolumn mający, wielosłupowy.

W'e'lstschreiber, sm. =s, *pl.* —, autor piszący wiele; pismak *m.*

W'e'lstseitig, adi. wielostronny, wieloboczny, wszechstronny; =e Kenntnisse wszechstronna wiedza; eine =e Schanze polygon *m.*

W'e'lstseitigkeit, sf. wielostronność *f.*

W'e'lstsilbig, adi. wielozgłoskowy.

W'e'lstsinig, adi. obacz Vieldeutig.

W'e'lstspaltig, adi. wielodzielny (bot. i zool.).

W'e'lstsprachig, adi. wielojęzyczny; ein =er Mensch poliglota *m.*

W'e'lststimmig, adi. wiele głosów w sobie mieszczący; ein =es Lied pieśń *f.* na wiele głosów.

W'e'lstteilig, adi. z wielu części złożony; =e Größe ilość wielowyzrazowa (mat.).

W'e'lsttönig, adi. wielogłosowy, politoniczny.

W'e'lsttönigkeit, sf. polifonia *f.*

W'e'lstumfassend, adi. wiele obejmujący.

W'e'lstverheißend, W'e'lstverprechend, adi. wiele obiecujący.

W'e'lstvermögend, adi. wiele mogący, wiele znaczący, wielomozny.

W'e'lstweiberei', sf. wielożeństwo *n.*, poligamia *f.*

W'e'lstweibig, adi. wielożenny, poligamiczny.

W'e'lstwint(e)lig, adi. wielokątny.

W'e'lstwissen, sn. =s, uczoność *f.*, nauka *f.*, erudycja *f.*

W'e'lstwissend, adi. wiele wiedzący, wiele wiadomości posiadający.

W'e'lstwisser, sm. =s, *pl.* —, wielce uczony, erudyt *m.*

W'e'lstwisserei', sf. **W'e'lstwissen, sn.** =s, nagromadzenie *n.* wiedzy.

W'e'lstzüngig, adi. 1) wielojęzyczny; ein =er Ruf stugębna fama; 2) wielojęzyczny, mówiący wieloma językami.

Sier, *num.* cztery; je — und — cztery a cztery, po czterech; *wir maren zu -en* byliśmy we czwórke; *mit =en fahren* jeździć czwórka; *unter — Augen* we cztery oczy; *auf allen -en gehen* tazić na czworakach; *in — Teile teilen* podzielić na cztery części; *eß maren unjer —* było nas czworo, czterech; *eß ist — (Uhr)* jest czwarta godzina.

Sier, *sf.* czwórka.

Sier'tarmig, *adi.* czteroramienny.

Sier'teinig, *adi.* czterosonożny, czworonogi.

Sier'tblatt, *sn.* -eß, *pl.* -blätter, 1) czterolist *m.*; wronie oko; 2) czwórka *f.*

Sier'tblätterig, *adi.* czterolistny, czworolistny.

Sier'tblumig, *adi.* czworokwiatowy.

Sier'tblüßling, *sm.* -ß, *pl.* -e, czteropęcikowa roślina.

Sier'tbuchstabig, *adi.* czworogłoskowy.

Sier'tbund, *sm.* -eß, **Sier'tbiündniß**, *sn.* -ßeß, sojusz *m.* w czterech.

Sier'tdrähtig, *adi.* czterodrutowy; czteronitkowy; *ein -eß Garn* bawełna kręcona z czterech nitok.

Sier'tred, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, czworokąt *m.*, czworobok *m.*, czworogran *m.*, *rechtwinkeliges* — prostokątny czworobok; *verschobenes* — romb *m.*, kwadrat ukośny; *daß — deß* Zirfels kwadratura *f.* koła.

Sier'treßig, *adi.* czworokątny, czworoboczny, kwadratowy.

Sier'tren, *va.* (haben) tylko *part.* *geviert* rozłupany na czworo.

Sier'treife, *adi.* czworaki; *auf — Art* czworako, czworakim sposobem.

Sier'trad, **Sier'träftig**, *adi.* poczwórny; *um daß =e vermehren* poczworzyć; *er hat daß — bezahlt* zapłacił poczwórnie; — *zusammenlegen* złożyć we czworo.

Sier'träch, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, czworoscian *m.*, tetraeder *m.*

Sier'trächig, *adi.* czworosieczny.

Sier'trügelig, *adi.* czteroskrzydły.

Sier'trürst, *sm.* -en, *pl.* -en, wielkorządca *m.* czwartej części kraju podległego, tetrarcha *m.*

Sier'trüßig, *adi.* 1) czworonożny, czterosonożny; 2) -er **Berß** wiersz czterostopowy.

Sier'trüßler, *sm.* -ß, *pl.* —, czworonóg *m.*, czworonoga *m.*

Sier'treßpalten, *adi.* rozłupany na czworo.

Sier'treßpann, *sn.* -ß, *pl.* -e, czwórka *f.*, zaprząg czteroskonny.

Sier'treßtrichen, *adi.* =e *Note* nuta cztery razy wiązana.

Sier'treßliederig, *adi.* cztery członki mający.

Sier'trühändig, *adi.* i *adv.* 1) czwororeki, czworo ręczny (zwierzęta); 2) *eine =e Sonate* sonata na cztery ręce; — *spielen* grać na cztery ręce.

Sier'therrschafft, *sf.* rząd *m.* czterech.

Sier'thündert, *num.* czterysta.

Sier'thündertste, *adi.* czterechsetny.

Sier'tjährig, *adi.* czteroletni.

Sier'tjährlich, *adi.* co cztery lata.

Sier'tkantig, *adi.* czworograniasty, czworokątny, czworowegienny.

Sier'tkantfeile, *sf.* *pl.* =n, piła czworograniasta.

Sier'tkapselig, *adi.* **Sier'tkappig**, *adi.* czterotorebkowy (rośl.).

Sier'tkänig, *adi.* czterokopytowy.

Sier'tklappig, *adi.* czterolistny.

Sier'tkmal, *adv.* cztery razy, czterokroć.

Sier'tkmalig, *adi.* czterokrotny, cztery razy powtórzony; *adv.* czterokrotnie.

Sier'tmäunig, **Sier'tmännig**, *adi.* czteropięciowy, czteropęcikowy.

Sier'tpfiänder, *sm.* -ß, *pl.* —, działko czterofuntowe.

Sier'tpfündig, *adi.* czterofuntowy.

Sier'träd(erig), *adi.* o czterech kołach, czterokołowy.

Sier'treihig, *adi.* o czterech rzędach.

Sier'truderig, *adi.* o czterech rzędach wiosel, czworowiosły.

Sier'truderer, *sm.* -ß, *pl.* —, okręt *m.* o czterech rzędach wiosel.

Sier'traitig, *adi.* czterostronny; =eß *Instrument* tetrachord *m.*

Sier'tramig, *adi.* czterosieczny.

Sier'träulig, *adi.* czterosłupowy.

Sier'trättrötig, *adi.* krępy, niezgrabny.

Sier'tseitig, *adi.* czterosronny; czworoboczny.

Sier'tsilbig, *adi.* czworogłoskowy, czterosylabowy.

Sier'tsitzig, *adi.* o czterech siedzeniach.

Sier'tspaltig, *adi.* w czterech miejscach rozłupany, czworoszczepny.

Sier'tspanner, *sm.* -ß, *pl.* —, powóz czteroskonny.

Sier'tspännig, *adi.* i *adv.* czterokonny; — *fahren* jeździć czwórka.

Sier'tspitzig, *adi.* czworokańczasty.

Sier'tstimmig, *adi.* i *adv.* na cztery głosy.

Sier'tstüd, *adi.* czteropiętrowy.

Sier'tstündig, *adi.* czterogodzinny.

Sier'tt, *adv.* *wir maren zu —* byliśmy we czterech.

Sier'ttägig, *adi.* 1) czterodniowy; =eß *Fieber* czwartaczka *f.*; 2) także: *vier-tägig*, co cztery dni przypadający.

Sier'tte, *adi.* czwarty; *daß — Gebot* czwarte przykazanie; *der — Stand* stan czwarty; *heute ist der —* dzisiaj jest czwarty, dzisiaj mamy czwartego.

Sier'tt(e)halb, *adv.* półczwarta.

Sier'tteilen, *va.* (haben) dzielić, krajać na cztery

części; ćwiertować, rozdzielić.
 wie'rtelig, *adi.* czterodzielny.

Wie'rtelung, *sf.* rozcięcie *n.*, dzielenie *n.* na cztery części, ćwiertowanie *n.*

Wie'rtel, *sn.* =s, *pl.* —, ćwierć *f.*, czwarta część, ćwiartka *f.*; — einer Stadt dzielnica *f.* miasta; — des Mondes kwadra *f.* księżycy; drei — Meilen trzy ćwierci mili; gib mir drei — davon daj mi trzy czwarte z tego; ein — Kalb ćwiartka cielęciny; ein — Wein ćwierć litra wina; es ist drei — (auf) sieben jest trzy (kwadrans) na siódmą; ein — Jahr kwartał *m.*; fünf — Jahr pięć kwartałów.

Wie'rtelbogen, *sm.* =s, *pl.* =bögen, ćwiartka *f.* (arkusza).

Wie'rtelhundert, *sn.* ćwierć setki.

Wie'rteljahr, *sn.* =es, kwartał *m.*, ćwierćrocze *n.*

Wie'rteljahrhundert, *sn.* =s, ćwierć wieku.

Wie'rteljährlig, *adi.* kwartalny, trzymiesięczny.

Wie'rteljährlig, *adi.* kwartalny, co kwartał przypadający; *adv.* ich zahle meine Wohnung — płacę kwartalnie za mieszkanie.

Wiertelja'hrgehalt, *sm.* =es, kwartalna pensya, płaca, kwartalne *n.*

Wiertelja'hrschrist, *sf.* kwartalnik *m.*

Wie'rtelilo, *sn.* =s, ćwierć *f.* kilograma.

Wie'rtelkreis, *sm.* =es, *pl.* =se, czwarta część koła, kwadrant *m.*

Wiertelmei'le, *sf.* ćwierć *f.* mili.

Wie'rteln, I. *va.* (haben) obacz vierteilen, II. *vn.* (haben) diese Uhr viertelt den zehar bije kwadrans; daß Getreide viertelt gut zboże dobrze sypie, wydaje.

Wie'rtelnote, *sf.* *pl.* =n, ćwiartka *f.*

Wie'rtelpause, *sf.* *pl.* =n, pauza ćwierciowa.

Wiertelpu'nd, *sn.* =(e)s, ćwierć *f.* funta.

Wiertelstu'nde, *vf.* *pl.* =n, kwadrans *m.*

Wie'rtelstündig, *adi.* kwadrans trwający.

Wie'rtelstündlich, *adv.* co kwadrans.

Wie'rteltakt, *sm.* =es, *pl.* =e, ćwierć *f.* taktu.

Wie'rtelton, *sm.* =(e)s, *pl.* =töne, ćwierć *f.* tonu.

Wie'rteltonne, *sf.* *pl.* =n, ćwierć *f.* beczki.

Wie'rtens, *adv.* po czwarte.

Wie'rtung, *sf.* *pl.* =en, kwadratura *f.*, kwadrat *m.*; in der — reiten jeździć w kwadrat.

Wie'rteltakt, *sm.* =es, *pl.* =e, takt czteroćwierciowy.

Wie'rteweghahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =hähne, kurek *m.* na cztery spusty.

Wie'rtweibig, *adi.* czterosłupkowy, czworozenny.

Wie'rtwint(e)lig, *adi.* czworokątny.

Wie'rtwochentlich, *adi.* czterytygodniowy.

Wie'rtzahl, *sf.* kwatarno *n.* (loterya).

Wie'rtzählig, *adi.* podzielny przez cztery.

Wie'rtzadig, *adi.* cztery końce mający.

Wie'rtzählig, *adi.* cztery zęby mający, czworozęby, czworozębny.

Wie'rtzähig, *adi.* czteropalcowy, czteropalczysty (zool.).

Wie'rtzehn, *num.* czternaście; — Tage czternaście dni, dwa tygodnie; heute über — Tage od dziś za dwa tygodnie.

Wie'rtzehner, *sm.* =s, *pl.* —, jelen *m.* o czternastu rogach.

Wie'rtzehntägig, *adi.* czternastodniowy.

Wie'rtzehner, *sm.* =s, 1) żołnierz *m.* 14go pułku; 2) wino z roku 1814.

Wie'rtzehnjährig, czternastoletni.

Wie'rtzellig, *adi.* czterowierzowy; czterorzędowy (jeździec).

Wie'rtzig, *num.* czterdzieści.

Wie'rtziger, *sm.* =(e)s, *pl.* —, 1) człowiek czterdziestoletni; człowiek mający między czterdzięci a pięćdziesiąt lat; 2) dieß geschah in den — Jahren to się stało w czterdziestych latach; 3) ein Soldat des — Regimentes żołnierz czterdziestego pułku; 4) — Wein wino z czterdziestego roku; 5) rodzaj wysypki.

Wie'rtzigjährig, *adi.* czterdziestoletni.

Wie'rtzigste, *adi.* czterdziesty.

Wie'rtzigstel, *sm.* =s, *pl.* —, czterdziestka *f.*, czterdziesta część.

Wie'rtzigtagig, *adi.* czterdziestodniowy, czterdziestodzienny; =e Fastenzeit czterdziestnica *f.*, czterdziestnica *f.*

Wie'rtzintig, *adi.* obacz vierzigig.

Wie'rtzöllig, *adi.* czterocalowy.

Wigila'uz, *sf.* czujność *f.*

Wigilien, *sf.* *pl.* wigilie *pl.*, nabożeństwo wieczorne za zmarłych.

Wigilien, *vn.* (haben) uważać, nadzorować.

Wignette, (wym. winjette), *sf.* *pl.* =n, winieta *f.*

Wignetteschene, (wym. winjol . . .), *sf.* *pl.* =n, szyna *f.* szerokostopowa, szyna *f.* wignola.

Wigo'gue, (wym. wigonje), *sf.* *pl.* =n wigoń *m.*

Wigo'gnewolle, *sf.* wigoń *m.*

Wiktua'lien, *sf.* wiktuały *pl.*, żywność *f.*, rzeczy jadalne, zasób *m.*, zasoby spożywcze.

Wiktua'lienhändler, *sm.* *pl.* —, handlarz *m.* wiktuałami.

Wiktua'lienhandlung, *sf.* *pl.* =en, handel *m.* wiktuałów.

Wika'r, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wikaryusz *m.*, wikary *m.*

Wiktaria't, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wikaryat *m.*

Wiktarien, *vn.* (haben) zastępywać.

Wiktoria! *interj.* zwycięstwo! *n.*

Will'a, *sf.* *pl.* Willen, willa *f.*, domek letni, wiejski pałacyk.

Willegiatur, (wym. wiledziatur), *sf. pl.* =en, willegiatura *f.*, wiledziatura *f.*, letni pobyt.

Wi'lenbierfel, *sn.* =s, dzielnica *f.* wil.

Widinfatio'n, *sf.* domaganie *n.* się, dochodzenie prawne własności, windykacja *f.*

Widizje'ren, *va.* (haben) domagać się, przyzwać sobie co, dochodzić prawne własności, windykować.

Wio'le, *sf. pl.* =n, 1) fiołek *m.*; 2) altówka *f.*, wiola *f.*

Wiole'tt, *adi.* fioletowy, fiołkowy.

Wio'linbogen, *sm.* =s, *pl.* =bögen, smyczek *m.*

Wio'linduett, *sn.* =es, *pl.* =e, duet *m.* na skrzypce.

Wio'line, *sf. pl.* =n, skrzypce *pl.*; die erste — spielen grać pierwszy głos skrzypcowy; (przen.) zadawać ton; der Himmel hängt voller =n przyszłość przedstawia się różowo.

Wio'linfuteral, *sn.* =s, *pl.* =e, futerał *m.*, skrzynka *f.* na skrzypce.

Wiolini'ft, *sm.* =en, *pl.* =en, skrzypek *m.*, wiolinista *m.*

Wio'linfaften, *sm.* =s, *pl.* =faften, obacz Violinfuteral.

Wio'linfoncert, Wio'linfonzert, *sn.* =es, *pl.* =e, koncert *m.* na skrzypce i koncert na skrzypcach, skrzypcowy.

Wio'linnoten, *sf. pl.* nuty *pl.* na skrzypce.

Wio'linquartett, *sn.* =es, *pl.* =e, kwartet smyczkowy.

Wio'linfaite, *sf. pl.* =n, struna skrzypcowa.

Wio'linfchlüssel, *sm.* =s, *pl.* —, klucz wiolinowy.

Wio'linfchule, *sf. pl.* =n, szkoła skrzypcowa.

Wio'linfpicler, *sm.* =s, *pl.* —, skrzypek *m.*

Wio'linftimme, *sf. pl.* =n, głos skrzypcowy, głos wiolinowy.

Wio'linvirtuofe, *sm.* =en, *pl.* =n, wirtuoz skrzypce *m.*

Wioloncel'li, (wym. wiolonczell) *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wiolonczela *f.*, basetta *f.*

Wioloncellif't, *sm.* =en, *pl.*

=en, wiolonczelista *m.*, basetlista *m.*

Wi'per, *sf. pl.* =n, żmija *f.*

Wi'perbiß, *sm.* =ffeß, *pl.* =ffe, ukąszenie *n.* żmii.

Wi'per(n)gift, *sn.* =es, *jad m.* żmii.

Wi'pergraß, *sn.* =es, żmijowiec *m.*, żmijownik *m.*

Wi'pernatter, *sf. pl.* =n, żmija czarna.

Wir'g'niazgarre, *sf. pl.* =s, Wir'g'niazgarre, *sf. pl.* =n, (wym. wirdzima) cygarno *n.* wirzyna.

Wir'istimme, *sf.* głos wirylny.

Wirtuo'fe, *sm.* =n, *pl.* =n, wirtuoz *m.*, mistrz *m.*, artysta *m.*

Wirtuo'fin, *sf. pl.* =nen, wirtuozka *f.*, mistrzyni *f.*, artystka *f.*

Wirtuo'fenhaft, *adi. i adv.* mistrzowski, po mistrzowsku.

Wirtuo'fenhaftigkeit, *sf.*

Wirtuo'fenhaft, *sf.* Wirtuo'fentum, *sn.* =s, Wirtuo'fistät, *sf.* wirtuozostwo *n.*, mistrzostwo *n.*, artyzm *m.*

Wi'fa, *sn.* =s, *pl.* =s, wiza *f.*, poświadczenie urzędowe (na paszportach).

Wi'fje, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) mizówka *f.*, przeziernik *m.*, szparomierz *m.*, przedoblicze *n.*, część szyszaka zakrywająca twarz; 2) cel *m.*, celownik *m.* (u strzelby); 3) blaszka prostopadła na każdym z dwóch końców dyoptry (astron.).

Wi'fje'ren, *va.* (haben) 1) celować, mierzyć; 2) przemierzać (beezki, statki); 3) wizować, położyć wize, poświadczyć urzędownie.

Wi'fje'rer, *sm.* =s, *pl.* —, urzędnik mierzący naczynia.

Wi'fje'rforn, *sn.* =(e)s, cel *m.* (u strzelby).

Wi'fje'rfunft, *sf.* sztuka *f.* mierzenia, wizerowania.

Wi'fje'rflinie, *sf. pl.* =n, wizura *f.*

Wi'fje'rmaß, *sn.* =es, laska wizyrowa do mierzenia objętości beczek.

Wi'fje'rung, *sf.* 1) wizowanie *n.*, wiza *f.*; 2) celowanie *n.*, mierzenie *n.*

Wi'fjo'n, *sf. pl.* =en, widze-

nie *n.*, przewidzenie *n.*, urojenie *n.*, wizya *f.*

Wi'fjo'när, *sm.* =s, *pl.* =e, miewający *m.* wizye, dziwowid *m.*, wizjoner *m.*

Wi'fjatio'n, *sf. pl.* =en, zwiedzanie *n.*, przegląd *m.*, wizytacja *f.*, inspekcya *f.*, rewizya *f.*, oględziny *pl.*

Wi'fjatio'nßrecht, *sn.* =es, prawo *n.* wizytacyi.

Wi'fjatio'nßreife, *sf. pl.* =n, podróż wizytacyjna, inspekcyjna.

Wi'fjita'tor, *sm.* =s, *pl.* =en, wizytator *m.*, rozpatrywacz *m.*, badacz *m.*, śledca *m.*

Wi'fjte, *sf. pl.* =n, odwiedziny *pl.*, wizyta *f.*

Wi'fjtenkarte, Wi'fjtarte, *sf. pl.* =n, bilet wizytowy, karta wizytowa.

Wi'fjtenkartentafelchen, *sn.* =s, *pl.* =n, portfel *m.* na bilety wizytowe, karnet *m.*

Wi'fjtube, *sf. pl.* =en, Wi'fjtenzimmer, *sn.* =s, *pl.* —, pokój bawialny, bawialnia *f.* salon *m.* = Befuchzimmer.

Wi'fjtentag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień *m.* odwiedzin, wizyt, dzień *m.* przyjęcia = Befuchtag.

Wi'fjtite'ren, *va.* (haben) 1) rewidować, przeglądać, poszukiwać; 2) wizytować, zwiedzać, odwiedzać.

Wi'fita, *sf.* widok; zahlen Sie à — zapłać pan przy prezentacyi.

Wi'fjum, *sn.* =(s), *pl.* =fa, i =s, obacz Wi'fa.

Wita'l, *adi.* żywotny.

Witalität, *sf.* żywotność *f.*

Witrio'l, *sm.* =(e)s, wityrol *m.*, kwas siarkowy; blauer — siny kamień, siarkan *m.* miedzi; grüner — (Eisenwitril) siarkan *m.* żelaza, koperwasz *m.*; weißer — siarkan *m.* cynku; roter — siarkan *m.* kobaltu.

Witrio'lartig, *adi.* wityrolowy.

Witrio'lbleier, *sn.* =es, *pl.* =e, siarkan *m.* ołowiu.

Witrio'lferz, *sn.* =es, *pl.* =e, siarkan mineralny.

Witrio'lgeiß, *sm.* =es, wy-skok *m.* wityrolu.

Vitrio'lhaltig, *adi.* zawierający wityrol.

Vitrio'lhütte, *sf. pl.* =n, warzelnia *f.* wityrolu, fabryka *f.* kwasu siarkowego.

Vitrio'lig, *adi.* obacz vitriolhaltig.

Vitriolif'ren, *va.* (haben) siarczyć, wityrolizować.

Vitrio'lös, *sn.* =s, olej wityrolowy, kwas siarkowy zredukowany.

Vitrio'lsalz, *sn.* =s, *pl.* =e, koperwas *m.*, siarkan *m.* miedzi.

Vitrio'lsäure, *sf.* kwas siarczany.

Vitrio'lfiederei, *sf. pl.* -en, **Vitrio'lwerc**, *sn.* -(e)s, *pl.* =e, obacz Vitriolhütte.

Vi'tsbohne, *sf. pl.* =e, fasola zwykła.

Viva'rium, *sn.* =s, *pl.* =rien, mały zwierzyńiec, vivarium *n.*

Vi'vat, *interj.* wiwat, niech żyje! — der König niech żyje król!

Vi'vat, *sn.* =s, *pl.* =s, wiwat *m.*; nicht enden wollende =s nieskończoność wiwaty.

Viwifektio'n, *sf. pl.* =en, wiewisekcyja *f.*

Wizina'bahn, *sf. pl.* =en, kolej poboczna, drugorzędna.

Wlicß, **Wlicß**, *sn.* =es, *pl.* =e, runo; das goldene — złote runo, order *m.* złotego runa; Ritter vom goldenen — kawaler *m.* złotego runa.

W. skrótowiec na vorigen Monats zeszedłego miesiąca.

Vo'gel, *sm.* =s, *pl.* Vögel, 1) ptak *m.*; kleiner — ptaszek *m.*; — Strauß struś *m.*; die Vögel ptactwo *n.*; Vögel schießen strzelać na ptaki; Vögel fangen, stellen, töwen ptaki, nastawiać sidła na ptaki; Naturgeschichte der Vögel ornitologia *f.*; jedem — gefällt sein Nest każdy ptak własne gniazdo chwali; man erkennt den — am Gefieder, an den Federn znać ptaka z pierza, poznać pana po cholewach; friß — oder stirb masz wóz i przewóz; nach und nach baut der — sein Nest nie odrazu Rzym zbudowano; wie

ber — so daß Ei jaki pan taki kram; ihm ist so wohl, wie dem — im Hansfamen jest mu tak dobrze, jak u pana Boga za piecem, używa jak pies w studni, we wszystkich opływa, na niczem mu nie zbywa; (przen.:) der — ist ausgeflogen ulotnił się ptaszek; 2) ptak *m.*, kurek *m.* (z drzewa do którego strzelają); (przen.:) den — abschießen trafić w sedno, wyjść najlepiej, zyskać najwięcej; 3) er hat einen — (albo Sparren) ma bzika; 4) ein lustiger — figlarz *m.*, swawolnik *m.*, frant *m.*, szpak *m.*; ptaszek *m.*, chytry, obrotny człowiek *m.*; 5) motyl *m.*. Nachtvogel ćma *f.*

Vo'gelartig, *adi.* ptakowaty.

Vo'gelbauer, *sn.* i *sm.* klatka *f.*; ptaszyniec *m.*, ptaszarnia *f.*

Vo'gelbeerbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, jarzab *m.*, drzewo jarzabowe.

Vo'gelbeere, *sf. pl.* =n, jarzębina *f.*, jarzębie jagody.

Vo'gelbeize, *sf.* polowanie *n.* ze sokotami, sokolnictwo *n.*

Vo'gelchen, *sn.* =s, *pl.* =, ptaszek *m.*, ptaszeczek *m.*, ptaszętko *n.*, ptaszę *n.*, ptaszyna *f.*; sie ist wie ein — je jak ptaszek, jak kanarek; ich habe ein — davon singen hören słyszałem już coś o tem, dzwoniło mi o tem w uszach.

Vo'geldenter, *sm.* =s, *pl.* —, wróżbita *m.* z ptaków, wróżący *m.*, ptaszowieszczek *m.* augur *m.*

Vogelbenterei', *sf.* Vo'geldentung, *sf.* wróżba *f.* z ptaków.

Vo'geldunst, *sm.* śrut *m.* ptasi; brok *m.*

Vo'gelci, *sn.* =es, *pl.* =er, ptasia jaje.

Vo'gelciederse, *sf. pl.* =n, pterodaktyl *m.* skamieniałe zwierzę przedpotowe.

Vo'gelfang, *sm.* =(e)s, ptaszynictwo *n.*, łów *m.* ptaków.

Vo'gelfänger, *sm.* =s, *pl.* —; ptasznik *m.*

Vo'gelflinte, *sf. pl.* =n, ptaszniczka *f.*, strzelba *f.* na ptaki.

Vo'gelflöte, *sf. pl.* =n, gwizdawka *f.* na ptaki.

Vo'gelflug, *sm.* =(e)s, lot *m.* ptaków.

Vo'gelfrei, *adi.* wyjęty z pod prawa; imndn für — erklären ogłosić kogo wyjętym z pod prawa, banitą.

Vo'gelfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, ptaszyniec *m.*, ptasinóg *m.*, ptasia stopa (rośl.).

Vo'gelfutter, *sn.* ptasie jadło, żób *m.*

Vo'gelgarn, *sn.* =es, siatka *f.* na ptaki, wnik *m.*

Vo'gelfgang, *sm.* =es, śpiew *m.* ptaków.

Vo'gelgeschrei, *sn.* =es, skrzek *m.* ptaków.

Vo'gelhandel, *sm.* =s, handel *m.* ptakami.

Vo'gelhändler, *sm.* =s, *pl.* —, ptasznik *m.*, handlarz *m.* ptaków.

Vo'gelhaus, *zn.* =es, *pl.* =häuser, ptaszarnia *n.*, ptaszyniec *m.*, klatka *f.*

Vo'gelhede, *sf. pl.* =n, ptaszyniec *m.*, kociej *m.* do muwienia się ptactwa.

Vo'gelherd, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, boisko ptasznicze, gaj *m.*, półko *n.*, necisko *n.* gumienko *n.*, (gdzie ptaszyniki sieci zakładają).

Vo'geljagd, *sf.* polowanie *n.* na ptaki.

Vo'gelkennner, *sm.* =s, *pl.* —, znawca *m.* ptaków, ornitolog *m.*

Vo'gelfirschybaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, śliwa ptasza, trześnia *f.*

Vo'gelfirsche, *sf. pl.* =n, obacz Vo'gelfirschybaum.

Vo'gelflaue, *sf. pl.* =n, 1) ostroga ptasia (w mózgu); 2) obacz Vo'gelfuß.

Vo'gelflöterich, *sm.* =s, *pl.* =e, rdest ptasi, sporysz *m.*, wróble jęczyczki, szczotki *pl.*

Vo'gelkraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, ptasia mięta.

Vo'gelfunde, *sf.* ornitologia *f.*, nauka *f.* o ptakach.

Vo'gelfundige(r), *sm.* -en, *pl.* -en, ornitolog *m.*, uczoney znawca ptaków.

Vo'gelleicht, *adi.* lekki jak ptaszek.

Vo'gelleim, *sm.* =(e)š, lep ptasi.

Vo'gelmier, *sf.* *pl.* =n, mokrzyca *f.* (rośl.).

Vo'gelmilbe, *sf.* *pl.* =n, ptaszyniec *m.*

Vo'gelmilch, *sf.* śniedek *m.*, śniedka *f.* (rośl.).

Vo'gelmist, *sm.* =eš, ptasze łajno.

Vo'geln, *va.* i *vn.* spółkować.

Vo'gelnešt, *sn.* =eš, *pl.* =er, ptasze gniazdo.

Vo'gelnetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, siatka *pl.*, siatka *f.* na ptaki.

Vo'geltorgel, *sf.* *pl.* =n, pozytywka *f.*

Vo'gelperspektive, *sf.* widok *m.* z góry; *aus der* — z góry (patrząc).

Vo'gelpfeife, *sf.* *pl.* =n, obacz Vogelstöte.

Vo'gelruf, *sm.* =eš, *pl.* =e, wołanie *n.* ptaka.

Vo'gelschau, *sf.* obserwowanie *n.* lotu ptaków.

Vo'gelschauer, *sm.* =š, *pl.* —, augur *m.*

Vo'gelschnehe, *sf.* *pl.* =n, straszdyło *n.* na ptaki; *er fieht wie eine* — *aus* wygląda jak straszdyło.

Vo'gelschießen, *sn.* =š, 1) strzelanie *n.* do ptaków; 2) strzelanie *n.* do kurka.

Vo'gelschlag, *sm.* =(e)š, obacz Vogelgejang.

Vo'gelschlinge, *sf.* *pl.* =n, siatka *pl.* na ptaki.

Vo'gelschrot, *sn.* =(e)š, obacz Vogelbunšt.

Vo'gelscelett, *sn.* =eš, *pl.* =e, szkielec ptasi.

Vo'gelslange, *sf.* *pl.* =n, drąg kurkowy; żerdź *f.*

Vo'gestellen, *sn.* =š, ptaszniectwo *n.*, łowienie *n.* ptaków.

Vo'gesteller, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Vogelšänger.

Vo'gestrich, *sm.* =(e)š, *pl.* ciąg *m.* ptaków.

Vo'gelwahršager, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Vogeldeuter.

Vo'gelwahršagerci, *sf.* ob. Voegeldeuteri.

Vo'gelwårter, *sm.* =š, *pl.* —, hodowca *m.* ptaków, ptaczniak *m.*

Vo'gelweibchen, *sn.* =š, *pl.* —, samiczka *f.*

Vo'gelwiede, *sf.* *pl.* =n, rodzaj koniczyń.

Vo'gelzucht, *sf.* hodowla *f.* ptaków.

Vo'gelzunge, *sf.* *pl.* =n, 1) ptasi język; 2) skamieniały ząb rybi; 3) rdest *m.*, ptasi język (rośl.).

Vo'g(e)lein, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Vög(e)len.

Vo'gler, *sm.* =š, *pl.* —, ptaszniak *m.*

Vogt, *sm.* =(e)š, *pl.* Vögte, 1) gubernator *m.*, namiestnik *m.*, naczelnik *m.* jakiegos okręgu; 2) wójt *m.*, sędzia *m.*; 3) dozorca *m.* więzienia; 4) kasztelan *m.*, zarządca *m.* zamku.

Vogtei', *sf.* *pl.* =en, 1) namiestnictwo *n.*; 2) wójtostwo *n.*; 3) więzienie *n.*; 4) kasztelania *f.*

Vo'fel, *sf.* *pl.* =n, słowko *n.*, wyraz *m.*, wokabul *m.*

Vo'felbuch, *sn.* =eš, *pl.* =bücher, wokabularz *m.*

Vo'fabularium, *sn.* =š, *pl.* =rien, spis *m.* wokabulów.

Vo'fal, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, samogłoska *f.*

Vo'fal', Vo'fal=, *adi.* głosowy: samogłoskowy; do śpiewu.

Vo'falanlaut, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, przydech *m.* (gram).

Vo'falaustlaut, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zakończenie samogłoskowe.

Vo'falijatio'n, Vo'falije'=rung, *sf.* *pl.* =en, wokalizacja *f.*

Vo'falisch, *adi.* głosowy.

Vo'falije'ren, II. *va.* (haben) 1) wokalizować; 2) śpiewać ćwiczenia głosowe.

Vo'falšmuš, *sm.* wokalizm *m.*

Vo'falšconcert, Vo'falškonzert, *sn.* =eš, *pl.* =e, koncert wokalny, głosowy.

Vo'falšmuš, *sf.* muzyka wokalna, śpiew *m.*

Vo'falš, *sm.* =eš, *pl.* =šäke, frazes muzyczny.

Vo'fatio'n, *sf.* *pl.* =en, powołanie *n.*, skłonność *f.*, wolkacya *f.*

Vo'fativ, *sm.* =š, *pl.* =e, wołacz *m.* (piąty przypadek w odmienianiu).

Volie're, (wym.: woljer), *sf.* *pl.* =n, ptaszyniec *m.*, ptaszarnia *n.*

Voll, *sn.* =(e)š, *pl.* Völfer, 1) lud *m.*, naród *m.*, ludność *f.*, nacya *f.*; jene Völfer sind schon jinišijert tamtenarody już są cywilizowane; im Munde deš =eš w ustach ludu; ein Kind deš =eš dziecko *n.* ludu; daš gemeine — pospólstwo *n.*, czerń *f.* gmin *m.*; daš —, und der Adel lud i szlachta; er ist im =e sehr beliebt jest u ludu bardzo lubiany, jest bardzo popularny; er stammt auß dem =e pochodzi z ludu; ein Hausen gemeinen =eš tłuścza *f.*; unter daš — bringen, beim =e einführen rozpowszechnić u ludu; ins — bringen stać się popularnym; eš kommt viel =eš zusammen zbiera się wielki tłum narodu; vor allem =e przed wszystkimi, coram publico; daš — der Philosophen naród filozofów; ein wunderlich — die Weiber! dziwny naród te kobiety! =eš Stimme, Gotteš Stimme głos ludu głos Boga; 2) (Kriegšvolk) wojsko *n.*, załoga *f.*; 3) stado *n.*; ein =e Rebhühner stado *n.* kurapatw.

Vo'lfarm, *adi.* bezludny, nieludny, niezaludniony.

Vo'lfchen, *sn.* =š, *pl.* —, ludek *m.*

Vo'lfberherršcher, *sm.* =š *pl.* —, władca *m.* ludu.

Vo'lfberšreibung, *sf.* *pl.* =en, etnografia, etnologia *f.*

Vo'lfertiede, *sm.* =š, pokój *m.* ludów, pokój powszechny.

Vo'lfertiechte, *sf.* historia *f.* ludów, historia powszechna

Vo'lfertunde, *sf.* etnologia, *f.*, nauka *f.* o ludach, narodach.

Wölkermarkt, *sm.* =eš, *pl.* =märkte, targowisko *n.* ludów.

Wölkerracht, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo *n.* narodów, prawo międzynarodowe.

Wölkerrachtlich, *adi.* odpowiejni prawu międzynarodowemu.

Wölkerschafft, *sf.* *pl.* =en, *nard* *m.*, *lud m.*, *plemię n.*

Wölkerschlacht, *sf.* *pl.* =en, *walka f.*, *bitwa f.*, *narodów, ludów.*

Wölkerstraſe, *sf.* *droga światowa.*

Wölkewanderung, *sf.* *pl.* =en, *wędrowka f.* *narodów, ludów.*

Wölklee, *adi.* bezludny, pusty.

Wölkreich, *adi.* *ludny, za-ludniowy.*

Wölkensberglaube, *sm.* =nš, *przesąd m.* *ludu, pospółstwa.*

Wölkensbestimmung, *sf.* *po-wszeczne głosowanie, ple-biscyt m.*

Wölkensführer, *sm.* =š, *pl.* *przewódca m.* *ludu.*

Wölkens gelegenheit, *sf.* *pl.* =en, *sprawa f.* *narodu.*

Wölkenswalt, *sm.* =eš, *pl.* =armäfte, *obronca m.* *ludu.*

Wölkert, *sf.* *zwyczaj lu-dowy.*

Wölkeraufbruch, *Wölkerauf-stand, sm.* =eš, *powstanie n.* *ludu, rokosz m., insurekcyja f.*

Wölkeraufwiegler, *sm.* =š, *pl.* —, *wichrzyciel podburza-jący lud.*

Wölkensdruck, *sm.* =eš, *pl.* =ausdrücke, *wyrażenie ludowe.*

Wölkensgabe, *sf.* *pl.* =en, *wydanie ludowe.*

Wölkbad, *sn.* =(e)š, *pl.* =bäder, *kąpiel ludowa, po-wszeczna.*

Wölkbank, *sf.* *pl.* =en, *bank ludowy.*

Wölkbeliebt, *adi.* *popu-larny.*

Wölkbeschluß, *sm.* =šš, *pl.* =schlüsse, *uchwała ludowa, plebiscyt m.*

Wölkbewaffnung, *sf.* *wzbro-żenie n.* *ludu.*

Wölkbewegung, *sf.* *po-wstanie n., poruszenie n.* *ludu; ruch ludowy.*

Wölkbibliothek, *sf.* *pl.* =en, *biblioteka ludowa.*

Wölkbildung, *sf.* *oświata ludowa.*

Wölkblatt, *sn.* =eš, *pl.* =blätter, *pismo n., gazeta lu-dowa.*

Wölkbrauch, *sm.* =eš, *pl.* =bräuche, *zwyczaj ludowy, na-rodowy.*

Wölkcharakter, *sm.* =š, *cla-ruktar narodowy, narodo-wość f.*

Wölkdichter, *sm.* =š, *pl.* —, *poeta ludowy, z ludu, dla ludu; poeta narodowy.*

Wölkdichtung, *sf.* *pl.* =en, *poezja ludowa, poemat ludowy.*

Wölkhebung, *sf.* *obacz Wölkeraufbruch.*

Wölkziehung, *sf.* *wycho-wanie n.* *ludu.*

Wölketymologie, *sf.* *ety-mologia ludowa.*

Wölkfeind, *sm.* =eš, *pl.* =e, *nieprzyjaciel m., wróg m.* *ludu.*

Wölkfeindlich, *adi.* *prze-ciwny ludowi.*

Wölkfest, *sn.* =eš, *pl.* =e, *zabawa ludowa; uroczystość narodowa.*

Wölkfreund, *sm.* =eš, *pl.* =e, *przyjaciel m.* *ludu, de-magog m.*

Wölkfreundlich, *adi.* *przy-jaźny, życzliwy ludowi.*

Wölkführer, *sm.* =š, *pl.* —, *przywódca m.* *ludu, de-magog m.*

Wölkgarten, *sm.* =š, *pl.* =garten, *ogród publiczny.*

Wölkgebrauch, *sm.* =eš, *pl.* =gebräuche, *obacz Wölkbrauch.*

Wölkgeist, *sm.* =eš, *duch ludowy, narodowy.*

Wölkgenossenschaft, *sf.* *pl.* =en, *narodowość f.*

Wölkgenosse, *sm.* =šš, *pl.* =šš, *współziomek m., rodak m., kompatriota m.*

Wölkgesang, *sm.* =eš, *pl.* =sänge, *pieśń f., śpiew lu-dowy, narodowy.*

Wölkgeschrei, *sn.* =eš, *pl.* =eš, *krzyk m.* *ludu.*

Wölkgläub(e)n, *sm.* =nš, *wiara f.* *ludu, ludowa.*

Wölkgunst, *sf.* *łaska f.* *ludu.*

Wölkhaufe(n), *sm.* =nš, *pl.* —, *gromada f., kupa f.* *ludu, tłuszcza f., czerń f.*

—, *gromada f., kupa f.* *ludu, tłuszcza f., czerń f.*

Wölkheer, *sn.* =eš, *pl.* =e, *armia ludowa.*

Wölkheim, *sn.* =š, *gmach m.* *dla ludu, pałac ludowy.*

Wölkherrschafft, *sf.* *ludo-władztwo n., gminowładztwo n., rząd demokratyczny, demokracya f.*

Wölkhymne, *sf.* *pl.* =n, *hymn narodowy, ludowy.*

Wölkklasse, *sf.* *pl.* =n, *klasa f.* *ludu.*

Wölkkrankheit, *sf.* *pl.* =en, *choroba nagminna.*

Wölkkrieg, *sm.* =(e)š, *wojna narodowa.*

Wölkküche, *sf.* *pl.* =n, *tania kuchnia, kuchnia ludowa.*

Wölkkunde, *sf.* *etnologia f., ludoznawstwo n.*

Wölkleben, *sn.* =š, *życie ludowe.*

Wölklehrer, *sm.* =š, *pl.* —, *nauzyciel ludowy.*

Wölklehrerin, *sf.* *pl.* =nen, *nauzycielka ludowa.*

Wölkliebe, *sf.* *miłość f.* *ludu; miłość do ludu; popu-larność f.*

Wölklied, *sn.* =eš, *pl.* =er, *pieśń ludowa.*

Wölkmann, *sm.* =eš, *pl.* =männer, *ludowiec m.; czło-wiek popularny; demokrata m.*

Wölkmärchen, *sn.* =š, *pl.* —, *baśń ludowa, gminna.*

Wölkmäßig, *adi.* *stosowny do ludu, popularny; — machen popularyzować.*

Wölkmäßigkeit, *sf.* *popu-larność f.*

Wölkmeinung, *sf.* *opinia f.* *ludu.*

Wölkmelodie, *sf.* *pl.* =n, *arya, melodya ludowa.*

Wölkmenge, *sf.* *tłum m.; ludność f.*

Wölkname, *sm.* =nš, *pl.* =n, *nazwisko, imię narodowe.*

Wölkpoesie, *sf.* *obacz Wölkedichtung.*

Wölkrecht, *sn.* =eš, *pl.* =e, *prawo n.* *ludu.*

Wölkredner, *sm.* =š, *pl.* —, *mowa ludowy, trybun m.*

Wölkregierung, *sf.* *rząd demokratyczny.*

Vo'lkörepräsentant, *sm.* =en, *pl.* =en, obacz Volksvertreter.

Vo'lkörepräsentanz, *sf.* *pl.* =n, obacz Volksvertretung.

Vo'lkörsache, *sf.* sprawa *f.* ludu, narodu.

Vo'lkörsache, *sf.* *pl.* =n, podanie ludowe, gminne.

Vo'lkörschicht, *sf.* *pl.* =en, warstwa *f.* ludu; die unteren =en niższe warstwy.

Vo'lkörschrift, *sf.* *pl.* =en, pismo ludowe.

Vo'lkörschriftsteller, *sm.* =s, *pl.* —, pisarz ludowy.

Vo'lkörschule, *sf.* *pl.* =n, szkoła ludowa.

Vo'lkörschullehrer, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel ludowy.

Vo'lkörschullehrerin, *sf.* *pl.* =nen, nauczycielka ludowa.

Vo'lkörschullehrer, *sn.* =s, szkolnictwo ludowe.

Vo'lkösouveränität, *sf.* panowanie *n.* ludu, prawo *n.* ludu do rządzenia.

Vo'lkösprache, *sf.* język *m.*, mowa ludowa, dyalekt *m.*

Vo'lköstamm, *sm.* =es, *pl.* =stämme, plemię *n.*, rasa *f.*

Vo'lköstimme, *sf.* głos *m.*, zdanie *n.*, opinia *f.* ludu; — ist Gottes Stimme głos ludu doś Boża.

Vo'lköstimmung, *sf.* usposobienie *n.* (umysłów) ludu.

Vo'lköstück, *sn.* =es, *pl.* =e, sztuka ludowa.

Vo'lköstracht, *sf.* *pl.* =en, narodowy stróć, ubiór.

Vo'lkötribun, *sm.* =s, *pl.* =en, trybun *m.*, obrońca *m.* ludu, przywódca *m.* ludu.

Vo'lköstum, *sn.* =s, narodowość *f.*

Vo'lköstümeler', *sf.* udawanie *n.* uczuć narodowych.

Vo'lköstümlid, *adi.* narodowy, rodzimy; ludowy, popularny.

Vo'lköstümlidheit, *sf.* narodowość *f.*, właściwość narodowa, rodzimność *f.*; popularność *f.*

Vo'lköstunruhen, *sf.* *pl.* zaburzenia ludowe.

Vo'lköstunterricht, *sm.* =es, *pl.* oświata ludowa.

Vo'lköverein, *sm.* =es, *pl.* =e, stowarzyszenie ludowe.

Vo'lköverammlung, *sf.* *pl.* =en, zebranie, zgromadzenie ludowe, narodowe, wiec *m.*

Vo'lkövertreter, *sm.* =s, *pl.* —, przedstawiciel *m.*, zastępca *m.*, reprezentant *m.* ludu, narodu.

Vo'lkövertretung, *sf.* zastępowstwo *n.*, reprezentacja *f.* ludu, narodu.

Vo'lköweise, *sf.* *pl.* =n, aria, melodia ludowa.

Vo'lköwille, *sm.* =ns, wola *f.* narodu.

Vo'lköwirt, *sm.* =es *pl.* =e, ekonomista *m.*

Vo'lköwirtschaft, *sf.* gospodarstwo społeczne, ekonomia społeczna, polityczna.

Vo'lköwirtschaftlich, *adi.* ekonomiczny, społeczny.

Vo'lköwirtschaftslehre, *sf.* nauka *f.* o ekonomii społecznej, politycznej, ekonomia społeczna.

Vo'lköwut, *sf.* gniew *m.* ludu.

Vo'lközahl, *sf.* ludność *f.*

Vo'lközähler, *sm.* =s, *pl.* —, ten co sporządza spis ludności.

Vo'lközählung, *sf.* spis *m.*, obliczenie *n.* ludności.

Woll, *adi.* i *adv.* 1) a) pełny, pełno; ganz — bis oben gefüllt napełniony, wypelniony, napełniony; über unten — przepelniony; (behaben) obładowany; zum Erdrücken — natłoczony; das Theater war ganz — teatr był szczególnie zapelniony; die Tramway ist — tramway jest pełny, zapelniony; — Staub pełny kurzu, pokryty kurzem; Ihr Kopf ist — głowa pana surdut pełna plam, całkiem zaplamiony; er ist — Schwelger jest zalany potem; das Geld mit — en Händen hinauswerfen wyrzucać pieniądze pełnemi garściami; ein es Glas pełna szklanka; ein es Maß pełna miarka; — machen napełnić; — gießen, schenken nalać pełno, do pełna; — werden napełnić, zapełnić się; ein Glas — Wein pełna szklanka wina; der e Mond pełnia *f.* księżyc; der Mond

ist — księżyc jest w pełni; der Baum ist — i — er Früchte drzewo ma pełno owoców, drzewo jest pokryte owocami; ein Arm — narecze *n.*; eine Hand — garść *f.*; ein Mund — haust *m.*; den Mund — nehmen blagować; einen Löffel — pełną łyżkę; ein Keller — pełny talerz; er hat den Kopf — Dummheiten jemu tylko głupstwa w głowie; imbrich die Ohren — schreien zakryć kogo, wrzeszczeć, że aż uszy bolą; die ganze Stadt ist — davon całe miasto o tem mówi; ich bin noch ganz — davon jestem jeszcze całkiem przejęty tem; aus — er Kehle, aus — em Halse schreien, wrzeszczeć na całe gardło; aus — er Brust, aus — em Herzen z całej piersi, z całego serca; mit — en Händen pełnemi rekoma; in — en Büxen trinken pić wielkimi haustami; mit — en Segeln fahren jechać z rozpływami żaglami; aus dem Vollen schöpfen czerpać z pełnego; was das Herz — ist, des geht der Mund über co w sercu to i na ustach; b) voller i — peken; — er Mut peken odwagi; er ist — er Schulden jest pełen długów, jest zadłużony; der Tisch liegt — er Papiere stół zawalony papierami; das Buch ist — er Fehler ta książka jest pełna błędów, ta książka ma pełno błędów; die Straßen sind — er Leute ulice przepelnione ludźmi; — er Schlaf sein być sennym, rozespianym, śpiącym; — er Freude sein być pełen radości; er ist — er Freundlichkeit jest pełen uprzejmości; c) sich — machen zasmarować, zapaskudzić się; die Hosen — machen zrobić do majtek; 2) a) (ganz) cały, całkowity, całkowicie; (vollständig) zupełny; eine e Woche cały, pełny tydzień; die e Summe pełna kwota, pełna suma; die e Ladung cały ładunek; e Müstung pełna zbroja; das ist der e Preis to jest pełna cena; — bezahlen całkowicie zapłacić,

wir können die Goldstücke nicht für — annehmen nie możemy przyjąć tych złotych za pełne; etw. für — ansehen uważać co za pełnowartościowe; eine Summe — machen uzupełnić kwotę; zaokrąglić sumę; die Ware hat kein =es Gewicht ten towar nie doważa, niespełna waży; das Maß — machen przebrać miarkę; um das Unglück — zu machen na domiar nieszcześcia; um das Maß seiner Grausamkeiten — zu machen na dopełnienie, na domiar swych okrucieństw; die =e Wahrheit cała, całkowita prawda; mit =em Recht z zupełną słusnością; imudn die =e Gerechtigkeit mierzsiążyć lassen oddać komu sprawiedliwość; er ist =e fünfzig Jahre alt ma skoń. znych pięćdziesiąt lat; im =en Laufe w pełnym biegu; im =en Galopp w szybkim pedzie, cwałem; mit =er Hochachtung z pełnym szacunkiem; in =er Blüte stehen być w pełnym kwiecie; in =er Arbeit wśród roboty; im =en Ernst całkiem poważnie, na serio; im =en Sinne des Wortes w całym tego słowa znaczeniu; er gift noch nicht für — nie bierze się go jeszcze na serio; a) es schlägt — bije godzina; 3) (rund) pełny; ein =es Gesicht pełna twarz; ein =er Busen pełny biust; okrągła pierś; eine =e Stimme pełny głos; 4) sich — trinken upić się, napić się do dziurki; =er Mund reb't aus Herzensgrund pijany mówi prawdę.

Vollan'f, *adv.* dosyć, podostatkiem, z okładem, po uszy; alles — haben mieć wszystkiego podostatkiem; — zu tun haben mieć roboty po uszy.

Vo'lbädig, *adi.* pызaty, pełnolicy.

Vo'lbäd, *sn.* =es, *pl.* =bäder, kąpiel całkowita, wanna *f.*

Vo'lbahn, *sf.* *pl.* =en, kolej główna.

Vo'lbart, *sm.* =es, *pl.* =bärte, pełna broda.

Vo'lbauer, *sm.* =s, *pl.* =n, kmięć *m.*

Vo'lberechtigt, *adi.* całkowicie uprawniony.

Vo'lbefähig, *sm.* =es, pełne posiadanie; im — seiner Kräfte w pełni sił.

Vo'lbblut, *sm.* =es, zawodnik *m.*, koń *n.* czystej rasy, krwi, pełnej krwi.

Vo'lbblütig, *adi.* krwisty. **Vo'lbblütigkeit**, *sf.* krwistość *f.*

Vo'lbblutpferd, *sn.* =es, *pl.* =e, koń *m.* czystej rasy.

Vo'lbbringen, *vollbringen*, *vollbrachte*, *haben* *vollbracht*, *va.* wypełnić, skutecznie, dokonać, dokończyć, sprawić; ein Verbrechen — dokonać zbrodni; es ist vollbracht! już dokonaane, skończono! gute Werke — dokonywać dobrych czynów; etw. leicht — dokonać czego z łatwością.

Vollbringer, *sm.* =s, *pl.* —, wykonawca *m.*, dokonywacz *m.*

Vollbringung, *sf.* wypełnienie *n.*, dokonanie *n.*, skutecznienie *n.*, dokończenie *n.*

Vo'lbüchtig, **Vo'lbustig**, *adi.* o pełnych, bujnych piersiach, piersisty.

Vo'lbürger, *sm.* =s, *pl.* —, całkowicie uprawniony obywatel.

Vo'lbürtig, *adi.* rodzony, z jednego ojca i jednej matki.

Vo'lbucht, *sm.* =es, *pl.* =e, knot okrągły.

Vo'lbdruck, *sm.* =(e)s, pełne ciśnienie.

Vo'lbdruckmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna parowa bez rozprężenia.

Volle'nden, *I. va.* (haben) dokończyć, zupełnie ukończyć, wykończyć; er hat seine Laufbahn vollendet zakończył karierę; er hat vollendet skoneczył, umarł; II. vollendet, *pp. i adi.* skończony, ukończony, dokonany; doskonały; ein =er Redner skończony, doskonały mowca; eine =e Tatsache dokonany fakt.

Vo'llandē, *adi.* zupełnie,

całkiem, do szczytu; das hat ihn — zu Grunde gerichtet to go zniszczyło do szczytu; — austrinken dopić; — auslesen doczytać; wenn er nun — erlöhre . . . jeśli by się jeszcze w dodatku dowiedział . . . ; und wenn er nun — sagt . . . a gdy on nawet powie . . .

Volle'ndung, *sf.* ukończenie *n.*, dokończenie *n.*, wykończenie *n.*; dopełnienie *n.*, wykonanie *n.*; doskonałość *f.*; das Werk ist der — nahe dzieło jest na ukończeniu; einer Sache — geben, etw. zur — bringen wykończyć co; das Bild ist mit Bemundernsmerter — gearbeitet obraz ten jest wykończony z podziwienia godną doskonałością.

Volle'ndungstermin, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, termin *m.* ukończenia.

Vo'ller, 1) obacz voll 1) b); 2) Vo'ller, *sn.* =s, odgłos jawny (w opukiwaniu).

Völlerei, *sf.* *pl.* =en, obżarstwo *n.*, opilstwo *n.*, pijaństwo *n.*

Vollfüh'ren, *va.* (haben) obacz Vollbringen.

Vo'lgatter, *sn.* =s, *pl.* —, system *m.* pił w tartakach drzewnych.

Vo'lgelühl, *sn.* =s, poczucie *n.*; im =e seiner Würde w poczuciu swej godności.

Vo'lgelhalt, *sm.* =(e)s, pełna zawartość.

Vo'lgenuß, *sm.* =fjes, *pl.* =genüsse, pełne używanie; im — seiner Rechte w pełnym posiadaniu swoich praw.

Vo'lgespößt, **Vo'lgestopft**, *adi.* przepełniony, nabit.

Vo'lgesang, *sm.* =es, chór *m.*

Vo'lgewalt, *sf.* pełna władza.

Vo'lgewicht, *sn.* =es, pełna waga.

Vo'lgewinn, *sm.* =(e)s, czysty zysk.

Vo'lgültig, *adi.* zupełną wartość mający, ważny; eine =e Münze moneta pełnowartościowa; eine =e Entschuldi-

gung ważne usprawiedliwienie.

Wo'lgütligkeit, *sf.* zupełna wartość; ważność *f.*

Wo'locharig, *adi.* włochaty, wołochaty; =es Tuch włochochate sukno.

Wo'lohaltig, *adi.* o pełnej zawartości.

Wo'loheit, *sf.* pełność *f.*

Wo'lohering, *sm.* =(e)ś, *pl.* =e, śledź niewypatroszony.

Wo'lohufig, *adi.* zrosłe kopyta mający, kłębkowe kopyta mający.

Wo'lohufer, *sm.* =ś, *pl.* —, obacz *Wollbauer*.

Wo'loilig, *I. adi.* 1) zupełny, dokładny, prawdziwy; =e Freiheit zupełna wolność; =es Vertrauen zupełne zaufanie; ein =er Narr zupełny głupiec; die =e Größe dokładna wielkość; das =e Maß dokładna miara; eine =e Niederlage prawdziwa klęska; im =en Staate erscheinen wystąpić w całej paradyzie, w galowym stroju, =er Ablass zupełny odpust; 2) = *dieckelig*; *II. adv.* zupełnie, całkiem, całkowicie, zgoda, do szczętu; eine — unreife Frucht całkiem niedojrzały owoc; er ist schon — hergestellt już zupełnie wyzdrowiał; er hat es — abgeschlagen odmówił bezwarunkowo; ich bin nicht — Ihrer Meinung nie podzielać w całości pańskiego zdania.

Wo'loigkeit, *sf.* (rzadko używany) = *Wollebigkeit*.

Wo'loinhaltlich, *adv.* co do słowa.

Wo'lojährig, *adi.* pełnoletni.

Wo'lojährigkeit, *sf.* pełnoletność *f.*

Wo'loklang, *sm.* =(e)ś, pełne brzmienie; — der Reime dźwięczność *f.* rymów.

Wo'lokommen, *adi.* 1) zupełny, kompletny, doskonały skończony; Gott ist — Bóg jest doskonałym; ein =er Hofmann skończony dworzann; eine =e Schönheit skończona piękność; =e Gemalt pełna, bezwzględna, ab-

solutna władza; =e Freiheit (zu)pełna wolność; seine Freude war — jego radość była zupełna, kompletna; mit =er Hochachtung z doskonałym szacunkiem; — machen udoskonalić, wydoskonalić; — werden udoskonalić, wydoskonalić się; *adv.* er ist — frei jest zupełnie wolny; etw. — kennen znać coś dokładnie; 2) dostatni, suty; szeroki, wygodny; der Mantel ist — płaszcz jest suty, wygodny; 3) = *dieckelig*, *vollebig*.

Wo'lokommenheit, *sf.* *pl.* =en, doskonałość *f.*; er hat es zur — gebracht doprowadził do doskonałości; sie besitzt alle möglichen =en posiada wszystkie możliwe zalety, przymioty.

Wo'lokörnig, *adi.* ziarnisty.

Wo'lokraft, *sf.* (zu)pełna siła; energia *f.*; in der — der Jugend w pełnej sile młodości.

Wo'lokräftig, *adi.* pełen siły, energiczny.

Wo'loknigel, *sf.* *pl.* =n, pełna kula.

Wo'loleibig, *adi.* otyły, dobrej tuszy.

Wo'loleibigkeit, *sf.* otyłość *f.*, dobra tusza, opasłość *f.*

Wo'lomacht, *sf.* *pl.* =en, pełnomocnictwo *n.*, upoważnienie *n.*, plenipotencya *f.*; jmdm — geben upoważnić kogo; ohne — handeln działać bez upoważnienia, bez autoryzacyi; gerichtliche — pełnomocnictwo sądowe.

Wo'lomachtgeber, *sm.* =ś, *pl.* —, mocodawca *m.*

Wo'lomachthaber, Wo'lomachtträger, *sm.* =ś, umocowany *m.*, upelnomocniony *m.*

Wo'lomachtblankett, *sn.* =rs, *pl.* =e, blankiet *m.* pełnomocnictwa.

Wo'lomilch, *sf.* mleko niezbiране.

Wo'lomond, *sm.* =(e)ś, pełnia *f.* księżycy; heute ist — dzisiaj księżyc jest w pełni.

Wo'lomondsgesticht, *sn.* =es, *pl.* =er, twarz *f.* jak księżyc w pełni, pełna twarz.

Wo'lopprosen, *va.* (haben)sich den Kopf mit lateinischen Broden — nabić sobie głowę łaciną; sich den Magen — przeladować sobie żołądek.

Wo'lostaffig, *adi.* soczysty, pełen soku; krwisty.

Wo'lostaffigkeit, *sf.* soczystość *f.*

Wo'lo-saufen, sich —, saufe mich voll, säufst dich voll, soff sich voll, habe mich voll-gelassen, *vr.* nażłopać się, opić się.

Wo'loschiff, *sn.* =(e)ś, *pl.* =e, okręt *m.* o trzech masztach. Wo'lo-schlagen, schläge, schlägt, schlägt, schlug voll, habe vollgeschlagen, *va.* sich den Leib — przejeść się, przeladować sobie żołądek; jmdm den Buckel — zbić kogo na kwaśne jabłko, dać komu kije; die Uhr hat voll-geschlagen zegar wybił godzinę.

Wo'loständig, *I. adi.* zupełny, dokładny, całkowity, kompletny; eine =e Versammlung posiedzenie plenarne; =er Erfolg pełne powodzenie, pełny sukces; =e Finsternis zupełna ciemność; das ist ein =er Unfirt to jest kompletna niedorzeczność; die Sammlung ist noch nicht — zbiór nie jest jeszcze kompletny; er besitzt kein =es Wörterbuch nie posiada dokładnego słownika; — machen uzupełnić, dopełnić, kompletować; um das Unglück — zu machen dla dopełnienia nieszczęścia; ein =er Begriff dokładne pojęcie; *II. adv.* zupełnie, dokładnie, całkowicie, kompletnie; der Wagen ist — beşekt wóz jest kompletnie przepelniony; ich habe die Rechnung — beşakt zapłacić całkowie rachunek; bitte mir das Wert — zu liefern proszę o dostawienie mi tego dzieła w komplecie, w całości.

Wo'loständigkeit, *sf.* zupełność *f.*, dokładność *f.*, kompletność *f.*, całkowitość *f.*; die — des Wertes wird verbürgt ręczy się za dokładność dzieła.

Wo'lstimmig, *adi.* i *adv.* na wszystkie głosy; *zēs* Tonstück symfonia *f*

Wo'lstimmigkeit, *sf.* pełno-
głosność *f.*

Wo'lstopfen, I. *va.* (haben) napchać, natkać; II. *sich* — *vr.* (haben) napchać się, obez-
zreć, obuchać się.

Wollstre'dbar, *adi.* wyko-
nalny.

Wollstre'dbarkeit, *sf.* wyko-
nalność *f.*

Wollstre'den, *va.* (haben) wykonywać, wykonać, doko-
nać; ein Urteil — wykonać wyrok; das Todesurteil an
jmdm — wykonać na kim
karę śmierci.

Wollstre'der, *sm.* =*s*, *pl.* —,
wykonawca *m.*

Wollstre'derin, *sf.* *pl.* =*nen*,
wykonawczynie.

Wollstre'dung, *sf.* *pl.* =*en*,
wykonanie *n.*

Wollstre'dungsbefehl, *sm.*
=(e)*s*, *pl.* =*e*, rozkaz *m.* wyko-
nania.

Wo'ltönend, *adi.* głośno
dźwięczący; dobitny, pełny.

Wo'ltwangig, *adi.* pełno-
licy, pełny w twarzy, pyzaty.

Wo'ltwertig, *adi.* pełnowar-
tościowy.

Wo'ltwichtig, *adi.* ważny,
doważający; eine =*e* Münze
moneta doważająca, ważna,
której do wagi nie bra-
kuje; ein =*et* Grund ważny
powód.

Wo'ltwichtigkeit, *sf.* komple-
tność *f.*; doważanie *n.*, do-
waga *f.*

Wo'ltzählig, *adi.* i *adv.*
kompletny, zupełny, cały;
— machen uzupełnić, skomple-
tować; jetzt sind wir — ver-
sameltet teraz jesteśmy w kom-
pletcie.

Wo'ltzähligkeit, *sf.* komplet
m., kompletność *f.*, zupeł-
ność *f.*, całość *f.*

Wollzie'h'en, I. *vollziehe*, *voll-*
zieht, *vollzog*, *haben vollzogen*
va. wykonywać, wykonać,
spełniać; ein Urteil — wy-
konać wyrok; einen Befehl
— wykonać, spełnić rozkaz;
die Ehe — dokonać małżeń-
stwa; II. *vollziehend*, *ppr.* i

adi. wykonawczy; die =*e* Ge-
walt władza wykonawcza.

Wollzie'h'en, *vn.* =*s*, *voll-*
zie'h'ung, *sf.* *pl.* =*en*, wyko-
nanie *n.*, spełnienie *n.*; sank-
cya *f.*, ratyfikacya *f.*; — der
Ehe wykonanie *n.* małżeństwa.

Wollzie'h'et, *sm.* =*s*, *pl.* —,
wykonawca *m.*, egzekutor *m.*
Wollzie'h'erin, *sf.* *pl.* =*nen*,
wykonawczynie *f.*, egzeku-
torka *f.*

Wollzie'h'ungsbefehl, *sm.*
=(e)*s*, *pl.* =*e*, rozkaz egzeku-
cyjny.

Wollzie'h'ungsrat, *sm.* =*s*,
rada wykonawcza.

Wollzie'h'ungsgewalt, *sf.*
władza wykonawcza.

Wollzu'g, *sm.* =(e)*s*, obacz
Wollziehen.

Volontä'r, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*,
ochotnik *m.*, wolontaryusz *m.*

Volt, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, miara
f. natężenia prądu elektry-
cznego, wolt *m.*, jednostka *f.*
siły elektrobodźczej.

Vo'taisch, *adi.* =*e* Säule
stos *m.* Woltzy; =*er* Strom-
kreis woltaiczny obieg prądu;
=*e* Bogenlampe woltaiczna
lampa łukowa.

Vo'tte, *sf.* *pl.* =*en*, 1) obrót
m., wolta *f.*, zmiana *f.* kroku
(u koni); 2) die — ichlagen
woltę zrobić, przerzucić kartę,
paluszkować.

Volzig'er, (wym.: woltizör),
sm. =*s*, *pl.* =*e* i =*s*, woltyszer
m.; linoścoczek *m.*

Volzig'ig, (wym.: -ziren),
vn. (haben) woltyzować.

Volzig'igk'unst, *sf.* sztuka
f. woltyzowania.

Volzmetr, *sm.* =*s*, *pl.* —,
Volzmet'er, *sm.* =*s*, *pl.* —,
woltomierz *m.*, wolt(o)metr
m., woltometr *m.*

Volubit'ät, *sf.* płynność *f.*
(w mówieniu), zwinnność *f.*
(języka).

Volu'm, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, Vo-
lu'm'en, *sn.* =*s*, *pl.* =*mina*, po-
jemność *f.*, brylowatość *f.*,
objętość *f.*

Volu'matom, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*,
objętość niedziatkowa, ato-
mowa.

Volu'metrie, *sf.* miareczko-
wanie *n.*

Volume'trisch, *adi.* =*e* Ana-
lyse analiza objętościowa,
miareczkowany rozbiór.

Volu'mgefe'h, *sn.* =*s*, *pl.*
=*e*, prawo objętościowe.

Volu'mgewicht, *sn.* =*s*, ob-
jętość specyficzna.

Volu'minös, *adi.* obszerny,
szeroki, duży, przestrzenny;
=*es* Gut towar przestrzenny.

Volu'mvergrößerung, Vo-
lu'mzunahme, *sf.* powiększe-
nie *n.* się objętości.

Volu'te, *sf.* *pl.* =*en*, ślima-
cznica *f.* (architek.)

Volu'tfeder, *sf.* *pl.* =*n*, sprę-
żyna zwijana.

Volu'tfattel, *sm.* =*s*, *pl.*
=fattel, siodło *n.* sprężyny
zwiniejęt.

Vom, skrócenie = von
dem.

Vomit'reu, *vn.* (haben) wy-
miotować, womitować = bre-
chen.

Vomiti'v, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*,
środek *m.* na wymioty =
Brechmittel.

Von, *praep.* (z *dativ.*) 1)

ze, z; ich komme — War-
schau przyjeżdżam z War-
szawy; ich komme vom Lande
przyjeżdżam ze wsi; ich habe
das — London bezogen spro-
wadziłem to z Londynu; er
ist vom Dache gefallen spadł
z dachu; er ist — Krakau
gebürtig jest rodem z Kra-
kowa; ich komme vom Hause
przychodzę z domu; — Her-
zen gern z całego serca;
nimm das — der Band weg
weź to ze ściany; vom Berge
steigen schodzić z góry; —
weitem z daleka; — außen
z zewnątrz; — innen z we-
wnątrz, z wnętrza; — da
stąd; — dort stamtąd; —
dann gehen, ziehen odejść
skąd, porzucić jakie miejsce;
— hinnen gehen, scheiden,
odejść, pożegnać, rozłączyć
się z kim; — hinten z tyłu;
— oben z góry; — weitem
zdaleka; — neuem na nowo;
— unten z dołu; zehn Meilen
— hier dziesięć mil stąd; 2)
od, o; — jmdm fortgehen
odejść od kogo; ich komme
— der Tante wracam od

ciotki; was willst du — mir? czego chcesz odemnie? ich habe — ihr einen Brief erhalten otrzymałem od niej list; grüße ihn — mir pozdrow go odemnie; wir können nichts — ihm erwarten nie możemy się niczego spodziewać od niego, po nim; jnndm — etw. befreien uwolnić kogo od czego; er ist frei — jeder Schuld jest wolny od wszelkiej winy; Mutterstüngen — jnndm empfangen przyjmować wsparcia od kogo; die Revolution geht — Watschau her rewolucya ciągnie od Warszawy; die Karpathen trennen Galizien — Ungarn Karpaty dzielą Galicję od Węgier; — Stafau bis Lemberg od Krakowa do Lwowa; — drei bis fünf od trzeciej do piątej; 3) der Herr vom Hause pan domu; der König — Polen król polski; der Erz-bischof — Posen arcybiskup poznański; ein Abgesandter vom König poseł, ambasadador królewski, króla; 4) ein Freund — mir mój przyjaciel, jeden z moich przyjaciół; ein — meinen Büchern jedna z moich książek; der Beste — allen najlepszy ze wszystkich; eßen Sie — diesem Kuchen jedz pan z tego placaka; zehn — Hundert dziesięć od sta; 5) ein Ring — Gold złota obrączka; eine Bank — Stein ławka kamienna; 6) ein Franzose — Geburt Francuz z urodzenia; ein Mann — edelm Geschlecht maż ze szlacheckiego rodu; — Adel szlacheckiego rodu, szlacheć m.; vom Stande wysokiego stanu; ein Mann — starfem Körperbau maż silnej budowy ciała; — schlechten Sitten zły obyczajowy; ein Teufel — einem Weibe dyabeł kobieta; 7) eine Frau — fünfzig Jahren pięćdziesięcioletnia kobieta; ein Graben — drei Meter Breite rów na trzy metry szeroki; eine Summe — hundert Kronen kwota stu koron; eine Familie — acht Personen rodzina z ośmiu

osób; eine Gesellschaft — fünfzig Personen towarzystwo pięćdziesięciu osób; ein Korps — 100.000 Mann statysyczny korpus; ein Verlust — zehn Kronen strata dziesięciu koron; eine Sache — großem, geringem Werte rzecz wielkiej, małej wartości; 8) — Natur z natury, z usposobienia; ein Spieler — Profession gracz z zawodu, zawodowy gracz; — Gottes Gnaben z Bożej łaski; 9) die Welt wird — Gott regiert Bóg rządzi światem; er ist — armen Eltern (geboren) pochodzi z ubogich rodziców; 10) ein Gedicht — Goethe wiersz Goethego; ein Bild — Rubens obraz Rubensa; ein Kind — seiner ersten Frau dziecko z pierwszej żony; 11) (über, betreffend) o; ich habe — ihm gehört słyszałem o nim; man spricht schon — der Sache już mówią o tej sprawie; die ganze Stadt spricht davon całe miasto mówi o tem; er kann — Glück sagen może to uważać za szczęście; Menschen, — denen wir voraussetzen ludzie, o których przypuszczamy; 12) das war ein Fehler — ihm w tem jego błąd, w tem zbladził; es ist nicht recht — dir to niesłusznie z twojej strony; das war bloß ein Versehen — ihm to tylko omyłka z jego strony; 13) — nun an, odtąd; — der Zeit an od tego czasu, począwszy od tego czasu; — morgen an od jutra; — heute ab od dzisiaj; — Jugend an od młodości; — Klein auf od maleńkości; — Grund aus z gruntu; — Grund aus kennen znać gruntownie, dokładnie; — alters her z dawnych czasów; — Rechts wegen po sprawiedliwości; — morgen bis abend od rana do wieczora; — Fall zu Fall od wypadku do wypadku, od jednego razu do drugiego; — Zeit zu Zeit od czasu do czasu; — Stunde zu Stunde z godziny na go-

dzino; — Tag zu Tag z dnia na dzień; — Haus zu Haus od domu do domu; — Stadt zu Stadt od miasta do miasta; — Wort zu Wort od słowa do słowa; zum Preise — . . . bis . . . w cenie od . . . do . . . ; — vorn anfangen zacząć na nowo; 14) jnndm etw. — seinem Gehalt abziehen odciągnąć komu co z pensyi; ich habe es — dort abgeschrieben odpisałem to z tamtąd; ich muß mich — diesem Lärm erholen muszę przyjść do siebie po tym hałasie; ich habe es — ihm gehört słyszałem to od niego; erzählen — opowiadać o; kaufen — kupić u; leihen — pożyczyć od, u; leiden — cierpieć od; — Sinnen kommen tracić zmysły; er lebt — seiner Hände Arbeit żyje z pracy rąk własnych; er lebt — seinen Einkünften żyje ze swoich dochodów; er ermachte — dem Lärm zbudził się z powodu krzyku; ich kenne das — Hörensagen znam to ze słychu; ich ruhe — der Arbeit spoczywam po robocie; reden, schreiben, sprechen — mówić, pisać, czytać o; unterscheiden — odróżnić od; 15) — selbst sam, samo, samo z siebie, dobrowolnie; er kam — selbst przyszedł dobrowolnie; das versteht sich — selbst to się samo przez się rozumie; das Licht ging — selbst aus świeca sama zgasła.

Woneina'nder, *adv.* jedno od drugiego, oddzielnie; — brechen przełamać, rozłamać; — schneiden rozciąć; — bringen, — reißen rozerwać, rozłączyć; — gehen rozpadać, rozlażyć się.

Vonnö'ten, *adv.* potrzeba; dieß ist mir — trzeba mi tego; etw. — haben potrzebować czego.

Vonsta'tten, *adv.* obacz statten.

Vor, I. *praep.* (z *dativ.* na pytanie *wo?* z *accus.* na pytanie *wohin?*) 1) (o miejscu)

przed; er steht — der Tür stoi przed drzwiami; stelle das — die Tür postaw to przed drzwii; jnndn — die Tür werfen wyrzucić kogo za drzwi; — dem Hause przed domem; er wohnt — dem Tore mieszka za bramą; — das Tor gehen iść przed bramę, iść na bramę; — Mostau pod Moskwą; das Monument — sich haben mieć pomnik przed sobą; — meinen Augen przed moimi oczyma, w mojej obecności; — den Augen der Welt w oczach świata, przed światem, wobec świata; ihr Bild schwebt mir immer — Augen obraz jej stoi mi zawsze przed oczyma; er wurde — den Richter geführt stawiono go przed sądzią; eine Sache — den Richter bringen wytoczyć sprawę przed sąd; — Gott wobec Boga; — Gott und — den Menschen wobec Boga i ludzi; — jnndm hergehen chodzić po przed kogo, wyprowadzić kogo; — jnndm den Hut ziehen kłaniać się komu, zdjąć przed kim kapelusz; — jnndn hintreten przystąpić do kogo; all die Sachen liegen — dir wszystkie te rzeczy leżą przed tobą; jnndm etw. — die Füße werfen rzucić komu coś przed nogi; jnndm eine Kugel — den Kopf schießen strzelić komu kulką w łeb; jnndn — den Kopf stoßen obrazić kogo, dotknąć kogo; jnndm den Kopf — die Füße legen ściskać kogo; jnndn — sich lassen przyjąć kogo, puścić kogo przed swoje oblicze; das habe ich noch — mir tom sobie jeszcze przedsięwziął, to mi jeszcze pozostaje do zrobienia; was hast du —? jakie masz zamiary, plany? was hast du für heute abend —? co robisz dziś wieczór? das gehört — das Forum der Lehrer to należy przedłożyć nauczycielom, to trzeba przedłożyć przed forum nauczycieli; — der Hand tymczasem, tymczasowo, na

teraz, obecnie; sich — Anfer legen zarzucić kotwicę; — Anfer liegen stać, leżeć w porcie; 2) (o czasie) — Tagesanbruch przed świtem; — zehn Uhr przed dziesiątą; — Mitternacht przed północą; am Tage — dem Geburtstages w dzień przed urodzinami; — der Sitzung przed posiedzeniem; es ist fünf Minuten — zwei jest za dziesięć minut druga; — deiner Ankunft przed twoim przyjazdem; — dem Empfang dieses Briefes przed otrzymaniem niniejszego listu; er steht — dem Bankrott stoi przed bankrutstwem; — der Zeit przed czasem, przedwcześnie; — der Zeit bezahlen płacić z góry, anticipando; — einem Monat przed miesiącem; — ungefähr zehn Jahren przed laty mniej więcej dziesięciu; — Jahren przed laty; heute — vierzehn Tagen przed czterdziestu dniami, przed dwoma tygodniami; — Ablauf der Frist przed upływem terminu; — einiger Zeit przed jakimś czasem; — einigen Jahren przed kilku laty; — einigen Tagen przed kilku dniami; — kurzem niedawno, onegdaj; — alters przed wiekami; 3) Schritt — Schritt krok za krokiem, stopniowo, ostrożnie; Stül — Stück sztuka za sztuką, sztuka po sztuce; 4) — allem, — allen Dingen przedewszystkiem; — allem mußt du darauf sehen przedewszystkiem musisz baczyć na to; er hat das — den übrigen voraus ma to przed innymi, w tem innych przewyższa; ich tue es am Morgen — allem anderen robię to z rana przed wszystkiem innym, to jest pierwsza moja czynność z rana; er liebt ihn — allen Kindern kocha go więcej od wszystkich dzieci; ich habe ihn — allen lieb lubię go nadewszystkiem; sich — allen auszeichnen wyszczególnić się przed wszystkimi; Recht geht — Macht prawo idzie przed siłą; 5)

— Hunger sterben umrzedz z głodu; — Durst vergehen ginąć z pragnienia; — Wut bersten pękać ze złości; — Freude meinen płakać z radości; — Kälte zittern trząść się z zimna; 6) Adtung — jnndm haben mieć przed kim, dla kogo szacunek; Achtung — dem Gesetze uszanowanie wobec ustawy; Furcht — dem Tode obawa przed śmiercią; Schutz — der Kälte ochrona przed zimnem; — etw., — jnndm schützen obronić od czego, od kogo; ich bin — ihm nicht sicher nie jestem pewny przed nim i od niego; der Esel — dem Häßlichen obrzydzenie dla brzydoty; ich habe einen Abscheu — ihm mam wstręt do niego; es eßelt mir — ihm brzydę się go, brzydzę się nim; es ist mir bange — ihm boję się go; sich — jnndm verbergen ukrywać się przed kim; keine Geheimnisse — jnndm haben nie mieć tajemnic przed kim; ich warne dich — ihm ostrzegam ciebie przed nim; hüte dich — ihm strzeż się go; — jnndm kriechen, sich — jnndm demütigen płaszczyć, upokarzać się przed kim; — jnndm fliehen uciekać przed kim; ich will — ihm Ruhe haben chcę mieć spokój od niego; 7) — sich gehen odbyć się, odbywać się; — sich hin sprechen gadać, mruzczyć coś do siebie; etw. — sich bringen porobić oszczędności; II. adv. 1) naprzód; rechten Fuß —! prawa noga naprzód! 2) nach wie — teraz jak i dawniej, wprzódy, przedtem, zawsze jak teraz; 3) obacz vorher; III. —, sn. das Vor und Nach przedtem i potem; da ist kein Vor noch Zurück tu niema wyjścia.

Vora'b, adv. (zastarzały) przedewszystkiem.

Vorabend, sm. -s, wilia f., wigilia f. jakiego dnia.

Voradamittidh, adi. przedadamowy.

Vor-ahnen, *vn.* (haben) przeczuć; ich ahnte es vor przeczułem to, miałem to przeczuć.

Vor'ahnung, *sf. pl.* -en, przeczuć *n.*

Vora'n, *adv.* naprzód, przodem, na przodzie, dalej; nur immer —! tylko dalej naprzód.

Vora'n-eilen, *vn.* (sein) wyprzedzać, wyprzedzić.

Vora'n-gehen, *gehen*, *geht*, *ging* *voran*, *bin* *vorangegangen*, *vn.* iść naprzód; poprzedzać; przodkować; mit gutem Beispiele — dawać dobry przykład; laß ihn — puść go naprzód; eine Vorrede geht *voran* poprzedza przedmowa.

Vora'n-laffen, *lasse*, *lässest* *i läßt*, *läßt*, *ließ* *voran*, *habe* *vorangelaßen*, *va.* puścić przodem, naprzód, dać wyprzedzić.

Vora'n-laufen, *laufe*, *läuffst*, *läufst*, *ließ* *voran*, *bin* *vorangelaufen*, *vn.* biec naprzód.

Vora'n-reiten, *reite*, *reitest*, *ritt* *voran*, *bin* *vorangeritten*, *vn.* jechać konno przodem, wyprzedzić konno.

Vora'n-schiden, *va.* (haben) posłać naprzód; umieścić na przodzie, poprzedzać; einem Werke eine Biographie — poprzedzić dzieło życiorysem.

Vora'n-schlag, *sm.* -(e)s, *pl.* -schläge, kosztorys *m.*, preliminarz *m.*, budżet *m.*

Vora'n-schreiten, *schreite*, *schreitest*, *schreitet*, *schritt* *voran*, *bin* *vorangeschritten*, *vn.* iść naprzód, przodem, kroczyć przodem, przodkować.

Vora'nstalt, *sf. pl.* -en, 1) przygotowanie *n.*; 2) zakład przygotowane.

Vora'n-stellen, *va.* (haben) postawić na przodzie; (przen.) wywyższyć.

Vora'nzige, *sf. pl.* -n, doniesienie tymczasowe.

Vor'arbeit, *sf. pl.* -en, robota, praca przygotawcza, przedwstępna, przygotowanie *n.*

Vor'arbeiten, I. *va.* i *vn.* (haben) pracować naprzód;

przygotować, przysposobić; pokazywać komu naprzód jak ma robić; er hat schon für morgen vorgearbeitet on już zrobił część jutrzejszej roboty; du mußt mir — damit ich es nachmachen kann muśisz mi pokazać, jak ty to robisz, bym mógł ci dorównać.

Vor'arbeiter, *sm.* -s, *pl.* —, przodownik *m.*

Vor'arijsch, *adi.* przedaryjski.

Vor'arm, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, obacz Vorderarm.

Vor'ärmel, *sm.* -s, *pl.* —, zarekawek *m.*

Vorauf, *adv.* obacz *Voran*.

Vorauf's, *adv.* 1) (örtlich) i zeitlich) naprzód; daß mußt du — bedenken to muśisz naprzód obmyślić; ich schidte ihn — przysłałem go naprzód; 2) seinem Alter — sein być nad wiek dojrzałym; er hat einige Stunden vor uns — o parę godzin jest przed nami, wyprzedzi nas o parę godzin; er hat viel vor mir — przewyższa mnie pod wieloma względami, w tem ma przedemną pierzeństwo; als wenn er etw. — hätte jak gdyby mu się coś należało, jak gdyby miał na to przywilej; es hat keiner etw. vor dem anderen — wszyscy są sobie równi; 3) zum —, — naprzód, z góry, przedtem; vielen Dank im — z góry serdeczne podziękowania; ich bin schon im — Ihrer Zustimmung gewiß już naprzód, z góry pewien jestem pańskiego zezwolenia; im — haben placić z góry; im — empfinden przeczuć.

Vorauf's-bedenken, *bedenke*, *bedenkst*, *bedachte* *vorau's*, *habe* *vorau'sbedacht*, *va.* obmyślić z góry, naprzód, rozmyślić, promedytować.

Vorauf's-bedingen, *bedinge*, *bedingst*, *bedang* *vorau's*, *habe* *vorau'sbedungen*, *wymówić* *naprzód*; z góry; ich habe mir dies Recht *vorau'sbedungen* *wymówiłem* *sobie* *z* *góry* *to* *prawo*.

Vorauf's-bestimmen, *va.* (haben) z góry przeznaczyć, oznaczyć, predestynować.

Vorauf'sbestimmung, *sf.* przeznaczenie *n.*, los *m.*, predestynacja *f.*

Vorauf's-bezahlen, *va.* (haben) płacić, zapłacić z góry, zaliczać.

Vorauf'sbezahlung, *sf.* zapłata *f.* z góry, zaliczka *f.*

Vorauf's-datieren, *va.* (haben) położyć wcześniejszą datę, antydatować.

Vorauf's-eilen, *vn.* (sein) pędzić przodem.

Vorauf's-empfangen, *empfang*, *empfangst*, *empfangt*, *empfang* *vorau's*, *habe* *vorau'sempfangen*, *va.* otrzymać naprzód, z góry.

Vorauf's-empfinden, *empfinde*, *empfindest*, *empfang* *vorau's*, *habe* *vorau'sempfinden*, *va.* przeczuwać, przeczuć.

Vorauf's-fahren, *fahre*, *fährst*, *fuhr* *vorau's*, *bin* *vorau'sgefahren*, *vn.* jechać naprzód, przodem.

Vorauf's-gehen, *gehen*, *geht*, *ging* *vorau's*, *bin* *vorau'sgegangen* iść naprzód, przodem, na czele; poprzedzać.

Vorauf's-haben, *va.* (haben) eine Tagesreise vor jnmdm — mieć dzień drogi przed kim; vor jnmdm etw. — mieć przed kim pierwszeństwo.

Vorauf's-laufen, *vn.* obacz *Voranlaufen*.

Vorauf'snahme, *sf.* zaliczka *f.*, antycypacja *f.*

Vorauf's-nehmen, *nehme*, *nimmst*, *nimmt*, *nahm* *vorau's*, *habe* *vorau'sgenommen* brać z góry, wzięć z góry; antycypować.

Vorauf's-sagen, *va.* (haben) przepowiadać, przepowiedzieć, powiedzieć z góry.

Vorauf'sagung, *Vorauf'ssage*, *sf.* przepowiednia *f.*, wróżba *f.*

Vorauf's-schiden, *va.* (haben) posłać naprzód, przodem; wypowiedzieć, zauważyć naprzód; den Boten hat man *vorau'sgeschickt* posłano przodem posłańca; dieß *vorau'sgeschickt*, *gehen* *wir* *zur* *Sache*

to zauważywszy, przystąpmy do rzeczy.

Vorau's-schen, sehe, siehst, sieht, sah voraus, habe voraus-gesehen, va. przewidzieć, przewidzieć; **przewidywać;** **daß** **war voraus-zusehen** to było do przewidzenia.

Vorau's-sein, bin, bist, ist, war voraus, bin voraus-gewesen, vn.; **er ist schon weit voraus** już jest daleko przed nami, **już** **nas** **znacznie** **wyprzedził.**

Vorau's-schen, va. (haben) przypuszczać, założyć, mniemać, z góry sądzić; **dieß vorausgeht** w tem przypuszczeniu, **dajmy** **na** **to;** **ich sehe voraus** przypuszczam; **daß** **seht** **eine böse Absicht voraus** to dowodzi złego zamiaru.

Vorau'ssetzung, sf. pl. -en, przypuszczenie *n.*; założenie *n.*, mniemanie *n.*; hipoteza *f.*; **in der** — w przypuszczeniu, w mniemaniu; **in der** —, **daß** ... w przypuszczeniu, **że** ...

Vorau'ssicht, sf. pl. -en, przewidzenie *n.*, oczekiwanie *n.*; **gegen alle** — wbrew wszelkiemu oczekiwaniu.

Vorau'ssichtlich, adi. i adv. dający się przewidzieć, prawdopodobny; **er wird es** — **machen** on to prawdopodobnie zrobi.

Vorau's-wissen, weiß, weißt, weiß, mußte voraus, habe voraus-gewußt, va. z góry wiedzieć, przewidzieć.

Vorau'szahlung, sf. obacz **Vorausbezahlung.**

Vor'bau, sm. -es, pl. -e, wystająca część budowy; **wy-kusz m.**

Vor'-bauen, va. (haben) budować tak, aby wystawało; **zabudować** **na** **przodzie** **czego;** **zabudować** **alle** **Änderungen** **vor** **zastrezem** **sobie** **wszystkie** **zmiany,** **waru-** **już** **nie** **zabudować** **zabudować** **na** **przodzie** **czego;** **(przen.)** **zapobiegając,** **zaradzając** **czemu.**

Vor'bauung, sf. budowanie *n.* **przed** **czem;** **(przen.)** **zapobieżenie** *n.*, **zarządzenie** *n.*

Vor'bedacht, sm. -(e)s, pf. **zorność** *f.*, **rozmyślność** *f.*; **mit** — **rozmyślnie;** **ohne** — **bez** **rozmyślenia,** **nieumyślnie.**

Vor'bedächtigt, 1) adi. **ein** = **er** **Menich** **przezorny,** **ostro-** **żny** **człowiek;** **2) adv.** **roz-** **myślnie.**

Vor'-bedenken, bedenke, be- **denkst, bedachte vor, habe vor-** **bedacht** **wprzód** **się** **namyślić;** **ein** **vorbedachtet** **Verbrechen** **zamierzona,** **premedytowana** **zbrodnia.**

Vor'-bedenken, va. (haben) **przepowiadać,** **wróżyć,** **wska-** **zywać;** **daß** **bedeutet** **nichts** **Gutes** **vor** **to** **się** **złe** **zapo-** **wiada.**

Vor'bedeutung, sf. pl. -en, **przewowiednia** *f.*, **wrózba** *f.*; **wskazówka** *f.*; **prognostyk** *m.*

Vor'bedingen, va. **obacz** **vorausbedingen.**

Vor'bedingung, sf. pl. -en, **Vor'beding, sm. -(e)s,** **zast-** **rzeżenie** *n.*, **przedwstępny** **warunek,** **preliminarya** *f.*; **ich** **sehe** **die** —, **daß** ... **robie** **zast-** **rzeżenie,** **że** ... , **stawiam** **warunek,** **że** ...

Vor'begriff, sm. -(e)s, pl. -e, **pojęcie** **wstępne.**

Vor'behalt, sm. -(e)s, pl. -e, **warunek** *m.*, **zastrzeżenie** *n.*, **wymówienie** *n.*; **ohne** — **bez** **zastrzeżenia;** **mit** — **meiner** **Rechte** **z** **zastrzeżeniem** **moich** **praw;** **unter** — **pod** **warunkiem,** **z** **zastrzeżeniem;** **eine** **Nachricht,** **die** **mit** **allem** — **aufgenommen** **werden** **muß** **wiadomość,** **którą** **przyjąc** **należy** **z** **wszelkiem** **zastrze-** **żeniem;** **geistiger** — **zastrze-** **żenie** **w** **myśli.**

Vor'-behalten, behalte, be- **hältst, behält, behielt vor,** **habe** **vorbehalten, va. 1) seine** **Schürze** — **nie** **zdejmuwać** **fartuszką;** **2) zastrzedz,** **zawarować,** **wymówić;** **ich** **behalte** **mir** **alle** **Änderungen** **vor** **zastrezem** **sobie** **wszystkie** **zmiany,** **waru-** **już** **nie** **zabudować** **zabudować** **na** **przodzie** **czego;** **(przen.)** **zapobiegając,** **zaradzając** **czemu.**

Vor'behaltlich, praep. z **gen.** **z** **zastrzeżeniem,** **pod** **warunkiem;** — **der** **Geneh-** **migung** **der** **Kammern** **z** **zast-** **rzeżeniem** **zezwo-** **lenia** **izb.**

Vorbei', adv. 1) koło, **mimo;** **er** **ist** **an** **unserem** **Hause** — **przeszedł** **koło** **naszego** **domu;** **er** **ist** **an** **unß** — **przeszedł** **mimo** **nas;** **2) es** **ist** **zwei** **Uhr** — **już** **minęła** **druga;** **3) es** **ist** **mit** **ihm** — **już** **po** **nim;** **was** —, **ist** — **co** **było** **a** **nie** **jest,** **nie** **pisac** **tego** **w** **rejestr;** **co** **się** **stało,** **odstać** **się** **nie** **może.**

Vorbei'-eilen, vn. (sein) **przemknąć** **się** **koło** **czego,** **przebiegnąć** **koło** **czego.**

Vorbei'-fahren, va. fahre, fährt, fährt, fuhr **vorbei, bin** **vorbeigefahren,** **przejeżdżać,** **przejechać** **koło** **czego,** **mimo.**

Vorbei'-fliegen, fliege, fliegst, fliegt, flog **vorbei, bin** **vorbeigeflogen, vn.** **przelaty-** **wać,** **przelecieć** **koło** **kogo,** **czego.**

Vorbei'-fließen, fließe, fließt, fließt, floß **vorbei, bin** **vorbeigeflossen, vn.** **przepły-** **wać,** **płynąć** **koło** **czego,** **pod** **czem,** **mimo** **co;** **die** **Zeit** **fließt** **vorbei** **czas** **upływa.**

Vorbei'-gehen, gehe, gehst, geht, ging **vorbei, bin** **vorbeigegangen, vn. 1) przechodzić,** **przejsć,** **ić** **mimo,** **mijać,** **minąć;** **ich** **bin** **an** **einem** **Wirtshause** **vorbeigegangen** **przeszedłem** **koło** **karczmy,** **minąłem** **karczmę;** **2) puścić** **mimo,** **pominać;** **er** **geht** **alle** **die** **Seinen** **vorbei** **pomija** **wszystkich** **swoich;** **daß** **wird** **als** **bekannt** **vorbeigegangen** **opuszczamy** **to** **jako** **znane.**

Vorbei'-gehen, sn. **przechodzenie** *n.*; **im** — **przechodząc,** **mimochodem;** **imndn** **im** — **befuchen** **przechodząc** **odwiedzić** **kogo;** **der** **-de** **przechodzień** *m.*

Vorbei'-jagen, vn. (sein) **przelecieć,** **przepędzić** **(galo-** **pem).**

Vorbei'-kommen, komme, kommt, kommt, kam **vorbei, bin** **vorbeigekommen, vn.** **przechodzić,** **przejsć** **koło** **czego.**

Vorbei'-können, kann, kannst, kann, konnte **vorbei, habe** **vorbeigekönnen, vn.** **móść** **przejsć.**

Vorbei-lajjen, lajje, läjfest i läjt, läjt, ließ vorbei, habe vorbeigelajjen, *va.* przeprosić.

Vorbei-marsch, *sm.* =es, *pl.* -märsche, maszerowanie *n.* przed kimś, defilada *f.*

Vorbei-marschieren, *vn.* (sein) maszerować przed kim, czem, defilować.

Vorbei-müßjen, *vn.* (haben) być zmuszonym przechodzić.

Vorbei-reiten, reite, reitest, reitet, ritt vorbei, bin vorbeigeritten, *vn.* przejechać konno.

Vorbei-schießen, schieße, schießest i schießt, schießt, schoß vorbei, bin vorbeigeschoßen, *vn.* szybko przejechać, przepędzić koło czego, przelecieć jak strzała; *vn.* (haben) strzelić mimo, chybić.

Vorbei-segeln, *vn.* (sein) przejechać żeglując, przepłynąć; an einem Vorgebirge — przepłynąć poprzec przylądek.

Vorbei-sein, *vn.* (sein) obacz Vorbei 3).

Vorbei-tragen, trage, trägt, trägt, trug vorbei, habe vorbeigetragen, przenosić, nieść obok kogo, czego.

Vorbei-wollen, will, willst, will, wolte vorbei, habe vorbeigewollt, *vn.* chcieć przejść mimo

Vorbei-ziehen, ziehe, ziehst, zieht, zog vorbei, bin vorbeigezogen, *vn.* przeciągać, przeciągnąć.

Vor-bekommen, bekomme, bekommst, bekam vor, habe vorbekommen, *va.* 1) się bekam eine Schürze vor przypasali jej fartuszek; 2) ich habe 10 Punkte von ihm — dostałem od niego 10 punktów z góry; 3) ich kann es nicht — nie mogę tego wy-dostać.

Vor-bemeldet, **Vor-benannt**, *adi.* wyżej wzmiankowany, rzeczonny, wspomniany.

Vor-bemerkung, *sf.* *pl.* -en, uwaga wstępna.

Vor-bereiten, I. *va.* (haben) przygotować, przysposobić, przyrządzić; es ist alles zu seinem Empfange vorbereitet wszystko jest przygotowane, przysposobione na jego przy-

jęcie; darauf war ich nicht vorbereitet na to nie byłem przygotowanym; jmdm zu einer Prüfung — przygotować kogo do egzaminu; du mußt ihn darauf — musisz go o tem uprzedzić; II. sich —, *vr.* (haben) przygotować, przysposobić się; III. vorbereitend, *ppr.* i *adi.* przygotowawczy.

Vorbereiter, *sm.* =s, *pl.* —, przygotowawca *m.*, przygotowawczy *m.*

Vorbereitung, *sf.* *pl.* =en, przygotowanie *n.*, przysposobienie *n.*, przyrządzenie *n.* **Vorbereitungsanstalt**, *sf.* *pl.* -en, zakład przygotowawczy.

Vorbereitungsklasse, *sf.* *pl.* -n, klasa przygotowawcza.

Vorbereitungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek przygotowawczy.

Vorbereitungsschule, *sf.* *pl.* -n, szkoła przygotowawcza.

Vorbereitungsstunde, *sf.* *pl.* -n, lekcya przygotowawcza.

Vorbereitungsunterricht, *sm.* -(e)s, nauka przygotowawcza, elementarna.

Vorberge, *sm.* *pl.* przedgórce *n.*

Vorbericht, *sm.* =es, *pl.* =e, przedmowa *f.*; wstępne sprawozdanie.

Vorbesagt, *adi.* obacz Vorbemeldet.

Vorbescheid, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) wezwanie (sądowe); 2) = Vorbehalt.

Vor-bescheiden, *va.* bescheide, bescheidet, beschied vor, habe beschieden zacytować, wezwać do stawienia się, pozwać.

Vorbesitzer, *sm.* =s, *pl.* —, poprzedni właściciel.

Vorbesprechung, *sf.* *pl.* =en, rozmowa, konferencya wstępna.

Vorbestimmung, *sf.* obacz Vorausbestimmung.

Vorbestraft, *adi.* uprzednio karany.

Vorbestrafung, *sf.* *pl.* -en, dawniejsza kara.

Vorbeten, *vn.* i *va.* (haben) przepowiadać komu modlitwę.

Vorbeter, *sm.* =s, *pl.* —, ten co przepowiada modlitwę.

Vor-betrachten, *va.* (haben) naprzód co rozważyć.

Vor-beugen, I. *vn.* (haben) zapobiegać, zaradzić; einem Unglück, einer Krankheit — zapobiedz niebezpieczeństwu, chorobie; II. *va.* (haben) wypiąć, wyprężyć, nagiąć; den Oberförper — nagiąć tułów; III. sich —, wypiąć, nagiąć, wyprężyć się; IV. vorbeugend, *ppr.* i *adi.* zapobiegliwy, zapobiegający, zaradczy, prewencyjny; profilaktyczny.

Vor-beugen, *sn.* =s, **Vor-beugung**, *sf.* *pl.* -en, 1) wypięcie *n.*, nagięcie *n.*; 2) przeszkodzenie *n.*, zapobieżenie *n.*, zapobieganie *n.*

Vor-beuger, *sm.* =s, *pl.* —, mięsień nawrotny.

Vor-beugungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek zapobiegawczy, chroniący, prewencyjny, prezerwatywa *f.*, środek profilaktyczny.

Vor-biegen, biege, biegt, biegt, bog vor, habe vorgebogen, *va.* nagiąć.

Vor-bild, *sn.* =es, *pl.* =er, 1) wzór *m.*, przykład *m.*; model *m.*, (proto)typ *m.*, pierwowzór *m.*, oryginał *m.*; 2) symbol *m.*

Vor-bilden, *va.* (haben) 1) utworzyć co na wzór, przedstawić, wyobrazić na wzór, zrobić model; 2) kształcić przedwstępnie; man muß ihn für die Hochschule — trzeba go przygotować na wszelkoinię; 3) przedstawić symbolicznie.

Vor-bildlich, *adi.* obrazowy, uzmystawiający, symboliczny; typowy, alegoryczny.

Vor-bildung, *sf.* *pl.* =en, 1) wystawienie *n.*, przedstawienie *n.*, wyobrażenie *n.* czego; = Darstellung; 2) (Unterricht) nauka przygotowawcza.

Vor-bildungsanstalt, *sf.* *pl.* =en, zakład przygotowawczy.

Vor-binden, binde, bindest, bindet, band vor, habe vorgebunden, 1) na przodzie związać, podwijać; eine

Schürze, ein Bartuch — podwiązać komu fartuszek, podbródek; 2) oprawić na początku dzieła; dem Buche das Inhaltsverzeichnis — oprawić spis rzeczy na przodzie książki; 3) przed kim wiązać (snopy); 4) (przen.) się einen — skarcić, ukarać kogo; sich eine Arbeit — wziąć się poważnie do jakiej pracy.

Wo'r-blafen, blaſe, blaſeſt i blaſt, blaſt, blaſeſ vor, habe vorgeblaſen, *va.* jmndm etw. auf der Flüſte — zagrać komu co na flecie; (przen.) prawić komu co.

Wo'r-bohren, *va.* (haben) ſwiderkiem *m.* napuścić, dziurkę przeſwidrować.

Wo'rbotc, *sm.* =n, *pl.* —, zwiastun *m.*, poſłaniec zwiastujący coſ; — einer Krankheit oznaki przedwstępne choroby, prodroma *f.*, symptomat *m.*; die Schmalben ſind =n des Sommers jaſkółki są zwiastunami lata; dieſes Ereigniſ war bloß der — eineſ großen Unglückſ to zdarzenie było tylko przepowiednią, poprzednikiem, zapowiedzeniem wielkiego nieſzczęścia.

Wo'rbotin, *sf.* *pl.* =nen, zwiastunka *f.*

Wo'r-bringen, bringe, bringſt, bringt, brachte vor, habe vorgebracht, *va.* 1) wynieść, wy dobyć, wyprowadzić (co na widok); 2) er hatte ſein Wort vorgebracht nie mógł wypowiedzieć ſłowa; 3) Beweiſe — przedłożyć dowody; eine Klage — wnieść skargę, reklamować; einen Wuñſch — wyrazić, wyjawić życzenie; Gründe — przytoczyć powody; zu ſeiner Entſchuldigung — przytoczyć na ſwoje usprawiedliwienie; Vorſchläge — robić, ſtawiać propozycje, proponować; eine Meinung — przedſtawić, maniſeſtować zdanie; eine Lehre — głosić, enuncjować naukę; eine Frage — przedłożyć pytanie, kwestej; lauter Lügen — prawić ſame kłamſtwa.

Wo'r-buchſtabieren, *va.* (haben) przepowiadać ſylabizując.

Wo'r-bücken, ſich —, *vr.* (haben) nagiąć, nachylić, przechylić ſię naprzód.

Wo'r-bühne, *sf.* *pl.* =n, przód *m.* teatru, proscenium *n.*, przedſtanek *m.*

Wo'rburg, *sf.* *pl.* =en, przedgrodzie *n.*, przedmieſcie *n.*; fort *m.*, wyſtawiony na przodzie fortyfikacyi dla obrony tychże.

Wo'rchriftlich, *adi.* przedchrzeſcijañski.

Wo'r-dach, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =bücher, okap *m.*, przednia część dachu, poddasze *n.*

Wo'r-damm, *sm.* =eſ, *pl.* =dämme, grobla ochronna.

Wo'r-datieren, *va.* (haben) antydatować.

Wo'r-dem, także wo'r'dem, *adv.* przodem, dawniej.

Wo'r-demonſtrieren, *va.* (haben) dowodzić, doſwiadcząć przed kim.

Wo'r-dachſe, *sf.* *pl.* =n, przednia oſ.

Wo'r-dere, *adi.* przedni, przednia, przednie; die — Reihe przedni rząd; daſ — przednia część, przód *m.*; der Vorderſte na przodzie, na czelu będący, pierwszy.

Wo'r-derranſicht, *sf.* *pl.* =en, faſada *f.*, widok *m.* z przodu.

Wo'r-derrarm, *sm.* =(e)ſ, *pl.* =e, przedramię *n.*, połoście *n.*

Wo'r-derrbein, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =e, przednia noga, przyszwia *f.*, poprzek *m.* nogi.

Wo'r-derrblatt, *sn.* =eſ, *pl.* =bätter, podbarcze *n.*

Wo'r-derrbruſt, *sf.* przedpiersie *n.*

Wo'r-derrdeck, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =e, przód *m.* pokładu.

Wo'r-derrfaſſade, *sf.* *pl.* =n, Wo'r-derrfront, *sf.* *pl.* =en, przednia faſada, front *m.*

Wo'r-derrfläche, *sf.* *pl.* =n, płaſzczyzna przednia.

Wo'r-derrfuß, *sm.* =eſ, *pl.* =füße, przednia noga, ſródstopie *n.*

Wo'r-derrgang, *sm.* =eſ, *pl.* =gänge, przedni, zewnętrzny kurytarz, galerya *f.*

Wo'r-derrgebäude, *sn.* =ſ, *pl.* —, przód *m.*, przednia część budynku.

Wo'r-dergeſtell, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =e, przód *m.* ſpodu wozu.

Wo'r-derglied, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =er, 1) członek (przedni); 2) pierwszy szereg (wojsku); 3) poprzednik *m.* (mat.); 4) zdanie poprzednie.

Wo'r-derrgrund, *sm.* =(e)ſ, 1) główny zarys obrazu, na przodzie, pierwszy plan; 2) przód sceny, proscenium *n.*; etw. in den — ſtellen poſtawić co na pierwszym planie.

Wo'r-derrhand, *sf.* 1) część *f.* reki przy pięſci; 2) obacz Vorhand 2).

Wo'r-derrhand i Vorderh'and, *adv.* tymczasowo.

Wo'r-derrhaupt, *sn.* =eſ, przód *m.* głowy.

Wo'r-derrhäuſ, *sn.* =eſ, *pl.* =häuſer, przód *m.* domu.

Wo'r-derrkeule, *sf.* *pl.* =n, przednia ćwiartka (mięsa).

Wo'r-derrkopf, *sm.* =eſ, obacz Vorderhaupt.

Wo'r-derrlader, *sm.* =ſ, *pl.* —, strzelba *f.* do nabijania z przodu.

Wo'r-derrlauf, *sm.* =eſ, *pl.* =läufe, przednia noga, skok *m.* (jelenia, zająca).

Wo'r-derrleib, *sm.* =eſ, przednia część ciała.

Wo'r-derrleute, *spl.* przodownicy *pl.*, poprzednicy *pl.*, przednicy *m.*; ich habe noch zehñ — mam przed ſobą jeſzcze dziesięciu starszych.

Wo'r-derrmann, *sm.* =eſ, *pl.* =männer, przodownik *m.*, poprzednik *m.*, przednik *m.*, podawacz *m.*

Wo'r-derrmaſt, *sm.* =eſ, *pl.* =e, przedni maſzt.

Wo'r-derrmauer, *sf.* *pl.* =n, przedni mur.

Wo'r-derrpferd, *sn.* =eſ, *pl.* =e, przedni koń, koń *m.* na przodzie.

Wo'r-derrpfole, *sf.* *pl.* =n, przednia łapa.

Wo'r-derrrad, *sn.* =(e)ſ, *pl.* =räder, przednie koło.

Wo'r-derrraum, *sm.* =eſ, *pl.* =räume, przód *n.* (okrętu).

Wo'r-derrreihe, *sf.* *pl.* =n, przedni rząd, pierwszy rząd.

Wo'r-derrſaj, *sm.* =eſ, *pl.* =ſäße, zdanie przednie, po-

przednik *m.*; zdanie poprzedzające wniosek, przesłanka *f.*, premisa *f.*

Vo'rderschentel, *sm.* =*s*, *pl.* —, przednie udo.

Vo'rdersejel, *sm.* =*s*, *pl.* —, przedni żagiel.

Vo'rderseite, *sf.* front *m.*, fasada *f.*, przednica *f.*; część przednia.

Vo'rderstih, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, siedzenie *n.*, miejsce *n.* na przodzie.

Vo'rderste, *adi.* najprzedniejszy, na samym przodzie będący.

Vo'rderstevan, *sm.* =*s*, *pl.* —, tram przedni (żegl).

Vo'rderstih, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, mit — nâhen szyć przed igłą.

Vo'rderstûck, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, przednia część, przedni kawał.

Vo'rderteil, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, przodek *m.*, przód *m.*, przednia część.

Vo'rdeutor, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, przednia brama, główna brama.

Vo'rdertruppen, *sn.* =*s*, *pl.* —, pierwsza linia bojowa; przednia straż, awangarda *f.*

Vo'rderviertel, *sn.* =*s*, *pl.* —, przednia ćwiartka.

Vo'rderwage, *sf.* stelwaga *f.*, przodowa waga u wozu.

Vo'rderwagen, *sm.* =*s*, półwozie *n.*

Vo'rderwand, *sf.* przednia ściana.

Vo'rderzahn, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*s*, przedni zab, siekacz *m.*

Vo'rderzimmer, *sn.* =*s*, *pl.* —, pokój frontowy, na przodzie.

Vo'r-drângen, I. *va.* (haben) pchać na przód, popychać; II. *sich* —, *vr.* (haben) cisnąć się, drzeć się naprzód, pchać się naprzód, przepychać się, wysworować się; (przen.) chcieć być między pierwszymi, chcieć przodować, górować.

Vo'r-drîngen, bringe, dringst, bringt, drang vor, bin vordrîngen, *vn.* dostać się, przedrzeć się, zachodzić, zająć; postępować, postąpić naprzód;

er ist bis zur Festung vordrîngen przedostał się aż do fortecy.

Vo'rdrînglich, *adi.* ten co chce być na przodzie; (przen.) natrętny, dokuczliwy, niedyskretny.

Vo'rdruck, *sm.* =*e**s*, wzór wydrukowany, wydrukowanie *n.* wzorku (do haftów).

Vo'r-drucken, *va.* (haben) 1) drukować na czele, przodzie; einem Buch etw. — wydrukować na czele książki, nagłówek na książce, 2) drukować na materyi (wzór do haftów).

Vo'rrebbe, *sf.* *pl.* =*n*, początek *m.* odpływu (morza).

Vo'rreclid, *adi.* przedślubny.

Vo'reid, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, przysięga wstępna.

Vo'r-eîlen, *vn.* (sein) spieszyć naprzód; jmnbm — uprzędzić, prześcignąć kogo.

Vo'reîsen, *sn.* =*s*, obacz Voreîlung.

Vo'reilig, *adi.* przedwczesny, zawczesny, zbyt skwapliwy, za prędki; porywczy, nierozważny; ein =*e**s* Urteil nierozważny, porywczy sąd; *adv.* przedwześnie, porywczo; — handeln postąpić nierozważnie.

Vo'reiligkeit, *sf.* przedwczesność *f.*, prędkość *f.*; porywczosć *f.*

Vo'reîlung, *sf.* poprzedzenie *n.*, prześcig *m.*, wyprzedzenie *n.*; lineare — poprzedzenie linijne, prześcig liniiny.

Vo'reîlungswinkel, Vo'reîlungswinkel, *sm.* =*s*, *pl.* —, kąt *m.* prześcigu, kąt *m.* poprzedzenia.

Vo'reîngenommen, *adi.* uprzędzony.

Vo'reîngenommenheit, *sf.* uprzęczenie *n.*, przesąd *m.*

Vo'reîsen, *sn.* =*s*, *pl.* —, całka *f.*, ostawa boczna (górn.).

Vo'reîsengicht, *sf.* całka przeciwwiatrowa.

Vo'rreklid, *adi.* naszych przodków.

Vo'rreklern, *spl.* przodkowie *pl.*, antenaci *pl.*

Vo'r-empfinden, empfinde, empfindest, empfindest, empfand vor, habe vorempfunden, *va.* przeczuwać, przeczuć.

Vo'rempfindung, *sf.* przecucie *n.*

Vo'r-enthaltan, enthalte, enthâltst, enthâlt, enthielt vor, habe vorenthalten, *va.* zatrzymywać, zatrzymać, nie wydawać komu (co mu się należy); du kânnt ihm den Lohn nicht — nie możesz mu zatrzymać pensyi, płacy.

Vo'renthaltan, *sn.* =*s*, Vo'renthaltung, *sf.* *pl.* =*n*, zatrzymanie *n.* (czego cudzego), niewydanie *n.* czegoś.

Vo'renthalter, *sm.* =*s*, *pl.* —, przeniwierca *m.*; uzurpator *n.*

Vo'rentschêidung, *sf.* *pl.* =*n*, orzeczenie wstępne.

Vo'rerinnerung, *sf.* przestroga *f.*, przedmowa *f.*, wstęp *m.*

Vo'rerfennniß, *sn.* *pl.* =*sse*, 1) obacz Vorentschêidung; 2) *sf.* poprzednie poznanie, świadomość pierwotna, poprzednia.

Vo'rerkârung, *sf.* *pl.* =*n*, przedwstępne oświadczenie.

Vo'rerreite, *sf.* pierwsze żniwo.

Vo'rerst, *adi.* najprzód, nasampzód, przedewszystkiem.

Vo'r-erwâgen, erwâge, erwâgst, erwâgt, erwog vor, habe vorerwogen, *va.* rozważyć przedtem.

Vo'rerwogen, *pp.* i *adi.* rozważony poprzednio.

Vo'rerwâhnt, *adi.* wyżej wspomniany, wzmiankowany.

Vo'rerzâhlen, *va.* (haben) wprzód opowiedzieć.

Vo'ressen, *sn.* =*s*, *pl.* —, przekąska *f.*, przystawka *f.*

Vo'rřabel, *sf.* początek *m.* fabuły, osnowy dzieła, zwłaszcza dramatu.

Vo'rřabeln, *va.* (haben) bajać; jmnbm etw. — chcieć wzmówić w kogo, bając komu.

Vo'rřahrt, *sm.* =*s* i =*n*, *pl.* =*n*, przodek *m.*, antenat *m.*; poprzednik *m.*

Vo'rřahren, fahre, fâhrst, fâhrt, fuhr vor, bin vorge-

fahren, *va.* 1) zajechać, zajeżdżać; die Gäfte find schon vorgefahren goście już zajechali; er wird nächstens bei Ihnen — wkrótce do pana przyjedzie, odda panu wizytę; 2) jechać naprzód, podjechać; der Wagen fuhr uns vor ten wóz nas wyprzedził; 3) jmn dm etw. — obacz Lustifchen (przen.).

Wo'rfall, *sm.* =(e)š, *pl.* -fälle, 1) przypadek *m.*, zdarzenie *n.*, zajście *n.*; unangenehmer — nieprzyjemne zajście; bei jedem — przy każdym zdarzeniu; 2) opadnięcie *n.*; opad *m.*; — der Gebärmutter opadnięcie, usunięcie *m.* się macicy.

Wo'r-fallen, *falle*, fällt, fällt, fiel vor, bin vorgefallen, 1) wydarzyć się, zajść; was ist denn bei euch vorgefallen, co się stało, wydarzyło, zaszło u was; du tust so, als ob nichts vorgefallen wäre zachowujesz się jak gdyby nic nie zaszło; 2) der vorgefallene Vorhang spuszczonea, zapadająca kurtyna; 3) opasć; der Darm ist vorgefallen kiszka opadła, opuściła, usunęła się.

Wo'r-fasten, *sf. pl.* przedpoście *n.*

Wo'r-fechter, *sm.* =š, *pl.* —, przodujący *m.* w szermierce; obrońca *m.*

Wo'r-feier, *sf.*, Wo'r-feit, *sn.* =eš, *pl.* =e, uroczystość poprzednia, wigilia *f.* uroczystości.

Wo'r-feile, *sf. pl.* -n, pilnik drobny.

Wo'r-fenster, *sn.* =š, *pl.* —, okiennica zewnętrzna, podwójne okno.

Wo'r-finden, finde, findest, findet, fand vor, habe vorgefunden, I. *va.* zastać, znaleźć; ich habe in der Wohnung nichts vorgefunden nie znalazłem nic w domu; II. *sf.* —, *vr.* (haben) znajdować się; es hat sich nichts vorgefunden, was... nie znaleziono, nie zastano nic, coby...

Wo'r-fliegen, fliege, fliegst, fliegt, flog vor, bin vorge-

flogen, *vn.* 1) wylecieć; 2) den kleineren Bögen — wskazać lot małym ptaszkom; 3) wyprzedzić w locie.

Wo'r-flut, *sf. pl.* =en, początek *m.* przypływu (morza).

Wo'r-fordern, *va.* (haben) (za)cytować, kazać się stawić, (za)pozwać, wezwać, wzywać, powołać; als Zeugen — zacytować, zacytować na świadka.

Wo'r-forderung, *sf. pl.* =en, pozew *m.*, zapozwanie *n.*, zapozew *m.*, wezwanie *n.*, powołanie *n.*

Wo'r-frage, *sf. pl.* -n, pytanie wstępne.

Wo'r-frende, *sf. pl.* -n, radość *f.* z góry.

Wo'r-friede, *sm.* =nš, wstępny, tymczasowy pokój.

Wo'r-frübling, *sm.* =š, wczesna wiosna.

Wo'r-fühlen, *va.* (haben) przeczuć.

Wo'r-führen, *va.* (haben) wyprowadzić; przedstawić, demonstrować, okazać; er führte seine Tänzerin vor wyprowadził naprzód, na widok swoją tancerkę; dem Richter einen Verbrecher — stawić zbrodniarza przed sędzią; ein Pferd — zaprezentować konia.

Wo'r-führung, *sf. pl.* =en, wyprowadzenie *n.* na widok; przedstawienie *n.*, prezentacja *f.*

Wo'r-führungsbefehl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, rozkaz *m.* dostawienia.

Wo'rgabe, *sf. pl.* =n, zadatek *m.*, zaliczka *f.*

Wo'rgang, *sm.* =(e)š, *pl.* =gänge, 1) pierwszeństwo *n.*, przodkowanie *n.*; er hat mir den — gegeben dał mi pierwszeństwo; 2) przykład *m.*, przewód *m.*; ich habe das nach seinem — getan zrobiłem to za jego przykładem; das ist ohne — to jest bez przykładowe; 3) zdarzenie *n.*, wypadek *m.*, przebieg *m.*, zajście *n.*, odbywanie *n.* się czego; ich will den — mit ansehen przypatrzę się odby-

waniu tego; — der Krankheit przebieg *m.* choroby.

Wo'rgänger, *sm.* =š, *pl.* —, poprzednik *m.*; przewodnik *m.*

Wo'rgängig, *adi.* poprzedni.

Wo'rgarten, *sm.* =š, *pl.* =gärten, ogródek *m.* przed domem.

Wo'r-gauckeln, *va.* (haben) jmn dm etw. — tumanić kogo czem, durzyć.

Wo'rgebäude, *sn.* =š, *pl.* —, budynek *m.* na przodzie, przedni budynek.

Wo'r-geben, gebe, gibst, gibt, gab vor, habe vorgegeben, *va.* 1) dać naprzód; du mußt mir 20 Punkte — musisz mi dać z góry dwadzieścia punktów; 2) udawać, zmyślać, utrzymywać; er gab vor, er sei krank gewesen udawał chorobę, upozorował chorobę, symulował chorobę; 3) gib dem Kinde eine Serviette vor zaskoń dziecko serwetką; dem Vieh Futter — dawać bydłu karmę.

Wo'r-geben, *sn.* =š, udanie *n.*, zmyślenie *n.*, upozorowanie *n.*, symulacja *f.*; unter dem — pod pozorem.

Wo'rgebilde, *sn.* =š, *pl.* —, prątów *m.*

Wo'rgebirge, *sn.* =š, *pl.* —, 1) przedgórze *n.*, przygórek *m.*; 2) przylądek *m.*

Wo'rgeblich, *adi.* udany, (do)mniemany; *adv.* rzekomo, niby, jakoby.

Wo'rgebogen, *pp.* i *adi.* obacz Vorbiegen.

Wo'rgebracht, *pp.* i *adi.* obacz Vorbringen.

Wo'rgebunden, *pp.* i *adi.* obacz Vorbinden.

Wo'rgebracht, *pp.* i *adi.* obacz Vorermähnt.

Wo'rgefahst, *adi.* uprzedzony, przewidziany, przesądny, na przewidzeniu oparty, z przewidzenia pochodzący; e Meinung uprzedzenie *n.*, przesąd *m.*

Wo'rgefacht, *sn.* =eš, *pl.* =e, bitwa wstępna.

Wo'rgeföhrl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, przecucie *n.*

Wo'rgefunden, *pp.* i *adi.* obacz Vorfinden.

Wo'rgegriffen, pp. obacz
Vorreiten.

Wo'r-gehen, gehe, gehst, geht,
ging vor, bin vorgegangen,
vn. 1) iść naprzód, iść przed
kim, wyprzedzić, poprzedzić;
bitte, gehen Sie doch vor!
prosze, niech pan idzie przed-
dem! meine Uhr geht vor
mój zegar spieszy; 2) wysta-
pić, wyjść, awansować, do-
cierać, iść naprzód = vor-
rücken; gegen den Feind —
ruszyć, iść naprzód przeciw
nieprzyjacielowi; 3) (her-
vortreten) mieć pierwszeństwo,
przewyższyc; 4) (przen.:)
jmand ober einer Sache —
dać pierwszeństwo komu-
czem, iść przed kim, przed-
czem; przeważać, przewyż-
szyc; das geht allem anderen
vor to przedewszystkiem; die
Arbeit geht dem Vergnügen
vor praca idzie przed przy-
jemnością; die Pflicht geht
allem vor pierwsza powin-
ność niż wszystko inae; 5)
(przen.:) jmand mit gutem
Beispiele — dawać komu do-
bry przykład; 6) (mit etw.)
du mußt mit Strenge — mu-
sisz wystąpić ostro, musisz
obejść się z surowością; er
will nicht mit der Sprache —
nie chce mówić; 7) (vor sich
gehen) dziać się, stać się, wy-
darzyć się, zajść; was ist denn
wieder vorgegangen? cóż się
znowu stało? was geht hier
vor? co się tu dzieje? es
gehen hier wichtige Dinge vor
dzieją, toczą się tutaj bardzo
ważne sprawy; es ist mit ihr
eine große Veränderung vor-
gegangen ona się bardzo zmie-
niła, w niej zaszła wielka
zmiana.

Wo'r-gehen, sn. =s, wysta-
pienie n., awansowanie n.;
przewyższenie n., wystąpienie
n., postępowanie n., zna-
leżenie n., obejście n. się;
sein — gab zu Bemerkung
Anlaß jego postępowanie
dało powód do uwag.

Wo'r-geigen, va. (haben)
zagrzać na skrzypcach.

Wo'rgekungen, pp. i adi.
obacz Vorlingen.

Wo'rgelege, sn. =s, przy-
stawka f.

Wo'rgelegen, pp. i adi.
obacz Vorliegen.

Wo'rgemach, sn. =(e)s, pl.
=gemächer, przedpokój m.

Wo'rgemeldet, Wo'rgenannt,
pp. i adi. obacz Vorbemeldet,
vorbenannt.

Wo'rgenommen, pp. i adi.
obacz Vornehmen.

Wo'rgenuß, sm. =fies, pl.
=genüsse, przedsmak m.

Wo'rgericht, sn. =(e)s, pl.
=e, przekąska f., przystaw-
ka f.

Wo'rgeritten, adi. obacz
Vorreiten.

Wo'rgerückt, adi. obacz Vor-
rücken, im -en Alter w po-
deszłym wieku.

Wo'rgeragt, adi. przepo-
wiedziany, wyżej wspomnia-
ny, wzmiankowany.

Wo'rgefang, sm. =(e)s, pl.
=gefänge, śpiew wstępny, in-
trodukcyjny, preludjum n.;
firchlicher — antyfona f.

Wo'rgefahrte, sf. pl. =n,
1) epoka przedhistoryczna,
czasy przedhistoryczne; 2) die
— einer Angelegenheit po-
czątek m. sprawy; 3) = Vor-
jabel.

Wo'rgeschichtlich, adi. przed-
historyczny.

Wo'rgeschmack, sm. =(e)s,
przedsmak m.

Wo'rgeschoben, pp. i adi.
1) obacz Vorchieben; 2) =er
Posten wysunięta straż; 3) =e
Person podsunięta, podsta-
wiona osoba.

Wo'rgeschossen, pp. i adi.
obacz Vorchießen.

Wo'rgeschrieben, pp. i adi.
obacz Vor schreiben.

Wo'rgeschritten, pp. i adi.
obacz Vor schreiten.

Wo'rgesehen, adi. i adv. 1)
obacz Vorsehen; 2) —
baczność f.! ostrożnie, z drogi.

Wo'rgeſcht, pp. i adi. 1)
obacz Vorsehen; 2) die =e
Behörde przełożona, zwierz-
chnicza władza.

Wo'rgeſte(r), sm. =en, pl.
=e(n), przełożony m., zwierz-
chn k m.

Wo'rgeſprochen, pp. i adi.
obacz Vorſprechen.

Wo'rgeſprungen, obacz Vor-
ſpringen.

Wo'rgeſtanden, obacz Vor-
ſtehen.

Wo'rgeſtern, adv. przed-
wczoraj, onegdaj.

Wo'rgeſtochen, obacz Vor-
ſtechen.

Wo'rgeſtrig, adv. przed-
wczorajszy, onegdajszty.

Wo'rgetan, pp. i adi. obacz
Vortun.

Wo'rgewieſen, pp. i adi.
obacz Vorweiſen.

Wo'rgewogen, pp. i adi.
obacz Vormägen, Vormiegen.

Wo'rgeworfen, pp. i adi.
obacz Vorwerfen.

Wo'rgezogen, pp. i adi.
obacz Vorziehen.

Wo'rgebelt, sm. =s, pl. —,
główna fasada budynku.

Wo'r-greifen, greife, greiffst,
greift, griff vor, habe vor-
gegriffen, vn. 1) uprzedać,
uprzędzić, wtrącić się do
czego; den Ereignissen —
uprzędzić wypadki; einer
Frage — uprzędzić zapyta-
nie; ich will dir in deinem
Urteile nicht — nie chcę
uprzedać twego sądu; den
Rechten jmands — wdzierać
się w czyje prawa, rościć,
uzurpować sobie czyje pra-
wa; 2) (örtlich) das Pferd
greift mit dem rechten Fuße
vor koń występuje prawą
nogą naprzód; den Leithund
— lassen spuścić gończego
psa ze smyczy.

Wo'r-greifen, sn. =s, obacz
Vorgreifung.

Wo'rgreiflich, adv. uprze-
dzając.

Wo'rgreifung, sf., Vorgriff,
sm. =(e)s, pl. =e, uprzędzanie
n. kogo w czem, przedwcze-
sne wtrącanie n. się.

Wo'rgrund, sm. =(e)s, obacz
Vordergrund.

Wo'rguden, vn. (sein) wy-
gładzać, sterczeć z za czego.

Wo'r-haben, va. (haben) 1)
mieć co przed sobą, na sobie
z przodu; sie hatte eine weiße
Spitzenſchleife vor miała na
sobie białą koronkową ko-

karde; 2) zamierzać, zamysłać, przedsięwziąć; *Wohes* — knuć, knować coś złego; *ich habe eine Reife vor* projektuję, planuję podróż; *was haben Sie für heute abend vor?* co pan zamierza zrobić dzisiaj wieczór, jakie ma pan plany na dzisiaj wieczór? *was hast du mit ihm vor?* jakie są twoje zamiary co do niego? *was habt ihr miteinander vorgehabt* co było, zaszło między wami? 3) *die Taschenuhr hat er fertig*, jest *hat er die Wanduhr vor* zegar kieszonkowy skończył i wziął się teraz do zegara ściennego; *ich weiß nicht, mit wem ihr es vortabt* nie wiecie z kim macie do czynienia; *imndm* — (wornieśm) *wypytac*, wybadać, napomnąć kogo, zmyć komu głowę.

Worhaben, *sm.* =s, *pl.* —, *zamysł m.*, *zamiar m.*, *przedsięwzięcie n.*; *ich stehe von meinem* — ab odstepuję od mego zamiaru; *auf jeinem* — *bestehen* *obstawać* przy swoim zamiarze; *Gott segne Ihr* — niech Bóg błogosławi pańskiemu zamiarowi.

Worhaben, *sm.* =s, *pl.* =hāfen, *port zewnętrzny.*

Worhaft, *sf.* *areszt śledczy.*
Worhalte, *sf.* *pl.* =n, *przedsięf.*, *przedstonek m.*, *westybul m.*; — *in der Kirche* *kruchta f.*; (przen.): — *einer Wissenschaft* *przedstonek m. wiedzy.*

Worhalt, *sm.* =(e)s, *obacz* *Vorstellung* 3).

Worhalten, *halte*, *hältst*, *hält*, *hielt* *vor*, *habe vorgehalten*, *I. va.* 1) *trzymać* przed czem; *halte mir doch den Spiegel* *vor* *potrzymajże* *mi* *lustro*; *die Hände*, *ein Schild* — *zasłonić się* *rękoma*, *tarzą*; *imndm eine Pistole* — *zmierzyć w kogo z pistoletu*; 2) *wypominać*, *wymawiać*, *wymówić*, *wytykać*, *wyrzucić* *komu* *co*; *imndm sein Unrecht* — *przedstawić* *komu* *swoją* *(jego)* *krzywdę*; *empfangene Wohltaten* — *wypominać* *wyrządzone* *dobrodziejstwa*;

3) *der Sau den Spieß* — *dzikowi* *nastawić* *oszczep*; *das Gewehr*, *albo* *mit dem Gewehr* — *strzelbę* *wymierzoną* *trzymać*, *czekając* *aż* *zwierzyna* *na cel* *przyjdzie*; *II. vn.* (*haben*) (*wy*)*starczyć*, (*po*)*trwać*; *solange* *das Geld* *vorhält* *dopóki* *pieniądze* *starczą*; *das wird nicht lange* — *to* *nie* *długo* *potrwa*; *der Vorrat wird nicht lange* — *zapas* *nie* *wystarczy* *na* *długo*; *der Stoff* *wird nicht lange* — *ten* *materiał* *nie* *długo* *wytrzyma*, *nie* *będzie* *trwałym*.

Worhalten, *sn.* =s, *Worhaltung*, *sn.* 1) *wypominanie n.*, *napominanie n.*, *wymawianie n.*, *wyrzucanie n.*, *wyrzut m.*, *strofowanie n.*; 2) *trwanie n.*; *das wird nicht lange* — *to* *nie* *potrwa* *długo*.

Worhand, *sf.* 1) *obacz* *Vorderhand* 1); 2) *a)* *obacz* *Vorverkaufsrecht*; *b)* (*w* *grze*) *bie* — *haben*, — *sein* *być* *na ręce*, *na* *zadanej*.

Worhanden, *adi.* *i* *adv.* *obecny*, *przytomny*, *będący*, *znajdujący* *się* *tu*; — *sein* *być*, *znajdować* *się*, *istnieć*; *sehr reichlich* — *sein* *być* *podostatkiem*, *obfitować*; *das =e* *Geld* *pieniądze* *do* *rozporządzenia*, *do* *dyspozycji*; *es ist Gefahr* — *grozi* *niebezpieczeństwo*; *es ist nichts mehr davon* — *nie* *już* *z* *tego* *nie* *zostało*, *wszystko* *już* *wyczerpane*; *es ist keine Kohle mehr* — *niema* *już* *węgla*.

Worhandensein, *sn.* =s, *obecność f.*, *istnienie n.*

Worhandlung, *sf.* *działanie* *wstepne*.

Worhang, *sm.* =(e)s, *pl.* =hänge, 1) *firanka f.*, *zasłona f.*; — *vor der Tür* *portyera f.*; 2) *zasłona f.*, *kurtyna f.*; *den* — *aufziehen* *podnieść* *kurtynę*, *zasłone*; *der* — *fällt* *zasłona*, *kurtyna* *spada*.

Worhangen, *hange*, *hängst*, *hängt*, *hing* *vor*, *hat* *vorgehangen*, *vn.* *wisiec* *przed czem*, *z* *przodu*; *sterczeć*, *wystawać*.

Worhängen, *hänge*, *hängst*, *hängt*, *hing* *vor* *i* *hängte* *vor*,

habe *vorgehangen* *i* *vorgehängt*, *va.* *zawiesić* *co* *przed* *czem*, *z* *przodu*, *wywiesić*; *ein Schloß* — *zawiesić* *klódkę*.

Worhäng(e)schloß, *sn.* =sies, *pl.* =schloßer, *klódka f.*

Worhauen, *haue*, *haust*, *hieB* *vor*, *habe* *vorgehauen*, *va.* (*vor*-*brennen*) *spalić* *na* *panewce*.

Worhaupt, *sn.* =es, 1) *obacz* *Vorderhaupt*; 2) *głowa f.* *mostu*.

Worhaus, *sn.* =ses, *pl.* =häuser, *przedsięf.*, *sięż f.*, *przedstonek m.*, *kurtyarz m.*, *westybul m.*

Worhaut, *sf.* *pl.* =häute, *przedskórek m.*, *napletek m.*, *obrzązek m.*; *puzdro n.* (*u* *koni*).

Worhemd, *sn.* =es, *pl.* =en, *półkoszulek m.*

Worher *i* *Vorher*, *adv.* *wprzód*, *przedtem*, *z* *góry*; *naprzód*; — *warnen* *przedtem* *ostrzedzić*; *lange* — *daleko* *wprzód*; *wiele Jahre* — *wiele* *lat* *wstecz*; *am Abend* — *ubiegłego* *wieczora*; *am Tage* — *poprzedniego* *dnia*; *ich kann es nicht* — *bestimmen* *nie* *mogę* *tego* *naprzód* *oznaczyć*.

Worherbedenken, *bedenke*, *bedenst*, *bedenst*, *bedachte* *vorher*, *habe* *vorherbedacht*, *va.* *z* *góry*, *naprzód* *obmyślić*.

Worherbestimmen, *va.* (*haben*) *naprzód* *oznaczyć*, *przeznaczyć*, *przestynować*.

Worherbestimmung, *sf.* *przeznaczenie n.*, *los m.*, *przestynacya f.*

Worherbst, *sm.* =(e)s, *przedjesień f.*, *wczesna* *jesień*.

Worherdasein, *sn.* *prabyt m.*, *przedbyt m.*

Worherempfinden, *va.* (*haben*) *obacz* *Vorempfinden*.

Worhererkennen, *erkenne*, *erkenntst*, *erkennt*, *erkannte* *vorher*, *habe* *vorhererkannt* *poznać* *przedtem*.

Worhererkennnis, *sf.* *poznanie n.* *a priori*.

Worhergegangen, *pp.* *i* *adi.* *poprzedzający*, *poprzedni*.

Worhergehen, *gehe*, *geht*, *geht*, *ging* *vorher*, *bin* *vorhergegangen*, *vn.* *poprzedzać*, *uprzedzić*, *ić* *przodem*; *einer*

Sache — wyprzedzić, uprzędzić co.

Vorhergehend, *adi.* poprzedzający, poprzedni; auß dem =en folgt, daß . . . z poprzedzającego wniossek, że . . .

Vorhergewußt, *pp.* i *adi.* obacz Vorherwissen.

Vorherig, *adi.* dawniejszy, dawny, przeszły, poprzedni; meine =e Meinung moje poprzednie zdanie, ohne =e Warnung bez poprzedniego ostrzeżenia.

Vorhermerken, *va.* (haben) przeczować, przeczuc.

Vorherrschafft, *sf.* przewaga *f.*, hegemonia *f.*

Vorherrschend, *I. vn.* (haben) przemagać, przeważać, górować, rej wodzić, mieć pierwszeństwo, dominować; **II. vorherrschend**, *ppr.* i *adi.* przeważający, dominujący; die =e Farbe przeważający kolor; der =e Geschmack gust, który teraz wziął górę.

Vorherrschend, *sn.* =s, przeważanie *n.*, przewaga *f.*, górowanie *n.*, dominowanie *n.*, preponderancja *f.*

Vorherjagen, *va.* (haben) przepowiedzieć; wróżyć, prorokować.

Vorherjagung, *sf.* =en, przepowiednia *f.*; wróżba *f.*, prorocstwo *n.*, prognostyk *m.*

Vorhersehen, *sehen*, *siehest*, *siehet*, *ich* vorher, *habe* vorhergesehen, *va.* przewidzieć, przewidywać; er *siehet* alles vorher nie mu nie ujlzie; vom Gesetze vorhergesehenen Fall przez ustawę przewidziany wypadek.

Vorhersehen, *sn.* =s, **Vorherrechnung**, *sf.* *pl.* =en, przewidzenie *n.*, przewidywanie *n.*

Vorherver kündigung, *va.* (haben) zapowiadać, zwiastować; przepowiedzieć.

Vorherverkündigung, *sf.* zapowiadanie *n.*, zwiastowanie *n.*, przepowiednia *f.*

Vorherwissen, *weiß*, *weist*, *weiß*, *mußte* vorher, *habe* vorhergemußt, *va.* wiedzieć z góry.

Vorherwissen, *sn.* =s, wiedza uprzednia.

Vor=heucheln, *va.* (haben) udawać, zmyślać; jmdm Trübe — udawać przed kim wierność.

Vor=heulen, *va.* (haben) wyć przed kim, lamentować przed kim.

Vor=himmel, *sm.* =s, podniebie *n.*, przedsionek niebieski.

Vorhi'n, *adv.* przedtem, wprzód, przed chwilą; erst — jeszcze niedawno.

Vorhinein, *adv.* im oder in — z góry, przedtem.

Vorhistorisch, *adi.* przedhistoryczny.

Vorhof, *sm.* =(e)s, *pl.* =höfe, 1) dziedziniec *m.*, przydzwierek *m.*; — einer Kirche kruchta *f.*; 2) — des Ohres, des Herzens przysionek *m.* ucha, serca.

Vor=holen, *va.* (haben) wydobyc, wydstać.

Vorhöllt, *sf.* przedpiekle *n.*

Vorhomericsh, *adi.* przedhomeryczny.

Vor=hören, *I. va.* (haben) man hört ihre Stimme unter allen vor jej głos przeważa, dominuje nad innymi; **II. vn.** (haben) poinformować się, zasięgać wiadomości; ich will einmal —, ob er angekommen ist musze się poinformować, czy też on przyjechał.

Vorhut, *sf.* 1) przednia straż; 2) prawo *n.* pierwszej paszy.

Vorrig, *adi.* poprzedni, przeszły, dawny, ubiegły; =e Woche zeszłego, ubiegłego tygodnia; daß =e Kapitel poprzedni rozdział; in =en Zeiten dawnymi czasy, w dawnych czasach; =es Mal ostatnim razem; in den =en Zustand verkehren doprowadzić do pierwotnego stanu.

Vorriistanz, *sf.* *pl.* =en, pierwsza instancja.

Vorriagd, *sf.* prawo *n.* polowania naprzód.

Vorriahr, *sn.* =(e)s, 1) zeszły, miniony rok; 2) = Frühjahr.

Vorriährig, *adi.* zeszłoroczny, przeszłoroczny, łośński,

Vor=jamern, *va.* (haben) jmdm etw. — lamentować, skarżyć się przed kim.

Vor=hammer, *sf.* *pl.* =n, 1) przedpokój *m.*; 2) (Anat.) — des Herzens przedkomórka *f.*, uszko *n.* serca.

Vor=kampf, *sm.* =es, 1) bitwa wstępna; 2) bitwa *f.* na czele walczących.

Vor=kämpfen, *vn.* (haben) 1) bić się w pierwszym szeregu; 2) bić się na wzór dla drugich.

Vor=kämpfer, *sm.* =s, *pl.* —, ten co bije się w pierwszym szeregu; (przen.) zapasnik *m.*, poplecznik *m.*, obrońca *m.*, orędownik *m.*, szampion *m.*

Vor=kaufen, *va.* (haben) einem Kinde etw. — przeczwać dziecku co; (przen.) man muß ihm alles — wszystko mu trzeba w gębę kłaść, wszystko mu trzeba podsuwać, co ma mówić.

Vor=kauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =käufe, pierwokupstwo *n.*, pierwokupno *n.*, prawo *n.* pierwszeństwa do kupna, prawo *n.* pierwokupu, pierwszeństwo *n.* do kupna; zakupienie *n.*, zakup *m.*

Vor=käufer, *sm.* =s, *pl.* —, przekupień *m.*

Vor=käuferin, *sf.* *pl.* =nen, zakupka *f.*

Vor=kaufrecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, pierwokupstwo *n.*, pierwokupno *n.*, pierwszeństwo *n.* do kupna.

Vor=kehr, *sf.* obacz Vorkehrung.

Vor=kehren, *va.* (haben) 1) wymieść z pod czego; 2) zapobiedz, uprzędzić, obmyślić, użyć dla zapobieżenia; Anstalten, Mittel — obmyślić środki; sie hat dafür nichts vorgekehrt nie poczyniła w tym celu przygotowań; 3) die rauhe Seite — pokazać się z najgorszej strony.

Vorkehrung, *sf.* *pl.* =en, przygotowanie *n.*; środek zapobiegający; du mußt =en zur Reife treffen musisz poczynić przygotowania do po-

dróży; =en gegen etw. treffen
zapobiedz czemu.

Wo'rkehrungsmittel, *sn.* =s, *pl.* —, środek zapobiegający, prewentywny, prezerwatywaf.
Wo'rkenntniß, *sf. pl.* =ffe, wiadomości przedwstępna, poprzednicza.

Wo'rkirche, *sf. pl.* =n, portyk *m.*, przedsionek *m.* kościoła.

Wo'rklagen, *va. i vn.* (haben) jmnđm sein Leid — skarżyć, żalić się przed kim.

Wo'rklajisch, *adi.* przed epoką klasyczną.

Wo'rklimpem, *va.* (haben) jmnđm etw. — brząkać komu *co.*

Wo'rklingen, *klänge, klingst, klingen, klänge, vn.* 1) dźwięczyć, brzmieć naprzód, z góry; 2) dźwięczyć (przed uszyna); 3) (vorherrschend klingen) przeważać w brzmieniu.

Wo'rkommen, *komme, kommt, kam vor, bin vorgekommen, vn.* 1) bei jmnđm — przyjść przed kogo, mieć dostęp do kogo; ich konnte beim Minister nicht — nie mogłem dostać się do ministra; sie wollen morgen — oni wrócą znów jutro, oni zgłoszą się znów jutro; 2) jmnđm — wyprzedzić, uprzędzić kogo; 3) obacz hervorkommen; 4) wydarzyć się, przytrafić się, stać się; daß kommt alle Tage vor to się *co* dnia zdarza; daß kommt schon vor to się zdarza; daß darf nicht wieder — to się nie śmie powtórzyć; was ist denn hier vorgekommen? *co* tutaj zaszło? daß ist noch nicht vorgekommen to jest niebywały wypadek; vorkommenden Falles w danym wypadku; bei vorkommender Gelegenheit przy zdarzającej się sposobności, przy sposobności; Eisen kommt dort nicht vor w tem nie znajduje się żelazo; diese Stelle ist mir in diesem Buche noch nicht vorgekommen tego ustępu nie napotkałem jeszcze w tej książce; dieses Wort kommt

selten vor ten wyraz napotyka się rzadko; dieses Wort kommt oft in diesem Werke vor ten wyraz się często powtarza w tem dziele; ein solcher Lump ist mir noch gar nicht vorgekommen nie zdarzyło mi się jeszcze widzieć takiego gałgana; sein Name kommt in der Liste gar nicht vor jego nazwisko nie znajduje się, nie figuruje wcale na spisie; diese Person kommt erst im zweiten Akte vor ta osoba występuje dopiero w drugiej akcie; sollte Ihnen eine Partie Wolle — gdyby się panu nadarzyła partya wełny; daß ist dir gewiß im Traume vorgekommen to ci się pewnie przysniło; die Wechsel sind uns noch nicht vorgekommen, dotychczas nie przedłożono, prezentowano nam tego weksla; was ist in der Eitigung vorgekommen? na czem obradowano na posiedzeniu, *co* przedłożono na posiedzeniu? 5) wydawać się, zdawać się; daß kommt mir nicht unmöglich vor to mi się nie zdaje niemożliwym; daß kommt einem sonderbar vor to się wydaje dziwnem człowiekowi; es kommt mir vor, als ob jmnđm läuten würde zlaże mi się, jakoby ktoś dzwonił; er kommt sich sehr wichtig vor zdaje mu się, że jest ważną osobistością; ich weiß nicht, wie Sie mir heute — pan mi się dziś dziwnym wydaje; wie mir vorkommt o ile mi się zdaje, wedle mnie.

Wo'rkommeniß, *sn.* =ffeß, *pl.* =ffe, zdarzenie *n.*, wypadek *m.*, zajście *n.*

Wo'rkonferenz, *sf. pl.* =en, przedwstępna konferencya.

Wo'rkönnen, *kann, kannst, kann, konnte vor, habe vorgekonnt, sn.* wydostać, wy dobyć się; móżd postąpić, wysunąć się; być przypuszczonym (na posłuchanie i t. p.).

Wo'rloß, *sf.* przystawka *f.*

Wo'rloßhändler, *sm.* =s, *pl.* —, handlarz *m.* wiktuałów.

Wo'rloßhandlung, *sf. pl.*

=en, skład *m.*, handel *m.* wiktuałów.

Wo'r-tragen, *I. va.* (haben) budować w wysoki; *II. vn.* (sein) wyskakiwać, wysuwać się, wystawać naprzód.

Wo'rtragung, *sf. pl.* =en, wyskok *m.*, wysunięcie *n.*

Wo'r-triegen, *va.* (haben) obacz Vornehmen.

Wo'r-ladebefehl, *sm.* ob. Vorladungsbefehl.

Wo'r-ladegewehr, *sn.* =s, *pl.* =e, obacz Vorderlader.

Wo'r-laden, *lade, lädst, lädt, lud vor, habe vorgeladen, va.* 1) ładować z przodu; 2) zapozwać, wezwać do stawiania się; gerichtlich — sądownie zaważać.

Wo'r-lader, *sm.* =s, *pl.* —, 1) ten *co* wzywa; 2) obacz Vorderlader.

Wo'r-ladung, *sf. pl.* =en, wezwwanie *n.*, zapozwanie *n.*, pozew *m.*, zapozew *m.*, cytacya *f.*

Wo'r-ladungsbefehl, *sm.* =eß, *pl.* =e, Wo'r-ladungsschreiben, *sn.* =s, pozew *m.*, zapozew *m.*, cytacya *f.*

Wo'r-ladungsgeld, *sn.* =eß, pozewne *n.*

Wo'r-lage, *sf. pl.* =n, 1) przedłożenie *n.*, projekt *m.*, wniosek *m.*; 2) podkładka *f.*, podkład *m.*, leniuszek *m.*; wzorki *pl.* (do rysunków); wzór *m.*; 3) odbieralnik *m.*, obejmak *m.*, przyjemnik *m.*, zbieralnik *m.*, zbiornik *m.*, recipient *m.* (przy alembiku); 4) ława przedwalcowa; 5) ryzalit *m.* (archit.); 6) przyprząg *m.*; — frischer Pferde zmiana *f.* koni; mit vorgelegten Pferden reisen podróżować rozstawnymi koniami.

Wo'r-lager, *sm.* =s, *pl.* —, czolo *n.* obozu.

Wo'r-lagern, *va.* (haben) nach Galizien hinein vorge-lagerte Bergketten łańcuchy gór ciągnące się aż ku Galicyi.

Wo'r-lallen, *va.* (haben) jmnđm etw. — bełkotać *co* przed kim.

Wo'r-land, *sn.* =eß, *pl.* =länder i =lande 1) wolny

obszar ziemi nad brzegiem jeziora, rzeki, grobli, nadbrzeże zalewane, zalewisko ścięśnione; 2) die Vorländer des Gebirges kraje położone u stóp gór; 3) die österreichischen Vorlande dawne posiadłości austriackie w teraźniejszej prowincyi Baden.

Wo'r=langen, *va.* (haben) wydobyć, wyjąć co skąd.

Wo'r=langst, *adi.* i *adv.* od dawien dawna, od dawna.

Wo'r=lauf, *sm.* =fieß, 1) obacz Vorlauffung, 2) obacz Vorlauf 2 a).

Wo'r=lauficin, *sm.* =eß, *pl.* =e, obacz Vorlauf 2 b).

Wo'r=lassen, *lasse, lässest* i *läßt, ließ vor, habe vorge lassen, va.* 1) puścić naprzód; 2) puścić przed kogo, do kogo; ich habe lange gewartet, wurde aber nicht vorgelassen czekałem długo, ale nie wpuszczono mnie, nie miałem dostępu, nie uzyskałem audyencyi.

Wo'r=lassung, *sf.* przypuszczenie *n.*, przyjmowanie *n.* kogo, przyjęcie *n.*, audyencya *f.*, dostęp *m.*

Wo'r=lastig, *adi.* =eß Schiff okręt zanadto z przodu obciążony.

Wo'r=lauf, *sm.* =eß, 1) bieg *m.* przodem; 2) a) wyskok *m.* (wódki); b) samotok *m.* (wina).

Wo'r=laufen, *laufe, läufft, läufst, lief vor, bin vorge laufen, I. vn.* (sein) biedz przodem, pżeścignąć, wyprzedzić kogo w biegu; II. *va.* (haben) daß Er; — ruder podwieźć do pieca, do topienia.

Wo'r=läufer, *sm.* =ß, *pl.* —, postanie *m.*, przesłaniec *m.*; poprzednik *m.*, zwiałan *m.*; — einer Krankheit oznaka przedwstępna, symptomat *m.*, prodroma *f.* choroby; — eines Gebirges hochgürze *n.*

Wo'r=läufig, *I. adi.* tymczasowy, przedwstępny, przedstawowy, prowizoryczny; =er Uberschlag przedwstępny preliminarz; II. *adv.* tymczasowo, tymczasem; — auf

freien Fuß setzen puścić tymczasowo na wolną stopę; da gebe ich dir — vier Kronen masz tymczasowo cztery korony.

Wo'r=laut, *adi.* i *adv.* nadto głośny; — werden mówić za głośno, odzywać się niepotrzebnie; skwapliwy, wyrwyjący się z czem, lubiący się wygadać, niedyskretny, impertynencki, wścibski, zarozumiały; niedyskretnie.

Wo'r=legebaum, *sm.* =eß, *pl.* =bäume, zapora *f.*

Wo'r=legeblatt, *sm.* =eß, *pl.* =blätter, wzorek *m.* (do pisanja, rysowania).

Wo'r=legegabel, *sf.* *pl.* =n, widelec półmiskowy.

Wo'r=legelöffel, *sm.* =ß, *pl.* —, łyżka półmiskowa; chochla *f.*

Wo'r=legemesser, *sm.* =ß, *pl.* —, większy nóż do krajania przy stole, nóż *m.* do tranżerowania.

Wo'r=legen, *va.* (haben) 1) położyć co przed kim, przed czem, założyć; ein Schloß — założyć kłódkę; frische Pferde — przyprząc nowe konie; Pferde — założyć konie; 2) darf ich Ihnen ein Stück Ralbfleisch —? czy mogę panu dać kawałek cielęciny? er hat Ihnen ein schlechtes Stück vorgelegt podał panu zły kawałek; den Pferden Heu — dać koniom przegryźć siana; 3) przedłożyć, pokazać, przedstawić; eine Frage — zadać komu pytanie; ich habe ihm meine Arbeit vorgelegt dałem mu moją pracę do przejrzania; zur Prüfung, zur Wahl — przedłożyć do wyboru; Beweise — przedłożyć dowody; zur Unterschrift — przedłożyć do podpisu; einen Gesek=entwurf — przedłożyć projekt ustawy; dem obersten Gerichtshofe etw. — wnieść co do najwyższego trybunału; 4) Waren zum Verkauf — pokazać, przedłożyć towar na sprzedaż.

Wo'r=legen, *sm.* =ß, obacz Vorlegung.

Wo'r=leger, *sm.* =ß, *pl.* —, 1) ten co podaje przy stole, który kraje mięso; 2) mały dywanik; Bettvorleger dywanik przed łóżko.

Wo'r=legeschloß, *sn.* =fies, *pl.* =schlösser, kłódka *f.*

Wo'r=legestange, *sf.* *pl.* =n, zapieradło *n.*

Wo'r=legewerk, *sn.* =eß, *pl.* =e, — einer Uhr kwadratura *f.* zegara.

Wo'r=legung, *sf.* przedłożenie *n.*, przedstawienie *n.*, pokazanie *n.*

Wo'r=lehnen, *sich* —, *vr.* (haben) wychylić się naprzód.

Wo'r=leiern, *va.* (haben) jmnmd etw. — dudlić komu co; klepać komu ustawicznie jedno i to samo.

Wo'r=legendengegend, *sf.* przedleńdźwie *n.*

Wo'r=lesbar, *adi.* dający się odczytać, do odczytania.

Wo'r=lese, *sf.* pierwsze wino-branie; (pizen:) jmnmd die — lassen zostawić komu pierwszeństwo.

Wo'r=lesen, *lese, liesest* i *liest, liest, laß vor, habe vorgelesen, va.* czytać na głos, czytać komu, odczytywać; er liest sehr gut vor on bardzo dobrze czyta na głos, odczytuje; Freitag abends liest er uns vor w piątki wieczór miewa dla nas odczyty; jmnmd sein Urteil — ogłosić, odczytać komu wyrok.

Wo'r=leser, *sm.* =ß, *pl.* —, czytający *m.*, prelegent *m.*, lektor *m.*

Wo'r=leserin, *sf.* *pl.* =nen, czytająca *f.*, prelegentka *f.*, lektorka *f.*

Wo'r=lesung, *sf.* *pl.* =en, 1) bez *plur.* także Vorlesen, odczyt *m.*, recytacya *f.*, prelekcya *f.*; 2) wykład *m.*, odczyt *m.*; =en halten mieć odczyty, wykłady, wykładające z katedry; =en hören über... słuuchać wykładów o...

Wo'r=leht, *adi.* przedostatni.

Wo'r=leuchten, *vn.* (haben) przyświecać, świecić komu, poświęcić; (pzen:) służyć komu za przykład; mit seinen Tugenden — przyświecać in-

nym swojemi cnotami; 2) celować światłem, najjaśniejsz świecić.

Vorlieb, *adv.* mit etw. — nehmen zadowolić się czem.

Vorliebe, *sf.* zamiłowanie *n.*, upodobanie *n.*, predylekcya *f.*; übertriebene — mania *f.*; besondere — für jmand haben mieć szczególną predylekcyę do kogo.

Vorliegen, *liege*, *liegt*, *liegt*, *lag vor*, *habe vorgelegen*, *vn.* 1) leżeć przed czem; *es liegt ein Schloß vor* jest przywieszona kłodka; *die vorliegenden Werke* obacz **Vorwerke**; 2) leżeć przed oczyma; *der Bericht liegt der Versammlung vor* sprawozdanie przedłożono posiadzeniu; *es liegen Beweise vor* są dowody; *heute liegt nichts vor* dzisiaj niema nic nadzwyczajnego; *es hat gar kein Grund dazu vorgelegen* nie było żadnego powodu po temu; *es liegt nichts gegen ihn vor* nie można mu nic zarzucić; *es liegt ein Irrtum* — zachodzi omyłka; *der vorliegende Gegenstand* przedmiot omawiany, przed oczyma będący, niniejszy; *der vorliegende Fall* obecny, dany, niniejszy przypadek; *der uns vorliegende Text* tekst, który mamy przed sobą.

Vorling, *adv.* naprzód (w gimnastyce).

Vorlippe, *sf. pl.* -n, przednia część wargi.

Vorlügen, *lüge*, *lügst*, *lügt*, *log vor*, *habe vorgelogen*, *va.* nakłamać, nałgać.

Vor-machen, *va.* (haben) 1) zrobić, zawiesić, postawić, położyć przed czem; *mache dir eine Schürze vor* przypasz sobie fartuch; *mache hier einen Vorhang vor* zawieś tu firankę; 2) (z)robić co przed kim (dla pokazania lub dla nauczania); 3) (przen.) tumańczy, udawać, zmyślać; *er will dir nur was* — chce ciębie tylko tumańczy, *chce ci tylko coś wmbwić*; *jmand ein X für ein U* — omamić kogo.

Vor-magen, *sm.* =*s* (u pta-

ków, u przeżuwaczy) pierwszy żołądek, odwilżacz *m.*

Vor-mahd, *sf.* pierwsze sianożęcie.

Vor-mähen, *va.* (haben) przodem kosić; *prozodować* w koszeniu.

Vor-malen, *va.* (haben) *jmandm etw.* — odmalować, wymalować komu, malować przed kim; (przen.) przedstawić komu coś w pięknych kolorach.

Vor-malig, *adi.* dawny, były.

Vor-mals, *adv.* dawno, dawniej, przedtem.

Vor-mann, *sm.* =(e)s, *pl.* =männer, 1) obacz **Vorbermann**; 2) gracz *m.* na rękę; 3) przodownik *m.*, przednik *m.*; 4) (w kupiect.) poprzedni indosant, przekaziciel (weksłu); 5) (Wertsführer) werkmistrz *m.*; 6) pierwszy wiosłarz.

Vor-mar, *sm.* =*es*, *pl.* =*se*, obacz **Vormast**.

Vor-mar, *sm.* =*es*, *pl.* =märche, pochód *m.* naprzód, posunięcie *n.* się.

Vor-mar, *vn.* (haben) maszerować naprzód, awansować.

Vor-mast, *sm.* =*es*, przedmaszt *m.*

Vor-mauer, *sf. pl.* -n, przedmurze *n.*, wał obronny.

Vor-merk, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, uwaga *f.*, notatka *f.*; prenotacya *f.*, zamówienie *n.*

Vor-merken, *va.* (haben) zanotować, zapisać; prenotować, zamówić.

Vor-merkgebühr, *sf. pl.* =*en*, należyciść *f.* za zamówienie, prenotacyę.

Vor-merkung, *sf. pl.* =*en*, zanotowanie *n.*; *wir bitten Sie gute* — von unserer Unter-schrift zu nehmen prosimy przyjąć uprzejmie nasz podpis do wiadomości.

Vor-messen, *messe*, *misselt* i *mißt*, *mißt*, *maß vor*, *habe vorgemessen*, *va.* *jmandm etw.* — przemierzyć, odmierzyć, wymierzyć komu co.

Vor-mittag, *I. sm.* =(e)s, *pl.* =*e*, przedpołudnie *n.*; *II. adv.* przed obiadem = **vormittag**.

Vor-mittägig, *adi.* przedpołudniowy, przedobiedui.

Vor-mittäglich, *adi.* każdego przedpołudnia przypadający.

Vor-mittags, *adv.* przedpołudniem, przed obiadem.

Vor-mittags-gottesdienst, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, nabożeństwo przedpołudniowe.

Vor-mittagspredigt, *sf. pl.* =*en*, kazanie przedpołudniowe.

Vor-mittags-schule, *sf. pl.* =*n*, szkoła przedpołudniowa.

Vor-mittags-stunde, *sf. pl.* =*n*, godzina, lekcyę przedpołudniowa.

Vor-mittagszeit, *sf.* czas przedpołudniowy, przedpołudnie *n.*

Vor-mitternächtl, *adi.* przed północą.

Vor-mund, *sm.* =(e)s, *pl.* =münder, opiekun *m.*, kurator *m.*

Vor-münderin, *sf. pl.* -nen, opiekunka *f.*

Vor-mundsbestellung, *sf.* ustanowienie *n.* opiekuna.

Vor-mundschaft, *sf. pl.* =*en*, opieka *f.*, opiekuństwo *n.*, kuratela *f.*; *unter* — stellen oddać kogo pod kuratelę, ubezwłasnowolnić kogo.

Vor-mundschaftlich, *adi.* opiekuńczy; =*e* Gewalt władza opiekuńcza.

Vor-mundschaftsamt, *sn.* =*es*, **Vor-mundschaftsgericht**, *sn.* =*es*, sąd opiekuńczy, władza opiekuńcza.

Vor-mundschaftsangelegenheit, *sf. pl.* =*en*, sprawa opiekuńcza.

Vor-mundschaftsgelder, *sn. pl.* kapitały podlegające władzy opiekuńczej.

Vor-mundschaftsgericht, *sn.* =*es*, obacz **Vormundschaftsamt**. **Vor-mundschaftswesen**, *sn.* =*s*, opiekuństwo *n.*

Vor-müssen, *vn.* (haben) być zmuszonym wyjść, wystąpić naprzód.

Vorn, **Vorne**, *adv.* 1) z przodu, od przodu, na przodzie; — *und hinten* z przodu i z tyłu; — *eintreten* wejść z przodu, przodem; *etw.* — *hinlegen* położyć coś na

przodzie; der Ahorn steht — vor dem Hause klon stoi na przodzie przed domem; — und hinten sein być we wszystkich kątach; — heraus wofnen mieszkać na froncie, od ulicy; — im Buche na czele książki; 2) Zimmer nach — hinaus pokoje na front, od ulicy; nach — geneigt przeginać, naginać się ku przodowi; von — z przodu, z frontu; von — gesehen widziane z przodu; od przodu, z frontu; von — angreifen zaczepić z przodu; 3) z początku, na nowo; du mußt die Arbeit von — anfangen musisz zrobić to na nowo; mit ihm muß man immer von — anfangen z nim trzeba zawsze zacząć od początku, na nowo; 4) — über fallen zrobić koziołka, wywrócić się głową naprzód; 5) von — herein także: im vorhinein, im vorherin z góry, naprzód, na pierwszy rzut, od początku.

Bo'rnachricht, *sf. pl. =en*, przedwstępna wiadomość.

Bo'rnächtig, *adi.* ubiegłej nocy, przednocy.

Bo'r-nageln, *va.* (haben) przybić na przodzie gwóźdźmi.

Bo'rnahme, *sf.* przedsięwzięcie *n.*

Bo'rnahme, *sm.* =ns, *pl.* =n, imię *n.* (chrzestne); — und Zuname imię i nazwisko. Borna'n, *adv.* obacz Born 1).

Bo'rnehm, *adi. i adv.* znakomity, znaczny, zacny, arystokratyczny, dystyngowany; von em Stande z wysokiego stanu; von set Abstammung szlacheckiego rodu; die =e Welt wyższy świat; =es Leben pańskie życie; eine =e Erscheinung pański wygląd; — aussehn mieć minę pańska, wyglądać po pańsku; den Vornehmen spielen udawać pana; dazu ist er zu — na to on jest za wielkim panem; — leben żyć na wielką stopę; daß ist wahrlich eine =e Dame to jest całą gębą pani; die Vornehmen die =en Leute znak-

mitości *pl.*; die Vornehmsten in der Stadt pierwsze znakomitości miasta; die =en Stadtteile dzielnice arystokratyczne; daß vornehmste Gebot najgłośniejsze, najpierwsze przykazanie.

Bo'r-nehmen, *nehme*, nimmst, nimmt, nahm vor, habe vorgenommen, *va.* 1) brać przed się, wziąć przed siebie; nimm doch eine Schürze vor zaskońże się fartachem; eine Schleife — przypiąć z przodu kokardę; 2) przedsięwziąć co, zająć się czem, wziąć się do czego, odbyć co; eine Reise — odbyć podróż; eine Arbeit noch einmal — rozpocząć robotę na nowo; etw. zuerst — zrobić coś przed czem; ihre Angelegenheit wird heute vorgenommen pańska sprawa będzie dziś rozpatrzona; was wirst du heute nachmittag — ? co pocznieš dzisiaj po południu? 3) sięć etw. — zamierzyć, przedsięwziąć, ułożyć sobie, postanowić co; sich eine Reise — zamierzać podróżować, projektować podróż; die vorgenommene Reise projektowana podróż; 4) wir wollen jetzt Geschichte — teraz zajmujemy się historią, teraz przerobimy historię; wer zu viel vornimmt, bringt nichts zu stande kto za wiele obiecuje, nie nie dotrzymuje; wir haben in der Wohnung Veränderungen vorgenommen poczyniliśmy zmiany w mieszkaniu; der Lehrer hat nicht alle Schüler vorgenommen nauczyciel nie wypytał wszystkich uczni; der Richter hat den Angeklagten vorgenommen sędzia przesłuchał oskarżonego; jmand tüchtig — rozmówić się z kim na ostro, wytrzeć komu kapitułę.

Bo'rnehmen, *sn.* =s, przedsięwzięcie *n.*, zamysł *m.*, projekt *m.*, zamiar *m.*

Bo'rnehmheit, *sf.* zaćność *f.*, znakomitość *f.*, pańskość *f.*, dystynkeja *f.*

Bo'rnehmlich, *adv.* przede-wszystkiem, szczególnie,

osobliwie, zwłaszcza, mianowicie.

Vornehmuerer', *sf.* ndawanie *n.* wielkopaństwa.

Bo'r-neigen, *sich* =, *vr.* (haben) naginać, nachylać się naprzód.

Bo'r-neigung, *sf. pl.* =en, 1) naginanie *n.*, nachylenie *n.* się ku przodowi; 2) szczególna skłonność.

Bo'rnherein, *adv. von* — obacz Born 5).

Bo'rort, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) miasto główne, stolica *f.*; 2) przedmieście *n.*

Bo'r-pfeifen, pfeife, pfeifst, pfiff vor, habe vorgepfeifen, *va.* jmandm etw. — zagwizdać komu co.

Bo'r-plappern, *va.* (haben) obacz Vorplaudern.

Bo'r-platz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, plac *m.* przed czem, dziedziniec *m.* (przed pałacem); westybul *m.*, przedpokój *m.*

Bo'r-plaudern, *va.* (haben) paplać komu co, bająć, bzdurzyć, nagadać; er hat uns viel Unsinn vorgeplaudert nagadał, nabajał nam dużo głupstw, bzdurstw.

Bo'r-poſten, *sm.* =s, *pl.* —, placówka *f.*, posterunek *m.*, forpoczta *f.*, wedeta *f.*; — aufstellen rozstawić przednie strażę.

Bo'r-poſtendienſt, *sm.* =es, służba straży przedniej.

Bo'r-poſtengeſcht, *sn.* =es, *pl.* =e, utarczka *f.* przedniej straży.

Bo'r-prahlen, *va. i vn.* (haben) jmandm etw. — szczycić się, chełpić się czem wobec kogo.

Bo'r-predigen, *va.* (haben) jmandm etw. — rozprawiać komu o czem; naprawić komu, prawić komu porę.

Bo'r-preiſen, *va.* (haben) jmandm etw. — zachwalać, wychwalać co wobec kogo.

Bo'r-prüfen, *vn.* (haben) egzaminować kogo na próbę, przedwstępnie egzaminować.

Bo'rprüfung, *sf. pl.* =en, egzamin przedwstępny, badanie wstępne.

Bo'r-ragen, *vn.* (haben) sterczeć, wystawać = hervorragend.

Bo'r-rang, *sm.* =es, pierwszeństwo *n.*, prym *m.*; — nach dem Alter starszeństwo *n.*; jnndm in etw. den — streitig machen zaprzeczać komu starszeństwa, pierwszeństwa.

Bo'r-rat, *sm.* =(e)s, *pl.* -räte, zapas *m.*, zasób *m.*, rezerwa *f.*; ich habe das in Borrat nam tego podostatkiem; mache nur viel Borräte für den Winter porób tylko dużo zapasów na zimę.

Bo'r-rätig, *adi.* zapasowy, zapasny, zasobny, gotowy; *adv.* zapasem, w zapasie, podostatkiem; dieser Artikel ist noch — ten artykuł jest jeszcze na składzie; es ist keine Flasche mehr — niema już ani jednej flaszki; es ist nichts mehr — zapasy już wyczerpane; hast du Geld — ? czy masz gotówkę? Wechsel — haben mieć weksle w zapasie; bei allen Buchhändlern — do nabycia u wszystkich księgarzy.

Bo'r-ratshoden, *sm.* =s, *pl.* -höden, śpichlerz *m.*

Bo'r-ratshaus, *sn.* =fes, *pl.* =häuser, magazyn *m.*, skład *m.* żywności.

Bo'r-ratškammer, *sf.* *pl.* =n, spiżarnia *f.*, lamus *m.*

Bo'r-ratškasten, *sm.* =s, *pl.* =kästen, skrzynia *f.* na żywność, z żywnością.

Bo'r-ratšraum, *sm.* =es, *pl.* =räume, magazyn *m.*

Bo'r-ratšverzichnis, *sn.* =fjes, *pl.* =sse, inwentarz *m.*

Bo'r-ratšwagen, *sm.* =s, *pl.* =wägen, tender *m.*

Bo'r-raum, *sm.* =es, *pl.* =räume, przednia część przestroni; przedpokój *m.*

Bo'r-rednen, *va.* (haben) wyliczać, naliczyć, wyszczególnić; ich werde Ihnen —, was ich ausgegeben habe wyszczególnię, wyliczę panu, co wydałem; sich etw. — wyliczać coś na palcach.

Bo'r-recht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e,

przywilej *m.*, prawo *n.* pierwszeństwa, prerogatywa *f.*

Bo'r-rede, *sf.* *pl.* =n, 1) mównienie *n.* o czym w przód; 2) przedmowa *f.*, prolog *m.*, wstęp *m.*

Bo'r-reden, *va.* (haben) 1) wmwawiać, nabajać; ich lasse mir nichts — nie daję w siebie nic wmówić; 2) przepowiadac, mówić przed kim, aby powtarzał.

Bo'r-redner, *sm.* =s, *pl.* —, poprzedni mowca; preopinant *m.*; ten co wygłasza przedmowę, prolog; autor *m.* przedmowy.

Bo'r-reiben, reibe, reibst, reibt, reib vor, habe vorgerieben, *va.* mieszać, ucierać (farby).

Bo'r-reiber, *sm.* =s, *pl.* —, żelazko obrotne u okna, zakrętka *f.*

Bo'r-reichen, *va.* (haben) podawać.

Bo'r-reich, *adi.* obacz Fröh-reif.

Bo'r-reißen, reiße, reißeſt i reißt, reiß vor, habe vorgerissen, *va.* 1) (wy)ciągnąć silnie na przód; 2) zarysować, zrobić zarys, szkic; 3) eine Linie — pociągnąć kreskę, linię; das Holz — naznaczyć drzewo; 4) Witze — robić złe dowcipy.

Bo'r-reißer, *sm.* =s, *pl.* —, kolec żelazny, używany przez mechaników.

Bo'r-reiten, reite, reitest, reitest, ritt vor, bin vorgeritten, *va.* i *vn.* 1) jnnndm — jechać konno przed kim, przodem; wyprowadzić kogo konno; wyjechać konno przed kogo; 2) (haben) jnnndm ein Pferd — konia przed kim ujeżdżać, przejeżdżać; 3) (haben) (przen.) jnnndm etw. — paradować z czym przed kim; einen Ball — w bilarze ustawić tak kulę, by była łatwa do wzięcia.

Bo'r-reiter, *sm.* =s, *pl.* —, służa jadący konno przed powozem, forys *m.*

Bo'r-rennen, renne, rennst, rennt, rannte vor, bin vorgerannt, *vn.* pędzić, lecieć naprzód.

Bo'r-richten, *va.* (haben) 1) przygotować, przysposobić, przyrządzić; 2) eine Uhr — posunąć zegar naprzód.

Bo'r-richtig, *sf.* *pl.* =en, 1) przygotowanie *n.*, przysposobienie *n.*, przyrządzenie *n.*; du mußt alle —en treffen musisz poczynić wszelkie przygotowania; 2) przyrząd *m.*, narząd *m.*, przybór *m.*, mechanizm *m.*; — zur Regelung des Ganges einer Maschine regulator *m.*; diese — zum Ziehen ist schlecht gemacht ten przyrząd do wyciągania jest źle zrobiony.

Bo'r-riß, *sm.* =fjes, *pl.* =sse, pierwszy zarys, szkic *m.*

Bo'r-rücken, I. *vn.* (sein) posunąć się naprzód, iść naprzód, postąpić; Truppen — lassen wysuwać wojska; die Arbeit ist vorgerückt robota postąpiła; im vorgerückten Alter w podeszłym wieku; II. *va.* (haben) 1) die Uhr — posunąć zegar naprzód; 2) Datum — antedatować; das jnnndm etw. — wyrzucać, zarzucać, wmwawiać komu co.

Bo'r-rücken, *sn.* =s, posunięcie *n.* się naprzód, postąpienie *n.*, maszerowanie *n.*, pochód *m.* naprzód; zarzucanie *n.*, wmwawianie *n.* komu czego.

Bo'r-ruderer, *sm.* =s, *pl.* —, pierwszy wiosłarz.

Bo'r-rufen, rufe, ruffst, ruft, rief vor, habe vorgerufen, *va.* zawołać; wywołać; przywołać; kazać przyjść.

Bo'r-rustaal, *sm.* =es, *pl.* =säle, sala wstępu; przedpokój *m.*, przedsiónek *m.*, westybul *m.*

Bo'r-sagen, *va.* (haben) 1) powiedzieć; einer Dame viel Schönes — powiedzieć pani wiele komplementów; 2) jnnndm etw. — przepowiadac komu co, mówić komu co, aby powtórzył, podpowiadać; dyktować, suflować.

Bo'r-sager, *sm.* =s, *pl.* —, sufler *m.*

Bo'r-sänger, *sm.* =s, *pl.* —, pierwszy śpiewak; kantor *m.* (bóznicy).

Wo'rsak, *sm.* =es, *pl.* =sake, zamiar *m.*, zamiysł *m.*, postanowienie *n.*, przedsięwzięcie *n.*; *einen* — fassen powziąć zamiar; sich von seinem =e nicht abbringen lassen nie dać się odwieść od swego postanowienia; mit — fügen świadomie, z umysłu kłamać.

Wo'rsächlich, *adi.* umysłny, obmyślany; *adv.* umyślnie, z rozmysłem, z zamiarem.

Wo'rsene, **Wo'rsenc**, *sf.* *pl.* =n, procentum *n.*

Wo'rschauge, *sf.* *pl.* =n, szaniec wysunięty.

Wo'rschanzen, *va.* (haben) obwarować na przodzie szancami; (przen.:) Geld —, pożyczać pieniądze komu; wymawiać się pod jakimś pretekstem.

Wo'rschein, *sm.* =e)s, widok *m.*, jaw *m.*; zum — kommen zjawić się, ukazać się, wyjść na jaw, wyjść na widok; zum — bringen objawić co, wynieść, wydostać na jaw.

Wo'rscheinen, *scheinst*, *scheint*, *schien* vor, *habe vorgeschienen*, *vn.* 1) przyświecać; 2) jaśniej świecić od innych; 3) obacz Herrvorscheinen.

Wo'rschicht, *sf.* *pl.* =en, pokład wierzchni.

Wo'rschiden, *va.* (haben) przodem posyłać, wysyłać; Truppen — (vorrücken lassen).

Wo'rschieben, *schiebe*, *schiebst*, *schiebt*, *schoß* vor, *habe vorgeschoben*, *va.* 1) posunąć, wysunąć naprzód; 2) posunąć przed co; den Tisch vor die Tür — posunąć stół przed drzwiami; 3) zasunąć; *schiebe den Nagel vor* zasunąć zasuwkę, rygiel; 4) podsunąć; *jmndn* — podsunąć kogo (na swoje miejsce).

Wo'rschieber, *sm.* =s, *pl.* —, **Wo'rschieberregel**, *sm.* =s, *pl.* —, zasuwka *f.*

Wo'rschießen, *schieße*, *schießt*, *schießt*, *schoß* vor, *habe vorgeschossen*, *I. vn.* 1) *jmndm* — strzelić przed kim, (dla pokazania mu); 2) (sein) das Gebirge schießt vor te góry usuwają się; 3) strzelać, tryskać do góry; rosnąć

szybko w górę; 4) (hervorragen) wystawać, sterczeć naprzód; *II. va.* (haben) zaliczać, pożyczać, dawać z góry, forszusować; ich werde schon das Geld — ja już wyłożę te pieniądze.

Wo'rschießen, *sn.* =s, zaliczanie *n.*, pożyczanie *n.*, dawanie *n.* z góry, forszusowanie *n.*

Wo'rschiff, *sn.* =e)s, *pl.* =e, obacz Vorder Schiff.

Wo'rschlag, *sm.* =e)s, *pl.* =schläge, 1) pierwszeństwo uderzenie; bicie *n.* przed kim; beim Dreschen den — haben przy młoceniu uderzać pierwszy; 2) wniosek *m.*, przedstawienie *n.*, proponowanie *n.*, zalecenie *n.*; auf seinen — na jego wniosek; 3) przednutka *f.*; 4) propozycya *f.*, projekt *m.*; ein — zur Güte propozycya pod rozważenie; ich mache den —, den Abend zusammen zu verbringen proponuje by wieczór razem spędzić; mache mir einen — przedłożyć projekt; *jmndn* in — bringen zaproponować kogo; in — kommen wejść w propozycję; auf meinen — wurde er ange stellt na moją propozycję dano mu posadę; 5) (Preisvorschlag) oferta *f.*; zaceniecie *n.*

Wo'rschlagen, *schlage*, *schlägst*, *schlägt*, *schlag* vor, *habe vorgeschlagen*, *I. va.* 1) przybić co z przodu; 2) den Schleier — spuścić woalkę; 3) den Zusatz — wnieść poprawkę; 4) Heu, Gras — siana, trawę wpakować do działa pod kulę; 5) die Garben — kłosa lekko wymłacać, kłosować; 6) ein Löwe, der die Zunge — lew z wystającym językiem; 7) eine Note — uderzyć przednutkę; den Takt — wybijać takt; 8) proponować, radzić, doradzać, przedstawić, wnieść, wnosić; *jmndn* für eine Wahl — wnieść czyją kandydaturę; einen Geistlichen für eine Pfründe — prezentować księdza na probostwo; ich werde dir ein Mittel gegen Kopfschmerzen — poradzę ci środek na ból

głowy; 9) zacenić; ich schlage Ihnen nicht vor ja panu nie cenię, nie zaceniłem; *II. vn.* (haben) 1) die Wage schlägt vor waga się przechyla, przeważa na jedną stronę; 2) przeważać = vorwalten; in seinen Urteilen scheint die Freundschaft vorzuschlagen w jego osądzeniu przeważa przyjaźń; 3) der Hund schlägt vor pies zawcześnie szczeka; 4) bić naprzód (młóząc cepami); 5) eine Note schlägt vor nuta poza taktem, przednutka; 6) (w górn.) uderzając dawać sygnał.

Wo'rschlaghammer, *sm.* =s, *pl.* —, przybijak *m.*, młot dwuręczny, berlik *m.*, kijania *f.*, kijań *m.*

Wo'rschlaglich, *adi.* i *adv.* sposobem propozycyi.

Wo'rschlagliste, *sf.* *pl.* =n, lista kwalifikacyjna.

Wo'rschlagnote, *sf.* *pl.* =n, obacz Vorschlag 3).

Wo'rschlagrecht, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo *n.* propozycyi, prezentacyi.

Wo'rschmack, *sm.* =e)s, przedsmak *m.*; (przen.:) den — der Seligkeit haben mieć przedsmak rozkoszy.

Wo'rschmecken, *I. va.* (haben) 1) den Pfeffer — wy czuć przeważający smak pieprzu; 2) kosztować naprzód; 3) mieć przedsmak czego; *II. vn.* (haben) przeważać w smaku; an dieser Sauce schmeckt das Gemüth vor w tym sosie przeważa smak korzeni.

Wo'rschmeißen, *schmeiße*, *schmeißt*, *schmeißt*, *schmiß* vor, *habe vorgeschmissen*, *va.* obacz vorwerfen.

Wo'rschneidebrett, *sn.* =es, *pl.* =bretter, deszczulka *f.*, stolniczka *f.* do krajania, transzerowania.

Wo'rschneidemeiße, *sn.* =s, *pl.* =n, nóż *m.* do rozdzierania, krajania, transzerowania.

Wo'rschneiden, *schneide*, *schneidest*, *schneidet*, *schneitt* vor, *habe vorgeschnitten*, 1) krajać, dzielić, rozdzierać, transzerować; den Braten

— pokrajać pieczeń; *daß* Tuch — przykroić sukno; 2) jnndm — krajać przed kim dla pokazania mu; jnndm *Geficht* — stroić komu miny, grymasy; 3) żać przed innymi, przodować żelcom.

Bo'rschneiden, sm. =s, *pl.* — 1) kraczy m.; 2) przodownik m. w szyciu, przykrawacz m., zaprzędnik m.

Bo'rschneider, sm. =s, *pl.* — 1) kraczy m.; 2) przodownik m. w szyciu, przykrawacz m., zaprzędnik m.

Bo'rschnell, adi. zawsześny, prędki, poryweży, gorący; *adv.* poryweży; — *antworten* odpowiedzieć bez rozmysłu, bez zastanowienia.

Bo'rschnitt, sm. =(e)s, *prawa* n. pierwszego żęcia; 2) (Vormab) pierwocos m.

Bo'r-schreiben, schreibe, schreibst, schreibt, schreib vor, habe vorgeschrieben, va. 1) einem Schüller Buchstaben — napisać uczniowi litery na wzór; 2) napisać co na przodzie, na czele; *den Nullen eine Eins* — dopisać jedynkę przed zerami; 3) jnndm etw. — przepisywać, nakazywać, rozkazywać komu co; *Geſetze* — stanowiąc prawa; *daß Geſetz schreibt vor* . . . ustawa nakazuje, wymaga . . . ; *Grenzen* — wyznaczyć, zakreślić granice; jnndm *Berhaltungsmäßregeln* — przepisać komu sposób zachowania się; *ich lasse mit von euch nichts* — nie macie prawa rozkazywania mi; *II. vorgeschrieben, pp. i adi.* przepisany; *er fastet an den =en Tagen* pości w ustanowione dnie; *zu den =en Bedingungen* w ustanowionych warunkach.

Bo'r-schreien, schreien, schreist, schreit, schrie vor, habe vorgeschrien, I. va. jnndm etw. — krzyczeć komu coś w uszy; *II. vn.* krzyczeć głośniej od drugich.

Bo'r-schreiten, schreite, schreitest, schreitet, schritt vor, habe vorgeschritten, vn. 1) postępować, kroczyć naprzód;

2) (przen.) die Angelegenheit *schreitet vor* sprawa postępuje; *die Krankheit ist schon weit vorgeschritten*, choroba już bardzo postąpiła; 3) *isē* przed kim, wyprowadzić kogo.

Bo'rschrift, sf. *pl.* =en, 1) wzorki *pl.* do pisania; 2) przepis m., reguła f., instrukcyja f., regulamin m., nakaz m., rozkaz m.; *auf* — *deß* Arztes na przepis lekarza; *geſchliche =en* przepisy prawne; *nach* — *handeln* działać wedle instrukcyi; *daß Muster ist nicht nach der* — wzór nie jest wedle przepisu; *=en machen* dyktować prawa; *firchliche =en* kościelne przepisy; *der* — *gemäß* stosownie do przepisu, nakazu.

Bo'rschriftgemäß, adv. stosownie do przepisu, wedle, podług przepisu, przepisowo.

Bo'rschriftmäßig, adi. i adv. stosowny, stosownie do przepisu, prawidłowy, prawidłowo; *=e Kleidung, =er Gruf* przepisane umundurowanie, ukłón.

Bo'rschriftswidrig, adi. i adv. przeciwny przepisowi, nieprawidłowy, nieprawidłowo.

Bo'rschritt, sm. =es, *pl.* =e, 1) postępowanie n., krok m., naprzód; 2) postęp m. = *Fortschritt*.

Bo'rschub, sm. =(e)s, 1) *den* — *haben* mieć pierwszeństwo do rzucania (kręgle); 2) pomoc m., wsparcie n., poręka f.; jnndm — *leisten* dopomódz komu, wesprzeć kogo; *einem Untertanen* — *leisten* popierać przedsięwzięcie, *faworyzować* przedsięwzięcie; *daß hieße der Berleumdung* — *leisten* to równałoby się poparciu oszczerstwa.

Bo'rschuh, sm. =(e)s, *pl.* =e, *cześć* f. bucicka bez cholew, podszycie n.

Bo'r-schuhcn, va. (haben) podszyc, dać podszycie (na buty).

Bo'rschule, sf. *pl.* =n, 1) szkoła wstępna, пригото-

wawcza; 2) podręcznik m. (jakiejsz umiejętności).

Bo'rschüler, sm. =s, *pl.* — uczeń m. szkoły przygotowawczej.

Bo'rschuß, sm. =ſſes, *pl.* =schüſſe, 1) pierwszeństwo n. w strzelaniu; pierwszy strzał; 2) zaliczka f., zadatek m., forszus m.; *um 20 Kronen im* — *sein* mieć zaliczkę na 20 korón.

Bo'rschußbewilligung, sf. przyznanie n., przyzwolenie n. zaliczki.

Bo'rschußkassc, sf. *pl.* =n, *kasa* zaliczkowa.

Bo'rschußverein, sm. =es, *pl.* =e, *towarzystwo* zaliczkowe.

Bo'rschußweise, adv. tytułem zaliczki, zadatku, jako forszus, z góry.

Bo'rschußzahlung, sf. zaliczenie n., zapłata f. z góry.

Bo'rschutt, sm. =(e)s, *pasza* rzucona dzikom w ziemie.

Bo'r-schütten, va. (haben) *dem Vieh Futter* — *bydłu* nasypać paszy.

Bo'r-schützen, va. (haben) *zastawiać* się, *zasłaniać* się; *tkamaczyć* się, *uniewinniać*, *usprawiedliwiać* się; *er hat eine Krankheit vorgeschützt* tkamaczył, usprawiedliwiał się chorobą; *sein Alter* — *zastawiać* się wiekiem; *Unwissenheit* — *zastawiać* się niewiadomością.

Bo'r-schützen, sm. =s, *zastawianie* n. się protekstem.

Bo'r-schwarm, sm. =(e)s, *pl.* =schwärme, *pierwszy* rój, *pierwak* m.

Bo'r-schwaben, va. (haben) *obacz* *Vorplaudern*.

Bo'r-schweden, vn. (haben) *snuć* się przed oczyma, *być* na myśli, *zdawać* się komu; *daß schwebt mir deutlich vor* to stoi mi wyraźnie przed oczyma; *daß schwebt mir dunkel vor* to mi się tylko majaczy.

Bo'r-schwimmen, schwimme, schwimmt, schwimm vor, bin vorgeschwommen, vn. 1) *plywać* przodem, *naprzód*; 2) jnndm — *wyprowadzić* ko-

go pływając; 3) jmnđm — pływać przed kim (dla pokazania mu).

Wo'r-schwindeln, *va.* (haben) jmnđm etw. — wmówić w kogo co.

Wo'r-segel, *sm.* -s, *pl.* —, przedni żagiel.

Wo'r-segeln, *vn.* (sein) 1) żaglować na przodzie; 2) żaglując wyprzedzić.

Wo'r-sehen, *sehe, siehst, sieht, sah vor, habe vorgesehen, I. va.* 1) przewidzieć, przewidywać; bieżer Fall ist im Gessehe nicht vorgesehen ten wypadek jest nieprzewidywany przez ustawę; 2) zawczasu w co zaopatrzyć; II. sich —, *vr.* (haben) zaopatrzyć się; mieć się na baczności, na ostrożności; wystrzegać się czego; vorgesehen! baczność! ostrożnie!

Wo'r-sehung, *sf.* 1) opatrtność *f.*; die göttliche — opatrtność boska; von der — bestimmt przez opatrtność przeznaczony; 2) wegen einer Sache — tun ubezpieczyć się w jakiej sprawie.

Wo'r-sein, *bin, bist, ist, war vor, bin vorgewesen, vn.* 1) jmnđm — wyprzedzić kogo, przewyższyć kogo; 2) (verhandelt werden) maś iść jest vor? o czym się teraz rozprawia?, nad czym jest teraz dyskusya? 3) da sei Gott vor! niech nas Bóg od tego obroni!

Wo'r-seite, *sf. pl.* -n, obacz Borderseite.

Wo'r-sehbar, *adi.* dający się przedłożyć, podać, mogący być przedłożony, podany.

Wo'r-sehblatt, *sn.* -es, *pl.* -blätter, biała kartka papieru na początku i na końcu oprawnej książki.

Wo'r-sehblech, *sn.* -(e)s, blacha, którą się stawia przed jakim otworem.

Wo'r-sehen, *va.* (haben) 1) postawić, położyć co na przodzie, przed kim, przed czym; der Tür einen Stein, ein Brett — założyć drzwi kamieniem, zastawić drzwi de-

ską; 2) jmnđm Speisen, Getränke — podać komu potrawy, napoje; darf ich Ihnen etw. —? czy śmiem panu coś podać? 3) einem Worte eine Sitbe — położyć zgłoskę przed wyrazem; einer Note ein Kreuz — postawić, położyć krzyżyk przed nutą; 5) eine hohe Karte — bić wysoką kartą; 5) Pferde — przyprządz jeszcze koni; 6) seinen Namen einem Buche — podpisać się na czele, na początku książki; einem Buche eine Vorrede — umieścić przedmowę na początku książki; 7) jmnđm einem anderen — przekładać, przełożyć kogo nad kim; er wurde dem Heere vorgeseht zrobiono go prełożonym wojska; die vorgesehte Behörde prełożona władza; jmnđm ein Muster — przedłożyć komu wzór; 8) sich etw. — zamierzyć, postanowić, ułożyć sobie co; nabic sobie czem głowę; sich ein Ziel — wytknąć sobie cel.

Wo'r-sehen, *sn.* -s, obacz Vorsehung.

Wo'r-seher, *sm.* -s, *pl.* —, rzecz, którą się przed coś stawia; Ofen — przystawka *f.* do pieca.

Wo'r-sehfenster, *sn.* -s, *pl.* —, podwójne okno.

Wo'r-sehgitter, *sn.* -s, *pl.* —, Wo'r-sehladen, *sm.* -s, *pl.* -läden, żaluzye *pl.*

Wo'r-sehlich, *adi.* umysłny; Wo'r-sehpapier, *sn.* -s, ob. Vorsehblatt.

Wo'r-sehsilbe, *sf. pl.* -n, ob. Vorsilbe.

Wo'r-sehsteller, *sm.* -s, *pl.* —, talerz *m.* do podawania.

Wo'r-sehung, *sf.*, Wo'r-sehen, *sn.* -s, położenie *n.*, postawienie *n.* czego na przodzie; die — eines Buchstabens przydanie litery na czele.

Wo'r-sehwaud, *sf.* parawan *m.*

Wo'r-sehszen, *va.* (haben) wzdychać przed kim.

Wo'r-sicht, *sf.* 1) opatrtność *f.* (zastarzałe); 2) przeczorność *f.*, ostrożność *f.*, roz-

ważność *f.*; ogledność *f.*; zur größeren — dla większej ostrożności; mit — zu Werke gehen ostrożnie przystąpić do dzieła; der — halber przez ostrożność; Vorsicht! ostrożnie! — ist die Mutter der Weisheit.

Wo'r-sichtig, *adi.* przeczorny-ostrożny, ogledny; *adv.* prze, zornie, ostrożnie; er spricht sich sehr — über diese Angelegenheit auß on mówi z wielką rezerwą o tej sprawie; du mußt — zu Werke gehen musisz się wzięść ostrożnie do rzeczy; er spielt Karten sehr — gra w karty bardzo rozważnie; wenig und — sprechen ważyć wyrazy; jmnđm lehren — sein nauczyc kogo przeczorności, ostrożności; -en Gebrauch von etw. machen ostrożnie z czego korzystać.

Wo'r-sichtigkeit, *sf.* ostrożność *f.*, pizeczorność *f.*, ogledność *f.*

Wo'r-sichtshalber, *adv.* przez ostrożność, dla ostrożności.

Wo'r-sichtsmäßregel, *sf. pl.* -n, środek *m.* ostrożności; -n treffen poczynić środki ostrożności.

Wo'r-silbe, *sf. pl.* -n, zgłoska początkowa.

Wo'r-singen, *singe, singst, singt, sang vor, habe vorgesungen, va.* 1) śpiewać przed kim; jmnđm etw. — zaśpiewać komu co; 2) (anstimmen) (za)intonować.

Wo'r-singer, *sm.* -s, *pl.* —, obacz Vorsänger.

Wo'r-sinnsflutlich, *adi.* przedpotopowy, obacz Vorsinnsflutlich.

Wo'r-sitz, *sm.* -es, pierwsze miejsce, przewodnictwo *n.*, prezydencya *f.*, prezydium *n.*; den — haben, den — führen prezydować, przewodniczyć; den — bei Tisch haben prezydować przy stole; Parlamentsöffnung unter dem = des Königs zagajenie parlamentu pod przewodnictwem króla.

Wo'r-sißen, *sitze, sitzt, sitzt, saß vor, habe vorgeseßen,*

va. 1) przewodniczyć, przydywować; 2) jnm dm — mieć pierwszeństwo przed kim.

Bo'rsjende(r), *sm.* =en, *pl.* =n, przewodniczący m., prezydent m., prezes m.

Bo'rsjeherrant, *sn.* =es, urząd m. przewodniczącego, prezydenta, prezesa, prezydentura f.

Bo'rsommer, *sm.* =s, przedlicie n., przedletnia pora, czas poprzedzający lato.

Bo'rsorge, *sf.* przezorność f., piecza f.; — ist besser als Nachsorge lepiej działać przezornie, niż potem mieć kłopot; die göttliche — duchowna opieka; du mußt — treffen daß... musisz starać się o to, żeby...

Bo'rsorgen, *vn.* (haben) robić starania, przygotowania, starać się o co; upewnić się.

Bo'rsorglich, *adi.* starający się, przezorny; *adv.* przez przezorność, ostrożność; (vorläufig) tymczasowo, prowizorycznie.

Bo'rspann, *sm.* =(e)s, przyprąg m., konie z przodu przyprężone; podwoda f.; konie do jazdy zostawione.

Bo'rspanndienst, *sm.* =es, służba podwodowa.

Bo'rspannlokomotive, *sf.* parowóz przyprężony.

Bo'rspannen, *va.* (haben) 1) rozpiąć, rozciągnąć, przypiąć z przodu; 2) zaprządź, zakładać, założyć (konie).

Bo'rspannpferd, *sn.* =es, koń podwodowy.

Bo'rspeife, *sf.* *pl.* =n, przystawka f., przekąska f., zakąska f.

Bo'rspiegelu, *va.* (haben) jnm dm etw. — łudzić kogo czem, mamić kogo czem, przedstawić komu coś dla złudzenia go; eitle Hoffnungen — budzić płonne nadzieje.

Bo'rspiegelung, *sf.* *pl.* =en, uluda f., mamienie n., tumanienie n., jałowa obietnica, udawanie n.

Bo'rspiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, przygrywka f., wstęp m., pre-

ludium n.; (przen.) wstęp m., zapowiednia f.

Bo'rspielen, *I. va.* (haben) jnm dm etw. — grać przed kim; zagrać komu co; *II. vn.* (sein) einer Sache — uprzedzić co, robić do czego przygrywkę.

Bo'rspinuaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna przędzalniana.

Bo'rsprache, *sf.* *pl.* =n, ob. Fürsprache.

Bo'rsprechen, *sprechen, sprichst, spricht, sprach vor, habe vorgesprochen, I. va.* jnm dm etw. — przypowiadać komu; uczyć kogo, jak ma mówić; *II. vn.* 1) bei jnm dm — pójść do kogo dla rozmówienia się, wstąpić, zgłosić się do kogo; 2) obacz Fürsprache.

Bo'rsprecher, *sm.* =s, *pl.* —, 1) przepowiadający m. słowa; 2) zgłaszający m. się; 3) obacz Fürsprecher.

Bo'rspringen, *vn.* (sein) skoczyć na przód (na koniu).

Bo'rspringen, *springe, springst, springt, spring, sprang vor, bin vorgespungen, va.* 1) wyskoczyć naprzód; skakać przed kim; 2) wystawać, sterczeć; wytryskać; daß Dach springt zu weit vor dach wystaje, sterczy zanadto ku przodowi; vorspringender Winkel kął wysunięty; vorspringendes Rinn wystająca broda.

Bo'rsprung, *sm.* =(e)s, *pl.* =sprünge, 1) występ m., wyskok m., ryzalit m.; 2) guzowatość f., guz m.; 3) (przen.) einen — vor jnm dm haben prześcignąć kogo; den — gewinnen ubiedz kogo; 4) ziarna z kłosów naprzód wyskakujące.

Bo'rsput, *sm.* =(e)s, wróżba f., znak m., wskazówka f.

Bo'rsputen, *vn.* (haben) znaczyć się, być wskazówką tego co się ma stać, naprzód się już zapowiadać.

Bo'rstadt, *sf.* *pl.* =städte, przedmieście n.

Bo'rstädter, *sm.* =s, *pl.* —, przedmieszczanin m., mieszkaniec m. przedmieścia.

Bo'rstädterin, *sf.* *pl.* =nen,

przedmieszczanka f., mieszkanka f. przedmieścia.

Bo'rstädtisch, *adi.* przedmiejski.

Bo'rstaud, *sm.* =es, *pl.* =stände, 1) a) zwierzchnictwo n., zwierzchność f., przełożenstwo n.; wydział m., starszyzna f., przełożeni *pl.*, dyrekcyja f.; b) naczelnik m.; przełożony m., dyrektor m.; 2) kancya f., poręka f., rekojmia f.; — legen złożyć kauce; 3) stawiennictwo sądowe, obowiązek m. stawienia się w sądzie.

Bo'rstaudsdame, *sf.* *pl.* =n, dama wydziałowa.

Bo'rstaudsmitglied, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, członek m. wydziału.

Bo'rstaudsitzung, *sf.* *pl.* =en, posiedzenie n. wydziału.

Bo'rstaudswahl, *sf.* *pl.* =en, wybór m. wydziału.

Bo'r-sichen, *siehe, sticht, sticht, stach vor, habe vorgestoßen* uderzać najbardziej w oczy, razić, odbijać; diele Farbe sticht vor ten kolor mocno odbija; *II. va.* (haben) ein Loch — dziurkę w czem wrzód zrobić.

Bo'rstückmel, *sm.* =s, *pl.* —, wierzchnie rekawki dla ochrony spodnich.

Bo'r-stücken, *va.* (haben) 1) wsadzić, wetknąć, zatknąć, wpiąć; sich eine Nase — przypiąć sobie różę; 2) sich ein Ziel — wytknąć sobie cel; daß vorgestekte Ziel erreichen dopiąć wytkniętego celu.

Bo'rstücker, *sm.* =s, *pl.* —, lon m., ćwiek płaski, przewłoka f. kotwy, klucz m. kotwy.

Bo'rstücklöhden, *sm.* =s, *pl.* —, podbródek m.

Bo'rstücknagel, *sm.* =s, *pl.* =nägel, lon esowaty (przy końcu osi).

Bo'rstückschlips, *sm.* =ses, *pl.* =se, krawatka f., kokarda f.

Bo'r-sichen, *I. stehe, stehst, stand vor, bin vorgestanden, vn.* 1) przewodniczyć; zawiadować, administrować; spra-

wować (urząd, interesa); er ſteht dem Hauſe vor zarządza, adminiſtruje domem; er allein ſteht dem Hauſe vor on sam jeden reprezentuje dom; der Offizier, der dieſem Dienſt-zweige vorſteht oficer, który stoi na czele tej gałęzi ſłużbowej; 2) wystawać naprzód; der Hut ſteht zu weit vor ten kapelusze wyſtaje, sterczy zanadto naprzód; 3) (bavor ſtehen) stać przed czem, na przodzie; 4) przewyższyc kogo w czem, mieć nad kim wyższość, przed kim pierwszeństwo; bei Beſetzung deſſ Anteſte ſtehe ich allen übrigen vor przy obsadzeniu urzędu mam pierwszeństwo przed wszystkimi innymi; in der Muſik ſteht er ihm vor w muzyce przewyższył go; II. vorſtehend, *ppr.* i *adi.* wystający, sterzący; powyższy; niniejszy; =e Seite poprzedzająca, poprzednia kartka; Vorſtehendes hat er geſchrieben to co poprzedza, to on napisał.

Bo'rſtcher, *sm.* =s, *pl.* —, przelozony *m.*, zwierzchnik *m.*, naczelnik *m.*, dyrektor *m.*; — eines Kloſters przeor *m.*
Bo'rſtcheramt, *sn.* =es, przelozonstwo *n.*, zwierzchnictwo *n.*

Bo'rſtcherin, *sf. pl.* =nen, przelozona *f.*, dyrektorka *f.*; — eines Kloſters ksieni *f.*, przeorysza *f.*

Bo'rſtcherschaft, *sf.* obacz Vorſtcheramt.

Bo'rſtchhund, *sm.* =es, *pl.* =e, wyżeł *m.*, legawiec *m.*, pies legawy.

Bo'rſtchhündin, *sf. pl.* =en, wyżlica *f.*

Bo'rſtellbar, *adi.* dający się przedstawić, wyobrazić; daß iſt leiçht — to sobie można łatwo wyobrazić, przedstawić.

Bo'r-ſtellen, *I. va.* (haben) 1) postawić na przodzie, przed czem; wystawić naprzód; du mußt mir eine ſpaniſche Wand — musisz mi postawić parawan; 2)

przedstawić; er wurde bei Voſe vorgeſtellt został przedstawionym, zaprezentowanym u dworu; 3) przedstawiać, wystawiać, wyobrażać; dieſes Bild ſtellt eine Schlicht vor ten obraz przedstawia bitwę; ein Stück — wystawić sztukę; eine Rolle — grać rolę; er ſtellt etw. vor jest czemś; 4) jmnbm etw. — wystawiać, przedlożyć, przedstawiać komu co; ich muß dir die Schädlichkeit ſeines Einfluſſes — muszę ci przedstawić szkodliwość jego wpływu; 5) ſich etw. — przedstawić, wystawić, wyobrazić sobie co; ſtellen Sie ſich meine Freude vor wyobraź sobie pan moją radość; daß hätte ich mir nie vorgeſtellt nigdy nie byłbym tego pomyślał, nigdy nie byłbym sobie tego wyobraził; jmnbn zum Muſter — postawić kogo za wzór; 6) eine Uhr — poſunąć zegar naprzód; II. ſich —, *vr.* (haben) ſich jmnbn — przedstawić, zaprezentować się komu.

Bo'rſtellig, *adi.* etw. — maden przedstawić co; bei einer Behörde — werden zrobić przedstawienie u władzy, wnieść reklamację do władzy.

Bo'rſtellung, *sf. pl.* =en, 1) przedstawienie *n.*; — von jmnbn przedstawienie *n.*, prezentacja *f.* kogo; — von Truppen przeglad *m.* wojska; 2) przedstawienie *n.*, wystawienie *n.*, wystawa *f.* (teatralna); 3) wyobrażenie *n.*, pojęcie *n.*, wystawienie *n.* sobie czego; imaginacja *f.*; daß geht über alle =en to przechodzi wszelkie wyobrażenie, pojęcie; ich kann mir davon keine — machen nie mogę sobie tego wyobrazić, wystawić; 4) przedlożenie *n.*, przedstawienie *n.*; ich habe ihm ernſte =en gemacht czynilem mu poważne przedstawienia.

Bo'rſtellungsart, *sf.*, Bo'r-ſtellungsweiße, *sf.* sposób *m.*

wyobrażenia, wystawienia sobie.

Bo'rſtellungskraft, *sf.*, Bo'r-ſtellungsvermögen, *sn.* =s, wyobrażenia *f.*, imaginacja *f.*, fantazyja *f.*

Bo'rſtellungsrecht, *sn.* =es, prawo *n.* przedstawienia.

Bo'rſtaige, *sf. pl.* =n, jeden z przednich masztów.

Bo'rſteven, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Borderſteven.

Bo'rſtiß, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Borderſtiß.

Bo'rſtoß, *sm.* =es, *pl.* =ſtöße, 1) pchnięcie *n.* z przodu, atak *m.*; zaczepka *f.*; 2) waz *m.*, waza *f.*, zasklep *m.*, skarzyk *m.*, pierzga *f.* (pszczelnictwo); 3) występ *m.*, wyskok *m.*, wykus *m.*, (arch.); 4) wypustka *f.* (u sukni).

Bo'r-ſtoßen, stoße, stoßeſt i ſiößt, ſiößt, ſieß vor, habe vorgeſtoßen, *I. va.* 1) pchnąć z przodu, popchnąć naprzód; 2) dać wypustkę, zalamować; nit Pelzwerk — obramować futrem; II. *vn.* (ſein) 1) poſunąć, poſuwać się naprzód, atakować nagle i gwałtownie; 2) obacz vorragen.

Bo'r-ſtrecken, habe vorgeſtreckt, *va.* 1) wysunąć, wyciągnąć naprzód; den Fuß — wysunąć nogę; die Zunge — wystawić język; den Haß — nagiąć, nachylić szyję naprzód; 2) zaliczyć, dać zaliczkę, pożyczyc.

Bo'r-ſtreuen, habe vorgeſtreut, *va.* posypać przed czem.

Bo'rſtriß, *sm.* =es, *pl.* =e, kreska *f.* przed literą.

Bo'rſtück, *sf. pl.* =n, 1) pokój frontowy; 2) przedpokój *m.*

Bo'rſtück, *sn.* =es, *pl.* =e, 1) przedni kawał, przednia część; 2) obacz Vorſpiel.

Bo'rſtudien, *sn. pl.* studia wstępne, badania wstępne.

Bo'rſtufe, *sf. pl.* =n, pierwszy stopień; (przen.) wstęp *m.*

Bo'r-ſtülpen, *va.* i *vr.* (haben) wywrócić się naprzód.

Wo'r-stürzen, *bin vorge-*
stürzt, vn. i sich —, vr.
gwałtownie wybiedz naprzód,
rzucić się naprzód.

Wo'r-suchen, *habe vorge-*
sucht, va. 1) obacz Hervor-
suchen.

Wo'r-sündstüchlich, *adi. przed-*
potopowy.

Wo'r-tanz, *sm. =eš, pl.*
-tänze, tańczenie n. w pierw-
szej parze, przodowanie n.,
przewodnictwo *n. w tańcu.*

Wo'r-tänzen, *habe vorge-*
tanz, I. vn. tańczyć w
pierwszej parze, wodzić rej,
prowadzić *taniec; II. va.*
(haben) *imndm etw. — za-*
tańczyć komu co, tańczyć
jakiś *taniec przed kim.*

Wo'r-tänzer, *sm. =š, pl. —,*
wodzirej *m., ten co prowadzi*
taniec.

Wo'r-tänzerin, *sf. pl. =nen,*
pierwsza *tancerka, tancerka f.*
z *pierwszej pary.*

Wo'r-teil, *sm. =(e)š, pl. =e,*
1) *korzystać f., zysk m., po-*
żytek m.; — aus einer Sache
ziehen ciągnąć korzystać z
czego; zum -e gerichten wyjść
na korzystać; er sieht auf seinen
— patrzy korzystać; aus allem
— ziehen ciągnąć z wszyst-
kiego korzystać; sich auf seinen
— verstehen rozumieć się na
swojej korzystać; etw. zum
— lenfen poprowadzić co na
korzystać; mit — verkaufen
sprowadzać z zyskiem; zu
deinem — na twoją korzystać;
2) *korzystna sposobność; sich*
alle -e zu nutze machen korzys-
tać z wszelkiej sposobności;
dem Feinde den — abge-
minnen ubiedz, uprzędzić nie-
przyjaciela w korzystnej spo-
sobności; ich bin im — je-
stem w korzystniejszym po-
łożeniu; 3) fortel m., postęp
m., sztuka f.; alle -e gelten
wolno użyć fortelu, sztuki;
um etw. gutzumachen, muß
man den — kennen by coś
dobrze zrobić, trzeba znać
wszystkie fortel. korzystać.

Wo'r-teilhaft, *Wo'r-teilbrin-*
gend, I. adi. korzystny, zy-
skowny; -e Bedingungen kor-
zystne warunki; -e Gelegen-

heit korzystna sposobność,
dobra sposobność; etw. in
vorteilhaftes Licht setzen umie-
ścić co w korzystnem oświe-
tleniu, przedstawić co w kor-
zystnem świetle; II. adv.
korzystnie; sich — kleiden
ubierać się korzystnie.

Wo'r-teilsüchtig, *adi. żądny*
zysku, korzyści, interesowany.

Wo'r-trab, *sm. =(e)š, prze-*
dnia straż.

Wo'r-traben, *habe vorge-*
trabt, vn. jechać kłusem przed
kim.

Wo'r-trag, *sm. =(e)š, pl.*
-träge, 1) wykład m., odczyt
m., rozprawa f., mowa f.;
sprawozdanie n., raport m.,
relacya f., przedstawienie n.,
rozbieranie n., referat m.;
den — beim Kaiser haben
składać cesarzowi raport;
er läßt seine Vorträge drucken
swoje odczyty, rozprawy wy-
daje drukiem; 2) sposób m.,
wykładania, deklamowania,
nauczania; sposób grania;
er hat einen schönen — recy-
tuje, deklamuje dobrze, gra
pieknie; er ist kein Künstler, hat
aber einen schönen — nie jest
artysta, ale ma bardzo ładny
sposób grania; 3) przeniesienie
n.; — auf neue Rechnung prze-
niesienie n. na nowy ra-
chunek; 4) (żartobliwie) sie
hat einen schönen — ma zbyt
pełny biust.

Wo'r-tragen, *trage, trägt,*
trägt, trug vor, habe vorge-
tragen, va. 1) nieść przodem,
nieść przed kim; imndm die
Laternen — nieść przed kim
latarnię, świecić komu; 2)
wykładać, czytać o czem,
recytować, deklamować; roz-
prawiać o czem; zdawać
sprawę, referować, relacyo-
wać, przedstawiać; er trägt
Geschichte vor wykłada histo-
ryę, czyta o historii; vor-
tragender Rat referent m.;
seine Meinung — przedkła-
dać opinię; wer wird die
Bitte —? kto przedstawi,
przedłoży prośbę? ein Gebicht
— recytować, deklamować
wiersz; ein Lied — odspie-
wać pieśń; ein Musikstück —

wykonać kawałek muzyczny;
soll ich das? mündlich oder
schriftlich — czy mam to
przedłożyć, przedstawić ust-
nie czy pisemnie? 3) prze-
nieść; den Saldo auf neue
Rechnung — przenieść saldo
na nowy rachunek.

Wo'r-tragsart, *Wo'r-trags-*
weise, sf. sposób m. wykla-
dania, deklamowania, recyto-
wania, grania, śpiewania;
dykcyja f., wymowa f.

Wo'r-tragskunst, *sf. sztuka*
f. deklamowania.

Wo'r-tragsmeister, *sm. =š,*
pl. — mistrz m. deklamacyi,
recytacyi.

Wo'r-treffen, *sn. =š, obacz*
Vorgefcht.

Wo'r-trefflich, *adi. wyborny,*
doskonały, *wysmienity, przed-*
ni; adv. wybornie, dosko-
nałe, wysmienicie.

Wo'r-trefflichkeit, *sf. pl. =en,*
wyborność *f., doskonałość f.,*
wysmienitość *f.*

Wo'r-treiben, *treibe, treibst,*
treibt, trieb vor, habe vorge-
trieben, va. podzić naprzód,
podzić *co przed kim.*

Wo'r-treppe, *sf. pl. =n,*
obacz *Freitreppe.*

Wo'r-treten, *trete, trittst,*
tritt, trat vor, bin vorgetreten,
vn. 1) wystąpić naprzód,
iść przed kim; mit etw. nicht
— wollen nie chcieć wystą-
pić z czem; 2) obacz Hervor-
treten.

Wo'r-ttrieb, *sm. =š, Wo'r-ttrieb,*
sf. prawo n. wypędzania bydła
na *pasze.*

Wo'r-trinken, *trinke, trinkst,*
trinkt, trank vor, habe vorge-
getrunken, vn. pić przed kim,
pić *dla zachęcenia kogo.*

Wo'r-tritt, *sm. =(e)š, pierw-*
zeństwo n., prawo n. iść
naprzód; imndm den —
lassen dać komu pierwszeń-
stwo; den — vor imndm
haben mieć przed kim pier-
wszeństwo.

Wo'r-trupp, *sm. =(e)š, pl.*
=e, obacz Vortrab.

Wo'r-truppen, *sf. pl. przed-*
nia część wojska, przednia
straż.

Bo'rtuch, *sn.* -es, *pl.* -tücher, 1) chusta *f.* dla zasłonięcia się; 2) fartuch *m.*

Bo'r-tun, *tue, tuft, tut, tat vor, habe vorgetan, I. va.* 1) eine Schürze — przypasać, założyć fartuszek; die Pferde — założyć konie; den Niegel — zasunąć rygiel; 2) (vor-eifig tun) zrobić coś nierozważnie; vorgetan und nach-bedaht hat manchem großes Leid gebracht dorywczy postępek niejednego przyprowadził już do nieszczęścia; 3) obacz vormachen 2; 4) es jnmdm — przewyższyć, prześcignąć kogo; II. sich —, *vr.* wyszczególnić, odznaczyć, popisać się.

Bo'rtür, *sf. pl.* -en, podwójne drzwi.

Bo'r-turnen, *habe vorge-turmt, vn.* przodować w ćwiczeniach gimnastycznych, uczyć gimnastyki.

Bo'rturner, *sm.* -s, *pl.* —, przodownik *m.*

Bo'r-üben, *habe vorgetübt, va.* ćwiczyć naprzód, przygotować coś.

Vorü'ber, *adv.* = vorbei, das Gewitter zieht — burza mija; die Stunde ist — już godzina minęła; wäre auch das schon — gdyby już i to przeszło, minęło; der Regen ist — deszcz ustął; sein Ruhm war schnell — jego sława nie długo trwała.

Vorü'bergang, *sm.* -(e)s, *pl.* -gänge, przejście *n.*; — der Venus przejście Wenusy.

Vorü'ber-gehen, *gehe, geht, geht, ging vorüber, bin vorübergegangen, vn.* przejść, przechodzić, mijać, minąć; = vorbeigehen; er ist an meiner Tür vorübergegangen przeszedł koło moich drzwi; die Schmerzen sind vorübergegangen bólesci minęły; etw. an sich — lassen puścić co mimo; jnmdm — wyprzedzić, prześcignąć kogo.

Vorü'bergehend, *adi.* przechodzący, przemijający, przelotny, efemeryczny, krótkotrwały, chwilowy; der Vorübergehende przechodzień *m.*;

die Vorübergehenden przechodnie *pl.*; ich habe mich bloß — in Paris aufgehhalten zatrzymałem się tylko chwilowo w Paryżu.

Vorü'bersegeln, *vn.* (sein) obacz Vorbersegeln.

Vorü'bung, *sf. pl.* -en, ćwiczenie przygotowawcze, wstępne.

Bo'runterforschung, *sf.* śledztwo wstępne.

Bo'rurteil, *sn.* -(e)s, *pl.* -e, przesąd *m.*, uprzedzenie *n.*, sich von -en frei machen uwolnić się od przesądów; von -en eingenommen pełen przesądów.

Bo'rurteilsfrei, Bo'rurteilslos, *adi.* wolny od przesądów, nieuprzedzony.

Bo'rurteilsvoll, *adi.* przesądny, uprzedzony, pełen przesądów.

Bo'rvaater, *sm.* -s, *pl.* -väter, obacz Vorfahr.

Bo'rvergangenheit, *sf.* czas zaprzeszyły.

Bo'rverhör, *sn.* -s, *pl.* -e, przesłuchanie wstępne.

Bo'rverkauf, *sm.* -(e)s, *pl.* -käufe, sprzedaż uprzednia.

Bo'rvermächtigt, *sn.* -st, *pl.* -st, testament pierwotny.

Bo'rversammlung, *sf. pl.* -en, zebranie wstępne.

Bo'rvertrag, *sm.* -(e)s, *pl.* -träge, układ, kontrakt wstępny, umowa wstępna.

Bo'rwordern, *sm. pl.* obacz Vorklern.

Bo'rvoigestern, *adv.* przedonegdaj.

Bo'rvoorig, *adi.* przedprzeszły, zaprzeszyły.

Bo'rvorescht, *adi.* zaprzeszyły, trzeci od końca.

Bo'rwache, *sf. pl.* -n, przednia straż.

Bo'rwach, *sn.* -es, obacz Stopwach.

Bo'rwagen, *sm.* -s, *pl.* —, obacz Vorderwagen.

Bo'r-wagen, *sich —, vr.* (haben) ośmielić się wyjść, wystąpić naprzód, zapuszczać się naprzód.

Bo'r-wägen, wäge, wägt, wägt, wog vor, habe vorge-wogen, *va.* jnmdm etw. —

wazyć co przed kim, wobec kogo, odważyć komuś coś.

Bo'rwahl, *sf. pl.* -en, wybór przedwstępny.

Bo'rwahl, *sm.* -(e)s, *pl.* -wähle, wał *m.*, nasyp *m.* na przodzie.

Bo'r-walten, *habe vorge-waltet, vn.* przewyższać, przeważać, górować; Nachsicht — lassen kierować się łagodnością, wyrozumiałością; vor-waltende Hindernisse zachodzące przeszkody; die Güte waltet vor dobroć bierze górę; hier waltet kein Zweifel vor tu nie zachodzi żadna wątpliwość, tu niema żadnej wątpliwości.

Bo'rwahlwerk, *sn.* wstępna walcownia.

Bo'rwand, *sf. pl.* -wände, obacz Vorderwand.

Bo'rwand, *sm.* -(e)s, *pl.* -wände, pozór *m.*, wybieg *m.*, pretekst *m.*, wymówka *f.*; unter dem -e pod pozorem, pretekstem; unter dem -e der Krankheit pod pozorem, upozorowaniem choroby; suchen Sie keine Vorwände nie szukaj pan wymówek, wybiegów.

Bo'rwärts, *adv.* naprzód; —! naprzód! w drogę; — und rückwärts naprzód i wstecz; weiter — dalej naprzód; — gehen, sich bewegen posuwać się, iść naprzód; es will mit ihm nicht — gehen nie udaje się z nim, nie postępuje z nim; geht es — mit deiner Arbeit? czy twoja praca postępuje? jnmdm — bringen, jnmdm — helfen dopomódz komu (w karyerze); — kommen posuwać się naprzód; langsam kommt man auch — i zwolna dochodzi się do celu.

Bo'rwärtsbenge, *sf.* zgięcie *n.* ku przodowi.

Bo'rwärtsdrücker, *sm.* -s, *pl.* —, wkręcacz *m.*, muszkuł skrecający rękę naprzód.

Bo'rtweg, *adv.* naprzód, z góry, przodem, na przodzie; jnmdm — schicken wysłać kogo przodem; ich habe mein Guthaben — in Abzug gebracht z góry odciągnąłem.

Vorwe'gnahme, *sf. pl. -n*, antycypacya *f.*, uprzedzenie *n.*

Vorwe'gnahmen, *nehme*, *nimmst*, *nimmt*, *nahm* *vorweg*, *habe* *vorweggenommen*, *va. antycypować*, *uprzedzić*; *wziąć* *z* *góry*.

Vorwe'hen, *sf. pl. bole* *przedporodowe*, *wstępne*.

Vorwein, *sm. -(e)s, pl. -e*, *moszcz m.*

Vorweinen, *habe* *vorgeweint*, *va. płakać* *przed kim*.

Vorweisen, *weise*, *weistest* *i* *weist*, *weist*, *weis* *vor*, *habe* *vorgewiesen*, *va. okazać*, *przedłożyć* *=* *vorgehen*.

Vorweisung, *sf. pl. -en*, *okazanie n.*, *przedłożenie n.*

Vorweiser, *sm. -s*, *okaziciel m.*

Vorwelt, *sf. pl. -en*, 1) *przedświat m.*, *dawny*, *stary*, *pierwotny świat*; *starożytność f.*; 2) *(Vorfahren)* *przodkowie*.

Vorweltlich, *adi. pierwotny*, *przedpotopowy*, *przedhistoryczny*.

Vorwenden, *wende*, *wendest*, *wendest*, *wendete* *vor*, *habe* *vorgewandt* *i* *vorgewendet*, *va. zastawiać*, *się* *czem*, *uniwinniać* *się*, *tlómaczyć* *się* *czem*, *podawać*.

Vorwerfen, *werfe*, *wirfst*, *wirft*, *warf* *vor*, *habe* *vorgeworfen*, *va. 1) rzucać* *co* *komu*, *przed kim*; *wirf* *den* *Sühnern* *Graupen* *vor* *nasy* *kurom* *krup*; *den* *Bestien* *vorgeworfen* *rzucony* *na* *pastwę* *dzikich* *zwierząt*; 2) *zarzucać* *komu* *co*, *czynić* *zarzuty*; *ich* *habe* *mir* *nichts* *vorzuwerfen* *nie* *mogę* *sobie* *nie* *zarzucić*, *nie* *mam* *sobie* *nie* *do* *zarzucenia*; *man* *wirft* *ihm* *Geiz* *vor* *zarzucają* *mu* *skąpstwo*; *sie* *haben* *sich* *nichts* *vorzuwerfen* *wart* *pałac* *Paca* *a* *Pac* *pałaca*.

Vorwerk, *sn. -(e)s, pl. -e*, 1) *fortyfikacya* *wysunięta* *naprzód*, *przedni* *fort*; 2) *folwark m.*, *przysiółek m.*

Vorwiegen, *wiege*, *wiegest*, *wiegt*, *wog* *vor*, *habe* *vorwogogen*, *I. vn.* *przeważać*,

więcej *ważyć*; *mieć* *przewagę*; *II. va.* *obacz* *Vorwägen*.

Vorwimmern, **Vorwinneln**, **Vorwinneln**, *va. i vn.* *(haben)* *płakać*, *lamentować* *przed kim*.

Vorwind, *sm. -(e)s, pl. -e*, *pomyślny* *wiatr* *dla* *żeglarzy*.

Vorwinter, *sm. -s*, *początek* *m.* *zimy*; *wczesna* *zima*.

Vorwissen, *sn. -s*, *wiedza f.*, *wiadomość f.*; *eś* *gestah* *ohne* *mein* — *stało* *się* *bez* *mojej* *wiedzy*.

Vorwitz, *sm. -es*, 1) *niewczesna*, *niepotrzebna*, *nie-roztropna* *ciekawość*, *niedyskrecya f.*; *was* *deines* *Amtes* *nicht* *ist*, *da* *lasse* *deinen* — *nie* *wtrącaj* *się* *w* *rzeczy*, *które* *ciebie* *nie* *obchodzą*, *nie* *wściubiaj* *nosa*, *gdzieś* *nie* *dał* *grozsa*; 2) *(wotmütige* *Person)* *ciekawy* *m.*, *wścibski m.*

Vorwitzig, *adi. ciekawy*, *wścibski*, *niedyskretny*.

Vorwort, *sn. -es, pl. -e*, 1) *przedmowa f.*; 2) *pl. -wörter*, *przymek m.*

Vorwurf, *sm. -(e)s, pl. -würfe*, 1) *zarzut m.*, *wyrzut m.*; *fann* *ihm* *das* *zum* — *gereichen* *czy* *można* *mu* *z* *tego* *zrobić* *zarzut*; *tue* *recht*, *so* *hast* *du* *keinen* — *zu* *fürchten* *postępuj* *uczciwie* *a* *nie* *ogładaj* *się* *na* *wyrzuty*; 2) *nagana f.* = *Tadel*; *napomnienie n.* = *Bermahnung*; 3) *przedmiot m.*, *temat m.*, *materyał m.*; *zum* — *eines* *Bildes* *machen* *uczynić* *przedmiotem* *obrazu*; 4) *żer* *rzucony* *dla* *przynęty* *zwierzyny*.

Vorwurfsfrei, **Vorwurfslos**, *adi. wolny* *od* *zarzutu*, *niewinny*, *nieposzlakowany*.

Vorwurfsvoll, *adi. pełen* *zarzutu*.

Vorzählen, *va. (haben)* *wyliczać*, *liczyć*, *przeliczyć* *komu*.

Vorzahn, *sm. -(e)s, pl. -zähne*, *zab* *wyrastający* *nad* *drugim*.

Vorzehen, *sn. -s, pl. —*, *znak m.*, *oznaka f.*, *przepowiednia f.*, *wróžba f.*; *sym-*

ptomat m.; — *einer* *Krankheit* *symptomat m.*, *objaw m.*, *oznaka* *choroby*.

Vorzichnen, *va. (haben)* *etw.* *immdm.* *narysować*, *wyrysować* *co* *przed kim*, *nakreślić*, *przerysować*, *wskazywać*; *den* *Weg* — *wskazać* *drogę*; *den* *Ton* — *wskazać* *ton*, *położyć* *klucz* *(wiolinowy, basowy)*.

Vorzichnen, *sm. -s, pl. —*, *rysujący m.* *wzór*, *rysownik m.*

Vorzichnung, *sf. pl. -en*, *wzór m.* *do* *rysunku*, *trasowanie n.*, *wytykanie n.* *(ogrodu)*; *wskazanie n.* *tonu*.

Vorzichtigbar, *adi. mogący* *być* *pokazanym*, *zaprezentowanym*.

Vorzigen, *va. (haben)* *pokazać*, *okazać*, *zaprezentować*; *einen* *Wechsel* *zur* *Bahlung* — *zaprezentować* *weksel*.

Vorzeiger, *sm. -s, pl. —*, *okaziciel m.*

Vorzeigerin, *sf. pl. -nen*, *okazicielka f.*

Vorzeigung, *sf. pl. -en*, *pokazanie n.*, *okazanie n.*, *prezentacya f.*, *bei* — *przy* *ukazaniu*.

Vorzelt, *sf. starożytność f.*, *przeszłość f.*, *dawne* *czasy*; *sich* *in* *die* *graueste* — *verlusten* *gubić* *się* *w* *zamierzcnej* *przeszłości*.

Vorzelten, *adv. dawnymi* *czasami*, *przed* *laty*, *dawniej*, *ongi*.

Vorzzeitig, *adi. przedwczesny*; *-e* *Entbindung* *przedwczesny* *poród*.

Vorziehen, *ziehe*, *ziehst*, *zieht*, *zog* *vor*, *habe* *vorgezogen*, *I. va. 1) obacz* *hervorziehen*; 2) *den* *Vorhang* — *zaciągnąć*, *zasuwać* *firankę*, *kotarę*; 3) *przekładać*, *przenosić*, *woleć*, *dać* *pierwszeństwo*; *er* *zog* *es* *vor*, *ledig* *zu* *bleiben* *woll* *zostać* *nieżonatym*; *ich* *ziehe* *den* *ungarischen* *Wein* *dem* *französischen* *vor* *wolę* *wino* *węgierskie* *od* *francuskiego*; *er* *zog* *den* *jüngeren* *Sohn* *vor* *dawał* *pierwszeństwo* *młodszemu* *synowi*; *II. vn. (sein)* 1) *kroczyć*, *iść* *przed kim*;

2) iść przodem, naprzód; 3) umieścić się na froncie, wyprzedzić się na front.

Wozzimmer, *sn.* =s, *pl.* —, przedpokój *m.*, wejście *n.*

Wozzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, 1) pierwszeństwo *n.*; wyższość nad przewagą *f.*; — der Pflicht vor der Neigung pierwszeństwo obowiązku przed skłonnością; die Tugend verdient den — vor allem cnota przedewszystkiem zasługuje na pierwszeństwo; Hypothekenschußen haben den — vor den anderen długi hipoteczne mają pierwszeństwo przed innymi; 2) przymiot *m.*, zaleta *f.*, zasługa *f.*; przywilej *m.*, prerogatywa *f.*; korzyść *f.*; er hat viele Vorzüge ma wiele przymiotów, zalet; er hat noch den —, eine gute Stimme zu besigen ma jeszcze tę korzyść, że posiada piękną głos.

Wozzüglic, *I. adi.* wyborny, wyśmienity, doskonały, przedni; die ste Qualität najprzedniejszy gatunek; ganz — przewyborny, prześlizny;

ein =er Künstler znakomity artysta; ein =er Wein wyborne, wyśmienite, doskonałe, przednie wino; sein =es Verdienst jego główną zasługą; II. *adv.* wybornie, wyśmienicie, doskonale, znakomicie; szczególnie, osobliwie; etw. — loben szczególnie co chwalić.

Vorzüglidhkeit, *sf. pl.* =en, wyborność *f.*, wyśmienitość *f.*, doskonałość *f.*, celność *f.*

Vorzugspreis, *sm.* =es, *pl.* =je, cena wyjątkowa.

Vorzugsrecht, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo *n.*, pierwszeństwo *n.*, prerogatywa *f.*, przywilej *m.*

Vorzugsweise, *adv.* szczególnie, przedewszystkiem.

Vota'nt, *sm.* =en, *pl.* =en, wotant *m.*, głosujący *m.*

Votie'ren, *va.* (haben) głośować, dawać swój głos, wotować; die Votierenden głosujący *pl.*

Voti'v, **Voti'vbild**, *sn.* =es, *pl.* =er, wotywa *f.*

Voti'vstunde, *sf. pl.* =n, kościół *m.* ślubowania.

Voti'vstafel, *sf. pl.* =n, spis *m.* darów kościołowi ślubowanych.

Votum, *sn.* =s, *pl.* =ta i =ten 1) ślub *m.*, dar *m.*, wotum *m.* (czynione na czyją intencję); 2) głos *m.* za kim.

Vulgär, *adi.* pospolity, trywialny.

Vulgarität, *sf.* pospolitość *f.*, trywialność *f.*

Vulga'ta, *sf.* vulgata *f.*; przekład taciński Biblii.

Vulka'n, *sm.* =s, *pl.* =e, wulkan *m.*

Vulka'nisch, *adi.* wulkaniczny.

Vulka'nglas, *sn.* =es, *pl.* =e, kwarzec wulkaniczny.

Vulka'nfegel, *sm.* =s, *pl.* —, góra wulkaniczna.

Vulkani'ze'ren, *va.* (haben) wulkanizować, rozpalać, hartować.

Vulkani'ismus, *sm.* —, wulkanizm *m.*

Vulkani'st, *sm.* =en, *pl.* =en, wulkanista *m.*, plutonista *m.*

Vulpini't, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wulpinit *m.* (minerał).

W.

W, *w*, *sn.* indecl. dwudziesta trzecia litera, ośmnasta spółgłoska abecadła niemieckiego.

Waa'ge, *sf.* obacz Wage.

Waa're, *sf.* obacz Ware.

Waa'bbe, *sf.* obacz Wabe.

Waa'bbelig, *adi.* obacz Duabbelig.

Waa'bbeln, *vn.* (haben) impers. es wabbelt mir nudzi mnie, mam nudności.

Waa'be, *sf. pl.* =n, plaster *m.* miodu; weża *f.* susz *m.*

Waa'benartig, **Waa'benfürmig**, *adi.* w kształcie plastera miodu.

Waa'benhonig, *sm.* =s, miód *m.* w plastrze.

Wach, *adi.* czujny, czuwający, zbudzony; in =en Stunden w godzinach czuwania; — sein czuwać, nie spać; — werden obudzić się;

ich lag die ganze Nacht — nie spałem całą noc, czuwałem całą noc; (przen.) ein =er Kopf żywy umysł.

Waa'chanszug, *sm.* =es, *pl.* =züge, zaciąganie *n.* warty.

Waa'chpost, *sn.* =es, *pl.* =e, kôdz strażnicza.

Waa'chdienst, *sm.* =es, służba *f.* na warcie, strażowanie *n.*

Waa'chte, *sf. pl.* =n, 1) warta *f.*, straż *f.*, sztyldwach *m.*; auf die — stehen zaciągać wartę; — stehen, halten, haben, auf der — stehen stać na warcie; =en aufstellen rozstawić wartę; jmdm — geben straż komu przydać; die — tritt ins Gewehr warta staje pod broń; die — ablösen zmienić wartę; aufziehende, abziehende — oddział wojska zaciągający wartę i odchodzący z warty; 2) straż *m.*;

— bei einem Kranken czuwanie *n.* przy chorym; von langer = ermüdet zuony długiemi czuwaniem; 3) odwach *m.*, strażnica *f.*; jmdm auf die — bringen odstawić kogo na odwach; 4) straż *m.*, strażnicy *pl.*, wojsko będące na straży.

Waa'chen, *I. vn.* (haben) 1) czuwać, nie spać; über jmdn — pilnować kogo, czuwać nad kim; bei einem Kranken — czuwać przy chorym; II. wachen, *ppr.* i *adi.* obacz Wach.

Waa'chen, *sn.* =s, 1) czuwanie *n.*, pilnowanie *n.*; 2) czujność *f.* = Wachsamkeit.

Waa'chend, *adi.* obacz Wachen II.

Waa'ch(e)stehend, *adi.* stojący na warcie, straży.

Wachstener, *sn.* =s, ogień *m.* wart obozowych.

Wachstfrau, *sf. pl.* =en, dozorczyńca *f.*

Wachstfrei, *adi.* wolny od warty, straży.

Wachsthabend, *adi.* będący na warcie, mający służbę na warcie.

Wachsthaus, *sn.* strażnica *f.*, odwach *m.*

Wachstmeister, *sm.* =s, *pl.* —, wachmistrz *m.*

Wachstlber, *sm.* =s, jałowiec *m.*

Wachstlberbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, drzewo jałowcowe.

Wachstlberbeere, *sf. pl.* =n, ziarno *n.* jałowca, jagoda jałowcowa, jałowiec *m.*

Wachstlberbranntwein, *sm.* =(e)s, jałowcówka *f.*, wódka jałowcowa, borowiczka *f.*

Wachstlberbusch, *sm.* =es, *pl.* =büsche, krzak *m.* jałowca.

Wachstlberdrossel, *sf. pl.* =n, kwiczoł *m.*

Wachstlberharz, *sn.* =es, sandaraka.

Wachstlberöl, *sn.* =es, olejek jałowcowy.

Wachstlberstrauch, *sm.* =es, *pl.* =sträuche, obacz **Wachstlberbusch**.

Wachstparade, *sf. pl.* =n, parada *f.* przy zaciąganiu warty.

Wachstposten, *sm.* =s, *pl.* —, stanowisko *n.* straży, odwach *m.*

Wachst, *sn.* =es, *wosk m.*; rohes — wosk surowy; mineralisches — (Erdwachst) wosk ziemny, czerzyna *f.*; in — bossieren modelować w wosku.

Wachstabdruft, *sm.* =es, *pl.* =drüfte, odcisk *m.* w wosku.

Wachstabsfall, *sm.* =s, *pl.* =fälle, odpadki *pl.* wosku.

Wachstähnlitz, *adi.* podobny do wosku.

Wachstam, *adi.* i *adv.* czujny, czujnie; baczny, bacznie; ein =s Auge auf etw. haben czuwać nad czem, doglądać, pilnować czego, mieć

haczne oko na co; ein =er Hund czujny pies.

Wachstamfeit, *sf.* czujność *f.*, baczność *f.*

Wachstartig, *adi.* w rodzaju wosku, woskowaty.

Wachstbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, wrzesnia *f.*, woskownica *f.*

Wachstbeule, *sf. pl.* =n, gruczoł *m.* z powodu silnego rośnięcia.

Wachstbild, *sn.* =es, *pl.* =er, figura woskowa.

Wachstbildner, *sm.* =s, *pl.* —, ten co modeluje w wosku.

Wachstbildnerci, *sf.* modelowanie *n.* w wosku.

Wachstbleiche, *sf.* blich, bielnik woskowy; blichowanie *n.*, bielenie *n.* wosku.

Wachstbleicher, *sm.* =s, *pl.* —, blicharz *m.* wosku, woskownik *m.*

Wachstblume, *sf. pl.* =n, kwiat *m.* z wosku, woskowy; perkopłacznia *f.*, boja *f.*

Wachstboden, *sm.* =s, *krąg m.*, krążek *m.* wosku.

Wachstboffterer, *sm.* =s, *pl.* —, woskolepnik *m.*, woskownik *m.*, ten co modeluje w wosku.

Wachstbüff, *sn.* =es, *pl.* =e, statek strażniczy, okręt będący na straży.

Wachstdrüse, *sf. pl.* =n, obacz **Wachstbeule**.

Wachsten, *wachse*, wächstest i wächst, wächst, wuchst, wüchse, bin gewachsen, I. *zn.* 1) rość, rosnąć; dieser Baum wächst sehr schnell to drzewo szybko rośnie; in die Breite — rozrósć się; in die Höhe — rosnąć w górę, wyrastać, wzrastać w górę; von neuem — odrastać; mein Bruder ist stark gewachsen mój brat silnie urosł; er ist Ihnen über den Kopf gewachsen przerósł pana, (przen.:) wyrósł panu po nad głowę, przewyższył pana, góruje nad panem; sich den Bart, das Haar — lassen zapuścić sobie brodę, włosy; sie ist schön gewachsen jest bardzo rosła, jest pięknego wzrostu; darüber ist Gras

gewachsen już się o tem nie mówi, to już poszło w zapomnienie; das Gras — hören udawać, jakoby o wszystkim wiedzieć, znać wszystkie tajemnice; sie ist mir ans Herz gewachsen wrosła mi w serce; sich über etw. fein graues Haar — lassen nie martwić, nie trapić się czem; er spricht, wie ihm der Schnabel gewachsen ist mówi prosto z mostu; dafür ist kein Kraut gewachsen na to niema lekarstwa; das ist nicht auf seinem Wiste gewachsen to nie wyrosło na jego śmieciu; 2) (zunehmen) der Fluß wächst rzeka przybiera, wzbiera; der Mond wächst księżyc przybywa; das Land wächst widać ład coraz wyraźniej; an Tugend, Weisheit — rosnąć w cnotę, rozum; die Leidenschaft wächst namietność rośnie, wzbiera; die Menge wächst tłum wzrasta; liczba się wzmaga; II. wachsen, *ppr.* i *adi.* rosnący, wzbierający, wzmagający się; =es Wasser wzbierająca woda; III. gewachsen, *pp.* i *adi.* er ist dieser Stelle nicht — nie dorósł tej posiadzie; er ist dir nicht — nie dorósł tobie, nie dorównuje ci.

Wachsten, *sn.* =s, rośnięcie *n.*, wzrost *m.*; im — begriffen sein być w okresie rozrostu, rosnąć; auf das — berechnetes Kleidungsstück odzież obliczona na wyrost.

Wächsten, *Wachsten*, *va.* (haben) woskować.

Wachstend, *adi.* obacz **Wachsen II.**

Wächstern, *adi.* woskowy; (przen.:) jemand eine =e Nase drehen pokazać komu figę; die Gerechtigkeit hat eine =e Nase sprawiedliwość jest bardzo giętka.

Wachstfabrik, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* wosku, fabryka *f.* świec woskowych, woskownia *f.*, woskobojnia *f.*

Wachstfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* wosku.

Wachstafel, *sf. pl.* =n, pochodnia *f.* z wosku.

Wa'chsfaden, *sm.* =*s*, *pl.* =*f*äden, nitka woskowana.

Wa'chsfarbe, *sf.* kolor *m.* wosku.

Wa'chsfarbig, *adi.* żółty jak wosk, woskowy.

Wa'chsfigur, *sf.* *pl.* =*en*, figura woskowa.

Wa'chsfignurabinett, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*t*, wystawa *f.* figur woskowych.

Wa'chsforn, *sf.* *pl.* =*en*, forma *f.* z wosku; forna *f.* do odlewania wosku.

Wa'chsgelb, *adi.* żółty jak wosk.

Wa'chsgelcht, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, twarz żółta jak wosk, woskowa.

Wa'chsgrund, *sm.* woszczyzny *pl.*, parchy *pl.*, strupieiu woszczynowaty.

Wa'chshandel, *sm.* =*s*, handel *m.* woskiem.

Wa'chshändler, *sm.* =*s*, *pl.* —, handlarz *m.* woskiem.

Wa'chshandlung, *sf.* *pl.* =*en*, skład *m.* wosku.

Wa'chshaut, *sf.* woskówka *f.*, skórka żółta na dzióbku młodych ptaków.

Wa'chshut, *sm.* =*eš*, *pl.* =*hüte*, kapelusznik *m.* z ceraty, ceratowy.

Wa'chskasten, *sm.* =*s*, *pl.* naczynek *n.* do krystalizacji alunu.

Wa'chskerze, *sf.* *pl.* =*en*, świeca woskowa.

Wa'chstudchen, *sm.* =*s*, *pl.* —, krag *m.*, krazek *m.* wosku.

Wa'chstein, *sn.* =*s*, *pl.* =*eš*, cerata *f.*, woszczanka *f.*, płótno woskowane.

Wa'chsteintuch, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, świeca woskowa.

Wa'chsteintuch, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, świeca woskowa.

Wa'chsteintuch, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, świeca woskowa.

Wa'chsmalerei, *sf.* *pl.* =*en*, malowanie *n.* rozpuszczonym woskiem; malowidło *n.* na wosku.

Wa'chsmaske, *sf.* *pl.* =*n*, maska woskowa.

Wa'chsmehl, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, nasenny w kwiatach, z którego pszczoły wosk robią.

Wa'chsmode, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, model *m.* z wosku.

Wa'chsmode, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, model *m.* z wosku.

Wa'chsmode, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, model *m.* z wosku.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chspapier, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, papier woskowy.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

Wa'chszelle, *sf.* komórka woskowa.

(Forstwächter) leśny *m.*, gajowy *m.*, leśniczy *m.*; (Nachtwächter) stróż nocny; 2) (Schäferhund) pies *m.* owczarz.

Wä'chterhäusdjen, *sn.* =s, *pl.* —, strażnica *f.*, budka *f.*; domek drożniczy, strażnica kolejowa, budka *f.* drożnika, strażnica *f.*

Wä'chterhorn, *sn.* =(e)s, róg *m.*, trąbka *f.* strażnika, sygnałowa.

Wä'chterruf, *sm.* =es, głos *m.*, wołanie *n.* straży, stróża nocnego.

Wä'chterstraße, *sf.* straża *f.*, obchód *m.*, odstęp *m.* (kol.).

Wä'chtfeuer, *sn.* =s, obacz Wachfeuer.

Wä'chtfrei, *adi.* wolny od służby na warcie, straży.

Wä'chtabend, *adi.* =er Offizier officer służbowy, dyżurny.

Wä'chtans, *sn.* =es, *pl.* =häuser, odwach *m.*, strażnica *f.*

Wä'chtcommandant, *sm.* =en, *pl.* =en, komendant *m.*, dowódzca *m.* straży.

Wä'chtcommando, *sn.* =s, komenda *f.*, dowództwo *n.* straży.

Wä'chtlokal, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Wachtstube.

Wä'chtmannschaft, *sf.* *pl.* =en, warta *f.*, żołnierze *pl.* ze straży.

Wä'chtmantel, *sm.* =s, *pl.* =mäntel, płaszcz *m.* dla wartownika.

Wä'chtmeister, *sm.* =s, *pl.* —, wachmistrz *m.*

Wä'chtostizier, *sm.* =s, *pl.* =e, officer służbowy, dyżurny; officer *m.* z warty.

Wä'chtparade, *sf.* *pl.* =n, obacz Wachparade.

Wä'chtposten, *sm.* =s, *pl.* —, stójka *f.*, posterunek *m.*, warta *f.*; stanowisko *n.* warty, strażnika.

Wä'chtpritsche, *sf.* *pl.* =n, tapczan *m.* na strażnicy, warcie.

Wä'chtpritsch, *sn.* =es, *pl.* =e, okręt strażniczy, na straży będący.

Wä'chtstube, *sf.* odwach *m.*, izba strażnicza, strażnica *f.*

Wä'chturm, *sm.* =s, *pl.*

=türme, strażnica *f.*, strażyniec *m.*

Wä'de, *sf.* *pl.* =n, skała bazaltowa.

Wä'd(e)lig, *adi.* i *adv.* chwiejący się, trzęsący się, niepewny; ein =er Tisch chwiejący się stół; (przen.:) die Sache steht auf =en Füßen ta sprawa stoi chwieje, ta sprawa stoi niepewnie; es steht — mit ihm źle z nim stoi.

Wä'delkopf, *sm.* =es, trzęsąca się głowa.

Wä'deln, I. *vn.* 1) (haben) chwiać się, trząść się, ruszać się; mit dem Kopfe wädeln trząść głowę; mit dem Schwanz — machać, poruszać ogonem; der Tisch wädelt stół się chwieje; dieser Zahn wädelt mir ten ząb mi się chwieje; nicht alles, was wädelt, fällt um nie wszystko, co się chwieje, upada; 2) (sein) er ist die Straße hinaufge wädelt szedł pod górę ulicą chwiejnym krokiem; II. wädeln, *ppr.* i *adi.* chwiejąc, trzęsąc się; chwiejący, chwiejny, trzęsący się.

Wä'deln, *sn.* =s, chwianie *n.*, trzesienie *n.*, poruszanie *n.*

Wä'deln, *adi.* obacz Wädeln II.

Wä'der, *adi.* i *adv.* 1) dzielny, tęg; — arbeiten dzielnie, tego pracować; 2) żwawy, żywy, dziarski, gracki; er hat sich die ganze Zeit wäder gehalten tego się trzymał cały ten czas; 3) zacy, uczciwy, poczciwy; ein =er Mann zacy, poczciwy, godny czlowiek.

Wä'de, *sf.* *pl.* =n, łydka *f.*

Wä'denader, *sf.* żyła łydkowa.

Wä'denbein, *sn.* =(e)s, kość łydkowa, piszczel *m.*

Wä'denbeinmüßel, *sm.* =s, obacz Wadenmüßel.

Wä'dentrumpf, *sm.* =es, *pl.* =krämpfe, kurecz *m.* w łydce.

Wä'denmüßel, *sm.* =s, *pl.* =n, muszkuł, mięsień łydkowy.

Wä'dennerv, *sm.* =s i =en, nerw łydkowy.

Wä'denstrumpf, *sm.* =es, *pl.*

pl. =strümpfe, gumowa pończocha na łydke.

Wä'sse, *sf.* *pl.* =n, 1) broń, oręż *m.*, narzędzie *n.*; blante — biata broń; mit den =n in der Hand z bronią w rękę, uzbrojony; zu den =n! do broni! unter die =n rufen powołać pod broń, do broni wezwać; die =n niederlegen złożyć broń; sich in den =n üben ćwiczyć się w robieniu bronia; die =en strecken złożyć broń, poddać się; (przen.:) jmdm mit seinen eigenen =n schlagen pobić kogo własną bronią; mit den =n der Verleumdung kämpfen walczyć oszczerstwem; die =n der Raubvögel broń zwierząt drapieżnych; 2) (waffentragende Mannschaft) gemischte =n mieszana broń; die technischen =n oddziały techniczne wojskowe.

Wä'ssel, *sf.* *pl.* =n, wafel *m.*, andrut *m.*

Wä'sselbäcker, *sm.* =s, *pl.* —, piekarz *m.* wafli, andrutów.

Wä'sseltijen, *sn.* =s, *pl.* —, forna *f.* do wypiekania wafli, andrutów.

Wä'ssenbruder, *sm.* =s, *pl.* =brüder, towarzysz *m.* broni.

Wä'ssenbrüderschaft, *sf.* koleżeństwo *n.* broni.

Wä'ssendienst, *sm.* =es, służba wojskowa.

Wä'ssenfabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* broni.

Wä'ssenfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* broni.

Wä'ssenfähig, *adi.* zdatny do broni.

Wä'ssengang, *sm.* =es, zmierzenie *n.* się bronią; bój *m.*, pojedynek *m.*

Wä'ssengattung, *sf.* rodzaj *m.* broni; bei welcher — dienst du? w jakim rodzaju broni służysz?

Wä'ssengefähre, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz Waffenbruder.

Wä'ssengeflirr, *sn.* =s, szczyk *m.* broni.

Wä'ssengenoh, *sm.* =ssen, *pl.* =ssen, obacz Waffenbruder.

Wä'ssengenossenschaft, *sf.* obacz Waffenbrüderschaft.

Wa'ffengeſtell, *sn.* = (e)š, *pl.* =e, stelaż m. na broń.

Wa'ffengeſtöſe, *sn.* =š, obacz Waſſengeklirr.

Wa'ffengeſtümmeł, *sn.* =š, obacz Schlaggetümmeł.

Wa'ffengewalt, *sf.* moc *f.* broni, oreża; zapomocą, przy pomocy broni.

Wa'ffenglüd, *sn.* = (e)š, szczęście *n.* broni, creża.

Wa'ffenhalle, *sf.* *pl.* =n, obacz Waſſenhammer.

Wa'ffenhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* bronią.

Wa'ffenhaus, *sn.* =ſeš, *pl.* =häuſer, zbrojownia *f.*, arsenał *m.*

Wa'ffenhemd, *sn.* =eš, *pl.* =en, koleczka *f.*

Wa'ffenherold, *sm.* =eš, *pl.* =e, herold wojenny.

Wa'ffenhammer, *sf.* *pl.* =n, zbrojownia *f.*

Wa'ffenklang, *sm.* = (e)š, szcęk *m.* broni.

Wa'ffenkleid, *sn.* =eš, *pl.* =er, obacz Waſſenrock.

Wa'ffenknecht, *sm.* =eš, *pl.* =e, pancernik *m.*, giermek *m.*, oreznik *m.*

Wa'ffenlärm, *sm.* =eš, obacz Waſſengeklirr.

Wa'ffenlehre, *sf.* nauka *f.* o broni.

Wa'ffenloš, *adi.* bezbrony.

Wa'ffenplatz, *sm.* =eš, *pl.* =plätze, miejsce *n.* zgromadzenia się wojska.

Wa'ffenprobe, *sf.* ćwiczenie *n.*, próba *f.* bronią.

Wa'ffenrecht, *sn.* =eš, prawo *n.* oreża.

Wa'ffenrock, *sm.* =eš, *pl.* =röcke, (dawniej) oponcza okrywająca zbroje, płaszcz rycerski heroldów; (teraz) surdut żołnierski, kabat *m.*

Wa'ffenruhe, *sf.* 1) spoczynek *m.* w czasie wojny, zaniechanie *n.* kroków wojennych; 2) = Waſſenſtillſtand.

Wa'ffenruhın, *sm.* =eš, sława wojenna.

Wa'ffenſaal, *sm.* = (e)š, *pl.* =ſäle, zbrojownia *f.*

Wa'ffenſchau, *sf.* przegląd wojskowy, rewia *f.*

Wa'ffenſchmied, *sm.* = (e)š,

pl. =e, zbrojownik *m.*, płatnerz *m.*, rusznikarz *m.*, miecznik *m.*

Wa'ffenſchmiede, *sf.* kuźnia płatnerska, puszkarńia *f.*

Wa'ffenſchmiedekunſt, *sf.* sztuka płatnerska, rusznikarska.

Wa'ffenſchmuck, *sm.* =eš, in vollem — w pełnej zbroi.

Wa'ffenſpiel, *sn.* = (e)š, zabawa wojenna, żołnierska, turniej *m.*; (przen.) bój *m.*, wojna *f.*

Wa'ffenſtillſtand, *sm.* = (e)š, zawieszenie *n.* broni, rozejm *m.*

Wa'ffenſtanz, *sm.* =eš, *pl.* =tänze, taniec wojenny; (przen.) bój *m.*, walka *f.*

Wa'ffenſtat, *sf.* czyu wojenny.

Wa'ffenſtragend, *adi.* noſzący broń.

Wa'ffenträger, *sm.* =š, *pl.* —, giermek *m.*, oreznik *m.*

Wa'ffenübung, *sf.* *pl.* =en, ćwiczenie *n.* bronią; ćwiczenie wojskowe.

Wa'ffenweihe, *sf.* poświęcenie *n.* broni.

Wa'ffnen, *va.* i *vr.* (haben) (u)zbroić, uzbrajać; (u)zbroić się; mit gewaffneter Hand zbroją, uzbrojoną ręką; (przen.): ſich mit Geduld — uzbroić się w cierpliwość; er iſt gegen dieſe Verleumdung gewaffnet to oszczerstwo jego się nie ima.

Wa'gamt, *sn.* =eš, urząd *m.* wagi miejskiej.

Wa'gbar, Wa'gbar, *adi.* dający się zważyć, ważki.

Wa'gbarkeit, *sf.*, Wa'gbarkeit, *sf.* ważkość *f.*

Wa'ge, *sf.* *pl.* =n, 1) waga *f.*; szala *f.*, szalki *pl.*; hydrosztatyczna — waga wodna, hydrostatyczna, libela *f.*; kleine — ważki *pl.*; etw. auf die — legen kłaść coś na wagę, (przen.): ważyć coś; 2) (an der Deichſel) oczyzk *m.*, sztelwaga *f.*, waga *f.* u dyszla, u drażka; 3) waga *f.* (astron.); 4) (Gleichgewicht) równowaga *f.*; (przen.) ſich in der — halten utrzymywać się w równowadze; cinander die

— halten wazymnie dorównywać sobie; jnndm die — halten nie ustępować komu, być komu w czym równym; 5) obacz Waagehaus.

Wa'g(e)balſen, *sm.* =š, *pl.* —, drażek *m.*, belka *f.*, kibić *f.*, ramiona *pl.* wagi.

Wa'g(e)brett, *sn.* = (e)š, *pl.* =er, podstawa *f.* wagi.

Wa'g(e)dicner, *sm.* =š, *pl.* —, sługa *m.* przy wadze.

Wa'g(e)geld, *sn.* =eš, wago-we *n.*

Wa'g(e)halš, *sm.* =ſeš, *pl.* =häuſer, śmiałek *m.*, człowiek lubiący ryzykować, wystawić się na niebezpieczeństwo.

Wa'g(e)halſig, *adi.* śmiały, hazardowny, ryzykowny, lekkomyślny, karkołomny.

Wa'g(e)halſigkeit, *sf.* śmiałość *f.*, hazardowność *f.*, ryzykowność *f.*, lekkomyślność *f.*, niebezpieczeństwo *n.*

Wa'g(e)halter, *sm.* =š, *pl.* —, hak *m.* u wagi.

Wa'g(e)haus, *sn.* =ſeš, *pl.* =häuſer, ważnia *f.*, ważnica *f.*, urząd wagowy.

Wa'g(e)hfen, *sm.* =š, *pl.* —, wózek *m.*

Wa'g(e)luft, *sf.* obacz Waagehalſigkeit.

Wa'g(e)luſtig, *adi.* obacz Waagehalſig.

Wa'gemacher, *sm.* =š, *pl.* —, ten co robi wagi.

Wa'gemeiſter, *sm.* =š, *pl.* —, dozorca *m.* publicznej wagi.

Wa'gemut, *sm.* =eš, odwaga *f.*, śmiałość *f.*

Wa'gen, *I.* *va.* (haben) odważyć się na co, ważyć co, ryzykować, narażać się na co; hazardować, śmieć; ſtawie na los szczęścia; ich will ſoviel nicht — nie mogę tyle zaryzykować; ich will noch daš Außerſte — chcę jeszcze najostateczniejsze spróbować, zaryzykować; etw. auf gut Glück — próbować szczęścia; — gewinnt, — verliert kto nie waży, ten nic nie ma; wer nicht wagt, gewinnt nicht albo friſch gewagt iſt halb gewonnen śmiałość to połowa zwycięstwa; ſein Leben, ſeine Ehre

— narazić na niebezpieczeństwo swoje życie, swój honor; ich wage nicht, eß zu tun nie mogę się odważyć na to, nie mogę się zdobyć na odwagę, by to zrobić; er wagt kaum zu sprechen nie śmie nawet mówić, nie ma nawet odwagi mówić; II. sich —, *er.* (haben) odważyć się, ważyć się; sich an jmdn — odważyć się, zbliżyć do kogo, spróbować się z kim; wagen Sie sich nicht, mich anzurühren niech się pan nie odważy, mnie dotknąć; ich kann mich nicht auß dem Hause — nie mogę się odważyć wyjść z domu; er wagte sich mitten durch den Feind odważył się przedrzeć przez środek nieprzyjaciół; III. gewagt, *pp.* i *adi.* śmiały, odważny, hazardowny, ryzykowny, niebezpieczny.

Wa'gen, *sn.* =*s*, bazarowanie *n.*, ryzykowanie *n.*, wystawienie *n.* na los szczęścia.

Wa'gen, *sm.* =*s*, *pl.* — i Wa'gen, wóz *m.*, powóz *m.*, pojazd *m.*, karetka *f.*, wóz kolejowy, wagon *m.*; Pferde und — halten posiadać konie i powóz; im — fahren jeździć powozem, jechać wozem, na wozie; den — anspannen zaprządź, założyć konie; das fünfte Rad am — sein być piątym kołem u wozu; der große, der kleine Wagen wóz wielki, wóz mały.

Wa'gen, wäge, wägt, wog, wöge i wägte, habe gewogen i gemägt, I. *ea.* 1) ważyć co; *etw.* in der Hand — ważyć co w ręce; (przen.) ważyć; rozważać = erwägen; erst —, dann wagen wpierv rozważyć, potem się odważyć; 2) ułożyć do poziomu, niwelować; 3) (zastarzały), poruszać, kołysać = bewegen; II. gewogen, *pp.* i *adi.* ważony, przychylny, życzliwy, sprzyjający.

Wa'genachse, *sf.* oś *f.* u wozu.

Wa'genaufseher, *sm.* =*s*, *pl.* —, wozowy *m.*

Wa'genaufschreiber, *sm.* =*s*, *pl.* —, spisywacz *m.* wozów.

Wa'genausbindung, *sf.* wyzucie *n.* wozu, przezucie *n.* wozu.

Wa'genbau, *sm.* =*s*, wozownictwo *n.*

Wa'genbauer, *sm.* =*s*, *pl.* —, wozownik *m.*, kołodziej *m.*, powoźnik *m.*

Wa'genbaum, *sm.* =*s*, *pl.* =*bäume*, drag *m.* u wozu.

Wa'genbremse, *sf.* *pl.* =*n*, hamulec *m.* u wozu.

Wa'genbrücke, *sf.* *pl.* =*n*, waga mostowa.

Wa'genburg, *sf.* wał zrobiony z wozów, tabor *m.*

Wa'gendede, *sf.* *pl.* =*n*, strop *m.*, pułap *m.*, sufit *m.* wozu, pałuba *f.*, płachta *f.* na wozie.

Wa'gendeißel, *sf.* *pl.* =*n*, dyszel *m.* u wozu.

Wa'gendiagonalstrebe, *sf.* rozpora ukośna wozu, zastrzał *m.* klatki wozowej (kol.).

Wa'gendirigierung, *sf.* zarząd *m.* taboru (kol.).

Wa'genfabrikant, *sm.* =*en*, *pl.* =*n*, fabrykant *m.* powozów, wozów.

Wa'genfenster, *sn.* =*s*, *pl.* —, okno *n.* w powozie, wagonie.

Wa'genflechte, *sf.* *pl.* =*n*, półkoszek *m.*

Wa'genführer, *sm.* =*s*, *pl.* —, wozowy *m.*; woźnica *m.*

Wa'genfußtritt, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*r*, stopień *m.*

Wa'gengebränge, *sn.* =*s*, ścisk *m.* powozów.

Wa'gengeleise, *sn.* =*s*, *pl.* —, tor powozowy.

Wa'gengefassel, *sn.* =*s*, hałas *m.* z powozów.

Wa'gengettype, *sn.* =*s*, szkielec *m.* wozu, klatka wozowa, kadłub *m.* wozu.

Wa'gengeßhirt, *sn.* =*(e)s*, sprzęt wozowy.

Wa'gengestell, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, spód *m.* wozu, wasąg *m.*, nasad *m.*

Wa'genhauptträger, *sm.* =*s*, *pl.* —, belka zaprzęgowa wozu, dźwigar główny wozu.

Wa'genhaus, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*häuser*, wozownia *f.*, remiza *f.*

Wa'genhorizontalfstrebe, *sf.* wieżar *m.* pudła wozu.

Wa'genkämpfer, *sm.* =*s*, *pl.* —, bojownik walczący z wozu.

Wa'genkasten, *sm.* =*s*, *pl.* =*fäßen*, pudło *n.* wozu, klatka *f.*, kadłub *m.* wozu.

Wa'genkette, *sf.* *pl.* =*n*, łańcuch *m.* u wozu.

Wa'genklasse, *sf.* klasa *f.*; ein Billett zweiter — bilet drugiej klasy.

Wa'genkorb, *sm.* =*eß*, *pl.* =*förde*, kosz wozowy, półkoszek *m.*, półkoszki *pl.*

Wa'genladung, *sf.* *pl.* =*en*, Wa'genlast, *sf.* ładuga *f.* wozu, ładunek *m.*, nakład *m.* wozu.

Wa'genlangschweller, *sm.* =*s*, płatew podłużna wozu.

Wa'genlangstrebe, *sf.* rozpora podłużna wozu.

Wa'genlaterne, *sf.* latarnia *f.* przy powozie, wozie.

Wa'genleiter, *sf.* *pl.* =*n*, drabina wozowa, drabka *f.*

Wa'genlenker, *sm.* =*s*, *pl.* —, woźnica *m.*

Wa'genmacher, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) stelmach *m.*, kołodziej *m.*; 2) ten co robi wagi.

Wa'genmeister, *sm.* =*s*, *pl.* —, dozorca *m.* wozów, wozownik *m.*, wozowy *m.*, magazynier *m.*

Wa'genmangel, *sm.* =*s*, *pl.* =*nägel*, gwóźdź *m.* u powozu.

Wa'genpark, *sm.* =*eß*, *pl.* =*e*, tabor *m.* wozów.

Wa'genpferd, *sn.* =*eß*, *pl.* =*e*, koń powozowy, koń *m.* do zaprzęgu.

Wa'genrad, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*räder*, koło *n.* u wozu.

Wa'genremise, *sf.* *pl.* =*n*, wozownia *f.*, remiza *f.*

Wa'genrennen, *sn.* =*s*, wyścigi wozowe, zawody *pl.* na wozach.

Wa'genrunge, *sf.* kłonica *f.*

Wa'genrdauer, *sn.* =*s*, epa *f.* na wozy, wozownia *f.*

Wa'genhieber, *sm.* =*s*, *pl.* —, przetokowy *m.*, przesu-wacz *m.* wozów, parobek wozowy, ustawiciel *m.*

Wä'gensclag, *sm.* = (e)š, drzwi powozowe.

Wä'genschiemere, *sf.* maź f., smarowidło *n.* do wozów.

Wä'genschiemierer, *sm.* = š, *pl.* —, smarownik *m.*

Wä'genschnuppen, *sm.* = š, *pl.* —, wozownia *f.*, szopa *f.* na wozy, remiza *f.*

Wä'gensiß, *sm.* = eš, *pl.* -e, kozioł *m.*

Wä'gensperre, *sf.* hamulec *m.*

Wä'genspur, *sf.* *pl.* = en, ślad *m.* wozu.

Wä'gensträge, *sm.* *pl.* poprzedzi *pl.* u wozu.

Wä'genstraße, *sf.* droga *f.* dla powozów, wozów.

Wä'gentransport, *sm.* = eš, *pl.* -e, transport *m.* wozów.

Wä'gentritt, *sm.* = eš, *pl.* -e, stopień *m.*

Wä'genuntergestell, *sn.* = (e)š, *pl.* -e, podwoźna *n.*

Wä'genverkehr, *sm.* = š, ruch *m.* powozów, wozów.

Wä'genverteiler, *sm.* = š, *pl.* —, rozwoźna *f.*

Wä'genwechsel, *sm.* = š, zmiana *f.* wozów.

Wä'genwechselstation, *sf.* *pl.* = en, obacz Umsteigestation.

Wä'genwettrennen, *sn.* = š, *pl.* —, wyścigi wozowe.

Wä'genwinde, *sf.* *pl.* = n, dźwigarka wozowa, lewar *m.*, łańda lewarowa.

Wä'genzug, *sm.* = (e)š, *pl.* = züat, pociąg *m.*

Wä'genzunge, *sf.* *pl.* = n, języczek *m.* u wagi.

Wä'ger, *sm.* = š, *pl.* —, ważyciel *m.*

Wä'geredht, *adi.* i *adv.* poziomy, horyzontalny; poziomo, horyzontalnie.

Wä'gespiel, *sn.* = š, gra hazardowna.

Wä'geštück, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, czyn zuchwały, hazardowny, ryzykowny, hazard *m.*

Wä'gezettel, *sm.* = š, *pl.* —, kartka z wagi.

Wä'gezunge, *sf.* *pl.* = n, ob. Waqenzunge.

Wäggo'n, *sm.* = š, *pl.* = š, wagon *m.*, wóz kolejowy.

Wä'glein, *sn.* = š, ważki *pl.*

Wä'glich, *adi.* hazardowny,

niebezpieczny, ryzykowny, śmiały.

Wä'guer, *sm.* = š, *pl.* —, stelmach *m.*, kołodziej *m.*, powoźnik *m.*

Wä'guerarbeit, *sf.* robota *f.* stelmacha, powoźnika, kołodzieja.

Wä'guerhandwerk, *sn.* = eš, kołodziejstwo *n.*

Wagneria'ner, *sm.* = š, *pl.* —, wagnerianin *m.*, zwolennik *m.* muzyki Wagnera.

Wä'guerwerkstatt, *sf.* *pl.* = štätte, warsztat *m.* stelmacha, kołodzieja.

Wä'guerzunft, *sf.* *pl.* = zünfte, cech *m.* stelmachów, kołodziei.

Wä'guiß, *sn.* = šfeš, *pl.* = šfe, hazardowne przedsięwzięcie, niebezpieczny zamiar; narażenie *n.*, odwążenie *n.*, wystawienie *n.* się na co; ryzyko *n.*, hazard *m.*

Wä'gshale, *sf.* *pl.* = n, szala *f.*, szalka *f.* u wagi; (auf die — legen ważyc; (przen.:) jebeš Wort auf die — legen rozważać każde słowo; sein Urteil in die — werfen rzucić swoją opinię na szalę.

Wä'gštück, *sn.* = (e)š, *pl.* = štücke, obacz Wageštück.

Wä'hl, *sf.* *pl.* = en, 1) wybór *m.* dobór *m.*, alternatywa *f.*; eine — treffen wybrać; ich habe die — mam wybór; ich habe ihm die — überlassen pozostawiłem jemu wybór; jnndm freie — lassen pozostawić komu wolność wyboru; mer die — hat, hat die Dual wybór nie bywa własnym; auß eigener — z własnego wyboru; 2) wybór *m.*, elekcyja *f.*, obiór *m.*, obranie *n.*; — durch Zetteln skrutynium *n.*; — durch Kugeln balotaż *m.*, balotowanie *n.*; zur — schreiten przystąpić do wyboru; die — deš köniß elekcyja *f.* króla; jeine — zum Präsidenten jego wybór na prezydenta; er kommt in die engere — przychodzi do ścisłego wyboru; durch — ernennbar elekcyjny.

Wä'hlabt, *sm.* = eš, *pl.* = äbte, opat wybrany.

Wä'hlagitation, *sf.* *pl.* = en, agitacyja *f.* z powodu wyborów, ruch wyborczy.

Wä'hlagitor, *sm.* = š, *pl.* = en, agitator wyborczy.

Wä'hlakt, *sm.* = eš, *pl.* = e, akt wyborczy.

Wä'hlamt, *sn.* = eš, urząd *m.* z wyboru; urząd wyborczy.

Wä'hlaufruf, *sm.* = eš, *pl.* = e, odezwa wyborcza, manifest wyborczy.

Wä'hlaußschreiben (Wahlaußschreibung), *sn.* = š, rozpiśanie *n.* wyborów.

Wä'hlaußschuß, *sm.* = šfeš, *pl.* = šštüsse, komitet wyborczy.

Wä'hlbar, *adi.* obieralny, mogący być wybranym; nicht — nieobieralny.

Wä'hlbarkeit, *sf.* wybieralność *f.*

Wä'hlbedingungen, *sf.* *pl.* warunki *pl.* wyboru.

Wä'hlberechtigt, I. *adi.* — sein mieć prawo wyboru; II. der Wahlberechtigte wyborca uprawniony do głosowania.

Wä'hlberechtigung, *sf.* prawo *n.* wyboru, prawo wyborcze, prawo głosowania.

Wä'hlbericht, *sm.* = eš, *pl.* = e, sprawozdanie wyborcze.

Wä'hlbestechung, *sf.* *pl.* en, przekupstwo *n.* przy wyborze.

Wä'hlbewegung, *sf.* ruch wyborczy.

Wä'hlbewerber, *sm.* = š, *pl.* —, kandydat *m.*

Wä'hlbewerbung, *sf.* kandydatura *f.*, ubieganie się o wybór.

Wä'hlbezirk, *sm.* = eš, *pl.* = e, okręg wyborczy.

Wä'hlbischof, *sm.* = š, *pl.* = bischöfe, biskup *m.* z wyboru.

Wä'hlbureau, *sn.* = š, *pl.* = š, biuro wyborcze.

Wä'hlbürger, *sm.* = š, *pl.* —, obywatel *m.* z wyboru.

Wä'hlceusß, Wä'hlgenuß, *sm.* — i = šfeš, ceuzus wyborczy.

Wä'hlkreis, *sm.* = eš, *pl.* = e, obacz Wahlbezirk.

Wä'hleinrichtung, *sf.* *pl.* = en, organizacyja wyborcza.

Wä'hlen, I. *va.* (haben) 1) (auswählen) wybierać, wy-

brać, dobrać, obrać, głoso-
wać; ich habe mir diesen Stoff
gewählt wybrałem tę mate-
ryę; Sie dürfen nur wählen
masz pan tylko wybrać; ich
habe ihn zu meinem Nach-
folger gewählt obrałem go
swoim następcą; jmdm zum
Minister — obrać kogo mini-
strem; ich gehe — idę wy-
bierać, głosować; einen blei-
benden Wohnsitz — obrać
stałe miejsce pobytu; wer zu
lange wählt, geht zuletzt leer
aus kto za długo wybiera,
osiada na koszu; 2) wyświę-
cić (koźere); II. gewählt, ppr.
i adi. wybrany, obrany.

Wählen, *sn.* =s, obacz
Wahl.

Wähler, *sm.* =s, *pl.* —
wyborca *m.*; obiorca *m.*

Wählerauschuß, *sm.* =fesz,
pl. =schüße, komitet *m.* wy-
borców, wydział wyborczy,
komisyja wyborcza.

Wählerbestechung, *sf. pl.*
=en, przekupywanie *n.* wybor-
ców.

Wählerei, *sf.* ruch wy-
borczy, agitacja wyborcza.

Wahlergebnis, *sn.* =fesz,
obacz Wahlresultat.

Wählerei, *adi.* wybredny,
wymyślny.

Wählerliste, *sf. pl.* =n,
lista wyborcza, spis *m.* wybor-
ców.

Wahlerschaft, *sf.* 1) god-
ność *f.* wyborcy, 2) wybor-
cy *pl.*

Wahlerversammlung, *sf.*
pl. =en, zgromadzenie *n.* wy-
borców.

Wahlfähig, *adi.* wybieral-
ny; majacy prawo wyboru.

Wahlfähigkeit, *sf.* wybie-
ralność *f.*

Wahlfeld, *sn.* =esz, pole
elekcyjne; (przen.) pole *n.*
bitwy, walki.

Wahlfreiheit, *sf.* 1) wol-
ność *f.*, swoboda *f.* wyboru;
2) wolność wyborcza.

Wahlfürst, *sm.* =en, *pl.*
=en, 1) książę *m.* elektor,
elektor *m.*; 2) książę obieralny.

Wahlgang, *sm.* =esz, wy-
bór *m.*, głosowanie *n.*

Wahlgeseh, *sn.* =esz, *pl.* =e,

ustawa wyborcza, prawo wy-
borcze.

Wahlhandlung, *sf.* akt
wyborczy.

Wahlilig, *adi.* 1) obacz
Wählerei; 2) obacz Über-
mühtig.

Wahlintrigen, *sf. pl.* in-
trygi wyborcze.

Wahlkaiser, *sm.* =s, cesarz
n. z wyboru, elekcynny.

Wahlkaiserthum, *sn.* =s,
cesarstwo wybieralne, elek-
cyjne.

Wahlkampf, *sm.* =esz, wal-
ka wyborcza.

Wahlkandidat, *sm.* =en, *pl.*
=en, kandydat *m.*

Wahlkandidatur, *sf. pl.*
=en, kandydatura *f.*

Wahlkapitulation, *sf.* ka-
pitulacja wyborcza.

Wahlkind, *sn.* =esz, *pl.* =er,
dziecko adoptowane.

Wahlkollegium, *sn.* =s,
kolegium wyborcze.

Wahlkommisär, *sm.* =s, *pl.*
=e, komisarz wyborczy.

Wahlkönig, *sm.* =s, *pl.* =e,
król obieralny, wybieralny,
elekcynny.

Wahlkönigreich, *sn.* =(e)s,
pl. =e, królestwo obieralne,
elekcynne.

Wahlkörper, *sm.* =s, Wahl-
körperchaft, *sf. pl.* =en, ciało
wyborcze.

Wahlkreis, *sm.* =fesz, *pl.*
=e, obacz Wahlbezirk.

Wahlkugel, *sf. pl.* =n, kula,
którą się głosuje.

Wahlliste, *sf. pl.* =n, lista
wyborcza.

Wahlmann, *sm.* =esz, *pl.*
=männer, mawnyborca *m.*

Wahlmännerwahl, *sf.* pra-
wybory *pl.*

Wahlmodus, *sm.* —, po-
stepowanie *n.* przy wyborze.

Wahlort, *sm.* =esz, *pl.* =e,
miejsce *n.* wyboru.

Wahlpflicht, *sf.* obowiązek
wyborczy, przymus wyborczy.

Wahlplatz, *sm.* =esz, *pl.* *pl.*
=plätze, plac *m.* wyborów.

Wahlprogramm, *sn.* =esz,
pl. =e, program wyborczy.

Wahlpropaganda, *sf.* prop-
aganda wyborcza.

Wahlprotokoll, *sn.* =(e)s,

pl. =e, protokół *m.* wy-
boru.

Wahlprüfung, *sf.* spra-
wdzanie *n.* wyboru.

Wahlprüfungsausschuß,
sm. =fesz, *pl.* =schüße, komi-
tet sprawdzający wybór (wy-
bory).

Wahlrecht, *sn.* =s, prawo
n. wyboru; prawo wyborcze,
prawo *n.* głosowania; daß all-
gemeine — powszechnie gło-
sowanie, wybory powszechnie;
daß aktive — prawo wybie-
rania; daß passive — prawo
wybieralności.

Wahlrede, *sf. pl.* =n, mo-
wa kandydacka.

Wahlreform, *sf.* reforma
wyborcza.

Wahlregister, *sn.* =s, re-
jestr wyborczy.

Wahlresultat, *sn.* =esz, *pl.*
=e, rezultat *m.*, wynik *m.*
wyboru (wyborów).

Wahlreich, *sn.* =(e)s, pań-
stwo elekcyjne.

Wahlwindel, *sm.* =s, *pl.*
—, oszustwo *n.*, cygaństwo
wyborcze.

Wahlprüch, *sm.* =esz, *pl.*
=prüche, hasło *n.*, godło *n.*,
dewiza *f.*

Wahlstimme, *sf. pl.* =n,
głos wyborczy.

Wahlstimmensammlung,
sf. zbieranie *n.* głosów wy-
borczych.

Wahltag, *sm.* =(e)s, dzień
n. wyboru (wyborów).

Wahlumtriebe, *sm. pl.*
intrygi wyborcze.

Wahlunfähig, *adi.* 1) nie-
wybieralny, nieobieralny; 2)
nie mający prawa wyboru.

Wahlunfähigkeit, *sf.* nie-
zdolność *n.* wyboru, niezdol-
ność wybieralności.

Wahlunruhen, *sf. pl.* nie-
pokoje wyborcze.

Wahlurne, *sf.* urna wy-
borcza.

Wahlversammlung, *sf. pl.*
=en, zgromadzenie wyborcze.

Wahlverwandt, *adi.* po-
winowaty.

Wahlverwandtschaft, *sf.*
pl. =en, powinowactwo *n.*
z wyboru; powinowactwo
chemiczne.

Wahlvorstand, *sm.* =eš, *pl.* -stände, przewodniczący m. komisji wyborczej.

Wahlzettel, *sm.* =š, *pl.* —, kartka wyborcza.

Wahlzeuge, *sm.* =n, *pl.* =n, skrutator m., świadek m. wyboru.

Wahlzimmer, *sn.* =š, *pl.* —, pokój przeznaczony dla wyborów; — der Kardinalle konklawe n.

Wahn, *sm.* =(e)š, 1) urojenie n., przewrócenie n., marzenie n., błędne mniemanie; ich stehe in dem — żyję w tem błędnem mniemaniu, w tem urojeniu; 2) ein süßer — słodka iluzja, złudzenie n.; jundm den — benehmen odebrać komu złudzenie, iluzję; 3) mania f., szal m., szaleństwo n.; 4) błąd m.; der — ist furz, die Neue ist lang krótkie złudzenie, długi żal.

Wahnbegriff, *sm.* eš, *pl.* =e, złudzenie n., iluzja f.

Wahnbild, *sn.* =eš, obraz urojony, iluzja f., chimera f., mrzonka f.

Wahnen, *vn.* (haben) mniemać, przypuszczać; uroid sobie co, wmówić w siebie; er wähnt sich schön, reich uroid sobie, mawia w siebie, że ładny, bogaty.

Wahngelilde, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Wahnbild.

Wahnglaube, *sm.* =nš, 1) złudna wiara; 2) przesąd m.

Wahnidee, *sf.* *pl.* =n, urojenie n.

Wahnkorn, *sn.* =eš, puste ziarno.

Wahnjinn, =(e)š, szaleństwo n., szal m., obłąkanie n., waryactwo n., maniactwo n.; in — verfallen oszaleć, dostać obłąkania, popaść w szal; diese Unternehmung wäre — to przedsięwzięcie byłoby szaleństwem.

Wahnjünnig, *adv.* i *adv.* szalony; obłąkany, zwaryowany; — werden oszaleć, zwaryować, dostać obłąkania; jundm — lieben kochać kogo szalenie, kochać kogo do szaleństwa.

Wahnjünnige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, szaleniec m., waryat m., obłąkaniec m., maniak m.

Wahnwitz, *sm.* =eš, brak m. sensu, niedorzeczność f.; obłąkanie n., szaleństwo n.

Wahnwitzig, *adi.* niespełna rozum, niedorzeczny, szalony.

Wahr, *I. adi.* i *adv.* 1) prawdziwy, istny, istotny; prawdziwie, prawda, istotnie, w istocie; sein =er Name jego prawdziwe nazwisko; die =e Religion prawdziwa wiara; eš ist sein =eš Wort daran niema w tem ani słowa prawdy; kein =eš Wort sprechen nigdy prawdy nie mówić; eš ist —, daß... prawda, że...; nicht wahr? prawda? czy tak? daß ist nicht — to nieprawda, to kłamstwo; so — ich lebe! jakem żyw! — und wahrhaftig! zaprawdę! so — Gott lebst dalibóg! 2) (wahrhaft) prawdziwy, szczerzy; 3) (echt) prawdziwy, szczerzy, =eš Silber szczerze srebro; ein =er Freund prawdziwy przyjaciel; er ist ein =er Esel to istny osioł; 4) (geeignet) właściwy, odpowiedni, stosowny; daß ist der =e Mann dafür to jest odpowiedni człowiek do tego; daß ist daß =e Buch to jest właściwa książka; 5) (wirklich) rzeczywisty, prawdziwy; daß ist der =e Grund to jest prawdziwy powód; ein =eš Glück prawdziwe szczęście; — machen sprawdzić co, sprawić, aby było prawdą; — werden spełnić, sprawdzić się.

Wahre(s), *sn.* =en, prawda f.; du hast daß =e getroffen trafieś w sedno; daß =e vom Falschen unterscheiden odróżnić prawdę od fałszu; etwas =eš pflegt an jedem Gerude zu sein jest zawsze choć trochę prawdy w każdej plotce.

Wahren, *I. vn.* (haben) 1) (bewahren) zachować, bronić, strzedz, przestrzegać; sein Recht — strzedz swego prawa; den Schein — zachować pozory; 2) (zastarzte) spozstrzegać; 3) uważać, pilnować; wahrst eure Zunge pilnuj swego języka; II. sich —

vr. strzedz się, wystrzegać się; wahre dich uważaj, strzeż się!

Währen, *I. vn.* (haben) trwać; Gottes Güte währet ewiglich dobroć boska trwa wiecznie; eš währet nicht lange nie długo trwało; die Erinnerung an ihn wird ewig — jego pamięć nie zaginie; II. während, *ppr.* i *adi.* trwający, ciągly, przeciągly; podczas; in, — der Arbeit podczas pracy; ewig — wieczny.

Während, *I. praep.* (*z gen.*) podczas, w ciągu; — des Sommers podczas lata; — des ganzen Tages podczas całego dnia, w przeciągu całego dnia; II. *adv.* podczas gdy, kiedy; — ich mit ihr sprach podczas gdy mówilem z nią; — er noch weinte, brach er in ein Gelächter auß płacząc jeszcze wybuchł śmiechem.

Wahrhaft, *adi.* i *adv.* prawdziwy, istotny; sie ist — ichön ona istotnie piękna; ein =er Mensch człowiek szczerzy, prawdziwy; — sein być szczerzym; ein =er Bericht prawdziwy, wiarygodne sprawozdanie.

Wahrhaftig, *I. adi.* i *adv.* 1) obacz wahrhaft; 2) dalibóg! istotnie! naprawdę! w rzeczy samej! rzeczywiście!

Wahrhaftigkeit i **Wahrhaftigkeit**, *sf.* prawdziwość f., szczerowość f., prawda f., prawdomówność f.

Wahrheit, *sf.* *pl.* =en, 1) prawdziwość f.; als ich mich von der — der Sache überzeugt habe gdy się przekonał o prawdziwości tej sprawy; 2) prawda f.; die lautere, volle — cała prawda; der — gemäš stosownie do prawdy; der — die Ehre geben poświadczyć prawdę; unbehabet der — bez ujmy dla prawdy; die — bekennen przyznać się do prawdy; der — treu bleiben pozostać wiernym prawdzie; jundm gehörig die — sagen nagadać komu porządnie prawdę; man hat ihm rund heraus die — gesagt po-

wiedziano mu bez ogródek prawdę; es ist kein Körnchen — darin niema w tem ani krzy prawdy; im Wein ist — piawi mówią prawdę; Kinder und Narren sagen die — dzieci i głupcy mówią prawdę; die — liegt in der Mitte trzeba szukać prawdy w pośredku; 3) (Grundsatz) zasada f., pewnik m., aksyomat m.

Wahrheitsbeweis, sm. =es, pl. =je, dowód m. prawdy; den — antreten przystąpić do dowodu prawdy.

Wahrheitsbeifer, sm. =s, gorliwość f. w obronie prawdy.

Wahrheitsfeind, sm. =es, pl. =e, nieprzyjaciel m. prawdy.

Wahrheitsforscher, sm. =s, pl. —, badacz m. prawdy.

Wahrheitsfreund, sm. =es, pl. =e, przyjaciel m. prawdy.

Wahrheitsgemäß, **Wahrheitsgetreu**, adi. i adv. stosowny, stosownie do prawdy, zgodny, zgodnie z prawdą, prawdziwy, prawdziwie; eine getreue Schilderung wierne, zgodne z prawdą przedstawienie rzeczy.

Wahrheitsliebe, sf. miłość f. prawdy.

Wahrheitsliebend, adi. lubiący prawdę, prawdziwy, szczerzy.

Wahrheitslun, sm. =(e)s, upodobanie n. w prawdzie, skłonność f. do prawdy.

Wahrheitswidrig, adi. i adv. przeciwny prawdzie; nieprawdziwie.

Wahrlich, adv. prawdziwie, naprawdę, istotnie; daß geht — zu weit tego naprawdę za naktó; — ich sage euch zaprawdę powiadam wam.

Wahrmann, sm. =(e)s, pl. =männer, obacz Gewährsmann.

Wahrnehmbar, adi. i adv. dostrzegalny, dający się spostrzedz, uczuć przez zmysły; dostrzegalnie.

Wahrnehmbarkeit, sf. dostrzegalność f.

Wahrnehmen, nehmen, nimmi, nimmt, nahm wahr, habe wahrgenommen, va. 1) spostrzegać, spostrzedz, zauważyć; ich habe aus Ihrem

Briefe wahrgenommen spostrzegłem, zauważyłem w pańskim liście; ich habe ihn schon von weitem wahrgenommen spostrzegłem go już z daleka; 2) pilnować; korzystać; mieć na oku; seiner Vorteil — pilnować swej korzyści, mieć swoją korzyść na oku; die Gelegenheit — korzystać ze sposobności; 3) zważać, uważać, baczyć na co, doglądać czego; nehmet der Kinder wahr miejcie bacznąć na dzieci.

Wahrnehmung, sf. pl. =en, 1) spostrzeżenie n., obserwacja f., dostrzeganie n.; vermöge der sinnlichen — na podstawie zmysłowej obserwacji; 2) (Wahrung) — jejnego Vorteils przestrzeganie swojej korzyści; zur — seiner Interessen dla obrony swoich interesów.

Wahrnehmungsbemögen, sn. =s, władza f. spostrzegania, dostrzegania.

Wahrheitskunst, sf. sztuka f. przepowiadania.

Wahr sagen, vn. (haben) przepowiadać, wróżyć, prorokować; aus den Karten — wróżyć z kart, kłaść kabałę; Kunst aus der Hand zu — wrózenie n. z linii rąk, chiromancya f.

Wahr sagen, sn. =s, przepowiadanie n., wrózenie n., prorokowanie n.; — aus der Hand chiromancya f.; — aus den Eingeweiden der Tiere wróźba z wnętrzości zwierząt; — aus dem Fluge der Vögel wróźba z lotu ptaków; — aus den Sternen astrologia f.; — durch Zauberkrünfte, Totenbefragung nekromancya f.

Wahr sager, sm. =s, pl. —, wróźbita m., czarnoksiężnik m., magik m.; — aus den Händen chiromanta m.; — aus dem Vogelfluge augur m.; — aus den Sternen astrolog m.; — durch Totenbefragung nekromanta m.

Wahr sagerci, sf. pl. =en, wieszczba f., wróźbiarstwo n., wieszczbiarstwo n.

Wahr sagergeist, sm. =es, duch wieszczcy, wróźacy.

Wahr sagerin, sf. pl. =nen, wróźka f., wieszczbiarka f.

Wahr sagerisch, adi. wieszczcy, wróźacy, przepowiadający.

Wahr sagung, sf. 1) wróźenie n., przepowiadanie n., prorokowanie n.; 2) wróźba f., przepowiednia n., prooroctwo n.

Wahr scheinlich i **Wahr scheinlich**, I. adi. prawdopodobny; es ist höchst —, daß... jest bardzo prawdopodobnym, że...; II. adv. prawdopodobnie; — wird er morgen kommen prawdopodobnie jutro przybędzie.

Wahr scheinlichkeit, sf. pl. =en, prawdopodobieństwo n.; aller — nach wedle wszelkiego prawdopodobieństwa; die Lehre von der — nauka o prawdopodobieństwie, probabilizm m. (teol. i fil.).

Wahr scheinlichkeitsbeweis, sm. =es, pl. =je, dowód m. z prawdopodobieństwa.

Wahr scheinlichkeitsrechnung, sf. pl. =en, rachunek m., obliczenie n. prawdopodobieństwa (mat.).

Wahr spruch, sm. =(e)s, pl. =sprüche, 1) hasło n.; 2) wyrok m.

Wahr rung, sf. zachowanie n., zabezpieczenie n.; — des Antsgeheimnisses zachowanie tajemnicy urzędowej.

Wahr rung, sf. pl. =en, 1) (Dauer) eine Uhr von acht Tagen — zegar idący ośm dni; 2) stopa mennicza, valuta f.; fünf Kronen Pfsterreichischer — pięć koron waluty austriackiej; (przen.) (Bedeutendheit, Geltung) znaczenie n., wyższość f., wartość f.

Wahr wolf, sm. =(e)s, pl. =wölfe, obacz Werwolf.

Wahr zeichen, sn. =s, pl. —, 1) cecha f., znak m., godło n.; 2) sygnał m.; 3) (Anzeichen) oznaka f., przepowiednia f., wróźba f.

Wahr bel, sm. =s, pl. —, obacz Weibel.

Waid, sm. =(e)s, marzanna

f., sinilo n., urzet m., farbownik m., ziele farbowne.

Wai'dasche, sf. szmcluga machuga f.

Wai'dfarbe, sf. barwa pastelowa.

Wai'dmann, Wai'dmeiſſer, Wai'dwerk, obacz Weidmann, Weidmeiſſer, Weidwerk.

Wai'ſe, sf. pl. =n, sierota f. i m., eine vater- und mutterloſe — sierota po ojcu i matce; zur — werden zostać sierocoyim; unmündige — pupil m., pupilka f.

Wai'ſenamt, sn. =eš, pl. =ämter, urząd pupilarny, opiekujący się sierotami.

Wai'ſenanſtalt, sn. pl. =en, zakład m. sierot.

Wai'ſengelder, sn. pl. pieniądze pupilarne, sierocińskie.

Wai'ſengericht, sn. =eš, sąd pupilarny, sierociński.

Wai'ſenhanſ, sn. =ješ, pl. =häuſer, dom m. sierot.

Wai'ſenkind, sn. =eš, pl. =er, sierota f.

Wai'ſenknaſe, sm. =n, pl. =n, chłopak m. sierota.

Wai'ſenmäſſchen, sn. =š, pl. —, dziewczyna f. sierota.

Wai'ſenmutter, sf. pl. =mütter, przełożona f. zakładu sierot.

Wai'ſenrat, sm. =eš, 1) rada sierocińska, opiekuńcza; 2) członek m. rady sierocińskiej.

Wai'ſenſtand, sm. =eš, sieroctwo n.

Wai'ſenvater, sm. =š, pl. =väter, przełożony m. zakładu sierot, opiekun m., ojciec m. sierot.

Wai'ſen, sm. =š, obacz Weißen.

Wa'ſe, sf. pl. =n, 1) wyrebła f., dziura wyrabana w lodzie; 2) włoka f. (ryb).

Wal, sm. =(e)š, pl. =e, wiorłyb m.

Wald, sm. =(e)š, pl. Wälder, las m.; großer — bór m.; kleiner — gaj m.; im Walde wachſend, lebend leśny; einen — füllen, ſichten wyrąbać las; er ſieht den — vor lauter Wäldern nicht (tyle co.) szczegóły zaſtaniają mu całość; wie

man in den — hineinruſt, ſo ſchallt eš wieder jak wołasz w las, tak ci odpowiada, jakie częſtowanie, takie dziękowanie, jak sobie pościelisz, tak się wyſpisz; der — eineš Baumeš korona f. drzewa; (przen.) ein — von Längen las lanc.

Wa'ldaffe, sm. =n, pl. =n, małpa leśna.

Wa'ldahorn, sm. =eš, pl. =e, kłon zwyczajny, platanowy.

Wa'ldameiſſe, sf. pl. =n, mrówka leśna, czerwona.

Wa'ldammer, sn. =š, pl. —, trzudeł m., poſwierka f.

Wa'ldanemone, sf. pl. =n, sasanka leśna, niestrętek m.

Wa'ldapfel, sm. =š, pl. =äpfel, jabłko leśne.

Wa'ldauſſeher, sm. =š, pl. —, leśniczy m., leśny m., gajowy.

Waldan'š, adv. — walb- ein z lasu i do lasu.

Wa'ldbach, sm. =eš, pl. =bäche, potok leśny.

Wa'ldban, sm. =eš, uprawa leśna.

Wa'ldbaum, sm. =(e)š, pl. =bäume, drzewo leśne.

Wa'ldbedekt, Wa'ldbewachſen, adi. zalesiony.

Wa'ldbeere, sf. borówka f., czernica f.; bruśnica f.

Wa'ldbewohner, sm. =š, pl. —, mieszkauiec m. boru, lasu.

Wa'ldbiene, sf. pl. =n, pszczoła leśna.

Wa'ldbienenwärter, sm. =š, pl. —, bartnik m.

Wa'ldbirne, sf. pl. =n, gruska dzika, leśna.

Wa'ldblume, sf. pl. =n, kwiat leśny.

Wa'ldbohne, sf. pl. =n, sowi groch.

Wa'ldbrand, sm. =eš, pl. =brände, pożar leśny.

Wa'ldbruder, sm. =š, pl. =brüder, pustelnik m., eremita m.

Wa'ldſchen, sn. =š, pl. —, lasek m., gaj m., gaik m.

Wa'ldſtiel, sf. pl. =n, ostrokrew m.

Wa'lddroſten, sm. =š, pl. —, drozd leśny.

Wa'lddunkel, sn. =š, ciemnia leśna.

Wa'ldeiſche, sf. pl. =n, dąb leśny.

Waldel'n, adv. — gehen iść do lasu, wejść w las.

Wald'einſamkeit, sf. zacizse leśne.

Wald'einſiedler, sm. =š, pl. —, obacz Waldbruder.

Wald'erbſe, sf. pl. =n, drzewogroszek m., ptasia wyka, wołowik m., zajczyz groch.

Wald'erdbeere, sf. pl. =n, poziomka leśna.

Wald'eſdunkel, sn. =š, obacz Wald'dunkel.

Wald'eſel, sm. =š, pl. —, dziki ośiel.

Wald'eule, sf. pl. =n, leśniczka f. (sowa).

Wald'eſchel, sm. =š, pl. —, dziki anż.

Wald'ſrevel, sm. =š, pl. —, wykroczenie n. przeciw przepisom lasowym.

Wald'ſgebiet, sn. =eš, obszar leśny.

Wald'ſgebirge, sn. =š, pl. —, góry zalesione.

Wald'ſgend, sf. pl. =en, okolica leśna.

Wald'ſgehege, sn. =š, pl. —, zwierzyniec leśny.

Wald'ſgeiſt, sm. =eš, pl. =er, boruta m., satyr m., leśny dyabeł.

Wald'ſgerichtigkeit, sf. prawo korzystania z lasu.

Wald'ſgeſch, sn. =eš, pl. =e, prawo lasowe.

Wald'ſgewächſ, sn. =ješ, pl. =ſe, roślina l-śna.

Wald'ſglöſſchen i Wald'ſglöſſlein, sn. =š, pl. —, dzwonek okragłolistny.

Wald'ſgott, sm. =eš, pl. =götter, satyr m., boruta f., bożek leśny, faun m., Pan m.

Wald'ſgottheit, sf. pl. =en, bóstwo leśne.

Wald'ſgöttin, sf. =nen, bogini leśna, nimfa leśna, rusalka f., dryada f.

Wald'ſgraß, sn. =ješ, pl. =gräſer, trawa leśna.

Wa'ldhähnchen, *sn.* =s, *pl.* —, Wa'ldhähnchenfuß, *sm.* =es, *pl.* =füße, niesterek *m.*
 Wa'ldhammer, *sm.* =s, *pl.* —, Wa'ldheisen, *sn.* =s, *pl.* —, cechówka *f.*
 —, Wa'ldhaje, *sm.* =n, *pl.* =n, zając leśny.
 Wa'ldhirse, *sf.* krowia reż, dzień i noc (rośl.).
 Wa'ldhonig, *sm.* =s, miód leśny.
 Wa'ldhorn, *sn.* =es, *pl.* =hörner, waltornia *f.*, trąbka myśliwska.
 Wa'ldhornbläser, *sm.* =s, *pl.* —, Wa'ldhornist, *sm.* =en, *pl.* =en, waltornista *m.*
 Wa'ldhubu, *sn.* =s, *pl.* =hubner, cietrzew *m.*, głuszc *m.*, jarząbek *m.*
 Wa'ldhumus, *sm.* —, okrycie *n.* gruntu leśnego, ściółka *f.*
 Wa'ldhüter, *sm.* =s, *pl.* —, gajowy *m.*, leśny *m.*
 Wa'ldhüterhäuschen, *sn.* =s, *pl.* —, leśniczówka *f.*
 Wa'ldig, *adi.* lesisty, gąsisty; zalesiony.
 Wa'ldkapelle, *sf.* *pl.* =n, kaplica leśna.
 Wa'ldkaje, *sf.* *pl.* =n, dziki kot.
 Wa'ldkauz, *sm.* =es, *pl.* =käuze, puszczyk *m.*
 Wa'ldkirchbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, czeremcha *f.*
 Wa'ldklette, *sf.* *pl.* =n, psiny niewieście (rośl.).
 Wa'ldkraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, ziele leśne.
 Wa'ldkresse, *sf.* *pl.* =n, nasturecja leśna.
 Wa'ldkultur, *sf.* *pl.* =en, uprawa, kultura lasowa.
 Wa'ldland, *sn.* =es, *pl.* =länder, polесьia *n.*
 —, Wa'ldlandjacht, *sf.* *pl.* =en, okolica leśna.
 Wa'ldlattich, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, przenet *m.* (rośl.).
 Wa'ldleben, *sn.* =s, życie leśne, w lesie.
 Wa'ldlein, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Wäldchen.
 Wa'ldlerche, *sf.* *pl.* =n, skowronek borowy.
 Wa'ldleute, *spl.* mieszkańcy leśni; mieszkańcy czte-

rech kantonów w Szwajcaryi.
 Wa'ldmann, *sm.* =es, *pl.* =männer, 1) mieszkaniec leśny; 2) obacz Waldgeist; 3) rodzaj psa.
 Wa'ldmännchen, *sn.* =s, *pl.* —, duch, upiór leśny.
 Wa'ldmarder, *sm.* =s, *pl.* —, kuna leśna.
 Wa'ldmaist, *sf.* karmnisko *n.*
 Wa'ldmaus, *sf.* *pl.* =mäuse, mysz leśna.
 Wa'ldmeise, *sf.* *pl.* =n, sikora leśna.
 Wa'ldmeister, *sm.* =s, *pl.* —, 1) marzanka *f.*, barwica wonna, wątrobné ziele, gwiazdziste (rośl.); 2) inspektor m. lasów.
 Wa'ldmelisse, *sf.* *pl.* =n, polne kadzidło, miodownik *m.*
 Wa'ldmensch, *sm.* =en, *pl.* =en, 1) dziki, leśny człowiek, leśniak *m.*; 2) orangutan *m.*
 Wa'ldnachtschatten, *sm.* =s, *pl.* —, belladonna, wileza jagoda.
 Wa'ldnessel, *sf.* *pl.* =n, bezzab *m.*
 Wa'ldnutzung, *sf.* użytek *m.*, dochód *m.* z lasu.
 Wa'ldnymphe, *sf.* *pl.* =n, rusalka *f.*, nimfa leśna, dryada *f.*
 Wa'ldordnung, *sf.* przepisy lasowe.
 Wa'ldpfad, *sm.* =es, *pl.* =e, ścieżka leśna.
 Wa'ldrauch, *sm.* =(e)s, opary leśne.
 Wa'ldrebe, *sf.* *pl.* =n, powojnik motyli, przyszczeniec *m.*
 Wa'ldrecht, *sn.* =es, prawo lasowe.
 Wa'ldreich, *adi.* lesisty, obfity w lasy.
 Wa'ldreiter, *sm.* =s, *pl.* —, leśniczy, gajowy konny.
 Waldrevier, *sn.* =s, *pl.* =e, rewir lasowy.
 Wa'ldschaden, *sm.* =s, *pl.* =schäden, szkoda leśna.
 Wa'ldschau, *sf.* inspekcja lasowa.
 Wa'ldschnepe, *sf.* *pl.* =n, śląka *f.* grzechotka.

Wa'ldschonung, *sf.* ochrona lasu.
 Wa'ldstadt, *sf.* *pl.* =städte, miasto podleśne.
 Wa'ldstatt, Wa'ldstätte, *sf.* *pl.* =stätten kanton *m.* (nazwa 4 pierwotnych kantonów Szwajcaryi).
 Wa'ldstreu, *sf.* podściółka leśna; free — prawo zbierania suchych liści na podściółkę.
 Wa'ldtaube, *sf.* *pl.* =n, grzywacz *m.*, gołab dziki.
 Wa'ldteufel, *sm.* =s, *pl.* —, 1) mandryl *m.* (małpa); 2) boruta *m.*, dyabek leśny; 3) zabawka *f.*
 Wa'ldteufelaffe, *sm.* =n, *pl.* =n, mandryl *m.*
 Wa'ldtier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zwierzę leśne, zwierzyzna *f.*
 Wa'ldung, *sf.* *pl.* =en, las *m.*, bór *m.*, lasowizna *f.*
 Wa'ldvergipfeinicht, *sn.* niezapominajka leśna.
 Wa'ldvogel, *sm.* =s, *pl.* =vögel, ptak leśny.
 Wa'ldwärtz, *adv.* ku lasowi.
 Wa'ldweg, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, droga leśna.
 Wa'ldweide, *sf.* *pl.* =n, pastwisko leśne, popasek *m.*
 Wa'ldwiece, *sf.* *pl.* =n, łąka w lesie, blak *m.*, polana *f.*
 Wa'ldwindröschchen, *sn.* =s, *pl.* —, obacz Waldanemone.
 Wa'ldwirtschafft, *sf.* gospodarstwo leśne, lasowe, leśnictwo *n.*
 Wa'ldwolfe, *sf.* igliwie *n.*
 Wa'ldwurz, *sf.* (rośl.) monotrop *m.*
 Wa'ldzeiden, *sn.* =s, *pl.* —, cecha *f.*, znak *m.* na drzewach.
 Wa'ldziege, *sf.* *pl.* =n, dzika koza.
 Wa'len, *vn.* (haben) chwiać, kołysać się (o okrętach).
 Wa'lfeld, *sn.* =es, *pl.* =er, pobojuwisko *n.*, pole *n.* bitwy.
 Wa'lfisch, *sm.* =es, *pl.* =e, wieloryb *m.*, wal *m.*
 Wa'lfischhäutlich, Wa'lfischartig, *adi.* podobny do wieloryba.
 Wa'lfischbarte, *sf.* broda *f.* wieloryba.

Wa'lfischbein, kość *f.* wieloryba.

Wa'lfischboot, *sn.* =eš, *pl.* =e, łódź *f.* do łowienia wielorybów.

Wa'lfischfahrer, *sm.* =š, *pl.* —, okręt *m.* do łowienia wielorybów, wielorybołowca *m.*

Wa'lfischfang, *sm.* =eš, połów *m.* wielorybów.

Wa'lfischfänger, *sm.* =š, *pl.* —, wielorybołowca *m.*

Wa'lfischjäger, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Wa'lfischfänger.

Wa'lfischlaid, *sm.* =eš, *pl.* =e, ikra wielorybów.

Wa'lfischlaus, *sf. pl.* -läuse, wielorybnik *m.*

Wa'lfischrippe, *sf. pl.* =n, żebro *n.* wieloryba.

Wa'lfischtran, *sm.* =(e)š, tran *m.*, olej wielorybi.

Walballa, *sf.* walballa *f.*, raj *m.*, niebo *n.* bohaterów północnych.

Walfe, *sf. pl.* =n, 1) folowanie *n.*, wałkowanie *n.*; 2) folun *m.*, wałek *m.* (do sukna).

Walfen, *va.* folować, wałkować; (przeu.) walić, grzmocić, wybić skórę.

Walfen, *sm.* =š, folowanie *n.*, wałkowanie *n.*

Walfer, *sm.* =š, *pl.* —, 1) foluszniak *m.*, wałkierz *m.*, wałkarz *m.*; 2) wałek *m.*

Walferdijel, *sf. pl.* =n, oset folarski.

Walfererde, *sf.* folarda *f.*

Walferci, *sf. pl.* =en, folowanie *n.*, wałkowanie *n.*; 2) obacz Wałkmühle; 3) walenie *n.*, grzmocenie *n.*, bi-jatyka *f.*

Walferkunst, *sf.* wałkownictwo *n.*

Walferton, *sm.* =(e)š, ob. Wałfererde.

Walffas, *sn.* =fšes, *pl.* =fäffer, beczka *f.* do folowania.

Walffhaar, *sn.* =eš, *pl.* =e, włosy, kłaki pilśniowe.

Walffhol, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, wałek *m.*

Walffessel, *sm.* =š, *pl.* —, kocioł *m.* do folowania.

Walffmühle, *sf. pl.* =n, fo-

lusz *m.*, wałkownia *f.*, de-
takt *m.*, młyn *m.* do folowa-
nia sukna.

Walffmüller, *sm.* =š, *pl.* —, foluszniak *m.*, wałkarz *m.* sukna.

Walfftod, *sm.* =eš, *pl.* =stode, wałek *m.*

Walffwolfe, *sf.* wełna kła-
kowata, pilśń *f.*

Walffire, *sf. pl.* =n, wal-
kirya *f.*

Walf, *sm.* =(e)š, *pl.* Wälfe, 1) wał *m.*, okop *m.*; 2) tama *f.*, grobla *f.*

Walf, *sm.* =(e)š, *pl.* —, miara *f.* w handlu śledziami, około osmdziesięciu sztuk, ješn — Seringe osmszet śledzi.

Walflad, *sm.* =(e)š, *pl.* =en, wałach *m.*, koń wałaszony, pokładany.

Walfladen, *va.* (haben) wa-
łaszyć, pokładać, trzebić, ka-
strować ogiera.

Walflanker, *sm.* =š, *pl.* —, kotwica lądowa.

Walflarbeit, *sf.* robota *f.* przy wałach, okopach.

Walflarbeiter, *sm.* =š, *pl.* —, robotnik wałowy.

Walflbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, wyłom *m.*

Walflbüchse, *sf. pl.* =n, karabin perkusyjny.

Walflen, I. *vn.* (haben) 1) wić się, toczyć się, falować; ihr Haar wallete jej włosy falowały; der Staub wallt kłęby kurzu wiją się w powietrzu; die wallenden Saaten falujące zboże; der wallende Busen falująca pierś; 2) wrzeć, kłębić się, kipieć, burzyć się; daš Blut wallt mir in den Adern krew mi kipi w żyłach; daš Herz wallt mir vor Freude serce mi skacze z radości; II. *vn.* (sein) chodzić; podróżować; pielgrzymować, odbywać pielgrzymkę; auf Erben — żyć na ziemi; III. *va.* obacz Umwallen.

Walflen, *sn.* =š, 1) piel-
grzymka *f.*, procesya *f.*; 2) obacz Wałlung.

Wälflen, *va.* (haben) goto-
wać w wodzie; gewälte Rar-
toffeln gotowane ziemniaki.

Walfer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Wałlfahrer.

Walffahrer, *sm.* =š, *pl.* —, pielgrzym *m.*, pątnik *m.*

Walffahrerin, *sf. pl.* =nen, pielgrzymka *f.*, pątniczka *f.*

Walffahrt, *sf. pl.* =en, pielgrzymka *f.*

Walffahrten, *vn.* (sein) pielgrzymować, odbywać pielgrzymkę.

Walffahrtstapelle, *sf. pl.* =n, kaplica *f.*, do której odbywają pielgrzymkę.

Walffahrtort, *sm.* =eš, *pl.* =e, miejsce odpustowe.

Walffisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, obacz Wałffisch.

Walfgang, *sm.* =eš, *pl.* =gänge, droga wałowa, chodnik wałowy.

Walggewölbe, *sn.* =š, skle-
pienie *n.* pod wałem forte-
cznym; kazamata *f.*

Walggaben, *sm.* =š, *pl.* =gräben, fosa *f.* z wałem.

Walffeller, *sm.* =š, *pl.* —, kazamata *f.*, piwnica pod wałem fortecznym.

Walffmeister, *sm.* =š, *pl.* —, przełożony *m.*, dozorca *m.* wałów fortyfikacyjnych.

Walffnuß, *sf. pl.* =nüsse, obacz Wałnuß.

Walffrat, *sm.* i *n.* obacz Wałrat.

Walffroß, *sn.* =fšes, *pl.* =fše, obacz Wałtroß.

Walffschild, *sn.* =eš, pół-
księżyc *m.*

Walflung, *sf. pl.* =en, bur-
zenie *n.* się; wzburzenie *n.*, uderzenie *n.*, nawał *m.*, kłę-
bowanie *n.*, falowanie *n.*; daš Meer ist in — morze faluje, jest wzburzone; die — deš Blutes falowanie *n.*, napływ *m.* krwi; in — sein być wzburzonym, zirytowanym; die — en deš Herzens skłonności serca; sein Puls ist in — ma przyspieszony puls; — en wzburzenia krwi; in — geraten wzburzyć się.

Walflm, *sm.* =(e)š, 1) wir *m.* = Wałferwirbel; 2) stok *m.*, spad *m.* dachu, wału; 3) obacz Heußhofer.

Walflmadach, *sn.* =(e)š, *pl.* =dächer, dach *m.* ze stokiem.

Waluń, *sf. pl.* =nüsse, włoski orzech.

Waluńsbäum, *sm.* =bäume, włoski orzech (drzewo).

Waluńshale, *sf. pl.* =n, lupina *f.*, lupina *f.* orzechy włoskiego.

Walplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, obacz Walstatt.

Walpurgnacht, *sf. noc f.* przed św. Walpurgą, noc f. czarownic.

Walrat, *sm.* =es, olbrot m., szpik wielorybi.

Walroß, *sm.* =es, *pl.* =ße, koń morski, mors m.

Walstatt, *sf. pole n.* bitwy.

Wälsh, *adi.* obacz Welsch.

Walten, *vn.* (haben) 1) władać, kierować, rządzić; der Vater waltet im Hause ojciec włada domem; wo rohe Kräfte sinlos — gdzie rządzi brutalna siła; unter den waltenden Umständen w danych, zachodzących okolicznościach; Gnade — lassen kierować się łaską; 2) mieć co na pieczy, mieć o czym staranie; ich lasse Gott für das Übrige — oddaje to Bogu; mit etw. schalten und — rozporządzać czym według woli; Gott läßt seine Gnade über ihn walten Bóg w łasce swojej czuwa nad nim; eine Feiertagsruhe waltet über dem ganzen Ort święteczny spokój panuje w całej miejscowości; über unserm Kind hat Gott gewaltet Bóg czuwał nad naszym dzieckiem; daß walte Gott! daj to Panie Boże! walte deineß Amtes sprawuj twój urząd, czyń, co do ciebie należy.

Walten, *sn.* =s, władanie *n.*, władza *f.*, rządzenie *n.*; daß — der Vorsehung i daß göttliche — opieka *f.* opatrności, opieka boska; daß stille — der Hausfrau spokojne władanie gospodyni.

Walzblech, *sn.* =(e)s, blacha walcowana.

Walzblei, *sn.* =es, ołów walcowany.

Walz, *sf. pl.* =n, wałek m., walec m.

Walzeisen, *sn.* =s, żelazo walcowane.

Walzen, I. *va.* (haben) walcować równać, walcować, walcować; die Gänge im Garten — równać chodniki w ogrodzie; den Teig — walcować ciasto; daß Eisen — walcować żelazo; II. *vn.* (haben) tańczyć walca, walcować; III. *walzend, ppr. i adi.* =e Grundstücke grunta podzielne; die Walzenden walcający *pl.*, ci którzy tańczą walca.

Wälzen, I. *va.* (haben) toczyć; einen schweren Stein — toczyć ciężki kamień; wälze den Stein vor die Tür zatocz kamień przed drzwi; (przen.) die Schuld auf jmdm — zwalić na kogo winę; man wälzt mir alles auf den Hals wszystko na mnie zwałają; etw. in der Seele — w duchu rozważać co; II. *sich* —, *vr.* (haben) tacać się, tarzać się, walać się; sich auf dem Grase herum — przewracać się po trawie; sich im Rote — tarzać się w błocie; sich vor Lachen — pokładać się od śmiechu, trząść się ze śmiechu.

Wälzen, *sn.* =s, toczenie *n.*, zwalanie *n.*, tarzanie *n.*, przewracanie *n.* się; daß ist zum — można pęknąć ze śmiechu.

Walzenapparat, *sm.* =es, *pl.* =e, aparat walcowy.

Walzendruck, *sm.* =es, druk walcowy.

Walzenförmig, *adi.* walcowaty, walcowaty, obły.

Walzenmaschine, *sf. pl.* =n, przrząd *m.* do nawijania lin.

Walzenschnecke, *sf. pl.* =n, zawój *m.*

Walzer, *sm.* =s, *pl.* —, walec *m.*, walec *m.* (taniec).

Wälzer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) ten co toczy; 2) (dickleibiges Buch) gruba książka.

Wälzholz, *sn.* wałek *m.*

Wälzrad, *sn.* =es, *pl.* =räder, koło *n.* na walcu.

Walzstahl, *sm.* =es, stal walcowana.

Walzwerk, *sn.* =es, *pl.* =e,

walcownia *f.*; ciąg *m.* walców.

Wamme, *sf. pl.* =n, 1) podgardle *n.*; Łakom *m.*, skóra z brzucha (u bydła); 2) flaki *pl.*, jelita bydłce.

Wampe, *sf. pl.* =n, 1) podgardle *n.*; 2) stabiżna *n.* (z boku brzucha); 3) kałdun *m.*; sich die — füllen zatkać sobie kałdun.

Wams, *sm. i sn.* =es, *pl.* Wämser, kabat *m.*; kaftan *m.*, kamizelka flanelowa; (przen.) jmdm daß — ausfloppen zbić kogo; jmdm — und Hosen ausziehen zedrzyć kogo do koszuli.

Wämshen, *sn.* =s, *pl.* —, kabacik *m.*, kaftanik *m.*

Wämser, *va.* (haben) jmdm — zbić kogo.

Wand, *sf. pl.* Wände, 1) ściana *f.*; mur *m.*; eine — ziehen pociągnąć ścianę; ich fühle mich nur wohl in meinen vier Wänden jest mi tylko dobrze pomiędzy mymi czterema murami; zu den Wänden reden mówić do muru; mit dem Kopfe durch die — rennen chcieć głową przebiec mur; die Wände haben Ohren ściany mają uszy; 2) spanische — parawan *m.*; Felsenwand bok *m.* góry, skała *f.*; die Magenwand ścianka żołądkowa; die Wände schab *m.* (łow.); die Wände liny idące w drabinę od wierzchu masztu (mar.).

Wandbelleidung, *sf. pl.* =en, przystrojenie *n.*, powleczenie *n.* ściany.

Wandewurf, *sm.* =(e)s, otynkowanie *n.* ściany.

Wandel, *sm.* =s, 1) (Veränderung) zmiana *f.*, odmiana *f.*, przemiana *f.*, transformacja *f.*; es ist ein — vorgegangen zaszła zmiana; ohne Wand und ohne — sein być niezmienny; Gott ist ohne — Bóg jest niezmienny; 2) (Lebenswandel) życie *n.*, sposób *m.* postępowania w życiu, postępowanie *n.*, postęp *m.*, prowadzenie *n.* się; unbescholtener — postępowanie bez zarzutu; 3) (Verkehr)

tok *m.*, bieg *m.*; im Handel und — des Lebens we wszystkich okolicznościach życia; 4) błąd *m.*, zarzut *m.*; das ist ohne — to jest bez zarzutu, błędu.

Wandelbahn, *sf.* chodnik krypty.

Wandelbar, *adi.* 1) zmienny, niestały, niestateczny; 2) po którym chodzić można; Felspartien — machen uprzęstepnie skaliste drogi.

Wandelbarkeit, *sf.* zmienność *f.*, niestałość *f.*, niestałość *f.*

Wandellos, *adi.* niezmienny, stały.

Wandeln, *I. vn.* (sein i haben) 1) iść, chodzić, przechadzać się; 2) (przen.) prowadzić się, postępować; unsträflich — postępować prawidłowo; auf dem Weg der Tugend — kroczyć po drodze cnoty; II. *va.* (haben) 1) zmieniać, przemieniać, odmieniać; 2) einen Pfad — iść ścieżką; die Sonne wandelt ihre Bahn słońce odbywa swój bieg, swoje krążenie.

Wandeln, *sm.* =s, 1) chodzenie *n.*, przechadzanie *n.* się; 2) zmiana *f.*, przemiana *f.*, odmiana *f.*, transformacja *f.*

Wandelftern, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, błędna gwiazda, planeta *f.*

Wand(e)lung, *sf.* *pl.* =en, przemiana *f.*, transformacja *f.*; przemienienie *n.* się, transformacja *f.* (teol.).

Wanderbient, *sf.* *pl.* =n, pszczoła wędrowna.

Wanderblicke, *sm.* *pl.* glazy narzutowe; szare gęsi.

Wanderbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, 1) książeczka wędrowna; 2) książka *f.* z opisaniami podróży.

Wanderbursch, *sm.* =en, *pl.* =en, wędrowczyk *m.*

Wandertrossel, *sf.* *pl.* =n, drozd *m.* wędrownik.

Wandere, *sm.* =s, *pl.* —, wędrownik *m.*, wędrowiec *m.*, przechodzień *m.*, turysta *m.*

Wandersalk, *sm.* =en, *pl.* =en, sókol *m.* wędrowiec.

Wandergesell, *sm.* =en, *pl.* =en, czeladnik wędrowny.

Wandergesellschaft, *sf.* *pl.* =n, szarańcza *f.*

Wandergesell, *sn.* *pl.* lata *pl.* wędrowki.

Wandergesell, *sn.* =s, *pl.* —, skład *m.* przenośny.

Wandergesell, *sn.* =s, życie koczownicze, niestałe.

Wandergesell, *sf.* wątroba ruchoma.

Wandergesell, *sm.* =s, *pl.* —, nauczyciel wędrujący.

Wandergesell, *sf.* zamalowanie *n.* w wędrowce, podróży.

Wandergesell, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wędrowny mnich.

Wandern, *I. vn.* (haben i sein) wędrować, podróżować pieszo; aus einem Orte — wywędrować skąd; — gehen pójść na wędrowkę; er ist ein viel gewandertes Mann to człowiek, który dużo podróżował, dużo widział świata; wir sind die ganze Nacht gewandert maszerowaliśmy, chodziliśmy całą noc; seine Wege — iść swoją drogą; (przen.) aus dem Leben — powędrować na tamten świat, umrzeć; sein Winterock mußte ins Leihhaus — jego zimowe palto musiało powędrować do zastawy; ins Gefängnis — pójść do więzienia; II. *wandern*, *pp.* i *adi.* wędrujący, koczujący, koczowniczy; =es Wolf koczowniczy, wędrujący naród; =e Vögel ptaki wędrowne; =e Schaupielergesellschaft wędrująca trupa komedyantów.

Wanderniere, *sf.* *pl.* =n, nerka ruchoma.

Wanderprediger, *sm.* =s, *pl.* —, kaznodzieja wędrowny.

Wanderratte, *sf.* *pl.* =n, szczur *m.* wędrowiec.

Wanderröde, *sm.* =s, *pl.* —, mowca wędrowny.

Wanderschaft, *sf.* wędrowka *f.*; pielgrzymka *f.*; auf die — gehen iść na wędrowkę; (przen.) seine — auf Erden vollenden zakończyć swoją wędrowkę na ziemi.

Wandersmann, *sm.* =(e)s,

pl. =leute, wędrownik *m.*, człowiek wędrujący.

Wandersmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =stabe, kij wędrowny; zum =e greifen puścić się w drogę, na wędrowkę.

Wandertaube, *sf.* *pl.* =n, gołąb *m.* wędrowiec.

Wandertuppe, *sf.* *pl.* =n, trupa wędrująca.

Wandertuppe, *sf.* *pl.* =en, wędrowka *f.*, pielgrzymka *f.*, podróżowanie *n.*, chodzenie *n.*; — ganzer Völkler wędrowka całych narodów; — der Seelen wędrowka dusz, przechodzenie *n.* dusz, metempsychoza *f.*

Wanderverammlung, *sf.* *pl.* =en, zgromadzenie wędrowne.

Wandervogel, *sm.* =s, *pl.* =vögel, ptak wędrowny.

Wandervolk, *sn.* =es, *pl.* =völker, naród wędrujący, koczowniczy.

Wanderszeit, *sf.* czas *m.* wędrowki.

Wanderszeit, *adi.* dobrze trzymający się w ścianie.

Wanderszeit, *sn.* =s, *pl.* —, obraz ścienny, obraz malowany na ścianie.

Wanderszeit, *sn.* =s, *pl.* —, tafla drewniana na ścianę.

Wanderszeit, *sm.* =s, *pl.* —, hak ścienny, kotek *m.* w ścianie do wieszania.

Wanderszeit, *sm.* =s, *pl.* —, kalendarz ścienny.

Wanderszeit, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kominek *m.* przy ścianie.

Wanderszeit, *sf.* *pl.* =n, mapa ścienna.

Wanderszeit, *sn.* =es, *pl.* =fräuter, zielsko rosnące na murach.

Wanderszeit, *sf.* *pl.* =läufe, pluskwa *f.*

Wanderszeit, *sm.* =s, *pl.* —, lichtarz ścienny, kin-kiet *m.*

Wanderszeit, *sm.* =s, *pl.* —, malarz pokojowy.

Wanderszeit, *sf.* malarstwo pokojowe.

Wanderszeit, *sm.* =s, *pl.* —, filar *m.*, pilaster *m.*, kolumna prostokątna, stęp ścienny.

Wa'ndpnt, *sm.* =eš, tynek *m.*, tynekowanie *n.*

Wa'ndsäule, *sf. pl.* =n, słup ścienny.

Wa'ndschirm, *sm.* =eš, *pl.* =e, parawan *m.*

Wa'ndschrank, *sm.* =e(e)š, *pl.* =šgränfe, szafa *f.* w ścianie.

Wa'ndspiegel, *sm.* =š, *pl.* —, lustro ścienne.

Wa'ndständig, *adi.* przyścienny.

Wa'ndtafel, *sf. pl.* =n, tablica ścienna.

Wa'ndteppich, *sm.* =š, *pl.* =e, dywan *m.*, kobierzec *m.* na ścianę, ścienny.

Wa'ndtau, *sn.* =eš, liny idące w drabinkę od wierzchu masztu.

Wa'nduhr, *sf. pl.* =en, zegar ścienny.

Wa'nge, *sf. pl.* =n, 1) lice *n.*, lica *pl.*, policzek *m.*; rote =n czerwone policzki; Salz und Brot macht die =en rot sól i chleb rumienia policzki; die Scham rötet ihre =n rumieniec wstydu wystąpił na jej licach; 2) die =n eineš Schraubstoc =š wargi szrubształu.

Wa'ngenbein, *sn.* =e(e)š, kość licowa, jarzmowa.

Wa'ngengrübchen, *sn.* =š, *pl.* —, dołeczek *m.* w policzkach.

Wa'ngenhobel, *sm.* =š, *pl.* —, kątnik osadzkowy.

Wa'ngenmuskel, *sm.* =š, *pl.* —, mięsień jarzmowy, licowy.

Wa'ngennerb, *sm.* =š i =en, *pl.* =en, nerw jarzmowy, licowy.

Wa'nfelhaft, *adi.* chwiejny, niestały, zmienny.

Wa'nfelmut, *sm.* =e(e)š, chwiejność *f.*, niestałość *f.*, zmiennność *f.*

Wa'nfelmütig, *adi.* chwiejny, niestały, zmienny.

Wa'nfelmütigkeit, *sf.* obacz Wanfelmut.

Wa'nfen, *vn.* (haben i sein) chwiać się; wahać się; er wantte zu seinem Sessel zataczył się do krzesła, chwiejnym krokiem dostał się do krzesła; der Feind fing zu — an nieprzyjaciół zawałał się; wir werden weder weichen

noch — nie ustąpimy ani na krok; er wantt in seinem Entschlusse waha się jeszcze co do swego postanowienia; der Boden wantt mit unter den Füßen z'emia mi się z pod nóg usuwa; zum — bringen zachwiać; wante nicht! bądź stałym, niezachwianym; wantend, *ppr.* i *adi.* chwiejny, wahający się.

Wa'nfen, *sn.* =š, chwianie *n.* się; wahanie *n.* się; treu ohne — wierny bez chwiejności.

Wann, *adi.* kiedy; — wird er kommen? kiedy on przyjdzie? seit —? od kiedy, odkąd? ich weiß nicht wie oder — nie wiem czy i kiedy; — Sie nach Krafau kommen gdy pan przyjedzie do Krakowa; dann und — niekiedy, czasami, od czasu do czasu; — auch immer, eš sei — eš wolle kiedykolwiek.

Wa'nfenden, *sn.* =š, *pl.* —, wanienska *f.*, wanienczka *f.*

Wa'nfne, *sf. pl.* =n, 1) wanna *f.*, wanienska *f.*; 2) kosz *m.*, przetak *m.* do czyszczenia zboża.

Wa'nfnen, I. *adv.* von — skąd (zestarzałe); II. *va.* (haben) przewiewać, oczyszczać (zboże).

Wa'nfnenbad, *sn.* =e(e)š, *pl.* =šäder, kąpiel *f.* w wannie.

Wanf, *sm.* =eš, *pl.* Wanfte, 1) wole *n.*, zwacz *m.*, kałdun *m.*, brzuch *m.*; sich den — vollstopfen napchać sobie brzuch; 2) (Person) ein diefer — tłuścioch *m.*

Wa'nfstg, *adi.* brzuchaty; Wa'nf, *pl.* =en, napiętniki *pl.* (majątków).

Wa'nftau, *sn.* =eš, obacz Wandtau.

Wa'nfze, *sf. pl.* =n, pluskwa *f.*

Wa'nfzenbeere, *sf. pl.* =n, pękacina *f.*, pękotka *f.*

Wa'nfzenblume, *sf. pl.* =n, nachylek *m.*, pluskiewnik *m.*

Wa'nfzenbrut, *sf.* pluskiew jaja.

Wa'nfzendill, *sm.* kolendra ogrodowa.

Wa'nfzenkraut, *sn.* =e(e)š, *pl.*

=kräuter, pehlica *f.*, pszelnik polny, rozmaryn polny.

Wa'nfzenmittel, *sn.* =š, *pl.* —, środek *m.* przeciw pluskwom.

Wa'nfzennest, *sn.* =eš, *pl.* =er, gniazdo *n.* pluskwy.

Wa'nfzenstich, *sm.* =eš, *pl.* =e, ukaszenie *n.* pluskwy.

Wa'nfzentod, *sm.* =eš, obacz Wanzenkraut, Wanzenmittel.

Wanfzig, *adi.* zapluskwiony.

Wa'nfpen, *sn.* =š, *pl.* —, herb *m.*; einen Löwen im — führen pieczętować się lwem, mieć lwa w tarczy herbowej; ein — auflegen, erklären wyłożyć, objaśnić herb.

Wa'nfpenamt, *sn.* =eš, *pl.* =ämter, urząd herbowy.

Wa'nfpenanstleger, *sm.* =š, *pl.* —, armarysta *m.*, biegły *m.* w rozpoznawaniu herbów.

Wa'nfpenberechtigt, *adi.* uprawniony do noszenia herbu.

Wa'nfpenbild, *sn.* =eš, *pl.* =bilder, figura *f.* w herbie.

Wa'nfpenbinde, *sf. pl.* =n, zawiązka herbowa.

Wa'nfpenbuch, *sn.* =eš, *pl.* =bücher, herbarz *m.*

Wa'nfpenfeld, *sn.* =eš, *pl.* =er, pole *n.* w herbie.

Wa'nfpenfigur, *sf. pl.* =en, obacz Wappenbild.

Wa'nfpenhalter, *sm.* =š, *pl.* —, figura podpierająca tarczę herbową.

Wa'nfpenherold, *sm.* =š, *pl.* =e, herold herbowy, król herbowy.

Wa'nfpenkener, *sm.* =š, *pl.* —, heraldyk *m.*, armarysta *m.*

Wa'nfpenkönig, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz Wappenherold.

Wa'nfpenkunde, *sf.* heraldyka *f.*, umiejętność herbowa.

Wa'nfpenkundige(r), *sm.* =en, *pl.* =en, heraldyk *m.*

Wa'nfpenkunst, *sf.* obacz Wappenkunde.

Wa'nfpenmaler, *sm.* =š, *pl.* —, malarz *m.* herbów.

Wappenmalerei, *sf.* malstwo *n.* herbów.

Wa'nfpenmantel, *sm.* =š, *pl.* =mäntel, obłona *f.* w herbie.

Wa'ppenschild, *sm.* (sn.) =eš, *pl.* =e (-er), tarcza herbowa.

Wa'ppenschneder, *sm.* =š, *pl.* —, rzeźbiarz herbowy, sztycharz m. herbowych pieczęci.

Wa'ppenspruch, *sm.* =eš, *pl.* =sprüche, dewiza *f.*, napis *m.* na tarczy herbowej.

Wa'ppenstück, *sn.* =eš, **Wa'ppenzierde**, *sf.* ozdoba *f.* tarczy herbowej.

Wa'ppen, *va.* (haben) się przeciwko czemu.

Wa'ran, *sf.* *pl.* =š, obacz **Warneideche**.

Wardein, *sm.* -(e)š, *pl.* =e, probierz menniczny, górniczy.

Wardiren, *va.* (haben) próbować, oceniać, szacować (monete).

Wa'rt, *sf.* *pl.* =n, towar *m.*, artykuł *m.* handlu; aus-gemerzte — wybiórki *pl.*; grüne — ogrodowizna *f.*; kurze — towar norymberski; wollene =n, wełniane materye; seidene =n, jedwabie *pl.*; ungleiche — mieszany towar; (przen.) das ist eine saubere — to nie dobrego; diese Mädchen sind doch leichte — dziewczęta te lekkich obyczajów; jeder Krämer lobt seine — każda lizka swój ogon chwali; gute — lobt sich selbst dobry towar sam się poleca.

Wa'renabsender, *sm.* =š, *pl.* —, wysyłający *m.* towar, spedytor *m.*; podawca *m.* towaru.

Wa'renabzahlungsgeſchäft, *sf.* =eš, *pl.* =e, handel *m.* na raty.

Wa'renadreßzettel, *sm.* =š, *pl.* —, etykieta *f.*

Wa'renartikel, *sm.* =š, *pl.* —, artykuł *m.* handlu.

Wa'renaufnahme, *sf.* obacz **Wareninventur**.

Wa'renauktion, *sf.* *pl.* =en, wysprzedaż *f.*, licytacja publiczna towarów.

Wa'renaußfuhr, *sf.* wywóz *m.*, eksport *m.* towarów.

Wa'renballen, *sm.* =š, *pl.* —, wóz *n.* towarów.

Wa'renbedarf, *sm.* =eš, za-potrzebowanie *n.* towarów.

Wa'renbestand, *sm.* =eš, *pl.* =bestände, zapas *m.* towarów.

Wa'renbuch, *sn.* -(e)š, *pl.* =bücher, księga *f.* towarów.

Wa'renführer, *sf.* przy-wóz *m.*, import *m.* towarów.

Wa'reneinfender, *sm.* =š, *pl.* —, nadsyłający *m.* towary.

Wa'renempfänger, *sm.* =š, *pl.* —, odbiorca *m.* towarów.

Wa'rengeſchäft, *sn.* =eš, *pl.* =e, **Wa'renhandel**, *sm.* =š, handel towarowy.

Wa'renhaus, *sn.* =ſeš, *pl.* =häuser, magazyn *m.*

Wa'renkennner, *sm.* =š, *pl.* —, znawca *m.* towarów.

Wa'renkennntniß, *sf.* znajomość *f.* towarów, towaroznawstwo *n.*

Wa'renkonto, *sn.* =š, *pl.* =š, konto towarowe.

Wa'renkredit, *sm.* =(e)š, kredyt *m.* w towarach, towarowy.

Wa'renkunde, *sf.* znajomość *f.* towarów, towaroznawstwo *n.*

Wa'renlager, *sn.* =š, *pl.* —, skład *m.* towarów.

Wa'renlieferant, *sm.* =en, *pl.* =en, dostawca *m.* towarów.

Wa'renmaſſer, *sm.* =š, *pl.* —, stręczyciel *m.* towarów, faktor *m.*

Wa'renmarke, *sf.* *pl.* =n, obacz **Warenzeichen**.

Wa'renniederlage, *sf.* *pl.* =n, skład *m.* towarów.

Wa'renpartie, *sf.* partya *f.* towarów.

Wa'renpreis, *sm.* =ſeš, *pl.* =ſe, cena *f.* towaru.

Wa'renprobe, *sf.* *pl.* =n, próbka *f.*

Wa'renrechnung, *sf.* *pl.* =en, faktura *f.*, rachunek *m.* za towary.

Wa'renſendung, *sf.* *pl.* =en, przesyłka *f.* towarów.

Wa'renſenſal, *sm.* =š, *pl.* =e, obacz **Warenmaſſer**.

Wa'renſtempel, *sm.* =š, *pl.* —, marka *f.*, znak fabryczny.

Wa'renſteuer, *sf.* *pl.* =n, podatek *m.* od towarów.

Wa'rentauſch, *sm.* =eš, wymiana *f.*, zamiana *f.* towarów.

Wa'renverkauf, *sm.* =eš, *pl.* =käufe, sprzedaż *f.* towarów.

Wa'renverkehr, *sm.* =š, ruch *m.*, obrót *m.* towarów.

Wa'renverſender, *sm.* =š, *pl.* —, spedytor *m.*, wysyłający *m.* towary.

Wa'renverſendung, *sf.* spedycja *f.*, wysyłka *f.* towarów.

Wa'renverſicherung, *sf.* *pl.* =en, ubezpieczenie *n.* towarów; towarzystwo ubezpieczające towary.

Wa'renverſteigerung, *sf.* licytacja *f.* towarów.

Wa'renvertrieb, *sm.* =(e)š, sprzedaż *f.* towarów.

Wa'renverzeichniß, *sn.* =ſſeš, *pl.* =ſſe, spis *m.* towarów, konsygnacja *f.* towarów, faktura *f.*, cennik *m.*

Wa'renvorrat, *sm.* =eš, *pl.* =räte, zapas *m.* towarów.

Wa'renzeichen, *sn.* =š, *pl.* —, marka *f.*, znak fabryczny; etykieta *f.*

Wa'renzoll, *sn.* =eš, *pl.* =zölle, clo *n.*, opłata *f.* od towarów.

Wa'renzug, *sm.* =eš, *pl.* =züge, towarówka *f.*, ciężarówka *f.*, pociąg towarowy, ciężarowy.

Warm, *adi.* i *adv.* (wärmer, wärmt) ciepły, ciepło; =eš **Waſſer** ciepła woda; eš ist — jest ciepło; mir ist — jest mi ciepło; =e Füße haben mieć ciepłe nogi; — baden brać ciepłe kąpiele; sich — arbeiten gehen, zegrzać się przy robocie, chodzeniu; man muß sich — halten trzeba się trzymać ciepło, trzeba się ciepło ubierać; jmdm die Suppe — halten trzeba się trzymać ciepło, trzeba się ciepło ubierać; jmdm den Kopf — maßen suszyć, kłopotać komu głowę; sie ist weder kalt noch — ani pieczona, ani warzona, kobieta bez życia; eš wird mir — umš Herz mocno jestem wzruszony; — sitzen żyć w dostatkach; jmdm — halten nadskakiwać komu; man muß das Eisen schmieden,

folange eš — iſt, należy kuć żelazo, dopóki gorące.

Wärme(š), *sn.* =en, ciepło *n.*; ich eſſe nie =eš zu Abend nie jadam nigdy nie ciepłego wieczór.

Wärmbad, *sn.* =eš, *pl.* =bäder, 1) cieplice *pl.*, termy *pl.*: 2) ciepła kąpiel.

Wärm Bier, *sn.* =(e)š, grzane piwo.

Wärmblütig, *adi.* ciepłokrwisty, (przen.:) porywczy, predki, gorący.

Wärmbrüdig, *adi.* łamiący, kruszący się na ciepło (metale).

Wärmbrunnen, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Warmbad 1).

Wärme, *sf.* ciepło *n.*, ciepłość *f.*, ciepłota *f.*; strafsende — ciepło promieniujące; ſpezifische — ſpecyficzne, gatunkowe ciepło; heute haben wir 20 Grad — mamy dziś dwadzieścia stopni ciepła; (przen.:) — der Hebe zapal *m.* mowy; er ſpricht, ſchreibt mit — mówi, piſze z zapalem; ſich jmds mit — annehmen zając się za kim gorąco.

Wärmestrahlung, *sf.* promienienie *n.* ciepła.

Wärmereinheit, *sf.* jednostka *f.* ciepła; ciepłik *m.*

Wärmeelektricität, Wärmeelektrizität, *sf.* obacz Thermoelektrizität.

Wärmeentziehung, *sf.* ujmowanie *n.* ciepła.

Wärmeerzeugung, *sf.* wytwarzanie *n.* ciepła.

Wärmegrad, *sm.* =(e)š, *pl.* =r, stopień *m.* ciepła, ciepłota *f.*

Wärmehere, *sf.* nauka *f.* o ciepłe.

Wärmeleiter, *sm.* =š, *pl.* —, przewodnik *m.* ciepłika; Eisen iſt ein guter, Holz ein ſchlechter — żelazo jest dobrym, drzewo złym przewodnikiem ciepła.

Wärmeleitung, *sf.* przewodzenie *n.*, przewodnictwo *n.* ciepła.

Wärmeleitungsfähigkeit, *sf.*, Wärmeführungvermögen, *sn.* =š, zdolność *f.* przewodzenia ciepła.

Wärmemesser, *sm.* =š, *pl.* —, ciepłomierz *m.*, termometr *m.*, kalorymetr *m.*

Wärmemessung, *sf.* termometryra *f.*, kalorymetryra *f.*

Wärmen, *l. va.* (haben) grzać, zagryzać, ogrzać; die Speißen — zagryzać potrawy; das Bett — ogrzać łóżko; die Sonne wärmt ſłońce grzeje; II. ſich —, *vr.* (haben) grzać, zagryzać, ogrzać się.

Wärmer, *sm.* =š, *pl.* —, przedmiot, który ſłuży do ogrzewania, ogrzewacz *m.*

Wärmestoff, *sm.* =eš, ciepłik *m.*

Wärmestrahl, *sm.* =eš, *pl.* =en, promień *m.* ciepła.

Wärmetheorie, *sf.* teoria *f.* o ciepłocie.

Wärmeverlust, *sm.* =eš, utrata *f.* ciepła.

Wärmezeiger, *sm.* =š, *pl.* —, ciepłomierz *m.*

Wärmflasche, *sf.* *pl.* =n, fiaska *f.* do ogrzewania.

Wärmhalter, *sm.* =š, *pl.* —, rezso *n.*

Wärmhaus, *sn.* =eš, *pl.* =häuser, ogrzewalnia *f.*; ciepłarnia *f.*, opanzeria *f.*

Wärmherzig, *adi.* gorącego serca.

Wärmkraft, *sf.* siła ogrzewawcza.

Wärmeluftheizung, *sf.* ob. Luftheizung.

Wärmöfen, *sm.* =š, *pl.* =öfen, piecyk *m.* do ogzewania.

Wärmofaune, *sf.* *pl.* =n, patelnia blaszana z węglami do ogrzewania.

Wärmung, *sf.* *pl.* =en, ogrzanie *n.*

Wärmwasserheizung, *sf.* ogrzewanie *n.* wodą gorącą.

Wärmwasserpumpe, *sf.* *pl.* =n, pompa *f.* do gorącej wody.

Wärmzimmer, *sn.* =š, *pl.* —, ogrzewalnia *f.*

Wärmehilfe, *sf.* *pl.* =n, ostrzegacz *m.* (zool.).

Wärnen, *va.* (haben) przestrzegać, ostrzegać, ostrzedz, napominać; jmdn vor etw. — ostrzedz kogo przed czem; er ließ ſich nicht warnen nie

śluchał napomnienia; ich warne Sie vor ihm ostrzegam pana przed nim; vor Taschendieben wird gewarnt ostrzegają się przed złodziejami kieszonkowymi; ſie warnt ihn, ſich zu verraten napomina go, by się nie zdradził; wer gewarnt iſt, iſt ſchon halb gerettet ostrzeżony jest na wpół uratowany.

Wärner, *sm.* =š, *pl.* —, 1) ostrzegacz *m.*, przestrzegacz *m.*; 2) obacz Warn-eidchſe.

Wärmung, *sf.* *pl.* =en; przestrzeganie *n.*, ostrzeganie *n.*; ostrzeżenie *n.*, przestroga *f.*; napomnienie *n.*, nauuczka *f.*; das diene ihm zur — niechaj mu ſłuży za przestroge; laſſen Sie ſich daš zur — dienen niechaj to panu ſłuży za przestroge; daš wird mir eine — ſein to mi będzie nauuczka.

Wärmungsruſ, *sm.* =eš, *pl.* =e, głos ostrzegający.

Wärmungsſtimme, *sf.* *pl.* =n, głos przestrzegający.

Wärmungsſtafel, *sf.* *pl.* =n, tablica *f.* z ostrzeżeniem.

Wärmungszeichen, *sn.* =š, *pl.* —, znak ostrzegający.

Warg i Berg, *sn.* =š, klaki *pl.*

Wart, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, strażnik *m.*, dozorca *m.*, stróż *m.*

Warte, *sf.* *pl.* =n (Wartturm), strażnica *f.*, obserwatorium *n.*; (przen.:) der Dichter ſteht auf einer höheren — poeta stoi na wyższym poziomie.

Warteſtrau, *sf.* *pl.* =en, piastunka *f.*, kobieta pielęgnująca chorego, poſługaczka *f.*

Wartgeld, *sn.* =eš, czasowa emerytura; pensja tymczasowa, poczekalne *n.*; er iſt auf — geſetzt jest czasowo emerytowanym.

Wärten, *I. vn.* (haben) 1) (erwarten) czekać, poczekać, oczekiwać; — Sie hier ſo lange! poczekaj pan tutaj trochę; er kann —! niech poczeka! wenn Sie —, wird

es nicht Ihr Schade sein nie stracisz pan nie, czekając; da können Sie —, bis Sie schwarz werden możesz tak czekać aż do sądnego dnia, aż ci oko pobieleje; ungeduldig — wyczekiwać niecierpliwie; wart, wenn ich dich erwische poczekaj, jak cię złapię; — bis einem die gebratenen Tauben ins Maul fliegen czekać aż pieczone gołąbki wleczą do gąbki; ich warte auf Ihre Befehle czekam twoich rozkazów; mit dem Essen auf jmdm — czekać na kogo z jedzeniem; er läßt lange auf sich — daje długo na siebie czekać; neue Schande wartet dein nowy wstyd ciebie czeka; sich müde — zmęczyć się czekaniem; 2) pilnować kogo, czego, piastować; pielegnować, doglądać; seines Amtes, seines Berufes — piastować urząd, zawód; seines Leibes — pilnować swego zdrowia; II. *va.* die Kinder — piastować dzieci; einen Kranken — pielegnować chorego; daß Vieh — krzątać się okolo bydła.

Warten, *sn.* -s, 1) czekanie *n.*, oczekiwanie *n.*, wyczekiwanie *n.*; nach langem — po długim wyczekiwaniu; ich bin des -s müde dłużej czekać mi się nie chce; 2) obacz Wartung.

Wärter, *sm.* -s, *pl.* —, dozorca *m.*, strażnik *m.*; piastrun *m.*, pilnujący *m.*

Wärterin, *sf.* *pl.* -nen, piastunka *f.*; dozorczytni *f.*; posługaczka *f.*

Wärterhaus, *sn.* -jes, *pl.* -häuser, domek *m.* strażnika.

Wartesaal, *sm.* -(e)s, *pl.* -säle, poczekalnia *f.*

Warteschule, *sf.* *pl.* -en, ochronka *f.* dla dzieci.

Wartzeit, *sf.* czas *m.* próby.

Wartezimmer, *sn.* -s, *pl.* —, poczekalnia *f.*

Wartturm, *sm.* -es, *pl.* -türme, obacz Warte.

Wartung, *sf.* *pl.* -en, piastowanie *n.*; pielegnowanie *n.*, doglądanie *n.*, dogład *m.*,

dozór *m.*; er hat die — der Sunde ma dozór nad psami.

Warn'm? I. *adv.* dlaczego, czemu; — nicht? — nicht gar? dlaczego nie? — hat sie so gemeint? dlaczego tak płakała? ich weiß nicht — niewiem dlaczego; II. **Warnm**, *sn.* daß — przyczyna *f.*, powód *m.*, motyw *m.*

Wärzchen, *sn.* -s, *pl.* —, brodaweczka *f.*

Wärwolf, *sm.* -es, *pl.* -wölfe, obacz Wermolf.

Wärze, *sf.* *pl.* -en, brodawka *f.*, guz *m.*

Wärzenförmig, *adi.* brodawkowaty.

Wärzenläufer, *sm.* -s, *pl.* —, będlak rudoskrzydły.

Wärzenschlange, *sf.* *pl.* -en, brodawkował *m.*

Wärzenmittel, *sn.* -s, *pl.* —, środek *m.* przeciw brodawkom.

Wärzenschwein, *sn.* -es, *pl.* -e, guziec *m.*

Wärzig, *adi.* brodawkami obrosły, brodawczaty.

Was, I. *pron. neutr.* 1) (pytające) co, czego? — ist daß? co to jest? — dann? co potem? — weiter? co dalej? — fehlt Ihnen? co panu jest? — gib's? co tam? co słychać? — hilfst's? i co to pomoże? von — ist die Rede? o czem mowa?; zu was? na co? mit — hast du das gemacht? z czem zrobiłeś to? — willst du? czego chcesz? — fragst du? o co się pytasz? — weiß ich, was dann geschieht? a czy ja wiem, co potem się stanie? — kostet dieser Stoff? ile kosztuje ta materia? — sie jagen! — co pan mówi! — dann! a co? — nun! co dalej! a teraz! ach —! a co tam! — schon wieder! co znów! — laßt du? czego się śmiejesz? — bist du so böse? czegoś, czemuś taki zły? er weiß nicht, — er tun soll nie wie, co zrobić; ich weiß nicht — er will nie wiem czego chce; 2) — für ein, eine, ein, jaki, jaka,

jakie; — ist das für eine Fabrik? co to za fabryka? — für ein Glück! co za szczęście! — für eine Frau! co za kobieta! ich weiß nicht — für ein Arbeiter er ist niewiem jaki z niego robotnik; er hat einen Garten und — für einen! ma ogród ale jaki! 3) (wefches, daß, was) co, to co; alles, — mich betrifft wszystko, co mnie dotyczy; — er mir sagte, glaube ich nicht nie wierzę w to, co mi powiedział; — noch schlummer ist co jest jeszcze gorzej; er schrie, — er konnte krzschal z całych sił, krzschal co mógł; — freue ich mich darüber! jak ja się z tego cieszę! — es auch jei cokolwiek by nie było; es sei, — es wolle niechaj będzie, co chce; — bu auch immer willst czegobyś tylko zechciał, cegokolwiek sobie życzysz; 4) co, coś, czego, czegoś; weißt du — Neues? czy wiesz co nowego? besser — als nichts lepiej coś aniżeli nic; so — habe ich nie gesehen nie widziałem czegoś podobnego; daß ist — anders! to coś innego! daß ist — Rechtes! a to ci ładna sprawa! II. — *sn.* daß Wie und daß Was jak i co; ein unbefanntes Was n'eznane coś.

Waschanstalt, *sf.* *pl.* -en, pralnia *n.*, praczkarnia *f.*

Waschapparat, *sm.* -(e)s, *pl.* -e, przyrząd *m.* do prania, przyrząd *m.* do mycia.

Waschbant, *sf.* *pl.* -bante, ławka *f.* do prania.

Waschbar, *adi.* dający się prać, do prania.

Waschbär, *sm.* szop *m.*, pracz *m.*

Waschbecken, *sn.* -s, *pl.* —, miednica *f.* do mycia.

Waschblau, *sn.* -s, farbka *f.* do prania.

Waschbläuel, *sn.* -s, *pl.* —, kijanka *f.* (do prania), pralnik *m.*

Waschbott, *sm.* -es, *pl.* -bötte, bidet *m.*

Waschbuck, *sn.* -es, *pl.*

-bücher, książka *f.* zawierająca spis bielizny do prania.

Wa'schbütte, *sf. pl.* =n, Wa'schbütte, *sf. pl.* =n, szafik *m.*

Wa'sche, *sf.* 1) pranie *n.*; heute ist bei uns — mamy dzisiaj pranie; geben Sie dieses Handtuch in die — daj ten ręcznik do prania; das Kleid ist in der — suknia jest w praniu; seine schmutzige — vor allen Leuten waschen prac publicznie swoje brudy; 2) mycie *n.*, oplukiwanie *n.* (rudy); 3) bielizna *f.*; schmutzige — brudy *pl.*; ich hatte viel auf schöne — zależy mi bardzo na pięknej bielinie; 4) obacz Waschhaus.

Wa'schedt, *adi.* wytrzymały na pranie; prawdziwy; ein =er Demoftrat prawdziwy demokrata.

Wa'schgeschäfft, *sn.* =eš, *pl.* =e, magazyn *m.*, sklep *m.* z bielizną.

Wa'schen, *wasche*, *wäschst*, *wäscht*, *wusch*, *habe gewaschen*, I. *va.* 1) prac; sie wäscht heute ona pierze dzisiaj; — lassen dač prac; 2) bzdurzyć; paplać; II. *va.* (haben) 1) myć, umyć, plukać, prac; die Hände — myć ręce; das Geschirr — umywać naczynie, pomywać; die Pinfel — plukać pendzle; (przen.:) jnndm den Kopf — zmyć komu głowę, wytrzeć komu kapitulę; ich wasche meine Hände in Unschuld umywam ręce; er kann sich nicht wieder rein — nie może się już wykreścić, oczyścić; eine Hand wäscht die andere reka ręke myje; einen Mohren kann man nicht weiß — murzyna nie wybieli; 2) myć, plukać (rudy); die Schriften — czyścić czcionki; III. sich —, *vr.* (haben) myć się; das hat sich gewaschen to wcale do rzeczy; das ist ein Wein, der sich gewaschen hat to bardzo dobre wino.

Wa'schen, *sn.* =š, 1) mycie *n.*; plukanie *n.*, oczyszczanie *n.*; 2) pranie *n.*

Wa'scher, *sm.* =š, *pl.* —, 1) prac *m.*; 2) ten co myje, płucze mineraly; 3) gaduła *m.*, papla *m.*

Wa'scherin, *sf. pl.* =nen, praczka *f.*

Wa'scherei, *sf. pl.* =en, 1) pranie *n.*, mycie *n.*; 2) pralnia *f.*; 3) gadanina *f.*, paplanie *n.*

Wa'scherlohn, *sm.* =eš, *pl.* =löhne, zapłata *f.* za pranie.

Wa'scheschrant, *sm.* =(e)š, *pl.* =šchrante, szafa *f.* na bieliznę.

Wa'schfaß, *sn.* =fješ, *pl.* =faßer, pralnik *m.*, balia *f.*

Wa'schfrau, *sf. pl.* =en, praczka *f.*, pomywaczka *f.*

Wa'schgeld, *sn.* =eš, pieniądze *n.*, zapłata *f.* za pranie.

Wa'schgelte, *sf.*, Wa'schgerät, *sn.* =eš, *pl.* =e, Wa'schgeschirr, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sprzęty *pl.*, naczynie *n.* do prania.

Wa'schgeschäfft, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Wa'schgeschäfft.

Wa'schgold, *sn.* =eš, złoto wymyte.

Wa'schhaft, *adi.* gadatliwy.

Wa'schhandschuh, *sm. pl.* rekawiczki *pl.* do prania.

Wa'schhaus, *sn.* =ješ, *pl.* =häuser, pralnia *f.*

Wa'schkasten, *sm.* =š, *pl.* =kästen, umywalnia *f.*

Wa'schkästlein, *sm.* =š, *pl.* =kästlein, szafa *f.* na bieliznę.

Wa'schkeller, *sm.* =š, *pl.* —, praczarnia *f.* w piwnicy.

Wa'schkeffel, *sm.* =š, *pl.* —, kocioł *m.* na bieliznę.

Wa'schliste, *sf. pl.* =n, skrzynia *f.* na bieliznę.

Wa'schlammer, *sf. pl.* =n, drzewienko *n.* do zatykania bielizny na sznurze, szpilka drewniana.

Wa'schlohb, Wa'schlohb, *sm.* =(e)š, *pl.* =loerbe, kosz *m.* na bieliznę.

Wa'schlüdge, *sf. pl.* =n, praczarnia *f.*, pralnia *f.*

Wa'schlappen, *sm.* =š, *pl.* —, ścierka *f.*, mytka *f.*; (przen.:) człowiek *m.* słabego charakteru, bez woli.

Wa'schlauge, *sf.* ług *m.* do prania.

Wa'schleder, *sn.* =š, skóra *f.* do prania.

Wa'schledern, *adi.* =e Hand- schuhe rekawiczki *pl.* do prania.

Wa'schleine, *sf. pl.* =n, sznur *pl.* do wieszania bielizny.

Wa'schmädchen, *sn.* =š, *pl.* —, Wa'schmagd, *sf. pl.* =mägde, pomywaczka *f.*, praczka *f.*

Wa'schmanier, *sf.* akwarrel *m.*

Wa'schmaschine, *sf. pl.* =n, maszyna *f.* do prania.

Wa'schmaul, *sn.* =(e)š, obacz Wa'schweib 2).

Wa'schmittel, *sn.* =š, *pl.* —, środek *m.* do prania.

Wa'schuapf, *sm.* =eš, *pl.* =napfe, naczynie *n.* do prania.

Wa'schplatz, *sm.* =eš, *pl.* =pläge, miejsce *n.*, gdzie piora bieliznę.

Wa'schpulver, *sn.* =š, proszek używany przy praniu.

Wa'schrolle, *sf. pl.* =n, magiel *m.*

Wa'schschrant, *sm.* =eš, *pl.* =šchrante, obacz Wa'schkasten.

Wa'schschwamm, *sm.* =zš, *pl.* =schwämme, gąbka *f.* do mycia.

Wa'schschüssel, *sf. pl.* =n, miednica *f.*

Wa'schseife, *sf. pl.* =n, mydło *n.* do mycia, mydło *n.* do prania.

Wa'schtag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień, w którym się pierze.

Wa'schtisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, umywalnia *f.*

Wa'schtopf, *sm.* =eš, *pl.* =töpfe, garnek *m.* do gotowania bielizny.

Wa'schtrug, *sm.* =(e)š, *pl.* =träge, niecka *f.* do prania.

Wa'schung, *sf. pl.* =en, pranie *n.*; mycie *n.*, obmywanie *n.*

Wa'schwanne, *sf. pl.* =n, wanienka *f.* do prania.

Wa'schwasser, *sn.* =š, woda *f.* do prania, woda do mycia; pomyje *pl.*, opluczyny *pl.*

Wa'schweib, *sn.* =eš, *pl.* =er, 1) praczka *f.*; 2) gaduła *f.*, papla *f.*

Wa'schwert, *sn.* -(e)š, płócza *f.*

Wa'schzettel, *sm.* š, *pl.* —, spis *m.* bielizny do prania; (przen. :) komunikaty rządowe dla prasy.

Wa'schzweig, *sn.* -(e)š, obacz **Wa'schzette**.

Wa'schzuber, *sm.* š, *pl.* —, cebrzyk *m.* do prania.

Wa'sen, *sm.* š, *pl.* —, (zastarzały wyraz) 1) trawnik *m.*; łąka *f.*; 2) (Schindanger) ścierwisko *n.*; 3) obacz **Ja'shine**.

Wa'senbank, *sf.* *pl.* šbänke, obacz **Kasenbank**.

Wa'senmeister, *sm.* š, *pl.* —, hycel *m.*, opravca *f.*

Wa'sser, *sn.* š, *pl.* **Wässer** 1) woda *f.*; frische, trübes, fließendes — świeża, mętna, płynąca woda; kochendes — wrzątek *m.*; stehendes — nieciecz *f.*; im — lebend żyjący w wodzie, wodny; 2) kölnisches — kolońska woda, kolońska wódka; Salz — słona woda; Trinf — woda do picia; See — morska woda; 3) (ein) — woda *f.*, rzeka *f.*, jezioro *n.*, morze *n.*; das — steigt, das — fällt woda wzbiera, woda spada; am — na brzegu; unter dem — pod wodzą; über dem — na powierzchni rzeki, jeziora, morza; über das große — fahren przepłynąć przez ocean; zu — und zu Land na wodzie i lądzie; gut ins — gehen płynąć dobrze; unter — stehen być zalany woda, być pod wodzą; unter — setzen zalać wodą; bei — und Brot sitzen być o wodzie i chlebie; das — halten być nieprzemakalnym; zu — werden (przen. :) spełznąć na niczem; zu — machen (przen. :) zniweczyć komu nadzieję; das — geht ihm bis an den Hals, an den Stragen woda siega mu po szyję, niema dla niego prawie ratunku; — ins Meer fragen robić coś zbytecznego, nosić wodę do rzeki; das ist — auf seine Mühle to woda na jego młyn; er spricht spanisch wie — mówi płynnie

po hiszpańsku; er reicht ihm nicht das — nie dorównywa mu; er wird sich nicht länger über — halten können nie utrzyma się dłużej; arme Leute kosten mit — biedacy obchodzą się byle czem; der Mund läuft mir voll — ślinka mi do ust przychodzi; bis dahin läuft noch viel — ins Meer do tego czasu jeszcze wiele wody upłynie; stille — sind tief cicha woda brzegi rwie; der Krug geht so lange zum —, bis er bricht nosi dzban wodę, aż się ucho urwie; — hat keine Wassen woda jest zdradliwa; 4) a) (Serum) sarowica *f.*; b) (Schweiß) pot *m.*; c) (Tränen) łzy *pl.*; d) (Urin) mocza *m.*, uryna *f.*; (das) — abschlagen moczyc, urynować; 5) potysk *m.*; ein Diamant von reinem — dyament czystej wody; (przen. :) ein Schurke vom reinsten — prawdziwy, czystej krwi szuja.

Wa'sserablaß, *sm.* šfeß, **Wa'sserableitung**, *sf.* *pl.* šen, odpust *m.* wody; wodociąg *m.*

Wa'sserabschlag, *sm.* šeß, spust *m.* wody (w stawach).

Wa'sserabspaltung, *sf.* uoczenie *n.* wody.

Wa'sserader, *sf.* *pl.* šn, żyła wodna; naczynie limfatyczne.

Wa'sserampfer, *sm.* šš, *pl.* —, szczaw wodny.

Wa'sseramfel, *sf.* *pl.* šn, kokoszka wodna, pluszcz *m.*

Wa'sserarm, I. *sm.* šeß, *pl.* še, odnoga *f.* (rzeki, potoka); II. *adi.* ubogi w wodę.

Wa'sserartig, *adi.* wodnisty.

Wa'sserarzt, *sm.* šeß, *pl.* šärte, hydropata *m.*

Wa'sserassel, *sf.* *pl.* šn, rybosz *m.*, narybnik *m.*, ośliczek *m.*

Wa'sserast, *sm.* šeß, *pl.* šäfte, gałązka pasożytna, dzika, wilk *m.*

Wa'sserauge, *sn.* šš, *pl.* šn, puchlina *f.* gałki ocznej.

Wa'sserbad, *sn.* šeß, *pl.* šbäder, kąpiel *f.* w czystej

wodzie; (w chemii) łaźnia wodna.

Wa'sserbau, *sm.* šeß, budowa wodna.

Wa'sserbauingenieur, (wym. : eżeniör), *sm.* šš, *pl.* še, inżynier *m.* od budowy wodnej, hydrotechnika *m.*

Wa'sserbaukunst, *sf.* budownictwo *n.* wodne, hydrauliczne, hydrotechnika *f.*

Wa'sserbauten, *sf.* *pl.* budowle wodne.

Wa'sserbeden, *sm.* šš, *pl.* —, miednica *f.*; koryto *n.* rzeki; kotlina *f.* u fontanny.

Wa'sserbehälter, *sm.* šš, *pl.* —, wodozbiór *m.*, zbiornik *m.* na wodę, rezerwoar wodny, cysterne *f.*

Wa'sserbeschädigt, *adi.* uszkodzony przez wodę.

Wa'sserbeschreiber, *sm.* šš, *pl.* —, hydrograf *m.*

Wa'sserbeschreibung, *sf.* hydrografia *f.*

Wa'sserbett, *sn.* -(e)š, *pl.* še, koryto *n.* (rzeki); łożo wodne.

Wa'sserbewohner, *sm.* šš, *pl.* —, mieszkaniec wodny, zwierzęta wodne.

Wa'sserbirne, *sf.* *pl.* šn, gruszka wodnista.

Wa'sserbläschen, *sn.* šš, *pl.* —, obacz **Wasserblase**.

Wa'sserblase, *sf.* *pl.* šn, bańka wodna; bąbel *m.*; 2) opryszczek *m.*, opryszczka *f.*, pęcherzyk *m.*

Wa'sserblattern, *sf.* *pl.* obacz **Wasserpocken**.

Wa'sserblau, *adi.* jasno niebieski.

Wa'sserblei, *sn.* šeß, ołowek *m.*, białokrusz *m.*, mobilidn *m.*

Wa'sserblende, *sf.* *pl.* šn, zawarce oklionię.

Wa'sserblume, *sf.* *pl.* šn, grzybień *m.*, wodorost *m.*

Wa'sserbrei, *sm.* šeß, wozdianka *f.*

Wa'sserbruch, *sm.* -(e)š, *pl.* šbrüche, wodniak *m.*, puchlina *f.* moszen, nabrzmięnie *n.* w worku jądrowym.

Wa'sserchen, *sn.* šš, *pl.* —, mała woda.

Wa'sserdamm, *sm.* šeß, *pl.*

-bämme, tama, grobla wstrzymująca wodę.

Wa'sserdampf, *sm.* =eš, *pl.*

-dämpfe, para wodna.

Wa'sserdeuter, *sm.* =š, *pl.*

—, hydromanta *m.*

Wa'sserdeuteri, *sf.* hydromancya *f.*

Wa'sserdicht, *adi. i adv.* nie przepuszczający wody, nieprzemakalny; nieprzemakalnie.

Wa'sserdichte, Wa'sserdichtigkeit, *sf.* nieprzemakalność *f.*

Wa'sserdoctor, *sm.* =š, *pl.*

=en, lekarz leczący wodą, hydrokata *m.*

Wa'sserdoft, *sm.* =eš, *pl.* =e,

Wa'sserdoſte, *sf.* *pl.* =n, sadziec *m.*, upatek *m.*, konopnica *f.*

Wa'sserdruck, *sm.* =eš, ciśnienie *n.* wody.

Wa'sserdrucklehre, *sf.* hydrostatyka *f.*

Wa'sserdruckwerk, *sm.* =eš, *pl.* =e,

pl. =e, maszyna hydrauliczna.

Wa'sserduſt, *sm.* =eš, *pl.*

=düſte, para wodna, opary wodne.

Wa'sserdurchlaß, *sm.* =ſeš, *pl.* =läſſe, kanał prowadzący wodę, akwedukt *m.*

Wa'sserideche, *sf.* *pl.* =n, jaszczurka wodna.

Wa'sserimer, *sm.* =š, *pl.* —, wiadro *n.*, węborek *m.* na wodę, kubek *m.*

Wa'sserentdecker, *sm.* =š, *pl.* —, śledzący *m.* wody sącające się pod ziemią, hydrooskop *m.*

Wa'ssererppid, *sm.* =š, *pl.* =e,

bluźecz, powój wodny.

Wa'sserer, *sm.* =š, *pl.* —,

obacz Waſſerträger.

Wa'ssererzeugung, *sf.* tworzenie *n.* wody.

Wa'sserfaden, *sm.* =š, *pl.*

=fäden, glon *m.*, zrostnica *f.*, wodnica *f.*, zielenica *f.*

Wa'sserfahrt, *sf.* *pl.* =en,

przejazdźka *f.* wodą.

Wa'sserfall, *sm.* =eš, *pl.*

=fälle, wodospad *m.*; großer

— katarakta *f.*

Wa'sserfang, *sm.* =eš, *pl.*

=fänge, zbiornik *m.* na wodę,

cysterna *f.*

Wa'sserfarbe, *sf.* *pl.* =n, kolor wodny, farba wodna; mit =n malen malować akwarelem.

Wa'sserfarbengemälde, *sn.*

=š, *pl.* —, akwarela *f.*

Wa'sserfarbenmaler, *sm.*

=š, *pl.* —, akwarelista *m.*

Wa'sserfarbenmalerei, *sf.*

malowanie *n.* akwarel.

Wa'sserfaß, *sn.* =ſeš, *pl.*

=faßer, beczka *f.* na wodę, stągiew *m.*

Wa'sserfest, *adi.* 1) obacz wasserdicht; 2) ein =iš Schiff okret wytrzymały na wodę.

Wa'sserfeuerwerk, *sn.* =iš, *pl.* =e,

ogień sztuczny zapalony na wodzie.

Wa'sserfläche, *sf.* płaszczyzna *f.*, poziom *m.* wody.

Wa'sserflasche, *sf.* *pl.* =n,

butelka *f.*, flaszka *f.*, karafka

f. na wodę.

Wa'sserfled, *sm.* =eš, *pl.*

=e, plama *f.* z wody.

Wa'sserfloß, *sm.* =eš, *pl.*

=floße, pchła wodna, skoczynóg *m.*, kielż *m.*

Wa'sserflut, *sf.* *pl.* =en,

powódź *f.*, wylew *m.*, potop *m.*

Wa'sserfracht, *sf.* *pl.* =en,

fracht wodny, transport *m.*

wodą.

Wa'sserfrei, *adi.* nie zawierający wody.

Wa'sserfreund, *sm.* =eš, *pl.*

=e, zwolennik *m.* wody.

Wa'sserfrösch, *sm.* =eš, *pl.*

=fröſche, żaba wodna.

Wa'sserfurche, *sf.* *pl.* =n,

przezon *m.*, przegonica *f.* (na roli).

Wa'ssergalle, *sf.* 1) sapisko

n., grunt zdrojowaty; 2) kawalek *m.* tęczy.

Wa'ssergang, *sm.* =eš, wodociek

m., kanał *m.* dla odpływu wody, miejsce, którem

woda odchodzi, rów *m.*, przekopa *f.*, koryto *n.*, akwedukt

m., wodociąg *m.*

Wa'ssergarbe, *sf.* *pl.* =n,

krwawnik wodny, okieżnica *f.*

Wa'ssergarn, *sn.* =eš, *pl.*

=e, orlan kłosowy.

Wa'ssergebläse, *sn.* =š, bańki

pl. na wodzie.

Wa'ssergefahr, *sf.* niebez-

pieczeństwo, którem wola zagraża.

Wa'ssergefaß, *sn.* =eš, *pl.* =e, 1) naczynie *n.* na wodę; 2) naczynie surowicze, limfatyczne.

Wa'ssergeflügel, *sn.* =š, ptactwo wodne.

Wa'ssergehalt, *sm.* =eš, ilość *f.* zawartej wody.

Wa'ssergeist, *sm.* =eš, *pl.*

=er, duch wodny.

Wa'ssergerechtigkeit, *sf.*

przywilej rzeźnicy.

Wa'ssergerinne, *sn.* =š, pogródka *f.* (geol.).

Wa'ssergeſchwulſt, *sf.* *pl.* =ſchwulſte, puchlina wodna, torbiel wodny.

Wa'ssergeſetzgebung, *sf.*

ustawodawstwo wodne.

Wa'ssergewächſ, *sm.* =ſeš,

pl. =ſe, wodorosty *pl.*, roślina

wodna.

Wa'ssergewidht, *sn.* =eš,

cieżar wodny.

Wa'sserglas, *sn.* =ſeš, *pl.*

=gläſer, 1) szklanka *f.* na wodę;

2) sylkian *m.* potażu i

sody, krzemiat sodowy lub

potasowy.

Wa'ssergleich, *adi. i adv.*

1) poziomy; 2) podobny do wody.

Wa'ssergleichſe, *sf.* linia

pozioma.

Wa'ssergott, *sm.* =eš, *pl.*

=götter, bożek wodny; Nep-

tun *m.*

Wa'ssergotttheit, *sf.* *pl.* =en,

bóstwo *n.* wodne.

Wa'ssergöttin, *sf.* *pl.* =n,

bogini wodna.

Wa'ssergraben, *sm.* =š, *pl.*

=gräben, rów *m.* do odprowa-

dzadzenia wody.

Wa'ssergras, *sn.* =ſeš, *pl.*

=gräſer, sitowie *n.*

Wa'ssergrube, *sf.* *pl.* =n,

stok *m.*, dół *m.*, do którego

woda ścieka.

Wa'ssergrün, *adi.* zielony

jak woda.

Wa'sserguß, *sm.* =guß, *pl.*

=güße, ulewa *f.*; polewanie *n.*

Wa'sserhahn, *sm.* =eš, *pl.*

=hähne, kurek *m.* przy wodoci-

ągach.

Wa'sserhahnenfuß, *sm.* =eš,

pl. =füße, jaskier jadowny.

Wasserhaltig, *adi.* zawierający wodę.

Wasserhart, *adi.* suszony na powietrzu (garncarstwo); -er Wieg droga ubita przez deszcze.

Wasserhaus, *sf.* upatek *m.*
Wasserhebemaschine, *sf.* *pl.* =n, pompa hydrauliczna.

Wasserheilanstalt, *sf.* *pl.* =zn, zakład wodoleczniczy, hydropatyczny, wodolecznica *f.*

Wasserheilkunde, *sf.* leczenie *n.* wodą, wodolecznictwo *n.*

Wasserheilkünstler, *sm.* =s, *pl.* —, hydropata *m.*

Wasserheilmethode, *sf.* *pl.* =n, metoda wodolecznicza.

Wasserheizung, *sf.* ogrzewanie parowe, para wodna.

Wasserhell, *adi.* jasny, przezroczysty jak woda.

Wasserhöhe, *sf.* wysokość *f.* wody.

Wasserholder, *sm.* =s, *pl.* —, **Wasserholunder**, *sm.* =s, kalina zwyczajna, kalina morska.

Wasserhose, *sf.* *pl.* =n, trąba wodna, morska, słup wodny, morski.

Wasserhubn, *sn.* =s, *pl.* =hübner, łyska *f.*, kurka wodna.

Wasserhund, *sm.* =es, *pl.* =e, pies wyćwiczony do polowania na wodne ptactwo.

Wasserig, *adi.* 1) wodnisty; surowiczny; — werden, — machen rozwodnić; der Mund wird mir — ślinka mi do ust przychodzi; jnmd den Mund nach etw. — machen zrobić komu apetyt na co; 2) (przeno.) ein -er Stil wodnisty styl.

Wasserigkeit, *sf.* wodnistostwo *f.*

Wasserjagd, *sf.* *pl.* =en, polowanie *n.* na ptactwo wodne.

Wasserjungfer, *sf.* *pl.* =n, 1) ważka *f.*, panna *f.*, jętka *f.*, konik wodny; 2) nimfa wodna, świtezianka *f.*

Wasserkäfer, *sm.* =s, *pl.* —, wodnik *m.*, chrząszcz wodny.

Wasserkanne, *sf.* *pl.* =n, konewka *f.* na wodę.

Wasserkante, *sf.* *pl.* =n, brzeg *m.*, wybrzeże *n.*

Wasserkarte, *sf.* *pl.* =n, mapa *f.*, karta *f.* wód, rzek, jezior.

Wasserkasten, *sm.* =s, *pl.* =kästen, zbiornik *m.* na wodę; skrzynia rumusowa, kieszon *m.*

Wasserkessel, *sm.* =s, *pl.* —, kocioł *m.* na wodę.

Wasserkitt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kit wodny, który w wodzie nie mięknie.

Wasserklee, *sm.* =s, krasikon *m.*, koniczyna wodna.

Wasserklosett, *sn.* =es, *pl.* =e, wychodek splukiwany.

Wasserkohlenstoffverbindung, *sf.* połączenie węglowodorowe.

Wasserkolif, *sf.* *pl.* =en, **Wasserkoll**, *sm.* =es, *pl.* =e, wymioty *pl.* na czczo.

Wasserkopf, *sm.* =es, *pl.* =köpfe, puchlina *f.* głowy, wodogłowie *n.*

Wasserkraft, *sf.* *pl.* =kräfte, siła wodna.

Wasserkraftlehre, *sf.* wodociągłość *f.*, hydrodynamika *f.*, nauka *f.* o sile wodnej i jej równoważeniu.

Wasserkran, *sm.* =(e)s, *pl.* =kräne, kran wodny.

Wasserkrebs, *sm.* =es, *pl.* =er, 1) rak morski; 2) zgorzel *m.* policzeków.

Wasserkresse, *sf.* *pl.* =n, obacz Brunnenkresse.

Wasserkrug, *sm.* =es, *pl.* =krüge, dzban *m.* na wodę.

Wasserkunde, *sf.* hydraulika *f.*

Wasserkundige(r), *sm.* =n, *pl.* =n, hydraulik *m.*; hydro-pata *m.*

Wasserkunst, *sf.* *pl.* =künste, 1) hydraulika *f.*; 2) pompa hydrauliczna; 3) wodotrysk *m.*, wodokosk *m.*; die Wasser-künste spielen lassen puścić wodotryski.

Wasserkur, *sf.* *pl.* =en, kuracja wodna, hydropatyczna, leczenie *n.* wodą, wodolecznictwo *n.*

Wasserkürbis, *sm.* =fes, *pl.* =se, arbuz *m.*, kawon *m.*

Wasserlache, *sf.* *pl.* =n, kałuża *f.*

Wasserlauf, *sm.* =es, bieg *m.*, prad *m.* wody.

Wasserläufer, *sm.* =s, *pl.* —, brodziec *m.*, ładnik *m.*

Wasserleer, *adi.* bezwodny, suchy.

Wasserlezen, *sf.* *pl.* wargi sromowe mniejsze.

Wasserleger, *sm.* =s, *pl.* —, zbiornik *m.* na wodę, rezerwoar *m.*

Wasserlehre, *sf.* hydrologia *f.*

Wasserleitung, *sf.* *pl.* =en, wodociąg *m.*, akwedukt *m.*

Wasserleitungsröhre, *sn.* =es, *pl.* =e, **Wasserleitungsröhre**, *sf.* *pl.* =n, rura wodociągowa.

Wasserlilie, *sf.* *pl.* =n, lilia wodna, bociani groch; gelbe — kosaciec błotny, żółty; kleine — dzierzęga *f.*, turzyca *f.*

Wasserlinie, *sf.* *pl.* =n, linia *f.* wodny; linia wodna.

Wasserlinse, *sf.* *pl.* =n, rzasa *f.* (rośl.).

Wasserloch, *sn.* =(e)s, *pl.* =löcher, dziura zapętniona wożą.

Wasserlos, *adi.* bezwodny, nie mający wody, suchy.

Wasserlösung, **Wasserlösung**, *sf.* osuszanie *n.* kopalni.

Wasserlauge, *sf.* *pl.* =en, obacz Wasserfarbenmalerei.

Wasserangel, *sm.* =s, *pl.* =mängel, brak *m.*, niedostatek *m.* wody.

Wasserann, *sm.* =es, *pl.* =männer, 1) wodnik *m.* (znak na niebie); 2) stawidkowy *m.*, wodny *m.* (górn.); wodziarz *m.*, woziwoda *m.*, ten co wodę nosi.

Wassermark, *sf.* *pl.* =n, 1) znak oznaczający wysokość wody; 2) obacz Wasserlache.

Wassermaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna hydrauliczna.

Wassermasse, *sf.* *pl.* =n, masa wodna.

Wassermaulwurf, *sm.* =es, *pl.* =würfe, pletwokret *m.*

Wassermaus, *sf. pl.* = mäuse, mysz wodna.

Wassermelone, *sf. pl.* = n, kawon m.

Wassermesser, *sm.* = s, *pl.* —, wodomierz m., wodomiar m., hydrometr m.

Wassermesskunst, *sf.*, Wassermessung, *sf. pl.* = en, sztuka f. mierzenia wód, wodomierstwo n., hydrometrya f.

Wassermilch, *sf. pl.* = n, glonówka f.

Wassermintze, *sf. pl.* = n, mieta wodna.

Wassermolch, *sm.* = s, *pl.* = i, głowacz m., salamandra wodna.

Wassermörtel, *sm.* = s, cement hydrauliczny.

Wassermotte, *sf. pl.* = n, wodosówka f.

Wassermühle, *sf. pl.* = n, młyn wodny; — mit einem Schöpfrade koreczak m.

Wässern, *I. va.* (haben) 1) wodą polewać, podlewać, odwilżać wodą, napuszczać wody na co; 2) die Fässer — moczyć beczki; die Wäsche — namoczyć bieliznę; Salzfleisch — wymoczyć solone mięso; 3) den Wein — rozwodnić, rozcieńczyć wodą wino; *II. vn.* (haben) 1) der Mund wässert mir danach slinka mi do ust idzie; 2) moczyć, urynować.

Wässern, *sn.* = s, obacz Wässerung.

Wässernabel, *sm.* = s, *pl.* —, pepownik m., wąkrota f. (rośl.).

Wässernatter, *sf. pl.* = n, żmija wodna, wiosłowąż m.

Wässernige, *sf. pl.* = n, nimfa wodna, ondyna f.

Wässernot, *sf.* brak m., niedostatek m. wody; susza f., posucha f.

Wässernuß, *sf. pl.* = nüße, orzech wodny, kotewka wodna.

Wässernymphe, *sf. pl.* = n, nimfa wodna.

Wässeroberfläche, *sf.* powierzchnia f. wody.

Wässereobnung, *sf.* ustawa wodna, regulamin wodny.

Wässergel, *sf. pl.* = n, organy hydrauliczne.

Wässerpattie, *sf. pl.* = n, przeja żdźka f. wodą, po wodzie.

Wässerpap, *sm.* = pässe, *pl.* = pässe, waga wodna, równia n. z powierzchnią wody.

Wässerpap, *adi.* w równi z powierzchnią wody, poziomy.

Wässperle, *sf. pl.* = n, detka f., sztuczna perła.

Wässpest, *sf.* dzuma kanadyjska (pochodząca z wody).

Wässerspahl, *sm.* = (e)s, *pl.* = pfähle, pal m. w wodzie.

Wässerspesser, *sm.* = s, *pl.* —, rdest czarny, elatynek m.

Wässerspflanze, *sf. pl.* = n, roślina wodna, wodorost m.

Wässerspühl, *sm.* = (e)s, Wässerspüße, *sf. pl.* = n, kałuża f.

Wässerspöden, *sf. pl.* ospica, wietrzna ospa, ospówka f.

Wässersprobe, *sf. pl.* = n, próba wodna.

Wässerspumpe, *sf. pl.* = n, pompa wodna.

Wässersquelle, *sf. pl.* = n, źródło n. wód.

Wässerrabe, *sm.* = n, *pl.* = n, kruk morski.

Wässerrad, *sn.* = (e)s, *pl.* = räder, koło wodne; pajak wodny (w ogniach sztucznych).

Wässerrand, *sm.* = e)s, *pl.* = ränder, brzeg m. (jeziora, rzeki).

Wässerratte, *sf. pl.* = n, szczur wodny.

Wässerrecht, *adi.* poziomy, równy z powierzchnią wody.

Wässerrecht, *sn.* = e)s, *pl.* = e, prawo wodne.

Wässerreich, *adi.* obfitujący w wodę, wodnisty.

Wässerreich, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, państwo morskie.

Wässerreichtum, *sm.* = s, wodnistość f., obfitość f. w wodę.

Wässerreiß, *sm.* = (e)s, 1) ryż m. na wodzie gotowany; 2) sn. wodorostek m., wilk m.

Wässerreise, *sf. pl.* = n, podróż wodna, morska.

Wässerröttig, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, chrzan dziki, wodny.

Wässerrinne, *sf. pl.* = n, rynna f.

Wässerröhre, *sf. pl.* = n, rura f. na wodę.

Wässerrose, *sf. pl.* = n, grzybień m.

Wässerrübe, *sf. pl.* = n, rzepa zwykła.

Wässersack, *sm.* = (e)s, *pl.* = säcke, worek skórzany na wodę.

Wässersäule, *sf. pl.* = n, słup wody.

Wässersäulenmaschine, *sf.* silnica, maszyna hydrauliczna.

Wässerschacht, *sm.* = e)s, *pl.* = e, szyb wodny.

Wässerschaden, *sm.* = s, *pl.* = schäden, szkoda wyrządzona wylewem wody.

Wässerschaukel, *sf. pl.* = n, chłustak m., czerpak m., szufła f., łopata f. w kole młyńskim.

Wässerscheide, *sf.* dział m. wody, odprowadzanie n. wody.

Wässerscheu, *adi.* mający wstręt do wody, wściekły, wodowstrętny.

Wässerscheu, *sf.* wodowstręt m., wściekliwość f.

Wässerschierling, *sm.* = s, *pl.* = e, wiech m., szaleń jadowity, wodny, piszczałka wodna, matkwica f. urbaniec m.

Wässerschilfroste, *sf. pl.* = n, żółw wodny.

Wässerschlacht, *sf. pl.* = en, obacz Seeeschlacht.

Wässerschlange, *sf. pl.* = n, 1) wąż wodny; hydra f.; 2) hydra f. (konstelacja).

Wässerschlauch, *sm.* = (e)s, *pl.* = schläuche, wąż m., rura f. na wodę.

Wässerschlund, *sm.* = e)s, *pl.* = e, topiel f., przepaść f. wodna.

Wässerschuede, *sf. pl.* = n, 1) ślimak wodny; 2) śruba f. Archimedesowa.

Wässerschnecke, *sf. pl.* = n, kulik m., bekas wodny.

Wässerschöpfmaschine, *sf. pl.* = n, maszyna f. do czerpania wody.

Wässerschraube, *sf. pl.* = n, śruba hydrauliczna Archimedesowa.

Wasserichwalbe, *sf. pl.* =n, brzegówka *f.*, grzebielucha *f.*, grzebółka *f.*

Wasserwäser, *sm.* =s, —, obacz Wasseramjel.

Wasserwein, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, kapitara *m.*, tapir *m.*

Wasserweisel, *sf. pl.* =n, bulka *f.* na wodzie.

Wasserworpion, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, niedźwiadek wodny.

Wasserwot, *sf.* powódź *f.*, wylew *m.*

Wasserpiegel, *sm.* =s, *pl.* =, zwierciadło *n.* wody, powierzchnia *f.* wody; 300 Meter über dem — trzysta metrów nad powierzchnią morza.

Wasserpiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sztuki wodne, wodotrysk *m.*

Wasserpiene, *sf. pl.* =n, pajak wodny.

Wasserport, *sm.* =es, *pl.* =e, sport wodny.

Wasserprise, *sf. pl.* =n, sikawka *f.*

Wasserprudel, *sm.* =s, *pl.* =, wytrysk wodny.

Wasserstand, *sm.* =(e)s, wodostan *m.*, wysokość *f.* wody.

Wasserländer, *sm.* =s, *pl.* =, stągiewka *f.*, beczulka *f.* na wodę.

Wasserstandlehre, *sf.* hydrostatyka *f.*, wodowaźnia *f.*

Wasserstandszeiger, *sm.* =s, *pl.* =, wodomierz *m.*

Wasserstar, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Wasseramjel.

Wasserstation, *sf. pl.* =en, stacja wodna.

Wasserstaub, *sm.* =(e)s, pył wodny.

Wasserstern, *sm.* =es, *pl.* =e, gwiazdosz *m.*

Wasserstiesel, *sm.* =s, *pl.* =, but nieprzemakalny.

Wasserstoffgas, *sm.* =(e)s, wodoród *m.*, wódór *m.*

Wasserstoff, *sm.* =f:s, *pl.* =fe, wódór *m.*

Wasserstoffhaltig, *adi.* zawierający wódór.

Wasserstoffverbindung, *sf. pl.* =en, połączenie wodorowe.

Wasserstrahl, *sm.* =(e)s, *pl.* =en, promień *m.* wody, wytrysk *m.*

Wasserstraße, *sf. pl.* =n, droga wodna.

Wasserstraßenbau, *sm.* =es, budowa *f.* dróg wodnych.

Wasserstraße, *sf. pl.* =n, przestrzeń wodna.

Wasserstreifen, *sm.* =s, *pl.* =, zakalec *m.*

Wasserstrom, *sm.* =(e)s, *pl.* =ströme, strumień *m.* wody.

Wassertrudel, *sm.* =s, *pl.* =, wir wodny.

Wassersturz, *sm.* =es, ob. Wasserfall.

Wasserstucht, *sf.* puchlina wodna.

Wasserstüchtig, *adi.* mający puchlinę wodną, opuchły.

Wasseruppe, *sf. pl.* =n, wodzianka *f.*, zupa *f.* na wodzie.

Wassertauje, *sf. pl.* =n, chrzost *m.* z wody.

Wasserteilchen, *sn.* =s, *pl.* =, atom *m.*, drobna cząstka wody.

Wassertiefe, *sf.* głębokość *f.* wody; ilość wody, którą statek płynąc zabiera.

Wassertier, *sn.* =es, *pl.* =e, zwierzę wodny, pław *m.*

Wassertopf, *sf. pl.* =töpfe, garczek *m.* na wodę.

Wassertracht, *sf.* nosze *pl.* na wodę, koromesło *n.*

Wasserträger, *sm.* =s, *pl.* =, woziwoda *m.*, nosiwoda *f.*

Wasserträgerin, *sf. pl.* =nen, wodziarka *f.*

Wassertransport, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, transport *m.* wodą.

Wassertreibend, *adi.* odprowadzający moc, uryng.

Wassertreten, *sn.* =s, sztuka *f.* chodzenia po wodzie.

Wassertreter, *sm.* =s, *pl.* =, 1) płakonóg *m.*, łapieć *m.*; 2) pływacz umiejący chodzić po wodzie.

Wassertrinker, *sm.* =s, *pl.* =, wodopój *m.*, ten co tylko wodę pije.

Wassertrog, *sm.* =(e)s, *pl.* =tröge, koryto *n.*, rynna *f.* na wodę.

Wassertropfen, *sm.* =s, *pl.* =, kropla *f.* wody.

Wasserturm, *sm.* =es, *pl.* =türme, 1) wieża *f.* z rezerwo-

arom wodnym; 2) wieża *f.* w wodzie.

Wasseruhr, *sf. pl.* =en, 1) zegar wodny, klepsydra *f.*; 2) wodomierz *m.*, zegar *m.* do mierzenia wody.

Wasserumschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, okład *m.* z wody.

Wasserung, *sf.* nawodnienie *n.*, skrapianie *n.*, polewanie *n.*, podlewanie *n.* wodą; rozwodnienie *n.*, rozcieńczenie *n.* (wina).

Wasser Verbindung, *sf. pl.* =en, połączenie wodne.

Wasser Versorgung, *sf.* zaopatrzenie *n.* w wodę, dostarczanie *n.* wody.

Wasser Versorgungsgeellschaft, *sf. pl.* =en, towarzystwo dostarczające wody.

Wasserwale, *sf. pl.* =n, Wasserweilchen, *sn.* =s, *pl.* =, łączeń *m.*, rośliny *f.*

Wasserwage, *sm.* =s, *pl.* =wägel, ptak wodny.

Wasserwage, *sm.* =(e)s, *pl.* =vorräte, zapas *m.* wody.

Wasserwage, *sf. pl.* =n, wodomiar *m.*, poziomnica *f.*

Wasserwägenkunst, *sf.* hydrostatyka *f.*

Wasserwägung, *sf.* 1) poziomowanie *n.*; 2) hydrostatyka *f.*

Wasserwahrnehmung, *sf.* hydromancya *f.*

Wasserwanze, *sf. pl.* =n, pluskwowiec *m.*

Wasserwanze, *sm.* =es, *pl.* =e, droga wodna.

Wasserwegerich, *sm.* =s, *pl.* =e, habka wodna.

Wasserwehr, *sf.* grobla *f.*, tama *f.*

Wasserweib, *sn.* =es, *pl.* =er, obacz Wasserträgerin.

Wasserweide, *sf. pl.* =n, witwina *f.*, rokiecina *f.*, młokocina *f.*, łoża *f.*

Wasserwelle, *sf. pl.* =n, fala wodna.

Wasserwerk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) przyrząd hydrauliczny, pompa hydrauliczna; 2) robotnia, budowa wodna.

Wasserwirbel, *sm.* =s, *pl.* =, wir *m.* na wodzie.

Wasserwoge, *sf. pl.* =n,

fala wodna, na wodzie, bałwan *m.*, wał *m.*

Wasserwurm, *sm.* = (e)ś, *pl.* -würmer, robak wodny.

Wasserwüste, *sf.* (przen.): pustynia wodna.

Wasserwut, *sf.* mania wodna.

Wasserzeichen, *sn.* = ś, *pl.* —, znak wodny.

Wasserzoll, *sn.* = (e)ś, *pl.* -zölle, clo *n.* od statków, splawowe *n.*

Wasserzuber, *sm.* = ś, *pl.* —, ceber *m.*, cebrzyk *m.* na wodę.

Waten, *vn.* (haben i sein) tonąć, brodzić; durch einen Fluss — w bród przechodzić rzekę; im Rote — branąć w błocie.

Watterklosett, *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, obacz Wasserlosett.

Wattisch, *sf.* *pl.* = n, obacz Dhrseige.

Wattischelig, *adi.* kołyszający, zataczający się; sie hat einen -en Gang zatacza się chodząc.

Wattischeln, *vn.* (haben i sein) zataczać się chodząc, chodzić jak kaczka.

Watt, *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, 1) mielizna *f.*, bród *m.*; 2) wat *m.* (jednostka *f.* skutku użytkowego).

Watte, *sf.* wata *f.*, bawełna *f.*

Wattenfabrikant, *sm.* = en, *pl.* = en, fabrykant *m.* waty.

Wattenfahrer, *sm.* = ś, *pl.* —, okręt płytki na niskie wody.

Wattieren, *va.* (haben) watawać; wattiert, *pp.* i *adi.* watawany.

Wattvogel, *sn.* *pl.* ptactwo błotne.

Wau, *adi.* der Wind ist — wiatr całkiem się uciszył.

Wau, *sm.* = (e)ś, *pl.* = e, rezeda żółta farbierska, gemeiner — żółtofarbnik *m.*

Wauwan! *interj.* 1) naśladowanie *n.* szekania psa; 2) naśladowanie *n.* wołania przepiórki pitpilit; 3) gatunek mały; 4) ber — fommt bobak idzie.

Webe, *sf.* 1) *pl.* = n, weba *f.* (płótno); 2) sztuka *f.* płótna.

Webel, *sm.* = ś, *pl.* —, ob. Weibel.

Webeleinen, *sf.* *pl.* drabinka powozowa między linami okrętowemi.

Weben, webe, webst, webt, webte i wob, wöbe, habe gewebt i gemoben, I. *va.* tkąć; (przen.): snuć, pleść, splatać; die Spinne webt ihr Nest pajak snuje siatkę; Sutrigen — knuć intrygi; aus Willensichnee gemoben biala jak lilia; II. *vn.* (haben) ruszać się, poruszać się, być w ruchu; alles was lebt und webt wszystko co żyje i się rusza; es lebt und webt alles um ihn wszystko jest w ciągłym ruchu u niego, porusza się jak żywe srebro.

Weber, *sm.* = ś, *pl.* —, tkacz *m.*

Weberin, *sf.* *pl.* = nen, tkaczka *f.*

Weberarbeit, *sf.* *pl.* = en, robota tkacka; tkanina *f.*

Weberbaum, *sm.* = (e)ś, *pl.* = bäume, wał *m.* u krosien tkackich, nawój *m.*, utok *m.*

Weberblatt, *sn.* = (e)ś, Weberbaum, *sm.* = (e)ś, *pl.* -fämme, płocha *f.*, przybijaczka *f.* (tkactwo).

Weberdistel, *sf.* *pl.* = n, dypsak *m.*, popłoch *m.*, oset podwórzowy.

Weberei, *sf.* *pl.* = en, 1) tkanie *n.*; 2) tkactwo *n.* (rzemiosło); 3) tkanina *f.*, tkanka; 4) tkalnia *f.*

Weberinschlag, *sm.* = (e)ś, *pl.* = schläge, porobka *f.*, watek *m.*

Weberjelle, *sm.* = n, *pl.* —, czeladnik tkacki.

Weberhandwerk, *sn.* = (e)ś, *pl.* = e, rzemiosło tkackie.

Weberinnung, *sf.* *pl.* = en, cech tkacki.

Weberfaum, *sm.* = (e)ś, *pl.* -fämme, obacz Weberblatt.

Weberfärde, *sf.* *pl.* = n, obacz Weberdistel.

Weberflecht, *sm.* = eś, *pl.* = e, 1) rozsuwacz *m.* (pajak); 2) parobek tkacki.

Weberkunst, *sf.* sztuka tkacka.

Webermeister, *sm.* = ś, *pl.* —, majster tkacki.

Webermitze, *sf.* *pl.* = n, dręcz drzewny.

Weberdächgen, *sn.* = ś, *pl.* —, czółenko tkackie, czółnek *m.*

Weberschule, *sf.* *pl.* = n, szkoła tkacka.

Weberschürze, *sf.* *pl.* = n, obacz Weberdächgen.

Weberspule, *sf.* *pl.* = n, cewka *f.*

Weberstuhl, *sm.* = eś, *pl.* -stühle, obacz Webstuhl.

Webertritt, *sm.* = eś, *pl.* = e, stopień *m.* przy warsztacie tkackim.

Weberzettel, *sm.* = ś, *pl.* —, osnowa tkacka.

Weberstuhl, *sm.* = (e)ś, *pl.* -stühle, krosna tkackie, warsztat tkacki.

Wechsel, *sm.* = ś, *pl.* —, (Veränderung) zmiana *f.*; odmiana *f.*, (pór roku, księżyc, losu); przemiana *f.* (dnia z nocą); koleje *pl.* (życia); 2) wymiana *f.* (listów, spojrzeń, pieniędzy); die Pferde zum — halten trzymać konie do zmiany; 3) weksel *m.*; ein — von, über albo fau- tend auf tausend Kronen weksel na tysiąc koron; ein offener — weksel in bianco; ein gezogener — weksel trasowany, trata *f.*; — auf kurze, lange Sicht weksel na krótki, długi termin; — auf Sicht weksel płatny za okazaniem; ein übermächter — rymesa *f.*; einen — honorieren wypłacić weksel; einen — ausstellen wystawić weksel; einen — präsentieren okazać weksel; einen — ziehen, einlösen weksel trasować, weksel wykupić; einen — indosowen indosować weksel; eigener — weksel własny; 4) pensja studencka; sein — ist angekommen uadeszły mu pieniądze, flota mu nadeszła; 5) miejsce *n.* przebywania wilków, dzików i innego zwierza; 6) (górn.) — der Jahren zmiana *f.* szychtu; 7) stacya *f.*, gdzie się przesiada,

zmienia wagony; miejsce *n.*, gdzie się zmienia konie.

Wechselabzchnitt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, odcinek *m.* weksłu.

Wechselagent, *m.* = en, *pl.* = en, agent weksłowy.

Wechselagio, (wym.: azio), *sn.* = š, azio *n.* na weksłu.

Wechselakzept, *sn.* = eš, *pl.* = e, akcept *m.*, podpis weksłowy.

Wechselarbitrage, (wym.: arbitraż) *sf.* arbitraż weksłowy.

Wechselarrest, *sm.* = eš, *pl.* = e, odmówienie *n.* przyjęcia weksłu.

Wechselaussteller, *sm.* = š, *pl.* —, wystawiciel *m.* weksłu.

Wechselbalg, *sm.* = (e)š, *pl.* = bälge, 1) bekart *m.*, podrzutek *m.*; 2) dziwoląg *m.*, potwór *m.*; 3) niegodziwe, niegrzeczne dziecko.

Wechselbegriff, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, równoznaczające pojęcie.

Wechselbewegung, *sf.* *pl.* = en, ruch weksłowy.

Wechselbeziehung, *sf.* *pl.* = en, oddziaływanie wzajemne.

Wechselbrief, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, weksel *m.*, akcept *m.*

Wechselbürge, *sm.* = n, *pl.* = n, reczyciel *m.*, żyrant *m.*

Wechselbürgschaft, *sf.* *pl.* = en, poręka weksłowa, żyro *n.*

Wechselchor, *sm.* = (e)š, *pl.* = chöre, chór *m.* na przemian śpiewany, antyfona *f.*

Wechselcourtage, (wym.: kurtaż), *sf.* kurtaż *m.*, prowizja weksłowa.

Wechselduplikat, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, duplikat *m.* weksłu.

Wechselfähig, *adi.* mający prawo wystawiać weksle.

Wechselfähigkeit, *sf.* prawo *n.* wystawiania weksli.

Wechselfall, *sm.* = (e)š, *pl.* = fälle, 1) bie —fälle des Lebens zmienne koleje życia; 2) wybór *m.* jednego z dwójga, alternatywa *f.*; 3) podwójny wniosek, dylemat *m.*

Wechselfälscher, *sm.* = š, *pl.* —, fałszerz *m.* weksli.

Wechselfälschung, *sf.* *pl.* = en, fałszowanie *n.* weksli.

Wechselieber, *sn.* = š, zimnica *f.*

Wechselfolge, *sf.* zmienne następstwo.

Wechselforderung, *sf.* pretenzja weksłowa.

Wechselformular, *sn.* = š, *pl.* = e, formularz weksłowy.

Wechselgebrauch, *sm.* = eš, *pl.* = gebrauch, zwyczaj przyjęty przy weksłach.

Wechselgebihr, *sf.* *pl.* = en, nakłzytość *f.* od weksli.

Wechselgeld, *sn.* = eš, bankowa moneta.

Wechselgefang, *sm.* = eš, *pl.* = fänge, śpiew *m.* na przemian, antyfona *f.*

Wechselgeschäft, *sn.* = eš, *pl.* = e, interesa weksłowa; bank weksłowy; kantor wymiany.

Wechselgespräch, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, dyalog *m.*, rozmowa *f.* we dwie lub kilka osób.

Wechselgläubiger, *sm.* = š, *pl.* —, wierzyciel weksłowy.

Wechselhaft, *sf.* obacz Wechselarrest.

Wechselhandel, *sm.* = š, handel *m.* weksłami, arbitraż *m.*

Wechselinhaber, *sm.* = š, *pl.* —, właściciel *m.* weksłu.

Wechselklage, *sf.* *pl.* = n, skarga weksłowa.

Wechselkläger, *sm.* = š, *pl.* —, zaskarżający weksel.

Wechselkontor, *sn.* = š, *pl.* = e, Wechselcomptoir, *sn.* = š, *pl.* = e, kantor wymiany.

Wechselkopierbuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = bücher, księga *f.* do kopiowania weksli.

Wechselkurs, *sm.* = eš, *pl.* = je, kurs weksłowy.

Wechselkursberechnung, *sf.* *pl.* = en, arbitraż *m.*

Wechsellauf, *sn.* = (e)š, bieg *m.* na przemian.

Wechselmafler, *sm.* = š, *pl.* —, senzal weksłowy.

Wechseln, *I. va.* 1) (abwechseln) zmieniać, odmienić; die Kleider — zmienić odzienie, przewdziać, przebrać odzienie; die Schuhe — przebrać, przeczuci buciki; er hat die Farbe gewechselt zmienił się; Blide — rzucić wzrokiem, wymienić spojrzenia; die Plätze — zmienić miejsce;

przebrać się; die Pferde — przeprządz, zmienić konie; die Ringe — zaręczyć się, zaślubić się, wymienić pierścionki; Briefe mit jmbm — korespondować z kim; Worte mit jmbm — wymienić słowa z kim, porozmawiać z kim; posprzezczać się; Kugeln mit jmbm — pojedynkować się z kim na pistolety; 2) Geld — zmieniać pieniądze; Gulden auf Rubel — wymienić gulden na ruble; II. *vn.* (haben) 1) zmienić, odmienić się; eš wechseln alleš in dieser Welt wszystko się zmienia na tym świecie; wir wollen mit den Plätzen — zamienimy się miejscami; der Rond wechseln morgen jutro jest zmiana księżycza; Jammer und Glück wechseln miteinander ab ból i szczęście mieniają się na przemian; 2) mieć bank, kantor wymiany, trudnić się interesami weksłowymi; 3) (low.) przebywać gdzie, przenosić się z miejsca na miejsce, błądzić; 4) die Wetter wechseln gut powietrze ma dobry przewiew; III. wechseln, *ppr.* i *adi.* mieniący, zmienny, niestały; das Wetter ist — pogoda jest zmienna, niestała; = e Farben mienią się kolory.

Wechselnehmer, *sm.* = š, *pl.* —, akceptant *m.*

Wechselordnung, *sf.* *pl.* = en, ustawa weksłowa.

Wechselpferde, *sf.* konie *pl.* do zmiany, konie rozstawne.

Wechselprotest, *sm.* = eš, *pl.* = e, protest weksłowy.

Wechselprovision, *sf.* *pl.* = en, prowizja weksłowa.

Wechselprozeß, *sm.* = eš, *pl.* = e, obacz Wechselklage.

Wechselrechnung, *sf.* *pl.* = en, rachunek weksłowy.

Wechselrecht, *sn.* = eš, prawo weksłowe.

Wechselrechtlich, *adi.* i *adv.* w drodze prawa weksłowego.

Wechselrede, *sf.* *pl.* = n, rozmowa *f.*, dyalog *m.*

Wechselreime, *sf.* *pl.* rymy zmienne.

Wechselreiter, *sm.* =*s*, *pl.* —, matacz, krętać wekslowy.

Wechselreiterer', *sf. pl.* =*en*, matactwo, szachrajstwo wekslowe.

Wechselsatz, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*s*ätze, stopa wekslowa.

Wechselschlus, *sm.* =*s*e*s*, *pl.* =*s*chlüsse, dylemat *m.*

Wechselschuld, *sf. pl.* =*en*, dług wekslowy.

Wechselschuldner, *sm.* =*s*, *pl.* —, dłużnik *m.* na weksle.

Wechselseitig, *adi. i adv.* wzajemny, obopólny; wzajemnie, nawzajem.

Wechselseitigkeit, *sf.* wzajemność *f.*, obopólność *f.*

Wechselsendung, *sf. pl.* =*en*, rymesa *f.*, trata *f.*

Wechselsental, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, obacz Wechselmakler.

Wechselspeisen, *spl.* koszta wekslowe.

Wechselständig, *adi.* naprzemianległy.

Wechselstempel, *sm.* =*s*, *pl.* —, stempel wekslowy.

Wechselstrom, *sm.* =*e**s*, *pl.* —, prąd elektryczny zmienny.

Wechsel(s)weise, *adv.* naprzemian, wzajemnie, kolejno, alternatywnie.

Wechseltag, *sm.* =*e**s*, dzień przesylny, kryzys *m.* (w chorobie).

Wechseltsich, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, stół *m.* bankiera, biurko *n.* bankiera.

Wechselunsance, (wym.: üzäs), *sf. pl.* =*n*, zwyczaj wekslowe.

Wechselverbindlichkeit, *sf.* =*en*, zobowiązanie wekslowe.

Wechselverhältnis, *sn.* =*s*e*s*, *pl.* =*s*e, stosunek wzajemny.

Wechselverjährung, *sf. pl.* =*en*, zadawnienie, przedawnienie *n.* wekslu.

Wechselverkehr, *sm.* =*e**s*, *pl.* —, ruch, obrót wekslowy.

Wechselvertrag, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*e*, trąge, układ, kontrakt wzajemny.

Wechselvoll, *adi.* ulegający zmianom.

Wechselwinkel, *sm.* =*s*, *pl.* —, kąt naprzeciwległy.

Wechselwirkung, *sf. pl.* =*en*, wzajemny skutek.

Wechselwirtschaft, *sf.* plodowozmiennie gospodarstwo.

Wechselwucher, *sm.* =*s*, lichwa wekslowa.

Wechselzahlung, *sf. pl.* =*en*, wypłacenie *n.* weksła.

Wechsler, *sm.* =*s*, *pl.* —, wekslarz *m.*, bankier *m.*

Weck, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, **Wecken**, *sm.* =*s*, *pl.* —, **Wecker**, *sf. pl.* =*n*, kukielka *f.*, stru celka *f.*; osełka (masła); gomułka *f.* (sera).

Wecken, *va.* (haben) budzić, rozbudzać, cucić; (przen.) podniecać, rozniecać, pobudzać; daß weck den Mut to pobudza odwagę; man darf den schlafenden Löwen nicht — nie wolno śpiącego lwa budzić.

Wecker, *sm.* =*e**s*, *pl.* —, 1) ten co budzi, budziciel *m.*;

2) budzik *m.*, eksycytarz *m.*

Weckervorrichtung, *sf. pl.* =*en*, przyrząd *m.* do budzenia.

Weckuhr, *sf. pl.* =*en*, budzik *m.*

Weckel, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) ogon *m.* (u zwierząt); 2) oganiaczka *f.*, wachlarz *m.*; 3) kropidło *n.*

Weckelförmig, *adi.* w kształcie ogona, wachlarza.

Weckeln, *sn.* (haben), 1) (mit dem Schwefel) — ruszać, machać, kiwać, myrdać ogonem; 2) den Fächer — wachlować się.

Wecker, *coni.* ani, ni; — noch, (rzadko:) — — ani ani; er hat — mich noch dich gesehen nie widział ani ciebie, ani mnie; bin — Fräulein, — schön nie jestem ani penna, ani też piękna.

Weg, =*e**s*, *pl.* =*e*, 1) droga *f.*, gościniec *m.*, tor *m.*, szlak *m.*; kleiner — dróżka *f.*, dróżyna *f.*, ścieżka *f.*; elender — drożysko *n.*; gebahnter — ubita droga; fahrbarer — droga jezdna; am = befindlich, gelegen przydrożny; ein gutes Stück =*s* dobry kawał drogi; fünf Meilen =*s* pięć mil drogi; dieser — führt über die Wiege ta droga prowadzi przez lake; welcher — führt zur Schule? która droga pro-

wadzi do szkoły? der gerade — równa droga; hier geht kein — durch tedy nie mażna przejść; einen — einflagen wybrać drogę; sich auf den — machen puścić się w drogę;

jmdm den — zeigen wskazać komu drogę; vom =*e* abtomen zbroczyć z drogi; den rechten — verfehlen zmylić drogę; dem Feinde den — abschneiden odciać nieprzyjacielowi drogę; jmdm über den — laufen zająć komu w drogę, zabiedz komu drogę; er kam des =*s* von X. nad-szedł z X.; woher des =*s*? skąd przychodzisz? wohin des =*s*? dokąd droga prowadzi? unter =*s* (lepiej unterweg) w drodze; auß dem =*e* z drogi! (przen:) der — des Saftes droga występku; die =*e* Gottes drogi Boże; 2) jmdm den — weisen wskazać komu drogę; pokazać komu drzwi; jmdm feiner =*e* schicken wyprawić kogo; geh deiner =*e*! idź sobie, wynoś się! jmdm feiner =*e* gehen lassen zostawić kogo w spokoju, nie troszczyć się o kogo; den — alles fleisches gehen uledz swemu przeznaczeniu, umrzeć; auf dem rechten, unrechten =*e* sein być na dobrej, złej drodze; jmdm wieder auf den rechten — bringen sprowadzić kogo znou na dobrą drogę; Glück auf den —! szczęście Boże na drogę! auf halbem =*e* stehen bleiben zatrzymać się w połowie drogi; ich bin auf dem — mich zu ruinieren jestem na drodze do mojej zguby; die Angelegenheit ist auf gutem =*e* sprawa jest na dobrej drodze; begehrt euch nicht auf trumme =*e* nie puszczajcie się na bezdroża; jmdm auß dem =*e* gehen unikać kogo, ustąpić komu z drogi; dem können wir jetzt nicht mehr auß dem =*e* gehen tego nie możemy teraz już unikać; jmdm auß dem =*e* räumen uprzętnąć kogo z drogi; jmdm int =*e* stehen być komu w drodze, zawadzać komu; wenn er dir in den — laufen sollte

gdymyś go przypadkiem spotkał; er wird mir doch keine Hindernisse in den — legen nie będzie mi przecież robił trudności; er wird mir schon noch in den — kommen jeszcze mi się kiedy nawinie, jeszcze mi kiedy wlezie w drogę; viele =e führen nach Rom wiele dróg prowadzi do celu; ich traue ihm nicht über den — nie wierzę mu ani na krok; er ist um den — albo um die =e on jest w pobliżu; vom rechten =e abkommen zboczyć z właściwej drogi; er bringt nie etw. zu =e nigdy niczego nie dokaże, nie uskuteczni; es hat damit seine =e mniejsza z tem, o to niema kłopotu; 3) droga f., sposób m., środek m.; ich versuche alle Mittel und =e próbuję wszystkich środków; auf gutlichem, freundschaftlichem =e po dobremu, po przyjacielsku; auf dem =e Rechtens droga prawa, droga prawna; auf indirektem =e pośrednio; feines =es obacz feineswegs; auf nassem, trockenem =e sposobem suchym, mokrym.

Weg, I. adv. er ist schon weg niema go już, poszedł; unser Haus liegt weit — von der Kirche nasz dom jest bardzo oddalony od kościoła; die Schönheit ist — piekność przemijająca; vom Blatte — spielen grać z nut bez przygotowania; frei von der Leber — reden mówić bez ogródek, prosto z mosta; über etw. — sein być przerażonym czem; stać ponad czem; gerade — poprostu; schlecht — krótko, prosto; in etnem — ciągle, jednym ciągiem, bezustannie; II. — von hier! precz stad! — mit ihm! precz z nim! Hände —! precz z rękoma! — da! z drogi!

We'g-arbeiten, va. (haben) zrobić, ukończyć co, uprzętnąć co, pozbyć się.

We'g-ähen, va. (haben) obacz Wegbeizen.

We'g-bannen, va. (haben) odpedzić (czarami).

We'g-begeben, sich —, be-gebe mich, begibst dich, be-gibt sich, begab mich, begäbe mich weg, habe mich wegbegeben, vr. oddalić się, odejść, pojsć.

We'g-beißen, beiße, beißest i beißt, biß, biße weg, habe weggebissen, wygryźć, ol-gryźć; (przen.:) wygryźć kogo skąd.

We'g-beizen, wegbeizt, va. (haben) odbejcować, wytrawić żrącą cieczą.

We'g-bekommen, bekomme, bekommst, bekommt, bekam, bekäme weg, habe wegbekommen, va. ich kann es nicht — nie mogę tego wydobyć, wydostać, uchwycić, pojąć; nie mogę się tego pozbyć.

We'g-berufen, berufe, beruflst, beruflst, berief weg, habe wegberufen, va. odwołać.

We'g-beten, va. (haben) odwrócić modlitwami.

We'g-blafen, blase, bläsest i bläst, bläst, blies, bliese weg, habe weggeblasen, va. zdmuchnąć.

We'g-bleiben, bleibe, bleibst, bleibst, bliebe weg, bin weggeblieben, vn. 1) nie przybyć, nie przyjść; er ist diesmal weggeblieben on tym razem nie przybył; daß Fieber blieb weg gorączka nie wróciła; 2) opuścić; hier ist ein Wort weggeblieben w tem miejscu opuszczono wyraz.

We'g-bliden, vn. (haben) odwracać się, odwrócić wzrok.

We'g-brechen, breche, brichst, bricht, brach, bräche weg, habe weggebrochen, I. va. 1) odłamać, ułamać; 2) wymiotować, rzygać; II. vn. (sein) odłamać, ułamać się.

We'g-brennen, brenne, brennst, brannte weg, habe weggebrannt, I. va. wypalić, ogniem zniszczyć; II. vn. (sein) wypalić się, zgorzeć.

We'g-bringen, bringe, bringst, bringt, brachte, brächte weg, habe weggebracht, vawydostać, wyprowadzić, wy; ciągnąć, wywlec, usunąć; ich kann ihn nicht von dort

— nie mogę go stamtąd wy-dostać; der Fied ist nicht weg-zubringen tej plamy nie można wywabić; er hat alle Waren weggebracht wyniósł, wywiózł cały towar.

We'g-bürsten, va. (haben) wyszczołkować, szczotką zmieść co.

We'g-denken, denke, denkst, denkst, dachte, dachte weg, habe weggedacht, va. i vr. myślą przenieść (się) na inne miejsce; myśleć, że czego niema.

We'g-draugen, va. (haben) odpechnąć, odpychać, wyrugować.

We'g-driiden, va. (haben) odcisnąć, odgnieść.

We'g-dürfen, darf, darfst, darfst, durfte, dürfte weg, habe weggedurft, vn. mödz odejść, odjechać, mieć pozwolenie do odejścia; nicht — musieć zostać.

We'geamt, sn. =es, pl. =ämter, urząd drogowy, administracya f. drog.

We'gearbeiter, sm. =s, pl. —, drożnik m.

We'geausseher, sm. =s, pl. —, dozorca m. drog.

We'gebau, sm. =es, zakła-danie m., budowa f. drog.

We'gebauer, sm. =s, pl. —, ten co buduje drogi, inżynier drogowy.

We'gebaumeister, sm. =s, pl. —, obacz Wegebauer.

We'gebereiter, sm. =s, pl. —, ten co objeżdża konno drogi dla nadzoru.

We'gebesserung, sf. pl. na-prawa f. drog.

We'geblatt, sn. =es, pl. =blätter, We'geblat, sn. =(e)s, pl. =e, obacz Wegerich.

We'gebistel, sf. pl. =n, oset podwórzowy, popłoch m.

We'gedorn, sm. =es, pl. =e, szakłak m., krzyżyna f.

We'gegeld, sn. =es, drogo-we n., myto drogowe.

We'gegeldeinnehmer, sm. =s, pl. —, poborca m. drogowego myta.

We'g-eifen, *vn.* (sein) szybko się oddalić, odejść; (przen. :) über *etw.* — szybko co przebiez, wspomnieć tylko nawiasem.

We'g-freuzung, *sf. pl.* =en, krzyżowanie *n.* się dróg.

We'g-lagerer, *sm.* =s, *pl.* —, rabuś *m.*, rozbójnik *m.*

We'g-lagern, *vn.* (haben) rozbijać po gościńcach.

We'g-lagerung, *sf.* zasadzanie *n.* się na drodze celem rabunku, rabunek *m.* na drodze publicznej.

We'g-meßer, *sm.* =s, *pl.* —, 1 miernik *m.* dróg; 2) drogomierz *m.* (narzędzie).

We'gen, *praep.* z *gen.* 1) (Zweck) ze względu na co, z powodu, dla; *er wird* — seiner *Zu-*gend gedacht jest znanowany dla swojej cnoty; Verkauf — Abreise sprzedaż z powodu odjazdu; ich tue es nicht *der* Kosten — nie robię tego ze względu na koszta; — *etw.* besorgt sein kłopotac się czem; berentwegen, dessen(t)wegen albo deswegen, meinertwegen dlatego, dla mnie; weßwegen zürnst du ihm dlaczego się na niego gniewasz? 2) von — imndes z czyjegos powodu; von Amtis — z urzędu; von Rechts — prawnie, na podstawie prawnej.

We'genet, *sn.* =es, *pl.* =e, sić drogowa.

We'gercht, *sn.* =es, prawo drogowe.

We'gerich, *sm.* =(e)s, pleznik *m.*, wielka babka, koścień *m.*, kościeniec *m.*, babie liście; breiter — skołozrza *f.*, barankowy język, jęczycik polne.

We'g-faulē, *sf. pl.* =n, stęp, kamień drogowy, drogoskaz *m.*

We'g-fcheidē, *sf. pl.* =n, obacz Wegscheide.

We'g-fchnecke, *sf. pl.* =n, ślimak nagi.

We'g-fent, *sm.* =es, gorczyznik pospolity.

We'g-esse, esse, ißest i ißt, ißt, aß, aße *weg*, habe weggeessen, *va.* 1) zjeść, zmieść, sprzątnąć, spałaszować; *er hat den andern alles*

weggeessen wszystko tamtym zjadł; 2) dać komu obiad, ucztę pożegnalną.

We'g-stein, *sm.* =es, *pl.* =e, kamień drogowy, milówka *f.*

We'g-steuer, *sf. pl.* =n, podatek *m.* od dróg; drogowe *n.*

We'g-strede, *sf.* przestrzeń *f.* drogi.

We'g-stunde, *sf. pl.* =n, godzina *f.* drogi.

We'g-tritt, *sm.* =es, *pl.* =e, 1) stopa wronia, płonnik wonny, rolny, rdest ptasi (rośl.); 2) obacz Wegerich.

We'g-wart, *sm.* =es, *pl.* =e, podróżnik *m.*, cykorya *f.*; spanischer — kozi mlecz, utwar *m.*

We'g-zehrung, *sf.* 1) obacz Wegsteuer; 2) wiatyk *m.*, ostatnia komunia.

We'g-zoll, *sm.* =s, obacz Weagebeld.

We'g-fahren, fahre, fährst, fährt, fuhr, führe *weg*, bin weggefahren, *I. vn.* odjechać, pojechać, wyjeżdżać; über *etw.* — przejechać po czem; mit *der Hand* über *etw.* — przejechać ręką przez co; *II. va.* wywozić, wywieźć.

We'g-fall, *sm.* =(e)s, pominięcie *n.*, opuszczenie *n.*; in — bringen pominąć, opuścić; in — kommen być opuszczonym, pominiętym.

We'g-fallen, falle, fällt, fiel *weg*, bin weggefallen, *vn.* odpadać, odpaść; das kann — to może odpaść, to może być opuszczonym; to jest niepotrzebne; diese Forderung fällt von selbst *weg* ta pretensya sama przez się odpada.

We'g-fangen, fange, fängst, fängt, fing *weg*, habe weggefangen, *va.* wyłapać, wyłowić; seinem Nachbar die Tauben — sąsiadowi wyłapać gołobie.

We'g-faulen, *vn.* (sein) ob. Abfaulen.

We'g-feilen, *va.* (haben) odpilować, wypilować.

We'g-fischen, *va.* (haben) wyłowić; imndm *etw.* vor *der Nase* — porwać komu co przed nosa; *er hat ihm die*

Braut weggefischt zdmuchnął mu narzeczoną.

We'g-fliegen, fliege, fliegst, fliegt, flog *weg*, bin weggeflogen, *vn.* odlecieć, polecieć, ulecieć.

We'g-fließen, fließe, fließest, fließt, floß *weg*, bin weggeflossen, *vn.* upłynąć.

We'g-fressen, fresse, frisst, ißst, trißt, traß *weg*, habe weggefressen, *va.* wyżerać, żezreć.

We'g-führen, habe weggeführt, *va.* wyprowadzić, uprowadzić; wywieźć.

We'g-gabeln, *va.* (haben) porwać, sprzątnąć z przed nosa.

We'g-gänge, *sm.* =(e)s, *pl.* =gänge, odejście *n.*; bei seinem — rief er noch *przy* odejściu jeszcze wołał.

We'g-geben, gebe, gibst, gibt, gab, gäbe *weg*, habe weggegeben, *va.* dać, rozdać, porozdawać, oddać; ich kann dieses Buch nicht — nie mogę dać tej książki; *er hat sein Geld* weggegeben *wydać*, porozdawał pieniądze; *er hat den Sohn* weggegeben *oddać syna* z domu.

We'g-gehen, gehe, gehst, ging *weg*, bin weggegangen, *vn.* iść, pójść, odejść, odchodzić; ich ging von der Schule *weg* odeszłem ze szkoły; imndn — heißen wyprosić kogo; ach geh *weg!* gehen Sie *weg!* idź pan sobie! es ist für den Bau viel Geld weggegangen *wyszło* dużo pieniędzy na budowę; dieser Fleck will nicht — ta plama nie chce wyjść, nie daje się wywabić; diese Ware geht reisend *weg* ten towar szybko odchodzi.

We'g-gewöhnen, sich —, *vr.* (haben) odzwyczaić się; imndn von einem Orte — odzwyczaić kogo od bywania w jakim miejscu.

We'g-gießen, gieße, gießest, gießt, goß *weg*, habe weggegossen, *va.* wylać, wylować.

We'g-haben, habe, hast, hat, hatte, hätte *weg*, habe weggehakt, *va.* 1) dostać, otrzy-

mać, oberwać co; er hat seine Prügel weg oberwał baty; 2) pojać, zrozumieć, nauczyć się czego; hast du es schon weg? czyś już pojał? er hat die Runit schon lange weg już się dawno nauczył tej sztuki; 3) etw. albo jmnđn — wollen chcieć się pozbyć czego, kogo.

We'g-halten, halte, hältst, hält, hielt weg, habe weggehalten, *va.* trzymać z daleka; die Hand weghalten odsunąć, usunąć rękę; den Kopf — odwrócić głowę.

We'g-hängen, hänge, hängst, hängt, hing, oder hängte weg, habe weggehängt i weggehangen, *va.* zdjąć i powiesić gdzie indziej.

We'g-haschen, *va.* (haben) jmnđn etw. — porwać, capnąć komu co.

We'g-handsen, *va.* (haben) zdmuchnąć co chuchnięciem.

We'g-hauen, hae, hauest, hieb weg, habe weggehauen, *va.* odciać, odrąbać, odpłatać; jmnđn — kijem kogo odpedzić.

We'g-heben, hebe, hebst, hob weg, habe weggehoben, I. *va.* podnieść i odsunąć, ruszyć, dźwignąć z miejsca; II. *sich* — *vr.* wynieść się; hebe dich weg preczo demnie, wynoś się.

We'g-helfen, helfe, hilfst, hilfst, half, weg, habe weggeholfen, *va.* jmnđn — dopomóż komu do oddalenia się, ułatwić komu odejście.

We'g-holen, *va.* (haben) jmnđn etw. — pójść, przyjść po kogo, po co, zabrać kogo, co.

We'g-hüpfen, *vn.* (sein) podskakując oddalić się; über etw. — zlekka co brać, pominać.

We'g-jagen, I. *va.* (haben) wypędzić, wygnać, odpedzić; II. *vn.* (sein) popędzić, pognać w dal.

We'g-lapern, *va.* (haben) zabrać, porwać (okręt); (przen.) — wegałkować.

We'g-schren, I. *va.* (haben) odmiatać, zamiatać, zamieść;

II. *sich* — *vr.* (haben) odwrócić się.

We'g-kommen, komme, kommst, kam weg, bin weggekommen, *vn.* 1) odejść, pójść; ich kann nicht von hier — nie mogę odejść stąd; (przen.) er ist bei der Sache gut weggekommen wyszedł dobrze na tej sprawie; ich bin mit einem blauen Auge weggekommen wyszedłem jako tako, z małą szkodą; er ist nicht ungestraft weggekommen nie uszedł bezkarnie; 2) zginać, przepaść; die Geldtasche ist mir weggekommen pugilares mi zginał.

We'g-können, kann, kannst, kann, konnte, könnte weg, habe weggekonnt, *vn.* móż odejść, oddalić się.

We'g-krahen, *va.* (haben) odskrobywać, zeszkrobać, zdrapać; ein Wort — wyradzować wyraz.

We'g-kriechen, *vn.* (sein) poleźć dalej, wyczołgać się; cichaczem odejść, oddalić się.

We'g-kriegen, *va.* (haben) obaczyć wegfekommen.

We'g-küssen, *va.* (haben) jmnđn die Tränen von den Wangen — zcałować komu łzy z twarzy.

We'g-lassen, lasse, lässest i läßt, läßt, ließ weg, habe weggelassen, *va.* 1) puścić, wypuścić, pozwolić odejść; 2) puścić, wypuścić; du hast hier eine Stelle weggelassen — opuściłeś tutaj jeden ustep; 3) wykluczyć.

We'g-lassung, *sf.* — opuszczenie *n.*

We'g-laufen, laufe, läufst, läufst, lief weg, bin wegelaufen, *vn.* uciec, umykać, umknąć.

We'g-legen, *va.* (haben) odłożyć (na bok); ein Kind — porzucić dziecko.

We'g-leugnen, *va.* (haben) zapierać, wypierać się.

We'g-loden, *va.* (haben) zwozić, zwieźć; wywabić; przywabić do siebie.

We'g-machen, I. *va.* sprawić aby nie było czego, sprzątnąć, zabrać, wynieść; einen Stuhl — uprzątnąć stółek;

einen Fleck — wywabić plamę; II. *sich* — *vr.* (haben) oddalić się, odejść, wymknąć, zabrać się; sich heimlich — wykraść się.

We'gmarschieren, *vn.* (sein) odmaszerować.

We'gmüde, *adi.* zmęczony z drogi.

We'g-müssen, *vn.* (haben) 1) musieć odejść, oddalić się, odejść; ich muß heute noch weg jeszcze dzisiaj muszę odejść; 2) biefer ist muß weg ta gaźn musi być odcięta; biefer Wort muß weg ten wyraz musi się wypuścić, wymazać.

We'gnahme, *sf.* *pl.* = *n.* wzięcie *n.*, odebranie *n.* komu czego, zabranie *n.*

We'g-nehmen, nehme, nimmst, nimm, nahm weg, habe weggenommen, *va.* 1) wziąć, odebrać komu co, zabrać; skonfiskować; 2) zabierać; das nimm mir viel Zeit, viel Raum weg to mi zabiera wiele czasu, wiele miejsca.

We'g-packen, I. *va.* (haben) zapakować, zabrać gdzie indziej; II. *sich* — *vr.* (haben) pójść precz, zabrać się, oddalić się.

We'g-peitschen, *va.* (haben) batem kogo odpedzić.

We'g-praftigieren, *va.* (haben) zręcznie porwać, zwedzić, capnąć co.

We'g-prügeln, *va.* (haben) biciem kogo odpedzić.

We'g-putzen, *va.* (haben) czyszczeniem zmiatać, oczyścić co, wywabić (plamę); (przen.) alles (essend) — spałaszować, uprzątnąć wszystko; jmnđn etw. świsnąć komu co.

We'g-radieren, *va.* (haben) wyradzować, wymazać.

We'g-raffen, *va.* (haben) porwać, wynieść, zabrać, zgarnąć, zagrabić; dieser Krieg hat viele Soldaten weggerafft ta wojna sprzątnęła wielu żołnierzy.

We'g-räumen, *va.* (haben) sprzątnąć, posprzątać; asprzą-

tnać, usunąć; Schwierigkeiten — usunąć przeszkody.

We'grännung, *sf.* sprzątnięcie *n.*, uprzątnięcie *n.*, usunięcie *n.*

Weg-reiben, reibe, reibst, rieb weg, habe weggerieben, wytrzeć, tarcielem zatrzeć.

We'greife, *sf.* wyjazd *m.*, odjazd *m.*

We'g-reifen, *vn.* (sein) wyjechać, odjechać.

We'g-reißen, reiße, reißeſt i reißt, reiht, riß weg, habe weggerißen, *va.* 1) zwalić, walić, demolować (dom); 2) wydrzeć, wyrwać; 3) porwać, zwalić i unieść, obalić, wyrwać; 4) oderwać.

We'g-reiten, reite, reitest, reitst, ritt weg, bin weggeritten, *vn.* odjechać konno.

We'g-rennen, *vn.* rennst, rennt, rannte weg, bin weggerannt, pędem się oddalić.

We'g-rollen, 1) *va.* (haben) zatoczyć, potoczyć; II. *vn.* (sein) potoczyć się; der Wagen rollte weg wóz potoczył się dalej, odjechał.

We'g-rüden, I. *va.* (haben) odsunąć, posunąć; II. *vn.* (sein) rüdę weg! posuń się, odsuń się, ustąp się!

We'g-rudern, *vn.* (sein) odplynąć wiosłując.

We'g-rufen, rufe, ruffst, ruft, rief weg, habe weggerufen, *va.* odwołać, zawołać do siebie.

We'g-jägen, *va.* (haben) odpłikować, odciąć piłą.

We'gsam, *adi.* mający drogi, gdzie chodzić można, drożny, przepławny (okolica).

We'g-saugen, sauge, saugst, saugt, sog weg, habe weggesogen, *va.* wysać.

We'g-schaben, *va.* (haben) odkrobać, oddrapać, zeszkrobać, zdrapać.

We'g-schaffen, *va.* (haben) sprzątnąć, uprzatnąć, wziąć, oddalić; wynieść; eliminować; schaff ihn weg odpraw, oddal go.

We'g-schaffung, *sf.* pl. -en, 1) sprzątnięcie *n.*, uprzątnięcie *n.*, oddalenie *n.*, odprawienie *n.*; wywiezienie *n.*; 2) eliminacja *f.* (mat.).

We'g-scharren, *va.* (haben) odgarnąć.

We'g-schanfeln, *va.* (haben) łopata odgarnąć.

We'g-schneide, *sf.* droga rozdajna = Scheideweg.

We'g-schenten, *va.* (po)darować, rozdawać.

We'g-scheren, I. *va.* schere, scherst, schert, schor weg, habe weggeschoren, uciąć, odciąć, nożyczkami; die Wolle — ostrzydz wełnę; den Bart — ogolić brodę; II. sich —, *vr.* (haben) wynieść się, pójść precz.

We'g-schenden, *va.* (haben) wypłoszyć, spłoszyć, wystraszyć.

We'g-schiden, *va.* (haben) 1) odesłać, posłać; einen Brief auf die Post — odesłać, posłać list na pocztę; 2) wysłać; ich habe das Mädchen weggeschickt wysłałam dziewczynę; wyprawiłam i (także) odprawiam dziewczynę.

We'g-schieben, schiebe, schiebst, schiebt, schob weg, habe weggeschoben, *va.* odsunąć.

We'g-schießen, schieße, schießeſt, schießt, schoß weg, habe weggeschossen, I. *ra.* 1) wystrzelać (zwierzynę); 2) zestrzelić, odstrzelić, ustrzelić; er hat dem Vogel den Kopf weggeschossen odstrzelił ptaku głowę; II. *vn.* (haben) szybko się oddalić, czyniuchnąć, odlecieć.

We'g-schiffen, *vn.* (sein) odplynąć okrętem.

We'g-schlagen, schlage, schlägst, schlägt, schlug weg, habe weggeschlagen, *va.* odbić, wybić; den Feind — wybić nieprzyjaciela; ich habe beim Krut den Hensel weggeschlagen, odbiłem ucho od dzbanka.

We'g-schleichen, schleiche, schleichst, schleicht, schlich weg, bin weggeschlichen, *vn.* *vr.* (sein) chyłkiem odejść, wynieść, wymknąć, wykraść się.

We'g-schleifen, I. *va.* schleife, schleifst, schleift, schliß weg, habe weggeschliffen, odszlifować, zeszlifować; II. schleife,

schleiste weg, habe weggeschleift, *va.* uwlec, porwać.

We'g-schleppen, *va.* (haben) wywlec, porwać, unieść.

We'g-schleudern, *va.* (haben) 1) odrzucić, rzucić co daleko od siebie procz; 2) rozprasać, roztrwozić.

We'g-schließen, schließe, schließeſt i schließt, schließt, schloß weg, habe weggeschlossen, *va.* wziąć co z jednego miejsca i zamknąć w innym.

We'g-schlüpfen, *vn.* (sein) wymknąć się, cichaczem odejść; (przen.) über etw. — nawiasem tylko o czem wspominać.

We'g-schmeißen, schmeiße, schmeißeſt i schmeißt, schmitz weg, habe weggeschmissen, *va.* odrzucić, wyrzucić.

We'g-schnappen, *va.* (haben), porwać, capnąć, schwytać, ściagnąć, złapać.

We'g-schneiden, schneide, schneidest, schneidet, schnitt weg, habe weggeschnitten, odciąć, odzerznąć.

We'g-schütten, *va.* (haben) wysypać, odsypać, wylać, odlać.

We'g-schwemmen, *va.* (haben) porwać z sobą (woda).

We'g-schwimmen, schwimme, schwimmst, schwamm weg, bin weggeschwommen, *vn.* odplynąć, oddalić się pływając.

We'g-segeln, *vn.* (sein) odzeglować.

We'g-sehen, sehe, siehst, siehst, sah weg, habe weggeesehen, *vn.* odwrócić oczy od czego, nie patrzeć na co; (przen.) über etw. — nie zwracać na co uwagi.

We'g-sichnen, sich —, *vr.* (haben) z tęsknotą pragnąć oddalić się, tęsknić ku innym stronom.

We'g-sein, bin, bist, ist, war weg, bin weggewesen, *vn.* 1) być nieobecny; 2) zginąć, zgubić się; das Buch ist weg książka zginęła, przepadła; 3) minąć, przejść; die Gesehnheit ist weg sposobność minęła; 4) die Gäste sind weg goście odeszli; er war drei Monate vom Hause weg

nie było go przez trzy miesiące w domu; das Geld ist weg pieniądze wyszły; die Zeit ist weg czas przeszedł; mināt; 5) stracić przytomność, odchodzić od zmysłów; vor Freude, vor Entzücken — nie posiadać się z radości, z zachwytu; 6) über etw. — minąć co; er ist schon über die Wiege — jest już za łęką; (przen.): wyższym być nad co, nie ulegać czemu, nie zważać na co; ich bin schon längst über diese Borurteile weg już dawno pozbyłem się tych przesądów, wzniosłem się ponad te przesady.

We'g-fenden, sende, sendest, sendet, sandte weg, habe weg-gesandt i weggesendet, *va.* wysłać, wyprawić.

We'g-fetchen, *I. va.* (haben) 1) odstawić, postawić na bok; 2) über einen Graben — przeskoczyć przez rów, przesadzić rów; sich —, *vr.* (haben); sich über jmnbn — wynosić się nad kogo; sich über etw. — nie zważać na co, nie dbać o co.

We'g-follen, *vn.* (haben) er soll von hier weg ma stąd odejść, oddalić się.

We'g-speien, speie, speißt, speit, spe weg, habe weggespien, *va.* wypluć.

We'g-springen, *I. va.* (haben) odbić, oderwać, odrzucić; *II. vn.* (sein) pędem pusić się, odjechać.

We'g-springen, springe, springst, sprang weg, bin weggesprungen, *vn.* odskoczyć (przen.): über etw. — przeskoczyć, pominąć co.

We'g-spülen, *va.* (haben) splukać, podmyć, podmulić; die Wellen haben es weggespült fale podmyły i uniosły to.

We'g-stecken, *va.* (haben) sehować, wściabić gdzie.

We'g-stehlen, stehle, stiehst, stiebst, stahl weg, habe weggestohlen, *I. va.* ukrasć, wykraść; *II. sich —, vr.* wykraść się, ukradkiem wyjść.

We'g-stellen, *va.* (haben) odstawić.

We'g-sterben, sterbe, stirbst, stirbt, starb weg, bin weggestorben, *vn.* umrzeć, pomrzeć, powymierać.

We'g-stibitzen, *va.* (haben) ścierać, ukraść co.

We'g-stoßen, stoße, stößest i stößt, stößt, stieß weg, habe weggestoßen, *va.* odepchnąć, odpychać.

We'g-streichen, streiche, streichst, streichst, strich weg, habe weggestrichen, *va.* 1) odgarnąć (włosy); zgarnąć (pieniądze); 2) wykreślić, wymazać.

We'g-tragen, trage, trägst, trägt, trug weg, habe weggetragen, *va.* odnieść, wynieść, ponieść gdzieindziej.

We'g-treiben, treibe, treibst, treibt, trieb weg, habe weggetrieben, *I. va.* odpedzić, wypędzić, napędzić, odegnać; das Vieh — zawracać, zawrócić (bydło od szkody); *II. vn.* (sein) być niesionym, pędzonym (przez wodę, wiatr).

We'g-treten, trete, trittst, tritt, trat weg, bin weggetreten, *vn.* (sein) odstąpić, odejść na bok.

We'g-trinken, trinke, trinkst, trinkt, trank weg, habe weggetrunken, wypić, odpić; einen Verdruß — zapić żmaltwieniem.

We'g-tun, tue, tußt, tat weg, habe weggetan, *va.* odłożyć, odstawić; tue das weg odstaw, odłóż to; jmnbn — oddalić, odprawić kogo.

We'g-überführung, *sf.* wiadukt *m.*

We'g-übergang, *sm.* = (e)ß, *pl.* -gänge, przejście *n.*

We'g-unterführung, *sf.* droga *f.* pod wiaduktem.

We'gwart, *sm.* = es, *pl.* = e, We'gwarde, *sf.* *pl.* = n, obacz Wegewart.

We'g-wälzen, *va.* (haben) odwalić, odczołyć.

We'g-wandern, *vn.* (sein) powędrować, wywedrować.

We'g-waschen, wasche, wäschst i wäschst, wusch weg, habe gewaschen, *va.* zmyć, wymyć, zaprać, wyprać.

We'g-wehen, *va.* (haben) zwiać, zdmuchnąć.

We'g-weisen, weise, weistst i weist, wies weg, habe weggewiesen, *va.* odprawić, oddalić, kazać odejść, odesłać.

We'g-weise, *sm.* = s, *pl.* —, 1) drogoskaz *m.*; 2) przewodnik *m.*, ten, co wskazuje drogę; 3) przewodnik *m.* (książka); 4) zglębnik rowkowy (med.).

We'g-wenden, wende, wendest, wendst, wandte weg, habe weggewandt i wegwendet, *I. va.* odwracać, odwrócić; *II. sich —, vr.* odwrócić, odwracać się.

We'g-werfen, werfe, wirfst, wirfst, warf weg, habe weggeworfen, *I. va.* odrzucić, wyrzucić, rzucić, przrzucić; (przen.): viel Geld — wyrzucać, trwonić dużo pieniędzy; *II. sich —, vr.* (haben) poniżać, upadlać się; *III. wegwerfend, pp., adv. i adv.* pogardliwy, dumny; jmnbn — behandelu traktować kogo z gory, z dumą, z pogardą.

We'gwerfung, *sf.* odrzucenie *n.*, wyrzucenie *n.*; ponizenie *n.*, pogarda *f.*

We'g-winken, *va.* (haben) skinąć, kiwać, odwołać skinieniem.

We'g-wischen, *va.* (haben) zetrzeć, zmasać.

We'g-wollen, will, willst, will, wollte weg, habe weg-gewollt, *vn.* chcieć odejść, oddalić się.

We'g-wünschen, *I. va.* (haben) życzyć sobie, aby czego nie było; jmnbn — życzyć sobie, aby się ktoś oddalił; *II. sich —, vr.* (haben) pragnąć nie być obecnym, być daleko stąd.

We'g-zaubern, *va.* (haben) przez czary oddalić.

We'g-zehrung, *sf.* obacz Wegezehrung.

We'g-zeiger, *sm.* = s, *pl.* —, obacz Wegweiser.

We'g-zerren, *va.* (haben) oderwać.

We'g-ziehen, ziehe, ziehst, ziehst, zog weg, habe weggezogen, *I. va.* odciągnąć, odsunąć, oddalić, usunąć; den

Ziſch vom Plage — odsunąć stół z miejsca; II. *vn.* (sein) przenieść się, odjechać; odlecieć (o ptakach); wyprowadzić się; wyemigrować.

We'gzug, *sm.* = (e)š, *pl.* = žüge, 1) odjazd *m.*, wyjazd *m.*, przemieszenie *n.*, przenosiny *pl.* się (z miasta); emigracya *f.*, wyemigrowanie *n.*, (z kraju); przeprowadzka *f.*; zmiana *n.* mieszkania, odlot *m.* (ptaków).

Weh i We'he, I. *interi.* au —! o —! acu dla Boga, oj oj! — mir biada mi; ach und — schreien krzyczeć w niebogłosy; — dir, wenn du es jagst biada ci, jeśli to powiesz; II. *adi.* bolesny, bolący, przykry; er hat einen = en Fuß ma boląca noga; die = ste Stelle najboleśniejsze, najdotkliwsze miejsce; III. *adv.* — tun ból sprawić; der Kopf tut mir — głowa mnie boli; es ist mir — zu Mut, zu Sinn, umš Herz smutno mi, serce mnie boli; mir ist — nach der Heimat tęskno mi za ojczyzną; mir wird — und ſibel niedobrze mi jest, mam mdłości; (przen.:) jmdm — tun dotknąć kogo, przykrość komu sprawić; was mir am meisten — tut, ist . . . co mnie najbardziej boli, dolega, jest . . . ; es tut mir in der Seele, im Innersten — serce mi się ściska.

We'h(e), *sn.* = (e)š, ból *m.*, boleść *f.*, cierpienie *n.*; jmdm ein — antun sprawić komu ból, cierpienie; er vermehrt nur mein — on tylko zwiększa mój ból; davon hängt das Wohl oder — meines Lebens ab od tego zawisło szczęście lub nieszczęście mego życia; ſiber jmdm — auſrufen biadać nad kim.

We'hen, *sf.* *pl.* bole porodowe.

We'hen, I. *vn.* (haben) 1) wiać, wionąć, powiewać, dać; der Wind weht aus Osten wiatr wieje ze wschodu, wieje wschodni wiatr; es

wehet Sturm dmie wicher; es weht kein Lüſtchen ani wietrzyk nie powiewa; 2) die Fahnen — lassen rozwinąć chorągwie; II. *va.* wiejąc unosić; der Wind wehte den Schnee von den Dächern wiatr zwiął cały śnieg z dachów; der erste Wind weht euch nach Paris pierwszy wiatr zawieje was do Paryża.

We'hfrau, *sf.* akuszerka *f.*

We'hgefühl, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, uczucie *n.* boleści i bolesne.

We'hgeschrei, *sn.* = š, *pl.* = e, krzyk *m.* boleści.

We'hklage, *sf.* *pl.* = n, lament *m.*, lamentowanie *n.*, narzekanie *n.*, ubolewanie *n.*, żale *pl.*

We'hklagen, *vn.* (haben) lamentować, narzekać, ubolewać, żalić się.

We'hleidig, *adi.* wrażliwy na ból.

We'hmut, *sf.* żalność *f.*, boleść *f.*, smutek *m.*, rzewnność *f.*, rozczewnienie *n.*

We'hmütig, *adi.* żalony, bolesny, smutny, rzewny, rozrzewniony.

We'hmutter, *sf.* *pl.* = mütter, akuszerka *f.*

We'hr(e), *sf.* *pl.* = en, 1) obrona *f.*; sich zur — setzen bronić się; das dient ihm zur — to mu służy za obronę; 2) broń *f.*; mit — und Waffen erscheinen wystąpić w pełnej zbroi.

We'hr, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, tama *f.*, jaz *m.*, stawidło *n.*

We'hranstalten, *sf.* *pl.* przygotowania *pl.* do obrony.

We'hrbaum, *sm.* = eš, *pl.* = bäume, stawidło *n.*, zapora *f.* u młyna.

We'hrbezirk, *sm.* = eš, *pl.* = e, powiat wojskowy.

We'hrdamm, *sm.* = (e)š, *pl.* = dämme, tama *f.* dla zabezpieczenia.

We'hren, I. *va.* (haben) wzbronić, wzbraniać, zabronić; II. *vn.* (haben) 1) obronić; 2) dem Feuer — wstrzymać ogień; einer Leidenschaft — hamować namie=

tność; einer Krankheit — powstrzymać chorobę; dem Verdachte — bronić się podejrzaniu; III. sich, — *vr.* (haben) bronić się; operać się, wzbraniać się; sich mit Händen und Füßen — bronić się rękoma i nogami; er wehrte sich gegen dieje Zumutung bronił się przeciw temu przypuszczeniu, przeciw tej insynuacyi; sich seiner Haut — bronić własnej skóry.

We'hrhänge, *sn.* = š, *pl.* —, We'hrhengst, *sn.* = eš, *pl.* = e, pendent *m.*

We'hrgehd, *sn.* = (e)š, główczyzna *f.*; jazowe *n.*

We'hrhaft, *adi.* obronny; zdalny do broni; — machen uzbroić.

We'hrhaftigkeit, *sf.* zdolność *f.* do obrony.

We'hrlinie, *sf.* *pl.* = n, linia *f.* obrony, obronna.

We'hrloš, *adi.* bezbronny; — machen rozbroić.

We'hrlosigkeit, *sf.* bezbronność *f.*

We'hrkraft, *sf.* siła obronna, zbrojna.

We'hrmann, *sm.* = (e)š, *pl.* = männer, wojownik *m.*, człowiek uzbrojony; żołnierz *m.* obrony krajowej (w Niemczech).

We'hrordnung, *sf.* regulamin wojskowy.

We'hrpflicht, *sf.* obowiązek *m.* służby wojskowej; allgemeine — powszechna służba wojskowa.

We'hrpflichtig, *adi.* obowiązany do służby wojskowej.

We'hrstand, *sm.* = eš, stan wojskowy, wojsko *n.*

We'hrstein, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, obacz Brallstein.

We'hrwolf, *sm.* = (e)š, *pl.* = wölfe, obacz Wermwolf.

We'h(e)stand, *sm.* = eš, stan bolesny; der Ehestand ist ein — małżeństwo nie radość.

Weib, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, 1) kobieta *f.*, niewiasta *f.*, baba *f.*; ein altes — stara baba, stare babsko; ein schönes — piękna kobieta; ein armes — biedna kobiecina, babina *f.*;

verdammtes — przeklęty babsztyl; 2) żona *f.*, małżonka *f.*; Mann und — mąż i żona; — und Kind haben mieć żonę i dzieci; zum =e geben dać za żonę.

Weibchen, *sn.* =*ś*, *pl.* — 1) kobiątka *f.*; żoneczka *f.*; 2) samica *f.*, samiczka *f.*; junges — von Hühnern, Gänzen, Enten miódka *f.*

Weibel, *sm.* =*ś*, *pl.* — (przestarzałe) wozy *m.*

Weibel, *sn.* kobiątka *f.*, żoneczka *f.*

Weiberadel, *sm.* =*ś*, szlachectwo *n.* po kądzieli.

Weiberarbeit, *sf.* *pl.* =*en*, robota kobieca.

Weiberart, *sf.* sposób kobiecy.

Weiberbusen, *sm.* =*ś*, *pl.* łono kobiece, biust kobiecy.

Weiberchen, *sn.* =*ś*, *pl.* — kobiątka *f.*, żoneczka *f.*

Weiberfeind, *sm.* =*ś*, *pl.* =*e*, nieprzyjaciel *m.* kobiet.

Weiberfeindschaft, *sf.* 1) nieprzyjazne stanowisko wobec kobiet; 2) nieprzyjaźń *f.* między kobietami.

Weiberfreund, *sm.* =*eś*, *pl.* =*e*, przyjaciel *m.* kobiet.

Weibergefalt, *sn.* =*eś*, plorki babskie.

Weibergeklüft, *sn.* =*eś*, *pl.* =*e*, zachcianka kobieca.

Weibergeschrei, *sn.* =*eś*, krzyk kobiecy.

Weibergeschwätz, *sn.* =*eś*, gadanina, paplanina kobieca.

Weibergeſicht, *sn.* =*eś*, *pl.* =*er*, twarz kobieca.

Weibergunst, *sf.* łaska *f.* kobiet.

Weiberhaft, *adi.* kobiecy.

Weiberhand, *sf.* *pl.* =*hände*, 1) ręka kobieca; 2) pismo kobiece.

Weiberhaß, *sm.* =*ſſeś*, nienawiść kobieca; nienawiść *f.* do kobiet.

Weiberhaffer, *sm.* =*ś*, *pl.* —, obacz Weiberfeind.

Weiberhänd, *sn.* =*eś*, *pl.* =*en*, koszula kobieca, damska.

Weiberherrſchaft, *sf.* panowanie *n.* kobiet.

Weiberherz, *sn.* =*enś*, *pl.* =*en*, serce *n.* kobiet.

Weiberhut, *I. sm.* =*eś*, *pl.* =*hüte*, kapelusze kobiece, damski; *II. sf.* opieka kobieca.

Weiberjagd, *sf.* polowanie *n.* na kobiety, uganianie się *n.* za kobietami.

Weiberjäger, *sm.* [=*ś*, *pl.* —, kobicieciarz *m.*

Weiberkenntnis, *sf.* znajomość *f.* kobiet.

Weiberkleid, *sn.* =*eś*, *pl.* =*er*, suknia kobieca, damska.

Weiberknecht, *sm.* =*eś*, *pl.* =*e*, babszarz *m.*, kobicieciarz *m.*, miżgus *m.*, gach *m.*

Weiberkram, *sm.* =*(e)ś*, fatalszki, graty kobiece.

Weiberkrankheit, *sf.* *pl.* =*en*, choroba kobieca.

Weiberkrieg, *sm.* =*eś*, wojna kobieca; wojna *f.* między kobietami.

Weiberlaune, *sf.* *pl.* =*n*, kaprys *m.*, humor kobiecy.

Weiberlehen, *sn.* =*ś*, lenno kobiece.

Weiberliebe, *sf.* miłość kobieca; miłość *f.* kobiet.

Weiberlist, *sf.* *pl.* =*en*, podstęp kobiecy, chytryść kobieca.

Weibernarr, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, gach *m.*, babszarz *m.*, kobicieciarz *m.*

Weibertrache, *sf.* zemsta kobieca.

Weibernarr, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, gach *m.*, babszarz *m.*, kobicieciarz *m.*

Weibertrache, *sf.* zemsta kobieca.

Weiberraub, *sm.* =*eś*, porwanie *n.* kobiet.

Weiberrecht, *sn.* =*eś*, *pl.* =*e*, prawo kobiece.

Weiberrechtlerin, *sf.* *pl.* =*nen*, feministka *f.*, kobieta walcząca o prawo kobiet.

Weiberregierung, *sn.* Weiberregiment, *sn.* =*eś*, panowanie *n.* kobiet, rządy kobiece.

Weiberrod, *sm.* =*eś*, *pl.* =*rüde*, spodnica *f.*

Weiberrolle, *sf.* *pl.* =*n*, rola kobieca.

Weiberſache, *sf.* *pl.* =*n*, sprawa kobieca.

Weiberſattel, *sm.* =*ś*, *pl.* —, siodło damskie.

Weiberſehen, *adi.* mający wstręt do kobiet, unikający kobiety.

Weiberſehen, *sf.* wstręt *m.* do kobiet.

Weiberſchmuck, *sm.* =*eś*, strój kobiecy.

Weiberſommer, *sm.* =*ś*, babskie lato.

Weiberſtamm, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*ſtämme*, linia żeńska.

Weiberſtimme, *sf.* *pl.* =*n*, głos kobiecy.

Weibertracht, *sf.* *pl.* =*en*, strój *m.*, odzienie kobiece.

Weibertränen, *sf.* *pl.* łzy kobiece.

Weibertrue, *sf.* wierność kobieca.

Weibervoll, *sn.* =*eś*, kobiety *pl.*, baby *pl.*

Weiberzeit, *sf.* miesiącka *f.*

Weiblich, *adi.* kobiecy, właściwy kobiecie, babski;

ein =*eś* Geſicht kobieca twarz; =*eś* Weſen wzięcie kobiece;

ein =*er* Mann zniewieściły człowiek, baba *f.*, niewieściuch *m.*; — werden zniewieścić.

Weiblein, *sn.* =*ś*, *pl.* —, kobiątka *f.*, żoneczka *f.*, żonka *f.*

Weiblich, *I. adi.* żeński, kobiecy; daś =*e* Geſchlecht płeć żeńska; =*e* Anmut urok kobiecy; =*e* Schwäche słabość kobieca; =*e* Arbeiten roboty kobiece; (gram.) daś =*e* Geſchlecht rodzaj żeński;

=*er* Vogel samica *f.*, samiczka *f.*; *II. adv.* po kobiecemu;

III. daś Weibliche, *sn.*; ſie hat nichts =*eś* an ſich nie ma nic kobiecości; daś ewig — pociągający, nieśmiertelny urok kobiecości.

Weiblichkeit, *sf.* kobiecość *f.*, charakter kobiecy, żeńskość *f.*; niewieścia skromność, czystość; kobiece obyczaje, uczucia.

Weiblich, *sm.* =*(e)ś*, *pl.* =*e*, kobicieciarz *m.*, babszarz *m.*; mężczyzna zniewieściły.

Weibbild, *sn.* =*(e)ś*, *pl.* =*er*, kobieta *f.*, kobiciecko *f.*, baba *f.*, niewiaſta *f.*, podwika *f.*

Weibchen, *sn.* =*ś*, *pl.* —, obacz Weibsbild.

Weibgeſicht, *sn.* =*eś*, *pl.* =*er*, twarz kobieca.

Weibsteute, *spl.* kobiety *pl.*, baby *pl.*

Wei'ßperjon, *sf. pl.* =en, obacz Wei'ßbild.

Wei'ßvolk, *sn.* =es, obacz Wei'ßleute.

Wei'ß, *I. adi.* 1) miękki; etw. — miękkawy; ganz — miękkuchny, mięciutki, miękusiętki; — wie Wachs miękki jak wosk; ein =er Käse miękki ser; =es Ei jaje *n.* na międko; =es Wetter łagodne powietrze; eine =e Feder miękkie pióro; 2) ein =er Buchstabe miękką litera; ein =es Herz czułe serce; ein =es Gemüt łagodne usposobienie; II. *adv.* — machen miękkzyć; — werden miękknąć; — ausprechen wymawiać międko; — liegen leżeć międko.

Wei'ßbild, *sn.* =es, *pl.* =er, przyległość *pl.*, okrąg *m.* miasta, granica *f.* obwodu miasta.

Wei'ßrecht, *sn.* =es, *pl.* =e, prawo miejskie, terytoryalne.

Wei'ße, *sf. pl.* =n, 1) (Wei'ßheit) miękkosć *f.*, łagodność *f.*; 2) słabizna *f.*, dymię *n.*, nadbiodrze *n.*, podżebra *pl.*; 3) moczenie *n.*, namoczenie *n.*; die Wäsche auß der — wafchen wyprać bieliznę po namoczeniu; 4) zwrotnica *f.*.

Wei'ßen, *I. va.* weiße, weiße, weiße, habe geweißt, miękkzyć; moczyć; II. weiße, weiße, weiße, wiß, bin gewißen, *vn.* ustępować, ustąpić; der Feind wiß vom Kampfplatze nieprzyjacieli ustąpił z pola bitwy; die Nacht weiße dem Tage noc ustępuje dnu; daß Gewölbe ist gewißen sklepienie usunęło się; ich weiße nicht von der Stelle nie ruszę się z miejsca; von einem Orte — opuścić jakieś miejsce, usunąć się skąd; vom Wege — ustąpić z drogi; keinen Schritt von seinem Rechte — na włos od swego prawa nie odstąpić; der Schnupfen will nicht — katar nie chce minąć; von jmbm — odstąpić kogo, opuścić go; die Kurse sind im Weißen kursa upadają.

Wei'ßenbedienung, *sf.* służba *f.* przy zwrotnicy.

Wei'ßenbruch, *sm.* =es, *pl.* =brüche, 1) przepuklina pachwinowa; 2) złamanie się *n.* zwrotnicy.

Wei'ßendrüse, *sf. pl.* =n, gruczoł pachwinowy.

Wei'ßengegend, *sf.* pachwina *f.*; słabizna *f.*

Wei'ßenshienen, *sf. pl.* szyny zwrotnicze.

Wei'ßensteller, *sm.* =s, *pl.* —, zwrotniczy *m.*

Wei'ßenstellung, *sf. pl.* =en, ustawienie *n.* zwrotnicy,

Wei'ßenwärter, *sm.* =s, *pl.* —, zwrotniczy *m.*

Wei'ßfaß, *sn.* =ßes, *pl.* =fässer, beczka *f.* do namoczenia (bielizny).

Wei'ßflosser, *sm.* =s, *pl.* —, nieważ *m.*; brzuchopletwe *pl.*

Wei'ßgefäß, *sn.* =ßeß, *pl.* =ße, obacz Wei'ßfaß.

Wei'ßgefotten, *adi.* ugotowany na międko.

Wei'ßhaarig, *adi.* miękkowłosy.

Wei'ßheit, *sf.* miękkosć *f.*; (przen.) łagodność *f.*, czułość *f.*, tkliwość *f.*

Wei'ßherzig, *adi.* miękkiego serca, czuły, tkliwy.

Wei'ßherzigkeit, *sf.* miękkosć *f.* serca, czułość *f.*, tkliwość *f.*

Wei'ßlich, *adi.* 1) miękki, miękkawy; mdły; ein =es Klima łagodny klimat; =er Stil mdły styl; =e Speise mdła, bez smaku potrawa; 2) zniewieściał, delikatny, wąty; ein =es Leben führen prowadzić życie zniewieściał; eine =e Erziehung zniewieściał wychowanie; — werden zniewieściał.

Wei'ßlichkeit, *sf.* miękkosć *f.*; delikatność *f.*, mdłość *f.*, zniewieściałosć *f.*

Wei'ßling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, niewieściuch *m.*, pieszczoł *m.*, mazgaj *m.*

Wei'ßmülig, *adi.* miękkousty, miękki w pysku.

Wei'ßmülig, *adi.* miękkiego, tkliwego umysłu.

Wei'ßel, *sf. pl.* =n, wisznia *f.*

Wei'ßelfirschaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, wisznia wawrzynolistna.

Wei'ßelfirsche, *sf. pl.* =n, wisznia *f.*

Wei'ßelrohr, *sn.* =es, *pl.* =e, cybuch wisniowy.

Wei'ßelzopf, *sm.* =s, *pl.* =böppe, kołtun *m.*, goździec *m.*

Wei'ßtier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, mieczak *m.*; kopsłoseś — małż *m.*

Wei'ße, *sf. pl.* =n, 1) wierzba *f.*; wicina *f.*; 2) pastwisko *n.*; daß Vieh auf die — treiben wypędzić, wygnąć bydło na pastwisko; 3) pasza *f.*; (przen.): rozkosz *m.*; daß ist eine — für die Augen to rozkosz dla oka.

Wei'ßedarm, *sm.* =(e)s, obacz Mastdarm.

Wei'ßgeld, *sn.* =(e)s, pastewne *n.*, spaśna *n.*

Wei'ßeland, *sn.* =es, pastwisko *n.*

Wei'ßen, *adi.* wierzbowy.

Wei'ßen, *I. va.* 1) (haben) paść, pędzić na pastwisko; (przen.): die Herde Christi — sprawować duszpasterstwo; die Augen an etw. — z wielkiem upodobaniem patrzeć na co; 2) patroszyć = ausweiden; II. sich —, *vr.* (haben) paść się; rozkoszować się; sich an etw. — pastwić się nad czem; III. *vn.* (haben) paść się (na pastwisku), być na pastwisku.

Wei'ßenartig, *adi.* podobny do wierzby.

Wei'ßenasche, *sf. pl.* =n, popiół *m.* z wierzby.

Wei'ßenbach, *sm.* =es, *pl.* =bäche, strumień *m.* pomiędzy wierzbami.

Wei'ßenband, *sn.* =es, *pl.* =bänder, wierzba *m.*

Wei'ßenbast, *sm.* =es, łyko brzożowe.

Wei'ßenbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, wierzba *f.*, wicina *f.*

Wei'ßenblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, liść *m.* wierzby.

Weidenbohrer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wierzbowiec *m.* (*cossus ligniperda*).

Weidenbüsch, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{b}\bar{u}\bar{s}\bar{c}h$, **Weidenbüsch**, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , wierzbieniec *m.*, wierzbina *f.*

Weidengeflecht, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , plecionka wierzbowa.

Weidengerste, *sf.* *pl.* = \bar{n} , pret wierzbowy.

Weidenholz, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, wierzbina *f.*, wierzbowe drzewo.

Weidenkästchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, kotki *pl.*, bazine *pl.* u brzozy.

Weidenkohle, *sf.* węgiel *m.* z drzewa wierzbowego.

Weidenkorb, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{f}\bar{o}\bar{r}\bar{b}\bar{e}$, kosz *m.* z pretów wierzbowych.

Weidenlaub, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, liście *pl.* z wierzby.

Weidenraupe, *sf.* *pl.* = \bar{n} , gąsienica *f.* wierzbowca.

Weidenrinde, *sf.* kora wierzbowa.

Weidenröschen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, wierzbówka *f.*, błagacz *m.*, wesołek *m.*

Weidenrute, *sf.* *pl.* = \bar{n} , witka *f.*, witeczka *f.*

Weidenräger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, **Weidenzeißig**, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wierzbowniczka *f.*

Weidenchwamm, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{s}\bar{c}\bar{w}\bar{a}\bar{m}\bar{m}\bar{e}$, maśluk *m.*, kozłak pachnący; huba żagwiowa.

Weidenspinner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — ob. Weidenbohrer.

Weidenstamm, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{s}\bar{t}\bar{a}\bar{m}\bar{m}$, pień *m.* wierzby.

Weidenzweig, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , gałąź wierzbowa.

Weidenplatz, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{p}\bar{l}\bar{a}\bar{t}\bar{z}$, pastwisko *n.*

Weiderecht, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , pasne *n.*, prawo pastwne.

Weidrich, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , 1) wielka tojeść, wierzbienna *f.*, pastewnik *m.*, wilczy ogon, wierzbówka wązkoliściowa, krwawnica pospolita; 2) gelber — bażanowiec pospolity; 2) wierzbówka *f.* (ptak).

Weidvieh, *sn.* = \bar{s} , bydło pastwne.

Weidgenosß, *sm.* = $\bar{s}\bar{s}\bar{e}\bar{n}$, *pl.* = $\bar{s}\bar{s}\bar{e}\bar{n}$, towarzyszy myśliwski.

Weidgerecht, *adi.* biegly w sztuce myśliwskiej.

Weidgesell(e), *sm.* = \bar{n} , *pl.* = \bar{n} , obacz Weidgenosß.

Weidicht, *sn.* = \bar{s} , wierzbnia *f.*, gaik wierzbowy.

Weidlich, I. *adi.* tegi, żwawy, łebski, mocny, dzielny; II. *adv.* tego, żwawo, łebsko, dzielnie; — *essen*, *arbeiten*, *prügeln* tego jeść, tego, dzielnie pracować, porządnie wybić; *er hat mir — zu schaffen gemacht* miałem z nim porządną robotę, wielki ambaras.

Weidling, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , 1) pieczarka *f.* (grzyb.); 2) czółno rybackie; 3) miszka głęboka, makutra *f.*

Weidmann, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{m}\bar{a}\bar{n}\bar{n}\bar{e}\bar{r}$, myśliwy *m.*, łowiec *m.*

Weidmännisch, *adi.* myśliwski, łowiecki; *ein — er Muedrud* myśliwskie wyrażenie.

Weidmannssprache, *sf.* język *m.* myśliwych, mowa myśliwska.

Weidmannstasche, *sf.* *pl.* = \bar{n} , torba myśliwska.

Weidmesser, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, kordelas *m.*, nóż myśliwski.

Weidrecht, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , prawo myśliwskie.

Weidrad, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{s}\bar{r}\bar{a}\bar{d}\bar{e}$, worek *m.*, torba myśliwska.

Weidwerk, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , łowiectwo *n.*, myśliwstwo *n.*; *zwinerzyna f.*

Weidwerken, *vn.* (haben) polować na grubego zwierza.

Weidse, *sf.* *pl.* = \bar{n} , motowidło *n.*, snowadło *n.*

Weidse, *va.* (haben) zwiącać z motowidła, zwiącać na kłębek z motka, motać (przędze).

Weidern, I. *va.* odmawiać, nie dawać; II. *vr.* *siß* — (haben) wzbraniać się, ociążać się, opierać się; *er weigerte sich* bies zu tun wzbraniał się uczynić to.

Weidernung, *sf.* *pl.* = \bar{n} , wzbranianie *n.*, ociążanie *n.*

się, opieranie *n.* się, odmowa *f.*, opór *m.*

Weidgerungsfall, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *im —* w razie odmowy.

Weih, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{n} , kania *f.*

Weihaltar, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , ołtarz poświęcały.

Weihdecken, *sn.* = $\bar{s}\bar{f}\bar{e}\bar{s}$, *pl.* —, obacz Weihstetel.

Weihbild, *sn.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{e}\bar{r}$, wotum *n.*

Weihbischof, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = $\bar{b}\bar{i}\bar{s}\bar{c}\bar{h}\bar{o}\bar{f}\bar{e}$, sutragan *m.*

Weihe, *sf.* *pl.* = \bar{n} , 1) święcenie *n.*, wyswiecenie *n.*; *er hat schon die letzte — bekommen* został już wyswieconym; *die — eines Königs* namaszczenie *n.* króla; 2) poświęcenie *n.*, konsekracja *f.* (kościół, pomnika); 3) (przen.) przyzwolenie *n.*, sankcja *f.*; 4) *mit — sprechen* mówić z namaszczeniem.

Weihen, I. *va.* 1) święcić, wyswiecić; *namaszić*; *imndm zum Bischof — wyswiecić* kogo na biskupa; *Wasser, Öl —* święcić wodę, olej; 2) poświęcić, konsekrować (pomnik, gmach); 3) *die Frömmigkeit weihet alle Tugenden* pobożność uświęca wszystkie cnoty; *imndm seine Dienste —* poświęcić komu swoje usługi; *siß der Kunst —* poświęcić się sztuce; II. *gemeiht, pp. i adi.* święcony; $\bar{e}\bar{s}$ *Brot* święcony chleb; $\bar{e}\bar{s}$ *Wasser* święcona woda; *dem Tode, dem Untergang —* poświęcony, przeznaczony na śmierć, na zgubę.

Weihher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) święciciel *m.*; 2) sadzawka *f.*, staw *m.*

Weihhestunden, *sf.* *pl.* godziny *pl.* natchmienia.

Weihhevoll, *adi.* uroczysty, natchniony.

Weihhaften, *pl.* suchedni *pl.*

Weihgabe, *sf.* *pl.* = \bar{n} , ofiara *f.*, wotywa *pl.*

Weihgelübde, *sn.* śluby *pl.*, wota *pl.*

Weihgefang, *sm.* = $\bar{e}\bar{s}$, *pl.* = $\bar{g}\bar{e}\bar{j}\bar{a}\bar{n}\bar{g}\bar{e}$ hymn *m.*

Weihgeſchenk, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Weihgabe.

Weihherze, *sf. pl.* =n, gromnica *f.*

Weihheffel, *sm.* =š, *pl.* —, kropielnica *f.*

Weihnacht, *sf. pl.* =en, Weihnachten, *sf. pl.* 1) Boże narodzenie; grüne —, kalte Östern zielone Boże narodzenie, biała Wielkanoc; 2) obacz Weihnachtsgabe, Weihnachtsgeschenk.

Weihnachtlich, *adi.* gwiazdkowy; ein =eš Geſchenk gwiazdkowy podarunek.

Weihnachtsabend, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wigilia *f.* Bożego narodzenia, wilia *f.*

Weihnachtsbaum, *sm.* =eš, *pl.* =bäume, Boże drzewko, drzewko *n.* Bożego narodzenia, choinka *f.*

Weihnachtsblume, *sf. pl.* =n, obacz Weihnachtsrohr.

Weihnachtsfeier, *sf.* uroczystość *f.* Bożego narodzenia.

Weihnachtsfeiertag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, święto *n.* Bożego narodzenia.

Weihnachtsferien, *sf. pl.* ferie Bożego narodzenia.

Weihnachtsfest, *sn.* =(e)š, święto *n.* Bożego narodzenia.

Weihnachtsgabe, *sf. pl.* =n, Weihnachtsgeschenk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, gwiazdka *f.*, podarunek gwiazdkowy, kołęda *f.*

Weihnachtskind, *sn.* =eš, dzieciątko *n.* Jezus.

Weihnachtslied, *sn.* =eš, *pl.* =er, kołęda *f.*

Weihnachtsmarkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =märkte, targ *m.* przed Bożem narodzeniem.

Weihnachtsmesse, *sf.*, Weihnachtsmette, *sf.* pasterka *f.*

Weihnachtstag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* Bożego narodzenia.

Weihnachtswode, *sf.* tydzień, w którym przypada Boże narodzenie.

Weihnachtszeit, *sf.* czas *m.* Bożego narodzenia.

Weihrauch, *sm.* =(e)š, kadzidło *n.*; (przen.) jmnđm — streuen kadzić komu.

Weihrauchbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, kadzidłowe drzewko.

Weihrauchbüchse, *sf. pl.* =n, puszka *f.* na kadzidło.

Weihrauchsaß, *sn.* =š, *pl.* =äßer, kadzielnica *f.*

Weihrauchsharz, *sn.* =eš, *pl.* =e, żywica wonna.

Weihrauchsförner, *sn. pl.* ziarnka *pl.* kadzidła.

Weihrauchskraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, kopytnik *m.*, rozploeh *m.*; skalnik mniejszy.

Weihnung, *sf. pl.* =en, poświęcenie *n.*, konsekracja *f.*

Weihwasser, *sn.* =š, święconą woda.

Weihwasserbecken, *sn.* =š, *pl.* —, Weihwasserkeſſel, *sm.* =š, *pl.* —, kropielnica *f.*

Weihwedel, *sm.* =š, *pl.* —, kropidło *n.*

Weil, *coni.* 1) ponieważ; że, gdyż; ich will nicht ausgehen, — eš regnet nie chce wyjść, ponieważ deszcz pada; um ſo mehr — tem bardziej, ile że; daß kommt, — er mich haßt to pochodzi stad, że on mnie nienawidzi; 2) (zestarzałe) jak długo; — man noch lebt jak długo, póki się jeszcze żyje; daß Eisen schmieden, — eš noch warm iſt kuć żelazo póki gorące.

Weiland, *adv.* niegdys, ongi; były; świętej pamięci (š. p.); eš war — ein Fürſtenkind było ongi książętko; die — Königin š. p. królowa.

Weilhen, *sm.* =š, *pl.* —, chwilka *f.*, chwileczka *f.*; warten Sie noch ein — poczekaj pan jeszcze chwileczką; vor einem — przed chwilą.

Weile, *sf.* chwila *f.*; ich habe eine gute — gewartet czekałem chwilę; nach einer — po chwili; in einer kurzen, kleinen — za małą chwilę; eš hat gute — to ma jeszcze czas; jeßt wird eš wieder eine — halten teraz to trwa jeszcze jakiś czas; bei nächſtlicher — nocną porą; mittler — tymczasem; gut Ding will — haben co nagle to po dyable, dobrze zrobić,

trzeba czasu; Eile mit — spiesz się z rozważą.

Weilen, *sn.* (haben) bawić, przebywać gdzie; wo mag er jeßt —? gdzież on teraz może bawić, przebywać? warum weißt ſein Wagen zu kommen dlacego powóz jego się spażnia?

Weiler, *sm.* =š, *pl.* —, wioska *f.*

Wein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, 1) wino *n.*; weißer, roter — wino białe, czerwone; süßer, herber — słodkie, cierpkie wino; feuriger — ogniste wino; kleiner (leichter) — wisko *n.*, lekkie wino, cienkosz *m.*; schlechter — wińsko *n.*; — vom Faß wino beczkowe, z beczki; — in Gebinden wino w beczkach; — auf Bier, daß rat' ich dir, Bier auf —, daß laß ſein po piwie wino, ale nigdy po winie piwo; — iſt der Alten Mißch wino dla starców, czem mleko dla dzieci; im — iſt Wahrheit w winie prawda; jmnđm teilen — einſchenken powiedzić komu całą prawdę; 2) winograd *m.*, wino *n.*; winogrona *pl.*; wilder — dzikie wino; — bauen sadzić wino, uprawiać wino; — kelteren prasować wino; weißer — białe winogrona.

Weihnähulid, *adi.* podobny do wina.

Weihnäzſe, *sf. pl.* =n, opłata *f.* od wina.

Weihnäpfel, *sm.* =š, *pl.* =äpfel, winiówka *f.*, winne jabłko, winniczka *f.*

Weihnärm, *adi.* ubogi w wino.

Weihnart, *sf. pl.* =en, gatunek *m.* wina.

Weihnartig, *adi.* w rodzaju wina, podobny do wina, winnego smaku.

Weihnäufuhr, *sf.* wywóz *m.*, eksport *m.* wina.

Weihnäufſchank, *sm.* =(e)š, wyszynk *m.* wina.

Weihnban, *sm.* =eš, uprawa *f.* wina, winnictwo *n.*

Weihnbaner, *sm.* =š, *pl.* —, hodowca *m.* wina.

Weinbecher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pubar *m.* na wino, roztrouhan *m.*

Weinbeere, *sf.* *pl.* =*n*, winna jagoda, winne grono.

Weinbeiser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —. ob. Weinkenner.

Weinbereiungslchre, *sf.* nauka *f.* o przyrządzaniu win.

Weinberg, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, winnica *f.*; im — deß Herrn arbeiten pracować w winnicy Pańskiej.

Weinbewachsen, *adi.* obrosnięty winem.

Weinblatt, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =blätter, liść winny.

Weinblume, *sf.* zapach *m.*, aromat *m.*, bukiet winny, myszka *f.*

Weinblüte, *sf.* *pl.* =*n*, 1) kwiat winny; 2) rozkwit *m.* wina.

Weinbrühe, *sf.* *pl.* =*n*, polewka, zupa winna.

Weinbutte, *sf.* *pl.* =*n*, kadź z wina i na wino.

Weindrossel, *sf.* *pl.* =*n*, drozd rdzawoboczny.

Weinen, I. *vn.* (haben) płakać, zalewać się łzami; heftig — szlochać; vor Kührung — płakać ze wzruszenia; über jnund, über etw. — płakać nad kim, nad czem; II. *va.* (haben) blütige, bittere Tränen — płakać krwawymi, gorzkimi łzami, zalewać się krwawymi, gorzkimi łzami; er hat sich die Augen rot ge-weint oczy mu krwią zaszył ob płaczu; III. weinend, *ppr.* i *adi.* płaczący, płacząc.

Weinen, *sn.* = \bar{s} , płacz *m.*, płkanie *n.*; er hat das Gesicht zum — verzogen zbiera mi się na płacz.

Weinenswert, *adi.* warty płaczu = beweinenswert.

Weinerei, *sf.* *pl.* =*n*, płakania *f.*, płaczliwość *f.*, beksanie *n.*

Weinerlich, *adi.* skłonny do płaczu, płacziwy, płaksiwy; e \bar{s} wird mir ganz — zu Mute zbiera mi się na płacz; ein e \bar{s} Kind plaksiwe, płaczliwe dziecko; in einem e \bar{n} Tone sprechen mówić w płacziwym tonie.

Weinerlichkeit, *sf.* skłonność *f.* do płaczu, płaczliwość *f.*

Weinerute, *sf.* winobranie *n.*

Weinessig, *sm.* = \bar{s} , ocet winny.

Weinfarbe, *sf.* kolor winny.

Weinfaß, *sn.* = \bar{s} e \bar{s} , *pl.* = \bar{s} ässer, beczka *f.* na wino, winiówka *f.*

Weinfeiser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, szczęp winny.

Weinflasche, *sf.* *pl.* =*n*, butelka *f.*, gąsiorek *m.* na wino.

Weinflaschentorb, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* = \bar{s} örbe, kosz *m.* na butelki z winem.

Weinflaß, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, piama *f.* z wina.

Weinfluhre, *sf.* *pl.* =*n*, wóz *m.* z winem.

Weingarten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =gärten, winnica *f.*

Weingärtner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, ten, co uprawia wino.

Weingärung, *sf.* kiśnięcie *n.*, fermentacja *f.* wina.

Weingeß, *sn.* =e \bar{s} , *pl.* =e, naczynie *n.* na wino.

Weingegend, *sf.* *pl.* =*n*, okolica winna.

Weingeist, *sm.* =e \bar{s} , wyskok winny, alkohol etylowy.

Weingeistmesser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, alkoholometr *m.*, probierz *m.* tegości wyskoku winnego.

Weingelage, *sn.* uczta obficie winem zakrapiana.

Weingeländer, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, szpaler winniczy.

Weingeruch, *sm.* =e \bar{s} , zapach winny.

Weingeist, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, handel *m.* winem.

Weingeistmaß, *sm.* =(e) \bar{s} , smak *m.* wina; smak winny.

Weinglaß, *sn.* = \bar{s} e \bar{s} , *pl.* = \bar{s} läßer, lampka *f.*, kieliszek *m.* na wino.

Weingott, *sm.* =(e) \bar{s} , bożek *m.* wina, Bachus *m.*

Weingrün, *adi.* koloru winnego.

Weinhaltig, *adi.* zawierający wino.

Weinhandel, *sm.* = \bar{s} , handel *m.* winem.

Weinhändler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, handlarz *m.* winem, winiarz *m.*

Weinhandlung, *sf.* *pl.* =*n*, 1) sprzedaż *f.* wina, magazynu *m.*, sklep *m.* z winem; 2) handelek *m.*

Weinhaus, *sn.* = \bar{s} e \bar{s} , *pl.* = \bar{s} häuser, winiarnia *f.*, wyszynk *m.* wina.

Weinheber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, lewar *m.* do wina, smoczek *m.*

Weinhefe, *sf.* drożdże winne.

Weinhügel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pagórek obrosnięty winem.

Weinig, **Weinicht**, *adi.* do wina podobny, trąający winem.

Weinindustrie, *sf.* przemysł winny.

Weinjahr, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =jahre, rok winny; ein gutes, schlechtes — dobry, zły rok na wino.

Weinkalt(e)schale, *sf.* *pl.* =*n*, zimna polewka wina.

Weinkanne, *sf.* *pl.* =*n*, konewka *f.*, dzban *m.* na wino.

Weinkaraffe, *sf.* *pl.* =*n*, karafka *f.* na wino.

Weinkarte, *sf.* *pl.* =*n*, spis *m.* win.

Weinkauf, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =käufe, zakupno *n.* win.

Weinkeller, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, piwnica *f.* na wino; winiarnia *f.*

Weinkelter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, tkakarnia *f.*, prasa *f.* do wyciskania wina.

Weinkenner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, znawca *m.* na wino.

Weinern, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, pestka *f.* winogrona.

Weinoster, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, ten co kosztuje wino.

Weinrampf, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* = \bar{s} trämpfe, spazmatyczny płacz, spazm *m.*

Weinrantheit, *sf.* filoksera *f.*

Weinrüg, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* = \bar{s} rüge, dzban *m.* na wino.

Weinrüse, *sf.* *pl.* =*n*, dzban *m.*, dzbanek *m.* na wino.

Weinflüßer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, piwniczny *m.*, kiper *m.*

Weinländer, *sm.* =š, *pl.* —, naczynie n., w którym się chłodzi wino.

Weinländer, *sm.* =š, *pl.*

— obacz **Weinländer**.

Weinladen, *sm.* =š, *pl.* =lāden, sklep *m.* z winem.

Weinlager, *sn.* =š, *pl.* —, 1) skład *m.* wina; 2) legar *m.* na wino; 3) drożdże winne.

Weinland, *sn.* =eš, *pl.* =lānder, kraj winny.

Weinlaub, *sn.* =eš, liście winne.

Weinlaube, *sf.* *pl.* =n, altana obrosnięta winem, pokleńca *f.*

Weinlaune, *sf.* usposobienie podniecone (przez wino).

Weinlese, *sf.* winobranie *n.*; — halten zbierać wino.

Weinleser, *sm.* =š, *pl.* —, winobraniec *m.*

Weinleserin, *sf.* *pl.* =nen, winobranka *f.*

Weinlied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pieśń *f.* do wina, o winie.

Weinliebhaber, *sm.* =š, *pl.* —, amator *m.*, miłośnik *m.* wina.

Weinmarkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =märkte, targ *m.* na wino.

Weinmaß, *sn.* =eš, miara *f.* do wina.

Weinmeister, *sm.* =š, *pl.* —, winiarz *m.*

Weinmesser, *sm.* =š, *pl.* winomierz *m.*

Weinmesser, *sn.* =š, *pl.* —, nożyk *m.* do odcinania winogron.

Weinmet, *sm.* =(e)š, miód winny, winomiód *m.*

Weinmischer, *sm.* =š, *pl.* —, ten, co miesza wino.

Weinmonat, *sm.* =š, październik *m.*

Weinmost, *sm.* =eš, *pl.* =e, moszcz winny.

Weinmutter, *sf.* obacz **Weinhefe**.

Weinwiederlage, *sf.* *pl.* =n, skład *m.* wina.

Weinpalme, *sf.* *pl.* =n, winodań *f.*

Weinpantischer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz **Weinverfälscher**.

Weinpfahl, *sm.* =š, *pl.* =pfähle, tyczka *f.* do wina.

Weinpfalme, *sf.* *pl.* =n, renkloda *f.* (śliwka).

Weinpreis, *sm.* =feš, *pl.* =se, cena *f.* wina.

Weinpresse, *sf.* *pl.* =n, obacz **Weinfeltr**.

Weinprobe, *sf.* *pl.* =n, próba *f.* wina.

Weinprober, *sm.* =š, *pl.* —, obacz **Weinfoster**.

Weinraute, *sf.* *pl.* =n, gałązka *f.*, latorośl winna.

Weinraupe, *sf.* *pl.* =n, gąsienica winna.

Weinraute, *sf.* *pl.* =n, ruta ogrodowa, wonna.

Weinrausch, *sm.* =eš, *pl.* =räusche, upicie *n.* się winem.

Weinrebe, *sf.* *pl.* =n, winogrono *n.*, latorośl winna, szczep winny.

Weinrebenzucht, *sf.* hodowla *f.* wina.

Weinrechnung, *sf.* *pl.* =en, rachunek *m.* za wino.

Weinreich, *adi.* obfitujący w wino.

Weinreisende(r), *sm.* =en, *pl.* =e(n), agent podróżujący w winie.

Weinreis, *sm.* =feš, latorośl winna.

Weinrose, *sf.* *pl.* =n, dzika róża.

Weinrot, *adi.* czerwony jak wino, winnego koloru.

Weinsoße, (wym. sos), *sf.* *pl.* =n, sos winny, polewka winna.

Weinwauer, *adi.* kwaśny jak wino.

Weinwäuser, *sm.* =š, *pl.* —, winopój *m.*, żłopacz *m.* wina.

Weinwäure, *sf.* kwas winny.

Weinwäusch, *sm.* =eš, winiarnia *f.*, wyszynk *m.* wina.

Weinwäsch, *sm.* =en, *pl.* =en, szynkarz *m.* wina.

Weinwäsche, *sf.* *pl.* =n, winiarnia *f.*, wyszynk *m.* wina.

Weinwäsch, *sm.* =eš, *pl.* =schläuche, rura *f.* do ściągania wina; (przen.): opój *m.*, pijak *m.*

Weinwäsch, *sm.* =š, *pl.* —, piwniczny *m.*, kiper *m.*

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =n, ga-

tunek *m.* wina.

Weinwäsch, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, szpaler winny.

Weinwäsch, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, winnik *m.*, kamień winny; gereinigt — winiaj potażu.

Weinwäsch, *sm.* =(e)š, kamień winny, kremortartar *m.*

Weinwäschsäure, *sf.* kwas winny, prawoskrętny.

Weinwäschsteuer, *sf.* podatek *m.* opłata *f.* od wina.

Weinwäsch, *sm.* =(e)š, *pl.* =stöße, krzew winny.

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =n, winiarnia *f.*

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =n, winna polewka.

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =n, beczka *f.* na wino.

Weinwäsch, *sm.* *pl.* obacz **Weinwäsch**.

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =n, winogrono *n.*, winne grono.

Weinwäsch, *sm.* *pl.* **Weinwäsch**, *sm.* *pl.* wytłoczyny *pl.* z winogron.

Weinwäsch, *sm.* =š, *pl.* —, amator *m.* wina, pijący *m.* wino.

Weinwäsch, *adi.* pijany winem, upojony winem.

Weinwäsch, *adi.* obrosnięty, otoczony winem.

Weinwäsch, *sm.* =š, *pl.* —, fałszerz *m.* wina.

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =en, fałszowanie *n.*, podrabianie *n.* wina.

Weinwäsch, *sm.* =š, *pl.* =vöael, obacz **Weinwäsch**.

Weinwäsch, *sm.* =(e)š, *pl.* =vorräte, zapas *m.* wina.

Weinwäsch, *sm.* =feš, produkcja *f.* wina; urodzaj *m.* na wino; einen guten — haben mieć dobry urodzaj na wino.

Weinwäsch, *sn.* =š, pogoda korzystna dla wina.

Weinwäsch, *sm.* =eš, *pl.* =e, winiarz *m.*, właściciel *m.* szynku winnego.

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =nen, winiarka *f.*

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =en, szynk winny.

Weinwäsch, *sf.* *pl.* =n, należytość *f.* za wino.

Weinzecher, *sm.* = *s*, *pl.* — amator *m.* wina, pijący wino.

Weinzeichen, *sn.* = *s*, *pl.* — znak winny (gdzie wino sprzedają).

Weinzeicher, *sm.* = *s*, *pl.* — 1) obacz Weinbauer; 2) lewar *m.* na wino.

Weinzeil, *sm.* = *es*, *pl.* = *zölle*, cło *n.* na wino.

Weiß, *adv.* obacz Weiß-machen.

Weiß, *adi.* mądry, roztropny; die — Frau akuszerka.

Weiß(e), *sm.* = *en*, *pl.* = *e(n)*, medrzec *m.*, filozof *m.*; der Stein der = *en* kamień filozoficzny.

Weiß, *sf.* *pl.* = *n*, 1) sposób *m.*, zwyczaj *m.*, obyczaj *m.*, tryb *m.*; daß ist so seine — to już taki jego sposób, obyczaj; jedes Land hat seine — co kraj to obyczaj; Maß und — halten trzymać się dozwolonych granic; auf welche — ? w jaki sposób? auf diese — w ten sposób, tym sposobem; auf irgend eine — jakimś sposobem; auf keine — żadną miarą; auf andere — w inny sposób, innym sposobem; 2) glücklicher — na szczęście; ungerechter — niesprawiedliwie; unvorhergesehen — nieprzewidzianie; natürlicher — naturalnie; zufälliger — przypadkiem, przypadkowo; ausnahms — wyjątkowo; 3) nuta *f.*, arya *f.*, melodia *f.*, pieśń *f.*; Wort und — tekst i melodia.

Weißel, *sm.* = *s*, *pl.* — królowa *f.* roju pszczół, matka *f.*

Weißelloß, *adi.* ein = *er* Wienstoc ul bez królowej.

Weissen, *weisse*, *meisest* i *weist*, *weist*, *wies*, *habe* *ge-wiesen*, *I. va.* jmnmdm *etw.* — pokazać komu co, wskazać komu co; jmnmdm den Weg — wskazać komu drogę; mit Fingern — pokazywać, wytykać palcami; jmnmdm die Zunge — wystawiać komu język; jmnmdm die Tür — wyprosić kogo za drzwi; er hat mich an Sie gewiesen odesłał

mnie do pana, kazał mi udać się do pana; jmnmdm aus dem Hause — wyprosić, wyrzucić kogo z domu; jmnmdm aus der Stadt — wypędzić kogo z miasta; eine Bitte von sich — odrzucić prośbę, odmówić prośbie; *etw.* von der Hand — nie przyjąć czego, odrzucić co; jmnmdm zur Ordnung — napomnąć kogo; jmnmdm das Malen — uczyć kogo malować; sich — lassen dać się nauczyć, objaśnić; *II. vn.* (haben) mit Fingern auf jmnmdm — pokazywać na kogo palcami; meine Uhr weist auf fünf mój zegar wskazuje piątą godzinę; die Magnetnadel weist nach Norden igła magnesowa wskazuje na północ.

Weißer, *sm.* = *s*, *pl.* — 1) pokazujący *m.*, wskazujący *m.*, pouczający *m.*, przewodnik *m.*; 2) wskazówka *f.*; 3) obacz Weisfel.

Weisheit, *sf.* mądrość *f.*; — ist besser als Stärke rozum lepszy od siły; die göttliche — mądrość boska; er hält sich für die — selbst zdaje mu się, że pojadt wszystkie rozumy; seine — austramen wyruszyć z mądrością; mit seiner — zu Ende sein być u schyłku swej mądrości.

Weisheitsdiinel, *sm.* = *s*, *pl.* —, zarozumiałość *f.* na mądrość.

Weisheitskrämer, *sm.* = *s*, *pl.* —, popisujący *m.* się mądrością.

Weisheitslehre, *sf.* filozofia *f.*

Weisheitslehrer, *sm.* = *s*, *pl.* —, filozof *m.*

Weisheitszahn, *sm.* = *(e)s*, *pl.* = *zähne*, ząb *m.* mądrości; ząb stanowiący (weter.).

Weislich, *adv.* mądrze.

Weis-machen, *va.* (haben) jmnmdm *etw.* — wmówić w kogo co; machen Sie daß anderen weiß niech pan to komu innemu wmówi; sich alles — lassen w wszystko uwierzyć; sich *etw.* — lassen dać sobie wmówić co.

Weiß, *I. adi.* 1) biały; — wie Schnee biały jak śnieg; = *es* Mehl jasna mąka; = *es* Brot pszenny chleb, bułka; = *e* Wäsche czysta bielizna; = *es* Haar siwe włosy; weißer Fluß białe upławy; ein = *es* Pferd siwosz *m.*; = *e* Waren obacz Weißwaren; = *er* Wein białe wino; = *er* Sonntag biała niedziela; laß es dir schwartz auf — geben każ sobie to dać na piśmie, czarno na białem; ein = *es* Blatt Papier czysta, niezapisana kartka papieru; — werden zabielić się; — machen wybielić, bielić; — anstreichen bielić; sich — ankeiden ubierać się (na) biało; — nähenszyć bieliznę; 2) (przen.) sich — brennen lassen oczyścić się z zarzutu; sich — brennen wollen niewinniać się; *II. der*, die, das Weiß, *s. pl.* —; daß — im Auge, im Ei białko *n.* w oku, w jaju.

Weiß, *sn.* = *es*, białość *f.*, biel *f.*, biały kolor; ein blendendes — olśniewająca białość, biel; — auflegen nałożyć bielidła, blanszu.

Weißsagen, *va. i vn.* (haben) wróżyć, prorokować, przepowiadać.

Weißsager, *sm.* = *s*, *pl.* —, wróżbiarz *m.*, wróżbita *m.*, prorok *m.*

Weißsagerin, *sf.* *pl.* = *nen*, wróżka *f.*, prorokini *f.*, wieszczka *f.*

Weißsagere'i, *sf.* wieszczbiarstwo *n.*, wróżenie *n.*, prorokowanie *n.*, przepowiedanie *n.*

Weißsagerisch, *adi.* proroczy.

Weißsagung, *sf.* *pl.* = *en*, wróżba *f.*, prorocstwo *n.*, przepowiednia *f.*, wyroczenia *f.*

Weißharmig, *adi.* białoramienny, o białych ramionach.

Weißbäcken, *adi.* z pszennej mąki upieczony; = *es* Brot bułka *f.*

Weißbäcker, *sm.* = *s*, *pl.* —, piekarz piekący bułki.

Weißbäckerei, *sf.* *pl.* = *en*, piekarnia *f.* bułek.

Wei'ßbart, *sm.* =eš, *pl.* -bärte, siwa broda.

Wei'ßbärtig, *adi.* siwo-brody.

Wei'ßbier, *sn.* =(e)š, jasne piwo.

Wei'ßbinder, *sm.* =š, *pl.* —, 1) bednarz wyrabiający rzeczy z miękkiego drzewa; 2) ten co bieli, mularz *m.*

Wei'ßbirke, *sf.* *pl.* -n, brzoza biała.

Wei'ßblätt(e)rig, *adi.* biało-listny.

Wei'ßblau, *adi.* bladonie-bieski.

Wei'ßblech, *sn.* blacha biała, pobielana.

Wei'ßblechwaren, *spl.* towary blacharskie.

Wei'ßbrot, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, bułka *f.*, kołacz *m.*, biały chleb.

Wei'ßbuche, *sf.* *pl.* =n, grab *m.*, grabina *f.* = Sagebuche.

Wei'ßbusig, *adi.* białą pierś, białe łono mający.

Wei'ßdorn, *sm.* =eš, *pl.* =e, głóg pospolity, biały, berek *m.*

Wei'ßdroffel, *sf.* *pl.* =n, drozd *m.* śpiewak.

Wei'ße, *sf.* 1) białość *f.*, biel *f.*; 2) eine — kufel jasnego piwa.

Wei'ße(t), *sm.* i *f.* =en, *pl.* =en, (człowiek) biały *m.*, (kobieta) biała *f.*; die =en ludzie rasy kaukaskiej, Europejczy *pl.*

Wei'ßen, *va.* wybielić, pobielić, bielić.

Wei'ßer, *sm.* =š, *pl.* —, pobielacz *m.*

Wei'ßfarbig, *adi.* białego koloru, biały.

Wei'ßfichte, *sf.* *pl.* =e, Wei'ßtanne, jodła *f.*

Wei'ßfisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, płotka *f.*, płocica *f.*, biatoryb *m.*

Wei'ßfedig, *adi.* biało-plamisty, białonakrapiany, biało-pstry.

Wei'ßfuchš, *sm.* =eš, *pl.* =fuchš, 1) biały lis; 2) rodzaj (konia).

Wei'ßgar, *adi.* =eš Leder skóra wyprawiona na jerche.

Wei'ßgarn, *n.* =š białe nici.

Wei'ßgelb, *adi.* białozółty, jasno żółty.

Wei'ßgerben, *va.* (haben) wyprawić na jerche.

Wei'ßgerber, *sm.* =š, *pl.* —, białoskórnik *m.*

Wei'ßgerberei, *sf.* *pl.* =n, białoskórnictwo *n.*

Wei'ßglühend, *adi.* rozpalony do białości.

Wei'ßglühhitze, *sf.* gorąco rozpalające do białości.

Wei'ßgold, *sn.* =eš, białe złoto, platyna *f.*

Wei'ßgrau, *adi.* jasno siwy.

Wei'ßhaarig, *adi.* białowłosy, siwowłosy.

Wei'ßhafig, *adi.* białą szayę mający.

Wei'ßhändig, *adi.* mający białe ręce.

Wei'ßhalden, *sn.* =š, *pl.* —, białogardł *f.*

Wei'ßkohl, *sm.* =š, kapusta głowiasta.

Wei'ßkopf, *sm.* =eš, *pl.* =köpfe, biała, siwa głowa.

Wei'ßköpfig, *adi.* biało-głowy, siwogłowy.

Wei'ßkram, *sm.* =š, kram *m.*, sklep *m.* z płótnem.

Wei'ßkrämer, *sm.* =š, *pl.* =n, kramarz handlujący płótnem.

Wei'ßkupfer, *sn.* =š, nowe srebro.

Wei'ßlich, *adi.* biały.

Wei'ßling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, białak *m.*, bielec *m.*; zwierz biały.

Wei'ßmehl, *sn.* =(e)š, biała, pszenna mąka.

Wei'ßnä(h)terin, *sf.* *pl.* =nen, szwaczka *f.* od białego szycia.

Wei'ßpappel, *sf.* *pl.* =n, topola biała, białodrzew *f.*, jawrzec *f.*

Wei'ßpinsel, *sm.* =š, *pl.* —, pendzel *m.* do pobielania, bielenia.

Wei'ßschedig, *adi.* biało-nakrapiany, biało-pstry.

Wei'ßseiden, *adi.* biały jedwabny.

Wei'ßsieden, siede, siedest, siedet, sott weiß, habe weiß-

gefotten, *va.* pobielać.

Wei'ßspecht, *sm.* =eš, *pl.* =e, dzięcioł pstry, większy.

Wei'ßspiegelgläser, *sn.* =eš, antymon biały.

Wei'ßstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, białoskał *m.*

Wei'ßtiderer, *sf.* *pl.* =en, haft *m.* na płótnie.

Wei'ßtiderin, *sf.* *pl.* =nen, hafciarka haftująca na płótnie.

Wei'ßtanne, *sf.* *pl.* =n, jodła właściwa, pospolita.

Wei'ßwal, *sm.* =š, wieloryb biały.

Wei'ßwaren, *spl.* towary płócienne, bielizna *f.*

Wei'ßwarengeschäft, *sn.* =eš, *pl.* =e, magazyn *m.* płócien, bielizny.

Wei'ßwein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, białe wino.

Wei'ßwurz, *sf.* =en, babczka *f.*, krowczyzna *f.*, kokoryczka pospolita, babczka jagoda, myszoploch podlistny.

Wei'ßzahn, *sm.* =(e)š, jasnozab *m.* (rośl.).

Wei'ßzeug, *sn.* =(e)š, płótna *pl.*, bielizna *f.*

Wei'ßzenghändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* płótnem, bielizną.

Wei'ßzenghammer, *sf.* *pl.* =n, izba, w której się przechowuje bieliznę.

Wei'ßzengnäherin, *sf.* *pl.* =nen, szwaczka *f.* od bielizny.

Wei'ßung, *sf.* *pl.* =en, 1) nakaz *m.*, rozkaz *m.*, zlecenie *n.*, polecenie *n.*; instrukcyja *f.*; er erhielt die —, się zu entfernen otrzymał nakaz oddalenia się; 2) przekaz *m.*, asygnacyja *f.*; 3) = Verweis.

Weit, *comp.* weiter, *sup.* weitest, *I. adi.* 1) daleki, oddalony; die Stadt ist zwei Meilen — miasto jest o dwie mile oddalone; ist es noch — czy jeszcze daleko? es ist nicht — von hier nie jest daleko stąd; in die = Weit gehen iść w daleki świat; wir sind noch — von einander jeszcześmy daleko od siebie, (przen.) daleko nam do porozumienia; wie — bist du? jak daleko zaszedłeś? ich bin noch gerade so — wie vorher

jestem zawsze w tem samym miejscu, na tym samym punkcie; 2) in -en Zwischenräumen w dalekich odstępach; — in Jahren sein być w podszłym wieku; der Winter ist noch — daleko do zimy; (przen.:) die Sache ist noch nicht so — ta sprawa nie postąpiła jeszcze tak daleko; die Sache steht noch im -en Felde nie przedko się to jeszcze stanie, jeszcze daleko do tego; 3) ein -er Weg długa, daleka droga; eine -e Reise daleka podróż; 4) szeroki; das -e Meer szerokie morze; die -e Welt szerokie świat; ein -es Feld szerokie pole; ein -es Zimmer obszerny, przestronny pokój; eine -e Öffnung szeroki otwór; ein -es Sieb rzadkie sito; ein -er Stamm rzadki grzebień; ein -es Kleid przestronna suknia; ein -er Schuh szeroki, wielki, przestronny, obszerny bucik; (przen.:) ein -es Gemissen haben mieć szerokie sumienie; ein -er Begriff obszerna pojecie; im weitesten Sinne des Wortes w tego słowa najszerszym znaczeniu; II. *adv.* 1) etwaś, ziemliś — trochę, dość długo; — von mir daleko odemnie; in wie —? o ile, jak dalece? von — her sein być z daleka; (przen.:) das ist nicht — her to nie jest rzecz zbyt wielkiej wagi, to nie wielka rzecz; — entfernt bardzo oddalony; ich bin — entfernt, es zu tun daleki jestem od tego, by to uczynić; — vorgeht daleko posunięty; (przen.:) er ist in dieser Kunst — zuriht jest bardzo zaoafany w tej sztuce; — gehen daleko iść, postąpić; (przen.:) das geht zu —! tego za duzo! — in den Wald hineingehen zapuścić się głęboko w las; (przen.:) ich werde nicht so — gehen zu behaupten... nie posune się tak daleko, by twierdzić...; du bist wirklich zu — gegangen posunałeś się rzeczywiście z daleko; (przen.:) er hat es sehr — gebracht daleko doprowadził; er ist in

der Grammatik — gekommen zrobił wielkie postępy w grammatyce; es ist schon so — mit mir gekommen już doszło u mnie do tego; das hat zu — geführt to za daleko zaszło; er ist ja so — ein ganz guter Kerl on jest zresztą wcale dobry chłop; — sehen daleko widzieć; (przen.:) przewidywać; so — man sehen kann jak daleko sięgnąć okiem, o ile powiedzieć można; sich mit jemand zu — einlassen zapuścić się z kim za daleko; du treibst es zu — ty idziesz za daleko, przekraczasz granice; — und breit z wszech stron; man spricht — und breit davon szeroko, powszechnie o tem mówią; — und breit war niemand zu sehen jak okiem sięgnąć, nie widać było nikogo; 2) — offen stehen stać na oścież otwarty; 3) — größer, — schöner o wiele większy, o wiele piękniejszy; — mehr o wiele więcej; — — besser o wiele lepiej; — gefehlt, mein Freund! trafltes kulą w płot, przyjacielu! ich ziehe es bei weitem vor wole to, przenoszę to; jemand — übertreffen przewyższyć, prześcignąć kogo; so — es möglich ist o ile jest możliwem; dieser Mann ist bei weitem nicht so stark, als er aussieht ten mężczyzna wcale nie tak silny, jak wygląda; III. *weiter* (komparativ von weit), *ob.* pod Weiter; IV. *Weite*(s), *sn.* -en, das — suchen ścieś, czmychnąć; (przen.:) das geht ins — to gubi się; eine Sache ins — ziehen rozwałkować co; sich ins — verlieren gubić się w rozwlekłości; etw. des -en und breiten erzählen opowiadać coś szczegółowo, szeroko.

Weita'b, *adv.* daleko, oddalono, odległo; das Haus liegt zu — ten dom leży zanadto na uboczu.

Weita'n's, *adv.* o wiele; sic ist — die beste Schulerin in der Schule jest ona najlepszą uczenicą w szkole, jest

uczenicą o wiele lepszą od wszystkich innych.

Weita'n'sichend, *adi.* daleko sięgający, na długo się zauważający, niepewny; nie przedko mogacy się spełnić.

Weit'berihmt, *adi.* daleko słynący.

Weit'blidend, *adi.* daleko widzący, daleko sięgający.

Weite, *sf.* *pl.* -n, 1) bez *pl.* (*Entfernung*) dal *f.*, oddalenie *n.*, odległość *f.*; in gleichem — w jednakiej odległości; długość *f.*; obszerność *f.*; obszar *m.*; przestronność *f.*; szerokość *f.*, objętość *f.* (naczynia); rozległość *f.* (budynku); kalibr *m.* (dziata); 2) z *pl.*, die -n durchziehen przeciągać przez dalekie strony; in die — ziehen puścić się w świat; in die — sehen daleko widzieć, daleko sięgać.

Weiten, I. *va.* (ausweiten) rozszerzać, rozprzestrzenić, rozciągać, rozciągnąć; II. *sich* —, *vr.* rozszerzać, rozprzestrzenić się.

Weiter, *adv.* I. *adv.* I. dalej, dalszy; nur immer — tylko dalej! naprzód; im -en Sinne w dalszym znaczeniu; in -en Kreisen w szerszych kołach; ohne -e Kosten bez dalszych kosztów; ohne -e Umstände bez wszelkich ceregieli; bis auf -en Befehl do dalszego rozporządzenia; auf -e drei Monate na dalszych trzy miesiący; nichts —? nic więcej? tylko tyle? wenn es nur nichts — ist jeśli to tylko na tem poprzestało; was —? co dalej? nichts —! dość tego! es ist — niemand da? czy nikogo niema więcej; und so — i tam dalej, itd.; II. — bringen dalej doprowadzić; nichts — brauchen, als... nie potrzebować nic więcej, tylko...; etw. — befördern wyprawić, wysłać coś dalej; — gehen iść dalej, postępować; die Krankheit geht immer — choroba postępuje; wenn es so — geht jeśli to tak dalej pójdzie; lesen Sie — czytaj pan dalej; ich will dir — nichts erzählen

nie chce ci dalej, więcej opowiedzieć; ohne sich — zu bedenken bez namysłu; (przen.) — kommen robić postępy, postępować; — machen rozszerzyć; — sagen powtórzyć; zu nichts — taugen, alſ... do niczego nie być zdającym, tylko...; nicht — wollen, nie chcieć iſć dalej; 3) Weitere(s), *sn.* -en, daſ — reszta *f.*, dalszy ciąg; daſ — übermorgen dalszy ciąg pojutrze, reszta pojutrze; daſ — wird sich finden co do dalszego, to zobaczymy; er hat sich daſ — vorbehalten zastrzegł sobie dalsze kroki; deſ -en sind wir überhoben reszta możemy sobie darować; 4) *adv.* ohne weiteres, ohne weiteres bez przeszkody; biſ auf weiteres na razie.

Weiterbeförderung, *sf.* dalszy transport.

Weiterführung, *sf.* dalsze prowadzenie; die — deſ Geschäftes hängt von ihm ab dalsze prowadzenie interesu od niego zależy.

Weitern, *va.* i sich — *vr.* rozszerzyć, rozciągnąć się.

Weiterreise, *sf.* dalszy ciąg podróży.

Weiterendung, *sf.* *pl.* -en, obacz Weiterbeförderung.

Weiterung, *sf.* *pl.* -en, trudności *pl.*, formalności *pl.*

Weitgehend, *adi.* daleko idący.

Weitgreifend, *adi.* daleko sięgający.

Weither, *adv.* z daleka; daſ ist nicht — obacz weit II.

Weitherzig, *adi.* o szerokiem sercu.

Weithin, *adv.* w dal, daleko.

Weitläufig, Weitläufig, *adi.* i *adv.* 1) obszerny, szeroki, rozległy, przestronny; — schreiben pisać rozwlekle; 2) daleki; ein — er Verwandter daleki krewny; mit jmdm — verwandt sein być z kim daleko spokrewnionym; ein — er Mensch formalista *m.*

Weitläufigkeit, *sf.* *pl.* -en, 1) obszerność *f.*, rozległość *f.*, przestronność *f.*; 2) (przen.)

rozwlekłość *f.*; 3) trudności *pl.*, formalności *pl.*, korowody *pl.*

Weitmasſig, *adi.* o rzadkich oczkach (pończocha, siatka).

Weitreichend, *adi.* daleko sięgający.

Weitſichtig, *adi.* daleko się rozciągający, rozwlekły, rozgależony; ein — es Unternehmen ogromne przedsięwzięcie.

Weitſchweifig, *adi.* rozwlekły.

Weitſchweifigkeit, *sf.* *pl.* -en, rozwlekłość *f.*

Weitſichtig, *adi.* daleko widzący; mający oczy nadmiarowe; przewidujący.

Weitſichtigkeit, *sf.* nadmiarowości *f.*; przewidywanie.

Weitſpurig, *adi.* szeroki tor, mający, szerokotorowy, półtoraczny (wóz).

Weittragend, *adi.* daleko noszący, dalekonośny; donośny.

Weitumfaſſend, *adi.* wiele obejmujący.

Weitung, *sf.* *pl.* -en, 1) rozprzestrzenienie *n.*; 2) obszar *m.*; 3) komora *f.* (górn.).

Weitvbreitet, *adi.* bardzo rozpowszechniony.

Weitverzweigt, *adi.* mocno rozgałęziony.

Weitzählig, *adi.* rzadkie zęby mający.

Weizen, *sm.* =s, pszenica *f.*; türkiſcher — kukurydza *f.*; rauher — wąsatka *f.*; engliſcher — kregielkówna *f.*; kriechender — rolnica *f.* (przen.) sein — blüht jego fortuna rośnie, szczęście mu sprzyja.

Weizenader, *sm.* =s, rola pszeniczna.

Weizenähre, *sf.* *pl.* =n, kłos *m.* pszenicy.

Weizenartig, *adi.* w rodzaju pszenicy.

Weizenbau, *sm.* =es, uprawa *f.* pszenicy.

Weizenbier, *sn.* =(e)s, piwo pszenne.

Weizenboden, *sm.* =s, grunt *m.* pszeniczny, pod pszenicę.

Weizenbrot, *sm.* =es, pszen-ny chleb, bułka *f.*

Weizenerte, *sf.* *pl.* =n, żywo *n.*, zbiór *m.* pszenicy.

Weizenfeld, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, pole pszeniczne, pszenicznisko *n.*

Weizengarbe, *sf.* *pl.* =n, snop *m.* pszenicy.

Weizengranen, *sf.* *pl.* pszenne krupy, pęczak *m.*, pyszka *f.*

Weizenkrieſ, *sm.* =es, drobna kaszka pszenna.

Weizenkleie, *sf.* otręby pszenne.

Weizenkorn, *sn.* =(e)s, *pl.* =fórner, ziarno *n.* pszenicy.

Weizenland, *sn.* =es, *pl.* =länder, 1) kraj, gdzie uprawiają przeważnie pszenicę; 2) grunt pszeniczny.

Weizenmalz, *sn.* =es, słód pszenny.

Weizenmehl, *sn.* =es, mąka pszenna.

Weizenmilde, *sf.* *pl.* =n, glistka pszeniczna.

Weizenſaat, *sf.* *pl.* =en, zasiew *m.* pszenicy.

Weizenschrot, *sn.* =(e)s, grys pszeniczny.

Weizenſtärke, *sf.* skrobia pszenna, krochmal pszenny.

Weizenſpreu, *sf.* plewa pszeniczna.

Weizenstroh, *sn.* =s, słoma pszeniczna.

Weiß, *pron.* co za; — ein Mensch! co za człowiek! — ein schönes Kind! co za piękne dziecko! — eine Pein! cóż to za męka!

Weißer, Weißer, Weißer, *pron.* 1) *pron.* *relat.* który, która, które; derjenige — ten co, ten który; irgend — któryś; die Arbeiter, welche bei uns arbeiten robotnicy, którzy u nas pracują; daſ Buch, aus welchem ich abgeschrieben habe książka, z której odpisałem; daſ Zimmer, in welchem ich ſiße pokój, w którym siedzę; =e ſangen, =e laſen którzy śpiewali, którzy czytali; 2) (*pron. indefin.*) hier ſind Kuchen,

nehmen Sie welche oto są ciastka, weż pan parę; ich habe keine Federn, geben Sie mir welche nie mam piór, daj mi pan kilka; 3) (*pron. interrog.*) — von uns? który z nas? — es von beiden? które z dwojga? — es sind meine Hefte które są moje zeszyty? — er Professor trägt heute vor? który profesor dzisiaj wykłada? 4) (*pron. interrog.*) jaki; auf welche Weise? w jaki sposób, jakim sposobem? mit welchem Rechte? jakim prawem? — es ist sein rechter Name jakie jest jego właściwe nazwisko? welche (welch eine) Schönheit! co za piękność! welche (welch eine) Frechheit! co za śmiałość! 5) (*pron. indefin.*) welcher, welche, welcher auch jakikolwiek, jakakolwiek, jakikolwiek, którykolwiek, którakolwiek, którekolwiek; — es auch die Schwereiten sein mögen jakiekolwiek by miały być trudności; auf welche Weise er es auch mache w jakikolwiek sposób by to zrobił.

We'lhergestalt, *adv.* jakim sposobem.

We'lhertei, *adi. indecl.* jaki, jakiego gatunku, rodzaju, którykolwiek, jakikolwiek; auf — Art jakimkolwiek sposobem; — auch seine Entschuldigungen sein mögen jakiekolwiek by były jego usprawiedliwienia.

Welt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szezanie n.

Welt, *adi.* zwiędły; =e Blätter zwiędłe liście; (przen.): =e Schönheit zwiędła, przekwitła piękność; — werden wędnąć.

We'lfen, *vn.* (sein) wędnać; (przen.): wędnać, przekwitać.

We'lfheit, *sf.* zwiędnięcie n., przekwitnięcie n.

We'lfbank, *sf.* ława garncarska.

We'lfbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, wał m., walec m., cylinder m.

We'lle, *sf. pl.* =n, 1) fala f., bałwan m., wał m.; =n schlagen, werfen tworzyć, toczyć bałwany, falować; 2) walek m., walec m., cylinder m., kołowrot m.; 3) wiązka f. chrustu.

We'llen, *I. va.* 1) obacz wällen; 2) falować, robić falistem; gemelltes Haar faliste włosy; II. *vn.* (haben) falować, tworzyć fale.

We'llenartig, *adi.* falisty, do fali podobny; eine =e Bewegung ruch falisty.

We'llenbad, *sn.* =(e)š, *pl.* =bäder, kąpiel falista.

We'llenberg, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, grzbiec m., góra f. fal.

We'llenbewegung, *sf. pl.* =en, falowanie n., kołysanie n. się.

We'llenbinder, *sm.* =š, *pl.* —, wiążący chróst.

We'llenbrecher, *sm.* =š, *pl.* —, przedmiot rozbijający bałwany.

We'llenbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =brüche, rozbijanie n. się bałwanów o skałę, odbijanie n. fali.

We'llenförmig, *adi.* obacz Wellenartig.

We'llenlehre, *sf.* teorya f. o falach (optyka).

We'llenlinie, *sf. pl.* =n, linia falująca, falista, falowanie n.

We'llenmeer, *sn.* =es, morze n. fal, falujące morze.

We'llenschlag, *sm.* =(e)š, uderzenie n. fali, bałwanów.

We'llenschlagend, *adi.* rzucający fale, bałwany.

We'llenschwungung, *sf. pl.* =en, ruch m. bałwanów.

We'llental, *sn.* =(e)š, dół m., dolina f. fali.

We'llentheorie, *sf. pl.* =n, teorya f. o falach.

We'ller, *sm.* =š, *pl.* —, 1) chróst m.; 2) cienki walek z gliny do wyrobu fajek.

We'llern, *va. i vn.* (haben) lepić ze słomy z glina.

We'llerwand, *sf. pl.* =wände, ściana ulepiona ze słomy i gliny.

We'llerwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, budowa f., konstrukcyja f. ze słomy i gliny.

We'llfleisch, *sn.* =es, gotowana wieprzowina.

We'llig, *adi.* falowany, falisty.

We'llrad, *sn.* =es, *pl.* =räder, koło n. na walku.

We'llzapfen, *sm.* =š, *pl.* —, czop m. u walca, osi.

Welt, *sm.* =fes, *pl.* =fe, sum m. (ryba).

Welsh, *I. adi.* obcy, cudzy, (zwłaszcza) włoski, francuski; —er Wein włoskie wino; —e Schwitz Szwajcarya francuska; =e Truhe włoska wierność; =e Ruß orzech włoski; —er Haß indyk m.; =es Korn kukurydza f.; II. die Welshen Włosi, Francuzi *pl.*

Welshkoh!, *sm.* =(e)š, Welshkraut, *sn.* =(e)š, włoska kapusta, kiel m.

Welshkorn, *sn.* =(e)š, kukurydza f.

Welshland, *sn.* =(e)š, obcy kraj (zwycyzaj) Włochy *pl.*, Francya f.

Welshen, *vn.* (haben) mówić obcym językiem, po włosku, francusku.

Welshenn, *sn.* =(e)š, narodowość włoska, francuska; zwyżaje włoskie, francuskie.

Welt, *sf. pl.* =en, 1) świat m.; wszechświat m.; kula ziemska; die =en gwiazdy *pl.*; alte, neue — stary, nowy świat; die ganze — cały świat (wszyscy ludzie); seitdem die — steht od początku świata, odkąd świat stoi, jak świat światem;

jene — tamten świat; sie wohnen am Ende der — mieszkają na końcu świata; die weite — szeroki świat; eine Reize um die — machen odbyć podróz naokoło świata;

sich durch die — schlagen przepychać się przez świat; mit Fragen kommt man durch die — pytając się przejdiesz świat cały; imndn in die — schicken wysłać kogo, wyprowadzić kogo w świat;

zur — kommen, daß Licht der — erblicken przyjsić na świat, urodzić się; zur — bringen, in die — setzen wydać na świat; von, aus der

— gehen, scheidon pożegnać się z tym światem; nichtś auf der — nic na świecie; um alleś in der —! na miłość Boską! wer, waś in aller — kann mich bewegen... kto, co w świecie mogłoby mnie skłonić...; um alleś in der — nicht! na miłość Boską nie! waś in aller — ist daś? cóż to jest dla Boga? wo' in aller — mag er stecken? gdzie u licha może on się obracać? (przen.:) die — der Vorstellungn świat pojęć; die ideale, sittliche — świat idealny, etyczny; 2) die Freuden dieser — uciechy tego świata; so geht eś in der — tak się to dzieje na świecie; daś ist eine verkehrte — to jakiś świat na opak; 3) (Leute) świat m., ludzie pl.; vor den Augen der — wobec świata, w oczach ludzi; alle — erhebt ihn in den Himmel wzysecy, cały świat podnosi go do nieba; die junge — młodzież f.; die große — wielki świat; die vornehme — wyższe klasy; die schöne — pięć piękna; die gelehrte — świat literacki; in der großen — leben żyć w wielkim świecie; er ist ein Mann von —, er hat — jest światowym człowiekiem; die — kennen znać świat, ludzi; in die — ein-treten wejść w świat; sich auß der — zurückziehen usunąć się od świata; in die — schicken ogłosić, publikować; die ganze — spricht davon cały świat, wszyscy o tem mówią; 4) (Weltluft) der — anhangen lgnąć do przyjemności tego świata; der — entfangen wyrzec się świata; 5) (ungeheure Menge) eine — von Sorgen, von Geschäften ogrom m. trosk, interesów.

We'ltadje, *sf.* oś f. świata.
We'llall, *sn.* =s, wszechświat m.

We'ltalter, *sn.* =s, 1) wiek m. świata; 2) wiek m., okres m., epoka f.; daś silberne, goldene — wiek srebrny, złoty.
We'ltanschauung, We'ltan-sicht, *sf.* światopogląd m.

We'ltauge, *sn.* =s, 1) chalcedon m. (kamień); 2) oko n. świata (słońce).

We'ltausstellung, *sf.* pl. =en, wystawa światowa.

We'ltball, *sm.* =s, obacz Weltfugel.

We'ltbau, *sm.* =es, budowa f. świata.

We'ltbegebenheit, *sf.* pl. =en, zdarzenie światowe.

We'ltbeherrscher, *sm.* =s, pl. —, władca m. świata.

We'ltbekannt, *adi.* znany na całym świecie, głośny, słynny.

We'ltberühmt, *adi.* głośny, słynny, sławny na cały świat.

We'ltberühmtheit, *sf.* sława światowa.

We'ltbeschreiber, *sm.* =s, pl. —, kosmograf m., światopisarz m.

We'ltbeschreibung, *sf.* kosmografia f.

We'ltbezwinger, *sm.* =s, pl. —, pogromca m. świata.

We'ltbildung, *sf.* 1) powstanie n. świata; 2) wy-czenie światowe.

We'ltblatt, *sn.* =s, pl. =blätter, dziennik światowy.

We'ltbrand, *sm.* =s, spalanie n., konflagracja f. świata.

We'ltbrauch, *sm.* =s, zwyczaj światowy, powszechnie przyjęty.

We'ltbühne, *sf.* widownia f. świata.

We'ltbürger, *sm.* =s, pl. —, obywatel m. świata, kosmopolita m.

We'ltbürgerlich, *adi.* kosmopolityczny.

We'ltbürgerinn, *sm.* =s, We'ltbürgertum, *sn.* =s, kosmopolityzm m., duch kosmopolityczny.

We'ltbame, *sf.* pl. =n, dama światowa, z wielkiego świata.

We'ltbiener, *sm.* =s, pl. —, niewolnik m. świata.

We'ltbete, *sf.* honor światowy.

We'ltteitelkeit, *sf.* próżność światowa.

We'ltende, *sn.* =s, koniec

m. świata, kończyuy pl. świata.

We'ltmeer, *sn.* =s, ocean m.

We'ltentstehung, *sf.* powstanie n., stworzenie n. świata.

We'ltentstehungslehre, *sf.* nauka f. o stworzeniu świata, kosmogonia f.

We'lt Ereignis, *sn.* =s, pl. =isse, zdarzenie światowe.

We'ltersfahren, *adi.* doświadczony w świecie.

We'ltersfahrung, *sf.* doświadczenie f.

We'lterslöser, *sm.* =s, zbawiciel m. świata, Chrystus.

We'lterslösend, *adi.* zbawny dla świata, zbawiający świat.

We'ltroberer, *sm.* =s, zdobywca m.

We'lterschaffer, *sm.* =s, stwórca m. świata.

We'lterschaffung, *sf.* stworzenie n. świata.

We'lterschütternd, *adi.* wstrząsający światem; eine =e Begebenheit wydarzenie wstrząsające światem.

We'ltfeind, *sm.* =s, pl. =e, wróg m. świata.

We'ltfirma, *sf.* pl. =men, firma światowa.

We'ltfreuden, *sf.* pl. uciechy światowe.

We'ltfriede, *sm.* =n, pokój światowy, na całym świecie.

We'ltgang, *sm.* =s, bieg m. świata.

We'ltganze(s), *sn.* obacz Weltall.

We'ltgebäude, *sn.* =s, obacz Weltbau.

We'ltgebiete, *sm.* =s, pl. —, władca m. świata.

We'ltgebrauch, *sm.* =s, pl. =bräuche, obacz Weltbrauch.

We'ltgegend, *sf.* okolica f., strona f. świata.

We'ltgeist, *sm.* =s, duch m. świata.

We'ltgeistliche(r), *sm.* =en, pl. =en, kapłan świecki.

We'ltgeistlichkeit, *sf.* duchowieństwo świeckie.

We'ltgericht, *sn.* =s, sąd m. świata; sąd ostateczny.

We'ltgeschicht, *sf.* historia

powszechna, dzieje powszechnie.

We'ltgeschichtlich, *adi.* historyczny, dziejowy.

We'ltgesetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, prawo rządzące światem.

We'ltgetimmel, *sn.* =š, wrzawa światowa.

We'ltgewühl, *sn.* =(e)š, wrzawa światowa.

We'ltglück, *sn.* =(e)š, szczęście światowe.

We'lthandel, *sm.* =š, handel światowy; *die* =händel, zatargi, zamieszki, zamieszkania światowe.

We'lt Herrschaft, *sf.* panowanie *n.* nad całym światem.

We'lt Herrscher, *sm.* =š, *pl.* —, władca *m.*, pan *m.* świata.

We'lt historie, *sf.* obacz Weltgeschichte.

We'lt historisch, *adi.* obacz Weltgeschichtlich.

We'ltkarte, *sf.* *pl.* =n, mapa *f.* świata.

We'ltkenntnis, *sf.* znajomość *f.* świata.

We'ltkind, *sn.* =eš, *pl.* =er, światowiec *f.*, bywalec *m.*, człowiek światowy, obyty.

We'ltflug, *adi.* obeznany ze światem, obrotny, zręczny; polityczny.

We'ltflugheit, *sf.* znajomość *f.* świata, mądrość światowa, polityka *f.*

We'ltkörper, *sm.* =š, *pl.* —, ciało niebieskie, świat *m.*

We'ltkreis, *sm.* =š, świat *m.*

We'ltkugel, *sf.* kula ziemiska, glob *m.*

We'ltkunde, *sf.* 1) kosmologia *f.*; 2) znajomość *f.* świata.

We'ltkundig, *adi.* 1) znający świat, mający doświadczenie światowe; 2) powszechnie znany, wiadomy.

We'ltlage, *sf.* położenie polityczne, sytuacja polityczna.

We'ltlauf, *sm.* =(e)š, porządek *m.*, bieg *m.* rzeczy na świecie, tryb światowy; so ist der — tak bywa na świecie.

We'ltleben, *sn.* =š, życie światowe, publiczne, na wielkim świecie.

We'ltlehre, *sf.* kosmologia *f.*

We'ltleute, *spl.* ludzie świata.

towi, ludzie *pl.* wielkiego świata.

We'ltlich, *adi.* 1) światowy, ziemski; *die* =en Dinge światowe rzeczy; 2) =eš Leben życie nowoczesne, ziemskie; =er Sinn umysł światowy; am Weltlichen hängen być do rzeczy światowych przywiązany; 3) świecki; =eš Gericht świecki sąd; =e Gewalt władza świecka; =e Kleidung odzienie świeckie; =e Geschichte historia świecka; — machen sekularyzować, świeckim uczynić.

We'ltlichkeit, *sf.* 1) światowość *f.*; 2) świeckość *f.*

We'ltlichmachung, *sf.* sekularyzacja *f.*

We'ltlicht, *sn.* =eš, światło świata, słońce *n.*

We'ltliebe, *sf.* zamiłowanie *n.* do rzeczy światowych.

We'ltling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, światowiec *m.*, bywalec *m.*, człowiek światowy.

We'ltliteratur, *sf.* literatura światowa, powszechna.

We'ltlust, *sf.* przyjemność *f.*, rozkosz światowa, ziemska.

We'ltmacht, *sf.* *pl.* =mächte, 1) władza świecka; 2) mocarstwo światowe.

We'ltmann, *sm.* =(e)š, *pl.* =männer, 1) człowiek światowy, światowiec *m.*, bywalec *m.*; 2) (weltlich gefinnt) człowiek świecki.

We'ltmännisch, *adi.* światowy, kawalerski, rycerski.

We'ltmarkt, *sm.* =eš, *pl.* =märkte, targ światowy, międzynarodowy.

We'ltmeer, *sn.* =eš, ocean *m.*

We'ltmensich, *sm.* =en, *pl.* =leute, człowiek światowy.

We'ltmüde, *adi.* zmęczony, znudzony światem.

We'ltordnung, *sf.* porządek *m.* rzeczy na świecie; daß ist ja die umgekehrte — wszak to odwrócony porządek świata.

We'ltpol, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, biegun *m.* świata.

We'ltpostkarte, *sf.* *pl.* =n, pocztówka *f.*, karta pocztowa międzynarodowa.

We'ltpostverein, *sm.* =(e)š,

pl. =e, światowy związek pocztowy.

We'ltpriester, *sm.* =š, *pl.* —, kapłan *m.* świecki.

We'ltraum, *sm.* =eš, przestrzeń *f.*, przestwór *m.* świata.

We'ltregierer, *sm.* =š, *pl.* —, rządcza *m.* świata, Bóg *m.*

We'ltregierung, *sf.* 1) rządy *pl.* świata; 2) rząd świecki.

We'ltreife, *sf.* *pl.* =n, podróż *m.* naokoło świata.

We'lt Richter, *sm.* =š, *pl.* —, sędzia *m.* nad światem.

We'ltsehen, *adi.* mający wstręt do świata, usuwający się od świata, bojaźliwy.

We'lt Schmerz, *sm.* =eš, melancholia *f.*, pesymizm *m.*

We'lt Schmerzler, *sm.* =š, *pl.* —, melancholik *m.*, pesymista *m.*

We'lt Schöpfer, *sm.* =š, *pl.* —, stwórca *m.* świata.

We'lt Schöpfung, *sf.* stworzenie *n.* świata.

We'ltseele, *sf.* dusza *f.* świata.

We'lt Sinn, *sm.* =(e)š, światowy sposób myślenia.

We'lt Sitte, *sf.* *pl.* =n, obyczaj *m.* świata, światowość *f.*

We'lt sprache, *sf.* *pl.* =n, język światowy, powszechnie znany.

We'ltstadt, *sf.* *pl.* =städte, wielka stolica.

We'ltstellung, *sf.* stanowisko *n.* w świecie, stanowisko światowe.

We'ltstrom, *sm.* =(e)š, ocean *m.*

We'lt system, *sn.* =š, *pl.* =e, system światowy.

We'ltteil, *sm.* =eš, *pl.* =e, część *f.* świata.

We'ltton, *sm.* =š, ton światowy.

We'lttumjagung, *sf.* *pl.* =en, żegluga *f.* naokoło świata.

We'lttumjagler, *sm.* =š, *pl.* —, żeglarz *m.* wokoło świata.

We'ltuntergang, *sm.* =(e)š, koniec *m.* świata.

We'ltverbesserer, *sf.* pogarda *f.* dla świata.

We'ltverbesserer, *sm.* =š, *pl.* —, reformator *m.* całego świata.

We'ltverhängnis, *sn.* =fesz, *pl.* =fse, fatalizm nad światem ciężący.

We'ltverkehr, *sm.* =(e)s, ruch światowy.

We'ltweise, *adi.* filozoficzny.

We'ltweise(r), *sm.* =en, *pl.* =z(n), mędrzec *m.*, filozof *m.*

We'ltweisheit, *sf.* filozofia *f.*, mądrość światowa.

We'ltwunder, *sn.* =s, *pl.* —, cud *m.* świata; dzie ścieben — siedm cudów świata.

We'ltzerstörung, *sf.* zniszczenie *n.* świata.

Wem, Wen, obacz Wer.

We'nde, *sf.* *pl.* =n, 1) obrót *m.*, obrócenie *n.*; 2) punkt zwrotny; 3) przesilenie *n.* dnia z nocą.

We'ndehals, *sm.* =fesz, *pl.* =hals, krętogłów *m.*, wągłów *m.*

We'ndefreis, *sm.* =fesz, zwrotnik *m.*; — des Krebses zwrotnik raka; zwischen den =fen liegend międzyzwrotnikowy.

We'ndelstiege, *sf.* *pl.* =n, We'ndeltreppe, *sf.* *pl.* =n, kręcone, kręte schody.

We'nden, wende, wendest, wandte, wendete, habe gewandt i gwendet, I. *za.* 1) obracać, obrócić; den Wagen — nawrócić powozem; den Braten — obracać pieczeń; das Feu — przerzucać siano; den Boden — przewracać, przekopywać grunt; den Rücken — obrócić się plecyma, odwrócić się; die Augen wohin — zwrócić oczy w jakim kierunku; die Augen hin und her — zawracać oczyma; seine Schritte wohin — zwrócić się w jakim kierunku; kein Auge von etw. — nie spuścić oczu z czego; (przen.) sein Herz zu Gott — zwrócić się sercem do Boga; alles zum Besten — pokierować wszystkiemu ku dobremu; alle seine Gedanken auf etw. — skierować wszystkie swe myśli ku czemu; 2) nicować; ein Kleid — przenicować, nicować suknie; 3) (verwenden) łożyć, użyć na co; seine Kräfte auf etw., an etw. —

przyłożyć się silnie do czego; diese Eltern — wiel. auf die Erziehung der Tochter ci rodzice łożą wiele na wychowanie córki; 4) (abwenden) ein Unglück — odwrócić niebezpieczeństwo; seine Augen nicht von dem Bilde — nie odwrócić oczu z obrazu; sein Herz von Gott — odwrócić się od Boga; II. sich —, *vr.* (haben) obracać, obrócić się, odwrócić się, zwrócić się, zmienić kierunek; sich im Bette um und um — przewracać się w łóżku; sich zur Rechten, zur Linken — obracać się na prawo, na lewo; der Wind hat sich gwendet wiatr się obrócił, zmienił kierunek; (przen.) sich von jmdm — odwrócić się od kogo, opuścić kogo; sich an jmdn — udać się do kogo, zwrócić się do kogo; ich weiß nicht, wohin ich mich — soll nie wiem, dokąd się mam zwrócić; das Blatt hat sich gwendet sprawy inny obrót wzięły, stosunki się zmieniły; das Glück hat sich gwendet szczęście się zmieniło; III. *vn.* (haben) der Wagen wendete wóz nawrócił.

We'ndepflug, *sm.* =(e)s, *pl.* =pflug, pług *m.* do odwracania.

We'ndepunkt, *sm.* =s, *pl.* =e, punkt zwrotny, zwrot *m.*; — der Sonne punkt *m.* zwrotu słońca, przesilenia dnia z nocą; das war der — seines Lebens tu nastąpił zwrot w jego życiu.

We'ndung, *sf.* *pl.* =n, 1) obrót *m.*; eine — machen zrobić obrót, obrócić się; die — eines Weges, eines Flusses zakręt *m.*, zawrót *m.* drogi, rzeki; die — des Körpers zwrot *m.* ciała; sprachliche — zwrot *m.*; die — ist schlecht ten zwrot jest niedobry; 2) (przen.) obrót *m.*, kierunek *m.*, zwrot *m.*; einer Sache eine gute — geben pokierować rzeczą dobrze, nadać dobry kierunek sprawie; das nimmt eine tragische — to przybiera obrót tragiczny;

dem Gespräch eine andere — geben popełnić rozmowę w innym kierunku, sprowadzić rozmowę na inne tory.

We'ndungspunkt, *sm.* =s, *pl.* =e, obacz Wendepunkt.

We'nig, weniger, wenigste, I. *adv.* mało, nie wiele, nie wiele; ein — troche, potrosze, nieco; ein klein — troszeczkę, maluczko; einige =e kilku; sehr =e Schüler bardzo mało uczniów; mit =en Worten w kilku słowach, kilku słowy; einige =e Freunde kilku przyjaciół; in =en Stunden w kilku godzinach; unfer sind =e nas jest nie wiele; ein — Brot troche chleba; — und gut ma! ale dobrze; so — als nichts tyle co nie; — sprechen ma! mówić; ein — spazieren gehen iść troche na przechadzkę; warten Sie ein — poczekaj pan chwilę; es fehlte —, daß ma! brakowało, że...; ich bin zu — Kenner jestem za małym znawcą; Wein mit ein — Wasser wino z troczą, odrobina wody; ich erschrak nicht — nie pomału miś der Arbeit, so — ich auch Zeit habe podejmuje się tej pracy, jakkolwiek czasu nie mam; II. *subs.* das W=e, daß ich habe ta odrobina, którą mam; ich bin mit =em zufrieden zadowolniam się małym; einiges =e genügt wystarczy coś, troche; =e glauben ma! jest takich, którzy wierzą; ich habe nur ein =s dazu beigetragen cokolwiek tylko do tego się przyczyniłem.

We'niger, *comp. adi. i adv.* mniejszy, mniej; — werden ubywać; mit — Mühe z mniejszym trudem; nichts — als zgoła nie, bynajmniej; er ist nichts — als tüchtig zgoła nie ma zdolności; mehr oder — mniej więcej; viel — jeszcze mniej, tem mniej że; nichtsdesto — pomimo tego; nicht mehr und nicht — nie mniej i nie więcej; um so — tem mniej; um die Hälfte — o połowę mniej;

fünf — einš ist vier pieć mniej jeden jest cztery.

We'ngsteit, *sf. pl.* =en, 1) trocha *f.*, odrobina *f.*, drobnotka *f.*; mała ilość; bagatela *f.*; es kostet mič eine — kosztuje mnie drobnotkę, bagatele; 2) meine — moja małość; Herr M. und meine — waren dort eingeladen pan M. i moja małość bylišmy tam zaproszeni; er ist von feiner — sehr eingenommen jest mocno przejęty swoją osoba.

We'ngste, *sup.* od wenig, I. *adi.* i *adv.* najmniejszy, najmniej; die =n Kinder najmniejsza ilość dzieci; mit der =n Aufmerksamkeit z najmniejszą uwaga; er hat die =n Apfel gepflückt on najmniej jabłek zerwał; am =n najmniej; zum =n co najmniej; II. das Wenigste, *sn.* das wäre schon das — to byłoby najmniejsze; das —, das ich tun kann, ist, daß... najmniejszym, co uczynić mogę, jest, że...

We'ngstens, *adv.* przynajmniej, conajmniej; Sie haben — 100 Kronen ausgegeben wydał pan conajmniej sto koron; — hat er behauptet przynajmniej utrzymywał; schreie — nicht so nie krzycz przynajmniej tak; ich habe — meine Pflicht getan co najmniej wypełniłem swój obowiązek.

Wenn, I. *coni.* 1) kiedy, jak, skoro; — ich ihn sehe, werde ich es ihm sagen jak go zobaczę, to mu to powiem; — man ihn fragt, so schweig er jak się go kto pyta, to on milczy; — du das tuſt, sind wir verloren jak to uczynisz, jestešmy straceni; 2) jeżeli, jeśli; — du kommen kannst, so tue es jeśli mozesz, to przyjdź; — ich bloß daran denke, daß... jeśli tylko o tem myślę, że...; wenn du ihn siehst, so sage ihm ješlibys go zobaczył, to powiedz mu; sage es, — du es weißt powiedz, jeśli wiesz; 3) gdyby; — ich Sie anflügen wollte gdybym chciał pana okłamać; — er nur ein wenig

gewartet hätte gdyby był choć trochę poczekał; ach, — ich schon dort wäre! ach, gdybym już tam był! Sie sprechen, als — Sie recht hätten pan mówisz tak jak gdybyś miał słusność; er ist so ruhig, als — er nichts getan hätte on jest tak spokojnym, jak gdyby nic nie był zrobił; 4) — auch chociaż, choćby i tak; — gleich jakkolwiek; — schon aczkolwiek; — er schon reich ist, kann er doch das nicht bezahlen aczkolwiek jest bogaty, nie jest w stanie tego zapłacić; 5) — er nur einen Teil bezahlt, bin ich zufrieden gdyby tylko część zapłacił, byłbym zadowolony; — er nur nicht zu spät kommt gdyby tylko nie przyszedł za późno! 6) als — jak gdyby; sie benimmt sich, als — nichts geschehen wäre zachowuje się, jak gdyby nic nie było zaszło; 7) — anders jeśli z drugiej strony; — nicht gdy nie; — gar jeśli może, gdyby przypadkiem; — jemals gdyby kiedykolwiek; II. Wenn, *sn.* das — und das Aber gdyby i ale; wenn nur das — nicht wäre gdyby nie było tylko tego ale, tego warunku, tej wątpliwości.

Wer, *gen.* weissen, *dat.* wem, *acc.* wen, *pron. relat., interrog., indefin.* kto; 1) — ist es kto to? — war der Erfinder des Schießpulvers? kto wynalazł proch? — ist er kto to taki? co to za jeden, co zacz on jest? wem gehört das Dintensaß? czy to kalamarz? wen suchen Sie? kogo pan szuka? an wem soll ich mich rächen na kim mam się zemścić; 2) ich weiß nicht — nie wiem kto; — es auch sei ktokolwiekby był; — immer kommt, wird hinausgeworfen ktokolwiekbyd przyszedł, zostanie wyrzucony; 3) — das sagte, hat gelogen ten co to powiedział, skłamał; — übel handelst, dem geht es übel jak sobie kto pościele, tak się wyśpi; 4) es ist — da ktoś jest, ktoś przyszedł;

ist —, der's leugnen will czy jest ktoś, kto by temu zaprzeczył; ich höre men rufen слыше, że ktoś woła.

We'rbeureau, *sn.* =s, (wym.: biuro), biuro werbunkowe. We'rbegehd, *sn.* =(e)s, zatek werbunkowy, werbowe n.

We'rbeliste, *sf. pl.* =n, lista werbunkowa.

We'rben, werbe, wirtst, wirtb, warb, habe geworben, I. *va.* werbować, zaciagać; einen knecht, eine Magd — najmował parobka, dziewczkę; allenthalben Freunde — werbować wszędzie przyjaciół; II. *vn.* (haben) starać się, ubiegać się; er wirtst um meine Schwester stara się o moją siostrę; er wirtst um meine Gunst ubiega się o moją łaskę.

We'rbesüßzier, *sm.* =s, *pl.* =e oficer werbunkowy.

We'rbeplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, miejsce n. werbunku.

We'rber, *sm.* =s, *pl.* —, 1) werbownik m., zaciągacz m.; 2) = Bewerber starający n. się, konkurent m., swat m.

We'rberhandwerk, *sn.* =(e)s, werbownictwo n., (przen.:) prozeliwnictwo m.

We'rbertrummel, *sf. pl.* =n, bęben werbowniczy.

We'rbung, *sf. pl.* =en, 1) werbunek m., zaciąganie n., branka *f.*, pobór m.; 2) staranie n. się, ubieganie n. się.

We'rden, werde, wirst, wird, ward i wurde, würde, bin geworden i worden, *vn.* I. 1) a) (entstehen) powstać, stać się; aus nichts wird nichts z nieczego nic nie powstanie; Gott sprach: es werde Licht und es ward Licht Bóg rzekł: niech będzie światło i stało się światło; was bin ich geworden? co się ze mnie stało? was soll aus ihm —? co z niego będzie, co się z nim stanie? es wird Tag — nastanie dzień; es wird Sommer — nastąpi lato; es wird Friede — nastanie, będzie pokój; was nicht ist, kann noch — co nie jest, może jeszcze być;

b) eš soll Ihnen — ziści się panu, otrzymasz pan; waš wird ihm dafür? co będzie miał z tego, za to? eš wurde mir keine Antwort nie otrzymałem żadnej odpowiedzi; 2) a etw. — zostać czem; Doktor — zostać doktorem; Kaufmann — zostać kupcem; Edelmann — otrzymać szlachectwo; Freunde, Feinde — zostać przyjaciółmi, nieprzyjaciółmi; Witwer — owdowieć; eš wird schlechtes Wetter pogoła się psuje; jeden Tag, den Gott — läßt kaźdego dnia bożego; waš wird denn nun? co teraz będzie? b) aus Kindern — Leute dzieci wyrastają na ludzi; waš soll aus mir —? co będzie ze mną? waš ist aus ihm geworden? co się z nim stało, co się z niego zrobiło? eš wird nichts daraus nie z tego nie będzie; wie ist eš mit der Sache geworden? jak się sprawa skończyła? waš soll damit —? co się ma z tem stać, co począć z tem? mit etw. fertig — zakończyć z czem, skończyć coś; zu etw. — przemienić się w co; zu Wasser — rozplynąć się, rozpuścić się; zu Eis — zamienić się w lód, zlodowacić; zu Stein — skamienieć; den Wurmern zur Beute — pójść na żer robaków; zum Sprichwort — stać się przysłowiem, pójść w przysłowie; er wird zehn Jahre będzie miał dziesięć lat; er ist Major geworden został majorem; c) guter Hoffnung — zająć w ciąży; ich möchte des Teufels — dyabli mnie biorą; d) arm, reich — zubożeć, wzbogacić się; kleiner, fitzler — stać się mniejszym, krótszym; länger, breiter, größer — przedłużyć, wydłużyć się, rozszerzyć się, powiększyć się, stać się większym; schlimmer, besser — pogorszyć, polepszyć się; schön, häßlich, schmutzig — wypięknąć, zbrzydnać, zczernieć; gesund, krank, lahm — wyzdrowieć, zachorować, okulać; feucht — zawilgnąć; scheu — splo-

szony się; rot — zarumienić się, poczerwienieć; alt — postarzyć się; zornig — rozgniewać się, rozżłościć się, popaść w złość; er wird immer unfreundlicher staje się coraz bardziej nieuprzejmy; mögest du glücklich —! obys był szczęśliwym! eš ist wieder kalt geworden pozimniało znowu; er ist schmal im Gesichte geworden twarz mu się wydłużyła, zeszcupiał na twarzy; ich kann nicht flug darauš — nieczego się z tego dorozumieć nie mogę; darauš soll ein Mensch flug —! i badź ty z tego mądrym! er ist durch Schaden flug geworden wymądrzał po szkodzie, mądry Polak po szkodzie; eš wird hell rozjaśnia się, wyopadza się; eš wird dunkel ściemnia się; eš wird noch alles gut — jeszcze wszystko wyjdzie na dobre, jeszcze się wszystko dobrze ułoży; eš wird schon — jakoś to będzie; e) eš muß anders — to się musi zmienić; wie warb eš denn weiter? jakże to dalej było? auf die Dauer wird einem alles zuwider z czasem wszystko się człowiekowi sprykrzy; 3) *impers.* eš wird mir ſibel zaczyna miie nudzić; eš wird mir wohl robi mi się lepiej; eš wird mir leicht, eš zu tun będzie mi łatwem zrobić to; eš wird mir leichter robi mi się lżej; 4) etw. gewahr albo inne — dostrzedz czego, spojrzeć co; etw. loš — pozbyć się czego; II. 1) ich werde haben, sein, lieben będę miał, będę, będę kochać; er wird Kaufmann zostanie kupcem; ich würde kommen, wenn... przyszedłbym, gdyby...; du wirst hinfallen upadniesz; daš wird viel Mühe kosten to będzie kosztowało wiele trudu; 2) geliebt — być kochanym; bejungen — być opiewanym; betrogen — być oszukanym; er wurde getölet został zabitym; eš wird gesagt, daš... mówią, że...; eš wurde dort viel getanzt dużo tam tańczono;

fo wird eš nicht gemacht tak się tego nie robi.
 We'rdcu, *sn.* =š (Entstehen), powstanie *n.*, początek *m.*; die Sache ist noch im — rzecz ma się dopiero stać, jest dopiero w początkach, w związku.
 We'rdcu, *sm.* =š, *pl.* — kupa *f.*, ostrów *m.*, wysepka *f.*
 We'rfen, werfe, wirfst, wirft, warf, wüfte, habe geworfen, I. *va.* 1) rzucać, cisnąć, ciskać; ins Wasser — wrzucić w wodę, rzucić do wody; zu Boden — rzucić na ziemię; in die Höhe — podrzucić, rzucić pod górę; aus dem Hause — wyrzucić z domu; über den Haufen — przewrócić; jmand mit Steinen — rzucać na kogo kamieniami; jmand ins Gesicht — rzucić komu coś w twarz; (przen.:) jmand einen Haufen von Beleidigungen an den Kopf — obrzucić kogo obelgami; jmand etw. vor die Füße — rzucić, cisnąć komu coś pod nogi; jmand ein Loch in den Kopf — wybić komu dziurę w głowie; die Kleider von sich — rzucić z siebie suknie; den Feind — wypłoszyć nieprzyjaciela; rasch einige Zeilen auf Papier — w pośpiechu napisać parę słów; jmand zu Boden — powalić kogo na ziemię; jmand die Treppe hinunter — rzucić kogo ze schodów; jmand ins Gefängnis — wrzucić kogo do więzienia; daš Neß — zarzucić sieć; den Unter — zarzucić kotwicę; 2) (przen.:) daš Auge auf jmand — rzucić okiem na kogo, spojrzeć na kogo, upatrzeć sobie kogo; die Nase in die Höhe — zadzierać nosa do góry; Falten — rzucać, robić fałdy, faldować się; Strahlen — rzucać promienie; Schatten — rzucić cień; daš ist geeignet auf diese Frage einiges Licht zu — to się nadaje do wyjaśnienia tej sprawy; daš wird ein schlechtes Licht auf ihn to rzuca złe światło na niego, to nie stawia go w

dobrem świetle; jmnndm etw. in den Weg — robić, stawiać komu przeszkodę; alle Schuld auf jmnndn — zwałac na kogo całą winę; Haß, Verdacht auf jmnndn — uczuć do kogo nienawiść, rzucić na kogo podejrzenie; die Finte ins Rotn — dać za wygraną; etw. zum alten Eisen — rzucić pomiędzy rupiecie, zaprzestać czego; jmnndn zu den Toten — uznać kogo za nieżyjącego; II. *vn.* (haben) 1) mit Geld um sich — rozrzucac, wyrzucac pieniądze; mit Steinen nach jmnndn — rzucac na kogo kamieniami, obrzucać kogo kamieniami; die Kinder waren sich mit Schuttbällen die Kinder obrzucały się śnieżkami; mit Schimpfworten um sich — ciskać wokoło obelgi; mit lateinischen Brocken um sich — rzucac łacińskie frazezy; 2) (Würfelspiel) die Würfel gegen einander — wymyślać kostki; Würfel — grać w kostki; 3) micé młode; die Stute, Kuh, Hündin, Kage, Sau hat geworfen klacz się ozrebika, krowa się ocielita, suka się oszczeniła, kotka się okociła, świnia się oprosiła; die Hündin hat fünf Junge geworfen suka miała pięcioro szczeniąt; III. sich —, *vr.* (haben) 1) sich auf jmnndn — rzucić się na kogo; sich jmnndn zu Füßen — rzucić się komu do nóg; sich auf das Sofa — rzucić się na sofę; sich aufs Pferd — wyskoczyć na konia; (przen.) sich in die Brust — nadymać się; sich auf ein Studium — poświęcić się jakiej nauce; die Tuberkeln haben sich auf die Lunge geworfen gruźlica rzuciła się na płuca; sich ins Zeug — wdać się w co; 2) das Holz hat sich geworfen drzewo się spaczyło; die Mauer hat sich geworfen mur się pochylił.

We'rsen, *sn.* =s, rzucanie *n.*, obrzucanie *n.*, ciskanie *n.*; daß — mit Steinen ist verboten rzucanie kamieniami jest zabronione.

We'rfer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) ten co rzuca, ciska; 2) (Scheinwerfer) reflektor *m.*

Werft, *sf.* *pl.* =en, 1) i *sn.*, =(e)s, *pl.* =e, warsztat okretowy, spust *m.*; 2) osnowa *f.* (sukiennictwo); 3) legary *pl.*, lada *f.*

We'rsfiod, *sn.* =(e)s, dok warsztatowy.

Werg, *sn.* =(e)s, pakuly *pl.*, rgrzebny *pl.*, klaki *pl.*

Werk, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) robota *f.*, czyn *n.*; zu =e schreiten przystąpić do czynu; etw. ins — setzen przedsięwziąć co; es ist schon im =e już się rozpoczęło; zu rasch zu =e gehen brać się za szybko do czego; daß wir das — eines Augenblickes to było dziełem chwili; 2) dzieło *n.*; die =e der Kunst, der Natur dzieła sztuki, przyrody; daß — Gottes dzieło Bożej ręki; daß ist meiner Hände — to jest mojem dziełem; daß — lobt den Meister dzieło mistrza sławi; 3) dzieło *n.*, utwór *m.*; Goethes ausgewählte =e wybór dzieł Goethego; ein poetisches — dzieło poetyckie; 4) uczynek *m.*, czyn *m.*; gute, böse, =e tun spełniać dobre, złe czyny; =e der Barmherzigkeit dzieła miłosierdzia; 5) warowia *f.*, dzieła fortyfikacyjne, fortyfikacye *pl.*; 6) mechanizm *m.*, werk *m.*; diese Maschine, Uhr hat ein schönes — ta maszyna, ten zegar ma ładny mechanizm; 7) fabryka *f.*; Eisenwerk huta żelazna; Glaswerk huta szklana; 8) masa ezklanna.

We'rsbank, *sf.* *pl.* =bänke, ławka warsztatowa, warsztat *m.*

We'rsbiene, *sf.* *pl.* =n, pszczoła robocza.

We'rschen, *sn.* =s, *pl.* —, dziełko *n.*

We'rsel, *sn.*, =s, *pl.* —, katarzynka *f.*

We'rselmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =männr, katarzynkarz *m.*

We'rseltag, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dzień roboczy, powszedni.

We'rsführer, *sm.* =s, *pl.* —,

werkmistrz *m.*, starszy robotnik *m.*, przodownik *m.*

We'rtheilige(r), *sm.* =en, *pl.* =(n), świętoszek *m.*

We'rtheiligkeit, *sf.* pozorna świętobliwość, bigoterya *f.*

We'rtholz, *sn.* =es, *pl.* =böjer, drzewo *n.* do wyrobu; warsztatówka *f.*

We'rrente, *spl.* robotnicy *pl.*

We'rmeister, *sm.* =s, *pl.* —, majster *m.*, wermistrz *m.*; dozorca *m.*, przełożony *m.* nad robota.

We'rtofen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec hutniczy.

We'rstatt, *sf.*, We'rstätte, *sf.* *pl.* =n, warsztat *m.*, pracownia *f.*

We'rstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kamień ciosowy, cios *m.*

We'rstelle, *sf.* *pl.* =n, obacz We'rstatt.

We'rstellig, *adi.* uskuteczony, zrobiony; etw. — machen uskutecznić, zrobić co.

We'rstube, *sf.* *pl.* =n, pracownia *f.*, warsztat *m.*

We'rstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =stühle, warsztat tkacki.

We'r(t)tag, *sm.* =(e)s, *pl.* =tage, dzień roboczy, powszedni.

We'r(t)tagstrod, *sm.* =(e)s, *pl.* =röde, surdut *m.* na codzień.

We'r(t)tätig, *adi.* i *adv.* w dniu powszednie, robocze.

We'rstätig, *adi.* czynem uskuteczony, czynny.

We'rstätigkeit, *sf.* czynność *f.*; wykonanie *n.*

We'rstisch, *sm.* =ts, *pl.* =e, stół warsztatowy, warsztat *m.*

We'rzeug, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, narzędzie *n.*, obierze *n.*, organ *m.*; (przen.) jmnnd zum — dienen służyć komu za narzędzie; ein blindes — seiner Leidenschaft ślepe narzędzie jego namiętności.

We'rzeugstube, *sf.* *pl.* =n, torba *m.* na narzędzia.

We'rmut, *sm.* =s, 1) piotun *m.*; (przen.) ein mit — gefüllter Becher kielich goryczą zaprawiony; 2) wino *n.* Wermut.

Wermutartig, *adi.* podobny do piołunu.

Wermutbecher, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, (przen.) kielich goryczą zaprawiony.

Wermutbitter, *sn.* = \bar{s} , gorycz piołunowa.

Wermutschnaps, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{s} chnąpie, piołunówka *f.*

Wermutwein, *sm.* = \bar{e} \bar{s} , *pl.* = \bar{e} , wino *n.* Wermut.

Wert, *sf. pl.* = \bar{r} , wiorsta *f.*

Wert, *adi. i adv.* 1) wart; — sein być wartym, mieć wartość; dieser Ring ist 200 Kronen — ten pierścień wart dwieście koron; nichts — sein nie nie być wart; keinen Schuß Pulver — sein nie wart ani złamanego szelaga; eigener Herd ist Goldes — mieć własne ognisko, to wielkie szczęście; 2) godzien, godny, wart; es ist nicht der Rede — nie warto o tem mówić; es ist nicht der Mühe — szkoda zachodu; er ist nicht —, daß ihn die Sonne bescheint nie wart żyć na Bożym świecie; er war eines besseren Schicksals — był godzien lepszego losu; er ist — gehängt zu werden zasługuje na szubienicę; 3) drogi, szacowny, mein = \bar{e} r Freund szanowny przyjacielu; = \bar{a} chten, = \bar{s} chätzen wysoko cenić, szanować; jnuden lieb und — halten kochać, szanować ko go; Ihr = \bar{e} s Schreiben, Ihre = \bar{e} Adresse szanowne, szacowne pismo, adres; wie ist Ihr = \bar{e} r Name jak godność pańska?

Wert, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , 1) wartość *f.*; innerer, äußerer — wewnętrzna, zewnętrzna wartość; über den — bezahlen przepłacić; ohne — bez wartości; auf etw. — legen kłaść na co wartość, nacisk; der moralische — dieser Handlung moralna wartość tego czynu; cena *f.*, du mußt den — bestimmen musisz oznaczyć cenę, ocenić to; daß Geld hat bei ihm keinen — pieniądze ma za nie; einer Sache — beilegen przywiązywać wagę do czego; einen großen —

beilegen wysoko cenić; im = \bar{e} von ... w cenie ...

Wertachtung, *sf.* obacz Wertschätzung.

Wertangabe, *sf.* podanie *n.* wartości, wartość *f.*

Wertbestimmung, *sf.* oznaczenie *n.* ceny, taksowanie *n.*

Wertbrief, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , list wartościowy.

Werteinheit, *sf.* jednostka wartościowa.

Werten, *va.* (haben) 1) oznaczać cenę, taksować; 2) jnuden einer Sache — uważać kogo godnym czegogo.

Wertersatz, *sm.* = \bar{e} \bar{s} , równoważnik *m.*, ekwiwalent *m.*

Wertgegenstand, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{s} tände, przedmiot wartościowy.

Wertgeschätzt, *adi.* obacz pp. od wertschätzen.

Wertigkeit, *sf.* wartościowość *f.*; atomowość *f.* (chem.).

Wertlos, *adi.* bez wartości, nie nie wart, błahy.

Wertlosigkeit, *sf.* bezwartościowość *f.*, błahość *f.*

Wertmesser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, daß ist der — für ... to miara wartości dla.

Wertnachnahme, *sf. pl.* = \bar{n} , zaliczka *f.* wartości.

Wertpaket, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , paczka wartościowa.

Wertpapier, *sn.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{e} , papiery wartościowe.

Wertsachen, *sf. pl.* rzeczy wartościowe.

Wertschätzen, *va.* (haben) szanować, poważać, cenić; wertgeschätzt, *pp. i adi.* wielce szanowny.

Wertschätzung, *sf.* szacunek *m.*, szanowanie *n.*, poważanie *n.*, ceniecie *n.*

Wertsendung, *sf. pl.* = \bar{e} \bar{n} , posyłka wartościowa.

Wertsingerung, *sf.* obniżenie *n.* wartości, ceny, deprecjacja *f.*

Wertvoll, *adi.* cenny, wartościowy, drogi.

Wertvoll, *sm.* = \bar{s} , *pl.* = \bar{j} olle, cło *n.*, opłata *f.* od wartości.

Wertvoll, *sm.* = $(e)\bar{s}$, *pl.* = \bar{w} lle, wilkołak *m.*

Wes, *gen.* od wer i maś

= wejść; — Geistes Kind ist er? jakiego to nabożeństwa człowiek?

Wesen, *sn.* = \bar{s} , 1) (sein, Dasein) istnienie *n.*, bytność *f.*, byt *m.*, istność *f.*; 2) (Wes-stand) stan *m.*, es ist in gutem baulichen — jest w dobrym stanie; 3) istota *f.*, istotność *f.*, rzeczywistość *f.*; den Schein für das — halten brać pozor za rzeczywistość; dem — nach w rzeczywistości; daß gehört zum — der Sache to należy do istoty rzeczy; 4) (Art und Weise des Seins) sposób *m.* bycia, wygląd *m.*, mina *f.*, pozor *m.*, wzięcie *n.*, charakter *m.*, natura *f.*, usposobienie *n.*; er hat ein eigen-tümliches — dziwak, osobliwy człowiek; sein unruhiges — jego niespokojny duch; 5) sein — treiben na swój sposób postępować; wo hat er jetzt sein — gdzie on ma teraz swą siedzibę; 6) rzech *f.*; ich schickte ihm das — jurüd odesłałem mu rzecz napowrót; Rauch ist alles irdische — znikoma jest każda rzecz ziemska; 7) (von Lebendem) istota *f.*; Gott ist das höchste — Bóg jest najwyższa istota; mit Vernunft begabte — istoty obdarzone rozumem, inteligentne; 8) (Haus, Heimwesen) ich werde ihm mein — über-lassen odstąpię mu moją własność, ziemię; 9) služba *f.*, organizacja *f.*; das Sanitäts-wesen służba zdrowia; Finanz-wesen organizacja skarbowa; das gemeine — sprawa publiczna; 10) (Tun, Treiben) postępowanie *n.*, zachowanie *n.* się; die Draubritter trieben ihr — in diesem Dorfe ryce-rze łupieżcy gospodarzyli w tej wsi; der Friede wird dem — ein Ende machen pokój położy kres tej zawierusze; 11) (Aufhebens, Spektakel) viel = \bar{s} von etw. machen nadawać czemu wielką wagę, robić z czego głośną sprawę; nicht viel = \bar{s} mit etw. machen nie robić z czem wielkich ceregieli.

Wesenheit, *f.* współ-

istność *f.*; tożsamość istotna, jedność *f.* co do istoty.

We'senschaft, *adi.* rzeczywistości, istniejący.

We'senschaftigkeit, *sf.* rzeczywistość *f.*, istnienie *n.*, bytność *f.*

We'senheit, *sf.* istotność *f.*, istność *f.*; istota; *f.* indywidualność *f.*

We'senlehre, *sf.* nauka *f.* o byciu, ontologia *f.*

We'senlos, *adi.* bezistotny, chimeryczny.

We'senlosigkeit, *sf.* bezistotność *f.*

We'sentlich, *I. adi.* i *adv.* istotny, prawdziwy, rzeczywisty, ważny, główny; *-er Inhalt eines Buches* główna treść książki; *von -er Bedeutung für etw.* sein być ważnym dla czegoś; *II.* *daß Wesentliche, sn.*; *daß — von einer Sache* to co stanowi istotę rzeczy; *daß Wesentlichste* to co jest najistotniejsze.

We'sentlichkeit, *sf.* ważność *f.*, istotność *f.*

We'shalb, *adv.* 1) dlaczego? czemu? — *fragst du?* dlaczego się pytasz? — *denunich?* dlaczego nie? 2) *der Grund*, — *ich forjting* powód, dlaczego odszedłem; *ich traf Sie nicht*, — *ich weiter reiste* nie zastałem pana, dlatego pojechałem dalej.

We'spe, *sf. pl.* *n.*, osa *f.*; *eß sind die schlechtesten Früchte nicht*, *woran die =n nagen* nie najgorsze są owoce, na których gnieżdżą się osy.

We'spenartig, *adi.* osowaty, podobny do osy.

We'spenbein, *sn.* *-(e)ß*, sfenoida *f.*, kość klinowa.

We'spenbussard, *sm.* *=(e)ß*, *pl.* *-e*, pszczałarz *m.*

We'spennest, *sn.* *-eß*, *pl.* *-er*, 1) guiazdo *n.* *ós*; (przen.) *in ein — führen*, *stehen* narobić sobie biedy, bigosu; *nabawic* się kłopotu; 2) rozdaj ciastka.

We'spenschwarm, *sm.* *=(e)ß*, *rój m.* *os.*

We'spenschich, *sm.* *=(e)ß*, *pl.* *-e*, ukłucie *n.* *osy.*

We'spentaille, *sf. pl.* *=n*, kibić cienka, wiotka.

We'st, *obacz* **We'st**.

We'sten, *pron.* czyj; — *Gut ist daß?* czyj to kapelusze? — *Sohn ist er?* czyim synem jest on?

We'sthalb, **We'swegen**, *adv.* *obacz* **We'shalb**, **We'swegen**.

We'st, *sm.* *=(e)ß*, *pl.* *=e*, zachód *m.*; 2) = **We'stwind**; *laue =e* letnie wietrzyki, zerfirki.

We'stbalnhof, *sm.* *=ß*, dworzec zachodni.

We'ste, *sf. pl.* *=n*, kamizelka *f.*

We'sten, *sm.* *=ß*, zachód *m.*; *nach*, *gegen* — na zachód; *sich nach* — *wenden* zwrócić się na zachód, ku zachodowi; *die Bewohner* *des =ß*, zachodnie narody.

We'stende, *sn.* *=ß*, zachodni kraniec (miasta).

We'stenjutter, *sn.* *=ß*, podszewka *f.* pod kamizelkę.

We'stenknopf, *sm.* *=(e)ß*, *pl.* *=knöpfe*, guzik *m.* od kamizelki.

We'stenfragen, *sm.* *=ß*, *pl.* *=fragen*, kołnier *m.* u kamizelki.

We'stentafel, *sf. pl.* *=n*, kieszeń *f.* u kamizelki.

We'stenzeug, *sn.* *=(e)ß*, *materya f.* na kamizelkę.

We'stgrenze, *sf. pl.* *=n*, granica zachodnia.

We'stküste, *sf. pl.* *=n*, wybrzeże zachodnie.

We'stlich, *adi.* i *adv.* zachodni, na zachód.

We'stmächte, *sf. pl.* *mocarstwa* zachodnie.

We'stöstlich, *adi.* zachodnio-wschodni.

We'stseite, *sf.* strona zachodnia.

We'stwärtß, *adv.* ku zachodowi.

We'stwind, *sm.* *=(e)ß*, *pl.* *=e*, wiatr zachodni.

We'sw'gen, *coni.* dlaczego? czemu?

Wett, *adv.* 1) kwita; *nun sind wir* — *teraz z nami kwita*; *etw.* — *machen* wynagrodzić, kompensować co; *ich werde* *daß schon wieder*

— *machen* już ja się zrewanżuję, odbiję; 2) *sich -(e) bauen* eksploatować bez zysku i straty.

We'ttbererb, *sm.* *-(e)ß*, *pl.* *=e*, konkurs *m.*

We'ttbererber, *sm.* *=ß*, *pl.* — konkurent *m.*

We'tte, *sf. pl.* *=n*, 1) zakład *m.*; *eine — machen*, *eingehen* założyć się; *eß gilt eine —!* o zakład! załóżmy się! *was gilt die —?* o co zakład? *die — war eine Schachtel Zigaretten* założyliśmy się o pudełko papierosów; 2) *um die —* na wyścigi; *um die — laufen* ścigać się z kim, *wyscigaen* się z kim; *um die — trinken* pić o zakład; *jumdn um die — loben* chwalić kogo na wyścigi, *przesadzać* w czyich pochwałach.

We'tteifer, *sm.* *=ß*, ubieganie *n.* się, konkurencya *f.*, emulacya *f.*

We'tteifern, *vn.* (haben) (mit *jumdm*, *miteinander*) *współubiegać* się, *ubiegać* się o pierwszeństwo, *konkurować*, *emulować* z kim; *rywalizować*, *iść* w zapasy, *wyscigać* się; *wetteifernd*, *ppr.* *i adi.* *ubiegający* się, *konkurujący*, *rywalizujący*.

We'tten, *va.* i *vn.* (haben) *zakładać* się; *założyć* się, *iść* o zakład; *ich könnte —*, *daß...* mógłbym się założyć, *że...*; *was — Sie?* o co zakład? *wir wetteten um eine Flasche Wein* założyliśmy się o butelkę wina; *ich wollte meinen Kopf —*, *daß...* dałbym głowę w zastaw, *że...* założyłbym się o moją głowę, *że...*

We'ttende(r), *sm.* *=en*, *pl.* *=e(n)*, zakładający *m.* się.

We'tter, *sn.* *-ß*, 1) pogoda *f.*, powietrze *n.*, *czas m.*; *schönes —* piękna pogoda; *schlechtes —* niepogoda *f.*; *garstiges*, *nasses —* słota *f.*; *daß — war uns günstig* pogoda nam sprzyjała; *bei schönem —* w pogodę; *eß wird anders —* *czas się zmieni*; *daß — ändert sich* *powietrze*

zmienia się; daß — kühlt sich ab powietrze się ochłabia; 2) burza f.; eß zieht ein — auf zanosi się na burzę; (przen.:) eß zieht sich ein — über ihrem Kopfe zusammen zbiera się burza na nich; 3) (Bliß) Piorun m.; vom — erschlagen werden być przez piorun zabitym; daß dich daß —! niech cię piorun trześnie! alle —! do stu piorunów! sink wie ein — zwinny jak piorun; 4) wiewiery pl., gazy pl., waporu pl., ekshalacye pl.; schlagende — wybuchające gazy. We'tterableiter, sm. =s, pl. —, gromochron m., piorunochron m.

We'tterbeobachter, sm. =s, pl. —, meteorolog m.
We'tterbeobachtung, sf. obserwacya meteorologiczna.
We'tterbericht, sm. =(e)s, pl. =t, sprawozdanie n. o pogodzie.

We'tterbube, sm. =n, pl. =n, przeklęty chłopak, beben m., niegodziwiec m.
We'tterdach, sn. =(e)s, pl. =dächer, okap m. (nad oknem); dach chroniący od niepogody, poddaszek m.

We'tterfahne, sf. pl. =n, chorągiewka f. na dachu; (przen.:) człowiek zmiennego charakteru.

We'tterfest, adi. znoszący wszystkie niepogody, nieczuły na niepogode.
We'tterführung, sf. wentylacya górnicza; die Grubenbaue mit — versorgen urzędzie wentylacyę w kopalniach.

We'ttergasse, sf. pl. =n, otwory okazujące się w chmurach jako oznaka burzy (mar.).
We'ttergeläut, sn. =(e)s, dzwonięcie n., w czasie burzy.
We'tterglas, sn. =tēs, pl. =gläser, barometr m.

We'tterhähn, sm. =(e)s, pl. =hähne, chorągiewka f. w kształcie koguta.
We'tterhäuschen, sn. =s, pl. —, hygrometr m., narzędzie n. w kształcie domku, wskazujące stopień wilgoci w powietrzu.

We'tterkarte, sf. pl. =n, karta meteorologiczna.

We'tterkerl, sm. =(e)s, pl. =e, przeklęty człowiek m., niegodziwiec m.

We'tterkunde, sf. meteorologia f.

We'tterkundig, adi. meteorologiczny.

We'tterkundige(r), sm. =en, pl. =t(n), meteorolog m.

We'tterlaunisch, adi. zmieniający humor z pogodą, zmienny, kapryśny.

We'tterläuten, sn. =s, ob. Wettergeläut.

We'tterleuchten, vn. (haben) impers. błyskać się, błyskać się (bez grzmotu).

We'tterleuchten, sn. =s, błyskanie n. się, błyskawica f. (bez grzmotu).

We'tterloch, sn. =(e)s, pl. =löcher, miejsce n., skąd wiatr zawsze dmie.

We'tterlotte, We'tterlutte, sf. pl. =n, lutnia f., lubnia f., wiatrówka f. (geol.).

We'ttermacher, sm. =s, pl. —, meteorolog m.

We'ttermädchen, sn. =s, pl. —, We'ttermädel, sn. =s, pl. —, przeklęta dziewczyna, dyabeł m. dziewczyna.

We'ttermännchen, sn. =s, pl. —, figurka pokazująca pogodę.
We'ttermantel, sm. =s, pl. =mäntel, płaszcz m. od deszczu, oponcza f.

We'ttermaschine, sf. pl. =n, wentylator górniczy.

We'ttern, vn. (haben) impers. grzmi i błyska się; jest niepogoda; (przen.:) złościć się, kłać, piorunować.

We'tterofen, sm. =s, pl. =öfen, ciagowy piecyk kopalniany.

We'tterprophet, sm. =en, pl. =en, prorok m. wróżący pogodę, przepowiadający m. pogodę, meteorolog m.

We'tterpropheziung, sf. pl. =en, przepowiednia f. pogody.
We'tterröstein, sn. =s, pl. —, ślazik polny.

We'tterschacht, sm. =(e)s, pl. =t, szyb powietrzny, do wentylowania.

We'tterschaden, sm. =s, pl. =schäden, kleska f.; szkoda f., od burzy, nawalnicy, gradobicia.

We'tterscheide, sf. pl. =n, miejsce, gdzie się chmury nawalne gromadzą lub dzielą; granica meteorologiczna.

We'tterschirm, sm. =(e)s, pl. =e, okap m., poddaszek m.

We'tterschlag, sm. =(e)s, pl. =schläge, 1) uderzenie n. piorunu; 2) gradobicie n.

We'tterscite, sf. pl. =n, strona wystawiona na deszcz, grad; wiatrowisko n., opacza f. (górn.).

We'tterstrahl, sm. =(e)s, pl. =en, piorun m.

We'tterstrecke, sf. pl. =n, chodnik przeciągowy, przewiewny (górn.).

We'ttersturm, sm. =(e)s, pl. =türme, burza f.

We'ttertür, sf. pl. =en, drzwi przeciągowe, przewiewne (górn.).

We'tterveränderung, sf. zmiana f. pogody, powietrza.

We'ttervogel, sm. =s, pl. =vögel, kulik m.

We'tterwarte, sf. pl. =n, stacya meteorologiczna.

We'tterwechsel, sm. =s, zmiana f. pogody, powietrza.

We'tterwendisch, adi. od pogody zależący, zmieniający się z pogodą; (przen.:) zmienny jak pogoda, niestały; ein =er Menſch wiercipięta m.; =es Glück zmiennie szczęście.

We'tterwirbel, sm. =s, pl. —, huragan m., wichura f.

We'tterwolfe, sf. pl. =n, obacz Gewitterwolfe.

We'tterzeichen, sn. =s, pl. —, znak meteorologiczny.

We'tterzeiger, sm. =s, pl. —, barometr m.

We'ttfahren, sn. =s, We'ttfahrt, sf. pl. =en, obacz Wettrennen, Wetttrubren.

We'ttfahrer, sm. =s, pl. —, ten co jeździ o zakład.

We'ttgesang, sm. =(e)s, pl. =gelänge, śpiew popisowy.

We'ttkampf, sm. walka f., ubieganie n. się, zapasy pl. o pierwszeństwo.

We'ttkämpfer, sm. =s, pl. —, zapaśnik m.

We'ttlauf, *sm.* =(e)š, bieganie *n.*, bieg *m.* na wyścigi, wyścigi piesze.

We'ttlaufen, *laufe*, läufst, lief um die Wette, bin wettgelaufen, *vn.* biegać na wyścigi, ścigać się.

We'ttlaufen, *sn.* =š, bieganie *n.* na wyścigi.

We'ttläufer, *sm.* =š, *pl.* —, ten co o zakład biegnie.

We'ttpräsi, *sm.* =š, *pl.* =š, nagroda *f.* za wyścigi.

We'ttrennen, *renne*, rannte um die Wette, bin wettgerannt, *vn.* obacz Wettlaufen.

We'ttrennen, *sn.* =š, *pl.* —, wyścig *m.*, gonitwa *f.* (konna); — mit Hindernissen wyścigi z przeszkodami.

We'ttrenner, *sm.* =š, *pl.* —, koń wyścigowy, wyścigowiec *m.*

We'ttritt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wyścig konny.

We'ttrudern, *sn.* =š, wioślowanie *n.* na wyścigi.

We'ttstreit, *sm.* =eš, *pl.* =e, współbieganie *n.* się, spór *m.* o pierwszeństwo; sich mit jmdm in einen — einlassen iść w zapasy z kim, rywalizować z kim.

We'tturnen, *sn.* =š, gimnastyka popisowa.

We'tzen, *va.* (haben) ostrzyć, zaostrzyć; brusować, kizesać, osłować; ein Messer — ostrzyć nóż; der Vogel weht den Schnabel ptak ostrzy dziób; (przen.:) den Geist, Verstand, Witz — ćwiczyć umysł, rozum, dowcip; den Degen auf dem Steinpflaster — szablą dzwonić po ulicy.

We'tstahl, *sm.* =(e)š, stal *f.* do ostrzenia, stalka *f.*, musat *m.*

We'tstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, brus *m.*, osłka *f.*, kamień *m.*, marmurek *m.* do ostrzenia.

Whig, (wym.: Uig), *sm.* =š, *pl.* =š, Wig *m.*

Wichs, *sm.* *pl.* =š, *pl.* =š, strój galowy; ein Student in vollem — student w pełnej gali.

Wichsbürste, *sf.* *pl.* =n,

szetotka *f.* do czernidła, do butów.

Wichse, *sf.* *pl.* =n, czernidło *n.*; smarowidło *n.*; Barwichse pomada *f.*, fiksator *m.* na wasy; (przen.:) baly *pl.*; — austeilen łoić skórę; jmdm — geben wysmarować komu skórę, dać komu w skórę.

Wichsen, *va.* (haben) woskować; einen Fußboden — woskować posadzkę; einen Schnurrbart — wysmarować; was; Schuhe — wyczyścić; zachernić buciki; (przen.:) jmdm — wyloić, wysmarować komu skórę, dać komu w skórę; wygrzmocić, wylomotać kogo.

Wicht, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nikczemnik *m.*, podły człowiek; kleiner — małe *m.*; armer — nieborak *m.*, biedak *m.*; erbärmlicher — gatgan *m.*; verzagter — tchórz *m.*

Wichtelmännchen, *sn.* =š, *pl.* —, obacz Feinzelmännchen.

Wichtelzopf, *sm.* =eš, *pl.* =šöpfe, obacz Weichzopf.

Wichtig, *adi.* 1) ważny, pełnej wagi; 2) ważny, doniosły, wielkiej wagi, znaczenie mający; =e Gründe ważne powody, powody wielkiej wagi; es wäre für mich — zu erfahren byłoby dla mnie ważnym dowiedzieć się; =eš Wort wielkie słowo; er macht sich — pyszni, nadyma się, robi z siebie ważną osobę; das nehmet ihr viel zu — przywiązujecie do tego zbyt wielką wagę; — ist nur daš... tylko to ma znaczenie...

Wichtigkeit, *sf.* ważność *f.*, waga *f.*, znaczenie *n.*; von — wielkiej wagi; es ist von —, daš... jest bardzo ważne, że...; es ist für mich von großer — to ma dla mnie wielkie znaczenie, to jest dla mnie bardzo ważne; einer Sache — beilegen zrobić z czego wielką sprawę.

Wichtigtuend, *adi.* udający powagę.

Wichtigtuener, *sm.* =š, *pl.* —, ob. Wichtigtuend.

Wichtigtuerei, *sf.* rzekome

przywiązywanie wielkiej wagi do czego.

Widde, *sf.* *pl.* =n, wyka *f.*; erbrennliche — sęczówka *f.*; wyka ptasia, gęsia, wilczy groch.

Widde, *sm.* =š, *pl.* —, zwitek *m.*, zwój *m.*, kłębek *m.* (nici), wiązka *f.*, pęk *m.*, kitka *f.* (lnu); powijacz *m.*; papilot *m.*; jmdm beim — kriegen chwycić kogo za kołnierz.

Widdeband, *sn.* =(e)š, *pl.* =bänder, powijacz *m.*, powijak *m.*

Widdefrau, *sf.* *pl.* =en, akuszerka *f.*; niańka *f.*

Widdekind, *sn.* =eš, *pl.* =er, dziecko *n.* w powijaczach, w powijakach.

Widde, *va.* (haben) związać, nawijać, zawiązać, owijać, powijać; einen Lappen um den Finger — owinać szmatę o palec; (przen.:) er läßt sich um den Finger — można go do rany przyłożyć; Worn auf eine Rolle — nawijać nici na zwój; einen Gegenstand aus etw. — rozwinąć jakiś przedmiot z czego; (przen.:) sich aus dem Handel — wywinąć, wykrecić się z ambarrasu; einen Gegenstand in etw. — zawiązać przedmiot jakiś w coś; (przen.:) sich in seine Tugend — opancerzyć się cnotą; sich in Schlingen — wpaść w sidła, osiedlić się, zamotać się; Haare in Locken — związać włosy w loki; ein Kind — powijać dziecko; (przen.:) sich gemickelt sein być w błędzie, być źle poinformowanym.

Widdepuppe, *sf.* *pl.* =n, lalka *f.*, w powijakacu.

Widdekrante, *sf.* *pl.* =n, powój *m.*, bluszcz *m.*

Widdechwanz, *sm.* =eš, *pl.* =schwänze, chwytacz *m.* (zool.).

Widdehuth, *sn.* =eš, *pl.* =tücher, chustka *f.* do owinięcia się.

Widdezeug, *sn.* =(e)š, powijacz *pl.*, powijaki *pl.*

Widdebrot, *sn.* =eš, *pl.* =e, chleb *m.* z wyki.

Widdefeld, *sn.* =eš, *pl.* =er,

pole wyczne, pole zasiane wyką.

Wi'denjutter, *sn.* = *s*, pasza wyczna.

Wi'denstroß, *sn.* = (e)*s*, łoma *f.* z wyki.

Wi'dler, *sm.* = *s*, *pl.* — 1) ten, który zwija, nawija; 2) chwytacz *m.* (zool.).

Wi'dder, *sm.* = *s*, *pl.* — 1) baran *m.*, tryk *m.*, skop *m.*; 2) baran *m.* (znak na niebie); 3) taran *m.* do łamania murów.

Wi'dderfell, *sn.* = (e)*s*, *pl.* = *z*, skóra barania; runo *n.*

Wi'dderkopf, *sm.* = *e**s*, *pl.* = *k*öpfe, głowa barania.

Wi'dderchen, *sn.* = *s*, *pl.* — baranek *n.*

Wi'der, *praep.* (z *acc.*) 1) przeciw, przeciwko, naprzeciw; — *imndm* sein być przeciw komu; — *etw.* sein być przeciwnym czemu; für und — za i przeciw; — *meinen*, *deinen*, *seinen* Willen przeciw (ko) mojej, twojej, jego woli; — *die* Natur przeciw naturze; — *die* Geseße nielegalnie; — *den* Strom przeciw prądowi; *daß* ist — *die* gesunde Vernunft to się sprzeciwia zdrowemu rozumowi; *er* hat schon lange *etw.* — *unß* już dawno ma coś przeciwko nam; 2) *sn.* *daß* Für und Wider to co pizemawia za i przeciw.

Wi'derbessern, Wi'derbessern, *vn.* (haben) odszczekać, odszczekać.

Wi'derkrist, *sm.* antychryst *m.*

Wi'derschrißentum, *sm.* = *s*, Wi'derschrißlichkeit, *sf.* antychrześcijaństwo *n.*

Wi'derschrißlich, *adi.* antychrześcijański.

Wi'derdruck, *sm.* (e)*s*, 1) odbicie *n.* druku z drugiej strony; 2) ciśnienie odporne, odpór *m.*; reakcyja *f.*

Widerja'hren, widerjahre, widerfährt, widerfährt, widerfuhr, bin widerfahren, *vn.* wydarzyć się, stać się komu, spotkać kogo; *eß* ist ihm ein Unglück — zdarzyło mu się nieszczęście; *mit* ist viel Ehre — spotkał mnie wielki za-

szczyt; *imndm* Gerechtigkeit, — lassen oddać komu sprawiedliwość.

Wi'dergeheßlich, *adi.* bezprawny, nielegalny.

Wi'derhaarig, *adi.* uparty, krynabruy.

Wi'derhafen, *sm.* = *s*, *pl.* — *was* *m.* u haka, zakrzywny hak.

Wi'derhall, *sm.* = (e)*s*, odgłos *m.*, echo *n.*; (przen.): einen — im Herzen finden znaleźć oddźwięk w sercu.

Widerhallen, *vn.* (haben) odbić, odbijać głos, dawać echo.

Wi'derhalt, *sm.* = (e)*s*, 1) opór *m.*; 2) oparcie *n.*, punkt *m.* oparcia.

Wi'derlage, *sf.* *pl.* = *n*, wzajemna skarga.

Wi'derlage, *sf.* 1) wiano *n.*, wyprawa *f.*; 2) obacz Widerlager.

Wi'derlager, *sn.* = *s*, podpora *f.* sklepienia, przycołek *m.*, filar podpierający.

Widerle'gbar, *adi.* dający się zbić (dowód, zarzut).

Widerle'gbarkeit, *sf.* możliwość *f.* zaprzeczenia.

Widerle'gen, *va.* (haben) zbić, zbijać; odpierać, odepierać; einen Einwurf genügen — zbić dostatecznie zarzut; *meine* Bemerkung ist nicht widerlegt worden moja uwaga nie została odparta.

Widerle'ger, *sm.* = *s*, *pl.* — ten co zbija (zarzut).

Widerle'gung, *sf.* *pl.* = *n*, zbijanie *n.*, zbiecie *n.*, odparcie *n.*

Widerle'gungsschrift, *sf.* pi-smo odporne.

Wi'derlich, *adi.* obrzydliwy, przykry, niemiły, obrażający, nieprzyjemny; *adv.* obrzydliwie, przykro, nieprzyjemnie.

Wi'derlichkeit, *sf.* obrzydliwość *f.*, przykrość *f.*, nieprzyjemność *f.*

Wi'dern, I. *vn.* (haben) diese Speise widert mich *z* potrawa brzydzi mnie, mam, czuję obrzydzenie do tej potrawy; II. *v. impers.* *eß* widert mich mit ihm *zu* reden brzydzi mnie mówić z nim.

Wi'dernatürlich, *adi.* przeciwny, sprzeciwiający się naturze, nienaturalny, przewrotny, opaczny, sztuczny.

Wi'dernatürlichkeit, *sf.* nienaturalność *f.*, przewrotność *f.*, opaczność *f.*, sztuczność *f.*

Wi'derpart, *sm.* = (e)*s*, *pl.* = *e*, przeciwnik *m.*, strona przeciwna; *imndm* — halten oponować komu, wystąpić przeciw komu, stawić czoło komu.

Wi'derprall, *sm.* = (e)*s*, *pl.* = *e*, odskok *m.*

Widerprallen, *vn.* (sein) odskoczyć, odbić się; die Töne — tony odbiły się; die Strahlen — promienie odbiły się.

Widerra'ten, widerrate, widerrätst, widerrat, widerriet, habe widerraten, *imndm* *etw.* — odradzać komu co, od czego.

Widerra'tung, *sf.* *pl.* = *n*, *er* tat *eß* ungeachtet *allen* = *en* zbrolił to pomimo, że mu wszyscy odradzali.

Wi'derrechtlich, *adi.* przeciwny prawu, nielegalny, bezprawny, niedozwolony; *adv.* przeciw prawu, bezprawnie, nielegalnie; *ein* = *eß* Urteil nieprawny wyrok; *siß* — *etw.* anmaßen rościć sobie coś bezprawnie.

Wi'derrechtlichkeit, *sf.* bezprawie *n.*, nielegalność *f.*

Wi'derrede, *sf.* *pl.* = *n*, sprzeciwienie *n.* się, opór *m.*, zarzut *m.*, oponowanie *n.*, objękcyja *f.*; ohne — bez opozycji, bez oporu; *daß* ist ohne — *daß* beste Mittel to jest bez najmniejszej wątpliwości najlepszy środek.

Wi'derriß, *sm.* = (e)*s*, *pl.* = *e*, kłab koński, gara *f.* u konia.

Wi'derruf, *sm.* = (e)*s*, *pl.* = *e*, odwołanie *n.*, dementowanie *n.*

Widerru'fbar, *adi.* obacz Widerrußlich.

Widerru'fen, widerrufe, widerruft, widerrief, habe widerrufen, *va.* odwołać, cofnąć; einen Befehl — odwołać, cofnąć rozkaz; eine Lehre — naukę odwołać; ein Befehl —

cofnąć ustawę; widerrufend, *ppr.* i *adi.* odwołujący, cofający.

Widerrn'slich, *adi.* odwołalny, dający się odwołać.

Widerrn'slichkeit, *sf.* odwołalność *f.*

Widerrn'stung, *sf.* obacz Widerruf.

Wi'dersacher, *sm.* =s, *pl.* —, przeciwnik *m.*; wróg *m.*; antagonistą *m.*, demon *m.*, szatan *m.*

Wi'dersacherin, *sf.* *pl.* =nen, przeciwniczka *f.*; nieprzyjaciółka *f.*; antagonistka *f.*

Wi'dershall, *sm.* =(e)s, obacz Widerhall.

Wi'derschein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, odbłask *m.*, łuna *f.*, odbicie *n.* światła.

Widerse'hen, *sić* —, *vr.* (haben) opierać się, sprzeciwiać się, oponować; *sić* dem Geßege — opierać się ustawie.

Widerse'ghlich, *adi.* niesforny, oporny, uparty; nieposłuszny, krawbrny; buntowniczy.

Widerse'ghlichkeit, *sf.* niesforność *f.*, opór *m.*, nieposłuszeństwo *n.*, krawbrność *f.*

Wi'dersinn, *sm.* =(e)s, 1) myśl przeciwna; sprzeczność *f.*; 2) bezsens *m.*, niedorzeczność *f.*; 3) duch opozycyjny.

Wi'dersinnig, *adi.* 1) sprzeczny; 2) bezsensowny, bezsensu, niedorzeczny, śmieszny; 3) przeciwnej myśli.

Wi'dersinnigkeit, *sf.* 1) bezsens *m.*, niedorzeczność *f.*; 2) sprzeczność *f.*

Wi'derspenig, *adi.* niesforny, przekorny, krawbrny, uparty; ein =es Pferd wierzgliwy koń.

Wi'derspenigkeit, *sf.* niesforność *f.*, przekora *f.*, krawbrność *f.*, opór *m.*

Wi'derspiel, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rzecz przeciwna, odwrotna.

Widerpre'chen, *widerspreche*, *widerpricht*, *widerspricht*, *widerprach*, *haben* *widerprechen*, *vn.* (haben) sprzeciwiać się, opierać się, odeprzeć, zaprzeczyć; sprzeczać się; *sić*

— sprzeciwiać się sobie, oponować; *daß* *widerpricht* den *Tatsachen* to się sprzeciwia faktom; *die* *Aussagen* — *sić* zeznania są sprzeczne; *daß* *widerpricht* der *gesunden* *Bernunft* to się sprzeciwia zdrowemu rozumowi; *du* *mußt* *nicht* *immer* — nie sprzeciwiaj się zawsze; *öffentlich* *einer* *Sache* — publicznie zaprotestować czemu; *widerprechend*, *ppr.* i *adi.* sprzeczny, sprzeciwiający się.

Widerpre'cher, *sm.* =s, *pl.* —, sprzeciwiający *n.* się, oponent *m.*

Widerpre'cherin, *sf.* sprzeciwiająca *f.* się, oponentka *f.*

Wi'derspruch, *sm.* =(e)s, *pl.* -prüche, sprzeciwienie *n.* się, upór *m.*, opozycya *f.*, przeciwieństwo *n.* sprzeczność *f.*; *sić* in =prüche *verwickeln* *zawikłać* w sprzeczności; *er* *duldet* *keinen* — on nie znosi oporu, sprzeciwiania się, opozycyi; *mein* *Vorschlag* *ist* *auf* — *gestoßen* *mój* *projekt* *natrafił* *na* *opozycyę*, czyniono *objekcyę* *przeciw* *mojemu* *projektowi*; *im* *geraden* — *mit* . . . *wprost* *przeciwnie* *z* . . . ; *im* — *stehen* *mit* *etw.* *sprzeciwiać* *się* *czemu*, *niezgadzać* *się* *z* *czem.*

Wi'derspruch'sgeist, *sm.* =es, *pl.* =er, *duch* *m.* *oporu*, *opozycyi.*

Wi'derspruch'svoll, *adi.* pełen sprzeczności, przeciwnictwa.

Wi'derstand, *sm.* =(e)s, *opór* *m.*, *odpór* *m.*; *imndß* — *leiten* *stawiak* *komu* *opór*; *auf* — *stoßen* *napotkać*, *natrafić* *na* *opór*; *allen* — *überwinden* *przewyciężyć* *wszystkie* *przeszkody.*

Wi'derstand'sfähig, *adi.* odporny; obronny; *die* *Festung* *ist* — *forteca* *jest* *obronna.*

Wi'derstand'sfähigkeit, *sf.* odporność *f.*, obronność *f.*

Wi'derstand'skraft, *sf.* siła odporna.

Wi'derstand'smoment, *sm.* =es, *pl.* =e, *moment* *m.* *oporu.*

Widerste'hen, *widerstehe*, *widersteht*, *widersteht*, *widerstand*, *widerstände*, *haben* *wider-*

standen, *vn.* (haben) 1) opierać się; *ich* *kann* *seinen* *Bitten* *nicht* — nie mogę się oprzeć jego prośbom; *diese* *Festung* *widersteht* *nach* *ta* *forteca* *broni* *się* *jeszcze*; 2) *diese* *Speiße* *widersteht* *mir* *mam* *wstręt* *do* *tej* *potrawy.*

Wi'derstoff, *sm.* =es, *pl.* =stoffe, *odtrącenie* *n.*

Wi'derstrahl, *sm.* =(e)s, *pl.* =strahlen, *promień* *odbity*, *refleks* *m.*

Widerstra'hlen, *I. v. a.* *odbiak* *promienie*, *zuca* *refleks*; *II. sić* —, *vr.* (haben) *odbiak* *się.*

Widerstre'ben, *vn.* (haben) *dem* *Willen* *imndß* — *oprzeć* *się* *czyjej* *woli*; 2) *es* *widerstrebt* *mir* *odrzuca* *mnie* *od* *tego*, *mam* *wstręt* *do* *tego*; *widerstrebend*, *ppr.* i *adi.* *niechętny*, *wstrętay*, *oporny*, *przeciwny*, *sprzeciwiający* *się*; =*de* *Farben* *nie* *zgadzające* *się* *kolory.*

Wi'derstreben, *sn.* =s, *opór* *m.*; *wstręt* *m.*; *da* *hilft* *kein* — *tu* *nie* *pomozę* *opór*; *ich* *tue* *es* *mit* — *czynię* *to* *ze* *wstrętem.*

Wi'derstreit, *sm.* =(e)s, *sprzeczność* *f.*; *sprzeciwianie* *n.* *się*; *konflikt* *m.*; *der* — *der* *Interessen* *sprzeczność* *interesów.*

Widerstre'iten, *widerstreite*, =*streitest*, =*streitet*, =*stritt*, *have* *widerstritten*, *vn.* *sprzeciwiać* *się* *komu*, *niezgadzać* *się*; *sprzeczać* *się*, *spierać* *się*; *einer* *Sache* — *sprzeciwiać* *się* *jakiej* *rzeczy*; *er* *widerstritt* *immer* *meinen* *Vorschlägen* *on* *zbijał* *zawsze* *moje* *propozycye*; *widerstreibend*, *ppr.* i *adi.* *sprzeczny*, *przeciwny*, *sprzeciwiający* *się.*

Wi'derstrom, *sm.* =(e)s, *prąd* *przeciwny.*

Wi'derton, *sm.* =(e)s, *golbener* — *plonnik* *pospolicie*, *meh* *włoskowaty.*

Wi'der-tönen, *vn.* (haben) *odbiak* *się*; *der* *Saal* *tönt* *von* *laudem* *Gelächter* *wider* *głosny* *śmiech* *rozległ* *się* *po* *sali.*

Wi'derwärtig, *adi.* 1) *nieprzyjemny*, *przykry*, *niemiły*,

przeciwny, nie sprzyjający; ein =er Zufall przykry przypadek; ein =es Geschick nie sprzyjający los; 2) wstrętny; ein =er Mensch wstrętny człowiek; das klingt — to brzmi wstrętnie; diese Speise ist mir — ta potrawa jest mi wstrętna, odrzuca mnie od tej potrawy.

Wi'derwärtigkeit, *sf.* 1) nieprzyjemność *f.*, przykreść *f.*; 2) z *pl.* przeciwność *f.*, przeciwieństwo; die =en des Lebens ertragen znosić przykreści życia.

Wi'derwille, *sm.* =nš, **Wi'derwillen**, *sm.* =š, niechęć *f.*, wstręt *m.*, odraża *f.*, oburzenie *n.*; jnndm — einflößen przejmować kogo odraża; — gegen etw. haben mieć wstręt, obrzydzenie, awersję do czego; ich tue es mit — robię to z niechęcią; ich muß es mit — zmuszają mnie muszę to odeprzeć z oburzeniem.

Wi'derwillig, *adv.* i *adv.* niechętny, wstrętny, ze wstrętem, z odrażą; etw. — tun robić coś ze wstrętem, niechętnie; er geht nur — hin bardzo niechętnie tam idzie.

Wi'derwind, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wiatr przeciwny.

Wi'dmen, *I. va.* (haben) poświęcić, poświęcać; eine Summe einem wofstättigen Zwecke — poświęcić, oddać jakąś sumę na cele dobroczynne; ich widme meine Morgenstunden der Malerei poświęcam ranne godziny malarstwu; jnndm ein Buch — dedykować komu książkę; II. sich — *vr.* (haben) poświęcać, poświęcić się, oddawać, zajmować się; sich einem Beruf — poświęcić się zawodowi; sich einer Sache mit voller Seele — zająć, przejąć się czem całą duszą; sich der Bühne — poświęcić się scenie.

Wi'dmer, *sm.* =š, *pl.* —, ofiarodawca *m.*

Wi'dmung, *sf.* =en, dedykacja *f.*, przypis *m.*, ofiara *f.*

Wi'dmungsbblatt, *sn.* =eš,

pl. błätter kartka *f.* przeznaczenia do służby (wojskow.).

Wi'dmungsschrift, *sf.* *pl.* =en, pismo dedykacyjne; pismo fundacyjne.

Wi'dmungsurkunde, *sf.* *pl.* =n, dokument fundacyjny.

Wi'drig, *adv.* 1) przeciwny, nieprzyjazny, złowrogi; ein =er Wind przeciwny wiatr; =es Schicksal przeciwny, nie-nawistny los; — gefinnt złowrogo, nieprzyjaźnie usposobiony; 2) wstrętny, nieznośny, obrzydliwy; er hat etw. =es an sich ma coś wstrętnego, obrzydliwego w sobie.

Wi'drigenfalls i **Wi'drigenfalls**, *adv.* w przeciwnym razie.

Wi'drigkeit, *sf.* 1) przykreść *f.*, nieprzyjemność *f.*; przeciwność *f.*; 2) wstrętność *f.*, obrzydliwość *f.*

Wie, *I. adv.* 1) jak? — beliebt? jak proszę? — heißen Sie? jak panu na imię, jak godność pana? — geht es Ihnen? jak się pan ma, jak się panu powodzi? — denn das? jakże to? — so? w jaki sposób? a to jak? aber —? ale jakżo? — teuer? jak drogi? po czemu? ile to kosztuje? — alt ist er? ile on ma lat? — oft? jak często? — weit? jak daleko? — lange? jak długo? — viel Uhr ist es która godzina? —, darf ich nicht kommen? jakto, nie mogę przyjść? — wenn ich anders wollte? a gdybym chciał inaczej? ist sie schön? und —! czy ona piękna? jeszcze jak! 2) — schön! o jakże piękna jest, jaka piękna! — wenig! jak mało! — leicht man sich irren kann jak łatwo pomylić się! 3) ich weiß nicht — ich es machen soll nie wiem jak to zrobić; er will noch heute abreisen, ich weiß aber nicht —! on chce jeszcze dziś wyjechać, ale nie wiem jak; II. *coni.* 1) ein Mann — Sie taki człowiek jak pan; er ist — ein Narr jest jakoby nie-spełna rozumu; wenn ich — du wäre gdybym był taki

jak ty; — gewöhnlich jak zwykle; — immer jak zawsze; er — auch ich on jako też i ja; 2) — ich sehe, ist er ausgegangen on wyszedł jak widzę; sie sind nicht zufrieden, — ich höre o ile słyszę, podobno są niezadowoleni; klug — er ist jako że jest mądrym, przy jego rozumie; schön — sie ist, wird sie gefallen jako, że jest piękna, spodoba się; — gesagt, so getan słowo się rzekło, kobyła u płotu; — du mir, so ich dir jak ty mnie, tak ja tobie, jak Bóg Kubie, tak Kuba Bogu; 3) — klug er auch sein mag jakkolwiek mądrym jest, niech będzie mądry jak chce; — er sich auch nennen mag niech się nazywa jak chce; — dem auch sei jakkolwiek by było; 4) — ich kam, ging er weg jak ja nadszedłem, to on odszedł; — er so spricht, hört er auf einmal auf w toku mowy nagle przerwał; er sagte uns, — er bedauere, daß... powiedział nam, jak żałuje, że...; III. *Wie*, *sn.* das — und das Wann jak i kiedy; das — und das Warum jak i dlaczego; auf das — kommt es an idzie o to, w jaki sposób.

Wie'bel, *sm.* =š, *pl.* —, wolek *m.*, czerw żytny, robak zbożowy = Kornwurm.

Wie'de, *sf.* *pl.* =n, lyczko łozowe.

Wie'dehopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dudek *m.*

Wie'der, *adv.* 1) znowu, na nowo, jeszcze raz; — anfangen na nowo zacząć, znowu rozpocząć; das Kind schreit — dziecko znowu krzyczy; — krank werden rozchorować się na nowo; — zu sich kommen przyjść znów do siebie; — aufleben odżyć; — auf-erwecken wskrzesić; — auf-nehmen przyjąć na powrót; wir haben uns — ausgeföhnt przeprosiliśmy się; es ist — kalt geworden pozimała znowu; bu mußst das — gut-machen musisz to poprawić, naprawić; rede nicht — davon

nie mów więcej o tem; da bin ich —! jestem już z powrotem! da ist er endlich — nareszcie wrócił; wird er — hingehen? czy on znów tam pójdzie? czy on tam jeszcze raz pójdzie? ich will es nicht — tun już tego więcej nie zrobię; 2) (jurid.) imndn — grüßen odkłonić się komu.

Wie' der abdruck, *sm.* (e)ß, *pl.* = drucke, przedrukowanie *n.*, odbitka *f.*

Wieder-a' bdrucken, *va.* (haben) przedrukować, na nowo odbić.

Wieder-a' btreten, *trete*, trittst, tritt, trat wieder ab, habe wieder abgetreten, *va.* odstąpić na nowo.

Wieder-a' btretung, *sf. pl.* -en, ponowne odstąpienie.

Wieder-a' nfangen, *fange*, fängst, fängt, fing wieder an, habe wieder angefangen na nowo rozpocząć, zacząć.

Wieder-a' ngehen, *es geht*, ging wieder an, ist wieder angegangen, *vn.* na nowo się zacząć; die Vorstellung geht wieder an przedstawienie rozpoczyna się na nowo.

Wieder-a' nknüpfen, *va.* (haben) nawiązać na nowo (stosunki).

Wieder-a' nmachen, *va.* (haben) na nowo rozrobić; Feuer — rozniecić na nowo ogień.

Wieder-a' nnahme, *sf. pl.* -n, przyjęcie *n.* na nowo.

Wieder-a' nnehmen, *nehme*, nimmst, nimmt, nahm wieder an, habe wieder angenommen, *va.* na nowo przyjąć.

Wieder-a' nregen, *va.* (haben) na nowo podjąć (kwestye).

Wieder-a' nschaffen, *va.* (haben) na nowo sprawić.

Wieder-a' nstellen, *va.* (haben) imndn — dać komu na nowo posadę.

Wieder-a' ntreten, *trete*, trittst, tritt, trat wieder an, habe wieder angetreten, *va.* stawić się na nowo, objąć na nowo posadę, służbę; *vn.* (sein) wystąpić znowu na przód.

Wieder-a' nzuenden, *va.* (ha-

ben) na nowo zapalić, rozpa-
lic.

Wie' der aufbau, *sm.* = (e)ß, odbudowa *f.*

Wieder-a' n'bauen, *va.* (haben) odbudować.

Wieder-a' n'blühen, *vn.* (sein) rozkwitnąć się, zakwitnąć na nowo; (przen.:) odżyć.

Wieder-a' n'blühen, *sn.* =ß, odrodzenie *n.*, renesans *m.*

Wieder-a' n'brechen, *breche*, brichst, bricht, brach wieder auf, bin wieder aufgebrochen, *vn.* die Wunde ist wieder aufgebrochen rana się na nowo otworzyła.

Wieder-a' n'erschehen, *er-
stehe*, erstehst, erstehst, erstand wieder auf, bin wieder auf-
erstanden, *vn.* na nowo zmar-
tychwstać.

Wieder-a' n'färben, *va.* (haben) na nowo odfarbować.

Wieder-a' n'finden, *finde*, findest, findet, fand wieder auf, habe wiederaufgefunden, *va.* na nowo znaleźć.

Wieder-a' n'führen, *va.* (haben) na nowo wystawić, przedstawić.

Wie' der auf'führung, *sf. pl.* -en, wznowione przedstawienie.

Wieder-a' n'kommen, *komme*, kommst, kommt, kam wieder auf, bin wieder auf' gekommen, *vn.* na nowo wyzdrowieć, powrócić do zdrowia; na nowo powstać, na nowo powrócić (moda).

Wieder-a' n'sleben, *vn.* (sein) na nowo odżyć, odrodzić się.

Wieder au' s'leben, *sn.* =ß, odrodzenie *n.*, renesans *m.*

Wieder-a' n'slegen, *va.* (haben) 1) na nowo nałożyć, przyłożyć; 2) na nowo wydać, zrobić nowy nakład (książki).

Wieder-a' n'smachen, *va.* (haben) na nowo otworzyć.

Wie' der auf'nahme, *sf. pl.* =n, wznowi-
nie *n.*, ponowne podjęcie.

Wie' der auf'nehmen, *nehme*, nimmst, nimmt, nahm wieder auf, habe wiederaufgenommen, *va.* na nowo przyjąć, na nowo podjąć, rozpocząć.

Wieder-a' n'fridten, *va.*

(haben) na nowo wznieść, podnieść, ustawić, odnowić, odrestaurować; sich —, *vr.* podnieść się, powstać na nowo.

Wieder-a' n'stehen, *stehe*, stehst, stand wieder auf, bin wiederaufgestanden, *vn.* powstać, na nowo wstać; vom Tode — zmartwychwstać.

Wieder-a' n'stellen, *va.* (haben) na nowo ustawić.

Wieder-a' n'stun, *tue*, tußt, tut, tat wieder auf, habe wieder auf' getan, *va.* na nowo otwo-
rzyć.

Wieder-a' n'streten, *trete*, trittst, tritt, trat wieder auf, bin wiederaufgetreten, na nowo wystąpić, okazać się.

Wieder-a' n'swachen, *vn.* (sein) na nowo się zbudzić.

Wieder-a' n'swärmen, *va.* (haben) na nowo odegrzać; (przen.:) opowiadać stare bajki.

Wieder-a' n'swecken, *va.* (haben) na nowo zbudzić; na nowo wekrzesić.

Wieder-a' n'sbessern, *va.* (haben) na nowo naprawić, poprawić.

Wieder-a' n'sbrechen, *breche*, brichst, bricht, brach wieder aus, bin wiederaus'gebrochen, *vn.* na nowo wybuchnąć, na nowo rozpocząć się.

Wie' der aus'bruch, *sm.* = (e)ß, nowy wybuch, wybuchnięcie *n.*

Wie' der aus'fuhr, *sf.* diese Ware ist zur — bezogen ten towar sprowadzonym jest z przeznaczeniem do wywozu.

Wieder-a' n'sführen, *va.* (haben) na nowo wykonać; na nowo wywozić, eksportować.

Wieder-a' n'sgraben, *grabe*, gräbst, gräbt, grub wieder aus, habe, wiederaus'gegraben, *va.* na nowo wykopać, ekshumować.

Wieder au' s'grabung, *sf.* ekshumacja *f.*

Wieder-a' n'sföhnen, *va.* (haben) na nowo przeprosić; sich — na nowo się prze-
prosić.

Wieder au' s'föhnung, *sf.* nowo przeprosiny.

m., oddanie n., restytucya f.; 2) odtwarzanie n., reprodukcya f.

Wie'der-geben, gebe, gibst, gibt, gab wieder, habe wieder-gegeben, *va.* 1) oddać, zwrócić, restytuować; 2) wydać (resztę z monety); 3) (przen.): oddać, odtwarzać, reprodukować; das läßt sich im Pol-nischen nicht — tego nie można oddać w polskiem, nie można przetłumaczyć na polskie.

Wie'dergeboren, *adi.* odrodzony; ich bin wie — jest mi jak gdybym się na nowo urodził.

Wie'dergeburt, *sf.* odrodzenie n., renesans m.

Wie'der-genesen, *vn.* geneje, geneßt wieder, bin wieder-genesen znowu wyzdrowieć; — *pp.* i *adi.* przywrócony do zdrowia.

Wie'dergenejung, *sf.* powrót m. do zdrowia, wyzdrowienie n.

Wie'der-gewinnen, geminne, gewinnst, gewinnst, gewann wieder, habe wiedergewonnen, *va.* odegrać; odzyskać; jnndn — pozyskać sobie kogo na nowo; die Oberhand — odzyskać przewagę.

Wie'der-grüßen, *va.* (haben) odknić się, odpowiedzieć na ukłon.

Wiedergu't-machen, *va.* (haben) naprawić, powetować.

Wiedergu't-werden, werde, wirst, wird, ward i wurde wieder gut, bin wiedergutge-worden, *vn.* odobruchać się, przeprosić się (o osobach); wziąć dobry obrót.

Wie'der-haben, *va.* (haben) mieć napowrót.

Wie'derhall, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, odgłos m., oddźwięk m., echo n., resobans m., obacz Widerhall.

Wiederha'llen, *vn.* (haben) obacz Wiederhallen.

Wiederherau'sbekommen, *va.* (haben) znowu wy dostać.

Wiederheran'sgabe, *sf.* 1) zwrot m., restytucya f.; 2) nowe wydanie.

Wieder-herau'sgeben, gebe,

gibst, gibt, gab wieder heraus, habe wiederherausgegeben, *va.* 1) zwrócić, znowu oddać, wydać, restytuować; 2) na nowo wydać, zrobić nowe wydanie.

Wiederher'stellbar, *adi.* dający się przywrócić do pierwotnego stanu, dający się naprawić, odnowić.

Wieder-her'stellen, *va.* (haben) 1) przywrócić do pierwotnego stanu, naprawić, odnowić, odrestauować; 2) przywrócić do zdrowia, uzdrowić, wyleczyć, poratować (zdrowie), wskrziesić.

Wiederher'stellung, *sf.* *pl.* =en, 1) przywrócenie n. do pierwotnego stanu, naprawienie n., odnowienie n., odrestauowanie n.; 2) przywrócenie n. do zdrowia, uzdrowienie n., wyzdrowienie n., wskrzeszenie n.

Wiederher'stellungskosten, *spl.* koszta *pl.* odnowienia, odrestauowania.

Wiederher'stellungszeichen, *sn.* =ß, *pl.* —, kasownik m. (muzyka).

Wieder-hervo'rbringen, bringe, bringst, bringt, brachte wieder hervor, habe wieder-hervorgebracht, *va.* wznowić, odrodzić; reprodukować.

Wiederhervo'rbringung, *sf.* *pl.* =en, odrodzenie n., regeneracya f.; reprodukcya f.

Wie'der-haben, habe, hast, hatte wieder, habe wieder-gehabt, *va.* otrzymać, mieć napowrót.

Wiederho'len, wiederhole, -holst, =holt, habe wiederholt, I. *va.* powtarzać, powtórzyć; zu wiederholten Malen kilkakrotnie; II. *sich* —, *vr.* (haben) powtarzać się, zawsze to samo mówić; na nowo się wydarzyć.

Wiederho'tentlich, Wiederho't, Wiederholterm'a'ßen, *adi.* i *adv.* powtórny, powtórnie, raz po raz, kilkakrotnie.

Wiederho'lung, *sf.* *pl.* =en, powtórzenie n., rekapitulacya f.; kurze — streszczenie n., reasumowanie n.

Wiederho'lungsfall, *sm.*

=(e)ß, im =e, w razie powtórzenia.

Wiederho'lungszeichen, *sn.* =ß, *pl.* —, znak m. powtórzenia.

Wie'der-käuen, *va.* (haben) przeżuwać, odżuwać; (przen.:) powtarzać, odgrzewać zapo, mniane dzieje; wiederkäuend *ppr.* i *adi.* przeżuwający; =e Tiere zwierzęta przeżuwające.

Wie'derkäuen, *sn.* =ß, przeżywanie n., odżuwanie n.; (przen.:) nudne powtarzanie.

Wie'derkäuer, *sm.* =ß, *pl.* —, przeżuwacz m.

Wie'derkäuf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =käufe, odkup m., odkupienie n., wyderka m.

Wie'der-käufen, *va.* (haben) odkupić.

Wie'derkäufer, *sm.* =ß, *pl.* —, odkupujący m.

Wie'derkäuflich, *adi.* będący do odkupienia.

Wie'derkäufrecht, *sn.* =(e)ß, prawo n. odkupu.

Wie'derkehre, *sf.* powrót m. Wie'der-kehren, *vn.*: (sein) powrócić, wrócić, powracać.

Wie'der-kommen, komme, kommst, kommt, kam wieder, bin wiedergekommen, *vn.* powrócić, powracać, wrócić, znowu przyjeść.

Wie'der-kriegen, *va.* (haben) obacz Wiederbekommen.

Wie'derkunft, *sf.* powrót m.

Wie'dernahme, *sf.* odebranie n. napowrót, cofnięcie n.

Wie'der-nehmen, nehme, nimmst, nimmst, nahm wieder, habe wiedergenommen, *va.* wziąć napowrót, odebrać.

Wie'der-sagen, *va.* (haben) powtórzyć, powiedzieć komu coś słyszanego, wygadać coś.

Wie'dershall, *sm.* =(e)ß, obacz Widerhall.

Wie'derschein, *sm.* =eß, *pl.* =e, obacz Widerschein.

Wie'der-sehen, sehe, siehst, siehst, sah wieder, habe wieder-gesehen, *va.* znowu zobaczyć.

Wie'dersehen, *sn.* =ß, ponowne spotkanie się; auf — do widzenia, do zobaczenia.

Wi'eder-spiegelu, I. *va.* (haben) odzwiercać; II.

sić —, *vr.* (haben) odzwierciadlać się.

Wie'derspiegelung, *sf.* *pl.* =*n*, odzwierciadlanie *n*.

Wie'derstöß, *sm.* =*ßes*, *pl.* =*stöße*, obacz Widerstoß.

Wie'derstrahl, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*strahlen*, obacz Widerstrahl.

Wie'derstrahlen, *va.* (haben) obacz Widerstrahlen.

Wie'dertaufe, *sf.* powtórny chrzest.

Wie'der-taufen, *va.* (haben) na nowo ochrzcić.

Wie'dertäufer, *sm.* =*ß*, *pl.* —, anabaptysta *m.*, nowo-chrześciciele *m.*

Wie'der-tun, *tue*, tuft, tut, tat wieder, habe wiedergetan, na nowo zrobić, powtórzyć.

Wie'der-töuen, *vn.* (haben) na nowo zabrzmieć, brzmieć.

Wie'der-treffen, *va.* treffen, trifft, trifft wieder, habe wiedergetroffen z iowu spotkać, napotkać.

Wie'derum, *adv.* 1) znowu, na nowo; 2) napowrót, z drugiej strony, w zamian.

Wie'der-vereinigen, *va.* (haben) na nowo, znowu połączyć, pojednać.

Wie'dervereinigung, *sf.* nowe, powtórne połączenie; pojednanie *n.*, przeprosiny *pl.*

Wie'der-vergessen, vergesse, vergißt, vergitt, vergalt wieder, habe wiedervergessen, *va.* wynagrodzić, oddać wet za wet, odwetować; ich weiß nicht, wie ich Ihnen alle Ihre Güte wiedervergessen soll niewiem, jak się panu mam odwdziżyć za tyle dobroci; Gott möge es Ihnen —! niechaj pan Bóg zapłaci!

Wie'dervergeltung, *sf.* *pl.* =*n*, odwet *m.*, odwzięczenie *n.* się; die Strafe der — kara *f.* odwetu; — an jmdm üben zemścić się, dokonać odwetu na kim.

Wie'dervergeltungsrecht, *sn.* =*(e)ß*, prawo *n.* odwetu.

Wie'der-verheiraten, *va.* (haben) na nowo ożenić, wydać za mąż; sich — na nowo się ożenić, wyjść za mąż.

Wie'derverheiratung, *sf.* nowe małżeństwo; nach seiner

— po jego drugim ożeniu-
niu się.

Wie'der-verbjüngung, *sf.* odmłodzenie *n.*, odmłodnienie *n.*

Wie'der-verkauf, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*verkäufe*, odsprzedaż *f.*, drobna sprzedaż.

Wie'der-verkaufen, *va.* (haben) od(s)przełać.

Wie'der-vertäufer, *sm.* =*ß*, *pl.* —, odsprzedający *m.*

Wie'der-vertieten, *va.* (haben) na nowo odnając, odnajmować.

Wie'der-versöhnen, *va.* (haben) pojednać, przeprosić, przebłagać.

Wie'der-versöhnung, *sf.* pojednanie *n.*, przeprosiny *pl.*

Wie'derwahl, *sf.* powtórny wybór.

Wie'derwählbar, *adi.* na nowo wybieralny.

Wie'derwählbarkeit, *sf.* ponowna wybieralność.

Wie'der-wählen, *va.* (haben) na nowo wybrać.

Wieder-zu-lassen, lasse, lässest i läßt, läßt, ließ wieder zu, habe wiederzugelassen, na nowo, znowu dopuścić.

Wieder-zu-stellen, *va.* (haben) zwrócić, znowu dostawić, wręczyć.

Wiefen, *adv.* in — obacz Inwiefern.

Wie'ge, *sf.* *pl.* =*n*, kolebka *f.*, kołyska *f.*; noch in der — liegen być jeszcze w kolebce; daß ist ihm an seiner — nicht vorgefungen worden tego mu nianka nie śpiewała, ani mu się śniło o tem w młodości; Stafien war die — der Künste Wlochy były kolebka sztuk; von der — bis zur Bahre od kolebki aż do grobowej deski.

Wie'gemesser, *sm.* =*ß*, *pl.* —, tasak *m.*, siekacz *m.*

Wie'gen, *va.* (haben) 1) kołysać; ein Kind in Schlaf — ukołysać dziecko, kołysząc uspić dziecko; der Vogel wiegt sich in der Luft ptak kołysze się w powietrzu; (przen.:) sich in süßen Hoffnungen — bujać w słodkich nadziejach; 2) gewiegt, *pp.* i *adv.* ein =*er* Menschenkenner

dojrzały znawca ludzi; 3) daß Fleisch — siekac mięso tasakiem, siekaczem.

Wie'gen, wiege, wiegt, wog, wöge, gewogen, I. *va.* ważyć; noch einmal — przeważyc; unser Wieger wiegt schlecht nasz rzeźnik źle waży, daje złą wagę; II. *vn.* (haben) ważyć, mieć wagę; die Kiste wiegt fünf Kilo skrzynia waży pięć kilogramów; (przen.:) dieser Grund wiegt schwer ten powód jest bardzo ważny, doniosły.

Wie'genfest, *sn.* =*eß*, *pl.* =*e*, urodziny *pl.*, dzień *m.* urodzin.

Wie'genkind, *sn.* =*eß*, *pl.* =*er*, dziecko *n.* w kołysce, nowo narodzone dziecko.

Wie'genkorb, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*törbe*, kosz *m.* w kształcie kołyski.

Wie'genlied, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*er*, kołysanka *f.*

Wie'ge(n)pferd, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, obacz Schautelpferd.

Wie'hern, *vn.* (haben) rzeć; wiehernd, *ppr.* i *adi.* rżący; (przen.:) ein =*eß* Gelächter rżący śmiech.

Wie'hern, *sn.* =*ß*, rżenie *n.* = Gemieher.

Wie'l, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, zatoka *f.*

Wie'te, *sf.* *pl.* =*n*, czop skubankowy.

Wie'te, *sf.* *pl.* =*n*, głóg *m.*

Wie'tchen, *sn.* =*ß*, *pl.* —, łączka *f.*

Wie'te, *sf.* *pl.* =*n*, łąka *f.*

Wie'tel, *sn.* =*ß*, *pl.* —, łasica *f.*

Wie'tselfell, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*e*, skóra *f.*, futro *n.* z łasicy.

Wie'tenbach, *sm.* =*(e)ß*, *pl.* =*bäche*, strumień płynący łąką.

Wie'tenbau, *sm.* =*eß*, uprawa *f.*, kultura *f.* łąk.

Wie'tenbewässerung, *sf.* nawodnienie *n.*, nawodnienie *n.* łąki.

Wie'tenblume, *sf.* *pl.* =*n*, kwiat polny, łączny.

Wie'tenboden, *sm.* =*ß*, grunt pastewny.

Wie'tenfeld, *sn.* =*(e)ß*, *pl.* =*er*, obacz Wiese.

Wie'senfuhschwanz, *sm.* -s, lisiogon *m.* (trawa).

Wie'sengraß, *sn.* =fēs, trawa *f.*, siano *n.* z łąki.

Wie'sengrün, *sn.* =s, zieloność *f.* łąk.

Wie'sengrund, *sm.* =(e)s, *pl.* =gründe, jar okryty łąkami, łąka *f.* w dolinie.

Wie'senflecker, *sm.* kowiczyna łąkowa, miodunka *f.*

Wie'senknarre, *sf. pl.* =n, derkacz *m.*; chrościel *m.*

Wie'senknopf, *sm.* =(e)s, *pl.* =knöpfe, krwiściąg lekarski.

Wie'senknöterich, *sm.* =s, *pl.* =e, rdost *m.*, wężownik *m.*

Wie'senkuhl, *sm.* =(e)s, chrabust *m.*

Wie'senkönigin, *sf. pl.* =nen, tawada szerokolistna, ilmiczka *f.*

Wie'senkresse, *sf. pl.* =n, gniewosz *m.*

Wie'senland, *sn.* =(e)s, *pl.* =länder, łąg *m.*

Wie'senlandschaft, *sf. pl.* =en, krajobraz utworzony przez łąki.

Wie'senlerche, *sf. pl.* =n, dzierlatka *f.*

Wie'senpflanze, *sf. pl.* =n, roślina łączna.

Wie'senpfeffer, *sm.* =s, *pl.* =, obacz Wie'senlerche.

Wie'sentraute, *sf. pl.* =n, wrzodowiec *m.*, rutka *f.*, rutewka złota, kruszykamień *m.*

Wie'sensafraun, *sm.* =s, rozsiad *m.*, zimokwit *m.*, zimowit *m.*

Wie'sensalbei, *sf.* szalwia łąkowa.

Wie'senschaukraut, *sn.* =es, *pl.* =kräuter, obacz Wie'senfresse.

Wie'senschnarre, *sf. pl.* =n, Wie'senschnarrrer, *sm.* =s, *pl.* =, chruściel *m.*, chrościel *m.* (ptak).

Wie'senschwengel, *sm.* =s, *pl.* =, kostrzewa łąkowa.

Wie'sensperling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, jer *m.* (gatunek wróbla).

Wie'sental, *sn.* =(e)s, *pl.* =täler, dolina pokryta łąkami.

Wie'sentepid, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kobierzec *m.* łąk.

Wie'senwadhē, *sm.* =fēs,

Wie'senwadhē, *sm.* =fēs, trawa *f.* i siano *n.* z łąki, pasza łączna.

Wie'senwolle, *sf.* wełnianka *f.* (rośl.).

Wie'senzeitlose, *sf. pl.* =n, zimowit *m.* = Herbzeitlose i Wie'sensafraun.

Wie'sewadhē, Wie'swadhē, *sm.* =fēs, obacz Wie'senwadhē.

Wie'so? *adv.* jakto, skąd? — weißt du daß? skąd ty to wie-z?

Wie'vie'l, także Wie'viel, *I. adv.* ile? — kostet daß? ile kosztuje to? — Uhr ist es? która godzina? — Personen? ile osób? *II.* wie wiele? *adi.* ilu, jak wielu?

Wie'vie'lte (Wie'vie'lstē), *der, die, daß* —? *adi.* który, która, które? *der* — ist heute? którego mamy dzisiaj? *daß* — Gest hast du erhalten? który zeszyt otrzymałeś?

Wie'wei't, *adv.* dokąd, jak daleko.

Wie'wo'hl, *coni.* chociaż, pomimo że; — ich es ihr sagte, ging sie doch nicht hin pomimo że jej powiedział, ona przecież nie poszła.

Wi'gwam, *sm.* =s, *pl.* =, namiot indyjski.

Wild, *I. adi.* dziki; 1) =er Boden nieuprawy grunt; =e Pflanze dzika, leśna roślina; ein =es Tier dzikie zwierze, nieoswojone zwierze; =es Obst płonka *f.*; =er Obstbaum dziczka *f.*; =e Rahe dziki kot, źbik *m.*; =es Schwein dzika świnia, dzik *m.*; =es Fleisch dzicz, dzikie mięso, wybnj *m.*; =e Völkler dzikie ludy; 2) (schwer zu bändigem) dziki; der Stier wurde plählich — buhaj nagle rozjuszyl, znarowił się; der wildeſte Renner im Stalle najdzikszy biegaw w stajni; ein =es Kind dzikie dziecko; ein =es, unbändiges Weib dzika, nieopamowana kobieta; Kinder, nicht so — sein! dzieci, nie tak hałaśliwie! — werden dzidzieć; rozzłościć, rozgniewać, rozsierdzić się; rozbestwić się; er wart mir =e

Blide zu rzucał na mnie dzikie spojzenie; ein =es Leben führen wieſe rozwieźle życie; daß =e Feuer in seiner Brust dziki ogień w jego piersi; ein =er Kampf zacięty bój; die =e Jagd szalona gonitwa; gonitwa bogów (mitologia germ.); der Böbel erhobſich in =er Aufregung lud zbuntował się w dzikim gniewie; gan; — auf etw. ſein zszaleć za czem; 3) er hat ein =es Ausſehen ma dziki wygląd, wygląda dziko, niepielegnowany; =e Haare zburzone, niepielegnowane włosy; den =en Mann spielen udawać waryata, szalenca; ein =er Garten zdziczały, zaniedbany ogród; 4) =e Erde żywopłot *m.*; =es Waſſer wody nie ujęte w brzegi; =e Fiſcherei rybołstwo w rzece; =es Bad kąpiel naturalna; =e Ehe małżeństwo *n.* na wiare, konkubinat *m.*; =e Wehen fałszywe bole; =es Geſtügel dzikie ptastwo; =es Geſtein kamień nie zawierający minerałów; *II.* 1) Wi'be(r), *sm.* =n, *pl.* -(n), dziki człowiek; 2) daß — dzikość *f.*; daß — in ſeinem Ausſehen jego dziki wygląd.

Wild, *sn.* =(e)s, 1) dziki zwierz, zwierzyna *f.*; 2) dziczczyna *f.*

Wi'ldadcr, *sm.* =s, pole uprawne w pasku, przeznaczone dla zwierzyny.

Wi'ldbad, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäche, potok górski.

Wi'ldbad, *sn.* =(e)s, *pl.* =bäder kąpiel naturalna w termach; cieplica chemicznie obojętna.

Wi'ldbahn, *sf.* 1) droga, po której idzie koń na przyprzążce; 2) trop myśliwski.

Wi'ldbann, *sm.* =s, 1) wyłączone prawo polowania; 2) =e Jagdbezirt.

Wi'ldbraten, *sm.* =s, *pl.* =, pieczeń *f.* z dziczczyny; dzika pieczeń, pieczeń na dziko.

Wi'ldbret, *sn.* =s, dziczczyna *f.*, zwierzyna *f.*

Wi'ldbretbraten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pieczeń *f.* z dziczyzny.
Wi'ldbretchändler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, handlarz *m.* dziczyzna, zwierzyzną.

Wi'lddieb, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, kłusownik *m.*; ten co ukradkiem poluje w cudzej kniei.

Wi'lddieben, *vn.* (haben) obacz Wildern.

Wi'lddiebstahl, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =stahle, Wilddieberei, *sf.* kłusownictwo *n.*, kradzież zwierzyzny.

Wi'ldent, *sf.* *pl.* =n, dzika kaczka, cyranka *f.*

Wi'ld(e)t, *sm.* =n, *pl.* =(n), 1) dziki (człowiek); die =en dzicy (ludzie); 2) dziki *sm.*, a) student zdający egzamina, nie uczeszczając do szkół; student nie należący do żadnego związku; b) poseł nienależący do żadnego stronnictwa.

Wi'ldercr, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Wilddieb.

Wi'ldern, *vn.* (haben) 1) dziczyć; 2) kłusować; 3) cuchnąć dziczyzną.

Wi'ldfang, *sm.* =(e) \bar{s} *pl.* =fänge, 1) łów *m.*, połów *m.*, polowanie *n.* na zwierzyinę; 2) dziki koń oswojony; (przen.) dzikus *m.*, trzpiot *m.*, roztrzepanie *m.*

Wi'ldfleisch, *sn.* =e \bar{s} , mięso *n.* z dziczyzny; dzikie mięso.

Wi'ldfremd, *adi.* zupełnie obcy.

Wi'ldganß, *sf.* *pl.* =gänße, dzika gęś.

Wi'ldgarten, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =gärten, zwierzyńcic *m.*

Wi'ldgeçällc, *sn.* = \bar{s} , docho-
dy *pl.* ze zwierzyzny.

Wi'ldgehege, *sn.* = \bar{s} , zwierzyńcic *m.*

Wi'ldgeruch, *sm.* =(e) \bar{s} , zapach *m.* dziczyzny.

Wi'ldgeschmack, *sm.* =(e) \bar{s} , smak *m.* dziczyzny.

Wi'ldgrube, *sf.* *pl.* =n, doły *pl.* do łapania zwierzyzny.

Wi'ldhafer, *sm.* = \bar{s} , dziki owies, owsik gluchy.

Wi'ldhändler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, handlarz *m.* zwierzyzną, dziczyzną.

Wi'ldheit, *sf.* dzikość *f.*; okrutność *f.* brutalność *f.*
Wi'ldhüter, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, łowczy *m.*

Wi'ldkalb, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =kalber, młoda łania, jelenie *n.*, jelenek *m.*

Wi'ldkähc, *sf.* *pl.* =n, dziki kot, żbik *m.*

Wi'ldleder, *sn.* = \bar{s} , skóra łosiowa.

Wi'ldledern, *adi.* z łosiowej skóry.

Wi'ldling, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, 1) płonka *f.*, dzieczek *m.*, dzika latorośl; 2) zwierzę w dzikim stanie; 3) dziecko wychowane w wolności, dzikus *m.*; człowiek niewychowany.

Wi'ldmeister, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, łowczy *m.*

Wi'ldniß, *sf.* 1) puszcza *f.*, dzika pustynia, dzicz *f.*; 2) dziki stan.

Wi'ldpark, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, zwierzyńcic *m.*

Wi'ldpret, *sn.* = \bar{s} , obacz Wildbret.

Wi'ldrecht, *sn.* =(e) \bar{s} , prawo myśliwskie, łowieckie.

Wi'ldreich, *adi.* bogaty, obfity w zwierzynę.

Wi'ldruf, *sm.* =e \bar{s} , nawoływanie *n.*, wabienie *n.* zwierzyzny.

Wi'ldschaden, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =schäden, szkoda *f.* od dzikiego zwierza.

Wi'ldschur, *sf.* wilczura *f.*

Wi'ldschuß, *sm.* =en, *pl.* =en, kłusownik *m.*

Wi'ldschwein, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =e, dzik *m.*; junges — war-
chlak *m.*

Wi'ldschweinskopf, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =köpfe, głowa *f.* dzika.

Wi'ldspur, *sf.* *pl.* =en, trop *m.* zwierzyzny.

Wi'ldstand, *sm.* =e \bar{s} , stanowisko *n.*, legowisko *n.* zwierza; stan *m.* zwierzyzny.

Wi'ldwachsend, *adi.* dziko rosnący.

Wi'ldzann, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =zäune, opłocenie *n.* zwierzyńca.

Wi'llc(n), *sm.* =en \bar{s} , 1) wola *f.*; freier — wolna wola; auß-
freiem =n z własnej, wolnej,

nieprzymuszonej woli; guter, böser — dobra, zła wola; dein — gehehe! niech się dzieje wola twoja! 2) chęć *f.*, zamiar *m.*, ochota *f.*; willens sein, etw. zu tun mieć zamiar zrobić coś; es war nicht böser — von mir zrobielem to bez złego zamiaru; 3) wider — wbrew woli; jmdm seinen =n tun być komu powolnym; auf seinen =n bestehen obstawać przy swoim, chcieć na swoim postawić; ich muß immer meinen =n haben muszę zawsze postawić na swoim; des Menichs — ist sein Him-
melreich każdemu własna wola wydaje się szczęściem; 4) pozwoleństwo *n.*, zezwolenie *n.*; daß geschah mit meinem =n to się stało za mojem pozwoleniem; ohne Wissen und =n bez wiedzy i pozwolenia; gegen den ausdrücklichen =n des Vaters wbrew wyraźnej woli ojca; 5) ein hoher —, dem ich mich ergebe wysoki nakaz, rozkaz, któremu się poddaję; jmdm zu =n sein być komu po woli, we wszystkich stosować się do czyjej woli; ulegać komu; 6) leichter — ostatnia wola, testament *m.*

Wi'llen, *um* — *praep.* (z *genit.*) dla, z powodu, ze względu; tue es um meiner selbst — zrób to ze względu na mnie; um Gottes — dla Boga, przebóg; na miłość Boska!

Wi'llenlos, *adi.* i *adv.* nie mający woli, bez woli.

Wi'llenlosigkeit, *sf.* brak *m.* woli, bezwola *f.*

Wi'llens, — sein obacz Wille 2).

Wi'llensakt, *sm.* =e \bar{s} , *pl.* =e, akt *m.* woli.

Wi'llensänderung, *sf.* zmiana *f.* woli.

Wi'llensäußerung, *sf.* *pl.* =en, objaw *m.* woli.

Wi'llensbestimmung, *sf.* 1) postanowienie *n.*; 2) dyspozycja testamentarna.

Wi'llenserklärung, *sf.* oświadczenie *n.*, deklaracja *f.* woli.

Wi'len'szejtigkeit, *sf.* sta-
łość *f.* woli.

Wi'len'szfreiheit, *sf. pl.* zen,
wolałość *f.* woli.

Wi'len'szgesetz, *sn.* =s,
ustawa *f.* woli, dowolna
własnowolałość *f.*

Wi'len'sztraft, *sf.* moc *f.*,
siła *f.* woli.

Wi'len'szmeinung, *sf.* wola
f., objaw *m.* woli.

Wi'len'szschwäche, *sf.* sła-
bość *f.* woli, brak *m.* woli.

Wi'len'szstärke, *sf.* siła *f.*,
moc *f.* woli.

Wi'len'szstörung, *sf.* poraże-
nie *n.* woli, zboczenie *n.* woli.

Wi'len'szvermögen, *sn.* =s,
władza *f.* woli.

Wi'llentlich, *adv.* z własnej
woli, dobrowolnie, chcąc,
umyślnie, z umysłu, z za-
miarem; ich habe es — getan
zrobilem to umyślnie; ich
habe das nicht — getan zro-
bilem to nie chcąc, nieumy-
ślnie.

Wi'llfahren, Will'f'ahren,
vn. (haben) Zmudn in etw. —
zrobić co dla kogo, dogodzić
komu w czym, okazać się
komu w czym powolnym,
przystać na czyje żądanie.

Wi'llfährig, *adi.* powolny,
uczynny, chętny, lubiący dru-
giemu dogodzić.

Wi'llfährigkeit, *sf.* powol-
ność *f.*, uczynność *f.*

Will'f'ahren, *vn.* (haben)
obacz will'f'ahren.

Wi'llf'ahrung, *sf.* odpowie-
dzenie *n.* czemu, zezwolenie
n. na co.

Wi'llig, *adi.* i *adv.* chętny,
ochoczy, rad, skłonny;
chętnie, ochoczo, z chęcią,
z ochotą; ein =es Pferd
łagodny koń; sich zu etw. —
finden lassen zrobić coś z chę-
cią, z dobrej woli; aus =em
Herzen z dobrego serca; der
Geist ist —, aber das Fleisch
ist schwach duch jest chętnym,
ale grzeszne ciało słabem.

Wi'lligen, *vn.* (haben) in
etw. — zezwolić na co.

Wi'lligkeit, *sf.* dobra chęć
f., ochota *f.*, dobra wola;
skłonność *f.*, gorliwość *f.*

Wi'llkommen, *sm.* =s, powi-

tanie *n.*, przyjęcie *n.*; den —
bieten powitać kogo.

Wi'llkommen, *sm.* i *sn.* =s,
powitanie *n.*, przyjęcie *n.*;
ein falter — zimne, chłodne
przyjęcie; jmdm den — geben
powitać kogo.

Wi'llkommen, *adi.* i *adv.*
pożądany, miły, przyjemny,
mile widziany; immer — sein
być zawsze mile widzianym,
pożądany (gościem); —,
lieber Freund! witam, kocha-
ny przyjacielu! jmdm —
heißen powitać kogo; eine =
Nachricht pożądana, przyjemna
wiadomość; diese Selbstbun-
g ist mir sehr — ta przesyłka
pieniężna przyszła mi bardzo
w porę.

Wi'llkommlich, *sn.* =(e)s,
pl. =er, pieśń powitalna.

Wi'llkommtrunk, *sm.* =(e)s,
puhar powitalny.

Wi'llfür, *sf.* 1) samowola
f., samowolałość *f.*, dowolność
f., arbitralność *f.*; mit —
schalten und walten rządzić
się samowolnie; der — der
Wellen preisgegeben zdany na
laskę bałwanów; 2) upodo-
banie *n.*; ich lasse das in Ihre
— gestellt, handeln Sie nach
Ihrer — niechaj pan czyni
wedle swego upodobania;
jmds — unterworfen sein
być zdany na czyją laskę lub
niełaskę.

Wi'llfürherrschafft, *sf.* rząd
despotyczny, samowolny, ty-
rania *f.*, despotyzm *m.*

Wi'llfürherrscher, *sm.* =s,
pl. —, despota *m.*, tyran *m.*

Wi'llfürlich, *adi.* i *adv.* 1)
samowolny, dowolny, arbit-
ralny, despotyczny; samo-
wolnie, dowolnie; — handeln
postępować wedle upodobania,
podług widzimisie; es Recht
samowola *f.*; — herrschen rzą-
dzić despotycznie; 2) eine =
Bewegung dowolny ruch.

Wi'llfürlichkeit, *sf.* 1) bez
pl. dowolność *f.*, samowola
f., arbitralność *f.*; 2) z *pl.*
=en, czyn *m.* samowolny, ar-
bitralny.

Wi'llmeln, I. *vn.* (haben)
roić się, snuć się; die Amei-
sen wimmelten zu meinen

śwajem mrówki roily się pod
mojemi nogami; *impers.* es
wimmelt von Menschen in
diesem Garten roi się od lud-
zi w tym ogrodzie; es min-
nelte von Fremden roiko się
od obcych; (przen.:) diese
Buch wimmelt von Fehlern
roi się od błędów w tej książce;
II. *va.* (haben) jmdm hinaus
— wyrzucić kogo za drzwi,
wyrzucić ze szkoły.

Wi'llmeln, *sn.* =s, rojenie
n. się, snucie *n.* się.

Wi'llmcr, *sm.* =s, *pl.* —,
(zestarzały) obacz Winzer.

Wi'llmcr, *sm.* =s, i *sf.*
pl. =n, 1) sek *m.* (w drzewie);
(przen.:) nieokrzesany czło-
wiek; 2) twarda skała; 3)
pryszcz *m.*, brodawka *f.*

Wi'llmcrer, *sm.* =s, *pl.* —,
ten, co jęczy, lamentuje.

Wi'llmcrig, *adi.* 1) sęko-
waty, pełen sęków, węzłów;
2) jęczący, lamentujący.

Wi'llmcrk, *sn.* =s, *pl.* —,
pryszczek *m.*

Wi'llmcrn, *vn.* (haben)
jęczać, kwilić, lamentować,
skwierczeć.

Wi'llmcrn, *sn.* =s, jęczenie
n., kwilenie *n.*, lamentowanie
n., skwierczenie *n.*

Wi'llmcl, *sm.* =s, *pl.* —,
chorągiewka *f.*, flaga *f.*, ban-
diera *f.*

Wi'llmcln, *vn.* (haben) po-
wiewać (jak chorągiewka).

Wi'llmcler, *sf. pl.* =n, 1)
rzęsa *f.*, *pl.* rzęsy; 2) mi-
gawki *pl.*, rzęski *pl.* (bot.).

Wi'llmclertig, *adi.* jak
rzęsy; rzęsaty, rzęskowy.

Wi'llmcler, *sm.* =s, *pl.* =e,
rodzaj gotyckiego szczytu.

Wi'llmclerhüchcn, *sn.* =s, *pl.*
—, migawki *pl.*

Wi'llmcler, *vn.* (haben) mru-
gać; II. gewimpert, *pp.* i *adi.*
rzęsaty, rzęskowy.

Wind, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1)
wiatr *m.*; die Lehre vom —
anemologia *f.*; es geht ein
starker — silny wiatr wieje;
der — geht hier von allen
Seiten herein tu wieje ze
wszystkich stron; ein sanfter
— łagodny wietrzyk; ein
günstiger — sprzyjający wiatr,

chyż *m.*, stryj *m.*; *der* — *hat* się *gebreht*, *gelegt* wiatr zwrócić się, uciehł; *mit vollem =e segeln* płynąć pełną siłą wiatru; *den* — *entgegen haben* mieć wiatr przeciwny; *unter dem =e sein* płynąć pod wiatr, z wiatrem; *bei* — *und Wetter* przy wietrze i burzy; (*przen.:*) *in den* — *reden* na wiatr gadać; *in den* — *bauen* budować zamki na lodzie; *etw. in den* — *schlagen* nie dbać o co, mieć coś za nic; — *maden* fanfaronować; *daß ist nichts als* — to jest tylko pusta gadanina; *den Mantel nach dem =e hängen* zastosować się do okoliczności; *wissen*, *woher der* — *weßt* wiedzieć, skąd wiatr wieje; *von etw.* — *befommen*, *erhalten* zwierzyć co, dowiedzieć się o czym, zważać piżmo *nossem*; *wer* — *fäet*, *wird* *Sturm ernten* kto wiatr zasieje, burzę będzie zbierał; *кто false* rozsiewa, przepłaci to z czasem; 2) *der Jäger hat vollen und guten* — wiatr wieje od strony zwierzyny, myśliwy ma powiatr; *der Hund sucht* — pies zwietrza, pachy; 3) *=e* wiatry *pl.* (we wnętrzościach); *einen* — *lassen* puścić wiatr; *ich werde von =n geplagt* wiatry mi dokuczają; 4) *spanischer* — pianki cukrowe; 5) *ob.* *Windhund*, *Windpfeil* (zastąpiły).

W'ndball, *sm.* =*s*, *pl.* =*bälle*, balon *m.*, piłka napełniona powietrzem.

W'ndbauch, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*Bäuche*, 1) bębniara *f.*; 2) kół podkaszający (weter.).

W'ndbeichreibung, *sf.* anemografia *f.*

W'ndbeutel, *sm.* =*s*, *pl.* — pianka cukrowa, racuszka *f.*; (*przen.:*) *trziplot m.*, świszczy-pałka *m.*, wierzcięta *m.*, pędziwiatr *m.*, wietrznik *m.*, fanfaron *m.*

Windbeutellein', *sf.* trziplotstwo *n.*, przechwalanie *n.* się, fanfaronada *f.*

W'ndbeuteln, *vn.* (haben)

przechwalać się, fanfaronować.

W'ndblätter, *sf. pl.* =*n*, wietrzna ospa, ospica *f.*, ospówka *f.*

W'ndblume, *sf. pl.* =*n*, zawilek *m.*, zawilec *m.*

W'ndbrud, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*Brüche*, 1) drzewa od wiatru połamane, drzewołom *m.*; 2) guz powietrzny, przepuklina wietrzna.

W'ndbrüchig, *adi.* złamane od wiatru (drzewo).

W'ndbüchse, *sf. pl.* =*n*, wiatrówka *f.*

W'nddarm, *sm.* =(e)*s*, okrężnica *f.* (med.)

W'nddorn, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, rozdziecie *n.* kości (med.).

W'nddrehung, *sf. pl.* =*en*, zmiana *f.*, zwrot *m.*, obrót *m.* wiatru.

W'nddürr, *adi.* wysuszony, suchy od wiatru.

W'nde, *sf. pl.* =*n*, 1) winda *f.*, kołowrot *m.*, motowidło *n.*; 2) powój *m.*, wilec *m.*, rożeniec *m.*, rożnik *m.*

W'ndei, *sn.* =*eš*, *pl.* =*er*, zaśniad *m.*, zbęchl *m.*, zaparstek *m.*, jaje próżne, czeze, bottun *m.*

W'ndel, *sf. pl.* =*n*, pielucha *f.*; *ein Kind in =n* miedeln powinać dziecko; (*przen.:*) *diese Sache liegt noch in den =n* ta sprawa jest jeszcze w początkach.

W'ndelband, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*Bänder*, powijacz *m.*, powijak *m.*

W'ndelkind, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*er*, obacz *Wickelkind*.

W'ndeln, *vn.* (haben) powijac w pieluchy.

W'ndelweid, *adi.* bardzo miękki; *imndn* — *schlagen* zbić kogo na kwaśne jabłko.

W'nden, *winde*, *windest*, *windet*, *wand*, *habe* *gewunden*, I. *va.* 1) *wieć*, *związać*, *nawijać*; *Garn auf die Winde* — *nawijać* nici na kołowrotek; *Seide* — *nawijać*, *związać* jedwab; *Kränze* — *wieć* wianki, *wieńce*; *ein Band um einen Stab* — *owinać* laskę wstążką; 2) *kręcić*, *wykręcić*; *imndm* *etw.* *aus den Händen*

— *wykręcić* komu co z rąk; *Wäsche* — *wykręcać* bieliznę; 3) *windować*, *ciągnąć* do góry; *Lasten in die Höhe* — *windować* ciężary; II. *sich*, *vr.* *wieć* się; (*przen.:*) *er windet sich vor Schmerzen* wieje się z bólu; *der Pfad windet sich durch die Wieje* ścieżka wieje się przez łąkę; III. *gewunden*, *pp.* i *adi.* (wy)krecony, zwinieły, zawity; =*e Säulen*, *krecone* słupy; *ein =er Stil* *zawity* styl.

W'nden, *vn.* (haben) *impers.* *eš* *windet* *draußen* wieje na dworze, wietrzno na dworze. *W'ndenförmig*, *adi.* powojowaty.

W'ndenmacher, *sm.* =*s*, *pl.* — *fabrykant m.* wina, ten co robi wandy.

Windenjdwärmer, *sm.* =*s*, *pl.* — *powojowiec m.* (motyl).

W'ndeseile, *sf.* *mit* — *szybkością*, *chżyłością* wiatru.

W'ndeshand, *sm.* =(e)*s*, powiew *m.* wiatru.

W'ndfächer, *sm.* =*s*, *pl.* — *wachlarz* poruszany wiatrem.

W'ndfackel, *sf. pl.* =*n*, pochodnia niegasząca na wietrze.

W'ndfahne, *sf. pl.* =*n*, chorągiewka pokazująca kierunek wiatru, wiatraczek *m.*

W'ndfall, *sm.* =*s*, złom *m.*, powal *m.*, obalek *m.* = *Windbruch* 1).

W'ndfang, *sm.* =(e)*s*, *śnieg m.*; wiatrówka *f.*, lutnia *f.*, wiatraczek *m.*; *bębenek m.* (w zegarku); *słup* *z* skrzydłami *miarkujący* *ruch* *maszynny*; *drzwi* *wstrzymujące* *wiatr*; *wentylator m.* (w kopalniach).

W'ndfrei, *adi.* wolny od wiatru.

W'ndgalle, *sf.* 1) *podbitek m.* (weter.) 2); *jaskrawa* *pręga* *na* *niebie*, *zwiastująca* *wiatr*.

W'ndgeschwulst, *sf. pl.* =*geschwulste*, *guz* *powietrzny*, *odecie* *n.*, *wzdęcie* *n.*, *odma* *f.*, *rozedma* *f.*

W'ndhafer, *sm.* =*s*, *głuchy* *owies* = *Taubhafer*.

W'ndhalm, *sm.* =(e)*s*, *pl.*

-e, mietelnica *f.*, miotła rolowa.

Wi'ndharje, *sf. pl.* -n, harfa eolska.

Wi'ndhauch, *sm.* =(e)š, obacz Windeshauch.

Wi'ndhoſt, *sf. pl.* -n, trąba powietrzna, słup wiatrowy.

Wi'ndhund, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, chart *m.*, pies gończy; kleiner — charcik *m.*

Wi'ndhündin, *sf. pl.* nen-, charcica *f.*

Wi'ndig, *adi. i adv.* 1) wietrzny; ein -er April wietrzny kwiecień; eš iſt — jest wietrzno, jest wiatr; 2) (przen.) płochy, lekki; ein -er Burſch wietrzniak, pedziwiatr, szaląput, roztrzepaniec, trzpiot; ein -eš Weiß wietrznicza; eš ſieht — damit auš ta sprawa wisi w powietrzu, to wątpliwa rzecz.

Wi'ndig, *sm.* =(e)š, *pl.* -e, obacz Windenſchwärmer.

Wi'ndigkeit, *sf.* płochość *f.*, lekkość *f.*, trpiotowość *f.*

Wi'ndinstrument, *sn.* =eš, *pl.* -e, przyrząd *m.* do mierzenia sily wiatru.

Wi'ndkarte, *sf. pl.* -n, mapa wiatrowa.

Wi'ndkäten, *sm.* =š, *pl.* =käten, skrzynia wiatrowa, wiatropust *m.*

Wi'ndkeſſel, *sm.* =š, *pl.* —, regulator powietrzny przy sikawkach.

Wi'ndklappe, *sf. pl.* -n, kłapa wietrzna (u maszyn).

Wi'ndkolif, *sf. pl.* =en, moczysko *n.*, kółka *f.* z wiatrów.

Wi'ndkuſel, *sf. pl.* -n, kula wietrzna, eolipil *m.*

Wi'ndlade, *sf. pl.* skrzynia *f.*, lada *f.* w organach; wentylator *m.* (w kopalniach).

Wi'ndladen, *sm.* =š, *pl.* —, zewnętrzna okiennica.

Wi'ndlicht, *sn.* =eš, *pl.* -er, świeca *f.*, pochodnia nie gasnąca na wietrze.

Wi'ndloch, *sn.* =(e)š, *pl.* =löcher, otwór *m.* dla wiatru; dziura, którą wiatr wieje.

Wi'ndmadſer, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Windbeutel (przen.).

Wi'ndmadſerei, *sf.* obacz Windbeutel.

Wi'ndmaſchine, *sf. pl.* -n, maszyna pneumatyczna; wentylator *m.*; maszyna *f.* do wykrecania (bielizny).

Wi'ndmeſſer, *sm.* =š, *pl.* —, wiatromierz *m.*, anemometr *m.*, wiatromiar *m.*

Wi'ndmeſſung, *sf. pl.* =en, anemometrya *f.*

Wi'ndmühle, *sf. pl.* =n, wiatrak *m.*, młyn wietrzny.

Wi'ndmühlensflügel, *sm.* =š, *pl.* —, śmigła *f.*, skrzydło *n.* wiatraka.

Wi'ndmüller, *sm.* =š, *pl.* —, młynarz na wiatraku mielący.

Wi'ndöfen, *sm.* =š, *pl.* -öfen, piec *m.* z przedechami.

Wi'ndorgel, *sf. pl.* -n, dudy *pl.*

Wi'ndpfeife, *sf. pl.* =n, gwizdawka *f.*

Wi'ndpöden, *sf. pl.* wietrzna ospa, ospica *f.*, ospówka *f.*

Wi'ndrad, *sn.* =eš, *pl.* -räder, wiatropęd *m.*, młynek *m.* w oknie do wentylowania.

Wi'ndrehe, *sf.* ochwat wietrzny.

Wi'ndrech(e), *adi.* zochwacony od wiatru.

Wi'ndröhre, *sf. pl.* -n, rurka wietrzna (w organach).

Wi'ndröſchen, *sn.* =š, *pl.* —, niestętek *m.*, sasanka *f.*, zawilec *m.*

Wi'ndroſt, *sf. pl.* =n, 1) róża kompasowa, wskazująca kierunek wiatrów; 2) zawilec *m.* = Windblume.

Wi'ndſbraut, *sf.* wicher *m.*, huragan *m.*

Wi'ndſchacht, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſchächte, szyb wietrzny.

Wi'ndſchaden, *sm.* =š, *pl.* =ſchäden, szkoda przez wicher wyrządzona, wiatrołom *m.*

Wi'ndſchauer, *sm.* =š, wicher przelotny.

Wi'ndſcheider, *sm.* =š, *pl.* —, otwór *m.* do wprowadzania świeżego powietrza (górn).

Wi'ndſichter, *adi.* na powietrzu spaczony; krzywy, skośny; (przen.) baš iſt eine =e

Antwort to jest wykrętna odpowiedź.

Wi'ndſchiff, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Luſtſchiff.

Wi'ndſchirm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, zasłona *f.* od wiatru, parawan *m.*

Wi'ndſchnell, *adi.* szybki jak wiatr.

Wi'ndſchnelle, *sf.* szybkość *f.*, chyżość *f.* wiatru.

Wi'ndſeite, *sf.* strona, od której wiatr idzie, strona przeciwwiatrowa.

Wi'ndſpiel, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, chart *m.*, charcik *m.*

Wi'ndſtill, *adi.* cichy, bez wiatru; eš iſt — cisza na dworze.

Wi'ndſtille, *sf.* cisza *f.* w powietrzu.

Wi'ndstoß, *sm.* =ſeš, *pl.* =ſtöße, uderzenie *n.* wiatru, wydma *f.*; eš kam ein - von der Seite wiatr uderzył z boku.

Wi'ndſtreichholz, *sn.* =eš, *pl.* =hölzer, zapalki wiatrowe.

Wi'ndſtrich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kierunek *m.* wiatru.

Wi'ndſtrom, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſtröme, Wi'ndſtrömung, *sf. pl.* =en, gwałtowny powiew wiatru, prąd *m.* wiatru, przeciąg *m.*

Wi'ndſturm, *sm.* =(e)š, *pl.* =ſtürme, wicher *m.*, huragan *m.*

Wi'ndſucht, *sf.* wzdęcie wietrzne, wiatry *pl.*

Wi'ndtreibend, *adi.* wiatropędny.

Wi'ndtroden, *adi.* na wietrze suszony.

Wi'ndung, *sf. pl.* =en, 1) zakręt *m.*, zakręcenie *n.*; die =en eines Baſcheš, Weges skręt potoku, drogi; 2) śruba zwięzająca się ku górze, linia ślimakowata, spiralna.

Wi'ndveränderung, *sf.* zmiana *f.* wiatru.

Wi'ndwiering, *sf.* tylna część okrętu.

Wi'ndvogel, *sm.* =š, *pl.* =vögel, dubeltas *m.*

Wi'ndwärts, *adv.* ku wiatrowi.

Wi'ndwäſſerſucht, *sf.* puchlina wodna, wietrzna.

Wi'ndwehe, *sf. pl.* -n, zaſpa *f.*, zamieć śnieżna.

Wi'ndwirbel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — wir *m.* wiatru.

Wi'ndzeiger, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — wiatroskaz *m.*, anemoskop *m.*

Wi'ndzug, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* = \bar{z} üge, 1) przeciąg *m.*; 2) wentylator *m.*

Wink, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*e*, skinienie *n.*, mig *m.*, znak *m.*, wskazówka *f.*; jmdm einen — geben dać komu znak, wskazówkę *z* góry; auf den — folgen słuchać na skinienie; auf den ersten — na pierwsze skinienie; ich werde Ihnen freundschaftlichen — nicht unbenützt lassen zrobię użytek z pańskiej przyjaznej wskazówki; jmdm einen — mit dem Laternenpfahl albo Zaunpfahl geben dać komu aż nadto wyrażnie do zrozumienia, skinąć na kogo widzami; ein — für den Leser wskazówka dla czytelnika; in einem — w okamgnieniu; fein — davon najmniejszego znaku o tem.

Winkel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* — 1) kąt *m.*, wegiel *m.*; rechter, spitzer, stumpfer — prawy, szpiczasty, tępy kąt; im rechten — schneiden przekończyć pod kątem prostym; 2) kąt *m.*, kącik *m.*, zakątek *m.*; in einem — im Vorhaus w kącie w kurytarzu; alle — habe ich durchsucht przeszukałem wszystkie kąty; sich in einen — verfrachten schować się do kąta, kącika; ein ruhiger — cichy zakątek; daß Glück im — szczęście w zakątku; 3) (Werkzeug) wegielnica *f.* = Winkelhafen.

Winkeladvokat, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, pokątny adwokat, pisarz.

Winkelband, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*b*änder, okucie *n.* kąta u ramy okna.

Winkelblatt, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*b*lätter, pokątne pismo, pokątna gazeta.

Winkelbörse, *sf.* *pl.* =*n*, pokątna giełda.

Winkeldruckerei, *sf.* *pl.* =*en*, pokątna drukarnia.

Winkeltuch, *sf.* *pl.* =*n*, małżeństwo pokątne, tajemne.

Winkeltischen, *sn.* = \bar{s} , *pl.*

—, wegielnica stolarska, wrega żelazna.

Winkel förmig, *adi.* kątowny.

Winkelgasse, *sf.* *pl.* =*n*, zaułek *m.*, boczna, zakątna ulica.

Winkeltisch, *sn.* =*e \bar{s}* , *pl.* =*e*, staw zawiasowy.

Winkeltisch, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, wegielnica *f.*; obwódka *f.*, linijka *f.* w druku, winkielak *m.*; narzędzie *n.* do wyciskania liter (u introligatorów).

Winkelbeirat, *sf.* *pl.* =*en*, Winkelhochzeit, *sf.* *pl.* =*en*, pokątne, tajemne małżeństwo.

Winkel(e)lig i Winkelsticht, *adi.* kątowny, kącisty.

Winkeltasche, *sf.* *pl.* =*n*, pokątny szynk.

Winkeltalent, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, doradca pokątny.

Winkeltanz, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =*e*, pokątna narada, konwentylak *m.*

Winkellinie, *sf.* *pl.* =*n*, przekątna *f.*

Winkelmaß, *sn.* =*e \bar{s}* , *pl.* =*e*, katomiar *m.*, wegielnica *f.*

Winkelmesser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, katomiar *m.*, graniomierz *m.*, kwadrant *m.*, przENOŚNIK *m.*, astrolabium *n.* (w geom.).

Winkelmessung, *sf.* *pl.* =*en*, mierzenie *n.* kątów.

Winkelpasser, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, śmiga *f.*, ukośnica *f.*

Winkelpoet, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, pokątny poeta.

Winkelpresse, *sf.* pokątna prasa.

Winkeltrecht, *adi.* prostokątny.

Winkeltische, *sf.* *pl.* =*n*, katomiar *m.*, astrolabium *n.*

Winkeltische, *sf.* *pl.* =*n*, obacz Winkelsteine.

Winkeltreiber, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, pokątny pisarz.

Winkeltulle, *sf.* *pl.* =*n*, szkota prywatna.

Winkeltspiel, *sn.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*e*, zabawa *f.* w cztery kąty.

Winkelständig, *adi.* kątowny, z kąta wyrastający (bot.).

Winkelzug, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.*

= \bar{z} üge, wybieg *m.*, wykręt *m.*; korowody *pl.*

Winken, *vn.* (haben) mrugać, skinąć na kogo, migać, mignąć; er winkte mir, zu schweigen daß mi znak, bym milczał; jmdm mit den Augen — mrugać na kogo (oczym); jmdm mit dem Finger — skinąć na kogo palcem; er braucht nur zu —, so geschieht es on potrzebuje tylko skinąć, by się to stało; (przen.) deß Lebens Früchte — auch owoce życia wam się uśmiechają; ihm hat daß Glück gewinkt jemu szczęście się uśmiechało.

Winklig, *adi.* obacz Winkelst.

Winkler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, bekasa *m.*

Winklig, *adi.* skowyczący, jeczacy.

Winkeln, *vn.* (haben) jeczec, kwilić, skomleć, skowyczeć.

Winkeln, *sn.* = \bar{s} , jeczenie *n.*, kwilenie *n.* u dzieci; skomlenie *n.*, skowyczenie *n.* u psów.

Winter, *sm.* = \bar{s} , zima *f.*; im — w zimie; deß = \bar{s} zima, zimową porą; es wird — idzie zima; den — über przez zimę; (przen.) der — deß Lebens zima życia.

Winterabend, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*e*, wieczór zimowy.

Winteranzug, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*an*züge, ubiór zimowy.

Winterapfel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =*ä*pfel, jabłko zimowe.

Winteraufenthalt, *sm.* =*e \bar{s}* , *pl.* =*e*, pobyt zimowy.

Winterbedarf, *sm.* =(e) \bar{s} , *pl.* =*e*, zapotrzebowanie zimowe.

Winterbeere, *sf.* *pl.* =*n*, zimowa jagoda.

Winterbestellung, *sf.* *pl.* =*en*, zamówienie zimowe.

Winterbirne, *sf.* *pl.* =*n*, zimówka *f.*, gruska zimowa.

Winterblume, *sf.* *pl.* =*n*, kwiat zimowy.

Winterreide, *sf.* *pl.* =*n*, dąb zwyczajny, gronkowy.

Winterfahrplan, *sm.* =(e) \bar{s} , rozkład jazdy zimowy.

Winterfeldzug, *sm.* =(e) \bar{s} ,

pl. =züge, wyprawa wojenna zimowa.

Winterfenster, sn. =ś, *pl.* —, podwójne okno.

Winterfrucht, sf. pl. =früchte, owoce zimowe, ozimina *f.*

Winterfutter, sn. =ś, pasza zimowa.

Wintergarten, sm. =ś, *pl.* =gärten, oranżerya *f.*, cieplarnia *f.*

Wintergerst, sf. jęczmień ozimy.

Wintergetreide, sn. =ś, zboże ozime, ozimina *f.*, grü= nendes = ruń *f.*

Wintergewächs, sn. =ś, *pl.* =e, roślina zimowa.

Wintergrün, sn. =ś, bluszcz *m.*; zimozioł *m.*, gruszczyka *f.*, starzešla *f.*

Winterhafen, sm. =ś, *pl.* =häfen, port zimowy.

Winterhafer, sm. =ś, owies ozimy.

Winterhalbjahr, sn. =(e)ś, *pl.* =e, półrocze zimowe.

Winterhaus, sn. =ś, *pl.* =häuser, cieplarnia *f.*

Winterkäfte, sf. zimno zimowe.

Winterkleidung, sf. odzież zimowa.

Winterkohl, sm. =(e)ś, kapusta zimowa, jarmuż *m.*

Winterkorn, sn. =(e)ś, żyto ozime.

Winterlager, sn. =ś, *pl.* —, obóz zimowy.

Winterlandschaft, sf. pl. =en, krajobraz zimowy.

Winterland, sm. =(e)ś, płodnist *m.*

Winterlich, adi. zimowy; es ist schon sehr — jest już bardzo po zimowemu, zima za pasem.

Winterluft, sf. powietrze zimowe.

Winterluftbarkeit, sf. pl. =en, rozrywka, zabawa zimowa.

Wintermantel, sm. =ś, *pl.* =mäntel, płaszcz zimowy.

Wintermärchen, sn. =ś, *pl.* —, baśń zimowa.

Wintermäßig, adi. po zimowemu.

Wintermonat, sm. =ś, *pl.* =e, miesiąc zimowy.

Wintermorgen, sm. =ś, ranek zimowy.

Winter, I. vn. (haben) 1) es wintert ma się ku zimie, zanosi się na zimą; 2) zimować (zastarzały); II. *va.* (haben) przezimować.

Winternacht, sf. pl. =nächte, noc zimowa.

Winterobst, sn. =eś, owoce zimowe.

Winterpalast, sm. =eś, *pl.* =paläste, pałac zimowy.

Winterpunkt, sm. =eś, przesilenie zimowe dnia z nocą.

Winterquartal, sn. =ś, kwartał zimowy.

Winterquartier, sn. =ś, *pl.* =e, zimówka *f.*, kwatera zimowa.

Winterreise, sf. pl. =n, podróż zimowa.

Winterrod, sm. =(e)ś, *pl.* =röde, palto zimowe, surdut zimowy.

Winterroggen, sm. =ś, żyto zimowe, ozime.

Winterstaat, sf. ozimina *f.*

Winterstaden, sf. pl. rzeczy zimowe.

Winterstaf, sm. =(e)ś, sen zimowy, otrętwienie zimowe.

Winterseite, sf. strona północna.

Wintersemer, sn. =ś, *pl.* —, półrocze zimowe.

Wintersonnenwende, sf. przesilenie dnia z nocą zimowe.

Winterporen, sf. pl. zarodniki zimujące.

Winterport, sm. =(e)ś, *pl.* =e, sport zimowy.

Wintertag, sm. =(e)ś, *pl.* =e, dzień zimowy.

Winterüberzieher, sm. =ś, *pl.* —, palto zimowe.

Winterung, sf. 1) zimowanie *n.*; 2) ozimina *f.*; 3) cieplarnia *f.*

Wintervergüßen, sn. =ś, *pl.* =gnügungen przyjemność *f.*, rozrywka zimowa.

Wintervogel, sm. =ś, *pl.* =vögel, ptak zimowy.

Wintervorrat, sm. =(e)ś, *pl.* =vorräte, zapas zimowy.

Winterweizen, sm. =ś, psze-

nica zimowa, ozima, zimostrawka *f.*

Winterwetter, sn. =ś, powietrze *n.*, pogoda zimowa.

Winterwohnung, sf. pl. =en, mieszkanie zimowe.

Winterzeit, sf. pora zimowa.

Winterzer, sm. =ś, *pl.* —, winiarz *m.*; uprawiający wino.

Winterzerin, sf. pl. =nen, winiarka *f.*

Winterzeit, uroczystość f. winobrania.

Wintermeister, sn. =ś, *pl.* —, nóz *m.* do obrzynania wina, przynóżka *f.*

Winterzig, adi. drobniutki, drobniuchy, maciupki, maluczki, maluśki, malutki.

Winterzigkeit, sf. małość *n.*, drobnostka *f.*, bagatela *f.*

Winterpfel, sm. =ś, *pl.* —, wierchołek *m.*, szczyt *m.*; der — des Bergeš szczyt góry; der — eines Baumeš wierchołek drzewa.

Winterpfeln, I. va. (haben) Bäume — ścinać wierchołki drzew; II. *vn.* i *vr.* (haben) wznosić się.

Winterpfeln, sn. =ś, *pl.* —, żart *m.*, figiel *m.*, blaga *f.*; mach mir keine — vor! nie blaguj!

Winterpfeln, sf. pl. =n, 1) brzeg *m.*, krawędź *f.* auf der — stehen stać na samym brzegu; (przen.) być blizkim upadku, być w niebezpieczeństwie; 2) huśtawka *f.*; 3) rodzaj szubienicy; 4) batog *m.*; 5) worek *m.* do przechylania; 6) balansowanie *n.* przy gimnastyce.

Winterpfeln, I. va. 1) jmnbn — huścić, kołysać kogo; die Kinder — sich dzieci huścą się; 2) jmnbn — przewrócić kogo; 3) jmnbn — powiesić kogo na szubienicy; 4) Münzen kippen und — obrzynać, fałszować monety; II. *vn.* i *vr.* (haben) huścić się, hybotać, balansować; der Vogel wippt mit dem Schwanz ptaszek macha, porusza ogonem.

Winterpfeln, sn. =ś, huśtanie *n.*, bybotanie *n.*, balansowa-

nie n.; die Strafe deß =
szubienica f.

Wipper, sm. = \bar{s} , pl. —, 1) obrzynacz m., falszerz m. pieniędzy; 2) robotnik wyładowujący psy (w gór.).

Wippterz, sm. = \bar{e} , pl. = \bar{e} , Wippschwanz, sm. = \bar{e} , pl. =schwänze, trzęsiogon m. = Rachtelze.

Wir, pron. pers. plur. my pl.; — sind Polen jesteſmy Polakami; — selbst my sami; —, die — leben my, którzy żyjemy; — Frauen my kobiety; — beide nas dwóch, nas dwoje; Wir, von Gottes Gnaden Kaiser von... My z Bożej łaski cesarz...; was haben — Neues? co słychać nowego?

Wirbel, sm. = \bar{s} , pl. —, 1) wir m. (wiatru, wody); der Wind erhebt den Staub in =n wiatr unosi tumany kurzu; kłab m. (dymu); (przen.): zamęt m., nawał m.; der — der großen Welt wir wielkiego świata; der — von Geschäften nawał interesów; 2) zawrót m. (głowy); sich im — drehen kręcić się w kółko; 3) zęb m., ciemie n., chochol m.; vom — bis zur Zehe od stóp do głów; 4) krag m., pacierz m.; 5) kołek m. (u skrzypiec); kruczek m.; zakładka f. (u okna); 6) werbel m., bicie n. w bęben; den — schlagen bić werbel.

Wirbelbein, sm. =(e) \bar{s} , pl. =e, krag m., kość pacierzowa.

Wirbelbogen, sm. = \bar{s} , pl. =bögen, łuk kregowy.

Wirbeldorn, sm. = \bar{e} , pl. =e, wyrostek kołczysty, kołek m., tarń f.

Wirbelhoft(en), sm. = \bar{s} , pl. —, czyścieca f., staryszka f. (rośl.).

Wirbelentzündung, sf. pl. =en, zapalenie n. kregu.

Wirbelförmig adi. kregowaty.

Wirbelig, i Wirbelicht, adi. i adv. wirowaty; pijany; wirowato; po pijanemu.

Wirbelknoten, sm. = \bar{s} , pl. —, krag = Wirbelbein.

Wirbelknotenstraß, sm. = \bar{e} , próchnienie n. kregów.

Wirbelförpser, sm. = \bar{s} , pl. —, trzon m. kregu.

Wirbelloß, adi. bezkregowy, niemający kregów.

Wirbeln, I. vn. (haben) kręcić się w koło, obracać się wirer, wirować; der Rauch wirbelt in die Höhe dym kłębuje w górę; der Wind wirbelt wiatr wiruje; der Kopf wirbelt mir kręci mi się w głowie, mam zawrót głowy; 2) auf der Trommel — bić werbel na bębnie; die Verge wirbelt in den Lüften skowronek wybija tryle w powietrzu; II. va. (haben) szybko obracać co; den Rauch in die Höhe — puszczać dym w górę.

Wirbelsäule, sf. pl. =n, kregosłup m., stos pacierzowy.

Wirbelschlebung, sf. kregozmymk m.

Wirbelspalte, sf. pl. =n, rozszczep m., rozszczepienie n. kregosłupa.

Wirbelsturm, sm. =(e) \bar{s} , pl. =stürme, burza wirowa, trąba powiatrzna.

Wirbelstern, sn. pl. zwierrzeta kregowe, kregowce pl.

Wirbelwind, sm. =(e) \bar{s} , pl. =e, wir m. w powietrzu, wichery wirowy.

Wirblicht i Wirblig, adi. obacz Wirbelig.

Wirken, I. va. (haben) 1) działać, zdziałać, robić, zrobieć, czynić, uczynić; wir arbeiten und — mit unseren eigenen Händen pracujemy i działamy własnymi rękoma; ich muß — die Werke dessen, dem ich gesandt hat muszę wykonać dzieło tego, który mnie wysłał; Wunder — cuda zdziałać; Guteß — czynić dobrze; 2) tkąć; Leinwand — tkąć płótno; Strümpfe — robić pończochy maszyną; 3) den Teig — wyrobić, zamiesić, wygniatać ciasto; daß Salz — wywarzyć sól; II. vn. (haben) skutkować, działać; als Lehrer an einer Schule — pracować jako nauczyciel w szkole; er hat

in seinem Kreise gegenreich gewirkt działał zbawiennie w swoim kole; etw. wirkt ermutigend coś dodaje odwagi; alle diese Einbrücke wirken zusammen, um zu... wszystkie te wrażenia razem wywołały skutek, efekt, że...; dieses Mittel hat nicht gewirkt ten środek nie skutkował, nie działał weale; auf die Phantasie — działać na fantazyę; auf ein Ziel (hin) — działać w jakimś celu; meine Ermahnungen haben nicht gewirkt moje przypomnienia weale nie skutkowały; nie pomogły; auf imndn etw. — wyrzucić, mieć wpływ na kogoś, na coś; III. wirkend, ppr. i adi. działający, skuteczny, skutujący; eine =e Arznei skuteczny lek; der =e Grund działający powód.

Wirken, sm. = \bar{s} , 1) działanie n., czynność f., pracowanie n.; skutek m.; 2) tkanie n., robienie n. pończochy na warszacie.

Wirker, sm. = \bar{e} , pl. —, tkacz m.; ugniatacz m.

Wirkeri, sf. tkanie n.

Wirklid, I. adi. prawdziwy, istotny, rzeczywisty, efektywny; =e Stärke, =er Bestand der Armee rzeczywista siła, stan armii; = \bar{e} s Mitglied członek czynny; — machen urzeczywistnić; — werden urzeczywistnić się; II. adv. w istocie, rzeczywiście, prawdziwie, doprawdy; ich habe — keine Lust fortzugehen rzeczywiście nie mam ochoty odejść; daß kann ich Ihnen — nicht sagen tego panu naprawdę powiedzieć nie mogę; sie ist — zu gut ona w istocie ja —! naprawdę!

Wirklidheit, sf. pl. =en, rzeczywistość f., prawda f., istotność f.; fakt m.; etw. zur — bringen urzeczywistnić coś; zur — kommen przyjsć do skutku.

Wirtheiser, sm. = \bar{s} , pl. —, majster tkacki; ugniatacz m.

Wirtheiser, sn. = \bar{s} , pl. —, dracz m.; strug kowalski.

Wirtjam, *adi.* skuteczny; czynny, działający.

Wirtjamkeit, *sf.* skuteczność *f.*, działanie *n.*; działalność *f.*; das Geſeß tritt in — ustawa wchodzi w życie; — eineß Bühnenſtückes wrażenie *n.*, efekt *n.* sztuki scenicznej; eine ſegenreiche — zbawienna działalność.

Wirtjamig, *sf. pl.* =en, skutek *m.*, działanie *n.*; rezultat *m.*, efekt *m.*; — auf etw. wpływ na coś; die — und die Gegenwirkung działanie i przeciwdziałanie; ohne — bezskutku; daß bringt keine — hervor to nie odnosi żadnego skutku, efektu; keine — ohne Wirkung każdy skutek ma swoją przyczynę; keine — verfehlen nie mieć pożądanego skutku.

Wirtjamigart, *sf.* sposób *m.* działania.

Wirtjamigekraft, *sf.* siła *f.* działalności.

Wirtjamigkreiß, *sm.* =[e]ß, *pl.* =ffe, pole *n.* działania, zakres *m.*, obręb *m.* działania.

Wirtjamigloß, *adi. i adv.* bezskuteczny, bezskutecznie, nie skutkujący, nie działający.

Wirtjamigloßigkeit, *sf.* bezskuteczność *f.*

Wirr, *adi.* zmieszany, pomieszany, zagmatwany, pobałamucony; zamotany, w nieładzie; eß wird mir davon ganz — im Kopfe mąci mi się w głowie od tego; =e Haare zamotane włosy; *adv.* — (durcheinander) w nieładzie.

Wirre, *f. pl.* =n, pomieszanie *n.*, zamieszanie *n.*, bałamuctwo *n.*; gmatwanina *f.*, mieszanina *f.*; konfuzya *f.*

Wirren, *va.* (haben) zamieszać, zaplątać, zagmatwać, zawikłać, wicherzyć; poczocharać, potargać (włosy); außeinander — rozwikłać.

Wirrgarn, *sn.* =(e)ß, *pl.* =r, przędza *f.*, nici zawikłane, zamotane.

Wirrig, *adi.* 1) z(a)mieszany, pobałamucony; 2) zwyrowany, dziwaczny.

Wirropf, *sm.* =eß, *pl.* =löpfe, 1) człowiek *m.*, głowa

f. z rozczochranymi włosami; 2) (przen.) szalapat *m.*, szalawila *m.*

Wirröppig, *adi.* mający rozczochrane włosy; pomieszany, pomylony, pobałamucony.

Wirrnüß, *sf. pl.* =ffe, zamieszanie *n.*, konfuzya *f.*

Wirrjal, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, zamieszanie *n.*, nieporządek *m.*, konfuzya *f.*

Wirrseide, *sf.* zamotany jedwab, potargany jedwab.

Wirrstroh, *sn.* =(e)ß, targanka *f.*, słoma targana, barłóg *m.*

Wirrung, *sf. pl.* =en, obacz Wirre.

Wirrwarr, *sm.* =ß, zamieszanie *n.*, zamęt *m.*, mieszanina *f.*, gmatwanina *f.*, matanina *f.*, zawikłanie *n.*, nieład *m.*

Wirring, =(e)ß, Wirringkohl, *sm.* =ß, kapusta włoska, kędzierzawa.

Wirt, *sm.* =eß, *pl.* =r, 1) gospodarz *m.* domu; 2) pan *m.* domu; 3) właściciel *m.* domu; 4) gospodarz *m.* domu (ten co przyjmuje gości); unser liebenswürdigster — nasz miły gospodarz; 5) gospodarz *m.*, oberzysta *m.*, właściciel *m.* hotelu, szynkarz *m.*, kawiarnik *m.*, restaurator *m.*, karczmarz *m.*; 6) gospodarz *m.*, er ist ein guter — to rzadny człowiek, dobry gospodarz; ein guter — ist der erste auf und der letzte zu Bette dobry gospodarz pierwszy wstaje i ostatni udaje się na spoczynek.

Wirtbar, *adi.* mieszkalny, w którym można mieszkać.

Wirtel, *sm.* =ß, *pl.* —, przesyłek *m.*, wartolka *f.*, przezmian *m.*, wrzeciona.

Wirtelförmig, *adi.* wrzecionowaty.

Wirtin, *sf. pl.* =nen, 1) gospodyni *f.* domu; 2) pani *f.* domu; 3) właścicielka *f.* domu; 4) gospodyni *f.* domu (ta co -u siebie przyjmuje); unsere — überbietet sich in Liebenswürdigkeit nasza gospodyni wyczerpuje się

w uprzejmości; 5) gospodyni *f.*, oberzysta *f.*, właścicielka *f.* hotelu, szynkarka *f.*, kawiarka *f.*, restauratorka *f.*, karczmarka *f.*; 7) gospodyni *f.*; sie ist eine sehr sparsame — jest bardzo oszczędna gospodyni.

Wirtlich, *adi.* 1) gospodarny, rzadny; 2) gościnny.

Wirtlichkeit, *sf.* 1) gospodarność *f.*, rządność *f.*; 2) gościnność *f.*; wygoda *f.*; mieszkalność *f.*

Wirtjchaft, *sf.* 1) gospodarstwo *n.* = Haushaltung; die — führen prowadzić gospodarstwo; die — verstehen rozumieć się na gospodarstwie; eine eigene — haben mieć własne gospodarstwo; 2) zarząd *m.*; administracja *f.*; 3) gospodarstwo rolne = Landwirtschaft; 4) (Landgut) gospodarstwo (rolne); ich möchte eine — kaufen chciałbym kupić gospodarstwo (rolne); auf eigener — sitzen siedzieć na własnym gruncie; 5) szynk *n.*, restauracja *f.*, jadłodajnia *f.*, traktoria *f.*, zajazd *m.* = Gastwirtschaft; eine — halten trzymać szynk, jadłodajnię; 5) (przen.) może nicht eine solche — nie robić takiego nieładu, nieporządku; daß ist eine schöne —! a to ładny porządek! du hast eine schöne — angerichtet! a toś narobił bigosu!

Wirtjchaften, *vn.* (haben) 1) gospodarować, gospodarzyć; prowadzić gospodarstwo, zarządzać, administrować; auf einem Gute — zarządzać gospodarstwem wiejskim; mit dem eigenen Vermögen jchlecht — źle zarządzać swym majątkiem; sie versteht gut zu — umie dobrze prowadzić dom, gospodarować; 2) utrzymywać szynk, zajazd, oberżę; 3) er hat sauber gewirtjchaftet a to ładnie gospodarował; hier ist fürchtbar gewirtjchaftet worden! a to narobili ładnego porządku!

Wirtjchaften, *sn.* =ß, gospodarowanie *n.*, gospodarzenie *n.*, prowadzenie *n.* domu;

zarządzanie *n.*, administratowanie *n.*

Wirtschaftler, *sm.* =*s*, *pl.* —, gospodarz *m.*, ekonom *m.*, zarządca *f.*, administrator *m.*

Wirtschaftlerin, *sf. pl.* =*nen*, gospodyni *f.*, klucznica *f.*, zarządczyni *m.*, administratorka *f.*

Wirtschaftlich, *adi.* 1) gospodarski, ekonomiczny; =*e* Gebäude gospodarskie budynki; =*e* Kenntnisse wiadomości gospodarskie, ekonomiczne; 2) gospodarny, ekonomiczny, oszczędny; *ſie iſt ſehr* — ona jest bardzo gospodarna.

Wirtschaftlichkeit, *sf.* 1) zmysł gospodarski, ekonomiczny; 2) gospodarność *f.*

Wirtschaftsamt, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*ämter*, urząd gospodarski.

Wirtschaftsbeamte(r), *sm.* =*en, pl. -n*, urzędnik *m.* (zarządu gospodarstwa), oficyalista *m.*

Wirtschaftsbetrieb, *sm.* =(e)*s*, prowadzenie *n.* gospodarstwa, gospodarka *f.*

Wirtschaftsbuch, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*bücher*, księga gospodarska.

Wirtschaftsgebäude, *sn.* =*s*, *pl.* —, zabudowanie gospodarskie, budynek gospodarski.

Wirtschaftsgeld, *sn.* =(e)*s*, pieniądze gospodarskie, na gospodarstwo.

Wirtschaftsgeräte, *sn. pl.* przyrządy, narzędzia gospodarskie.

Wirtschaftsgeschichte, *sf.* historia gospodarstwa.

Wirtschaftshof, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*höfe*, folwark *m.*

Wirtschaftsinspektor, *sm.* =*s*, *pl.* =*en*, Wirtschaftswalter, *sm.* =*s*, *pl.* —, zarządca *m.*, inspektor *m.* gospodarstwa.

Wirtschaftsinventar, *sn.* =*s*, inwentarz gospodarski.

Wirtschaftskennnisse, *sf. pl.* umiejtność *f.* gospodarstwa, ekonomiczna, ekonomia *f.*

Wirtschaftslehre, *sf.* eko-

nomia *f.*, nauka gospodarstwa.

Wirtschaftspolitik, *sf.* polityka gospodarstwa, ekonomiczna.

Wirtschaftsan, *sf. pl.* =*en*, gospodyni *f.*, restauratorka *f.*, szynkarka *f.*

Wirtschaftsanz, *sn.* =*ſeß, pl.* =*häuser*, gospoda *f.*, karczma *f.*, oberża, szynk *m.*, restauracja *f.*, piwiarnia *f.*

Wirtschaftsleben, *sn.* =*s*, życie karczemne, restauracyjne.

Wirtschaftleute, *spl.* gospodarstwo *n.* (gospodarz i gospodyni); gospodarze *pl.*; szynkarze *pl.*

Wirtschaftrechnung, *sf. pl.* =*en*, rachunek *m.* gospodarza, rachunek *m.* gospodni, rachunek restauracyjny.

Wirtschaftstube, *sf. pl.* =*n*, pokój *m.*, izba gościnnna.

Wirtschaftstisch, *sf.*; Wirtschaftstisch, *sm.* =*s*, stół restauracyjny.

Wiſch, *sm.* =*s*, *pl.* =*e*, 1) szmata *f.*, ścierka *f.*, galgan *m.*; 2) wiecheć *f.*; 3) świstek *m.*, pobazgrany papier, piśmidło *n.*, szpargał *m.*

Wiſchen, *I. va.* (haben) trzeć, ścierać, zetrzeć; den Schneiß von der Stirne — obtrzeć, zetrzeć pot z czoła; ſich die Naſe — obtrzeć sobie nos; den Staub von den Möbeln — ścierać kurz z mebli; ſich den Mund — obtrzeć sobie usta; ſich den Schlaf aus den Augen — prztrzeć sobie oczy; *II. vn.* (ſein) ſie wiſchte in das Haus uciekła do domu; er war ſo glatt, daß er mir aus den Händen gewiſcht iſt był tak gładki, że mi się z ręki wymknął.

Wiſcher, *sm.* =*s*, *pl.* —, ścierka *f.*, pomiotka *f.*, wiecheć *f.* do wygartywania z pieca; tusznik *m.*, tuszownik *m.*, szczotka *f.* do armat; (przed.) einen — bekommen dostać bure; jnndm einen — geben dać komu bure.

Wiſchlappen, *sm.* =*s*, *pl.* —, ścierka *f.*, płatek *m.*, mytka *f.*

Wiſchtuch, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*tücher*, obacz Wiſchlappen.

Wiſchwaſch, *sm.* =(e)*s*, Wiſchwaſchi, *sn.* =*s*, gadanina *f.* bez ładu.

Wiſent, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, tur *m.*

Wiſmit, *sm.* i *sn.* =(e)*s*, bizmut *m.* (kruszec).

Wiſmutter, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, ruda bizmutowa.

Wiſmutoryd, *sn.* =*s*, trójtlenek *m.*, bizmutu, tlenek bizmutowy.

Wiſpel, *m.* =*s*, *pl.* —, wiſpel *m.* (miara zbożowa, zawierająca 12 korcy).

Wiſpeln, *vn.* (haben) szeptać.

Wiſſbar, *adi.* to co wiedzieć można, mogący być wiadziyanym.

Wiſſbegier, Wiſſbegierde, *sf.* ciekawość *f.*, chęć *f.* wiedzenia, pragnienie *n.* nabywania wiadomości.

Wiſſbegierig, *adi.* ciekawy, pragnący nabywać wiadomości.

Wiſſen, weiß, weißt, weiß, mußte, wüßte, habe gewußt, *I. va.* i *vn.* 1) wiedzieć; ich habe es ſchon lange gewußt wiedziałem już dawno; ich habe nichts gewußt nie wiedziałem o niczem; ſonſt ich weiß o ile wiem; wiſſe! du ſollſt —, daß... wiedz, masz wiedzieć, że...; weiß ich's? albo ja wiem? weißt du was? wiesz co? ich weiß es auß guter Quelle wiem to z dobrego źródła; ich weiß nicht, was ich tun ſoll nie wiem co robić; ich weiß nicht, wann ich bin nie wiem, jak sprawa stoi, nie wiem, co o tem sądzić; damit du es weißt abyś wiedział; ich weiß rein gar nichts von euch nie zgola o was nie wiem; jnndn etw. — laſſen zawiadomić kogo o czem, donieść komu co; er läßt ſeine Mutter nichts davon — nie wspomina matce o tem; etw. zu — bekommen dowiedzieć się o czem; er will —, daß... on utrzymuje, że wie, że ma wiadomość, jakoby...; er hat ein ge-

wiſſes, ich weiß nicht waß, an ſich ma w ſobie coß, czego nie umiem okreſlić; zeger weiß! kto wie! daß weiß Gott! daß mag Gott — albo der ſieße Himmel — Bóg to raczy wiedzieć! man hielt ihn für wer weiß wie reich miano go za Bóg wie jak bogatego; ich habe ihn wer weiß wie oft geſehen Bóg wie, ile razy go widziałem; ſich frei, ſich ſchuldig — czuć się wolnym, winnym; beide weiß ich mir geneigt wiem, że obie mi są życzliwe; waß ich nicht weiß, macht mich nicht heiß czego nie wiem, ani mnie ziębi ani grzeje; 2) umieć; ſich zu benehmen — umieć się znałeć; ich weiß mir nicht zu helfen nie umiem ſobie pomódz; ich weiß mir keinen Rat nie umiem ſobie dać rady; ich weiß mich beſſen nicht zu erinnern nie mogę ſobie tego przypomnieć; er wußte ſich vor Freude nicht zu faſſen nie mógł się opanować z radości; 3) znać; er weiß Mittel und Wege, daßin zu gelangen zna ſrodki i drogi, by dopiać celu; Beſchreib — być obznajomionym z czem, znać coß dokladnie; 4) um eine Sache — wiedzieć o jakiej rzeczy, znać jakąß sprawę; 5) ſich viel mit etw. — mieć ſobie co za wielką rzecz, zſzczycić się nad to czem; 6) jnmdm Dank — być wdzięcznym komu; jnmdm ſchlechten Dank — źle się komu odwdzięczyć; II. wiſſend, *ppr.* i *adi.* wiedząc, wiedzący; wohl —, daß... wiedząc dobrze, że...; nicht —, daß nie wiedząc, ignorując że...

Wiſſen, *sn.* =s, 1) wiadomość *f.*, wiedza *f.*; eß geſchah mit meinem — to się stało z moją wiedzą; mit — und Willen deß Vaters za zezwoleniem ojca; wider beſſeres — und Gewiſſen przeciwi własnemu przekonaniu; meineß =s o ile ja wiem; 2) wiedza *f.*, umiejtność *f.*, wiadomość *f.*; er beſtiht ein tiefeß — posiada głęboką

wiedzę; mit ſeinem — iſt eß nicht weit her jego wiedza niedaleko sięga.

Wiſſenſchaft, *sf. pl.* =en, 1) umiejtność *f.*, nauka *f.*; die ſchönen =en literatura *f.*; die exakten =en ſciße nauki; die Akademie der =en akademie umiejtności; ſich der — — widmcn oddać się umiejtności, nauce; jedeß Ding hat ſeine — każda rzecz wy maga ſpecyalnej nauki; 2) znajomość, wiadomość *f.* = Kenntniß, Kunde; ich habe ſeine — davon nie mam o tem wiadomości, nie znam tego; von wo kommt dir dieße —? skąd masz tę wiadomość? 3) wiedza *f.*, erudycya *f.*; ein Mann von vieler — człowiek o wielkiej wiedzy, erudycyi.

Wiſſenſchaftlich, *adi.* naukowy, umiejtny; eine =e Bildung haben mieć naukowe wykształcenie; *adr.* naukowo, umiejtnie; einen Gegenſtand — beſandeln traktować przedmiot naukowo; ein — erſahrener Arzt naukowo doſwiadczony lekarz.

Wiſſenſchaftlichfeit, *sf.* naukowość *f.*

Wiſſenſchaftſtdrang, Wiſſenſchaftſtdurſt, *sm.* =(e)s, ob. Wiſſenſdrang.

Wiſſenſchaftſtlehre, *sf.* teoria *f.* nauki.

Wiſſenſdrang, *sm.* =(e)s, Wiſſenſdurſt, *sm.* =eß, pragnienie *n.* nabywania wiedzy, umiejtności, gorliwość *f.* kształcenia się.

Wiſſenſluſt, *sf.* chęć *f.* kształcenia się.

Wiſſenſtrieb, *sm.* =(e)s, popeł *m.* do wiedzy, żądza *f.* nauki i wiedzy.

Wiſſenſwert, Wiſſenſwürdig, *adi.* godzien, godny wſzedzenia, ciekawy, zajmujący.

Wiſſenſwürdigkeit, *sf.* przedmiot zajmujący, ciekawość.

Wiſſenſzweig, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, gałąź *f.* nauki.

Wiſſentlich, *adi.* wiadomy, ſwiadomy; umyßny; =e Sünde

ſwiadomy grzech; *adv.* wiadomie, ſwiadomie, z wiedzą, umyßnie; (zastarzałe) von deinem Vater iſt mir nichtß — nie mam żadnych wiadomości o twoim ojcu.

Wißmut, *sn.* =(e)s, obacz Wismut.

Wiſſfrau i Wiſſtib, *sf.* (zastarzały) ob. Witwe.

Wiſſtern, I. *va.* wietrzyć, zwietrzyć, czuć, tropić, weszyc, wachać, zwachać; przerwczuwać co; die Spur eineß Tierreß — wietrzyć, weszyc ślad zwierzecia; er wittert liberal nur Sünde wſzędzie wietrzy, czuje grzech; II. *vn.* (haben) *impers.* 1) eß hat die ganze Nacht gewittert przez całą noc była burza; 2) ſo wird eß den ganzen Monat — takie powietrze będziemy mieli cały mieſiac; 3) eß wittert durchß Dach deſzcz, ſnieg zacieka przez dach.

Wiſſterung, *sf. pl.* =en, 1) powietrze *n.*, pogoda *f.*; ſchlechte, ungunſtige — niepogoda; 2) wiatr *m.*, weterunek *m.*, przyweta *f.*, węż *m.* (łow.); (przen.) — von etw. haben domyßlać się czego.

Wiſſterungſbeobachter, *sm.* =s, *pl.* —, meteorolog *m.*

Wiſſterungſbeobachtung, *sf.* badanie *n.* pogody. Wiſſterungſbericht, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, sprawozdanie *n.* o pogodzie, sprawozdanie meteorologiczne.

Wiſſterungſeinflüße, *sm. pl.*, Wiſſterungſeinwirkung, *sf.* wpływ, działania atmosferyczne.

Wiſſterungſkunde, *sf.* meteorologia *f.*

Wiſſterungſkundige(r), *sm.* =n, *pl.* =n, ob. Witterungſbeobachter.

Wiſſterungſlehre, *sf.* obacz Witterungſkunde.

Wiſſterungſverhältniße, *sn. pl.* warunki meteorologiczne.

Wiſſterungſwechſel, *sm.* =s zmiana *f.* powietrza, pogody.

Wiſſtum, *sn.* =(e)s, *pl.* =e i =tümer, zapis wdowi.

Wiſſtwe i Wiſſtwer, ob. Witwe, Witwer.

Wi'twe, *sf. pl.* =n, wdowa *f.*; junge — wdówka *f.*; die Kaiserin — cesarzowa wdowa; zur — werden owdowieć, zostać wdową; mer die — heiratet, muß die Schulden bezahlen kto się żeni z wdową, płacić musi długi; eine reiche — ciepła wdówka.

Wi'twensfondē, *sm.* —, *pl.* —, fundusz wdowi.

Wi'twenghalt, *sm.* i *n.* =*(e)š*, *pl.* =e i =hälter, Wi'twengelt, *sn.* =*eš*, *pl.* =er, pensya wdowia.

Wi'twenhand, *sn.* =*šes*, *pl.* =häuser, przytulisko *n.*, azył *m.* dla wdów.

Wi'twenjahr, *sn.* =*(e)š*, rok wdowi, rok *n.* wdowieństwa.

Wi'twenkaffe, *sf. pl.* =n, kasa *f.* wdów.

Wi'twenleben, *sn.* =*š*, życie wdowie, wdowieństwo *n.*

Wi'twenrecht, *sn.* =*(e)š*, prawo wdowie.

Wi'twenschaft, *sf.* wdowieństwo *n.*

Wi'twenſchatz, *sm.* =*š*, skarb wdowi.

Wi'twenſcheiter, *sm.* =*š*, *pl.* —, zastana wdowia, welon wdowi.

Wi'twenſitz, *sm.* =*eš*, rezydencya wdowia, mieszkanie *n.* wdowy.

Wi'twenſtand, *sm.* =*eš*, stan wdowieński, wdowieństwo *n.*

Wi'twentrauer, *sf.* żaloba wdowia.

Wi'twentum, *sn.* =*š*, wdowieństwo *n.*

Wi'twer, *sm.* =*š*, *pl.* —, wdowiec *m.*

Wi'twerſtand, *sm.* =*eš*, stan wdowi.

Wiš, *sm.* =*eš*, *pl.* =e, 1) dowcip *m.*; dykteryjka *f.*, faccya *f.*, dobry koncept; =e maßen, reißen robić dowcipy, dowcipować; ein guter — dobry dowcip; ein fauler — kiepski dowcip; beißen — gryzący dowcip; darin liegt gerade der —, daß ist ja eben der — davon in tem właśnie leży dowcip, w tem cały dowcip; 2) spryt *m.*; er hat viel — jest bardzo sprytny, ma wiele sprytu; 3) sein —

ist ungefünſtelt ma naturalny rozum; mehr — als Urteil beſigen posiadać więcej rozumu aniżeli zdrowego zmysłu.

Wi'šblatt, *sn.* =*eš*, *pl.* =blätter, pismo humorystyczne.

Wi'šbold, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, dowcipniś *m.*

Wi'šclei', *sf. pl.* =en, dowcipkowanie *n.*

Wi'šclu, *vn.* (haben) dowcipkować; über jnmdn — naigrawać się z kogo.

Wi'šfunken, *sm. pl.* iskry *pl.* dowcipu.

Wi'šig, *adi.* dowcipny, sprytny; ein —er Einfall dowcipny, sprytny pomysł; jeder will — sein każdy się sili na dowcip.

Wi'šigen, *va.* (haben) czynić przeznieszym, nauczyć rozumu, zaostrzyć rozum; daß Unglück hat ihn gewißigt nieszczęście nauczyło go rozumu; daß wird ihn — to mu będzie nauczką.

Wi'šler, *sm.* =*š*, *pl.* —, Wi'šling, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =*e*, dowcipnik *m.*, dowcipniś *m.* Wi'šloß, *adi.* bez dowcipu, nie mający dowcipu.

Wi'šreißer, *sm.* =*š*, *pl.* —, obacz Wi'šbold.

Wi'šwort, *sm.* =*eš*, *pl.* =*e*, dowcip *m.*

Wo, *I. adv.* 1) interrog. gdzie; — ist er? gdzie on jest? — ist mein Buch? gdzie jest moja książka? ich weiß nicht — nie wiem gdzie jest; — kommst du her? skąd przychodzisz? — gehen wir hin? dokąd idziemy? ich werde es — finden już to gdzieś znaję; — es auch sei gdziekolwiekby było; — konnte ich das wissen? skąd miałem to wiedzieć? — ist er durchgekommen? któredy on przeszedł? ich weiß nicht, — ich anfangen soll nie wiem gdzie, skąd mam zacząć; 2) *relat.* a) daß Zimmer — ich wohnt pokój, w którym mieszkam; — Geld ist, da ist alles gdzie są pieniądze, tam jest wszystko; b) zu jener Zeit, — ich

frank war w czasie kiedym był chory; den Tag, — sie starb w dzień, w który ona umarła; *II. con.* 1) = wenn; — ich nicht irre jeśli się nie myle; — ich nun einmal nicht kann jeśli nie mogę, z chwila gdy nie mogę; — anders inacej; — möglich jeśli możliwe, możliwie; = wie; — wird er so dumm sein? gdzież on będzie taki głupi? *III. Wo, sn.*; es kommt nur auf daß — an rozhodzi się tylko o to gdzie o miejsce.

Wobei', 1) *adv.* przyczem; — ist er stehen gelieben? przyczem on stanął? — muß man anfangen? od czego trzeba zacząć? 2) daß Paket, — der Brief war paczka, przy której był list; daß Unternehmen, — wir viel einküßten przedsięwzięcie, na którem wiele straciliśmy; — mit einfallt przyczem mi na myśl przychodzi; — ich noch bemerke przyczem jeszcze zauważe.

Wo'dic, *sf. pl.* =n, 1) tydzień *m.*; die vergangene, nächste — ubiegłego tygodnia, na przyszły tydzień; vor einer — przed tygodniem; dreimal die — trzy razy w tygodniu, trzy razy tygodniowo; die stille, heilige — wielki tydzień; die — ist an ihm na niego kolej w tym tygodniu; Priester, an dem die — ist ksiądz z tygodnia; 2) die =n poßog *m.*; die =n halten odbywać poßog, leżeć w poßogu; in die =n kommen zlegnąć; in den =n sterben umrzeć w poßogu.

Wo'djenarbeit, *sf.* robota tygodniowa.

Wo'djenaußweiš, *sm.* =*šes*, *pl.* =e, wykaz tygodniowy.

Wo'djenbericht, *sm.* =*eš*, *pl.* =e, sprawozdanie tygodniowe.

Wo'djenbesuch, *sm.* =*(e)š*, *pl.* =e, odwiedzenia *pl.* u poßożnicy.

Wo'djenbett, *sn.* =*(e)š*, poßog *m.*; inš — kommen zlegnąć; im — sein, liegen być w poßogu.

Wo'denblatt, *sn.* = (e)š, *pl.* = blätter, tygodnik *m.*

Wo'deneinnahme, *sf.* *pl.* = n, dochód tygodniowy, z tygodnia.

Wo'denfeber, Wo'denbettfeber, *sn.* = š, gorączka połogowa.

Wo'denfluß, *sm.* = ſeš, odchody połogowe, odpływ połogowy.

Wo'dengehd, *sn.* = eš, *pl.* = gelder, pensya tygodniowa, tygodniowe *n.*

Wo'dengefell(e), *sm.* = n, *pl.* = n, czeladnik tygodniowy.

Wo'dengottesdienst, *sm.* = eš, *pl.* = e, tygodniowe nabożeństwo.

Wo'denkind, *sn.* = eš, *pl.* = er, dziecko nowonarodzone.

Wo'denlang, *adv.* tygodniami, przez tygodnie; er bleibt manchmal — aus czasem go tygodniami niema; er arbeitet — an seinem Werke pracuje tygodniami nad swoim dziełem.

Wo'denlohn, *sm.* = eš, *pl.* = löhne, płaca tygodniowa, tygodniowe *n.*

Wo'denmarkt, *sm.* = eš, *pl.* = märkte, targ tygodniowy.

Wo'denpredigt, *sf.* *pl.* = en, kazanie tygodniowe.

Wo'denrechnung, *sf.* *pl.* = en, rachunek tygodniowy.

Wo'denſchrift, *sf.* *pl.* = en, tygodnik *m.*

Wo'denstube, *sf.* *pl.* = n, pokój połogowy.

Wo'denſuppe, *sf.* *pl.* = n, rosół *m.* dla położnicy.

Wo'dentag, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, 1) dzień powszedni; 2) dzień *m.* w tygodniu.

Wo'dentäglich, *adv.* w powszednie dnie.

Wo'dentlich, *adi.* i *adv.* tygodniowy, tygodniowo; co tygodnia, co tydzień; dreimal — trzy razy tygodniowo, trzy razy w tygodniu.

Wo'denüberſicht, *sf.* przegląd tygodniowy.

Wo'denweiße, *adv.* tygodniami, na tygodnie; ich habe die Wohnung — gemietet wynająłem to mieszkanie na tygodnie, tygodniowo.

Wo'denzettel, *sm.* = š, *pl.* = —, zapiski tygodniowe; re-pertuarz tygodniowy.

Wo'dſtig, *adi.* tygodniowy; meßmäßig kilkatygodniowy; acht — ośmiotygodniowy; leßt — z ostatniego tygodnia, w ostatnim tygodniu.

Wo'dtner, *sm.* = š, *pl.* = ten, który pełni obowiązki w tym tygodniu, odbywający tygodniową służbę.

Wo'dtnerin, *sf.* *pl.* = nen, 1) położnica *f.*; 2) odbywająca służbę tygodniową.

Wo'dten, *sm.* = š, *pl.* = —, kładziel *f.*, kręzel *m.*

Wodu'rſch, *adv.* przez co? czem? jak? jakim sposobem? — meinen Sie daß zu erreichen? jakim sposobem, w jaki sposób myślisz pan osiągnąć to? die Tür, — er herausging drzwi, przez które wyszedł; daß Mittel, — er daß bewirkte środek, przez który to osiągnął.

Wose'tn, *coni.* o ile, jeżeli tylko; — er nicht zurückkommen sollte o ile on nie miałby wrócić; ich werde es nicht kaufen, — er vom Preis abläßt nie kupię tego, o ile, jeżeli on nie spuści z ceny; — er nicht bezahlen wollte w razie gdyby nie chciał zapłacić.

Wofür, *adv.* 1) *interr.* za co, na co? — soll daß gut sein na co to ma służyć, na co to się ma przydać? — halten Sie mich? za kogo mnie pan masz? 2) *relat.* er ist nicht daß, — er sich ausgibt nie jest tym, za kogo się podaje.

Wo'dge, *sf.* *pl.* = n, fala *f.*, bałwan *m.*, wał *m.*; mit den = en kämpfen walczyć z bałwanami; (przen.) die = e von Menschen fala ludu.

Woge'gen, *adv.* 1) *interr.* przeciw czemu? na co? — soll daß Mittel sein? przeciw czemu ma być ten środek? na co ma być ten środek? — haben Sie Ihren Garten abgetreten? za co odstąpiłeś pan swój ogród? 2) *relat.* daß ist etw., — kein Mittel hilft to jest coś, na, przeciw czemu niema środka; der Beweis,

— ich daß einwende dowód, przeciw któremu to przytaczam; 3) *coni.* ale, zaś.

Wo'dgen, *vn.* (haben) kołysać się, falować, rzucać fale, burzyć się; der Handel wogt lebendig handel odbywa się z wielkiem ożywieniem; daß Getreide — zboże faluje; (przen.:) die Schlacht wogte hin und her bitwa chwiała się; wogend, *ppr.* i *adi.* falujący, kołyszący; ein wogendes Meer von Köpfen falujące morze głów; ihr = er Wufjen jej falująca pierś.

Wo'dgen, *sn.* = š, falowanie *n.*, kołysanie *n.* się; (przen.:) im heißen — des Kampfes wśród najgorętszej walki.

Wo'dig, *adi.* burzliwy, wzburzony, bałwaniasty.

Woh'e'r, *adv.* 1) *interr.* skąd? — kommst du, wo kommst du her? skąd przychodzisz? — sind Sie skąd pan jest? — kommt es, daß...? skąd to pochodzi, że...? — hast du daß gemuth? skąd to wiedziałeś? 2) *relat.* schau' mal, — der Arm kommt popatr, skąd ten hałas pochodzi; 3) — er auch kommen mag skądkolwiek by przyszedł; es sei — es wolle niech będzie skąd chce.

Wo'herum, *adv.* — liegt der Ort? w której stronie może leżeć ta miejscowość?

Wohi'n, *adv.* 1) *interr.* dokąd? gdzie? — gehen wir, wo gehen wir hin? dokąd idziemy? gdzie idziemy? — hast du ihn bestellt? dokąd go zamówiłeś? — fihst diese Strafe? dokąd prowadzi ta ulica, ten gościniec? ich weiß nicht — nie wiem dokąd; 2) *relat.* der Ort, — ich gehe miejsce dokąd idę; 3) — er auch gehen mag dokądby nie szedł, gdziekolwiekby on poszedł; 4) er ist — gegangen poszedł gdzieś; anders — dokąd inąd, gdzieindziej.

Wohinai's, *adv.* dokąd? w jaką stronę? — geht ihr? w jaką stronę idziecie? — soll daß mit diesem Streit

dokąd ma ta sprzeczka doprowadzić?

Wohinge'gen, *coni.* podczas że.

Wohi'nter, *adv.* 1) za czym? poza co? — hast du ihn verstaekt? za czym go skryles? 2) *relat.* daś ist's, — ich nicht kommen kann nie wiem, co się po za tem kryje.

Wohl, *adi.* i *adv.* *wohler*, am *wohlsten*, 1) (gut) dobrze; ziemlich — dość dobrze; ganz —! sehr —! bardzo dobrze, zgadzam się na to! — mir! to moje szczęście, to szczęście dla mnie! — dem, *wescher*...! szczęśliwy (ten), który...! — ihr, daß sie daś alles nicht gesehen hat jej szczęście, że ona tego nie widziała; 2) *zdrów*, dobrze; ich *befinde* mich — mam się dobrze, jestem *zdrów*; er ist wieder — on już *zdrów*, ma się dobrze; er sieht sehr — aus bardzo dobrze wygląda; ich fühle mich nur zu Hause — mam się tylko dobrze w domu, czuję się tylko w domu swobodnym; mir ist nicht — dabej zu Mute mam przytem pewne obawy; daś tut mir — to mi dobrze czyni, to mi jest przyjemne; eine Suppe, die dem Magen — tut rosól, który dobrze działa na żołądek; — ober libel rad nie rad; sich's — sein lassen dogodzić sobie, użyć sobie; schlafen Sie —! dobrej nocy! leben Sie —! bądź pan *zdów*! — bekomme es Ihnen! niech to panu na zdrowie wyjdzie! niech to panu posłuży na zdrowie! sehen Sie —! a widzi pan! 3) (allerdings) ja — tak, pewno, dobrze, zapewne; morgen abend nicht, — aber übermorgen jutro wieczór nie, natomiast pojutrze; ich möchte — wissen, ob... chciałbym bardzo wiedzieć, czy...; ich habe es — gesagt, aber powiedziałem to wprawdzie, ale...; kommen wird er —, aber on wprawdzie przyjdzie, ale...; es ist — wahr, aber... prawdą to

jest, ale...; ich weiß —, was ihm ist wiem ci ja, co mu jest; ich muß — jednak muszę; — verstanden! zrozumiano! 4) (vielleicht) może, prawdopodobnie; Sie irren sich —? może pewnie się pan myli? es kann — sein jest możliwem; es wird — so sein już to tak będzie; ich muß mich — erfüllt haben musiałem się gdzieś przeziębic, prawdopodobnie się przeziębitem; Sie haben mich — nicht gesehen pan mnie pewnie nie widział; die Tante wird heute — Abreisen cyotka dziś niezawodnie wyjedzie; du bist — nicht gescheit! czyś zwaryował! es waren ihrer — dreißig było ichownie około trzydziestu; — hundert wöchentlich około sto tygodniowo; du hast — Hunger? ty pewnie głodny? ob sie — kommen werden? czy też oni przyjdą? ich denke, er wird es — machen sędzę, że przecież to zrobi; 5) so — als auch zarówno jak, tak jak; jnndm — wollen sprzyjać komu, dobrze komu życzyć; du bist — daran dobrze ci z tem, dobrze na tem wychodzisz; du tust — daran, daß... dobrze robisz, że...

Wohl, *sn.* =(e)s, dobro *n.*; daś gemeine — dobro publiczne; daś ewige — zbawienie *n.*; auf Ihr —! na pańskie zdrowie.

Wohlachtbar, *adi.* wiele szanowny.

Wohlan', *interj.* dalej! dobrze! nuż! nuż tedy!

Wohlangebracht, *adi.* dobrze zastosowany, dobrze umieszczony; ein =er Wiß dobrze zastosowany dowcip.

Wohlständig, *adi.* przyzwoity, przystojny.

Wohlständigleit, *sf.* przyzwoitość *f.*

Wohlau'f, 1) *interj.* obacz Wohlau; 2) *adv.* — sein dobrze się mieć, być zdrowym.

Wohlbedacht, *adi.* dobrze obmyślany, rozważony.

Wohlbedächtigt, *adi.* bardzo ostrożny, przeczorny; *adv.*

dobrze rozważający, zastanawiający się; *adv.* z należytą rozważą.

Wohlbefinden, *sn.* =s, zdrowie *n.*, dobre powodzenie; sich nach jnnds — erkundigen dowadywać się o czyjś zdrowie.

Wohlbejugt, *adi.* posiadający pełne uprawnienie; uprawniony, upoważniony.

Wohlbegabt, *adi.* dobrze wyposażony; dobrze uzdolniony.

Wohlbegründet, *adi.* dobrze uzasadniony.

Wohlbegütert, *adi.* zamężny, posiadający znaczne dobro.

Wohlbehagen, *sn.* =s, przyjemne uczucie, rozkosz *f.*, zadowolenie *n.*

Wohlbehalten, *adi.* dobrze utrzymany; *zdrów*, cały; er ist — heimgekehrt wrócił *zdrów*.

Wohlbekannt, *adi.* dobrze znany.

Wohlbeieibt, *adi.* dobrej tuszy, otyły, opasły.

Wohlbeleibtheit, *sf.* dobra tucaza, otyłość *f.*, opasłość *f.*

Wohlbelesen, *adi.* dobrze ocytany.

Wohlberechnet, *adi.* dobrze obliczony, obrachowany.

Wohlberedt, *adi.* wymowny.

Wohlbesetzt, *adi.* dobrze obsadzony, bardzo pełny.

Wohlbestalt, *adi.* piastujący godność, stanowisko; er ist jetzt =er Professor jest teraz na posadzie profesora.

Wohlbestanden, *adi.* w dobrym stanie będący.

Wohlbestell, *adi.* dobrze zaopatrzony.

Wohlbestagt, *adi.* podeszły w latach.

Wohlbewandert, *adi.* dobrze obznajomiony, wprawy.

Wohlbewußt, *adi.* dobrze świadomy; ich bin — meiner eigenen Schuld jestem świadomy własnej winy.

Wohlbedel, *adi.* Wohlbedelgeboren, szlachetny, dostojny.

Wohlerfahren, *adi.* dobrze doświadczony.

Wo'hlgergehen, *sn.* =s, dobre powołanie, pomyślność *f.*

Wo'hlgerhalten, *adi.* dobrze utrzymany, w dobrym stanie, dobrze zakonserwowany.

Wo'hlgerwogen, *adi.* dobrze rozważony.

Wo'hlgerworben, *adi.* uczciwie, rzetelnie nabyty.

Wo'hlgerzogen, *adi.* dobrze wychowany.

Wo'hlfahrt, *sf.* pomyślność *f.*, dobry byt, powołanie *n.*, dobro *n.*

Wo'hlfahrtsauskunft, *sm.* =ffes, *pl.* =schüsse, wydział *m.* dobra publicznego, pomyślności publicznej.

Wo'hlfahrtscheinrichtungen, *sf. pl.* urzędnicy *pl.* użyteczności.

Wo'hlfeit, *adi. i adv.* tanio; — taufen tanio kupować; er werden potanieć; hier ist — leben tu jest tanie życie; (przen. :) =en Kaufs davonkommen tanio się okupi.

Wo'hlfeitheit, *sf.* taniłość *f.*

Wo'hlgeartet, *adi.* dobrze ułożony, dobrych obyczajów, dobrze usposobiony.

Wo'hlgebaut, *adi.* dobrze zbudowany, dobrze zrobiony.

Wo'hlgebildet, *adi.* dobrze ukształtowany, kształtny, dobrze wykształcony.

Wo'hlgeboren, *adi.* wielmożny; Guer — wielmożny panie.

Wo'hlgefassen, *sn.* =s, upodobanie *n.*; — an etw. finden mieć w czym upodobanie, upodobać sobie co; die Sache hat sich in — aufgelöst ta sprawa załatwiła się ku zadowoleniu; nach meinem — według mego upodobania; jmbā — erregen przypodobać się komu.

Wo'hlgefällig, *adi.* upolubany; ich hoffe, mein Vorschlag wird allen — sein spodziewam się, że moja propozycja każdemu podobać się będzie; etw. — aufnehmen przyjąć coś chętnie, z przyjemnością; sich — betrachten przypatrywać się sobie z upodobaniem.

Wo'hlgefühl, *sn.* =s, dobre, przyjemne uczucie.

Wo'hlgefittet, *adi.* chętnie, dobrze widziany.

Wo'hlgelungen, *adi.* weale udatny, udały.

Wo'hlgemeint, *adi.* życzliwy, szczerzy; w dobrym zamiarze, w dobrej myśli użyzony.

Wo'hlgemut, *adi.* rozkoszny, wesoly, ohozy, dobrej myśli.

Wo'hlgenut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, gemeiner — lebiodka pospolita (rośl.).

Wo'hlgeordnet, *adi.* dobrze urządzony, uporządkowany.

Wo'hlgeraten, *adi.* 1) ob. wohlgeartet; 2) udały.

Wo'hlgeruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =gerüche, 1) dobry zapach, wóń *f.*; 2) wonność *f.*, pachnidło *n.*

Wo'hlgeschmack, *sm.* =(e)s, przyjemny, dobry smak.

Wo'hlgeschicht, *adi.* dobrze ułożony; eine =e Rede dobrze ułożona mowa.

Wo'hlgeschinnt, *adi.* przychylny, sprzyjający komu, dobrze usposobiony.

Wo'hlgestittet, *adi.* obyczajny, przyzwyczajony, dobrze ułożony.

Wo'hlgesprochen, *adi.* dobrze wypowiedziany.

Wo'hlgestalt, *sf.* kształtność *f.*, przystojność *f.*, uroda *f.*

Wo'hlgestalt(et), *adi.* kształtny, przystojny, urodziwy, urodny.

Wo'hlgetan, *adi.* dobrze zrobiony.

Wo'hlgetroffen, *adi.* dobrze trafiony, bardzo podobny.

Wo'hlgeübt, *adi.* dobrze wyćwiczony, sprawny.

Wo'hlgewachsen, *adi.* rosły.

Wo'hlgewogen, *adi.* życzliwy.

Wo'hlhabend, *adi.* zamożny, dostatni, majątny.

Wo'hlhabenheit, *sf.* zamożność *f.*, majątność *f.*, dobre mienie.

Wo'hlhabig, *adi.* (zestarzały) obacz Wohlhabend.

Wo'hlig, *adi.* ich fühle

mię hier so — czuję się tutaj tak dobrze; eine — dahinschießende Sprache język przyjemnie brzmiący, mowa melodyjna.

Wo'hlklang, *sm.* =(e)s, *pl.* =länge, miły, przyjemny dźwięk, dźwięczność *f.*, śpiewność *f.*, harmonia *f.*

Wo'hlklingend, Wo'hlklingend, *adi.* miłe brzmiący, dźwięczny, śpiewny, harmonijny, melodyjny.

Wo'hlkaut, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Wohlklang.

Wo'hlleben, *sn.* =s, dobre życie, rozkoszne życie.

Wo'hlleblich, *adi.* wielce szanowany, przeświadczy.

Wo'hlmeinend, *adi. i adv.* w dobrym zamiarze, w dobrej myśli.

Wo'hlredend, *adi.* krasomowczy, wymowny.

Wo'hlredendheit, *sf.* krasomowstwo *n.*, piękna wymowa.

Wo'hlredner, *sm.* =s, *pl.* —, krasomowca *m.*; dobry mowca.

Wo'hlriechend, *adi.* wonny, pachnący.

Wo'hlשמעend, *adi.* smaczny, arcyśmaczny, smakowity.

Wo'hlשמעder, *sm.* =s, *pl.* —, smakosz *m.*

Wo'hlsein, *sn.* =s, (dobre) zdrowie *n.* auf Ihr —! zdrowie pańskie!

Wo'hlstuiert, *adi.* w dobrem położeniu, w dobrych stosunkach.

Wo'hlstand, *sm.* =(e)s, 1) dobre mienie, dobrobyt *m.*, zamożność *f.*, pomyślność *f.*; sie leben im =e żyją w dobrobycie; der — eines Landes dobrobyt kraju; 2) przyzwyczajenie *f.*, obyczajność *f.*

Wo'hlstat, *sf. pl.* =en, dobrodzieństwo *n.*

Wo'hlstätter, *sm.* =s, *pl.* —, dobroczyńca *m.*, dobrodziej *m.*

Wo'hlstätterin, *sf. pl.* =nen, dobrodziejka *f.*

Wo'hlstätig, *adi.* dobroczynny, pożyteczny, zbawienny.

Wo'hlstätigkeit, *sf.* dobroczynność *f.*

Wo'hlstätigkeitanstalt, *sf.*

pl. -en, zakład dobroczynny, dobroczynności.

Wołkfiągfięfcoucert, *Wołkfiągfięfcoucert*, *sn.* =eš, *pl.* =e, koncert na cele dobroczynne.

Wołkfiągfięfcifium, *sm.* =eš, zmysł dobroczynny.

Wołkfiągfięfcivercin, *sm.* =eš, *pl.* =e, towarzystwo, stowarzyszenie dobroczynne, dobroczynności.

Wołkfiągfięfcivorftellung, *sf.* *pl.* =en, przedstawienie *n.* na cel dobroczynny.

Wołkfiuend, *adi.* 1) dobroczynny; 2) wywołujący miłe uczucia, sprawiający ulgę, zbawienny.

Wołkfi-tun, *tue*, *tust*, *tut*, *tat*, *täte* *wohl*, *habe* *wohl* *getan*, *vn.* 1) dobrze czynić, świadczyć dobrodziejstwa; 2) przynosić pożytek, ulgę; *daš* *Mittel* *hat* *mir* *fehr* *wohl* *getan* ten środek dobrze mi zrobił, przyniósł mi ulgę; 3) *er* *hat* *wohl* *daran* *getan*, *nicht* *hin* *zugesen* dobrze zrobił, że tam nie pozedł.

Wołkfi-tun, *adi.* obacz *Wohlfkinnend*.

Wołkfi-berlegt, *adi.* dobrze rozważony.

Wołkfi-unterrichtet, *adi.* 1) dobrze wykształcony; 2) dobrze poinformowany.

Wołkfi-uerdient, *adi.* wiele zasłużony, zasłużony; *ein* =er *Mann* *wiele* *zasłużony* człowiek; *eine* =e *Etrafe* *należycie* zasłużona kara.

Wołkfi-uerhalten, *sn.* =š, dobre zachowanie się, dobre sprawowanie się.

Wołkfi-uerlei(h), *sn.* =š, pomornik górny, kupałnik *m.*, (rośl.).

Wołkfi-uerftanden, *adi.* dobrze zrozumiany; *adv.* rozumie się.

Wołkfi-ueife, *adi.* wysoce mądry (jako tytuł).

Wołkfi-ueiſlich, *adv.* bardzo mądrze, przezornie.

Wołkfi-wiffend, *adi.* —, *daš*... (dobrze) wiedząc, *že*...

Wołkfi-wollen, *will*, *willſt*, *will*, *wollte* *wohl*, *habe* *wohl* *gewollt*, *vn.* *imndm* — sprzy-

jać komu, życzyć komu dobrze, być komu życzliwym; *wohlwollend*, *ppr.* i *adi.* przychylny, życzliwy.

Wołkfi-wollen, *sn.* =š, życzliwość *f.*, przychylność *f.*, sprzyjanie *n.*

Wołkfi-ziemend, *adi.* przyzwyczajony, przystojny.

Wołkfi-zufrieden, *adi.* wiele zadowolony.

Wołkfi-hubar, *adi.* mieszkalny, w którym mieszkać można.

Wołkfi-hubarkeit, *sf.* stan mieszkalny.

Wołkfi-huen, *vn.* (haben) mieszkać; *wo* *wohnt* *du*? gdzie ty mieszkasz; *auf* *dem* *Lande* — mieszkać, żyć na wsi; *billig* — mieszkać tanio; *er* *wohnt* *ständig* *in* *Paris* *stale* *mieszka* *w* *Paryżu*; *die* *Wölfer*, *die* *an* *der* *Donau* — ludy naddunajskie; *fo* *wahr* *ein* *Gott* *im* *Himmel* *wohnt* *jak* *Bóg* *na* *niebie*; *die* *hoffnung* *wohnt* *in* *seinem* *Herzen* *nadzieja* *żyje* *w* *jego* *sercu*; *in* *seinem* *Herzen* — *alle* *Tugenden* *w* *jego* *sercu* *gromadzą* *się* *wszystkie* *cnoty*.

Wołkfi-hugebäude, *sn.* =š, *pl.* —, budynek mieszkalny.

Wołkfi-haft, *adi.* zamieszkały, mieszkający, osiadły; *ſich* *an* *einem* *Orte* — *nieder* *lassen* *osiąść* *w* *jakiej* *miejsco* *wości*; *an* *einem* *Orte* — *ſein* *być* *gdzieś* *zamieszkałym*, *mieć* *gdzieś* *swoją* *siedzibę*.

Wołkfi-haus, *sn.* =ſeš, *pl.* =häufer, dom mieszkalny.

Wołkfi-hlich, *adi.* mieszkalny, wygodny do mieszkania; *daš* *Haus* *iſt* *fehr* — *ingerichtet* ten dom jest wygodnie, przyjemnie urządzony.

Wołkfi-hort, *sm.* =eš, miejsce *n.* zamieszkania.

Wołkfi-platz, *sm.* =eš, *pl.* =pläge, obacz *Wohnort*.

Wołkfi-platz, *sm.* =eš, *Wołkfi* *ſtätte*, *sf.* siedziba *f.*, siedzisko *n.*, miejsce *n.* zamieszkania; *ſeinen* — *auffchlagen*, *nehmen* *in* *...* *osiąść* *gdzieś*; *ohne* *feſten* — *bez* *stałej* *siedziby*.

Wołkfi-stube, *sf.* *pl.* =n, pokój *m.*, izba mieszkalna.

Wołkfi-ung, *sf.* *pl.* =en, 1) mieszkanie *n.*, pomieszkanie *n.*; *kwatara* *f.*, *stancja* *f.*; *möblierte* — mieszkanie, pokoje meblowane; *eigene* — *haben* *mieć* *własne* *mieszkanie*, *własny* *dom*; *in* *meiner* — *u* *mnie* *w* *moim* *domu*; *wiſſen* *Sie* *ſeine* —? *czy* *wie* *pan*, *gdzie* *on* *mieszka*, *czy* *zna* *pan* *jego* *adres*? *elende* — *dziura* *f.*; 2) *bez* *pl.* *siedziba* *f.*, *siedlisko* *n.*; *ſeine* — *an* *einem* *Orte* *haben* *mieć* *w* *jakiejś* *miejsco* *wości* *siedzibę*.

Wołkfi-ungsänderung, *sf.* *pl.* =en, zmiana *f.* mieszkania.

Wołkfi-ungszüger, *sm.* =š, *pl.* —, przewodnik mieszkaniowy.

Wołkfi-ungſcheinſcheider, *sm.* =š, *pl.* —, złodziej *m.*, włamywacz *m.*

Wołkfi-ungſgeber, *sm.* =š, *pl.* —, odnajmujący *m.* mieszkanie, gospodarz *m.*

Wołkfi-ungſmangel, *sm.* =š, *Wołkfi-ungſnot*, *sf.* brak *m.* mieszkania.

Wołkfi-ungſmiete, *sf.* czynsz mieszkalny.

Wołkfi-ungsveränderung, *sf.* obacz *Wohnungsänderung*.

Wołkfi-ungsvermieter, *sm.* =š, *pl.* —, obacz *Wohnungsgeber*.

Wołkfi-ungsvermietung, *sf.* wynajęcie *n.*, wynajmowanie *n.* mieszkania.

Wołkfi-zimmer, *sn.* =š, *pl.* —, obacz *Wohnſtufe*.

Wołkfi-zinſ, *sm.* =ſeš, *pl.* =ſe, czynsz *m.* za mieszkanie.

Wołkfi-wo'b(c), *sm.* =n, *pl.* =n, wojewoda *m.*

Wołkfi-wo'dſchaft, *sf.* województwo *n.*

Wołkfi-ueu, *va.* (haben) sklepić, robić sklepienie; *ſich* — *pozostać* *w* *kształcie* *sklepienia*; *in* *gewölbter* *Gang* *sklepie* / *kurytarz*; *eine* *gewölbte* *ſtirn* *wypukłe* *czoło*.

Wołkfi-ung, *sf.* *pl.* =en, sklepienie *n.*, łuk *m.*, wypukłość *f.*

Wolf, *sm.* =eš, *pl.* *Wölfe*, 1) wilk *m.*; *hungrig* *wie* *ein* — *ſein* *być* *głodny* *jak* *wilk*; *kleiner* — *szczenie* *wilcze*;

(przen.): ein — im Schafpelze hipokryta m.; der — läßt von Haaren, aber nicht von Art wilk wilkiem zostaje; mer sich zum Schafe macht, den freffen die Wölfe pokornego każdy gnebi; Menschen werden zu Wölfen człowiek staje się człowiekowi wilkiem; wenn man vom -e spricht, so ist er nicht weit o wilku mowa a wilk tu; mit den Wölfen muß man heulen kto wlezie między wrony, musi krakać jak i one; ein — frißt den anderen nicht kruk krukowi oka nie wydziobie; 2) a) lisszaj żrący, toczeń m.; b) wyprzenie n., odparzenie n., otręb m., wilk m.; sedno n., odesdnienie n. (od konnej jazdy); ich habe mir einen — geritten natarłem sobie wilka na koniu; 3) wilk m., sworzeń m.; 4) wilk m., skrzyńnia f. z hakami do czesania wełny; 5) narduszek m. (rośl.).

Wołfahnlidh, *adi.* podobny do wilka.

Wołfchen, *sn.* =s, wilceży n., wilczątko n., wilczek m.

Wołfin, *sf. pl.* =net, wilczyca f.

Wołfisch, *adi.* wilczy.

Wołfram, *sm.* =s, wolfram m. (pierwiastek chemiczny).

Wołfsangel, *sf. pl.* =n, żelazka *pl.*, samolówka f. na wilki; całka zaogniowa.

Wołfsart, *sf. pl.* =en, 1) rodzaj m. wilka; 2) natura wilcza.

Wołfsbalg, *sm.* =es, *pl.* =bälge, wilcza skóra.

Wołfsbeere, *sf. pl.* =n, pokrzyk m., wilcze jagody, psianka czterolistna.

Wołfsbohne, *sf. pl.* =n, wilczyz m., łubień m., wteżenie m.

Wołfsbrut, *sf.* plemię wilcze.

Wołfschne, *sn.* =s, *pl.* —, ob. Wołfsangel.

Wołfsfalle, *sf. pl.* =n, samolówka f. na wilki.

Wołfsgebiß, *sm.* =fjes, *pl.* =fje, szczeka f. wilka.

Wołfsgehül, *sn.* =s, wycie n. wilka.

Wołfsgrube, *sf. pl.* =n, wilczy dół, wilkownia f.

Wołfsheute, *sf.* szczuwanie n. wilków, polowanie n. na wilki.

Wołfshund, *sm.* =es, *pl.* =e, pies m. na wilki.

Wołfs hunger, *sm.* =s, wilczy głód.

Wołfsjagd, *sf. pl.* =en, polowanie n. na wilki.

Wołfskirche, *sf. pl.* =n, ob. Wołsbeere.

Wołfsklauen, *sf. pl.* widłak m. (rośl.).

Wołfslager, *sn.* =s, legowisko wilcze.

Wołfsmägen, *sm.* =s, *pl.* =mägen, wilczy żołądek.

Wołfsmilch, *sf.* 1) wilcze mleko; 2) ostromlecz m., mlecz trujący, mleczek m., mleczeń m., czartowe mleko, spatek m.

Wołfspelz, *sm.* =es, *pl.* =e, wilczura f.

Wołfsrauchen, *sm.* =s, *pl.* —, wilcza paszcza; rozszczep m., rozszczenie n. podniebienia.

Wołfschlucht, *sf. pl.* =en, wilczy jar.

Wołfschuld, *sf.* wilkołactwo n.

Wołsdrappfrant, *sn.* =e)s, miernica wełnista (rośl.).

Wołswurz, *sf.* tojad m., czerniec m.

Wołszahn, *sm.* =e)s, *pl.* =zähne, ząb wilczy; wilczy ząb u konia; ząb wyrastający nad drugim.

Wołschen, *sn.* =s, *pl.* —, 1) chmurka f.; 2) (med.) obłoczek m., zamglenie n.

Wołse, *sf. pl.* =n, chmura f., obłok m.; mit =n bedeckt zakryty chmurami; =n von Staub tumany m. *pl.* kurzu; =n von Rauch kłęby m. *pl.*, tumany dymu; eine — von Geschossen chmara pocisków; die Sonne bricht durch die =n słońce przedziera się przez chmury; ich war wie aus den =n gefallen stanąłem jak wrzyt (przen.) wełche — trübt deinen

Sinn? jaka chmura zasępia twoją duszę?

Wołsen, I. *va.* zamieniać na chmurę; II. *sich* —, *va.* chmurzyć się; pokryć się chmurami; tiefe Trauer wölft sich um seine Stirne głęboki smutek zachmurza jego czoło.

Wołsenan, ku chmurom, obłokom.

Wołsenartig, *adi.* chmurzasty, chmurowaty.

Wołsenbruch, *sm.* =s, *pl.* =brüche, oberwanie n. się chmury, deszcz nawalny.

Wołsenbruchartig, *adi.* ein =er Regen deszcz m. z oberwanej chmury, nawalny deszcz; *adv.* jak z oberwanej chmury.

Wołsenhimmel, *sm.* =s, 1) pochmurne niebo; 2) strefa f. chmur.

Wołsenhoch, *adi.* wysoki jak chmury.

Wołsenrazer, *sm.* =s, *pl.* —, wielopiętrowy budynek.

Wołsenzer, Wołsenloß, *adi.* bezchmurny, bez chmury.

Wołsenmaschine, *sf. pl.* =n, przyrząd teatralny (do naśladowania chmu).

Wołsenmeer, *sn.* =es, morze n. chmur.

Wołsenjähle, *sf. pl.* =n, szup m. obłoków.

Wołsenhießen, *sn.* =s, strzelanie n. przeciw gradowi = Hagelhießen.

Wołsenzug, *sm.* =e)s, *pl.* =züge, przesuwanie n. się chmur.

Wołsig, Wołsidht, *adi.* zachmurzony, pochmurny.

Wołarbeit, *sf. pl.* =en, 1) robota wełniana; 2) wyrób wełniany.

Wołarbeiter, *sm.* =s, *pl.* —, robotnik m. w fabryce wyrobów wełnianych; robotnik m. w czesalni wełny.

Wołartig, *adi.* wełniasty.

Wołausführ, *sf.* wywóz m. wełny.

Wołbaum, *sm.* =e)s, *pl.* =bäume, drzewo bawełniane, płochowiec m.

Wołbereiter, *sm.* =s, *pl.* — przyprawiacz m. wełny.

Wołbercitung, *sf.* przyprawa *f.* wełny.

Wołblume, *sf.* *pl.* =n, wełnica *f.*, dziewanna *f.*, solnik *m.*, broda *f.* Jowisza, hełmek *m.*

Wołbede, *sf.* *pl.* =n, koldra *f.*, kapa *f.* wełniana.

Wołbistel, *sf.* *pl.* =n, bodiak leśny.

Wołle, *sf.* *pl.* =n, 1) wełna *f.*; Schafwolle owcza wełna; (przen.) in der — sitzen opływać jak pązek w masło; viel Geschrei und wenig — wiele hałasu o nic; 2) wełna *f.*, meszek *m.*, puch *m.* (na owocach, kwiatkach); siersz *f.* (zajęcza).

Wołlen, *adi.* wełniany.

Wołlen, will, willst, will, wollte, habe gewollt, I. *vn.* i *va.* 1) a) chcieć, życzyć sobie, pragnąć, żądać, zamierzać; was willst du? czego chcesz; er will schon gehen chce już odejść, ma zamiar już odejść; so — es die Umstände tego wymagają okoliczności; er würde es —, wenn er könnte chciałby, gdyby mógł; willst du nicht gehen? czy nie chcesz pójść? was — Sie? czego pan sobie życzy, czego pan chce? er weiß nicht, was er will nie wie, czego chce; wie Gott will! jak Bóg chce! lieber — woleć; ich will lieber hier bleiben woleć tutaj zostać; wollen Sie die Güte haben może pan będzie tak łaskaw; kom, mir — Ball spielen chodź, pójdziemy grać w piłkę; der Vater will es so haben ojciec wymaga tego; b) der Gürtel will nicht halten pasek nie trzyma się; der Nagel will nicht heraus gwóźdź nie chce wyleżeć; das Holz will nicht brennen drzewo nie chce się palić; das will mir nicht aus dem Sinn to mi nie wychodzi z głowy; das will mir nicht recht scheinen to mnie nie przekonuje; das Unglück wollte, daß ich dabei war nieszczęście zrządziło, że musiałem być przy tem; es will nicht gehen to nie idzie; das wollte ich eben sagen

właśnie to chciałem powiedzieć; c) er mag — oder nicht czy rad, czy nie rad; chęć, niechęć; po woli, czy po niewoli; ich mag sagen, was ich will choćbym niewiem co powiedział; man sage, was man will niech mówią, co chcą; sei dem, wie ihm wolle niechaj będzie jak chce! es mag geschehen, was da wolle! niechaj się stanie co chce; wie man es nehmen will to zależy od zapatrywania; so gern ich auch wollte gdybym nawet chciał; d) wollte Gott! daj Boże! wenn er sich doch bessern wollte! gdyby tylko chciał się poprawić; e) daß will nichts sagen to nic nie znaczy; daß will ich meinen jestem tego pewnym, rozumię się; daß will was heißen to już coś znaczy; ich will hoffen, daß... spodziewam się, że...; f) — Sie Brot, Wasser? czy życzy pan sobie chleba, wody? jmdm wofür, übel — być komu życzliwym, przychylnym; źle komu życzyć, być komu nieprzychylnym; er will meinen Tod zeyer mi śmierci; warte, ich will dich! poczekaj, ja ci pokażę! will er fort! pójdziesz mi stąd! — Sie hinaus? czy chcesz pan wyjść? ich will nach Rom gehen chce pojechać do Rzymu; hoch hinaus! — piąć się wysoko; jmdm zu Leibe — atakować kogo; (przen.) ich sehe jezt, wo er hinaus will teraz widzę, jakie on ma zamiary, widzę, dokąd on zdąży; 2) a) (werden) willst du kommen? czy przyjdiesz? wir — sehen zobaczymy; b) (im Begriffe sein) ich wollte gerade ausgehen zamierzałem właśnie odejść; ich will mich jezt ankleiden teraz chce się ubrać; was ich sagen wollte com chciałem powiedzieć; es will Tag werden dnieje; sie will jagen ona będzie śpiewała; er will davonlaufen on chce uciec; c) (können) was wollte er machen? cóż on miał, mógł zrobić? woher will er so viel Geld bekommen? skąd on

weźmie tyle pieniędzy? d) (müssen) die Verhaftung will mit aller Vorsicht geschehen przyaresztowanie będzie musiało być przeprowadzone z całą ostrożnością; — Sie schweigen! milcz pan! e) er will es selbst gehört haben mówić, utrzymuje, że to sam słyszał; die Posener Zeitung will wissen, daß... gazeta poznańska, donosi, że... , jakoby...; man will ihn gestern im Theater gesehen haben mówią, że widziano go wczoraj w teatrze; so will ich nichts gesagt haben jeśli tak, to przypuścimy, że nie nie powiedziałem; II. wollend, *ppr.* i *adi.* mit freiem -em Herzen z wolnego popędu serca; III. gewollt, *pp.* i *adi.* die gewollte Tat zamierzony czyn.

Wołlen, *sn.* =s, chcenie *n.*, chęć *f.*, wola *f.*, zamiar *m.*; mit dem — ist es nicht immer getan samo chcenie nie zawsze wystarcza; ich kenne sein Tun und — znam jego drogi i zabiegi; — ist können chcieć znaczy mózł.

Woł(en)atlas, *sm.* =fles, wełniany atlas.

Wołlenbaum, *sm.* =es, *pl.* =bäume, obacz Wołbaum.

Woł(en)damast, *sm.* =es, *pl.* =e, wełniany adamaszek.

Woł(en)fabrik, *sf.* *pl.* =en, fabryka *f.* wyrobów wełnianych.

Woł(en)fabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* wyrobów wełnianych.

Wołenqari, *sn.* =es, *pl.* =e, włóczka *f.*, przędza wełniana.

Wołenhandel, *sm.* =s, handel *m.* wełny.

Wołenjamet, *sm.* =es, *pl.* =e, wełniany aksamit.

Wołenstoff, *sm.* =es, *pl.* =e, Wołenware, *sf.* *pl.* =n, materya wełniana.

Wołenweber, *sm.* =s, *pl.* =, tkacz *m.* wełnianych materyi.

Wołenzeug, *sn.* -(e)s, materya wełniana.

Wołcentragend, *adi.* wełnośny.

Wołfabrif, *sf.* *pl.* =en, obacz Wollenfabrif.

Wołfärber, *sm.* =s, *pl.* —, farbciarz *m.* wełny.

Wollfärberei, *sf.* *pl.* =en, farbniarstwo *f.* wełny.

Wołlgarn, *sn.* =eš, *pl.* =e, obacz Wollengarn.

Wołlgechäft, *sn.* =eš, *pl.* =e, handel *m.* wełna, sklep *m.* z wełna.

Wołlgraß, *sn.* =seš, wełnianka *f.*, kucuka *f.* (rośl.).

Wołlhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, włos *m.* wełny; meszek *m.*, wełniste włosy.

Wołlhaarig, *adi.* wełnisty.

Wołlhandel, *sm.* =š, handel *m.* wełna.

Wołlhändler, *sm.* =š, *pl.* —, handlarz *m.* wełna.

Wołlig, Wołlicht, *adi.* wełnasty, wełniasty, wełna pokryty, barwisty (sukno).

Wołlkamm, *sm.* =(e)š, *pl.* =kämme, grepla *f.*, grzebień *m.* do czesania wełny.

Wołlkammer, *sm.* =š, *pl.* —, gręplarz *m.*, ten, co czesze wełnę.

Wołlkammmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do gręplowania, czesania wełny.

Wołlkräut, *sf.* *pl.* =n, ob. Wollkamm.

Wołlkräut, *sn.* =eš, *pl.* =kräuter, dziewanna *f.*, mszyca *f.*, gorzyknot *m.*, knotnica polna.

Wołlkrempel, *sf.* *pl.* =n, grepla *f.* do wełny.

Wołlkrempelmaschine, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do gręplowania wełny.

Wołlkrempler, *sm.* =š, *pl.* —, gręplarz *m.* wełny.

Wołlmarkt, *sm.* =eš, *pl.* =märkte, targ *m.* na wełnę.

Wołlpreis, *sm.* =seš, *pl.* =se, cena *f.* wełny.

Wołlreich, *adi.* obfitujący, obfity *w.* wełną.

Wołlreißer, *sm.* =š, *pl.* —, ten, co skubie, drze wełnę.

Wołlrad, *sm.* =(e)š, *pl.* =räder, wór *m.* wełny, wór *m.* na wełnę; (przen.) wańtuch *m.*

Wołlsammet, *sm.* =eš, *pl.* =e, aksamit wełniany.

Wołlschere, *sf.*, Wołlschür, *sf.* strzyżka *f.*, strzyż *m.* wełny.

Wołlschür, *sf.* obacz Wollschere, Schafschür.

Wołlspinner, *sm.* =š, *pl.* —, przedzacz *m.* wełny.

Wollspinnerci, *sf.* *pl.* =en, przedzalnia *f.* wełny.

Wołlspinnerin, *sf.* *pl.* =nen, przedzaczka *f.* wełny.

Wołlstäderei, *sf.* *pl.* =en, haft włóczękowy.

Wołlstift, *sf.* (*pl.* rzadko Wollstifte), 1) rozkosz *f.*, zachwył *m.* = Entzücken; 2) rozkosz (zmysłowa), lubieżność *f.*, rozpusta *f.*; der — nachhängen lgnąć do rozkoszy, ubiegać się za rozkoszami.

Wołlstiftig, *adi.* rozkoszny, lubieżny, rozpustny; ein =eš Weib lubieżna kobieta.

Wołlstüßling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, lubieżnik *m.*, rozpustnik *m.*

Wołlswich, *sn.* =š, bydłeta wełniste.

Wołlwaren, *sf.* *pl.* obacz Wollenwaren.

Wołlwäsche, *sf.* bielizna wełniana.

Wołlweber, *sm.* =š, *pl.* —, tkacz *m.* wełny.

Wołlwieger, *sm.* =š, *pl.* —, ten, co waży wełnę.

Wołlwüchter, *sm.* =š, *pl.* —, producent *m.* wełny.

Womit, *adv.* 1) czym? — kannst du das beweisen? czym możesz to udowodnić; — hast du das gepuht? czym to czyściłeś? 2) (*relat.*) der Stoß, — du ihn geschlagen hast laska, którą go biłeś; die Hoffnung, — du mir schmeichelst nadzieja, którą mi podchlebiasz; das ist's, — ich nicht zufrieden bin otóż, z czego nie jestem zadowolony.

Womöglich, *adi.* i *adv.* możliwy, możliwe, jeśli możliwe.

Wonnich, *adv.* 1) o co? za czym? do czego? — haben Sie mich gefragt o coś się pan pytał? — riechen diese Speisen ich mich pachną te potrawy? — soll ich mich richten? do czego mam się zastosować?

2) (*relat.*) do czego, wedle czego; das Ziel, — man schießt cel, do którego się strzela, cel, do którego się dąży; — sich ein jeder zu richten hat do czego się każdy ma zastosować; — jeder fortging poczem każdy odszedł.

Wołlne, *sf.* (rzadko *pl.* =n) rozkosz *m.*, przyjemność *f.*, radość *f.*, zachwył *m.*, skodycz *m.*; in einem Meere von — schwimmen opływać w morzu rozkoszy; ich tue es mit — czynię to z przyjemnością; — und Weh rozkosz i ból.

Wołlnebelend, Wołlnebelensucht, *adi.* drżący z rozkoszy, upojony rozkoszą.

Wołlnegefühl, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, uczucie *n.* rozkoszy; ekstaza *f.*

Wołlneleben, *sn.* =š, rozkoszne życie.

Wołlnemonat, *sm.* =š, Wołlnemond, *sm.* =(e)š, (miesiąc) maj *m.*

Wołlnerausch, *sm.* =eš, upojenie *n.* rozkoszą.

Wołlnercid, *adi.* rozkoszny, zachwycający.

Wołlnerdner, *sm.* =š, dreszcz rozkoszy.

Wołlnerfelig, *adi.* błogi z rozkoszy.

Wołlnerstunde, *sf.* *pl.* =n, godzina *f.* rozkoszy.

Wołlnerstammel, *sm.* =š, upojenie *n.* rozkoszy.

Wołlnertränen, *sf.* *pl.* łzy radości.

Wołlnertrunken, *adi.* upojony rozkoszą, radością.

Wołlnervoll, *adi.* pełen rozkoszy, radości.

Wołlnig, Wołlniglich, rzadko Wołlnerfam, *adi.* rozkoszny, przyjemny, radosny, słodki.

Wora'u, *adv.* 1) o czym, po czym, czego? — haben Sie mich erkannt? poczem pan mnie poznał? — denkst du? o czym myślisz? — ist er gestorben? na co on umarł? 2) (*relat.*) du weißt gar nicht, — ich denke nie wiesz nawet, o czym myślę; ich weiß gar

nicht, — ich mit ihm bin niemandem weale, jak z nim stoję.

Woran'f, I. *adv.* 1) na czym, nad czym? — sitzen Sie? na czym pan siedzi? — hast du das Buch gelegt? na czym położyłeś książkę? — sinnest du? nad czym się namyślasz? — wartest du? na co czekasz? 2) (*relat.*) ich weiß nicht, — er steht nie wiem, na czym on stoi; ich weiß nicht, — er wartet nie wiem, na co on czeka; II. (*coni.*) poczem = hierauf; — er sagte poczem powiedział.

Woran'f, *adv.* 1) z czego? — schließen Sie das? z czego pan to wnosi? 2) (*relat.*) die Rede, — du das schließt mowa, z której to wnosisz.

Worein, *adv.* 1) w co? — hat er sich gemischt? w co się wmixszał? 2) (*relat.*) der Graben, — das Kind stürzte röh, do którego dziecko wpadło.

Worfel, *sf. pl.* =n, okrągła łopata, wiejaczka f.

Worfein, *va.* (haben) przewiewać, wywiewać (zboże).

Worster, *sm.* =s, *pl.* — ten co przewiewa (zboże).

Worfmaschine, *sf. pl.* =n, maszyna f. do przewiewania.

Worffschaufel, *sf. pl.* =n, łopatką f., wiejaczka f.

Wori'n, *adv.* 1) w czym? w jaki sposób? — zeigt sich das? w jaki sposób to się okazuje? w czym to się objawia? — besteht diese Mischung? z czego składa się ta mieszanina? 2) (*relat.*) — inbegriffen włącznie; das Zimmer, — ich schließ pokój, w którym spałem.

Worna'ch, *adv.* obacz Wonach.

Wort, *sn.* =es, *pl.* Wörter i Worte, 1) (*pl.* Wörter) wyraz m., słowo n.; ein französisches — francuski wyraz; ein neues — neologizm m.; fremdes — obcy wyraz; veraltetes — zastarzały wyraz; Wörter aus der technischen Sprache wyrazy techniczne; ein — hineinsetzen dodac, wstawic wyraz; dieses Wör-

terbuch umfaßt zwölftausend Wörter ten słownik zawiera dwanaście tysięcy słów; du mußt alle diese Wörter auswendig lernen musisz się nauczyć na pamięć tych słówek; — für — słowo w słowo, dosłownie; im wahren Sinne des =es w właściwym tego słowa znaczeniu; 2) (*pl.* Worte) słowo n.; die Worte zu einer Melodie słowa, tekst do melodyi; mit diesen =en ging er weg powiedziawszy to, odszedł, wyrzekłszy te słowa, odszedł; ohne ein — zu sagen nie powiedziawszy ani słowa; in =en ausdrücken wyrazić w słowach; mit einem =e (jednem) słowem; harte =e przykre słowa; abgebrochene =e urwane słowa, wyrazy; ein — zu seiner Zeit powiedzieć coś w porę; seinen =en nach hast du ihn beliebtig? z jego mowy wnoszę, żeś go obraził; das sind leere =e to są czcze słowa; mit anderen =en innymi słowy; jmand mit leeren =en abspeisen zbyć kogo czczą gadaniną; du nimmst mir das — aus dem Munde właśnie to samo chciałem powiedzieć; das — nehmen zabrać głos; ums — bitten prosić o głos; das — erhalten otrzymać głos; das — ergreifen prze-mówić; jmand das — entgegen odebrać komu głos; das — führen mówić za drugich, w imieniu wszystkich; nicht zu =e kommen können nie móżdź przyjść do słowa; jmand ins — fallen przerwać komu; viele =e machen nie — potrzebnie dużo mówić; fein — weiter, mehr davon! ani słowa więcej o tem, nie mówmy więcej o tem; seine =e (ab-)wägen ważyc słowa; =e mit jmand wechseln rozmawiac z kim, sprzeczac się z kim; von =en zu Schlägen kommen od słowa do bójki; ein — gibt das andere od słowa do słowa, słowo w słowo; sie muß immer das letzte — haben musi mieć zawsze ostatnie słowo; ich habe auch

ein — dreinzureden mam także jeszcze coś do gadania, i ja w tej sprawie mam głos; es ist fein — über meine Lippen gefommen anim się nie odezwał, anim słowa nie pisał; ich bitte dich auf ein paar =e prosee cie na słowko; im strengsten Sinne des =es w najściślejszem tego słowa znaczeniu; jmand gute =e geben prosic, napominac, blagac kogo; für Geld und gute =e z gzieczności i za wynagrodzeniem; jmand das — reden hronic kogo, ujmowac się za kim; 3) das — Gottes słowo Boże; das — Gottes predigen kazac, nieść słowo Boże; 4) słowo n., przyrzeczenie n.; sein — geben dac słowo; sein — halten dotrzymac słowa; sein — brechen złamac słowo; sein — zurücknehmen cofnac słowo; jmand auß — glauben wiezyć komu na słowo; jmand beim — halten wziac kogo za słowo; verlassen Sie sich auf mein — niech się pan zda wa moje słowo; auf mein —! na moje słowo! słowo daje! ein Mann, ein — słowo się rzekło; ein Mann von — słowny człowiek.

Wo'rableitung, *sf. pl.* =en, słoworód m., wyprowadzenie n., pochodzenie n. wyrazu, derywacja f., etymologia f. **Wo'rähulidigkeit**, *sf.* dosłowne podobienstwo.

Wo'rakzent, *sm.* =es, *pl.* =e, akcent m. na wyrazie.

Wo'rarm, *adi.* ubogi w wyrazy.

Wo'rarmut, *sf.* ubóstwo n. wyrazów.

Wo'rtaufwand, *sm.* =es, szafowanie n. wyrazami.

Wo'rtebestimmung, *sf. pl.* =en, definicya f. wyrazu.

Wo'rtebiegung, *sf. pl.* =en, odmiana f. wyrazu.

Wo'rtebildung, *sf. pl.* =en, tworzenie n. wyrazów.

Wo'rteblindheit, *sf.* ślepoła wyrazowa.

Wo'rtruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =brüche, złamanie n. słowa.

Wo'rtrüchig, *adi.* wiaro-

łomny, niesłowny, nie dotrzymujący słowa; — werben nie dotrzymać słowa, złamać słowo, przyrzeczenie.

Wo'rtbrüchige(t), *sm.* =n, *pl.* =n, wiarołomea *m.*, przeniwierca *m.*

Wo'rtbrüchigkeit, *sf.* wiarołomstwo *n.*

Wo'rtchen, *sn.* =s, *pl.* —, słówko *n.*, słoweczko *n.*

Wo'rtterbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, słownik *m.*, dykcyonarz *m.*

Wo'rtterbücherschreiber, *sm.* =s, autor *m.* słowników, leksykograf *m.*

Wo'rtklärung, *sf.* *pl.* =en, objaśnienie *n.*, definicya *f.* słowa.

Wo'rtverzeichnis, *sn.* =fjes, *pl.* =ffe, spis *m.* wyrazów.

Wo'rtfamilie, *sf.* *pl.* =n, klasa *f.* wyrazów.

Wortschere', *sf.* *pl.* =en, szermowawia *n.* słowami, walka *f.* na słowa.

Wo'rtfluß, *sm.* =fjes, *pl.* =flüsse, Wo'rtflut, *sf.* *pl.* =en, potok *m.* słów.

Wo'rtfolge, *sf.* następstwo *n.*, szyk *m.* słów, porządek *m.* słów.

Wo'rtforscher, *sm.* =s, *pl.* —, etymolog *m.*

Wo'rtforschung, *sf.* *pl.* =en, etymologia *f.*

Wo'rtfügung, *sf.* *pl.* =en, składnia *f.*, szyk *m.*

Wo'rtfügungslehre, *sf.* składnia *f.*

Wo'rtführer, *sm.* =s, *pl.* —, upokorniony mowca; — einer Deputation przewodnik *m.* deputacyi.

Wo'rtfülle, *sf.* obfitość *f.* wyrazów.

Wo'rtgedächtniß, *sn.* =fjes, pamięć wyrazowa.

Wo'rtgeecht, *sn.* =es, *pl.* =e, walka *f.* na słowa.

Wo'rtgeltengel, *sn.* =s, napuszysta mowa.

Wo'rtgelehrsamkeit, *sf.* uczoność językowa; językoznawstwo *n.*, lingwistyka *f.*

Wo'rtgelehrte(t), *sm.* =n, *pl.* =(n), językoznawca *m.*, lingwista *f.*

Wo'rtgepränge, *sn.* popisy-

wanie *n.* się pięknymi wyrazami, przesada *f.*, napuszystość *f.* w wyrazach.

Wo'rtgetreu, *adi.* i *adv.* dosłowny, dosłownie, co do słowa.

Wo'rtgläubig, *adi.* łatwowierny, wierzący każdemu słowu.

Wo'rtgeld, *sm.* =en, *pl.* =en, pyskacz *m.*, szermierz *m.* słowa, bohater gębowski, fanfaron *m.*

Wo'rtkampf, *sm.* =es, walka *f.* na słowa, debata *f.*, dysputa *f.*

Wo'rtfarg, *adi.* mało-mowny; lakoniczny.

Wo'rtfargheit, *sf.* mało-mowność *f.*

Wo'rtklang, *sm.* =(e)s, brzmienie *n.* wyrazu.

Wo'rtklauber, *sm.* =s, *pl.* —, ten co podchwytuje, nieuje słowa.

Wortklauberei', *sf.* podchwytywanie *n.*, nieowanie *n.* słów.

Wo'rtkram, *sm.* =(e)s, pusta gadanina, jałowe słowa.

Wo'rtkrämer, *sm.* =s, *pl.* —, frazeolog *m.*, deklamator *m.*

Wo'rtkritik, *sf.* krytyka wyrazowa.

Wo'rtkünstlei, *sf.* przesada *f.* w stylu.

Wo'rtkürzung, *sf.* *pl.* =en, skrócenie *n.* wyrazów.

Wo'rtlaut, *sm.* =es, brzmienie *n.* (dosłowne); nach dem =e des Kontraktes wedle brzmienia kontraktu; der — des Artikels ist verändert worden brzmienie tego artykułu zmieniono.

Wo'rtlich, *adi.* 1) dosłowny; *adv.* dosłownie, słowo w słowo, żywcem; eine =e Übersetzung dosłowny przekład; etwas — aus einem Buche abschreiben dosłownie, słowo w słowo, żywcem odpisać coś z książki; 2) słowny, na słowach polegający; eine =e Beleibigung słowna obraza.

Wo'rtlos, *adi.* nie mogący wydobyć, wymówić ani słowa, bezsłowny = sprachlos.

Wo'rtmacher, *sm.* =s, *pl.*

—, słowotwórca *m.*; frazesowiez *m.*, blagier *m.*

Wortmacher', *sf.* słowotwórstwo *n.*; frazesostwo *n.*, blaga *f.*

Wortmangel, *sm.* =s, brak *m.* słów, wyrazów.

Wortmengerei', *sf.* mieszanina *f.* słów.

Worträtsel, *sn.* =s, *pl.* —, logogryf *m.*, łamigłówka sylabowa.

Wortregister, *sn.* =s, *pl.* —, spis *m.* wyrazów.

Wo'rtreich, *adi.* obfity w wyrazy, słowa.

Wo'rtreichthum, *sm.* =s, obfitość *f.* w wyrazy, słowa.

Wo'rtreich, *sm.* =es, skarbnica *f.* wyrazów.

Wo'rtreich, *sm.* =(e)s, nawal *m.* wyrazów, słów; daß alles ist leerer — wszystko to puste gadanie.

Wo'rtreue, *sm.* =(e)s, znaczenie *n.* (dosłowne) wyrazu.

Wo'rtspiel, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, igraszka *f.* słów; kalambur *m.*

Wo'rtstellung, *sf.* szyk *m.*, układ *m.* wyrazów.

Wo'rtstreit, *sm.* =es, sprzeczka *f.*, spór *m.*, dysputa *f.*

Wo'rttarij, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, taryfa *f.* od wyrazów.

Wo'rtübersuß, *sm.* =fjes, nadmiar *m.* słów.

Wo'rtumbildung, *sf.* przekształcenie *n.* wyrazu.

Wo'rtungeheuer, *sn.* =s, *pl.* —, wyraz dziwacznie utworzony.

Wo'rtverbindung, *sf.* *pl.* =en, połączenie *n.*, związek *m.* wyrazów.

Wo'rtverdreher, *sm.* =s, *pl.* —, krętaź *m.*

Wo'rtverdringung, *sf.* *pl.* =en, ten co przekręca czyjeś słowa.

Wo'rtverfälschung, *sf.* *pl.* =en, przestawienie *n.* wyrazów.

Wo'rtverstand, *sm.* =es, ściśle znaczenie wyrazu.

Wo'rtverwechslung, *sf.* *pl.* =en, przemiana *n.* wyrazów.

Wo'rtverzeichnis, *sn.* =fjes, *pl.* =ffe, spis *m.* wyrazów.

Wortvorrat, *sm.* \cdot (e)š, ob. Wortschatz.

Wortwechſel, *sm.* =š, 1) rozmowa *f.* na przemian; 2) sprzeczka *f.*, spór *m.*, przemówienie *n.* się z kim; in einen — geraten przemówić, poswarzyć się z kim.

Wortwiß, *sm.* =eš, *pl.* =e, kalambur *m.*

Wortzauber, *sm.* =š, czar *m.* słów.

Wortzeihen, *sn.* =š, *pl.* —, znak *m.* na wyraz.

Worü'ber, *adv.* 1) z czego? o czym? o co? — streitest du? o co się sprzeczasz? — lachen Sie? z czego się pan śmieje? — bist du gestolpert? na czym potknąłeś się?; 2) (*relat.*) daš ist eš, — ich mich fränke otóż z tego się tak martwię; die Brücke, — ich gehe most, przez który przechodzę.

Woru'n, *adv.* ob. Warum.

Worunter, *adv.* 1) pod czym? między co? — soll ich Sie zählen? pomiędzy których mam pana zaliczyć? — hat daš gestanden? pod czym to stało?; 2) (*relat.*) eine Nebenart, — man nichts versteht frazes, który nic nie wyraża; viele Mitglieber, — auch ich bin vielen członków, pomiędzy którymi i ja jestem.

Wo'e'lbist, *adv.* gdzie, w miejscu.

Wobo'n, *adv.* 1) o czym? — sprichst du? o czym ty mówisz? — lebt diese Frau? z czego żyje ta kobieta? — lebt der Kranke? czym się odżywia chory? 2) (*relat.*) daš Stück, — die Kritik schreib sztuka, o której krytyka pisze; die Gesellschaft, — die Rede ist towarystwo, o którym jest mowa.

Wobo'r, *adi.* 1) przed czym? — hast du Angst? czego się lekasz? 2) (*relat.*) ich kenne nichts, — ich mich fürchten würde nie znam niczego, czegoobym się bał.

Wobwo'de, *sm.* =n, *pl.* =n, obacz Woimode.

Wozu', *adv.* 1) na co? po co? — dient daš? na co, do

czego to służy? — daš viele Weinen? na co tyle płaczu? 2) (*relat.*) do czego; ich weiß nicht, — ich dir raten soll nie wiem, do czego ci radzić; ich muß mich — entscheiden muß się do czegoś zdecydować.

Wrať, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) szczątki *pl.* rozbitego okrętu; 2) Wrať, Wraťung, *sf.*; — der Magnetnadel zбочenie *n.*, deklinacya *f.* igły magnetycznej.

Wrať, *adi.* coś, co jest do niczego.

Wraťgut, *sn.* =(e)š, *pl.* =güter, morszczyzna *f.*, ładunek *m.* rozbitego okrętu.

Wraťrecht, *sn.* =(e)š, ob. Strandrecht.

Wri'fen, *va.* (haben); ein Boot — wprowadzić w ruch czółno jednym wiosłem.

Wri'ngen, *va.* (haben) wykręcać, kręcić; Wäſche — wykręcać bieliznę.

Wri'ngmaſchine, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do wykręcania (bielizny).

Wri'nte, *sf.* *pl.* =n, brukiew *f.*, karpiele *pl.*

Wu'der, *sm.* =š, lichwa *f.*, lichwiarstwo *n.*; — treiben prodawzić lichwę; auf — leihen pożyczyc na lichwę; (przen.) eine Wohlthat mit — vergelten odpłacić dobrodziejstwo z dodatkami.

Wu'derblume, *sf.* *pl.* =n, złotokwiat *m.*, złocień *m.*; gelbe — jastrun *m.*, chryzantema *f.*

Wu'derei', *sf.* lichwiarstwo *n.*

Wu'derer, *sm.* =š, *pl.* —, lichwiarz *m.*

Wu'derin, *sf.* *pl.* =nen, lichwiarka *f.*

Wu'dergeld, *sn.* =eš, pieniądze lichwiarskie.

Wu'dergeschäft, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, interes lichwiarski.

Wu'dergeseß, *sn.* =eš, *pl.* =e, ustawa *f.* przeciw lichwie.

Wu'derhaft, **Wu'derlich**, *adi.* lichwiarski; po lichwiarsku.

Wu'derjude, *sm.* =n, *pl.*

=n, żyd *m.* lichwiarz, żyd trudniący się lichwą.

Wu'dern, *vn.* (haben) 1) (wy)bujac, zbytnio się krzewić, zbytnio się rozrastać; wuchernb, *ppr.* i *adi.* wybujaly, rozkrzewiony; 2) lichwaly się trudnić, dawać, pożyczyc na lichwę; (przen.) hojnie czym szafować; mit seinem Pfunde — talenta swoje zużytkowywać.

Wu'derpfanze, *sf.* *pl.* =n, roślina łatwo się krzewiąca.

Wu'derung, *sf.* *pl.* =en, 1) bujanie *n.*; 2) (jako skutek) wybujalość *f.*, narośl *f.*; er hat =en in der Nase ma wybujalości, narośle w nosie.

Wu'derzinš, *sm.* =seš, *pl.* =sen, procent lichwiarski.

Wu'dš, *sm.* =seš, 1) wzrost *m.*; einen schön — haben być ładnego wzrostu; 2) to co w pewnym czasie urosło, urost *m.*; noch im =se sein być jeszcze w okresie wzrostu; der — eineš Jahres wzrost *m.* plon *m.* jednego roku.

Wu'dšig, *adi.* rosły.

Wu'dt, *sf.* 1) ciężar *m.*, moc *f.*, siła *f.*; der Gegenstand fiel mit ganzer — herab przedmiot upadł z całą siłą na dół; du sollst die — meines Armes kennen lernen zaznaj się mojego ramienia; 2) dźwignia *f.*, drag *m.* do dźwigania.

Wu'dtel, *sf.* *pl.* =n, lego-mina *f.* z ciasta drożdżowego.

Wu'dten, I. *vn.* (haben) ciężyc, być ciężką; die =de Hand ciężąca ręką; II. *va.* (haben) podważać.

Wu'dtig, *adi.* ciężki, silny; ein =er Schlag potężne uderzenie.

Wu'hlen, *vn., va.* i *vr.* (haben) ryc, rozkopać, grzebać; gmerać, babrać się; sich in die Erde — wryć się w ziemię, zaryć w ziemię, zakopać się w ziemię; ein Loch in die Erde — wryć dziurę w ziemi; daš Wasser hat sich ein neues Bett gemüht woda wyłobila sobie nowe łożo; (przen.) unter Wüchern —

grzebać, gmerać w książkach; in den Sachen — grzebać w rzeczach; in seinen Schätzen — grzebać w skarbach; der Ehrgeiz wühlte in seinem Herzen ambicia rozpierała go; es wühlt mir im Magen kręci mnie w żołądku; sie — gegen ihn agitau; przeciwno niemu, podkopują go.

Wühler, *sm.* =s, *pl.* — 1) ten co ryje, grzebie, kopie, gmeracz *m.*; 2) agitator *m.*

Wühlerci', *sf.* 1) grzebanie *n.*, kopanie *n.*, gmeranie *n.*; 2) podkopywanie *n.*, intrygowanie *n.*, agitowanie *n.*, machinacje polityczne.

Wühlerisch, *adi.* podkopujący, intrygujący, agitujący.

Wühlermans, *sf.* *pl.* =mäuse, leming *m.*

Wühne, *sf.* *pl.* =n, przełębla *f.*

Wulst, *sm.* =es, *pl.* Wulste, 1) nabrzmiałość *f.*, wypukłość *f.*, nadętość *f.*, wał *m.*, wałik *m.*; — der Pilze opona *f.*; 2) wałek *m.*, podkładka *f.* pod włosy (u kobiet); turniura *f.* (przy sukniach kobiecych); 3) pukiel *m.* (włosów); 4) tożenica *f.*, tok *m.*, spodek *m.* wieka (przy słupach).

Wulstartig, Wulstförmig, *adi.* nabrzmiały, wydęty, nadęty.

Wulsthaar, *sn.* =(e)s, włosy nastawione na podkładce.

Wulstig, *adi.* nabrzmiały, wydęty; =e Lippen pełne, wydęte wargi.

Wulstling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, posadka *f.* (bot.).

Wulstung, *sf.* nabrzmienie *n.*, napezczenie *n.*

Wund, *adi.* i *adv.* ranny, zraniony, bolący, zbolący; =e Füße bolące nogi; eine =e Stelle rana *f.*; jnndm — schlagen bić kogo aż do ran; sich die Füße — laufen napezczać się do upadłego; sich — liegen odleżeć się; sich — reiben otrzeć się, zetrzeć sobie skórę do krwi; sich — reiten otrzeć się na koniu; (przen.) ein =es Herz zranione

serce; das ist ein =er Punkt bei mir jestem na to bardzo czuły, jest to u mnie drażliwy punkt.

Wundarznei, *sf.* *pl.* =en, lekarstwo *n.* na rany.

Wundarzneikunde, Wundarzneikunst, *sf.* chirurgia *f.*

Wundärztlich, *sf.* *pl.* =n, szkoła chirurgiczna.

Wundarzt, *sm.* =es, *pl.* =ärzte, chirurg *m.*

Wundärztlich, *adi.* chirurgiczny.

Wundbalsam, *sm.* =s, balsam gojący rany.

Wunde, *sf.* *pl.* =n, rana *f.*, skaleczenie *n.*; eiternde — ropiąca się rana; jnndm eine — schlagen zadać komu ranę, zranić kogo; eine — bekommen odebrać ranę; mit =n bedeckt pokryty ranami; (przen.) eine — wieder aufreißen wznawiać dawne bole; du hast ihr damit eine tiefe — geschlagen zadales jej tem ciężką ranę.

Wundbehandlung, *sf.* leczenie *n.* ran; offene — leczenie ran otwarte, bez osłony.

Wundbrand, *sm.* =(e)s, zgorzel szpitalna.

Wunddiphtherie, *sf.* błonica przyrana.

Wundfischen, *sn.* =s, *pl.* —, sonda *f.*, szukadło *n.*

Wundenmal, *sn.* =s, =e, blizna *f.*; die =e Christi, des heiligen Franziskus rany Chrystusa, świętego Franciszka.

Wunder, *sn.* =s, *pl.* —, 1) cud *m.*; der Glaube an — wiara w cuda; sie ist wie durch ein — gerettet worden ocalała jakby cudem; — tun, wirken robić, czynić cuda; (przen.) er hat — getan dokazał cudów; sie ist ein — von Schönheit jest cudem piękności; 2) dziw *m.*; du wirst — sehen zobaczysz dziwy, z(a)dzwiesz się; es ist kein — wenn du krank bist to nie dziwnego, to nie dziw; sie chorujesz; was —, daß.. coś dziwnego, że...; es nimmt mich — dziwno mi, dziwie

się; es soll mich — nehmen, wenn... barczoby mi było dziwno, gdyby...; ich dachte — was es wäre myślałem, że to Bóg wie co dziwnego; er bildet sich — was darauf ein ou sobie Bóg wie co wma-wia; sein blaues — sehen, erleben dożyć, doczekać się dziwu.

Wunderapfel, *sm.* =s, *pl.* =äpfel, balsamka *f.*

Wunderbar, *adi.* i *adv.* I. cudowny, cudownie, dziwny, dziwnie; eine =e Schönheit cudowna piękność; =e Anlagen wspaniałe, cudowne ogrody; — ausgeführt cudownie wykonany; das =ste dabei ist najdziwniejsze przystem jest; der Zufall spielt doch manchmal — przypadek czasem dziwne ptaata figle; II. das Wunderbare, *sn.* das grenzt an's — to graniczy z cudem; das — an der Sache ist dziwne w tej rzeczy jest, że...

Wunderbarkeit, *sf.* 1) dziwność *f.*, dziwna rzecz; 2) cudność *f.*, wspaniałość *f.*

Wunderbau, *sm.* =es, dziwna budowa; cudowna budowa.

Wunderbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, rącznik *m.*, klezczownia *f.*; gemeiner — drzewo rycynowe.

Wunderbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, cudowny obraz (czyniący cuda).

Wunderblume, *sf.* *pl.* *n.* dziwaczka *m.*, cudaczek *m.*, rozciamka *f.* (rośl.).

Wunderding, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, cudotwór *m.*, dziwolak *m.*, dziw *n.*, cudo *n.*; dziwna rzecz; sie erzählt =e von ihrer Reise opowiada cuda, dziwa o swej podróży.

Wunderdoktor, *sm.* =s, *pl.* =en, szarlatan *m.*

Wundererde, *sf.* gatunek glinki.

Wundererklärung, *sf.* wykładanie *n.*, wytłómaczenie *n.* cudów.

Wundererscheinung, *sf.* *pl.* =en, dziwne, cudowne zjawisko; fenomen *m.*

Wu'ndergabe, *sf. pl.* =n, 1) dar *m.* czynienia cudów; 2) dar nadzwyczajny, talent cudowny, nadzwyczajny.

Wu'ndergeschichte, *sf. pl.* =n, historia *f.* o cudach; 2) dziwna historia.

Wu'ndergeschöpf, *sn.* =eš, *pl.* =e, cudne, cudowne stworzenie, cud *m.*, fenomen *m.*; dziwne stworzenie.

Wu'nderglaube, *sm.* =nš, wiara *f.* w cuda; cudowna wiara.

Wu'ndergläubig, *adi.* wierzący w cuda.

Wu'ndergroß, *adi.* dziwnie wielki, ogromny.

Wu'nderhold, *adi.* cudownie piękny, przesłiczny, zachwycający.

Wu'nderhorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =hörner, zaczarowany róg.

Wu'nderhübsch, *adi.* przesłiczny.

Wu'nderkind, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, cudowne dziecko.

Wu'nderkorn, *sn.* =(e)š, żyto arabskie.

Wu'nderkraft, *sf.* siła cudotwórcza, cudotwórczość *f.*

Wu'nderkur, *sf. pl.* =en, cudowna kuracja.

Wu'nderlampe, *sf. pl.* =n, cudowna lampa.

Wu'nderland, *sn.* =(e)š, krajina *f.* cudów, cudowny kraj.

Wu'nderlaterne, *sf. pl.* =n, latarnia magiczna.

Wu'nderlich, *adi.* 1) dziwny, osobliwy; 2) dziwaczny, cudacki; — werden dziwaczec; =eš Zeug machen cudaczyć; ein zer Rauz diwak *m.*, cudak *m.*, oryginał *m.*

Wu'nderlichkeit, *sf. pl.* =en, dziwność *f.*; dziwaczność *f.*, ekscentryczność *f.*

Wu'nderlichtig, *adi.* cudowny, przedziwnie miły, uroczy.

Wu'ndermacht, *sf. pl.* =mächte, cudowna moc.

Wu'ndermann, *sm.* =eš, *pl.* cudowny mąż; cudotwórca *m.*

Wu'ndermärchen, *sn.* =š, *pl.* —, cudowna bajka.

Wu'ndermittel, *sn.* =š, *pl.* —, cudowny środek.

Wu'ndern, *I. va.* (haben)

impers. dziwić, zadziwiać; eš mundert mich, daß dziwnie, że..; eš sollte mich doch —, wenn... zdziwiłoby mnie, gdyby...; lassen Sie sich das nicht — niech to pana nie dziwi; II. sich —, *vr.* (haben) dziwić się; Sie werden sich — zdziwisz się pan; ich wundere mich zu hören jestem zdziwiony słysząc, dziwi mnie słysząc; ich kann mich nicht genug darüber — nie mogę się temu dość nadziwić.

Wu'nderquelle, *sf. pl.* =n, cudowne źródło.

Wu'nderreich, *adi.* 1) obfity w cuda; 2) przedziwnie bogaty.

Wu'nderring, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cudowny, zaczarowany pierścień.

Wu'nder Salz, *sn.* =eš, sól Glauberska.

Wu'nder Sam, *adi.* obacz Wunderbar.

Wu'nder schön, *adi.* cudownie piękny, cudowny, prze cudny, cudnej piękności.

Wu'nder selten, *adi.* nadzwyczajnie rzadki.

Wu'nder Spiegel, *sm.* =š, cudowne zwierciadło.

Wu'ndersticht, *sf.* mania *f.*,

Wu'nderstiel, *sf.* cudowny czyn, cud *m.*

Wu'nderstäter, *sm.* =š, *pl.* —, cudotwórca *m.*

Wu'nderstätig, *adi.* cudowny, cudotwórczy.

Wu'nderstätigkeit, *sf.* cudotwórstwo *n.*

Wu'ndertier, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dzwiotwór *m.*, cudotwór *m.*, potwór *m.*, fenomen *m.*

Wu'ndervoll, *adi.* 1) pełen cudów; 2) przecudowny, przecudny.

Wu'nderweizen, *sm.* =š, pszenica arabska.

Wu'nderwelt, *sf.* 1) świat *m.* cudów; 2) cudowny świat.

Wu'nderwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, 1) cud *m.*; 2) cudowny utwór, cudowne dzieło.

Wu'nderzeichen, *sn.* =š, *pl.* —, cudowny znak, cud *m.*

Wu'ndstieber, *sn.* =š, gorączka przyranna.

Wu'ndgelaufen, *adi.* =e Füße nogi rozrznione z chodzenia.

Wu'ndkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, ziele *n.* nawłoci pospolitej, rozchodnik *m.*, wronie masło, przelot *m.*, wełnica *f.*

Wu'ndmal, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, blizna *f.*

Wu'ndmittel, *sn.* =š, *pl.* —, środek *m.*, lekarstwo *n.* na rany.

Wu'ndpflaster, *sn.* =š, *pl.* —, przyklepiec glejtowy, plaster *m.* na rany.

Wu'ndrotlauf, *sm.* =(e)š, *pl.* =läufe, Wu'ndrose, *sf. pl.* =n, róża przyranna.

Wu'ndsalbe, *sf. pl.* =n, maść *f.* na rany.

Wu'ndschwamm, *sm.* =(e)š, huba żagwiowa.

Wu'ndsein, *sn.* =š, 1) wyprzenie *n.*, odparzenie *n.*, starcie *n.*; 2) sedno *n.*, odsegnięcie *n.* (u konia).

Wu'ndstarrkrampf, *sm.* =(e)š, *pl.* =krämpfe, tężec przyranny.

Wu'ndstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, alun miedziowy.

Wu'ndwasser, *sn.* =š, 1) woda *f.* na rany; 2) woda ciekąca z ran.

Wu'nsch, *sm.* =eš, *pl.* Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nsche, 1) życzenie *n.*, pragnienie *n.*; ich hege nur diesen einen — mam tylko to jedno życzenie; jundš — erfüllen wypełnić czyje życzenie; fromme Wu'nsche pobożne życzenia; auf meinen — na moje życzenie, żądanie; auf allgemeinen — na ogólne żądanie; eš geht alles nach — idzie wszystko po myśli; 2) ein Automobil ist mein größter — samochód jest mojem największem życzeniem; der — meiner Mutter war, daß ich Lehrer würde życzeniem mojej matki było, bym został nauczycielem; 3) (Glückwuns)ch życzenie *n.*, gratulacja *f.*; meinen herzlichen — zum Namenstag moje najserdeczniejsze życzenie imienia.

Wu'nschehrute, *sf.* laska *f.*,

rózga wieszca, czarodziejska, spełniająca życzenia.

Wü'nſchen, *va. i en.* (haben) 1) życzyć sobie; was — Sie? czego pan sobie życzy? ich wü'nſche ein gutes Zimmer chciałbym mieć dobry pokój; — Sie heute ins Theater zu gehen? czy chce pan sobie pójść dzisiaj do teatru? — Sie diese Spize zu kaufen? czy chce pan kupić tę koronkę? zu wem — Sie? do kogo pan sobie życzy? ich wü'nſchte mit zwar ein Haus chciałbym, radbym mieć wprowadzić dom; ich wü'nſche ihn von hier fort radnym, aby się stąd oddalił; es läßt viel zu — übrig pozostawia wiele do życzenia; 2) życzyć czego; jmand Glück, glückliche Reise — życzyć komu szczęścia, szczęśliwej podróży; guten Tag — powiedzieć dzień dobry; anjehelme Feiertage — życzyć komu wesołych świąt; ich wü'nſche wohl geruht zu haben spodziewam się, żeś spędził dobrze noc; jmand zum Teufel — odesłać kogo do diabła.

Wü'nſchenſwert, **Wü'nſchenwürdig**, *adi.* pożądaný, godny życzenia.

Wü'nſchform, *sf.* tryb życzący.

Wü'nſchweiſe, *adv.* 1) sposobem życzenia, żądania; 2) trybem życzącym.

Wü'nſchzettel, *sm.* =**3**, *pl.* —, kartka *f.*, na której się spisuje życzenia.

Wü'rde, *sf. pl.* =**n**, godność *f.*; powaga *f.*; jmand nach ſeiner — behandeln traktować kogo wedle jego zasług; er ertrug ſein Unglück mit — znoſił ſwe nieſzczęście z godnością; ſeiner — etw. vergeben uchybić własnej godności; ich halte es unter meiner — uważam to jako niżej mojej godności będące; 2) stopień *m.* (akademicki); jmand eine akademiſche — verſeiben nadać komu stopień, tytuł akademicki; Cuer Würden! Wasza Mość! Ehrwürden, Hochwürden

Wasza Wielebność; 3) dostojność *n.*, zaszczyt *m.*; zu den höchſten =en gelangen dojsć do najwyższych zaszczytów; ich ſtrebe nach hohen =n dążę do dostojności; =n ſind Bürden zaszczyty cięża.

Wü'rdeſoß, *adi.* bez godności.

Wü'rdeoträger, *sm.* =**3**, *pl.* —, dostojnik *m.*, dygnitarz *m.*

Wü'rdevoll, *adi.* pełen godności, powagi.

Wü'rdig, *adi.* 1) godzien, godny; er war dieſer Auszeichnung nicht — nie był godny tego odznaczenia; er iſt eines beſſeren Loſes — godzien lepszego losu; 2) godny, wart, zasłużony; ein =er Mann zasłużony mąż; eine =e Strafe zasłużona kara; 3) er hat eine =e Haltung godnie się zachowuje; *adv.* zasłużenie, wedle zasług, godnie.

Wü'rdigen, *va.* (haben) 1) ocenić, słusznie osądzić, uczcić, szacować; ich würdige Ihre Geſühle oceniam pańskie uczucia; er weiß deine Verdienſte nicht zu — nie umie ocenić twoich zasług; 2) jmand ſeiner Antwort — nie znać kogo godnym odpowiedzi; er würdigte ſie ſaum eines Blickes nie uznał za warte spojrzeć na nią; er würdigt mich ſeiner Freundschaft zaszczycia mnie swoją przyjaźnią; 3) (würdig machen) uszlachetnić.

Wü'rdigkeit, *sf.* godność *f.*, zasługa *f.*

Wü'rdigung, *sf. pl.* =**n**, ocenienie *n.*, uczczenie *n.*, osądzenie *n.*, kwalifikacya *f.*

Wurf, *sm.* =**(e)3**, *pl.* **Würfe**, 1) rzut *m.*; auf einen — jednym rzutem; ein — mit einem Steine pocisk kamieniem; ein — mit dem Netze zarzucenie *n.* sieci; einen — weit na odległość rzutu; (przen.) der — iſt geſchehen rzecz dokonana; wenn der große — gelungen jeſli wielki zamiar się powiedzie; jmand

in den — kommen wejść komu w drogę, nawinać się komu, zająć komu w drogę; 2) pomiot *m.*; der ganze =eunde wszystkie szczenięta jednego pomiotu; 3) wapno narzucone, tynk *m.*; der ganze — iſt von der Mauer abgefallen cały tynk opadł z muru; 4) rodnica *f.*, części płciowe zewnętrzne (u zwierząt); 5) bydlę pożarte przez wilka.

Wü'rfangel, *sf. pl.* =**n**, zwykła wędka.

Wü'rfanker, *sm.* =**3**, *pl.* —, kotwica *f.* do holowania.

Wü'rfbewegung, *sf. pl.* =**n**, ruch przez rzut sprawiony.

Wü'rfel, *sm.* =**3**, *pl.* —, 1) sześcián *m.*, kostka *f.*; ſchneide das Fleiſch in kleine — pokraj mięso w małe kostki; 2) kostka *f.* do gry; — ſpielen grać w kości, kostki; (przen.) der — iſt gefallen kość rzucona.

Wü'rfelbecher, *sm.* =**3**, *pl.* —, kubek *m.* na kostki.

Wü'rfelbein, *sn.* =**e3**, kość sześcienna (anat.).

Wü'rfeltrett, *sn.* =**e3**, *pl.* =**er**, deska *f.* do gry w kostki.

Wü'rfelform, *sf.* forma kubiczna.

Wü'rfelförmig, *adi.* sześcienny, kształt kostki mający.

Wü'rf(e)lig, *adi.* 1) w kostki; — ſchneiden krajać w kostki; 2) sześcienny, kubiczny.

Wü'rfelinhalt, *sm.* =**e3**, wartość *f.* sześcianu.

Wü'rfelſohle, *sf. pl.* =**n**, węgiel *m.* w kostki.

Wü'rfelmaß, *sn.* =**e3**, miara sześcienna.

Wü'rfeln, *I. va.* (haben) grać w kostki, kosterować; *II. va.* (haben) krajać, dzielić w kostki; alles durcheinander — porozrznać wszystko, pomieszać wszystko; *III. gewürfelt*, *pp. i adi.*; =er Stoff materya w kostki, w kraty.

Wü'rfelpiel, *sn.* =**(e)3**, gra *f.* w kostki, w kości, kosterstwo *n.*

Wü'rfelspieler, *sm.* =s, *pl.* —, kostera *m.*

Wü'rfelisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, stół *m.* do gry w kostki.

Wü'rfelzabl, *sf. pl.* =en, trzecia potęga.

Wü'rfelzuder, *sm.* =s, cukier *m.* w kostkach.

Wü'rferde, *sf.* ziemia wykopana i wyrzucona.

Wü'rfgarn, *sn.* =eš, *pl.* =e, sieć *f.* do zarzucania, zarzutnia *f.*

Wü'rfgeschof, *sn.* =ffeš, *pl.* =ffe, pocisk *m.*

Wü'rfgeschüt, *sn.* =eš, *pl.* =e, kusza *f.*

Wü'rfkraft, *sf.* siła *f.* rzutu.

Wü'rflebre, *sf.* balistyka *f.*

Wü'rflinie, *sf.* rzutnia *f.*

Wü'rfmaschine, *sf. pl.* =n, kusza *f.*

Wü'rfnetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, sieć *f.* do zarzucania, zarzutnia *f.*

Wü'rfsteil, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, strzała *f.*, dziur *m.*

Wü'rfprobe, *sf. pl.* =n, próba *f.* rzucania.

Wü'rfriemen, *sm.* =s, *pl.* —, rzemyk *m.* do podrzucania; pęcin *pl.*, pęta *pl.*

Wü'rfschaufl, *sf. pl.* =n, szufła *f.* do zboża, wiałeczka *f.*

Wü'rfscheibe, *sf. pl.* =n, krążek *m.* do ciskania, ciskawka *f.*

Wü'rfspeer, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, Wü'rfspieß, *sm.* =eš, *pl.* =ffe, oszczep *m.*, dzida *f.* do rzucania, rohatyna *f.*, dziur *m.*, grot *m.*, pocisk *m.*

Wü'rfstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kamień *m.* do puszczenia z kuszy, procy.

Wü'rfwaiffe, *sf. pl.* =n, broń *f.* do rzucania.

Wü'rfweite, *sf.* odległość *f.* rzutu.

Wü'rgen, I. *va.* (haben) dusić, dławić; mordować; II. *vn.* i *vr.* (haben) dławić, krztusić się; er würgt an diesem Bissen dławi się przy tym kąsie; dieser Bissen würgt ihn im Halse ten kąs dławi go w krtni; an einer Arbeit — pracować z wielkiem wyteżeniem.

Wü'rgen, *sn.* =s, duszenie *n.*, odbijanie *n.*, dławienie *n.* się, mordowanie *n.*

Wü'rgengel, *sm.* =s, *pl.* —, anioł *m.* niszczyciel.

Wü'rger, *sm.* =s, *pl.* —, 1) dusiciel *m.*, dławiciel *m.*; morderca *m.*, zabójca *m.*; 2) dzierzba *m.*; rotköpfiger — srokosz *m.* (ptak).

Wü'rgerei, *sf.* duszenie *n.*, dławienie *n.*, mordowanie *n.*

Wü'rgerisch, *adi.* morderezy.

Wü'rgsalfe, *sm. pl.* =n, obacz Wü'rger 2).

Wü'rgung, *sf.* duszenie *n.*, dławienie *n.*; mordowanie *n.*

Wü'rm, *sm.* =(e)š, *pl.* Würmer, 1) robak *m.*, czerw *m.*, mól *m.*, glista *f.*; plaz *m.*, gad *m.*; Würmer haben mieć robaki; die Würmer abtreiben spędzać robaki; von Würmern zerjressen robaczkliwy; 2) nosacizna *f.*, tyliczak *m.* (weter.); 3) (Fingervurm) zanogeica *f.* (na palcu), zastrzał *m.*; 4) robak *m.* moźdzka (med.); 5) (przen.) robak *m.*, zgryzota *f.*; kaprys *m.*, przewidzenie *n.*; der nagende — deš Gewissen robak toczący sumienie; krümmt sich doch der —, wenn er zertreten wird i robak wije się pod nogami; jmdm die Würmer aus der Nase ziehen wollen chcieć wyciągnąć z kogo tajemnicę; Würmer im Kopfe haben roi się komu po głowie; 6) (o małych, wątłych dzieciach) robak *m.*, robacek *m.*

Wü'rmahlid, Wü'rmatig, *adi.* robakowaty, robaczkowy.

Wü'rmarznei, *sf. pl.* =en, lek czerwiogubny, lekarstwo *n.* na robaki.

Wü'rmarzt, *sm.* =eš, *pl.* =ärzte, lekarz jarmarczny, szarlatan *m.*

Wü'rmiden, *sn.* =s, *pl.* —, robacek *m.*; (przen.) daš arme —! mały robacek! biedne stworzenie!

Wü'rmien, *vn.* (haben) 1) stać się robaczliwym; 2) *va.* (haben) korcić, niepokoić, gryźć kogo; obgleich ihr An-

blick ihn wurmt pomimo że jej widok go niepokoił, korcił; eš wurmt mich, *impers.* korci, gryzie, gniewa, niepokoi mnie; eš wurmt mir im Magen kręci mnie w żołądku.

Wü'rmerslehre, *sf.* nauka *f.* o robakach.

Wü'rmerspeise, *sf.* żer *m.* dla robaków.

Wü'rmfaru, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wrotycz *m.*, zakrętnik *m.*, paprotka samcza.

Wü'rmfieber, *sn.* =s, gorączka *f.* z robaków.

Wü'rmförmig, *adi.* robakowaty, robaczkowy, wężykowaty.

Wü'rmfortsatz, *sm.* =eš, wyrostek robakowaty, robaczkowy.

Wü'rmfraß, *sm.* =eš, stoczenie *n.* od robaków, dziura *f.* od robaka.

Wü'rmfräßig, *adi.* stoczony od robakowa, robaczliwy; pogrzyziony.

Wü'rmgeschwür, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, ropień zawierający glisty.

Wü'rmgras, *sn.* =feš, *pl.* =gräser, czerwitruj *m.*, glistnik *m.*, słodkogórz *m.*

Wü'rmig, *adi.* robaczywy, robaczliwy.

Wü'rmisch, *adi.* zgryźliwy, zadąsany.

Wü'rmkrant, *adi.* chory na czerwiwość, na robaki.

Wü'rmkrankheit, *sf.* 1) czerwiwość *f.*; 2) tyliczak *m.*

Wü'rmkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, wrotycz *m.*, glistnik *m.*, słodkogórz *m.*; amerikanische — czerwiada *f.*, czerwitruj *m.*

Wü'rmküchen, *sm.* =s, *pl.* —, kokabuz *m.*, ciastko czerwiogubne, ciastko *n.* z santoniny.

Wü'rmloch, *sn.* =(e)š, *pl.* =löcher, dziura stoczona przez robaka.

Wü'rmmehl, *sn.* =(e)š, zarodki wikładowe, mączka wikładowa; trociny *pl.* stoczonego przez robaków drzewa, czerwotocz *m.*

Wü'rmmittel, *sn.* =s, *pl.*

—, środek *m.* na robaki, lek czerwiogubny.

Wurmmooß, *sn.* =*seß*, zrostnica *f.*, rogatnica *f.*, rdestnica *f.*, robacznik *m.*, galęznicza czerwiogubna.

Wurmundeln, *sf. pl.* makaran krótko i okrągło krajany.

Wurmpille, *sf. pl.* =*n*, pigulki *pl.* na robaki, czerwiogubne.

Wurmpflücheln, *sn. eß, pl.* —, obacz Wurmfucheln.

Wurmpulver, *sn. eß, pl.* —, proszek *m.* na robaki, czerwiogubny.

Wurmrindenbaum, *sm.* =*(e)ß, pl.* =*bäume*, czerwiomor *m.*

Wurmfame(n), *sm.* =*nß*, glistnik *m.*, cytwarowe nasienie.

Wurmfisch, *sm.* =*(e)ß, pl.* =*e*, robaczliwość *f.*, czerwotocz *f.*; dziura stoczona od robaka.

Wurmfischig, *adi.* robaczywy, robaczliwy, czerwliwy; stoczony od robaków.

Wurmtreibend, *adi.* pędzący robaki, czerwiogubny.

Wurst, *sf. pl.* Würste, 1) kielbasa *f.*, kiszka *f.*; 2) wiszący jaszczyk, wóz naboju; 3) (przen.): — wider — wet za wet, piękne za nadobne; so wie der Mann geraten, so wird ihm die — gebraten jak kto gozdzin, tak go szanują; daß ist mir — to mi jest obojętne, kpię sobie z tego; ich müßte nicht, waß mir würfster wäte nie wiem, co by mi mogło być bardziej obojętne; mit der — nach der Speckseite werfen zamienik stryjek na siekierkę kijek.

Wursthcn, *sn. eß, pl.* —, kielbaska *f.*

Wurstharm, *sm.* =*(e)ß*, kielbaśnica *f.*, jelito *n.*, kiszka *f.* na kielbasę.

Wursthel, *sm.*, =*ß, pl.* —, pajac *m.*

Wursten, I. *va.* nadać kształt kielbasę; II. *vn.* (haben) robić kielbasę.

Wursthfabrikation, *sf.* wyrób *m.*, fabrykacja *f.* kielbas.

Wursthfett, *sn.* =*(e)ß*, tłuszcz *m.*, smalec *m.* z kielbasy.

Wursthfleisch, *sn.* =*eß*, mięso *n.* na kielbasę.

Wursthgift, *sn.* =*eß*, jad kielbasiany.

Wursthändler, *sm.* =*ß, pl.* —, masarz *m.*, kielbaśnik *m.*, handlarz *m.* kielbasą.

Wursthorn, *sn.* =*eß, pl.* =*hörner*, szpilka *f.* do zatykania kiszek.

Wursthigkeit, *sf.* daß Gefühl der — uczucie *n.* obojętności.

Wursthkraut, *sn.* =*eß, pl.* =*kräuter*, majranek *m.*, majeran *m.*

Wursthkeßel, *sm.* =*ß, pl.* —, kocioł *m.* do gotowania kielbas.

Wursthladen, *sm.* =*ß, pl.* =*läden*, masarnia *f.*, wędliniarnia *f.*

Wursthlippe, *sf. pl.* =*n*, miesista, zwieszająca warga.

Wursthmacher, *sm.* =*ß, pl.* —, masarz *m.*, kielbaśnik *m.*

Wursthmaul, *sn.* =*(e)ß, pl.* =*mäuler*, miesiste usta.

Wursthstreifer, *sm.* =*ß, pl.* —, pieczeniarsz *m.*

Wursthuppe, *sf. pl.* =*n*, woda *f.*, w której gotowano kielbasę.

Wursthvergiftung, *sf. pl.* =*n*, zatrucie *n.* kielbasą.

Wursthzipfel, *sm.* =*ß, pl.* —, koniuszek *m.* kielbasy.

Wurzh, *sf. pl.* =*en*, 1) obacz Wurzel; 2) korzeń *m.* = Gemurz.

Wurzhbüchse, *sf. pl.* =*n*, korzenniczka *f.*

Wurzhze, *sf. pl.* =*n*, 1) zaprawa korzenna, korzenie *pl.*; daß gehört zur — daß lebenß w tem przysmak życia; Hunger ist die beste — głód jest najlepsza przyprawa; 2) (w browarach) brzezka *f.*

Wurzhzel, *sf. pl.* =*n*, 1) korzeń *m.*; — treiben, schlagen, fassen korzenie puszczać; (przen.): rozkorzeniać, rozszerzać; etw. mit der — austreiben wyrwać coś z korzeniem, wykorzenieć, wytrzebić; die — eines Zahnes ko-

rzeń zęba; 2) źródło *n.*, początek *m.*; der Geiz ist die — alleß Ubelß skąpstwo jest początkiem wszystkiego złego; 3) pierwiastek *m.* (gram. i matem.) die — außziehen wyciągać, wynaleźć pierwiastek; 4) gelbe — marchew *f.*

Wurzhzellartig, *adi.* korzeniasty, w kształcie korzenia.

Wurzhzellanziehen, *sn.* =*ß*, wyciąganie *n.* pierwiastka.

Wurzhzellanzieher, *sm.* =*ß, pl.* —, obcegi *pl.* do wyrwania korzeni.

Wurzhzellbasillus, *sm.* —, *pl.* =*en*, prątek gałęzisty.

Wurzhzellblatt, *sn.* =*eß, pl.* =*blätter*, liście *m.*

Wurzhzellbüchstabe, *sm.* =*nß, pl.* —, litera dzenna.

Wurzhzellen, Wurzhzellen, *sn.* =*ß, pl.* —, korzonek *m.*

Wurzhzellponent, *sm.* =*en, pl.* =*en*, wykładnik *m.* pierwiastka (mat.).

Wurzhzellfaser, *sf. pl.* =*n*, włókienko *n.*

Wurzhzellgröße, *sf.* wielkość *f.* pierwiastka.

Wurzhzellhaut, *sf. pl.* =*häute*, ozebna *f.*, okostna *f.* zęba.

Wurzhzellholz, *sn.* =*eß*, karpina *f.*

Wurzhzellkeim, *sm.* =*(e)ß, pl.* =*e*, zarodek *m.* na korzeniu.

Wurzhzellknoten, *sm.* =*ß, pl.* —, guz *m.* na korzeniu.

Wurzhzelllaut, *sm.* =*eß, pl.* =*e*, pierwiastek *m.*, głoska pierwiastkowa (gram.).

Wurzhzeln, I. 1) *vn.* (haben) korzeń puszczać, (za)korzenieć się; (przen.): in etw. — mieć źródło w czem, tkwić w czem, być zakorzenionym z czem; fest =*deß* Wurzelteil głęboko zakorzeniony przesąd; 2) der Dachß wurzelt borsuk grzebie za korzonkami; II. *sich* —, *vr.* (haben) zakorzenieć się, puszczać (głębokie) korzenie.

Wurzhzellreich, *adi.* obfity w korzenie, korzeniasty.

Wurzhzellreis, *sn.* =*seß*, Wurzhzellrüß, *sm.* =*eß*, i Wurzhzellrüßling, *sm.* =*(e)ß, pl.* =*e*, gałązka wyrastająca wprost z korzenia.

Wurzhzellsilbe, *sm. pl.* =*n*,

złóska pierwotna, pierwiastkowa.

Wurzelproffe, *sm.* =n, *pl.* =n, rozłóg m., korzeń wypustny.

Wurzelstoc, *sm.* =(e)š, *pl.* =stóde, wrzeczono n.; karpa *f.*, kłab *m.*

Wurzelwerf, *sm.* =eš, *pl.* =e, włoszczyzna *f.*

Wurzelwort, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, wyraz pierwotny, pierwiastkowy, pierwiastek *m.*

Wurzelwaser, *sf.* *pl.* =n, obacz Wurzelwaser.

Wurzelzeichen, *sn.* =š, *pl.* —, znak *m.* pierwiastka (mat.).

Wurzen, *va.* (haben) przypierać, zaprawiać korzeniami; gewürzt korzenny; (przen.:) mit Salz gewürzter Scherz żart mocno słony; das würt daß Leben to dodaje uroku życiu.

Wurzgarten, *sm.* =š, *pl.* =gärten, ogród *m.* na włoszczyźnie.

Wurzgeruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =gerüche, zapach korzenny.

Wurzgeschmack, *sm.* =(e)š, smak korzenny.

Wurzig, *adi.* korzenny, mocno korzenny, aromatyczny; =e Kräuter aromatyczne, balsamiczne zioła.

Wurzkrämer, *sm.* =š, *pl.* —, kupiec korzenny, drogistą *m.*

Wurzladen, *sm.* =š, *pl.* =läden, handel *m.*, sklep korzenny, drogeria *f.*

Wurzling, Wurzling, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, szczep u korzenia wypuszczony.

Wurzlos, *adi.* bez korzeni, nie zaprawiony korzeniami, bez smaku.

Wurznel(ein), *sn.* =š, *pl.* —, Wurzelneln, *sf.* *pl.* gwoździiki *pl.*

Wurzwein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, korzenne wino, aromatyczne wino.

Wurzelig, *adi.* rozczło-

chrany, poburzony; (przen.:) wzburzony.

Wurshelkopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =köpfe, poburzona głowa.

Wust, *sm.* =eš, 1) kupa *f.* rzeczy w nieładzie, nawał *m.*, chaos *m.*; 2) plugastwo *n.*

Wüst, *adi.* i *adv.* 1) pusty, pustynny, niezamieszkały, dziki, nieuprawny; ein =eš Land pustynny kraj; eine =e Stadt puste, niezamieszkałe miasto; daß Stück Land liegt — ten kawał ziemi leży odłogiem; — werden pustoszed; 2) der Kopf ist mir ganz — pusto mi w głowie; 3) rozwięzły; ein =eš Leben führen prowadzić życie rozwięzłe; 4) brudny, nieczysty, obrzydliwy.

Wüste, *sf.* *pl.* =n, pustynia *f.*, puszcza *f.*; zur — machen spustoszyć; (przen.:) ein Prediger in der — głos wołający na puszczy.

Wüsten, *vn.* (haben) mit dem Gelde — trwonić pieniądze; er müstet mit seiner Gesundheit niszczy zdrowie.

Wüstenbewohner, *sm.* =š, *pl.* —, mieszkaniec *m.* pustyni, pustelnik *m.*

Wüstenei, *sf.* *pl.* =en, pustynia *f.*, puszcza *f.*

Wüstenohn, *sm.* =eš, *pl.* =öhne, syn *m.* pustyni.

Wüstheit, *sf.* 1) pustość *f.*; 2) rozwięzłość *f.*; rozpusta *f.*; pustota *f.*; 3) złośliwość *f.*, brutalność *f.*

Wüsting, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, rozpustnik *m.*, birbant *m.*

Wüt, *sf.* 1) gniew *m.*, złość *f.*, zjadłość *f.*, zażartość *f.*, pasya *f.*, wściekłość *f.*; in — geraten popaść w pasję, w złość; vor — schäumen pieniść się z wściekłości, złości; (przen.:) die — deš Sturmeeš szalona burza; 2) namiętność *f.*, mania *f.*, pasya *f.*; er hat eine — zu Spiel ma namiętność, manię do gry;

3) wściekliwość *f.*, szaleństwo *n.*, szał *m.*

Wütanfall, *sm.* =(e)š, *pl.* =anfälle, Wütanbruch, *sm.* =(e)š, *pl.* =ausbrüche, napad *m.* szału, napad wściekłości, złości.

Wüten, *I. vn.* (haben) srożyć się, wściekać się ze złości, unosić się gniewem; pastwić się; die Pest wütet im Lande zaraza szerzy się w kraju; der Schmerz wütet in seinen Eingeweiden ból trawi mu wnętrzości; daß Feuer der Leidenschaft wütet in seiner Brust ogień namiętności serce mu pożera, trawi; Rache — zemstą pałać, zionąć; II. wütend, *ppr.* i *adi.* wściekły, zły, zjadły, zażarty, namiętny, zapamiętały; srożący się, szalony; ein =er Kartenspieler namiętny, zażarty, zapamiętały gracz; ein =er Sturm szalona burza; ich =er Hund wściekły pies; ich habe einen =en Hunger jestem wściekły, szalenie głodny; — machen rozwścieklić, rozzłościć kogo.

Wütentraut, *adi.* zapalony gniewem, wściekłością; wściekły, szalony.

Wüter, *sm.* =š, *pl.* —, szaleniec *m.*, złośnik *m.*, zapamiętalec *m.*

Wüterei, *sf.* szaleństwo *n.*, rozwścieklenie *n.*

Wüterich, *sm.* =š, *pl.* =e, szaleniec *m.*, okrutnik *m.*, srogi tyran, zapamiętalec *m.*

Wütgedrei, *sn.* =eš, (o)krzyk *m.* złości, wściekłości.

Wütig, *adi.* wściekły, zapamiętały, obacz Wüten II.

Wütische, *sf.* *pl.* =n, wilcza jagoda = Tollkirsche.

Wüttheit, *sf.* wściekliwość *f.*

Wütthunbend, *adi.* rozzłoszczony, rozwścieczony.

Wütvoll, *adi.* pełen złości, wściekłości.

X.

X, x, *sn. indecl.* dwudziesta czwarta litera, dziewiętnasta spółgłoska niemieckiego alfabetu; *imudm ein* — für ein u vormachen ob. u.

X'achse, *sf.* oś iksowa.

X'beine, *sn. pl.* kolana koślawe.

X'beine'big, *adi.* którykolwiek bądź.

X'eisen, *sn.* =żelazo skrzywione w formie x.

X'mal, *adv.* niezliczona ilość razy, Bóg wie ile razy.

X'rahlen, *sm. pl.* promienie Röntgenowskie.

Xanth'in, *sn.* =ż, ksantyna *f.* (chem.).

Xanthoge'n, *sn.* ksantogenian *m.*

Xe'niendichter, *sm.* =ż, *pl.* —, Goethe i Schiller (jako autorowie kseniów).

Xe'nion, *sn.* =ż, *pl.* Xenien, ksenion *n.*, dwuwiersz (satyryczny).

Xte, *adi.* — Potęż iksta potęga; *zum =n Male* po raz iksty, po niezliczone razy.

Xyloge'n, *sn.* =ż, materyał drzewny.

Xylogra'ph, *sm.* =en, *pl.* =en, drzeworytnik *m.*, ksylograf *m.* = Holzschneider.

Xylogra'phie', *sf. pl.* =(e)n, sztuka *f.* robienia drzeworytów, ksylografia *f.* = Holzschneidekunst.

Xylogra'phisch, *adi.* drzeworytniczy, drzeworytowy; =e Anstalt zakład drzeworytniczy, drzeworytnia *f.*

Xylopla'stit, *sf.* rzeźba *f.* w drzewie = Holzschnekerel.

Y.

Y, y, *sn. indecl.* dwudziesta piąta litera.

Y'achse, *sf.* oś ipsylonowa.

Yacht, *sf.* *pl.* =en, jacht *m.*, mały statek.

Ya'mswurzel, *sf. pl.* =n, bulwa pochryzuowa.

Ya'nter, (wym.: jenki), *sm.* =ż, *pl.* =ż, jankies *m.*

Ya'nterum, *sn.* =ż, jankiesostwo *n.*

Ya'tagan, *sm.* =ż, *pl.* =e, jatagan *m.*

Y'psilon, *sn.* =ż, ipsylon *m.*

Y'fop, *sm.* =ż, izop *m.*

Y'ttererde, *sf.* itr *m.* (pierwiastek).

Y'tterhaltig, *adi.* zawierający itr.

Y'ttrium, *sn.* =ż, obacz Y'ttererde.

Z.

Z, z, *n. indecl.* Z, z, dwudziesta szósta litera, dwudziesta spółgłoska abecadła niemieckiego; (obraz.) von A bis Z od A do Z, od początku do końca; skrócenia: ż. Z. zamiast zum Beispiel *n. p.*, na przykład; ż. D. zamiast zur Disposition do dyspozycji; ż. Z. zamiast zur Zeit teraz, w obecnej chwili.

Za'bel, *sm.* =ż, *pl.* —, szachownica *f.*

Zah, *adi.* obacz Zäh.

Za'hnen, *sn.* =ż, *pl.* —, *dim.* od Za'ne, ostry koniusek, rożek; ząbek *m.* u koronki.

Za'nt, *sf. pl.* =n, i Zanden, *sm.* =ż, *pl.* —, ostry koniec; ostry wierzchołek góry; kolec *m.*; — einer Heugabel ząb *m.*; całka *f.*, ostawa *f.*; szpiczasty róg (jeleni); szpel *m.* = Eiszapfen; ząb *m.* u koronki.

Za'den, *va.* (haben) naciąć, wycinać, wykrawać, wykroić, powycinać, ząbkować, wyrzynać ząbki; *gezaht, pp. i adi.* ząbkowany, wycinany w ząbki; zygzakowaty (jak błyskawica).

Za'denformig, *adi.* zębaty, zębowany.

Za'denlinie, *sf. pl.* =n, linia zygzakowata.

Za'denwerk, *sn.* =(e)ż, zęby *pl.* u jakiego przedmiotu.

Za'dig, *adi.* kończaty, zębaty, widlasty; rozsochaty (o rogach); *adv.* — ausschneiden wycinać, wyciąć zęby; — wachsen rozsochacieć.

Zag, *adi.* obacz Zaghaft.

Za'gel, *sm.* =ż, *pl.* —, ogon *m.*

Za'gen, *vn.* (haben) być lekliwym, trwożliwym, ociążać się z obawy, bać się, wa-

hać się, trwożyć się; zittern und — drżec i trwożyć się.

Za'ghaft, *adi.* lekliwy, bojaźliwy, trwożliwy, nieśmiały.

Za'ghaftigkeit, *sf.* lekliwość, *f.*, bojaźliwość, *f.*, trwożliwość, *f.*, nieśmiałość, *f.*

Zäh, Zä'he, *adi.* łykowaty (n. p. mięso), ciągnący się, łatwo się rozciągać dający (n. p. skóra); lepki; = flebrig; przywierający; (obraz.) Zäh Weharrlichkeit wytrwałość nieustająca; ein zäher Wille wola niewzruszona; er ist — im Ertragen von Beschwerden wytrwale znosi niewygody, trudy; — sein być skąpym, zacietym; — werden łykowacieć; ein zäher Zähler, Schuldner dłużnik nieskory w płaceniu, nie lubiący płacić; ein zähes Leben długo trwałe życie.

Zähigkeit, *sf.* łykowatość, *f.*, ciągłość, *f.* (n. p. skóry),

lepkość *f.* (n. p. błota); przywieranie *n.*; (obraz.) skąpstwo *n.*, zacietosze *f.*

Zähl, *sf. pl. -en, 1)* liczba *f.*; **benannt** albo **konkrete** — liczba oznaczona, mianowana; **abstrakte** albo **unbenannt** — liczba nieoznaczona, niemianowana; **ganze, gebrochene, gemischte** — liczba cała, całka *f.*, liczba łamana, ułamek *m.*, liczba mieszana; **gerade, ungerade** — liczba parzysta, nieparzysta; 2) **poczet m.**; ilość *f.*, liczba *f.*; = **Anzahl**; **die** — **seiner Freude ist nicht groß** liczba jego przyjaciół nie jest wielka; **ich rechne mich unter die** — **seiner Freude zaliczam się do jego przyjaciół**; **wir waren sechs an der** — było nas sześciu; **eine ungeheure** — ogromna ilość; **ohne** — bez liku; **eine** — **vollmachen** dopełnić liczby; **in runden** — albo **in runden** = **en** w okrągłej liczbie, w okrągłych cyfrach; 3) **cyfra f.**; **mit** = **ent schreiben** pisać cyframi; **römische, arabische** = **en** rzymskie, arabskie cyfry.

Zähladverbium, *sn. -s, pl. -ien*, przysłówki liczebne, mnożny (gram.).

Zählamt, *sn. -(e)s, pl. -ämter*, urząd płatniczy, kasa *f.*

Zählapparat, *sm. -(e)s, pl. -er*, przyrząd *m.* do liczenia.

Zählbar, *adi.* płatny; — **auf Sicht** płatny za okazaniem; — **bei Ablieferung, am Bestimmungsorte** płatny przy odstawie, na miejscu piznaczenia.

Zählbar, *adi.* dający się policzyć, zliczny; **nicht** — nie do zliczenia.

Zählbarkeit, *sf.* płatność *f.*

Zählbrett i **Zählbrett**, *sn. -(e)s, pl. -er, deska*, na której płatnicy kładzie (liczone) pieniądze.

Zählbruch, *sm. -(e)s, pl. -brüche*, liczba łamana, ułamek *m.*

Zählbuchstabe, *sm. -ns, pl. -n*, litera liczbę oznaczająca.

Zählen, *va. (haben)* płacić,

zapłacić; **einen Betrag** — zapłacić kwotę; **bar** — (za)placić gotówką, gotowymi pieniędzmi; **in Waten** — spłacać w pewnych oznaczonych częściach, płacić ratami; **im voraus** — płacić z góry, na przód; **nicht** — **fönnen** być niewypłacalnym (handel); **im Stande zu** — wypłacalny; **Kellner** —! **kelner** płacić! **proszę płacić!** **imndn** — albo **be-** zapłacić komu; **für etw.** — zapłacić za co; **zwei Kronen für etw.** — zapłacić za co dwie korony; (obraz.) **er hat dafür teuer** — müssen drogo musiał za to zapłacić.

Zählen, *sn. -s, płacenie n.*, zapłacenie *n.*, zapłata *f.*; **menü's zum** — kommt... **kiedy płacić trzeba**..., **kiedy mowa o placeniu**...

Zählen, *I. va. i vn. (haben)* liczyć, rachować; **Geld** — liczyć pieniądze; **richtig gezählt** dobrze liczony; **ich zähle ihn unter meine Freunde** mieszczę go w liczbie moich przyjaciół, mam go za swego przyjaciela; **unter die Gelehrten** — zaliczać w poczet uczonych, mieć za uczonego; **die Stimmzettel** — liczyć głosy; **er zählt über 20 Dienstjahre** ma wyż dwadzieścia lat służby; **etw. nach Duzenden** — liczyć co na tuziny; **vom 1. Juni an gezählt** począwszy od pierwszego czerwca; **II. vn. (haben)** auf **etw.** — (=rechnen) liczyć na co; **spodziewać się czego na pewne**; **ich kann auf ihn** — mogę na niego liczyć.

Zählen, *sn. -s, liczenie n.*, rachowanie *n.*

Zählensfolge, *sf. pl. -n*, następstwo *n.*, porządek *m.* liczb.

Zählengleichung, *sf. pl. -en*, zrównanie *n.* liczb.

Zählengröße, *sf. pl. -n*, ilość *f.*, liczba *f.*, wielkość algebraiczna.

Zählentheorie, *sf.* teoria *f.* liczb, arytmetyka *f.*

Zählentotterie, *sf.* loterya liczbowa.

Zählrechnung, *sf. pl. -en*, rachowanie *n.* liczbami.

Zählreihe, *sf. pl. -n*, rząd *m.* liczb.

Zählensinn, *sn. -(e)s*, **zmysł m.** dla liczb, talent *m.*, uzdolnienie *n.* do arytmetyki.

Zählensystem, *sn. -(e)s, pl. -e*, system liczbowy.

Zählverhältnis, *sn. -ffes, pl. -ffe*, stosunek *m.* liczb proporcya *f.*

Zählwort, *sm. -(e)s, pl. -e*, wartość liczbowa, rachunkowa.

Zähler, *sm. -s, pl. -*, płatnicy *m.*, płatnik *m.*; **dłużnik m.**; = **Schuldner**; **pünktlicher, säumiger** — płatnik, dłużnik punktualny, zwlekający.

Zähler, *sm. -s, pl. -*, 1) liczący *m.*; 2) liczebnik *m.*, licznik *m.* (arytm.).

Zählerein, *sf. pl. -nen*, płatniczka *f.*; dłużniczka *f.*, dłużnica *f.*

Zählfähig, *adv.* obacz **Zahlungsfähig**.

Zählfrist, *sf.* obacz **Zahlungsruf**.

Zählfigur, *sf. pl. -en*, liczba *f.*

Zählgebühr, *sf. pl. -en*, przeliczkowe *n.*

Zählgröße, *sf. pl. -n*, mnogość liczebna, ilość *f.*

Zählkammer, **Zählkast**, *sf. pl. -n*, obacz **Zählamt**.

Zählkandidat, *sm. -en, pl. -en*, kandydat *m.* mniejszości postawiony celem policzenia głosów (parlamentaryzm).

Zählkarte, *sf. pl. -n*, karta używana przy spisie ludności.

Zählkellner, *sm. -s, pl. -*, płatniczy *m.* (kelner).

Zähllos, *adi.* niezliczony, niezmierny; **adv.** bez liku.

Zähllosigkeit, *sf.* niezliczonosc *f.*, niezmierność *f.*

Zählmeister, *sm. -s, pl. -*, płatnik *m.* (urzędnik).

Zählmeisteramt, *sn. -(e)s, pl. -ämter*, urząd płatniczy; urząd płatnika.

Zählmethode, *sf. pl. -n*,

metoda *f.*, sposób *m.* liczenia, rachowania.

Za'hlordnung, *sf.* *pl.* =en, 1) porządek *m.* liczb; 2) porządek *m.* wyplat.

Za'hperle, *sf.* *pl.* =n, perła większa sprzedana podług liczby.

Za'hpfennig, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, liczman *m.*

Za'hltreich, *adi.* liczny, mnogi; *adv.* licznie, mnogo.

Za'hltelle, *sf.* *pl.* =n, miejsce *n.* wypłaty; bank *m.*, kasa *f.*

Za'hltag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, dzień *m.* wypłaty; (obraz.) dzień obrachunku; der — wird schon kommen przyjdzie kreska na Matyska.

Za'hltisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, stół *m.* do liczenia pieniędzy.

Za'hlung, *sf.* *pl.* =en, płacenie *n.* = das Zahlen; wypłata *f.*, zapłata *f.*; kwota zapłacona, uiszczona; als — annehmen przyjąć jako zapłatę; eine — leisten płacić, zapłacić; an =š statt annehmen przyjąć w zapłacie, w miejsce wypłaty, zamiast zapłaty; seine =en einstellen zawiesić wypłaty.

Za'hlung, *sf.* *pl.* =en, liczenie *n.*; wyliczanie *n.*, wylczenie *n.* = Aufzählung; rachowanie *n.* = Berechnung; Volks= spis *m.* ludności.

Za'hlungsanweisung, *sf.* *pl.* =en, przekaz płatniczy, przekaz *m.* wypłaty.

Za'hlungsaufschub, *sm.* =(e)š, *pl.* =schübe zwłoka *f.* w płaceniu; — gemähren, zowolnić na zwłokę zapłaty, wypłaty; — für einen Wechsel przedłużenie *n.*, prolongacja *f.* weksła.

Za'hlungsbefehl, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, nakaz płatniczy.

Za'hlungsbedingung, *sf.* =en, warunek *m.* zapłaty, płaty.

Za'hlungsbürge, *sm.* =n, *pl.* =n, (po)ręczyciel *m.* zapłaty.

Za'hlungsEinstellung, *sf.* *pl.* =en, zawieszenie *n.* wyplat.

Za'hlungserleichterungen, *sf.* *pl.* ułatwienia *pl.* spłaty.

Za'hlungsfähig, *adi.* wypłacalny.

Za'hlungsfähigkeit, *sf.* wypłacalność *f.*

Za'hlungsfrist, *sf.* *pl.* =en, 1) odwołka umownia, zezwolenia = Stundung; 2) termin *m.*, czas *m.* spłaty, zapłaty, wypłaty.

Za'hlungskommission, *sf.* *pl.* =en, komisja licząca głosy (przy wyborach oddane); komisya opracowująca spisy ludności.

Za'hlungsmittel, *sn.* =š, *pl.* —, środek *m.* zapłaty; ge=seßliches — moneta ustawowa.

Za'hlungsschein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pokwitowanie *n.* odbioru zapłaty.

Za'hlungstermin, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, termin *m.*, czas *m.* zapłaty, spłaty, wypłaty.

Za'hlungsunfähig, *adi.* niewypłacalny.

Za'hlungsunfähigkeit, *sf.* niewypłacalność *f.*

Za'hlungsbewmögen, *sn.* =š, wypłacalność *f.*

Za'hlungswert, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, waluta *f.*

Za'hlvorrichtung, *sf.* *pl.* =en, obacz Zählapparat.

Za'hlvort, *sn.* =(e)š, *pl.* =wörter, liczebnik *m.*

Za'hltzischen, *sn.* =š, *pl.* —, cyfra *f.*, liczba *f.*, znak liczbowy.

Zahm, *adi.* łaskawy, swójski, oswojony, chowany, obłaskawiony; =eš Tier, =er Vogel zwierzę domowe, ptak domowy, swójski; =er Mensch spokojny, skromny, potulny człowiek; =eš Wasser woda stojąca, staw *m.*; =e Fische ryby stawowe; =e Erze ruda topiwa; =e Hölzer drzewostan dobrze pielęgnowany; *adv.* — machen oswoić, przyswoić, obłaskawić; — werden łaskawieć, oswajać się; den Boden — machen uczynić grunt zdawnym do uprawy.

Zahmbar, *adi.* dający się oswoić, poskromić, uskromić, ugiąć, obłaskawić.

Zähmen, *va.* (haben) oswajać, oswoić, obłaskawić, ugłaskać; seine Leidenschaften —

poskramiać, uskramiać, poskromić, uskromić namiętności; die Jugend — trzymać młodzież w kordzie; sich —, *vr.* (haben) wstrzymywać się, wstrzymać się, powściągać się, powściągnąć się.

Zähmer, *sm.* =š, *pl.* —, =in, *sf.* *pl.* =nen, obłaskawiacz *m.*, poskramiacz *m.*, poskramiaczka *f.*

Zähmheit, *sf.* łaskawość *f.*

Zähmung, *sf.* obłaskawienie *n.*, ugłaskanie *n.*, oswojenie *n.*, przyswojenie *n.*; — der Leidenschaften poskramianie *n.* namiętności.

Zahn, *sm.* =(e)š, *pl.* —, Zähne, zęb *m.*; die oberen, unteren Zähne górne, dolne zęby, zęby górnej, dolnej szczęki; Zähne wilder Tiere kły *pl.*; künstliche Zähne sztuczne zęby; hößler — zęb dziurawy, zepsuty, spróchniały; einen — ausziehen, plombieren wyrwać, plombować zęb; mit den Zähnen knirschen szczytać zębami; die Zähne fletschen szczyrzyć, pokazywać zęby; zwischen den Zähnen murmeln mruzczyć między zębami; mit den Zähnen klappern dzwonić zębami; Zähne betommen dostawać zęby (o dzieciach); (obraz.) jmand die Zähne zeigen ukazać komu psie zęby; jmand auf den — fühlen ciągnąć kogo za język, wybadywać kogo; jmand etw. aus den Zähnen reißen od ust komu co wziąć, odjąć, z gardła komu co wydrzeć; er hat Haare auf den Zähnen on w ciemni nie bity; bis an die Zähne bemaffen uzbrojony od stóp do głowy; die Zähne aufeinander albo zusammenbeißen zacisnąć zęby; der — der Zeit zab czasu; Zähne an] einem Kade zęby u kota.

Zahnabseß, *sm.* =zesseš, *pl.* =zesse, wrzód *m.* od zepsutego zęba.

Zahnarzt, *sf.* *pl.* =en, lekarstwo *n.* na ból zębów.

Zahnarzt, *sm.* =eš, *pl.* =ärzte, dentysta *m.*

Zahnatelier, (wym.: —tel-je), *sn.* =š, *pl.* =š, zakład dentystryczny.

Zahnanstreifen, **Zahnausz-ziehen**, *sn.* =š, wyrwanie *n.*, rwanie *n.* zęba.

Zahnbildung, *sf.* kształtowanie *n.* się, rośnięcie *n.* zębów.

Zahnein, *sn.* =(e)š, okostna *f.*

Zahnbrecher, *sm.* =š, *pl.* —, instrument *n.* do rwania zębów.

Zahnbuchstabe, *sf.* *pl.* =n, głoska zębowa (gramat., głośownia).

Zahnbürste, *sf.* *pl.* =n, szczoteczka *f.* do zębów.

Zahndrehen, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Zahn, ząbek *m.*

Zahneisen, *sn.* =š, *pl.* —, instrument *m.* do rwania zębów.

Zahneklappern, *sn.* =š, dzwonięcie *n.* zębami.

Zahneknirschen, *sn.* =š, zgrzytanie *n.* zębami.

Zahneln, *va.* (haben) ząbkować.

Zahnen, *I. vn.* (haben) dostawać zębów; *II. va.* (haben) ząbkować, zęby w czem wyrzynać.

Zahneäule, *sf.* próchnienie *n.*, psucie *n.* się zębów.

Zahneife, *sf.* *pl.* =n, pilniczek *m.* do zębów.

Zahneieber, *sn.* =š, gorączka *f.* przy wykwłuwaniu się zębów.

Zahnhütel, *sf.* *pl.* =n, fistuła *f.* w dziąśle.

Zahnhufeis, *sn.* =eš, dziąsło *n.*, dziąsła *pl.*

Zahnförmig, *adi.* ząbkowaty; *adv.* ząbkowato.

Zahngeschwür, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, zupełne nabrzmienie dziąsła, wrzód na dziąśle.

Zahngicht, *sf.* dna *f.* zęba.

Zahnglasur, *sf.* szkliwo zębowe (anat.).

Zahneifkunde, *sf.* dentystryka *f.*, dentologia *f.*

Zahnhobel, *sm.* =š, *pl.* —, strug ząbkowaty, zębacz *m.*

Zahnhöhle, *sf.* *pl.* =n, 1) dołek zębowy, zębodoł *m.*

(anat.); 2) dziura *f.* w spróchniałym zębie.

Zahnhusten, *sm.* =š, kaszel *m.* przy przekłuwaniu się zębów.

Zahntitt, *sm.* =(e)š, *kit m.* do zębów zepsutych, kostniwo *n.*, cement zębowy.

Zahntrauschheit, *sf.* *pl.* =en, choroba *f.* zębów.

Zahntraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =träuter, ołownica europejska, żywiec *m.* (rośl.).

Zahntrone, *sf.* *pl.* =n, korona *f.* u zęba.

Zahntünstler, *sm.* =š, *pl.* —, dentysta *m.* (wyrabiający sztuczne zęby).

Zahnlade, *sf.* *pl.* =n, dołek zębowy (anat.).

Zahnlaut, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, głoska zębowa (gramat.).

Zahnlchre, *sf.* nauka *f.* o zębach, dentologia *f.*

Zahnlös, *adi.* bezzębny, nie mający zębów.

Zahnlösigkeit, *sf.* bezzębność *f.*

Zahnlücke, *sf.* *pl.* =n, szczelba *f.* (w zębie, między zębami).

Zahnmeißel, *sm.* =š, *pl.* —, dłotko *n.* do zębów.

Zahnmittel, *sn.* =š, *pl.* —, lekarstwo *n.* na zęby.

Zahnnerve, *sm.* —, *pl.* =en, nerw zębowy (anat.).

Zahnoperation, *sf.* *pl.* =en, operacja zębowa.

Zahnpaste, *sf.* *pl.* =n, pasta *f.*, mydło *n.* do zębów.

Zahnpulver, *sn.* =š, *pl.* —, proszek *m.* do czyszczenia zębów.

Zahnrad, *sn.* =(e)š, *pl.* =räder, koło zębate, koło palczaste.

Zahnradbahn, *sf.* *pl.* =en, kolej zębata.

Zahnradunterbrecher, *sm.* =š, *pl.* —, przerywak *m.* z kółkiem zębata (elektr.).

Zahnreihe, *sf.* *pl.* =n, rząd *m.* zębów.

Zahnreißer, *sn.* =š, rwanie *n.* w zębach, ból *m.* zębów.

Zahnrückdach, *sn.* =(e)š, *pl.* =dächer, dach wielogrzbietowy.

Zahnfläche, *sf.* *pl.* =n, szyna zębata.

Zahnschlüssel, *sm.* =š, *pl.* —, klucz *m.* do rwania zębów.

Zahnschmelz, *sm.* =eš, szkliwo zębowe.

Zahnschmerz, *sm.* =eš, *pl.* =en, ból *m.* zębów.

Zahnschnede, *sf.* *pl.* =n, kielcz *m.* (zool.).

Zahnschnitt, *sm.* =(e)š, robota *f.* w ząbki, ząbkowanie *n.*, ząbki *pl.* (budown.).

Zahnstange, *sf.* *pl.* =n, drag zębaty.

Zahnstein, *sm.* =(e)š, osad twardy na zębach, kamień nazębny.

Zahnstift, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, obacz Zahnstumpf.

Zahnstocher, *sm.* =š, *pl.* —, piórko *n.* do zębów, dźwaczka *f.*, wykluwaczka *f.*, zębodłub *m.*, patyczek *m.* do dłubania zębów.

Zahnstocherbüchse, *sf.* *pl.* =n, puszka *f.* na patyczki do dłubania zębów.

Zahnstummel, *sm.* =š, *pl.* —, **Zahnstumpf**, *sm.* =(e)š, =stumpfe, pieńiek *m.* zęba.

Zahntechnik, *sf.* technika dentystryczna.

Zahntechniker, *sm.* =š, *pl.* —, dentysta-technik *m.*

Zahnstruktur, *sf.* *pl.* =en, tyktura *f.*, lekarstwo *n.* do zębów.

Zahnwalze, *sf.* *pl.* =n, walec zębaty.

Zahnwasser, *sm.* =š, woda *f.* do zębów.

Zahnwechjel, *sm.* =š, zmiana *f.* zębów.

Zahnweh, *sn.* =š, ból *m.* zębów.

Zahnweinstein, *sm.* obacz Zahnstein.

Zahnwerk, *sm.* =(e)š, zęby *pl.* (mechanika).

Zahnwurm, *sm.* =(e)š, próchnienie *n.* zębów (wyraz ludowy).

Zahnwurz, *sf.* *pl.* =en, świetlec mały, babi ząb, stryjów *m.*, pep mniejszy (rośl.).

Zahnwurzeln, *sf.* *pl.* =n, korzeń *m.* zęba.

Zahnzang, *sf.* *pl.* =n, kleszcze *pl.* do rwania zębów.

Zahnzelle, *sf.* *pl.* =n, obacz Zahnlade.

Zähr, *sf. pl.* =n, 1za f.
Zain, *sm.* =(e)š, *pl.* =e,
sztaba f. (lana) kruszc.

Zai'nen, *va.* (haben) kuć
kruszc w sztabach.

Zai'neisen, *sn.* =š, żelazo
fryzowane, cajniarskie.

Zai'nfener, *sn.* =š, topor-
nia f.

Zai'nhammer, *sm.* =š, *pl.*
-hammer, klepacz m., młot
cajniarski.

Zai'nschmied, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, cajniarz m.

Zai'nschmiede, *sf. pl.* =n,
cajniarnia f.

Zai'nder, *sm.* =š, *pl.* —,
saudacz m. (ryba).

Za'nge, *sf. pl.* =n, 1) ob-
cegi *pl.*, kleszcze *pl.*, szczy-
ce *pl.*; kleine — obciążki *pl.*,
kleszyczki *pl.*; Weiß—, Rteip—
kleszcze ostre, obcegi kraja-
ce; Draht— obcegi do drutu;
Feuer— szczyce *pl.* do ognia,
szczyce ogniowe; Flach—
obcegi płaskie; Greif— kle-
szcze ręczne; Plombier— kle-
szcze plombowe, obcegi do
plombowania; Schladen—
kleszcze żwirowe; Zwič— ob-
cegi krajać; Maul, Schenkel
der — obceg m.; mit der
— fassen, zwičen uchwycić
szczycami, w szczypcy; 2)
siekacz *pl.* u konia; 3) py-
seczek m. owadów.

Za'ngelchen, *sn.* =š, *pl.* —,
dim. od Zange, obciążki *pl.*,
szczypczyki *pl.*

Za'ngenförmig, *adi.* obciąż-
kowaty.

Za'ngenkäfer, *sm.* =š, *pl.*
—, szczympawka f.

Za'ngenzahn, *sm.* =(e)š, *pl.*
=zähne, siekacz m. (zab) u
konia.

Zank, *sm.* =(e)š, klótnia f.,
wasń f., sprzeczką f.; — mit
Tätlichkeiten sprzeczką z bój-
ką; — anfangen rozpocząć
sprzeczkę, klótnię; mit jnmdm
— fuchen szukać z kim za-
czepkę; mit jnmdm in — ge-
raten pokłócić się z kim.

Za'nkappel, *sm.* =š, jabłko n.
niezgody, przyczyna f. klótni.

Za'nfür, I. *vn.* (haben) 1)
klócić się, swarzyć się, wa-
śnić się, wadzić się; um etn.

— sprzeczać się o co; 2)
zrzędzić; mit jnmdm — albo
jnmdm auß— skrzyżać ko-
go, łajać kogo; II. *fič* —,
vr. (haben) klócić się, sprze-
czać się; *fič* erbittert —
użerać się; *fič* um deš Kai-
serš Bart — klócić się o sa-
dło komarowe, o torbę sieczki.

Za'nfür, *sm.* =š, *pl.* —,
klótniarz m., klótnik m.

Za'nfürer, *sf. pl.* =en, kló-
tnia f., swar m.

Za'nfürin, *sf. pl.* =nen,
klótniarka f., klótnica f.

Za'nfürgeist, *sm.* =(e)š, umysł
klótlivy, uosposobienie swar-
liwe.

Za'nfürst, Za'nfürst, *adi.*
klótlivy. swarliwy.

Za'nfürst, Za'nfürst, *sf.*
klótlivost' f., swarlivost' f.

Za'nfürst, *adi.* klótlivy,
swarliwy.

Za'nfürst, *sm.* =š, *pl.* —,
wywołujący m. klótnie, swary.

Za'nfürst, *sn.* =š, *pl.* —,
dim. od Zapfen 1) języczek
m. w gardle; 2) czopek m.

Za'nfürstzündung, *sf. pl.*
=en, zapalenie n. języczka w
gardle.

Za'nfürst, *sm.* =š, *pl.* —, 1)
szyszka f. (bot.); 2) czop m., ce-
wa f.; Doppel—, Zwillingš—,
czop podwójny; Drehbräu-
fen—, czop mostu obrotowego;
Falš— czop szyjowy, szyja
f. wału, czop środkowy;
Kamm— czop pierścieniowy;
Steh— czop stojący; Trag—
czop czelny; zurückgehender —
czop odsadzony; 3) szałp lo-
dowy = Eiszapfen.

Za'nfürst, *va.* (haben) toczyć,
natoczyć; Wein auß dem
Fasse — toczyć wino z becz-
ki; także w dalszem zna-
czeniu: sprzedawać piwo,
wino i t. p. na szklanki; den
Saft auß einer Birke — albo
die Birke — toczyć sok
z brzozy; einen Wasser-
füchtigen — wypompować
wodę choremu na wodną
puchlinę.

Za'nfürst, *adi.* szysz-
czasty.

Za'nfürst, *sf. pl.* =n,
jagodlin m. (bot.).

Za'nfürst, *sn.* =(e)š, 1)
—, *pl.* =e, piwo beczkowe
= Faßbier; 2) piwo czopowe,
ściekające z czopa, koło
czopa.

Za'nfürstbirne, *sf. pl.* =n,
pasówka f.

Za'nfürstförmig, *adi.* czopo-
waty.

Za'nfürstgeld, *sn.* =(e)š, *pl.*
=er, czopowe n.

Za'nfürstkraut, *sn.* =(e)š, *pl.*
-kraut, języczkowe ziele, ja-
goda listna.

Za'nfürstlager, *sm.* =š, *pl.*
—, obacz Wellenlager.

Za'nfürstloch, *sn.* =(e)š, *pl.*
-löcher, 1) gniazdo n., stępka
f. (mechanika); 2) otwór
czopowy.

Za'nfürstmutter, *sf. pl.* =n,
mutra czopowa.

Za'nfürstreich, *sm.* =(e)š,
pl. =e, capstrzyk m., wie-
czornik m.

Za'nfürststück, *sm.* =(e)š, *pl.*
=e, cap m., ocap m.

Za'nfürsttragend, szyszkowy
(botan.).

Za'nfürst, *sm.* =š, *pl.* —, ten,
co wino, piwo i t. p. toczy.

Za'nfürststriehe, *sm.* —, ma-
ryonetka f., łątka f.

Za'nfürst, *adi.* trzepocący
się, rzucający się jak ma-
ryonetka.

Za'nfürstmann, *sm.* =(e)š, *pl.*
=männer, maryonetka f.

Za'nfürst, *vn.* (haben) trze-
potać, skakać, drgać, rzucać
się; mit den Füßen — trze-
potać, dreptać, wydzwaniać
nogami; mit Händen und
Füßen — dygotać rękami i
nogami; der Fisch zappelt ryba
rzuca się; das Herz zappelt
ihr vor Freude serce drga,
skacze jej z radości; (obraz.)
jnmdm — lassen zostawić kogo
w ambarasie, w kłopotcie, nie
pomódz komu spiesźnie.

Zat, *sm.* =en, *pl.* =en,
car m.

Za'renreich, Za'rentum, *sn.*
=(e)š, carstwo n.

Za'renreich, *sm.* —, *pl.* =e,
carewicz m.

Za'rensohn, *sm.* =(e)š, *pl.*
=šöhne, carewicz m.

Zarentochter, *sf. pl.* = tochter, carewna *f.*

Za'rg(e), *sf. pl.* = n, krawędź *f.*, kraj *m.*, obwódka *f.*; rama *f.*; = Rahmen; — eines Fensters futryna *f.* okna; — eines Stiebes łubie *sn.*; — eines Fass'es wator *m.*

Za'rg(e)licher, *sm.* = s, *pl.* —, watornik *m.*

Za'rin, *sf. pl.* = n, caryca *f.*, carowa *f.*

Zart, *I. adi.* delikatny; = s Fleisch miękkie mięso; = s Gesundheit watałe zdrowie; das = e Alter wiek dziecięcy, młodociany; = s Herz czułe serce; II. delikatnie, miętko; czule; — behandeln delikatnie się obchodzić.

Zä'rt(e), *sf. delikatność f.*, czułość *f.*

Zä'rtel(ei)', *sf. pl.* = en, zbytnia delikatność, czułość.

Zä'rtlich, *adi.* delikatne czucie mający.

Zä'rtgefühl, *sn.* = (e)s, 1) delikatne czucie, delikatność *f.*; 2) wrażliwość *f.*

Zä'rtheit, *sf. pl.* = en, delikatność *f.*

Zä'rtlich, *adi.* delikatny (n. p. ciało); watyły (n. p. zdrowie, dziecko); = e Worte czułe słowa; pieszczotliwy; tkliwy; *adv.* innndn — ansehen, küssen patrzeć na kogo czule, całować kogo serdecznie.

Zä'rtlichkeit, *sf. pl.* = en, czułość *f.*, tkliwość *f.*, pieszczotliwość *f.*

Zä'rtling, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, słabeusz *m.*; = s Schwächling; delikacik *m.*, chuchro *n.*; = Weichling; pieszczoch *m.*, pieszczoszek *m.*

Zä'rtlich, *sm.* = (e)s, rodzaj sitowia (bot.).

Zä'rtlich, *sm.* = (e)s, obacz Zartgefühl.

Zä'rtlich, *adi.* obacz Zartführend.

Zä'fer, *sf. pl.* = n, włókno *n.*, włochacina *f.*, żyłka *f.* (bot.).

Zä'ferblume, *sf. pl.* = n, mroz *m.*, przypołudnik *m.* (rośl.).

Zä'ferchen, *sn.* = s, *pl.* —, *dim.* od Zäfer, włókienko *n.*, Zä'ferig, *adi.* włókienkowaty, włókniasty; żyłkowaty żykowaty.

Zä'fern, *va.* (haben) na włókna rozbierać, dzielić; sich —, *vr.* (haben) strzepić się, wystrzepić się.

Zä'ffel, *sf. pl.* = n, motek *m.* (nici, przedzy).

Zä'uber, *sm.* = s, czary *pl.* = Zauberei; urok *m.* = Zaubertische Wirkung; den — lösen odczarować; voller — uroczy *adi.*

Zä'uberge, *sn.* = s, *pl.* = n 1) czarujące oko; 2) oko dające uroki.

Zä'uberband, *sn.* = (e)s, *pl.* = bänder, wiewy czarodziejskie.

Zä'uberbecher, *sm.* = s, *pl.* —, czarowny puhar.

Zä'uberbild, *sn.* = (e)s, *pl.* = er, 1) talisman *m.*; 2) czarowany obraz; obraz uroczy (także przenośnie).

Zä'uberblick, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, wzrok czarujący.

Zä'uberbrunnen, *sm.* = s, *pl.* —, studnia czarowana.

Zä'uberbuch, *sn.* = (e)s, *pl.* = bücher, książka czarodziejska, książka *f.* o czarach, o sztuce czarowniczej.

Zä'uberbuchstabe, *sm.* = n(s), *pl.* = n, litera czarowna.

Zä'uberdegen, *sm.* = s, *pl.* —, szpada czarowna.

Zä'uberding, *sn.* = (e)s, *pl.* = e, rzecz czarowna, czarowana, czarująca.

Zauberei', *sf. pl.* = en, czarodziejstwo *n.*; czary *pl.*; — treiben trudnić się czarodziejstwem; = en machen czarować; (obraz.) die — der Schönheit, der Liebe czary *pl.*, urok *m.* piękności, miłości.

Zä'uberer, *sm.* = s, *pl.* —, czarownik *m.*, czarnoksiężnik *m.*, guślarz *m.*; cudotwórca *m.* = Wundertäter.

Zä'uberflöte, *sf. pl.* = n, flet czarnoksiężski.

Zä'uberformel, *sf. pl.* = n, formułka czarnoksiężska, zaklęcie czarownicze.

Zä'bergabe, *sf.* dar *m.* czarowania.

Zä'bergarten, *sm.* = s, *pl.* = gärten, ogród zaczarowany.

Zä'bergerte, *sf. pl.* = n, różdżka czarnoksiężska.

Zä'bergesang, *sm.* = (e)s, *pl.* = sänge, śpiew czarujący.

Zä'bergürtel, *sm.* = s, *pl.* —, pas czarodziejski.

Zä'berhaft, *adi.* czarowny; uroczy = reizend; cudny = wunderbar; *adv.* czarownie; uroczy; cudnie.

Zä'berhand, *sf. pl.* = hände, czarodziejska ręka; (obraz.) śliczna reka.

Zä'berhilfe, *sf. pl.* = n, osłona czarodziejska.

Zä'berin, *sf. pl.* = nen, czarnoksiężnica *f.*; kobieta czarująca, czarownica *f.*

Zä'berinsel, *sf. pl.* = n, wyspa czarowana *f.*

Zä'berisch, *adi.* czarodziejski; czarowny; uroczy; *adv.* czarodziejsko; czarownie; urocz.

Zä'berkraft, *sf. pl.* = kräfte, moc czarodziejska.

Zä'berkreis, *sm.* = s, *pl.* = se, koło czarodziejskie.

Zä'berkunst, *sf. pl.* = künste, sztuka czarownicza, czarodziejska, czarodziejstwo *n.*, magia *f.*

Zä'berkünstler, *sm.* = s, *pl.* —, czarnoksiężnik *m.*, magik *m.*

Zä'berland, *sn.* = (e)s, *pl.* = länder, kraj zaczarowany.

Zä'berlaterne, *sf. pl.* = n, latarnia czarnoksiężska.

Zä'berlehrling, *sm.* = (e)s, *pl.* = e, uczeń *m.* czarnoksiężnika.

Zä'berlied, *sn.* = (e)s, *pl.* = er, pieśń czarowna.

Zä'bermacht, *sf.* obacz Zäuberkraft.

Zä'bermädchen, *sn.* = s, *pl.* —, powiastka *f.* o czarach.

Zä'bermantel, *sm.* = s, *pl.* = mäntel, płaszcz czarnoksiężski.

Zä'bermittel, *sn.* = s, *pl.* —, sposób *m.*, środek *m.* czarodziejski.

Zä'ubern, *I. vn.* (haben) czarować; — können umieć

czarować; II. *va.* (haben) (jakby) czarodziejską mocą co sprawić; eine Wüste in einen reizenden Garten — przetworzyć, zamienić pustynię w cudowny ogród.

Zau'bernetz, *sn.* =eš, *pl.* =e, sieć czarodziejska.

Zau'bernuß, *sf. pl.* =niße, czar m. (rośl.).

Zau'berort, *sm.* =eš, miejsce czarowane.

Zau'berpalast, *sm.* =eš, *pl.* =lâte, pałac czarowany.

Zau'berposse, *sf. pl.* =n, komedia czarodziejska.

Zau'berpriester, *sm.* =š, *pl.* =, guślarz m.

Zau'berquelle, *sf. pl.* =n, źródło czarowane.

Zau'berreich, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, królestwo n. czarów.

Zau'berring, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, pierścień czarowany.

Zau'berrote, *sf. pl.* =n, ob. Zaubergerte.

Zau'berschein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, światło czarowne.

Zau'berschlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, czarowny, czarny wywołany.

Zau'berschlag, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, uderzenie n. różeczka czarodziejska.

Zau'berschloß, *sn.* =schloß, *pl.* =schloßer, zamek czarowany, zaklęty.

Zau'berschrift, *sf. pl.* =en, pismo czarodziejskie, czarowne.

Zau'bersehen, *sm.* =š, ob. Zauberspruch.

Zau'bersiegel, *sn.* =š, *pl.* =, pieczęć czarowna.

Zau'berspiegel, *sm.* =š, *pl.* =, zwierciadło czarowne.

Zau'berspruch, *sn.* =(e)š, *pl.* =sprüche, zaklęcie n.

Zau'berstab, *sm.* =(e)š, *pl.* =stäbe, laska czarodziejska.

Zau'berstrauch, *sm.* =(e)š, *pl.* =sträucher, krzak czarowany.

Zau'berstück(den), *sn.* =š, *pl.* =stücke, =dchen, czary; komedia czarodziejska = Zauberspiele.

Zau'berton, *sm.* =(e)š, *pl.* =töne, dźwięk czarowny.

Zau'bertrank, *sm.* =(e)š, *pl.* =tränke, napój czarujący, czary *pl.*

Zau'berwald, *sm.* =(e)š, *pl.* =wälder, las czarowany, zaklęty.

Zau'berwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, czary *pl.*

Zau'berwelt, *sf. pl.* =en, świat m. czarów.

Zau'berwesen, *sn.* =š, magia *f.*, czarnoksiężstwo *n.*; urok *m.*

Zau'berwort, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, słowo czarujące.

Zau'berwurz, *sf. pl.* =n, pokrzyk *m.* (rośl.).

Zau'berzeiden, *sn.* =š, *pl.* =, znak czarowny.

Zau'berzettel, *sm.* =š, *pl.* =, kartka czarowna.

Zauderei, *sf. pl.* =en, zwlekanie *n.*, odwlekanie *n.*, mitręga *f.*

Zauderer, *sm.* =š, *pl.* =, ociągacz *m.*, zwłoczyciel *m.*

Zauderhaft, *adi.* ociągający, zwlekający.

Zauderhaftigkeit, *sf.* niezdecydowanie *n.*, wahanie *n.*, się.

Zaudern, *vn.* (haben) odwlekać, zwlekać, odwlec, zwlec, ociągać się, ociągnać się, wahać się, mitrężyć.

Zaudern, *sn.* =š, odwlekanie *n.*, zwlekanie *n.*, wahanie *n.*, się, mitręga *f.*

Zaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, uzda *f.*, uzdźnica *f.*, uzdeczka *pl.*; einem Pferde den — anlegen włożyć koniowi uzdę, okiełznać konia; daß Pferd im =e halten trzymać konia na uzdzie; (obraz.) jmdn im =e halten trzymać kogo na wodzy, w klubach, w ryzie; seine Leidenschaften im =e halten powściągać namiętności; seine Zunge im =e halten hamować język.

Zäumchen, *sn.* =š, *pl.* =, dim. od Zaum, uzdeczka *f.*

Zäummen, *va.* (haben) uzdać, przywdziać, włożyć (koniowi) uzdę, kiełzać, kiełznać, okiełzać; (obraz.) powściągać, hamować; daß Pferd beim Schwanz — czynić wszystko na opak.

Zaumgebiß, *sn.* =ffeš, *pl.* =ffe, wędzido *n.* (u konia).

Zaumgeßel, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, odzudne *n.*

Zaumloß, *adi.* bez uzdy; obacz Zügelloß.

Zaun, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, plot *m.*, płeniak *m.*; parkan *m.*; der Ort, wo man über den — steigen kann przełaz *m.*; lebendiger — żywy plot; mit einem =e umgeben ogrodzić (plotem); den — auseinandernehmen plot rozgradzać, rozgrodzić; (obraz.) etw. vom =e brechen uczynić co bez wszelkiego powodu; einen Streit vom =e brechen szukać (niepotrzebnej) sprzeczki; daß ist hinter jedem =e zu finden to nie rzadka rzecz; er ist nicht hinter dem =e gemachsen, gefunden, nicht vom =e gebrochen nie z drzewa spadł, nie z drzewa go urwano, nie na drzewie, nie za piecem się rodził; wo der — zu niedrig ist, steigt man über zu aller Frist na pochyłe drzewo i kozy skaczą; wenn der — fällt, springen die Hunde darüber kiedy stracisz znaczenie, lada kto cię znieważy.

Zaunbillet, *sn.* =š, *pl.* =, ein — haben patrzeć na jakie widowisko nie zapłaciwszy nic (żartobli.).

Zaunblume, *sf. pl.* =n, pajęcznica *f.* (rośl.).

Zaunhahn, *sn.* =š, *pl.* =, dim. od Zaun, plotek *m.*

Zaunhür, *adi.* chudy jak szczypta.

Zaunen, *va.* (haben) grodzić, ogrodzić plotem.

Zaungeist, *sm.* =eš, *pl.* =e, gąsle, widz, który nie zapłacił za widowisko (odbywające się pod gołym niebem).

Zaungrasmiße, *sf. pl.* =n, obacz Grasmiße.

Zaungras, *sf. pl.* =n, dzwonek *m.*, powój *m.* płotowy, kolnik *m.*, zerwa *f.* (rośl.).

Zaunhede, *sf. pl.* =n, żywy plot.

Zau'holz, *sn.* =eš, gródz f., gródzba f.

Zau'nfirſche, *sf. pl.* =n, dereń m., świda f. (rośl.).

Zau'nfönig, *sm.* =(e)š, pl. =e, strzyż m., strzyżyk m., myszy królik (ptak).

Zau'nlatich, *sm.* =š, sałata dzika.

Zau'nliſie, *sf. pl.* =n, koſatki pl., pajęcznica liliowa (rośl.).

Zau'nling, *sm.* =š, pl. =e, obacz Zau'nfirſche.

Zau'nſpahl, *sm.* =(e)š, pl. =pſähle, kół m., pal m. (od albo do plotu); einen Wink mit dem — geben dać zrozumieć.

Zau'nrebe, *sf. pl.* =n, przestęp m. (bot.).

Zau'nſchlüſſer, *sm.* =š, pl. —, pokrzywniczek m. (ptak).

Zau'nwerk, *sn.* =(e)š, pl. =e, ogrodzenie n. płotem, opłocenie n., płot m.

Zau'nwinde, *sf. pl.* =n, powój m., biczynki pl. (rośl.).

Zau'ſen, *va.* (haben) szarpać, targać; Wolle — skubać wełnę; rwać, czochrać; ſich — czochrać się.

Ze'bra, *sn.* =(š), pl. =š, zebra f. (zwierzę).

Ze'bu, *sm.* =(š), pl. =š, zebu m. (zwierzę).

Ze'brüder, *sm.* =š, pl. =brüder, moczynas m., winosz m., wychylacz m. (kieliszek); towarzysz m. od kieliszka.

Ze'de, *sf. pl.* =n, 1) — im Wirtſchafte należytość f. za jadło i trunki spożyte w goſpodzie; die — bejahen zapłacić za wszystkich; jeder jahst ſeine — każdy płaci za siebie; ich bejahst deine — zapłacę za ciebie, część na ciebie przypadającą; die — bejahen müſſen musieć ponieść koſta, musieć zapłacić za wszystkich, musieć beknąć, musieć wypić, czego drudzy nawarzyli; die — ohne den Wirt machen obacz pod Rechnung; 2) obacz Ze'hgelag(e); 3) cech górniczy = Zunft; 4) kopalnia f., pole do obrabiania, c(z)acha f., chodnik m.; alte — wyrobisko n.;

eine — bauen wydobywać z kopalni, odbudowywać chodnik.

Ze'den, *vn.* (haben) popijać sobie, pić, hulac.

Ze'denhaus, *sn.* =ſeš, pl. =häuſer, dom m. zgromadzeń cechu górniczego.

Ze'denmeiſter, *sm.* =š, pl. —, cechl mistrz m.

Ze'der, *sm.* =š, pl. —, hulaka m., bibosz m., pijak m.

Ze'dſfrei, *adi.* bezpłatnie jedzący i pijący; imndn — halten płacić za kogo, zapłacić za to, co zjadł i wypił.

Ze'dgaſt, *sm.* =eš, pl. =gäfte, gość (zaproszony) uczestniczący w hulance.

Ze'dgelag(e), *sn.* =eš, pl. =e, hulanka f., pijatyka f.

Ze'dgenoſſ, =genoſſe, *sm.* =ſſen, pl. =ſſen, 1) człouek m. cechu górniczego; 2) uczestnik m., towarzysz m. w hulance = Ze'dgaſt.

Ze'dgeſellſchaft, *sf. pl.* =en, towarzyswo hulackie.

Ze'djnt, *sf. pl.* =n, cekin m. (złota moneta wenecka).

Ze'dpreller, *sm.* =š, pl. —, oszukujący m. kelnerów.

Ze'dprellerei, *sf. pl.* =en, oszukiwanie n. kelnerów.

Ze'dſchuld, *sf. pl.* =en, dług m. za jadło i trunki (w restauracyi).

Ze'dſtein, *sm.* =(e)š, pl. =e, wapień permski, peneński (górn.).

Ze'dſteindolomit, *sm.* =eš, pl. =e, dymna waka.

Ze'd, *sn.* =(e)š, łapanka f. (gra dziecienna).

Ze'de, *sf. pl.* =n, ślepek m., kleszcz m. (zool.).

Ze'der, *sf. pl.* =n, cedr m. (drzewo).

Ze'der(u)=, *adi.* cedrowy.

Ze'derholz, *sn.* =eš, drzewo cedrowe.

Ze'dern, *adi.* cedrowy, z drzewa cedrowego.

Ze'drad, *sm.* =(e)š, cedrak m., miodek m., miodla f. (bot.).

Ze'dſe, *sf. pl.* =n, i Ze'h, *sm.* =(e)š, pl. =en, 1) palec m. (u nogi); große — duży

palec, kciuk m.; kleine — mały palec; auf den =n gehen chodzić na palcach; 2) eine — Knoblauch ząbek m. czosnku.

Ze'hen, *adi.* obacz Ze'he.

Ze'hengänger, *sm.* =š, pl. —, palcochodny, zwierzę palcochodne.

Ze'henglied, *sn.* =(e)š, pl. =er, członek m. palca (u nogi).

Ze'hennagel, *sm.* =š, pl. =nagel, paznokieć m. u palca (u nogi).

Ze'hentpiſſe, *sf. pl.* =n, koniec m. palca (u nogi); auf den =n gehen chodźć na palcach.

Ze'hent, *sm.* =š, pl. =e, ob. Zehnte.

Ze'hentader, *sm.* =š, pl. =äder, rola, z której się daje lud pobiera dziesięcinę.

Ze'hentbar, *adi.* ulegający dziesięcinie.

Ze'henter, *sm.* =š, pl. —, pobierający m. dziesięcinę, dziesięcinnik m., wytycznik m.

Ze'hentfrei, *adi.* wolny od dziesięciny.

Ze'hentherr, *sm.* =n, pl. =en, mający m. prawo do dziesięciny.

Ze'hentner, *sm.* =š, pl. —, dający m. dziesięcinę, obowiązany m. do dziesięciny.

Zeh'n, *num. card.* dziesięć, dziesięciu, dziesięcioro; vor — Monaten przed dziesięciu miesiącami; eš hat ſoeben — geſchlagen właśnie wybiła dziesiąta (godzina); eš iſt halb — Uhr jest pół do dziesiątej; etwa —, eine Unzah'l von — dziesiątka f., około dziesięć, dziesięciu; — Schritt vom Leibe! z daleka! die — Gefete dziesięć przykazań Boskich; — Jahre dziesięć lat, dziesięciolecie n.

Zeh'n(e), *sf. pl.* =en, dziesiątka f.; kralka f. (w kartach); die Herzen — kralka czerwonna.

Ze'hublumig, *adi.* dziesięciokwiatowy.

Ze'hned, *sn.* =(e)š, pl. =e, dziesięciokąt m., dziesięciobok m. (geom.).

Ze'huedig, *adi.* dziesięciokrotny.

Ze'huender, *sm.* =s, *pl.* —, jeleni mający rogi o dziesięciu końcach.

Ze'huer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) dziesiątka *f.*; nach =n geordnet dziesiątkowy, decymalny; 2) członek *m.* Rady dziesięciu (hist.); 3) dziesiątak *m.* (dziesięć centów, halerzy i t. p.), dziesiątka *f.* (dziesięć złr., koron i t. p.).

Ze'huerlei, *adi.* dziesięcioraki; *adv.* dziesięciorako.

Ze'huftach, =fäftig, *adi.* dziesięciokrotny, dziesięciorny; daß 3-e dziesięć razy tyle; *adv.* dziesięciokrotnie; etw. — zufammenlegen złożyć co w dziesięcioro.

Ze'huftächig, *adi.* o dziesięciu płaszczyznach.

Ze'huftfüßig, *adi.* dziesięcionogi.

Ze'huftfüßler, *sm.* =s, *pl.* —, szczekosz *m.* (zool.).

Ze'huft'herftüß, *sn.* =es *pl.* =e, dziesiątaczek *m.* (dziesięć groszów).

Ze'huherr, *sm.* =n, *pl.* =en, decemwir *m.*, jeden z dziesięciu (hist. rzymska).

Ze'huherrſchaft, *sf.* decemwirat *m.*

Ze'hujährig, *adi.* dziesięcioletni, dziesięć lat mający, trwający.

Ze'hujährlid, *adi.* dziesięcioletni, co dziesięć lat przypadający (n. p. jakiś obchód); *adv.* co dziesięć lat.

Ze'huftappig, *adi.* dziesięciostrzepiasty (bot.).

Ze'huftötig, *adi.* dziesięciolutowy.

Ze'huftmal, *adv.* dziesięć razy, dziesięćkroć.

Ze'huftmalig, *adi.* dziesięćkrotny; *adv.* dziesięćkrotnie.

Ze'huftmann(e)rig, *adi.* dziesięcioprecikowy (bot.).

Ze'huftmonatig, *adi.* dziesięciomiesięczny, dziesięć miesięcy mający.

Ze'huftmonatlid, *adi.* dziesięciomiesięczny, co dziesięć miesięcy przypadający.

Ze'huftpennigtitüt, *sn.* =(e)s,

pl. =e, dziesiątaczek *m.* (dziesięć fenigów).

Ze'huftpünder, *sm.* =s, *pl.* —, dziesięciofuntowe działo.

Ze'huftpündig, *adi.* dziesięciofuntowy.

Ze'huftreitig, *adi.* o dziesięciu stronach.

Ze'huftreilig, *adi.* o dziesięciu słupach.

Ze'huftreitig, *adi.* dziesięć stron, stronice mający; dziesięcioboczny (geom.).

Ze'hufttägig, *adi.* dziesięciogłoskowy.

Ze'hufttündig, *adi.* dziesięciogodzinny, dziesięć godzin trwający.

Ze'hufttündlid, *adi.* dziesięciogodzinny, co dziesięć godzin przypadający.

Ze'hufttägig, *adi.* dziesięciodniowy, dziesięć dni mający, trwający.

Ze'hufttäglid, *adi.* dziesięciodniowy, co dziesięć dni przypadający.

Ze'hufttaufend, *num.* *card.* dziesięć tysięcy.

Ze'hufttaufendſte(r), *num.* *ord.* dziesięćysieczny.

Ze'huftbar, *adi.* ulegający dziesięcinie.

Ze'huft, *num.* *ord.* dziesiąty, dziesiąta, dziesiąte; den =n Mai dziesiąty, dziesięć maja; Karl X. Karol dziesiąty; daß täte der — nicht mało kto lub nikt nie zrobiłby tego.

Ze'huft, *sm.* =n, *pl.* =n, dziesięcina *f.*, olbora *f.*

Ze'huftteilig, *adi.* z dziesięciu części składający się.

Ze'huftteil, *sn.* =es, *pl.* =e, obacz Zehtel.

Ze'huftel, *sn.* =s, *pl.* —, dziesiąta część; zmei — dwie dziesiąte.

Ze'huftelgramm, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, decygram *m.*

Ze'huftelliter, *sn.* =s, *pl.* —, decylitr *m.*

Ze'huftelmeter, *sm.* i *sn.* =s, *pl.* —, decyometr *m.*

Ze'huften, I. *vn.* (haben) 1) dziesięcinę nakładać, dziesięcinę pobierać; 2) dziesięcinę opłacać, płacić; II. *va.* (haben) dziesiątkować = bezimtern.

Ze'huftenſ, *adi.* po dziesiąte.

Ze'hufter, *sm.* =s, *pl.* —, wytykacz *m.* dziesięciny, olbownik *m.*

Ze'huftpflichtig, *adi.* do dziesięciny obowiązany.

Ze'huftrecht, *sn.* =(e)s, prawo *n.* (do) dziesięciny.

Ze'huftwöchentlid, *adi.* dziesięciotygodniowy, co dziesięć tygodni przypadający.

Ze'huftwöchig, *adi.* dziesięciotygodniowy, dziesięć tygodni mający, trwający.

Ze'huftzeilig, *adi.* dziesięciowierszowy.

Ze'huften, I. *vn.* (haben) 1) jeść i pić, żywić się, żyć; bei einem Wirte — żyć w gospodzie; auf fremde Koſten — żyć na obcy koszt; er zehrt von feinen Zinſen żyje z odsetków; er hat nichts zu — nie ma z czego żyć, nie ma co jeść; (obraz.) von feinem früheren Ruhme — polegać na sławie w młodszych latach pozyskanej; 2) trawić; die Seeluft zehrt morſkie powietrze trawi, sprawia apetyt; ihm zehrt Kummer am Marke daß Lebens trawi go zgryzota; II. zehrend, *ppr.* i *adi.* =es Fieber febra trawiąca; III. gezeht, *pp.* i *adi.* wytrawny *o* (winie); IV. ſich —, *vr.* (haben) ſich — und grämen umierać ze zgryzoty; die Bitterkeit zehrte ſich immer tiefer in ſein Herz co raz to głębiej gorycz w serce mu wnikała.

Ze'huften, *adi.* obacz pod Zehren II.

Ze'hufter, *sm.* =s, *pl.* —, spozrywca *m.*; trawiciel *m.*; ein Sparer will einen — haben albo auf einen Sparer folgt ein — tak bywa: co skniera przez długi czas zbiera, dziedzie jak zagarnie, wkrótce straci marnie; na to skapiec zbiera, by dziedzie roztrownił.

Ze'hufter, *sn.* =s, *pl.* —, gorączka trawiąca, trawiączka *f.*

Ze'hufterfrei, *adt.* mający wolny wikt; imbn — haſten dawać komu stół (darmo), stół za kogo płacić.

Ze'hrgehd, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, **Ze'hrpfeunig**, *sm.* =š, wiatyk *m.*, strawne *n.*, pieniądze *pl.* na żywność (szczególnie w drodze), podróżny grosz.

Ze'hrtraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =träuter, jakubek *m.*, starzec *m.* (rośl.).

Ze'hrung, *sf. pl.* =en, 1) jadło *n.*, żywność *f.*, wydatek *m.* na jadło i trunki (w gospodarstwie); 2) stół *m.*, zapas *m.* żywności; freie — haben, geben, mieć, dawać wolny stół; — auf der Reife wiatyk *m.*; die letzte — ostatnie namaszczenie, pomazanie; 3) suchoty *pl.*

Ze'hrungskosten, *s. pl.* kosztą *pl.* za wikt.

Ze'hrvorrat, *sn.* =(e)š, *pl.* =räte, zapas *m.* żywności.

Ze'hrwurm, *sm.* =(e)š, *pl.* =würmer, robak pasożytny; (obraz.) pasożyt *m.*

Ze'hrwurz, *sf. pl.* =en, **Ze'hrwurzel**, *sf. pl.* =n, wiele złego *indecl.*, obrazki *pl.* (rośl.).

Ze'hrwurztrauch, *sm.* =(e)š, *pl.* =träucher, wątpik *m.*, zdrzewo *n.* (bot.).

Ze'ihen, *sn.* =š, *pl.* —, 1) znak *m.*; oznaka *f.* = Anzeichen; ich halte das für ein schlimmes — uważam to za zły znak, widzę w tem złą przepowiednię; — in der Wäsche znak, litera wyszyta na bieliznie, monogram *m.*; aufgebranntes — piętno *n.*; — auf Gemälden znak, litera, podpis *m.* (malarza) na obrazie; 2) cecha *f.*, piętno *n.* = Gepräge; znanie *n.*, znak *m.* rozpoznania = Kennzeichen; er ist keines =š Gdneider z zawodu, z profesji jest krawcem; das ist ein — der Zeit to jest znamieniem czasu; 3) — von Freundschaft dowód *m.* przyjaźni; zum —, daß er hier war na dowód, że tu był; — geben, machen dawać znaki; durch — sprechen mówić na migi; daß — des Kreuzes znak krzyża; daß — des Kreuzes machen (prze)żegnać się; 4) sygnał *m.*; daß — zur Abfahrt geben dać sygnał (do) odjazdu (ko-

lej.); 5) die zwölf himmlischen — dwanaście znaków niebieskich, gromada *f.* dwunastu gwiazd, zodyak *m.* (astron.); unter einem glücklichen, unglücklichen — geboren sein być rodzonym, rodzic się pod dobrą, pod złą gwiazdą; 6) zjawisko *n.* = Erscheinung; 7) znak przecinkowy (pisownia); 8) symptomat *m.* (medyc.).

Ze'ihenbrett, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, deska *f.* do rysowania.

Ze'ihenbuch, *sn.* =(e)š, *pl.* =bücher, książka rysunkowa, do rysunków.

Ze'ihender, *sm.* =š, *pl.* —, astrolog *m.*, wróżek *m.*, wieszczbiarz *m.*

Ze'ihendererci, *sf.* astrologia *f.*, wieszczbiarstwo *n.*

Ze'ihenerklärung, *sf. pl.* =en, objaśnienie *n.* znaków (użytych w jakim dziele, na mapie i t. p.).

Ze'ihenfarbe, *sf. pl.* =n, obacz Zeichenfarbe.

Ze'ihensfeder, *sf. pl.* =n, pióro *n.* do rysunków, do rysowania.

Ze'ihengarn, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, nici (kolorowe) do znaczenia (bielizny).

Ze'ihenhammer, *sm.* =š, *pl.* =hämmer, znacznik *m.*

Ze'ihenholz, *sf.* węgiel *m.* do rysowania.

Ze'ihentride, *sf.* kred(k)a *f.* do rysunków, do rysowania.

Ze'ihenkunst, *sf.* sztuka *f.* rysowania.

Ze'ihenlehre, *sf.* nauka *f.* rysunków.

Ze'ihenlehrer, **Ze'ihenmeister**, *sm.* =š, *pl.* —, nauczyciel *m.* rysunków.

Ze'ihenspapier, *sn.* =(e)š, papier rysunkowy, do rysunków.

Ze'ihenschiefer, *sm.* =š, *pl.* —, tupek napisowy, ampelit *m.*

Ze'ihenschrift, *sf.* hieroglify *pl.*

Ze'ihenschule, *sf. pl.* =n, szkoła *f.* rysunków.

Ze'ihensetzung, *sf.* interpunkcja *f.*, przecinkowanie *n.*

Ze'ihensprache, *sf. pl.* =n,

rozmowa znakami prowadzona, rozmowa na migi.

Ze'ihenstelle, *sf. pl.* =n, obacz Zeichnungsstelle.

Ze'ihenstift, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, ołówek *m.*, rysik *m.* do rysowania.

Ze'ihenstunde, *sf. pl.* =n, lekcyja *f.*, godzina *f.* rysunków.

Ze'ihentinte, *sf. pl.* =n, atrament *m.* do rysunków.

Ze'ihentisch, *sm.* =eš, *pl.* =e, stół *m.* do rysunków.

Ze'ihenunterricht, *sm.* =(e)š, nauka *f.* rysunków.

Ze'ihenvorlage, *sf. pl.* =n, wzorek *m.* do rysunków.

Ze'ihen, *va. i vn.* (haben) 1) rysować, narysować; auß freier Hand — rysować z wolnej ręki; nach der Natur, nach dem Leben — rysować z natury; Umrisse —, flüchtig — naszkicować, zarysować; 2) znaczyć, naznaczyć, oznaczyć, nacechować, znamionować, znakować = bezeichnen; die Wäsche — znaczyć bieliznę; (obraz.) Gott hat ihn gezeichnet Bóg go napisał; 3) podpisać, podpisać się, kreślić się = unterzeichnen; ich zeichne hochachtungsvoll kresle się z głębokim szacunkiem; er zeichnet für den Chef podpisuje w zastępstwie szefa, przełożonego; 4) Altien — zamawiać, zamówić sobie akcyje, zobowiązać się do odbioru akcyi; das gezeichnete Kapital kapitał subskrybowany (handel); ich zeichne für das Denkmal 2000 Kronen subskrybuję, złożę na pomnik 2000 koron.

Ze'ihenbuch, *sn.* obacz Zeichenbuch.

Ze'ihner, *sm.* =š, *pl.* —, **Ze'ihnerin**, *sf. pl.* =nen, 1) rysownik *m.*, rysowniczką *f.*; 2) subskrybent *m.*, subskrybentka *f.* (handel).

Ze'ihnerisch, *adi.* rysowniczy; =eš Talent haben mieć talent, zdolności do rysunków.

Ze'ihnung, *sf. pl.* =en, 1) rysowanie *n.*, rysunek *m.*; — in Bleistift, in Kreide rysunek ołówkiem, rysunek

kredkowy; nach einer — według rysunku, z rysunku; architektonische — plan *m.*; — in den Umrißen zarys *m.*, szkic *m.*; 2) znak *m.* = Zeichen; 3) podpis *m.* = Unterschrift; subskrypcya *f.* (handel).

Zeichnungsstelle, *sf. pl. -n*, bank, w którym odbywa się subskrypcya (handel).

Zeichelbär, *sm. -en, pl. -en*, bartnik *m.* = Hönigbär.

Zeichelbaum, *sm. -(e)s, pl. -bäume*, drzewo bartne.

Zeichelbesitz, *sm. -(e)s, pl. -e*, okrag bartny, uroczysko bartne.

Zeichelbrett, *sn. =es, pl. -er*, łazibien *f.*

Zeidelei, *sf. bartnictwo n.*

Zeigergerichtsaußforderung, *sf. pl. -en*, znak bartny.

Zeigelmeister, *sn. =s, pl. -*, starosta bartny.

Zeigelu, *va. (haben)* miód podbierać, podkurzać, podkurzyć, łazibien.

Zeigelordnung, *sf. pl. -en*, przepisy bartnicze, urządzenia pasieczne.

Zeigelrecht, *sn. =(e)s*, prawo bartnicze.

Zeigelseil, *sn. =(e)s, pl. -e*, chobot *n.*

Zeigelwald, *sm. =(e)s, pl. -wälder*, ostrów *m.*

Zeigelzins, *sm. =jes, pl. =se*, bartne *n.*

Zeigler, *sm. =s, pl. -*, bartnik *m.*, pasiecznik *m.*

Zeigler, *adi.* bartniczy, pasieczny.

Zeigbar, *adi.* mogący być (p)okazany.

Zeigfinger, *sm. =s, pl. -*, palec wskazujący, wskaziciel *m.*

Zeigen, *I. va. i vn. (haben)* okazywać, pokazywać, ukazywać, wskazywać, okazać, pokazać, ukazać, wskazać; mit dem Finger auf jmandn — palcem na kogo wskazywać, palcem kogo wytykać; etw. — pokazać co; auf etw. — wskazać na co; das Thermometer zeigt 8 Grad thermometer wskazuje 8 stopni; das Barometer zeigt auf

Schön barometr wskazuje na pogodę; die Magnethadel zeigt nach Norden igła magnesowa zwrócona jest na północ; die Uhr zeigt (auf) zmei na zegarze druga (godzina), zegar wskazuje drugą (godzinę); ich zeigte ihm den richtigen Weg wskazałem mu właściwą drogę; er zeigte es uns, wie's zu machen ist pokazał nam (t. j. pouczył nas, wyjaśnił nam = erklären), jak to zrobić należy; nun zeigt' einmal, was du fannst pokazał więc, co umiesz; großen Mut — okazał wielką odwagę; er zeigt, daß er Mut hat dowiódł, że jest odważnym = beweisen; das Santissimum — wystawił przynajśw. Sakrament; die Flaggen — rozwinięte chorągwie; II. sich —, *vr. (haben)* okazać się, pokazać się, zjawić się; das muß sich erst — to się dopiero okazać musi; es zeigt sich, daß... pokazuje się, że... , widać, że... ; es wird sich ja — zobaczmy; die Sonne zeigte sich aus den Wolken słońce wychyliło się z chmur; sich als einen Mann — okazać odwagę, dowieść, że się jest odważnym; jeht hast du die beste Gelegenheit, dich zu — teraz masz najlepszą sposobność okazać twoje zdolności; er zeigt sich überall wszędzie go pełno; er kann sich überall — może wszędzie się pokazać; sich brav — chwacko, gracko się sprawić.

Zeigtr, *sm. =s, pl. -*, 1) okaziciel *m.*; 2) wskazówka *f.* (na zegarze, u zegaru).

Zeigerapparat, *sm. =n, pl. -en*, indykator *m.* (tel.).

Zeigerstange, *sf. pl. -n*, wskazówka *f.* słonecznika.

Zeiger Telegraph, *sm. =(e)s, pl. -en*, telegraf wskazówkowy.

Zeigeruhr, *sf. pl. -en*, zegar nie bijący godzin.

Zeigter, *sn. =(e)s, pl. =e*, skrobak *m.* (zwierze).

Zeihen, *va. zeihen, zeihst, zeihst, zieh, habe geziehen*; jmandn einer Sache — poma-

wiać, obwiniać kogo o co, zarzucać komu co; jmandn einer Lige — zarzucać, zarzucić komu kłam, kłamstwo; jmandn etw. — zarzucać komu co.

Zeiland, *sm. =(e)s*, pieprz wilczy.

Zeile, *sf. pl. -n*, 1) wiersz *m.*; Raum zwischen den -n międzywiersz *m.*; zwischen den -n befindlich międzywierszowy; er versteht zwischen den -n zu lesen umie czytać między wierszami; etw. zwischen den -n lesen domyslać się czego; ein paar -n schreiben kilka wierszów napisać, 2) rzad *m.* = Reihe; in -n pflanzen sadzić w rzędach, rzędami; eine Häuser — rzad domów; 3) ulica *f.*

Zeilenhonorar, *sn. =s*, wynagrodzenie *n.* od wiersza.

Zeilenjäger, *sm. =s, pl. -*, dziennikarz płacony od wiersza.

Zeilenlänge, *sf. pl. -n*, długość *f.* wiersza (druk).

Zeilenweise, *adv.* wierszami.

Zeilig, *adi.* wierszowy; zwei — dwuwierszowy.

Zeisel, *sf. pl. -n*, suset *m.* (zwierze).

Zeiselbär, *sm. -en, pl. -en*, niedźwiedź pospolity.

Zeiselwagen, *sm. =s, pl. -*, długa lekka bryczka plecioną.

Zeisig, *sm. =(e)s, pl. -*, czyż *m.*, czyżyk *m.* (ptak); (obraz.) ein locherer — lekkoduch *m.*; ein sauberer — dobra sztuka, dobry numer.

Zeisiggrün, *adi.* oliwkowy.

Zeit, *sf. pl. =en*, 1) czas *m.*; astronomische, bürgerliche, mittlere, wahre — czas astronomiczny, prawdziwy; mitteleuropäische — czas środkowo-europejski; — haben, etw. zu tun mieć czas do zrobienia czego; kurze — krótki czas, chwila *f.* = Augenblick; in verhältnißmäßig kurzer — w stosunkowo krótkim czasie; nicht Herr seiner — sein nie być panem swego czasu, nie

módcz rozporządzać swoim czasem; es wird — daß er zurückkommt czas, by wrócił; es wäre — daß er zurückkäme byby czas, by wrócił; es ist schon — (daß...) już jest czas, (by...); es hat — czas na to, nie spieszy (się); welche — ist es? która godzina? ich habe — mam czas; 2) pora *f.* = Tageszeit, Jahreszeit; immdm die — bieten powiedzieć komu dzień dobry, dobry wieczór, dobranoc; es ist jetzt nicht die —, um die Bäume umzuſetzen teraz nie pora do przesadzania drzew; 3) epoka *f.*, wiek *m.*; zur — der Kreuzzüge w epoce wojen krzyżowych; 4) w połączeniu z przymiotnikami: alte = (en) stare czasy, starożytność *f.*; neue = (en) nowe czasy, nowożytność *f.*; freie — wczas *m.*, wolny czas, wakacje *pl.*; die früheren = en dawne, minione lata, czasy; die guten alten = en dobre, stare czasy; eine furze — krótki czas, krótko; lange — vorher (na) długo przedtem; geraume — dość długo; es ist die höchste — czas najwyższy; ich habe keine — nie mam czasu; gute — haben mieć pogodę; schlechte, teure, schwere — en złe, drogie, ciężkie, czasy; müßige — czas wolny, czas odpoczynku, wczas *m.*; 5) przysłówkowo i w połączeniu z przysłówkami: seiner — w swoim czasie, swego czasu; — meines Lebens przez całe moje życie; die — ist vorbei minął ten czas, minęły te czasy; die — ist um niema już czasu; die ganze — hindurch przez cały czas; die — her dotąd; die — wird mir lang zaznaczam się nudzić; 6) z przymkami: was ist's an der —? która godzina? ist's noch früh, schon spät an der —? czy jeszcze wcześniej, już późno? das ist nicht mehr an der — to już nie na czasie, już nie w używaniu, już przestarzałe; auf — na czas; auf — geben, kaufen dać, kupić na czas, na kredyt; auf

einige — na pewien czas; auf ewige — na wieczne czasy; (auf) — (sineſ) Lebens obacz zeitlebens; aus den = en der Römer z czasów rzymskich; außer der — nie w zwykłym czasie; bei = en zawczasu; bei diesen schlechten = en w tych złych czasach; für alle = en po wszystkie czasy, na zawsze; in furze — w krótkim czasie, wkrótce; in nächster — wkrótce; in — von vier Tagen w ciągu czterech dni; in — von zwei Wochen za dwa tygodnie, w dwóch tygodniach; in früheren = en w dawniejszych czasach, dawniej; mit der — z czasem; nach jener — potem; seit längerer — od dłuższego czasu; über die — ausbleiben zabawić po za czas oznaczony; um welche —? kiedy? o której (godzinie)? um die — der Ernte w czasie zbiorów; übers Jahr um dieselbe — o tym samym czasie w przyszłym roku; von — zu — od czasu do czasu; vor furzer — niedawno; vor der — przed czasem, wcześniej; während der —, daß... podczas, gdy...; zu allen = en des Jahres kiedykolwiek w ciągu roku; zur bestimmten — o oznaczonym czasie; zur rechten — w należywym czasie; zu meiner — za moich czasów; zu unjeren = en za naszych czasów; zu unpassender, ungelegener — w czasie niestosownym, nie należywym; zu gleicher — w tym samym czasie, równocześnie; zu jeder — o każdej porze; zur —, als man... w czasach, kiedy...; 7) w połączeniu z czasownikami: seine — ausbieten wysłużyć swój czas; die — gut benutzen zużyć dobrze czas; die — bestimmen oznaczyć czas; — haben, gewinnen mieć czas, zyskać na czasie; sich — lassen nie spieszyć się; sich in die — schiden pogodzić się z okolicznościami; die — toisſtlagen zabić czas; sich die — vertreiben spędzać

czas; die — vergeuben, verlieren marnować, tracić czas; 8) mit der — pflückt man Rosen czas wszystkiego przysparza; kommt — kommt Mat przyjdzie czas, przyjdzie rada; — ist Geld czas to pieniądz; alles hat seine — każda sprawa ma swą porę właściwą; alles zur seiner — wszystko we właściwej chwili; 9) gegenwärtige, zukünftige, vergangene, vorvorvergangene, bebingte — czas teraźniejszy, przyszły, przeszły, przeszły dokonany, zawarunkowany (gramatyka).

Zei'tabſchnitt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, część czasu; okres *m.*, epoka *f.*

Zei'talter, *sm.* = š, *pl.* —, wiek *m.*; das eiserne, eiserne, silberne, goldene — wiek żelazny, spiżowy, srebrny, złoty.

Zei'tangabe, *sf.* *pl.* = n, przytoczenie *n.*, oznaczenie *n.* czasu; ohne — bez oznaczenia czasu, bez daty.

Zei'tanwendung, *sf.* użycie *n.* czasu, użycie z czasu (z)robiony.

Zei'taufwand, *sm.* = (e)š, nakład *m.* czasu; strata *f.* czasu.

Zei'tbegebenheit, *sf.* *pl.* = en, zdarzenie współczesne.

Zei'tbeginn, *sm.* = (e)š, początek *m.* czasu.

Zei'tbehelf, *sm.* = es, *pl.* = e, środek czasowy, pomoc chwilowa.

Zei'tberechnung, *sf.* *pl.* = en, rachuba *f.* czasu, chronologia *f.*

Zei'tbeschreibung, *sf.* *pl.* = en, opisanie *n.* czasu.

Zei'tbestimmung, *sf.* *pl.* = en, oznaczenie *n.* czasu; data *f.*

Zei'tbuch, *sn.* = (e)š, *pl.* = bücher, kronika *f.*

Zei'tdauer, *sf.* przeciąg *m.* czasu.

Zei'tdrohste, *sf.* *pl.* = n, doróżka na czas najęta.

Zei'tinheit, *sf.* jedność *f.* czasu.

Zei'teinteilung, *sf.* *pl.* = en, podział *m.* czasu.

Zeitlauf, *sm.* -(e)s, bieg *m.* czasu.

Zeitereignis, *sn.* -isse, *pl.* -isse, zdarzenie współczesne, zdarzenie *n.* dnia.

Zeitersparnis, *sf.* *pl.* -isse, zaoszczędzenie *n.* czasu.

Zeitraht, *sf.* *pl.* =en, jazda, za którą się płaci według jej trwania.

Zeitrahler, *sm.* =s, *pl.* —, omyłka *f.* co do czasu, anachronizm *m.*

Zeitreihe, *sf.* następstwo *n.* czasów, kolej *m.* czasu, porządek chronologiczny.

Zeitreist, *sm.* =es, duch *m.* czasu.

Zeitgemäß, *adi.* stosowny do czasu, odpowiedni do czasu, będący na czasie; aktualny; *adv.* stosownie do czasu, na czas; aktualnie.

Zeitgemäßheit, *sf.* stosowność *f.* co do czasu, aktualność *f.*

Zeitgenosse, *sm.* -n, *pl.* -n; *sg.* -n, *pl.* -nen, współczesnik *m.*, rówieśnik *m.*; rówieśniczka *f.*

Zeitgenössisch, *adi.* współczesny; *adv.* współcześnie.

Zeitgeschäfte, *sn.* *pl.* interes terminowe (handel); — machen spekulować na zwyżkę i zniżkę.

Zeitgeschichte, *sf.* historia społeczna.

Zeitgeschmack, *sm.* -(e)s, gust *m.* (pewnego) czasu.

Zeitgewinn, *sm.* =(e)s, zyskanie *n.*, zysk *m.* na czasie.

Zeitgleichung, *sf.* porównanie *n.* (astron.).

Zeitlich, *adv.* zeitlich, *adi.* obacz Seitlich, feithlich.

Zeitig, *I. adi.* 1) tegoczesny, dzisiejszy = dermalig; 2) stosowny do czasu, będący na czasie = zeitgemäß; 3) dostały, dojrzały = reif; =es Obst dojrzałe owoce; 4) rychły, wczesny, zawczesny = frühzeitig; *II. adv.* 1) wcześniej, rychło, zawcześniej; — genug dość wcześniej; es ist noch — jeszcze wcześniej, jeszcze czas; 2) — werden dostać, dojrzeć (o owocach).

Zeitigen, *I. va.* (haben)

1) dojrzałym czynić (o owocach i w medycynie *n. p.* o wrzodach); *II. vn.* (sein) dojrzewać, dojrzeć, dostawać się = reifen.

Zeitigung, *sf.* dojrzewanie *n.*, dojżenie *n.*; jut — bringen dojrzałym (u)czynić.

Zeitirrtum, *sm.* -(e)s, *pl.* =tümer, myłka *f.* co do czasu, w obliczaniu, w oznaczeniu czasu, omyłka chronologiczna, anachronizm *m.*

Zeitrauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, kupno terminowe, na czas.

Zeitreise, *sm.* =reise, *pl.* =reise, cykl *m.*

Zeitkunde, *sf.* znajomość *f.* chronologii, chronologia *f.*

Zeitkürzend, *adi.* skracający czas; zabawny.

Zeitkürzung, *sf.* ob. Zeitverreiß.

Zeitlage, *sf.* położenie *n.*, sytuacja chwilowa (polit.).

Zeitrauf, *sm.* =(e)s, *pl.* =läufe, bieg *m.* czasu.

Zeitraufe i =läufe, *sm. pl.* czasy *pl.*; in diejen =n w tychże czasach.

Zeitlebens, *adv.* na całe życie, przez całe życie, póki życia; auf — do końca życia, aż do śmierci; Pension auf — pensya dożywotnia.

Zeitlehen, *sn.* =s, *pl.* —, lenno czasowe.

Zeitlich, *adi.* czasowy, przemijający; doczesny; die =en Dinge rzeczy, sprawy doczesne, ziemskie; *adv.* czasowo, przemijająco, docześnie.

Zeitliche(s), *sn.* =den, rzeczy doczesne, ziemskie, światowe, świeckie; daß =che je-gnen pożegnać się z tym światem, przenieść się do wieczności.

Zeitlichkeit, *sf.* 1) doczesność *f.*, życie doczesne, ziemskie; znikomość *f.* (rzeczy ziemskich); 2) die =en rzeczy, dobra doczesne, świeckie.

Zeitrauf, *adi.* bezczesny, wieczny; *adv.* wiecznie.

Zeitrauf, *sf. pl.* =n, rozsiad *m.*, zimokwit *m.*, paluchy *pl.* (rośl.).

Zeitlosigkeit, *sf.* wieczność *f.*

Zeitmangel, *sm.* =s, brak *m.* czasu.

Zeitmäß, *sn.* =es, *pl.* =e, 1) miara *f.* czasu; 2) iloczas *m.* (gramat.).

Zeitmesser, *sm.* =s, *pl.* —, czasomiar *m.*, chronometr *m.*

Zeitmessung, *sf. pl.* =en, 1) mierzenie *n.* czasu, chronometria *f.*; 2) prozodya *f.*

Zeitreue, *sf. pl.* =en, porządek *m.* czasu, porządek chronologiczny.

Zeitreue, *sf. pl.* =en, dzierzawa czasowa.

Zeitreue, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, czas *m.*, pora *f.*, chwila *f.*; okres *m.*, periody (historia); den rechten — abwarten przeczekać stosowną chwilę.

Zeitraubend, *adi.* zabierający czas, mitrzący.

Zeitraum, *sm.* =(e)s, *pl.* =räume, przestrzeń *f.*, przeciąg *m.* czasu; okres *m.*

Zeitreue, *sm.* =s, *pl.* —, chronolog *m.*

Zeitreue, *sf. pl.* =en, rachuba *f.* czasu, chronologia *f.*, era *f.*; christliche — chrześcijańska rachuba czasu, era chrześcijańska.

Zeitreuefehler, *sm.* =s, *pl.* —, błąd *m.* w rachubie czasu, anachronizm *m.*

Zeitreue, *sn.* =s, *pl.* —, spis *m.* czasów, tablica chronologiczna.

Zeitreue, *sf. pl.* =en, czasopismo *n.*, pismo peryodyczne.

Zeitreue, *sf. pl.* =n, tablica chronologiczna.

Zeitreue, *sm. pl.* okoliczności czasowe, konjunktura *f.*; unter den jetzigen =n wśród terażniejszych, dzisiejszych okoliczności.

Zeitreue, *sf. pl.* =en, 1) wiadomość *f.*, wieść *f.*, doniesienie *n.*; eine angenehme — befohlen otrzymać przyjemną wiadomość; 2) gazeta *f.*; dziennik *m.*; politische, literarische — gazeta polityczna, literacka, pismo polityczne, literackie; er hat es

in der — gelesen czytał to w gazecie; etw. in die — einrücken lassen umieścić, ogłosić co w gazecie; er schreibt für =en pisuje dla, do gazet; (sich) auf eine — abonnieren zaabonować gazetę, przedpłacić na gazetę.

Zeitungsbabonement, *sn.* =s̄, *pl.* =s̄, abonament *m.*, odbiór *m.* gazety.

Zeitungsbabonent, *sm.* =en, *pl.* =en, =abonneniin, *sf.* *pl.* =nen, abonent *m.*, odbiorca *f.*, abonentka *f.*, odbiorczyni *f.* gazety.

Zeitungsbabonnce (wym.: anas), =anzeige, *sf.* *pl.* =n, ogłoszenie *n.* w gazecie.

Zeitungsbartifel, *sm.* =s̄, *pl.* —, artykuł *m.*, rozprawka *f.* w gazecie.

Zeitungsbaußgabe, *sf.* *pl.* =n, wydanie *n.* gazety.

Zeitungsbaußträger, *sm.* =s̄, *pl.* — ob. Zeitungsträger.

Zeitungsbaußlage, *sf.* *pl.* =n, dodatek *m.* do gazety.

Zeitungsbblatt, *sn.* =(e)s̄, *pl.* =blätter, 1) luźna karta gazety; 2) gazeta *f.* = Zeitung.

Zeitungsbdeutsch, *sn.* —, język niemiecki w gazetach używany; częstokroć w znaczeniu: niemieczyzna zepsuta.

Zeitungsbente, *sf.* *pl.* =n, kaczka dziennikarska, wiadomość nieprawdziwa.

Zeitungsbexpedition, *sf.* *pl.* =en, wysyłka *f.* gazet; ekspedycja *f.* (biuro) gazety.

Zeitungsbinsertat, *sn.* =(e)s̄, *pl.* =e, insertat *m.*, ogłoszenie *n.* w gazecie.

Zeitungsbjunge, *sm.* =n, *pl.* =n, chłopak roznoszący gazetę.

Zeitungsbkorrespondent, *sm.* =en, *pl.* =en, korespondent *m.* gazety, donoszący *m.* gazecie wiadomości.

Zeitungsbkrieg, *sm.* =(e)s̄, *pl.* =e, wojna *f.*, polemika *f.* między gazetami.

Zeitungsbladen, *sm.* =s̄, *pl.* =låden, sklep *m.* sprzedający gazetę.

Zeitungsbleschalle, *sf.* *pl.*

=n, czytelnia, w której znajdują się gazety.

Zeitungsbleser, *sm.* =s̄, *pl.* —, czytelnik *m.* gazet(y).

Zeitungsbnachricht, *sf.* *pl.* =en, wiadomość *f.* przez gazetę podana, gazeciarska.

Zeitungsbpapier, *sn.* =(e)s̄, papier *m.* na gazety, gazetiany.

Zeitungsbredakteur, *sm.* =s̄, *pl.* =e, redaktor *m.*, kierownik *m.* gazety.

Zeitungsbſchreiber, *sm.* =s̄, *pl.* —, dziennikarz *m.*, gazeciarski *m.*

Zeitungsbſprache, *sf.*, **Zeitungsbſtil**, *sm.* =(e)s̄, język *m.*, styl *m.*, sposób *m.* pisania gazet, gazeciarski.

Zeitungsbſtempel, *sm.* =s̄, stempel *m.* od gazet(y).

Zeitungsbträger, *sm.* =s̄, *pl.* —, roznosiciel *m.* gazet.

Zeitungsbträgerin, *sf.* *pl.* =nen, roznosicielka *f.* gazet.

Zeitungsbverkäufer, *sm.* =s̄, *pl.* —, sprzedawca *m.* gazet; (także:) roznosiciel *m.* gazet = Zeitungsträger.

Zeitungsbweſen, *sn.* =s̄, gazeciarsstwo *n.*, dziennikarstwo *n.*

Zeitwerderb, *sm.* =(e)s̄, marnowanie *n.* czasu.

Zeitwenderber, *sm.* =s̄, *pl.* —, marnotrawca *m.* czasu.

Zeitwerrhältniße, *sn.* *pl.* obacz Zeitumstände.

Zeitwerrürzend, *adi.* obacz Zeitfürzend.

Zeitwerrürzung, *sf.* obacz Zeitwerrreib.

Zeitwerrluft, *sm.* =(e)s̄, strata *f.* czasu.

Zeitwerrſchwender, *sm.* =s̄, *pl.* —, marnotrawca *m.* czasu.

Zeitwerrſchwendung, *sf.* marnowanie *n.* czasu.

Zeitwerrreib, *sm.* =(e)s̄, przepędzanie *n.*, spędzanie *n.*, spędzenie *n.* czasu; rozrywka *f.*, zabawa *f.*, krotochwila *f.*; zum — dla spędzenia czasu; dla zabawy, dla rozrywki.

Zeitwerrtreibend, *adi.* skracający czas, rozrywający, zabawny, krotochwilny.

Zeitwerrſpiel, *sm.* =s̄, *pl.* —, odmiana *f.* czasu.

Zeitwerrſtig, *adi.* czasowy, terażniejszy; *adv.* czasowo.

Zeitwerrteig, *adv.* od czasu do czasu; czasami; w pewnym czasie.

Zeitwerrwidrig, *adi.* sprzeczny z duchem czasu; nie będący na czasie.

Zeitwerrwind, *sm.* =(e)s̄, *pl.* =e, wiatr peryodyczny.

Zeitwerrwort, *sn.* =(e)s̄, *pl.* =wörter, czasownik *m.*, słowo *n.* (gramat.).

Zeitwerrwürſtig, *adi.* czasowny, czasownikowy; *adv.* czasownie, czasownikowo.

Zeitwerrzellen, *sn.* =s̄, *pl.* —, *dim.* od Zelle, komóreczka *f.*

Zeitwerrzelle, *sf.* *pl.* =n, 1) cela *f.* (u. p. klaszorna); 2) komórka *f.* (anat., fizyol.), przegródka *f.* w ulu; — im Bienenſtocke der Mutterbiene matecznik *m.*

Zeitwerrzerrformig, *adi.* komórkowaty; *adv.* komórkowato.

Zeitwerrzerrfängniß, *sn.* =ſſe, *pl.* =ſſe, więzienie celkowe.

Zeitwerrzerrwebte, *sn.* =s̄, *pl.* —, tkanka komórkowata (fizyol.).

Zeitwerrzerrhaut, *sf.* *pl.* =häute, błonka komórkowata (fizyol.).

Zeitwerrzerrforalle, *sf.* *pl.* =n, oskorpupień *m.*; versteinerte — chrustek *m.*

Zeitwerrzerrpflanzen, *sf.* *pl.* rośliny komórkowe.

Zeitwerrzerrſtoß, *sm.* =(e)s̄, protoplazma *n.*

Zeitwerrzerrsystem, *sn.* =s̄, układ komórkowy; system celkowy.

Zeitwerrzerrteilung, *sf.* *pl.* =en, dzielenie *n.* się komórek.

Zeitwerrzerrnuff, *sf.* *pl.* =nuffe, lombardzki orzech.

Zeitwerrzerrwebete, *sn.* =s̄, *pl.* —, tkanka komórkowa (fizyol.).

Zeitwerrzerrzig, **Zeitwerrzerrlicht**, *adi.* komórkowaty, komórkowy.

Zelot, *sm.* =en, *pl.* =en, zagorzalec *m.* (zwłaszcza w rzeczach wiary), fanatyk *m.*

Zelotentium, *sn.* =s̄, zagorzalstwo *n.* w rzeczach wiary.

Zelotin, *sf.* *pl.* =nen, fanatyczka *f.*

Zelotijch, *adi.* zagorzały w rzeczach wiary, fanatyczny.

Zeloti'smus, *sm.* —, obacz Zelotentum.

Zelt, *sm.* =es, jednochód *m.*, człapak *m.*; den — gehen człapak.

Zelt, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, 1) namiot *m.*; die =e aufschlagen rozbić namioty; die =e abbrechen zwinąć namioty; 2) sklepienie niebieskie = Himmelsgewölbe; 3) namiot *m.* (anat.).

Zeltbarade, *sf.* *pl.* =n, barak *m.* z namiotów.

Zeltbett, *sn.* =(e)s, *pl.* =en, obacz Feldbett, Himmelbett.

Zeltbewohner, *sm.* =s, *pl.* —, mieszkaniec *m.* namiotu.

Zeltbude, *sf.* *pl.* =n, buda namiotowa.

Zeltdach, *sn.* =(e)s, *pl.* =dach, dach namiotowy.

Zeltdecke, *sf.* *pl.* =n, koc *m.* do przykrywania się nim w polu, w namiocie.

Zeltter, *sm.* =s, *pl.* —, jednochodnik *m.*, człapak *m.*, stępek *m.* (koń).

Zeltgang, *sm.* =(e)s, jednochód *m.*, człapak *m.* (koński).

Zeltgasse, *sf.* *pl.* =n, ulica *f.*, przejście *n.* między namiotami.

Zeltgehände, *sn.* =s, *pl.* —, Zelt haus, *sn.* =es, *pl.* =häuser, dom namiotowy, namioty.

Zeltlager, *sn.* =s, obóz *m.* z namiotów.

Zeltleinwand, *sf.* płótno namiotowe.

Zeltpfahl, *sm.* =(e)s, *pl.* =pfähle, kołek *m.*, drag *m.* namiotowy.

Zeltpflock, *sm.* =(e)s, *pl.* =pflocke, pal namiotowy.

Zelt Schneider, *sm.* =s, *pl.* —, namiotnik *m.*

Zeltstadt, *sf.* *pl.* =städte, miasto *n.* z namiotów, obóz *m.*

Zeltstange, *sf.* *pl.* =n, ob. Zeltpfahl.

Zeltstria, *sm.*, Zeltseil, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, sznur *m.*, powróż *m.* do albo od namiotu.

Zeltstuhl, *sm.* =(e)s, *pl.* =stühle, obacz Feldstuhl, Feldstuhl.

Zeltswagen, *sm.* =s, *pl.* —, 1) wóz *m.* do przewożenia

namiotów; 2) wóz *m.* z nakryciem płóciennym.

Zement, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, obacz Cement.

Zendavesta, *sf.* ZendaWesta *f.*, Zend-Awesta *f.* (księga wiary irańskiej).

Zend sprache, *sf.* Zend *m.*, język zendyjski.

Zenit, *sm.* i *sn.* zenit *m.*, punkt nadglówny, wierzchołkowy na niebie; (obraz.) szczyt *m.*; im — des Ruhmes na szczycie sławy.

Zenjor, *sm.*, Zensur, *sf.*, Zenjus, *sm.* obacz Cenjur, Cenjur, Cenjus.

Zent, *sf.* sądownictwo kryminalne, sąd karny (prawo).

Zent, *sm.* =s, *pl.* =s, cent *m.* (moneta).

Zentbar, *adi.* podlegający sądownictwu karnemu.

Zentesimal, *adi.* centezymalny, setny.

Zentesimalwage, *sf.* *pl.* =n, waga centezymalna.

Zentfall, *sm.* =(e)s, *pl.* =fälle, sprawa karna.

Zentgraf, *sm.* =en, *pl.* =en, sędzia karny.

Zentner, *sm.* =s, *pl.* —, cetnar *m.*

Zentnergewicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, waga cetnarowa.

Zentnerlast, *sf.* ciężar cetnarowy; ciężar niezmierny.

Zentnerschwer, *adi.* niezmiernie ciężki.

Zentnerstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kamień cetnar ważący.

Zentrum, *sn.* obacz Centrum.

Zerolith, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zeolit *m.* (miner.).

Zerphir, *sm.* =(e)s, *pl.* Zerphire, zefir *m.*, wietrzyk *m.*

Zerpter, *sn.* obacz Scepter.

Zer-, przyrostek nierozłączny od słów (czasowników) lub wyrazów z tychże utworzonych, którym bywa przydany dla wyrażenia odłączenia, rozterwania, zniszczenia.

Zerarbeiten, I. *va.* (haben) zepsuć, zniszczyć pracą; II. się —, *vr.* (haben) spracować się, zamęczyć się pracą.

Zerbe, *sf.* *pl.* =n, obacz Birbeliefer.

Zerbeissen, *va.* zerbeisse, zerbeißt, i zerbeißt, zerbeißt, zerbiß, habe zerbissen, zgryźć.

Zerbeissen, *vn.* zerberste, zerbirst, zerbirst, zerbarst, bin zerborsten, rozpekać się, rozpeknąć się, rozwierać się, rozewrzeć się.

Zerbla'sen, *va.* (haben) zerblase, zerbläst, zerbläst, zerblies, habe zerblasen, zniszczyć przez dmuchanie, rozdmuchać na różne strony.

Zerblättern, *va.* (haben) rozliście (książkę) na kartki rozbrać; sich —, *vr.* (haben) rozpadać, rozpaść się na liście, na kartki.

Zerbleuen, *va.* (haben) zbić na kwaśne jabłko, przez bicie nabawić kogo sińców.

Zerbrechen, zerbreche, zerbricht, zerbricht, zerbrach, zerbrochen, I. *va.* (haben) połamować, rozłamać, złamać; rozłuc, stłuc; skruszyć; in Stücke — połamać, stłuc na kawałki; seine Zeffeln — skruszyć kajdany; sich den Kopf — über etw. głowę sobie nad czym łamać, móżg sobie nad czym suszyć; II. *vn.* (sein) złamać się, łamać się, stłuc się; mein Messer ist zerbrochen nóż mi się złamał; III. zerbrochen, *pp.* i *adi.* złamany, stłuczony.

Zerbrochlich, *adi.* połomny, rozłomny, łamliwy, kruchy złomisty; (obraz.) słaby, niemocny = schwach.

Zerbrochlichkeit, *sf.* łomność *f.*, kruchność *f.*

Zerbröckeln, *va.* (haben) kruszyć, pokruszyć, rozdrabiać, rozdrobić; sich —, *vr.* kruszyć się, pokruszyć się, rozdrabiać się, rozdrobić się.

Zerdrieten, *va.* (haben) rozgnieść, zgnieść.

Zeremonie, *sf.* obacz Ceremonie.

Zerfa'hren, I. *va.* (haben) rozjeżdżać, rozjechać co; II. *vn.* (sein) rozpadać się, rozpaść się; III. zerfahren, *pp.* i *adi.* nie trzymający się kupy; (o osobach:) pomieszany, nie-

rozważny = unbefonnen; roztargniony = zerstreut.

Zerfa'hrenheit, *sf.* zamieszanie *n.*, upadek *m.*, ruina *f.* roztargnienie *n.*, brak *m.* jedności, ciągłości.

Zerfa'll, *sm.* -(e)s, rozpreżenie *n.*, upadek *m.*, ruina *f.*

Zerfa'llen, zerfalle, zerfällt, zerfällt, zerfiel, zerfallen, *I. vn.* (sein) 1) rozlatywać się, rozlecieć się; rozpadać się, rozpaść się; pustoszyć; (obraz.) podupadać, podupać; 2) daś Buch zerfällt in mehrere Teile książka dzieli się na kilka części; 3) mit jmdm — poróżnić się, pokłócić się, powaśnić się z kim; er ist mit sich selbst — jest w rozterce ze samym sobą; *II. va.* (haben) sich den Kopf — upadając rozbić sobie głowę; *III. zerfallen, pp. i adi.* rozpadły, spustoszały.

Zerfa'sern, *va.* (haben) na włókna podzielić; (obraz.) badać, analizować bardzo dokładnie.

Zerfe'len, *va.* (haben) rozpiłować (na kawałki).

Zerfe'hen, *va.* (haben) rozrywać, rozzerwać na kawałki; porozszarpać, poszarpać, rozszarpać, rozszarpać; targać, potargać; zeszpecić, rozdrapać, rozdrapać = verstümmeln; daś Kleid — podrzeć na kawałki suknie; jmdm daś Gesicht — poszarpać, podrapać, posiekać, pokaleczyć komu twarz; ein zerfetztes Gesicht twarz poszarpana.

Zerflei'shen, *va.* (haben) rozszarpać, rozszarpać (tak, że kawałki wiszą).

Zerflie'gen, *vn.* zerfliege, zerfliegest, zerfliegt, zerflog, bin zerflogen, rozlatywać się, rozlecieć się w powietrzu.

Zerflie'sbar, *adi.* rozplywający się, roztopiający się.

Zerflie'sbarkeit, *sf.* rozplywalność *f.*, topliwość *f.*

Zerflie'shen, *vn.* zerfließe, zerfliehest i zerfließt, zerfließt, zerfließ, zerfließt, zerfließt, bin zerfließen, *I. vn.* rozplywać się, rozplywać się; tropfenweise — rozciekać się, rozciec się; roztopiać się,

roztopić się; in Tränen — zalewać się, zalać się łzami, roztopywać się we łzach; *II. zerfließend, ppr. i adi.* obacz Zerfließbar.

Zerfre'ssen, *va.* zerfresse, zerfriest i zerfrisst, zerfrisst, zerfraß, zerfräße, habe zerfressen, pożreć; toczyć, stoczyć (o robakach); przegryzać, przegryźć, zniszczyć (o kwasach).

Zerge'hen, *vn.* zergehe, zergeht, zergeht, zerging, bin zergangen, rozplywać się, rozplynąć się, rozpuszczać się, rozpuścić się, roztopiać się, roztopić się (np. wosk, cukier); der Nebel zergeht mgła rozrywa się, rozprasza się; — lassen roztopiać, rozpuszczać.

Zergle'derer, *sm.* =s, *pl.* — anatom *m.*; rozbieracz *m.*, robiący analizę.

Zergle'dern, *va.* (haben) 1) rozczłonkować, na członki rozbierać; 2) rozkrawywać jak anatom, robić sekcye; 3) rozbierać, rozebrać, analizować (fizyol., gramat.).

Zergle'derung, *sf. pl.* =en, rozczłonkowanie *n.*; sekcyja *f.* (anatomiczna); — lebender Tiere wiwisekcyja *f.*; rozbieranie *n.*, rozbiór *m.*, analiza *f.* (fizyol. i gramat.).

Zergle'derungskunst, *sf.* sztuka *f.*, nauka *f.* rozczłonkowania, anatomia *f.*

Zergle'derungsmesser, *sn.* =s, *pl.* — skalpel *m.*, nożyk anatomiczny.

Zergle'derungsaal, *sm.* -(e)s, *pl.* -säle, sala anatomiczna.

Zergle'derungstisch, *sm.* =es, *pl.* =e, stół *m.* do sekcyi.

Zer'haden, *va.* (haben) rozrebywać, rozrąbać (na kawałki).

Zer'hau'en, *va.* zerhaue, zerhaut, zerhaut, zerhieße, habe zerhauen, rozsiekać, rozsiec, posiekać, posiec (na kawałki); rozcinać, rozciąć.

Zer'hau'en, *va.* (haben) rozżuwać, rozżuć, rozgryzać, rozgryźć zębami.

Zer'hau'ben, *va.* (haben) rozdtubać.

Zerflei'nern, *va.* (haben) rozdzielać, rozdzielić na małe kawałeczki; rozcierać, rozetrzeć.

Zerflo'pfen, *va.* (haben) rozgniatać, rozgnieść, potłuc, roztluc.

Zerflü'ttet, *adi.* rozpadłisty, rozpadły.

Zerflü'ttung, *sf. pl.* =en, rozpadlina *f.*

Zerfna'den, *va.* (haben) rozgryzać, rozgryźć (zębami).

Zerfnan'tschen, *va.* (haben) pomieszać, zmiać.

Zerfni'den, *va.* (haben) zlamac zginając.

Zerfni'rigen, *I. va.* (haben) zgnieść (na okruchy), skruszyć; (obraz.) daś Herz jmdm — skruszyć czyje serce; *II. zerfnirscht, pp. i adi.* skruszony, przejęty skruczą.

Zerfni'rigung, *sf.* (obraz.) skrucza *f.*

Zerfni'ttern, *va.* (haben) pomieszać, zmiać, zmietosić.

Zerfo'dhen, *I. va.* (haben) przegotować, rozgotować, rozwarzyć; *II. vn.* (sein) rozgotować się, przegotować się; zerfocht, *pp. i adi.* rozgotowany, przegotowany.

Zerfka'hen, *va.* (haben) podrapać, rozdrapać; jmdm daś Gesicht — podrapać komu twarz.

Zerfku'meln, *I. va.* (haben) pokruszyć, rozkruszyć, podrobić, rozdrobić; *II. sich —, vr.* (haben) pokruszyć się, rozdrobić się.

Zerla'ssen, *va.* zerlasse, zerlässest i zerläßt, zerläßt, zerließ, habe zerlassen, rozpuszczać, rozpuścić (np. stoninę, masło).

Zerlan'sen, zerlaufe, zerläufst, zerläufst, zerließ, zerläufen, *I. va.* (haben) się biegnąć (np. w biegnięciu podrzeć buty); *II. vn.* (sein) rozpuścić się, rozplywać się, rozplynąć się, topić się, topnieć.

Zerle'ghat, *adi.* rozkładny, rozbieralny (mechanika); podzielny (matem.).

Zerle'gen, *va.* (haben) 1) rozbierać, rozebrać, rozkładać, rozłożyć (na części); einen Braten zerlegen rozkra-

wać, rozkroić pieczeń; 2) analizować (chemia i gram.); 3) dzielić (matem.); Kräfte — rozkładac siły (mechan.); eine Maschine — rozbierać, zerbrać maszynę.

Zerle'gung, *sf.* *pl.* =en, rozbiwanie *n.*, rozbiór *m.*; rozczłonkowanie *n.* = Zer gliederung; podział *m.*, dzielenie *n.* (matem.); rozkładanie *n.*, rozłożenie *n.*; rozbiór chemiczny, analiza *f.* (także gram.).

Zerle'sen, *va.* zerlese, zerliest, zerliest, zerlas, zerläse, habe zerlesen, ein Buch — podrzeć książkę wskutek nadto częstego lub gorliwego czytania.

Zerle'stern, *va.* (haben) podziurawić.

Zerle'nupt, *adi.* obdarty, obszarpany; ein =er Kerl obdartus *m.*; — einhergehen obdarto ełodzić.

Zerma'hlen, *va.* (haben) zmieścić, sproszkować; zerma'hit (z)mielony.

Zerma'men, *va.* (haben) zdruzgotać, zgnieść, skruszyć, zmiażdżyć, rozgnieść na miazgę; (obraz.) das Herz — przeszyć na wskrós serce.

Zerma'mung, *sf.* zgniecenie *n.* na miazgę.

Zerma'rtern, *va.* i sich —, *vr.* (haben) namęczyć kogo, namęczyć się.

Zerma'gen, *va.* (haben) pogryźć, przegryzać, przegryźć (na drobne kawałki); beißen — żreć (o kwasach).

Zerri'chten, *va.* (haben) zniszczyć zupełnie.

Zerrip'fen, *va.* (haben) eine Blume — rozskubać kwiat; (obraz.) durch eine scharfe Kritik — ostrą, surową krytyką poszarpać.

Zerpla'tzen, *vn.* (sein) pękać, popekać, rozpękać, rozpęknać się; vor Lachen — pękać od śmiechu.

Zerpu'geln, *va.* (haben) okropnie zbić.

Zerque'tschen, *va.* (haben) rozgnieść, zgnieść, zmiażdżyć, zmietosić.

Zerque'tschung, *sf.* *pl.* =en,

rozmiążdżenie *n.*, rozgniecenie *n.*, zgniecenie *n.*

Zerri'dern, *va.* (haben) kolaniami roztoczyć, rozjechać.

Zerrau'fen, *va.* (haben) poszarpać, roztargać; sich die Haare — rozczochrać sobie włosy; mit zerrautem Haar z rozczochranymi włosami.

Zer'rbild, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, karykatura *f.*

Zerrei'bar, *adi.* rozcieralny.

Zerrei'barkeit, *sf.* rozcieralność *f.*

Zerrei'ben, *va.* zerreibe, zerreibst, zerreibt, zerrieb, habe zerrieben, rozcierać, rozetrzeć; Farben — rozcierać farby; Käse, Brot — utrzeć sera, chleba; zu Pulver — utrzeć na proszek, sproszkować.

Zerrei'bung, *sf.* *pl.* =en, rozcieranie *n.*, roztarcie *n.*, utarcie *n.*

Zer'reich, *sf.* *pl.* =n, dąb austriacki, burgundzki.

Zerrei'sbar, *adi.* rozdzielny.

Zerrei'sbarkeit, *sf.* rozdzielność *f.*

Zerrei'sen, zerreiße, zerreibst i zerreibst, zerreibst, zerriß, zerrissen, I. *va.* (haben) 1) Papier, Kleider — drzeć, podrzeć suknie, papier; Schuhe — buciki zdzierać, zedrzeć; einen Faden — rozzerwać, przerwać, urwać nitkę; sich die Hand an Nägeln — rozdrapać sobie gwoździami rękę; 2) rozdzierać, rozdrzeć; rozrywać, rozzerwać = auseinanderreißen; Wölfe, wilde Tiere haben ihn zerrissen wilki, dzikie zwierzęta rozszarpały go; (obraz.) das Herz — serce rozdzierać; die Fesseln der Knechtschaft — zerwać pęta niewoli; die Freundschaft — zerwać przyjaźń; diese Stimme zerreibt daß Ohr ten głos drze po uszach; II. *vn.* (sein) drzeć się, rozdzierać się, rozzedrzeć się, przedrzeć się, zdzierać się, zedrzeć się (o butach), urywać się, urwać się (n. p. nitka); ich kann mich doch nicht — przecież

nie mogę się rozedrzeć, rozzerwać; III. zerrissen, *pp.* i *adi.* podarty, rozdarty, przedarty, poszarpany, rozszarpany, przerwany, urwany; (obraz.) ein zerrissenes Herz rozdarte, zranione serce.

Zerrei'ser, *sm.* =s, *pl.* —, rozrywacz *m.*, niszczyciel *m.*

Zerrei'sung, *sf.* przedzieranie *n.*, rozdzieranie *n.*, rozdarcie *n.*, niszczenie *n.*

Zer'ren, I. *va.* (haben) szamotać, targać, szarpać; hin und her — szarpać tam i sam, na wszystkie strony; jmdm beim Rode — szarpać, ciągnąć kogo za surdut; jmdm die Kleider vom Leibe — suknie z kogo zerwać; (obraz.) etw. in den Rot — obrzucić co błotem; II. sich —, *vr.* (haben) sich mit jmdm — szamotać się z kim.

Zer'rgemälde, *sn.* =s, *pl.* —, potworny obraz; karykatura *f.*

Zer'rgesicht, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, twarz wykrzywiona.

Zerri'nnen, *vn.* zerrinne, zerrinnst, zerrinnt, zerrann, zerränne i zerrönne, bin zerronnen, rozplywać się, rozplynać się; wie gewonnen, so zerronnen jak się zeszło, tak się rozszło.

Zerri'ssen, *pp.* i *adi.* podarty, rozdarty, obdarty.

Zerri'ssenheit, *sf.* 1) rozdartość *f.*; rozejm *m.*, brak *m.* łączności, jedności; 2) (obraz.) — deß Geistes rozstrój umysłowy.

Zerri'h'ren, *va.* (haben) rozmieszać, rozkłócić.

Zerru'pfen, *vn.* (haben) poskubać; eine Blume — rozskubać kwiat.

Zerri'tten, I. *va.* (haben) skołatać, stargać, nadwerekzać, nadwerekzyć, rozpręzać; seine Gesundheit — zdrowie nadwerekzyć; den Staat — kraj zaborzyć, w nielad wprowadzić; II. zerrüttet, *pp.* i *adi.* skołatany, nadwerekzony, stargany; geistig — pomieszany, umysłowo chory; zerrüttete Verhältnisse nieuporządkowane stosunki; zerrüttete

niu uległy, mogący być zburzonym.

Zerstö'rbarkheit, *sf.* możność *f.* niszczenia.

Zerstö'ren, *I. va.* (haben) burzyć, poburzyć, rozburzyć, zburzyć; niszczyć, niszczyć; die zerstörte Gesundheit zniszczone zdrowie; zerstörte Schönheit miniona piękność; II. zerstören, *ppr. i adi.* niszczyć; die = Wirkung des Pulvers niszcząca siła prochu.

Zerstö'rer, *sm.* =*s*, *pl.* —, burzyciel *m.*, zburzyciel *m.*, niszczyiciel *m.*

Zerstö'rerin, *sf. pl.* =*nen*, burzycielka *f.*, zburzycielka *f.*, niszczyicielka *f.*

Zerstö'run, *sf. pl.* =*en*, burzenie *n.*, zburzenie *n.*, niszczenie *n.*, zniszczenie *n.*, pustoszenie *n.*, spustoszenie *n.*

Zerstö'runggeist, *sm.* =*es*, duch niszczyielski; mania *f.*, żądza *f.* niszczenia.

Zerstö'rungskrieg, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, wojna niszcząca.

Zerstö'rungsmittel, *sn.* =*s*, *pl.* —, środek *m.* niszczenia, niszczący.

Zerstö'rungsstun, *sm.* =*(e)s*, obacz Zerstörungsmut.

Zerstö'rungswerk, *sn.* =*(e)s*, dzieło *n.* zniszczenia.

Zerstö'rungsstun, *sf.* mania *f.*, żądza *f.* niszczenia.

Zerstö'ßen, *va.* zerstößt, zerstößest i zerstößt, zerstößt, zerstößt, habe zerstößen, tłuc potłuc, utłuc, roztluc, stłuc; sich, den Kopf — stłuc, rozbić sobie głowę; sich —, *vr.* rozbijając się, porozbijając się.

Zerstre'ubar, *adi.* rozsypany.

Zerstre'u'en, *I. va.* (haben) 1) rozsypywać, rozsypać, porozrzucać, rozrzucac, rozrzucić; Geld im Zimmer — porozrzucac pieniądze po pokoju; 2) die Lichtstrahlen — rozpraszać, rozproszyć; rozpedzać, rozpedzić; das feindliche Heer — rozpedzić wojsko nieprzyjacielskie; der Wind zerstreut die Wolken wiatr rozpedza chmury; das Schicksal hat sie in alle Welt (albo in alle Winde)

zerstreut los rozprószył ich na wszystkie strony świata; 3) (obraz.) jmdm — rozrywać, rozerwać, zabawiać, bawić kogo; die Aufmerksamkeit — rozrywać, rozstargnąć uwagę; jmdm's Jurcht — wybić komu z głowy obawę; II. sich —, *vr.* (haben) 1) rozsypywać się, rozsypać się, isć w rozsypkę; porozchodzić się, rozejść się, porozjeżdżać się, rozjechać się; rozlatywać się, rozlecieć się; die Menge zerstreute sich am Abend tłum rozszedł się, tłumy rozeszły się wieczorem; die Wolken — sich schon chmury już się rozchodzą, rozpraszają; 2) (obraz.) sich —, rozrywać się, rozerwać się, zabawiać się, zabawić się, bawić się.

Zerstre'u'er, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) bawiący *m.*, sprawiacz *m.* (k.) mu rozrywki; 2) rozpylacz *m.*

Zerstre'u't, *pp.* od zerstreuen, 1) *adi.* rozrzucony, rozproszony, porozrzucany; (obraz.) roztargniony, nieuważny; — sein być roztargnionym, nie uważać; 2) *adv.* — liegen być rozrzuconym tam i sam, leżeć tu i tam; (obraz.) — zuhören słuchać z roztargnieniem, słuchać nieuważnie.

Zerstre'u'theit, *sf. pl.* =*en*, roztargnienie *n.*, nieuwaga *f.*

Zerstre'u'ng, *sf. pl.* =*en*, 1) rozpedzenie *n.*, rozgrom *m.* (o. p. nieprzyjaciela), rozsyпка *f.*; — der Lichtstrahlen rozpraszanie (się) światła; 2) (obraz.) rozrywka *f.*, zabawa *f.* = Belustigung; sich eine — machen zabawić się; zur — dla zabawy, dla rozrywki, aby się zabawić, rozerwać; 3) roztargnienie *n.* = Zerstretheit.

Zerstre'u'ngsglas, *sn.* =*es*, *pl.* =*gläser*, Zerstre'u'ngslinse, *sf. pl.* =*n*, soczewka rozpraszająca.

Zerstre'u'ngspunkt, *sm.* =*es*, *pl.* =*e*, punkt *m.* rozpraszania (się).

Zerstre'u'ngsstucht, *sf.* żądza *f.*, chęć *f.* zabawy, bawienia się.

Zerstre'u'ngsüchtig, *sf.* ża-

dny rozrywki, zabawy, lubiący bawić się.

Zerstü'teln, *va.* (haben) rozdzielać na kawalki, rozdrobnić, rozbierać, rozebrać, rozszarpać; porąbać, pokrajać, pociąć, potłuc na kawalki.

Zerstü'telung, *sf. pl.* =*n*, rozdzielanie *n.*, rozdzielenie *n.*, rozdział *m.*, rozebranie *n.*, rozbiór *m.* na kawalki.

Zerte'i'lbar, *adi.* rozdzielny.

Zerte'i'lbarkeit, *sf.* rozdzielność *f.*

Zerte'i'len, *I. va.* (haben) podzielać, rozdzielać, podzielić, rozdzielić; ein Gut — rozdzielić dobro, posiadłość; der Wind zerteilt die Wolken wiatr rozpedza chmury; eine Geshwulst — rozpedzić opuchnięcie; das feindliche Heer — rozpedzić, rozłączyć, rozgromić wojsko nieprzyjacielskie; II. sich —, *vr.* (haben) rozchodzić się, rozejść się, rozdzielać się, rozdzielić się, rozłączać się, rozłączyć się; die Wolken — sich chmury rozchodzą się; die Geshwulst zerteilt sich opuchnięcie rozchodzi się; sich in alle — rozgałęziać się, rozgałęzić się; III. zerteilend, *ppr. i adi.* =*es* Mittel środek rozpedzający; =*e* Partifeln partykuły rozłączające (gramat.).

Zerte'i'ler, *sm.* =*s*, *pl.* —, rozdziela *m.*, rozdzielnik *m.*

Zerte'i'lung, *sf. pl.* =*en*, rozdzielanie *n.*, rozłączanie *n.*, podzielenie *n.*, podział *m.*, drozdziak *m.*

Zerte'i'lungsmittel, *sn.* =*s*, *pl.* —, środek rozpedzający (medyc.).

Zerte'rmpeln, *va.* (haben) roztratowywać, roztratować, potratować.

Zerte'rnnbar, *adi.* rozporny, rozłączny.

Zerte'rnnbarkeit, *sf.* rozporność *f.*, rozłączność *f.*

Zerte'rnnen, *va.* (haben) 1) rozpruć = auftrennen; 2) rozłączać, rozłączyć, rozrywać, rozerwać = trennen.

Zerte'ren, *va.* zertrete, zertrittst, zertritt, zertret, zertrete, habe zertreten, rozde-

tywać, rozdeptać, rozstratawać, stratować, zdeptać, podeptać.

Zertrümmere, *sm.* =*s*, *pl.* —, niszczyiciel *m.*, rozgromiciel *m.*

Zertrümmern, *va.* (haben) zgruchotać, rozwalić, rozgromić, zdruzgotać.

Zertrümmernug, *sf. pl.* =*en*, zgruchotanie *n.*, rozwalanie *n.*, rozgromienie *n.*, zdruzgotanie *n.*

Zerwä'schen, *va.* zerwä'sche, zerwä'schest, zerwä'scht, zerwä'sch, zerwä'sche, habe zerwä'schen, popsuc myciem, szurowaniem, rozmyć.

Zerw'r'en, *va.* (haben) einen Hir'schen — rozebrać jelenia, wyjąć wnętrzości z jelenia.

Zerwü'hlen, *va.* (haben) zepsuć gmerając w czem; rozryć, poryć, zryć; das Bett — rozrzucić pościel w łóżku; das Haar — rozczochrać włosy.

Zerwü'r'niss, *sn.* =*esse*, *pl.* =*ffe*, rozterka *f.*, poróżnienie *n.*

Zerzu's'en, *va.* (haben) zerwać; etw. mit den Zähnen — pogryźć co zębami; jmnnd die Haare — rozczochrać, pokudłać komu włosy; (obraz.) jmnnd tüchtig — dobrze kogo pociągnąć za włosy, za uszy; natrzeć komu dobrze uszu.

Zerzu'ffen, *va.* (haben) rozskubywać, rozskubać; ein Blatt Papier — podrzeć kartkę papieru na drobne kawałeczki.

Ze'ter! *interi.* i **Ze'ter**, *sn.* =*s*, biada! gwałt! rety! — schreien gwału wołać; — und Morbio (albo zetermorbio) schreien okropnie się skarżyć, okropnie biadać, zawodzić; — über jmnnd schreien wykrzykiwać groźby przeciw komu.

Ze'terge'schrei, *sn.* =*(e)s*, krzyk straszny, biadanie *n.*

Zetermorbio! *interi.* — schreien obacz pod Zeter.

Ze'tern, *vn.* (haben) okropnie krzywić, biadać.

Ze'ttel, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) kartka *f.*, ceduła *f.*; bilet

m., liścik *m.*, krótkie doniesienie = Mitteilung; etykieta *f.*, kartka *f.* z napisem, przylepka *f.*; buleta *f.* = Mut —; afisz *m.* = Anschlag — i Theater —; banknot *m.* = Banknote; 2) osnowa *f.* (taktuwo).

Ze'ttelankleber, *sm.* =*s*, *pl.* —, nalepijący *m.* afisze, ogłoszenia.

Ze'ttelanschlagen, *sn.* =*s*, — verboten! nalepianie *n.* afiszów wzbronione.

Ze'ttelbank, *sf. pl.* =*en*, bank asygnacyjny, wydający pieniądze papierowe.

Ze'ttelbaum, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*bäume*, obacz Zettelrahmen.

Ze'ttelden, *sn.* =*s*, *pl.* —, *dim.* od Zettel, karteczka *f.*, liścik *m.*

Ze'tteln, *va.* 1) obacz verzeteln; 2) obacz anzetteln.

Ze'ttelrahmen, *sm.* =*s*, *pl.* —, rama *f.* do osnowy (taktuwo).

Ze'ttelwahl, *sf. pl.* =*en*, wybór *m.* kartkami.

Zeng, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, 1) (rzadko także rodzaju męskiego) materya *f.*; — für Kleider, für Schuhe materya na ubiory, na buciki; — zu einem Noche sukno na surdut; wollene, seidene = wełniane, jedwabne materye; 2) (także:) suknie *pl.* ubiory *pl.*, rzeczy *pl.* = Kleidung; 3) (obraz.) das — zu etw. haben mieć do czego zdolności, potrafić co zrobić; er hat das — zu einem Künstler jest to materyał na artystę, w nim siedzi artysta; was das — hält albo halten will ile wlezie; jmnnd etw. am =e flicken wollen chcieć komu coś złego wyrządzić, uszyć komu buty, nalać komu za skórę; (także:) źle o kim mówić, przypiąć komu łatkę; 4) sprzęt *m.*, narzędzie *n.* = Werkzeug, Gerät; liny okrętowe; przybory myśliwskie; uprząż *f.* dla konia = Pferdegeschirr; (obraz.) tüchtig ins — albo Geschirr gehen albo sich legen wziąć się dzielnie, żwawo do dzieła, do rzeczy; er geht gleich zu

stark ins — nadto bierze do serca, za nadto zaraz się zapala; 5) rzecz *f.* (w najszerszym słowa znaczeniu); schlechtes — lichota *f.*; dummes — głupstwo *n.*; dummes — schwägen głupstwa gadać; albernes — niedorzeczność *f.*, banialuki *pl.*; albernes — reben duby prawić; tolles — szalone rzeczy; tolles — reben bzdurzyć.

Zeu'gamt, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*ämter*, intendentura *f.* dla materyałów artyleryjnych (wojskow.).

Zeu'gbaum, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*bäume*, rama *f.* do osnowy, postawy (taktuwo).

Zeu'gbütte, *sf. pl.* =*n*, kadź *f.* do moczenia gałganów (fabrykacya papieru).

Zeu'gdruc, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, druk *m.* na materyach.

Zeu'gdrucker, *sm.* =*s*, *pl.* —, drukarz *m.* materyi.

Zeu'gdruckeri', *sf. pl.* =*en*, drukarnia *f.* materyi.

Zeu'ge, *sm.* =*n*, *pl.* =*n*, świadek *m.*; — von etw. sein być świadkiem czego; falsch — fałszywy świadek; jmnnd als, zum =*n* anrufen przyzwac, wezwać kogo na świadka; zum =*n* nehmen wziąć na świadka; =*n* stellen przywieść świadków; als — auftreten świadczyć, zeznawać jako świadek; die =*n* abhören przesłuchiwać świadków; Gott ist mein —! Bóg mi świadek!

Zeu'gesied, *sn.* obacz Zeugungsglied.

Zeu'gekräft, *sf.* obacz Zeugungskraft.

Zeu'gen, I. *va.* (haben) płodzić, spłodzić = erzeugen; rodić, wydawać = hervorbringen; er hat mit ihr zwei Kinder gezeugt spłodził z nią albo miał z niej dwoje dzieci; (obraz.) der Boden, der uns gezeugt hat ziemia, co nas rozrodziła; zeugende Kraft siła twórcza; II. *vn.* (haben) świadczyć = Zeugnis ablegen; für jmnnd, gegen jmnnd — świadczyć za kim, przeciw komu; das zeugt von seinem

Fließ to świadczy o jego pilności, to dowodzi, że jest pilnym.

Zeu'genabhörnung, *sf. pl.* =en, obacz Zeugenverhör.

Zeu'genausfage, *sf. pl.* =n, zeznanie *n.* świadków, świadka.

Zeu'genbestechung, *sf. pl.* =en, przekupienie *n.* świadków.

Zeu'genbeweis, *sm.* =seß, *pl.* =se, dowód *m.* ze świadków.

Zeu'genclia, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, przysięga *f.* świadka.

Zeu'genprotokoll, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, protokół *m.* zeznania świadka, świadków.

Zeu'genpflicht, *sf.* zeznanie *n.* w charakterze świadka.

Zeu'genverhör, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, Zeu'genvernehmung, *sf. pl.* =en, słuchanie *n.*, przesłuchiwanie *n.* świadków, świadka.

Zeu'ger, *sm.* =ß, *pl.* —, Zeu'gerin, *sf. pl.* =nen, płodźciel *m.*, płodźcielka *f.*

Zeu'gfabrik, *sf. pl.* =en, fabryka *f.* materyi.

Zeu'gfabrikant, *sm.* =en, *pl.* =en, fabrykant *m.* materyi.

Zeu'gfeldwebel, *sm.* =ß, *pl.* —, feldwebel *m.* arsenału (wojskow.).

Zeu'ghandel, *sm.* =ß, handel *m.* materyami, sukнем.

Zeu'ghauptmann, *sm.* =(e)ß, *pl.* =leute, kapitan *m.* arsenału (wojskow.).

Zeu'ghaus, *sn.* =seß, *pl.* =häuser, arsenał *m.* (wojskow.), zbrojownia *f.*, cekhaus *m.*

Zeu'gkammer, *sf. pl.* =n, 1) zbrojownia *f.* (wojskow.); 2) skład *m.* przyborów myśliwskich.

Zeu'gmacher, *sm.* =ß, *pl.* —, tkacz *m.* materyi.

Zeu'gmeister, *sm.* =ß, *pl.* —, 1) dozorca *m.* zbrojowni (wojskow.); 2) dozorca *m.* myśliwskich przyborów.

Zeu'gniß, *sn.* =seß, *pl.* =ße, 1) zeznanie *n.* (świadka); ein — ablegen zeznawać, zeznać; zum — beßen na dowód tego; du sollst nicht falscheß —

wider deinen Nächsten ablegen nie świadczyć fałszywie przeciw twemu bliźniemu; 2) świadectwo *n.*, zaświadczenie *n.*; einem Diener ein — ausstellen wystawić służącemu świadectwo; — der Befähigung świadectwo uzdolnienia; Schul— świadectwo szkolne; Abgangs— świadectwo odejścia.

Zeu'gnißbrief, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, list poświadczający, świadectwo *n.*

Zeu'gnißzwang, *sm.* =eß, obowiązek *m.* zeznawania jako świadek.

Zeu'gpreßsen, *sn.* =ß, apretowanie *n.*, wyprawianie *n.* materyi.

Zeu'grijmied, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, kowal hamerniczy.

Zeu'grijmeider, *sm.* =ß, *pl.* —, naprawiacz *m.* przyrządów myśliwskich.

Zeu'grijffel, *sm.* *pl.* buciki sukienne.

Zeu'gung, *sf. pl.* =en, płodzenie *n.*

Zeu'gungsaft, *sm.* =eß, spółkowanie *n.*

Zeu'gungsfähig, *adi.* mogący zapładniać.

Zeu'gungsfähigkeit, *sf.* zdolność *f.*, moc *f.* zapładniania.

Zeu'gungsglied, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, członek płodzący.

Zeu'gungstrast, *sf.* siła zapładniająca.

Zeu'gungsortane, *sn.* *pl.* członki płodzące.

Zeu'gungsteile, *sm.* *pl.* obacz Zeugungsglied.

Zeu'gungstrieb, *sm.* =(e)ß, popęd płciowy.

Zeu'gungsunfähig, *adi.* nieplodny, niemocny.

Zeu'gungsunfähigkeit, *sf.* niemoc *f.*, nieplodność *f.*

Zeu'gungsvermögen, *sn.* =ß, zdolność *f.* płodzenia.

Zeu'gungswerzeuge, *sn.* *pl.* obacz Zeugungsortane.

Zeu'gwagen, *sm.* =ß, *pl.* —, wóz *m.* do przewożenia przyborów myśliwskich.

Zeu'gwaren, *sf. pl.* tkaniny *pl.*

Zeu'gwärter, *sm.* =ß, *pl.* —, dozorca *m.* zbrojowni; do-

zorca *m.* sprzętów gimnastycznych.

Zeu'gweber, Zeu'gwirter, *sm.* =ß, *pl.* —, tkacz *m.* materyi.

Zi'bbe, *sf. pl.* =n, baran *m.*; koza *f.*; zajączek *m.* (łow.).

Zi'bbe, *sf. pl.* =n, cybeba *f.*, mały rodzynek.

Zi'beth i Zi'bet, *sm.* =ß, zybuczek *m.*, wiwera *f.* (zwierzę).

Zi'bethier, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, i Zi'bethfäße, *sf. pl.* =n, wiwera *f.* (zwierzę).

Zi'dorric, *sf.* cykorya *f.*

Zi'de, *sf. pl.* =n, obacz Ziege.

Zi'del, Zi'delchen i Zi'delciu, *sn.* =ß, *pl.* —, *dim.* od Zide, kózka *f.*

Zi'delfleisch, *sn.* =eß, koźlecina *f.*

Zi'den, *vn.* (haben) (o)kocić się, (o)parkocić się (o kozach).

Zi'dzack, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, zygzak *m.*; im — gehen, laufen, jęgeln, außschneiden iść, biedz, żaglować, wycinać zygzakiem.

Zi'dzackförmig, *adi.* zygzakowaty; *adv.* w zygzak, zygzakiem.

Zi'dzacklinie, *sf. pl.* =n, linia zygzakowata.

Zi'de, *sf. pl.* =n, poszwa *f.*, poszewka *f.*

Zi'fer, *sn.* =ß, *pl.* —, owad *m.*

Zi'ge, *sf. pl.* =n, koza *f.*; junge — kózka *f.*

Zi'gel, *sm.* =ß, *pl.* —, i *sf. pl.* =n, cegła *f.*, cegielka *f.*; Salz— cegła odsadzkowa, odsadzówka *f.*; feuerfester —, Schamotte— cegła ogniotrwała; Firft—, Grat—, Wöndch— cegła szczytowa, grzbietowa; Form—, Schablonen— cegła modelowa; Geküms— cegła gzymśówka; Gemölb—, Brunnen—, Reijel— cegła klinowa, klinówka *f.*; glastierter — cegła polewana; Hohl— cegła pusta; Kestl—, Ronne— cegła koszowa; Kirschrot— wisniówka *f.*; Klinker— zędrówka

f.; Zehmpag— surówka podolska; Zflaster— cegła posadzokówka = Ziese, Ztischplatte; Porzellan— cegła porcelanka; poröser — cegła dziurkowata, gabczasta; Rauchschlot— cegła kominiówka; ungebrannter — surówka *f.*; gebrannter — ogniówka *f.*; schwachgebrannter — cegła niedopałka, okopciątka, bladówka; Dach— dachówka *f.*; — brennen, streichen cegły wypalać, lepić, robić; mit =n pflastern wykladać, brukować ceglami; mit =n decken pokrywać ceglami.

Zie'gelarbeit, *sf.* mur *m.* z cegieł.

Zie'gelbau, *sm.* =(e)š, budynek *m.*, budowla *f.* z cegieł.

Zie'gelbrand, *sm.* =(e)š, wypalenie *n.* cegieł.

Zie'gelbrenner, *sm.* =š, *pl.* —, cegielnik *m.*, ceglarnik *m.*

Ziegelbrennerei', *sf.* *pl.* =en, cegielnia *f.*

Zie'geldach, *sn.* =(e)š, *pl.* =dächer, dach (cegłami) dachówkami kryty.

Zie'geldächer, *sm.* =š *pl.* —, robiący *m.* dachy.

Ziegelci', *sf.* *pl.* =en, cegielnia *f.*

Zie'gelerde, *sf.* glina *f.* na cegły.

Zie'gelerz, *sn.* =eš, *pl.* =e, ceglanka *f.*

Zie'gelfarbe, *sf.* ceglasty kolor.

Zie'gelfarben, Zie'gelartig, *adi.* ceglasty.

Zie'gelform, *sf.* *pl.* =en, forma *f.* na cegły; kształt *m.* cegły.

Zie'gelförmig, *adi.* kształt cegły mający; *adv.* w kształcie cegły.

Zie'gelhütte, *sf.* *pl.* =n, szopa *f.* na cegły.

Zie'gelmauer, *sf.* *pl.* =n, mur *m.* z cegieł, mur ceglany.

Zie'gelmehl, *sn.* =(e)š, proszek *m.* z tłuczonej cegły, cegła na proszek utarta.

Zie'gelmeister, *sm.* =š, *pl.* —, cegielnik *m.*

Zie'gelofen, *sm.* =š, *pl.*

=öfen, piec *m.* do wypalania cegieł.

Zie'gelpflaster, *sn.* =š, bruk *m.* z cegieł.

Zie'gelplatte, *sf.* *pl.* =n, płyta ceglana.

Zie'gelpresse, *sf.* *pl.* =n, maszyna *f.* do robienia cegieł, ceglarka *f.*

Zie'gelrot, *adi.* czerwony jak cegła, ceglasty.

Zie'gelrot, *sn.* =š, obacz Ziegelfarbe.

Zie'gelscheune, *sf.* *pl.* =n, obacz Ziegelhütte.

Zie'gelschutt, *sm.* =eš, okraski *pl.* cegieł, gruz *m.*

Zie'gelstein, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cegła *f.*; dachówka *f.* = Dachziegel.

Zie'gelstreicher, *sm.* =š, *pl.* —, ceglarnik *m.*

Zie'gelton, *sm.* =(e)š, glina *f.* na cegły.

Zie'gelwand, *sf.* *pl.* =wände, ściana *f.* z cegieł.

Zie'gelwerk, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, budowla *f.* z cegieł.

Zie'genartig, *adi.* kozia.

Zie'genauge, *sn.* =š, *pl.* =n, 1) kozie oko; 2) owrządzenie *n.* wewnętrznego kąta oka (med.).

Zie'genbart, *sm.* =(e)š, *pl.* =bärte, 1) kozia broda; 2) śmieciek siwy, goździanka koralowata (rośl.).

Zie'genbärtig, *adi.* kozio-brody.

Zie'genbock, *sm.* =(e)š, *pl.* =böcke, kozioł *m.*, cap *m.*

Zie'genböckchen, Zie'genböcklein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Ziegenbock, koziołek *m.*, capie *n.*

Zie'genfell, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, kozia skóra (niewyprawna).

Zie'genfleisch, *sn.* =eš, kozina *f.*

Zie'genfuß, *sm.* =eš, *pl.* =füße, kozia noga.

Zie'genfüßig, *adi.* kozio-nogi.

Zie'genhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, włosy kozie.

Zie'genherde, *sf.* *pl.* =n, trzoda *f.* kóz.

Zie'genhirt, *sm.* =en, *pl.* =en, koziarz *m.*, kozio-pas *m.*, pasterz *m.* kóz.

Zie'genhirtin, *sf.* *pl.* =nen, koziarka *f.*

Zie'genhorn, *sn.* =(e)š, *pl.* =hörner, róg capi.

Zie'genhäute, *sm.* =š, *pl.* —, ser kozie.

Zie'genkraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, szalej popospolity, bielun *m.*

Zie'genlippe, *sf.* *pl.* =n, krowiak *m.* (zielo).

Zie'genmesser, *sn.* =š, *pl.* —, 1) kozodój *m.*; 2) ślepowron *m.* (ptak).

Zie'genmelterin, *sf.* *pl.* =nen, kozodojka *f.*

Zie'genmilch, *sf.* kozie mleko.

Zie'genpeter, *sm.* =š, zapalenie *n.* przyuszniczy, zapalenie ślinianki przyusznej (med.).

Zie'genranger, *sm.* =š, *pl.* —, obacz Ziegenmesser.

Zie'genstall, *sm.* =(e)š, *pl.* =ställe, obora *f.* dla kóz, koziaznia *f.*

Zie'genwolle, *sf.* wełna kozia.

Zie'gler, *sm.* =š, *pl.* —, ceglarnik *m.* = Ziegelbrenner.

Zie'ghand, *sn.* =(e)š, *pl.* =händer, 1) lina *f.* do ciągnięcia; 2) wyrwant *m.*, opaska *f.* (budown.).

Zie'ghriide, *sf.* *pl.* =n, obacz Zugbrücke.

Zie'ghrinnen, *sm.* =š, *pl.* —, studnia, z której się woda ciągnie.

Zie'heisen, *sn.* =š, —, druciarka *f.*, naciąg *m.*, ściągacz *m.*

Zie'heltern, *spl.* obacz Pflegeeltern.

Zie'hen, ziehe, ziehst, zieht, zog, zöge, gezogen, I. *va.* (haben), 1) ciągnąć; einen Wagen — ciągnąć wóz; einen Kahn — ciągnąć łódź; etw. hin und her — ciągnąć co tam i sam, szarpać co; die Glocke — dzwonić; den Degen — dobyć szpady; das Loß — wyciągnąć los; zwei Nummern wurden gezogen dwa numery wyszły; den Beutel — dobyć worka; einen Stein — postawić kostkę (w grze); ein Gesicht, Gesicht — wykrzy-

wiać twarz, usta; den Knoten fest — ściagnąć guz, węzeł; jmnnd beiseite — wziąć kogo na bok, na stronę; ein Seil straff — naprężyć, wyprężyć line; (obraz.) den kützeren — przegrać, stracić, wyjść z niczem; 2) z przyimkami; jmnnd an sich — przyciągnąć kogo do siebie; jmnnd am Arme, an den Haaren — ciągnąć, targać kogo za ramię, za włosy; jmnnd am Rode — ciągnąć kogo za surdut; jmnnd an den Dhren — ciągnąć kogo za uszy; anß Licht — wystawić na światło; (obraz.) wyjawić; Seiten auf die Geige — naciągnąć struny na skrypcę; Korallen auf einen Faden — nawlekać korale na nitkę; Bier auf Flaschen — piwo na butelki ściagać; einen Wechsel auf jmnnd — wystawić weksel na kogo; Verdacht auf sich — podejrzenie na siebie ściagnąć, w podejrzenie popaść, się podać; jmnnd auf seine Seite — przeciagnąć kogo na swoja stronę; jmnnds Augen auf sich — czyjeś oczy zwrócić na siebie; jmnnds Aufmerksamkeit auf etw. — zwrócić czyją uwagę na co; jmnnds Ungnade auf sich — popaść u kogo w niełaske; auß etw. — ciągnąć, wyciągać, wyciągnąć z czego; auß der Tafel — wyciągnąć, wyjąć, dobyć z kieszeni; Wasser auß dem Brunnen — ciągnąć, czerpać wodę ze studni; wie auß dem Wasser gezogen przemokły do kości, jak skapany; er zog sein Geld wieder auß dem Geschäft wycofał swoje pieniądze z interesu; Saft auß den Pflanzen — wydobywać, wyciskać sok z roślin; jmnnd auß der Verlegenheit — wybawić kogo z kłopotu; den Kopf auß der Schlinge — wybrnąć, wy dostać się z kłopotu; Vorteil auß etw. — ciągnąć z czego korzyści; einen Schluß auß etw. — wnioskować z czego; daraus lannst du dir eine Lehre — to może ci posłużyć za naukę; jmnnd auß einem Irrtum — wyprowadzić kogo

z błędu; die Wurzel auß einer Zahl — wyciągać, wyciągnąć pierwiastek z jakiej liczby; beim Arme, bei den Haaren, beim Rode — obacz wyżej auß Arme, an den Haaren, am Rode —; einen Faden durchs Nadelloch — przeciagnąć nitkę przez uszko u igły; den Flachs durch die Sechel — cesać len; (obraz.) jmnnd durch die Sechel — nicować kogo, sztydzić, żartować kogo; etw. in sich — wciągać co w siebie; den Atem in sich — albo einziehen wciągać w siebie powietrze; der Schwamm zieht daß Wasser in sich gąbka wciąga w siebie wodę; in die Höhe — podciągnąć do góry, w górę; die Stirn in Falten — (z)marszczyć czoło; da hat man dich in einen schönen Handel hineingezogen w piękną sprawę cię wmieszczano; (obraz.) in den Kot hinein= zmieszać z błotem; jmnnd ins Unglück — ściagnąć na kogo nieszczęście, unieszczęśliwić kogo; jmnnd ins Verderben — zgubić kogo; jmnnd ins Geheimnis — powierzyć komu tajemnicę; man muß daß in Erwägung — trzeba to wziąć pod rozważenie, nad tem się zastanowić; trzeba to wziąć w rachubę; in die Länge — odwlekać, przedłużać; ins Lächerliche — ośmieszyć; in Zweifel — podać w wątpliwość; nach sich — spowodować; Folgen nach sich — mieć skutki; ein Übel zieht daß andere nach sich jedno zle drugie psuje; jednego złego pozbedzisz, a dziesięcioro tudzież nastąpi; einen Noß über den anderen — wdziać jeden surdut na drugi; den Hut übers Gesicht — nasadzić kapelusza aż po oczy; jmnnd daß Fell über die Dhren — obdzać, złupić kogo, ostatni grosz z kogo wyciągnąć; jmnnd daß Netz über den Kopf — usidlić kogo, utłówić kogo w sidła; sich etw. über den Hals ziehen — ściagnąć co na siebie; Mauern um den

Garten — otoczyć ogród murem; einen Graben — rów wykopać; jmnnd die Larve vom Gesicht — zedrzeć komu maskę z twarzy, zdemaskować kogo; den Hut vom Kopfe — kapelusza zdjąć; den Hut vor jmnnd — uchylić przed kim kapelusza, ukłonić się komu; die Mütze — czapka; den Vorhang vor etw. — zasłonić co, zakryć co zasłoną; jmnnd vor Gericht — pozwać kogo przed sąd; jmnnd zur Rechenenschaft — pociągnąć kogo do odpowiedzialności, żądać od kogo zdania sprawy; jmnnd zur Tafel — zaprosić kogo do siebie, do stoła; jmnnd zu Rate — zasięgnąć czyjej rady, radzić się, poradzić się kogo; jmnnd zu Hilfe — udać się do kogo o pomoc, prosić kogo o pomoc, uciec się do czyjej pomocy; sich etw. zu Gemüte, zu Herzen — wziąć sobie co do serca; 3) tworzyć, wytwarzać; chować, hodować; Draht — ciągnąć drut; Lichte — robić świece; Linien, einen Kreis — pociągnąć linie, zakreślić koło; eine Sentrechtle — pociągnąć (linie) prostopadłą; einen Bergleith — porównywać, porównać; eine Furche — pociągnąć, wykopać bródę; eine Mauer — wiesć mur; Blumen, Pflanzen — bodować kwiaty, rośliny; Schafe — trudnić się chowem owiec; ein Kind groß — wychować dziecko; ein schlecht gezogenes Kind dziecko zle wychowane; II. *vn.* (haben) 1) ciągnąć, wlec; dieses Pferd zieht gut ten koń dobrze ciągnie; an einem Wagen — ciągnąć wóz; (obraz.) sie — an demselben Strange są ze sobą w porozumieniu; 2) przyciągać, przyciągnąć = Anziehungskraft ausüben; daß zieht nicht to nie wabi, nie neci (publiczności); 3) man soll den Tee nicht zu lange — lassen nie należy dać herbacie za długo naciagać; ziehendes Pflaster ciągnący plastr; der Ofen zieht gut

piec ma dobry przewiew; die Zigarre zieht nicht cygaro nie ma powietrza; 4) wystarczać, odpowiadać = genügen; diese Entscheidung zieht nicht to usprawiedliwienie nie nie warte; 5) (sein) przenosić się, przenieść się (z miejsca na miejsce) = sich begeben, sich wenden; in den Krieg, ins Feld — iść na wojnę, wyruszyć w pole; die Vögel — ptaki ciagna, przelatują; gezogen kommen nadciągać, nadchodzić, nadejść; ins Ausland — wywędrować za granicę; durch die Stadt — ciągnąć, maszerować, iść przez miasto; auf die Wache — iść na wartę; seiner Wege ruhig — spokojnie sobie iść; dicke Wolken — am Himmel grube chmury ciagna, pędzą na niebie; der Rauch zieht ins Zimmer dym wciska się, bucha do pokoju; die Kreuz und Quer — podróżować po świecie; die gewohnten Pfade — chadzać zwykłymi drogami; in die Stadt, aufs Land — sprowadzić się do miasta, na wieś; in ein anderes Haus — zmienić mieszkanie; bist du schon gezogen? czyś się już przeprowadził? er ist zu seinem Bruder gezogen sprowadził się do swego brata; aus dem Dienste — odchodzić, odejść ze służby; zu ihm — a) sprowadzić się do kogo; b) iść, pójść do kogo na służbę; 6) *impers.* (haben) es zieht durch das Fenster ciągnie przez okno; es zieht mich im Arme boli mnie ramie, rwie mnie w ramieniu; III. *sich* —, *vr.* (haben) 1) wyostać się, ciągnąć się, wyciągnąć się; sich aus der Verlegenheit — poradzić sobie w kłopotcie; 2) udawać się, udać się dokąd = sich begeben; 3) rozciągać się, ciągnąć się = sich erstrecken; das Gebirge zieht sich an das Meer góry ciagna się po morze; der Weg zieht längs des Flusses droga ciągnie się, prowadzi wzdłuż rzeki; sich in die Länge — przydłużać

się; (obraz.) die Verhandlungen zogen sich in die Länge układy wlokły się; der Krieg zieht sich in die Länge wojna długo się ciągnie, przeciąga się; 3) rzucić się, skurczyć się, skrzywić się, spaczyć się = sich werden; das Brett hat sich gezogen deska spaczyła się.

Zie'hen, *sm.* =s, 1) ciągnięcie *n.*; trakcyja *f.* (mechanika); Pferd zum — koń roboczy, do włóki; 2) przeciąganie *n.*, przenoszenie *n.* się z miejsca na miejsce = Fortziehen; — aus einer Wohnung przeprowadzka *f.*, zmiana *f.* mieszkania; 3) chów *m.*, hodowla *f.*, wychowanie *n.* = Aufziehen; 4) reumatyzm *m.*, podagra *f.*, rwanie *n.* w stawach.

Zie'her, *sm.* =s, *pl.* —, 1) ten co ciągnie; 2) przyrząd *m.* do wyciągania czego (n. p. korkociąg korkociąg *m.*).

Zie'hgelb, *sn.* =e)s, *pl.* —, pieniądze *pl.* na wychowanie.

Zie'hhaften, *sm.* =s, *pl.* —, hak pociągowy, zaprzęgowy, czep sprzęgłowy.

Zie'harmonika, *sf.* *pl.* =s, harmonika *f.* (z miechem).

Zie'hkind, *sn.* =e)s, *pl.* =er, wychowaniec *m.*, wychowanek *f.*

Zie'hklinge, *sf.* *pl.* =n, skrobaczka stalowa.

Zie'hkraft, *sf.* siła *f.* ciągnięcia; siła *f.* przyciągania = Anziehungskraft.

Zie'hmutter, *sf.* *pl.* =mütter, obacz Pflegemutter.

Zie'hpflaster, *sn.* obacz Zugsplaster.

Zie'hstift, *sn.* =e)s, *pl.* =e, statek *m.* do ciągnięcia.

Zie'hseil, *sn.* =e)s, *pl.* =e, powróż *m.*, lina *f.* do ciągnięcia.

Zie'htag, *sm.* =e)s, *pl.* =e, 1) dzień *m.* przeprowadzania się, wyprowadzania, wprowadzania się; 2) dzień zmiany służby.

Zie'hung, *sf.* *pl.* =en, ciągnięcie *n.* (n. p. loteryi, losów).

Zie'hungsliste, *sf.* *pl.* =n, spis *m.* wygranych.

Zie'hungstag, *sm.* =e)s, *pl.* =e, dzień *m.* ciągnięcia (n. p. losów).

Zie'hunge, *sf.* *pl.* =n, obcegi *pl.* do wyciągania (n. p. gwóźdź).

Zie'hzeit, *sf.* 1) czas *m.* przeprowadzeń, wyprowadzin, wprowadzin; 2) czas *m.* zmiany służby.

Ziel, *sn.* =e)s, *pl.* =e, 1) granica *f.* = Grenze; koniec *m.* = Ende; kres *m.* = äußerstes Ende; ein — setzen kres, koniec, tamę położyć; das — überschreiten przekroczyć granicę; er ist am — seines Lebens jest u kresu życia; dem Leben imnds ein — setzen skrócić komu życie; ohne Maß und — bez miary (i końca); 2) termin *m.* (zapłaty) = Zahlungsfrist; auf drei Monate — na trzy miesiące; 3) cel *m.*, meta *f.*; nach dem — e schießen strzelać do celu; das — treffen trafić do celu; das — verfehlen chybić celu; das — zu hoch, zu tief nehmen celować za wysoko, za nisko; weit vom — ist gut vorm Schuß im dalek od niebezpieczeństwa, tem lepiej; 4) (obraz.) cel *m.*, zamiar *m.* = Zweck, Endzweck; das — einer Reise cel podróży; das — der Bestrebungen cel usiłowań; sich ein hohes — setzen, vorsetzen wysoki, wzniosły cel sobie założyć; er ist noch weit vom — daleko jeszcze mu do celu; das — erreichen osiągnąć cel, dobieść do celu, dopiąć celu; es ist am — seiner Wünsche angelangt osiągnął cel swych życzeń; gerade auf — losgehen zmierzać wprost do celu; sein — im Auge behalten celu nie spuszczać z oka; ohne Zweck und — zupełnie bez celu, na oślep.

Zie'lbewußt, *adi.* świadomy celu, dążący ze świadomością do celu; *adv.* ze świadomością celu.

Zie'len, *va.* i *vn.* (haben) 1) nach, auf etw. — celować, mierzyć, wymierzyć do czego;

den Schuß — celować strza-
łem; mit der Flinte — mie-
rzyć strzelbą; wohlgezielte
Schüsse dobrze wycelowane
strzały; 2) (obraz.) zmierzać
do czego, godzić na co;
auf jmdm, auf etw. — sto-
sować co do kogo, do czego;
auf was — seine Wünsche? do
czego zmierzają; na co są
skierowane jego życzenia?
daß zielt auf mich to maie
dotyczy; er zielt auf mich
pieje do mnie; 3) zielend,
adi. celujący; skierowany;
zielende Zeitwörter słowa
przechodnie.

Zielen, sn. =s, celowanie
n., mierzenie n.

Zieler, sm. =s, pl. —, ce-
lownik m.

Zielpunkt, sm. =(e)s, pl.
=e, punkt, do którego się ce-
luje, cel m.

Zielfische, sf. pl. =n, tar-
cza f. (do strzelania do celu);
(obraz.) zur — des Wihes,
deß Spottes dienen służyć za
cel doweipu, szyderstwa.

Ziemen, vn. i sich —, vr.
impers. (haben) godzić się,
wypadać; daß ziemt sich nicht
to się nie godzi, tego czynić
nie wypada, to nie wypada,
nie przystoi.

Ziemer, sm. =s, pl. —, 1)
czbr m. (jelenia), krzówkwa
f. (z wołu); 2) członek pło-
dzący byka, bykowiec m. =
Dohjenziemer; 3) jemiotucha
f. = Krametsvogel.

Ziemitlich, I. adi. 1) odpo-
wiedni, stosowny, przyzwoity
= geziemend; 2) mierny, wy-
starzający = leidlich; 3)
znaczący, spory = beträchtlich;
eine = Anjahr spora liczba;
II. adv. dosyć, jako tako;
— gut dosyć dobrze; nieźle;
jo — ujdzie, nieźle, nie do-
brze; — schön, alt dosyć pię-
kny, stary; es ist — spät jest
dosyć późno; — oft dosyć
często; daß ist — daßselbe
to prawie to samo.

Ziepen, I. vn. (haben) ob-
żypien; II. (haben) jmdm an
den Haaren — ciągnąć kogo
za włosy.

Zier, sf. pl. =en, ozdoba

f.; Bejcheidenheit ist eine —,
doch weiter kommt man ohne ihr
(zartobliwie zamiast ohne sie)
ze skromnością, lubo jest enotą,
wysoko nie zajdziesz.

Zieraffe, sm. =n, pl. =n,
moduń m., wytornis m.,
strojnis m., strojna lala.

Zierat, sm. =(e)s, pl. =e,
i — sf. pl. =en, ozdoba
f., dekoracya f.; zum —
dienend ozdobny.

Zierbaum, sm. =(e)s, pl.
=bäume, drzewo do ozdoby
(ogrodu) służące.

Zierbeck, sn. =(e)s, pl. =e,
grzęda ozdobna (ogrodnictwo).

Zierbengel, sm. =s, pl. —,
obacz Zieraffe.

Zierbuchstabe, sm. =n, pl.
=n, litera ozdobna.

Zierde, sf. pl. =n, ozdoba
f., upiększenie n.; (obraz.)
zaszczyt m.; zur — do ozdo-
by, ku ozdobie; daß gereicht
ihm zur — to go zdobi; er
ist die — seines Standes jest
ozdoba, zaszczytem swemu
stanowi.

Zieren, I. va. zdobić, ozda-
biać, ozdobić, upiększać,
ostrajać; daß Zimmer mit
Spiegeln — ozdobić pokój
zwierciadłami; (obraz.) er
ziert durch seinen Namen die
Wissenschaft imię jego naukę
zdobi, nauce zaszczyt przy-
nosi; II. sich —, vr. (haben)
1) (rzadko:) zdobić się, upięk-
szać się; 2) udawać, pie-
ścić się (u. p. z swoją mową),
przesadzać, przesadnie mówić
= schön tun; drożyć się,
zdraczać się = sich sträuben;
zier' dich doch nicht so nie
zdrażaj że się tak; III. ge-
ziert, pp. i adi. afektowany,
przesadny, manierowany, sztuc-
zny, nienaturalny (u. p.
sposób pisania).

Ziererei, sf. pl. =en, uda-
wanie n., przesada f., afek-
tacya f. = Schön tun; dro-
żenie n. się, zdrażanie n. się
= Sträuben.

Zierersich, adi. przesadza-
jący, przesadny, afektowany;
drożący się.

Ziergarten, sm. =s, pl.
=gärten, ogród utrzymywauy

dlą przyjemności, ogród zdo-
bny.

Ziergärtner, sm. =s, pl.
—, ogrodnik m. do ogrodów
zdobnych.

Ziergewächse, sn. pl. obacz
Zierpflanzen.

Zierig, adi. obacz Ziere-
riß.

Zierklappen, sm. =s, pl.
—, obacz Zieraffe.

Zierleiste, sf. pl. =n, listwa
zdobiąca, zdobna (archit., druk.)

Zierlich, adi. ozdobny,
ładny, zgrabny, delikatny =
zart; mautki = klein; e-
legantki, wytworny; adv. ozdo-
bnie, ładnie, zgrabnie, deli-
katnie, wytwornie.

Zierlichkeit, sf. ozdobność
f., zgrabność f., elegancya
f., wytworność f.

Zierling, sm. =(e)s, pl. =e,
obacz Zieraffe.

Zierpflanzen, sf. pl. ro-
śliny zdobne.

Zierpuppe, sf. pl. =n, mo-
dusia f., strojnisia f.; także
= Zieraffe.

Zierrahmen, sm. =s, pl. —,
rama ozdobna.

Ziertrat, sf. pl. =en, obacz
Zierat.

Zierstrauch, sm. =(e)s, pl.
=sträucher, krzak zdobny.

Ziesel, sm. =s, pl. —, i
Zieselmauß, sf. pl. =mäuse,
suset m. (zool.).

Ziesererische, sf. pl. =n, cie-
cierzyca f., cieciorka f.

Ziffer, sf. pl. =n, 1) cyfra
f., liczbowy znak, liczba f.;
mit, in =n schreiben pisać cy-
frami; mit =n bezeichnen ozna-
czać, znaczyć cyframi; 2) szy-
fra f., znak m. sekretowego
pisma = Chiffre, Geheims-
chrift.

Zifferblatt, sn. =(e)s, pl.
=blätter, tarcza zegarowa, ze-
garkowa.

Ziffermäßig, adi. liczbowy;
adv. etw. — bemessen
dowiedź czego liczbami, ma-
tematycznie.

Zifferrechnung, sf. pl. =en,
rachunek cyfrowy, liczbami,
w liczbach.

Zifferschlüssel, sm. =s, pl.

—, klucz *m.* do pisma znakowego.

Zifferſchrift, *sf.* *pl.* -en, pismo znakowe.

Zigarette, *sf.* *pl.* -n, papieros *m.*

Zigarettenpapier, *sn.* = \bar{s} , papierki *m.* *pl.* do papierosów.

Zigarettentasche, *sf.* *pl.* -n, papierosnica *f.*

Zigarette, *sf.* *pl.* -n, cygario *n.*

Zigen'ner, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, cygan *m.*

Zigen'erbande, *sf.* *pl.* -n, buda cygańska, cyganów.

Zigen'erburſche, Zigen'ner'fnade, *sm.* = \bar{n} , *pl.* -n, chłopak cygański.

Zigen'nerhajt, *adi.* cygański, *adv.* po cygańsku.

Zigen'nerin, *sf.* *pl.* -nen, cyganka *f.*

Zigen'neriſch, *adi.* cygański; *adv.* po cygańsku.

Zigen'nerleben, *sn.* = \bar{s} , życie cygańskie, cyganów.

Zigen'nermäddchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, dziewczyna cygańska, (młoda) cyganka *f.*

Zigen'nermäſſig, *adi.* cyganowski; *adv.* po cygańsku.

Zigen'nerſchaft, *sf.* cygani *pl.*, cygaństwo *n.* (*coll.*).

Zigen'nersprache, *sf.* język cygański, cyganów.

Zigen'nerſtanz, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -tänze, taniec cygański.

Zigen'nerſtum, *sn.* = \bar{s} , cygaństwo *n.*; życie cygańskie.

Zigen'nerwolf, *sn.* = \bar{s} , cygani *pl.*

Zigen'nerweib, *sn.* = \bar{s} , *pl.* -er, cyganka *f.*

Zifa'de, *sf.* *pl.* -n, obacz Citade.

Zi'ſſe, *sf.* *pl.* -n, łódka *f.*

Zi'mbel, *sf.* *pl.* -n, cymbały *pl.* (muzyka).

Zi'mbelſtum, *sf.* *pl.* -n, legotka *f.* (rośl.).

Ziment'erer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, węgowie *m.* (górn.).

Zi'mmer, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, 1) pokój *m.*, izba *f.*, komnata *f.*; möbliertes — pokój umeblowany, urządzony, z urządzeniem; — mit beſonderem Eingang pokój z osobnem

wejściem; ein einzelnes — jeden pokój; Wohnung von ſechs -n mieszkanie z sześciu pokojami, o sześciu pokojach; heizbares — pokój do opalania; — mit Beheizung pokój z opalem; — zu vermieten pokój do wynajęcia; er muß das — hüten nie wolno mu wychodzić z pokoju, musi siedzieć w domu, nie wolno mu opuszczać pokoju; 2) stós *m.* czterdziestu skór futrzanych (kuśnierstwo); 3) drzewo budulcowe = Bauholz.

Zi'mmerarbeit, *sf.* *pl.* -en, ciesielska robota, ciesielka *f.*

Zi'mmerarzt, *sf.* *pl.* -ärzte, Zi'mmerbeil, *sn.* = \bar{s} , *pl.* -e, siekiera ciesielska, topór ciesielski.

Zi'mmerbock, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -böcke, kozieł ciesielski.

Zi'mmerdich, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, *dim.* od Zimmer, pokoik *m.*, izdebka *f.*

Zi'mmerdecke, *sf.* *pl.* -n, powała *f.*, pałap *m.*

Zi'mmerdönnchen, (wym.: —ausz), *sf.* *pl.* -n, tusz pokojowy.

Zimmerer', *sf.* *pl.* -en, ciesielka *f.*, ciesielstwo *n.*

Zimmerer'richtung, *sf.* *pl.* -en, urządzenie pokojowe, sprzęty pokojowe, meble *pl.*

Zi'mmerer, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, cieśla *m.*

Zi'mmerflucht, *sf.* (nieprzerwany) szereg *m.* pokoiów, amfilada *f.*

Zi'mmergerät, *sn.* = \bar{s} , *pl.* -e, 1) przyrządy ciesielskie = Handwerkszeug; 2) — eines Zimmers sprzęty pokojowe, meble *pl.*

Zi'mmergeſell(e), *sm.* = \bar{n} , *pl.* = \bar{n} , czeladnik ciesielski, ciesieleczek *m.*

Zi'mmergymnaſtik, *sf.* gimnastyka pokojowa.

Zi'mmerhandwert, *sn.* = \bar{s} , rzemiosło ciesielskie, ciesielstwo *n.*, ciesielka *f.*

Zi'mmerherr, *sm.* = \bar{n} , *pl.* -en, najemca *m.* pokoju.

Zi'mmerhof, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -höfe, cieślarnia *f.*

Zi'mmerholz, *sn.* = \bar{s} , *pl.*

=hölzter, drzewo obrobione, budulec *m.*, cembrowina *f.*

Zi'mmerkunft, *sf.* sztuka ciesielska, ciesielstwo *n.*

Zi'mmerlehrling, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -e, uczeń ciesielski.

Zi'mmerling, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -e, cieśla górniczy, terlacz *m.*

Zi'mmermäddchen, *sn.* = \bar{s} , *pl.* —, obacz Stubenmäddchen.

Zi'mmermaler, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, malarz *m.* pokojów.

Zi'mmermann, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -leute, cieśla *m.*; jnndm zeigen, wo der — das Loch gelassen hat wskazać komu drzwi, wyrzucić kogo za drzwi.

Zi'mmermeister, *sm.* = \bar{s} , *pl.* —, majster ciesielski.

Zi'mmern, *va.* i *vn.* (haben) 1) obrabiać drzewo; ciosać, obciosywać, obciosać; ein Schiff — budować okręt; einen Schacht — oprawić, cembrować szyb; 2) (w obszerniejszem znaczeniu:) dłużyć, majstrować.

Zi'mmernagel, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =nägel, gwóźdź ciesielski.

Zi'mmerorgel, *sf.* *pl.* -n, organy przenośne.

Zi'mmerplatz, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =plätze, cieślarnia *f.*

Zi'mmerpolier, *sm.* = \bar{s} , *pl.* -e, podmajstrzy ciesielski.

Zi'mmerreihe, *sf.* *pl.* -n, obacz Zimmerflucht.

Zi'mmerſchlag, *sm.* = \bar{s} , *pl.* =schläge, węzeł rzutowy.

Zi'mmerſchmud, *sm.* = \bar{s} , ozaoba pokojowa.

Zi'mmerſpäne, *sm.* *pl.* drzazgi *pl.*, trzaski *pl.* ciesielskie.

Zi'mmerſtück, *sn.* = \bar{s} , *pl.* =e, 1) budulec *m.*; 2) obraz *m.* do salonu.

Zi'mmertapete, *sf.* *pl.* -n, obicie *n.* ścian pokojowych.

Zi'mmertür, *sf.* *pl.* -en, drzwi *pl.* do pokoju.

Zi'mmerung, *sf.* *pl.* -en, cembrowanie *n.*, cembrowina *f.*, oprawa drzewna, wiązanie ciesielskie; — eines Schachtes oprawa drzewna, wiązanie ciesielskie; — eines Schachtes oprawa drzewna, cembrowa-

nie *n.*, cembrunek *m.* szybu; verloren — szybik stracony (górn.).

Zimmervermieter, *sm.* =*s*, *pl.* —, Zimmervermieterin, *sf.* *pl.* =*nen*, wynajmujący, wynajmująca pokój, pokoję.

Zimmerverzierer, *sm.* =*s*, *pl.* — dekorator pokojowy, ozdabiacz *m.* pokojów.

Zimmerverzierung, *sf.* *pl.* =*en*, dekorowanie *n.*, ozdabianie *n.* pokojów, dekoracja *f.*, ozdoba *f.* pokoju.

Zimmerwerk, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, robota ciesielska, oprawa drzewna; — eines Schiffes wiazanie *n.* okrętu.

Zinnmet i Zinnt, *sm.* ob. Zinnt.

Zinnperlich, *adi.* afektowany, przesady, nienaturalny; *adv.* sich — stellen afektować, udawać; — tun drożyć się.

Zinnperlichkeit, *sf.* afektacja *f.*, udawanie *n.*; drożenie *n.* się.

Zinnpern, *vn.* (haben) afektować, udawać; drożyć się.

Zinnt, *sm.* =(e)*s*, cynamon *m.*, korzycia *f.*

Zinntapfel, *sm.* =*s*, *pl.* =*äpfel*, cynamonka *f.*

Zinnt Balsam, *sm.* =*s*, balsam cynamonowy.

Zinntbaum, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*bäume*, cynamonowiec *m.*, korzybiel *m.*

Zinntbirne, *sf.* *pl.* =*n*, cynamonówka *f.*

Zinntblüte, *sf.* *pl.* =*n*, cynamonowy kwiat.

Zinntbranntwein, *sm.* =(e)*s*, cynamonówka *f.*

Zinntbraun, *adi.* cynamonowy.

Zinntfarbe, *sf.* kolor cynamonowy.

Zinntfarben, *adi.* cynamonowy.

Zinntgeruch, *sm.* =(e)*s*, zapach *m.* cynamonu.

Zinntgeschmack, *sm.* =(e)*s*, smak *m.* cynamonu.

Zinntlorber, *sm.* =*s*, obacz Zinntbaum.

Zinntnägeln, *sn.* =*s*, *pl.* —, gwoździak cynamonowy.

Zinntöl, *sn.* =(e)*s*, olejek cynamonowy.

Zintrinde, *sf.* *pl.* =*n*, kora cynamonowa, cynamon *m.*

Zinntstange, *sf.* *pl.* =*n*, patyczek *m.* cynamonu.

Zinntvogel, *sm.* =*s*, *pl.* =*vögel*, cynamonik *m.*

Zinntwaffer, *sn.* =*s*, woda cynamonem zaprawiona.

Zinndel, *sm.* =*s*, *pl.* —, i Zinndelstafel, *sm.* =*s*, rasza *f.*

Zinn, *sn.* =(e)*s*, cynk *m.*; Schwefelsaures — siarczan *m.* cynku; Rauch—, Koh— cynk pospolity.

Zinnartig, *adi.* do cynku podobny.

Zinnasche, *sf.* tlenek cynkowy, tlenek cynku.

Zinnfärbung, *sf.* *pl.* =*en*, cyklografia *f.*

Zinnblech, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, blacha cynkowa.

Zinnblende, *sf.* cynkowa blenda.

Zinnblume, *sf.* *pl.* =*n*, urewicz *m.*, żwielina dymna.

Zinnbad, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*bäder*, dach cynkowy, dach cynkiem kryty.

Zinn, *sf.* *pl.* =*n*, 1) ostry koniec, szpiczasta odnoga czego; zęb *m.*; die =*n* der Gabel zęby *u* widelca; die =*n* eines Geweihs seki *pl.*; eine — (albo eine Zeh) Knoblauch ząbek *m.* czosnuku; 2) obacz Zinnen 2).

Zinnen, *sm.* =*s*, *pl.* —, 1) er hat einen furchtbaren — im Gesichte ma straszny nos; 2) surma *f.*, surenka *f.* (instrument muz.).

Zinneisen, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, franklinit *m.*

Zinnen, *adi.* cynkowy, z cynku.

Zinnenblätter, *sm.* =*s*, *pl.* —, Zinnenist, *sm.* =*en*, *pl.* =*en*, surmista *m.*, surmacz *m.*

Zinnerz, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, ruda cynkowa, galman *m.*

Zinngeißel, *sm.* =*s*, *pl.* —, odlewacz *m.* cynku.

Zinngrube, *sf.* *pl.* =*n*, kopalnia *f.* cynku.

Zinnhaltig, *adi.* cynk zawierający.

Zinnhütte, *sf.* *pl.* =*n*, cynkownia *f.*

Zinnig, *adi.* zaopatrzony w ostre końce, zębaty.

Zinographie, *sf.* cyklografia *f.*

Zinographisch, *adi.* cyklograficzny.

Zinnoxyd, *sn.* =(e)*s*, tlenek cynkowy, cynku.

Zinnplatte, *sf.* *pl.* =*n*, płyta cynkowa, z cynku.

Zinnspat, *sm.* =(e)*s*, galman *m.*, spat cynkowy.

Zinnvitriol, *sn.* =*s*, siarczan *m.* cynku.

Zinnweiß, *sn.* biel cynkowa.

Zinn, *sn.* =(e)*s*, 1) cyna *f.*; Blut— cyna w bryłach, w gruzłach; Körner— cyna w ziarnach, cyna ziarnista; reines, raffiniertes — cyna rafinowana; Roll— cyna w zwojach, cyna arkuszowa; Stangen— cyna w prętach, cyna prętowa; 2) naczynia cynowe = Züngerüt.

Zinnasche, *sf.* niedokwas *m.* cyny, dwutlenek *m.* cyny.

Zinnbergwerk, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, kopalnia *f.* cyny.

Zinnblättchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, listek cynowy.

Zinnblech, *sn.* =(e)*s*, *pl.* =*e*, blacha cynowa.

Zinn, *sf.* *pl.* =*n*, blanki *pl.*, blank *m.*, blankowanie *n.* (muru), ganek zębaty nokoło szczytu muru; mit =*n* versehen ząbkowany.

Zinnen, *adi.* cynowy = Zünnern.

Zinnen, *va.* (haben) blankować, zaopatrywać mur gankiem zębatym; gezinnt ząbkowany.

Zinnenreiß, *sm.* =*se**s*, *pl.* =*se*, fryz *m.* pod blankami.

Zinnenranz, *sm.* =*e**s*, *pl.* =*kränze*, Zinnenkrönung, *sf.* *pl.* =*en*, okolenie *n.* z blanków.

Zinnenrauh, *sm.* =(e)*s*, *pl.* =*rauh*, ząbek *m.* blanków.

Zinnern, *adi.* cynowy.

Zinnerz, *sn.* =*e**s*, *pl.* =*e*, ruda cynowa, cyniak *m.*

Zinnfolie, *sf.* *pl.* =*n*, listek cynowy, staniel *m.*

Züngerüt, Züngerütt, *sn.* =*s*, *pl.* =*e*, naczynia cynowe.

Zi'ungießer, *sm.* =s, *pl.* —, konwisarz *m.*, odlewacz *m.*
Ziungießerei, *sf.* *pl.* =en, konwisarstwo *n.*
Zi'unglasur, *sf.* polewa cynowa.

Zi'ungraupen, *sf.* *pl.* kryształokrusz *m.*

Zi'ungrube, *sf.* *pl.* =n, kopalnia *f.* cyny.

Zi'unnhaltig, *adi.* cynę zawierający.

Zi'unnhütte, *sf.* *pl.* =n, cynownia *f.*

Zi'unnies, *sm.* =es, *pl.* =se, szaromiedziak cynowy.

Zi'unnlot, *sn.* =(e)s, lutowiny kotlarskie, lut kotlarski.

Zi'unnmutter, *sf.* ruda cynowa.

Zi'unnob'er, *sm.* =s, cynober *m.*, siarczyk rtęci czerwony, dwusiarczyk *m.* rtęci.

Zi'unnob'errot, *adi.* czerwony jak cynober, cynobrowy.

Zi'unnosen, *sm.* =s, *pl.* =öfen, piec *m.* do wytopiania cyny.

Zi'unnoxyd, *sn.* =s, tlenek cynowy.

Zi'unnplatte, *sf.* *pl.* =n, płyta cynowa, z cyny.

Zi'unnprobe, *sf.* *pl.* =n, próba *f.* cyny.

Zi'unnreich, *adi.* obfity w cynę.

Zi'unnralz, *sn.* =es, *pl.* =e, chlorek cynowy.

Zi'unnraub, *sm.* =(e)s, piasek zawierający cynę.

Zi'unnraure, *sf.* kwas cynowy, wodorotlenek cynowy.

Zi'unnschmelz, *sf.* *pl.* =n, misa cynowa, z cyny.

Zi'unnstufe, *sf.* *pl.* =n, wielki kawał cyny.

Zi'unnsteller, *sm.* =s, *pl.* —, talerz cynowy, cynówka *f.*

Zi'unnwaren, *sf.* *pl.* sprzęty *pl.* naczynia *pl.* cynowe.

Zi'uns, *sm.* Zinseß, 1) *pl.* Zinse, a) Zinfa *f.* = Abgabe; b) czynsz *m.* (z gruntu, z mieszkania), komorné *n.*;

2) Zinsen, *pl.* procent *m.*, procenta *f.*, odsetka *f.*, odsetki *pl.*; Geld auf Zinsen ausleihen, geben (wy)pożyczać pieniądze na procent, na odsetki; auf Zinsen nehmen brać (pieniądze) na procent; Zinsen tragen

przynosić odsetki; die Zinsen bezahlen zapłacić odsetki; die Zinsen zum Kapital schlagen dołaczać odsetki do kapitału; er lebt von seinen Zinsen żyje z dochodu, z odsetek swego kapitału; rückständige Zinsen odsetki zaległe, zalegające; alles mit Zinsen heimzahlen sownie wszystko nagrodzić.

Zi'nnsabschnitt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, talon *m.*, odcinek odsetkowy.

Zi'nnsabzug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, skonto *n.*, odpłata *f.*, odrachunek *m.*, potrącenie przy natychmiastowej wypłacie.

Zi'nnsafer, *sm.* =s, *pl.* =äfer, czynszowa, dannicza rola.

Zi'nnsbar, *adi.* czynszowy; danniczy, holdowniczy; *adv.* Geld — anlegen umieścić pieniądze na procent.

Zi'nnsbarkeit, *sf.* czynszowość *f.*; dannictwo *n.*

Zi'nnsbauer, *sm.* =s, *pl.* =n, czynszownik *m.*, obrocznik *m.*

Zi'nnsbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, papier oprocentowany.

Zi'nnsbuch, *sn.* =(e)s, *pl.* =bücher, księga *f.* czynszów.

Zi'nnscoupon, (wym.: -kupa), *sm.* =s, *pl.* =s, obacz Zinnsabschnitt.

Zi'nnscheinnehmer, *sm.* =s, *pl.* —, poborca *m.* czynszów.

Zi'nnsen, *sm.* *pl.* obacz pod Zins 2).

Zi'nsen, 1) *va.* (haben) czynsz opłacać; 2) *vn.* (haben) przynosić czynsz; przynosić odsetki.

Zi'nsenausfall, Zi'nsenentgang, *sm.* =(e)s, *pl.* =fälle, -gänge, utrata *f.* procentu, odsetek.

Zi'nsenberechnung, *sf.* *pl.* =en, obliczenie *n.* odsetek.

Zi'nsegenuß, *sm.* =[ic], pobór *m.* odsetek.

Zi'nsenwidjer, *sm.* =s, lichwa *f.*

Zi'nseßzins, *sm.* =zinses, *pl.* =zinsen, odsetki *pl.* od odsetek, odsetki składane.

Zi'nnsfällig, *adi.* obacz Zinspflichtig.

Zi'nnsfrei, *adi.* wolny od

czynszu, daniny; *adv.* — ausleihen pożyczac, pożyczyc bez procentu.

Zi'nnsfreiheit, *sf.* wolność *f.* od czynszu.

Zi'nnsfuß, *sm.* =es, stopa procentowa, stopa odsetkowa; den — herabsetzen obniżyć stopy procentowa.

Zi'nns Garantie, *sf.* gwarancja *f.* za odsetki.

Zi'nnsgeuß, *sm.* obacz Zinsgeuß.

Zi'nnsgabe, *sf.* *pl.* =n, snop złożony w daninie, danina snopowa.

Zi'nnsgetreide, *sn.* =s, zboże w daninie złożone.

Zi'nnsgrößen, *sm.* =s, *pl.* —, opłata czynszowa; danina *f.*

Zi'nnsgut, *sn.* =(e)s, *pl.* =güter, dobro czynszowe.

Zi'nnsjafer, *sm.* =s, owies w daninie złożony.

Zi'nnsjahn, *sm.* =(e)s, *pl.* =jahne, kogut daniny; rot wie ein — czerwony jak indyk.

Zi'nnsjaht, *adi.* opłacający daniny.

Zi'nnsjause, *sn.* =es, *pl.* =häuser, dom czynszowy.

Zi'nnsjerr, *sm.* =n, *pl.* =en, pan pobierający czynsz, daninę.

Zi'nnslehen, *sn.* =s, *pl.* —, lenno daninę opłacające, lenno czynszowe.

Zi'nnsleute, *sm.* *pl.* czynszownicy *pl.*

Zi'nnsmann, *sm.* =(e)s, *pl.* =leute, czynszownik *m.*

Zi'nnspadt, *sf.* czynszowanie *n.*

Zi'nnspflichtig, *adi.* obowiązany do opłaty czynszu, daniny.

Zi'nnsrechnung, *sf.* *pl.* =en, rachunek procentowy, liczenie *n.* odsetek.

Zi'nnsrecht, *sn.* =(e)s, prawo *n.* pobierania czynszu, daniny.

Zi'nnsrückstände, *sm.* *pl.* odsetki zalegające, zaległe.

Zi'nnsstein, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, cedulka procentowa.

Zi'nnsstabelle, *sf.* *pl.* =n, tablica *f.* odsetek.

Zi'ustag, *sm.* -(e)š, *pl.* -e, dzień czynszowy.

Zi'ustfragend, *adi.* przynoszący odsetki.

Zi'ustvergütung, *sf. pl.* =en, wypłata *f.* odsetek.

Zi'ustverlust, *sm.* =eš, *pl.* -e, utrata *f.* odsetek.

Zi'ustweise, *adv.* tytułem odsetek, jako odsetki.

Zi'ustzahl, *sf.* indykeya *f.* (hist. rzymska).

Zi'ustzahlung, *sf. pl.* =en, zapłata *f.* czynszu; zapłata *f.* odsetek.

Zi'upfel, *sm.* =š, *pl.* —, róg *m.*, koniczyna *m.*, koniuszek *m.* (n. p. sukni), surduta; cypel *m.*; etw. beim rechen — anfangen dobrze wziąć się do rzeczy.

Zi'upfelden, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Zi'upfel, koniuszek *m.*, różek *m.*

Zi'upfelig, *adi.* mający różki, końce.

Zi'upfelmütze, *sf. pl.* =n, czapeczka rogata.

Zi'upfelstück, *sn.* -(e)š, *pl.* =stück, chusteczka *f.* na szyję.

Zi'upfelle, *sf. pl.* =n, trybulka *f.*

Zi'up, wyraz naśladujący śpiew sikory; nicht — sagen können nie móż powiedzieć słówka.

Zi'uppe, *sf. pl.* =n, gatunek drozda.

Zi'uppen, *vn.* (haben) szczebiotać.

Zi'upperlein, *sn.* =š, gościec *m.*; potłaga *f.* (w nogach), chiragra *f.* (w rękach).

Zi'upperleintraut, *sn.* =(e)š, *pl.* =kräuter, kozia stopa, podagrycznik *m.* (ziele).

Zi'urbe, *sf. pl.* =n, obacz Zirkelfieger.

Zi'urbel, *sf. pl.* =n, 1) sosna *f.*; 2) obacz Zirkelfieger.

Zi'urbelbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, obrostaica *f.*, sosna sybiryjska, limba *f.*

Zi'urbelbrühe, *sf. pl.* =n, wyrostek szyszakowy, szyszynka *f.* (anat).

Zi'urbelfieger, *sf. pl.* =n, ob. Zirkelbaum.

Zi'urbelnuß, *sf. pl.* =nüße, pinela *f.*, lumbowy orzeszek.

Zi'urbeltanne, *sf. pl.* =n, końcien *m.*

Zi'urgelbaum, *sm.* =(e)š, *pl.* =bäume, komonica rozkowata, lotusowe drzewo.

Zi'urfel, *sm.* =š, *pl.* —, 1) koło *n.*, obwód *m.* (Kreis); einen — beschreiben opisać, narysować koło; 2) (przen.): koło *n.*, grono *n.*, towarzystwo *n.*; heute ist — dziś jest zgromadzenie; in den besten =n w najlepszych kołach; kleiner, vertraulicher — małe, poufne zgromadzenie, kółko; 3) cyrkiel *m.*, krążydło *n.* (instrument); Haar-, Null-cyrkiel — mikrometryczny; Greif-, Loch- cyrkiel kalibrowy; alleš mit dem — męßen mierzyć wszystko cyrkiem; 4) ber goldene — korona *f.*

Zi'urfelabschnitt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, odcinek *m.* koła, segment *m.*

Zi'urfelausschnitt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, wycinek *m.* koła, sektor *m.*

Zi'urfelbewegung, *sf. pl.* =en, krążenie *n.*

Zi'urfelbogen, *sm.* =š, *pl.* —, łuk kolisty.

Zi'urfelstühe, *sf. pl.* =n, płaścyczyna kolista.

Zi'urfelform, *sf. pl.* =en, kształt koła.

Zi'urfelförmig, *adi.* kolisty.

Zi'urfellinie, *sf. pl.* =n, linia kolista.

Zi'urfeln, I. *va.* (haben) mierzyć krążydłem; (obraz.) mierzyć, ważyć dokładnie; II. *vn.* (haben) krążyć, obiegać.

Zi'urfelpunkt, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, środek *m.* koła.

Zi'urfelrüge, *sf. pl.* =n, piła kołowa, okrągła, obrotowa.

Zi'urfelstempel, *sm.* =š, *pl.* —, kolanko *n.* krążydła.

Zi'urfelstluß, *sm.* =fšš, *pl.* =schlüsse, błędne wnioskowanie.

Zi'urfelstämied, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cyrkielnik *m.*

Zi'urfelstamm, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, cięcie koliste.

Zi'urfelstapfe, *sf. pl.* =n, koniczyna *m.* (szpiczasty) krążydła.

Zi'urfeltanz, *sm.* =eš, *pl.* =tänze, obacz Rundtanz.

Zi'urfelr, *sn.* =š, *pl.* =e, cyrkularz *m.*, okólnik *m.*

Zi'urfelren, *vn.* (haben) cyrkulować, okrążyć, obiegać.

Zi'urfelrotation, *sf.* cyrkulacja *f.*, obieg *m.*, krążenie *n.*

Zi'urfelsteuer, *sn.* =eš, *pl.* =e, akcent przeciągły.

Zi'urfuß, *sm.* =n, *pl.* Zirkuffe, cyrk *m.*, namiot *m.*, budynek *m.* dla igrzysk kounych.

Zi'urru- albo Zi'urrufeier, *sf.* obacz Zirkelfieger.

Zi'urrufeier, *sf. pl.* =n, ob. Zerkreife.

Zi'urru, *sf. pl.* =n, konik polny; świerszcz *m.*

Zi'urru, *vn.* (haben) świegotać (o ptakach); świerkać, świerczyć (o koniku polnym i świerzcu).

Zi'urrufeier, *sf. pl.* =en, szepcawina *f.*

Zi'urru, *vn.* (haben) szepcawina; jmdm etw. ins Ohr — (va.) szeptać komu co do ucha.

Zi'urru, *sn.* =š, szepcawina *n.*

Zi'urru, *vn.* (haben) syczeć, sykać; ksykać, bzikać, bzikać; ziszend, *ppr.* i *adi.* syczący.

Zi'urru, *sn.* =š, syczenie *n.*, syk *m.*

Zi'urru, *sm.* =š, *pl.* —, sykać *m.*

Zi'urru, *m.* =(e)š, *pl.* =e, bizunienie syczące (głosownia).

Zi'urru, *sm.* =š, *pl.* —, szepcawca *m.*, podszeptawca *m.*

Zi'urru, *va.* (haben) czelnować, dtubać, wycinać, ryć (w żelazie).

Zi'urru, *sf. pl.* =n, krynica *f.*

Zi'urru, *sf. pl.* =n, cytra *f.*; gitara *f.* = Gitarre.

Zi'urru, Zi'urru, *sm.* =š, *pl.* —, cytarzysta *m.*, gitarzysta *m.*

Zi'urru, *sf. pl.* =n, cytryna *f.*

Zi'urru, *sn.* =š, *pl.* =e, czeczotka *f.*, makolągwa *f.*, rzepołówka *m.* (ptak).

Zi'urru, *sm.* =(e)š, *pl.*

=e, trzęsawiec *m.*, dręt wik *m.* (gatunek węgorka).

Zitterbewegung, *sf. pl.* =en, drzączka *f.*

Zitteresche, Zitterespe, *sf. pl.* =n, osika *f.* (drzewo).

Zitterfisch, *sm.* =es, *pl.* =e, obacz Zitterrochen.

Zittergold, *sn.* =es, złoto szychowe.

Zittergras, *sn.* =es, *pl.* =gräser, drzączka *f.* (trawa).

Zitterhaft, *adi.* rzadko zamiast zitterig.

Zitterig, *adi.* drżący.

Zitterlaut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, spółgłoska językowa (głosownia).

Zittern, *I. vn.* (haben) 1) drżeć, trząść się; mir zittert die Hand ręka mi się trzęsie; vor Furcht — drżeć ze strachu; vor Freude — drżeć z radości; vor Kälte — trząść się od zimna; am ganzen Leibe —, — und beben trząść się całym ciałem, na całym ciele; wie Espenlaub — trząść się jak osika; 2) oscylować, drgać; II. zitternd, *ppr. i adi.* drżący, trzęsący się; oscylujący (fizyka); trennulujący (muzyka).

Zittern, *sn.* =s, 1) drżenie *n.*, drzączka *f.*; potrząsanie *n.* drzeszczem = Schaubern; — bei Pferden dręga *f.*; 2) oscylacja *f.*, wibracja *f.* (fizyka).

Zitternadel, *sf. pl.* =n, trzęsawka *f.*

Zitterpappel, *sf. pl.* =n, osa *f.*, osica *f.*, osika *f.*, osina *f.*, trzepiecina *f.* (drzewo).

Zitterrochen, *sm.* =n, *pl.* =n, drętwa *f.*, dręt wik *m.* (ryba).

Zitterstimme, *sf. pl.* =n, głos trennulujący, drżący.

Zittertier, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, metwik *m.*

Zitterwels, *sm.* =es, *pl.* =se, elektryzacz *m.* (ryba).

Zitwer, *sm.* =s, cytwar *m.*

Zitwerblüten, *sf. pl.* kwiat cytwarowy.

Zitwerfamen, *sm.* =s, nasienie cytwarowe.

Zit, *sm.* =es, płótno indyjskie, malowane, cye.

Zit, *sf. pl.* =n, cycek *m.*

Ziheln, *vn.* (haben) cycać, cyckać.

Zihen, *adi.* cycowy.

Zihenförmig, *adi.* cycokowaty.

Zivil, *sn.* obacz Civil.

Zobel, *sm.* =s, *pl.* —, sobol *m.* (zwierzę i futro).

Zobelfang, *sm.* =(e)s, *pl.* =fänge, polowanie *n.* na sobole.

Zobelfänger, *sn.* =s, *pl.* —, polujący *m.* na sobole.

Zobelfell, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, skóra sobolowa.

Zobelfutter, *sm.* =s, *pl.* —, podszywka sobolowa.

Zobelmütze, *sf. pl.* =n, czapka sobola, sobolowa.

Zobelpelz, *sm.* =es, *pl.* =e, futro sobole, sobolowe.

Zober, *sm.* =s, *pl.* —, ceber *m.*, cebrzyk *m.*

Zoberatz, *sn.* =es, cebrówka *f.*

Zodeln, *vn.* (sein) łązić, leźć, chodzić powoli.

Zodiata Licht, *sn.* =es, światło zodyakalne (astron.).

Zodiastus, *sm.* —, zodyak *m.*, zwierzyuiec niebiański = Tierkreis.

Zofe, *sf. pl.* =n, panna służąca, pokojówka *f.*

Zöger, *sm.* =s, *pl.* —, kobiaka *f.* (ze słomy lub łyka).

Zögerer, *sm.* =s, *pl.* —, obacz Zauderer.

Zögern, *I. vn.* (haben) ociagać się, wahać się; zwlekać, zwlec, zwłóczyć co; mitreżyc, guzdrać się; II. zögernd, *pp. i adi.* zwlekający, wahający się; powolny = langsam; *adv.* powoli.

Zögern, *sn.* =s, zwlekanie *n.*, waganie *n.*, ociąganie *n.* się; ohne — bez zwłoki.

Zögerung, *sf. pl.* =en, zwlekanie *n.*, waganie *n.* się, ociąganie *n.* się, mitreżenie *n.*, guzdranie *n.* się; powolność *f.* = Langsamkeit.

Zögling, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, wychowaniec *m.*, uczeń *m.*

Zoll, *sm.* =(e)s, — i =e, cal *m.* (miara); drei — breit trzy cale szeroki; (obraz.) nicht einen — breit nachgeben

nie ustąpić na włos; jeder — (an ihn) ein König jest królem od stóp do głowy.

Zoll, *sm.* =(e)s, *pl.* Zölle, 1) cło *n.*; Ausgangszoll, Ausfuhrszoll — cło wywozowe;

Durchgangszoll — cło przewozowe, przechodowe; Eingangszoll —, Einfuhrszoll — cło przywozowe, wchodowe; Schutzzoll — cło ochronne; — auf etw. auflegen nałożyć na co cło; für algo von etw. — entrichten opłacić cło od czego; einen — erheben pobierać, pobierać cło; (obraz.) der Natur den — bezahlen umrzeć; 2) urząd cłowy = Zollstätte.

Zollabfertigung, *sf.* ocelenie *n.*, załatwienie cłowe, celnicze; urząd cłowy.

Zollamt, *sn.* =(e)s, *pl.* =ämter, urząd cłowy, celny.

Zollangabe, *sf. pl.* =n, deklaracja cłowa.

Zollanschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, taryta cłowa.

Zollaufschlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, cło dodatkowe.

Zollaufseher, *sm.* =s, *pl.* =inspektoren celny.

Zollbahnhof, *sm.* =(e)s, *pl.* =höfe, dworzec cłowy.

Zollbar, *adi.* cłu podlegający.

Zollbeamte(r), *sm.* =en, *pl.* =en, urzędnik celny, cłowy.

Zollbude, *sf. pl.* =n, budka *f.* celnika.

Zolldeklaration, *sf. pl.* =en, deklaracja cłowa.

Zollannahme, *sf. pl.* =n, pobór *m.* cła.

Zollannehmer, *sm.* =s, *pl.* =poborca celny.

Zollen, *va. i vn.* (haben) 1) opłacać, płacić, zapłacić cło; 2) (obraz.) jmnđm etw. — oddawać, oddać, wyświadczać, wyświadczyć co komu; jmnđm Dank, Beifall — składać komu dzięki, poklaskiwać komu; jmnđm Achtung — oddać komu cześć.

Zollermäßigung, *sf. pl.* =en, znizzenie *n.* cła.

Zölfrei, *adi.* wolny od cła; (obraz.) Gedanken find — myśl jest swobodną, myśleć wolno.

Bo'lfreiheit, *sf.* wolność *f.* od cła.

Bo'lfgebühr, *sf. pl.* -en, należność cłowa.

Bo'lfgesetz, *sn.* =es, *pl.* =e ustawa cłowa.

Bo'lfgrenze, *sf. pl.* =n, linia *f.*, granica *f.* cłowa.

Bo'lfgut, *sn.* = (e)s, *pl.* =üter, towar cłowy, przesyłka cłowa.

Bo'lfhaus, *sn.* =ies, *pl.* =häuser, urząd *m.*, dom *m.* cłowy.

Bo'lfinspektor, *sm.* =s, *pl.* =en, inspektor celny.

Bo'lfkammer, *sf. pl.* =n, komora celna, celnica *f.*

Bo'lfkrieg, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, wojna taryfowa.

Bo'lflinie, *sf. pl.* =n, linia cłowa, granica celna.

Bo'lfmaß, *sn.* =es, *pl.* =e, miara calowa, calówka *f.*

Bo'lfner, *sm.* =s, *pl.* —, celnik *m.*

Bo'lfordnung, *sf. pl.* =en, regulamin celny, urzędzenia celne.

Bo'lfpacht, *sf.* dzierżawa *f.* cła.

Bo'lfpächter, *sm.* =s, *pl.* —, dzierżawca *m.* cła.

Bo'lfpflichtig, *adi.* uległy cłu.

Bo'lfplombe, *sf. pl.* =n, pieczęć cłowa, plomba cłowa.

Bo'lfpolitik, *sf.* polityka cłowa.

Bo'lfrevision, *sf. pl.* =en, rewizja cłowa.

Bo'lfschein, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, świadectwo celne.

Bo'lfschreiber, *sm.* =s, *pl.* —, pisarz *m.* w urzędzie cłowym.

Bo'lfspeicher, *sn.* =s, *pl.* —, skład *m.* urzędu cłowego.

Bo'lfstab, *sm.* = (e)s, *pl.* =tabe, calówka *f.*

Bo'lfstempel, *sm.* =s, *pl.* —, stempel *m.*, znak *m.* urzędu cłowego.

Bo'lfsteuer, *sf. pl.* =n, opłata cłowa.

Bo'lfsystem, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, system cłowy.

Bo'lfтары, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, taryfa celna.

Bo'lfverein, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, związek celny.

Bo'lfvergütung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.* cła.

Bo'lfverschluß, *sm.* =fies, *pl.* =schlüsse, zamknięcie cłowe (wozu); unter — lajten zostawić pod pieczęcią cłową; unter — setzen zamknąć pieczęcią cłową.

Bo'lfvertrag, *sm.* = (e)s, *pl.* =träge, układ cłowy.

Bo'lfverwaltung, *sf. pl.* =en, zarząd *m.* ceł.

Bo'lfwächter, *sm.* =s, *pl.* —, strażnik celny.

Bo'lfwesen, *sn.* =s, celnictwo *n.*

Bo'lfne, *sf. pl.* =n, strefa *f.*, pas *m.*, okrag *m.*; klimat *m.*; heiße, kalte, gemäßigte — strefa ciepła, zimna, umiarkowana.

Bo'lfneueinteilung, *sf. pl.* =en, podział *m.* na okręgi.

Bo'lfnentarif, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, taryfa strefowa (przewoźnictwo).

Bo'lfstein, *sm. i sn.* =en, *pl.* =en, zoolit *m.* (skamieniałość zwierzęca).

Bo'lfzoolog, *sm.* =en, *pl.* =en, zoolog *m.*, znawca *m.* zwierząt.

Bo'lfzoologie, *sf.* zoologia *f.*, nauka *f.* o zwierzętach.

Bo'lfzoologisch, *adi.* zoologiczny; =er Garten ogród zoologiczny, zwierzyniec *m.*

Bo'lfzoophyt, *sm.* =en, *pl.* =en, zoofit *m.*; zwierzokrzew *m.*

Bo'lfzopf, *sm.* = (e)s, *pl.* Böpfe, 1) warkocz *m.*; kosa *f.* (wyraz ludowy); harbejt *m.*; fleiner — warkoczek *m.*; das Haar in Böpfe flechten splatać włosy w warkocze; (obraz.) jmnmd einen — ansetzen, machen, drehen wyrządzić komu krzywdę, oszukać kogo; jmnmd auf den — spucken złać kogo; sich einen — (albo Haarbeutel) antrinken przyprużyć, przyciąć, podpić sobie; das ist ein alter — to pedantyzm, to zwyczaj przestarzały; die akademischen Böpfe peruki akademickie; 2) bułka plecionka; 3) obacz Schopf.

Bo'lfzopfband, *sn.* = (e)s, *pl.*

=bänder, wstążka *f.* do warkocza.

Bo'lfzopfchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dzm.* od Bopf, warkoczek *m.*

Bo'lfzöpfen i zöpfchen, *va.* (haben) splatać, pleść warkocze.

Bo'lfzopfhaar, *sn.* = (e)s, *pl.* =e, włosy *pl.* w warkoczu.

Bo'lfzopfig, *adi.* pedantyczny, drobnostkowy.

Bo'lfzopfmeister, *sm.* =en, *pl.* =en, pedant *m.*, człowiek drobnostkowy.

Bo'lfzopfrüde, *sf. pl.* =n, peruka *f.* z warkoczem.

Bo'lfzopfstil, *sm.* = (e)s, styl barokowy w epoce upadku; styl zmanierowany.

Bo'lfzopfstil, *sn.* = (e)s, pedanteria *f.*, drobnostkowość *f.*; manieryzm *m.* (sztuka); reakcja *f.*, wsteczność *f.* (polityka).

Bo'lfzopfzeit, *sf.* epoka *f.* harbejtów (wiek 18.).

Bo'lfzopfla, *sf. pl.* =s, zorylla *m.*, śmierdziel *m.* (zwierzę).

Bo'lfzorn, *sm.* = (e)s, gniew *m.*; wściekłość *f.* = Wut; niechęć *f.* = Unwille; rozdrażnienie *n.* = gereizter Zustand; in — geraten wpaść w gniew, rozgniewać się; jmnbd — erregen, jmnbd zum — reizen, in — bringen do gniewu kogo pobudzić, rozgniewać kogo; seinen Zorn an jmnmd auslassen wypuścić na kim swą złość; zum — geneigt sein, oft in — geraten być gniewliwym.

Bo'lfzornanfall, *sm.* = (e)s, *pl.* =fälle, =brüche, napad *m.*, wybuch *m.* gniewu.

Bo'lfzornentbraunt, *Bo'lfzornglühend, adi.* gniewem pałający.

Bo'lfzornesblid, *sm.* = (e)s, *pl.* =e, gniewne spojrzenie.

Bo'lfzornig, *adi.* rozgniewany, gniewny; wściekły = wütend; gniewliwy; *adv.* — werden rozgniewać się; — tun złościć się.

Bo'lfzornmütig, *adi.* gniewliwy.

Bo'lfzornmütigkeit, *sf.* gniewliwość *f.*

30 rurede, *sf. pl.* =n, mowa pełna żółci, goryczy.

30 rnuwt, *sf.* wściekły gniew.

30'ie, *sf. pl.* =n, sprośny żart, facecya nieprzyzwoita; =n reifen opowiadać nieprzyzwoite facecye, kłuste żarciki.

30'tenbild, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, obraz nieprzyzwoity.

30'tengedicht, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, sprośny wiersz.

30'tenhast, *adi.* nieprzyzwoity, sprośny; *adv.* nieprzyzwoicie, sprośnie.

30'tenlied, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, pieśń sprośna.

30'tenliteratur, *sf. pl.* =en, literatura nieprzyzwoita, sprośna.

30'tenreissen, *sn.* =š, opowiadanie n. tłustyż żarcików, sprośnych facecyi.

30'tenreißer, *sm.* =š, *pl.* —, sprośny żartowniś.

30'tenreißerei, *sf. pl.* =en, sprośno żartowanie.

30'tig, *adi.* sprośny, plugawy.

30'tite i **30'ttel**, *sf. pl.* =n, kędziór m., kosmyk m.; =n, *pl.* kudły *pl.*

30'ttelbär, *sm.* =en, *pl.* =en, niedźwiedz kudłaty, kosmacz m.

30'ttelbart, *sm.* =(e)š, *pl.* =bärte, kudłata broda.

30'ttelblume, *sf. pl.* =n, bobrek m.

30'ttelei, *sf. pl.* =en, niedbalstwo n., lenistwo n.

30'ttelhaar, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, włosy kudłate.

30'tt(e)lig, *adi.* kosmaty, kudłaty, włochaty.

30'ttelkopf, *sm.* =(e)š, *pl.* =köpfe, głowa kudłata.

30'ttelu, *vn.* 1) chodzić kolysząc się; 2) pracować niedbale = trödeln.

30'ttentreß, *sm.* =seš, *pl.* =se, kosmak m.

30'ttig, *adi.* obacz **30'ttelig**.

31, I. praep. z dat. 1) na oznaczenie miejsca, na pytanie gdzie? — Wien w Wiedniu; — Hause w domu, u siebie, u nas; er ist schon — Bett już jest, leży w łóżku; — Wasser und — Lande na

morzu i na lądzie, morzem i lądem; hierzulande tutaj w kraju, u nas; — Boden liegen leżeć na ziemi; — Tisch(e) sein, sitzen przy stole, u stołu siedzieć, obiadować, wieszczać; er lag ihr — Süßen leżał u jej stóp; — Pferde sitzen siedzieć na koniu; immdm zur Seite stehen stać obok kogo; (także obraz.) wspierać kogo, pomagać komu; zur Rechten, zur Linken na prawo, na lewo; 2) na oznaczenie miejsca, na pytanie: dokąd; — Bett(e) gehen iść, położyć się do łóżka; — Tisch(e) gehen iść do stołu; zur Stadt kommen przyjść do miasta; die Kinder gehen zur Kirche, zur Schule dzieci idą do kościoła, do szkoły; komm — uns przyjdź do nas; geh zum Zahnarzt idź do dentysty; — Berge fahren jechać w górę, górą; — Tal fahren jechać w dół; — Schiff gehen udać się na statek; von Haus — Haus od domu do domu; von Land — Land od kraju do kraju; von Osten zum Westen ze wschodu na zachód, od wschodu do zachodu; der Weg zur Schule droga do szkoły; — Boden fallen, werfen upaść, rzucić na ziemię; er ging zur Tür hinaus wyszedł drzwiami; sich — immdm setzen usiąść obok kogo; przysiąść się do kogo; er wandte sich — mir zwrócił się ku mnie, odwrócił się do mnie; er ist — seinem Vater gezogen wrócił do swego ojca; etw. — sich stecken schować co (do kieszeni); — Papier bringen spisać, zapisać; zur Befinnung kommen oprzytomnieć, otrzeźwieć, otrzeźwić się; der Weg zum Verberben droga do zguby; daß steht im Gegensatz — deiner Behauptung to jest w sprzeczności z twojem twierdzeniem; die Liebe — den Eltern miłość ku rodzicom; der Stationsvorstand gab daß Zeichen zur Abfahrt naczelnik stacyi dał znak do odjazdu; 3) na oznaczenie czasu: — Anfang na począt-

ku, z początku, najpierw; — Ende sein mieć się ku końcowi; — Erbe gehen kończyć się; — Osten na Wielkanoc; zur Zeit a) teraz, obecnie = jeßt; b) wcześniej, w czas = früh genug; zur rechten Zeit o swoim, w należyty czasie; zur geßten Zeit o oznaczonym, w oznaczonym czasie; zur Unzeit w czasie niestosownym, nie w czas! — meiner Zeit za moich czasów; zur Zeit der Revolution w czasie rewolucyi; von Zeit — Zeit od czasu do czasu; zuzeiten czasami; von Jahr — Jahr z roku na rok; von Stunde zu Stunde od godziny do godziny; von Tag — Tag z dnia na dzień; heut — Tage (heutzutage) dzisiaj, w naszych czasach; zur Nacht nocą, w noc; ab und — niekiedy, czasami; zum erstenmal, zum letztenmal po raz pierwszy, ostatni; — guter Leßt na sam koniec; 4) na oznaczenie sposobu: — Fuß pieszo; — Wagen wozem; — Pferd konno, wierzchem; — Wasser wodą, na wodzie; zur See morzem, na morzu; — Lande lądem, na lądzie; zur Not ledwie; zum Teil w części, częściowo; zur Genüge podostatkim, do syta, dostatecznie; zum Überfluß nadto; etw. zum Ueßent bekommen dostać co w podarunku; — meinem Erstaunen, — meiner Überraschung ku mojemu zdziwieniu; zum Glück na szczęście; zum Unglück na nieszczęście; zur Hälfte w połowie, po połowie; zum erstenmal po raz pierwszy; — Hunderten, Tausenden setkami, tysiącami; — nie vielen sind sie hineingegangen? po wielu ich tam poszło? — viert czterech, poszli w czterech; — Paaren parami; — Paaren treiben obacz pod Paar; Gott schuf den Menschen sich zum Bilde Bóg stworzył człowieka na swoje podobieństwo; 5) na oznaczenie celu, zamiaru: Tuch — einer Hoße sukno na spodnie; Wasser zum Waschen

woda do mycia; — feiner Verteiligung na swoją obronę, do swojej obrony; zur Erhaltung der Gesundheit dla zachowania zdrowia; ihm zum Trost, zum Schabernack jemu na przekór, na zbytki; — etw. fähig zdolny, zdalny do czego; zum Beweise dieser Behauptung na dowód, dla dowodu tego twierdzenia; zum Beispiel na przykład; zum Beispiel dienen służyć za przykład, jako przykład; zum Zeichen der Freundschaft na znak przyjaźni, dla okazania przyjaźni; zum Besten der Armen na rzecz biednych; zum Verkauf stellen wystawić na sprzedaż; zum Schaden gereichen wyjść na szkodę, przynieść szkodę, zaszkodzić; — jmds. Gunsten sprechen przemawiać za kim; daß machte ihn zum unglücklichsten Manne to go unieszczęśliwiło; sich zum Tiere erniedrigen upodlić się do poziomu zwierzęcia; zur Frau nehmen wziąć za żonę; zum Professor ernennen zamianować profesorem; zum König erwählen obrać królem; er ist zum Maler geboren jest rodzonym malarzem; sich zum Kriege rüsten uzbrajać się, przygotowywać się do wojny; 6) w połączeniu z imiesłowem czasu teraźniejszego: daß — verkaufende Haus dom na sprzedaż; ein nicht leicht — schreibendes Buch książka nie łatwa do napisania; 7) przed *superl.*: zum günstigsten w sposób najkorzystniejszy, jak najkorzystniej; nicht zum besten nie najlepiej; zum wenigsten przynajmniej; ich danke zum schönsten! dziękuję jak najpiękniej! zum ersten, zum zweiten (albo anderen) und zum dritten! po pierwsze, drugie i trzecie! 8) zwei verhält sich — vier, wie . . . dwa ma się do czterech, jak . . .; — 12 Prozent na dwanaście procent; — 4 Kronen daß Meter metr po 4 korony; die Kosten zur Hälfte tragen ponieść kosztu w połowie, po połowie; 9) — Staub werden

przemienić się w proch; Wasser — werden zwodnieć; (obraz.) spełznąć na niczem, nie udać się; der Knabe wird zum Jüngling chłopiec wyrosta, dojrzewa na młodzieńca; II. *coni.* przed *infinit.* er hat viel — tun ma dużo roboty; ich habe viel — schreiben mam wiele do pisania; dieses Haus ist — verkauft ten dom jest na sprzedaż, do sprzedania; Zimmer — vermieten pokój do wynajęcia; er hat nichts — essen nie ma nic do jedzenia; es ist schwer — verstehen trudno zrozumieć; um den Preis — gewinnen by wygrać nagrodę; um glücklich — werden by zostać szczęśliwym; er kam mich ab (zu)holen przyszedł po mnie; er freute sich, mich — sehen cieszył się, że mnie widział; ohne ein Wort — sagen nie rzekłszy, nie mówiąc słowa; anstatt selbst — schreiben zamiast by sam napisał; III. *adv.* 1) na oznaczenie kierunku: nach Süden — na południe; nach der Stadt — ku miastu; 2) — geschlossen; daß Tor ist — brama jest zamknięta; die Tür —! zamknij, zamknijcie drzwi! 3) nadto, za = zwieli; — sehr nadto; — wenig za mało; — hoch za wysoki, za wysoko; — groß za duży; 4) Stück —! szczęście Boże! nur immer —! dalej! dalej! zwa wo! geh —! gdzieś tam! mein' nur —, ich gebe es dir doch nicht płacz sobie, a ja ci przecież tego nie dam; 4) na oznaczenie czasu: ab und — czasami, od czasu do czasu.

Zu'adern, *va.* (haben) przyorać, zaorać.

Zualle're'st, *adv.* przedewszystkiem, nasamprzód.

Zu'arbeiten, *vn.* (haben) pracować obochoz; dorobić.

Zu'bauen, *va.* (haben) 1) dobudowywać, dobudować = hinzubauen; 2) zabudować = verbauen; die Aus-sicht — pozbawić widoku przez wystawienie budynku.

Zu'behör, *sn.* -(e)s, przy-należność *f.*; przyległość *f.*; daß Haus samt — dom z przynależnościami, dom z tem (wszystkiem), co do niego należy; Arbeit und — robota, sprzęty i wszystko do niej potrzebne; Wagen und — wóz wraz z uprzężą; Bra-ten und — pieczeń z jarzyna.

Zu'beißen, *vn.* beisse, beißt i beißt, biß zu, habe zugebissen, 1) tego gryźć; 2) przygryzać, przygryźć, przekąsać, przekąsić, razem jeść z czem; beiß zu! przekąś! wader — jeść z dobrym apetytem.

Zu'bekommen, *va.* bekom-me, bekommst, bekommt, be-kam zu, habe zubekommen, 1) dostać jeszcze, dostać w dodatku; 2) zdołać! zamknąć = schließen; ich bekom-me die Kiste nicht zu nie mo-gę zamknąć skrzyni.

Zu'benannt, *adi.* obacz Zubenannt.

Zu'benannt, *adi.* tak zwa-ny, nazwany.

Zu'ber, *sm.* -s, *pl.* —, ce-ber *m.*, cebrzyk *m.*

Zu'bereiten, *va.* (haben) przygotowywać, przygotować, przysposabiać, przysposobić, przyrządzać, przyrządzić, przyrządzić, przyprawić, przyprawić; ein Gericht — przyrządzić potrawę; Leber — przyprawić, wyprawić skórę.

Zu'bereiter, *sm.* -s, *pl.* —, przyrządcacz *m.*, przysposobiacz *m.*, przysposobiacz *m.*, przyprawiacz *m.*

Zu'bereitet, *adi.* przyrząd-zony, przyprawiony, przy-prawny.

Zu'bereitung, *sf.* *pl.* =en, przygotowanie *n.*, przyrządzenie *n.*, przysposobienie *n.*, przyprawa *f.*; die — der Speisen przyprawa, sposób gotowania potraw.

Zube'ttegehen, *sn.* -s, beim — kładąc się do łóżka, idąc do snu.

Zu'billigen, *va.* (haben) zezwalać, zezwolić.

Zu'binden, *va.* binde, bin-deßt, bindet, band zu, habe zu-gebunden, zawiązywać, za-

wiązać; jmnmd die Augen — zawiązać komu oczy.

Zu'biß, *sm.* = sjeß, *pl.* = sje, przegrzaska *f.*, przekąska *f.*; ein Glas Wein mit — szkłanka wina za przekąską.

Zu'blasen, *va.* blasen, bläseft i bläst, bläst, blies zu, habe zugeblasen, 1) ciągle dmuchać, trąbić; 2) wstrzymać kogo trąbiąc nań; 3) jmnmd eine Feder — przydmuchnąć komu pióro; 4) (obraz.) jmnmd etw. — podszepnąć komu co = einblasen.

Zu'bläser, *sm.* = s, *pl.* —, podszeptywacz *m.* = Einbläser.

Zubläserci, *sf. pl.* = en, podszeptywanie *n.* = Einbläserei.

Zu'bleiben, *vn.* (sein) bleibe, bleibst, bleibst, bleib zu, bin zugeblieben, zostać zamkniętym, nie otwierać się.

Zu'blinken, *vn.* (haben) jmnmd — przymrużać komu, mrugać do kogo.

Zu'blingel(n), *vn.* (haben) obacz Sublinken.

Zu'bringen, *va.* bringe, bringst, bringt, brachte zu, habe zugebracht, 1) przynieść, przynieść; zugebrachte Kinder dzieci z pierwszego małżeństwa; daß zugebrachte Vermögen majątek do małżeństwa wniesiony; 2) przepędzać, przepędzić, spędzać, spędzić; er bringt den Sommer auf dem Lande zu spenda lato, bawi latem, w lecie na wsi; er brachte einige Zeit in der Stadt zu przemieszkiwał, pobawił w mieście; sitend — przesiadywać, przesiadzić; liegend — przeleżeć (się); sitend — przekłęczyć; er hat zu lange Zeit dabei (albo darüber) zugebracht za dużo czasu na to spotrzebował, za długo tem się zajmował; die Zeit mit dem Lesen — spędzać czas na czytaniu; seine Zeit mit Vergnügungen — trawić czas na przyjemnościach.

Zu'bringer, *sm.* = s, *pl.* —, przynosiiciel *m.*; donosiiciel *m.* (plotek).

Zu'broden, *va.* (haben)

cząstkami przykładać, przykruszać; etw. zuzubroden haben mieć z czego dokładać, mieć z czego żyć.

Zu'brot, *sn.* = (e)s, chleb *m.* do przekaszenia, przekąska *f.*

Zu'brüllen, *va.* (haben) jmnmd etw. — ryczącym głosem odezwać się z czym do kogo, krzyknąć do; kogo ogromnym głosem; die Parteigenossen brüllten dem Redner Beifall zu stronniczy rykiem wyrażali mowy zadowolenie swoje.

Zu'buße, *sf. pl.* = n, 1) do-datek *m.*, dokładek *m.* do wydatku; wydatek nadzwyczajny; 2) datek *m.* = Beitrag; — geben przyczynić się datkiem do czego; 3) podatek nadzwyczajny, dodatkowy, uzupełniający.

Zu'büßen, *va.* (haben) przyczynić się, przyczynić się (własnym datkiem) do czego, dokładać, dodawać do wydatków; er hat sein Vermögen dabei zugebüßt stracił na tem (własny) majątek.

Zucht, *sf.* 1) chów *m.*, hodowanie *n.*, hodowla *f.* (n. p. bydła); uprawa *f.* (n. p. roślin); ein Kalb zur — behalten zatrzymać cielę dla chowu; ein Tier zur — halten trzymać zwierzę dla przychowku; 2) dyscyplina *f.*, rygor *m.*, karność *f.* = strenge Ordnung; wychowanie *n.* = Erziehung; in (albo unter) — halten trzymać w karności; gute — halten utrzymywać należytą karność, wychowywać, kierować dobrze; an — und Ordnung gewöhnen przyzwycaić do karności i porządku; 3) zachowanie *n.* się, zachowanie *n.* się, postępowanie *n.* = Aufsitührung; porządek *m.*; daß ist eine tolle —! to piękne gospodarstwo! was ist daß für eine —? co to za postępowanie? co to za porządek? 4) uczciwość *f.*, wstydlivość *f.*, obyczajność *f.*, przyzwoitość *f.* = Wohlstandigkeit; skromność *f.* = Bescheidenheit; auf — und

Anstand seßen uważać na uczciwość i przyzwoitość; in aller — und Ehrbarkeit, in Züchten und Ehren uczeiwie i przystojnie, przyzwoicie.

Zu'dtbiene, *sf. pl.* = n, pszczoła *f.* do chowu.

Zu'dtulle, *sm.* = n, *pl.* = en, obcz Zuchtfier.

Zu'dtuber, *sm.* = s, *pl.* —, kierzno *m.*

Zu'dtuten, *va.* (haben) 1) hodować (n. p. bydło, rośliny), uprawiać; 2) (rzadko:) wychowywać = erziehen.

Zu'dtuter, *sm.* = s, *pl.* —, hodowca *m.*, hodownik *m.*

Zu'dtühlig, *adi.* 1) dający się hodować, zdalny do uprawy, do rozplodu; 2) karny, pojętny.

Zu'dthaus, *sn.* = jeß, *pl.* = häuser, dom *m.* poprawy; ciężkie więzienie, dom ciężkich robót (za karę); im — sitzen siedzieć w więzieniu; zu drei Jahren — verurteilen skazać na trzy lata ciężkiego więzienia; in daß — kommen dostać się do domu poprawy, do więzienia.

Zu'dthausaufseher, *sm.* = s, *pl.* —, dozorca *m.* w domu poprawy, dozorca więzienny.

Zu'dthausgefangene(r), *sm.* = en, *pl.* = en, Zu'dthänsler, *sm.* = s, *pl.* —, więzień *m.* z domu poprawy, siedzący *m.* w domu poprawy.

Zu'dthausstrafe, *sf.* kara *f.* zamknięcia w domu poprawy, kara ciężkiego więzienia.

Zu'dthausvater, *sm.* = s, rzadca *m.*, dyrektor *m.* w domu poprawy.

Zu'dthengst, *sm.* = es, *pl.* = e, ogier *m.* do stanowienia.

Zu'dtüg, *adi.* powściągliwy, wstydlivy; ucziwy; skromny; *adv.* powściągliwie, wstydliwie; ucziwie; skromnie.

Zu'dtügen, *va.* (haben) chłostać, ówczyć; karcieć, strofować.

Zu'dtügung, *sf. pl.* = en, chłostanie *n.*, chłosta *f.*, strofowanie *n.*, karcenie *n.*, kara *f.*

Zuhtkalt, *sm.* = (e)š, *pl.* — fäber, ciele *n.* do chowu.

Zuhtkuh, *sf.* *pl.* — kühe, krowa *f.* do chowu.

Zuhtling, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, obacz Zuchtgefangener.

Zuhtloš, *adi.* niezający karności, niekarny, swawolny, rozwiązły; *adv.* niekarnie, swawolnie, rozwiązle.

Zuhtlosigkeit, *sf.* *pl.* = en, niekarnosć *f.*, niesubordynacja *f.*, swawola *f.*, rozwiązłość *f.*

Zuhtmeister, *sm.* = š, *pl.* — 1) obacz Zuchtmeister; 2) surowy wychowawca.

Zuhtmittel, *sn.* = š, *pl.* —, sposób *m.*, środek *m.* karności, karania, poprawy.

Zuhtofse, *sm.* = n, *pl.* = n, obacz Zuchtstier.

Zuhtpferd, *sn.* = eš, *pl.* = e, koń *n.* do chowu; koń rasowy.

Zuhtpolizei, *sf.* policja *f.* poprawy.

Zuhtpolizeigericht, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, sąd *m.* policji poprawy.

Zuhttrute, *sf.* *pl.* = n, 1) różga *f.* (karząca), kącuzg *m.*; 2) (obraz.) dyscyplina *f.*, karnosć *f.*; noch unter der — stehen jeszcze stać pod dyscypliną.

Zuhttschaf, *sn.* = eš, *pl.* = e, owca *f.* do chowu; owca rasowa.

Zuhttschwein, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, świnia *f.* do chowu; świnia rasowa.

Zuhtstier, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, byk *m.* do chowu; byk rasowy.

Zuhtstute, *sf.* *pl.* = n, klacz *f.* do chowu; klacz rasowa.

Zuhttier, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, zwierze *n.* do chowu; zwierze rasowe.

Zuhtung, *sf.* *pl.* = en, hodowla *f.*, hodowanie *n.* (*n.* p. bydła, roślin).

Zuhtvieh, *sn.* = (e)š, bydło *n.* do chowu, na wychowek, bydło rozplodowe, przychowek *m.*; bydło rasowe.

Zuhtwahl, *sf.* naturalność — dobór naturalny.

Zuhtwider, *sm.* = š, *pl.* —, tryk *m.*

Zud, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, nagły, mimowolny ruch.

Zudeln, *vn.* (sein) isć kłuseni.

Zudeltrab, *sm.* = (e)š, kłus *m.*

Zuden, *vn.* (haben) i czasami *va.* (haben) drgać, drgnąć, podrygać; trząść się, wstrząsnąć się; die Glieder des Getöteten zuden noch członki zabitego jeszcze drgały; er zude am ganzen Leibe trzął się na całym ciele; das zude mir durch alle Glieder to na wskroś mnie wstrząsło; er hat nicht gezude ani się nie ruszył; mit den Ähseln (albo die Ähseln) — ruszać ramionami; mit den Augenlidern — ruszać powiekami; ein Bliz zude durch die Luft błyskawica przeszła powietrze.

Zuden, *sn.* = š, i Zudung, *sf.* *pl.* = en, drgawka *f.*, drygotka *f.*; nagły, mimowolny, konwulsyjny ruch; Zudungen (albo Zuden) der Glieder, deš Leibes konwulsye *pl.*; — deš Auges drgawka *f.* powieki; ein Zuden mit den Ähseln war seine Antwort miasto odpowiedzi ściągnął ramionami.

Zuden, *va.* (haben) dobywać, dobyć; das Schwert — dobyć miecza; mit gezüdem Degen z dobytą szpadą.

Zuder, *sm.* = š, *pl.* —, drgnięcie *n.*; er tat noch einige — und starb drgnął jeszcze kilka razy i umarł.

Zuder, *sm.* = š, cukier *m.*; roher — cukier nierafinowany; gesottener, gelauterter — cukier oczyszczony, rafinowany; gestoßener albo klarer — cukier miazki, proszkowany; ein Gut — głowa cukru; — sieden, raffinieren warzyć, czyścić, rafinować cukier; mit — überziehen pocukrować; mit — einmachen w cukrze ugotować, smażyć; in den Kaffee, Tee — tun wrzucić cukru do kawy, do herbaty, osłodzić kawę, her-

bate (cukrem); nimmst du —? czy bierzysz cukru?

Zuder-, *adi.* cukrowy.

Zuderhorn, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, cukrowy klon.

Zuderapfel, *sm.* = š, *pl.* = äpfel, jabłko cukrowe.

Zuderartig, *adi.* cukrowaty.

Zuderbäder, *sm.* = š, *pl.* —, cukiernik *m.*

Zuderbäckeri, *sf.* *pl.* = en, cukiernia *f.*

Zuderbäckerin, *sf.* *pl.* = nen, cukierniczka *f.*

Zuderbäckerjunge, *sm.* = n, *pl.* = n, Zuderbäckerlehrling, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, Zuderbäckergehilfe, *sm.* = n, *pl.* = n, cukierniczek *m.*

Zuderbadwerk, *sn.* = (e)š, ciasta z cukrem pieczone, ciasteczka *pl.*

Zuderbau, *sm.* = eš, uprawa *f.* trzciny cukrowej, ćwikły cukrowej.

Zuderbildung, *sf.* tworzenie *n.* się cukru.

Zuderbirne, *sf.* *pl.* = n, cukrówka *f.* (gruszka).

Zuderbrot, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, ciastko *n.*, marecpan *m.*

Zuderbüchse, Zuderdose, *sf.* *pl.* = n, cukierniczka *f.*

Zudererbse, *sf.* *pl.* = n, groch cukrowy.

Zuderfabrik, *sf.* *pl.* = en, cukrownia *f.*

Zuderfabrikant, *sm.* = en, *pl.* = en, cukrownik *m.*

Zuderfabrikation, *sf.* wyrób *m.* cukru.

Zuderfaß, *sn.* = šes, *pl.* = säßer, beczka *f.* z cukrem, z cukru, na cukier.

Zuderform, *sf.* *pl.* = en, głowa *f.* cukru.

Zudergerung, *sf.* fermentacja *f.* cukru.

Zudergebädeneš, *sn.* = en, obacz Zuderbadwerk.

Zudergehalt, *sm.* = (e)š, cukrowatość *f.*

Zudergehaltsmesser, *sm.* = š, *pl.* —, Zudergehaltswage, *sf.* *pl.* = n, sacharometr *m.*

Zudergeschmack, *sm.* = (e)š, smak cukrowy, smak cukru.

Zuckerfuß, *sm.* = šes, *pl.* = güße, polewa cukrowa.

Zu'derhaltig, *adi.* cukrowaty.

Zu'derhandel, *sm.* =*s*, handel *m.* cukrem.

Zu'derharn, *sm.* =*(e)s*, moczkukrowaty.

Zu'derharuruhr, *sf.* moczówka cukrowa, cukrzyca *f.* (choroba).

Zu'derhut, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*hüte*, głowa *f.* cukru.

Zu'derhuiskohl, *sm.* =*(e)s*, stożkowata kapusta.

Zu'derig, *adi.* cukrowaty.

Zu'derindustrie, *sf.* przemysł cukrowy.

Zu'derlandis, *sm.* —

Zu'derland, *sm.* =*s*, cukier lodowaty.

Zu'derkind, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*er*, dziecko rozpieszczone.

Zu'derkiste, *sf.* *pl.* =*n*, skrzynia *f.* od cukru, na cukier.

Zu'derkrankheit, *sf.* diabetes *f.*, moczówka cukrowa, cukrzyca *f.*

Zu'derl, *sn.* =*s*, *pl.* —, cukierek *m.*

Zu'derlösung, *sf.* *pl.* =*en*, rozczyn *m.* cukru.

Zu'dermandel, *sf.* *pl.* =*n*, migdał w cukrze smarzony.

Zu'dermandl, *i dim.* Zu'dermandlchen, *sn.* =*s*, słodka gębusia; lubiący *m.*, lubiąca *f.* słodkie potrawy.

Zu'dermehl, *sn.* =*(e)s*, mączka cukrowa, cukier sproszkowany.

Zu'dermelone, *sf.* *pl.* =*n*, melon cukrowy.

Zu'dermeister, *sm.* =*s*, *pl.* sacharometr *m.*

Zu'dermessung, *sf.* *pl.* =*en*, sacharometria *f.*

Zu'dermond, *sm.* =*(e)s*, usta słodkie jak cukier.

Zu'dern, *va.* (haben) cukrować, ostudzić, posypywać, posypać cukrem.

Zu'derpalm, *sf.* *pl.* =*n*, słońca *f.*, wisłocz *m.*, palma cukrowa.

Zu'derpflanzung, *sf.* *pl.* =*en* plantacja trzciny cukrowej.

Zu'derplätzchen, *sn.* =*s*, *pl.* —, placuszek *m.* z cukru.

Zu'derrefinerie, *sf.* *pl.* =*n*,

rafinerya *f.*, przeczyszczalnia *f.* cukru.

Zu'derrohr, *sn.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, trzcina cukrowa, cukrowiec *m.*, cukrownik *m.*

Zu'derrübe, *sf.* *pl.* =*n*, ćwikła *f.* (cukrowa).

Zu'derruhr, *sf.* ob. Zuderharuruhr.

Zu'dersachen, *sf.* *pl.* słodycze *pl.*

Zu'dersaft, *sm.* =*(e)s*, sok *m.* trzciny cukrowej.

Zu'dersah, *sm.* =*s*, melas *m.*

Zu'dersäure, *sf.* kwas cukrowy.

Zu'dersahachtel, *sf.* *pl.* =*n*, pudełko *n.* na cukier, z cukrem.

Zu'dersahale, *sf.* *pl.* =*n*, miseczka *f.* do cukru.

Zu'dersahoten, *sf.* *pl.* obacz Zudersehen.

Zu'dersieden, *sn.* =*s*, warzenie *n.* cukru.

Zu'dersieder, *sm.* =*s*, *pl.* —, cukrowar *m.*

Zu'dersiederei, *sf.* *pl.* =*en*, warzelnia *f.* cukru, cukrownia *f.*

Zu'dersirup, *sm.* =*s*, melas *m.*

Zu'dersstoff, *sm.* =*(e)s*, cukrzyn *m.*

Zu'dersstoffhaltig, *adi.* cukrzany.

Zu'dersüß, *adi.* słodki jak cukier, cukrowy.

Zu'derwaren, *sf.* *pl.* obacz Zuderwert.

Zu'derwaffer, *sn.* =*s*, woda cukrowana, ocukrzona.

Zu'derwein, *sm.* =*(e)s*, wino cukrowane.

Zu'derwert, *sn.* =*(e)s*, cukry *pl.*, cukierki *pl.*

Zu'derwurzel, *sf.* *pl.* =*n*, korzonek cukrowy, kuczmerka *f.*

Zu'derzange, *sf.* *pl.* =*n*, szczypekzyki *pl.* do cukru.

Zu'derzeug, *sn.* =*(e)s*, obacz Zuderwert.

Zu'derzwieback, *sm.* =*(e)s*, *pl.* =*e*, sucharek cukrowy.

Zu'dzung, *sf.* *pl.* =*en*, drganie *n.*, konwulsja *f.*

Zu'dämmen, *va.* (haben) grobla zamknąć, zatamować.

Zu'decken, *I. va.* (haben)

przykrywać, przykryć, okrywać, ckrzyć; mit etw. — przykryć czym; mit einem Deckel — przykryć pokrywą; mit einem Schleier — okwieść; Kanäle — zasypać kanały; (obraz.) etw. mit dem Mantel der Liebe — pokryć co płaszczkiem miłości; jmdm denb — przykryć kogo; II. sich —, *vr.* (haben) przykrywać się, przykryć się, okrywać się, okryć się.

Zu'dem, *adv.* do tego, prócz tego, przy tem, nadto.

Zu'denken, *va.* denke, denkst, denkst, dachte zu, habe zugebacht, 1) jmdm etw. — przeznaczać, przeznaczyć co komu; daß war mir zugebacht to dla mnie było przeznaczone, to mnie miało się dostać; 2) domyślać, domyśleć.

Zu'diktieren, *va.* dekretować, zadekretować; jmdm eine Strafe — podyktować komu karę, ukarać kogo.

Zu'drang, *sm.* =*(e)s*, ciżba *f.*, napływ *m.*; es war großer — zu der Kaffe ludzie cisnęli się do kasy.

Zu'drängen, sich —, *vr.* (haben) cisnąć się do kogo, do czego, witoczyć się, wciskać się; (obraz.) sich überall — wszędzie się narzucać.

Zu'drehen, *va.* 1) zamykać, zamknąć zakręcając, przykręcać, przykręcić, zakręcać, zakręcić; eine Schraube — zakręcić śrubę; den Hahn — zakręcić kurek; (obraz.) jmdm den Rücken — tyłem się do kogo obrócić.

Zu'dringlich, *adi.* uprzykrzony, natrętny; ein —er Mensch natrętny, natrętnik *m.*; *adv.* natrętnie.

Zu'dringlichkeit, *sf.* *pl.* =*en*, natrętność *f.*, naprzykrzanie *n.* się.

Zu'drücken, *va.* (haben) zamykać, zamknąć przyciskając, przyciskać, przycisnąć; einem Sterbenden die Augen — przytulać, zamknąć umierającemu oczy; die Augen halb — przymrużać, przymrużyć oczy; (obraz.) ein

kluge bei etw. — przez szpary na co patrzyć.

Zu'eignen, I. ra. (haben)
1) jmn dm etw. — przypisywać, przyznawać, przypisać, przyznać co komu = zu schreiben; 2) jmn dm ein Buch — dedykować, poświęcić komu książkę = widmen; II. sich —, vr. (haben) przywłaszczać, przywłaszczać sobie.

Zu'eigner, sm. =s, pl. — dedykator *m.*, przypisywacz *m.*

Zu'eignung, sf. pl. -en, 1) przywłaszczenie *n.*; 2) przypis *m.*, dedykacja *f.*

Zu'eignungsschrift, sf. pl. -en, pismo dedykacyjne, dedykacja *f.*, przypis *m.*

Zu'eilen, vn. (sein) auf jmn dm — spiesznie biedz do kogo; auf einen Ort — biedz dokąd; seinem Verberben — biedz ku swej zgubie.

Zu'erkennen, va. erkennen, erkennenst, erkennt, erkannte zu, habe zuerkannt, jmn dm etw. (gerichtlich) — przysądzić komu co; jmn dm eine Strafe — wyznaczyć komu karę; jmn dm einen Preis — dać, przyznać komu nagrodę; jmn dm ein Vorrecht — nadać komu przywilej; jmn dm den Vortzug — przyznać komu pierwszeństwo.

Zu'erkennung, sf. pl. -en, (gerichtliche) przysądzenie *n.*; — einer Strafe wyznaczenie *n.* kary; — eines Preises przyznanie *n.* nagrody.

Zu'erkennungsurteil, sn. =e)s, pl. =e, wyrok przysądżający (prawo).

Zu'erst, adv. 1) przede wszystkim, w pierwszym rzędzie = vor allem; — ist es nötig, daß du dich zuerst przedewszystkiem musisz uściśleć; 2) wrzód, naprzód; — wollte er nichts davon hören wrzód, z początku nie chciał nic o tem słyszeć; gleich — od samego początku, nasamprzód; 3) (zamiast: als der, die erste) ich bin — angekommen ja pierwszy przybyłem; wer hat es — gesagt? kto pierwszy to powiedział?

wer — kommt, mahlt — kto pierwszy, ten lepszy.

Zu'erteilen, va. (haben) przyznać, przysądzić.

Zu'erteilung, sf. pl. -en, przyznanie *n.*, przysądzenie *n.*

Zu'erscheln, va. (haben) sich, jmn dm Kühlung, Luft — wachlować się, kogo.

Zu'efahren, vn. fahre, fährst, fährt, fuhr zu, bin zugefahren, 1) jechać w pewnym kierunku; der Stadt — jechać ku miastu; auf etw. — jechać, skierować wóz, łódź i t. p. ku czemu; gut — dobrze, prędko jechać; Rutscher fuhr zu! woznicco, ruszaj! blind albo ungestüm auf etw., auf jmn dm — rzucić się, porwać się na co, na kogo.

Zu'efahrt, sf. pl. -en, dojazd *m.*

Zu'efahrt(s)strafe, sf. pl. =n, droga dojazdowa.

Zu'efall, sm. =e)s, pl. -fälle, 1) przypadek *m.*, traf *m.* = Ungefahr; los *m.* = Geschick, Los; przeznaczenie *n.* = Bestimmung; durch — przypadkiem, przypadkowo; es auf den — antommen lassen zdać się na los; sich dem — überlassen spuścić się na los; 2) zdarzenie *n.* (przypadkowe) = zufälliges Ereignis; przystoga *f.*; wypadek *m.* = Unfall; widriger, unangenehmer — zdarzenie przeciwne, nieprzyjemne; der — hat es gefügt los tak zwałdził; 3) przypadłość *f.*, napad *m.* choroby (medyc.).

Zu'efallen, vn. falle, fällt, fällt, fiel zu, bin zugefallen, 1) zamknąć się zapadając, zapadać, zapasać; von selbst zufallende Thür drzwi ze samotrzaskiem; (obraz.) die Augen fallen mir zu oczy mi się zlepiają, zamykają, zawierają; 2) jmn dm — dostać się komu, przypadać na kogo = zu teil werden; daß mir zugefallene Haus dom, który (w spadku) dostałem.

Zu'efällig, I. adi. przypadkowy; przygodny; II. adv. (także.) Zu'efälligerweise, przy-

padkowo, przypadkiem, przygodnie.

Zu'efälligkeit, sf. pl. -en, przypadkowość *f.*

Zu'efallswort, sn. =es, pl. =e, słowo przypadkiem wypowiedziane.

Zu'efalten, va. (haben) zamknąć zaginając.

Zu'efertigen, va. (haben) jmn dm etw. — przesłać, wręczyć komu co.

Zu'efertigung, sf. pl. -en, przesłanie *n.*, wręczenie *n.*

Zu'efechten, va. fechte, fichtest, ficht, focht zu, habe zugefodhten, flectioną zastąpić, zamknąć, zapleść.

Zu'eflicken, va. (haben) zatać, dołatać, zaszyć, naprawiać, naprawić.

Zu'efliegen, vn. fliege, fliegst, fliegt, flog, flöge zu, bin zugeflogen, 1) jmn dm, auf jmn dm (przwy)lecieć do kogo, do czego, ku komu, ku czemu; es sind ihm fremde Tauben zugeflogen przyleciały (do jego gołębnika) do niego obce gołębie; 2) die Thür flog zu drzwi zamknęły się (same przez się) ze stukiem.

Zu'efließen, sn. fließe, fließest, fließ, floß, flöße zu, bin zugeflossen, 1) płynąć ku czemu; die Flüße fließen dem Meere zu rzeki płyną ku morzu; 2) (obraz. :) napływać, przyplływać, przyplłynąć; die Gedanken fließen ihm zu myśli same mu płyną; jmn dm etw. — lassen obdarzać kogo czem.

Zu'eflucht, sf. ucieczka *f.*, schronienie *n.*, przytułek *m.*; — suchen szukać przytułku, schronienia; seine — zu jmn dm nehmen a) uciekać się, uciec się do kogo, b) udać się do kogo (po radę, po pomoc); — zu einer List nehmen ratować się podstępem.

Zu'efluchtsort, sm. =e)s, pl. =e, Zu'efluchtsstätte, *sf. pl. -n,* miejsce *n.* ucieczki, schronienia.

Zu'efluß, sm. =fles, pl. =flüsse, dopływ *m.*, napływ *m.*, przyptyw *m.*

Zu'eflußgraben, sm. =s, pl.

=gräben, rów *m.* z wodą dopływowa.

Zu'-flüßtern, *va.* (haben) jmnđm etw. — podszeptywać, podszeptać co komu.

Zu'-flüßterung, *sf.* *pl.* =*eu*, podszeptywanie *n.*, podszeptanie *n.*

Zu'sage, *praep.* z *gen.* albo *dat.* podług, według, stosownie do czego; dem Geſeße — albo — deß Geſeßeß według ustawy; dem Befehle — stosownie do rozkazu, za rozkazem.

Zu'-fördern, *va.* (haben) dowozić, zwozić minerały dobyte.

Zu'-fragen, *vn.* (haben) bei jmnđm — zająrzeć, przyjść do kogo dla odebrania odpowiedzi.

Zufrieden, *adv.* 1) zadowolony, kontent; mit etw. — sein być z czego zadowolonym, przestawać na czem; jmnđn — stellen zadowolić kogo, zaspokoić kogo; er iſt ſchwer — ſtellen niełatwo zadowolić; ich bin damit — albo ich bin eß — ja przystaje, nie mam nic przeciw temu, zgadzam się, dobrze; der Zufriedene hat immer genug zadowolony ma zawsze dosyć; 2) spokojny; *adv.* spokojnie = ungeſtört, ruhig; jmnđn — laſſen zostawić kogo w spokoju; ſich mit etw. — geben zadowolić się czem; ſich mit Worten — geben dać się zbyć słowami.

Zufriedenheit, *sf.* zadowolenie *n.*, ukontentowanie *n.*; spokojność *f.* umyśl = Heiterkeit; er erwarb die — ſeineß Vorgeſetzten zyskał zadowolenie swego przełożonego; zur allgemeinen — ku powszechnemu zadowoleniu; jmnđm ſeine — beżeigen okazać komu zadowolenie.

Zufriedenstellend, *adi.* zadowalający.

Zu'-frieren, *vn.* friere, friert, friert, froz zu, bin zugefroren, zamarzać, zamarznąć.

Zu'-fügen, *va.* (haben) 1) przydać, dodać = hinzufügen;

2) wyrządzać, wyrządzić komu co, nabawić kogo czego; = jmnđm etw. antun; jmnđm Schaden — wyrządzić komu szkodę; jmnđm eine Befehdigung — obrazić kogo; jmnđm Leid — sprawić komu boleść; waß du nicht wißſt, daß man dir tu', daß ſüg' auch ſeinem andern zu nie czyni drugiemu, co tobie samemu niemiło.

Zu'fuhr, *sf.* *pl.* =*en*, dowóz *m.*, przywóz *m.*; einer Stadt die — abſchneiden blokować miasto.

Zu'-führen, *va.* (haben) 1) dowozić, dowieźć, przywozić, przywieźć, dostarczać, dostawiać; dem Heere Lebensmittel — dostarczać wojsku żywności; 2) przyprowadzać, przyprowadzić; jmnđm eine Braut — wystarać się komu o żonę; einem Kaufmann Kunden — przyprowadzić kupcowi odbiorców; jmnđn dem Untergange — prowadzić kogo do zguby.

Zu'führung, *sf.* dowóz *m.*, przywóz *m.*

Zu'-füllen, *va.* (haben) zapełniać, zapełnić (z wierzchu); zasypać (n. p. rów); dopełnić, dolewać, dolać (n. p. wina, by flaszka pełna była).

Zug, *sm.* =(e)ß, *pl.* Züge, 1) pociągnięcie *n.*, ciąg *m.*; einen — mit dem Zügel tun pociągnąć cuglami; gut, ſchlecht zum = dobry, zły do pociągu, do zaprzegu (o zwierzętach); 2) — mit dem Neße zarzucenie *n.*, zaciąganie *n.* sieci; einen guten — tun dobry połów (n. p. ryb) zrobić; 3) poruszenie *n.*, ruch *m.*; im = (albo im Gange), sein być w ruchu, w czynności; wenn ich einmal im = e bin skoro raz zacząłem, skoro jestem w ciągu; im besten = e sein być czem bardzo zajęтым, pracować, pisać i t. p. w najlepszej; als ich im besten = e war w środku mojej pracy, mowy i t. p.; in — kommen wdrożyć się; wejść w modę, w używanie; etw. in — bringen wdrożyć co, podać w obieg,

wprowadzić co; daß Geſchäft iſt im guten = e interes na dobrej drodze, dobrze wprowadzony; in einem = e jednym ciagiem; 4) pociągnięcie *n.* (w grze); ein ſchöner — fałszywe pociągnięcie; einen — tun pociągnąć raz; den erſten — tun zrobić pierwsze pociągnięcie albo: pociągnąć pierwszy; er iſt am = e na niego kolej, on ma pociągnąć; beim erſten = e za pierwszym pociągnięciem; in drei Zügen Schach dem König trzema pociągnięciami szach królowi; 5) ciąg z ciagiem, ręka w ręce, natychmiast, zaraz (handel); — um — bezaßlen, kaufen zaraz zapłacić, otrzymać towar i zaś zaraz cenę zapłacić; 6) pociąg *m.*, popęd *m.*, skłonność *f.* = Trieb, Neigung; der = e deß Herzens popęd serca; er folgte dem = e deß Herzens poszedł za popędem serca, usłuchał głosu serca; 7) pochód *m.*, przejazd *m.*, marsz *m.*; auf dem = e sein być w marszu; wyprawa wojenna = Heerzug; wyprawa krzyżowa = Kreuzzug; — in daß Heilige Land pielgrzymka *f.* do Ziemi św.; — der Vögel ciągnięcie *n.*, przeciąganie *n.*, (prze)lot *m.* ptaków; orszak *m.*, pochód *m.* = Zug von Perſonen; — von Bergen łańcuch *m.*, pasmo *n.* gór; — der Wolken przelot *m.* chmur; ein — Vögel klucz *m.*, stado *n.* ptaków; ein — Pferde, Wäßen zaprzag *m.* koni, wołów; ein — (Solaten) cug *m.* żołnierzy; 8) pociąg *m.*, pociąg kolejowy; Abſahrt — pociąg odjazdowy; Anfunft — pociąg przyjazdowy; Anſchluß — pociąg odbieźny, dobieźny, pociąg łączny; Arbeit — pociąg roboczy, gospodarczy; Wiß — pociąg błyskawiczny; Wummel — pociąg powolny; Eil —, Kurier —, Schnell — pociąg pospieszny; Erd — pociąg z ziemią, pociąg roboczy; Expreß — pociąg umyślny; Extra — pociąg nadzwyczajny, oddzielny; gemiſchter — po-

ciąg mieszany, pociąg osobowo-towarowy; Hilfs— pociąg pomocniczy; Hof— pociąg dworski; Holz— pociąg z drzewem; Kohlen— pociąg z węgłem; Last— Güter— pociąg ciężarowy, pociąg towarowy; Material— pociąg materiałowy; Nachrang— pociąg podrzędny; Dänen— pociąg m. z wotami, pociąg bydlecy; Personen— pociąg osobowy; Post— pociąg pocztowy; Sanitäts—, Hospital—, Lazarett— pociąg dla rannych, z rannymi; Schnee— pociąg dla odgartywania śniegu; Schotter— pociąg żwirowy; Separat— pociąg oddzielny; Stückgüter— pociąg drobnych przesyłek; Vergütungs—, Exkursions— pociąg wycieczkowy; verunglückt— pociąg rozbity; Vorkang— pociąg z pierwszeństwem, z prawem pierwszeństwa, pociąg wyższorzędny; — mit bedingtem Aufenthalt pociąg z przestankami wyjątkowymi; — mit gerader, mit ungerader Zugnummer pociąg parzysty, nieparzysty; — mit Vorspannmaschine pociąg z przypięciem, z doprzegiem; — nach Erfordernis pociąg dodatkowy; der — ist auf ein falsches Geleise geraten pociąg wpadł na tor niewłaściwy; der — ist aus dem Fahrplan gekommen pociąg wypadł z rozkładu (jazdy); der — ist entgleist pociąg się wykoleił; der — ist ohne Aufenthalt durchgefahren pociąg stacy przejechał; der — hat gestreift pociąg zawadził; (synon.) — zerissen pociąg rozerwany; den — einleiten zarządzić pociąg, puścić w ruch; einen — einholen dopędzić pociąg, dobieść pociąg; einen — teilen podzielić pociąg (kolejn.); 9) ciąg m., przeciąg m., przewiew m. = Luftzug; — deß Feuers ciąg ogniska; verstärtet — ciąg wzmocniony, przeciąg sztuczny (mechan.); im — e sitzen, stehen siedzieć, stać

w przeciagu; hier ist — tu ciągnie; du wirst — befohlen zachorujesz z przeciagu; diese Zigarre hat keinen; — cygaro nie ma powietrza; der Ofen hat guten — piec ma dobry przeciąg; — beim Rauchen pociągnięcie dymu; — beim Trinken Lyk m.; in kleinen Zügen trinken pić małymi łykami; auf einen — austrinken duszkiem wypić; dech m., oddech m. = Atemzug; in den letzten Zügen liegen dogorywać, umierać; 10) — mit der Feder, Feder— pociąg m. pióra; mit einem — e za jednym pociągiem pióra; die ersten Züge von etw. entwerfen rzucić pierwsze zarysy czego, naszkicować co; in großen Zügen w grubych zarysach; in kurzen Zügen kilku słowy; in kilku słowach; — für — dokładnie, wiernie; 11) rys m. (twarzy) = Gesichtszug, charakter = Charakter—; feine, grobe Züge, delikatne, grube rysy (twarzy); daß war ein schöner — von ihm pięknie się pokazał, spisał; daß ist ein — der Zeit to znamie, oznaka czasu; 12) przyrząd m. do ciągnięcia (n. p. u dzwonka u drzwi); 13) gwint m. (u karabinn); Züge in einem Laufe anbringen gwintować; 14) — albo Sub deß Kolbens skok m. tłoka.

Zu'gabe, *sf. pl. -n*, dodatek m., przydatek m., nadatek m.; — bei Getränken dolewek m., dolewka f.; — beim Messen przymiarek m.; *adv.* als — w dodatku, dodatkowo.

Zu'gabfertigung, *sf. pl. -en*, wystanie n. pociągu (kolejn.).

Zu'gameise, *sf. pl. -n*, mrowka wędrowna.

Zu'gang, *sm. -(e)s, pl. -gänge*, 1) przystęp m. = Zutritt; (freien) — haben mieć (wolny) przystęp; der — zu ihm ist schwer przystęp do niego trudny; jmdm — bei dem Minister verschaffen wyrobić komu przystęp do

ministra; den — versperren wzbroń przystępu; 2) wejście n. = Eingang; 3) ob. Zuwachs.

Zu'gangel, *sf. pl. -n*, wędka lotowa.

Zu'gänglich, *adi.* przystępny; leicht, schwer = er Mensch człowiek przystępny, trudno przystępny; er ist für jedermann — jest dla każdego przystępny; jmdm etw. — machen uprzystępnąć, ułatwić komu co; eine Wissenschaft allen — machen (s)popularyzować naukę.

Zu'gänglichkeit, *sf.* przystępność f.

Zu'ganter, *sm. -s, pl. -*, kłamra żelazna (budown.).

Zu'gan[sch]luß, *sm. -fles, pl. -schlüsse*, połączenie n. pociągów (kolejn.).

Zu'gastken, *sm. -s, pl. -*, jęta f.

Zu'gband, *sn. -(e)s, pl. -bänder*, 1) sznurek m., taśmienka f. do ściągania, do ciągnięcia; 2) kłamra f. (budown.).

Zu'garriere, *sf. pl. -n*, rogatka zwodowa, rogatka mechaniczna.

Zu'gbaum, *sm. -(e)s, pl. -bäume*, belka zwodowa.

Zu'gblatt, *sn. -(e)s, pl. -blätter* m. (u skrzypiec).

Zu'grüde, *sf. pl. -n*, most zwodowy, zwodzony; Delilege — mit Kurven most zwodowy Delilego z łukami; — mit beweglichem Gegengewicht most zwodowy z przewagą ruchomą; — mit Hintergewicht, Kellerbrücke most zwodowy z dźwignią obciążoną; — mit Schlagbalken, Portalbrücke most zwodowy z dźwignią na kobylicach; — mit Schwen gel, Wagbrücke most zwodowy z przewagą dźwigarów; — mit Wippen, Wippbrücke most zwodowy z huśtawką.

Zu'grüdenbock, *sm. -(e)s, pl. -böcke*, kobylica mostu zwodowego, zwoodu.

Zu'grüdenkammer, *sf. pl. -n*, komora zwodowa, mostu zwodowego.

Zu'grüden[schlagbaum, *sm.*

-(e)ß, *pl.* =bäume, dzwignia zwodowa, belka zwodowa, przyzdwa zwodowy.

Zu'gdrossel, *sf. pl.* =n, drozd wedrownik *m.*

Zu'-geben, *va.* gebe, gibst, gibt, gab zu, habe zugegeben, 1) naddawać, naddać, przydawać, przydać, dodawać, dodać; 2) (obraz.) pozwalając, pozwolić = erlauben; przyzwalać, przyzwolić, przystać, przystać na co, zgadzać się = einwilligen; przyznawać, przyznać = zugeföhren; er wollte es nicht — zapierał się tego, sprzeczał się.

Zu'gedacht, *adi.* przeznaczoney.

Zuge'gen, *adi.* przytomny; obecny; er ist nicht — niema go w domu.

Zu'gehen, *vn.* gehe, gehst, geht, ging zu, bin zugegangen, 1) auf jmdm, auf etw. — zbliżyć się do kogo, do czego, iść ku czemu; spähig — kończyć się ostro, szpiczasto; (obraz.) dem Ende — zbliżać się ku końcowi; 2) iść dalej; geh zu! ruszaj się! zwawo; tüchtig — iść szybko, zwawo; 3) der Brief ist mir gestern zugegangen list wczoraj otrzymałem; 4) zamykać się, zamknąć się, domykać się, domknąć się; die Tür geht nicht zu drzwi nie zamykają się; die Wunde geht schon zu rana już się goi, już się zasklepiła; 5) (obraz.) stać się, dźać się; wie ist das zugegangen? jak się to stało? wie geht das zu? jak idzie? czem się to dzieje? es geht schlimm, arg zu źle idzie, źle się rzecz ma; es geht selbst, wunderlich zu dziwne rzeczy się dzieją; das kann nicht mit rechten Dingen — to nieczysta sprawa; so geht es zu in der Welt tak to się plecie na tym Bożym świecie; es müßte mit dem Teufel —, wenn... chybaby dyabli w tem byli, gdyby...

Zu'geberin, *sf. pl.* =nen, posługaczka *f.*

Zu'gehör, *sn.* obacz Zu-

Zu'gehören, *vn.* (haben) jmdm — należeć do kogo.

Zu'gehörig, *adi.* należący do czego, przynależny; przyległy; das Haus mit den =en Grundstücken dom z przyległymi gruntami.

Zu'gehörigkeit, *sf.* należenie *n.* do czego, przynależność *f.*; przyległość *f.*

Zu'gesüßst, *adi.* obacz pod Zutropfen.

Zü'gel, *sm.* =ß, *pl.* —, cugiel *m.*, wodza *f.*, lejce *pl.*; hamulec *m.*, kluby *pl.* = Baum; im — halten w klubach trzymać, powściągać; ein Pferd am — führen prowadzić konia u udzy; dem Pferde den — schießen lassen popuścić koniowi cugli; mit verhängtem — co koń wyskoczy; Ruß mit dem — pociągnięcie *n.* cuglami; (obraz.) den Leidenschaften die — schießen lassen namiętnościom popuścić hamulca, wdziedźła; jmdm den — anlegen wziąć kogo w kluby; den — anziehen ukrócić cugli; der Zunge den — schießen lassen rozwiązać język; die — der Regierung in Händen haben rządzić.

Zü'gelsaft, Zü'gelhand, *sf.* ręka trzymająca cugle.

Zü'gelloß, *adi.* (dosłownie:) niemający cugli; (obraz.) rozuzdany, wyuzdany, rozwiązły, rozpustny; -lose Leidenschaft wyuzdana namiętność; *adv.* rozpustnie, rozwiązle.

Zü'gellofigkeit, *sf. pl.* =en, rozuzdanosć *f.*, wyuzdanosć *f.*, rozwiązłość *f.*, rozpusta *f.*

Zü'gelu, *va.* (haben) (o)kieżnać (*n. p.* konia); (obraz.) powściągać, powściągnąć, hamować, na wodzy trzymać.

Zü'geloben, *va.* (haben) jmdm etw. — ślubować, przyrzec komu co.

Zü'gelriug, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, pierścień *m.* u cugli.

Zü'gemüse, *sn.* =ß, jarzyna *f.* (do mięsa).

Zü'genannt, *adi.* mający jaki przydomek, z przydomkiem, zwany.

Zü'gesellen, *I. va.* (haben)

przyłączyć, przydać; II. sich —, *vr.* (haben) przyłączać się, przyłączyć się, przystać do; sich jmdm — przystać, przyłączyć się do kogo, przybrać sobie kogo za towarzysza.

Zü'gespißt, *adi.* szpiczasty.

Zü'geständnis, *sn.* =fies, *pl.* =ffe, przyznanie *n.*, ustępowstwo *n.*

Zü'gestehen, *va.* gestehē, gestehst, gesteht, gestand, gestände zu, habe zugestanden, 1) jmdm. etw. — przyznać komu co; zezwolić = gestatten; przypuścić = zugeben; 2) wyznawać, wyznać = gestehen; przypuścić, zgadzać się w czem = einräumen; nicht — przenieć, nie zgadzać się w czem.

Zü'getan, *adi.* przywiązany, życzliwy; jmdm — sein sprzyjać komu; einem siederlichen Lebenswandel — sein prowadzić życie nieporządne.

Zü'gewandt, *adi.* zwrócony ku czemu.

Zü'gfeder, *sf. pl.* =n, sprzężyna ciągła.

Zü'gfisch, *sm.* =es, *pl.* =e, ryba wedrowna.

Zü'gförderung, *sf.* woźnictwo *n.*, parowoźnictwo *n.* (kolejn.).

Zü'gförderungschef, (wym.: szef), *sm.* =ß, *pl.* =ß, naczelnik *m.* służby woźniczej (kolejn.).

Zü'gförderungsdienst, *sm.* =es, służba woźnicza, parowoźnicza (kolejn.).

Zü'gförderungspersonal, *sn.* =ß, służba woźnicza (kolejn.).

Zü'gförderungswesen, *sn.* =ß, woźnictwo *n.*, parowoźnictwo *n.* (kolejn.).

Zü'gformierung, *sf. pl.* =en, zestawienie *n.* pociągu (kolejn.).

Zü'gführer, *sm.* =ß, *pl.* —, 1) pociągowy naczelny, zawiadowca *m.* pociągu (kolejn.); 2) starszy *m.* w cugu (wojskow.).

Zü'ggarn, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, niewód *m.*, włok *m.*; lotowa sieć.

Zü'ggedwindigkeit, *sf.*

prędkość *f.* biegu pociągu (kolejn.).

Zu'gheuschreite, *sf. pl.* = *n.*, szarańcza wędrowna.

Zu'gießen, gieße, gießeſt i gießt, gießt, goß, göſſe zu, habe zugegoffen. 1. *va.* 1) dolać, dolać; 2) ein Loch mit Mei — zalać dziurę ołowiem; II. *vn.* immer — ciągle dolać.

Zu'gig, *adi.* wystawiony na przewiew; przewiewny.

Zu'gittern, *va.* (haben) zakracić.

Zu'gteil, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e.*, klin ustawiczny.

Zu'kraft, *sf.* siła *f.* ciągnięcia, siła poruszająca, siła pociągająca; (obraz.) siła przyciągająca; große — ausüben być w modzie.

Zu'grätig, *adi.* (obraz.) przyciągający; modny; eine = *e* Zigarre pałace się dobrze cygaro.

Zu'glaterne, *sf. pl.* = *n.*, latarnia pociągowa (kolejn.).

Zugleich, *adv.* 1) równocześnie, oraz = zu gleicher Zeit; 2) razem, wrz = zusammen; alle — wszyscy razem.

Zu'gleine, *sf. pl.* = *n.*, lina *f.* do ciągnięcia; linewka sygnałowa, linka sygnałowa (kolejn.); — für die Meute smycz *f.*

Zu'gloch, *sn.* = (e)š, *pl.* = (e)š, okno *n.*, otwór *m.* do przewiewu, dennik *m.*, oddech *m.*

Zu'gluft, *sf.* powietrze przyciągające, przewiew *m.*

Zu'gmaſchine, *sf. pl.* = *n.*, parowóz *m.* (kolejn.).

Zu'gmauß, *sf. pl.* = *m.*äuße, leming *m.*

Zu'gmittel, *sn.* = š, *pl.* = š, środek *m.* ciągnięcia, motor *m.* (mechanika); 2) (obraz.) środek przyciągający, wabiący, wabik *m.*; 3) środek ciągnący (aptekarswo).

Zu'guch, *sn.* = eš, *pl.* = *e.*, obacz Zuggarn.

Zu'gudſ, *sm.* = fen, *pl.* = fen, wół roboczy.

Zu'gperſonal, *sn.* = š, służba pociągowa (kolejn.).

Zu'gperſon, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, koń roboczy.

Zu'gpfafter, *sn.* = š, *pl.* = š, plastr ciągnący, wezykatorya *f.*

Zu'graben, *va.* (haben) zasywać (kopana ziemia).

Zu'gramme, *sf. pl.* = *n.*, katar sznurowy.

Zu'grad, *sn.* = (e)š, *pl.* = räder, ciągadło *n.*

Zu'greifen, *vn.* greife, greiffst, greiffst, griff zu, habe zugegriffen, 1) brać, wziąć; porwać, chwycić; mit beiden Händen albo mit allen fünf Fingern — obiema rękami co chwycić; greif zu! korzystaj ze sposobności! greifen Sie zu! bierz pań! (przy stole); 2) pomagać, ręk do czego przyłożyć.

Zu'grichtung, *sf. pl.* = *en.*, kierunek, w którym pociąg (kolejowy) jedzie.

Zu'grohr, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, rura przewiewowa.

Zugru'ndelegung, *sf.* wzięcie *n.* czego za podstawę; Predigt unter — einer Textstelle kazanie na tekst biblijny.

Zu'gſanſchluß, *sm.* = ſſeš, *pl.* = ſchüſſe, łączność *f.* pociągów (kolejn.).

Zu'gſanſchlußſtation, *sf. pl.* = *en.*, stacja dobiegowa, stacja *f.* łączności pociągów (kolejn.).

Zu'gſandſtützungſgegenſtände, *sm. pl.* przybory pociągowe (kolejn.).

Zu'gſanviſo, *sn.* = (š), *pl.* = š, zapowiedź *f.* pociągu (kolejn.).

Zu'gſebelſtützungſausweiſ, *sm.* = ſeš, *pl.* = ſe, wykaz *m.* obciążenia pociągu (kolejn.).

Zu'gſchiſſ, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, statek za pomocą liny ciągnięty.

Zu'gſchnur, *sf. pl.* = ſchnüre, sznur *m.* do ciągnięcia.

Zu'gſdienſt, *sm.* = eš, służba pociągowa, obsługa *f.* pociągu (kolejn.).

Zu'gſeil, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, lina *f.* do ciągnięcia.

Zu'gſeil, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e.*, klin pociągowy (kolejn.).

Zu'gſkilometer, *sn.* = š, *pl.* = š, kilometr pociągowy (kolejn.).

Zu'gſkreuzung, *sf. pl.* = *en.*,

mijanie *n.*, krzyżowanie *n.* pociągów (kolejn.).

Zu'gſlaterne, *sf.* obacz Zugſignallaterne.

Zu'gſmaſchine, *sf. pl.* = *n.*, parowóz pociągowy (kolejn.).

Zu'gſmeiſter, *sm.* = š, *pl.* = š, pociągowy naczelny, zawiadowca *m.* pociągu, konduktor naczelny pociągu (kolejn.).

Zu'gſperſonal, *sn.* obacz Zuſperſonal.

Zu'gſrapport, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e.*, obacz Stundenpaß.

Zu'gſchlußſignallaterne, *sf. pl.* = *n.*, latarnia końcowa pociągu (kolejn.).

Zu'gſchlußſtation, *sf. pl.* = *en.*, stacja dobiegowa, stacja *f.* łączności pociągów = Anſchlußſtation (kolejn.).

Zu'gſignal, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, sygnał *m.* na pociągu, sygnał pociągowy (kolejn.).

Zu'gſignallaterne, *sf. pl.* = *n.*, latarnia *f.* pociągu, latarnia pociągowa (kolejn.).

Zu'gſpannung, *sf.* nateżenie *n.* ciągnięcia.

Zu'gſtange, *sf. pl.* = *n.*, ścięgno *n.*, ściąg *m.* (budown.); cięgiel *m.*, pociągacz *m.* (u wozu).

Zu'gſtangenfeder, *sf. pl.* = *n.*, sprężyna *f.* cięgła.

Zu'gſtangenhiſſe, *sf. pl.* = *n.*, objemka *f.*

Zu'gſtangenkeil, *sm.* = (e)š, *pl.* = *e.*, klin *m.* cięgła; klin do przewodu pociągowego.

Zu'gſtieſel, *sn.* = š, *pl.* = š, bucik *m.* z elastyką.

Zu'gſtrang, *sm.* = (e)š, *pl.* = ſtränge, powrób *m.* do ciągnięcia.

Zu'gſtüſt, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, sztuka teatralna mająca powodzenie, przyciągająca publiczność.

Zu'gſtau, *sn.* = eš, *pl.* = *e.*, lina *f.* do ciągnięcia (statków).

Zu'gſtaube, *sf. pl.* = *n.*, gołąb wędrowny.

Zu'gſtier, *sn.* = (e)š, *pl.* = *e.*, bydlę *n.* do zaprzęgu.

Zu'gſuden, *vn.* (haben) przypatrywać się.

Zu'gſürten, *va.* (haben)

przy pasac, pasem przytwierdzać.

Zu'guß, *sm.* = fies, *pl.* = güße, dolewek *m.*

Zu'gußfcißen, *sn.* = ß, dolewina *f.*

Zugu'te, *adv.* się etw. worauf — tu pyszyć się, chełpić się czem.

Zu'gu'ter Leht, *adv.* na sam koniec, wreszcie.

Zu'gverpätung, *sf. pl.* = en, spóźalenie *n.* pociagu (kolejn.).

Zu'gviel, *sn.* = (e)ß, bydło robocze, pociąg *m.*

Zu'gwogel, *sm.* = ß, *pl.* = vögel, ptak wędrowny, przelotny.

Zu'gwolf, *sn.* = (e)ß, *pl.* = völkcr, naród koczowniczy.

Zu'gborrichtung, *sf. pl.* = en, cięgło *n.*, przewód pociagowy, zaprzęgowy.

Zu'gweite, *adv.* stadami, w stadach (o ptakach przelatujących); oddziałami, w oddziałach (o wojsku).

Zu'gwerc, *sn.* = (e)ß, *pl.* = et, przyrząd *m.*, maszyna *f.* do ciągnięcia.

Zu'gwind, *sm.* = (e)ß, *pl.* = et, wiatr ciągnący, przyciągający, przeciąg *m.*, przewiew *m.*

Zu'gwinde, *sf. pl.* = n, winda cugowa.

Zu'gzeit, *sf.* czas *m.* przelotu ptaków.

Zu'haben, *va.* habē, haſt, hat, hatte, hätte zu, habe zugehät, 1) mieć co zamknięte; den Rod — mieć zapięty surdut; 2) mieć dostać w dodatku.

Zu'hafen, Zu'häfelu, *va.* (haben) zapinać, zapiąć, spajać, spoić, zamykać, zamknąć na hak, na haczyk, hakiem, haczkciem.

Zu'haltcn, halte, hältst, hält, hielt zu, habe zugehalten, I. *va.* trzymać zamknięte, nie otwierać; zatykać, zatkać; sich die Ohren — zatkać sobie uszy; sich die Augen — zasłonić sobie (ręką) oczy; II. sich — *vr.* szybko co robić, nie tracić czasu; III. *vn.* zu jnmdm — wda-

wać się z kim, mieć z kim wzbroniony stosunek.

Zu'hälter, *sm.* = ß, *pl.* —, kochanek *m.* prostytutki.

Zu'hälterin, *sf. pl.* = nen, utrzymanka *f.*

Zu'hämmern, *va.* (haben) przykuć, zakuć.

Zuha'nden, *adv.* jnmdm — sein, kommen, stoßen byc komu pod ręką, nawinąć się komu.

Zu'hängen, *va.* (haben) zakryć, zasłonić czem.

Zu'harken, *va.* (haben) zagrabieć, przygrabić.

Zu'harschen, *vn.* ob. Zu=heilen.

Zu'hauen, haue, haust, haut, hieb zu, habe zugehauen, I. *va.* ociosywać, zaciosywać, przyciosywać, ociosać, zaciosać, przyciosać (np. kamienie); II. *vn.* auf jnmdm — tego walić, bić, rąbać kogo.

Zuhau'f, *adv.* kupami, w wielkiej ilości.

Zuhau'fe, *adv.* w domu.

Zu'hefteln, *va.* (haben) zapiąć na haftki, haftkami.

Zu'heften, *va.* (haben) zeszywać, zeszyć.

Zu'heilen, *vn.* (sein) zagoić się, zasklepić się.

Zu'heilung, *sf.* zagojenie *n.* się, zasklepienie się.

Zu'herrschen, *va.* (haben) jnmdm etw. — rozkazać co komu wyniosłym tonem.

Zuhinterst, *adv.* na końcu, z tyłu.

Zu'horschen, *vn.* (haben) przysłuchiwać się; heimlich — podsłuchiwać.

Zu'hören, *vn.* (haben) słuchać czego; ich höre dem Sängcr zu słucham śpiewaka.

Zu'hörer, *sm.* = ß, *pl.* —, słuchacz *m.*

Zu'hörerin, *sf. pl.* = nen, słuchaczka *f.*

Zu'hörerraum, *sm.* = (e)ß, *pl.* = räume, miejsce *n.* dla słuchaczy, audytorium *n.*

Zu'hörerschaft, *sf. pl.* = en, słuchacze *pl.*, audytorium *n.*

Zuhilfenahme, *sf.* pomoc *f.*; mit — einer Grammatik przy pomocy gramatyki.

Zu'nerst, *adv.* — im Herzen w głębi serca.

Zu'jagen, I. *va.* (haben) napędzić, pędzić (dokąd, do kogo); II. *vn.* (sein) auf jnmdn — pędzić ku komu; einem Orte — pędzić, śpieszyć się do miejscowości.

Zu'jauchzen, I. *va.* (haben) jnmdm Weifall — wśród okrzyków uniesienia oddawać komu poklaski; II. *vn.* (haben) jnmdm — przyjać, powitać kogo radośnymi okrzykami.

Zu'jubeln, *vn.* (haben) ob. Zujauchzen.

Zu'kaufen, *va.* (haben) dokupywać, dokupić.

Zu'kehren, *va.* (haben) 1) obracać, obrócić, zwracać, zwrócić (ku komu, ku czemu) = zuwenden; jnmdm den Rücken — tyłem obrócić się do kogo; 2) zamiatać, mieść (ku czemu); śmieciami pokryć.

Zu'keilen, *va.* (haben) zaklinić, klinem zabić.

Zu'ketteln, *va.* (haben) łańcuszkiem związać, na łańcuszek zamknąć.

Zu'kitten, *va.* (haben) zakitować.

Zu'klappen, I. *va.* (haben) zatraskać, zatrzasnąć; das Buch — zamknąć (głośno) książkę; *vn.* (sein) zatrzasnąć się.

Zu'klatschen, *va.* (haben) jnmdm Weifall — poklask komu oddać.

Zu'kleben, *va.* (haben) zalepiać, zalepić.

Zu'kleistern, *vn.* (haben) zaklajstrować.

Zu'klemmen, *va.* (haben) zamknąć ściskając do kupy.

Zu'klaffen, *va.* (haben) zamknąć na klamkę.

Zu'knöpfen, I. *va.* (haben) zapinać, zapiąć (na guziki); II. sich — *vr.* (haben) zapinać się, zapiąć się; III. zugeknöpft *adj.* i *pp.* zapięty; (obraz.) rezerwowany, skryty, mało mówny.

Zu'knöpfen, *sn.* = ß, zapinanie *n.*; ein Rod zum — surdut *m.* do zapinania.

Zu'fnöpfer, *sm.* =*ß*, *pl.* —, zapinacz *m.*

Zu'fnüpfen, *vn.* (haben) zadzierzgnąć, zawiązać.

Zu'fommen, *vn.* komme, kommt, kommt, kam, käme zu, bin gekommen, 1) auf jmdn — podejść ku komu, zbliżyć, zbliżyć się do kogo; 2) dojść kogo, dostać się komu; jmdm etw. — lassen posłać co komu! jmdm Nachricht — lassen wiadomości kogo, udzielić komu wiadomości; die Nachricht ist mir aus Wien gekommen te wiadomość otrzymałem z Wiednia; 3) przypadać na kogo, należeć komu; das kommt dir von Nichts wegen zu to ci się z prawa należy; 4) przystać, być przyswoitą rzeczą; das kommt dir nicht zu to ci nie przystoi.

Zu'fönnen, *vn.* kann, kannst, kann, konnte zu, habe zugelassen, zu etw. — mödz zbliżyć się, przystąpić do czego.

Zu'forgen, *va.* (haben) zakorkować.

Zu'föft, *sf.* obacz Zuspeife i Zugesüße.

Zu'friegern, *va.* (haben) mödz zamknąć, domknąć.

Zu'funft, *sf.* przyszłość *f.*; in — na przyszłość, w przyszłości, czas przyszły (gramat.).

Zu'künftig, *adi.* przyszły; mein =er, meine =e mój przyszły mąż, moja przyszła żona; *adv.* na przyszłość, w przyszłości, na później.

Zu'kunftsmusik, *sf.* muzyka *f.* przyszłości; marzenie *n.* o przyszłości.

Zu'kunftsplan, *sm.* =(e)*ß*, *pl.* =pläne, zamiar *m.*, plan *m.* na przyszłość.

Zu'kunftstaat, *sm.* =e*ß*, *pl.* =en, państwo *n.* przyszłości.

Zu'lächeln, *vn.* i *va.* (haben) jmdm — uśmiechać się, uśmiechnąć się do kogo; jmdm Weisfall — okazywać komu uśmiechem zadowolenie, dodawać komu odwagi uśmiechem.

Zu'lachen, *vn.* (haben) jmdm — śmiać się do kogo.

Zu'ladung, *sf.* *pl.* =en, dokład *m.*, towar doładowany, ładuga dodatkowa (przewoźnictwo).

Zu'lage, *sf.* *pl.* -n, dokładek *m.*, przydatek *m.*, nakładka *f.*, dodatek *m.* (n. p. do ptacy); eine — geben przykładać, przyłożyć.

Zu'langen, *I. vn.* (haben) 1) sięgać do czego, po co; brać się do czego; mit beiden Händen — brać obiema rękami; langen Sie zu! bierz pan! (przy stole); er langt ordentlich albo tüchtig zu dobrze zmiata (t. j. je); 2) starczyć, wystarczać, wystarczyć = ausreichen; *II. va.* (haben) jmdm etw. — podawać, podać co komu.

Zu'länglich, *adi.* dostateczny, wystarczający; *adv.* dostatecznie, wystarczająco.

Zu'länglichkeit, *sf.* dostateczność *f.*

Zu'lassen, *sm.* =fles, *pl.* =lässe, dopust *m.* przypust *m.*

Zu'lassen, *va.* lasse, lässest i läßt, läßt, ließ zu, habe zugelassen, 1) nie otwierać, trzymać zamknięte = geschlossen lassen; 2) dopuszczać, dopuścić, przypuszczać, przypuścić; jmdm zur Prüfung — dopaścić kogo do egzaminu; jmdm zu etw. nicht — nie dopuścić kogo do czego; jmds Entschuldigungen — przyjąć czyje usprawiedliwienie; 3) dopuścić co, pozwolić na co = etw. geschehen lassen; Gott hat es nicht zugelassen Bóg na to nie zezwolił; diese Stelle läßt verschiedene Deutungen zu to miejsce różnie można tłumaczyć.

Zu'lässig, *adi.* dopuszczalny; mogący być dozwolony.

Zu'lässigkeit, *sf.* dopuszczalność *f.*; możliwość *f.*

Zu'lassung, *sf.* *pl.* -en, 1) dopuszczenie *n.*, przypuszczenie *n.*; — zu einem Orden przyjęcie *n.* do zakonu; 2) dozwolenie *n.* = Erlaubnis.

Zu'lassungsgesuch, *sn.* =(e)*ß*, *pl.* =e, prosba *f.* o przypuszczenie, pozwolenie.

Zu'lauf, *sm.* =(e)*ß*, zbieg,

m., zbiegowisko *n.*, natłok *m.*, nacisk *m.*; er hat großen — do niego chodzi wielu; dieser Arzt hat einen großen — ten lekarz ma wielu pacyentów; es ist dort großer — wielki tam natłok, napływ.

Zu'laufen, *vn.* laufe, läufst, läufst, lief zu, bin gelaufen, 1) nadbiegać, przybiegać, zbiegać się, zbiedz się; tóczy się, cisnąć się; er ist auf mich gelaufen przybiegł ku mnie; alles läuft ihm zu wszystko do niego się tłoczy, się garnie; 2) biedz szybko, ciagle, dalej = weiter, schnell laufen; 3) spisać — wychodzić w ostry koniec.

Zu'legen, *va.* (haben) zamknąć (czem z wierzchu położonem), założyć z wierzchu, pokryć = gumachen; ein Loch mit Brettern — pokryć dziurę deskami; 2) przyłożyć, przydać, dodać, dołożyć = hinzufügen; jmdm etw. zu seinem Gehalte — podwyższyć komu płacę; lege noch eine Krone zu dodaj jeszcze koronę; 3) sich etw. — postać zamiast anshaffen; sich ein Pferd — nabyć konia; sich einen Diener — przyjąć sobie służącego; sich einen Bauch — dostać wielki brzuch.

Zu'leihen, *va.* (haben) przywierać, przywrzeć.

Zu'leihen, *va.* leih, leihst, leihst, ließ zu, habe geliehen, dopyczyć.

Zule'be, *adv.* jmdm etw. — tun wyrządzić komu co złego, skrzywdzić kogo, sprawić komu co nieprzyjemnego.

Zu'leimen, *va.* (haben) zakleić.

Zu'leiten, *va.* (haben) sprowadzić dokąd, skierować w jakie miejsce.

Zu'leitungsrohr, *sn.* =(e)*ß*, *pl.* =e, rura przewodowa.

Zu'lernen, *va.* (haben) dopyczyć się, przyczytać się.

Zule'ht, *adv.* nakoniec, naostatek, na końcu, nareszcie; er sprach — on mówił ostatni = als der letzte; wer — laßt, laßt am besten nasmieje

się, kto się najdłużej śmieje; daß Schlimmste kommt — najgorsze pod koniec.

Julie' b(e), *adv.* tu eß mir — zrób to dla mnie.

Zu'-flüpfeln, *va.* (haben) jmdm etw. — szepnąć co do kogo.

Zu'-löten, *va.* (haben) zalutować, zalewać, zalać cłowiem.

Zu'lp, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, obacz Lutfchbeutel.

Zu'lpfen, *vn.* (haben) obacz Lutfchen.

Zum, zamiast zu dem obacz Zu.

Zu'-machen, I. *va.* (haben) zamykać, zamknąć; (obraz.) die Tür hinter sich — odejść, wynieść się; die Bude — zbankrotować; den Koff — zapiąć surdut; einen Brief — zapieczętować, zalepić list; II. *vn.* (haben) mach' zu! dalej! ruszaj! spiesz się!

Zu'machen, *sn.* -eß, zamykanie *n.*, zamknięcie *n.*; — deß Koffeß zapinanie *n.* surduta.

Zu'mal, I. *adv.* 1) równocześnie = zugleich; 2) szczególnie = besonders; II. *coni.* —, — da... zwłaszcza, że...
Zu'mauern, *va.* (haben) zamurować.

Zu'meist, *adv.* po największej części; najczęściej.

Zu'-messen, *va.* messe, mißfest i mißt, mißt, maß, maßę zu, habe zugemessen, 1) domierzać, przymierzać, odmierzać, domierzyć, przymierzyć, domierzyć; der zugemessene Teil część odmierzona, wyznaczona; jmdm die Bissen knapp — dać komu skąpo jeść; 2) przypisywać, przypisać = zu schreiben; jmdm die Schuld — przypisywać komu winę.

Zu'-nuten, *va.* (haben) jmdm etw. — wymagać czego po kim, żądać, domagać się czego od kogo; daß kann ich dir nicht — tego od ciebie żądać nie mogę; jmdm zuviel — za wiele po kim się spodziewać; mute dir nicht zu viel zu nie zawierzaj nadto twoim siłom; mir so etwäß

zumuten! że też o mnie tak żądać można.

Zu'-nutzung, *sf.* *pl.* -en, wymaganie *n.*, żądanie *n.*; daß ist eine sonderbare —! to dziwne żądanie!

Zu'u'dst, *adv.* 1) przede wszystkim, w pierwszym rzędzie = in erster Linie; 2) tuż obok, blisko; jmdm — stehen stać tuż obok kogo; — mir zaraz koło mnie.

Zu'-nageln, *va.* (haben) gwoździami zabić, zagwoździć.

Zu'-nähen, *va.* (haben) zaszyc, zaszyć.

Zu'-nahme, *sf.* *pl.* -n, powiększenie *n.* się, wzrost *n.* = Vergrößerung; przybywanie *n.*, przybytek *m.*, przyznazanie *n.* = Vermehrung; postep *m.* = Fortschritt; stetige — rozwój *m.*

Zu'-name(n), *sm.* -mens, *pl.* -men, 1) nazwisko *n.* = Familiennamen; 2) przydomek *m.* = Beinamen; przezwisko *n.* = Spitznamen.

Zu'ndapparat, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, przyrząd *m.* do zapalania, lont *m.*

Zu'ndbar, *adi.* zapalny.

Zu'ndbarkeit, *sf.* zapalność *f.*

Zu'nderdraht, *sm.* -(e)ß, *pl.* -drähte, drut przewodni u lontu.

Zu'nden, I. *va.* (haben) zapalić; (obraz.) zapalić, podniecać, podniecić, zelektryzować; II. *vn.* (haben) zapalić się, zająć się; III. *zünden*, *adi.* i *ppr.* zapalający; (obraz.) podniecający, elektryzujący.

Zu'nder, *sm.* -eß, czyr *m.*, żagiew *f.*, zapal *m.*, hubka *f.*; trocken wie — suchy jak hubka.

Zu'nder, *sm.* -eß, *pl.* —, 1) zapalacz *m.* (osoba); 2) lont *m.*, zapalka *f.*; Wasserlont podwodny; elektrischer — lont elektryczny; Schwefel — lont siarkowy.

Zu'nderbaum, *sm.* -(e)ß, *pl.* -bäume, sosna górna.

Zu'ndererz, *sn.* -eß, *pl.* -e, antymon hubkowy.

Zu'nderpitz, *sm.* -eß, *pl.* -e, hubka żagwiowa bukowa.

Zu'ndholzdien, *sn.* -eß, *ob.* Zündholz.

Zu'ndholz, *sn.* -eß, *pl.* -hölzer, zapalka *f.*, patyczek *f.* (do zapalania).

Zu'ndholzbüchse, *sf.* *pl.* -n, pudełko *n.* z zapalkami, na zapalki.

Zu'ndholzdienerverfäufer, *sm.* -eß, *pl.* —, sprzedawca *m.* zapalek.

Zu'ndhütchen, *sn.* -eß, *pl.* —, kapsla *f.*

Zu'ndkraut, *sn.* -(e)ß, podsyпка *f.* na panewkę, proch strzelniczy na podsypkę.

Zu'ndlugel, *sf.* *pl.* -n, bomba *f.*

Zu'ndloch, *sn.* -(e)ß, *pl.* -löcher, zapal *m.*, otwór zapalowy.

Zu'ndlunte, *sf.* *pl.* -n, lont *m.* do podpalania armaty.

Zu'ndnadel, *sf.* *pl.* -n, iglica *f.*

Zu'ndnadelgewehr, *sn.* -(e)ß, *pl.* -e, iglicówka *f.*

Zu'ndpanne, *sf.* *pl.* -n, panewka *f.* u strzelby.

Zu'ndspannendeckel, *sm.* -eß, *pl.* —, nakrywka *f.* (u) panewki.

Zu'ndpulver, *sn.* -eß, podsyпка *f.*, proch *m.* do zapalania.

Zu'ndrührchen, *sn.* -eß, *pl.* —, zapalniczek *m.*

Zu'ndrute, *sf.* *pl.* -n, pręt *m.* z lontem.

Zu'ndschwamm, *sm.* -(e)ß, *pl.* -schwämme, hubka *f.*

Zu'ndstöß, *sm.* -(e)ß, *pl.* -stöße, obacz Zündrute.

Zu'ndstoff, *sm.* -(e)ß, *pl.* -e, materia zapalna.

Zu'ndwaren, *sf.* *pl.* towary zapalne.

Zu'-nehmen, nehmen, nimmst, nimst, nahm zu, habe zugenommen, I. *vn.* 1) wzrastać, wzrosnąć, powiększać się; zwiększać się; an Gleiße — nabierać, nabrać ciała; an Kräften — wzrastać na siłach, wzmagać się, wzmódcz się; 2) wzbierać, wabrać; przypisywać; daß Wasser hat einen Meter zugenommen woda

wezbrała o metr, przybyło metr wody; der Mond, der Tag nimmt zu księżycą, dnia przybywa; mit den zunehmenden Jahren z przybywającymi latami; 3) postępować, robić postępy = Fortschritte machen; 4) dobrze się rozwijać = gedeihen; 4) przybierać, przybrać (o okach w późnosze); II. *va.* wziąć jeszcze co do czego, dodać.

Zu'nehmen, *sn.* =s, wzrastanie *n.*, powiększanie *n.* się, zwiększanie *n.* się; wzbieranie *n.*; przybywanie *n.*; postępowanie *n.*, postęp *m.*

Zu'neigen, I. *va.* (haben) nachylić (ku czemu); II. *vn.* i *sth.* — *vr.* (haben) (einer Sache) nachylać się, nachylić się (ku czemu); (obraz.) inklinować, mieć inklinację, mieć pociąg ku czemu, skłaniać się ku czemu; zuneigen, *adi.* i *ppr.* inklinujący, skłaniający się ku czemu.

Zu'neigung, *sf. pl.* =en, inklinacja *f.*; przychylność *f.*, przywiązanie *n.*; — zu jmandm fassen przywiązać się do kogo, polubić kogo.

Zunft, *sf. pl.* Zunft, cech *m.*, bractwo *n.*; konfraternia *f.*; die — der Geselzten kasta *f.*, stan *m.* uczonych.

Zunftbrief, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, statuty *pl.* cechu.

Zunftgeist, *sm.* =(e)s, kastość *f.*

Zunftgelehrte(r), *sm.* =n, *pl.* =n, uczoney cechowy.

Zunftgemäß, *adv.* stosownie do przepisów cechowych.

Zunftgenosse, *sm.* =n, *pl.* =n, należący *m.* do cechu, spółcechowy; towarzyszy *m.* zawodu = Fachgenosse.

Zunfthaus, *sn.* =s, *pl.* =häuser, dom *m.*, siedziba *f.* cechu.

Zünftig, *adi.* 1) cechowy, zapisany do cechu; — werden zapisac się do cechu; — machen zapisać do cechu; ein =es Handwerk rzemiosło cechowe, rzemiosło mające prawo utworzyć cech; 2) na-

leżący do jakiego towarzystwa.

Zünftler, *sm.* =s, *pl.* —, 1) cechowy *m.*, należący *m.* do cechu; 2) zwolennik *m.* cechów.

Zunftmäßig, *adi.* stosowny do przepisów cechowych.

Zunftmeister, Zunftobermeister, *sm.* =s, *pl.* —, cechmistrz *m.*

Zunftordnung, *sf. pl.* =en, Zunftrecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Zunftverfassung, *sf. pl.* =en, przepisy cechowe, prawo cechowe, urządzenie *n.* cechu, cechów.

Zunftwesen, *sn.* =s, urządzienia *pl.* cechów, cechość *f.*

Zunftzopf, *sm.* =(e)s, 1) pedanteria *f.*, drobnostkowość *f.* cechowa; 2) pedant cechowy, na punkcie cechu.

Zunftzwang, *sm.* =(e)s, 1) obowiązek cechowy, obowiązek należenia do cechu; 2) przeszkody stawiane przez cechy rozwojowi przemysłu.

Zunge, *sf. pl.* =n, 1) język *m.*; ózór *m.* (szermier); er hat eine belegte — ma obłożony, biały język; sich auf die — beißen ukąsić się w język (także przenośnie); jmandm die — herausstrecken wystawić, pokazać komu język; die — fleißt mir am Gaumen język lepnie mi do podniebienia; eine schwere — haben mieć trudny język, z trudnością mówić; eine fertige — haben mówić predko; einem kinde die — lösen podciąć dziecku języczek; jmandm die — lösen rozwiązać komu język; eine scharfe — haben mieć ostry język; das Wort schwebt mir auf der —, ich habe es auf der — mam to słowo na języku; das Herz auf der — haben co w sercu to i na języku; eine böse — zły, złośliwy język; geräucherte — wędzony ózór; 2) język *m.*, mowa *f.* = Sprache; in fremden =en sprechen mówić obcy mi językami; soweit die deutsche — reicht wszędzie, gdzie po niemiecku mówią; die — an

der Wage języczek *m.* u wagi; 4) obacz Spitzzähne (kolejn.); 5) ob. Landzunge.

Züngelchen, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Zunge, języczek *m.*

Züngeln, *vn.* (haben) ruszać, drgać językiem, syczeć (o wężach); (obraz.) wznosić się w kształcie języków (o płomieniu).

Züngelader, *sf. pl.* =n, żyła *f.* w języku.

Züngelbäuger, *sm. pl.* mieszkający językowe.

Züngelband, *sn.* =(e)s, *pl.* =bänder, i *dim.* Züngelbändchen, *sn.* =s, *pl.* —, wędzidełko *n.* języka; das — lösen podciąć języczek.

Züngelbein, *sn.* =(e)s, kość gnykowa.

Züngelbelag, *sm.* =(e)s, namut *m.*, obłożenie *n.* języka.

Züngelblatt, *sn.* =(e)s, *pl.* =blätter, obacz Halstraut.

Züngelbuchstabe, *sm.* =n, *pl.* =n, głoska językowa.

Züngeldrehscheibe, *sm.* =s, *pl.* —, gałka *m.*, papła *m.*; szermierz językowy.

Züngendrehscheitel, *sf. pl.* =en, gadanina *f.*, trzapanina *f.*, gębactwo *n.*

Züngendrüse, *sf. pl.* =n, gruczoł językowy przedni, gruczoł końca języka.

Züngengefleht, *sm.* =s, *pl.* —, 1) wada *f.* języka; 2) (obraz.) pomyłka *f.* w mówieniu.

Züngengefertig, *adi.* języczny, wygadaany.

Züngengefertigkeit, *sf.* języczność *f.*

Züngengestalt, *sm.* =es, *pl.* =e, język *m.* (ryba).

Züngengestaltig, *adi.* językowaty, języczkowaty.

Züngengeficht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, walka *f.* na języki.

Züngengelüufigkeit, *sf.* ob. Züngengefertigkeit.

Züngengefährlich, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, wrzód *m.* na języku; gardziel *m.*, kurdziel *m.* (u konia).

Züngengrund, *sm.* =(e)s, podstawa *f.* języka.

Züngenhalter, *sm.* =s, *pl.*

—, kopystka *f.*, łopatka *f.* językowa.

Zu'ngenhaut, *sf.* i *dim.*
Zu'ngenhäutchen, *sn.* =s, błona
wierzchnia języka.

Zu'ngenheld, *sm.* =en, *pl.*
=en, obacz Maulheld.

Zu'ngenträger, *sm.* =s, *pl.*
—, róg *m.* do obskrobywania
języka.

Zu'ngentrebß, *sm.* =sß, rak
m. języka, wąglik językowy.

Zu'ngenlähmung, *sf.* *pl.*
=n, paraliż *m.* języka.

Zu'ngelaut, *sm.* =(e)s, *pl.*
=e, głoska językowa.

Zu'ngemuskel, *sm.* =s, *pl.*
=n, muszkuł językowy.

Zu'ngenpapillen, *sf.* *pl.*
brodawki językowe.

Zu'ngenmuschel, *sf.* *pl.* =n,
wiesionka *f.*

Zu'ngenschaber, *sm.* =s, *pl.*
—, obacz Zungenkräher.

Zu'ngenschlag, *sm.* =(e)s, *pl.*
=s, schläge, er hat einen guten
= dobry *m.* język, dobry
z niego gaduła.

Zu'ngenschweller, *sm.* =s,
pl. —, koleczka *f.*

Zu'ngenspitze, *sf.* koniec *m.*
języka.

Zu'ngenvorfall, *sm.* =(e)s, *pl.*
=fälle, wypadnięcie *n.*
języka.

Zu'ngewärzchen, *sn.* =s,
pl. brodawka językowa.

Zu'ngewurm, *sm.* =(e)s, *pl.*
wrzech *m.*

Zu'ngewurß, *sf.* *pl.*
=würße, kielbasa *f.* z ozoru.

Zu'ngenwurz, *sf.* 1) na-
sada *f.* języka; 2) skręt *m.*
iglicy = Wurzel der Spiß-
schiene (kolejn.).

Zünglein, *sn.* =s, *pl.* —,
dim. od Zunge, języczek *m.*

Zuni'chte, *adv.* — machen
zniweczyc, w niwecz obrócić;
— werden w niwecz pójść,
obrócić się, spetznać na
niezem.

Zu'niden, I. *va.* (haben)
jmnđm — kiwnąć komu gło-
wa, skinąć na kogo; II. *va.*
(haben) jmnđm einen Gruß
— powitać kogo lekkim
skinieciem głowy; jmnđm
Beifall — kiwnieciem głowy
zadolenie komu okazać.

Zu'nieten, *va.* (haben) za-
nitować.

Zü'nster, *sm.* =ß, *pl.* —,
rodzaj malej ćmy.

Zunut'zt, *adv.* sięt etw. —
machen skorzystać z czego.

Zu'ber'ft, *adv.* na naj-
wyższym miejscu.

Zu'ordnen, *va.* (haben)
przydać, przylączzać, przy-
łączyć.

Zu'pafen, 1) *vn.* (haben)
porwać, uchwycić = zugrei-
fen; 2) dopakować, zapakować.

Zupa'ß, *adv.* — kommen
przyjść w porę.

Zu'pfen, *va.* (haben) 1) tar-
gać, szarpać; jmnđm am
Armel — szarpać kogo za
rękaw; jmnđm am Ohre, an
den Haaren — targać kogo
za ucho, za włosy; 2) Seide,
Charpie — skubać jedwab,
szarpie.

Zu'pfen, *sn.* =s, targanie
n., targnięcie *n.*, szarpanie
n., szarpnięcie *n.*; skubanie
n., skubnięcie *n.*

Zu'pflastern, *va.* (haben)
1) pokryć brukiem, płytami
kamiennymi; 2) eine Wunde
— zamknąć ranę plastrem.

Zu'pflinwand, *sf.* płótno
n. na szarpie.

Zu'pflöden, *va.* (haben)
zamknąć palami.

Zu'pflügen, *va.* (haben)
zaorać.

Zu'pfpöpfen, *va.* (haben)
zakorkować, zatkać (korkiem).

Zu'pffeiße, *sf.* skubanka
jedwabna.

Zu'pfiden, *va.* (haben)
smoła zalać, zasmarować.

Zu'pffessen, *va.* (haben)
zamknąć przyciskając.

Zur, zamiast zu der (obacz
Zu).

Zu'raten, *va.* i *vn.* rate,
rätst, rät, riet zu, habe zug-
raten, jmnđm — doradzać
komu.

Zu'rannen, *va.* (haben)
jmnđm etw. — szepnąć komu
co (do ucha).

Zü'rbe, Zü'rbeliefer, *sf.*
pl. =n, limba *f.*

Zu'rechnen, *va.* (haben) 1)
dodać do rachunku, doliczyć,

— dorachować; 2) jmnđm etw.
— przypisywać, przypisać co
komu; als Schuld — imputo-
wać, przypisywać winę,
poczytać za winę.

Zu'rechnung, *sf.* 1) dolicza-
nie *n.*, dorachowanie *n.*; mit
— aller Kosten doliczając
wszystkie koszta, wraz z
wszystkimi kosztami; 2) przy-
pisywanie *n.*, imputacja *f.*

Zu'rechnungsfähig, *adi.* mo-
gący odpowiadać za siebie;
poczytalny; nicht — niepo-
czytalny.

Zu'rechnungsfähigkeit, *sf.*
poczytalność *f.*

Zurecht, *adv.* dobrze, jak
się należy, należyście; w por-
ządku, w dobrym stanie; ob.
Nechzeitig.

Zurecht-bringen, *va.* bringe,
bringst, bringt, brachte zurecht,
habe zurechtgebracht, przypro-
wadzić do porządku; przy-
rzadzić.

Zurecht-finden, sich —, *vr.*
finde mich, findest dich, findet
sich, fand mich zurecht, habe
mich zurechtgefunden, oryent-
tować się, umieć się znaleźć,
trafić.

Zurecht-helfen, helfe, hilfst,
hilft, half zurecht, habe zurecht-
geholfen, I. *va.* 1) pomódz
komu w oryentowaniu się;
2) pokazać komu wyjście z
trudnej sprawy, poradzić
komu; naprowadzić kogo na
dobrą drogę; II. sich —, *vr.*
1) oryentować się; 2) wydosłać
się z kłopotu, poradzić sobie.

Zurecht-kommen, *vn.* komme,
kommst, kommt, kam, käme
zurecht, bin zurecht gekommen,
mit etw. — 1) przyjść z czem
do ładu, dać sobie z czem
radę; wskórać co; wird er
damit —? sprosta on temu?
mit jmnđm — zgadzać się z
kim, żyć z kim w zgodzie;
2) przyjść w porę, w czas.

Zurecht-legen, *va.* (haben)
układać, ułożyć w porządku,
uporządkować; przygotować
= vorbereiten.

Zurecht-machen, I. *va.*
(haben) przygotować, przy-
rzadzać, przyrzadzić; daß
Brüßstück — przyrzadzić śnia-

danic; das Bett — łóżko posłać; Kleider — naprawiać suknie; das Zimmer — porządkować, wyporządkować, wyporządzić pokój; II. sich —, *vr.* (haben) przygotować się, gotować się do czego; ubierać się.

Zurecht-rücken, *va.* (haben) przesuwać, posunąć na swoje, na właściwe miejsce.

Zurecht-setzen, *va.* (haben) ustawiać, ustawić w porządku; uszykować; sich die Brille — poprawić sobie okulary; (obraz.) jmandn den Kopf — nauczyć kogo rozumu.

Zurecht-stellen, *va.* (haben) ob. zurechtlegen i zurechtsetzen.

Zurecht-weisen, *va.* weisen, wießt i weist, wieß, wießt, wieß zurecht, habe zurechtgewiesen, jmandn — naprowadzić kogo na drogę właściwą, objaśnić, pouczyć kogo; jmandn megen etw. — zbурzyć, polajac kogo za co.

Zurechtweijung, *sf. pl.* =en, 1) pouczenie *n.*, wskazanie *n.* właściwej drogi; 2) nauzka *f.*, reprimenda *f.*, bura *f.*, zburzenie *n.* = Verweis.

Zur rede, *sf. pl.* =n, namowa *f.* = Überredung; upomnienie *n.* = Ermahnung; zachęcanie *n.*, zachęcenie *n.* = Ermunterung.

Zur reden, *vn.* (haben) jmandn — namawiać, namówić, zachęcać, zachęcić kogo, perswadować komu; sich — lassen dać się namówić.

Zur reden, *sn.* =s, namawianie *n.*, zachęcanie *n.*; nur auf dein — tylko za twoją namową, radą.

Zur-reichen, I. *va.* (haben) jmandn etw. — podawać, podać co komu; II. *vn.* (haben) wystarczać, wystarczyć; III. zurücksend, *ppr.* i *adi.* wystarczający; =r Grund przyczyna wystarczająca.

Zur-reiten, reite, reitest, reitet, ritt zu, zugeritten, I. *va.* (haben) ein Pferd — ujeżdżać, ujeżdżić konia; II. *vn.* (sein) 1) auf einen Ort — jechać konno ku jakiemu miejscu; auf jmandn — jechać konno ku

komu; 2) jechać dalej konno; tüchtig — konno jechać tego, szybko.

Zur-reiter, *sm.* =s, *pl.* —, ujeżdżacz *m.* (koni).

Zur-reitung, *sf.* ujeżdżanie *n.* (koni).

Zur-rennen, *vn.* renne rennst, rennt, rannte zu, bin zugerannt, biedz szybko; biedz dokąd.

Zur-richten, *va.* (haben) 1) przyrzadzać, przyrzadzić = zubereiten; przygotowywać, przygotować; Leder — wyprawiać skórę; Steine — obrabiać kamienie; sporządzać, sporządzić; 2) (obraz.) etw. übel — zepsuć, uszkodzić, podziurawić, podrzeć co; jmandn übel — zbić, obić, pokaleczyć kogo; jmandn — przystroić kogo (t. j. powalać, upoić kogo i t. p.); sich (seine Kleider) übel, schön — powalać się, odzież zniszczyć.

Zur-richter, *sm.* =s, *pl.* —, przygotowywacz *m.*, przyrzadczacz *m.*; wyprawiacz *m.*, obrabiacz *m.*; — des Leders garbarz *m.*

Zur-richtung, *sf. pl.* =en, przyprawa *f.*, zaprawa *f.*, wyprawa *f.*, przygotowanie *n.*; obrabianie *n.*

Zur-riegeln, *va.* (haben) zaryglować, zasunąć, zamknąć na zasuwkę.

Zür-rnen, *vn.* (haben) gniewać się; jmandn — gniewać się na kogo; heftig — srożyć się.

Zur-rolken, I. *va.* (haben) 1) (potoczyć co do kogo, do czego; 2) zwiżać, zawijać w kształt rulonu; II. *vn.* (sein) 1) (potoczyć się do kogo, do czego; 2) zwiżać się.

Zur-rosten, *vn.* (sein) zardzewieć.

Zurück, *adv.* nazad, w tył; —! nazad! wstecz! cofnij się! ustap! z drogi! wróć się! gcsift — sein nie postąpić umysłowo; in der Kultur — sein pozostać w tyle w kulturze; nie być oświeconym; — sein być z powrotem; ist er schon —? czy już wrócił? cine Fahrkarte

nach Wien und — bilet jazdy do Wiednia i napowrót.

Zurück-beben, *vn.* (sein) wzdrygnąć się; cofnąć się z przestraczem.

Zurück-begeben, sich —, *va.* begeben mich, begibst dich, begibt sich, begab mich zurück, habe mich zurückbegeben, wracać, powracać, powrócić, wrócić.

Zurück-begehren, I. *va.* (haben) żądać zwrotu czegoś; upominać się o zwrot czegoś; II. *vn.* (haben) chcieć wrócić.

Zurück-behalten, *va.* (haben) odprowadzać, odprowadzić z powrotem.

Zurück-behalten, *va.* behalte, behältst, behält, befehlt zurück, habe zurückbehalten, zatrzymać (u siebie, dla siebie).

Zurück-behaltung, *sf.* zatrzymanie *n.*

Zurück-behaltungsrecht, *sn.* =(e)s, prawo *n.* retencyi, prawo *n.* zatrzymania.

Zurück-bekommen, *va.* bekomme, bekommst, bekommst, bekam, bekame zurück, habe zurückbekommen, otrzymać, dostać napowrót.

Zurück-berufen, *va.* berufe, beruffst, beruffst, berief zurück, habe zurückberufen, przywołać napowrót; odwołać = abberufen.

Zurück-berufung, *sf. pl.* =en odwołanie *n.*

Zurück-beugen, *va.* (haben) odginać, odgiąć.

Zurück-bezahlen, *va.* (haben) oddać w zapłatę, zwrócić.

Zurück-bezahlung, *sf. pl.* =en, zwrot *m.*

Zurück-beziehen, sich —, *vr.* beziehe mich, beziehst dich, bezieht sich, bezog mich zurück, habe mich zurückbezogen, odnosić się.

Zurück-bezüglich, *adi.* =es, Zeitwort, Fürwort słowo zwrotne, zaimek zwrotny.

Zurück-biegen, *va.* biege, biegest, biegt, bog zurück, habe zurückgebogen, ob. Zurückbeugen.

Zurück-bleiben, *vn.* bleibe, bleibst, bleib, blieb zurück, bin zurückgeblieben, zostawać, zo-

stać, pozostawać, pozostać (w tyle); zu Hause — zostać w domu; die Uhr bleibt zurück zegar spóźnia się; die Schwäche ist ihm von der Krankheit zurückgeblieben osłabienie pozostało mu po chorobie; in der Wissenschaft — nie robić postępów w nauce; hinter den Erwartungen — nie ziszczyć oczekiwań; hinter jmdm — w tyle za kim pozostać, nie dorównać komu.

Zurück-blicken, va. (haben) spojrzeć, spojrzeć poza siebie, wstecz, oglądać się, obejrzeć się.

Zurück-bringen, va. bringe, bringst, bringt, brachte zurück, habe zurückgebracht, odnosić, odnieść, przynieść napowrót, przyprowadzić napowrót; (obraz) ins Leben — do życia przywrócić, wskrzesić; zur Pflicht — przywieść znów do obowiązku.

Zurück-datieren, va. (haben) dać wcześniejszą datę.

Zurück-denken, va. denke, denkst, denkt, dachte zurück, habe zurückgedacht, pamięcią sięgać przeszłości, myślać przynosić się w przeszłość; an jmdm, an etw. — przypominać, przypomnieć sobie kogo, co.

Zurück-drängen, va. (haben) odpierać, odeprzeć; (obraz.) przytłumić, powstrzymać; Tränen — powstrzymać łzy.

Zurück-drehen, vn. (haben) odkrecać, odkrecić.

Zurück-drücken, va. (haben) wcisnąć napowrót.

Zurück-dürfen, vn. darf, darfst, darf, durfte zurück, habe zurückgedurft, mieć pozwolenie wrócić; ich darf zurück wolno mi wrócić.

Zurück-eilen, vn. (sein) spieszyć się z powrotem, wracać spiesznie.

Zurück-en, vn. (sein) przysuwać się, przysunąć się.

Zurück-erbitten, va. erbitte, erbittest, erbittet, erbat zurück, habe zurückgebeten, etw. — prosić o zwrot czego.

Zurück-erhalten, va. erhalte,

erhältst, erhält, erhielt zurück, habe zurückgehalten, dostać napowrót.

Zurück-erinnern, sich —, vr. (haben) przypominać, przypomnieć sobie.

Zurück-erinnern, sf. pl. =en, wspomnienie *n.*

Zurück-erobern, va. (haben) odbić, zdobyć napowrót.

Zurück-erstatten, va. (haben) zwracać, zwrócić.

Zurück-fahren, fahre, fährst, fährst, fuhr zurück, zurückgefahren, I. va. (haben) odwieźć, odwieźć, wieźć napowrót; II. *vn. (sein)*, jechać napowrót, wrócić 2) (obraz.) cofnąć się z przestrachu = zurückschrecken.

Zurück-fahren, sn. =s, Zurückfahrt, sf. pl. =en, jazda *f.* z powrotem, powrót *m.*

Zurück-fallen, falle, fällt, fällt, fiel zurück, bin zurückgefallen, padać, paść w tył; in eine Krankheit — wpaść napowrót w chorobę; die Güter fallen an die Familie zurück dobra wracają do rodziny (prawo).

Zurück-finden, vn. i sich —, vn. finde, findest, findet, fand zurück, habe zurückgefunden, znaleźć drogę napowrót.

Zurück-fliegen, vn. fliege, fligst, fliegt, flog zurück, bin zurückgefliegen, lecieć napowrót; odlatywać, odlecieć.

Zurück-fliehen, vn. fliehe, fliehst, flieht, floh zurück, bin zurückgeflohen, lecieć napowrót.

Zurück-fließen, vn. fließe, fließest i fließt, fließt, floß zurück, bin zurückgeflossen, płynąć z powrotem, wstecz.

Zurück-fordern, va. (haben) żądać zwrotu, upominać się o zwrot.

Zurück-forderung, sf. pl. =en, żądanie *n.* zwrotu, upominanie *n.* się o zwrot.

Zurück-führbar, adi. dający się sprowadzić do...

Zurück-führen, va. (haben) 1) odprowadzać, odprowadzić na powrót, 2) sprowadzać, sprowadzić; etw. auf bestimmte Regeln — podciągnąć co pod pewne prawidła; analizować; 3) jmdm etw. ins Gedäch-

nis — przywieść komu co na pamięć.

Zurück-führen, sn. =s, Zurückführung, sf. odprowadzenie *n.* napowrót; sprowadzenie *n.* do czego.

Zurück-gabe, sf. pl. =n, oddanie *n.* napowrót, zwrot *m.*

Zurück-geben, va. gebe, gibst, gibst, gab, gäbe zurück, habe zurückgegeben, oddawać, oddać napowrót, zwracać zwrócić.

Zurück-gehen, vn. gehe, gehst, geht, ging zurück, bin zurückgegangen, isch nazad, na powrót, w tył, wracać, wrócić; der Brief geht zurück list idzie z powrotem; — lassen odesłać napowrót; (obraz.) auf die Vergangenheit — przenieść się, cofnąć się w przeszłość; auf die Quellen — sięgać do źródeł; er geht im Vornen zurück cofa się w nauce = Rückschritte machen; der Handel geht zurück handel upada; es geht mit ihm zurück źle mu się powodzi, znajduje się w stanie upadku; die Rente ist zurückgegangen renta spadła; die Sache ist zurückgegangen sprawa nie doszła do skutku; die Verlobung ist zurückgegangen zaręczyny rozeszły się.

Zurück-gehen, sn. =s, wracanie *n.*, powrót *m.*; im — w powrocie; (obraz.) cofanie *n.* się, zmieszanie się; upadek *m.*

Zurück-gehen, va. (haben) odprowadzać, odprowadzić.

Zurück-gewinnen, va. (haben) odgrywać, odegrać.

Zurück-gehen, adi. i pp. od wrócić.

Zurück-gehen, sf. odosobnienie *n.*, oddalenie *n.* się od świata, zacisze *n.* (domowe); in der — leben żyć w odosobnieniu, na uboczu.

Zurück-greifen, vn. greife, greifst, greift, griff zurück, habe zurückgegriffen, chwycić co odwracając się; (obraz.) auf etw. — przypomnieć co, wrócić (w rozmowie, w rozprawie, w książce) do czego.

Zurück-grüßen, va. (haben) jmdm — odklaniać się, odklonić się komu.

Zurück-haben, va. habe, hast, hat, hatte, hätte zurückgehabt,

habe zurückgehabt, mieć napowrót, wejść znowu w posiadanie.

Zurück-halten, halte, hältst, hält, hielt zurück, habe zurückgehalten, *I. va.* zatrzymywać, zatrzymać; powściągać, powściągnąć (n. p. gniew.); wstrzymywać, wstrzymać (n. p. lzy); przeszkodzić = verhindern; seine Gedächtnisse — ukrywać uczucia; seine Meinung albo mit seiner Meinung — nie wypowiadać swego zdania; *II. vn.* i się —, *vr.* wstrzymywać się, ukrywać, nie wydawać; mit seinem Worte — szczerzyć pochwał; *III.* zurückhaltend, *adi.* i *ppr.* ostrożny, baczny, skryty, małomówny.

Zurückhaltung, *sf.* zatrzymywanie *n.*, wstrzymywanie *n.*; (obraz.) tajemie *n.*; ostrożność *f.*, baczność *f.*, pomiarkowanie *n.*, małomówność *f.*

Zurück-holen, *va.* (haben) przywieść, przynieść napowrót, pojsć po co.

Zurück-jagen, *I. va.* (haben) odpędzić; *II. vn.* (sein) pędzić, szybko jechać, biedz nazad.

Zurück-kämmen, *va.* (haben) czesać w tył.

Zurück-kaufen, *va.* (haben) odkupić.

Zurück-kehren, *vn.* (sein) powracać, powrócić; odwrócić się = sich zurückwenden.

Zurück-kehren, *sn.* = *s.*, wracanie *n.*, powrót *m.* = Rückkehr.

Zurück-kommen, *va.* kommen, kommt, kam, käme zurück, bin zurückgekommen, powracać, powrócić, wrócić; von einer Reise — wrócić z podróży; zurückgekommen sein wrócić, być z powrotem; (obraz.) auf einen Gegenstand powrócić do przedmiotu, jeszcze raz mówić o przedmiocie; er kommt immer darauf zurück ciągle do tego wraca, o tem mówi; um darauf zurückzukommen by do tego wrócić; von seiner Meinung — odstąpić od swego zdania; in seinen Ver-

hältnissen — podupaść = herumterkommen.

Zurück-können, *vn.* kann, kannst, kann, konnte, könnte zurück, habe zurückkönnen, mócz wrócić; (obraz.) er kann nicht mehr zurück nie może już cofnąć swego słowa.

Zurück-kunft, *sf.* powrót *m.* = Rückkehr.

Zurück-lassen, *va.* lasse, lässest, läßt, ließ zurück, habe zurückgelassen, 1) pozostawić, zostawić za sobą; die Toten auf dem Schlachtfelde — zostawić trupy na placu boju; seinen Zweifel — nie pozostawić żadnej wątpliwości; porzucić = im Stich lassen; 2) pozwolić powrócić; die Zurückgelassenen pozostali *pl.*

Zurück-lassung, *sf. pl.* = *en.* pozostawienie *n.*; opuszczenie *n.*, porzucenie *n.*

Zurück-laufen, *vn.* laufe, läufst, läufst, lief zurück, bin zurückgelaufen, biedz napowrót; plynąć wstecz (o wodzie).

Zurück-legen, *va.* 1) odkladać; odłożyć na bok; sich — oprzeć się; eine Strecke Weges (gehend, reitend, fahrend, fahrend) — ujsć, ubiedz, ujechać, upelznąć kawal drogi; eine Reise — odbyć podróż; die Schule — ukończyć szkoły; das zehnte Jahr — skończyć dziesiąty rok; 2) Geld — odkladać, odłożyć, oszczędzać, oszczędzić pieniądze.

Zurück-lehnen, *va.* (haben) oprzeć; sich —, *vr.* opierać się, oprzeć się tylem, w tył.

Zurück-leiten, *va.* (haben) skierować w tył, na powrót.

Zurück-leuken, *va.* (haben) naprowadzić, nakierować napowrót.

Zurück-liefern, *va.* (haben) dostawić napowrót, odesłać.

Zurück-marsch, *sm.* = *s.*, ob. Rückmarsch.

Zurück-marschieren, *vn.* (sein) maszerować w tył, cofać się w porządku.

Zurück-melden, *I. va.* (haben) 1) odpowiedzieć; 2) podać raport żołnierzom w tyle stojącym (wojsk.); *II.* sich —,

vr. (haben) zgłosić się w powrocie.

Zurück-mögen, *vn.* mag, magst, mag, möchte, möchte zurück, habe zurückgemocht, chciać wrócić; ich möchte zurück eheialbym, radbym wrócić.

Zurück-müssen, *vn.* (haben) musieć wrócić; der Sessel muß weiter zurück krzesło trzeba dalej cofnąć.

Zurücknahme, *sf. pl.* = *n.*, odebranie *n.*, napowrót; (obraz.) cofnięcie *n.*, odwołanie *n.*

Zurück-nehmen, *va.* nehme, nimmst, nimmt, nahm, nähme zurück, habe zurückgenommen, odbierać, odebrać, wziąć napowrót; (obraz.) cofać, cofnąć, odwoływać; sein Wort — cofnąć słowo; eine Beleidigung — cofnąć obrazę; ein Verbot — cofnąć, znieść zakaz.

Zurück-nötigen, *va.* (haben) zmusić do powrotu, do odwrotu.

Zurück-prallen, *vn.* (sein) odbijać się, odbić się; (obraz.) odskoczyć, cofnąć się z przestachu.

Zurück-prallen, *sn.* = *s.*, odbijanie *n.* się, odbicie *n.* się.

Zurück-rechnen, *va.* (haben) 1) liczyć wstecz; 2) odrachować, odliczyć, odciągnąć.

Zurück-reisen, *vn.* (sein) wracać z podróży, jechać napowrót.

Zurück-reiten, *vn.* reite, reitest, reitet,ritt zurück, bin zurückgeritten, wracać konno, jechać napowrót.

Zurück-rossen, *va.* (haben) (po)toczyć nazad; *vn.* (sein) potoczyć się nazad.

Zurück-rudern, *vn.* (haben) wiosłować w tył; wracać wiosłując.

Zurück-rufen, *va.* rufe, ruffst, ruft, rief zurück, habe zurückgerufen, (przywołać napowrót; (obraz.) sich etwas ins Gedächtnis — przywieść sobie co na pamięć, przypomnieć sobie co; jundn ins Leben — do życia kogo przywołać.

Zurück-sagen, *sf. pl.* = *en.* przywołanie *n.*, napowrót.

Zurück-sagen, *va.* (haben) powiedzieć napowrót, od-

powiedzieć; jnndm Grüße — lassen wzajemnie kogo pozdrowić.

Zurii' d= schaffen, *va.* (haben) odstawić, odwieźć, odnieść nazad.

Zurii' d= schallen, *vn.* (haben i sein) oddawać odgłos.

Zurii' d= schandern, *vn.* (sein) wzdrygać się, wzdrygnąć się.

Zurii' d= schauen, *vn.* (haben) spojrzeć, spojrzeć za siebie, obejrzeć się; (obraz.) auf die Vergangenheit — rzucić okiem na przeszłość.

Zurii' d= schenken, *va.* (haben) odstraszać, odstraszyć, spłoszyć.

Zurii' d= schicken, *va.* (haben) odsyłać, odesłać (napowrót).

Zurii' d= schicken, *sn.* =s, Zurii' d= schickung, *sf.* odesłanie *n.*

Zurii' d= schieben, *va.* schiebe, schiebst, schiebt, schieb zurück, habe zurückgeschoben, odsunąć nazad, w tył; jnndm den Eid — odkazać komu przysięgę.

Zurii' d= schießen, *vn.* schieße, schießest i schießt, schießt, schoß zurück, habe zurückgeschossen, odstrzelać, odstrzeliwać.

Zurii' d= schiffen, *vn.* (sein) wracać, wrócić na drodze wodnej, okretem.

Zurii' d= schlagen, *schlage, schlägst, schlägt, schlug, schlug zurück, zurückgeschlagen, I. va.* (haben) 1) odbijać, odbić (przez uderzenie *n. p.* piłkę); 2) odpierać, odeprzeć (*n. p.* nieprzyjaciela); 3) odwijać, odwinąć (*n. p.* rekaw, płaszcz, woalke); 4) odpowiedzieć uderzeniem na uderzenie; *II. vn.* (sein) 1) schować się, ukryć się, rzucić się na wewnętrzne organy (medyc.); auf das Herz — rzucić się na serce; zurückgeschlagener Schweiß poty kryjąca się; 2) die Preise sind zurückgeschlagen ceny spadły.

Zurii' d= schleichen, *vn.* schleiche, schleichst, schleicht, schlich zurück, bin zurückgeschlichen, cichaczem się cofnąć.

Zurii' d= schleppen, *va.* (haben) wlec nazad.

Zurii' d= schleudern, *va.* (ha-

ben) rzucać, ciskać, rzucić, ciskać nazad, w tył.

Zurii' d= schließen, *vn.* schliesse, schließt, schließt, schloß, habe zurückgeschlossen, wnioskować wstecz, odwrotnie; von den Wirkungen auf die Ursache — ze skutków wnioskować o przyczynę.

Zurii' d= schnellen, *I. va.* (haben) ciskać, ciskać wstecz w tył; *II. vn.* (sein) rzucić się wstecz, w tył.

Zurii' d= schreiben, *I. va.* (haben) odstraszać, odstraszyć; *II. vn.* schreibe, schreibst, schreib, schra, schraße zurück, bin zurückgeschrieben, vor etw. — wzdrygać się na co.

Zurii' d= schreiben, *va.* schreibe, schreibst, schreib, schrieb zurück, habe zurückgeschrieben, odpisywać, odpisać.

Zurii' d= schreiten, *vn.* schreite, schreitest, schreitet, schritt zurück, bin zurückgeschritten, cofać się, cofnąć się.

Zurii' d= schwimmen, *vn.* schwimme, schwimmst, schwimmt, schwamm zurück, bin zurückgeschwommen, wracać, wrócić pływając.

Zurii' d= segeln, *vn.* (sein) wracać, wrócić wiosłując.

Zurii' d= sehen, *vn.* sehe, siehst, sieh, sah zurück, habe zurückgesehen, ob. Zurückschauen.

Zurii' d= sehnen, *sich* — *vr.* (haben) pragnąć powrotu; sich nach Hause — tęsknić do domu.

Zurii' d= sein, *vn.* (sein) er ist aus der Stadt noch nicht zurück jeszcze nie wrócił z miasta; in einem Gegenstand — pozostać w tyle w jakim przedmiocie.

Zurii' d= senden, *va.* sende, sendest, sendet, sandte i sendete zurück, habe zurückgesandt i zurückgesendet odsyłać, odesłać (napowrót).

Zurii' d= sendung, *sf.* pl. =en, odesłanie *n.*

Zurii' d= setzen, *va.* (haben) 1) odstawić nazad, napowrót postawić na swoje miejsce; Waren — odstawić, odłożyć, na bok wybrakowane toware; 2) (obraz.) jnndn —

upoledzać, upoledzić kogo; ponizać kogo, uwłaczać, ubliżać, ubliżyć komu.

Zurii' d= setzen, *sf.* pl. =en, 1) odstawka *f.*; 2) (obraz.) upoledzenie *n.*, ubliżenie *n.*, uwłaczanie *n.*

Zurii' d= sinken, *vn.* sinke, sinkst, sinkt, sank, sank zurück, bin zurückgesunken, upadać, upaść (w tył, napowrót); (obraz.) in das alte Lager — na nowo popaść w dawny nałóg.

Zurii' d= sollen, *vn.* (haben) ich soll heute zurück powinieniem dziś wracać, wrócić.

Zurii' d= spielen, *vn.* (haben) die Kugel — odegrać (partnrowi) kule.

Zurii' d= springen, *vn.* (sein) powrócić na pedzącym koniu.

Zurii' d= springen, *vn.* springe, springst, springt, sprang zurück, bin zurückgesprungen, odskakiwać, odskoczyć w tył.

Zurii' d= stehen, *vn.* stehe, stehst, steht, stand zurück, bin i habe zurückgestanden; 1) stać w tyle; 2) (obraz.) być upoledzanym, zaniechany; hinter jnndn — być pośledniejszym od kogo; 3) von etw. — odstąpić od czego, zrzec się czego = verzichten.

Zurii' d= stellen, *vn.* (haben) 1) postawić napowrót, na swoje miejsce; odstawić, odłożyć na bok; 2) eine Uhr — cofnąć zegar; 3) jnndn sein Budz — zwrócić komu książkę.

Zurii' d= Stellung, *sf.* postawienie *n.* napowrót; odłożenie *n.* na bok; zwrot *m.* czego.

Zurii' d= stoßen, *va.* stoße, stoßest i stoßt, stoßt, stieß zurück, habe zurückgestoßen, odpychać, odepechnąć, odbijać, odbić, odszturchać; (obraz.) odstęczać, wywoływać niesmak, antypatyę.

Zurii' d= stoßung, *sf.* odpychanie *n.*, odepechniecie *n.*

Zurii' d= stoßungskraft, *sf.* siła odpychająca.

Zurii' d= strahlen, *va.* (haben) odbijać (promienie); *vn.* (ha-

ben) odbijać się (o promieniach).

Zurückstrahlung, *sf.* odbijanie *n.* się (promieni).

Zurückstreichen, *va.* streichen, streicht, streicht, strich zurück, habe zurückgestrichen, odgarnąć, odgarnąć w tył (n. p. włosy).

Zurückstreifen, *va.* (haben) die Ärmel — złożyć, podkasać rekawy; *vn.* (sein) w tył się cofać.

Zurückströmen, *vn.* (sein) strumieniami płynąć nazad; die Zuschauer strömen zurück tłumami wracali widzowie.

Zurückstürzen, *vn.* (sein) 1) runąć w tył; 2) wrócić szybko.

Zurücktaumeln, *vn.* (sein) zatoczyć się, zachwiać się w tył.

Zurücktelegraphieren, *va.* i *vn.* (haben) odpowiedzieć telegraficznie.

Zurücktragen, *va.* trage, trägt, trägt, trug, trüge zurück, habe zurückgetragen, odnosić, odnieść (napowrót).

Zurücktreiben, *treibe, treibt, treibt, trieb* zurück, zurückgetrieben, *I. va.* (haben) odpędzać, odpędzić nazad; odpierać, odeprzeć (n. p. nieprzyjaciela); das Vieh nach Hause — zapędzić bydło do domu; *II. vn.* (sein) pedzić napowrót (gnany prądem).

Zurücktreibung, *sf. pl.* =en, odpędzenie *n.*; odparcie *n.* (n. p. nieprzyjaciela).

Zurücktreten, *vn.* trete, trittst, tritt, trat, träte zurück, bin zurückgetreten, 1) cofać się, cofnąć się, ustąpić (krok) w tył; die Geschmulsst ist zurückgetreten puchlina wleśla; der Fluß tritt in sein Bett zurück rzeka wraca do swego koryta; in das Privatleben — cofnąć się do życia prywatnego; von einer Stelle — ustąpić z posady; von einer Kandidatur — zrzec się kandydatury, odstąpić od kandydatury; 2) (obraz.) zrzec się, ustąpić = verzichten.

Zurücktreten, *sn.* =s, cofnięcie *n.* się w tył; ustanie *n.* (n. p. choroby); dymisya *f.*, ustąpienie *n.* (z posady); zrzeczenie *n.* się = Verzicht.

Zurück-tun, *vn.* tue, tußt, tut, tat, täte zurück, habe zurückgetan; etw. — postawić, położyć co na swoje miejsce; einen Schritt — cofnąć się o krok.

Zurück-übersetzen, *va.* (haben) (prze)tłumaczyć znowu na język pierwotny.

Zurück-verlangen, *I. va.* (haben) żądać zwrotu; *II. vn.* (haben) nach Hause — tesknąć za domem.

Zurück-versehen, *I. vn.* (haben) przywrócić do dawnego stanu; einen Schüler — przenieść ucznia do niższej klasy; *II. sich* —, *vr.* (haben) przenieść się myślą (w przeszłość).

Zurückwerfung, *sf.* — eines Schülers przeniesienie *n.* ucznia do niższej klasy; — in einen früheren Zustand przywrócenie *n.* do dawnego stanu.

Zurück-verweisen, *vn.* (haben) = zurückweisen.

Zurückverweisung, *sf. pl.* =en, ob. Zurückweisung.

Zurück-wälzen, *vn.* (haben) potoczyć nazad; (obraz.) die Schuld auf jemanden — winę zwaćć na kogo.

Zurück-wandern, *vn.* (sein) wędrować, wrócić nazad.

Zurück-weichen, *vn.* weiche, weicht, weicht, wich zurück, bin zurückgewichen, cofać się, cofnąć się, ustąpić (także przenośnie).

Zurück-weichen, *sn.* =s, cofanie *n.* się, cofnięcie *n.* się, ustąpienie *n.*

Zurück-weisen, *weise, weisen* i *weist, weist* zurück, habe zurückgewiesen, *I. vn.* jemand — odprawić, nie przyjąć kogo; etw. — odeprzeć, odrzucić, odpalić co; *II. vn.* auf etw. — wskazać na co, odwołać się na co.

Zurückweisung, *sf. pl.* =en, 1) odrzucenie *n.*, odpalenie *n.*, nieprzyjęcie *n.*; 2) (także:) **Zurückverweisung**, *sf. pl.* =en, wskazanie *n.*, odwołanie *n.* na co.

Zurück-wenden, *wende, wenden*, *wendet, wandte* i *wendete* zurück, habe zurückgewandt i zurückgewendet, *I. va.* odwrócić, obrócić w tył; *II. sich* —,

vr. odwrócić się, obrócić się w tył.

Zurück-werfen, *va.* werfe, wirfst, wirft, warf, würfe zurück, habe zurückgeworfen, odrzucać, odrzucić, rzucić, rzucić (nazad, w tył); Strahlen — odbijać promienie; den Ball — odrzucić piłkę; den Mantel — odwinąć płaszcz; den Feind — odeprzeć nieprzyjaciela; den Kopf — głowę w tył zwiesić.

Zurückwerfen, *sn.* =s, **Zurückwerfung**, *sf.* odrzucanie *n.*, odrzucenie *n.*; odbijanie *n.*, odbicie *n.* (promieni).

Zurückwerfungswinkel, *sm.* =s, *pl.* —, kąt *m.* odbicia (promieni).

Zurück-wirken, *vn.* (haben) ob. Rückwirken.

Zurück-wollen, *vn.* will, willst, will, wollte zurück, habe zurückgewollt, chciać wrócić.

Zurück-wünschen, *I. va.* (haben) etw. — życzyć sobie powrotu czego; *II. vr. sich* —, (haben) sich nach Hause — życzyć sobie, pragnąć powrotu do domu.

Zurück-zahlen, *va.* (haben) spłacać, spłacić, zwracać, zwrócić; (obraz.) jemand für etw. — odpłacić komu za co.

Zurückzahlung, *sf. pl.* =en, oplata *f.*, zwrot *m.*

Zurück-ziehen, *ziehe, ziehst*, *zieht, zog, zöge* zurück, zurückgezogen, *I. va.* (haben) ciągnąć, pociągnąć nazad, w tył, cofać, cofnąć; den Arm — cofnąć ramię; seinen Antrag — cofnąć swój wniosek; einen Befehl — odwołać rozkaz; (obraz.) seine Hand von jemand — przestać wspierać kogo, pomagać komu; *II. vn.* (sein) in seine frühere Wohnung — wrócić, sprowadzić się znów do dawnego mieszkania; wrócić, przylecieć napowrót (o ptakach wędrownych); *III. sich* —, *vr.* (haben) cofać się, cofnąć się, usuwać się, usuwać się; sich in geschlossenen Gliedern — cofać się, cofnąć się w zwartych szeregach (wojskow.); sich vom Ante

-- usunąć się, ustąpić z urzędu; sich von der Bühne — opuścić scenę; sich gänzlich — usunąć się zupełnie od wszelkich spraw, rozpocząć życie na osobności; IV. zurü'dgezogen, *pp.* i *adi.* =cs Leben życie na osobności, na ustroniu, zdala od świata; — leben żyć na osobności.

Zurü'dziehung, *sf.* cofanie *n.*, cofnięcie *n.*

Zurü'dzug, *sm.* =cs, ob. Rückzug.

Zu'ruf, *sm.* =(c)ś, *pl.* =c, wołanie *n.* na kogo, odezwa *f.*, krzyk *m.*, okrzyk *m.*; beifälliger — aklamacya *f.*, poklask *m.*

Zu=rufen, *ruśc.* rufft, ruft, rief zu, habe zugerufen, I. *va.* (haben) jmdm etw. — odezwać się z czem do kogo, zawołać co do kogo; jmdm Beifall — klaskać komu wśród okrzyków; II. *vn.* jmdm — wołać kogo z daleka.

Zu=runden, *va.* (haben) zaokrąglać, zaokrąglić.

Zu=rundung, *sf.* zaokrąglenie *n.*

Zu=rüsten, *va.* (haben) przygotowywać, przygotować, przysposobić, przysposobić; Schiffe — zaopatrywać, zaopatrzyć okręty w przybory (wojenne); das Heer — uzbrajać wojsko.

Zu=rüstung, *sf.* *pl.* =en, przygotowanie *n.*, przysposobienie *n.*; zaopatrzenie *n.* w potrzeby, w przybory.

Zu=sagen, *sf.* *pl.* =n, przyrzeczenie *n.*, obietnica *f.*; seine — nicht halten nie dotrzymać przyrzeczenia.

Zu=sagen, I. *va.* (haben) 1) przyrzekać, przyrzec, obiecywać, obiecać = verprechen; 2) jmdm etw. auf den Kopf — oskarżać kogo otwarcie; otwarcie, w twarz kogo powiedzieć, że to lub owo zrobił; II. *vn.* (haben) 1) odpowiadać = entsprechen; służyc = behagen; podobać się, przypadać do smaku = passen; dieß Speise sagt mir nicht zu ta potrawa nie służy mi; 2) obiecać, że się przyjdzie, że

się co robi = verprechen zu kommen, etw. zu tun; III. zuzagend, *ppr.* i *adi.* odpowiadający, przypadający do smaku, przyjemny.

Zusa'mmen, *adv.* razem, pospolu, spolem, wespół.

Zusa'mmen-arbeiten, I. *vn.* (haben) razem pracować; II. *va.* (haben) napracować (wiele); jmdm — wyprać, wymłócić kogo, skórę komu wyłóić.

Zusa'mmen-ballen, *va.* (haben) zbijać co, zbić co (na kulę); sich —, *vr.* (haben) zbierać się, zgromadzać się na kupę.

Zusa'mmen-beißen, *beiße*, beißest i beißt, beißt, biß zusammen, habe zusammengebissen, pogryźć; die Zähne — sciskać, scisnąć, przyciać, zaciąć zęby.

Zusa'mmen-bekommen, *va.* bekommen, bekommst, bekommt, besam, besäme zusammen, habe zusammenbekommen, dostać razem; zebrać.

Zusa'mmen-berufen, *va.* berufe, beruflst, beruflst, berief zusammen, habe zusammenberufen, zwoływać, zwołać.

Zusa'mmenberufung, *sf.* *pl.* =en, zwoływanie *n.*, zwołanie *n.*

Zusa'mmen-betteln, *va.* (haben) nabiębrać, użebrać, zebrać, zebrać.

Zusa'mmen-binden, *va.* binde, bindest, bindet, band, bände zusammen, habe zusammengebunden, 1) związywać, związać (razem, do kupy); 2) oprowiać, oprowiać razem.

Zusa'mmen-bitten, *va.* bitte, bittest, bittet, bat, bäte zusammen, habe zusammengebitten, zaprosić kogo wraz z innymi; spraszac, sprosić, naspraszac.

Zusa'mmen-bläsen, *va.* bläse, blästest i bläst, blies zusammen, habe zusammengeblasen, 1) strąbywać, strąbić do kupy; 2) zdmuchiwać, zdmuchnąć w kupkę.

Zusa'mmen-bleiben, *vn.* bleibe, bleibst, bleibt, blieb zusammen, bin zusammengeblieben, pozostać, zostać razem.

Zusa'mmen-borgen, *va.*

(haben) (na)pożyczać, (na)pożyczyć z wszystkich stron.

Zusa'mmen-brauen, *va.* (haben) nawarzyć.

Zusa'mmen-brachen, *brache*, brichst, brichst, brach, bräche zusammen, zusammengebrochen, I. *va.* (haben) łamać, polamać na kawalki, do szczyt; II. *vn.* 1) (sein) łamać się, polamać się, rozpaść się na kawalki; 2) runąć, upaść; im Feuer albo unter dem Schuß — paść, leż w ogniu, od strzału.

Zusa'mmen-bringen, *va.* bringe, bringst, bringt, brachte, brächte zusammen, habe zusammengebracht, znosić, poznosić, znieść (do kupy), zgromadzać, zgromadzić; Geld, Vermögen — zbierać, zebrać pieniądze, nagromadzić majątek; zwei Gegner — zbliżyć do siebie dwóch przeciwników, pogodzić przeciwników.

Zusa'mmenbruch, *sm.* =(c)ś, upadek *m.*, runiecie *n.* (obraz.) — eines Geschäftshauses upadek *m.*, bankructwo *n.* domu handlowego.

Zusa'mmen-darben, *va.* (haben) eine kleine Summe — zaoszczędzić, zebrać małą sumę z wielkim wysiłkiem, morząc się głodem.

Zusa'mmen-drängen, *va.* (haben) sciskać, scisnąć, stłoczyć (do kupy), skupiać, skupić; zusammengedrängter Stil zwiezły styl.

Zusa'mmen-drehen, *va.* (haben) skręcać, skręcić.

Zusa'mmendrückbar, *adi.* stłoczny, stłoczysty.

Zusa'mmendrückbarkeit, *sf.* stłoczystość *f.*

Zusa'mmen-drucken, *va.* (haben) razem (wy)lukować.

Zusa'mmen-drücken, *va.* (haben) sciskać, scisnąć, stłaczać, stłoczyć; zmiąć.

Zusa'mmendrücker, *sm.* =ś, zwieracz *m.* (mięsień).

Zusa'mmen-essen, *va.* esse, isst, ißt, aß zusammen, habe zusammengeessen, 1) razem jeść; 2) zjeść (dużo); was der — kann! co też ten może zjeść!

Zusa'mmen-fahren, *fahre*,

fährst, fährt, fuhr zusammen, zusammengefahren, 1. *va.* (haben) wozic, wiezić razem; zwozic, pozwozic (n. p. drzewo z lasu); II. *vn.* (sein) 1) jechać razem; mit jmdm — jechać z kim razem, towarzyszyć komu w podróży; 2) die Btge fahren zusammen pocinagi zderzyły sie = gegen einanderfahren; 3) (obraz.) (vor Eshreden) — przerazić sie, przeleknać sie, przestraszyć sie; beim Echlaf — wstrachnąć sie we snie.

Zusammenfall, *sm.* -(e)s, upadek *m.*, ruina *f.*; — von Erdreich zaspia ziemna.

Zusammenfallen, *va.* falle, fällt, fällt, fiel zusammen, bin zusammengefallen, 1) walić sie, zawalić sie, zapasać sie; usunąć sie (o ziemi); 2) (obraz.) spadać z ciała, chudnieć (o osobach); 3) przypadać na ten sam czas; 4) razem padać, spadać sie, łączyc sie, schodźić sie (o promieniach).

Zusammenfallen, *va.* (haben) sfaldować, składać, złożyć (zaginając n. p. papier).

Zusammenfassen, *va.* (haben) brać, zebrać, obejmować, objąć (reka) razem; (obraz.) das Ganze — zebrać całość w jedno; seine Gedanken — zebrać, skupić myśli; kurz — zebrać krótko, zrekapitulować; zu cinem System — zebrać, ułożyć w system; zusammenfassend, *ppr.* i *adi.* całość obejmujący, skupiający; die Hauptfachen zusammenfassend sumaryczny.

Zusammenfassung, *sf.* *pl.* -en, zbranie n. całości; kurz — rekapitulacya *f.*, krótkie streszczenie; epilog *m.*, zakończenie n. = Echwort.

Zusammenfegen, *va.* (haben) zmiatać, zmięść (do kupy).

Zusammenfinden, *finde*, findest, findet, fand, fände zusammen, habe zusammengefunden, I. *va.* znaleźć razem; ich kann meine Sachen nicht — nie mogę znaleźć, zebrać moich rzeczy; II. sich —, *vr.* spotkać sie, zejść sie gdzie

razem, być z kim gdzie razem.

Zusammenflechten, *va.* flechte, flechtst, flecht, flocht, flichte zusammen, habe zusammengeflochten, splatać, spleść.

Zusammenflechten, *va.* (haben) polatać, złatać; (obraz.) ein Buch — zlepic, skleic, skompilować książkę.

Zusammenfliegen, *vn.* fliege, fliegst, fliegt, flog zusammen, bin zusammengefliegen, zlatywać sie, zlecieć sie, pozlatywać sie.

Zusammenfließen, *vn.* fließe, fließest i fließt, floß, flosse zusammen, bin zusammengefloßen, 1) spływać sie, splynąć sie, zlewać sie, zlać sie, łączyc sie (o rzekach); zlewać sie, zlać sie (o barwach); 2) schodźić sie licznie w jakim miejscu (o ludziach).

Zusammenflößen, *va.* (haben) spławić, spławić (na jedno miejsce).

Zusammenfließen, *sm.* =fließ, *pl.* =flüsse, 1) spływanie *n.*, spływ *m.*, łączenie *n.* sie (rzek); zlewanie *n.* sie, zlew *m.* (rzek lub barw); ściek *m.*; schodzenie *n.* sie (rzek, ludzi i t. p.); 2) (obraz.) — von Menschen napływ *m.*, zbiegowisko *n.* ludzi; — von Umständen stek *m.* okoliczności.

Zusammenfrieren, *vn.* friere, frierst, friert, fror, fröre zusammen, bin zusammengefroren, zmarnąć (do kupy).

Zusammenfügen, *va.* (haben) składać, złożyć, poskladać; spajać, spojic; łączyc, złączyc; Balken — zrabic.

Zusammenfügung, *sf.* *pl.* -en, składanie *n.*, spajanie *n.*, łączenie *n.*, połączenie *n.*

Zusammenführen, *va.* (haben) sprowadzać, sprowadzić (do kupy); połączyc.

Zusammengeben, *va.* gebe, gibst, gibt, gab, gäbe zusammen, habe zusammengegeben, 1) razem, wspólnie dać; 2) ein Paar — dać ślub parze; 3) sich — połączyc sie (węzłem małżeńskim).

Zusammengehen, *vn.* gehe, gehst, geht, ging zusammen,

bin zusammengegangen, 1) isć razem; (obraz.) robic co wspólnemi siłami, w spółce z kim; 2) spojic sie = sich schließen; 3) upadać na siłach, skurczyć sie.

Zusammengehören, *vn.* (haben) nalezeć do siebie.

Zusammengehörig, *adi.* należący do siebie, do tej samej rodziny; tworzący całość; równy = gleichartig.

Zusammengehörigkeit, *sf.* przynależność *f.* do siebie; równość *f.* = Gleichartigkeit.

Zusammengeraten, *vn.* gerate, gerätst, gerät, geriet zusammen, bin zusammengeraten, 1) spotkać sie, zdybać sie; 2) posprzeczać sie.

Zusammengelesen, *va.* (haben) sprowadzić kogo z drugim; połączyc.

Zusammengelesen, *adi.* złożony.

Zusammengießen, *va.* gieße, gießest i gießt, gießt, goß, gösse zusammen, habe zusammengegossen, zlewać, zlać, pozlewać.

Zusammengrenzen, *vn.* (haben) graniczyć, stykać sie.

Zusammenhalt, *sm.* -(e)s, 1) trzymanie *n.* sie kupy, połączenie *n.*; 2) konsystencya *f.*, spoj *m.*, spójność *f.*, tegość *f.*, miasność *f.* = Festigkeit; 3) (obraz.) zgoda *f.*, ściśle węzły (między dwiema osobami).

Zusammenhalten, *halte*, hältst, hält, hielt zusammen, habe zusammengehalten, I. *va.* 1) trzymać w kupie, razem; sein Geld — nie trwoniec pieniędzy; 2) etwas mit etw. — porównywać, porównać co z czem = vergleichen; II. *vn.* 1) trzymać sie kupy; 2) (obraz.) łączyc sie razem.

Zusammenhalten, *sn.* -s, Zusammenhaltung, *sf.* porównywanie *n.*, porównanie *n.*

Zusammenhang, *sm.* -es, *pl.* =hänge, 1) (— von Körper teilen) spoistość *f.*, spoistość *f.*; 2) (obraz.) związek *m.*, stycność *f.*; engen — untereinander haben wiazac sie ściśle ze sobą; — der Ge-

danien związek myśli; etw. im — erzählen opowiadać co od początku do końca; ohne — bez związku, bez ładu; ohne — sprechen mówić bez związku, niedorzecznie; auß dem -e kommen stracić watek.

Zusa'mmen-hangen i Zusa'mmen-hängen, *vn.* hangę, hänge, hängt, hängt, hing zusammen, habę zusammengehangen stykać się, łączyć się z czem; mieć związek z czem, wiązać się z czem, być z czem spojonym; eine zusammenhängende Reife von Zimmern nieprzerwany szereg pokojów; vier zusammenhängende Zimmer cztery pokoje w jednym rzedzie; diese Angelegenheiten hängen eng zusammen te sprawy pozostają w ścisłym związku ze sobą; wie hängt das zusammen? w jakim to związku z tem? ze sobą?

Zusa'mmen-hängen, *va.* hänge, hängt, hängt, hing i hängtę zusammen, habę zusammengehängt, I. *va.* powieścić razem; II. *vn.* wisieć razem.

Zusa'mmenhängend, *adi.* powiązany z czem, będący w związku, nieprzerwany; spojny, spoiisty; obacz pod Zusammenfangen.

Zusa'mmenhängungsloß, *adi.* niemający związku; *adv.* bez związku.

Zusa'mmenhängungslosigkeit, *sf.* brak n. związku.

Zusa'mmenhauen, *va.* haue, hauft, haut, hieb zusammen, habę zusammengehauen, posiekać, porąbać na kawałki; zbić.

Zusa'mmenhäufen, *va.* (haben) skupiać, zgromadzić, gromadzić.

Zusa'mmenhäufung, *sf.* skupianie n., skupienie n., zgromadzenie n.

Zusa'mmenheften, *va.* (haben) zeszywać, zeszyć, pozeszywać; spinać, spiąć.

Zusa'mmenheilen, *vn.* (sein) zagoić się, zrość się (n. p. rana).

Zusa'mmenheßen, *va.* (haben) poszczuć na siebie.

Zusammen-holen, *va.* (haben) znosić, gromadzić z wszystkich stron.

Zusa'mmen-lanern, *sich* —, *vr.* (haben) skulić się, skurczyć się.

Zusa'mmen-lausen, *va.* (haben) poskupywać, nakupić.

Zusa'mmen-lehren, *va.* (haben) zmieść na kupe.

Zusa'mmen-lekten, *va.* (haben) tańcuchem spoić.

Zusa'mmen-kitten, *vn.* (haben) kitem spoić.

Zusa'mmen-klamern, *va.* (haben) spoić, połączyć kłamarą.

Zusa'mmenklang, *sm.* =es, wspólne brzmienie tonów; harmonia *f.*, zgodność *f.*

Zusa'mmen-klappen, I. *va.* (haben) zamknąć (scyzoryk, wachlarz, krzesło do składania i t. p.); II. *vn.* (sein) upadać ze zmeczenia; er ist sehr zusammengeklappt bardzo schudł.

Zusa'mmen-kleben, I. *va.* (haben) zlepić, skleić; II. *vn.* (haben) zlepiać się, zlepić się.

Zusa'mmen-kleibern, *va.* (haben) obacz Zusammenkleben.

Zusa'mmen-klingen, *vn.* klinge, klingst, klingt, klang, klänge zusammen, habę zusammengeklungen, brzmieć, dzwieżeć razem; mit den Gläsern — kieliszkami zadzwonić.

Zusa'mmen-kneten, *va.* (haben) zamiesić.

Zusa'mmen-knüpfen, *va.* (haben) połączyć guzami, zawiązać na guz.

Zusa'mmen-kommen, *vn.* komme, kommt, kommt, kam, käme zusammen, bin zusammengekommen, schodzić się; zejść się, poschodzić się; zjeżdżać się, zjechać się, pojechać się; mit jmdm — zejść się, spotkać się z kim; scharf mit jmdm — powasnić się z kim, zderzyć się z kim.

Zusa'mmen-koppeln, *vi.* (haben) sprzegać, sprządz; zesforować, posforować (psy).

Zusa'mmen-krachen, *vn.* (sein) runąć z łoskotem.

Zusa'mmen-krampfen, *sich* —, *vr.* (haben) kurczyć się konwulsywnie; daß Herz krampfte sich mir zusammen bei diesem Anblick serce mi się kurczyło na ten widok.

Zusa'mmen-kriechen, *vn.* kriechę, kriechst, kriecht, kroch zusammen, bin zusammengetroffen, złazić się, zleźć się, zezoknąć się (do kupy).

Zusa'mmenkunst, *sf.* pl. =künste, schodzenie n. się, zejście n. się, schadzka *f.*; zjazd *m.*; zgromadzenie n. = Versammlung.

Zusa'mmenkunstort, *sm.* es, pl. =e, miejsce n. schadzki, zejścia, schodzenia się.

Zusa'mmen-lassen, *va.* lasse, lässest i läßt, ließ zusammen, habę zusammengelassen, zostawić razem, zezwolić na zostanie razem, na widzenie się.

Zusa'mmenlauf, *sm.* =(e)s, pl. =läufe, zbiegowisko n.; zbieg *m.*; — der Umstände zbieg okoliczności.

Zusa'mmen-lausen, *vn.* lause, läufst, läufst, ließ zusammen, bin zusammengelesen, zbiegać się, zbiedz się; zderzyć się = sich treffen; spływać się, łączyć się (o rzekach); zlewać się (o barwach); zsiadać się, zsiąść się, zwarzyć się (o mleku); wstępować, wstąpić (o materyach); (obraz.) daß Wasser läuft ihm im Mund zusammen śliaka mu idzie.

Zusa'mmenlaufen, *sn.* =s, zbieganie n. się; spływanie n. się, łączenie n. się (rzek); zlewianie n. się (barw); zsiadanie n. się (mleka); wstępowanie n. (materyi).

Zusa'mmenlaut, *sm.* =(e)s, spółdzwięczność *f.*

Zusa'mmen-läuten, *va.* (haben) dzwonić na zgromadzenie się, dać znak dzwoukiem, by się gromadżono.

Zusa'mmen-leben, *vn.* (haben) żyć razem.

Zusa'mmenleben, *sn.* =s, życie wspólne.

Zusa'mmenlegbar, *adi.* dający się złożyć; składany.

Zusa'mmen-legen, *va.* (haben)

ben) 1) położyć razem; in einem Zimmer — położyć w jednym pokoju; sich in ein Bett — położyć się razem do łóżka; 2) zwei Güter — złączyć dwie posiadłości; 3) składać, złożyć. = falten; 4) Geld — złożyć pieniądze, przyznąć się do składki pieniężnej.

Zusa'mmenlegen, *sn.* =s, Zusa'mmenlegung, *sf.* składowanie *n.*, złożenie *n.*; składka *f.* (pieniężna).

Zusa'mmen-leihen, *va.* leihen, leihst, leihst, leih zusammen, habe zusammengeliehen, wypożyczać.

Zusa'mmen-leimen, *vn.* (haben) zlepiać, zlepiać.

Zusa'mmen-lesen, *va.* lesen, liest, liest, las, lasse zusammen, habe zusammengelesen, nazbierać.

Zusa'mmen-liegen, *vn.* liegen, liegt, liegt, lag, läge zusammen, bin zusammengelegen, leżeć razem; mieć wspólną kwatery (wojskow.).

Zusa'mmen-lösen, *va.* (haben) zlatować.

Zusa'mmen-machen, *va.* (haben) 1) robić równocześnie; 2) związać, połączyć.

Zusa'mmen-mischen, *va.* (haben) zmieszać, pomieszać.

Zusa'mmen-nageln, *va.* (haben) zbić gwoździami.

Zusa'mmen-nähen, *va.* (haben) zszywać, zszyć.

Zusa'mmen-nehmen, nehmen, nimmst, nimmst, nahm, nähme zusammen, habe zusammengenommen, *I. vn.* razem zebrać, wziąć, pobierać; alles zusammengenommen wszystko razem wzięwszy; die Karten — zebrać karty; die Armeel, die Gasse — podkasać rekawy, spodnie; (obraz.) seine Kräfte, Gedanken — zebrać siły, myśli; *II. sich* —, *vr.* brać się w kupę, dopilnować się w czem, usilnie zająć się czem; nimm dich zusammen! uwaga! żwawo! nie trać ducha!

Zusa'mmen-nieten, *va.* (haben) znitować.

Zusa'mmen-packen, *va.* (haben) spakować do kupy, ra-

zem,opakować; alles — wziąć, zabrać wszystko.

Zusa'mmen-pappen, *va.* (haben) obacz Zusammenkleistern.

Zusa'mmen-passen, *I. va.* (haben) dostosowywać, dostosować, dobrać, dobrać; *II. vn.* (haben) stosować się do siebie, zgadzać się z sobą, odpowiadać sobie; sie passen zusammen dobrali się.

Zusa'mmen-pferden, *va.* (haben) natłoczyć.

Zusa'mmen-preßbarkeit, *sf.* zgniotłość *f.*

Zusa'mmen-pressen, *va.* (haben) ścisnąć, ścisnąć; zbijać, zbić, służyć; zgnieść.

Zusa'mmen-raffen, *I. va.* (haben) pobierać, pozgarniać; *II. sich* —, *vr.* (haben) zebrać wszystkie swe siły,

Zusa'mmen-rauben, *va.* (haben) nagrabieć, nalupić, nazbierać łupów.

Zusa'mmen-rechnen, *va.* (haben) zliczyć, policzyć, zrachować razem.

Zusa'mmenrechnung, *sf.* zliczenie *n.*

Zusa'mmen-reimen, *I. va.* (haben) rymować; (obraz.) pogodzić ze sobą, dostosować; *II. sich* —, *vr.* (haben) rymować się, (obraz.) zgadzać się ze sobą; wie reimt sich das zusammen? jak się to zgadza jedno z drugim?

Zusa'mmen-reisen, *vn.* (sein) podróżować razem.

Zusa'mmen-reißen, reiße, reiße, reiße, reiße, reiße zusammen, haben zusammengerissen, *I. va.* zdzierać, zedrzać, burzyć, zburzyć; *II. sich* —, *vr.* obacz sich zusammennehmen.

Zusa'mmen-reiten, *I. vn.* reite, reitest, reitest, ritt zusammen, bin zusammengeritten, jechać razem konno; *II. va.* (haben) przejechać.

Zusa'mmen-rennen, *I. vn.* renne, rennst, rennst, rannte zusammen, bin zusammengerannt, zbiegać się, zbiedz się w jedno miejsce; spieszyc dokad; mit jmdm — zderzyć się; (obraz.) poturbować się; *II. va.* (haben) lecać przewrócić kogo.

Zusa'mmen-rollen, *va.* (ha-

ben) związać, związać; sich —, *vr.* (haben) związać się, związać się w klub, kulic się, skulic się.

Zusa'mmen-rotten, sich —, *vr.* (haben) kupami się zbierać, się gromadzić, skupiać się, skupić się (w celach buntowniczych).

Zusa'mmenrottung, *sf. pl.* =en, skupianie *n.* się, skupienie się, zbiorowisko *n.* (buntownicze).

Zusa'mmen-rücken, *I. va.* (haben) zsuwać; zsunąć do kupy; *II. sn.* (sein) zsuwać się, zsunąć się.

Zusa'mmenrufen, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, zwołanie *n.*, apel *m.*

Zusa'mmen-rufen, *va.* rufe, ruffst, ruffst, rief zusammen, habe zusammengerufen, zwoływać, zwołać.

Zusa'mmen-rühren, *va.* (haben) zmieszać, pomieszać.

Zusa'mmen-scharen, sich —, *vr.* (haben) obacz sich scharen.

Zusa'mmen-scharren, *va.* (haben) zgarniać, zgarnąć, zgromadzać.

Zusa'mmen-schaudern, *vn.* (sein) wzdrygać się, wzdrygnąć się.

Zusa'mmen-schaufeln, *va.* (haben) zgartywać, zgarnąć łopata.

Zusa'mmen-schichten, *va.* (haben) układać, ułożyć w warstwy.

Zusa'mmen-schieben, *va.* schiebe, schiebst, schiebst, schiebst, schiebe zusammen, habe zusammenge-schoben, zesuwac, zesunac.

Zusa'mmen-schießen, *va.* schieße, schießest i schießt, schießt, schießt, schieße zusammen, habe zusammengeschossen, 1) strzalać mi zwalic, zburzyć, zniszczyć; wystrzelać; 2) Geld — złożyć pewną sumę pieniędzy (na jaki cel).

Zusa'mmen-schlagen, schlage, schlägst, schlägt, schlug, schlug zusammen, habe zusammenge-schlagen, *I. va.* 1) bić jeden przedmiot o drugi; die Hände — uderzyć ręką o rękę, klasnąć rekoma; ręce złożyć, ręce załamywać, chwycić się za głowę (na znak zdziwie-

nia); 2) zbić, pozbyć; 3) składać, złożyć = fassen; 4) łączyć ze sobą (n. p. grunta); 5) Geld — gromadzić pieniądze; II. *vn.* 1) brzmieć razem, uderzać razem (o dzwo-nach); 2) zamykać się, zamknąć się nagle; die Wellen schlugen über ihm zusammen fale pogrzebały, pochłony-ly go.

Zusa'mmen=schleppen, va. (haben) zwolezyć do kupy.

Zusa'mmen=schließen, schließen, schließt i schließt, schloß, schloße zusammen, habe zusammen-geschlossen, I. *va.* okuć razem w kajdany, spiąć łań-cuchem do kupy; II. *vn.* przy-mykać się szczególnie, łączyć się.

Zusanmen=schmelzen, schmel-ze, schmildest i schmilzt, schmolzt, schmolz zusammen, zusammen-geschmolzen, I. *vn.* stapiać się, stopić się, topnieć; 2) (obraz.) szczupleć, zmniejszać się = sich vermindern; II. *va.* (haben) topić, stopić, zlewać, zlać (przez topienie).

Zusa'mmen=schmieden, va. (haben) skuwać, skuć.

Zusa'mmen=schmiegen, sich —, vr. (haben) tulić się do siebie.

Zusa'mmen=schmierem, va. (haben) nagryzmolić, nabaz-grać, nasmarować.

Zusa'mmen=schnellen, va. (haben) spinać, spiąć.

Zusa'mmen=schnüren, va. (haben) zesnurowywać, zesnurować; (obraz.) das schnürt mir das Herz zusammen na ten widok serce mi się kraje.

Zusa'mmen=schrauben, va. (haben) ześrubować.

Zusa'mmen=schreiben, va. schreibe, schreibst, schreibt, schrieb zusammen, habe zusammen-geschrieben, 1) zwić Worte — napisać dwa wyrazy razem, jako jeden; 2) ein Werk — skompilować dzieło.

Zusa'mmen=schreiber, sm. =s, *pl.* wypisywacz *m.*, kompila-tor *m.*

Zusa'mmen=schrumpfen, vn. (sein) 1) kureczyć się, skureczyć

się; 2) zmniejszać się, zmniejszyć się = sich vermindern.

Zusa'mmen=schütteln, va. (haben) strząsnąć do kupy.

Zusa'mmen=schütten, va. (haben) zsypywać, zsytać, zlewać, zlać na kupę, do kupy.

Zusa'mmen=schwagen, va. (haben) napieść, nabredzić.

Zusa'mmen=schweifen, va. (haben) skować, zwarzać.

Zusa'mmen=sitzen, va. (haben) zestawiać, zestawieć, składać, złożyć; II. *sich —, vr.* (haben) 1) siadać, usiąść obok siebie; 2) *sich — aus . . .* składać się z . . . = bestehen.

Zusa'mmen=sichung, sf. *pl.* =en, składanie *n.*, skład *m.*

Zusa'mmen=singen, singe, singst, singt, sang, sänge zu-sammen, habe zusammen-gesungen, I. vn. śpiewać razem, w chórze, chórem; II. *va.* *sich ein Vermögen —* zebrać śpiewaniem majątek, uspiewać sobie majątek.

Zusa'mmen=sinken, vn. sinkt, sinkst, sank, sankt zusammen, bin zusammen-gesunken, zapadać się, zapaść się, upadać, upaść.

Zusa'mmen=sitzen, vn. sitze, sitzt i sitzt, sitzt, saß, saße zu-sammen, bin i habe zusammen-gesessen, siedzieć razem.

Zusa'mmen=spannen, va. (ha-ben) sprzegać, sprządzać.

Zusa'mmen=sparen, va. (ha-ben) zebrać przez oszczędność.

Zusa'mmen=sperren, va. (ha-ben) zamknąć razem.

Zusa'mmen=spiel, sn. =(e)s, gra wspólna, ansambl *m.* (teatr).

Zusammen=sprechen, sprechen, spricht, spricht, sprach, spräche zusammen, habe zusammen-gesprochen, I. va. 1) ein Braut-paar — błogosławić parę nowożeńców; 2) Unsinn — naga-gać głupstwa, nabredzić; II. *vn.* mówić równocześnie.

Zusa'mmen=stellen, va. (ha-ben) do jednej stajni zamknąć, w jednej stajni postawić.

Zusa'mmen=stechen, I. va. (haben) 1) spinać, spiąć, pospinać; 2) zetknąć razem; (obraz.) die Köpfe — zetknąć

głowy, szeptać między sobą; II. *vn.* razem z kim, z sobą siedzieć, być zawsze ze sobą.

Zusa'mmen=stecken, vn. stehe, stehst, steht, stand, stände zu-sammen, bin i habe zusammen-gestanden, stać razem; być w jednym towarzystwie; (obraz.) należeć do tego samego stron-nictwa.

Zusa'mmen=stechen, va. stehle, stiehst, stiebst, stahl zusammen, habe zusammen-gestohlen, nagromadzić przez kradzież, nakraść.

Zusa'mmen=stellen, va. (ha-ben) 1) zestawiać, zestawieć, postawić obok siebie; 2) porównywać, porównać = ver-gleichen.

Zusa'mmen=stellung, sf. *pl.* =en, zestawienie *n.*, układ *m.*; porównanie *n.* = Ver-gleichung.

Zusa'mmen=sternern, va. (ha-ben) zebrać (n. p. pewną sumę pieniędzy).

Zusa'mmen=stimmen, vn. (haben) 1) głosować razem; 2) zgadzać się.

Zusa'mmen=stopfen, va. (ha-ben) zepchać do kupy, upaćkać, napchać.

Zusa'mmen=stopfeln, va. (haben) (po)zbierać, (z)groma-dzić do kupy; (obraz.) ein Werk — sklecić, uklecić dzieło.

Zusa'mmen=stoß, sm. =s, *pl.* =stöße, zetknięcie *n.*, starcie *n.*; zderzenie *n.* (pociągów).

Zusa'mmen=stoßen, stoße, stößest i stößt, stößt, stieß zu-sammen, zusammen-gestoßen, I. va. (haben) 1) stykać, zetknąć razem, tracić, uderzyć o siebie; die Gläser — tracić kieliszkami; 2) utłuc, potłuc = zerstoßen; II. *vn.* (sein) 1) zderzyć się (o pociągach, stat-kach); 2) (obraz.) zetknąć się, spotkać się z sobą, ude-rzyć na siebie = zum Streit kommen; 3) stykać się z so-bą = sich berühren.

Zusa'mmen=streichen, va. streiche, streichst, streicht, strich zusammen, habe zusammen-gestrichen, 1) zgartywać, zgar-

nać (n. p. pieniądze); 2) skrócić (przez skrócenia).

Zusa'mmen=strome, *vn.* (sein) strumieniami, potokami spływać się; (obraz.) tłumami się schodzić, gromadzić.

Zusa'mmenstromen, *sn.* =s, spływanie *n.* się; (obraz.) tłumne gromadzenie się.

Zusa'mmen=stüde(s)u, *va.* (haben) zesztukować.

Zusa'mmenstürz, *sm.* =es, ruiniecie *n.*, zwałenie *n.* się, upadek *n.* (także przen.)

Zusa'mmen=stürzen, *vn.* (sein) runąć, zawalić się, upaść, rozsypanie się.

Zusa'mmen=suchen, *va.* (haben) wyszukiwać, szukać tam i sam, zbierać.

Zusa'mmen=tragen, *va.* tragen, trägt, trägt, trug, trüge zusammen, habe zusammengetragen, znosić, poznosić; nosić, nieść razem; (obraz.) zbierać, kompilować.

Zusa'mmen=treffen, *vn.* treffen, trifft, trifft, traf, trafe zusammen, bin zusammengetroffen, 1) spotykać się, spotkać się; mit jmdm — zejść się, zjechać się, spotkać się z kim; 2) wydarzyć się w jednym czasie, zbiegać się = gleichzeitig geschehen.

Zusa'mmentreffen, *sn.* =s, spotkanie *n.* się, zdybanie *n.* się; przypadanie *n.* na ten sam czas, zbieg *m.*

Zusa'mmen=treiben, *va.* treiben, treibt, treibt, trieb zusammen, habe zusammengetrieben, spędzać, spędzić, pospędzać; das Wild — nagać zwierza.

Zusa'mmentreiber, *sm.* =s, *pl.* —, nagać *n.*

Zusa'mmen=treten, *vn.* treten, tritt, tritt, trat, träte zusammen, zusammengetreten, I. *vn.* (sein) zejść się, zbliżyć się do siebie, stanąć obok siebie; stowarzyszyć się, połączyć się; II. *va.* (haben) zdeptać.

Zusa'mmentreten, *sn.* =s, Zusammentritt, *sm.* =(e)s, zejście *n.* się, zebranie *n.*, zgromadzenie *n.*

Zusa'mmen=trommeln, *va.*

(haben) zwoływać, zwołać (odgłosem bebnia).

Zusa'mmen=tun, tue, tuft, tut, tat, tâte zusammen, habe zusammengetan, I. *va.* włożyć razem; II. sich —, *vr.* połączyć się.

Zusa'mmen=wachsen, *vn.* wachsen, wächst, wächst, wuchs, wüchse zusammen, bin zusammengewachsen, zrastać się, zrosnąć się; (obraz.) pobić się.

Zusa'mmen=welen, *va.* (haben) zwiewać, zwiać (do kupy).

Zusa'mmen=werfen, *va.* werfen, wirft, wirft, warf, würfe zusammen, habe zusammengeworfen, 1) rzucić, rzucić na kupę; 2) (rzucaniem) zwalić = umwerfen.

Zusa'mmen=wickeln, *va.* (haben) związać, zwinąć.

Zusa'mmen=winden, *va.* winden, windest, windet, wand zusammen, habe zusammengewunden, związać, zwinąć.

Zusa'mmen=wirken, *vn.* (haben) działać wspólnie.

Zusa'mmenwirken, *sn.* =s, wspólne działanie.

Zusa'mmen=wohnen, *vn.* (haben) spółmieszkać.

Zusa'mmen=wirfeln, *va.* (haben) poprzrzucić, pomieszać.

Zusammen=zählen, *va.* (haben) zliczyć, zrachować.

Zusa'mmenzichbar, *adi.* ściśliwy.

Zusa'mmenziehbarkeit, *sf.* ściślność *f.*

Zusa'mmen=ziehen, *ziehen*, zieht, zieht, zog, zöge zusammen, zusammengezogen, I. *va.* (haben) 1) ścigać, ścignąć; zusammengezogenes Wort wyraz ścignięty; 2) gromadzić, zgromadzić (n. p. wojsko); 3) skracać, skrócić = verkürzen; 4) dieser Apfel zieht einem den Mund zusammen to jabłko jest nadzwyczaj cierpkie; II. *vn.* (sein) 1) sprowadzić się razem do jednego mieszkania; 2) ciągnąć, iść, maszerować razem; III. sich —, *vr.* (haben) 1) gromadzić się, skupiać się; Wolfen ziehen zusammen chmury się groma-

dza; es zieht sich ein Gewitter zusammen burza się gotuje, zbiera się na burzę; 2) ścigać się, kureczyć się; IV. zusammenziehend, *ppr.* i *adi.* ściągający (n. p. środek).

Zusa'mmenziehung, *sf.* ścignienie *n.*; skrócenie *n.* = Verkürzung; skrócenie *n.* się; zweżenie *n.* = Verengung.

Zusa'mmen=zwängen, *va.* (haben) przemocą łączyć, napełniać gdzie razem.

Zusatz, *sm.* =es, *pl.* =sätze, dodatek *m.*, przydatek *m.*; wtrącenie *n.* = Einschaltung; — zu einem Testamente kodycył *m.*; — zu einem Briefe przypisek *m.* do listu; — zu Metallen przymieszka *f.*

Zusatz-, *adi.* dodatkowy.

Zusatzartikel, *sm.* =s, *pl.* — artykuł dodatkowy.

Zusatzmetall, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, przymieszka *f.*

Zuschancen, *va.* (haben) jmdm etw. — nastęczyć, narać komu co.

Zuschärfen, *va.* (haben) zaostriżyć.

Zuscharren, *va.* (haben) zasypać, zagrzebać.

Zuschauen, *vn.* (haben) einer Sache przypatrywać się czemu.

Zuschauer, *sm.* =s, *pl.* —, widz *m.*; Zuschauerin, *sf.* *pl.* =nen, spektatorka *f.*, przypatrywaczka *f.*, przyglądarka *f.*

Zuschauerplatz, *sm.* =es, *pl.* =plätze, Zuschauerraum, *sm.* =(e)s, *pl.* =räume, miejsce *n.* dla widzów, sala *f.*

Zuschauerhaft, *sf.* widzowie *pl.*, publiczność *f.*

Zuschauen, *va.* (haben) zasypać, pokryć ziemią za pomocą łopaty.

Zuschiffen, I. *va.* (haben) nadsyłać, przesyłać, przysyłać, nadesłać, przesłać, przysłać; II. sich —, *vr.* (haben) obacz się anshiffen.

Zuschiffung, *sf.* *pl.* =en, przysyłka *f.*

Zu'schieben, *va.* schiebe, schiebt, schiebt, schob, schöbe zu, habe zugeschoben, 1) zasunąć, zasunąć; den Riegel —

zasunąć zasuwę, zamknąć na zasuwkę; 2) jmndm etw. — posunąć, przysunąć co do kogo, podsunąć, poddać, poddawać co komu; jmnmd den Eid — wskazać komu przysięgę.

Zu=schließen, schließe, schließt i schließt, schließt, schloß, schloße zu, zugeschoffen I. *va.* (haben) Geld — dokładać, dołożyć, dodawać, dodać pieniądze; II. *vn.* (sein) auf jmnmd, auf etw. — pobiedz do kogo, do czego, rzucić się na kogo, na co.

Zu=schlag, *sm.* =(e)s, *pl.* =schläge, 1) przysądzenie *n.*, przybicie *n.*, przybitka *f.* (na licytacyi); 2) dodatek *m.* = Zuflag; mit dem — der Kosten z doliczeniem kosztów; — zur Steuer dodatek do podatku; 3) — eines Deichbruchs zabicie *n.*, zamknięcie *n.* przerwanej grobli.

Zu=schlagen, schlage, schlägt, schlägt, schlug, schlug zu, habe zugeschlagen, 1) mit Mägeln — przybić, zabić gwoździami; 2) zamknąć (z łoskotem), zatrzasnąć; jmnmd die Tür vor der Nase — zatrzasnąć komu drzwi przed nosem; 3) jmnmd den Ball — rzucić komu piłkę; 4) jmnmd etw. — przybić, przysądzić, przyznać co komu; II. *vn.* 1) walić, bić silnie; 2) zamknąć się z łoskotem, zatrzasnąć się; 3) uderzyć na zgodę, dobić targu.

Zu=schlag=, *adi.* dodatkowy.

Zu=schlagsbillet, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, Zu=schlagskarte, *sf.* *pl.* =n, bilet *m.* za dopłatą, dodatkowy (kolejn.).

Zu=schlagerteilung, *sf.* *pl.* =en, przybicie *n.*, przyznanie *n.*

Zu=schlag=porto, *sn.* =s, *pl.* =porti, opłata (pocztowa) dodatkowa.

Zu=schlag=prämie, *sf.* *pl.* =n, premia dodatkowa.

Zu=schlag=voll, *sm.* =(e)s, *pl.* =volle, cło dodatkowe.

Zu=schleifen, *va.* schleife, schleift, schleift, schliiff zu, habe

zugeschliiffen, ob. zuzschärfen; Edelsteine — facetować drogie kamienie.

Zu=schleppen, *va.* (haben) przewlec; znosić, znieść.

Zu=schließen, *va.* schließe, schließt i schließt, schließt, schloß, schloße zu, habe zugeschlossen, zamykać, zamknąć na klucz; die Augen — zamknąć oczy.

Zu=schmeißen, *va.* schmeiße, schmeißest i schmeißt, schmeißt, schmiß zu, habe zugeschnitten, zatrzasnąć.

Zu=schmelzen, *va.* schmelze, schmilzest i schmilzt, schmilzt, schmolz, schmolze zu, habe zugeschmolzen, zalutować, zalać roztopionym kruszcem, roztopionem szkłem.

Zu=schmiercn, *va.* (haben) zasmarować.

Zu=schnallen, *va.* (haben) zapinać, zapiąć na sprzączkę, spinać, spiąć.

Zu=schnappen, *vn.* (haben) 1) zatrzasnąć się; 2) chcieć ukusić, pochwycić (o psach).

Zu=schneidebrett, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, krawalnica *f.*

Zu=schneiden, *va.* schneide, schneidest, schneidet, schnitt zu, habe zugeschnitten, przykrawać, przykroić.

Zu=schneider, *sm.* =s, *pl.* —, przykrawacz *m.*

Zu=schneiderin, *sf.* *pl.* =nen, przykrawaczka *f.*

Zu=schneidetisch, *sm.* =es, *pl.* =e, stół *m.* do przykrawania.

Zu=schneien, *vn.* *impers.* (sein) zugeschnitten sein być zasypanym śniegiem.

Zu=schnellen, *vn.* (sein) zatrzasnąć się, zaskoczyć.

Zu=schneitt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, krój *m.*, zakrój *m.*; (obraz.) istota *f.*, sposób *m.* = Wesen.

Zu=schnüren, *va.* (haben) zasnurować, sznurem związać, ściagnąć; jmnmd die Stöße — szyję komu sznurem ściagnąć, zadusić kogo.

Zu=schrauben, *va.* (haben) zaśrubować.

Zu=schreiben, *va.* schreibe, schreibst, schreibt, schrieb zu, habe zugeschrieben, 1) dopisywać, dopisać = hinzu-

schreiben; 2) przypisywać, przypisać = beimeßen; imputować, winę przypisywać = zur Last legen; er hat es sich selbst zuzuschreiben sam zawił; jmnmd ein Buch — dedykować, poświęcić komu książkę; 2) przrzec na piśmie; hast du zugeschrieben? przyjąłeś zaproszenie?

Zu=schreien, *va.* i *vn.* schreie, schreist, schreit, schrie zu, habe zugeschrien, 1) jmnmd etw. — krzyknąć co do kogo; 2) nie ustać w krzyku.

Zu=schreiten, *vn.* schreite, schreitest, schreitet, schritt zu, bin zugeschritten, auf jmnmd — zbliżać się do kogo, iść komu naprzeciw; tüchtig — żwawo iść.

Zu=schriift, *sf.* *pl.* =en, list *m.*, pismo *n.*; odezwa *f.* = Send=schreiben; dedykacja *f.*, przypisanie *n.* = Widmung.

Zu=schriiftlich, *adi.* listownie; *adv.* listownie.

Zu=schuss, *pl.* =schusses, *pl.* =schüsse, 1) dodatek *m.*, dopłata *f.*; zapomoga pieniężna = Beihilfe an Geld; 2) kartki nadliczbowe (drukarnstwo).

Zu=schussbogen, *sm.* =s, *pl.* —, arkuż nadliczbowy (drukarnstwo).

Zu=schuss=, *sf.* *pl.* =n, suma dodatkowa.

Zu=schütten, *va.* (haben) zasyypać, zasypać; przysypać lub dolać czego.

Zu=schüttung, *sf.* zasypanie *n.*

Zu=schwären, *vn.* schwäre, schwärst i schwierst, schwärt i schwiert, schwärte i schwor zu, bin zugeschwört i zugeschworen, zasklepić się od ropy.

Zu=schwellen, *vn.* schwellen, schwillst, schwillt, schwell, schwellen zu, bin zugeschwollen, puchliną zająć, zapuchnąć (i przez to zamknąć się).

Zu=schwimmen, *vn.* schwimme, schwimmst, schwimmt, schwamm zu, bin zugeschwommen, płynąć ku czemu.

Zu=schwören, *va.* schwöre, schwörst, schwört, schwur, schwüre zu, habe zugeschworen, jmnmd etw. — poprzysiądz, zaprzy-

siądz komu co, przyrzec komu co pod przysięgą.

Zu'-sehen, *vn.* siehe, siehst, siehst, sah, sähe zu, habe zuges-
sehen, 1) einer Sache przypatry-
wać się, przyglądać się czemu;
być świadkiem, naoczny
czego; 2) uważać, mieć
baczność, pilnować = *Sorge*
tragen; da mag er — to
jego sprawa; sieh zu, daß
er dich nicht betrügt uważaj,
by ciebie nie oszukał; sieh zu,
daß du bald fertig bist staraj
się przedko skończyć; 3) (obraz.)
dem faun ich nicht länger —
nie mogę dłużej na to pa-
trzeć, dłużej tego ścierpieć.

Zu'sehen, *sn.* =s, przypatry-
wanie *n.* sie, przyglądanie *n.*
sie; daß — fojset nichts przy-
patrywać się wolno darmo;
etw. nur vom — fennen znać
co tylko z widzenia; bloß daß
albo daß bloße — haben przy-
patrywać się tylko, nie brać,
nie mieć czynnego udziału.

Zu'sehend, *adv.* w oczach,
widocznie; znacznie; daß
Wasser nimmt — zu woda
widocznie wzbiera.

Zu'senden, *va.* sende, sen-
dest, sendet, sandte i sendete zu,
habe zugesandt i zugesendet,
przysyłać, przysłać.

Zu'sendung, *sf.* *pl.* =en,
przysyłka *f.*

Zu'-sehen, *I. va.* (haben)
1) dodawać, dodać, przydać
= hinzusetzen; Kupfer zum
Golde — dodać, przymieszać
miedzi do złota; Wasser zum
Weine — przymieszać winu
wode; 2) przystawić, dostawić,
przydać do stawki (w
grze); 3) einen Topf auf den
Herd — przystawić garnek
na ognisku; 4) dodawać, dok-
ładać (z kieszeni); ich habe
viel dabei zugesetzt dużo na
tem straciłem; sein ganzes
Vermögen — stracić, poświę-
cić cały majątek; er muß
noch immer — musi ciągle
jeszcze dokładać; *II. vn.* (ha-
ben) 1) jnmdm — dokuczać
komu, dawać się komu we
znaki; jnmdm hart — mocno
komu dokuczać, przypiekać,
przypieć, dojechać, przycinać,

przejąć komu; die Krankheit
hat ihm sehr zugesetzt choroba
bardzo go wycieńczyła; dem
Feinde — dokuczać, doskwie-
rać nieprzyjacielowi; 2) przy-
stawić, dostawić (w grze).

Zu'-sichern, *va.* (haben) za-
bezpieczyć; przyrzekać, przy-
rzec.

Zu'sicherung, *sf.* *pl.* =en,
zabezpieczenie *n.*; przyrze-
czenie *n.*; feierliche — uro-
czyste zapewnienie.

Zu'-siegeln, *va.* (haben) za-
pieczętować.

Zu'siegelung, *sf.* zapieczę-
towanie *n.*

Zu'spielen, *sf.* *pl.* =n, przy-
kaska *f.*; ob. Zugemüse.

Zu'-sperrn, *va.* zamykać,
zamknąć (na klucz); zataras-
ować.

Zu'-spielesn, *va.* jnmdm den
Ballen — rzucić komu piłkę.

Zu'-spitzen, *I. va.* (haben)
przećniać, zaciosać, zaostriżyć;
II. sich —, vr. kończyć się
w szpic, mieć ostry koniec;
(obraz.) zaostriżać się; die
Angelegenheit spitzt sich zu
sprawa zaostrza się.

Zu'spizung, *sf.* przyciosa-
nie *n.*; zaostwienie *n.* (także
przenosiźnie).

Zu'sprache, *sf.* ob. Zuspruch.

Zu'-sprechen, *sprechen, sprichst,*
spricht, sprach, spräche zu, habe
zugesprochen, 1) przysądzać,
przysądzić (prawo); 2) Mut
— dodawać otuchy, zachę-
cać; Trost — pocieszać, po-
cieszyć; II. vn. jnmdm freund-
lich — przemawiać do kogo
miło, zachęcać kogo; dem
Glase, der Glasche fleißig —
zaglądać pilnie do szklanki,
pić wiele.

Zu'sprechung, *sf.* przysą-
dzenie *n.* (prawo).

Zu'sprechungsurteil, *sn.*
=(e)s, *pl.* =e, wyrok przysądza-
jący (prawo).

Zu'-springen, *vn.* springe,
springst, springt, sprang, sprän-
ge zu, bin zugesprungen, 1)
pryskakiwać, przyskoczyć;
auf jnmdn — rzucić się na
kogo; 2) schnell pobeidz;
spring zu! pobeignij no! skocz

no! 3) zatrzasnąć się (*n. p.*
o zamku).

Zu'spruch, *sm.* =(e)s, *pl.*
=sprüche, 1) przemawianie *n.*,
dodawanie *n.* otuchy = Er-
mutigung; pocieszenie *n.* =
Trost; jnmdn durch seine —
aufrichten dodać komu otuchy,
przemawiając doń; 2) odwie-
dziny *pl.*, nawiedziny *pl.*,
uczestowanie *n.*; dieses Kaffee-
haus hat großen — ta ka-
wiarnia bardzo jest uczestowa-
na; dieser Arzt hat großen —
ten lekarz ma wielu pacyen-
tów.

Zu'-spunden, *va.* (haben)
zaspuntować.

Zu'stand, *sm.* =(e)s, *pl.* =stän-
de, stan *m.*, położenie *n.*, —
des Gemüthes stan umysłowy;
im guten, schlechten — w do-
brym, złym stanie; sein —
ist unverändert stan jego jest
niezmieniony.

Zu'stande, *adv.* obacz pod
Stand; — kommen, *vn.* (sein)
przyjść do skutku.

Zu'standekommen, *sn.* =s,
ziszczenie *n.*, udanie *n.* się.

Zu'ständig, *adi.* 1) przyna-
leżny; (także:) należący się
komu; in einer Gemeinde —
sein być przynależnym do
gminy; 2) =es Gericht sąd
właściwy, kompetentny.

Zu'ständigkeit, *sf.* przyna-
leżność *f.*; właściwość *f.*,
kompetencja *f.* (sądu).

Zu'-stecken, *va.* (haben) 1)
zatknąć, zapiąć (szpilką);
2) (obraz.) jnmdm etw. —
wściubić, wetknąć, poddać,
podesłać co komu cichaczem.

Zu'-stehen, *vn.* stehe, stehst,
steht, stand, stände zu, hat
zugesstanden; es steht ihm zu,
zu befehlen ma prawo rozka-
zywać; es steht mir nicht zu,
darüber zu urteilen nie moja
rzecza o tem sądzić.

Zu'-stellen, *va.* (haben) 1)
die Tür mit einem Seffel —
zastawić drzwi krzesłem; 2)
jnmdm etw. — oddawać, od-
dać, dostawiać, dostawić,
doreczyć, wręczyć co komu.
Zu'stellung, *sf.* *pl.* =en,
dostawa *f.*, przesyłka *f.*,
wręczenie *n.*

Zu'steuer, *sf. pl.* =u, ob. *Beisteuer*.

Zu'steuern, *I. va.* (haben) przyczynić się do składki, do wydatku; *II. vn.* (sein) dem Lande — płynąć ku ładowi za pomocą steru.

Zu'stimmen, *vn.* (haben) 1) einer Bitte — przyzwolić na prośbę, przychylić się do prośby; 2) zgadać się na co, być tego samego zdania, przystać na co.

Zu'stimmung, *sf. pl.* =en, przystanie *n.*, przychylenie *n.* się, przyzwolenie *n.*, zgoda *f.*; mit — des Vaters za zezwoleniem, za zgodą ojca.

Zu'stopfen, *va.* (haben) 1) zatykać, zatkać, zapchać; 2) (mit der Nadel) — załatać, zacerować.

Zu'stopfen, *va.* (haben) zakorkować.

Zu'stoßen, *stoße*, *stößest* i *stößt*, *stößt*, *stößt* *zu*, *zugestoßen*, *I. va.* (haben) zatrasnąć; *II. vn.* 1) (haben) stoż *zu!* pehniej! (szermierka); 2) (sein) (obraz.) wydarzyć się, zdarzyć się, spotkać; es ist ihm ein Unglück *zugestoßen* spotkało go nieszcześnie.

Zu'streichen, *streiche*, *streichst*, *streich*, *streich* *zu*, *gestrichen*, *I. vn.* (sein) dem Ziel albo auf ein Ziel — sterować do celu; *II. va.* (haben) mit Lehm — zasmarować glina.

Zu'strömen, *vn.* (sein) napływać, przypływać, przypływać.

Zu'stürzen, *va.* (haben) przykryć nakrywką.

Zu'stürmen, *vn.* (sein) auf jmdm — rzucić się na kogo.

Zu'stürzen, *vn.* (sein) auf jmdm — ob. *zürürmen*.

Zu'stutzen, *va.* (haben) 1) przyciąć, przycinać, przycroić; 2) (obraz.) (wy)uczyć, (wy)ćwiczyć, (u)sposobić do czego; einen jungen Mann — wychować, okrzesać młodego człowieka.

Zu'tappen, *vn.* (haben) iść dokąd ciężkim krokiem.

Zu'tat, *sf. pl.* =en, 1) (zu den Speisen) przyprawa *f.* (do

potraw); 2) (zu den Kleidern) przydatki *pl.*

Zu'teilen, *va.* (haben) 1) przydzielać, przydzielić, wydzielać, wydzielić; gerichtlich — przysądzić; 2) einen Preis — przyznać, przeznaczyć nagrodę.

Zu'teilung, *sf. pl.* =en, przydzielenie *n.*, wydzielenie *n.*, przysądzenie *n.*, przyznanie *n.*, przeznaczenie *n.*

Zu'tragen, *vn.* (sein) 1) jechać dokąd klusem; 2) przyspieszyć kłusu, jechać dalej klusem.

Zu'tragen, *trage*, *trägst*, *trägt*, *trag*, *trüge* *zu*, *habe* *zuge* *getragen*, *I. va.* przynosić, przynieść, znosić; (obraz.) jmdm Nachrichten — donosić komu, dawać komu wiadomości; *II. sich* —, *vr.* wydarzyć się, zdarzyć się, stać się; wie hat sich das *zuge* *tragen*? jak się to stało?

Zu'träger, *sm.* =s, *pl.* —, donosiciel *m.*, denuncyant *m.*

Zu'trägerin, *sf. pl.* =nen, donosicielka *f.*, denuncyantka *f.*

Zu'trägerei, *sf. pl.* =en, donosicielstwo *n.*

Zu'träglich, *adi.* dogodny = passend; pożyteczny, korzystny = vorteilhaft; zdrowiu służący = heilsam; der Gesundheit — dobry dla zdrowia; — sein służący; Hier ist mir nicht — пиво nie służy mi.

Zu'träglichkeit, *sf.* dogodność *f.*, korzyść *f.*; służenie *n.* (zdrowiu).

Zu'trauen, *va.* (haben) jmdm etw. — sadić, wierzyć, że kto może coś zrobić; jmdm Gutes — mieć dobra o kim opinie; jmdm alles Böse — uważać kogo zdolnym do wszystkiego złego; jmdm nicht viel — nie mieć do kogo zbyt wielkiego zaufania; sich albo seinen Kräften *zu*viel — nadto zaufać sobie, swoim siłom; sich nicht viel — nie ufać sobie zbyt.

Zu'trauen, *sn.* =s, zaufanie *n.*; *zu* jmdm *sein* — haben nie mieć do kogo zaufania; —

in jmdm setzen *polożyć*, *po* *kladać* *w* *kim* *zaufanie*.

Zu'traulich, *adi.* zaufany; poufaly = vertraut; *adv.* in =er Weise *poufale*.

Zu'traulichkeit, *sf.* zaufanie *n.*; poufalsóć. = Vertraulichkeit.

Zu'treffen, *vn.* treffen, *triffst*, *triff*, *traf*, *trafe* *zu*, *habe* *zu* *getroffen*, *ziße* *zu*, *sprawić* *się*; *zutreffend*, *ppr.* i *adi.* rzeczywisty, prawdziwy, słuszny.

Zu'treiben, *va.* treibe, *treibst*, *treibt*, *trieb* *zu*, *habe* *zuge* *trieben*, 1) pędzić ku czemu; jmdm das Wild — napędzać komu zwierzyne; 2) ob. *autreiben*.

Zu'treten, *trete*, *tritt*, *tritt*, *trat*, *träte* *zu*, *zuge* *treten*, *I. va.* (haben) zamknąć *prydeputując*; *II. vn.* (sein) przystępować, przystąpić; auf jmdm — *pry* *stąpić* *do* *kogo*; (także o chorobach) Jieber ist *zuge* *treten* gorączka *pry* *stąpiła*.

Zu'trinken, *vn.* trinke, *trinkst*, *trinkt*, *trauf*, *tränke* *zu*, *habe* *zu* *getrunken*, 1) jmdm — pić do kogo; jmdm ein großes Glas pić do kogo dużym kielichem; jmdm brav — tego kogo czestować; 2) pić dalej.

Zu'tritt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, 1) przystęp *m.*; bei jmdm — haben mieć *pry* *stęp* *do* *kogo*; — bei Hof(e) haben mieć *pry* *stęp* *w* *dworu*; — gewähren *pry* *zupuścić*; 2) *frein* — haben mieć *wolny* *wstę* = *Eintritt*.

Zu'tischer, *sm.* =s, *pl.* —, ob. *Zuip*.

Zu'tischen, *vn.* (haben) ob. *Zuipen*.

Zu'tulisch, *adi.* nadskakujący; pilny = dienstbeflissen.

Zu'tun, *va.* tue, *tust*, *tut*, *tat*, *täte* *zu*, *habe* *zu* *tun*, 1) zamykać, zamknąć; die ganze Nacht *sein* *Aug(e)* — *przez* *całą* *noc* *oka* *nie* *zmrzyć*; (obraz.) die Augen — *przymknąć* *oczy*, *umrzeć*; 2) *pry* *zdawać*, *pry* *dać*, *pry* *czyniać*, *pry* *czynić* = *hin* *zufügen*; 3) *sich* *jmdm* — *nadskakiwać* *komu*, *pomagać* *komu*; jmdm *zu* *tun* *sein* *być* *komu* *pry* *chylnym*, *pry* *zyjać* *komu*.

Zu'tun, *sm.* =ś, pomoć, przyłożenie n. się do czego; ohne mein — bez mojej pomocy; das ist ohne mein — geſchychen to stało się bez mego wpływu, bez mego współdziałania.

Zu'tutlich, *adi.* ob. Zututlich.
Zu'nterſt, *adv.* całkiem na spodzie.

Zu'uerläſſig, *adi.* 1) pewny, zaufania godny, niezawodny; wypróbowany = erprobt (o osobach); — ſein być słownym, dotrzymywać słowa; er iſt nicht — nie jest słownym, nie można się zdać na niego; eine = e Perſon osoba zaufania; 2) autentyczny, prawdziwy, pewny (o wiadomościach).

Zu'verläſſigkeit, *sf.* niezawodność *f.*, pewność *f.*; słowność *f.* (o osobach); autentyczność *f.*, pewność *f.*, prawdziwość *f.* (wiadomości).

Zu'verſicht, *sf.* pewne zaufanie, ufność *f.*, niezachwiana nadzieja, zupełna pewność; otucha *f.*; ſeine — auf Gott ſejen ufać Bogu, mieć w Bogu ufność; ich röhne mit — dar-auf z zupełną pewnością na to liczę; voll — ufny *adi.*

Zu'verſichtlich, *adi.* pewna nadzieja mający, ufny, pewny; *adv.* z ufnością, z zupełną pewnością.

Zu'verſichtlichkeit, *sf.* pełne zaufanie, zupełna pewność, otucha *f.*

Zu'viel, *adv.* nadto, za wiele; das iſt —! za wiele tego! waſ —, iſt — czego nadto i ſwinie nie jedzą; czego nadto, to niezdrawo.

Zu'vor, *adv.* przedtem, wprzód; przedewszystkiem = vor allem; dawniej = früher; fur; — krótki czas przedtem.

Zu'or-bedenken, *va.* bedenąć, bedenąć, bedenąć, bedachte, bedachte zuvor, habe zuvorbedacht, obmyśleć, pomyśleć naprzód.

Zu'or'derſt, *adv.* wprzód, najprzód, na-amprzód, przede-wszystkiem.

Zu'or-kommen, *vn.* komme, kommt, kommt, kam, käme zuvor, bin zuvor gekommen, jnndm — uprzedzić, wyprze-

dzić, ubiedz kogo; einem ūbel — zapobiedz złemu; ſich jnndn — laſſen dać się ubiedz, uprzedzić; zuvor-kom-men, *ppr.*, *adi.* i *adv.* uprzedzający, uſłużny, grzeczny, grzecznie, uprzejmie; uprzejmy; in der = ſten Weiſe jak naj-grzeczniej; jak najuprzejmiej.

Zu'or-kommenheit, *sf.* uprzedzająca grzeczność, uprzejmość *f.*

Zu'or-tun, *va.* tue, tuſt, tut, tat, täte zuvor, habe zu-vogetan, 1) uczynić co pierw-nej niż kto inny; 2) eſ jnndm in einer Sache — przewyższyć, wyprzedzić, przesażać, ubiedz kogo w czym.

Zu'wachſ, *sm.* =wachſeſ, przyrostek *m.* (prawo); przybytek *m.*, przyzbytek *m.*, przyrmożek *m.* = Vermeh-rung; przypłodek *m.* (w by-dle); — erhalten, bekommen wzraſtać, wzrosnąć; ein Kleid auf — machen uſzyć suknię na wyrost.

Zu'=wachſen, *vn.* wachſe, wächſt i wächſt, wächſt, wuchſ, wüchſe zu, bin zugewachſen, 1) zarastać, zarosnąć, zarość (n. p. rana); 2) przybywać, przybyć, przyrastać, przyrosnąć, wzraſtać, wzrosnąć, powiększać się, powiększyć się; eſ iſt ihm daburdh ein großer Vorteil zugewachſen miał stąd wielką korzyść.

Zu'wage, *sf.* dokład *m.*, dokładka *f.*

Zu'wägen, *va.* wäge, wägst, wägt, wog, wöge zu, habe zugewogen, jnndm etw. — odważyć co komu.

Zu'wahl, *sf.* *pl.* =en, ko-optacja *f.*

Zu'wälzen, *va.* (haben) toczyć, potoczyć, przytoczyć dokąd; der Strom wälzt ſein Gemäſſer dem Meere zu rzeka swe wody do morza toczy; jnndn die Schuld — winę na kogo zwalić.

Zu'wandern, *vn.* (ſein) przywędrować.

Zu'wanke, *vn.* (ſein) iść, zbliżyć się dokąd chwając się, zatacając się.

Zu'warten, *vn.* (haben)

czekać (na chwilę pomyslną); eine zuwartende Haltung ein-nehmen zająć wyczekujące stanowisko.

Zu'wartzeit, Zu'wartzeit, *sf.* czas dobiegowy, czas dobiegu (kolejny).

Zu'wehe, *adv.* etw. — bringen zrobić co, dokazać czego.

Zu'wehen, *va.* (haben) 1) przywiewać, przywiać; 2) die Wege ſind mit Schnee zuge-weht drogi są zawiane śnie-giem.

Zuwei'ten, *adv.* niekiedy, czasem, czasami.

Zu'weiſen, *va.* weiſe, weiſeſt i weiſt, weiſt, wieſ zu, habe zugewieſen, jnndm etw. — naſtręczyć komu co; jnndn jnndm — poſłać kogo do kogo.

Zu'wenden, *va.* wende, wendest, wendet, wandte i wendete zu, habe zugewandt i zugewendet, 1) zwracać, zwrócić, obracać, obrócić ku czemu, komu; die Schritte nach der Stadt — skierować kroki ku miastu, do miasta; jnndm den Rücken — obrócić się do kogo plecami, tyłem; 2) jnndm etw. — użyczać, użyczyć komu czego; jnndm ſeine Aufträge — dawać komu zlecenia; jnndm eine Unter-ſtützung, eine größere Summe — udzielić komu wsparcia, większego datku; jnndm ſeine Liebe — kochać, pokochać kogo; einer Sache ſeine Aufmerkſamkeit — skierować, skupić uwagę na co; ſein Herz Gott — pokładać w Bogu nadzieję; ſeine Freund-ſchaft mit ihm alle Herzen zu uprzejmość pozyskała, zniewoliła mu, zwróciła ku niemu wszystkich serca.

Zu'wendung, *sf.* *pl.* =en, datok *m.*, zapomoga *f.*

Zu'werfen, *va.* werfe, wirft, wirft, warf, warfe zu, habe zugeworfen, 1) die Tür — zatrasnąć drzwiami; eine Riſte — zamknąć z łoskotem skrzynię; 2) jnndm etw. — rzucić, rzucić co komu; jnndm Blide — rzucić na kogo spojrzania; jnndm Ruß-

händchen — przysyłać komu całusy.

Zu-wickeln, *va.* (haben) zawiązać, zawiązać, obwiązać, obwinąć.

Zuwi'der, *adv.* i *praep.* z dat. wbrew, przeciw; einer Sache — sein sprzeciwić się czemu; dem Gefeße — sein być prawu przeciwnym, sprzeciwić się prawu; dem Anstande — sein obrażać przyzwoitość; — handeln działać przeciw, przeciwdziałać; das läuft der Ordnung — to jest przeciwne (albo sprzeciwia się) porządkowi; das ist mir — tego nie ścierpie, mam wstręt do tego; sich den Wein — trinken pić wina aż do obrzydzenia.

Zuwi'derhandlung, *sf. pl.* =en, czyn przeciwny czemu (n. p. prawu).

Zuwi'derwurz; i Zuwi'derwurz, *sf.* człowiek antypatyczny, dokuczliwy, nieprzyjemny.

Zu-winken, *vn.* jmdm — skinąć, mrugać na kogo, pokiywać komu; mit den Augen — mrugać oczyma.

Zu-wintern, *vn. impers.* (haben) pokrywać się śniegiem i lodem.

Zu-wispeln i Zu-wispeln, *va.* (haben) ob. Zutispeln.

Zu-wölben, *va.* (haben) zasklepić, zasklepić, sklepieniem zamknąć.

Zu-zahlen, *va.* (haben) dopłacać, dopłacić.

Zu-zählen, *va.* (haben) jmdm etw. — odliczyć, wliczyć komu co; jmdm die Wiffen — rachować komu kęsy do geby; 2) dodawać, dodać = hinzufügen; 3) doliczać, doliczyć, zaliczać, zaliczyć = hinzuzählen.

Zu-zählung, *sf. pl.* =en, dopłata f.

Zu-ziehen, ziehe, ziehst, zieht, zog, zöge zu, zugezogen, I. *va.* (haben) 1) zaciągać, zaciągnąć, ściągać, ściągnąć (n. p. zasłonę), zasuwać, zasuwać; einen Knoten — ściągnąć guz; fest — zadzierzgnąć; (obraz.) daß wird sich schon

wieder — to się naprawi; 2) (obraz.) dem Abgrunde — sprowadzić do upadku; 3) jmdm zu etw. — przyzwać kogo do czego, zaprosić, wezwać kogo do czego, przybrać do czego (n. p. do rady); einen Arzt — wezwać, przywołać lekarza, zasięgać rady lekarza; 4) sich etw. — ściągnąć co na siebie; sich eine Krankheit — nabawić się choroby; sich eine Strafe, jmds Ungnade — ściągnąć na siebie karę, czyjaś niełaszkę; sich Unannehmlichkeiten, Sündel — narobić sobie kłopotu, nieprzyjemności; sich Feindschaften — narobić sobie nieprzyjaciół; sich den Tod — sprowadzić, zgotować sobie śmierć; II. *vn.* 1) (haben) ciągnąć silnie, ciągnąć dalej; zieh zu! ciągnijże! dalej! 2) (sein) sprowadzić się dokąd; er ist vor einem Jahr hier zugezogen sprowadził się tutaj przed rok; die Dienstboten ziehen am 1. Mai zu stützang wstępują 1. maja do służby.

Zu-ziehen, *sn.* =s, 1) ściąganie n., zaciąganie n. (n. p. zasłony); 2) wstępywanie n., wstąpienie n. do służby.

Zu-ziehung, *sf.* 1) obacz Zugziehen 1); 2) przyzwanie n., przywołanie n.; — eines Arztes wezwanie n. lekarza; unter — der Kosten z kosztami, z doliczeniem kosztów.

Zu-zischeln, *va.* (haben) jmdm etw. — szeptać, szepnąć co komu do ucha.

Zu-zucht, *sf.* przychówek m., przyplódek m. (bydła).

Zu-zug, *sm.* =(e)s, *pl.* =züge, 1) napływ m., przyplływ m. nowych mieszkańców; imigracya f., przywędrowanie n.; pomnożenie n. się ludności; 2) posiłki wojskowe = Verstärkung.

Zu-zügler, *sm.* =s, *pl.* —, 1) przybysz m., imigrant m.; 2) ochotnik m. (wojskow.).

Zu-züglid, *praep.* z *gen.* — der Spefen, Kosten wliczając, wliczywszy wydatki, koszta.

Zu-zwängen, *va.* (haben) zamykać, zamknąć przemocą. Zwa'cken, *vn.* (haben) szczytać, skubać; (obraz.) jmdm — skubać kogo, z pieniędzy wyzyskiwać; dręczyć, gnębić kogo, dokuczać komu = quälen.

Zwang, *sm.* =(e)s, 1) przymus m., gwałt m.; przynuka f., niewola f.; anß — z przymusu, poniewolnie; jmdm — antun gwałt komu czynić; sich — antun gwałt sobie czynić, zadawać, przymuszać się; sich keinen — antun nie kępować się; 2) napieranie n., parcie n., ciskawica f. (medycyna).

Zwa'ngarbeit, *sf.* obacz Zwangsarbeit.

Zwa'ngen, *va.* (haben) 1) zamykać, zamknąć przemocą, ścisnąć, ścisnąć; enge Schuhe — ciasne buciki dokuczają; 2) tłoczyć, wpychać przemocą = hineinzwängen; 3) uginać, gnać przemocą = mit Gewalt biegen; (obraz.) daß Recht — gwałcić prawo.

Zwa'nghaft, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, kopyto (choroba) zżewłone.

Zwa'nglos, *adi.* wolny od przymusu, nieprzymuszony; in =losen Befehl w poszytach wychodzących w dowolnych odstępach czasu; *adv.* bez przymusu.

Zwa'nglosigkeit, *sf.* wolność f. od przymusu, nieprzymuszonosc f.

Zwa'ngsanleihe, *sf. pl.* =n, pożyczka przymusowa.

Zwa'ngsarbeit, *af.* robota przymusowa.

Zwa'ngsanhellung, *sf. pl.* =en, pobór przymusowy (wojskowy).

Zwa'ngsbewegung, *sf. pl.* =en, ruch poniewolny.

Zwa'ngsdienst, *sm.* =es, służba przymusowa.

Zwa'ngsentziehung, *sf. pl.* =en, wywłaszczenie przymusowe.

Zwa'ngsgefetz, *sn.* =es, *pl.* =e, ustawa przymusowa, nakazująca, zakazująca.

Zwa'ngshandlung, *sf. pl.* =en, czyn poniewolny.

Zwa'ngsämpfung, *sf.* *pl.* =en, szczepienie przymusowe.

Zwa'ngsjade, *sf.* *pl.* =n, kaitan krepujący.

Zwa'ngskurs, *sm.* =feš, kurs przymusowy, wartość obiegowa przymusowa (pieniądza papierowego).

Zwa'ngslage, *sf.* *pl.* =n, położenie przykre, zmuszające do czego; położenie poniewolne.

Zwa'ngsloš, Zwa'ngslošigkeit, ob. Zwa'ngloš, Zwa'nglosigkeit.

Zwa'ngsmaßregel, *sf.* *pl.* =n, zarządzenie zmuszające.

Zwa'ngsmittel, *sn.* =š, *pl.* — środek zmuszający, gwałtowny.

Zwa'ngspflcht, *sf.* *pl.* =en, obowiązek m. sumienia.

Zwa'ngsverfahren, *sn.* =š, postępowanie przymusowe (prawo).

Zwa'ngsvergleich, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, układ przymusowy.

Zwa'ngsverfeigerung, *sf.* *pl.* =en, licytacja upadłością spowodowana.

Zwa'ngsvollstreckung, *sf.* *pl.* =en, egzekucja *f.*

Zwa'ngsvorstellung, *sf.* *pl.* =en, wyobrażenie poniewolne, nieodstępne, myśl opętująca.

Zwa'ngweise, *adv.* gwałtem, przymusem, przemocą.

Zwa'ngig, *num. card.* dwadzieścia, dwudziestu, dwadzieścioro.

Zwa'ngig, *sf.* dwudziestka *f.*

Zwa'ngiger, *sm.* =š, *pl.* — 1) er ist ein — ma lat dwadzieścia lub: jest rodzony w roku dwudziestym; 2) dwudziestówka *f.* (moneta); 3) wino *n.* z roku dwudziestego; 4) żołnierz *m.* dwudziestego pułku; 5) dwudziestka *f.*; in den =n a) między dwudziestym a trzydziestym rokiem; b) między rokiem 1820. i 1830.

Zwa'ngigerlei, *adi.* dwudziestoraki.

Zwa'ngigjad, Zwa'ngigjaltig, *adi.* poddwudziestny; *adv.* w dwudziestonasób, dwadzieścia razy tyle.

Zwa'ngigjaldig, *adi.* dwadziestościenny (geometr.).

Zwa'ngigjaldner, *sm.* =š, *pl.* —, dwudziestościan *m.* (geometr.).

Zwa'ngigfranztüd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dwudziestofrankówka *f.*, napoleonod *m.*

Zwa'ngigjätzig, *adi.* dwudziestoletni.

Zwa'ngigkronentüd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dwudziestukoronówka *f.*

Zwa'ngigmarkstüd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dwudziestomarkówka *f.*

Zwa'ngigpfeunigtüd, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dwadzieścia fe-nigów.

Zwa'ngigpfünder, *sm.* =š, *pl.*, dwudziestofuntowiec *m.* (artył.).

Zwa'ngigpfündig, *adi.* dwudziestofuntowy.

Zwa'ngig(e), *num. ord.* dwudziesty.

Zwa'ngigiel, *sn.* =š, *pl.* —, dwadziesta część.

Zwa'ngigtenš, *adv.* po dwudzieste, po raz dwudziesty.

Zwar, *adv.* 1) wprawdzie; ich habe es — gehört, aber... slyszalem to wprawdzie, ale..., slyszalem ja to, ale...; 2) und — a) mianowicie: ich sah ihn heute, und — am Ring widziałem go dziś, mianowicie na rynku; b) = obzwar; er riigte ihn, und — ohne Grund zganil go, jakkolwiek nie bylo przyczyny; c) a to jeszcze, a nawet, a do tego; ich gab das Buch zurück, und — sehr bald oddalem książkę, nawet bardzo predko.

Zweck, *sm.* =(e)š, *pl.* =e, (dawniej: cel *m.*, sedno *n.* tarczy, do której strzelano, dziś tylko w przenośni. znaczeniu:) cel *m.*, zamiar *m.*; koniec *m.*; zu welchem =e? w jakim celu? zu diesem =e w tym celu; ohne — und Ziel zupełnie bez celu; zum =e haben mieć jako cel; seine =e verfolgen zmierzac, dazyć do celu; seinen — erreichen osiągnąć cel; seinen — verfehlen nie osiągnąć celu; daß hat gar feinen — to na nie się nie przyda; dem =e ent-sprechen odpowiadać zadaniu;

der — heiligt die Mittel cel uswieca środki.

Zweckdienlich, *adi.* przydatny, celowy odpowiedni, prowadzacy do celu; użyteczny = nützlich; skuteczny = wirksam.

Zweckdienlichkeit, *sf.* przydatność *f.*, odpowiedność *f.* = Angemessenheit; użyteczność *f.* = Nützlichkeit; skuteczność *f.* = Wirksamkeit.

Zwecke, *sf.* *pl.* =n, ćwiek *m.*, ćwieczek *m.*; mit =n be-schlagen obić ćwiekami.

Zwecken, I. *va.* (haben) 1) obić ćwiekami; 2) obacz bez-zwecken; II. *vn.* (haben) dążyć albo darauf —, zu... dazyć, zmierzac do tego, by...

Zweckenfabrik, *sf.* *pl.* =en, ćwiekarnia *f.*

Zweckentsprechend, *adi.* obacz Zweckdienlich.

Zweckessen, *sn.* =š, *pl.* — bankiet w pewnym celu wyprawiony.

Zweckloš, *adi.* bezcelowy; *adv.* bez celu.

Zwecklosigkeit, *sf.* bezcelowość *f.*

Zweckmäßig, *adi.* stosowny (do celu), dogodny; *adv.* stosownie, dogodnie.

Zweckmäßigkeit, *sf.* stosowność *f.* (do celu), dogodność *f.*

Zweckmäßigkeitsrückichten, *sf.* *pl.* względy uylitarne, względy na stosowność, na dogodność.

Zwecks, *praep.* z *genet.* dla, w celu.

Zweckwidrig, *adi.* celowi, zamiarowi przeciwny, niedogodny.

Zweckwidrigkeit, *sf.* sprzeczność *f.* z celem, niedogodność *f.*

Zweien, przestarzała forma zamiast zwei, jednak tylko w rodzaju męskim.

Zwei, (czasami używa się w *genet.* zweier, w *dat.* zweien) *num. card.* dwa, dwaj, dwie, dwoje; welcher von den =en? który z dwóch, z obu, z obojga? zu =en, — und — w dwójkę, po dwóch, po dwie; alle — obaj, obydwaj,

obie, oboje; alle — Jahre co dwa lata; wir waren zu =en byliśmy w dwójkę; es ist ein Uhr (wy)bila druga (godzina); ein Zeitraum von — Jahren dwulecie *n.*; aus — Gliedern bestehend dwuczłonowy; in — Teile zerfallend, aus — Elementen bestehend podwójny; mit — Füßen versehen dwunożny; eine Zwei *sf.* dwójka *f.*; jedes Ding hat (feine) — Seiten każda rzecz ma dwie strony; das ist so klar wie — mal — macht vier to jasne jak dwa a dwa cztery.

Zwei'armig, adi. dwuramienny.

Zwei'ästig, adi. dwugaleźny.

Zwei'äugig, adi. dwuoki.

Zwei'beinig, adi. dwunożny.

Zwei'blatt, sn. =(e)ś, *pl.* =blätter, dwulist *m.*

Zwei'blättrig, adi. dwulistny.

Zwei'blumig, adi. dwukwiatowy.

Zwei'brüderig, Zwei'brüderig, adi. dwuwiazkowy.

Zwei'bund, sm. =(e)ś, dwuprymierze *n.*

Zwei'dentig, adi. dwuznaczny = doppełsiunig; niepewny, niejasny; *adv.* dwuznacznie; niepewnie, niejasno.

Zwei'dentigkeit, sf. pl. =en, dwuznaczność *f.* = Doppel-sinn; niepewność *f.*, niejasność *f.*

Zwei'drähig, adi. dwudrutowy.

Zwei'er, sm. =ś, *pl.* —, 1) dwójka *f.*; 2) dwójak *m.* (dwa fenigi, centy); 3) żołnierz *m.* z drugiego pułku.

Zwei'ersei, adi. indecl. dwójaki; — Tiere dwa rodzaje zwierząt; auf — Art na dwa (różne) sposoby; das ist — to co innego, to inna sprawa; — Kinder dzieci z dwóch małżeństw; er führt immer — Neben mówi zawsze dwuznacznie; die Herren von — Tuch albo tylko: — Tuch oficerowie *pl.* (zartobl.); Ber-sprechen und halten ist — łatwiej przyrzec, niż dotrzy-

mać; Sagen und Tun ist — geßa łatwo wszystko zrobić.

Zwei'fach, adi. podwójny; *adv.* podwójnie.

Zwei'fächerig, adi. dwukorkowy (bot.).

Zwei'fädig, adi. dwuniciany.

Zwei'fältig, adi. ob. **Zweifach.**

Zwei'farbig, adi. dwubarwny, dwubarwisty.

Zwei'fel, sm. =ś, *pl.* —, 1) powątpiewanie *n.*, wątpienie *n.*, zwątpienie *n.*, wątpliwość *f.*; ohne — bez wątpienia, pewnie, zapewne; ohne den leisteßen — bez wszelkiej wątpiwości; in — sein, stehen wątpić, powątpiewać; wahać się = schwanken; in — lassen pozostawić w wątpiwości, w niepewności, w zawieszeniu; *etw.* in — stehen w wątpiwość co podać, uważać, uznać co za wątpliwe, powątpiewać o czem; darüber besteht kein — co do tego niema wątpiwości, to pewne; 2) niepewność *f.* = Ungewißheit; wahanie *n.* się, niezdecydowanie *n.* = Unschlüssigkeit; skrupuły *pl.* = Gemissensbedenken.

Zwei'felberwirtschaft, sf. gospodarstwo dwupolowe.

Zwei'felser, sf. pl. =en, ciągle powątpiewanie; skłonność *f.* do powątpiewania.

Zwei'felhaft, I. adi. 1) wątpiacy, wahający się = unschlüssig; — sein wahać się; er ist — waha się; 2) wątpliwy; niepewny = fraglich; =er Erfolg niepewny, wątpliwy skutek; es ist nicht —, daß . . . nie ulega wątpi-

wości, że . . . to pewne, że . . . ; — lassen pozostawić w zawieszeniu, w niepewności; 3) podejrzany = verächtlich; =er Ruf podejrzana reputacya; II. *adv.* wątpliwie; niepewnie.

Zwei'felhaftigkeit, sf. wątpliwość *f.*, niepewność *f.*; niezdecydowanie *n.*

Zwei'fellos, adi. niewątpliwy, pewny; *adv.* bez wątpienia, bez wątpiwości, niewątpliwie, pewnie.

Zwei'felmt, sm. =(e)ś, nie-

zdecydowanie *n.*, wahanie *n.* się.

Zwei'feln, vn. (haben) 1) wątpić, powątpiewać; *an etw.* — wątpić o czem; ich zweifle, daß er kommt wątpię, czy przyjdzie; ich zweifle nicht, daß er kommt nie wątpię, że przyjdzie; ich zweifle, ob es passend ist wątpię, czy to przystoi; ich zweifle nicht, daß ich das Buch bekomme nie wątpię, że dostanę tę książkę; ich zweifelte (daran), daß er es tun würde wątpięm, że on to uczyni; zweifelt er etwa daran, daß das wahr ist? czy może wątpi, że to prawda? zweifle nicht daran! nie wątpij o tem! 2) namyślać się, wahać się = bedenken.

Zwei'felsohne lub Zwei'felsohne, adv. bez wątpienia, niewątpliwie.

Zwei'felsucht, sf. skeptycizm *m.*, wątpicielstwo *n.*, skłonność *f.* do powątpiewania.

Zwei'felsüchtig, adi. skeptyczny, powątpiewający.

Zwei'feler, sm. =ś, *pl.* —, wątpiciel *m.*, powątpiewacz *m.*; skeptyk *m.*, niedowiarek *m.*

Zwei'felerin, sf. pl. =nen, wątpicielka *f.*

Zwei'flüg(e)lig, adi. dwuskrzydły; =e Tür podwoje *pl.*

Zwei'flügel, sm. =ś, *pl.* —, owady dwuskrzydłaste.

Zwei'förmig, adi. dwukształtny.

Zwei'füßig, adi. dwunożny.

Zwei'füßler, sm. =ś, —, zwierzę dwunożne.

Zweig, sm. =(e)ś, *pl.* =e, gałązka *f.*, różlżka *f.*; =e treiben wypuszczać gałązki; sich in =e teilen rozgałęziać się; grüner — zielona gałązka; (obraz.) auf keinen grünen — kommen nie mieć powodzenia, szczęścia; 2) (obraz.) — eines Geschlechtes, einer Wissenschaft gałąź rodu, nauki.

Zwei'gbahn, sf. pl. =en, odnoga *f.* kolei, bocznic kolejowa.

Zwei'gbanf, *sf. pl.* =en, filia *f.* banku.

Zwei'gefång, *sm.* =(e)š, *pl.* =fånge, duet *m.*, śpiew *m.* we dwoje.

Zwei'geſpann, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, zaprzęg dwukonny, parokunny.

Zwei'geſpräch, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, rozmowa *f.* dwóch, dyalog *m.*

Zwei'geſtaltig, *adi.* dwukształny.

Zwei'geſtaltigkeit, *sf.* dwukształność *f.*

Zwei'geſtrichen, *adi.* =e Note nuta dwa razy wiązana (muzyka).

Zwei'geſchäft, *sn.* =eš, *pl.* e, filia *f.*

Zwei'gig, *adi.* gałęzisty.

Zwei'gipfelig, *adi.* dwa wierzchołki mający.

Zwei'glein, *sn.* =š, *pl.* —, *dim.* od Zweig, różeczka *f.*, różdżka *f.*, gałązeczka *f.*

Zwei'glied(ri)g, *adi.* dwuczłonowy; dwustawny (zool.); =e Größe dwuczłon *m.*

Zwei'griffelig, *adi.* dwustłupkowy (botan.).

Zwei'gro'ſchenſtück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, półzłotek *m.*, półzłotówka *f.*

Zwei'grubenstück, *sn.* =(e)š, =e, dwuzłotówka *f.*

Zwei'händer, *sm.* =š, *pl.* —, przodnóg *m.* (zool.).

Zwei'händig, *adi.* dwuręki; =eš Schwert obosieczny miecz; *adv.* — ſpielen grać na dwie ręce (muzyka).

Zwei'hängig, *adi.* =eš Dach dach w dwie strony pochyłony.

Zwei'hängig, *adi.* rozdzielnopłciowy (botan.).

Zwei'hänſler, *sm. pl.* rośliny rozdzielnopłciowe.

Zwei'heit, *sf.* dwoistość *f.*

Zwei'hentelig, *adi.* o dwóch uchach.

Zwei'herr, *sm.* =n, *pl.* =en, duumwir *m.* (historia).

Zwei'herrſchaft, *sf.* duumwirat *m.* (historia).

Zwei'höckerig, *adi.* dwugarbny.

Zwei'hörnig, *adi.* dwurogi.

Zwei'huſer, *sm.* =š, *pl.* —, zwierzę dwukopytne.

Zwei'hundert, *num. card.* dwieście.

Zwei'hundertjährig, *adi.* dwustuletni.

Zwei'hundertſte(r), *num. ord.* dwusetny, dwóchsetny.

Zwei'jährig, *adi.* dwuletni, dwuroczny; =eš Tier dwulatek *m.*

Zwei'kampſ, *sm.* =(e)š, *pl.* =kämpſe, pojedynek *m.*; — auf Degen, auf Piſtolen pojedynek na szpady, na pistolety.

Zwei'kämpfer, *sm.* =š, *pl.* —, idący *m.* na pojedynek, pojedynek *m.*

Zwei'kantig, *adi.* dwukanciſty.

Zwei'kapſelig, *adi.* dwutorekbowy (bot.).

Zwei'kopfig, *adi.* dwagłowy; =er Adler darty orzeł.

Zwei'lappig, *adi.* dwulipowy (botan.).

Zwei'lebig, *adi.* ziemnowodny, amfibium *n.* (zool.).

Zwei'lippig, *adi.* dwuwargowy (bot.).

Zwei'lötig, *adi.* dwułutowy.

Zwei'mal, *adv.* dwa razy, dwakroć; — wöchentlich, monatlich dwa razy na tydzień, na miesiąc; — ſovieł dwa razy tyle; er ſieš ſich baš nicht — ſagen nie trzeba było powtórzyć mu tego dwa razy.

Zwei'malig, *adi.* dwukrotny, dwurazowy.

Zwei'männerrig, *adi.* dwuprecikowy (botan.).

Zwei'markſtück, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dwumarkówka *f.* (moneta).

Zwei'maſter, *sm.* =š, *pl.* —, dwumasztowy okręt, dwumasztowiec *m.*

Zwei'maſtig, *adi.* dwumasztowy.

Zwei'monatlich, *adi.* powtarzający się co dwa miesiące.

Zwei'namig, *adi.* dwuimienny, dwojga imion.

Zwei'pfünder, *sm.* =š, *pl.* —, dwufuntowiec *m.* (artył.).

Zwei'pfündig, *adi.* dwufuntowy.

Zwei'rad, *sn.* =(e)š, *pl.* =räder, bicykl *m.*, koło *n.*

Zwei'rad(ri)g, *adi.* dwukółowy.

Zwei'radſahrer, *sm.* =š, *pl.* —, cyklista *m.*

Zwei'reihig, *adi.* dwurzędny, o dwóch rzędach.

Zwei'ruderer, *sm.* =š, *pl.* —, łódź *f.* o dwóch wiosłach.

Zwei'ruderig, *adi.* dwuwiosłowy, o dwóch wiosłach.

Zwei'samenlappig, *adi.* dwutorekbowy *adi.* (botanika).

Zwei'schalig, *adi.* dwużuszczynkowy (bot.); dwuskorupny (zool.).

Zwei'schattig, *adi.* dwucienny (geogr.).

Zwei'schichtig, *adi.* dwuwarstwowy.

Zwei'schläfrig, *adi.* =eš, Bett łóżko podwójne, na dwie osoby.

Zwei'schlit, *sm.* =eš, *pl.* =e, dwurynienka *f.* (budown.).

Zwei'schneidig, *adi.* dwusieczny, obosieczny; ein =eš Schwert miecz obosieczny.

Zwei'schuhig, *adi.* dwustopowy.

Zwei'schürig, *adi.* dwustrzyżny; =e Wolle dwustrzyżka *f.*

Zwei'seitig, *adi.* dwustronny; =er Vertrag układ dwustronny, umowa *f.*

Zwei'silbig, *adi.* dwuzgłoskowy.

Zwei'sißig, *adi.* mający dwa siedzenia, o dwóch siedzeniach.

Zwei'spaltig, *adi.* 1) dwudzielnny; 2) mający dwie kolumny, o dwóch kolumnach (drukarstwo).

Zwei'spänner, *sm.* =š, *pl.* —, wóz dwukonny, parokunny, dwukonka *f.*

Zwei'spännig, *adi.* dwukonny, parokunny; =er Waſgen wóz dwukonny; — fahren jechać wozem dwukonnym.

Zwei'spißig, *adi.* dwukończasty.

Zwei'sprachig, *adi.* dwujęzykowy, w dwóch językach.

Zwei'spurig, *adi.* dwutorowy (kolejn.).

Zwei'stämmig, *adi.* dwupniowy.

Zwei'stimmig, *adi.* dwu-

głosowy, na dwa głosy; =er Gesang obacz Zweigesang.

Zwei'sternig, *adi.* dwuczolowy.

Zwei'stödig, *adi.* dwupiętrowy.

Zwei'stufig, *adi.* dwustopniowy, o dwóch stopniach.

Zwei'stündig, *adi.* dwugodziny.

Zwei'tägig, *adi.* dwudniowy.

Zwei'täglich, *adi.* co dwa dni się powtarzający.

Zweit, *num. ord.* obacz zweite(r); zu — w dwójkę.

Zweitälteste(r), *adi.* drugi wiekiem.

Zweitausend, *num. card.* dwa tysiące.

Zweitausendste(r), *num. ord.* dwutysięczny.

Zweitbeste(r), *adi.* drugi (w jakości); die =e Qualität pośledniejsza jakości; er ist der =e in der Klasse jest drugim w klasie.

Zweite(r), *num. ord.* drugi, wtóry; auß =er Hand z drugiej ręki; =en Ranges drugiego rzędu; den =en Monat darauf w drugim miesiącu po tem; ein =es Ich drugie ja; ein =er Goethe drugi, nowy Goethe; der =er April drugi kwietnia; Karl der Zweite Karol drugi; zum zweitenmal po raz drugi.

Zweitteilig, *adi.* dwuczłonowy.

Zweitteilung, *sf.* dwuczłon.

Zweitens, *adv.* po drugie, powtórnie.

Zweitgeboren, *adi.* drugorodzony.

Zweitjüngste(r), *adi.* starszy z dwóch młodszych, przedostatni.

Zweitkette(r), *adi.* przedostatni.

Zweitnächst, *adi.* pierwszy po najbliższym; der =e Tag pojutrze.

Zweihundachtzig, Zwei-hund-dreißig i t. d. *num. card.* ośmdziesiąty drugi, trzydziesty drugi.

Zweihundachtzigstel, *sn.* =s, (jedna) ośmdziesiąta druga (część).

Zwei'viertelnote, *sf. pl.* =n, minima *f.*, półnuta *f.* (muzyka).

Zwei'viertelpause, *sf. pl.* =n, półpauza *f.* (muzyka).

Zwei'vierteltakt, *sm.* =(e)s, takt dwucwiciowy (muzyka).

Zweiwiberei, *sf.* bigamia *f.*, dwużenstwo *n.*

Zwei'wüchsig, *sm.* =jes, skrzywienie n. kości pancerzowej, miękniecie *n.* kości.

Zwei'wüchsig, *adi.* mający skrzywioną kość pancerzową.

Zwei'zack, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, dwuząb *m.*

Zwei'zackig, *adi.* dwukończasty, o dwóch końcach.

Zwei'zahl, *sf.* 1) (liczba *f.*) dwa; 2) liczba podwójna, dualis *m.*

Zwei'zahn, uczepek *m.*, dwuząb; rybojeź *m.*

Zwei'zeiter, *sm.* =s, *pl.* —, dwuwiersz *m.*

Zwei'zeilig, *adi.* 1) dwurzędowy; 2) dwuwierszowy; =er Vers dwuwiersz *m.*

Zwei'zeilig, *adi.* =e Silbe zgłoska obojętna (wierszownia).

Zwei'zünftig, *adi.* obacz zwei'zackig.

Zwei'zipfelig, *adi.* dwurożkowy.

Zwei'zöllig, *adi.* dwuczłonowy.

Zwei'züngig, *adi.* dwuznaczny; (obraz.) nieszczerzy, fałszywy.

Zwei'züngigkeit, *sf.* dwuznaczność *f.*; (obraz.) nieszczerzość *f.*, fałszywość *f.*

Zweizylindermaschine, *sf. pl.* =n, maszyna sprzężona, maszyna dwucylindrowa.

Zweizh, *adv.* w poprzek, na poprzek, poprzecznie.

Zweizhäft, *sf. pl.* =äfte, pierzchnia *f.*, przysiek *m.*

Zweizhäftel, *sn.* =(e)s, otoczyna *f.*, błonka poprzeczna, myszka przegrodowa, przeponka *f.*, osierdzie *n.*; zum =gehörig przeponny (anat.).

Zweizhäftatmung, *sf.* oddech przeponowy.

Zweizhäftbruch, *sm.* =(e)s,

pl. =brüche, przepuklina przoponna (medyc.).

Zweizhäftentzündung, *sf.* zapalenie *n.* przepony (medyc.).

Zweizhäfterschütterung, *sf. pl.* =en, wstrząszenie *n.* przepony (n. p. wskutek śmiechu).

Zweizhäft, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, karzeł *m.*

Zweizhäft, *adi.* karłowaty.

Zweizhäftig, *adi.* karłowaty.

Zweizhäftbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, drzewko karłowate.

Zweizhäftbildung, *sf.* karłowatość *f.*

Zweizhäftbohne, *sf. pl.* =n, fasola karłowa.

Zweizhäftbose, *sf. pl.* =n, groch karłowaty, piechotny, karlik *m.*

Zweizhäftfalte, *sm.* =en, *pl.* =en, drzemlik *m.*

Zweizhäftfedermann, *sf. pl.* =mäuse, uszak *m.*

Zweizhäftgestalt, *sf. pl.* =en, postać *f.* karła, karłowata.

Zweizhäft(en)haft, *adi.* karłowaty.

Zweizhäft(en)haftigkeit, *sf.* karłowatość *f.*

Zweizhäft(en)geschlecht, *sn.* =(e)s, *pl.* =er, ród *m.* karłów.

Zweizhäftgewächsig, *sn.* =jes, *pl.* =se, roślina karłowata.

Zweizhäftig, *adi.* ob. Zwerggenhaft.

Zweizhäftlunder, *sm.* =s, hebd *m.*, bziuk *m.*

Zweizhäftig i Zweizhäftig, *adi.* obacz Zwerggenhaft.

Zweizhäftgin, *sf. pl.* =nen, karlica *f.*

Zweizhäfttiefer, *sf. pl.* =n, bajrak *m.*, sosna kosodrzewina.

Zweizhäfttirschbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, trześnia pozienna.

Zweizhäftlein, *sn.* =s, *pl.* —, *dim.* od Zweizhäft, karle *n.*

Zweizhäftlilte, *sf. pl.* =n, ciemiarek *m.*

Zweizhäftlilte, *sf. pl.* =n, ciemiarek *m.*

Zweizhäftlilte, *sf. pl.* =n, ciemiarek *m.*

Zweizhäftlilte, *sf. pl.* =n, ciemiarek *m.*

Zweizhäftlilte, *sf. pl.* =n, ciemiarek *m.*

Zweizhäftlilte, *sf. pl.* =n, ciemiarek *m.*

Zwe'rgpalme, *sf. pl.* =n, kartatka *f.*, palmiczka *f.*

Zwe'rgpflanze, *sf. pl.* =n, obacz Zwerggewächs.

Zwe'rgpflaume, *sf. pl.* =n, krzewowa śliwka.

Zwe'rgstrandläufer, *sm.* =s, *pl.* —, tukodziub *m.*

Zwe'rgvolf, *sn.* =(e)s, *pl.* =völter, lud karłowaty.

Zwe'rgweide, *sf. pl.* =n, rokitnica *f.*

Zwe'rsch(a)e, *sf. pl.* =n, śliwka *f.*, wegierka *f.*

Zwe'rsch(a)enbaum, *sm.* =(e)s, *pl.* =bäume, śliwa *f.*

Zwe'rsch(a)enfischen, *sm.* =s, *pl.* —, placek *m.* ze śliwkami.

Zwe'rsch(a)enspanner, *sm.* =s, *pl.* —, mierniczek *m.*, wczesnik *m.*

Zwiß, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, uszczyplenie *n.*

Zwiße, *sf. pl.* =n, obacz Zwißzange.

Zwißfel, *sm.* =s, *pl.* —, klinik *m.*, ćwikiel *m.*; klin *m.* w koszuli.

Zwißfelbart, *sm.* =(e)s, *pl.* =bärte, bródka *f.*, rojalka *f.*

Zwißfelbein, *sn.* =(e)s, wstawka kostna, kluczek czaszkowa (anat.).

Zwißfelnaht, *sf. pl.* =nähte, szew węglowy (anat.).

Zwißfen, *va.* (haben) szczytać, szczypląć; mit Zangen — szczytać obcęgami; jmnndm den Bart — wyrwać komu szczypekami włosy z brody; eß zwißt mich in Leibe szczyplę, strzyka, rzuń, szarpie mnie w brzuchu; (obraz.) dokuczać, męczyć.

Zwißfer, *sm.* =s, *pl.* —, 1) (u)szczyplenie *n.*; 2) ewikier *m.*, nanośnik *m.* = Kneifer.

Zwißmühle, *sf.* podwójny młynek (gra); (obraz.) interes bardzo intratny; jmnnd in der — haben dokuczać komu ustawicznie.

Zwißzange, *sf. pl.* =n, kleszcze *pl.*, kleszczyki *pl.*

Zwißzack, *sm.* =(e)s, *pl.* =e i =bäcke, suchar *m.*, sucharek *m.*

Zwißzackhammer, *sf. pl.* =n, spizarnia *f.* na okrętach.

Zwie'bel, *sf. pl.* =n, 1) cebulka *f.* = Blumenzwiebel, Knolle; 2) cebula *f.*

Zwie'belartig, *adi.* cebul(k)owaty.

Zwie'belbeet, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zagon na cebule, cebulą zasadzony.

Zwie'belbrühe, *sf. pl.* =n, polewka *f.* z cebuli, z cebula.

Zwie'belbrot, *adi.* cebulasty.

Zwie'belgericht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, potrawa *f.* z cebuli, z cebulą.

Zwie'belgeruch, *sm.* =(e)s, *pl.* =gerüche, zapach *m.* cebuli.

Zwie'belgeschmack, *sm.* =(e)s, *pl.* =geschmacks, smak *m.* cebuli.

Zwie'belgewächs, *sn.* =eß, *pl.* =e, roślina cebulkowata.

Zwie'belhändler, *sm.* =s, *pl.* —, cebularz *m.*, cebulnik *m.*

Zwie'belhändlerin, *sf. pl.* =nen, cebularka *f.*, cebulnica *f.*

Zwie'belknollen, *sm.* =s, *pl.* —, cebulka *f.*

Zwie'belknollen, *sm.* =s, *pl.* —, placek *m.* z cebulą.

Zwie'belmarmor, *sm.* =s, marmor czypolinowy, obierzynowy, z lojkami, z łupkami.

Zwie'beln, *va.* cebula przyprawiać, cebuli dodać; cebulą nacierać, czyścić; (obraz.) jmnnd — dokuczać, dopiekać komu.

Zwie'belnarden, *spl.* bliźniaczki wonne (bot.).

Zwie'belragout, (wym.: -ragu), *sn.* =(s), *pl.* =s, potrawa *f.* z cebuli.

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'belraut, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, serek *m.*

Zwie'fach, Zwie'fältig, *adi.* dwójaki, podwójny, dwoisty; *adv.* w dwójnasób.

Zwie'gespräch, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, rozmowa *f.* między dwiema osobami.

Zwie'licht, *sn.* =(e)s, *pl.* =e, zmrok *m.*, zmierzch *m.*

Zwie'natur, *sf. pl.* =en, dwulicowość *f.*

Zwier, *adv.* dwa razy.

Zwie'fel, *sf. pl.* =n, 1) rosocha *f.* (u wozu); 2) gałązka rosochata.

Zwie'fpalt, *sm.* =(e)s, *pl.* =e, rozdwojenie *n.*, niezgoda *f.*, poróżnienie *n.*; — in Glaubenssachen schizma *f.*; in — geraten poróżnić się.

Zwie'fpaltig, *adi.* rozdwojony, w niezgodzie będący; — mit sich selbst rozdwojony ze sobą samym.

Zwie'frucht, *sf.* niezgoda *f.*, niesnaski *pl.*, rozterki *pl.*; — sän, stifen się niezgode.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwie'fruchtig, *adi.* w niezgodzie będący.

Zwi'lingskind, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, obacz Zwilling.

Zwi'lingskriſtall, *sm.* i *sn.* = (e)š, *pl.* = e, kryształy bliźniacze.

Zwi'lingsmuſtel, *sm.* = š, *pl.* = n, mięśnie bliźniacze.

Zwi'lingspaar, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, para *f.* bliźniąt.

Zwi'lingsſchweſter, *ſf.* *pl.* = n, bliźniaczka *f.*

Zwi'lingsſtrom, *sm.* = (e)š, *pl.* = ſtröme ob. Zwillingſfluß.

Zwi'ngburg, *ſf.* *pl.* = en, zamek obwarowany, twierdza.

Zwi'nge, *ſf.* *pl.* = n, szpona *f.*, zwora *f.*, zwieradło *n.*, klamra *f.*; ſciſkacz *m.*, ſciſkadło *n.*, kleſzcze *pl.*

Zwi'ngen, *zwinge*, *zwinge*, *zwingft.* *zwingt*, *zwang*, *zwänge*, *haben* *gezwungen*, I. *va.* *naglic*, *znaglic*, *przymuszać*, *zmuszać*, *przymusić*, *zmusić*, *przynukać*, *zniewolić*; *jmndn* — *zmusić kogo*; *jmndm mit Gewalt* — *zmusić kogo* *przemocą*; *er* *zwang ihn zum Nachgeben* *zmusił go do ustąpienia*; *jmndn inſ* *also unter das Joch* — *ujarzyć kogo*; *etw.* — *albo* *erzwingen* *wymusić co*, *przeprzeć co*; *daſ* *zweite Glas fonnte er nicht mehr* — *drugiej szklance już nie podolał*, *nie dał rady*, *drugiej szklanki już nie zmógł*; II. *ſich* — *vr.* *przymuszać się*; *ich mußte mich dazu* — *musiałem do tego przymusić się*; *daſ* *läßt ſich nicht* — *tego wymusić nie można*; III. 1) *zwingend*, *ppr.* i *adi.* *muszący*, *zmuszający*, *naglacy*; *e Umstände, Gründe* *okoliczności*, *powody* *naglacy*; 2) *gezwungen*, *pp.* i *adi.* *zmuſzony*, *wymuszony*; = eš *Wesen* *wymuszoność* *f.*

Zwi'nger, *sm.* = š, *pl.* — 1) *turma* *f.*, *wieża* *warowna*; 2) *miedzymurze* *n.*, *ścianki* *pl.*; 3) *więzienie* *n.* (w *wieźcy*); 4) *miejsce* *n.* *turniejów*, *zapasów* = *Kampfflaß*; 5) *ogrojec* *m.*

Zwi'ngherr, *sm.* = n, *pl.* = en, *samowładca* *m.*, *tyran* *m.*, *despota* *m.*

Zwi'ngherrſchaft, *ſf.* *pl.*

= en, *samowładztwo* *n.*, *tyrania* *f.*, *despotyzm* *m.*

Zwi'ngſdraube, *ſf.* *pl.* = n, **Zwi'ngſtoſ**, *ſm.* = (e)š, *pl.* = ſtoſce, *ſciſkacz* *m.*, *zwora* *f.*

Zwi'nſtern, *vn.* (haben) *mit den Augen* — *mrugać oczami*.

Zwi'röſel, *va.* i *vn.* (haben) *poruſzać*, *poruſzać się* *w kolo*.

Zwi'rn, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *nić* *f.*, *nici* *pl.*; (obraz. i *poufale*;) — *im Kopfe haben* *mieć mózg* *w głowie*, *rozum*; — *ipinnen* *przemysliwać*.

Zwi'rnen, *adi.* *niciący*.

Zwi'rnen, *vn.* (haben) *krećić*, *skrećać*, *skrećić nici*, *przedę*; *gezwirnte Seide* *jedwab* *kręcony*.

Zwi'rner, *sm.* = š, *pl.* — **Zwi'rnerin**, *ſf.* *pl.* = nen, *skrecający*, *skrecająca* *nici*, *przedę*.

Zwi'rnfaden, *sm.* = š, *pl.* = ſäden, *nitka* *f.* (liniana).

Zwi'rnhändler, *sm.* = š, *pl.* — *niciarz* *m.*

Zwi'rnhändlerin, *ſf.* *pl.* = nen, *nicciarka* *f.*

Zwi'rnhandschuh, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *rekawiczka* *niciana*.

Zwi'rnfäden, *sm.* = š, *pl.* — *klebek* *m.* *nici*.

Zwi'rnmühle, *ſf.* *pl.* = n, *maszyna* *f.* *do robienia nici*.

Zwi'rnrulle, *ſf.* *pl.* = n, *wiadło* *n.* *do nici*.

Zwi'rnspiße, *ſf.* *pl.* = n, *koronka* *niciana*.

Zwi'rnrumpf, *sm.* = (e)š, *pl.* = ſtrümpfe, *pończocha* *niciana*.

Zwi'rnrinde, *ſf.* *pl.* = n, *motowidło* *n.* *na nici*.

Zwi'rren, *vn.* ob. *Schwirren*.

Zwi'ſchen, *praep.* *z dat.* i *accusat.* *pomiędzy*, *miedzy*; — *Wien und Kratau* *miedzy*

Wiedniem i *Krakowem*; — *heute und morgen* *miedzy* *dziś* i *jutrem*; *er ſetzte ſie* — *ſeinen Vater* *und ſeine Schweſter* *uſadowił ją* (po) *miedzy* *swoim* *ojcem* i *swoją* *siostrą*; — *ihnen beiden* *miedzy* *nimi* *obydwoma*; — *Leben und Tod* *ſchweben* *być* *w niebezpieczeńſtwie* *życia*; — *Tür* *und*

Angel *ſtecken* *być* *miedzy* *łotem* i *kowadłem*.

Zwi'ſchenakt, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *miedzynakt* *m.*, *pauza* *f.* (teatr).

Zwi'ſchenabſentuchen, *sm.* = š, *pl.* — *kość* *miedzypoliczkowa*.

Zwi'ſchenballen, *sm.* = š, *pl.* — *belka* *środkowa*.

Zwi'ſchenband, *sn.* = (e)š, *pl.* = bänder, *wieczadło* *miedzylukowe* *kręgów* (anat.).

Zwi'ſchenbegebenheit, *ſf.* *pl.* = en, *epizod* *m.*, *okoliczność* *uboczna*.

Zwi'ſchenbemerkung, *ſf.* *pl.* = en, *uwaga* *wtrącona*.

Zwi'ſchendeck, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, *miedzypokład* *n.*

Zwi'ſchendeppaſſagier, *sm.* = (e)š, *pl.* = e, *pasażer* *zajmujący* *miejsce* *na* *miedzypokładzie*.

Zwi'ſchending, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, *rzecz* *pośrednia*.

Zwi'ſchendorummuſtel, *sm.* = š, *pl.* — *mięsień* *miedzylukowy* (anat.).

Zwi'ſchendu'rd, *adv.* 1) *na* *oznaczenie* *miejsca*; *przez*, *po* *przez*; 2) *na* *oznaczenie* *czasu*: *czasami*; *równocześnie* = *gleichzeitig*.

Zwi'ſcheneißen, *sn.* = š, *potrawa* *podana* *miedzy* *innemi* (*miedzy* *pieczyſtem* *a* *wetami*).

Zwi'ſchenfall, *sm.* = (e)š, *pl.* = fälle, *obacz* *Zwi'ſchenbegebenheit*; *wypadek* *zaszły* *śród* *innych*, *obok* *głównego*.

Zwi'ſchenfeld, *sn.* = (e)š, *pl.* = er, *pole* *środkowe*.

Zwi'ſchenſieber, *sn.* = š, *gorączka* *prerywana*.

Zwi'ſchengang, *sm.* = (e)š, *pl.* =gänge, *przejście* *n.* *środkiem*.

Zwi'ſchengebäude, *sm.* = (e)š, *pl.* — *budynek* *środkowy*.

Zwi'ſchengeleiſterraum, *sm.* = (e)š, **Zwi'ſchenweite**, *ſf.* *miedzdytorze* *n.* (kolejn.).

Zwi'ſchengericht, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, *obacz* *Zwi'ſcheneißen*.

Zwi'ſchengeſang, *sm.* = (e)š, *pl.* = fänge, *intermezzo* *n.*

Zwi'ſchengeſchäft, *sn.* = (e)š, *pl.* = e, *interes* *uboczny*, *przypadkowy*.

Zwi'schengelchoß, *sn.* =jfeß, *pl.* =jfe, międzypietro *n.*, mezzanin *m.*

Zwi'schengewebe, *sn.* =ß, tkanka śródmiaższowa, tkan-ka przegradzająca (*anat.*).

Zwi'schenglied, *sn.* =(e)ß, *pl.* =er, człon(ek) pośredni.

Zwi'schenhagen, *sm.* =ß, *pl.* =hagen, port pośredni.

Zwi'schenhandel, *sm.* =ß, handel pośredni.

Zwi'schenhändler, *sm.* =ß, *pl.* —, trudniący *m.* się handlem pośrednim.

Zwi'schenhandlung, *sf. pl.* =en, akcja pośrednia.

Zwi'schenher, *adv.* w tym samym czasie; między innymi rzeczami.

Zwi'schenhirn, *sn.* =eß, międzymózgowie *n.* (*anat.*).

Zwi'schenhülle, *adv.* obacz Zwi'schenher.

Zwi'schenkieser, *sm.* =ß, kość międzyszczękowa (*anat.*).

Zwi'schenknochen, *sm. pl.* wstawki kostne, kluzki czaszkowe (*anat.*).

Zwi'schenkönig, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, międzykról *m.*

Zwi'schenkunst, *sf.* interwencja *f.*, pośredniczenie *n.*, wdanie *n.* się.

Zwi'schenkügend, *adi.* znajdujący się, leżący w środku, średni.

Zwi'schenlinie, *sf. pl.* =n, odstęp *m.* między wierszami, liniami.

Zwi'schenmauer, *sf. pl.* =n, mur pośredni, spólny, oddzielający.

Zwi'schennoten, *sf. pl.* gwi-da *f.* (muzyka).

Zwi'schenpause, *sf. pl.* =n, przestank *m.*, pauza *f.*, chwila *f.* odpoczynku.

Zwi'schenperson, *sf. pl.* =en, pośrednik *m.*

Zwi'schenpfeiler, *sm.* =ß, *pl.* —, słup pośredni.

Zwi'schenplatz, *sm.* =eß, *pl.* =plätze, plac pośredni.

Zwi'schenrad, *sn.* =(e)ß, *pl.* =räder, koło zębate pośrednie.

Zwi'schenraum, *sm.* =(e)ß, *pl.* =räume, przedział *m.*, przestrzeń *f.*; przerwa *f.*, przeciąg *m.* (czasu); — zwi'schen

Säulen międzyfilarze *n.*, międzysłupie *n.*; — zwi'schen Zaunpfählen przęsło *n.*; in =räumen z przerwami; in kurzen, langen =räumen w krótkich, długich przerwach; in regelmäßigen =räumen w regularnych odstępach (czasu).

Zwi'schenrede, *sf. pl.* =n, mowa przerywająca inna.

Zwi'schenredner, *sm.* =ß, *pl.* —, mowca przerywający drugiego.

Zwi'schenregierung, *sf. pl.* =en, rząd tymczasowy, interregnum *n.*

Zwi'schenreich, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, interregnum *n.*

Zwi'schenrippenmuskel, *sm. pl.* mięśnie międzyżebrowe (*anat.*).

Zwi'schenrippenstüek, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, międzyżebro *n.* (*anat.*).

Zwi'schenruf, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, okrzyk prerywający.

Zwi'schen Satz, *sm.* =eß, *pl.* =sätze, zdanie wtrącone, nawiasowe, nawias *m.*

Zwi'schenschleibe, *sf. pl.* =n, — für Gummiringe przegro-da *f.* krążków kauczukowych.

Zwi'schen Speise, *sf. pl.* =n, obacz Zwi'schessen.

Zwi'schen Spiel, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, przedstawienie *n.* między aktami, intermezzo *n.*

Zwi'schenstation, *sf. pl.* =en, obacz Mittelstation.

Zwi'schensackwerk, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, międzypiętrze *n.*, półpiętrze *n.*

Zwi'schenstück, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, intermezzo *n.* (muzyka).

Zwi'schensstufe, *sf. pl.* =n, stopień pośredni.

Zwi'schens tunde, *sf. pl.* =n, godzina *f.* o'poczynku.

Zwi'schenton, *sm.* =(e)ß, *pl.* =töne, ton pośredni.

Zwi'schenträger, *sm.* =ß, *pl.* —, Zwi'schenträgerin, *sf. pl.* =nen, obnosiciel *m.*, obnosicielka *f.* plotek.

Zwi'schenträgerin, *sf. pl.* =en, roznoszenie *n.* plotek.

Zwi'schennistand, *sm.* =(e)ß, *pl.* =stände, okoliczność ubo- czna.

Zwi'schenverdeck, *sn.* =eß, *pl.* =e, obacz Zwi'schendeck.

Zwi'schenverfehr, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, handel pośredni; ruch lokalny (kolejn.).

Zwi'schenvorhang, *sm.* =(e)ß, *pl.* =hänge, kurtyna *f.*, zasłona *f.*

Zwi'schenwall, *sm.* =(e)ß, *pl.* =wälle, wał pośredni.

Zwi'schenwand, *sf. pl.* =wände, ściana środkowa, pośrednia, przepierzenie *n.*

Zwi'schenweite, *sf. pl.* =en, odstęp *m.*, odległość *f.* między dwoma przedmiotami.

Zwi'schenwort, *sn.* =(e)ß, *pl.* =e, 1) słowo wtrącone; 2) wykrzyknik (gramat.).

Zwi'schenzaun, *sm.* =(e)ß, *pl.* =zäune, plot przedzielający, odgradzający.

Zwi'schenzeile, *sf. pl.* =n, wiersz pośredni; przedział *m.* między wierszami.

Zwi'schenzeit, *sf.* pewien przeciąg czasu; in der — tymczasem, w międzyczasie.

Zwißt, *sm.* =(e)ß, *pl.* =e, poróżnienie *n.*, sprzeczka *f.*, zatarg *m.*, zwada *f.*, rozterka *f.*; in — geraten, poróżnić się, posprzeczcać się, poswarzyć się, powaźnić się.

Zwißtig, *adi.* niezgodny, zwadliwy, klótlivy.

Zwißigkeit, *sf. pl.* =en, obacz Zwißt.

Zwißchern, *vn.* (haben) świegotać, szczebiotać; wie die Alten Jungen, so zwißchern auch die Jungen jak gadali starzy, tak i młodzież gwarzy.

Zwißchern, *sn.* =ß, świegot *m.*, szczebiot *m.*

Zwi'tter, *sm.* =ß, *pl.* —, mieszaniec *m.*, dwupłciowiec *m.*, obojnak *m.*; hermafrodyta *m.*; bastard *m.* (o zwierzętach).

Zwi'tter-, *adi.* dwupłciowy.

Zwi'tterartig, *adi.* dwupłciowy.

Zwi'tterbildung, *sf.* dwupłciowość *f.*, obojnakto *n.*

Zwi'tterblume, *sf. pl.* =n, kwiat mieszany, dwupłciowy.

Zwi'tterform, *sf. pl.* =en, forma mieszana.

Zwi'ttergeschlecht, *sn.* =(e)š, *pl.* =er, rasa mieszana.

Zwi'ttergewächš, *sn.* =ješ, *pl.* =je, roślina dwupłciowa.

Zwi'tterhaft, *adi.* mieszany, dwupłciowy.

Zwi'tterpflanze, *sf. pl.* =n, obacz Zwi'ttergewächš.

Zwi'tterwort, *sn.* =eš, *pl.* =e, wyraz mieszany.

Zwo, *num.* przestarzała forma zamiast zwoi, jedynie dla rodzaju żeńskiego.

Zwölf, *num. card.* dwanaście, dwunastu, dwanaścioro; etwa — Stunden około dwunastu godzin; um — Uhr *a)* (zu Mittag) o dwunastej (w południe), w południe; *b)* (Mitternacht) o dwunastej w nocy, o północy; eš ist — Uhr jest dwunasta (godzina), jest południe, północ; die — dwunastka *f.*

Zwölf, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dwunastokąt.

Zwölf, *adi.* dwunastokątny.

Zwölf, *sm.* =š, *pl.* —, 1) (liczba) dwanaście, dwunastka *f.*; 2) dwunastówka *f.* (moneta); 3) jelen *m.* o dwunastogaleźnych rogach; 4) żołnierz *m.* dwunastego pułku; 5) wino *n.* z roku 12go.

Zwölf, *adi.* dwanaścioraki.

Zwölf, *adi.* dwunastokrotny; *adv.* dwunastokrotnie.

Zwölf, *sm.* =(e)š,

jelito dwunastocalowe, dwunastnica *f.* (anat.).

Zwölf, *sn.* =(e)š, *pl.* =e, dodekaeder *m.*

Zwölf, *adi.* dodekaedryczny.

Zwölf, *sn.* =(e)š, *pl.* =eräuter, dwunastnik *m.* (zielen).

Zwölf, *adi.* dwunastostopkowy (botan.).

Zwölf, *sf.* rząd *m.* dwunastu.

Zwölf, *adi.* dwunastoletni.

Zwölf, *adi.* dwunastolutowy.

Zwölf, *adv.* dwanaście razy.

Zwölf, *adi.* dwunastokrotny; *adv.* dwunastokrotnie.

Zwölf, *adi.* dwunastoprecikowy (botan.).

Zwölf, *adi.* dwunastomiesięczny.

Zwölf, *adi.* co dwanaście miesięcy (powtarzający się).

Zwölf, *sm.* =š, *pl.* —, działo dwunastofuntowe, dwunastofuntówka *f.*

Zwölf, *adi.* dwunastofuntowy.

Zwölf, *adi.* mający dwanaście strun.

Zwölf, *adi.* dwunastoboczny; mający dwanaście stron (n. p. książka).

Zwölf, *adi.* dwunastozgłoskowy.

Zwölf, *adi.* mający dwanaście kolumn.

Zwölf, *adi.* dwunastogodzinny.

Zwölf, *adi.* co dwanaście godzin (przypadający).

Zwölf, *sn.* =eš, ustawa Dwunastu Table (prawo rzymskie).

Zwölf, *adi.* dwunastodniowy.

Zwölf, *adi.* co dwanaście godzin (przypadający).

Zwölf, *num. ord.* dwunasty; der — April dwunasty kwiecień; Ludwig der Zwölfte Ludwik dwunasty.

Zwölf, *adi.* podzielony na dwanaście części; podzielony przez dwanaście.

Zwölf, *sn.* =š, (jedna) dwunasta (część).

Zwölf, *sm. pl.* die — dwanaście dni między Bożym Narodzeniem a świętem Trzech króli.

Zwölf, *adv.* po dwunaste.

Zwölf, *adv. num.* jedenaście i pół.

Zwölf, *adi.* dwunastowierszowy.

Zwölf, *adv.* obacz Zweiter.

Zwölf, *sf. pl.* =n, rodzaj motyla.

Zwölf, *sn.* =š, kość jarzmo-wa, licowa (anat.).

Zwölf, *adi.* jarzmo-wy, licowy (anat.).

Zwölf, *sf.* nauka *f.* o fermentacji.

Zwölf, *sf. pl.* =n, obacz Cypr'e'ſſe.

Verzeichnis

der Eigennamen sowie der wichtigeren geographischen und ethnographischen Namen.

Spis

imion własnych, tudzież ważniejszych nazw geograficznych i etnograficznych.

A.

Aa'then, Akwisgran *m.*; der Kongreß zu — kongres akwisgrański; *Aathener adi.* akwisgrański.

Aa'fus, Eakus, Eak.

Aa'braham, Abraham; in = 8 Schöß na lonie Abrahama.

Aa'ha'ja, Achaja.

Aa'hi'lleß, Achilles i Achil.

Aa'balbert, Wojciech.

Aa'dam, Adam; den alten — ausziehen złożyć, wyzuc starego Adama.

Aa'dami'tisch, **Aa'dams=** *adi.* adamowy; der Enfel = 8 wnuk adamowy; der **Aa'damsbaum** drzewo adamowe; der **Aa'dams=** apfel adamowe jablko.

Aa'delsberg, Postojna.

Aa'delsberger Grotte, *f.* Postojenska jaskinia.

Aa'dergebirge, *n.* Kladskie pogórze, Orlickie pogórze.

Aa'dolf, Adolf.

Aa'dria, *f.* **Aa'driatiches Meer**, *Adryatyk m.*, Sine morze; **a'driatich adi.** adryatycki.

Aa'rika, Afryka.

Aa'rika'ner, *m.* Afer, Afrykanczyk, Afrykanin; **Aa'rika=** *nerin f.* Afrykanka; **a'rika=** *nisch adi.* afrykański, *adv.* po afrykańsku; = *e* Pflanzen afrykańskie rośliny; die = *e* Rüste, die Rüste **Aa'ritaß**, von **Aa'rika** afrykańskie wybrzeże.

Aa'gefila'nus, Agezylaus.

Aa'gi'dius, Idzi.

Aa'gina, Egina.

Aa'gues, Agnieszka, Jagnieszka.

Aa'gram, Zagrzeb *m.*; **Aa'gramer(=)**, von, aus — zagrzebski.

Aa'grifola, Agrykola.

Aa'gri'ppa, Agryppa; **Aa'grip=** *ping* Agryppina.

Aa'gyp'ten, Egypt; **Aa'gypter m.** Egipcyanin; **Aa'gypterin f.** Egipcyaninka; **Aa'gypter(=)**, **a'gyp=** *tisch adi.* egipski.

Aa'jaz, Ajaks.

Aa'ba'nien, Albania; **Aa'ba=**

nece(r) m. Albańczyk; **Aa'ba=** *neserin f.* Albanka; **alba=** *nisch adi.* albański, *adv.* po albańsku.

Aa'lbrecht, Olbracht.

Aa'lexa'nder, Aleksander, Leszek.

Aa'lgier, **Aa'g'rien**, Alger *m.*, Algerya; **Aa'gierer m.** Algierczyk; **Aa'giererin f.** Algerka; **algierisch adi.** algierski.

Aa'llaß, Allah, Allah.

Aa'llenstein, Olsztyn *m.*

Aa'loi'junß, Alojzy.

Aa'lpen, *pl.* Alpy; **Aa'lpen=** *adi.* alpejski.

Aa'lpenbewohner, *m.* Alpejczyk.

Aa'lttitschein, Stary Teczyn.

Aa'ttwi'bergebirge, *n.* Babie Góry.

Aa'ulta, Olta (rzeka).

Aa'um'lic, Amalia.

Aa'ubro'junß, Ambroży.

Aa'um'e'nß, **Aa'mbian m.**, Amiens.

Aa'milia'ausß, Emilianus, Emilian.

Aa'mselfeld, *n.* Kosowepole.

Aa'nasta'zia, Nastka.

Aa'nasta'junß, Anastazy.

Aa'ndre'aß, Andrzej, Jędrzej.

Aa'ndro'mache, Andromacha.

Aa'ngerburg, Wegobork *m.*

Aa'ng'e'rß, (wym.: azer), **Aa=** *jon'*, (wym.: ažu) Andegawa, Andegawia; von Anjon andegawenski *adi.*

Aa'nhaltßberg, Lysa Góra (wieß).

Aa'nna, Anna; *dim.* **Aa'nnden** Anusia, Ańdzia.

Aa'uti'gouc, Antygona.

Aa'uti'odunß, Antyoch.

Aa'utiva'ri, Bar *m.*

Aa'nton, Antoni, Antek; *dim.* **Aa'ntonchen**, **Toni** Antos; **Aa=** *toniusß* Antoniusz; **Aa'ntonie**, Antonina; die Frau des **Aa'nton** Antoniowa; **Aa'ntons**, **Aa'nton** gehörend antkowy *adi.*

Aa'ntwe'rpen, Antwerpia.

Aa'penni'nen, *pl.* Apeniny.

Aa'phrodi'te, Afrodyta.

Aa'po'llo, Apollo; **apollinisch** *adi.* apolliniński.

Aa'ppiniß **Aa'laudiusß**, **Aa'piusz** **Aa'klaudyusz**.

Aa'quile'a, Akwileja.

Aa'quita'nien, Akwitania.

Aa'ra'bien, Arabia; **Aa'ra'ber m.** Arab; **Aa'ra'berin f.** Arabka; **arabisch adi.** arabski, *adv.* po arabsku.

Aa'renburg, Wisze.

Aa'risti'des, Arystydes.

Aa'ru'berg, Arula *f.*

Aa'r'elß, Arelat *m.*

Aa'rme'nier, *m.* Ormianin; **Aa'rmenierin f.** Ormianka; **at=** *menisch adi.* ormiański, *adv.* po ormiańsku.

Aa'r'nefß, Arnusz *m.*

Aa'r'temiß, Artemis i Artemida.

Aa'r'wa, Orawa (rzeka).

Aa'schineß, Eschines.

Aa'schyl'neß, Eschyl.

Aa'sien, Azya; **Aa'kleinasi'en** Azya Mniejsza; **Aa'siate m.** Azyata; **Aa'siatiu f.** Azyatka; **a'siatich adi.** azyatycki, *adv.* po azyatycku.

Aa'sop, Ezop; **a'sopichß** **Aa=** *beß* bajki Ezopowe.

Aa'so'wiches Meer, Suroskie morze.

Aa'spa'zia, Aspazya.

Aa'ssi'zi, **Aa'syz m.**; der hl. **Aa=** *zisifusß* von — św. Franciszek z Asyzu.

Aa'ssi'rien, **Aa(s)zyrya**; **a'ssy=** *riich adi.* as(s)zyryjski, *adv.* po as(s)zyryjsku.

Aa'sthe'n, **Aa'teny pl.**; **Aa'thener m.** Ateńczyk; **Aa'thenerin f.** Atenka; **a'thenisch adi.** ateński.

Aa'thio'pion, Etyopia; **a'thio=** *pich adi.* etyopski.

Aa'trika, Atyka; **attisch adi.** attyki.

Aa'ttila, Attyla.

Aa'th'wit, Uciechowice *pl.*

Auerchscht, Uherczyco *pl.*
 Au'gsburg, Augsburg.
 Au'guſt, August.
 Au'guſtin, Augustyn.
 Au'guſt'nermönch, m. Augustynianin; Au'guſtiner(=) *adi.* augustyański; Au'guſtinerkloſter *n.* klasztor augustyński.
 Au'tiſ, Aulis i Aulida.

Au'pe, Upa (rzeka).
 Aure'liuſ, Aureliusz i Anreli.
 Au'ſchwit, Oświęcim *m.*
 Au'ſig, Uście *n.* nad Labą.
 Au'ſterlich, Sławków *m.*
 Auſtra'lien, Australia; auſtraliſch *adi.* australski.
 Auſtra'lier, *m.* Australczyk; Auſtralierin *f.* Australka.

Auwe'rgue, (wym.: owerń) Alvernia.
 Awa'ren, *pl.* Awarowie; Awarenland *n.* kraj *m.* Awarów.
 Awiguo'n, (wym.: awinja) Awignon; awignoniſch *adi.* awiniński.
 Awey'den, Nawiadów.

B.

Ba'bylon, Babilon; Baby=lonier *m.* Babilończyk; Baby=lonien Babilonia; babyloński *adi.* babiloński; der babylo=niſche Turm babilońska wieża.
 Ba'chus, Bacchus; er ſchaut aus wie ein — wygląda jak Bacchus; Bacchanalien *pl.* Bacchanalie.
 Ba'den, Badena; Badenſer *m.* Badeńczyk; Badenſerin *f.* Badeńska; Badenſer, Badener=*adi.* badeński.
 Ba'lfan, Balkan; Balfan=*adi.* bałkański.
 Ba'ltiſch, *adi.* bałtycki; =eſ Meer Bałtyk *m.*
 Ba'rbara, Barbara.
 Ba'rbaſen, *f.* Basia.
 Ba'rgeu, Zbarzewo.
 Ba'rſer Komitat, Tjekowski komitat.
 Ba'rten, Barciany.
 Ba'rſfeld, Bardyów.
 Ba'rthel, *m.* Bartek i Bar=toz.
 Bartholomä'uſ, *m.* Bartłomiej.
 Ba'ruth, Zelm.
 Ba'ſel, Bazylea; Baſeler *m.* Bazylejczyk.
 Baſſ'liuſ, Bazyli.
 Baſſia'ner, Baſſia'nermönch, *m.* Bazylianin; Baſſianer *pl.*, =orden *m.*, =kirche *f.* Bazylianin *f.* Bazylianin *f.*
 Ba'ſel, Baſtian, *m.* Sobek.
 Bau'erwit, Bawarów.
 Bau'tſchen, Zbaszyn.
 Bau'ten, Budyzyn.
 Bau'ern, Bawarya; Bayer *m.* Bawarczyk; Bayerin *f.* Bawarka; bay(=)erlich *adi.* bawarski.
 Beatri'ce, (wym.: -tricie), Beatrix, *f.* Beatrycze.
 Bee'zebub, *m.* Belzebub.

Be'lgien, Belgia; Belgier *m.* Belgijczyk; Belgierin *f.* Belgijka; belgiſch *adi.* belgijski.
 Be'lggrad, Białogród.
 Belt, *m.* Belt; der Kleine, Große — Maly, Wielki Belt.
 Be'nedikt, *m.* Benedykt.
 Beuedikt'ner, =mönch, *m.* Benedyktyn; Benediktiner *pl.*, =kloſter *n.*, =kirche *f.* Benedyktyni *pl.*
 Be'neſchau, Bennisz, Be'nſen, Benezów.
 Be'raut, Kościec i Kościerzyna.
 Be'raun, 1) Berun; 2) Berunka, Mza (rzeka).
 Berberei', Barbarya.
 Ber'rgen, Rugigród i Rojgród.
 Berli'n, Berlin; Berliner *m.* Berlińczyk; Berlinerin *f.* Berlinka; Berliner(=), berlinerlich *adi.* berliński.
 Bern, Berno; Berner *m.* Berneńczyk; bernerlich *adi.* berneński.
 Be'rnhard, Bernard.
 Bernhardt'ner, Bernhardt'=nermönch, *m.* Bernardyn; Bernhadinernonne *f.* Bernardynka; Bernhardiner *pl.*, =orden *m.*, =kloſter *n.*, =kirche *f.* Bernardyni *pl.*
 Be'rnuſtadt, Bieratów.
 Be'rtä, *f.* Berta.
 Beſki'den, *pl.* Beskid *m.*, Beskidy *pl.* i Bieszczad *m.*
 Be'tſchem, Betleem.
 Be'tſchen, Pszczew.
 Ben'then, Bytom.
 Bi'e'lich, Bielsk i Bilsko; Bieltſer *m.* Bielszczanin.
 Bi'la, Bilina.
 Bi'lin, Bielina.
 Bi'rbaum, Miedzycród.
 Bi'ſchofsburg, Biskupice *pl.*

Biſchofte'i'nitz, Horszow-Tyn.
 Biſchofswe'rder, Biskupiec.
 Bi'ſtrich, Bystrzyca (miasto i rzeka).
 Bla'juſ, Blązej.
 Blu'mental, Smolniki.
 Bo'ber, *f.* Bobrawa (rzeka).
 Bocca'ccio, (wym.: hokacz) Boccaccio i Bokacyusz.
 Bo'denbach, Podmokle.
 Bo'denſee, *m.* Bodeńskie, Konstancyjskie jezioro.
 Bö'hme, Czechy; Böhme *m.* Czech; Böhmín *f.* Czeszka; böhmisch *adi.* czeski, *adv.* po czesku.
 Bö'hmerwald, *m.* Szumawa.
 Bö'hmiſch-Mäh'rriſche Gebirge, Zdzarskie góry.
 Bo'teſtauſ, *m.* Bolesław.
 Bolo'gna, (wym.: -lonja) Bolonia, Bononia; Bologneſer (wym.: -lonjezer) *m.* Bononczyk; Bologneſer *adi.* boloński, bonoński.
 Boſni, Babimost.
 Bonavent'ra, Dobrogost.
 Bonifa'ziuſ, Bonifacy.
 Bö'tien, Beocya.
 Borden'a, (wym.: -rdo) Burdigala; Bordeaux=, von Bordeaux *adi.* burdigalski.
 Bo'snien, Bośnia; Boſnier, Boſniat *m.* Bośniak; Boſnierin, Boſniatin *f.* Bosanka, Boszanka; boſniſch, boſniatiſch *adi.* bośniacki, *adv.* po bośniacku.
 Bouill'on, (wym.: buja) Bouillon; Gottfried von — Gotfryd z Bouillonu.
 Braba'nt, Brabancya.
 Bra'he, Brda.
 Bra'hma, Brahma; Brahma=iſmuſ *m.* brahmiizm; Brah=mine *m.* Bramin; Brahminiſ=muſ *m.* braminizm.

Bra'ila, Brajlów.
 Bra'ndeiš, Brandys.
 Bra'ndenburg, Branden-
 burg, Brandenburgia; Brani-
 bor (miasto); Zgorzelec;
 Brandenburger *m.* Branden-
 burczyk; Brandenburgerin *f.*
 Brandenburczanka; Branden-
 burger, brandenburgišč *adi.*
 brandenburski; daš B—er
 Łor Brandenburska brama.
 Braš'i'lien, Brazylia; Braš'i-
 lianer *m.* Brazyliańczyk; Bra-
 siliனர்in *f.* Brazyliańska; bra-
 siliனர்išč *adi.* brazylijski.
 Brās, Brojce.
 Bran'nan, Brunów.
 Brau'nschweig, Brunświk;
 Braunschweiger *m.* Brunświ-
 czanin; Braunschweigerin *f.*
 Brunświczanka; Braunschwei-
 ger(=), braunschweigerišč *adi.*
 brunświcki.
 Drei'sach, Bryzak.
 Drei'sgan, Bryzgowia.
 Drei'men, Brema; Bremer

m. Bremeńczyk; Bremer(=) *adi.*
 bremeński.
 Bre'nsce, Przemsza (rzeka).
 Bre'slau, Wrocław; Breš-
 lauer *m.* Wrocławianin, Wro-
 cławczyk; Brešlauerin *f.* Wro-
 cławianka; Brešlauer, brešlau-
 išč *adi.* wrocławski, *adv.* po
 wrocławsku.
 Brejt, Brześć.
 Bri'nsen, Wabrzeźno.
 Briqi'tte, *f.* Brygita.
 Briqi'ttenuonc, *f.* Brygitka.
 Bri'seis, Bryzeis, Bryzeida.
 Brita'nicu, Brytania;
 Groß— Wielka Brytania;
 Brite *m.* Brytańczyk; Britin
f. Brytanka; britišč *adi.* bry-
 tański, *adv.* po brytańsku.
 Bri'zen, Bryksena.
 Bro'di, Brody.
 Bro'mberg, Bydgoszcz.
 Bruck, Bruk; — an der
 Leitſha, an der Mur Bruk nad
 Litawa, nad Murą.
 Bri'gge, Bryga.
 Britanu, Bruo, Berno.

Bru'ſſa, Brusa, Prusa albo
 Bursa.
 Brü'sſel, Bruksela; Brüſſe-
 ler(=) *adi.* brukselski.
 Brüg, Inewin, Guiewin.
 Bu'chau, Buchów, Bohow.
 Bu'cholz, Bukowina (mia-
 sto).
 Bu'ddha, Budda; Buddhaiš-
 muš *m.* Budaizm; Buddhiš *m.*
 Buddysta; buddhiščišč *adi.*
 buddaistyczny.
 Bu'dwieš, Budziejowice.
 Bug, Bug (rzeka).
 Bu'farest, Bukareszt.
 Bufowi'ua, Bukowina.
 Bulga'rien, Bułgaria; Bul-
 gar(=) *m.* Bułgar; Bułgarin
f. Bułgarka; bułgarišč *adi.*
 bułgarski, *adv.* po bułgarsku.
 Bu'uzlau, Bolesław, Boles-
 lawiec i Bolesławów.
 Bu'tschowitz, Budyszowice *pl.*
 Byron, (wym.: bajron)
 Byron.
 Byža'uz, Bizancya.

C.

Cäci'lie, *f.* Ceeylia.
 Calai's, (wym. kalé), Calais,
 ciešnina Kaletańska, Kaleta.
 Ca'lderon, Kalderon i Cal-
 deron.
 Carte'iusz, Kartezyusz;
 obacz Descartes.
 Cä'sar, *m.* Cezar.
 Ca'ſſius, *m.* Kassysz.
 Ca'to i Ka'to, *m.* Kato.
 Ca'ttaro, Kotor.
 Ce'rberuš, *m.* Cerber.
 Ce'reš, *f.* Ceres i Cerera.
 Cetti'nje, Cetynia.
 Chałdä'a, Chaldaea; chałdä-
 išč *adi.* chaldejski, *adv.* po
 chaldejsku.
 Champa'gne, (wym.: szapani)
 Szampania; Champagner(=)
adi. szampański.
 Chäronä'a, Chereona.
 Chartreu'se, (wym.: szar-
 tröz) Kartuzya.
 Charu'bdiš, *f.* Charybda.

Che'muiter Erzgebirge, *n.*
 Rudawy Szezawnickie.
 Che'rsö, Kres, Chres i Czres.
 Chi'na, Chiny; Chiñese *m.*
 Chiñczyk; Chiñjin *f.* Chinka;
 chiñjišč *adi.* chiński, *adv.* po
 chińsku.
 Chi'oš, Chios.
 Chlo'e, Chloce.
 Cho'cim, Chocim.
 Chodjche'sen, Chodzież.
 Chri'ſtburg, Dzierżgoń.
 Chri'ſtian, *m.* Krystyan;
 Chriſtine *f.* Krystyna; *dim.*
 Chriſtinden Krysia, Krzysia.
 Chri'ſtoph, *m.* Krzysztof.
 Chri'ſtus, Chrystus.
 Ci'cero, Cycero; ciceronišč
adi. cyceroński.
 Ci'liciu, Cylicya.
 Ci'li, Cela i Celje.
 Ci'mou, *m.* Cymon.
 Cincinna'tuš, *m.* Cyneynaa-
 tus i Cyneynat.

Ci'rcce, *f.* Cyree.
 Ciſtercie'uſer i Ziſterzie'u-
 ſer, *m.* Cysters.
 Cla'dowa, Kladowo.
 Cle'be, Kliwia.
 Cö'lestin, *m.* Celestyn.
 Condé, (wym.: kadé) *m.*
 Kondeusz.
 Coriola'muš, *m.* Koryolan.
 Co'rmonš, Kormin.
 Cornei'ſſe, (wym.: kornej)
 Corneille.
 Cro'ſſen, Krosno.
 Cſa'fathuru, Czakowiec,
 Czakatoria.
 Cy'peru, Cypr; Cypriet *m.*
 Cypryczyk; cyprišč *adi.* cy-
 pryjski; Cyperwein *m.* cy-
 pryjskie wino.
 Cy'priau, *m.* Cyprian.
 Cy'rus, *m.* Cyrus.
 Cupi'do, *m.* Kupido.
 Ci'riuš, *m.* Kuryusz.

D.

Dä'daluš, *m.* Dedal.
 Da'hme, Damna.
 Dalma'tien, Dalmacya;

Dalmatiner, Dalmatier *m.*
 Dalmat, Dalmatezyk *m.*; Dal-
 matierin, Dalmatinerin *f.*

Dalmatka; dalmatijšč, dalma-
 tinišč *adi.* dalmacki, po dal-
 maeku.

Dama'stusz, Damazek; Dama'stuzener(=) *adi.* damasceński.
Da'mbran, Damerau, Damerue i Damer, Dąbrowa.

Dana'iden, Danaidy.

Dā'ne m. Duńczyk; Dānin *f.* Duńska; dānijsz *adi.* duński. *adv.* po duńsku.

Dā'newarf, Dania.

Da'niel, *m.* Daniel.

Da'nuowit, Dunajowiec.

Da'ute, m. Dante und Dant.

Da'uzig, (dawniej:) Dańsko, (teraz:) Gdańsk; Danziger *m.* Gdańszczanin; Danzigerin *f.* Gdańszczanka; Danziger(=) *adi.* gdański.

Da'pħne, *f.* Dafne.

Dari'us, *m.* Daryusz.

Darfa'hmen, Darkiany.

Daupħinē, (wym.: doħinē) *f.* Delinat.

Da'uid, *m.* Dawid.

De'lpħi, Delfy *pl.*

Deme'trius, *m.* Dymitr.

Demo'stħeneš, *m.* Demostenes.

De'neberg, Wojkam.

Dešca'rtes, *m.* (wym.: dekárt) Kartezyusz, Descartes.
Dešide'rins, *m.* Dezyderiusz i Dezydery.

De'shan, Dessawa; Dešsauer *m.* Dessawczyk; Dešsauerin *f.* Dessawka; Dešsauer, dešsautijsz *adi.* dessawski.

De'sħow, Deryczewo.

Deu'tsch, *adi.* niemiecki, *adv.* po niemiecku; daš Deu'tsche, die deu'tsche Sprache język nie-

miecki; deu'tsch sprochen, schreibben mówić, pisac po niemiecku; ins Deutsche, aus dem Deutschen überseßen tłómaczyć na niemieckie, z niemieckiego.
Deu'tsch-Gil'an, Gilawa.

Deu'tsche(r), *m.* Niemiec; Deu'tsche *f.* Niemka.

Deu'tsch-Kro'ne, Walec.

Deu'tschland, Niemcy.

Dia'kobar, Djakowo.

Dia'na, *f.* Dyana.

Di'bo, *f.* Dydo i Dydona.

Die'venau, Dziwnow.

Dijo'u, (wym.: diža) Dyżon.

Dio'stenberg, Dyla.

Dio'ģeneš, *m.* Dyogenes.

Diofle'tian, *m.* Dyoklecyan.

Dio'medeš, *m.* Dyomedes

und Dyomed.

Dion'yħinš, Dion'yš, Dyonizy, Dyonizyusz.

Dio'shan, Terew, Czczew.

Dnie'per, Dniepr; diešseits, jenseits deš — liegend, wohñend przeddnieprzański, zadnieprzański *adi.*

Dnie'ster, Dniestr; diešseits deš — liegend, wohñend przeddnieprzański *adi.*

Döbeln, Doblin i Doble.

Dö'bern, Darbna.

Do'berstein, Dobrzyniewo.

Do'britsch, Dobrzysz.

Dobru'dscha, Dobrudża.

Dö'shan, Dylewo.

Do'łger See, Dołgowe jezioro.

Do'łzia, Dolsk.

Dominika'ner, Dominika'ner-möndch *m.* Dominikan, Dominikanin; Dominikanerin, =kanneronne *f.* Dominikanka; Dominikaner(=) *adi.* dominikański.

Do'minif, Domi'nifusz, *m.* Dominik.

Do'minstadt, Domaszow.

Don, *m.* Don.

Donau, *f.* Dunaj *m.*; Donau(=) *adi.* dunajowy; diešseits, jenseits der — liegend, wohñend przeddunajski, zadunajski.

Do'nnangen, Dundangi.

Dorothe'a, *f.* Dorota; *dim.*

Dorchen *n.* Dorotka i Dosia.

Do'rpat, Dorpat i Dorpt.

Do'sse, Dasza i Daszówka.

Drau, *f.* Drawa.

Dre'sden, Drezno; Dreš=d(e)ner *m.* Drezdeńczyk; Dreš=d(e)nerin *f.* Drezdeńka; Dreš=d(e)ner *adi.* drezdeński.

Dre'weuz, *f.* Drwęca (rzeka).

Drie'sen, Drezdenko.

Dri'nowek, Drynowiec.

Dri'ing, Strezhenice.

Dro'ssen, Drzeń.

Dru'ide, *m.* Druid.

Drya'de, *f.* Dryada.

Dü'ben, Duby.

Dü'na, *f.* Dżwina (rzeka).

Dü'naburg, Dynaburg.

Dünami'nde, Dyament.

Dü'nkirchen, Dunkerka.

Dura'zzo, Dracz.

Dug, Duchow.

G.

G'bro, Iber (rzeka).

G'bran, Ozola Moja.

G'duard, *m.* Edward.

G'ger, Cheb.

G'ger, *f.*, Ggerstus *m.* Oharka.

Gi'benjħit, Iwanczyce.

Gi'lenburg, Ilburg.

Gi'niel, Mieszow.

Gi'nenarf, Kunidora.

Gi'nenstadt, Zeleznica.

Gi'be, *f.* Laba (rzeka).

Gi'bing, Elbląg.

Gi'iš, *m.* Eliaasz.

Giš, Elis i Elida.

Gi'jabetħ *f.* Elżbieta, Halina; *dim.* Lieschen *n.* Halka.

Gi'jabetħstadt, Elżbiecin.

Gi'sental, Rzywno.

Gi'singen, Tlukany.

Gi'saħ, *n.* Alzacya; Gi'saħser

m. Alzaczek; =in *f.* Alzatka.

Gi'ster, *f.* Elstera, (właściwie:) Halsztrów *m.* (rzeka).

Gi'siħijsħe Zelder, pola Elizejskie.

Gi'ħium, Elizyum.

Gi'mil, Emil.

Gi'mlic, *f.* Emilia.

Gi'mš, *f.* Amiza i Amizya.

Gi'ngland, Anglia; Gi'nglan-

der *m.* Anglik; Gi'ngländerin *f.* Angielka; gi'ngliħ *adi.* angielski, *adv.* po angielsku; gi'ngliħ sprochen, schreiben mówić, pisac po angielsku.

Gi'nniūs *m.* Ennius.

Gi'pamino'ndaš, *m.* Epaminondas.

Gi'perieš, Preszów.

Gi'pħejuš, Efez; ephħijsħ

eφεzyjski.

Gi'rus, Epir.

Gi'rus, Ereb.

Gi'rfurt, Erfurt; Erfurter(=)

adi. erfurcki.

Gi'rlaf, *f.* Erlawa (rzeka).

Erlau, Jager.
 Ermeland, Warmia; Erm-
 länder *m.* Warmińczyk; erm-
 ländisch *adi.* warmiński; Bi-
 schof von Ermeland biskup
 warmiński.
 Ernst, Ernest.
 Erzgebirge, *n.* Rudawy,
 Góry Kruszcowe.
 Esther, *f.* Ester i Estera.

Esthland, Estonia; esthlan-
 disch *adi.* estoński.
 Etsh, *f.* Adyga (rzeka).
 Eubö'n, Eubea.
 Eug'en, *m.* Eugeniusz; Eug-
 genie *f.* Eugenia.
 Eu'enberg, Sowiagóra
 (wieś).
 Euri'dice, *f.* Eurydyka.
 Euri'pides, *m.* Eurypidēs.

Euro'pa, Europa; Europäer
m. Europejczyk; Europäerin
f. Europejka; europäisch *adi.*
 europejski, *adv.* po europejsku.
 Uti'n, Utin.
 E'wa, *f.* Ewa; *dim.* Euchen
n. Ewcia, Ewusia.
 Eyn, Keyū.
 Ey'lau, Hawa, Jelawa.
 Eypel, Upipe.

F.

Fabianswa'ldc, Żabieniec.
 Falkenan, Waliechnowo i
 Falknow.
 Fa'kenberg, Niemodlin.
 Fe'huern, Wemera (wyspa).
 Fe'i'strik, Bystrzyca.
 Feldk'rähen, Terg.
 Fe'lsöberg, Walezyce.
 Fe'lix, *m.* Feliks, Szczesny.
 Fe'rdinand, *m.* Ferdynand.
 Fe'senberg, Twarda góra.
 Fez, Fezya (kraj), Fez
 (miasto).
 Fi'chtelgebirge, *n.* Smerko-
 winy, Góry Smereczane.
 Fi'e'lhuc, Wieleń i Wielin.
 Fi'n'nländ, Finlandya; Fi'nn-
 länder *m.* Finlandczyk, Fiń-
 czyk; Fi'nnländerin *f.* Fin-
 landka; fi'n'nisch *adi.* finlandz-
 ki, fiński; *adv.* po finlandzku,
 po fińsku.
 Fi'i'strik, Bystrzyca.
 Fi'u'nc, Rjeka.
 Fla'ccnš, *m.* Flakkus.
 Fla'ndern, Flandrya.
 Fla'tan, Złotowo i Złotów.
 Florenti'nc, *f.* Florentyna.
 Flore'uz, Floreneya; Florent-
 iner *m.* Florentynin, Florent-
 czyk; Florentinerin *f.* Florent-
 ynka; Florentiner *adi.* floren-
 cki.
 Flo'rian *m.* Floryan; Flo-
 rian=Strasze *f.*, =Tor *n.*,

Florianer Straße, Tor ulica,
 brama Floryańska.
 Florlan'ten, Wartucze.
 Fo'r'bach, Zagajewiczki i
 Polskawieś.
 Fra'uke, *m.* Frank, Fran-
 kończyk; fränkisch *adi.* frau-
 koński, *adv.* po frankoński.
 Fra'ufenberg, Przyłak.
 Fra'ufenstein, Zabkowiec.
 Fra'uffurt, Frankfurt;
 Frankfurter(=) *adi.* frank-
 furcki.
 Frankenh'a'gen, Silno.
 Fra'ufreich, Francya.
 Franz, Franzi'skus *m.* Fran-
 ciszek; *dim.* Fränzchen *n.*,
 Franzerl, Fränzel *m.* Franek,
 Franus *m.*; Frau'ziska *f.* Fran-
 ciszka, *dim.* Frania, Franusia.
 Fra'uzensbad, Franciszkowe
 Łaznie.
 Franzi'stauer(mönd), *m.*
 Franciszkan, Franciszkanin;
 Franzi'stauer *pl.* O. O. Fran-
 ciszkanie; =Kirche *f.*, =kloster
n. Franciszkanie *pl.*; =Kirche
 kościół Franciszkański; in
 der =Kirche, im =kloster u
 Franciszkanów.
 Franzo'se, *m.* Francuz;
 Franzö'sin *f.* Francuzka.
 Franzö'sisch, *adi.* francuski,
adv. po francusku; — sprechen,
 schreiben mówić, pisać po
 francusku; =e Sprache, =e

Art, =e Gebräuche, =e Sitten,
 =eß Wesen francuszczyzna *f.*
 Frau'ebach, Wielkabania.
 Frau'enburg, Narzyce.
 Frau'stadt, Wschowo; Frau-
 städter *m.* Wschowianin; Frau-
 städter(=) *adi.* wschowski.
 Frei'berg, Przyborz.
 Frei'burg, Fryburg; Frei-
 burger(=), freiburgisch *adi.* fry-
 burski.
 Freu'denstier, Świecin.
 Frei'hahn, Frejno.
 Frei'jung, Fryzynga.
 Freist, Wrzeszcz.
 Frei'stadt, Frysztat; Kisie-
 lice; Koźuchów.
 Frian'l, Fryul.
 Fric'dau, Ormoż.
 Fric'def, Frydek.
 Fric'dland, Brylant.
 Fric'drich, *m.* Fryderyk;
 Friederife *f.* Fryderyka.
 Fric'drich'sberg, Wyrza.
 Fric'drich'seck, Świaczyn.
 Fric'drich'shütte, Strzybnica.
 Fric'stand, Fryzya; Ost=,
 West= Fryzya wschodnia, za-
 chodnia; Fric'se, Fric'sländer
m. Fryzyjczyk; Fric'sin, Fric's-
 länderin *f.* Fryzyjka; Fric'sisch
adi. fryzyjski, *adv.* po fry-
 zyjsku.
 Frohnci'ten, Ketina.
 Fü'nfkirchen, Piećcerkwi.
 Fü'r'stenberg, Przybrzeg.

G.

Ga'blonž, Jablonec.
 Ga'bricel, *m.* Gabryel; Ga-
 briele *f.* Gabryela.
 Ga'jus, *m.* Gajus.
 Gali'zien, Galicya.
 Gali'zi(an)er, *m.* Galicyanin;

Galiz(an)erin, *f.* Galicyanka;
 galizisch *adi.* galicyjski.
 Gallien, Gallia; Gallier *m.*
 Gallicyzek; Gallizismus *m.*
 gallicyzm; galizisch *adi.* gal-
 licki.

Ga'llus, *m.* Gawel.
 Gaus, Kisek.
 Ga'rdensee, Ga'rnsee, Szle-
 mno.
 Garo'unc, *f.* Garamna (rze-
 ka).

Gaſſen, Gaſyn.
 Gede'ſch, Gdecz i Giecz.
 Ge'ntitz, Gebice.
 Genf, Genewa; Genfer *m.* Genewczyk; Genferin *f.* Genewka; Genfer *adi.* genewski.
 Genſer See, Genewskie jezioro.
 Genove'fa, *f.* Genowefa.
 Ge'nt, Gandawa.
 Ge'nuu, Genua; Genueſer *m.* Genueńczyk; *adi.* genueński.
 Ge'org, *m.* Jerzy.
 Geo'rgenberg, Sobota spizka.
 Geo'rgenburg, Jurbork.
 Ge'ras, Jerusz.
 Gerdan'en, Gerdawy.
 Gerli'benaupe, Wysoszczyca.
 Germa'nien, Germania;
 Germane *m.* Germanin; Germanin *f.* Germanka; Germaniſmus *m.* germanizm; germaniſch *adi.* germański.
 Germa'nifus, *m.* Germanikus i Germanik.
 Ge'rtrud, *f.* Gertruda.
 Geſe'nke, *n.* Debrata, Jeſionki.
 Ge'witſch, Jewicko.
 Gil'genburg, Dąbrowno.
 Glat, Kladsko.
 Glau'chau, Głuchów.
 Gle'witſch, Gliwice.
 (Groß-)Glo'gau, Głogów;
 Glogauer *m.* Głogowczyk; Glogauer(=) *adi.* glogowski; Klein-, Ober-Glogau, Głogówek.
 Gmi'nd, Zawód.
 Gne'ſen, Gniezno; Gneſener *adi.* gnieźnieński.
 Gö'ding, Hodonin.
 Gö'döſſel, Gedelow.
 Goe'the, Goethe.
 Go'ldenſtein, Goldsztyń.
 Go'dingen, Kuldyga.
 Go'liath, *m.* Goliat.
 Go'lmütſch, Chemsko.
 Go'lnow, Kladkowo.

Go'ltſen, Goleſzyna.
 Go'mmeru, Guntomir i Gątymir.
 Gora'le, *m.* góral; Goralin *f.* góralka; Goralen=, goralſch *adi.* góralski.
 Gör'den, Górka, Miejska Górka.
 Go'rgo, *f.* Gorgona.
 Gör'litſch, Drewnow; Zgorzelc, Zgorzelice.
 Görz', Gorycyą.
 Go'schütſch, Goſzcz.
 Go'te, *m.* Got; Ost-, Weſt-Goten Gotowie wschodni, zachodni; gotiſche Schrift gotyckie pismo; gotiſche Bauart gotycki ſtyl.
 Go'tland, Gotlandya i Gotyą.
 Go'tthard, *m.* Gotard; der Eſt. -s-Berg Góra św. Gotarda.
 Gö'ttingen, Getynga.
 Go'ttlieb, *m.* Bogumił; *dim.* Gottliebſchen *n.* Boguś.
 Go'ttlob, *m.* Bogusław, Boguchwał i Boguſal.
 Gottſch'e, Koczewje.
 Gra'chutſch, *m.* Grachus i Grakchus.
 Gradi'ska, Gradyszcze, Grodzisko.
 Gran, Strygonia (miasto); Hron (rzeka).
 Gra'slit, Kraslice.
 Graubü'nden, Recya, Gryzony.
 Grau'denz, Grudziądz.
 Grauo'ſa, Gruz.
 Grauz, Grac, Grodzisko.
 Gre'gor, *m.* Grzegorz.
 Gregoria'miſch, *adi.* Gregoriański; der =e Kalender, Geſang kalendarz, ſpiew gregoriański.
 Grei'ſwald, Gryfia.
 Greiſz, Gryc.
 Gre'nicz, Granowce.

Grie'chenland, Grecya;
 Grieche *m.* Grek; Griechin *f.* Greczynka; griechiſch *adi.* grecki, po grecku; das Griechiſche, die griechiſche Sprache, griechiſche Sitten, griechiſches Weſen greczyzna *f.*
 Gri'mma, Gryma.
 Gro'den, Grodno; Groden(=) *adi.* grodzieński.
 Grö'ningen, Groninga.
 Grö'nland, Grenlandya;
 Grö'nländer *m.* Grenlandczyk.
 Gro'spote, *m.* Wielkopolań; Gro'spölin *f.* Wielkopolańka.
 Gro'spöten, *n.* Wielkopolska; gro'spölinſch *adi.* wielkopolski, *adv.* po wielkopolsku.
 Gro'swarden, Wielki Warzadyn.
 Grö'sſch, Grodzisko.
 Gro'ttau, Krotawa.
 Gru'lich, Kraliki.
 Grü'nan, Grynawia; Zielonow.
 Grumberg, Krumberki; Zielonagóra.
 Grü'nſch'au, Zielona.
 Grü'ndorf, Zielonawieś; Zielinieć; Dąbrowa.
 Grü'neide, Zielonydąb.
 Grü'ne-Za'unc, Zielonahojna.
 Grü'nfelde, Zieleń.
 Grü'newice, Zielonałaka.
 Grü'nhof, Dąbrowa.
 Grü'nwald, Zielonylas.
 Grü'nwalde, Piecki.
 Gu'ben, Gubin.
 Gumbi'nen, Gąbin.
 Gün'tergoſt, Wiatrogoszcz.
 Gurk, Kerka.
 Gurſe'ld, Kersko.
 Gu'taw, *m.* Gustaw.
 Gutenta'g, Dobrodzień.
 Gut'tadt, Dobremiasto.
 Guye'unc, (wym.: gütjen) Akwitania.

H.

Haaq, Haga.
 Ha'litſch, Halicz; ha'litziſch *adi.* halicki.
 Ha'le, Halle; Dobragóra; Dobrasola.
 Ha'mburg, Hamburg; Ham-burger(=), hamburgiſch *adi.* hamburski.

Ha'mmerſtein, Humersztyn.
 Ha'mmen, *f.* Hanka; *dim.* Hanusia, Hanczka, Hanulka, Hanula.
 Ha'nuce, *m.* Annasz.
 Ha'nibal, *m.* Hannibal.
 Hauno'ber, Hanower; Han-

noveraner *m.* Hanowereczyk; hannoveriſch *adi.* hanowerski.
 Hañs, *m.* Jan; *dim.* Hañs-chen, Hañſel Janek, Jaś, Jasiak, Jasiunio; was Hañschen nicht lernt, lernt Hañs immer= mehr czego się Jaś nie nauczył, Jan się nie nauczy.

Ha'nja, *f.*, die Hanseaten *pl.* zwiazek Anzeatycki; Hanse-stadt *f.* miasto anzeatyckie; hanseatisch *adi.* anzeatycki.

Harz, Harc, Smoliny.

Hawa'anna, Hawana; Ha-vanna(=) *adi.* hawański.

He'be, f. Hebe.

Hebrä'er, *m.* Hebrajczyk, Hebrejczyk; hebräisch *adi.* hebrajski, *adv.* po hebrajsku; Hebräertum *n.*, hebräische Sprache, Sitten, hebräisches Weien hebrajszczyzna *f.*

He'dwig, *f.* Jadwiga; *dim.* Jadwisia.

Hei'rich, *m.* Henryk.

Hele'ne, *f.* Helena; *dim.* Helchen, Lenchen *n.* Helisia.

Helikon, Helikon; heli-tonisch *adi.* helikoński.

Hellas, Hellas i Hellada; Hellenen *pl.* Hellenowie; Hellenismus *m.* hellenizm; hellenisch *adi.* helleniński.

Hellespont, *m.* Hellespont; hellespontisch *adi.* hellesponcki.

Helote, *m.* Helota.

Hel'ngland, Helżyńska Kraina.

Hemegau, Hanonia.

Hemshan, Hanuszowce.

Herakle'a, Heraklea.

Herakli'de, *m.* Heraklida.

Hermandorf, Radzice.

Hermandstadt, Sybin.

Hermskut, Ohranow.

Herrenstadt, Wasior.

Herzogowi'na, Hercegowina.

Hei'dous, *m.* Hezyod.

Heffen, Hasya; Heffe *m.* Has; Heßich *adi.* haski.

Heronymus, *m.* Hieronim.

Hilar'ius, *m.* Hilary.

Hi'ob, *m.* Hiob.

Hippias, *m.* Hippiasz.

Hippolyt, *m.* Hipolit.

Hirshberg, Jelenia góra.

Hochfretscham, Wólka.

Hofstadt, Rudki.

Hoh'e Heid, Wysoka Hoha (góra).

Hohenberg, Trzeciewnica.

Hohenburg, Wyszogród.

Hohene'de, Ossowa góra.

Hohene'be, Wierzeblabi.

Hohenju'rth, Wyższy Brod.

Hohenman'th, Wysokie

Myto.

Hohenman'then, Muta.

Hohensta'za, Inowroclaw.

Hohenstei'n, Holsztynek, Olsztynek.

Holland, Holandya; Hofländer *m.* Holender i Holenderczyk; Holländerin *f.* Ho-

lenderka; holländisch *adi.* holenderski, *adv.* po holendersku.

Holle'schau, Holessów.

Hol'tein, Holsztyn; Holsteiner *m.* Holsztyńczyk; holssteinisch *adi.* holsztyński.

Home'r, *m.* Homer; homerisch *adi.* homeryczny, homerowy.

Hora'z, *m.* Horacyusz i Horacy; horatisch *adi.* horacyuszowski.

Hors, Świerkle; Krosno.

Hort'enius, *m.* Hortenzysz.

Hos'tan, Hostan.

Hottentot'te, *m.* Hottentot.

Hoyer'swe'rda, Wojerowice, Wojerezy.

Hrad'sch, Hradyszcze.

Hrad'schin, *m.* Hradczany (w Pradze).

Hugenot'te, *m.* Hugenota.

Hu'go, *m.* Hugo.

Hu'man, Human; die Erde, die Güter von —, die Bewohner von — und des umliegenden Landes human-szczyzna *f.*

Hu'ndsfeld, Psiepole.

Hunnen, *pl.* Hunnowie.

Huzi'te, *m.* Hucul.

Huzi'nth, *m.* Jacency, Jacek.

I.

I'dria, Wydrga.

I'glan, Iglawa.

I'gnat'ius, I'gnaz *m.* Ignacy, Zegota.

I'lias, *f.* Iliada.

I'lum, Ilium Ilion.

I'llyrien, Illirya.

I'menau, Lunia.

I'ndien, Indye; Ost-, West- — Indye Wschodnie, Zachodnie; I'ndianer *m.* Indyanin; I'ndianerin *f.* Indyanka; die I'ndier, I'nder Indowie; indisch *adi.* indyjski, *adv.* po indyjsku.

I'ngermanland, Ingrya.

I'nnocenz, Innocenty.

I'nterfrain, Notarisko.

I'nsbruck, Insbruk, In-szpruk.

I'uster, Instruc (rzeka).

I'usterburg, Instruc.

I'onien, Jonia; ionisch *adi.* joński; die Ionischen Inseln Jońskie wyspy.

I'pek, Pek, Peć (rzeka).

I'ris, *f.* Iris i Iryda.

I'rland, Irlandya; Irländer, Ire *m.* Irlandczyk, Iryjczyk; Irländerin *f.* Irlandka; irisch *adi.* irlandzki, iryjski.

I'zaak, *m.* Izak.

Izabe'la, *f.* Izabella.

Izai'aś, *m.* Izajasz.

I'ergebirge, *n.* Izerskie pogórze.

I'erskamm, *m.* Izerski Grzebien.

I'ydor, *m.* Iydor.

I'skar, Isker.

I'sland, Islandya.

I'sme'ne, *f.* Ismena.

I'socrates, *m.* Izokrates.

I'so'ngo, Socza (rzeka).

I'srael, Izrael; die (alten) I'sraeliten Izraelici *pl.* I'sraelite) *m.* izraelita; I'sraelitin *f.* izraelitka; israelitisch *adi.* izraelicki.

I'sthmus, *m.* Istmus; isth-misch *adi.* istmijski.

I'talien, Włochy, Italia; in, auß — we Włoszech, z Włoch; italisch *adi.* italski.

I'talie'ner, *m.* Włoch; Italienerin *f.* Włoszka; italienisch *adi.* włoski, *adv.* po włosku; italienisch werden, zum Italiener werden włoszc, zwłoszc; das Italienische, italienisches Wesen, italienische Sprache, Sitten włoszczyzna *f.*

J.

Jage'łlo, m. Jagiello; Jagellone m. Jagiellończyk; Frau aus der Jagellonischen Familie Jagiellonka; die Jagellonische Universität Uniwersytet Jagielloński.

Jägerndorf, Karniów.

Ja'tob, m. Jakób; *dim.* **Ja'tobchen n.** Jakóbek, Kuba.

Jakobi'ner, m. Jakobin; **Ja'tobinismus m.** jakobinizm *m.*

Ja'nfendorf, Sokolowo.

Ja'nuś, m. Janus.

Ja'pan, Japonia; Japaner, Japaneze m. japończyk; **Ja'panerin, Japanejin f.** Japonka; **japanisch, japanesisch adi.** japoński, *adv.* po japońsku.

Ja'romerit, Jaromierzec.

Ja'romir, m. Jaromir.

Ja'rosłanś, m. Jarosław.

Ja'rosłan, Jarosław.

Ja'son, m. Jazon.

Ja'ntal, Junska dolina.

Jazy'gen, pl. Jadzwingowie.

Jeremi'as, m. Jeremiaez, Jeremi.

Jeho'wah, Jehowa.

Je'richo, Jerycho; die Hofe von — Jerychońska rózka.

Jeru'salem, Jeruzolima; je-ru-salemitisch adi. jerozolimski.

Je'safen, Jeszed.

Jesui't, m. Jezuita; **Jesuitismus m.** jezuityzm *m.*; **jesuitisch, Jesuiten= adi.** jezuitcki; **Jesu-itenkirche f.** kościół Jezuitcki.

Je'sus, m. Jezus; — **Christus** Jezus Chrystus; — **Maria!** Jezus Marya! die Gesellschaft Jesu Towarzystwo Jezusowe.

Joahimstal, Joachimów.

Jo'hann, Joha'mes m. Jan; **der heilige =mes** święty Jan; **das Johannistfest, der Joha-nistag** święty Jan; **zu Johanni na św. Jan;** **das Johannistfest** kommt nicht alle Tage nie za-wsze świętego Jana; **Johann-istbrot n.** chleb m. świętego Jana; **Johannsgürtel m.** pas *m.* św. Jana; **Johannistrait n.** ziele *n.* św. Jana; **Johann-istwürmchen n.** robaczek świętojański, św. Jana; **Johann's Sohn** syn Janów.

Jo'ha'anna, f. Joanna.

Jo'ha'nnisburg, Jańsbork.

Jörg, m. Jerzy.

Jo'saphat, m. Jozefat; **daś** Tal — dolina Jozefata.

Jo'sef, m. Józef, *dim.* Józio; **Josefine f., Josefa f.** Józefa, *dim.* Józia.

Ju'da, Juda; am Simeons= und =fest na Szymona Judy; **daś** Simeons= und =fest macht die Wege harsch und fest na Szymona Judy spodziewaj się grudy; **judäisch adi.** judzki.

Judai'smus, m. Judaizm.

Ju'das, m. Judasz; **Judas= adi.** judaszowski, *adv.* po ju-

daszowemu, po judaszowski; **Judasfuß m.** pocalunek judaszowski.

Ju'de, m. pl. =n, żyd; żydowin; häßlicher, abjehulicher — żydzisko *n.*; **Jüdin f. pl. =nen,** żydówka.

Jü'deln, vn. (haben) po żydowski gadać.

Ju'dentum, n., Ju'denschaft f., Ju'denland n. żydostwo *n.*

Jü'disch, Juden= adi. żydowski, *adv.* po żydowski; **jüdisches** Wesen, jüdische Art und Weise żydostwo *n.*; **Judenben-gel, =junge m.** żydziak *m.*; =friedhof *m.* cmentarz żydowski; =find *n.* żydziatko *n.*, żydowie *n.*; =schule *f.*, =tempel *m.* żydowska szkoła, boż-nica.

Ju'lian, m. Julian.

Ju'lius, m. Juliusz.

Ju'lich, Juliaka; von — juliacki.

Ju'lie, f. Julia; *dim.* **Julchen n.** Julcia, Juleczka.

Ju'ngbunzlau, Młody Bolesław.

Ju'ngerwerber, Panoniowo.

Jungle'slau, Inowrocław.

Ju'no, f. Juno i Junona.

Ju'piter, m. Jowisz.

Justi'ne, f. Justyna.

Jü'tland, Jucya.

K.

Ka'hlenberg, Łysa góra.

Ka'hme, Kamionna.

Kai'phas, m. Kaifasz.

Kai'ro, Kair.

Ka'law, Kalawa.

Ka'lisz, Kalisz; von, aus — kaliski adi.

Kalli'ope f. Kalliopa.

Kalmit'(e) m. Kalmuk; **kalmit'sch adi.** kalmucki, *adv.* po kalmucku.

Kal'win, m. Kalwin.

Kalvini'st, Kalvi'ner m. Kalwin; **kalvinit'sch adi.** kalwiński.

Kalypso, f. Kalipso.

Kamb'y'es, m. Kambizes.

Kamie'nice in Podolien, Kamieniec Podolski.

Kami'lus, m. Kamillus, Kamill, Kamil.

Ka'nnä, Kannaec; die Schlacht bei — bitwa *f.* pod Kannami.

Kapitol'i, n. Kapitol *m.*

Kappado'zien, Kappadocya.

Kapuzi'ner, Kapuzi'ner-mönch m. Kapucyn; **die** Kapuziner pl., **der** Kapuzinerorden, **daś** Kapuzinerlöcher *n.*, **die** Kapuzinerkirche Kapucyni pl.; **Kapuziner(=) adi.** kapucyński; **Kapuzinerbrot n.** chleb kapucyński (rodzaj tortu).

Karawa'ufen, pl. Gryntowee.

Ka'rbischan, Skarbiszów.

Ka'rgc, Kargowa.

Karl, m. Karol; *dim.* **Karl-chen n.** Karolek *m.*, **Karolcio m., Lolo;** — **der** Große Karol Wielki; **Karoline f.** Karolina; *dim.* **Karolinchen n.** Karolecia *f.*, **Lola.**

Ka'rlan, Warszawa.

Ka'rlowitz, Karlowiec.

Karl'sbad, Karlsbad, Karolowe wary.

Ka'rl'sberge, pl. Karlowe góry.

Karmeli'ter, Karmeli'ter-mönch m. Karmelita; **Karme=**

literin, Karmeliternonne *f.* Karmelitanka, Karmelitka; die Karmeliter, der Karmeliterorden, das Karmeliterkloster, die Karmeliterfirde Karmelici *pl.*; Karmeliter(-) *adi.* karmeliecki.

Kärnten, Korutany, Karyntya; Kärntner *m.* Karyntenzyk; Kärntnerin *f.* Karyntka; kärntnerisch *adi.* karyntski.

Kar'pathen, *pl.* Karpaty *pl.*, Göry Karpackie.

Kar'pfen, Krupina.

Karst, *m.* Kras, Kraszewina.

Kartän'ser, *m.* Kartuz i Kartuzyanin; die Kartäuser, der Kartäuserorden Kartuzi *pl.*; Kartäuserin, Kartäusernonne *f.* Kartuzyanka; kartän'sisch, Kartäuser(-) *adi.* kartuzyański.

Karteſia'uer, *m.* zwolennik *m.*, uczeń *m.* Kartezyusza.

Kartha'go, Kartago, Kartagina.

Ka'rthaus, Kartuzy *pl.*

Ka'ſchan, Koszyce.

Kaſchu'be, *m.* Kaszub; Kaſchubin *f.* Kaszubka; das Land der =n, die =n *pl.* Kaszuby *pl.*; kaſchubisch *adi.* kaszubski.

Ka'ſimir, *m.* Kazimierz; *dim.* Kaſimirſchen *n.* Kazimirek *m.*, Kazio *m.*

Ka'ſpijsches Meer, Kaspjiskie, Chwaleſiſkie morze.

Kaſſa'ndra, *f.* Cassandra.

Ka'thſchen, *dim.* od Katharina Kaſia *f.*

Kathari'na, *f.* Katarzyna.

Ka'tengebirge, *n.* Kociegóry.

Kan'en, Kowno.

Kan'euſiſch, Kurzetnik.

Kan'fajuſch, *m.* Kaukaz; kanfaſiſch *adi.* kaukaſki.

Kan'niſch i Ka'niſch, Kuniee.

Kan'rim, Kurzym.

Ke'tten, *pl.* Celtowie; keſtiſch *adi.* celtycki.

Ke'mpen, Kepno i Kempno.

Ke'ibel, Keblów i Keblowo.

Ke'ſerſtädel, Soſnicowice.

Ke'ew, Kijów.

Ke'a'bern, Kladruba.

Ke'a'genfurt, Celowice.

Ke'a'ttau, Klatowy.

Ke'i'npole, *m.* Malopolanin; Kleinpolin *f.* Malopolanka.

Ke'i'npolen, *n.* Malopolska; Kleinpolniſch *adi.* malopolecki.

Ke'i'uruſſland, *n.* Maloroſſya; Kleinruſſe *m.* Maloroſſyanin; Kleinruſſin *f.* Maloroſſyanka; Kleinruſſiſch *adi.* maloroſſyſki, *adv.* po maloroſſyſku.

Ke'i'o, *f.* Klio.

Ke'i'ſheneſ, *m.* Klistenes.

Ke'ium i Ke'ulum, Chlum.

Ke'itänne'ſtra, Klitemneſtra.

Ke'o'blenz, Koblencya.

Ke'o'berg, Kołobrzeg.

Ke'o'ln, Kolonia; Ke'o'lnner *m.* Kolończyk; Ke'o'lniſch, Ke'o'lnner(-) *adi.* koloński.

Ke'olome'a, Kolomyja.

Ke'omo'ru, Komarno.

Ke'o'motau, Chometów.

Ke'onfu'ziſch, *m.* Konfucyusz.

Ke'ongre'ſpofen, *n.* Kongreſowka *f.*

Ke'o'niggrät, Królogród.

Ke'o'nigſhof, Królowdör; die =er Hanſchriſt rękopis królowdorski.

Ke'o'nigſberg, Królowa Hala.

Ke'o'nigſberg, Królewiec;

Ke'o'nigſberger *m.* Króleweczanin; Ke'o'nigſbergerin *f.* Króleweczanica; Ke'o'nigſberger(-) *adi.*, von, auß = królewiecki.

Ke'o'nigſhütte, Królewska

Huta.

Ke'o'nigſtein, Królewska

Skala.

Ke'o'nigſwart, Kunzward.

Ke'o'niſch, Chojnice.

Ke'o'nrad, *m.* Konrad.

Ke'o'niſtadt, Wolezyn.

Ke'onſtantino'pel, Konſtantynopol, Carogród; Ke'onſtantinopolitaner *m.* Carogrodzanin; =in *f.* Carogrodzanica; Ke'onſtantinopolitaniſch *adi.* carogrodzki.

Ke'openha'gen, Kopenhaga.

Ke'o'penik, Kopanie i Kopytnik.

Ke'o'pniſch, Kopanica.

Ke'o'ralpe, *f.* Golowiec.

Ke'o're'a, Korea; Ke'o'reaner *m.* Koreańczyk; Ke'o'reanerin *f.* Koreańska; Ke'o'reaniſch *adi.* koreański, *adv.* po koreańsku.

Ke'o'rne'liuſch, *m.* Korneliusz, Korneli i Kornel.

Ke'o'röſ, *f.* Kerez (rzeka).

Ke'o'rſſa i Ke'o'rſſica, Koryſyaka; Ke'o'rſſitaner i Ke'o'rſſe *m.* Koryſkanin; Ke'o'rſſiſch *adi.* koryſkański.

Ke'o'ſa'ſe, *m.* Kozak (obacz cześć ogólna ſłownika).

Ke'o'ſchmin, Koźmin.

Ke'o'ſel, Koźle.

Ke'o'ſſin, Kozalno.

Ke'o'ſien, Koſcian.

Ke'o'ſterſchin, Koſtrzyn (miasto).

Ke'o'ttbuſ, Chociebuſ.

Ke'rain, Kraina, Karniola;

Ke'rainer *m.* Kraińczyk, Karniolezyk; Ke'rainerin *f.* Karniolka; ke'rainiſch, Ke'rainer(-) *adi.* kraiński, karnioleſki.

Ke'rai'nburg, Krajn i Krasne Mesto.

Ke'ra'fan, Kraków; nach, gegen = ku Krakowu; die Kraſauer Gegend, das Kraſtauiſche, das Gebiet von =, das Kraſauer Viertel, die Kraſauer Vorſtadt Krakowſkie *n.*

Ke'ra'fauer, *m.* Krakowianin, Krakowiak; Kraſtauerin *f.* Krakowianka.

Ke'ra'faniſch, Kraſtauer(-) *adi.* krakowſki; die =er Vorſtadt Krakowſkie przedmieſcie; die =er Univerſität uniwersytet krakowſki; =er Buchweizengrütze krakowſka kaſzka; auf =er Art erhandelt krakowſkim targiem nabyty; kraſtauiſch *adv.* po krakowſku.

Ke'ra'nowiſch, Krzenowice.

Ke'ra'ppitz, Krapowice i Chrapowice.

Ke'remſch, Kremza.

Ke'remſie'r, Kromierz.

Ke're'ta, Kreta; Ke're't(er)er *m.* Kreteńczyk; Ke're't(er)erin *f.* Kretenka; ke're't(er)iſch *adi.* kreteniſki.

Ke're'tſch, Krzyzewce.

Ke're'tſburg, Kluczborek.

Ke're't'peru, Kropy.

Ke're't'ben, Krzywín.

Ke'rim, *f.* Krym; ke'rimſch *adi.* krymski.

Ke'ri'ſpniſch, *m.* Kryspus.

Ke'ri'tou, *m.* Kryton.

Ke'rü'ben, Krobia.

Ke'rao'tien, Chorwacya, Horwacya i Kroačica; Ke'rao't(er)er *m.* Chorwat; Ke'rao'tin *f.* Chorwatka; ke'rao'tiſch *adi.* chorwacki, horwacki, kroacki;

adv. po chorwacku, horwacku, kroacku.

Kro'man, Krumłów.

Kro'man, Krenów.

Kro'nstadt, Korona; Bra-szów.

Kro'sus, m. Krezus.

Kro'tojdju, Krotoszyn.

Kru'mau, Kromłów.

Kru'schwitz, Kruświca.

Krze'menez, Krzemieniec; von, auß — krzemieniecki.

Ku'ba, Kuba.

Ku'halpe, f. Krawnica.

Ku'hwegeralpe, f. Sekowicka Planina.

Kulm, 1) Chlumez; 2) Chel-mno; Kulmer=, kulmsch *adi.* chelmiński.

Ku'lmjen, Chelmża.

Ku'upa, f. Kolpa i Kopa (rzeka).

Kuma'nien, Kumania.

Kuna'ra, Kunaksa; die Schlacht bei — bitwa f. pod Kunaksa.

Kupi'do, m. Kupido.

Ku'nitzburg, Kuniec.

Ku'risches Haß, Kurońska za toka.

Ku'rland, Kurlandya; Kur-länder m. Kurlandczyk; Kur-länderin f. Kurlandka; Kur-länder(=), kurländisch *adi.* kurlandzki.

Ku'rtland, n. Pobrżeze n.

Ku'strin, Kostrzyn (twierdza).

Ku'tenberg, Kutnabora.

Ku'ttenplan, Kdynie.

Ky'ros, m. Cyrus.

Q.

Qa'bian, Labiawa.

Qa'he, Śmieszkowo.

Qace'damon i Qaze'damon, Lacedemon.

Qa'dislaus, m. Władysław; *dim.* Wladek, Wladzio.

Qa'go Maggio're, Długie jezioro.

Qa'bach, Lublana i Lubla-nica.

Qa'mmatich, Lamacz.

Qa'mprechtisdorf, Kopanica.

Qa'ndgraben, Kopanica.

Qa'ndšberg, Gorzów.

Qa'foon, Laokoon.

Qari'sha, Larysa i Larga.

Qate'i'u, Qate'i'ner i t. d. obacz częśc ogólną słownika.

Qa'tium, Lacyum; latiniſch *adi.* latyński.

Qato'na, Lato i Latona.

Qan'enburg, Lawenburg, Lembork, Lębork, Ladybór.

Qan'jen, Lubno.

Qauja'nuc, (wym.: lozán) Lozanna.

Qau'sitz, f. Lużyce, Luzacya; Qau'siger m. Lużyczanin; Qau'sigerin f. Lużyczanka; Qau'sigich *adi.* lużycki.

Qau'tenburg, Lidzbark, Lud-borz.

Qa'wantal, Labocka dolina.

Qa'zarus, m. Łazarz.

Qei'bnitz, Lubica, Libnica.

Qei'pa, Lipa Czeska.

Qei'pmit, Lipnik.

Qei'pzig, Lipsk.

Qei'tha, f. Litawa (rzeka).

Qei'thagebirge, n. Litawskie góry.

Qei'tmritz, Litomierzycze.

Qei'tomisch, Litomyśl.

Qe'mberg, Lwów; gegen — zu, nach — ku Lwowu; von, auß — ze Lwowa, lwowski; Zemberger m. Lwopianin; Zembergerin f. Lwowianka; Zemberger *adi.* lwowski.

Qe'mnos, Lemnos.

Qe'nc, f. Magda.

Qeo, m. Leon, Lew.

Qeo'ben, Ljubno, Lubno.

Qe'obichitz, Lubezyce.

Qe'onhard, m. Leonard.

Qe'sbos, Lesbos.

Qe'schitz, Leśnica.

Qe'shach, Lesany.

Qe'shin, Laszyn.

Qe'the, f. Lete; Iethich *adi.*

Ietejski.

Qe'ttenland, Lotwa; Sette m. Lotwin, Lotysz; Settin f. Lotwinka; Iettich *adi.* Iotytski.

Qeu'kra, Leuktra.

Qey'den, Leyda.

Qie'ban, Libawa.

Qiebenwe'rda, Ruhów.

Qie'guitz, Legnica, Lignica.

Qie'ndenwald, Wawelno.

Qinz, Linc.

Qii'ffabon, Lizbona; Qii'ffaboner m. Lizbończyk; Qii'ffaboner *adi.* (von, auß —) lizboński.

Qit'auen, Litwa; Qitauer m. Litwin; Qitauerin f. Litwinka; das Großherzogtum — Wielkie Księstwo Litewskie; Qitauich *adi.* litewski, *adv.* po litewsku.

Qit'ai, Litya.

Qi'winš, m. Liwiusz.

Qi'vland, Infanty, Liwo-nia; Qivländer m. Infant-

czyk; Qivländerin f. Infantka; Qivländisch *adi.* infantki.

Qo'bjenitz, Łobżenica.

Qo'he, f. Slezka (rzeka).

Qoi'bellattel, m. Lubelski łęg.

Qoi're, (wym.: loár) f. Loara (rzeka).

Qombardei', Lombardya; Qombarde m. Lombardczyk; lombardisch *adi.* lombardzki.

Qo'ndon, Londyn; Londoner, auß, von —, Londoner(=) *adi.* Londyńczyk; londyński.

Qo'mnitzer Spitze, Łomnica; Groß-Lomnitz Wielka Łomnica.

Qo'reus, m. Wawrzyniec.

Qo'pburg, Włocławbór.

Qo'stan, Wodzisław.

Qo'ttringen, Lotaryngia; Qo'tringer m. Lotaryńczyk; Qo'tringer(=), Iothringich *adi.* lotaryński.

Qo'wein, Lowania.

Qü'beck, Lubeka, Lubiecz; Qü'becker m. Lubeczanin.

Qü'ben, Lubin.

Qü'bian, Lubno.

Qü'blin, Lublin; Qubliner m. Lubelczyk, Lublanin; Qublinerin f. Lubelka; Qub-liner(=), Iublinich *adi.* lubel-ski; der Qubliner Kreis Lu-belskie n.

Qü'blinitz, Lubliniec.

Qü'cia, Qü'cie f. Łucya.

Qü'cian, m. Łucyan.

Qü'cinš, m. Łucyusz.

Qü'dwig, m. Ludwik.

Qü'fe, f. Ludwika; *dim.* Qü'schen n. Ludwisia, Ludka, Ludwina, Ludwiehna f.

Qü'faš, m. Łukasz.

Qü'ndenbu'rg, Brzetysław.

Lü'neburg, Hlin.
Luperfa'lien, *pl.* Luperkalia.
Luf'chwitz, Wloszakowice.
Lufita'nien, Luzytania.
Luf'fin, Loszyn, Lozin;
-grande, =piccolo Loszyn wielki, mały.

Lut'her, *m.* Luter.
Lut'i'zer, *pl.* Lutyey; =land
n. kraj *m.* Lutyków.
Lut'tidh, Leodyum.
Lut', Elk.
Lut'dia, *f.* Lidya.
Lut'n'rg, *m.* Likurg.

Lyo'u, Lugdun; Golf *m.*
von — zatoka Lugduńska.
Lufja'nder, *m.* Lizander.
Luf'fias, *m.* Lizyasz.

M.

Maaß, *f.* Moza (rzeka).
Macedo'nien, Mafedo'nien i
Mazedo'nien, Macedonia, Makedonia; Macebonier, Mafe= i
Mazedonier *m.* Macedończyk;
Mace(fe= i ze=)donierin *f.* Macedonka; mace(fe= i ze=)donifch
adi. macedoński.

Madei'ra, Madera.
Madri'd, Madryt; Madri=der= *adi.* (von, auß—) madrycki.

Magdale'na, *f.* Magdalena; *dim.* Lenchen *n.* Magdalenka, Magdusia.

Magdeburg, Magdeburg, Dzewin; Magdeburger *m.* Magdeburezyk; Magdeburgerin *f.* Magdeburka; Magdeburger(=), magdeburgifch *adi.* magdeburcki.

Magya're, *m.* Madziar; Magyarin *f.* Madziarka; magyarifch *adi.* madziarski, *adv.* po madziarsku.

Mähren, Morawia, Morawy; die Marfgrajfchaft — margrabstwo morawskie; der Marfgraf von — margrabia morawski; Mährer *m.* Morawianin, Morawczyk; Mährin *f.* Morawianka; mährifch *adi.* morawski.

Mähriſch-D'ſirau, Ostrawa, Ostrawa morawska.

Mai'länd, Medyolan; Mai=länder *m.* Medyolańczyk; Mai=länderin *f.* Medyolanka; Mai=länder(=), mailändifch *adi.* medyolański.

Main, *m.* Men (rzeka).
Mainz, Moguncya; Mainz=zer(=) *adi.* (von, auß —) moguncki.

Maffabä'er, *m.* Machabejczyk; maffabäifch *adi.* machabejski.

Malacha'nc, Ozimek.
Malchi'n, Malachów.

Mal'ta, Malta; Maltefer *m.* Maltańczyk; Maltefer(=) *adi.* maltański; Malteferitter *m.* Kawaler Maltański.

Malwa'fin, Malmazya (wyspa i miasto); — i Malwaſier=wein *m.* malmazya *f.*

Ma'nfcheſter, Manchester.

Ma'nfiuß, *m.* Manliusz.

Mantine'a, Mantyna.

Ma'ntua, Mantua.

Ma'rathon, Maraton; bei — pod Maratonem.

Ma'rburg, Marybork.

Marth'f. Morawa (rzeka).

Marce'lnuß, *m.* Marcellus, Marcel; Marcella *f.* Marcella.

Margare'te, *f.* Malgorzata; *dim.* Grete *f.*, Gretchen *n.* Malgosia, Margosia, Malgosieczka.

Maria'nne, *f.* Maryanna.

Mariaze'ff, Maryi Cele.
Mari'a-Thereſia'pet, Subotyca.

Marie', *f.* Marya, Maryna; *dim.* Mariſchen *n.* Marychna, Marynka, Marynia, Marys, Marysieńka, Marysieczka, Marysienezka, Mania *f.*; die Jungfrau Maria Panua Marya; das Marienbild obraz Panny Maryi.

Marienburg, Malborg; Marienburger *m.* Malborezyk; Marienburger(=), marienbur=giſch *adi.* malborski.

Marienwe'rder, Kwidzyn.

Mari'nuß, *m.* Maryusz.

Ma'rkuß, *m.* Marek, Markus.

Ma'ro, *m.* Maro.

Ma'ro'ffo, Marokko.

Ma'roß, *f.* Marusza, Morysz (rzeka).

Ma'roß-Wa'ſartheſh, Nowy-targ moryski.

Mars, *m.* Mars.

Ma'rißland, *n.* Żulawy *pl.*; Bewohner des =es żulawczyk *m.*

Marſei'ſe, (wym.: rsej) Marſylia; Marſeiſer(=) *adi.* (von, auß —) marylijski.

Ma'rſgebirge, *n.* Grzbietne góry.

Ma'rtha, Ma'rthe *f.* Marta.

Ma'rtin, *m.* Marcin; zu =i na ſwietej Marcin.

Maſo'wien, Mazowsze; die Wojwodſchaft — województwo mazowieckie; Maſowier *m.* Mazowszanin; Maſowier, maſowifch *adi.* mazowiecki.

Maſu'r(e), *m.* Mazur; Maſurin *pl.* Mazurka; Maſuren *pl.* Mazury *pl.*

Matthä'uß, *m.* Mateusz.

Matthi'aß, *m.* Maciej; die Frau des — Maciejowa *f.*; — bricht oder mehrt das Eiß ſw. Maciej zimę traci albo ją bogaci.

Ma'u'rfec, *m.* Niebolskie jezioro.

Ma'u'then, Muta.

Ma'x, Ma'ximi'tian, *m.* Maksymilian.

Me'deln, Malin.

Me'ſtenburg, Meklenburgia.

Medea, *f.* Medea.

Medice'er, *m.* Medyceusz.

Medu'ſa, *f.* Meduza.

Me'e'rauge, *n.* Morskie Oko.

Me'hlgait, Milogoszcz.

Mei'ſen, Miśnia, Myszunia.

Me'ffa, Mekka.

Me'lnit, Mielnik.

Me'ſpo'mene, *f.* Melpomena.

Me'mel, (1) Kłajpeda' (miasto); (2) Niemen (rzeka).

Men'e'niuß, *m.* Meneniusz.

Me'n'hardsdorf, Werbów.

Merku'r, *m.* Merkuryusz, Merkury.

Me'rſeburg, Mezebor, Miedzybórz.

Me'jerits, Miedzyrzecz; Groß=, Klein=, Miedzyrzecz wielki i mały.

Mezopotamien, Mezopotamia.

Mejsi'as, *m.* Meszasz.

Mete'lus, *m.* Metellus.

Me'we, Gniew.

Me'xiko, Meksyk; Mexifauer *m.* Meksykańczyk; Mexifanerin *f.* Meksykanka; mexifanisch *adi.* meksykański, *adv.* po meksykańsku.

Mi'chael, *m.* Michał: *dim.* Michel Michalek, Michaś; zu Michaeli na święty Michał; nach Michaeli po świętym Michale.

Mieś, Stribro.

Mie'tau, Nitawa.

Mi'fifinburg, Rarog; Wiclogród.

Mi'fchhübel, Mleczna góra.

Mi'e't, Mileł.

Mi'fifich, Milez.

Mi'fifadeś, *m.* Mityades.

Mi'fifolez, Miskowiec.

Mi'fiflawib, Miesławice.

Mi'fiflit, Mirosław.

Mi'fifau, Mitawa; Jelgawa.

Mi'ttefländifches Meer, Śródziemne morze.

Mi'thridat'e(s), *m.* Mityrates i Mitydat.

Mittelwa'ide, Międzybórz.

Mittenwa'ide, Chudinowa.

Mi'tterburg, Pazin.

Mi'ttwalde, Międzylesie.

Mö'tferu, Mokrzeńce.

Mö'häcś, Muchacz.

Mö'hammed, *m.* Mahomet; Mohammedaner *m.* mahometania; Mohammedanerin *f.* mahometanka; mohammedanisch *adi.* mahometański, *adv.* po mahometańsku.

Möhr, *m.* murzyn; Möhrin *f.* murzynka; Möhren(=) *adi.* murzyński.

Mö'hrungen, Morąg.

Mö'ldau, Moldawia; Mofdau'er *m.* Moldawianin; Mofdau'erin *f.* Moldawianka; mofdauisch *adi.* moldawski.

Mö'ldau, *f.* Weltawa (rzeka).

Mö'ldanthein, Tejn nad Wltawa.

Möli'ere, *m.* Moliere.

Mönjaco'uc, Terzycz.

Mö'nit, Menin.

Mö'nfgut, Radowice.

Montbla'nc, Mont-Blanc.

Monteu'gro, Czarnogóra, Czarnogórze; Montenegriner *m.* Czarnogóreczyk; Montenegrinerin *f.* Czarnogórka; Montenegriner(=), montenegrinisch *adi.* czarnogórski.

Montesquieu', *m.* Montesquieu i Monteskiusz.

Mö'ra, *f.* Morawica (rzeka).

Mö'radorf, Zaluźne.

Mö's're, *m.* Moore.

Mö'rits, *m.* Maurycy.

Mö'sel, *f.* Mozela (rzeka).

Mö'ses, *m.* Mojżesz.

Mö'skau, Moskwa; Mös-fauer *m.* obacz Mośfowiter.

Mö'sfowi'ter, Mośfauer *m.* Moskwin, Moskal; Mös-fauerin *f.* Moskiewka; Mös-fauer(=), mośfowitisch *adi.* moskiewski.

Mö'gelu, Mogelany, Mohe-lany, Mogalin, Mogilin, Mohalin.

Mi'nos, *m.* Minos.

Mirabeau', (wym.: -bó), Mirabeau.

Mi'nsit, Mohelnice.

Mi'hl, *f.* Michela (rzeka).

Mi'fifhan'fen, Młynary; Miluza.

Mi'ndgen, Mnichów, Mni-chy, Monachium.

Mi'nde, *f.* Minda (rzeka).

Mi'nfacs, Munkaczowo.

Mi'nfiter, Monaster; von, autś —, monasterski.

Mi'nfiterberg, Ziembice, Zie-bice, Sambice.

Mür, *f.* Mura (rzeka).

Mürz, *f.* Murca (rzeka).

Mu'felman(u), *m.* Muzulmanin, Muzulman; Mu'felman(n)in *f.* Muzulmanka; mu'felmänisch, mu'felmännisch *adi.* muzulmański.

N.

Na'fel, Nakło, Nakielno.

Na'melan, Namysłów.

Nancy', (wym.: nasi'), Nan-cig, Nancy.

Na'pagebl, Napajedla.

Napo'leon, *m.* Napoleon; napoleonisch *adi.* napoleoński.

Na'rwā, 1) Narwa; 2) Nar-wew (rzeka).

Nata'lie, *f.* Natalia.

Na'herf, *m.* *dim.* od Zgnaz, Igna *m.*

Na'umburg, Nowimburk.

Na'ugard, Nowogród.

Na'xos, Naxos.

Na'pel, Neapol; Neapoli-taner *m.* Neapolitańczyk; Neapolitanerin *f.* Neapolitanka; neapolitanisch *adi.* neapolitański, *adv.* po neapolitańsku.

Ne'gusch, Njagusz, Njegusz.

Ne'hrung, *f.* Nereja, Mie-rzeja.

Nei'denburg, Niedzborz, Ni-bork, Nidborze.

Ne'meß, *f.* Nemezyś.

Ne'fice, *f.* Nisa (rzeka).

Ne'pomuk, Nepomucen; Ne-pomann von — Jan Nepomucen.

Ne'rdhan, Nirechwa.

Ne'ro, *m.* Nero.

Ne'figrode, Niezgodza.

Ne'fice, *f.* Noteć (rzeka).

Neu'brück, Nowymost.

Neu'beck, Świerklin.

Neu'enburg, a. d. Weichfel, Nowe.

Neu'häufel, Zamki (nowe), Nowezamki.

Neu'fiojter, Kutin.

Neu'mark, Nowemiasto.

Neu'markt, Nowy targ.

Neuro'de, Starahuta.

Neu'fals, Nowasól.

Neu'fatum, Nowy Zatom.

Neu'fatz, Nowysad.

Neu'fiedler See, *m.* Muteńskie, Nezyderskie jezioro, Fertowskie jezioro.

Neu'ftadt, Prudnik; Lwo-wek; — a. d. Warthe Nowe-miasto.

Neu'fifchein, Nowyiczyn.

Neu'tomifch, Nowytomysł.

Neu'tra, Nitra (miasto i rzeka).

Ne'wa, *f.* Nawa (rzeka).

Ne'wton, (wym.: njutn) *m.* Newton.

New-York (wym.: nju, jork)
Nowy Jork.

Nicä'a, Nicea.

Nie'derlaude, *pl.* Niderlandy;
daß Königreich der — kró-
lestwo niderlandzkie; Niede-
länder *m.* Niderlandczyk;
Niederländerin *f.* Niderlandka;
niederländisch *adi.* nider-
landzki.

Nie'derung, *f.* żulawa.

Nie'men, *m.* Niemen (rzeka).

Nifode'muś, *m.* Nikodem.

Ni'kolai, Mikolów.

Ni'kolauś, *m.* Mikolaj.

Ni'kolsburg, Mikolów.

Ni'nnwegen, Nimega.

Ni'obe, *f.* Niobe.

Ni'issa, Niszawa.

Ni'izza, Nizza.

Noga'iśh, *adi.* =er Tatar
Nahaj, Nahajec.

Norberti'ner, Norbertiner=
mönch *m.* Norbertanin; die
Norbertiner, daß Norbertiner=
kloster, die =kirche Norbertau
pl.; =in, =nonne *f.* Norber-
tanka; Norbertiner(=) *adi.* nor-
bertański.

No'rdsee, *f.* Niemieckie
morze.

No'rwegen, Norwegia; Nor-
wege *m.* Norwegczyk; Nor-
wegerin *f.* Norwegianka; nor-
wegisch *adi.* norwieski, *adv.*
po norwiesku.

Novipa'zar, Nowybazar.

Nü'rnbere, Norymberga;
Nürnbergger *m.* Norymber-
czyk; Nürnberggerin *f.* Norym-
berka; Nürnbergger(=) *adi.*
norymberski; Nürnberggerma-
ren *pl.* towary norymberskie;
Nürnbergger Waren, — Tand
norymberszczyna *f.*

D.

Dberji'ko, Obrzycko.
Dbotri'ten, *pl.* Obotryci;
=land *n.* ziemia Obotrytów.

D'ceau i D'zeau, *m.* ocean
m.; der Große — ocean Wielki.

D'belnan, Odolanów.

D'ber, *f.* Odra (rzeka).

D'brau, Odry *pl.*

D'berberg, Bogumin.

D'dipus, *m.* Edyp.

Ddyffe'e, *f.* Odyssea, Odys-
seja *f.*

Ddyffenś, *m.* Odysej, Ulisses.

D'jen, Buda, Budzyn.

D'hlan, Olawa.

D'fociu, Okocim.

Dftavia'nuś, *m.* Oktawian.

Dle'ko, Oleck.

D'lkowit, Oleksowice.

D'lmüt, Olomuniec.

D's, Oleśnica.

D'lymp, *m.* Olimp; olym-
pijśh *adi.* olimpijski.

D'lyntsh, Olint; olyntshijśh
adi. olintyjski.

D'ypa, *f.* Opawa (rzeka).

D'ypelu, *f.* Opole.

Dra'nien i Drange, (wym.:
oraż) Aurazya.

D'rleanś, (wym.: Orlea)
Orlean.

D'rphens, *m.* Orfeusz.

D'rjowa, Rzawa, Rszawa.

D'rtelsburg, Szczytno.

D'shats, Osice.

D'shitz, Osieczna.

D'ssiacher See, Ożewskie
jezioro.

D'stro'de, Ostrowo.

D'sterreich, Austrya, Rakusy
(Rakuzy).

D'sterreichser, *m.* Austryak,
Rakuszanin.

D'sterreicherin, *f.* Austryacz-
ka, Rakuszanka.

D'sterreichijśh, *adi.* austrya-
cki, rakuski; =er Staatsbür-
ger austryacki poddany.

D'sijee, *f.* Bałtyk.

D'ttmochau, Odmuchów.

D'tto, *n.* Oton.

D'ttwit, Odra (wies).

P.

Pa'llaś, *f.* Pallas i Palla-
da.

Panfra'tiuś, Panfra'z, Pan-
kracy.

Panno'nicu, Pannonia.

Paradie's, Paradyż (da-
wniej: Goździkowo).

Par'e'uzo, Porjece.

Pa'riś, *m.* Parys.

Pa'ri's, Paryż; Parijer *m.*
Paryżanin; Parijerin *f.* Pary-
żanka; Parijer(=) *adi.* pary-
ski.

Pauli'ner, Paulinermönch *m.*
Paulin; die Pauliner, daß
=kloster, die =kirche Paulini *pl.*

Pa'tuan, Parnawa.

Pa'ssau, Pasawa.

Pa'troklus, Patroklos, Pa-
troklos.

Pa'tschlowit, Paczeslawice.

Paul, *m.* Paweł; *dim.* Paul=
chen *n.* Pawelek *m.*

Pauja'niaś, *m.* Pauzaniasz.

Pau'stram, Puzdrany.

Pe'gais, *m.* Pegaz; den —
besteigen, den — reiten, tum-
meln, na pegaza wsiąć, jeź-
dzić na pegazie.

Pe'gau, Pegawa.

Peloponne's, *m.* Pelopenez;
peloponneijśh *adi.* peloponeski.

Pene'lope, *f.* Penelopa.

Pe'pi, Pe'perl, *m.* *dim.*
od Jośej Józio *m.*

Pe'rifles, *m.* Perykles; peri-
kleijśh *adi.* peryklesowski.

Pe'rjeus, *m.* Perzeusz.

Pe'ršien, Persya; Berjer *m.*
Pers; Berjerin *f.* Persyanka;
peršijśh *adi.* perski, *adv.* po
persku.

Pe'ru, Peruwia; Peruancr
m. Peruwianin *m.*; Peruane-
rin *f.* Peruwianka; perua-
niśh *adi.* peruwiański.

Pe'ter, *m.* Piotr; *dim.* Pe-
terchen *m.* Piotruś, Pietryk;
die Peterkirche kościół świę-
tego Piotra.

(St.) Pe'tersburg, Peters-
burg; Petersburger *m.* Peters-
burczyk; Petersburgerin *f.*

Petersbureczanka: (Sft.) Petersburger(=) *adi.* petersburški.

Peterwardei'n, Piotrowaradyn.

Pe'töfi, *m.* Petöfi.

Petrarca, *m.* Petrarka i Petrarca.

Pe'trifau, Piotrków; Petrifauer(=) *adi.* (aus, von —) piotrkowski.

Pe'tsfau, Piecka.

Pfalz am Rhein, Palatynat reinski.

Phä'don, *m.* Fedon.

Phä'drus, *m.* Fedrus i Fedr.

Pha'rao, *m.* Faraon.

Ph'i'dias, *m.* Fidyasz.

Ph'i'lipp, *m.* Filip; *dim.*

Philippchen *m.* Filipek *m.*

Phili'ppi, Philipp; bei —

pod Filippami; die Schmachtauf den Geldern von — bitwa na polach Filippijskich.

Philofte't, *m.* Filoktetes Filoktet.

Phö'büs, *m.* Febus i Feb.

Pho'cion, *m.* Foeyon.

Phö'ni'zier, *pl.* Fenicyanie.

Phö'nix, *m.* Feniks.

Piac'enza, Placencya.

Piari'fi, Piarijtenuönd *m.*

Pijar: =firche *f.*, =kloster *n.* kościół, klasztor pijarski.

Pia'ft, *m.* Piast; Piaften(=), piastifch *adi.* piastowski.

Piaw'a, *f.* Plawa [rzeka].

Piemo'nt, Piemont.

Pila'tus, *m.* Pilat.

Pil'gram, Pielgrzymów.

Pil'fau, *f.* Pilawa (rzeka).

Pil'sen, Pilzno; Pils(=)ner

Bier pilzneńskie piwo.

Pi'ndar, *m.* Pindar.

Pi'unc, Pniewy.

Pira'no, Piran.

Pira'us, Pireus.

Pi'fa, Piza.

Pi'i'ftratus, *m.* Pizystrat;

Pi'i'ftraten *pl.* Pizystratydzi.

Pi'i'fchen, Byczyna.

Pi'us, *m.* Pius.

Pia'nc, *f.* Płonia (rzeka).

Pia'to, *m.* Platon.

Pia'tenjec, *m.* Blotne jezioro.

Pia'tus, *m.* Plautus i Plaut.

Ple'shen, Pleszew.

Ple'sfau, Psków.

Pleß, Pszczyna.

Ple'sfen, Piłśnia.

Pli'tenburg, Wyszogród.

Plo'n, Płońsk.

Plu'to, *m.* Pluton (Pluto).

Po, *m.* Pad (rzeka).

Podgór'tze, Podgórze; Einwohner *m.* von — Podgórzanin *m.*

Podla'djien, Podlasie; Podlache, Podlachier *m.* Podlasiain, Podlasiuk; Podlachin *f.* Podlasianka.

Podol'ien, Podole; Podolier *m.* Podolanin; Podolierin *f.* Podolanka; podolifch *adi.* podolski.

Poh'rilitz, Pohorelice.

Poite'rs, (wym.: poatjé), Piktawy.

Pola'ngen, Polaga.

Pol'se, *m.* Polak; Polanin, Lach.

Pol'sen, Polska; König von — król polski.

Po'lentum, *n.* polszczyzna *f.*; polskość *f.*

Po'lin, *f.* Polka; Laszka.

Po'fowitz, Pułkowiec.

Po'fün, Poleń.

Po'lnifch, *adi.* polski, *adv.* po polsku; — sprechen, schreiben po polsku mówić, pisać; daß Polnifche, =e Sprache, Sitte, =es Wesen polszczyzna *f.*

Po'lnifch-Wartenburg, Syców.

Po'lnifch-Kro'nc, Koronowo.

Po'lnifch-Li'ffa, Leszno.

Po'lnifch-D'i'trau, Ostrawa polska.

Po'lsdorf, Polskawieś.

Po'mmern, Pomorze; Pommerellen Pomorze polskie; Pommer *m.* Pomorzanin, Pomorzczyk; Pommerin *f.* Pomorzanka; pommerifch *adi.* pomorski.

Pompe'jus, *m.* Pompejusz.

Portore', Kralewica.

Portoro'je, Pirańska przystań.

Portuga'l, Portugalia; der König von — król portugalski; Portugiefe *m.* Portugalsczyk; Portugiefin *f.* Portugalka; portugiefifch *adi.* portugalski, *adv.* po portugalsku.

Po'ze'ga, Pożega.

Po'ze'jdon, *m.* Pozejdon.

Po'zen, Poznań; daß Groß-

herzogtum — wielkie księstwo Poznańskie; der Großherzog von — wielki książę poznański; daß =fche, im =fchen Poznańskie *n.*, w Poznańskiem; Pöjener *m.* Poznańczyk; Pöjenerin *f.* Poznańka; Pöjener(=) *adi.* poznański.

Pö'stelwitz, Posadowice.

Pö'stzen, Piszczany.

Poty'dä'a, Potydea; bei — pod Potydea.

Pö'tlitz, Potulice.

Pö'tsdam, Podębie, Podstapin, Poczdam.

Prag, Praga; Prager *m.* Prażanin; Pragerin *f.* Prażanka; Prager(=), (von, aus —) praski.

Pra'gerhof, Pragersko.

Pra'u'snitz, Prusnica.

Pra'rtelch, *m.* Praxyteles.

Pr'e'dil, *m.* Przedział (w Alpach).

Pra'ene, Praeneste.

Pra'i'skrejtichau, Piskowice.

Pra'nzlau, Przemysłów.

Pra'rau, Przerów.

Pra'ßburg, Pożoń; Praßburger(=) *adi.* pozoński, poznański.

Pra'ße, *m.* Prusak.

Pra'ßen, Prusy; daß Königreich — królestwo pruskie; der König von — król pruski; die Provinz — Pruska ziemia.

Pra'ßin, *f.* Prusaczka.

Pra'ßifch, *adi.* pruski, *adv.* po prusku; =e Mauer mur pruski.

Pri'amus, *m.* Pryam.

Pri'bitz, Przybyszewo.

Pri'bus, Przewóz.

Pri'menau, Przemysłów.

Pri'sfau, Prusków.

Prome'theus, *m.* Prometheus.

Pri'snitz, Prościejów.

Pri'teus, *m.* Proteusz.

Prowe'nce, (wym.: prowäs) *f.* Prowancya; Prowencer(=) *adi.* prowanecki; Prowenceröl *n.* oliwa prowanecka.

Pri'zmißl, Przemysł; Pri'zmißler(=) *adi.* przemyski.

Psi'che, *f.* Psyche.

Pu'dewitz, Pobiedziska.

Pu'finitz, Polcznica (miasto i rzeka).

Pu'niß, Poniec.

Pu'tbus, Podborz i Podburz.

Pyrenä'eu, *pl.* Pireneje; pyrenä'isch *adi.* pirenejski; die Pyrenä'ische Halbinsel półwysp Pirenejski.

Py'rit, Pyrzyce.

Py'rrius, *m.* Pirrus.

Pytha'goras, *m.* Pitagoras.

Pythagore'cr, *m.* Pitagorejczyk.

Pythagore'isch, *adi.* pitago-

rejski; der =c Lehrsat'z twierdzenie *n.* Pitagorasa.

Py'thia, *f.* Pitya; pyth'isch *adi.* pityjski.

Q.

Quarue'rischer Meerbusen, Morlacki zalew.

Quעיף, *f.* Kwiaz i Kwisza (rzeka).

Quintilia'u, *m.* Kwintylian.
Qu'intus, *m.* Kwintus.

R.

Raab, Raba (miasto i rzeka).
Ra'bengebirge, *n.* Krucze góry.

Ra'chel, *f.* Rachel i Rachela.

Ra'chelberg, Roklan.

Raci'ne, (wym.: rasin) *m.* Rasin.

Ra'kwiß, Rakoniewice.

Radan'ne, *f.* Rudunia (rzeka).

Ra'daut, Radowice.

Ra'dfersburg, Radgona.

Ra'fan, Raków.

Ra'fonit, Rakownik.

Rann, Preszcze.

Ra'phael, *m.* Rafael.

Ra'schkow, Raczków.

Ra'ßelwitz, Raclowice.

Ra'ßenburg, Rastembork.

Ra'thsdorf, Radziejowo.

Ra'tibor, Radbor, Raciborz.

Ran'duit, Rudnica.

Ran'heit, Rusinów.

Reaunur', (wym.: reamü'r) Réaumur.

Ra'den, Radzyn.

Ra'gensburg, Ratyzbona, Rzeżno.

Regi'na, *f.* Regina.

Rei'den, Rychnów.

Rei'denbach, Rychbach.

Rei'denberg, Liberec.

Rei'dstadt, Zakopy; der Herzog von — książę zakopski.

Rei'dtal, Rychtal.

Rei'fuit, Ribnica, Rybnica.

Rei'jen, Rydzyna.

Re'ppen, Rapin.

Reu'ßen, Ruß; Groß—,

Rein— Wielka, Mala Ruß; Schwarz— Czarna Ruß; Weißreuen Biala Ruß; Rot— Czerwona Ruß; Selbstherrscher *m.* aßer — Samodzierzca wszech Rosyi.

Reu'scentum, Ruthenentum, *m.* ruszczyzna *f.*

Re'val, Rewel.

Re'wnit, Drewnice.

Reims, (wym.: res) Reims.

Rhein, *m.* Ren; =provinz *f.* prowincya nadreńska; -länder *m.* Nadreńczyk; =wein *m.* wino reńskie; am — gelegen, wohhaft, befindlich nadreński *adi.*; rhein'isch *adi.* reński.

Rhei'tra, Radgoszcz.

Rho'dope, Rudopa, Dospat Planina.

Rho'ne, Rodan (rzeka).

Ried, Ryd.

Rie'ßenburg, Prabuty.

Rie'ßengebirge, *n.* Karkonosze *pl.*

Ri'ga, Ryga; Rigaer *m.* Ryzanian; Rigaer(=) *adi.* (von, aus —) ryski.

Ri'ppen, Replin.

Ri'tschenwalde, Ryczywół.

Riets, Rocica.

Ri'lle=Dagh, Rył.

Roch'e'lle, (wym.: roszył) Roszela.

Ro'chlit, Rokytnice.

Ro'chus, *m.* Roch.

Roga'jen, Rogożno.

Ro'h'itich, Rogatec.

Ro'hrbrud, Rynarzewo.

Ro'fctuit, Roketnice, Rokytnice.

Ro'fisan, Rokiczany.

Rom, Rzym; Römer *m.* Rzymianin; Römerin *f.* Rzymianka; römi'isch *adi.* rzymski, *adv.* po rzymsku.

Rö'merstadt, Rymarzów.

Ro'mulus, *m.* Romulus.

Ro'ja, Rojalic, *f.* Rozalia, Róza.

Ro'ßenberg, Olesno.

Ro'ß'ten, Rzeżyca.

Ro'ß(e)nan, Rożnów.

Ro'ßigen, Rosienie.

Ro'ßock, Roztok.

Ro'ßhyrben, Zarowina, Sorawin.

Roußean', (wym.: rusó) Rousseau.

Ru'ßion, *m.* Rubikon (rzeka).

Ru'gen, Rugia, Rujana, Roja i Rana (wyspa).

Ru'mburg, Ronow.

Rume'lien, Rumelia.

Rumä'nien, Rumunia; Ru-mäne *m.* Rumuńczyk, Rumun; Rumänin *f.* Rumunka; ru-män'isch *adi.* rumuński, *adv.* po rumuński.

Ru'ßland, Rosya; Ruße *m.* Rosyanin; Moskal; Rußin *f.* Rosyanka; ruß'isch *adi.* rosyjski, *adv.* po rosyjsku.

Ruthe'ne, *m.* Rusin; Ruthe-nin *f.* Rusinka; Ruthenentum *m.* ruszczyzna *f.*; ruthen'isch *adi.* ruski, *adv.* po rusku.

S.

Saa'be, Żaba.
 Saa'fe, Zakowo.
 Saa'le, *f.* Sola i Solawa (rzeka).
 Saa'lfeld, Zelwald.
 Saaq, Zatec.
 Saa'ne, *f.* Sabina.
 Saa'ner, *m.* Sabinczyk;
 Sabinerin *f.* Sabinka; der
 Haub der =innen porwanie *n.*
 Sabine; -land *n.* kraj sa-
 biński; sabinisch *adi.* sabiński.
 Saa'djen, Saksonia; Saa'dje
m. Saksończyk, Sas; Saa'djen
f. Saksonka, Saska; das
 Königreich — królestwo sa-
 skie; der König von — król
 saski; sächsisch *adi.* saski. *adv.*
 po sasku.
 Saa'gan, Żegań.
 Saa'hara, *f.* Sahara.
 Saa'dschit, Zajeczyce.
 Saa'jo, *m.* Slona (rzeka).
 Saa'lamiš, Salamis i Sala-
 mina; bei — pod Salaminą.
 Saa'lesch, Zalesie.
 Sallu'stius, *m.* Sallustysz
 i Sallusty.
 Saa'ne, *f.* Salome.
 Saa'ome'a, *f.* Salomea; Salu-
 sia.
 Saa'lomo, *m.* Salomon; =š,
 deš — salomonowy *adi.*
 Saa'na, Solin.
 Saa'ni'dji, Selanik, Solun.
 Saa'izza, *f.* Salica (rzeka).
 Saa'izburg, Solnogród, Sale-
 burg; Saizburger(=) *adi.* sale-
 burski.
 Saa'izhammergut, *n.* Solne
 dobra kameralne.
 Saa'ntland, Sambia i Sam-
 landya.
 Saa'mothra'fe, Samotraki.
 Saa'motichin, Szamotin.
 Saa'mit, Zemsko.
 Saa'mter, Szamotuly.
 Saa'n, San (rzeka).
 Saa'ndau, Zandow.
 Saa'ndberg, Piaski.
 Saa'ndes, Sącz; Alt-, Neu=
 — Stary, Nowy Sącz; von,
 aus — s ądecki *adi.*; die — er
 Gegend Sądeczczyna.
 Saa'n, *f.* Sawina (rzeka).
 Saa'utomischel, Zaniemyśl.
 Saa'poro'gien, Zaporozie; Sa-
 porogier *adi.* zaporoski; Sa-

porogier Kojaten kozacy za-
 poroscy.

Saa'ppho, *f.* Safo i Safona.
 Saa'raje'wo, Sarajewo.
 Saa'rdes, Sardes.
 Saa'rdu'nien, Sardynia; Ear-
 dinier *m.* Sardynieczyk; Saa'r-
 dinerin *f.* Sardynka; sardinisch
adi. sardyński.
 Saa'rma'tien, Sarmacya;
 Sarmate *m.* Sarmata; Ear-
 matin *f.* Sarmatka; sarmatisch
adi. sarmacki, *adv.* po sar-
 macku; sarmatisch'es Wesen
 sarmatyzm *m.*
 Saa'rue, Sarnowo.
 Saa'rosz, Szarysz.
 Saa'rwiž, Biatna.
 Saa'ttum, Zatom.
 Saa'tru'n(us), *m.* Saturnus i
 Saturn.
 Saa'turna'tien, *pl.* Saturnalia.
 Saa'tyr, *m.* Satyr.
 Saa'u i Saa'we, *f.* Sawa
 (rzeka).
 Saa'uerbrunn, Solice.
 Saa'ul, *m.* Szawel.
 Saa'we, *f.* Sawa (rzeka).
 Saa'weland, Posawina.
 Saa'von'eu, Sabaudya; Ea-
 vogarde *m.* Sabaudczyk; Ea-
 vonordin *f.* Sabaudka; sava-
 nisch *adi.* sabaudzki.
 Saa'wa'de, Zawady.
 Saa'wubsch, Żywiec; Saa-
 wubcher *adi.* żywiecki.
 Saa'wara'sch, Zbaraż; Saa-
 wara'scher *adi.* zbaraski.
 Saa'wedgur, Szaragóra.
 Saa'widiš, Siedlec.
 Saa'wklar, Zaclerz.
 Saa'weln, Szawle.
 Saa'wiffha'jen, Szafuza.
 Saa'wimmerwitz, Zamorzo-
 wice.
 Saa'wudau, Szandawa.
 Saa'wreurt, Ostroróg.
 Saa'wde, *f.* Skalda (rzeka).
 Saa'wletau, Zeletawa.
 Saa'wie'gan, Ścęgów.
 Saa'wiewitz, Ściekowice.
 Saa'wldberg, Ostrzeszów.
 Saa'wille, Silno.
 Saa'wiler, Schiller.
 Saa'wilt, Siedlec.
 Saa'wifau, Zynkawy.
 Saa'wirgawa'de, Sierachów.
 Saa'widiš, Szkudycze.

Saa'wigenwald, Sławków.
 Saa'wgreifschau, Sowy.
 Saa'wlan, Slane.
 Saa'wltten, Złotna.
 Saa'wleiz, Szlyc.
 Saa'wle'tien, Ślązak; Saa'wle'tier
m. Ślązak; Saa'wle'tierin *f.* Śła-
 zaczka; schlesisch *adi.* (von,
 aus —) śląski.
 Saa'wlen'fewitz, Śluzowice.
 Saa'wlieden, Słiwin.
 Saa'wlo'dhan, Człochów.
 Saa'wlo'dow, Słuchów.
 Saa'wlo'ppe, Człopa.
 Saa'wmed's, Szmek, Sław-
 kowskie Szczawy, Sławków.
 Saa'wmi'e'gel, Śmigiel.
 Saa'wmo'l'niit, Smolnik.
 Saa'wnei'demühte, Piła.
 Saa'wo'fien, Skoki.
 Saa'wo'dden, Szkudy.
 Saa'wöna'we, Sieniawa.
 Saa'wo'uberg, Szumberk; Kra-
 snohora.
 Saa'wo'ubru'n'n, Studzienki.
 Saa'wo'ueck, Skarszewo.
 Saa'wo'nen, Skania.
 Saa'wo'nfeld, Tuchomyśl.
 Saa'wo'nfel'de, Dziekanowice.
 Saa'wo'nta'ufe, Trzciana.
 Saa'wo'ntli'ndc, Krasnalipa.
 Saa'wo'nfec, Kowalewo.
 Saa'wo'tland, Szkoeya;
 Saa'wo'tte *m.* Szkot; Saa'wo'ttin *f.*
 Szkotka; scho'ttisch *adi.* szko-
 cki.
 Saa'wrem's, Skrzemelice.
 Saa'wrimm, *m.* Srem.
 Saa'wo'da, Środa.
 Saa'wo'fitt, Solec.
 Saa'wo'ttenho'fen, Suszyce.
 Saa'wo'rtgenau, Czerniejewo.
 Saa'wo'rtza, *f.* Czernawka
 (rzeka).
 Saa'wo'rtzawald, Czarny Las.
 Saa'wo'rtzawasser, Czarna-
 woda.
 Saa'wwe'den, Szwecya;
 Saa'wwe'de *m.* Szwed; Saa'wwe'din
f. Szwedka; schwedisch *adi.*
 szwedzki, *adv.* po szwedzku.
 Saa'wwei'dniit, Swidnica.
 Saa'wweiz, *f.* Szwajcarya;
 Saa'wweizer *m.* Szwajcar;
 Saa'wweizerin *f.* Szwajcarka;
 Saa'wweizer-, Saa'wweizerisch *adi.*
 szwajcarski; Saa'wweizerfäse *m.*
 ser szwajcarski.

Schwe'ute, Święte.
 Schwē'uten, Świętno.
 Schwēri'n, Zwierzyn: Skwie-
 rzyzna.
 Schwēri'nersee, *m.* Świer-
 eczyn.
 Schwē'rjenz, Swarzędz.
 Schwētz, Święcie.
 Schwē'khan, Święciechowo.
 Schwē'ben, Świębie.
 Schwē'busz, Świębodzin,
 Święgocin.
 Sci'pio, *m.* Scypio: —
 Africanus Scypio Afrykański.
 Sdu'ni, Zduny.
 Seba'tian, *m.* Sebastyan.
 Seba'n, Strzeszyn.
 Se'dlitz, Siedlec, Siedlica.
 See'burg, Jeziorany.
 See'lowitz, Żydłochowice.
 Sei'denberg, Zawidów.
 Sei'erdau, Siwrydów.
 Sei'fuit, Zabnicki Łęg.
 Sei'ne, *f.* Sekwana (rzeka).
 Se'ldow, Sielichów.
 Se'llowitz, Selibice.
 Se'iterbrunnen, Zelter-
 wasser, *n.* Seleerska woda.
 Se'ltshau, Sedlezany.
 Sem'e'dria, Smederewo.
 Semli'n, Zemuń.
 Se'mritz, Ziemsko.
 Se'nftenberg, Zamberk; Zlo-
 komorów.
 Se'nzburg, Sońsbork.
 Se'pperl, *m. dim.* od Josef
 Józio.
 Se'rbien, Serbia; Serbe *m.*
 Serb; Serbin *f.* Serbka; ser-
 biş *adi.* serbski, *adv.* po
 serbsku.
 Sewe'rus, *m.* Sewerus i
 Sewer.
 Sha'fepcare, (wym.: szek-
 spir) *m.* Szekspir; Shafepcare=
 szekspirowski *adi.*
 Sib'rien, Syberya, Sybir;
 Sibirier *m.* Syberyjczyk; sibi-
 riş *adi.* syberyjski, sybirski.
 Si'botshüt, Sejbocin.
 Sibyl'e, *f.* Sybilla.
 Siebenbü'rgen, Siedmiogród;
 Siebenbürger *m.* Siedmio-
 grodzianin; Siebenbürgerin
f. Siedmiogrodzianka; sieben-
 bürgiş *adi.* siedmiogrodzki.
 Sie'rafowitz, Sierakowice.
 Si'gismund, Sie'gmund, *m.*
 1) Zygmunt; das Zeitalter der
 (beiden) Sigismunde wiek

Zygmuntowski (hist. polska),
 2) Zygmunt *m.* (dzwon w Kra-
 kowie).
 Si'lberberg, Srebrnagóra.
 Sili'ria, Drystra.
 Sille'u, Żylica.
 Silve'iter, *m.* Sylwester.
 Silz, Solc.
 Si'mon, *m.* Szymon.
 Si'mson, *m.* Samson.
 Si'ssek, Sysak.
 Si'tow(a) i Si'tow(a), Si-
 stow, Świstów.
 Sizi'lien, Sycylia; Sizi'lianer
m. Sycylijszyk, Sycylijanin;
 Sizi'lianerin *f.* Sycylianka;
 sizi'lianiş *adi.* sycylijski, *adv.*
 po sycylijsku.
 Sto'tshau, Skoczów.
 Stu'tari, Skadar.
 Sla'tina, Szalatna.
 Sla'we i Sla'we, *m.* Slo-
 wianin; Slavin i Slavin *f.*
 Słowianka; Slawentum *m.*,
 slawisches Land, slawisches Wesen
 słowiańszczyzna *f.*; slawiş *adi.*
 słowiański, *adv.* po
 słowiańsku.
 Slawo'nien, Sławonia.
 Slowa'k, *m.* Słowak; Slo-
 watin *f.* Słowienka; slowakiş
adi. słoweński, *adv.* po
 słoweńsku.
 Slowe'ne, *m.* Słowieniec;
 sloweniş *adi.* słowieński, *adv.*
 po słowieńsku.
 Soda'rgen, Surdaki.
 So'dom, Sodoma; Sodo-
 miter *m.* Sodomczyk; sodo-
 mitiş *adi.* sodomski.
 Sof'a, Sofia (stolica Bul-
 garyi).
 Sojjo'niz, (wym.: soasa),
 Swesyon.
 So'numeran, Zambrów.
 So'numercin, Szomoryń.
 So'nerfeld, Zems.
 So'ldau, Działdów.
 So'lon, *m.* Solon.
 Sonnenwa'nde, Grodziszczce.
 Sophie', *f.* Zofia; Zosia.
 So'phokles, *m.* Sofokles.
 So'rau, Żarowa.
 So'rshau, Zerchowo.
 So'rgensee, *m.* Dzierżgoń-
 skie jezioro.
 So'snit, Sosnowiec.
 Spa'nien, Hiszpania; der
 König von — król hiszpań-
 ski; Spanier *m.* Hiszpan;

Spanierin *f.* Hiszpanka;
 spaniş *adi.* hiszpański, *adv.*
 po hiszpańsku.
 Spa'rtā, Sparta; Spartaner
m. Spartanin; spartaniş *adi.*
 spartański, *adv.* po spartańsku.
 Spey'er, Spira.
 Sping, *f.* Słank.
 Sp'nau, Spalow.
 Spre'e, *f.* Sprewia i Spro-
 wia (rzeka).
 Sta'mbul, Stambul.
 Sta'mpfen, Stepawa.
 Sta'nişlauş, *m.* Stanisław;
 Stanisława *f.* Stanisława.
 Sta'ngard, Starygród.
 Sta'rkeberg, Słup.
 Sta'u'pen, Stupno.
 St. Domi'ngo, Dominika.
 Stei'ermarck, Styrya; Stei-
 märter *m.* Styryjczyk; Stei-
 märterin *f.* Styryjka; stei-
 märkiş, steiriş *adi.* styryjski.
 Stei'namanger, Kamenec,
 Sobotyca.
 Stei'nan, Stynawa, Cie-
 niawa.
 Stei'nersdorf, Siemysłów.
 Stei'nitz, Zdaniec.
 Ste'phan, *m.* Stefan, Szeze-
 pan; die Stephanskirche ko-
 ściół św. Szczepana; Stephanie
f. Stefania.
 Stettin, Szczecin, Szczy-
 cin i Szczytno; Stettiner(=)
adi. (von, auß —) szczeciń-
 ski.
 Steu'pedein, Kdynia.
 Stey'er, Styra, Sztajer.
 Sto'rhueft, Osieczno.
 Stoferau', Szokrawa.
 Sto'tpe, Słupsk.
 Stolpmi'nde, Wuszcza.
 St. Be'tersburg, obacz
 Petersburg.
 Stra'ßburg, Strassburg, Bro-
 dnica; Straßburger(=) *adi.*
 strassburski.
 Stre'hlan, Strzelewo.
 Stre'hlen, Strzelin, Strzelica.
 Stre'hliş, Strzelec, Strzelice.
 Stre'nit, Strzenica.
 Strie'gan, Strzeglów.
 Stro'ppen, Stróża.
 Stra'ßmud, Strela.
 Střaha'kova, Szelczakowa.
 Sti'ben, Stobno.
 Stuhlweißenburg, Biało-
 gród.

Etu'rmhanbe, *f.* Szyszak (góra).

Su'dermanland, Suderma-nia.

Sulan', Żalawa, Soława, Sulejewo.

Sund, *m.* Sund.

Susa'nuc, *f.* Zuzanna.

Süßero'de, Syserod.

Swi'nc, *f.* Świnia (rzeka).

Syrafu's, Syrakuzy; Syra-fujaner *m.* Syrakuzanin; Sy-rafujanerin *f.* Syrakuzanka; syrafu'sisch *adi.* syrakuzki.

T.

Ta'dhan, Drzewniow.

Ta'citus, *m.* Tacyt.

Ta'hdäus, *m.* Tadeusz.

Ta'nger, Tanager.

Ta'nnenberg, Stamborg.

Tarc'nt, Tarant.

Ta'ruowit, Góry Tarnow-skie.

Tarqui'nus, *m.* Tarkwi-niusz.

Ta'rjus, Tarsus.

Ta'rwiß, Trebiß.

Ta'schendorf, Taszowice.

Tata'r, *m.* Tatar, Tatarzyn;

— von der Jünßberger Horde

Petyhorea *m.*; Tatarin *f.*

Tatarka; Tatarei *f.* Tatarya;

Tatarei, tatarische Länder, ta-

tarisches Wesen tatarszczyzna

f.: tatarisch *adi.* tatarski, *adv.*

po tatarsku.

Ta'tra *f.*, Hohe Tatra, Ta'tra-

gebirge, *n.* Tatry.

Tauro'ggen, Turegi.

Taus, Domazlice.

Te'fe, Te'fendorf, Tyaka.

Tele'machus, *m.* Telemach,

Telemak.

Te'mejer Bana't, Temeski

Banat.

Te'mpelburg, Czaplinek.

Te'plergebirge, *n.* Ciepłe,

Cynowe góry.

Te'plitz, Cieplice.

Te'schen, Cieszyn; Te'sch(=)

ner= *adi.* (von, auß —) cie-

szynski.

Te'schen, Djeczyn, Dzieczyn.

Teufelsmau'er, Czartowy

Mur.

Teu'pit, Tupice.

Ta'lia, *f.* Talia.

The'ben, Teby.

The'iß, *f.* Cisa (rzeka).

Theu'i'stoffes, Temistokles.

The'mse, *f.* Tamiza (rzeka).

The'odor, *m.* Teodor, Bog-

dan. Bohdan.

The'odor'sfeld, Teodorowo.

There'se, *f.* Teresa.

There'sienstadt, Teresin, Te-rezin.

Thermopy'len, *pl.* Termo-pile; bei den — pod Termopilami.

Thers'tes, *m.* Tersytes i

Tersyt.

Thes'sus, *m.* Tezeusz.

Thessa'lien, Tessalia; thessa-lisch *adi.* tessalski.

Thet'is, *f.* Tetyś i Tetyda.

Then'deran, Tudorów.

Tho'ja, Dyja.

Tho'mas, *m.* Tomasz, To-mek; der ungläubige — nie-wierny Tomaz.

Thoru, Toruń; Thorner *m.*

Toruńczyk, Toruńczanin;

Thorner(=) *adi.* toruński.

Thra'zien i Thra'lien, Tra-

cya.

Thuch'bides i Thuth'bides, *m.* Tucydides.

Thu'rgau, Turgowia.

Thu'ringen, Turyngia; Thü-ringer *m.* Turyńczyk; thü-ringisch *adi.* turyński.

Th'ber, *m.* i *f.* Tybr (rzeka).

Thibe'rius, *m.* Tyberyusz.

Thib'ullus, *m.* Tybullus.

Tietz, Tuczo.

Ti'llendorf, Tylewice.

Ti'lly, *m.* Tilly.

Ti'llit, Tylża.

Timo'theus, *m.* Tomosz,

Tymoteusz.

Tiro'l, Tyrol; Tiroler *m.*

Tyrolezyk; Tirolerin *f.* Ty-

rolka; tirolisch *adi.* tyrolski,

adv. po tyrolsku; Tirolerhut

m. kapeluszy tyrolski.

Ti'rschtiegel, Trzeziel.

Ti'schnowitz, Tysznów.

Ti'tel, Tytuł.

Ti'zian, *m.* Tycyan.

To'lfemit, Tolkmieko.

To'piau, Topiały.

To'rgau, Turgawa.

Syr'ruien, Syrmia.

Szo'mos, *f.* Samosz (rzeka).

Sze'gedin, Szegedyn.

Sze'kerland, Sykulce.

Szo'botijt, Sobotyszcze.

Szo'lnof, Solnok.

Torrice'lli, *m.* Torricelli.

Toß, Toszek; Toß-Glei-wiger Kreis powiat toszecko-gliwicki.

To'tis, Tata; Dotis.

Toulou'se, (wym.: tulu'z) Tuluza.

Tours, (wym.: tur) Turony.

Tra'schenberg, Smogorzew.

Trai'sen, *f.* Trajzma (rzeka).

Trapezn'ut, Trebizonda.

Trann, *f.* Truna (rzeka).

Tran'tenan, Trutnow.

Tr'ebnit, Trzebnica.

Tr'e'messen, Trzemeszno.

Trencsi'n, Trenczyn.

Tr'e'ptow, Trebietów.

Tric'bel, Trzeble.

Tric'nt, Trydent; Trienter

adi. (von, auß —) trydencki.

Trier, Trewir.

Tric'it, Tryest; Triester=*adi.*

(von, auß —) tryestyński.

Tri'ton, *m.* Tryton.

Tro'as, Troada.

Tro'ja, Troja; Trojaner *m.*

Trojanczyk, Trojanin; Tro-

janerin *f.* Trojanka; trojanisch

adi. trojański; das trojanische

Pferd koń trojański.

Tro'ppau, Opawa (miasto).

Trü'bau, Trzebowa.

Tscha'rdagh, Szarskle góry.

Tscha'rnikau, Czaraków.

Tsche'che, *m.* Czech; Tsche-

chin *f.* Czeszka.

Tsche'ntschau, Częstochowa,

Dasna Góra Częstochowska;

Tschenstochauer *adi.* często-

chowski.

Tscherke'sse, *m.* Czerkas i

Czerkies; Tschereffsin *f.* Czer-

kaska i Czerkieska; Tschere-

teffsen=, tscherkeßisch *adi.* czer-

kaski i czerkieski.

Tü'bingen, Tubinga; Tü-

binger *m.* Tubinczyk.

Tuchlauben, *pl.* Sukiennice

(w Krakowie).

Zu'liuś, *m.* Tulliusz.
 Zu'niś, Tunet.
 Zürfei', *f.* Turcyja; Zürfe
m. Turek, Turczyn; Zürfin *f.*
 Turczynka; baś Zürfiſche, tür-

kiſche Weſen, türkiſche Sitten
 u. ſ. w. tureczyzna *f.*; türkiſch
adi. turecki, *adv.* po turecku;
 türkiſch machen *vn.* tureczyć;
 — werden turezyć ſie.

Tyrta'niś, *m.* Tyrteusz i
 Tyrtajoś.

Ty'ruś, Tyr; Tyrier *m.*
 Tyryjczyk; tyriſch *adi.* tyryj-
 ſki.

II.

U'bigan, Ubiegów.
 U'ſer, *f.* Ukra i Wkra
 (rzeka).

U'jeſt, Ujazd.
 Ukrai'ne, *f.* Ukraina; Ukrai-
 ner *m.* Ukraińczyk i Ukrai-
 niec; Ukrainerin *f.* Ukrainka;
 ukraiſiſch *adi.* ukraiński, *adv.*
 po ukraińsku.

U'ſriſch, Ulryk.
 U'ngar, *m.* 1) Węgier; 2)

obacz Ungarwein; Ungarin *f.*
 Węgierka.

U'ngariſch, *adi.* węgierski,
adv. po węgiersku; =eś Weſen,
 =e Sitte, Sprache u. ſ. w. we-
 gierszczyzna; =er Belzrod, =e
 Rütze, =er Säbel, =e Pflaume
 węgierka *f.*; — ſprechen,
 ſchreiben mówić, piſać po we-
 giersku.

U'ngarn, Węgry (kraj); auś
 — z Węgier; nach — do

Węgier, na Węgry; in — na
 Węgrzech.

U'ngarwein, *m.* wino we-
 gierskie, węgryzn *m.*

U'urnhſtadt, Kargowa.

U'rſula, *f.* Urszula.

U'riſchit, Urcioce.

U'ſedom, Orzna, Uzna (wy-
 spa).

U'ſo'fengebirge, *n.* Gorjance.
 U'ſiſta, Utyka.

III.

Wa'jde Ħu'nyad, Kunidora.
 Wa'ſentin, *m.* Walenty.
 Wa'lle di Be'ſca, Draga-
 Baſzczezińska.

Waloi's, (wym.: waloa')
 Walezyuś, Walezy.

Wanda'ſeu, *pl.* Wandalowie;
 Wandaliſmuś *m.* wandalſz-
 czyzna *f.*

Wandie'menſland, *n.* Dime-
 nowa Ziemia.

Wa'ndſburg, Więcborg.
 Wa'raſdin, Waraźdyn.

Wa'ruś, *m.* Warus.
 Weit, *m.* Wit; =ſtanż *m.*
 choroba *f.* św. Walentego.

We'ſdeſ=ſee, *m.* Blede Je-
 zero (jezioro).

Wene'dig, Wenecya; der
 Doge von — doża wenecki;
 Venetianer *m.* Wenecyanin;
 Venetianerin *f.* Wenecyanka;
 venetianiſch *adi.* wenecki, *adv.*
 po wenecku.

We'nuś, *f.* Wenus; Wenera.

Wergi'liuś, *m.* Wergiliusz
 i Wergili.

Wergi'leś, (wym.: wersaj)
 Wersal.

Weſta, Weſta.

Weſta'ſiu, *f.* Weſtalka.

Weſtu'b, *m.* Wezuwiusz.

We'tſchan, Wietozow.

Woge'ſeu, *pl.* Wogezy.

Woltai're, (wym.: woltér)

Wolter i Voltaire.

Wora'riberg, Przedarułsko,
 Ziemia przedarułska.

III.

Waaq, *f.* Wag (rzeka).
 Waa'gtal, *n.* Liptowska
 Dolina.

Wai'zen, Waców i Wac.
 Walaſchci', *f.* Wołochy *pl.*,
 Wołoszczyzna *f.*, Multany *pl.*;
 Walaſche *m.* Wołoch; Walaſchin
f. Wołoszka; walaſchiſch *adi.*
 wołoski, *adv.* po wołosku.

Wa'ſſeci, Wallibiki.

Wa'ſſec, Wałdyk.

Wa'ſſen, Wałdawa.

Wa'ſſenburg, Wałbrzych.

Wa'ſſer, Samoſtrzel.

Wa'ſſiś, (Kanton), Wałiski

Kanton.

Wa'ſſer Scott, *m.* Walter

Scott.

Wa'ſzen, Wałce.
 Wa'nda, *f.* Wanda.
 Wa'ngern, Węgry.
 Wa'nowitz, Wojnowice.
 Wa'nen, Wieżów.
 Wa'rmbrunn, Ciepla Woda.
 Wa'riſchan, Warszawa; Serzog
 von — książę warszawski.

Wa'riſchaner, *m.* Warsza-
 wianin i Warszawiak.

Wa'riſchanerin, *f.* Warsza-
 wianka.

Wa'riſchaniſch, Warſchauer
adi. warszawski, *adv.* po
 warszawsku.

Wa'rtenburg, Pyż.

Wa'rſche, *f.* Warta (rzeka).

Wa'ſchelwitz, Wałowice.

Wa'ſſche, Weſzkowo.

Wa'ſſgan, *n.* Wogezy *pl.*

Wa'ttkowitz, Watkowice i
 Watkowice.

Wa'wel, *m.* Wawel.

We'hlan, Welawa.

We'i'dſſel, *f.* Wiśla (rzeka);
 an der — wohnend, befindlich
 nadwiślański, nadwiślany;
 jenseits der — liegend, be-
 findlich, wohnend zawiślański,
 zawiślany; Weichſel(=) *adi.*
 wiślany, nadwiślański.

We'i'dſſelwanwohner, *m.* nad-
 wiślania.

We'i'dſſelland, *n.* Nadwiśle *n.*

We'i'de, *f.* Widawa (rzeka).
 We'i'denan, Widawa.

Weigmannsdorf, Wygnanie.

Weimar, Wejmar; Weimarer, weimarijsz *adi.* wejmarski.

Weisritz, Bystrzyca.

Weißer Berg, *m.* Biała Góra.

Weißes (Agäisches) Meer, Białe morze.

Weißkirchjen, Białe kościoły.

Weißra, Witoraz.

Weißendorf, Teplice.

Weißau, Welna.

Weiß, *adi.* włoski; włoski; =c Ruż włoski orzech; =es Grünzeug, Weißkraut *n.* wloszczyna *f.*; Weißkraut włoska kapusta.

Weißerhaujen, Malocin.

Weißelsdorf, Waclawowice.

Weißel, Weużestauß, *m.* Waclaw.

Weißer, *m.* Żuława, Żuławy; Danziger — Żuława Gdanska; Groß— Żuława Wielka.

Weißdm, Wiardunki.

Weißfalen, Westfalia; Westfale *m.* Westfalezyk; Weißfalin *f.* Westfalka; weisfälsch *adi.* westfalski; weisfälscher Friede

pokój westfalski; weisfälscher Schinken szynka westfalska.

Weißczka, Wieliczka; Salz aus — sól wielicka.

Wien, Wiedeń; Wiedeuka (rzeka).

Weißner, *m.* Wiedeńczyk.

Weißnerin, *f.* Wiedeńska.

Weißnerisch, Wiener(=) *adi.* wiedeński, *adv.* po wiedeńsku.

Weißbaden, Wiesbaden.

Weißbunrg, Moszon.

Weißstadt, Witków.

Weißhelmsberg, Wyblyszców.

Weißhelmsbagen, Lentowo.

Weißenberg, Wielbrog.

Weißna, Wilno; von, aus

— Wilnaer(=) *adi.* wileński.

Weißnaer, *m.* Wileńczyk;

Wilnaerin *f.* Wileńska.

Weißand, Winda i Windawa.

Weißandgräb, Słoweński Gradec.

Weißer, *f.* Wieprz (rzeka).

Weißballeu, Wierzbolów.

Weißmar, Wyszomierz.

Weißsee, Wysoka.

Weißtold, *m.* Witold i Witold.

Weißtenberg, Biała Góra.

Weißtingau, Trzeboń.

Weißtuch, Wysoka.

Weißdimir, *m.* Włodzimierz.

Weißschim, Zdisławice.

Weißer, *f.* Bochin.

Weißframitz, Olbramowice.

Weißhynien, Wolyń; Weißhynier *m.* Wolyński, Wolyniec; Weißhynierin *f.* Wolyńska; weißhynisch *adi.* wolyński.

Weißlin, Wieluń.

Weißstein, Wolsztyn.

Weißwitz, Wielewicz.

Weißmar, Władymirzec.

Weißgrewitz, Wagrowiec.

Weißgöns, Wasosze.

Weißrmditt, Orneto.

Weißorms, Wornacya.

Weißerhersee, *m.* Werbskie jezioro.

Weißerchen, Września.

Weißschina, *f.* Września (rzeka).

Weißsen, Wyrzyska.

Weißerant, Wszeruby.

Weißschütz, Wasice.

Weißrttemberg, Wirtembergia; Württemberger *m.* Wirtemberczyk; Württembergerin *f.* Wirtemberczanka; württembergisch *adi.* wirtemberski, *adv.* po wirtembersku.

Weißerhaujen, Wustrów.

Æ.

Æantus, *m.* Ksantus.

Æanthippe, *f.* Ksantypa.

Æaer, *m.* Ksawer.

Æenophanes, *m.* Ksenofanes.

Æenophon, *m.* Ksenofon.

Æerces, *m.* Kerkces.

Ï.

Ïbbß, Ipusa.

3.

Zachariä, *m.* Zacharyasz.

Zandowit, Zadowice.

Zanar, Zadar.

Zanrichit, Zarzyce.

Zanrichet, Suchdół.

Zandit, Sudzice.

Zaben, Sabinów.

Zaiselwit, Seisowice.

Zait, Zycz.

Zaimpelburg, Sępólno.

Zaimpli'n, Ziarno; =er Romitat Komitat Ziarnieński.

Zaino, *m.* Zenon.

Zainowit, Żarnowiec.

Zeus, *m.* Zeus.

Zen'er, Sora (wieś i rzeka).

Zientzig, Cielecko.

Zigener, *m.* Cygan; Zigeunerin *f.* Cyganka; Zigeuner(=), zigeunerisch *adi.* cygański, *adv.* po cygańsku.

Zips, *f.* Spiż; Zipsler(=) *adi.* spiski.

Zirke, Sieraków.

Zirkuß, Cyrkniea; =er See Cyrknieckie jezioro.

Zierotein, Zerotin.

Zisfaberg, Żyżków.

Zitau, Cytawa, Żytawa.

Znaim, Znojmo.

Zoypenberg, Sobótka.

Zri'ntzi, *m.* Zrinyi.

Zi'lichau, Cylichowo.

Zi'rich, Zurych.

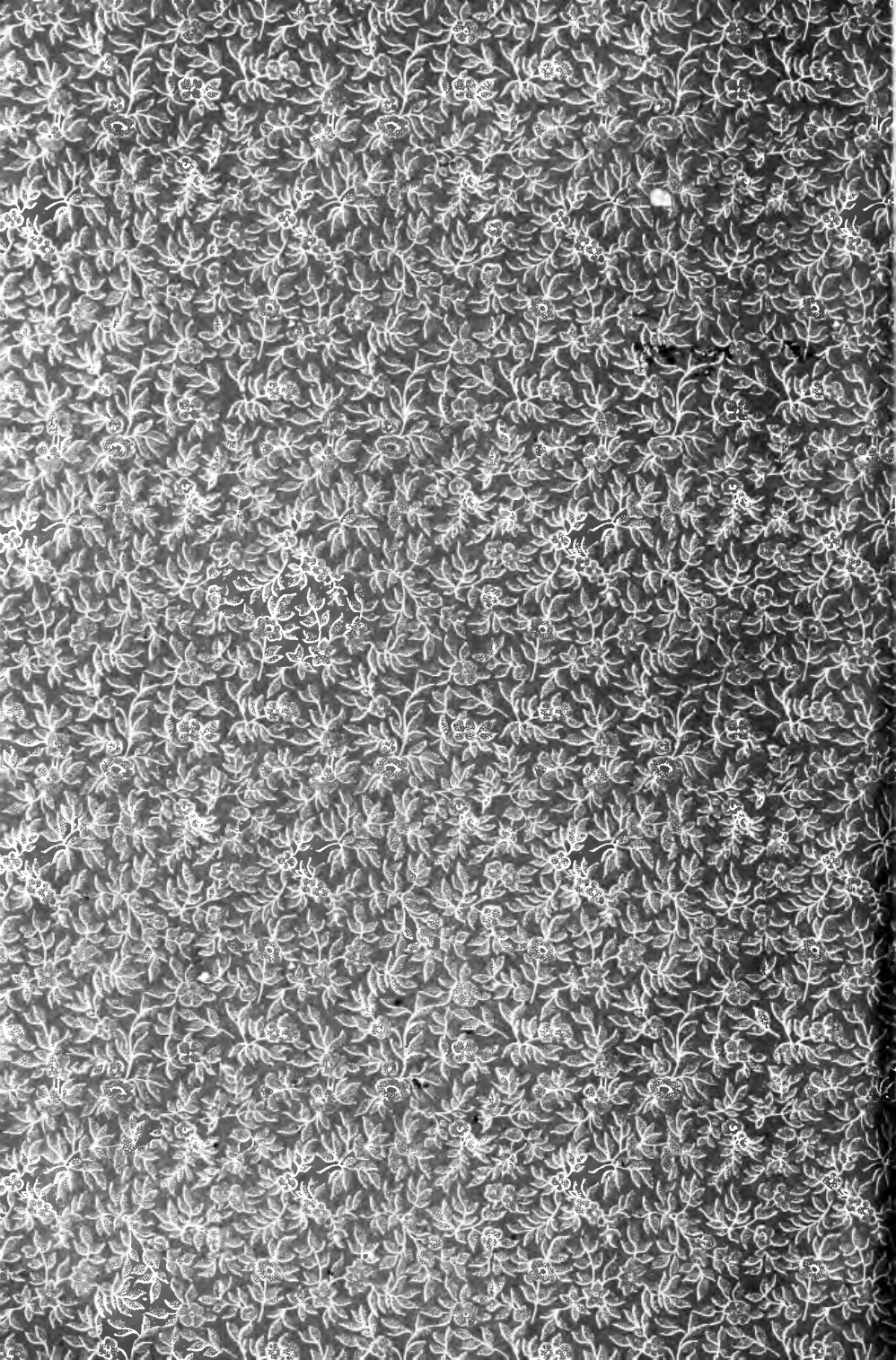
Zyklop, *m.* Cyklop.

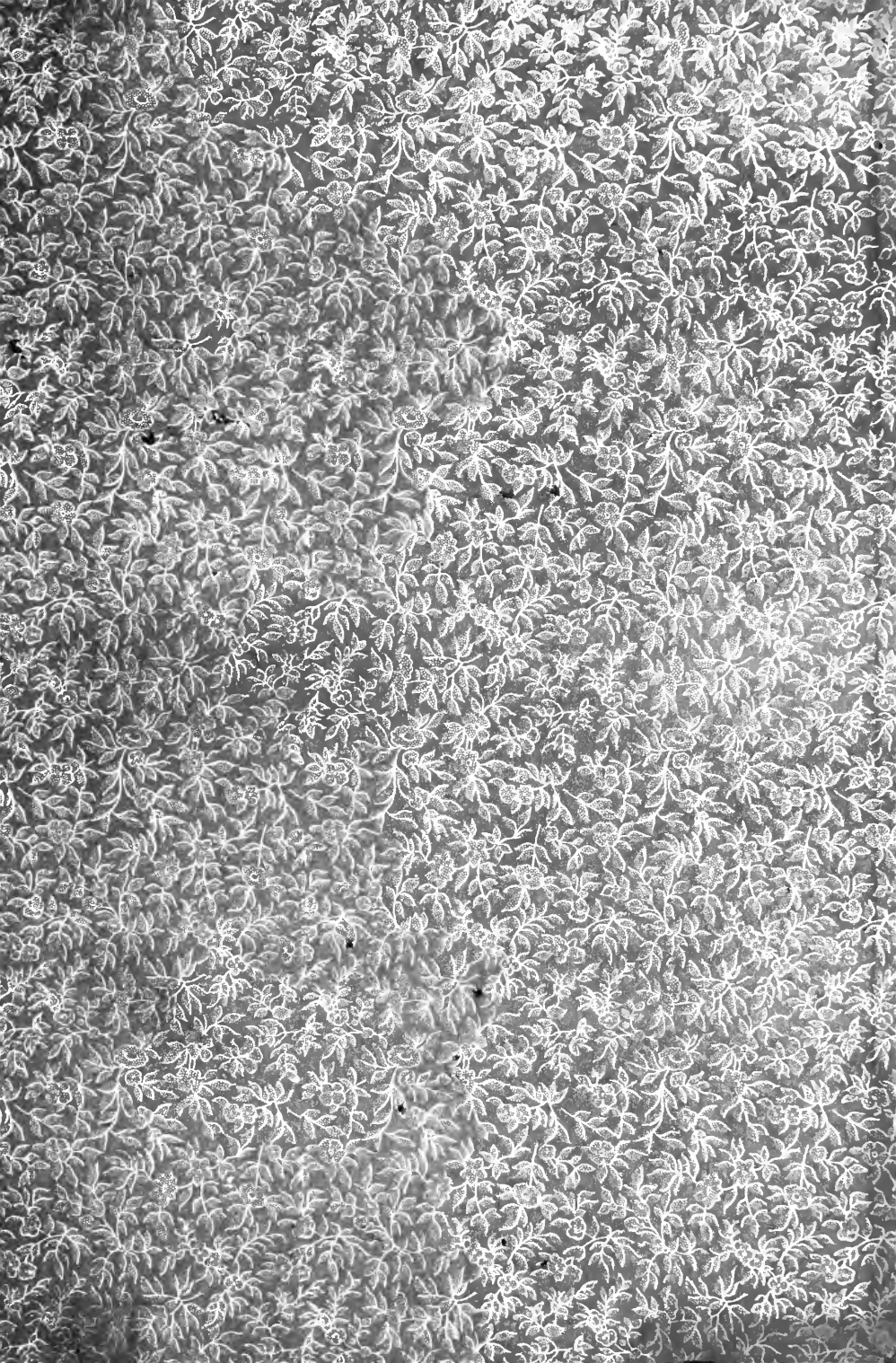
Zweibrücken, Dwamosty.

Zweitel, Swetla.

Zwi'ttau, Świtawa.

440 2380
440
420
1880

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 16 01 15 11 016 2